BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
7 F
21
13.4. G.29

Digitized by Google

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ
ROMANÆ

Coram Reuerendiſſimo P.

D. CLEMENTE MERLINO

I. C. AC PATRITIO

Foroliuienſe.

Digitized by Google

DECISIONVM
S. ROTÆ ROMANÆ
Coram Reuerendiſſimo P.
D. CLEMENTE MERLINO
PATRITIO FOROLIVIENSE
EIVSDEM ROTÆ OLIM DECANO
Celeberrimo, ac Sacræ Pœnitentiariæ Regente;

VIRO VTRIVSQVE IVRIS PERITISSIMO AC Conſultiſsimo, Ex Originalibus ſummo ſtudio, & diligentia depromptarum,

TOMVS PRIMVS.
ADIECTIS ARGVMENTIS, SVMMARIIS, AC INDICIBVS Locupletiſſimis.

EDITIO SECVNDA PRIORE EMENDATIOR IN QVA REVISI ET emendati ſunt Indices, præſertim Index materiarum & rerum Notabilium qui in præcedente Editione penè totus corruptus erat.

[redacted]

Sumptibus Samuelis Chouët.

M. DC. LXII.

EMINENTISSIMO

Ac Reuerendiſſimo Principi

ANTONIO BARBERINO

S.R.E. CARDINALI

AMPLISSIMO,

Et eiuſdem Cameratio, &c.

MARCELLVS MERLINVS F.P.D.

EN Tibi Eum, qui ſub tua fide ab hac vita migrauit, vt ſub tuo reuiuiſceret nomine. Clementem. ſ. Merlinum, qui tuo fiſus patrocinio te ſuæ vltimæ voluntatis Protectorem nuncupauit, vt, qui tunc in ſcriptis teſtando feliciter decederet, nunc in ſcriptis corruſcando glorioſè in lucem reſurgeret. Hæc itaque Viri Monimenta (pars hæreditatis eius optima, mihi Fratri in tabulis credita, tibi tot nominibus debita) ſub tuis auſpiciis edere non dubitaui. Quæcunque enim in Orbe nata conſpiciuntur, in ſuo præcipuè reuireſcunt ſolo, ſub ſuo floreſcunt cœlo, ſuum colunt Numen, ſua tendunt ad Sidera. Idcircò iſtæ à Germano meo in Sacra Romana Rota, tanquam figuli vaſa, elaboratæ DECISIONES nil melius præ ſe ferre contendunt, quàm magni VRBANI Pontificis optimorum optimi cryſtallinum Ingenium, nil ſuauius ſapere, quam ipſius Iuris prudentiam, nil fragrantius redolere, quam eiuſdem, omnium aliarum virtutum patentem, Iuſtitiam. Quid ergo mirum ſi legales iſtæ lucubrationes ad te tanti Principis non minus heroicarum virtutum hæredem, quam Nepotem confugiunt? ad te ipſius ſuperſtitem Genium euolant? ac te, quem tota Chriſtiana Reſpublica pro ſui incolumnitate armis decoratum, & legibus armatum mirabiliter aſpicit; in ſuum legitimum, ac armiſonum cooptant præſidium? His illud tantum adiiciendum cenſeo, quo te etiam, atque etiam exoratum velim, vt nempe in hiſce legum Atramentis fratris mei natantem Animam tibi videre videatis, quæ ſummis labellis inhærentem ſuum extremum obſignauit Teſtamentum; dum ſupremæ Protectioni tuæ ſua, ſuoſque commendauit. Pro quibus omnibus te, Principem verè ſuſpiciendum, nobis, Vrbi, Orbique ſeruet Deus.

a 3

Viro ſibi ter ſuſpiciendo

IO. BAPTISTA ZAMPA
FOROLIVIENSIS

Hæc tria fecit,

DELINEAVIT, SCVLPSIT, SCRIPSIT.

DVm celer Æthereas Clemens volitauit ad oras,
 Hos ſeptem colles ore dedere ſonos.
Lex periit, periere ſimul Clementia, Virtus;
 Et cum Merlino funera Iura petunt.
Iura lege, ora vide, opprime mæſtos, Roma, dolores,
 Vtrumque agnoſces, ſi legis, oſque vides.
Sol fuit in terris Merlinvs, teſte Quirino,
 Occidit à nobis? occidit, haud periit.

INDEX

INDEX CAVSARVM
IN QVIBVS EMANARVNT
Sacræ Rotæ Romanæ Deciſiones,
QVÆ IN HIS DVOBVS VOLVMINIBVS continentur.

A

ACquen: Capellaniæ 10. Decembr. 1640. dec. 852.
Acquilan: Beneficij 26. Maij 1629. dec. 599.
Adriacen: Diſmembratio: 28. Iun. 1624. deciſ. 131.
Vicariæ 2. Martij 1616. dec 200.
Adrecen: Archidiaco: 5. Decembr. 1623. dec. 152.
Æſina Saluia 19. Decemb. 1631. deciſ. 536.
Et 13. Maij 1624. deciſ. 114.
Et 10. Nouembris 1634. dec. 650.
Et 29. Ianuarij 1635. dec. 666.
Et 16. Martij 1633 dec. 673.
Agnanina Beneficij 23. Iunij 1642. dec 896.
Alben: donationis 27. Nouembr. 1623. dec. 80.
Alexandrina Beneficij 18. April. 1625. dec. 169.
Et 4 Iulij 1625. dec. 182.
Archipresbyteratus 28. Iunij 1627. dec. 259.
Et 24. Nouembris 1627. dec. 313.
Funeralium 1. Iulij 1630. dec. 480.
Et 29. Nouem. 1630 dec. 49[illegible].
Amerina domus 9. Iunij 1628. dec. 361.
Ampurien: Beneficij 25. Maij 1626. dec 221.
Et 17. Februar. 1625. dec 156.
Decimarum 14. Iunij 1634. dec. 640.
Et 12. Ianuarij 1635. dec. 662.
Spolij 2. Iunij 1627. dec. 288.
Cenſus 18. Ianuar. 1628. dec. 324.
Et 1. Decembris 1628. dec. 379.
Anconita: bonor. 27. Aprilis 1622. dec. 24.
& 26. Nouembr. 16 2. dec. 34.
& 30. Iunij 1623. dec 68.
Prætenſæ repetitio indebiti 17. Iunij 1622. dec. 44.
Bonorum 11. Decemb. 1626 dec. 245.
Prædij 25 Iunij 1629. dec. 416.
Bonorum 4. Iulij 16 9. dec. 425.
Dotium 19. Aprilis 1630. dec. 437.
Prædij 19. Iunij 1634. dec. 641.
Cenſuum 27. Nouembr. 1634. dec. 656.
& 26. Ianuar. 1635. dec. 663.
Bonorum 3. Iulij 1628. dec. 373.
Prædij 24. Ianuar. 1635. dec. 665.
Cenſuum 23. Martij 1635. dec 674.
Prædij 4. Maij 1635. dec. 679.
Cenſuum 26. Nouem. 1635. dec. 693.
& 3. Martij 1636 dec. 705.
& 16. Iunij 1636. dec. 717.
Expenſarum 11. Decemb. 1637. dec. 759.
Fideicommiſſi 3. Iulij 1638. dec. 787.
Seu Senogagl ſupplem. legit 26. Mart. 1640 d. 833.
& 4. Iunij 1640. dec. 848.
& 10. Iulij 1641. dec. 866.
Aprunina Canonicatus 17. Iunij 1629. dec. 417.
Arboren: Canonicatus 17. Iunij 1633. dec. 588.
& 16. Nouemb 1633. dec. 599.
& 13. Februar. 1634. dec. 614.
Ariminen: Hæredit. 4 Maij 1622. dec. 29.
Arimin: Fideicomm. 12. Febr. 1624. dec. 96.
Dotis 13. Maij 1624 dec. 112.
Fideicomm. 31. Maij 1624. dec. 119.
Adminiſtrat. tutelæ 24 Nouem. 1623. dec. 189.
Gabellæ 10. Nouembr. 625. dec. 193.
Spolij 9. Februar. 1629 dec. 391.
Fideicomm. 7. Maij 1632. dec. 348.
& 19 Nouembris 1632. dec. 560.
& 1. Decemb. 1632. dec. 561.
& 28. Februar. 1633. dec. 572.
& 1. Iulij 1633. dec. 596.
Aſculana Alimentorum 14. Ianuar. 1622. dec. 5.
Plebaniæ 12. Ianuar. 1624. dec. 87.
Alimentorum 1. Iulij 1624. dec. 135.
& 12. Maij 1628. dec. 352.
& 9. Iunij 1628. dec. 362.
& 13. Maij 1641. dec. 863.
& 1. Iulij 1633 dec. 596.
Spolij 3. Martij 1631. dec. 766.
Aſſiſien. emphyteuſis 27 Iunij 1629. dec. 420.
& 18. Martij 1630. dec. 454.
Auenion. decimatum 14 Febr. 1628. dec. 334.
& 26. Aprilis 1641. dec. 86[illegible].
& 1. Iulij 1641. dec 879.
Auerſana penſionis 30. Martij 1626. dec. 218.
& 27. Martij 16 8. dec. 343.
Auximana fideicom. 4. Martij 1640. dec. 447.

B

B *Archinonen*. Vicariæ 9. Febr. 1624. dec. 95.
& 17. Maij 1624. dec. 115.
Beneficij 21. Februar. 1625. dec. 157.
& 3. Iulij 1630. dec. 785.
Adminiſtra. 28 Nouemb. 1639. dec. 821.
Beneuent. Molendini 12. Decemb. 1631. dec. 538.
& 28. Iunij 1634. dec. 640.

Bergomen. Capellaniæ 26. Aprilis 1617. dec. 177.
& 18. Maij 1629. dec. 407.
Bituntina damnorum, & intereſſe 18 Apr. 1633 d. 579.
Bonon. profeſſionis 14. Martij 1622. dec. 18.
De Azoris 18 Aprilis 1622. dec. 22.
& 13 Nouembris 1622. dec. 62.
Fideicom. de Scatenariis 12. Dec. 1623. dec. 83.
De Brioaldis 24 Ianuar. 1624. dec. 90.
Adminiſtratio. 28. Iunij 1624. dec. 130.
Fideicom. de Deſideriis 20. Martij 1626. dec. 206.
Legati 27. Maij 1626. dec. 109.
Legati de Mareſcotis 24 Apr. 1626. dec. 212.
Fideic. de Deſideriis 26. Iun. 1626. dec. 228.
De Zaualeriis 16. Nouembr. 1626. dec. 238.
Legati de mareſcot. 15. Ianuarij 1627. dec. 249.
Fideic de Turri 15. Ianuar. 1617. dec. 250.
Molendini 1. Martij 1627. dec. 162.
Fideic. de Volta 8. Martij 1627. dec. 263.
Nullitat. contract. 17 Martij 1627. dec. 268.
Fideic. de Turri 22. Martij 1627. dec. 269.
Legati de mareſcot. 16 Aprilis 1627. dec. 271.
& 26. Aprilis 1627. dec. 276.
Dotis 31. Maij 1627. dec 287.
Legati de mareſcot. 14. Iunij 1627. dec 293.
Fideicomm. de Deſideriis 14 Iunij 1627. dec. 294.
Molendini 25. Iunij 1627. dec. 296.
Legati de mareſcot 7. Iunij 1627. dec. 307.
de Booſignoribus 19. Nouemb. 1627. dec. 312.
Fideicomm. de Deſideriis 3. Decemb. 1627. d. 316.
Dotis 19. Ianuar. 1628 dec. 328.
Fideic. de Turri 18. Ianuar. 1628. dec. 330.
Nullit. contract 11 Febr. 1628. dec. 333.
Domoa 28. Febr. 1618. dec. 237.
Fideicom. de Deſideriis 24. Martij 1628. dec. 341.
Dotis 31. Martij 1628 dec. 345.
Fideicomm. de Deſideriis 1. Iunij 1628. dec. 359.
Cenſus 19 Iunij 1628 dec. 364.
Euacuatio. domus 10 Nouem 1628 dec. 376.
Fideic. de Booſignoribus 14. Nou. 1628. dec. 383.
Legitimitatis 31. Ianuar. 1629. dec. 389.
Fideic. de Deſideriis 14 Martij 629 dec. 396.
Dotis 26. Martij 1629. dec. 98.
Fideic. de Deſideriis 7 Maij 1629. dec. 405.
& 14. Maij 1629. dec. 406.
& 25. Iunij 1629. dec 415.
& 19 Nouemb. 1629. dec. 4 8.
& 6. Februar. 1630. dec. 440.
Fideicom. de Turri 8. Mart. 1630. dec. 449.
Legati 10. Maij 1630 dec 462.
Pecuniaria 3. Iunij 1630. dec. 468.
Fideic. de Turri 28 Iunij 1630. dec. 476.
& 8. Nouemb. 1630. dec. 483.
Dotis 4. Decemb. 1630. dec. 403.
Alimento. 16. Decemb 1630. dec. 497.
Pecunia. 20. Decembris 1630. dec. 499.
Fideic de Turri 31. Martij 1631. dec. 509.
Dotis 4. Iulij 1632. dec. 527.
Dotis ſeu attentatorum 24. Nouemb. 1631. d. 531.
Dotis 23 Ianuarij 1622. dec 537.
Succeſſio 10. Ianuar. 1633. dec. 564.
& 13 Maij 1633. dec. 581.
Fideic. de Cataneis 1. Febr. 1634. dec. 611.
& 10. Februarij 1634. dec. 613.
Parochialis de Sambuca 6. Febr. 1634 dec. 612.
Dotis 24 Martij 1634. dec. 622.
Pecuniaria 7. Febr. 1635. dec. 668.
& 4. Maij 1635. dec. 678.
Iurispatronatus 19. Nouem. 1635. dec. 693.
Fideicomm. 17. Decembr. 1635 dec. 700.
Fideicomm. de Cataneis 18. April. 1636. dec. 707.
Dotis 18. Aprilis 1636. dec. 708.
& 22 Iunij 1636. dec. 714.
Seruitutum 15 Maij 1637. dec. 742.
Attentator. 26 Iunij 1637. dec. 752.
Aggregatio. 15 Febr. 1639 dec. 797.
Tranſactio 25. Febr. 1639 dec. 799.
& 23. Maij 1639. dec. 809.
Aggregatio ad Collegium 23 Mart. 1640. dec. 832.
Vſusfructus 18. Iunij 1640. dec. 843.
Fideicom. de Bologninis 14. Maij 1641. dec. 865.
De Orettis 28. Iunij 1641 dec. 876.
Aggregatio ad Collegia 13. Nou. 1641. dec. 882.
Tranſactio. 1. Iulij 1641. dec. 881.
Fideic. de Bocteris 17. Febr. 1642. dec. 890.
Bracharen. iuris nominan. 3. Apr. 1634 dec. 625.
Brixien. iuris patron. 20. Febr. 1630. dec 442.
Burgen. Beneficij 25. Maij 1612. dec. 57.
Expenſarum 31. Ianuar. 1625. dec. 154.
Iuris præſidendi 28 Nouem. 1625. dec 191.
& 18. Iunij 1627 dec. 293.
& 10. Maij 16,0 dec. 461.
& 19 Decemb. 1633. dec. 6,0.
& 4. Iunij 1635 dec 690.
Burgi S. Dumini iuris patron. 20. Iunij 1622. dec 45.
& 9 Decembris 1622. dec. 60
Burgi S. Sepulc. benef. S. Io: Baptiſtę 4. Iul. 1615. d. 176.
Beneficij 25. Maij 1626. dec. 220.
& 24. Ianuar 1628. dec. 329.
& 4. Iulij 1629. dec. 422.
& 13. Iunij 1631. dec. 516.
& 5. Iunij 1632. dec. 559.

C

Calagurritana Benef. de Arnedo 22. Ian. 1622. d. 6.
& 22. Iunij 1622 dec. 46.
Sedilium 11. Martij 1622. dec. 26.
Beneficij de Villa reali 22. Iun. 1622. dec 47.
Beneficij de Armatira 15. Ian. 1624. dec. 88.
Iuris pulſandi campanas 29. Apr. 1624 dec. 109.
Attentatorum 16. Nouem. 1626. dec. 239.
Capellaniæ 3. Iulij 1628. dec 372.
Canonicatus 4 Iunij 1635. dec. 691.
Camaraten canonic. 20. Nouem. 1624. dec. 139.
Camarinen. bonor 20. Maij 1622. dec. 54.
Iuris optandi 21. Martij 1624. dec. 100.
Bono. 22. Martij 1624 dec. 103.
& 22. Iunij 1631 dec. 553.
Beneficij 9 Maij 1623. dec. 172.
& 16 Febr. 1629 dec. 394.
Hæredis 21 Febr. 1631. dec. 505.
Domus 10. Decemb. 1625. dec. 698.
Saluiani 20. Febr. 1636. dec. 704.
Bono. 5 Maij 1636. deciſ. 611.
Salua. 20. Iunij 1636. dec 718.
Dotis 4 Maij 1637. dec. 740.
Spolij 25. Iunij 1638. dec. 781.
Cameraten. Canonicatus 20. Nouem. 1624. dec. 139.
Caſtren. pecunia. 11. Martij 1626. dec. 202.
& 21. Aprilis 1627. dec. 275.
Caſalen. Beneficij 28. Iunij 1627 dec. 302.
& 10 Decembris 1627. dec. 318.
Beneficiorum 18. Iunij 1629. dec. 412.
Cauelicen. Fideic. 28. Aprilis 1624 dec. 107.
Cenſien. ſeu nullius monaſterij 27. Nou. 1626. d. 241.
Ceſenaten. bonorum 16 Iunij 1626. dec. 248.
Predij 16. Iunij 1631. dec. 517.

Tranſactio

Tranſactio 27.Iunij 1631.dec.522.
Predij 12.Decembris 1631.dec.534.
Et 17.Martij 1634 dec. 621.
Succeſſionis 22 Iunij 1635.dec.686.
Emphyteuſis 14.Decemb.1635.dec. 699.
Succeſſionis 11.Iunij 1636.dec.715.
& 18 Martij 1637.dec.736.
Caſar Auguſtana beneficij ſeu diſmembrationis 1. Februarij 1627.dec.256.
Portionis 16.Aprilis 1627.dec.271.
& 27.Iunij 1631.dec.524.
Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ 22. Martij 1638 dec.771.
& 23.Martij 1640.dec. 831.
Et 7 Maij 1640 deciſ.839.
& 22 Iunij 1640.dec 644.
Iuris paſcendi 11. Aprilis 1625.dec.165.
Cluſina Hæreditatis 18.Febr.1633.dec.570.
& 12 Maij 1634 dec.631.
Cochen decimarum 5.Decemb.1622.dec.58.
Coichen.decim.de Belmonte 4.Mar. 1624 dec.98.
Colimbricen.canonicatus 4.Iulij 1625.dec.178.
& 23 Ianuar.1627.dec.252.
Et 4.Februar 1632.dec.538.
& 25 Iunij 1632.dec 656.
Colonien. Vicariæ 1.Iulij 1637.dec.755.
Monaſterij 26 April.1630 dec.458.
Compoſtellana præſtimonij 18 Mart.1624. dec. 102.
Parochialis 10.Ianua.1628.dec. 325.
& 4 Aprilis 1629.dec. 403.
Et 4 Iulij 1629.dec.426.
Et 18.Nouembris 1629.dec.427.
& 20 Februar.1630 dec.443.
Conuerſana bonorum 15 Decembr.1632.dec.562.
Corduben.liquidatio:fructuum 6 Martij 1626.d.201
Dimidiæ portionis 8 Iunij 1618.dec.368.
& 1.Iulij 1630. dec.482.
Decimarum de Lucec 7.Febr.1639.dec.795.
& 13.Maij 1639.dec.807.
Cracouien Parochialis 22.Maij 1628.dec.354.
Cremonen.penſio.2.Maij 1633. dec 580.

D

D*Erturen* Beneficij 8. Martij 1630 dec 448.
Præpoſituræ 28 Iunij 1630.dec.475.
Deiruſen. Vicariæ 22.Aprilis 1624.dec.106.
& 17.Nouembris 1625 dec.187.
Beneficij 17.April 1626.dec.213.
& 5.Iunij 1627.dec.303.

E

E*Gitanien*.commendæ 8 Iunij 1626.dec.225.
& 5.Martij 1629.dec.395.
Elehoren.penſio.20 Decemb.1628.dec.382.
Fructuum,ſeu diſtribut.16.Febr. 1632.dec.542.
& 16. Maij 1631.dec.549.
Elen.diſtribut.27.Iunij 1622.dec. 48.
Beneficij 21.Aprilis 1638.dec.772.
Eluen.Eremitorij 7.Febr.1631.dec.501.
& 23.Iunij 1631.dec.521.

F

F*Anen*.exemptionis 26.Ian.1627.dec.8.
Tutelæ 21.Febr.1622.dec.10.
& 23.Maij 1622.dec. 15.
Penſionis 20.Maij 1624 dec.116.
Bonorum 20.Martij 1626.dec.207.
& 1.Iulij 1626.dec.234.
& 28.Iunij 1627 dec.300.
Penſionis 27.Iunij 1636. dec.725.
Commendæ 25.Iunij 1640 dec.845.
Fauentina legatorum 15.Iunij 1637.dec.747.
Confirmatio.concordiæ 15 Decemb. 1638. d.790.
Ferrarien.fidcic.de Raſuris 25.Febr.1622.dec.12.
Et 12.Decembris 1622. dec.63.
Bonorum 21.Aprilis 1627 dec.274.
Legati 2.Decembr.1630.dec.491.
Spolij 4.Iulij 1631.dec.530.
Reſtitutio dotis 26.Nouembr. 1633.dec.601.
Spolij 25.Iunij 1635.dec 687.
Feſulana Parochialis 4.Dec.1630.dec.492.
Vnionis 30.April 1640.dec.827.
Firmana prælegati 11.Dec.1628.dec.380.
& 15.Maij 1629 dec.308.
Cenſus 14.Iunij 1634. dec.679.
& 3.Decemb.1635.dec.696.
Penſionis 11.Febr.1636.dec 701.
Cenſus 11.Aprilis 1636.dec.706.
Pecun.28 Iunij 1638.dec.783.
& 26.Nouemb.1639. dec.820.
& 10 Iunij 1641.dec.867.
Florentina iuris patron.20.Dec.1632.dec.562.
Beneficij 11.Martij 1637. dec. 733.
Iuris patronatus 14.Febr.1639.dec.798.
Fori Sempronien.emph.28.Nouem. 1631.dec.532.
Et 25 Iunij 1632.dec. 554.
Forolinien.bonor.10.Iunij 1622.dec.42.
Beneficij 29.Aprilis 1624.dec.110.
Societa.officij 3.Martij 1625 dec.161.
Tutelæ 14.Nouembr.1625.dec.185.
Societ.Officij 16 Martij 1626. dec.204.
& 18.Februar.1617.dec.259.
Saluia.14.Iunij 1630.dec.470.
Et 10. Februarij 1631. dec. 502.
Foſſanen. Capellaniæ 20.Dec. 1621. dec.3.
Fulginaten.pecun.22.Maij 1622.dec.27.
Bonorum 1.Iulij 1622.dec.51.
Pecuniaria 23. Iunij 1636.dec.721.
& 7 Febr.1639.dec.796.
Et 15. Martij 1641.dec.838.
& 10.Iunij 1641.dec.868.

G

Gerundin.Iuriſdictio.11.Aprilis 1625.dec.166.
Diſmembrat.19.Dec.1625 dec.197.
Beneficij 1.Iulij 1626.dec.232.
& 26.Febr.1627.dec.260.
Iuriſdictio.ſeu plumborum 29.Maij 1628. d.369.
& 5.Decembris 1629.dec.431.
Et 9.Decem.1630.dec.494.
Adminiſtr.30.Aprilis 1632.dec.547.
Canonicat.22.Iun.1633.dec.591.
Adminiſtr.22.Iunij 1633.dec.592.
Beneficij 28.Aprilis 1634.dec.620.
& 19.Iunij 1634.dec 641.
Adminiſtr.18.Dec.1634 dec.660.
Iuriſdict.13.Dec.1635.dec.697.
& 4 Iulij 1635.dec.726.
& 24.Aprilis 1637.dec.738.
& 26.Iunij 1637.dec.752.
Scribaniæ 1.Iulij 1637.dec.756.
Diſtribut.18.Decemb.1637.dec.762
Scribaniæ 26.Febr.1638.dec.764.
Canonicatus,& Sacreſtiæ 15.Maij 1638. d.768.
Scribaniæ 21.Maij 1638.dec.775.
Diſtributionum 28.Iunij 1638.dec.784.

H

H *Ydruntina* pecun. 22 April. 1612. dec. 23.
& 26. Iunij 1641. dec 875.
Pecuniaria 11. Decemb. 1641. dec. 886.
Hiſpalen. Iuris patron. 6. Febr. 1640. dec. 817.

I

I *Anuen.* delationis capparum 17. Nou. 1624. d. 138.
Ierulien Parochialis 4 Decembris 1623. dec. 82.
Illerdien. Beneficij 5. Iulij 1638. dec. 788.
& 17. Decembris 1638. dec. 791.
Imolen. lucri dotalis 30. Maij 1622, dec. 38.
Saluiani 17. Nouembr. 1634. dec. 652.
Interamn. ſucceſſio 14. Decemb. 1637. dec. 761.
Hæredit. 1, Iulij 1639. dec. 815.
& 26. Martij 1640. dec. 834.
Iſpalen. portio. 8. Martij 1624. dec. 99.

L

L *Auden.* iuris patr. 11. Nouemb. 1640. dec. 850.
& 14. Iunij 1641. dec. 870.
Leodicen. canonic. 2. Martij 1622. dec, 14.
& 4. Decembris 1624, dec. 144.
Canonicatus 8. Apr. 1622. dec. 20.
& 6. Nouemb. 1623. dec. 73.
Parochialis 2. Decembr. 1622, dec. 56.
& 18. Decemb. 1623. dec. 87.
Vnionis, & Fructuum 29. Ianuar. 1624. dec. 91.
Parochialis 17. Maij 1624. dec. 114.
Dominij 24. Maij 1614. dec. 117.
Beneficij S. Martini 3. Iunij 1624. dec. 121.
Vnion. Fructuum 10. Iunij 1624 dec. 122.
Dominij de Nullona 5. Maij 1625. dec. 171.
Parochialis 4. Iulij 1625. dec. 180.
Dominij de Nullona 8. Iunij 1626. dec. 214.
Coloniæ 16. Febr. 1628. dec. 336.
Decimarum 4. Iulij 1629. dec. 421.
Coloniæ 10. Febr. 1630. dec. 444.
Redditio ratio. 3. Aprilis 1634. dec. 626.
Canonic. 26 Martij 1635. dec. 675.
Decimarum 26. Nouemb. 1635. dec. 694.
Beneficij 22. Iunij 1637. dec. 750.
& 24. Febr. 1639. dec. 801.
Decim. 17. Iunij 1639 dec. 813.
Beneficij 10. Decem. 1640 dec. 851.
Canonic. 14. Martij 1642. dec. 891.
Lucana Beneficij 1. Iulij 1620. dec. 136.
Reditio computorum 17. Iunij 1630. dec. 473.
& 21. Aprilis 1639. dec. 709.
& 19 Decem. 1636. dec. 730.
Lunen. Sarzan iuriſpatr. 18. Maij 1611. dec. 33.
Oblationum 8. Febr. 1627. dec. 257.
Iuriſpatr. 3. Iulij 1928. dec. 324.

M

M *Aceraten.* canon 1. Iulij 1626. dec. 231.
Seu Camarin ceſſio. 17. Mart. 1632. d. 543.
& 7. Iunij 1634. dec. 634.
Beneficij 1. Aprilis 1639. dec 803.
& 16. Ianuar. 1640. dec. 825.
& 8. Martij 1641. dec. 857.
Pecun. 14. Iunij 1641. dec. 869.
Redditio ration. 21. Iunij 1641. dec. 873.
Magazenis ſeu mantæ. 18. Iunij 1641. dec. 878.
Redditio ratio. 27. Ianuarij 1642. dec. 888.
Pecun. 12. Maij 1642. dec. 894.
Maioricen. Beneficij 2. Iunij 1630. dec. 467.
& 29. Nouemb. 1630. dec. 489.
Indultorum 27. Iunij 1639. dec. 814.
& 25. Iunij 1638. dec. 780.
Mantuan. penſio. 4. Dec. 1626. dec. 243.
Marciſſen. Beneficij 13. Iunij 1622 dec. 43.
Mediolan. quartæ Funer. 14. Martij 1622. dec. 19.
Parochialis 10 Maij 1624. dec. 111.
& 29. Aprilis 1626 dec. 214.
Pecun. 30. Mart. 1629. dec. 401.
Decim 17. Febr. 1631. dec. 503.
Bonor. 30 Maij 1633. dec. 583.
Penſio 6. Iunij 1633. dec. 585.
Bono. 12. Iunij 1634. dec. 638.
& 3. Iunij 1634. dec. 649.
Penſio. 19. Ianuar. 1635. dec. 663.
Beneficij 1. Iulij 1639. dec. 818.
& 19. Decem. 1639. dec. 824.
Emphit. ſeu bon. 17. Iun. 1641. dec. 872.
& 4. April. 1642. dec. 893.
Melenim. adiutoriæ 24. Nouem. 1624. dec. 141.
Hæredit. 5. Martij 1625. dec. 163.
& 15. Iunij 1626. dec. 226.
& 21. Maij 1617. dec. 284.
Bono. 3 Apr. 1628. dec. 347.
& 12. Ianuar. 1619. dec. 384.
Feudi 30. Maij 1633 dec. 582.
Mancipiorum 1. Iulij 1633. dec. 595.
Commendæ de Manzara 23. Iunij 1634. dec. 643.
Feudi 27. Nou. 1634. dec. 656.
& 2. Martij 1635. dec. 670
Bonor. 11. April. 1639. dec. 806.
Optionis 5. Mart. 1640. dec. 830.
& 7. Maij 1640 dec. 838.
Bono 12. April. 1641. dec. 862.
Melitenſ. habitus 14. Maij 1627. dec. 279.
Prioratus Capellæ 4. Febr. 1630. dec. 439.
Nauis 12. Decem. 1633. dec. 606.
& 10. Martij 1634. dec. 629.
Meſinen. iuriſdict. 5. Iul. 1617. dec. 304.
Seu Nullius feudi 15. Febr. 1636. dec. 702.
& 5. Maij 1636. dec. 710.
Meten. Cercatoriæ 19. Ian. 1624. dec. 89.
& 16. Maij 1625. dec. 174.
Prioratus 4. Iulij 1615. dec. 179.
& 16. Februar. 1616 dec. 199.
& 17. Maij 1626. dec. 281.
Monopolitana Benef. ſeu Capell. 6. Iun. 1622. d. 40.
& 14. Nouem. 1622. dec. 53.
& 16 Ianuar. 1613. dec. 66.
Capellaniæ 10. Nou. 1623. dec. 75.
Adminiſtrat. 15. Maij 1634. dec. 632.
Montisalti Beneficij 29. Aprilis 1637. dec. 739.
Mutinenſ. præcedentiæ 25. Iunij 1618. dec. 779.

N

N *Arnien.* fidcic 3. Iunij 1622. dec. 39.
Succeſſin. 22. Maij 1628. dec. 353.
Et 7. Februar. 1629. dec. 390.
& 16. Nouembris 1629. dec. 429.
& 8. Martij 1630. dec 453.
Naulen. Parochialis 31. Mart. 1641. dec. 892.
Neapolitana matrim. 23. Ianua. 1623. dec. 67.
& 30. Martij 1629. dec. 400.
Cenſus 1. Martij 1633. dec. 574.
Et 7. Maij 1635. dec. 680.
Penitentiariæ 5. Iunij 1637. dec. 743.
Nepeſina canonic. 9 Dec. 1614. dec. 146.
& 28. Februar. 1625. dec. 159.
Tutelæ 20. Nouembr. 1626. dec. 240.
& 7. Iunij 1627. dec. 190.
Et 26. Nouembris 1627. dec. 314.
& 7. Aprilis 1628. dec. 348.
& 26. Iunij 1628. dec. 348.

& 6.Nouemb.1628. dec. 375.
& 18.Februar.1630.dec.441.
Et 11.Decembris 1630.dec.496.
*Nicenſ.*decim.27.Nouem.1626.dec.142.
*Niceſtren.*dotis 25.Febr.1622.dec.13.
*Nouarien.*bon.13.Ian.1642.dec.887.
Nucerina Prædij 29.Maij 1624 dec.118.
Nullius,ſeu Taurin.prior. 13.Ian.1625.dec.148.

O

O*Vetea.* Paroch.27.Iunij 1615.dec.688.
*Oximen.*canon.2.Martij 1622.dec.15.
& 13 Nouem 1624.dec.136.
& 14.Nouembr.1625.dec.184.
& 2.Iunij 1626.dec.223.

P

P*acen.*Beneficij 15.Ian 1625.dec.149.
Capellan.24.Nou.1623.dec.80.
& 10 Nouem.1625.dec.183.
*Paſten.*Beneficij 5.Dec.1622.dec.59.
Paduana coadiut.6.Nou.1623.dec.74.
Feudi 24 Ianuarij 1625.dec.150.
& 11.Ianuar. 1627.dec.247.
& 17.Maij 1627.dec.280.
& 20.Decembris 1627.dec.323.
*Pampilonen.*de Sanguezza 13.Nou.1630.dec.484.
Iuris viſitandi 2.Dec.1623.dec.84.
Et 15.Martij 1624.dec.101.
Canonic.18.Iun.1632 dec.550.
Parmen. penſionis 4 Maij 1624. dec.97.
& 5.Iunij 1624.dec.123.
Beneficij 18.Martij 1630.dec. 442.
Et 4.Iulij 1631.dec 528.
& 15.Febr.1639.dec.800.
Beneficij 13.Febr.1640 dec.829.
& 31.Ianuar.1642.dec 889.
Peruſina prætenſæ ratificat.11.Martij 1622.dec.17.
Pecuniaria 1.Iulij 1622.dec.50.
& 1.Iulij 1622.dec.52.
Diſtribut.18.Iunij 1624.dec.129.
Laudi 16.Martij 1626.dec.205.
Diſtribut.17.Nouem.1628.dec.377.
Attentat.6.Iunij 1633.dec.584.
Fideic.de Meniconibus 15.Maij 1634.dec.633.
Reciſionis contract.20 Iunij 1636.dec.719.
Oblatio.27.Ian.1640.dec.826.
& 4.Iunij 1640.dec.849.
Piſana benef.27.Iunij 1629.dec.418.
& 1.Febr.1619.dec 438.
*Piſcien.*cappell.29.Dec.1621.dec.4.
Capellæ 25.Maij 1622.dec.36.
& 17.Sept.1627. dec.320.
Et 14.Februarij 1628.dec.335.
& 21.Iunij 1628.dec.365.
Capellaniæ 10.Maij 1628.dec.350.
Canonic.18 Iunij 1634.dec.647.
*Piſtorien.*parochialis 6.Febr.1622.dec.71.
& 9.Febr. 1624 dec.94.
Iuris patr.31.Martij 1628.dec.346.
Parochialis 26.Ian.1629.dec.385.
& 9.Febr.1632.dec.559.
Et 14.Ian.1639.dec.793.
& 1.Febr.1641.dec.854.
Penſio.1.Iunij 1641.dec.880.
Placentina parochialis 13.Ian.1623.dec.64.
Præcedentiæ 1.Febr.1623.dec.70.
& 23.Iunij 1633.dec.593.
Præſtimonij 24 Ian.1625.dec.151.
Decimarum 11.Ian.1630.dec.433.
& 21.Iunij 1630.dec.474.
Cambiorum 9.Iunij 1634.dec.636.
Præcedentiæ 10.Nouem.1634.dec.651.
Illegitimitatis 12.Iunij 1635.dec.684.
*Portugagl.*fructuum 1.Iulij 16.9 dec.819.
Decim. 11.Aprilis 1633.dec.576.
Præneſtina bon.21.Ian.1624.dec.93.

R

R*auennat.*Salu.15.Dec.1621.dec.2.
& 2.Maij 1622 dec.28.
Concurſus 18.Nouem.1623.dec.85.
Pecun.6.Nou. 1624.dec.135.
Concurſus 16.Febr.1625.dec.158.
Litterarum cambij 21.Aprilis 1625.dec.170.
Beneficij 9.Iunij 1636.dec.713.
Reatina iuris redim.27.Mar.1624.dec.104.
*Recanat.*fideic.29.Aprilis 1630.dec.459.
Terrarum 1.Iulij 1630.dec.479.
*Regien.*translat.penſio 14.Maij 1627. dec.278.
Penſionis 27.Iunij 1636.dec.722.
& 9.Febr.1637.dec. 732.
Et 17 Martij 1638.dec.770.
& 4.Aprilis 1639 dec 804.
Ripana Beneficij 27.Iunij 1622.dec.49.
Romana Salu 15.Aprilis 1622.dec.21.
Spolij 22.Aprilis 1622.dec.25.
Repetit.indebiti 19.April.1622.dec.26.
Pecunia.9.Maij 1622.dec.30.
Stantiarum ad Scalas *Sanctas* 9.Maij 1622. dec. 31.
& 16.Ian.1623.dec.65.
Legati 13.Maij 1622.dec.32.
Dotium 18.Nouemb.1622.dec.55.
Dotis 13.Nouembr.1623.dec.77.
Societat.officij 1.Febr.1623.dec 68.
Annalis 10.Febr.1623.dec.72.
Saluia 24.Nou.1623.dec.78.
Dotis,ſeu attentat.4.Decembr.1623. dec.81.
& 7.Februar.1624.dec.93.
Domus 19. April.1624.dec.105.
Mercedis 26.Apr.1624.dec.108.
Pecunia.10.Iunij 1624.dec.125.
Confirmat.11.Iunij 1624 dec.115.
Succeſſio. 17.Iunij 1624.dec.126.
Fructuum cenſus 28.Iunij 1624.dec.132.
Vineæ ſeu deuolutæ 1.Iulij 1624.dec.134.
Cenſus de Murgagnis 9.Decemb.1624. dec.145.
Nullit.obligat.31.Ianuarij 1625.dec.155.
Mercedis 5.Martij 1625.dec.162.
Confiſcat.18.Aprilis 1625 .dec.168.
Cenſus 12.Maij 1625.dec.173.
Domus 17.Nouembr.1625. dec.186.
Pecuniaria 19.Nouemb.1625. dec 188.
Domus,& Aromathariæ 12.Decem.1625.dec.195.
Scutorum 100.millium 15.Nouem. 1625.de.196.
De Victoriis 23.Martij 1626.dec.208.
Retractus 30.Mart.1626.dec.210.
Vineæ 4 Maij 1626.dec.215.
Præcij Officij 15.Maij 1626.dec.216.
Cenſus,ſeu pecun.18.Maij 1626.dec.217.
Succeſſio.18.Maij 1626.dec.218.
Cenſus Vitalitij 22.Maij 1626.dec.219.
Fructuum cenſus 29.Maij 1626.dec.221.
Donatio de incæſtatis 26.Maij 1626.dec.229.
De Victoriis 26.Iunij 1626.dec.230.
Pecunia 1.Iulij 1626.dec.235.
Legati 6.Nouem.1626.dec.237.
Fideic.de Victor.9.Decembris 1626.dec.244.
Caſalis Capicottæ 24.Decem.1626. dec.246.

Societ.Fundaci 13.Ianuar.1627.dec.151.
Canon.17.Ianuar.1627.dec.253.
Scutorum 100.millium 27. Ian. 1617. dec.254.
Cenſus Victalicij 29.Ianuar.1617.dec.255.
Legati de Vallentinis 8.Febr. 1627. dec.258.
Fideic.de Victoriis 10.Martij 1627.dec.265.
Cenſus victalicij 17.Martij 1627.dec. 167.
Seu.Bon.præcij clericatus 19. Aprilis 1617. dec.273.
Vineæ 17 Maij 1627.dec.283.
Pecun.28 Maij 1627.dec. 285.
Societ.Officij.7.Iunij 1627.dec.290.
Spolij 9.Iunij 1627.dec.291.
Melioramentorum 9.Iunij 1627.dec.291.
Fideic.de Victoriis 25.Iunij 1627.dec.297.
Societ.Officij 25 Iunij 1627.dec.298.
Cenſus 5.Iunij 1627.dec.305.
Societ.Officij 5.Iunij 1627.dec.306.
Reſtitutio.dotis 12.Nouemb.1627.dec.308.
Vineæ 25.Nouem. 1627.dec.309.
Cenſus 15.Nouemb.1627.dec.310.
Quartæ dotalis 19 Nou.1627.dec.311.
Spolij 10.Decembris 1627.dec.317.
Affictus 15 Decem.1627.dec.319.
Cenſus 17.Decemb. 1627.dec.321.
& 20.Decem. 1627.dec.322.
Fideic de victor.18.Ianuaar.1628.dec.327.
Præcij bon. 31.Ianuar.1628.dec.332.
Pecun.13.Martij 1628. dec. 338.
Domus 24.Martij 1628.dec.342.
Vineæ 27 Martij 1628.dec 344.
Melioram. 10.Martij 1628.dec.351.
Donat.16.Martij 1628.dec.355.
Emphyteuſis 29.Maij 1628.dec.356.
Reciſio contractus 2.Iunij 1628. dec.358.
Vineæ 14.Iunij 1628.dec. 363.
Fideic.de victor.21.Iunij 1623.dec.366.
Deuo.ut.domus 3.Iunij 1628.dec.371.
Officij Caſalis 15.Decembris 1628. dec.381.
Retractus 29.Ian.1629.dec.386.
Spolij domus 29.Jan.1629.dec.387.
Vineæ 36.Ianu.1629.dec.388.
Donat de incæſſatis 12.Febr.1629.dec.392.
Vineæ 12.Febr.1629.dec.393.
& 16.Martij 1629.dec.397.
Pecunia 29.April.1629.dec.404.
Vſurarum 12.Iunij 1619.dec.409.
Vineæ 13.Iunij 1629.dec.410.
Retractus 18.Iunij 1629.dec.411.
Hæreditat.21.Iunij 1629.dec.413.
Vineæ 25.Iunij 1629.dec.414.
Dotis,ſeu reſtit.in integr.27.Iunij 1629.dec.419.
Cenſus 4 Iulij 1629.dec.424.
Pecunia.3.Dec.1629 dec.430.
Fideic.de maximis 10. Decem. 1619.dec. 432.
Hæredit.de Rigaldis 14.Dec. 1629. dec.433.
Cenſus 14.Ian. 1610.dec.436.
Retractus 23.Ian.1630.dec.437.
Separat.thori 1.Mart.1630.dec.446.
Capellarum,& iuris patr.15.Mar.1610.dec.450.
Computorum 10.Aprilis 1630.dec 456.
Fideic.ſeu locorum montium 19.Apr.1610. d.460.
Cenſus 11.Maij 1630.dec.462.
Pecun.ſeu locor.mont.17.Maij 1630. dec.466.
Cenſus,ſeu pecun.10.Iunij 1630.dec. 469.
Succeſſio.14 Iunij 1630.dec.471.
Cenſus 17.Iunij 1630.dec.472.
Pecun.15.Nou. 1630.dec.485.
Salu.20.Nou.1630.dec.487.
De Catalanis 27.Nou.1630.dec.488.
Salu. 20.Dec.1630.dec.498.
Reddit.ration.24.Ian.1631.dec 500.
Domus 26.Febr.1631.dec.506.
Mutui,ſeu pecn.14 Mart.1631.dec.507.
Vſurarum 25.Martij 1631.dec.507.
Pecun.31.Maij 1631.dec.508.
Saluia 4.April.1631.dec.510.
Cenſus 16 Maij 1631.dec.512.
Seu Spolet.ſucceſſio.30.Maij 1631.dec.513.
Caſalis capicottæ 30.Maij 1631.dec.514.
Reddit.ratio. 10.Iun.1631.dec.519.
Fideic. de Coronis 18.Iunij 1631.dec.520.
Nullit.oblig.27. Iunij 1631.dec.525.
Seu Spolet.ſucceſſio.4.Iulij 1631.dec.526.
Pecun.10.Dec. 1631.dec.533.
Cenſus 15.Febr.1632.dec.540.
& eadem die dec.541.
Canonum,ſeu cenſota 29 Martij 1632. dec.545.
Pecun.21.Iunij 1632. dec.551.
Hæredit.21.Iunij 1632.dec.552.
Pecun.15.Iunij 1632.dec.555.
De Catalanis 26.Iunij 1632. dec.557.
Nullit.oblig.28.Iunij 1632.dec.558.
Pecun.15.Ian.1633.dec.565.
Hæredit.19.Ian.1633.dec.566.
Cenſus 14.Febr 1633.dec.569.
Domus 25.Febr.1631.dec.571.
Cenſus,ſeu Canonum 11.Martij 1633.dec.573.
& 8.Aprilis 1631.dec.575.
& 11.Aprilis 1633.dec. 577
Spolij domus 15.Aprilis 1633.dec.579.
Hæredit.10.Iunij 1633.dec.586.
Penſionis 10.Iunij 1633.dec.587.
Pecun.20.Iunij 1611.dec.589.
Aſſecurat.1.Iulij 1633.dec.597.
Locat.Horti 28 Nou.1613.dec.602.
Nullit.contr.5.Dec.1613.dec 603.
Vineæ 9.Nou.1633.dec 604.
Lucri dotalis 16.Dec.1633.dec.608.
Retractus 19.Dec. 1633.dec.609.
Cenſus 17.Febr.1634.dec.615.
Vineæ 17.Febr.1634.dec.616.
Pecun.10.Martij 1634.dec.617.
Eadem 29.Ian.1635.dec.667.
Cenſus 31.Martij 1634.dec.623.
31.Martij 1634.dec.624.
Locat.Horti 1.Aprilis 1634.dec.627.
Fideic.de Cotonis 26.Iunij 1614.dec.645.
Domus 2. Iunij 1634.dec.648.
Dotis, ſeù filiat.11.Dec.1634.dec.658.
Pecun.12.Dec. 1634.dec.659.
Fideic.de formicinis 7 Febr.1615.dec.669.
Dotis 14.Martij 1635.dec.671.
Separat.thori 19.Martij 1635.dec.672.
Vineæ 30.Aprilis 1635.dec.677.
Pecun.21 Maij 1615. dec.681.
Vineæ 15.Iunij 1635.dec.682.
Anniuerſar.22.Iunij 1615.dec.685.
Iuriſpatr.4.Iulij 1635.dec.689.
Scutorum 4000.4.Iulij 1635.dec.691.
Seu Florentina pecun.18.Febr.1636.dec.703.
Pecun.9.Maij 1636.dec.712.
& 9.Iunij 1636.dec.714.
De Catalanis 16.Iunij 1636.dec.716.
Pecun. 27.Iunij 1616.dec.723.
Locat.Horti 4.Febr.1637.dec.731.
Aſſecurat 13.Martij 1637.dec.734.

Pecun.

Pecun.16.Martij 1637.dec.735.
& 24.Aprilis 1637.dec. 737.
De Luraghij 11.Mai, 1637.dec.741.
Cenſus 5.Iunij 1637.dec.744.
Seu Spoletana nullius donat. 8. Iunij 1637.dec.745.
Cenſus 19 Iunij 1637 dec.748.
Laudi 26.Iunij 1637.dec.753.
Aſſecurat.26.Iunij 1637.dec.754.
& 27.Nou.1637.dec.757.
Locorum montium 4.Dec.1637.dec.758.
Laudi 5.Maij 1638.dec.765.
Officij notar.Moiæ 15 Martij 1638.dec.769.
De Luraghis 26.Aprilis 1638.dec.773.
Locorum montium 30.Aprilis 1638.dec.774.
Fideic.14 Iunij 1638.dec.778.
Pecun.28.Iunij 1638.dec.782.
Locorum Montium..Iulij 1638 dec.789.
Dotis,& antifati 10.Ian.1639.dec.792.
Penſionis 14.Ian.1639.dec.794.
& 16.Maij 1639 dec.808.
Saluiæ 27.Maij 1639.dec.810.
Seu Tudertina educat 3.Iunij 1639.dec.812.
Penſio.1.Iulij 1639.dec 816.
Cenſus 2.Dec.1639 dec. 822.
Domus 5.Dec.1639.dec.823.
Prætenſi Cenſus 27.Aprilis 1640.dec.835.
Fideic.de Alicornis 27.Aprilis 1640 dec.847.
Deuolut.domus 17.Iunij 1641.dec.871.
Officij notariatus 26.Iunij 1641.dec.874.
Saluia 18.Iunij 1641.dec.877.
Deuolut domus 20.Nou.1641.dec.883.
Dotis 29.Nou.1641.dec.884.
Iocalium 9.Dec.1641.dec.880.
Saluia.23.Maij 1642.dec 895

S

SAncti Seuerini dotis 2.Iunij 1631.dec.515.
Sauonen.Iurium Paroch.22.Martij 1632.dec.544.
Seguntina decimarum 1.Iulij 1639.dec 817.
& 18.Maij 1640.dec.842.
Sorana Beneficij 9 Dec.1622.dec.62.
& 26.Iunij 1624 dec.128.
& 28 Febr.1625 dec.160.
& 8.Maij 1627.dec.264.
& 28.Iunij 1628.dec.370.
& 11 Ian.1630.dec.435.
Spoletana fideic.4.Dec.1634.dec 657.
Fideic.15.Iunij 1635.dec.683.
Saluia.3.Iunij 1639.dec 811.
Squilacen.abbatiæ 21.Maij 1625.dec.175.
& 1.Iulij 1630.dec.482.
& 20.Nou.1630.dec.486.
Archipresbyteratus 11.Dec.1630.dec.495.
Parochialis 4.Iulij 1631.dec.519.
Manutent.19.Aprilis 1641.dec.861.
Sublacen.ſeu nullius obligat.8.Aprilis 1639.dec 801.
Surentina cenſus 27.Aprilis 1635.dec.676.
Beneficij 15.Dec.1636.dec.724.

T

TAragonen.pænarum 20.Nou 1634.dec.654.
Capellarum 24.Nou.1636.dec.728.
Taurinen.Canonic.31.Maij 1625.dec.286.
Donat.28.Ian.1633.dec.568.
Terracinen.bon.22.Febr.1622.dec.11.
& 6.Iunij 1622.dec.41.
Concordiæ 27.Ian.1625.dec.153.
Iuriſpatr.10.Aprilis 1628.dec.349.
Tiburtina Caſtrorum 19.Nou.1627.dec.315.
Caſtri S.Angeli 15.Martij 1630.dec.451.
Toletana matrim.13.Iunij 1624.dec.127.
Habitus 24.Martij 1625.dec.164.
Matrim.10.Dec.1562.dec.194.
Penſionis 1.Iulij 1630.dec.478.
Diſtribut.17 Febr.1631.dec.504.
& 12.Maij 1631.dec.511
Capellaniæ 6.Iunij 1631.dec.518.
Iuriſpatron.18.Martij 1639.dec.802.
Prędij ſeu pecun.vel dotis 11. Maij 1640. dec. 841.
Treueren.Parochialis 16.Febr.1616.dec.198.
Decim.4.Aprilis 1629.dec.402.
Profeſſioois 27.Iunij 1631.dec.523.
Tridentina Parochialis 28.Iunij 1630.dec.477.
Triuertina Beneficij 12.Ian.1635.dec.661.
Tudertina dotis 1.Iulij 1626.dec.233.
Tullen.Capellaniæ 18.Februar.1622.deciſ.9.
& 4 Iunij 1625.dec.177.
Parochialis 11.Martij 1626.deciſ.203.
& 15.Martij 1627.dec.266.
Seu nullius præbendæ 18.Iunij 1627.dec.301.
& 31.Ianuar.1628.dec.332.
Profeſſionis 10 Aprilis 1630 dec.455.
& 22.Iunij 1633.dec.590.
& 13 Martij 1634.dec 610.
& 28.Aprilis 1634.dec.628.

V

VAlentina donat.3.Iulij 1624.dec.170.
Canonicatus 5.Nou.1624.dec.137.
Iuriſſedendi 16 Decembris 1633.dec 607.
Diſtribut.10.Maij 1634.dec.630.
Iuris ſedendi 12.Iunij 1634.dec.6375.
Decimarum 4.Iulij 1636.dec.727.
Vercellen.Optionis 10.Iunij 1637.dec.746.
Veronen.Separat thori 26.Ian.1622.dec.7.
Verulana fideic.26.Nouemb.1633.dec.600.
& 7.Iunij 1634.dec.635.
& 26.Iunij 1634.dec.644.
& 20.Nouemb.1634.dec.653.
Vicent.Legatorum 19.Iunij 1616.dec.217.
& 4.Decembris 1614 dec.143.
Iuriſdictio 27.Ianuar.1623.dec.152.
& 24.Nouem.1625.dec.190.
Canonic.10.Nouemb.1623.dec.76.
& 24.Nouem.1624 dec.140.
Legatorum 25.Febr.1630.dec.441.
Iuriſdict 8.Febr 1638.dec.763.
& 5.Iunij 1638 dec 786.
Camerariæ 27.Iunij 1640.deciſ.846.
Viterbien.tertiar 14.Aprilis 1625.dec.167.
Fideic.14.Ianuar.1618.dec.326.
Bonor.20 Martij 1628 dec.340.
Vlixbonen.profeſs.10.Decemb.1611.dec.1.
Iuris nominandi 16.Nou.1633.dec.598.
Iuris conferendi habitum 23.Iunij 1636. dec. 720.
Vrbeuenet.fideicom.3.Iunij 1618.dec.360.
Reſciſſionis contr.24.Ian.1633 dec.567.
& 12.Decembris 1633.dec 605.
Fideicomm.11.Decembris 1637.deciſ.760.
& 8.Martij 1638.deciſ 766.
Reſtitut.dotis 6.Febr.1640.dec 818.
& 14 Decembris 1640.dec.851.
Vrbinat.Beneficij 20.Decembris 1624.dec.147.

b

FINIS.

INDEX
ARGVMENTORVM
DECISIONVM
Sacræ Rotæ Romanæ.

Quæ in præſenti Volumine coram Reuerendiſſimo CLEMENTE MERLINO emanatarum continentur, vnà cum Indice Cauſarum, prout in Volumine iacent.

Vlixbonen. Profeſſionis.

Veneris 10. *Decembris* 1621.

ARGVMENTVM I.

PROFESSIO expreſſa in Religione, vt ritè, ac rectè omiſſa cenſeatur quæ requiruntur tum ex diſpoſitione iuris communis, tum Conſtitutionum Summorum Pontificum Sixti V & Clementis VIII. Profeſſio tacita data nullitate expreſsè quomodò, & quando inducatur.

Rauennaten. Saluiati.

Mercurij 15. *Decembris* 1621.

ARG. 2. Hypotheca, quæ competit cedenti, competit Ceſſionario.

Foſſanenſ. Capellaniæ.

Lunæ 20. *Decembris* 1621.

ARG. 3. Mandatum de manutenendo conceditur probata poſſeſſionis adeptione ex ſolo inſtrumento alio in poſſeſſione non exiſtente. Per reſignationem amittitur beneficij poſſeſſio.

Piſcien. Capellæ.

Lunæ 10. *Ianuarij* 1622.

ARG. 4. Beneficium ſi quis obtinuerit à Sede Apoſtolica tanquàm de libero, tunc ſi probetur illud eſſe de iure patronatus Laicorum, eius immiſſionem obtinere non valebit. Iuspatronatus quando ſumus in perſonis priuatis qualiter ſufficienter probetur. Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum Beneficij, ſi conſtet de anteriori ſtatu contrario.

Aſculana alimentorum.

Veneris 14. *Ianuarij* 1622.

ARG. 5. Alimenta vbi ſunt debita, taxari debent arbitrio boni viri, & iuxta conſuetudinem rationabilem tamen. Alimentorum in legato quæ compræhendantur ad fauorem Alimentarij.

Calaguritana Beneficij de Arnedo.

Lunæ 22. *Ianuarij* 1622.

ARG. 6. In Eccleſia aliqua ſi adſit ſtatutum, prout eſt in Eccleſiis Diæceſis Calaguritanæ, vt beneficia vacantia in dd. Eccleſiis, ſint eis interuenientibus, ac antiquioribus conferenda, tunc dum quis has obtinet qualitates, habere dicitur intentionem fundatam ad ea aſſequenda, data vacatione aliquibus eorum, & quid ſi obtineat iam aliud beneficium, an præferatur ei, qui nullum habet beneficium, ſed dd. qualitates non poſſidet, & concluſio eſt affirmatiua pro habente qualitates atque iterum quid ſi beneficium, quod iam poſſidebat, eſt incompatibile cum ſecundo, quidnam ſit peragendum.

Veronen. Separationis Thori.

Mercurij 26 *Ianuary* 1622.

ARG. 7. Mulieri agenti ad ſeparationem thori, debètur à viro alimenta, & ſumptus litis, quando ſunt probata requiſita boni iuris, nempe quod ex animi leuitate non receſſerit à viro, alimenta, & ſumptus taxantur ad rationem ſex pro centenario dotis viro ſolutæ.

Fanen. Exemptionis.

Mercurij 26. *Ianuarij* 1622.

ARG. 8. Regulares ſunt de iure exempti à cenſu, & contributione Epiſcopo ſoluenda per Clericos etiam ratione Eccleſiæ Parochialis vnitæ Monaſterio Regularium. Capellani amouibiles non poſſunt præiudicare Eccleſiæ Regulari, nec Epiſcopum in quaſi poſſeſſione conſtituere præiudicialis iuris Regularibus, maximè non concurrente poſſeſſione longiſſimi temporis 30. & 40. annorum.

Tullen. Capellaniæ.

Veneris 18. *February* 1622.

ARG. 9. Poſſeſſio anterior manutenenda eſt aduerſus recentiorem, quæ præſumitur clandeſtina, & non manutenibilis, & anterioritas quomodò probetur.

Fanen. Tutelæ.

Lunæ 21. *Februarij* 1622.

ARG. 10. Attentati vitium dari nequit contra eum, qui continuat. Tutor non idoneus electus à Teſtatore, ſi adminiſtret antequàm declaretur idoneus, an dicatur attentare. Ab executore, qui poteſt ſe extraiudicialiter informare, an detur appellatio. Pro attentatorum reiectione, quando intret arbitrium.

Terracinen. Bonorum.

Lunæ 21. *February* 1622.

ARG. 11. Ægidiana regulariter loquendo quando intret, & quando ceſſet. Mandatum dum reperitur decretum niſi ad primam cum intimatione ſi reperiatur relaxatio abſque d. intimatione, & productione in actis, ſaluari non poteſt à vitio nullitatis.

tatis. Nullitas defectus actionis iudicij arguit notoriam iniuſtitiam. Interdictum quorum bonorum vt intentari poſſit quid requiratur, & qualiter ſit formandus eius libellus.

Ferratien. fideicommiſſi de Raſuriis.

Veneris 25. Februarij 1622.

ARG. 12. Magiſtraliter ventilatur, & reſoluitur, quando Teſtator dicatur voluiſſe proſpicere in caſu nō ſolùm quando eius hæredes noluerint, ſed etiam caſu quo non potuerint eius voluntatem adimplere, & id ſpecialiter Teſtator non diſpoſuit, ſed benè tacitè ex coniecturis. Et plura adducuntur ad docendum, quando animum enixum habuerit Teſtator ad conſeruandam agnationem. Nec non interpretatur text. in leg. Pater Seuerinam ff. de condit. & demonſtration.

Nicoſtrenſ. Dotis.

Veneris 25. Februarij 1622.

ARG. 13. Adiudicatio colluſiua, & ſimulata ex quibus deducatur coniecturis, & argumentis.

Leodien. Canonicatus.

Mercurij 2. Martij 1622.

ARG. 14. Poſſeſſio anterior horæ, & momenti præfertur poſteriori in iudicio manutentionis. Et quomodo poſſeſſio probetur anterior. Inſtrumentalis poſſeſſio eſt manutenibilis contra non poſſidentem de tempore immiſſionis.

Oximen. Canonicatus.

Mercurij 2. Martij 1622.

ARG. 15. Remiſſoriam ad examinandum ad partes Rota non denegat conſtito de bono iure præſumptiuè. Clericus habens recurſum ad Iudices Laicos efficitur excommunicatus, & indignus beneficio Eccleſiaſtico. Abſolutus per confeſſarium vigore Bullæ cruciatæ an reddatur capax beneficij eccleſiaſtici, & quid abſolutio confeſſarij in foro externo probet, & ſuffragetur.

Calaguritana Sedilium.

Veneris 11. Martij 1622.

ARG. 16. Declaratoria ob non paritum quando veniat conceděda contra inobedientě. Et quid quando non paritio allegatur ob potentiam Laicorum.

Peruſina prætenſę ratificationis.

Veneris 11. Martij 1622.

ARG. 17. Tranſactio inita per Procuratorem quando non poſſit reſcindi ſub prætextu quod d. Procurator exceſſerit fines mandati, & quando d. exceſſus nullatenus poſſit conſiderari. Amplitudo, & inclinatio clauſularum generalium in mandato appoſitarum quid operentur, & vſque quo extendant mandatum.

Bononien. Profeſſionis.

Lunæ 14 Martij 1622.

ARG. 18. Monachus ſi in aliqua Religione diu degerit, ipſique tacitè profiteatur, ac deinde relicta prima Religione ad aliam tranſierit; ibique expreſsè profeſſus fuerit, nec non per multum tempus ſteterit, dato modo; vt iterum reuertatur ad primam Religionem, ac pendeat lis ſuper validitate tranſitus, dubitatur modo, dum ea pendet, cuinam Religioni danda ſit manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi actus ſuperioritatis iod. Religioſum, & concluſio eſt ad fauorem ſecundæ Religionis concurrentibus tamen requiſitis, de quibus latè in præſenti deciſione.

Medioſan. Quartæ funeralium.

Lunæ 14. Martij 1622.

ARG. 19. Mandatum de manutenendo datur probata poſſeſſione, denegatur autem ei, qui ſe pro ſpoliato habuit; & ad detur ex ſola iuris communis aſſiſtentia poſſeſſione non probata.

Leodien. Canonicatus.

Veneris 8. Aprilis 1622.

ARG. 20. Declaratoria per non paritionem mādatorū non poteſt committi, niſi probetur non paritio, quando tamē ex parte eius, qui tenetur parere, non eſt neceſſarius actus aliquis paritionis poſitiuus.

Romana Saluiani.

Veneris 15. Aprilis 1622.

ARG. 21. Vt Saluianum competat de requiſitis in eo neceſſariò probandis. Fructus cenſus prohibiti alienari, aut hypothecari non excluduntur ab obligatione generali facta à poſſeſſore cenſus, & ideò veniunt in hypotheca, & ad eos datur ideò Saluianum.

Bononien. Hæreditatis de Armis.

Lunæ 18. Aprilis 1622.

ARG. 22. Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fæminam bonis, & hæreditati maternæ eamdem excludat à ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti.

Hidruntina Pecuniaria.

Veneris 22. Aprilis 1622.

ARG. 23. Sententia dicitur nulla lata in cauſa adminiſtratæ tutelæ, aut alterius bonorum non viſis libris ipſius adminiſtrationis.

Anconitana Bonorum.

Mercurij 27 Aprilis 1622.

ARG. 24. Agitur in hac deciſione de nullitate decreti Iudicis, ac ſubhaſtatione in eius executionem factarum ob defectum mandati, iuramenti calumniæ, & inobſeruantiam formę.

Romana Spolij.

Mercurij 27. Aprilis 1622.

ARG. 25. Ceſſionarius poſt ceſſionem obtentam non acquirit adeò plenam actionem, itant cedens adhuc agere poſſit contra nomen debitoris ceſſum. Vbi ceſſio eſt facta ad fauorem cedentis.

Romana repetitionis indebiti.

Veneris 29 Aprilis 1622.

ARG. 26. De requiſitis in actione repetitionis indebiti, & quando ſummatum pluralitas præſumatur.

Rauennaten. Saluiani.

Lunæ 2. Maij 1622.

ARG. 27 Hypothecam habens ſpecialem in aliqua re, non poteſt generaliter agere, niſi prius diſcuſſa illa re ſpeciali, quod procedit etiam fauore dotis, & quando non dicatur conſtare de d. hypotheca ſpeciali, ſed benè de generali, itaut ſit in electione creditoris experiri ſuper bonis pro libito ſuæ voluntatis.

Fulginaten. Pecuniaria.

Lunæ 2. Maij 1622.

ARG. 28. Obligatio Matris pro filio quando valeat.

Ariminen. Hæreditatis.

Mercurij 4. Maij 1622.

ARG. 29. Ægidiana conſtitutio in iudicio poſſeſſorio non intrat, quando fuit ab Actore in libello in cauſa implicata etiam cauſa petitorij. Mulier vſufructuaria conſtituta quando excuſetur, & quibus ex cauſis ob non præſtitam cautionem.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 9. Maij 1622.

ARG. 30. Appellatio interpoſita ab vna ſententia non facit deuoluere cauſam quoad aliam.

Digitized by Google

Romana ſtantiarum ad ſcalas ſanctas.

Luna 9. *Maij* 1622.

ARG. 31. Diſcutitur, & reſoluitur in hac deciſione, quòd Manſiones ædificatæ ſupra porticum ſcalæ Sanctæ à Sixto V. fel. rec. ſpectant, & pertinent non ad Cuſtodes Capellæ SS. Saluatoris, ſed benè ad Rectores dd. Scalarum. Stantiæ, ſeu Manſiones, dum ſumus in dubio, ad quem ſpectent, & cui veniant adiudicandæ.

Romana Legati.

Veneris 13. *Maij* 1622.

ARG. 32. Dos ſoluta ab aliquo, an & quando ſoluto matrimonio ad dotantem debeat reuerti. De interpretatione ſtatuti vrbis lib. 1. c. 130. & nonnulla alia circa dicta Teſtium.

Lunen. Sarzanen. iuriſpatronatus.

Mercurij 18. *Maij* 1622.

AR. 33. Reſtitutio in integrũ aduerſus ſentẽtiã in iudicatũ trãſactã nõ datur, vbi de leſione nõ docetur.

Camerinen. Bonorum.

Veneris 20. *Maij* 1622.

ARG. 34. Declaratione facta ab aliquo, ſi quis vti intendit, opus eſt, vt eam prout iacet, cum omnibus ſuis qualitatibus acceptet. Hæreditatis aditio cum non præſumatur, ideò per allegantem eſt probanda. Filius cum poſſit habere bona ſeparata à bonis paternis, ideò pro debitis Patris contra eius bona non eſt ſimpliciter relaxandum mandatum.

Fanen. Tutelæ.

Luna 23. *Maij* 1622.

ARG. 35. Mulier licèt à iure arceatur à munere tutelæ, & hoc maximè ſi etiam ſit Minor, nihilominus quando à Papa ſuper hoc fuerit diſpenſata, cum prædicta obſtacula ſint introducta à iure poſitiuo ſine dubio tali officio poterit fungi. Subreptio quando ceſſet.

Piſcien. Capellæ.

Mercurij 25. *Maij* 1622.

ARG. 36. Beneficium Iuriſpatronatus Laicorum ex quibus libertatem acquiſiuiſſe dicatur contra Patronos. Teſtes ſuper fama deponere quomodo debeant, vt ſufficienter probent.

Burgen. Beneficij, ſine Portionis.

Mercurij 25. *Maij* 1622.

ARG. 37. Vnio Eccleſiæ facta alteri extinguit Beneficium vnitum.

Imolen. Lucri Dotalis.

Luna 30. *Maij* 1622.

ARG. 38. Statutum reſeruans lucrum dotis Marito defuncta vxore abſque filiis communibus an dicatur derogare diſpoſitioni l. hac edictali C. de ſecundis nupt. nempe vt deferat lucrum Marito non obſtante ſuperexiſtentia filiorum primi matrimonij, & itavt plus capiat vitricus, quàm vnus eorum. Legitima filiorum primi matrimonij in bonis maternis an detrahatur ante lucrum dotis debitum ex ſtatuto vitrico.

Narnienſ. fideicommiſſi.

Luna 3. *Iunij* 1622.

ARG. 39. Hæc deciſio eſt magiſtralis, clara, & benè docens, quòd alienationes factæ per grauatum imputantur in detractiones legitimæ, & Trebellianicæ, item quòd primæ tantùm alienationes ſuſtinentur, ſequentes autem reuocantur à ſubſtituto; Item quòd ad hunc effectum ſolùm attenduntur alienationes, ex quibus transfertur dominium actuale, non verò habetur ratio ad hypothecas & aſſecurationes generales, aut ſpeciales, quia illæ non imputantur in detractiones in præiudicium poſteriorum alienationum cum tranſlatione dominij factarum.

Monopolitana Beneficij, ſeu Capellæ.

Luna 6. *Iunij* 1622.

ARG. 40. De validitate, & exiſtentia codicillorum quando non ſit dubitandum, quæ probatio eo fortior redditur; quando adeſt obſeruantia contentorum in eis. Obſeruantia dat robur ſcripturæ etiam informi, & quandò attendatur; etiam ſi ſit nimis remota, & quo caſu non dicatur nimis remota. Iuſpatronatus dum deducitur incidenter, qualiter ſufficiat vt probetur, ac in eo lex impoſita à fundatore æquum eſt vt ſeruetur. Beneficio ſimplici vt quis ſit capax; qualis ętas in eo requiratur.

Terracinen. Bonorum.

Luna 6 *Iunij* 1622.

ARG. 41. Relatio regulariter facienda eſt ad id, quod immediatè fuit diſpoſitum, & non ad omnia ſuperiùs d., & hoc multò magis ſi ſequeretur aliquod abſurdum; clauſulæ dum Iudicis auctoritate non fuerunt extenſæ non releuant, ac in earum extenſione eſt ſeruandus ſtylus Notarij, qui Inſtrumentum ſtipulatus eſt. Hæredi ſuccedenti ab inteſtato non eſt danda immiſſio, quando quis non deceſſit ab inteſtato, & quid ſi prætendatur teſtamentum non habere ſubſiſtentiam.

Foroliuien Bonorum.

Veneris 10. *Iunij* 1622.

ARG. 40. Attentata non committuntur poſt appellationem nulliter, & indebite interpoſitam.

Marciſen. Beneficij.

Luna 13. *Iunij* 1622.

ARG. 45. Manutentio datur in beneficialibus ex poſſeſſione Inſtrumentaria.

Anconitana prætenſæ repetitionis indebiti.

Veneris 17. *Iunij* 1622.

ARG. 44. Examen Teſtium in vim litterarum remiſſorialium ſine citatione, & per affixionem edicti quando nullum.

Burgi S. Domini Iuriſpatronatus.

Luna 20. *Iunij* 1622.

ARG. 45. Pertinentia, & exiſtentia iuriſpatronatus ex quibus probetur.

Calaguritana Beneficij de Arnedo.

Mercurij 21. *Iunij* 1622.

ARG. 46. Collatio Beneficij litigioſi poteſt pertinere mortuo collitigante ad Auditores S. Rotæ Romanæ. De periurij exceptione quando obſtet ad aſſequendam Beneficij prouiſionem. Pluralitas Beneficiorum quando obſtare dicatur.

Calaguritana Beneficij de villarea.

Veneris 22. *Iunij* 1622.

ARG. 47. Attentata eſt prouiſio ordinarij intra tempora ad appellandum, quando proceſſit ex relatione examinatorum ſynodalium.

Elen. Diſtributionum,

Luna 27. *Iunij* 1612.

ARG. 48. Expenſæ litis quando litigatur inter illos de communitate, quando ex pecuniis communitatis ſint faciendæ.

Ripana Beneficij.

Luna 27. *Iunij* 1622.

ARG 49. Beneficium ſimplex vt cadat ſub reſeruatione, per obitum in Curia Beneficiati, & eius impetratio ſubſiſtat, neceſſaria aliqua.

Peruſina

Peruſina Pecuniaria.
Veneris 1. Iulij 1622.

ARG. 50. Creditores nun poſſidentes non poſſunt impedire conſeruationem executionis obtentæ per alium creditorem; Inhibitio quando non cauſet attentata; offerendi ius competit creditoribus etiam contra alios ex cauſa dotis.

Fulginaten. Bonorum.
Veneris 1. Iulij 1622.

ARGVM. 51. Attentata ex quibus cauſis ceſſare dicantur.

Peruſina pecuniaria, ſiue ſocietatis.
Veneris 1. Iulij 1622.

ARG 52. De Libro Adminiſtratoris quòd legaliter, & dilucidè teneri debet, & quòd Peritorum calculo ſtandum ſit.

Monopolitana Beneficij, ſeu Capellæ.
Lunæ 14. Nouembris 1622.

ARGVMENT. 53. Inſtrumentum originale ſi ſit adeò corroſum, & vetuſtate, & tempore, ac murium iniutiâ labefactatum, itaut in eo non legatur id, quod eſt in controuerſia, tunc ſi ex aliquibus verbis antecedentibus, & ſubſequentibus, ſatis cumpræhenditur; quidnam in verbis corroſis continetur; ideòque corroſio ipſa obeſſe non debet. Ac plura habentur circa hanc materiam corroſionis, abraſionis, & conſumptionis ſcripturarum antiquarum, & quid ſi ſimus in ſubſtantialibus. Inſtrumentum producens dicitur illud tanquam validum approbare.

Anconitana Bonorum.
Sabbati 26. Nouembris 1622.

ARG 54. Proceſſus fabricatus non pręſtito iuramento calumniæ ac ſine Procuratoris legitimo mandato nullus eſt.

Romana Dotium.
Lunæ 28. Nouembris 1622.

ARG. 55. Legatum factum de certis corporibus cum onere implicationis fructuum in certa ſumma pro nubendis pauperibus Puellis, diminutis redditibus corporum aſſignatorum debent etiam diminui dotes, non verò præſtandæ veniunt integraliter à legatario.

Leodienſ. Parochialis.
Veneris 1. Decembris 1622.

ARG. 56. Deſertio appellationis euitanda quantum fieri poteſt, nec incurritur ex lapſu modici temporis vnius diei.

Metien. Prioratus.
Veneris 2. Decembris 1622.

ARG. 57. Cumulatio petitorij cum poſſeſſorio an fieri poſſit vigore clauſulæ arbitrio Rotæ, quando cauſa cumulationis fuit commiſſa à Sanctiſſimo appoſita d. clauſula, & de effectibus clauſulæ decreti irritantis.

Cochen. Decimarum.
Lunæ 5. Decembris 1622.

ARG. 58. Exhibere proceſſum parti quando quis cogi poſſit. Et de tranſportatione actorum ab appellante ad formam Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 20. verſ. præterea.

Pacten. Beneficij.
Lunæ 5. Decembris 1622.

ARG. 59. Ex negligentia Patronorum in præſentando collatio Beneficij non deuoluitur ad Papam, ſed ad Epiſcopum priùs, & quando Patroni excuſentur. Beneficium quomodo litigioſum efficiatur.

Burgi S. Donini Iuriſpatronatus.
Veneris 9 Decembris 1622.

ARG. 60. Exiſtentia Iuriſpatronatus ex quibus probetur. Et quando ceſſet præſumptio vſurpationis.

Sorana Beneficij.
Veneris 9. Decembris 1622.

ARG. 61. Beneficium Manuale non cadit ſub reſeruatione Summi Pontificis; Et quomodò probetur Beneficium eſſe manuale.

Bononien. Hæreditatis de Armis.
Lunæ 12. Decembris 1622.

ARG. 62. Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fæminam bonis, & hæreditati maternæ, eamdem excludat à ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti.

Ferrarien. fideicommiſſi de Raſuriis.
Lunæ 12. Decembris 1622.

ARG. 63. Iura quamquàm non faueant ſuccedentibus ab inteſtato vltra decimum gradum, & ſic fideicommiſſum inductum fauore Agnatorum intra cancellos dicti decimi gradus contineri debeat, tamen hoc non procedit, ſi Teſtatoris mens fuerit perpetuandi fideicommiſſum in infinitum. Ciuis alicuius loci, quando dicatur probatum, quòd quis ſit.

Placentina Parochialis.
Veneris 13. January 1623.

ARG. 64. Manutentio conceditur docenti de anteriori poſſeſſione, & de clauſula (conſtito.)

Romana Stantiarum ad ſcalas ſanctas.
Lunæ 16 Ianuarij 1623.

ARG. 65. Manſiones eius ædificij dicuntur, cuius intuitu fuerunt conſtructæ, & connexæ. Ex pecuniis propriis, quòd quis teneatur rem alienam conſeruare, abſurdum eſt, & quid inde inferatur ſi alicui onus tale conſeruationis fuerit commiſſum. Papa etiam rem ex pecuniis Cameralibus confectam poteſt alteri concedere.

Monopolitana Beneficij.
Lunæ 16. Ianuarij 1623.

ARG. 66. Lineæ appellatione an veniat effectiua tantùm, an etiam contentiua. Fæminæ an veniant lineæ appellatione.

Neapolitaną Matrimonij.
Lunæ 13. Ianuarij 1623.

ARG. 67. Mulier à viro diuertere poteſt ob ſæuitiam, & marito non eſt dandum mandatum de manutenendo, ſed à Iudice prouidendum de cautione pro indemnitate ipſius Mulieris.

Anconitana Bonorum.
Lunæ 30 Ianuarij 1623.

ARG 68. Mandatum Procuratoris quando præſumi poſſit.

Romana Societatis officij.
Mercurij 1. February 1623.

ARG. 69. In præſenti deciſione latè diſcutitur, quod nullatenus iuridica eſt illa concluſio nec lege, nec aliqua valida ratione comprobatur, vt ſocietas officij in totum diſſoluatur per receptionem partis ſortis principalis cum contraria opinio ſit verior, validior, & in iure magis ſubſtantialis, cum ſocietatis natura ea ſit, vt per reſtitutionem, vel interitum partis rei communicatæ, ſocietas in totum non diſſoluatur; ſed adhùc duret in eo, quòd remanet.

Placentina Præcedentiæ.
Mercurij 1. February 1623.

ARG. 70. Laudum quando veniat reuocandum

Præcedentia ex quibus ſignis, & coniecturis arguatur, & denotetur, & quid potiſſimum in hac materia attenditur.

Piſtotien. Parochialis.

Luna 6. Februarij 1623.

ARG. 71. Examen in Beneficio Parochiali non eſt prætermittendum, etiam ſi obtinuerit quis litteras Apoſtolicas cum clauſula (ſi per diligentem examinationem repertus fuerit habilis) quod non obtinet quando prouiſus fuiſſet iam examinatus, & repertus Idoneus.

Romana Annuli.

Veneris 10. *February* 1623.

ARG. 72. In ambiguis poteſt Iudex concordare medietatem vni, & medietatem alteri parti rei controuerſæ aſſignando.

Leodien. Canonicatus.

Luna 6. Nouembris 1623.

ARG. 73. Ad obtinendum, & iuſtificandum gratiam ſubrogationis per obitum collitigantium, deducuntur requiſita, & eorum probationes.

Paduana Coadiutoriæ.

Luna 6. Nouembris 1623.

ARG. 74 Ad coadiutoriæ gratiam impetratam iuſtificandam nonnulla in ſpecie probanda ſunt, de quibus in deciſione.

Monopolitana Capellaniæ.

Veneris 10. *Nouembris* 1623.

ARG. 75. Appellans tenetur intra terminum iuris redire pro Apoſtolis.

Vicen. Canonicatus.

Veneris 10. *Nouembris* 1623.

ARG. 76. Clauſula (parito iudicato) quomodò intelligatur, & quando dicatur paritum, & de paritione nonnulla.

Romana Dotis.

Luna 13. *Nouembris* 1623.

ARG. 77. Per ſolutionem quando non extinguatur hypotheca. Pro dote quæritur ius, & actio abſque ſtipulatione Mulieris abſentis. In cauſa dotis non poteſt generari à viro præiudicium Mulieri.

Romana Salniani Interdicti.

Veneris 24. *Nouembris* 1623.

ARG. 78. Res ſubrogata in particularibus non ſuccedit loco pretij.

Pacen. Capellaniæ.

Veneris 24. *Nouembris* 1623.

ARG. 79. Beneficium quod non efficiatur collatitium, & dicatur merè prophanum ex quibus dignoſcatur. Identitas quomodo probetur.

Albanen. Donationis.

Luna 27. *Nouembris* 1623.

ARG. 80. Agitur de donatione propter nuptias quæ nempè, & quando deducatur, & de aliquibus augumentis eam inferentibus.

Romana Dotis, ſeu Attentatorum.

Luna 4. *Decembris* 1623.

ARG. 81. Patet ex Summario.

Teruleu. Parochialis.

Luna 4. *Decembris* 1623.

ARG. 82. Epiſcopus prohibetur conferre Beneficia Conſanguineis ex Bulla Pij V. & de eius interpretatione. Multiplicatio titulorum in Beneficiis quomodo admittatur.

Bonon. fideicom. de Zeccadoris.

Luna 11. *Decembris* 1623.

ARG. 83. De coniecturis pluribus, ex quibus recedatur à conſ. *Oldrad.* 11. & filij in conditione poſiti quando etiam vocati, & grauati cenſeantur.

Pampilonen. Iuris viſitandi.

Veneris 15. *Decembris* 1623.

ARG. 85. Vacante Sede tota iuriſdictio reſidet penes Capitulum, cui etiam ius viſitandi Diœceſim competit.

Rauennaten. Concurſus.

Luna 18. *Decembris* 1623.

ARG 86. Filius grauatus fideicommiſſo agere poteſt citatis fideicommiſſariis ad ſeparationem ſuarum detractionum, & creditorum.

Bona emphyteutica non veniunt in obligatione, & hypotheca facta etiam à primo acquirente.

Leodien. Parochialis.

Luna 18. *Decembris* 1623.

ARG. 87. Remiſſoria quando concedenda. Iuriſpatronatus naturæ quomodo immutetus.

Aſculana Plebaniæ.

Veneris 12. *January* 1624.

ARG. 87. Eccleſiam eſſe Collegialem ex quibus probetur.

Calaguritana Beneficij de Armarita.

Luna 15 *Ianuarij* 1624.

ARG. 88. Patet ex Summario.

Meten. Cercatoriæ.

Veneris 19 *January* 1624.

ARG. 89. Beneficium ex negligentia Patronorum fit collationis primò ordinarij, & deinde ordinario negligente Papæ.

Bonon. de Beroaldis.

Mercurij 24 *January* 1624.

ARG. 90. Ex ſubſcriptione folij albi an oriatur obligatio.

Leodien. vnionis, & fructuum.

Lune 29. *January* 1624.

ARG. 91. Attentata quando non reuocanda veniant.

Præneſtina Bonorum.

Mercurij 31. *Ianuarij* 1624.

ARG. 92. Poſitionibus dum pars reſpondere recuſat, nec ſuper hoc vult dare ſpecialiſſimum mandatum Procuratori ad ſic & ſic reſpondendum, non eſt procedendum ad expeditionem cauſæ; cum à Iure abhorreat quem defraudare ſuis probationibus, & maximè ex facto Aduerſarij. Poſitiones vt admittendæ veniant, ſufficit eas non eſſe omnino impertinentes, ſufficitque aliquo modo facere ad cauſam, vel præbere adminiculum. Rota licet de ſtylo non admittat confeſſionem illam fictam, quæ prouenit ex contumacia in non reſpondendo poſitionibus, non tamen ex hoc improbat vſum poſitionum. Tranſactio vt reſcindatur; eſt neceſſaria enormiſſima læſio, & in magno exceſſu vltra dimidiam.

Romana Dotis.

Mercurij 7. *Februarij* 1624.

ARG. 93. Interpretatio clauſulæ [ſi per diligentem examinationem &c] poſitæ in gratioſa ſubrogatione an operetur; vt de nouo ſit facienda examinatio poſt expeditionem gratiæ, an verò ſufficiat ſemel facta.

Piſtorien. Parochialis.

Veneris 9. *Februarij* 1624.

ARG. 94. Iuſpatronatus natura eſſe hæreditariam comprobatur, & ex quibus naturam mutare poſſit, deducitur.

Barchinonen. Vicariæ.

Veneris 9. *Februarij* 1624.

ARG. 95. Vnio Beneficiorum maximè ſi ſimus in antiquiſſimis,

antiquiſſimis, qualiter, & ex quibus doceri poſſit, & diluuntur quædam appoſitiones contra talem probatiooem factæ.

Ariminen. fideicommiſſi.

Luna 12. *February* 1624.

ARG. 96. Alienatio pendente lite facta quando ſubſiſtat, itaut Creditor non poſſit executionem cõſumare in re alienata.

Parmen. Penſionis.

Luna 4. *Martij* 1624.

ARG. 97. Moneta quãdo eſt in obligatiooe, cuius duę ſint ſpecies, alia nempe realis, & cuſſa, alia imaginaria, an veniat imaginaria, vel realis, & cuſſa.

Cochen. Decimarom de Belmonte.

Luna 4. *Martij* 1624.

ARG. 98. Teſtes in probanda negatiua vt probent.

Iſpalienſ. Portionis.

Veneris 8. *Martij* 1624.

ARG. 99. Statutum factom per Capitulum de non admittendis Canonicis, niſi probata prius ſanguiois puritate non valere. Et nonnulla de obſeruantia, & de remiſſoria.

Calaguritana iuris optandi.

Luna 11. *Martij* 1624.

ARG. 100. Optare quando valeat antiquior Præbendarios io Eccleſia aliam vacantem prębendam. Et quid quando præbenda eſt annexa alicui dignitati, aut officio.

Pampiloncn. Iuris viſitandi.

Veneris 15. *Martij* 1624.

ARG. 101. Cootra Epiſcopum vt ius viſitandi non competat in certis annis, & temporibus an præſcribi poſſit ſaltem per immemorabilem.

Compoſtellana Præſtimonij.

Luna 18. *Martij* 1624.

ARG. 102. Remiſſoria in prophanis conceditur ſine fumo boni iuris; In Beoeficialibus verò docto de fumo, & præſtita cautione de ſtando vni ſententiæ. Cauſa iuriſpatronatus inter Laicos dicitur prophana, & non Eccleſiaſtica.

Camerinen. bonorum.

Veneris 22. *Martij* 1624.

ARG. 103. Emens rem nomiue proprio, ſed pecunia alia, nihilominus dominium illius ementi acquiritur, & in ſpecie tractatur de vxore emeote bona ex pecuniis Mariti, itaut Creditores Mariti ſuper dictis bonis tanquàm non ſpectautibus ad eum quidquam prætendere nequeant.

Reatina iuris redimendi.

Mercurij 27. *Martij* 1624.

ARG. 104. Pactum, ſeu ius redimendi eſt traoſitorium ad hæredes. Hæreditatis aditio cum non pręſumatur, ideo probanda venit. Legatarius certè quantitatis habet hypothecata omuia bona Teſtatoris pro conſecutione ſui legati, & qua via agere poteſt ad illud conſequendum, & an directè via executiua agere poſſit contra detineutes bona Teſtatoris. Mandatũ de aſſociando quando detur.

Romana Domus.

Veneris 19. *Aprilis* 1624.

ARG. 104. Patet ex Summario.

Dertuſen. Vicariæ.

Luna 12. *Aprilis* 1264.

ARG. 105. Eccleſia Parochialis ſi ſit vnita alicui Eccleſiæ Collegiatæ, tunc non requiritur concurſus, ſed ſufficit nominatio, ſeu electio Capituli cum approbatione Ordinarij. Et quando ordinarius non poſſit prætendere, vt fiat concurſus in prouiſione illius Eccleſiæ, quamuis doceat aliquando fuiſſe factam electionem per concurſum.

Romana Mercedis.

Veneris 26. *Aprilis* 1624.

ARG. 107. Salarium debetur Procuratori conſtituto, & eius taxatio remittitur arbitrio Iudicis. Et quando augeri debeat, ſi labores excreuerint.

Cauallicenſ. fideicommiſſi.

Veneris 26. *Aprilis* 1614.

ARG. 108. Patet ex Summario.

Calaguritana Iuris pulſandi campanæ.

Luna 29. *Aprilis* 1624.

ARG. 109. Pulſare Campanas in die Sabathi ſancti ante Eccleſiam Cathedralem prohibetur aliis Eccleſiis, niſi immemorabilis in contrarium conſuetudo probetur. Et de requiſitis immemorabilis.

Foroliuien. Beneficij.

Luna 29. *Aprilis* 1624.

ARG. 110. Mortuo vno ex litigantibus ſuper beneficio, debetur beneficium ſuperſtiti, quod procedere firmant etiam in beneficio iuriſpatronatus.

Mediolanen. Parochialis.

Veneris 10. *Maij* 1624.

ARG. 111. A ſententia lata ſuper ſpolio an detur appellatio. Ratione mixturæ datur appellatio in poſſeſſorio.

Ariminen. Dotis.

Luna 13. *May* 1624.

ARG. 112. Dos conſtituta à Patruo adminiſtratore bonorum Neptis non præſumitur animo donandi, etiam ſi dixerit dotare de ſuo. Acquiſitio facta ab hærede ſtatim poſt mortem eius, cui ſucceſſit præſumitur de bonis hæreditariis.

Aeſina Saluiani.

Luna 13. *Maij* 1624.

ARG. 113. Saluiani fundamentum eſt creditum cum hypotheca, de quo conſtare oportet. Item fructus imputantur in creditum; & de liquidatione eorumdem fructuum.

Leodien. Parochialis.

Veneris 17. *Maij* 1624.

ARG. 114. Patet ex Summario.

Barchinonen. Vicariæ.

ARG. 115. Vicarius in Eccleſia vnita, quando veniat eligendus per concurſum, & quando tantùm ad nominationem, ſeu per præſentationem Prælati Eccleſiæ, cui eſt facta vnio d. Eccleſiæ curatæ, itavt dicatur in eum tranſlata cura habitualis.

Fauen. Penſionis.

Luna 10. *Maij* 1624.

ARG. 116. Conſentieus impoſitioni penſionis, non poteſt opponere de exceſſu, & quòd valor fructuum non ferat penſionem etiam ſtante narratiua in certa ſumma valoris, quia penſionarius non tenetur probare non exceſſum. Fallit autem, qoando in litteris adeſſet clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) niſi tamen per Papam io hoc etiam deinde impetrans non obtinuerit derogationem.

Leodien. Dominij de Hollonia.

Veneris 24. *Maij* 1624.

ARG. 117. Creditor fructus perceptos imputat in creditum.

Nucerina Prædij.

Mercurij 29. *Maij* 1624.

ARG. 118. Res ſolita concedi vt dicatur ad effectũ

vt concedi poſſit per Prælatum quæ requirantur. Inſertum quando probet. Melioramenta quando ſint reficienda.

Ariminen. fideicom.

Luna 31. *Maij* 1624.

ARG. 119. Alienatio pendeote lite facta quando ſubſiſtat, itaut Creditor non poſſit conſumare executionem in re alienata.

Valentina Donationis.

Luna 3. *Iunij* 1624.

ARG. 120. Patet ex Summario.

Leodien. beneficij S. Martini.

Luna 3. *Iunij* 1624.

ARG. 121. Poſſeſſio beneficij nulliter capta non eſt manutenibilis, & nullitas deducitur, quia data ſit ab executore litterarum Apoſtolicarum non citato poſſeſſore, vel quia non fuerint priùs iuſtificatę.

Leodien. vnionis, & fructuum.

Luna 10. *Iunij* 1624.

ARG. 122. Obtinens duo beneficia Rector reſidentiam debere habet in loco, & beneficiu nobiliori.

Parmen. Penſionis.

Mercurij 5. *Iunij* 1624.

ARG. 123. Penſio quando fuit reſeruata ſine cauſa, & de conſenſu Titularis, qui erat Affinis eius ad cuius fauorem reſeruata fuit d. penſio, & in litteris reſeruationis fuit appoſitum ſolitum decretum, dummodò Titularis, qui conſenſit penſioni integrè, & effectualiter ſoluat d. penſionem, aliàs ea reſeruatio eo ipſo nulla ſit, tunc quando agitur contra ſucceſſurem in Beneficio ad effectum ſolutionis d. penſionis, vt penſionarius obtineat, quidnam ſit neceſſe probare, & an ad prædictum effectum concludant confeſſiones de recepto, & quid ſi ſit vnica

Romana Pecuniaria.

Luna 10. *Iunij* 1624.

ARG. 125. Ex lapſu decem annorum ad formam Statutorum Vrbis lib. 1. cap. 158. debitor acquirit liberationem & creditum præſcribit, ſuper qua præſcriptione pleuè agitur in hac deciſione.

Romana Confiſcationis.

Veneris 14. *Iunij* 1624.

ARG. 125. In hac vbertima, & magiſtrali deciſione doctè, & eleganter diſcutitur, & reſoluitur; quòd quando quis perpetrarit tale delictum, cuius vigore omnia eius bona fiſco applicata fuerunt, dato vt ſuperueniat Principis plenaria abſolutio, non ſolùm recuperat bona, quæ adhuc ſunt apud fiſcum, vel in tertium translata, ſed etiam illa bona, quæ à Barone d. Principis fuerunt capta, & confiſcata. Et egregiè pariter ventilatur, quòd pœnæ nec non confiſcationes, quæ proueniunt ex contrauentione conſtitutionum ſupremi Principis ſpectant ad fiſcum d. Principis, non autem ad fiſcum Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in eius Territorio bona ſubditi condemnati poſita reperiantur, cum pœna, & confiſcatio ſpectet ad illum Principem, cuius Maieſtas læſa fuit.

Romana ſucceſſionis.

Luna 17 *Iunij* 1624.

ARG. 126. Pater, & Mater æqualiter vocantur ad luctuoſam ſucceſſionem filiorum, nulla adhibita diſtinctione, an bona peruenerint ad filios ex latere paterno, vel materno, nam & quatenus peruenerint, pater in maternis, & Mater in paternis pro æquali portione ſuccedit, & quamuis *Bart.* conatus fuerit defendere, patrem non ſuccedere in bonis filiorum, quæ prouenerunt ex latere paterno, & contra matrem non ſuccedere in bonis, quæ peruenerunt ex latere paterno, tamen quia diſtinctio *Bart.* eſt potius imaginaria, quàm iuridica, ideoque meritò ſuper hoc *Bart.* à pluribus DD. dirè inſequitur, damnatur, & confutatur; Et plura adducuntur ad interpretationem l. quòd dicitis §. ſin autem C. de bon. quæ liber. quæ adeò obſcura eſt, vt omnes DD. in illius intellectu vacillarent. Renuncians bonis ad effectum ingrediendi Religionem, quæ ſit cauſa finalis renunciationis.

Toletana Matrimonij.

Luna 15. *Iunij* 1624

ARG. 127. Tranſportatio actorum diuerſi iudicij an ſit ab appellante facienda.

Sorana beneficij

Mercurij 26. *Iunij* 1624.

ARG. 128 Beneficium eſſe regulare, & manuale, ex quibus probetur.

Peruſina Diſtributionum

Veneris 28. *Iunij* 1624

ARG. 129. Via executiua vulneratur per ſententiam Officiali an credatur atteſtanti ſibi à Principe aliquid fuiſſe commiſſum.

Bononien. Adminiſtrationis.

Veneris 28 *Iunij* 1624

ARG. 130. Patet ex Summario.

Adiacen. Diſmembrationis.

Veneris 18 *Iunij* 1624

ARG. 131. Delegati iuriſdictio expirat per ſententiam ſiue iuſte, ſiuè iniuſtè latam.

Romana fructuum cenſus.

Veneris 28. *Iunij* 1624

ARG. 132. Ex tribus ſolutionibus continuatis ſolutio in præteritum infertur ſuper annuis præſtationibus.

Aſculana Alimentorum

Luna 1. *Iulij* 1624.

ARG. 133. Patet ex Summario

Romana vineæ, ſeu Deuolutionis.

Luna 1. *Iulij* 1624.

ARG. 134. Identitas verificata in duobus confinibus remanet probata etiam alijs non concurrentibus, præſertim concurrentibus adminiculis, de quibus in deciſione.

Rauennaten. Pecuniaria

Mercurij 6. *Nouembris* 1624

ARG. 135. Creditor ex chirographo anterior tempore, quando præferatur in concurſu cum alijs Creditoribus.

Oximen. Canonicatus

Mercurij 13. *Nouembris* 1624.

ARG. 136. Clericus recurſum habens ad Iudices Laicos, excommunicatus efficitur, & redditur incapax beneficiorum Eccleſiaſticorum. Abſolutus ab excommunicatione vigore Bullæ Cruciatæ à Confeſſario an obtineat plenã abſolutionem etiã pro foro externo, vel an ſit reſtringenda pro foro tantum pœnitentiali. Per Bullam in Cæna Domini an dicatur derogatũ Bullæ Cruciatæ ad effectũ ſaltẽ vt abſolutio in foro exteriori nõ ſuffragetur.

Valentina Canonicatus

Veneris 15. *Nouembris* 1624

ARG. 137. Notarij fidea non exhibito toto inſtrumento non attenditur.

Ianuen. Delationis Capparum

Veneris 15. *Nouembris* 1624

d

ARG.

ARG. 138. Interpretatur quoddam priuilegium conceſſum Capellanis, vt intelligatur de iis, qui ſunt de Maſſa, non verò de ijs, qui ſunt extra Maſſam.

Cameracen. Canonicatus.

Mercurij 20. *Nouembris* 1624.

ARG. 139. Tractatur de Indulto vniuerſitati Gymnaſiorum Louanien. conceſſo per Romanos Pótifices nominandi Clericos ad quæcunq; beneficia, quouis Menſe etiam Apoſtolico, vel ordinario vacantia, quorum tamen fructus non excedunt ſummam ducatorum 100. de Camera, quo ſtante, ſi quis Beneficium vigore d. Indulti obtinuerit, vt validè dicatur per eum obtentum, quid probare teneatur, & præſertim qualiter docere teneatur fructus eius non excedere d. ſummam.

Vicen. Canonicatus.

Mercurij 20. *Nouembris* 1624.

ARG. 140. Sæcularizatio beneficij regularis ex quibus inducatur.

Meleuitana coadiutoriæ.

Mercurij 20. *Nouembris* 1624.

ARG. 141. Coadiutor an poſſit capere poſſeſſionem Canonicatus extra factum Capituli, nempe non capitulariter. Poſſeſſio beneficij an, & quando poſſit capi non verificatis, & iuſtificatis litteris Apoſtolicis.

Vicen. Legatorum.

Mercurij 4. *Decembris* 1624.

ARG. 143. Ius adminiſtrandi redditus Anniuerſariorum, & diſtribuendi, an etiam poſſit pertinere ad Beneficiatos cum capitulo Canonicorum.

Leodien. Canonicatus.

Mercurij 4. *Decembris* 1624.

ARG. 144. De remedio l. diffamari C. de ingen. & manum. & quando requiſita illius concurrere debeant.

Romana Cenſus de Margagnis.

Luna 9. *Decembris* 1624.

ARG. 145. Succeſſores vocati an veniant ſucceſſores ſanguinis tantùm, an autem etiam bonorum. Et vocatis proximioribus, vel ſucceſſoribus an inducatur fideicommiſſum abſolutum, vel talis vocatio intelligatur per ſolam vulgarem.

Nepeſina Canonicatus.

Luna 9. *Decembris* 1614.

ARG. 146. Non eget argumento, neq; Summario.

Vibinaten. Beneficij.

Veneris 20. *Decembris* 1624.

ARG. 147. In gratia, ſi neutri, quid ſit probandum ab eo, qui in vim d. gratiæ. Et de probatione iuriſpatronatus.

Nullius, ſeu Taurinen. Prioratus.

Luna 13. *Ianuarij* 1625.

ARG. 148. Beneficium eſſe de collatione priuata quomodo probetur. Enunciatiuæ in antiquis probant ipſam conferendi facultatem competere.

Pacen. Beneficij.

Mercurij 15. *Ianuarij* 1625.

ARG. 149. Epiſcopo non definiente cauſam ſuper beneficio ius conferendi non deuoluitur ad Sedē Apoſtolicam ceſſante cauſa negligentiæ, & lite vertente ſuper beneficio iuriſpatronatus Laicorū.

Paduana Feudi.

Veneris 24. *Ianuarij* 1625.

ARG. 150. Feudum quando dicatur ex pacto, & prouidentia, & quando mixtum. Ab inueſtituris antiquis nunquàm in nouis conceſſionibus cenſetur receſſum, niſi quatenus id euidenter conſtet, vel ex verbis id neceſſariò inferatur, quæ concluſio ſine dubio procedit ſtante relatione.

Placentina Præſtimonij.

Veneris 24. *Ianuarij* 1625.

ARG. 151. Agitur de interpretatione cuiuſdam ſtatuti capituli Eccleſiæ Cathedralis Placentiæ diſponentis per promotionem ad Epiſcopatum alicuius Canonici ipſum promotum teneri dimittere bona Canonicalia, quæ detinebat, an locum habeat d. ſtatutum contra promotum ad epiſcopatum Titularem tantùm in partibus infidelium. Et manutentio quando concedenda ratione ſolius ciuilis poſſeſſionis.

Vicen. Iuriſdictionis.

Luna 27. *Ianuarij* 1625.

ARG. 152. Iuriſdictio inferiori conceſſa non cenſetur vnquàm conceſſa priuatiuè quoad ordinarium, & quando non procedat.

Terracinen. Concordiæ.

Luna 27. *Ianuarij* 1625.

ARG. 153. Diſtributiones non debentur niſi præſentibus ſublata facultate Canonicis aliud diſponēdi. Vtile per inutile in contractibus an vitietur.

Burgen. Expenſarum.

Veneris 31. *Ianuarij* 1625.

ARG. 154. Vnio Beneficij facta ſine præiudicio habentis illud, quid operetur. Obſeruantia ſubſequuta declarat indulta, & priuilegia. Libri Capitulares quando probent pro Capitulo. Beneficia vnita non vocant.

Romana Nullitatis obligationis.

Veneris 31. *Ianuarij* 1625.

ARG. 155. Cauſa criminalis ſuperueniens facit ſilere iudicium ciuile. Iuramentum Minoris non validat contractum irritum ſine ſolemnitate.

Ampurien. Beneficij.

Luna 17. *Februarij* 1625.

ARG. 156. Per reſignationem beneficij non admittit ius reſignās, antequam reſignatarius obtinuerit litterarum expeditionem, & collationem beneficij.

Barchinonen. Beneficij.

Veneris 21. *Februarij* 1625.

ARG. 157. Iuriſdictio A. C. an ceſſet per mortem Pontificis. Item Nuncius Hiſpaniarum gaudet facultate conferendi Beneficia etiam in Menſe reſeruato valoris ſcutorum 24.

Rauennaten. Concurſus.

Mercurij 26 *Februarij* 1625.

ARG. 158. Quando rogatus reſtituere per fideicommiſſum intelligatur rogatus reſtituere etiā portionē à cohærede per fideicommiſſariam acquiſitam.

Nepeſina Canonicatus.

Veneris 28. *Februarij* 1625.

ARG. 159. Idoneus qui ſemel eſt non iudicatus ad beneficium, ſi appellauit, & examinatus repertus idoneus an debeat ad beneficium admitti.

Sorana Beneficij.

Veneris 28. *Februarij* 1625.

ARG. 160. Beneficiū in eo ſtatu, in quo fuit à principio conſtitutum, præſumitur continuatum, niſi de mutatione legitimè facta doceatur; & quomodò etiam excludatur mutatio.

Foroliuien. Societatis officij.

Luna 3. *Martij* 1625.

ARG. 161. Ad effectum conſtituendi contractum vſurarium, quæ requirantur Societas officij creata ſuper officiis extra Curiam Romanam non vacabilibus an ſit vſuraria, & de interpretatione

Bullarum Pauli Quarti, & Pij Quarti.

Romana Mercedi.

Mercurij 5. *Martij* 1625.

ARG. 162. Quando Salarium augendum ſit Procuratori ob ſuperuenientiam negociorũ principalis.

Meleuitana Hæreditatis.

Mercurij 5. *Martij* 1625.

ARG. 163. Tranſactio ex cauſa falſa in meritis non vitiatur, dummodò veritas litis motæ concurrat, quæ non ſit omninò calumnioſa. Fructus, vt poſſeſſor lucretur, omnis ſufficit cauſa.

Tolerana Habitus.

Veneris 14. *Martij* 1625.

ARG. 164. De probationibus nobilitatis in Religione Militum Hieroſolymitanorum. De Inſignibus, & Armis ad probandam Nobilitatem, & de eorum vſu.

Ciuitatis Caſtelli iuris paſcendi.

Veneris 11. *Aprilis* 1625.

ARG. 165. Conductori, & emphiteutæ an competat actio furti pro fructibus furto ſubtractis, & quid in vſufructuario.

Gerundien. Iuriſdictionis.

Veneris 11. *Aprilis* 1625.

ARG. 166. Abſolutio ad cautelam cum reincidentia arbitrio, quando concedenda ſit, vel magis pronunciandum ſuper nullitate excommunicationis.

Viterbien. Terrarum.

Lunæ 14. *Aprilis* 1625.

ARG. 167. Eccleſia tenetur probare identitatem bonorum, quæ fuerunt conceſſa finita locatione.

Romana confiſcationis.

Veneris 18. *Aprilis* 1625.

ARG. 168. Abſolutionem plenariam ſi condemnatus à Principe obtinuerit, vtrum in recuperatione bonorum confiſcatorum procedendum ſit per viã manutentionis, vel potiùs reintegrationis. Et quando dicatur benè probaſſe ſuam anteriorem poſſeſſionem. Filius ſi perpetrauerit aliquod delictum, cuius intuitu eius bona fiſco veniant applicanda, talis confiſcatio nequit in præiudicium Patris non ſolùm in bonis profectitiis, ſed nec etiam in aduentitiis, & quòd plus eſt nec in bonis caſtrenſibus, & talis reſeruatio fit Patri in ſolatium patriæ poteſtatis, & hæc eſt verior, & receptior opinio. Condemnatus ſi abſolutionẽ plenariã obtinuerit à Principe, quid importet talis abſolutio.

Alexandriua Beneficij.

Veneris 18. *Aprilis* 1625.

ARG. 169. Reſidentia an requiratur in Beneficio, & alia prout in ſummario.

Rauennaten. litterarum Cambij.

Lunæ 21. *Aprilis* 1625.

ARG. 170. Confeſſio extraiudicialis quomodò probanda.

Leodien. Dominij de Hollona.

Lunæ 5. *Maij* 1625.

ARG. 171. Attentata ob bonum ius, quando cauſa eſt commiſſa cum clauſula, arbitrio, quando non reuocentur; & quando Dominus agere poſſit ad deuolutionem, & appræhenſionem poſſeſſionis propria auctoritate.

Calaguritana Beneficij de Zanizeris.

Veneris 9. *Maij* 1625.

ARG. 172. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.

Lunæ 12. *Maij* 1625.

ARG. 173. Obligatio præſtandi nouos fideiuſſores in Cenſu quomodo intelligatur; & de numeratione pecuniæ in actu creationis cenſus omninò neceſſaria aliqua proponuntur obiecta.

Meten. Cercatoriæ.

Veneris 16. *Maij* 1625.

ARG. 174. Immiſſio vt vigore ſubrogationis concedatur, requiſitum principale eſt probatio poſſeſſionis defuncti. Legatus de latere an poſſit vnire, & ſupprimere beneficia.

Squilacenſ. Abbatiæ.

Mercurij 21. *Maij* 1625.

ARG. 175. Manutentio denegatur ei, qui fuit eiectus per ſententiam Iudicis ritè, & rectè latam.

Burgi S. Sepulchri Beneficij S. Io. Baptiſtæ.

Veneris 4. *Iuly* 1625.

ARG. 176. Beneficium alicui non eſt adiudicandum, ſi non conſtet de aliquo titulo valido ad hunc effectum. Beneficiorum permutationes, quando non dicantur habuiſſe effectum.

Tullen. Capellaniæ.

Veneris 4. *Iulij* 1625.

ARG. 177. Declaratoria ob non paritionem mandatis, & rei iudicatæ concedenda.

Colimbricen. Canonicatus.

Veneris 14. *Iuly* 1625.

ARG. 178. Vacatio beneficiorum ex quibus ſufficiẽter dicatur iuſtificata, & maximè quando talis vacatio prouenit ex delicto hæreſis, cum officium S. Inquiſitionis non ſoleat committere acta ſui Tribunalis. Beneficiorum vacatio eo ipſo dicitur inducta propter nephariũ crimen hæreſis, & quid hoc caſu deſeruiat ſententia declaratoria priuationis.

Meten. Prioratus.

Veneris 4. *Iulij* 1625.

ARG. 179. Vt locus ſit declaratoriæ ob non paritionem, nonnulla requiſita deducuntur.

Leodien. Parochialis.

Veneris 4 *Iulij* 1625.

ARG. 180. Ex poſſeſſionis Eccleſiæ adeptione inducitur adeptio etiam omnium annexorum, & pro quibus conceditur manutentio.

Alexandrina Beneficij.

Veneris 4. *Iulij* 1625.

ARG. 181. Non eget argumento, aut Summario.

Ciuitatis Caſtelli iuris paſcendi.

Lunæ 10. *Nouembris* 1625.

ARG. 182. Pro debito vniuerſitatis homines ſinguli de vniuerſitate non tenentur.

Pacen. Capellaniæ.

Lunæ 10. *Nouembris* 1625.

ARG. 183. Recognitio ſcripturæ quomodò ſit facienda etiam in antiquis, & quomodò debeant Teſtes deponere.

Oxomen. Canonicatus.

Veneris 14. *Nouembris* 1625.

ARG. 184. Habentur nonnulla in hac deciſione de electione, item de iuriſdictione capitali Oxomen. in electione, & de ius priuilegio, vt non admittatur appellatio ſuſpenſiua ab eius electione, & alia, prout in ſummario.

Foroliuien. Tutelæ.

Veneris 14. *Nouembris* 1625.

ARG. 185. Tutor reddere tenetur rationem adminiſtrationis, & reliquatum reſtituere.

Romana Domus.

Lunæ 17. *Nouembris* 1625.

ARG. 186. Pro fideicommiſſo particulari datur Sal-

nianum, & de probatione identitatis ad d. effe-ctum neceſſaria.

Dertuſen. Vicariæ.

Luna 17. Nouembris 1625.

ARG. 187. Concurſus in Parochialibus vnitis Capitulo non eſt neceſſarius, cum ſufficiat ſola approbatio ordinarij præuio examine.

Rumana Pecuniaria.

Mercurij 19. Nouembris 1625.

ARG. 188. Periculum pecuniæ depoſitaræ, quando pertineat ad deponentem, & non ad depoſitariũ; & depoſitario quomodò incumbat onus probandi ablationem, & furtum pecuniarium citra ſui culpam.

Ariminen. Adminiſtrat. Tutelæ.

Luna 24. Nouembris 1625.

ARG. 189. Adminiſtrator librum conficere debet, & de requiſitis eiuſdem libri.

Vicent. Legatorum.

Luna 24. Nouembris 1625.

ARG. 190. Adminiſtratio diſtributionum Anniuerſariorum: an ſpectet ad ſolum Capitulum priuatiuè quoad beneficiatos quando habent intereſſe. Et de facultate Epiſcupi ſtatuendi.

Burgen. Iuris præſidendi.

Veneris 28. Nouembris 1625.

ARG. 191. Decanus quando Capitulum non habet Archidiaconum, vel Archypresbyterum dicitur Caput, & habet quandam in eo iuriſdictionem.

Adrien. Cannnicatus.

Veneris 5. Decembris 1625.

ARG. 192. Beneficia affecta, & reſeruata vacante Sede Apoſtolica an ſint collationis Epiſcopi, vel magis Summi Pontificis explicatur.

Arimin. Gabellæ.

Mercurij 10. Decembris 1625.

ARG. 193. Statutum de ſoluenda gabella à forenſibus non habet locum in forenſe, qui domicilium in loco contraxit. De requiſitis ad acquirendum domicilium neceſſariis. Statutum de gabella ſoluenda hæreditatis alicui delatæ an habeat locum in hæreditate delata deſcendentibus.

Toletana Matrimonij.

Mercurij 10. Decembris 1625.

ARG. 194. Matrimonium coram Sacerdote, vel alieno Parocho abſq; ordinarij, vel proprij contrahentium Parochi licentia contractum, ipſo iure irritum eſt, adeò vt ſola declaratoria opus ſit. Parochiam nouam, vt quis acquirat, ad hunc effectum non eſt opus expectare, vt ille maiori parte Anni in prædicta Parochia inhabitauerit, ſed ſtatim ac incipit inhabitare animo habitandi efficitur Parochianus, itaque momentum temporis ſufficit; iuncto animo, & reſpondetur nonuullis oppoſitionibus in hac materia.

Romana Domus, & Aromatatiæ.

Veneris 12. Decembris 1625.

ARG. 195. Venditor cum pacto de retrouendendo plurimum corporum, an poſſit vnum velle retroemere, & non alia, quando plures cenſentur factæ venditiones, in eodem contractu. Et quomodò pluralitas, & diuiduitas contractuum dijudicetur.

Romana ſcutorum 100000.

Luna 15. Decembris 1625.

ARG. 196. Patet ex Summario.

Gerunden. Diſmembrationis.

Veneris 19. Decembris 1625.

ARG. 197. Parochialis Eccleſia ſi nimis reperiatur onerata ob amplitudinem Parochianorum, poteſt Epiſcopus ad præſentationem Rectoris deputare alium Curatum in Parochia, & quando hoc procedat.

Treueren. Parochialis.

Luna 16. Februarij 1626.

ARG. 198. Beneficium parochiale, dum eſt iuriſpatronatus perſonę Eccleſiaſticæ, tunc in eius prouiſione ſeruanda eſt forma præſcripta à Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. ſcilicet vt prouideatur per concurſum, & quid ſit faciendum, quando inſtitutio ad iuſpatronatus ſpectet ad Epiſcopum, & quid ſi ad alium.

Meten. Prioratus.

Luna 16. Februarij 1626.

ARG. 199. In gratia ſubrogationis quæ ſunt probanda à prouiſo. De nullitate examinis Teſtium ob non præſtitum iuramentum quando non conſtat, niſi ex enunciatiua, iuratus, &c.

Adiacen. Vicariæ.

Lune 1. Martij 1626.

ARG. 200. In Beneficialibus intrat Regula, quòd Actore non probante Reus abſoluatur; etiam ſi ipſe Reus poſſeſſor beneficij non iuſtificet ſuum titulum, quando Actor ſuam non iuſtificauit gratiã.

Corduben. liquidationis fructuum.

Veneris 6. Martij 1626.

ARG. 201. Iudex dum ex iuſtis cauſis, ac antequã fuit conſenſum in iuriſdictionem, & iuramento mediante fuit allegatus ſuſpectus, ac etiam appellatum ab vlteriori proceſſu, tunc quicquid geſſerit d. Iudex, nullitatis vitio ſubiacet. Mandatum ſpeciale requiritur ad recuſandum Iudicem ſuſpectum. Proceſſus compulſorialis eſt nullus ſi non interuenerit citatio ad dicendum contra, &c.

Caſtrenſ. Pecuniaria.

Mercurij 11. Martij 1626.

ARG. 202. Mandatũ executiuum eſt nulliter relaxatum, dum ad illius relaxationem fuit deuentũ nullo præcedente decreto, exploſa opinione eorum, qui ſentiunt hunc defectũ ſanari per ſubſcriptionẽ Iudicis. Procurator contrahẽdo nomine principalis, ipſe ad nihil conueniri poteſt, & nunquã præſumitur nomine proprio voluiſſe ſe obligare, & ad hoc verba etiam violenter ſunt torquenda.

Tullen. Parochialis.

Mercurij 11. Martij 1626.

ARG. 203. Parochus per ſuſceptionem habitus Religionis equitum Hieroſolymitanorum ſicuti, & effectus Regularis amittit parochiale beneficium.

Forolivien. Societatis.

Lune 16. Martij 1626.

ARG. 204. Societas officij vt validè dicatur inita, inter alia principaliora requiſita, illud non parùm eſt neceſſariũ, vt illa fiat ſuper officijs vacabilib. aliàs ſi reperiatur inita ſuper officio nõ vacabili ex defectu ſubiecti nullam habet ſubſiſtentiam, itavt fructus inde percepti computandi veniunt in ſortem, vel reſtituendi, & quando d. contractus non poſſit tranſire in diuerſum contractum, vt ſubſtineatur.

Peruſina Laudi.

Lune 16. Martij 1626.

ARG. 205. Alienare qui non poteſt, conſequenter cum neq; compromittere valeat, ideò minor, qui ſine debitis ſolemnitatibus perperam alienat, ita & ſine eiſdem, in vanum compromittit, vnde Minor, quando compromittit, debet ſeruari Con-

Google

ſtitutio Aegidiana lib. 5. cap. 12. de ſolemnitatibus adhibendis in contractibus minorum, quæ ad totum Statutum Eccleſiaſticum fuit extenſa.

Bonon. fideic. de Deſiderijs.

Veneris 20. *Martij* 1626.

ARG. 206. Religio Patrum Capuccinorum eſt incapax cuiuſcunque acquiſitionis, & ideò ſi in ea emittat profeſſionem, ille cuius morte erat purificatum aliquod fideicommiſſum, fit illi locus, perinde ac ſi naturaliter obijſſet. Societas officij an dicatur extincta, ſi ille, in cuius vita inita fuit, profeſſionem emittant in ordine Capuccinorum. Filiorum appellatione quando veniant Nepotes, & quando non, latè declaratur.

Fanen. Bonorum.

Veneris 20. *Martij* 1626.

ARG. 270. patet ex Summario.

Romana de Victoriis.

Luna 23. *Martij* 1626.

ARG. 208. pater ſi liberis relinquat integram legitimam, de reliquis bonis pro libito ſuæ voluntatis, poteſt diſponere, & hoc multò magis procedit, ſi talis diſpoſitio ſit rationabilis, & nullo odio motus eam fecerit.

Bononien. Legati.

Veneris 27. *Martij* 1626.

ARG. 209. Notario affirmanti ſe falſum teſtamentũ ſcripſiſſe an credatur, vt teſtamentum irritum declaretur. Falſitas ex quibus coniecturis probetur; & ex quibus excludatur. Et quid quando Notarius fuiſſet criminaliter de falſo inquiſitus, & condemnatus, & vbi maximè non ex legitimis, & plenis indiciis fuit inquiſitus.

Romana retractûs.

Luna 30. *Martij* 1626.

ARG. 210. Cenſuarius in venditione rei cenſuatæ in concurſu omnibus aliis præfertur, & hoc priuilegium competit etiam ceſſionario cenſus, & quid ſi fundus propriè non vendatur, ſed concedatur in emphyteuſim, & quid ſi talis conceſſio fuerit facta, pro quibuſcunq; ſucceſſoribus in infinitum. Retractus etiam habet locum in locatione perpetua. Emptor cum pacto de redimendo dicitur verus Dominus.

Auerſana Penſionis.

Luna 30. *Martij* 1626.

ARG. 211. Patet ex Summario.

Bonon. Legati de Mareſcottis.

Veneris 24. *Aprilis* 1626.

ARG. 212. Legatarius licèt pro conſequendo legatum habeat tacitam hypothecam, tamen id procedit in bonis ipſius Teſtatoris, non autẽ hæredis, & hoc maximè ſi adiuerit hæreditatem cum benef. l & inuent. Filius grauatus onere fideicõmiſſi, quatenus poſſit eligere legitimam in aliquo corpore hæreditario, illudq; alienare.

Dertuſen. Beneficij.

Luna 27. *Aprilis* 1626.

ARG. 213. Iuſpatronatus quando eſt mixtum, partim ſ. Eccleſiaſticum, & partim Laicale, tunc illud non cadit ſub regula 9. reſeruatoria Menſium, & quando, & ex quibus probetur ipſum eſſe tale.

Mediolan. Parochialis.

Mercurij 29. *Aprilis* 1626.

ARG. 214. per reſignationem Beneficij quando ſtatim reſignans dicatur ceſſiſſe poſſeſſioni Beneficij, & ei non competat ampliùs manutentio.

Romana Vineæ.

Luna 4. *Maij* 1626.

ARG. 215. Alienatio bonorum Minorum quando dicatur validè facta.

Romana Prætij officij.

Veneris 15. *Maij* 1626.

ARG. 216. Contra proxenetam, ſeu mediatorem alicuius negotij ſecluſo dolo, & circũuentione perperam contra eum dirigitur actio ad damna, & intereſſe, & ex quibus in his terminis dolus dicatur excluſus. Ex conſilio ſeu perſuaſione nemo tenetur cum cuiq; liberum ſit apud ſe explorare, an conſilium datum proſit, necne. Dolus non arguitor ex ſimplici mendacio; Doli præſumptio ceſſat, quando non intrat lucrum.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria.

Luna 18. *Maij* 1626.

ARG. 217. Sententia in cauſa executiua non ſubiacet nullitati ex eo quòd non fuerint ſeruati termini ſubſtantiales. Depoſitarius conuenitur via executiua. Ceſſionarius vtitur iuribus ceſſis eo modo quo cedens.

Romana Succeſſionis.

Luna 18. *Maij* 1626.

ARG. 218. Filius quando naturæ ordine mutato ante Patrem, & Matrem decedit, & quidem ab inteſtato, tunc ipſi æqualiter admittuntur ad ſucceſſionem filiorum, poſtpoſita omni diſtinctione, an bona, in quibus æqualis fit diuiſio, deueniant ex latere paterno, vel materno, quidquid in hoc ſcriptitauerit *Bart.* cũ in hoc ipſe errauerit, & à frequentiori DD. calculo impugnetur eius opinio.

Romana cenſus Vitalitij.

Veneris 22. *Maij* 1626.

ARG. 219. Contractus cum Eccleſia nulliter initus vt in ſtatu implicito validitatis ad fauorem Eccleſiæ, & quando Eccleſia dicatur locuplex effecta vt teneatur ad prætij refuſionem in hac agitur deciſione.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.

Luna 25. *Maij* 1626

ARG. 220. Requiſita pro obtinenda immiſſione in beneficio recenſentur; Pertinentia iuriſpatronatus Laicorum quomodò probetur.

Ampurien. Beneficij.

Luna 25. *Maij* 1626.

ARG. 221. Patet ex Summario.

Romana fructuum cenſus

Veneris 29. *Maij* 1626.

ARG. 222. Obligatio Patris erga filium quando validè reputetur ſtante iuramento, & clauſula Camerali: exceptio cedendarum quando obſtare nequeat creditori.

Oxomen. Canonicatus.

Mercurij 2. *Iunij* 1626.

ARG. 223. Manutentio in beneficialibus datur ei, qui adeptus eſt poſſeſſionem aduerſus alium nulliter immiſſum per ſententiam Iudicis.

Leodien dominij de Hollona.

Luna 8. *Iunij* 1626.

ARG. 224. Attentata vigore clauſulæ [arbitrio] non ſunt ſpernenda, niſi de bono iure euidenter conſtiterit. Caducitas ob Canonem ab emphiteuta non ſolutum, vt euitetur, omnis ſumitur interpretatio.

Egitanien. Commendæ.

Luna 8. *Iunij* 1626.

ARG. 225. Miles Hieroſolymitanus vt conſequi poſſit

commendam

commendam alicuius Prioratus requiritur, vt ſit magis antianus, & etiam oriundus, & naturalis illius Prioratus.

Meleuitana hæreditatis

Luna 15. Iunij 1626.

ARG. 216. Tranſactio non lectis, & inſpectis verbis teſtamenti quando ſubſiſtat, & de interpretatione tex. l. de his ff. de tranſact. Et quando ex pluribus cauſis vna falſa redditur, tota corruat diſpoſitio.

Vicen. Legatorum

Veneris 19. Iunij 1626.

ARG. 227. Vbi conſtat de iure, & titulo poſſeſſionis penes certam perſonam, actus exerciti ab alia debent præſumi non iure proprio, ſed adminiſtratorio, & vt Miniſtrum ſe habuiſſe.

Bonon. fideicom. de Deſiderijs

Veneris 26. Iunij 1626.

ARG. 228. Filiorum appellatione licèt non veniant Nepotes, & præſertim in fideicommiſſis, tamen quando hoc non procedat. Subſtitutio quando dicatur collata in longiſſimum, & remotiſſimum tempus. Lineæ vocatio facta per Teſtatorem, quid importet. Alienationis prohibitio quando inducat abſolutum fideicommiſſum.

Romana Donationis de Incaſatis

Veneris 26. Iunij 1626.

ARG. 129. Cauſa finalis in donatione ſi non adimpleatur, irritatur donatio; ſecus verò ſi cauſa ſit impulſiua. Donatio facta cauſa matrimonij quando d. cauſa dicatur finalis, & quando impulſiua. Sexagenarij contrahere poſſunt matrimonium, abrogata lege, quæ contrarium diſponebat.

Romana de Victoriis

Veneris 26. Iunij 1626.

ARG. 230. Teſtatores cum plerumque abuſiuè loquantur, ideo vt eorum verba deſeruiant veriſimili voluntati, ac menti eorumdem, licitè poſſunt impropriari, & largè interpretari. Fideicummiſſo licet etiam tacite poſſit renunciari, tamen vt hoc procedat, quid requiratur.

Maceraten. Canonicatus

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARG. 231. Reſignatio facta in manibus ordinarij eſt valida ad effectum vt reſignans cadat à Beneficio, eſt nulla ad effectum vt collatio poſſit fieri ab ordinario ſecundum Bullam Pij V. etiam ſi ordinarius ſit S.R.E. Cardinalis.

Gerunden. Beneficij

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARG. 232. Appellatio non datur à ſententia executoria literarum Apoſtolicarum. Mandatum Procuratoris ex iure ſuperueniente an conualidetur.

Tudertina Dotis

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARG. 233. Patet ea Summario.

Fanen. Bonorum

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARG. 234. Agitur de ſtatuto cōtinuatiuo poſſeſſionis defuncti in heredem ex quib. locum non obtineat.

Romana pecuniaria.

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARG. 235. Fideiuſſor debet indemnis ſeruari. Ceſſio ex interuallo poſt ſolutionem obtenta quando ſuffragetur.

Lucana Beneficij

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARG. 236. Manutentio non datur ſpoliato ſententia Iudicis. Pertinentia iuriſpatronatus non probatur ex fundatione.

Romana Legati de Valentinis

Veneris 6. Nouembris 1616.

ARG. 237. Teſtamentum ſi quis condiderit, & poſtea fecit codicillos, in quibus plura legata reliquit, & poſtremò iterum codicillauit, in quibus confirmauit teſtamentum cum exceptione certi legati, dato quòd deinde in iſtis codicillis, reuocet omnia legata ab eo relicta, quæritur modo an d. reuocatio ſit referenda ad legata facta in teſtamento, vel in præcedentibus codicillis.

Bonon. de Zaualariis

Luna 16. Nouembris 1626.

ARG. 238. Non eget argumento, aut ſummario.

Calaguritana Attentatorum

Luna 16. Nouembris 1626.

ARG. 239. Non eget argumento, nec Summario.

Nepeſina Tutelæ

Veneris 20. Nouembris 1626.

ARG. 240. Tutor non tenetur reddere rationem de non exactis, quando ipſum non probatur fuiſſe in dolo, vel lata culpa in non exigendo. Poſitiones vt validè dicantur in actis exhibitę per Procuratorem, quid requiratur, & quid etiam ſit neceſſe, vt eiſdem dicatur valide reſponſum per Procuratorem, vt ex eis inſurgat confeſſio præiudicialis.

Ceneten. ſeu nullius Monaſterij

Veneris 27. Nouembris 1626.

ARG. 241. Inhibitio totalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt attendenda, & de reuocatione attentatorum.

Nicen. Decimarum

Veneris 17. Nouembris 1626.

ARG. 242. In incorporalibus quaſi poſſeſſio quomodo ad effectum manutenendi probetur, & in conflictu Teſtium, quibus magis deferendum. Poſſeſſio ciuilis retenta animo quomodo per lapſum temporis in recuperanda naturali amittatur.

Mantuana Penſionis

Veneris 4. Decembris 1626.

ARG. 243. Penſionis tranſlatio de perſona, & vita transferentis ad perſonam, & vitam tranſlatarij, quando valeat; & an ea hoc inferatur aliquod præiudicium titulari. Gratia quando non dicatur ſubreptitia, etiam ſi expreſſum ius tertij.

Romana fideic. de Victoriis

Mercurij 9. Decembris 1626.

ARG. 244. De probatione deſcendentiæ, & identitatis bonorum ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicommiſſo deducenda ex libro familiari Teſtatoris, quæ quando liber eſt benè ordinatus, & retentus pro ſufficienti reputatur maximè concurrente aliquo adminiculo. Et aliæ probationes referuntur ex inſtrumentis diuiſionis ſequutæ inter hæredes. Recognitio in antiquis 70. 80. & 100. annorum ſcripturæ an ſit neceſſaria.

Anconitana Bonorum

Veneris 11. Decembris 1626.

ARG. 245. Deſignatio confinium diſtinguit factum ſubhaſtationis à cæteris bonis Debitoris.

Romana Caſalis Capicottæ

Luna 14. Decembris 1627.

ARG. 246. Agitur de ſubſtinenda periti relatione aduerſus nonnullas exceptiones.

Paduana feudi

Luna 11. Ianuarij 1627.

ARG. 247. Per verba continentia explicitam hæreditatis acceptationis confeſſionem proculdubio probatur præcedens aditio, quod & ampliatur. Ad

C

feudum mixtum quis aſpirare nequit,licèt hæreditatem adiuerit,ſi deinde eam repudiauerit. Hæreditatem ſi quis repudiauerit ſub conditione, ſi d. conditio non verificetur,perinde eſt ac ſi numquàm fuerit excogitata.

Cæſenaten. Bonorum

Luna 11. *Ianuarij* 1627.

ARG. 248. Dos quando eſt data filiæ, ſiue ſit data in pecunia,ſiue etiam in tot iocalibus, ſemper imputatur in legitimam, & ſi illa petatur, perperam agitur.

Bononien. Legati de Mateſcotis

Veneris 15. *Ianuarij* 1627.

ARG. 249. Dotare filias eſt onus paternum, & hoc onus non ſolùm ipſi Patri inhæret, ſed & eius bonis,& ita illa bona tranſeunt ad quoſcumque ac ſi fuiſſent præciſè obligata pro dote filiarum.

Bonon. fideic. de Turri

Veneris 15. *Ianuarij* 1627.

ARG. 150. Filij in conditione poſiti, quatenus vocati intelliguntur cenſentur vocari per vulgarem tantum, & non ideò grauati etiam. Et per diuiſionem,quòd non cenſeatur renunciatum fideicommiſſo.

Romana Societatis fundaci

Sabbati 23. *Ianuarij* 1627.

ARG. 251. Societas ſi ſit diſſoluta,tunc amplius non eſt facienda lucrorum communicatio,& ſocietas mutuo conſenſu ſociorum poteſt diſſolui ante tempus conuentum. Societas ſemel diſſoluta, vt tacitè renouetur,quid requiratur.

Colimbricen. Canonicatus

Sabbati 23. *Ianuarij* 1627.

ARG. 252. Propter crimen hæreſis quis eo ipſo dicitur incidere in priuationem omnium beneficiorum,& quatenus ſuper hoc feratur ſententia, ad quid ea deſeruiat. Et quid ſit dicendum, ſi Papa contulerit alicui beneficia eius,qui incidit in hæreſim,& aſſerat illum fuiſſe priuatum eis per ſententiam,ſique probetur talem ſententiam latam fuiſſe poſt d. collationem.

Romana Canonicatus

Mercurij 27. *Ianuarij* 1627.

ARG. 153. Dominium quando non principaliter,ſed incidenter fuit deductum in iudicio, veluti ad effectum ſolutionis Canonum, tunc ex quibus ſatis dicatur iuſtificatum. Clauſula, ſaluo beneplacito Domini,poſita in contractu emphiteotico qualiter intelligatur. Rota in Curia qualiter admittat probationem recognitionis ſcripturarum. Clauſula, ſine præiudicio, intelligitur de alio præiudicio in diſpoſitione non expreſſo.

Romana ſcutorum 100000.

Mercurij 27. *Ianuarij*. 1627.

ARG. 254. Debitorum promiſſio tenet,& iuris diſpoſitioni eſt conformis,ſi in ceſſione promittatur eos eſſe veros Debitores,& pro talibus eos manutenere;non autem eſſe bonos,& exigibiles.

Romana cenſus vitalitij

Veneris 29. *Ianuarij* 1627.

ARG. 255. Dominium pecuniarum depoſitarum, quando tranſeat in creditorem,& quid quando ad fauorem Eccleſiæ ſub conditione reſeruati beneplaciti,itaut caſu decoctionis depoſitarij cedat periculo Eccleſiæ.

Cæſaraugust. Beneficij,ſiue diſmembrationis

Luna 1. *Februarij* 1627.

ARG. 256. Sequeſtrum in cauſa beneficij iuxta clem. 1. de ſeq.poſſ.quando apponendum ſit;Et de interpretatione d. clementinæ.

Lunen. Sarzanen oblationum.

Luna 8 *Februarij* 1627.

ARG 257. Oblationes, quæ fiunt ſacris Imaginibus, ſpectant ad Parochum & non ad Epiſcopum. Et quando tales oblationes fiunt ad certum vſum,tunc præciſè offerentium voluntas eſt ſeruanda, & harum adminiſtratio etiam ſpectat ad Parochum.

Romana Legati de Valentinis

Luna 8. *Februarij* 1627.

ARG. 158. In eadem ſcriptura contradictio, & maximè ſi ſit repentina, eſt omnibus modis curandum, vt euitetur,& ſufficit aliquid poſſibile.

Forolivien. Societatis officij

Veneris 26. *Februarij* 1627.

ARG. 259. Societatis officij contractus ſi ſit initus ſuper officio non vacabili,cum id repugnet conſtitutionibus Pontificiis in hac materia editis,& naturæ ipſius contractus,in quo requiritur,vt periculum ſit commune tam recipienti, quàm danti pecunias, ideoque nullo modo ſubſiſtere poteſt, & ſic ex eo non debentur fructus,& ſi ſint percepti, reſtitui debent,nulla excuſatione admiſſa bonæ fidei conſumptionis, conſuetudinis &c.

Gerunden. Beneficij

Veneris 16. *Februarij* 1627.

ARG. 260. Procurator deputari non poteſt ad reſignandum beneficium nondum acquiſitum.

Bononien. Molendini

Luna 1. *Martij* 1628.

ARG. 261. In lite ſuccumbens tenetur ad expenſarum refect onem. Limita quando quis ſtatim liti ceſſit, agnoſcendo bonam fidem. Aqua poſtquàm ingreſſa eſt fundum alterius, ipſe ad libitum poteſt vti ea. Interpretatio veriſimilis,& non inueriſimilis eſt attendenda.

Bononien. fideicomm. de Deſideriis

Veneris 5. *Martij* 1627.

ARG. 262. Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum qualiter probetur.

Bonon. fideicommiſſi de volta

Luna 8. *Martij* 1627.

ARG. 163. Relatio ad præcedentia quando & quomodo ſit facienda in fideicommiſſis.

Surana Beneficij

Luna 8. *Martij* 1627.

ARG. 264. Archiuium Monaſterij Caſſinenſis an ſit publicum; & quæ requirantur ad hoc vt Archiuium dicatur publicum Et Abbas Monaſterij Caſſinenſis an habeat iuriſdictionem Epiſcopalem.

Romana fideicommiſſi de victoriis

Mercurij 10. *Martij* 1627.

ARG. 265. Legitima non deducitur ex corporibus legatis à Teſtatore, vel prohibitis alienari. Alienata in legitimam imputantur, & maximè inuentario non confecto. Ex cauſa dotis non poſſunt alienari bona fideicommiſſo ſuppoſita, quando in ſpecie fuit prohibita alienatio ex cauſa dotium.

Tullen. Parochialis de Vicont.

Luna 15. *Martij* 1627.

ARG. 266. De requiſitis pro verificatione litterarum Apoſtolicarum ſuper gratia ſi neutri.

Romana Cenſus Vitalitij

Mercurij 17. *Martij* 1617.

ARG. 267. Fructus Cenſus vitalitij nulliter initi cum Eccleſia ob non adhibitum beneplacitum Apoſtolicum

Digitized by Google

ſtolicum debentur ante huiuſmodi oppoſitionem nullitatis, ſed non poſt.

Bononien. militatis contractus.

Mercurij 17. Martij 1627.

ARG. 268. Patet ex Summario.

Bonon. fideicommiſſi de Turri.

Lunæ 22. Martij 1627.

ARG. 269. Filij in conditione poſiti quando inducitur eorum vocatio, an intelligatur per vulgarem tantum, an autem per compendioſam.

Bonon. Legati de Mareſcottis.

Lunæ 22. Martij 1627.

ARG. 270. Dos legata à fratre Sorori an cenſeatur animo compenſandi cum legato à Patre facto.

Florentina Pecuniaria.

Veneris 16. Aprilis 1627.

ARG. 271. Patet ex Summario.

Cæſaraugustana Portionis

Veneris 16. Aprilis 1627.

ARG. 272. Patet ex Summario.

Romana, ſeu Bonon. pretij Clericatus

Lunæ 19. Aprilis 1627.

ARG. 273. Pater emens filio aliquod officium, veluti Clericatum Cameræ, an poſtea filius teneatur illius pretium conferre, & ſibi imputare in legitimam.

Ferrarien. Bonorum

Mercurij 21. Aprilis 1627.

ARG. 274. Renunciatio facta cum iuramento à ſorore bonis paternis, & maternis valida eſt. Læſio in dotatione quomodo conſideretur. Notarius in inſtrumento quod rogatus eſt, an poſſit intercedere.

Caſtren. pecuniaria

Mercurij 21. Aprilis 1627.

ARG. 275. Appellatio quando dicatur deſerta, itavt aliquo velamine excuſari nequeat, quin ſententia tranſitum non fecerit in rem iudicatam. Diligentia quando ſufficiat oſtendendo præſentatam, ad hoc vt ſententia non tranſeat in rem iudicatam, & quando ea nihil operetur ad prædictum effectum.

Bonon. Legati de Mareſcottis

Lunæ 15. Aprilis 1627.

ARG. 276. Dos legata à fratre ſorori præſumitur animo compenſandi cum dote à Patre, cuius eſt hæres ſecundus Teſtator, legata.

Bergomen. Capellaniæ

Lunæ 26. Aprilis 1627.

ARG. 277. Iuſpatronatus qualiter, & cum quib. requiſitis veniat probandum, quando ſumus in perſonis, in quibus cadit præſumptio vſurpationis. Teſtes plures quando patiuntur exceptiones, nihil probant, & fides eorum ex numero, quando non ſuppleatur.

Regien. tranſlationis penſionis

Veneris 14. Maij 1627.

ARG. 278. Illegitimus quando ſit incapax penſionis Eccleſiaſticæ.

Meliten. habitus

Veneris 14. Maij 1627.

ARG. 279. Arbitrium quando intret Ad probationem nobilitatis pro equeſtri dignitate in religione Hieroſolymitana non obſtat macula fratris, ſororis, aut alterius Collatera is, ſolum enim attenditur nobilitas generis & aſcendentium.

Paduana feudi

Lunæ 17. Maij 1627.

ARG. 280. Confeſſio aditionis hæreditatis per quæ verba verificetur; & per quæ nullatenus inducta dicatur. Hæreditatis iam aditæ refutatio licet valeat, & teneat in præiudicium renunciantis, tamen aliud eſt, ſi adſit præiudicium tertij.

Meten. Prioratus.

Lunæ 17. Maij 1627.

ARG. 281. Beneficiorum valor qualiter probetur Gratia non à die ſignaturæ, ſed à die datæ initium ſumit, cum data faciat, vt gratia dicatur in eſſe natura eſſe, & incipiat operari, & ideo priùs ſupplicatio poteſt lacerari.

Romana Vineæ

Veneris 21. Maij 1627.

ARG. 283. Patet ex Summario.

Melevitana hæreditatis

Veneris 21. Maij 1627.

ARG. 284. Læſio quæ ſit neceſſaria, & quomodo probanda ad effectum reſcindendæ tranſactionis.

Romana pecuniaria.

Veneris 28. Maij 1627.

ARG. 285. Non eget Argumento, aut Summario.

Taurinen. Canonicatus

Lunæ 31. Maij 1627.

ARG. 286. Ad effectum vt poſſit quis tàquam familiaris aſſequi Canonicatum, quæ requiratur probatio.

Bononien. Dotis

Lunæ 31. Maij 1627.

ARG. 287. Dos data primo viro cenſetur etiam ſecundo conſtituta etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecundo viro, ſi tamen aliud non ſit conuentum antea contractum matrimonium; ſecus ſi conſtante.

Ariminen. Spolij

Mercurij 2. Iunij 1627.

ARG. 288. Spolium committitur etiam à Iudice, & executoribus nulliter procedentibus, & de exceſſu executionis.

Nepeſina Tutelæ

Lunæ 7. Iunij 1627.

ARG. 289. Tutor non tenetur reddere rationem de his, quæ ad eius manus non peruenerunt; Secus verò ſi probetur contrarium. Examen nouum Teſtium non eſt indulgendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium, & quando dicatur adeſſe.

Romana ſocietatis offi. ij

Lunæ 7. Iunij 1627.

ARG. 290. Societatis officij in contractu per obitum non ſuperlucratur quis capitale, quando non fuerunt obſeruata pacta data in contractu, & in ſpecie, quia præſtiti non extiterunt fideiuſſores.

Romana Spolij

Mercurij 9. Iunij 1627.

ARG. 291. Ratione hypothecæ agit emptor ad damna, & intereſſe contra venditorem qui bona promiſit libera, quæ tamen ſubiecta ſunt hypothecis creditorum.

Romana Meliorамentorum

Mercurij 9. Iunij 1627.

ARG. 292. Locator, qui non præſtitit conductori ſucceſſiuam patientiam, quando iuuare ſe poſſit pactis contractus locationis.

Bononien. Legati de Mareſcottis

Lunæ 10. Iunij 1627.

ARG. 293. Dotium quantitates taxantur iuxta conſuetudinem regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum. Dos an taxari poſſit vltra legitimam.

Bonon. fideicom. de Deſideriis

Lunæ 14 Iulij 1627.
ARG. 294. Fideicommiſſarius qualiter identitatem bonorum fideicommiſſo ſubiectorum probare debet,& maximè ſi ſimus in antiquis.
Burgen. Iuris præſidendi
Sabbathi 18. Iunij 1627.
ARG. 295. De iuriſdictione conceſſa quando cenſeatur conceſſa cumulatiue, vel priuatiue contra eum qui illa per prius obtinebat.
Bonon. Molendini
Veneris 25. Iunij 1627.
ARG. 296. Patet ex Summario.
Romana fideicommiſſi de victoriis
Veneris 25. Iunij 1627.
ARG. 297. Patet ex Summario.
Romana Societatis officij
Veneris 25. Iunij 1627.
ARG. 298. Societatis officij commodum non ſuperlucratur. Debitor per obitum, quando ex ſua parte non adimpleuit ea, ad quæ tenetur in præſtatione fideiuſſoris, etiam ſi exacti fuerint fructus.
Alexandrina Archipresbyteratus
Lunæ 28. Iunij 1627.
ARG. 299. Poſſeſſio Canonicatus capi debet capitulariter,& aliter capta non eſt manutenibilis. Mutatio tituli poſſeſſionis quando inducatur per nouum ſuperuenientem etiam abſque vlla declaratione.
Faven. Bonorum
Lunæ 28. Iunij 1627.
ARG. 300. Patet ex Summario.
Tullen. ſeu nullius Præbendæ
Lunæ 28. Iunij 1627.
ARG. 301. Patet ex Summario.
Caſalen. Beneficij
Lunæ 28. Iunij 1627.
ARG. 302. Patet ex Summario.
Dertuſen. Beneficij
Lunæ 5. Iulij 1627.
ARG. 303. Sententia quando mixturam dicatur continere ad effectum appellabilitatis.
Meſſanen. Iuriſdictionis
Lunæ 5. Iulij 1627.
ARG. 304. Patet ex Summario.
Romana cenſus
Lunæ 5. Iulij 1627.
ARG. 305. Creditor cenſus pro fructibus habet executionem paratam, nec poteſt pro illis petere mandatum de aſſociando ſuper fundo ſubrogato, vel agere actione hypothecaria aduerſus tertium poſſeſſorem pro fructibus, etiamſi non vniuerſam rem, ſed partem hypothecatam poſſideat,& ſi per alienationem partis fundi ceſſiti emptori illius remaneat in parte extinctus cenſus.
Romana Societatis officij
Lunæ 5. Iulij 1627.
ARG. 306. Societatis officij validitas in quibus requiſitis conſiſtat, & de interpretatione Conſtitutionis reformatoriæ S. mem. Pauli V. ſuper diſdicta ſocietatis in margine inſtrumenti adnotatæ.
Bonon. Legati de Mareſcottis
Mercurij 7. Iulij 1627.
ARG. 307. Non eget argumento, aut ſommario.
Romana reſtitutionis dotis
Veneris 12. Nouembris 1627.
ARG. 308. Maritus ex diſpoſitione ſtatuti vrbis li. 1. c. 131. extantibus liberis lucratur totam dotem vxoris mortuæ ſaltem quoad vſumfructum, itavt vxor in eius præiudicium de ea diſponere non poteſt. Et an hoc lucrum ei debeatur tanquàm Pater, vel tanquam Maritus.
Romana Vineæ
Lunæ 15. Nouembris 1617.
ARG. 309. Cardinales in cauſis ſibi commiſſis poſſunt committere ſeruationem terminorum, & alia prout in Summario.
Romana Cenſus
Lunæ 15. Nouembris 1627.
ARG. 309. Poſſeſſio cedentis probata in iuribus incorporalibus mandatum de manutenendo datur ceſſionario,& quando in eum transferantur iura, & actiones cedentis. In contractu Minorum, quando non præſumatur falſitas cauſæ.
Romana quarti dotalis
Veneris 19. Nouembris 1627.
ARG. 310. Patet ex Summario.
Bonon. de Bonſignoribus
Veneris 19. Nouembris 1617.
ARG. 312. De detractionibus faciendis ex fideicommiſſo,& de imputatione fructuum à die purificati fideicommiſſi perceptorum à grauato.
Alexandrina Archipiſcopatus
Mercurij 24. Nouembris 1617.
ARG. 313. Mandatum de manutenendo etiam conceditur illi, qui renunciauit titulo poſſeſſionis, ſi tamen perſeuerauerit in poſſeſſione,& de facto illi incubuerit, cum aliud ſit poſſeſſio, & aliud titulus poſſidendi.
Nepeſina Tutelæ
Veneris 26. Nouembris 1627.
ARG. 314. Patet ex Summario.
Tiburtina Caſtrorum
Lunæ 29. Nouembris 1627.
ARG. 315. Attentata facta etiam à Miniſtris ſunt purganda.
Bonon. fideicommiſſi de Deſideriis
Veneris 3. Decembris 1627.
ARG. 316. Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum quomodo,& quibus modis probetur,& alia de quibus in ſummariis.
Romana Spolij
Veneris 10. Decembris 1617.
ARG. 317. Euictio non debetur creditori poſſeſſori immiſſo ex Saluiano. Retentio ne detur ſatisfacto ex fructibus creditore.
Caſalen. Beneficiorum
Veneris 10. Decembris 1627.
ARG. 318. Gratia Principis motu proprio facta, cum nitatur ſolum eius voluntate, & verbo, non indiget aliqua iuſtificatione, ceſſat tamen hoc, quando probatur adeſſe defectum intentionis Principis, cum motus proprios operetur, quod onus probandi non incumbat vrenti gratia, ſed impugnatore.
Romana Affictus
Mercurij 15. Decembris 1627.
ARG. 319. Locans alicui prædium, ſi promittat, quòd non ſenſerit aliquod onus, nec damnum, tunc tenetur eum ſeruare indemnem in omnibus, & liberare à quibuſuis moleſtiis.
Piſcien. Capellæ
Veneris 17. Decembris 1617.
ARG. 320. Attentata quando ſunt clara, tunc arbitrium non intrat pro illorum reiectione. Et quando iſta attentata dicantur clara.
Romana Cenſus.
Veneris 17. Decembris 1617.
ARG. 321. Simulatio quomodo probetur. Teſtis qui mortuus

Digitized by Google

mortuus eſt ante repetitionem quam faciat probationem.

Romana Cenſus

Lunæ 20. Decembris 1627.

Arg. 322. Debitor centua fructuum ſtante clauſula conſtituti adſtringi poteſt remedio aſſociationis in poſſeſſionem bonorum obligatorum.

Paduana feudi.

Lunæ 20. Decembris 1627.

Arg. 323. Maſculi vnius lineæ in feudo quando excludant fœminas alterius ſuppoſita diuiſione vera, vel impropria. Et per nouas inueſtituras, quando dicatur factum præiudicium antiquis.

Ariminen. Cenſos.

Lunæ 10. Ianuarij 1628.

Arg. 324. Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi non conceditur non docto de poſſeſſione, & ad hunc effectum Authoris, vel defuncti quaſi poſſeſſio non ſuffragatur: & quando verum ſit.

Compoſtellana Parochialis

Lunæ 16. Ianuarij 1628.

Arg. 325. De Nullitate ſententiæ ex breuitate temporis.

Viterbien. fideicommiſſi

Veneris 14. Ianuarij 1628.

Arg. 326. Fideicommiſſum reale, & abſolutum ex quibus verbis inducatur. Reciproca de linea ad lineam quando cenſeatur à Teſtatore facta.

Romana fideicommiſſi de Victoriis

Veneris 14. Ianuarij 1628.

Arg. 327. Identitas bonorum qualiter probetur. A periti relatione quando non ſit recedendum.

Bononien. Dotis

Mercurij 19. Ianuarij 1628.

Arg. 328. Patet ex Summario.

Burgi S. Sepulchri Beneficij

Lunæ 24. Ianuarij 1618.

Arg. 329. Permutatio beneficij quando permiſſa, & ex eâ ius acquiratur etiã ante poſſeſſionis adeptionem ad effectũ verificationis gratię. Publicatio reſignationis quando neceſſaria iuxta Bull. Greg. XIII.

Bonon. fideicommiſſi de Turri.

Veneris 28. Ianuarij 1628.

Arg. 330. Fructus à die motæ litis debentur, & quamuis petiti non fuerint.

Romana Prætij bonorum

Lunæ 31. Ianuarij 1628.

Arg. 331. Patet ex Summario.

Tullen. ſeu nullius præbendæ

Lunæ 31. Ianuarij 1628.

Arg. 332. Patet ex Summario.

Bononien. nullitatis contractus

Veneris 11. Februarij 1628.

Arg. 333. De probatione extremorum in Saluiano. Et de hypotheca dotis in bonis etiam fideicommiſſo ſubiectis.

Aueniónen. Decimarum

Lunæ 14. Februarij 1628.

Arg. 334. Attentata ceſſant in aliquibus caſibus, de quibus in deciſione.

Piſcien. Capellæ

Lunæ 14. Februarij 1628.

Arg. 335. Poſſeſſio quando capi non poſſit abſq; vitio attentatorum. Et maximè in beneficialibus.

Leodien. Coloniæ.

Veneris 18. Februarij 1628.

Arg. 336. Pupillus ex facto Tutoris poteſt poſſeſſione priuari, & propterea non poteſt ei concedi remedium retinendæ.

Bononien. Domus

Lunæ 28. Februarij 1628.

Arg. 337. Patet ex Summario.

Romana Pecuniaria

Lunæ 28. Februarij 1628.

Arg. 338. Fideiuſſio facta pro Iuuene tyrone, & nouitio, quando fuit admiſſus ad officium Banchi, an talis fideiuſſio extendatur, quando d. Iuuenis fuit promotus ad officium Caperij.

Ariminen. Spolij

Veneris 17. Martij 1628.

Arg. 339. Executores, qui vigore mandati exceſſerunt illius finea aliter conferendo poſſeſſionem, quàm in mandato diſponatur, nulliter procedere dicuntur.

Viterbien. Bonorum

Lunæ 20. Martij 1628.

Arg. 340. Confeſſio extraiudicialis de æquitate Canonica probat, & de eiuſdem probatione.

Bononien. fideicom. de Deſideriis.

Lunæ 24. Martij 1628.

Arg. 341. Identitas bonorum qualiter probetur; & maximè ſi ſimus in antiquis.

Romana Domus

Veneris 24. Martij 1628.

Arg. 342. Inſtrumentum inueſtituræ dominium probat iunctis adminiculis ad fauorem Eccleſiæ, quod bona ſint emphiteotica.

Auerſana Penſionis

Lunæ 27. Martij 1628.

Arg. 343. Penſionarius tenetur probare, & iuſtificare narrata in gratia etiam ſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, quando cauſa agitur in petitorio, & maximè contra ſucceſſorem in beneficio, cui non obſtat conſenſus præſtitus ab Anteceſſore.

Romana Vineæ

Lunæ 27. Martij 1628.

Arg. 344. Patet ex Sommario.

Bononien. Dotis

Veneris 31. Martij 1628.

Arg. 345. Dotis augumentum à viro, quando mulier fuit dotata competenter, fieri non poteſt vxori ad interpretationem ſtatuti centi.

Piſtorien. Iuriſpatronatus

Veneris 31. Martij 1628.

Arg. 346. Iuſpatronatus præſumitur hæreditarium. Ex quibus recedat ab iſto ſtatu ex actibus ſobſequentibus, & quando poſſit mutari huiuſmodi ſtatus.

Meleuitana Bonorum

Lunæ 3. Aprilis 1628.

Arg. 347. Ratificatio ex quibus comprobetur.

Nepeſina Tutelæ

Veneris 7. Aprilis 1628.

Arg. 348. Patet ex Summario.

Terracinen. Iuriſpatronatus

Lunæ 10. Aprilis 1628.

Arg. 349. Iuriſpatronatus exiſtentia, quando agitur cum perſonis; in quibus cadit ſuſpicio vſurpationis debet probari per authenticas ſcripturas, & modum præſcriptum à Concil. Trid. & in hoc caſu authenticis ſcripturis non dicitur probari ex enunciatiuis ordinariorum.

Piſcien. Capellaniæ

Mercurij 10. Maij 1628.

Arg. 350. In iudiciis, quæ ſunt duplicia, quilibet ſubſtinet vices duorum. ſ. Actoris, & Rei, & qua-

liter hoc intelligatur, & in his iudiciis quis dicatur; Actor; Lis vt dicatur extincta per mortem Actoris, quid requiratur.

Romana Melioramentorum
Mercury 10. May 1628.

ARG. 351. Pro melioramentis factis in bonis debitoris à creditore immiſſo ex Saluiano datur retentio eidem creditori ſatisfacto de credito. Ratione non implementi quando contrahens cadat à commodo pactorum.

Aſculana Alimentorum.
Veneris 12. May 1628.

ARG. 352. Attentatorum purgationi locus ſit, [nec eis cenſetur renunciatum per cognitionem negocij principalis in caſu huius deciſionis.

Narnien. Succeſſionis.
Luna 22. May 1628.

ARG. 353. Statutum alicuius loci an poſſit compræhendere bona exiſtentia extra Territorium, & in ſpecie de ſtatuto excluſiuo fœminarum propter Agnatos.

Craconien. Parochialis
Luna 22. Maij 1628.

ARG. 354. Iuriſpatronatus vſurpatio intrat in vniuerſitate. Præſentatus ab eo, qui habet quaſi poſſeſſionem præſentandi, ſi ius ab eo euincatur, quando non remoueatur, & quando è contra.

Romana Donationis
Veneris 26. Maij 1628.

ARG. 355. Ex Summario patet.

Romana emphyteuſis
Luna 29. Maij 1628.

ARG. 356. Emphyteuta poteſt compelli manutenere, & meliorare rem iuxta pacta inueſtituræ, pro quorum adimplemento cogi poteſt, à quo onere per alienationem ſe nequit liberare. In permutatione bonorum emphiteuticorum an ſit neceſſarius conſenſus directi Domini.

Gerundien. Iuriſdictionis, ſeu Plumborum.
Luna 29. Maij 1628.

ARG. 357. Petitorium vt egredi non poſſit pendente poſſeſſorio, requiritur proteſtatio expreſſa. Et de aliquibus nullitatibus contra ſententiam oppoſitis non attendendis.

Romana reſciſſionis contractus
Veneris 2. Iuny 1628.

ARG. 358. Dos in fundum dotalem conuerti non poteſt, & non præſumitur ex acquiſitione facta etiam pendente vxore.

Bonon. fideicom. de Deſideriis
Veneris 2. Iunij 1628.

ARG. 359. Filij in conditione poſiti quòd cenſeantur vocati, ex coniecturis pluribus reſoluitur.

Vrbeuetana fideicommiſſi
Luna 5. Iunij 1628.

ARG. 360. Reciproca etiam de linea ad lineã deducitur ex coniecturis, de quibus in deciſione. Et filiorum appellatione in fideicommiſſo quando veniant Nepotes.

Amerina Domus
Veneris 9. Iuny 1628.

ARG. 361. Patet ex Summario.

Aſculana alimentorum
Veneris 9. Iunij 1628.

ARG. 362. Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam ex negligentia Procuratoris non venit concedenda.

Romana Vineæ
Mercurij 14. Iunij 1628.

ARG. 363. Sententia contra ſententiam lata ad hoc vt ſubſtineatur, quid opus ſit. Melioramentorum fructus qualiter ſint deducendi, & alia de melioramentis.

Bononien. Cenſus
Luna 19. Iunij 1628.

ARG. 364. Releuatio promiſſa ad fauorem Tutoris ſe obligantis in cauſam obligationis Pupillorum, eſt valida, etiam ſi non interuenerit Curator diſtinctus à Tutore, qui in hoc caſu poteſt authorizare contractum ad ſui commodum.

Piſcien. Capellæ.
Mercurij 21. Iunij 1628.

ARG. 365. In beneficio litigioſo gratia per obitum alterius ex litigantibus quomodo ſit iuſtificanda, & de eius requiſitis.

Romana fideicom. de victoriis
Mercurij 21. Iunij 1628.

ARG. 366. Fructus quando veniant à die fideicommiſſi cadentis, & non à die moræ litis.

Nepeſina Tutelæ
Luna 26. Iunij 1628.

ARG. 367. Patet ex Summario.

Corduben. dimidiæ Portionis
Mercurij 28. Iunij 1628.

ARG. 368. Impuritas ſanguinis requiſita à Statuto Eccleſiæ Cordubenſi à quo ſit probanda. Et ex eo quòd de Beneficio prouiſus ſit natus in regionibus Chriſtianorum, an ſufficienter iuſtificata dicatur.

Gerunden. Iuriſdictionis
Mercurij 28. Iunij 1628.

ARG. 369. Remiſſoria eſt deneganda in aliquibus caſibus, de quibus in deciſione.

Surana Beneficij
Mercurij 28. Iunij 1628.

ARG. 370. Vnio beneficij ad Monaſterium Caſſinenſe ſpectantis ex defectu intentionis Summi Pontificis inualida redditur.

Romana deuolutionis domus.
Luna 3. Iuliy 1628.

ARG. 371. Patet ex Summario.

Calaguritana Capellaniæ
Luna 3. Iulij 1628.

ARG. 372. Manutentio denegatur illi, qui ſe habet pro ſpoliato.

Anconitana Bonorum
Luna 3. Iulij 1628.

ARG. 373. Patet ex Summario.

Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus
Luna 3. Iulij 1628.

ARG. 374. Patet ex Summario.

Nepeſina tutelæ
Luna 6. Nouembris 1628.

ARG. 375. Patet ex Summario.

Bonon. euacuationis Domus
Veneris 10. Nouembris 1628.

ARG. 376. Conductor finita locatione tenetur dimittere rem, nec poteſt refricare quæſtionem dominij, nec eſt dominium à locatore probandum. Confeſſio extraiudicialis per Teſtes ſingulares quando probetur.

Peruſina Diſtributionum
Veneris 17. Nouembris 1628.

ARG. 377. Patet ex Summario.

Bonon.fideicom.de Bonſignoribus.
Veneris 24. Nouembris 1628.
ARG. 378. Fructus percepti ab hærede grauato poſt apertum fideicommiſſum imputantur in detractiones.
Ariminen. Cenſus.
Veneris 1. Decembris 1628.
ARG. 379. Patet ex Summario.
Firmana Prælegati.
Lunæ 11. Decembris 1628.
ARG. 380. Legatum domus cum onere habitandi an intelligatur ad vitam tantùm factam, an verò abſoluté, & omni tempore.
Romana officij Caſalis.
Veneris 15. Decembris 1628.
ARG. 381. De requiſitis ſtatuti vrbis de duabus conformibus. Et aliqua de Teſtibus, & eorum fide ſuſtinenda.
Eleboren. Penſionis.
Mercurij 20. Decembris 1628.
ARG. 382. Penſio extinguitur per depoſitionem habitus Clericalis.
Bonon. fideic. de Deſiderijs.
Mercurij 20. Decembris 1628.
ARG. 383. Poſſeſſio ad effectum vt competat remedium l. fi. C. de ed. D. A. toll. qualiter probetur. Diuiſio bonorum facta inter filios poſt mortem Patris, an probet dd. bona fuiſſe Paterna. Trebellianica quando detrahi non poteſt.
Meleuitana Bonorum.
Veneris 12. Ianuarij 1629.
ARG. 384. De nonnullis rationibus, & coniecturis, ex quibus ratificatio præſumitur.
Piſtorien. Parochialis.
Veneris 26. Ianuarij 1629.
ARG. 385. Ius præſentandi ad effectum validitatis præſentationis deducitur ex quaſi poſſeſſione, de quo iure vt conſtare in meritis non dicatur, debet dari euidens, & certa probatio.
Romana Retractus.
Lunæ 29. Ianuarij 1629.
ARG. 386. Cenſuarius in emptione rei cenſuatæ quando habeat prælationem, ſeu retractum. Item quando hoc etiam Conſorti in emptione rei communis competat. Item quando pariter competat vicino, vel Inquilino, & ad hoc quæ requirantur declaratur.
Romana Spolij Domus.
Lunæ 29. Ianuarij 1629.
ARG. 387. Pactum capiendi poſſeſſionem propriâ authoritate non poteſt exerceri ante liquidationẽ. Debitore decocto Creditores poſſunt aſſociationẽ petere etiam ante tempus.
Romana Vineæ.
Mercurij 31. Ianuarij 1629.
ARG. 388. Patet ex Summario.
Bononien. Legitimationis.
Mercurij 31. Ianuarij 1629.
ARG. 389. Exiſtentia filiorum, & deſcendentium valens eſt ad impediendam legitimationem filiorum naturalium, ſed non ſic dicendum eſt de tranſuerſalibus. In legitimatione non eſt facienda mentio agnatorum, ſi non habeant ius quæſitum in ſucceſſione, vel in ſpe probabili. Fœmina ſi ſit excluſa à ſucceſſione, cenſentur etiam excluſi omnes ab eâ deſcendẽtes, & alia plura, de quibus in Summarijs.
Narnien. Succeſſionis.
Mercurij 7. Februarij 1629.
ARG. 390. Tractatur latè materia, quando filia dotata per ſtatutum excluditur à ſucceſſione, qualiter procedat, & intelligatur iſta excluſio.
Ariminen. Spolij.
Veneris 9. Februarij 1629.
ARG. 391. Tractantur nonnulla circa materiam immiſſionis, vigore primi decreti, & alia, de quibus in ſummario.
Romana donationis de Incaſatis.
Lunæ 12. Februarij 1629.
ARG. 392. Donatio facta alicui ex causâ matrimonij an & ex quibus appareat quod iſta cauſa donationis fuerit impulſiua, vel finalis matrimonij.
Romana Vineæ.
Lunæ 12. Februarij 1629.
ARG. 393. Quando aliquid explicandum remittitur arbitrio alicuius, cenſetur electa prudentia, & induſtria perſonæ, à quâ procedi in actu non poteſt ex mero arbitrio, vt hic in legato facto de nominãdo, vel diſponendo de re aliquâ Teſtatoria. Et quãdo ius nominandi, eligendi, & diſponendi poſſit cedi, & alteri demandari.
Camerinen. Beneficij.
Veneris 16. Februarij 1629.
ARG. 394. In iurepatronatu maior pars vocum ſtipitis abſorbet minorem. Præſentatio facta à compatrono præſeruat ius alterius.
Egittanien. Commendæ.
Lunæ 5. Martij 1629.
ARG. 395. Equites Hieroſolymitani non afficiuntur Conſtitutionibus Principis Laici, & in ſpecie à cõſtitutione Regis Luſitani, arcente forenſes à commodo Commendarum Regni, & de eiuſdem Cõſtitutionis agitur interpretatione.
Bonon. fideicomm. de Deſiderijs.
Mercurij 14. Martij 1629.
ARG. 396. Bona poſſeſſa, & diuiſa à fratribus, quandò præſumantur eſſe propria fratrum, & quando à Patre prouenisse cenſentur, declaratur.
Romana Vineæ.
Veneris 16. Martij 1629.
ARG. 397. Patet ex Summario.
Bononien. Dotis.
Veneris 16. Martij 1629.
ARG. 398. Solutio facta præſumitur ex præcedenti cauſa obligationis.
Acquilana Beneficij.
Lunæ 26. Martij 1629.
ARG. 399. Capellani, qui habent beneficium cum obligatione celebrandi Miſſas, an per ſubſtitutum valeant inſeruire. Reſidentia in ſimplici Beneficio quando ſit neceſſaria.
Neapolitana Matrimonij.
Veneris 30. Martij 1629.
ARG. 400. Super diſputatione matrimonij nullitate à tertio propoſita, dum diſceptatur, non poteſt interdici exercitium matrimonij cõiugibus in poſſeſſione illius exiſtentibus. Matrimoniũ cum Puellâ impubere, & concurrente diſpenſatione Apoſtolicâ valet. Malitia quando dicatur, & quomodo probetur ſupplere ætatem. Habilitas ad copulam puellæ impuberis, & ſufficiens cognitio effectus. & importantiæ matrimonij ex quibus in puellâ impubere dignoſcatur.
Mediolan. Pecuniaria.
Veneris 30. Martij 1629.
ARG. 401. Fructus recompenſatiui quomodò debeantur abſq; morâ ab emptore iuxta regulam l. cura-

Digitized by Google

bit C. de act. empt. & de eorum taxatione.

Trenet. Decimarum.

Mercurij 14. Aprilis 1629.

ARG. 402. Patet ex Summario.

Compoſtellana Parochialis.

Mercurij 14. Aprilis 1629.

ARG. 403. Molta habentur in hac deciſione de pertinentiæ iuriſpatronatus probatione.

Romana pecuniaria.

Lunæ 30. Aprilis 1629.

ARG. 404. Donatio facta Patri, nec non filiis, & deſcendentibus in infinitum ſub conditione, quòd bona non alienentur, tūc ſi Pater alienet, poſſunt filij, vel alij deſcendentes, etiam ſi non ſint concepti tempore alienationis, eam reuocarè.

Bonon. fideic. de Deſideriis.

Lunæ 7. Maij 1629.

ARG. 405. Fideicommiſſarius intentans remedium l. fi. C. de ed. D. Adr. toll. vt obtineat immiſſionem, quid probare teneatur.

Bonon. fideic. de Deſiderijs.

Lunæ 14. Maij 1629.

ARG. 406. Filij quando cenſeantur acquiſiuiſſe bona ex proprijs pecunijs, & non ex paternis.

Bergomen. Capellaniæ.

Veneris 18. Maij 1629.

ARG. 407. Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis an intret in confraternitate, ſeu congregatione Laicorum ad officium pietatis inſtituta, itavt teneatur illud probare provt diſponit Conc. Tr. ſeſſ. 25. c. 9.

Firmana Prælegati.

Veneris 25. Maij 1629.

ARG. 408. Legatum domus cum onere habitandi, vel ad habitandum importat ius proprietatis tranſitorium ad hæredes, & non commodum nudæ habitationis in vitâ.

Romana Vſurarum.

Mercurij 13. Iunij 1629.

ARG. 409. Vſura vſurarum an exigi poſſit, latè, & magiſtraliter declaratur. Item an vſura vſuræ ſi fuerit redacta in ſortem principalem ex nouâ conuentione itavt breui manu cenſeatur mutuata; an debeatur. Item declaratur, an Iudæi poſſint licitè exigere vſuras à Chriſtianis.

Romana Vineæ.

Mercurij 13. Iunij 1629.

ARG. 410. Poſſeſſio ad effectum manutentionis; qualiter poſſit probari. Appellationis cauſa ſi ſit commiſſa cum clauſulâ non retardatâ executione, quid operetur d. clauſula, & qualiter intelligatur.

Romana retractus.

Lunæ 18. Iunij 1629.

ARG. 411. Conſortium vt habeat locum ad effectum retractus, quale eſſe debeat, & quæ requirantur. Itē an conſortium in re fructiferâ conſiſtere poſſit.

Caſalen. Beneficiorum.

Lunæ 18. Iunij 1629.

ARG. 412. Per reſignationem Beneficij ex cauſâ permutationis inducitur vacatio, etiam ſi d. reſignatio ſit nulliter facta, vt coram ordinario de beneficio affecto Sedi Apoſtolicæ; & à permutatione ampliùs partes recedere non valent.

Romana hæreditatis.

Veneris 22. Iunij 1629.

ARG. 413. Mater Tutrix filiorum non poteſt agere ad dotem anteà redditam rationem tutelæ, & quādo præſumatur ſatiſfacta.

Romana Vineæ.

Lunæ 25. Iunij 1629.

ARG. 414. Iudex pronuncians contra ſententiam, vt validè pronunciet, quid requiratur. Creditor immiſſus vigore Saluiani in poſſeſſionē debitoris bonorum vt ex eâ ejiciatur; quid ſit neceſſarium, & an ſi in eis faciat melioramenta, eorum fructus imputet in creditum.

Bonon. fideic. de Deſiderijs.

Lunæ 25. Iunij 1629.

ARG. 415. Fideicommiſſario in quibus bonis fideicommittentis detur immiſſio ex remedio l. fin. C. de ed. D. Adr. toll. & ad hoc, quid ſufficit, vt probet. Identitas ex quibus excludatur.

Anconitana Prædij.

Lunæ 25. Iunij 1629.

ARG. 416. Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus probetur.

Aprutina Canonicatus.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG. 417. Patet ex Summario.

Piſana Beneficij.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG. 418. Executor Apoſtolicus in cauſâ beneficiali extraiudicialiter quando procedere poſſit etiam ſpretâ comparitione partis. Prouiſio ſuper Beneficio litigioſo, an ſit neceſſaria probatio litis ſuper titulo, & quando id verum ſit.

Romana Dotis, ſeu reſtitut. in integrum.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG. 419. Dos confeſſata an habeat priuilegium hypothecæ contra alios creditores.

Aſſiſien. emphiteuſis.

Mercurij 27. Iunij 1629.

ARG. 420. Conceſſio emphiteuſis facta ad tertiam generationem, quando compræhendat Pronepotes, & quàndo ſecùs.

Leodien. Decimarum.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG. 421. Patet ex Summario.

Burgi S. Sepulchri Beneficij

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG. 422. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG. 423. Simulatio quomodò probetur.

Romana retractus.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG. 424. Patet ex Summario.

Anconitana Bonorum.

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG. 425. Patet ex Summario.

Compoſtellana Parochialis

Mercurij 4. Iulij 1629.

ARG. 426. Pertinentia iuriſpatronatus ex quibus deducatur.

Eadem.

Lunæ 12. Nouembris 1629.

ARG. 427. Pertinentiæ iuriſpatronatus probationes nonnullæ. Variare an poſſit Patronus Laicus.

Bonon. fideic. de Deſideriis.

Lunæ 19. Nouembris 1629.

ARG. 428. Bona ſubrogata loco aliorum bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſunt eiuſdem conditionis, quam ipſa bona fideicommiſſaria, & eadem remedia competunt fideicommiſſario pro illis conſequendis, quæ competebant pro ipſo fideicommiſſo, & d. ſubrogatio tàm facienti, quàm quibuſcumque alijs obſtat.

Nar-

Digitized by Google

Narnien. ſucceſſionis.
Lunæ 26. Nouembris 1629.

ARG. 429. Statutum ſi excludat fœminam dotatam à ſucceſſione eſt intelligendum, vt excludat tantùm ab hæreditate dotantis, aliàs enim hoc eſſet valdè abſurdum, & iniquum, quod procedit etiam ſi adſint verba multùm prægnantia, & verba ſtatuti valdè repugnent, niſi in totum repugnent.

Romana Pecuniaria.
Lunæ 3. Decembris 1629.

ARG. 430. De ſolemnitate in contractu Mulieris requiſita à Statuto vrbis li. 1. c. 151.

Gerundien. iuriſdictionis, & plumborum
Mercurij 5. Decembris 1629.

ARG. 431. Patet ex Summario.

Romana fideicommiſſi de maximis.
Lunæ 10. Decembris 1629.

ARG. 432. Noua diſpoſitio facta pro bonis antiquioris fideicommiſſi, ad quod habet relationem, an intelligatur retentis terminis fideicommiſſi antecedentis, vel an magis nouum importet fideicommiſſum, & maximè quando primum extinctum fuit, ignota, tamen ſecundo Teſtatori extinctione ipſiuſmet primi fideicommiſſi.

Romana Hæreditatis de Riualdis.
Veneris 14. Decembris 1629.

ARG. 433. Dos data à Matre filiæ quando imputetur in legitimam Nepotum, & quando non, & alia de quibus in Summ.

Placentina Decimarum.
Veneris 11 Ianuarij 1630.

ARG. 434. Decimæ ex prædiis nouiter ruptis, & cultis, cui debeantur; In materia decimarum, quid ſit potiſſimum attendendum.

Sorana Beneficij.
Veneris 11. Ianuarij 1630.

ARG. 435. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.
Lunæ 14. Ianuarij 1630.

ARG. 436. Citatio facta pro certa die ad videndum decerni mandatum quodcumq; ſeu decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primã diem inſtantiæ, quomodò intelligatur. De dictione alternatiua, ſeu, & eius virtute. Et nonnulla alia de validitate citationis ad ſententiam. Sententia poteſt ferri contra Procuratorem litis effectum Dominum mortuo principale.

Romana Retractus.
Mercurij 23. Ianuarij 1630.

ARG. 437. Vicinus vt fruatur prælatione in emptione domus vicini vigore conſtitutionis Greg. XIII. de iure congrui quatuor requiruntur. Primo quòd ſit vicinus verè. Secundò quòd offerat ſe ædificaturum intra certum tempus. Tertiò quòd ædificium perficiendum non in priuatam habitantium commoditatem tendat, ſed in ornatum, & decus Vrbis. Quartò quod ex domo vicini, & retrahenda, poſſit confici vnum ædificium.

Piſana Beneficij.
Veneris 1. Februarij 1630.

ARG. 438. Executorum literarum Apoſtolicarum prouiſionis beneficij vigore gratioſæ ſubrogationis poteſt procedere ad executionem extraiudicialiter. Et quid quando pars proteſtatur ad vlteriora non procedi ſine citatione ipſius, nam diſtinguitur, quãdo ſe opponens eſt legitimus contradictor, & quando non eſt talis.

Meliten. Prioratus Caſtellæ.
Lunæ 4. Februarij 1630.

ARG. 439. Tranſportatio actorum per appellantem quando facienda, dum acta ſunt irreleuantia.

Bonon. fideic. de Deſideriis
Mercurij 16 Februarij 1630.

AR. 440. Vnus ex vocatis ad fideicommiſſum quando petat totum fideicommiſſum aliis confideicommiſſarij non petentibus.

Nepeſina Tutelæ.
Lunæ 18. Februarij 1630.

AR. 441. De probatione Teſtium aliqua, & de arbitrio Iudicis, & decernendo valore frumenti, & bladarũ ſtante diuerſitate Teſtium.

Brixien. Iuriſpatronatus.
Mercurij 20. Februarij 1630.

AR. 442. Per conſtitutionis capellæ dotationem, quãdo iuſpatronatus acquiratur etiam non facta reſeruatione illius, & quid quando in Eccleſiâ conſtruitur, an parocho, vel Rectori acquiratur ratione ſoli, & proprietatis iuſpatronatus.

Compoſtellana Parochialis.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARG. 443. Præſentatio noua accumulatiua alterius in iure patronatu quando ſit prohibita patronis.

Leodien. Coloniæ.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARG. 444. Bonorum Minoris alienatio quam cauſam deſideret.

Vicen. Legatorum.
Lunæ 25. Februarij 1630.

AR. 445. Patet ex Summario.

Romana Separationis Thori.
Veneris 1. Martij 1630.

AR. 446. Thori ſeparatio ad hoc vt concedatur; quæ ſufficiant per vxorem probari.

Auximana fideicommiſſi
Lunæ 4 Martij 1630.

ARG. 447. Filij in conditione poſiti, licèt non cenſeãtur vocati, tamen quando plures coniecturæ concurrunt, de quib. hic in deciſione, tunc à d. opinione receditur. Voluntas Teſtatoris quando eſt indagande, tunc debent inſpici, mos, conſuetudo, & ſtatuta loci, & regionis, in quâ commoratur, & alia &c.

Dertuſen. Beneficij
Veneris 8. Martij 1630.

ARG. 448. Pertinentia iuriſpatronatus, præſentatio, & alia neceſſaria ad aſſequendam poſſeſſionem beneficij, an probentur ex aſſertione ordinarij. Omiſſio in actu præſentationis alterius ex patronis non reddit nullam præſentationem alio ex patronis præſentante, cùm præſeruetur ex tali actu ius eiuſdem.

Bonon. fideic. de Turri
Veneris 8. Martij 1630.

ARG. 449. Poſſeſſio data alicui de bonis, quæ ſunt alteri communia, cenſetur data in genere, & pro communi. Immiſſio in prædio conceſſa extenditur etiam ad ædificia in prædio exiſtentia.

Romana Iuriſpatronatus
Veneris 15. Martij 1630.

ARG. 450. Controuerſia quando adeſt inter plures præſentatos ad iuſpatronatus quis totum præferatur. Appellatione familiæ an veniat effectiua, vel contentiua.

Tiburtina Caſtri S. Angeli.
Veneris 15. Martij 1630.

ARG. 451. Iudicium vniuerſale facit ſilere particulare ob præiudiciū in vniuerſali ex particulare, quòd emergere poſſet, & vniuerſale quale dicatur. Iudicia duo particularia quando inſimul poſſint pertractari, & introduci.

Parmen. Beneficij.

Luna 18. *Martij* 1630.

ARG. 452. Litteræ gratioſæ ſubrogationis ſunt verificandæ, & in ſpecie, quòd lis penderet, quæ lis, quādo remanſit extincta exindè infertur ceſſare commodum ſubrogationis.

Narnien. ſucceſſionis.

Luna 18. *Martij* 1630.

ARG. 453. Patet ex Summario.

Aſſiſien. emphyteuſis.

Luna 18 *Martij* 1630.

ARG. 454. Emphiteuſis conceſſio facta vſq; ad tertiam generationem finita, quando in ea includantur Nepotes, & quando non, & quid in hoc ſeruet Rota. Obſeruantia in materia conceſſionis emphiteuſis, vt veniat attendenda, quid veniat probandum, & aliqua circa materiam relationis.

Tullen. Profeſſionis

Mercurij 10. *Aprilis* 1630.

ARG. 455. Remiſſoria in prophanis ex quibus concedatur.

Romana Computorum

Mercurij 10. *Aprilis* 1630.

ARG. 456. Executor teſtamentarius quando nequit ſecundùm impoſitam formā mandata in teſtamento exequi, qualiter ſe gerere debet, & an ad eum ſpectet supplere, declarare, & interpretari mentē Teſtatoris. Item doctè declaratur, quibus caſibus legari non poſſet fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci, & quibus è contra.

Anconitana Dotium, ſeu alimentorum.

Veneris 19. *Aprilis* 1630.

ARG. 457. Fructus dotis debentur ob moram taxari moderatè debent; Et vtrigoroſum non eſt attendendum, Parentum conceſſus in matrimonio filiorum quando neceſſarius ſit.

Colonien. Monaſterij

Veneris 26. *Aprilis* 1630.

ARG. 458. Paritio iudicati requirit actus poſitiuos omnium rerum contentarum in ſententia, & de modo faciendi huiuſmodi reſtitutionem.

Recanatenſ. fideicommiſſi

Lunæ 29. *Aprilis* 1630.

ARG. 459. Bona fideicommiſſo ſuppoſita ex cauſâ æris alieni fideicommittentis, & permiſsâ alienatione, quæ arbitrio boni viri intelligitur poſſunt alienari etiam ex cauſâ voluntaria vtili; Et quando pro ære alieno fit alienatio, poteſt etiam integrum prædiū plus valens diſtrahi, vbicumq; hoc eſt quodammodò neceſſarium ratione culturæ. Inueſtimentum quādo faciendum eſt nō tenetur emptor eſſe de eo ſollicitus. Et bona fideicommiſſo ſuppoſita alienari poſſunt etiam prohibitione accedente.

Romana fideicommiſſi, ſeu Locorum Montium

Luna 29. *Aprilis* 1630.

ARG. 460. Filiorum appellatione quando Nepotes contineantur ex coniecturis, & pro vtrâque parte plures hinc indè deducuntur. Per ſacros ordines filiorum ceſſat ſpes progreſſus lineæ vocatæ ad fideicommiſſum, ita vt expiratum illud reputetur, & bona tamquam libera reputentur. Papa in diſpenſatione ad matrimonium eius qui eſt ſacris initiatus ordinibus, cum magnâ difficultate procedit.

Burgen. Iuris Præſidendi

Veneris 10. *Maij* 1630.

ARG. 461. Agitur in hac deciſione de manutentione in viribus obedientialibus, & quando, & quomodo concedatur.

Bononien. Grani

Veneris 10. *Maij* 1630.

ARG. 462. De probatione ex experimento, & euidentia facti de facili admittenda.

Romana Cenſus

Luna 13. *Maij* 1630.

ARG. 463. Procurator conſtitutus ad exigendum cum clauſulis ampliſſimis, an poſſit extinguere cenſum, latè tractatur. Cenſus quando extinguitur quid ſit neceſſarium Procurator conſtitutus ad exigendum an poſſit recipere. Cenſus an per compenſationem extinguatur.

Romana pecuniaria

Luna 13. *Maij* 1630.

ARG. 463. Nonnulla circa probationes neceſſarias in actione repetitionis indebiti.

Romana retractus

Veneris 17. *Maij* 1630.

ARG. 465. Bulla iuris congrui quid diſponat, & quando cogat vicinum domum inhabitantem eam vendere. Vendere aliquid coactè, vt quis dicatur quid ſufficiat. Conſortium verum quale dicatur; vendens domum conſorti, non dicitur eam extraneo vendere.

Romana pecuniaria, ſeu Locorum Montium

Veneris 17. *Maij* 1630.

ARG. 466. Patet ex Summario.

Maioricen. Beneficij.

Luna 3. *Iunij* 1630.

ARG. 467. De requiſitis in iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum.

Bonon. pecuniaria,

Luna 3. *Iunij* 1630.

ARG. 468. Patet ex Summario.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria

Luna 10. *Iunij* 1630.

ARG. 469. Ceſſio iurium fieri non poteſt, quando pecuniæ ſoluuntur à debitore. Pecunia ſoluta pro filio à Patre in legitimam ipſius imputatur. Ratio ſemel reddita non eſt ampliùs reddenda.

Foroliuien. Saluiani

Veneris 14. *Iunij* 1630.

ARG. 470. Patet ex Summario.

Romana ſucceſſionis.

Veneris 14. *Iunij* 1630.

ARG. 471. In hâc magiſtrali deciſione terminatur illa inſignis quæſtio inter DD. & in Rota diù ventilata, & non reſoluta, An Statutum Vrbis li. 1. c. 146. deferens ſucceſſionem hæreditatis fraternæ, ſolis fratribus exclusis ſororibus, locum etiam habeat in hæreditate ſororis defunctæ.

Romana Cenſus

Luna 17. *Iunij* 1630.

ARG. 472. Poſt nouum opus nunciatum omnia geſta ſunt attentata, & reuocanda, & noui operis nunciatio, cui, & quando competat.

Lucen. redditionis computorum

Luna 17. *Iunij* 1630.

ARG. 473. Iudex appellationis deuolutæ ab vno articulo, poteſt etiam de alijs cognoſcere conſentientibus ſiuè expreſsè, ſiue tacitè partibus. Laici Adminiſtratores bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum, ad formam Sacrorum Canonum, & Concilij

Digitized by Google

cilij Tridentini, quando ab Epiſcopo poſſint cogi reddere coram ipſo rationem priuatiuè ad Principes, & Communitates ſeculares.

Placentina Decimarum
Veneris 21. *Iunij* 1630.

ARG.474. Patet ex Summario.

Dertonen. Præpoſituræ
Veneris 28. *Iunij* 1630.

ARG.475. Patet ex Summario.

Bonon. fideicomm. de Turri.
Veneris 28. *Iunij* 1630.

ARG.476. Patet ex Summario.

Tridentina Parochialis.
Veneris 28. *Iulij* 1630.

ARG. 477. Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus deducatur.

Toletana Penſionis.
Luna 1 *Iulij* 1639.

ARG.478. Pro penſione competit hypotheca.

Rauennaten. Terrarum.
Luna 1. *Iuly* 1630.

ARG.479. Patet ex Summario.

Alexandrina funeralium
Luna 1. *Iulij* 1630.

ARG. 480. In tranſactionibus contenta ſunt omnino ſeruanda. Funeralium emolumenta debentur Parocho, & quare.

Corduben. dimidiæ portionis
Luna 1. *Iulij* 1630.

ARG. 481. Ex Summario.

Squillacen. Abbatiæ.
Luna 1. *Iulij* 1630.

ARG.482. patet ex Summario.

Bonon. fideicom. de Turri
Veneris 8. *Nouembris* 1630.

ARG. 483. Materia liquidationis fructuum ex quibus probetur, in hac agitur deciſione.

Pampilonen. de Sanguerſa.
Mercurij 13. *Nouembris* 1630.

ARG.484. Ex ſummario patet.

Romana pecuniaria.
Veneris 15. *Nouembris* 1630.

ARG.485. Dotis conſtitutionem fuiſſe ſimulatè, & ad pompam in quantitate certa an probetur ex alio ſubſequenti inſtrumento ex poſt inter partes celebrato.

Squillacen. Abbatiæ
Mercurij 20. *Nouembris* 1630.

ARG.486. Teſtis quando non præſumatur ſolemniter iuraſſe, & quando è contra.

Romana Saluiani
Mercurij 20. *Nouembris* 1630.

ARG.487. Saluianum interdictum vt habeat locum, quæ ſint probanda; Hypotheca ad hoc vt præſcribatur, quando tempus currere incipiat, & nonnulla circa materiam cenſuum.

Romana de Catalanis.
Mercurij 27. *Nouembris* 1630.

ARG.488 Filiationis probatio reſpectu Patris, licèt ſit impoſſibilis, vel ſaltem difficillima, tamen qualiter probetur; & quæ coniecturæ, & præſumptiones hoc caſu admittantur, Præſumptio l. miles. §. defuncto, ff. de adult. quando ceſſet.

Maioricen. Beneficij.
Veneris 29 *Nouembris*. 1630.

ARG.489. Ex Summario patet.

Alexadrina Funeralium.
Veneris 29. *Nouembris* 1630.

ARG.490. Tranſactio quando non ſubſtineatur.

Perratien. Legati.
Luna 2. *Decembris*. 1630.

ARG. 491. Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è contra, quando cadat à commodo inſtitutionis, vel legati.

Feſulana Parochialis
Mercurij 4. *Decembris* 1630.

ARG.492. Præſentatus à maiori parte præfertur in iuriſpatronatus beneficio. Et in iurepatronatu hæreditario valent Patroni præiudicare ſucceſſoribus.

Bononien. Dotis
Mercurij 4. *Decembris* 1630.

ARG.493. Dos data primo viro cenſetur etiam ſecundo conſtituta, ſi nihil fuerit dictum, & quid ſi conſtante matrimonio fuerit conſtituta certa, & determinata dos, & ſolutio fructuum dotis correſpondeat quátitati dotis ſecundo loco conſtituta interpretatio, quę inducit iacturá, omninò eſt fugienda.

Gerunden. Iuriſdictionis, & Plumborum
Luna 9. *Decembris* 1630.

ARG 494. Ob non paritionem quando, & contra quos declaratoria valeat relaxari.

Squillacen. Archipresbyteratus
Mercurij 11. *Decembris* 1630.

ARG 495. Prouiſus in formâ gratioſa non eget iuſtificatione. Eccleſia non præſumitur collegialis, niſi probetur, & alia prout in Summario.

Nepeſina Tutelæ
Mercurij 11. *Decembris* 1630.

ARG.496. Patet ex Summario.

Bononien. Alimentorum
Luna 16. *Decembris* 1630.

ARG.497. Frater an teneatur alere fratrem pauperem, & de requiſitis, vt obligatio intret.

Romana Saluiani
Veneris 20. *Decembris* 1630.

ARG.498. Ex Summario.

Bononien. Pecuniaria
Veneris 20. *Decembris* 1630.

ARG.499. Ex Summario.

Romana redditionis rationis.
Veneris 24. *Ianuarij* 1631.

ARG.500. Tutores plures tenentur in ſolidum actione tutelæ, & quoniam vnus tantùm adminiſtrauit, alij non tenentur niſi adminiſtratore excuſſo. Secùs quoniam ipſi diuiſerunt adminiſtrationem. Tutor non confirmatus à Iudice, & qui nulliter ſe geſſit, poſſunt conueniri ad reddendam rationem, ac ſi ritè, & rectè ſe ingeſſerit.

Eluen. Eremitorij
Veneris 7 *Februarij* 1631.

ARG.501 Mors quomodò probetur Beneficium quãdo cadat ſub reſeruatione, & ex quibus probetur Capellaniam eſſe verè beneficium Eccleſiaſt.

Forolinien. Saluiani
Luna 10. *Februarij* 1631.

ARG.502. Patet ex Summario.

Mediolanen. Decimarum
Luna 17. *Februarij* 1631

ARG.503. Fructus inexacti beneficij, vel decimę an & quando mortuo Rectore tranſeant ad hæredem illius, aut magis ad ſucceſſorem in beneficio.

Toletana Diſtributionum.
Luna 17. *Februarij* 1631.

ARG. 504. Diſtributiones quando accreſcat aliis participantibus vno deficiente tam ex iure communi, quàm ex particulari Bullæ Pij V.

Digitized by Google

Cametinen. Hæreditatis.
Veneris 21. Februarij 1631.

ARG. 505 Inſtitutus poſt mortē vſufructuarij cenſetur purè, & liberè inſtitutus, ita quod poteſt hæreditatē tranſmittere, licet prædecedat vſufructuario, & ſolùm durante vitâ vſufructuarij ſuſpenditur ei petitio vſusfructus in gratiam, & vtilitatem eiuſdē vſufructuarij.

Romana Domus
Mercurij 26. Februarij 1631.

ARG. 506. Agens ad deuolutionem ob lineam finitam probare tenetur d. lineæ finem, ſicuti quando ob pacta non ſeruata. Emphiteuſis Eccleſiæ conceſſa alicui, & hæredibus tranſit etiam ad extraneos. In alienatione neceſſariâ non requiritur conſenſus directi Domini.

Romana mutui, ſeu pecuniaria
Veneris 14. Martij 1631.

ARG. 506. Obligatio carcerati ad fauorem illius qui carcerationem procurauit, quando ſuſtineatur, & quando nullius ſit momenti. Iudex, Officialis, vel Baro an poſſint contrahere cum carcerato, & quid in ſubdito in plenâ libertate conſtituto.

Romana vſurarum
Lunæ 23. Martij 1631.

ARG. 507. Solutio in quâ cauſâ à debitore facta præſumatur.

Romana pecuniaria
Lunæ 31. Martij 1631.

ARG. 508. Cedens nomen debitoris debet talem præſtare Ceſſionario, & de actione repetitionis indebiti.

Bononien. fideicommiſſi de Turri
Lunæ 13. Martij 1631.

ARG. 509. Fructuum liquidatio, & probatio quomodò deducatur.

Romana Saluiani
Veneris 4. Aprilis 1631.

ARG. 510. Patet ex Summario.

Toletana diſtributionum
Lunæ 12. May 1631.

ARG. 511. De intereſſe vt quis ad cauſam admittatur, ex quibus conſtare poſſit.

Romana Cenſus
Veneris 16. Maij 1631.

ARG. 512. Ceſſio facta poſt ſolutionem quando ſuffragetur fideiuſſori. Et de interp. tex. in l. *Modeſt.* ff. de ſol.

Romana, ſeu Spoletana ſucceſſionis
Veneris 30. Maij 1631.

ARG. 513. Remiſſoria non conceditur, quando articuli ſunt irreleuantes, & de aliquib. fundamentis irreleuantiæ.

Romana Caſalis Cupicottæ.
Veneris 30. Maij 1631.

ARG. 514. In ſolutione faciendâ à creditore anteriore an poſſit agi in ſolidum contra quoſcumq; vel an poſſit, vel debeat agi contra poſteriores ad euitandum circulum.

Sancti Seuerini Dotis
Veneris 2. Iunij 1631.

ARG. 515. Donatio facta certi matrimonij contemplatione, non poteſt reuocari à viro, & ſocero in præiudicium coniugis, niſi illa conſenſum præſter, etiãſi eâ abſente ſit facta concurrente ſtipulatione Notarij, & d. donationi nihil etiam poteſt detrahi.

Burgi S. Sepulchri Beneficij
Veneris 13. Iunij 1631.

ARG. 516. Patet ex Summario.

Cæſenaten. Prædij
Lunæ 16. Iunij 1631.

ARG. 517. Marito quãdo in actu traditionis dotis fuit datum prædium æſtimatum, dominium illius ei irreuocabiliter acquiritur, & ſoluto matrimonio prædium vxori non reſtituitur, ſed illius æſtimatio, & hoc procedit ex quâdam fictione venditionis inter virum, & vxorem.

Toletana Capellaniæ
Lunæ 16. Iunij 1631.

ARG. 518. Electus à maiori parte Patronorum præfertur a minori parte electo, niſi habens electionem à minori habeat requiſita in fundatione, & reſeruatione iuriſpatronatus appoſita. Fundans Capellam poteſt apponere cõditiones ſibi viſas; ſecus tamen ex interuallo. Et quando ex interuallo dicatur.

Romana redditionis rationis
Mercurij 10. Iunij 1631.

ARG. 519. Tutores quando plures exiſtunt, de æquitate non tenentur in ſolidum de adminiſtratis, ſed tantùm pro cuiuſlibet rata.

Romana fideicommiſſi de Coronis.
Mercurij 18. Iunij 1631.

ARG. 520. Proximitas fideicommittentis, vel vltimi decedentis, quando ſit attendenda ex pluribus coniecturis deducitur.

Eluen. Eremitorij
Lunæ 23. Iunij 1631.

ARG. 521. Papa per collationes non immutat ſtatum Beneficij, & quomodò probetur ſtatus beneficij, & de quaſi poſſeſſione illius attendenda in prouiſionibus.

Cæſenaten Tranſactionis
Veneris 27. Iunij 1631.

ARG. 522. Tranſactio non viſis verbis teſtamenti non valet, & poteſt impugnari, & quando id etiam permittatur non facta reſtitutione eorum, quæ fuerunt data.

Tullen. profeſſionis
Veneris 27. Iunij 1631.

ARG. 523. Super nullitate profeſſionis quando poſſit profeſſa audiri extra Clauſtra Monaſterij.

Cæſarauguſtana portionis
Veneris 27. Iunij 1631.

ARG. 524. Ex Summario.

Romana nullitatis obligationis
Veneris 27. Iunij 1631.

ARG. 525. Notarius de inſtrumento rogatus an debeat cognoſcere partes, & de ſuâ huiuſmodi cognitione facere fidem, alias ſit nullum contractus inſtrumentum.

Romana, ſeu Spoletana ſucceſſionis
Veneris 4. Iuly 1631.

ARG. 526. Statutum fæminarum excluſiuum non extenditur, nec compræhendit foreuſes pro bonis in Territorio, vel Ciuitate exiſtẽtibus, etiam ſi defunctus non eſſet forenſis, ſed perſonæ excludere prætendentes, & data etiam diſpoſitione omnium ſtatutorum.

Bononien. Dotis
Veneris 4. Iulij 1631.

ARG. 527. Mulier viuente viro non habet ius in pecunia dotali, ſed vir, cuius hæredes poſſunt exigere abſque vitio attentatorum pecunias dotis ipſas inexactas à viro viuente lite pendente.

Parmen. Beneficij
Veneris 4. Iulij 1631.

ARG.

ARG. 528. Lis ſuper titulo beneficij eſſe debet, vt per ſubrogationem gratia opituletur.

Squillacen. Parochialis.

Veneris 4. Iuly 1631.

ARG. 529. Ex Summario.

Ferrarien. Spolij.

Veneris 4. Iulij 1631.

ARG. 530. Patet ex Summario.

Bononien. dotis, ſeu attentatorum.

Lunæ 24. Nouembris 1631.

ARG. 531. Pecuniæ, quæ dantur Marito pro dote, ei plenè acquiruntur, remanente vxori tantũ actione ad dotem conſequendam. Hæredi vniuerſali an ſit licitum pendente lite poſſeſſionem capere bonorum hæreditariorum abſq; vitio attentatorum.

Foroſempronien. emphiteuſis

Veneris 28. Nouembris 1631.

ARG. 532. Emphiteuſis quando eſt finita an renouatio ſit facienda proximioribus agnatis, vel hæredibus, debet inſpici qualiter ſit facta conceſſio. Et plura de clauſula ad habendum, in conceſſione emphiteuſis appoſita.

Romana pecuniaria.

Mercurij 10. Decembris 1631.

ARG. 533. Agere contra aliquem quando quis non poſſit. Tutor non poteſt præiudicare pupillo. Secretarij locorum Montium ſi audeant liberè admittere reſignationem locorum Montium vinculatorum in quam pænam incurrant, & an eam ab aliquo poſſint repetere.

Cæſenaten. Prædij.

Veneris 12. Decembris 1631.

ARG. 534. Tractatur in hac deciſ. materia, quando Mater tranſit ad 2. nuptias, quid amittat. Item etiã de conſenſu filiorum, quando per Matrem fit iſte tranſitus.

Beneuentana Molendini.

Veneris 12. Decembris 1631.

ARG. 535. In contractibus Minorũ ſat non eſt, quòd interuenerit Iudex, ſed neceſſe eſt, vt ipſe ſuum interponat decretum, qui tamen defectus dicitur remiſſus, ſi minor factus per quadriennium tacuerit. Minor an poſſit interuenire in contractu alterius minoris tanquàm proximior.

Æſina Saluiani.

Veneris 19 Decembris 1631.

ARG. 536. Præſens quando accommodaſſe dicatur cõſenſum actui ad obligationem ſuorum bonorũ.

Bononien. Dotis.

Veneris 23. Ianuarij 1632.

ARG. 537. Dotis fructus taxantur ad rationẽ quinq; pro centenario, & non in plus, & de interpretatione ſtatutorum centum taxantium ad rationem ſeptem quando procedant.

Colimbrien. Canonicatus.

Mercurij 4. Februarij 1632.

ARG. 538. Per reſignationem in manibus Papæ de beneficio non quæritur ius ei, cuius fauore reſignatur beneficium, niſi litteris in forma dignum expeditis, nec non illis verificatis coram ordinario, adeovt ſi decedat reſignans, beneficium vacat, & impetrari poteſt.

Piſtorien. Parochialis.

Lunæ 9. Februarij 1632.

ARG. 539. Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, non poteſt conuenire ei, qui non eſt hæres, veluti ſi hæreditatem repudiauerit, &c. & quando obſtante d. repudiatione, nihilominus ſit capax huius iuriſpatronatus.

Romana Cenſus.

Veneris 13. Februarij 1632.

ARG. 540. Cenſus ſuper bonis pupilli, vt validè dicatur conſtitutus, plures requiruntur ſolemnitates, de quibus in hac deciſione. Falſitas cauſæ ex quibus deducatur.

Romana cenſus.

Veneris 13. Februarij 1632.

ARG. 541. Data de nullitate cenſus fructus non debentur; & ſi ſunt ſoluti, imputantur in ſortem.

Eleboren. fructuum, ſeu diſtributionum.

Lunæ 16. Februarij 1632.

ARG. 542. Excommunicatus non poteſt ſuos facere fructus beneficij perceptos.

Maceraten. ſeu Camarinen. Ceſſionis.

Mercurij 17. Martij 1632.

ARG. 543. Accollatitium cenſum importare veram recognitionem debiti ad fauorem Creditoris oſtẽditur. Ceſſio iurium ab ipſo accollatario in extinctione cenſus non poteſt reportari.

Sauonen iurium parochialium.

Lunæ 22. Martij 1632.

ARG. 544. Ex aſſiſtentia iuris, an danda ſit manutẽtio.

Romana Canonum, ſeu Cenſuum.

Lunæ 29. Martij 1632.

ARG. 545. Emphiteoticus contractus à contractu cenſuali qualiter diſcernatur.

Romana Saluiani.

Lunæ 26. Aprilis 1632.

ARG. 546. In melioramentorum materia quid ſit attendendum. Melioramenta, & ædificia cedunt domino ſoli, & quando procedat. Cenſus an, & quando poſſunt conſtitui ſuper melioramentis, vide diſtinctionem cum nonnullis aliis circa hanc materiam.

Gerunden. adminiſtrationis.

Veneris 30. Aprilis 1632.

ARG. 547. Ius adminiſtrandi bona, redditus, & prouentus alicuius Eccleſiæ Collegiatæ, quando ex pluribus capitibus ſpectet ſimul, & ſimultaneè ad Canonic. & Capit. ſubrogatio in locum alicuius quid operetur.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 7. Martij 1632.

ARG. 548. Fideicommiſſarius ad effectum obtinendi immiſſionem rem. l. fi. de ed. D. A. tol. quod ſufficiat probare. Bonorum identitas quando probata dicatur. Inſtrumentum extractum an archiuiſta, quando dicatur in forma probanti.

Eleboren. fructuum, ſeu diſtributionum.

Lunæ 10. Maij 1632.

ARG. 549. Excommunicatus in tempore excommunicationis non lucratur fructus beneficij, vel diſtributionum etiam quod Eccleſiæ inſeruiuerit. Excommunicatio etiam ſine citatione valida eſt ex decreto per contradictas in Curia.

Pampilonen. Canonicatus.

Veneris 18. Iunij 1632.

ARG. 550. Sententiarum conformitas, vt ſit locus rei iudicatæ ex quibus deducatur.

Romana pecuniaria.

Lunæ 21. Iunij 1632.

ARG. 551. Frater promittens dotem ſimpliciter pro ſorore, quando is eſt hæres Patris cum beneficio legis, & inuentarij cenſetur ſe obligaſſe iure hereditario, & propterea de proprio non tenetur, & cõtra eum mandatũ nequit relaxari. Mater Tutrix

filiorum ante eorum redditam rationem legitimè non poteſt agere alicuius ſui crediti exactionem.

Romana hæreditatis.

Lunæ 21. *Iunij* 1632.

ARG. 551. Adimplementum conditionis poteſtatiuæ circa collationem crediti ex quibus ſubſecutum dicatur. Hæres ſcriptus agnoſcendo ex alio capite diuerſo ex contractu quando dicatur repudiaſſe, vel noluiſſe agnoſcere ex ſucceſſione hæreditaria.

Cametinen. Bonorum.

Lunæ 21. *Iunij* 1632.

ARG. 553. Sententia non ſubſiſtit, ſi fuerit lata non præcedente citatione ſpecifica præciſa, & nominatim ad eam facta, ita quòd hoc caſu admittantur verba æquipollentia. Legitimatio perſonarum in omni iudicio eſt facienda.

Foroſemptonicn. Emphyteuſis.

Veneris 25. *Iunij* 1632.

ARG. 554 Eccleſia in emphyteuſi ex pacto, & prouidentia tenetur reuocare proximiores, non hęredes vltimi; & quid quando extaret conſuetudo, de cuius probatione facienda agitur.

Romana pecuniaria.

Veneris 25. *Iunij* 1632.

ARG. 555. Dotis quantitas quomodo ad pompam, & honorem cenſeatur facta, & ſic non præiudicet creditoribus.

Colimbrien. Canonicatus.

Veneris 25. *Iunij* 1632.

ARG. 556. Patet ex Summario.

Romana de Catalanis.

Veneris 26. *Iunij* 1632.

ARG. 557. Pro habendis alimentis, & ſumptibus litis debet dari probatio boni iuris, & concurrere debent alias, de qua in deciſione.

Romana nullitatis obligationis.

Lunæ 28. *Iunij* 1632.

ARG. 558. Contractus quando non ſubiaceat vitio nullitatis non obſtante quòd in eius inſtrumento notarius non aſſeruit quod contrahentes cognoſcebat, cum hoc ſit neceſſarium iuxta reformationem felic. rec. Pauli V.

Burgi Sancti Sepulchri Beneficij.

Lunæ 5. *Iulij* 1631.

ARG. 559. Permutatio ſimulata non attenditur nec ex ea quæritur ius in beneficio, etiam ſi ex ea impetretur prouiſio.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 19. *Nouembris* 1631.

ARG. 560. Patet ex Summario.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 3. *Decembris* 1632.

ARG. 561. Ex Summario.

Conuerſana Bonorum.

Mercurij 15. *Decembris* 1632.

ARG. 562. Iudex validè non poteſt procedere in cauſa, ſtante eius valida recuſatione tanquàm ſuſpectus, & quæ cauſa ſufficiat ad allegandum eum ſuſpectum, & an ſit probanda.

Florentina Iuriſpatronatus.

Lunæ 20. *Decembris* 1632.

ARG. 563. Præſentatio facta per modum prouiſionis, vel lite pendente, non poteſt conſtituere præſentantem in aliqua legitima quaſi, poſſeſſione præſentandi. Iuſpatronatus gentilitium fundans poteſt præiudicare vocatis, & hoc ceſſat, ſi non ſimus in primo acquirente. Iuriſpatronatus qualitas gentilitia ex quibus remaneat probata.

Bononien. Succeſſionis

Lunæ 10. *Ianuarij* 1633.

ARG. 564. Limitatio in fine poſita referri debet ad omnia præcedentia, & totam diſpoſitionem qualificat. Et agitur de limitatione poſita in fine ſtatuti Bononien. lib. 4. de ſucceſſ. ab inteſt.

Romana pecuniaria.

Lunæ 15. *Ianuarij* 1633.

ARG. 565. Patet ex Summario.

Romana hæreditatis.

Mercurij 19. *Ianuarij* 1633.

ARG. 566. Electa via, & actione prouenienteà contractu, quando cenſeatur renunciatum actioni, & iuri ex teſtamento proficiſcenti. Variatio quando permiſſa, conditio, ſub qua quis eſt in teſtamento beneficiatus, quomodò priùs adimplenda, antequã aſſequatur quis commodum teſtamenti iura, & actionis an veniant bonorum mobilium, & immobilium appellatione.

Vrbeuetana reſciſſionis contractus.

Lunæ 24. *Ianuarij* 1633.

ARG. 567. Prætium rei venditæ, ſi committatur in arbitrium perſonæ electæ, non ſecuta declaratione, tanquam defecta conditione, ſub qua cenſetur celebratus contractus, nullo modo talis venditio ſuſtinetur, & pulchra, circa hanc materiam afferuntur.

Taurinen. donationis.

Veneris 28. *Ianuarij* 1633.

ARG. 568. Donatio conditionalis, an pendente conditione poſſit reuocari, & vtrum hoc caſu pendente conditione, donatio dicatur perfecta. Donatio conditionalis, quando eſt purificata conditio, an retrotrahatur ad diem ſtipulatione donationis.

Romana Cenſus.

Lunæ 14. *Februarij* 1633.

ARG. 569. Ad librorum exhibitionem quis non tenetur niſi probata exiſtentia penes eum vera, & plena, cum non ſufficiat præſumptiua. Liber tutelaris an pręſumatur exiſtere apud hæredem Tutoris. Et librum facere quando Tutor non teneatur, & ratio adminiſtrationis ſine eo reddi poſſit.

Cluſina hæreditatis.

Veneris 18. *Februarij* 1633.

ARG. 570. Teſtator ſi vocauerit plures perſonas ad eius hæreditatem, quando cenſeatur eas vocaſſe in capita, & quando in ſtirpes. Filij diuerſorum fratrum, quando ſuccedant patruo in capita, & quo caſu in ſtirpes, declaratur ſententia non conformis libello, & rei petitæ eſt nulla.

Romana Domus.

Lunæ 25. *Februarij* 1633.

ARG. 571. In ſecunda inueſtitura rei emphyteoticæ cenſentur repetitæ conditiones, & pacta primæ.

Ariminen. fideicommiſſi.

Lunæ 28. *Februarij* 1633.

ARG. 572. De inſtrumento quando dicatur in forma probante, & Teſtes quando ob mortẽ non poſſunt reperi nulliter examinati, probent, & de poſſeſſione iure familiaritatis non tranſitoria in hæredem.

Romana cenſus, ſeù Canonum.

Veneris 11. *Martij* 1633.

ARG. 573. Fundus quando appareat, quòd potius ſit ſuppoſitus cenſus quàm Canoni.

Neapolitan. Cenſus.

Veneris 11. Martij 1633.

ARG. 574. Ratione rei liberè non traditæ emptor non poteſt agere ad prætium rei, & quando debeantur fructus compenſatiui.

Romana Cenſus.

Veneris 8. Aprilis 1633.

ARG. 575. Cenſus impoſitus ſuper bonis Minorum, ſi non ſit celebratus cum ſolemnitatibus ſtatutariis in contractibus eorum requiſitis non ſubſiſtit, & ſi cauſa expreſſa in eo in parte ſit nulla, in totum reputatur nullus contractus, & etiã decretum Iudicis.

Portugalien. decimarum.

Lunæ 11. Aprilis 1633.

ARG. 576. Confeſſio qualificata quando poſſit recipi pro parte.

Romana Cenſus.

Veneris 15. Aprilis 1633.

ARG. 577. Obligatio Cameralis quam vim habeat. Procurator conſtitutus cum ampliſſimis clauſulis, quid poſſit facere, ratificatio quid operetur, quando præſumatur interueniſſe.

Romana Spolij Domus.

Veneris 15. Aprilis 1633.

ARG. 578. Pactum capiendi propria authoritate poſſeſſionem quid proſit.

Bituntina Damnorum, & intereſſe.

Lunæ 18. Aprilis 1633.

ARG. 579. Remiſſoria an concedatur, quæ neceſſaria videantur.

Cremonen. penſionis.

Lunæ 2. Maij 1633.

ARG. 580. Pro penſionibus decurſis contra ſucceſſorem in beneficio quando agi poſſit.

Bononien. Succeſſionis.

Veneris 13. Maij 1633.

ARG. 581. Limitatio poſita in fine Statut. Bonon. li. 4. de ſucceſſ. ab inteſt. aſcend. & coll. ad quid ſit referenda, declaratur, & plura circa hanc materiam adducuntur.

Meleuitana Feudi.

Lunæ 30. Maij 1633.

ARG. 582. Territorij feudalitas ex quibus probationibus poſſit excludi, itaut ad probandam allodialitatem eius rectè poſſit concedi remiſſoria.

Mediolanen. Bonorum.

Lunæ 30. Maij 1633.

ARG. 583. Emphyteuſis conceſſa pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus cum clauſula ad haben. &c. an ſit tranſitoria ad hæredes extraneos, & maximè ſi ſimus in emphyteuſi Eccleſiaſtica. Emphyteuſis quando conceditur; tunc cenſetur ſemper habita relatio ad clauſularum. Ad habendum, & ſimilium inueſtitus non poteſt alienare bona emphiteotica in Eccleſias, vel loca pia.

Peruſina attentatorum.

Lunæ 6. Iunij 1633.

ARG. 584. Patet ex Summario.

Mediolan. Penſionis.

Lunæ 6. Iunij 1633.

ARG. 585. Fructus licèt non debeantur, niſi à die motæ litis, & hoc propter malam fidem, in qua conſtituitur poſſeſſor propter d. motionem, hoc tamen non procedit, quando fructus non petuntur vti acceſſorij, ſed vti ſors principalis, quia tunc integri, & vſque à principio debentur.

Romana hæreditatis.

Veneris 10. Iunij 1633.

ARG. 586. Collatio quãdo ſit facienda in ſucceſſione: Credita, & in ea quãdo veniãt appellatione bonorũ.

Romana penſionis.

Veneris 10. Iunij 1633.

ARG. 587. Clauſula, dummodò remaneant centum pro rectore, in petitorio eſt iuſtificanda per penſionarium, & ad hunc effectum valor beneficij quomodo probetur, & deductio onerum facienda habetur in deciſione.

Arboren. Canonicatus.

Veneris 17. Iunij 1633.

ARG. 588. Patet ex Summario.

Romana pecuniaria.

Lunæ 20. Iunij 1633.

ARG. 589. Ceſſio iurium conſequi non poteſt, nec ad eam agere, quando ſoluitur creditori ex cauſa culpæ commiſſæ nec poteſt repeti.

Tuden. profeſſionis.

Mercurij 22. Iunij 1633.

ARG. 590. Ex metu etiam reuerentialis profeſſio irritatur.

Gerundien. Canonicatus.

Mercurij 22. Iunij 1633.

ARG. 591. Collatio Canonicatus pertinet de iure communi ad Capitulum, & ad Archipresbiterũ, & quando Archipresbitero competat electio pro medietate vocum, vel pro vna tantum. Electio pendente lite quando non ſit attentata.

Gerundien. Adminiſtrationis.

Mercurij 22. Iunij 1633.

ARG. 592. Declaratoria ex non petitione quando concedenda ſit.

Placentina Præcedentiæ.

Lunæ 27. Iunij 1633.

ARG. 593. In Præeminentiarum materia quid potiſſimum inſpiciendum ſit. Rector an poſſit allegare, & vti poſſeſſione ſuorum Anteceſſorum, &c. Bulla aliqua, quòd non ſit originalis ex quibus conuincatur. Antiquitas ſcripturæ quando ſuffragetur, & quando non.

Aſculana Alimentorum.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 594. Patet ex Summario.

Meleuitana Mancipiorum.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 595. Remiſſoria ex quibus veniat concedenda.

Ariminen. fideicommiſſi.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 596. Compulſoria quando deneganda.

Romana Aſſecurationis.

Veneris 1. Iulij 1633.

ARG. 597. Contractus aſſecurationis mercium, & illius inſtitia, cum in totum, & per totum conſiſtat in incertitudine, & in alea fortunæ, ideò æquum, & conueniens eſt, quod d. contractus minimè ſubſtineatur data ſcientia, vel eius veriſimili notitia interitus mercium de tempore, quo petita fuit aſſecuratio. Singularis eſt deciſio.

Vlixbonen. Iuris nominandi, vel eligendi Concionatorum.

Mercurij 2. Nouembris 1633.

ARG. 598. Concionatorum eligendi ius, ſeu poteſtas non eſt penes Parochum, aut alium quemcunq; ſed benè priuatiuè penes Epiſcopum cuius occaſione ad id comprobandum firmis, optimiſq; fundamentis, ex pluribus à ſacra pagina petitis teſtimoniis, ſacroſanctis Conciliorum decretis, Sum-

morum Pontificum reſcriptis,& ſanctorum Patrũ, Theologorum,Canoniſtarum, & legiſtarum ſententiis, &c. non minus egregiè,& doctiſſimè probatur eſt perpetuum, tam excelſi Auditoris, quam indubitanter &clariſſimè demonſtratur quod Epiſcopi ſunt adſtricti, & tenentur ad prædicationis onus in ſua Diœceſi, itaut Epiſcoporum proprium munus ſit prædicatio, aliàs appellandi ſunt canes muti non valentes latrare,&c.Item pariter habetur, quòd etiam Parochus tenetur prædicare in ſua Eccleſia,quod pariter multis authoritatib.corroboratur, & quid ſi ſit impeditus, &c. Aurea eſt dec.

Arboren. Canonicatus.

Mercurij 16. *Nouembris* 1633.

ARG. 599. Beneficij poſſeſſio quæ ſit manutenibilis. Poſſeſſio Canonicatus ad hoc vt ſit manutenibilis, requiritur quòd ſit capta capitulariter, & ad hoc vt dicatur capta capitulariter quid requiratur. Poſſeſſio inſtrumētalis quando non ſit manutenibilis, ſicuti nec etiam poſſeſſio capta authoritate Iudicis.

Verulana fideicommiſſi.

Sabbati 26. *Nouembris* 1633.

ARG. 600. Bonorum identitas quando concludenter per Teſtes probetur. Et ad illam probandam quot demonſtrationes ſufficiant. Confinis an ſit idem quam res confinata.

Ferrarien. reſtitutionis dotis.

Sabbati 26. *Nouembris* 1633.

ARG. 601. Statutum loci contrahentium, vel loci, vbi celebratur contractus, quale ſit attendendum, declaratur. Magiſtralis eſt deciſio.

Romana Locationis Horti.

Lunæ 28. *Nouembris* 1633.

ARG. 602. Patet ex Summario.

Romana nullitatis contractus.

Lunæ 5. *Decembris* 1633.

ARG. 603. Falſitas cauſæ in contractibus quid operetur. Mater tranſiens ad ſecunda vota quid admittat. Rationes vt dicantur benè redditæ, quid ſit neceſſarium, & alia circa text. in l. fœminæ C. de ſecund.nupt.

Romana Vineæ.

Veneris 9. *Decembris* 1633.

ARG. 604. Reintegratio ad poſſeſſionem,à qua nulliter fuit deiectus à Iudice concedi quando debeat.

Vrbeuetana reſciſſionis Contractus.

Lunæ 12. *Decembris*. 1633.

ARG. 605. Emptionis, & venditionis contractus reſoluitur, ſi Periti electi ad pretium definiendum, illud definire noluerint.

Meliten. Nauis.

Lunæ 12. *Decembris* 1633.

ARG. 606. Socius tenetur in ſolidum ex rebus geſtis ab altero ſocio. Conſocij obligantur in ſolidum ex contractu inſtitoris. Et vide plura circa hanc materiam.

Valentina Iuris ſedendi.

Veneris 16. *Decembris* 1633.

ARG. 607. Præpoſiti alicuius Eccleſiæ Collegiatæ, quando habeant ius occupandi ſedes vacuas Canonicorum abſentium.

Romana Lucri dotalis.

Veneris 16. *Decembris* 1633.

ARG. 608. Forenſis vbi duxit vxorem ſtatim in Patriam reducturus licèt circa materiam lucri dotalis non attendatur ſtatutum loci vxoris, ſed ſtatutum loci Mariti tamen aliter procedit vel quandò dos non eſt reſtituenda ipſi vxori diſceſſuræ ſed Patri, vel alteri dotanti, vel quando aliter in capitulis matrimonialibus fuerit conuentum. Contrahentes quando ſe remittunt ad aliquod ſtatutum, talis remiſſio quid operetur.

Romana retractus.

Lunæ 19. *Decembris* 1633.

ARG. 609. Identitas quomodo probetur. Et ſimulatio ex quibus excludatur.

Burgen. Iuris præſidendi.

Lunæ 19. *Decembris* 1633.

ARG. 610. Plectendi poteſtas, cum iuriſdictioni ſit connexa, & cohæreat, atq; ab ea numquam ſeparetur, ideò conceſſa iuriſdictione dicta etiam poteſtas dicitur conceſſa nam alias ſine ea, iuriſdictio eſſet inanis,& eluſoria,&abſq; ea non deſcēderetur à ludibrio, & contemptu non obtemperantium.

Bonon. fideicommiſſi de Cataneis.

Mercurij 1. *Februarij* 1634.

ARG. 611. Exceſſus ſententia quomodo euitetur partis appellatione non intelligitur ex vniuerſo, ſed ex quota, & portione ſpectante ad eum cum quo eſt controuerſia.

Bononien. Parochialis de Sambucha.

Lunæ 6. *Februarij* 1634.

ARG. 612. Appellatio à facta electione in concurſu Eccleſiæ Parochialis propter irrationabilitatem ipſius electionis, quando concedatur, & de his qualitatibus, quæ in huiuſmodi electione facienda ſunt præ oculis ab ordinario habendis.

Bonon. fideicommiſſi de Cataneis.

Veneris 10. *Februarij* 1634.

ARG. 613. Patet ex Summario.

Arboren. Canonicatus.

Lunæ 13. *Februarij* 1634.

ARG. 614. Recognitio ſcripturæ per teſtes quomodo facienda.

Romana Cenſus.

Veneris 17. *Februarij* 1634.

ARG. 615. Ratificatio ex quibus deducatur.

Romana Vineæ.

Veneris 17. *Februarij* 1634.

ARG. 616. Solutione extinguitur hypotheca in caſu, de quo in hac deciſione ſtante reſeruatione iurium.

Romana pecuniaria.

Veneris 10. *Martij* 1634.

ARG. 617. Per ceſſionem quando tranſeant hypothecæ paſſiuè in ceſſionarium.

Meliten. Nauis.

Veneris 10. *Martij* 1634.

ARG. 619. Socij omnes erga creditores ſociales tenentur in ſolidum.

Tullen. Profeſſionis.

Lunæ 13. *Martij* 1634.

ARG. 620. Profeſſio ex metu reuerentiali, aut minis quando irritetur.

Ceſenaten. prædij.

Veneris 17. *Martij* 1634.

ARG. 621. Datio in ſolutum facta pro maiori quantitate, quàm verè deberetur, an corruat in totum, & quid ſtante falſitate cauſæ in ea expreſſæ. Mater tranſiens ad ſecunda vota, licèt priuetur ſucceſſione filiorum prædefunctorum tamen hoc non intellige quo ad vſumfructum.

Bononien.

Bononien. Dotis.

Veneris 24. Martij 1634.

ARG. 622. Nonnulla habentur in materiam teſtium, & provt in Summario.

Romana Cenſus.

Veneris 31. Martij 1634.

ARG. 623. Variare poſt obtentam ſententiam in vna actione quando liceat creditori.

Romana Cenſus.

Veneris 31. Martij 1634.

ARG. 624. Saluianum vt competat recenſentur requiſita. Extenſio clauſulæ cæteratæ quomodò, & per quem facienda.

Bracaren. Iuris nominandi.

Lunæ 3. Aprilis 1634.

ARG. 625. Vnio beneficij ex quibus ſignis probetur, & de effectu reſultante ex vnione.

Leodien. redditionis rationis.

Lunæ 3. Aprilis 1634.

ARG. 626. Bulla Pij V. de cenſibus in toto orbe ſeruanda eſt. Tutor ante redditam rationem conueniri non poteſt.

Romana locationis horti.

Lunæ 3. Aprilis 1634.

ARG. 627. Singularis ſucceſſor, quando non teneatur ſtare locationi factæ ab Authore.

Tullen. Profeſſionis.

Veneris 28. Aprilis 1634.

ARG. 628. Profeſſio per metum emiſſa non cenſetur ratificata per continuationem in religione, & metus per tempus ſubſecutum, & alias actus non cenſetur purgatus.

Gerunden. Beneficij.

Veneris 28. Aprilis 1634.

ARG. 629. Breue Apoſtolicum, de capienda poſſeſſione beneficij nomine cameræ quando habeat executionem paratam. Clericatus beneficij vacatio, & mors alicuius qualiter probentur, item etiã late declaratur quibus modis doceatur, quòd pertinentia iuris conferendi beneficium, vel præſentandi pertineat ad aliquem.

Valentina Diſtributionum.

Mercurij 10. Maij 1634.

ARG. 630. Canonici vacantes lectioni Theologiæ vel iuriſprudentiæ lucrantur diſtributiones ac ſi interfuiſſent diuinis officiis.

Cluſina hæreditatis.

Veneris 12. Maij 1634.

ARG. 631. Patruus cenſetur vocaſſe ad eius hæreditatem in capita Nepotes diuerſorum fratrum, quã do eos inſtituit hæredes pro æquali rata, & portione; atque hic multo magis procedit, quando vocatio hæredum fuit facta nominibus propriis expreſsis. Nepotes diuerſorum fratrum, tunc ſuccedunt Patruo mortuo ab inteſtato in capita, & non in ſtirpes, dum nemo alius Patruus cum eis concurrit.

Monopolitana adminiſtrationis.

Lunæ 15. Maij 1634.

ARG 632. Confraternitati laicorum datur manutentio in poſſeſſione adminiſtrationis Sacriſtæ, & rerum ad Eccleſiam ſpectantium, & poſſeſſio ex quibus actibus amittatur; ex quibus non.

Peruſina fideic. de Meniconibus.

Lunæ 15. Maij 1634.

ARG. 633. Fideicommiſſario agenti pro immiſſione non obſtat exceptio detractionis legitimæ quando inuentarium non fuit confectum.

Maceraten. ſeu Camarinen. ceſſionis.

Mercurij 7. Iunij 1634.

ARG. 634. Accolatio debiti pro alio non perimit hypothecas creditoris niſi concurrant requiſita delegationis. Confeſſio ſimulata non cenſetur etiam reſpectu creditorum ſecundum factum, de quo in hac deciſione.

Verulana fideicommiſſi.

Mercurij 7. Iunij 1634.

ARG. 635. Bonorum fideicommiſſorum identitate probata debetur immiſſio fideicommiſſario. Confine, & confinatum, & terminus terminans, & terminus terminatus an ſint idem. Scripturam aliquam quod quis falſificauerit, ex quibus ceſſet. Paupertas, vel affinitas quando non repellat Teſtem à teſtificando.

Placentina Cambiorum.

Veneris 9. Iunij 1634.

ARG. 636. Facultas cãbiandi etiam à ſeipſo, qua Mercatores Cãbiantes vtantur, an ſit valida. Cambium verè fuiſſe ſubſecutum quomodo probetur, & litteræ miſſiuæ primæ an ſint exhibendæ pro iuſtificatione, an verò ſufficiant ſecundæ litteræ, d'auiſo, nuncupatæ, Ćitatio debitoris an ſit neceſſaria, vt poſſit vigore mandati dati creditori tenere ſuum debitorem ſub Cambiis, & quid ceſſante mandato, vel quando mandatum aliqua conditione poſſet factum deduci.

Valentina iuris ſedendi

Lunæ 12. Iunij 1634.

ARG. 637. In aliqua Eccleſia Collegiata, ſi præter Canonicos, adſint etiam Præpoſiti, qui eundem cum Canonicis habitum induunt, & in pari ordine æqualem, & eiuſdem generis, & maternæ ſedẽ obtinent, an & quo caſu liceat dd. Præpoſitis occupare ſedes vacuas Canonicorum in Choro non intereſſentium.

Mediolanen. Bonorum.

Lunæ 12. Iunij 1634.

ARG. 638. Emphiteuſis inueſtitura eſt accipienda ad formam antiquarum, à quibus recedi non põteſt, nec cenſetur receſſum. Alienatione prohibita, an cenſeatur prohibita hæredis inſtitutio.

Firmana Ceſſus.

Mercurij 14. Iunij 1634.

ARG. 639. Cedens cenſum tenetur manutenere verum vnde ſecuta euictione Ceſſionarius omni tẽpore repetit à cedente prætium ſolutum.

Ampurien. Decimarum.

Mercurij 14. Iunij 1634.

ARG. 640. Decimarum ius competit Eccleſiæ Parochiali priuatiue etiam quoad Epiſcopum, quamuis Eccleſia deſinat eſſe Parochialis. Poſſeſſio ex quibus probetur.

Gerunden. Beneficij.

Lunæ 19. Iunij 1634.

ARG. 641. Prouiſus ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione conferendi præfertur prouiſo à quocunque altero prætendente ius conferendi in meritiſque contendenti ad ſe ius pertinere.

Anconitana prædij.

Lunæ 19. Iunij 1634.

ARG. 642. Poſſeſſio non tranſit ad hæredem in vſufructu, ſed conſolidatur cum proprietate. Retentio pro legitima an detur.

Meleuitana commendæ de Mazara.

Veneris 23. Iunij 1634.

ARG. 643. De incompatibilitate Equitis Melitenſis

ad nouam commendam, quando is de alia eſt inueſtitus, & de aliis impedimentis.

Verulana fideicommiſſi.

Lunæ 26. Iunij 1634.

ARG. 644. Patet ex Summario.

Romana fideicommiſſi de Caronis.

Lunæ 26. Iunij 1634.

ARG. 645. Alienatio bonorum in vita alienantis prohibiti alienare fauore certarum perſonarum an valida ſit, & de retentione concedenda creditoribus, vel poſſeſſoribus, pro anterioritate iurium.

Beneuentana Molendini.

Mercurij 28. Iunij 1634.

ARG. 646. Minoris contractus celebratus ſine ſolemnitate ſtatuti nullus redditur. Proximior qui debet concurrere ad authorizandum contractum, non poteſt eſſe minor. Ratificatio ex ſilentio contractus geſti à Minore quando inducatur, referuntur plura requiſita in hac deciſione. Et de cauſa vtilitatis neceſſaria in huiuſmodi contractibus.

Piſcien Canonicatus.

Mercurij 28. Iunij 1634.

ARG. 647. Patet ex Summario.

Romana Domus.

Lunæ 3. Iulij 1634.

ARG. 648. Purgatio moræ emphiteutæ quando concedatur, vt non committatur caducitas.

Mediolan. Bonorum.

Lunæ 3. Iulij 1634.

ARG. 649. Alienatio emphiteuſis in Eccleſiam etiam capacem non poteſt fieri niſi ad effectum vendendi intra annum in perſonas moriturus.

Aeſina Saluiani.

Veneris 10. Nouembris 1634.

ARG. 650. Ceſſio iurium quando facta dicatur extinctiuè, & non translatiuè in hac deciſione plenè demonſtretur.

Placentina præcedentiæ.

Veneris 10. Nouembris 1634.

ARG. 651. Declaratoria ob non paritionem quando concedenda, & alia in materia præcedentiarũ.

Imolen. Saluiani.

Veneris 17. Nouembris 1634.

ARG. 652. Dotis confeſſio an, & quando attendatur ad præiudicium creditorum.

Verulana fideicommiſſi.

Lunæ 20. Nouembris 1634.

ARG. 653. Patet ex Summario.

Terracinen. Patronum.

Lunæ 20. Nouembris 1634.

ARG. 654. Fideicommiſſum perpetuum, & abſolutum cenſeri inductum ex vocatione deſcendentium verbis inducta habentibus temporis tractum futuri, & ex prohibitione alienationis, & ex aliis rationibus deducitur.

Meleuitana feudi.

Lunæ 27. Nouembris 1634.

ARG. 655. Bona licèt ſecundum primæuum ſtatum naturæ omnia præſumantur allodialia, & libera, tamen ab iſta præſumptione, & generali regula receditur, quando adſunt plures coniecturæ, & indicia in contrarium, quæ feudalitatem arguant. Notabilis in hac materia eſt deciſio.

Anconitana cenſuum.

Lunæ 27. Nouembris 1634.

ARG. 656. Remiſſoria quando etiam iterato veniat concedenda.

Spoletana fideicommiſſi.

Lunæ 4. Decembris 1634.

ARG. 657. Bona ſubiecta fideicommiſſo poſſunt alienari pro reſtitutione, & conſtitutione dotis, non obſtante prohibitione expreſſa teſtatoris, & bona ipſa ſunt affecta huic oneri, reſpectu non tantum Patris, vel Viri debitoris, ſed etiam Collateralium, & Tranſuerſalium poſſeſſorum bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, & dotis detractio huiuſmodi ſit etiamſi conuentum à principio fuiſſet de inueſtimento faciendo quòd nõ fuit factum; & quandò ſint partes probandi cauſam ſubſidij ipſius vxoris, vel eorum, qui ſunt ad fideicommiſſum vocati.

Romana dotis, ſeu filiationis.

Lunæ 11. Decembris 1634.

ARG. 658. Tractatur quòd probatio filiationis deſumi poteſt ex conſtanti nominatione, & ex frequentibus denominationibus Patris ex tractatu, quo quis ſe gerit erga aliquem ad inſtar Patris, & ex communi fama, & reputatione. Item ex ſimilitudinis typo filij cum Patre, cum d. ſimilitudo non à ſimplici imaginatione, ſed magis ab inſiti temperamenti conuenienti, regulariter proficiſcatur.

Romana pecuniaria.

Lunæ 18. Decembris 1634.

ARG. 659 Reſignatio locorum Montium facta quandò importet extinctionem hypothecarum præcedentium ad fauorem creditorum, & quando dicatur facta tranſlatiuè, & non extinctiuè.

Gerunden. adminiſtrationis.

Lunæ 18. Decembris 1634.

ARG. 660. Fructuum perceptio, & quantitas illorum ex quibus probetur.

Triuentina Beneficij.

Veneris 12. Ianuarij 1635.

ARG. 661. Patet ex Summario.

Amporien. Decimarum.

Veneris 12. Ianuarij 1635.

ARG. 662. Fructuum quantitas perceptorum quomodo probetur.

Mediolan. Penſionis.

Veneris 19. Ianuarij 1635.

ARG. 663. Quamquam de ſtylo ſupremorum Tribunalium condemnatio ad reſtitutionem fructuum decurſorum non ſoleat fieri, niſi à die motæ litis, quo tempore reus poſſeſſor conſtituitur in mala fide, & excitatur ad inquirendum de iuribus ſuæ poſſeſſionis, tamen hæc regula fallit quando petuntur fructus non vti fructus acceſſorij ad aliquod ſubiectum, ſed tamquam ſors, & vti capitale de per ſe. Item fallit quoties adeſt mala fides in poſſidendo, quia tunc debentur fructus etiam ante motam litem à die, quò mala fides ſuperuenit. Item fallit quando à bonæ fidei poſſeſſore fructus non ſunt conſumpti, ſed adhuc extant, vel ſi non extent, poſſidens factus eſt locupletior, vt quia actum fuit eius patrimonium, tunc illi debent reſtitui, vel eorum æſtimatio.

Anconitana Prædij.

Mercurij 24. Ianuarij 1635.

ARG. 664. Donatio quando dicatur inter viuos non obſtante quòd in inſtrumento donationis ſit facta mentio mortis latè, ac doctè declaratur in hac magiſtrali deciſione donatio vt dicatur facta cauſa mortis, quidnam ſit neceſſarium exponitur.

Anconitana Cenſuum.

Veneris 26. Ianuarij 1636.

ARG. 665. Remiſſoria ex quibus deneganda veniat.

Æſina

Digitized by Google

Æſina Saluiani.
Luna 29. Ianuarij 1635.

ARG.666. Ceſſio iurium quando translatiuè facta dici minimè poſſit, ſed extinctiuè.

Romana Pecuniaria.
Luna 19. Ianuarij 1635.

ARG 667. Tutor delinquens in officio conueniri poteſt ab iis, cum quibus contraxit Tutorio nomine, & ſic tenetur ex proprio ratione dotali etiam poſt officium finitum. Ex ſtipulatione Notarij quæri actionem etiam abſentibus pro enunciatis. De relatione facienda ad proxima diſpoſitionis, vel etiam ad remotam. Et alia ſuper actione de dolo.

Bonon. Pecuniaria.
Mercurij 7. Februarij 1635.

ARG.668. Patet ex Summario.

Romana Fideicommiſſi de formicinis.
Mercurij 7. Februarij 1635.

ARG.669. Ex prohibitione alienationis quando non videatur inductum fideicommiſſum ſimplex, & abſolutum in caſu mortis. Teſtator quando præſumatur vocaſſe ad fideicommiſſum familiam effectiuam, & quando contemplatiuam. Ad fideicommiſſum ſi quis aſſerat ſe eſſe vocatum, quid probare debeat.

Meleuitana feudi.
Veneris 2. Martij 1635.

ARG.670. Qualitas feudalitatis quomodò cognoſcatur ad differentiam allodij, cenſus, vel emphyteuſis.

Romana Dotis
Mercurij 14. Martij 1635.

ARG.671. Patruus an teneatur dotare fratris filiam in ſubſidium. Bona etiam arctiſſimo fideicommiſſo ſubiecta rectè poſſunt alienare pro conſtituenda dote deſcendentibus. In conſtituenda dote filiabus illegitimis quid ſit ſpectandum, item qualiter alimenta ſint eis decernenda Diſpoſitio cap. cum haberet extr. de eo, qui duxe. in vxo. eſt vbique ſeruanda.

Romana ſeparationis Thori.
Veneris 19. Martij 1635.

ARG. 672. Maritus in caſu reſtitutionis dotis ſeparato Thoro ob ipſius ſæuitiam tenetur præciſè nec inuari poteſt priuilegio, vt non teneatur niſi in quantum facere poteſt, vel deducto ne egeat, & maximè concurrente cauſa aliqua ingratitudinis commiſſæ.

Æſina Saluiani.
Veneris 17. Martij 1635.

ARG 673. Ante moram non committitur ſtipulatio damnorum, & intereſſe pro facto promiſſo, & non cōpetit hypotheca. Ex actione negotiorum geſtorum non competit ius repetendi niſi ſortem, non verò intereſſe, ac damna.

Anconitana cenſuum.
Veneris 23. Martij 1635.

ARG.674. Patet ex Summario.

Leodien. Canonicatus.
Luna 26. Martij 1635.

ARG.675. Patet ex Summario.

Surrentina cenſus.
Veneris 27. Aprilis 1635.

ARG.676. Remiſſoria pro examine Teſtium publicato proceſſu, & Teſtibus examinatis quando concedi poſſit.

Romana Vineæ.
Luna 30 Aprilis 1635.

ARG.677. Patet ex Summario.

Bonon. pecuniaria.
Veneris 4. Maij 1635.

ARG 678. In diſcordia peritorum Iudex mandare debet electionem tertij, neque ipſe poteſt iudicium interponere inter duos diſcordantes.

Anconitana Prędij.
Veneris 4. Maij 1635.

ARG 679. Poſſeſſionis manutentio venit concedenda ratione ciuilis poſſeſſionis proprietario extincto vſufructu.

Neapolitana cenſus.
Luna 7. Maij 1635.

ARG 680. Ob non paritionem ſententiæ Rotalis datur comminatoria, & declaratoria cenſurarum etiā in cauſa prophana ſolutionum.

Romana Pecuniaria.
Luna 21. Maij 1635.

ARG.681. Patet ex Summario.

Romana Vineæ.
Veneris 13. Iunij 1635.

ARG. 682. Mandatum de manutenendo venit concedendum probata poſſeſſione: Et maximè aſſiſtente etiam titulo.

Spoletana fideicommiſſi.
Veneris 13. Iunij 1635.

ARG. 683. Dos in ſubſidium ex fideicommiſſo diſtrahenda poteſt aſſignari in aliquo corpore fideicommiſſo ſuppoſito etiam ſi extent bona libera quando ea ſunt litibus inuoluta, & obnoxia anterioribus creditoribus: & poteſt aſſignari etiam in corpore plus valente, quando non petitur commōdam diuiſionem, & reſiduum eſt inueſtiendum ad fauorem fideicommiſſariorum.

Placentina illegitimitatis.
Veneris 22. Iunij 1635.

ARG. 684. Filius quando dicatur illegitimus, & qualiter & quibus coniecturis illegitimitas probetur. Teſtes conſanguinei quandò admittantur ad probandum matrimonium, & quando non.

Romana anniuerſariorum.
Veneris 22 Iunij 1635.

ARG. 685. Teſtator ſi reliquerit alicui Eccleſiæ collegiatæ annuam notabilem ſummam pecuniarum ad effectum Anniuerſarium celebrandi pro eius Anima, an poſſint tenere Canonici, admittere Beneficiatos, & Clericos eiuſdem Eccleſiæ ad celebrandum dd. anniuerſaria, & ad participationem emolumentorum.

Ceſenaten. Succeſſionis.
Veneris 22. Iunij 1635.

ARG. 686. Fideicommiſſarius ad obtinendam emiſſionem bonorum fideicommiſſariorum qua via agere poteſt. Filij in conditione poſiti licet non dicantur vocati, tamen ab hac regula receditur, quando adſunt plures coniecturæ, quæ contrarium ſuadeant.

Ferrarien. Spoliij.
Luna 25. Iunij 1635.

ARG. 687. In ſpoliis, aliiſque interdictis non fit condemnatio ad fructus reſtituendos, niſi à die litis conteſtatæ præter quàm in ſpolio violento, & attētato, ſpolium quando non dicatur violentum. Mala fides in poſſeſſore vt excludatur ſufficit omnis temeraria, & beſtialis cauſa. In donatione ſe

ſandans tenetur exhibere donationem validam etiam cum ſolemnitate extrinſeca.

Ouetenſ. Parochialis.

Mercurij 27. Iunij 1635.

ARG. 688. In prouiſionibus, qui prius obtinuit gratiam præferendus eſt.

Romana Iuriſpatronatus.

Mercurij 4. Iulij 1635.

ARG. 689. Pertinentia iuriſpatronatus ex quibus deducatur.

Burgen. Iuris præſidendi.

Mercurij 4. Iunij 1635.

ARG. 690. Patet ex Summario.

Calaguritana Canonicatus.

Mercurij 4. Iunij 1635.

ARG. 691. Attentata pendente appellatione non dicitur poſſeſſio capta beneficij, in cuius collatione non fuit iudicialiter proceſſum, ſed extraiudicialiter, nam ex actibus extraiudicialib. non committuntur attentata, etiam ſi poſſeſſio ſit capta poſt appellationem. Et quando dicatur proceſſum extraiudicialiter.

Romana Scutorum 4000.

Mercurij 4. Iulij 1635.

ARG. 692. Tolle iſtas pecunias, ſi quis alicui dixerit, eo non flagitante quæritur quomodo iſte contractus ſit vocandus, aliqui putauerunt eſſe contractum mutui, alij depoſiti, & alij innominatum, alij donationis &c. ſed in hoc quid certi non poteſt ſirmari, ſed recurrendum eſt ad præſumptiones, & coniecturas, & in caſu diuiſionis fuit deciſum ex coniecturis eſſe donationis contractum. Magiſtralis, & mirabilis deciſio eſt.

Bonon. Iuriſpatronatus.

Lunæ 10. Nouembris 1635.

ARG. 693. Vicarius Epiſcopi dicitur habere ordinariam iuriſdictionem, quam habet Epiſcopus, & venit appellatione Ordinarij in reſcriptis Papæ, niſi Ordinario tanquam Sedis Apoſt. delegatu aliqua cauſa committatur. Iuſpatronatus acquiritur ex donatione, & quæ dos ſit neceſſaria ad d. affectum.

Leodien. Decimarum.

Lunæ 26. Nouembris 1635.

ARG. 694. Prouiſionalis ſententia à Iudice quomodo, & quando proferri valeat. Reſeruationis natura eſt, vt ſuum principalem ſtatum inſequatur. Laici ſunt incapaces decimarum ſpiritualium, & pro eorum capacitate quid requiratur.

Ancou tana Cenſuum.

Lunæ 19. Nouembris 1635.

ARG. 695. Iuſtitia in ſolutum dationis præſumitur, niſi contrarium probetur. Meliorationum æſtimatio quomodo facienda. Et de remedio ſubſidiario quando ei locus ſit.

Firmana Cenſus.

Lunæ 3. Decembris 1635.

ARG. 696. Actio euictionis & pro damnis, & intereſſe non conceditur, vbi ex Saluiano auocatur detentio bonorum. Cenſus quando reſoluatur ex pro bona ſubrogata non ſint capacia fructuum.

Gerunden. Iuriſdictionis.

Lunæ 3. Decembris 1635.

ARG. 697. Capitulum de iure communi habet ius diſponendi, & ſtatuendi ſuper diſtributionibus Anniuerſariorum aliiſque rebus, ac negotiis ad Eccleſiam ſpectantibus priuatiuè quoad beneficiatos. Et vide plura, & pulchra circa hanc materiam.

Camarinen. Domus.

Lunæ 10. Decembris 1635.

ARG. 698. Statuta correctoria iuris communis ſub diti Sedis Apoſtolicæ non poſſunt condere; Et quid ſtante confirmatione in forma communi. Ius tractus ex Statuto vt competat, quæ ſint requiſita, item quando tacitè renunciatum illi cenſeatur à prætendente retractum.

Ceſenaten Emphyteuſis.

Veneris 14. Decembris 1635.

ARG. 699. Acquirens bona emphyteutica titulo oneroſo, an poſſit præiudicare vocatis in inueſtitura primo, & magiſtrali modo declaratur. Item quando bona emphyteutica veniant in generali hæredis inſtitutione, filij in conditione poſiti, ex quibus coniecturis cenſeantur vocati.

Bononien. fideicommiſſi.

Lunæ 17. Decembris 1635.

ARG. 700. Ferens Magiſtratum quando ſtare in iudicio, & conueniri poſſit.

Firmana Penſionis.

Lunæ 11. Februarij 1636.

ARG. 701. Reſeruatio penſionis ab Infirmo facta, & morti proximo nõ eſt valida, & litteræ Apoſtolicæ expeditæ non facta de hoc mentione, dicuntur ſubreptitiæ.

Meſſanen. ſeu Nullius Feudi.

Veneris 15 Februarij 1636.

ARG. 702. Eccleſiæ quando competat remed. can. reintegr. 3. quæſt. 1. Prælatus ſi malè alienet bona Eccleſiaſtica, ex hoc non infertur præiudicium Eccleſiæ. In alienatione rerum Eccleſiæ ſtante curſu longiſſimi temporis quando præſumatur, quod interuenerint debita requiſita. Prælati vita inſuſtè alienantis bona Eccleſiæ detrahitur in præſcriptione dd. rerum contra Eccleſiam, cum præſumatur, quod ipſe potius ſuum contractum, quam ſuam Eccleſiam tueri voluerit, & labi tempus permiſerit, tacitamque bonorum Chriſti ſocorditer ſuſtinuerit, & hoc maximè procedit, ſi alienatio fiat in Conſanguineum Prælati, vel ſanguinis coniunctio parit ocitantiam in perſcrutanda vtilitate Eccleſiæ, & quando dolus Prælati in hoc negari non poſſit. Commiſſionem ſuper iactationibus impetrans, an quoad impetrantem operetur interruptionem præſcriptionis. In alienatione rerum Eccleſiæ potiſſimum vtilitas attenditur. Singularis, & elegantiſſima eſt deciſio, & in his materiis ad eam recurrere memento.

Romana, ſeu Florentina Pecuniaria.

Lunæ 18 Februarij 1636.

ARG. 703. Per confiſcationem an, & quando remaneat Reus liberatus ab omnibus hypothecis ſuorum creditorum, & quid quando fuit in integrum reſtitutus, vel quando bona poſſidet extra Territorium, & quid pro bonis ex poſt acquiſitis.

Camarinen. Saluiani.

Mercurij 20. Februarij 1636.

ARG. 704. Immiſſio ex remedio Saluiani interdicti quibus concurrentibus detur. Solemnitates Conſtitutionis Marchiæ in omnibus contractibus læſiuis minorum, vel mulierum ſunt adhibendæ. Vide aliqua circa materiam continuationis poſſeſſionis.

Anconita.

Digitized by Google

Anconita Cenſuum.

Luna 3. Martij 1636.

ARG.705. Valor bonorum ex ſubhaſtatione, vel alio genere probationum quomodo colligatur, & de melioramentorum refectione.

Firmana Cenſus.

Veneris 11. Aprilis 1636.

ARG.706. Patet ex Summario.

Bonon. fideicom. de Cataneis.

Veneris 18 Aprilis 1636.

ARG.707. In legitimam, & creditum imputantur alienationes, quæ præſumuntur adæquare illis, quando non fuit confectum inuentarium.

Bonon. Dotis.

Veneris 18. Aprilis 1636.

ARG. 708. Agitur de coniecturis ſimulatæ Dotis quantitatis.

Lucenſ. redditionis rationum.

Luna 12. Aprilis 1636.

ARG.709. Exhibitio librorum vt concedenda ſit ad fauorem petentis collitigantis, quæ concurrere debeant.

Meſſanen. ſeu nullius Feudi.

Luna 5. Maij 1636.

ARG.710. Alienatio rerum Eccleſiæ non ſubſiſtit, ſi careat vtroque requiſito neceſſario in d. alienatione. ſ. licentia Summi Pontif. legitimè executa, atque euidenti vtilitate Beneplacitum Apoſtolicum in alienatione rerum Eccleſiæ, quãdo corruat.

Camarinen. bonorum.

Luna 5. Maij 1636.

ARG.711. Teſtatoris æs alienum, ſi hæres ſoluat, datur ei retentio in bonis hæreditariis pro d. ſumma ſoluta. Hæres quando eſt creditor defuncti, an poſſit ſibi adiudicare tot bona ſtabilia, & in quo caſu.

Romana Pecuniaria.

Veneris 9. Maij 1636.

ARG.712. Patet ex Summario.

Rauennaten. Beneficij.

Luna 9. Iunij 16,6.

ARG.713. Vnio de beneficiis vacaturis per ceſſum, vel deceſſum Seminario ceſſat, quando beneficia reſignantur in manibus Papæ fauori certæ perſonæ, etiam non facta expreſſa vnionis mentione, quando Papa voluit ſuſpendere vnionem, & quando valide dicatur vnio Seminario.

Romana Pecuniaria.

Luna 9. Iunij 1636.

ARG.714. In hac deciſione adducuntur plures præſumptiones, & coniecturæ ex quibus benè deprehenditur quando aliquis contractus fuit ſimulatè geſtus; Decretum Iudicis interpoſitum in contractibus Minorum, vel Mulierum, quando non teneat.

Ceſenaten. Succeſſionis.

Veneris 13. Iunij 1639.

ARG.715. Immiſſio fideicommiſſario datur contra hæredem pro indiuiſo, quando ſunt faciendæ detractiones, quæ ſint certæ.

Romana de Catalanis.

Luna 16. Iunij 1636.

ARG.716. Filiatio an, & quando probetur ex tractatu, & dominatione in præiudicium non nominantis, ſed tertij: Et de præſumptione, & interpretatione text. l. miles, §. defunct. ff. ad l. Iuliam.

Anconitana Cenſuum.

Luna 26. Iunij 1636.

ARG.717. Ex Summario patet.

Camerinen. Saluianis.

Veneris 20. Iunij 1636.

ARG.718. Adducuntur plura adminicula, & coniecturæ, ex quibus dignoſcitur quod confeſſio Mariti de dote recepta ſit vera, & non ſimulata, & ficta.

Peruſina reſciſſionis contractus.

Veneris 20. Iunij 1636.

ARG.719. Pretium in venditione remiſſum arbitrio certarum perſonarum, & in diſcordia illarum tertij, diſcordantibus primis, & tertio recuſante explere munus, an contractus reſoluatur. Tertius peritus an teneatur præcisè adhærere alterius æſtimationi, vel ex ſe nouam an poſſit facere æſtimationem.

Vlixbonen. iuris conferendi habitum.

Luna 23. Iunij 1636.

ARG.720. In hac deciſione habetur, nempe quod ius conferendi habitum Tertiarijs ſæcularibus S. Franciſci competat Fratribus Minoribus eiuſdem Ordinis, non autem Fratrib. Tertiariis Regularibus.

Folginaten. Pecuniaria.

Luna 23. Iunij 1636.

ARG.721. Ex Summario patet.

Regien. Penſionis.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.722. Penſio reſeruari non poteſt, quando in beneficio alia extat penſio niſi innotuerit Papæ, & ſi narratum fuerit penſionem antiquam minoris eſſe ſummæ, debet fieri diminutio ratæ, & tota ſecunda non reuocatur penſio ex defectu intentionis Papæ.

Romana Pecuniaria.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.713. Cauſæ diuerſitas inter eaſdem partes non cenſetur commiſſa per clauſulam, quam, & quas &c. & diuerſam quæ dicatur.

Boonien. Dotis.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.714. Patet ex Summario.

Fanen. Penſionis.

Veneris 27. Iunij 1636.

ARG.725. Mandatum de manutenendo penſionario datur contra ſucceſſorem in beneficio quaſi poſſeſſio probatur ex ſolutione facta à Procuratore ex mandato præſumpto tantum.

Geruoden. Iuriſdictio.

Veneris 4. Iulij 1636.

ARG.726. Patet ex Summario.

Valentina Decimarum.

Veneris 4. Iulij 1636.

ARG.727. Cauſa vniuerſalis poſſidendi quando ſuffragetur quoad partes.

Tarraconen. Capellarum.

Luna 24. Nouembris 1636.

ARG.728. Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Capitulum, vbi non apparet contraria facultas aliis data in fundatione, vel dotatione Capellarum quibus bona ſunt annexa. Retentio clauium Capellarum Eccleſiæ quibus competat.

Surrentina Beneficij.

Luna 15. Decembris 1636.

ARG. 729. Poſſeſſio data ab executore litterarum Apoſtol. ſine citatione eſt nulla. Concurſus in Parochialibus de iure patronatus an ſit neceſſarius.

Digitized by Google

Lucen.redditionis rationis.
Veneris 19.*Decembris* 1636.
ARG.730.Patet ex Summario.
Romana locationis horti.
Mercurij 4.*Februarij* 1637.
ARG.731.Bonæ,ſiue malæ fidei poſſeſſor,quando deducat expenſas factas in fundo, & quando reficiendæ ſint.
Regen.Penſionis.
Luna 9. *Februarij* 1637.
ARG.732.Remiſſoria in materia penſionis eſt concedenda,quia prophana dicitur, & nonnulla in materia penſionis.
Florentina Beneficij.
Mercurij 11. *Martij* 1637.
ARG.733. Patronus quando poſſit ſe ipſum præſentare in beneficio iuriſpatronatus vel per modum principalis præſentationis, vel confirmationis.Ad beneficium vacaturum an poſſit mandatum de præſentando fieri.
Romana Aſſecurationis.
Veneris 13.*Martij* 1637.
ARG.734.De clauſula quam,& quas &c. in commiſſione cauſæ appoſitaque operatur vt cauſa appellationis non reddatur deſerta,ſi non fuit redditum pro Apoſtolicis,vel vbi commiſſio fuit obtenta ante interpoſitam appellationem.
Romana Pecuniaria.
Luna 16. *Martij* 1637.
ARG.735.Patet ex Summario.
Ceſenaten. Succeſſionis.
Mercurij 18.*Martij* 1637.
ARG.736.Immiſſio hæredi fideicommiſſario pro indiuiſo conceditur contra hæredes hæredis, vel tertios poſſeſſores contendentes retentionem pro detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ.
Romana Pecuniaria.
Veneris 24.*Aprilis* 1637.
ARG.737. Plures deſumuntur coniecturæ ad præſumendam ſimulationem contractus, de qua dicitur poſſe da i etiam à parte ipſa, quæ ſimulationem commiſit. Cambia, & recambia non ſunt debita, niſi ſequuta intimatione.Probatio cauſæ in contractu perſonarum,quæ non poſſunt obligari ſine decreto,debet eſſe præciſa,& non ſufficit enunciatio indigentiæ.
Gerunden. Iuriſdictionis.
Veneris 24.*Aprilis* 1637.
ARG.738.Paritio ſententiæ ad euitandam declaratoriam cenſurarum quomodo deducatur.
Montis Alti Beneficij.
Mercurij 29 *Aprilis* 1637.
ARG. 739.Patet ex Summario.
Camerinen. Domus.
Luna 4.*Maij* 1637.
ARG. 740. Statutum contrarium iuri communi, & odioſum non confirmatum à Principe in forma ſpeciali non ſuffragatur,etiam ſi in forma communi ſit confirmatum,& agitur de ſtatuto iuris retractus, ac explicatur, quomodo dicatur in forma ſpecifica confirmatum. Cardinalis Legatus de Latere an poſſit confirmare ſtatuta iuris communis correctoria.
Romana de Luraghis.
Luna 11.*Maij* 1637.
ARG.741.Solutio facta per debitorem,in quam cauſam facta cenſeatur,latè excutitur.
Bonon.Seruitutum.
Veneris 15. *Maij* 1637.
ARG.742. Manutentio in quaſi poſſeſſione ſeruitutis aquæ ducendæ ex quibus actibus veniat concedenda;Et quomodo probetur huiuſmodi quaſi poſſeſſio.
Neapolitana Pænitentiariæ.
Veneris 5. *Iunij* 1637.
ARG.743. In hac magiſtrali deciſione concluditur, quod erectio Pænitentiariæ facta in Eccleſia Metropolitana Neapolitana ab Eminentiſs. Cardin. Boncompagno valida fuit, & ſeruari debet ex rationibus, & cauſis in deciſione adductis.
Romana Cenſus.
Veneris 5.*Iunij* 1637.
ARG.744. Depoſitum pro extinctione Cenſus debet eſſe integrum, & purum citra conditiones vllas.
Romana,ſeu Spoletana nullitatis donationis.
Luna 8.*Iunij* 1637.
ARG.745.Iudici ſi ſit commiſſa ſuper iactationibus, & moleſtationibus cauſa,an validè pronunciet in petitorio. Contumax quando habeat priuilegium appellandi intra decem dies à die habitæ notitiæ, & quando non Donatio non ſeruatis ſolemnitatibus ſtatutorum non tenet.
Vercelen.Optionis.
Mercurij 10 *Iunij* 1637.
ARG.746.Patet ex Summario.
Fauentina Legatorum.
Luna 15.*Iunij* 1637.
ARG 747. Teſtator ſi dedit facultatem hæredi circa ademptionem legatorum quoad naturaliter vixerit, qualiter intelligatur data iſta facultas declaratur.
Romana Cenſus.
Veneris 19 *Iunij* 1637.
ARG.748. Pater num poſſit cenſum imponere ſuper bonis aduentitiis filij,vel ea alienare.
Romana Nullitatis Obligationis.
Veneris 19.*Iunij* 1637.
ARG. 749. Mater fideiubens pro filio in Conſtitutione Cenſus an ritè, & rectè remaneat obligata.
Leodien. Beneficij.
Luna 22.*Iunij* 1637.
ARG.750 Iuſpatronatus ex quibus deducatur eſſe hereditarium, & tranſitorium ad hæredes. Qualitas iuriſpatronatus vt ordo datus à fundatore,quomodo ex præſcriptione poſſit immutari,& quæ requiratur præſcriptio.
Gerunden. Iuriſdictionis.
Veneris 26. *Iunij* 1637.
ARG.751.Patet ex Summario.
Bononien.Attentatorum.
Veneris 26.*Iunij* 1637.
ARG.752. Attentata pendente inhibitione A.C.ſemper ſunt reuocanda,ſiue à parte facta ſint,ſiue à Iudicibus de partibus,& etiam à Card.deLatere Legato.
Romana Laudi.
Veneris 26.*Iunij* 1637.
ARG. 753. Compromiſſum factum in duobus cum facultate eligendi tertium in ſolidum quomodo interpretetur Appellatio à laudo lato vigore cōpromiſſi cum facultate ampliſſima conceſſa arbitriis, quando danda ſit.

Romana

Romana Aſſecurationis.

Veneris 16.*Iunij* 1637.

ARG.754. Agitur de aſſecuratione nauis facta etiam in caſu, quo intra ſex menſes non haberetur de ea notitia, ad quem ſpectet probare negatiuam, vel affirmatiuam, vt ſtipulatio committatur, & quomodo probetur.

Colonien. Vicariæ.

Mercurij 1.*Iulij* 1637.

ARG.755. Patet ex Summario.

Gerunden. Scribaniæ.

Mercurij 1.*Iulij* 1637.

ARG.756. Bona Eccleſiaſtica vt alicui poſſint concedi ex cauſa meritorum quid requiratur; Bona Eccleſiaſtica, vt alienari poſſint ſine ſolemnitate, & beneplacito Apoſtolico, quia ſunt ſolita alienari, quid debeat interuenire.

Romana Aſſecurationis.

Veneris 27.*Nouembris* 1637.

ARG.757. Aſſecuratio Nauis an adſtringat aſſecurantem etiam in caſu quo de tempore aſſecurationis iam nauis eſſet deperdita, vel ſubmerſa, quando ignorabatur caſus, & de poſſibilitate ſcientiæ.

Romana Locorum Montium.

Veneris 4.*Decembris* 1637.

ARG.758. Cedens vel in ſolutum dans rem aliquam ſuo creditori, tenetur facere rem eam creditori alias tenetur ad damna, & loco eius ad reſtitutionẽ pretij. Mulier prohibita ex ſtatuto contrahere ſine certa ſolemnitate rectè contrahit, & ſe obligare poteſt in caſu neceſſario vel vbi fuit contractu facta locupletior.

Anconitana Expenſarum.

Veneris 11.*Decembris* 1637.

ARG.759. Patet Ex Summario.

Vrbeuetana fideicommiſſi.

Veneris 11.*Decembris* 1637.

ARG.760. Patet ex Summario.

Interamnen. Succeſſionis.

Lunæ 14.*Decembris* 1637.

ARG.761. Inter partes contrahentes de fideicommiſſo conuentionali, ſi fuerit conuentum, vt ſi quis eorum decederet ſine filiis &c. deberet eligere vnum de eorum domo, ſeu familia ſi ille non fecerit d. electionem, ad quem dicatur deuoluta facultas illa eligendi.

Gerunden. Diſtributionum.

Veneris 18.*Decembris* 1637.

ARG.762. Patet ex Summario.

Vicen. Iuriſdictionis.

Lunæ 8. *Februarij* 1638.

ARG.763. Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus probetur. Et quid de poſſeſſione ante extinctionem iuris an poſiti in nouo ſtatu rei, de cuius agitur poſſeſſione.

Gerunden. Scribaniæ.

Veneris 26. *Februarij* 1638.

ARG.764. Alienatio bonorum Eccleſiæ requirit neceſſitatem, vel euidentem vtilitatem, & ſolemnitates, etiamque vbi inueſtituræ alterantur. Et data vtilitate conceſſionis non tamen ea ſubſtinetur ceſſante ſolemnitate beneplaciti Apoſtolici quæ eſt neceſſaria tanquam formalis. Papa eſt Dominus bonorum Eccleſiarum omnium, vnde eius conſenſus requiritur ad perficiendum contractum ipſius alienationis.

Romana Laudi.

Veneris 5.*Martij* 1638.

ARG.765. Facultas data arbitris in ſolidum, an operetur vt in diuerſitate ipſorum poſſit laudum vnius exequi à Iudice.

Aſculana Spolij.

Veneris 5 *Martij* 1638.

ARG.766 De liquidatione fructuũ plura deducuntur.

Vrbeuetana fideicommiſſi.

Lunæ 8.*Martij* 1638.

ARG. 767. Tranſactio ſuper fideicommiſſo ſequuta impedit fideicommiſſariũ agere remedio poſſeſſorio l.fi.C.de ed. D.A. cum ſit agendum ordinario remedio reſciſorio eiuſdem tranſactionis, & facta reſtitutione eius, quod conſequutus fuit fideicommiſſarius ex ipſa tranſactione. Pater vt legitimus adminiſtrator filiorum poteſt ſuper eorum rebus tranſigere ſine vlla adhibita ſolemnitate. Tranſactio ſuper fideicommiſſo quando fieri poſſit.

Gerunden. Canonicatus, & Sacriſtæ.

Lunæ 15. *Martij* 1638.

ARG 768. Per appoſitionem manus Papæ Beneficiũ efficitur affectum, & in eo non poteſt ſe ordinarius intromittere. Subreptio non poteſt dari contra poſſeſſorem in vim prouiſionis Papæ, quando Actor non habet validum titulum, & ius ſuæ prouiſionis.

Coadiutor à Papa datur ex Cauſa infirmitatis, vt Eccleſia non maneat deſtituta ſolito ſeruitio. Subreptio ex quibus excludatur, & an admittatur; vt beneficium per manus Papæ appoſitionem non remaneat affectum.

Roma. Officij Notariatus Rotæ.

Lunæ 15.*Martij* 1638.

ARG.769. Cauſa noua ſuperueniens in contractibus quando liberet ab obligatione adimplementi. Moræ purgationi quando locus non ſit.

Regien. penſionis.

Mercurij 17.*Martij* 1638.

ARG.770. Penſio reſeruata ſub expreſſione quod beneficium alia penſione eſſet grauata in certa quantitate, quæ minor fuit expreſſa, iam re vera eſſet maior, non vitiatur, ſed eiuſdem ſecunda penſionis ſit reductio.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ.

Lunæ 22. *Martij* 1638.

ARG.771. In legitimam ſit imputatio legati vſusfructus formalis æſtimatio vitæ, iuxta l. hæreditatum. ff. ad l. falc. eſt immutabilis, etiam ſi verè quis viuendo tranſcenderit præſumptionem d. legis. Pro ſupplemento legitimæ non datur impedimentum ſubſtituto; vt non immittatur in poſſeſſionem.

Elnen. Beneficij.

Mercurij 21.*Aprilis* 1638.

ARG.772. Præſentatio in iure patronatu facta à principali præfertur præſentationi factæ à Procuratore. Latè excutitur quæſtio, quando, & quomodo furor probetur, & quando impedimento ſit præſentationi; & alijs actibus, & qualis furor eſſe debeat, vt præſtet impedimentum.

Romana de Luraghis.

Lunæ 26. *Aprilis* 1638.

ARG.773. Solutio quando in cauſa debiti antiquioris facta non dicatur. Mutatio cauſæ poſſeſſionis ex ſuperuenienti titulo ex quibus non inducatur. Obligatio de reſtituendo potioribus, & anteriori-

Digitized by Google

bus creditoribus non ſuſpendit tranſlationem dominij,& de eius effectibus.

Rumana locorum montium.

Veneris 30. *Aprilis* 1638.

ARG.774. Non eget argumento,nec ſummatio.

Gerunden. Scribaniæ.

Veneris 21.*Maij* 1638.

ARG.775. Inueſtituræ alteratio facta ſine Beneplacito Apoſtolico eſt nulla, & inducit in omnibus eius partibus ipſam nullitatem. Alienatio bonorum Eccleſiæ requirit beneplacitum Apoſtolicum propter præiudicium Summi Pontificis, penes quem eſt verum, & abſolutum dominium bonorum Eccleſiaſticorũ & de eius plena,& abſoluta poteſtate.

Romana fideicommiſſi.

Luna 14.*Iunij* 1638.

ARG.776. Pro dote in fundo data competit ad rem hypotheca, & competit Saluianum. De trebellianicæ, & legitimæ prohibita detractione.

Mutinen. Præcedentiæ.

Veneris 25.*Iunij* 1638.

ARG.779. In materia præcedentiarum quaſi poſſeſſionem,& conſuetudinem omnino attendi declaratur.

Maioricen. Indultorum.

Veneris 25. *Iunij* 1638.

ARG. 780. Patet ex Summario.

Camarinen. Spolij.

Veneris 25.*Iunij* 1638.

ARG.781. Patet ex Summario.

Romana Pecuniaria, ſeù de Caualetiis.

Luna 28.*Iunij* 1638.

ARG.782. Obligatio filij pro Patre, & mortuo non arctat, niſi deducto ne egeat.

Firmana pecuniaria.

Luna 28.*Iunij* 1638.

ARG.783 Fideiuſſor præſtitua in officio ſecundi anni non tenetur pro reſiduis officij primi anni, in quibus in ſecundo officio principalis potuit renouari, vel conſiderari debitor ob repræſentationem duplicis perſonæ quam inducit diſtinctè ipſe principalis.

Gerunden. diſtributionum.

Luna 28.*Iunij* 1638.

ARG.784. Patet ex Summario.

Barchinonen. Beneficij.

Luna 5.*Iunij* 1638.

ARG.785. Patet ex Summario.

Vicen. Iuriſdictionis.

Luna 5. *Iulij* 1638.

ARG.786. Remiſſoria vt concedatur ſufficit dare fumum releuantiæ. Manutentio reuocari poteſt ex nouiter probatis.

Ariminen. fideicommiſſi.

Luna 5. *Iuly* 1638.

ARG.787. Patet ex Summario.

Illerden. Beneficij.

Luna 5.*Iulij* 1638.

ARG.788. Patet ex Summario.

Romana locorum Montium.

Veneris 3.*Decembris* 1638.

ARG.789. Patet ex Summario.

Fauentina confirmationis concordiæ.

Mercurij 13.*Decembris* 1638.

ARG.790. Tranſactio facta ab Eccleſia ex quibus vtilis cenſeatur.

Illerden. Beneficij.

Veneris 17.*Decembris* 1638.

ARG.791. Tranſportatio actorum non eſt neceſſaria quando committitur ſimpliciter cauſa, non tanquàm in gradu appellationis.

Romana Dotis,& Antiphati.

Luna 10. *Ianuarij* 1639.

ARG.792. Fundus dotalis, qualiter reducatur conſtituta dote in pecunia, & deinde appoſito pacto de faciendo inueſtimento, vt ſtet pro fundo dotali, & plures recenſentur coniecturæ,& rationes.

Piſtorien Parochialis.

Veneris 14 *Ianuarij* 1639.

ARG. 793. Iuſpatronatus hæreditarium ſuſpenditur repudiante hærede, donec alij ſubſequentes adeant hæreditatem, cum qua iuſpatronatus tranſit.

Romana penſionis.

Veneris 14 *Ianuarij* 1639.

ARG 794. Examen nouum teſtium non admittitur vt ſuſpendatur ſolutio penſionis, ſed quatenus admittatur ſunt admittendi non retardata ſolutione.

Corduben. decimarum de Luceria.

Luna 7.*Februarij* 1639.

ARG.795. Patres Societatis Ieſu ſunt exempti ex priuilegio à ſolutione decimarum etiam contra poſſidentes ius decimandi centenaria etiam poſſeſſione fulcitos. Immemorabilis quid operetur in iure decimandi, an ſuffragetur Laicis contra Eccleſiaſticos, & Laici an præſcribant vnquam facultatem iſtam decimandi.

Fulginaten. Pecuniaria.

Luna 7.*Februarij* 1639.

ARG.796. Hæres tenetur reddere rationem de bonis inuentariatis, & de omnibus fructibus perceptis vii debitis creditoribus, non hęredi ſcientiam Creditorum habenti.

Bonon. aggregationis.

Veneris 15.*Februarij* 1639.

ARG.797. Filiatio ex quibus coniecturis, & probationibus deducatur etiam contra tertium, latè explicatur etiam in terminis eam præſumendi pro illo, cuius mater erat coniugata. Ciuilitas ex quibus deſumatur.

Florentina Iuriſpatronatus.

Luna 14.*Februarij* 1639.

ARG 798. Pertinentia iuriſpatronatus quando lis non eſt cum ordinario leuioribus probationibus comprobatur, de quibus in hac deciſione. Qualitas hæreditaria quomodo comprobetur in iurepatronatu,& excludatur gentilitia, plura deducũtur.

Bononien. Tranſactionis.

Veneris 25 *Februarij* 1639.

ARG.799. Ceſſio, aut alienatio rei litigioſæ quomodo,& quando valeret. Alienatio in potentiorem lite pendente non eſt valida, & quis dicatur potentior. Tranſactio vt ſubſtineatur, ſufficit dubius litis euentus.

Parmen. Beneficij.

Veneris 25. *Februarij* 1639.

ARG.800. In Iurepatronatu duo conſiderantur. Ius præſentandi,& ius inſtituendi, quod competit ordinario. Fundator in iurepatronatu an poſſit diſponere, vt inſtitutio non ſpectet ad ordinarium. Et quomodo dicatur hoc diſpoſitum.

Leodien. Beneficij.

Luna 28. *Februarij* 1639.

ARG. 801. Iuſpatronatus probatur ex quadragenaria pręſcriptione inter Compatronos, alias pro docto de titulo. Qualitas iuriſpatronatus an poſſit à

ARG.802.

Patronis immutari, vt de gentilitio efficiatur hæreditarium.

Toletana Iuriſpatronatus

Veneris 18. Martij 1639.

ARG. 802. Poſt perfectam donationem quando poſſint pacta, & conditiones apponi.

Maccraten. Beneficij

Veneris 1. Aprilis 1639.

ARG 803. Iniuſpatronatu quando pates ſunt voces, & partes obtinuerunt derogationem à Sanctiſſimo ſub eadem datâ ſit locus gratificationi, meritis tamē manentibus in æquilibrio. Beneficium quando, & ex quibus dicatur Sacerdotale, itavt quis actu Sacerdos de tempore electionis eſſe debeat ad effectum vt illud valeat obtinere.

Regien. Penſionis.

Lunæ 4. Aprilis 1639.

ARG. 804. Falſa narratio in impetratione ſecundæ penſionis, dum de prima non fuit expreſſa vera quantitas, an viriet gratiam ipſius ſecundæ.

Sublacen. ſeu Nullius legati.

Veneris 8. Aprilis 1639.

ARG. 805. Pium legatum quod dicatur. Et idem pium legatum probatur ex duobus teſtibus, nullámq; requirit ſolemnitatem. Parochus an poſſit ad commoda ſuę Eccleſię conſcribere piam teſtatoris voluntatem, itavt probet eius ſcriptura, vel teſtamentum ab eo coram duobus teſtibus conſcriptum.

Meleuitana Bonorum

Lunæ 11. Aprilis 1639.

ARG. 806. Teſtamentum inter liberos non eget ſolēnitate teſtamentorum etiam quoad commodum extranei. Idem dicitur de teſtamēto militis, & quale eſſe dicatur militare teſtamentum ad huiuſmodi effectum.

Corduben. Decimarum de Lucena

Veneris 13. Maij 1639.

ARG. 807. Remiſſoria quando deneganda ob irrelevantiam. Teſtes in probatione rerum antiquiſſimarum non admittendi ſunt maximè cōtra ea, in quibus Hiſtoriæ virorum probatorum atteſtantur, & de libris Hiſtoriographorum. Priuilegium exemptionis à Decimis extenditur etiam ad decimas debitas de iure ſpeciali.

Romana Penſionis

Lunæ 16. Maij 1639.

ARG. 808. Penſionatio pro verificatione valoris beneficij, itavt remaneant centum pro Rectore, ſuffragatur conſenſus Beneficiati, & illius confeſſio. Onera, & expreſſæ deducendæ ex Beneficij fructibus, vt remaneant centum pro Rectore, quæ & quantę ſint, agitur in hâc deciſione.

Bononien. Tranſactionis

Lunæ 23. Maij 1639.

ARG. 809. Sententia lata mortua altera ex partibus quando nulla cenſeatur tranſactio ſemel facta non poteſt remoueri vel ſuper illa de nouo tranſigit, niſi probetur timor litis fundatus, & vehemens.

Romana Saluiani

Veneris 27. Maij 1639.

ARG. 810. Potior in cenſetur in concurſu creditorum, qui eſt prior in tempore ſui crediti, & in credito conditionali, à quo tempore aſſumatur anterioritas. Directus Dominus habet hypothecam anteriorem cum prælatione pro Canone.

Spoletana Saluiani

Veneris 3. Iunij 1639.

ARG. 811. Hypotheca præſcribitur ſpatio decem annorum. Dummodò concurrat alia tamen neceſſaria ad præſcribendum, de quibus in hâc deciſione.

Romana, ſeu Tudertina Educationis

Veneris 3. Iunij 1639.

ARG. 812. Educatio Pupillis apud Matrem magis, quàm patruum ſubſtitutum quando ſit facienda etiam contra votum Patris. Et quando Pupilli ponēdi ſint in Collegio, & Monaſterio.

Leodien. Decimarum

Lunæ 27. Iunij 1639.

ARG. 813. Declaratoria ob non petitionem literiś Apoſtolicis ex quibus veniat committenda.

Maioricen. Indultorum

Lunæ 27. Iunij 1639.

ARG. 814. Indulta, & conceſſiones Ponificiæ ligant, etiamſi à Populo non ſint receptæ, nam non poteſt de non vſu, prout in legibus, Principis ſecularis cō- tingit allegari.

Interamnen. hęreditatis

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 815. Ex Summario patet.

Romana Penſionis

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 816. Patet ex Summario.

Seguntina Decimarum

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 817. Patet ex Summario.

Mediolanen Beneficij

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 818. Appellatio datur à ſententiâ latâ in causâ Beneficiali, & poſſeſſio capta eſt attentata pendēte tempore ad appellandū. Quaſi poſſeſſio pręſentandi ad Beneficium Iuriſpatronatus ad hęredes an transeat.

Portugallen. fructuum

Veneris 1. Iulij 1639.

ARG. 819. Patet ex Summario.

Firmana Pecuniaria.

Sabathi 16. Nouembris 1639. Rota Martiniana.

ARG. 820. Agitur de obligatione fideiuſſoris pro officio renouato à principali an teneatur pro reſiduis primi officij.

Barchinonen. Adminiſtrationis cauſæ piæ.

Lunæ 28. Nouembris 1639.

ARG. 821. Adminiſtratio aliquibus demandata cum qualitatibus idoneitatis familiæ, & ſimilium non poteſt alicui decerni non probatis qualitatibus.

Romana Cenſus

Veneris 2. Decembris 1639.

ARG. 822. Contractus cenſus eſſe dicitur indiuiduus, & eius extinctio in parte valet, & in dubio per receptionem partis pretij non cenſetur extinctus in totum, ſed adhuc in parte durare.

Romana Domus.

Lunæ 5. Decembris 1639.

ARG. 823. Non eget Argomento, aut Summario.

Mediolanen. Beneficij

Lunæ 19. Decembris 1639.

ARG. 824. Appellatio in causâ beneficiali quando cōcedatur, & quid quando concurrit mixtura in cauſa poſſeſſoria.

Maceraten. Beneficij

Lunæ 16. Ianuarij 1640.

ARG. 825. Beneficium ſimplex quando dicatur Sacerdotale ex ordine, & mēte fundatoris, itavt non poſſit pręsētari ad illud niſi is, qui verè ſit Sacerdos obſeruantia ſubſecuta, quando nō deſeruiat ad interpretationem dubiæ diſpoſitionis teſtamenti, vel actus.

Peruſina Oblationum.

Veneris 27. Ianuarij 1640.

ARG. 826. Locatio bonorum Eccleſiæ vltra trienniũ eſt nulla, & non poteſt ſubſtineri etiam intra tempus triennij, & id multis medijs comprobatur.

Hiſpalen. Iuriſpatronatus

Lunæ 6. Februarij 1640.

ARG. 827. Narratiua eſt iuſtificanda in gratiâ etiam habente clauſulam motu proprio, quia poteſt dari de defectu intentionis, vel quòd adſit clauſula, quod non poſſit dari obreptione, & ſubreptione.

Vibeuetana reſtitutionis dotis

Lunæ 6. Februarij 1640.

ARG. 828. Legitima debita filio an confundatur cum eo, quod in legis diſpoſitione capit filius ob tranſitum Matris ad ſecunda vota. Per ſtatutum dum diſponitur, quod Mater non poſſit teſtari, vel inæqualiter diſponere in præiudicium filiorum dicitur augeri legitima filiorum, & Matris bona capiunt non iure hæreditario ſed proprio. Mulier tranſiens ad Patriam viri non amittit commoda, & ſubiectione Ciuitatis propriæ, ac eius bona in eâdem exiſtentiâ Ciuitate regũtur à ſtatutis illius, pro bonis diuerſorum Territoriorum. Teſtator conſideratur, vt duplex homo ad effectum vt ſua hæreditas diuerſimodè deferatur.

Parmen. Beneficij

Lunæ 13. Februarij 1640.

ARG. 829. Epiſcopo, & Capitulo in fundatione data facultate prouidendi an, & quando Capitulo data intelligatur etiam facultas inſtituendi, vel an magis ſolo Epiſcopo, Capitulo verò ius præſentandi tantùm.

Meleuitana Optionis

Lunæ 5. Martij 1640.

ARG. 830. Ius optandi conceſſum Canonicis eſt fauorabile, & conceſſum ad inſtantiam Epiſcopi afficit ſucceſſorem, & per non vſum priuilegium quando extinguatur.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ

Veneris 23. Martij 1640.

ARG. 831. Fideicommiſſarius pro bonis alienatis poteſt agere contra grauatum alienantem ad prætium. Excutitur autem in hâc deciſione, qua actione id competat & diſtinguitur inter alienationem factã bonâ fide, & malâ.

Bononien. aggregationis ad Collegium

Veneris 13 Martij 1640.

ARG. 832. Naturalis filius an poſſit dici Ciuis verus, & originarius, itavt admittatur ad commoda Ciuibus veris conceſſa. Legitimatus ex reſcripto an admittatur ad alia priuilegia, ad quæ ciues nati de legitimo matrimonio. Lex noua non poteſt ad præterita trahi.

Ancunitana ſeu Senogalien. ſupplem. legitimæ.

Lunæ 26. Martij 1640.

ARG. 833. Patet ex Summario.

Interamnen. hæreditatis

Lunæ 26. Martij 1640.

ARG. 834. Ius offerendi datur cuilibet poſſeſſori, etiãque hæredi debitoris cum beneficio l. & Inuentarij, quando is eſt creditor. Et creditor cedere iura poſſeſſori venienti ex d. remedio iuris offerendi, dummodò contra ipſum iura ceſſa non retorqueantur, & non tenetur cauere de reſtituendo potioribus, & anterioribus.

Romana prætenſi Cambij

Veneris 27. Aprilis 1640.

ARG. 835. Cambij ſimulatione probata non eſt locus executioni, obligationis ſimulatio ex quib. probetur, deducuntúrq; plures cõiecturę, & probationes.

Roman. fideicommiſſi de Alicornis.

Veneris 27. Aprilis 1640.

ARG. 836. Sententia contra vnum lata an tertio præiudicet; & quid quando tertius eſt citatus generaliter, quatenus ſua putet intereſſe, vel vbi de mente Iudicis poteſt conſtare.

Feſulana vnionis

Lunæ 30. Aprilis 1640.

ARG. 837. Vnio non poteſt fieri Seminario nedùm erecto, & conſtructum in propoſito dicitur, vbi Pueri fuerunt introducti; non vbi fuit materialiter ædificatum.

Meleuitana Optionis.

Lunæ 7. Maij 1640.

ARG. 838. Narratiua Papæ in Breui quando egeat iuſtificatione. In facultatiuis non vſus non obſtat.

Ciuitati Caſtelli ſupplementi legitimę

Lunæ 7. Maij 1640.

ARG. 839. Patet ex Summario.

Romana Cenſus.

Veneris 11. Maij 1640.

ARG. 840. Extinctio Cenſus in totum non inducitur de receptione partis ſortis, ſed pro ratâ inducitur tantùm, niſi ita dictum, & niſi voluerit creditor, quia partem recipere non poteſt compelli.

Toletana prædij, ſeù pecuniaria, vel dotis.

Veneris 11. Maij 1640.

ARG. 841. Sententia pro exceſſu quando vitietur. Promittens ſoluere anterioribus creditoribus, ſoluendo poſterioribus non liberatur ab ipſis anterioribus, quibus jus competit ex d. pacto juxta tamen limites, & formam ipſius.

Seguntina Decimarum.

Veneris 18. Maij 1640.

ARG. 842. Patet ex Summario.

Bonon. Vſusfructus

Lunæ 18. Iunij 1640.

ARG. 843. Vſusfructus formalis cedi non poteſt, & in dotem datus, vel ceſſus quando ſubſtineatur; & ſi in dotem detur ſoluto matrimonio an fructus percepti ſint vxori reſtituendi; & quid quando non formalis vſusfructus, ſed commoditas percipiendi fructus, vel fructus ipſi percipiendi in dotem dantur.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ

Veneris 22. Iunij 1640.

ARG. 844. Grauatus fideicommiſſum alienans poteſt conueniri ad reſtitutionem prætij à fideicommiſſarijs. Actio autem competit eadem, quæ pro fideicommiſſo contra hęredem grauatum diſtinguendo inter alienationem factam bona, vel malâ fide, & dantur cauſæ, & rationes bonæ, & malæ fidei.

Fanen. Commendæ.

Lunæ 25. Iunij 1640.

ARG. 845. Expectatiua ad commendas an poſſit concedi per Magnum Magiſtrum Sabaudiæ. Non vſus conſtitutionum Pontificiarum an poſſit allegari. Magnus Magiſter non poteſt prouiſionem vni factam de commenda alteri tollere.

Vicen. Camerariæ.

Mercurij 27. Iunij 1640.

ARG. 846. Seculatizatio beneficiorum facta à Papa an comprætendat Beneficia regularia quocumq; tempore vacatura, an ſolùm pro menſibus reſeruatis ex regulis Cancellariæ, itavt alij menſes ſint reſeruati ordinario, aut primo collatori, & quando menſes Papæ, ad hunc effectum aſtruantur.

Roma-

Digitized by Google

Romana Vineæ.

Mercurij 27. Iunij 1640.

ARG. 847. Alienatio facta in primum Creditorem poſtquam per ſecundum fuit condemnatus debitor, & in eius bonis facta eſt iudicialis executio, non tamen fuit proceſſum ad ſubhaſtationem an ſubſiſtat, & an poſſit per ſecundum creditorem conſumari executio, & an committatur vitium litigioſi.

Anconitana, ſeu Senogall. ſupplementi legitimæ.

Mercurij 4. Iulij 1640.

ARG. 848. Patet ex Summario.

Peruſina Oblationum

Mercurij 4. Iuly 1640.

ARG. 849. Alienatio facta ab Eccleſiâ ſine ſolèmnitate habet implicitum ſtatum validitatis ad fauorem Eccleſiæ quæ non poteſt renouare volens, niſi reſtituto pretio, quod fuit conuerſum in eius vtilitatem & aliqua in materiâ remiſſoriæ

Laudeo. Iuriſpatronatus

Lune 12. Nouembris 1640.

ARG 850. Iuſpatronatus in familiâ priuatâ ex curſu temporis, & præſẽtationis effectû ſortitis probatur.

Leodien. Beneficij

Lune 10. Decembris 1640.

ARG. 851. Ex quibus probetur depotationem, vel cõmodum alicuius diſpoſitionis in maiorem natu ſolùm eſſe collatum.

Acquen. Capellaniæ

Lune 10. Decembris 1640.

ARG. 852. Epiſcopus non poteſt erigere Capellaniam in titulum inuitis Patronis Attentatâ appellatione pendente committuntur; Et Papa non attentat, ſed pars, & nonnulla alia in materiâ attentatorum.

Vrbeoetana reſtitutionis dotis.

Veneris 14. Decembris 1640.

ARG. 853. Legitima in terminis l. hâc edictali, C. de ſecund. nupt. priùs deducitur, deindè fit diuiſio bonorum cum vitrico relictorum.

Piſtorien. Parochialis

Veneris 1. Februarij 1641.

ARG. 854. Tranſactio eſt contractus habens paratam exequutionem, & ponens finem liti. Dicitúrq; ſemper eſſe validos, vbi innititur in lite, vel probabili litis timore; Ex errore, aut falsâ causâ non reſcinditur, niſi error, & falſitas probetur, & ſi cauſa ſit falſa tamen quando non fuit enunciata, aut præſuppoſita pro verâ, nonquam facit ceſſare tranſactionem eſto quòd ſit verè falſa. aut erronea.

Fanen. Commendæ

Lune 25. Februarij 1641.

ARG. 855. Magnus Magiſter Religionis Militum SS. Mauritij & Lazari prout etiam Religionis Hieroſol. non poteſt cõcedere expectatiuas ad cõmendas. Communicatio priuilegiorum quomodò ſit intelligenda.

Firmana Cenſus

Lune 4. Maij 1641.

ARG. 856. Fundus cenſitus, vbi auocatur à creditoribus anterioribus imponentis cenſus extinguitur, & agi poteſt ad pretium.

Maceraten. redditio. rationis

Veneris 8. Martij 1641.

ARG. 857. Tutor pro deputatione Actoris, vel adminiſtratoris remanet exemptus à redditione rationis. Aditio paternæ, vel maternæ hæreditatis non præſumitur.

Fulginaten. Pecuniari

Veneris 15. Martij 1641.

ARG. 858. Deſcriptio bonorum in Inuentario nõ prę-ga. iudicat hæredi docto errore. Hæres cum beneficio inuentarij poteſt tranſigere ſuper lite, dummodò egerit bonâ fide.

Bonon. fideicommiſſi de Bologninis

Veneris 15. Martij 1641.

ARG. 859 Sententiæ conformes numero tres non faciunt rem iudicatam, nec ſunt exequendæ, quando ſunt iniuſtæ. Sententia habens opus liquidationi non poteſt exequi ante ipſam liquidationem. Immiſſio pro indiuiſo fideicommiſſario non conceditur cum hæredibus poſſidentibus pro detractione non tantùm legitimæ, & Trebellianicæ ſed etiam æris alieni. In causâ poſſeſſoriâ da tur appellatio quando mixtura concurrit.

Mediolanen. Emphyteuſis ſeu Bonorum.

Lune 15. Aprilis 1641.

ARG. 860. Emphyteuſis ex quib. non terminetur in 3. generatione; ſed ſit hęreditaria, quo caſu tráſit ſucceſſiuè ad omnes hæredes in infinitum. Remiſſio ſimplex caducitatis ex noua Inueſtitura non facit nouam emphyteuſim, ſed antiquam conſeruat.

Squillacen Manutentioni

Veneris 19. Aprilis 1641.

ARG. 861. Patet ex Summario.

Melitana Bonorum.

Lune 22. Aprilis 1641.

ARG. 862. Teſtamentum iure militari an ſubſtineatur ab eo qui verè Miles non erat, ſed tamen inſeruiebat militibus, vt ſcribæ officium exercens. Et quando dicatur factum teſtamentum in loco hoſtili. Teſtamentum imperfectum inter liberos ſubſtineatur vbicumq. ex eo poteſt depræhendi mens teſtantis.

Auenionen. Decimarum

Veneris 26. Aprilis 1641.

ARG. 862. Non eget Argumento, nec Summario.

Aſculana attentatorum

Lune 13. Maij 1641.

ARG. 863. Attentatorũ renunciatio ex quib. inducatur?

Bonon. fideicom. de Boattenis.

Lune 13. Maij 1651.

ARG. 864. Poſiti in conditione quando vocati cenſeantur, & quando per fideicommiſſum intelligantur etiam ad inuicem reciprocè grauati. Fœminæ quando ad fideicommiſſum admittantur appellatione filiorum deſcendẽtium, agnationis, & ſimiliũ, & coniecturæ a ducantur.

Bonon. fideicom de Bologninis.

Veneris 17. May 1641.

ARG. 865. Ex Summario patet.

Anconit. ſeu Senogallien. ſupplem. legitimæ

Lune 10. Iunij 1641.

ARG. 866. Sententia contra mortuum quando nulla dicatur legitima an poſſit aſſignari in pecuniâ. Dos vt ſit cõgrua, an debeat eſſe legitimę ęqualis in terminis ſtatuti excluſiui.

Firmana penſionis

Lune 10. Iunij 1641.

AR. 867. Multa habentur circa probationẽ valoris Beneficij pro ſuſtinenda penſione reſeruata dummodò centum remaneant pro Rectore, & in materiâ Teſtiũ.

Fulginaten. Pecuniaria

Lune 10. Iunij 1641.

ARG. 868. Ex Summario.

Maceraten. Pecuniaria

Veneris 14. Iunij 1641.

ARG. 869. Renunciatio facta à Moniali ante duos Menſes profeſſionis quando cenſeatur nulla. Renunciatio huiuſmodi facta in fauorem Patris, fratrum, vt potè pro conſeruandis bonis in familiâ, an

locum habeat, quando prædeceſſerunt fratres, & ceſſat fauor familiæ.

Lauden. Iuriſpatronatus

Veneris 14. *Iunij* 1641.

ARG. 870. Iuſpatronatus ex quibus arguatur eſſe hæreditarium, & non gentilitium.

Romana Deuolutionis Domus

Lunæ 17. *Iunij* 1641.

ARG. 871. Caducitas ob alienationem rei emphyteoticę euitatur, quando alienatio fit ex neceſſariâ cauſâ, vel quando eſt reſeruatum ius directi Domini, etiam ſi deuentum ſit ad traditionem.

Mediolanen. Emphyteuſis ſeu bonorum.

Lunæ 17. *Iunij* 1641.

ARG. 872. Emphyteuſis, quæ à perſonâ laicâ tranſit per Eccleſiam iam effectam dominam directam, ex d. tranſitu non amittit ſuam naturam, & eſt ideò regulanda iuxta terminos emphyteuſis laicalis, vt in eos omnes tranſeat, in quos à principio erat tranſitoria. Et ſimiliter pro bonis ſubrogatis in d. emphyteuſim.

Maceraten. redditio. rationis.

Veneris 21. *Iunij* 1641.

ARG. 873. Tutores quando teneantur in ſolidum in redditione rationis. Tutor pro pupillo quo modo poſſit adire hæreditatē fideicommiſſi in nouo iure ſuperueniente quis poteſt contrauenire conſenſui præſtito in alienatione.

Romana officij Notariatus

Mercurij 26. *Iunij* 1641.

ARG. 874. Obligationis Cameralis ius, & effectus cōperit pro his omnibus, quæ ab eâ procedunt. Ceſſio contra ſeipſum, quando facienda à cedente.

Hydruntina Pecuniaria

Mercurij 26. *Iunij* 1641.

ARG. 875. Actio executiua contra perſonas Eccleſiaſticas non competit ex diſpoſitione Statuti laicalis. Pro fructibus dotis, & tranſactionis datur executiua.

Bonon. de Orettis

Veneris 28. *Iunij* 1641.

ARG. 876. Venditor ob rem liberè non traditam poteſt conueniri, & mandato de aſſociando datur cōtra etiam tertium poſſeſſorem ex pacto precarij, vel ingrediendi poſſeſſionem ex ſtatuto.

Romana Saluiani.

Veneris 28. *Iunij* 1641.

ARG. 877. Ceſſante hypotheca ceſſat Saluianum. Donatio ex cauſâ matrimonij non eget inſinuatione. Legitimato filio an debeatur legitima, & de vſufructu in eam imputanda.

Maceraten. Magazeni, ſeu Manutentionis.

Veneris 28. *Iunij* 1641.

ARG. 878. Poſſeſſio, quæ habet expreſſionē horæ, eſt manutenibilis, quia anterior præſumitur, & quomodò procedat. Poſſeſſio per Procuratorem non habentem mandatum non poteſt capi, niſi ratificetur, & ratificatio retrotrahitur.

Auenionen. Decimarum.

Lunæ 1. *Iulij* 1641.

ARG. 879. Ex Summario.

Piſtorien. penſionis

Lunæ 1. *Iulij* 1641.

ARG. 880. Ex Summario.

Bonon. Tranſactionis

Lunæ 1. *Iulij* 1641.

ARG. 881. Remiſſoria ſuper eiſdem articulis quando de nouo concedatur.

Bononien. aggregationis ad Collegia.

Mercurij 13. *Nouembris* 1641.

ARG. 882. Naturalis an veniat appellatione Ciuium in ſtatuto, & quando, ſi de ciuibus veris, & originariis ſit facta mentio. Et quid in legitimato. Ad Collegium ad quod ſolùm ciues ſunt admittendi, an poſſit reiici naturalis, qui eſt ciuis per ipſos de Collegio, & quando appellari non poſſit à ſententiâ ſcrutinij, vel eius, qui habet arbitrium, & à cuius arbitrio pendet reſolutio.

Romana deuolutionis Domus

Mercurij 20. *Nouembris* 1641.

ARG. 883. Ex alienatione rei emphyteoticæ quando defendatur caducitas. Et conſenſus Domini intra quod tempus ſit impetrandus.

Romana Dotis

Veneris 29. *Decembris* 1641.

ARG. 884. Dotes ex fideicommiſſo detrahūtur, quamuis Teſtator prohibuerit deduci, & ſiue fideicommiſſum ſit vniuerſale, ſiue particulare.

Romana Iocalium

Lunæ 9. *Decembris* 1641.

ARG. 885. Data à Marito vxori iocalia, & alia non præſumuntur donata, & ideò ſoluto matrimonio ſunt reſtituenda hæredibus viri. Et idem de datis à Socero, & Conſanguineis. Munera data Ambaſciatoribus an data præſumantur contemplatione Principis, vel Ambaſciatoris. Donatio ex quibus probetur, & ex quibus excludatur coniecturis. Annulus matrimonialis an cenſeatur donatus ſponſæ.

Hydruntina pecuniaria

Mercurij 11. *Decembris* 1641.

ARG. 886. Fructus an poſſint in pactum deduci ad rationem octo pro centenario.

Nouarien. Bonorum.

Lunæ 13. *Ianuarij* 1642.

ARG. 887. In expeditione proceſſus ſi in euidentem vtilitatem in alienationem bonorum Eccleſię nonnulla requiſita recenſentur. Abſentes quando ſint expectandi, vel vocandi in alienatione faciendâ per Abbatem, & Monacos. Et de iis quæ ſunt habenda in conſideratione pro vtilitate Eccleſiæ, & pro adimplemento litterarum Apoſtolicarum. Alteratio inueſtituræ vitiat conceſſionem.

Maceraten. redditionis rationis

Lunæ 27. *Ianuarij* 1642.

ARG. 888. Aditio hæreditatis ex quibus inducatur, & excludatur actibus. Solemnitas in contractu adhibita etiam ſuffragetur pro enunciatis.

Parmen. Beneficij

Veneris 31. *Ianuarij* 1642.

ARG. 889. Patet ex Summario.

Bonon. fideicommiſſi de Boateriis.

Lunæ 17. *Februarij* 1642.

ARG. 890. Filiorum lineæ deſcendentium familiæ appellatione quando fœminæ compræhenduntur in fideicommiſſis poſt maſculos. Prohibitio alienationis quando diſtinctum inferat fideicommiſſum ab antecedentibus ſubſtitutionibus.

Leodien. Canonicatus.

Veneris 14. *Martij* 1642.

ARG. 891. Beneficia exempta non veniunt in generali facultate conferendi, etiam ſi ſit expreſſa certa tota Diœceſis, vel Territorium.

Naulen. Parochialis

Lunæ 31. *Martij* 1642.

Digitized by Google

ARG. 892. Aliqua habentur de manutentione.

Mediolanen. Emphyteuſis, ſeu bonorum.

Veneris 4. Aprilis 1642.

ARG. 893. Paritio mandatis Rotæ, quomodò facienda, vt poſſit euitari declaratoria.

Maceraten. Pecuniaria.

Lunæ 12. Maij 1642.

ARG. 894. Renunciatio facta à Moniali contemplatione certarum perſonarum, & ob familiæ decorem redditur nulla, & ſoluitur ceſſantibus perſonis contemplatis. Stipulatio pro deſcendentibus, & ſucceſſoribus intelligitur non bonorum, ſed ſanguinis.

Romana Saluiani.

Veneris 23. Maij 1642.

ARG. 895. Patet ex Summario.

Agnanina Beneficij.

Lunæ 13. Iunij 1642.

ARG. 896. Familiaritas ex quibus deſumatur in Beneficialibus. Beneficium de iurepatronatus non vacat per obitum tum prouiſi Apoſtolici, quando ab Ordinario facta ex prouiſio præſentatione Laicorum. Secùs verò quando iuſpatronatus eſt perſonarum Laicarum, ſed Eccleſiaſticarum.

Papien. Capellaniæ

Lunæ 3. Aprilis 1613.

ARG. 897. Conditio in fine poſita, quando ſemotâ omni controuerſiâ qualificet totam diſpoſitionem. Fundator Iuriſpatronatus, ſi præſentandi liberam poteſtatem limitare voluit ſuis agnatis, quos & amare de iure præſumitur, multò magis eſt dicendum eam quoq; voluiſſe limitare, quoad extraneos, tamquàm ceſſante ſanguinis ratione, minùs dilectos. Ad iuſpatronatus, quando actu Sacerdos debeat præſentari.

Paduana feudi.

Veneris 10. Maij 1624.

ARG. 898. Non eget Argumento, nec Summario.

Valiſulana penſionis.

Veneris 29. Nouembris 1624.

ARG. 899. Aggrauatoria ob non paritionem quando ſit concedenda.

Romana fideicommiſſi de Victorijs.

Mercurij 2. Iunij 1627.

ARG. 900. Fideicommiſſarius licèt teneatur probare, quando aſſerit quòd in hæreditate adſint alia bona, ex quibus detractiones pro hærede fieri poſſint, tamen hoc ceſſat, ſi hæres non confecit Inuentarium, nam quamuis legitimam non amittat, ſi ſit filius tamen habet malam præſumptionem contra ſe, & tenetur alia bona non extitiſſe ex quibus detractiones fieri potuerint.

Roma. liberationis à fideiuſſione.

Lunæ 4. Martij 1630.

ARG. 901. Statutum Laicorum etiam à Papa confirmatus non poteſt ligare perſonas Eccleſiaſticas: Fideiuſſor quando poſſit petere liberationem.

Alben. gabellæ, ſeu onerum.

Veneris 28. Iunij 1630.

ARG. 902. Tractatur, quod bona Eccleſiaſtica, & Eccleſiaſticorum libera ſunt, & immunia à collectis, tributis, & oneribus impoſitis per Communitates, & Principes Laicos, & perpulchrè, & clarè demõſtratur, quod immunitas Eccleſiaſtica, non à iure poſitiuo, vt quidam minùs verè putarunt, ſed à iure ipſo Diuino originem ſuam agnoſcit, &c. Et inſuper tradita docta, & marmorea diſtinctione deciditur, quando Eccleſia teneatur, & quando ſecùs, ad ſolutionem tributorum de bonis, in quibus impoſita erant tributa Laicalia anteà quam ad eam tranſirent.

Rauennaten. emphyteuſis.

Veneris 28. Martij 1631.

ARG. 903. Iudex Eccleſiaſticus ſolus cognoſcit de causâ emphyteuſis Eccleſiaſticæ pro vtili etiam dominio inter laïcos controuerſo.

Alboren. Canonicatus.

Lunæ 8. Martij 1632.

ARG. 904. Recurrens ad Iudices Laïcos excommunicationis vinculo innodatur, & ſi agat à limine Iudicij repellitur, & incapax remanet iuris agendi, etiã ad effectum manutentionis. Et iſte recurſus ad effectum denegandi audientiam qualiter probetur.

Geronden. Adminiſtrationis.

Lunæ 6. Martij 1634.

ARG. 905. Ex Summario patet.

Alboren. Canonicatus

Lunæ 14. Ianuarij 1636.

ARG. 906. Impetrans beneficium alicuius ex eo, quod recurſus habuerit ad Iudices laïcos, vt illam impetrationem iuſtificet, quid neceſſe ſit, vt probet, & quid ſi ille, qui habuit recurſum, fuerit abſolutus à cenſuris ob d. recurſum, & à pœnis indè prouenientibus, etiam in foro exteriori cum plenaria reſtitutione.

F I N I S.

INDEX ARGVMENTORVM ORDINE ALPHABETICO.

ABSOLVTIO.

ABſolutio facta à Confeſſario quid proſit in foro externo ad effectum aſſequendi Beneficia Eccleſiaſtica virtute Bullæ Cruciatæ: deciſ. 15.

Accolatio.

Accolatio debiti ad fauorem debitoris non perimit hypotheeas creditoris, niſi concurrant requiſita delegationis, dec. 654. in verbo *Cenſus.*

Ceſſio iurium an poſſit reportari ab accolatario, dec. 543.

Acquiſitio.

Bona acquiſita per hæredem ſtatim poſt mortem eius, cui ſuccedit, præſumuntur acquiſita ex pecuniis, aut rebus hæreditatis, dec. 112.

Acta.

Actorum copia in Tribunali Sanctæ Inquiſitionis nõ conceditur, dec. 178.

Tranſportatio actorum per appellantem an ſit facienda, quando acta ſunt irreleuantis, dec. 459.

Non eſt neceſſaria tranſportatio, quando committitur ſimpliciter cauſa, & non tamquàm in gradu appellationis, dec. 792.

Actio.

Furti pro fructibus furto ſubtractis, an competat conductori, emphyteutæ, aut vſufructuario, dec. 165.

Actioni deſcendenti ex teſtamento quando cenſeatur renunciatum per electionem actionis ex contractu prouenientis, dec. 566.

Actiones, & iura, an veniant appellat. mobilium, aut immobium, ibidem.

Et in verbo *Iura.*

Actio executiua vigore ſtatuti non datur contra perſonas Eccleſiaſticas, dec. 875.

Datur actio exequutiua pro fructibus dotis, ibid.

Et in verbo *Executio.*

Actor.

Actoris, & rei partes quis ſuſtinet in iudiciis duplicibus, dec. 350. Et qualiter intelligatur concluſio, Vide ibid.

Adiudicatio.

Colluſiua, & ſimulata, ex quibus deducatur coniecturis, dec. 13. & in verbo *Simulatio.*

Adimplementum.

Conditionis poteſtatiuæ circa collationem crediti ex quibus inducatur, dec. 552.

Cauſa noua ſuperueniens quando excuſet ab adimplemento, dec. 769

Adminiſtratio.

In adminiſtrationis expeditione cauſæ ſunt inſpiciẽdi libri, & aliter ſententia lata eſt nulla, dec. 23.

Adminiſtratio redditnum anniuerſariorum, ac eorum diſtributio an poſſit pertinere etiam Beneficiatis inſimul cum Canonicis, dec. 143. & dec 190.

Et in his de Epiſcopi poteſtate, ibid.

Adminiſtrator.

Librum tenetur conficere, & de requiſitis, dec. 189.

Laici adminiſtratores bonorum Eccleſiæ, & locorum piorum, quando ab Epiſcopo cogi poſſint reddere coram ipſo rationem priuatiuè ad Communitates, & Communitates ſeculares, dec. 473.

Adminiſtrandi redditus Eccleſiæ collegiatæ ius quãdo poſſit ſpectare ad Canonicos & Capitulum, ſimul, & ſemel, dec. 547.

Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Capitulum vbi non apparet contraria facultas aliis in fundatione Eccleſiæ, vel Capellæ data quibus bona ſunt annexa, dec. 728.

Adminiſtratio aliquibus demandata cum qualitate idoneitatis familiæ, & ſimilium non poteſt alicui demandari, niſi probatis qualitatibus, deciſ. 821.

Ægidiana.

Ægidiana regulariter loquendo quando intret & quando ceſſet, dec. 11.

In poſſeſſorio iudicio non intrat quando ab actore in iudicio fuit etiam implicata cauſa petitorij, deciſ. 59.

Eſt ſeruanda in contractibus minorum, dec. 205.

Vim obtinet in toto ſtatu Eccleſiaſtico, ibid.

Agnatio.

Agnationis conſeruandæ Teſtatoris voluntas quomodò cognoſcatur, & ex quibus coniecturis deducatur, dec. 12.

De hâc materia vide in verbo *fideicommiſſum.*

Alienatio.

Facta pendente lite quando nulla ſit, ita vt creditor poſſit ſuam confirmare exequutionem, dec. 196. & dec. 119.

Alienatio facta à grauato imputatur in detractiones legitimæ & trebellianicæ, & prima tantùm ſubſtinetur ad hunc effectum alienatio, & ſequentes renocantur. dec. 59.

Et quando de alienatione ad hunc effectum habetur mentio intelligere oportet de alienationibus veris ex quibus dominium transfertur, & ideò excluduntur hypothecationes, & pignorationes, quæ non imputantur, ib.

Alienari ſolita quæ bona dicantur in materia bonorũ Eccleſiæ, dec. 118.

Bonorum minoris alienatio quando facta validè dicatur, dec. 215.

Bona

Digitized by Google

Bona per patrem prohibitum alienari poſſunt à filiis vindicari etiam ſi concepti non eſſent tempore alienationis, dec. 404.
Alienatio bonorum minoris debet fieri cum cauſa, & cauſam quam deſideret, dec. 444.
Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum poteſt fieri pro diſſolutione æris alieni.
Item poteſt alienari ex cauſa voluntaria vtili.
Item quando fit alienatio pro ſolutione æris alieni poteſt diſtrahi fundus maioris valoris vbi eſt quodammodo neceſſarium pro cultura.
Item alienatio ex dicta cauſa fieri poteſt etiam ſi bona ſint prohibita alienari, dec. 459.
Ad ſubſtinendam alienationem bonorum minoris ſat non eſt iudicem interueniſſe, ſed vt opus etiam decretum adhibitum fuiſſe, dec. 535.
Alienatione prohibita, an cenſeatur prohibita etiam hæredis inſtitutio, dec. 638.
Alienatio in vita alienantis an ſubſtineatur, quando eſt facta fauore certarum perſonarum prohibitio, d. 645.
Alienari bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt pro conſtitutione, & reſtitutione dotium non obſtante ſpecifica expreſſa prohibitione, dec. 657. & alia in verbo *Dos*
Rerum Eccleſiæ alienatio eſt irrita in præiudicium Eccleſiæ, & competit Prælato actio ſpolij ad eas recuperandum, dec. 702.
Solemnitas ad ex curſu temporis præſumitur in ea.
Item an detrahatur tempus vitæ Prælati iniuſtè alienantis.
Item quando alienatio fuit facta in conſanguineum.
Vtilitas in huiuſmodi alienatione eſt potiſſimum attendenda, d. dec. 702.
Requirit vt alienatio huiuſmodi valeat Beneplacitum Summi Pontificis, & vtilitatem euidentem, & de Beneplaciti impetratione, dec. 710.
Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum pro ære alieno teſtatoris poteſt fieri ab hærede ſibi ipſi per viam adiudicationis, & pro ea habet ius retinendi, dec. 711.
Alienari ſolita, vt poſſint à Prælato concedi, quid ſit neceſſarium, dec. 756.
Alienatio bonorum Eccleſiæ fit concurrente neceſſitate, aut euidenti vtilitate, etiam pro ſolitis concedi quando conceſſio alteratur, & concurrente etiam licentia alienandi, quæ tanquam formalis requiritur, d. 764.
Alienatio rei litigioſæ quando valeat.
Item alienatio in potentiorem quando nulla, dec. 799.
Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum valet quando conſentit ſubſtitutus, cui ius ad prætium repetendum datur, dec. 831.
Alienatio bona, aut mala fide quando dicatur facta, dec. 831.
Alienatio facta à debitore in primũ creditorem poſtquam ſecundus creditor obtinuit condemnationem eiuſdem debitoris, an ſit valida, & quid quando eſt proceſſum ad executionem, dec. 847.
Facta ab Eccleſia ſine ſolemnitate habet implicitum ſtatum validitatis ad fauorem Eccleſiæ, deciſ. 849.
Volens tamen reuocare prætium reſtituere tenetur, quod tamen conſtat conuerſum in vtilitatem ipſius Eccleſiæ, ibidem.
Super alienationis bonorum Eccleſiæ diſcuſſione quatenus in vtilitatem cedat ſit proceſſus, & de eius requiſitis, dec. 887.
Et quando abſentes monachi qui conſentire debent pro alienatione, ſint expectandi, & citandi, ibid.
Et de his, quæ in conſideratione ſunt habenda pro adimplemento litterarum Apoſtolicarum in hac materia, ibidem.

Alimenta.

Alimentorum taxatio fit arbitrio boni viri, & iuxta conſuetudinem, dummodo tamen rationabilem d. 5.
In legato alimentorum quid contineatur, d. dec. 5.
Alimenta, & ſumptus litis debentur vxori agenti ad ſeparationem thori matrimonialis dummodo concurrant requiſita neceſſaria, dec. 7.
Et taxantur huiuſmodi expenſæ, & alimenta ad rationem ſex pro centenario dotis ſolutæ, ibid.
Alimenta, vt debeantur actori à reo, debet probari paupertas, & bonum ius, decis. 557.

Appellans.

Appellans an teneatur transportare acta diuerſi iudicij, dec. 127.
Et infra verbo *Appellatio.*

Appellatio.

Appellatio an detur à facto executoris, qui poteſt ſe informare extraiudicialiter, dec. 10.
Appellatio interpoſita ab vna ſententia non facit cauſam deuoluere quo ad aliam, dec. 30.
Deſertio non incurritur ex lapſu modici temporis, & eſt euitanda quantum fieri poteſt, dec. 56.
Appellans tenetur redire pro Apoſtolis infra terminum iuris, dec. 75.
Appellatio an detur à ſententia lata ſuper ſpolio, d. 111.
In poſſeſſorio an detur ratione mixturæ, ibid.
Appellatio ab Electione non datur ſuſpenſiua, dec. 184.
Non datur à ſententia executoris litterarum Apoſtolicarum, dec. 232.
Quod deſerta reddatur debet euidentiſſimè conſtare, & ſufficit intra terminum iuris præſentatam fuiſſe commiſſionem, dec. 275.
Conformitas ſententiarum, vt appellationi non ſit locus quomodo inducatur, dec. 381.
Appellationis cauſa commiſſa cum clauſula (non retardata executione) quomodo cognoſcatur ſuper d. clauſulæ interpretatione, dec. 410.
Appellatio ab electione facta in concurſu Parochialis quomodo interponatur, & admittatur, deciſ. 612.
Contumax quando habeat, vel non habeat priuilegium appellandi, dec 745.
Appellatio quando detur à laudo lato vigore compromiſſi cum facultate ampliſſima arbitris tributa, dec. 755.
In cauſa beneficiali quando detur, deciſ. 818. & dec. 824.
Et quid concurrente mixtura, d. dec. 824.
In cauſa poſſeſſoria ratione mixturæ datur appellatio, dec. 859.
A ſententia ſcrutinij an detur appellatio, dec 882.
Et eius qui habet arbitrium, ibid.

Aqua

Poſtquam eſt ingreſſa in fundum alicuius, is poteſt de ea ad libitum vti, dec. 261.

Arbitri

Qui inſolidum poſſunt ferre laudum ſi detur diuerſi-

tus, an cuius laudum poſſit à Iudice executioni demandari, dec. 765.

Arbitrium.

Quando intret, dec. 279.

Arbitrio alicuius quando quid committitur cenſetur electa induſtria perſonæ, dec. 393.

Qui tamen non poteſt procedere ex mero arbitrio, ibid.

Archiuium.

Archiuium PP. Caſſinenſium, an ſit publicum, dec. 264.

Vt ſit publicum quid requiratur, ibid.

Aſſecuratio.

Contractus aſſecurationis mercium nauticarum conſiſtit in incertitudine, & fortuna, ideò non valet data notitia, vel ſcientia interitus de tempore conuentæ aſſecurationis, dec. 597.

Notitiæ autem, aut ſcientiæ non habitæ huiuſmodi negatiua à quo, & quomodo probanda, dec. 754. & dec. 757.

Aſſecurator nauis, an teneatur etiam in eo caſu quo de tempore promiſſionis iam nauis erat deperdita, aut ſubmerſa, dec. 757.

Aſſociatio.

Quando detur, dec. 104.

Attentatum.

Non committitur ab eo, qui continuat, dec. 10.

Poſt appellationem nulliter, & indebitè intentatam non committuntur, dec. 42.

Attentata, an ſit prouiſio Ordinarij iuxta tempora ad appellandum quando proceſſit ex relatione examinatorum ſynodalium, dec. 47.

Ex quibus cauſis ceſſent, dec. 51.

Quando non ſint reuocanda, dec. 91.

Ob bonum ius vbi cauſa eſt commiſſa cum clauſula (arbitrio) quando non reuocentur, dec. 171.

Etiam ſtante clauſula (arbitrio) & bonum ius non ſunt ſpernenda, niſi bonum ius ſit euidens, deciſ. 214.

Facta à miniſtris ſunt purganda, dec. 315.

Arbitrium pro eorum reiectione non intrat quando ſunt clara, & quando talia eſſe dicantur, deciſione 320.

Quando ceſſent, dec. 354.

Per cognitionem negotij principalis quando eis non cenſeatur renunciatum, & non eſſent, deciſ. 352.

Non committuntur appellatione pendente ſi proceditur ad poſſeſſionem Beneficij quando in eius collatione non fuit proceſſum iudicialiter, & quãdo ad hunc effectum dicatur proceſſum extraiudicialiter, dec. 691.

Non committuntur in extraiudicialibus, ibid.

Inhibitione A.C. pendente ſemper ſunt reuocanda ſiue à parte, ſiue à Iudicib. de partibus, & etiam ſi à Card. Legato de Latere, dec. 752.

Appellatione pendente committuntur, dec. 852.

Papa non attentat, ſed pars poſſeſſionem apprehendendo, dec. 852.

Renunciatio attentatis ex quibus inducatur, deciſ. 863.

BANNITVS.

Per confiſcationem, an & quando remaneat reus liberatus à ſuis creditoribus, & hypothecis pro eis contractis, dec. 704.

Et quid quando fuit reſtitutus in integrum, ibid.

Et quid quo ad bona poſita extra territorium, ibid.

Et quid pro bonis ex poſt acquiſitis, ibid.

Reſtitutus à Principe plenariè recuperat etiam Bona in tertium tranſlata, dec. 125.

Item etiam ea bona, quæ à Barone, ſeu feudatario eiuſdem Principis fuerunt ſuo fiſco applicata, ibid.

Baronus.

Principes an poſſint vigore ſententiæ confiſcationis banniti confiſcare bona exiſtentia in eius territorio, dec. 125.

Et an magis fiſco Principis debeantur bona banniti exiſtentia in territorio Baronis quando fertur ſententia vigore conſtitutionum Principis ſupremi, ibid.

Beneficium.

Beneficium à Sede Apoſtolica obtentum tanquam liberum, ſi conſtet eſſe de iure patronatus laicorum eiuſdem immiſſio non poteſt obtineri, dec. 4.

Et prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum Beneficij, dec. 4.

Beneficia vacantia in Eccleſia, quando ex diſpoſitione ſtatutorum Eccleſiæ ſunt conferenda interuenientibus ex antiquioribus prout in Eccleſia Calaguritana, tunc vt quis ſit admittendus quæ probare oporteat, dec. 6.

Et an ſit præferendus quæ beneficium non habet alteri habenti, ibidem, & quando concurrit incompatibilitas, ibidem.

Beneficium iuris patronatus quomodo, & quando libertatem acquiſiuiſſe dicatur contra Patronos, dec. 36.

Beneficio ſimplici, vt quis capax ſit, quæ ætas requiratur, dec. 40.

Beneficij litigioſi collatio quod poſſit pertinere ad Auditores Rotæ, dec. 46.

Beneficij prouiſio, an impediatur per exceptionem periurij, d. dec. 46.

Pluralitas Beneficiorum exceptio quando dicatur obſtare, d. dec. 46.

Prouiſio Beneficij eſt attentata quando fuit facta ab Ordinario ad relationem examinatorum ſynodalium, d. 47.

Beneficium ſimplex, vt cadat ſub reſeruatione per obitum Rectoris in Curia, aliqua requiruntur, vt impetratio illius ſubſiſtat, dec. 49.

Beneficij collatio per negligentiam Patronorum deuoluitur ad Epiſcopum, non ad Papam, dec. 59.

Patroni quando excuſentur à negligentia præſentandi, dicta dec. 59.

Beneficium quomodo litigioſum efficiatur, deciſ. 50.

Beneficium manuale non cadit ſub reſeruatione Summi Pontificis, dec. 61.

Beneficium eſſe manuale quomodo probetur, dec. 61.

Examen in Beneficio Parochiali non eſt prætermittendum, etiam ſi prouiſus ſit idoneus, quando prouiſio eſt in forma dignum, niſi paulo ante coram Ordinario fuerit examinatus, & approbatus, deciſ. 71.

Beneficium quando dicatur merè profanum, & non collatitium, & ex quibus dignoſcatur, dec. 80.

Beneficij collatio fieri ab Epiſcopo non poteſt Conſanguineis, dec. 81. & de interpretatione bullæ Pij V. ib.

Multiplicatio titulorum in Beneficijs quomodo admittatur, d. dec. 82.

Collatio Beneficij iuris patronatus ex negligentia patronorum

Digitized by Google

patronorum deuoluit primo ad Epiſcopum, & deinde ad Papam dec.89.
Beneficium litigioſum per obitum alterius ex litigantibus deuoluit ad ſuperſtitem, etiam ſi iuria patronatus laicorum, dec. 110.
Beneficia duo qui obtinuit, reſidere debet in loco nobiliori, dec. 122.
Beneficium eſſe mannale, & regulare ex quibus probetur, dec. 128.
Beneficium non excedere ſummam ſcutorum centum de Camera in redditu quis probare tenetur in terminis indultorum Vniuerſitatis Louanien. deciſ. 139.
Secularizatio Beneficij regularis ex quibus probetur, dec. 140.
In terminis Gratiæ, ſi neutri, qoid ſit probandum, d. 147.
Beneficium eſſe de collatione priuata quomodo probetur, dec. 148.
Epiſcopo io collatione Beneficij non prouidente non deuoluitur ius ad Summum Pontificem ceſſante cauſa negligentiæ ob litem vertentem inter patronos, d. 149.
Promotus ad Epiſcopatum tantum titularem, an debeat dimittere beneficia, ſi ex ſtatuto promotus ad Epiſcoparum ad id teneatur ex ſtatuto Eccleſiæ, dec. 151.
Vnio Beneficij ſine præiudicio illius, qui illud obtinet quid operetur, dec. 154.
Vnita Beneficia nou vacant, ibid.
Beneficij reſignatio non extinguit ios reſignantis ante expeditinnem litterarum Apoſtolicarum, deciſ. 156.
Non repertus in examine idoneus, ſi appellat, & examinatus fuit idoneus repertus an beneficium obtinere debeat, dec. 139.
Beneficium in eo ſtatu manere præſumitur in quo fuit conſtitutum, dec. 160.
Et de mutatione, ibid.
Vigore ſubrogationis datur immiſſio probata tamen poſſeſſione defuncti, dec. 174.
Legatus de latere, an poſſit vnire, & ſupprimere beneficia, ibidem.
Non eſt adiudicandum, niſi conſtet de titulo valido, d. 176.
Permutatio beneficiorum, quando non dicatur effectuata, dicta dec. 176.
Vacatio quando dicatur iuſtificata, dec. 178.
Inducitur propter crimen hæreſis, ibid.
Vacante Sede Apoſtolica, beneficia affecta, & reſeruata, an ſint collationis Epiſcopi, dec. 192.
Prouiſus vigore ſubrogationis, quæ teneatur probare, dec. 199.
Beneficium Parochiale iuriſpatronatus perſonæ Eccleſiaſticæ admittit concurſum, deciſio. 198.
In beneficialibus eſt vera regula; actore non probante reus abſoluitur, etiam ſi reus nihil probauerit, d. 200.
Per reſignationem ſtatim reſignans an amittat eius poſſeſſionem, itaut non competat manutentio, d. 214.
Vt beneficij poſſeſſio concedatur quid probandum ſit, dec. 220.
Reſignatio facta in manibus Ordinarij eſt valida ad effectum vt reſignans cadat à beneficio, non vt Ordinarius poſſit conferre, dec. 231.
Etiam ſi Ordinarius ſit Cardinalis. ibid.
Propter crimen hæreſis quis ipſo iure amittit beneficium, dec. 252.
Et eius collatio facta à Papa ſub aſſertione quod per ſententiam ſit priuatus beneficio an ſubſiſtat ſi ſententia poſt d. collationem ſit lata, ibid.
Valor beneficij quomodo probetur, dec. 281.
Tempus an attendatur à die gratiæ ſignatæ, an à die datæ, dec. 281.
Permutatio beneficiorum quando permiſſa, & ius an acquiratur ante adeptionem poſſeſſionis, deciſ. 329.
Publicatio reſignationis quomodo neceſſaria, ibid.
Puritas ſanguinis requiſita à ſtatuto, vt quis ad beneficium poſſit promoueri ſe facere à quo ſit probanda, & quomodo probetur, dec. 368.
Beneficium habens cum onere celebrandi miſſas an poſſit ſeruire per ſubſtitutum, dec. 399.
Reſidentia in beneficio ſimplici quando neceſſaria, ibid.
Vacatio beneficij inducitur per reſignationem ex cauſa permutationis, etiam ſi facta nulliter ſit, vt coram Ordinario de beneficio affecto Sedi Apoſtolicæ, d 412.
Et partes non poſſunt recedere, ibid.
Prouiſio ſuper beneficio tanquam litigioſo vt procedat, an neceſſaria ſit probatio litis ſuper titulo beneficij, dec. 418.
Prouiſio beneficij obtenta in forma gratioſa non eget iuſtificatione, dec. 495.
Beneficium quando cadat ſub reſeruatione, d. 501.
Capellania an ſit beneficium Eccleſiaſticum, ibid.
Collatio Papæ non immutat naturam beneficij, dec. 521.
Statua beneficij quomodo probetur, dec. 521.
Et eius quaſi poſſeſſio attenditur in prouiſionibus, ibid.
Beneficij tanquam litigioſi impetratio per ſubrogationem, vt ſubſiſtat debet probari lis ſuper titulo, dec. 528.
Per reſignationem in manibus Pontificis non quæritur ius, niſi litteris expeditis, & verificatis coram Ordinario, adeo vt ſi reſignans deceſſerit vacat beneficium, d. 538.
Permutatio beneficiorum ſimulata non attenditur, etiam ſi fuerint expeditæ litteræ, dec. 539.
Pertinentia conferendi beneficium quomodo probetur, dec. 619.
Vacatio quomodo probetur, d. dec. 619.
Prouiſio emanata ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione conferendi præfertur alterius habentis ius in meritis prouiſioni, dec. 641.
Ad beneficium vacaturum an poſſit fieri mandatum præſentando, dec. 735.
Et verbo *Iuſpatronatus*.
Affectum efficitur beneficium per appoſitionem manus Papæ, itaut Ordinarius in eo non poſſit ſe intromittere, dec. 768.
Niſi ſit ſubreptina interpretatio, ibid.
Beneficiū an & quando eſſe dicatur Sacerdotale, itaut actu eſſe quis debeat Sacerdos de tempore impetrationis, vel electionis, d. 803 & 825.
Beneficij in fundatione data facultate prouidendi Epiſcopo, & Capitulo, cui data cenſetur facultas inſtituendi, dec. 829.
Secolarizatio facta à Papa an comprætendat regularia beneficia quocumque tempore vacaturo, an ſolum pro menſibus reſeruatis, itavt alij menſe ſint Ordinarij, aut primo collatori, d. 846.

Digitized by Google

Valor beneficij quomodo probetur pro ſubſtinentia penſione dummodo remaneant centum pro Rectore, d. 867.

Beneficia exempta non veniunt in generali facultate conferendi, etiam ſi ſit expreſſa tota diœceſis, vel territorium, dec. 891.

Bona.

Acquiſitiones factæ ab hæredib. ſtatim poſt mortem teſtatoris præſumuntur cum bonis eiuſdem teſtatoris cui ſucceſſerunt, deciſ. 112.

Bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum adminiſtratores rationem tenentur reddere coram Ordinario primariue quoad Principes ſeculares, deciſ. 471.

Verbo *Alienatio*, verbo *Eccleſia*.

Bulla.

Cruciatæ latè explicatur, dec. 136.

In Cœna Domini, ibid.

Iuria congrui quid diſponat, & quando procedat, d. 465.

Bulla quod non ſit Originalis ex quibus probetur, d. 593.

Pij V de cenſibus in toto Orbe obſeruanda eſt deciſ. 626.

Legat etiam ſi apponatur non eſſe recepta vſu, quia Populus non poteſt vſum introducere, dec. 814. & 845.

CAMBIVM.

Cambiandi facultas à ſe ipſo, qua vtuntur mercatores an ſit valida, dec. 636.

Cambium verè ſequutum fuiſſe quomodo probetur, ibid.

Citatio debitoris an ſit neceſſaria, vt is vigore mandati poſſit teneri ſub cambiis, ibid.

Et quid ceſſante mandato, ibid.

Vt debeantur requiritur interpellatio, dec. 737.

Cambij ſimulatione concurrente non eſt locus eius executioni, dec. 835.

Campana.

Ante pulſationem Eccleſiæ Cathedralis in die Sabbati Sancti eſt prohibitum aliis Eccleſiis pulſare, dec. 509.

Canonici.

Statutum quod excludit impuro ex ſanguine natos ad Canonicatum adipiſcendum eſt nullum, dec. 99.

Ius adminiſtrandi redditus anniuerſariorum an competat Canonicis & Beneficiatis ſimul, deciſio. 143.

Canonicatus collatio pertinet ad Capitulum, & Archipreſbyterum, dec 591.

Et an Archipreſbytero competat pro medietate vocum, vel pro vna tantum d. dec. 591.

Canonicorum ſedes vacuas, an poſſint præoccupare Præpoſiti Eccleſiæ, dec 607. & 637.

Canonici vacantes Theologiæ, vel Iuriſprudentiæ lucrantur diſtributiones, dec. 630.

Canonici an poſſint prohibere beneficiatis ne participent celebrando de legato relicto pro anniuerſariis, d. 685.

Optandi ius conceſſum Canonicis eſt fauorabile, & an afficiat ſucceſſores ſi ab Epiſcopo fuerit impetratum, dec. 830.

Capellani.

Priuilegium conceſſum Capellanis intelligitur de iis, qui ſunt de menſa, dec 138.

PP. Capuccini.

Religio Capuccinorum eſt incapax cuiuſcumque acquiſitionis.

Per profeſſionem fideicommiſſum purificatur, non expectata morte naturali, dec. 206.

Societas Officij an dicatur extincta per profeſſionem, ibid.

Capitulum.

Sede vacante habet totam iuriſdictionem etiam viſitandi Diœceſim, dec. 84.

Statuere non poteſt vt non admittantur Canonici non probata ſanguinis puritate, dec. 99.

Iuriſdictio Capituli Oximen. in eligendo, deciſio. 184.

Adminiſtratio diſtributionum anniuerſariorum ad Capitulum an ſpectet priuatiuè quoad Beneficiatos quando intereſſe habent, dec. 190.

Habet de iure communi collationem Canonicorum vna cum Archipreſbytero, dec. 591.

Quæ iuriſdictio penes Archipreſbyterum quomodò cum Capitulo conſideretur, & diuidatur, ibid.

Poteſt ſtatuere ſuper diſtributionibus anniuerſariorum aliiſque rebus & negotiis ad Eccleſiam ſpectantibus priuatiue quo ad Beneficiatus, deciſio. 657.

Carceratus.

Carcerari pro debito Ciuili quando obligatio nulla dicatur, dec. 506.

Cum carcerato contractus initus à Iudice, vel barone quando valeat, d. dec. 506.

Cardinalis

Legatus de Latere ſtatuta confirmare, vel condere contraria iuris communis diſpoſitioni non poteſt.

Cardinalis cui eſt commiſſa cauſa, terminos an teneatur ſeruare, dec. 309.

Cauſa

Iuris patronatus inter laicos dicitur eſſe prophana, d. 102.

Criminalis ſuperueniens facit ſilere iudicium ciuile, d 155.

Cauſa finalis donationis ſi non adimpletur facit ceſſare donationem, ſecus ſi cauſa ſit impulſiua, deciſ. 29.

Cauſæ commiſſæ Cardinalibus poſſunt ab ipſis terminari cum obſeruantia terminorum, dec. 309.

Verbo *Iudicium.*

Ad Cauſam, vt quis admittatur debet doceri de intereſſe & quomodo probetur, dec. 511.

Caſus

Impotentiæ an æquiparetur caſui voluntatis in eo quod teſtator diſpoſuit, dec. 12.

Fortuitus contingens in depoſito ſpectat ad deponentem non ad depoſitarium, dec. 188.

Cenſus

Obligatio præſtandi nouos fideiuſſores in cenſu quomodo intelligatur, dec. 173.

Numeratio pecuniæ quomodo debeat interuenire, dicta dec. 173.

Et cedula bancharia an ſufficiat, ibid.

In venditione rei cenſuatæ cenſuarius creditor omnibus præfertur, dec. 200. & 386.

Et quid ſi non venditur, ſed in emphyteuſim conceditur, dicta dec. 110.

Et an hoc priuilegium ſit ceſſibile, ibid.

Fructus cenſus vitalitij nulliter initi cum Eccleſia debentur ante propoſitam eius nullitatem, deciſio. 467.

Pro fructibus cenſus decurſis poteſt creditor obtinere mandatum de aſſociando ad bona cenſita ſtante clauſula

Google

clanſula conſtituri, dec.232.

De neceſſariis io extinctione cenſus, dec. 463.

Et an per compenſationem poſſit extingui, ibid.

Vt conſtitui poſſit ſuper bonis pupilli de cauſis, d. 540.

Fructus non debentur data nullitate, & ſoluti in ſortem imputantur, dec.541.

Accolatio cenſus fauore debitoris importat veram recognitionem debiti ad fauorem creditoris, deciſio. 543.

Verbo *accolatio.*

Cenſus an poſſit conſtitui ſuper melioramentis factis in bonis fideicommiſſo, aut emphyteuſi ſubiectis, d.546.

Conſtitutus ſuper bonis minorum quas requirat ſolemnitates, dec.575.

Cenſum, an teneatur verum quis manutenere omni tempore, quando eius eſt facta ceſſio, deciſio. 639.

Bona ſubrogata quando non ſunt capacia, ao cenſus extinguatur, dec.696.

A Patre an poſſit conſtitui ſuper bonis filij aduentitiis dec.748.

Cenſus an poſſit in parte extingui, dec.822.

An ſit indiuiduus, ibid. & dec.840.

Partis receptio ſortis oon ioducit illius totalem extinctionem, dec.840.

Ceſſio.

Ceſſionatio competit eadem hypotheca, quæ competebat cedenti, dec. 2.

Ceſſio ex interuallo reportata quando ſuffragetur, dec.235. & 512.

Ceſſio à debitore iurium quando non reportetur, d. 469.

Facta poſt ſolutionem ad interpretationem l. Modeſtinus, ff. de ſolut. dec.512.

Non eſt facienda à poſſeſſore cui affertur iurium contra ſe ipſum, dec.510.

Ceſſio iurium ab acculatario debitoris reportari nequit, dec.543.

Conſequi non poteſt quando ſoluitor creditori ex cauſa culpæ commiſſæ, dec.589.

Cedens cenſum manutenere teoetur omni tempore verum & exigibile, dec.639.

Facta extinctiuè, & non tranſlatiuè, quando dicatur, dec.650. & dec.639. & dec.666.

Cedens rem aliquam ſuo creditori tenetur rem illam facere creditoris, aliàs tenetur ad damna, & loco damnorum ad intereſſe, dec.758.

Cedere circa ſecundo creditori tenetur primos quando ſecundus venit ex iure offerendi cum pacto, dummodo iura non retorqueantur contra ipſum, dec.834.

Ceſſio iurium contra ſe ipſum, quaodo facienda, deciſ.874.

Ceſſionarius.

Mediante ceſſione non acquirit ius, & adeò plenam actionem itavt oon valeat cedens agere coorra debitorem ceſſum, quando ceſſio eſt facta ad fauorem cedentis, d.25.

Vtitur iuribus ceſſis, prout vti potuiſſet cedens, deciſ. 217.

Mandatum de manutenendo poteſt obtinere ad quaſi poſſeſſionem rerum incorporalium ex quaſi poſſeſſione cedentis, dec.310.

Citatio.

Citatio pro certa die ad videndum decerni quodcumque mandatum, vel decretum interpooi ad primam diem quomodo intelligatur, dec 436.

Citatio ad ſententiam eſſe debet ſpecifica, præciſa, & pro certa die, nec verba æquipollentia attenduntur dec.353.

Ciuis.

Quod quis ſit Ciuis alicuius Ciuitatis ex quibus deducatur, dec 63. & dec.797.

Vxor tranſiens ad patriam viri non amittit ciuilitatem, & ſubiectionem paternam, & originariam, ac fruitur eiſdem primis commodis, dec.828.

Ciuium appellatione an veniat naturalis in ſtatuto requirente quod quis ſit verè, & originaliter, deciſ. 882.

Et an excludi poſſit naturalis à Collegio Ciues dumtaxat requirente, ibid.

Spurius an ſit Ciuis, ibid.

Clauis.

Retentio Clauium Eccleſiæ ad quem ſpectet, deciſ. 728.

Clauſula.

Inculcatio clauſularum in inſtrumento mandati cuius ſit effectus, dec. 17.

Extenſio clauſularum debet fieri de iuſſu Iudicis, alias nihil releuat, dec.41.

Et ſtylus Notarij eſt attendendus, ibid.

Vigore clauſulæ (arbitrio) an poſſit cumulari petitorium cum poſſeſſorio, dec.57.

Et de effecto clauſulæ decreti irritantis, ibid.

Clauſula (quam, & quas) dec.73.

Clauſula (patito iudicato) quid operetur & quomodo inducatur paritio, dec.76.

Clauſula (dummodo remaneant centum pro Rectore) operatur vt penſionarium teneatur probare non exceſſum, dec.116. & dec. 587.

Clauſula (arbitrio) noo operatur reiectionem attentatorum, quando non conſtat euidenter de bono iure, dec.224.

Clauſula (ſaluo beneplacito directi domini) qualiter intelligatur, dec.153.

Clauſula (ſine præiudicio) quomodo interpræratur, dicta dec.253.

Clauſula (non retardata executione) in commiſſione cauſæ appellationis quid operetur, dec. 410.

Clauſula (io forma Cameræ) quam vim habeat, dec. 577.

Clauſula in fine poſita quomodo referenda ad præcedentia, dec.581.

Clauſula (ad habendum) an faciat emphyteuſim tranſituriam ad hæredes extraneos, dec.583.

Clauſula (quam, & quas) non operatur commiſſionem cauſarum diuerſarum inter partes, dec.723.

Item d. clauſula operatur, vt cauſa appellationis non reddatur deſerta ſi non fuit reditum pro Apoſtolis, dec.734.

Clericus.

Habens recurſum ad Iudices ſeculares efficitur excommunicatos, & beneficio indignus Eccleſiaſtico, dec.15. & dec. 136.

Excommunicatus non lucratur fructus Beneficij, deciſ.549.

Coadiutor.

An poſſit capere poſſeſſionem Beneficij, & Canonicatus extra factum Capituli, nempe non capitulariter, dec. 141.

Datur à Papa ex cauſa infirmitatis, dec 768.

Codicilli.

De validitate, & exiſtentia codicillorum, quando non ſit dubitandum, dec.40.

Collatio.

Quando ſit facienda in ſucceſſione, dec.586.

Collegium.

Ad quod Ciues ſunt admittendi,an Naturales,& ſpurij ſunt admittendi,& quid ſi ſint legitimati,&dec. 882.

Et an poſſint reiici ab illis de Collegio,quibus competit electio,vel admiſſio,ibid.

Et an detur appellatio ab huiuſmodi reiectione, ibid.

Compromiſſum.

Iniri non poteſt ab eo, qui non poteſt alienare, deciſ. 205.

Factum in duobus cum facultate eligendi tertium in ſolidum quomodo interpretetur,dec.753.

Compulſoria.

Citatio neceſſaria eſt coram Iudice compulſoriali, dec. 201.

Quando compulſoria ſit deneganda,dec.596.

Concurſus.

Non requiritur in Parochiali vnita Eccleſiæ Collegiatæ,etiam ſi quandoque appareat factus concurſus,d.106.& dec. 186.

An ſit neceſſarius in Parochialibus de iure patronatus laicorum,dec.729.

Conditio.

Poteſtatiua conditio ex quibus purificata dicatur in contractibus & vltimis voluntatibus, dec.552.

Conductor.

Non poteſt refricare quæſtionem dominij,& tenetur rem dimittere, nec locator probare tenetur, deciſ. 376.

Confeſſarius.

Abſolutus per Confeſſarios vigore Bullæ Cruciatæ,an reddatur capax Beneficij Eccleſiaſtici,dec.15.

In foro externo abſolutio confeſſarij , an probet, ibid.

Confeſſio.

Extraiudicialis quomodo probanda, dec.170.

Probat de iure canonico,& de eius probatione, dec. 340.

Per teſtes ſingulares quando probetur,dec.376.

Qualificata an confeſſio poſſit recipi pro parte, dec. 576.

Simulata non præſumitur etiam ad præiudicium creditorum,quibus nocet,dec.634.

Confeſſio dotis receptæ ad præiudicium creditorum quando probet,dec.652.Verbo *Dos.*

Confines.

Ponuntur ad diſtinguendum corpora vendita ab aliis, dec. 245.

Confiſcatio.

Confiſcatio à Principe ſupremo facta afficit etiam bona, quæ delinquens poſſidet in Territorio vaſalli,& feudatarij, dec.125.

Et è contra reſtitutio plenaria Banniti à confiſcatione trahitur etiam ad bona à feudatario incorporata,dec.125.& dec.168.

Et talis abſolutio,& reintegratio fit etiam per viam manutentionis,& reintegrationis,d.dec.168.

Confiſcatio bonorum filij delinquentis non fit in præiudicium patris tam pro bonis profectitiis, quam aduentitiis,nec non & pro caſtrenſibus , vel quaſi, dec.168.

Abſolutio plenaria à banno quid operetur,ibid.

Per confiſcationem quando debitor remaneat liberatus ab hypothecis ſuorum creditorum, dec.703.

Quid pro bonis poſitis in alieno territorio, ibid.

Et quid vbi à Banno fuerit reſtitutus,ibid.

Coniectura.

Ad eliciendam voluntatem teſtatoris coniecturæ ſunt deducendæ ex more,conſuetudine,ſtatutis loci, & regionis teſtatoris, dec.447.

Conſortium.

Vt habeat locum ad effectum retractus,quale eſſe debeat, dec.411.

An poſſit conſiſtere in re fructifera,ibid.

Conſtitutio.

Conſtitutio Pontificia ligat etiam ſi à Populo non ſit recepta:Fallit autem in Conſtitutione Principis ſecularis,dec.814.

Contractus.

Vſurarius,vt conſtituatur,quæ requirantur,d.161.

Plures venditiones quando factæ cenſeantur in eodem contractu,dec.195.

Pluralitas,& diuiduitas contractuum ex quibus inferatur,d.dec.195.

Contractus venditionis in quo confertur in tertium declaratio pretij,eo non declarantur reſoluitur,nec eſt facienda alterius periti electio,dec.567.

Si quis dixerit [tolle iſtas pecunias] contractus qualis eſſe dicatur,dec.692.

Cauſa noua ſuperueniens in contractu quando liberet ab obligatione adimplendi,dec.769.

Creditor.

Fructus perceptos ex bonis debitoris imputat in creditum,dec.117.

Ex Chirographo anterior,an præferatur inſtrumentariis in concurſu, dec.135.

Immiſſus ex Saluiano,vt eiiciatur à detractione quid requiratur,dec.404.

Et ſi fecit melioramenta,an fructus eorum imputet in creditum, ibid.

Creditor anterior volens gerere contra poſteriores poſſeſſores bonorum debitoris,an debeat agere aduerſus vltimum ad euitandum circulum,dec.514.

Satisfactio in bonis debitoris poteſt fieri in corpore plus valente , quod non capit commodam diſtractionem ad partes,& illius reſiduum eſt tradendum debitori ,dec.683.

Hæres efficitur creditor defuncti mediante ſolutione æris alieni,& ſibi ſoluere poteſt ex adiudicatione bonorum,etiam ſtabilium, dec.751.

Potior in concurſu,qui eſt prior in tempore, d.810.

Et quando creditor eſt conditionalis,à quo tempore ſit metienda anterioritas,ibid.

Et directus dominus pro canone an habeat prælationem,ibid.

Partem ſui crediti recipere compelli non poteſt,ſi totum non offeratur,dec.840.

Etiam in credito Cenſus,ibid.

Soluere anterioribus promittens,ſoluendo poſterioribus non liberatur ab anterioribus,quibus ex pacto ius quæſitum fuit, dec.841.

Cumulatio.

Petitorij cum poſſeſſorio an poſſit fieri vigore clauſulæ[arbitrio]in commiſſione appoſitæ,dec.57.

D A M N A.

Promiſſio pro damnis & intereſſe non committitur ante moram , dec.673.

Non datur hypotheca,ibid.

Nec actio negotiorum geſtorum,ibid.

Datio in ſolutum.

Facta pro maiori quantitate,quam ſit debitum an corruat in totum,dec.621.

Et ex falſitate cauſæ,d.dec.621.

Decima.

Ex prędiis nouiter ad culturam redactis an pertineat ad Parochum, vel ad Epiſcopum, dec.454.

Et in hac decimarum materia, quid ſit attendendum, ibidem.

Debentur Eccleſiæ Parochiali priuatiuè quo ad Epiſcopum, etiam ſi Eccleſia deinde eſſe deſinat Parochialis, dec.640.

Laici ſunt incapaces decimarum, & pro eorum capacitate quid requiratur, dec.694.

PP. Societatis Ieſu ſunt exempti ex priuilegio à ſolutione decimarum, dec. 795.

Non obſtante centenaria in contrarium poſſeſſione, ibidem.

Immemorabilis in iure decimandi quid operetur, ib.

An ſuffragetur laicis cõtra Eccleſiaſticos, & an ij poſſint vnquam acquirere facultatem iſtam decimandi, ibidem.

Priuilegium decimandi extenditur etiam ad decimas debitas de iure ſpeciali, dec.807.

Decanus.

Decanus dicitur caput Capituli, & in eo habet quandam iuriſdictionem quando non habet Capitulum Archidiaconum, vel Archipreſbyterum, dec.191.

Declaratoria.

Ob non paritionem quando veniat concedenda contra inobedientem, dec.16.

Et quid vbi non paritio allegatur propter potentiam laicorum, d. dec.16.

Vt committatur eſt probanda non paritio, dec.10.

Debet dari tamen aliquis actus poſitiuus paritionis, ibidem.

Datur ob non paritionem mandatis, & rei iudicatæ, dec.177.

Requiſita, vt ſit locus, vide dec.179.

Quando, & quomodò relaxanda, dec.494. & 592.651. & dec.813.

Datur in cauſa etiam profana ſolutionum, dec. 680.

Paritio, vt euitetur declaratoria quomodò facienda, dec.893.

Decretum.

Iudicis in contractu minorum, & mulierum quandò non teneat, dec.714.

Verbo *minor*, verbo *ſtatutum*.

Delegatus.

Iuriſdictio delegati expirat per ſententiam ſiuè iuſtam, ſiuè iniuſtam, dec.131.

Verbo *Iudex*.

Depoſitarius, Depoſitum.

Conuenitur via executiua, dec.217

Dominium pecuniarum quandò tranſeat in creditores, dec 265.

Ad fauorem Eccleſiæ ſub reſeruatione beneplaciti illius periculum, an cedat damno Eccleſiæ, dec.255.

Depoſitum eſſe debet liberum, & ſine conditionibus, dec.744.

Deſcendentia.

Deſcendentia ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicommiſſo, an probetur ex libro familiari patris, & aliis adminiculis, dec.244.

Deſertio.

Euitanda quantum fieri poteſt, dec.56.

Non committitur ex lapſu modici temporis vnius diei, ibid.

Diſtributiones.

Canonicis abſentibus non debentur etiam non obſtante cõtraria Canonicorum diſpoſitione, dec.153.

Quandò accreſcant aliis participantibus vno deficiente, dec.504.

Dolus.

Ceſſante dolo quando non debeantur damna, & intereſſe, dec.215,

Dolus ex quibus excludatur, ibid.

Dominium.

Ex quibus iuſtificetur, quando incidenter proponitur, agente nempè domino directo ad deuolutionem, vel ad effectum ſolutionis Canonis, dec.153.

Pecuniarum depoſitarum quandò tranſeat in creditorem, dec.255.

Verbo *depoſitum*.

Dominium an probetur ex inueſtituris conceſſis emphyteuſis, & quid concurrentibus adminiculis, dec.342.

Dominus.

Dominus directus propria authoritate an poſſit capere poſſeſſionem rei emphyteuticæ, dec.171.

Dominus directus in alienatione neceſſaria emphyteuſis non eſt requirendus, dec.506.

Donatio.

Non impleta cauſæ finali donationis, remanet nulla donatio, dec.119.

Secus ſi cauſa ſit impulſiua, ibid.

Cauſa matrimonij an dicatur finalis, vel tantum impulſiua, ibid. & dec.392.

Alienatione prohibita patri, & deſcendentibus ad commodum donationis vocatis, ex contrauentione facta à patre non infertur præiudicium filiis, qui capiunt, dec.404.

Et quid quando non erant de tempore alienationis concepti, d. dec.404.

Facta ex cauſa certi, & determinati matrimonij non poteſt à viro, & ſocero reuocari in præiudicium coniugis, niſi conſentiat, etiam ſi ea abſente ſit facta dummodò Notario pro ea ſtipulante, dec.515.

Donatio conditionalis, an poſſit reuocari, dec.568.

Pendente conditione an dicatur perfecta, ibid.

Purificata conditione, an retrotrahatur ad diem ſtipulationis, ibidem.

Inter viuos an dicatur non obſtante mortis mentione, dec 664.

Vt dicatur cauſa mortis facta quid requiratur, ibid.

In donatione qui ſe fundat debet eam exhibere cum ſua ſolemnitate extrinſeca, dec. 687.

Donatio facta non ſeruatis ſolemnitatibus ſtatuti eſt inualida, dec.745.

Pacta, & conditiones quando poſſint apponi poſt perfectam donationem, dec.801.

Donatio ex cauſa matrimonij non eget inſinuatione, dec.877.

Ex quibus donatio probetur, & ex quibus excludatur, dec.885. & vide dec. 692.

Dos.

Actio quæritur pro dote etiam abſente muliere ſtipulata, dec.77.

In dote vir non poteſt facere vxori præiudicium, ibid.

Conſtituta à patruo adminiſtratore bonorum neptis non præſumitur animo donandi, dec.113.

Etiam ſi dixerit dotari de ſuo, ibid.

Dos imputatur in legitimam ſiuè data ſit in pecunia, ſiuè in iocalibus, dec.248.

Dotare filias eſt onus paternum, dec. 249.

Et hoc onus inhæret eius bonis, & tranſit ad quoſcumq;

poſſeſſores ac ſi fuiſſent bona præcisè obligata, ib.
Ex cauſa dotis bona fideicommiſſo ſubiecta alienari non poſſunt, quandò fuit in ſpecie prohibita alienatio ea cauſa etiam dotis, dec. 565.
Legata à fratre ſorori, an cenſeatur animo compenſandi cum legato à patre facto, deciſ. 170.
Quando frater eſt hæres patris, & dec. 176.
Data primo viro præſumitur conſtituta etiam pro ſecundo viro etiam ad effectum taxandi lucrum dotis, niſi aliud ſit conuentum aut contractum matrimonium, ſecus poſt contractum, dec. 587. 345.
Taxatio dotis quomodo, & quibus conſideratis ſit facienda, dec, 193.
Et an vltra legitimam, ibid.
Pro dote bona fideicommiſſo ſubiecta, an ſint hypothecata, dec. 333.
Conſtante matrimonio augeri an poſſit dos, dec. 345.
Dos conſiſtens in pecunia in fundum quando conuerti poſſit, dec. 358.
Dos confeſſata, an habeat priuilegia hypothecæ contra alios creditores, dec. 419. & 652. 718.
Dos à matre data nepti, an imputetur in legitimam nepotum, dec. 433.
Dotis conſtitutio quod fuerit ſimulatè, & ad pompam facta in ſumma insgna quomodò probetur, deciſ. 485. & 708. & non præiudicat creditoribus, dec. 555.
Facta primo, an ſecundo viro præſumatur ſi à principio nihil ſit dictum, & ſi conſtante matrimonio fuerit facta eius declaratio, vel ex fructuum ſolutione deducatur, dec. 493.
Dos data in fundo æſtimato, dos eſſe dicitur in pecunia, & ſoluto matrimonio remanet fundus viri, aut eius hæredum, dec. 517.
Facta ſecundo viro conſtitutio præſumitur adæquare ſummam primo iam conſtitutam, dec. 527.
Pecunia data pro dote viro tranſit in eius plenum dominium, & vxori ſupereſt tantum actio, dec. 531.
Frater promittens dotem pro ſurore cenſetur promittere, vt hæres patris cum beneficio legis, & inuentarij, & non tenetur de proprio, ideò mandatum contra ipſum eſt nullum, dec. 551.
Patruus dotare in ſubſidium an teneatur filiam fratris, dec. 671.
Alienari bona ſubiecta fideicommiſſo poſſunt pro dote, dec 671.
In conſtituenda dote filiarum illegitimarum quid ſit ſpectandum, ibid.
In dotis reſtitutione maritus non habet priuilegium, vt non teneatur, niſi in quantum facere poteſt, quãdo ob ſæuitiam ipſius ſit thori ſeparatio, dec. 672.
Dos deducitur ex fideicommiſſo etiam quando extant bona libera, ſi ea ſint litibus inuoluta, vel obnoxia creditoribus anterioribus, dec 683.
Poteſt aſſignari in corpore plus valente quando commodà non reciperet diuiſionem, cum deindè reſiduum ſit inueſtiendum pro fideicomm. dec. 683.
Confeſſio dotis ex quibus ſimulata arguatur, dec 718.
Fundus ex quibus dotalis conſtituatur, dec. 792.
Vſusfructus formalis in dotem quando poſſit dari, & ſoluto matrimonio an fructus percepti ſint reſtituendi vxori, dec 843.
Et quid quando non formalis eſt conſtitutus vſusfructus, ſed commoditas percipiendi fructus vel fructus ipſi in dotem dantur, dec. 843.
Dos congrua an debeat eſſe legitimæ æqualis, deciſ. 866.
Dos deducitur ex fideicommiſſo, quamuis teſtator prohibuerit deduci, ſiuè fideicommiſſum ſit vniuerſale, ſiuè particulare, dec. 884.

ECCLESIA.

Eccleſiam eſſe collegiatam ex quibus probetur, deciſ. 87.
Eccleſiæ inferiores non poſſunt pulſare campanas in die Sabbati Sancti ante Eccleſiam Cathedralem, dec. 109.

Electio.

Canonice electus quis cenſeatur, dec. 184.
Et an ab electione detur appellatio, ibid.
Vide verbo *appellatio.*
Electa quando dicatur induſtria perſonæ, vide dec. 393.
Et quando poſſit procedere electus ex arbitrio, ibid.
Ius eligendi, an cedi poſſit, ibid.
Electio pendente lite facta quando non ſit attentata, dec. 591.
Electio ſi ſit remiſſa in aliqua perſona nominandi ad fideicommiſſum, ſi perſona illa non eligat ad quem facultas deuoluta dicatur, dec. 761.

Emphyteuſis.

Bona emphyteotica, an veniant in obligatione bonorum contracta à primo acquirente, deciſ. 86.
Eccleſia finita emphyteuſi tenetur probare identitatem bonorum, dec. 167.
Vt caducitas euitetur omnis eſt adhibenda interprætatio, dec. 524.
Emphyteuta poteſt compelli manutenere, & meliorare iuxta pacta inueſtituræ, dec. 356.
Alienata re emphyteutica, an poſſit conueniri emphyteuta pro pactis, ibid.
Conſenſus directi domini, an ſit neceſſarius in permutatione, dec. 356.
Conceſſio ad tertiam generationem quandò compræhendat pronepotes, ita vt primus non faciat generationem, dec. 420. & 454.
Agens ad deuolutionem dominus directus ob lineam finitam, ipſe tenetur probare, dec. 506.
Idem quando propter pacta non ſeruata, ibid.
Conceſſa alicui & hæredibus tranſit etiam ad extraneos licet ſit Eccleſiaſtica, ibid.
Conſenſus domini non eſt neceſſarius in alienatione neceſſaria, ibid.
Emphyteuſis renouatio, an ſit facienda anguſtis lineæ finits, dec. 532.
Quomodo contractus emphyteoticus diſtinguatur à contractu cenſuali, dec. 545.
Quando renouanda proximioribus, & quid exiſtente conſuetudine, dec. 554.
Vigore clauſulæ ad habendum &c. an ſit tranſitoria ad extraneos, dec. 583.
Renouatio cenſetur ſemper facta habita ratione ad primam inueſtituram, d. dec. 583.
Alienari nequit in Eccleſiam, vel pium locum, ibid.
Purgatio moræ quando concedatur emphyteutæ, vt euitetur caducitas, dec. 684.
Alienari in Eccleſiam poteſt tantum ad effectum vendendi intra annum in perſonas morituras, deciſ. 649.
Primus acquirens, an poſſit alienare in prǫiudicium vocatorum, deciſ. 699
In generali inſtitutione hæredum, an veniant bona emphyteutica, ibid.
Alienatio non inducit caducitatem quandò illa fit ex cauſa neceſſaria, dec. 871.

Item

Item quando eſt reſeruatum ius domini directi etiam ſi fuerit deuentum ad traditionem, ibid.

Emphyteuſis quæ tranſit à perſona laica in Eccleſiam iam effectam dominam non amittit ſuam naturam, & ideò eſt regulanda iuxta terminos emphyteuſis laicalis, dec. 872.

Et idem pro ſubrogatis, ibid.

Caducitas ob alienationem euitetur per recuperationem, & aliis cauſis, dec. 883.

Emptio.

Facta de pecunia aliena quæritur in dominio emptori, dec. 103.

Etiam quod emat melior ex pecuniis viri etiam ad effectum excludendi creditores viri, ibid.

Emptor ratione hypothecæ agit ad damna, & intereſſe contra venditorem, qui bona ſubiecta hypothecis creditorum vendidit, dec. 291.

Emptor an debet eſſe ſolicitus de inueſtimento faciendo prætij, dec. 459.

Emptio quando eſt facta pro prætio à peritis electis declarando, ſi periti nolint æſtimare, an reſoluatur contractus, dec 605.

Enunciatiuæ in antiquis an probent, dec. 148.

Epiſcopus.

An poſſit cenſus, & diſtributiones à regularibus petere pro Eccleſia vnita monaſterio regularium, etiam ſi Eccleſia vnita ſit parochialis, dec 8.

Nec poteſt Epiſcopus conſtitui in quaſi poſſeſſione ex facto Rectoris eiuſdem Eccleſię ad pręiudicium regularium, ibid.

Beneficia conſanguineis conferre non poteſt ex Bulla Pij Quinti, dec 82.

Viſitandi ius limitatum ad certum tempus an poſſit cõtra Epiſcopum præſcribi per immemorabilem, dec. 101.

Epiſcopus titulatus an compræhendatur in diſpoſitione Statuti capitularis diſponentis, vt Canonicus promotus ad Epiſcopatum teneatur dimittere bona canonic. d. 151.

Epiſcopus an poſſit ſtatuere in pertinentibus ad regimen bonorum Eccleſiæ, dec. 190.

Epiſcopus in beneficio Parochiali de iure patronatus laicorum, an teneatur, aut poſſit facere concurſum, & inſtitutio quando ad eum ſpectet, dec. 198.

Epiſcopus an poſſit priuatiuè quo ad Principes ſeculares prætendere contra laicos adminiſtratores bonorum piorum locorum redditionem coram ipſo rationem fieri, dec. 473.

Epiſcopus habet ius eligendi concionatorem priuatiuè etiam quo ad Parochos, dec. 598.

Epiſcopi munus eſt prædicare populo verbũ Dei, ibi.

Poteſt Epiſcopus erigere Pænitentiarium in Eccleſia Cathedrali, dec. 743.

Epiſcopo & Capitulo data facultate prouidendi an cenſeatur etiam data facultas Capitulo inſtituendi, vel an facultas ſolùm data Epiſcopo, Capitulo verò præſentandi, dec. 829.

Non poteſt erigere Capellaniam in titulum inuitis patronis, dec. 852.

Eques Hieroſolymitanus.

Parochus effectus Eques Hieroſolymitanus amittit Eccleſiam Parochialem, quia efficitur regularis, d. 203.

Vt commendam Prioralem capiat eſſe debet magis Antianus, & vlterius Originarius illius Prioratus, d. 225.

Eques Hieroſolymitanus non afficitur Conſtitutionibus Principis ſecularis, deciſ. 395.

Et in ſpecie Regis Luſitaniæ arcentibus foreoſes à commendis, ibid.

Non poteſt ad nouam admitti commendam quando eſt de alia prouiſus, dec. 643.

Magnus Magiſter Equitum Sabaudiæ non poteſt concedere expectatiuas ad commendas, dec. 845.

Nec minus prouiſionem vni factam de commenda alteri tradere, ibidem.

Euictio.

Emptor ratione hypothecæ agit ad damna, & intereſſe contra venditorem, qui bona promiſit libera, vbi talia non reperiuntur, dec. 291.

Euictio non debetur ex eo quod ex Saluiano emptor paſſus ſit abdicationem rerum venditarum, deciſ. 317. & dec. 696.

Examen.

Non eſt prætermittendum in beneficio Parochiali etiam ſi ſit idoneus prouiſus in forma dignũ, dec. 71.

Niſi prouiſus paulò antè fuiſſet examinatus, & repertus idoneus, ibid.

Excommunicatus.

Efficitur Clericus habens recurſum ad Iudices Laicos, dec. 136.

Et redditur incapax beneficiis Eccleſiaſticis, ibid.

Abſolutus ab excommunicatione in vim Bullæ Cruciatæ, an obtineat plenam abſolutionem etiam pro foro externo, dec. 136.

Abſolutio ad cautelam cum reincidentia arbitrio quandò ſit concedenda, vel magis pronunciandum ſuper nullitate excommunicationis, dec. 166.

Excõmunicatus non facit ſuos fructus beneficij, d. 542.

Nec beneficij, aut diſtributionum, dec. 549.

Etiam quod inſeruierit Eccleſiæ, dec. 549.

Valida eſt excommunicatio ſine citatione ex decreto per contradictas, ibid.

Executio.

Relata abſque intimatione in vim decreti niſi ad primam quandò nulla, dec. 11.

Executor.

Litterarum Apoſtolicarum non poteſt procedere non citato poſſeſſore, & ſine iuſtificatione earumdem litterarum, dec. 121. & 729.

Quandò poſſit procedere extraiudicialiter etiam ſpreta partis comparitione, dec. 418.

Executor litterarum Apoſtolicarũ prouiſionis vigore ſubrogationis poteſt procedere extraiudicialiter, d. 438.

Et quid quandò pars proteſtatur ad non procedi ſine citatione, & quandò eſt quis legitimus cõtradictor, d. 438.

Executor teſtamentarius quandò non poteſt mandata in teſtamento ad finem producere quomodò ſe debeat gerere, dec. 456.

An poſſit declarare, ſupplere mentem teſtatoris, ibid.

Exhibitio.

Proceſſũ exhibere parti quãdò quis poſſit cõpelli, d. 58.

Librum exhibere quis non tenetur niſi probetur ex aduerſo de eius exiſtentia penes ipſum, dec. 569.

Et quid in tutore, & eius hærede, ibid.

Et vt exhibitio ſit concedenda requiſita, dec. 709.

Expenſæ.

Expenſæ litis in cauſa Communitatis, quando ex pecuniis Communitatis ſint faciendæ, dec 48.

Litis quandò ſint reficiendæ ab eo qui ceſſit lite agnoſcendo bonam fidem, dec. 261.

Extraiudicialiter.

Ex actibus extraiudicialibus non committuntur attentata, & quando, deciſ. 691.

FALSITAS.

Notario aſſerenti falſum inſtrumentum confeciſſe non creditur,dec.209.

Falſitas ex quibus coniecturis deducatur,ibid.

Et quandò Notarius fuiſſet criminaliter condemnatus,ib.

Falſitas cauſæ quid in contractibus operetur,dec.603.

Scripturam eſſe falſificatam ex quibus probetur, d. 635.

Familiaritas.

Vt aſſequi poſſit quis tanquam familiaris Canonicatum quid requiratur,dec.286.

In Beneficialibus ex quibus deducatur,dec.896.

Fideiuſſor.

Præſtitus pro officiali ſecundi anni nõ tenetur pro reſiduis officij primi anni in quibus in ſecundo officio principalis potuit renouari, vel conſiderari debitor ob repræſentationem duplicis perſonæ quã inducit diſtinctè ipſe principalis,dec.783.& deciſ. 820.

Folium.

Ex ſubſcriptione folij albi,an oriatur obligatio,d.90.

Forenſis.

Qui domicilium contraxit in loco non comprehenditur per ſtatutum de ſoluenda gabella per forenſes, dec.193.

Vt domicilium contrahatur per forenſem quid requiratur,d.dec.193.

Frater.

Pauper an debeat ali à fratre diuite, & de requiſitis, dec.497.

Promittens dotem pro ſorore cenſetur habuiſſe animum compenſandi cum dote à patre relicta dum ipſe frater eſt hæres,dec.551.

Fructus.

Rei prohibitę alienari non ſunt excludendi à generali hypotheca facta ad fauorem creditorum,dec.21.

Fructus in creditum imputantur,d.113.& d.117.

Subtracti emphyteutæ aut colono an poſſint vindicari actione furti,& quid ab vſufructuario, dec.165.

Cenſus vitalitij debentur ante oppoſitionem factam eius nullitatis,etiam ab Eccleſia,dec.267.

Imputantur in detractiones à die purificati fideicommiſſi percepti,dec.312 & dec.378.

Debentur à die motæ litis etiam ſi petiti non fuerint, dec.330.

Quandò debeãtur à die fideicommiſſi purificati,non à die motæ litis,dec.366.

Recompenſatiui quandò debeantur abſque mora ab emptore,& de eorum taxatione,dec.401.

Fructuum perceptio,& eorum quantitas quomodo liquidetur,dec.483.& 509.660.661.766.

Inexacti Beneficij, vel Decimæ an,& quando mortuo Rectore tranſeant ad illius hæredes, vel magis ad ſucceſſorem in Beneficio,dec.503.

Taxantur in dote ad rationem quinque pro centenario,& non in plus, & de interpretatione ſtatuti in maiori ſumma declarantis,dec.537.

Non debentur niſi à die motæ litis,dec.585.

Fallit quandò petuntur non vti debiti acceſſoriè, ſed principaliter,d.dec 585.& 663. & vbicunque poſſeſſor eſt in mala fide,item quando fructus nõ ſunt conſumpti, ſed extant,item quando poſſeſſor fuit locupletior effectus ex illorum diſtractione,d.dec. 663.

In ſpolio non fit eorum condemnatio, niſi à die litis conteſtatæ,niſi violentum ſit ſpolium,& cum mala fide,dec.687.

Fructus dotis an poſſint in pactum deduci vt debeantur ad rationem octo pro centenario,dec.886.

Furor.

Quomodo probetur, & qualis eſſe debeat vt præſtet impedimentum,dec.772.

GABELLA.

Soluenda à forenſe vigore ſtatuti, non eſt ſoluenda à forenſe,qui contraxit in loco domicilium, deciſ. 193.

Soluenda ab hæredibus, non habet locum contra filium,& deſcendentes hæredes,ibid.

Gratia.

Ad iuſtificandam gratiam in Beneficio ex ſubrogatione per obitum litigantis requiſita enumerantur, dec.73.& 365.

Ad coadiutoriæ gratiam impetratam iuſtificationem multa deducuntur,dec.74.

In gratia ſi neutri quid ſit probandum ab eo qui innititur in ea dec.147.

Gratia vim obtinet non à die ſignaturæ,ſed datæ,dec. 281.

Et data facit,vt dicatur eſſe in rerum natura & incipiat operari,& d.dec. 281.

Motu proprio facta,non indiget iuſtificatione, niſi probetur defectus intentionis Principis, qui defectus eſt probandus ab impugnante gratiam, deciſ. 318.

Qui gratiam prius obtinuit in prouiſionibus præferendus eſt, dec.688.

Falſa narratio in impetratione ſecundæ penſionis dum de prima non fuit expreſſa vera quantitas an vitiet gratiam ſecundæ, dec.804.

Narratiua eſt in gratia verificanda etiam ſi contineat clauſulam [motu proprio] vel quod adſit clauſula [quid nõ poſſit dari de obreptione,vel ſubreptione] dec.817.

Et quando narratiua regulariter egeat iuſtificatione, dec.838.

HÆREDITAS.

Aditio probatur confeſſione adire valentis,deciſ.247.

Repudiatio ſub conditione perindè eſt, ac ſi non ſit repudiata non purificata conditione, ibid.

Verbis inducitur aditio,& quæ eſſe debeant,dec.280.

Repudiatio aditæ hæreditatis valet præiudicium adeuntis,ſed non tertij,ibid.

Hæreditas,quæ fuit agnita ex capite non competenti, an repudiata cenſeatur ex capite competente,dec. 551.

Vt quando aditur ex contractu, ibid.

Defertur hæreditas quandoque diuerſimodè, & hæres duplicem hominem repræſentat, dec.828.

Aditio non præſumitur etiam paternæ, aut maternæ hæreditatis, dec.857.

Ex quibus actibus inferatur,dec.888.

HÆRES.

Acquirendo mortuo teſtatore,vel authore, an præſumatur acquiſiuiſſe ex rebus, & pecuniis defuncti, d.112.

Appellatione hæredum, an veniant hæredes bonorum,vel ſolum ſanguinis,dec.145.

Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è contra quando cadat à commodo inſtitutionis, deciſ. 491.

Inſtitutus poſt mortem vſusfructuarij cenſetur purè, & liberè inſtitutus, & tranſmittit hæreditatem decedendo ante vſufructuarium, dec. 505.

Repudiaſſe

Repudiaſſe ex capite vno quando dicatur, ſi ex alio capite adit, dec.552.& 566.
Commodum non poteſt aſſequi, niſi adimpleta prius conditione ſub qua eſt vocatus, ibid.
Habet retentionem pro ſolutione æris alieni teſtatoris, dec.711.
Creditor ſi eſt defunćto, an poſſit ſibi adiudicare bona in ſolutum, dec.711.
Facultas data hęredi à teſtatore adimendi legata quouſque vixerit, quomodò intelligatur, dec.747.
Reddere tenetur rationem de bonis inuentariatis, nec non de fructibus perceptis vti debitis creditoribus dec.796.
Hæres cum beneficio inuentarij poteſt tranſigere ſuper lite, dummodò bona agat fide, dec 858.

Hereſis.

Propter Hęreſim amittit Clericus omnia beneficia, dec.252.
Beneficium à Papa collatum deuoluta ob hæreſim ab alio incurſam ex ſententia declaratoria, an debeatur impetranti, ſi verè ſententia lata tunc non fuit, ſed ex poſt, dec.252.

Hypotheca.

Quæ competit cedenti an competat ceſſionario, deciſ.2.
Habens ſpecialem hypothecam, an poſſit agere ex generali non excuſſa ſpeciali, dec.27.
Et quid fauore dotis, ibid.
Et quomodò dicatur conſtare de ſpeciali, & generali item hypotheca ad d. effectum, ibid.
Per ſolutionem quandò hypotheca non extinguatur, d.77.
Hypotheca an competat legatario in omnibus bonis defuncti, & qua via agat, dec.104.
Datur hypotheca pro penſione, dec.478.
Præſcriptio hypothecæ à quo tempore incipiat, deciſ.487.
Solutione non extinguitur vbi fuerunt reſeruata iura, dec.616.
Per Ceſſionem paſſiuè quandò tranſeat hypotheca in Ceſſionarium, dec.617.
Pro facto promiſſo alias ad damna &c. ante moram non contrahitur hypotheca, dec 673.
Hypotheca competit domino directo pro canone cum priuilegio prælationis, dec.810.
Præſumitur ſpatio decem annorum concurrentibus neceſſariis requiſitis ad præſcribendum, dec.811.

IDENTITAS.

Quomodò probetur, dec.80. deciſ. 262.316.327.548. & 609.
Verificata in duobus confinibus remanet probata in aliis, non concurrentibus in contrarium adminiculis, d.134.
Probatur ex libro familiari teſtatoris benè retento ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicomm. d. 244.
In antiquis quomodò probetur, dec.294.& 341.
Per diuiſionem factam inter fratres an probetur identitas pro bonis paternis, dec.383.& 396.
Excluditur probatio identitatis ex deductis, dec.415.
Ex teſtibus, & per quas demonſtrationes confinium qualiter probetur, dec.600.
In materia identitatis, an confine, & confinatum, & terminus terminans, & terminus terminatus ſint idem, dec.6 5

PP. Societatis Ieſu.

An ſint exempti ex priuilegio à ſolutione decimarum etiam contra poſſidentis decimandi ius, & munitos præſcriptione centenaria, dec.795.

Immemorabilis.

An ſuffragetur contra Epiſcopum in iure viſitandi, dec.101.
Quid operetur in iure decimandi, dec.795.
Et an operetur contra Eccleſiam, ibid.

Implementum.

Ratione non implementi, an liceat à pactis recedere, d.351.

Indebiti.

Actio repetitionis indebiti quando competat; deciſ.26.

Indultum.

Vniuerſitatis Louanij nominandi Clericos ad quæcūque Beneficia etiam in menſe Papæ vacantia quomodò intelligatur, dec.139.

Inhibitio.

Rotæ Romanæ ſiue iuſta, ſiuè iniuſta non ſpernenda, d.241.

Inſignia.

De eorum vſu, & quatenus ad probandam nobilitatem inſeruiant, dec. 164.

Inſtrumentum.

Corroſio inſtrumenti ex antiquitate quid operatur contra inſtrumentum, ſi tamen ex verbis præcedentibus, & ſubſequentibus poſſit commodam recipere cognitionem, & declarationem, an ſit attendendum, dec.53.
Fides Notarij, non facta totius exhibitione, an ſit attendenda, dec.137.
Quando eſſe dicatur in forma probanti. dec.572.

Intereſſe.

Stipulatio pro damnis, & intereſſe, an ante moram committatur, dec.673.
Actione negotiorum geſtorum, an poſſit peti intereſſe, ibid.

Inuentarium.

Deſcriptio in inuentarium non obeſt hæredi, quando docetur de errore, dec.858.

Inueſtitura.

Ab antiquis inueſtituris non eſt recedendum nec receſſum cenſetur, niſi conſtet euidenter, maximè vbi nouæ inueſtituræ ſunt ad præcedentes, & antiquas relatiuæ, dec.150.
Et quandò antiquis factum dicatur præiudicium, dec. 323.
In ſecunda inueſtitura cenſentur repetitæ conditiones, & pacta primæ, dec.571.
Et ſecunda non debet recipi niſi iuxta primam, dec. 638.

Inueſtimentum.

Quandò eſt inter emptorem, & venditorem conuentum, non debet emptor eſſe de eo ſolicitus, dec iſ. 459.

Inquiſitionis Sancta Officium.

Non communicat acta ſui Tribunalis, dec.178.

Iudex.

Poſt allegatam ſuſpicionem quicquid agit nulliter agit. dec 201. & dec.562.
Et quæ cauſæ ſint attendendæ in ſuſpicione, d. deciſ. 562.
Appellationis cognoſcit de omnibus articulis, quando ab vno ad eum eſt deuoluta iuriſdictio partibus etiam tacitè conſentientibus, deciſ. 473.

Iudicium.

Iudiciū vniuerſale facit ſilere particulare ob præiudi-

cium ex particulare in vniuerſale,dec.451.
Quale verò dicatur particulare , & quale vniuerſale, ibidem.
Duo particularia iudicia quomodò inſimul poſſint pertractari, ibid.

Iuriſdictio.

Delegata expirat per ſententiam ſiuè iuſtam , ſiue iniuſtam, dec.131.
Conceſſa inferiori nunquam priuatiuè, ſed ſolum cumulatiue quo ad Ordinarium conceſſa cenſetur,& quando non procedat ,dec.152.
Iuriſdictio Auditoris Cameræ per mortem Pontificis an ceſſet, dec.157.
Conceſſa iuriſdictione cenſetur omnis conceſſa poteſtas neceſſaria pro exercitio eiuſdem iuriſdictionis,quia poteſtas eſſe cenſetur connexa , & vnita ipſi iuriſdictioni , dec.610.
Commiſſa cauſa ſuper iudicio iactationis , an cenſeatur demandata iuriſdictio ſuper petitorio,& negotio principali,dec.745.

Ius.

Iura,& credita an veniant appellatione bonorum,deciſ.586.
Ius offerendi datur quilibet poſſeſſori , etiam hæredi debitoris cum beneficio legis, & inuentarij quandò is eſt creditor, dec. 834.
Et creditor tenetur cedere iura venienti ex dicto remedio dummodò non retorqueantur contra ipſum,dec.834.
Non tenetur cauere de reſtituendo creditoribus potioribus, & anterioribus , d.dec.834.

Ius Patronatus.

Beneficium à Sede Apoſtolica tanquam liberũ obtineri nequit,ſi eſt de iurepatronatus laicorum,dec.4.
Quomodo probetur inter perſonas priuatas,dicta deciſ 4.
Non mutatur ex prouiſionibus Apoſtolicis,ibid.
Quomodo contra Patronos Beneficium dicatur libertatem acquiſiuiſſe,deciſ.36.
Pertinentia quomodò probetur,dec.45.& 60.& 220. 236.403.426.427.dec.448.& 689.
Ex negligentia patronorum in præſentando collatio non deuoluit ad Papam, ſed prius ad Epiſcopum, & ex quibus Patroni excuſentur,dec.59.& dec.89.
Vſurpatio quomodò probetur, dec 60.
Sui natura cenſetur hæreditarium , ſed tamen naturam mutare poteſt, dec.94.
Cauſa iuris patronatus inter laicos eſſe dicitur profana,non eccleſiaſtica, dec.102.
Vbi eſt mixtum partim laicale,& partim Eccleſiaſticũ non cadit ſub reſeruatione, & reg.9.dec.213.
Qualiter probetur cum Ordinario in perſonis in quibus cadit præſumptio vſurpationis , d.277.& 349. 354.
Et confraternitas laicorum an ſit talis,dec.407.
Præſumitur hæreditarium, dec.346.
Et qoomodo probetur, dec.750.
An poſſit mutare ſtatum , & ex quibus iſta mutatio præſumatur,d dec.346.& 750.
Contra eum qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi ius ab eo euincatur quando non remoueatur,dec. 354.
Ius præſentandi deducitur ex quaſi poſſeſſione aduerſus quam,vt in meritis dicatur conſtare de non iure,quæ debeat dari probatio,dec.385.
Maior pars vocum ſtipitis abſorbet minorem , deciſ. 394.
Præſentatio à compatrono facta præſeruat ius non præſentantis,ibid.& dec.448.
Ex conſtructione Capellæ etiam non facta reſeruatione, an iuſpatronatus acquiratur,dec.442.
Si in Eccleſia conſtruatur , an ratione ſoli acquiratur iuſpatronatus Rectori,vel Parocho, ibid.
Noua præſentatio non accumulatiua alterius an ſit prohibita Patronis,dec.443.
Inter compatronos controuertentes,quorum præſentatio ſit attendenda,dec.450.
Et à maiori parte , dec.492.& 518.
Patroni poſſunt præiudicare ſucceſſoribus quandò eſt iuſpatronatus hæreditarium,dec.491.
Fundans capellam poteſt apponere conditiones benè viſas, ſed non ex interuallo, & quando dicatur ex interuallo,dec.518.
Hæreditario in iure patronatu non admittitur is, qui repudiauit,& quandò etiam facta repudiatione admittatur,dec.539.
Præſentatio facta lite pendente, vel per modum prouiſionis non conſtituit præſentantem in quaſi poſſeſſione,dec.563.
Primus fundator gentilitij iuris patronatus poteſt præiudicare ſucceſſoribus,d.dec.563.
Eſſe gentilitium qualiter deducatur, ibid.
Ex dotatione acquiritur ; dotatio autem quanta , & qualis eſſe debeat,dec.693.
Præſentare ſe ipſum quando poſſit patronus,dec.733.
Præſentatus à principali præfertur præſentato à procuratore, dec.772.
Hæreditario in iure patronatu; repudiata hæreditate fit ſuſpenſio , donec alij ſuccedentes proximiores adeant, dec.793.
Pertinentia iuriſpatronatus quando lis non eſt cum Ordinario leuioribus probationibus comprobatur d.798
Eſſe hæreditarium,& non gentilitium probatur.ibid. & dec.870.
Ius præſentandi,& ius inſtituendi conſiderantur in iure patronatu,dec.800.
An poſſit fundator ordinare vt inſtitutio non ſpectet ad Ordinarium,& quomodo dicatur hoc volitum, dicta dec.800.
Probatur inter compatronos ex quadragenaria ſine titulo,dec.801.
Qualitas gentilitia , vel hæreditaria poteſt à Patronis immutari, ibid.
Pares quando ſunt præſentantium voces, & ſub eadẽ Data partes à Sanctiſſimo obtinuerunt derogationem an ſit locus gratificationi,dec.803.
Et quando beneficium iuriſpatronatus ſit ſacerdotale , ità vt quis actu Sacerdos eſſe debeat, ibidem.
Quaſi poſſeſſio præſentandi in iure patronatu an tranſit ad hæredes, dec.818.
Ius patronatus in familiis priuatis ex curſu temporis & præſentationibus effectum ſortitia probatur,d. 850.

L A I C I.

Datur Laicis manutentio in poſſeſſione adminiſtrationis Sacriſtiæ & rerum Eccleſiaſticarum confraternitatum,dec.632.

Laudum.

Quandò veniat reuocandum, dec.70.

Laſio

Leſio

Ad effectum reuocandæ tranſactionis, quæ & quanta eſſe debeat, deciſ. 284.

Legatus de Latere.

Non poteſt ſupprimere beneficia, neque ea vnire, d. 174.

Confirmare nequit ſtatuta correctorias iuris cõmunis, dec. 740.

Legatum.

Alimentorum quæ contineat, dec. 5.

Factum de certis corporibus quarum fructus debeant implicari pro nubendis pauperibus puellis, diminuris redditibus, dotes debent diminui, & non ſunt integraliter ſoluendæ, dec. 55.

Legatarius certæ quantitatis babet omnia bona teſtatoris bypothecata, dec. 124.

Et qua actione experiatur, ibid.

Non habet hypothecam niſi in bonis teſtatoris, & non hæredis. dec. 212.

Legata quando reuocata cenſeantur per codicillos ſecundo loco factos, quo ad legata in primis codicillis facta, dec. 257.

Legatum factum cum onere habirandi an intelligatur ad vitam legatarij, an verò in perpetuum, dec. 380.

Legatum cum onere habitandi non importat vſumfructum in vita, ſed proprietatem, & tranſit ad hæredes, dec. 408.

Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è contra quandò cadat à commodo inſtitutionis, vel legati, dec. 491.

Facultas data hæredi adimendi legata quoad naturaliter vixerit, qualiter intelligatur, dec. 747.

Pium legatum, quod dicatur, dec. 805.

Quomodò probetur, ibid.

Et Parochus an poſſit ſcribere legatum primi ad fauorem ſuæ Eccleſiæ, ibid.

Legitima.

An detrahatur ante lucrum dotis debitum ſecundo Viro, dec. 38.

Alienationes à grauato factę imputantur in legitimam. dec. 39.

Non procedit tamen niſi in alienatione facta in vita cum dominij translatione, d. dec. 39.

Legitimam poteſt grauatus ſibi eligere in aliquo corpore bonorum hæreditariorum, dec. 212.

Non poteſt detrahi ex bonis alienari prohibitis, dec. 265.

Imputantur alienata maximè inuentario non confecto, ibidem.

Prætium Officij empti à patre filio, an imputetur in legitimam, dec. 273.

Pecunia à patre pro filio ſoluta in legitimam imputatur, dec. 469.

Exceptio detractionis legitimæ non impedit immiſſionem fideicommiſſario inuentario non confecto, dec. 633.

Retentio pro legitima datur, dec. 642.

Alienata præſumuntur adæquate quantitatem legitimæ quando non fuit confectum inuentarium, dec. 707.

Vſusfructus formalis imputatur in legitimam iuxta tex. in l. hæreditatum, ff. ad l. falc. dec. 771. 877.

Etiam ſi vſufructuarius tranſcenderit terminum d. l. hæreditatum, quia eſt immutabilis, ibid.

Exceptio ſupplementi legitimę an retardet immiſſionem ſubſtituto, ibid.

De prohibita detractione legitimæ, & trebellianicæ, dec. 779.

Legitima debita filio, an confundatur cum eo quod capit filius ex diſpoſitione legis per tranſitum matris ad ſecunda vota, dec. 828.

Aucta an dicatur legitima ſi ſtatutũ diſponatur, quod non poſſit mater teſtari, vel inæqualiter diſponere in præiudicium filiorum, dec. 828.

An prius deducatur in terminis l. hac edictali, C. de ſecun. nupt. & deindè fiat diuiſio bonorum cum vittrico, dec 853.

Dos congrua, an legitimæ eſſe debeat æqualis, dec. 866.

Legitima an debeatur filio legitimato, dec. 877.

Legitimatio.

Legitimorum exiſtentia filiorum impedit legitimationem filiorum naturalium, non tamen exiſtentia tranſuerſalium, dec. 389.

Lex.

Remedium l. diffamari, C. de ingen. & manum quę requiſita expoſtulet, dec. 144.

Diſpoſitio l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. an operetur, vt maritus deducat antè legitimam filiorum ſibi ab vxore relictum, dec. 853.

Lis.

Extinguitur per mortem, & quando procedat, deciſ. 350.

Liber.

In redditione rationum liber eſt inſpiciendus, & ſententia in ea lata aliàs nulla eſt, dec. 25.

Liber adminiſtratoris eſt legaliter tenendus, dec. 52.

Libri capitulares, quando pro Capitulo probant, deciſ. 154.

Liber teſtatoris probat deſcendentium, & bonorum identitatem, quando eſt benè retentus, dec. 244.

Librorum exhibitio non eſt facienda niſi probata à petente exiſtentia plenè, & non præſumptiuè, dec. 569.

Tutelaris an præſumatur exiſtere apud hæredem tutoris, d. dec. 569.

Et ſine libro quandò tutor poſſit reddere rationẽ, ib.

Libris Hiſtoriographorum an probent, dec. 807.

Linea.

Appellatione lineæ an veniat effectiua tantum, deciſ. 66.

Fœminæ, an veniant appellatione lineæ, ibid.

Littera.

Non ſunt exequendæ poſſeſſore non citato aliàs poſſeſſio data eſt nulla, dec. 121.

Super verificatione litterarum ſuper gratia (ſi neutri) dec. 266.

Gratioſæ ſubrogationis ſunt verificandæ, & in ſpecie ſuper pendentia lites, dec. 452.

De requiſitis in iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum, dec. 467.

Locator.

Qui non præſtitit conductori ſucceſſiuam patientiam, quandò poſſit iuuari pactis contractus locationis, dec. 292.

Locans prædium cum pacto indemnitatis ab omnibus oneribus, tenetur ſeruare indemnem ab omnibus moleſtiis, dec. 319.

Succeſſor ſingularis ſtare non tenetur locationi factę ab authore, dec. 617.

Bonorum Eccleſiæ locatio vltra triennium, non valet etiam intra triennium, dec. 826.

Digitized by Google

Lucrum dotis.

Reſeruatū à ſtatuto viro an debeatur ante deductionem ſucceſſionis filiorū primi matrimonij ex diſpoſitione l.hac edictali,C.de ſecun.nupt.dec.38.

Et de legitima,ibid.

Lucrum quod ex diſpoſitio.ſtatuti Vrbis lib.1. c.131. debetur viro de bonis vxoris an debeatur per modum vſusfructus in tota dote, etiam ad præiudiciū filiorum.deciſ.308.

Lucrum dotis debetur viro ad formam ſtatuti patriæ viri, non patriæ vxoris,dec.608.

MAGISTRATVS.

Ferens Magiſtratus in iudicio ſtare, aut conueniri an poſſit, dec.700.

Mandatum.

Procuratoris quando poſſit præſumi,dec.68.

Speciale requiritur ad allegandum iudicem ſuſpectum, dec.201.

Ex iure ſuperueniente an conualidetur,dec.232.

Maioratus.

Quando diſpoſitio dignoſcatur facta ad fauorem maioris natu, dec.851.

Malafides.

Vt excludatur à poſſeſſore omnis cauſa etiam beſtialis, & temeraria attenditur,dec.687.

Et verbo *Fides bona.*

Manſiones.

Manſiones in Vrbe poſitæ ſupra porticum Scalæ ſanctæ ad quos ſpectent, dec.31.

Eius ædificij dicuntur,cuius intuitu fuerunt conſtructæ,& connexæ, dec.65.

Manutentio.

Conceditur probata poſſeſſione ex ſolo adeptionis inſtrumento,alio in poſſeſſione non exiſtente,dec. 3.& dec.14

Poſſeſſio anterior etiam in hora attenditur pro concedenda manutentione, dec.14.

Conceditur poſſeſſori, dec.64.& denegatur ei qui ſe pro ſpoliato habuit,dec.19.

An detur ex ſola iuris communis aſſiſtentia; ibidem, & dec.544.

In Beneficialibus datur etiam ex ſola poſſeſſione inſtrumentali alio in poſſeſſione non exiſtente, deciſ.43.

Nulliter data non eſt manutenibilis, & de eiuſdem nullitate,dec.121.

Ratione ciuilis tantum poſſeſſionis an detur.dec.151.

Manutentio an detur ſpoliato iuridice,deindè ex gratia Principis reſtituto aduerſus confiſcationem, & ablationem bonorum,dec.168.

Non datur eiecto per ſententiam iudicis,qui ſeruatis ſeruandis proceſſit,dec.175.

Datur in Beneficialibus immiſſio aduerſum aliū poſſeſſorem, qui nulliter fuerat immiſſus,dec.223.

Non datur ſpoliato prr ſententiam iudicis, d.236.

Datur in incorporalibus docto de poſſeſſione,& quomodo probetur, dec.242.

Competit etiam ceſſionario in incorporalibus, deciſ. 310.

Datur ei etiam qui ceſſit titulo,ſi tamen perſeuerauit in poſſeſſione etiam de facto,dec.313.

Denegatur non docto de quaſi poſſeſſione, & quid ſi de authoris doceatur quaſi poſſeſſione,dec.344.

Non datur ei,qui habuit ſe pro ſpoliato,dec.372.

Poſſeſſio ad hunc effectum quomodò probetur,deciſ. 410.& 416.

Canonicatus poſſeſſio vt ſit manutenibilis debet eſſe capta capitulariter,& quid requiratur, dec.599.

Inſtrumentalis quandò manutenibilis,ibid.

Confraternitati ſeculari datur manutentio in adminiſtratione Sacriſtiæ & rerum Eccleſia, dec.632.

Proprietario conceditur manutentio extincto vſufructu ratione ciuilis poſſeſſionis,dec.679.

Concedendum venit probata poſſeſſione , dec. 682.

In ſeruitute ducendi aquam ex quibus actibus veniat concedenda,dec.742.

Datur penſionario contra ſucceſſorem in Beneficio, dec.725.

Ex teſtibus quomodo probetur poſſeſſio ad effectum manutentionis,dec.763.

Et quid de poſſeſſione antè iuris extinctionem competentè, an proſit in nouo ſtatu rei de cuius agitur poſſeſſione.dec.763.

Mater.

Mater,quæ ad ſecundas nuptias migrauit an in ſecundum virum lucrum dotis conferat etiam ad præiudicium liberorum natorum ex primo matrimonio, dec.38.

Et verbo *lucrum dotis.*

Ad luctuoſam ſucceſſionem filij mater,& pater an admittantur indiſtinctè non facta conſideratione à quibus bona peruenerint ſiuè à linea paterna , aut materna,dec.116.& dec.218.

Tranſiens ad ſecunda vota quid amittat,dec.534.

Et quid ſi de conſenſu filiorum prioris matrimonij, ibid.& dec.603.

Non amittit quo ad vſumfructum , dec.621.

Obligans ſe pro filio in cenſu an efficaciter remaneat obligata,dec.749.

Ante redditam rationem adminiſtrationis , an poſſit petere de ſuo credito ſatisfieri,dec.551.

Matrimonium.

Celebratum coram Sacerdote, vel Parocho alieno abſque licentia Ordinarij, vel proprij Parochi nullum, & Parochus quomodo & quis dicatur, deciſ. 194.

Matrimonij cauſa donatio facta quando matrimonio non ſequuto ſit irrita,dec.229.

Matrimonium contrahere ſexagenarius an valeat,deciſ.229.

Exercitium matrimonij nequit interdici quando eſt diſputatio ſuper validitatis matrimonij exceptione à tertio propoſita,dec 400.

Matrimonium cum puella impubere valet apoſtolica diſpenſatione concurrente,dicta dec.400.

Malitia quando dicatur ſupplere ætatem , ibid.

Habilitas impuberis puellæ ex quibus arguatur ad matrimonium, ibid.

Melioramenta infra poſt verb.*Fratres minores.*

Minor.

Contractus minoris ſine ſolemnitate an iuramento confirmetur,dec.155.

Minor non poteſt facere compromiſſum ſine ſolemnitate requiſita in contractibus minorum,dec.205.

Minoris in contractu requiritur non tantum iudicis præſentia,ſed etiam decretum,dec.535.& 646.

Minor factus maior ſi tacuit per quadriennium ratificaſſe dicitur contractum,ibid.646.

Minor, nō poteſt, vt proximior adhiberi in contractu alterius minoris,dec.535.& 646.

De cauſis neceſſariis in contractu minoris,dec 646.

Quæ cauſę eſſe debent expreſſæ , nec ſufficit enunciatio, dec.737.

Solemnitas eſt adhibenda in omnibus cōtractibus in quibus

quibus minores lædi poſſunt etiam vltra expreſſos à ſtatuto, dec. 704.

PP. Minores S. Franciſci.

Ius conferendi habitum Tertiariis ſecularibus S. Frãciſci competit Fratribus Minoribus non Tertiariis regularibus, dec. 720.

An quando ſint capaces legatorum, Vide in in verbo *legatum*, & dec. 456.

Melioramenta.

Quæ ſint, & qualiter reficienda, dec. 118.

Datur retentio pro melioramentis factis & creditore immiſſo ex Saluiano in bonis debitoris, deciſ. 351.

Quid veniat in melioramentis reficiendis attendendum dec. 546.

Cedunt ſolo, & quando, ibid.

Super meliotamentis poteſt cenſus conſtitui, ibidem.

Et quid ſit æſtimandum, dec. 695.

Miſſa.

Qui celebrare tenetur, an poſſit ſeruire per ſubſtitutum, dec. 599.

Monachi.

Caſſinenſes habent Archiuium, cuius ſcripturis fides adhibenda eſt. dec. 203.

Et habent iuriſdictionem Epiſcopalem, ibid.

Metus.

Etiam ſimplex reuerentialis ſufficit ad annullandam profeſſionem, dec. 590.

Moneta.

Quando eſt in obligatione (cuius duæ ſont ſpecies, alia imaginaria, alia realis, & cuſſa) an veniat cuſſa, vel potius imaginaria, dec. 97.

Mors.

Quomodo probetur, dec. 501.

Mora.

Purgatio moræ emphyteutæ quando concedatur, vt euitet caducitatem, dec. 648.

Quando porgationi locus non ſit, dec. 769.

NEGATIVA.

Teſtes in negatiua probatione quomodò deponere debeant dec. 98.

Quibus probandi incumbat, dec. 754.

Nepotes.

Quandò veniant appellatione filiorum, dec. 228. & 460.

Nepotes ex pluribus fratribus an ſuccedant in ſtirpes, vel in capita patruo ab inteſtato defuncto, d. 570. & 631.

Et quid ex teſtamento in quo nepotes ſunt inſtituti ex diuerſis fratribus, dec. 631.

Nobilitas.

Probatio quomodò deducatur ad effectum ſuſcipiendi Habitum religionis Hieroſolymitanæ, deciſ. 164.

Et de Armis & inſignibus ad d. effectum, & eorum vſu, ibid.

Ad aſſumendum eundem babitum an obſtet exceptio maculæ fratris, aut alterius de familia, dec. 279.

Notarius.

Notario dicenti ſe falſum conſcripſiſſe, inſtrumentum an credatur in Ciuilibus, dec. 109.

Et quid quandò fuiſſet criminaliter inquiſitus & condemnatus, ibid.

In inſtrumento de quo eſt rogatus an poſſit eſſe fideiuſſor, dec. 274.

Notarius an partes debeat cognoſcere, deciſione 525.

Et ſi non exprimat ſe partes cognoſcere, deciſione 558.

Ex Notarij ſtipulatione quæritur ius abſentibus, d. 667.

Nomen debitoris.

Cedens ad quid teneatur, dec. 254.

Nominatio.

Facta nominatione perſonæ, quæ debet arbitrari, non eſt reiteranda ſi is non nominet, deciſione 393.

Nominandi ius, an poſſit cedi, ibid.

Nullitas.

Nullitatis exceptio influit in iuſtitiam, dec. 11.

Nunciatio noui Operis.

Poſt nunciationem omnia ædificia dicuntur attentata, & ſunt reuocanda, dec. 472.

Actio nunciationis quando competat, d. dec. 472.

Nuncius.

Summi Pontificis in Hiſpania potuit conferre Beneficia etiam in menſe reſeruato non excedentia valorem ſcutorum 24. dec. 156.

OBSERVANTIA.

Datur robur ſcripturæ etiam informi, & quando attendatur, dec. 40.

Seruit ad declarationem Indultorum, & priuilegiorum, dec. 154.

Quando poſſit, vel non poſſit deſeruire ad interpretationem dubiæ diſpoſitionis, dec. 825.

Oblationes.

Oblationes, quæ fiunt Sacris Imaginibus an ſpectent ad Epiſcopum, vel ad Parochum, & quando ſuper ipſas debeat obſeruari voluntas facientium dd. oblationes, dec. 257.

Obligatio.

Præſens quando dicatur accommodaſſe conſenſum obligationi ſuorum bonorum ſuper actu qui explicatur, dec. 536.

Cameralis quæ vim habeat, dec. 577.

Competit obligationis Cameralis ius pro his omnibus, quæ ab ea procedunt, dec. 874.

Optare.

Antiquior Præbendarius aliam quando in Eccleſiam præbendam poſſit optare dec. 100.

Ordinarius.

Reſignari beneficium in manibus Ordinarij non poteſt fieri, ſi ſit conferri ab ipſo non poteſt beneficium reſignatum, etiam ſi ſit Cardinalis S. R. Eccleſiæ, d. 231.

PACTVM.

Pactum redimendi eſt tranſitorium ad hæredes, dec. 104.

Papa.

In diſpenſatione ad matrimonium ad fauorem eius, qui ſacris eſt Ordinibus initiatus cum magna difficultate procedit, dec. 460.

Eſt dominus omnium bonorum Eccleſiaſticorum, & ad perficiendum contractum alienationis eorum requiritur eius conſenſus, dec. 764.

Per manus Papæ in beneficio appoſitionem, illud efficitur affectum, & Ordinarius non poteſt in illo ſe intromittere, dec. 768.

Paritio.

Declaratoria ob non paritionem quando ſit concedenda, dec. 16.

Paritio debet fieri cum reſtitutione omnium rerum in ſententia contentarum, dec. 458.

Et ad euitandam declaratoriam. dec. 738.

Parochianus.

Sine interuentu proprij Parochi matrimonium non poteſt contrahere, dec. 194.

Parochiale Beneficium conferri poteſt ſine concurſu, d. 198.

Parochus.

Per aſſumptionem ad Equeſtrem dignitatem Religionis Hieroſolymitanæ amittit beneficium Parochiale, dec. 203.

Concionatorem ius eligendi non eſt penes Parochum ſed apud Epiſcopum, dec. 598.

Parochus prædicare in ſua Eccleſia tenetur, deciſ. 598.

Parochus an poſſit ad fauorem ſuę Eccleſiæ conſcribere pium teſtamentum, dec. 805.

Pater.

Pater, & mater ſuccedunt filiis nulla habita diſtinctione patrimoniorum paternorum, vel maternorum, d. 126. 218.

Relicta filiis legitima poteſt de bonis pro libito ſuæ voluntatis diſponere ceſſante motu odij, & irrationabili, dec. 208.

In bonis filij aduentitiis, an cenſum imponere valeat, d. 748.

Tranſigere an poſſit ſuper filij bonis, deciſione 767.

Patruus.

Dotare neptes an in ſubſidium teneatur, deciſione 672.

Penſio.

Conſentiens penſioni, an poſſit opponere de eius exceſſu dec. 216.

Et quid ſi adſit clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) & cui incumbat onus probandi exceſſum, ib.

Reſeruata quando fuit ſine cauſa de conſenſu titularis cum clauſula [dummodò titularis verè ſoluat penſionem] ſi agitur contra ſucceſſorem in Beneficio debet doceri de vera ſolutione ipſius penſionis, & non ſufficit confeſſio de recepto, dec. 123.

Tranſlatio penſionis de perſona, & vita transferentis ad vitam tranſlatarij quando valeat, & præiudicium poſſit inferri titulari, deciſione 243.

Illegitimus an ſit incapax penſionis Eccleſiaſt. deciſione 278.

Penſionarius tenetur expreſſa in gratia probare, & iuſtificare, etiam ſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi quando cauſa agitur in petitorio, & contra ſucceſſorem in Beneficio, dec. 343.

Extinguitur penſio per depoſitionem habitus Clericalis, dec. 382.

Pro penſionibus decurſis, an poſſit agi contra ſucceſſorem dec. 580.

Clauſula [dummodò remaneant centum pro Rectore] in petitorio iudicio eſt iuſtificanda & quomodò, d. 587.

Reſeruatio penſionis ab infirmo facta non eſt valida, & non facta in litteris impetrationis mentione non ſuffragatur, dec. 701.

Penſio non poteſt reſeruari, quando alia in Beneficio adeſt penſio impoſita, & niſi Papæ ſpecialis fiat mentio, dec. 722. & 804.

Et quid ſi narretur antiquam penſionem eſſe minoris ſummæ an in totum corruat, vel fiat diminutio, ibid. & dec. 770.

Ad retardandam ſolutionem penſionis non eſt admittendum nouum examen, dec. 794.

Pro valoris beneficij verificatione ſufficit confeſſio titularis Beneficij, dec. 808.

Et circa probationem valoris ad dict. effectum videnda, dec. 867.

Periculum.

Rei depoſitatæ an ad depoſitarium pertineat, deciſ. 188.

Peritus.

Periti relatio quomodò ſubſtineatur, dec. 246.

Diſcrepantibus duobus tertius eſt eligendus, nec poteſt Iudex ſe intromittere, dec. 678.

Periurium.

Exceptio periurij quando obſtet ad aſſequendam Beneficij prouiſionem, dec 46.

Petitorium.

Pendẽte poſſeſſorio, vt aggredi non poſſit, eſt neceſſaria expreſſa proteſtatio, dec. 357.

Pretium.

Remiſſum in arbitrium certarum perſonarum, illis non declarantibus extinguitur, & reſoluitur contractus, dec. 719.

Poſſeſſio, & verbo Manutentio.

Probatur ex inſtrumento illius adeptionis, alio tunc in poſſeſſione non exiſtente, deciſione 3. & 544.

Anterior in horæ momento præfertur, & quomodo probetur anterioritas, dec. 14.

Immiſſio pro ſubrogatione in Beneficio non datur non probata morte, & poſſeſſione defuncti, deciſ. 174.

Ex poſſeſſione Eccleſiæ inducitur poſſeſſio omnium bonorum, & annexorum, dec. 180.

Pro obtinenda poſſeſſione Beneficij, Vide *neceſſaria*, dec. 220.

Vbi conſtat de poſſeſſore certo, actus ab alio exerciti debent reputari facti adminiſtratorio, & non iure proprio exerciti, dec. 227. 704.

Ciuilis animo retenta, quomodò per lapſum temporis amittatur, dec. 242.

In incorporalibus quaſi poſſeſſio quomodo acquiratur, ib.

Iudex nulliter procedens ſpoliat poſſeſſorem, deciſ. 288.

Sine vitio attentatorum quandò non acquiratur, d. 335.

Poſſeſſio data non ſeruatis limitibus præſcriptis eſt nulla, dec. 339.

Qualiter probetur, vt detur immiſſio ex rem. l. fin. Cod. de edi D. Adr. dec. 383.

Pactum capiendi poſſeſſionem propria anthoritate non poteſt exerceri ante liqoidationem, deciſ. 387.

Quid proſit, dec. 578.

Vigore primi decreti poſſeſſio quomodo detur, dec. 391.

Poſſeſſio ex rem. l.fin C.de ed. D.Adr.quomodò detur fideicommiſſario, dec.415.

Data alicui de bonis, quæ ſont alteri commuoia, cenſetur coocceſſa in geoere, & pro communi, dec 449.

Datur io prædio conceſſa cenſetur etiam pro ædificio in eo conſtructo, ibid.

Quomodò probetur ad effectum manutentionis, dec. 477.

Hæres lite pendente, an poſſit capere poſſeſſiooem ſine vitio attentatorum, dec.531.

Poſſeſſio iuris familiaritatis, quæ erat penes defuoctum non tranſit ad hæredes, dec. 572.

Rector an vtatur poſſeſſione anteceſſorum, deciſ. 593.

Poſſeſſio Canonicatus, vt ſit manutenibilis quomodò eſſe debeat capta, dec. 599.

Inſtrumentalis quandò non manutenibilis.ibid.

Poſſeſſio ex quibus probetur, dec. 640.

Vſusfructuarij non tranſit ad hæredes, dec.642.

Quaſi poſſeſſio quæritur ex ſolotione facta à procuratore cum mandato præſumpto, dec. 725.

Cauſa poſſidendi vniuerſalis quomodò ſuffragetur quo ad partes, dec.727.

Ad effectum manuteotionis ex quibus probetur, dec. 743.

Poſſeſſio ante rei extinctionem an proſit in nouo ſtatu rei de cuius agitur poſſeſſione, dec. 763.

Mutatio cauſæ poſſeſſionis ex oouo ſuperueniente titulo ex quibus non inducatur, dec. 773.

In materia præcedentiarum quaſi poſſeſſio attenditur, dec.779.

Poſſeſſio data cum expreſſione horæ præſumitur anterior, & quando, dec 878.

Per procuratorem ſioe mandato capi non poteſt, ibid.

Poſitio.

Poſitionibus dum procurator ſine mandato ſpeciali recuſat reſpondere eſt in cauſæ expeditione ſuperſedendum, dec.93.

Vt poſitiones admittantur ſufficit illas noo eſſe omninò impertinentes, ibid.

Ficta confeſſio ex noo reſponſione ooo admittit *Rota* ibid.

Præcedentia.

Ius præcedendi ex quibus deducatur, dec.70.

Attenditur io hac materia conſuetudo, & quaſi poſſeſſio, dec.779.

Prælatus.

Vt poſſit rem tanquam concedi ſolitam iterum concedere, dec.118.

Alienaus nulliter res Eccleſiæ poteſt reuocare, dec. 702.

In præſcriptiooe ſit detractio vitæ ipſius Prælati, ibid.

Maximè quandò is alienauit in conſanguineum quia non eſt contractus immunis à dolo, ibid.

Præſens.

Quando cooſentire dicatur cootractui, dec.536.

Præſcriptio.

Hypotheca ſpatio decem annorum præſcribitur, dec. 811.

Dummodo concurrant neceſſaria requiſita, ibid.

Probatio.

Per facti euidentiam de facili concedenda, deciſiooe 462.

Procurator.

Exceſſiſſe fioes mandati in contractu tranſactiools, quando dici non poſſit, dec. 17.

Ad renunciaodum Beneficium noodum acquiſitum deputari non poteſt, dec.260.

Deputatus cum clauſolis ampliſſimis quid facere poſſit, dec.577.

Proceſſus.

In euidentem vtilitatem Eccleſiæ oonoulla requirit dec.887.

Priuilegium.

Capellanis conceſſum, ao intelligatur de iis qui ſunt de maſſa, dec.138.

Voiuerſitatis Gymnaſio Louanien. conceſſum ſuper nomioatiooe ad Beoeficia interpretatur, deciſ. 139.

Per non vſum quando extinguatur, deciſione 830.

Profeſſio.

In religione, ſit ritè, rectéque emiſſa dicatur. dec.1.

Tacita profeſſio ex perſeuerantia io religione, deciſione 18.

Profeſſus, an poſſit dare de nullitate ſuæ profeſſionis extra clauſtra, dec.523.

Ex metu reuerentiali, an irritetur, deciſiooe 590. & 620.

Quando ratificata præſumatur ex perſeuerantia in religione, dec.628.

Proxeneta.

An teneatur ad damna, & intereſſe parti vbi dolus abeſt, dec.216.

Pupillus.

Ex facto tutoris priuari poteſt ſua poſſeſſione, deciſ. 336.

Apud matrem, magis quam apud patruum eſt alendus etiam patre cootrarium ſuadente, deciſione 812.

Quando ſit ponendus in collegio, vel monaſterio, ibid.

Puritas.

Saoguinis requiſita à ſtatuto quomodò ſit probanda, dec.368.

RATIFICATIO.

Ex quibus comprobetur, dec.347. & 615.

Er præſumatur, dec.384. & 577.

Ex ſileotio minoris effecti maioris quomodò inducatur, dec.646.

Recurſus in verbo Clericus.

Redditio rationis.

Vt fiat legitimè requiritur inſpectio librorum,& eorum ruminatio,dec.23.& 603. & ſententia aliter data ad fauorem adminiſtratoris eſt nulla, d. deciſ.23.

Semel reddita non eſt ampliùs reddenda, deciſione 469.

Regulares.

Sunt exempti ab onere canone vel contributione ſoluenda Epiſcopo, etiam ratione Eccleſiæ parochialis à Clericis poſſeſſæ, & monaſterio vnitę, dec.8.

Relatio.

Fit ad ea, quæ immediatè fuerunt diſpoſita, & non ad omnia ſuperius expreſſa,& quandò,d.41.& d. 263. 667.

Religio.

Religioſus qui eſt profeſſus ſi dicat de nullitate & reuertatur ad aliam à qua exierat, an poſſit compelli manere in ſecunda religione in qua fuit profeſſus pendente lite, vel an poſſit prima religio petere manutentionem, dec. 18.

Religio PP. S. Franciſci, an ſit incapax legatorum, & quandò, dec.456.

Religioſus Eques Hieroſolymitanus,vide ſuprà verbo *eques*,& dec.64. & 845.

Remedium.

Subſidiario remedio quando ſit locus, deciſione 695.

Remiſſoria.

Sine fumo boni iuris conceditur in prophanis, ſecus in Beneficialibus in quibus requiritur, & inſuper cautio de ſtando vni ſententiæ, deciſione 102.

In aliquibus caſibus venit deneganda,deciſione 369. 665.

Et de neceſſariis vt concedatur, dec.579.

Denegatur quando articoli ſunt irreleuantes, dec. 513. & dec. 807.

Ex quibus concedenda veniat,dec.595. 786.

Etiam iteratò, dec.656.

Quandò etiam fuerunt examinati teſtes, & publicatus eſt proceſſus,dec.676.

Penſionis cauſa dicitur profana in materia concedendæ remiſſoriæ, dec.732.

Super eiſdem articulis quando ſit concedenda de nouo, dec.881.

Reintegratio.

A Banno conceſſa à Principe etiam quo ad bona, an recuperet bona confiſcata à feudatario tanquam poſſeſſa in territorio ipſius, deciſ. 168. & deciſ. 604.

Renunciatio.

Facta à filia bonis paternis, & maternis, an operetur quòd excludatur à ſucceſſione fratris pro bonis, quæ iam erant paterna, dec.22. 62.

Valet dec.274.

Facta à Moniali ante duos menſes profeſſioni an valeat, dec.869.

An ceſſet ceſſantibus patre,& fratribus, & ſic fauore familiæ non exiſtente, ibid. & 894.

Stipulatio pro ſucceſſoribus,& hæredibus in renunciatione quomodo capiatur,dec. 894.

Repetitio indebiti.

Requiſita, vt competat huiuſmodi actio, deciſione 26. & 464.

Reſidentia.

Obtinens duo Beneficia in quo teneatur reſidere d. 122.

Quando requiratur in Beneficio, deciſione 169. & 399.

Reſignatio.

Locorum Montium quando importet remiſſionem & extinctionem hypothecarum, & quando dicatur facta tranſlatiuè, dec. 659.

Reſtitutio in integrum.

Aduerſus ſententiam in iudicatum tranſactam quomodo detur,dec.33.

Non datur contra rem iudicatam ex capite negligentiæ procuratoris, dec 361.

Retentio.

An datur ſatisfacto ex fructibus creditore, deciſione 317.

Pro anterioritate iurium quomodò concedenda,dec. 645.

Pro detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ conceditur pro parte cum fideicommiſſario, deciſ. 736.

Retractus.

Vigore pacti competens tranſit ad hæredes, deciſ. 104.

An poſſit exerceri in aliqua parte, & recuſare vſum in aliis partibus, dec. 195.

Cenſuarius præfertur omnibus in retractu fundi cenſiti, & ius tranſit in ceſſionarium, deciſione, 210.

Etiam ſi fundus propriè non vendatur, ibid.

Habet locum etiam in locatione, ibid.

Emptor cum pacto de retrouendendo eſt verus dominus, ibidem.

Conſortium ad effectum retractus quale eſſe debeat, dec.412.

Vicinus vt vti poſſit Conſtitutione Greg. XIII. ſuper retractu, quæ concurrere debeant, deciſione 4.7.& 465.

Vt competat, quæ requirantur,dec 698.

Quandò iuri retractus cenſeatur renunciatum, ibid.

Retrotractio.

An fiat in diſpoſitione conditionali à die purificatæ, conditionis ad tempus initi contractus, vel factæ diſpoſitionis, dec.568.

Reus:

In terminis l. diffamari, C. de ingen. & manu. dec. 144.

SALARIVM.

Debetur procuratori, & eius taxatio pertinet ad iu-

dicem

dicem, deciſione 108.
Et quando augeri debeat ſi labores fuerint aucti, ib. & dec.162.

Saluianum.

Eius fundamentum eſt creditum cum hypotheca, & in eo fructus iu creditum imputantur, dec.113.& 877.
Datur pro fideicommiſſo, dec.186.
De probatione extremorum, dec. 333. & 487.624, & dec.704.
Vt ejiciatur ex poſſeſſione quid requiratur, deciſione 414.
Et quid ſi meliorramenta facta ſint, ibid.

Scala ſancta.

Habet manſiones ędificatas ſuper porticu à Sixto V. quæ ſpectant ad Rectorem Scalarum, non ad Cuſtodes Capellæ Sanctiſſimi Saluatoris, deciſione 31.

Scrutinium.

A ſcrutinij iudicio, an detur appellatio, deciſione 882.

Scriptura.

Corroſa ex antiquitate an probet, & an parti corroſæ debeat ſuppleri oratio corroſa, quando ea antecedentibus, & ſubſequentibus haberi poteſt ſenſus, dec.53.
Recognitio quandò in antiquis facienda, & teſtes quomodò debeant deponere, dec.183.
An neceſſaria ſit in annis 70. 80. & 100. deciſione 244.
In curia recognitio quomodò fiat, dec.253.
Antiquitas ſcripturæ quandò ſuffragetur, & quando non, dec.593.
Per teſtes quomodò facienda, dec.694.

Secretarius.

Locorum montium quid poſſit agere, deciſione 533.

Sententia.

Vulnerat viam excuſatiuam, dec.129.
Non ſubiacet vitio nullitatis ob non terminorum obſeruantiam in cauſa executiua, deciſione 217.
Ex breuitate temporis nulla, dec. 325.
Lata contra ſententiam, vt ſubſtineatur quid requiratur, dec.363.& 414.
Sententia contra procuratorem an ferri poſſit, dec. 436.
Conformitas ſententiarum ad effectum rei iudicatæ quibus deducatur, dec.510.
Non præcedente citatione præciſa, & indiuidualiter eſt nulla, dec.553.
Nulla libello non conformis, dec.570.
Exceſſus ſententiæ quomodò reparetur, deciſione 611.
Prouiſionalis quomodò poſſit proferri, deciſione 694.
Lata mortuo vno ex litigantibus an valeat, d. 809. 866.
An tertio præiudicet, dec.836.
Pro exceſſu quando vitietur, dec.841.
Tres conformes, ſi iniuſtæ, non ſunt exequendæ, dec. 859
Egens liquidatione non poteſt exequi, ibid.

Senex.

Sexagenarius an poſſit procreare, dec.229.

Sequeſtrum.

In Beneficio iuxta Clem.I. de ſequeſt. poſſ. quando apponendum, dec.256.

Simulatio.

Ex quibus coniecturis deducatur, dec.13.& 321.423. 609.714.737. 835.

Solemnitas.

Requiſita in contractu, an requiratur etiam pro enunciatis, dec.888.

Societas.

An in totum diſſoluatur per receptionem partis ſortis, dec 69.
Societas Officij creata extra Curiam Romanam ſuper Officiis non vacabilibus an ſit vſuraria, deciſ. 161. & deciſ. 204. vbi de requiſitis, & deciſione 259.
Diſſoluta ſocietate non ſunt faciendæ fructuum communicationes, dec.251.
Mutuo ſociorum conſenſu poteſt diſſolui ante tempus, dicta dec.251.
Diſſoluta ſemel, vt renouetur, quid requiratur, dec. 251.
Societas Officij non præſtat ius lucrandi capitale per obitum, quandò pacta non fuerunt in ea obſeruata, d. 290.
Vbi quando non fuerunt præſtiti fideiuſſores, & dec. 298.
Validitas ſocietatis Officij in quibus conſiſtat, & de interpretatione Bullæ Pauli V. ſuper illa, deciſ. 306.
Socius in ſolidum tenetur de geſtis ab alio ſocio, & in ſolidum tenentur ex geſtis per Inſtitorem, dec. 606.
Ex creditoribus quilibet ſocius tenetur etiam in ſolidum, dec.619.

Solutio.

Probatur ex tribus præcedentibus continuatis ſolutionibus, dec.132.
Facta præſumitur ex cauſa præcedenti, deciſione 398.
In quam cauſam præſumatur facta, dec. 507. & dec. 741. & 775.

Statutum.

Factum per Capitulum de non admittendis canonicis niſi probata prius ſanguinis puritate non valet, dec. 99.
De ſoluenda gabella à forenſe non habet locum contracto domicilio, & de modo illud probandi, dec. 193.
De ſoluenda gabella hæreditatis delatæ non compræhendit hæreditatem attendentis, dec. 195.

Statutum an in materia ſucceſſioois compræheodat bona extra Territorium, etiam ſi io loco extra Territorium adſit ſimile ſtatutum excluſiouum fœminarum, dec.353.
Quid ſi defunctus non eſſet forenſis, ſed perſonæ excludentes, dec.526.
Excluſiuum fœminæ ab hæreditate, intelligitur dotaotis, ooo alterius, dec.429.
De ſolemnitatibus adhibendis in contractu mulieris Vrbis, dec.430.
Statutum axcludens ſorores propter fratres an locum habeat in ſucceſſione ſororis, deciſione 471.
Statutum quale attendeodom, vel loci contractus, vel contrahentium, dec.601.
Circa locrum dotis attenditur ſtatutum viri non vxoris, dec. 608.
Declaratur, ibidem.
Remiſſio ad ſtatutum facta à contraheotibus quid operetur, dec.608.
Subditi Sedis Apoſtolicæ ſtatota correctoria iuris communis non poſſont condere, deciſiooe 698.
Et quid ſtante confirmatione in forma communi, ibid.
Quid io forma ſpecifica, dec 740.
Quid à Card. Legato, ibid.
Statutum laicorum dans viam executiuam non ligat perſonas Eccleſiaſticas dec.875.

Subditus.

Contrahere, & ſe obligare pro domioo temporali, item cum ius dicente non poteſt, deciſione 607.

Subreptio.

Quandò ceſſet, dec.15. & 768.
Gratia quandò dicatur ſubreptitia, dec.243.

Subrogatio.

In particularibus an detur, dec.78.
Bonorum fideicommiſſo vincularorum quando danda, & pro illis quæ actio competat fideicommiſſario, d.427.

Subſcriptio.

Facta in folio albo an obliget, deciſione 90.

Subſtitutio.

Vt recedatur à Concilio 21. Oldradi coniecturæ, dec.83.
Reciproca de linea ad lineam elici poteſt etiam ex coniecturis, dec.360.
Et de verbo *fideicommiſſum.*

Succeſſio.

In Bonis filij competens matri, & patri in verbo *pater*, & dec. 126.
In capita, an in ſtirpes fiat, dum teſtator perſonas vocat, & de filiis diuerſorum fratrum, deciſ.570. & 631.

Succeſſor.

Vocatis ſucceſſoribus, an veniant ſucceſſores bonorum, aut ſanguinis, deciſiooe 145.
Succeſſioni renuncians. Verbo *renunciatio.*

Subhaſtatio.

Valor booorum an ex ſubhaſtatione probetur, deciſ. 705.

T E S T A M E N T V M.

Teſtamentum ſi quis fecit, & poſtea Codicillos in quibus plura reliquit legata, & iterum codicillauit confirmato teſtamento excepto qoodam legato, & ſi io his vltimis codicilis reuocet legata, an reuocatio ſit referenda ad legata conſcripta in teſtamento, aut io codicillis, deciſione 237.
Teſtaioentum ad piam cauſam ad fauorem Eccleſiæ conſcriptum à Parocho eiuſdem Eccleſiæ ao valeat, dec.805.
Inter liberos non eget ſolemnitate etiam ad commodum extraoei, dec.806.
Idem dicitur in teſtamento militari, ibid.
Militare teſtamentum quod eſſe cenſeatur ibid.
Et factum à teſtatore noo militante ſed ioſeruiente militiæ, vt de exerceore officium ſcribæ, deciſione 862.
Io loco hoſtili quando dicatur factum teſtamentom, ibid.
Imperfectum inter liberos an valeat, d. deciſione 862.
Falſum teſtamentum, au probetur ex dicto Notarij, dec.109.
Et verbo *Falſitas.*

Teſtis.

Examen qoando nollum in vim litterarum remiſſorialium ſine citatione, & per affixiooem edicti, dec.44.
Iuramentum fuiſſe præſtitum teſtibus qoomodo debeat doceri, dec.199. & 486.
In conflictu quibus magis eredeodum, deciſione 141.
Plures quando patiuntur exceptiones nihil probantes & oumerus non attenditor, dec.277.
Nouum examen non eſt admittendum vigeore ſuſpicione ſubornationis, dec.289.
Arbitrium iudicis in materia teſtium plurimum poteſt, dec. 441.
Mortui, ſed examinati nulliter an probent, deciſione 572.
Exceptiones nonoullæ, dic.622. 635.
Conſaoguiori, dec.684.
In probando negotium antiquiſſimum oon ſunt admittendi, dec.807.

Tranſactio.

Non reſcinditur niſi propter læſionem enormiſſimam vltra dimidiam in magno exceſſu, deciſ.93.
Ex falſa cauſa in meritis non vitiatur vertente lite noo omninò calomnioſa, dec.163.
Non inſpectis, & viſis verbis teſtamenti quando ſubſiſtat, dec.226. & 522.
Contenta in tranſactione ſunt ſeruanda, deciſione 480.

Quandò

Quandò non ſubſtineatur, dec.490.
Impugnari quandò poſſit noo facta dati ex cauſa tranſactionia reſtitutione, dec.522.
Tranſactio facta cum ſubſtituto tollit remedium executiuum l.fin. C. de ed. D. Adr. cum ſit procedendum ordinariè ſuper reſeiſiooe tranſactionis, dec. 767.
Super fideicommiſſo quando valeat, ibid.
Facta ab Eccleſia, quandò vtilis præſumatur, deciſ. 790.
Vt valeat ſufficit dubins litis eueutus, deciſione 799.
Noua tranſactio ſuper re ſemel tranſacta Iniri non poteſt ſine magno, & vehementi timore litis, dec. 809.
Tranſactio habet executionem paratam, deciſione 854.
Sufficit timor litis, ibid.
Ex errore, vel falſitate cauſæ non reſcInditur niſi probetur, & ſi concurrat dum tamen non fuit enunciata non attenditur, ibidem.

Trebellianica.

Quando nequeat deduei, dec 383.
De prohibitione, dec.776.

Tutela.

Mulier maximè minor arcetur à munere tutelæ, niſi à Principe ſit habilitata, dec.35.

Tutor.

Rationem, & reliquatum reddere tenetur, deciſione 185.
De noo exactis rationem noo tenetur reddere, niſi verſetur iu dolo, vel lata culpa, dec.240.
Non tenetur de his, quæ ad eius manus oon peruenerunt, dec.289.
In obligatione promiſſa pro pupillo poteſt releuationē obtinere ſub obligatione bonorum pupilli, etiam ſi ooo detur curator diſtinctè à tutore qui poteſt in hoc caſu authorizare, dec.364.
Plures in ſolidum tenentur, ſed ſi vnus adminiſtret, is debet prius excuti, dec.500 873.
Secus quando ipſi diuiſerunt adminiſtrationem, ibidem.
Non confirmatus à Iudice poteſt ipſe conueniri ad reddendam rationem, ibid.
Plures de æquitate non tenentur In ſolidum ad reddendam rationem, ſed pro rata, dec. 519.
Pupillo nequit præiudieare, dec.533.
Facere librum tenetur, ſine quo an poſſit reddi ratio, dec. 569.
Præſumitur extare liber tutoris apud hæredem, ibidem.
Delinquens in Officio poteſt conueniri ab iis eum quibus contraxit tutorio nomine, & ſic ratiooe doli poteſt conueniri finito Officio, deciſione 667.
Etiam ſi habeat actorem, vel admioiſtratorem adhuc tenetur rationem reddere, dec.857.
Adire hæreditatem pro pupillo quomodò poſſit deciſ. 873.

V A L O R.

Frumenti, & Bladatum quomodo diſcordantibus teſtibus probetur, deciſione 441.
In ſubhaſtatione quomodò probetur, deciſione 705.

Variatio.

Variatio quandò promiſſa poſt electam vnam actionem, vel remedium, dec. 566.
Vel poſt obtentam ſententiam ſuper vna actione an poſſit creditor, dec.613.

Venditor.

Remiſſa in tertium determinatione prætij rei venditæ, an venditio reſoluatur illo tertio recuſante declarare, dec.567. & 719.
Ob rem liberè non traditam poteſt conuenire, deciſ. 876.

Verba.

Sunt improprianda, vt inſeruiant voluntati diſponentis, dec.730.
Qui teſtatores, vt plurimum loquuntur abuſiuè, ibid.

Vicarius

In Eccleſia vnita, ao ſit eligeodus per concurſum vel ad nominationem Rectoris, dec. 115.
Vicarius Epiſcopi dicitur habere iuriſdictionem ordinariam quam habet Epiſcopus, dec.691.
Venit appellatione Ordinarij in litteris Apoſtolicis, ibid.
Niſi tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato ei committatur, ibid.

Vita.

Hominis recipit menſurationem, & finem, deciſ. 771.

Vnio.

Vnius Eccleſiæ ad alteram extinguit beneficium, vnitum, dec.37.
Quomodò probetur vnio, dec.95. & 625.
Vicarius in Eccleſia vnita an debeatur fieri per concurſum vel per Rectorem, licèt ſit Parochialis, 115.
Vnio facta ſine præiudicio obtinentis beneficium, quid operetur, dec.154.
Beneficiorum ad Monaſterium Caſſinenſe ſpectantium eſt nulla, dec. 370. ex defectu intentionis, Papæ, ibid.
Vnio Beneficiorum vacaturorum per ceſſum, vel deceſſum Seminario ceſſat quando beneficiare ſignantor in manibus Papæ, dec.713.
Papa quando dicatur voluiſſe ſuſpendere vnionem, ibid.
Seminario quandò validè fiat vnio, ibid.
Nondum erecto fieri non poteſt, dec.837.
Et erectum Seminarium quando dicatur, ibid.

Vniuerſitas.

Homines particulares non tenentur pro debito vniuerſitatis, dec.182.

Vſura.

Vſuræ vſurarum exigi non poſſunt, & quid quandò vſuræ exactæ ſunt in capitale reductæ, deciſione 409.
Iudæi an poſſint vſuras legitimè exigere à Chriſtianis, ibid.

Vſus.

In facultatiuis ſuffragatur, dec.838.

Vſusfructus.

Mulier relicta vſusfructuaria propter cautionem non preſtitam, quandò excuſetur, dec.29.

Index Argumentorum Ordine Alphabetico.

Vſusfructuario quandò competat actio furti pro fructibus furatis, dec. 165.

Inſtitutus poſt mortem vſuſfruarij dicitur purè inſtitutus in proprietate viuente vſufructu, & quando hoc verum ſit, dec. 505.

Vſusfructus formalis recipit æſtimationem ſecundum l. hæreditatum, ff. ad l. falc. & in legitimam imputatur, etiam ſi viuendo qui tranſcenderit metum d. l. d. 771.

Formalis cedi non poteſt, & in dotem datus quomodo maneat, vel eius quomodo ſit facienda reſtitutio ſoluto matrimonio pro fructibus perceptis, dec 843.

Et quid ſi ſola commoditas fructuum ſit data in dotem, ibid.

Vtile.

Per inutile an vitietur in contractibus, dec. 153.

Vxor.

Quæ agit ad ſeparationem thori quando valeat conſequi alimenta, & ſumptus litis nempè probatis neceſſariis requiſitis paupertatis, & boni iuris, dec. 7.

Alimentaque taxantur ad rationem ſex pro centenario, ibid.

Vxoris in ſucceſſione an maritus detrahat ſuum lucrum dotis ante legitimam filiorum, dec. 38.

Diuertere à viro poteſt propter eius ſæuitiam, & viro non eſt dandum mandatum de manutenendo niſi prouiſione facta cautionis pro indemnitate ipſius mulieris, dec. 67.

Vxor emens de pecunia viri acquirit ſibi nec creditores viri in re empta ius habere poſſunt, deciſ. 105.

Thori ſeparationem, vt poſſit petere, quid probandum, dec. 446.

Et probata ſæuitia eſt facienda reſtitutio dotis, nec viro competit exceptio, vt non teneatur in plus quam facere poſſit, dec. 672.

Nubens forenſi non perdit priuilegia ſuæ Ciuitatis & bona reguntur ſecundum ſtatuta ſuæ Ciuitatis in cuius ſunt Territorio, dec 828.

Iocalia data vxori per virum an præſumantur donata, & idem quo ad data per conſanguineos, dec. 884.

Et quid de annulo nuptiali, ibidem.

F I N I S.

DECIS.

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
Coram R.^mo P. D.
CLEMENTE MERLINO
PATRITIO FORLIVIENSE
Eiuſdem Rotæ olim Decano Celeberrimo, Viro vtriuſque iuris Peritiſſimo ac Conſultiſſimo.

Vlixbonen. Profeſſionis.
Veneris 10. *Decembris* 1621.

ARGVMENTVM.

Profeſſio expreſſa in Religione, vt ritè, ac rectè emiſſa cenſeatur, quæ requirantur tum ex diſpoſitione Iuris communis, tùm Conſtitutionum Summorum Pontif. Sixti V. & Clem. VIII. Profeſſio tacita data nullitate expreſſæ quomodo, & quando inducatur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam in iudicatum tranſactam non datur ſine læſione.*

2 *Læſio non datur in ſententia, vbi de eius iniuſtitia, vel nullitate non docetur.*

3 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex reuolutione proceſſus.*

4 *Aduerſus ſententiam pro reſtitutione in integrum ex capite nullitatis non poteſt procedi via executiua, ſed ordinariè eſt agendum.*

5 *Profeſſio in Religione, vt legitimè facta dicatur, requiritur accurata diſquiſitio morum, natalium, & parentum profitentis ex Bulla Sixti V.*

6 *Contra ſubſiſtere profeſſionem prætermiſſa dict. diſquiſitione.*

7 *Profeſſio præſumitur facta ſeruatis requiſitis omnibus, niſi probetur oppoſitum.*

8 *Tacita profeſſio ex perſeuerantia per plures annos in Religione inducitur, quæ attenditur, etiamſi expreſſa vitio nullitatis ſubiaceat, etiam non obſtanto Concil. Trident. num. 9.*

10 *Temporis quinque, vel decem annorum ſpacio inducitur tacita profeſſio.*

11 *Non obſtante Bulla Sixti V. ſtante declaratione eiuſdem facta per Clem. VIII. & num. 12. 13.*

14 *Dummodo profeſſus non ignoret vitium nullitatis præcedentis expreſſæ profeſſionis.*

15 *Et d. ſcientia probatur ſiue ante lapſum quinquennij inceperit, ſiue intra dict. tempus tantummodo eam habuerit.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio I.

LATA ſententia à R. P. D. meo Pamphilio, in qua fuerat pronūciatum, ritè, ac validè fratrem Franciſcum profeſſum fuiſſe in Religione S. Franciſci, cum illa tranſitum feciſſet in iudicatum, cauſa coram me introducta, dubitaui, An conſtaret de cauſis reſtitutionis in integrum, & Domini vnanimiter reſponderunt negatiuè.

Fundamentum autem, cui nitebantur, illud erat potiſſimum, quoniam reſtitutio ipſa in integrum non datur ſine læſione *Rota deciſ.* 34. num. 1. parte 2. 1
diuerſ. *Card. Seraph. deciſ.* 634. num. 1. Et læſio non dicitur vbi iniuſtitia vel nullitas deficit *Put. deciſio.* 2
16. de reſtit. ſpoliat. *Card. Seraph. deciſ.* 1238. num 1. alios congeſſit R. P. D. meus *Vbaldus* in Pacen. Canonicatus ſub die 17. Iulij 1615. quæ eſt *deciſio.* 731. num. 1. parte 2. in recent. & conſequenter cum nec iniuſtitia, neque aliqua nullitas prædictæ ſententiæ aduerſaretur, non erat locus reſtitutioni in integrum.

Quo enim ad nullitatem ex reuolutione ipſa proceſſus conſtat de iuriſdictione Iudicis, mandato Procuratoris, citationibus fratris Franciſci, & aliis, ex quibus excluditur nullitas, & probatur ſententiæ 3
ipſius validitas vt per *Verall. deciſio.* 160. parte 2. & ſeqq. [illegible] *deciſ.* 589. numer. 1. in recent parte 1. Et quatenus nullitas ſententiæ extitiſſet, via ordinaria, non autem per reſtitutionem in integrum, quod eſt remedium extraordinarium frater Franciſcus debuiſſet procedere vt fuit dictum in eadem Pacen. coram D. meo *Vbaldo.*

Iuſtitia autem ſententiæ ex eiuſdem R.P.D. *Pamphilij deciſ.* in hac eadem cauſa facta ſub die 2. Iunij 1617. clare emergebat.

Neque enim viſum fuit obſtare, in profeſſione fratris Franciſci omiſſam fuiſſe accuratam illam ac diligentem perquiſitionem morum, natalium, pa-

5 tentum profiteoris, & aliorum de quibus in conſtitut onibus fel. rec Sixti V. Prima ed ta vi Kal. Decembris 1587. Altera autem aij. Kal. Nouembris 1588 Quoniam omiſſo quod grauiſſimis Theologis, ac Iuriſconſultis viſum fuit profeſſos non præhabita illa perqoſitione, ac informatione, quam Summus ille Pontifex in dictis Conſt tutionibus ordinauit, eſſe verè Religioſos, ſi tamen nullo verè ex ibi expreſſis impedimento fueriot irretiti, quemadmodum atteſtatur, & latè comprobat *Rodericus*
6 *Luſitanus* qq, Canonicorum regularium tom. 3. qu. 54 art. 5. & 6.

Putarunt Domini, non fuiſſe concludenter probatam omiſſionem dictæ informationis, & inquiſi-
7 tionis, prout omnino erat probanda, vt præter alios, qui poſſent allegari, in his terminis firmauit *Rot. deciſ.* 216 num. 8 par. 1. diuerſ. Teſtes enim prof. a-tre examinati patiunt ir plures defectus, nec ſufficie ter dictam negatiuam, ſed om ſſionem informationum probant vt breue fuit deductum in dicta deciſione, cum qua Domini tranſierunt.

Vlterius animaduerteb ine, aduerſus fratrem Franciſcum vrgere nedum prof. ſſionem expreſsè emanatam de anno 1593. Sed etiam, eum per xv. annos in religione cum hab tu profeſſorum commoratus fuerit, Apoſtolici oratoris munus egregie obiert, al oſque actus publice veram profeſſionem in-
8 di antes exercuerit, inſurgere aliam tacitam profeſſionem ad cap. 1. de regular. in 6. *Panorm.* & alios in cap. ex parte de regularibus *Nauar.* in cap ſtatuimus eodem tit num. 37. *Menoch.* de præſumpt lib. 6. cap 84. num. 5. & ſeqq. *Roderic.* dict. tom. 3. qq. Canonicorum regul qu. 17. art. 1.

Huic autem tacitæ profeſſioni nedum non obſtat
9 Concilium Tridentinum prout non obſtare ex receptiſſima omnium ſententia tradunt *Nauar.* conſ. 35. num. 2. libro 3 tit de regularibus. *Sanchez* de matrim. lib. 7. diſput. 37. num. 12. *Roderic.* in alleg. qu. 17. artic 1. verſ. Nec hac tacita, & *Miranda* in Manuali Prælat. regular. qu. 14. artic. 2. Sed etiam plurimum fauet, cum in ſeſſ 25. cap. 19. de regularibus expreſsè ſit ſancitum, non poſſe Religioſum poſt quinquennium contra profeſſionem reclamare; ex lapſu autem nedum quinquennij, ſed xv. annorum videtur
10 inducta vel noua profeſſio tacita ſecundum *Roderic.* dict. qu. 17 art. 17. in fin. vel ratificatio antecedentis profeſſionis expreſſæ iuxta opinionem *Sanchez* in tract. de matrim. lib. 7. diſput. 37. num. 6.

Nec prædictis videtur obſtare Conſtitutio illa ſecunda Sixti, dum in verſ. Sed cum eadem ratio reuocat, & infringit quaſcumque tacitas profeſſiones, niſi & in ipſis fuerit adhibita forma inquiſitionis,
11 & informationis ab eo Pontifice præſcripti, ob quam Conſtitutionem etiam poſt quinquennium poſſe profeſſum reclamare aduerſus ſuam profeſſionem abſque dictis informationibus emiſſam, & terminum quinquennij à Concilio præfixum tali caſu non obſtare firmat *Roderic.* in toties citata qu. 17. art. 12. verſ. Aduertendum, vbi & à Senatu ita fuiſſe iudicatum atteſtatur, & etiam *Sanchez* de matrim. dict. diſput. 37. num 34 in princ.

Quoniam cum fel. rec. Clemens VIII. in Conſti-
12 tutione edita ſub die 2. Aprilis 1602. quæ eſt in ordine conſtitut. 83. eiuſdem Pontificis, præfatas Sixti V. conſtitutiones quoad eam partem, in qua profeſſiones non præmiſſis diligentiis, & informationibus emiſſas irritabant, & annullabant, ad terminos iuris communis redegerit, vt in §. 3. in fi. & poſt hãc Clementis VIII. Bullam frater Franciſcus perſeuerauerit in Religione per ſeptennium exercendo actus ad verè profeſſos tantummodo ſpectantes, videtur denuo tacitam profeſſionem emiſiſſe, & ſublato obſtaculo Conſtitutionis Sixti V. nihil erat quod huiuſmodi profeſſionem tacitam impediret iuxta diſpoſitionem iuris communis ad tradita per 13
Caſſad. deciſ. 8. num. 6. *Caputaq. deciſ.* 214. num. 5. & ſeqq lib. 2.

Eo maximè accedente quod idem frater Franciſcus non ignorabat hoc impedimentum reſultans ex omiſſione diligentiarum in eius profeſſione, cum potuerit pluries ſecundam emittere profeſſionem, vt in ſummario ſub numero 5. Vnde data ſcientia impedimenti, & eo impedimento ſublato à Clemente VIII. exercitiſque poſtea actibus profeſſorum, & religionis geſtato habitu à fratre Franciſco, inducta fuit ipſa tacita profeſſio, ſiue profeſſionis ratificatio, contra quam profeſſionem non potuit reclamare, vt benè in propoſito ani- 14
maduertit *Sanchez* de matrim. lib. 7. diſput. 37. num. 26. verſ. Quia exiſtente.

Nec poſt innoteſcentiam nullitatis profeſſionis requirebatur integrum quinquennium, quia ad hunc effectum tempus etiam ante actum coniungitur, & ſufficit aliquod ſpatium temporis poſt innoteſcentiam ad reclamandum prout idem *Sanchez* 15
dict. loco obſeruat, & num. 23. & melius, num. 34. verſ. At dubitabis, quod quidem tempus, cum fuerit quatuor annorum, vt deponunt teſtes ad inſtantiam fratris Franciſci examinati, videtur omnino ſufficiens, intra quod potuerit conqueri de propria profeſſione.

Et ita deciſum informante vna tantum parte, &c.

Rauenoaten. Saluia.

Mercurij 15. Decembris 1621.

ARGVMENTVM.

Hypotheca, quæ competit cedenti, competit Ceſſionario.

SVMMARIVM.

1 *Nomen Debitoris venit in hypotheca etiam poſt obligationem à debitore acquiſitum.*

2 *Ceſſionario competit vtilis hypotheca, prout directa competebat cedenti contra debitoris bona.*

3 *Et Saluianum.*

4 *Tranſactio non extinguit hypothecam, prout eam extinguit ſolutio.*

5 *Ceſſio æquiparatur venditioni, & operatur in nomine debitoris, vt extare dicatur, num. 7.*

6 *Hypotheca tranſit cum bonis alienatis, & contra tertium poſſeſſorem exercetur.*

8 *Solutione extinguitur hypotheca.*

9 *Nouatio excluditur, quando in ſecundo contractu ſunt preſeruata iura primaua.*

10 *Sententia lata inter creditores facit ius quoad omnes.*

11 *Præſcriptio non currit contra eum, qui nequit agere.*

Deciſio II.

Corres Pandulphus ducta in vxorem Eliſabetha cum dote ſcutorum mille, promiſit vna cũ Comite Ioanne eius patre illam reſtituere Eliſabettæ prædictæ

prædictæ, vel eius hæredibus, quocumque caſu foret de iure reſtituenda, hypothecando omnia bona præſentia, & futura ſub obligatione Camerali.

Deinde vero inter eundem Ioannem, & Octauium Bellinum facta fuit permutatio domorum cum palatio, & inuicem promiſſa euictio ſub ampliſſima hypotheca, quod poſtea palatium à Pandulpho filio, & hærede Ioannis fuit euictum per ſorores de Bellinis pro ſcutis 1200. Ipſe autem Pandulphus, vt hanc iacturam reſarciret, obtinuit per Saluianum immiſſionem in poſſeſſionem fundi, quem tempore permutationis poſſidebat Bellinus, tempore autem Saluiani erat penes Ginnanos.

Qui Pandulphus receptus ſcutis 320 per tranſactionem ceſſit, & tranſtulit iiſdem Ginnanis, & Bellinis eorum authoribus iura, quæ ad dictum fundum habebat, & eiuſdem poſſeſſionem per clauſulam Conſtituti relaxauit.

Demum vita functo dicto Pandulpho, cum cauſa reſtitutionis dotis Eliſabettæ contigiſſet, Sebaſtianus eius filius & hæres egit Saluiano contra fundum, ad quem Pandulphus pro refectione ſcutorum 1200 obtinuerat immiſſionem; Et cum in partibus ſententia lata fuiſſet, qua declaratum fuit Sebaſtiano non competere Saluianum, & coram R. P. D. meo Remboldo fuerit reuocata, eiuſque ſententia in iudicatum tranſiuiſſet Informantes pro Bellinis putabant, eſſe locum reſtitutioni in integrum ex capite iniuſtitiæ, quam prædictæ ſententiæ poſteriori obiiciebant.

Cæterum Domini cenſuerunt, non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, niſi obſtet particularis obligatio terrarum de qua in inſtrumento, quam particulariter reſeruarunt diſcutiendam. Et moti ſunt Domini, quoniam viſum fuit, Sebaſtiano competiiſſe Saluianum, conſequenter ſententiam Rotalem fuiſſe iuſtam, certum enim eſt in dicta obligatione dotis reſtituendæ cum hypotheca generali omnium bonorum præſentium, & futurorum comprehenſum fuiſſe nomen debitoris etiam
1 futurum, quod Pandulphus adeptus fuit contra Bellinos pro recuperandis occaſione palatij euicti ſcutis 1100. ad *leg.* nom n C. quæ res pignori obligari poſſ. l. 1. C. quand. fiſc. vel priuat. Doct. in *l.* 3. Cod. de hæredit. act. *Surd.* conſil 4. numero 21. & 23. cum aliis cumulatis à *Pacific.* de *Saluian.* Inſpect. 3. cap. 1. numero 195. & ſeqq. Et conſequenter dictæ Eliſabethæ, vel eius hæredibus competebat vtilis hypothecaria in bonis eorumdem debitorum Pan-
2 dulphi, quemadmodum ipſe directam habebat, *l.* 1. Codic. de *Saluian. Bartol.* in *leg.* grege, 6. cum pignor. in princip. de pignor. *Negusant.* de pignor. & hypot. membr. 3. part. 2. numero 24. & ſeqq & firmauit Rota in hac eadem ea ſub die 11. Februarij 1618. coram R. P. D. meo *Remboldo*, Et hæc hypothecaria deinde influebat beneficium Saluiani in fauorem
3 Sebaſtiani hæredis Eliſabettæ vt in eadem deciſione comprobatur.

Quibus non obſtat, quod creditum Pandulphi ſit ſublatum per tranſactionem initam cum Bellinis, & conſequenter cum Pandulpho principali creditori non competat directa actio, nec etiam vtilis competere poſſit Eliſabettæ. Quoniam tranſactio illa non infert, extinctam fuiſſe hypothecam, & obiectum intraret, in ſolutione debiti, & ſic extinctione vti tranſigentes fuiſſent; Pandulphus enim hoc modo extinguendo creditum, quod habebat cum Bellinis, peremiſſet etiam hypothecam vti inhærentem credito etiam in præiudicium creditorum, & 4
in his terminis loquuntur *Alexand.* in conſil. 17. num 3. & 4. lib. 1. *Neguſ.* de pignor. membr. 3. part. 2. num. 26.

Sed tranſigentes nedum non interemerunt creditum & annexam hypothecam Pandulphi ad dictum fundum pro illa euictione palatij, ſed ſignanter ipſe Pandulphus ceſſit iura iiſdē Bellinis, & Ginnanis, vt eorum iurium ceſſorum clypeo à cæteris creditoribus idem ſe tuerentur; hæc autem ceſſio mediante pretio ſcutorum 320. facta à Pandulpho cum ad inſtar venditionis ſit habenda *leg.* cum his Cod. 5
de fideiuſſor. *Cardin. Seraphin. deciſ.* 172. numero 2. efficit vt, vere dicatur, adhuc extare nomen debitoris, & vigere hypothecam prout eſt in *leg.* ſoluitur, §. ſi conuenit, *D.* quibus mod. pignor. vel hypoth. ſol.

His autem aſſequimur, quod quemadmodum ſi Pandulphus quid corporeum vendidiſſet, huiuſmodi alienatio Eliſabettæ nihil obſtaret, quin ſuam hypothecam exercere poſſet ad bona alienata, quæ ſemper cum onere hypothecæ in emptorem tranſiuiſſent, pari modo idem videtur dicendum in iuribus ceſſis, & in bonis ob dictum nomen debitoris hypothecatis, ita vt Eliſabetta ſua vtili hypothecaria contra ea valeat agere, ſicuti potuiſſet ante dictam ceſſionem, ita in his terminis probant, *Signorol.* conſ. 65. num. 3. & ſeqq. *Alex.* prælleg. conſil. 17. 6
num. 6. & ſeqq. lib. 1. *Parıſ.* conſil. 69. num. 7. libro 4. *Pacific.* dict. inſpect. 3. cap. 2. num 199.

Vnde licèt inefficax euaſerit actio directa quoad ipſum Pandulphum cedentem, attamen non fuit ſublata vtilis Eliſabettæ, cui Pandulphus per ceſſionem non intulit, nec potuit præiudicium inferre quidquid eſſet dicendum, ſi per viam ſolutionis egiſ- 7
ſent tranſigentes, in quibus terminis ſolutionis, & ſic extinctionis procedunt textus, & DD. qui ab Informantibus pro Bellinis allegabantur.

Ex his etiam non videbantur applicari, quæ deducebantur ex *l.* 3. Codic. de nouat vt per ſolutionem etiam partis debiti factam ceſſionario remaneant inefficaces actiones directæ cedentis. Quoniam in hoc caſu nihil fuit ſolutum ceſſionario, ſed tantummodo Pandulpho cedenti, & non agitur de efficacia actionis directæ cedentis, ſed de efficacia vtilis creditorum eiuſdem Pandulpho, nec non, & quia hic caſus verſatur circa ceſſionem, quæ induit naturam venditionis, & quæ creditoribus ce- 8
dentis præiudicium inferre non potuit.

Non obſtat exceſſus oppoſitus ſententiæ Rotali, quod nempè Sebaſtianus exegerit à Pandulpho ſcuta 1080. & ideo non videatur concedenda immiſſio niſi pro ſcutis 120. cum dos fuerit tantum ſcutorum mille. Quoniam fuit conſideratum, in inſtrumento celebrato 6. Februarij 1610. vbi fuerunt aſſignata per Pandulphum Sebaſtiano tria nomina debitorum ad computum dotis maternæ, extare clauſulas præſeruatiuas, Citra præiudicium obligationis generalis ſupradictæ, videlicet ex inſtrumento dotali, & quorumcumque iurium, quibus per illud inſtrumentum nec vllo modo Sebaſtianus ſibi præiudicare, vel innouare voluit, & non aliàs, aliter nec alio modo. Ex quibus proteſtationibus deprehenditur animus Sebaſtiani, noluiſſe recedere à primo inſtrumento dotali, nec nouationem inire prout verè ob dictas proteſtationes ſublata fuit innouatio *leg.* libera quidem Theodora, 9

Codic.de ſent.& interlocut. omn.in dict. *leg.*ſi quis aliam *D.* de nouat. *Rota deciſ.*30. num.2.parte 2.diuerſ. *Maſtrill.deciſ.*40.num.5.par.2.

Aliæ verò ſummæ pecuniarum,vel non peruenerunt ad manus Sebaſtieni, ſed Pandulphi, vel nullibi conſtat,ad computum dotis fuiſſe ſolutas vt bene per informantes pro Sebaſtiano,quorum reſponſiones Dominis placuerunt.

Fruſtra etiam viſum fuit, in dubium reuocari creditum Pandulphi contra Bellinos pro ſcutis 1200. cum illud fuerit canonizatum per ſententiam in
10 partibus latam , quæ tranſiuit in iudicatum ad *leg.* ingenuum, *D.*de Stat. homic. cum inter de re iudic. *Surd.*conſil.61. numero 2.& ſeqq. Et deinde etiam per tranſactionem de anno 1600 ſequutam, ex qua etiam conſtat,non effluxiſſe præſcriptionem decennalem à Bellinis obiectam.

Nec obſtat Sebaſtiano allegata præſcriptio,ſi quidem, cum viuente Pandulpho patre non poſſet age-
11 re vti eius obnoxius poteſtati , præſcriptio non currebat auth. niſi triennale vbi gloſ.in verb. Apparuerint Cod. de bonis matern. & in his terminis fuit dictum in Bononien. de Guidalottis die 3. Aprilis 1615.coram R.P D.meo *Caualerio.*

Quæ autem inuentario hæreditatis Pandulphi à Sebaſtiano conſcripto opponuntur, viſa ſunt plenè euulſa in Deciſione coram R. P. D. meo *Rembol-do* in hac eadem cauſa emanata ſub die 17. Iunij 1619.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

Foſſa non Capellaniæ.

Luna 10. Decembris 1621.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo conceditur probata poſſeſſionis adeptione ex ſolo inſtrumento alio in poſſeſſione non exiſtente : Per reſignationem amittitur beneficij poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex inſtrumento illius adeptionis , quando nemo alter tunc temporis erat in poſſeſſione.*

2 *Poſſeſſio beneficij amittitur per reſignationem factam à Rectore in manibus Summi Pontificis ad fauorem alicuius.*

3 *Et multò magis ſequuta apprehenſione reſignatarij de mandato Iudicis.*

4 *Poſſeſſio reſignatarij eſt manutenenda contra reſignantem,etiamſi in meritis apponatur de nullitate reſignationis.*

Deciſio III.

NOn putarunt Domini, denegandam manutentionem Iuuenali in poſſeſſione Capellæ Sanctæ Mariæ Eccleſiæ Parochialis Pago , quem Sarmatoris nuncupant. Siquidem poſt reſignationem eiuſdem Capellæ ſibi factam à Naldino, expeditiſque litteris Apoſtolicis idem Iuuenalis poſſeſſionem apprehendit , vt in inſtrumento cuius copia data eſt in ſummario num. 1. Huiuſmodi autem poſſeſſionem quamuis inſtrumentalem, alio non exiſtente in poſſeſſione ſuffragari,præcipuè ad effectū manuten-
1 tionis,haud incerti iuris eſt ad *leg.*prædia vbi DD.*D.* de acqu.poſſ.*Rota deciſio.*21. de reſtit. ſpoliat. in antiqu.*Caputaqu.deciſ.*534. num.5.part.2. & alibi pluries fuit deciſum , vt liquet ex allegatis in Auguſtanen. Hoſpitalis ſub die 21. Februarij 1611. coram R. P. D. meo *Vbaldo* quæ eſt *deciſ.*293. num.4.parte 1. in recent.

Nec anterior poſſeſſio Naldini viſa fuit negotium faceſſere ; cum enim in fauorem Iuuenalis poſtmodum reſignauerit , & Summus Pontifex admiſerit omne ius, & quamcumque poſſeſſionem tam ciuilem , quam naturalem à ſe pene abdicaſſe cenſetur gloſ. in c. cæteras in verbo Aſſignari de præben. *Pariſ.* conſil. 76. numero 4. & paſſim Rota firmat, 2
& ſignanter in Seguntina beneficiorum 1 Iunij 1592. coram bon. mem. *Orano* , & in Pacentina beneficiorum 6. Iunij 1605. coram R.P.D meo *Pamphilio* ,quæ eſt *deciſ.*92. num.2.par.1.recent & nouiſſimè ſequuta eſt in Croten. Parochialis 17. huius menſis & anni coram R.P.D. meo *Vbaldo.*

Quod & certo certius Domini crediderunt,cùm 3
à reſignatario, authore Iudice executore, fuerit apprehenſa poſſeſſio , quo caſu antecedens poſſeſſio reſignantis omninò ſublata eſt , quamuis etiam re- 4
ſignationi nullitas obiiceretur Sarnen. in regula de Annali quæſtio. 56. & fuit reſolutum in Iſpalen. & Caurien. permutationis 4. Decembris 1595. coram bon. mem. *Gypſio*, & in Iſpalen. & Corduben. præſtimoniorum 4. Maij coram bon. mem. Cardinali *Lancelloto*, necnon in dicta *deciſ.*92. num.3. & ſeq. part.1. in recentior.

Et ita ad fauorem Informantis reſponſum fuit, &c.

Piſcien. Capellæ.

Luna 10. Ianuarij 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium , ſi quis obtinuerit à Sede Apoſtolica, tanquam de libero , tunc ſi probetur, illud eſſe de iure patronatus Laicorum eius immiſſionem obtinere non valebit. Iuriſpatronatus quando ſumus in perſonis priuatis qualiter ſufficienter probetur. Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum benefici, quando conſtat de anteriori ſtatu contrario.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quando ſumus in priuatis perſonis, probatur ex quadragenaria poſſeſſione , vna cum fama.*

2 *Quadragenaria poſſeſſio ad effectum probationis iuriſpatronatus, ſufficienter probatur ex præſentationibus abſque vlla controuerſia factis, & admiſſis infrà dict.tempus.*

3 *Præſentationes ſatis dicuntur effectum ſortita , ſi vna poſt aliam fuerit admiſſa.*

4 *Iuriſpatronatus fama probatur ex teſtibus.*

5 *Adminicula ad effectum probandi iuſpatronatus, quæ poſſint adduci.*

6 *Iuriſpatronatus probatur ex inſtitutionibus ordinariorum , quamuis in eis de præſentatione non fiat mentio,quia ſufficiunt ad hoc enunciatiuæ.*

7 *Beneficij vltimacollatio eſt attendenda.*

8 *Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum beneficij, nec conſtituunt illud in quaſi poſſeſſione libertatis, vel ſeruitutis , quando conſtat de ſtatu anteriori contrario.*

DECI-

Deciſio IV.

DE Anno 1616. per obitum Franciſci Morandini vacauit Capella S. Ioan. Baptiſtæ in Eccleſia SS. Stephani, & Nicolai Terræ Piſciæ ad quam vti de iure patronatus laicorum fuit præſentatus Coſmus de Orlandis, eandemque Capellam tanquam de beneficio libero Horatius Neoicus à Sede Apoſtolica impetrauit, quem Coſmus excludere prætendebat, ex eo quod hæc Capella ſit de iure patronatus, ſuper quo cum dubitaſſet, fuit per Dominos reſolutum cum præſuppoſito, quod iura ſint in forma probanti, conſtare de iure patronatus. Etenim cum ſcimus in perſonis priuatis quadragenaria poſſeſſio vna cum fama ad hunc effectum ſufficit *Caſſad. deciſio.* 2. numero 4. de probat. *Mohed. deciſio.* 11. in fine de iure patr. *Rot. deciſio.* 224. numero 4. & deciſ. 312. numero 3. parte 1. in recent.

De quadragenaria autem poſſeſſione, & vltra ſufficienter conſtat ex præſentationibus abſque vlla controuerſia factis ab anno 1518. vſque ad annum 1583. quæ omnes effectum ſortitæ fuerunt, cum emanauerint per obitum, aut reſignationem alterius iuxta conſ. *Oldrad.* 219. ſæpè à *Rota* approbatum vt in *deciſio.* 545. numero 1. parte 1. diuerſ. & *deciſio.* 312. numero 17 part. 1. *deciſ.* 423. numer. 2. part. 2. in recent.

Fama verò bene probatur ex teſtibus in hac cauſa exactis, *Rota deciſ.* 649. numer. 6. parte 2. & *deciſ.* 224. num. 4. & ſeq part. 1. in recent.

Quibus etiam accedunt plura adminicula, nempe licentia data ab officialib. Ducalib. capiendi poſſeſſionem cum aſſertione, quòd Capella ſit de iurepatronatus Orlandorum, atteſtatio æſtimi, vbi hæc capella tanquam eorumdem Iurepatronatus deſcribitur, & aſſertio Viſitatoris Apoſtolici facta in ipſa viſitatione, quod iſta Capella ſit de iure patronatus.

Quibus non obſtat, quod in inſtitutionibus non conſtet de præſentatione, quia ſufficere videntur enunciatiuæ ordinariorum in inſtitutionibus *Rota deciſ.* 11. de iurepatronat. in nouiſſim. *Mil.* in repert. in verb. inſtitutio Epiſcopi, & dictum fuit in Lucana iuriſpatron. 26. Iunij 1619. coram Reuerendiſſim. *Seleucien.*

Non obſtat, quod collatio Apoſtolica de anno 1583. facta fuerit vti de libero, & hanc collationem tanquam poſtremam eſſe attendendam, quia tales prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum, nec conſtituunt in quaſi poſſeſſione libertatis, vel ſeruitutis, quando conſtat de ſtatu anteriori contrario, vt in præſenti caſu, *Garz.* de benefic. parte 5. num. 118 *Rota, deciſ.* 545. num. 5. parte 1. diuerſ. *Seraphin. deciſ.* 779. num. 3.

Ad quos pertineat vero iuſpatronatus, erit particulariter videndum, &c.

Aſculana Alimentorum.

Veneris 14. Ianuarij 1622.

ARGVMENTVM.

Alimenta vbi ſunt debita, taxari debent arbitrio boni Viri, & iuxta conſuetudinem rationabilem tamen; alimentorum in legato quæ comprehendantur ad fauorem alimentarij.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta ſunt taxanda arbitrio boni Viri. Deciſ. Clem. Merlini.*

2 *Alimenta, quæ pro dote debentur, ceſſant in parte, quando dos fuit in parte reſtituta mulieri.*

3 *Alimentorum taxatio fieri debet iuxta conſuetudinem Ciuitatis, in qua ſunt alimenta præſtanda.*

4 *Conſuetudo non præſumitur, niſi probetur in ſpecie.*

5 *Conſuetudo eſt altera lex.*

6 *Conſuetudo irrationalis non attenditur, ſicuti neque quæ impoſſibilitatem inducit.*

7 *Veſtitus venit in legato alimentorum cum his omnibus, quæ ſunt neceſſaria ad vitam ſubſtinendam. Victus, & veſtitus idem importare dicuntur, ibidem.*

8 *Alimentorum appellatione continentur etiam medicinæ, & propterea in taxatione ipſorum eſt de eis habenda ratio.*

9 *Alimentorum in taxatione ratio habenda eſt ad familiam neceſſariam alimentario pro nobilitate eiuſdem.*

Deciſio V.

LIcet informantes pro Penta à totale præſentatione alimentorum Eliſabetham excluderent,
cuius totam dotem recuperatam fuiſſe in florenis
600. per eius fratrem receptis præſupponebant, ex
quo videbatur poſtrema illa conditio deficere, ſub
qua illi teſtator alimenta legauerat, ſcilicet, Si dotem petierit, tamen quia in ipſa quietantia apparebat, Ioann. Franciſcum recipere dictos florenos
600. ad bonum computum dotis, Domini ſupponendo, quod dos non in toto, ſed in parte ſolum
fuerit reſtituta, dixerunt ſuſtinendam eſſe taxationem per *Rotam Maceraten.* factam, & ſubinde
confirmatam in deciſione R. P. D. mei *Veroſpij* die
22. Februarij 1620. quoniam prædicta taxatio non
fuit viſa excedere modum arbitrij boni viri, iuxta
quem regulari debet *l.* 2. *D.* vbi pupill. educ. deb.
Menoch. de arbitr. iudic. caſ. 169. numero 3. *Natt.* 1
conſ. 387. numero 7. libro 2. *Surd.* de alim. titul. 6.
quæſt. 25. num. 26. *Rota deciſ.* 538. num. 2. part. 1. &
deciſ. 395. num. 2. part. 2. in recentior.

Nec obſtare viſum fuit, quod cum dos fuerit in
parte reſtituta, pro reliqua parte tantum alimenta 2
debeantur; ex eo enim admiſſa fuit taxatio Rotæ
Maceratenſis, quia pars illa dotis recepta fuerat,
ſine qua exiguam nimis, & inſufficientem eſſe dictam taxationem ſcutorum 30. annuorum apparebat, ſique illa dotis pars non fuiſſet Eliſabethæ
ſoluta, pinguiora Domini eidem aſſignaſſent alimenta.

Neque etiam obſtare putarunt, quod iidem Informantes pro Penta contenderent, pro huiuſmodi taxatione ſeruandam eſſe conſuetudinem Ciuitatis Aſculanæ, vbi præſtari debent alimenta *Anchar.* conſil. 383. circa fin. *Cranett.* conſil. 189. num. 10. 3
Menoch. de arbitr. præalleg. caſu 169. num. 3. Nam
præterquam quod talis conſuetudo in ſpecie probanda erat, quia qui ſe fundat in conſuetudine,
illam tenetur probare ſpecificè *Aym.* conſil. 96.
numero 4. & conſil. 241. numero 20. verſicul. ad ter- 4
tium *Surd.* conſil. 525. numero 16. *Rot.* diuerſ. deciſio. 799. in fin. parte prima tamen adhuc probata
non valeret; cum enim conſuetudo ſit altera lex *leg.*
de quibus, *D.* de legibus non poteſt efficere, quod
congrua ſit ratio alimentorum, quæ naturaliter non
ſufficiunt, & ſic circa impoſſibilitatem verſari *leg.*
impoſſibilium, *D.* de reg. iur.

Taxa autem à Gubernatore Aſculi facta, quam

Digitized by Google

producebant, abſque dubio temuiſſima, & pro ſu-
7 ſtentatione vitæ omnino inſufficiens videbatur,
cum in illa nulla habeatur mentio, nec ratio veſtitus
Eliſabethæ, qui tamen illi vna cum victu expreſsè
fuit relictus; Vnde in hoc legato non ſolum veniunt
omnia, quæ ad cibum, & potum pertinent, ſed reli-
qua etiam, quæ ad vitam alendam neceſſario requi-
runtur *leg.* verbo victus, & *leg.* quos nos, § viuere &
ibi *Alciat.* & *Rebuff.* latiſſimè, *D.* de verb. ſignif. l. 1.
§. mulier, *D.* de ventr. in poſſ. mitt. nam victus, & ve-
ſtitus idem importare videntur *Corn.* conſil. 5. nu. 3.
8 lib. 1. & *Roman.* conſ 440.

Præterea nec in dicta taxa fuit habita ratio medi-
cinarum, Et tamen, quia ſine illis vita ſuſtentari non
poteſt, appellatione alimentorum comprehendun-
tur *Bart.* in leg. legatis, numero 2. *D.* de alim. & cib.
leg. *Surd.* dict. tract de alim. tit. 4. quæſt 5. num. 3.
vbi teſtatur de communi *Rebuff.* in *leg.* cætera, *D.*
de verb. ſignific. *Vin.* commun. opinio. 44. numer. 1.
& ſeqq.

Denique in illa non comprehenſa fuerunt ali-
9 menta pro famula, quæ tamen Eliſabethæ nobilita-
te inſpecta, iuxta cuius conditionem alimenta reli-
cta fuerunt, præſtari debent, ad gloſ. in § fin. in verb.
onera *Authent.* de non elig. ſecund. nub. & ibi *Bartol.*
numero 3. *Surd.* de alim. titul. 4 quæſt. 18. numero
9. & quæſt. 29. numero 7. & ſeqq. Ex quibus viſum
eſt, illam taxam omnino tanquam iniuſtam eſſe reii-
ciendam.

Et ita reſolutum fuit vtraque parte informante, &c.

Calaguritana Beneficij de Arnedo.

Lunæ 22. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

In Eccleſia aliqua, ſi adſit Statutum, prout eſt in Eccleſiis Diœceſis Calaguritanæ, vt beneficia vacantia in dd. Eccleſiis, ſint eis interuenientibus, ac antiquioribus conferenda, tunc dum quis has obtinet qualitates, habere dicitur intentionem fundatam ad ea aſſequenda, data vacatione aliquibus eorum; & quid ſi obtineat iam aliud beneficium, an præferatur ei, qui nullum habet beneficium, ſed dd. qualitates non poſſidet, & concluſio eſt affirmatiua pro habente qualitates, atque iterum quid ſi beneficium, quod iam poſſidebat, eſt incompatibile cum ſecundo, quidnam ſit peragendum.

SVMMARIVM.

1 *In Eccleſia ſi ſtatuto caueatur, vt eius beneficia debeantur eam inſeruientibus, tunc collatio debita eſt prædictis.*

2 *De Eccleſiæ alicuius gremio, ſi quis ſit ſemper anteponendus eſt aliis in conſequutione beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ.*

3 *Beneficium poſſidenti eſt poſtponendus alteri non habenti.*

4 *Sed hæc regula procedit, vbi nulla eſt præſcripta forma in aſſequutione illius, aliàs ſecus.*

6 *Beneficia ſimplica ex generali conſuetudine reſidentia non requirunt.*

7 *Statuto Eccleſiæ poteſt caueri, vt etiam beneficia ſimplicia requirunt reſidentiam; & ſic redeundo ad ius commune, de circumſcribendo generalem conſuetudinem non reſidendi in eis.*

8 *Incompatibilitas beneficiorum intrat, quando ea obtinentes ob perſonalem reſidentiam vtrique deſeruire nequeunt.*

9 *Beneficiorum incompatibilitas impedit quidem, ne quis vtrunque beneficium retinere valeat, non tamen impedit acquiſitionem.*

10 *Beneficium ſecundum incompatibile obtinens, ei permiſſa eſt retentio vtriuſque ſpatio duorum menſium incheando à die adepta pacifica poſſeſſionis ſecundi.*

11 *Incompatibilitas duorum beneficiorum, quæ reſidentiam expoſtulant, efficit, vt primum vacare dicatur, & prouiſus dimittere teneatur.*

12 *Beneficium ſecundum incompatibile obtinent, tunc illud tantum vacare dicitur, ſi primum contentioſè retinere nitatur.*

13 *Diſpenſatio, quando dumtaxat fuit obtenta, ſed obtinens, ea non fuit vſa, non præiudicat.*

14 *Ad cautelam maiorem ea, quæ fuerunt obtenta, detrimentum non inferunt.*

15 *Beneficium ſecundum incompatibile obtinens, vacat primum.*

16 *Teſtis vnicus, & multò magis ſi ſit de auditu non probat.*

Deciſio VI.

DVabus conſtabat partibus ſententia Iudicis Calaguritani, in prima parte pronunciauerant Mattheum teneri reſidere in oppido, de Ochon, & præſentialiter interuenire Beneficio, quod ibidem fuerat aſſequutus, In ſecunda vero decreuerat, collationem dimidij beneficij de Arnedo in perſonam eiuſdem Matthei poſtea ſubſequutam nullam fuiſſe, & executionem non meruiſſe; Cum autem ab hac ſententia Mattheus appellaſſet, mihique carica commiſſa fuiſſet, Dubitaui an huiuſmodi ſententia eſſet confirmanda. Et Domini reſeruata particulari diſcuſſione ſuper prima parte ſententiæ dixerunt quoad ſecundam partem, vti iniuſtam non eſſe confirmandam, ſed potius infirmandam.

Et moti ſunt, quoniam quod dimidium præfati beneficij de Arnedo vacauerit per obitum Didaci Martinez non controuertebatur ab hinc inde informantibus, quodque ipſe Mattheus inceperit, vt fertur, beneficiari in eadem Eccleſia de Arnedo, pro conſtante præſupponebatur; Ex quibus deinde videbatur emergere, dimidium beneficij prædicti Mattheo conferri debuiſſe nedum ex diſpoſitione Breuis felic. rec. Clementis VIII. & ſtatutorum Eccleſiæ, ac diœceſis Calaguritanæ, vbi beneficia vacantia in dictis Eccleſiis ſunt inſeruientibus & antiquioribus conferenda vt in ſum. Matthei numero 1. ob quæ ſtatuta fuit neceſſario debita collatio huius beneficij Mattheo iam ante actu interuenienti prædictæ Eccleſiæ de Arnedo, *Put. deciſio.* 100. numero 3. parte 3. *Garz.* de benefic. 5 parte capit. 7. num. 73. & 7. parte capit. 15. num. 1. & 2 & ſæpè reſoluit Rota, & ſignanter in Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594. coram bon. mem. *Cardin. Blanchetto*, Verum etiam ex iuris communis prouiſione, quo ſancitum eſt, eum, qui eſt de gremio Eccleſiæ ſemper anteponendum eſſe in beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ collatione c. nullus c. obitum 61. diſtin. c cum inter Canonicos, vbi gloſſ. in Verbo Aliam, & ibi Canoniſtæ de elect. *Rota deciſ.* 413. num. 1. parte 1. diuerſ.

Net

Nec obſtat quod Matthæus aliud congruum bene-
ficium de Ochon haberet, nec ideo præferendus aliis
nullum habentibus beneficium c. is cui cum ibi
3 noc. de præben. in 6. *Card. Seraphin. deciſ.* 767. n. 1.
cum aliis. Quoniam huiuſmodi regula verè ſibi
locum vendicat in aſſecutione beneficij, vbi nulla
4 præſcripta eſt certa forma optandi *Rocch.* de iur.
patron. in verb. Pro eo q. 12. *Card. Seraph. dec.* 774.
numer. 3. In eccleſiis autem Calaguritanis à conſue-
tudine, quæ ibi inoleuit, immo ex Statutis & Bre-
ue Clementis V I I I. data eſt forma clericis Domi-
no famulantibus aſcendendi ad dimidia & integra
5 beneficia; Et ideo ex hoc capite, quod Mattheus
haberet congruum beneficium de Ochon, non erat
ei deneganda collatio huius beneficij de Arnedo
fortaſſe pinguioris.

Minus etiam videbatur Mattheo aduerſari, quod
beneficium de Ochon, quamuis eſſet ſimplex, & ex
generali conſuetudine reſidentiam perſonalem
6 non expoſtularet *Innoc.* in c. fi. nu. 9. de cleric. non
reſid *Felin.* in c. dilectus il primo, nu. 1. de reſcript.
Alex. conſ. 1. n. 2. lib. 7. *Rebuff.* in prax benefic. tit.
de diſpenſ. non reſid. numer. 8. Nihilominus ob ſta-
tutum, ſeu constitutionem Synodalem dictæ Ec-
cleſiæ de Ochon, quaſi per illam euertendo ad di-
ſpoſitionem iuris communis, & circumſcribendo
dictam generalem conſuetudinem non reſidendi in
beneficiis ſimplicibus, cogeret Mattheum reſi-
7 dere, & dictæ Eccleſiæ de Ochon famulari *Innoc.*
in præalleg. cap. fi in prin. & ibi *Abb.* num 3. *Card.*
n. 1. *Rota* in ſimili Calaguritana beneficij 20. Iunij
1588. coram bo. mem. *Card. Pamphilio*, & in alia
Calaguritana Reſidentia de Anciſo 17. Februarij
1612. coram R.P.D. meo *Manzanedo* quæ eſt *deciſ.*
375. p. 2. in recentior. num. 3. Et conſequenter, cum
etiam hoc beneficium de Arnedo reſidentiam per-
ſonalem exigat, & vtrique Mattheus inſeruire non
8 valeat, ei incompatibilitas obſtaret. de qua in c.
de multa de præben. & ibi Canoniſtæ, & in c. fi. de
cleric. non reſid. *Card. conſ.* 3. num. 6. *Capr.* de regu-
lis regula 110 n. 109. & ſeqq. *Rota dec.* 483. num. 1.
par. 1. diu. & dec 489. n. 3 par. 2. recentior.

Quoniam Domini dixerunt, hanc incompatibili-
tatem beneficiorum, quatenus vtramque exige-
ret reſidentiam, impedire fortaſſe retentionem
vtriuſque, non autem obſtare collationi, & acqui-
9 ſitioni ſecundi beneficij. *Gabr. conſ.* 193. num. 6 &
ſeqq. lib. 1. *Mohed. deciſ.* 14. de præben. & pluries
fuiſſe reſolutum in Rota & Sacra Congregatione
Concilij teſtatur *Card. Seraph. deciſ.* 744. n. 2. & no-
uiſſime etiam ſequuta eſt Rota in Tiburtina Archi-
diaconatus 13. Ianuarij 1618. coram R. P. D. meo
Caualerio.

Immo tantum abeſt hanc incompatibilitatem ob
reſidentiam vtrique beneficio annexam obſtare
adeptioni poſterioris beneficij, vt etiam vtriuſque
retentio ſit permiſſa ſpatio duorum menſium in-
choando à die pacificæ poſſeſſionis ſecundi bene-
10 ficij, *Caſſad. deciſ.* 9. n. 2. de cauſ. poſſ. & propr. ſequi-
tur *Maſcard. de probat.* concl. 183. num. 47. *Gabr. d.*
conſ. 93. num. 8. & 9. lib. 1.

Denique nullo modo hæc incompatibilitas offi-
11 ceret Mattheo quoad beneficium hoc de Arnedo,
quod poſtremo loco aſſecutus eſt. Quandoqui-
dem incompatibilitas duorum beneficiorum quæ
reſidentiam expoſtulant, efficit vt primum vacare
dicatur, & prouiſus illud primum omnino dimit-
tere teneatur: Secundum autem dumtaxat vacat,
ſi primum contentioſe retinere nitatur vt expreſſe 12
habetur *in c. de multa de præben.* in cap. eum qui eod.
tit. in 6. & vtrobique DD. *Lap. alleg.* 116 n. 3. *Caſſad.*
dec. 1. n. 1. de Conſtit. & alibi paſſim Doct.

Nec videtur obſtare diſpenſatio obtenta à Nuncio 13
Apoſtolico apud Regem Hiſpaniarum, quaſi ex illa
deprehendatur animus Matthei inſiſtendi in primo
beneficio de Ochon. Quoniam cum dicta diſpen-
ſatione non fuerit vſus, excluditur huiuſmodi ani-
mus primum beneficium retinendo, & potius Do-
mini crediderunt, Mattheum per illam diſpenſatio-
nem intellexiſſe ſibi abundantius conſulere pro con- 14
ſecutione beneficij de Arnedo; Inducta autem ad
cautelam detrimentum inferre non debent, *l.* reſta-
mentum. C. de teſtam.

Obiectum etiam pluralitatis beneficiorum non
fuit viſum releuans, quoniam quoad illud de Ochon,
ſi eſt incompatibile, vacabit per aſſecutionem.
Secundus de Arnedo vt ſupra fuit dictum; Quo 15
autem ad Capellaniam quam Mattheum habere
dicitur valoris ſcutorum 30. annorum, nihil con-
cludenter probatur; de illa enim vnus tantum & hic
etiam de auditu teſtis deponit, cui propterea nullo 16
modo deferendum Domini putarunt.

Ex quibus vtraque parte informante reſolutum
fuit, ſententiam eſſe infirmandam quoad ſecundam
partem, quidquid ſit de prima. Quam ad particu-
larem diſputationem Domini reiecerunt.

Veronen. ſeparatio Thori.
Mercurij 26. Ianuarij 1622.

ARGVMENTVM.

Mulieri agenti ad ſeparationem thori debentur à
Viro alimenta, & ſumptus litis, quando ſunt pro-
bata requiſita boni iuris, nempe quod ex animi
leuitate non receſſerit à Viro. Alimenta verò, &
ſumptus taxantur ad rationem ſex pro centenario
dotis Viro ſolutæ.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio boni iuris ad effectum alimenta, & ſum-
ptus litis conſequendi oritur ex ſententia lata ad
fauorem actoris.*

2 *Mulier in iudicio ſeparationis thori intentato aduer-
ſus Virum, conſequitur expenſas litis, & alimenta
docto de paupertate, & bono iure.*

3 *Imo videtur non egere vxor probatione paupertatis
in prædicto caſu, nam hoc vnum ſufficit, quod non
ex leuitate à viro receſſerit, quamuis aliunde ha-
beat, vnde ſe alat & num. 4.*

5 *Mulier conſequitur alimenta, & ſumptus litis, quan-
do obtinuit commiſſionem à ſignatura Sanctiſſimi
in Rota cum clauſula (ſumminiſtratis prius ali-
mentis, & ſumptibus litis arbitrio &c)*

6 *Alimenta, & ſumptus litis taxantur ad rationem ſex
pro centenario pro quantitate dotis Viro ſoluta ab
vxore, quæ agit ad ſeparationem thori.*

7 *Taxatio alimentorum, & ſumptus litis pendet pluri-
mum ex arbitrio Iudicis.*

8 *Taxatio alimentorum, & ſumptus litis fit ad ratio-
nem eandem, quam vxor, quæ à Viro diuertit, ſu-
ſcepit ſub vſuris.*

9 *Taxatio prædicta etiam arbitranda eſt iuxta conſue-
tudinem & vſum loci. & num. 10.*

11 *Taxatio fit tantum ratione dotis ſoluta ab vxore vi-*

re, non verò nobilium, & rerum ad vſum Mulieris
trāſportatarum in Viri domum, ex quibus Mari-
tus fructus non percipit, & num. 12.

13 *Alimenta, & ſumptus debentur ratione dotis in pe-*
cunia ſoluta, & quæ fructus poteſt producere.

14 *Alimentorum, & litis ſumptuum taxatio fieri debet*
vxori in cauſa ſeparationis non rigidè, ſed cum ma-
xima æquitate.

15 *Debentur alimenta, & litis ſumptus per modum*
prouiſionis, nec in hoc iudicio obſtat exceptio tran-
ſportationis actorum.

Deciſio VII.

DOmini non ambigebant, quin Catharinæ ad ſe-
parationem thori contra Thomam maritum
agenti alimenta, ac litis ſumptus deberentur; Quo-
niam, cum ipſa nil aliud habeat, quàm dotem ma-
rito ſolutam, & quam hodie occaſione ſepara-
tionis thori repetere contendit, bonique iuris in
meritis cauſæ fulciatur præſumptione ex duabus
ſententiis in eiuſdem fauorem latis deprompta ad
1 *l. ſi inſtituta*, §. de inofficioſo, *ff.* de inoffic. teſtam.
Cranett. conſ. 164 num. 2. in fin *Afflict. deciſ.* 152. n. 5.
& 6. *Rota* apud *Card. Seraph.* deciſ. 328. nu. 2. & de-
ciſ. 470 num. 2. par. 2. in recentior. Certa ſubſequi-
tur concluſio, quod concurrentibus duobus partis
extremis, Paupertate nimirum vxoris, & bono iu-
re, alimenta & ſumptus litis pendente iudicio ſe-
parationis thori Catherinæ præſtari debeant. *D D.*
in l. ſi cum dotem. §. ſi autem in ſæuiſſimo, *ff.* ſol. ma-
2 trim. *Afflict. deciſ.* 10. num. 2. *Couarr* pract. reſol. cap.
6. num. 6. *Rimin. iun. conſ.* 255. numer. 2. & paſſim ita
ſeruare Rota conſueuit quemadmodum coram
Cardin. Seraph deciſ. 1098. num. 1. & in Hortana do-
mus 25. Octobris 1604 coram Sanctiſſ. D. Noſtro &
in Anconitana cenſuum 26. Iunij 1615. coram Illu-
ſtriſſimo D meo *Cardin. Sacrato*, quæ eſt *deciſ.* 748.
num. 1. par. 2. in recentior.

Immo quidquid ſit in cæteris alimentorum con-
3 trouerſiis, conſtans eſt ſententia Doctorum, vxori
agenti ad dotis repetitionem, & thori ſeparatio-
nem deberi alimenta, & litis expenſas, etiamſi
aliunde habeat vnde ſealat, & in litis ſumptus ero-
get, dummodo non ex leuitate à viro receſſiſſe ali-
qua ex parte deprehendatur *Afflict. deciſ.* 10. num.
3. *Rebuff* in Conſtitutionibus Galliæ tom. 2. in tit. de
Senten. prouiſ art. 3. gloſ. 1. num. 17. *Lancell. de At-*
tent. lit. pend. limit. 11. num. 25. & *Surd. de alim.* tit. 7.
q. 42. n. 12. Hocque vnum duntaxat, quod ſcilicet
vxor culpa vacet videntur iura exigere ad effectum
4 vt pendente iudicio ſuper ſeparatione thori, & ali-
menta, & expenſas lites maritus ſuppeditet *Gutter.*
qq. Canonic. lib. 1. cap. 14. n. 7. *Barboſ.* in rubr. 2. par. n.
43. & ſeqq. ff. ſol. matrim. *Sanchez de matrim.* lib. 10.
diſp 8. n. 28. in fin. & Rota in Biſuntina ſeparationis
thori 1 Aprilis 1596. coram bo: me: *Card. Pamphilio*,
& in Bononien. ſeparationis thori 11. Februarij 1608.
coram bo: me: *Penia*.

Sed omnis difficultas videtur ſublata ex eo, quod
Signatura commiſerit Rotæ hanc cauſam cum re-
ſcripto ſubminiſtratis prius alimentis etiam ſumpti-
5 bus litis arbitrio Rotæ taxandis: Vnde Domini aſſe-
cuti ſunt, Signaturam firmaſſe, ac decreuiſſe debitum
& neceſſitatem præſtandi alimenta, nec-non litis
expenſas, ſolum autem eorum taxationem Rota fuiſ-
ſe demandatam vt prudenter idem fuit conſideratũ
in dicta Hortana domus coram *Sanctiſſ. D. Noſtro.*

Firmato autem, deberi huiuſmodi alimenta, & li-
tis ſumptus, haud difficulter deinde Domini reſpon-
derunt, taxari poſſe ad rationem ſex pro quolibet 6
centenario habita ratione ad ducatos 1900. qui
pro dote effectualiter ſoluti fuerunt à Catherina
eidem Thomæ. Quandoquidem, cum taxatio ali-
mentorum plurimum pendeat ab arbitrio iudican-
tium l. 2. ff Vbi pupilli educ. deb. *Cranett. conſ.* 189. 7
numer. 10. *Menoch. de arbitr.* iud. caſ. 169. & Rota
in dicta Biſuntina coram *Card. Pamphilio*; Et mul-
to magis in hoc caſu, vbi Signatura arbitrio Rotæ
ſignanter Catherinæ alimentorum, & litis ſum-
ptuum taxationem remiſit, hoc arbitrium nec iuſtius
nec æquius videbatur à Dominis poſſe exerceri,
quam prædictam præfigendo taxationem; iam
enim idem Thomas pollicitus fuerat, obtulerat,
& effectualiter ſoluerat, & Catherina acceptaue-
rat pecunias pro alimentis ad dictam rationem ſex
pro quolibet centenario dotis, à qua taxatione con-
uenta & acceptata nullo modo recedendum erat, vt
in ſimili arguunt *Cranett d. conſ.* 189. n. 8. *Card. Seraph.* 8
dec. 1098. n. 1. Rot. dec. 430. n. 1. & ſeqq. par. 4. diuerſ.

Præſertim cum dicta taxatio fuerit à Iudice primę
inſtantiæ canonizata, & adamuſſim congruat ſta-
tuto Veronen. vbi fructus dotis reſtituendæ liqui-
dantur ad eamdem præciſam rationem ſexpro cen-
tenario; Nec ambigitur, quin in materia taxatio-
nis alimentorum plurimum legibus municipalibus,
ac Vrbium conſuetudinibus ſit deferendum, *Ancha-* 9
ran. conſ. 383. n. 2. *Cranett. conſ.* 189. n. 10. & alios con-
gerit, *Surd. de alim.* tit. 5. q. 9. n. 12.

Neque habendam rationem crediderunt Domini
in huiuſmodi taxatione alimentorum ad ducatos il-
los 300. quorum loco ſupellex fuit Thomæ tradi-
ta; quia ex ea ſupellectili vſum tantum, non autem
fructus percipit Maritus, & tamen in taxandis ali-
mentis habetur tantum ratio ad fructus, qui per-
cipiuntur ex dote iuxta *l.* curabit, *C.* de act. empt.
prout firmant *Gabr. conſ.* 20. num. 89. lib. 2. & prius 10
Alex. in *l.* ſi cum dotem, §. ſin autem, num. 7. *ff.* ſol.
mat. *Salyc.* in *l.* quod in vxorem, verſ. Et intellige,
C. de negot. geſt. plene *Surd.* eod. tract. *de Alim.* tit.
4. q. 20. num. 7. non autem ad ea, quæ vſu conſumun-
tur, vt ſunt Supellectilia, quæ nec fructus gi- 11
gnunt, ex quibus alimenta conſtitui poſſint *l.* Impe-
ratore, vbi *Bart.* n. 4. *ff.* ad Trebell. & in *l.* penult.
ff. de aliment. & cibar. legat *Cranett. conſ.* 199. nu. 12.
Rol. conſ. 11. num. 11 lib. 1. Et eo magis, quia in hac
materia taxationis alimentorum pendente iudicio
ſeparationis thori, non ita amarè, ac rigidè, ſed
cum temperamento congruæ æquitatis Rota agere
conſueuit, vt in illa Ianuen. ſeparationis thori 11. Ia-
nuarij 1611. coram R P. D meo *Pamphilio*, & in aliis.

Nec difficultatem ingeſſit, quod non conſtet de
integra tranſportatione actorum; quia cum huiuſ-
modi alimenta, & litis expenſas per modum proui- 13
ſionis Domini decernant, allegata tranſportationis
imperfectio non obſtat *Car. Seraph. dec.* 328. in fin.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit,
taxationem eſſe faciendam iuxta oblationem factam
à Thoma, à Catherina acceptatam, à Iudice appro-
batam, & Veronen. Statuto congruentem &c.

Fauen. Exemptionis.

Mercurij 26. Ianuarij 1622.

ARGVMENTVM.

Regulares ſunt de iure exempti à cenſu, & contribu-

tione

tione Epiſcopo ſoluenda per Clericos, etiam ratione Eccleſiæ Parochialis vnitę Monaſterio Regulari om: Capellani amouibiles non poſſunt pręiudicare Eccleſiæ Regulari, nec Epiſcopum in quaſi poſſeſſione conſtituere præiudicialis iuris Regularibus; maxime non concurrente poſſeſſione longiſſimi temporis 30.& 40.annorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopo non debetur cenſus abſque cauſa.*
2 *Regulares Eccleſiæ non tenentur ad iura Epiſcopalia.*
3 *Exemptio conceſſa Monaſterio ſuffragatur Eccleſiæ illi annexæ.*
4 *Rectores amouibiles ad nutum non habent curam Eccleſiæ, ſed tantum exercitium.*
5 *Solutio cenſus facta ab eo, qui non proprio, ſed alieno nomine poſſidet, non conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi recipientem in præiudicium poſſeſſoris.*
6 *Poſſidens iure reſidente non præſcribit abſque titulo, & poſſeſſione quadraginta annorum.*

Deciſio VIII.

CONgruentibus ſententiis Domini reſpōderunt, ſententiam Rotalem in fauorem P P. Abbatis & Canonicorum S.Paterniani latam, & ſolidiſſimis fulcitam rationibus in deciſione ſuper hac eadem cauſa die 23. Ianuarij anno præteriti coram Reuerendiſſ.D.meo Decano exaratis, confirmandam eſſe. Quandoquidem Abbas & Canonici fundatam habent eorum libertatem, & exemptionem à cenſibus ſuper bladis, & aliis quos prætendit Epiſcopus Fanen tam in diſpoſitione iuris communis, quam in particulari eorum indulto.

In iure inquam communi, quo cautum eſt, cenſum
1 Epiſcopo non deberi, ſi ratio, ob quam præſtandus ſit, non deducatur & probetur c. peruenit c. prohibemus, de cenſib. & vtrobique notant Canoniſtæ;
2 Et regulares eccleſias non teneri ad iura Epiſcopalia definitum eſt in c. 1. de Stat. Monach. & tradunt *Io. Andr.* in c. 1. n. 1. & *Franch.* ibidem nu. 3. de præben. in 6.

Nituntur etiam ſpeciali indulto fe: re: Iulij Secundi, de quo in *Bullario* recenter edito conſtitutione xxx. §. xxxviij. & xxxviij. vbi Epiſcopi prohibentur exigere ab his Canonicis S. Saluatoris, vel eorum Monaſteriis qualemcumque canonicam portionem, ſeu decimam, aut quidquam aliud.

Nec videtur ambigendum, quin hoc indultū conceſſum Monaſteriis Canonicorum S.Saluatoris cōprehendat etiam parochialem S.Apollinaris Monaſterio eiuſdem Ordinis annexam, tum quia exempto Monaſterio exempta etiam dicitur eccleſia ei-
3 dem annexa *c. 1. & ibi gloſ. in verbo Exempto de priuil. in 6. Socin. iun. in c.* recipimus n. 97. de priuileg. & ſequuta fuit *Rota dec.* 54. n. 11. par. 2. diuerſ. tum quia verba dicti indulti viſa ſunt apta compræhendere hanc parrochialem ibi, Monaſteriis, Prioratibus, Granciis, Membris manualibus, & locis.

Nec Epiſcopo viſum fuit ſuffragari, quod huiuſmodi cenſum exegerit pluribus annis à Rectoribus per Abbatem, & Canonicos deputatis. Quoniam cum ij Rectores eſſent mere temporales, ac manuales,
4 ad Nutum Canonicorum & Abbatis amouibiles. vt fuit firmatum in hac eadem cauſa ſub die 15. Aprilis 1616. coram R.P D. meo *Caualerio*, tota cura reſidebat pænes eoſdem Abbatem & Canonicos, exercitium autem dumtaxat pænes ipſos Rectores, *Gemin. conſ.* 86. num. 3. & 4. *Oldra. conſ.* 67. num. 1. & conſ. 227. nu. 8. verſ. 2. quidem *Rot. dec.* 2. num. 2. de exceſſ. prælat. in no; huique Rectores non poſſidebant, ſed per eos Abbas & Canonici poſſidere dicebantur *Felin.* in c. cum dilecta nu. 16. de reſcript. *Rebuff.* de pacif. poſſeſſ. num. 329. & ſeqq. *Achill. dec.* 11. num. 2. & 3. de re iud. *Rota dec.* 472. nu. 2. par. 1. diuerſ. Et ideo prædicti Rectores tanquam non titulares ſoluendo huiuſmodi cenſum non potuerunt conſtituere in quaſi poſſeſſione Epiſcopum in præiudicium Abbatis, & Canonicorum. qui verè ſunt titulares. ac poſſeſſores, nulla data præſertim eorumdem ſcientia, vel patientia. Vt in ſimili fuit deciſum 5
in Pacten. penſionis die 5. Nouemb. 1594. coram bo: me: *Cardin. Pamphilio*, & vltra alias deciſiones ibi enunciatas idem firmauit *Cardin. Seraph dec.* 1463. n. 2. & ſeqq.

Et quatenus ipſi Rectores potuiſſent huiuſmodi quaſi poſſeſſionem inducere, Domini credebant, non fuiſſe concludenter probatam, ex quo teſtes non deponunt de præſcriptione ſexagenaria, qualem, vt Canonicis S. Saluatoris obſtet, expoſtulat Iulius Secundus in præallegato indulto §. 42. Vel ſaltem, cum Epiſcopo in huiuſmodi cenſus perceptione ius nedum non aſſiſtat. ſed vt ſupra fuit dictum plurimum reſiſtat, neceſſaria fuiſſet quadragenaria vnà cum titulo attenta, etiam ſola diſpoſitione iuris com- 6
munis, gloſ. in d. c peruenit, in verbo *Cenſus de Cenſibus*, & ibi *Panor.* n. 3. *Balb.* de præſcript. par. 5. ptin. 1. part q. 7. n. 13. *Rota dec.* 76. n. 1. & 2. & *dec.* 97. n. 3. par. 1. in recentior.

Titulus autem, quem Epiſcopus fortaſſe poſſet deſumere ex Cathedratico, plene diuellunt quę fuerunt ponderata in deciſione coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano*.

Et ita reſolutum Informantibus tantum prædictis Canonicis &c.

Tullen. Capellaniæ
Veneris 18. Februarij 1622.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio anterior manutenenda eſt aduerſus recentiorem, quæ præſumitur clandeſtina, & non manutenibilis, & anterioritas quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum poſſeſſionis apprahenſæ à ſpeciali Procuratore probat poſſeſſionem manutenibilem, alio non poſſidente.*
2 *Poſſeſſio in dubio præſumitur vacua, & aſſerenti incumbit probare contrarium.*
3 *Poſſeſſio poſterior clandeſtina, & turbatiua præſumitur, & illi præfertur anterior ad effectum maximè manutentionis.*
4 *Anterioritas poſſeſſionis ad effectum manutentionis conſideratur non ſolum reſpectu horæ, ſed etiam reſpectu breuiſſimi temporis, momenti, & puncti.*

Deciſio IX.

NOn putarunt Domini, denegandum mandatum de manutenendo Deſiderio informanti in poſſeſſione Capellaniæ ſub inuocatione S. Crucis in Eccleſia S.Amantij exiſtentis. Nam euiden-

tiſſimè conſtabat de appræhenſione poſſeſſionis huius Ca ellæ à Magiſtro Ioanne fratre Deſiderij, & adho ſpecialiter ab eo procuratore deputato, vt in inſtrumento a præhenſionis, de quo in Summario num.2. Quod quidem inſtrumentum indubitanter probat poſſeſſionem, & manutenibilem alio
1 non oſſidente ad l prædia, vbi *DD.ff de acquir. poſſeſſ.Caſſad.dec.* 10.de præben. *Verall. dec.*334. num.6. lib.1. *Rota dec.*61. n 1 par.1. diuerſ. & millies alias idem fuit de iſum. vt in Romana Palatij de Ruſticucciis 13.Nouemb. 1615. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quæ eſt deciſ.761.num.1.part.1. in recentior.& in aliis.

Illud vero, quod de tempore apprehenſionis nomine Deſiderij nemo poſſideret, de iure præſumitur, nec aliter probandum; cum qui aſſerit, poſſeſſio-
2 nem fuiſſe plenam, id probare teneatur *Card. Seraphin.deciſ.*312 nu.3.& dec.1065.nu.2. & *Rota dec.* 202.n.3.par.2 diuerſ.idemque alias formatum fuit, vt in Vmbriaticen.Parochialis 1. Iulij 1613. coram Illuſtriſſ D meo *Card. Sacrato.*

Nec obſtare crediderunt Domini, quod Andreas eiuſdem Cap. llæ poſſeſſionem adeptus fuerit, vt ex inſtrumento illius appræhenſionis deduc batur in Summ.n 4. Quoniam hæc And eæ poſſeſſio vti poſterior præſumenda erat clandeſtina, & turbatiua, & conſequenter D.ſiderij anterior poſſeſſio præferenda erat præ ertim ad effectum manuten-
3 tionis, cap. licet cau am, vbi Canouiſtæ de probat. *Bart.* in *l.* ſi duo num 4.*ff.* Vti poſſid. *Natt.conſ.* 538. num 3 lib.5. *Menoch.de retin.*remed 4 n.725. *Honded.conſ.*20 n.21.lib.1.& paſſim ſequitur Rota, plurimæque concertuantur deciſiones ad hoc in Cæſaraugustana Hoſpitalis 21. Febr. 1611. coram R. P. D meo *Vbaldo*, quæ eſt *deciſ.*193.uum.8. par. 1.recent.

Quod autem D ſiderij poſſeſſio fit anterior, inſpicitur ex lectura vtriuſque inſtrumenti.ab Andrea enim appræhenſa fuit poſſeſſio die 21. Septembris 1619. poſt quintam horam à meridie abſolutis Veſperis, à Deſiderio autem eadem die, ſed poſt horam quartam, & ſic per horam anteceſſit; quæ an-
4 terioritas nedum reſpectu vnius horæ ſufficit ad effectum prælationis in manutentione. *Caſſad. d. dec.* 20.nu. 2. de præb. *Rot.dec.*19.nu.1.par.2.diuerſ. Sed etiamſi breuiſſimo temporis momēto vel puncto in apprehenſione Deſiderius præuenilſet Andream, vt in dicta *dec.*.9 & in Romana ſeu Tiburtina Caſtrorum 4.Iulij 1607. coram Reuerendiſſ. *Lugdunen.* & in Carthaginen.Canonicatus 25.Maij 1609. coram bo:me: *Card. Lancellotto.*

Et ita pro Deſiderio informante reſponſū fuit &c.

Fanen. Tutelæ.
Luna 21. *Februarij* 1622.

ARGVMENTVM.

Attentati vitium dari nequit contra eum, qui continuat Tutor non idoneus electus à Teſtatore, ſi adminiſtret, antequam declaretur idoneus, an dicatur attentare. Ab executore, qui poteſt ſe extraiudicialiter informare, au detur appellatio. Pro attentatorum reiectione, quando intret arbitriū.

SVMMARIVM.

1 *Continuans non attentat.*
2 *Mulier eſt inhabilis ad tutelam, & hoc multo magis procedit, ſi ſit minor.*
3 *Tutor non idoneus ſi fuerit electus à Teſtatore; dato quod ille adminiſtrauerit, non dicitur deliquiſſe.*
4 *Adminiſtratorem minus idoneum, ſi quis ſibi elegeris, hoc non eſt imputandum adminiſtratori, ſed eligenti.*
5 *Attentata non committuntur niſi lite, aut appellatione pendente.*
6 *Actus, qui veniunt conſecutiuè ad alios actus ante litem inchoatos, & abſolutos, non inducunt attentata.*
7 *Confirmationes, & decreta ſuper Breuibus retrotrahuntur ad diem data Breuium.*
8 *A Decreto meri executoris non datur appellatio, & num 9.*
10 *Clauſula, arbitrio tuo, æquipollet clauſulæ, conſcientiæ tuæ, vel ſi tibi videbitur.*
11 *Executor conſtitutus cum clauſula; arbitrio tuo, poteſt procedere abſque citatione, nec iuris ordine ſeruato, ſed tantum extraiudicialiter eruditus.*
12 *Appellatio à decreto executoris meri, quatenus datur; intelligenda eſt de deuolutiua, non autem ſuſpenſiua.*
13 *Appellatio, quando datur ad effectum deuolutiuum, non poteſt dari de attentatis, vt in primis, & ante omnia reuocentur, ſed tantum eſt agendum via ordinaria ex capite iniuſtitiæ.*
14 *Arbitrium licet reguletur à iure, tamen vrgentibus aliquibus cauſis moderatur illius rigorem.*
15 *Attentata, quando ſunt valde dubia, & diffi ultatibus implicita, tunc multo magis intrat arbitrium pro illorum reiectione.*
16 *Pro Attentatorum reiectione Rota ſolet aliquando interponere arbitrium, quando ea magna ex parte dependent à negotio principali.*
17 *Executor an citra vitium attentatorum poſſit procedere ad executionem Breuis, ſi lis pendeat coram alio Iudice.*
18 *Executor exequendo Breue, etiam ſi lis pendeat coram alio Iudice, non dicitur attentare, quando fuit obtentum, antequam lis eſſet incapta.*
19 *Breuis executio retrotrahitur ad diem, quo illud fuit obtentum.*
20 *Appellationis delatio omnia deinde geſta facit, vt ſubiaceant vitio attentatorum; etiam ſi appellatio aliàs non eſſet appellabilis.*
21 *Continuans non attentat.*
22 *Iudex non dicitur deferre appellationi, ſi dedit tantum reuerentiales.*
23 *Iudex dando reuerentiales, per illos cenſetur admittere appellationem, ſi ſit admittenda, & reuocare ſi de Iure venit reiicienda.*

Deciſio X.

PRopoſito dubio, An arbitrium à Signatura reſeruatum Rotæ pro reiectione Attentatorum intraret, Domini concordibus ſuffragiis reſponderunt, nulla extare attentata, quæ reuocatione indigeant, & quatenus extarent, intrare arbitrium pro illorum reiectione.

Quod autem attentata deficiant, id ſuaderi videbatur, quoniam ex articulis, quos vtraque pars pro concludenter probatis admittit, depræhenditur, ſtatim mortuo Franciſco Palatio Beatricem illius vxorem, & mariti voluntati obtemperantem bonorum & perſonæ Hieronymi infantuli ex filio nepotis eiuſdem Palatij tutelam, & adminiſtratio-

nem inchoaſſe, ſemperque fuiſſe proſequutam; & ideo cum mota lite ab Eliſabetha coram Prætore Fani ſuper inhabilitate Beatricis ad huiuſmodi munus tutelæ, ac curæ obeundum, nihilominus perſeuerauerit in educatione Hieronymi, & illius bonorum adminiſtratione, non poteſt redargui Beatrix de attentatis: certa enim eſt iuris concluſio, quod
1 qui continuat non dicitur attentare c. cum teneamur de appell. cap 1. vbi *Abb.* numer. 1. & 4. vt lit. pend. *Pariſ. conſ.* vlt. n. 8. & ſeqq lib. 4. *Caputaq. dec.* 51. n. 1. & 2. par. 2. *Rot. dec.* 74. n. 4 par. 1. in rec.

Præterea, aut actus, quos vti attentatos accuſat Eliſabetha ſunt geſti ante motam litem, aut pendente lite, aut poſt interpoſitam appellationem, & nullo caſu Domini crediderunt, poſſe conſiderari attentata.

Non primo caſu, nempe ante motam litem. quia cum ipſa Beatrix à Franciſco auo Hieronymi fuerit conſtituta tutrix & curatrix, quamuis ex quo non excedebat ipſa 12. ætatis annum, ob ſexum & defectum ætatis ad curam & tutelam eſſet inhabilis, §.
2 minores Inſtit. de excuſ tut. l. quæro, §. Lucius, *ff.* de teſtam. tutel. nihilominus ſi nixa voluntate aui de
3 facto adminiſtrauit, non dicitur deliquiſſe, nec attentaſſe iuxta titul. de eo qui pro tutor. ſe geſſ. Et im-
4 putanda eſt hæredi iuris imperitia Franciſci, qui eius gubernacula commiſit imbecillitati; *l.* ſed ſi quis, §. vlt. *ff.* de Inſtitor. *Angel. conſ.* 102. n. 1. *Boer. dec.* 124. n. 8. *Surd. conſ.* 218. n. 17.

Sed circa hoſce actus geſtos ante motam litem
5 non poteſt dari de attentatis; quia ipſa non committuntur niſi lite, ſeu appellatione pendente in contemptum Iudicis, & præiudicium partis, vt toto titulo extra in Clem. & C. vt lit pend.

Minus conqueri poteſt Eliſabetha de geſtis à Beatrice lite pendente coram Prætore, quia nulli actus fuerunt geſti, ſed tantum exhibitum Breue habilitatis Beatricis obtentum à Sanctiſſ. ante motam litem, & directum Gubernatori, qui propterea in executionem dicti Breuis abſque nota attentatorum potuit Beatricem in tutela & cura confirmare; actus enim, qui veniunt conſecutiuè ad alios actus
6 ante litem inchoatos, & abſolutos, non inducunt attentata c. ex litteris de reſcript. *Gemin. conſ.* 35. lib. 2. *Pariſ. d. conſ.* vlt. num. 12. lib. 4. & *Pariſ. de reſignat.* lib. 2. q. 3 num. 28. *Lancell. de attent.* par. 2. cap. 4. limit. 5. principali nu 6. & cap. 12. limitat. 4. num. 13. & 15. Gubernatoriſque confirmatio & decretum videtur quodammodo retrotrahendum ad diem 17. Aprilis, quo conceſſum fuit Breue, à quo dictæ
7 confirmationis decretum effluxit, & ſic ceſſant attentata, vt benè per *Lancell.* dicta limitat. 5. principali num. 6.

Nec etiam poſſunt conſiderari attentata in geſtis poſt interpoſitam appellationem à dicto decreto
8 Gubernatoris; quoniam ipſe Gubernator non Iudex, ſed executor potius videtur à Sanctiſſ. electus
9 ob illam clauſulam, Arbitrio tuo, quæ æquipollet clauſulæ, Conſcientiæ tuæ, vel, Si tibi videbitur, ad
10 *l.* fideicommiſſa, §. quanquam, *ff.* de legat. 3. *Lap. allegat.* 60. num. 4. & ſeqq. cum ibi adden. *Menoch. de arbitr.* lib. 1. quæſt. 70. n 2. 6. & ſeqq. Et propterea quemadmodum dicta clauſula, Arbitrio tuo, efficiebat, vt nulla præuia citatione, nec iudicij ordine, ſed tantum extraiudicialibus eruditus informationibus potuerit Gubernator Breue Sanctiſſimi
11 demandare executioni *Lap.* dicta alleg. 60. num. 4. *Menoch.* dicta q. 70. nu. 6. *Rot. dec.* 14. & 15. de dol. & contum. in antiq. Ita etiam nec à dicto decreto Gubernatoris appellari permittebatur gloſ in Clem. 12
1. in verbo Oneramus, de Iur. patron. *Lap.* dicta alleg. 60. num. 3. & ſeqq. *Rota. dec.* 47. num. 3. de appel. in nou. Et quatenus ſecundum aliorum ſententiam danda fuiſſet appellatio, hoc indubitanter videbatur intelligendum quoad effectum deuolutiuum, non autem quoad ſuſpenſiuum, itaut propterea dari non potuerit de attentatis ad effectum, vt in primis reuocentur, ſed tantum eſſet agendum via ordinaria ex capite iniuſtitiæ, vt in terminis firmat *Lancell. de attent* p. 2. cap. 12. limit. 10. n. 1. & 9. 13

Sed eſto, veritate illæſa, attentata aliqua fuiſſe perpetrata à Beatrice, Domini tamen crediderunt, pro illorum reiectione intrare arbitrium, quod licet à
iure ſit regulandum, nihilominus vrgentibus aliqui- 14
bus cauſis moderatur, & mitigat iuris rigorem vt in Romana Coitiui 6. Maij 1606. coram Illuſtriſſimo D. meo *Cardin. Sacrato*, & in materia attentatorum in Parmen. Status 30. Aprilis 1610. coram *Sanctiſſ. D. Noſtro*, quæ eſt deciſio 235. n. 1. par. 1. in recentior.

Cauſæ autem videntur vrgere plurimum pro moderando rigore in hoc caſu; tum quia in omnem euentum attentata valde dubia, & difficultatibus implicita ſunt, vt ex ſuperius conſideratis plane elicitur; tum etiam quia magna ex parte cauſa atten-
tatorum dependet à cognitione meritorum in nego- 15
tio principali circa incapacitatem Beatricis in tutela & cura, & efficaciam Breuium diſpenſationis eidem conceſſorum, quibus impulſa rationibus alias *Rota* reſpondit, eſſe locum arbitrio pro reiectione
attentatorum; vt in Cæſarauguſtana diſmembra- 16
tionis 23. Ianuarij 1610. coram Illuſtriſſ. *Card. Sacrato*, & in dicta Parmen. Status coram Sanctiſſimo in princ.

Quibus non obſtat, quod pendente iudicio coram Prætore Fani Beatrix exhibuerit Gubernatori Breue diſpenſationis impedimentorum ſexus, & ætatis, & is Gubernator, quamuis fuerit executor, non potuerit abſque vitio attentatorum procedere ad executionem dicti Breuis, dum lis circa inhabilitatem
Beatricis ad obeundam tutelam iam cœpta erat co- 17
ram alio Iudice, iuxta deciſionem *Caputaq.* 151. par. 3. cum aliis allegatis. Quoniam dicta deciſio, & alij congeſti ab Informantibus pro Eliſabetha loquuntur, vel intelligi debent quoties Breue fuit obtentum pendente lite, quod ſecus contingit in hoc caſu, vbi Breue per plures dies præceſſit iudicio excitato ab Eliſabetha coram Prætore; Et licet lite pendente fuerit poſtea executioni demandatum, hoc non obſtat, quia actus geſti à Gubernatore fuerunt geſti
conſecutiuè ad dictum Breue, quod quidem ſuſtulit 18
vitium attentatorum, vt in ſimili fuit reſolutum in Mediolanen. attentatorum 27. Iunij 1612. coram bo: me: *Penia*, quæ eſt deciſ. 411. num. 4. par.
2. recent. Et executio dicti Breuis retrotrahenda 19
fuit ad tempus eiuſdem Breuis, vt ſupra fuit conſideratum.

Nec obſtat, Gubernatorem detuliſſe appellationi interpoſitæ ab Eliſabetha, & ita commiſſa fuiſſe attentata, dum Beatrix actus adminiſtrationis exercuit, & nomine pupilli hæreditatem Franciſci adiecit; dilatio autem appellatio-
nis facit attentata omnia poſtea geſta, etiamſi 20
materia alias non fuiſſet appellabilis, *Lancell. de attent.* par. 2. cap. 12. ampliatione 6. num. 1. & 2. & Rot. in Tullen. bonorum & attentatorum

6. Nouembris 1600. coram Litta. Quoniam vltra
22 quod huiuſmodi continuatio non inducit attentata, Gubernator dedit tantum reuerentiales, per quos Iudex non dicitur deferre appellationi; ſed per illos cenſetur admiſſa ſi eſt admittenda, & reiecta ſi de iure venit reiicienda vt in Romana domorum 10. Iunij 5. r. coram bon. mem. *Penia*, & eſt deciſ. 2. 2.
22 poſt Pacific. de Saluiani in vltima impreſſ. & *Veſtr.* in praxi libro 7. cap. r. fin. numero 1. 102. merito deridet eos, qui exiſtimauerunt, per reuerentiales in forma admiſſiuo cenſeri appellationem; & conſequenter cum à decreto Gubernatoris non daretur appellatio, vt ſupra fuit dictum, ita etiam per
23 dictos reuerentiales videtur, reiectam fuiſſe à Gubernatore.

Quæ autem dicebantur de nimis properanter decreta executione Breuis, de prætermiſſis ſolemnitatibus iudiciariis, & de imperfecta deſcriptione inuentarij à Dominis non fuerunt attentata, tanquam non reſpicientia articulum attentatorum.

Et ita ambabus partibus informantibus, &c.

Terracioen. Bonorum.

Luna 21. February 1622.

ARGVMENTVM.

Ægidiana regulariter loquendo quando intret, & quando ceſſet. Mandatum dum reperitur decretum, niſi ad primam cum intimatione, ſi reperiatur relaxatio abſque dicta intimatione, & productione in actis ſaluari non poteſt à vitio nullitatis. Nullitas defectus actionis iudicij arguit notoriam iniuſtitiam. Interdictum quorum bonorum, vt intentari poſſit, quid requiratur, & qualiter ſit formandus eius libellus.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana regulariter intrat, quando ſumus in mero poſſeſſorio, & inter perſonas laicas, & ſuper re prophana.*

2 *Ægidiana non ſuffragatur, quando ſententia, ſeu decretum latum in poſſeſſorio nullitatibus manifeſtis laborat.*

3 *Decretum ſi reperiatur relaxatum, niſi ad primam cum intimatione, dato dict. intimationes non fuiſſe factas, & mandatum relaxetur, non dicitur validè relaxatum.*

4 *Poſſeſſionem, quando Iudex ad ſe auocauit, & pars huiuſmodi auocationi acquieuit, tunc poſſeſſio dicitur vacans.*

5 *Interdictum quorum bonorum intrat, quando duo contendunt dictum de poſſeſſione, vnde non intrat, niſi Aduerſarius poſſideat.*

6 *Decretum latum in iudicio ſine actione eſt ipſo iure nullum.*

7 *Iudex ſi nullo prauio iudiciali ordine procedat, nulliter ſine dubio procedit.*

8 *In Interdictis omnibus neceſſariò eſt Iudici offerendus libellus, præſertim vbi adeſt contradictor.*

9 *In Interdicto quorum bonorum eſt offerendus libellus.*

11 *Libellus in principio litis emanari debet.*

Monitorium ſucceſſit loco libelli. numero 11.

12 *Interdictum quorum bonorum eſt remedium adipiſcendæ.*

13 *In Libello interdicti, quorum bonorum, verba libelli, & ſententia concipiuntur pro reſtitutione poſſeſſionis, quemadmodum in poſſeſſorio recuperandæ.*

14 *In Interdicto, quorum bonorum verba libelli debent concludere reſtitutionem poſſeſſionis defuncti, & condemnationem poſſeſſorum, ad illam relaxandam, & reſtituendam.*

15 *Libelli forma in interdicto, quorum bonorum, qui eam deſignet.*

16 *Nullitates in Rota non attenduntur, niſi proueniant ex defectu citationis mandati, & iuriſdictionis.*

17 *Intimationis defectus videtur eſſe verus defectus citationis.*

18 *Intimatio citationi æquiparatur.*

19 *Iudex ſi decretum relaxet, cum conditione, vt prius pars intimetur; tunc tale decretum non officit, antequam pars intimetur, & in actis intimatio producatur.*

20 *Nullitas defectus actionis iudicij intentati arguit notoriam iniuſtitiam.*

21 *Libellus quando eſt nullus, vel ineptus ad iudicium intentatum, tunc Iudex perperam procedit.*

22 *Sententia, ſeu decretum, dum non iuſtificatur ex actis, nedum eſt nullum, ſed etiam notoriè iniuſtum.*

23 *Ægidiana nõ intrat quãdo quis eſt notoriè grauatus.*

24 *Ægidiana in caſu notorij grauaminis permittit appellationem.*

25 *Nullitas ex defectu citationis, ſeu intimationis ſemper obſtat.*

26 *Clauſulæ conſtituti, effectus dubium, an egrediatur perſonam conſtitutariam, & ad illius hæredes poſſit tranſire.*

27 *Clauſula, conſtituens, appoſita poſt clauſulam eſſionis curis, qualiter ſit extendenda.*

Decìſio XI.

CEnſuerunt Domini, non eſſe locum Ægidianæ. Quamuis enim mandatum de aſſociendo decretum, & relaxatum à R.P.D. Albertio, ſit in mero poſſeſſorio, & inter perſonas laicas, & ſuper re pro- 1
phana, & his concurrentibus regulariter intret Ægidiana *Card. Seraph.* deciſ. 603. num. . *Rot. deciſ.* 112. num. 2. par. 3. diuerſ. & dec. 150. num. 2. & 324. num. 3. par. 2. inter recentior.

Attamen, cum prædictum mandatum de aſſociando nullitatibus, & quidem manifeſtis laboret, præ- 2
dicta Cardinalis Ægidij conſtitutio non videbatur ſuffragari. *Gabr.* conſil. 44. num. 15. lib. 1. *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4 num. 800. *Conrard* de Ægidiana quæſt. 4. num. 6. *Cardin. Mantic.* deciſ 33. num. 2. *Rot. deciſ.* 391. num. 6. par. 2. in recentior.

Nullitates autem deducebantur, quia dict. mandatum de aſſociando, vt in Summ. eiuſdem Diambræ num. 5. decretum fuit cum clauſula, Niſi ad primam &c. cum intimatione; quæ tamen nedum fieri debuit, ſed etiam in actis erat reproducenda, itaut ea non facta, & reproducta, nec dictum mandatum validè relaxari potuerit, nec hodie executioni demandari valeat, *DD.* in *leg.* multum intereſt. *D.* de cond. 3
& demonſtr. *Put. deciſ.* 168. lib. 1. in nou. *Cardin. Seraph.* deciſ. 2100. num. 9. & *Rot. deciſ.* 715. num. 8. parte 2. in recentior. & in Lateranen. ſeu Romana penſionis 29. Aprilis 1619. coram R.P.D. meo *Vbaldo.*

Alia etiam nullitate notabatur decretum, quia ipſimet informantes pro Diambra acerrimè impu- 4
gnabant prætenſam poſſeſſionem Cynthij, aſſerentes, poſſeſſionem ipſam fuiſſe vacantem. Et hoc potiſſimum videbatur ſuſtineri, quia idem Iudex prius auocauerat ad ſe poſſeſſionem, & huiuſmodi auocationi

cationi *Diambra* acquieuerat, vt in Summ.eiuſdem
Diambra numero 4. Interdictum autem, Quorum
bonorum, quale fuit à Diambra intentatum, tan-
5 quam inter duos contendentes de poſſeſſione dictû,
non competit, niſi aduerſarius poſſideat *Bart.* in *l.*fi.
§.ſin aliquis verſ. Adde quod beneficium, C.de edict.
diu.Adr.coll. *Aretin.* in §.quadrupli, numero 36.verſ.
Aduertas tamen Inſtit.de action. *Rip.* in *l.*hoc inter-
dictum, numero 12.*ff.* quorum bonorum, *Achill.Per-
ſenat.* de Interdict. quorum bonorum, numero 516.
Peregr. de fideicomm.articul.46.numero 25 & *Me-
noch.* de adipiſcen.remed.1.numero 47.& 48 ab hac
opinione non recedit, quamuis ei ratio ab Aretini
aſſignata arridere non videatur; decretum verò la-
tum in iudicio ſine actione moto eſt ipſo iure nul-
6 lum, *Alex.conſil.*136. numero 9.lib.2. *Becc.conſil.*45.
numero 39.lib.1. *Gabr conſil.*44. numero 15.lib.1.&
ſequuta eſt *Rota* in Beneuentana Saluiani, 1. Februa-
rij 1619.coram R.P.D.meo *Buratto.*

Quibus & tertiam adnectebant nullitatem, quod
7 ſcilicet nullo præuio iudiciali ordine, immo nec ia-
cto libelli fundamento Iudex mandatum decreuit &
relaxauit; Et tamen ſicut in omnibus interdictis ne-
8 ceſſario libellus eſt offerendus, præſertim vbi adeſt
contradictor *Bald* in *l.*fi.numer.44 C.de edict.diu.
Adrian.*Corn.*ibid.n.28. *Menoch.* de adipiſ. remed.4.
n 469. Ita & interdicto, Quorum bonorum, exhiben-
9 dum eſſe ſignanter firmant *Bart.* in d.*l* fi.n.15. *Aretin.*
in eod.§.quadrupli.n.38. Inſtit.de action. *Menoch.* de
adipiſcen.remed.1.nu.88.

Nec citatio illa, in qua Diambra petit aſſociari ad
10 cenſus, & bona ſtabilia, poteſt inſeruire pro libello;
tum quia initio iudicij non emanauit, prout in prin-
cipio libellus, ſiue Monitorium, quod eſt loco libel-
11 li, fieri debet, & ſolet; ſed fuit poſtremus actus, quem
immediatè ſubſequutum fuit Iudicis decretum; tum
etiam quia ineptus fuiſſet libellus, dum in ea cita-
12 tione petebatur aſſociatio; quamuis enim interdi-
ctum, quorum bonorum, ſit remedium adipiſcendæ,
in eo tamen verba libelli, & ſententia concipiuntur
13 pro reſtitutione poſſeſſionis, quemadmodum in poſ-
ſeſſorio recuperandæ, *Bart.* in *l.*1.nu.4.& 5.*ff.* quor.
bonor. *Alex.conſil.*70.numero 11.libr 6. *Afflict.dec.*
14 17.in fin. *Peregr.* de fideicomm.articul. 46. numero
36. Et debent concludere reſtitutionem poſſeſſionis
defuncti, & condemnationem poſſeſſorum ad illam
relaxandam, & reſtituendam, *Specul.* de teſtament.§.
nunc dicendum, numero 1. *Aret.* in d.§. quadrupli n.
41. Inſtit.de action. *Menoch* de adipiſc.remed.1.nu-
15 mero 94. Et forma libelli in interdicto, quorum bo-
norum, deſignatur à *Saluſt.* in praxi iudic.lib.2.cap 4.
tit. de modo procedendi in remedio interdicti quo-
rum bonorum.

Nec prædictæ nullitates videntur poſſe ſanari ex
16 Innocentiana, & reformatione fel.rec.Pauli V. quibus
cauetur, nullitates attendi non debere, niſi proue-
niant ex defectu citationis, mandati, & iuriſdictio-
17 nis; quoniam prima deducta ex omiſſa intimatio-
ne videtur verè ex defectu citationis, cùm intimatio
citationi æquiparetur, & Iudex noluerit, decretum
18 relaxationis dicti mandati de aſſociando officere
poſſe, antequam intimatio ipſa facta eſſet, & in actis
reproducta ad dict. deciſionem 1100. numero 9.
19 *Card. Seraph.* & *dec.* 725. numero 8. & 9 parte 2.
in recentior.

Aliæ verò nullitates videntur etiam inferre no-
toriam iniuſtitiam; dum ex illis deprehenditur
20 defectus actionis intentatæ à Diambra, ex quo

ei non competebat interdictum, Quorum bono-
rum, contra Cynthium, & libellus, vel nullus,
vel ineptus erat ad illud iudicium; & conſequenter 21
cùm decretum non iuſtificetur ex actis, nedum fuit
nullum, ſed etiam notoriè iniuſtum, vt bené in ſi-
mili fuit conſideratum in dicta Beneuentana Sal- 22
uiani 1. Februarij 1619. coram R. P. D.meo *Burat-
to:* Et ideò etiam, cùm à tali decreto nullo, &
iniuſto Cynthius fuerit grauatus notoriè, non in-
trat Aegidiana; illa enim, quæ eſt inter conſtitu-
tiones *Marchia* libr. 6. cap. 2. in caſu notorij gra-
uaminis permittit appellationem, & millies dixit
Rota præſertim in illa Fanen. Saluiani 14. Ianuarij 23
1611. coram *Sanctiſſ. D. Noſtro*, quæ eſt *dec.* 24. nu.3.
par.1.in recent, & *dec.* 391.num.6.ead.par.2. recent.

Minus videbatur, quod Diambra poſſet declinare 24
prædictas nullitates ob prætenſam clauſulam conſti-
tuti, de qua in inſtrumento dotali; quoniam vltra,
quod adhuc ſemper obſtaret prima nullitas deducta,
ex defectu intimationis, & forſan etiam dubitari poſ-
ſet. quod ipſius conſtituti effectus Zenobiæ conſti-
tutariæ perſonam egredi, & ad illius hæredes tranſi- 25
re non potuerit, iuxta opinionem *Caſtren.conſil.*59.n.
3.lib.2. *Alex.conſ* 161.n.2.lib 6 *Caſſan.conſ* 59.n.17.
Cagnol. in *l* contractus nu.17 ver. Et nota quod mor-
tuo *ff.* de reg iur. *Crauett conſ.*437.n 4. Domini exiſti- 26
marunt, dict. prætenſam conſtituti clauſulam in in-
ſtrumento dotali non adeſſe, & clauſulam illam,
Conſtituens &c. tanquam appoſitam poſt clauſulam
ceſſionis iurium extendendam eſſe, vt importet con-
ſtitutionem procuratoris tanquam in rem propriam,
non autem conſtitutum, vt patet ex formulario. 27

Et ita vtraque parte informante, &c.

Ferrarien. fideicommiſſi de Raſuriis.
Veneris 25. Februarij 1622.

ARGVMENTVM.

Magiſtraliter ventilatur, & reſoluitur, quando Teſta-
tor dicatur voluiſſe proſpicere in caſu non ſolùm,
quando eius hæredes noluerint, ſed etiam caſu,
quo non potuerint eius voluntatem adimplere, &
id ſpecialiter Teſtator non diſpoſuit, ſed bene ta-
citè ex coniectura. Et plura adducuntur ad do-
cendum, quando animum enixum habuerit Teſta-
tor ad conſeruandam agnationem. Nec non inter-
pretatur tex. in *l.* Pater Seuerinam, *ff.* de cond. &
demonſtr.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator, ex quibus dicatur proſpexiſſe, non ſolùm in
caſu quo eius hæres diſpoſita per eum noluit adim-
plere ſed etiam quando non potuit.*
2 *Teſtatoris voluntas, vt dicatur impleta, ſufficit quando
hæres noluerit, vel non potuerit.*
3 *Hæres ſi non ſit in rerum natura, ſine dubio non pote-
rit adimplere diſpoſita per Teſtatorem.*
4 *Teſtator quando dicatur expreſsè diſpoſuiſſe, in caſu
quo per impotentiam hæres non potuit adimplere
eius voluntatem, & num. 5.*
6 *Conditionis deterioris eſſe non debet hæres magis dile-
ctus, quàm minùs dilectus, & incognitus, amplia
num. 7. & 8*
6 *Dictio, &, eſt de ſui natura ampliatiua precedentium.*
10 *Dictio, &, deſignat diuerſitatem copulatorum.*

11 *Dictio, &, inter caſus diuerſos ſolitum eſt, vt apponatur.*
12 *Verba non eſt dicendum, vt ſint ſuperflua.*
13 *Dictio, &, quando ſine dubio in diſiunctiuam ſit reſoluenda.*
14 *Dictio, vt ſuprà, eſt relatiua.*
16 *Prælatio particularis ceſſare debet, ad hoc vt euitetur ſuperfluitas.*
17 *Relatio ad omnia regulariter fieri conſuetum eſt.*
20 *Teſtator, quando habuit rationem conſeruandæ agnationis, tunc ſubſtitutio, quamuis tantùm facta in caſum voluntatis, eſt trahenda etiam in caſum impotentiæ.*
21 *Subſtitutio vulgaris cùm ſit fauorabilis, facilè de vno caſu ad alium extenditur.*
22 *Subſtitutio fideicommiſſaria tanquam odioſa, ſtrictè interpretari debet, & non eſt extendenda de vno ad alium.*
23 *Fideicommiſſum fauorabile eſt, ſi ſit factum cauſa conſeruandæ agnationis.*
24 *Fideicommiſſum quando ſit extendendum.*
25 *Fideicommiſſum factum ad conſeruandam agnationem poteſt extendi, etiamſi ratio eam conſeruandi non ſit expreſſa, ſed etiam ſolùm tacita.*
26 *Voluntas in vno caſu tantùm expreſſa, etiam ad aliud extendi debet, per quã reſultat idem effectus.*
27 *Identitatis effectus facit, vt caſus omiſſus non dicatur omiſſus, ſed comprahenſus, non per extenſionem, ſed per intentionem diſponentis.*
28 *Fideicommiſſum de caſu ad caſum non extenditur ob ſolam rationem conſeruandæ agnationis.*
29 *Sed hoc non procedit, quando adſunt verba, quæ generaliter, & impropriè dictam extenſionem importare poſſint.*
30 *Quia tunc ſine dubio extenſio admitti poteſt.*
31 *Fideicommiſſi extenſio admitti poteſt ſtante mente, & voluntate Teſtatoris ex probabilibus coniecturis deducta.*
32 *Fideicommiſſum, quando ex veriſimili mente Teſtatoris extenditur, non dicitur extenſio, ſed comprahenſio quadam, & mentalis interpretatio.*
33 *Teſtatoris voluntas, quod voluerit extendere fideicommiſſum ad caſum non expreſſum, ex quibus deducatur.*
35 *Teſtator ex quibus apertiſſimè conſtet habuiſſe animum conſeruandæ agnationis.*
36 *Ex Maſculorum prælatione, & fœminarum excluſione agnationis ratio præſumitur habita.*
38 *Fœmina etiam ſi extra familiam nupta, nihilominus agnata dicuntur.*
39 *Teſtator an dicatur habuiſſe animum conſeruandæ agnationis, ſi onus impoſuit heredi, vt aſſumeret cognomen & inſignia familiæ.*
40 *Et hoc multò magis procedit, ſi vocauerit primogenitum alicuius.*
41 *Ex Repetitione apparet de enixa voluntate diſponentis.*
42 *Teſtator ex quibus appareat non ſolùm tacitè, ſed etiam expreſsè habuiſſe rationem conſeruandæ agnationis.*
43 *Teſtator ſi heredem inſtituerit eius Vxorem, eius vitâ naturali durante, an dicatur in eo ceſſare animum conſeruandæ agnationis.*
44 *Fœmina, vt agnatæ poſſunt conſeruare agnationem.*
46 *Teſtator eo ipſo, quod in defectu maſculorum vocauit fœminas agnatas, cenſetur habuiſſe rationem conſeruandæ agnationis.*
48 *Agnationis conſeruandæ ratio ex quibus non dicatur habita.*
49 *Agnationis ſuæ conſeruationem, & dignitatis incrementum quilibet præſumitur appetere.*
50 *Agnationis ſuæ fauorem, ſi quis non conſiderauerit in vno caſu, non præſumitur alios caſus expreſſos negligere voluiſſe.*
51 *Verba, quando ſunt clariſſima, non eſt locus coniecturis.*
52 *L. ſi pater ſeuerinam, ff. de condit. & demonſtr. quo caſu loquatur.*
53 *Delictum vbi non eſt pœna locum habere nequit.*
58 *L. Pater ſeuerinam ff. de condit. & demonſtr. cùm loquatur in caſu, quo hæres certus fuit ſubſtitutus, ideò non habet locum, ſi ſubſtitutio ſit incerta.*
60 *Dictio, cum, importat conditionem.*
61 *L. Pater ſeuerinam ff. de condit. & demonſtr. diſpoſitio, quando ceſſet.*
62 *Socin. ſen. conſil. 219. nu. 6. in fine lib. 2. Dec. conſil. 273. & alij plures reijciuntur, & declarantur numero 63.*
64 *Subſtitutio non poteſt dici fauorabilis, ſi agnati non fuerint ſubſtituti, & ideò extenſio nullo modo fieri nequit, & nu. 65.*
66 *Verba, in vtroque caſu, reſtringunt diſpoſitionem ad caſus tantùm expreſſos.*
68 *Sed hoc non procedit, quando nulla eſt appoſita dictio taxatiua.*
69 *Extenſio benè fieri poteſt ad caſum ſimilem, & eandem rationem habentem.*
70. *Et hoc maximè, ſi verba reſtrictiua non ſint adiecta.*
71 *Atque hoc amplia, ſi appareat de veriſimili mente diſponentis.*
72 *Verba indefinitè, & abſque aliqua præfinitione temporis prolata, qualiter ſint intelligenda,*

Deciſio XII.

FVerat in hac cauſa coram R.P. D.mço Veroſpio ſub die 5. Martij 1621. reſolutum non fuiſſe factum locum fideicommiſſo ad fauorem Franciſci, & propterea conſtare de cauſis reſtitutionis in integrũ aduerſus duas conformes ad illius fauorem latas ex diſpoſitione Statuti Ferrariæ rem iudicatam facientes; poſteà verò ſub die 24. Maij eiuſdem anni fuerat à dicta reſolutione receſſum. Vnde propoſui dubium bis anteà diſputatũ & non reſolutum, An ſcilicet ſtandũ eſſet in primo, vel ſecundo loco deciſis, & Domini in deciſis ſecundo loco ſtandũ exiſtimarunt.

Nam teſtator ſuam hæreditatem ad illum de Raſuris, qui litteris incumberet, & certas qualitates haberet, prout eſt ipſe Franciſcus, peruenire voluit, non
ſolùm in caſu, quo filius maſculus Hippolytæ maior
natu, eiuſq; deſcendentes nollent arma, ac nomen fa-
miliæ ipſius teſtatoris deferre per illa verba, Et caſu 2
quo nollet vocari &c. ſed etiam in caſu, quo eadem
Arma & nomen deferre non poſſent, per illa verba
ſubſequentia (& ſe, & ſui vt ſuprà non ſe vocarent, &
nominarent de Raſuris, & dicto eius inſigne non
vterentur) quę impotentiæ caſum expreſsè compre-
hendunt, vt in puncto tradit *Rim. iun.* conſ. 23. n. 205. verſ. Quod verò dicebatur lib. 1. *Cephal.* conſ. 196. ſub n. 16. verſ. Tertio ego conſidero, li. 2. & admittit etiã ipſemet *Dec.* in contrarium in prima deciſione allegatus conſ. 273. n. 1. & ſub nu. 3. ante med. ver. Quod licet vtrumque, & circa fin. ver. Vltimo non obſtat.

Idque vlterius apertiſſimè ſuaderi videbatur ex eo, quia teſtator, dum iuſſit, quod dictus filius maſculus, eiuſque deſcendentes ſemper, & in perpetuum ſeſe de Raſuris vocarent, & ipſius teſtatoris Arma deferrent, abſque dubio ad effectum, ut per-

Digitized by Google

perpetuitatem denominationis, ac delationis hu-
iuſmodi reſpexit; & conſequenter ad hoc vt dici poſ-
ſit purificata conditio fideicommiſſo adiecta, ſuffi-
cit dictum perpetuæ denominationis ac delationis
effectum iam ceſſaſſe, & nihil intereſt, an ille ceſſa-
uerit ex eo quoniam dicti deſcendentes noluerint,
2 vel non potuerint teſtatoris voluntatem adimplere
ex eo, quia nunquam fuerunt in rerum natura; quo-
cunque enim modo id contigerit, ſemper veriſſi-
mum eſt dicere, deſcendentes prædictos hodie in-
ſigniis prædictis non vti, & de Raſutiis non nomi-
nari, vt in ſpecie optimè deducit & comprobat *Go-
uean.* poſt deciſ. Theſaur. 270. numero 24. & 28. ex
traditis per *Bart.* & *DD.* in *l.* Gallus, §. Et quid ſi
tantum *ff.* de lib. & poſth. & *Dec.* in *l.* cum proponas
la ſeconda, *C.* de pact.

Ponderando etiam præſertim, quod ſubſtitutio
3 facta legitur Hippolytæ non ſolùm in caſu, quo fi-
lius maſculus, eiuſque deſcendentes Arma, & no-
men familiæ non deferrent, ſed etiam in caſu, quo
ipſa filios non haberet, & conſequenter patet, teſta-
torem non ſolùm noluntatis, ſed etiam impoten-
4 tiæ caſum expreſſe conſideraſſe in ea, vt per *Go-
uean.* vbi ſup. numero 28. circa fin. & fuit optimè
animaduerſum in dicta ſecunda deciſione ſub die
24. Maij 1621. coram R.P D. meo *Verolſpio* ideò ean-
dem ſubſtitutionem vtroque caſu credendum eſt,
ipſius pariter Hippolytæ filio etiam facere voluiſſe,
vt probat *Cephal.* d. conſil. 196. numero 17. & 18.
alias enim deterioris conditionis fuiſſet dicta Hip-
5 polyta teſtatoris filia magis dilecta, qoam ipſius
Hippolytæ filius etiam naſciturus, ac teſtatori in-
cognitus, minuſque dilectus; Nam ipſa fuiſſet gra-
uata paternam hæreditatem reſtituere agnato qua-
litates per teſtatorem requiſitas habenti, uon ſolum
6 in caſu, quo eius filij nomen, & arma familiæ te-
ſtatoris nollent aſſumere, ſed etiam in caſu, quo
illi non extarent, ipſumque propterea nomen, &
arma aſſumere non poſſent; eius vero filius in prio-
ri tantùm caſu grauatus fuiſſet, in ſecundo verò
nequaquam; ſed ſi ille eueniſſet prout effectualiter
7 venit, de eiuſdem teſtatoris bonis liberè diſpo-
nere potuiſſet, quod eſt abſurdum. vt in puncto
arguit *Cephal.* d. conſil. 196. numero 18. & 19. ex
trad. per *Ruin.* in conſil. 111. numero 16. & conſil.
104. nu 17. & conſil. 150. nu 8. lib. 2. & conſil. 45. nu.
7. lib. 5. & bene etiam in propoſito *Grat.* conſil 5. nu.
31. & ſeqq. vol. 2.

Neque viſum fuit obſtare, quod inter prædicta
verba (& caſu quo nollent) & illa alia ſubſequentia
8 (& ſe & ſui non ſe vocarent) fuerit appoſita dictio
copulatiua, Et, quia non propterea dici poteſt, verba
ipſa & ſubſequentia eumdem noluntatis caſum con-
tinere; dictio enim, Et, eſt de ſui natura ampliatiua
9 prætendentium, *Bart.* in *l.* ea tamen adiectio *ff.* de le-
gat. 3. *Rip.* in cap. ex parte, num. 46. de reſcript. *Surd.*
dec 272. numero 24 & dec. 319. numero 7. *Rota* de-
ciſ. 33. numero 6 & dec. 41. num. 4. par. 1. recentior.
Et copulatorum diuerſitatem deſignat gloſ. in rubr.
10 *ff.* de iur. & fact. ignor. & in *l* ſi duo, *C.* per quas perſ.
nob. acq. *Iaſ.* in *l.* 1. nu. 2. *ff* de Iuſt & iur *Surd.* conſil.
315. numero 21. *Rot. dec.* 266. numer. 4. par. 2. recent.
Et inter caſus diuerſos poni conſueuit, vt in terminis
11 ſubſtitutionis tradit *Dec. conſil.* 227. numero 4. & *Soc.
iun.* conſil. 181. numero 31. libr 2. Et ſi aliud dicere-
mus dicta verba ſubſequentia eſſent ſuperflua, quod
12 eſt abſurdum, & contra regulam, de qua per *Bald.* in
rubr. *C.* de contr. empt. numero 9. vt in ſimili arguit.
Surd. d. conſil 313. num. 22 & *Rot.* d. dec. 166. num. 4.

Quod tantò magis debet abſque vlla difficultate
procedere in caſu præſenti; quia manifeſtè con-
ſtat de coniecturata ac veriſimili teſtatoris volon-
tate eamdem ſubſtitutionem faciendi etiam in caſu
impotentiæ, ac non exiſtentiæ deſcendentium pro
agnationis conſeruatione, vt ſuperius fuit dedu-
ctum, & inferius etiam deducetur; & conſequen-
ter copula prædicta in diſiunctiuam reſolui debet
vt tradit *Iaſ.* in *l.* 1. nu 2. in 5. limit. *ff.* de *Iuſt.* & iur.
Alex. in conſil. 130. in fin. lib. 2. *Soc. iun.* d. conſil. 181. 13
nu. 33. & 34.

Neque etiam obſtat illa dictio relatiua, vt ſuprà,
quia refert tantummodo qualitatem perpetuitatis
importatam per illa verba præcedentia (deſcenden-
tes ſemper & in perpetuum) non autem qualitatem 14
nolitionis importatam per verbum illud, noluerit:
tum quia teſtator huiuſmodi verbo non eſt vſus,
cum facile vti potuiſſet, ſed adhibuit verba illa, Non
ſe vocarent, ac nominarent, quæ de ſui natura im- 15
potentiæ caſum important ex ſuperiùs allegatis:
Tum etiã quia verba illa ſubſequentia, & ſe & ſui non
ſe vocarent, eſſent ſuperflua; Ideoque vt abſurdum 16
huiuſmodi euiteretur, ceſſare debet relatio, quæ regu-
lariter ad omnia fieri conſueuit, *Bart.* & *DD* in *l.* ta-
lis ſcriptura, *ff.* de legat. 1. *Crauett.* conſil. 70. num. 11. 17
Surd. conſil 431. nu. 65.

Denique non obſtat, quod impotentiæ caſus pro-
pter non exiſtentiam fuerit ſeparatim expreſſus ibi
(Vel ſi nullus filius maſculus ex ipſa D. Hippolyta
viuus eſſet) quia pro reſponſione eſt animaduerten-
dum, quod teſtator, ſi aliqui filij maſculi ex dicta
Hippolyta eius filia extarent, tunc vocauit maiorem
natu cæteris, cum hac tamen conditione, quod tam 18
ipſe, quàm deſcendentes ſui ſemper, & in perpetuum
ſe vocari facerent de Raſuriis, & ipſius teſtatoris in-
ſigniis vterentur, & caſu quo noller vocari, ac nomi-
nari, & ſe, & ſui ſuprà non ſe vocarent, ac nomina-
rent, & inſigniis non vterentur, ſubſtituit illum de
agnatione, qui litteratus eſſet, & litteris incumberet.
Verum quia idem teſtator animaduertit, quod quã-
uis ſtantibus prædictis fieri deberet huic ſubſtitutio-
ni locus eo ipſo, quod effectus perpetuæ delationis
Inſignium, ac nominis ab eo conſideratus ceſſaret,
ſiue id contingeret ob noluntatem, ſiue ob impo-
tentiam, ex quacumque cauſa vel impedimento, 19
etiam propter non exiſtentiam ipſorum deſcenden-
tium prouenientem, vt per *Gouean.* poſt dict. dec.
Theſaur. 270. nu. 24. & 28. nihilominus ipſe apertè
præſuppoſuerat filij cum prædicto onere vocati exi-
ſtentiam, ideò iuremerito prouidere voluit eam-
dem ſubſtitutionem faciendo etiam in caſu, quo
nullus dictæ Hippolytæ filius extaret, ne ſi poſteà ca-
ſus huiuſmodi eueniret, de ipſius voluntate dubitari
contingeret.

Præterea viſum Dominis fuit, teſtatorem ſuæ
agnationis rationem habuiſſe, & conſequenter ſub-
ſtitutionem, de qua agitur, etiam ſi facta tantummo- 20
dò legeretur in caſu noluntatis, trahendam quoque
eſſe ad caſum impotentiæ, iuxta doctr. *Bart.* in *l.* 1.
numero 14. *ff.* de vulg. & pupill. quem *DD.* com-
muniter ſequuntur, vt ibi *Rip.* numero 90. *Pariſ.* nu- 21
mero 72. & *Ruin.* numero 37 in fin. quamuis enim
DD. ipſi loquantur in vulgari, quæ tanquam fauo-
rabilis facile de vno caſu ad alium extendi ſolet, *l.*
Titius, §. Lucius, *ff.* de lib. & poſth. vt latè proſequi-
tur *Surd.* dec. 27. numero 17. & 18. & ſeqq. Nos verò
verſemur in fideicommiſſaria, quæ regulariter

tanquam od oſa ſtrictè interpretari, & minimè ex-
tendi conſueuit, vt poſt alios diſtinguit *Menoch.* in
conſil,326.numero 18 nihilominus concluſio prædi-
22 cta etiam in præſenti caſu locum habet; cùm enim
teſtator agnationis conſeruandæ rationem habuerit
fideicommiſſum ipſum eſt fauorabile. *Pariſ.* conſil.
23 63.numero 26. libro 2. *Capyc.* dec. 108. numero 15.
*Menoch.*conſil.432.numero 1.7.& ſeqq. *Mantic.*de
coniect.vlt.vol.libro 7.tit.1. numero 10. *Molin.*de
Hiſpan.primog. libro 1. capite 4. numero 28.in fin.
*Surd.*conſil.443. numero 28. & conſequenter etiam
ad caſum, de quo agitur, extendi debet, cum eadem
in eo vigeat conſeruandæ agnationis ratio, vt poſt
Socin.ſen. conſil.52.numero 10.in fin.libro 1. & alios
24 latè comprobat *Menoch.*d. conſil.432. numero 7.&
ſeqq. & *Surd.*d.conſ.443. numero 35. & ſeqq. & in
noſtris terminis *Cephal.*d. conſil.196. numero 11.&
ſeqq.& numero 21.*Rim.iun.*d.conſil.13. numer.90.
& ſeqq. vbi quod hoc procedit etiam ſi agnationis
25 conſeruandæ ratio expreſſa non fuerit, & numero
107.& ſeqq.apertè dicit,quod etiam ſi caput volun-
tatis ſolummodo attigiſſet teſtator, impotentiæ ve-
rò nequaquam, adhuc tamen extenſio fieri deberet;
26 ille námque cogitauit de effectu conſeruationis ho-
noris,ac nominis propriæ agnationis, ac familiæ; &
conſequenter conditio voluntaria in vnum tantum
caſum expreſſa, etiam ad alium extendi debet, per
quem reſultet idem effectus, vt per *Peregr.* de fidei-
27 comm.art.11.num.46. & *Gonzan.* vbi ſup. num.28.
29.& 31.vbi vlterius etiam addit,quod ex huiuſmo-
di effectus identitate caſus non poteſt dici omiſſus,
ſed compræhenſus non per extenſionem,ſed per in-
28 tentionem fideicommittentis, & *Menoch.* d. conſil.
432.num.2.& ſeqq. & num.21.

Neque obſtat, quod ſola ratio conſeruandi agna-
tionem non extendat fideicommiſſum de caſu ad ca-
29 ſum, vt per *Rot.*dec 667. numero 11. parte 2. in re-
cent. quia hoc non procedit quando adſunt verba,
quæ aliquo modo, ſaltem ex generali & impropria
ſignificatione ſunt apta, etiam comprehendere ca-
ſum non expreſſum, prout accidit in caſu noſtro
ſtantibus illis verbis,Et ſe,& ſui non ſe vocarent,&c.
quæ abſque dubio ſunt apta comprehendere, etiam
caſum impotentiæ ob non exiſtentiam ex ſuperiùs
allegatis; tunc enim extenſio ipſa indubitanter ad-
30 mittitur,vt poſt *Burſat.*in conſil. 127. numero 64.in
fin.& alios tradit *Surd.*d conſil.443.ſub n.28. & 30.
verſ. quinimmò quando.

Prout nec etiam procedit, quando pro extenſio-
ne concurrit veriſimilis mens & voluntas teſtatoris,
31 ex probabilibus coniecturis deducta, *Caſtr.* conſil.
121.in fin,volum.1. cum pluribus aliis latè congeſtis
per *Burſat.* dict. conſil. 127. numero 66. *Cardinal.*
*Mantic.*de coniect.vlt.volum. libr.3.titul.19.nume-
ro 2.& ſeqq.& numero 15 & per *Surd* d.conſil.443.
numero 29. & 30. Tunc enim non dicitur extenſio,
ſed compræhenſio quædam,& mentalis interpreta-
32 tio,vt poſt *Curt.iun.*conſil.134.num 10.*Gabr.* conſil.
15.numero 9.& ſeq.in 2.inquit *Surd.*eod.conſ.443.
numero 31.de veriſimili autem teſtatoris voluntate
ſatis conſtare viſum fuit ex agnationis, ac familiæ
mentione ſæpe ac ſæpiùs repetita, & ex aliis ſuprà
33 deductis,& inferiùs etiam deducendis,& demum ex
totius teſtamenti lectura, Ex quibus redditur omni-
nò inueriſimile, quod in caſu, de quo agitur, fidei-
commiſſum expirare, & bona extra familiam egredi
voluerit.

Quod autem teſtator agnationis conſeruandæ ra-
tionem habuerit,Domini ſatis apertè conſtare dixe-
runt.Primò ex eo, quia inſtituit filios maſculos tan-
tum, eóſque adinuicem ſubſtituit exclusis fœminis, 35
quos etiam pariter excluſit, dùm poſteà vocauit filios
Hippolytæ;Ex qua maſculorum prælatione,& fœmi-
narum excluſione agnationis ratio habita præſumi-
tur.*Socin.ſen.*in *l.*cùm auus,num 83.*ff.*de cond.& de- 36
monſtr.& conſil.72.nu.11.vol.4.*Gabr.* conſil.116.n.
13.14.& ſeqq.lib.2.*Surd.*conſil.316.nu.9.14.& ſeq.
& magis in terminis *Grat.*d conſil.5 nu.85. & 86.li-
bro ſecundo & *Rim.iun.*dict. conſil.23. numero 83.
& ſeq.

Secundò, quia in defectum maſculorum vocauit
filias fœminas, eaſque pariter adinuicem ſubſtituit 37
ſiue illæ decederent cum filiis, ſiue ſine filiis, quod
nulla alia ratione feciſſe videtur, niſi vt hoc pacto
maſculis deficientibus,adhuc agnatio ipſa eo modo,
quo poſſet,per fœminas conſeruaretur, quæ etiam ſi
extra familiam nuptæ fuerint, nihilominus agnatæ
dicuntur,*C.*pronunciatio,§.familiæ,*ff* de verb.ſignif. 38
l voluntas,vbi *Bald.* num.2.*C.* de fideic. *Dec.*conſil.
287.num.12. cum aliis latè congeſtis in Romana fi-
deicomm.26.Martij 1610.coram *Sanctiſſ. D.Noſtro*,
quæ eſt deciſ.281.nu.2.par.2.recent.& optimè etiam
facit in hac cauſa firmatum ſub d die 24.Maij 1621.
coram R.P.D. meo *Veroſpio*.

Tertiò, quia ſucceſſiuè vocauit filium maſculum
Hyppolytæ eius filiæ maiorem natu,cum hoc tamen,
quod tam ipſe,quàm eius deſcendentes ſemper & in 39
perpetuum ſe vocari facerent de Raſuriis, & ipſius
familiæ inſignia deferre tenerentur; ex cuius oneris
appoſitione apertè arguitur, teſtatorem ipſum per
modum cuiuſdam adoptionis eius agnationem,ac fa-
miliam conſeruandi animum habuiſſe *Rip.*in *l.*Cen-
turio,nu.164 *ff.*de vulg.*Pariſ.*conſil 19.nu.34.vol.2.
*Alciat.*de verb.ſignif lib.3.num.15 circa fin.*Grat.*d.
conſil.5.n.16.lib.2.*Card. Mantic.*de coniect.vlt.vol.
lib.6.tit.25.n.15.*Cephal.*d.conſ.196 n.11.& 21.*Rim.*
*iun.*d.conſil.13.n.51.& 53.& ſeq & nu.108. *Gozan.*
poſt dict. dec. Theſaur.270.n.19.& 32. *Surd.conſ.*375.
nu.19.*Card.Seraph.*dec.1529.n.3. *Rot.*in recent. dec.
266.nu.16 & dec.319.nu.4.par.1. & dec.494. nu.2.
par.2. Præſertim quia vocauit primogenitum, quod
eo magis arguit,agnationem,& familiam conſeruare 40
voluiſſe ex congeſtis per *Surd.* d.conſil. 375. nume-
ro 15.

Quartò,denique ex ipſius Domus, ac familiæ de
Raſuriis mentione pluries repetita,ex qua repetitio-
ne enixè apparet de diſponentis voluntate, vt latè 41
*Rim.ſen.*conſil.65.n.27.& ſeqq.*Rol.*conſil.71. nu.50.
vol 2.& *Surd.*d.conſil.375.nu. 11.& 12. & ex ipſamet
ſubſtitutione,de qua agitur ad fauorem illius de Ra-
ſuriis,qui litteris incumberet,& in eius defectum ad
fauorem omnium de agnatione;ita vt non ſolum ex
coniecturis, ſed etiam ex verbis expreſſis manifeſtè
appareat, ſubſtitutionem ipſam eiuſdem agnationis
intuitu,& contemplatione factam fuiſſe,vt in puncto 42
*Gab.*d.conſil.116.n.17.*Rim.iun.*d. conſ.13.n.105.& ſeq.

Neque viſum fuit *DD.*obſtare,quod teſtator pri-
mo loco inſtituerit vxorem, & poſteà ſubſtituerit
etiam filias fœminas;quia vxor fuit inſtituta ad tem- 43
pus,eius ſcilicet vita naturali durante tantum,prout
fieri paſſim conſueuit,neque vllum eſt inconueniēs,
quod teſtator ipſe vxorem prædilexerit, & poſt eius
mortem agnationis conſeruandæ rationem habuerit,
vt in puncto reſpondit *Soc.iun.* in conſil.116. nume-
ro 10. vol. 3. Filiæ verò fœminæ fuerunt ſubſtitutæ
in defectum maſculorum, & apertiſſimè conſtat,

teſta-

teſtatorem voluiſſe, quod ipſæ pariter vt agnatæ, fa-
miliam eo meliori modo, quo poſſent, conſeruarent,
44 illas ad inuicem in ſubſtituendo, eorumdem filijs, tan-
quam de aliena familia, pœnitus excluſis, & in illa-
rum defectum vocando filium ex dicta Hippolyta
maſculum maiorem natu, cum onere vt ſupra defe-
rendi perpetuo nomen, & Arma familię de Raſurijs,
vt in terminis tradit *Grat.* d. conſ. 5. numero 86. & 87.
libr. 2. quem ſequuta eſt *Rota* d. deciſ. 319. numero
4. par. 1. recent. Immo ex hoc ipſo quod fœminas vo-
cauit in defectum maſculorum, præſumitur voluiſſe
45 agnationi proſpicere, vt ſuperiùs dictum eſt ex trad.
per *Surd.* d. conſ. 443. numero 42. & dec. 66. numero
23. & per *Peregr. de fideicomm.* art. 25. ſub numer. 26.
46 poſt med. verſ. In iſta controuerſia &c. maximè cùm
poſteà ad alios agnatos fuerit reuerſus per ſubſtitu-
tionem, de qua agitur, faciendo ad agnati litterati
47 fauorem, & in illius defectum vocando omnes de
ſua agnatione, vt in ſpecie conſiderat *Grat.* d. conſ. 5.
numero 87.

Prout nec etiam obſtat, quod filij fuerint ad inui-
cem ſubſtituti in caſu tantùm, quo decederent in
48 pupillari ætate, & ſic ſi illi poſt pupillarem ætatem
deceſſiſſent, fideicommiſſum expiraſſet, ipſique po-
tuiſſent de bonis per teſtatorem relictis etiam extra
familiam liberè diſponere; Tum quia nullum eſt
inconueniens, quod teſtator prætulerit filios agna-
tioni, ideóque illos grauare noluerit, præſertim quia
potuit veriſimiliter cogitare, quod illi facti iam pu-
beres filios procrearent, per quos conſeruaretur
agnatio, vel quod ſimilem affectionem ad eorum
familiam habentes, extra illam de bonis prædictis
49 non diſponerent; cùm quilibet præſumatur appe-
tere ſuæ agnationis conſeruationem, & dignitatis
incrementum, *Bero.* conſil. 95. numero 15. libro ſe-
cundo cum alijs per *Card. Mantic.* de coniect. vlt.
vol. libro ſexto titul. 15. numero primo, tum etiam
quia ex eo, quod teſtator in caſu prædicto agnatio-
nis fauorem non conſiderauerit, nullo modo ſequi-
tur, quod illam in alijs caſibus, & præſertim in iſto,
50 de quo loquimur, in quo expreſsè vocauit illum de
ſua agnatione, qui litteris incumberet, & in illius
defectum omnes alios agnatos, negligere voluerit;
vt in puncto poſt *Bald.* conſil. 68. num. 3. inter conſ.
Angel. Soc. ſen. conſil 81. numero 12. in fin. lib. 4. *Soc.*
51 *iun.* conſil. 23 num. 7. vol. 1. & d. conſil. 116. num. 0.
vol. 3. *Crauett.* conſ. 800. num. 12. verſic. Non obſtat
agnationis ratio, & poſt alios etiam reſpondit *Surd.*
d. conſ. 443. num. 44.

Et deniq; tam prædicta, quàm etiam alia, quæ af-
ferebantur ad oſtendendum teſtatorem ipſum agna-
tionis rationem non habuiſſe, omninò ſublata rema-
52 nent tam ex ſuprà relatis, quàm etiam ex alijs teſta-
menti, & codicillorum verbis per Informantes la-
tiùs ponderatis; quæ videntur clariſſima, itavt non
ſit locus coniecturis, vt in ſpecie per *Crauett.* d. conſ.
800. num. 12 & 13.

Quibus ſic ſtantibus viſum fuit DD. non obſtare
ea, quæ in contrarium obijciebantur. Non enim ob-
ſtat textus in *l.* pater Seuerinam, *ff.* de cond. & de-
monſtr. tum quia loquitur in caſu, in quo legati
ademptio, & in alium tranſlatio facta fuerat in pœ-
nam, quæ in caſu impotentiæ, vbi non eſt deli-
53 ctum, locum habere non poteſt, & ideo ad caſum
noſtrum applicari nequit; cùm nullibi de pœna men-
tio aliqua facta reperiatur, ſed manifeſtè conſtet,
ſubſtitutionem, de qua agitur, non quidem in
pœnam, ſed ipſius agnationis conſeruandæ

fauore factam fuiſſe, vt in puncto reſpondet *Bart* in
d. *l.* pater Seuerinam in fin. & magis in terminis
Rim. iun. dict. conſil 23. numero 216. & 217. & opti-
mè etiam fuit reſponſum in deciſione; Et quamuis
dici poſſit, quod in caſu nolitionis, & contrauen-
tionis ademptio ipſa, & in alium tranſlatio non ſo-
lùm agnationis fauore, ſed etiam in odium, ac
pœnam inobſeruantis facta fuiſſet; ex hoc tamen
non ſequitur, quod in caſu impotentiæ eadem
tranſlatio per viam fideicommiſſi fieri non debuerit,
licet non odium & pœnam, ſed ipſius agnationis
tantùm fauore, quod ſufficit, cùm ille fuerit per 54
ſe primò & principaliter conſideratus ex ſuperiùs
deductis; tum etiam quia ille ius diſpoſitio præcipuè
fundatur in præſumpta voluntate teſtatoris, quem
apparebat in caſu nolitionis tantummodò legare vo-
luiſſe, hic verò apertè conſtat, teſtatorem ipſum non
ſolùm in caſu nolitionis, ſed etiam impotentiæ, &
dictæ Hippolytæ filiorum defectus eandem per ſub-
ſtitutionẽ facere voluiſſe, vt ſuperiùs fuit deductũ ex
traditis in ſpecie per eundem *Rim. iun.* d. conſil. 23. 55
num. 210. & ſeq.

Tum demum quia in d. *l.* pater Seuerinam ſubſti-
tutio facta fuerat certæ perſonæ nominatæ, & teſta-
tor incœperat à diſpoſitione; in caſu vero noſtro
ſubſtitutio facta fuit filio maſculo naſcituro, eiuſque 56
deſcendentibus nomen & arma familiæ de Raſurijs
non deferentibus, & ſic perſonis omninò incertis, &
teſtator non incepit à diſpoſitione; non enim præce-
pit, quod filius maſculus, eiúſque deſcendentes
nomen, & inſignia deferrent, ſed delationem hu-
iuſmodi poſuit ſolummodo in conditione, vt patet
ex illa dictione, Cum, ibi (Cum hoc quod ſemper
& in perpetuum &c.) quæ conditionem importat, 60
l. qui promiſit & ibi *Iaſ.* numero primo *ff* de cond. &
demonſtr. *Pariſ.* d. conſil 19. numero 6. & ſeqq. &
conſil. 15. num. 19. vol. 2 Et conſequenter textus præ-
dicti diſpoſitio locum ſibi vendicare non poteſt, vt
in puncto pariter reſpondet, & comprobat *Rim. iun.* 61
eodem conſil 23. num. 116. 118 & 119.

Ex his etiam patet reſponſio ad conſil. *Soc. ſen* 159.
numero 6. in fin. libr. 2 & *Dec.* d. conſil. 273. quos ſe- 62
quitur *Odd.* conſil 56. numero 30. *Decian.* conſil. 1.
num. 86 libr 1 & *Menoch.* conſil. 326. numer. 14. lib.
4. in 1. deciſione allegati. Quia vltrà quod contra il-
los in ſpecie ſentit *Alciat.* d. libr 3. num. 15. de verb.
ſignif. *Menoch.* d. conſil. 432. num. 31. *Gozcan.* poſt di-
ctam deciſ. theſaur. 270. num. 18. & 31. ipſique præ- 63
cipuè ſe fundaſſe in diſpoſitione dictæ *l.* pater Seue-
rinam, quæ vt ſuperiùs fuit oſtenſum, non applica-
tur; loquuntur enim in caſu, in quo ſubſtitutio facta
fuerat in pœnam, non autem primò ac principaliter
in fauorem agnationis, ex quo non fuerant ſubſtitu-
ti agnati, prout in caſu noſtro, & conſequenter ſub-
ſtitutio non poterat dici fauorabilis, non ex rationis
identitate, nec ex veriſimili teſtatoris mente latè in- 64
terpretanda, & extendenda ad omnes caſus, in qui-
bus ſequi poſſet idem effectus ab eo per ſe primò
conſideratus, vt efficaciter volitus, vt in terminis re-
ſpondet *Decian.* d. conſil. 1. numero 165. libro primo
Menoch. d. conſil. 432. numero 31. *Cephal.* d. conſil. 65
196. numer. 25. 26. & ſeq. & *Rim. iun.* in ſæpe allegato
conſ. 23. num. 216. & ſeq.

Neque etiam viſum fuit obſtare, quod teſtator ap-
poſuerit verba (tunc & vtroque caſu) quæ de ſui na-
tura videntur reſtringere diſpoſitionem ad caſus
expreſſos, & quod ſi eſſet etiam comprehenſus
caſus impotentiæ, eſſent tres caſus; quia fuit re-

ſponſum, duos tantummodo caſus fuiſſe principali
ter conſideratos & expreſſos; primum videlicet in
quo exiſteret quidem aliquis Hippolytæ filius, defi-
ceret tamen perpetua nominis & armorum delatio,
non ſolùm ipſi, ſed eius deſcendentibus iniuncta; Et
licèt caſus iſte ſubdiuidi poſſet in duos, ſcilicet vo-
luntatis, & impotentiæ, ex quo vtroque modo effe-
ctus dictæ perpetuæ nominis & armorum delatio-
nis ceſſare poterat, fuit tamen habitus pro vno tan-
tùm. Secundum verò, in quo nullus ex eadem Hip-
polyta filius viuus eſſet; vnde etiamſi admitteremus,
66 verba prædicta eſſe reſtrictiua, quæ tamen multoties
declaratiuè, ac demonſtratiuè potiùs ſtare conſueue-
runt, præſertim quando nulla fuit adiecta dictio ta-
xatiua, vt tradit *Gozad*. conſ. 64. in fin. *Pariſ*. conſ. 92.
nu. 60. in fin. lib. 2. *Caſſad*. 2. *dec*. t. num 4 & ſeq. de te-
ſtam. cum aliis per *Menoch*. d. conſ. 432. num. 32. &
ſeq. Adhuc tamen obeſſe non poſſent, quia caſus im
potentiæ, de quo agitur, eſt vnus ex dictis duobus
67 caſibus per teſtatorem expreſſis, iuxta ſuperius de-
ducta.

Sed vbi etiam non poſſet dici expreſſus, adhuc ta-
68 men ad illum vti ſimilem, & eandem rationem agna-
tionis conſeruandæ habentem, extenſio fieri debet,
quam ſimilia verba reſtrictiua minimè excludunt,
Pariſ. conſ. 50. num. 52. & ſeq. & conſil. 66. num 65.
vol. 3. *Curt. iun*. conſ. 75. num. 14 *Rub*. conſ. 31. num.
3. & in puncto *Menoch*. d. conſ. 432. nu. 55. & ſeq. &
Rim. iun. d. conſ. 23 num. 214 Præſertim cum vt ſupe-
rius fuit dictum, appareat etiam de præſumpta, ac
69 omnino veriſimili teſtatoris voluntate, vt per Me-
noch. eod. conſ. 431. n. 37. *Rim. iun*. d. conſ. 23. nu. 214.
& *Cephal*. d. conſ. 196. n. 23.

Denique placuit etiam aliud fundamentum, quod
ſcilicet propter dict. deſcendentium defectum, &
70 non exiſtentiam, non ſolùm euenerit vnus ex impo-
tentiæ caſibus per teſtatorem primo loco generaliter
conſideratis, iuxta ſuperius deducta, ſed etiam alius
ſecundo loco ſpecialiter expreſſus per illa verba (vel
71 ſi nullus filius maſculus ex d. Hyppolyta viuus eſſet,)
quæ cum ſint indefinitè prolata, & abſque vlla tem-
poris præfinitione, operantem, quod etiam ſi Hiero-
nymus dictæ Hippolytæ filius ſemel extiterit, tamen
ſtatim ac ipſe viuus eſſe deſiit, nullis aliis ſuperſtiti-
bus filiis, conditio prædicta huiuſmodi ſubſtitutioni
72 adiecta, fuit ad D. Franciſci fauorem purificata vt in
ſpecie poſt *Corn. Rom*. & alios quos congeſſit, tradit
Peregr. de fideicom. art. 29. numer. 9. & fuit etiam di-
ctum in Meleuitana fideicommiſſi 14. Martij 1618.
coram R. P. D. meo *Caualerio*.

Ex quibus DD. reſponderunt, ſtandum eſſe in ſe-
cundo loco deciſis, &c.

Nicoſtrens. Dotis.
Veneris 25. February 1622.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio colluſiua, & ſimulata, ex quibus dedu-
catur coniecturis, & argumentis.

SVMMARIVM.

1 *Iura actiua, & paſſiua tranſeunt à defuncto in here-
dem mediante aditione.*
2 *Colluſione ſtante, iura, & dominium non transfertur.*
3 *Et nihil ex colluſione cenſetur actum.*
4 *Colluſio probatur coniecturis.*
5 *Ex negligentia in petendo in vita contrahentis cum
lapſu temporis præſumitur colluſio.*
6 *Ex conſenſu adhibito in iudicio, & omiſſione defen-
ſionum deducitur colluſio.*
7 *Coniunctio ſanguinis probat de facili colluſione.*
8 *Inuentarium probat ſtatum hereditatis.*
9 *Expreſſa hypotheca præfertur tacitæ.*

Deciſio XIII.

PRæſuppoſito quod bona, de quibus agitur, verè
& legitimè ad q. Cæſarem Pignatellum ſpectaſ-
ſent, dubitatum fuit, an hodie alio iure, quàm hære-
ditario ad Fabritium Tranſum pertinerent, ad effe-
ctum ſcilicet dignoſcendi, an Victoria Barona iuſtè
ſuam dotem recuperare poſſit ex iiſdem bonis, quæ
prætendebat, dicti Cæſaris Viri ſui hæreditaria fuiſ-
ſe. Et quoniam conſtabat, Fabritium vnà cum Iſabel-
la eius amita à Cæſare hæredem inſtitutum fuiſſe, &
hæreditatem adiiſſe, per quam aditionem iura hære-
ditaria in ipſum actiuè, & paſſiuè tranſeunt *l*. ſed ſi 1
plures §. filio, *ff*. de vulg. & pupill. *l*. cùm hæredes *ff*.
de acquir. poſſ. *l* hæres, & hæreditas *ff*. de viueapion.
Card. Mantic. deciſ. 41. num. 6. Domini cenſuerunt,
non conſtare de alio titulo valido, quàm hereditario.

Quamuis autem in contrarium oſtenderetur ad-
iudicatio facta per Capitaneum, ſeu Gubernatorem
Filiocaſtri ad fauorem Fabritij ſub prætextu, quod
Cæſar tanquam adminiſtrator tutelæ eiuſdem Fa-
britij, ipſius debitor remanſiſſet in ſumma ſcutorum
9627. illa tamen Dominis ſuſpectiſſima viſa fuit de
colluſione facta inter ipſum Fabritium, & Iſabellam
cohæredem, qua ſtante colluſione adiudicatio nulla
redditur, & ſic dominium non fuit aliquod tranſla- 2
tum, *l*. 1. & toto titul. & C. de colluſ. cap. 3. extra eo-
dem tit. Et perinde habetur, ac ſi facta non fuiſſet, *l*. ſi
ſeruus plurium §. ſi quis ante, *ff*. de legat. primo *Mo- 3
lin*. de Hiſpan. primog lib. 4. cap 8. numer. 9. & ſeqq.
Menoch. præſumpt 26. lib. 5. *Card. Seraphin. deciſ*. 763.
num. 9.

Colluſio ſiquidem colligebatur ex ſuſpicionibus,
& coniecturis, quæ in hac materia ſufficiunt, cùm
ſit difficilis probationis *l*. qui autem §. non ſimpli- 4
citer *ff* ſicq. omiſſ. cauſ. teſtam. *Bald*. in *l*. numer. 10. in
fin. verſ. Et ex ſuſpicionibus C. eod. tit *Anan*. in rubr.
de colluſ. detegen. nu 4. in fin. *Cranett*. conſ. 997. nu.
17. *Rota* apud *Card. Seraphin. præallegata deciſ*. 763. n.
8. & *deciſ*. 23. n. 3 p. 1. recentiori.

Et prima quidem coniectura erat, quia Cæſar vi-
ginti annorum ſpatio, & vltra, quo vixit à die ſuſce-
ptæ tutelæ, nunquam fuit conuentus pro reddenda
ratione adminiſtrationis; ſed eo tantùm defuncto
contra illius hereditatem motum fuit iudicium, vnde
inveriſimile videbatur, Cæſarem debitorem reman-
ſiſſe: nam ſi debitor verè fuiſſet, Fabritius tamdiu ve-
riſimiliter non diſtuliſſet rationem petere admini-
ſtratæ tutelæ argumento cap. 1. de frigid. & malefic. 5
Afflict. deciſ. 13.

Secunda, quia ſententia fuit lata à Iudice non ſo-
lùm non contradicente Iſabella cohærede, ſed ipſa
conſentiente, & non defendente cauſam: quod certè
colluſionem ſapit indubitatam d. *l*. ſi ſeruus plurium 6
§. ſi quis ante, ibi. Sed vel minùs plenè defendit cau-
ſam *ff*. de legat. 1. *Rip*. in *l*. filius familias §. diui, num,
59 *ff*. eodem *Menoch*. d. præſumpt. 26. lib. 5. num. 3. *Se-
raph*. d *deciſ*. 763. nu. 7. quod maximè procedit ſtante
coniunctione ſanguinis inter Fabritium, & Iſabellam
quæ facilius ſuſpicionem colluſionis inducit ad text. 7
in *l*.

in *l.* lata C. de donat. *Decian.* conſ. 11. num. 16. lib. 1. *Fab. de Anna* conſ. 104. *Io. Andr. de Geor.* alleg. 56.

Tertia, quia inueriſimilis omninò videbatur calculatio crediti Fabritij, cùm enim tutores in hæreditate Duritij, de cuius adminiſtratione agebatur, nonnulla tantùm mobilia, paucos quoſdam libros, & exiguam pecuniæ quantitatem reperiſſent, vt conſtat ex inuentario plenè in hac materia probante *l.* s. C.
8 de iur. deliber. *Cenar.* in cap. 1. ſub num. 9. verſ. tamen Epiſcopus de teſtamento *Rota deciſ.* 607. num. 1. par. 1. recentior. ad cuius inuentarij calcem, licet polliciti fuiſſent, ſe addituros bona ſtabilia, poſtquam illorum notitiam habuiſſent vt conſtat ex illius lectura, nunquam tamen poſteà addiderunt; Cumque certiſſimum ſit, quod ſi prædicta bona in hæreditate inuenta vendere voluiſſent, non potuiſſent veriſimiliter excedere valorem ſcutorum 1500. fieri profectò non poterat vt hæreditas tam parui momenti adeò breui tempore, ſpatio ſcilicet quatuor annorum, quo durauit tutela, ad tam ingentem ſummam ſcutorum 9627. excreuiſſet.

Quarta denique, quia prætenſa adiudicatio fuit facta non citata Victoria creditrice ſuarum dotium & quarti dotalis ex publico inſtrumento, de quo conſtat in eius ſummario num. 3. nam citata ſolum fuit in prima petitione a Fabritio facta vt in illius ſummario numer. 5. non autem in ſingulis actibus, prout neceſſariò requiri videbatur; eum tamen ipsâ ratione expreſſæ hypothecæ, quam habebat vt in ſummario d. n. 3. eſſet præferenda Fabritio, habenti tantùm hypothecam tacitam ratione tutelę per Cæſarem adminiſtratæ *l.* aſſiduis C. qui pot in pign. hab. §. fuerat, & ibi DD. inſtitut. de action. *Myſing.* obſer. 13. cent. 4. *Neguſ.* de pignor. part. 5 membr. 2. num 16.

Ex quibus cum manifeſtæ intrarent colluſionis præſumptiones, ita reſolutum fuit, vtraque parte informante, &c.

Leodicen. Canonicatus.
Mercury 2. Marty 1622.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio anterior horæ, & momenti præfertur poſteriori in iudicio manutentionis, & quomodo poſſeſſio probetur anterior: Inſtrumentalis poſſeſſio eſt manutenibilis contra non poſſidentem de tempore immiſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum probat poſſeſſionis adeptionem.*
2 *Poſſeſſio iunior aduerſus anteriorem præſumitur clandeſtina.*
3 *In poſſeſſione à duobus eadem die adepta præſumitur anterior ea, quæ habet adnotatam horam.*
4 *Manutentio datur poſſeſſori anteriori, etiamſi de anterioritate doceat per horam tantùm, vel momentum temporis.*
5 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſuffragatur in iudicio manutentionis quando non conſtat alium fuiſſe tunc temporis in poſſeſſione.*

Deciſio XIV.

PRo Informante, nempe dandum eſſe mandatum de manutenendo Renato Erneſto, de cuius anteriori poſſeſſione conſtat per inſtrumentum *l.* pr. dia
1 vbi DD. *ff.* de acquir. poſſ. *Put. deciſ.* 360. num. 8. lib. 1.
Non obſtante alia poſſeſſione Erneſti Ludouici, quæ 2
tanquam iunior præſumitur clandeſtina & turbatiua c. licet cauſam de probat. *l.* 1. in fin. vbi gloſ. *Angel.* & alij *ff.* vti poſſid. *Bart.* in *l.* ſi duo numer 4. eodem tit. *Menoch.* de retin. remed. 3. numer. 715. & ſeq. *Alex.* conſ. 88. num. 12. lib. 5. *Rot.* diuerſ. *deciſ.* 506. num. 5. & 6 part. 1. & *deciſ.* 19. num. 1, part. 2.

Nec quidquam facit, quod ſub eadem die fuerit etiam capta poſſeſſio eiuſdem Canonicatus per procuratorem Ludouici, hoc enim non obſtante poſſeſ-
ſio Renati dicitur anterior, ex quo fuit capta de ma- 3
nè hora ſeptima poſt decantatas matutinas horas vt in ſummario nu. 3. illa autem Ludouici de ſero poſt decantatas Veſperas fuit ſuſcepta, vt in ſumm. num. 4 Et ſic Renato debetur manutentio, cùm ad iſtum effectum ſufficiat, quod poſſeſſio ſit anterior per ho-
ram, vel etiam per momentum *Caſſad. deciſ.* 20. in fin. 4
de præbend. cum latiſſimè adductis per *Rota. deciſ.* 19. nu. 1. cum duobus ſeqq. part. 1. diuerſ & fuit dictum in Tullen. Capellaniæ 18. Februarij 1622. coram me, vbi aliæ deciſiones allegantur.

Neque etiam obſtat, quod dixerunt Domini, quod Renati poſſeſſio fuerit merè inſtrumentalis, cùm enim capitulariter, & legitimè ſit adepta, mediante ſcilicet ſpeciali mandato procuratore de quo in ſummario nu. 3. & minimè conſtet, quod alius tunc temporis poſſideret, ſatis prodeſt ad effectum manutentionis
Verall. *deciſ.* 334. nu. 6. par. 1. *Rota* diuerſ. deciſ. 56. nu. 5
1 par. 1. & recentior. *deciſ.* 661. nu. 1. par. 1. & *deciſ.* 525. nu. 1. par. 2. & aliàs ſæpiſſimè idem fuit reſolutum vt in d. Tullen. Capellaniæ coram me.

Et ita pro Informante fuit deciſum, &c.

Oximen. Canonicatus.
Mercury 2. Martij 1622.

ARGVMENTVM.

Remiſſoriam examinandum ad partes Rota non denegat conſtito de bono iure præſumptiuè; Clericus habens recurſum ad Iudices laicos efficitur excommunicatus, & indignus Beneficio Eccleſiaſtico. Abſolutus per Confeſſarium vigore Bullę Cruciatæ an reddatur capax Beneficij Eccleſiaſtici, & quid abſolutio confeſſarij in foro externo probet, & ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria venit concedenda, quando articuli continent materiam releuantem, & conuenit fumus boni iuris.*
2 *Articuli dicuntur releuantes, quando petens remiſſoriam intendit probare vacationem beneficij reſeruati per obitum anteceſſoris.*
3 *Poſt dedicita teſtificata remiſſoria non denegatur ad examinandum de nouo per Rotam.*
4 *Clericus habens recurſum ad Iudicem laicum incurrit excommunicationem.*
5 *Et tali caſu redditur indignus gratia prouiſionis Beneficij Eccleſiaſtici, & impetrare amplius nequit.*
6 *Remiſſoria, quæ tendit ad probandum, quod probatum non releuat, deneganda venit.*
7 *Remiſſoria non denegatur ad probandam obtentam abſolutionem ab excommunicatione.*
8 *Abſolutio à Cenſuris vigore Bullæ Cruciatæ non ſuffragatur in foro contentioſo, & externo, ſed tantùm in foro interno.*

9 *Confeſſario non creditur affirmanti ſe abſoluiſſe excommunicatum à cenſuris. Contra nu. 13.*

10 *Abſolutio à cenſuris vigore Bullæ Cruciatæ ſuffragetur ad effectum impetrationis Beneficij Eccleſiaſtici.*

Et de ratione num. 11. 12. improbato Nauarra, & Rodriquez, & num. 14.

15 *Excommunicatus Sacerdos miniſtrando Sacramẽta efficitur irregularis.*

16 *Abſolutio à cenſuris non poteſt concedi, niſi facta prius reſtitutione parte.*

Deciſio XV.

1 REmiſſoriam ſuper articulis propoſitis à Ioanne
Iſquierdo petente vigore litterarum apoſtolicarum Canonicarum vna cum ſubrogatione gratioſa
ad poſſeſſionem anteceſſoris Domini concedendam
dixerunt. Et moti ſunt, quia materia, cuius probationem articuli prædicto moliuntur, multum viſa
fuit reuelans, & fumus etiam veritatis articulorum
innotuit, quibus ſuadentibus ſemper Rota remiſſoriam impartiri conſueuit etiam in beneficialibus
Caſſad. deciſ. 3. de dilat. *Verall. deciſ.* 56. & 59 par. 3.
& in Feſulana Prioratus 30 Martij 1612. coram R.
P.D meo *Pamphilio*, & alijs, deq. hoc inuiolabili Rotæ ſtylo teſtatur *Mandoſ.* in prax. Commiſſ. form. 19.
io verbo, Remiſſoriam vel. Non autem.

Quod autem eſſent releuantes articuli, deducebatur, quia in ipſis Iſquierdus iuſtificare contendit
obitum anteceſſoris in menſe reſeruato, & poſſeſſionem eiuſdem, quibus probatis neceſſario inſurget,
eidem Iſquierdo deberi immiſſionem vti ſubrogato ad poſſeſſionem Canonici prædefuncti, vt in terminis Remiſſoriæ idem alias fuit ponderatum apud
2 *Put. deciſ.* 254. lib. 1. & *deciſ.* 495. lib. 2. *Mohed deciſ.*
292. & 327. & *Rota deciſ.* 183. numer. 1. part. 1. diuerſ.

Fumum etiam boni iuris Domini deſumebant ex
teſtibus alias ad inſtantiam eiuſdem Iſquierdi, licet
nulliter examinatis, pro quibus formiter reperendis etiam poſt publicationem, & dicicita teſtificata
3 remiſſoriam paſſim concedit *Rota*, vt liquet ex *dec.*
11. de probat in nou. *Caſſad.* d. *deciſ.* 3. num. 2. de
dilat & fuit firmatum in Maioricen. Sacriſtiæ. 5. Nouembris 1603. coram bo: me: *Card Pamphilio.* & in
Mediolanen. Aquarum 21. Iunij 1585. coram *Gypſio*,
& in Eluen. beneficij S Saluatoris 22. Martij 1604.
coram Sanctiſſimo Domino noſtro tunc Rotæ Auditore.

Neque obſtare viſum fuit, quod Iſquierdus recurſum habuerit ad iudices laicos, & ob id in ex-
4 communicationis, & anathematis pœnam ipſo iure
inciderit c. nouiter cap. graue de ſent. excom. & expreſſe ſancitur in Bulla Cænæ Domini §. 13. & §. 16.
& conſequenter gratia Iſquierdo, tanquam excom-
5 municato facta, nulla fuerit ipſo iure, & ipſe beneficium impetrare, aut impetratum retinere nequiuerit c. 1. de reſcript. in 6. cap. poſtulaſti de cleric.
excom. *Pariſ.* de reſignat. q. 6. n. 67 & 78 *Gonzal* ſup.
reg. 8. gloſ. 58. nu. 15. *Rota* in Tuden. Beneficij 5. Aprilis 1604 coram bo me: *Pena*, & in Pampilonen.
Parochialis 8. Maij 1619. coram bo: me: *Andrea.* Et
idco cum remiſſoria tendat in id probandum, quod
probatum non releuaret, omnino deneganda videa-
6 tur *Caſtren.* in *l.* ad probationem num. 5. C. de probat. Rota in Veneta Illegitimitatis 19 Nouembris
164. coram bo: me: *Card. Lancellotto*, & *deciſ.* 589.
numer. 1. part. 2. recentior.

Quoniam oro excludenda hac gratia nullitate Iſquierdus in dictis articulis probare nititur, fuiſſe vigore Bullæ Cruciatæ abſolutum a Cenſuris etiam in
Bulla Cænæ Domini promulgatis, pro qua abſolutione probanda datur remiſſoria *Rota deciſ.* 1115. 7
par. 3. diuerſ. Et de abſolutione datur fumus mediante atteſtatione Confeſſarij, qui Iſquierdum ab
excommunicatione, & anathemate enodaſſe prætenditur.

Sed prædictis acriter obiiciebant Informantes
pro Petro Marzel, quod quatenus etiam probaretur
dicta abſolutio a Confeſſario obtenta vigore Bullæ 8
Cruciatæ non tamen ſuffragaretur in foro contentioſo, ſed tantum in foro conſcientiæ quoad Deum;
pœnitentia enim, quæ imponitur à Confeſſario, tendit ad alium finem nempe vt per eam pœnitens ſatisfaciat Deo, & ipſe reconcilietur; pœna autem, 9
quam ſubire deberet in foro externo propter ſcandalum, ſpectat ad vindictam publicam, & Reipublicæ ſatisfactionem, & ita in terminis quod Cruciata
non ſuffragetur in foro fori tradiderunt *Couar.* in c.
alma mater par. 1 §. 11. num. 16. *Sanchez* ſuper Decalog. lib 6. cap. 17. nu. 43. *Ledeſm.* in 2 part. 4. ſententiar. qu. 2 art. 1. in fin. *Nouar.* conſ. 47. de ſent. excom. lib 5. plene *Gutierez* qq Canonicarum lib. 1.
cap 2. num. 10. & 15. vbi de veriori, ac veriſſima, &
receptiſſima ſententia teſtatur.

Vltra quod ſimplici atteſtationi Confeſſarij aſſe- 10
rentis, abſoluiſſe à cenſuris, non eſſe credendum in
foro externo dixerunt *Eman. Rodriq.* in comment.
ad Bullam Cruciatæ in additionibus §. 9. num. 51.
Nauar. in *Manual.* cap. 27. numer. 42. & ſequutus
eſt bo: me: eruditiſſimus, ac magni nominis Auditor,
& Decanus D. *Pena* ad Directorium Inquiſitorum
in 2. part. Comment. 25. in Concil. Terracon. fol.
239 verſ. quæſtio propoſita, & ſeq.

Verum licet articulata abſolutio virtute Bullæ
Cruciatæ non ſuffragetur in foro externo, attamen
Domini reſponderunt, illam ſuffragari ad effectum
validitatis impetrationis beneficij Eccleſiaſtici ſe- 11
cundum *Calder.* conſ. 2. de teſtib. quem ſemper *Rota*
ſequuta eſt vt apud *Creſcen. deciſ.* 14. de probat. & in
terminis Cruciatæ in Aſtoricen. Archidiaconatus
17. Iunij & 23. Nouembris 1593. coram fel. rec.
Clemente VIII. & *deciſ.* 573. part. 3. diuerſ. Quodque 12
nec aduerſari videtur opinioni, quam *Gutier.* d. lib. 1.
qu. 9 Canonic. cap. 2 nu 10. & 15. veriſſimam appellabat; quoniam cum beneficium Eccleſiaſticum, tanquam Chriſti patrimonium, quid mere ſpirituale
cenſeatur, & abſolutus in vim Cruciatæ ſit vere apud Deum ab omnibus cenſuris etiam in Bulla Cænæ Domini contentis enodatus, conſequenter etiam
erit capax beneficij, & abſolutio vigore dictæ Cruciatæ pro impetratione gratiæ opitulabitur, quod &
ſignanter admittit *Nauar.* in conſ. 47. num. 3. lib.
5. de ſent. excom. ſecundum Venetam impreſſionem.

Hoc autem poſito, abſolutionem in vim Cruciatæ ſufficere pro beneficio impetrando Domini non
dubitant, quidquid dixerint *Nauar. Rodriq.* & bo:
me: *Pena*, quin Confeſſario atteſtanti, ſe abſoluiſſe à cenſuris eſſet omnino deferendum, vt præter
Calder. Creſcen. & *deciſ.* in d. Aſtoricen. firmat *Maſcard.* de probat. concl. 12. numer. 4. & 5. *Suarez* de
cenſur. diſput. 7. ſect. 5. numer. 26. vbi reſolutionem Concilij prouincialis Terraconenſis huic opinioni fauentem ponderat, & bo: mem: *Pena* ſen-

ſententiam

tentiam refellit *Sebaſt. Accoſt.* in comment. ad Bull.
Cruciat.q 50.verſ. ne autem;teſtes enim exigere,vt
exigebant *Nauar. Rodriq.*& bo:me: *Penia* alienum
videtur ab omni ratione ; abſolutio quippe Sacra-
13 mentalis natura ſua eſt actus occultus, & coram te-
ſtibus fieri non conſueuit; quod aden verum eſt, vt
nedum Confeſſario credatur,ſi formiter examinetur
vt in dicta *deciſ.*520. part.3. diuerſ. & notat *Suarez*
14 eodem loco, ſed etiamſi per ſchedulam quocunque
modo legitime recognitam abſoluiſſe à cenſuris at-
teſtetur, Ita idem *Nauar.* melius perpenſo articulo
in conſ.26.de ſent.excomm. lib. 5. ſic communiter
allegatus,ſed ſecundum impreſſionem Venetam eſt
conſ.3.li.2.de fid inſtrum. *Accoſt.* prælleg.quæſt.50.
& melius *Suarez* d.num.26.in fin.

Neque obſtat quod Iſquierdus intermedio tem-
pore,nempe poſt lapſum in cenſuras, & ante abſo-
lutionem puerum baptizauerit, & proinde mini-
15 ſtrando Sacramentum irregularitatem incurrerit
Summ.*Syluestr* in verb. Irregularitas qu. 13. *Nauar.*
conſ.10 de cleric.excom li. 5 cuius abſolutionis fa-
cultatem non impartitur Cruciata ſecundum *Na-
uar.* in *Manual.* in cap 27. num.254. *Sot.de iuſt.* &
iur.li.5.qu.1.art.4.verſ. Ex his,*Ledeſm.*in d.2. par.4.
ſentent.qu.26 art.2. Quoniam Domini putarunt,
non probari, quod intermedio tempore Iſquierdus
puerum baptizauerit vel alio modo in irregularita-
tem inciderit,tum quia probationes vſque modo e-
manatæ non percutiunt illud tempus ante abſolu-
tionem ; tum quia Iura tanquam non compulſata
non videntur in forma probanti.

16 Neque etiam obſtat quod Iſquierdus non potue-
rit abſolui à cenſuris niſi prius facta reſtitutione par-
ti,vt diſponitur in Bulla,& notat *Nauar.*in conſ.48.
num.2.& 49 nu 3.de ſent.excomm li.5. ſecundum
Venetam impreſſionem. Quoniam nullibi proba-
tur,fructus perceptos fuiſſe ab Iſquierdo,immo pa-
tet fructus depoſitatos fuiſſe & hodie de mandato
Rotæ ſunt ſub ſequeſtro.

Ex quibus vtraque parte informante dictum fuit
concedendam eſſe remiſſuriam, &c.

Calagurritana Sedilium.

Veneris 11. Martij 1621.

ARGVMENTVM.

Declaratoria ob non partitionem quando veniat concedenda contra inobedientem,& quid quando non paritio allegatur ob potentiam Laicorum.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria eſt locus, vbi conſtat de intimatione ſententia,& ſucceſſiue de illius non paritione.*
2 *Concurrente contumacia ex lapſu termini ſtatuti ad parendum ſententia.*
3 *Recurſus ad Iudicem laicum eſt prohibitus.*
4 *Impedimentum affectatum à Iudice laico non iuuat ad effectum excuſationis à paritione ſententia,& euitandi commiſſionem declaratoria, & d. impedimentum præſumitur procuratum ad effectum non pariendi mandato Rota, & num.5.*
6 *Prouiſio Regia an retardet executionem mandati Rota.*
7 *Intimatio vt afficiat, debet fieri cum originali mandato,non cum tranſumpto. Fallit autem, quando tranſumptum non potuit haberi originale, quia ſufficit intimato tranſumpto.*

Deciſio XVI.

CEnſuerunt Domini, contra Alcaldum, & alios
Officiales, quibus mandati de manutenendo
ad D. Mariæ fauorem per Rotam relaxati intimatio
facta fuit,dandam eſſe declaratoriam niſi infra men-
ſem fuerit paritum; cum enim conſtet de intimatio-
ne illis facta, & in actis reproducta, & ſeruati fue-
rint quatuor termini ſeruari ſoliti,locus eſt declara-
toriæ iuxta ſtylum vt per *Felin.*in cap.ad probandum 1
num 6.de re iud.*Caſſad.deciſ.*6. numer. 10. de cauſ.
poſſ. & propr *Mohed.deciſ.*1.de ſent.excomm.*Put.
deciſ.*332.num.5.li.1.& *Rota deciſ.*478.nu.1.& *deciſ.*
445.nu.4.par.2.recent.

Præſertim quia non ſolum conſtat de ſimplici
contumacia ex dicta intimatione, & lapſu termino-
rum reſultante,quæ ſolet eſſe ad hunc effectum ſuf- 2
ficiens iuxta deducta in d.*deciſ.*478 num.2. par. 2.
recentior. Sed etiam de poſitiua contrauentione,di-
ctus enim Alcaldus,& alij vigore prouiſionis Regię
abſtulerunt dictum mandatum de manutenendo è
manibus Notarij,& deinde fere incontinenti amo-
ueri curarunt ſedem,de qua agitur,ab Eccleſia,eam-
que contumelioſè per plateas deferri vt in ſumma-
rio nu.4.Ex quo facto poſitiuo,& recurſu habito ad
Iudices laicos contumacia ipſa maior redditur,ita vt
tanto magis ſit concedenda declaratoria vt in Vlix- 3
bonen.Beneficij 10.Aprilis 1617.coram R.P.D.meo
Vbaldo & alibi ſæpè.

Nec quicquam facit,quod ſtante dicta prouiſione
Regia,& inobedientia videatur fuiſſe coacta , non
autem voluntaria iuxta tradita in *deciſ.* 591. in fin. 4
part.2.recent Tum quia prouiſio ipſa præſumitur
impetrata à dictis Officialibus intereſſe habentibus
ad impediendum executionem dicti mandati Rota- 5
lis,vt etiam euentus docuit *Card.Seraphin.dec.*1094.
nu.1.& fuit dictum in Tuden. Beneficij 8. Iunij
1607.coram Illuſtriſſimo D. meo *Cardinali Sacrato*,& in Burgen. Abbatiæ de Salas 20. Nouembris
1613.coram R.P.D meo *Vbaldo*,vt in *deciſ.*529. nu.
4 par.1.recentior. Tum etiam quia per dictam pro-
uiſionem Regiam ſolummodo cauebatur, quod
tranſmitterentur litteræ Apoſtolicæ ad Regium
Conſilium ad effectum,vt videri poſſet,an illæ con- 6
tinerent aliquid contra Sacri Tridentini Concilij
decreta,& caſu quo continerent, poſſet melius in-
formari Sanctiſſimus,non autem mandabatur,quod
de facto auferretur ſedes prædicta ab Eccleſia,prout
ablata fuit,& conſequenter ceſſat prorſus omnis ex-
cuſatio.

Neque etiam viſum fuit obſtare, quod intimatio
facta non fuerit cum originali mandati prædicti,ſeu
litteratum, ſed cum ſimplici quodam tranſumpto;
quia conſtat Originale fuiſſe ablatum, ac tranſmiſ-
ſum ad Conſilium Regium,& ideo in odium dicto-
rum Officialium,qui tali prouiſione ; ac recurſu vſi 7
fuerunt, ſufficere debet intimatio eo modo facta,
cum in huiuſmodi caſibus ſoleat haberi fides etiam
copiæ ſimplici,& informi,vt in ſpecie per *Card. Se-
raphin.* d.*deciſ.*1054. num.2.& ſeqq.& fuit etiam di-
ctum in Hiſpalen.Legitimitatis 12.Decembris 161.
coram R.P.D.meo *Vbaldo*.

Quæ pro parte Vniuerſitatis dici conſueuerunt
de illius bono iure, Domini dixerunt, ſublata remaᵃ

nere ex deciſione in hac cauſa facta coram R. P. D. meo *Pamphilio*, & eſſe extra dubium, ac minus releuantia, & non attendenda poſt Executoriales iam relaxatas.

Et ita deciſum pro declaratoria, &c.

Peruſina prætenſæ ratificationis.

Veneris 11. *Martij* 1612.

ARGVMENTVM.

Tranſactio inita per Procuratorem, quando non poſſit reſcindi, ſub prætextu, quod d. Procurator exceſſerit fines mandati, & quando d. exceſſus nullatenus poſſit conſiderari. Amplitudo, & inculcatio clauſularum generalium in mandato appoſitarum quid operentur, & vſque quo extendant mandatum.

SVMMARIVM.

1 *Mandati fines egredi infert delictum.*
Mandati fines non præſumitur quis excedere voluiſſe.
2 *Mandati exceſſus cum ſapiat delictum, ideò plenè, & concludenter eſt probandus.*
3 *In contractibus initis inter Virum, & uxorem ob connubialis fœderis neceſſitudinem, & mutuum amorem, non tam facilè dolus eſt præſumendus.*
4 *In contractibus celebratis inter perſonas coniunctas non debet læſio anxiè inquiri.*
5 *Mandati fines, quando dicatur quis non exceſſiſſe.*
6 *Mandati fines ſine dubio mandatarius non videtur exceſſiſſe, ſi nec tota facultate ſibi attributa vſus eſt.*
7 *Verba generaliſſima quando non operentur ſuum abſolutum, & generalem effectum.*
8 *Tranſactio reſtricta ad certa bona, non extenditur ad alia quantumuis concepta ſit verbis generalibus & ampliſſimis.*
9 *In tranſactionibus ſolent Notarij ex ſtylo apponere clauſulas generales inferentes liberationem generalem, & ſe extendentem etiam ad incognita.*
10 *In mandato ſolita apponi comprehenduntur, etiamſi non ſint expreſſa.*
11 *In tranſactione extinctiua litium de ſui natura ineſt caſſatio ſcripturarum, & ceſſio iurium.*
12 *Tranſactio extinguit omnia iura, & hinc inde tranſigentium dirimit actiones, & obligationes.*
13 *Cedens iura vera & ob illa percipiens aliqua emolumenta quid polliceri teneatur.*
14 *Ceſſio quando ſapiat naturam venditionis.*
15 *In mandato, licet aliquid non ſit expreſſum, tamen ſi id connexum, & de natura contractus veniat, cenſetur demandatum.*
16 *Procurator vtilius, ac pinguius poteſt adimplere mandatum, quàm habuit in facultate.*
17 *In Procuratore facit, vt non poſſit conſiderari exceſſus, amplitudo & inculcatio clauſularum.*
18 *Clauſulæ generales non debent trahi vltra expreſſa, ſed hoc non procedit, quando adeſt prægnantia.*
19 *Clauſula, cum libera facultate, iuncta præſertim cũ alia clauſula, Rato &c. quid in mandato operatur.*

Deciſio XVII.

Domini recedentes à deciſis ſub die 14. Iunij anni præteriti coram R.P.D. meo *Vereſpio* cenſuerunt, tranſactionem contractam à Comite Iulio Cæſare nomine Gentilis nullum continere exceſſum, ob quem ipſe ad aliquod teneatur intereſſe.

Et moti ſunt, quia cum egredi fines mandati inferat
delictum, & illud non præſumatur, huiuſmodi 1
exceſſus erat plene, & concludenter probandus *Ro-* 2
ta deciſ. 45. de appell. in nou. & apud *Card. Seraphin.*
deciſ. 1189. num. 2. & fuit etiam dictum in Firmana
Fontis 31. Ianuarij 1614. coram R.P.D. meo *Vbal-*
do; Præſertim cum agatur de tranſactione inita inter
Virum, & vxorem, in quorum contractibus ob con- 3
nubialis fœderis neceſſitudinem, & mutuum amo-
rem non ita de facili dolus præſumendus nec læſio
anxiè inquirenda videtur. 4

Exceſſus autem, qui primo loco in deciſione deducitur; quod nempe Comes Iulius Cæſar ad fauorem Octauij renunciauerit omnibus litibus cogitatis, & incogitatis, cum tamen nec in mandato Gentilis, nec in ſubſtitutione Ioannis Mariæ huiuſmodi facultas legeretur, ex facto viſus eſt ceſſare, tum quia mandatum eſt ad compromittendum, & tranſigendum ſuper omnibus controuerſiis ortis, & oriundis inter Gentilem conſtituentem, & Octauium, tum etiam quia nec in tranſactione legitur illa ceſſio omnibus litibus cogitatis, vel incogitatis, quæ tamen in deciſione præſupponitur, ſed ceſſio cantat de motis, & pendentibus in quacumque Curia contra Octauium, & alios quoſcumque tertios poſſeſſores, ac alios habentes ius ab eodem Octauio, vt in ſumma-
rio Comitis num. 2. littera A. & ideo nedum Comes 5
non exceſſit fines mandati, verum, nec tota vſus fuit
ſibi demandata facultate, dum ceſſit dumtaxat liti- 6
bus ortis, non autem oriundis, vt poterat vigore
mandati.

Nec obſtat quod in alio capitulo ſeparato, nimirum in ceſſione Iurium, habeatur illa verba, ex quacumque cauſa, & occaſione cogitata, & incogitata, cognita, vel incognita. Quoniam, vltra quod hæc verba tranſactionis fortaſſe nituntur facultate in mandato expreſſa circa lites ortas, & oriundas, vt ſupra fuit conſideratum, huiuſmodi generalitas verborum fuit reſtricta ad certas lites, videlicet ad eas, quæ vertebantur inter Octauium, & Gentilem mandantem; & conſequenter illa verba tranſactionis, quamuis generaliſſima non operantur ſuum abſolu-
tum, & generalem effectum, ſed intra cancellos cau- 7
ſæ, & occaſionis, ob quas tranſigitur, reſtringuntur. *l.* ſi de certa, C. de tranſact. *l.* emptor §. Lucios, *ff.* de pact. *Alex.* conſ. 11. num. 5. & ſeqq. li. 2. *Surd.* conſ. 418. n. 21. verſ. Et quamuis verba li. 3. *Rota* recentior. *deciſ.* 29. nu. 4. part. 1. & *deciſ.* 110. nu. 2. verſ. Nec obſtant verba par. 2.

Habent & dicta verba tranſactionis aliam reſtrictionem, nempe: De & ſuper bonis reſtauri, quorum occaſione lites agebantur propter prohibitionem alienationis, & vſumfructum relictum Gentili in caſu alienationis: vnde illa tranſactio tanquam reſtricta ad certa bona non extenditur ad alia, quantumuis concepta ſit verbis generalibus, & ampliſſimis,
ex natura nimirum actus, qui gerítur de voluntate 8
partium, reſtricti ad determinata bona ibidem ſpecificata d. *l.* ſi de certa C. de tranſact. *Surd.* prælleg. conſ. 418. num. 11. & 12. *Rota deciſ.* 362. n. 5. par. 2. recent.

Nec Domini prætermiſerunt, quod in facultate demandata tranſigendi adeſt clauſula, cum omnibus, & ſingulis pactis, promiſſionibus, obligationibus, & renunciationibus apponi ſolitis, & ſecundum

dum ſtylum Notariorum, & de omni, & quacumq;
cauſa; Notariorum autem vſus inoleuit vt in tranſa-
ctionibus apponat clauſulas, inferente liberationem
generalem, & ſe extendentem etiam ad incognita,
9 ita in his terminis tranſactionis atteſtatur, *Bart.* in.
d l. ſi de certa nu. 5. C. de tranſact. & *Card. Mantic.*
de tacit. li. 26. tit. 6 num. 17. verſ. Vnde Tabelliones
Stante autem hoc Notariorum ſtylo Comes non ex-
ceſſit fines mandati, in quo circumſcripta etiam præ-
dicta clauſula apponi ſolita ſecundum ſtylum Nota-
riorum, nihilominus potuiſſet tranſigere cum dictis
verbis, cogitata, vel incogitata, quia ſolita apponi
comprehenduntur in mandato, etiam ſi non ſint ex-
10 preſſa *Bald.* conſ. 138. n. 4. li. 5. *Rota deciſ.* 670. num. 3.
par. 1. diuerſ.

Alter vero oppoſitus exceſſus, quod ſcilicet Co-
mes conſenſerit, deleri ſcripturas, & inſtrumenta, &
promiſerit generalem iurium ceſſorum defenſio-
nem, non viſus fuit obſtare; quia, & caſſatio ſcriptu-
11 rarum, & ceſſio iurium inerant de ſui natura in tran-
ſactione extinctiua litium, & ab omni iure alienum
erat, vt Gentilis perciperet ſcuta tria millia, & adhuc
ſua iura, & inſtrumenta efficacia, & illæſa retineret;
tranſactio quippe extinguit omnia iura, & hincinde
12 tranſigentium dirimit actiones, & obligationes cap.
1. de tranſact. l. fratris vbi *Iaſ.* num. 2. C. eodem *Mo-
hed deciſ.* 3. eodem tit. plene *Rota deciſ.* 414. num 1.
& *deciſ.* 447. num. 1. par. 8. recent. Et ipſa Gentilis
cedens iura, & ob illa emolumentum ſcutorum
trium millium percipiens tenebatur præſtare iura
13 præſtare iura ceſſa vera, & inde illorum defenſio-
nem polliceri pro dato, & facto ſuo, pro quo tantum
promiſit Comes illius nomine *l.* ſi nomen, *ff* de hæ-
redit vel act. vend *D c.* conſ. 102. n. 1. *Bertazzol.* de
clauſ. clauſula 27. gloſ. 13. numer. 2. in fin. Et hu-
iuſmodi ceſſio facta à Gentile prætijs receptione il-
14 lorum ſcutorum 3000 iurium venditionem redole-
bat iuxta doctrinam *Angel* in *l.* Modeſtinus numer.
1. *ff.* ſol. matr. quam ſequitur *Rota* in *deciſ.* 148. num.
4. part. 2. diuerſ. & *deciſ.* 492. numer. 3. par. 2. re-
cent.

Vnde quamuis hæc caſſandi inſtrumēta, & iura ce-
dendi facultas in mandato non fuiſſent expreſſa; ta-
men cum ſint connexa, & ſint de natura contractus
15 tranſactionis, omnino comprehendebantur, & cen-
ſebantur demandata *Rim. iun.* conſ. 11. num. 8. *Card.
Mantic.* de tacit. lib 7. tit. 15. num. 30. *Rot.* diuerſ. *de-
ciſ.* 670. num. 1. par. 1. & apud *Card. Seraphin. deciſ.*
1196. nu. 2.

Nec obſtant illa verba, itaut Octauius poſſit diſ-
ponere in vita, & morte libere ſine aliqua contra di-
ctione, ob quæ in effectu videtur ſublata prohibitio
alienandi in præiudicium Gentilis, cui tali caſu Re-
ſtaurus reliquerat vſumfructum. Quoniam ob hu-
iuſmodi renunciationem habuit recompenſam, nec
quidem exiguam, dum ſibi reſtituta fuit dus in ſcu-
16 tis mille cum omnimoda facultate diſponendi, præ-
terquam circa partem lucro dotalis & conſecuta fuit
etiam vſumfructum in alijs ſcutis bis mille libere
ſua vita durante; & tamen vigore diſpoſitionis Re-
ſtauri non poterat habere vſumfructum, niſi eue-
niente caſu alienationis, qui erat euentualis, & po-
terat eſſe, & non eſſe, & illum amittebat mortuo
Octauio, & ita æquiſſimum viſum fuit, caſſari ſcri-
pturas, quibus vinculabatur Octauius, dum ipſe vi-
ce verſa congruam præſtitit recompenſam.

Minus etiam obſtare dixerunt exceſſum poſtre-
mo loco conſideratum in deciſione, quod nempe
Gentilis in mandato facultatem dederit Comiti præ-
ſtandi ſcuta 300. Iſiphilæ nepti, & tamen in tranſa-
ctione fuerint promiſſa ſcuta duo millia reſtituenda
Florauanto de Oddis poſt mortem Gentilis. Quo-
niam quod ſcuta 300. in tranſactione nulla adeſt o-
bligatio Gentilis, & ſic tantum abeſt, quod Comes
exceſſerit mandatum, vt immo pinguis illo adim-
plendu melius etiam ipſe Comes conſuluerit Gen-
tili, quam ipſa ſibimet, quo autem ad ſcuta duo mil-
lia illa fuerunt promiſſa non per Comitem, ſed per
Octauium ea præſcripta lege, & pacto, quod Gen-
tilis ſit eorum vſufructuaria, eius vita durante, &
poſt illius mortem pleno iure reuertatur ad Flora-
uantem nepotem eiuſdem Gentilis; Vnde ſi Octa-
uius voluit hanc conditionem apponere in limine
tranſactionis, nihil poteſt imputari Comite, & eo
magis, quia Gentilis ob prohibitionem alienationis
conſequebatur dumtaxat vſumfructum durante
matrimonio cum Octauio; Vnde cum per dictam
promiſſionem in fauorem Florauantis illæſum re-
manſerit ius ſuum non poteſt dici læſa, nec conſe-
quenter fuit exceſſum, id fuit ad commodum, & vti-
litatem eiuſdem Gentilis, vt patet quia ob aliena-
tionem factam Lupatello ſolum conſequi debebat
vſumfructum ſcutorum 1388. & tamen in tranſa-
ctione obtinuit vſumfructum pro bis mille; Ob
eamdem prohibitionem alienationis vſumfructum
habere debebat viuente tantum Octauio. in tranſa-
ctione autem conuentum eſt, vt haberet etiam poſt
illius mortem. In prohibitione alienationis non e-
rat conſultum hæredibus Gentilis, in tranſactione
autem conſulitur eiuſdem nepti; Et propterea dixe-
runt Domini, mandatum Gentilis vtilius ac pinguius 17
fuiſſe à Comite procuratore adimpletum, quam ab
ipſa demandatum, vt iure permiſſum eſt ad *l.* ſi ho-
minem, *ff.* mandat. *Tiraq.* de retract. lignag. §. 36.
gloſ. 8 numer. 59. *Rota deciſ.* 32. nu. 1. p 2. diuerſ. &
dixit etiam in Romana pecuniaria 13. Martij 1617.
coram R P. D. meo *Vbaldo.*

Vnus etiam ex Dominis addebat, nedum non
probare aliquem exceſſum ex ſupra deductis, verum
nec probari poſſe, & probatum non ſuffragari, quo-
niam mandatum habet ampliſſimas clauſulas ad
tranſigendum cum Octauio; pactis, & conuentio-
nibus: prout procuratori, & ſubſtituendo placebit.
& ſingula faciendi, quæ ipſamet conſtituens facere
poſſet, etſi talia forent, quæ mandatum exigerent
magis ſpeciale; Dans cedens, & mandans plenum, li-
berum, & generale mandatum cum plena libera,
&c. Promittens ſe perpetuo ratum gratum, & fir-
mum habiturum omne id, & totum, & quidquid per
eius procuratorem, & ſubſtituendum factum fuerit.
Quæ clauſularum amplitudo & inculcatio facit, vt 18
exceſſus in procuratore conſiderari non poſſit *l.* ſi
procurator ad vnam in ſecundo reſponſo, & ibi *Ca-
ſtren.* numer. 3. & 4. C. de procur. *Bart.* in l. ſi pro-
curator cui generaliter nu. 2. & per tot. & ibi etiam
alij *ff.* eodem tit. *Alex.* conſ. 143 num. 10. lib. 6. *Rol.*
conſ. 59 num. 32. & conſ. 60. nu. 24. lib. 1. *Surd.* conſ.
380. num. 42. *Cardin. Mantic.* de tacit. lib. 7. tit. 16.
numer. 24. verſ. 2. & nu. 43.

Nec obſtat quod dicitur in deciſione huiuſmodi
clauſulas non trahi vltra expreſſa in tranſactione;
quia dicta concluſio non ſibi fortaſſe locum vendi-
cat vbi adeſt prægnantia clauſularum, & præſertim
illa, Etſi talia forent, quę mandatum exigerent ma- 19
gis ſpeciale *Bald* conſ. 138. num. 4. in fin. li. 5. *Ruin.*
conſ. 59. num. 5. li. 5. *Bertazzol.* de clauſ. clauſula 5.

Digitized by Google

gloſ 2.num.6. *Rota deciſ.*670.nu.2. par.1. diuerſ. Et clauſula illa, Cum libera facultate, adiuncta præſertim clauſula, Rato, & clauſula, quod poſſit ea omnia facere, videatur idem importare quoad contractum tranſactionis, quod efficeret mandatum generale ad omnes actus nullo ſpecialiter de mandato negotio, nec aliqua præſcripta lege ad *Bart.* in d l. procurator cui generaliter numer.1.& ſeqq. & l. ſi procurator C. de procur. *Ruin.* conſ.91.num.6. verſ. Et non tantum li.5. *Seraphin. deciſ.*238.nu.5.& ſeqq. *Magon. deciſ.* Lucen.51 nu.8.

Et ita vtraque parte informante receſſum fuit à deciſis, &c.

Bononien. Profeſſionis.

Lunæ 14. Martij 1622.

ARGVMENTVM.

Monachus ſi in aliqua Religione diu degerit, ibiq; tacitè profiteatur, ac deinde relicta prima Religione ad aliam tranſierit, ibique expreſsè profeſſus fuerit, nec non modicum tempus ſteterit, dato modo vt iterum reuertatur ad primam Religionem, ac pendeat lis ſuper validitate tranſitus, dubitatur modo, dum ea pendet, cuinam Religioni danda ſit manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi actus ſuperioritatis in d. Religioſum, & concluſio eſt ad fauorem ſecundæ Religionis concurrentibus tamen requiſitis, de quibus latè in præſenti deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio ex quibus cenſeatur amiſſa.*

2 *Dominus negligendo cuſtodiam Serui fugitiui, illius poſſeſſionem amittit, poſtquam ab alio fuit velons apprahenſus, licèt ſecus ante.*

3 *Superior Religionis dum negligit recuperationem Subditi ad alium ordinem tranſeuntem, illius poſſeſſionem amittit, & num.29.*

A Seruo ad Monachum rectè infertur num.5.

4 *Decennio non eſt opus ad amittendam eiuſdem poſſeſſionem ſtante ſcientia.*

5 *Ad poſſeſſionem eiuſdem amittendam, ſufficit modicum tempus, data ſcientia.*

6 *Religioſorum Superiores tenentur ſingulis annis perquirere, & notitiam habere de eorum ſubditis, & ſi aliquis aufugerit, compellere, vt ad propria reuertatur Monaſteria.*

7 *Scire, & ſcire debere paria ſunt.*

8 *Scientia totius Religionis, vel Generalis non eſt neceſſaria, quando Monachus aufugit, ſed ſufficit eius, ſub cuius poteſtate degebat ad hoc, vt illius quaſi poſſeſſio amittatur.*

9 *Poſſeſſio acquiſita lite pendente non eſt manutenibilis.*

10 *Poſſeſſionem eiuſdem non dicitur quis amiſiſſe, ſi ſtatim amiſſa naturali, egit pro illius recuperatione.*

11 *Superioritatis, & poteſtatis quaſi poſſeſſio ſicuti datur à Patre erga filium, ita datur in Superioribus Religionis erga Monachum.*

12 *Religionis Superior non dicitur amittere poſſeſſionem Monachi, quamuis ipſe reſtiterit, & ab alio detineatur, nec animum habeat reuertendi, dummodo ipſe ſuperior inſtet pro recuperatione.*

13 *Religionis profeſſus velit, nolit, obnoxius dicitur, & conſtitutus dicitur in quaſi poſſeſſione monaſticæ ſubiectionis.*

14 *Religioſus, in quo non æquiparetur ſeruo fugitiuo.*

15 *Religioſus æquiparatur filio, & ideo ſemper cenſetur conſtitutus ſub quaſi poſſeſſione poteſtatis Superiorum, niſi ipſi animo eam deſtruxerint.*

16 *Religioſus tunc comparatur ſeruo quando id magis prodeſt, ac proficit Religioni.*

17 *In ſubiectionis quaſi poſſeſſione datur manutentio cõtra ſubditum obedientiam ſuperiori recuſantem.*

18 *Religioſus tranſeundo de vna Religione ad aliam, dum pendet lis ſuper validitate tranſitus, ſecunda interim habet remedium poſſeſſorium, & retinendæ, & num.19. & quare nu 20.*

21 *Tacitum non eſt eiuſdem virtutis, quam expreſſum.*

22 *Profeſſio expreſſa præferenda eſt tacitæ.*

23 *Manutentionem, quando duo petunt, ille obtinere debet, qui habet clariores, & meliores probationes.*

24 *Profeſſio tacita vt valida dicatur, opus eſt, vt quinque requiſita interueniant.*

25 *Profeſſio tacita rariſſimè poſt Concilium Tridentinum à Religioſis emittitur.*

26 *Lis dum pendet ſuper validitate tranſitus Religioſi de vna Religione ad aliam, tunc datur primo monaſterio retentio, ſed hæc eſt opinio Zabarell. non recepta, & declaratur nu. 28. vna cum Sanchez, & num.30.*

27 *Pro opinione aliqua, quis Anteſignanus adduci non poteſt, ſi ipſe contrarium ſentiat, vel adeò obſcurè loquatur, vt quid ſentiat, haberi non poſſit.*

31 *Religioſus dum tranſit ad aliam Religionem an teneatur petere licentiam à Superiore.*

32 *Religioſus tranſeundo ad aliam Religionem, data quod ibi nulliter profiteatur, poterit reuocari ad primam Religionem.*

33 *Religioſus tranſeundo ad ſecundam Religionem arctiorem etiam non petita venia, nequaquam reuocari poterit ad primam Religionem.*

34 *Bernabitarum Religio eſt perfectior, & arctior Hieroſolymitana militia.*

35 *Bernabitarum Religio incumbit prædicationi, doctrinis, & vita contemplatiua, qui ſunt gradus altiſſimæ perfectionis.*

Hieroſolymitana Religio militaris vita actiuæ tantum inſudat, & num.35.

36 *Religio illa dicitur arctior altera, ſi in ea durior, & aſperior eſt viuendi ratio.*

37 *Religiones Clauſtrales ſunt arctiores militaribus Religionibus.*

38 *Religioſus tranſeundo ad aliam Religionem quamuis arctiorem, ideò tenetur petere veniam primo Superiori, quia præſumitur ex leuitate, & temeritate facere, quibus ceſſantibus ſecus eſt dicendum, num. 39.*

39 *Obedientia bonum non eſt contemnendum.*

40 *Religioſus dum tranſit ad arctiorem Religionem, ex humilitate tenetur petere licentiam à primo Superiore.*

41 *Religioſus, vbi apparet tranſiuiſſe ad arctiorem religionem maioris deuotionis ſpiritus impulſu, tunc non eſt imputandum id inobedientiæ, ſed conſuetudini, ſi talis vigeat.*

42 *Prout eſt in Religione Hieroſolymitana, ex qua Milites non ſecus, ac ſæculares nulla petita venia à Magno Magiſtro, vel alio Superiore recipiantur in ordinibus Clauſtralibus.*

43 *Spiritus Dei, vbi eſt, ibi eſt libertas.*

44 *Dei afflatu ea, quæ aguntur, non ſunt ſub lege.*

Lex

Lex non eſt poſita iuſto.
45 *Charitas fons eſt proprius, cui non cõmunicat alienus.*
46 *Anaſtaſij Quarti indultum conceſſum Hieroſolymitanis, vt ſine Superiorum licentia, Milites non poſſint tranſire ad aliam Religionem, declaratum fuit ab Innocentio III. in c licet de regul. n. 47.*
48 *Religioſus tranſeundo ad arctiorem Religionem ſi ibi moretur & profiteatur cum ſcientia primi ſuperioris, cenſetur conceſſa licentia ab eo manendi in ſecunda Religione.*
49 *Ad petitorium ſunt reiicienda, quæ difficultatibus ſunt implicita.*
50 *Religioſus inſalutato Superiore, ſi tranſeat ad aliam Religionem poteſt propria authoritate à ſecunda reſilire, & primæ ſe reſtituere.*
51 *Ex quo videtur poſſe inferri pendente lite ſuper validitate tranſitus manutentionem eſſe concedendã primæ Religioni, & quatenus id ſit verum, numero 52. 53 & 54.*
55 *Leuitas in dubio præſumitur, dum Religioſi de vna Religione tranſeunt ad aliam.*
56 *Veritas quando apparet, cedunt omnes præſumptiones, & n. 57.*

Decisio XVIII.

IOannes Caccialupus à pueritia habitum, & in-
ſignia Illuſtriſſimæ Religionis Hieroſolymitanæ
ſuſcepit, & diu geſtauit, multaque, vt aſſerebat,
ſuccedentibus annis munera, quæ illius Ordinis
Equitibus demandare conſueuerunt, obiuit, ac
etiam penſiones à Magno Magiſtro obtinuit, nulla
tamen vnquam expreſſe emiſſa profeſſione.

Anno autem 1614. Congregationem R R. PP. Cle-
ricorum Regularium S Pauli nuncupatam Barnabi-
tarum ingreſſus eſt, ibique peracto tyrocinio ſolem-
niter ſe Deo addixit, vota illius Religionis ſpopon-
dit, & per ſex annos continuo degit.

Sed tandem ad Hieroſolymitanos inſalutatis Bar-
nabitis iterum ſe contulit, inter quos Ordines orta
altercatione, mihique cauſa commiſſa, hinc inde an-
xie fuit petita manutentio in quaſi poſſeſſione exer-
cendi actus ſuperioritatis in dictum Caccialupum,
ab eoque recipiendi præſtationem obedientiæ. Et
hodie propoſito dubio Domini manutentionem
prædictam denegando Hieroſolymitanis concedcn-
dam dixerunt PP. Barnabitis.

Vt autem Hieroſolymitanis denegarent, impulit
Dominos; quoniam aut ipſi nituntur primę illa quaſi
poſſeſſione exercita in Caccialupum antequam pro-
feſſionem emiſiſſet apud Barnabitas, aut alia po-
ſteriori, quando his relictis ad eoſdem Hieroſoly-
mitanos confugit, & neutra viſa eſt ſuffragari. Non
prima, quoniam cum ipſi paſſi fuerint, Caccialu-
pum ab ipſis reſilire, & per ſex annos extra eorum
Militiam in Barnabitarum Cœnobiis commorari,
1 illa quaſi poſſeſſio amiſſa fuit *Bart.* in l. 1. §. huius au-
tem num. 3. verſ. 4. modo ff. Vti poſſid. DD. in l. 1. §.
ſi ſeruus, & in l. ſi rem mobilem, ff. de acquir. poſſ.
Rot. apud *Card. Mantic. deciſ.* 95. & in Aſſiſien. Cano-
nicatus 14 Iunij 1606. coram illuſtriſſ. D. meo *Card.*
Sacrato. Et quemadmodum Dominus negligen-
2 do cuſtodiam ſerui fugitiui, illius poſſeſſionem
amittit poſtquam ab alio fuit volens appræhenſus,
licet ſecus ante l. 1. §. per ſeruum, ff. de acq. poſſ.
vbi *Alex.* n. 7. *Imol.* num. 27. & 19. & melius *Caſtren.*
numer. 4. *Bald.* in l. 1. num. 33. poſt med. verſ. Sol-
uc ciuiliter C. de ſeru. fugit. ita etiam videtur idem
ſtatuendum in Superiore Religionis, dum negligit

recuperationem Subditi ad alium Ordinem tranſ-
euntis, cum recte infertatur à ſeruo ad Monachum 3
auth. ingreſſi. C. de Sacroſ. Eccleſ. *Innoc.* in c. cum
olim de priuil, cum aliis.

Nec decennio opus erat ad hanc ciuilem poſſeſſio-
nem amittendam ſtante ſcientia Hieroſolymitano- 4
rum, quod Caccialupus à Barnabitis quaſi poſſidere-
tur, quia hoc caſu ſufficit modicum tempus iuxta 5
vulgatum conſ. *Crauett.* 235. nu. 1. quod Rota ſequi-
tur vt in dicta Aſſiſien. coram Illuſtriſſ. *Sacrato*, & in
Romana Cannonicatus S. Marci 25. Februarij 1603.
coram Reuerendiſſ. Atrebaten. & in Romana Sta-
gni 6. Iunij hoc anno coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano, Et bene facit, quod in terminis ſerui tradit
Innoc. in c. de ſeruorum n. 4. verſ. Et ideo non placet
de ſeru. non ordin.

Huiuſmodi autem ſcientia Hieroſolymitanorum,
quod nempe Caccialupus alterius Ordinis poteſta- 6
ti ſe ſubiecerit, ex eo innotuit, quod Superiores Re-
ligioſorum tenentur ſingulis annis perquirere, & no-
titiam habere de eorum ſubditis, & eos vt ad pro-
pria reuertantur monaſteria, compellere eſt tex. in
c. fin. de Regular. & ibi notant Canoniſtæ, & *Rom.*
conſ. 341. nu. 1. & ſignanter idem cautum videtur in
ſtabilimentis Ordinis Hieroſolymitani tit. 6. nu. 10.
Et propterea cum Magnus Magiſter, ſiue alij Supe-
riores indagare, & ſcire tenerentur ſtatum Caccia- 7
lupi, omnino præſumenda eſt prædicta ſcientia ad
tradita per *Menoch.* præſumpt. 23. num. 66. lib. 6. &
in ſimilibus terminis *Rota deciſ.* 166. in princ. par. 1.
diuerſ.

Nec requirebatur ad hoc ſcientia totius Religio-
nis, nec etiam ipſius Magni Magiſtri, ſed ſufficiebat 8
ſcientia Prioris, ſub cuius poteſtate degebat Caccia-
lupus tempore; quo ad Barnabitas ſe contulit, vel
alterius Officialis ad doctr. *Bart.* in l. Publican. §. fi.
ff. de Publican. *Aret.* conſ. 42. n. 3. in fin. *Peregr.* de iur.
fiſc. lib. 6. tit. 8. n. 26.

Minus alia poſterior, quaſi poſſeſſio Hieroſolymi-
tano Ordini ſuffragatur, poſtquam Caccialupus e-
miſſa apud Barnabitas profeſſione, ad ipſum iterum
eſt reuerſus. Quoniam cum hæc reuerſio, ſiue fuga
Barnabitas ad iudicium excitauerit pro recuperatio-
ne Caccialupi, & hinc exorta ſit lis huiuſmodi quaſi
poſſeſſio Hieroſolymitanorum non erat manutenı-
bilis, *Afflict. dec.* 395. num. 7. *Put. dec.* 419 & fuit di-
ctum etiam coram Sanctiſſimo in Abulen. Iuris
viſitandi 28. Iunij 1600. quæ eſt *dec.* 30. numer. 1.
par. 2. recentior. & in Romana diuiſionis 4. Febru-
rij 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alibi ſæpiſ-
ſime.

PP. autem Barnabitis concedendam dixerunt Do-
mini manutentionem; quoniam in confeſſo eſt
apud partes, quod Caccialupus emiſſa expreſſa
profeſſione, per ſex annos computato anno pro-
bationis continuo degerit ſub regula, & obedien-
tia Superiorum Religionis Barnabitarum, qui ſta-
tim ac ille ab iis receſſit, retinentes animo ciui-
lem recuperare contenderunt naturalem quaſi 10
poſſeſſionem, quæ quidem quaſi poſſeſſio Supe-
rioritatis, & poteſtatis quemadmodum datur in
patre erga filium, ita datur in Superioribus Reli-
gionum erga ſuos ſubditos *Bart.* in l. cum hæredes 11
§. item quarto num. 2. ff. de acq. poſſ. vbi *Aret.* prope
fin. *Caſtren.* num. 5. *Alex.* num. 2. & *Angel.* in fin. Nec
huiuſmodi poſſeſſio amittitur, quamuis Religioſus
reſilierit, & ab alio detineatur, nec animum
habeat reuertendi, dummodo tamen Superiores

continuauerint animo eorum obedientiæ fugitiuum
ſubiicere,& ſic poſſidere, vt bene Barnabitæ præſti-
12 terunt; quia velit, nolit Religioſus obnoxius dicitur,
& conſtitutus in quaſi poſſeſſione monaſticæ ſubie-
13 ctionis *Bart.* in *l.* 1. §. per ſeruum il primo nu. 2.& ibi
Adden. necnon *Alex.* nu. 7. & 9. *Iaſ.* n. 13. *Angel.* in
fin. *Cuman.* n. 3 *ff.* de acquir. poſſ. qui propterea pru-
denter inferunt, hoc caſu Religioſum non æquipara-
ri ſeruo fugitiuo, in quo ſi ab alio detineatur, & ani-
mum non habeat reuertendi, Dominus non habet
14 continuationem poſſeſſionis ad *l.* ſi rem mobilem,
ff. de acquir. poſſ. & notatur in d *l.* 1. § per ſeruum, *ff.*
15 eodem tit. Sed æquiparari filio, & proinde ſemper
cenſeri conſtitutum ſub quaſi poſſeſſione poteſtatis
Superiorum, niſi ipſi animo illam deſeruerint, vt poſt
Bart. in d. §. per ſeruum, *Aretin* nu. 67. & 68. fatetur
hanc ſententiam veriorem, licet deinde contrarium
teneat, ſed *Iaſ.* ibidem num. 14 & ſeqq. teſtatur de
magis communi,& vera,& ſignanter reprobat Are-
tinum, prout eumdem reprobat *Ripa* in *l* 1. numero
151. *ff.* de vulgar. quos, & alios congeſtos ſequi-
tur *Ceuall.* de communi contra comm. quæſt. 446.
numero 1.& 14. Comparatio autem illa, quæ fit in-
16 ter ſeruum, & Religioſum admittitur quatenus Re-
ligioni magis proficiat, & profit *Alex.* dict. §. per
ſeruum nu. 12. & addentes ad *Bart.* ibidem *Felin.* in
cap. in præſenti de probat. in fin. *Ceuall,* d. q. 446. nu.
29.

Firmata igitur hac quaſi poſſeſſione,& illius con-
tinuatione ſaltem animo PP. Barnabitis conſequen-
ter, vt dicebatur, debita viſa fuit manutentio, quia
datur in quaſi poſſeſſione ſubiectionis contra ſubdi-
17 tum obedientiam tenuentem, *Abb.* in cap. ſuborta
num. 2. de ſent.& teiud. vbi *Butr.* num. 7. *Zabarel.* in
prima oppoſitione. Et in terminis quod pendente
lite ſuper validitate tranſitus de vna ad aliam reli-
gionem, ſecunda habeat remedium poſſeſſorium,&
retinendæ firmant Canoniſtæ in d. cap. licet vbi *In-
noc.* n. 7. qui loquitur, quando tranſitus fuit ad arctio-
rem ordinem *Io. Andr.* nu. 11. verſ. Sed apud quem
Hoſtien. nu 16. verſ. Sed apud, *Butr.* numer. 10.& 11.
Anchar. num 14.& omnibus clarius *Abb.* n. 15. verſ.
quoad ſecundum. Et optima ratione, quia ſecun-
dum Monaſterium eſt in quaſi poſſeſſione, & etiam
rei partes ſuſtinet; Et ideo pendente iudicio ſuper
19 validitate tranſitus, & an fuerit petita licentia, hu-
iuſmodi quaſi poſſeſſio eſt fouenda ad §. retinendæ
inſtit. de interdict. cum vulgar. vt per dd. Canoni-
ſtas,& præcipue *Hoſtien.* n. 26. verſ. Tu tamen dicas
in d. cap. licet.

Quę,& eo vrgentiora viſa ſunt, quia Barnabitę ex-
hibent expreſſam, ſcriptam, & omni ex parte pro-
20 batiſſimam profeſſionem Caccialupi in eodem Or-
dine ſolemniter emiſſam, Hieroſolymitani autem
deducunt ex pluribus actibus profeſſionem virtua-
lem dumtaxat, ſiue tacitam, quæ tanti non videtur
eſſe, vt cum expreſſa, præcipue in hoc iudicio ſum-
21 mariiſſimo ſit comparanda; Et expreſſam profeſſio-
nem emiſſam in ſecundo monaſterio præferri taci-
22 tæ in primo editæ tradunt *Socin.* ſen. in l. 1. §. per ſer-
uum nu. 14 verſ Poſtremo *ff.* de acq. poſſ. & conſ.
270. nu. 12.& 13. lib. 2. *Prob.* ad Monach. in cap. con-
ſtitutionem n. 2.& 3. de regular. *Tiraq.* de leg. con-
nub. gloſ. 2. n. 52. *Decian.* reſponſ. 18. nu. 5. lib. 3. *Rim.*
iun. conſ. 477. num. 12. lib. 4. *Io: Fran. à Ponte* conſ.
40. numero 46. lib. 2. Et certiſſimum eſt, in concurſu
petentium manutentionem obtinere habentem
23 clariores, & meliores probationes ac magis titu-
latam, & nitidius probatam poſſeſſionem *Bart.*
in *l.* ſi duo num. 4. *ff.* Vti poſſid. *Socin.* conſ. 194. num.
9. lib. 2. *Curt.* conſ. 24. numer. 3. *Menoch.* de retin.
remed. 3. n. 718.& ſeqq.& fuit dictum in vna Seno-
gallien. Iuriſpaſcendi 25. Maij 1609. coram Sanctiſſ.
D. Noſtro. Præſertim cum hæc tacita profeſſio pluri-
bus impugnetur ab Informantibus pro Barnabitis,
tanquam non ſuffulta illis quinque requiſitis, de qui- 24
bus per *Sanchez* ſuper Decalog. tom 2. lib. 5. cap. 3.
nu. 14. vſque ad 18. qui & n. 13. monet, poſt Conci-
lium Tridentinum rariſſimo contingere, vt valide 25
quis tacite profiteatur.

Nec obſtat quod *Zabarel.* in d. cap. licet numer. 16.
verſ. Et de illo & *Anan.* n. 6. dixerunt, pendente hu-
iuſmodi iudicio ſuper validitate tranſitus primo 26
Monaſterio dati retentionem,& quorum dictum ſe-
quitur *Sanchez* eodem tract. lib. 6. c. 7. n. 101. qui etiã
mendoſe pro ſua ſententia allegat *Innoc. & Anchar.*
in d. cap. licet; ille enim contrarium verbis rotundis
docet & à *Panor.* pro contraria opinione anteſigna- 27
nus adducitur, hic vero vel etiam contrarium dicit;
vel adeo obſcure loquitur, vt quid ſentiat, haberi
non poſſit. Quoniam vltra quod, vt ſupra oſtendi,
contraria opinio *Panor.* eſt verior,& receptior, di- 28
ctum Zabarellæ, & Sanchez non applicatur; loqui
enim videntur, quoties ſtatim diſceſſo Monacho pri-
mum Monaſterium retinens animo quaſi poſſeſſio-
nem inſtat pro purgatione ſpolij, vt per Sanchez,
qui non vt caſus noſter, quia Caccialupus per ſex
annos ſeorſum degit à Hieroſolymitanis ipſis ac-
quieſcentibus, qui propterea quamcumque poſſeſ-
ſionem videntur deſeruiſſe ex ſupra deductis; nec
non loquuntur quando Monachus in ſecundo Mo- 30
naſterio, ad quod tranſiuit, non eſt profeſſus.

Minus etiam obſtare viſum eſt, quod quamuis Cac-
cialupus tranſeundo ad Barnabitarum Ordinem,
veluti arctiorem, non teneretur obtinere licentiam,
debuiſſet tamen nedum ex diſpoſitione cap. licet
de regular. ſed etiam ex priuilegiis Hieroſolymita- 31
norum illam petere à Magno Magiſtro, vel alio Su-
periore,& propterea non petita licentia tranſitus,&
profeſſio emanata apud Barnabitas fuerit omnino
nulla, & ipſe reuocari potuerit ad primam religio- 32
nem ſecundum opinionem *Hoſtien.* in d. c. licet nu.
9.& 15 *Butr.* nu. 13. *Abb.* nu. 10. *Zabarel.* nu. 3. *An-
char.* nu. 11. *Boych.* num. 8. de regular. *Nauar.* conſ. 59.
nu. 12. lib. 3. de regul. Innumeros prope congerit
Sanchez d. tom. 2. lib. 6. cap. 7. num. 95. *Miranda* in
Manual. Prælatorum tom. 1. cap. 31. art. 6. concl. 1. in
fin.

Quoniam hæc omnia dixerunt Domini altiorem
requirere indaginem, & diſcuſſionem petitorij re-
ſpicere; Vltra quod contrariam ſententiam, nempe 33
tranſeuntem ad Ordinem arctiorem, etiam non pe-
tita venia nequaquam reuocari poſſe ad primam
religionem, ſequuti ſunt grauiſſime Patres, quem-
admodum ex Canoniſtis gloſ. in d. c. licet in verbo
Licentiam, & ibi *Goffred. Petr.* & *Abb.* antiq. & ea-
dem gl. in c. Sane de regular.& ibi *Innoc.* in fin. *Ar-
chid.* in c. 2. in princ. xviij. qu. 3. *Turrecrem.* in cap. 1.
xviij. quæſt. 3. *Barbat.* conſ. 9. numer. 8. verſ. adduco
lib. 2. *Carol. Tap.* in auth. ingreſſi cap. 9. num. 21. &
ſeqq. C de Sacroſ. Eccleſ. qui loquitur de militibus
religioſis; Ex Theologis D. *Antonin.* in Summa 2.
part. tit. 11. cap. 2. §. 9. verſ. hoc autem videtur *Ric-
card.* 4. ſententiar. diſt. 38. art. 8. qu. 1. ad 3. argum. vbi
Palud. qu. 4. art. 4. num 43. Summa *Sylueſter.* in verb.
Religio 4. nu. 1. not. 4. *Tabiena* eodem verb. qu. 24.
num. 25.

Digitized by Google

nu.25. *Leſſius* falſo contrariæ opinioni adſcripſit à
Sanchez prout,& alij de *Iuſt.*& iur. libr.2. c.41.dub.
25.num.101. *Monald.* in Summ. de Regular.§.ſi Re-
gularis poſt princ.

Nec inter partes ambigebatur,quin Barnabitarum
Religio ſit perfectior, & arctior Hieroſolymitanæ
34 militiæ; quia illa incumbit prædicationi, doctrinis,
& vitæ contemplatiuæ, qui ſunt gradus altiſſimæ
35 perfectionis; hæc autem, tanquam militaris, vi-
tæ actiuæ tantum inſudat, vt in terminis D. *Thom.*
35 2.2.qu.188 art.5.in corpor.;& ideo illa dicitur om-
nino perfectior ſecundum eundem D. *Thom.* d. qu.
188 art.6. *S. Antonin.* in Summ. part 3.tit.16 cap. 4.
ante fin. verſ. non ergo *Sanchez* d.lib.6.cap.7. nu.19.
Eſt etiam arctior, quod ad hunc effectum attenditur,
ſecundum Canoniſtas, vt per *Leſſ.* d. dubit.14.& *San-
chez* n.2. quia ibi durior, & aſperior eſt viuendi ra-
tio, quam in Hieroſolymitana militia, ex quo digno-
ſcitur, quod eſt arctior *Io. Andr.* in cap. ſane nu.8.
37 poſt med. de regular. *Sanchez* loco præallegato, &
in terminis quod Religiones clauſtrales ad hunc
effectum tranſeundi ad illas ſint arctiores mili-
taribus Religionibus notat *Carol. Tap.* in dict.
auth. ingreſſi cap.9.nu. 21. C. de Sacroſanct. Eccleſ.

Verum eſto, veritate illæſa, veriorem, & receptio-
rem eſſe opinionem Hoſtienſis, Dominis viſum fuit,
poſſe dici, illam non officere Barnabitis; quandoqui-
dem tota ratio illius ſententiæ in eo poſita eſt quod
tranſiens ad aliam, licet ſtrictiorem, religionem non
petita venia à primo Superiore, præſumitur, quod ex
leuitate, & temeritate tranſeat; Si enim bono zelo,
& ſanctioris vitæ deſiderio arctiorem diſciplinam,
vt Chriſto ſerius famuletur, eligeret, libenter illius
humilitatem; & obedientiam imitatus primo Præla-
to veniam expoſcendo ſe ſubiiceret, vt deducitur ex
verbis dicti cap. licet, ibi, Ne bonum obedientiæ
39 contemnere videatur, & expreſſe ibi notant, *Panor.*
num 10. *Zabarell.* num.11. *Boich.* numer 8. & *Sanchez*
toties citato lib 6.cap.7 n.13.& ſeqq. & hanc licen-
tiam petendam eſſe ſolum propter humilitatem do-
40 cet D. *Thom.* 2.2.qu.189.art.8.in corpore; Cæterum
hæc leuitatis præſumptio ceſſauit in Caccialupo, vt
videbatur, caſum verſari in claris, quoniam ipſe, &
Hieroſolymitani faſſi ſunt in commiſſione cauſæ,
ipſum ad Barnabitas maioris deuotionis ſpiritu im-
pulſum tranſiuiſſe, & ſic non militat ratio ſententiæ
Hoſtien. Et omiſſio petitionis veniæ à primo Præla-
to nequaquam inobedientiæ, ſeu tumeſcentiæ ad-
ſcribi debuit, ſed potius conſuetudini, cum paſſim
41 Milites Hieroſolymitani in hoc non ſecus, ac Secu-
lares, nulla petita venia a Magno Magiſtro vel alio
Superiore ſe conferant, & paſſim recipiantur in Or-
dinibus clauſtralibus, & ſignanter RR.PP. Theatino-
rum, Carmelitarum diſcalceatorum, Capuccino-
rum, & aliorum ſedulo humilitatis, & obedientiæ
virtutibus incumbentium; vnde ſpiritus ille maio-
ris deuotionis Caccialupi in tranſitu ad arctiorem
42 Ordinem non videbatur adſtrictus neceſſitati pe-
tendi veniam à Magno Magiſtro, quia vbi ſpiritus
Dei eſt, ibi libertas, Et quæ Dei afflatu aguntur
non ſunt ſub lege, quia lex non eſt poſita iuſto vt
43 in d.cap. licet in princ.& clarius huic ſententię fauet
concluſio textus, ibi, Mandamus quatenus ſuper eo,
quod de corde puro, & conſcientia bona, & fide
non ficta feciſſe (ſcilicet tranſitum ad ſtrictiorem
44 ordinem) dignoſcitur, eum nullatenus moleſtetis,
45 quia charitas fons eſt proprius, cui non communicat
alienus.

Deciſ. Clem. Merlini.

Et ita videbatur euitari etiam indulta Anaſtaſij
quatuor conceſſi Hieroſolymitanis, vt ſine illorum 46
licentia ab eis non liceat tranſire ad aliam Religio-
nem, quia huiuſmodi priuilegia conceſſa Hoſpitala-
riis, quales ſunt Hieroſolymitani, fuerunt poſtea de-
clarata ab Innoc. III in d. cap. licet, quod non com-
præhendant caſum, quo quis ad arctiorem tranſit
Religionem ſanctioris vitæ deſiderio, & ibi notant
omnes Canoniſtæ.

Ruſus fuit conſideratum, quod cum, vt ſupra di-
xi, per multos annos Caccialupus ſeorſum à Hiero-
ſolymitanis, & ipſis ſcientibus commoratus, & pro-
feſſus fuerit apud Barnabitas, videtur poſſe dici,
quod nedum petita; ſed & conceſſa fuerit quæcum-
que neceſſaria licentia à Superioribus Hieroſolymi-
tanis, ad doctr. *Felin.* in c. ſicut ſub n.29. verſ. Simile
de re iud.& pulchrè *Socin.* ſen. conſ.270.num.3.verſ.
Sed ſi recte lib.2.& in *l.1. §* ſed per ſeruum numero
14. *ff.* de acq. poſſ. quos ſequuta eſt Rota in Brixien.
Parochialis 20. Martij 1620. coram R. P. D. meo
Vbaldo.

Sed quidquid ſit de prędictis, hoc vnum certo cer-
tius eſt, exceptionē Hieroſolymitanorum valde an- 49
cipitem eſſe, & difficultatibus implicatā, & propter-
ea, vt dixi, vti altiorem indaginem requirentem, ad 50
petitorium omnino reiiciendam, nec impedire ma-
nutentionem Barnabitis ex illorum quaſi poſſeſſione
debitam *Rot.* apud *Card. Mantic. dec.* 272.n.4. & 5. & 51
Card. Seraphin. dec. 671. in fin. cum vulgat.

Iiſdem etiam reſponſionibus tolli videbatur quod
dicebatur, ita tranſeuntem non petita licentia à pri-
ma Religione poſſe propria authoritate à ſecunda 52
reſilire, & primæ ſe reſtituere ſecundum opinionem
Sanchez d lib.6.cap.7.nu.89. & 96.& 98. vbi allegat
Abb. in conſ.95. per tot lib.1 quorum dicta videntur
inferre, quod manutentio ſit debita primæ Religio-
ni. Quoniam loquuntur cum præſuppoſito, vt fate-
tur idem *Sanchez* n.96. quod vera ſit opinio *Hoſtien.* 53
& aliorum, qui dixerunt, non petita licentia reuoca-
ri, quæ tamen nec contradictoribus caret, nec ratio-
nibus illam impugnantibus, vt ſupra latius oſtenſum
eſt. Inſuper loquuntur, quando ex leuitate, & malo
animo tranſiuit ad ſecundam Religionem, vt per 54
Abb. toto conſ. & *Sanchez* præſertim num.89. Vel
ſaltem quando eſt dubium, quo ſpiritu tranſierit,
quia leuitas in dubio præſumitur vt in d. cap. licet 55
& ſupra dixi; quod ſecus omnino videtur, quando
præſumptio cedit veritati, vt in præſenti caſu, quia
liquet, bono ſpiritu Caccialupum ad Barnabitas
tranſiuiſſe, quo caſu nec principalis ſentẽtia *Hoſtien.*
& aliorum, ex quo hoc dictum *Abb.* & *Sanchez* in-
fertur, vera eſſe videtur, vt ſupra oſtendi.

Minus etiam dicta Abbatis, & Sanchez opinio ad-
mittenda videbatur, vbi ſaltem tacita licentia con- 56
curtit de ſumpta ex ſcientia, & patientia Hieroſoly-
mitanorum, quod nempe Caccialupus profeſſus fue-
rit, & degerit per ſex annos apud Barnabitas.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Mediolan. Quartæ Funeralium.
Luna 14. Martij 1622.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo datur probata poſſeſ-
ſione; Denegatur autem ei, qui ſe pro ſpoliato
habuit: Et an detur ex ſola iuris communis aſſi-
ſtentia poſſeſſione non probata.

SVMMARIVM.

1 *Manutentis non conceditur poſſeſſione non probata.*
2 *Eccleſia Parochialis debet habere quartam funeraliũ, & pro ea conſequenda habet aſſiſtentiam iuris in tota Parochia.*
3 *Manutentio conceditur ei, qui habet aſſiſtentiam iuris etiam non probata poſſeſſione: Declara procedere ſolum in iuriſdictionalibus nu. 4. Secus in aliis materiis, in quibus nõ ſufficit ſola aſſiſtẽtia iuris n. 5.*
6 *Manutentio denegatur confitenti poſſeſſionem eſſe penes Aduerſarium non obſtante aſſiſtentia iuris.*
7 *Manutentio datur probata poſſeſſione ex confeſſione Aduerſarij.*
8 *Confeſſio cum qualitate poteſt acceptari à parte qualitate reſecta.*
9 *Manutentio datur ad ſtatum prætermiſſa inſpectione iuſtitiæ, vel iniuſtitia ipſius poſſeſſionis; & in gradu etiam appellationis n. 14.*
10 *Sæculares perſonæ ſunt prohibitæ Eccleſiaſticorum prouentuum.*
11 *Fallit in Sæcularibus Confraternitatum, quatenus in vſus pios impendunt emolumenta.*
12 *Eccleſia non Parochialis poteſt ex conſuetudine, vel priuilegio habere cœmeterium, & ius ſepeliendi mortuos.*
13 *Exceptio conſuetudinis vti reſpiciens petitorium non admittitur in iudicio manutentionis.*
14 *Sententia in meritis non impediunt manutentionem.*

Deciſio XIX.

MAndatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione quartæ Funeralium ratione ſepulturæ denegandum eſſe Domini cenſuerunt Curatis, & Clericis S. Mariæ, & concedendum Eccleſiæ S. Nazarij.

Curatis autem, & clericis prædictis denegarunt, quia nedum ipſi non probarunt, nec probare curarunt vllam eorum quaſi poſſeſſionem, ſine qua ma-
1 nutentio vllo modo dari non poteſt vulgato §. retinendæ Inſti. de interdict. *Bart.* in l. 1. §. quod ait n. 1. & 14. ff. Vti poſſid. *Alex.* conſ. 4. numer. 1. verſ. quoad ſecundum lib. 2. *Pariſ.* conſ. 112 n 20. lib. 1. *Caputaq.* *deciſ.* 198. par. 2. & plures cumulantur in Toletana Decimarum 28 Februarij 603 coram Reuer. D. meo Decano; Verum etiam apertiſſimis verbis in libello contra Confratres S. Nazarij porrecto faſſi ſunt, hanc quaſi poſſeſſionem eſſe penes eoſdem Confratres, & vt illam reſtituerent iiſdem Curatis verba libelli concludebant.

Nec dictis Curatis ſuffragari viſum fuit quod ipſi pro hac quarta funeralium, tanquam ſuper iure parochiali percipiendo intra fines eorum parochiæ
2 habeant aſſiſtentiam Iuris nedum ex Concilio Prouinciali, ſed etiam ex iure communi, nempe in cap. paſtoralis. De his quæ fiunt à *Prel.* c. ad audientiam il primo de Eccleſ. ædif. Canoniſtæ omnes in rubr. de Parochis, *Abb.* in c. dilectus numer. 4. verſ. Sed dubitatur ff. de offic. ordin. cum aliis congeſtis in *deciſ.* 256 numer. 1. par. 1. recent. Et proinde ex ſola iuris aſſiſtentia, nulla etiam concurrente poſſeſſionis probatione manutentio illis eſſet
3 concedenda, vt fuit dictum in Taurinen. Decimarum vlt. Aprilis 1604. coram bo: me: *Card. Seraph.* quæ inter im, reſſ. *deciſ* 1497. Quoniam hæc iuris aſſiſtentia in iudicio retinendæ ſummariiſſimo ſola
4 ſufficeret, ſi verſaremur in iuriſdictionalibus, in quibus terminis loquuntur *deciſ.* 573. num. 1. & 582. n. 1. & 501. n. 1. & ſeqq par. 2. recentior. Sed in aliis
5 cauſis non iuriſdictionalibus nunquam Rota cõſueuit ex ſola iuris aſſiſtentia manutentionem impartiri, & pluries propoſita illa cauſa Taurinenſium Rota nunquam reſolutioni prædictæ coram bo: me: *Card. Seraphin.* inhærere voluit, & demum ſignanter ab ea receſſit in vna Reatina Decimarũ 4. Decembris 1606. coram bo: me. *Iuſto*, & iterum in ſimili Mediolanen. Decimarum 9. Iunij 1610. coram R.P. Domino meo *Pirouano.*

Verum ſeta etiam quacumque opinione dicta aſſiſtentia Iuris prodeſſe nullo modo poteſt Curatis ad effectum manutentionis, cum ex ipſorum confeſſione conſtet de poſſeſſione aduerſariorum, vt 6
poſt *Abb.* conſ. 71 n 3. part 2. *Rom.* conſ 168. n. 15. *Crauett.* conſ. 55. n. 1. in fin. idem reſpondit Rota in d. Mediolanen Decimarum

Eccleſiæ autem S. Nazarij dandam dixerunt manutentionem; quia & ex teſtibus pro illa examinatis & ex dicta confeſſione Curatorum liquet vndequaque de illius quaſi poſſeſſione; Si enim flagitant, ſibi reſtitui hanc emolumentorum Sepulturæ perceptionem, per neceſſarium antecedens teſtantur quaſi poſſeſſionem eſſe penes Confratres à quibus illam 7
vendicare nituntur Rota in Rauennaten. Magazini 17 Decembris 1604 coram Sanctiſſ. D. Noſtro, & in Romana de Roncionibus 4. Martij 1617. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Nec obſtat, quod in dicta confeſſione dicatur, quod indebitè fuit percepta, & vſurpata dicta quarta funeralis à Confratribus S. Nazarij. Quia reiicitur illa mala qualitas vſurpationis, & remanet ſufficienter, & nihilominus probata poſſeſſio *Crauett.* conſ 150. n. 4. verſ. 8
Sed poſito, & n. 5. *Rom. dec.* 802. n. 4. par. 1. diuerſ. & dictum etiam fuit in eadem Romana domorum de Roncionibus coram R.P.D. meo *Buratto.* Sed eſto, veritate illæſa, illam confeſſionem ſcindi non poſſe, & poſſeſſionẽ fuiſſe vitioſam, attamẽ ſufficeret, quia agitur in poſſeſſorio ſummariſſimo retinendæ, in quo attenditur ſolus ſtatus, & detentio facti, nec 9
opus eſt iuſtificare poſſeſſionem: Et proinde datur etiam ſpoliatori *Couar.* pract. qq c. 17. n. 1. *Ludercb.* conſ. 95. n. 4. poſt alios *Ceph.* conſ. 19. n. 5. *Rota* apud *Card. Seraph. dec.* 582. & inter diuerſ. *dec.* 99. in princ. part. 1. & 641. n. 8. eadem par. & in dicta Toletana coram Reuer. D. meo Decano, & alibi.

Minus obſtare viſum fuit, quod dicebatur de reſiſtentia Iuris reſpectu Confraternitatis, quæ vti laicalis videretur omnino incapax Eccleſiaſticorum emolumentorum. Quoniam vltra quod Confratres illithec emolumenta non in proprios vſus, ſed in vtilitatem Eccleſiæ, & Dei cultum erogant, & propterea non ſunt ita incapaces *Dec.* conſ. 148. nu. 3 verſ. 10
3. dubitatur, & *Rota* ſequuta eſt in Calaguritana oblationum 18 Octobris 1588. coram bo: me: *Card. Pamphilio*, & in Toletana Eleemoſinarum 24 Maij 1619. coram R. P. D. meo *Pirouano*, Domini non Confratribus, ſed ipſi Eccleſiæ S. Nazarij manuten- 11
tionem conceſſerunt, quæ quidem Eccleſia, licet nõ ſit parochialis, capax eſt tamen vel ex conſuetudine, vel Archiepiſcopi authoritate habendi cemeterium, & ius ſepeliendi *Hoſtien.* in c. quia non vllo nu. 7. ad 12
fio. verſ quod ſi aliquis, & ibi *Io. Andr.* nu. 8. *Butr.* num. 16. *Zabarel.* qu. 11. de cleric. non reſid. *Hoied.* de incompatibil. par. 1. c 15. n. 19. & ſequuta eſt *Rota* in Salamantina beneficij 18. Nouembris 1608. coram Sanctiſſimo Domino Noſtro, quæ eſt inter recentior. *dec.* 228. n. 7. p. 2.

Conſuetudo autem allegata non officit, quia reſpi-

13 reſpicit petitorium, & quia recta diametro illi contrarium fuit probatum per teſtes Eccleſiæ S. Nazarij, qui deponunt de viſu, de certa ſcientia, & de interuentu humationi defunctorum factæ in d. Eccleſia S. Nazarij, & teſtantur, diuiſionem emolumentorum æqualem inter Confratres; & Rectores Eccleſiæ, ſub cuius parochia humatus deceſſerat. Et quartus teſtis ſuper primo in ſpecie deponit de diuiſione facta inter Confratres S. Nazarij, & Curatos S. Mariæ Secretę ob humationem cadauerum in eadem Eccleſia S. Nazarij.

Nec etiam obſtat ſententię pro Clericis, & Curatis latæ, quia illę non poſſunt impedire manutentionem, quæ nec etiam denegatur in gradu reſtitutionis poſt
14 ſententias in iudicatum tranſactas *Rota deciſ.* 350. in fin. par. 1. diuerſ. & fuit dictum in Terdonen. penſionis 17. Ianuarij 1617. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Eadem reſponſione tollitur obiectum deſumptum ex conceſſione à glorioſæ memoriæ Diuo Carolo de redditibus, & prouentibus Eccleſiæ S. Nazarij facta Confratribus cum generali exemptione à quacumque ſuperioritate, præterquam à quarta, quæ funeralium dicitur, eidem parochiali Eccleſiæ debita. Quoniam modo non agitur de quarta funeralium, quæ debetur Parocho ratione curæ; Vt puta ſi ſepeliatur in Eccleſia S. Nazarij aliquis de parochia S. Mariæ, hæc enim non denegatur a Confratribus ſaltem pro medietate, & de hac intellexit fortaſſe Sanctus Carolus in illa exceptione, præterquam à quarta funeralium, ſed agitur de quarta, quæ debetur ratione ſepulturę, & de hac deponunt teſtes, quod ſemper fuerit percepta pro medietate à Confratribus Sancti Nazarij reliqua alia medietate Curato de cuius parochiæ erant, qui ſepeliebantur in Eccleſia Sancti Nazarij.

Concilium etiam prouinciale recipit, & probabile dubium, an compræhendat Eccleſias Confratrum, quæ ſemel fuerunt parochiales; Et ideo, cum hæc omnia expoſtulent altiorem indaginem ad petitorium ſunt remittenda.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodicen. Canonicatus.
Veneris 8. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Declaratoria ob non paritionem mandatorum non poteſt committi, niſi probetur non paritio quando tamen ex parte eius, qui tenetur parere, neceſſarius actus aliquis paritionis poſitiuus.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem vt veniat concedenda, debet probari de inobſeruantia, & inobedientia.*
2 *Ad probandum inobedientiam ad effectum incurrendæ declaratoriæ ſufficit intimatio mandati, niſi probetur ex aduerſo de paritione.*
3 *Declaratur tamen d. concluſio, quando ex parte parere debentis, requiritur aliquis actus poſitiuus, & explicitus, n. 3 ſecus eſt quando mandatum, vt pareatur, non requirit aliquem actum poſitiuum, & explicitum, n. 4.*
5 *Pater in Beneficialibus non poteſt comparere pro filio ſine mandato, quia non eſt eius legitimus Adminiſtrator, nu. 6.*
7 *Mandatum requiritur ſpeciale ad effectum incurrendæ pœnæ.*
8 *Et non ſufficit mandatum generale cum clauſula, cum libera.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio XX.

DOmini quidquid ſit de iuſtitia, vel iniuſtitia mandati de manutenendo per Georgium obtenti, quam pro nunc ad effectum, de quo agitur, non fuit viſum opus diſcutere, cenſuerunt, declaratoriam non eſſe concedendam. Quia non conſtat de Ioannis contumacia, & inobedientia, quæ ad hoc, nempe vt ſit locus declaratoriæ, neceſſario exigitur cap. contigit, il ſecundo, cap. ſacro de ſent. excomm. *Oldrad.* conſ. 217. in princ. *Caſſador.* dec. 12. num. 2. de reſcript. & dec. 5. num. 7 de Conſtit. & fuit etiam reſolutum in Calagurritana Præeminentiarum 29. Nouembris 1596. coram bo: mem: Penia, & in illa Malacitana pñſi iuris votandi 10. Martij 1617 coram Illuſtriſſ. D. meo Cardin. *Sacrato*, & in Toletana admiſſionis 2. Decembris 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alibi ſæpius. 1

Nec obſtat, quod de contumacia, & inobedientia ſatis conſtare dicatur ex hoc ipſo, quod apparet dictum mandatum de manutenendo fuiſſe Ioanni intimatum, ipſe verò intra terminum ſibi iuxta ſolitum aſſignatum de effectuali paritione non docuerit, iuxta tradita per *Card. Seraph.* dec. 1113. n. 3. & fuit dictum in Alerien. beneficij 1. Iulij 1613. coram R. P. D. meo *Buratto*, quæ eſt dec. 478. part. 2 recent. & in Calagurritana Sedilium xj Martij præteriti coram me, & alias etiam paſſim, Nam duo caſus in hac materia conſiderari conſueuerunt. Primus eſt, quando in ſententia, vel mandato, ſeu litteris, quibus eſt parendum, explicitè, vel implicitè continetur præceptum aliquod poſitiuum, quod adimpleri non poteſt, niſi mediante acto pariter poſitiuo, vt puta, Si quis fuerit condemnatus ad certam ſummam pecuniarum perſoluendam, vt loquitur *Card. Seraph* dec ſuperius allegata, vel ad certam rem aliquam penes ipſum exiſtentem præſtandam aut fructus ab eo perceptos reſtituendos, vel iuſſus opus aliquod perficere, vel iam perfectum demoliri, aut quid ſimile: tunc enim ſic condemnatus, vel iuſſus tenetur abſque dubio docere, ſe ſoluiſſe, vel rem penes ipſum exiſtentem præſtaſſe, aut fructus perceptos reſtituiſſe, vel demum feciſſe omnes illos actus poſitiuos ad paritionem neceſſarios, ex quorum omiſſione reſultat contumacia, & inobedientia; Et in his terminis loquitur, & intelligenda venit dicta deciſio *Cardin. Seraph.* & R. P. D. mei *Buratti*, & omnes alię, quę poſſent afferri. Secundus verò caſus eſt, quando ſententia, vel mandatum non continet pręceptum poſitiuum, quod ad ſui implementum actũ pariter poſitiuum requirat, ſed potius præceptum prohibitiuum, vel negatiuũ, vel tale, quod ad ſui implementum actum aliquem poſitiuum neceſſario non poſtulet; Vt puta, Si quis fuerit condemnatus ad præſtandam patientiam, quod alius ipſum præcedat, vel iuſſus alium non moleſtare, vel turbare, tunc enim ſufficit, quod ille patientiam pręſtiterit, vel quod nõ turbauerit poſitiue; ex hoc enim ipſo ſatis liquet, perfectè paruiſſe, niſi de moleſtiis vel turbationibus, aut aliis actibus poſitiuis ad contumaciam, & inobedientiam exigentes ab allegante doceatur, vt tradit *Mohed.* dec. 9. de reſtitut. *Garc.* de Benefic, par. 6. cap. 3 nu. 143. & ſeqq *Rot. dec.* 319. n. 1. par. 2. recent. & fuit dictum in Tullen. ſeu Nullius Monaſterij 5. Iulij 1608. coram Illuſtriſſ. D. meo 4

Card. Sacrato, & in Sorana Beneficiorum 27. Iunij 1616. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in præallegata Toletana Admiſſionis 2. Decembris 1619. & 16 Nouembris 1610. coram R.P.D meo *Vbaldo*, & in dicta Calagurritana Sedilium coram me.

Vnde cum Ioannes executioni dicti mandati de manotenendo impedimentum aliquod non præſtiterit, nec etiam appareat, quod poſtea dictum Georgium moleſtauerit aut aliter impediuerit, quominus ſuam poſſeſſionem pacificè continuare potuerit, iuxta prædicti mandati formam, ac tenorem, & demum non conſtet, quod ad eiuſdem mandati executionem fuerit neceſſarius aliquis actus poſitiuus ab ipſo Ioanne faciendus, conſequenter inobedientia illi nequaquam adſcribi poteſt, ob quam contra illum concedenda ſit declaratoria.

Nec viſum fuit Dominis obſtare, quod Nuncius atteſtetur, quod dum dictum mandatum notificabatur Capitulo, comparuerit pater ipſius Ioannis vna cum quodam aſſerto eiuſdem procuratore allegando non eſſe parendum. Quia Pater in beneficialibus
5 non eſt legitimus filij adminiſtrator, cap. ſi. de Iud. in
6 6. Nec poteſt illius nomine abſque mandato comparere, etiam cum cautione. *Abb.* in cap. nonnulli, §. ſunt & alij n. 2. de offic. deleg. cum alijs per *Garc.* de benefic. par. 5. c. 9 num. 203.

Aſſertus autem procurator nullibi conſtat, quod mandatum aliquod habuerit; Et tamen, cum agatur
7 d. lapſu in pœnam, & quidem grauiſſimam cenſurarum, omnino ſpeciale mandatum foret exhibendum, quale ad hunc effectum requiritur, cap. ſi habes in prin. 24 q. 3. gloſ. penul in cap qui ad agendum, verſ. item in contrahenda excommunicatione de procur. lib. 6 *Specul.* in §. 1. de procur. ante num. 6. verſic. 18. *Lap.* alleg. 70. num. 6. in fin. *Capuaq.* deciſ. 219 numer. 2. par. 2. Ita vt nec etiam ſufficeret mandatum cum libera, vel clauſula, quod procurator poſſit facere omnia, quæ dominus, ſi præſens
8 eſſet, facere poſſet; quia adhuc procurator hoc ſpeciali mandato non poteſt facere actum, per quem Dominus incidat in pœnam, vt fuit dictum in Romana pecuniaria 21. Octobris 1598. coram bo: mem. *Penia*.

Et ita vtraque parte informante &c.

Roma. Saluiani.
Veneris 15. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Vt Saluianum competat de requiſitis in eo neceſſario probandis: Fructus cenſus prohibiti alienari, aut hypothecari non excluduntur ab obligatione generali facta à poſſeſſore Cenſus, & ideo veniunt in hypotheca, & ad eos datur ideo Saluianum.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca bonorum comprehendit etiam cenſus.*
2 *Poſſeſſio debitoris cenſus probatur ex inſtrumento aſſignationis d. cenſus eidem facta cum clauſula conſtituti.*
3 *Conſtitutum transfert in conſtitutarium omnem poſſeſſionem naturalem, & ciuilem.*
4 *Clauſula conſtituti contra tertium facit tantum qualem qualem probationem.*
5 *Poſſeſſio Rei conuenti in Saluiano probatur per litis ſubſtentationem.*
6 *Prohibita expreſſè alienari non veniunt in generali hypotheca bonorum. Intellige reſpectu proprietatis, ſecus quoad fructus, num. 8.*
7 *Cenſus differt ab illius fructibus.*
8 *Feudum licet non poſſit alienari, poſſunt tamen alienari illius fructus.*

Deciſio XXI.

RAphael vendidit (vt præſupponebatur per Informantes pro hæredibus eiuſdem Raphaelis) vineam Conſtantio Sarnano, & Beatrici eius vxori, & pro reſiduo pretij dict. vineæ in ſumma ſcutorum 1200. egerunt hæredis dicti Raphaelis in vim Saluiani contra cenſum ſcutorum 700. poſſeſſum à Domo profeſſa S. Simphoroſæ ea ratione, quod olim dictus cenſus fuiſſet etiam poſſeſſus à dictis Conſtantio, & Beatrice; Sed Iudex ab R. C. deputatus, coram quo dictum iudicium intentatum fuit, tulit ſententiam abſolutoriam ad fauorem dictæ Domus Profeſſæ; Propoſito autem dubio ſemel, atque iterum, An dicta ſententia eſſet confirmanda, vel infirmanda, tandem Domini dixerunt eſſe infirmandam. Quoniam cum hæredes Raphaelis plenè probaſſent extrema Saluiani, nempe creditum illorum cum hypotheca, poſſeſſionem antiquiorem Conſtantij, & Beatricis debitorum, & poſteriorem
Domus Profeſſæ rex conuentæ, illis debebatur omninò immiſſio vigore Saluiani §. item Seruiana, & 1
ibi *Aret.* in fin. & alij Inſtit. de Action *Rol* conſ. 14. nu. 13. lib. 1. *Surd* conſil. 131. num. 1. & fuit dictum in Interamnen. Saluiani 14. Nouembris 1611. coram R.P.D. meo *Manzanedo*, & proinde Iudex iniuſtè abſoluit Domum Profeſſam.

De credito autem conſtabat ex publico inſtrumento venditionis vineæ in actis exhibito, vbi hypotheca, & obligatio ampliſſima omnium bonorum em-
ptorum inſerta fuit in qua comprehendit etiam cenſum ad effectum vt creditori competat Saluianum, 2
non eſt quod dubitetur ex congeſtis à Moderno Roman. de Saluian. Inſpect. dict. cap. 2. numer. 211. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quæſt. 18. numer. 15. & *Moder.* Peruſin. de Cenſib. par. 2. c. 1. q. 7. art. 6. o. 3.

Quod verò cenſus fuerit poſſeſſus ab illis Coniugibus debitoribus, innoteſcebat ex alio poſteriori inſtrumento aſſignationis ipſis factæ per Gaſparem de Conſombus ad computum pretij eiuſdem vineæ, vt in Summ. n. 2. in qua aſſignatione adeſt, & clauſula
Conſtituti, & proinde per illam fuit tranſlata omnis naturalis, & ciuilis poſſeſſio in ipſos coniuges, *l.* 3
quod meo, *ff.* de acq. poſſ. *Rol.* conſ. 45. nu. 2. lib. 3. *Tiraq.* de clauſ. Conſtitut. par. 1. n. 5. *Rot. dec.* 661. nu. 4. par. 1. diuerſ.

Sed quoniam poſſet dubitari, quod non pateat, Gaſparem conſtituentem poſſediſſe prædictum cenſum; nec etiam clauſula, Conſtituti probet poſſeſſionem coniugum contra Domum Profeſſam, vti tertium, quidquid eſſet contra ipſum conſtituentem, ſed tantum faciat qualemqualem probationem,
DD. in *l.* quamvis (§. ſi venditor, *C.* de acquir. poſſ. *ff.* 4
Socin ſen. conſ. 187. n. 14. lib. 2. *Afflict.* dec. 335. num. 4. *Rota dec.* 389. nu. 3. par. 1. diuerſ. fuit datum aliud inſtrumentum confectum 23. Decembris 1613. & exhibitum à Domo Profeſſa, vbi aſſeritur, iſtum cenſum fuiſſe poſſeſſum à prædictis Conſtantino, & Beatrice.

Poſſeſſio

Poſſeſſio autem Domus Profeſſæ ſatis iuſtificatur
5 ex eo, quod litem hucuſque Domus Profeſſa ſuſtinuerit, *Caputaq.* deciſ. 369. numero 1. parte 2 & *Rota* paſſim admittit, præſertim concurrentibus aliis adminiculis, quæ hic non deficiebant.

Nec obſtare viſum fuit, quod Gaſpar prædictus in illa aſſignatione expreſsè prohibuerit alienationem huius cenſus, & voluerit, vt perpetuo ſtaret pro euictione vineæ, & proinde huiuſmodi cenſus,
6 tanquam prohibitus alienari non comprehendatur ſub illa generali hypotheca in fauorem Raphaëlis appoſita in inſtrumento ad *Bartol.* in *leg.* codicillis, §. inſtitutio, num. 5. *D.* de legat. 2. cum aliis, Quoniam pro reſponſione fuit conſideratum, magnum diſcrimen conſtitui inter cenſum, & illius fructus; ille enim conſideratur tanquam ſors principalis, ſeu quædam proprietas, quam Doctores ius per. inpiendi annuam penſionem appellant, hi autem vti
7 prouentus ab eo prouenientes, *Cardin. Mantic.* deciſ. 14. num. 8. & 9. *Moder. Peruſia* de Cenſibus par. 2. cap. 2. quæſtio. 2. artic. 6. num. 25. Vnde obiectum intraret, ſi hæredes egiſſent aliqua actione, ex cuius victoria diſtractio, ſeu alienatio proprietatis, ſeu ſortis principalis cenſus ſequeretur; ſed cum egerint Saluiano, cuius finis ex fructibus dumtaxat, illibata ſemper remanente ſurte principali ſatisfactionem crediti obtinere, non cenſebitur contrauentum pro-
8 hibitioni alienationis cenſus per dictam hypothecam, & exactionem fructuum, conferunt tradita per *Molin.* de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 19. nu. 33. in fin.
9 & cap. 20. num. 11. cui & illud eſt affine, quod quamuis feudum ſit inalienabile, eius tamen fructus poſſunt hypothecari, & alienari: *Iaſon.* & *Fab.* in dict. §. item Seruiana Inſt. de Actio. idem *Iaſ.* in *leg.* fi. n. 28. Codic. de iur. emphyt. *Crauet.* conſil. 197. num. 2. latè *Moder. Roman.* de Saluian. inſpect. 3 cap. 2. num. 71. Alioquin inanis omninò ac ridicula dict. aſſignatio cenſus, ſi coniuges perpetuo, & proprietatem cenſus, & illius fructus conſeruare, & non diſtrahere tenerentur: Et propterea illa commoditas percipiendi fructus, quam Coniuges debitores habebant vigore dictæ hypothecæ fuit tranſlata in Raphaëlem creditorem, & illius hæredes.

Et quoniam huiuſmodi reſolutio emanauit cum præſuppoſito, quod Raphaël vendiderit vineam nedum Conſtantio, ſed etiam Beatrici, & hoc præſuppoſitum non ſubſiſtit in facto, quia inſtrumentum venditionis cantat tantum in perſona Conſtantij, & ideo Raphaël habet dumtaxat hypothecata bona illius, & non Beatricis, & conſequenter videtur, quod ſolum contra fructus medietatis huius cenſus hæredes Raphaëlis poterint Saluianum intentare; ideò libenter ſuper hoc Dominos meos conſulerem.

Et ita informantibus tantum prædictis hæredibus, &c.

Boonien. hæredita. de Armis.

Lunæ 18. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fœminam bonis, & hæreditati maternæ, eandem excludat à ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium ſuccedit in iuribus, & ſucceſſionibus Monialis delatis.*
2 *Heredi etiam in quota datur remedium quorum bonorum, & 3.*
4 *Et datur etiam contra poſſidentem pro herede.*
5 *Poſſeſſio data ſine præiudicio, non præiudicat, & non ſpoliat.*
6 *Renunciatio bonis paternis, & maternis, non extenditur ad bona fratris.*
Hereditas adita deſinit eſſe hereditas, & fit patrimonium, & hereditas adeuntis, ibid.
7 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, & non extenditur vltra perſonas in eo nominatas.*
8 *Renunciatio à filia facta generaliſſima ad fauorem Patris, & Matris, extenditur etiam ad hereditatem, & ſucceſſionem aliorum Conſanguineorum.*
9 *Maxime quando alias redderetur ſuperflua.*
10 *Statutum excluſiuum fœminarum non habet locum, quando fœmina non ſuccedunt, vel ſuccedere nequeunt.*
11 *Superfluitatis ratio, vt ceſſet, ſufficit, quod diſpoſitio, quid minimum operetur.*
12 *Superflua non ſunt, quæ fiunt ad abundantiorem cautelam.*
13 *Superfluum non eſt, quod nouum addit vinculum, vel id, quod aliquid etiam minimum operetur.*
14 *Superfluitatis argumentum leue, & frigidum eſt.*
15 *In iudicio exequutiuo exceptiones requirentes altam indaginem non attenduntur.*

Deciſio XXII.

FVit reſolutum, Monaſterio S. Io: Baptiſtæ ex perſona Sororis Ioannæ Catherinæ Monialis in eo profeſſæ, dandam eſſe immiſſionem in poſſeſſionem omnium bonorum in hæreditate q. Aurelij repertorum, pro quarta parte; quia conſtat, ipſum Aurelium ſine filiis ab inteſtato deceſſiſſe, ſuperſtitibus quatuor ſororibus vtrinque coniunctis, quarum vna eſt d. Soror Ioanna Catherina, quæ, licet profeſſionem emiſerit, non eſt tamen d. ſucceſſionis incapax, ſed certum eſt vna cum aliis ſororibus pro æquali portione ſuccedere, ad commodum tamen, & vtilitatem ipſius Monaſterij, de cuius capacitate non dubitabatur, *l.* Deo nobis, §. hoc etiam, & ibi *Bart. Bald.* & alii communiter, *C.* de 1
Epiſc. & cler. *Lap.* alleg. 101. n. 11. *Honded.* conſ. 76. n. 9. 10. & ſeqq lib. 2. Et conſequenter eidem Monaſterio danda eſt ex d. Sororis Ioannæ Catherinæ perſona immiſſio pro quarta parte ſibi tangente, ex interdicto. Quorum bonorum, *Bart* & cæteri ſcribentes in *l.* 1. *ff.* Quorum bonor. *Salyc.* in rubr. *C.* eodem 2
tit. cum aliis per *Menoch.* de adipiſc. poſſ. remed. 1. n. 33. & ſeqq. & in terminis Monaſterij fuit alias deciſum in Romana hæreditatis 14. Martij & 6. Iunij 3
1616. coram R. P. D. meo *Canalerio*, cuius remedium certum eſt, competere etiam contra poſſidentem pro 4
herede, vel poſſeſſore d. *l.* 1. *ff.* Quorum bonorũ *l.* 2. *C.* eod. *Menoch.* prædicto remed. 1 de apiſc. n. 49. & 50.

Nec vllo modo obſtat, quod Domina Iunipera alia ſoror dicti Aurelij fuerit in poſſeſſionem immiſſa vigore mandati Iudicis; quoniam illud fuit relaxatum non citato Monaſterio, & cum clauſula, Sine præiudicio quorumcumque aliorum prætendentium, ſeu habentium meliora iura, & proinde

immiſſio huiuſmodi quoad dictam quartam partem ad ipſum Monaſterium, vt ſupra ſpectantem dictæ Dominæ Iuniperæ ſuffragari nullatenus poteſt. *Put. deciſ.* 32 lib 2. *Rot. dec.* 325. num. 1 par. 1. diuerſ. & fuit dictum in Maceraten. Hæreditatis 25 Nouembris 1589. coram bon. mem. *Cardin. Pamphilio.*

Neque etiam Dominis viſum fuit obſtare renunciationem factam per eandem Ioannam Catherinam, tunc in ſeculo, Vincentiam nuncupatam ad fauorem Ioannis eius patris, & dicti q. Aurelij fratris. Quia licet illa videatur directa in rem, nihilominus in ipſius lectura manifeſtè conſtat, fuiſſe reſtrictam ad hæreditatem & bona paterna, & materna, cuiuſmodi non ſunt bona, de quibus agitur, etſi illa ipſe Aurelius ex ſucceſſione paterna, vel materna fuiſſet conſequutus; quia ſtatim ac illorum hæreditatem adiuit; deſierunt eſſe paterna, vel mater-
6 na, & fuerunt effecta proprium ipſius Aurelij fratris patrimonium, l. 1. § veteres, & ibi gloſſ. in verb. Per vnum, verſic. At poſt aditam, & ibi Iaſon. numero 14. *D* de acqui. poſſ. *Craſſ.* de ſucceſſ. in §. Hæreditas, num. 1. quæſt. 2. *Menoch.* conſ. 124. num. 5. *Cephal.* conſ. 489 num. 7. & 74. *Barboſ.* in rubr. *D.* ſolut. matrimon. in 4. par. num 19. & 20. & conſequenter tanquam bona fraterna nullo modo dici poſſunt in dict. renunciatione comprehenſa, vt in terminis per hanc rationem egregiè & originaliter firmat *Angel.* conſil. 52 quem ſequitur *Iaſon.* in dict. *l.* 1. §.
7 veteres, num 23. *D* de acquir. poſſeſſ. *Roman.* in conſil. 168 in princip. *Aldobr.* conſil. 12. num. 11 & pluribus ſeq. *Couarr.* in cap. quamuis, parte 3. §. 3. num. 2. de teſtament. *Roland.* conſil 95. num. 44 lib. 1. *Craſſ.* in §. ſucceſſio ab inteſtato, quæſt. 10 numer. 16. *Gutier.* practic. q. lib. 5 quæſt. 80. numer 5. *Tiraquell* de retract. conſang. §. 1. gloſſ. 9. num. 45 *Menoch* conſil. 416 num. 31. *Caſtil.* de vſufruct. cap. 2 numer. 63. & 64. & latiſſimè compro ba, & de receptiſſima reſtatur *Eugen.* in conſil. 88 num. 80. & pluribus ſeqq. & firmauit etiam *Rota* in Romana de Pinis 20. Februarij 1619. & 10. Februar. 1620. coram Illuſtriſſ. D. meo Cardinali *Sacrato.*

Præſertim quia renunciatio tanquam odioſa debet ſtrictè interpretari, & ad perſonas, vel bona in ea expreſsè non comprehenſa nullatenus extendi poteſt *Bald.* in conſ. 437. n. 2. verſ. Item iſta, *Aretin.* in conſ. 161. num. 5. cum aliis congeſtis per *Honded.* conſ. 29. nu 93. 94. & 107. lib. 1. per *Peregr.* de fideicom. art. 5. num. 25. & in terminis per *Eugen.* præalleg. conſ. 88. num 82.

Nec deducta in Viterbien. bonorum 10. Iunij 1615. coram R. P. D. meo *Remboldo*, quæ eſt deciſ. 714. par.
8 a. recentior. applicari poſſunt; quia ibi fuerat per verba ampliſſima, & generaliſſima expreſsè renunciatum bonis paternis, maternis, fraternis, & aliis iuribus, & ſucceſſionibus ipſi renuncianti quomodolibet deuoluendis; Vnde quia verba. Hæreditas paternæ, maternæ, & fraternæ, erant directa in ipſam hæreditatem, & conſequenter per illa erat abſque dubio renunciatum omnibus modis, quibus dictis perſonis ſuccedi poteſt, etiam ſi mi le adfuiſſent.
9 *Rota* [illegible] verba ſubſequentia, Et aliis ſucceſſionibus, neceſſario importare debere renunciationem ſuccedendi aliis perſonis vltra ſpecificatas. In caſu verò præſenti, quamuis verba renonciationis fuerint directa in hæreditatem paternam, & maternam, & conſequenter fuerit renunciatum omnibus modis, quibus Ioanna Catherina renuncians patri, & matri ſuccedere potuiſſet; non tamen fuerunt addita alia verba, ex quibus inferri poſſit, illam renunciaſſe etiam ſucceſſioni fratris, & ſic aliarum perſonarum in dicta renunciatione non expreſſarum, de qua ſucceſſione fratris hodiè agitur, ſed immo fuerunt potius expreſsè limitata verba ad ipſam hæreditatem paternam, & maternam.

Minus etiam Domini obſtare dixerunt, quod ſi renunciatio prædicta, hoc modo reſtringeretur ad bona paterna, vel materna, omninò ſuperuacanea redderetur, ex quo dicta Vincentia, ſiue Ioanna Catherina, quamuis non renunciaſſet, fuiſſet tamen ab illorum ſucceſſionibus excluſa ex diſpoſitione Statutorum Ciuitatis Bononien. Quoniam immo plures 10
caſus euenire poterant, in quibus ipſa Soror Ioanna Catherina, ſi non renunciaſſet, etiam ipſius patris, ac matris hæreditatem, ac ſucceſſionem prætendere voluiſſet, non obſtante dictorum Statutorum diſpoſitione. Vt puta ſi pater, aut mater deceſſiſſet nullis ſuperſtitibus filiis maſculis, vel ſi ipſi filij maſculi hæreditatem repudiaſſent; huiuſmodi enim ſtatuta fœminarum excluſiua locum non habent quando maſculi non extant, vel quando illi nolunt, vel non poſſunt ſuccedere, vt poſt *Bart.* in *l.* 2. § ſed ſi ſint, *D.* ad Tertull. & *Bero.* in conſil. 107. nu. 18 & alios multos congeſtos tradit *Surd.* in conſ. 85. nu. 9. & 10. & & in conſ. 1,8. nu. 17. Ad tollendam autem ſuperfluitatis 11
rationem ſufficit quod diſpoſitio operetur quid minimum, gloſ. in *l.* 1. C. de rapt. virg. *Dec.* in *l.* cum quidam, n. 1. C. de Inſtit. & ſubſtit. *Ceph.* conſ 734. n. 19. *Hond.* conſ. 9. n. 39. & conſ. 15. n. 40. lib. 2.

Denique apparet, illam fuiſſe factam ad abundantiorem cautelam, vt ex illius præmij lectura liquido patet; & conſequenter nec ſuperflua, nec ſuperuacanea dici poteſt, vt per *Cardin. Mantic.* de coniect. vlt. vol. lib. 3. ti. 6. n. 3. ad hoc enim vt actus, ſeu diſpoſitio 12
ſuperflua dici nequeat, ſatis eſt, quod addat nouum vinculum, vel quod clarius, & apertius explicet quod prius aliqua dubitatione inuolui poterat, vel etiam exprimat tantum id, quod tacitè de iure inerat ex cumulatis per *Tiraq.* de retr. lignag §. 21. glo. vnica, n. 5. 6 & 7. *Rot. dec.* 741. nu 9 & 10. par. 1. diuerſ.
Surd. in conſil. 315. n. 31. & 32 & conſ. 325. n. 14. vbi 13
etiam addit, quod valdè frigidum, ac infirmum eſt argumentum, quod à ſuperfluitate deſumitur & in puncto tradit *Eugen.* in dict. conſ. 88 n. 110. & 111. & ſeqq. qui à n. 92. vſque ad n. 118. plures alios effectus enumerat, & ad argumentum huiuſmodi ex ſuperfluitatis euitādæ ratione deductū latiſſimè reſpōdet.

Et tantò magis viſum fuit, exceptionem in dicta renunciatione fundatam obſtare non poſſe; quia in
omnem euentum ſtantibus prædictis, negari ſaltē non 14
poteſt, quin illa ſit valdè turbida, ac dubia, & altiorem requirat indaginem, quæ propterea in hoc iudicio admitti nō debet, ad petitam immiſſionē impe-
diēdam, vt poſt alios, quos cōgerit tradit *Menoch.* 15
de adipiſc. remed. 1. n. 102. & ſeqq & n. 108 & 109.

Ex quibus ita deciſum dicto Monaſterio tantum informante, &c.

Hidruntina pecuniaria.

Veneris 22. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Sententia dicitur nulla lata in cauſa adminiſtratæ tutelę aut alterius bonorum non viſis libris ipſius adminiſtrationis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas probatur ex reuolutione actorum, & poſſeſſus, iuxta requiſita Caputaquel. deciſ. 260. part. 2.*

2 *Sententia ex defectu citationis nulla redditur.*

3 *Sententia in cauſa adminiſtrationis reddita libris non viſis eſt nulla.*

4 *Peritis in reuiſione librorum adminiſtrationis ſtandum eſt.*

5 *Subſcriptio ſcripturæ operatur illius approbationem.*

6 *Metus non præſumitur, niſi probetur.*

7 *Et vt operetur non conſenſum in eo, qui actum explicauit, debet conſtare eum qualitatem, quod minans ſit ſolitus exequi minas.*

Deciſio XXIII.

DOmini dixerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam; tunc quia de illius validitate clariſſimè conſtat ex reuolutione actorum, cum in ea concurrant omnia ad hunc effectum validitatis re-
1 quiſita, iuxta deciſ. *Caputaquen.* 260. part. 2. & deciſ. 204. num. 1. part. 1. recentior. tum etiam quia iuſtitia manifeſtè apparet ex eo quod ſententiam Epiſcopi Caſtren. nullam & iniuſtam reuocat ex rationibus deductis in deciſionibus aliàs in hac cauſa factis coram R. P. D. meo *Vbaldo*, ſub die 13. Nouembris 1620. & ſub die 17. Martij 1621.

Quod autem ſententia Epiſcopi Caſtren. eſſet
2 nulla ex defectu citationis ad ſententiam iam fuit probatum ex optimè deductis in prima deciſione R. P. D. mei *Vbaldi*, in qua fuit reſponſum ad nouiſſimè repetita per informantem in facto.

Iniuſtitia ſimiliter demonſtrabatur ex pluribus in
3 dictis deciſionibus conſideratis, quorum illud erat præcipuum quod Epiſcopus Caſtren. non inſpectis rationum libris tulit ſententiam; vnde cum non potuerit ei conſtare de meritis cauſæ, ſententia lata procul dubio dicitur iniuſta ad cap. ad audientiam, §. nos igitur de conſuetud. *Felin.* in cap. Eccleſia S. Mariæ num. 16. in fin. de conſtit. Etenim dictam ſententiam ferendo abſoluit Archidiaconum Hidruntinum condemnatum per peritos à partibus electos,
4 quorum relationi partes ſtare debebant, *Rota deciſ.* 230. num. 5. & 531. num. 1. & 540. part. 1. recentior. Quod eo magis procedit, quia Archidiaconus ſe
5 huiuſmodi relationi ſubſcripſerat, quæ ſubſcriptio omninò operatur acceptationem, *Gonzal.* in regul. 8. gloſſ. 60. *Cardin. Seraph.* deciſio. 186. num. 5. & firmatum fuit in dict. deciſionibus.

Nec releuare viſum fuit, quod Archidiaconus per metum reuerentialem Archiepiſcopi dictam ſub-
6 ſcriptionem fecerit: nam talis metus præſumi non poteſt, ſed probari debet per allegantem *l.* 2. C. de his, quę vi & met. *Menoch.* pręſumpt. 126. li. 3. *Sãchez.* de matrim. lib. 4. diſput. 1. *Maſcard.* de probat. concluſ. 78. num. 13. lib. 1. *Rota* recentior. deciſ 5. num. 9. par. 1. & dec. 463. num. 4. par. 2.

Et in ſpecie oportet probare ad hunc effectum,
7 quod Archiepiſcopus minatus fuerit, quod ſit ſolitus exequi minas, & alia de quibus in *leg.* interpoſitus, Cod. de tranſactioni. iuxta theoricam *Bart.* in *l.* 1. §. quæ onerandæ, numero 4. §. Quar. rer. act. non dat. *Felin.* in cap. cauſam matrimonij, numero 3. verſicul. tamen iſtus, de offic. deleg. *Rota* dict. deciſio. 463. numero 3. parte 2. recent.

Quare cum non poſſet dubitari de validitate & iuſtitia ſententię latæ à R. P. D. meo *Vbaldo* reſolutum fuit, confirmandam ipſo tantum Archiepiſcopo informante, &c.

Anconitana bonorum.
Mercurij 27. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac Deciſione de nullitate Decreti Iudicis, ac ſubhaſtatione in eius executionem factarum ob defectum mandati, Iuramenti calumniæ, & in obſeruantiam formæ.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet exequi in domo habitationis citati.*

2 *Facultas ſubſtituendi non cenſetur data, niſi in mandato ſpecialiter exprimatur.*

3 *Vbi opponitur de mandato, & proteſtatio pluries repetitur, ſi non exhibeatur, decrẽtum eſt nullum, etiamſi poſtea oſtendatur, & exhibeatur.*

4 *Iuramentum calumniæ petitum, ſi non præſtetur, decretum remanet nullum.*

5 *Decretum factum contra tenorem obligationis illius, contra quem agitur, eſt nullum, & notoriè iniuſtum.*

6 *Vbi decretum, vel mandatum eſt nullum, eſt etiam nulla ſubhaſtatio, & deliberatio in exequutionẽ illius facta.*

7 *Si non fiat citatio ad reluendum, eſt nulla ſubhaſtatio, & deliberatio.*

8 *Bona Minoris debent ſtare ſaltem per viginti dies ſub haſta.*

9 *Pro validitate ſubhaſtationis, & deliberationis requiritur citatio ad videndum ea fieri, & decretum Iudicis, alias ſunt nulla.*

Deciſio XXIV.

REſponderunt Domini, mandatum A. C. ac ſubhaſtationem & deliberationem illius vigore facta fuiſſe nulla. Et moti ſunt, quia apparet, primam citationem fuiſſe in partibus executam Anconæ in domo Annibalis Barletæ, cum tamen Domini de Ciceris habitarent Comi, vbi propterea in eorum propria domo citatio ipſa exequi debebat, l. 1.
§. 1. *D.* de liber. & poſthum. *leg.* penult. Cod. de anno 1
ex cpt. *Bald.* conſil. 167 num 2. lib. 3. *Surd.* conſ. 106. ſub numero 15. & 16. *Vant.* de nullit. ex defect. cit. num. 87.

Reliquas autem citationes deinde factas hic in Curia conſtat fuiſſe exequutas contra Rocchum vti ſubſtitutum per dictum Annibalem aſſertum procuratorem Mutij; & tamen nullibi apparet, quod Annibal ipſe fuerit re vera procurator, & ſubſtituendi facultatem habuerit; quæ nunquam data cenſetur, niſi id in mandato ſpecialiter exprimatur, *Vant.* de
nullit. ex inhabilit. ſeu defect. mand. compet. nu. 111. 2
Rot. deciſ. 23 de procur in antiq. & ſic patet, mandatum fuiſſe omnino nulliter relaxatum, cum nunquam fuerit citata perſona legitima.

Et hæc nullitas tanto magis videbatur intrare quoad alios de Ciceris, quorum Annibal nullatenus ſeſe procuratorem aſſeruit, nec vti talis dictum Rocchum ſubſtituit.

Præterea conſiderarunt Domini, quod etiam ſi Annibal fuiſſet re vera procurator Mutij & aliorum de Ciceris, & ſubſtituendi facultatem ab illis habuiſ-

Digitized by Google

ſet, adhuc tamen nullitas eſſet ineuitabilis; tum quia non fuit doctum de legitimo mandato comparentis pro D. Ferretto, & conſequenter ſtante oppoſitione, ac proteſtatione per dictum Rocchum facta, & pluries repetita, quod nemo ex aduerſo comparens audiretur niſi docto de legitimo mandato, vt in Summ. num. 5. ſententia, ſiue decretum relaxationis dicto mandati executiui fuit ipſo iure nullum,
5 etiam ſi die conſtaret, comparentem ipſum verè procuratorem fuiſſe, & ſubſtituendi facultatem habuiſſe, *Gabr.* conſil. 25. num. 18. lib. 2. *Crauett.* conſil. 108. num. 1. lib. 3. *Creſcen.* deciſ. 124. *Guidob.* deciſ. 129. *Rot. deciſ.* 105. num. 2. parte 1. diuerſ. *Cardin. Seraph.* deciſ. 913. num. 1. & fuit dictum in Romana pecuniaria 11. Februarij 1599. coram *Orano*, & in Aſculana dotis 5. Iunij eiuſdem anni coram bon. mem. *Card. Pamphilie*, & alibi ſæpè.

Tum etiam, quia non fuit præſtitum iuramentum calumniæ per eumdem Rocchum expreſsè petitum,
4 ob cuius defectum proceſſus vitiatur, & ſententia ſiue decretum redditur omninò nullum & inualidum, capit. 1. §. 1. & ibi gloſſ. de iuram. calum. in 6. *Bartol. Alexand.* & alij in *leg.* de pupillo, § qui opus, *D.* de damn. infect. *Rot. deciſio.* 2. de iuram calum. in antiq. *Put.* deciſ. 198. libro 2. *Card. Seraph* deciſ. 857. num. 10. & dec. 1355. num. 1. & ſeqq. *Cardin. Mantic.* deciſ. 55. num. 3. & fuit etiam firmatum in Vrbeuetana Iuris viſitandi 18 Decembris 1598. coram *Orano*, & in Eſina reſtitutionis dotium 13. Martij 1600. coram Litta.

Addebat etiam maior pars Dominorum aliam nullitatem reſultantem ex notoria iniuſtitia, de qua conſtare videbatur ex eo, quia contra dictos de Ciceris fuit relaxatum mandatum executiuum præciſè pro ſolutione ſcutorum 1800. cum tamen vigore eorum obligationis poſſent talem ſolutionem
5 etiam facere mediante impoſitione cenſus; Ex quo fit, quod illud tanquam continens plus, & contra tenorem obligationis fuerit notoriè iniuſtum & nullum, vt per *Caſtrenſ.* conſ. 29. num. 1. vol. 2.

Stante autem nullitate mandati abſque dubio ſubhaſtatio quoque, ac deliberatio inde ſequuta fuit pariter omninò nulla & inualida, quam Domini proprijs etiam defectibus, & nullitatibus laborare
6 dixerunt; quoniam non fuit facta citatio ad reluendum in proprio domicilio dictorũ de Ciceris, prout
7 requiritur *Iodoch.* de ſubhaſtationibus cap. 3. nu. 20. *Cardin. Seraph.* deciſ. 1100. num. 8. Nec fuit data dilatio cõgrua, ſed ſolum decem diorum, quæ nõn viſa fuit ſufficiens habitantibus Comi pro acceſſu ad Ciuitatem Anconæ; Et cum ageretur de bonis minorum, non apparet illa ſtetiſſe ſub haſta ſaltem
8 per viginti dies, prout requirebatur *Bart.* in *leg.* licitatio, num. 3. *D.* de Publician. in rem act. *Capyc.* dec. 36. num. 4. *Menoch.* de arbitr. iudic. caſ. 129. num. 3. & caſ. 171. num. 28. cum alijs congeſtis per *Surd.* conſil. 49. num. 19 & 20.

Et demum deficit quoque citatio ad videndum
9 ſubhaſtari, & deliberari, ac etiam Iudicis decretum; & tamen vtrumque videbatur fuiſſe neceſſarium. *Afflict.* deciſio. 358. numero 3. & 4. *Roland.* conſil. 32. numer. 30. libro 1. & fuit firmatum in Reatina Bonorum 1. Iulij 1613. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quæ eſt deciſ. 476. ſub num. 4. parte 2. recentior.

Et ita fuit reſolutum Ciceris tantum informantibus, &c.

Romana Spolij.
Mercurij 27. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

Ceſſionarius poſt ceſſionem obtentam non acquirit adeò plenam actionem, Itaut cedens adhuc agere poſſit contra nomen Debitoris ceſſum, vbi ceſſio eſt facta ad fauorem cedentis.

SVMMARIVM.

1 *In remedio ſpolij probanda eſt antiquior poſſeſſio agentis, ea recentior Res connenti.*
2 *Spolij actio non competit contra immiſſum authoritate Iudicis, niſi doceatur de iniuſtitia, aut nullitate omninò notoria.*
3 *Primus creditor ratione ſua hypotheca poteſt auocare à ſecundo.*
4 *Cedens non poteſt exigere poſt factam ceſſionem, quando maximè Ceſſionarius partem exegit.*
5 *Fallit quando facta fuit ceſſio ad commodum cedentis, & quomodo deducatur ceſſio eſſe ad commodum cedentis ibidem, & num. 6.*
7 *Obſeruantia contractus probat qualis fuerit mens ipſorum contrahentium.*
8 *Ceſſione reſoluta cedens ex iuribus prima vis agere poteſt.*
9 *L. 3. C. de nouat. diſpoſitio non procedit, quando ceſſio eſt facta ad certam cauſam.*
10 *De iure tertij non poteſt opponi.*
11 *Ceſſionarius exigens fructus rei ceſſæ ad commodum cedentis facta reſtituit cedenti.*
12 *Fructus dotis vti perſonales Viri non poſſunt cedi.*

Deciſio XXV.

QVamuis nonnulli ex Dominis exiſtimauerint, anteriorem poſſeſſionem DD. Bernardini, & Euangeliſtæ de Benedictis die 21. Nouembris 1606. & poſteriorem Lauræ 6. Iunij 1610 acquiſitam fuiſſe ſufficienter probatam, & conſequenter conſtare de primo, & ſecundo extremo, quod regulariter ſufficit ad effectum, vt ſit locus remedio Canonis Reintegranda 3. quæſtio. 1. abſque alia probatione, vt per *Innocen. Butr. & Abb.* in cap. ſæpè de reſtitut. ſpol. *Afflict.* deciſio 327. in fin. & *Cardinal. Mantic.* deciſ. 81. numero 1. fuit tamen reſolutum ſpolium in caſu propoſito non intrare; conſtat enim Lauram fuiſſe immiſſam Iudicis authoritate, & conſequenter actio ſpolij locum habere non poteſt, niſi doceatur de nullitate, vel iniuſtitia adeo clara, ac notoria, vt nulla ratione velari, aut offuſcari poſſit, vt fuit latiſſimè reſolutum in Romana de Bombellis 31. Maij 1613. coram Illuſtriſſimo D. 2
meo Cardinali *Sacrato*, & in Nepeſina Laudi 13. Februarij 1615. coram Reuerendiſſ. P. D. meo *Caualerio*, quæ eſt deciſ. 646 parte 2. recentior. & alibi ſæpè.

De huiuſmodi autem iniuſtitia non conſtat; cum enim Laura occaſione ſuæ dotis eſſet creditrix anterior, immerito in poſſeſſionem Salinarum, de quibus agitur, contra dictos de Benedictis poſteriores creditores immiſſa fuit; creditor namque anterior 3
facultatem à ſecundo creditore auocandi habet, *leg.* creditor, Qui potior in pignor. hab. & fuit dictum in Senogallien. prædij 17. Iunij 1583. coram

Bubalo;

Bubalo; Præſertim ſtante etiam obligatione dictorum de Benedictis de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus DD. de Quinquis.

Nec viſum fuit Dominis obſtare, quod Laura ceſſerit Iura huiuſmodi crediti dotalis ad fauorem Lelij ſui fratris, & ſic videatur, ipſam non remanſiſſe amplius creditricem, nec pro eiuſdem crediti iam antea ceſſi conſecutione immiſſionem prædictam obtinere potuiſſe; Stante præſertim exactione par-
4 tis illius per ipſum Lelium ceſſionarium facta, iuxta text in *l.* 3. *Cod.* de nouat. Quia fuit reſponſum, ceſſionem prædictam fuiſſe factam ad commodum ipſius Lauræ cedentis, ad effectum ſcilicet, vt dos Octauio eius ſecundo Viro promiſſa ſolui poſſet, non autem ad commodum ipſius Lelij penes quem nihil penitus ex pecuniis pro ſorte principali, vel
5 fructus exigendis erat remanſurum; & conſequenter fuiſſe potius ſimplex quoddam mandatum ad exigendum, & ſic Lauram, vti Dominam, tali mandato non obſtante adhuc validè agere, ſuumque
6 creditum exigere potuiſſe, vt in puncto tradit *Caſtrenſ.* in leg. ſi cum emptore ſub num 4. circa med. verſic. Nunc eſt ergo videndum, *D.* de pact.

Et quod ceſſio prædicta fuerit potius ſimplex quoddam mandatum, patet etiam ex eo, quod Lelius non egit vti ceſſionarius, ac nomine proprio,
7 ſed nomine ipſius Lauræ, & ſic quodammodo tanquam illius procurator, ex qua obſeruantia ſubſecuta, ac modo vtendo optimè declaratur, qualis fuerit præcedens contractus, & ipſorum contrahentium intentio, *Bart.* conſ. 59. col. 2. verſ. Preterea verba, lib. 1. *Mandell.* conſ. 74. nu. 8. cum aliis congeſtis per *Becc.* in conſ. 101. nu. 49. & per *Surd.* in conſ. 366. num. 14.

Præterea dictum etiam fuit, difficultatem omnem ceſſare ex eo, quia ceſſio facta fuit ob certam cauſam, & ad certum effectum, videlicet vt Octauio ipſius Lauræ ſecundo Viro dos promiſſa ſolueretur, vt dixi; Vnde cum talis ſolutio facta non fuerit, immo ſtante eiuſdem Octauij morte fieri nullo modo
8 potuerit, ceſſio ipſa fuit reſoluta, & ſic Laura poſt mortem dict. eius ſecundi Viri, potuit primæuo ſuo Iure vti, & pro ſuæ dotis, & fructuum exactione agere eodem modo, ac ſi ceſſio prædicta facta non fuiſſet, vt poſt alios tradit *Crauett.* in conſ. 127. num. 13. & seqq. & *Torniel.* conſil. 6. num. 175. & 176. non obſtante, quod interceſſerit vnum ex requiſitis, de quibus in dict. *l.* 3. Codic. de nouat. quia illius diſpoſitio
9 non procedit; quando ceſſio non ſimpliciter, ſed ob certam cauſam facta fuit, vt in ſpecie poſt *Salycet.* tradit *Alexand.* in leg. debitorum pactionibus circa fin. & ibi etiam Iaſ. num 9. & 10. C. de pact.

Quæ omnia tanto magis debent indubitanter procedere, quia dictus Lelius ceſſionarius non ſolum de dicta exactione, ſeu immiſſione per Lauram obtenta notitiam habuit, ſeſeque illi non oppoſuit, ſed potius conſenſit, & conſequenter illa ex hoc ca-
10 pite impugnari non poteſt, cum dicti de Benedictis de iure eiuſdem Lelij ceſſionarij, & ſic tertij opponere nequeant ex congeſtis per *Surd.* in conſil. 359. num. 13. & 14.

Et ex prædictis Domini etiam ceſſare dixerunt ea, quæ in contrarium obiiciebantur circa fructus dotales, pro quibus etiam Laura in dictarum Salinarum poſſeſſionem immitti obtinuit; quia cum ceſſio ad dict. Lelij ceſſionarij commodum facta non fuit, vt ſuperius dixi, vtique ea non obſtante fructus percepti poſt ceſſionem ipſi adhuc perſolui de-
11 buerunt, iuxta diſtinctionem, quam aliàs amplexa eſt *Rota* in Bononien. fructuum dotis 17. Februarij 1620 coram R. P. D. meo *Remboldo*, vbi benè hac diſtinctione declinatur deciſio coram *Cardin. Seraph.* 517. & aliorum opinio, qui dixerunt, hoſce fructus dota- 12
les ob onera matrimonij debitos, tanquam Mariti perſonales, cedi in futurum nequaquam poſſe.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Roma. repetitio indebiti.

Mercurij 19. Aprilis 1622.

ARGVMENTVM.

De requiſitis in actione repetitionis indebiti, & quando ſummarum pluralitas præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad repetitionem indebiti plenè probare tenetur, ſolutionem præcedentem fuiſſe indebitè factam.*

2 *Fallit quando ſolutio non fuit ſponte, ſed coactè facta per ſententiam.*

3 *Quod venit intelligendum, quando in primo iudicio non potuerunt fieri opportuna probationes, ſecus datis in eo dilationibus competentibus, intra quarum tempora probari potuiſſet.*

4 *Repetitio indebiti non conceditur, vbicumque ſolutio fuit facta in vim ſententia in iudicatum tranſacta.*

5 *Indebitum non iuſtificatur ex inſtrumento, quando ex alia ſcriptura, vt calculi, datur probatio eiuſdem quantitatis debiti.*

6 *Ex calculatione inter Debitorem, & Creditorem oritur præſumptio, quod in calculo credita præcedentia fuerint compenſata, & calculata. Declara, ſi credita fuerint ceſſa, aut alio modo alienata, nu. 7. Item quando non fuiſſent iuſtificata, num. 9.*

8 *Inuериſimilitudo facit, vt in calculo fuerit habita ratio crediti, & debiti partium.*

10 *Pluralitas debiti, vel crediti non præſumitur.*

11 *Fallit quando non iuſtificatur cauſa eadem in duabus partitis, quæ præſupponantur in vnum redigi.*

12 *Diuerſitas ſummarum probat pluralitatem partitarum, & creditorum.*

Deciſio XXVI.

Viſum fuit Dominis quoad partitam ſcutorum 1250. non conſtare de indebito, & propterea quoad illam eſſe recedendum à ſecundo loco deciſis ſub die 5. Martij 1619. coram R. P. D. meo *Pamphilio*, & ſtandum in deciſis ſub die 4. Martij 1616. coram eodem; cum enim hæredes bon. mem. Cardinalis Ramboglietti agant iudicio repetitionis indebiti contra hæredes q. Petri Valentini, cui in executionem ſententiæ, & rei iudicatæ fuit facta
ſolutio, tenentur abſque dubio plenè, & conclu- 1
denter probare, ſolutionem ipſam indebitè factam fuiſſe, *leg.* cum de indebito, vbi *Bart.* numer. 4. *D.* de probat. cap. fin. & ibi *Abb.* in Summ. & 1. notab. & cæteri Canoniſtæ de ſolut. *Feder.* de Sen. conſil. 54. num. 2. *Alexand.* conſil. 83. num. 1. lib. 1. *Rot.* Ian. deciſ. 3. num. 1. 2. & 3. & fuit reſolutum in Spoletana cenſus 18. Iunij 1601. & in Roma. Lignorum 8. Mart. 1602. coram *Cardin. Lancellotto.*

Nec quidquam facit, quod regula prædicta videatur tantum procedere quando ſolutio fuit ſponte facta, non autem quando coactè, & Iudicis
mandato, vt per *Rot.* Ianuen. dict. deciſio. 3. num. 9. 3
& 10. Nam quidquid ſit de hac limitatione, illa

poſſet procedere quando in primo iudicio non potuit examinari, an eſſet debitum, vel indebitum, nec exceptio aliqua ad ſolutionem ipſam impediendam opponi, in quibus terminis loquitur deciſio prædicta, & expreſsè etiam *Bartol.* ibidem allegatus in *l.* 1. §. & parui refert, num. 9. *D.* Quod vi aut clam, & ideò ad iſtum caſum applicari non poteſt, cum in primo iudicio, quod durauit ſpatio decem annorum & vltra, commodè examinari potuerit, an eſſet debitum vel indebitum, & poſtea ſolutio facta fuerit in vim ſententiæ, quæ in iudicatum tranſiuit, quo caſu non ſolum probatio debet eſſe omninò certa & indubitata, ſed immo ſoluens ipſe regolariter omninò excluditur à remedio repetitionis in-
4 debiti, vt eſt textus in *l.* 1. & ibi gloſ. in Verbo Iudicati, C. de condict. indeb. & in *leg.* ſi fideiuſſor. §. in omnibus, *D.* Mandat. & tradit *Bart.* in *l.* 1. num 26. *D.* de condit. indeb. & in dict. *l.* 1. §. & parui refert, numero 10. & latè etiam fuit deductum in Romana Sponſionum 16. Decembris 1613. coram R. P. D. meo *Buratto*.

Probatio autem pro parte dictorum hæredum Cardinali Rambogliertti allata viſa nò fuit Dominis
5 plena, ac neceſſariò concludens; illa enim tota fundatur in inſtrumento concordiæ initæ de anno 1583. inter Valentinum, & hæredes Polidori, quod non tollit contrariam debiti probationem reſultantem ex calculo de conſenſu ipſius Polidori per duos calculatores antea facto de anno 1576. ab eodem Polidoro etiam ſubſcripto, & conſequenter ipſum efficaciter obligante, vt in puncto *Pariſ.* conſ. 47. nu 6. volunt. 1. in ipſo enim concordiæ inſtrumento nulla omninò mentio facta reperitur de dictis ſcutis 1250.

Neque obſtat quod Polidorus in dict. calculo ſe-
6 ſe non conſtituerit ſimpliciter debitorem ſummæ prædictæ, ſed cum reſeruatione concepta per hæc formalia verba, videlicet, (*Con queſto, che giuſtificando tutto ò parte di dette partite ſe li debbano far buone,*) & quod poſtea in dicto inſtrumento concordiæ Valentinus declarauerit, ſe ex cauſa appaltus remanere debitorem hæredum ipſius Polidori in ſcutis 802. ex quibus iidem hæredes excomputarunt ſcuta 112. pro totidem, quæ Valentinus ipſe prætendebat, vbi per eos deberi occaſione adminiſtrationis eiuſdem appaltus per Sabbatinum factæ & quod proptereà, cum fieri poſſit, quod dicta ſum-
7 ma ſcutorum 1250. ad dicta ſcuta 112. tantum redacta fuerit ex eo quia Polidorus dictas partitas iuſtificauerit, omninò dicendum videatur, quod eadem ſumma ſcutorum 1250. hoc pacto diminuta in dicta concordia fuerit comprehenſa; alioquin enim ſi Valentinus adhuc totius dictæ ſummæ creditor remanſiſſet, veriſimiliter illam ſibi eodem modo excomputari procuraſſet. Quia fuit reſponſum, quod ex lectura eiuſdem inſtrumenti concordiæ apparet, Valentinum ſeſe conſtituiſſe debitorem dictæ ſummæ ſcutorum 802. ex diuerſa cauſa, ex eo videlicet quia hæredes prædicti ceſſerunt illi omnia vtilia occaſione dicti appaltus apparentia, & lucra non exacta, vt in Summ. hæredum Valentini num. 3. nec potuit dictum creditum ſcutorum 1250. vllo modo excomputari, vel in dicta concordia comprehendi, ex quo illud fuerat iam antea per eumdem Valentinum de anno 1578. ceſſum Bonaoico etiam de conſenſu dicti Polidori, & ſic omninò ceſ-
8 ſauerat compenſandi, ſiue excomputandi facultas, vt in ſpecie poſt *Angel.* conſ 259. vol. 2. tradit *Surd.* conſ. 82. num. 28. & 29. Et conſequenter omninò dicendum eſt, quod de dicto anno 1583. fuerint ſolummodo ſolidata computa adminiſtrationis dicti Sabbatini pro tempore in dicto calculo minimè comprehenſo, & quod ex hac cauſa Valentinus remanſerit creditor dictorum ſcutorum 112. Id enim eſt valdè veriſimile, & nihilominus ſufficit, eſſe poſſibile ad hoc, vt probatio hæredum dict. Cardinalis dici non poſſit omninò clara, ac neceſſariò concludens, prout requiritur ad effectum de quo agitur ex ſuperius allegatis.

Præſertim quia viſum fuit Dominis valdè inueriſimile, quod ſi dicta partita ſcutorum 1250. quæ non eſt parua, fuiſſet in dicta concordia comprehenſa, contrahentes de hoc non feciſſent aliquam ſpecialem mentionem.

Neque poteſt vllo pacto ſubſiſtere, quod dicta ſumma ſcutorum 1250. ſtante reſeruatione in dicto primo calculo facta redacta fuerit ad dicta ſcuta 112. Tum quia nullo modo fuit probatum, partitas illas
fuiſſe posteà iuſtificatas, prout probari debuiſſet 9
Bald. conſil. 122. n. 2. lib. 3. *Tiraq.* de retract. conuent. § gloſſ. 1. nu. 4. tum etiam quia eſt poſſibile, quod in vim dictæ reſeruationis reductio ad dict. ſcuta 112. tantum fieri potuerit; nam etiamſi præſupponamus, illas duas partitas in calculo reſeruatas non fuiſſe in totum iuſtificatas, adhuc tamen cum illæ ſimul iunctæ conficiant ſolummodo ſummam ſcutorum 1040. reductio fieri debuiſſet ad ſcuta 210. quæ ſuperſunt facta dictorum ſcutorum 1040. detractione, non autem ad ſcuta 112. vt per ſe patet.

Quibus ſic ſtantibus non obſtat, quod concordia prædicta fuerit facta inter eaſdem partes, & ex eadem cauſa adminiſtrationis, & quod debitorum plu-
ralitas non præſumatur ex allegatis in dict. deciſio- 10
ne anni 1619. quia vltra quod identitas cauſæ reſpe-
ctu ſaltem eiuſdem temporis non probatur, cuius 11
ratione illa eſt abſque dubio multiplicabilis, vt in ſimili fuit animaduerſum in Romana Affictus 23. Ianuar. 1613. coram R. P. D. meo *Pirovano*, quæ eſt deciſ. 415 n. 2 part. 2. recent. Immo potius conſtat de contrario ex ſuperius deductis; Et diuerſitas præſumitur cõtra illum, cui onus probandi incumbit, prout ſunt dict. Cardinalis hæredes, *Crauett.* conſ. 112. num. 3. in fin. *Surd.* conſ. 1. n. 101. & conſ. 135. nu. 51. *Rota* diuerſ. deciſ. 441. nu. 1 & 2. pat. 1. Reſpondetur etiam, quod ſtante omninò indubitata ſummæ diuerſitate, ſatis probata remanet ipſius crediti diuerſitas, etiãſi præ-
ſupponatur, cauſam fuiſſe eamdem, vt traduut *Bart.* 12
Bald. Angel. & *Caſtrenſ.* In *leg.* ſcire debemus, *D.* de verb. oblig. *Alex.* conſ. 4. num 3. & 4. vol. 1. *Ruin.* conſil. 31. numero 4 in fin lib. 4 cum aliis congeſtis per *Menoch.* de Arb tr. caſ. 213. n. 11. & ſeq.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Fulginaten. Pecuniaria.

Lunæ 22. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Obligatio Matris pro filio quando valeat.

SVMMARIVM.

1 *Mater prohibetur de iure obligare pro filio.*
2 *Fallit concurrente iuramento de iure Canonico.*

Deciſio XXVII.

SEntentiam Rotalem eſſe confirmandam Domini reſponderunt; Etenim de illius validitate non eſt

eſt dubitandú, cú ex reuolutione Actorum appareat, fuiſſe latam ſeruatis ſeruandis; Nec non de iuſtitia apertiſſimè conſtat, quia per ipſam D. Victoria condemnatur ad ſoluendam ſummam ſcutorum 1350. quam in concordia cum D. Equite Petro Aloyſio de Sanctis inita cum decreto Iudicis iuramento, & obligatione camerali promiſit ad effectum reducendi filios in patriam, qui cum dictæ ſummæ debitores eſſent, ob metum mandati executiui contra eoſdem relaxati ab illa iam pridem aufugerant, vt inſtrumento in actis exhibito.

Neque obſtare viſum fuit, quod D. Victoria non
potuerit pro dictis filiis dictam ſommam promitte-
re, cum mater regulariter prohibeatur ſe obligare
1 etiam pro filio, *l.3. C.* Ad Senatuſc. Vell. Nam licet
huiuſmodi obligatio irrita ſit de iure ciuili, ſuſtine-
tur tamen de iure canonico ob religionem iuramen-
2 ti, quod interpoſitum fuit dicta obligatione Victo-
riæ ad notata per *DD.* in c. cum contiugat de Iure-
iur. *Theſaur.* dec. 223. nom. 8. *Afflict.* dec. 311. num 4.
& firmatum fuit in deciſione in hac cauſa facta co-
ram R.P.D. meo *Manzanede*, ſub die 25. Iunij 1611.
ex qua tolluntur omnes obiectiones, & optimè de-
claratur iuſtitia dictæ ſententiæ. Vnde reſolutum
fuit, eſſe confirmandam d. tantum Equite Petro A-
loyſio de Sanctis informantem &c.

Rauennaten. Saluiani.

Lunæ 2. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Hypothecam habens ſpecialem in aliqua re, non poteſt generaliter agere, niſi prius diſcuſſa illa re ſpeciali, quod procedit etiam fauore dotis, & quando non dicatur conſtare de d. hypotheca ſpeciali, ſed benè de generali, itaut ſit in electione Creditoris experiri ſuper bonis pro libito ſuæ voluntatis.

SVMMARIVM.

1 *Pignus habens ſpeciale, ſiue hypothecam non poteſt agere contra alia bona generaliter obligata, niſi ſpeciali prius diſcuſſo.*

2 *Quod procedit etiam ſi creditum ſit ex cauſa dotis.*

3 *Obligatio, quando non dicatur continere ſpecialem bonorum hypothecam, ſed potius dationem in ſolutum.*

4 *Dictio, quatenus, importat conditionem.*

5 *Verba, tunc & eo caſu, reſtringunt diſpoſitionem præciſè ad caſum expreſſum, & impediunt, ne illa ad alios caſus trahatur.*

6 *Dictio, tantum eſt taxatiua, quæ excludit omnes alios caſus non expreſſos.*

7 *Obligatio conditionalis, non purificata conditione, perinde eſt ac ſi non fuiſſet facta.*

8 *Creditor ſi habeat omnia bona debitoris ſibi hypothecata, poteſt eligere id, quod vult pro conſequutione ſui crediti.*

9 *Præiudicare quis non poteſt tertio ex facto proprio.*

10 *Tex in l. 2. C. de pignor. in quo caſu loquatur.*

11 *Lex quando eſt exorbitans, ſtrictè interpretanda venit, & non eſt trahenda extra ſuos terminos.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio XXVIII.

IN hac cauſa ſub die 15. Decembris anni præteriti fuit coram me reſolutum, ſententiam Rotalem,
per quam fuerat pronunciatum, Sebaſtiano pro recuperatione dotis Eliſabethæ ſuæ matris competere
Saluianum contra tertios poſſeſſores fundi pro ipſius dotis reſtitutione generaliter hypothecati, fuiſſe
iuſtam, & conſequenter non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, niſi obſtaret particularis obli-
gatio tertatum, de qua in inſtrumento dotali; Ideò
propoſui dubium huiuſmodi tunc reſeruatum, &
Domini exiſtimarunt obligationem ipſam non ob-
ſtare; Quoniam licet veriſſimum ſit, habentes ſpe-
ciale pignus, ſiue hypothecam non poſſe agere con-
tra alia bona generaliter obligata, niſi ipſo ſpeciali
pignore prius excuſſo, iuxta tex. in *l* 2. vbi *DD.* om- 1
nes, C. de pignor. Idque procedat etiam ſi creditum
ſit ex cauſa dotis, vt tradit *Roman.* in conſ. 187. n. 2. 2
Rip. in *l.* priuilegia, nu. 19. *ff.* de priuil. cred. *Corn.*
conſ. 47. nu. 4. & col. fin. vol. 1 *Crauett.* conſ. 77. nu.
16. *Couar.* lib. 3. var. reſol. cap. 18. num. 3. *Gabr* conſ.
41. num. 5. & ſeq. li. 2. *Surd.* deciſ. 44 num. 5. & conſ.
495. num. 9.

Viſum tamen fuit, diſpoſitionem legis prædictæ
ad caſum præſentem applicari non poſſe, quia in di-
cto inſtrumento conuentum fuiſſe legitur, quod in
euentum dotis reſtituendæ, ſi prædium, quod pro
parte ipſius dotis fuerat aſſignatum, reperiretur pe-
nes Aldobrandinos, vel ipſorum hæredes, eſſet in eo-
rumdem electione ipſummet prædium reſtituere,
vel pretium illius, & quatenus prædium reſtituerent,
dotis reſiduum in pecunia numerata reſtituere tene-
rentur, & in caſu contrauentionis Raynerii Pan-
dulphi ſponſi mater teneretur, prout promiſit, ipſum
reſiduum dotium reſtituere in tot Terris poſitis in
Villa Roncalceſij, prout ex tunc in dicto caſu tan-
tum, vt ſupra, de ipſa poſſeſſione Roncalceſij dictæ
Eliſabethæ aſſignauit in ſolutum, & aſſignatum eſſe
voluit, arbitrio tamen peritorum tunc temporis
communiter eligendorum, vt in Summ. *DD.* de Al-
dobrandinis num. 1. Ex quibus dixerunt Domini,
obligationem prædictam non continere ſpecialem
dictarum Terrarum Roncalceſii hypothecam, de
qua loquitur textus dictæ *l.* ſecundæ, *C* de pignor.
ſed potius dationem in ſolutum pro concurrenti ſu- 3
pradicti reſidui quantitate eamque fuiſſe conditio-
nalem, vt denotat illa dictio, Quatenus, quæ condi- 4
tionem importat, *l.* Stichum qui meus erit, *ff.* de le-
gat. 1. *Bart.* in *l.* 1. num. 10. & ibi etiam *Caſtren. Socin.* & alij, *ff.* de cond. & demonſtr. *Surd.* conſ. 186.
num. 10. & 11. *Honded.* conſ. 68. nu. 11. li. 2. *Rota* di-
uerſ. dec. 381. num. 2. par. 1. Et reſtrictam ad caſum
præciſum, quo dictum prædium in dotem datum e-
xiſteret penes Aldobrandinos, & ipſi illud pro eo-
dem pretio reſtituerent, reſiduum tamen in pecunia
numerata non ſoluerent, prout promiſerunt, & ſic
promiſſioni huiuſmodi contrauenirent, vt patet ex
illis verbis, tunc & eo caſu, quæ reſtringunt diſpoſi-
tionem præciſè ad caſum expreſſum, & impediunt, 5
ne illa ad alios caſus trahatur; vt per *Ancharan.* in
conſ. 356. ſub nu. 3. *Dec.* conſ. 89. num. 3. & conſ. 316.
num. 2. in fin. *Gozad.* conſil. 4. nu. 23. *Pariſ.* conſ. 108.
nu. 26. li. 3. Præſertim ſtante etiam illa dictione taxa- 6
tiua, tantum, quæ pariter excludit omnes alios caſus
non expreſſos, *l.* Gallus §. & quid ſi tantum, *ff.* de lib.
& poſthum. *Purpur.* conſ. 558. nu. 8.

Vnde cum conditio prædicta purificata non fuerit, & caſus huiuſmodi non euenerit, ex quo prædium ipſum fuerat iam diſtractum, & de tempore, quo fuit factus reſtitutioni locus penes Aldrobandinos non extabat, nec fuit pro eodem pretio reſtitutum, dicta partium aris obligatio, ſiue in ſolutum pro reſiduo datio non habuit effectum, ſed idem eſt 7 ac ſi facta non fuiſſet, *l.* pecuniam, *ff.* Si cert. pet. *l.* neceſſario, §. quod ſi pendente *ff.* de peric. & commod. rei vend. *Crauett* conſ. 170. n. 8. *Surd.* conſ. 298. num. 36. & conſequenter impedire non potuit, quin Sebaſtianus, qui habebat omnia bona Pandulphi hypothecata, fundum, ſuper quo Saluiaoi iudicium intentauit, eligere potuerit, vt ſuum creditum con- 8 ſequeretur, iuxta tex. in *l.* Molchis, *ff.* de iur. fiſc & in *l.* creditores, *ff.* de diſtr. pignor. cum aliis per *Surd.* d. dec. 44. num. 6 & ſeq.

Præterea cum Pandulphus, dum de anno 1577. dictum prædium, vt ſupra, pro dote habitum, cum d. Eliſabethæ vxoris conſenſu alienauit, in eodem alienationis inſtrumento bona omnia pro dictæ dotis reſtitutione generaliter hypothecauerit, & huiuſmodi inſtrumento, & obligatione vſus fuerit Sebaſtianus dom Saluiani iudicium pro d. dotis recuperatione intentauit, Domini dixerunt, quod etiam ſi particularis obligatio, de qua agitur, ſpecialem hy- 9 pothecam ſimplicem, & abſolutam contineret, non autem dationem in ſolutum conditionalem, & ad certum caſum vt ſupra reſtrictam, adhuc tamen obſtare non poſſet; quia illa fuit ſolummodo facta per Rayneriam Pandulphi matrem, non autem per ipſum Pandulphum; textus vero in d. l. 2. loquitur in caſu, quo idem debitor rem aliquam ſpecialem hy- 10 pothecauerit, & generaliter omnia ſua bona, & creditor omiſſa ſpeciali hypotheca eius creditum conſequi intendit ſuper bonis generaliter hypothecatis in aliorum creditorum eiuſdem communis debitoris præiudicium, ad quorum fauorem illius diſpoſitio inducta fuit, vt per *Surd.* d. dec. 44. num. 9. quæ propterea, cum ſit exorbitans, ac ſtrictè interpretanda, & non trahenda extra ſuos terminos, vt poſt *Pe-* 11 *dem.* dec. 159 num. 4 & alios tradit idem *Surd.* eadem dec. 44. num. 10. & 11. ad caſum præſentem, qui eſt valdè diuerſus, extendi non debet.

Et ita deciſum &c.

Ariminen. hæreditatis.

Mercurij 4. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Ægidiana conſtitutio in iudicio poſſeſſorio non intrat, quando fuit Actore in libello in cauſa implicata, etiam cauſa petitorij: Mulier vſufructuaria conſtituta quando excuſetur; & quibus ex cauſis ob non præſtitam cautionem.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in cauſa poſſeſſoria admittit appellationem non obſtante Ægidiana, vbi Iudex mixturam fecit, & num. 3.*

2 *Appellatio non datur in cauſa momentaneæ poſſeſſionis.*

4 *Appellatio datur in cauſa poſſeſſionis, quando habet admixtam cauſam proprietatis.*

5 *Sententia, quæ exprimit cauſam immiſſionis contra Mulierem vſufructuariã ex eo, quia non præſtitit cautionem de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri dicitur habere complicationem cum petitorio.*

6 *Ægidiana ceſſat, quando ſententia continet iniuſtitiam.*

7 *Vſufructuarius priuari poteſt vſufructu, quando non præſtitit cautionem de vtendo arbitrio boni viri.*

8 *Vſufructuarius ob non præſtitam cautionem de vtendo arbitrio boni viri priuatur vſufructu, ſi fuerit interpellatus, ac in mora conſtitutus.*

9 *Intimatio autem debet eſſe præciſa, & indiuiduali ad cauendum, & non ſufficit intimatio ad docendum ſe cauiſſe.*

10 *Et in muliere excuſat ignorantia præſumpta aduerſus non præſtitam cautionem.*

11 *Intimatio prædicta debet fieri perſonaliter, & facta Procuratori non ſuffragatur.*

12 *Inſtrumentum poſt ſententiam poteſt produci ad detegendam iniuſtitiam ſententiæ, vt illa non poſſit exequi, & 13.*

14 *Vſufructuarius, qui cautionem non præſtitit de vtendo arbitrio boni viri, tenetur ad reſtitutionem fructuum perceptorum à die tantum moræ, & non prius.*

15 *Mora purgari ſemper poteſt de canonica æquitate dum Ius partis non fuit effectum deterius.*

Deciſio XXIX.

Domini vnanimi conſenſu reſponderunt, non eſſe locum Aegidianæ. Et moti ſunt, Primo ex capite mixturæ, quia cum procurator D. Lucretiæ fuiſſet citatus ad docendum, ſuam principalem cautionem idoneam dediſſe, & inuentarium bonorum hæreditatis confeciſſe, & ſi de his non conſtaret, ad videndum D. Corneliam immitti in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum q. D. Iacobi Blanchelli; cumque iuxta huius petitionis tenorem latum poſtea fuerit decretum Iudicis deputati ab A. C. ex hoc modo procedendi non obſcurè apparebat, non actum fuiſſe ſolummodo ad momentaneam poſſeſſio- 1 nem, in qua prohibetur appellatio ex diſpoſitione *l.* vnica, *C.* ſi de mom. poſſ. appell. ſed etiam ad priuationem vſusfructus d. D. Lucretiæ; vnde in hoc caſu ratione complicationis poſſeſſorij cum cauſa proprietatis bene poterit appellari, vt latè per *Iaſ.* conſ. 187. vol. 2. *Oſaſch.* deciſ. Pedem. 25. nu. 10. *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4. n. 863. & ſeqq. Eſt enim regu- 2 lare, quod à ſententia habente annexam cauſam proprietatis datur appellatio, *Bald.* conſil. 141. circa fin li. 1. *Put.* dec. 108. li. 3. *Rota* diuerſor. dec. 263. par. 1.

Nec obſtare viſum fuit, quod in dicto decreto nulla eſſent verba, quæ exprimerent, D. Lucretiam 3 vſufructu eſſe priuandam; quia per illud fuit conceſſa immiſſio D. Corneliæ ex eo, quia D. Lucretia non præſtiterat cautionem vtendo, & fruendo arbitrio boni viri; & ita expreſſa fuit cauſa, quæ habet complicationem cum petitorio, vt fere in his terminis fuit reſolutũ in Romana prætenſæ deuolutionis do- 4 mus 5. Nouemb. 1599. corã bo: me: Card. *Lancelloto.*

Secundò, mouebantur Domini ex capite iniuſtitię, quę ſtante non intrat Aegidiana. *Gabr.* conſ. 44. 5 no. 15. li. 1. *Rot. dec.* 324. nu. 3 par. 2. recent. & in Fauentia Saluiani interdicti coram Sanctiſſ. D. Noſtro apud *Pacific.* dec. 98. num. 1. Iniuſtitia enim decreti deducebatur ex eo, quia Vſufructuarius poteſt qui- 6 dem priuari vſufructu, niſi præſtet cautionem de vtendo, & fruendo arbitrio boni Viri, vt in ... *l.* 1. *ff.*

*l.*1.*ff.*Vſufr.quemadm.cauc.in *l.* 1. & 4. *C.* de vſufr.
*Caualcan.*de vſufruct.mul. tel. nu. 142. Sed tamen
7 hoc procedit,ſi fuerit interpellatus, & in mora fue-
rit ſatiſdandi ex latè congeſtis per *Bero.*conſ.41. nu.
29.& 30.vol.1.*Bald.*conſ.459.in fin.lib.1.*Socin. iun.*
conſ.72.n.8.li.2.*Caſtill.* de vſufruct. cap.16.n.14.

Nec officit,quod D.Lucretia fuerit citata ad do-
cendũ ſe dediſſe cautionem idoneam;dicta enim ci-
8 tatio nõ fuit ad præſtandam cautionem,prout requi-
rebatur,ſed ad docendum præſtitiſſe,quæ ſunt plane
diuerſa; Et in hac materia,in qua tractatur de amit-
9 tendo vſufructu à teſtatore, in teſtamento & codi-
cillis vxori relicto, non videtur ita rigoroſè agen-
10 dum,præſertim contra mulierem,quæ præſumitur i-
gnorare,ſe teneri ad cauendum, vt in his terminis
tradit *Natt.*conſ.477.nu.6.li.2. quod eo magis pro-
cedit,quia dicta citatio fuit facta Procuratori hic in
Curia,cuius negligentia in certioranda muliere ab-
ſente non videtur ei nocere debere; præſertim cum
11 detur inſtrumentum præſtitæ cautionis etiam ante
decretum,vt in Summ.D.Lucretiæ n.1.quod veriſi-
militer ipſa exhibuiſſet, ſi in tempore à Procuratore
ſuo certiorata fuiſſet.

Nec releuat,quod dictum inſtrumentum produ-
ci debuiſſet antequam emanaret ſententia,cum poſt
12 illam nihil momenti habeat,vt per *Bar.*in *l.*fin. n.2.
per tot.*C.*de edict. diu.Adr.toll.Etenim,cum ſit tale,
vt ex eo conſtet incontinenti de bono iure Lucre-
tiæ,admittendum eſt ad retardandam executionem
ſententiæ,*Scraph* dec.357.num 4. Cum præſertim
non præſtans cautionem non proinde priuetur poſ-
ſeſſione bonorum ſtatim ipſo iure,ſed tunc demum,
cum poſtquam fuit interpellatus, & conſtitutus in
mora,negligit cauere, quo etiam caſu tenetur eos
tantummodo fructus reſtituere,quos à die conſtitu-
tionis in mora vſque ad præſtitionem cautionis re-
13 cepit *Dec.*cõſ.607.n.3.*Ruin.*conſ.vlt.n 26.li.2. *Natt.*
conſ.477.n.1.*Caſtil.* in eod. tract.de vſufruct. cap.
16.nu.12.& 13. Quare nihil obſtat,quominus mora
modo purgetur,cum ſemper purgari poſſit ſaltem de
iure canonico, dum ius alterius partis non eſt effe-
ctum deterius. *Ruin.*conſ.123.nu.26.li.5. *Capucaq.*
14 dec.230.& 231.par.2.*Rot.*dec.728.n.4.par.4 diuerſ.
vbi quod mora purgari poteſt in qualibet parte iu-
dicij.

Ex quibus ita deciſum fuit vtraque parte infor-
mante,&c.

Roma. pecuniaria.

Lunæ 9. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Appellatio interpoſita ab vna ſententia non facit de-
uoluere cauſam quoad aliam.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio interpoſita ab vna ſententia non ſuffraga-
tur quoad aliam.*
2 *Et ideò non poteſt proſequi cauſa appellationis niſi ab
ea à quo fuit appellatum obſtante defectu Iuriſdi-
ctionis Iudicis à quo nu.3.*
4 *Clauſula (quam,& quas)operatur,vt Iudex appella-
tionis poſſit cognoſcere ſuper eo, à quo non fuit ap-
pellatum.*
5 *Fallit, quando appellatio non fuit deducta ad ſpe-*

ciem cauſa.
6 *Appellatio non conceditur quando commiſſa fuit cau-
ſa appellatione remota.*
7 *Fides non recognita fidem non facit.*
8 *Alimenta non ſunt debita ex Religionis ſtabilimentis
S. Stephani Equitibus, qui non ſoluerunt paſſa-
gium,& Religioni non inſeruierunt.*
9 *Fides fidem tollit.*
10 *Solutio probatur coniecturis.*

Deciſio XXX.

CEnſuerunt Domini, ſententiam Rotalem pro
ſcutis mille non eſſe exequendam, in reliquis
verò procedendum eſſe ad vlteriora. Fundamentum
reſolutionis quoad primam partem fuit, quia D. E-
ques Bartholomeus Cannobius duo coram A. C. in-
troduxit iudicia, Primum executiuum vigore obli-
gationis cameralis contra Auguſtinum Piſam vti hæ-
redem teſtamentarium Abbatis Bonifacij, in quo
obtinuit, ad ſui fauorem relaxari contra bona hæ-
reditaria mandatum executiuum pro dicta ſumma
ſcutorum mille,à cuius mandati relaxatione non ſo-
lum non fuit appellatum,ſed immo dictus hæres illi
expreſsè conſentit, atq; fuit etiam poſtea executio-
ni demandatum ſuper quibuſdam locis Montium
hæreditariis in Ciuitate Bononiæ, vt in num. dicti
Equitis num 3. Succeſſiuè autem, quia mandatum
prædictum fuerat relaxatum cum clauſula, Sine
præiudicio reſidui, aliud iudicium ordinarium via
Monitorij intentauit coram eodem A.C. pro reſti-
tutione ipſius reſidui fructuum cenſuum,& locorum
Montium Commendæ ipſius Equitis Bartholomei,
in quo citato etiam D. Equiti Franciſco Bolognino
dicti Abbatis Legatario pro omni ſuo iure,& inter-
eſſe, obtinuit contra eadem bona hæreditaria ſen-
tentiam fauorabilem à qua dictus D.Eques Bologni-
nus appellauit, & cauſam in Rota committi obti-
nuit. Ex qua facti ſerie Domini dixerunt,quod qua-
tenus dicta ſententia Rotalis R. P. D. mei *Veroſpij*,
ſtantibus deciſionibus in cauſæ factis, in vtroque
capite eſſet etiam iuſta, & ipſarum deciſionum fun-
damenta militarent etiam quoad dicta ſcuta mille,
nihilominus apparet, in eo capite, in quo dictus E-
ques Bartholomeus fuit condemnatus ad dimittén-
dum,& relaxandum in hæreditate dicta loca Mon-
tium Bononiæ per ipſum, vt ſupra habita pro dicta
ſumma ſcutorum mille,fuiſſe nullam ex defectu iu-
riſdictionis,quia à dicto mandato in iudicio execu-
tiuo antea relaxato nullo modo fuit appellatum,ſed
appellatio fuit ſolummodo interpoſita à ſententia
diffinitiua poſtea lata in alio iudicio ordinario, quæ
proptereà quoad illud non ſuffragatur, ſed ab eo et- 1
iam appellari debuit, vt probat tex.& ibi gloſ.*Bart.*
& alij in *l.* cum in vna,§.1. *ff.*de appell. & tradit *Io.
Andr.* in c.pluralis,de reg.iur.in 6.& *Pariſ.*conſ.66.
num.5. vol.1. quem refert & ſequitur *Scacc.* de ap-
pellat. lib.3. cap.2.quæſt. 17.limit.47.memb.2.n.23.
& 24.

Ex quo fit, vt D.Eques Bologninus quoad articu-
lum reſtitutionis dictorum ſcutorum mille appel-
lationis cauſam in Rota proſequi non potuerit, 2
vt tradit *Bartol.*& communiter Scribentes in *l.* ap-
pellante, in prin. *ff.*de appell.& *Pariſ.* d.conſil. 66.
num.6 & 7. ſiteque non fuerit in ipſius appellatio-
nis commiſſione comprætenſus, & conſequen-
ter Iudex cognoſcendo ſuper eo, quod ſibi com- 3
miſſum non fuerat, nulliter & inualidè proceſſit,

cap.cum dilecta, de reſcript.cap.cui, de præben. in
6.cum aliis per *Vant.* de nullit.ex defect. iuriſd. de-
leg.nu.91.

Neqoe viſa fuit obſtare citatio ad viden.reuocari
maodatum prod. ſcutis mille relaxatum, de qua in
ſum. D.Bologoini nu.3.tum quia non conſtat,illam
factam fuiſſe ad ipſius D. Bolognini inſtantiam, ex
quo ipſe in ea non nomioatur; Tum etiam quia ſu-
per ea fuit ſolummodo tentus terminus, Pro ſerua-
to & ideo non videntur, ad effectum,de quo agitur,
habenda io cooſideratione.

Minus etiam obſtare dictum fuit, quod in com-
4 miſſione fuerit appoſita clauſula,Quam & quas,vna
cum omnib. incidentibus,dependentibus,emergen-
tib.&c. per quæ operatur,vt Iudex poſſit cognoſce-
ri,& pronunciare etiam ſuper eo,à quo noo fuit ap-
pellatum *Rot.*dec.187.n.5.& 6.p.2.diuerſ.& fuit di-
ctũ in Romana Saluiani interdicti 4 Decembr.1598.
coram Cardinali *Lancelloto*, & in Toletana Confra-
teroitatum 2. Decembris 1611.coram R.P.D.meo
Vbaldo,quæ eſt dec.360.n.3.p.1.re.ent.Quia fuit re-
ſponſum,clauſulam prædictam non fuiſſe deductam
ad ſpeciem huiuſmodi prætenſionis ſcutorum mille
neque in actis,neque in diſputationibus, & conſe-
5 quenter ad effectum,de quo agitur,ſuffragari nõ poſ-
ſe vt per Caputaq.dec.125.n 2.p.3. & fuit dictum in
Legionem Præſtimoniorum 16.Ianuarij 1595.corã
bo:me:Cardinali *Pamphilia*, & in Aretina Commẽ-
dę 27.Februarij eiuſdẽ anni coram eodem Cardinali.

Quo vero ad reliqua io dicta ſeotentia A.C.à qua
fuit legitime appellatum,compræhenſa,dictum fuit,
ſententiam Rotalem illius reuocatoriam,cuius vali-
ditas quoad hanc partem in dubium non reuocaba-
tur,nec reuocari iure poterat, fuiſſe ioſtam, vt clare
patet ex late deductis in deciſionibus primo co: R.
D.meo *Seleucien.*& poſtea coram R. P. D. meo *Ve-
roſpio* in hac cauſa factis,qua Domiois placoeruot;Et
6 conſequenter ſtaote Commiſſione manu Papæ ſi-
gnata ad ipſiuſmet Equitis Cannobij inſtaotiam cum
clauſula. Appellatiooe remota, firmam remanere,
ſuumq;effectum ſortiri debere iuxta tradita per Ca-
noniſtas in cap.paſtoralis 53.de appell.*Ruin.*conſ.82.
no.3.vol 5.*Caſ.*de *Graſſ.* deciſ.2. nu.5. de locar.cum
pluribus aliis congeſtis per *Scacc.* de appell. quæſt.
16.limit 1.nu.20 & ſeq.& nu.28. & 29.

Neque viſum fuit Dominis obſtare id, quod prõ
parte d.Equitis Cannobij dicebatur de abſentia ab
Vrbe,& de alimentis à Religione S.Stephani, & a-
liunde habitis,quia ad hoc probandum fuerunt ſo-
lummodò duæ quædam fides ſimplices, quæ fidem
7 non faciunt, vt eſt vulgatum,& fuit dictum in Seno-
gallien.Prædij 3. Iunij 1585.& in Parmen.Beneficij
12.Nouembris 1588.coram Bubalo & in Turritana
tertiariæ 15.Maij 1592. coram Cardinali *Mantica*
inter impreſſ.dec.177.nu.4.

Præſertim quia vna ex ipſis non videtor contine-
re atteſtationem aliquam ex certa ſcientia, ſed po-
tius ex relatione aliorum;Fides vero datæ ab aliqui-
bus Equitibus S.Stephani confundi videotur ex re-
ſponſione data in vlt.deciſione coram R. P. D. meo
Veroſpio ſub die 8.Nouembris 1621.quod nempe ex
Religionis conſtitutionibus nihil ab ea dici poteſt
Equiti Cannobio erogatum,cum ipſe cenſum, quẽ,
Paſſaggio nuncupant non ſoluerit, ac etiam ex fide
Secretarij generalis eiuſdem Religionis de qua in
ſum. Equitis Bolognini n.8.aſſereutis, ſeſe in libris
diligenter perquiſiuiſſe,& nullibi reperiſſe, quod d.
Eques Caonobius vllo vnquam tempore ipſi Reli-
gionis inſeruierit,vel ab ea ſtipendium aliquod,ſiue
prouiſionem habuerit, cuius atteſtatione tanquàm
fuodatæ in librorum ioſpectione, & factæ ab Offi- 8
ciali ad id deputato maior fides adhibenda videtur
iuxta deducta in Rauennaten cenſus 2.Maij 1608.
coram R.P.D.meo *Manzanedo*.

Addebat etiam vnus ex Dominis,fides prædictas,
dato qood ſiot veriſſimæ,non concludere, quod E-
ques Cannobius habuerit aliunde integra alimenta,
ita vt nullis aliis pecuniis indiguerit;Immò ex parti-
tis ex banco extractis manifeſte conſtat de contra- 9
rio:vnde cum agatur de re geſta inter patruum &
nepotem,adhuc dicendum videtur, Equitem ipſum
fuiſſe integre ſatisfactum, ſtantibus præſertim plu-
ribus coniecturis, ac præſumptiooibus id ſuadenti-
bus in dictis deciſionibus optime deductis ac pon-
deratis,quæ ſufficiunt ad ſolutionem probandam vt
per *Surd.*dec.105.per tot.& fuit firmatum in d.vl-
tima deciſione coram R.P.D.meo *Veroſpio*.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Romana Stantiarum ad Scalas ſanctas.

Lunæ 9. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Diſcutitur & reſoluitur in hac deciſione,quod Man-
ſiones ædificatæ ſupra porticum Scalæ Sanctæ à
Sixto V.fil.rec.ſpectant,& pertineot non ad Cu-
ſtodes Capellæ Sanctiſſimi Saluatoris, ſed bene
ad Rectorem dd. Scalarum Stantiæ,ſeu Manſio-
nes,dum ſumus in dubio ad quem ſpectent,& cui
veniant adiudicandæ.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ipſo iure acquiritur ob priuilegium conſtructionis.*
2 *Manſiones ad illum ſpectant,per cuius ſcalas datur aditus ad eas, &c.*
3 *Principale cuius eſt conceſſum, videtur eius acceſſorium datum.*
4 *Sub domus conceſſione,veniunt hortus, & alia ſimilia, ſi ad ea patet aditus per domum.*
5 *Manſiones ædificata ſupra Eccleſiam, pertinent ad eiuſdem Eccleſiæ Rectorem.*
6 *Ædificium ſuper porticum conſtructum eſt illius,cuius eſt porticus.*
7 *Pecunias proprias quod quis debeat erogare in reparationem, & conſeruationem rerum alienarum, abſurdum eſt.*
8 *Sententia licèt ſine actis exhibita non probet facit tamen magnum adminiculum.*
9 *Sententia quando eſt antiqua, probat etiam ſine actis tam quoad iuſtitiam,quam quoad ſolemnitates.*
10 *Ab aſſertione Papæ maximè in facto proprio, & eius literis diſſentire nefas eſt omninò.*
11 *Teſtes de auditu non probant.*
12 *Sixtus V.fil.mem. in publicis ædificiis ſemper fuit magnificentiſſimus.*
13 *Ædificium cedere debet ſolo.*
14 *Eccleſia in alterius ſolo ædificata,an cedat Domino illius.*
15 *Loci pij ſolum eſt omninò ſubiectum Pontifici.*
16 *Princeps in ſolo ſuæ iuriſdictionis quoties ædificat, & illud in alterius vſum deſtinat,cenſetur in eundem*

dem uſum tranſlatum, nedum ædificium, ſed etiam ipſum ſolum.

17 *Solum, quando inuerſo iuris ordine cedat ædificio.*

Deciſio XXXI.

FElicis recordationis Sixtus V. vt fidelium animos ad Saluatoris Chriſti Paſſionis, ac necis memoriam recolendam excitaret, Scalas Sanctas illius pedibus calcatas, & Sacro cruore aſperſas ex abiecto, vbi prius quaſi iacebant, in conſpectiorem tranſtulit locum propè auguſtiſſimam Capellam Sanctiſſimi Saluatoris, Sancta Sanctorum nuncupatam, deinde Porticu, aliis Scalis, & Sacellis religioſo ſplẽdidoque ambitu vallauit, & pro augendo illatum cultu ibidem Præpoſituram, Sacriſtiam quatuor Capellanias, & alios totidem Clericatus erexit, & propriis pecuniis dotauit, illiſq; cuſtodiam dictarũ Scalarum Sanctarum & Capellarum de nouo erectarum demandauit, & omnes dictas præbendas Iuriſpatronatus Excellentiſſimæ Familiæ Perettæ ſubiecit; cum autem ſuper dictum porticum conſtructæ eſſent nonnullæ manſiones, & circa duas ex illis orta eſſet contentio inter dictum Præpoſitum, & Cuſtodes d. Capellæ Sanctiſſ. Saluatoris, propoſiti dubium, ad quem ſpectarent d. duæ manſiones; Et Domini reſponderunt pertinere ad D. Præpoſitũ. Et moti ſunt, quia quod Scala, Sacella, ſignanter porticus, cui prædictæ manſiones ſubnixæ ſunt, ſpectent ad ipsũ Præpoſitum, & Iuſpatronatus, non cõtrouertebatur, nec controuerti poterat, quia in erectione Præpoſituræ, & Iuriſpatronatus expreſsè hoc legitur, & quia etiã ob priuilegium conſtructionis ipſo iure in illis ædi-
1 ficiis; prædictis Patrono, & Præpoſito acquiſitum fuit, gloſ. in c. piæ mentis 16. q. 7. *Lambert.* de Iur. patr. li. 1. q. 2. art. 2. n. 1. & ſeqq. *Caputaq.* dec. 133. par. 2. cum alis congeſtis per *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 18. n.
2 52. Vnde ſi Scalæ de nouo fabricatæ, & d. porticus ſpectant ad Præpoſitum, & per dd. Scalas & Porticũ datur aditus ad has manſiones vnaq; ſimul ſtructum, muro, ac fundamentis connectuntur, conſequens eſt neceſſarium, vt ad eumdem Præpoſitum ſpectent ipſæ manſiones, ad *tex.* in *l.* Olympico, & ibi gloſ. in verbo Legatum non eſt, & etiã *Bar. ff.* de ſeruit. vrb. præd. *l.* prædiis, §. balneas, *ff.* de legat. 3. cum aliis allegatis per *Anchar.* conſ. 291. ſub nu. 1. alioquin eſſet abſurdum, vt in ſimili perpendit idem *Anchar.* quod Præpoſito conceſſa fuiſſet principalis fabrica, & poſtea denegata eſſent acceſſoria, qualis videntur ædes,
3 de quibus agitur; Et ad idem quod ſub conceſſione domus veniant hortus, & alia ſimilia, ſi ad ea pateat aditus per domum, tradunt *Ioan. de Amic.* conſ. 1. n.
4 7. & 8. *Soc. iun.* conſ. 76. n. 7. & 159. nu. 8. li. 1. *Surd.* de communi atteſtans conſ. 207. nu. 4. li. 2. *Gabr.* conſ. 94. nu. 9. lib. 2. latè *Simon de Pratis*, de interp. vlt. vol. lib. 4. interpret. 1. Dubit. 7. nu. 29. & *Rota* apud *Caputaq.* dec. 342. num. 2. par. 3. Et in terminis de Stantiis ædificatis ſupra Eccleſiam quod pertineant ad eiuſdem Eccleſiæ Rectorem fuit dictum in Romana
5 Stantiarum 25. Iunij 1618. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & magis in puncto quod ædificium ſuper porticum conſtructum ſit illius, cuius eſt ipſa porticus,
6 reſpondit I. C. in *l.* quod conclaue, & præcipuè in vltimis verbis ibi, Nec conſequens eſt, vt alterius ſit, quam cuius eſt id, cui ſuperpoſita eſt *ff.* de damn. infect.

Plurimum etiam Dominos vrgebant verba erectionis, & dotationis Præpoſituræ, ibi, Quod verò reliquum erit in ipſis ſacellis nouis pro diuino cultu manutenendis, ſiue in reparationem & conſeruationem Scalarum & Porticus, ac totius continentis ædificij erogandum perpetuo concedimus, & aſſignamus; Si enim quod ſupereſt debet erogari per Præpoſitum in reparationem Scalarum, & Porticus, & totius continentis ædificij, in quo ſine dubio continentur hæ manſiones, ſignum eſt euidens, eaſdem 7
etiam manſiones, quemadmodum reliquum ædificium, debere ſpectare ad Præpoſitum, alias incongruum viſum fuit, quod Præpoſitus deberet erogare proprias pecunias in reparationem, & conſeruationem rerum alienarum.

Quibus etiam ex abundanti adnectebant ſententiam alias à Viſitatore Apoſtolico latam, ſuper differentiis tunc ortis inter eoſdem Cuſtodes, & Præpoſitum, ac Beneficiatos, in qua fuit pronũciatum, Cuſtodibus nullum ius competere ſuper ædibus controuerſis, & ædes per Sixtum V. ædificatas pertinere ad Præpoſitum; quæ ſententia tanquam ſine actis exhibita, licet omninò non officiat Cuſtodibus, negari tamen nõ poteſt, quin magnam inferat præſumptio- 8
nem pro eodem Præpoſito, *l.* Herennius, §. Cai. *ff.* de euict. *l.* ab ea parte in 2. reſponſo, *ff.* de probat. *Gabr.* concl. 5. de ſent. *Card. Seraph. deciſ.* 1421. nu. 9. Et eo maxime cum ſit antiqua, quo caſu etiamſi acta deſiderentur, probat, & pro ea præſumitur tam quoad iuſtitiam, quam quoad ſolemnitates *Curt.* ſen. in *l.* ad- 9
monendi num. 72. de Iur. iur. *Caſſad. deciſ.* 3. nu. 1. de probat. Rota diuerſ. *deciſ.* 1302. part. 3. & apud *Card. Mantic. deciſ.* 196. nu. 6.

Nec obſtare viſum fuit, quod Cuſtodes viſi ſunt probare, ab ipſis ædes prædictas conſtructas fuiſſe; quoniam hoc concludenter teſtes examinati non præſtiterunt, immo de mendacio conuincuntur, tum ex aliis teſtibus numero pluribus, ſcientia, & ætate magis informatis deponentib., excepta Capella Sanctiſſimi Saluatoris dirutis omnib. antiquis ædificiis, totam molem à Sixto V. conſtructam fuiſſe, tum ex aſſertione Pontificis ibi, Porticum quoque ante eas, nempe Scalas Sanctas, ſatis amplum, & ornatum exſtruximus; Si autem à Pontifice extructa fuit porticus, & illi impoſitæ ſunt hæ manſiones, ergo non fuerunt ædificatæ à Cuſtodibus; à Pontificis autem aſſertione, præſertim in facto proprio, & eius litteris diſſentire nefas eſt omnino cap. litteris de probat. *Bar.* in l. ambitio nu. 28. *ff.* de decret. ab ord. facien. *Lap.* alleg. 10
31. & Rota in Theatina Iuriſdictionis 4. Maij 1612. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.

Nec obſtat quod à bo. me: *Card. Iuſtiniano*, ad quem vt aiebant informantes pro Cuſtodibus, fuit directũ memoriale fel. rec: Clementis VIII. aſſignatus fuerit ſitus diſcoopertus pro Capellano Sanctiſſimi Saluatoris, & deinde illius Societatis ſumptibus prædictæ manſiones à Cuſtodib. fuerint abſolutæ, quia hoc nõ probatur; teſtis enim ſecundus qui melius cæteris rẽ narrat deponit de auditu, *Io hò inteſo, che detti Signori* 11
Guardiani hanno fabricato in dette ſtanze di detto Capellano, & ideo fidem nõ meretur l. teſtiũ C. de teſtib. cum aliis allegatis in Cremonen. Confidentiæ 1. Aprilis 1611. coram Sanctiſſimo D. noſtro, quæ eſt *dec.* 358. n. 5. par. 1. recent. Tertius etiam teſtis deponit de auditu. Quartus verò nihil penitus concludit, dum ait; *Il Cardinale Giuſtiniano ordinò continuaſſero il loro poſſeſſo, & habitatione delle ſtanze*; Sed ex hoc nõ infertur, manſiones fuiſſe impenſis Cuſtodũ extructas, Inſuper dicti teſtes habent affectionem, & intereſſe cũ Cuſtodibus, inter ſe contrarij videntur, & alias pa-

ſtimtur exceptiones, vt beoc illos ex:utiunt Infor-
mantes pro Præpoſito. Deniq; vt vnus ex Dominis
animaduertebat, valde inueriſimile eſt, quod Sixtus
12 V. qui gloriatur feciſſe ingentes impenſas in dict.
fabrica, & in publicis ædificiis ſemper magnificen-
tiſſimum ſe præbuit, reliquerit dictum ſitum diſcoo-
pertum, & parietem proſpectus imperfectum pro
vna vel duabus manſiunculis fabricandis ad vſum
Capellani SS. Saluatoris.

Minus etiam obſtat, quod ſitus vbi modo, & por-
ticus, & manſiones conſiſtunt, eſſet antiquitus in
13 dominio Cuſtodum Sanctiſſimi Saluatoris, & pro-
pterea ſuperueniens Sixti V. ædificium cedere de-
14 beat ſolo, & proinde dominio Cuſtodum ad l. 2. C.
de rei vend. quod procedit, & in Eccleſia in alterius
Eccleſiæ ſolo ædificata ſecundum *Bald.* conſ. 311.
num. 4 lib. 3 Quoniam id non probatur, & proba-
tum non ſuffragaretur, quippe ſolum illud, tanquam
15 loci pij, Pontifici omnino ſubiectum erat, & Prin-
ceps quoties in ſolo ſuæ iuriſdictioni obnoxio ædi-
16 ficat, & illud in alterius vſum deſtinat, cenſetur in
eumdem vſum tranſlatum nedum ædificium, ſed et-
17 iam ipſum ſolum, quod in hoc caſu, inuerſo iuris or-
dine, cedit ædificio vt in terminis tradit *Abb.* conſ.
61. num. 14. verſ Ex 2. & num 15. verſ. Nunc reſtat
lib. 2.

Sed quoniam Cuſtodes prædicti quatenus domi-
nium non haberent, prout non habere à Dominis
reſponſum fuit, obiiciebant, aliud ſibi ipſis ius com-
petere reſpectu habitationis, ſuper hoc iure DD.
mandarunt particularem inſtitui diſputationem.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Legati.

Veneris 13. May 1622.

ARGVMENTVM.

Dos ſoluta ab aliquo, an & quando ſoluto matrimo-
nio ad dotantem debeat reuerti. De interpreta-
tione Statuti Vrbis li. 1. cap. 130. & nonnulla alia
circa dicta Teſtium.

SVMMARIVM.

1 *Pro Legato datur via exequutiua.*
2 *Dos ſoluta à fratre ad fratrem dotantem ſoluto ma-
trimonio redire debet, ex diſpoſitione Iuris com-
munis, & Statuti Vrbis.*
3 *Dummodò probetur ſoluta à fratre ex propriis pecu-
niis.*
4. *Dos à fratre ſoluta non præſumitur de propriis ſolu-
ta pecuniis, quando ipſe eſt hæres Patris Debito-
ris, & 5.*
6 *Teſtis de auditu non probat.*
7 *Et præſertim quando à parte originatur.*
8. *Teſtis per rationem deponens iudicandi modo non
probat.*
9. *Ratio in Teſte debet eſſe concludens, & ſi non conclu-
dens deducitur perinde eſt, ac ſi ſine ratione depo-
neret, num. 10.*
11 *Hæres qui Inuentarium non confecit, grauatur ma-
iori, & arctiori onere probandi.*
12 *Frater, vt præſumatur non dotaſſe de propriis bonis
(ſicut ipſe probare tenetur ad effectum reuerſionis
ad ipſum) ſufficit offuſcare probationes illius à poſ-
ſibili.*
13 Vinc. de Franchis *deciſ. 196. declaratur.*
14 *Dos à fratre ſorori præſtita de proprio, præſumitur
donata, non verè animo repetendi ſoluta.*
15 *Dos reuertitur ad fratrem dotantem iuxta formam ſta-
tuti Vrbis, quando ceſſat pactum in contrarium,
dum Mulier dotata decedit ab inteſtato, ſecus ſi
condito teſtamento, & ſic interpretationem admit-
tit per Rotam d. Stat. Vrbis.*

Deciſio XXXII.

OMiſſis prætenſis nullitatibus Domini dixerunt,
mandatum relaxatum ad fauorem RR. PP. S.
Laurentij extra Muros in executionem duarum con-
formium ex diſpoſitione Statuti Vrbis c. 178. lib. 2.
rem iud cæteram facientium, fuiſſe iuſtum, quia lega-
tum ſcutorum 600. per q. Orinthiam dictis Patribus
relictum non controuertebatur, de eo enim apertiſ-
tiſſime conſtat tam ex teſtamenti, quam codicillo-
rum lectura, & ex dictis duabus conformibus pro il-
lius conſecutione ab iiſdem Patribus obtentis, in
quarum executionem dubium non eſt, mandatum
prædictum contra bona hæreditaria ipſius Orinthiæ
relaxari potuiſſe iuxta tex. in l. fin. §. ſed etſi legatarij 1
C. de iur. delib. & in l. vniuerſæ §. quod ſi deducto
C. de legat.

Nec viſum fuit obſtare, quod prætendatur, in hæ-
reditate Orinthiæ nulla alia bona, quam dotalia
fuiſſe reperta, illaque hæreditaria ipſius dici non
poſſe, ſed dotem ipſam totam, & integram vti ſolu-
tam ex propriis dicti D. Horatij ſui fratris pecuniis, 3
non autem ex bonis paternis ad eumdem D. Hora-
tium dotantem reuerti debuiſſe non ſolum ex Statu-
to Vrbis cap 130 lib. 1. ſed etiam attenta Iuris diſpo-
ſitione iuxta deciſionem *Vinc. de Franch.* 196. quam
ſequitur, & commendat *Menoch.* de præſumpt. lib.
3. præſumpt. 10. ſub nu. 24. quia non fuit ſufficien-
ter probatum, quod dos fuerit per ipſum D. Hora-
tium ſoluta ex propriis pecuniis, prout omnino ple-
ne, & concludenter probari debuiſſet, vt in termi-
nis Statuti prædicti fuit reſolutum in Romana de
Ruſeonibus 17. Martij 1600. coram Illuſtriſſimo
D. meo *Card. Sacrato* & in Romana dotis 7.
Februarij 1601. coram bo: me: *Card. Pamphi-
lio.*

Neque obſtat, quod in dubio dos ſoluta præſu- 4
matur ex bonis propriis dotantis vt per *Rip.* in l. 1.
num. 44. *ff.* ſol. matr. quia hic vrget in contrarium
alia præſumptio, quod nempe cum D. Horatius vti
frater non teneretur dotare ex propria perſona di-
ctam Orinthiam eius ſororem, cenſetur dotaſſe vti
hæres patris, & de bonis paternis, non autem pro-
priis, vt tradit *Ruin.* conſ. 200. ſub num. 4. lib. 1. & 5
conſ. 65. ſub numer. 6. verſ. Sed vbi etiam lib. 3. & in
terminis dicti Statuti reſpondit Rota in dict. Ro-
mana dotis coram *Card. Pamphilio.*

Neque etiam obſtant teſtes deponentes, Hora-
tium dotaſſe de bonis propriis, vt in eius ſummario
nu. 5. quia primus, & tertius deponunt de auditu, & 6
ideo non probant cap. licet ex quadam, & ibi *Ho-
ſtien. Butr. Imol. Abb.* & alij extra de teſtib. Præſertim,
quia dicunt, audiuiſſe ab ipſomet D. Horatio, & ab 7
aliis non ſpecificatis illorum nominibus *Aret.* conſ.
73. num. 11. *Crauett.* conſ. 41. n. 2. & 3 *Surd.* conſ. 115.
num. 96. *Menoch.* de Arbitr. ca. 475. num. 14. Se-
cundus vero potius iudicat, quam teſtificetur, inquit 8
enim; *Biſognache il Signor Oratio habbi data ad*

Orintia

Orintia la dote del ſuo perche guadagnaua in negotij di Cancellaria; Et ſic fidem non facit *Bart.* in l. qui teſtamento, §.fin.*ff.* de teſtam *Innoc.*& alij in cap. cum cauſam de teſt.*Crauett.*conſ. 41. num. 4. *Rota deciſ.* 586.num.6.par.1. recent.

Nec quidquam facit, quod teſtes prædicti deponant etiam, bona paterna ad ſummum non aſcendiſſe ad valorem ſcutorum 1200.& patrem reliquiſſe quatuor filios,vt in d. ſummario num. 3. & 4 & conſequenter ex hoc ſatis aperte inferri videatur, quod de bonis paternis non potuerit aſſignari Orinthiæ dos ſcutorum duorum millium ; prout aſſignata fuit vt in eodem ſummario num.1.Nam teſtes ipſi non videntur huiuſmodi negatiuam ſufficienter probare; quamuis enim dicant , quod ſi pater dicti D.Horatij plus reliquiſſet , id ſcirent , non tamen reddunt ſufficientem ſcientiæ cauſam; dicunt enim ſolummodo, quod id ſcirent,quia conuerſabantur in
9 illius domo,quæ ratio non eſt concludens,ac neceſſaria, prout requiritur;fieri enim poteſt,quod ille alia bona tam mobilia, quam ſtabilia , vel nomina debitorum, aut annuos redditus haberet, de quibus teſtes prædicti ex eo ſolum, quod in domo conuerſati fuerint,ſcientiam habere non potuerint,& conſequenter non probant,Paria enim ſunt rationem aliquam non reddere,& reddere,ſed minus bonam,
10 ac ſufficientem iuxta tex.& ibi not. per *Bald.* num. 1. in fin. *Alber.* poſt num 1.verſ. Et debet eſſe ratio *Caſtren.* ſub num.6. & alios in l.ſolum , C. de teſt. *Bald.* in c. cum cauſam nom. 15. & ibi etiam *Abb.* ſub nu 6.de teſt.cum aliis congeſtis per *Farinac.* de teſt.q.70. num.10.

Præſertim quia cum D. Horatius inuentarium a-
11 liquod bonorum paternorum non confecerit , arctioris grauatur probationis onere vt in ſimili fuit dictum in Bononien.de Poetis 4. Martij 1615. coram R.P.D. meo *Vbaldo*.

Sed dato etiam, quod negatiua huiuſmodi fuiſſet concludentiſſime probata , adhuc tamen dixerunt Domini, ex hoc neceſſario non inferri, quod D.Horatius dictam Orinthiam eius ſororem dotauerit de bonis propriis, cum illam dotare potuerit de bonis
12 maternis, vel de bonis ipſiuſmet Orinthiæ aliunde quæſitis, quod ſufficit ad effectum , vt probatio per eum allata non ſit omnino clara, ac neceſſario concludens, prout requiritur iuxta deducta in ſupra allegata Romana de Riſcontibus coram Illuſtriſſimo D. *Card.Sacrato*,& in Romana dotia coram bo:me: *Card.Pamphilio*.

Et ex his etiam patet,tradita per *Vinc.de Franch.*
13 d.*deciſ.*196. ad caſum præſentem applicari non poſſe; quia ibi aperte conſtabat, dotem pro certa ſaltem portione datam fuiſſe de bonis propriis ipſius fratris dotantis.

Prætetea aliquibus ex Dominis viſum fuit, quod cum D.Horatius non teneretur de proprio d.Orinthiam dotare, & nullo modo fuerit ſtipulatus, prætenſam dotem ſibi reſtitui, præſumitur illam dediſſe animo donandi, vt in terminis fratris dotantis tra-
14 dit *Bald.* in l. fin. num.18.C.de dot.promiſſ. & *Socin.* ſen.conſ.291. num.11. verſ. ad tertiam rationem,& num.11.lib.2. & late proſequitur *Honded.* conſ.91. num.80. 81. 82. & ſeqq. vol. 1. Nec dicti Statuti beneficio vti voluiſſe videtur,cum ita ſtipulatus non fuerit,prout expreſſe Statutum ipſum ſtipulari mandat ibi, Et ſic ſtipulari debeat.

Denique cum ſtatutum prædictum vtatur verbo, reuertatur ad fratres dotantes , quod eſt commune

ceſſante præſertim pacto , & expreſſa ſtipulatione, 15
locum habere non poteſt quando mulier dotata deceſſit cum teſtamento, in quo de eius dote depoſuit ad fauorem alterius, ſed tantum quando illa deceſſit ab inteſtato, vel dotem ipſam fratri in teſtamento reliquit vt in terminis ſimilis Statuti eodem verbo, Reuertatur , vt in terminis tradit *Caſtren.* in l. ſi cum dotem num 11. *ff.* ſol.matr. *Oſaſch. deciſ.* 10. numer. 5. & ſeqq.late *Honded.* conſ.16. nu. 14. & pluribus ſeqq. li 2. & *Rot.*in Aſculana dotis 18.Aprilis 1616. coram Reuerendiſſimo D.meo Decano,quæ eſt *deciſ.* 710.ſub nu 4.par.1.recent.

Et ita deciſum Horatio tantum informante,&c.

Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus.
Mercurij 18. *Maij* 1622.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam in iudicatum tranſactam non datur, vbi de læſione non docetur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum.*
2 *Sententia per non interpoſitam appellationem intra decem dies tranſit in iudicatum.*
3 *Reſtitutio in integrum non datur aduerſus ſententiam in iudicatum tranſactam, niſi probata læſione plene, & num.4.*

Deciſio XXXIII.

CVm ſententia Rotalis,de cuius validitate conſtabat ex reuolutione actorum iuxta tradita per *Caputaq. deciſ.* 260 part. 2. & *Rot. deciſ.* 172. num. 1
1.par.2.in recentior.feciſſet tranſitum in iudicatum, ex quo cauſa appellationis infra decendium poſt datos Apoſtolos reuerentiales in forma commiſſa non fuerat *Caſſad. deciſ.* 4. in princ. de appell. *Cæſ. de* 2
*Graſſ. deciſ.*3. num.1. de reb. Eccleſ.non alien. *Caputaq. deciſ.*31.& 32.par.1. Dubitaui. An conſtaret de cauſis reſtitutionis in integrum: Et Domini negatiue reſponderunt ; quia Hieronymus de dictæ ſententiæ iniuſtitia & conſequenter de læſione aliqua nullo modo docuit,prout plene & concluden- 3
ter docere debuiſſet, cum ſine illa nonquam ſit reſtitutioni locus cap. 1. & ibi *Abb.* numer.2. de reſt. in integr. *Caſtr.* in l.fin. ſub num.5. *ff.* In quib.cauſ. in integr. reſtit. *Salycet.* in l.1. num.16. & ſeqq. C. ſi aduerſ. rem iud. *Rot. deciſ.* 1. de reſtit.in integr.in nou. *Bellam deciſ.* 38. verſ. quoad quartum &c. *Bonint.deciſ.*85. num.8.9. & ſeqq. *Rota deciſ.*132. num. 1. & *deciſ.* 427.num.1.par.1.& *deciſ.*329.& 731. nu. 1.p.2.in recent.

Quinimo ex deductis in vltima deciſione ſub die 4.Iunij 1621.coram R.P.D.meo *Remboldo*,cuius fundamenta Dominis placuerunt, & contra quæ nihil pro parte dicti Hieronymi obiiciebantur,viſum fuit, ſententiam prædictam eſſe iuſtiſſimam, & læſionem omnem remanere penitus excluſam, & conſequenter multo minus eſſe poſſe alicui prætenſæ reſtitutioni locum *Rot.* d. *deciſ.*132.no.1.par.1.recentior.

Et ita deciſum Laurentio tantum informante, 4
&c.

Camerinca. Bonorum.
Veneris 20. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Declaratione facta ab aliquo ſi quis vti intendit, opus eſt, vt eam, prout iacet, cum omnibus ſuis qualitatibus acceptet. Hæreditatis aditio cum non præſumatur, ideò per allegantem eſt probando. Filius cùm poſſit habere bona ſeparata à bonis paternis, ideò pro debitis Patris contra eius bona non eſt ſimpliciter relaxandum mandatum.

SVMMARIVM.

1 *Declaratio defuncti ſine dubio praiudicat haredi, nec illam impugnare poteſt.*
2 *Hareditatis aditio non praſumitur, ſed per allegantem probari debet.*
3 *Praſumptio l. Quintus, ff. de donat. inter vir & vxo. quando non ſuffragetur.*
4 *Bona praſumuntur eius, cuius nomine fuerunt empta, licet pretium illius poſſit ad alium ſpectare.*
5 *In Confeſſione aliqua quando quis ſe fundat, eam prout iacet, cum omnibus ſuis qualitatibus acceptare tenetur.*
6 *Filij poſſunt habere bona ſeparata, ac diſtincta à bonis paternis.*
7 *Mandatum pro debitis Patris non poteſt dirigi contra bona propria filij.*
8 *Mandatum exequutiuum nullo modo poteſt relaxari, niſi prius facta liquidatione.*
9 *Exequutiuè contra haredes quoad aliqua bona, vt poſſit procedi, quid ſit probandum.*

Deciſio XXXIV.

PRo parte D. Blanchæ, quæ ſolum informabat, 1 præſupponebatur, q. Vincentium Othonum, & fratres, de anno 1566. impoſuiſſe duos annuos cenſus, illoſque ſic impoſitos vendidiſſe q. Alexandro Cardello pro pretio ſcutorum 3000. & poſteà dictum Alexandrum de anno 1592. cenſus prædictos vnà cum omnibus iuribus ſibi competentibus ceſſiſſe ipſi D. Blanchæ & nullos hæredes, nullaque bona hæreditaria dictique Vincentij reperiri, ſed adeſſe tantùm nonnulla bona empta per Volumniam eiuſdem Vincentij vxorem nomine proprio, quæ poſteà in eius vltimo, cum quo deceſſit, teſtamento pro ſuę conſcientiæ exoneratione declarauit, pretium eorumdem bonorum venditoribus ſolutum fuiſſe redactum ex propriis introitibus dicti Vincentij, eiuſque filiorum, ipſamque ſuper bonis prædictis habere tantummodo nedum nomen, ideò que iura quęcumque ſibi deſuper quomodolibet competentia eiſdem filiis ceſſit, ac renunciauit; & propterea dicebatur, mandatum executiuum pro fructibus dictorum cenſuum contra bona prędicta, vt ſuprà per Volumniam empta ad ipſius D. Blanchæ fauorem relaxari debere. Verum propoſito dubio, an mandatum prædictum eſſet relaxandum, Domini præſuppoſitis etiam pro veris omnibus ſuprà narratis, quamuis dicti tantùm teſtamenti particula in ſummario data fuerit, negatiuè reſponderunt.

Nam quamuis, ſi conſtaret, Octauium, & alios de Octonibus, contra quos petitur executio, eſſe d. q.
Volumniæ hæredes, declaratio prædicta per eam vt
ſupra facta illis abſque dubio præiudicaret, ipſique
illam impugnare non poſſent l. cum à matre C. de rei
Vendic *Paris* conſil. 11. nu. 39. libr. 3. *Rota deciſ.* 387. 1
num. 4. par. 1. recentior. id tamen pro parte dictæ D.
Blanchæ non fuit hucvſque vllo modo probatum;
prout abſque dubio concludenter probare debuiſſet
non ſolùm oſtendendo, hæreditatem fuiſſe illis ab
inteſtato, vel ex teſtamento delatam, ſed fuiſſe etiam
per eoſdem aditam, cùm aditio ipſa non præſumatur,
ſed per allegantem probari debeat l. 2. & 3. de interrog
act. *Bart.* in l. is poteſt. num. 14. & ſeqq. ff. de acq. 2
hæredit. *Bald.* conſil. 273. numer 8. vol. 1. *Dec.* conſil.
445. nu. 52. & 53. *Card. Mantic.* de coniect. vlt. vol.
lib. 12. tit. 9. num. 4. & 5. & tit. 10. num. 2. 3. & ſeq. &
dixit Rota in Tiburtina Caſtrorum de Melchioris
die 5. Maij præteriti coram R. P. D. meo *Buratto*.

Neque viſum fuit, dictę D. Blanchę ſuffragari poſ-
ſe præſumptionem l. Quintus ff. de donat. int. vir. & 3
vxor. Tum quia non conſtat, quod emptio per d. Vo-
lumniam facta fuerit conſtante matrimonio; tum
etiam quia dato, quod præſumptio ipſa in hoc caſu
locum haberet, non tamen ſequeretur, bona de qui-
bus agitur eſſe dicti q. Vincentij hæreditaria, ita vt
contra illa vti talia, poſſit pro dictis fructibus relaxa-
ri mandatum executiuum, ſed adhuc fuiſſent ipſius
Volumniæ, à qua nomine proprio empta dicuntur, 4
& pretium tantummodò ad dicti q. Vincentij hæ-
reditatem ſpectaret, vt tradit *Bart.* in l. vxor marito
num. 3. C. de donat. int. vir. & vxor. & plures alij con-
geſti per *Gabr.* tit. de præſumpt. concl. 15. num. 14. &
per *Menoch.* de præſumpt. lib. 3. præſump. 51. numer.
42. quos ſequuta eſt *Rota deciſ.* 607. numer. 2. par. 1.
recent.

Præterea animaduerterunt etiam Domini, quod
Volumnia in dicto eius teſtamento declarauit, ac faſ-
ſa fuit, pretium ſupradictum non fuiſſe tantummo-
dò redactum ex redditibus dicti q. Vincentij, ſed etiã
ſuorum filiorum, quibus propterea ceſſit, vt ſuperiùs
dictum, iura omnia ſibi quomodolibet competen- 5
tia; Vnde præſuppoſita etiam huiuſmodi confeſſione
pro veriſſima, quam certum eſt, per D. Blancham,
quæ in ea ſe fundat, eſſe prout iacet, cum omnibus
ſuis qualitatibus acceptandam *Cyn.* in l. 1. qu. 3. de
confeſſ. *Bart.* in l. Aurelius §. idem quæſiit, ff. de lib.
leg. cum aliis per *Surd.* conſil. 258. num. 4. & per *Rot.*
deciſ. 167. num. 17. par. 1. recentior. apparet, bona, de
quibus agitur, in omnem euentum ad dicti Vincen- 6
tij hæreditatem in totum nullo modo ſpectare, ſed
pro rata ſaltem pretij ex ipſorum filiorum redditi-
bus, qui bona ſeparata, ac diſtincta à paternis habere
potuerunt, redacta, eſſe eorumdem propria; Super
qua rata certum eſt, mandatum aliquod pro fructi-
bus prædictis per Vincentium debitis, cuius ipſi non 7
ſunt hæredes, relaxari, aut exequi non poſſe, quinim-
mò, cùm ſit adhuc omninò incertum pro qua rata
illa ſpectare poſſint ad hæreditatem dicti Vincentij,
ipſum prætenſum mandatum executiuum ſuper illis
non videtur vllo modo relaxandum non facta prius
legitima liquidatione ſuper eorumdem qualitate 8
iuxta tradita per *Surd.* conſil. 186. num. 24. & *Rot. de-*
ciſ. 365. num. 7. par. 1. in recentior.

Denique cùm nullibi conſtet, dictum Octauium,
& alios de Othonibus bona prædicta poſſidere vti
dicti q. Vincentij hæredes, non poteſt contra illos
executiuè procedi, etiam ſi admittatur eos à dicta 9
Volumnia vel eius filiis, & hæredibus cauſam habe-
re, vt fuit dictum in Maceraten. Saluiani 23. Ianuarij
1612.

1621. coram R.P.D. meo *Buratto*: & alibi ſæpe.

Et ita deciſum ipſa D. Blancea rantùm informante, &c.

Fanen. Tutelæ.

Lunæ 23. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Mulier licèt à iure arceatur à munere tutelæ, & hoc maximè ſi etiam ſit minor, nihilominus quando à Papa ſuper hoc fuerit diſpenſata, cùm prędicta obſtacula ſint introducta à iure poſitiuo, ſine dubio tali officio poterit fungi. Subreptio quando ceſſet.

SVMMARIVM.

1 *Mulier eſt incapax tutelæ etiamſi data ſit in teſtamento.*
2 *Minor 25. annorum non poteſt eſſe Tutor.*
3 *De Papæ poteſtate in remouendis obſtaculis de iure poſitiuo introductis non eſt dubitandum.*
4 *Pupillo non eſt dandus alius Tutor, quàm ille, qui à Patre fuit aſſignatus.*
5 *Tutor non eſt dandus contra Parentis arbitrium.*
6 *Mulier licèt ſit incapax tutelæ, tamen ex voluntate Teſtatoris poteſt eam exercere.*
7 *Exequutor ſtante clauſula, arbitrio tuo, poteſt ſe extraiudicialiter informare.*
8 *Gratiam impugnans, ipſe concludenter probare tenetur defectus obiectos.*
9 *Mater Pupilli tranſeundo ad ſecunda vota, efficitur incapax tutelæ.*
10 *Pater dicitur excluſiſſe Matrem à tutela filiorum, alium Tutorem nominande.*
11 *Subreptio non intrat, quando id, quod fuit tacitum, non retraxiſſet, nec difficiliorem reddidiſſet Principem ex conceſſione gratiæ.*
12 *Subreptio non inducitur ex taciturnitate eorum, quæ ſi Principi fuiſſent narrata, facilius gratiam conceſſiſſet.*
13 *Tutoris integritàs, & tuta fides benè poteſt argui, ſi Teſtator liberauerit eum à redditione rationum.*
14 *Parentes pro filiis ſemper præſumuntur capere optimum conſilium.*
15 *Liberatio à redditione rationum arguit magnam confidentiam.*
16 *Teſtatoris voluntatem ſi quis adimpleuerit, non poteſt dici, quod delictum aliquod adimpleuerit.*
17 *Mulier tutrix eſſe nequit, ſi immineant lites, & quando id ceſſet.*

Deciſio XXXV.

FRanciſcus demandauerat Beatrici ſecundæ vxori tutelam, & bonorum adminiſtrationem Hieronymi infantuli illius ex filio prædefuncto primi matrimonij nepotis; Et quoniam Beatrici nedum ob-
1 ſtabat ſexus, qui illam ab hoc munere tutelæ arcebat
l. fin. & ibi gloſ. in verb. Dari, vbi etiam ſi data ſit in teſtamento, *ff.* de tute l. l. 1. C. quand. mul. tut. offic. Sed etiam defectus ætatis, non enim excedebat xxij. an-
2 num, cùm tamen tutela xxv. annorum ætatem exigat
completam, l. fin. *C.* de legit. tut. Ideò fuit per duo Breuia à Summo Pontifice diſpenſatio obtenta ſuper vtroque impedimento, & hodie propoſito dubio, An dicta Breuia ſuffragentur Beatrici, vnanimi Dominorum voto reſponſum fuit affirmatiuè.

Et moti ſunt; quia non ſolùm voluntas, ſed & anxium deſiderium Franciſci ab integritate, & fide Beatricis excitatum, quod illa fungeretur prædicta tutela, manifeſtiſſimè apparebat ex teſtamento eiuſdem Franciſci; de poteſtate autem Pontificis in re- 3
mouendis illis obſtaculis ſexus, & ætatis à lege merè poſitiua obiectis, non erat quod dubitaretur ad l. prædictam. *C.* de his, qui ven. ætat. impetr. & notant *Mandoſ.* de ſignat. *Grat.* tit. de diſpenſat. ſup. defect. ætat. & in tract. de ætat. minor. quæſt. 18. num. 1. & ſeqq. *Bero.* conſ. 49. num. 18. li. 1. honeſtiſſimàque viſa fuit, immò quodammodò debita hæc diſpenſatio, quoniam Hieronymo non alius erat dandus tutor, &
adminiſtrator, quàm ipſa Beatrix, quæ ab Auo fuerat 4
aſſignata, *l.* ſcire oportet, §. ſed ſi quis *ff.* de tut. & Curat. l. 1. C. Si tut. contr. matr. vol. vbi non poteſt dari tutor contra parentis arbitrium, & egregiè tradit
Surd. conſil. 428. num. 6. & ſeqq. Et quamuis vti fœ- 5
mina eſſet incapax tutelæ, adminiſtrationē tamen ex voluntate Aui teſtatoris potuit vtiq; exercere, *l.* qui
aliena negotia, §. quanquam mater, *ff.* de negot. geſt. 6
& ibi *D.D.* præſertim *Caſtr.* & proſequitur *Surd.* d. conſ. 428. n. 15. 16. & ſeqq.

Et eo magis viſa ſunt dicta Breuia ſuffragari, quia ibi narrata ſufficienter fuerunt iuſtificata; & pro illorum veritate Gubernator, ad quem Breuia dirigebantur ob clauſulam, Arbitrio ſuo, potuit etiam ſe
extraiudicialiter informare. *Rota* deciſ. 406. num. 1. 7
ad fin. dec. 334. num. 2. & deciſ. 652. num. 3. par. 2. recent. & etiam in hac cauſa fuit dictum ſub die 21. Februar. præteriti coram me.

Et in omnem euentum Eliſabethę diſpenſationem impugnanti incumberet onus concludenter pro-
bandi defectum gratiæ diſpenſationis, *Felin.* in c. in 8
præſentia, num. 18. poſt prin. verſ. Et communiter, de probat. *Alex.* conſil. 149. num. 16. li. 5. cum aliis quos refert & ſequitur *Mandoſ.* de ætat. minor. quæſt. 28. in fin.

Nec obſtat quod Papę non fuerit narrata exiſtentia matris eiuſdem Hieronymi, quia cum illo tem-
pore ad ſecundas conuolaſſet nuptias, & ſic eſſet in- 9
capax huius tutelæ, *l.* lex quæ tutores, §. lex ſecunda, C, de adminiſtr. tut. & illam Franciſcus excluſiſſet, ex
quo tantùm Beatricem deſignauerat tutricem, vt in 10
terminis Matris arguit, *Surd.* plenè in d. conſ. 418. nu. 6. & ſeqq. veriſimiliter hoc non retraxiſſet Pontificem ab hac diſpenſatione, nec difficiliorem reddidiſſet, & ideò non obſtat huiuſmodi ſubreptio, c. du-
dum, de præben. in 6. vbi Franch. num. 11. Canoniſtæ 11
omnes in cap. poſtulaſti, de reſcript. *Lap.* alleg. 89. n. 2. *Menoch.* de arbitr. iud. caſ. 201. nom. 27. & ſeqq. *Caſſad.* dec. 12. num. 14. de præben. *Rota* in Valliſoletana Pręeminentiarum 24. Ianuatij 1604. coram bon. mem. *Card. Pamphilio*, & idem reſpondebatur ad exiſtentiam Aui, & Auiæ maternę, de quibus omnibus poſteà eitam in 2. Breui facta fuit mentio.

Nec obſtat alia ſubreptio, quod nempe Pontifici non fuerit ſignificatum, Beatricem fuiſſe liberatam à
confectione inuentarij, & pluribus legatis honora- 12
tam à Franciſco Auo Hieronymi. Quoniam hæc omnia potiùs faciliorem reddidiſſent Pontificem ad diſpenſandum, & Franciſci voluntati obſequendum; non enim Pontifici exhiberi poterat fidelius teſtimonium, ac honorabilius integritatis, & fidei Beatri-
cis, quam hæc liberatio à reddenda ratione, cùm ſem- 13
per Parentes præſumantur capere bona conſilia pro filiis, & huiuſmodi liberationes præcipuam indicent confidentiam.

Minus etiam obſtat dictis Breuibus, quod ante illorum expeditionem Beatrix ſe intruſerit in hanc adminiſtrationem. Quoniam dum ipſa mortuo Franciſco illius voluntati obtemperans ſuſcepit adminiſtrationem Hieronymi, non poteſt dici deliquiſſe, nec minus intruſa ad *Surd.* conſ. 218. nu. 17. & ſeqq.
14 & fuit conſideratum in deciſione in hac eadem cauſa ſub die 6. Februarij præteriti coram me.

Neque obſtare dixerunt Domini imminentiam litium ob fideicommiſſa maiorum, & quod propterea Beatrix tutrix eſſe non potuerit Hieronymi ad auth. minoris debitor, C. qui tut. dar. non poſſ. Quoniam
15 nondum ſunt exortæ controuerſiæ, & in omnem ea-
16 ſum hæc exceptio non ſibi locum vendicat contra tutorem datum in teſtamento, cuius fides videtur approbata ab ipſo teſtatore non verſimiliter ignorante hanc litium occaſionem, *Bart.* in d. auth minoris debitor, nu. 12 & ib. *Salyc.* num. 10. plenè *Guttie-*
17 *rez.* de tutel. par. 1. cap. 16. num. 1.

Cætera iiſdem reſponſionibus tolluntur, & bene ab Informantibus pro Beatrice fuerunt euulſa &c.

Piſcien. Capellæ.
Mercurij 25. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium Iuris patronatus laicorum ex quibus libertatem acquiſiuiſſe dicatur contra Patronos Teſtes ſuper fama deponere quomodo debent, vt ſufficienter probent.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium de quo conſtat antiquitus in ſtatu libertatis fuiſſe conſtitutum, vt deinde mutet ipſummet ſtatum, requiritur quadragenaria, bona fides, poteſtas, ac voluntas,*

2 *Collatio beneficij, in qua legitur verbum (inſtituimus) probat eſſe beneficium de iure patronatus.*

3 *Tamen in probatione debent Teſtes deponere per verbum fuit, & eſt, aliàs eam non probant.*

4 *Sufficit tamen, quod fama ſit articulata per verba fuit & eſt, nam ſi Teſtes deponant vera fuiſſe in articulis contenta probant.*

5 *Citatio ad videndum iurari Teſtes debet eſſe perſonalis, nec ſufficit, ſi ſit facta domi dimiſſa copia.*

6 *Fallit concurrente ſcientia partis dantis interrogatoria, per quem tollitur hac obiectio.*

7 *Teſtes non euacuantes omnia interrogatoria adhuc probant.*

8 *Fama remanet probata, quamuis Teſtes interrogati deponant ſe ignorare quid ſit fama dummodò facti, qua ſunt deponant.*

9 *Enunciatiua in antiquis habent vim famæ.*

10 *Ius patronatus in antiquis probatur ex famâ & enunciatiuis.*

Deciſio XXXVI.

PErmanſerunt Domini in deciſis ſub die 10. Ianuarij præteriti coram R. P. D. meo *Veroſpio* ex deductis in deciſione. Quibus non obſtare dixerunt quod vbi conſtat de anteriori ſtatu libertatis, quadragenaria non eſt ſufficiens ad illum mutandum, niſi concurrat etiam bona fides, poteſtas, ac voluntas
1 vt per *Rot.* deciſ. 163. num. 3. & 4 & deciſ. 308. num. 3. & ſeqq par. 1. recent. Quia de huiuſmodi prætenſo ſtatu libertatis nullibi conſtat; duæ namque Ordinariorum prouiſiones ad hunc effectum pro parte Horatij datæ in ſum. numer. 1. non ſolùm nihil concludunt, ſed immò potiùs probant oppoſitum; In prima enim de anno 1450. apertè legitur, Epiſcopum Lucanum precibus, & interuentu Patronorum inſtituiſſe, ac confirmaſſe quemdam Franciſcum in Capellanum; In ſecunda vero de anno 1462. quamuis nulla de patronis fiat mentio, nihilominus ipſam quoq; factam fuiſſe apparet per verbum, inſtituimus, quod propriè conuenit prouiſioni factæ ad patronorum 2
præſentationem, c. vnico de Inſtit. in 6. *Abb.* in cap. ex frequentibus num. 7. circa med. & in cap. authoritate num. 7. in princ. eodem tit. de Inſtit. *Garc.* de Benefic. p. 4. cap. 1. n. 4. & fuit etiam dictum in Comen. Parochialis de Breuia 25. Iunij 1621. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Neque etiam viſa fuerunt obſtare ea, quæ contra teſtes de fama deponentes obiiciebantur; Non enim obſtat, quod illi non videantur concludentes in dicto deponere per verbum, fuit, & eſt, prout talis requiritur depoſitio ad hoc vt teſtes probent famam *Rota* apud *Card. Seraph.* deciſ. 469. numer. 2. & par. 2. recentior. deciſ. 325. nu. 5. Quia contrarium depræhenditur ex lectura articuli, in quo fama fuit optimè 3
articulata per verba, fuit & eſt, & hunc articulum primus, & ſecundus teſtis verum eſſe dicunt, quod ſufficit perinde, acſi per extenſum ſingula in articulo expreſſa depoſuiſſent teſtes *Bart.* in l. Labeo nu. 7.
ff. de ſupell. legat. *Bald.* conſ. 10. nu. 6. li. 5. *Pariſ.* conſ. 4
88. num. 8. & 9. li. 3. *Socin. iun.* conſ. 73. numer. 13. li. 2. Viu comm. opin. 962. num. 2. & fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli 1. Februarij 1612. coram S. D. N. & in Illerden. Decimarum 6. Aprilis 1620. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alibi ſæpiùs.

Minus obſtat, quod citatio ad viden. illos iurare non fuerit perſonaliter executa, ſed domi dimiſſa copia, & quod illi non fuerint examinati ſuper omnibus interrogatoriis; quia vltra quod poſt litem conteſtatam non videbatur fuiſſe neceſſaria citatio perſonalis, fuit reſponſum, defectum omnẽ, ſi quis adeſſe videri forſan poſſet, fuiſſe ſublatum ex indubitata partis notitia, quæ dedit interrogatoria *Rot.* deciſ.
422. nume. 5. parte prima diuerſ. *Cardin. Seraphin.* de- 6
ciſ. 1094. numero 4. & fuit etiam latè deductum in Antien. Parochialis de Brues 16. Martij 1615. coram eodem R. P. D. meo *Vbaldo.*

Quod autem teſtes ipſi nõ depoſuerint ſuper omnibus interrogatoriis non probatur eueniſſe culpa Orlandi, vel ipſorum teſtium reſpondere recuſantium, ſed euenire potuit de partium conſenſu, prout 7
ſæpè fieri conſ. euit; Ideò huiuſmodi omiſſio non vitiat vt per *Card. n Seraphin* deciſ. 781. num 3.

Denique non obſtat, quod idem teſtes dicant, ſe ignorare quid ſit fama; quia ſufficit quod teſtes deponant de fama per verba facti, etiam ſi de ea neſciant deponere per verba iuris, & ex illorum depoſitione deprehendatur tale factum, vnde reſultat fama iuxta doctrinam *Bart.* in l. 1. nu. 13. & 14. quem D. D. communiter ſequuntur vt ibi atteſtatur *Purpurat.* nu. 81. *ff* ſi cert. pet. cum aliis congeſtis per *Farinac.* in prax. crimin. tit. 1. q. 47. num. 225. & ſeqq. & fuit dictum in Conchen. Capellaniæ 17. Martij 1608. coram Reuerendiſſimo Attrebaten.

Præterea viſum etiam fuit famam ſufficienter probari ex duabus enunciatiuis antiquiſſimis, prima videlicet Ordinarij Lucen. facta in ſupradicta inſtitutione anni 1450. ſecunda verò Papæ Alexandri VI. 9
emanata de anno 1498. in mandato de prouidendo

ad

ad fauorem Laurentij de fortibus, vbi Capellania, de qua agitur, enunciatur de Iurepatronatus laïcorum; ac etiam ex duabus aliis enunciatiuis valde antiquis emanatis de anno 1518. Prima videlicet in mandato de prouidendo Papæ Leonis X. ad fauorem cuiuſdam Balthaſarij vti præſentati à patronis, ſecunda verò ro edicto publicato per Vicarium Lucen. Epiſcopi, in quo enunciatur præſentatus idem Balthaſar à protectore d. Capellaniæ patroni, quæ enunciatiuæ abſque dubio habent vim famæ *Caſſad.* dec. 1. & 2. de prob. Caputaq dec. 341. num. 2. & dec. 347. num. 5. p. 3. *Rot.* dec. 587. nu. 2. p. 4. diuerſ. & fuit aliàs etiam ſæpiſſimè deciſum; Et iunctis pluribus aliis adminiculis, de quibus in dicta deciſione R. P. D. mei *Veroſpij*, ipſum Iuſpatronatus ſufficienter probant, vt tenuit in *Rota* in deciſ. 360. & deciſ. 753. per tot. p. 2. recent. in quibus plures aliæ deciſiones allegantur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Burgen. Beneficij, ſiue Portioni.
Mercurij 25. Maij 1622.

ARGVMENTVM.

Vnio Eccleſiæ facta alteri extinguit beneficium vnitum.

SVMMARIVM.

1 *Vnio inducit receſſum à prima natura Benefici.*
2 *Et facit ceſſare nomen primi beneficij*
3 *Beneficium poſtquam eſt alteri vnitum amplius non dicitur vacare, & ideò conferri deinceps minimè poteſt.*

Deciſio XXXVII.

PEr binas electiones Prouiſores Burgen. contulerunt Ioanni beneficium ſub inuocatione Beatæ Mariæ de Pico; quod quidem beneficium iam vſque de anno 1503. à Paſchaſio tunc temporis Epiſcopo Burgen. vnitum fuiſſe, & annexum Capitulo Oppidi S. Vincentij de la Barquera, dictamq; vnionem fuiſſe confirmatam authoritate Apoſtolica à fe: re: Iulio II. reſolutū fuit ſub die 9. Decembris 1619. coram R. P. D. meo *Pamphilio*; vnde modo per me propoſito dubio, an dicta collatio Ioannis ſit valida, Domini innixi dicta reſolutione coram D. meo *Pamphilio* dixerunt non eſſe validam. Siquidem dum beneficiū prædictum ſupponitur vnitum neceſſariò etiam inferrur à primæuâ ſui naturâ receſſiſſe, in eámque, cui vnitur, omninò conuerſum, & illi auctum fuiſſe arg.
1 l. ſi ex toto in princ. ff de legat. 1. Nec ampliùs nomen, vel ius Beneficij retinere, ſed vti prædium eius, cui fuit vnitum, reputari, & conſequenter nunquam vacaſſe, nec conferri vllo modo potuiſſe, vt præter
2 congeſtos in d. deciſione D. mei *Pamphilij* firmant *Oldr.* conſil. 527. num. 15. ad fin & ſeq. *Gomez* in reg. de Triennal. qu. 8 num. 2. verſ. quod autem talia beneficia non dicantur vacare, & pluribus exornant
3 *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 7. §. 7. nom. 2. & ſeqq. & præcipuè num 7. & 20. *Garz.* de benefic. p. 12. cap. 2. nu. 12. & 15. & pluribus ſeqq.

Verum quia reſolutio hæc tota pendet à deciſis coram R. P. D. meo *Pamphilio*, libenter Domini prędictam deciſionem diſputationi iterum ſubiicerent, multa enim ſunt, quæ ibi firmatam vnionem videntur labefactare, videlicet quod in litteris confirmationis vnionis Iulij Secundi nulla fiat mentio huius beneficij S. Mariæ de Pico necnon quod poſſit fortaſſe dubitari, per concordiam inter Capitulum, & Beneficiatos initam, & à Pontifice approbatam de anno 1549. de qua in ſum. num. 5. fuiſſe receſſum à dicta vnione, præſertim ſi obſeruantia inde ſubſequuta conformis ſit dictæ concordiæ, non autem vnioni.

Et ita informante Capitulo tantum reſponſum fuit, &c.

Imolen. lucri dotalis.
Lunæ 30. May 1622.

ARGVMENTVM.

Statutum reſeruans lucrum dotis Marito defuncta Vxore abſque filiis communibus an dicatur derogare diſpoſitioni l. hac edictali C. de ſecund. nupt. nempe, vt deferat lucrum Marito non obſtante ſuperexiſtentia filiorum primi matrimonij, & ita vt plus capiat Victricus, quam vnus eorum. Legitima filiorum primi matrimonij in bonis maternis an detrahatur ante lucrum dotis debitum ex Statuto Victrico.

SVMMARIVM.

1 *Rota non exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi conſtet de bono eorum iure, & iure, & ideò prius cognoſcit de iuſtitia, & eorum validitate.*
2 *Statutum Imolenſe de lucro dotis excutitur.*
Statutum de lucro dotis non eſt certum, vtrum derogare poſſit l. hac edictali C. de ſecund. nupt. tam expreſſè, quam tacitè ibidem.
3 *Statutum reſeruans lucrum dotis ſtantibus filiis communibus videtur tacitè excludere filios ex primo matrimonio, & ſic derogare d. l. hac edictali.*
4 *Legitima filiorum primi matrimonij non detrahitur ante lucrum dotis à Statuto reſeruatum, ſed confunditur cum portione ſucceſſionis, quam eo detracto capiunt filij primi matrimonij, Contra. num. 16. 17. 18.*
5 *Filia fœmina primi matrimonij quamuis à Statuto excluſa, non admittuntur ad ſucceſſionem cum maſculis ex d. l. hac edictali vindicandam. Contra n. 19.*
6 *Iuramentum calumniæ debet præſtari, & eo omiſſo reddit iudicium nullum.*
7 *Sententia in iudicatum tranſacta iuſta præſumitur.*
8 *Statutum vt videatur derogaſſe diſpoſitioni l. hac edictali C. de ſecund. nupt. debet expreſſè conſtare.*
9 *Vel ex verbis deduci neceſſariò derogationem importantibus, & licet ſtatuti diſpoſitio reddatur omninò incompatibilis cum diſpoſitione d. l. hac edictali.*
10 *Dicitur autem incompatibilis Statuti diſpoſitio, quando vtraque diſpoſitio in ſuo caſu effectum ſortiri non poteſt, & ſe ad inuicem eliduntur.*
11 *Et quando concurrit tacita, & veriſimilis mens ſtatuentium, qui ſi interrogati fuiſſent pro filiis primi matrimonij reſpondiſſent, excludi correctio d. l. hac edictali.*
12 *Argumentum à contrario ſenſu non eſt admittendum in ſtatuto exorbitante.*
13 *Statutum de lucro dotis eſt fauorabile.*
14 *Fauendum eſt magis filiis primi matrimonij, quam vitrico.*

15 *Statutū de lucro dotis eſt interpretandum, vt in dubio non videatur derogaſſe d. l. hâc edictali.*

16 *Cui non dicitur derogatum, ſi filij ex primo matrimonio ſuccedere contingat cum Victrico.*

20 *Diſpoſitio l. hâc edictali fundata eſt in cōmiſeratione filiorum prioris matrimonij.*

21 *Iuramentum calumniæ non reddit nullum iudicium, vbi fuit omiſſum quando ſemel petitum fuit, non tamen cum reiteratione proteſtationis neceſſaria.*

22 *In Rota non attenditur exceptio nullitatis ex capite non præſtiti iuramenti de calumnia.*

Deciſio XXXVIII.

PArtes non controuertebant ſententiam poſtremam Reuerēdiſſ. Holani in iudicatum de facto
1 tranſiuiſſe; Sed cum Rota non conſueuerit attendere
ſententias, etiam quę in iudicatum tranſierunt, quando vel nullitatis, vel iniuſtitiæ defectu laborant, vt de primo caſu eſt dec. *Caſ. de Graſſ.* 2. 0. 7. & 8. de ſolut. & inter recent. dec. 307. n. 1. in fin. p. 2. & de ſecundo dec. 311 nu. p. 2. diuerſ. & alibi ſæpiſſimè, Informantes pro Fabritio efficaciam d. rei iudicatæ ex vtroque capite, Iniuſtitiæ, & nullitatis euertere nitebantur.

Iniuſtitiam autem deducebant ex eo, quod in d. ſententia pronunciatum fuit, Statutum Imolen. de lucro dotis, dum ait, Ordinamus, quod ſi qua mulier in matrimonio deceſſerit ſine communis filiis vel fi-
2 lio illius viri, qui eam duxerit &c. dimidium dotis
apud Maritum remaneat, non derogare diſpoſitioni legis Hâc edictali C. de ſecund. nupt. Maritus plus
3 conſequi non potuerit in bonis vxoris, quam quili-
bet ex filiis primi matrimonij, cùm tamen certum ſit, prædictæ legis ſanctionem, tanquam merè poſitiuā à Statuto tolli poſſe, vt fuit firmatum in Fauentina bonorum 24. Maij 1604. coram Sanctiſſimo D. Noſtro tunc Rotæ Auditore, nedum ſi in verbis expri-
4 matur, ſed etiamſi ex illo virtualis derogatio com-
prehendatur *Salycet.* in d. l. hac edictali qu. 6. num. 5. in fin. *Socin.* conſ. 52. num. 4. & infrà per tot. li. 3. *Rom.* conſ. 44. nu. 5. *Pariſ.* conſ. 91. nume. 19. 27. & 35. li. 3. *Bellon.* conſ. 13. num 9. verſ. 3. præmitto latè *Menoch.* conſ. 4. num. 14 verſ. Secundum quod ad rem, & nu. 32. *Rol.* de lucro dot. qu. 25. num. 3.

Hæc autem virtualis derogatio in prædicto Statuto reſultare videbatur ex eo, quod ſi Statutum ad excluſionem Mariti à ſucceſſione dimidij dotis poſuit dumtaxat in conditione exiſtentiam filiorum communis matrimonij, ergo aſſequi videmur, quod ex mente illius Statuti exiſtentia tantùm filiorum communis matrimonij, & non primi debeat in hac ſucceſſione dimidiæ dotis Marito obſtare, & ſic di-
5 ſpoſitioni dictæ legis Hac edictali ſit omninò dero-
gatum, quemadmodum in his terminis tradiderunt *Rol.* conſ. 62. num. 29 li. 3. Et de lucr. dot. quæſt. 12. nu. 5. ver. His non obſtantibus *Craſſ* in §. ſucceſſio ab inteſtato quæſt. 37. cum aliis per Informantes pro Fabritio allegatis.

Alia etiam iniuſtitia opponebatur dictæ ſententiæ, quod nempe Iudex filiis prioris matrimonij aſſignauerit prius legitimam, & reſiduum deinde æqualiter mandauerit diuidi inter filios, Fabritium Vitricum: cùm tamen iuxta etiam terminos dictæ legis Hac edictali legitima filiorum primi matrimonij debeat includi in illâ æquali portione, pro quâ ijdem filij primi matrimonij concurrunt cum Victrico, ita vt ex bonis vxoris minus non habeat Maritus, quam quilibet filius primi connubij iuxta opinionem *Salycet.* in d. l. hac edictali num. 2. verſ 2. videamus *Alciat.* in l. in quartam in fin *ff.* ad l. Falcid. cum pluribus cumulatis per *Gabr.* concl. 4. num. 2. de ſecund. nupt. & per theſaur. *deciſ.* 184 num. 2.

Tertiam addebant iniuſtitiam Informantes pro Fabritio, quod ſcilicet Iudex ad ſucceſſionem Gentilinę admiſerit in concurſu Victrici nedum Vincen- 6
tium filium maſculum ex primo matrimonio eiuſdem Gentilinæ, ſed etiam filias fœminas à Statuto excluſas, quibus tamen non videbatur ſuffragari beneficium dictæ legis Hac edictali *Rip.* in l. fœminas quæſt. 8. C. de ſecund. nupt. *Tiraq.* in l. ſi vnquam in verb. Suſceperit numer. 107. in fin. C. de reuoc. donat. *Zanch.* in l. hæredes mei §. cum ita num. 1181. in fin. *ff.* ad trebell. Ex recentioribus plenè *Ladersh.* conſ. 27. num. 1. *Peregr.* conſ. 76. num. 16. & ſeqq. li. 3.

Nullitas autem ſententiæ obiecta in eo poſita erat, quod iuramentum calumnię, quamuis fuerit petitum à Fabritio, numquam tamen per Vincentium
fuerit præſtitum, cuius omiſſio omninò nullum red- 7
didiſſe videbatur iudicium cap. 1. de iuram. cal in 6. *Vant.* de nullit. ex defect. proceſſ. num. 29 Rota apud *Card Seraphin. deciſ.* 1355. n. 1. & inter recentior. *deciſ.* 146. n. 3 p. 2. & fuit dictum in Anconitana bonorum 27. Aprilis hoc anno coram me.

Cæterum his non obſtantibus Domini exiſtimantes ſententiam iuſtam, & validam, reſponderunt, omninò conſtare de re iudicata. Quod autem fuerit iuſta, vltra quod ipſamet iuris præſumptio hoc ſuadebat gloſ. in auth. generaliter in verb. Iniuſte C. de Epiſc. & cler. *Alex.* conſ. 95. n. 9. li. 1. *Socin.* conſ. 96. n. 26. li. 4. cum aliis per *Gabr.* concl. 6. de ſenten. d. ſententia nitebatur diſpoſitione d. l. Hac edictali, cuius vigore Fabritius Victricus non potuit in pinguiorem partem ſuccedere Gentilinæ vxori, quam quilibet ex filiis primi matrimonij.

Nec Statutum Imolenſe obſtare viſum fuit: quoniam licet vera ſit concluſio firmata, nempe diſpoſitionem d. l. Hac edictali tolli poſſe, attamen veriſſi-
mum eſt etiam, vel requiri ſpecialem derogationem 9
ſecundum opinionem *Bertrandi* in d. l. Hac edictali numero 51. *Vinc. Franch. deciſ.* 435. numero 10. vel quod verba taliter concepta ſint, vt huiuſmodi derogationem per neceſſarium conſequens inferant, & quod diſpoſitio Statuti ſit omninò incompatibilis cum diſpoſitione prædictæ l. Hac edictali, in quam ſententiam omnes conſpirant Doctores *Socin.* iun. conſ. 70. nu. 2. vol. 2. *Bero.* qq. famil. q. 119. nu. 5. circa fin. *Rolan.* de lucr. dot. q. 26. nu. 15. & ſequuta eſt Rota Bononien. in Selectis *dec.* 61. n. 13. & pluries idem in hoc Sacro Tribunali firmatum, vt coram bo: me: *Card. Blanchetto*, quæ eſt *deciſ.* 432 n. 3. par. 1. diuerſ. & in Bononien. Idemnitatis 13. Martij 1618. coram Reuer. D. meo *Seleucien.* & in alia Bononien. dotis 20. Maij 1619. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Quod verò illius Statuti diſpoſitio non ſit incompatibilis cum diſpoſitione dictæ l. Hac edictali, de-
præhenditur, quia vtraque diſpoſitio in ſuo caſu ef- 10
fectum ſortitur, nec ad inuicem eliduntur; Nam caſus Statuti eſt, quoties non extant filij communis matrimonij, & tunc Maritus lucratur dimidium dotis, caſus verò d. l. Hac edictali, eſt quoties extant filij primi matrimonij, quibus eſt indultum, vt cuilibet eorum minus non poſſit relinqui, nec minor pars hæreditatis materiæ ſingulis ipſorum deferatur, quàm Victrico; Et ita hæ diſpoſitiones nedùm inter ſe non repugnant, ſed immò hic

ſecun-

ſecundus caſus omninò fuit omiſſus & non compræhenſus quoad dimidiam partem lucrandam in dictu Statuto Imolen. & ideò remanet ſub iuris cõmunis, nempe d. l. Hac edictali diſpoſitione vt in puncto ſimilis Statuti; quod non deroget legi Hac edictali tradiderunt *Bart. Bald. Salycet.* & alij in dicta l. Hac edictali, egregiè in his propriis terminis *Socin.* ſen. conſil. 35. num. 4. & ſeqq. libro 4. *Bero.* alleg. qu. 119. numero 6. verſ. Ex his infertur, & *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 198. num. 2. & ſeqq. Rota Bononien. d. *deciſ.* 61. numero 11 Et hanc eamdem ſequuta eſt Rota in Statuto Vrbis iiſdem ferè verbis vtente, quibus vtitur Statutum Imolenſe, in Romana prætenſi lucri dotis 21. Decembris 1594. coram bo. me. *Corduba.*

Immò veriſimiliter credi poteſt, quod quemad-
11 modum ſtatuentes exiſtentibus filiis ex ſecundo matrimonio dimidium dotis pro lucro denegarunt Marito, idem etiam, ſi fuiſſent interrogati, reſpondiſſent in fauorem filiorum primi matrimonij, quibus ob illatam iniuriam à matre ad ſecundas nuptias tranſeũte Iura commiſerentur, & amplioribus ſubueniunt priuilegiis, vt per Doct. in d. l. Hac edictali, & l. fœminæ, & alibi C. de ſecun. nupt.

Et propterea non obſtat argumentum à contrario ſenſu, quod nempe Statutum ponens in conditione ſolùm exiſtentiam filiorum ſecundi matrimonij
12 ad excluſionem Mariti à dimidio dotis pro lucro videatur noluiſſe illum excludere ob exiſtentiam filiorum primi matrimonij, quia cùm Statum ſit exorbitans a iure communi, & per hunc ſubauditum intellectum inferatur præiudicium filiis primi matrimonij, iſta argumentatio omninò venit reiicienda ad trad per *DD.* in l. 1. *ff.* de Officius, & in l. ſi cùm dotem *ff.* ſol. matr. & in his terminis ita tradiderunt *Socin.* ſen. & *Bero.* locis præallegatis, & vterque nu. 6. qui poſt *Salycet.* in d. l Hac edictali num. 5. & alios
13 monent, mulierem ſecundo viro nubentem debuiſſe, vel non totam dotem primo viro traditam aſſignare, vel aliter filiis primi matrimonij conſulere, ne cuilibet ipſorum minus ex ſua dote contingeret, quã ſecundo viro.

Nec obſtat, quod Statutum de lucro dotis tanquam in compenſationem onerum matrimonialium editũ, ſit fauorabile, & latè extendendũ. Quoniam ſi
14 eſt fauorabile ſecundo Marito, odioſum eſt tamen filiis prioris matrimonij, quibus per illud Statutum, ſi alias intelligeretur, quam ſuperiori dictum fuit, auferretur beneficium, quod illis Ius ciuile attribuit; Et tamen certum eſt, magis fauendum eſſe filiis primi matrimonij, quàm viro ſecundo. Vt in d. l. hac edictali, & l. fœminæ, & notat *Bero.* d. qu. 119. nume. 3. Et in dubio pronunciandum pro filiis primi matri-
15 monij, & quod non ſit derogatum d. l. Hac edictali monent *Dec.* in auth. præterea num. 7. C. vnde vir & vxor. *Franch.* dict. *deciſ.* 435. nume. 10. & *Rot.* d. *deciſ.* 432. nu. 4. par. 1. diuerſ & dictum etiam in d. Romana coram bo. me. *Corduba*; Necnon, & quia retento huc intellectu Statuti, vt per illud non ſit derogatũ. l. Hac edictali, Vitricus non inde priuabitur in totum lucro dotali, ſiquidem illud habebit, quamuis diminutum, reducetur enim ad terminos d. l. Hac edictali, itavt in caſu præſenti non dimidiam partem dotis, ſed cùm tres extent filii ex primo matrimonio,
16 quartam dumtaxat dempta etiam legitima filiorum conſequenter pro lucro dotali, Ita egregiè *Socin. iun.* in ſimili Statuto Foroliuij dict. conſil. 70. numero 2. libro 2. poſt alios *Gabr.* conſil. 15. numero 6. libro 2.

Burſat. conſil. 212. numero 13. vbi de communi veriſſima, & indubitata opinione teſtatur plenè *Surd.* conſil. 422. numero 11. *Maſtril. deciſ.* Sicil. 175. nu. 37. & Rota Bononien. d. *deciſ.* 61. ſub num. 12. & ideò cum Marito non ita amare agitur, vt de d. l. Hac edictali conqueri poſſit.

Nec obſtat alia iniuſtitia ſententiæ obiecta, quod nempe mandat, legitimam filiorum prius deduci;
quoniam licet hic articulus ſit valde anceps, an le- 17
gitima computetur in portione illa, in qua vigore dictę l. Hac edictali filij ex primo matrimonio ſuccedunt cum Vitrico, & Doctores in diuerſas diuiſi ſint acies, crebior tamen, & verbis ac rationi dict. l. Hac edictali, magis arridens eſt opinio, legitimam prius eſſe detrahendam, & reſiduum deinde inter filios, & Vitricum in capita æqualiter diuidendum; Legitima quippe iure naturæ filiis debetur, æqualis autem ſucceſſio pro reſiduo filiis competit ex beneficio legis in ſolatium iniuriæ ob tranſitum matris ad ſecunda vota, ac proinde hæc duo iura, & ſucceſſionis beneficia, veluti ex diuerſis principiis prouenientia inuicẽ non confunduntur. Et in dicta l. Hac 18
edictali, tanquam omninò diſtincta, aſſignantur, Et ita per has rationes concludunt gloſ. in §. optimè *Auth.* de nupt in verb. Quippe, & in verb. Manifeſtè *Bald.* in d. l. hac edictali numero 20. & 21. Innumeros congerunt *Burſat.* d. conſil. 212. numero 17. de magis communi atteſtans *Surd.* d. conſil 422. numero 1. *Bero.* d. q. 119. n. 5. verſ. Ex quibus theſaur. *deciſ.* 174. n. 3. *Fachin.* controu. lib. 3. cap. 70. Rota Bononien. d. *deciſ* 91. n. 9. & ibi Addentes verſ. Hoc autem & hanc opinionem ſequitur Rota, vt per *Creſcen. dec.* 4. de teſtam. & *deciſ.* 432. n. 2. p. 1. diuerſ. & alibi.

Nec tertia viſa eſt releuans iniuſtitia ob ſtatutum excluſiuum fœminarum; Quoniam miſſo, quod fortaſſe communior, & verior eſt ſententia illorum, qui 19
dixerunt, filiabus etiam à Statuto excluſis competere beneficium legis Hac edictali, cuius ratio tota eſt poſita in commiſeratione ergo prolem ex primo matrimonio ſuſceptam, ne ipſa ex Vitrici, vel Nouercæ delinimentis iacturam patiatur; quæ ratio æque militat in filiabus etiam excluſis à Statuto, quod licet prohibeat filiabus ſucceſſionem ab inteſtato, nõ tamen impedit, quin Parentes, ſi velint, ipſis filiabus relinquere poſſint, quemadmodum ita ratiocinantes firmant poſt *Caſtren. Imol. Florian.* & alios *Corn.* conſil. 81. nume. 6. ad fin. & conſil. 309. lib. 3. *Socin.* ſen. d. 20
conſil. 35. n. 12. lib. 4. *Rol.* conſ. 95. n. 42. lib. 1. & *Bertazzol.* conſil. 82. per tot. vbi n. 8. refert, bis pro hac opinione vidiſſe iudicatum, & eamdem tuetur D. *Fachin.* lib. 3. contr. 68.

Domini crediderunt, non applicari hanc quæſtionem, quia Statutum Imolen. non abſolutè excludit fœminas, ſed conditionaliter, quatenus maſculi velint; Vnde cùm Vincentius non renuat, ſorores cum ſe ipſo ad matris ſucceſſionem admitti, prædictum ſtatutum filiabus nullo modo obſtare poteſt, nec ab alio, præterquam ab ipſis maſculis valet allegari.

Nullitas etiam non viſa eſt releuans; quoniam licet in prima inſtantia petitum fuerit iuramentum
calumniæ, & illud omiſſum, attamen cum in gradu 21
appellationis Vincentius non repeterit proteſtationem iuramenti, & permiſerit, ſuper iuſtitia omiſſa nullitate ferri ſecundam ſententiam, quæ fuit prioris confirmatoria, & hæc tranſierit in iudicatum prædicta nullitas allegari non poteſt, vt poſt multos tradit *Gabr.* conſil. 49. numero 1. & 2. libro

1. & fuit dictum in Foroliuien. Emphyteuſis 1. Iulij 1613. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, quæ eſt *deciſ.* 474. num. 5. p. 2. recent. & in Elboren. Iuris conferendi 15. Decembris 1614. coram R. P. D. meo *Manzanedo*, & eſt *deciſ.* 617. par. 2. recent.

Et demum quia hæc nullitas non eſt de illis tribus Iuriſdictionis, mandati & citationis, quæ ſunt inſanabiles, & propterea non attendenda iuxta diſpoſitionem Bullæ fel. rec. Clementis VIII. & reformationes fel. rec. Pauli V. vt fuit ponderatum in Cluſina Poſta Puteoli 18. Iunij 1618. coram R. P. D. meo *Buratto*.

Nec etiam ſub prætextu exceſſus dicta ſententia impugnari poteſt; quia nullam continet liquidationẽ, & calculus, qui pro Fabritio datur, non eſt in forma probaoti, vt per Informantes pro Vincentio, quorum reſponſiones etiam quoad alia obiecta Dominis placuerunt.

Et ita vtraque parte informante reſponſum eſt, &c.

Narnienſ. Fideicom.
Veneris 3. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio eſt magiſtralis, clara, & benè docens, quòd alienationis factæ per grauatum imputantur in detractiones legitimę, & Trebellianicę; Item quod primæ tantùm alienationes ſuſtinentur, ſequentes autem reuocantur à ſubſtituto; item quod ad hunc effectum ſolùm attenduntur alienationes, ex quibus transfertur dominium actuale, non verò habetur ratio ad hypothecas, & aſſecurationes generales, aut ſpeciales, quia illæ non imputantur in detractiones in præiudicium poſteriorum alienationum cum tranſlatione dominij factarum &c.

SVMMARIVM.

1 *Trebellianica filiis etiam primi gradus prohiberi poteſt.*

2 *Legitima per filium heredem grauatum detrahi poteſt de fideicommiſſo.*

Et non poteſt illa filio grauari eodem nu. 2.

3 *Alienationes facta per filium imputantur in legitimam, & Trebellianicam.*

4 *Tertij poſſeſſores tueri poſſunt exceptione, quod alienationes facta per filium ſint pro legitima, & Trebellianica.*

5 *Legitimam fuiſſe per alias alienationes conſumptam debet probari.*

6 *Æſtimatores debent à partibus eligi, & cum iuramento deputari.*

7 *Citatióque partium eſt neceſſaria in facienda æſtimatione.*

8 *Imò etiam in relatione.*

9 *Primæ alienationes tantùm ſuſtinentur pro legitima, & Trebellianica, ſequentes verò reuocantur à ſubſtituto.*

10 *Alienationes illa tantùm imputantur in legitimam, quæ fiunt cum dominij tranſlatione, non verò aſſecurationes, & hypotheca.*

11 *Et requiritur abdicatio dominij ab alienante.*

12 *Siue hypotheca, & aſſecurationes fiant etiam ad fauorem filiarum grauati, & nu. 13.*

14 *Alienatio per ſpecialem hypothecam conſtituta, quãdo non eſt ſpes luitionis, dicitur vera alienatio.*

Declara vt nu 15.

16 *Inuentarium non factum cum ſuis ſolemnitatibus non ſuffragatur.*

17 *Hæres non poteſt reuocare alienationem à defuncto factam, ſed illam ratam habere debet.*

Deciſio XXXIX.

PRæſuppoſitis etiam tribus deciſionibus hucvſque factis coram R. P. D. meo *Pamphilio*, viſum fuit Dominis cauſam pro immiſſione per D. Angelum petita non eſſe expediendam; Quamuis enim Trebellianica fuerit expreſſè prohibita, illáque iuxta
opinionem, quam Rota ſequitur etiam filiis primi 1
gradus prohiberi poſſit *Caſſad. deciſ.* 4. de teſtament. *Creſcen deciſ.* 2. eodem tit. & fuit ſæpiſſimè reſolutum, & ſignanter in Parmen. Datij 9. Maij 1611. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano; certum tamen eſt, Franciſcum per Michaelem, eius patrem fideicom-
miſſo grauatum potuiſſe detrahere legitimam, quæ 2
onus aliquod non recipit l. quoniam in prioribus C. de inoffic. teſt. & conſequenter bona, de quibus agi-
tur, per eum alienata, in ipſam imputari debere, vt 3
poſt *Bald.* in conſil 219. numero 2 libr. 2. *Socin. iun.* in conſil 136. numero 14 vol. 1. & alios tradit *Peregr.* de fideicomm. art. 39. numer. 2 & fuit dictum in Romana fideicommiſſi de Almericis 26. Februarij 1586. coram *Orano*, & alibi ſæpe, ita vt tertij poſſeſſores, cõ-
tra quos petitur immiſſio, poſſint ſeſe huiuſmodi ex- 4
ceptione tueri, vt per *Peregr.* eodem art. 30. n. 4.

Neque obſtat, quod prætendatur, ipſius legitimæ detractionem fuiſſe per alias alienationes conſumptam, quia poſſeſſores prædicti habent eorum in-
tentionem fundatam in regula, quod alienata in de- 5
tractiones imputari debent, ita vt D. Angelo fideicõmiſſario dicenti, detractionem prædictam fuiſſe anteà conſumptam, onus probandi incumbat, vt in pũcto firmat *Peregr.* d. art. 39 num. 13. & 14. in fin. quem ſequitur *Mangil.* de imput. & detract. qu. 136. numero 50 & 51.

Probatio autem pro ipſius parte allata viſa fuit Dominis minùs concludens; Præſupponitur enim, bona reperta in hæreditate dicti Michaelis fideicõmittentis iuxta relationem peritorum aſcendere ad ſcuta. 8059. Et tamen, vltra quod dubitari poteſt, an fuerit ſufficiẽter probata identitas nõ apparet, quod periti æſtimauerint in ſpecie bona, de quibus agitur. per dictos tertios poſſeſſores detenta, nec quod illi
fuerint legitimè electi, & iuramentum de æſtimatio-
ne legaliter, ex bono, & æquo facienda præſtiterint, 6
prout debebant *Bart.* in l. Theopompus numero 8. *ff.* de dot. præleg. & in l. creditores numero 29. C. de pignor. *Alex.* in l. prætia rerum numero ſexto, *ff.* ad leg. Falcid. *Cagnol.* in l. 2. nume. 258. C. de reſcind. vend. cum aliis congeſtis per *Maſcard.* de probat. concl. 653. numero 1. Et minus etiam conſtat, quod quando illi ad æſtimationem faciendam acceſſerunt, ac loca, in quibus bona exiſtunt, viſitarunt, poſſeſ-
ſores prædicti fuerint præſentes, vel legitimè citati,
aut Iudex ipſis partibus terminum ſtatuerit, vt ta- 7
li die, & hora eſſent cum dictis peritis ſuper locis prædictis, prout requiritur, vt poſt *Bart.* in l. qui bona in fin. *ff.* de damn. infect. & in d. l. Theopom-
pus numero 11. *Felin.* in c. veniens il primo ſub num. 8
20. ante med. de teſt. & alios tradit *Cagnol.* in d. l. 2. numer. 261. C. de reſcind. vend. Quinimmò cum ipſi

Digitized by Google

æſtimatores non fuerint à partibus approbati, etiam in relatione erat neceſſaria citatio vt ex mente *Bart.* diſtinguit *Maſcard.* de probat. d. concl. 653. numero 2.

Sed præſuppoſito etiam, quod dicta æſtimatio fuiſſet ritè, ac rectè facta, & conſequenter legitima, quæ in hoc caſu eſt ſemis, aſcenderet ad ſcuta 9029. cir. iter, vt etiam pro parte ipſius D. Angeli admittitur, adhuc tamen dicta conſumptionis probatio non eſſet concludens; quia non conſtat, alias aſſertas alienationes fuiſſe antea factas, iſtas autem, de quibus agitur, eſſe poſteriores, & factas poſtquam detractio ipſa fuerat iam conſumpta & conſequenter in illam computari nõ poſſe; quæ enim primò fuerunt alienata à grauato imputantur in hac detractiones, &
9 alienatio ſuſtinetur pro ſumma debita, ſequẽtes autem alienationes à fideicommiſſariis retractari poſſunt *Aret.* conſil. 18 circa fin. verſ. ex hoc ſequitur *Socin. iun.* conſil. 137. ſub numer. 5. lib. 1. *Sim. de Pret.* de interpret. vlt. volunt. li. 3. interpret. 3. dub. 5. ſolut. 6. numero 16. fol. mihi 365. *Peregrin* de fideicomm. d. articul. 39. numero 4. & *Maregil.* de imput. d. qu. 136. numero 50.

Neque ad hunc effectum Domini ſuffragari poſſe cenſuerunt anteriores promiſſiones, & aſſertas bonorum hypothecas per dict. q. Franciſcum factas pro dotibus Simphoroſæ, & Pantaſileæ eius ſororum, quia omiſſo quod in apoca matrimoniali, de qua in ſummario numero 3. nulla legitur expreſſa hypotheca ad dictæ Simphoroſæ, vel eius mariti fauorem, ad effectum imputationis non ſufficit hypotheca, ſed requiritur totalis alienatio, quæ ſit tranſlatiua domi-
10 nij, filius enim c[illegible]tur pro ſua legitima elegiſſe ea bona, quæ primo loco effectualiter alienauit abdicando à ſe dominium, non autem illa, quæ ſimpliciter hypothecauit vt in puncto tradit *Cephal.* in conſ. 189. numero 10. & ſeqq. & pluribus comprobat *Peregr.* d. articul. 39. numero 8. & 9. vbi in fine ſubdit, quod hæc ſententia ſemper viſa fuit de mente iuris, quem ſequitur *Mangil.* d. quæſt. 136. numero 55 & 56. Vnde cum dictarum dotium ſolutio per viam dationis in ſolutum certorum bonorum facta fuerit de anno 1616. & 1618. vt ex inſtrumentis de quibus in d. ſummario num. 4. & 5. apertè ſequitur, quod bona de quibus agitur, quæ fuerant iam anteà alienata, nõ autem illa, quæ fuerunt poſteà data in ſolutum pro dotium ſolutione, debent in legitimam imputari nõ obſtante anteriori hypotheca, vt apertè firmat *Peregr.* d. nu. 8. & 9.

Nec placuit diſtinctio ac reſponſio data per Informantes, quod ſcilicet concluſio prædicta proce-
11 dat ſolùm in creditore extraneo, ad cuius fauorem bona fuerunt hypothecata, non autem quando hypotheca fuit appoſita ad fauorem filiarum à ſtatuto excluſarum propter dotem loco legitimę ſubrogatam, & ſic in ipſis bonis ius habentium; quia diſtinctio huiuſmodi iure non probatur, & rationes allatę per *Peregr.* & alios ſup. allegatos, & præſertim illa quod ſcilicet hypotheca non producit effectũ tranſlationis dominij & quod primæ alienationes tanquã
12 legitimè factæ ex causâ ſuperueniente retractari nõ debeant, eodem modo militant, ſiue creditor hypothecarius ſit extraneus, ſiue non, & conſequenter eadem in vtroque caſu debet eſſe iuris diſpoſitio ad l. adigere §. quamuis *ff.* de iur. patr.

Neque applicatur concluſio, quod quando hypotheca fuit conſtituta pro tanto debito, quod veriſimiliter non ſit ſpes luitionis, dicatur potius aliena-

Deciſ. Clem. Merlini.

tio, quàm pignoratio, tum quia non conſtat, quod 13
non adfuerit ſpes luitionis, immò Franciſcus poterat veriſimiliter ſperare, ſe dotes promiſſas ſoluturum ex fructibus, præſertim, quia ſolutio ipſa fuerat in plures annos diſtributa; Tum etiam quia *Neguſ* de pignor. par. 3. membr. 1. numer. 27. & ſeqq. *Fab. de* 14
Mont. de empt. & vend. qu 4. nume. 6. *Card Mantic.* de tacit. & ambig. li. 4. tit. 30 nume. 51. cum aliis pro D. Angelo allegatis loquuntur de hypotheca ſpeciali rei peculiaris, non autem de hypotheca generali om- 15
niũ bonorũ, quę in caſu noſtro adeſſe præſupponitur.

Prætereà dixerunt etiam Domini, quod licèt fuerit iam deciſum, concedendam eſſe D. Angelo reſti-
tutionem in integrum aduerſus aditionem hæredi- 16
tatis ſine beneficio legis, & inuentarij, ipſum tamen inuentarium fuit confectum lite pendente non præcedente declaratoria ſuper illius admiſſione ad confectionem, nec citatis dictis bonorum poſſeſſoribus, & ſeruatis aliis ſolemnitatibus de quibus in l. fin. C. de iur. delib. & conſequenter cùm illud habeatur pro non facto, adhuc obſtat eidem D. Angelo agenti, quod cùm ipſe ſit d. q. Franciſci ſui patris hæres, alienationes ab eo factas reuocare non poteſt l. filius fam. §. cùm pater, & ibi not. *Bart. & Caſtren. ff.* ne lege t. 1. *Roman.* conſil. 38. num. 4. *Cephal.* conſil. 392. n. 26. & ſeq. *Surd.* conſil. 284. n. 20. & conſil. 576. nu. 34. *Card. Seraph deciſ.* 477. n. 1.

Et ita decidimus ipſo D. Angelo tantùm informante, &c.

Monopolitan. Beneficij, ſeu Capellæ.

Lunæ 6. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

De validitate, & exiſtentia codicillorum quando nõ ſit dubitandum, quæ probatio eo fortior redditur quando adeſt obſeruantia contentorum in eis. Obſeruantia dat robur ſcripturę, etiam informi, & quando attenditur etiam ſi ſit nimis remota, & quo caſu non dicatur nimis remota. Iuſpatronatus dum deducitur incidenter qualiter ſufficiat, vt probetur, ac in eo lex impoſita à fundatore æquum eſt, vt ſeruetur. Beneficio ſimplici vt quis ſit capax, qualis ætas in eo requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura minus perfecta probat ſtante obſeruantia.*
2 *Obſeruantia minus remota non releuat.*
3 *Scriptura ex quibus appareat erronea.*
4 *Obſeruantia quando non poſſit dici remota.*
5 *Obſeruantia reſluxi temporis facilè præſumitur, quando conſtat de præſenti obſeruantia.*
6 *Obſeruantia nimis remota quando attendatur.*
7 *Scriptura in parte vera, & in forma probanti præſumitur in totum vera, & in forma probanti.*
8 *Scripturam producens non poteſt eam, vt minus ſolemnem impugnare.*
9 *Iuſpatronatus probatur leuioribus probationibus, quãdo illud incidenter fuit deductum.*
10 *Subſtantia probata, qualitas leuioribus probationibus docetur.*
11 *Iuſpatronatus eſt illi adiudicandum, qui habet qualitates à Teſtatore requiſitas.*
12 *In Iurepatronatus lex à fundatore ſcripta, & ſeruanda, & nefas eſt illi contrariari.*
13 *Sacerdotij qualitas, quando de tempore præſenta-*

tionis requiratur.

14 *Clericus prima tonſura eſt capax Beneficij.*

15 *Tonſura prima etiam puero ſeptem annorum conferri poteſt.*

16 *Beneficio ſimplici puer ſeptem annorum eſt capax.*

17 *Ad Iuſpatronatus etiam minor 14. annorum ſecundum diſpoſitionem iuris communis, quis poteſt præſentari.*

18 *Conformare quis præſumitur cum ea lege, quæ de eius tempore vigebat, & non cum futura.*

19 *Concilium Tridentinum de Anno 1515. nondum erat apertum.*

20 *Iuriſpatronatus fundator, ſi mandet in defectum ſacerdotis præſentari ſimpliciter Clericum, non eſt neceſſe, vt Clericus ſit annorum 14. & an obſtet diſpoſitio Concil. Trident.*

21 *Papa ſuper ætate neceſſaria ad obtinendum Beneficium, quando tacitè videatur diſpenſaſſe.*

Deciſio XL.

PRopoſui dubium, An eſſet recedendum à deciſis ſub die 17. Iunij 1619. & 17. Februarij 1620. coram R.P.D meo *Pamphilio*, & Domini vnanimiter cenſuerunt, eſſe recedendum. Viſum enim fuit, ſcripturæ codicillorum q. Sanctis Iuriſpatronatus, & beneficij de quo agitur, fundatoris, plenam fidem eſſe adhibendam; quia conſtat de ipſorum codicillorum, & diſpoſitionis in eis contentæ, obſeruantia altem ab anno 1549. vſque ad annum 1616. de quo contigit vltimo loco vacatio; apparet enim, de dicto anno 1549. Nicolaum Mariam codicillantis nepotem, vti d. beneficij poſſeſſorem permutaſſe quaſdam Oliuas, quas in dictis codicillis legitur fuiſſe pro eiuſdem beneficij dote aſſignatas, vt in Summ. Franciſci num. 1.5. & 18. & ſucceſſiuè ipſum Nicolaum Mariam illud reſignaſſe ad fauorem Marij Mazzaloriæ, vt in d. Sum. n. 6. quem ex teſtium depoſitione, de qua in eodem Sum. num. 7. conſtat fuiſſe inſtitutum, ipſumque beneficium vſque ad annum 1598. de quo obiit, poſſediſſe, & poſt illius obitum fuiſſe à Compatronis vti d. codicillantis deſcendentibus præſentatum Cæſarem Piſanum, qui ad docendum de Iurepatronatus in ſpecie articulauit fundationem factam in dictis codicillis, quos etiam produxit, vt in d. Summ nu. 8. & 9. Et ſucceſſiuè de anno 1599. fuiſſe ab Ordinario per diffinitiuam ſententiam declaratũ, omnia p. d. Cæſarem expreſſa fuiſſe vera, ipſumque, vti à veris Patronis præſentatum, eſſe inſtituendum, & in poſſeſſionem immittendum, provt fuit inſtitutus, & immiſſus eodem Summ. numer. 10. Poſt cuius obitum Vincẽtius vti deſcendens ex linea fundatoris, & à medietate patronorum præſentatus, derogationem pro alia medietate obtinuit, cum expreſſione, quod ipſum beneficium fuerat dotatum per d. q. Sanctem, & quod in eius fundatione expreſse dicitur ad illud pro tempore vacans vnum ex familia, ſeu parentela fundatoris præſentari debere; & poſteà expreſsè articulauit, d. q. Sanctem beneficium prædictum fundaſſe, provt in codicillis ab eo factis, quod loco probationis produxit, & tandem fuit per Ordinarium inſtitutus, provt in d. Summ. nume. 11. & 12. Et demum conſtat, etiam de anno 1616. eundem Vincentium beneficium prædictum reſignaſſe ad fauorem Franciſci ſui fratris germani, & obtentam pariter fuiſſe derogationem pro medietate, ipſumque Franciſcum idem articulaſſe, & codicillis etiam produxiſſe, vt in d. Summ. num. 14. & 15.

Ex quibus omnibus Domini indubitanter conſtare exiſtimarunt de omninò certa, & continuata dictorum codicillorum, ac diſpoſitionis in eis contentæ obſeruantia, quæ operatur, vt illorum inſtrumentum ſiue ſcriptura, etiam ſi aliàs videri poſſit minùs perfecta, & informis, plenam fidem faciat *Bart.* inter conſil. *Bald.* lib. 4. conſil 400. num. 1. *Bald.* conſ. 40. num. 9. li. 5. *Crauett.* conſil. 101. nume 4. & conſil. 274. num. 7. & conſil. 277. num. 2. *Gram.* dec. 106. nu. 9. *Becc.* conſil. 103. num. 26. *Menoch.* conſil. 423. num. 1 20. & 21. *Surd.* conſil. 162. num. 26. *Card. Seraph.* dec. 928. num. 2. *Rot.* diuerſ. dec. 375. nu. 4. & dec. 598. nu. 5. par. 1. & fuit dictum in Burgen. Iuriſpatronatus 1. Iulij 1611. coram Illuſtriſſimo D. meo Cardinali *Serato*, & in terminis codicillorum, in quibus fuerat fraudatum Iuſpatronatus in Mediolanen. Iuriſpatronatus 29. Aprilis 1613. coram R.P.D. meo *Pirouano* inter recentior. deciſ. 481. num. 3. par. 1.

Neque viſum fuit obſtare, quod obſeruantia prædicta, tanquam nimis remota ad effectum, de quo agitur, minimè ſuffragari videatur ex deductis in Titaſonen. Iuriſpræſentandi 14 Octobris 1588. coram bo: me: *Bubalo*. vt fuit dictum ſub d. die 17. Februarij 1620. Quoniam obiectum tollitur ex eo, quia conſtat, codicillorum inſtrumentum, ſiue ſcripturam fuiſſe in rei veritate confectam de anno 1615. vt patet ex copia modò ritè compulſata, & apertiſſimè etiã probatur ex inſpectione, & exhibitione prothocollorum, & faſciculorum vltimarum voluntatum Notarij Colæ Antonij, qui de dictis codicillis rogatus extitit, quæ omnia apparent fuiſſe confecta de anno 1511. & ſeqq. vſque ad annum 1518. & ex priuilegio Notariatus eiuſdem de anno 1[illegible]. ita vt omnimò dicendum ſit, illos fuiſſe confectos de dicto anno 1615. ſub cuius anni data conſeruari dicuntur in Archiuio Eccleſiæ Monopolitanæ, vt patet ex fide compulſationis d. Summ. num. 19. & datam anni 1415. in d. ſcriptura anteà producta fuiſſe erroneam, iuxta tradita per *Maſcard.* de probat. concl. 644. num. 15. & conſequenter clarè patet, obſeruantiam nullo pacto dici poſſe nimis remotam.

Præſertim quia, licèt non appareat, de quo tempore dictus Nicolaus Maria codicillantis nepos fuerit præſentatus, conſtat tamen, ipſum de anno 1549. beneficium de quo agitur, poſſediſſe, & Oliuas in d. codicillis pro illius dote relictas permutaſſe, vt ſuperius fuit dictum; & conſequenter, cùm fieri poſſit, quod præſentatio, & inſtitutio per multos annos anteà facta fuerit, & appareat etiam, codicillantem deputaſſe, ac nominaſſe in Capellanum primo loco Stephanum de Librando, & poſt illius mortem diſpoſuiſſe, quod præſentari, & inſtitui deberet alius, qui eſſet de linea maſculina ipſius codicillantis, & deficiente linea maſculina eligeretur ex fœmininis, reddi videtur admodum veriſimile, quod poſt dicti Stephani mortem fuerit d. Nicolaus Maria vti nepos, & ex lineâ ipſius codicillantis ſecundùm eiuſdem diſpoſitionem præſentatus, itavt codicilli prædicti fuerint à dicto anno 1515. quo conditi fuerunt 2 ſiue à die fundationis beneficij, ſemper, ac perpetuò inuiolabiliter obſeruati, quẽmadmodũ poſteà sẽper obſeruatos fuiſſe apparet; obſeruantia enim retrofluxi tẽporis facilè præſumitur, vt tradit *Surd.* d. conſ. 262. numero 27. Stantibus maximè dictis Ordinariorum ſententiis ex aliis etiam actibus adminiculatis, quæ ſatis iuſtificarent continuationem ſtatus præſentandi, iuxta formam dictorum codicillorũ, etiam ſi obſeruantia eſſet nimis remota, vt in

ſpecie

Digitized by Google

ſpecie reſpondit *Rota* coram R. P. D. meo *Pironano* dicta dec.482.n.10.par.1.recent.

4 Nec etiam obſtat, quod non videatur probata obſeruantia omnium eorum, quæ in d. codicillis continentur; Tum quia illa quoad concernentia beneficium, de quo agitur, & illius fundationem ſatis pro-
5 bata videtur, vt patet ex ſuperiùs deductis, tum etiam quia talis probatio non eſt neceſſaria, etenim ipſo,
6 quod apparet, ſcripturam quoad aliqua fuiſſe obſeruatam, & conſequenter illam eſſe in parte veram, &
7 in forma probanti, in totum vera pariter, & in forma probanti præſumi debet, iuxta trad. per *Pariſ* in conſ.90.nu.4.&.5.li.1.quem ſequuta eſt *Rota* in Romana dotis ſeu pecuniaria 10 Iunij 1604.coram Sanctiſſ.D.Noſtro inter impreſſ. dec. 124. nu. 4. par.1. recent.

Prætereà cum d. codicilli non ſolùm pluries anteà ab aliis anteceſſoribus, qui dictum beneficium obtinuerunt, ſed etiam ab ipſomet Cæſare fuerint in
8 hoc iudicio producti pro ſuæ præſentationis iuſtificatione, Domini dixerunt, illos ab eodem hodie impugnari non poſſe ſub prætextu quod non ſint in forma probanti, *Iaſ.* in conſil.181.numero 12.ad fin. & ſeq.lib.2.*Pariſ.* conſil.125.numero 20. li.1.*Crauett.* conſil.275.num.2 verſ. Rurſus &c. & fuit etiam dictum in Lucana Capella 1. Februar. 1610. coram Sanctiſſ D.N.vt in Dec.174.num.12.in fin.par.2 recent. & in alia Monopolitana hebdomadæ 5. Decembris 1614.coram R.P.D.meo *Vereſpio*.

Quæ omnia tanto magis viſa fuerunt abſque vlla difficultate procedere; quia ex noua compulſatione conſtat, dictorum codicillorum ſcripturam eſſe valdè antiquam, in eáque deſcriptos eſſe quinque teſtes & conſequenter ceſſar illorum defectus, in quo præcipuè fundantur deciſiones factæ ſub dicta die 17. Iunij 1619. & 17. Februar. 1620. Et hodie non agitur de probanda ſubſtantia Iuriſpatronatus, cùm illud non controuertatur, ſed ſit in confeſſo apud partes, ex quo tam Franciſcus, quam Cæſar fuit de dicto beneficio prouiſus tanquam de Iurepatronatus, ſed agitur ſolùm de probanda qualitate, videlicet quod illi de genere, & linea deſcendente fundatoris ſint admittendi etiam ſi ſint clerici primæ tonſuræ,
9 quæ facilius probatur, ac præſumitur, etiam ex leuioribus probationibus, & coniecturis, gloſ. in *l.* talis ſcriptura, in verſ. Vniuerſa, *ff.* de legat. 1. *Alex.* in *l.* ſi certis annis, *C.* de pact. *Cephal.* conſil.297.numer.10. *Surd.* conſil.168.num.7.& fuit dictum in Vrbeuetana dotis 7.Iunij 1610.coram Sanctiſſ.D.N.

Præſuppoſitis autem dictis codicillis Domini ex-
10 inde manifeſtè reſultare dixerunt, beneficium eſſe adiudicandum Franciſco; fundator enim in illis mandat, præſentari Capellanum de ſua linea maſculina, & in illius defectum de fœminina, etiamſi ſit clericus primæ tonſuræ, & vtraque linea deficiente, extraneum, qui tamen ſit Sacerdos; Vnde cùm linea maſculina iam defecerit, & Franciſcus ſit de linea fœminina, & clericus primæ tonſuræ, apertè ſequitur
11 quod ipſe, non autem Cæſar, qui eſt extraneus, & de tempore præſentationis, nec erat Sacerdos, nec ſufficientem ætatem habebat pro Sacerdotio, ad beneficium prædictum præſentari debuit, iuxta fundatoris intentionem, ac voluntatem, & legem ab eo in ipſa fundatione præſcriptam, quæ omninò ſeruari debet, vt per *Ancharan.* in clem. quia contingit in 9. not.de Relig.dom.& *Rota* dec.12.nu.3.& 5.& dec. 555.num.1.& dec.496.num.1. & 1.par.1. in recentior. vbi vlterius etiam dicitur, quod qualitas Sacer-

dotij requiritur de tempore præſentationis, & quod 12
ita fuit in *Rota* ſæpiſſimè reſolutum.

Nec viſum fuit Dominis obſtare quod fundator in d.codicillis expreſsè non diſpoſuerit, quod poſſet præſentari minor annis 14. prout erat Franciſcus de tempore præſentationis, & conſequenter in dubio cenſendum videatur ipſum intellexiſſe de clerico 13
primæ tonſuræ, qui tamen eſſet capax beneficij; & ſic conſtitutus in 14.anno, iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ.23.cap.6.de reform. 14

Quia fuit reſponſum, ſatis eſſe, quod fundator voluerit ſufficere, quod præſentandus ex linea maſculina, vel fœminina eſſet clericus primæ tonſuræ, quæ etiam ſeptimum duntaxat ætatis annum agentibus conferri poteſt, c.nullus, & ibi gloſ. in verb. Infanti 15
de tempor.ordin.in 6 qui proptereà de iure communi eſt etiam ſimplicis beneficij, prout eſt hoc, de quo agitur, indubitanter capax, c.ſi eo tempore, vbi poſt alios *Franch.* numero 10.in fin.de reſcript. *Imol.* in c. ſuper inordinata, num.4.de præben. *Lamber.* de Iur. patr.par. 2.li.2.numero 6.fol.mihi 593. *Mandoſ.* de 16
ætat.min.cap.3.num.21. & cap.4 nu.13.& 15. cum aliis per *Garz.* de benefic.par.7.cap.4.num.4.5.& 6. Ex hoc enim ſatis apertè expreſſiſſe videtur quod etiam minor 14.annis præſentari poſſet ſecundùm Iuris communis diſpoſitionem, quæ de tempore fun- 17
dationis vigebat, & cum qua præſumendum eſt conformare ſe voluiſſe, vt per *Mohed.* dec 18. de cauſ. poſſ.& propr.& *Gonzal.* qui alios congerit ſuper reg. 8.gloſ 5.n. 81. ex quo Sacrum Concilium Tridentinum de dicto anno 1515. nondum erat apertum, & 18
conſequenter fundator ſeſe cum eo conformandi intentionem habere nullatenus potuit, & in fortioribus terminis, quod ſi fundator in defectum Sacerdotis ſimpliciter mandauerit præſentari clericum, non obſtet d.Concilij Tridentini diſpoſitio, nec ſit neceſſe quod clericus præſentatus ſit annorum 14.eſt 19
dec. *Rot.* diuerſ.482. ad fin.par.1. vbi quod ita cenſuerunt Illuſtriſſimi Cardinales Sacræ Congregationis Concilij, quam refert etiam *Garz.* de benef. d. par.7.cap.4.num.9.& 10 Vnde multò minus dicen- 20
dum eſt neceſſariam eſſe in caſu præſenti, in quo fundator expreſsè voluit ſufficere, quod præſentatus eſſet clericus primæ tonſuræ.

Demum aliqui ex Dominis dixerunt, non eſſe omittendum, quod Franciſcus videtur diſpenſatus quoad d. ætatem, cùm fuerit narrata in mandato de 21
prouidendo fe: re: Pauli V. cum derogatione medietatis Iuriſpatronatus, fueritque conceſſum ex bonis inditiis puerilis ætatis, ex quibus verbis Papa ſaltem tacitè diſpenſaſſe cenſetur ex congeſtis per *Gabr.* de præſumpt.concl.8.numero primo, 11.& 22
ſeqq.

Ex quibus Domini vtraque parte informante receſſerunt à deciſis.

Terracinen. Bonorum.

Lunæ 6. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Relatio regulariter facienda eſt ad id, quod immediatè fuit diſpoſitum, & non ad omnia ſuperiùs dicta, & hoc multò magis ſi ſequeretur aliquod abſurdum Clauſulæ, dum Iudicis authoritate non fuerunt extenſæ, non releuant, ac in earum extenſione eſt ſeruandus ſtylus Notarij, qui Inſtrumentum ſtipulatus eſt. Hæredi ſuccedenti ab inteſtato

non eſt danda immiſſio, quando quis non deceſſit inteſtatus, & quid ſi prætendatur teſtamentum non habere ſubſiſtentiam.

SVMMARIVM.

1 *Relatio facienda eſt ad id, quod immediatè dictum fuit.*
2 *Clauſulæ referendæ ſunt ad ea ſolummodò, quibus acceſſoriè appoſita fuerunt.*
3 *Bona aliena non poſſunt hypothecari.*
4 *Clauſulæ referendæ ſunt ad id, quod immediatè eſt diſpoſitum, & hoc maximè ſi aliàs ſequeretur aliquod abſurdum.*
5 *Clauſulæ cæteratæ, dum Iudicis authoritate non ſunt extenſæ, non ſunt habendæ in conſideratione.*
6 *Dominium alicuius rei, quando quis ſibi reſeruauit, ex hoc non ſequitur, quod habeat facultatem capiendi poſſeſſionem propriâ authoritate.*
7 *Stylus non attenditur, ſi non ſit in forma probanti.*
8 *Clauſulæ cæteratæ ſunt extendendæ iuxta ſtylum illius Notarij, qui inſtrumentum ſtipulatus eſt.*
Non autem ſecundùm ſtylum generalem quorumcumque Notariorum.
9 *Filius in ſucceſſione Patris primum obtinet locum.*
10 *Hæres immittenda eſt in poſſeſſionem bonorum defuncti, vel remedio quorum bonorum, vel officio Iudicis.*
11 *Remedio quorum bonorum quando agitur, debet præcedi libellus, vel monitorium.*
12 *Cum Teſtamento quando quis deceſſit, tunc perperam petitur immiſſio ab hærede ſuccedente ab inteſtato.*
13 *Teſtamenti probatio non concludens non impedit aditionem hæredi ab inteſtato.*
14 *Teſtamenti inualiditatis dubietas eſt ſufficiens ad impedienda remedia poſſeſſoria ſuccedenti ab inteſtato.*
15 *Super Teſtamenti validitate pendente lite, hæres ab inteſtato nedum debet admitti in poſſeſſionem.*
Verum nec etiam effectualiter adire hæreditatem, ſed exitus litis eſt expectandus.
16 *Appellationi ſuſpenſiuè locus eſt ratione mixturæ poſſeſſorij cum petitorio.*
17 *Hæres quando dubitatur, quis ſit, tunc neceſſe eſt ingredi petitorium.*
18 *Ægidiana, quod ob mixturam non intret, non eſt, qui dubitet.*

Deciſio XLI.

DOmini perſtiterunt in deciſis coram me ſub die 25. Februarij præteriti, videlicet non intrare Ægidianam ex rationibus tunc ponderatis, quæ nequaquam eiecta viſæ ſunt ab Informantibus pro Diambra.

Quibus etiam DD. addebant, quod aut ipſa Diãbra prætendebat iuſtificare decretum immiſſionis ex inſtrumento dotali confecto inter Zenobiam & Cynthium eius virum, aut ex eo quod eadem eſſet hæres ab inteſtato prædictæ Zenobiæ, & neutrum viſum eſt ſuffragari.

Non inquam inſtrumentum dotale, quia ibi poſtquam Cynthius promiſerat conſeruare bona dotalia
1 Zenobiæ, illáque in euentum reſtitutionis reſtituere, Cui de iure, ſubdit, Et pro dote (ſunt verba præciſa inſtrumenti) cautelauit, hypothecauit, & inueſtiuit dictam Zenobiam vxorem præſentem ſuper omnibus & ſingulis ſuis rebus & bonis &c. dans poteſtatem &c. conſtituens &c. Vnde dictæ clauſulæ tanquam immediatè ſubſequentes hypothecationi bonorum eiuſdẽ Cynthij, ad ea tantum, non autem ad bona dotalia Zenobiæ referri debent,
quia clauſulæ referuntur ad ea ſolummodò, quibus 2
acceſſoriè appoſita fuerunt, *l. fi. §. Titia*, vbi *Bart. ff.* de libert. legat. *Felic.* in cauſam, n. 4. de reſcript. *Cappyc.* dec. 108. n. 12. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 611. no. 4. Quod & euidentius viſum fuit, quia ibidem Zenobia reſeruauit ſibi dominium ſuorum bonorum dotalium; abſurdum eſſet autem, quod Cynthius bona Zenobiæ hypothecaſſet, cùm bona aliena hypothe-
cari non poſſint, *l. 2 §. ſi quæ prædium, C. Si res alien.* 3
pignori data ſit, *DD.* in *l. aliena ff.* de pignorat. act. & ideò dictæ clauſulæ, neceſſariò ad euitandum hoc abſurdum referendæ & reſtringendæ ſunt ad bona, dumtaxat ipſius Cynthij, iuxta tradita per *Abb.* in c.
Eccleſia, n. 5. de elect. *Dec.* in c. 2. requiris, nu. 3. verſ. 4
ſi ratione de appell. *Gabr.* concl. 9. n. 28. tit. de clauſulis; Et propterea quatenus dictæ clauſulæ aliquam inferrent vtilitatem pro immiſſione, hæc tota competeret quoad bona Cynthij tantùm, non autem Zenobiæ, de cuius hæreditate modo agitur.

Minus etiam dictis clauſulis & cæteratis niti poterat Diambra, quia quatenus dictæ clauſulæ legitimè extenſæ comprehenderent bona dotalia Zenobiæ, attamen cùm vſq; adhuc Iudicis authoritate nõ fuerint extenſæ, non erant habendæ in conſideratio-
ne à Iudice, *Grat.* conſ. 9. n. 123. li. 1. *Surd.* conſ. 350. 5
n. 29. & dixit *Rota* in Romana Hęreditatis & paragij dotis 12. Iunij 1615. coram R. P. D. meo *Baratto*.

Nec ſuffragatur, quod Zenobia reſeruauit ſibi dominium; quia ex hoc non ſequitur, quod facultatem
habuerit Diambra, deinde propriâ authoritate poſ- 6
ſeſſionem apprehendendi horum bonorum, & aſſertus ſtylus Curialium non videtur attendendus, quia
non eſt in forma probanti; Et pro clauſulis & cæte- 7
ratis petendus eſt ſenſus & ſtylus particularis illius Notarij, qui inſtrumentum conſcripſit, non autem generalis quorumcumque Notariorum, *Bald.* in *l.* Gallus, §. idem credendum no. 1. & *Iaſ.* nume. 23. *ff.* de
libet. & poſthum. *Corn.* conſil. 225. in fin. verſ. Nam 8
illæ dictiones lib. 3. *Surd.* dec. 223. num. 8. & alij, quos benè congeſſit R. P. D. meus *Barattus* in d. Romana Hæreditatis & paragij dotis.

Neque etiam iuſtificari poſſe viſum eſt d. decre- 9
tum immiſſionis ex eo, quod Diambra vti filia Zenobiæ eiuſdem ſucceſſionis ab inteſtato primum gradum haberet, §. 1. Auth. de hæred. ab inteſt. & conſequenter immittenda eſſet in poſſeſſionem bonorum matris ex remedio, Quorum bonorum, vel Iudicis
officio; quoniam Iudex ex tali titulo immiſſionem 10
concedere noluit, & non potuit. Noluit, nam in decreto proceſſit vigore tantùm inſtrumenti dotalis, vt ex illius lectura patet; Non potuit, quia non præceſſit Monitorium, nec congruus libellus, nec ſententia, vt in prima deciſione fuit oſtenſum, & demum quia pro parte Cynthij fuerat exhibitum teſtamentum Zenobiæ conſcriptum à Parocho, in quo ipſe erat hæres inſtitutus, & propterea ſtante huiuſmodi teſtamento non erat locus immiſſioni Diambræ filię
vti hæredis ab inteſtato ad *l.* quamdiu, *ff.* de acquir. 11
hæredit. & in his terminis eſt conſilium *Bald.* 317. nu. 3. li. 1. & dixit *Rota* in Romana teſtamenti 17. Iunij 1611. coram Illuſtriſſ. D. meo Card. *Sacrato*.

Nec obſtat, quod dictum aſſertum teſtamentum pluribus impugnetur ab Informantibus pro Diambra, & habeat magnas difficultates pro i lius

vali-

validitate,& quod teſtamenti probatio non conclu-
dens non impediat aditionem hæredis ab inteſtato,
vt te probata gloſ.in *l.* 2.*C.* de bon.poſſ. ſecundum
tab.docet *Bald.* ibi nu.5.verſ.Modo aduerte ad ean-
dem gloſæ,*Caſtren.* num.7 & *Alex* num.7. & idem
*Bald.*in *l.*3.num.4. C. de ſent. quæ ſine cert. quant.
profer.Quoniam vltra quod Domini noluerunt pro
nunc firmare,an dicta probatio teſtamenti ſit con-
cludens necne,& hanc diſcuſſionem ad aliam diſpu-
13 tationem reiecerunt; Viſum fuit, vel quod hæc du-
bietas circa validitatem teſtamenti eſſet ſaltem ſuffi-
ciens ad excludenda remedia poſſeſſoria ab inteſta-
to,*l.* 1.& ibi gloſ.& *DD.* C. de bon. poſſ. ſecundum
tab.*l.*ſi ſcriptum,*C.*de probat.vbi etiam gloſ.& *DD.*
*Menoch.*de adipiſc.remed.4.num.861. verſ. cum er-
go eſſet probabilis dubitatio, & *Salycet* in d. l.2.nu.
3. verſ. Et ita ego,concilians dictum Baldi cum glo-
ſa tradit,quod pendente lite ſuper validitate teſta-
menti hæres ab inteſtato non poteſt nedum immit-
14 ti in poſſeſſionem,verum nec etiam effectualiter a-
dire hæreditatem,ſed exitus litis eſt expectandus, &
hanc *Salyceti* conciliationem videtur ſequi ibidem
*Alex.*nu.7.verſ.Salyc. tamen.

Vel denique,cum in illo iudicio factæ hinc inde
fuerint probationes circa exiſtentiam,& validitatem
15 teſtamenti,& tamen Iudex conceſſerit immiſſionem
hæredi ab inteſtato, & ſic implicitè reiecerit dictas
probationes,& declarauerit, eſſe locum ſucceſſioni
ab inteſtato,viſum fuit, quod ratione mixturæ poſ-
16 ſeſſorij cum petitorio eſſet locus appellationi ſuſ-
penſiue,Vt in terminis tradit *Bald.* in conſ.331.ſuper
prædictu in prin.lib 1. & latè proſequitur *Menoch.*
d.remed.4.de ad piſcen.nu 856.& 561.vbi pruden-
ter monet in verſ. Cum ergo, quod quando eſt pro-
17 babilis dubitatio,quis ſit hæres, neceſſe eſt ingredi
iudicium petitorium; Ob mixturam autem non in-
trare Aegidianam non erat quod dubitaretur *Con-*
18 *tard.* in *l.*vnic.C.de mom.poſſ.limit.2.num.9.& 95.
& in ſimilibus terminis fuit dictum in Ariminen.
Hæreditatis 4 Maij præteriti coram me.

Et ita vtraq; parte informante Domini conſtite-
runt in deciſis &c.

Foroliuien. Bonorum.

Veneris 10. *Iunij* 1612.

ARGVMENTVM.

Attentata non committuntur poſt appellationem
nulliter, & indebitè interpoſitam.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ad effectum ſuſpenſiuum non deuoluit in ſententia lata vigore Inſtrumenti habentis ex forma Statuti paratam exequutionem.*
2 *Attentata non committuntur poſt appellationem interpoſitam,quando illa non debuit admitti ad vtrumque effectum,etiamſi admiſſa fuerit.*
3 *Appellatio datur ratione liquidationis implicitè in mandata contenta.*
4 *Fallit,quando liquidatio non fuit à Iudice facta, ſed à Peritis.*
5 *Appellatio debet interponi intra decem dies, & ea non interpoſita poteſt ſententia demandari exequutioni, num.6.*
6 *Sententia vt per non interpoſitam appellationem tranſeat in iudicatum,debet eſſe intimata.*
Sufficit autem intimatio facta Procuratori, vel quod eo præſente ſit lata, ibidem.
7 *Inhibitio non afficit ignorantem.*
8 *Exceſſus in ſententia non præſumitur,niſi probetur.*

Deciſio XLII.

DOmini dixerunt,non conſtare de attentatis,fuit
enim actum via executiua vigore publici inſtru-
menti coram Iudice celebrati, & ex Conſtitutione
Marchiæ li.5.cap. 3. paratam executionem habentis;
& conſequenter, cum à mandato contra Lauren-
tium,qui tanquam tutor bona Cæſaris, & Ludouici
fratrum adminiſtrauerat, pro reliquatus reſtitutio-
ne, iuxta formam ſuæ obligationis relaxato ad effe-
ctum ſuſpenſiuum appellari non potuerit, iuxta tra-
dita in ſpecie per *Canale.*de tut.& Cur.num. 113. & 1
per *Scacc.*de appellat.quæ.17.limit.29.ſub num.1. di-
ci non poteſt illius executionem fuiſſe attentatam eo
ſub prætextu,quod prætenſa appellatione pendente
facta fuerit; certum eſt enim, quod quando appel-
latio ipſa ad vtrumq; effectum admitti non debuit,
geſta poſtquam illa fuit interpoſita, tanquam
attentata non veniunt reuocanda, c. non ſo- 2
lum,& ibi gloſ.in verb Caſibus,& *Gemin* in 3.not.
de appell.in 6. & poſt alios quos allegat latè proſe-
quitur *Lancell.*de Attent.cap.12.limit 53.num. 1. &
ſeqq. per tot.& præſertim nu 58. & 59. *Rota* deciſ.
183.n.3.in fin.par 2.recent.

Nec viſum fuit obſtare, quod mandatum prædi-
ctum fuerit relaxatum pro certa ſumma, & conſe-
quenter ab eo, tanquam implicitam liquidationem
continente appellari potuiſſe videatur ex allegatis 3
per Scribentes pro Laurentio; quia fuit reſponſum,
liquidationem fuiſſe factam à peritis,ſeu calculato-
ribus communi partium conſenſu electis;cum enim
Laurentius ab eorum relatione concorditer facta in-
fra decem dies non reclamauerit, & conſequenter
illam tacitè ſaltem emologauerit, & acceptauerit,
non potuit poſtea à ſententia iuxta illius formam la-
ta,ſeu mandato in vim dicti publici inſtrumenti, &
obligationis relaxato appellare,cum ſtantibus prædi- 4
ctis nullum in rei veritate grauamen per Iudicem
ipſi Laurentio illatum dici poſſit,ſed illi totum, ſi
quod adeſt,dictorum peritorum relationi ſit adſcri-
bendum, à qua tamen nulla fuit interpoſita appella-
tio,vt in ſpecie tradit *Scacc.*dicto tract. de appellat.
quæſt.17.limit 55.ſub num.5.

Præterea etiamſi à dicta ſententia, ſiue mandati
relaxatione ad vtrumque effectum appellari potuiſ-
ſet; adhuc tamen cum Laurentius infra decem dies
realiter, & cum effectu non appellauerit, illa enim 5
lata fuit & mandatum relaxatum ſub die 15. Maij,
appellatio verò fuit interpoſita die 30. eiuſdem, vt
in Summ.dict.fratrum num 7.& 11.licitè, & abſque
metu attentatorũ ad illius executionem potuit de- 6
ueniri, vt in puncto tradit *Lancell.*de Attent.cap.12.
limit.50.nu.1.& nu.37.38. & pluribus ſeqq. & *Rot.*
dict.deciſ.183.nu.5.par.2.recentior.

Nec placuit reſponſio, quod nempe Laurentius
appellare potuerit infra decendium à die habitæ no-
titiæ; quia cum appareat, ſententiam fuiſſe latam
præſente D.Alberico Bonfilio eius procuratore, vt
in Summ. dato in reſponſione dictorum fratrum
num. 1. appellatio interponi debuit infra decem dies
à tempore latæ ſententię, etiamſi ipſe Laurentius
fuerit abſens, & non citatus; hoc enim caſu procu-

ratoris contumacia in non appellando Domino præiudicat, vt poſt *Imol.* in c. p. 1. Extr. vt
7 lit. non conteſt. *Felin.* ibid. ſub n. 6. verſ. Si poſterior, & verſ. Aduerte tamen dupliciter, *Cephal.* conſ. 185. nu. 34. & ſeq. & poſt alios tradit *Lancell.* de Attent. d. cap. 12. limit. 50. nu. 80. & ſeqq. & *Scacc.* de appell. qu. 12. nu. 118. & 119.

Neque obſtat, quod executio facta fuerit poſt inhibitionem A. C. quia ipſius inhibitionis intimatio facta fuit die 8. & 9. Auguſti, vt in Summ. nu. 14. e-
8 xecutio verò ſententiæ, ac mandati prædicti facta iam fuerat die 3. eiuſdem, & ſic per quinque dies ante, & conſequenter attentata dici non poteſt cum inhibitio non afficiat ignorantem, cui nihil imputari poteſt, vt per *Lancell.* de Attent. cap. 20. limit. 25. num. 1. & ſeq.

Minus etiam obſtat appellatio interpoſita à prætenſo exceſſu in exequendo, quia taliſexceſſus nullo probatur, & reuelantis non præſumitur. *Rot.* dec. 45. de appell. in nou. *Card. Seraph.* dec. 1189. nu. 2. & *Lancell.* de Attent. appell. pend. cap. 12. limit. 53. num. 24. & 25. Immo potius conſtat de contrario, cum appareat, ſententiam, ac mandatum, & illius executionem fuiſſe omninò conformem dictæ peritorum relationi.

Et ita deciſum, non conſtare de attentatis, quæ veniant reuocanda &c.

Marciſen. Beneficiis.

Lunæ 13. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur in Beneficialibus ex poſſeſſione inſtrumentaria, ab alio ij ſius non apprehenſa.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum poſſeſſionis probat ad fauorem eius, qui ex ea adeptus eſt poſſeſſionem alio in poſſeſſione non exiſtente, ſicuti non præſumitur tunc extitiſſe.*

2 *Et poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad diem motæ litis.*

Deciſio XLIII.

PRo Informante reſponſum fuit ſcilicet Bernardino dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficiorum in Marſicen. diocæſi exiſtentium, ſub inuocatione nempe S. Dominicæ, S. Mennai, S. Sebaſtiani, S. Viti, S. Soffiæ, S. Catherinę, & S. Margaritæ; Quoniam præuia apoſtolica prouiſione M. Antonius Sarapins procurator ad hoc ſpecialiter deputatus à Bernardino poſſeſſionem apprehendit dictorum beneficiorum, prout in inſtrumento in actis exhibito; quod quidem inſtrumentum alio in poſſeſſione non exiſtente, prout non præſu-
1 mitur ad *l.* prædia, vbi Scribentes, *ff.* de acq. poſſeſſ. ſuffragatur ad quemcumque effectum, & præcipuè pro obtinenda manutentione, *Caſſad.* dec. 20. de præben. *Caputaq.* dec. 334. n. 5 par. 2. *Rota* dec. 293. nu. 4. par. 1. in recent. & millies alias fuit dictum, & ſignanter in Tullen. Capellaniæ 18. Februarij 1622. coram me. Et hæc poſſeſſio, cum fuerit capta die 26. Maij 1616. præſumitur continuata vſque ad tempus
2 motæ litis, *l.* poſſidetis, vbi *Doct.* C. de probat *Alciat.* de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 21. num. 5. in fin. *Rota* dec. 4. numer. 12. par. 2. diuerſ. Poſſeſſori autem de tempore motæ litis indubitanter datur manutentio vulgato, §. retinendæ Inſtit. de Interd. cum aliis.

Et ita Domini dixerunt, dandum mandatum Bernardino ipſo ſolo informante &c.

Anconita. prætent. repetitionis indebiti.

Veneris 17. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Examen Teſtium in vim litterarum Remiſſorialium ſine citatione; & per affixionem Edicti quando nullum.

SVMMARIVM.

1 *Literæ remiſſoriales non relaxantur legitimè in Curia, niſi citato prius legitimo Procuratore.*

2 *Et in partibus requiritur citatio coram Iudice remiſſoriæ ad videndum iurare Teſtes.*

3 *Per Edictum non poteſt procedi ad examinandum vigore remiſſoriæ, niſi præmiſſa diligentia exactiſſima contra principalem.*

4 *Ordo vbi non ſeruatur in examine, nullitas incurritur.*

Deciſio XLIV.

FVerat reſolutum in hac cauſa ſub die 1. Martij 1620. coram Reuerendiſſ. D meo *Seleucien.* teſtes examinatos in Ciuitate Firmi vigore litterarum remiſſorialium fuiſſe R. P. D. *Celleſij* fuiſſe nulliter examinatos, & ſic ad recedendum eſſe à primo loco deciſis ſub die 5. Iunij 1620. coram eodem, nunc verò mihi in eiuſdem Reuerendiſſ. D. mei locum ſubrogato cauſa commiſſa, denuò propoſitum fuit dubium, An teſtes ſint ritè & rectè examinati &c. Et Domini reſponderũt, eſſe nulliter examinatos, itaut ſit perſiſtendum in vltimo loco deciſis; quoniam placuerunt deducta per Informantes pro nullitate examinis, quæ cum probaretur ex pluribus, ex tribus potiſſimum viſa fuit citra controuerſiam manifeſta.

Primum ſiquidem erat, quia teſtes examinati fuerunt in vim Remiſſorialium in Curia decretarum, non citato legitimo procuratore Dominorum de In- 1
uictis, ſed citatus ſolum fuit Antonius Drittus, qui non erat procurator, cum de illius mandato non conſter in actis huius cauſæ, Ex quo reſultat nullitas inſanabilis, *Vant.* de nullit. ex defect. inhabilit. ſeu mand. comp. & dictum fuit in dicta deciſione 1. Martij 1621. coram Reuerendiſſ. D. meo *Seleucien.*

Secundum, quia deficit citatio coram Iudice remiſſoriali ad viden. iurare teſtes, & ad alios actus perſonaliter executos contra DD. de Inuictis; quæ tamen adeò neceſſaria erat, vt ſine illa examen ſu- 2
ſtineri non poſſit, ca. 2. de teſtib. *Caputaq.* dec. 274. & dec. 285. par. 3. *Achill.* dec. 1. de teſtib. *Rota* in Aretina Spolij 9. Iunij 1604. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quæ eſt dec. 215. inter impreſſas poſt conſ. *Farinac.* vol. 2. & firmatur etiam in præallegata coram Reuerendiſſ. Domino meo Seleucien.

Tertium, quia non ſolum non fuit ſeruata forma Iuris, ob quam non procedi poteſt ad examen per edictum, niſi adhibita prius exactiſſima diligentia ad hoc, vt reperiatur, & apprehendatur princi-

pali-

3 cipalis adnotata per *DD.* in *l.* 4. §. Prætor ait, *ff.* de damn. inf. & *Vant.* de nullit. ex defect. cit. n. 93. *Farinac.* conſ. 89. nu. 3. li 1. *Veſtr.* in Prax. lib. 4. cap. 3. nu. 2. *Seraph.* dec 922. n. 6. & dec. 1276. nu. 1. *Rota* in recent. dec. 569. nu. 2. par. 1. & dec. 685. nu. 3 par. 2. Sed nec etiam ſeruata fuit præſcripta forma litterarum remiſſorialium, in qua dicebatur, eo tantum caſu procedendum eſſe per affixionem edicti, quo dicti DD. de Inuictis perſonaliter haberi non poſſent; vnde ſic inuerſo ordine citationes à nullitate excuſari 4 non poſſunt, *Caputaq.* dec. 111. nu 2. & dec. 117. n. 3. par. 1 *Rota* recent. dec. 624. no. 8 par. 1.

Deducebantur etiam aliæ nullitates in prædicta deciſione coram Reuerendiſſ. D. meo *Seloucien.* Quibus vna cum ſuperioribus diligenter per Dominos conſideratis ita reſolutum fuit dictis tantum Dominis de Inuictis Informantibus &c.

Burgi S. Donini Iuriſpatronatus.

Luna 20. Iunij 1622.

ARGVMENTVM.

Pertinentia, & exiſtentia Iuriſpatronatus ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus exiſtentia probatur ex fundatione, & dotatione.*
2 *Concurrentibus præſertim duabus ſubſequentibus enunciatiuis fundationis, & dotationis antiquiſſimis.*
3 *Iuſpatronatus probatur ex centenaria.*
4 *Vel ſi ſit poſſeſſio proxima centenaria.*
5 *Vſurpationis ſuſpicio tollitur ex titulo fundationis, & dotationis.*
6 *Collatio facta ſpreto Patrono eſt nulla.*
7 *Nec ſufficit ad præſcribendam Eccleſiæ libertatem, ſi alia requiſita non concurrunt.*

Deciſio XLV.

CVm vacaſſet Eccleſia parochialis S. Mariæ villæ nouæ Territorij Ciuitatis Buſſeti per obitum Horatij Paſetri de menſe Ianuarij proximè præteriti, D. Marchio Alexander Pallauicinus, tanquam Patronus, obtinuit, de illa per Sanctiſſimum ad ſui præſentationem prouideri Ioannem de Blanchis; at Ioannis prouiſionem impugnabat Victorius Tincllus vigore edicti concurſus in partibus examinatus inſtando, idem beneficium ſibi vti liberum conferri. Vnde ſuper hoc pendente controuerſia coram Illuſtriſſimo Datario, placuit ei dubitare, An conſtet de Iurepatronatus, & ſuper dubio Rotam conſulere, Quo per me propoſito informante tantum D. Marchione Domini affirmatiuè reſponderunt.

Conſtat enim de Iurepatronatus ex publico & authentico inſtrumento fundationis, & dotationis emanatæ anno 1475. à DD. Marchionib. Ioanne, Ludouico, & Pallauicino moderni Marchionis anteceſ-1 ſoribus, quod ſufficit ad probationem Iuriſpatronatus Lambertini de Iur. patr. 22. art. 5. quæſt. principalis par. 2. li. 1. n. 3. *Caſſad. dec.* 7. de Iur. patr. *Rot.* diuerſ. dec. 64. n. 1 par. 1. & recent. dec. 421. n. 2. par. 2 & fuit dictum in Lacen. Portionis 16. Decembris 1591. coram bo: mem: *Card. Pamphilio*, & in Abbanen. Prioratus 21. Maij 1603. coram bo: me: *Penia.*

Concurrentibus præſertim duabus ſubſequentibus enunciatiuis fundationis, ac dotationis prædictæ? In præſentatione ſcilicet per procuratorem facta de anno 1476. ac etiam in edictorum publicatione per Ordinarium facta de eodem tempore, quæ cum ſint antiquiſſimæ ſupra centum annos, habent vim famæ, & plenè probare videntur exiſtentiam huiuſmodi Iuriſpatronatus, *Abb* conſ. 54. n. 3. vol. 1. 2 *Burſat.* conſ. 314. n. 6. li. 3. *Ferrett.* conſ. 293. nu. 6. li. 2. *Achill. de Graſſ.* dec. 7. de Iur. patr. *Rota* recentior. dec. 111. nu. 1. in fin. par. 1. ac dec. 360. nu. 3. & 674. nu. 2 & 694. nu. 4. par. 2.

His accedunt quatuor præſentationes continuatæ, ac effectum ſortitæ per ſpatium annorum 98. nempe ab anno 1505. vſque ad annum 1603. Ex quibus (omiſſo quod centenariam ferè attingunt, atque ita probant immemorabilem quaſi poſſeſſionem, vt 5 aliqui ex Dominis conſiderabant, & conſequenter ex hac centenaria emergit probatiſſima exiſtentia Iuriſpatronatus, *Caſſador.* dec. 2. nu. 6. & 7. de Iur. patr. *Card. Seraph.* dec. 1141. num. 1. & plures cumulat *Pariſ.* de confid. benef. quæſt. 28. num. 235. qui etiam ex *Puteo* dec. 209. li. 2. in ſpecie tradit, ſufficere poſſeſſionem proximam centenariæ, qualis videtur hæc annorum 98.) Satis ſuperq. videtur ſatisfactum decreto 4 Sacroſancti Concilij Tridentini ſeſſ. 25. ca. 9. de Reformat. dum vltra alias probationes in familia potente, vbi ſuſpicio oriri poteſt vſurpationis, exigit etiam probationem plurium præſentationum, quæ continuatæ fuerint, ac effectum ſortitæ ſpatio annorum quinquaginta, vt in verbis cautum eſt ibi à Concilio, & dixit *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 1141. n. 9. ac inter recentior. dec. 481. nu. 1. par. 1. & in Cremonen. Capellaniæ 14. Ianuarij 1594. coram Illuſtriſſ. Card. *Milino.*

Vſurpationis autem ſuſpicio deſumpta ex temporali dominio Dominorũ de Pallauicinis in loco, vbi 5 ſitum eſt beneficium, ſuper quo pendet lis potiſſimum excluditur ex ſuperius probato titulo fundationis, & dotationis, vt fuit reſolutum in dicta Cremonen. Capellania 14. Ianuar. 1594. coram Illuſtriſſ. Card *Milino*, & in Abbanen. Prioratus 17 Nouembris 1603 coram R. P. D. meo *Manzanedo*, & ex aſſertione Ordinarij in edictorum publicatione, & poſterioribus inſtitutionibus. *Rota* dec. 431. num. 3. par. 1. recent.

Non obſtat vltima collatio de anno 1603. facta ab Epiſcopo tanquam de libero; quia fuit nulla vti facta ſpreto D. Marchione patrono, c. decernimus 16. quæſt. 7 *DD.* in c. cum Bertoldus, vbi latè *Felin.* 6 num. 8. de Sent. & re iud. cum aliis quos refert & ſequitur *Ferret.* conſ. 210. numer. 6. li. 1. & in omnem euentum non ſufficit, præſertim non concurrente curſu temporis neceſſario, & aliis à Iure requi-7 ſitis ad præſcribendam Eccleſiæ patronatæ libertatem, & illius ſtatum mutandum, de quibus per *Dec.* conſ. 116. num. 2. verſ. Sedtamen his non obſtantibus. *Ferret.* d. conſil. 210. num. 5. verſ. Sed prædictis non obſtantibus, & num 8. lib. 1. *Bellamer.* dec. 107. & 213. *Rota* diuerſ. dec. 109. num. 8. & ſeqq. par. 2. ac recentior. dec. 337. num. 2. & 374. nu. 8. par. 2.

Et ita pro D. Marchione informante fuit deciſum &c.

Calaguritan. Beneficij de Arnedo.
Mercurij 22. Iunij. 1622.

ARGVMENTVM.

Collatio Beneficij litigioſi poteſt pertinere mortuo collitigante ad Auditores S.Rotæ Romanæ. De periurij exceptione quando obſtet ad aſſequendam Beneficij prouiſionem. Pluralitas Beneficiorum quando obſtare dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Auditores Rotæ gaudent facultate conferendi Beneficium vacatum per obitum litigantis, ad quem pertinere iudicauerint.*

2 *Prouiſus de Beneficio ad inſtar hæredis immiſſionem petere poteſt ad formam, l.fin.C.de ed D.Adr.*

3 *Immiſſio in poſſeſſionem Beneficij non conceditur, niſi præmiſſa inſtitutione.*

4 *Fallit quando immiſſio conceditur ab habente facultatem conferendi, quia ipſa verbalis traditio poſſeſſionis vim habet collationis, & num.5.*

6 *Iuramentum regulari debet à natura actus, ſuper quo interponitur.*

7 *Abeſſe non dicitur ab Eccleſia, qui abeſt pro ſeruitio Eccleſiæ, etiamſi non abeſſe iurauerit.*

8 *Periurium, vt incurſum dicatur, requiritur certa, & plena probatio.*

9 *Promiſſio facta nunquàm creditur facta animo nouandi obligatione legis.*

10 *Obligatio non debet extendi vltra legis obligationem.*

11 *Periurium, vt euitetur, omnis eſt aſſumenda interpretatio.*

12 *Proteſtatio, quæ præcedit iuramentum, oſtendit animum iurantis non incedendi in obligationem iuramenti.*

13 *Proteſtatio præcedens actum probat voluntatem non conſentiendi actui ſubſequenti.*

14 *Iuramentum non arctat, neque obligat vltra iurantis conſenſum.*

15 *Neque vltra intentionem tam in iuramento promiſſorio, quam aſſertorio.*

16 *Exceptio periurij reddit aliquem Beneficio incapacem, lata tamen ſententia condemnatoria.*

17 *Nuncius Apoſtolicus poteſt diſpenſare in Conſtitutiones Synodales prout Ordinarius.*

18 *Duo Beneficia poſſunt obtineri de iure communi, ſed eſt tamen prohibita vtriuſque retentio.*

19 *Ad plura Beneficia retinenda Ordinarius non poteſt diſpenſare, & num.20.*

21 *Fallit, quando ſunt modici redditus, ex quibus non ſupereſt præmſio vltra alimenta neceſſaria.*

Deciſio XLVI.

PRopoſito iterum Dubio, quod alias diſputatum non fuit reſolutum, An Mattheo eſſet danda immiſſio, tandem Domini dandam eſſe dixerunt Quoniam cum iam in hac cauſa ſub die 22. Ianuarij præteriti coram me fuerit deciſum, deberi eidem Mattheo tanquam inſeruienti Eccleſiæ de Arnedo beneficium, quod ibidem vacauerat per obitum Didaci Martinez, & Rotæ Auditores, iuxta Clem. *Au-*
1 *ditor.* de reſcript. facultatem habeant conferendi beneficium cui ex collitigantibus pronunciauerint debitum, *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 30. nu. 53. & 54. *Card. Seraph.* dec. 1238. n. 5. conſequenter etiam eidem Mattheo debita erat immiſſio in poſſeſſionem dicti beneficij de Arnedo, quemadmodum enim hæredibus ſcriptis competit remedium legis final. C. de 2
edict. diu. Adr. tollen ita prouiſis datur officium Iudicis pro adipiſcenda poſſeſſione beneficij *Bald.* in *l.*2.n.59. C. de ſeru. &. aq. *Abb.* in c. paſtoralis n. 12. de cauſ. poſſ. & propr. plenè *Menoch.* de adipiſcen. remed. 6. n. 34. & 35.

Nec obſtat, quod immiſſioni debeat præcedere canonica inſtitutio, & collatio, quæ adhuc facta non 3
fuit Mattheo ad reg. cap. beneficium de reg. iur. in 6. & notat *Bald.* in d. *l.* 2. & poſt alios *Menoch.* loco præallegato. Quoniam non procedit, quando immiſſio eſt danda ab habente poteſtatem conferendi, qualis eſt Rotæ Auditor; cum enim in collatione non exigatur certa verborum formula, & per quem- 4
libet actum verbalem, vel actualem, ex quo voluntas conferentis deprehendatur, fieri poſſit. *Lambert.* de Iur patr. p. 3. li. 2. q. 11. n. 6. *Selu.* de benef. p. 3. q. 10. n. 5
11. in fi. Ipſamet traditio poſſeſſionis habet vim collationis *Felin.* in c. cum aliquibus ad fi. de re iud. in 6. *Couarr. Vari.* reſol. li. 3. c. 16. n. 10. *Gonzal.* ſup. reg. 8. gloſ. 5. in prin. n. 54. & gloſ. 14. n. 45. *Caput.* dec. 81. n. 5. p. 1. *Achill.* dec. 4. de præben. & *Rota* dec. 987. lib. 3. p. 3. diuerſ.

Neutrum etiam periurium obiectum Mattheo viſum eſt ipſi refragari. Non primum deductũ ex eo, quod in aſſecutione beneficij de Ochon iurauerit, ſe obſeruaturum ſtatuta illius eccleſiæ, & ſuamet perſona famulaturum eidem beneficio, neque abfuturum ab eo, & tamen abfuerit, cum cauſam committi inſtetit pro libertate à reſidentia eiuſdem beneficij. Quoniam cum ſemper iuramentum regule- 6
tur à natura actus, ſuper quo interponitur *l.* ſi C. de non nu pec. *Dec.* conſ. 245. in fin. *Bero.* conſ. 58. n. 22. & *Surd.* conſ. 268. n. 45. *Card. Mantic.* de tacit. lib. 4. tit. 32 n. 90. Iuramentum illud eſt intelligendum ad terminos eiuſdem ſtatuti iurati: Et ideo, ſi ſtatutum d. eccleſiæ de Ochon non exigit præciſam reſidentiam, cum ſit beneficium ſimplex, vt in lite Matthæus conatus eſt oſtendere, nec etiam cenſendus eſt veniſſe contra proprium iuramentum de ſtatuto obſeruando, dum per aliquod tempus abfuit.

Nec obſtat, quod iurauerit, ſe non abfuturum: quia non propterea contrauenit, dum abfuit cauſa litis agenda pro libertate eccleſiæ, quod reſidentiam non exigeret; qui enim iurauit, ſe ſeruaturum reſidentiã, 7
ſi abeſt eccleſiæ cauſa, non dicitur peierare vt eſt tex. in terminis in c. ex parte il 2. de cleric. non reſid. & ibi notant *DD.* Monet. de diſtrib. quotid. p. 2. q. 11. nu. 6.

Alterum vero prætenſum periurium deductum ex eo, quod Matthæus, poſtquam iurauit, ſe obſeruaturum ſtatuta, & ſuamet perſona ſeruitium Beneficio præſtiturum, & minimè abfuturum, iurauerit etiam, quod ipſe minimè fecerat proteſtationem in contrarium, & tamen apparet, quod per duos dies ante ſatis amplam proteſtationem emiſerat, viſum fuit ceſſare, quia ex prædictis non conſtat manifeſtè de ipſo aſſerto periurio, ad quod certum eſt requiri ple- 8
nam & concludentem probationem *l.* ſciant cuncti C. de prob. *Feder.* de Sen. conſ. 23. n. 7. & fuit dictũ in Romana tutelæ de Ceulis 20. Iunij 1588. coram bo: me: *Gypſio*, Matthæus enim non iurauerat perſonaliter reſidere, etiamſi beneficium ipſum de ſui natura

reſidentiæ

Digitized by Google

reſidentiæ huiuſmodi onus non exigeret, vel etiam ſi alij illius anteceſſores non reſederint, & conſequẽter dum immediatè poſtea ſubdidit, & medio iuramẽto affirmauit, quod proteſtationem in contrarium non emiſerat, non videtur omnino falsũ dixiſſe, & ſic peieraſſe; quia ipſe nõ fuerat proteſtatus, ſe nolle ſtatuta & exemptiones eccleſiæ & Capituli obſeruare, & nullo modo ſuamet perſona beneficio inſeruire, ſed ſolum quod non intendebat inſeruire, & ad perſonaliter reſidendi onus ſe aſtringere vltra, quam beneficium exigeret, ſuiq; anteceſſores reſidere conſueuerint: Quo etiam pacto dicendum eſt, intellexiſſe ſeſe obligare velle, dum ſimpliciter ſuamet perſona inſeruire promiſit, ſecundum ſcilicet beneficij naturam, & Iuris diſpoſitionem, & antiquam conſuetudinem: nunquã enim promiſſio emanata cenſetur animo no-
9 uandi legalem prouiſionem *l.*4.§.ſi ex conuentione *ff.* de re iud. *Bal.* conſ. 329. n. 1. ver. ex aduerſo li. 1. Nec
10 eſt veriſimile, quod quis in plus ſe obligare voluerit, quam de iure teneretur *Afflict.* dec. 299. n. 13. *Surd.* conſ. 34. n. 34. cũ aliis quos in ſimili ſequuta eſt *Rota* dec. 392. n. 3. 1. p. recent. Quod eo magis eſt dicendũ,
11 quia facienda eſt omnis interpretatio, vt periurium euitetur c. quemadmodum de Iur. iur. *l. fi.* qui ſatiſd. cog. *Rota* coram S.D.N. dec. 351. nu. 21. & in præallegata Romana tutelæ coram *Gypſio.*

Vnus etiam ex Dominis addebat, proteſtationem emiſſam à Mattheo ante iuramenti præſtationem manifeſto probare, eiuſdem Matthæi animũ abfuiſ-
12 ſe ab ipſo iuramento, & illius obligatione *l.* qui aliena §. fi. & ibi bene *Caſtren.* & *Imol.* *ff.* de acq. hæredit. *Abb.* in c. 2. de his quæ vi metuſq; cauſa nu. 18. & alij Canoniſtæ *Ruin.* conſ. 21. nu 24 & ſeq. li. 4. pulchre *Hond.* conſ. 23. n. 21. 22. & 33. & 45. li. 1. Præſertim cũ
13 d. proteſtatio nec temere, nec doloſe, ſed ex rationabili ſuſpicionis cauſa emiſſa fuerit, nempè vt ſe redimeret à vexationibus, & litibus, vt idem Mattheus aſſeruit, & ne ſtrictius obligaretur, quam alij ſui anteceſſores, quo caſu indubitáter proteſtatio antecedens probat animum abeſſe ab actu ſubſequenti, & illum, quoties ab agentis voluntate dependet, annullat, & infringit *Bald. Angel. Imol.* & alij in d. *l.* qui alienam §. fi *ff.* de acq. hæredit. *Natt.* conſ. 451. n. 22. li. 2. *Rim.* iun. conſ. 5. n. 32. & 33. *Sanchez* qui multos congerit de m.t. im. li. 2. diſput. 45. n. 22. Et quib. inferebat quod cũ Mattheus oretenus iurans non intellexerit vere iurare, nec Deum teſtari, nec ſe obligare, conſequenter tale iuramentũ, licèt verbis prolatum, illum non obligauerit, nec proinde periuriũ illi imputari poſſit, quia iuramentum non obligat, nec operatur vltra conſenſum, & intentionem iu-
14 rantis, c. Quintauallis, c. veniens de Iur. iur. egregiè *Leonard. Leſſ.* de Iuſt. & iur. li. 2. c. 42. dubit. 8. n. 36. & ſeqq. & *Sanchez* ſequitur Decalogo li. 3. ca. 6. n. 4. & 7. & diſertius ca. 10. n. 4. 7. & 8. vbi poſt multos quos congerit doctiſſimè firmat, iurantem oretenus, abſq; tamen intentione iurandi, vel ſine animo ſe obligandi, nequaquam aſtringi vinculo iuramenti, idque verum eſſe indicat nedum in promiſſorio, verum etiam in aſſertorio iuramento, & in terminis quod quis non obligetur ex iuramento, ſi prius proteſtatus fuerit, quod futuro iuramento non intendebat ſe illaqueari, tradit *Imol.* in cap. ſi vero, nu. 9. vſque in fin.
15 Extra de Iur. iur. & ſequitur ibi *Felin.* nu. 9. verſic. 4. declara & infra, & *Seraphin.* de priuileg. Iuram. cap. 110. num. 16. verſ. Tertio limita.

Et tandem, quia ad effectum vt periurium impediret collationẽ beneficij, Mattheo opus erat quod ipſe de periurio fuiſſet per ſententiam Iudicis con- 16
dẽnatus aut per propriam confeſſionẽ in iudicio criminis conuictus, aut per facti euidentiam notoriam peieratio appareret, *Rebuff.* de pacific. poſſeſſ. nu. 221. *Couarr.* in cap. quamuis, de Pactis 1. par. §. 7. num. 3. verſ. Idcirco, aute *Azor.* Inſti. Moral. li. 11. cap. 12. quæſt. 10.

Neq; obſtat conſtitutio Synodalis, cum quã concordãt Statuta Eccleſiæ, & in duas partes eſt diuiſa; In prima diſponit, vt Beneficiatus teneatur reſidere, & ſi non inſeruiet per ſe ipſum, mulctetur amiſſione certæ partis fructuum, ſi verò abſuerit per annum, priuetur beneficio; & hæc pars non pertinet ad præſentem diſputationem, quia hodie agitur de collatione facienda Mattheo de beneficio Arnedi, quod cũ fuerit aſſecutus, ſi non aſſiſtet beneficio de Ochori, tunc erit fortaſſe locus huic diſpoſitioni, & poterunt eius aduerſarij inſtare pro priuatione eiuſdem beneficij de Ochori. In ſecunda autem parte eiuſdẽ Synodi diſponitur, vt ſi quis habeat duo talia beneficia, non poſſit gaudere fructibus, niſi illius, cui per ſeipſum inſeruiuit, & hæc non obſtat; tum quia modo non agit Mattheus pro perceptione fructuum vtriuſq; beneficij, ſed tantum pro collatione, & immiſſione beneficij de Arnedo; tum etiam quia Ordinarius in eadem ſecunda parte Synodalis Conſtitutionis reſeruat ſibi facultatem diſpenſandi, & pollicetur, ſe futurum facilem ad diſpenſandum ex iuſta cauſa; Mattheus autem obtinuit iam diſpenſationem à Nuncio Apoſtolico Hiſpaniarum; qui quotidie diſ- 17
penſationes concedere conſueuit in caſibus, in quibus Ordinarij diſpenſant, *Gonzal.* ſequitur reg. 8. in §. 2. proœm. num. 52. & 53. *Garc.* de Benefic. pat. 11. cap. 5. nu. 370. & ſeqq. & præſertim num. 376. in fin. Et ita conſtitutio Synodalis non obſtat, quia in generali illius prohibitione non compræhenditur 18
hic caſus, cum ſit ab eadem conſtitutione permiſſus, *Bart.* in *l.* 1. §. & parui, num. 5. *ff.* Quod vi, aut clam. *Dec.* conſ. 44. in fin.

Nec difficultatem Dominis ingeſſit reſeruatio in diſpenſatione, dummodo non ſint incompatibilia; quia intelligi debet, præterquam quoad expreſſam incompatibilitatem, alias enim otioſa eſſet huiuſmodi diſpenſatio, & ſibimet repugnaret.

Neque obſtare viſa ſunt, quæ denuo inculcabant Informantes pro Capitulo circa duplicitatem beneficiorum, illius nempè de Ochori & alterius de Arnedo; Nam aut attendimus ius commune, & non ob- 19
ſtat, quia interdicta eſt retentio, non autem adeptio ſecundi beneficij, vt ſæpè dixit *Rota,* & firmauit in hac cauſa ſub die 22. Ianuar. præteriti coram me; aut attendimus conſtitutionem Synodalem, nec iſta refragatur, quia impedit tantum perceptionem fructuũ vtriuſq. beneficij, non autem perceptionem ſecundi; Et quia denique Mattheus iuxta eamdem conſtitu- 20
tionem obtinuit diſpenſationẽ à Nuncio ſuper hoc impedimento ab eadem conſtitutione originato.

Neque etiam obſtat quod Mattheus nedum prædictum beneficium de Ochori, ſed & Capellaniam de Mollinas poſſideat, & propterea huius tertij beneficij fuerit omninò incapax, nec diſpenſandi facultas ad hanc incapacitatem extendatur, niſi ex- 21
preſsè fuerit dictum in facultatibus, iuxta cap. is cui de præben. in 6. Quoniam vltra quod dubitari poſſet, diſpoſitionem d. cap. is cui non ſibi locum vendicare in collatore ordinario, qualis videtur Nuncius Hiſpaniarum ſecundum opinionem *Franc.* ibi num. 1. *Caputaq.* dec. 411. num. 5 par. 2. & *Garc.*

dicta par.7.cap.5.num.a84.& a85. Nam fuit probatum, quod ex d cta Capellania deductis deducendis Mattheus tot percipiat fructus, qui ſufficiant pro illius victu, quemadmodum fuiſſet neceſſarium, vt illi obſtaret diſpoſitio d.cap.is cui, ad gloſ. ibi in verbo Sufficiens, & firmauit *Rota* apud *Card. Seraph.* dec.a76.num. 1.

Ad alia autem obiecta placuerunt Dominis reſponſiones datæ ab Informantibus pro Mattheo. Et ita vtraque parte informante fuit concluſum pro immiſſione &c.

Calaguritana Beneficij de Villateali.
Veneris 22. *Iunij* 1622.

ARGVMENTVM.

Attentata eſt prouiſio Ordinarij intra tempora ad appellandum, quando proceſſit ex relatione Eaaminatorum Synodalium.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ab electione concurrentium in Beneficio datur, quando Beneficium collatum fuit ab Epiſcopo ex relatione Synodalium Examinatorum.*
2 *Et cauſantur attentata, quæ ſunt reuocanda.*
3 *Vel per viam nullitatis ſunt reuocanda, ſi legitimè non fuit appellatio interpoſita.*

Deciſio XLVII.

VAcante de anno 1618. dimidio beneficio in Eccleſia Parochiali de Villareali, appoſitiſq; per Ordinarium edictis, & inde intimato concurſu coram Eaaminatoribus Synodalibus, examini ſe ſubiecerunt Stephanus de Saenz, Ioannes de Vrbina, & Melchior Saenz, & ex iis die 29. Martij Melchior reiectus fuit aliis duobus tantum habilibus, & idoneis per Examinatores declaratis, cui relationi inhærendo die 30. eiuſdem Menſis Vicarius Generalis alterum ex duobus ſcilicet Stephanum, mandauit præſentari, prout die 1. Aprilis fuit in effectu præſentatus; Cumque die ſecunda eiuſdem Menſis Melchior, ſeu Gaſpar de Albiz eius nomine ab Examinatorum relatione, ac declaratione appellaſſet, dictis Vicarius die ſubſequenti, ſcilicet 3. Aprilis, appellatione non obſtante vlterius proceſſit conferendo beneficium Stephano, ac ei decernendo poſſeſſionem.

Vnde per me dato dubio, An conſtet de Attentatis, Domini Melchiore tantum informante reſponderunt affirmatiuè; Siquidem Vicarius ad dictam relationem Examinatorum iudicialiter proceſſit, & eamdem relationem iudicialiter etiam approbauit,
1 vt in Summ.nu.2. quo caſu indubitanter admittitur appellatio, *Lancellott.* de Attent. cap. 12. limit. 49. num. 4. & pluries *Rota* firmauit, ac ſignanter in Florentina Iuriſpatronatus 28. Aprilis 1606. coram Sanctiſſ. D. N. & in deciſ. 598. num. 3. 1. par. recent.

Atque ita iure viſum fuit conſtare de Attentatis, quæ veniant reuocanda; nam mandatum de præſentando, & ipſa præſentatio pendente termino ad appellandum decreta, & collatio ſubinde facta poſt appellationem fuerunt attentata, & per conſequens re-
2 uocanda c.non ſolum de appell.in 6. *l.* appellatione Cod.de appellat. *l.* vnic. *ff.* *Nil* nou. appellat. pend. *Dec.* conſ. 97. numer. 1. *Pariſ.* conſil. 28. num. 26. lib.4.

Et quatenus etiam non fuiſſet appellatum, vel minus legitimè, nibilominus tanquam geſta pendente termino ad appellandum, ſaltem per viam nullitatis 3
eſſent reuocandę *Lap.* alleg. 1.n.11. *Caſ.* de *Graſſ* dec. 2.nu.5. de appell. *Mohed.* dec.11.nu.2. de præben. *Seraph.* dec.219. nu. 4. & fuit dictum in d. Florentina Iuriſpatronatus 28. Aprilis 1606. coram S.D.N. & in d.dec.598. n.2.1.p.recent.

Et ita Melchiore tantum informante fuit reſolutum &c.

Elen. diſtributionum.
Lunæ 27. *Iunij* 1622.

ARGVMENTVM.

Eapenſæ litis, quando litigatur inter illos de Communitate, vel de Capitulo quando ea pecuniis communitatis ſint faciendæ.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa litis debent fieri de maſſa Communitatis, quando lis eſt ſuper Iuribus Communitatis.*
2 *Fallit quando principaliter non agitur de intereſſe Communitatis ſed particularium perſonarum, vt ſi inter Canonicos de modo diſtributionis fructuum, hac enim cauſa non percutit commodum Collegij, ſed proprium commodum, & intereſſe Canonicorum, & nu.4.*
3 *Litiganti non ſunt à Collitigante ſubminiſtranda litis expenſa.*

Deciſio XLVIII.

DOmini dixerunt, ſumptus litis non deberi ex redditibus Communitatis, quamuis enim quando agitur de intereſſe Communitatis, ſiue Eccleſiæ, expenſæ fieri debeant ex maſſa ac burſa communi vt fuit dictum in Gerunden. Præeminentiarũ 20. Iun. 1616. coram R. P.D. meo *Caualerio*, & alibi ſæpè, viſum tamen fuit, concluſionem huiuſmodi ad caſum præſentem applicari non poſſe; lis enim non vertitur cum extraneis, ſed inter Canonicos, & Beneficiatos eiuſdem eccleſię ſuper modo diſtribuendi, prætendentibus Canonicis, ſibi deberi quotam certã diſtributionũ inter præſentes in Choro diſtribuendam, ita vt portio abſentium, ac non inſeruientium intereſſentib. accreſcat, Beneficiatis autem contendentibus, ad ipſos, ſiue eorum Communitatem ſpectare munus eaſdem diſtributiones Canonicis inſeruientibus dandi, & portionem non inſeruientium eidem Beneficiatorum Communitati accreſcere debere; Et ſic in effectu controuertitur ſolum, An por- 1
tio Canonicorum deficientium Canonicis intereſſentibus an potius ipſius Beneficiatis accreſcere debeat, & conſequenter agitur de proprio ac particulari commodo, non autem de intereſſe Eccleſiæ cuius tantum intereſt, quod ſibi inſeruiatur per Canonicos, & Beneficiatos, non autem quod deficientium 2
portio iſtis potius, quam illis accreſcat iuxta tradita per *Dec.* in c ex litteris nu.34. de prob. & *Lap.* alleg. 50.n.6 quos ſequuta eſt *Rot.* in Seguntina Eapenſarum 5. Nouembris 1607. coram Scotto impreſſa inter recentior. dec.138.p.1.

Vnde ſuccedit regula, quod nemo debet aduer-
ſario

Digitized by Google

ſario ſuo ſecum collitiganti litis expenſas ſubminiſtrare, ſed quilibet t tas de proprio facere tenetur vt not. *Bald.* in *leg.* Imperatores & ibi etiam *Albert.* numero 1. *D.* de tut. & ratio. diſtr. *Cardinal.* in clement. cauſam quæſtio. 10. de elect. Et quod propterea ſumptus prædicti ex communi maſſa in Canonicorum præiudicium per Beneficiatos extrahi non debent vt per *Cardin. Mantic.* deciſ. 262. num. 5. & 6. & fuit etiam reſolutum in Burgen. ſeruitij 20. Nouembris 1595. & in dict. Seguntina Expenſarum 12. Iunij 1606. coram *Litta*, quæ deciſio per S. D. N. extenſa fuit, & in eadem ſub dict. die 5. Nouembris 1607. coram *Scotto* & in Tiraſonen. litis votandi 4. Decembris 1609. coram R. P. D. meo *Manzanedo*.

Et ita deciſum, &c.

Ripana Beneficij.
17. *Iuny* 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium ſimplex, vt cadat ſub reſeruatione, per obitum in Curia Beneficiati, & eius impetratio ſubſiſtat neceſſaria aliqua recenſeatur in hac Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Gratia impetrationis Beneficij probatur per litteras eius impetrationis.*
2 *Obitus neceſſarius ex quo cadat in reſeruatione debet probari in Curia, & probatur ex Teſtibus etiam deponentibus de publica voce.*
3 *Beneficia omnia præſumuntur de iure ſimplicia, dum non probatur contrarium.*
4 *Valor Beneficij debet etiam probari, & ſufficit ſemiplena probatio, vt Reſeruationi ſit locus.*
5 *Hoſpitale non cadit ſub reſeruatione.*
6 *Hoſpitale quando datur ad vitam, & ſub titulo cadit ſub reſeruatione ad inſtar aliorum Beneficiorum.*
7 *Beneficij vltimus ſtatus attenditur ad effectum, vt tanquam reſeruatum cenſeatur.*
8 *Vnio etiam facta à Papa de Beneficio non valet ſuccedente vacatione mortuo Papa.*

Deciſio XLIX.

DOmini dixerunt, gratiam Nicolai eſſe in omnibus iuſtificatam; Clericatus enim ipſius probatur ex teſtibus, & ex literis patentibus Illuſtriſſimi
1 Vrbis Vicarij, de quibus in Summ. num. 2. *Abb.* in cap. 2. in 1. not. de Cler. Peregr. *Felin.* in cap. poſt ceſſionem, num. 3. & 15. de prob. *Gramm* deciſ. 31. nu. 1. *Rot.* dec. 715. num. 3. in fin. par. 1. & dec. 455. num. 7. par. 2. in recentior.

Vacatio autem ipſius beneficij apud Sedem per mortem Maggij pariter probatur; Quod enim ipſe illud obtineret, patet ex collatione Capituli S. Ioan-
2 nis Lateranen. & ex ſententiis ſuper immiſſione ad illius fauorem latis, de quibus in dicto Sum num. 6. & demum ex depoſitionibus teſtium eodem Sum. numer. 4. Quod autem obierit in Curia, conſtat pariter ex iiſdem teſtibus de certa ſcientia deponentibus; & nihilominus ad hunc effectum ſufficeret etiam, quod illi deponerent de publica voce, & fama, vt per *Mohed.* deciſ. 1. de probat. *Put.* deciſ. 266. in fin. lib. 3. & fuit etiam dictum in Iſpa-

Deciſ. Clem. Merlini.

len. Beneficij 7. Maij 1604. coram Sanctiſſ. D. N. quæ eſt deciſio 116. inter impreſſ. parte 2. recentior. Ex quibus etiam probatur familiaritas bon. mem. Cardinalis *Sanneſij* tam dicti Maggij, quam etiam ipſius Nicolai, iuxta deciſ. *Put.* 134. libro 5. quam ſequuta eſt *Rota* in eadem Iſpalen. Beneficij coram Sanctiſſ. D. N.

Quod verò dictum beneficium ſit ſimplex probatur pariter ex iiſdem teſtibus, iuncta iuris præſumptione, quæ etiam per ſe ſola ſufficeret, cum omnia beneficia de iure ſimplicia præſumantur, itaut talis 3
qualitas enarrata alia iuſtificatione non egeat, vt fuit deciſum in Aquinaten. Beneficij 21. Febr. 1605. coram Sanctiſſ. D. N. & in Callien. Canonicatus 17. Nouembris 1608. coram R. P. D. meo *Caualerio*, & in Meliten. Prioratus 12. Maij 1615. coram R. P. D. meo *Manzanedo*, vt in deciſ. 799. num. 5. parte 2. recent.

Et denique valor expreſſus tam Capellaniæ obtentæ, quam beneficij prædicti, fuit benè probatus 4
ex depoſitionibus eorumdem teſtium dict. Summar. num. 3. & 5. deponentium de non exceſſu, & de publica voce & fama, per quam valor ipſe ſufficienter probatur, cum ad hunc effectum ſufficiat etiam ſemiplena probatio, vt tradit *Cæſar de Graſſ.* deciſ. 3. numer. 7. de probat. & fuit dictum in Cluſina penſionis 18. Januar. 1575. coram Cardin. *Blanchetto*, & in Reatina Beneficiorum 18. Iunij 1610. coram Sanctiſſ. D. N. quæ eſt deciſ. 298. numero 5. parte 2. recent.

Neque viſum fuit Dominis obſtare, quod nos verſemur in Hoſpitali, quod non cadit ſub reſeruatione; quia fuit reſponſum, id procedere vbi hoſpitalia dantur in adminiſtrationem, ſecus verò in iis, quæ dantur in titulum ad vitam tutelaris, illa enim reputantur vti beneficia, & conſequenter com- 5
prehenduntur ſub regula reſeruatoria, vt in ſpecie reſpondit *Rot* deciſ. 739. num. 2. 9. parte 1 diuerſ. & poſt alios quos allegat tradit *Gonzal.* ſuper 8. regul. gloſſ. 5. §. 4. numero 14. Quod autem hoſpitale, de quo agitur, ſit huiuſmodi, patet ex eo, quia illud fuit datum in titulum dicto Maggio, qui titulus fuit etiam poſtea per duas ſententias conformes canonizatus, ipſumque beneficium ab eodem Maggio, dum vixit, retentum tandem per illius obitum vacauit; Et ſic intrat concluſio, quod ad effectum, vt videatur, an beneficium cadat, ſub reſeruatoria, vltimus ſtatus eſt attendendus, quam pluries firmauit *Rota*, & ſignanter in Zamoren. Sacri- 6
ſtiæ 9. Iunij 1600. coram *Iuſto*; & in Taruiſina Parochialis 27. Nouembris 1602. coram Sanctiſſimo D. N. vt in deciſio. 71. in fin. parte 2. recentior.

Minus etiam Domini obſtare dixerunt prætenſam vnionem factam Confraternitati; quia cum illa durante Pontificatu fe: re: Sixti V. qui eam feciſſe dicitur, non habuerit effectum, ex quo ipſius 7
beneficij vacatio contigit de anno 1615. vtique ex regula Cancellariæ vnionum reuocatoria, quæ poſtea ſuperuenit, reuocata remanſit, *Mohed.* deciſ. 6. de priuileg. Than. deciſio. 43. in Manuſcript. & fuit reſolutum in Toletana Beneficij de Valleças 20. Nouembr. 1592. coram *Gypſio*; & in Mediolanen. Diſmembrationis 16. Nouembris 1594. coram 8
Orano, & alibi ſæpè.

Et ita deciſum Nicolao tantum informante, ipſa verò Confraternitate, ſiue illius procuratore pluries citato, & ſemper contumace, &c.

F

Peruſiæ Pecuniaria.

Veneris 1. Iulij 1622.

ARGVMENTVM.

Creditores non poſſidentes non poſſunt impedire
conſeruationem executionis obtentæ per alium
creditorem; Inhibitio quando non cauſet attentata:
Offerendi ius competit creditoribus etiam
contra alios ex cauſa dotis.

SVMMARIVM.

1 *Executio præſumitur ritè, ac rectè facta.*
2 *Creditores non poſſunt ſe opponere executioni relaxata ad inſtantiam alterius creditoris.*
3 *Inhibitio eſt moderanda quando eſt impeditiua legitima executionis.*
4 *Inhibitio ex falſa cauſa impetrata eſt nullius effectus.*
5 *Offerendi ius competit contra cauſam dotis.*
6 *Poſſeſſio ad cauſam familiaritatis eſt referenda, alio verò poſſeſſore exiſtente.*
7 *Decretum de faciendo depoſito ſub conditione ſoluendi pecunias anterioribus creditoribus, non dicitur grauare.*

Deciſio L.

IVlio debitore decocto, ac latitante, obtentiſque
per creditores ab A. C. mandatis executiuis vigore
inſtrumẽtorum obligatione camerali vallatorũ,
& aliquibus etiam mandatis iam effectuali executioni
demandatis, filiis, & ſorores eiuſdem Iulij
impetrarunt Monitorium cum inhibitione, quam
inhibitionem deinde moderatus fuit R.P.D.Signius,
à cuius decreto interpoſita appellatione Iudex ad
quem reuocauit dictam moderationem; Vnde hodiè
propoſito dubio, An hæc poſterior ſententia
reuocatoria prioris decreti eſſet confirmanda, vel
infirmanda, Domini reſponderunt, decretum R. P.
D. *Signy* fuiſſe iuſtum, & conſequenter vltimam ſententiam
eſſe infirmandam.

Quandoquidem cum nec filij prædicti, nec Sorores
vllo modo poſſiderent bona Iulij, nec dominium,
vel aliud ius ſufficiens ſuper illis haberent,
non poterant ſe opponere creditoribus illius habentibus
mandata executiua, & executionibus iam cæptis,
nec impedire executionem, vel effectum dicto-
1 tum mandatorum mediantibus inhibitionibus, quia
pro executione, & executore militat ſemper iuris
præſumptio ad *leg.* à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, cum
ibi notatis per Scribentes, & præcipuè *Alex.* nu. 17.
D. de re iud. *Aſin.* in tractat. de executio. lib. 9. cap. 5.
Menoch. de adipiſcen. remed. 4. num. 924. verſ. Tertius
eſt caſus, & plenè diſcuſſit *Rota* in Lucana, ſeu
2 Feſulana Abbatiæ 17. Iunij 1616. coram R.P.D. meo
Buratto, vbi etiam firmatur, ſe opponentem executioni
probare debere concludenter, bona contra
quæ eſt data executio, ad ipſum ſpectare. Et quod inhibitio
executionem legitimam impediens ſit om-
3 ninò moderanda, amplexa eſt etiam *Rota* in Calaguritana
Beneficij de Annogo 4. Februarij 1615. coram
eodem D. meo *Buratto*, & in Conchen. Iuriſdictionis
3. Martij 1617. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali
Sacrato. Et eo maximè, quia dicta inhibitio conceſſa
fuit cum præſuppoſito, quod dicti filij, & Sorores
Iulij poſſiderent hæc bona Iulij; & conſequenter,
cum huiuſmodi præſuppoſitum poſſeſſionis fuerit
falſum, ceſſabat effectus inhibitionis, *Rota* apud 4
Cardinal. Seraph. deciſ. 482. numer. 5. & deciſ. 582.
numer. 6. & 1400. num. 2. Et propterea ijdem filij, &
ſorores ſublata dicta inhibitione debent tantummodo
concurrere ſecundum eorum anterioritatem
ad bona Iulij; immo & ipſas etiam ſorores pro dote
ſoluto matrimonio agentes, & poſſidentes excludere
potuiſſent alij creditores, & omnia bona occupare
dotem tantum offerendo, *leg.* cum tibi, ibi, Non
offerentes debitum, vbi *Bart.* in fin. & alij, *C.* qui pot.
in pignor. hab. *Afflict.* dec. 199 n. 2. In fin plures congerunt,
Guttierez de Iur. confirmat. 1. parte capit. 1.
n. 10. & *Giurb.* dec. Sicil. 16. n. 16.

Quod autem prædicti filij & ſorores bona Iulij
non poſſederint tempore obtentæ inhibitionis nedum
non probarunt, quemadmodum concludenter 5
probare tenebantur, vt in dicta Lucana dictum fuit;
ſed immo contrarium deducitur ex teſtibus pro iiſdem
filiis & ſororibus examinatis, qui plenè poſſeſſionem
Iulij vſque ad decoctionem, & fugam teſtantur,
& proinde excludunt poſſeſſionem filiorum, &
ſororum, cum plures in ſolidũ poſſidere non poſſint,
l. ſi vt certo, §. ſi duob. *D.* Cõmodat. *Mohed.* deciſ. 20.
de reſtit. ſpol. *Achil.* deciſ. 21. num. 20. de probat.

Actus verò, qui pro Sororibus allegabantur, nempè
præſtatio alimentorum, & habitatio in domo Iulij
nullam inferunt poſſeſſionem, quippe nullus titulus
fauebat ipſis Sororibus pro huiuſmodi poſſeſſione,
quæ ideò iure familiaritatis tantummodo ve- 6
nit interpretanda, *Bart.* in *leg.* qui iure, vbi *Doct. ff.* de
acq. hæred. *Socin. ſen.* conſ. 60. n. 4. & 5. lib. 1. *Menoch.*
de præſumpt. lib. 6. præſumpt 67. num. 12. Et conſequenter
non ſuffragatur, nec aliquo modo prædictis
Sororibus prodeſſe poteſt præallegata *leg.* qui iure,
D. de acq. poſſ. & latè fuit dictum in Spoletana Bonorum
22. Aprilis 1622. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Minus etiam prædicti filij, & ſorores aliquod dominium
probarunt ſuper his bonis ad effectum impediendi
executionem, immo nec probari poteſt,
quia decretum R. P. D. *Signij* eſt limitatum ad bona
Iulij, & ideò quatenus probaretur ipſorum dominium
in aliqua parte dictorum bonorum, vel ob ſucceſſionem
Alexandri, & Bernabei, vel ob quamcumque
aliam cauſam huiuſmodi pars non comprehenderetur
in decreto prædicto.

Nec etiam ſub prætextu iurium dotalium, fideicommiſſorum,
& aliarum prætenſionum poterant
dictæ executioni ſe opponere. Quoniam præter alias
reſponſiones ab Informantibus pro creditoribus deductas
placuit Dominis mouium, quod ſcilicet in 7
omnem euentum R.P.D. *Signius* nullum intulit grauamen
creditoribus; Siquidem ſolutis ſcutis quingentis
prædictis filiis, & aliis florenis quingentis
Paula reſiduum deponi mandauit pœnes Montem
Pietatis ad effectum conſignandi creditoribus eiuſdem
Iulij, & quibus de iure; ita vt, ſi prædicti filij,
& ſorores iura, & credita efficacia habent contra
bona Iulij, per illud decretum nedum aliquod illatum
non eſt illis præiudicium, ſed immo plenè eorum
iuribus conſultum eſt.

Et ita vtraq; parte informãte reſolutum fuit, &c.

Fulginaten. Bono.

Veneris 1. Iulij 1622.

ARGVMENTVM.

Attentata ex quibus cauſis ceſſare dicantur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Proximior in ſucceſſione ab inteſtato decedentis ſuccedit.*

2 *Furioſus poſſeſſionem bonorum retinere non prohibetur.*

3 *Qui continuat ſuam, aut Authoris poſſeſſionem non dicitur attentare.*

4 *Curatoris officium morte Adulti expirat.*

5 *Attentata non committuntur in diuerſis cauſis, & mutuæ procedant.*

6 *Ex Teſtamento non valens capere, quia nullum, non prohibetur ſuccedere ab inteſtato vt proximior.*

7 *Tertius qui non fuit in lite, non attentat.*

Deciſio L I.

CVm dubitari non poſſet, quin Cleoſea ad ſucceſſionem bonorum Io. Pauli coniugis vocaretur, non ſolum vigore teſtamẽti, quod per tres annos ante ipſius furorẽ conditum ſupponebatur, ſed etiã ab inteſtato ratione proximitatis, cum nullus alius
1 ſe illa proximiorem probaret, & proinde Cleoſeæ
remanebat omnino firmata ſucceſſio ratione proximitatis l. 2. §. hæreditas ff. de Suis & legit. l. 1. §. proximus C. Vnde cognat. cum pluribus aliis congeſtis in dec. 693. nu. 1. & ſeq. p. 2. recent. Domini reſponderunt, non conſtare de attentis. Nam quemadmodum d. Io. Paulus, quamuis furioſus, poterat bonorum ſuorum poſſeſſionem retinere ad tex. in c.
2 nunquam §. ſi vi ff. in Verbo Siue tutoris ff. Eodem,
& conſequenter non obſtare litis pendentia abſque vitio attentatorum illam continuare, ita erat hoc permittendum Cleoſeæ illius hæredi inſtitutæ quæ capiendo poſſeſſionem bonorum defuncti vacantem, videtur, quod tantummodo fuerit proſequuta factum defuncti, & ſucceſſiue quod tantum continuauerit, & propterea non poteſt dici, quod atten-
3 tauerit ex late cumulatis per *Lancellot.* de Attent. lit.
pend. p. 2. c. 4. limit. 1. n. 15. & fuit late deductum in [illegible] tutelæ 12 Februa. 1622. coram me.

[illegible]ibus etiam accedebat, quod lis amplius pendere n[illegible] videbatur, quippe quæ iam extincta fuerat, cum v[illegible]etur circa deputationem curatoris, cuius offi[illegible] in pe[illegible] illo, cui adiunctus fuit, ſtatim ex-
4 pirat, §. ſimili modo Iuſti. Quib. mod tutel. fin.

Immo licet litis pendentia extincta non fuiſſet, tamen poterat Cleoſea abſque vitio attentationis poſſeſſionem appræhendere, cum d lis eſſet ſuper dementia Io: Pauli, & illius cura, & proinde tanquam omnino diuerſa ab aditione hæreditatis, & acquiſitione bonorum hæreditariorum ex teſtamento, non inducebat attentata; non enim dicitur quis attentare in diuerſis *Lancellot.* de Attent. p. 2. c. 4. limit. 3. in
5 princ. *Verall* dec. 59 p. 1. *Rota* dec. 500. n. 6. verſ. Sed
reſpondebatur p. 1. recent.

Neque obſtare viſum fuit fundamento, cui Informantes pro Aurelio innitebantur, ſcilicet per ſententiam latam à Vicario Reuerendiſſimi Ep. ic. Fulginaten. ſuper cura Io: Pauli vulneratum fuiſſe illius teſtamentũ; quia prędicta ſententia lata fuit anno 1618. teſtamentum vero fuerat conditum anno 1615. quo tempore eſt in confeſſo, Io: Paulum fuiſſe mentis compotem, & ſic teſtamentum fuiſſe validum; Et in omnem euentum quatenus vulneratum fuiſſet teſta-
6 mentum, Cleoſea tãquam proximior habebat aliam
ſucceſſionem, videlicet ab inteſtato vt ſupra.

Ad illud vero, quod obiiciebatur de decreta inhibitione, ſcilicet quod dicto iudicio pendente contra Cleoſeam executa fuerit particularis inhibitio vigore appellationis pendentis, reſponſum fuit, quod ex ſum Aurelij n. 2. apparebat, ipſam tantum executam fuiſſe contra Bernardinum Scaſalium, & Io: Baptiſtam Agabitum procuratores Io: Pauli non autem contra Cleoſeam.

Cætera denique, quæ dicebant Informãtes pro Aurelio de productione teſtamenti facta per Cleoſeam, ex quo inferebant, ipſam tanquam in lite intereſſatam non potuiſſe poſſeſſionem appræhendere, & ſic innouare, non habita fuerunt in cõſideratione, quia non conſtabat de huiuſmodi productione teſtamenti, immo colligitur potius in ſum. *Aurelij* n. 1. ex lectura cõparitionis in illo iudicio factę per Bernardinum Scaſalium, d. teſtamentum vna cum donatione enunciatum quidem fuiſſe, non autem productum,
Vnde dicendum videbatur, ipſam fuiſſe potius ter- 7
tiam perſonam, quæ non fuit in lite, Et ideo veluti tertia perſona capiens poſſeſſionem vacantem non attentauit iuxta Rotæ opinionem, de qua teſtatur *Mohedan.* dec. 150. de præbend. circa fin. *Lancellot.* de Attent in pręfatione parte 1. n. 24 *Rota* Dec. 793. n. 10. p. 1. recentior.

Ex quibus ita vtraque parte informante fuit deciſum.

Peruſina pecuniaria, ſiue Societatis
Veneris 1. Iulij 1622.

ARGVMENTVM.

De libro Adminiſtratoris, quod legaliter, & dilucide tenere debeat, & quod Peritorum calculo ſtandum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Peritorum relationi ſtandum eſt, & 3.*

12 *Liber Mercatoris contra ipſum ſcribentem probat, & inter ſocios.*

4 *Liber debet lucidè, & ordinatè ita haberi ab eo, qui eius habet obligationem, ut ex eo clara, & diſtincta ratio reddi poſſit.*

5 *Et quando talis eſt, vt non poſſit bona, & clara ratio haberi, competit contra adminiſtratorem iuramentum in litem.*

Deciſio L I I.

DOmini dixerunt, conſtare de credito Conſtantini, & hoc vſque ad ſummam ſcutorum 1764. 42. iuxta relationem peritorum, quos partes elegerunt, & eorum calculo acquieſcere promiſerunt
cum obligatione Camerali, cui quidem relationi 8
propterea omnino inhærendum erat c. propoſuiſti cum ibi not. & præcipue per Dec. n. 17. de probat. *Bart.* in *l.* 2. in fin. & poſt alios *Cagnol.* nu. 258. *C.* de reſcind. vend. & paſſim traditum eſt in *Rota* vt apud *Card. Seraph.* deciſ. 665. numer. 2. & 4. & in Romana Afflictus 8. Martij 1604. coram Sanctiſſimo D. *Noſtro.*

Quæ concluſio indubitanter viſa fuit admittenda in caſu præſenti, cum d. relatio, & calculus optime iuſtificentur, Quo enim ad ſummam ſcutorum 1500. per ſingrapham à partibus ſubſcriptam liquet, Conſtantinum dictam ſummam in ſocietatem pro capitali erogaſſe; quo autem ad reſiduum in libris à

Deciſ. Clem. Merlini.

Digitized by Google

Iulio Conſcriptis Conſtantinus fuit creatus creditor
2 Societatis, qui quidem libri contra Scribentem, & inter ipſos ſocios plenè probant *Alex.*conſ.186.n.1. lib.2.*Rot.*Ianuen.dec.31.n.7.*Menoch.*de arbitr.jud. caſ.92.n.1. Et proinde dict. relationi tanquam patentem certitudinem continenti omnino ſtandum erat, vt per *Pinel.*in *l.*2.part.3.cap.vlt.nu.6.verſic.ſed ego Cod de reſcind.vend. *Lup.* de Vſur.commeut.2.§.5. n.156.verſ.Sed aduertendum eſt.

Ex hac tamen ſumma Domini dixerunt, ſubducenda eſſe ſcuta 257. quoniam pro hac concurrenti quantitate Gubernator Peruſiæ tot merces æſtimatas eidem Conſtantino aſſignauit.

Nec obſtat, quod Conſtantinus pro hoc credito debeat tot nomina debitorum Societatis acceptare; Quoniam vltra quod hæc exceptio egreditur terminos dubij propoſiti, ſolum pro ſcutis ſeptem hoc Iulio ſuffragaretur, jam enim habuit in illis mercibus Conſtantinus ſcuta 257. & in inſtrumento Societatis cautum eſt, vt ſumma ſcutorum 1500. ſibi reſtituatur in pecunia numerata, vel in tot debitoribus eius arbitrio, & electione.

Nec obſtat, quod à peritis in calculo conficiendo ratio habita non fuerit libri, quem Maſtro, ſeu *delle Manifatture*, vulgo appellant; Quoniam vt periti retulerunt; adeo obſcure, & confuſe Iulius in illo libro conſcripſit rationes, vt calculum ex eo deducere non potuerint, & proptereà ſibi Iulius imputet; Immo cum nedum rationes Societatis in libris exarare teneatur, ſed etiam ita lucide & ordinate, vt ſemper clara, & diſtincta ratio reddi poſſit *Socin. ſen.* conſ.159.n.4.lib.2. *Roland.*conſ.49.nu.22.lib 1. *Rota*
4 Ianuen dec.164.n.21. & dictum fuit in Anconitana redditionis rationis 30. Ianuarij 1615. coram P. R. D. meo *Decano*, jure merito contra ipſum Iulium ob tam ſupinam negligentiam de dolo ſuſpectum deferri poteſt juramentum in litem *Rol.* dict.conſ.49.n.26. cum latè allegatis per *Caput.*dec.157.n.6.par.2.

Et ita Conſtantino ſolum informante dictum fuit, &c.

Monopolita. Beneficij, ſen Capellæ.
Luna 14. *Nouembris* 1621.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum originale ſi ſit adeò corroſum, & vetuſtate, & tempore, ac murium iniuria labefactatum, itaut in eo non legatur id, quod eſt in controuerſia, tunc ſi ex aliquibus verbis antecedentibus, & ſubſequentibus, ſatis comprehenditur, quidnam in verbis corroſis continetur, ideoque corroſio ipſa obeſſe non debet. Ac plura habentur circa hanc materiam corroſionis, abraſionis, & conſumptionis ſcripturarum antiquarum, & quid ſimus in ſubſtantialibus. Inſtrumentum producens dicitur illud tanquam validum approbare.

SVMMARIVM.

1 *Corroſio ſcripturæ quando non obſit.*
2 *Abraſio ſcripturæ licèt in loco ſubſtantiali non nocet, quando ex accedentibus, & ſubſequentibus veritas deprehendi poteſt.*
3 *Omiſſum quando aliquid eſt, illud ſuppletur, & habetur pro ſcripto, ſi ex præcedentibus, & ſubſequentibus percipi valeat, quod fuit omiſſum.*
4 *Scriptura quando eſt vetuſtate conſumpta, & à muribus corroſa, id non nocet, quando veritas ex ſubſequentibus, & præcedentibus percipitur.*
5 *Conſumptio, & corroſio regulariter inſtrumento non nocet.*
6 *Corroſio ſcripturæ, quando nullatenus præiudicet.*
7 *Priuilegij corroſio non obeſt, quando reperitur illud regiſtratum in libro eius, qui illud conceſſit.*
8 *Scripturæ raſura non obeſt, quando veritas ex aliis ſcripturis comprobatur.*
9 *Scripturæ raſura non nocet, quando veritas aliundè apparet, etiam ex coniecturis, & adminiculis excipiatur.*
10 *Scripturæ corroſio etiam in parte ſubſtantiali non obeſt, quando veritas aliundè haberi poteſt.*
11 *Obſeruantia ſtante, ea dat robur ſcripturæ, etiam ſi propter corroſionem, vel aliud defectum, non videretur ea non eſſe in forma probanti.*
12 *Obſeruantia, vt releuet, debet eſſe in ſpecie probata.*
13 *Præſentatio ad iuſpatronatus in dubio præſumitur facta iuxta formam traditam in eius fundatione & num. 15. 16. & 17.*
18 *Scriptura cum ſit indiuidua, non poteſt fieri, quod ſit legalis, & faciat fidem in vna parte, & non in totum.*
19 *Inſtrumenti exemplo extracto à Notario publico, quando plena fides ſit adhibenda, licèt originale ſit deperditum, vel corroſum, & num. 20. & 21.*
20 *Inſtrumenti tranſumptum producens, ac repetens, ac iuxta illius formam obtinens iudicari, non poteſt deindè illud impugnare.*
23 *Sumpto inſtrumenti, quando ſit plena fides adhibenda, & maximè dum ſumus in antiquis.*
24 *Inſtrumentum producens dicitur illud tacitè approbare.*
25 *Confeſſio contra confitentem plenè probat.*
26 *Confeſſioni propriè non eſt contraueniendum, nec impugnanda venit.*
27 *De Iurepatronatus, & illius fundatione cum certa qualitate, & ordinatione, ex pluribus ſimul iunctis dicitur conſtare.*

Deciſio LIII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 6. Iunij præteriti coram me, Non enim viſum fuit obſtare, quod ex tranſumpto vltimo loco ex Originali in vim Compulſoriæ exemplato, & ex tranſumptantis atteſtatione appareat, ipſum Originale eſſe adeo corroſum, ac vetuſtate, & temporis, ac murium iniuria labefactum, vt in eo hodie ampliùs non legatur codicillantem diſpoſuiſſe, quod primo loco præſentari poſſet, & deberet qui eſſet de linea maſculina ipſius, & deficiente, ſeu non exiſtente dict. linea maſculina deueniretur ad fœmininam, etiam ſi præſentatus eſſet tantum clericus primæ tonſuræ, & deficientibus ambabus lineis eligeretur extraneus, qui tamen eſſet Sacerdos Eccleſiæ Cathedralis. Nam quamuis re vera nonnulla verba ſint omnino corroſa, & legi nullatenus poſſint; attamen ex aliis verbis antecedentibus, & ſubſequentibus ſatis comprehenditur, quidnam in dict. verbis corroſis contineretur, ideóque corroſio ipſa obeſſe non debet vt in ſpecie docet *Bart* in *l.* 1. §. ſi roſæ n.2.verſ.Aduerte ſi teſtamen- 1
tum, *D.* de bon.poſſeſſ.ſecundum tab.quem ſequitur *Ruin.*conſ.217.nu.14.lib.1. & *Surd.*conſ.173.nu.55. Quemadmodum nec etiam abraſio in loco ſubſtantiali nocet quando ex antecedentibus, & ſubſequentibus veritas deprehendi poteſt gloſſ.fin. in cap.cum venerabilis de relig.domi. *Bald.* in *leg.* fin.num.17. verſic. Attende hic & ibi etiam *Iaſon.* nu.19.verſ 4.

limita

limita & *Dec.* num.37. Codic. de edict.diu. Adr.tol-
len. *Natt.* conſil.132.numero 3. *Caput.* deciſ.3. nu-
mero 7. parte 2. cum alijs congeſtis per *Surd.* dict.
conſil.173.numero 55. *Farinacc.* de falſ. quæſt.153.
3 numero 52.& ſeqq. & quæſt.153. numer.82. Sicuti
etiam quando aliquid fuit omiſſum, illud ſuppletur,
& habetur, & pro ſcripto, ſi ex præcedentibus, &
ſubſequentibus percipi valeat quod fuit omiſſum,
4 ita etiam multo magis ſuppleri poteſt id, quod fuit
vetuſtate conſumptum, & à muribus corroſum, pro-
vt ſunt verba prædicta, vti in propoſito dicit *Bart.*
in leg.fin.§. ſing. autem aliquis numero 5. verſicul.
Vel ſi illa,quem ibi ſequitur *Angel.* numero 3.& 4.
*Salicet.*numero 11.in fin.*Iaſon.*numero 19. verſic 4.
limita *Alexand.*num.18.in fin.Codic.de edict.diu.
Adr. tollend. talis enim conſumptio, & corroſio re-
gulariter inſtrumento non obeſt vt tradit *Bald.* in
tract.de tabellion. num 93. per text.in dict. l.1. §. ſi
roſæ,*D.*de bon.poſſ.ſecundum tab.

Præterea adſunt etiam plura exempla antiqua
per publicos Notarios extracta, & coram diuerſis
Iudicibus producta, & ſignanter illud, quod fuit
exhibitum in iudicio ab ipſomet Cæſare, cum quo
ipſum originale in omnibus ſui partibus, quæ legi
poſſunt, & non ſunt corroſæ, apparet de verbo ad
verbum egregie concordare, illique adamuſſim re-
6 ſpondere, & conſequenter corroſio prædicta præ-
iudicare nullatenus poteſt vt in fortioribus termi-
nis tradit *Ruin.* dict. conſil.217.numero 14.verſic.
& tanto magis libro 1. loquens de quodam priuile-
gio corroſo reſpondet, corroſionem non obeſſe, eo
quia reperiebatur non quidem à Notario, vel à per-
7 ſona publica, ſed ab ipſomet, cui illud conceſſum
fuerat,in eius libro integre regiſtratum.

Idque ſatis etiam apertè confirmatur ex eo; quia
quemadmodum raſura non obeſt, quando veritas
8 ex alijs inſtrumentis,vel ſcripturis,aut aliunde com-
probari, vel detegi poteſt *Butr.* in cap.ex litteris cir-
9 ca fin.& ibi *Abb.* numero 4. verſicul. Vel quando de
fid. inſtrum. *Bald.* in leg.falſus numero 2. Codic. de
furt *Natt* conſil.132.numero 2.& ſeqq. *Caputaquel.*
dict.deciſ.3. num.8. parte 2. cum alijs per *Maſcard.*
de probat. concluſ.1255. numero 21. *Farinac.* dict.
quæſt. 153. numero 90. etiam ex adminiculis, præ-
ſumptionibus,vel coniecturis *Specul.*in tit.de inſtru-
ment.edict.§.reſtat.num.1. *Alexand.*conſ.14.nu.15.
verſ.7.eſt aduertendum libro 6.*Surd.* præalleg.conſ.
173.num.56.& ſeqq. Ita nec etiam conſumptio,vel
corroſio nocere debet, vt in terminis corroſionis
10 etiam in parte ſubſtantiali tradit idem *Surd.* conſil.
535.num.2.

Vlterius, cum conſtet de obſeruantia ſubſequuta
ſcriptura prædicta plenam fidem faceret etiam ſi
11 propter dict. corroſionem, vel alium defectum non
videretur eſſe in forma probanti vt latè fuit dedu-
ctum in deciſione coram me,& in terminis inſtru-
menti corroſi tradit *Ruin.*cita.conſil.217.numer.14.
verſicul. ex omnibus igitur quem ſequitur *Menoch.*
conſil.422.num.36.

Neque obſtat, quod non videatur probata obſer-
uantia in ſpecie,præſentandi ſcilicet illos,qui eſſent
de linea maſculina, & in illorum defectum de linea
13 fœminina ipſius codicillantis; quia immo illa ſatis
probata remanent ex eo, quod apparet, huiuſmodi
beneficium de anno 1549 tanquam de Iure patrona-
tus fuiſſe poſſeſſum per Nicolaum Mariam codicil-
lantis nepotem,& ſic de linea illius; Et quamuis non
conſtet, ipſum fuiſſe præſentatum vt talem tamen

cum certum ſit, præſentationem debuiſſe beneficij
de iure patronatus poſſeſſionem neceſſario anterio-
re, præſumendum eſt, illam fuiſſe factam iuxta for-
mam fundationis,& in dictorum codicillorum exe-
cutionem,cum de alia fundatione,in vim cuius fieri
potuerit, non appareat l. 3. §. verum quæri poteſt de
Manumiſſ. *Alciat.*de præſumpt.reg.2. præſumpt.24.
nu.1.& ſeqq *Surd.*conſ.19.nu.18.19.& ſeqq.& conſ.
61.nu.76.& apertius etiam probatur ex præſentatio- 15
ne facta in perſonam Cæſaris Piſani ex eo, quia non
aderat clericus de familia fundatoris, & ex alia præ-
ſentatione facta de anno 1608.in perſonam Vincen-
tij Mariæ vti de domo,& familia prædicta.

Et nihilominus ad effectum, de quo agitur, ſatis
eſſet, quod conſtaret, beneficium fuiſſe fundatum 16
cum aſſignatione Oliuarum,& præſentationes fuiſſe
factas à ſucceſſoribus ipſius codicillantis iuxta for-
mam, ac tenorem ſcripturæ prædictæ; quia non ne-
ceſſarium, quod appareat de obſeruantia in omni-
bus,vt in puncto fuit dictum in Aprutina Iuriſpatro-
natus 27.Februarij 1557.coram *Bubalo,* quæ eſt dec.
589.num.2.part.4.diuerſ. vbi quod ita fuit etiam re-
ſolutum in Caurien. Iuriſdictionis coram *Blanchetta,*
cum enim ſcriptura ſit indiuidua, fieri non poteſt, 17
quod ſit legalis, & fidem faciat in vna parte,& non
in totum.

Denique etiam ſi de dicto inſtrumento originali
nullomodo conſtaret,vel ipſum nullam fidem face-
ret, adhuc tamen ſufficeret exemplum per Petrum
Iacobum Ficolani publicum Notarium exemplatum
antequem dictum Orignale eſſet corroſum, quod
exemplum eſt omnino integrum,& in præſenti pro-
bat, tum quia plura concurrunt adminicula reſul-
tantia ex dicto Originali,cum quo in omnibus, quæ
legi poſſunt, perfectè concordat, & ex illius produ-
ctionibus,& repetitionib. factis per præſentatos,& ex
eorumdem confeſſione in poſitionibus pro eorum
parte datis expreſsè emiſſa, ex inſtitutionibus illius
vigore ſubſecutis, quibus concurrentibus etiam co-
piæ fides adhibetur *Caputaqu.* deciſ.284. p.p. & fuit
dictum in Romana dotis de Sfortia 14. Decembris
1612.quæ eſt deciſ.368. nu.6.impreſſ. poſt conſ. *Fa-*
*rinacc.*par.2.tum etiam ex hoc ipſo, quod dict. Cæſar
Piſanus, qui beneficium tanquam de Iurepatrona-
tus obtinuerat & Vincentius, qui à Patronis fuerat
præſentatus,ad docen. de ipſo Iurepatronatus, tran-
ſumptum prædictum coram Ordinario produxerunt
ac repetierunt, & Ordinarios ſecundum illud iudi- 20
cando per diffinitiuam ſententiam pronunciauit,
omnia narrata vera fuiſſe, & eſſe,ipſoſque tanquam à
veris patronis præſentatos fore inſtituendos, prout 21
inſtituit, apertè ſequitur, eidem ſumpto fidem eſſe
adhibendam, maximè cum ſit antiquum, vt poſt *Pa-*
*riſ.*conſil.104.num.53.& 54.& alios tradit *Maſcard.*
de probat.concl.711.n.89.& *Maſtril.* dec.41.n.8.& 14.

Et viſum etiam fuit,ceſſare omnem difficultatem,
quia ipſemet Cæſar Marzatus nō ſolum Beneficium, 22
de quo agitur,obtinuit tanquam de Iurepatronatus,
& poſtea ad illud probandum dictum codicillorum
tranſumptum produxit, & ſic illud tacite probauit,
ſed poſitiones etiam exhibuit,in quibus omnino im-
preſsè affirmauit, & faſſus eſt, ipſam Capellaniam
fuiſſe à q.Sanctè codicillante fundatam cum pactis, 23
& conditionibus contentis in codicillis ab eo factis,
& in prædicto illorum tranſumpto, quod produxit
vt in primo proceſſu pag.10. & 15.& in ſumm.præ-
teritæ poſitionis fuit datum à Franciſco ſub num.9. 24
Quæ confeſſio contra ipſum ponentem plenè probat

Alexand. conſil.71. num.4.libro 3.*Gabriel*.de confeſſ.concluſ.1. numero 12.*Honded*.conſil.52.numero 50.libro 1.Rota coram Sanct. deciſ. 385. numero 3. & deciſ. 480. numero 1. conſequenter non po-
25 teſt Cæſar hodiè eoſdem codicillos, & illorum ſcripturam, quam non ſolum tacitè, ſed etiam omnino expreſsè approbauit, impugnare, & propriè confeſſioni contrauenire, quæ ipſi omnino præiudicat vt in terminis Iuriſpatronatus fuit reſolutum in Taurinen.Capellaniæ 8.Martij 1588. coram *Orano*,& coram *Sanctiſſ.* in deciſ.452.num.2. vbi & aliæ deciſiones referuntur.

Ex quibus omnibus maximè ſimul iunctis viſum fuit Dominis, de Iurepatronatus, & illius fundatio-
27 ne cum qualitate, & ordinatione, de qua agitur ſufficienter conſtare, vt in ſimili etiam aduertit *Ruin.* dict. conſil. 217. numero 14. verſicul. Ex omnibus igitur libro 1. & conſequenter ſtandum eſſe in deciſis ex latiue deductis in dicta deciſione 6. Iunij præteriti coram me.

Quæ autem de deſcendentia ab Informantibus deducebantur, Domini ad aliam particularem diſputationem reiecerunt.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Antonitana Bonorum.

Sabathi 26. Nouembris 1622.

ARGVMENTVM.

Proceſſus fabricatus non præſtito iuramento calumniæ, ac ſine Procuratoris legitimo mandato nullus eſt.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum calumniæ præſtandum ab Actore eſt in iudicio, alias acta ſunt nulla.*

2 *Mandatum procura ſi non fuit productum, proceſſus redditur nullus.*

Deciſio LIV.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 27. Aprilis præteriti coram me ex deductis in deciſione, quæ etiam hodiè placuerunt; mandatum enim fuit ab A.C. relaxatum, & ad illius executionem, & bonorum ſubhaſtationem deuentum ſolo tantum citato Roccho vti ſubſtituto ab Annibale aſſerto procuratore Mutij: & conſequenter aut Annibal re vera non habuit mandatum, & facultatem ſubſtituendi, cum de eo vſque adhuc non conſtet, & proceſ-
1 ſus fuit abſque dubio omnino nullus, & inualidus, cum non fuerit citata perſona legitima; aut volumus admittere, Rocchum fuiſſe legitimè ſubſtitutum, & tunc, cum ipſe fuerit pluries proteſtatus, neminem ex aduerſo comparentem audiri niſi docto de legitimo mandato, & iurato de calumnia, proceſſus ipſe eſt pariter omnino nullus tam ex defectu ipſius iuramenti calumniæ, quod petitum nunquam præſtitum fuiſſe apparet ad text.in capit. 1. §. de iurament.calumn. in 6. & ibi Canoniſtæ *Rot.* deciſ.2 iurament. calumn. in antiq. & apud Card. *Seraph.* deciſ.857. num. 16. cum aliis citatis in dict.deciſ.ſub die 27.Aprilis, quam etiam defectu mandati, quod comparens pro actoribus nunquam exhibuit,
2 prout in vim toties repetitæ proteſtationis exhibere debuiſſet vt fuit firmatum in Romana pecuniaria 11.Februarij 1599. coram *Orano*, & in Romana nullitatis executionis 25.Iunij 1607.coram S.D.N. quæ eſt deciſ.310.num.1.& alibi ſæpiſſimè.

Ex quibus accedentibus præſertim aliis nullitatibus, de quibus in deciſione in ea perſiſtendum dixerunt Domini informantibus Ciceris tantum pluries tamen citato Ferretto, & litis conſortibus, &c.

Romana Dotium.

Lunæ 18. Nouembris 1622.

ARGVMENTVM.

Legatum factum de certis corporibus cum onere implicationis fructuum in certa ſumma pro nubendis pauperibus, puellis, diminutis redditibus corporum aſſignatorum debent etiam diminui dotes, non vero præſtandæ veniunt integraliter à legatario.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum ex certis fructibus taxatiuè ex fundo, vel alio iure fructifero percipiendis, diminutis fructibus legatum minui etiam debet; ſecus ſi taxatiuè, ſed demonſtratiuè eſſet facta mentio rei, ex qua fructus ſunt percipiendi.*

2 *Taxatiuè autem ſtare dicitur, quando legatum vnica oratione, & periodo concipitur cum onere præſtationis.*

3 *Onus in legatis eſt reſtringendum pro rata commodi.*

4 *Vaſallus directo Domino alimenta præſtare cogitur in caſu paupertatis pro commodo fructuum feudi, & non vltra de proprio.*

5 *Emphiteuta fit diminutio Canonis correſpondentis perceptioni fructuum, quando fructus diminuitur.*

6 *Taxatiuè etiam ad dict. effectum verba ſtare dicuntur, quando ſunt in rem non prolata, itaut colligatur nullum reſultare Beneficium à legatario, & num.7.*

Deciſio LV.

ANtequam bon.mem. coram D.Camilla Peretta è viuis exceſſiſſet, aſſignauerat Archiconfraternitati S. Bernardi de Vrbe ſcuta tria millia in tot cenſibus, quorum annui redditus ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario efficiebant ſummam ſcutorum 225.annuam, ex quibus mandauerat 200. ſolui pro dote quatuor puellarum, cuilibet nempè 50. computata tamen veſte nuptiali, reſiduum verò erogari iuſſerat in emptionem ceræ pro Miſſis, & diuinis Officiis in propria Capella S. Laurentij celebrandis, & Proceſſionibus annuatim faciendis.

Cum autem pretium dictorum cenſuum poſt illorum diſdictam fuerit reſtitutum, & ſcuta mille implicata in emptione alterius cenſus à Communitate Interamnen. ad id etiam intimato Excellentiſſimo D.Principe Peretto nepote, & hærede D Camillæ, prædicta Archiconfraternitas habens notabilem quantitatem locorum Montium non vacabilium declarauit, reliqua duo millia habenda eſſe pro inueſtitis in tot ex dict. locis Montium, & pollicita eſt, in litteris ſe a poſituram, quæcumque neceſſaria, & opportuna eſſent; Et quoniam fructus dicti cenſus vt ſupra empti, & locorum Montium huiuſmodi, ſuper quibus eligitur inueſtimentum, paciores conſiciunt redditus, quã quod redderent dicti tres cenſus

olim

Digitized by Google

olim à D. Camilla aſſignati dubitatum fuit, an diminutio redditu dictorum ſcutorum 3000. diminuenda quoque eſſet quantitas dotis ſingulis quatuor puellis præſtanda; Et Domini reſponderunt affirmatiue ea moti ratione; quia cum dicta dos ſit deducenda ex redditibus fuerint adiecti taxatiue, nō autem demonſtratiue, intrat certiſſima Iuris concl. quod deficientibus, ſiue diminutis fructibus, ex quibus
1 præſtatio præciſe debetur, ipſa quoque præſtatio ceſſet, ſiue diminuenda ſit, nec aliunde veniat ſupplendum ad l. cum certus numerus *ff.* de trit. vin. & ol. & melius in l. nomen debitoris §. vbi ex hæredibus *ff.* de legat. 3. ibi, ex redditibus bonorum iuſſum eſſe alienum æs ſoluere, non ex proprio, & not. *Bar.* in l. Lucius numer. 3. *ff.* de alim. & cibar. legat. egregie *Caſtren.* conſ. 338. numero 4. verſ. interdum vna tamen lib. 1. *Io. de Amic.* conſ. 46. numero 8. & 9. *Surd.* de alim. tit. 4. q. 16. num. 2. *Menoch.* conſ. 1162. nu. 14. & ſeq. & clarius n. 17. lib. 12. cum aliis.

Quod autem redditus annui dict. ſcut. 3000. adiecti fuerint taxatiue, & non demonſtratiue annuæ dotationi, depræhendebatur; quia vnica oratione, & periodo ipſum onus dotandi, & expreſſio redditū ex quibus extrahendæ erant dotes, includebantur ibi, *dare a ciaſcuna oltre alle due canne di panno bianco della veſte ſcudi 45. di moneta da pagarſeli delli
2 frutti di d. ſcudi* 3000 & proinde iidem fructus ſtant taxatione, vt in propoſito eſt doctrina *Bart.* in d. l. Lucius nu. 3. & not. *Caſtr.* d. conſ. 338. n. 2. verſ. in caſu igitur *Surd.* & *Menoch.* loc. præalleg. ille n. 3. hic autem n. 17.

Præmiſſis etiam accedit, quod ex proœmio, & vniuerſa aſſignationis narratiua euidentiſſime aſſequimur, onus dotandi quatuor illas puellas omnino correſpectiuum fuiſſe, & contemplatione redditūum illorum ſcutorum 3000. propterea illud onus dotandi regulari debet à ſua cauſa, itaut plus non cogatur Archiconfraternitas impendere, quam ex dictis pecuniis percipiat; quidquid enim ſit ob aliquam cauſam ſecundum illam determinatur, & onus regulatur, & reſtringitur ad terminos commodi, quod fuit oneris cauſa *Bart.* in l. Seio *ff.* de ann. leg. DD. in l. plane §. ſi duobus *ff.* de legat. 1. & in his fere terminis ita ratiocinatur *Surd.* in conſ. 389. num. 9. & ſeq. Quibus & illud eſt affine, quod licet Vaſſallus teneatur inopem Dominum alimentis tueri, attamen id procedit in quantum fructus feudi ſuppetant, itaut ex propriis facultatibus
4 non cogatur alimenta præbere *Bald.* in l. 1. §. ſed ſimus C. de latin. liber. tollen. *Clar.* §. feudum q. 23. *Valaſc.* de iur. emphyt. q. 27. num. 7. in fin. *Surd.* de alim. tit. 7. q. 31. numer. 9. & 14. & d. conſ. 389. nu. 14. & multos congerit *Roſent.* de feud. cap. 8. concluſ. 27. numer. 7. & late in Scholiis ſub littera D. Et emphyteutæ ſit remiſſio ad rationem diminutionis fructuum emphyteuſis quando penſio reſpondet
5 fructibus poſt *Iaſ. Aret.* & alios *Boſſ.* de remiſſ. merced. in fin. numero 116. Sique hodie ſingulis puellis integra dos 50. ſcutorum ſolui deberet, non tota ex redditibus 3000. D. Camillæ, ſed etiam ex propriis pecuniis Archiconfraternitatis deduceretur, quod toto cælo videtur aduerſari intentioni nedum Miniſtrorum Archiconfraternitatis, quos nequaquam credi poteſt intellexiſſe huic præiudicio eorum Societatem ſubiicere, vt aliquando vltra operam præſtandam in perquirendis, & ſeligendis puellis teneretur etiam ex propriis pecuniis aliquo vo-

Deciſ. Clem. Merlini.

luntati obſequendo dotes illas ſupplere, verum etiam aduerſatur menti, ac pietati illius religioſæ Matronæ, & verbis inſtrumenti.

Ex quibus etiam verbis inſtrumenti nonnulli ex Dominis eliciebant, Archiconfraternitatem fuiſſe electam meram executricem pro nubendis puellis; non enim ibi fuit conſideratus aliquis fauor Archiconfraternitatis, onera prius fuerunt iniuncta, & deinde fit aſſignatio ſcutorum 3000, Agitur de opere pio, verba ſunt directa in rem, nullum be- 6
neficium referebantur in ipſam Archiconfraternitatem, mens eiuſdem Excell. Matronæ, & alia id ſignificantia concurrunt; Quæ omnia, & ſingula alias fuerunt ponderata, & ex illis reſponſum inferri quod quis ſit datus merus executor vt in Romana cenſus 20000. 24. Februarij 1612. quæ eſt deciſio 544. coram *Sanct.* numero 4. & ſeq. & in eadem, & ſub die 3. Martij 1617. coram R.D. meo *Decano*, & coram eodem in Ferrarien. bonorum 11. Maij 1610. & 27. Ianuarij 1617. Si autem meri ſunt executores dicti Confratres, nec aliquod lucrum, ſiue commodum inde percipiunt ad l. Lucius 90 §. à te peto, *ff.* de legat. 2. & in dictis deciſionibus firmatur, conſe- 7
quens eſt etiam, quod nec detrimentum, nec iacturam in propriis redditibus ſubire debeant iuxta reg. l. ſecundum naturam *ff.* de reg. iur. c. qui ſentit. eodem tit. in 6.

Nec obſtat, quod culpa ipſorum Confratrum huiuſmodi diminutio redditūum contingat, cum potuerint pecunias erogare in emptione aliorum cenſuum? Quoniam nullum commodum ex euentuali augmento redditūum poterant ſperare Confratres, tum quia tenebantur 200. erogare in dotes puellarum & vniuerſum quod ſupereſſet in ſumptus ad cultum Capellæ pertinentes; tum quia nullum inueſtimentum perpetuum inueniri poterat, quod vberiores ederet redditus, quam ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, prout reddebant dicta ſcuta 3000. in tribus cenſibus prædictis; Non enim in bonis ſtabilibus, cum à communiter accidentibus ſtabilia non reddant vltra ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, non in cenſibus cum non reperiantur perſonæ in facultatibus idoneæ ſumentes pecunias ad cenſum grauiori intereſſe, quam ſeptem cum dimidio pro centenario; Non demum in locis Montium non vacabilium, quia vix habent redditus ad rationem quinque pro centenario; itaut D. Camilla dum voluit, in caſu reſtitutionis pretij dictorum trium cenſuum illud inueſtiri, vel in tot locis Montium; vel in ſtabilibus, & fructibus illorum locorum Montium, ſiue ſtabilium, qui non excedunt redditus ad rationem quinque pro centenario, iuſſit dotari puellas, ſatis deprehenditur, ipſam D. Camillam ſaltem virtualiter cogitaſſe de diminutione dotium ad ratam fructuum, cum quibus, & non de proprio Archiconfraternit. erant dotandæ puellæ.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodienſ. Parochialis.
Veneris 2. Decembris 1622.

A R G V M E N T V M.

Deſertio appellationis euitanda quātum fieri poteſt, nec incurritur ex lapſu modici tēporis vnius diei.

SVMMARIVM.

1 *Calculus reuiſoris probat deſertionem ceſſare, & diligentiam appellantis probat.*
2 *Reuiſori deputato ad calculum ineundum plena præſtatur fides, & nu. 3.*
4 *Interpretatio, per quam actus ſubſtinetur, in dubio eſt aſſumenda.*
5 *Deſertio, vt euitetur eſt ſemper omnis aſſumenda interpretatio.*
6 *Vnius diei lapſus non attenditur, vt declaretur appellatio deſerta.*
7 *Tempus fatalium non decurrit, quando lapſus ſucceſſit culpa appellati.*
8 *Dato termino ad docendum de proſequutione appellationis ſi doctum de ea non ſit, non ideo cauſa appellationis deſerta remanet.*
9 *In cauſa deſertionis procedendum eſt benignè, & non ſubtiliter.*
10 *Et arbitrium Iudicis plurimum poteſt.*

Deciſio LVI.

VIſum fuit Dominis, conſtare de legitima proſecutione appellationis; quoniam ex fide Hutandi Reuiſoris ab eodem poſt deciſionem in hac cauſa factam coram R.P. meo *Caualerio* ſub die 20. Maij præteriti medio iuramento recognitam apparebat, commiſſionem fuiſſe illi porrectam, ac præſentatam ſub die 18. Aprilis, & ſic infra decendium à die 8. eiuſdem menſis, qua fuerant dati reuerentiales, & conſequenter appellantem feciſſe debitam diligentiam, & adimpleuiſſe id ad quod de iure tenebatur
1 iuxta tradita per *Caſſad.* dec. 4. de appell. *Creſcen.* dec. 1. eodem tit. & *Caputaq.* dec. 31. & 32. p. 2.

Cuius Reuiſoris dicto tanquam atteſtantis de pertinentibus ad eius officium Domini plenam fidem adhibendam eſſe cenſuerunt l. diuus, & ibi *Bart.*
2 *ff.* de cuſtod. reorum l. ſi quis Decurio, & ibi *Cyn.* in 4. oppoſitione C. de falſ. *Alex.* in l. 2. §. ſi abſens n. 11. *ff.* ſi ex noxal. cauſ. *Ruin.* conſ 56. num. 5. libr. 1. *Gabr.* de teſtibus concl 1. num. 19. *Rota* dec. 525. n. 5. par. 2. recent. & prius etiam fuerat dictum in Romana Officij Curſoratus 5. Maij 1603. coram bo. me. Card. *Pamphilio*; Præſertim cum ſit admodum difficile, & fere impoſſibile d. diligentiam aliunde
3 probare ad tradita per *Gabr.* eadem concl. 1. nu. 25. Et de ſtylo Curiæ huiuſmodi Officialibus credi conſueuerit.

Nec obſtare dicebatur, quod fides prædicta non loqueretur de certa die, ſed poſſet etiam verificari de die 19. non minus, quam de dicta die 18. tum
4 quia illa eſt in dubio capienda interpretatio, quæ facit pro actus ſuſtentatione l. quoties *ff.* de reb. dub. *Dec.* in l. in teſtamento num. 11. cum ſeq. C. de milit. teſtam. & in c. *Abbas* num. 16. de offic. deleg. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 2. tit. 4. nu. 19. Et per quam deſertio euitatur, pro cuius excluſione ſemper eſt in
5 dubio iudicandum vt per *Caſtren.* in l. 1. *ff.* ſi quis caut. *Tiraq.* in tract. Le mort ſaiſit. p. 6. declaratione 6. n. 10. & *Ruginell.* de appell. §. 12. gloſ. 1. n. 26. verſ. ſi datum.

Tum etiam quia dato, quod illa eſſet omnino intelligenda de dicta die 19. adhuc tamen propter lapſum vnius diei appellatio non diceretur deſerta, vt fuit in deciſio. in recollectis *Simonetta* 4. incip. In vna Roſcen. coram *Triultio* & tradit *Lancellot.* de attent. appell. pend. in præfatione cap. 12. numer. 72. & *Scacc.* de appell. lib. 3. cap. 2. quæſt. 14. numer. 61. Saltem de æquitate *Rota*, vt fuit in ſimili reſponſum in Perуſina de Vbaldis 17. Maij 1588. coram bo. m. Card. *Pamphilio* impreſſ. apud *Marcheſ.* de commiſſ. p. 1. f. 13.

Neque obſtat, quod commiſſio infra dictum tempus non fuerit omnino expedita, & in actis præſentata; quia id prouenit ex impedimento, & facto appellati, qui dedit; Nihil tranſeat, vt conſtat ex dicta Reuiſoris atteſtatione, & ideo fatalium tempus labi non potuit, cum illud currat tantum modo contra culpabilem, & negligentem *Abbas* in cap. ex ratione num. 8. verſ. quandoque impedimentum & ibi etiam *Dec.* numero 38. verſ. 4. caſus de appellat. *Caſſad.* deciſ. 9. ſub numero 9 de appellat. *Caputaque* deciſ. 11. numero 1. & 2. parte 2. late *Scacc.* dicto tract. de appellat. lib. 3. cap. 2. quæſt. 15. n. 61.

Denique non obſtat, quod fuerint ſeruati quatuor termini ad docendum de appellatione, & eius legitima proſecutione; nam quamuis intra illos de ipſa proſecutione doctum non fuerit, non tamen propterea appellatio remanſit deſerta *Franch.* in cap. perſonas numer. 4. de appell. *Rot.* dec. 13. numer. 3. 8
eodem tit. in nou. *Guid. Pap.* in tract. de appellat. quæſtione 14. numer. 20. *Scacc.* dict. quæſt. 15. n. 25. & ſeq.

Quæ omnia tanto magis viſa fuerunt abſque vlla difficultate procedere, quia in hac materia non eſt 9
ſubtiliter, & amare procedendum *Cardin. Seraphin.* dec. 362. num. 5. & diligentiæ probatio ad effectum 10
euitandi deſertionem multum Iudici eſt arbitraria, vt per *Scacc.* d. lib. 3. c. 2. q. 14. n. 34. & d. q. 15. numer. 147.

Et ita, &c.

Metien. Prioratus.

Veneris 2. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Cumulatio petitorij cum poſſeſſorio an fieri poſſit vigore clauſulæ arbitrio Rotæ in commiſſione appoſitæ, & de effectibus clauſulæ decreti irritantis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula arbitrio, intelligitur prout de iure, à quo regulatur arbitrium.*
2 *Cauſa poſſeſſorij debet prius terminari, quam petitorij, quia non eſt grauandus poſſeſſor onere probandi n. 3.*
4 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumento illius adeptionis alio in poſſeſſione non exiſtente.*
5 *Clauſula, arbitrio, operatur, vt poſſit cumulari poſſeſſorium cum petitorio in iudicio adipiſcendæ, non vero in iudicio retinendæ & n. 6.*
7 *Clauſula decreti irritantis inficit poſſeſſionē alterius.*
8 *Subrogatio gratioſa nullam confert poſſeſſionem etiamſi per eam quis videatur ſubrogatus miniſterio Papæ, & ei ideò competit immiſſio, non manutentio.*
9 *Decreti irritantis clauſula in gratioſa ſubrogatione*

nem

non operatur, niſi iuſtificata ipſa gratia.

10 *Cumulatio petitorij, & poſſeſſorij non conceditur in cauſa beneficiali, niſi iuſtificata gratia.*

Deciſio L V I I.

DOmini pro informante reſponderunt, ſcilicet arbitrium non interare ad effectum cumulandi poſſeſſorium cum petitorio iuxta reſcriptum pro parte Pauli obtentum à ſignatura Sanctiſſimi, cum clauſola tamen, Arbitrio Rotæ; Arbitrium enim
1 regulatur à iure *Bart.* in extrauag. ad reprimendum in v. videbitur num 8 *Rota* apud Sanctiſſimum dec. 189. n. 3. dec. 221. n. 1. & dec. 465. n. 1. & in Fanen. tutelæ 11. Feb. præteriti coram me, & alias ſæpiſſime. Iure autem cautum eſt, vt prius poſſeſſorij quam pe-
2 titorij cauſa diſcutiatur l. ordinarij C. de rei vendic. l. incerti C. de interd l. ſi de vi ff. de Iudi. *Ægid.* dec. 506. col. 2. ad fin. verſ. 4. circa idem *Put.* dec. 17. de cauſ. poſſ. & propr. Huiuſmodi enim ordine non ſeruato maximum reſultaret præiudicium rei poſſeſſoris, qui efficeretur actor grauatus onere probandi, à quo propter poſſeſſionem releuatur, ita vt propterea non ſit locus arbitrio vt fuit dictum in Virdun. Ab-
3 batiæ 20. Feb. 1615. coram R. P. D. meo *Burat.* & habetur in d. 698. n. 1. p. 2. rec.

Quod & eo magis videtur admittendum cum poſſeſſio Ioannis non poſſit controuerti, ex quo de ea conſtat per publicum inſtrumentum apprehenſionis per Ioachimum procuratorem nomine ipſius Ioannis, Quæ inſtrumentalis poſſeſſio, cum non con-
4 ſtet, alium tunc temporis poſſediſſe, ſatis ſuperque prodeſt Ioanni ad effectum manutentionis *Verall.* dec. 334. nu. 6. p. 2. *Rot.* diuerſ. dec. 56. num. 1. p. 2. & recent. dec. 661. n. 1 p. 1. & dec. 525 nu. 1. p. 2. & nouiſſime fuit dictum in Tullen. Capellaniæ 18. Feb. præteriti, & in Leodien. Canon. 2. Martij præteriti coram me.

Non obſtat, quod ſtante clauſula, arbitrio interdum non denegetur cumolatio prædicta poſſeſſorij
5 cum petitorio vt dixit Rota in Rom. Cottiui 16. Mar. 1606. coram Ill. D. meo Card *Sacrato.* Id enim
6 procedit quando poſſeſſorium eſt turbidum *Verall.* dec. 200. p. 2. *Rot.* recent dec. 365. n. 11. dec. 476. n. 7. & dec. 557. n. 4. p. 1. *Lancellot.* de Attent. p. 3. c. 24. q. 19. numer. 4. & ſeq. & habetur in d. Rom. Cottiui. Vel ſibi locum vendicat in poſſeſſorio recuperandæ; quo caſu Princeps pronior eſſe ſolet ad concedendam huiuſmodi cumolationem *Crauett.* conſ. 181. numer. 13. & ſeq. *Capyc.* dec. 69 num. 13. *Rot.* recent. dec. 476. num. 7. p. 1. Secus in poſſeſſorio retinendæ, in quo regulariter non admittitur cumulatio poſſeſſorij cum petitorio *Rot.* diu. dec. 99. numer. 6 p. 1. & recent. deciſ. 476. num. 7. p. 1. & dec. 698. nu. 2. p. 2.

Nec etiam obſtat, quod gratia; ſiue ſubrogatio
7 gratioſa Pauli habeat anneam clauſulam decreti irritantis, per quam propterea dicitur infecta poſſeſſio Ioannis, & in ipſum Paulum tranſlata ad *Sarnen.* de iur. quæſit. non tollen. q. 5. numer. 3. cum aliis. Nam, vltra quod non dantur litteræ ſubrogationis prædictæ expeditæ, ac immo nec etiam illius ſupplicatio poſita fuit in actis, & ſubrogatio gratioſa nullam transfert poſſeſſionem actualem, &
8 realem, etiamſi per eam videatur ſubrogatus miniſterio Papæ poſſidere per modum continuationis, & iden illi quidem competit inculſio, non autem manutentio vt pluries dixit Rota præcipue in Hipa-

len. beneficij 2. Maij 1602. coram bo: me. *Iuſto* & in S. Marci peoſinnis 30. Ianoarij 1612. coram Ill. D. meo Card. *Sacrato*, fuit reſponſum, quod gratis, ſiue ſubrogatio Pauli non eſt iuſtificata quoad prætenſam vacationem per obitum Ioannis ſenioris, qui Ioanni iuniori reſignauit ante effectuationem propriæ reſignationis, Ac proinde non iuſtificata gratia Pauli decretum irritans nihil operatur *Rot.* apud Card. *Seraph.* dec. 575. n. 10 & dec. 1471. nu. 5. 9
& in Leodien. Canonicatus 22. Aprilis 1611. coram R. P. D. meo *Pirouano.* Ceſſatque omnis cauſa prætenſæ cumulationis poſſeſſorij cum petitorio, ſine qua non conceditur *Rot.* recent. dec. 476. n. 6. p. 1. & 10
dec. 698. n. 2. p. 2. & fuit etiam dictum in Montis faliſci Capellaniæ 13. Ianuarij 1606. coram bo. me. Card. *Lancellotto.*

Et ita, &c.

Cochen. Decimarum:

Luna 5. Decembris 1622.

A R G V M E N T V M.

Exhibere proceſſum parti, quando quis cogi poſſit, & de tranſportatione actorum ab appellante ad formam Concilij Trident. ſeſſ. 24. cap 20. ver. præterea.

S V M M A R I V M.

1 *Exhibitio ſcripturarum non eſt deneganda conſtito de intereſſe petentis, & de earum exiſtentia penes eum, à quo petuntur.*

2 *Etiamſi contineant proceſſum, ſine quo pars agere non valeat.*

3 *Concilium Tridentinum cogit appellantur ad tranſportationem actorum, & proceſſus primæ inſtantiæ.*

4 *Et Concilium vult non tantum transferre de loco, ſed etiam exhiberi.*

5 *Tranſportatio actorum debet fieri ab eo, qui vult cauſam proſequi ſiue ſit appellans ſiue appellatus.*

Contra n. 6. in terminis Concilij Trident.

7 *Tenetur tranſportare etiam qui non vult proſequi, quando proceſſus eſt apud partem, quia poteſt cogi ad exhibendum.*

8 *Exhibere inſtrumenta propriis ſumptibus redempta quis cogi non poteſt.*

9 *Fallit in actis, & vbi pars offert refundere expenſas.*

10 *Exhibere vbi quis non tenetur iure actionis, poteſt cogi exhibere officio Iudicis.*

11 *Appellationem proſequi quis non poteſt compelli, ſi velit vti commodo biennij, quo terminus non poteſt etiam à Iudice abbreuiari ſententie appellate.*

12 *Et hæc exceptio proponi poteſt.*

Deciſio L V I I I.

REſponderunt Domini, procuratorem Capituli cogendum eſſe, vt proceſſum ex Hiſpania tráſmiſſum omnino exhibeat, quandoquidem conſtito de exiſtentia penes recuſantem exhibere, & intereſſe petentis paſſim *Rota* ea æquitate compellere conſueuit vt in dec. 5. de probat. in nou. *Caputaq.* dec. 594. p. 1 *Sarn.* deciſ. 25. lib. 2. Card. *Seraphini*

dec.1214.numero 4.

Hic autem de huiuſmodi exiſtentia dubitari non
poterat tam attenta reſponſione facta in partibus
nomine ipſius Capituli, quam atteſtatione procura-
toris in Curia.

Intereſſe etiam Monialium eſt euidens, quia ſine di-
cto proceſſu non poſſunt ad vlteriora in cauſa pro-
2 cedere *Bart.* in l. 2. n. 5. C. de aden. & ibi *Rumin.* ſen.
n.12.& *Cagnol.* n.68.

Quibus etiam accedit, quod lata à Iudice à quo
ſententia abſolutoria Monialium, quæ ſunt reæ con-
uentę à Capitulo pro ſolutione decimarum per ip-
ſum Capitulum interpoſita fuit appellatio ad Ro-
tam; vnde quidquid alias eſſet dicendum de iura
communi, clara eſt diſpoſitio Sac. Conc. Trid. ſeſſ.
3 24.c. 20. verſ. Præterea de reform. quod appellans
tenetur omnia acta priora inſtantiæ ad Iudicem
appellationis transferre, cuius Concilij verba ibi;
Ad Iudicem appellationis transferre, videntur ſi-
gnificare non ſimplicem tranſportationem de loco
ad locum, ſed actualem exhibitionem in actis, &
5 ratio ſatis eſt euidens, quia huiuſmodi tranſportatio
fit, vt geſtorum meritis bene conſideratis poſſit Iu-
dex pro ſingulorum fortuna ſententiam proferre vt
dicit tex. in l. eos §. ſuper iis in fin l. Iudicibus & ex-
cipimus §. in his autem C. de appell. *veſtr.* in prax.
lib.8.c.10.n.1.cum aliis.

Nec obſtat, quod qui vult cauſam proſequi, tenea-
tur ipſe acta tranſportare, ſiue ſit appellans, ſiue ap-
7 pellatus vt per *Veſtr.* loco præallegato, & dixit *Bar.*
in l. hi qui ad ſimilia n. 4. verſ. quandoque queritur
C. de appell. *Gabr.* concl. 5. tit. de appell. nu. 15. Quia
id poteſt procedere de iure communi, ſecus autem
inſpecto Concilio, quod arctat appellantem; cuius
reſponſioni, licet videantur aduerſari *Modern. Rom.*
de appell. lib. 3. cap. 20. n. 10. verſ. nec obſtat, nihilo-
minus videtur hic caſus extra difficultatem, ex quo
non agitur de cogendo Capitulum vt tranſportet
acta ad Curiam, quia iam ſunt tranſportata, & extant
penes procuratorem, & hinc Moniales non com-
pulſarunt proceſſum, ſed agitur tantum vt exhibeat
8 in actis, quam exhibitionem ſolet Rota iubere ex
officioſa equitate concurrentibus exiſtentia, & in-
tereſſe, vt ſupra dixi.

Nec applicari viſa eſt deciſio Sanctiſſimi 129. cum
aliis allegatis ad hoc pro Capitulo, quod quis non
teneatur inſtrumentum propriis ſumptibus redem-
9 ptum aduerſario exhibere; quia vltra quod procedit
in inſtrumento, pro quo exhibendo vt quis coga-
tur, magna requiritur cauſa, non autem in actis, ad
quorum iubendam productionem facilior eſt Iudex
vt bene diſtinguit Innocen. in c. 1. n. 3. extra de pro-
bat. & non agitur, vt in dicta dec. ne Moniales te-
neantur pro rata ſuorum actorum expenſas refunde-
re, quas refundere omnino debent iuxta diſpoſitio-
nem eiuſdem Sacri Concilij d. verſ. præterea, Do-
10 mini animaduertebant, Moniales nixas eſſe rele-
uare dicta acta, ſed reiectas fuiſſe à Capitulo aſſe-
rente, iam ad Vrbem eſſe eadem acta tranſportata,
nec ipſis expedire pro hac compulſatione iterum
erogare ſumptus; Vnde inhumane cum illis actum
eſſet, ſi hodie ipſis denegata à procuratore Capitu-
li dictorum actorum exhibitione cogerentur cum
graui temporis, & expenſarum iactura per tot
vices, & tam longinquo itinere mittere, & remit-
tere pro eadem compulſatione, & propterea qua-
tenus actio ad exhibendum illis non competeret,
ſuccurrendum viſum fuit ex æquitate, & officio Iu-
dicis nobiliſſ, quod quidem officium deſeruit ex
equitate loco actionis deficientibus C. quod ſi mi-
nor. §. fin. ff. de minor. *Bald.* in l. cum mulier la pr.
num. 32. ff. ſol. matr. *Abb.* in cap. iudicis n. 5. de offic.
iud.

Nec etiam obſtare dixerunt Domini, quod hinc
Capitulum cogeretur inuictum proſequi appellatio- 11
nem ſuam, ad quam proſequendam habet in Curia
biennium iuxta cap. ſi Romana, & ibi Canoniſt. de
appell. Nec Iudex ad quem poteſt coarctare dict.
terminum ad proſequendam appellationem etiam
ad petitionem appellati *Franch.* in c. oblatæ num. 2.
verſ. vltimo nota de appell. *Modern. Rom.* de appel.
q. 15. num. 140. Nam fuit reſponſum, quod ex ſola
productione actorum non inde ſequitur, quod
cogatur Capitulum appellans proſequi appellatio-
nem; ſi enim pulſetur ab appellato, poterit ex- 12
cipere de beneficio temporis, quod habet ad
proſequendam appellationem; vltra quod non
prohibetur appellatus cauſa arbitrio ſuo proſequi.

Et ita vtraque parte informante fuit reſolu-
tum, &c.

Pacten. Beneficij.

Lunæ 5. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Ex negligentia patronorum in præſentando colla-
tio Beneficij non deuoluitur ad Papam, ſed ad
Epiſcopum prius, & quando patroni excuſentur.
Beneficium quomodo litigioſum efficiatur.

SVMMARIVM.

1 *Ob negligentiam in præſentando cadunt Patroni à
iure.*
2 *Gratia debet iuſtificari ab impetrante.*
3 *Ex Patronorum neglegentia efficitur collatiuum Be-
neficium primo deuoluendo ad ordinarium, & da-
ta etiam ordinarij negligentia, & non antea dein-
de ad Papam.*
4 *In Beneficio litigioſo non habet ordinarius faculta-
tem conferendi.*
5 *Per porrectionem ſupplicis libelli non dicitur intro-
ducta lis, nec aliquis dicitur admiſſus ex hoc ad
cauſam.*
6 *Citatio ad ſententiam eſt neceſſaria illi, qui tantum
eſt in cauſa collitigans.*

Deciſio LIX.

VAcante capella Iuriſpatronatus Vizolorum in
eccleſia S. Febroniæ per obitum Iacobi fuit ad
illam anno 1611. præſentatus Cæſar, qui nunquam
capellæ poſſeſſionem fuit aſſecutus, vnde an. 1615.
Ioſephus narrans Sanctiſſ. capellam præd. vacaſſe
tanto tempore, quod eius collatio iuxta Lateran.
Concilij ſtatuta eſſet ad Sedem Apoſtol. legitimè
deuolutam, obtinuit, ſe de illa prouideri, & cum
deinde anno 1616. Epiſcopus contuliſſe eandem
capellam Dominico præſentato per Bartholomeum
patronum vti proximiori de familia fundatoris,
& Dominico mota fuiſſet lis coram Epiſcopo à
Donato, qui allegabat, ſe eſſe proximiorem, &
conſequenter præferendum in Iurepatronatus iux-
ta fundatoris expreſſam diſpoſitionem, & hanc li-

tem

tem prætenderetur non fuiſſe terminatam ab Epiſcopo intra quadrimeſtre in Concilio etiam Lateranen. præſcriptum ſub pæna deuolutionis, Ioſephus prouiſus Apoſtolicus expediuit nouas litteras facta mentione, vltra negligentiam narratam in primis litteris, etiam prædictæ litis, & ſic duplicis deuolutionis; Anno denique 1620. Epiſcopus pronunciauit ad fauorem Donati, ſcilicet illi conferendam eſſe d. capellam Iuriſpatronatus; A qua ſententia cum pro parte Ioſephi appellatum fuiſſet in partibus, & appellationis cauſa mihi per Sanctiſſimum commiſſa, dubitaui, an ſententia Epiſcopi eſſet confirmanda, vel infirmanda.

Et quod attinet ad iuſtitiam, ſententia impugnabatur ab informantibus pro Ioſepho, quia prætendebant excludere jus Nicolai ex capite deuolutionis
1 capellæ, de qua agitur, ad Sedem Apoſtolicam ſequutæ ex diſpoſitione Concilij Lateranen. tum ob negligentiam patronorum in præſentando, tũ etiam ob diuturnam litis pendentiam ſuper prælatione in Iurepatronatus coram Ordinario. Verum hæc deuolutio apud Dominos habuit non modicam difficultatem; cum enim ſit fundamentum gratiæ Ioſephi, debet illa probari plene, & concludenter *Rota*, apud Card. *Mantic* dec. 260. n. 1. int. recent. dec. 186.
2 n. 1. p. 2. & in Vercellen. Capellaniæ 28. Iunij 1606. coram R. D. Lugdun. Atque cum huiuſmodi deuolutio ad Sedem Apoſtolicam non fiat, niſi gradatim c. 2. & cap. licet de ſupplen. neglig. prælat. Ideo qui obtinet beneficium Iuriſpatronatus à Sede Apoſtolica tanquam deuolutum, tenetur probare nedum negligentiam patronorum, ſed etiam ſucceſſiuam Ordinariorumq. inferiorum collatorum negligentiam, donec deuoluta ſit collatio ad Papam *Abb.* in
3 c. cum in cunctis §. clerici ſane ſub nu. 5. de elect. *Caſſad.* dec. 8. n. 1. in fin. de præben. *Rebuff.* in praxi tit. de deuolut. num. 7. & fuit dictum in dicta Vercellen. Capellaniæ, & in firmana Altaris 24. Februarij 1616. coram R. P. D. meo *Vbaldo*; At huiuſmodi negligentia non videtur allegari poſſe contra Epiſcopum ſtante lite, quæ ſuper hoc beneficio coram ipſo pendebat inter Dominicum, & Donatum; qua lite pendente iure quidem Epiſcopus abſtinuit à col-
4 latione, quæ ſibi de beneficio litigioſo erat omnino prohibita cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6.

Nec officit Epiſcopo, quod litem non terminauerit intra quadrimeſtre, prout debebat ex diſpoſitione Concilij Lateranen. omiſſo enim, quod forte contingere potuit ex natura negotij, vt iſto tempore lis finiri non potuerit Dominis viſum eſt, ex huc uſq. deductis per Informantes non conſtare ſufficienter, quod ante impetrationem Ioſephi lapſum fuerit dictum quadrimeſtre.

Quo vero ad validitatem ſententiæ, nec illa poteſt impugnari ex defectu citationis Ioſephi; quoniam lis coram Epiſcopo fuit mota dumtaxat inter Dominicum, & Donatum; Nec ex datis in ſummario ſatis docetur, ipſum Ioſephum fuiſſe admiſſum ad cauſam, quia ſolum datur quædam ſupplicatio per Ioſephum porrecta Epiſcopo, & dicitur, per Epiſcopum fuiſſe prouiſum oretenus; Ex qua ſupplicatione,
6 ac prouiſione oretenus facta Domini cenſuerunt, non ſatis conſtare de admiſſione ad cauſam; Ac inde, cum neque in libello fuerit nominatus Ioſephus, nec alias conſtet, fuiſſe admiſſum ad cauſam, & ſententia lata non fuerit contra ipſum, ſed inter partes tunc litigantes, non erat neceſſaria ipſius Ioſephi citatio ad validitatem ſententiæ, ſed tantum ratione præiudicij *Bald.* in l. ab eo n. 17. C. quom. & quand. Iud. *Caſtren.* in l. in concedendo num. 2. ff. de aqua pluu. arcen. & in l. de vnoquoque n. 2. verſ. item iſta lex, & ibi *Alex.* n. 178. ffide re iud. *Socin.* in tract. de citat. artic. 1. col. 1. & 2. *Surd.* dec. 256. nu. 15. cũ aliis cumulatis per *Rot.* dec. 285. n. 2. & dec. 584. num. 3. p. 2. recent.

Et ita contra informante, &c.

Burgi S. Donini Iuriſpatronatus.
9. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Exiſtentia Iuriſpatronatus ex quibus probetur, & quando ceſſet præſumptio vſurpationis.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus acquiritur ex dotatione Eccleſiæ.*
2 *Enunciatiua emiſſa per modum cauſæ dotationis prodeſt iuncta obſeruantia ſubſequuta.*
3 *Repetitio quando cenſeatur facta in actu præcedenti.*
4 *Notarij dicto ſtandum eſt.*
5 *Eccleſiæ in dubio prouiſio ad præſentationem Patronorum facta cenſetur, ſtante præcedenti titulo iuriſpatronatus.*
6 *Defectus modici temporis non tollit effectum centenariæ.*
7 *Sententia notoriè iniuſta in iudicatum tranſire non poteſt.*
8 *Vltimus ſtatus non eſt attendendus, cum non eſt legitimè præſcriptus, & conſtet de contrario ſenſu præcedenti.*

Deciſio LX.

FVit reſolutum, ſtandum eſſe in deciſis ex deductis in dec. quæ Dominis placuerunt.

Nec viſum fuit obſtare, quod in fundationis, & dotationis inſtrumento enunciatiue tantũ aſſeratur, eccleſiam fuiſſe nouiter fundatam, & conſtructam iuſſu, ac mandato Pallauicinorum; quia in eo de dotatione fit abſque dubio mentio diſpoſitiue ibi, & pro dote, & dotis nomine eccleſiæ prædictæ dederunt, & tradiderunt, & aſſignarunt, &c. quod per ſe ſolum ſufficeret, etiamſi de fundatione, vel conſtructione nullo modo conſtaret, cum dotatio ipſa ſit vnus ex modis acquirendi Iuſpatronatus gloſ. in c. piæ men- 1
tis 16. quæſtione 7. *Lambert.* de Iur. patron. artic. 10. quæſtione 2. principali 2. partis li. 2. n. 2. & fuit dictũ In Calaguritana Iuriſpatronatus 30. Octobris 1613. coram R. P. Domino meo *Caualerio*, quæ eſt deciſio 517. p. 1. recent. vbi fuit firmatum, etiam ſecundum diſpoſitionem S. Concilij Trid. conſtructionem, vel dotationem tantum ſufficere, cum illud alternatiue loquatur.

Nec releuat, quod d. Eccleſia in inſtrumento prædicto denominetur parochialis, & conſequenter præſumendum veriſimiliter videatur, illam fuiſſe iã antea dotatam; quoniam ibi dicitur, quod fuerat nouiter conſtructa, dotationis autẽ antecedentis præſumptio vrgeret, ſi per multum tempus antea extitiſſet.

Præterea cum verba illa fundationis, & conſtructionis enunciatiua emanauerint per modum cauſæ dotationis, nempe quod Pallauicini eccleſiam dotauerint, quia eorum iuſſu fuerat conſtructa & do-

ſatio ipſa habuerit effectum,eademque enũciatitiua
fuerit poſtea de anno 1476.bis repetita,vt deducitur
in deciſione non videbatur de illius creatione am-
2 bigẽdum, iuncta pręſertim obſeruantia ſubſequuta,
iuxta tradita per *Achill*.dec.6. & 7. & in fin. de Iur.
patr.*Seraph* dec.518.nu.7.& fuit dict. in Bononien.
Præceptoriæ 5.Aprilis 1604.coram bo.me.*Litta*.

Nec quidquam facit, quod dictum inſtrumentum
careat loci,& teſtiũ deſcriptione; quia apparet, ea-
dem die ſucceſſiue; & incontinenti ab eodem No-
tario fuiſſe rogatum inſtrumentum præſentationis,
in quo expreſſe legitur teſtium, & loci deſcriptio,&
omnia alia ad publici inſtrumenti formam requiſita,
3 quæ propterea etiam in præcedenti dotationis in-
ſtrumento repetita cenſentur *Bart.* in l. ſi quis §. ſi
initium in prima lect.n.8.& in 2.lect.num.15.& ibi
etiam *Alex*.n.4.& 5.ff.de eden.& idem *Bart.* & alij
in l.patris,& filij ff.de vulgar.& pupillar.*Bertazzol.*
de clauſulis clauſ.2.glo.2.n.37.

Præſertim quia Notarius aperte expreſſiſſe videtur.
d.dotationis inſtrumentum fuiſſe eodem loco,& co-
ram iiſdem teſtibus celebratum ibi, vt apparet, do-
tationis inſtrum.per me infraſcriptum Notarium ac
præſentibus tempore,loco,& teſtibus celebrato,cu-
4 ius dicto abſque dubio ſtandum eſt,vt in ſpecie di-
cit *Bart*.in d.§ ſi initium n.21.

Neque obſtat,quod de anno 1505.eccleſia vacaue-
rit per obitum Iacomini,quem non conſtat ab aliquo
fuiſſe præſentatum; quia ſufficit, quod nec etiam ap-
pareat,ipſum fuiſſe prouiſum tanquam de libera, in
dubio enim ſtante præcedente titulo Iuriſpatrona-
tus,in vim illus ad pręſentationem patronorum prę-
ſumendum eſt illam obtinuiſſe,concurrentibus prę-
ſertim aliis præſentationibus effectuatis, & conti-
5 nuatis per ſpatium fere centum annorum, quæ ſuf-
ficiunt ad effectum, de quo agitur iuxta tradita per
Caſſad.dec.2.n.6.& 7.de Iur.patr. cum aliis in deci-
6 ſione allegatis, & defectus modici temporis, non
tollit effectum centenariæ,vt poſt dec. Put. in dec.
allegatam firmauit etiam *Rot.* in Florentina Cano-
nicatus 11.Decemb.1615.corã R.P.D.meo *Buratto*.

Et quatenus obiiceretur,præſentationes huiuſmo-
di non fuiſſe factas coram Ordinario, viſum tamen
fuit ſatis eſſe, quod illæ factę fuerint coram Præpo-
ſito *Buſſetti*, quem conſtat habuiſſe inſtituendi fa-
cultatem ex reſolutionibus Sac. Congregationis
Concilij datis per informantes pro D. Marchione.

Neque fuit habita in aliqua conſideratione ſenten-
tia Ordinarij;quia ex prædictis apparet, illam fuiſſe
notorie iniuſtam, & conſequenter in iudicatũ tran-
ſite non potuiſſe DD.in l.4.§.condemnatum ff.de re
7 iud.*Seraphin*.dec.381.n.13.dec.1123.n.6.*Rot.* dec.594.
n.4.parte 2.recent.Prout nec etiam aſſertus vltimus
8 ſtatus libertatis; quia ille non eſt attendendus, cum
non fuerit legitime præſcriptus, & conſtet de con-
trario ſtatu præcedenti *Rot*.dec.2.num.5.de præb.in
nou.& fuit reſolutum in Hoſtunen. Capellæ 12.De-
cembris 1599.coram bo.me.Card.*Lancellotto*, & in
Ferrarien. Prioratus 25. Maij 1609. coram bo.me.
Penia quæ eſt dec. 188. parte 1.recent. & in Mariz-
nen.ſeu Alerien.22.Iunij 1615. coram Reuerendiſſ.
D.meo *Decano*,inter recent.dec.737.n 6.p.2.

Quod autem dicebatur,eccleſiam ſaltem manute-
nendam eſſe interim in hoc poſtremo ſtatu liberta-
tis quicumque ille ſit,& hodie de illa, tanquam de
libera faciendam eſſe collationem viſum eſt egredi
terminos propoſiti dubij, ſiquidem Dataria ſtricte
conſuluit Rotam, An conſtet de Iurepatronatus.

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis vtraque par-
te informante, &c.

Sorana Beneficij.
Veneris 9. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Beneficium manuale non cadit ſub reſeruatione
Summi Pontificis,& quomodo probetur Benefi-
cium eſſe manuale.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manuale non cadit ſub reſeruatione.*
2 *Manuale eſſe Beneficium probatur ex pluribus enun-
ciatiuis.*
3 *Enunciatiua in antiquis habent vim famæ.*
4 *Manuale Beneficium probat actus remotionis eius,
qui beneficium obtinebat.*
5 *Et quando remotio habuit effectum, cum alias fuerit
admiſſus.*
6 *Status Beneficij manualis in perpetuum non mutatur
niſi concurrente quadragenaria,voluntas, & po-
teſtas, & bona fides.*
7 *Per prouiſiones Apoſtolicas non mutatur ſtatus bene-
ficij ex defectu voluntatis.*
8 *Et præſertim quando fuerunt facta ex cauſa reſigna-
tionis.*

Deciſio LXI.

RESponderunt Domini, non conſtare de reſer-
uatione beneficij eccleſiæ S. Martini de Albe-
to;Certum eſt enim, beneficia manualia non com-
pręhendi ſub reſeruatione gloſ.in clem.vnic.in Ver- 1
bo reuocari in fin.de ſupplen.neglig. Prælat. *Calde-
rin*.conſ.16.de prębend.*Gonzal*.ſub.reg.8.gloſ.v.§.6.
n.9.& ſeqq.*Rot* dec.739.nu.8.p.1.diuerſ. & coram
Sanctiſſimo dec.48.nu. 5. & fuit dictum in Parmen.
Prioratus v.Iunij 1595.coram bo me.*Corduba* cum
aliis relatis per *Garz*.dę benefic.p.1.c.2.n.67.

Quod autem beneficium prædictum ſit manuale,
viſum fuit concludẽter probari ex pluribus enuncia-
tiuis in prouiſionibus factis per Abbates ab anno 2
1364.& deinceps vſque ad annũ 1465.emiſſis,in qui-
bus habetur,illud pertinere ad Abbatẽ,& Monaſte-
rium Caſſinen.& in nonnullis etiã additur,antiqui-
tus fuiſſe,& eſſę de menſa eiuſdem Monaſterij,vt in
ſum.n.4.& aliis.Quę enunciatiuę,cum ſint antiquiſ-
ſimæ vltra centum annos, habent vim famæ *Abb.* 3
conſ.54.n.3.lib.1.*Achil*.dec.7.de iur. patr. *Rot* dec.
211.n.1.in fin p.1.& dec.360 n.3. & dec.694.nu 4.p.
2.recent.& fuit dict. in Burgi S. Donini Iuriſpatro-
natus 20.Iunij præteriti coram me,& alibi ſæpe.

Necnon etiam ex ipſiſmet prouiſionibus factis de
dicto beneficio ad nutum,& beneplacitum ipſorum
Abbatum,& ex prouiſorum remotionibus,quæ pro-
prie conueniunt beneficiis manualibus c.cũ ad mo-
naſterium §.tales de Statut.Monach.c.1 § fin de pri- 4
uileg.in 6.*Caſſad*.dec,8, per tot. cum aliis congeſtis
per *Gonzal*.d.gloſ v.§.6.n.5.Quas prouiſiones etiam
conſtat fuiſſe effectuatas,cum appareat, vnum Mo-
nachum eiuſdem Ordinis Caſſinen. fuiſſe prouiſum
per remotionem, ac reuocationem alterius Monaci
prius prouiſi iuxta vulgatum conſ. *Oldr*. 229. *Rot*.

passim

paſſim ſequi conſueuerit vt in dec. 598 num. 9 p. t. diuerſ. *Cardin Seraphin.* dec. 1141. nu 1. & inter recent. dec. 360. n. 7. in fi. & dec. 541. n. 1. in fi p. 2.

Neque obſtat, quod d. beneficium dicatur alias fuiſſe per Abbatem Ægidium collatum in titulum perpetuum; Quia non propterea fuit mutatus d. antiquiſſimus illius ſtatus, cum non concurrant omnia illa ad hunc effectum requiſita, nempe ſpatium 40.
6 annorum, voluntas, poteſtas, & bona fides iuxta not. per Canoniſtas in c. cum de benefic. de præb. in 6. *Rot.* dec. 16. n. 3. & dec. 308. n. 4. in fi. p. 1. & dec. 368. n. 4. & dec. 374. n. 8. p. 2. recent.

Et eodem modo fuit reſponſum ad prouiſiones
7 apoſtolicas anni 1520. & 1548. Notum eſt enim, illas non mutare beneficij ſtatum legitime impreſſum ex defectu voluntatis *Calderin.* conſ. 26. de præb. *Card. Seraph* dec. 799. num. 5. & dec. 1273. nu. 2. *Rot.* dec. 545. n. 3. 1. p. diuerſ. & d. dec. 308. num. 3. parte 1. recent. Præſertim quando illæ factæ fuerunt ex cauſa reſignationis, prout eſſe dicuntur prouiſiones prædictæ *Rot.* dec. 360. num. 14. in fin. p. 2. recent.

Et ita deciſum Monaſterio tantum informante, &c.

Bonon. Hæreditatis de Armis.
Luna 12. Decembris 1622.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio benè docet, quando renunciatio facta per filiam fæminam bonis, & hæreditati maternæ, eandem excludat à ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio facta à filia hæreditati paternæ non intrat in ſucceſſione fratris, quamuis agatur de bonis in eum ex paterna ſubſtantia deuentis.*

2 *Bona Patris, & Matris in filium tranſlata dicuntur adhuc paterna, vel materna impropriè, & large, & ſecundum communem vſum loquendi nu 3.*

4 *Declaratur hoc eſſe verum ſolum in vltimis voluntatibus.*

5 *Renunciationis verba ſtricte ſunt interpretanda, & capienda.*

6 *Renunciatio à filia facta ad fauorem Patris procedit etiam in hæreditate fratris, quando verba ſunt generalia, & apta comprehendere, ſenis illius ceſſantibus nu. 7. 9. 21.*

8 *Renunciatio reſtringitur ad ſuam cauſam.*

10 *Renunciatio realis ſequitur Cum in quemcumque tranſeat.*

11 *Renunciatio in dubio præſumitur perſonalis, non realis.*

12 *Renunciatio facta pro ſe & heredibus dicitur perſonalis, & non realis.*

13 *Renunciatio realis, quando quis renuntiat animoſe ſpoliandi bonis.*

14 *Monacus monaſterium ingrediens de bonis parum ſollicitus præſumitur.*

15 *Renunciatio præſumitur perſonalis, quamuis de ingreſſu Monaſterij quis cogitauerit.*

16 *Renuncians quoad Monaſterium, in quod ingreditur bonorum temporalium præſumitur ſollicitus.*

17 *Renunciatio alicui facta pro ſe, & heredibus ſtipulanti non dicitur realis.*

18 *Renunciatio realis qua & qua perſonalis, & qua* **Deciſ. Clem. Merlini** *mixta nu. 19 & nu. 20. 21.*

23 *Renũciatio facta ſimpliciter etiam verbis generalibus bonis paternis, & maternis, vt etiam ad fraterna trahatur, requiritur ſpecialis mentio.*

24 *Renunciatio eſt ad fauorem renunciantis interpretãda, & illi minus noceat, quam ſit poſſibile.*

25 *Monacus præſumitur in renũciatione magis voluiſſe Monaſterio prodeſſe, quam Agnatis.*

26 *Monaſterium habetur loco filij, & cenſetur electus pro perpetuo domicilio.*

Deciſio LXII.

QVamuis contra deciſionem coram me in hac cauſa emanatam ſub die 18. Aprilis proxime præteriti, in qua fuerat reſolutum, Monaſt. S. Ioan. Bapt. de Bononia ex perſona Sororis Ioannæ Catherinæ Monialis in eo profeſſæ dandam eſſe pro 4. patre immiſſionem in poſſeſſionem omnium bonorum in hæreditate q. Aurelij repertorum plura, & à pluribus, & quidem inſignibus Aduocatis nedum Vrbis, ſed & Bonon. & Collegio Patauino obijcerentur, Domini tamen diligentiſſime perpenſo articulo cenſuerunt vnanimiter, in deciſis eſſe perſiſtendum non obſtante renunciatione per dict. Sororem Ioannam Catherinam facta.

Viſum enim fuit, illam fuiſſe expreſſe reſtrictam ad hæreditatem, & bona paterna, & materna, vt manifeſte depræhenditur ex illius lectura ibi; Nec ali- 1
quid aliud in bonis dictus patris, mioriſque in bonis maternis conſequi poſſit, ibi, Nihilominus ad omnem meliorem finem, & effectum, & quatenus aliquid in bonis, & hæreditate dictorum eius parentum, & ibi, ſpectareque quomodolibet poſſuot in bonis, & hæreditate dict. eius parentum, &c. & conſequenter bona reperta in hæreditate d. q. Aurelij ipſius Ioan. Catherinæ fratris compræhendere nullatenus poſſe, etiamſi omnia ad ipſum ex patris, vel matris ſucceſſione peruenisſe dicantur, poſtquam enim idem Aurelius parentum hæreditatem adiuit, bona prædicta fuerunt effecta propria ipſius, ita vt hodie non amplius paterna, vel materna, ſed verè ac propriè fraterna dici debeant, & in renunciatione, de qua agitur, quæ de fraternis non loquitur, contineri nequeant Vt in terminis præter *Angel.* conſ. 52. *Iaſ. Roman.* & alios in deciſione allegatos firmat *Caſtren.* in *l.* Paulus 89. §. fi. *ff.* de acq. hæred. *Alex.* in *l.* 1. §. veteres num 8 & 9. & ibi etiam *Socin. ſen.* n. 3 *ff.* de acq. poſſeſſ. idem *Socin.* conſ. 73. nu. 1. lib. 1. *Dec* in *l.* hæreditas & *l.* quoties n. 6. & 7. *ff.* de reg iur. & in conſ. 230. n. 6. & conſ. 266. n. 3. & conſ. 379 n. 1 *Gozadin.* conſ. 9. n. 60. *Pariſ.* conſ. 49. num 41. lib. 3. *Curt. iun.* conſ. 101. nu 3 & 6. *Afflict.* dec. 178. n. 4. vbi *Vrſill.* n. 3. *Franciſc. Molin.* de *Rit.* nupt. lib. 3. cap. 79. num. 31 *Surd* dec. 144. n. 15. & 16 *Burſatt.* conſ 347. nu. 49. 50. & ſeqq cum pluribus aliis cumulatis per *Sanch.* in Præcepta Decalog. lib. 7. cap. 7. nu. 6 Ex quibus apparet, hanc ſententiam nedum frequentiore Doctorum calculo, verum & omnino indubitatam, & certam eſſe.

Nec quidquam facit, quod hæreditas & bona, quæ à patre, vel à matre prouenerunt, etiam poſt aditio- 2
nem fratris dicantur paterna, vel materna, ſaltem large, & impropriè vt per *Becc.* conſ 74. num. 26. *Surd.* conſ. 562 num. 8. Præſertim attento communi vſu loquendi de quo atteſtatur *Alex.* conſ 49. in fin. li 3 *Becc.* d. conſ. 74. nu. 29. & 30. *Franch.* dec. 307. n. 12. cum aliis allegatis pro D. Iunip ra. Quoniam

Alex. Franch. & fere omnes quos congerit *Surd.* d.
3 nn.8. loquuntur in vltimis voluntatibus, in quibus
lata fieri ſolet interpretatio *l.* in teſtamentis *ff.* de reg.
4 iur. quod ſecus eſt in renunciatione, quæ odioſa eſt,
ſtrictique iuris; & ideo eius verba omnino arcte, ac
ſecundum propriam eorum ſignificationem accipi
debent vt in ſpecie aduertit ipſemet *Franch.* eadem
5 deciſione 307.n.12.in fin.& poſt alios quos cumulat
tradit *Surd.* conſ.431. n.20.& ſeqq. & bene eruditus
concinis meus *Andr. Fachin.* conſ.2.n.34.& 35. li.3.
& in puncto late proſequitur *Eugen.* conſ.88. num.
82.& pluribus ſeqq.& n.120.121. & 122. & aperte
etiam ſentiunt omnes pro d. communi concluſione
allegati.

Præterea DD. prædicti loquuntur in caſu, in quo
plura vrgebant, & apertè conſtabat de contrahentiũ
intentione; immo verba renunciationis erant neceſ-
ſario intelligenda de hæreditate adita, & per fratrẽ
acquiſita, & in alio verificari non poterant vt per
Becc. d. conſ.74.n.26. verſ.2. reſpondeo & nu.27. &
Surd. d. cõſ.562 n.4.5.& 6.& ideo eorũ dict. Mona-
ſterio S. Io. Baptiſtæ obeſſe non poſſunt, quia verba
renunciationis, de qua agitur, non ſolũ poſſunt opti-
me intelligi, & reſtringi ad hæreditatem, & bona pa-
terna, & materna Sorori Ioannæ Catherinæ renun-
cianti immediate debita, vel forſan etiam in futurũ
6 debenda, nullaq; vrget efficax cõiectura, quę ſuadeat
ipſam de fraterna quoq; hæreditate, ac bonis ſibi ab
Inteſtato deferendis intelligere voluiſſe; ſed immo
potius viſũ fuit Dominis, ex ipſiuſmet inſtrumẽti le-
ctura apparere, eamdem renunciantem ſeſe ad hęre-
ditatẽ, & bona paterna, & materna tantum præciſe
reſtringere voluiſſe, & fraterna nullatenus compræ-
hendere, tã ex verbis ſupra ponderatis, quam ex aliis
in proœmio, ac narratiua d. inſtrumẽti appoſitis ibi,
Sciẽs per Ill. Dominum eius patrem promiſſam ſibi
fuiſſe dotẽ, ſiue eleemoſinam ipſis RR Monialib. pro
ingreſſu ipſius in d. Monaſterium, Mobiliaq; & alia
neceſſaria ſibi feciſſe de quibus tam ex diſpoſitione
Iuris, quam ex forma Statutorum Bononiæ conten-
ta ſtare deberet, nec aliquid aliud in bonis d. eius pa-
tris, minuſque in bonis maternis conſequi poſ-
ſet.

Ex quibus verbis proœmialibus cauſam, quæ re-
nunciantem impulit, iudicantibus *l.* fi. vbi *Bart. ff.* de
hæred. inſtit. apertè conſtat, ipſam Sororem Ioannã
Catherinam ideo renunciaſſe, quia à patre dotem, &
alia neceſſaria receperat, & nihil aliud in eiuſdem
patris dotantis, matriſve bonis, & hæreditate poterat
prætendere, & ſic in effectu renunciatio nullius præ-
iudicij eſſe poſſe videbatur, quæ ratio quoad hære-
ditatem, & bona fraterna nullatenus adaptari po-
teſt; tum quia inepta eſſet hæc ſequela, De bonis pa-
ternis ac maternis nihil poteſt Soror Ioanna Cathe-
rina prætendere, ideo renunciauit bonis Fraternis;
Tum etiam quia propter dotem à parentibus rece-
ptam ſolum ab immediata ſucceſſione, ac bonorum
paternorum & maternorum conſecutione exclude-
batur, non autem à mediata, ſuccedendo ſcilicet fra-
tri poſt mortem parentum, & eorum hæreditate iam
adita decedenti; & conſequenter ad mediatam hu-
iuſmodi ſucceſſionem fratriſque bona, & hæredita-
tem prædicta renunciatio trahi non poteſt, Vt in ter-
minis arguit *Dec.* d. conſ. 379. incipi Sequitur pro
conſilio n.5.6.7.& 8. Renunciatio enim prout etiam
quælibet alia diſpoſitio, ſemper limitatur, & reſtrin-
gitur ſecundum ſuam cauſam, etiam ſi vniuerſalibus,
9 & amplioribus verbis concepta fuerit vt poſt *Natt.*

conſ.546.n.10.& ſeq. *Rimin. iun.* conſ.336.nu. 57. &
ſeqq. & conſ.484.n.37.& conſ.491.nu 11. & 12.&
alios tradit *Surd.* d. conſ.431.n.13. & 14. & *Fachin.*
præalleg. conſ.2.n.9.10.& ſeqq. lib.3.

Et denique in omnem euentum quatenus Docto-
res prædicti in contrarium allegati aliud voluiſſe vi-
deri poſſent, eorum authoritas non eſſet habenda in
conſideratione, quia manifeſte contradicerent con- 10
cluſioni ſupra firmatæ & receptiſſimæ, quę nunquã
procederet, ſi in renunciationibus paternorum, &
maternorum bonorum appellatione, attenta impro-
pria ſignificatione, & aſſerto communi vſu loquendi
eadem bona, etiam poſtquam ad fratrem peruene-
runt, compræhendi deberent, vt per ſe patet, & *Surd.*
& *Becc.* in locis prædicti fuerunt alias allegati in illa
Romana de Pinis coram Illuſtriſſimo D. meo *Card.*
Sacrato die 20. Febr. 1619.& 10 Febr. 1620. & nihi-
lominus iure optimo *Rot.* reſoluit renunciationem
non officere.

Neq; etiam Domini obſtare cenſuerunt aliud fun-
datum cui præcipuè Scribentes pro D. Iunipera in- 11
nitebantur, videlicet renunciationem prædictã eſſe
realẽ quę renunciantẽ perpetuo excludit, etiamſi po-
ſtea bona renunciata perueniant ad aliũ quemcumq;,
cui alias renuncians ipſe fuiſſet ſucceſſurus *Alex.*
conſ.13.n.5.& 6. li.5. *Ruin.* conſ. 1.n. 20. li.1. *Franch.*
dec.375.nu.2. *Maſtrill.* dec.65.n.12. *Menoch.* conſil.
435.n.29.& 30.& conſ.401.n.106. & 116. & ſeqq.
Quoniam id nullo modo probatur, & in dubio re-
nunciatio præſumitur potius perſonalis, quam realis
Bal. in c.1.n.1. De eo qui fi. feud. agr. *Ruin.* conſ.11.n. 12
20. li.1. vbi teſtatur de communi, & Iſerniam contra-
rium tenentem reprobat *Bero.* conſ.170.n.9. li.2 cum
aliis congeſtis à *Surd.* conſ.544 n.5. verſ. Et in dubio,
& pluribus etiam comprobat *Molfeſ.* ad conſuetud.
Neapol. tit. de Renunciatione q.3 n.3. cum pluribus
ſeqq. Idque procedit etiam quando renunciatio ipſa
facta fuit alicui pro ſe & hæredibus, quia adhuc di- 13
citur perſonalis, vt per *Surd.* eodem conſ. 544.n.4.&
5. *Molfeſ.* vbi ſup. q.2.n. 2.& q.3.n.8.

Neque dici poteſt, id ſufficienter probari ex eo
quod in inſtrumento dicatur, Sororem Ioannam Ca-
therinam ideo renunciationem prædictum fuiſſe,
quia Monaſterium ingredi, ibiq; cõtemptis ſeculi o- 14
pibus, & illecebris Chriſti paupertatem amplecti,
profeſſionem emittere cogitabat, & ſic deliberando
de religionis ingreſſu, & paupertatem eligendo bo-
nis, & hæreditati renunciaſſe vt reſpondit *Rot.* in Vi-
terbien Bonorum 1. Maij 1614. coram Reuerendiſſ.
D. meo Par. *Manzanedo* quæ eſt dec.587.n.4.5.& 6.
p.1. recent. & cõſequẽter præſumendũ videatur, ip-
ſam mediante reali, & abſoluta renũciatione ſeſe in 15
omnem euentum bonis temporalib. ſpoliare voluiſ-
ſe, quia bene nouit, fore vt illis in poſterum non in-
digeret, eaq; ad ipſam nõ eſſe peruentura ſed ad Mo-
naſterium, de cuius bonis parum ſollicita præſumi- 16
tur, vt in puncto tradunt *Couarr. Spirio. Mencach.* &
Molin. relati per *Sanchez* ſequitur *Decalog.* li.7.ca.7.
nu.28. *Pancirol.* conſ.84.n.16. *Franch.* d. dec. 375. nu.
62 & *Maſtrill.* d. etiam dec.65.nu.12.

Quoniam fuit reſponſũ, concluſionẽ huiuſmodi ita
ſimpliciter intellectã, quod nẽpè ex hoc ipſo quod
renunciatio facta fuit à volente ingredi Monaſteriũ, 17
ſit cenſenda realis, ad effectũ de quo agitur verã nõ
eſſe, & concluſioni in principio firmatæ repugnare;
quãuis .n. religionẽ ingrediens nõ præſumatur ſolli-
citus bonorũ temporalium quoad ſe ipſum, ſecus ta- 18
men eſt quoad Monaſteriũ, quod ditare velle præſu-

mitur,& coniectura pietatis & vt ſibi abundantius neceſſaria ſuppetat, vt poſt *Bero.* in cap. in præſentia, nu. 480. & ſeq. & *Tell.* in *l.6.* Taur. n. 51. & pluribus ſeqq. optimè firmat *Sanchez*, vbi ſup. num. 29. dicens, in hanc opinionem libentius ſe inclinare, il-
19 lamque vti piæ cauſæ fauentem eſſe præferendam; Stant enim ſimul propoſitum ſeruiendi Deo, & paupertatis votum vna cum deſiderio acquirendi Monaſterio; Et rationi, ac pietati plurimum diſſentaneum videtur, quod Religioſus per realem & abſolutam renunciationem proprium Monaſterium, quod ſibi eſt loco filij, & in quo perpetuo deget, in omnem caſum excludere voluerit etiam ab illorum
20 ſucceſſionibus, de quibus nulla expreſſa mentio in renunciatione facta fuerit, Vt in terminis reſpondendo dictæ deciſioni 375. *Vincentij de Franchis* latè proſequitur, & pluribus comprobat *Molfeſ.* d. tit. de renunciatione, quæſt. 17. num. 37. 38. & ſeqq. vſque in fin. num. 45. dicit, ea omnia, quæ ipſe deduxit non fuiſſe à *Franch.* diſcuſſa, nec conſiderata, & numer. 26. generaliter firmat, renunciationem Religionem ingredientium eodem modo regulari prout Secula-
21 rium renunciatio regulatur, & ab hac opinione vti magis rationabili, & Religioni propitia, quam & alias amplexa fuit *Rota* in d. Romana de Pinis coram *Card. Sacrato*, Domini exiſtimarunt, non eſſe recedendum.

Præterea in præſenti ceſſat etiam omnis difficultas, tum quia in caſu Panciroli renuncians apertè declarauerat, quod intendebat omnibus, quæ mundi erant, penitus renunciare, & nihil, nullumque ſuccedendi ius velle retinere, & ſic renũciatio fuerat mani-
22 feſtè realis quoad omnia, & cuiuſcumque bona, ac ſucceſſionem; in caſu verò Franchi renunciationes expreſsè factæ fuerant cum iis verbis, quod illæ eſſent reales, & per Aquilianam ſtipulationem, & cum pacto de aliquid non petendo, & de non ſuccedendo; & denique in caſu *Maſtrilli* aderant hæc verba, Volentes Mundum relinquere, & Deo ſeruire, & ſe de omnibus, & ſingulis eorum bonis temporalibus vndecumque acquiſitis, & acquirendis ſpoliare cum Aquiliana ſtipulatione, & pacto de aliquid non petendo, vt ex illorum lectura patet, quorum propterea Doctorum dicta ad caſum præſentem non applicantur, cum ſimus in mera, ac ſimplici renunciatione expreſsè reſtricta ad bona paterna, & materna, & liquido appareat, renunciantem nullatenus comprehendere voluiſſe hæreditatem, & bona fraterna, de quibus hodie agitur, vt ſuperius fuit oſtenſum.

Tum etiam quia tam dicta deciſio 587. par. 1. recent. quam etiam *Franch.* & ferè omnes in contrarium allegati loquuntur in caſu, quo renuncians, ſiue Monaſterium ex illius perſona volebat ſuccedere eidem met, cuius hæreditati, ac bonis fuerat renunciatum ſub prętextu, quod renunciatio fuiſſet merè perſonalis, tanquam facta intuitu, & contemplatione fratrum, ac certarum perſonarum, & quod propterea illis prædefunctis expiraſſet, qui caſus eſt valdè diuerſus à præſenti, vt patebit ex infra dicendis.

Minus etiam viſum fuit prætenſam dictæ renunciationis realitatem deduci ex eo, quod illa facta fuerit Ioanni patri pro ſe, & eius hæredibus acceptanti, & ſtipulanti; quia renunciatio poteſt eſſe realis, vel perſonalis ſimpliciter, & realis vel perſo-
23 nalis ſecundum quid, ſiue mixta. Realis ſimpliciter, & abſolutè illa eſt, in qua interuenit pactum reale, & cuius verba ſunt concepta in rem ſimpliciter nulla facta mentione perſonæ, vt puta quando quis feudum, vel rem aliam omninò refutauit, vel renunciauit omnibus, & quibuſcunque bonis, & hæreditatibus in genere præſentibus, & futuris; tunc enim renunciatio afficit rem ipſam, vt ipſa res eſt, & ius ſuccedendi, & acquirendi, vt ita dicam, in abſtracto, & generaliter ſumptum, & conſequenter renuncians abſque dubio haberi debet omnino pro mortuo, & perpetuo, & omni caſu excluditur, & perinde eſt ac ſi renunciaſſet ſucceſſioni Vnde liberi, Vnde agnati, & Vnde cognati, vt in terminis declarat *Menoch.* 4. conſ. 335. num. 30. 31. & 37. verſ. Aut filia, & conſ. 401. n. 102. 103. & 104. Et hic erat caſus *Franchi, & Maſtrilli*, vt ſuperius dictum; & in his quoque terminis loquitur deciſ. 714. num. 5. par. 2. recent. huiuſmodi autem eſſe non poteſt renunciatio, de qua agitur, cum illa fuerit expreſsè reſtricta ad hæreditatem, ac bona paterna, & materna.

Perſonalis autem renunciatio ſimpliciter, & abſolutè eſt, quando non ſolum fuit renunciatum bonis, & hæreditati alicuius certæ perſonæ, puta Ma- 24
tris, vel Patris, ſed etiam certarum perſonarum intuitu, & contemplatione, puta fratrum, tunc enim illa eſt adeò perſonalis, vt ſi fratres prædecedant, renunciatio ipſa corruat, nec renuncianti obſtet, quominus ipſimet Patri ac Matri, & in iiſdem bonis paternis, & maternis, quibus renunciandum duxerat, immediatè valeat ſuccedere, vt firmat *Bald.* in *l.* pactum quod dotale, quæſt. 4. num. 3. & ibi etiam *Dec.* num. 9. *C.* de collat. *Roman. Caſtren.* & alij in *l.* qui ſuperſtitis, *ff.* de acq. hæred. *Pariſ.* conſ. 26. num. 19. li. 5. *Oſaſch.* dec. 98. num. 11. *Surd.* dec. 252. n. 4. *Molfeſ.* ad conſuetud. Neapol. dict. tit. de Renunciatione quæſt. 2. num. 5. 6. & 7. *Sanchez.* d. li. 7. cap. 7. nu. 17. & 19. De huiuſmodi autem renunciationis ſpecie non eſt hodie agendum, cum Aurelius frater ſuperuixerit, & Monaſterium ex perſona Sororis Ioannæ Catherinæ non velit immediatè ſuccedere in bonis, & hæreditate patris, aut matris, ſed in hæreditate eiuſdem Aurelij fratris.

Denique renunciatio perſonalis vel realis ſecundum quid, ſiue mixta videtur illa, per quam fuit re- 25
nunciatum hæreditati alicuius certæ perſonæ, non autem contemplatione certarum perſonarum, ſed ad fauorem hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque, cuiuſmodi dici forſan poteſt renunciatio, de qua agitur, quæ tanquam facta Ioanni patri pro ſe, & hæredibus, quæ per mortem alicuius certæ perſonæ corruere non potuiſſet, ſed ad inſtar renunciationis realis renunciantem ipſam ab iiſdem bonis, & hæreditate paternis, & maternis perpetuo excluſiſſet fauore quorumcumque hæredum, etiam extraneorum ex teſtamento, & omnium agnatorum ab inteſtato iuxta opinionem, quam poſt alios quos allegat ſequitur *Carol. Ant. Put.* poſt conſ. *Oddi*, conſ. vnic. nu. 34. & ſeqq. quam refert *Sanchez* d. cap. 7. nu. 27. Et in his terminis, quando ſcilicet renuncians prætendebat ſuccedere illimet, cuius bonis & hæreditati renunciauerat, loquuntur complures ex Doctoribus pro D. Iunipera allegatis, & huiuſmodi effectu attento renunciatio prædicta poteſt dici quodammodo realis, ſtantibus præſertim verbis vniuerſalibus de quibus infra; Non eſt tamen realis ſimpliciter & abſolutè, quia cum non fuerit renunciatum omnibus, & quibuſcunq; bonis, vel hæreditatib., & ſucceſſionibus quorumcumque, ſed hæreditati, ac bonis paternis & maternis, & cum expreſſa mentione perſonarũ patris & matris, ad effectum de quo agitur, dicitur verè ac propriè perſonalis, quæ ipſas patris, ac

matris perſonas non egreditur, & ad fratris hæreditatem, eiuſque bona, de quibus hodie agitur, trahi nullatenus poteſt, etiamſi illa fuerint per fratrem habita ex ſucceſſione parentum, iuxta concluſionem in principio firmatam, vt in terminis diſtinguendo benè declarat *Menoch.* d. conſ. 335. nu. 37. & 38. & melius conſ. 401. num. 102. & 104. Quamuis enim bona ipſa quoad ſubſtantiam, & naturalem quidditatem ſint ſemper eadem, tamen attenta qualitate adiecta certarum perſonarum, patris ſcilicet, & matris, quam renuncians ipſa præcipuè reſpexit, & ipſo quod deuenerunt in dominium alterius perſonæ, nempe fratris, quoad talem qualitatem, ſeu relationem ad perſonas expreſſas mutationem receperunt, ideoque Sorori Ioannæ Catherinæ, ſiue Monaſterio agenti obſtare non poteſt regula, quod ad bona, quibus ſemel renunciandum duxerit, redire non poſſit, cum illa renunciauerit bonis paternis, & maternis, nullo autem modo fraternis, nec hodie prætendat ſuccedere vti filia, ſed tanquam ſoror, & ſic vti diuerſa perſona, quemadmodum in ſpecie aduertit *Eugen.* d. conſ. 88. n. 120.

Et ex his etiam patet reſponſio ad ea, quæ dicebantur de verbis vniuerſalibus, & futurum tempus compræhendentibus; Quoniam illa reſtringuntur ad hæreditatem, & bona paterna, & materna, & operan-
26 tur, quod ſuper illis nullo vnquam tempore renuncians ipſa ius aliquod vllo modo prætendere potuiſſet, non autem quod illa ſuccedere non poſſit in bonis, & hæreditate fraterna, vt in puncto tradit *Soc. ſen.* in l. 1. §. veteres, num. 3. *ff.* de acq. poſſ. & d. conſ. 73 in prin. & nu. 1. li. 1. *Curt. iun.* conſ. 101. nu. 1. 5. & 6 *Dec.* d. conſ. 230. nu. 5. poſt med. verſ. Nec obſtat quod verba, & latius d. conſ. 379. nu. 10. verſ. Sed prædictis, & nu. 11. *Pariſ.* d. conſ. 49. nu. 44. 45. & 46. li. 3. & *Menoch.* d. conſ. 335. nu. 38. & d. conſ. 401. nu. 114. & 115. in fin. licet ipſe in caſu ſuo aliud concludat, quia aderant verba vniuerſalia, Omnium, & quorumcumq; hæreditates & ſucceſſiones tam delatas, quam in poſterum deferendas compræhendentia, quæ omnino deficiunt in præſenti caſu.

Prout etiam ſublatum omnino remanet aliud obiectum deductum ex eo, quod dicta renunciatio facta quoque fuerit ad fauorem Aurelij, & illius hæredum; ex hoc enim ad ſummum ſolummodo ſequitur, quod non ſolum ipſemet Aurelius, ſi fuiſſet pa-
27 tri, ac matri ſuperſtes, prout re vera fuit, ſed etiamſi ille prædeceſſiſſet, vel hæreditatem parentum non adiuiſſet, ipſius hæredes ſiue ab inteſtato, ſiue ex teſtamento Sororem Ioannam Catherinã excluſiſſent ab eorumdem parentum hæreditate, ac bonis; Nec proinde ex illis infertur, quod fuerit iiſdem bonis renunciatum, etiam poſtquam Aurelius adiuiſſet. Tum quia hoc poſito renunciatio nullo modo eſſet perſonalis, nec reſtricta ad bona paterna, & materna, ſed traheretur etiam ad fraterna, quod non eſt dicendum ex ſuperius deductis; ad hunc enim effectum requiritur, quod vel expreſsè fuerit ipſis bonis, & hæreditati fraternæ renunciatum, vt dicit *Caſſan.* conſ. 24. nu. 11. verſ. Et licet, quem ſequitur *Vrſill.* ad *Afflict.* dec. 161. num. 4. vel ſaltem quod id omninò veniat in neceſſariam conſequentiam expreſſorum, quæ tamen neceſſaria conſequentia abſque dubio ceſſat, cum verba illa, Pro hæredibus, poſſint commodiſſimè intelligi in caſu prædicto.

Tum quia erat impoſſibile, quod poſt aditionem hæredes Aurelij in vim renunciationis poſſent conſequi dictam hæreditatem, ſeu bona paterna & materna, ſaltem propriè, ex quo illa deſierunt eſſe talia & hæredis ipſi fuiſſent illa conſequuti tanquam propria eiuſdem Aurelij, prout reliqua alia bona in illius hæreditate reperta, & quamuis ipſe videatur in bonis prædictis ante illorum acquiſitionem mediante aditione hæredes habere non potuiſſe, ſatis eſt tamen, quòd potuerit illos habere in Iuribus renunciatri competentibus, vel competituris, quibus mediantibus ipſi verè, ac propriè in bonis, & hæreditate paterna, ac materna eiuſdem renunciantis immediatè ſuccedere debuiſſent ipſa Sorore Ioanna Catherina excluſa, Idque procederet, etiam ſi verba dictæ renunciationis poſſint forſan videri dubia, quia in dubio facienda eſt interpretatio ad fauorem renunciantis, vt minus illi noceat, quam ſit poſſibile 28
l. ſi domus *ff.* de ſeruit. vrb præd. vt in ſpecie inquit *Dec.* conſ. 379. n. 4. *Socin. ſen.* conſ. 53. nu. 10. li. 3. *Burſatt.* conſ. 347. nu. 44. *Honded.* conſ. 29. nu. 93. & ſeq. li. 1. Et contra D. Iuniperam, quæ in dicta renunciatione ſe fundat *Gabr.* conſ. 60. numer. 6. li. 1. *Surd.* conſ. 346. in fin. Vin. dec. 316. nu. 16. 17. & 18. *Fachin.* d. conſ. 2. nu. 34. 35. & ſeqq. li. 3. Et dicta interpretatione retenta penitus quoque ceſſant ea, quæ dicebantur de ſuperfluitate, vt per ſe patet.

Quibus addebant etiam aliqui ex Dominis verba illa, Pro hæredibus; eſſe intelligenda de hæredibus, qui renunciantem ipſam de iure communi, vel ſtatutario à ſucceſſione excluſiſſent, puta filias, vel deſcendentibus; non ſolum ex eo, quia Soror Ioanna Catherina attenta huiuſmodi excluſione ad renunciandum inducta fuit, vt ſupra fuit ponderatum, ſed etiam quia non eſt veriſimile, quod voluerit ipſa Mo- 29
naſterium, quod eſt loco filij, & quod pro domicilio perpetuo ſibi elegerat, poſtponere quibuſcunq; hæredibus etiam tranſuerſalibus, & in quibus fauor agnationis non militabat ad tradita per *Molfeſ.* d. tit. de Renunciatione q. 17. nu. 37. & ſeqq. Neque dubium eſt, reſtrictionem huiuſmodi ex præſumpta ac veriſimili renunciantia mente, & intentione eſſe faciendam *Couarr.* in c. quamuis p. 3 §. 3. nu. 4. verſ. quæro ſi paternum de pact. in 6. *Honded.* conſ. 19. nu. 1. li. 1. Etiamſi intentio illius, cui fit renunciatio, videretur contraria, quia non illius, ſed renunciantis, de cuius præiudicio agitur, intentio attendi debet, Vt in ſpecie aduertit *Molfeſ.* d. titul. de Renunciatione q. 3. n. 7.

Cætera vero, quæ multis membranis allegabantur pro D. Iunipera, ſaltem virtualiter videntur euerti ex ſupra dictis, & bene reſponderunt Informantes pro Monaſterio. Vnde concordibus ſuffragiis per Dominos concluſum fuit ſtandum eſſe in deciſis vtraque parte acerrime informante, &c.

Ferrarien. fideicommiſſi de Raſuriis.

Lunæ 12. *Decembr.* 1622.

ARGVMENTVM.

Iura quanquam non faueant ſuccedentibus ab inteſtato vltra decimum gradum, & ſic fideicommiſſum inductum ad fauorem agnatorum intra cancellos d. decimi gradus contineri debeat, tamen hoc non procedit, ſi Teſtatoris mens fuerit perpetuandi fideicommiſſum in infinitum. Cuius alicuius loci, quando dicatur probatum, quod quis ſit.

SV M-

SVMMARIVM.

1 *De agnatione alicuius, an quis ſit, an & qualiter per Teſtes probari poſſit.*

2 *Agnatio probatur ex tractatu, & nominatione facta à Teſtatore.*

3 *Ius ſuccedendi ab inteſtato non fauet Tranſuerſalibus vltra decimum gradum.*

4 *Fideicommiſſum in fauorem Agnatorum intra cancellos decimi gradus continetur.*

5 *Teſtator quando ad conſeruandum familiæ ſplendorem induxit fideicommiſſum per multos ſubſtitutionum gradus.*

6 *Tunc agnati etiam vltra decimum gradum ad illud cenſentur vocati.*

7 *Verba, ſemper, & in perpetuum, neceſſario inferunt voluntatem Teſtatoris non fuiſſe coarctare fideicommiſſum ad agnatos decimi gradus tantum.*

8 *In fideicommiſſis potiſſimum Teſtatoris votum debet attendi.*

9 *Deſcendentium appellatione continetur omnes deſcendentes in infinitum abſque vlla limitatione graduum.*

10 *Teſtator ex quibus neceſſario inferatur vocaſſe agnatos ad fideicommiſſum etiam vltra decimum gradum.*

11 *Teſtator ſi vocauit deſcendentes vltra decimum gradum, & illis ſubſtituit Tranſuerſales, euidens ratio eſt de agnatis remotiſſimis intellexiſſe.*

12 *§. nos autem Auth. de reſt. fideicomm. quando procedat.*

13 *Teſtator quando non dicatur voluiſſe reſtringere fideicommiſſum ad quartum, vel decimum gradum.*

14 *Graduum computatio, debet fieri ſecũdum ius ciuile, quando de agitur de ſucceſſionibus.*

15 *Ciuis alicuius loci, an aliquis ſit, qualiter id poſſit probari per teſtes.*

16 *Extra Patriam, ſi quis ſe conferat cauſa exercendi aliquod officium, non propterea dicitur mutaſſe patrium domicilium.*

17 *Filius etiam alibi natus ſequitur Ciuitatem, ex qua Pater originem trahit non autem domicilium.*

18 *Teſtator ſi ad fideicommiſſum vocarit aliquem de certo loco ſufficit, vt origine, non autem domicilio ſit illius loci.*

19 *Natus in Caſtro alicuius Ciuitatis, dicitur eſſe illius Ciuitatis, cui eſt ſubiectum d. Caſtrum.*

20 *Ciuis alicuius loci, quis probatur eſſe, ſi admiſſus fuerit illis honoribus, ad quos tantum Ciues admittuntur.*

Deciſio LXIII.

PArtes acquieuerant deciſioni in hac cauſa factæ ſub die 25. Februarij præteriti coram me, Sed informantes pro hæredibus Hieronymi obiiciebant Franciſco, eius perſonam ad fideicommiſſum agentem non fuiſſe legitimatam. Cæterum hodie ſuper hoc propoſito dubio Domini dixerunt, perſonam Franciſci eſſe legitimatam; Teſtator enim caſu, quo maior natu Hippolytæ, & eius deſcendentes inſigniis ipſius teſtatoris non vterentur, & ſeſe non vocarent de Raſuriis, ſubſtituit agnatum, in quo ſubſtituto duas tantum videtur exegiſſe qualitates, P quod eſſet de agnatione, & parentela de Raſuriis, Alteram quod eſſet de agnatione de Ferrariis, quarum vtraq; viſa eſt concurrere in ipſo Franciſco.

Prima autem, quod nempè ſit de agnatione de

Raſuriis, probatur ex eo quod per primum, ſecundum, quartum, quintum, & ſextum teſtes liquet, Franciſcum deſcendere à Gaſpare, Gaſparem ab Al- 1
berto, Albertum à Roſmano, & hunc quidem Roſmanum teſtator conſanguineum ſuum appellauit, eique vti conſanguineo, ac eius filiis vniuerſam legauit bibliothecam; vndè cum pro huiuſmodi agnatione inter teſtatorem fideicommittentem, & Roſmanum, & ſucceſſiue Franciſcum huius pronepotem probandum adſit eiuſdem teſtatoris nominatio, & tractatus hæc prima qualitas concludenter viſa eſt pro- 2
bari, prout in his terminis agnationem probari ex tractatu, & nominatione teſtatoris tradiderunt. *Soc. ſen.* conſ. 15. nu. 4 & 5. li. 3. *Peregr.* de fideicomm. art. 43. num 86.

Neque obſtat, quod quemadmodum ius ſuccedendi ab inteſtato non fauet tranſuerſalibus agnatis 3
vltra decimum gradum § vltimo Inſtit. de legi. ſucceſſ. cognat. ita fideicommiſſum in fauorem agnatorum inductum intra eiuſdem gradus cancellos con- 4
tineatur *Anchar.* conſ. 95. num. 3. & ſeqq. *Dec.* conſ. 311. nu. 2. & conſ. 313. nu. 5. *Couarr. Var.* reſol. li. 3. ca. 5. n. 4 ver. 5. hinc examinari *Peregr.* de fideicomm. art. 30. n. 3. & ſeqq. *Intrigliol.* de Subſtit. cent. 3. quæſt. 79. num. 12. Quoniam cum teſtator ad conſeruandum familiæ ſplendorem illud fideicommiſſum per 5
multos ſubſtitutionum gradus induxerit vt in deciſione coram me ſuit firmatum, verſ. Præterea viſum fuit, verſ. Quod antè, verſ. quãto deniq;, Ceſſat concluſio prædicta, & vt teſtatoris intentio perpetuitatẽ familia affectã is plenum ſortiatur effectum, ad huiuſmodi fideicommiſſum admitti debent agnati e- 6
tiam vltra decimum gradum Vt poſt alios firmant *Surd.* conſ. 241. num. 50. *Port. Imolen* conſ. 40. nu. 29. *Marzar.* de fideicom. 2. p. q. 14. verſ. Et ſecundum *Peregr.* conſ. 44. n 6. li. 4. & conſ. 42. nu. 6. li. 5. Præſertim concurrentibus illis verbis, Semper & in perpetuum, quæ neceſſario inferunt, voluntatem teſtatoris nequaquam fuiſſe coarctare fideicommiſſum ad agnatos decimi tantummodo gradus vt benè *Surd.* & *Peregr.* locis præallegatis, & notat etiam 7
Odd. de fideicommiſſ. tit. de prohibit. alienat. quæſt. 15. num. 145. & ſeq. cuius teſtatoris votum in hoc 8
potiſſimum attendi debere monẽ. iidem DD. & præcipuè *Peregr.* d. art. 30. nu. 4.

Præterea ſi teſtator deficientibus filiis maſculis iuſſit. deſcendentes ex Hippolita filia perpetuo deferre arma, & vti inſigniis de Raſuriis, & ſic arguen- 9
do ab hoc grauamine eoſdem deſcendentes vocauit, ſub quorum deſcendentium vocatione continentur omnes deſcendentes in infinitum nulla graduum præfixione limitati ad §. primum Auth. de hæred. veni. ab inteſt. *l.* fi. C. de ſuis & legit. *Natt.* conſ. 531. n. 74. *Menoch.* conſ. 277. n. 3. *Peregr.* d. art 30. n. 2. & *Odd.* d. q. 15. nu. 145. & deindè idem teſtator ſubſtituit agnatos tranſuerſales de familia, & ſic ſubſtitutio hęc poſtrema fuit in remotiſſimum tempus, nem- 10
pè poſt deſcendentes in infinitum collata, neceſſario fatendum eſt, vocatos fuiſſe agnatos etiam vltra decimum gradum vt in puncto arguunt *Cephal.* conſ. 137 num. 18. & *Berett.* qui in eodem caſu reſpondit conſ. 39. n. 12 14. Si enim deſcendentes fuerunt vocati vltra decimum gradum, & illis ſubſtituti ſunt tranſuerſales, euidens ſuadet ratio, de agnatis remo- 11
tiſſimis vltra decimum gradum eſſe intelligendam huiuſmodi ſubſtitutionem.

Et ita non applicantur quæ deducebãtur ex §. nos 12
autem *Auth.* de reſtit. fideicomm. quia hic conſtat

de voluntate teſtatoris non limitandi fideicommiſ-
12 ſum ad certos gradus agnationis; immo ex ſupra dictis aſſequimur, teſtatorem intellexiſſe protendere vltra quartum & decimum gradum. Sique extraneos
13 nullis graduum finibus interclusis potetat ſubſtituere, multo magis agnatos licet remotiſſimos, vt in bis terminis reſpondeut d. §. nos autem *Cephal.* d. conſ. 137. n. 38. *Petr.* de fideicomm. q. 8. num. 505. & conſentunt dicta per *Peregr.* pr. alleg. art. 30. n. 4. & *Fachin.* controu. iur. li. 4. c. 100. præſertim in fin.

Sed demum cum ex teſtibus deprehendatur, teſtatorem patruelem fuiſſe Roſmani, huius autem pronepotem eſſe Franciſcum, ſequitur, vt ipſe Franciſ-
14 cus ſit infra decimum gradum etiam facta computatione graduum ſecundum Ius ciuile, prout fieri debet quando agitur de ſucceſſionibus.

Altera vero qualitas, quod Franciſcus de Raſiriis de Ferraria probatur ex teſtibus deponentibus Roſ-
15 manum, Albertum, & Gaſparem natos eſſe, & ſemper degiſſe Ferrariæ, ibique votum habuiſſe à Communitate; Et quamuis Gaſpar à nonnullis annis habitet Ariani, non tamen ex hoc ſequitur, quod illuc domicilium tranſtulerit, præſertim, cum id contigerit occaſione exercendi officium Cancellarij, nec propterea dicendum mutaſſe patrium domicilium *leg.* origin. *ff.* Ad *Municip.* gloſ. in *leg.* Ciues Cod. de *Incol.* lib. 10. *Bartol.* in *leg.* quæſitum *ff.* de legat. 3. latè *Surd.* con. 553. n. 10. in fin. & 11. *Honded.*
16 conſ. 5. num. 13. li. 1. Et quatenus mutaſſet Gaſpar, non hoc officeret Franciſco filio, quia ſemper filius eiam alibi natus ſequitur Ciuitatem, ex qua pater originem trahit, non autem domicilium *l.* aſſumptio §. filius *ff.* Ad *Municipal. Bald.* conſ. 194. in prin. li. 4. *Bero.* conſ. 155. n. 19. & ſeqq. li. 2. *Surd.* conſ. 343. nu. 23. *Rot.* dec. 414. nu. 1. p. 1. diu. Et hæc ſola origo ſufficeret, nec opus eſſet domicilio, teſtator e-
17 nim vocauit Raſurios de Ferraria, quod quidem
18 verbum, de Ferraria, poſtulat tantummodo, vt origine, non autem domicilio ſint Ferrarienſes *Bart.* in *l.* prononcia'es in fin. *ff.* de verb. ſignif.
19 Et denique cum Caſtrum Ariani ſit Ferrariæ ſubiectum, idem eſt Ariani naſci, ac degere, quod Ferrariæ ad *l* qui ex vico & ibi gloſſ. ad *Municipal.* &
20 *Bart.* in *l.* 1. nu. 5. *ff.* eodem. Et hinc etiam idem Franciſcus in Ferrarienſium Iuriſconſultorum collegium cooptatus fuit, quo honore originarij tantum Ciues donantur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Placentina Parochialis.
Veneris 13. Ianuarij 1623.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur docenti de anteriori poſſeſſione, Et de Clauſula (conſtito.)

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur antiquiori poſſeſſori, & probatur ad hunc effectum poſſeſſio ex inſtrumento apprehenſionis nullo tunc temporis exiſtente in poſſeſſione.*
2 *Et poſſeſſio recentior præſumitur clandeſtina.*
3 *Poſſeſſio capta poſt inhibitionem eſſe dicitur attentata.*
4 *Clauſula (conſtito) in gratia eget iuſtificatione coram Exequutore*
5 *Gratia Beneficij tanquam menſis reſeruati redditur nulla quando menſis verè non eſt reſeruatus.*

Deciſio LXIV.

Pro Annibale informanti reſponſum fuit, ſcilicet illi dandum eſſe mandatum de manutenendo; de illius enim poſſeſſione conſtat ex publico inſtrumento adeptæ poſſeſſionis ſub die 30. Martij 1602. 1
Quæ inſtrumentalis poſſeſſio ſufficit pro manutentione quando poſſeſſio non erat plena, ſed vacua, vt millies reſolutum, Prout præſumitur *Rot.* dec. 202. num. 3. par. 2. diuerſ. & apud *Card. Seraph.* dec. 322. num. 1. & dec. 1065. num. 2. & alibi paſſim, & etiam fuit dictum in Tullen. Capellaniæ 18. Februarij anni præteriti coram me, & dantur etiam teſtes de perceptione fructuum huius Parochialis facta ab Annibale.

Neque obſtat poſſeſſio capta à Stephano nomine 2
Cameræ vigore Breuis, quia illa fuit poſterior, quæ præſumitur clandeſtina, & turbatiua, cap. licet cauſam, vbi *Canoniſta* de probat. com aliis per *Rot.* dec. 193. num. 1. pat. 1. recent. *Card Seraph.* dec. 1106. nu. 2. fuit enim capta die 5. Octobris eiuſdem anni.

Vltra quod magis vitioſa fuit hæc poſterior poſ- 3
ſeſſio, cum fuerit capta poſt inhibitionem Rotalem executam contra Stephanum die 31. Auguſti eiuſdem anni, & proinde poſſeſſio Cameræ, quæ in effectu eſt ad fauorem dicti Stephani prouiſi apoſtolici, tanquam attentata, & poſt inhibitionem Rotalem, nullius eſt conſiderationis. *Put.* dec. 395. li. 2. *Caputaq.* dec. 93. par. 1. *Caſ. de Graſſ.* dec. 6. nu. 2. de cauſ. poſſ. & prop. *Sanctiſſ.* dec. 425. o. r. & 4.

Quibus accedit, quod Breue habet clauſulam,
Conſtito, quæ debebat verificari coram executore, 4
citato poſſeſſore beneficij, aliis poſſeſſor eſſet manutenendus, non obſtante dicta poſſeſſione capta vigore Breuis, vt in puncto eſt dec. *Cardin. Seraph.* 1041. n. 1. 2. & 3. relata per *Garc.* de benefic. par. 6. c. 3. n. 39.

Quæ eo libentius Domini amplexi ſunt, ex quo dicta clauſula, Conſtito, reſpicit reſeruationem huius beneficij ratione menſis Februarij, in quo obrigit vacatio, qui tamen menſis non erat reſeruatus ſtante alternatiua acceptata ab Ordinario Placentin. 5
Et ſic ceſſante reſeruatione ceſſabat etiam Breue, & illius executio, quæ tota fundata eſt in reſeruatione clara, & dilucida. *Gonzal.* ſup. reg. 8 gloſ. 9. in annot. contra nullit. nu. 2 à *Garc.* de benefic. præalleg. c. p. 3. nu. 9. & ſeqq. & fuit dictum in Gerunden. Prioratus 4 Martij 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Et ita, &c.

Romana Stantiarum ad Scalas ſanctas.
Lunæ 16. Ianuarij 1623.

ARGVMENTVM.

Manſiones eius ædificij dicuntur, cuius intuitu fuerunt conſtructæ, & connexæ. Ex peconiis propriis, quod quis teneatur rem alienam conſeruare, abſurdum eſt, & quid inde inferatur, ſi alicui onus taleconſeruationis fuerit commiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Manſiones conſtructa contemplatione alicuius ædificij ſpectant ad eum, ad quem ſpectat ædificium, & n. um. 2.*

3 Princeps

3 *Princeps ſupremus, dum ædificat in ſolo etiam alieno, & conſtructionem alteri donat, in hac donatione comprehenditur etiam ſolum.*
4 *Ædificium vnum, & ideo non cenſetur quis voluiſſe illud concedere.*
5 *Ex pecuniis, ſi quis tenetur res alienas conſeruare, hoc eſſet contra omnem iuſtitiam.*
Onus, cui eſt iniunctum, per conſequens videtur illius commodum etiam conceſſum, nu. 5.
6 *Papa aſſertionem in facto proprio in dubium reuocare nefas eſt.*
7 *Aſſertioni Papæ in facto proprio fidem indubitatam Rota ſemper præſtitit.*
8 *Papa licet aliquid perfecerit ex pecuniis Cameræ nihilominus id ex ſuprema poteſtate poteſt concedere, cui vult.*
9 *Poſſeſſio facultatiua non præiudicat, nec ligat manus vero Domino quominus deinde re ſua poſſit vti.*

Deciſio LXV.

DOmini ſteterunt in deciſis, quia negari non
poteſt, & Informantes etiam pro Cuſtodibus
concedunt, quod iſtæ Manſiones ædificatæ fuerint à
felicis recordationis Sixti V. vt patet, quia hic Man-
ſiones innixæ ſunt Portico, quam conſtruxit Sixtus,
& in verbis idem Pontifex aſſeruit in Bulla, quæ eſt
105. in ordine, Quo poſito in Manſiones conſtructæ
1 ſunt à Sixto V. propter Scalas Sanctas, ergo ſpectant
ad eandem Scalas ſanctas arg. l. prædiis, §. Balnea, ff.
de legat. 3. l. quod conclaue, ff. de damn. infect. l. ſi par-
tem, ff. de ſeruit. ruſtic. præd. & ex traditis per *Caſtrenſ.*
in l. Olimpico, ff. de ſeruit. vrb. præd. per *Ancharan.*
conſ. 191. n. 2. & per *Rotã* apud *Verall.* dec. 342 par. 3.
& firmatur in deciſione. Si autem ſpectant ad Scalas
ſanctas, ergo ad Præpoſitum, qui eſt tanquam Præ-
latus in iſtis Scalis ſanctis, & eius ædificiis vigore di-
ctæ Bullæ.

Non obſtat quod prius extiterit Area, & hæc fue-
rit Sanctiſſimæ Capellæ nuncupatæ Sancta Sancto-
rum; Quoniam hoc non probatur, & quatenus pro-
baretur, non obſtaret, quia Papa tanquam Supremus
Princeps dum facit ædificium in ſolo etiam alieno,
2 & conſtructionem alteri donat & concedit, in hac
donatione & conceſſione comprehenditur nedum
ædificium à ſe conſtructum, ſed etiam id quod prius
extabat, & ſuper quo fuit ædificatum, *Abb.* conſ. 62.
n. 14. ver. Ex ſecundo capite, & n. 15. ver. Nec obſtat,
li. 2. *Calder.* conſ. 5. tit. de Relig. don. Si autem Scalæ
Sanctæ fuerunt datæ Præpoſito, eidem etiam cenſe-
tur datum ſolum ſuper quo fuerant conſtituta ædifi-
cia ſpectantia ad Scalas Sanctas, Et etiam hodie Do-
mini abſurdiſſimũ putabant, quod Sixtus voluerit di-
uidere hoc ædificium, & partem concedere Præpoſi-
to, & partim negare, & confirmantur prædicta, quia
ſi ex pecuniis deſtinatis & aſſignatis Præpoſito debet
manuteneri & conſeruari ędificium, & ſignanter iſtę
Manſiones, conſequens eſt, vt eiuſdem Prępoſiti de-
beant eſſe Manſiones, quia alias Papa demandaret
Prępoſito, vt ex ſuis pecuniis alienas res cõſeruaret,
quod eſt contra iuſtitiam, ſed iniongendo hoc onus
videtur per antecedens conceſſiſſe eaſdem Manſio-
4 nes Prępoſito, ex traditis per *Surd.* conſ. 414 nn. 12.
Odd. conſ. 80. nn. 7. & ſententia antiquitus lata ſuper
his ædificiis multum etiam vrget, vt in deciſione fuit
conſideratum.

Non obſtat quod Papa non ædificauit ex pecuniis
5 propriis ſed Cameralibus; quia immò Papa in dicta

Deciſ. Clem. Merlini.

Bulla 105. teſtatur ex propriis pecuniis, non autem
cameralibus conſtruxiſſe, vt in § 6. Quam atteſtatio-
nem ipſius Põtificis in facto proprio nefas eſt in du-
bium reuocare. *Cardin.* in Clem. 1. ſub n. 10. de Pro- 6
bat. *Imol.* in c. ex parte, *Decan.* ſub nu. 15. de Reſcript.
Curs. iun. conſ. 65. n. 13. *Ruin.* conſ. 38. n. 3. li. 1. Et ſimi-
li aſſertioni indubitatam fidem reuerenter ſemper
præſtitit *Rota* vt apud *Put.* dec. 100. lib. 3. in Correct.
Apud *Verall.* dec. 81. nu. 3. & dec. 326. n. 1. par. 1. Apud 7
Achill. dec. 10. de probat. Apud *Seraph.* dec. 330. nu. 2.
& 3. Et in Legionen. Iuriſdictionis de Saldagna 23.
Iunij 1589. coram *Platto.* Sed ceſſat difficultas, quia
nil refert, ex quibus pecuniis ædificauerit Papa, ſed
ſat eſt, fuiſſe iſtas Manſiones ædificatas propter Sca-
las Sanctas, & in illo ædificio contineri, ita vt eędem
Manſiones ſpectare debeant ad eaſdem Scalas San-
ctas & eiuſdem Præpoſitum, cum Papa ex ſuprema 8
poteſtate potuerit ex iuſta huiuſmodi cauſa Scalis
Sanctis, & eius Præpoſito Manſiones illas concede-
re, *Paul. de Eleaz.* in clem. 1. & ibid. *Card.* num. 4. de
Summ. Trinit. & fid. cathol. *Anchar.* in c. canonum
ſtatuta ſub n. 21. de conſtit. *Abb.* in c. cum veniſſent,
ſub n. 8. de Iud. c. *Felin.* in c. ad audientiam ſub n. 2. de
Præſcr. *Caſtren.* conſ. 287. ſub. n. 5. li. 1. *Corn.* conſ 349.
n. 5. li. 1. *Roman.* conſ. 369 n. 27. *Leſſ.* de Iuſt. & iur. lib.
2. cap 4. n. 52. verſ. Secundo.

Quæ dicuntur de poſſeſſione non ſunt præſentis
indaginis, quia agitur in Petitorio, Non probatur hęc
poſſeſſio diuturna, & potuit eſſe facultatiua, Adeo vt
nõ inde Prępoſiti intellexerint ſibi præiudicaſſe, nec
manus ligare quominus vbi voluerint poſſint vti
iſtis Manſionibus, arg. l. 2 §. peinde, & l. ſi eo fundo, ff. 9
de Aq. pluu. arc. *Rip.* in l. quo minus, n. 132. ff de Flu-
min. *Balb.* de præſcript. in 4. par. 5. part. principalis,
quæſt. 1. *Menoch.* de arbit. caſ. 160. nu. 6 & ſeq. *The-
ſaur.* dec. 10. n. 3.

Ex quibus & aliis deductis in deciſione, & hodie
etiam per Informantes pro D. Prepoſito Domini ſte-
terunt in deciſis &c.

Monopolitana Beneficij.
Lunæ 16. Ianuarij 1623.

ARGVMENTVM.

Lineæ appellatione an veniat effectiua tantùm; an etiam contentiua Fœminæ; an veniant lineæ appellatione.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia in antiquis probatur leuioribus probationibus.*
2 *Lineæ appellatione veniunt omnes deſcendentes etiam ex fœminis.*
3 *Et maximè quando Teſtator in defectum lineæ maſculinæ vocauit fœminas.*
4 *Lineæ appellatione intelligitur de recta, non de tranſuerſali.*
5 *Fallit in materia fauorabili.*
6 *Item fallit in concurſu diuerſarum linearum.*
7 *Item fallit, quando de tempore diſpoſitionis non extabant de linea recta.*
8 *Item fallit, ſi aliàs ſequeretur abſurdum, quia extranei præferri poſſent.*
9 *Dictio ipſius, in vocatione lineæ non excludit Tranſuerſales, quia poteſt intelligi prius vocata propria linea, & deinde tranſuerſalis, quæ etiam dici poteſt ipſius.*

Digitized by Google

Deciſio LXVI.

IN præterita huius cauſę diſputatione ſub die 14.
Nouembris elapſi Domini mandarunt, vt particu-
lariter videretur, numquid ſufficienter conſtaret de
deſcendentia Franciſci ad effectum, de quo agitur,
Super quo hodie propoſito dubio affirmatiuè fuit re-
ſponſum. Ex depoſitionibus enim duorum teſtium
datis dicta die 14. Nouembris in Summ. Franciſci n.
1. concludenter probatur, Sanctem fundatorem ha-
buiſſe germanum fratrem nomine Thomam, & ex
ipſo Thoma natum fuiſſe Paulum Antonium, ea Pau-
lo Antonio Portiam, ea Portia verò Franciſcum ſe-
niorem, ex quo natus eſt Aſcanius ipſi Franciſci iu-
nioris pater, vt conſtar ea teſtibus tam in partibus
coram Ordinario, quam etiam in Curia coram R.P.
D. meo *Pamphilio* examinatis, vt in eodem Summ. n.
4. & 5.

Quorum teſtium depoſitio adminiculatur etiam
ex teſtamento per d. Paulum Antonium Thomæ fi-
lium, condito de anno 1563. in quo vniuerſalem inſti-
tuit hæredem dictum Franciſcum ſeniorem eius ea
dicta Portia ipſius filia nepotem d. Summ. nu. 2. Néc
non etiam ex fide Baptiſmatis d. Aſcanij tanquam fi-
lij Franciſci ſenioris, & ipſius Franciſci iunioris vti
filij Aſcanij, vt eodem Sum. n. 1 & 6. Adeò vt clarè pa-
teat, eiuſdem Franciſci Iunioris deſcendentiam ef-
fluentem ea dicto Thoma, & ſic ea linea contentiua
Sanctis fundatoris, eſſe ſatis, ſuperq; probatā. Pręſer-
tim cùm ſimus in antiquis, quo caſu ad effectum, de
1 quo agitur, ſufficiunt leuiores probationes, vt per
Cardin. Seraph. dec. 578. n. 1. & 2. & fuit dictum in Vi-
terbien. Caſtrorum 19. Decemb. 1614. coram Ill. D.
meo *Card. Sacrato*.

Neque vllo modo obſtat, quod Portia, ea qua deſ-
cendit Franciſcus, fuerit nuptui tradita extra funda-
toris familiam: Id enim nocere nullatenus poteſt, cũ
fundator non mandauerit, ad beneficium de quo agi-
tur, præſentari clericum, qui eſſet de ſua familia vel
2 agnatione, ſed qui eſſet de ipſius linea. Certum eſt au-
tem, quod appellatione lineæ veniunt omnes ea ipſa
linea deſcendentes, etiam ea fœminia *Bero*. conſ. 77.
n. 13. in fin. li. 2. *Peregr*. de fideicom. art. 21. n. 14. *Rot.*
dec. 414 ſub n. 1. p. 2. recent & coram Sanctiſſimo D.
N. dec. 383. nu. 3. Quod indubitanter procedit in hoc
3 caſu, quia fundator in defectum lineæ maſculinę ex-
preſsè vocauit deſcendentes ex fœminina.

Minùs obſtat articulus datus pro parte Cæſaris, in
quo Sanctes fundator appellatur Tritauus, Thomas
verò Biſauus; ea quo inferebatur, Thomam fuiſſe fi-
lium, non autem fratrem d. Sanctis fundatoris. Quia
vltra quod viſum fuit, maiorem fidem eſſe adhibendã
dictorum teſtium depoſitionibus, quam huiuſmodi
enunciatiuæ in d. articulo emiſſæ, præſertim cum ex
illius lectura appareat, illum fuiſſe factum à perſona
parum perita, & informata, Si id verũ eſſet, Franciſci
intentionẽ melius confirmaret, appareret enim, ipsũ
eſſe ea d. Sancte fundatore deſcendentẽ, & ſic verè, ac
propriè de illius linea non ſolum contentiua, ſed
etiam effectiua.

Neque etiam obſtat e Domini dixerunt, quod ea
prædictis appareat, Franciſcum in rei veritate, eſſe
comprehenſum in contentiua, non autem effectiua
4 d. fundatoris linea, & quod regulariter cùm de linea
fiat mentio, intelligatur de recta, non autem de tranſ-
uerſali *Bald.* conſil 321. teſt. alias ſtat. cauerut libr. 1.
& in c. 1. n. 21. in ſecunda lect. de *Iud.* cum aliis con-
geſtis per *Sim.* de *Prat.* de interpret. vlt. vol. lib. 3. fol.
mihi 241. num. 85. *Peregr.* de fideicomm. art. 22. n. 24.
Menoch. conſ. 326. n 82. & conſ. 982. nu. 8. Quia cùm
agatur de vocatione ad beneficium Eccleſiaſticum,
& ſic verſemur in materia fauorabili, regula prędicta
locum non habet, ſed appellatione lineæ venit etiam
contentiua vt tradit *Ruman.* conſ. 2. n. 1. & 3. *Socin. ſen.*
conſ. 33. nu. 9. verſ. confirmantur prædicta li. 3. *Ruin.*
conſ. 98. n 4. & 7 li. 1. *Cephal.* conſ. 313. n. 59. & 62. li.
3. *Prat.* vbi ſup. n. 43. verſ. Adeò quod in materia fa- 5
uorabili *Honded.* conſ. 4. n. 22. in fin. *Menoch.* conſil.
924. n. 10. & ſeqq.

Præſertim quia non ſumus in concurſu inter vnã,
& aliam lineam, quo caſu veniunt etiam tranſuerſa-
les ſub nomine lineæ *Crauett.* conſ. 950. ver. 2. *Cephal.* 6
d. conſ. 313. n. 61. *Prat.* d. n. 43. *Surd.* conſ. 517. n. 11. Et
non conſtat, quod de tempore fundationis extiterint
aliqui de linea effectiua; vnde tanto magis dicendum
eſt, fundatorem de contentiua etiam intelligere vo-
luiſſe vt per *Ruin.* conſ. 149. n. 8. li. 2. *Crauett.* cõſ. 656.
n. 5. & 6. *Cephal.* præalleg. conſ. 313. nu. 58. *Menoch.*
eodem conſ. 924. n. 5. & ſeq.

Quibus etiam accedit, quod idem fundator defi-
ciente linea maſculina, & fœminina vocauit quem-
libet præſbiterum omninò extraneum, nulla facta 7
expreſſa tranſuerſalium mentione, & conſequenter,
ſi diceremus, quod appellatione lineæ intellexiſſet
tantùm de effectiua, & non etiam de contentiua, ſe-
queretur abſurdum; quod fundator voluiſſet præfer-
re extraneos propriis conſanguineis: Et vtiq; ratione
abſurdi euitandi appellatione lineę venit etiam con-
tentiua vt per *Honded* cit. conſ. 4. n. 26. & 27. & ſeq. 8
li. 1. Et demum idem etiã declarauit obſeruantia ſub-
ſequuta iuxta deducta in deciſionibus coram me in
hac cauſa factis.

Neque etiam obſtat illa dictio perſonalis, Ipſius,
quia poteſt optimè intelligi non ſolum de linea ab
ipſo teſtatore effectiuè proueniente, ſed etiam de 9
contentiua, in qua vel ſub qua cõtinebatur ipſe fun-
dator, vt per *Honded* d. conſ. 4. nu. 22. Stantibus præ-
ſertim, ſuprà deductis, & ponderatis.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Neapolit. Matrimonij.
Lunæ 23. Ianuarij 1623.

ARGVMENTVM.

Mulier à Viro diuertere poteſt ob ſæuitiam, & Mari-
to non eſt dandum mandatum de manutenen-
do, ſed à Iudice prouidendum de cautione pro in-
demnitate ipſius Mulieris.

SVMMARIVM.

1 *Mariti ob ſæuitiam ratione imminentis periculi in vita Mulieris denegatur ipſi Viro mandatum de manutenendo.*
2 *Et pendente iudicio ſæuitiæ Rota ſolet denegare manutentionem.*
3 *Mulier debet cogi redire ad Virum data eidem cautione.*
4 *Quod procedit etiam ſi Mulier ob propriam culpam timeat ſæuitiam Viri.*
5 *Fallit, quando Viri aſperitas & ſæuitia, vt Iudex poſſit ſuſpicari, non ſufficere cautionem.*
6 *Quo caſu ſæuitia magna, & exceſſiua venit probanda à Muliere.*
7 *Et probationes debent eſſe neceſſariæ & efficaces.*

8 *Iudicis*

8 *Iudicis arbitrio remittitur, quæ ſit magna Viri ſæuitia, ita vt non poſſit ſufficere cautio Mulieri.*

Deciſio LXVII.

QVamuis Domini exiſtimauerint Domino Principi Maletti non eſſe dandum mandatum de
manutenendo ex eo, quia quando mulier ſub prætextu ſæuitiæ diuertit à Viro, non eſt procedendum
per viam manutentionis propter imminens pericu-
2 lum, & damnum irreparabile, quod Vxori ob Viri
ſæuitiam poſſet circa perſonam contingere ad trad.
per *Butr.* in cap. ex tranſmiſſa nume. 6. & 8. etiam ibi
& *Bald.* in figuratione caſus de reſt. ſpol. & firmat
etiam gloſ. in cap. 1. Verbo ſuſpectum & ibi *Hoſtien.*
n. 4. in princ. Vt lit. non conteſt. *Gabr.* concl. 1. num.
179. de reſti. ſpol. *Burſatt.* conſ 333. n. 8. Et hinc *Rota*,
vt Reuerendiſſimus D. meus *Decanus* prudenter monuit,
pendente huiuſmodi iudicio ſæuitiæ nunquam
conſueuit Marito concedere manutentionem.

Reſponderunt tamen, D. Lucretiam teneri cum d.
D. Principe eius Viro cohabitare data, per eumdem
cautione oblata arbitrio Rotæ. Regulare enim eſt,
quod mulier recedens à Marito ob prætenſam ſæuitiam,
vel dicens, illum ſibi eſſe ſuſpectum, data huiuſ-
3 modi cautione cogitur ad Maritum redire d. cap.
tranſmiſſa, & ibi gloſ. in penult. not. *Abb.* nu. 2. de reſtit.
ſpol. & in cap. litteris, in fin. eod. tit. & in cap. de
benedicto, vbi gloſ. in verb. Cautela, verſ. Si autem
dixit 32. quæſt. 1. Idque procedit etiam quando Mu-
4 lier ob propriam culpam Viri ſæuitiam timet, *Turrecrem.*
in d. cap de benedicto in fin. *Abb.* in d. cap. 1. n.
7. Vt lit. non conteſt. & ibi *Barboſ.* nu 30 *Sanchez* de
matrim. li 10. diſput. 18. n. 2. & 5. cum aliis.

Et licet vbi tanta eſt Viri ſæuitia, & auctoritas, vt
Iudex poſſit arbitrari, cautionem ſufficere, nullo modo
ſit reddenda, ſed ab eo potius amouenda & po-
5 nenda apud honeſtas Matronas, vel in Monaſterio
ſequeſtranda dicto cap. litteris in fin. de reſti. ſpol.
gloſ in cit. cap. de benedicto 32. quæſt. 1. Verb. Sub
cautela, & in cap. 1. Verb. Suſpectum, in fin. Vt lit. nõ
conteſt. & ibi etiam *Hoſtienſ.* n. 4. id. *Hoſtienſ.* in d.
cap. tranſmiſſa n. 3. & *Butr.* nu. 7. & 9. *Bald.* nu. 1. & 2.
Anan. & *Imol.* n 1. *Card.* in prin. & *Abb* n. 4. *Sanchez*
d. diſput. 18. n. 31. li. 10. de matrim. *Aldebr.* conſ. 71. n.
2. & 15. li. 1. Viſum tamen fuit, huiuſmodi ſæuitiam nõ
adeſſe, cum illa pro parte D. Lucretiæ probata non
fuerit; Immò videbatur et à inuerisimilis ſtante epi-
6 ſtola per eam dicto D. Principi eius Viro tranſmiſſa,
nec non etiam qualitate loci, in quo coniuges ipſi
permanſerunt, cùm poſt contractum matrimonium
ſemper cohabitauerint in domo Ducis S. Donati
eiuſdem D. Lucretiæ patris, vbi vix credi poteſt, d.
Principem Maletti auſum fuiſſe in eam inſæuire; Et
tamen ad eff. ctum vt vxor nullatenus ſit Marito re-
ſtituenda, vel ſit locus ſeparationi thori propter ſæ-
uitiam, requiruntur probationes omninò neceſſariæ
& concludentes, *Pariſ.* conſ. 54 nu. 14 & ſeqq. lib. 4.
7 *Rim. iun.* conſ. 174. n. 16. & 17. li. 2. *Rol.* conſ. 27. n. 10.
lib. 3. *Rota* coram Sanctiſſ. D. N. dec. 294. n. 12. & dec.
44. n. 2. par. 1. recent.

Ideò cùm ſæuitiæ cognitio, & qualitas ad hunc
effectum Iudicis arbitrio relinquatur, *Abb* in d. cap.
8 litteris in fin. *Menoch.* de arbitr. iud. caſ. 138. num. 8.
Burſatt. alleg. conſ. 331. numero 4. *Sanchez* præalleg.
diſput. 18. numer. 32. Domini arbitrati ſunt, cautionis
remedio arbitrio Rotæ, vt ſuprà præſtando, ſufficienter
ipſi D. Lucretiæ ſecurari poſſe, ac debere
propter aliqualem ſæuitiam, quæ attentis facti cir-
cumſtantiis timeri poſſe videbatur in futurum.
Et ita &c.

Anconit. Bonorum.
Luna 30. Iunij 1623.

ARGVMENTVM.

Mandatum Procuratoris quando præſumi poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium cum legitimo Procuratore factum validum eſt, & arctat.*
2 *Mandatum Procuratoris præſumitur ex productione Iurium.*
3 *Quandò maximè fuit ſubſequuta citatio Procuratoris tanquam Procuratoris.*
4 *Mandatum præſumptum ſufficit non obſtante proteſtatione partis neminem audiri ſine legitimo mandato.*
5 *Proteſtatio vt afficiat, debet repeti in quolibet actu.*
6 *Facultas vni competens debet intelligi, quatenus ea vtatur in actu.*
7 *Principalis præſumitur certioratus à Procuratore intimato, quando interceſſit temporis conſiderabile interuallum.*

Deciſio LXVIII.

CVm non fuiſſent tranſportata, nec exhibita integra acta, & Ferrettus non informaſſet, fuerat
bis in hac cauſa reſolutum Ciceria tantum informantibus,
mandatum A. C. ac ſubhaſtationem, & deliberationem
illius vigore factam fuiſſe nulla. Verum
actis poſteà integrè exhibitis, & vtraque parte informante
Domini cenſuerunt, quoad Mutium recedendum
eſſe à deciſis.

Prima enim nullitas in deciſionibus deducta ex
defectu citationis perſonæ legitimæ omninò ſublata
remanſit per inhibitionem mandati ipſius Mutij, cũ
facultate ſubſtituendi in perſonam Annibalis, qui
poſteà Rocchum ſubſtituit, in quolibet actu legitimè 1
citatum: Neque enim dubium eſt, iudicium cum generali
procuratore, vel ab eo ſubſtituto in Curia inchoatum,
ac proſequutum validum eſſe, *Rot.* dec. 16.
de dol. & contum *Rota* coram Sanctiſſ. D. N. dec. 117.
& ibi annot n. 8.

Alia verò nullitas ex defectu legitimi mandati cõparentis
pro Ferretto, & iuramenti calumniæ per dictum
Rocchum petiti, ſublata pariter fuit ex fide
ipſius mandati procuræ in perſonam Fulgentij, qui
mandatum executiuum obtinuit; Et ex alia fide iuramenti
calumniæ per eumdem Fulgentium præſtiti in
termino intimationis; Et quoad Gratioſum, & Olinetium,
qui pro Ferretto pluries comparuerunt, licet
non fuerit exhibitum aliquod mandatum expreſ- 2
ſum, Domini tamen dixerunt, adfuiſſe ſaltem præſumptum
reſultans ex productione Iurium, vt per
Caſſad. dec. 3. poſt numer. 3. de procur. *Caputaq.* dec.
183. numero tertio part. 2. *Rota* coram Sanctiſſ. dec.
44. numer. 4. Stante præſertim approbatione per-
ſonæ dicti Gratioſi, quem apparet fuiſſe citatum 3
tanquam procuratorem, vt in Summ. Ferretti numero 4.

4 Neque viſum fuit obſtare, quod Rocchus fuerit
proteſtatus, neminem comparentem audiri, niſi docto
de legitimo mandato, & quod nihilominus

mandatum ipſum non fuerit exhibitum. Quoniam non propterea proceſſus fuit nullus; Tum quia hu-
4 iuſmodi proteſtatio illum non vitiat, quando mandatum præſumi poteſt ex Iurium productione, vel notabili impenſa, quæ in præſenti caſu adfuit, vt in ſpecie tradit *Cardin. Seraph.* dec 933.n.2. & fuit dictum in Romana mercedis de anno 1615. & in Eugubina penſionis 7. Aprilis 1617. coram Reuerendiſſ. D. meo
5 Patriarcha *Manzanedo*: Tum etiam quia illa non fuit repetita in qnolibet actu, prout repeti debuiſſet. Idẽ *Cardin. Seraph* eadem dec. 933.n.3. *Rota* d. dec. 44. nu. 7. & 8. coram *Sanctiſſ.*

Ad ea, quæ dicebantur de notoria iniuſtitia, fuit reſponſum, quod quamuis Ciceri haberent facultatem ſoluendi mediante impoſitione cenſus, nihilominus *Ferretus* non potuit diuinare, an Ciceri hu-
6 iuſmodi facultate vti vellent, vel ne, Vt alias in hiſce fere terminis conſideraui t *Rot.* in Romana ſeu Caſtren. Affictus 5. Iunij 1617. coram Reuerendiſſ. D. meo *Seleucien.*

Nullitates autem, ac particulares ipſius ſubhaſtationis defectus in prima deciſione obiecti pariter ſublati fuerũt ex nouiter in facto deductis; fuit enim oſtenſum, citationem ad reluendum fuiſſe executam contra dictum Annibalem legitimum mandatum, vt ſupra habentem, & Iudicem decretum interpoſuiſſe cum termino decem dierum ad reluendum, & executionis intimationem eidem procuratori factam fuiſſe ſub die 5. Nouembris, bannimenta verò, & ſubhaſtationem die 11. Decembris, & ſic poſt menſem, quo tempore Mutius præſumitur ab eius procurato-
7 re certioratus, iuxta vulgatum conſilium *Rom.* 481. n.7. quem *Rota* paſſim ſequitur, vt in dec. 396. nu. 3. par. 1. diuerſ. & dec. 95. n. 2. par. 1. recent. & in Aretina Capellaniæ 9. Februarij 1618. coram R.P.D. meo *Buratto*, & alibi ſæpius.

Ex quibus quoad Mutium Domini receſſerunt à deciſis, de aliis verò dixerunt, quod particulariter videantur, &c.

Romana Societatis Officij.
Mercurij 1. Februarij 1623.

ARGVMENTVM.

In præſenti deciſione latè diſcutitur, An Societas Officij in totum diſſoluatur per receptionem partis ſortis principalis.

SVMMARIVM.

1 *Societas Officij an dicatur in totum diſſoluta per receptionem partis ſortis principalis ab bonum computum.*
2 *Societas officij, poſtquam eſt diſſoluta, ſi percipiantur fructus illi computandi veniunt in ſortem.*
3 *Societas Officij non dicitur diſſoluta in totum per receptionem partis ſortis principalis.*
Et hæc eſt verior opinio.
4 *Societatis cõtractus eſt bonæ fidei, & cõſenſu perficitur.*
5 *Societas diſſolui non poteſt, niſi contrario ipſorum ſociorum conſenſu à ſocietate diſcedere volentium.*
6 *Societas vt dicatur diſſoluta, ſufficit quoque conſenſus tacitus.*
7 *Societas vt dicatur diſſoluta ex conſenſu tacito, debet ſufficienter de eo conſtare, cùm conſenſus à principio præſtitus præſumatur deinde ſemper durare.*
8 *Voluntatis mutatio non præſumitur.*
9 *De Conſenſu tacito diſſoluendi ſocietatem officij in totum per neceſſe non dicitur conſtare ex ipſamet partis exactione ſortis principalis.*
10 *De Societatis natura eſt, vt per reſtitutionem, vel interitum partis rei communicatæ, ſocietas in totum non diſſoluatur; ſed adhuc duret in eo quod ſupereſt.*
11 *Societas Officij contracta ſuper duobus Officiis, altero illorum alienato, adhuc durat pro rata, ſi illud, quod ſupereſt, non eſt capax in totum.*
12 *Quod procedit etiam, quando ſocietas inita fuit ſuper vnico tantum officio, cuius pars deinde fuit vẽdita.*
13 *Societatis contractus apertum eſt, quod non dicitur indiuiduus, ſed poteſt pro parte ſuſtineri, & perdurare, etiam ſi pro parte fuerit diſſolutus.*
14 *Societatis contractus videtur indiuiduus ratione conſenſus, & ſtipulationis.*
15 *L. ſi verum, §. fin. & l. ſi id quod, ff. pro ſocio, procedunt, quando capitale, Sorte vel Fortuna à ſocietate remouetur; ſecus verò ſi partium voluntate.*
16 *Et quando concluſio hæc habeat locum.*
17 *Contractus ſocietatis officij ſunt ſui naturã diuidui.*
18 Bal. *in l. 1. n. 8. & 14. &* Salicet *ibid. n. 4 ff. pro ſocio declarantur.*
19 *Capitalis pars poſita ab vno ex ſociis, ſi perimatur, non tenetur ſocius ille iterato ponere, quia finita eſt ſocietas, & quando id procedat, n. 20.*
21 *In Societate dum vnus ex ſociis poſuit mille, alter verò operam, ſi illa mille diminuantur; qui operam poſuit, non poteſt eandem vtilitatem percipere.*
22 *In Societatibus officij, ſumma, quæ remanet, dum aliquid fuit reſtitutum, eandem affert vtilitatem reſpectu partis, quam reddebat totum reſpectu totius.*
23 Saluſt. Pacif. Hect. *&c. dum ſentiunt ſocietatem officij in totum diſſolui per receptionem partis ſortis principalis, reijciuntur; cum pro iſta opinione, nec legem, vel aliam rationem, niſi indiuiduitatis, quæ falſa eſt, adducunt.*
24 *Stylus, quãdo ſumitur in ordinatoriis iudicij benè probatur per fides Notariorũ ſed ſecus ſi in deciſoriis.*
25 *Conſuetudo, quando non eſt vniformis, non releuat.*
26 *Societas officij, vt non cenſeatur in totum diſſoluta per receptionem partis ſortis principalis, ſic fuit aliquando iudicatum in Tribunali Aud. Cam.*
27 *Idem etiam in Signatura Iuſtitiæ.*
28 *Societas officij quatenus in abſtracto poſſet dici, vt in totum cenſeatur, diſſoluta per exactionem partis ſortis principalis, iſta opinio non procedit, quando conſtat de contraria mente ſociorum.*
29 *Quodque multò magis procedit, quando ſuper hoc fuit emiſſa proteſtatio.*
30 *A Contractu diſcedere in totum, vel in parte, id pendet à veriſimili mente ſociorum, etiam ex ſolis facti circumſtantiis elicita.*
31 *In Societate Officij eſt in eius creatione, & renouatione neceſſarius conſenſus Officialis, & n. 32.*
33 *In Societate Officij quando ſemel interuenit conſenſus Officialis, ille præſumitur durare, & non eſt neceſſarius, dum ſocietas pro parte diſſoluitur ad effectum alterius partis, quæ remanet.*
34 *Conſenſus Officialis ſemel præſtitus in ſocietate Officii, præſumitur ſemper durare donec non appareat reuocatus.*
35 *Societas Officii diſſolui non poteſt abſq; conſenſu Officialis, & an id ſit verum, n. 36.*
36 *Conſenſus Officialis, quando diſſoluitur ſocietas Officii non eſt neceſſarius, dum adeſt conuentio, vt diſdicta ſufficiat, vt intimetur, etiam vni tantùm ex fideiuſſoribus.*
37 *Solemnitas maior nulla modo eſt neceſſaria in diſdicta*

cta partis ſocietatis Officii, quàm totius.
38 *Intimationis defectus benè tollitur ex illius exhibitione.*
39 *Articulis quis non tenetur reſpondere, ſi non fuerint dati à parte medio iuramento, ſed ab aſſerto Procuratore, de cuius mandato non conſtabat.*
40 *Articulis reſpondere pars non tenetur, quando ſunt irrelevantes.*

Deciſio LXIX.

CVm ad fauorem Domini Capitanei Ioannis Vincioli inita fuiſſet ſocietas officij ſcutorum 600. ſub obligatione, & recognitione bonæ fidei D. Proſperi, & poſt ceptum ſecundum ſemeſtre ipſe Vinciolus recepiſſet ab eodem Proſpero ſcuta 100. cum declaratione quod in poſterum ſocietas pro reſiduo tantùm ſcutorum 500. durare deberet, & à die talis receptionis fructus pro huiuſmodi rata ſcutorũ 500. per nonnullos annos exegiſſet, tandem præuia diſdicta obtinuit per R. P. D. *Sacchetum* Iudicem ab A. C. deputatum contra Proſperum relaxari mandatum executiuum pro eorumdem ſcutorum 500. reſtitutione, ad quorum computum effectualiter etiam recepit ſcuta 250. Cùm autem Proſper ab huiuſmodi decreto, & mandati relaxatione appellaſſet, cauſa appellationis per Signaturam commiſſa cum clauſula; Si quid exequendum, de voto Rotę, dubium propoſui, An mandatum huiuſmodi eſſet exequendum, & pro qua ſumma. Et Domini vtraque parte informante pro reſiduo integræ ſummæ prædictæ ſcutorum 500. vti iuſtum, & relaxatum ſeruatis ſeruandis in vim publici inſtrumenti, & obligationis cameralis executionem demandandum cenſuerunt.

Nec viſum fuit obſtare, quod pro parte Proſperi prætendebatur, per receptionem dictorum ſcutorum 100. ad computũ ſortis principalis ſocietatem ipſam
1 fuiſſe in totum diſſolutam vt tradit *Tiber Saluſt.* in prax. A C lib. 1. c. 17. n. 3. *Pacif. Saluian.* inſpect. 4. c. 16. n. 75. *Marcheſan.* de Commiſſ. tom. 1. fol. 785. n. 3. & *Hector. Felic.* de *Societ.* c. 34. nu. 44. Et conſequenter fructus prædictos poſteà per Vinciolum exactos in
2 dictæ ſortis reſiduũ imputandos iuxta trad. per *Gabri* conſ. 78. n. 1. & 3. li 1. & conſ. 63. nu 26. li. 2. & magis in terminis *Pacif.* pręalleg. n. 75. Quia circumſcriptis facti circumſtantiis Domini dixerunt, negatiuã opinionem, quod nempe Societas per receptionem par-
3 tis ſortis principalis regulariter non cenſeatur diſſoluta in totum, eſſe de iure veriorem, quam alias tenuit Rota in Romana Societatis 16. Martij 1579. co-
4 ram bo. me. Card. *Blanchetto*, vt refert *Boccat.* de *Societ.* offic. n. 180. & ſequitur etiam ipſe *Boccat.* ibidem & n. 176. & 187. Et ex profeſſo pluribus comprobat *Turret.* conſ. 84. n. 6. & infrà vſque ad n. 19. li. 1. & latè etiam *Modern.* de Societ. offic. n. 302. 303. & ſeqq.

Pręcipuum autem huius opinionis fundamentum
5 illud eſt, quia contractus ſocietatis eſt bonæ fidei, & conſenſu perficitur §. 1. Inſtitut. de obligat. quæ ex contr. & ibi gloſ. in Verbo Societatibus l. 2. ff. de
6 act. & oblig. Et ideò diſſolui non poteſt, niſi contratio ipſorum ſociorum conſenſu à ſocietate diſcedere volentium l. verum §. fi. ff. Pro Socio; Et quam-
7 uis ad hunc effectum ſufficiat conſenſus etiam tacitus l. ſocietatem ff. Eodem, attamen de eo debet ſufficienter conſtare; in dubio enim conſenſus à prin-
8 cipio ſocietati præſtitus adhuc perſeuerare cenſetur, cùm animi mutatio non præſumatur l. cum hic ſtatus & ibi *Bart.* & alij de donat. int. vir. & vxor. *Rom. iun.* conſil. 9. n. 30. li. 1. Vt in propoſito arguit *Turret.* d. conſil. 84. n. 12. & ſeqq.

Neque dici poteſt, de huiuſmodi tacito conſenſu ſatis conſtare ex ipſametpartis ſortis principalis exactione; ex hoc enim ſolùm, quod Socius partem ſortis exegerit, non benè infertur, quod ab eadem ſocietate voluerit in totum recedere; quinimmò de natura ſocietatis eſt, quod per reſtitutionem, vel interitum partis rei communicatæ ſocietas in totum
non diſſoluatur, ſed adhuc duret ſuper eo, quod ſu- 9
pereſt, vt habetur in l. verum quæ eſt 64. §. fi. & in l. id quod in princ. ff. Pro ſoc. & in ſpecie *Boccat.* vbi ſup. n. 166. *Card. Seraph.* dec. 54 n 6. & *Rot.* dec. 288. n. 3. p. diuerſ. Ad quod etiam facit alia concl. Quod ſocietas contracta ſuper duobus officiis altero illorum alienato, adhuc durat pro rata, ſi illud, quod ſupereſt, non eſt capax in totũ, vt tradit *Boccat.* d. tract.
de Societ. offic. n. 187. *Azor.* Inſtit. moral. tom. 3. li. 9. 10
c. 16. in fin. *Rot.* d. dec. 288. in prin. & n. 3. p. 1. diuerſ. & pluries fuit deciſum, & ſignanter in Romana cẽſus 14. Ian. 1602. coram Illuſt. D. *Card. Sacrato*, & in Romana ſocietatis officij 28. Ian. 1603. coram Ill. D.
Card. Millino, & corã *Card. Seraph.* d. dec. 543 per tot. 11
vbi id fuit firmatum etiam quando ſocietas inita fuit
ſuper vnico tantũ officio, cuius pars deinde fuerit vẽ- 12
dita. Ex quo clarè patet, quod contractus iſte non eſt de ſui natura indiuiduus, ſed poteſt pro parte ſubſi-
ſtere, ac perdurare, etiãſi pro parte fuerit diſſolutus. 13

Nec quidquam facit, quod videatur indiuiduus ratione conſenſus, & ſtipulationis l. ſtipulationes non
diuiduntur de verb. oblig. vt arguit *Felic.* de Societ. 14
d. c. 34. ſub nu. 44. ſubdens, diſpoſitionem tex. in d. l. verum § fi. & in l ſi id quod ff. Pro Socio, eſſe intelligendam, quando capitale ſorte, vel fortuna à ſocieta-
te remouetur, Secus quãdo partium voluntate. Nam 15
fuit reſponſum, quod regula huiuſmodi procedit quando ſtipulatio interponitur ſuper re de ſui natura
indiuidua, ſecus quando res eſt diuidua, prout ſunt 16
huiuſmodi ſocietates officiorum l. 2. §. 1. & d. l. ſtipulationes non diuiduntur in princ. & ibi *Socin. iun.* nu.
18. *Menoc.* qui alios refert conſil. 123. n. 13 & in pun- 17
cto reſpondet *Turret.* toties all. conſil. 84. n 19.

Neq; obſtãt *Bald.* in l. 1 n. 8. & 14 & *Salycet.* ib. n. 4.
ff. Pro Soc. qui voluit, quod ſi perimatur pars capitala 18
poſita ab vno ex ſociis, non teneatur ſocius iſte nerato ponere, quia finita eſt ſocietas. Reſpondetur enim, id verum eſſe in illis ſocietatibus, in quibus
perempta parte capitalis alia pars, quæ ſupereſt, vel 19
eſt inutilis, vel non reddit eandem vtilitatem in par-
te, quam totum in toto Vt ſatis apertè declaraſſe vi- 20
detur ipſemet *Bald.* dum affert exemplum, quando alter ex ſociis poſuit mille, alter verò operã. Si enim illa mille diminuantur, qui operam poſuit, non po-
teſt eamdem vtilitatem recipere, quod ſecus accidit 21
in iſtis officiorum ſocietatibus in quibus ſumma, quę remanet, eamdem affert vtilitatem reſpectu partis,
quam reddebat totum reſpectu totius, & conſequẽ- 22
ter ceſſat ratio deducta ex indiuiduitate Vt in terminis reſpondit *Rot.* coram *Card. Seraph.* d. dec. 543. n. 30 & dec. 288 .n 3. p. 1. diuerſ. & dec. 125 nu. 16. impreſſa per *Moder. Peruſ* poſt trac. de cenſib. & egregiè etiã
conſiderabat bo. me. *Card Pamphilius* in quodã eius 23
voto in cauſa Romana Societatis 19. Ianuarij 1600.

Et ex his patet, vim aliquam fieri non poſſe in authoritate *Saluſt.* & aliorum Modernorum ſupra pro contraria opinione allatorum, cum ipſi nulla lege, aut alia ratione nitantur, niſi indiuiduitatis, quam ex præmiſſis apparet non applicari.

24 Nec fuit habita in conſideratione aſſerta Nota-
riorum fides; quia vltra quod non ſumus in ſtylo re-
ſpiciente ordinatoria iudicij, ſed deciſoria, qui pro-
pterea debuiſſet formiter, & concludenter probari,
25 allegata conſuetudo non eſt vniformis; ſæpius enim
fuit iudicatum contrarium, videlicet per partis ſor-
tis receptionem ſocietatem non cenſeri in totum
diſſolutam, & ita acriter diſcuſſo articulo ſe alias plu-
26 ties in facto iudicaſſe atteſtatus fuit R. P. D. meus
Buratus, dum ipſe Locotenens A.C. munere ſum-
mâ cum laude fungeretur, & cum hâc etiam opinio-
ne tranſiuiſſe Signaturam reſcribendo cum clauſula
27 executiua, Sine præiudicio; proponente R.P.D *Cen-
cio* die 27. Septembris 1612.

Prætereà dictum fuit, quod etiamſi ita ſimplici-
28 ter, & in abſtracto contraria opinio poſſet dici ve-
rior; certum tamen eſt, illam non procedere, quando
ex coniecturis, vel facti circumſtantiis apparet, par-
tes noluiſſe in totum à ſocietate recedere, immò po-
tiùs apertè voluiſſe, illâ quoad reſiduum adhuc per-
durare, & multo minùs vbi ſuper hoc fuit emiſſa
proteſtatio, & animus huiuſmodi apertè declaratus,
29 prout in præſenti caſu factum fuit: Totum enim hoc
pendet à veriſimili contrahentium intentione diſce-
dendi à ſocietate in totum, vel in parte etiam ex ſo-
30 lis facti circumſtantiis elicita, *Bart.* in *l.* actione in
princ. in 2. membr. diſtinctionis *ff* Pro ſoc. *Bald.* in d.
l. verum. §. fi. *ff.* eod. & in puncto fuit dictum in Ro-
mana Societatis 1. Iulij 1602. coram bo. mem. Card.
Pamphilio, quæ eſt dec. 55 impreſſa per *Modern.* poſt
dict. tract. de Societ. Et adducunt etiam ipſi *Modern.*
eodem tract. n. 306. & ita etiam iudicatum fuiſſe re-
fert *Felician.* de Societ. d. cap. 34 nu. 44. Et in termi-
nis cenſus dixit *Rota* in Romana anterioritatis 12.
Martij 1600 corã *Iuſto*, & tradunt *Modern. Peruſ.* d.
tract. de cenſib. par. 3. cap 7 quæſt. 3. art. 5. n. 4. & ſeqq.

Nec etiam obſtare viſum fuit, quod reſtitutio di-
31 ctorum ſcutorum 100. non fuerit facta ab Officiali-
bus, ſed à Proſpero, qui bonam fidem recognouerat,
& quod inter ipſum, & Vinciolũ pariter fuerit emiſ-
ſa proteſtatio & declaratio prædicta abſq; vllo Offi-
cialis conſenſu, qui tamen eſt omninò neceſſarius in
ſocietatis creatione, vel eiuſdẽ renouatione, & quod
32 conſequenter illa ex vi ipſius noui conſenſus, qui
non interuenit, non poſſet ſuſtineri, iuxta tradita per
Felician. de eod. n. 44. Quia fuit reſponſum, eamdem
ſocietatem à principio contractam perduraſſe pro
rata ſortis non reſtrictæ, pro qua apparet nunquam
fuiſſe diſdictam, ideoque non fuiſſe neceſſarium no-
33 uum conſenſum, vt exiſtimauit *Felician.* vbi ſup. ſed
ſufficere voluntatem, & conſenſum Officialis, qui à
principio contractus interuenit, & qui etiam poſteà
duraſſe præſumitur, donec non appareat, illum fuiſſe
34 reuocatum, vt per *Caſtracan.* de Societ. ca. 55. n. 17. &
magis in ſpecie per *Turret.* d. conſ. 84. n. 12. & *Mod.
Rõ.* d. tr. de Societ. Offic. n. 303. Et in terminis cenſus
adducunt etiam *Mod. Peruſ.* d. p. 3. c. 1. q. 3 art. 5. n. 6.

Addebant etiam Domini, quod vel ſocietas diſſol-
35 ui non poteſt abſque Officialis conſenſu, vt ſenſit
Turret. d. conſil. 84. num. 16. & iſta, de qua agitur, nec
etiam pro parte fuit diſſoluta, vnde multò minus agi
36 poterat de prætenſa fructuum imputatione; Vel talis
conſenſus non eſt neceſſarius, quod videtur verius
ſtante euentione, quod diſdicta etiam vni tantùm ex
fideiuſſoribus facta ſufficiat ex vulgari Curiæ vſu;
37 Et nulla poteſt aſſignari maior ratio, cur potiùs ſine
tali conſenſu, & ſcientia Officialis diſſolui poſſit in
totum, quam pro parte.

Nullitas ex defectu intimationis ſublata fuit per
illius exhibitionem; Ea verò, quæ deducebatur ex 38
omiſſione reſponſionis ad articulos, non placuit
Dominis, tum quia non fuerant dati ab ipſomet Pro-
ſpero medio iuramento, ſed à quodam aſſerto pro-
curatore, de cuius mandato non conſtat, & conſe-
quenter Viociolus illis reſpondere non tenebatur, ex 39
traditis per *Surd.* dec. 58. n. 11. Tum etiam quia nihil
aliud continebant, quam dictorum fructuum ſolu-
tionem, & ſic erant penitùs irreleuantes iuxta ſupe- 40
rius deducta.

Et ita &c.

Placentina Præcedentiæ.
Mercurij 1. Februarii 1623.

ARGVMENTVM.

Laudum quando veniat reuocandũ. Præcedentia ex
quibus ſignis, & coniecturis arguatur, & denote-
tur, & quid potiſſimũ in hac materia attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Laudum ſi contineat notoriam iniuſtitiam, eſt reuo-
candum.*
2 *Iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati.*
3 *Actus conuocandi aliquos ad ſui libitum, denotat ſi-
gnum iuriſdictionis in eos.*
4 *Ex Iuriſdictione denotatur ius præcedendi eos, ſuper
quibus habet iuriſdictionem.*
5 *Præcedentia arguitur in eo, ſi eius nomen in ſcripturis
ſemper præponatur aliis.*
6 *Subſcribens primo dignior reputatur.*
7 *Præcedentia arguitur, ſi quis in loco digniori ſedeat.*
8 *Portionem duplicatam ſi quis habeat, ex hoc arguitur
præeminentia.*
9 *Præcedentia denotatur in eo, qui in proceſſionibus in-
cedit in vltimo loco.*
10 *In Præeminentiarum materia conſuetudo ſolet præ-
cipuè attendi.*
11 *Teſtes ſi conuincantur à ſcripturis contrarium con-
tinentibus, non probant.*
12 *Scripturis ſi agatur de re antiqua, plus fidei eſt eis
adhibenda, quàm Teſtibus.*
13 *Teſtes ſi ſint adminiculati per ſcripturas, eorum de-
poſitio redditur veriſimilior.*
14 *Teſtes qui veriſimiliora deponunt, ſunt præferendi
aliis.*
15 *Bulla ad hoc vt probet, debet eſſe in forma probanti.*
16 *Conſuetudo in materia præcedentiæ, ſi ſit ad fauo-
rem alicuius plenè comprobata, in ſuo robore ma-
nere debet.*
17 *Conſuetudo in materia præcedentiæ nedum rationa-
bilis, verùm etiam ſi ſit repugnans Iuris diſpoſitio-
ni, ipſa eſt omninò tenenda.*

Deciſio LXX.

ORta controuerſia inter Congregationem Re-
ctorum Parochialium Eccleſiarum ex vna, &
Andream Rectorem Eccleſiæ Sancti Donini ex al-
tera ſuper eo, An ipſe Rector Sancti Donini eſſet
Archipresbiter, & caput congregationis prædictæ
itavt cæteris aliis Rectoribus præcederet, concordi
voto dd. Congregatio & Rector cõpromiſerunt hanc
differentiam in Epiſcopum, qui laudum protulit de-
clarando, Rectorem Sancti Donini non eſſe Archi-
presbiterum Congregationis Rectorum, nec in illa
eidem

eidem competere aliquam ſuperioritatem vel præ-
rogatiuam; Et cum ab huiuſmodi pronunciatione
per Andream fuerit appellatũ, & appellationis cau-
ſa in Rota mihi commiſſa, dubitaui, An laudum Epi-
ſcopi ſit confirmandum vel infirmandum, Et Domi-
ni reſponderunt, illud eſſe infirmandum vti conti-
1 nens notoriam iniuſtitiam, quæ æquiparatur nullita-
ti, & in laudis operatur eorum reuocationem, *l.* 4. §.
condemnatum *ff.* de Re iud. *Dec.* conſ. 475. n. 36. *Corn.*
conſ. 190. n. 1. ad fin. li. 4. *Aucbar.* conſ. 207. n. 8. *So-*
cin. ſen. conſ. 101. nu. 5. in fin. verſ. Præterea laudum
lib. 3. *Fulgoſ.* conſ. 73. n. 4.

Iniuſtitia verò apparebat ex quam pluribus inſtru-
mentis aliiſque ſcripturis allatis pro Andrea, in qui-
bus habetur, quod ab anno 1351. Rector Sancti Do-
nini fuit nuncupatus Archipresbiter Cõgregationis
Doctorum Rectorum, atque in enumeratione inter-
uenientium in Congregationibus fuit ſemper nomi-
natus primo loco, & vna cum cæteris Rectoribus de
ſui mandato conuocatis & capitulariter congregatis
in clauſtro Sancti Donini tanquam Archipresbiter
2 interuenit, ipſiſque præſentibus, & conſentientibus
etiam vt talis Archipresbiter exercuit plures actus
poſitiuos conſtituendo procuratores ad locandum,
& dislocandum bona communia Congregationis, &
alia agendo ad intereſſe vniuerſitatis Rectorum ſpe-
ctantia; Quorum actuum probatio bene concludit
in fauorem dicti Rectoris Sancti Donini, quod ipſe
3 ab antiquiſſimo tempore exiſtat in quaſi poſſeſſione
præcedendi tanquam Archipresbiter cæteris Recto-
ribus; nam ius prædictum conuocandi Rectores ad
ſui libitum ſatis videtur denotare aliqualem ipſius
conuocantis iuriſdictionem in dd. Rectores conuo-
catos; Ex qua iuriſdictione reſultat ius iiſdem præce-
dendi ad *l.* iubemus in fin. C. de Epiſc. & cler. *Abb.*
4 conſ. 21. nu. 1. verſ. Et primo adducto p 1. *Dec.* conſ.
161. n. 2. verſ. 7. iſta concl. *Villadieg.* de Legat. parte
prima quæſt. 9. n. 59. *Rot.* dec. 4. nu 1. verſ. Præſertim
propter iuriſdictionem, de elect. in nou.

Prout huiuſmodi præcedentia rectè etiam argui-
tur ex ordine ſolito ſeruari in ſcripturis ſupradictis,
5 vt nomen Rectoris S. Donini ſemper anteponeretur
nomini aliorum Rectorum, arg. l. 1. *ff.* de Alb. ſcri-
bend. gloſ. In c. bonæ quidem, verſ. Cumque verbo
Mediolanen 96. diſt & in c. quorumdam, verbo Præ-
dicatorum, de elect in 6. *Dec.* in c. Nicolao, nu. 7. &
ſeqq. de Appell. in c. auaritiæ n. 5. eod. tit. & d. conſ.
161. n. 2. verſ. Nam ex ordine litteræ, *Bald.* in l. cum
quidam, n. 3. *C.* de verb. ſignific. *Rota* diuerſ. dec. 595.
n. 2. par. 1.

Plurimumque vltra prædicta ſuffragantur d. Re-
ctori S. Donini multæ ſubſcriptiones exhibitæ an-
teceſſorum ipſius, quæ ſemper fuerunt appoſitæ prio-
ri loco, inferius vero conſueuerunt ſubſcribere cæ-
teri Rectores; Primo enim ſubſcribens dignior repu-
6 tatur Io: Andr. in c. deliberatione, n. 1. de offic. Legat.
in 6. *Felin.* in rubr. de maiorit. & obed. n. 10. *Card. Za-*
barel. conſ. 30. nu. 20. *Caſſan.* in Catalog. glor. mund.
par. 4. conſid. 19. *Rota* d. dec. 4. n. 1. verſ. Et ſe ſubſcri-
bat, de elect in nou.

Et his accedunt depoſitiones duorum teſtium exa-
minatorum pro eodem d. Rectore deponentium
de præeminentia Rectoris pro tempore S. Donini
in Anniuerſariorum ſolemnibus nedum quoad
conſeſſum in loco digniori, quam ſederint cæteri
7 Rectores, verum etiam quoad diſtributiones, cum
aſſerant, huic tres panes & duas candelas, illis verò
vnam duntaxat candelam pro quolibet ac duos pa-
nes dari conſueuiſſe; Atque inſuper quoad ordinem
incedendi in Proceſſionibus deponunt, Rectorem S.
Donini ſemper inceſſiſſe vltimum poſt omnes Re-
ctores: qui modus incedendi benè denotat præce- 8
dentiam. *Caſſan.* in Catalog. glor. mund. par. 4. con-
ſid. 75. *Rota* dec. 595. n. 3. par. 4. diuerſ.

Ex quibus omnibus maxime ſimul iunctis viſum
fuit Dominis, ita concludenter probatam remanere
ad fauorem dicti Andreæ Rectoris S. Donini anti-
quiſſimam quaſi poſſeſſionem vſque à dicto anno 9
1351. in præfato iure præcedendi, vt inde cenſuerit,
introductam & præſcriptam fuiſſe conſuetudinem
habendi talem præeminentiam aduerſus cæteros Re-
ctores; Cui conſuetudini in hac materia præcedentiæ 10
ſolet præcipue deferri, gloſ. in c. legimus, verb. Hæc
altera 93. diſt. *Innoc.* in c. 1. ante num. 1. de maiorit. &
obed. *Bald.* in c. cum olim. nu. 1. de Conſuet. & in *l.*
obſeruare, §. antequam, n. 3. *ff.* de offic. Proconſ. *Dec.*
in l. cum quidam, n. 39. *ff.* ſi cert. pet. & ibi *Cagnol.* nu.
54. *Rim. ſen.* conſ. 95. nu. 22. lib. 1. *Ruin.* conſ. 19. nu. 6.
li. 1. *Corn.* conſ. 193. n. 14. lib. 2. *Marzar.* conſ. 26. n. 34.
Natt. conſ. 577. n. 3. *Menoch.* conſ. 51. n. 49. & ſeqq. &
conſ. 126. n. 2. & 3. *Burſatt.* conſ. 343. nu. 4. lib. 4. *Rot.*
dec. 4. n. 3. de elect. in nou. apud *Card. Seraph.* dec.
404. n. 8. & dec. 964. n. 1. in Seguntina Præcedentiæ 8.
Martij 1613. coram R. P. D. meo *Vbaldo* & in Saler-
nitana Præcedentiæ 14. Martij 1622. coram R. P. D.
meo *Caualerio.*

Nec exiſtimatum fuit obſtare teſtes pro Congre-
gatione de publica voce, & fama, necnon auditu à 11
Maioribus, quod ipſa Congregatio ſemper fuerit re-
cta per ſuos Sindicũ & Maſſarios abſque vllo capite
ſeu Archipresbytero, Quoniam dicta horum teſtium
cõuincuntur, tũ ex ſcripturis authenticis pro Recto-
re Sancti Donini productis, & contrarium vt ſupra
dictum eſt, omnino continentibus; Quibus ſcriptu- 12
ris, cũ agatur de materia antiqua, plus fidei eſt adhi-
bendũ quã teſtibus, *Bald.* in c. cũ cauſam n. 3. vbi etiã
Felin. n. 5. de probat. *Socin. ſen* conſ. 185 n. 18. lib. 2.
Dec. conſ. 146. n. 15. *Crauett.* conſ. 54. n. 15. *Pariſ.* conſ.
104. n. 46. li. 1. *Rot.* dec. 266 n. 7. par. 2. recent. Tũ etiã
ex aliis teſtibus examinatis ac deponẽtibus pro dicto 13
Rectore Sancti Donini; quorũ atteſtatio vti admi-
niculata ſuperius relatis ſcripturis veriſimilior eſt,
ac inde præferenda contrariæ depoſitioni teſtium
examinatorum pro Congregatione, c. licet cauſam,
verſ. Ex præmiſſis de probat. c. ſi teſtes 4. quæſt. 3.
gloſ. *Io. Andr.* & *Abb.* in c. in noſtra, de teſtib. cum
aliis allegatis per *Gabr.* concl 4. n. 28. de teſtib.

Nec etiam obſtat Bulla Alexandri Tertij de anno
1173. in qua fuit conſtitutum, vt diem functo Rectore,
qui tunc tẽporis vocabatur Archipresbyter, & præe-
rat Congregationi Rectorum Placentiæ, nullus dein-
ceps ex ſucceſſoribus dicti Rectoris tale munus ſibi
arrogaret, neque alius quiſpiam præter eum, quem 15
ipſa Cõgregatio, vel eius maior pars eligeret: Omiſſo
enim quod conſtitutio prædicta non ſatis viſa eſt in
forma probanti, reſponſum fuit, ex eadem non ex-
cludi, quia Rector Sancti Donini poſt dictam con-
ſtitutionem potuerit poſtea eligi in perpetuum Ar-
chipresbyterum & Superiorem, Et in omnem euen-
tum conſuetudo plenè comprobata ex ſupra de- 16
ductis ſtat ſemper in ſuo robore ad fauorem dicti
Rectoris Sancti Donini, & cum verſemur in ma-
teria præcedentiæ, in qua conſuetudo nedum ra-
tionabilis, verum etiam ſi ſit repugnans iuris di-
ſpoſitioni, ipſa eſt omnino attendenda, *Felin.* in 17
ap. ſtatuimus, numer. 1. de maiorit. & obed. & di-

xit *Rota* in Oriolen. Iuris ſedendi 24. Octobris 1586. coram bo:mem: Card. *Blanchetto* allegata cum aliis apud *Card. Seraph.* dec. 964. n. 1.

Et ita vtraque parte informante &c.

Piſtorien. Parochialis.

Lunæ 6. Februarij 1623.

ARGVMENTVM.

Examen in Beneficio Parochiali non eſt prætermittendum, etiam ſi ſit idoneus; ſtante prouiſione in forma dignum. Quod tamen in propoſito caſu dictum fuit nõ procedere, in quo promiſſus fuerat coram eodem Ordinario paulo ante examinatus ad idem beneficium & repertus idoneus.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſi per diligentem examinationem &c. requirit pro forma examen.*
2 *Etiamſi alias fuiſſet examinatus.*
3 *Semel examinatus iterum examinandus non eſt.*
4 *Clauſula ſi per diligentem &c. poteſt intelligi de examine facto.*
5 *Dummodo ſit formaliter contra adimpleta.*
6 *Quia præſumitur, quod ſi Papa id ſciuiſſet, conceſſiſſet in forma gratioſa.*
7 *Et ſic in Cancellaria docto de idoneitate dantur litteræ in forma gratioſa.*
8 *Clauſula, ſi per diligentem &c. non importat formam, & illius omiſſio non vitiat proceſſum.*
9 *Et examen generaliter factum ad Parochiales non ſatisfit d. clauſula.*
10 *Morum mutatio non præſumitur.*
11 *Auditor Rotæ ſubrogatus loco ordinarij poteſt conferre, & immittere in poſſeſſionem.*

Deciſio LXXI.

Poſtquam fuerat reſolutum, gratiam Ricciardi
fuiſſe in omnibus iuſtificatam, & R. P. D. meus
Pirouanus mandatum de immittendo ad illius fauo-
rem relaxauerat, cuius vigore idem Ricciardus in
poſſeſſionem huiuſmodi Parochialis, ſiue Plebaniæ
fuerat immiſſus, Bartholomeus petiit, & obtinuit
committi cauſam ſuper nullitate d. mandati eo ſub
prætextu, quod nõ fuiſſet ſeruata forma litterarum in
quibus aderat clauſula illa. Si per diligentem exami-
nationem per te adhibitis examinatoribus in Syno-
do diœceſana deputatis ad hoc idoneum eſſe repe-
reris, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus. Vnde
propoſui dubium; An dictum mandatum de immit-
tendo, ſeu immiſſio inde ſequuta eſſet nulla, vel re-
uocanda, Et Domini poſt trinam diſputationem pro
1 illius validitate reſponderunt. Quamuis enim clau-
ſula prædicta conditionem importet, & operetur,
quod examen cum Synodalibus examinatoribus re-
quiratur pro forma, itaut illud prætermitti nequeat,
2 quantumcumque impetrans ſit re vera idoneus ex
latè deductis per *Garc.* de benefic. parte 6. c. 2. n. 253.
& pluribus ſeqq. & præſertim n. 266. vbi refert deci-
ſionem in Calaguritana beneficij de Ornillas 12.
Octobris 1587. coram bo:me: Cardinali *Pamphilio*,
3 in qua fuit dictum, id procedere, etiamſi alias fuiſſet
examinatus, & approbatus etiam ad Parochiales.
Viſum tamen fuit, conditionem, ac formam huiuſ-
modi ſatis, ſuperque fuiſſe adimpletam ex eo, quia
Ricciardus fuerat iam antea coram eodem Ordina-
rio Synodalibus examinatoribus adhibitis examina-
tus, & ideoneus repertus, & approbatus ad hanc eã-
dem Parochialem, & conſequenter non fuit neceſ-
ſarium nouum examen, Semel enim examinatus ite-
rum examen ſubire non tenetur c. accepimus, & ibi 4
gloſ. prima in primo not. de ętat. & qualit. ordin. pręficiend. Et clauſula prædicta debet intelligi de exa-
mine facto, vel faciẽdo quatenus illud iam antea fa-
ctum non fuiſſet; Siue enim conditio prædicta dica-
tur caſualis, ex quo etiam idoneus caſu, vt puta me-
moria labente, vel Præſulis, & Examinatorum aſpe-
ctu perterritus deficere poteſt in examine; Siue mix- 5
ta, tanquam pendens etiam ab arbitrio, & Iudicio
Ordinarij vel Examinatorum, non eſt neceſſario
adimplenda poſt reſcripti præſentationem, ſed ſuf-
ficit, quod fuerit antea in rei veritate modo prędicto
adimpleta, quoties tempore reſcripti Princeps igno- 6
rabat adimplementum ad l. hæc conditio §. fi. & ibi
Bart. & *Socin.* *ff* de cond. & demonſtr. *l.* ſi ita ſcriptũ
§. fi *ff.* de legat. 2. *Ruin.* conſ. 89. n. 2. li. 4. pulchrè *Surd.*
in conſ 69. n. 19. & 20. Præſumitur enim, quod ſi Pa-
pa tale adimplementum ſciuiſſet, non quidẽ, In for-
ma dignũ, ſed in forma gratioſa, & abſque tali con- 7
ditione prouidiſſet, Vt in ſimilibus terminis cõſide-
rant *Socin.* in d. *l.* hæc conditio n. 4. in fin. *Ruin.* d. cõſ.
89. n. 2. quos ſequitur *Surd*, præalleg. conſ. 69. n. 20.
Cum quo etiam conſonat ſtylus Cancellariæ, cuius
atteſtatio data fuit, ſecundum quem exhibita appro-
batione ad eamdem Parochialem paſſim mutari con-
ſueuit ſupplicatio ex forma dignum, in formam gra-
tioſam; Ex quo apparet, formam huiuſmodi per clau-
ſulam prædictam importatam non eſſe mentalem, &
conſequenter illius omiſſionem proceſſum non vi- 8
tiare vt tradit *Butr.* in c. Super litteris nu. 16. de reſ-
cript. & *Brun.* in tract. de forma tit. de Poteſtate &
effectu formæ verſ. 3. prædicta concl fol. mihi 56.
Ex quibus patet reſponſio ad ea quæ tradit *Garc.* de 9
benefic. d. p. 6. c. 2. n. 253. & ſeqq. & *Gonzal.* ſuper reg.
8. gloſ 4. nu. 89. 96. & ſeqq. Procedunt enim, & ipſi
loquuntur, quando non præceſſit examen cũ tribus
examinatoribus Synodalibus iuxta formam præ-
ſcriptam, vel quãdo fuit factum ab alio Ordinario, &
approbatio fuit tantummodo generalis ad Parochia-
les, in quibus terminis verſabatur caſus in dicta Ca-
lagurritana de Ornillos coram bo: me: Cardinali
Pamphilio, vt ibi depræhenditur, non autem quando
præceſſit ſpecialis approbatio ad talem parochialem
præuio examine, & ideo non applicantur, cum Ric-
ciardus fuerit ab Examinatoribus Synodalibus rigo-
roſe examinatus, & approbatus ad hanc eamdem Pa-
rochialem, & ab eodem Ordinario, in cuius locum
fuit ſubrogatus D. meus *Pirouanus* iuxta clem. Au-
ditor de reſcript. Et euidens eſt ratio differẽtię inter
vtrumque caſum, quia per examen generaliter factũ
ad Parochiales non eſt plene conſultum diſciplinæ
Eccleſiaſticæ, & curæ animarum alicuius certæ Pa-
rochialis; fieri enim poteſt, quod talis Parochialis
exigat in ſuo Rectore præcipuas qualitates, quæ ab
extraneo Ordinario examinante pro alia Parochiali
non potuerint excogitari, quod ſecus eſt vbi ad eã-
dem Parochialem, & ab eodem Ordinario quis prius
fuerit examinatus, & approbatus.

Neque obſtat, quod à die, quo Ricciardus fuit
ab Examinatoribus approbatus vſque ad diem exhi-
bitionis litterarum apoſtolicarum effluxerint ferè
duo menſes, & vſque ad diem obtenti ſupradicti

mandati

mandati de immitteudo interceſſerit quinquennium, intra quod temporis ſpatium potuit ipſe Ricciardus mutaſſe mores itaut de tempore immiſſionis non eſſet idoneus. Quoniam vltra quod immo examen ſequutum fuit per dies ſex poſt datam prouiſionis apoſtolicæ, in quo tempore potuit Ricciardus ſcire, ſibi gratiam fuiſſe ſignatam, huiuſmodi morum mutatio nullo modo probatur, & Iuris præſumptio eſt in contrarium, ex anteactę enim vitæ ratione aſſequimur, quid de ſequenti vita ſit præſumendum Vt tradit *Marſil.* in l. Maritus n. 34. & ſeqq. de quæſt. *Alciat.* de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 8. in princip. & *Surd.* in conſil. 245. n. 49.

Quę omnia tanto magis Dominis placuerunt, quia videbantur magis æqua, præſertim cum agatur de ſuſtinendo mandatum iam relaxatum, & immiſſionem illius vigore ſequutam.

Minus etiam d. immiſſio impugnari poterat ex eo, quod non præceſſerit collatio; quia cum *Rota* Au-
11 ditor tanquam ſubrogatus loco Ordinarij iuxta d. clem. Auditor poſſit conferre, immittendo in poſſeſſionem, videtur etiam prius ſaltem virtualiter contuliſſe ad *Rom.* in conſ. 137. n. 3. *Rot.* dec. 16. n. 1. in fin. de conceſſ. præbend. in nou. & in his propriis terminis idem fuit reſolutum in Calagurritana beneficij de Atnedo 22. Iunij 1622. coram me, vbi plures afferuntur deciſiones concordantes.

Et ita vtraque parte informante reſolutum, &c.

Romana Anuli
Veneris 10. February 1623.

ARGVMENTVM.

In ambiguis poteſt Iudex medietatem vni, & medietatem alteri parti rei controuerſæ aſſignare.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in dubiis quæſtionibus poteſt cauſam concordando vni partem rei, alterā partē alteri tradere.*
2 *Et hoc ex æquitate ſententia Salomonis.*
3 *Hæres ob Inuentarium ſubleuatur pro ære alieno vltra vires, non intra hæreditatis.*

Deciſio LXXII.

DOmini inhærentes deciſionibus iam factis corā bo: me: Penia & Reuerēdiſſimo D. meo Seleucien. in quibus fuit reſolutum, ob conflictum probationum, & veritatis incertitudinem exemplo reſponſi Salomonis de quo in capi. afferte mihi gladium de præſumpt. quod & plures etiam Iuriſperiti ſequuti ſunt vt latè per *Theſaur.* dec. 89. n. 1. & 2. valorem huius anuli diuidendum eſſe æqualiter, inter Liuiam hæredem Cæſaris Bagarotti pro vna medietate, & Sulpitiam Angelam; & Salaminam hæredes Magdalenæ, Dixerunt, pro dicta medietate tantum eſſe relaxandum mandatum in fauorem eiuſdem Liuiæ contra bona hæreditaria Magdalenæ, ad quam
1 peruenit totus valor anuli. Neque in hoc Domini habendam eſſe rationem putarunt, quod eadem Liuia ſit etiam hæres Magdalenæ pro tertia parte; quia dictæ reſolutiones, quod ob ambiguitatem res controuerſa diuidatur, fundantur in quadam æquitate *Theſaur.* d. dec. 89. n. 1. *Dec.* conſ. 176. nu. 6. Nec proinde rigide ſecundum terminos ſtricti iuris videtur hæc res decidenda.

Ab hac tamen medietate detrahendum eſt quid- 2
quid ex hæreditate Magdalenæ peruenit ad manus eiuſdem Liuię, & ſic pro reſiduo in illa medietate valoris anuli eidem Liuiæ relaxandum eſt mandatum.

Neque obſtat, quod hoc modo Liuia ex bonis Magdalenæ, cuius eſt hæres pro tertia tantum parte, plus conſequeretur, quam Angela, Sulpitia, & Salamina hæredes pro duabus ex tribus partibus. Quoniā Liuia hanc medietatem valoris anuli prætendit, non tanquam Magdalena hæres, ſed tanquam Tertia, & creditrix ex perſona, & iure Cæſaris; Sique ius Liuię eſſet metiendum etiam ex titulo hæreditario Magdalenæ, non pro medietate dumtaxat, ſed pro duabus ex tribus partialibus illi dandum eſſet mandatum; Vnde quemadmodum Cęſar poſſet integram medietatem valoris anuli conſequi è manibus Magdalenę, pari modo quod idem poſſit prætendere Liuia illius hæres contra hæredes Magdalenæ fatendum eſt.

Minus etiam obſtat, quod dictæ Angela, & conſortes hæreditatem adiuerint cum beneficio legis, & in- 3
uentarij, quia non per hoc ſubleuantur, quominus teneantur ad debita hæreditaria in quantum illius vires ſupperunt *Crauett.* conſ. 225. n. 12. *Surd.* conſ. 7. n. 34. & dec. 30. nu. 14. *Rota* coram Sanctiſſimo dec. 67. nu. 11. & ſeqq. Et inuentarium in hoc tantum ſuffragatur, quod de proprio hæres non tenetur.

Vnde cum anulus fuerit venditus pro ſcutis 2500. vt prętendebatur, de quo tamen præſuppoſito, ſi partes dubitabunt, poterit particulariter videri, & ſic medietas, quæ ſpectat ad Liuiam, aſcendat ad ſummam ſcutorum 1250. & ipſa habuerit, vt etiam præſupponebatur, ex eadem hæreditate Magdalenæ ſcuta 500. conſequens eſt, vt pro ſcutis 750. relaxetur mandatum in fauorem Liuiæ contra bona hæreditaria Magdalenæ.

Et ita, &c.

Leodien. Canonicatus.
Lunæ 6. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Ad obtinendum, & iuſtificandam gratiam ſubrogationis per obitum collitigantium deducuntur requiſita, & eorum probationes.

SVMMARIVM.

1 *Defectum iuſtificādi gratiam beneficij per obitum collitigantis, & conſequendi poſſeſſionem, neceſſarium eſt probare de lite, obitu collitigantis in poſſeſſione, & Clericati impetrantis.*
2 *Lis probatur ex commiſſione præſentata, & cum citatione cum inſertione d. commiſſionis executa in perſonam, & data abſentia domi dimiſſa copia, vel & in Eccleſia Parochiali, & n. 3.*
4 *Affixio autem Eccleſia non eſt neceſſaria, quando in perſonam, aut domi ſit citatio.*
5 *Lis eſt neceſſaria, vt intret ſubrogatio, eo quia beneficium ſit litigioſum.*
6 *Commiſſio ſuper iactationibus operatur litem.*
7 *Clauſulam, quam & quas clauſula cum omnibus incidentibus, & toto negocio, operantur commiſſionem negotij principalis.*
8 *Et operantur litigioſum reddi beneficium.*
9 *Mandatum probatur præſumptiuè ex reproductione*

iurium, proſequutione litis, & impenſis.
10 *Obitus, & mors probatur ex publica voce, & fama.*
11 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*
12 *Clericatus probatur ex literis patentibus ordinarij.*
13 *Item ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus.*

Deciſio LXXIII.

CVm Ioachimus fuiſſet gratioſe ſubrogatus non ſolum ad ius Arnoldi collitigantis, ſed etiam ad ius, & poſſeſſionem Franciſci, per cuius obitum canonicatus antea vacauerat, à Rota poſtulauit immiſſionem, & illi dudum Domini reſponderunt; probatis enim tribus extremis; quæ hic iuſtificata vndequaque viſa ſunt, nempe lite, obitu collitigantis in poſſeſſione, & proprio clericatu nunquam dene-
5 gari conſueuit. Vt apud S. me. Greg XV. dec. 307. n. 1. & in recent. dec. 321. & 619. & 700. n. 1 parte 1.

Lis autem hic probabitur ex commiſſione præſen-
2 tata in Rota à Ioachimo *Rot.* dec. 9. de cauſ. poſſ. & propr. & dec 6. vt lit. pend. in nou. *Caſſad.* dec. 6. de reſcript. & d. dec. 619. n. 2. p. 1. recent. Necnon ex citatione cum inſertione dictæ commiſſionis decreta, atque in partibus executa, ſi non perſonaliter contra Arnoldum propter eius abſentiam; ſaltem in domo ſolitæ habitationis, in eccleſia Parochiali, & in Cathedrali Leodien. ſub qua ſitus eſt canonicatus, de quo agitur, & in eiuſdem eccleſiæ capitulo, & ſemper dict. citationum in vnoquoque loco copia affixa fuit, & demum executa in perſonam procuratoris Arnoldi licet ad capien. tantum poſſeſſionem; quę citationes poſtea etiam reproductæ indubitanter
4 ſunt ſufficientes, his enim nedum ſatisfactum, ſed pinguius adimpletos eſt modus præſcriptus in clemen. cauſam de elect. ex qua Palatium accecepit formam citandi abſentem, vt refert *Caſſad.* dec. 1. numer. 4. de appell. quia ſecundum eam formam non erat opus affixione vt in d. clem. & apud *Caſſad.*

Nec Domini ambigerunt; quin ex dicta commiſſione ſit inducta lis ſuper titulo prout requiritur ad effectum vt beneficium dicatur litigioſum, & intret
5 ſubrogatio ad *Innoc.* in capit. 2. n. 2. vt lit. pend. *Caſſad.* dec. 6. n. 2. de reſcript & paſſim approbatum fuit in Rota vt in dec. 342. n. 2. 1. p. recent. coram S. me. Gregorio XV. dec. 335. n. 1. & 2 Quoniam hic commiſſio erat iactationis & iactationum, per quam cum
6 nulla extet taxatiua, dicitur inducta lis tam ſuper poſſeſſorio, quam petitorio *Caſſad.* dec. 6. per tot. de reſcript. plene *Mandoſ.* in reg. de ſubrogandis q. 14. n. 4. 5. & 6. Concurrentibus præſertim tribus vrgentiſſimis clauſulis, nempe, quam & quas, item alia, cũ omnibus incidentibus & dependentib. emergentibus annexis, & connexis, & demum illa, cum toto negotio principali, per quas ſingulas videtur tam
7 petitorium, quam poſſeſſorium commiſſum, prout de prima tradunt *Gomez.* in reg. de infirm. reſign. q. 34. n. 4. *Molred.* dec. 6. in fin. de reſcript. *Rota* dec. 106. n. 1. p. 1. & dec 455. n. 2 p. 2. recent. de ſecunda millies firmauit Rota vt apud *Bellam.* dec. 618. in fin. *Caſſad.* dec. 9. n. 13. de cauſ. poſſ. & propr. & inter diuerſor. dec. 187. n. 6. p. 2 & inter recent. dec. 342. n. 2. 1. p. Et de 3. quæ ſola ſufficeret, eſt deciſio *Caputaq.* 152. n. 1. & 2. 1. p. & aliæ, & conſequenter cum in dicta commiſſione vtrumque fuerit deductum, effectum fuit litigioſum beneficium, & intrat ſubroga-
8 tio iuxt. tex. in c. 2. vt lit. pend. & *Rot.* d. dec. 342. nu. 2. p. 1. recent.

Quæ & eo certiora viſa ſunt, cum Arnoldus comparuerit coram Iudice remiſſoriæ Rotalis, & conſtituerit procuratorem ſpecialem ad viden. iurare teſtes, & proinde ita conſenſerit in iuriſdictionem Rotæ, & declarando, ſe habuiſſe notitiam omnium præcedentium actorum, ea approbaſſe, & ratificaſſe videatur.

Neque obſtare dixerunt Domini, quod qui huc vſque cauſam egit nomine Arnoldi, non exhibuerit 9
mandatum; quia ſufficienter probari viſum eſt ex reproductione iurium, & proſecutione litis, & impenſis in cauſa factis *Rot* dec. 185. n. 3. p. 2 recent & coram S. me Gregorio XV dec. 44. & dec. 86 n. 2.

De obitu autem Arnoldi non erat quod dubitaretur; quia de illo conſtat nedum ex teſtibus in curia examinatis deponentibus de publica voce. & fama 10
qui ſufficerent ad effectum huius ſubrogationis *Put.* dec. 266. lib. 3. *Rot.* dec. 46. n. 1. p. 2. diu. & coram S. me. Gregor. XV. dec. 166. n. 7. ſed etiam ex aliis examinatis in partibus.

De Franciſci autem obitu, & quidem in poſſeſſione huius canonicatus conſtabat ex depoſitionibus teſtium in Rota examinatorum, & dicentium, eum fuiſſe canonicum, & percepiſſe fructus ex canonicatu vſque ad obitum; ex qua perceptione probatur 11
vera poſſeſſio *l.* 2. C de acq. poſſ. l. Titia, & ibi communiter DD. ff. de ſolut. *Rot.* dec. 619 n. 5 p. 1. recent.

Poſtremo innotuit clericatus Ioachimi nedum ex litteris patentibus c. 2. de cleric. peregr. *Rot.* dec. 715. 12
nu 3. in fin p. 1. & 455. nu 7. p. 2. recent. & in Ripana beneficij 27. Iunij 1622. coram me, Verum etiam ex teſtibus, qui de publica voce, & fama deponentes bene probant, Ioachimum clericali caractere eſſe in- 13
ſignitum *Rot.* dec. 116. n. 3 p. 2 recent. & prius dec. 629. n. 3. p. 1. Et ibidem in fin. ſubditur, quod mortuo collitigante recte proceditur per contradictas *Rot.* dec. 6. Vt lit pend. in nou. Prout hic tam contra omnes ſua intereſſe putantes, quam contra etiam pinctuſum prouiſum à Capitulo lite pendente proceſſum fuit &c.

Paduana Coadiutoriæ.
Lunæ 6. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Ad coadiutoriæ gratiam impetratam iuſtificationem nonnullæ in ſpecie probanda ſunt, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Appellans tenetur tranſportare acta.*
2 *Maxime ex Concilio Tridentino in cauſa Beneficiali.*
3 *Literæ Apoſtolicæ non ſunt exequendæ niſi citata parte.*
4 *Prout nec Inſtrumentum vallatum clauſula Camerali.*
5 *Appellatio debet proſequi intra annum, alias efficitur deſerta.*
6 *Et ſententia exinde lata vitio nullitatis ſubiacet.*
7 *Gratia eſt iuſtificanda per impetrantem, alias non poſſunt littera exequi.*
8 *Maior idoneitas requiritur ad curam Animarum, quam ad beneficium ſimplex.*
9 *Idoneitas probanda eſt habita ratione tẽporis gratiæ.*

Deciſio

Deciſio LXXIV.

Domini dixerunt, ſententiam à Vicario Piſauren. latam cum omnibus inde ſequutis nullam eſſe & reuocandam. Et moti ſunt, quia dicta ſententia nullitatibus, ac iniuſtitia laborare viſa eſt.

1 Nullitatibus, tum quia acta prioris inſtantiæ coram Vicario Patauino non fuerunt tranſportata coram ipſo Vicario P.ſauren. Iudice appellationis. & proinde huiuſmodi ſententia Piſaurenſis omnino nulla fuit *Caſ. de Graſſ.* dec. 9. nu. 5. de cauſ. poſſ. & propr.
2 Præſertim ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 24. c. 20. cum ſimus in cauſa eccleſiaſtica poſt allegatos in cauſa Albanen. beneficiorum coram R.P. D. meo *Pirouano*, quæ eſt dec. 556. nu. 1. poſt 1. vol. conſ. *Farinac.*

Tum etiam quia; quod peius eſt; coram eodem Vicario Piſauren. non fuerunt exhibitæ litteræ Apoſtolicæ, de quarum executione agebatur; & tamen
3 illis non viſis pronunciauit, male iudicatum, & bene appellatum, & Hieronymum eſſe admittendum ad
4 Coadiutoriam; & proinde nullitas eſt euidens, ſicut dicitur de inſtrumento camerali, quod niſi producatur in actis parte citata, mandatum eſt nullum Rota in Ferrentina Ferrariæ prima Iulij 1605. coram bo. me. *Penia*, & in Romana cenſus 4. Decembris 1595. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & aliis in cauſis.

Tertiam addebant nullitatem, quia illa ſententia lata fuit in gradu appellationis, & tamen appellatio erat deſerta, quia interpoſita fuit de menſe Auguſti anno 1610. & breue appellationis exhibitum fuerat
5 ſub die 10. Maij 1612. & eodem menſe pro lata ſententia, & ſic poſt annum, Quod tempus eſt fatale appellationis auth. ei qui C. de tempor. & repar. appell. Et conſequenter poſt huiuſmodi deſertionē
6 ſententia fuit nulla ex defectu iuriſdictionis *Gabri.* conſ. 54. n. 1. lib. 1. *Mohedan.* dec. 9. de appell. *Caſ. de Graſſ.* dec. 1. n. 1. eod. tit. Card. *Seraph.* dec. 597. n. 1.

Iniuſtitia autem detegebatur, quia dato litteras fuiſſe in actis productas, attamen debebant iuſtificari quoad omnia narrata, vt circa ætatem coadiuti
7 84. annorum valorem beneficij, Clericatum, Pertinentiam collationis iſtius Manſionariæ, & alia de quibus in litteris, & certum eſt, non potuiſſe deueniri ad executionem niſi literis iuſtificatis cap. 1. de lit. conteſt. in 6. *Capitag.* dec. 39. p. 2. Card. *Seraph.* dec. 1400. n. 1. Præcipue autem erat iuſtificanda idoneitas perſonæ Hieronymi tam circa litteraturam, quam circa mores, & prudentiam; quorum cognitio fuit demandata executori dictarum litterarum cum clauſula, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, & infra, ſi dictus Hieronymus ad id fuerit repertus idoneus, & ibi dicto Hieronymo ad id reperto idoneo; vt in d. litteris Apoſtolicis, adeo vt appareat expreſſa voluntas Papæ circa dict. idoneitatem coadiutoris.

Nec ſuffragari viſum fuit Hieronymo examen, & approbatio coram Iudicibus Synodalibus Piſauren. non ſolum quia dicta approbatio eſt ſimplex, non autem ad curam animarum quam habet annexam Manſionaria, ad quam Hieronymus fuit datus coadiutor; Et nulli dubium eſt, maiorem idoneitatem requiri ad curam animarum, quam ad beneficium ſim-
8 plex ad *Dec.* in c. cũ in cunctis n. 34. & ſeqq. de elect. at *Gemin.* conſ. 111. n. 1. & licet relatio dicat, eſſe idoneum ad coadiutoriam de qua agitur, attamen ſi litteræ coadiutoriæ non fuerunt productæ; neque per examinatores, nec per Vicarium Piſauren. viſæ vt ſupra, non potuerunt diuinare, quod coadiutoria haberet annexam curam animarum; Verum etiam quia hæc idoneitas requiritur de tempore gratiæ c. 9 ſi eo tempore, & ibi gloſ. in verbo effectuade reſcript. in 6. At tempus gratiæ Hieronymi fuit de anno 1618. tempus vero examinis, & approbationis Piſauren. anno 1621. & ideo ex hoc examine poſt quatuor annos acto non iuſtificatur qualitas idoneitatis, cum potuerit hoc temporis ſpatio addiſcere *Menoch.* de præſumpt. q 14. num. 50. & ſeqq. lib. 1. & fuit dictum in Pampilonen. de Ital. 26. Iunij 1619. coram R. D. meo *Datario*, & dec. 505. nu. 4. p. 2. recent. & in aliis.

Deciſ. Clem. Merlini.

Et ita vnà tantum parte informante, &c.

Monopolitan. Capellaniæ.

Veneris 10. *Nouembris* 1623.

ARGVMENTVM.

Patet ex ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Appellans tenetur intra terminum Iuris redire pro Apoſtolis.*

Deciſio LXXV.

Domini dixerunt, cõſtare de re indicata; quandoquidem cum Cæſar appellaſſet à ſententiâ in cauſa lata à R. D. meo *Caualerio*, qui dederat terminum iuris, nec ipſe Cæſar appellans intra terminum redierit pro apoſtolis, nec cauſam appellationis committi inſteterit, indubitanter ſententia prædicta R. D. mei *Caualerij* tranſiit in iudicatum c. ab 1 eo de appell. in 6. elem. quamuis eodem tit. *Capur.* dec. 39. p. 1. *Veſtr.* in prax. lib. 7. c. 3. num. 37. *Modern.* Rom. de appell. lib. 3. c. 2. qu. 13. art. 6. n. 14. *Rot.* dec. 56. de appell. in non. & in iiſdem terminis idem fuit reſolutum in Segobien. Parochialis 2. Decembris 1602. coram bo. mem. Card. *Pamphilio*, & in Firmana tutelæ 13. Maij 1612. coram R. P. D. meo *Vbaldo*. Ipſius autem Cæſaris contumacia, vel procuratoris eo maior viſa eſt, quia fuit quatuor ultra ſolitum citationibus laceſſitus ad docen. de appellatione, & eius legitima proſecutione & nihil vnquã exhibuit.

De iuſtitia vero ſententiæ non ambigerunt Domini; ſatis enim ſuperque iuſtificata viſa fuit nedum ex præuia deciſione coram eodem R. D meo *Caualerio*, quam ex duabus aliis prius coram me in hac cauſa factis in prima inſtantia.

Et ita informante tantum Franciſco, &c.

Vicen. Canonicatus.

Veneris 10. *Nouembris* 1623.

ARGVMENTVM.

Clauſula (parito iudicato) quomodo intelligatur, & quando dicatur paritum, & de paritione non nulla.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (parito iudicato) in beneficialibus verifi-*

catur ex duobus reſtitutione nempe facta poſſeſſionis, & fructuum perceptionis.

2 *Poſſeſſionis actualis non eſt neceſſaria reſtitutio, & ſufficit ſola patientia ingreſſus in poſſeſſionem aduerſarij.*

3 *Proteſtatio in dimiſſione poſſeſſionis, quod ſalua ſint iura in petitorio, & poſſeſſorio, non eſt prohibita in paritione iudicati.*

4 *Ciuilis poſſeſſio poteſt retineri, quando qui motu mandati reſtituit naturali etiam in terminis clauſula parito, & n. 5.*

6 *Paritio in reſtitutione fructuum fit, quando intimatur parti, & aſſignatur tempus ad liquidandum, & tamen negligit pars liquidare.*

7 *Vt paritum dicatur iudicato, debet vltra fructus fieri reſtitutio etiam expenſarum. Contraria opinio verior. nu. 8.*

Deciſio LXXVI.

FVit per Dominos reſponſum, conſtare de ſufficiẽti paritione Ioannis Triceſiuiſũ enim fuit, duo
illa præſtitiſſe, quæ pro implemento clauſulæ Parito breui, neceſſaria eſſe millies reſoluit Rota nempe poſſeſſionis dimiſſionem, & fructuum, ſiqui ſunt
percepti, reſtitutionem vt coram Cardin. *Seraph.*
1 dec. 50. n. 1. & dec. 655. num. 1 & coram S. me. Greg.
X V. dec. 36. n. 1. & dec. 50. nu. 1. & in Leodien. Capellæ 30. Maij 1616. coram R. P. D. meo *Remboldo*, & alijs ſæpius.

Quod primum paritio innotuit ex dimiſſione poſſeſſionis naturalis iudicialiter facta ſub die 12 Octobris 1622. Ac præſtatione patientię vt Antonius Pla ingrederetur, & frueretur poſſeſſione canonicatus, quæ ſola præſtatio patientiæ etiam non pręcedente alia poſitiua dimiſſione ſufficeret ad paritionem in-
2 dicandam *Mohed.* dec. 9. de ſent. & reiud. & fuit reſolutum in Tullen. ſeu nullius Senonen. Monaſterij 5. Iulij 1608. coram bo. me. Card. *Sacrato*, & in Neapolitana beneficij 13. Iunij 1617. & in Foroliuien. beneficij 10. Martij præteriti corã R. P. D. meo *Vbaldo*.

Nec Ioannes redargui poſſe de contumacia videbatur ex eo, quod in actu dimiſſionis poſſeſſionis re-
3 ſeruauerit ſibi iura nedum in petitorio, verum etiam in poſſeſſorio; quia cum non teneretur renũciare iuribus ſuis, vt fuit conſideratum in dicta Neapolitana, potuit eadem iura ſibi expreſſe reſeruare, alias durũ videretur, quem compelli ad poſſeſſionẽ animo hærentem dimittendam, quippe hoc modo cogeretur, vt inuitus haberet ſe pro ſpoliato, cum tamen fieri poſſet, quod Iudex nec rite, nec recte proceſſerit, quo caſu qui non habuit ſe pro ſpoliato poteſt ob dictam ciuilem poſſeſſionem animo retentam obtinere manutentionem etiam in naturali poſſeſſione, quo pręſidio priuaretur dimittendo prædictam poſſeſſionẽ ciuilẽ, & conſequenter præſtatio ipſa patientię præuia etiam reſeruatione prędicta ſatis videtur operari obedientiam mandato Iudicis vt conferunt tradita in Toletana iuris decimandi 8. Nouembris 1583 & in eadem 19. Nouembris 1593. coram bo. me. Card. *Pamphilio* impreſſis apud *Garc.* de benefic. p. 6. c. 3. n. 145. & 146. & magis in ſpecie in Maioricen. beneficij 24. Nouembris 1610. coram R. D. meo Patriar-
4 cha *Manzanedo*, quæ eſt inter recent. dec. 319. n. 1, ad fin. p. 2 Et in terminis huiuſmodi præſeruationis iurium tam in petitorio, quam poſſeſſorio in Theatina ſeu nullius iuriſdictionis de Atiſſa 2. Aprilis 1608. coram R. D. meo *Decano*.

Quod fructus nihil erat parendum, quia Ioannes appræhendit poſſeſſionem canonicatus ſub die 24. Aprilis anni 1621. Et de conſuetudine eccleſiæ Vicen. vt dicebatur, fructus primi anni ſpectant ad hęredes canonici defuncti, fructus vero ſequentis anni 1622. nondum erant diuiſi tempore, quo diſceſſit Ioannes ab illis partibus, vnde ad illius manus nulli peruenerunt fructus; Et omnis tollitur ſcrupolus ex quo Ioannes obtinuit commiſſionem præfixionis termini Antonio ad liquidandum fructus iuxta pra-
xim, de qua Card. *Seraph.* dec. 655. n. 4. quo termino 6
præfixo quatuor menſium, ac intimato, & elapſo abſque vlla liquidatione ab Antonio facta, cenſeri debet paritum, & procedi poteſt ad vlteriora vt per *Seraph.* alleg. dec. n. 4. cum alijs relatis per *Garc.* de benefic. p 6. c. 3 n. 137. in fin.

De expenſis vero Domini dixerunt nullam eſſe ha-
bendam rationem; quia quiquid dixerit *Gonzal.* ad 7
reg. 8. poſt gloſ. 9. in Annot. contr. nullit. & attent. n. 249. illa non continentur in clauſula, parito bre-
ui, iuxta opinionem, quam tenet Rota vt apud S. me. 8
Greg. X V dec. 36. n. 4. d. dec. 319. n. 2. p 2. in recent. & prius in Carthaginen. fructuum 28. Septembris 1586 coram *Robuſterio*, & in Pampilonen, beneficij 28. Iunij 1587. coram Card. *Blanchetto*, & alias ſæpiſſime.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Dotis.
Lunæ 13. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Per ſolutionem quando non extinguatur hypotheca. Pro Dote quæritur ius, & actio abſque ſtipulatione Mulieris abſentis. In cauſa Dotis non poteſt à Marito fieri præiudicium Vxori.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum competit probatis extremis poſſeſſionis debitoris, & Rei conuenti vna cum credito hypothecario.*

2 *Hypotheca extinguitur mediante ſolutione.*

3 *Fallit, quando non legitime fuit facta ſolutio.*

4 *Mulieri per pacta fauorabilia in contractu dotis appoſita quæritur ius ſine ſtipulatione, quamuis abſenti.*

5 *Per conſtitutionem dotis à patre factam genero inducitur donatio ad fauorem filiæ abſentis, & 6.*

7 *Et quæritur ius ipſo iure perfecte abſque ſtipulatione.*

8 *Induciturque à lege tacita legalis ſtipulatio.*

9 *Per ſtipulationem Notarij quæritur ipſo iure abſenti ius.*

10 *Iuri quæſito ex tacita ſtipulatione mulieri non poteſt fieri præiudicium à patre, & viro.*

11 *Dictio, vt ſupra, eſt relatiua, & repetitiua præcedentium.*

12 *Emptor non tenetur eſſe ſolicitus de implicatione pretij ſoluti.*

13 *Fallit in caſu dotis inueſtiendæ de ſcientia, & conſenſu emptoris.*

14 *Pactum de inueſtiendo remiſſum cenſetur: dum fit ſimpliciter ſolutio pe[illegible] re[illegible] lienda.*

15 *Sed non in præiudicium tertij.*

16 *Fideiuſſor pro dote prohibetur à iure.*

17 *Fallit in inueſtimento, quod non eſt prohibitum.*

Deci-

Digitized by Google

Deciſio LXXVII.

DOmini cenſuerunt, confirmandam eſſe ſenten-
tiam A. C. in qua fuit ad fauorem Angelicæ
decreta vigore Saluiani immiſſio in poſſeſſionem
cenſus, de quo agebatur; Extrema enim neceſſaria
pro illo interdicto non controuertebantur, nem-
1 pè poſſeſſio eiuſdem cenſus reſpectu olim Gaſpa-
ris debitoris, & modo Claricis reæ conuentæ, Cre-
ditum autem ipſius Angelicæ vna cum hypotheca
ſpeciali in dicto cenſu donec dos integra perſolue-
retur, apparebat ex inſtrumento publico pactorum
matrimonialium interdicto Gaſparem patrem An-
gelicæ, & Auguſtinum eius generum, & poindè his
concurrentibus juremerito erat locus Saluiano *An-
gel.* in §. item Seruiana Inſtit. de actio. *Roland.* conſ.
14. num. 13. lib. 1. *Rot.* deciſ. 294. num. 1. & 3. part. 1.
recent. Et in terminis Saluiani intentati contra cen-
ſum fuit dictum in Romana Saluiani 15. Aprilis
1622. coram me.

Neque obſtat, quod dos fuerit integre ſoluta Au-
guſtino per Gaſparem, & ideo ſolutione debiti fue-
rit extincta omnis hypotheca, §. 1. inſtit. quibus mod.
toll. obligat. leg. ſi rem §. omnis, *D.* de pignor. actio.
2 Quoniam fuit reſponſum, id verum eſſe quoties ſo-
lutio ipſa legitimè facta fuerit vt declarat *Angel.*
in dict. §. 1. num. 1. Inſtit. quibus mod. toll. obligat.
3 Solutio autem facta per Gaſparem non fuit huiuſ-
modi; vigore enim inſtrumenti dotalis pecunia erat
in ipſo actu ſolutionis eroganda in aliquod inueſti-
mentum rei ſtabilis, cenſus, ſeu locorum Montium
non vacabilium, quæ perpetuo conſiſterent pro fun-
do dotali, & ad fauorem eiuſdem Angelicæ pro illius
tuta conſeruatione dotis, pro qua Angelicam tam
dictus Gaſpar pater, quam Notarius expreſsè fue-
runt ſtipulati, pacto etiam addito, quod eueniente
caſu extinctionis dicti cenſus in fauorem Angelicæ
ſpecialiter hypothecati, illius pretium conuerteretur
in emptionem identidem rei immobilis pro aſſecu-
ratione eiuſdem dotis, & propterea huiuſmodi pa-
ctum inueſtimenti in actu ſolutionis faciendi fuit
4 principaliter adiectum in fauorem Angelicæ, & illi
etiam abſque ope alicuius expreſſæ ſtipulationis jus
quæſitum fuit ad leg. vnic. in princip. & §. accedit,
Codic. de rei vxor. act. *Dec.* conſil. 35. num. 1. *Pere-
grin.* de Iure fiſc. lib. 6. tit. 1. num. 22. & de fideicomm.
5 artic. 51. num. 3. in fin. 54. & 57. Quod eſt ſpeciale
dotis, vt in illa ius quæratur abſenti contra regu-
lam leg. abſenti de donat. hodiè enim ex ſpeciali be-
6 neficio Iuſtiniani nedū ex promiſſione facta à patre
genero de dote inducitur eiuſdem dotis donatio in
7 fauorem filiæ vt in leg. fin. Codic. de jur. dot. & in
leg. fin. Codic. de dot. promiſſ. *Salycet.* in leg. ex morte
Cod. de pact. conuent. Et illi jus dicitur ſtati imperfe-
ctè quæſitum *Angel.* in leg. quoties ff. ſolut. matrim.
Gabr. conſ. 58. num. 9. verſ. cum igitur. Verum etiam
pro eadem dote, filia quamuis ignorante, & abſen-
te, ipſo iure inducitur tacita legalis ſtipulatio vt in
dict. leg. vnic. in princip. & in §. accedit *Peregrin.* &
Dec. loc. cita. & *Ioann.* *Boſchens* in tract. de nupt. li. 4.
num. 3. Sed hic videmur verſari extra omnem diffi-
cultatem, tum ob expreſſam ſtipulationem patris, &
Notarij pro Angelica, tum ob ratificationē in eiuſ-
dem Angelicæ deſumptam ex contractu matrimo-
8 nij ſubſequuto inter illam, & Auguſtinum, & ſic
indubitanter jus quæſitum fuit eidem Angelicæ

Dec. dict. conſil 35 num. 2. & 3. & *Peregr* dict. art. 51.
num. 50. 51. in fin. & 54.

Quo poſito neceſſario ſubſequitur, huiuſmodi
pactum in inſtrumento dotali ad fauorem Angeli-
cæ appoſitum non potuiſſe abſque illius conſenſu,
& ſolo facto patris, & viri remitti, & dictum inue-
ſtimentum prætermitti in eiuſdem Angelicæ præ-
iudicium, cuius deterior non potuit fieri conditio
à patre, & marito poſt jus illi quæſitum in dote, &
pacto juxta not. in l. cum à ſocero, & benè ibi not. 9
Bald. in princip. & leg. fin. §. vtramque, ibi liberalitas
itaque talis remaneat vera, & irreuocabilis, Cod. de
iur. dot. *Peregr.* dict. artic. 51. num. 51. *Gabr.* conſ. 58. 10
nu. 3. & 9. lib. 1.

Et hoc etiam videntur ſenſiſſe ipſi Gaſpar. & Au-
guſtinus in inſtrumento dotali; quandoquidem ibi
expreſsè conuenerunt, vt dictus cenſus eſſet hypo-
thecatus donec fuiſſet dos integre ſoluta vt ſuprà
(ſunt verba inſtrumenti.) Quæ dictio, vt ſuprà, eſt
relatiua, & repetitiua præcedentium qualitatum l. 2. 11
§. 1. hoc edicto, & ibi not. *Bart.* ff. de poſtula d. *Pariſ.*
conſil. 19. num. 68. lib. 2. *Socin.* jun. conſil. 170. num.
33. lib. 2. Vnde ad extinctionem hypothecæ, & libe-
rationem Gaſparis oporteret oſtendere, quod dos
eſſet ſoluta, vt ſuprà eſſe ſoluendam conuenerant
partes; Modus autem ſoluendi ſuprà expreſſus erat,
vt reliqua ſcuta 500. teneretur maritus in actu ſolu-
tionis ſe inueſtire in re ſtabili pro fundo dotali, &
ad fauorem Angelicæ patre, & Notario pro ea ſti-
pulantibus, & conſequenter, cum ſolutio non fuerit
facta eo modo, vt inter partes eſt in confeſſo, adhuc
hypotheca in dicto cenſu durat ad fauorem filiæ
etiam juxta intentionem ipſarum partium.

Ex his etiam viſum fuit, non applicari concluſio-
nem illam, quod emptor non debeat eſſe ſolicitus,
quod pretium erogaretur in cauſam expreſſam, niſi 12
ſimus in mutuo, vel depoſito, vel vendatur res Eccle-
ſiæ pro debitis ſoluendis iuxta decíſ. *Surd.* 156. nu. 9.
vbi de communi *Molin.* de prim. g Hiſpan. lib. 4.
cap. 4. num. 20. & 21. *Rot.* dec. 581. nu. 5. & in eadem
cauſa dec. 511. num. 9 & 33. coram S. me. Greg. XV.
Quia benè procederet, ſi res ageretur inter Gaſpa-
rem, & Auguſtinum tantum, ſufficeret enim Gaſpa-
ri Socero ſoluiſſe dotem, nec inuigilare debuiſſet, vt 13
pecuniæ inueſtirentur, ſed hic adeſt intereſſe ipſius
mulieris; pro qua ſignantèr ipſe pater, & Notarius
ſtipulati ſunt, ſcuta 500. ſolui eo modo, quo fuit con-
uentum, & donec tali modo ſolueretur, hypotheca-
tus fuit cenſus, de quo agitur.

Et ita etiam remouetur, quod iſtud pactum
inueſtiendi videatur remiſſum, dum aliter ſolu- 14
tio ſequuta fuit, quam fuerit conuentum ad *Ruin.*
conſil. 46. numero 7. libro 5. Quia quidquid eſſet
dicendum inter patrem ſoluentem, & maritum,
cui facta fuit ſolutio, non potuit remitti huiuſ-
modi pactum, & inueſtimentum negligi, &
ſic deterior fieri conditio Angelicæ, in cuius tan-
tum fauorem dictum pactum fuit appoſitum, &
quæ ſolutioni difformi à pacto nullatenus con-
ſenſit.

Nec quidquam etiam facit, quod fideiuſſiones pro
dote ſint prohibitæ l. 1. & 2. C. Ne fideiuſſ. dot. dent. 16
quia Angelica non agit vigore alicuius fideiuſſionis,
ſed agit remedio Saluiani contra cenſum in ſpecie
hypothecatum, donec dicta ſcuta 500. inueſtirentur 17
in re ſtabili.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Saluiani Interdicti.
Veneris 24. Nouembris 1622.

ARGVMENTVM.

Res in particularibus non ſuccedit loco prætij.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum non competit, quando non probatur bona petita de tempore obligationis, vel poſtea fuiſſe in poſſeſſione debitoris.*
2 *Res non ſuccedit loco pratij.*
Res acquiſita ex pecunia mea non efficitur mea, ibidem.
3 *Pactum quod bona acquiſita ſint obligata, & ſubiecta omnibus oneribus, vinculis, & obligationibus, debet interpratari ad fauorem eius, cum quo fuit contractum.*
4 *Verba relatiua ſunt limitanda, & reſtringenda, ad præcedentem diſpoſitionem.*

Deciſio LXXVIII.

Reſponſum fuit, non intrare Saluianum; quia non probatur, loca Montium, in quorum poſſeſſionem immitti petebant creditores Ioan. Franciſci, vnquam per ipſum Ioan. Franciſcum debitorem fuiſſe poſſeſſa, nec in illius dominio; & conſequenter, cum non conſtet de hypotheca, quam certum eſt
1 ſuper re aliena cadere non poſſe l. 1. §. 1. ff. de pignor. cum aliis, ceſſat *Saluiani* interdicti remedium *Bart.* in l. 1. num. 2. ff de *Saluian.* interd. & in l. in princip. Cod. de precar. *Neguſ.* de pignor. & hypoth. 3. memb. 8. p. num. 19. verſic. 2. concluſ. *Roland.* conſil. 14 num. 13. vol. 1. *Surd.* conſil. 131. num. 11. Card. *Seraphin.* deciſ. 579. num. 1. *Rot.* deciſ 9. num. 40. & deciſ 31. num. 3. inter impreſſ. poſt. tract. *Pacific.* de Saluiani interd.

Neque obſtat, quod idem D. Ioann. Franciſcus poſſederit cenſum ſcutorum 1000. & quod D. Aſtius poſtquam eumdem cenſum mediante ſubhaſtatione, & deliberatione acquiſiuit, retrouendiderit, &
2 pecuniæ redactæ ex huiuſmodi retrouenditione cenſus fuerint in dictis locis Montium inueſtitæ; quoniam non propterea ſequitur eadem loca Montium fuiſſe in locum dicti cenſus ſubrogata etiam quoad hypothecam in creditorum fauorem; In particularibus enim res non ſuccedit loco pretij, & res empta ex pecunia mea non efficitur mea, nec acquiritur jus alteri, quamuis jus haberet ſuper pecunia leg. ſed etſi lege, §. 1. & ibi *Bartol.* & alij, D. de petit.
3 hæredit. *Ruin.* conſil. 97. num. 11. & ſeq. vol. 1. cum aliis congeſtis per *Tiraquel.* de retract. conſang. §. 32. gloſſ. 1. num. 15. *Pacific.* de *Saluian.* inſpect. 3. cap. 2. num. 608. 610. & ſeq. & *Rot.* deciſ. 148. num. 3. & 4. ibidem impreſſa.

Neque etiam obſtat, quod dicta loca Montium empta fuerint cum expreſſa declaratione, quod illa ſtare deberent obnoxia, & ſuppoſita omnibus conditionibus, vinculis, & obligationibus contentis, & expreſſis in inſtrumentis venditionis, ſeu retrouen-
4 ditionis, necnon dicti cenſus, & illius retrouenditionis. Quia fuit reſponſum, conuentionem & declarationem huiuſmodi eſſe intelligendam de omnibus vinculis, & obligationibus ad fauorem Illuſtriſſ. D. Cardinal. & Excellen. D. Principis Burgheſij ipſorum bonorum emptoris; hæc enim tantum in dictis inſtrumentis expreſsè leguntur, & nullatenus intelligi poſſe videntur de vinculis, obligationibus, & hypothecis ad fauorem aliorum creditorum, de quibus in iiſdem inſtrumentis nulla prorſus mentio facta reperitur; diſpoſitio enim facta per verba relatiua limitari, & reſtringi debet, ne plus contineat, quam in relato reperiatur expreſſum *Dec.* conſil. 63. num. 5. *Pariſ.* conſil. 22. num. 10. lib. 1. *Rot.* deciſ. 27. nu. 2. p. 2. diuerſ. & dec. 429. nu 2. p 2. recent.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Pacen. Capellaniæ.
Veneris 24. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Beneficium, quod non efficiatur collatitium, & dicatur merè prophanum ex quibus dignoſcatur. Identitas quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt fundator alicuius beneficij prohibere, vt non efficiatur collatitium, ſed quod ſit prophanum, & Capellaneus deputetur in eo amouibilis, & iudicetur tanquam legatum pium.*
2 *Et tale beneficium non ſubiacet regulæ Cancellariæ Octauæ.*
3 *Et propterea non datur occupatio poſſeſſionis illius per obitum nomine Cameræ.*
4 *Vltimus ſtatus beneficij non attenditur, quando docetur de contrario incontinenti, & num. 5.*
6 *Ad inducendam mutationem beneficij requiritur quadragenaria.*
7 *Et quod ordinarius habuerit ſcientiam ſtatus beneficij, & voluerit conſtituere beneficium Eccleſiaſticum.*
8 *Diuerſitas nominis non attenditur, quando de identitate corporis conſtat.*
9 *Identitas remanet probata ex duabus concordibus demonſtrationibus.*

Deciſio LXXIX.

Præſuppoſito quod teſtamentum ſit in forma probanti; Viſum eſt Dominis illud releuare ad effectum vt Capellania, de qua agitur, cenſeri debeat libera, & immunis ab omni, & quacumque reſeruatione, ac Breue de capienda poſſeſſione illius nomine Cameræ obtentum per Petrum de Torres prouiſum apoſtolicum non veniat exequendum, eo quod nitatur reſeruatione dumtaxat. Et moti ſunt; quia ex tenore dicti teſtamenti conſtat, iſtam Capellaniam non eſſe beneficium Eccleſiaſticum, nec in ſtatu collatiuo, ſed ſimplex legatum pium relictum à teſtatrice, vt celebrentur Miſſæ pro animabus defunctorum conditione adiecta, quod huiuſmodi relictum ſemper debeat remanere prophanum, Epiſcopo, vel Sedi Apoſtolicæ quoad illius diſpoſitionem nullo vnquam tempore ſubiectum, & ad ſimplicem nominationem Abbatis, ac Monialium S. Claræ coniunctim cum Didaco Rodriquez, aliiſque nepotibus teſtatricis, & cum facultate ad nutum remouendi Capellanum, & alium deputandi, Quæ omnia repugnant naturæ beneficij Eccleſiaſtici, Vt prudenter fuit conſideratum in hac cauſa 1
ſub die 27. Martij, & 7. Iunij præteriti coram R. D. meo *Datario*; Itaut ceſſet vacatio & quælibet reſeruatio, cum regul. 8. non habeat locum, niſi in beneficiis

2 ficiis Eccleſiaſticis, Vt in terminis loquendo de hu-
iuſmodi capellaoiis firmat *Gonzal.* cum aliis quos la-
tè refert ad regul. 8. gloſſ. v. num. 20. & ſeq. Et con-
ſequenter non eſt locus executioni Breuis de ca-
pienda poſſeſſione nomine Cameræ, quod in reſer-
uatione fundatum eſt. Vt fuit reſolutum in Salaman-
tina canonicatus 13. Maij 1572. coram Oradino, io
Aſtoricen Prioratus 9. Decembris 1596. coram Lit-
ta, in Gerunden. beneficij 31. Maij 1600. & in Pam-
pilonen. parochialis de Azagra 17. Iunij 1601. co-
ram Corduba, in Vicen. beneficij 20. Februarij 1600.
coram bon. mem. Card. *Pamphilio*, & in eadem cau-
3 ſa 10. Decembris eiuſdem anni coram bon. memor.
Cardin. *Sacrato*, in Placentina beneficiorum 2. Maij
1603. coram Illuſtr. D. Cardin. *Millino*, & nouiſſimè
in Gerunden. Prioratus de Ridaura 4. Martij 1619.
coram R.P.D. meo *Vbaldo*.

Non obſtat vltimus capellaniç ſtatus, juxta quem
fuit collata Franciſco Soto tanquam beneficium,
4 quod videtur ſufficere ad ſuſtinendam reſeruationem
ex allegat. per Informantes pro Torres; Id enim re-
ſpondetur non procedere, vbi incontinenti ex ipſo
fundationis inſtrumento docetur de ſtatu contrario
ad tradit. per *Calderin.* conſil. 23. de præben. *Rot.* in-
ter recent. dec. 188. num. 1. part. 1. & in hac cauſa die
27. Martij præteriti coram R. D. meo *Datario*, Quo
caſu ſtatus vltimus non attenditur, niſi probetur le-
gitimè præſcriptus ſpatio quadraginta annorum cap.
cum de beneficio, & ibi gloſſ. *Gemin.* nu. 8. *Franch.*
num. 5. & 6. de præben. in 6. *Felin* in capit. io noſtra
num. 45. de reſcript. *Silu.* de benefic. 5. p. quæſt. 11.
num. 127. *Rot.* inter recent dec. 188. 106 num. 1. dec.
229. num. 4. p. 1. & deciſ. 737. num. 6. p. 2. & in Sorana
beneficij 9. Decembris 1622. coram me. Et niſi etiam
conſtet, quod Epiſcopus, qui capellaniam contulit,
ſcientiam habuerit dict. fundationis, & voluerit im-
7 mutare illius ſtatum, & illam conſtituere benefi-
cium Eccleſiaſticum, Vt in dict. Sorana beneficij.

In quam ſententiam eo fuit procliuior Rota, quia
Ioannes, qui de dicta Capellania tanquam de bene-
ficio fuit prouiſus, & dict. Breue obtinuit, & in illius
juribus, & poſſeſſione fuit deinde Petrus ſubroga-
tus, quæ inquam Ioannes agnouit, & acquieuiſſe vi-
detur dictæ fundationi, cum intra biennium, poſt
quod deceſſit, nunquam reproduxerit monitorium
A.C. vigore dict. Breuis.

Nec obſtat quod dicitur, Capellaniam à Petro
impetratam non eſſe illam, de qua in teſtamento,
quod loquitur de capellania de Benferre, at iſta im-
petrata denominatur capellania del Poſito, & ſic
ſtante hac diuerſitate teſtamentum non releuet, ac
proinde non poſſit impedire Breuis executionem;
Nam tollitur obiectum, tum quia ex Iuribus datis
pro Ferdinando *Marauer.* in ſumm. num. 3. & 4. ap-
paret, Capellaniam vtroque modo fuiſſe nuncupa-
tam, ſcilicet del Poſito, & de Benferre; Et ideo cum
conſtet de identitate quoad eſſentiam, diuerſitas no-
minis non attenditur ad tradit. per *Bart.* conſil. 179.
num. 2. lib. 1. *Ioan. de Anan.* conſ. 17. num. 10. *Rot.* dec.
506. num. 3. in ſi. p. 1. recent.

Tum etiam quia in electionibus ad capellaniam
concordant duo confinia deſignata in teſtamento,
9 videlicet cum hæreditate Dominici Dauid, & cum
hæreditate del Pardo, Quæ duæ demonſtrationes ad
probandam identitatem benè ſufficiant *Bart* in leg.
demonſtratio nu. 14. & ibi *Caſtrenſ.* nu. 6 ff de cond.
& demonſtr *Alexand.* conſil. 133. num. 5. lib. 1. *Corn.*
conſ. 6. num. 19. lib. 3. *Ruin.* conſ. 115. nu. 11. & ſeqq.
lib. 5. *Burſat.* conſ. 80. num. 3. *Rot.* dec. 706. num. 4. p. 2.
recent. & in Barchinonen. Murorum 10. Iunij 1615.
coram R.P.D. meo *Verospio*, Maximè cum concur-
rat etiam tertia demonſtratio, quod ſcilicet capella-
nia eſt ita in Eccleſia S. Michaëlis.

Neque etiam obſtat, quod ſcriptura hæc teſta-
menti ſit ſumptum ex ſumpto à tertio ſumpto, & ſic
nihil probet; quia huiuſmodi reſolutio capta fuit
cum præſuppoſito, vt dixi, Sine tamen veri præiudi-
cio, quod ipſa ſcriptura ſit vndequaque in forma
probanti; Et hoc ſtante dictum fuit, materiam in d.
ſcriptura contentam releuare ad effectum, de quo
agitur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Albanen. Donationis.

Lunæ 27. Nouembris 1623.

ARGVMENTVM.

Agitur de donatione propter nuptias quæ nempè, & quando deducatur, & de aliquibus augmentis eam inferentibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum obligatione Camerali vallatum facit probationem probatam, & manifeſtam.*

2 *Augmentum dotis factum à marito conſtante matrimonio reprobatur de iure communi, tanquam donatio inter virum, & vxorem.*

3 *Quod procedit etiam de iure municipali attenta diſpoſitione ſtatuti Vrbis cap. 135. 149. & 150. vnde etiamſi in Inſtrumento talis augmenti adſit obligatio Cameralis, tamen illud Inſtrumentum tanquam continens nullitatem, non meretur exequutionem.*

4 *Donatio propter nuptias fieri validè poteſt etiam ſtante matrimonio.*

5 *Donatio propter nuptias cum ſit donatio impropria, non requirit inſinuationem.*

6 *Præſertim ſi donatio fuerit facta à marito vxori, nam tunc in mulieris fauorem non requiritur inſinuatio.*

7 *Quod procedit etiamſi ſtatutaria ſolemnitates non fuerint obſeruatæ.*

8 *Donatio ad hoc vt dicatur propter nuptias, ſic nuncupari debet in Inſtrumento donationis.*

9 *Augmentum dotis factum in inſtrumento dotali dicitur donatio propter nuptias ſi non fuerit expreſſum.*

10 *Donationis propter nuptias proprium eſt recompenſare dotem.*

11 *Donatio propter nuptias antiquitus antiferna nuncupabatur.*

12 *Donatio propter nuptias de iure communi non eſt neceſſarium, vt ad vnguem reſpondeat doti.*

13 *Donatio propter nuptias non ad hæredes donatarij, ſed ad donantem reuertitur.*

14 *Antiquitus donatio propter nuptias ſeruiebat pro pignore dotis.*

15 *L. 1. ff. & C. de donatio. declaratur.*

16 *Donatio inter virum, & vxorem non eſt prohibita, quando eſt facta ante contractum matrimonij, vel in ipſo contractu.*

17 *Ratificatio pluries facta in actu teſtandi donationis propter nuptias iam facta aliquando inſeruire poteſt loco inſinuationis.*

18 *Verba in dubio potius præſumi debent ſtare demonſtratiuè, quam taxatiuè.*

19 *Amor, beneuolentia, ſeu liberalitas non repugnat donationi propter nuptias.*

Deciſio LXXX.

VNanimi Dominorum conſenſu reſponſum fuit, mandatum A.C. eſſe exequendum; Illius enim validitas in dubium non reuocabatur, de juſtitia verò ſatis conſtare dicebatur ex publico inſtrumento obligatione camerali vallato, quod probatio- 1 nem probatam, & manifeſtam facit *Crauett.* conſil. 317. num. 1 Card. *Seraph.* deciſ. 736. num. 1.

Nec viſum fuit obſtare quod per informantes pro hæredibus q. Equitis Bernardini obijciebatur, ex ipſiuſmet inſtrumenti inſpectione apparere de omnimoda illius, & contractus in eo contenti inualiditate, tam attenta juris communis diſpoſitione, ſecundum quam dotis augmentum factum à marito conſtante matrimonio reprobatur tanquam dona- 2 tio inter virum, & vxorem prohibita l. 1. & l. 3. & toto tit. ff. & C. de donat. int. vir. & vxor. leg. pr. C. de donat. ant. nupt. leg. ſiquis vxori ſub conditione, ff. de donat. int. vir. & vxor. *Pariſ.* conſil. 56 num 45. lib. 3. *Gabr.* conſil. 10 num. 3. verſic. cum igitur, & nu. 6. lib. 1. *Surd.* conſil. 164. num. 58. & conſil. 196 num 25 & 26. Quam etiam ſtatutorum Vrbis libro 1. capit. 135. 149. & 150. Et conſequenter non eſſe executioni lo- 3 cum, etiamſi adſit cameralis obligatio, cum nullitas, de qua incontinenti conſtat, illam retardet *Galles*, de oblig camer. par. 1. quæſt. 3 n. 2 & 3. & ſeqq. cum aliis alleg. per Adden. ibi nu. 3. & ſeq.

Quoniam fuit reſponſum, contractum, de quo agitur nil aliud eſſe, quam donationem quandam 4 propter nuptias, quæ fieri validè poteſt etiam conſtante matrimonio vt eſt text. in leg. ſi conſtante, Cod. de donat. ant. nupt. cuius Iuſtini patris ſanctionem nedum ratam habuit, ſed pleniſſimo fini congruentiorem aſſignando nuncupationem tradere profeſſus eſt Iuſtinianus filius tam in §. eſt & aliud inſtitut. de donat. quam in leg. cum multæ C. eodem tit. de donat. ant. nupt. & idem paſſim tradiderunt DD. *Surd.* deciſio. 214 num. 4 Card *Mantic.* de tacit. & ambig libro 20 titul. 4. num. 2. & 5. & ſeqq. & alij. Huiuſmodique donatio veluti impropria, & ob cau- 5 ſam inſinuationem non exigit leg. fi. & ibi not. *Bart.* & communiter omnes, C. eodem tit. de donat. ant. nupt. leg. vlt. §. 2. Cod. de jur. dot. *Guidonp.* deciſ. 525. circa fin. *Menoch.* conſil. 261. num. 16. & ſeqq. Præ- 6 ſertim ſi donatio facta ſit à marito vxori, prout eſt illa, de qua agitur: in mulieris enim fauorem hoc caſu non requiritur inſinuatio vt inquit textus in *Nouell.* 119. Vt ſponſ. larg. ſpecialis ſit contract. & clarius in *Nouell.* 127. §. illud quoque ibi, Non opponi, mulieri, non inſinuatam fuiſſe donationem Authen. vt fratr. fil. ſucced. Quidquid ſit quando agitur de intereſſe mariti, & de illius lucro vt in dicto §. illud quoque, & monent ibi DD. & alibi, & præſertim *Peregrin.* conſil. 78. num. 8. lib. 3. in quibus terminis loquitur *Surd.* conſil. 361. vt num. 24. contra D. Hieronymam allegatis. Et ſuſtinetur talis donatio pro- 7 pter nuptias, etiamſi ſtatutariæ ſolemnitates in donationibus exigitæ non fuerint ſeruatæ *Bald.* in authent. eo decurſum in fin. C. toties cita. tit. de donat. ant. nupt. *Caputaq* deciſ. 3. & deciſ. 199. par. 3. *Surd.* dict. deciſ. 214. num. 15. & 16. & fuit etiam reſolutum coram S. me Gregorio XV. deciſ. 563. Et in terminis ſtatutorum Vrbis in Fanen. Salutani 16. Martij 1658. coram R.P.D. meo *Pamphilio* eadem cauſa cum dict. deciſ. 563. coram S. m. Greg. XV. & coram R. P. D. meo *Buratto* in Romana augmenti dotis 13. Nouembris 1619. Ex quibus etiam deprehenditur, donationem iſtam in dict. ſtatuto Vrbis c. 149. ſubſcriptionem donantis, & duorum teſtium requirente nequaquam comprehendi, prout nec etiam comprehenditur in aliis capp. Nam ſtatutum c. 135. quod diſponit de donationibus inter virum, & vxorem, ſignanter excipit caſus à jure permiſſos; Aliud verò ſtatutum, de donationibus inſinuandis cap. 150. loquitur de donationibus, quæ de jure inſinuationem exigunt vt etiam conſiderabatur in dict. Fanen. coram D. meo *Pamphilio.*

Neque obſtat, quod donatio prædicta non ſolum non fuerit à contrahentibus nuncupata donatio pro- 8 pter nuptias, prout requiri videtur ex doctr. *Salycet.* in dict. leg fin. num. 4. in fin. & *Rot.* in præalleg. Romana augmenti, Sed immo potius ex ipſiuſmet inſtrumenti lectura apparere videatur, fuiſſe, verum, ac proprium dotis augmētum ibi (Auxit & augmentauit dotem prædictam) quia cum augmentum huiuſmodi factum fuerit in ipſomet inſtrumento dotali, adhuc dicitur donatio propter nuptias in recompenſationem dotis, etiamſi hoc nomen donationis propter nuptias non fuerit expreſſum leg. cum multæ, §. ſin autem Cod. de donat. ant. nupt. & in puncto 9 tradit *Mandel. Alb.* conſil. 22. numer. 4. 5. 7. & 8. & conſ. 68. num. 1. *Surd* conſ. 164. num. 16. & 17. Card. *Mantic* de tacit. & ambig. conuent. lib. 20. tit. 4. n. 5. 6 & 7. & idem conſiderauit etiam *Rota* in dictâ dec. 563. coram S. me. Gregorio XV.

Quod & eo magis dicendum eſt, quia dictum augmentum omnino adæquat ipſam dotem per D. Hieronymam datam, & aſſignatam, quod eſt pro- 10 prium donationis propter nuptias ſecundum juris diſpoſitionem leg. fin. §. ſi igitur Cod. de donat. ant. nupt. gloſſ. in auth. æqualitas, & in corpore vnde ſumitur Cod. de pact. conuent. *Cephal.* conſ. 613. nu. 30. & ſeqq. lib. 4. cum aliis per *Honded.* conſ. 48. num. 9. lib. 1. Et proinde huiuſmodi donatio propter nuptias *ἀντίφερνα*, ſcilicet viciſſim loco dotis data antiquitus 11 appellabatur. Vt in dict. leg. Cod. de donat. ant. nupt. & notat *Anton. Gabr.* Conſtan. de Matrimo. cap. fin. quod eſt de donat. propter nupt. num. 8. & 9. quamuis tamen hoc, quod nempè donatio propter nuptias ad vnguem reſpondeat doti, non ſit neceſſarium at- 12 tenta communi conſuetudine, de qua teſtantur gloſ. *Bart. & Bald.* in auth. æqualiter de pact. conuent. & alij congeſti per *Mantic.* dict. lib. 20. tit. 4. nu. 15.

Amplius fuit etiam in eodem inſtrumento dotali expreſsè conuentum, quod vbi moreretur D. Hieronyma ante ipſum D. Equitem, augmentum prædictum ad illum reuerteretur, & reuerſum eſſe intelligeretur abſque alia declaratione, quod pariter propriè conuenit donationi propter nuptias, quæ non 13 ad hæredes donatarij, ſed ad donantem reuertitur gloſſ. in dict §. eſt & aliud in verb. Exequentur Inſtit. de donat. & firmant multi congeſti ab *Honded.* dict. conſ. 48. num. 2. & 23. lib. 1. & *Sanchez*, de matrimon. lib. 6. diſp. 1. num. 1. verſ. donatio autem, & *Peregrin.* conſil. 158. num. 4 lib. 5. vbi erudite hanc materiam enucleauit, & proinde ſubſequitur, hanc omnino fuiſſe donationem propter nuptias.

Neque obſtat, quod donatio propter nuptias olim fieri ſolebat ad hoc vt mulieri totius eſſet cau- 14 tum, & huiuſmodi donatio pro pignore dotis inſeruiebat, vt dixit gloſſ. in dict. §. eſt aliud Inſtitut. de donat. & in § fin. verſ. Percipiat Auth. de non eligen. *Becc.* conſ. 43. num. 12. & *Honded.* dict. conſ. 48. n. 11.

& *Peregr.*

& *Peregr.* dict.conſil.128. num.1.lib.5. Hodie vero de conſuetudine amplius obſeruari non videatur, vt poſt alios idem *Honded.* ibidem,num.10. & Cardin. *Mantic.* dict.lib.20.tit.4. num.15. Quoniam,licèt hodie maritus non poſſit cogi ad hanc donationem, quaſi mutuam dotem conſtituendam, prout olim omnino maritus tenebatur vt in leg. ſed jam neceſſe, & ibi notant DD. Cod.de donat.ant.nupt.Auth. dos data Cod.de donat.propt.nupt. *Alba* dict.conſil.22.num.8. & *Peregrin.* præalleg.conſ.128.num.5. lib.5. Ex hoc tamen non ſequitur, quin aliquando vbi partes velint obſeruari, non poſſit, & debeat etiam conueniendo,quod vxor donationem ipſam lucretur,& ad virum, vel eius hæredes redire non debeat leg fin. vbi gloſſ. Cod.de donat.int.vir.& vxor. *Alba* dict.conſ.68.num.3. *Surd.* conſil.196.num.32. & dict. deciſ.214.num.9. & latius proſequitur *Honded.*conſ.48.n.26.& 27.& ſeqq.lib.1. Et quod etiam hodie nedum apud Germanos, ſed & apud Italos vigeat huiuſmodi conſuetudo donandi propter nuptias atteſtatur *Fachin.*contr.jur.lib.8.c.67.in fin.& *Alba* locis præallegatis.

Neque obſtat text.in leg. prima & toto titulo D.
15 & Cod.de donat.int.vir. & vxor. cum aliis ſuperius allegatis; Quia procedunt in donatione ſimplici facta conſtante matrimonio, vel in augmento facto ex interuallo, Secus autem in donatione propter nuptias, & in augmento facto in ipſomet inſtrumento aſſignationis, & conſignationis dotis, quo caſu ceſſat ſuſpicio fraudis. Vt in ſpecie adoertit, *Alba* dict.conſ.12. & optimè explicat *Cardin. Mantic.* dict.tit 4.lib.20.num.6.7.8.10.& 13.

Quæ & eo certiora viſa ſunt in caſu præſenti, quia ex lectura inſtrumenti dotalis celebrati die immediate ſequenti poſt contractum matrimonium, vbi in proœmiali narratiua aſſeritur, promiſſum fuiſſe ab Equite Bernardino dictum augmentum, Iuncta apoca, qualis qualis illa eſſet de perſe, manu eiuſdem Equitis ante matrimonium conſcripta, & eidem inſtrumentum penitus conformi, quod quidem inſtrumentum ſuper contentis in dicta apoca videatur ad maiorem tantum probationem poſteà confectum, Nec non juncta atteſtatione Excellentiſſimorum Dominorum de Sabellis, qui fuerunt mediatores illius matrimonij, & ex aliis ſimul junctis ſatis apparere videbatur, in rei veritate ante ipſum matrimonium, & contemplatione illius tractatum, & concluſum fuiſſe de conſtituen. dote, illius augmento, ac donatione prædicta reſpectiuè; Nulli autem dubium eſt, donationem inter Virum,& vxorem nequaquam prohibitam eſſe quo-
16 ties facta ſit ante contractum matrimonij, vel in ipſo contractu leg. Sela §. virgini, D. de donat. int. vir. & vxor. leg. inter eos, D. eodem leg. cum in te Cod.de donat.ant nupt. vbi *Bald. Menoch.* conſil. 496.num.107.108. qui & num.109.poſt *Caſſan.*conſil.2.tradit, valere pactum ante matrimonium contractum,vel in ipſo contractu, vt reſeruata ſit facultas coniugibus poſt ipſum matrimonium inter ſe donandi.

Præſertim etiam quia idem Eques Bernardinus in eius teſtamento per quinque, vel ſex vices juſſit,
17 ſatisfieri dictæ D. Hieronymæ juxta formam inſtrumenti dotalis;ex quo apparet de deliberata,& valdè enixa voluntate,Vt in propoſito conſiderat *Menoch.* conſ.261 num.19.20.& 25. Et hæc perſeuerantia in voluntate donandi in actu teſtandi toties expreſſa,vt vnus ex Dominis conſiderabat,videtur forte poſſet inſeruire loco confirmationis, cum huiuſmodi ſolemnitas nil aliud ſit, quam confirmatio donationis *Bald.*in leg.fin.n.20.de donat.ant.nupt.

Nec refragantur verba illa,quod juridice prætendit,quia vltra quod ex prædictis liquet,augmentum huiuſmodi in rei veritate juſte,ac juridice à D. Hieronyma prætendi, non ſtant reſtrictiue dict. verba, 18
ſed demonſtratiuè, prout in dubio præſumitur leg. fin.§.titia,ff.de libert.leg.*Bart.*in leg.Centurio,ff.de vulg.*Rot.*deciſ.257.num.4 par. 1.recent.

Poſtremò non obſtat, quod in dicto inſtrumento dicatur, Equitem Bernardinum maritum dotem augere ob amorem,& beneuolentiam, quibus D. Hie- 19
ronymam eius vxorem proſequebatur, tum quia ex dictis ſupra in verſic. Quæ & eo certiora, conſtat quod huiuſmodi verba appoſita fuerunt tam ex quodam ſtylo, & conſuetudine Notarij, quam etiam ex eo talis fuerit ſolummodo ſaltem, ac ſimpliciter voluntas contrahentium; Tum etiam quia amor & beneuolentia non repugnant, nec contradicunt donationi propter nuptias, quemadmodum nec liberalitas,Vt in ſpecie reſpondet *Mandel. Alba* dict conſil.22.num.7.& *Card. Mantic.* dict.lib.20.tit 4.nu.9. & conferunt tradita à *Surd.* conſ.407.nu.31. Et ſanè hæc materia donationis prohibitæ inter coniuges non amare accipienda eſt,nec tanquam inter infenſos, ſed tanquam inter coniunctos maximo affectu, & ſolam inopiam metuentes, Vt eleganter monet *Paulus* in leg. ſi id quod §. ſi quis ſecundum operas D.de donat.int.vir.& vxor.In hoc autem augmento dotis nullus ſuberat timor inopi, cum donationis executio eſſet collata poſt mortem donantis.

Ex quibus vtraque parte informante dixerunt Domini conſtare de validitate contractus, Et proinde mandatum A.C. omninò exequendum eſſe,&c.

Romana dotis,ſeu Attentatorum.
Lunæ 4. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio in vna cauſa non parit attentatum in alia, Limita vt num.3.*
2 *Ex quibus dignoſcatur diuerſitas cauſarum.*
4 *Clauſula quam, & quas non ſe extendit ad cauſas expreſſè exceptuatas, & ſic ad has obligationis Cameralis.*

Deciſio LXXXII.

FVerat coram Reuerendiſſimo D. meo *Caualerio* reſponſum cõſtare de attētatis informante tantum D. Carolo; Et illius reſolutionis fundamentum fuit,quod mandatum à Præſide carcerum relaxatum deinde per Aurelium fuerit executioni demandatum poſt inhibitionem Rotalem, & lite pendente, in gradu appellationis. Cœterum ſuper iiſdem hodiè repropoſito dubio vtraque parte informante, Domini recedendo à deciſis cenſuerunt,non cõſtare de attentatis; quia cauſa, in qua Aurelius obtinuit fieri executionem,toto cœlo diuerſa eſt à cauſa commiſſa in Rota, & in qua emanauit inhibitio iuxta formam commiſſionis; Vnde intrat receptiſſima Iuris concluſ.quod Attentata non cadunt in cauſis diuerſis, & Inhibitio in vna cauſa non parit attentatum in alia Ægid. *Bellam.*conſ.18.num.3. verſ.Tene con-

Digitized by Google

trarium & 4. *Socin.ſen.* conſ.45. ſub nu.5. verſ. quibus ſuppoſitis *Lancellot.* de attent. 2.p.c.12. limit.2.nu.2. 25. & ſeqq. & paſſim decantatum eſt in *Rota*, Vt in deciſ.500.nu.5.& 10.p.1.recent.& coram S.me.Gregor.XV.dec.245.nu.1.& alibi ſæpiſſimè.

Quod autem dictæ cauſæ ſint diuerſæ, nullo modo poteſt dubitari, quoniam cauſa, pro qua fuit facta executio, pendebat coram A.C. de cuius mandato fuerat in carcerem coniectus Æmilius, qui cum bona indicaſſet, dictus Præſes carcerum mandatum relaxauit contra dicta bona; hæc verò, in qua iuxta formam commiſſionis appellationis emanauit inhibitio, pendebat coram Illuſtriſſimo Vicario Vrbis, ſiue illius Locotenente; Illa cauſa erat inter Aurelium, & Paulum Æmilium, hæc verò inter D. Carolum, & Plautillam vxorem dicti Aurelij; In illa agebatur vigore obligationis cameralis, in hac verò nedum non agitur in vim dictæ obligationis, ſed immo in ipſa commiſſione excipitur obligatio cameralis ibi, Non tamen vigore obligationis cameralis; Per quæ verba liquido apparet, Signaturam non commiſiſſe cauſam prædictam coram A. C. in vim dictæ obligationis agitatam, & proinde Aurelio non prohibuiſſe, quin poſſet proſequi iudicium vigore d. obligationis cameralis intentatum. In illa agebatur de protogando, vel augendo multiplico hæreditatis bo. me. Hieronymi Gabrielis, in hac verò agitur de debito dotis promiſſæ ab Æmilio in pactis matrimo-
2 nialibus cum Aurelio conuentis; Et conſequenter apertiſſima eſt diuerſitas cauſarum, tum ratione Iudicum, tum ratione perſonarum agẽtium & reorum, tum ratione actionũ, tum ratione rerum in iudicium deductarũ ad not. per *Bellam.* d.cõſ.18.n.4.verſ. dico ptimo, *Lancellot.* dicta limit.2.num.10.verſ. Et dicit,

Nec D. Carolo ſuffragatur, quod cauſæ quatenus eſſent diuerſę, attamen connexa videantur, & proin-
3 de inhibitio in vna operetur attentatum in altera ex congeſtis à *Lancell.* dicti limit.2 n.23. Quia vt benè idem *Lancell.* declarat ſub nu.28.& *Rota* etiam eſt ſequuta coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, dec.304. num.2. talis debet eſſe connexio, vt ſententia in vna cauſa lata pariat exceptionem rei iudicatę in altera, quod penitus ceſſat in præſenti caſu, quia eſto quod D. Carolus obtineat in *Rota*, non eſſe pro dotanda dicta Plautilla diminuẽdum, vel propagãdum multiplicum, cuius ipſe D. Carolus eſt adminiſtrator, non indè tamen ceſſabit obligatio Pauli Æmilij in forma Cameræ, qua ſe obſtrinxit ad ſoluen. dotem Aurelio marito Plautillæ ſororis; & ceſſat omnis difficultas cõnexionis, cum Signatura ſignanter excluſerit à commiſſione quamcumque cauſam, in qua eſſet agẽdũ vigore obligationis cameralis, prout actũ fuit in dicta cauſa corã A. C. & Præſide carcerũ agitata.

Eodem modo tollitur quod dicebatur de clauſula, Quam & quas; quia vltra quod intelligitur quatenus pars vtatur illa clauſula, & deducat ad ſpeciem,
4 *Caput.* dec.125.n.2.part.3. *Rot.* in Florentina damnorum, & intereſſe 9. Decemb.1585. coram *Gypſio*, quod nunquam præſtitit D. Carolus dicta clauſula, nullatenus poteſt extendi ad dictam cauſam vigore obligationis cameralis actitatam, cum vt diXi, expreſsè huiuſmodi cauſa fuerit in commiſſione exceptuata.

Quę dicuntur de nullitate executionis ex eo quod fuerit facta in bonis eiuſdem D. Caroli, non autem Pauli Æmilij debitoris, non ſunt præſentis inſpectionis, cum tantum agatur de attentatis; Illa verò in alia diſputatione poterunt diſcuti.

Et ita, &c.

Ierulien. Parochialis.
Lunæ 4. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus prohibetur conferre Beneficia Conſanguineis ex Bulla Pij V. Et de eius interpretatione. Multiplicatio titulorum in Beneficiis quomodo admittatur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus conferre nequit Beneficia Conſanguineis, & conferendo incidit in ſuſpenſionem ex Bulla Pij V.*
2 *Et ſuſpenſio inducitur ipſo iure, quæ reddit Epiſcopum incapacem ad conferendum etiam antequam innoteſcat ſuſpenſio & 3.*
4 *Excommunicationis pœna non incurritur ante declaratoriam.*
5 *Suſpenſionis cauſa, vt incurratur pœna, & eſt plenè probanda.*
6 *Incertum non probat.*
7 *Teſtes de auditu, & de fama deponentes non probant, vbi agitur de pœna.*
8 *Teſtes de auditu, aut de ſcientia à tertio, vel à ſcriptura, non plus probant, quàm faciat ſcriptura velata, aut perſona.*
9 *Referenti non creditur, niſi conſtet de relato.*
10 *In Beneficialibus datur multiplicatio titulorum.*
11 *Poſſibilitaſque alterius tituli non tollitur ex exhibitione vnius inualidi, quando titulus inualidus fuit productus à parte aduerſa ad fundandam intentionem ſuper nullitate.*
12 *Negatiua probanda eſt ab allegante, & narrante in gratia.*
13 *Poſſeſſor, & Reus non tenetur docere de titulo, ſed tantum poteſt iuuari poſſibilitate.*

Deciſio LXXXII.

RESolutum fuit, infirmandam eſſe ſententiam A. C. in qua immiſſionem in poſſeſſionem Parochialis, de qua agitur, decreuit Ioanni vigore eius impetrationis; Nam quidquid ſit de nullitatibus d. ſententiæ obiectis, illa iniuſta viſa fuit; Ioannes enim dictam Parochialem impetrauit ex eo, quod fuerit collata ab Epiſcopo Ierulen. tanquam vacans per reſignationem, ſeu liberam dimiſſionem in ſuis manibus factam à Ginneſio illius Rectore, & de eadem prouiſus fuerit deinde Hieronymus tempore, quo Epiſcopus collator erat ſuſpenſus propter præcedentem aliam collationem de beneficio ſimplici reſignato in manibus eiuſdem Epiſcopi, & deinde per eumdem Epiſcopum collato Thomæ d. Epiſcopi ex fratre nepoti, Vt in verbis talem collationem in fauorem conſanguineorum, vel familiarium prohibuit, & Epiſcopo conferenti ſuſpenſionis pœnam impoſuit S.memor. V. in conſtitutione 58. §. & §. qui verò in vtroque Bullario. Et quamuis dict. conſtitutio Pij V. ſibi locum vendicet etiam vbi Epiſcopus confert ante, quam per ſententiam declaretur ſuſpenſus, & illius inhabilitas non innoteſcit, 1
ac in terminis reſpondit *Rota* in Aſſiſien. canonicatus 25. Iunij 1599. coram *Gypſio*, & in Iacen. Archidiaconatus 23. Iunij 1601. coram bon. memor. *Cardinal. Pamphilio*; Et ratio eſt, quia cum in dict. conſtitutione inducatur ſuſpenſio, ſequitur, vt ipſo iu- 2
re interdictum ſit huiuſmodi ſuſpenſo exercitium iuriſdi-

iuriſdictionis, qualis eſt collatio beneficiorum, vt in
dicta Aſſiſien. & Iacen. Quod ſecus eſt in excommu-
3 nicato, qui vt cenſeatur prohibitus conferre, requi-
ritur declaratio excommunicationis, prout doctè
hanc inter vtrumque caſum differentiam aſſignan-
4 do in his terminis Bullæ Pij V. explicauit R. P. D.
meus *Vbaldus* in Placentina beneficij 20. Nouembris
1613. quæ eſt dec. 534. n. 1. par. 1. recent. confirmata
in dec. 602. ead. par. 1.

Attamen hic non videbatur probata d. collatio
beneficij in perſonam Thomæ aſſerti nepotis Epi-
ſcopi; & tamen cùm agatur de pœna ſuſpenſionis, &
priuationis ob contrauentionem d. Bullæ incurſa,
per liquidiſſimas, & indubitatas probationes erat iu-
5 ſtificanda, *Bald.* in l. vnic. n. 6. & *Iaſ.* n. 3. verſ. & ideò.
C. de his quæ pæn. nom. idem *Iaſ.* in l. admonendi in
prima lect. nu. 109. verſ. 4. infertur, de Iur. iur. *Alex.*
conſ. 33. n. 1. lib. 2. *Dec.* conſil. 290. n. 2. verſ. per quem
textum. Et ad proban. inhabilitatem Epiſcopi in ſi-
milibus terminis dixit *Rota* in præalleg. dec. 534. nu.
2. 1. par. recent.

Neutra autem ex probationibus pro Ioanne vi-
debatur ſuffragari: Non inſtrumentum captæ poſſeſ-
ſionis ab aſſerto procuratore dicti Thomæ vnà cum
inſertione prouiſionis Epiſcopalis, tum quia ipſa ori-
ginalis prouiſio erat exhibenda, non autem inſertum,
quod de iure nullatenus probat gloſ. in c. Abbate S.
6 Siluiani in verſ. fiat, De verb. ſignif. *Afflict.* dec. 273. n.
4. in fin. *Creſcen.* dec. 1. de probat. & *Rota* in Ferrarien.
dotis. 4. Maij 1615. coram R. P. D. meo *Buratto*, tum
quia non fuit doctum de legitimo mandato illius, qui
nomine Thomę poſſeſſionem beneficij apprehendit.

Nec teſtes videntur ſuffragari; quia nonnulli de-
ponunt de auditu, & in hac materia vbi agitur de
pœna, & priuatione, illis non videtur deferendum
7 etiam de publica voce, & fama deponentibus, *Abb.* in
cap. veniens il primo n. 9. & ibi *Butr.* n. 10. de teſtib.
Bald. in c. tam litteris, num. 1. in 2. not. extra eodem,
Natt. conſ. 18. nu. 13. lib. 1. *Caputaq.* dec. 8. num. 2. par.
2. *Farinac.* conſ. 80. num. 43. li. 1. qui cum aliis loqui-
tur de crimine ciuiliter intentato: Cæteri verò te-
ſtes, qui deponunt, ſe vidiſſe collationem factam à
dicto Epiſcopo in perſonam Thomæ illius conſan-
guinei aut ſe referunt ad dictum inſtrumentum ca-
ptæ poſſeſſionis cum dicto inſerto, & hi maiorem
non merentur fidem, quam dictum inſertum, à quo
ſcientiam habuiſſe profitentur ipſi teſtes, c. licèt de
8 teſtib. *Rip.* in l. 1. n. 87. *ff.* Si cert. pet. *Crauett.* conſ. 41.
n. 1. *Surd.* conſ. 135. n. 96. cum ſeqq. dictum autem in-
ſertũ, vt ſuprà dixi, nullã fidem facit, ergo multò mi-
nùs ſuis teſtib. ad illud ſe referentibus eſt credendũ:
Aut verò dicti teſtes ſe referunt ad ipſam origina-
lem prouiſionem, & illa erat exhibenda, alioquin nõ
ſtatur referenti, niſi conſtet de relato, auth. ſi quis in
aliquo. *C.* de eden. l. in teſtamento, *ff.* de cond. &
9 demonſtr.

Illud etiam plurimum in gratiam Hieronymi mo-
uit Dominos, quod non agitur de canonizanda gra-
tia ipſius Hieronymi, qui eſt reus & poſſeſſor, &
quod verſamur in materia beneficiali, in qua datur
multiplicatio titulorum, c. poſt electionem, de con-
10 ceſſ. præben. *Felin.* in c. in noſtra col. 2. verſ. titulos
multiplicatur, de reſcript. Vnde eſto etiam quod
probaretur, Epiſcopum contuliſſe in nepotem be-
neficium iam in ſuis manibus reſignatum contra di-
ctam Bullam Pij V. & ſic collatorem incidiſſe in ſu-
ſpenſionem, non inde tamen ſequeretur neceſſariò,
quin ipſe Hieronymus, qui hodie eſt poſſeſſor, &
reus, potuerit ſe muniri præſidio alterius tituli vali-
di, nimirum prouiſionis apoſtolicæ, & modò hac
poſſibilitate fretus excludit gratiam Ioannis im- 11
petrantis, & actoris per non ius illius; quæ quidem
poſſibilitas alterius tituli non tollitur ex productio-
ne vnius inualidi, nempè prouiſionis Epiſcopalis,
quia gratia Hieronymi non fuit ab ipſo producta,
ſed à Ioanne aduerſario, iuxta *Caſſad.* dec. 3 num. 7 de
procur. & *Creſcen.* dec. 21. de probat. Et in his termi-
nis ita ratiocinando reſoluit *Rota* in illa Iacen. Ar-
chidiaconatus 23. Iunij 1601. coram bo. mem. Car-
din. *Pamphilio*, quæ eſt dec. 187. poſt 2. vol. conſil. *Fa-
rinacc.* & in Cæſarauguſtana Parochialis de Maella
8. Nouembris 1599. coram eodem Cardinal. *Pam-
philio*, & in Romana parochialis de Publicolis 31.
Ianuarij 1600. coram *Corduba*, & in Iſpalen. bene-
ficiorum 10. Iun. 1611. corã R. P. D. meo *Pamphilio*.

Quod & eo verius eſt in præſenti, quia Ioannis
in ſua gratia, dum illam Hieronymi impugnat, aſſerit
Hieronymum detinere poſſeſſionem dictę Parochia-
lis nullo alio titulo, præterquam illo ex prouiſione
Epiſcopi, nullove iuris adminiculo ſuffragante; quã
negatiuam, tanquam à ſe narratam, iuſtificare tene-
batur Ioannes, quod tamen non præſtitit, vt millies
dixit *Rota* coram *Ægid.* dec. 651. in fin. *Caſſad.* dec.
5. ſuper reg. & in dicta Cæſarauguſtana, & coram S. 12
me. Greg. XV. dec. 241. n. 2. & 3. & 10. vbi multæ aliç
cumulantur concordantes deciſiones, ſumus enim in
beneficialibus, in quibus datur multiplicatio titulo-
rum, Reus & poſſeſſor non cogitur docere de titulo
ſuæ poſſeſſionis, & ſolùm nisi poteſt poſſibilitari,
quod aliundè, præterquam ex impugnato titulo ſibi 13
ius competat, vt in dictis deciſionibus.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. fideico. de Secadinatis.
Lunæ 11. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

De coniecturis pluribus ex quibus recedatur à con-
ſilio Oldradi 21. Et filij in conditione poſiti quan-
do etiam vocati & grauati cenſeantur, latè ac do-
ctè in hac Deciſione explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio, ſi ſine filiis deceſſerint inſtituti, caducatur ipſis inſtitutis decedentibus cum filiis, quicquid poſteà de eis euenerit, iuxta conſ.* 21. Oldrad.

2 Oldra. *conſ.* 21. *non habet locum, quando concurrentes coniecturæ in contrarium voluntatis Teſtatoris pro vlteriori grauamine deſcendentium.*

3 *Coniecturæ tamen debent eſſe valde efficaces.*

4 *Quando vocati ſunt à Teſtatore ſemper maſculi legitimi & naturales, & de legitimo nati matrimonio, cenſetur habita ratio agnationis conſeruandæ, propter quã receditur à cõſ.* Oldra. *addita ratione ipſa etiam, quia voluit bona conſeruari in agnatione.*

5 *Ratio, quia voluit bona conſeruari in familia, & poſteritate eſt habilis ad inducendum fidicommiſſum abſolutum. & vt recedatur à conſ.* Oldra. *&* 6.

7 *Dictio, ſemper, habet tractum temporis, & in ratione agnationis conſeruandæ appoſita facit, vt reſultet fideicommiſſum abſolutum.*

8 *Ratio agnationis conſeruandæ verbis ampliſſimis concepta ſtat conſequutiuè, iuxta ſeriem ſubſtitutionum, & repetitis eiſdem terminis, ſecundum*

quos venit reſtringenda.

9 *Poteſt tamen deſeruire pro declaratione mentis,ut recedatur à conſ.*Oldra.

10 *Poſiti filij in conditione cum qualitate maſculinitatis cenſentur diſpoſitiuè vocati.*

11 *Poſiti in cõditione filij vocati cenſentur,quãdo in alio caſu filij alicuius ex inſtitutis reperiuntur vocati.*

Et quãdo filij poſiti in conditione ſunt vocati,ceſſat conſ. 21.Oldra.*ibidem.*

12 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando adeſt multiplicatus gradus ſubſtitutionum verbis tractu temporis appoſitis.*

13 *Exactiua filiorum in conditione poſitorum vocatione tacita non infertur ad grauamen.*

14 *Secus tamen coniecturis concurrentibus ex digreſſu ad plures gradus,& ex ratione habita,ut bona perpetuò maneant in familia & n.15.*

16 *Rota in Tridentina bono.27.Iunij 1606 corã Card.* Sacrato *declaratur.*

17 *Verba quando ſunt in rem directa reſultat fideicommiſſũ reale, & receditur facilius à conſ.* Oldra.21.

18 *Pacificata vna linea alteri,vel vno cum aliis ex inſtitutis coniectura pro fideicommiſſo perpetuò reſultare poteſt, vt recedatur à conſ.* Oldra. *vt ſcilicet quemadmodum in vna linea illud admiſit,ita in alia preſumatur volitum.*

19 *Edictio,& clauſula(modo quo ſupra)eſt reſtrictiua ad terminos precedentes,& ſic reſtringit fideicommiſſum ad terminos conſ.* Oldra.21.

20 *Clauſula relatiua repetenda eſt ad proximam diſpoſitionem, & ad qualitatem,non ad terminandam diſpoſitionem conditionalem precedentem.*

21 *Deciſio 486.par.1.recent.declaratur.*

Deciſio LXXXIII.

VIncentius ſenior de Secadiantis ſuos hæredes vniuerſales inſtituit pro dimidia Hieronymum ex fratre nepotem, pro alia verò dimidia Achillem, Ioannem, & Marcum Antonium ſeniorem fratres, & ipſius teſtatoris ex q.Nicolao pronepotes,eóſque inuicem ſubſtituit hoc modo, videlicet, Si dictus Hieronymus decederet, eidem ſubſtituit eius filios maſculos legitimos,& naturales,& de legitimo matrimonio natos extantes, & caſu quo non extarent eorumdem filiorum deſcendentes,legitimos pariter, & de legitimo matrimonio natos in ſtirpes, & non in capita; non extantibus verò de dicta linea aliquibus maſculis, ſubſtituit dictos Achillem, & fratres extantes,alias autem eorum deſcendentes in ſtirpes, & legitimos,vt ſuprà, vulgariter, pupillariter,& per fideicommiſſum;Et è conuerſo,ſi vnus ex dictis fratribus decederet, aut plures abſque deſcendentibus maſculis legitimis,& de legitimo matrimonio natis, ſubſtituit alium, ſeu alios fratres ſuperuiuentes, ſeu eorum filios maſculos, vt ſuprà,in ſtirpes, & non in capita. Et caſu quo ipſi omnes fratres decederent abſque deſcendentibus legitimis,& de legitimo matrimonio natis,vt ſuprà,ſubſtituit vulgariter, pupillariter,& per fideicommiſſum dictum Hieronymum extantem,aliàs eius filios,& deſcendentes maſculos, & de legitimo matrimonio natos in ſtirpes, & non in capita,adeò quod ſemper bona ipſius teſtatoris remaneāt in progenie lineæ maſculinæ ipſorum Hieronymi, Achillis, Ioannis, & Marci Antonij ipſius Hieronymi ex fratre nepotum, ac eo modo quo ſuprà,prohibens idem teſtator dictis inſtitutis,& ſubſtitutis, & vocatis ad hæreditatem ipſius teſtatoris omnem venditionem, & alienationem hæreditatis prædictæ; quia voluit eadem bona ſemper in familia,& poſteritate maſculina,& de legitimo matrimonio nata, & procreata prædictorum hæredum inſtitutorum, & ſubſtitutorum, & vocatorum eo modo, quo & prout ſuprà ordinatum fuit,& eſt,permanere. Et hæc ſunt præciſa verba teſtamenti.

Defuncto teſtatore, & adita hæreditate deceſſerunt omnes dicti tres fratres, ſuperſtitibus tamen quatuor filiis dicti Achillis vnius ex ipſis, ad quos bona,de quibus agitur, in vim ſubſtitutionis prædictæ peruenerunt,& poſteà deceſſerunt etiam tres ex dictis quatuor filiis abſque deſcendentibus ſuperſtite Marco Antonio iuniore Senatore eorum fratre, quo tandem pariter abſq; filiis mortuo,& ſuperſtite Ioſepho ex alia linea dicti Hieronymi deſcendente, & cauſa coram me in Rota introducta dubitaui An per mortem dicti Marci Antonij Senatoris ſit factus locus fideicommiſſo prædicto ad fauorem Ioſephi, Et dubio ſemel atque iterum propoſito Domini tandem affirmatiuè reſponderunt.

Nam quamuis ſubſtitutio ad dicti Hieronymi,eiuſque deſcendentium fauorem facta fuerit caſu,quo dicti tres omnes fratres abſque filiis decederent,qui caſus non euenit,cùm Achilles vnus ex ipſis filios reliquerit,& veriſſima ſit concluſio, quod regulariter ſubſtitutio facta alicui abſque filiis decedenti penitus expirat,ſi is cum filiis deceſſerit,& ſic conditio purificata non fuerit, adeò vt etiamſi poſteà ipſi filij ſine liberis moriantur,nullatenus reuiuiſcat,nec fieri poſſit alicui fideicommiſſo locus iuxta vulgatam theoricam *Oldrad.*in conſ.21.communiter ab omni- 1 bus receptam, *Dec.*conſ.39 per tot.& conſ 465.nu. 14.& 15.*Socin.iun.*conſ.111.n 21.vol.1.*Rol.*conſ.96. n.11.& ſeqq.li.3.*Menoch.*conſ.85.n.46.& ſeqq.*Bertaz.*conſ.ciu.69.num.3.4 & ſeqq.*Cardin.Mantic.*de coniect.vlt.vol.li.11.tit 6.n 6.*Sfor.Odd.*conſ.67.nu. 14.& ſeqq.& n.39.*Honded.*conſ.60.n.40.& ſeqq.li. 1.*Surd.*conſ.448.nu.11.& conſ.554 nu.18 & ſeqq. *Rot.*coram Reuerend ſſ.D. meo Patriarcha *Manzanedo* in Viterbien.fideicommiſſi 10.Maij 1613. quæ eſt dec 486 par.1 recen.& aliàs paſſim.

Nihilominus veriſſimum pariter eſt etiam, quod à dicta Oldradi theorica paſſim receditur ex coniecturis contrarium ſuadentibus,& teſtatoris mentem volentis fideicommiſſum ipſum vlterius progredi 2 declarantibus, *Surd.*poſt alios conſ 96.n.34. *Molin.* de Hiſpan.primog.li.1.cap.6.nu.19.*Rot.*dec.181.nu. 4.& dec.193.n.14.& dicta dec.486.n 2.& 10. par.1. recent.& fuit etiam dictum in Bononien fideicommiſſi de Lupatis 26. Ianuarij 1618. coram R. P. D. meo *Romboldo*,dummodo tamen coniecturę ſint claræ, apertæ, & concludentes iuxta text. in *l.* 1. C de cond.inſert.& in leg.2.in princip ff.de cond.& demonſtr.& aduertit *Surd.*d.conſ 448.nume.14.& 15. *Bertaz* d.conſ.ciu.69.nu.20.21.& ſeqq.& *Rot.* d. deciſ 486.n.2.

In præſenti autem viſum fuit Dominis,adeſſe coniecturas clariſſimas,& concludentiſſimas,ita vt ex illis apertè conſtet de admodùm enixa teſtatoris voluntate fideicommiſſum ipſum etiam in caſu,de quo loquimur,inducendi.

Quarum prima eſt,quia non ſolùm teſtator vocauit ſemper maſculos legitimos, & naturales, & de 4 legitimo matrimonio natos, ſed etiā expreſsè declarauit,ac bis repetiit,ſe velle, quod eius bona ſemper conſeruarentur,& remanerent in familia,poſteritate, ac progenie lineæ maſculinæ ſuorum hæredum inſti-

Digitized by Google

inſtitutorum,& ſubſtitutorum,& ad ipſius ſucceſſionem vocatorum; & conſequenter neceſſariò dicendum eſt, ſimplex quoque, ac perpetuum, & abſolutũ fideicommiſſum inter omnes deſcendentes vtriuſque lineæ,vt ſuprà,inſtitutæ, ac ſubſtitutæ inducere voluiſſe, ex quo aliàs talis bonorum perpetua conſeruatio in agnatione fieri non poterat iuxta regulariter.Quod qui vult conſequens,velle pariter cenſetur omne neceſſarium antecedens Vt poſt *Caſtr.Pa-*
9 *riſ.*& alios quos congerit,tradit *Surd* dicto conſ.96. n.33.& 34.& conſ.344.n.11.& *Caſtill* q.10.id.contr. iur.cap.22.n.78.79. & ſeqq. parte 2. Et ita in ſpecie per hanc rationem pluries etiam reſpondit *Rota* vt in deciſ 44.n.3.& dec 105.n.5.& dec.193.nu.7.p 1. & dec.231.n.2.in fine p.2 recent. & in Peruſina de Bigazzinis 14.Nouemb.1605.coram *Litta*,& in Bononien.fideicommiſſi de Lupariis 3.Feb.1619 coram R.P.D.meo *Remboldo*.

Ponderando præſertim dictionem illam,Semper, bis repetitam, quæ tractum ſucceſſiuum in futurum denotat diſpoſitionẽ omni tempore, & caſu locum habere ſignificat *Bart.*in l.annua 3.Tertia ff.de ann.l.
5 *Pariſ* cõſ.90.n 28.lib 2.*Peregr.*de fideicommiſſ.art 27. n.2.*Caſtil.*dicto cap.22.quot.contr.n.90 91. & ſeqq. *Rot.*d.dec.181.n.5.par. recent.

Neque obſtat,quod verba denotantia huiuſmodi teſtatoris voluntatem conſeruandi ſemper,& in perpetuum eius bona in agnatione, & familia ſuorum hæredum videantur fuiſſe conſecutiuè appoſita ad ſubſtitutiones præcedentes, & conſequenter ſecundum illas reſtringi,& intelligi debeant,videlicet caſu quo fideicommiſſum ſuperius ordinatum habuiſ-
6 ſet effectũ iuxta conſiliũ *Dec* 656.n.7 & ſeqq quod paſſim *Rota* ſequitur Vt per *Card.Seraph.* dec.482.n. 3.& deciſ.883.n.3.4.& 5.& *Rota* dec 300 n.20.parte prima recent.Nam quidquid ſit de hoc,cũ & multa ſint,quæ indicant, potiùs dicta verba eſſe appoſita per modum nouæ,& ſeparatæ orationis,aut etiam de perſe inducant fideicommiſſum ſimplex,& abſolutũ, negari ſaltẽ non poteſt, quin ex verbis ſuprà relatis, præſertim geminatis,etiã ſi dicantur cõſecutiua,colligatur ſatis enixa teſtatoris voluntas conſeruandi omnia bona in perpetuum inter hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, eorũmque deſcendentes,quod ſufficit ad effectum, de quo agitur pro declaratione præcedentia fideicommiſſi vt reſpondit *Rota* d.dec.44 nu. 5.& dec.105.n.4.parte prima recent. & coram Reuerendiſſimo D.meo *Decano* dec.267.num.7.& 8 & dec.493.n 6.&.7.

Secunda vehemens deducitur coniectura ex eo, quia filij & deſcendentes dictorum hæredum inſtitutorum non ſolùm fuerunt poſiti in conditione,ſed etiam diſpoſitione vocati; Tum quia apparet,fuiſſe poſitos in conditione non quidem ſimpliciter ſed cum qualitate maſculinitatis,& quod eſſent de legitimo matrimonio nati,ex quo reſultat vrgens diſpo-
8 ſitiuæ vocationis præſumptio *Socin.iun.* conſ.110.n. 25.& ſeqq.& conſ.145 n.39.li.3.*Menoch.*conſ.325. n.10.*Card.Mantic.*de coniect.vlt.vol.li.11. tit.3.n. 7.*Theſaur.*dec.96.n.15.& 17.*Honded.*conſ.65.nu.42. li.1.& conſ.54.n.2.& ſeqq li.2.latè *Surd.*dec. 62.n. 8.9.& ſeqq.*Rot.*coram *Card.Seraph.*dec.1329.n.5.6. & 7.& coram S.me.Gregorio XV.dec.329.n.6 & in ſupra allegata Bononien. fideicommiſſi de Lupariis de anno 1618.coram R.P.D. meo *Remboldo*.

Tum etiam quia filij, & deſcendentes dictorum
9 trium fratrum, vt ſuprà, inſtitutorum non ſolùm fuerant expreſsè vocati in caſu, quo vnus ex ipſis fratribus, ſed etiam in caſu, quo ipſe Hieronymus abſque filiis, & deſcendentibus legitimis, & naturalibus decederet; Magna autem eſt vocationis coniectura,quando filij,& deſcendentes in conditione poſiti fuerunt in alia parte teſtamenti expreſsè ſubſtituti iuxta veriorem,& receptiorem opinionem,quam *Rota* paſſim amplecti conſueuit vt in dec.146 numer.3.& 4.vbi plures aliæ deciſiones referuntur,& in dec.133.numero 2.p.1.recent.& dec. 315.numer.3.& in dicta dec.319. numer.4. coram S.me.Gregorio XV.

Tum demum quia teſtator progreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionum, & vſus fuit verbis tractu temporis ſignificantibus, & ſæpius maſculinitatis qualitatem repetiit,& demum expreſsè voluit, quod eius bona ſemper in familia,& poſteritate maſculina eorundem hæredum, & ſubſtitutorum remanerent;Ex quibus,& aliis ponderatis,maximè ſimul iũctis,viſum fuit Dominis,ſatis apertè conſtare, filios, 10
& deſcendentes dictorum trium fratrum fuiſſe diſpoſitiuè vocatos iuxta dicta in dicta dec. 315. & 319.coram S me. Gregorio XV. & coram Reuerendiſſimo D.meo *Decano* dec 463.n.1. & in dicta Bononien.de Lupariis,& demum in Imolen fideicommiſſi 4.Martij 1621.coram R.P.D meo *Vbaldo*,& in Bononien. fideicommiſſi de Turtis 14. Maij 1621. coram R.P.D meo *Veroſpio*,& in eadẽ cauſa 25 Feb. 1622.corã Reuerendiſſ.D.meo Patriarch.*Manzanedo*.

Hoc autem iacto conſequitur, Marcum Antoniũ Senatorem dicti Albellis filium fuiſſe diſpoſitiuè vocatum,& conſequenter etiam grauatum ad dicti Ioſephi ex alia linea deſcendentis fauorem; quamuis enim regulariter ex actiua vocatione non rectè in- 11
feratur ad paſſiuum grauamen, Vt poſt alios tradit *Peregrin* de fideicomm art.29. nu.26.& *Rot.* d.dec. 486 n 22.p.primi recent. Nihilominus in caſu noſtro grauamen,& fideicommiſſum ſatis apertè videbatur inferri ex eo quod teſtator expreſsè prohibuit 12
omnibus inſtitutis,ſubſtitutis,& vocatis ad ipſius hereditatem omnem bonorum alienationem, addita ratione,quia voluit, eadem bona ſemper in familia, & poſteritate maſculina,& de legitimo matrimonio nata prædictorum hæredum,& ſubſtitutorum,& vocatorum permanere; Quibus verbis abſque dubio compræhenduntur etiam filij,& deſcendentes poſiti in conditione, dum appareat ex ſupradictis aliiſque coniecturis per Informantes ponderatis vocati; 13
conſequenter iſti cenſentur vocati, ac ſi fuiſſent expreſsè ſubſtituti,*Peregrin.*de fideicomm.art.28.nu.3. *Rot.*coram S.me.Greg XV.dec.315.num.10.& ſeqq. Ponderando præſertim,quod teſtator non fuit contentus mentione facta de inſtitutis,& ſubſtitutis,ſed vlterius etiam expreſsè meminit de vocatis;Vnde ſatis depræhendi videtur, inter eoſdem omnes perpetuum,& abſolutum,ac reciprocum grauamen, & fideicommiſſum inducere voluiſſe,ſine quo,vt dixi,talis bonorum conſeruatio tam anxiè affectata adimpleri non potuiſſet,ex ſuperius alleg. Et conſequenter data vocatione Marci Antonij Senatoris poſiti 14
in conditione; & illius onere reſtituendi ſuperſtitibus ex liu' is vocatis, ceſſat conſilium *Oldra.* vt per *Grat* conſil.5 .nu.85 in fin.lib.1.*Guid.Pap.*dec.531.& *Dec.*conſil.270 in fin.quorum traditionem licet poſt *Crauett.*conſil.98.numer.14. reprobauerit *Rota* Tridentina bonorum 27.Iunij 1606.coram bo.me.Car- 15
din.*Sacrato*,id euenit,quia ibi filij erant tantùm poſiti in conditione, non autem grauati, nec de tam enixâ voluntate teſtatoris apparebat inducendi

fideicommiſſum abſolutũ, & reciprocum inter omnea vocatos, prout in pręſenti ſpecie Dominia viſum fuit, admodum clarè conſtare. Et quod quando cum tacitâ vocatione concurrit etiam patens voluntas te-
56 ſtatoris, vt bona in familia conſeruentur, ceſſet dictũ conſilium *Oldra.* poſt alios, quos congerunt, tradunt *Peregr.* dict. art. 19. n. 30. & *Surd.* d. conſ. 344. n. 9. 10. & 11. & ſeqq. & *Rota* in Firmana fideicommiſſi de Fulchis 2. Aprilis 1601. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, quæ eſt dicta dec. 44. n. 3. 1. par. recent. & idẽ fuit firmatum in dec. 193. n. 14. eadem par. 1. recent. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 463. nu. 6. & 8. Maximè quia verba fuerunt directa in rem, ibi, Adeò quod ſemper bona remaneant. & ibi, quia voluit eadem bona, quo caſu inducitur fideicommiſſum reale,
57 & ipſa bona, apud quoſcumq; illa extent, dicuntur affecta fideicõmiſſo, & reſtitutioni ad fauorẽ ſubſtitutorum, & faciliùs receditur ab *Oldr.* conſ. 21. Vt in ſpecie fuit dictũ in Romana fideicommiſſi de Surdis 11. Maij 1618. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, vbi multæ doctrinæ, ac deciſiones concordantes cumulantur.

Tertio denique ex verbis ſuprà relatis, & totius teſtamenti ſerie ſatis apertè Domini aſſequebantur, teſtatoris mentem fuiſſe omninò exæquare, & pacificare dictas duas hæredum inſtitutorum lineas, nec ipſum vnam magis quàm alteram dileaiſſe; quemadmodum enim inſtituit Hieronymum ex fratre nepotem pro medietate, ita etiam inſtituit dictos Achillem, Ioannem, & Marcum Antonium ſeniorem ex
18 nepote iam prædefuncto pronepotes pro alia medietate: Et ſicuti ipſi Hieronymo nepoti ſubſtituit eius filios, ac deſcendentes, ita etiam dictis pronepotibus ſubſtituit eorum filios, & deſcendentes. Et demum, quemadmodum non extantibus de dicta linea Hieronymi aliquibus maſculis, ſubſtituit dictos pronepotes ſi extarent; Si minùs, eorumdem deſcendentes in ſtirpes, & legitimos, vt ſuprà, ita etiam è conuerſo, ſi omnes pronepotes abſque filiis decederent, ſubſtituit eodem modo dictum Hieronymum, ſi ſuperextaret, ſin autem eius filios, & deſcendentes legitimos, & naturales in ſtirpes, & non in capita, ſubdens immediatè poſt illa verba; adeò quod ſemper bona ipſius teſtatoris, &c. Vnde quemadmodum certum eſt dictos pronepotes, eorumque filios, & deſcendentes non ſolùm fuiſſe ſubſtitutos dicto Hieronymo abſque filiis deſcendenti, ſed etiam eiuſdem filiis, ſi ipſi poſteà ſine filiis decederent propter illa verba, Non extantibus verò, quæ fideicommiſsũ important, non ſolùm ſi illi nunquam extiterint, ſed etiam, ſi extiterint, & poſteà mortui fuerint, vt fuit
19 dictum In Reatina fideicommiſſi 14. Martij 1622. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & in Auximana fideicõmiſſi de Cattadoris 10. Martij 1623. coram R. P. D. meo *Baratto*, Ita & vice verſa dicen. eſt, ex teſtatoris mente Hieronymum, eiúſque filios, & deſcendentes fuiſſe pariter eodem modo ſubſtitutos non ſolùm in caſu, quo dicti pronepotes abſque filiis morerentur, ſed etiam ipſis filiis dictorum pronepotum poſteà deficientibus, vel quomodocumque non extantibus, cũ nulla ſit aſſignabilis diuerſitatis ratio, & ex ipſo teſtamenti tenore, vt dictum eſt, innoteſcat, teſtatorem vtramque lineam hæredum inſtitutorum patificare, & per viam æqualis ſubſtitutionis, ac reciproci fideicommiſſi ad vniuerſam bonorum ſucceſſionem vocare voluiſſe.

Neque obſtant verba illa, Modo quo ſuprà, quaſi quod per ea verba reſtringatur quæcumque amplitudo fideicommiſſi, & declaratio voluntatis bona conſeruandi in familia ad caſum, quo omnes dictis 20
tribus fratribus, & pronepotibus reſpectiuè decederent ſine filiis ad trad. per *Odd.* d. conſ. 67. nu. 34. *Peregr.* de fideicom. art. 29. n. 15. & 16. Quoniam fuit reſponſum dicta verba, Modo quo ſuprà, eſſe referenda ad modum ſuccedendi ante expreſſum, videlicet Vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, & in ſtirpes, & non in capita, non autem eſſe referenda ad caſum, quo dicti pronepotes decederent abſque filiis; hic enim non eſt modus ſuccedendi, ſed conditio; quod ſatis etiam apertè ſuadetur ex ſimili modo loquendi per verba relatiua quibus teſtator paulò antè vſus fuit ibi, In ſtirpes, & legitimos vt ſuprà, vulgariter, pupillariter, &c. & ibi, filios maſculos, vt ſuprà, in ſtirpes, & non in capita, & ibi, Et de legitimo matrimonio natos, vt ſuprà ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum. Ex quibus verba prædicta ſubſequentia modo, quo ſuprà, debent interpretationem accipere l. ſi ſeruus plurium §. vltimo ff. de legat. 1. *Rom.* conſ. 438. n. 14. cum aliis per *Card. Mantic.* de coniect. vlt. vol. li. 6. tit. 3. n. 34. & ſeqq. Et dum conſtat, hoc caſu filios in conditione poſitos vocatos fuiſſe, & ſucceſſiuè etiam grauatos, ea ſupradictis ſequitur, dictam clauſulam, Modo quo ſuprà, deſignare ſolum ordinem vocationis, non autem excludere poſſe illos de poſteritate maſculina vocatos vt in Reatina fideicommiſſi 5. Maij præteriti coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Neque etiam obſtat toties allegata deciſio Viterbien. fideicommiſſi coram Reuerendiſſimo D. meo
Patriarcha, quæ eſt 486. par. 1. recent. cui informantes pro D. Lucio præcipuè innitebantur; Quoniam 21
dicta deciſio loquitur in caſu valde diuerſo; ibi enim teſtator non fuerat vſus verbis tractum ſucceſſiuum futuri temporis importantibus, nec expreſsè diſpoſuerat, quod bona in agnatione, & familia conſeruarentur, præſertim per verba geminata, vt hic, & filij, & deſcendentes non fuerant nedum grauati, ſed nec etiam diſpoſitiuè vocati, vt ibi ſub n. 14. & pluribus ſequentibus comprobatur; Nec aderat vllum fideicommiſſum reale vt num. 4. 7. 13. & ſeqq. Et demum non conſtabat de adeò clara, & enixa teſtatoris mẽte, qua ſtante ipſamet dec. n. 10. apertè admittit ceſſare d. Oldr. conſil.

Et ex his omnibus, & aliis pro D. Victoria conſideratis, maximè ſimul iunctis, cenſuerunt Domini, conſtare de fideicommiſſo.

Et ita deciſum &c.

Pampilonen. Iuris viſitandi.
Veneris 15. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Vacante Sede Epiſcopali tota Iuriſdictio reſidet penes Capitulum, cui etiam ius Viſitandi Diœceſim competit.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede Epiſcopali vacante poteſt viſitare Diœceſim, & n. 5.*
2 *Vacante Sede Epiſcopali omnia ſpectantia ad Iuriſdictionem ad Capitulum pertinent.*
3 *Viſitandi Diœceſim Epiſcopalis introducitur obligatio, vt mores tam Cleri, quàm Populorum reformentur in melius.*
4 *Et actus ad iuriſdictionem pertinens.*

Deci-

Deciſio LXXXV.

PRo Capitulo Eccleſiæ Cathedralis ſolùm infor-
mante reſponſum fuit, ſcilicet Capitulum Sede
Epiſcopali vacante habere intentionem fundatam in
iure viſitandi vniuerſam diœceſim, ac omnia, & ſin-
gula eius membra, & proinde etiam Clerum de Gui-
puzcoa. Ea ratione; quia dum Eccleſia Cathedrali ſuo
viduata eſt ſponſo, omnia, quę ad iuriſdictionem ſpe-
ctant, in ipſum tranſeunt Capitulum, & cùm olim, vbi
1 *Abb.* nu 2. & *Bald.* in prin. de maior. & obed. c. 2. Ne
ſed. vac. *Feder. de Sen.* conſ. 16 nu. 2. *Nauarr.* conſ. 44.
n. 1. de temp. ord. & conſ. 7. n. 1. de fil. præsbit. *Rebuff.*
in prax. tit. de deuolut. nu. 58. *Azor.* Inſti. moral. li. 3.
cap. 37. quæſt. 6. par. 2. *Gutier.* qq. canonic. cap. 11 n.
10. li. 1. *Pauin.* de offic. & pot. capituli ſed. vac. qu. 1. n.
3 cũ ſeqq. & quæſt. 5. n. 2. verſ. item regulariter, par.
1. *Pariſ.* de reſign. q. 21. n. 27. & 28. li. 7. *Suarez* de cen-
ſur. diſput. 7. ſect. 2. n. 4. *Molin.* de Iuſti. & iur. tract. 5.
diſput. 11. n. 5. *Rot.* diuer. dec. 1. n. 13. par. 2. & inter re-
cent. dec. 346. n. 2. par. 1 & dec. 632. n. 4. par. 2.

Viſitatio autem diœcæſis, vtpote quæ verſatur ne-
dum in acceſſu ad vnamquamque, ſi id commodè
peragi poteſt, Eccleſiam, ſed & in perquiſitione, &
reformatione morum tam Cleri, quàm Populi bonos
2 tuendo, & prauos corrigendo, vt in cap. 1. de cenſib.
in 6. & in S Concilio Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. cùm ſit
actus præcipuè ad iuriſdictionem pertinens, ca. con-
querente de offic. ordin. c. 1. §. fin. de cenſib. in 6. *Pa-*
3 *uin.* de Viſit. quæſt. 1. n. 8. par. 1. *Rota* diuer. dec. 196.
n. 2. par. 2. apud *Cardin Seraph.* dec. 475. n. 1. dec. 615.
n. 2. & dec. 1008. n. 4. apud *Card. Mantic.* dec. 321. nu.
14. apud S. me. Greg. XV. dec. 4. n. 4. & dec. 504. nu. 2.
& inter recent. dec. 168. n. 2. dec. 346. n. 2. & 3. & dec.
394. n. 4. par. 1. Sequitur, vt defuncto Epiſcopo Capi-
tulum ſuccedat in hoc iure iuriſdictionali, & proin-
de munus viſitationis obire poſſit eodem modo, quo
poterat Epiſcopus; Et in puncto quod Epiſcopali ſe-
de vacante facultas viſitandi diocœſim reſideat pe-
4 nes Capitulum dixerunt *Abb.* in c. cùm olim, ſub nu.
2. verſ. Sed indiſtinctè, vbi etiam *Bald.* n. 1. de maio-
rit. & obed. *Franch.* poſt *Imol.* & *Gemin.* in c. 1. nu. 5.
eod. tit. in 6. *Archid.* in c. ſi Epiſcopus, n. 2. de ſuppl.
neglig. prælat. in 6. *Feder. de Sen.* conſ. 16. n. 2. verſic.
item poteſt Capitulum, & cõſ. 40 n. 1. *Rebuff.* in prax.
tit. de deuolut. n 65. *Azor.* Inſti. Moral. li. 3. cap. 37. qu.
14. par. 2. *Mareſcott.* var. reſol. li. 3. cap. 15. n. 14. 15. &
ſeqq. *Rot.* inter recent. dec. 346. n. 2. par. 1. & idẽ aliàs
fuit dictum in Burgen. procurationum 10. Martij
1597. coram *Orano*, & in Tuden. Iuriſdictionis 28.
Nouembris 1607. coram bo. me. Cardin. *Sacrato*.

Et ita Capitulo tantùm informante, &c.

Rauennaten. Concurſus,
Luna 18. *Nouembris* 1623.

ARGVMENTVM.

Filius grauatus fideicommiſſo agere poteſt citatis fi-
deicommiſſarijs ad ſeparationẽ ſuarum detractio-
num, & Creditorum. Bona emphyteutica non cõ-
prehenduntur ſub generali obligatione; & hypo-
theca contracta etiam à primo acquirente.

SVMMARIVM.

1 *Hæres pendente conditione fideicommiſſi officio Iudi-
cis poteſt petere ſeparationem ſuarum detractionũ.
Deciſ. Clem. Merlin.*

2 *Emphyteuſis ex pacto, & prouidentia acquiſita, debe-
tur filiis abſque etiam titulo hæreditario.*

Ratio num. 3.

4 *De Emphyteuſi huiuſmodi filius cum beneficio legis,
& Inuentarij non tenetur paternis Creditoribus
ſatisfacere.*

5 *Emphyteuſis huiuſmodi non poteſt obligari, quando
maximè prohibita eſt alienatio in inueſtitura, &
n. 6. & 7.*

8 *Emphyteutica Ciuitatis Rauennæ ſunt redacta ad in-
ſtar allodialium, & 9.*

Declara, vt n. 10. 11. & n. 12. & 13.

14 *Primus acquirens poteſt de emphyteuſi diſponere.*

15 *Fallit, quando in emphyteuſi adeſt prohibitio aliena-
tionis.*

16 *Fallit in Emphyteuſi titulo lucratiuo acquiſita.*

17 *Emphyteuſis titulo oneroſo acquiſita qua dicatur.*

Deciſio LXXXVI.

FRatres de Paſolinis fulti beneficio legis, & inuẽ-
tarij adiuerant hæreditatem Alexandri eorum
patris, & dũ pulſarentur à creditoribus dicti Alexan-
dri, inſtiterunt coram D. Gotto Iudice Rauennaten.
ſeparari eorum bona, quæ debitis paternis non eſſẽt
obnoxia ab alijs, quæ iure creditorib. prædictis de-
berentur; Vnde Iudex ad fauorem dictorum fratrum
ſeparauit, & eiſdem aſſignauit bona emphyteutica, &
fideicommiſſaria ex teſtamento Iulij Cæſaris, pro ra-
ta tamen eiuſdem Alexandri, non autem pro alia ra-
ta debita Auguſtino patruo, qui prædeceſſerat matri
hæredi grauatæ, quam partem poſteà Alexandri idẽ
Iudex declarauit, fuiſſe conſumptam per alienatio-
nes, & detractiones legitimæ, & trebellianicæ; Super
cuius ſententiæ confirmatione hodie per me dubio
propoſito Domini reſponderunt dictam ſententiam
eſſe confirmandam tam quoad dictam ſeparationem
bonorum emphyteoticorum quam quoad partem fi-
deicommiſſariorum, quæ Alexandro pro ſua virili
portione ex dicto teſtamento Iulij Cæſaris debeba-
tur, reliquorum verò in d. ſententia contentorum
reſolutionem ad aliam reiecerunt diſputationem.

Vt autem ad fauorem dictorum fratrum rectè ſe-
parata fuiſſe bona emphyteutica eaiſtimauerint, im-
pulit Dominos; quoniam dubium non eſt, hæredes
cum beneficio legis, & inuentarij, quales ſunt præ-
dicti fratres poſſe Iudicis officium implorando pete-
re bonorum hæreditariorum ſeparationem, & aſſi-
gnationem, citatis tamen creditoribus l. fi. §. & ſi præ- 1
ſatam & §. licentiam C de iur. delib. *Alex.* in l. del i-
tori nu. 4. C. de pact. *Surd.* conſ. 7. nu 33. & ſeqq. *Rot.*
dec. 528. n. 1 & ſeqq. p. 2. in recent. Et quod in pro-
poſito iſta bona emphyteotica eſſent debita, ac pro-
pria ipſorum filiorum Alexandri, nec erat ambigen-
dum attenta inueſtitura accepta pro ipſis filiis Ale-
xandri, & fratrum, & pro quolibet eorum, nulla facta
mentione hæreditatis: Et proinde quemadmodum
hæc emphyteuſis erat omnino ex pacto, & prouidẽ-
tia, & ipſis vti filijs, non autem vti hæredibus acqui-
ſita, & parte defuncto illis ipſo iure abſque ope ali-
cuius tituli hæreditarij debita *Clar.* in §. emphyteuſis
q. 37. in prin. *Card. Mantic.* de tacit. li. 14 tit. 19. n. 5.
& ſeqq. *Rot.* in Romana domus & emphyteuſis 6.
Maij 1595. corã bo. me. Car. *Pamphil.* & corã Reue-
rendiſſ. D meo *Decano* dec. 137. n 18. Ita etiã, cum in
perſona Alexandri fuerit hæc emphyteuſis, per illius
obitũ finita cẽſetur noua emphyteuſis reſpectu filio-
rũ, & illis de nouo acquiſita *Bald.* cõſ. 437. n. 3. ver. 2.

li.1. & fuit latè ponderatum in Romana domus 30.
Aprilis 16 0. coram Reuerendiſſimo D. meo Patriar-
cha *Manzanedo*, & conſequenter d. filij Alexandri,
quamuis hæredes, cum beneficio tamen legis & in-
uentarij, non tenentur ex huiuſmodi emphyteuſi ſa-
4 tisfacere creditoribus patris *Couarr*. Var. reſol. c. 18.
n. 4 li. 2. *Clar*. §. feudum q. 42. Verbo ſucceſſiuè quæ-
ro, & q. 3. Nec ipſe Alexander potuit in fauorem cre-
ditorum obligare d. bona ſtante pacto expreſſo in
inueſtitura, videlicet vt inueſtiti non poſſint neq; va-
leant in totum, vel in parte dicta bona vendere, alie-
nare, aut quoquomodo diſponere, ſed teneantur di-
cta bona manutenere, conſeruare, & meliorare, &
quod defunctis acquirentibus, & eorum liberis, adeò
quod nullus ex ipſis extet, tunc in continenti bona
cadant, & conſolidentur Eccleſiæ Dominæ dire-
ctæ, vt latiùs in dicta inueſtitura. Ex quibus depræ-
henditur, quod de dictis bonis Alexander non potuit
vllo modo diſponere, quia ſub dicta verborum for-
mula prohibita videtur ipſa etiam obligatio bonorũ,
prout illa prohibita cẽſetur quoties interdicitur alie-
5 nario lato ſumpto vocabulo l. fi. & ibi gloſ. in Verbo
hypothecam C de reb. alien. non alien. *Neguſ*. de pi-
gnor. p. 2. membr. 1. n. 31. & membr. 3. n. 71. Et in his
terminis emphyteuſis *Card. Mantic*. de tacit. lib. 22.
tit. 28. n. 54. *Rot*. dec. 326. aliàs 325. n. 8. p. 1. diuerſ. Et
ſanè negari non poteſt, quin obligare, & hypotheca-
re bona ſit quædam diſpoſitio de iiſdem bonis, quæ
omninò in dicta inueſtitura fuit prohibita.

Neque obſtat, quod bona emphyteotica per Rau-
ennaten. poſſeſſa ob concordiam initam inter Ec-
8 cleſiam, & populum Rauennæ impreſſam inter ſta-
tuta illius Ciuitatis, ſint redacta ad inſtar allodialiũ,
prout in terminis dictæ concordiæ reſponderunt,
Anchar. conſ. 125 n. 4. *Pariſ*. conſil. 108. num. 46. li. 1.
Marcabr. ab *Anguil*. cõſ. 26. n. 158. & alij, qui firmãt,
huiuſmodi bona etiam ſtipulata pro ſe, & liberis eẽ-
ſeri ſtipulata pro liberis vti hæredibus, & poſſe alie-
nari, & transferri in quoſcumq; ad inſtar ferè bono-
rum patrimonialium. Quoniam fuit reſponſum, ex
9 duobus potiſſimum non applicari dictam concordiã
Rauennæ. Primò quia illa inita fuit 30. ab hinc an-
nis, & vltra, & ideò non cõprehendit hæc bona em-
phyteotica triginta tantùm ab hinc annis conceſſa;
quia cùm regulariter diſpoſitio à iure cõmuni exor-
bitãs qualis eſt hæc cõcordia, & quę cõtinet priuile-
gium laicorum in præiudicium Eccleſiæ ſit ſtrictè
10 interpretanda, non debet extendi ad futuras conceſ-
ſiones c. cum capella de priuil. c. ad audientiam il ſe-
cundo de Eccl. non ædific. clem. 1 in fin. de cenſ. Et
in his terminis hanc opinionem pluribus tuetur idẽ
Marcabr. d. conſ. 26. n. 9. & ſeqq. vſque ad n. 108. qui
licet loquatur de indulto ciuibus Ferrarien. ob Bo-
nifacianam Bullam conceſſo, idem tamen ſub nu. 58.
fatetur, dictam Bonifacianam aſſimilari concordiæ
Rauennaten in qua etiã videtur eſſe minor dubitatio
11 cum ipſa loquatur per verba præteriti temporis ibi,
Quoad bona prędicta in emphyteuſim data, quæ nõ
poſsũt adaptari ſine offẽſa recti ſermonis ad bona in
poſterũ in emphyteuſim dãda l. Iulianus in fin. ff. de
legat. 1. *Felin*. in c. fi. de cõſtit. *Marcabr*. conſ. 26. n. 65.

Altera fuit reſponſio, quod dato etiam, bona em-
phyteotica vigore dictæ concordiæ eſſe ad inſtar al-
lodialium, id tamen verum eſſe non poteſt, quoties
contrarium tenor inueſtiturę ſuadet, cum tenor con-
12 ceſſionis ſemper ſit attendendus. c. 1. de duob. fratr.
à capit. inueſt. *Gail*. obſer. lib. 2. c. 50. num. 13. *Honded*.
conſ. 70. num. 11. & conſ. 86. nu. 8. li. 2. Et in terminis
quod potius ſit ſpectandus ordo ſuccedenti datus in
inueſtitura, quàm formã ſtatuti, conſuetudinis vel al-
terius indulti generalis, tradiderunt idem *Ancharan*.
conſ. 427. n. 4. verſ. de iure vero *Caſtren*. conſil. 146. in
prin. p. 2. *Dec*. conſ. 207. n. 6. & 7. conſ. 614. nu. 7. & 8.
Ruin. conſ. 169. n. 13. li. 1. & facit etiam *Peregr*. conſ.
9. nu. 3. & 4. li. 4. cùm quilibet poſſit legem ſibi benè
viſam in re ſua apponere, & prouiſio hominis tollat 13
prouiſionem legis prout *Dec*. & aliis ſuperius citati
ratiocinantur.

Quibus nec contradicere videntur DD. in con-
trarium allegati, quia *Pariſ*. conſ. 108. loquitur in ca-
ſu in quo nedum inueſtitura non repugnabat
concordiæ, ſed immò in illa inueſtitura fuerat ex-
preſsè conuentum, illam intelligi debere iuxta for-
mam dictæ concordiæ Rauennaten. Ancharani verò
opinio in d. conſ. 125. eſt intelligenda; prout ipſe ſe
declarauit in conſ. 427. nempe niſi obſtet contrarius
tenor conceſſionis. *Anguil*. autem d. conſ. 26. n. 258.
Bertaz. conſ. 77. in ciuil. & alij, qui poſſent allegari,
loquuntur in terminis declarationum, quæ emana-
runt ad dictam Bullam Bonifacianam in quibus tol-
luntur omnia pacta inueſtiturarum ipſi Bonifacianæ
aduerſantia, & ad illius formam vniuerſæ conceſſio-
nes rediguntur. Vt per *Bertaz*. & alios; quas tamen
declarationes ad dictum indultum Bonifacij IX. ve-
luti à laicis editas, meritò improbat, & deteſtatur
Peregr. d. conſ. 9. n. 4. 5. 6. & ſeqq. lib. 4.

Minus obſtat, quod Alexander fuerit primus ac-
quirens, & ſic potuit præiudicare filijs compræhen-
ſis diſponendo de iſtis bonis ex late cumulatis per
Surd. cõſ. 351. n. 24. & ſeqq. *Honded*. cõſ. 14. n. 47. lib.
2. *Rot*. in Bonon. de Bouijs 12. Decemb. 1612. coram
bo. me. Card. *Sacrato*; Quoniã miſſo quod Alexander 14
in ipſa inueſtitura huiuſmodi poteſtatẽ ſibi ademiſſe
videtur, dum ſignanter pactus eſt, ne fiat per inueſti-
tos alienatio, vel quoquo modo diſpoſitio, Reſpon-
detur, dictam concluſionẽ procedere in inueſtitura
ex titulo oneroſo acquiſita, nõ autẽ in inueſtitura ex
beneficio concedentis obtenta, quia hoc caſu etiam
primus acquirens nequit compræhenſis pręiudicare
Bart. in l. 1. §. in ſuis ff. per quas perſ nob. acq. *Natt*. 15
conſ. 531. *Surd*. dec 290. n. 2. Et licet hic fuerit con-
uentum de certa quantitate ſingulis annis ſoluenda,
attamen eſt quid modicum habita ratione ad quan-
titatem, & valorem terrarum in emphyteuſim datarũ
itavt omninò exuberet beneficium, & liberalitas Ec- 16
cleſiæ concedentis canoni promiſſo.

Quo autem bona fideicommiſſaria reſpectu por-
tionis Alexandri nulla fuit apud Dominos dubitatio;
quia clariſſima ſunt verba fideicommiſſi Iulij Cæſa-
ris, nec informantes diſſentiebant quoad illam, ſed
ſolùm quoad aliam portionem Auguſtini, ſuper qua
& aliis in dicta ſententia contentis Domini manda- 17
runt, particularem inſtitui diſputationem.

Et ita deciſum, &c.

Leodien. Parochialis.

Luna 18. Decembris 1623.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria quandò concedenda Iuſpatronatus natu-
ra quomodò immutetur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non denegatur, quando continet articulos releuantes, & datur fumus boni Iuris.*

2 *Reſer-*

Digitized by Google

2 *Reſeruatio in beneficio iuriſpatronatus Laici non cadit.*
3 *Item non requiritur concurſus.*
4 *Remiſſoria ad probandum iuſpatronatus conceditur.*
5 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub reſeruatione.*
6 *Iuſpatronatus quod fuit de Eccleſiaſtico effectum Laicale, non cadit ſub reſeruatione. & è contra laicale effectum eccleſiaſticum cadit, quia aſſumit naturam eccleſiaſtici n 7.*
8 *Ad iudicandum iuſpatronatus naturam eccleſiaſticam, vel laicalem inſpicitur perſona illius, quæ in eo præſentat.*
9 *Bona quæ tranſeunt in perſonam laicam licet Eccleſiaſtica ſortiuntur in omnibus naturam bonorum ſæcularium.*
10 *Et ex eis detrahitur etiam legitima.*
11 *Iuſpatronatus eccleſiaſticum effectum ſæculare naturam eccleſiaſticam non amplius retinet.*
12 *Remiſſoria vt concedatur, non eſt opus quod omnes articuli ſint pertinentes, & per ſcripturas probari non poſſint, ſed ſufficit, quod in parte.*
13 *Remiſſoria in cauſa beneficiaria non poteſt concedi, niſi prius facta obligatione de ſtando vnica ſententia, & appoſito ſequeſtro, quod quomodo procedat, explicatur.*

Deciſio LXXXVII.

DOmini reſponderunt, dandam eſſe remiſſoriam Io. Belmans; quia articuli ab eo propoſiti viſi ſunt releuantes, & datur etiam fumus illorum veritatis, quibus concurrentibus etiam in beneficialibus nunquam denegari conſueuit huiuſmodi remiſſoria
1 *Rot.* apud *Caſſ.* dec. 3. de dilat. Car. *Seraph.* dec. 1364. n. 3. & int. recent. dec. 677 n. 1. p. 1. & in Oxomen. canonic. 2. Martij 1622. coram me, & alibi.

Releuantia videbatur manifeſta; quoniam cum Ioan. Beſt impetraſſet hanc parochialem ex eo quod
2 eſſet reſeruata, & quod contra conſtit. S. m. Pij V. collata fuerit Io. Belmans nullo præcedente concurſu, ipſe Belmans, vt declinet huiuſmodi obiecta, nit. in d. artic. probare, hanc parochialem eſſe de iurepatr. & quod illud prius ſpectaret ad Mon. Coſbien. & quod poſtea de anno 1565. ex cauſa permutationis approb. Pij IV. tranſlatum fuerit in Godifredum D. Villæ de Beringeri, & quod ipſe, & deinde illius ſucceſſores tale ius præſentandi ad eamdem parochialem tenuerint, & exercuerint pacifice vſq; ad annum 1618. & quod modernus D. d. Villæ, qui præſentauit ipſum Belmans articulantem, ſit legitimus, & naturalis, & deſcendens, & hæres eiuſdem Godifredi, & vt latius in d. artic. Quo cum moliantur probatione iuriſpat. & quidem laicalis in quo non cadit recent. DD. in c. 1. vbi *Gemin.* nu. 11. de probat. in 6. Car. *Seraph.* dec. 1334. n. 6. & in recent. dec. 680. n. 2.
3 p. 1. Nec requiritur concurſus iuxta Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. verſ. quod ſi ius de reform conſequenter d. articuli ſunt omnino releuantes, & remiſſoria eſt danda, prout ad proban. iuriſpatr. datur vt late in
4 Hieracen. iuriſpat. 22. Iunij 1618. & 16. Martij 1620. coram R. P. D. meo *Veroſpio*, vbi fuit conceſſa ad proban. iuſpat. ipſius Principis, & ſucceſſiue datus nouus terminus ad eumdem effectum.

Neq; obſtare viſum fuit, quod huiuſmodi iuſpatr. à ſua origine fuerit eccleſiaſticum, nempe acquiſitũ ex bonis d. Monaſ. Coſbien. & proinde compræhen-
5 di ſub reſeruatione c. ad Apoſt. 12. q. 2. vbi *Archid.* *Deciſ. Clem. Merlini.*
& *Gemin. Lambert.* de iur. pat. p. 1. li. 1. q. 8. art. 7. n. 1 *Parıſ.* conſ. 128. n. 2. li. 4. Card. *Seraph.* dec. 1420. n. 2. & conſequenter materiam eſſe irreleuantem; Quoniam hodie quod eſt tranſlatum d. Iuſpatronatus in laicos titulo oneroſo permutationis cum authoritate Apoſt. vt aſſeritur in d. artic. videtur deſiiſſe eſſe
eccleſiaſt. & effectum laicale, quemadmodum enim, 6
quando à principio iuſpat. eſt laicale, & deinde tranſit in eccleſiaſt. perſonas efficitur eccleſiaſt. & illius naturam aſſumit *Abb.* in cap. de Monacis nu. 14. de præben. & in c. 1. de iur. patr. in 6. vbi *Io. Monac.* n. 4. *Prob.* in addit. n. 17. *Rebuff.* de nominat. q. 8. num 22. *Crot.* conſ. 291. n. 25. li. 3. Card. *Seraphin.* præallegat. deciſ. 1420. & alibi, Ita etiam è conuerſo videtur, vt iuſpat. exuat primordialem ſuam naturam, & dum
tranſit in laicum identidem efficiatur laicale, vt in 7
puncto arguit *Canale.* dec. 22. n. 16. p. 1. Attenditur. n. perſona, quæ præſentat & quæ poſſidet ius præſentãdi, & prout illa eſt, ita etiã determinatur natura ipſius 8
iuriſpatr. *Mohed.* dec. 9. in fi. de iur. patr. *Creſcen.* dec. 9. codẽ tit. & *Achill.* dec. 1. eodem. tit. *Pur.* dec. 90. li. 3. Et vulgatum eſt, quod ſi laicus ex iuſto titulo, & cũ ſolemnitate efficiatur Dominus, & acquirat bona eccleſiæ, hæc bona non dicuntur amplius eccleſiaſtica, ſed aſſumunt naturam, & qualitatem perſonarum, quibus ipſa bona cohærent, & ideo efficiuntur in totum laicalia, & patrimonialia late *Vaſq.* de ſucceſſ. 9
creat. li. 1. § 20. n 684. *Sard.* conſ. 338. num. 9. & ſeqq. Itaut ex illis etiam legitima detrahi debeat, vt poſt *Peregr.* de fideicomm. art 36. n 8. & dixit Rota in Romana legitimæ 16. Decemb. 1616. & 10. Martij 1617. 10
coram bo. me. Card. *Sacrato.*

Nec difficultatem faceſſit, quod ſemper verum erit dicere, hoc Iuſpatronatus fuiſſe fundatum ex bonis eccleſiaſticis, & quod hæc qualitas videatur inſeparabilis, etiamſi tranſeat ad laicos, & propterea
adhuc tanquam eccleſiaſticum ſit reputandũ; Quia 11
obſtaret, ſi ex titulo lucratiuo laicis acquiſiuiſſet, tũc enim iuſpat. ſuam originalem teneret naturam; ſed cum titulo oneroſo, mediante permutatione, & cum authoritate Apoſtolica d. laicus fuerit adeptus hoc iuſpat. videtur effici penitus laicale, & illud, quod à laico in permutatione datum fuit Monaſt. videtur ſuccedere loco illius iuriſpat. eccleſiaſtici; Alloquin in valde exorbitanti lucro verſaretur eccleſia, ſi vtrũque, nempe & quod illa dat, & quod recipit, eccleſiaſticum remaneret, quod alienum omnino videtur ab honeſtate eccleſiæ quæ religioſa cultrix, & auctrix eſt iuſtitiæ; Et proinde releuantia vel eſt manifeſta, vel ſaltem negari non poteſt, quin dicti articuli magnam habeant releuantiæ imaginem, itaut par eſſe videatur, vel quod huic Remiſſoriæ ipſe Ioannes Beſt cõſentiat, vel admittat dictos articulos pro probatis tunc enim poterit hoc dubiũ ſtricte diſputari,

Fumus vero veritatis contentorum in articulis ſatis eſt, qui deducitur ex præſentatione de anno 1594. & ex atteſtatione Vicarij.

Nec obſtat, quod nonnulli ex his articulis probari poſſint per ſcripturas; quoniam alij non poſſunt probari niſi per teſtes, prout longiſſima quaſi poſſeſ-
ſio præſentandi, & legitimitas moderni patroni, & 13
deſcendentia à Gotifredo; Et vt detur remiſſoria, ſufficit, quod aliquid in articulis contineatur, quod per teſtes dumtaxat iuſtificare poſſit *Felin.* in cap. 1. nu. 4 in fin. de appellat *Rot.* 17, de teſtibus in nou. & dec. 46. in fin. de teſtib. in antiq.

Nec etiam obſtat, quod ſimus in Domino temporali, in quo præſumitur vſurpatio, & ideo requirã-

pleniores probationes iuxta formam Concilij; quia ſtante initio acquiſitionis ex cauſa dictæ permutationis cum beneplacito Apoſtolico, ceſſat penitus præſumptio vſurpationis.

Ex quib. dictum fuit, eſſe dandam Remiſſoriam, facta tamen prius obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, & appoſito ſequeſtro; quoties enim agitur de beneficiali cauſa prout hæc eſt, in qua particulariter tractatur ſuper titulo beneficij, & incidenter deducitur iuſpatronatus, & lis non eſt in 3. inſtantia, & petens remiſſoriam poſſidet beneficium, illa nunquam dari conſueuit, niſi cum dicta cautione, & appoſito ſequeſtro *Put.* dec. 40. lib. 1. & 297. n. 4. li. 2. & docet, egit de hac materia Rota in Mutinen. Plebis 24. Nouembris proxime præteriti coram R.D. meo *Decano*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Aſculana Plebaniæ.
Veneris 12. January 1624.

ARGVMENTVM.

Eccleſiam eſſe Collegialem ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Prima dignitas Eccleſiæ collegiatæ dicitur eſſe de reſeruata Papæ collatione iuxta reg. 3. Cancellar. & num. 6.*

2 *Sententiæ validitas ex proceſſus reuolutione probatur.*

3 *Vigore ſubrogationis gratioſæ in beneficio, vt detur immiſſio, eſt probanda mors Rectoris, Clericatus prouiſi, & reſeruatio.*

4 *Obitus probatur ex teſtibus.*

5 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*

6 *Reſeruatio iuſtificatur, ex quo agitur de prima dignitate eccleſiæ.*

7 *Eccleſiam eſſe collegiatam probatur coniecturis, quando non conſtat de fundatione.*

8 *Probatur, quando ex teſtibus probatur in Eccleſia exiſtere Plebanum cum tribus Canonicis, quorum caput eſt Plebanus.*

9 *Collegiata ex numero trium Canonicorum conſtituitur.*

10 *Probatur, quando Canonici ſolent congregari ad nutum Plebani ad ſonitum campanæ, habent ſigillum commune, Arca communis, & fructuum fit diuiſio inter ipſos, & 11. & 12.*

13 *Probatur Collegialitas ex enunciatiuis litterarum viſitationis.*

14 *An eccleſia ſit collegiata, attenditur vltimus ſtatus.*

15 *Mutatio ſtatus Eccleſiæ non inducitur ex Apoſtolicis prouiſionibus.*

16 *Status Parochialitatis non contradicit ſtatui Collegiatæ.*

Deciſio LXXXVII.

Dioniſius authoritate Apoſtolica de Plebania vacante per obitum Paulini in eccleſia S. Fortunati prouiſus, tanquam de principali dignitate in Collegiata, & conſequenter reſeruata iuxta regulam
1 3. Cancellariæ, ſuper illa expediuit litteras Auditori Cameræ directas; deinde vero, cum ad illius notitiam peruenisset, Cæſarem de eadem Plebania authoritate etiam Apoſtolica, & præuio concurſu fuiſſe prouiſum, vti de Parochiali, expediuit nouas litteras in forma gratioſæ ſubrogationis; Quibus, ac etiam primis exhibitis coram A.C. in iudicio immiſſionis, obtinuit pronunciari ad ſui fauorem, & cum appellatum fuiſſet ab huiuſmodi ſententia, & appellationis cauſa mihi per Sanctiſſimum commiſſa, dubitaui, An dicta A. C. ſententia eſſet confirmanda.

Et Domini confirmandam reſponderunt; Conſtat enim de validitate illius ex actorum reuolutione, quibus docetur de iuriſdictione Aud. Cameræ ſpecialiter in litteris Apoſtolicis deputati ad illas e- 2
xequen. & de aliis requiſitis iuxta deciſionem Caputaquen. 260. p. 2. paſſim canonizatam vt in Lunen. Sarzanen Iuriſpatronatus 18. Maij 1622. coram me, & alibi ſæpius.

Iuſtitia etiam dictæ ſententiæ innoteſcebat ex eo, quod Dioniſius illa tria probauerat, quæ pro huiuſmodi immiſſione in vim gratioſæ ſubrogationis exigere conſueuit Rota ſcilicet, obitum Paulini vltimi Rectoris, & poſſeſſoris dictæ eccleſiæ, clericatum 3
ipſius Dioniſij, & reſeruationem Plebaniæ *Rot.* apud *Mohed.* deciſ. 11. Vt lit. pend. *Put.* deciſ. 495. li. 2. Cardin. *Seraph.* deciſ. 1426. nu. 1. Inter recent. dec. 197. nu. 1. dec. 401. nu. 1. & dec 509. nu. 1 p. 2. in Oritana Archipreſbyteratus 29. Maij 1598. coram *Orano*, & in Barbaſtren. Prioratus 11. Ianuarij 1616. coram R.P.D. meo *Vereſpio*.

Et quidem obitus Paulini in poſſeſſione, ad quam fuit ſubrogatus Dioniſius, ſatis probabatur ex teſti- 4
bus de illo certitudinaliter deponentibus *Rota* dec. 629. n. 5. p. 1. recent. cum aliis allegatis in Leodien. canonicatus 6. Nouembris 1625. coram me. Quod nec etiam indiget iuſtificatione, cum idem confeſſus fuerit Cæſar in ſuis precib. Sanctiſſimo porrectis. Vt liquet ex ipſius Bulla, dum impetrauit eamdem Plebaniam, quam poſſidebat Paulinus dum viueret.

Nec de clericatu Dioniſij poterat dubitari, cum ſuper illa dentur litteræ patentes, quibus optime 5
probatur capit. ſecundo, & ibi *Abb.* in primo not. de cleric. peregrin. *Felin.* in capit. poſt ceſſionem n. 3. & 15 de probat. *Rota* dec. 715. num. 3. in fin. p. 1. & deciſ. 455. n. 7. p. 2. recent. & in Ripana beneficij 17. Iunij 1622. & in Leodien. canonicatus 6. Nouembris 1625 coram me; Et concurrunt etiam teſtes deponentes de Sacerdotio Dioniſij, & quod ipſum viderunt ad Altare celebrantem.

Reſeruatio vero dictæ plebaniæ eliciebatur ex eo, quod eccleſia Sancti Fortunati eſſet collegiata, 6
& Plebanus in illa, tanquam prima dignitas, præfulgeret, & ſic reſeruata eſſet, ex diſpoſitione regulæ tertiæ; Pro quorum probatione arridebant Dominis coniecturæ, & inditia pro Dioniſio ponderata, ex illis enim concludenter arguitur eccleſiæ collegialitas, vbi alias non conſtat de fundationis initio *Inno-* 7
cent. in capit. poſtulaſti de iur. patronatus *Io. Andr.* *Abb.* & aliis in cap. nobis eodem titulo *Alex.* conſ. 75. num 2. li. 4. *Rom.* conſ 436. n. 6. *Decian.* late conſ. 6. num. 1. & 2. lib. 2. *Rot.* diuerſi deciſi. 584. num. 2. & deciſi. 585. num. 2. parte 4. apud Cardin. *Mantic.* dec. 215. nu. 1. Inter rec. dec. 675. ſub nu. 2. p. 1. in Aſculana parochialis S. Laurentij 20. Maij 1585. coram Orano, in Cremonen. Præpoſitura 24. Maij 1621. coram Reu. P. D. meo *Remboldo* & in Placentina Archipreſbyteratus 17. Martij 1623. coram R. P.D. meo *Pirouano*.

Et præcipua viſa eſt coniectura deducta ex teſtib. aſſerentibus, quod in dicta eccleſia Sancti Fortu- 8
nati

nati aderat Plebanus cum tribus canonicis, & quod illorum caput, & Præſul eſſet ipſe Plebanus *Alex.* conſ. 75. nu. a li. 4 Cardin. *Mantic.* d. dec. 115. & fuit conſideratum in dicta Cremonen. Præpoſituræ 24. Maij 1621. coram R.P.D meo *Remboldo.*

Qui quidem numerus trium canonicorum congruus eſt ad Collegiatam conſtituen. *Innocent.* in cap.
9 poſtulaſti nu. 1. in princ. de iur. patron, *Felin.* in cap. accedentes nu 1. verſ. & nota de præſeripe. *Roman.* conſ. 436. *Lambertin.* de iur. patron. p. 1. li. 2. q. 5. principali n 3.

Plurimumque etiam ſuffragatur, quod dicti canonici, vt bene referant quatuot teſtes, conſueuerint congregari ad libitum Plebani, & ad ſonum campanæ, quod haberent ſigillum commune, ac eſſet quo-
10 que communis arca, itaut fructus communiter diuiderentur, & duæ partes Plebano, aliæ vero ſingulæ ſingulis canonicis diſtribuerentur: Quæ ſunt potiſſima ſigna, & argumenta collegialitatis, Vt de Congregatione colligitur ex text. in capitulo tertio loco de probat, & in capit. cum eccleſia Sutrina de cauſ. poſſ. & propr. De communi ſigillo in capit. ſignificauit de appellat. & in capit. dilecta de exceſſ. prælat. De arca, & maſſa communi in leg. 1. §. quibus autem ff. Quod cuiuſque vniuerſitat. nom. Et quod ex huiuſmodi indicij, videlicet Congregatione, & Sigillo, & Arca communi plena, & concludens
12 deſumatur probatio collegialitatis eccleſia tradunt Doct. in c. nobis de iur. patronat. Felin in cap. accedentes num. 2. de præſcript *Rom.* conſ 436. num. 7. *Decian.* conſ 6. num. 1. & 2. lib. 2. *Barbat.* conſi. 17. num. 3. & 4. lib. 1. *Alex.* conſ. 75. numer. 2. lib. 4. *Maſcard* de probat concl. 584. nu. 3. *Rebuff.* in concord. tit. de collat. in §. volumus verſ. Collegiatis, & paſſim ſequitur Rota, vt in dec. 584. num. 2. & deciſ. 585. num. 2. parte 4. diuerſ. *Verall.* dec. 141. n. 1. Card. *Mantic.* dec. 175 nu. 1. & dec. 215. n. 1. & coram S.m. Greg XV. dec. 482. n. 4. fuit dictum in Aſculana parochialis S. Laurentij 20. Martij 1585. coram *Orano*, & in dicta Cremonen. Præpoſituræ 24. Maij 1621. coram R.P.D. meo *Remboldo.*

Quibus etiam accedit Apoſtolica viſitatio eccle-
13 ſiæ Aſculan. facta de anno 1573. vbi enunciatur, eccleſiam S. Fortunati eſſe collegiatam, & canonicos eſſe coadiutores Plebani; Necnon & multum conferre viſæ ſunt litteræ Sacræ Congrationis ſuper negotiis Epiſcoporum, in quibus iniungitur canonicis, quod in nonnullis feſtiuis diebus aſſiſtant, & auxilientur Plebano vti eorum capiti; Ex quibus omnibus maxime ſimul iunctis viſum fuit, ſatis apparere, & dictam eccleſiam S. Fortunati eſſe collegiatam, & Plebanum ibi vti primum dignitatem præeſſe.

Non obſtat, quod dicta eccleſia ſaltem hodie non exiſtat actu collegiata; Sat enim eſt, talem eſſe ha-
14 bitam ad hoc vt cenſeri debeat collegiata *Felin.* in capitul. accedentes num. 2. verſ. ponit etiam de præſcription. *Innoc.* in capit. poſtulaſti num. 1. de iur. patronat. *Archid.* in cap. licet canon ſub nu. 2. de elect. in 6. *Maſcard.* de probat concl. 583. nu. 5. cum aliis, quos refert & ſequitur *Rota* in Cremonen. Præpoſituræ 25. Februarij 1622. coram R.P.D. meo *Remboldo.*

Nec etiam obſtat prouiſio Apoſtolica de anno 1576. facta vti de parochiali; Quia notum eſt, Apoſtolicas prouiſiones non immutare ſtatum beneficij iam legitime impreſſum ex defectu voluntatis; cum
15 Papa iuata naturam beneficij conferre præſumatur *Felin.* in capit. in noſtra numer. 45. de reſcript. *Calderin.* conſ. 26. de præben. Rot. diuer. dec. 545 nu. 3. p. 1. & dec. 584. num. 2. p 4. & recent. dec. 308. num. 3. p 1. Card. *Seraph.* dec. 799. num. 5. & dec. 1273. n. 2. & dictum fuit in Lucana canonicatus 23. Martij 1620. coram R.D. meo *Seleucien.* & in Sorana beneficij 9. Decembris 1622. coram me. Quod & eo magis debet ſibi vendicare locum in caſu, de quo agitur; quia vix credi poteſt, Papam conferendo huiuſmodi eccleſiam, tanquam parochialem, nulla facta ei mentione in precibus de collegialitate, voluiſſe euertere ſtatum illius; præſertim cum vna, & eadem
eccleſia poſſit eſſe parochialis, & collegiata, quia ſta- 16
tus parochialitatis non contradicit ſtatui collegiatæ cap. ſtatutum de elect. in 6. *Felin* in cap. in noſtra n. 15. coroll. 10. de reſcript. *Gemin.* conſ. 13. num. 1. verſ. ex hoc ergo, & dixit Rota in dicta Cremonen. Præpoſituræ 25. Februarij 1622. coram R.P.D. meo *Remboldo.*

Duæ vero aliæ prouiſiones ordinariorum non fuerunt habitæ in conſiderationẽ; quia quatenus voluiſſent, non poterant mutare ſtatum beneficij iux-
ta not. in c. cum de beneficio de præbend. in 6. Rot. 17
dec. 163. n. 4. p. 1. recent. cum aliis.

Et ita Dioniſio tantum informante, &c.

Calaguritana Beneficij de Amarita.

Lunæ 15. Ianuarij 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia præſumitur ritè, & rectè lata.*

2 *Qualitas naturalitatis non deducitur ex eo, quia quis ſit deſcendens ex incola loci alicuius, in quo non poſſunt admitti ex particulari Conſtitutione, niſi naturales loci.*

Deciſio LXXXVIII.

CVm vacaſſet hoc beneficium patrimoniale, & plures ſe oppoſuiſſent, & præcipue Dominicus, & Lopez, eorumque naturalitatem quilibet probare contendiſſet, fuit per Ordinarium reiectus dictus Dominicus, & pro non naturali declaratus; A qua declaratione interpoſita appellatione, dubitaui; An dicta ſententia, quæ ex capite tantum iniuſtitiæ à Dominico impugnabatur, eſſet confirmanda.

Et ipſo Dominico ſolum informante fuit pro confirmatione reſponſum; dicta enim ſententia pro ſe habet iuris præſumptionem, quod nedum valida
ſed & quod iuſta ſit gloſ. in auth. generaliter in ver- 1
bo iniuſte C. de Epiſcop. & cleric. *Alex.* conſ. 95. numer. 9. lib. 2. cum aliis cumulatis per *Gabr.* concl. 5. num. 1. tit. de ſent. Et quamuis ex teſtibus pro eodem Dominico examinatis appareat, ipſum eſſe nepotem Annæ Mariæ, & illam fuiſſe incolam dicti loci de Amarita, attamen cum non detur conſtitutio, ſeu conſuetudo particularis illius loci, non inde ſequitur neceſſario, Dominicum ob id eſſe naturalem ad effectum obtinendi patrimonialia beneficia dicti loci de Amarita ex hoc, quod deſcendat ab incola eiuſdem loci; In eadem enim Calaguritana Diœceſi vigent diuerſa ſtatuta, & conſuetudines ſuper qualitatibus, & requiſitis neceſſariis ad hoc, vt

2 aliquis dicatur filius naturalis, ſeu patrimonialia, & in nonnullis locis teſte *Gonzalez* ſupra regula 8. gloſ. 9. §. 1. nu. 14. & ſeq. requiritur, vt non ſolum deſcendat ab incolis, & parentibus, qui ſoluerint decimam, ſed quod & ipſe baptizatus fuerit intra limites parochiæ, in qua huiuſmodi beneficia exiſtunt; Et proinde dicta declarano Ordinarij non detegitur iniuſta ea eo. quod Dominicus deſcendat ab Anna Maria, quæ fuit incola dicti loci, cum & fieri poſſit, quod à conſuetudine, vel ſtatuto eiuſdem loci de Amarita exigatur, vt petens beneficium vti patrimoniale ibidem ſit etiam baptizatus, & habeat alias qualitates, quod in ſuis probationib. oon docet Dominicus ſe præſtitiſſe.

Et ita contra informantem, &c.

Meten. Cercatoriæ.
Veneris 19. *January* 1624.

ARGVMENTVM.

Beneficium ea negligentia patronorum fit collationis primo Ordinarij, & deinde Ordinario negligente Papæ.

SVMMARIVM.

1 *R. P. D. Merlinus fuit Datarius ſancta memoria Gregorij XV.*

2 *Beneficij collatio non præſentantibus Patronis fit collationis Ordinarij, & deinde Papa gradatim.*

3 *Vt collatio Papa debeatur, & impetrari poſſit tanquam reſeruatum, debet probari negligentia ordinary cum lapſu temporis.*

4 *Debet probari etiam ſcientia ordinarij temporis vacationis beneficij & n. 5.*

Deciſio LXXXIX.

DOmini in hac cauſa ſub die 19. Decembris anni 1622. me proponente reſponderant, gratiam Deſiderij ooo eſſe iuſtificatam; & deinde cum Sanctæ memoriæ Gregorius XV. Datarij munus mihi demandaſſet, deciſio à R. P. D. meo Vbaldo extenſa
1 fuit, Cui reſolutioni cum Deſiderius non acquieſceret, dubium hodie propoſui, An ſtandum eſſet in deciſis. Et ſtandum eſſe Domini diaerunt ex eo potiſſimum fundamento quod deuolutio ad Sedem Apoſtolicam ob temporis lapſum in ipſa gratia Deſiderij expreſſa, & narrata, non videbatur iuſtificata; quam tamen certum eſt, gradatim de inferiori ad proximum ſuperiorem, donec peruenerit ad Papam,
2 eſſe concludenter probandam cap. 2. cap. licet il primo de ſupplen. neglig. prælat. gloſ. in clemen. vnica in verbo locorum eodem tit. *Abb.* in cap. cum noſtris num. 2. de conceſſ. præbend. cum aliis per *Rot.* coram Cardinali *Mantica* deciſ. 260. num. 2. & coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano* deciſ. 195. nu. 2. inter eius impreſſ. & parte ſecunda recent. dec. 186. num. 1.

Huiuſmodi autem probatio facta non fuit; Teſtea enim pro Deſiderio examinati non concludunt, de quo tempore deceſſerit Clandius, per cuius obitum Cercatoriam vacaſſe prætenditur, & ſic non poteſt dici, conſtare de lapſu temporis gradatim, de Epiſ-
3 copo Meten. ad Archiepiſcopum Treueren. vt per *Mantic.* dicta deciſ. 260. numer. 4. Et nihilominus, etiamſi fuiſſet concludentiſſime probatum à die obitus dicti Claudij lapſum fuiſſe tempus ad deuolutionem neceſſarium, non reuelaret; probari eoim vlterius debebat dictum Epiſcopum Meten. & ſucceſſiue etiam dictum Archiepiſcopum Treueren. ſcientiam vacationis habuiſſe, nam tempus ſex menſium ad conferendum cuilibet præſcriptum non dicitur inchoare à die obitus, & vacationis, ſed tantum à die ſcientiæ *Rebuff.* in praxi benefic. tit. de deuolut. numer. 11. & 12. vbi quod talis ſcientia eſt probanda, quem ſequuta eſt Rota coram Card. *Mantica* præalleg. dec. 260. numer. 3. & 4. coram R. Lugdunen. dict. deciſi. 186. numet. 1. p 2. recent. & coram R. D. meo *Decano* dicta etiam deciſ. 195. num. 3.

Præſertim quia ex teſtibus pro capitulo examinatis iuncta confirmatione Apoſtolica ante Deſiderij impetrationem obtenta videbatur Dominis, vel ſatis conſtare de vnione, ac ſuppreſſione, adeo vt Cercatoria prædicta amplius per obitum vacare non potuerit ex allegatis in alia deciſione, vel ſaltem ex hoc tanto magis excludi Archiepiſcopi negligentiam, cum data etiam ſcientia obitus Claudij potuerit ipſe Archiepiſcopus, nec temere exiſtimare, ſuppreſſionem fuiſſe validam, & nulli conſtet, ipſum prætenſæ illius nullitatis, & ſic vacationis per obitum, & ſucceſſiue deuolutionis certam, & indubitatam 4
ſcientiam habuiſſe, qualis requiritur ad effectum de quo agitur *Put.* dec. 143. lib. 1. *Rot.* dicta deciſ. 186. nu. 2. parte 2. recent.

Et ita concluſum vtraque parte informante, &c.

Bonon. de Beroaldis.
Mercurij 24. *Ianuarij* 1624.

ARGVMENTVM.

Ex ſubſcriptione folij albi an oriatur obligatio.

SVMMARIVM.

1 *Exceptione pacti de non petendo remouetur Actor.*

2 *Subſcribens videtur fateri contenta in ſcriptura, ac remanet eis affectus, & obligatus.*

3 *Folij albi ſubſcriptio non obligat ſubſcribentem, niſi probetur habuiſſe ſcientiam eorum, quæ in ipſo folio erant ſcribenda, & n. 4.*

5 *Confeſſio extraiudicialis probari debet duobus teſtibus.*

6 *Teſtis de auditu non probat.*

7 *Contractus, & obligationes omnes per epiſtolam iniri poſſunt.*

Deciſio XC.

PEr duas ſententias Bononiæ latas fuit pronunciatum, fabricam S. Petronij vti hæredem qu. Camilli Thoni teneri ad reſtitutionem partis molendini nuncupati *dell' Aquilla*, in fauorem Alexandri Beroaldi, à quibus ſententiis interpoſita appellatione, & mihi commiſſa cauſa dubitani, An dictæ ſententiæ eſſent confirmandæ, vel infirmandæ. Et infirmandas eſſe Domini reſponderunt ex capite iniuſtitiæ; Nam quamuis dictam partem molendini Camillus vendiderit Iuliæ Palleotiæ ementi nomini dictorum Alexandri & Philippi fratrum, vt ea publico inſtrumento in actis exhibito, attamen eidem Alexandro agenti ad vendicationem molendini obſtat pactum de non petendo, & non moleſtando Camillum, vel eius ſucceſſores. Vt in apoca confecta, & ab

ab eo ſubſcripta die 23. Iulij 1579. in qua Alexander in fauorem Camilli renunciat prætenſioni, quam habet, vel habere poteſt vllo vnquam tempore in di-
1 cto molendino; Certum eſt autem exceptione pacti de non petendo recte repelli agentem leg. ſi v-
2 nus §. pactus ne peteret vbi DD. ff. de pact. § præterea Inſtit. de except. cum alijs; Et ſcripturam illam legitime recognitam non ſecus contra Alexandrum ſubſcribentem probare, & illum obligare, quam ſi tota ab eodem exarata fuiſſet iuxta tradita per DD. in leg. ſi ita ſtipulatus §. *Griſogonus* ff. de verborum obligat. in leg. cum antiquitus C. de fideicom. *Bart.* in l. emptor §. Lucius n. 2. ff. de pact. & ibi *Iaſ.* n. 2. *Gabr* concl. 3. de præſump. *Peregr.* conſ. 108. n. 1. lib. 5. *Petr. Caball.* conſ. 11. n. 1 *Rota* coram Card. Mantica dec. 521. n. 4.

Nec obſtare viſum fuit quod dicta ſcriptura fuerit folium album ſubſcriptum ab Alexandro, dum eſſet Prætor in Oppido Corinaldi, & ab eo ſic tranſmiſſum Camillo Bononiæ commoranti, ac ibi poſtea ſuperinducta fuerit ipſa ſcriptura renunciationis cum pacto de non petendo, quo caſu non ſuffragaretur Camillo, nec illius hæredibus; huiuſmodi enim folia vacua ſubſcripta non obligant ſubſcribentem, niſi probatum fuerit, vel ex præſumptionib.
3 deprehendi poſſit, ſubſcribentem notitiam habuiſſe eorum, quæ deinde erant ſcribenda *Angel. Imol. Iaſ.* & alij in dicto §. *Griſogonus, Innocen. Felin.* & alij in cap. 1. de fid. inſtrum. *Petr. Caball.* dicto conſ. 11. n. 2. 7. 8. & ſeqq. *Gonzal.* ad regulam 8. glo. 60. nu. 17. & ſeqq. *Rot.* apud Card. *Seraphin.* dec. 973. n. 1. Quoniam reſpondebant Domini, non probari exiſtentiam huiuſmodi folij albi in manibus Camilli, & ſcripturam fuiſſe longe poſt ſubſcriptionem Alexandri exaratam abſente eodem Alexandro.

Primus enim teſtis, vltra quod eſt ſingularis, ingenuè fatetur, ſe neſcire, an folium hoc, in quo ſcripta eſt renunciatio, ſit illud quod olim album cum ſola ſubſcriptione Alexandri vidiſſe dixerat in manibus Camilli; & ideo non probatur identitas; quæ immo excludi videtur ab eodem teſte quia deponit, dictum folium album vidiſſe de anno 1578. apud
4 Camillum, & tamen ſolum de anno 1579. Alexander erat Prætor Corinaldi, & eo anno ſcriptura renunciationis confecta fuit.

Secundus vero, & tertius teſtis, vltra quod ſignificant, Alexandrum fuiſſe Bononiæ in domo Camilli, & tunc temporis potuiſſe dictam ſcripturam renunciationis exarari, ſunt ſingulares reſpectu temporis, dum reſtantur audiuiſſe Camillum dicentem, ſibi ab Alexandro folium album tranſmiſſum fuiſſe, & ſubſcriptum; & tamen hæc confeſſio extraiudicialis, e-
5 tiam attento iure canonico debebat probari per duos teſtes conteſtes *Rota* apud *Ceſar. de Graſſ.* deciſio quarta nu. 3. de ſentent. & re iudic. & in recent. deciſio 664. numer. 6. parte prima, & fuit dictum coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* in Rauennatenſ. cambiorum 12. præſentis menſis.

Quartus vero teſtis deponit de auditu ab alio extraneo ſcilicet à Doctore Silueſtro, qui non fuit
6 examinatus, & ideo non probat *Bartol.* in tractat. de teſtibus numero 10. verſic. Non enim cum aliis cumulatis per *Farinacc.* de teſtibus quæſtione 69. numero 5.

Neque obſtat, quod eo tempore, quo ſcripta fuit renunciatio prædicta ſuper iuribus molendini, nempe ſub die 23. Iulij 1579 Alexander Bononiæ non commoraretur, ſed in officio Corinaldi, & dictum folium habeat complicationes, & ſit perforatum ad inſtar epiſtolæ, & proinde aſſequamur, dictam renunciationem fuiſſe ſcriptã abſente Alexandro; Quoniam hæc abſentia de illo tempore non probatur, datur enim fides, & ſimplex atteſtatio Communitatis Corinaldi, quæ fidem non facit, immo ſe refert ad acta in quibus ſolum apparet, ipſum Alexandrum interpoſuiſſe decreta vſque ad diem 23. Iunij eiuſdem anni 1579. & ſic non percutit tempus 23. Iulij, quo Bononiæ poterat Alexander intereſſe, & eo præſente d. renunciatio extendi.

Sed eſto, non Bononiæ, ſed Corinaldi fuiſſe ſubſcriptum dictum folium, & tranſmiſſum in epiſtola ad Camillum Bononiæ degentem, id tamen non concluderet potius, quod è Corinaldo tranſmiſſum fuerit prius folium album cum ſola ſubſcriptione Alexandri, quam quod immo prius è Bononia folium plenum cum dicta renunciatione, & pacto de non petendo tranſmiſſum fuerit ad Alexandrum, vt ab eo ſubſcriberentur, quo caſu huiuſmodi ſcriptura obligaret ipſum Alexandrum, quia quilibet contra- 7
ctus, ſeu diſtractus fieri poteſt inter abſentes mediante epiſtola l. abſentis l. nuda ratio ff. de donat. leg. 1. ff. de contr. empt. l. Titius Seio ff. de conſtit. pec. Præſertim, ſi illa, ad quem mittebatur, peruenerit *Bart.* & alij in d. leg. Titius Seio *Pariſ.* conſil. 127. nu. 32. & ſeqq. li. 1.

Minus obſtat depoſitio tertij periti, qui multis rationibus arguit, ſubſcriptionem Alexandri præceſſiſſe ſcripturæ renunciationis, tum quia non figit pedem, vt liquet ex illis verbis, *Si può quaſi giudicare, e ſolo Dio lo può ſapere,* tum etiam quia illius depoſitio eliditur à relatione alterius periti pro fabrica deponentis contrarium; Et rationes ab illo tertio ponderatæ potius ingenioſæ, ac ſuaſiuæ viſæ ſunt, quam neceſſario concludentes, & illis fere ſingulis late reſpondet in terminis *Pereg.* d. conſ. 108. per tot. lib. 5.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodicen. Vnionis, & fructuum
29. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Attentata, quando non reuocanda veniant.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (arbitrio) operatur, vt rigor non attendatur.*
2 *Attentata ceſſant, quando concurrit diuerſitas cauſæ, & 3.*
4 *Per proſequutionẽ factam litis cenſentur remiſſa attentata, & hoc propter tacitum conſenſum partis.*
5 *Quando attentata ſunt commiſſa ab vtraque parte, ceſſat illorum reuocatio.*
6 *Item quando ſunt illiquida.*
7 *Expenſæ ſignaturæ in Rota non reficiuntur.*
8 *Expenſæ reficiuntur, quæ ſunt in actis, quæ viua dicuntur.*

Deciſio XCI.

PEndente lite in Rota inter Decanum, ac Capitulum ex vna, & Præpoſitum S. Crucis ex altera parte occaſione vnionis, quam conceſſerat fel. rec. Clemens PP. Octauus, Præpoſituræ eiuſdem

Eccleſiæ de canonicatu,& præbenda,fuit intet par-
tes conuentum, quod Aegidius modetnus Præpoſi-
tus loco fructuum canonicatus, & præbendæ vnito-
rum acciperet quotannis 40.modia ſpeltæ , in quo-
rum ſolutione cum deinde Decanus , & Capitulum
defeciſſent, Præpoſitus conuenit dictos Decanum,
& capitulum pro integra ſolutione dictæ ſpeltæ.Ve-
rum cum ab iiſdem ſupradicta conuentio negaretur,
Præpoſitus miſſa lite ſuper ſolutione ſpeltæ egit ad
iotegros fructus canonicatus , & præbendæ; vnde
Capitulum,& Decanus petierunt,ſibi in primis re-
fici expenſas propter mutatum iudicium iuxta no-
tata in l. edita Cod. de edend. Et cum non obti-
nuiſſent in huiuſmodi petitione , appellarunt ad
Nuncium Coloniæ , qui appellationis cauſam
commiſit Decano Sancti Ioannis , à quo etiam e-
manaoit ſententia , licet perſoualis contra dictos
Decanum, & Capitulum , qui tandem recurrerunt
ad Signaturam Iuſtitiæ, & ab illa obtinuerunt,cau-
ſam auocari , & committi R. P. D. meo *Veroſpio*,
coram quo cum ipſi niterentur impedire proceſſum
ad vlteriora ſub prætextu quod omnia geſta in par-
tibus eſſent prius reuocanda tanquam attentata ob
ſupradictam litis pendentiam in Rota, Præpoſitus
adiuit Signaturam Sanctiſſimi, & obtinuit , mihi in
hac cauſa in locum R. P. D. mei *Veroſpij* ſubrogato
reſcribi, vt reiectus prætenſis attentatis in fine litis
procederem in oegotio priocipali arbitrio Rotæ.
Super quo pet me hodie propoſito dubio Domini re-
ſponderunt,arbitrium intrare.

Omiſſo enim, quod in vim dictæ clauſulæ, Arbi-
trio, Rota conſueuit deflectere à iuris rigore,vt fuit
dictum in Fauen. tutelæ 11. Februarij 1621. coram
me, & alibi ſæpiſſime, Viſum fuit, oulla extare at-
tentata, quæ veniant reuocanda.

Cauſa enim coram dicto Abbate S. Laurentij in-
troducta ſuper ſolutione 40. modiorum ſpeltæ di-
uerſa omnino erat à cauſa prius commiſſa in Rota,
quia dicta ſpelta petebatur ex incidenti, quod poſt
motam litem in Rota ſuperuenerat , ſcilicet ob di-
ctam nouam conuentionem , cauſa vero commiſſa
in Rota erat ſuper executione literarum Apoſtoli-
2 carum; Vnde ſublata remanet prætenſio attentato-
rum cum illa non cadant in diuerſis cauſis *Lancellott.*
de Attent. parte 2.cap. 4. limitatione 3. in princip.
Bellemer.conſ.18. oum. 3.verſic. Tene contrarium.
& num.4.*Socin*. ſen. conſ 45.ſub num. 5.verſ.quibus
ſuppoſitis Rota apud Verall. dec.59.parte prima a-
pud S.me.Gregor.XV.dec.345.num.1. Inter recent.
dec. 500. num.6.verſ. Sed reſpondebatur parte 1.&
coram me in Fulginaten. bonorum 1. Iulij 1621.&
in Romana dotis ſeu Attentatorum 4. Decembris
1623.

Sed quatenus attentata poſſent conſiderari, illo-
rum reuocatio nequaquam per Decanum, & Capi-
3 tulum peti poterat,ex quo idem Decanus, & Capi-
tulum inſtiterunt coram eodem Abbate,& ipſis ex-
penſæ refunderentur ob mutatam à Præpoſito peti-
tionem,ac inſuper à ſententia illius appellarunt , &
alium Iudicem extra Rotam obtinuerunt deputari,
nec vnquam oppoſuerunt de litis pendentia in Ro-
ta; Ex quibus actibus probatur conſenſus Decani,&
Capituli nedum in receſſum à iudicio coram Rotæ
Auditoribus, ſed etiam in iuriſdictionem dicti Ab-
batis,itaut cenſeantur,& ipſi conſenſiſſe attentatis à
Præpoſito factis;Et proinde ratione huiuſmodi con-
ſenſus non poſſunt petere reuocationem attentato-
4 rum ſi quæ eſſent *Lancellott.* de attent. parte 2. cap.
4 limitatione 16. numer. 1. & ſeqq. & cap. 12. li-
mitatione42. num. 12. *Mandoſ.* in tract. de com-
miſſ. in 14. formulario commiſſiones Attentato-
rum in verbo reuocandi q.2. *Rota* apud *Creſcent*.de-
ciſ. 2. al as 17. Vt lit. pend. apud *Seraphin.* deciſ.
1003. numer.5. & inter recent. dec. 183. numer. 1.
p. 2.

Quibus ſtantibus nec aliqua ratio eſt habenda ex-
penſarum in partibus factarum ac etiam in Signatu-
ra, quas Decanus, & Capitulum petunt ſibi refici
vti factas occaſione prætenſorum attentatorum; 5
quia cum in illis vtraque pars deliquerit, vtrinque
etiam ad inuicem dicta attentata , & expenſæ ve-
niunt condonanda, vt per DD. præallegatos; Et in
omnem euentum huiuſmodi expenſæ non poſſunt
retardare proceſſum ad vlteriora , ſiue agatur de fa-
ctis in partibus, quia illæ modicæ ſunt, & illiquidæ,
de quibus propterea arbitrati ſunt Domini non eſſe
habendam rationem, Vt alias in his terminis atten- 7
tatorum reſoluit Rota coram Sanct. mem. Gregorio
Decimoquinto deciſione 503. in princip.& in Cala- 8
guritana iuriſdictionis de Nagera 11. Decembris
1620. coram R.P.D. meo *Vbaldo*; Siue etiam agatur
de expenſis, quæ factæ fuerunt in Signatura, quia hu-
iuſmodi expenſas Rota non ſolet reficere , ſed eas
tantum, de quibus conſtat in actis , & quæ viuæ ap-
pellantur teſte *Voſtrio* in prax. lib.8. capit. ſecundo
numero 11. & fuit dictum in Tullen. expenſarum
28. Iunij 1619. coram Reuerendiſſimo D. meo *De-
cano*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Præneſtina Bonorum.

Mercurij 21. *Ianuarij* 1624.

ARGVMENTVM.

Poſitionibus dum pars reſpondere recuſat, nec ſuper
hoc vult dare ſpecialiſſimum mandatum Procura-
tori ad ſic,& ſic reſpondendum, non eſt procedē-
dum ad expeditionem cauſæ, cum à Iure abhor-
reat quem defraudare ſuis probationibus, & ma-
ximè ex facto Aduerſarij. Poſitiones vt admittēdæ
veniant, ſufficit, eas non eſſe omninò impertinen-
tes, ſufficitq; aliquo modo facere ad cauſam , vel
præbere adminiculum. Rota licet de ſtylo nō ad-
mittat confeſſionē illam fictam, quæ prouenit ex
contumacia in non reſpondendo poſitionibus, nō
tamen ex hoc improbat vſum poſitionum. Tran-
ſactio vt reſcindatur, eſt neceſſaria enormiſſima
læſio,& in magno exceſſu vltra dimidiam.

SVMMARIVM.

1 *Procurator vt admittatur ad reſpondendum poſitioni-
bus, debet conſtare de ſpecialiſſimo mandato ad
ſic, & ſic reſpondendum.*

2 *Poſitionibus principalis debet reſpondere, dum recuſat
dare ſpecialiſſimum mandatum Procuratori ad
ſic, & ſic reſpondendum.*

3 *Poſitionibus dum pars recuſat reſpondere, non eſt pro-
cedendum vlterius in expeditione cauſæ.*

4 *Poſitionibus priuare quem, & maximè ex facto Ad-
uerſarij, id rigidum eſſet.*

5 *Probatio, quæ fit per poſitiones , regulariter concedi-
tur.*

6 *Per poſitiones quis relouatur ab onere probandi.*

7 *Poſi-*

7 *Poſitiones dum ſunt irreleuantes, pars non eſt cogenda eis reſpondere.*

8 *Tranſactio non reſcinditur, niſi probetur læſio.*

9 *Tranſactio non reſcinditur per quālibet læſionem, ſed requiritur, vt ſit enormiſſima, & in magno exceſſu vltra dimidiam.*

10 *Poſitiones vt ad mittantur, ſufficit eas non eſſe omninò impertinentes, ſed aliquo modo directè, vel indirectè facere ad cauſam, vel præſtare adminiculum.*

11 *Poſitiones vbi non ſunt notoriè impertinentes, ita vt poſſit eſſe dubitatio, Iudex illas admittere debet.*

12 *Poſitiones non eſt diſputandum, an ſint admittendæ dum aliquo modo faciunt ad cauſam, & hoc potiſſimum vt lites abbreuientur.*

13 *Rota de ſtylo non admittit confeſſionem in contumaciam non reſpondentis poſitionibus.*

14 *Poſitionibus reſpondere pars cogitur, ad hoc vt ponens releuetur ab onere probandi, ſi Aduerſarius poſitiones confiteatur.*

15 *Poſitionibus pars reſpondere recuſans ob illius contumaciam in Rota non imponitur pæna vt habeantur pro confeſſatis, ſed vt procedatur ad pænas in monitorio ad reſpondendum comminatas.*

16 *Rota licet ex ſtylo non admittat confeſſionem contumacialem, non tamen dicendum eſt, ſublatum eſſe vſum poſitionum.*

17 *Poſitionum vſus à Rota non eſt improbatus.*

Deciſio XCII.

DOmini recedendo à deciſis die 9. Iunij 1621.
coram Reuerendiſſimo de meo *Cauallerio* di-
xerunt, non eſſe ad vlteriora procedendum in cauſa,
niſi prius reſponſum fuerit poſitionibus datis per
1 filios, & hæredes Lucretiæ; Quæ reſponſio cum
præſtari non poſſit à Liuio aſſerto procuratore, quia
non docet de ſui mandato legitimo, prout requiri-
2 tur & ſpecialiſſimo ad reſpondendum. Sic & ſic, reſ-
pondere tenetur ipſemet Stephanus principalis *Bal.*
in l. final. numer. 3. verſic. cum enim habet manda-
tum C. de procur. *Socin.* ſen. conſ. 55. num. 8. lib. 1.
Neuiz. conſ. 7. num. 12. & 13. *Honded.* conſ. 66. nu. 73.
lib. 1. *Menoch.* conſil. 80. num. 64. lib. 1. *Rot.* recent.
deciſ. 779. numer. 3. parte 2. *Papien.* in prax. in form.
poſit. act. verbo *Simoninus* numer 2. & ibi addit. Et
interim donec dictus Stephanus reſpondeat, non
3 debet ad vlteriora procedi; alias enim ſi procede-
retur durante ipſius reſpondere debentis contuma-
cia, dicti hæredes Lucretiæ priuarentur facultate
ſuas probationes faciendi per poſitiones; quod ri-
4 gidum eſſet, cum huiuſmodi genus probationis re-
gulariter concedatur ad hoc vt ponens per reſpon-
ſionem & confeſſionem aduerſarij releuetur ab o-
nere probandi cap. 1. vbi gloſ. in princip. & in verbo
ſtatuimus de confeſſ. in 6. clemen. ſæpe §. verum de
5 verbor. ſignific. *Specul.* in rub. de poſit. §. 2. n. 1. *Rimin.*
ſen conſ. 43. n. 3. lib. 1. *Rol.* conſ. 90. n. 6. *Abb.* fin. n. 1.
lib. 2. *Matheſil.* ſingul. 37. numer. 2. *Marſil.* ſingul.
625. in princip. *Gaill.* pract obſeru. lib. primo obſer.
79. num. 2. Ioſeph. *Ludo.* dec. Peruſin. 8. num. 1. p. 1.

Nec viſum eſt ſubſiſtere fundamentum deciſionis
6 deſumptum ex irreleuantia poſitionum; quia immo
ex nouiter deductis pro parte dictorum hæredum
Lucretiæ Domini cenſuerunt, euidenter conſtare
de releuantia, Præſertim vbi ponitur de valore bo-
7 norum mobilium Stephano in tranſactione aſſigna-
torum; probato enim quod illorum valor aſcendat
ad ſummam ſcutorum 100. expreſſam in poſitioni- 8
bus, ceſſaret læſio, propter quam ex aduerſo præ-
tenditur reſciſſio tranſactionis; Maxime cum ad hu-
iuſmodi effectum reſcindendæ tranſactionis non
ſufficiat quælibet læſio, ſed requiratur enormiſſi- 9
ma, & in magno exceſſu vltra dimidiam *Dec.* in l.
cum te ſub num. 1. verſ. Sed fædere diſtinctiones C.
de tranſact. & conſ. 203. n. 4. *Corn.* conſ. 166. n. 5. lib.
1. & conſ. 27. n. 10. lib. 4. *Molin.* de Hiſpan. primog.
lib. 4. c. 9. nu. 36. Cardin *Mantic.* de tacit. lib. 26. tit.
9. n. 29. *Gabr.* concl. 1. n. 68. & 69. tit. de empt. & ven-
dit. lib. 3. *Grammat.* dec. 66. nu. 44. 47. & 48. *Rot.* di-
uerſ. dec. 103. nu. 2. parte 1.

Et in hanc ſententiam eo magis inclinarunt Do-
mini, tum quia vt poſitiones admittantur, ſufficit,
eas non eſſe omnino impertinentes, ſed aliquo mo- 10
do directe aut indirecte, facere ad cauſam, vel præ-
ſtare adminiculum *Dec.* in lege 1. numero. 50. ff. ſi
cer. per. & late conſ. 161. num. 2. vbi apoſtill. & conſ.
517. n. 2. *Peregr.* conſ. 82. nu. 3. lib. 1. *Maſcard.* concl.
1117. n. 15. de probat. *Rot.* dec. 24. de teſtib. in anti. &
in Burgi S. Donini Iuriſpatronatus 17. Iunij 1615.
coram R.P.D. meo *Vbaldo*.

Tum etiam quia, vbi poſitiones non ſunt notoriè
impertinentes, ita vt aliqua poſſit eſſe dubitatio, il- 11
las Iudex admittere debet *Io. Andr.* in cap. cum con-
tingat nu. 24. vbi etiam alij de offic. de leg. *Specul.* in
tit. de poſit. §. 7. numer. 7. in fin. & num. 8. cum alijs
allegatis in dicta Burgi S. Donini Iuriſpatr. Et omit-
tere diſputationem pertinentiæ, vel impertinentiæ
ipſarum poſitionum vt lites abbreuientur *Veſtr.* in 12
prax. lib. 5. cap. 14. n. 6. qui refert, ita ſeruari conſue-
uiſſe & ib Adden. nu. 2. poſt *Dec.* in cap. in nomine
Domini nu. 34 de teſtib. & ſequuta eſt Rota in dicta
Burgi S. Donini coram R P.D. meo *Vbaldo*.

Nec applicatur motiuum quod Rota non admit-
tat de ſtylo tacitam confeſſionem in contumaciam 13
non reſpondentis poſitionibus, iuxta deciſionem
Card. *Seraph.* 405. num. 1. & 408. num. 4. Quia dixe-
runt Domini, quod non ad hunc effectum cogitur
in Rota pars reſpondere poſitionibus, ſed vt ponens
releuetur ab onere probandi ſi aduerſarius poſitio-
nes confiteatur, alias ob contumaciam non impo-
nitur pœna, vt habeantur pro confeſſatis, ſed vt 14
procedatur ad pænas in Monitorio ad reſponden-
dum communitas: Vt expreſſe dicit *Veſtr.* loco ſupr.
cit. vbi ponit hanc praxim; Neque enim ex eo quod
in Rota nō admittatur huiuſmodi confeſſio contu-
macialis, cenſeri debet ſublatus vſus poſitionum,
cum immo illum à Rota eſſe approbatum conſtet 15
ex deciſione 779. par. 2. in recent & dicta Burgi S. 16
Donini Iuriſpatronatus coram R. P.D. meo *Vbaldo*,
vbi fuit reſolutum, eſſe reſpondendum poſitionibus,
quæ emanarunt in cauſis Rotalibus, & paſſim in a-
lijs cauſis.

Et ita vtraque parte informante. &c.

Romana dotis.

Mercurij 7. Februarij 1624.

ARGVMENTVM.

Actione perſonali agens debet tantum contra perſonam obligatam Iura ſua experiri, alias perperam egerit, quando vero agitur actione reali, cum agat contra ipſam rem, poteſt conuenire etiam perſonam non obligatam, inſequendo rem, apud quem reperitur. Pater, ſi obligauerit cenſum filiæ

donec ſequatur inueſtimentum ipſius dotis, donec
illud non habuerit ſuam perfectionem, cenſus ſem-
per erit ſuppoſitus tali oneri.

S V M M A R I V M.

1 *Obligationes non extenduntur.*
2 *Actione perſonali agens debet experiri tamen contra perſonam obligatam, & non aliam.*
3 *Actione reali agens contra rem, poteſt agere etiam contra non obligatum.*
4 *Dictio, vt ſupra, qualiter ſit ad ſuperius referenda.*
Diuinatio mera non eſt facienda.
5 *Relatio fieri debet generaliter ad omnia ſuperius diſpoſita.*
Et hoc multo magis, ſi aliqua particularis ratio id ſuadeat.
6 *Relatio fieri debet ad tempus, & ad locum, & ad modum, ac qualitates ſupra expreſſas.*
7 *Dos quod conuertatur in rem ſtabilem, iſta qualitas reſpicit ſecuritatem dotis & reſpicit Vxorem.*
8 *Soluens non debet eſſe ſollicitus, quod pecunia conuertantur in rem expreſſè deſtinatam.*
9 *Dotis fauore ius quæſitum intrat in vim ſtipulationis legalis.*
10 *Pater ſi fauore filia hypothecauit aliquem cenſum, donec dos illius fuerit inueſtita in bonis ſtabilibus, donec non ſequatur tale inueſtimentum, cenſus non liberatur ab hypotheca.*
11 *Itaque pater non liberatur ab obligatione tradendo ſimpliciter dotem marito filiæ, dum non ſit tale inueſtimentum.*
12 *Dotem inueſtiendi onus, quando non ſpectet ad patrem ſoluentem eam & quando ſimul, ideſt pater, & maritus teneantur id adimplere, & n. 13.*

Deciſio XCIII.

PErmanſerunt Domini in deciſis coram me ſub
die 13. Nouembris præteriti, quia pactum quod
cenſus eſſet hypothecatus donec, & quouſque dos
integre fuiſſet ſoluta, vt ſupra, hoc eſt inueſtita in
emptionem alicuius rei ſtabilis, vt in inſtrumento
inferebat; adhuc dictum cenſum eſſe hypothecatum
in fauorem Angelicæ, cum vſque adhuc pecunia
dotalis non fuerit erogata in emptionem rei immobilis.

Nec obſtare dixerunt Domini, quod dictum in-
ueſtimentum ex forma faciendum eſſet per Auguſti-
num maritum, non autem per Gaſparem patrem,
& quod obligationes non extenduntur ad tradita
1 per *Dec.* in cap ſi pro debilitate numer. 3 de offic. de
legat. & *Rot.* in Ceſenaten. bono um 9 Decembris
1588. coram *Bubalo.* Quoniam obiectum intraret ſi
Angelica ageret actione perſonali, quia vtique de-
beret agere contra Auguſtinum maritum pro imple-
2 mento promiſſionis de inueſtiendo, quæ nullo mo-
do extenditur ad Gaſparem patrem, qui nihil tale
promiſit; ſed Angelica modo ag t actione reali con-
tra cenſum vigore hypothecæ ſibi competentis ex
pacto expreſſe appoſito ab eodem Gaſpare patre do-
nec dos fuerit ſoluta, & inueſtita; Et hoc caſu nihil
Angelica refert, à quo inueſtimentum fieri de-
beret.

Nec obſtat, quod dictio illa relatiua, Vt ſupra, de
4 qua in inſtrumento dotali, & ponderata in deciſio-
ne referenda videatur ad tempus, quo dos erat ſol-
uenda, non autem ad qualitatem, & obligationem
de inueſtiendo in rem ſtabilem. Quoniam vltra 5
quod hæc mera diuinatio viſa fuit, regula eſt in con-
trarium, quod relatio fieri debeat generaliter ad om-
nia l. talis ſcriptura §. hanc autem vbi *Bart.* numero 6
3. ff. de legat. primo l 3. §. filius ff. de lib. & poſthum.
Et ad tempus, & ad locum, & ad modum, ac quali-
tates ſupra expreſſas *Bart.* in l. ſanctio legum nu-
mero 7 verſ. præterea ff. de pœn. *Caſtren.* conſil. 283.
numer. 5 lib. 2. *Roland.* conſil. 58. numer. 23 lib. 3.
Et ratio etiam particularis in præſenti caſu ſuadet,
dictam relationem eſſe faciendam ad qualitatem in-
ueſtimenti, quia hypothecatio dicti cenſus fuit fa-
cta nedum in fauorem Auguſtini generi, ſed & An-
gelicæ filiæ, dum autem conſultum fuit Auguſtino,
non fuit appoſita illa dictio, Vt ſupra, quia ſibi ſo- 7
lum intererat, ſolui dotem; dum vero conſulitur
filiæ, addita fuit dictio illa, Vt ſupra, quia hęc quali-
tas, quod dos conuerteretur in rem ſtabilem reſpi-
ciebat ſecuritatem dotis ipſius filiæ, & ſic relatio eſt
trahenda ad pactum inueſtimenti.

Minus etiam obſtare Domini dixerunt, quod re-
gulariter ſoluens non debet eſſe ſollicitus, quod pe-
cuniæ conuertantur in rem expreſſe deſtinatam ex 8
Surd. deciſio 156. numer. 9. & alijs. Quia placuit reſ-
ponſio data in deciſione, quod hic non applicantur,
quia dictum pactum inueſtiendi fuit fauore dotis
Angelicæ, & proinde illi ex promiſſione patris, &
mariti ius quæſitum fuit in vim ſtipulationis legalis. 9
de qua in l vnic. §. accedit C. de rei vxor. act. cum a-
lijs in prima deciſione alleg. Vnde dum pater fauore
filiæ hypothecauit cenſum vſque quo dos eſſet in-
tegre ſoluta, & inueſtita non potuit deinde ipſe pa- 10
ter ſoluendo dotem marito, & prætermittendo in-
ueſtimentum auferre ab ipſa filia hypothecam; &
ſic cenſum in illius præiudicium liberare. Vt in ſimi-
libus terminis arguunt *Modern. Roman.* diſcept. fo-
renſ. capit 45. nu. 2. & 23. & *Amat.* dec. Maceraten.
50. num. 38

Et eo magis in præſenti facti ſpecie, in qua di-
ctum inueſtimentum non erat faciendum poſt ſolu-
tionem dotis, quia hoc caſu totum inueſtiendi onus
fuiſſet mariti recipientis, nec pater, poſtquam mu-
nus ſuum abſoluerat, ſoluendo, aliud curare debuiſ-
ſet, ſed inueſtimentum debebat fieri in actu ſolu-
tionis, itaut & patris ſoluentis, & mariti accipientis 12
videbantur partes erogare pecuniam dotalem in em-
ptionem rei ſtabilis, & ſic conſulere ſecuritati do-
tis Angelicæ

Et ita in deciſis vtraque parte informante, &c.

Piſtorien. Parochialis.
Veneris 9. Februarij 1614.

A R G V M E N T V M.

Ius patronatus natura eſſe hæreditarium comproba-
tur, & ex quibus naturã mutare poſſit deducitur.

S V M M A R I V M.

1 *Ius patronatus ſui natura dicitur hereditarium.*
2 *Poteſt autem ex poſt naturam mutare, & effici gentilitium, & 3.*
4 *Hæreditarium dicitur de quo admitti debẽt heredes.*
5 *Hæreditarium defertur in ſtirpes, & gentilitium in capita.*
5 *Præſentationes effectuatæ non atenduntur.*
7 *Præſumitur ius patronatus hæreditarium.*

Deciſio

Deciſio XCIV.

Reſolutum fuit, Iuſpatronatus eſſe hæreditarium & tranſitorium ad quoſcumque hæredes etiam extraneos; tale enim in dubio eſt præſumen. 1 vbi ex fundatione, vel aliunde de contrario non doceatur cap.1. cap. cum ſeculum & ibi *Panor.*num.3. & 4.de Iur.patronat.clem.plures vbi *Card.*in 6.qu.& *Ancharan.*num.7.& 11. eodem tit. *Lambert.*de iur. patronat 2. parte 1.lib. quæſt.2. num.15. *Couarr.*variar.reſolut.lib.2.cap.18. numer.6. *Gabr.*conſ.196. num. 5.lib 2.*Rota* dec 707.numer. 8.parte prima,& & dec. 756. num. 1. parte 2.recent.& fuit etiam dictum in Vrbinaten. beneficij 28. Ianuarij 1613.coram R.P D.meo *Vbaldo*,& in Florentina canonicatus 25.Maij 1616.coram R.P.D.meo *Buratto*.

Neque obſtare videbatur quod de anno 1457. Iacobus de Cancellariis patronus pro medietate dictum iuſpatronatus pro huiuſmodi portione ipſum tangente iure legati tranſtulerit in Felicem eius ex fratre nepotem, & in omnes illius filios,& deſcendentes maſculos, & poſtea de anno 1565.Domitius pariter de Cancellariis pro portione ad ipſum ſpectante ſimiliter iure legati reliquerit familiæ Domui; & Cippo de Cancellariis maſculis tantum le- 2 gitimis, & naturalibus, & de legitimo matrimonio natis, & quod vtrique diſpoſitioni poſtea acceſſerit Ordinarij conſenſus, & confirmatio vnde inferebant informantes, quod etiam ſi dictum iuſpatronatus ab initio fuerit hæreditarium,nihilominus ex pacto facto mutando qualitatem effectum fuerit gentilitium ad trad. per *Calder.*conſ.5. *Pariſ.* 3 conſ.35.n.8.lib.4. & Rot. dec.675.nu.2. in fin.p. 1. recent.

Quoniam reſponſum fuit, in legato Iacobi non videri, poſſe fieri fundamentum; ex pluribus enim deducebatur,iuſpatronatus etiam poſt legatum prædictum Iacobi qualitatem hæreditariam retinuiſſe, & præſertim ex Bulla Sixti IV.de anno 1475. ſuper illius confirmatione pro Antonio,& Felice de Cancellariis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus & ex ſententia confirmatoria executoris de anno ſequenti 1476. pariter pro hæredibus, & ſucceſſoribus; Nec non etiam ex inſtrumento concordiæ de anno 1550. in quo l'te in Rota inter compatronos pendente fuit conuentum, quod dictum iuſpatronatus pro medietate ſpectare deberet ad dictum Domitium vnum ex ipſis contrahentibus, eiuſq; filios; hæredes, & ſucceſſores eorumque ceſſionarios, vel ab ipſis cauſam habentes; pro alia vero medietate iuſpatronatus ſpectare ad cæteros in ipſo inſtrumento concordiæ nominatos,illorumquæ pa- 4 riter filios hæredes, & ſucceſſores ac ceſſionarios; quæ verba concludunt; iuſpatronatus adhuc fuiſſe proprie,ac vere hæreditarium Rota in rec.dec.707. n.6.& 10.p.1.

Pro quo etiam facit, quod in dicto inſtrumento de anno 1550.vnus interuenit pro integra medietate,alij vero plures pro alia medietate, qui in ſimul pinguiorem vocem non habebant, quam vnus ipſe 5 Domitius; quod repugnat naturæ Iuriſpatronatus gentilitij,cuius proprium eſt, vt defeatur in capita, non autem in ſtirpes iuxta clem. plures de iur. patron.*Rot.*dec.251.n. 5.p.2. recent. & fuit dictum in dicta Florentina canonicatus 24. Maij 1616. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Quo vero ad legatum Domitij non conſtat,fuiſſe effectuatum, immo cum poſtea Parochialis primo loco vacaſſet de anno 1599. apparet, præſentatio- 6 nem per Baccium; & Paulum factam fuiſſe nulla habita ratione illius legati; vnde non videbatur habendum in conſideratione ad effectum, de quo agitur vt per *Gonzal.*ſuper reg.8.gl.45.§.3.n.4.& ſeq. & gloſ.55.n.21.& 22.

Et eadem ratione fuit dictum, non eſſe attendendas præſentationes factas ab ijs, qui patris hæreditatem repudiauerant;quia non apparet,aliquam ex ipſis fuiſſe effectuatam per ſubſequentem inſtitutionem; Et fieri etiam poteſt, repudiantes alio iure, & titulo hæreditario præſentaſſe, quam illius, cuius hæreditatem repudiauerant.

Ex quibus cum habeamus, dictum iuſpatronatus à principio fuiſſe hæreditarium, & allegata qualitatis mutatio non poſſit dici, ſaltem concludenter, probata, exiſtimarunt Domini; adhuc hæreditarium eſſe cenſendum, cum regulariter etiam in dubio tale præſumatur iuxta tradita per *Panorm.* in dec. 7 cap.cum ſeculum num 3.& 4.de iur.patron.*Rot* dec. 707 num.8.p.1.recent.cum alijs ſupra allegatis.

Et ita,&c.

Barchionen. Vicariæ
Veneris 9 Februarij 1624.

ARGVMENTVM.

Vnio Beneficiorum maximè ſi ſimus in antiquiſſimis qualiter, & ex quibus doceri poſſit,& diluuntur quædam oppoſitiones contra talem probationem factæ.

SVMMARIVM.

1 *Vnio benè probatur ex enunciatiuis antiquiſſimis vltra centum annos.*
2 *Et hoc multò magis procedit ſi dd. enunciatiuæ emanauerint ab ijs,qui vnionem ipſã facere poterant.*
3 *Vnio arguitur ex creatione Vicarij perpetui cum aſſignationem congruæ & onere ſoluendi certam portionem fructuum.*
4 *Vnio deſumi poteſt ex longiſſima obſeruantia, & ex quo deducta.*
5 *Ex collationum ſerie probatur effectuatio.*
6 *Actus præſumitur geſtus in vim præcedentis tituli.*
7 *Præſentationes non ſolum ratione ſimplicis iuriſpatronatus fieri poſſunt,ſed etiam ratione annexionis & vnionis.*
8 *Præſentationes quando dicatur ab aliquo facta potius ratione vnionis, quam iuriſpatronatus.*
9 *Confirmatio,& approbatio Apoſtolica ex curſu longiſſimi temporis facile præſumitur.*
10 *Vnio Vicariæ, quando eſt facta alicui, ſine dubio certum quid poteſt ſibi retinere, & reliquum aſſignare Vicario.*
11 *Vnio eſt nulla, ſi ſit facta abſque iuſta, & legitima cauſa euidentis neceſſitatis, vel vtilitatis.*
12 *Ad validitatem actus omnia neceſſaria præſumuntur interueniſſe ſtante curſu longiſſimi temporis.*
13 *Solemnitates non præſumuntur,vbi conſtat de eorum defectu.*
14 *Acta integra niſi exhibeantur, non poteſt dici de defectibus oppoſitis in aliquo actu.*
15 *Vnio quando dicatur facta ob iuſtam, & rationabilem cauſam.*

Deciſio XCV.

Vacante Vicaria parochialis Eccleſiæ S. Baudilij de Lupricato, Archidiaconus maior, Eccleſiæ

Barchionen.ad eam, tanquam ad ſuum Archidiaco-
natum ſpectantem ex cauſa vnionis dictæ paro-
chialis,nominauit D.Monſerratum; Ordinarius ve-
ro præuio concurſu approbauit D.Petrum.Vnde or-
ta ſuper hoc controuerſia, & cauſa in Rota coram
me introducta,dedi dubium,An conſtaret de vnio-
ne in caſu,& ad effectum,de quo agitur, eoque plu-
ries propoſito, & non reſoluto, hodie tandem reſ-
ponderunt Domini conſtare de vnione valida, de
effectu vero concurſus voluerunt,quod particulari-
ter videatur.

Moti autem fuerunt Domini ex publico inſtru-
mento rogato de anno 1326.in quo enunciatur vnio
prædicta facta de anno præcedenti, & illius tenor
explicitè refertur, & enunciatur; Et vlterius etiam
per Epiſcopum, & Capitulum confirmatur aſſigna-
tio congruæ Vicario perpetuo in Eccleſia vnita, vt
Vicarius percipiat fructus eiuſdem eccleſiæ, & cer-
tam portionem in bladis, & vino quotannis ſoluat
Archidiacono maiori, cuius Archidiaconatui vnio
facta fuerat; Nec non ex alio etiam inſtrumento in
quo dicta vnio facta de anno 1325. pariter enuncia-
tur, & per Epiſcopum Barchionen. Patriarcham
1 Hieroſolymitanum confirmatur, & innouatur. Ex
quibus enunciatiuis antiquiſſimis longe vltra cen-
tum annos vnio ipſa ſufficienter probatur *Caputaq.*
dec.344.n.2.p.3.*Put*.dec.209.n.1.lib 2.Card.*Seraph.*
dec 626.num.2.& dec.1272. in prin.*Rota* dec.724.
n.3.p.2.recen.& fuit etiam dictum in Tiraſonen.pa-
rochialis 16.Iunij 1614 coram bo.me.*Andrea* & in
Ceſaraguſtana Vicariæ 30. Maij 1622.coram R.D.
meo Caualerio, & in Miranden.parochialis 26.No-
uembris eiuſdem anni coram R P.D.meo *Buratto*.

Maxime quia huiuſmodi enunciatiuæ emanarunt
2 ab ijs,qui poterant ipſam vnionem facere, vt per
Card.*Mantic*.dec.355.num. 6.& dec.359.num.7.Et
apparet etiam fuiſſe creatum Vicarium perpetuum
3 cum aſſignatione congruæ, & onere ſoluendi cer-
tam portionem fructuum Archidiacono, vt in dicto
inſtrumento de anno 1326. quod pariter vnionem
arguit Rot.dec.102.n.2.& ſeqq.& deciſ.626. n 3.p.
1 recent.

Quibus etiam accedit longiſſimi temporis obſer-
uantia deducta ex pluribus collationibus, & inſti-
tutionibus ex certa ſcientia ab Ordinario factis de
4 hac Vicaria incipien. ab anno 1415. & ſemper ad
præſentationem Archidiaconi maioris pro tempore
exiſtentis, vel de eiuſdem conſenſu; quas omnes
præter vnam quæ eſt tertia in ordine apparet etiam
fuiſſe effectum ſortitas;Et ab anno 1556.& deinceps
effectuatio controuerti non poteſt, cum ex ſumma-
5 rio numero 9.& ſeqq.pateat, vnum Vicarium fuiſſe
præſentatum, & inſtitutum per reſignationem, vel
obitum alterius; ex qua ratione, & ſerie collatio-
num probatur effectuatio iuxta vulg.conſ.*Oldr*.229
millies in Rota canonizatum, & ſignanter coram
Card.Seraphino dec.219.n.5.& dec.357.n.1.& corã
Sanctiſſimæ mem Gregorio Decimoquinto dec.115.
num. 1.cum alijs ibi per *Adden*.num.8.allegatis.

Nec obſtat, quod ex huiuſmodi præſentationibus
ab Archidiacono factis, præſertim tanquam patro-
no dictæ Vicariæ ratione ſui Archidiaconatus ex-
cludi videatur titulus vnionis, & poſſit potius argui
ſimplex quoddam iuſpatronatus.

Quoniam cum de aliquo iurepatronatus nullibi
6 conſtet, Vnio vero ſatis probetur ex dictis duobus
inſtrumẽtis,& enunciatiuis antiquiſſimis,præſumen-
dum eſt,in vim illius,& ſic tituli,& cauſæ præcedẽtis,
nempe vnionis dictas præſentationes fuiſſe factas ad
not.in leg. 2. C. de acquirend. poſſeſſion. Præſenta-
tiones enim non ſolum ratione ſimplicis Iuriſpa-
tronatus, ſed etiam ratione annexionis, & vnionis
fieri poſſunt, Vt fuit dictum in Vrgellen.parochia- 7
lis 13.Nouembris 1603 coram bonæ memoriæ Car-
dinali *Pamphilio* & in Vlixbonen. iuris conferendi
13.Iunij 1607.corã Cardinali *Lancellotto*, quæ eſt de-
ciſio 204. numero 5. parte 2 recent. & in Elboren.
vnionis 12.Iunii præteriti coram Reuerendiſſimo P.
D.meo *Vbaldo*.

Præſertim quia in inſtrumentis prædictis non ſo-
lum enunciatur, & refertur vnio iam facta,ſed quo-
dammodo in illius conſequentiam etiam additur,
quod Vicarius per Archidiaconos,pro tempore exi-
ſtentes præſentari debeat, & per Epiſcopum inſti-
tui, Et ſic tanto magis Domini cogebantur cre- 8
dere, præſentationes ſubſequentes, in vim ipſius
vnionis præcedentis,& iuris præſentandi ratione di-
ctæ vnionis reſeruati factas fuiſſe, & & Archidiaco-
num, licet improprie, appellatum fuiſſe patronum
ex allegatis.

Neque obſtat, quod ſolutio librarum 70.dicatur
facta Archidiacono pro penſione reſeruata autho-
ritate Apoſtolica ſuper fructibus dictæ Vicariæ.
Quoniam miſſo quod hoc enunciatur in vna tan-
tum quietantia, in cæteris vero dicitur ſimpliciter,
Pro penſione, fuit reſponſum, quod certa illa por-
tio fructuum à principio.in concordia Archidia-
cono aſſignata, potuit poſtea pro faciliori ſolutione
& ex alijs cauſis, & rationibus deduci ad certam
pecuniarum quantitatem ſingulis annis perſoluen-
dam; Et ſucceſſiuè etiam fieri poteſt, quod pro ma-
iori tam dictæ vnionis, quam concordiæ, & redu-
ctionis firmitate fuerit quoque obtenta confirmatio
Apoſtolica,ideoque ob huiuſmodi confirmationem 9
fuerit poſtea non incongrue appellata penſio au-
thoritate Apoſtolica reſeruata, Accedente præſer-
tim lapſu longiſſimi temporis, ex quo authoritas, &
confirmatio prædicta Apoſtolica facile præſumi cõ-
ſueuit, Vt per *Felin.in* cap. *Albericus* num. 4.in fin.
de teſtibus *Alex*.conſil.17.num.18.lib. 4.*Put*. deciſ.
355. num.7. lib.2 in nou.*Rot*. dec.506.num.2.& 3.
parte 2.recent.Et cum appareat, penſionem fuiſſe
ſolutam Archidiacono vti Archidiacono,non autem
& modo, quo cæteræ penſiones propriè dictæ, & 10
authoritate Apoſtolica reſeruata ſolui ſolent intuitu
perſonarum,non dignitatis,deprehenditur eſſe por-
tionem debitam Archidiacono vt ſic; quid propriè
conuenit portioni, ſeu congruæ illi ratione dictæ
vnionis reſeruatæ; Neque enim eſt dubitandum ip-
ſum Archidiaconum, qui ex redditibus Parochialis
eius Archidiaconatui vnitæ congruam portionem
dare Vicario tenebatur, potuiſſe certum quid ſibi
quotannis præſtandum retinere, & fructus vniuer-
ſos dimittere Vicario, Vt fuit dictum in ſupra al-
legata Vrgellen. parochialis 13. Nouembris 1603.
coram bo. me. Card.*Pamphilio* ex traditis per gloſ.
in capit. auaritiæ in verbo de prouentibus, de præ-
bend.

Neque etiam viſum fuit obſtare,quod dicebatur,
vnionem eſſe nullam tanquam factam abſque iuſta,
& legitima cauſa euidentis neceſſitatis vel vtilitatis; 11
quoniam de huiuſmodi cauſæ defectu nullibi con-
ſtat, & ſtante lapſu longiſſimi temporis anno-
rum fere 300. & obſeruantia ſubſecuto, omnia ad
validitatem neceſſaria interueniſſe præſumuntur,
Vt per *Rot*. deciſio 698. numero 2. & 3. parte 2. 12
recent.

recent. & deciſ. 183. num. 8 & ſeqq. part. 2. diuerſ. cum
aliis congeſtis per *Garc.* de benefic. part. 12. capit. 2.
num. 178. 179. & ſeqq.

Et quamuis hæc præſumptio locum non habeat
exhibetur titulus, ex cuius inſpectione apparet de
13 illius defectu iuxta tradita per *Abb.* in capit. audita
in primo not. de reſtitu. ſpoliat. & *Rot.* deciſ. 698. nu-
mero ſecundo, parte ſecunda recent. hoc tamen ad
hunc caſum applicari non poteſt; quin pro parte Ar-
chidiaconi fuerunt tantum exhibita dicta duo in-
ſtrumenta enuntiatiuas, & compendioſas quaſdam
relationes vnionis ante factæ continentia; vna cum
pluribus effectuatis præſentationibus, non autem
fuit productum ipſius vnius inſtrumentum, & pro-
ceſſus deſuper fabricatus; & ideo allegatus cauſæ
defectus non poteſt dici probatus vt in ſimili reſ-
14 pondit *Rota* in Conchen. decimarum 28. Iunij 1617.
coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano.* Quinimo
ex lectura dictorum inſtrumentorum habetur, vnio-
nem de dicta Eccleſia Sancti Baudilij dicto Archi-
diaconatui maiori factam fuiſſe in recõpenſationem
alterius, quæ fuerat ab eodem Archidiaconatu diſ-
membrata quibuſdam iuſtis de cauſis, ex qua diſ-
membratione redditus Archidiaconi remanſerant
valdè tenues, & exiles; Et ſic ſatis apparet, vnionem
15 ipſam ob iuſtam, & rationabilem cauſam emanaſſe
cap. cum inferior de maiorit. & obed. in fin. Et quam-
uis Archidiaconatui prouideri potuiſſet per aſſigna-
tionem fructuum ad textum in capit. primò de reb.
Eccleſ. non alien. in ſexto hinc tamen non ſequitur,
quin etiam alio modo, mediante ſcilicet vnione pro-
uideri potuerit.

Et ita deciſum, &c.

Arimin. fideicom.
Luna 12. Februarij 1624.

ARGVMENTVM.

Alienatio pendente lite facta quando ſubſiſtat, ita ut
creditor non poſſit exequutionem conſumare in
re alienata.

SVMMARIVM.

1 *Exequutorum relationi eſt ſtandum tum quoad actum
apprehenſionis poſſeſſionis, tum etiã quoad anterio-
rem poſſeſſionem eorum, qui ſunt immiſſi, & n. 2.*
3 *Iudex non ritè procedens non priuat poſſeſſione.*
4 *Emptor bonorum lite pendente non patitur validam
ſententia exequutionem, niſi praeuia citatione, &
nu. 8. contra, num. 5.*
6 *Fallit quando lis fuiſſet perempta.*
7 *Item quando emptores fuerunt in bona fide.*

Deciſio XCVI.

Fabritio, & litis conſortibus ſolum informãtibus
fuit dictum, dandum eſſe mandatum de manu-
tenendo in poſſeſſione bonorum, de quibus agitur;
1 Quoniam de eorum poſſeſſione viſum fuit ſufficien-
ter conſtare ex inſtrumento executionis mandati de
immittendo, & adeptionis poſſeſſionis ad fauorem
Alexandri Georgini, & conſortium, vbi executor aſ-
ſerit, bona, de quibus, tunc temporis poſſeſſa fuiſſe
per ipſum Fabritium, & ſocios; hiſce autem rela-
tionibus executorum creditur nedum quoad appre-
henſionem poſſeſſionis in fauorem illius, qui fuit
immiſſus *Rota* deciſio. 211. numero ſecundo, parte 2.
Deciſ. Clem. Merlini.
recent. & alias ſæpiùs, Sed etiam quoad anteriorem
poſſeſſionem eorum, qui tempore immiſſionis erant 2
in poſſeſſione *Salycet.* in leg. ob maritorum numer. 2.
C. Ne vxor pro marit. *Tiraq.* de retract. conſang. §. 8.
gloſſ. 9. n. 22. *Menoch.* de adipiſcen. remed. 4. n. 925.
Rota coram S. mem. Gregorio XV. dec. 402. n. 4. &
coram R. P. D. meo *Buratto* in Bononien. pecuniaria
20. Iunij 1616.

Nec obſtat, quod per ſententiam, & mandatum
Iudicis ſubſecuta dicta executione videantur Fabri-
tius, & conſortes priuati prima eorum poſſeſſione
tam ciuili, quam naturali. Quoniam procederet,
ſi ritè & rectè proceſſum fuiſſet, *Rot.* dec. 802. num. 3
7. par. 1. diuerſ. & in recent. dec. 359. num. 2. & dec.
664. in fin. & dec. 674 num. 1. par. 1. & millies alias;
Hic autem, miſſo articulo de iniuſtitia, quem Domi-
ni crediderunt non eſſe opus ingredi, videbatur nul-
liter facta dicta executio; cum Fabritius, & alij poſ-
ſeſſores non fuerint citati, qui licet bona emerint
lite pendente, nihilominus neceſſaria videbatur
eorum citatio in executione, vt poſſet ſuas deducere 4
defenſiones ſecundum opinionem *Dec.* conſ. 97. n.
2. *Honded.* conſ. 20. nu. 43. lib. 1. *Natt.* conſ. 350. num.
4. lib. 2. *Lancellot.* de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. n.
462. & *Rot.* apud *Card. Mantic.* dec. 7. nu. 4. & etiam
coram R. P. D. meo *Buratto* in Veneta donationis
15. Aprilis 1616.

Et quamuis alij diſſentiant, vt immo executio ſen-
tentiæ fieri poſſit contra tertios poſſeſſores etiam 5
non citatos, ſi pendente lite in poſſeſſionem ſe in-
truderint, prout diſſentiunt *Bald.* in l. fin. num. 1.
C. de ſer. fugit. *Couarr.* pract. qq. cap. 15. num. 3. &
multi congeſti à *Surd.* conſ. 335. num. 13. Et in hoc
articulo anceps fuerit *Rota* in Mantuana bonorum
10. Decembris 1612. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, atta-
men hic plura videbantur concurrere, ex quibus
res planior reddi poſſet.

Concurrit etiam quod in partibus fuit lata ſen-
tentia abſolutoria pro hæredibus grauatis contra 6
Georginum & alios prætenſos fideicommiſſarios,
quæ tranſitum fecit in iudicatum, cum per xiiij. an-
nos dicti fideicommiſſarij acquieuerint; Vnde perẽ-
pta fuit inſtantia, & conſequenter bona potuerunt
alienari, & ceſſat intruſio reſpectu Fabritij, & con-
ſortium, qui emerunt *Bart.* in l. 1. §. fin. n. 3. in fin. ff.
de litig. *Gabr.* conſil. 31. num. 16. lib. 2. & latè *Honded.*
dict. conſil. 20. num. 36. & ſeqq. lib. 1. 7

Concurrit etiam, quod emptoribus nulla fraus,
vel dolus videtur poſſe adſcribi; Tum quia titulo o-
neroſo dicta bona acquiſiuerunt; Tum quia illis tũc,
aut non innotuerat aliqua lis, vt præſumitur aut ſi 8
innotuit, veriſimiliter etiam innotuit ſententia
abſolutoria vna cum peremptione inſtantiæ, &
ideo erant citandi in dicta executione bonorum,
quæ tunc per eos bona fide poſſidebantur *Caſtrenſ.*
in l. à diuo Pio, §. ſi ſuper rebus num. 8. verſic. Debet
tamen, ff. de re iud, & *Rota* in dicta Mantuana coram
Reuer. P. D. meo *Vbaldo.*

Quibus etiam addebant, quod executio facta fuit
ſuper eadem re contra alios poſſeſſores in iudicio
non citatos; & proinde executio non videtur poſſe 9
ſaluari, *Hond.* dict. conſil. 20. numer. 43. & ſeqq.
Rota apud *Card. Mantic.* dicta dec. 7. nu. 4. qui lo-
quitur in fortioribus terminis, vt tertius poſſeſſor ſit
citandus, etiamſi habuerit cauſam à condemnato
per ſententiam, hic autem Fabritius, & conſortes
habuerunt cauſam ab abſolutis per ſententiam.

Et ita &c.

Parmen. Penſionis.
Luna 4. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Moneta quando eſt in obligatione (cuius duæ ſint ſpecies, alia nempè realis, & cuſſa, alia imaginaria) an veniat imaginaria, vel realis, & cuſſa.

SVMMARIVM.

1 *In Ciuitate Parmæ ſunt duæ ducatoni ſpecies, alia eſt imaginaria ad rationem librarum Imperialium ſeptem, & ſol. 6. & hoc pretium eſt inuariabile, Alia eſt ducatoni in ſpecie nempè cuſſi, cuius valor creſcit, & decreſcit, & 2.*
3 *Teſtibus informatis credendum.*
4 *Deponentibus ſuper affirmatiua magis creditur, quàm deponentibus ſuper negatiua.*
5 *Teſtibus deponentibus veriſimiliora in conflictum plus creditur.*
6 *Et maximè qui deponunt de pertinentibus ad eorum officium.*
7 *Monetarum valor creſcit, & decreſcit ex lege, vſuq; Populi.*
8 *Monetæ appellatione in reſeruatione penſionis intelligitur de imaginaria, non de cuſſa recipiente augmentum, & decrementum.*
9 *Moneta in obligatione quis in ſolutione adſtringendus eſt pro ea ſpecie, quæ minus valet.*
10 *Moneta in taxando valore non expreſſo in obligatione recurrendum eſt ad obſeruantiam.*
Obſeruantia in dubiis ſuctus ſequenda eſt, ibidem.

Deciſio XCVII.

Reſeruata de anno 1603. in fauorem Franciſci Mariæ annua penſione ducatonorum quadraginta monetæ Parmen. ſuper beneficio ſimplici SS. Gottardi, Bernardini, & Petri, in cuius beneficij poſſeſſione nunc exiſtit Bartholomeus, Orta fuit lis inter illos coram A. C. ſuper modo ſoluendi hanc penſionem, Franciſcus Maria enim prætendebat, ſibi deberi penſionem in quadraginta ducatonis argenteis, aut in moneta ſumma illis æquiualenti, Bartholomeus vero nolebat ſoluere hanc ſpeciem, ſed alios ducatonos monetæ; ſiue illorum valorem, & A.C. decreuit, ſolutionem fieri juxta formam litterarum apoſtolicarum, à quo decreto cum fuiſſet appellatum, & appellationis cauſa ad Rotam deuoluta, dubitaui hodie, In quibus ducatonis penſio eſſet ſoluenda.

Et pro dubij reſolutione Dominis viſum eſt prius
1 firmum, quod in Ciuitate Parmæ adſunt duæ ſpecies Ducatonorum inter ſe differentes nomine, ac etiam ſubſtantia; Vnus eſt Ducatonus realis, qui conſtat fruſtulo argenti cuſo, & Principis imagine obſignato, & nuncupatur ducatonus argenteus, & illius valor vt plurimum ſolet eſſe librarum 10. imperialium & ſol. 4. ſed tamen incertus eſt, quia aliquando creſcit, & aliquando decreſcit; Alius eſt ducatonus nó realis, ſed imaginarius cuius nomine
2 deſignatur quantitas librarum 7. imperialium & ſol. 6. & nuncupatur ducatonus monetæ, qui valor certus eſt, & ſemper conſtitutus in dicta ſumma. Ita ſuper huiuſmodi exiſtentia, & diuerſitate ducatonorum, & illorum valore optimè deponunt duo teſtes examinati pro Bartholomeo; quibus, cum ſufficientem rationem aſſignent ſcientiæ, dum aſſerunt quod ſunt practici, & quod ita viderunt ab aliis practicari, eſt credendum, *Innocen.* in cap. cum cauſam, num. 3. ante med. verſicul. Sed ſi aſſignat iuſtas cauſas de teſtibus. *Bald.* in leg. ſolam num. 25. verſicul. Vltimo ſcias, Cod de teſtibus, *Rimin. iun.* conſil. 451. num. 15. & ſeqq. lib. 4 & conſil. 828. num. 16. & 17. lib. 7. cum aliis cumulatis per *Farinacc.* in tract. de teſtibus quæſt. 70. num. 12.

Neque dictorum teſtium probatio eliditur ex de- 3
poſitionibus aliorum teſtium inductorum pro Franciſco Maria, qui antecellunt numero teſtes Bartholomei; ij enim quatuor, & deponunt, vnicam tantum adeſſe ſpeciem ducatonorum in Ciuitate Parmæ, ſiue appelletur monetæ, ſiue argenteus, & hunc ducatonum valere pluris quam lib. 7. & ſol. 6. Nam omiſſo quod hi teſtes patiuntur plures, & non ſpernendas exceptiones, de quibus per Informantes pro Bartholomeo, Domini arbitrati ſunt, maiorem fidem eſſe præſtandam teſtibus Bartholomei; Tum
quia ipſi deponunt ſuper affirmatiua, ſcilicet exi- 4
ſtentia duplicis ſpeciei ducatonorũ, teſtes verò examinati pro Franciſco Maria ſatagunt probare negatiuam exiſtentiæ prædictæ. Ac in dubio magis cre- 5
ditur teſtibus affirmantibus, quam negantibus, *leg.* diem proferre, §. ſi pluries, vbi gloſſ. in Verbo Conſenſerunt, & communiter omnes, *D.* de recept. arbit. *Bart.* in l. 1. num. 6. verſic. Vlterius nota, *D.* de Ventr. inſpic. *Bald.* in leg. actor. num. 21. Codic. de probat. *Alexand.* conſil. 148. nu. 2. lib. 2. *Crauett.* conſil. 226. num. 2. verſic. Secundo reſpondeo. *Rot.* diuerſ. deciſ. 335. num. 2. part. 1. & deciſ. 619. num. 9. lib. 3. part. 3. Etiamſi teſtes negantes ſint numero plures, quam affirmantes, *Abb.* in cap. cum in tua; num. 2. de teſtibus, *Iaſon.* in rubr. num. 8. *D.* de Iur. iur. & in leg. vt vim num. 6. eodem tit. *Farin.* latè in dicto tract. de teſtibus quæſt. 65. num. 201.

Tum etiam, quia ad probandam intentionem Bartholomei concurrunt plura inſtrumenta, in qui-
bus contractum fuit cum ducatonis ad rationem li- 6
brarum 7. imperialium & ſol. 6. & ſic in ducatonis monetæ; & in aliis inſtrumentis facta eſt expreſſio ducatonorum argenti, vt in Summar. Bartholomei, num. 8. Concurrunt etiam plures ſupplicationes pro beneficiis in Ciuitate Parmæ, quæ dantur dicto Summar. numer. 9. diuerſa nominatione conceptæ, nimirum continẽtes valorem penſionum modo in ducatonis monetæ ad libras 7. imperiales ſol. 6. & modo in ducatonis argenteis, qui procul dubio pluris æſtimantur; Ex quibus colligitur, depoſitionem teſtium inductorum pro Bartholomeo eſſe adminiculatam, & aliis ſuffultam, & ſic veriſimiliorem, & ideò etiam præferendam contrariæ depoſitioni
teſtium examinatorum pro Franciſco Maria, ca- 7
pit. ſi teſtes 4. quæſtio 3. capit. licèt cauſam, verſic. Ex præmiſſis, de probat. gloſſ. *Ioann. Andr.* & *Abb.* in capit. in noſtra, de teſtibus cum aliis relatis per *Gabr.* concluſ. 4. num. 28. de teſtibus lib. 1.

Tum & tertio, quia depoſitioni teſtium Bartholomei adſtipulatur atteſtatio conformis plurium Mercatorum Parmen. deponentium cum juramen-
to de tali ducatorum diſtinctione, & viu; quo- 8
rum atteſtationi, cum ſit de ſpectantibus ad mercaturam, videtur multum eſſe deferendum, *Rotæ* apud Sanct. memor. Gregorium XV. deciſio. 126. num. 1.

Neque Franciſco Mariæ ſuffragatur Tariffa, in qua ſtatuitur ſuper valore ducatoni argentei, nullaq; ... ſit men-

ſit mentio alterius ſpeciei ; Quoniam illa ſolum continet monetas reales, & cuſas, quæ recipiunt
9 augmentum, & diminutionem vel ab vſu populi, vel ab alteratione materiæ, non autem comprehendit monetas, quæ ſunt imaginariæ, & ſemper fixæ ſunt in eodem valore, nec vnquam alterantur, vt eſt ducatonus monetæ.

Hac igitur diſtinctione, & exiſtentia vtriuſque ſpeciei ducatonorum firmata, inde Domini reſponderunt, penſionem ſoluendam eſſe iuxta prætenſionem Bartholomei Titularis, nempe in ducatonis monetæ, ſiue illorum æſtimatione ad rationem librarum 7. imperialium ſol. 6. Et moti ſunt ex verbis reſeruationis eiuſdem penſionis in litteris Apoſtolicis, Ex iuris communis diſpoſitione, & tandem ex obſeruantia ſubſecuta.

Ex verbis reſeruationis; quia ibi de huiuſmodi ducatonis monetæ expreſſe Papa reſeruat penſionem, non autem de ducatonis argenteis, & propterea
10 de ducatonis monetæ eſt ſoluenda ipſa penſio ad *Bart.* in l. ſiquis ſtipulatis 57. nu. 3. verſ. Sed pone, ff. de ſolut. *Cephal.* conſ. 31. nu. 5. & ſeq. *Guid. Pap.* dec. 493. in prin. & in ſimilibus terminis fuit dictum in Cæſaraugustana penſionis 11. Maij 1595. coram *Gypſio*, in Aretina penſionis 20. Februarij 1598. coram *Litta*, confirmata 17. Aprilis eiuſdem anni, in Capuana penſionis 6. Martij 1617. coram R.P.D. meo *Veroſpio*, & in Mantuana penſionis 12. Iunij 1617. coram Reuerendiſs. D. meo *Seleucien.*

Ex iuris communis diſpoſitione, quæ eſt, vt vbi in loco, in quo debetur ſolutio, plures currunt ſpecies monetæ eiuſdem nominis, cenſetur conuentum vt ſolutio fiat in eà ſpecie, quæ minus valet, vt eſt tex. in *l.* nummis legatis, ff. de legat. tertio. *Socin. ſen.* conſil. 247. num. 4. lib. 2. *Corn.* conſil. 244. num. 12. lib. 2. *Tiraquel.* de retract. Conſang. §. 1. gloſ. 18. num. 73. *Laudem.* in tract. de Monet. n. 31. in prin. *Brun.* in eodem tract. in prin. Præſuppoſit. 2. nu. 15. *Gomeſ.* ſup. regula de Valore qu. 9. n. 27. & 28. Surd. dec. 298. numero 1. Et ſic vltra ſenſum litteralem reſeruationis Apoſtolicæ hoc idem ſuadet iuris diſpoſitio.

11 Quibus demū accedit obſeruantia in continuata ſolutione ſpatio ferè viginti annorum in hac ſpecie ducatoni monetæ, ſiue illius æſtimatione ad rationem librarum 7. imperialium & ſol. 6. non autem in ducatono argenteo, ſiue ad rationem valoris il-
12 lius; Quæ obſeruantia in omnem euentum bene interpretaretur, & declararet ipſam penſionis reſeruationem, quatenus dubia eſſet, ad *Crauett.* conſ. 836. n. 10. & ſeqq. *Capr.* conſ. 29. n. 9. *de Menoch.* conſ. 49. nu. 20. & ſeq. *Gabr.* conſ. 164. n. 7. lib. 1. *Surd.* conſ. 315 nu. 26. lib. 3. *Launen.* in Tract. *Monet.* nu. 31. verſ. Nota vnum *Brun.* dicto etiam tract. in 2. præſuppoſito nu. 2. verſ. Et ſi conſtaret *Rot.* in Ceſenaten. pecuniaria 14. Martij 1597. coram bo: me. *Penia*, & in alia Ceſenaten. pecuniaria 23. Octobris 1602. coram bo: me. Card. *Pamphilio.*

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Cochen. Decimarum de Belmonte.

Lunæ 4. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Teſtes in probanda negatiua vt probent.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Moniales in Regione Hiſpaniarum ſunt exemptæ à ſolutione decimarum quando Monaſterium non habet in redditu ducatos de Camera 25. pro qualibet Moniali etiam ſi non acceperint redditus ob cauſam fabricæ, num. 5.*

2 *Teſtes ſuper negatiua deponentes, niſi illam etiam coarctent.*

3 *Fallit quando virtualiter illam coarctare videntur, quia ſint multum informati, vt Oeconomi, & adminiſtratoris redditu um, nam implicitè dicuntur deponendo de certo, & non maiori reddito.*

4 *Adminiſtrator eſt bonus Teſtis pro eo, cuius bona adminiſtrat, quia præſumitur informatus. Idem in aduocato, ibidem.*

5 *Paupertatem affectaſſe non videtur, qui neceſſariam impenſam fecit, ob quam pauper euaſit.*

Deciſio XCVIII.

Pro Monialibus Conceptionis Beatiſſimæ Deiparæ Mariæ reſponſum fuit, nimirum eſſe confirmandam ſententiam Reuerendiſſimi Nuncij Hiſpaniarum in qua ipſæ Moniales abſolutæ fuerunt ab onere perſoluendi decimas Capitulo, quouſque 1
Monaſterij redditus aſcendant ad eam ſummam, vt pro vnaquaque Moniali demptis oneribus remaneant ducati 25. Cameræ annui. Et moti ſunt Domini quia hæc ſententia lata fuit in executionem indulti emanati à fe: re: Gregorio XIII. quo eximuntur à ſolutione decimarum Moniales Ordinis S. Claræ, quarum annui redditus non excedant valorem 25. ducatorum auri de Camera pro qualibet Moniali; De cuius priuilegij exiſtentia, vſu, & aliis requiſitis non poteſt dubitari, cum illud fuerit canonizatum in Rota coram *Cardinali Seraphino* deciſ. 951. & pluries coram *Orano* Vt latè refertur & firmatur in Conchen. decimarum S. Clementis 12 Maij 1623. coram R.P.D. meo *Buratto.*

Et quod Moniales prædictæ ſint compræhenſæ in priuilegio viſum eſt conſtare ſufficienter cum ſint ſub Ordine, & regula S. Claræ, degant in communi, & regantur per Officiales & Miniſtros S. Franciſci de Obſeruantia, prout in ipſo priuilegio requiritur, Et de his omnibus vnanimiter deponunt octo teſtes, examinati ſuper ſecundo articulo.

Quouero ad aliam qualitatem, nempe quod Monaſterij redditus non excedant 25 ducatos auri de Camera pro vnaquaque Moniali iuxta tenorem priuilegij, hæc etiam plenè & concludenter eſt probata ex depoſitionibus aliorum octo teſtium examinatorum ſuper tertio articulo, qui ſunt optime informati de redditibus, & ſtatu Monaſterij, & nedum probant illius paupertatem in genere, dum aſſerunt, quod propter inopiam Monaſterium non ſuppeditat veſtimenta, neque ientacula in diebus Quadrageſimæ, & ieiunij; quod ea, & alia pro congrua vitæ ſuſtentatione neceſſaria coguntur à propriis parentibus, & affinibus, vel aliunde ſibi quæritare, & quod viderunt ſemper contrahi debita ſingulis annis à Monaſterio pro Monialium alimonia; Verum etiam in ſpecie concludunt, facta omnium diligenti computatione non ſupereſſe deductis expenſis 160. realia pro qualibet Moniali; quæ ſumma realium longe diſtat à ſumma 25. ducatorum cameralium

ARGVMENTVM.

Optare quando valeat antiquior præbendatius in Eccleſia aliam vacantem præbendam; Et quid quando præbenda eſt annexa alicui dignitati, aut officio.

SVMMARIVM.

1 *Prabendarius antiquus in Eccleſia ex æquitate vigore conſuetudinis poteſt optare.*
2 *Optandi ius non competit, quando prebenda, que vacauit, eſt annexa, & vnita Dignitati, aut Officio.*
Contra, numer. 3.
4 *Declaratur, quando optio petitur à portionario prebenda vacantis.*
Canonicus habens dignitatem non prohibetur optare meliorem, & pinguiorem prebendam, ibid.
5 Nauarr. *conſ.* 14. *de reb. Eccl.non alien. declaratur.*
6 *Annexio non præſumitur prebenda ad dignitatem.*
7 *Data diuerſitate excluditur annexio.*

Deciſio C.

COntra informantem reſponſum fuit, ſcilicet Petrum de Lora,& Martinum Guerrero, quorum ille habet dimidiam portionem,& officium Organiſtæ, hic autem aliam ſimilem portionem, & officium Magiſtri Capellæ, poſſe optare integram portionem; Vterque enim fundatam habet intentionem nedum in ſtatuto Eccleſię Calaguritanę, quo cauetur, dimidios portionarios antiquiores poſſe aſcendere ad integram portionem, ſed etiam in re-
1 gula iuris communis, quæ eſt, Vt ex æquitate canonica, vbi viget conſuetudo (quemadmodum in dicta eccleſia Calaguritana ſimilis conſuetudo non controuertitur) antiquior præbendatus optare valeat, iuxta notat. per Gloſ. & Canoniſtas in cap. fi. de conſuet.in 6.late *Moneta* de Optione c. 2.n.1. & ſeqq.

Neque obſtare viſum fuit,quod iſta officia Organiſtæ,& Magiſtri Capellæ habeant annexam portio-
2 nem dimidiam ex conſtitutione Iulij ſecundi,& ideo impediantur optare aliam integram, quemadmodum dicitur de canonico pœnitentiario, cui ſit annexa præbenda, qui non poteſt optare aliam præbendam, nec ſua præbenda ab aliis canonicis optari poteſt, ſecundum celebre conſilium 14. *Nauarr.* de reb. eccleſ. non alien. quod ſequuti ſunt plures congeſti à *Gonzalez* ſuper regula octaua gloſ. 34. nu.78.& ſeqq.*Garcia* de beneſ.p.5.c.4.n.133.& 134. ex ſententia Illuſtriſſimorum Interpretum S. Concilij ibi per eos relata, & ſequuta eſt etiam Rota in Lucana Optionis 19. Ianuarij 1607.coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano* & in Mantuana Optionis 12.Decemb.1608.coram Reuerendiſſ.Lugdunen.Idemque affirmant prædicti Doctores quoad præbendam Theologalem, & alias ſimiles. Quoniam miſſo quod Nauarro acerrimè diſ-
3 ſentit *Moneta* dicto tract.de Option. c 4. q 1 n. 11. 12.& ſeqq. vbi ſingulis illius rationibus reſpondet, Domini conſiderarunt, quod Martinus, & Petrus prætendunt optionem ad integram portionem non
4 tanquam Organiſta, & Magiſter Capellæ, ſed tanquam dimidij portionarij, quibus propterea non videtur deneganda ipſa optio, quia alias ipſi, qui magis incumbunt diuino cultui, quam cæteri præbendati, dum ſacris modulationibus, & eccleſiaſticis cantionibus præſunt deterioris eſſent conditionis, quam alij, ſi ab optione excluderentur; Prout ex huiuſmodi ratione canonicus, licet habeat aliquam dignitatem in eadem eccleſia,non tamen inde prohibetur optare pinguiorem præbendam *Put.*dec. 100.parte 3.*Achill.*de *Graſſ.*dec.1.de conſuet.& plures allegat *Gonzalez* dicta gloſ.34.nu.37.& 38. *Nauarr.* verum & alij, & deciſiones ſupra citatæ loquuntur quando officio Pœnitentiarij, vel Theologi annexa, & vnita eſt præbenda, nam tunc rectè diuiſio, & ſectio non poteſt fieri inter pænitentiariam, & ipſam præbendam, quæ in vnum coaluerunt per vnionem, & hac ratione vtuntur *Nauarr.*
& *Gonzal.* dicto num.79.81. & 83. In præſenti vero 5
facti ſpecie dimidiæ portiones non fuerunt annexæ, & vnitæ officiis Organiſtæ, & Magiſtri Capellæ Quod probatur, Tum quia annexio huiuſmodi non præſumitur niſi probetur *Rota* in Salernitana præ-
bendæ 10. Nouembris 1617. coram R.P.D. meo 6
Vbaldo; quod enim quis habeat officium Organiſtæ, vel Magiſtri Capellæ, & habeat præbendam ſunt qualitates, & munera diuerſa, & ſeparabilia, concurrentia in vna, & eadem perſona, Vt per *Achill.de Graſſ.*d.dec 1. num.4. de conſuetud. Tum & quia conſtitutio Iulij Secundi mandat *Decano*, & Capitulo, vt duas portiones cum vacauerint per ceſſum, vel deceſſum illas obtinentium in menſibus collatorum ordinariorum, vni Organiſtæ, & alteri in arte muſica perito conferre poſſint; Quæ verba non ſonant in perpetuam annexionem, ſed in ſimplicem facultatem conceſſam Capitulo,& Deca-
no conferendi illas dimidias portiones vacaturas in 7
menſibus Ordinariorum:Et vix credi poteſt, Pontificem, dum mandauit Organiſtæ, & Magiſtro Capellæ prouideri de aliqua præbenda,eodem priuare voluiſſe beneficio optionis, quod ex ſtatuto,& conſuetudine eccleſiæ Calaguritanæ competit cæteris omnibus præbendatis.

Quibus accedit, quod ipſummet Capitulum, cui datur facultas conferendi iſtas dimidias portiones Organiſtæ, & Magiſtro Capellæ, præſentauit Petrū qui optauerat hanc integram portionem, licet haberet officium Organiſtæ, & nixum eſt, vt Epiſcopus inſtitueret, & demum inſtitutione obtenta idem Capitulum immiſit in poſſeſſionem eumdem Petrum; Ex quo deprehenditur, quod Capitulum habuit, & habet Petrum, quamuis ſit Organiſta, pro dimidio portionario ordinario,vt ſunt alij, Et non habuit illam dimidiam pro perpetuo annexo officio, itaut impediretur optio integræ portionis.

Neque obſtat, quod ex ſtatutis Calaguritanæ eccleſiæ aliquid plus ſit indultum ipſis Organiſtæ, & Magiſtro Capellæ, quàm aliis portionariis; quia non inde infertur,quin iidem Organiſta,& Magiſter Capellæ ſint vere portionarij,& quin ipſi etiam gaudeant beneficio optionis, alioquin indultum in eorum fauorem emiſſum in eorumdem odium, & præiudicium retorqueretur.

Et ita &c.

Pampilion. Iuris Viſitandi.

Veneris 29. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Contra Epiſcopum vt Ius viſitandi non competat,
niſi in certis annis, & temporibus, an præſcribi
poſſit ſaltem per immemorabilem.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur ad probandum, quod pro-
batum non releuat.*
2 *Epiſcopus quolibet anno pro ſuo officio debet totam
viſitare Diœceſim, & illius Parochias.*
3 *Si tamen non patitur facultas, debet viſitare maiorem
partem Diœceſis.*
4 *Contra Epiſcopum non poteſt viſitandi facultas præ-
ſcribi.*
In facultatiuis præſcriptio non currit.
5 *Nec etiam contra Epiſcopum in iure viſitandi præ-
ſcribitur ſpacio longiſſimi temporis, & immemo-
rabilis.*
6 *Remiſſoria denegatur, quando pars aliam habuit, &
probare nequiuit articulos.*
7 *Etiamſi articuli in cortice videantur diuerſi, ſi tamen
in ſubſtantia, aut ex maiori eorum parte idem
continere appareat.*

Deciſio CI.

IN hac cauſa ſub die 15. Decemb præteriti coram
me Rota reſponderat, Capitulum eccleſiæ Ca-
thedralis habere intentionem fundatam, vt quoties
contingeret, eccleſiam ſuo carere paſtore, ipſum
Capitulum poſſet loco Epiſcopi vniuerſam diœce-
ſim, & ſignanter Clerum de Guipuzcoa, intra d. diœ-
ceſis terminos degentem. Verum pro d. Clero fue-
runt dati articuli, in quibus probare nitebatur, ab
immemorabili tempore Epiſcopum Pampilonen.
nunquam acceſſiſſe ad ipſum clerum de Guipuzcoa
occaſione viſitationis, niſi de triennio in triennium;
Et proinde d clerus prætendebat, eodem etiam inter-
iecto temporis interuallo viſitationem eſſe peragen-
dam à Capitulo Sede vacante, & ſuper illis articu-
lis petebat remiſſoriam. Quam hodie Domini de-
negandam eſſe dixerunt, eaque ratione moneban-
tur; quia quatenus etiam dicta allegata conſuetudo
immemorabilis probaretur, attamen non ſuffraga-
retur, & proinde fruſtra clerus contendit id proba-
re quod probatum non releuaret, *l.* ad probationem,
1 *C* de probat. In quo caſu *Rot.* denegat remiſſoriam,
vt apud *Caſſad.* dec. 1. & 2. de dilation. apud *Mohe-
dan.* dec. 5. n. 4. in fin. de probat. apud *Caputaq.* dec. 32.
n. 3. par. 2. apud *Card. Seraphin.* dec. 1364. n 2. apud
S. mem. Gregorium XV. dec. 81. n. 3. & dec. 356. n. 1. &
apud Reuerendiſſ. D. meum *Decanum* dec. 121. n. 3. &
alias ſæpius.

Quod autem data etiam dicta conſuetudine im-
memorabili clerus non inde poſſet præſcribere Epi-
ſcopo, nec conſequenter Capitulo, dum Eccleſia ſuo
viduata eſt Sponſo, vt ſolum ſingulis trienniis viſi-
taret, probatur; quia ſi Epiſcopus poteſt immo pro
ſuo officio debet quolibet anno totam diæceſim, &
2 cunctas parochias viſitare, & exquirere, vt in c. con-
querente extra, de offic. ordin. ibi Viſitationem quo-
que annuam, & in c. decreuimus ibi. & annuis vici-
bus ab Epiſcopo diæceſes viſitentur 10. qu. 1. & c.
Epiſcopum, ibi, Per ſingulos annos ire oportet, ea-
dem 10. qu. 1. Et etiam ſancitum fuit in Sacro Con-
cilio Tridentino ſeſſ. 24. c. 3. de Reformat. vbi præci-
pit Epiſcopis viſitationem ſingulis annis totius diæ-
ceſis, vel ſaltem maioris partis ſi latitudo diæceſis nõ
patiatur, abſolui per annum, dummodo compleatur
per biennium, & idem ſanxit, etiamſi eccleſiæ eſſent 3
exemptæ, vt in ſeſſ. 7. c. 8. Vnde ſi Epiſcopus aliquo
tempore negligat hanc annuam viſitationem, nec
vtatur facultate ſibi conceſſa, immo à Sacris canoni-
bus imperata, per huiuſmodi non vſum cuiuſcumque
longiſſimi temporis, non inde ſublata cenſenda eſt
facultas de iure Epiſcopo competens viſitandi ſingu-
lis annis, & neceſſariò per eum exercenda ad doctri-
nam *Bart.* in l. quominus, n. 27. *ff.* de Fluminі, *Calde-* 4
rin. conſ. 3. in fin. de conſuetud. *Surd.* conſ. 127. n. 81. &
82. *Theſaur.* dec. 16. n. 3. in fin. *Rota* dec 778. n. 5. par.
1. diuerſ. & coram S. me: Gregorio XV. dec. 162. n. 10.
& coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 402. n. 10.
Et ſanè à ratione, & ab eccleſiaſtica diſciplina alie-
niſſimum eſt, vt ex negligentia Prælati detur anſa
clero, & ſubditis annuam viſitationem, & paſtoris
coerctionem recuſandi, itaut Epiſcopus, vel Capitu-
lum in graue cultus diuini præiudicium, & ipſarum
animarum recuſantium perniciem munus ſuum ali-
quo tempore ob incuriam prætermiſſum reaſſume-
re, & peragere non valeant.

Quam remiſſoriam & eo libentius Domini dene-
garunt, quia huiuſmodi conſuetudinibus etiam im-
memorabilibus reſiſtere videtur idem S Concilium 5
Tridentinum tam in dicta ſeſſ. 24. c 3. de reform. pro-
pe med ibi, Non obſtantibus, quam in Seſſ 7. c. 8. vbi
in dubitabiliori caſu loquitur, nempe etiam ſi eccle-
ſia viſitanda ſit exempta, vel Nullius, vt in c. 9. ead.
Seſſ. 24 de reform.

Et ex abundanti etiam Domini addebant, quod ii-
dem fere articuli, qui dantur hodie ad probandam
dioc. immemorabilem, fuerunt dati etiam in parti-
bus, vbi hæc eadem cauſa inter capitulum, & clerum
ſuper iure viſitandi per binas inſtantias diu fuit ven-
tilata, etiam pluribus teſtibus examinatis, nihil tamẽ,
quod concludat, fuit probatum; Ex quo etiam capite
Rota ſolet remiſſoriam vti calumnioſè petitam de-
negare; quia præſumitur quod pars nixa fuerit omni 6
diligentia in examinando teſtes & adhibuerit plu-
res, ac meliores, quam potuerit *Bellamer.* dec. 38. *Ca-
putaq.* dec. 50. n 6. & dec. 63. nu. 1. par. 3. *Rot.* diuerſ.
dec. 128. n. 2. lib. 3. par. 3. & inter recent. dec. 712. n. 5.
par. 1. & dec. 494. n. 2. par. 2. & fuit dictum in Ianuen.
pecuniaria 5. Iunij 1613. & in Turiana palatij
28. Iunij eiuſdem anni coram R. P. D. meo
Vbaldo.

Nec ſubſiſtit quod dicitur ab Informantibus pro
clero, articulos, qui nunc dantur, eſſe diuerſos ab a-
lias datis, Nam immo ex lectura datorum in parti-
bus, & eorum, ſuper quibus petitur hodie remiſſoria:
liquet, omnes, quamuis in aliquibus verbis differãt,
materiam tamen eamdem continere, ſcilicet proba-
tionem immemorabilis conſuetudinis, & ſic in ſub-
ſtantia non differre; quod ſufficit ad excluſionem re-
miſſoria, nam ad hunc effectum non ſtructura, & ſo-
nus verborum, ſed ſubſtantia, & virtus articulorum 7
debet attendi, vt poſt *Innoc.* & *Io. And.* tradit *Abb.* in
c. fraternitatis, nu 8. verſic. Sed breuiter concludo de
teſtib. *Bart.* in auth. at qui ſemel nu. 24. *C.* de probat.
Paul. de Caſtr. conſ. 193. ſub n. 1. verſic. & ſic videre-
tur, lib. 1. *Crauett.* conſil. 154. n. 47. *Pariſ.* conſ 122. n.
4. lib. 1. *Rot.* apud S. mem. Gregorium XV. dec. 497.
n. 3. & in allegata Ianuen. pecuniaria coram R. P. D.
meo *Vbaldo.*

Et ita

Et ita vtraque parte informante,&c.

Compoſtellana Præſtimonij.
Luna 18. *Martij* 1624.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in prophanis conceditur ſine fumo boni Iuris,in Beneficialibus verò docto de fumo, & præſtita cautione de ſtando vni ſententiæ. Cauſa Iuriſpatronatus inter Laicos dicitur prophana,& non Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non denegatur, quando articuli exhibiti ſunt releuantes.*
2 *In prophanis remiſſoria conceditur ſine fumo boni iuris, & 3.*
Et cauſa præſumitur in dubio prophana.
4 *Confeſſio Reſignantis nocet ſucceſſori.*
5 *Cautio de ſtando vnica ſententia eſt præſtanda per petentem remiſſoriam in Beneficialibus.*
6 *Fallit quando cauſa eſt prophana.*
7 *Et in iure patronatu non eſt à patrono præſtanda talis cautio.*

Deciſio CII.

ALphonſus de Villarprego fuit à Sede Apoſtolica prouiſus de præſtimonio,tanquam de beneficio libero, ex aduerſo autem Ioannes Bezzerta, & Petrus Garcias aſſerentes, ad ſe tanquam patronos ſpectare præſentationem ad dictum præſtimonium præſentarunt Sebaſtianom, & cauſam in Rota committi curarunt, vnde datis modo articulis ad probandum iuſpatronatus, dubitaui, An pro dictis articulis eſſet danda remiſſoria, Quod dubium duas viſum fuit exigere inſpectiones; Prima an ſit danda remiſſoria, Secunda an ſit danda cum obligatione de ſtando vnica, & per quam ſit facienda obligatio.

Quoad primam Domini dixerunt, dandam eſſe remiſſoriam quia articulatur iuſpatronatus competens ex dotatione,& fundatione & quod dicti patroni ab immemorabili ſunt in quaſi poſſeſſione præſentandi ad hoc præſtimonium, & demum articulatur, etiam deſcendentia dictorum Petri,& Ioannis à Sebaſtiano de Paz, qui prætenditur fundatur iſtius patronatus; Vnde materia eſt releuans, & ſic remiſſoria non deneganda *Caputaq.* deciſ. 68. par. 3. cum aliis.

Nec obſtat, quod non detur fumus boni iuris pro petentibus remiſſoriam; quia aut iſta cauſa patronatus eſt prophana, prout cenſetur regulariter,
1 maximè ad effectum remiſſoria, juxta deciſionem *Achill.* 11. de iur. patr. *Caſ de Graff.* dec. 1. n. 9. & ſeqq. de dilation. Et tunc indiſtincte, & ſine fumo datur remiſſoria vt in dicta dec. 1. n. 10. & alias ſæpius di-
2 xit Rota; Aut verò cauſa eſt beneficialis ex eo quod Alphonſus & ipſe commiſit cauſam contra Sebaſtianum præſentatum à patronis.& ſic fumo opus eſſet,
3 & tamen etiam hoc caſu non eſſet deneganda remiſſoria, quia fumus datur ſufficiens, Tum ex mandato ad reſignandum facto per Maurum reſignantem in fauorem Alphonſi, in quo expreſſe dicit, hoc beneficium eſſe iuris patronorum legitimorum; quæ confeſſio reſignantis nocet Alphonſo ſucceſſori, & reſignatario, *Rota* dec. 776. n. 1. par. 1. diuerſ. tum 4
etiam ex multis diuerſis præſentationibus factis ab iiſdem deſcendentibus à Sebaſtiano de Paz fundatore, quæ effectum fuerunt ſortitæ per inſtitutiones Ordinariorum,& poſſeſſionem deinde apprehenſam à præſentatis.

Quoad ſecundam inſpectionem Domini responderunt, dandam eſſe tantummodo cautionem de ſtando vnicæ per Sebaſtianum præſentatum, non autem per patronos; quia reſpectu prouiſi eſt cauſa beneficialis, vnde danda eſt ab eo cautio; Reſpectu 5
verò patronorum prophana eſt cauſa, & ſic ipſi non tenentur ad huiuſmodi cautionem, vt in his terminis fuit deciſum in Mutinen. Plebis 24. Nouembris præteriti, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, vbi licet fuerit dictum, cauſam eſſe beneficialem, & peteretur remiſſoria per patronos ad probandum iuſpatronatus, tamen obligatio de ſtando 6
vnicæ fuit reſtricta ad Balthaſſarem prouiſum, non autem ad patronos, Et in his terminis intelliguntur *Seraph.* deciſ. 555. numero 3. & deciſ. 873. par. 3. diuerſ. quod ſcilicet cautio de ſtando vnicæ detur per prouiſum, ſeu præſentatum, non autem per patronos, & præallegatam deciſionem in cauſa Mutinen. ſequuta eſt etiam poſtea *Rota* in Leodien. Pa- 7
rochialis 18. Decembris 1623. coram me.

Et ita vtraque parte, &c.

Camerinen. Bonorum.
Veneris 22. *Martij* 1624.

ARGVMENTVM.

Emens rem nomine proprio, ſed pecunia aliena, nihilominus dominium illius ementi acquiritur, & in ſpecie tractatur de Vxore emente bona ex pecuniis Mariti, itaut Creditores Mariti ſuper dd. bonis tanquam non ſpectantibus ad eum quidquam prætendere nequeant.

SVMMARIVM.

1 *Contra heredem debitoris obligati in forma Cameræ exequutiuè procedi poteſt, ſicut poterat contra ipſummet defunctum.*
2 *Confeſſio debet acceptari integra, prout iacet.*
3 *Mandatum exequutiuum antequam relaxetur, debet liquidari pro qua rata ſit relaxandum.*
4 *Emens rem nomine proprio ei acquiritur dominium quamuis pecunia ſit aliena.*
5 *Mulieri acquiritur dominium rei empta nomine proprio, quamuis pecunia ſint Mariti, & n. 8.*
6 *Contra Heredes non eſt exequutiuè procedendum, ſi non conſtet bona eius, contra quem eſt facienda exequutio, non eſſe defuncti.*
7 *L. Quintus, ff. de donat. int. vir. & uxo. non procedit reſpectu bonorum, quorum emptio facta fuit præſente Marito.*
9 *Emens nomine proprio, ſed pecunia aliena, ex quibus dicatur conſtare, quod noluerit ſibi acquirere, ſed ei, cuius ſunt pecunia & n. 10.*
11 *Dec. 771. n. 5. par. 2. recent. quo caſu loquatur.*
12 *Declaratio facta ad fauorem alicuius, tertio non debet prodeſſe.*
13 *Relatio debet fieri ad proximam diſpoſitionem.*
14 *Relatio quando eſt dubia, ad quid ſit facienda.*

15 *Relatio non poteſt fieri ad quid, quod non eſt.*
16 *In enunciatiuis erroneis vis aliqua fieri nequit.*
17 *Hæreditatem, ſi quis ſemel repudiauerit, amplius eam adire non poteſt.*

Deciſio CIII.

IN alia poſitione ſub die 20. Maij 1622. præſupponebatur pro parte D. Blancæ, hæreditatem q. Vincentij adhuc iacere, & nullos illius hæredes, nullaque bona hæreditaria extare præter quædam, quæ empta fuerunt per Volumniam ipſius Vincentij vxorem, ſuper quibus petebatur relaxari, & exequi maudatum tamquam ex propriis eiuſdem Vincentij pecuniis acquiſitis, & ad illum, eiuſque hæreditatem ſpectantibus; Verum quia tunc fuit reſolutum, non eſſe relaxandum mandatum, Ideò ad inſtātiam D Blancæ reſolutioni huiuſmodi minime acquieſcentis propoſui dubium, An eſſet recedendum à deciſis, & informantes duobus motiuis deciſionē impugnabant Primò denuo inculcando, quod ſtante confeſſione, & declaratione per d ctam Volumniam in vltimo teſtamento facta, quod bona prædicta ſint cenſenda propria Vincentij debitoris, & ad illius hæreditatem ſpectantia. Secundo dicebant, illius hæreditatem non iacere, ſed fuiſſe aditam per eius filios, ideoque contra ipſos, tanquam hæredes, & ipſorum bona mandatum eſſe relaxandum in vim
1 obligationis cameralis, quemadmodum contra ipſummet Vincentium relaxari debuiſſet iuxta tradita per *Surd.* conſ. 112. n. 69 *Rot.* diuerſ. dec. 64 n. 15. p. 1. & *Modern.* ad *Galleſ* de obligat camer q. 4. n. 5. &
6 Quibus tamen minime refragantibus Domini cenſuerunt, perſiſtendum, eſſe in deciſis ex adductis in deciſione

Quibus dixerant non obſtare, quod Volumnia in eius vltimo teſtamento declarauerit, pretium dictorum bonorum fuiſſe ſolutum ex pecuniis redactis ex propriis introitibus dicti q. Vincentij, & eiuſdem Vincentij, ipſiuſque teſtatricis filiorum vniuerſaliū hæredum, Tum quia ex huiuſmodi confeſſione, quæ debet acceptari integra, prout iacet. vt per *Surd.*
2 conſ. 258. n. 4. cum aliis allegatis in deciſione reſultat probatio, pecunias ſaltem pro parte fuiſſe proprias dictorum filiorum, etiam ſi de hoc aliunde non conſtet, & conſequenter antequam ſit liquidatum, pro qua ratа bona prædicta ex pecuniis dicti
3 Vincentij debitoris empta fuerint, non poteſt ad prætenſam executionem deueniri *Craueti.* conſ. 164. n. 1. *Natt.* conſ 17. n. 4. *Oſaſch.* dec. Pedem. 129. n. 1. & fuit dictum in Mantuana bonorum 17. Iunij 1621. coram R P. D. meo *Vbalde.*

Tum etiam quia dicta confeſſio nihil aliud ad ſummum operari poteſt, quam quod agi valeat ad reſtitutionem pecuniarum Vincentij, quæ in dictorum bonorum emptionem erogatæ fuerunt, non autem quod ſuper ipſis bonis fieri poſſit executio tanquam ad dictum Vincentium, eiuſque hæreditatem ſpectantibus; illorum enim dominium fuit quæſitum ipſi Volumniæ, cuius nomine emptio facta apparet, etiamſi pecuniæ fuerint alienæ l. cum aliena pecunia §. nihil prohibetur C. Siquis alteri vel ſibi *Rom.* conſ. 291. n 6 & conſ 274. n. 1. *Rota* Ianuen. dec. 117. n. 8. Et in terminis emptionis factæ per vxorem de
5 pecunia mariti *Pariſ.* conſ. 82. n. 25. lib. 1. *Oſaſch.* dec. 140. n 9. & *Rot.* diuerſ. dec. 219 n 1. p. 2.

Tum demum quia, cum non conſtet, illos de Octonis bona prædicta poſſidere tāquam Vincentij patris hæredes, eaque poſſidere poſſint tanquam Terriſtratione dotis maternæ, vel alio iure, vtique contra ipſos via executiua agi non poteſt *Alex.* in l. à diuo Pio §. ſi ſuper rebus n. 18. ff de re iud. *Barzi.* dec. Bonon. 108. n. 33 & fuit dictum coram S. me: Gregorio XV. dec. 11. n. 1. & coram Illuſtriſſ. D. Card. *Millino* in Romana computorum 18. Martij 1594. & coram R. P. D. meo *Buratto* in Maceraten. Saluiani 23. Ianuar. 1621. & alios referunt *Modern.* ad *Galleſ.* de oblig. camer. q. 5. n. 36. 6

Ex quibus ceſſant quæ deducebantur ex diſpoſitione l. Quintus Mutius de donat. int. Vir. & vxor. Quia 7
vltra quod reſpectu bonorum, quorum emptio facta fuit pręſente marito, locum non habet dictæ l. Quintus Mutius præſumptio vt per *Rot* d. dec. 219. n. 8. p. 8
2 diuerſ. & *Oſaſch.* d. dec. 140. nu. 9. Semper ſubſiſtit, quod dominium fuit acquiſitum ipſi Volumnię emēti prædicta bona etiam ex mariti pecuniis vt per al- 8
legatos ſupra.

Neque obſtat, quod in dicto teſtamento Volumnia non ſolum declarauerit, emptiones factas fuiſſe ex propriis pecuniis dicti Vincentij, & ipſius teſtatricis filiorum, ſed etiam addiderit, ſeſe in illis habere tan- 9
tummodo nudum nomen, ideoque omnia, & quæcumque iura ſibi quomodolibet competentia in, & ſuper bonis per eam, vt ſupra, emptis ceſſerit, & renunciauerit dictis ſuis filiis vniuerſalibus hæredibus, ponens eos in vniuerſum ius, & locum ipſius teſta-
tricis, vt ſunt verba teſtamenti, & conſequenter con- 10
ſtare videatur, ipſam non ſibi, ſed marito acquirere voluiſſe, Vt per *Rot.* dec. 771. n. 5. p. 1. recent. Quia ex
huiuſmodi verbis depræhenditur potius declaratio- 11
nem, & bonæ fidei recognitionem, ac iurium ceſſionem non fuiſſe factam ad fauorem Vincentij, prout
loquitur ipſa dec. 771. ſed factam fuiſſe in fauorem 12
filiorum teſtatricis, & propterea illam creditoribus à Vincentio cauſam habentibus ſuffragari non poſſe ad textum in l. ſi actionem C. de pact. & in c. 1. de eo qui fin fec agnat.

Neque dici poteſt, ceſſionem fuiſſe factam filiis
vti dicti Vincentij hæredibus, quia illa verba, Vni- 13
uerſalibus hæredibus, referuntur ad ipſam teſtatricē proximè nominatam *Seraph.* dec. 689. nu. 1. Ad cuius
perſonam, etiamſi dubia eſſent, referri deberent l. de- 14
bitor ff Ad *Trebell.* l. ex facto in prin. & ibi gloſ. ff. eodem *Ruin.* conſ. 5 num. 19. lib. 4. *Card. Mantic.* de coniect. vlt. vol. li. 8. tit. 14 & fuit dictum in Firmana bonorum 22. Martij 1585. coram *Bubala.*

Præſertim quia ad perſonam Vincentij referri non 16
poſſunt, cum dicti filij non fuerint vniuerſales illius hæredes.

Nec viſum fuit probari, ipſos fuiſſe dicti Vincentij eorum patris hæredes ex eo, quod vti tales fuerint nominati in mandato procuræ facto de anno 1620. Quoniam fuerunt data in Summario inſtrumenta repudiationis animo deliberato coram Iudice per plures annos antea factæ cum expreſſa proteſtatione, quod per quemcumque actū per ipſos in poſterum quomodolibet faciendum non intendebant paternam hæreditatem adire. Vnde ex his Domini aſ-
ſequebantur dictam enunciatiuam fuiſſe erroneam, 17
& conſequenter in ea vim aliquam fieri non poſſe ad tradita per *Card. Seraph* dec. 1190 n. 2. & *Rot.* dec. 283. n. 1. p. 1. diuerſ. Immo etiamſi fuiſſet dicta enunciatiua deliberate ex certa ſcientia, & ſtudio emiſſa, non releuaret; Qui enim ſemel hæreditatem repudiauit amplius adire non poteſt Vt eſt textus in l. ſicut maior C. de repud. vel abſtin. hæredit.

Et ita

Digitized by Google

Et ita vtraque parte informante Domini ſteterunt in deciſis, &c.

Reatina Iuris redimendi.
Mercurij 27. Martij 1624.

ARGVMENTVM.

Pactum,ſeu ius redimendi eſt tranſitorium ad hæredes. Hæreditatis aditio cum non præſumatur, ideò probanda venit. Legatarius certæ quantitatis habet hypothecata omnia bona Teſtatoris pro conſequutione ſui legati, & qua via agere poteſt ad illud conſequendum, & an directè via executiua agere poſſit contra detinentes bona Teſtatoris. Mandatum de aſſociando quando detur.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas fratris ab inteſtato defuncti ſpectat ad ſorores pro virili.*

2 *Pactum,ſeu ius redimendi tranſit etiam ad hæredes. De hæreditatis aditione debet conſtare,cum in dubio non præſumatur.*

3 *Legatarius certæ quantitatis habet omnia bona Teſtatoris pro ipſius Legati conſequutione tacitè hypothecata.*

4 *Legatarius poteſt agere hypothecariè,vel petere ſe immitti in poſſeſſionẽ, vel quaſi bonorum defuncti ex remedio vtilis Saluiani interdicti.*

5 *Non tamen directè via exequutiua agere contra detinentes aliquid ex Iuribus Teſtatoris.*

6 *Mandatum de aſſociando non datur,niſi habenti conſtitutum,vel precarium, aut licentiam capiendi poſſeſſionem propria authoritate.*

7 *Mandatum perperam relaxatur; quando non adſunt cauſæ ad hoc neceſſariæ.*

8 *Mandatum ſpeciale ſemper eſt neceſſarium, quando aliquid declarandum eſt,quod ab animo principalis pendet.*

Deciſio CIV.

OMiſſis nullitatibus,quæ pro parte D.Hippolyti obiiciebantur,cenſuerunt Domini,decretum A.C. ſiue ab eo deputati eſſe infirmandum ex capite iniuſtitiæ. Nam quamuis hæreditas Claudij ab inteſtato prædefuncti, cui vigore inſtrumenti inter ipſum,& D.Hippolytum celebrati competeret ius
1 redimendi prædium alias per eumdem D. Hippolytum emptum delata fuerit Aegidio ipſius Claudij patri,& Euphemiæ, ſiue Prudentiæ ſorori pro æquali portione iuxta textum in auth.defuncto.*C.*Ad
2 Senatuſc.Tertull Et vera ſit concluſio quod pactum, ſiue ius redimendi tranſit etiam ad hæredes, l. ſi pactum,*ff.*de probat.gloſ.fin.*Bar.Bal.*& alij in l.2.*C.*de pact.iur.empt.& vend. *Tiraq.*de retract.conuent.§. 1.gloſ.6 n.6.*Surd* conſil.540.n.32.*Mantic.*de tacit. & ambig.conuent.lib.4.tit.32.n.17.& 18.*Rota* dec. 502.num.2.par.2.recent.Videbatur tamen, non conſtare de eiuſdem hæreditatis aditione, quæ in dubio non præſumitur,ſed probari debet ab illo, qui in ea ſe fundat,l.pro hærede,*ff.*de acquir.hæred.*Bal.*conſ. 437. num. 2. vol. 3. cum aliis congeſtis per *Cardin. Mantic.*de coniect.vlt.vol.lib.12.tit.9.num.3.4. & ſeqq. & fuit dictum in Romana ſeu Tiburtina Caſtrorum 14.Iunij 1621.coram R.P.D. meo *Buratto* Vnde DD.de Capellettis,tanquam à dictis Aegidio & Euphemia cauſam habentes vigore dicti pacti de retrouendendo contra D. Hippolytum agere non potuerunt.

Et nihilominus,etiam ſi de aditione conſtaret,adhuc tamen dictum decretum relaxationis mandati de aſſociando ſuſtineri non poſſet, etiamſi ipſi DD. de Capellettis egerint tam vti legatarij dicti q. Aegidij in ſumma ſcutorum mille monetæ,quam etiam vti ceſſionatij dictæ Euphemiæ;legatarius enim certæ quantitatis habet quidem omnia bona teſtatoris pro ipſius legati conſecutione tacitè hypothecata ex diſpoſitione l. primæ.*Cod.*commun. de legat. Ideo- 3
que DD. de Capellettis potuiſſent forſan agere hypothecaria, vel petere, ſe immitti in poſſeſſionem, vel quaſi dicti iuris redimendi, tanquam in bonis Aegidij legantis relicti ex remedio vtilis Saluiani interdicti,iuxta tradita per *Gabr.* conſil.46. numer. 4
19. & ſeqq. libr. 1. *Surd.* deciſ. 76. numer. 4. *Rot.* deciſ. 674. numer. 3.libr. 3. part. 3 diuerſ.cum aliis allegatis in Viterbien. Caſtrorum 11. Martij & 10. Iunij 1621. coram Reuerendiſſ. D.meo *Decano*, vel aliquo alio remedio vti, non autem potuerunt directè, & via executiua D. Hippolytum ad reuen- 5
dendum cogere,& multo minus mandatum de aſſociando obtinere; quod non datur niſi habenti conſtitutum, vel precarium,aut licentiam capiendi poſ- 6
ſeſſionem propria authoritate, *Bald.* in repet.leg. creditores numer.18. & 19. *C.* de pignor. *Galleſ.* de obligat. camer. quæſt. vlt. num.41. verſic.vel etiam ſi ſit formido. *Menoch.* de adipiſcen.remed. 5. num. 77.& fuit dictum in Bononien. bonorum de Zaualeis 13.Iunij 1611.& 4. Iulij 1612. coram R. P. D. meo *Vbaldo*;quæ tamen in inſtrumento, quo fuit dicto Claudio data facultas redimendi, nullo modo leguntur.

Quouero ad ceſſionem factam per Euphemiam, (vltra quod videbatur,illam non fuiſſe factam ab ea vti hærede ab inteſtato dicti q.Claudij,& huiuſmo- 7
di iura hæreditaria minimè compræhendere, de his enim nullum ibi verbum) Domini dicebant,in omnem caſum ſemper obſtare dictum defectum conſtituti, vel precarij, aut licentiæ, & facultatis capiendi poſſeſſionem propria authoritate,ſine quibus non potuit decerni mandatum de aſſociando ex præallegatis.

Ad oblationem de retrouendendo reſtituto pretio fuit reſponſum,illam non fuiſſe factam ab ipſo D.Hippolyto,ſed ab illius aſſerto procuratore, quẽ non conſtat ad id ſufficiens, ac ſpeciale mandatum habuiſſe,quale in ſimilibus oblationibus,ac declarationibus,quæ ab animo pendent, requiritur *Alex.* 8
conſ.78.num.14.lib.5 *Pariſ.*conſ.51.n.112.lib.1.*Caputaq.*dec.168. par.1.*Rota* coram S. mem. Gregorio XV. dec.168.num.7.& in materia retractus. *Tiraquel.* poſt alios de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. numer.97.

Et ita, &c.

Romana Domus.
Veneris 19. Aprilis 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Anterior poſſeſſio prefertur poſteriori, etiam adepta*

per decretum Iudicis, quia clandeſtina præſumitur.

2 *Exceptio non implementi ex parte poſſeſſoris conuenti non attenditur ad impediendam manutentionem.*

Deciſio C V.

PLacuit Dominis deciſio R.P.D. *Nauarri* ſub 17. Maij 1623. Et propterea dixerunt, mandatum de manutenendo relaxatum in fauorem Excellentiſſimi D. Comeſtabilis Columnæ non eſſe reuocandum; Quoniam de eiuſdem Excellentiſſimi Domini poſſeſſione conſtat ex clauſula Conſtituti appoſita in inſtrumento emptionis domus, de qua agitur, inter ipſum, & Margaritam, ex pluribus exactionibus penſionum eiuſdem domus, & ex ſuſceptione terminorum habita per conductores.

Hac autem firmata anteriori poſſeſſione corruit quæcumque poſſeſſio poſterior Pauli, Dianæ, & Monialium, etiamſi authoritate Iudicis appræhenſa ab iſtis fuiſſet; quia cum nulliter fuerit capta non citato Excellentiſſ. D. Comeſtabile poſſeſſore, huiuſmodi poſſeſſio dicenda eſt clandeſtina, turbatiua, & propterea non manutenenda, & Iudex non priuatur poſ-
1 ſeſſione, ſed dicitur ſpoliaſſe, vt firmatur in deciſione, & alias ſæpiſſimè dictum fuit in *Rota*, & nouiſſimè in Carpentoraten. Prioratus 9. Februarij hoc anno coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

Neq; obſtare viſum fuit conditionem, ſeu potius proteſtationem emiſſam à Io: Petro Martio Socero, & procuratore Margaritæ, quod inſtrumentum pro concordia inter ipſam Margaritam, & Iulium Boſculu o celebrandum nullius eſſet virtutis, & efficaciæ, niſi prius abſoluta quadam conuentione, & obligatione de ſoluendo per Margaritam annuam præſtationem eidem Iulio, quæ conuentio, & obligatio prætenditur prætermiſſa, & proinde nullius efficaciæ videatur inſtrumentum, & conſequenter etiam clauſula, Conſtituti, in dicto inſtrumento appoſita. Quoniam quidquid ſit, An dictus procurator habuerit ſufficiens mandatum ad ita proteſtandum pro Margarita, & per dictam proteſtationem labefactandi inſtrumentum pro eadem celebrandum; Et miſſo etiam, An huiuſmodi conditio, & proteſtatio referatur ad hoc inſtrumentum, quo innititur D. Comeſtabilis, illa enim dirigitur ad inſtrumentum, quod fieri debebat die 16. Februarij; inſtrumentum autem, quo vtitur D. Comeſtabilis, fuit exaratum die 29. & ſic vel non ad hoc eſt referenda, ſed ad aliud dicta proteſtatio, aut hoc tempore intermedio partes forſan receſſerunt ab illa conuentione; Quod & confirmatum, quia & per ſecundum inſtrumentum ſub die 5. Auguſti idem Iulius fatetur, nedum ſe in Margaritam tranſtuliſſe poſſeſſionem, verum etiam proprietatem, & dominium; quam quidem confeſſionem non emiſiſſet Iulius, ſi partes à prima conuentione non reſiliiſſent.

Reſponderunt Domini, huiuſmodi defectum implementi conditionis non impedire manutentionem Excellentiſſimi D. Comeſtabilis; præſertim cum in ipſum purè, & abſq; vlla conditione poſſeſſio tranſlata fuerit, & illam penſiones exigendo liberè etiam
2 exercuerit; In hoc enim ſummariſſimo poſſeſſorio attenditur ſolum factum, & nuda detentio; Et etiam prædo, quem conſtat nullum habere poſſe ius, vel titulum legitimum, in ſua detentione eſt manutenendus, *Menoch.* latè de retinen. remed. vlt. num. 18. *Rot.* dec. 641. num. 8. par. 1. diuerſ. & apud *Cardin. Seraphin.* dec. 582. num. 5. & in Neapolitana beneficij 8. Iulij 1614. coram R.P. D. meo *Vbaldo*. & in ſpecie quod defectus implementi conditionis non impediat manutentionem eſt deciſio S. me. Gregor. XV. 364. num. 3.

Minus etiam obſtat, quod Aſcanius conductor prædictæ domus fuerit abſolutus per A. C. à ſolutione penſionum decurſarum citato eodem Excellentiſſ. D. Comeſtabili; Quoniam vltra quod minus legitima videtur dicta citatio, quippe domi facta, non autem perſonaliter procuratori, & dicta abſolutoria emanauit poſt litem introductam in Rota, Reſponſum fuit, huiuſmodi abſolutionem non inferre neceſſario, D. Comeſtabilem amiſiſſe poſſeſſionem, quia dictus Aſcanius potuit abſolui à ſolutione penſionum non ex eo, quod D. Comeſtabilis non eſſet poſſeſſor, ſed quia fortaſſe integrè ſoluerat pro elapſis terminis vel erat creditor eiuſdem Iulij, vel Excellentiſſimi D. Comeſtabilis, & compenſationem prætendebat, vel ex aliis cauſis erat abſoluendus.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Dertuſen. Vicariæ.

Lunæ 22. Aprilis 1624.

ARGVMENTVM.

Eccleſia Parochialis, ſi ſit vnita alicui Eccleſiæ Collegiatæ, tunc non requiritur concurſus, ſed ſufficit nominatio, ſeu electio Capituli, cum approbatione ordinarij; Et quando Ordinariua non poſſit prætendere, vt fiat concurſus in prouiſione illius Eccleſiæ, quamuis doceat aliquando fuiſſe factam electionem per concurſum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia curata, ſi ſit vnita, tunc non requiritur concurſus, ſed ſufficit electio illius, cui fuit vnita cum approbatione Ordinarij.*

2 *In Beneficiis curatis electio eſt facienda, vt diſponit Sac. Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.*

3 *Quaſi poſſeſſio non ſuffragatur nec ad effectum manutentionis, ſi ſit contra Ius.*

4 *Conſtitutio ſine dubio eſt ſeruanda, ſi det formam, & contineat præciſum præceptum.*

5 *Decretum irritans, cum clauſula ſublata, inficit nedum titulum, ſed etiam poſſeſſionem.*

6 *Decretum irritans tunc fortius operatur ſuos effectus, quando eſt poſitum per viam legis generalis.*

7 *Inſtrumenta publica indubitanter faciunt probationem probatam, & manifeſtam.*

8 *In actu facultatiuo non poteſt fieri fundamentum ad inducendam conſuetudinem.*

9 *Ius, ſeu priuilegium in facultatiuis, vt quis amittat quid requiratur.*

10 *Actus erronei carere dicuntur conſenſu, atque ſcientia, & patientia errantium.*

11 *Sine ſcientia, & patientia in incorporalibus non acquiritur quaſi poſſeſſio.*

Deciſio C VI.

FIrmato in hac cauſa die 18. Maij 1612. corã Reuerendiſſimo D. meo *Caualerio*, Vicariam perpetuam

Digitized by Google

tuam eccleſiæ parochialis de Borriana, de qua agitur, fuiſſe vnitam Menſæ capitulari Dertuſen. adeo vt cura habitualis tranſlata fuerit in Capitulum, & in Vicarium curæ dumtaxat exercitium; quæ Vicaria, & aliæ quatuor, nimirum de Almaglora, de Villareal, de Calaiſit, & de Villafarnes etiam vnitæ ad inſtar illius de Burriana fuerunt poſtea de amouibilibus effectæ perpetuæ ab Ordinario in viſitatione, Vt apparet ex tenore ipſarum erectionum; Et firmato etiam in eadem deciſione quod ſtantibus vnione, ac erectione prædictis prouiſio iſtius Vicariæ de Borriana non
1 debeat fieri per concurſum ſed ad electionem, & nominationem Capituli cum approbatione Ordinarij iuxta conſtitutionem S. memoriæ Pij V. in Bullario nouo in ordine 47. Viſum fuit Dominis annuere petitioni Illuſtriſſimi D. Cardinalis Epiſcopi, qui prætendens, ſe exiſtere à diuturno tempore in quaſi poſſeſſione conferendi Vicarias prædictas libere per
2 concurſum iuxta formam prouidendi parochiales eccleſias aſſignatam in Sacro Concilio Tridentino Seſſ. 24. cap. 18. de Reformat. inſtabat ad euitandas nouas lites, & controuerſias, quæ poſſent oriri vbi contingeret lite pẽdente vacatio alicuius ex ſupradictis Vicarijs diſputari dubium, An ſibi dandum eſſet mandatum de manutenendo. Quo dubio per me hodie propoſito fuit reſponſum negatiuè.

Nam quamuis probetur per quamplures collationes effectuatas tum in Vicaria de Borriana, tum etiam in aliis quatuor, Epiſcopum ſolitum fuiſſe illas conferre libere per concurſum nulla expectata electione, ſiue nominatione Capituli, attamẽ hæc prætenſa quaſi poſſeſſio ſibi non ſuffragatur ad effectum manutentionis, ex quo d. conſtitutio Pij V. §. 4. incipien. Volumus, non exigit concurſum in his Vicariis
3 licet habeant curam actualem animarum, ſed mandat, Vicarias huiuſmodi perpetuas deputari ad electionem, & nominationem illorum, quorum eccleſiis factæ ſunt vniones, cum approbatione tamen Ordinarij, & præuio examine; quæ conſtitutio ſer-
4 uanda eſt quia dat formam, & præceptum præciſum ibi, Volumus inſuper, & ita mandamus, Et quia eſt poſterior per quatuor annos Sacro Conc. Trid. vt bene refert & notat. *Gonz.* ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 4. n. 53. Et in d. conſtitutione adeſt decretum irritans
5 cum clauſula Sublata, quod decretum inficit nedum titulum, ſed etiam poſſeſſionem c. ſi eo tempore de elect. in 6. *Gabr.* tit. de reſtit. ſpol. concl. 5. n. 49. *Caputaq.* dec. 325. n. 2. p. 1. & dec. 345. n. 2. p. 3. *Bellemer.* deciſ. 535 *Rot.* dec. 3. per tot. de reſtit. ſpol. in nou. & dec. 17. n. 2. eodem tit. in antiq. & dec. 613. nu. 7. p. 1. recent. Et in puncto dictum fuit in Vlixbonen. concurſus 1. Iun. 1615. coram R. P. D. meo *Remboldo*, quę eſt inter recent. dec. 710. n. 6. p. 2. & in Barchinonen. Vicar. 9 Decem. 1616. coram R. P. D. meo *Buratto*.

Maxime cum decretum prædictum irritans ſit appoſitum in illa conſtitutione per viam legis genera-
6 lis Sicuti de decreto appoſito in regula reſeruatoria eſt dec. *Caſſador.* 1. n. 1. & per tot. de reſtit. ſpol. item *Put.* dec. 190. n. 5. li. 3 *Mohed.* dec. 15. n. 1. de cauſ. poſſ. & propriet. *Rot.* dec. 510. n. 5. & dec. 633. nu. 3. & 4. li. 3. p. 3. diuerſ. cum aliis relatis per *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 31. nu. 8. & gloſ. 67. n. 29 & *Rot.* coram Reuerendiſ. D. meo *Decano* dec. 51. n. 2. in eius impr.

Nec dubitari poteſt, quin decretum irritans ſit iu-
7 ſtificatum, cum aperte legatur in conſtitutione Pij PP. V. emanata ſuper Vicariis eccleſiarum vnitarum Necnon de vnionibus Parochialiũ factis Capitulo, & erectionibus earumdem poſtea ſequutis in Vicarias perpetuas cum expreſſa relatione ad dictam conſtitutionem optimè conſtet ex publicis inſtrumentis, quæ faciunt probationem probatam, & manifeſtam *Bald.* in l. quoties in fin. C. de iudic. *Dec.* conſ. 36. n. 2. *Rol.* conſ. 9. n. 26. li. 2. *Caputaq.* dec. 521. nu. 1. p. 2. & fuit dictum in Terracinen. dotis 1. Decembris 1614. coram R. P. D. meo *Veroſpio* & in Bononien. pecuniaria 3. Aprilis 1615. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Non obſtat allegatus conſenſus Capituli ex eo deductus, quod Epiſcopus vſque modo contulerit Vicarias prædictas ſolo præcedente concurſu. Nam reſpondetur, quod cum ſit in facultate Capituli, ad quod ſpectat nominatio Vicarij, nominare vnum ſolum, qui præuio examine admittatur recepta inſti-
tutione authorizabili, ſeu collatione ab Epiſcopo, 8
vel nominare plures, inter quos fiat concurſus, & eligere idoniorem, aut permittere, quod vocentur concurrentes, vt deinde nominet approbatum pro magis digno, ex non vſu huiuſmodi facultatis, ſiue permiſſione, quod fieret concurſus non poteſt dici Epiſcopo acquiſita quaſi poſſeſſio iuris negatiui, quod Capitulum non poſſit nominare aliquem, cui extra concurſum fiat prouiſio cum ſolo Examine Epiſcopi ad doctrinam *Bart.* in l. quominus nu. 27. ff. de flumin. *Surd* conſ. 127. nu. 81. & 82. *Dec.* conſ 175. ſub n. 6. verſ. Præterea licet *Rol.* conſ. 53. n. 38. li. 2. *Calderin.* conſ. 3. in fin. de conſuet. *Menoch.* de Arbitr. caſ. 160. n. 6. & ſeqq. *Theſaur.* dec. 16. n. 3. in fin. *Rot.* diuerſ. dec. 778. n. 5. p. 1. Inter recent. dec. 536. ſub n. 4. p. 2. coram S. memoriæ Gregorio XV. dec. 162. n. 10. coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano* in eius impreſſ. dec. 402. n. 10. & coram me in Pampilonen. iuris viſitandi 15. Martij præteriti.

Præſertim quia non probatur nominationem aliquam Capituli ad Vicarias prædictas fuiſſe reiectam ab Ordinario, ac ita deuentum fuiſſe ad actum prohibitionis, ſeu contradictionis cum ſubſequuta acquieſcentia Capituli prout requiritur ad effectum vt amittatur ius, ſiue priuilegium, & inducetur con-
trarij quaſi poſſeſſio in facultatiuis *Franch.* in c. ſi- 9
gnificante n. 3. de appell. *Felin.* in c. paſtoralis nũ. 5. de Offic. Ordin. *Caſtren.* in l. qui luminibus num. 2. verſ. Sed tamen ff. de Seruit. vrban. præd. *Crauett.* conſ. 111. n 22. *Surd.* d. conſ. 127. n. 21. & 22. *Afflict.* dec. 388. nu. 2. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 1086. n. 1. Inter recent. dec. 530. n. 2. & 3. p. 2. in Calaguritana de Liqueio 30. Aprilis 1593. coram *Gypſio*, & in Reatina Barchæ 23. Ianuarij 1617. coram R. P. D. meo *Buratto*.

Et quatenus etiam probationem huiuſmodi prohibitionis cum acquieſcentia Capituli præſtitiſſet Epiſcopus, attamen Domini reſpondebant, inde non
aliud inferri poſſe, niſi errorem tam Epiſcopi, quam 10
etiam Capituli falſo putantium, tales Vicarias eſſe de iurepatronatus eccleſiaſtico ipſius Capituli, quo caſu fuiſſent quidem conferendæ per concurſum; Verum cum de tali Iurepatronatus nunquam conſtiterit, nec hodie etiam conſtet, ſed de ſimplici vnione eccleſiarum parochialium facta Capitulo cum facultate nominandi Vicarios iuxta conſtitutionem Pij V. non potuit hic error conſtituere Epiſcopum in legitima, & manutenibili quaſi poſſeſſione conferendi Vicarias prædictas libere per concurſum non expectata nominatione Capituli gaudentis priuilegio nominandi; Actus enim erronei carere dicuntur conſenſu, atque ſcientia, & patientia errantium l. nihil conſenſui §. non videntur.

ff.de reg.iur.l.ſi per errorem ff. de iuriſdict.omn.iud. l.2.ff.de Iudic. Sine qua ſcientia,& patientia in incorporalibus non acquiritur quaſi poſſeſſio *Doct.* in c.cum eccleſia *Sutrina* vbi *Abb.*n.25.& *Rip.* nu.64. de cauſ.poſſ.& propriet. *Bart.*in l.fi.nu.4.ff. Vti poſſid. *Bald.*in l.2.per illum textum num. 24 C.de Seruit. & aq. *Afflict.*dec.167.num.1. *Card. Seraph.* deciſ. 436.num. 3. & dec. 637. num. 5. Et in his terminis hanc reſponſionem amplexa eſt *Rota* in allegata Vlixbonen. concurſus 1. Iunij 1613. coram R. P. D. meo *Rembolde*, quæ eſt deciſ.710.nu.6. p.2. recent. & in hac cauſa die 18.Maij 1612. coram Reuerendiſſimo D. meo *Caualerio*.

Et ita vtraque parte informante,&c.

Cauellicens. Fideicom.

Veneris 26. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Deceſſiſſe ſine filiis quis præſumitur, niſi aliter ſucceſſiſſe probetur.*

2 *Vocatio facta de filiis,& ſuis, intelligitur ordine ſucceſſiuo per vulgarem, non per fideicommiſſum.*

3 *Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationem adminiſtrationis.*

Deciſio CVII.

1 LVdouicus inſtituit hæredes vniuerſales Franciſcum, & Ioannem, quibus decedentibus ſine liberis ſubſtituit in eadem hæreditate Ioannam, Ricciardam,& Ginnettam filias,& ſuos æquis portionibus; Defunctos dicto Ludouico, & deinde etiam Franciſco,& Ioanne ſine liberis, quod non controuertitur, Ioanna petiit pro parte ſua declarari, eſſe apertum fideicommiſſum Ludouici patris, necnon Catherinam matrem condemnari ad reddendam rationem adminiſtrationis tutelæ, quam geſſerat,& vtrumque obtinuit per ſententiam Iudicis Aueniouen. Et propoſito dubio An dicta ſententia eſſet confirmanda, Domini confirmandam reſponderunt, quia illius validitas in dubium non reuocatur,& tiè lata præſumitur; Iuſtitia autem quoad vtrumque caput apparere videbatur.

Nam quoad fideicommiſſum vocatio in fauorem Ioannæ,& ſororum poſtquam fratres ſine filiis defecerint, clara eſt ex lectura teſtamenti; Et quod dicti fratres ſine filiis deceſſerint, præſumitur, ex quo non probatur, eos vnquam habuiſſe liberos *Alex.* conſ.20.n.11.li.1.cum aliis cumulatis in Siracuſana fideicommiſſi coram R. P. D. meo *Vbaldo*, quæ eſt dec.436.in fin.p.1.recent.

Neque obſtare viſum fuit, quod teſtator ſubſtituerit filias,& ſuos; quoniam cum ſimus in perſonis, in quibus cadit ordo affectionis,& charitatis, videlicet in deſcendentibus, quatenus vocarentur etiam ſui, intelligerentur tantum vocati ordine ſucceſſiuo,
2 & per vulgarem, non autem per fideicommiſſum ex traditis per *Peregr.* poſt alios de fideicom. art. 18. n.23. Et quatenus etiam ſimultanee filij eſſent vocati, hoc inde inferret, quin pro ſua portione eſſet vocata Ioanna,& pro eadem portione illi apertum fideicommiſſum Ludouici.

Circa vero alterum caput ſententiæ, nempe condemnationem Catherinæ ad reddendam rationem geſtæ tutelæ, & iuſta fuit ſententia; quia & ad hoc fuit per Ludouicum grauata,& ipſa hoc promiſit,& quia etiam de iure abſque alia ſpeciali obligatione quilibet adminiſtrator tenetur reddere rationem 3
villicationis ſuæ l.1.§.officio ff. de *Tutel.* & rat. diſtrahi & in terminis de Matre tradunt *Dec.* conſil. 349. num.6. *Menoch.* de arbitr. iud.caſ. 209. num.6. & alij cumulati per Munnoz de ratiocin. c.3. n. 22.

Et ita, &c.

Romana Mercedis.

Veneris 26. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Salarium debetur Procuratori conſtituto,& eius taxatio remittitur arbitrio Iudicis. Et quando augeri debeat ſi labores excreuerint.

SVMMARIVM.

1 *Taxationem mercedis, & ſalarij à ſolito regulat Iudex.*

2 *Auctis laboribus Salarium augeri debet.*

3 *Declaratur procedere tantum quando fuiſſet taxatum ad certum officium explicandum ſecus quando generaliter num. 4.*

5 *Taxatio ſalarij plurimum pendet ab arbitrio Iudicis.*

6 *Conſideratur in taxatione, quando totum non occupat hominem officium demandatum.*

Deciſio CVIII.

FVit coram Reuerendiſſ. D. meo *Canalerio* ſub die 3. Iul.præteriti reſolutum, D. Lutio deberi ſalarium, ſed ad quam ſummam ſit taxandum, fuit in aliam diſputationem reiectum. Qua diſputatione hodie per me propoſita Domini diſtinxerunt duo tempora, Primum ab anno 1592. vſque ad annum 1604. quo obiit Stephanus Vitalis olim Præfectus domus Dominorum de Cinciis, Alterum à d. ann. 1604.& citra, vſquequo Lutius inſeruiuit negotiis eorumdem *Dominorum* de Cinciis.

Hac poſita diſtinctione Domini quoad primum tempus dixerunt, ſalarium Lutio deberi ad rationẽ ſcutorum trium ſingulis menſibus, quia cum dicto anno 1592. fuiſſet conſtitutus procurator ad lites,& cauſas, & deinde de anno 1595. etiam ad exigendum, quietandum,& ſoluendum licet nihil in dictis inſtrumentis, nec alibi fuerit expreſſe conuentum de certa quantitate ſalarij, attamen, vt apparet ex libris rationũ domus ab eodem Lutio exaratis, fuit ſolutum ſalarium ad d. rationem ſcut. trium pro quolibet menſe, vt in partitis de anno 1592. ibi, *E per ſua promiſſione ſe li danno ſcudi tre il meſe*,& in reliquis partitis etiam vſq; de anno 1607. idem obſeruatum fuiſſe apparet; Vnde intrat concluſio, quod vbi deficit expreſſa,& determinata taxatio ſalarij, pro ea quantitate præſumitur conſtitum,& taxatum, iuxta quam ſolutum fuit *Bart.* in l.ſi certis annis o.9.C.de 1
pact. *Alex.* conſ.107.n.1.& 2.verſ.Vel illa li.1.Card. *Mantic.* de tacit.li.5.tit.2.nu 5.verſ.item locatio, & firmauit Rota coram eodem Card. *Mantic.* dec.267. n.1.ver.primum,& in Romana mercedis 26.Ianuarij 1604.coram bo.me.Cardin. *Pamphilio.*

Neq; obſtare viſum fuit, quod poſt dicta mandata creuerint labores Lutio propter hæreditates,& præ-

cipue

cipue de Capizucchis DD. Cinciis nuper delatas,&
2 proptetea aucto illius labore æquum etiam ſit,auge-
ri ſalarium iuxta Rom.conſ.25.cum ibi not.per *Man-
doſ.Surd* conſ.66.n.1.2.& 6. *Gail.*pract. obſer. lib.1.
obſ.44.n.8.&ſequuta eſt etiã Rota in Romana mer-
cedis coram R.P.D.meo *Vbalde*, quæ eſt dec. 354.
n.4.p.1.recent.Quoniam miſſo, quod etiam poſt-
quam d.labores Lucio creuerunt, idem tamen Lu-
cius pro eadem menſtrua mercede ſcut. tantummo-
do trium ſe creditorem conſtituit,Signum euidens,
quod huiuſmodi ſalario pro quocumque labore ip-
ſe acquieuerit, nec incrementum ſalarij ob incre-
mentum laborum ſibi deberi exiſtimauerit, In hac
3 materia conſiderandi ſunt duo caſus, Primus eſt
quando pro certis officiis, & muneribus quis loca-
uit operas ſuas;ſi enim emergant aliæ occupationes,
& negotia quæ ad prædicta officia, & munera de-
mandata non pertineant,verum eſt, quod aucto la-
bore augendum eſt etiam ſalarium in quibus termi-
nis loquuntur *Rom.*d.conſ.25. vbi Quis à principio
vti famulos apotheca inſeruiebat deinde vti Tabel-
lio eiuſdem apothecæ inſtrumenta, & alias ſcriptu-
ras confecit,& ſic in ſeparato miniſterio, & *Angel.*
in § illud auth vt Iud.ſin quoq;ſuffrag.& idem *An-
gel.*ad *Bart.* in l.1.C.de legat.lib.10. & *Felin.* in c.
cum olim nu.1,de re iud. *Bald.* in l. qui duob.ff.de
condit.& demonſtr.*Gail.*d.obſer.44.n.8. & *Rot.* d.
dec.354.n.5.p.1.recent.& alij, Aut vero,& eſt 2.ca-
ſus, ſuperuenerunt quidem labores,& negotia, ſed
connexionem habent,& verſantur circa munus, &
officium locatori,vel miniſtro iam creditum,& tunc
aucto labore nõ augetur ſalariũ,quia potuit locator
4 præcogitare huiuſmodi incrementum laboris, quod
omnino euentuale fuit,cum ita augeri,quemadmo-
dum diminui potuerit labor,vt bene declarant *Abb.*
in c.quanto num.9.& 11. de cenſib.*Marſil.* ſingul.
134.verſ.& pro ampliatione *Alex.*conſil.178.num.
11.verſ.2.pro hoc facit,& num.16. verſ. ad idem li.
2. *Capell.*de ſeruit.vrban.præd.cap.50.nu.5 & ſeqq.
*Roſenthal.*de feud.cap 9.memb.1. concluſio. 51. ſub
litera B.& idem videtur ſenſiſſe Rota in d.Romana
mercedis coram bo.me.Card.*Pamphilio*; In præſen-
ti vero ſpecie ſaltem quoad hoc primum tempus Lu-
cius non fuit nouis aliis pergrauatus negotiis,quam
illis,quæ mandatum procuræ ad lites, & cauſas fa-
miliæ de Cinciis, & ea actiona reſpiciunt; & con-
ſequenter auctis etiam hiſce negotiis procuræ, & e-
a actionis ſalarium non inde viſum fuit augendum.

Quo uero ad ſecundum tempus poſt mortem Ste-
phani Vitalis,cum idem Lucius aliud officiũ diſtin-
ctum,& ſeparatum à primis exercuerit,nempe Præ-
fecti domus, pro quo officio dictus Stephanus ſala-
rium percipiebat,viſum fuit, augendam eſſe merce-
dem iuxta ſupra firmatam diſtinctionem; & quo-
niam hæc materia augmenti vel diminutionis ſala-
rij ob augmentum, vel diminutionem laboris plu-
5 rimum Iudicis arbitrio relinquitur *Bar.* in l.Seio in
fin.ff.de ann.legat.*Menoch.*de arbit.caſ.223. n.11.&
conſ.528.n.48.& 49.Domini arbitrati ſunt,pro hoc
tempore eſſe aſſignandum ſalarium Lucio ad ratio-
nem ſcutorum quinquaginta quolibet anno pro
quocumque ſeruitio;ſed quod viſum fuit congruum
ſalarium,Attento præſertim,quod Lucius ab iiſdem
DD.de Cinciis habuerit, hoc tempore etiam habi-
tationem,& victum;Nec adeo negotiis ipſorũ DD.
6 de Cinciis premebatur, quin potuerit commode
etiam aliorum cauſis,& negotiis incumbere, prout
vere incubuit, vt in ſimili fuit conſideratum co-
ram Cardinali *Seraphin.*dec.849.num.4.
Extra vtraque parte informante,&c.

Deciſ. Clem.Merlini.

Calaguritana iuris pulſandi campanæ.
Lunæ 29. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Pulſare campanas in die Sabbati Sancti ante eccle-
ſiam Cathedralem prohibetur aliis Eccleſiis, niſi
immemorabilis in contrarium conſuetudo pro-
betur.Et de requiſitis immemorabilis.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ inferiores in die Sabbati Sancti non valent pulſare campanas ante Eccleſiam Cathedralem.*
2 *Eccleſia inferiores poſſunt ex immemorabili præſcribere facultatem contra Cathedralem eccleſiam pulſandi campanas in die Sabbati Sancti, priuſquam Eccleſia Cathedralis & 9.*
3 *Ad probandam immemorabilem quomodo teſtes debeant deponere,& n. 4.*
5 *Sufficit,quod teſtis deponat de viſu à quadraginta annis, & deinde audiuiſſe dici.*
6 *Teſtis deponens per ſenſum viſus ea,quæ percipiuntur per ſenſum auditus, non probat, ſed contra numero 7.*
8 *Teſtis de vniuerſitate probat in eis, quæ ſpectant ad Vniuerſitatem ex iure vniuerſitatis 9.*
10 *Teſtes ſuper immemorabili debent coarctare diſpoſitionem,quod nempe nec viderint,nec audiuerint fieri in contrarium.*

Deciſio CIX.

ROta inhærens decretis Romanis Ritualis authori-
tate fel.record Clementis VIII. editis pronun-
ciauit,Capitulum,& Beneficiatos parochialium ec-
cleſiarum Sanctorum Iacobi, & Andreæ non poſſe
pulſare campanas in celebratione Miſſæ Sabbati 1
Sancti,niſi prius expectato ſonito campanarum Ec-
cleſiæ Cathedralis; Verum ab huiuſmodi ſententia
interpoſita appellatione per Capitulum, & Benefi-
ciatos, fuerunt dati articuli ad probandam imme-
morabilem conſuetudinem, quod ſemper & conti-
nuo dictæ Parochiales conſueuerunt ad libitum in
dicto Sabbato Sancto pulſare cãpanas, nulla habita
ratione,quod pri⁹ fuerint pulſatæ in eccleſia Cathe-
drali & hanc immemorabilẽ nõ eſſe ſublatã à con-
ſtit.Leonis X.nec à d.Ceremoniali Clementis VIII.
& ſic releuantẽ eſſe cenſuit Rota nedum coram R.
P.D. meo *Vereſpie* ſub die 17.Februarij 1620.ſed e-
tiam prius coram R.D.meo *Seleucien.* 11.Martij 1619.
licet tunc fuerit dictum,hactenus concludenter hu-
iuſmodi immemorabilem non fuiſſe probatam;Vn-
de his moniti prædicti Beneficiati nixi ſunt dictum
immemorabilem per plures teſtes iuſtificare,& de-
mum dictorum teſtium depoſitionibus in Rota ex-
hibitis,dubitaui,An ſententia Rotalis eſſet confir-
manda,vel reuocanda.

Et reuocandam ex nouiter deductis reſponde-
runt Domini, quoniam viſum fuit, concludenter
probari,quod d.eccleſiæ SS. Iacobi, & Andreæ ab
immemorabili conſueuerint pulſare campanas hora
ſibi bene viſa die Sabbati Sancti nec expectare,quod 2
campanæ Cathedralis prius pulſaræ fuiſſent, Ita
primus teſtis,qui eſt nobilis ætatis annorum 69. &
deponit,à quinquaginta annis & citra beneficiatos

S. Andreæ ſolitos eſſe pulſare campanas in Sabbato
Sancto hora ſibi ipſis magis viſa, & poſt egreſſum
populi à d. eccleſia, & ibi abſolutis Sacroſanctis my-
ſteriis audiuiſſe, campanas pulſari in Cathedrali, &
quod idem audierat à ſuis maioribus, illis etiam te-
3 ſtantibus audiuiſſe ab aliis maioribus & quod nihil
viderunt, aut audierunt in contrarium.

Idem teſtatur 2. teſtis pariter nobilis ætatis an-
norum 68. qui deponit, à quinquaginta annis in d.
eccleſiis SS. Andreæ, & Iacobi pulſari campanas
abſque eo, quod prius Cathedralis pulſaret.

Quartus idem deponit à 44. annis, & eſt ætatis an-
norum 66.

Quintus pariter teſtis ætatis annorum 70. & de-
ponit à 46. annis; & citra, cum aliis ſupra relatis per
alios teſtes.

Quibus concordant ſextus, ſeptimus, & nonus te-
4 ſtis idem ad vnguem teſtantes; vnde cum hi teſtes
habeant omnes qualitates neceſſarias, ſinguli enim
excedunt ætatem 54. annorum, deponunt à 40. an-
nis, & vltra, de proprio auditu, & de auditu à ſuis
maioribus, qui ab aliis audiuerint, & quod nec ip-
ſo, nec maiores ſui vnquam viderint, neque audiue-
5 rint contrarium, & de publica voce, & fama per
verbum, fuit & eſt, ſatis ſuperque dicta immemora-
6 bilis probata viſa fuit iuxta gloſ. in capit. 1. in verbo
memoria de præſcript. in 6 *Gabr.* concluſio. 1. nu. 81.
eodem titulo *Rota* apud Card. *Seraphin* dec. 1102. nu.
2. & dec. 1450. n. 2. & apud S. mem. Gregorium XV.
dec. 196. num. 1. & in recent. dec. 248 numer. 2. &
dec. 272 nu. 4 parte 2.

Nec obſtat quod primus teſtis per tres annos fue-
rit abſens, & vno anno ægrotauerit in die Sabbati
Sancti, prout & ægrotauit ſecundus teſtis, & ſic hiſ-
ce vicibus non potuerunt audire ſonitum campana-
rum; Quoniam licet fuerint infirmi, & Sacris my-
ſteriis intereſſe ea die non potuerint, non inde ta-
men infertur, quin etiam in lecto iacentes potuerint
audire campanarum ſonitus; & eadem etiam reſpon-
7 ſione tollitur quod dicitur quartum teſtem in Sab-
bato Sancto carcere fuiſſe detentum, quia & ibi
pulſationem campanarum auribus potuerit percipe-
re; Abſentia vero eiuſdem primi teſtis, & aliorum
cum fuerit modica, & non continuis illis tribus an-
nis, ſed interpolatim, non obſtat, quominus pro-
bari non dicatur dicta immemorabilis, Vt in ſimili
reſolutum in Segnina pænarum 21. Maij 1612. coram
R. D. meo Patriarcha *Manzanedo*; Et fieri poteſt,
quod hæc abſentia contigerit in aliquibus ex dictis
quatuor annis de quibus deponunt ſupra quadra-
ginta annos; Et ſic his etiam tribus annis detractis
adhuc tamen remaneret integer curſus continuus
quadraginta annorum, qui ſufficeret ad firmandam
dictam immemorabilem iuxta gloſ. in dicto cap. 1.
& proinde non applicatur dec. 254 nu. 2. p. 1. recent.
quia ibi agebatur de abſentia annorum, quibus
demptis non ſupererant 40. anni de viſu de quibus
deponere debent teſtes ad probandum immemora-
bilem.

Minus obſtat, quod dicti teſtes deponentes de ſo-
nitu campanarum dicant, ſe vidiſſe, & ſic non pro-
bent, cum ſonitus non cadat ſub ſenſu oculorum, ſed
ſub ſenſu aurium, Vt ſubtiliter in his terminis teſtes
de ſonitus viſu deponentes reprobat *Bald.* in cap.
cum cauſam num. 35. extra de teſtibus. Quoniam
vltra quod dicta teſtium, præſertim idiotarum, hu-
maniter, non autem rigide accipienda ſunt ſenſus o-
culorum, cum ſit quaſi communis cæteris omnibus
ſenſibus, non incongrue etiam ad ſingulos alios 8
ſenſus adaptari poteſt, Vt ex noſtratibus docuit idem
Bald. in addit. ad *Specul.* tit. de teſte col. 2. verſ. Viſus
omnes, & in terminis quod teſtes deponentes de vi-
ſu circa rem, quæ alio ſenſu percipitur, quam oculo-
rum vt puta tactus, Auditus, vel quocumque alio ſen-
ſu corporis, bene probent, tradiderunt *Bar.* in §. hinc
nobis n. 10. verſ. Sed non obſtat Auth. de hered. &
falcid. *Guido P.* ſingul. 642. & 895. & *Maſcard.* de
probationibus concl. 263. nu. 4. & ſeqq. Quemadmo-
dum verba illa Ioann. 20. Infer digitum tuum huc, &
vide, & Quia vidiſti me credidiſti, ob prædictam ra-
tionem explicantur à Diuo *Auguſtino* tractat. 121. in
fin. Infer & vide, ideſt tange, Vidiſti, ideſt tetigiſti,
quia tactus, & alij ſenſus comprehenduntur ſub ſen-
ſu oculorum, vt ibi per D. *Auguſtinum*.

Neq; etiam refragatur, quod nonnulli ex dd. teſti-
bus ſint conſanguinei beneficiarorũ, & alij parochia-
ni d. eccleſiarum SS. Iacobi, & Andreæ. Quoniam &
multi ſunt, qui nec conſanguinei ſunt, nec parochia-
ni, immo v. teſtis eſt parochianus eccleſiæ cathedra-
lis, & demum huiuſmodi intereſſe eſt valde remo-
tum, & parochiani, immo ipſi beneficiati, ſi quod
intereſſe habent, illud totum habent vti vniuerſi,
non autem vti ſinguli, & propterea non ſunt repel- 9
lendi c. inſuper extra de teſtib. & ibi *Fel.* & paſſim
ſequitur Rota vt coram R. D. meo *Decano* dec. 140.
in eius impreſſis vbi aliæ cumolantur deciſiones.

Non obſtat conſtitutio Leonis X. quæ prohibuit,
ne eccleſiæ inferiores pulſarent ante ſonitum cam-
panarum Cathedralis in die Sabbati Sancti; quia nec
Rituale Romanum editum authoritate Clementis
VIII. nec d. conſtitutio Leonis X. ſuſtulit immemo-
rabilem, vt iam fuit reſolutum in deciſionibus coram
R. D. meo *Selencion.* & coram R. P. D. meo *Vereſpeo*,
& dicta immemorabilis potuit eſſe inducta ante ip-
ſam conſtitutionem Leonis. Et demum quidquid
ſit, aliud eſt eſſe in poſſeſſione immemorabili hoc, vel
illud faciendi, aliud quod per conſtitutionem poſi-
tiuam aliquid prohibeatur ne fiat.

Nec obſtat, quod ſaltem non probabitur illud re-
quiſitum de quo in dicta gloſ. in ca. 1. de præſcript. &
Gabr. concl. 1. n. 81. & ſeqq. nempe quod nihil fuerit
viſum, vel auditum in contrarium; Quoniam ſtant ſi- 10
mul, quod conſtitutio Leonis X. Rituale Romanum
prohibuerit id fieri & tamen nihil factum fuerit, vel
dictum de facto in contrarium eo quod prædictis
conſtitutione, & Rituali non obſtantibus iuxta an-
tiquiſſimam conſuetudinem adhuc dictæ Eccleſiæ
SS. Iacobi, & Andreæ continuauerint pulſare cam-
panas in Sabbato Sancto hora ſibi bene viſa, non
expectato, quod prius eſſent pulſatæ in eccleſia Ca-
thedrali; & Rota non obſtante dicta conſtitutione
Leonis, & Rituali Romano iam cenſuit, immemo-
rabilem, quatenus probaretur, eſſe releuantem, &
ſuffragari prædictis eccleſiis inferioribus.

Ad alia vero leuiora placuerunt reſponſiones da-
tæ per informantes.

Et ita vtraq; parte informante ex nouiter deductis
dixerunt Domini, ſententiam eſſe reuocandam, &c.

Foroliuien. Beneficij.
29. *Aprilis* 1624.

ARGVMENTVM.

Mortuo vno ex litigantibus ſuper beneficio, debetur
beneficium

Digitized by Google

beneficium ſuperſtiti, quod procedere firmatur
etiam in beneficio iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Per obitum litigantis beneficium debet dari Collitiganti ſuperſtiti vigore regula Cancellaria.*
2 *Et etiam de iure commum.*
3 *Etiam in beneficio Iuriſpatronatus, & 4.*
5 *Patroni lite pendente præſentare non poſſunt.*

Deciſio CX.

DVm lis in Rota ageretur in vim commiſſioni
ſuper titulo beneficij Sancti Bartholomei exi
ſtentis in Eccleſia Sanctiſſimæ Trinitatis inter An
dream prouiſum à Sede Apoſtolicâ de dicto benefi
cio vti de libero, & Ioannem Guerinum prouiſum
etiam Apoſtolicum de eodem beneficio, vti de Iure
patronatus, & plures etiam deciſiones coram Reu-
rendiſſ. D. meo *Caualerio* in fauorem Guerini em-
naſſent, ipſe Andreas è viuis exceſſit, vnde Guerinus,
ne diutiùs forenſibus moleſtiis vexaretur, flagitabat
ſubrogari in ius collitigantis defuncti, Super quo
idē Reuerendiſſ. D. *Caualerius* nunc Sanctiſſimi Do-
mini Noſtri *Datarius* me proponente Rotam conſu-
luit, quæ hodie reſpondit dicto Guerino dandam eſ-
1 ſe petitam ſubrogationem iuxta regulam de ſubro-
gandis, quæ eſt 29. & deſumitur ex cap. 1. vt lit. pen-
den. in 6. & proinde hæc ſubrogatio dicitur habere
2 fomentum iuris *Put*. dec. 180. n. 14. l. 2. deciſ. 141. li.
3. & ita paſſim collitiganti ſuperſtiti ſubrogationem
deberi reſoluit *Rota*, vt in dec. 306. p. 1. & dec. 531. p.
2. recent. & coram S. mem. Greg. XV. dec. 27. & aliàs
ſæpius.

Neque obſtare viſum fuit, quod verſemur in be-
3 neficio Iuriſpatronatus, Tum quia etiam in ſimilibus
beneficiis videtur eſſe locus ſubrogationi, quoties lis
eſt ſuper titulo inter præſentatum, & prouiſum &
text. in dicto cap. 2. vt lit. pend. à quo deprompta eſt
dicta *reg.* loquitur etiam de beneficiis Iuriſpatrona-
tus, vt per *Gomez* ſuper dicta reg. q. 13. Card. *Seraph.*
deciſ. 990. & *Rota* d. dec. 306. p. 1. recent. tum quia ad-
huc non conſtat concludenter, quod huiuſmodi be-
neficium ſit de Iurepatronatus, cum nulla ſuper hoc
emanauerit ſententia, ſed ſolùm deciſiones.

Et denique eo magis dicta ſubrogatio viſa fuit
concedenda, quia vterque ex collitigantibus habet
4 prouiſionem à Sede Apoſtolicâ, & per huiuſmodi
ſubrogationem nemini infertur præiudicium; non
Dataria quia per huiuſmodi ſubrogationem nō mu-
tatur, nec alteratur ſtatus beneficij, ſed ſolum, ne li-
tigia protogentur, interim per ſubrogationem ius
prouiſi vti de libero copulatur cum iure prouiſi vti
de Iurepatronatus, Nec etiam patronis infertur præ-
iudicium, quia licet lite pendēte præſentare non poſ-
ſint, Vt per Canoniſtas in dicto capitulo 2. & *Rota*
deciſio 306. n. 1. part prima recent. Attamen hoc ca-
ſu certè non præſentabunt, cùm Guerinus ipſe ſuper-
ſtes, qui petit ſubrogationem, fuerit ab iiſdem patro-
nis præſentatus. & nexus fuerit defendere Iuſpatro-
natus, vt ex deciſionibus factis coram R. D. meo *Ca-
ualerio.*

Et ita Guerino tantùm informante, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Mediolanen. Parochialis.
Veneris 10. *Maij* 1614.

ARGVMENTVM.

A ſententia lata ſuper ſpolio an detur appellatio, ra-
tione mixturæ datur appellatio in poſſeſſorio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio conceditur à non admiſſione articulorum.*
2 *Geſta appellationis tempore pendente ſunt attentata, & & veniunt reuocanda.*
3 *Appellatio à ſententia lata ſuper ſpolio.*
4 *Sententia in poſſeſſorio habere dicitur mixturam, quādo in ſententia Iudex dicit literas eſſe ſubreptitias.*
5 *Mixtura operatur, vt appellatio ſit concedenda in poſſeſſorio aliàs prohibita.*

Deciſio CXI.

GAbriel intentauit iudicium ſpolij contra Clau-
dium ſuum reſignatarium Eccleſiæ parochia-
lis, de qua agitur, & in cuius poſſeſſione Claudius re-
periebatur, qui cùm dediſſet articulos ad proban-
dum ſibi incumbentia pro excluſione ſpolij, & eos
petiiſſet admitti, & ſibi decerni competentem ter-
minum ad probandum; Iudex tamen iis non admiſ-
ſis, & neglecta appellatione à non admiſſione dicto-
rum articulorum per Claudium interpoſita tulit ſen-
tētiam die 30. Ianuarij præteriti in qua iuſſit, Gabrie-
lem reintegrari ad poſſeſſionem dictæ Parochialis,
& pronunciauit litteras prouiſionis Claudij eſſe ſub-
reptitias, & obreptitias, & eadem die relaxauit man-
datum de aſſociendo, A qua ſententia iterum appel-
lauit Claudius die 1. Februarij verum & hac ſecunda
appellatione non obſtante Gabriel die 16. eiuſdem
menſis accepit poſſeſſionem. Vnde cùm dubitaretur,
An conſtaret de attentatis, hodie Domini ſine diffi-
cultate reſponderunt affirmatiuè.

Quia ſiue attendamus primam appellationem à
non admiſſione articulorum pluries etiam repetitā,
illa fuit releuans, cùm à non admiſſione articulorum
liceat appellare *Bald*. in l poſt ſententiam nu. 4. verſ. 1
pone ergo C. de ſentēt. & interlocut. omn. Iud. *Oſaſch.*
dec. *Pedemont* 25. nu. 14. verſ. contrarium, & proinde
omnia geſta poſt dictam appellationem fuerunt at-
tentata toto tit. ff. Nihil nou. appell. pend. & C. vt lit. 2
pend. Siue etiam attendamus appellationem poſtre-
mò interpoſitam à ſententia ſuper ſpolio, illa pariter
fuit valida, tum quia à ſententia ſuper ſpolio de iure
canonico licet appellare *Menoch*. de recuper. poſſeſſ.
remed. 15. n. 641. *Pontan*. de ſpol. lib. 4. cap. 3. num. 41. 3
verſ. verum *Contard*. de momen t. poſſ. limit. 3. n. 5. &
limit. 4. num. 1. tum quia ſententia prædicta expreſ-
ſam continet mixturam, cùm ibi Iudex pronuncia-
uerit, litteras eſſe obreptitias, & ſubreptitias, & per 4
eas nullum ius fuiſſe acquiſitum Claudio quod reſpi-
cit petitorium; Et ratione mixturæ, & complicatio-
nis certum eſt, dari appellationem, etiamſi fuerit
pronunciatum in poſſeſſorio *Contard*. dicto loco li-
mitatione 2. in prin. num. 11. & limitatione 24. *Lan-* 5
cellot. de attent. capit. 18. num. 101. & fuit dictum in
Vrbetana bonorum 27. Martij præteriti coram R. P.
D. meo *Vbaldo*. & aliàs ſæpe vnde mandatum rela-
xatum, & poſſeſſio inde ſequuta fuerunt attentata
& nulla.

Et ita informante tantùm dicto Claudio, &c.

Arimin. Dotis.
Lune 23. May 1624.

ARGVMENTVM.

Dos conſtituta à Patruo adminiſtratore bonoru
Neptis non præſumitur animo donandi, etiam
dixerit dotare de ſuo acquiſitio facta ab hæred
ſtatim poſt mortem eius, cui ſucceſſit, præſumi-
tur de bonis hæreditariis.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio erronea non præiudicat.*
2 *Conſanguineus dotans præſumitur de bonis ipſius puel-
la, non propriis, quando eſt adminiſtrator illius bo-
norum.*
3 *Et non præſumitur donandi animo donare, ſed repeten-
di, etiamſi dixerit dotare.*
4 *Maximè concurrente coniectura, & quando voluit il-
lam renunciare debere hæreditati patris.*
5 *Emptio facta ab hærede nomine proprio præſumitur ex
pecuniis hæreditariis, quando ſtatim, vel ex modi-
co interuallo poſt obitum ſuccedit, & n. 6.*
7 *Et talia bona poſſunt cenſeri hæreditaria largo modo.*

Deciſio CXIII

PRopoſui dubium, An ſcuta 500. deberentur Ful-
uiæ, ſeu Galeatio eius marito, & Domini negati-
uè quoad vtrumque ex coniugibus reſponderunt.

Quo enim ad Galeatium ea viſa fuit carere diffi-
cultate; quoniam illi fuit promiſſa dos ſcut. 2000. vt
in inſtrumento, & apoca matrimoniali, & deinde eſ-
fectualiter tantundem eidem fuit ſolutum nempe
ſcuta 200. in ipſo contractu matrimonij, alia
ſcuta 1300. in tot cenſibus aſſignatis in d. inſtrum. &
in eius calce deſcriptis, & demum poſt biennium à
Franciſco patrono Fuluiæ ſoluta fuerunt 300. & à
Caſſandra eiuſdem Fuluiæ matre alia 200. quæ inſi-
mul conſtituunt d. ſummam ſcut. 2000. & poſteà am-
pliſſimam in fauorem Franciſci, & Caſſandræ fecit
quietantiam ipſe Galeatius, & renunciationem; Vn-
de ſtante dicta integra reſolutione, & renunciatione
prædicta nullam amplius ipſi Galeatio viſum fuit
competere actionem.

Quo autem ad Fuluiam etiam negatiuè fuit reſo-
lutum, quia ant d. ſcuta 500. prętendit ipſa ex eo quod
Caſſandra mater 200. Franciſcus verò patruus 1800.
ex proprio promiſerit ſoluere, & tamen modo con-
ſtet, d. cenſus aſſignatos, & in ſolutum datos non fuiſ-
ſe Franciſci, ſaltem pro rata ſcut. 500. & ſic ipſe Fran-
ciſcus ſuæ non ſatisfecerit obligationi, & conſequē-
ter alia 500. ex propria ſubſtantia ſoluere teneatur;
nec renunciatio Fuluiæ ei videtur obſtare, quia cum
illa correſpectiua fuerit promiſſioni Franciſci de ſol-
uendo ex proprio d. ſcuta 1800. & tamen ſoluerit ex
ipſis bonis Fuluiæ, renunciatio ipſa tanquam erro-
1 nea non ſuffragatur *Cranu*. conſ. 142 nu 9. *Dec*. conſ.
318. *Menoch*. conſ. 990. num. 7. 8. 15. & ſeqq. *Cæſar
Manent*. conſ. 16. num. 38. & ſeqq.

Quoniam ſuit reſponſum, huiuſmodi obiectum
ceſſare in facto; tam enim ex iuris diſpoſitione, quam
ex particulari partium conuentione promiſſio præd.
Franciſcæ non fuit, nec intelligenda venit, vt promi-
ſerit de ſuo, cùm enim ipſe Franciſcus eſſet patruus,
cui munus dotandi non incumbebat, & adminiſtra-
ret bona Fuluiæ neptis, & ipſa haberet ex proprio
vnde congruè dotaretur, dum patruus illam dotauit,
præſumitur dotaſſe nō de proprio, ſed ex bonis ipſius
puellæ *Bald*. in l. fi. nu. 12. C. de dot. promiſſ. *Ryp*. in l. 2
1. n. 94 ff ſol. matr *Socin. iun*. conſ. 76. n. 94. lib. 4. *Me-
noch*. de arbitr. iud lib. 2. cap. 88. nu. 47. *Card. Mantic*.
de tacit. lib. 16. tit. 6. n. 17. Quam opinionem *Rota* etiā
amplexa fuit in Bononien. de Pancratiis 17. Nouem-
bris 1599. coram *Gypſio*, & in Romana de Cinciis 5.
Iunij 1604. corā Illuſt D Card. *Millino*; Quod adeò
verū eſt, vt etiamſi de proprio patruus ſoluiſſet pro
dote neptis, non cenſeretur donaſſe, ſed repetere va- 3
leret ſecundùm præcitatos Doctores.

Verum & ex lectura apocæ, & inſtrumenti res
clarior viſa fuit; quia ſemper aſſeritur, fieri dotatio-
nem de bonis ſeu pro bonis paternis, & hæreditatis
auiæ paternæ, & obligatio Franciſci de aſſignandu
pro dote Fuluiæ ſcuta 1800. non cantat, quod ad in- 4
tegram dictam ſummam de proprio teneatur, ſed
verba apocæ ſunt, *E perche a eſſa Signora Fuluia in
maniera alcuna non peruiene di ſua parte 1800. ſcudi
annumerata la portione, che le toca della robba paterna,
e della Signora Eliſabetta ſua Auia paterna, ma è ne-
eſſarse, che il Signor Franceſco ſudetto a tal ſomma ſup-
pliſca con il ſuo proprio; Però ſi dichiara, che eſſo Signor
Franceſco promette li ſcudi 1800. nella ſudetta maniera,
& patto*; Ex quo deprehenditur, quod Franciſcus non
promiſit integra ſcuta 1800. de ſuo, ſed ſupplemen-
tum dumtaxat, cùm portio, quę contigerat Fuluiæ ex
bonis paternis, & auitis, non aſcenderet ad dictam
ſummam ſcutorum 1800.

Quibus etiam addi poteſt, quod ob dictam pro-
miſſionem de ſupplendo vſque ad dictam quantita-
tem 1800 ſibi conſuluit Franciſcus, vt ipſi Fuluia re-
nunciaret bona paterna, & auita; Ex quo pacto obti-
nendæ renunciationis excluditur præſumptio, & ani-
mus in Franciſco donandi Fuluiæ nepti, ſaltem pro
concurrenti quantitate bonorum patris, & auiæ pa-
ternæ; Necnon quia dum in inſtrumento promittun-
tur Galeatio, & Fuluiæ ſcuta 500. pro reſiduo dotis,
Caſſandra mater promittit ſoluere ſcuta 200. de ſua
propria ſubſtantia, Franciſcus verò promittit ſcuta
300. & vtrumque intra biennium, ſed quoad Franciſ-
cum non ponitur illa clauſula, De ſua propria ſub-
ſtantia; ex quo diſcretiuo modo loquendi dignoſci-
tur, quod Franciſcus noluit de ſuo proprio dotare
neptem, niſi in ſubſidium, & pro ſupplemento, quia
hoc dixiſſet, prout dixit Caſſandra mater arg. l. vnicę
§. ſin autem C. de cad. toll. cum aliis.

Aut verò Fuluia dicta ſcuta 500. prætendit ex eo,
quod dicti cenſus pro dicta rata ſcutorum 500. ſint
proprij ipſius Fuluiæ neptis, & non hæreditarij, ſeu
de bonis paternis, vel auiæ paternæ, & ſic facienda ſit
ſuppletio ex bonis Franciſci iuxta illius promiſſionē.

Verum neque hoc ſuffragatur; quia non probatur
aſſumptum, quod cēſus ſint proprij Fuluię, & non ex
bonis paternis, ſeu auitis, præſertim cùm priùs Fuluia
omnia bona trāſtulerit in Franciſcum; Et quatenus
probaretur, nō concluderet; Quoniam licet ſint em-
pti dicti cenſus nomine proprio Fuluiæ, attamen
cum breui tempore poſt obitum patris ſint empti, &
ipſa Fuluia non polleret aliquā induſtriā, ex qua di- 6
ctos cenſus potuerit ſibi comparare, pręſumuntur di-
cti cenſus empti ex bonis paternis hęreditariis *Bald*.
in l. cùm oportet nu. 12. C. de bon. quæ liber. *Alciat*.
de pręſūpt. reg. 3. pręſūpt. 26. in 6. declaratione *Pariſ*.
cōſ. 80. n. 27. lib. 1. *Menoch*. cōſ. 207. nu. 12. 13. 14. &
ſeqq. *Surd*. deciſio 15. num. 10. & ſeq. & conſequen-
ter etiam dicti cenſus, tanquam ex pecunia hæredi-
taria empti, ſaltem largo modo, & attenta origine, & 7

natu-

natura pretij,à quo prouenerunt,videntur poſſe cenſeri hæreditarij *Cuman.* & alij Doct. in l. Imperator §.vlt.ff.de legat.2.*Bert.*conſil.74.nu.26. *Surd.*conſil. 429. nume. 11. & 12.

Et quatenus probaretur,fuiſſe dictos cenſus proprios Fuluiæ,non tamen concluderet,Franciſcum de proprio teneri; quia vt ſuprà dictum fuit, non præſumitur ſecundùm iuris regulas, quod ad id voluerit ſe obligare, cùm non teneretur dotare de proprio & ex contextu apocæ,& inſtrumenti eliciatur,& veriſimilitudini conſonum eſt, Franciſcum voluiſſe ſolummodò ſupplere quatenus bona Fuluię,vndequaque illi prouenerint,non ſufficerent pro conſtituenda dicta ſumma ſcutorum 1800.

Nec obſtat,quod ſi Franciſcus dotauit Fuluiam ex bonis paternis,vel ipſiuſmet Fuluiæ, iniuſta reddatur renunciatio in fauorem eiuſdem Franciſci facta,qui nihil de ſuo ſoluit.Quoniam vltra quod hoc videtur alterius inſpectionis, non probatur hæc negatiua, quod nihil de proprio ſoluerit, quamuis cenſus pro ſcutis 1300.eſſent proprij Fuluiæ, quia reliqua 500. potuerunt ab ipſo prouenire; Et demum cùm Franciſcus promiſerit de euictione in ampliſſima forma pro integra dote duorum millium,hæc obligatio videtur ſufficiens cauſa pro ſuſtinenda dicta renunciatione.

Et ita vtraque parte informante,&c.

Eſiona Saluiani.

Luna 13.Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Saluiani fundamentum eſt creditum cum hypotheca,de quo conſtare oportet. Item fructus imputantur in creditum,& de liquidatione eorumdem fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionarius tenetur probare de iuribus cedentis, & numero 4.*

2 *Nemo plus Iuris in alium cedere poteſt, quam ipſe habeat.*

3 *Ceſſio ex interuallo facta non ſuffragatur.*

5 *Poſſeſſor fructus ſuos à die mora litus reſtituere tenetur, nec ſuos facere poteſt.*

6 *Poſſidens iure creditoris imputat fructus in creditum.*

7 *Fructus percepti à creditore ex bonis debitoris præſumuntur adæquare creditum, quando poſſidet ſpatio 20. annorum.*

Deciſio CXIII.

CVm fuiſſet coram bo.me.Card.*Sacrato* bis reſolutum, intrare Saluianum ad fauorem illorum de Franciolinis contra bona q.Co.Maurutij per Sanctem Sanctium,& Io.Bapt.Fanellum Iſabellæ,& Victoriæ d.Maurutij filiarum & hæredum maritos poſſeſſa pro ſumma ſcut.1000 ac pro damnis,& intereſſe per eumdem Maurutium debitis vigore inſtrumenti rogati die 14.Auguſti 1592. ſatisfactis tamen creditoribus anterioribus,& ſucceſſiuè coram R.P.D. Domino meo *Nauarro*,ſub die 23.Maij anni præteriti 1623. liquidata dicta damna, & intereſſe ad rationem ſcutorum quinque pro centenario propoſiti dubium,An conſtaret de creditis anterioribus,& pro qua ſumma;Et pro parte d.Fanelii contra quem tantum litem proſequebantur Franciolini,ex qua dicta Iſabella, & Sanctes eius maritus litis ceſſerat, & medietatem ſibi tangentem perſoluerat, dicebatur, ipſum eſſe creditorem anteriorem occaſione pluriũ pecuniarum diuerſis creditoribus anterioribus dicti Comitis Maurutij ſolutarum, à quibus iurium ceſſionem Fanellus reportauit.

Verum Domini omnibus ſigillatim diſcuſſis, & conſideratis exiſtimarũt,quod annuum cenſum ſcutorum 45.venditum ſub die 18.Iulij 1588 pro ſcutis 500 de quo in ſum. *Fanelli* n.1.2.& 3.non conſtante ſufficienter de identitate; apparet enim illum fuiſſe impoſitum per Pompeium Sparacciarium,& venditum Cæſari Rodulphino pro ſcutis 500. ſub acceſſione,& obligatione in ſolidum Hieronymi Floreni, & Iacobi Cencij;Inſtrumentorum verò recognitionis bonæ fidei poſteà factæ per Maurutium in dicto ſummario n.2. loquitur quidem de cenſu ſcutorum 500. in ſorte principali ad fauorem dicti Rodulphini,ſed impoſitum non ſolùm per dictum Pompeium,ſed etiam per Leonardum eius fratrẽ,de quo nulla fit mẽtio in inſtrumento cenſus prædicti.Necnon etiã per dictos Hieronymum Florenum,& Iacobum Gencium qui tamen in dicto inſtrumento interuenerunt vti fideiuſſores, non autem vti principales ipſius cenſus impoſitores,Vnde cùm inſtrumentum ceſſionis factæ quoad ſortem principalem ſub die 4 Iunij 1599.ſeſe expreſsè referat ad inſtrumentũ cenſus,vt ſuprà,impoſiti die 18. Iulij 1588. cuius non apparet Maurutium bonam fidem recognouiſſe, ſuffragari non poteſt.

Vltra quod ceſſio facta fuit à quodam Palmurio aſſerto ceſſionario Rodulphini,de cuius tamẽ ceſſione nullibi conſtat; & conſequenter etiamſi præſupponatur, conſtare de identitate, Fanellus huiuſmodi ceſſione ſe iuuare non poteſt,cùm non doceat de iuribus dicti Palmutij cedentis *Bart.*in l.ſi ſic §.1.& ibi 1
*Iaſ.*n.18. *Alex.*n.22.ff.de legat.1. *Dec.*conſ.360.n.5. in fin.*Rol.*conſ.2.n.17.lib.3.*Surd.*conſ.151.n.91.*Rota* coram S.me Gregorio XV.dec.579 n.1.

Et propter eamdem rationem non fuit habita in conſideratione alia ceſſio facta 4.Ianuarij 1599 per dictos Iu.Leonardum,& Hieronymum ſub aſſertione,quod ipſi erant creditores hæreditatis dicti Comitis Maurutij in Florenis 900. totidem per eos ſolutis pro fructibus ſupradicti cenſus,& expenſis mãdatorũ executiuorum; quoniam de huiuſmodi ipſorum cedentium credito,& ſolutione ab iiſdem facta non conſtat aliunde, quam ex propria ipſorummet aſſertione,quæ non ſufficit ex allegatis.

Quo verò ad alium cenſum ſcutorum 30. impoſitum per Iulianum Roggetium 21. Decembris 1582. & venditum D.Ciccolino pro ſcutis 300. ſub acceſſione Lippi Coſtæ, quãuis appareat Comitem Maurutium die ſequẽti conſtituiſſe procuratorem eumdem Lippum ad ipſum cenſum approbandum, & releuandum indemnem d. Iulianum aſſerendo, illum fuiſſe impoſitũ pro commodo, & beneficio ſuo,nullibi tamen conſtat, quod approbatio huiuſmodi, ac bonæ fidei recognitio per d.Lippũ cum obligatione omnium bonorũ d. Maurutij effectualiter facta fuerit prout fieri potuiſſet iuxta formã mãdati prædicti.

Et nihilominus etiamſi de tali bonæ fidei recognitione,ac bonorum obligatione conſtaret,adhuc tamen dicebatur,Fanellum non eſſe creditorem anteriorem occaſione cenſus prædicti,quia Ciccolinus creditur illum ceſſiſſe Manenti emptori prædij,ſuper quo cenſus ipſe fuerat impoſitus, eo quia habuit & recepit ſcuta 300.pro ſorte, & ſcuta 40. pro fructibus, & expenſis ab eodem Manente per manus

Digitized by Google

Laurentij eius filij ſoluere aſſentis de ſuis propriis
pecuniis ad computum pretij ſupradicti prædij nul-
la facta mentione dicti Comitis Maurutij; Vnde cũ
nulli conſtet, Manentem eundem cenſum poſtea re-
trocesſiſſe Iuliano, non potuit ipſe Iulianus illum,
quem penes ſe non habebat, transferre in dictos Fa-
2 nellum, & Sanctem vigore ceſſionis, de qua in dicto
ſummario n. 8. ex traditis per *Bart.* & alios in dicta
leg. ſi ſic §. 1. ff. de legat. primo cum aliis ſuprà alle-
gatis quæ ceſſio multò minus ſuffragari poteſt quoad
ſummam ſcutorum 245. ſolutam eidem Iuliano, vt
ipſemet aſſerit, à dictis Fanello, & Sancte pro fructibus
decurſis ab anno 1590. animo rehabendi ſuper hæ-
reditate, & bonis dicti Maurutij, quia Iulianus non
erat creditor, nec apparet, quod ipſi fuerit effectua-
liter facta ſolutio; Et in omnem euentum ceſſio ipſa,
tanquam facta ex interuallo, eſſet inefficax iuxta tra-
3 dita per *Bart.* in l. Modeſtinus n. 4. verſ. 1. caſu, & ibi
etiam *Caſtr.* n. 6. de ſolut. *Surd.* dec. 308. n. 8. & ſeqq.

Denique quoad aliud prætenſum creditum vigo-
re ceſſionis factæ per D. Tiberium de Vbaldis vti
creditorem in vim aſſertæ Societatis officij factæ de
anno 1589. dicebatur, de inſtrumento talis ſocietatis
de dicto tempore initæ non conſtare, prout conſtare
debeRet; ſolius enim ceſſionis exhibitio non ſufficit
4 ex congeſtis per *Aldouin.* conſ. 42. nu. 18. & 21. *Rota*
deciſio. 162. nu. 6. inter impreſſ. poſt *Pacific. de Sal-
uian.* Et ob eamdem rationem dicebatur, non ſuffra-
gari ceſſionem factam de anno 1595. per Clementiã
Grimaldam vti ceſſionariã Raphaelis creditoris an-
terioris dicti Comitis Maurutij occaſione annui cen-
ſus ſcutorum 20. ad illius fauorem impoſiti, & vendi-
ti de anno 1580. pro ſcutis 200. quia non docebatur,
ipſam Clementiam eſſe se vera ceſſionariam.

Quibus ſic ſtantibus Domini dixerunt, conſtare
tantùm de creditis anterioribus infrà ſcriptis, ſcilicet
ſcutorum 66. pro ſorte principali, & fructibus cenſus
impoſiti de anno 1582. cuius bonam fidem recogno-
uit dictus Comes Maurutius pro rata ſcutorum 30.
ſortis principalis. Item ſcutorum 53. vigore ceſſionis
per dictum Fanellum reportatæ à Iuliano Leono
creditore dicti Maurutij occaſione reſidui ſortis
principalis, & fructuum cenſus ad eius fauorem im-
poſiti de anno 1577.

Necnon ſcutorum 195. vigore alterius ceſſionis
eidem Fanello factæ de anno 1594. per Siluiũ Tro-
glionum creditorem dicti Comitis Maurutij occa-
ſione ſortis principalis, & fructuum cenſus impoſiti
de anno 1566.

Et demum ſcutorum 481. b. 50. ex ſimili ceſſione,
quam idem Fanellus reportauit à Gratiano pro toti-
dem ipſi cedenti ſolutis pro ſorte principali, & fru-
ctibus annui cenſus ſcutorum 20. eidem Gratiano
venditi de anno 1572. cum obligatione & recogni-
tione bonæ fidei eiuſdem Comitis Maurutij; huiuſ-
modi enim credita, quæ inſimul aſcendunt ad ſum-
mam ſcutorum 891. & b. 50 bene iuſtificabantur ex
inſtrumentis datis pro Fanello.

Et quamuis informantes pro Franciolinis conten-
derent, fuiſſe illa iam extincta, & Fanellum ſibi ſatiſ-
feciſſe ex fructibus bonorum hæreditariorum dicti
Maurutij debitoris, & per Fanellum perceptis ſal-
5 tem à die moræ litis, à qua die dicebant, illos am-
pliùs ſuos facere non potuiſſe iuxta textum in l. 3.
ff. de interdict. *Hond.* conſil. 25. numer. 5. lib. 2. Præ-
ſertim quia idem Fanellus poſſedit iure creditoris ad
effectum ſibi ſatisfaciendi de pecuniis per eum, vt ſu-
prà, ſolutis iuxtam formam inſtrumenti concordiæ,
& conuentionis factæ cum hæredibus dicti Co. Mau-
rutij debitoris; nec vnquam dominium bonorum, de
quibus agitur, mediante adiudicatione, & in ſolutum
datione acquirere curauit, Vnde fructus perceptos in
dictum eius creditum imputare tenetur *Alex.* conſ.
141. n. 7. lib. 5. & fuit dictum in Romana fructuum 6
dotis Caſalis Capiccottæ 21 Iunij 1602. quæ eſt dec.
211. in fin. poſt *Pacific. de Saluian.*

Nihilominus Dominis viſum fuit, non eſſe ſuffi-
cienter probatum Fanellum, effectualiter percepiſſe
tot fructus, qui ſint ſufficientes pro dicta ſui crediti
ſatisfactione non obſtante quod pro Franciolinis re-
plicaretur, à die moræ litis fuiſſe lapſos viginti an-
nos, & vltra, & conſequenter Fanellum tanti tempo-
ris ſpatio ex iuris præſumptione percepiſſe fructus
æquiualentes valori ipſorum bonorum ab eo poſſeſ-
ſorum iuxta gloſ. fin. in authentic. perpetua C. de Sa-
cro. Eccleſ. *Afflict.* deciſio. 174. n. 4. *Tiraq.* de retract.
lignag. §. 1. gloſ. 6. num. 19. *Surd.* conſil. 451. nu. 39. & 7
Rot. dec. 552. num. 2. parte 1. recent. Quia hoc etiam
præſuppoſito, adhuc tamen huiuſmodi probatio non
poteſt dici concludens, cùm de eorumdem bonorum
valore nullibi conſtet.

Ex quibus fuit concluſum, quod ſi Franciolini no-
lunt ſoluere Fanello dicta ſcuta 894. vel nolunt ex-
pectare quod ille ex dictis bonis hæreditariis, aut il-
lorum fructibus ſatisfiat, poterit particulariter vide-
ri; An reverà interet allegatæ ſatisfactionis præſum-
tio ex fructibus huc vſque perceptis.

Et ita, &c.

Leodien. Parochialis.
Veneris 17. Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione proceſſus continentis ſubſtantialia.*

2 *Narrata in gratia, quando iuſtificatur, ſit locus executioni literarum ipſius gratiæ.*

Deciſio CXIV.

PRo informante fuit reſponſum, ſcilicet confir-
mandam eſſe ſententiam Rotalem, vbi vigore
gratiæ ſi neutri adiudicatur Parochialis, de qua agi-
tur, Ioanni Beſt; quoniam dicta ſententia, & valida,
& iuſta viſa fuit.

Validitas innoteſcebat ex actorum reuolutione, ex
quibus apparet, citatum fuiſſe procuratorem Ioannis
Belmans, de cuius mandato etiam conſtabat ex iiſdẽ
actis, ſeruatos fuiſſe terminos ſubſtantiales, & alia
peracta fuiſſe, quæ ad validitatem ſententiæ requi-
runtur iuxta deciſionem *Caputaquen.* 260. parte 2. &
Rota deciſ. 589. n. 1. in recent. p. 1.

Iuſtitia verò eiuſdem ſententiæ apparebat ex eo,
quod omnia narrata in dicta gratia plenè iuſtifica-
bantur; nimirum non ius ipſius Beſt ante dictam gra-
tiam ſi neutri iuſtificabatur ea eiuſdem confeſſione,
vacatio in menſe Septembris ex teſtibus ante dictam
ſententiam examinatis, Valor per non exceſſum
200. ducatorum ex iiſdem teſtibus, Clericatus
eiuſdem Beſt ex litteris patentibus Ordinarij, Non
ius autem Ioannis Belmans aduerſatij, qui de hac
Parochiali fuerat prouiſus ab Archidiacono, de-
ducebatur ex eo, quod dicta collatio facta fuit ſine
concurſu,

Digitized by Google

concurſu, nec conſtabat ius conferendi Parochiales ſpectare ad dictum Archidiaconum, & demum lis probabatur ex ipſamet proſecutione cauſæ in Rota; Quæ omnia diſcuſſa fuerunt in prima inſtantia, & pro illorum iuſtificatione deciſum ſub die 24. Nouembris 1621. coram R.D. meo *Caualerio*, cum qua deciſione Domini tranſierunt.

Nec obſtat quod Belmaus in hac ſecunda inſtantia nixus fuerit deducere, hanc Parochialem eſſe de iurepatronatus laicorum, & à patronis ipſum fuiſſe in tempore præſentatum, & ſic excludi non ius ſuũ, cum in huiuſmodi beneficiis non cadat reſeruatio, nec requiratur concurſus; Quoniam quidquid conatus fuerit ipſe Belmans deducere, attamen in probationibus nihil poſteà præſtitit.

Et ideò confirmanda viſa fuit dicta ſententia Roralis, &c.

Barchinonen. Vicariæ.
Veneris 17. May 1624.

ARGVMENTVM.

Vicarius in Eccleſia vnita quando veniat eligendus per concurſum, & quando tantùm ad nominationem, ſeu præſentationem Prælati Eccleſię, cui eſt facta vnio d. Eccleſiæ curatæ, ita vt dicatur in eum tranſlata cura habitualis.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia vnita omninò ſuppreſſa remanet, & efficitur prædium illius Eccleſiæ, cui ipſa vnio facta fecit.*
2 *Vicarius in Eccleſia vnita debet nominari, ſeu præſentari à Prælato Eccleſiæ, cui eſt facta vnio, & inſtitui abſque alio concurſu.*
3 *Sed quando hoc procedat, & quando non, vide hic.*
4 *In Eccleſia Parochiali vnita ex quibus arguatur, quod in promiſſione Vicarij nõ requiratur concurſus.*
5 *Eccleſia Parochialis vnita cura quoad habitum remanet penes eum, cui fuit facta vnio.*
7 *Cura habitualis Eccleſiæ vnitæ ex quibus arguatur quod fuit tranſlata in eũ, cui fuit facta vnio, & n. 9.*
8 *Vnio probari poteſt ex longiſſima obſeruantia.*
10 *Vicario etiam, qui habet ſimplex curæ exercitium, curam rectè dicitur habere.*
11 *Eccleſia curata ſi ſit vnita alicui, dubio procul poteſt ille certum quid retinere, & reliquum aſſignare Vicario.*
12 *Et hoc multò magis procedit, ſi d. aſſignatio fuerit facta pro bono pacis, & concordiæ.*

Deciſio CXV.

PRopoſui dubium in deciſione coram me in hac cauſa facta 9. Februarij præteriti reſeruatum; An ſcilicet concurſus intraret, & Domini dixerunt non intrare; quia ſtante prædicta deciſione in qua fuit firmatum, conſtare de vnione valida, apertè ſequitur, concurſui locum non eſſe; cùm enim Eccleſia vnita omninò ſuppreſſa remaneat, & efficiatur prędium illius Eccleſiæ, cui vnio ipſa facta fuit, vtique eiuſdem
1 Eccleſiæ prælatus eſt etiam Rector, ac Prælatus Eccleſiæ vnitæ, ideóque ad illius nominationem, ſiue præſentationem deputari, & inſtitui debet Vicarius abſque alio concurſu iuxta conſtitutionem S. me.
2 Pij V. in antiquo Bullario 46. §. Volumus, & poſt alios tradunt *Garc.* de benefic. p. 9. cap. 2. num. 189. *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 3. num. 53. qui ita cenſuiſſe refert Sacram Congregationem Concilij Tridentini, & pluries etiam firmauit Rota, & ſignanter dec. 102. n. 1. p. 1. & dec. 579. n. 4. & dec. 710. n. 2. p. 2. recent. & in Dertuſen. Vicariæ 28. Nouemb. 1616. coram R.P. D. meo *Vbaldo*, & in alia ſimili Barchinonen. Vicariæ 9. Decemb. 1616. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Neq; obſtat, quod concluſio prædicta ſolùm procedat, quando cura actualis tantùm, ſiue ipſius curæ
exercitium fuit tranſlatum in Vicarium, ſecus autem 3
quando in illum totalis vtriuſq; curæ, actualis nimirũ, & habitualis tranſlatio facta fuit iuxta diſtinctionem, quam ex mente dictæ S. Congr. Concilij am-
plexa eſt *Rota* d. dec. 569. n. 1. & d. dec. 710. n. 1. p. 2. re- 4
cent. in quibus aliæ deciſiones referuntur. Quoniam in hac vnione fuit apertè diſpoſitum, quod Vicarius præſentari deberet ab Archidiacono, & inſtitui ab Ordinario; quod manifeſtè concurſum excludit, & apertiſſimè arguit, curã ipſam quoad exercitium fuiſſe
tantùm tranſlatã quoad habitum verò remanſiſſe pe- 5
nes Archidiaconũ, cuius dignitati vnio ipſa facta fuit *Rota* dec. 102. n. 10. ver. Et reſoruatur p. 1. & dec. 204. n. 1. circa fin. p. 2. recent. Quia hæc eſt natura vnionis vt Eccleſia vnita efficiatur vti prędiũ Eccleſiæ, cui eſt facta vnio; & proinde cura reſidet habitu penes Eccleſiã, ſeu Rectorem, cui fit vnio, exercitiũ autẽ tranſ-
fertur in Vicariũ glo. in ca. ſuper eo in verbo Annexæ 6
& ibi etiã *Franch.* n. 2. de præben. in 6 cũ aliis congeſtis in d. dec. 710. n. 2. p. 2. recent. & in d. Barchinõ. Vicarię corã D. meo *Burat.* & Dertusẽ. corã D. meo *Vbal.*

Præterea Eccleſia fuit Archidiaconatui vnita cum iuribus & pertinentiis ſuis, & in ipſa vnione expreſsè cautum eſt, quod certa congrua aſſignaretur Vicario, & reliqui omnes fructus tribuerẽtur Archidiacono, quod eſt ſignum trãſlationis curæ habitualis in
Archidiaconum, & exercitij tantùm illius in Vica- 7
rium, vt in d. dec. 710. n. 3. & in Aretina iuriſdictionis 28. Iunij 1593. coram Gypſio, & in præallegata Dertuſen. Vicariæ coram D. meo *Vbaldo*.

Et concurrit etiam longiſſimi temporis obſeruan-
tia continuata etiam poſt Concilium, vt fuit dedu- 8
ctum in dicta deciſione in hac cauſa ſub die 9. Februarij præteriti.

Quibus viſa non fuerunt obſtare quæ in contrarium adducebantur ex illis verbis, & ſeruitium ipſius Eccleſiæ faciat, & in ipſa Eccleſia curam habeat, & exerceat, & ex explicatione, & aſſignatione omnium fructuum poſteà facta Vicario cum onere præſtandi certam illorum quantitatem Archidiacono; quod videtur arguere, totam curam in eumdem Vicarium
fuiſſe tranſlatam vt per *Rot.* rotics citata deciſione 9
710. n. 3. p. 2. recent.

Quoniam fuit dictum, verba ſuprà relata eſſe intelligenda de cura actuali, non autem habituali, cùm etiam Vicarius, qui habet, ſimplex curæ exercitium,
curam rectè dicatur habere, vt in his terminis fuit re- 10
ſponſum in dicta Barchinon. Vicariæ coram D. meo *Buratto*, fructuum verò aſſignationem poſteà ex interuallo factam nihil concludere, quia ſtante vnione præcedenti cum omnibus iuribus, & pertinentiis, omniúmque fructuum aſſignatione, & cum expreſſa diſpoſitione, quod Vicarius præſentari deberet ab Archidiacono, & inſtitui ab Ordinario, non eſt dicendum, per talem aſſignationem fuiſſe mutatum ſtatum iam anteà firmatum, nec vnionem diſſolutam, vel ab ea receſſum, cùm talis mutatio, vel receſſus non neceſſariò inferatur; nam citra aliquam innouationem quoad reliqua potuit Archidiaconus certum
quid annuum à Vicario ſibi præſtandum retinere, & 11
alios fructus omnes eidem Vicario dimittere iuxta

tradita per glo. in cap. auaritiæ in verbo Reditus, & in cap. de monacis in verbo De prouentibus de præben. & fuit dictum in Vrgellen. Parochialis 13. Nouemb. 1603. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & in d. dec. coram me in hac cauſa facta.

Præſertim, quia ex ipſiuſmet aſſignationis lectura deprehenditur, illam fuiſſe tantummodò factam
12 pro bono pacis, & concordiæ, & ad tollendam omnem iurgiorum materiam circa redituum perceptionem.

Et eodem modo fuit dictum, non obſtare, quod Vicarius ſit perpetuus, & videatur habere iura, & onera Epiſcopalia, quæ ſpectant ad Rectorem; quia ſtantibus prædictis dicendum eſt iura huiuſmodi habere, & onera ſubire quoad exercitium dumtaxat; Quod autem ſit perpetuus non facit, quod cenſeri
13 debeat tranſlata omnis cura in ipſum, Vt expreſsè firmatur in dicta deciſione 102. in fin. parte prima, & dicta deciſione 710. n. 4. p. 2. recent.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Fanen. penſionis.
Lunæ 20. *Maij* 1624.

ARGVMENTVM.

Conſentiens impoſitioni penſionis poteſt opponere de exceſſu, & quod valor fructuum non ferat penſionem etiam ſtante narratiua in certa ſumma valoris, quia penſionatius non tenetur probare non exceſſum, fallit autem, quando in litteris adeſſet clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) niſi tamen per Papam in hoc etiam deinde impetrans non obtinuerit derogationem.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (arbitrio) intelligitur, niſi obſtet ius.*
2 *Exequutio literarum non poteſt retardari in exactione penſionis contra eum, qui penſioni conſenſit, etiam ſi non fuerint iuſtificatæ ipſæ literæ.*
3 *Clauſula (dummodò remaneant centum pro Rectore) facit gratiam conditionalem, quam tenetur penſionarius verificare, aliàs non poteſt obtinere exequutionem.*
4 *Fallit ſi à Papa obtineatur derogatio.*
5 *De poteſtate Papæ in beneficialibus nefas eſt dubitare.*
6 *Clauſula (ſublata) tollit poteſtatem Iudici aliter iudicandi.*
7 *Valoris non exceſſus probatio per modum affirmatiuum eſt ſufficiens probatio.*
8 *Confeſſio valoris beneficij capacis penſionis probat contra confitentem.*

Deciſio CXVI.

FVerat anno 1623. per Sanctæ me. Gregor. XV. reſeruata in fauorem D. Albani penſio annua ſcutorum quinquaginta monetæ ſuper Parochiali ſiue Plebania terra Mondauij, quam eodem tempore Iulius obtinuerat ſibi conferri, & prædictæ reſeruationi penſionis conſenſum præſtiterat; Cùm verò dictus Iulius requiſitus penſionem ſoluere renuiſſet ſub prætextu, quod fructus Eccleſię, quorum valor in ſumma ducatorum 130. narratus fuerat Sanctiſſimo per non exceſſum, verè ad illam ſummam non aſcenderet, ac inde ob tenuitatem fructuum penſio non deberetur, D. Albanus ab A. C. ſeruatis ſeruandis obtinuit contra eumdem Iulium decerni, & relaxari mandatum executiuum; A quo decreto interpoſita per Iulium appellatione, atq; adita ſignatura Iuſtitię, cauſa mihi fuit commiſſa cum clauſula; Non retardata executione litterarum Apoſtolicarum arbitrio Rotæ, Super quo per me dubio in Rota propoſiti Domini reſponderunt, arbitrium non intrare. Illud enim intelligitur, Provt de iure; *Bart.* in extrauag. Ad
reprimendum in verbo videbitur nu 8. *Rota* apud S. 1
me. Gregorium XV. dec. 189. n. 3. dec. 211. n. 1. & dec. 465. n. 1. & in Fanen. tutelæ 21. Feb. 1612. & in Meten. Prioratus 2. Decembris eiuſdem anni coram me; De iure autem eſt, vt non retardetur executio litterarum Apoſtolicarum reſeruationis penſionis, quando, vt præſenti caſu, agitur contra eum, qui penſioni conſenſit etiamſi penſionarius contenta in litteris non iuſtificauerit Rota apud Card. *Seraph.* dec. 1017. n. 3. & apud R. D. meum *Decanum* inter eius impreſſ. dec. 299. n. 2. inter recent. dec. 23. n. 1. & dec. 519. n. 2.
& ſeqq. p. 2. & in Salamantina penſionis 26. Martij 2
1593. coram *Gypſio* impreſſ. penes *Marcheſan.* de cōmiſſ. p. 1. fol. 537. num. 1 & in Eugubina penſionis 7. Aprilis 1617. corā R. D. meo Patriarcha *Manzanedo.*

Non obſtat clauſula, Dummodò remaneant cen- 3
tum pro Rectore appoſita in litteris penſionis iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 13. Quæ clauſula facit gratiam conditionalem, ita vt non verificata per ipſum penſionarium huiuſmodi conditione penſio non debeatur Card. *Mantic.* dec. 196. n 4. S. me. Gregorius XV. dec. 57. nu. 2. cum aliis
allegatis in Carpentoraten. pēſionis 15. Martij 1602. 4
coram bo. me. Card. *Lancellotto.* quæ eſt apud *Marcheſan.* dicta p. 1. fol. 519. & nouiſſimè fuit dictum in Feretrana penſionis 19. Decembris 1612. coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Quoniam hæc obiectio tollitur ex Breui S. me. Gregorij XV. emanato ſuper huius penſionis ſolutione poſt interpoſitam appellationem litémq; in Rota introductam, in quo Breui, facta mentione litis D. Albanus penſionarius expreſsè liberatur ab onere iuſtificandi clauſulam, Dummodo remaneant centū, &c. & declaratur, Iulium titularem omninò, etiam non præmiſſa dicta iuſtificatione teneri ad ſolutionem penſionis, Ac diſponitur, quod ipſe non poſſit excipiendo ſe tueri, nec iuuare d. clauſula, cum derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo, & cū decreto irritanti, & quod de ſubreptione, & obreptione, vel defectu intentionis dari non poſſit; Vnde cum de clara voluntate Papæ ſatis conſtet ex ſupradictis Et de poteſtate nephas ſit dubitare c. propo-
ſuit & ibi DD. omnes de conceſſ. præben. c. 2. de præ- 5
ben. in 6. clem. 1. in fin. vt lit. pend. Card. *Seraph.* dec. 1043. n. 1. ſine difficultate arbitrium fuit denegatum; Præſertim cum d. Breui etiam addita fuerit clauſula, ſublata quæ tollit iuriſdictionem Iudici aliter decidendi, & adimit parti facultatem opponendi, vel dicendi contra gratiæ conceſſionem, niſi priùs obten-
ta oris apertione *Put.* deciſio 30. numero 5. lib. 1. *Vo-* 6
rall. deciſio 134. numero 4. parte 3 *Gonz.* ſuper regul. 8. gloſ. 66. per tot. cum aliis allegatis per *Modern.* de clauſulis lib. 1. clauſula 158. n. 1. & 7. & fuit dictū in Romana cenſus, ſeu indulti 2. Iunij 1621. coram Reuerendiſſ. P. D. meo *Vbaldo*; Quæ oris apertio nedum conceſſa ſed denegata fuit à Sanctiſſimo Domino Noſtro in ſignatura ſub die 14. Nouemb. præteriti.

Et ex abundanti etiam Domini conſiderabant, Breue prædictum à S. me. Gregorio XV. conceſſum eò magis ſuffragari D. Albano; quia fuit conceſſum ex legitima cauſa ibidem enunciata, nimirum quia valor in literis expreſſus ducatorum 130. verificabatur

ex

ex epiſtola ipſius Iolij ſuo procuratori directa, & ad Vrbem tranſmiſſa, in qua expreſſe fatebatur, ſe fuiſſe informatum à perſonis, quæ ſpatio duodecim annorum adminiſtrauerant, redditus Eccleſiæ aſcendere ad ſummam ducatorum Cameræ 130. Quæ valoris probatio ſactaper modum affirmatiuum ſatis iuſtificabat valorem narratum in litteris per non exceſſum ad ſummam expreſſam ducatorum 130. aſcende-
7 te iuxta diſtinctionem Rotæ, de qua apud Card. *Seraph.* deciſio. 1017. n. 5. & in Aretina penſionis 18. Iunij 1600. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali *Millino* impreſſ. apud *Marcheſan.* de commiſſ. parte prima f. 538. n. 3. verſ. Non obſtat & paſſim in aliis; Maxime cum probatio huiuſmodi prouenerit ex partis confeſſione, Quæ optime probat valorem beneficij con-
8 tra confitentem *Bellamer.* deciſio. 968. *Rota* diuerſ. deciſio. 745. in fiu. lib. 5. parte 3. & recent. deciſio. 102. n. 7. parte prima.

Et ita D. Albano tantum informante, &c.

Leodien. dominij de Hollonia.
Veneris 24 Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Creditor fructus perceptos imputat in creditum.

SVMMARIVM.

1 *Ex poſſeſſione bonorum fructiferorum præſumitur fructuum eorumdem perceptio.*
2 *Fructus imputantur in creditum, & illud extenuant.*
3 *Etiam in eo, qui poſſidet ex primo decreto.*
4 *Creditor immiſſus nulliter in iudicio ſpolij non poteſt prætendere retensionem.*
5 *Pendente appellatione capta poſſeſſio dicitur attentata.*

Deciſio CXVII.

FVit per fel. record. Paulum V commiſſa hęc cauſa bo. mem. Cardinali *Sacrato* cum clauſula, vt procederet reiectis attentatis, nullitatibus, & ſpolio arbitrio Rotæ; vnde coram eodem Card. *Sacrato* ſuſcepta diſputatione, An intraret arbitrium ad effectũ reiiciendi attentata, & purgationem ſpolij, Dominis tunc viſum fuit, reſolutioni huius dubij plurimum conferre, ſi diſcuteretur, An conſtaret de bono iure Abbatis, qui attentauerat, & ſpoliauerat, & ſub die 12. Iunij 1620. reſolutum ſuit, non conſtare de bono iure Abbatis, vel ſaltem illud eſſe valde turbidum, quia dominium ab ipſo Abbate prætenſum & cuius vigore contra D. Balduinum poſſeſſorem fuerat declarata deuolutio, non ita plene, & concludenter, prout oportebat, probari viſum fuit; Prout nec identitas bonorum nec mora in ſolutione canonum facienda per D. Balduinum ſufficienter iuſtificabatur vt in deciſione bo. mem. Cardinalis *Sacrati*; Verum ſuper iiſdem repropoſita cauſa coram R. P. D. meo *Veroſpio* in locum D. Cardinalis *Sacrati* ſubrogato, placuit Dominis firmare, quod conſtaret de bono iure Abbatis, non quidem pro canonizando dominio ipſius Abbatis, & declaratione deuolutionis ab eodem facta, ſed tantum pro ſolutione canonum, & ſic intrare arbitrium vt in deciſione Dom. *Veroſpij* ſub die 19. Nouembris 1621. quam poſtremam reſolutionem non impugnabat Balduinus, ſed aſſerebat, omnes canones, quatenus deberentur, fuiſſe ſolutos, & Abbati congrue ſatisfactum; vnde idem D. meus *Veroſpius* dedit dubium, An conſtaret de tali ſatisfactione quæ ſuffragaretur. Quo dubio hodie per me vice D. *Veroſpij* abſentis propoſito Domini ſtricte reſponderunt, conſtare de ſatisfactione ad effectum vt non ſit locus arbitrio pro reiectione attentatorũ, & purgationis ſpolij.

Et moti ſunt, quia & per confeſſionem Abbatis in ſummario Balduini n. 2. & per teſtes examinatos, vt in eodem ſum. n. 10. conſtat, vſque de anno 1605. Abbatem in vim cuiuſdam ſentẽtiæ quam habuit ſuper deuolutione ob non ſolutos canones ingreſſum fuiſſe poſſeſſionem Caſtri Holloniæ, & occupaſſe frumenta, ſupellectilia, mobilia ibi exiſtentia, & iuxta atteſtationem Iuſtitiæ de Hollonia, de qua in eodem ſummario n. 13. & dictos teſtes probatur etiam, Abbatem in eadem poſſeſſione permanſiſſe vſque ad annum 1619.

Hic autem data immiſſione, & continuatione in poſſeſſione dicti Caſtri cũ ſuis pertinentiis, & quod
bona erãt fructifera, ſuccedit iuris præſumptio; quod 1
ipſe Abbas vti poſſeſſor fructus perceperit *Rot.* dec. 25. de prębend. in nou. coram Card. *Seraph.* dec. 1245. n. 6. & coram S. me. Gregorio XV. dec. 50. nu. 2. & in recent. dec. 269. n. 2. p. 2. & alias ſæpiſſime; Si verò Abbas fructus percepit per 15 annos, conſequenter etiam ſibi videtur ſatisfeciſſe pro omnibus canonibus decurſis vſque ab anno 1573. Et in vim compenſationis, quæ eſt loco ſolutionis, prædicti fructus tamquam percepti ex bonis Balduini debitoris, imputantur in ſortem, & ipſo iure extinxerunt credi-
tum Abbatis, l. 1. vbi DD. C. de pignorat. act. *Negu-* 2
ſant. de pignor. membr. 5. p. 5. n. 1. *Surd.* conſ. 194. nu. 10. *Rot.* dec. 43. n. 2. p. 1. diuerſ. Quod procedit etiam
in fructib. perceptis à pignore iudiciali ex primo Iu- 3
dicis decreto *Bart.* in l. ſi finita §. Iulianus n. 50. ff de damno. infect. & in l. ſi is qui §. 1. ff de pign. & alij relati per *Surd.* d. conſ. 194. n. 10 verſ. Atque adeo, & dixit Rota in Peruſina bonorum 17. Aprilis 1617. coram R. P. D. meo *Buratto*.

Neque obſtare viſum fuit, quod non probetur, fructus perceptos & frumenta occupata ab Abbate aſcendere ad valorem canonum decurſorum; quoniã immo & hoc in probationibus videtur præſtitiſſe Balduinus, dum teſtes ab eo inducti, & dati in eius ſummario numer. 10. deponunt de ingentibus aceruis frumenti, quod tempore ingreſſus Abbatis in poſſeſſionem dicti Caſtri conſeruabatur in horreis, & de valore, quod accederet ad 10. & 12. millia florenorum, & quod idem Abbas perceperit etiam fructus per 15. annos; Iuncta etiam veriſimilitudine, quæ deducitur nedum ex introitibus dicti Caſtri, & eius pertinentiarum, ſed ex tenuitate annui canonis qui per Vaſſallum ſolui debebat Abbati. Sed quidquid ſit de præmiſſis, & an teſtes ſint rite examinati, hoc vnum ſufficere videtur, quod conſtet de aliqua perceptione fructuum, & ſic de ſolutione ſaltem in genere facta per Balduinum; quia inde reſultat, creditum Abbatis eſſe incertum, & illiquidum, &
propterea ipſi Abbati, tanquam ſpoliatori, non dari 4
retentionem horum bonorum iuxta diſtinctionem *Surd.* dec. 46. in fin. & in his terminis dixit *Rot.* dec. 433. n. 2. 3. & 4. parte 2. in recent. Sed purgato ſpolio, & reuocatis attentatis partes poterunt rationes diſpungere, & Abbas fructus correſpectiuos ſuis canonibus retinere, Siqui ſuppetant, Balduinus rependet; ſi autem dicti fructus percepti excedent valorem canonum decurſorum à dicto anno 1573. tunc quod ſupererit Abbas reſtituet.

Minus etiam obſtar, quod Abbas aſſerat, dictos fru-
ctus percepiſſe iure proprio in vim ſententiæ ſuper
deuolutione, quam prętenditt tranſiiſſe in iudicatum;
quia hoc non iuſtificatur in facto, dicta enim ſenten-
2 tia lata fuit in petitorio, & materia erat appellabilis,
prout intra 10. dies appellauit Balduinus; Vnde hu-
iuſmodi appellatione pendente ſuper deuolutione
non potuit Abbas procedere ad executionē, & fru-
ctus ex bonis in executione captis iure proprio per-
cipere; Et tanto magis ſtante reſolutione, quod illa
ſententia nō iuſtificatur ex actis, cum non conſtet de
dominio Abbatis quoad deuolutionem, nec de iden-
titate bonorum, nec de mora emphyteutæ circa ſolu-
tionē canonum, vt in deciſione bo. me. Card. *Sacrati*.

Et in omnem euētum, vt vnus ex Dominis animad-
uertebat, caſu etiam, quo intraret deuolutio ob cano-
nes non ſolutos, attamen cum fuerit cautū in inſtru-
mento inueſtituræ, vt bona in emphyteuſim data re-
uerterentur ad Abbatem, necnon quædam alia, quæ
inueſtitus obligauit, iure eorum ſubpignoris, vt ap-
pellantur, & exprimuntur in dicto inſtrumento in-
ueſtituræ, non poterat extendi dicta deuolutio ad
Caſtrum Holloniæ cum ſuis pertinentiis, nam illud
videtur diſtinctum, & ſeparatum à bonis emphyteo-
ticis conceſſis per Abbatem, & etiam ab obligatis
per receptatorem, prout conſtare videbatur ex in-
ueſtituris dicti Caſtri, & ex teſtibus datis per Infor-
mantes pro *Baldnino* n. 7. 8 & 9.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Nucerina Prædij.

Mercurij 29. May 1614.

ARGVMENTVM.

Res ſolita concedi vt dicatur ad effectum, vt conce-
di poſſit per Prælatum, quæ requirantur. Inſertum
quando probet. Melioramenta quando ſint reſi-
cienda.

SVMMARIVM.

1 *Res locari ſolita vt dicatur, debet probari vel de vni-
ca ſolemni conceſſione, vel de duabus cum obſer-
uantia 40. annorum, & n. 12.*

2 *Non probatur ex acceptatione commutationis inſtru-
menti initi de bonis Eccleſiaſticis.*

3 *Conſenſus contemporaneus partium requiritur in
contrahendo.*

4 *Cardinalis Legatus non poteſt confirmare contractus
alienationis bonorum Eccleſiæ.*

5 *Nec ei creditur ſe in mandatis habere huiuſmodi fa-
cultatem.*

6 *Folium non recognitum non probat.*

7 *Inſertum regulariter non probat, niſi extrahatur ori-
ginale.*

8 *Prælati locatio bonorum Eccleſiæ ad fauorem conſan-
guineorum eſt ſuſpectiſſima & 13.*

9 *Inſertum probat concurrentibus adminiculis.*

10 *Solemnitas in alienatione bonorum Eccleſiæ debet
concurrere vere & non præſumptiuè.*

11 *Confirmatio Apoſtolica in forma communi, & ad in-
ſtantiam partis non attenditur.*

14 *Melioramentorum in liquidatione debet probari
ſtatus antiquus rei meliorata.*

15 *Melioramenta facta in arborum plantatione non
perpetuo duratura non habeatur in conſideratione.*

16 *Exceptio melioramentorum illiquida non retardat
immiſſionem.*

Deciſio CXVIII.

DOmini dixerunt, ſententiam Rotalem eſſe con-
firmandam; Illius enim validitas in dubium nō
reuocabatur, De iuſtitia vero ſatis conſtare viſum
fuit ex deductis in deciſionibus in hac cauſa factis
tam coram bo. me. Card. *Sacrato*, quam etiam coram
R. P. D. meo *Nauarra* non obſtantibus iis, quæ denuo
deducebantur per informātes pro Caſtaldis ad oſtē-
dendum bona de quibus agitur fuiſſe ſolita locari, &
conſequenter locationem factam de anno 1589. ſub-
ſiſtere, & propter defectum ſolemnitatum impugna-
ri non poſſe.

Vera eſt enim iuris concl., quod ad effectum vt lo-
cationes, ſiue conceſſiones huiuſmodi factæ de rebus
& bonis eccleſiaſticis ſuſtineantur etiam abſque ſo-
lemnitatibus, ex eo quod bona ipſa fuerint ſolita lo-
cari, neceſſario requiritur, quod aut doceatur de vna
locatione ſolemni ac legitime facta, vel de duabus
cum ſpatio, & obſeruantia quadraginta annorum
iuxta tradit aper *Prapoſ.* in c. 1. n. 21 & ſeq. Qui feud. 1
dar. poſſ. *Caſ* qui de communi teſtatur conſ. 155. verſ.
4. facit li. 2. *Rota* diuerſ. dec. 60. n. 5. p. 2. Card. *Seraph.*
dec 434. & dec. 1451. n. 3. & dec. 1490. & fuit dictū
in Romana domos 15. Ianuarij 1586. coram Card.
Blanchetto, & in Vlixbonen. prædij 24. Ianuarij 1603.
coram R. *Attrebaten.* & in aliis ſæpe.

In propoſito vero vnicum tantum dabatur inſtru-
mentum anni 1524 in quo quidam Cornelius Caſtal-
dus tunc temporis eccleſiæ S. Laurentij de Crucic-
chio Rector præuia narratiua, quod ipſe alias loca-
uerat ad tertiam generationem Petro Nicolæ Ca-
ſtaldo eius patri bona d. eccleſiæ pro annua reſpon-
ſione quartæ partis fructuum, & quod deinde Card.
Papienſis Legatus attentis melioramentis per dict.
Petrum Nicolam factis d. quartam partem fructuum
commutauit, & redegit ad florenos 15. monetæ Mar-
chię, prout latius conſtare aſſeruit ex litteris d. Card.
emanatis de anno 1521. quarum tenorem in eodem
inſtrumento inſeri, ac regiſtrari curauit, faſſus fuit,
huiuſmodi commutationem de ipſius conſenſu, & 2
voluntate factam fuiſſe, ac eidem commutationi pro
ſe, ſuiſque in d. eccleſia ſucceſſorib. conſenſit, illam-
que in omnibus, & per omnia acceptauit; Ex cuius
inſtrumenti tenore Domini neque duas, neque vnā
locationem ſolemniter factam ſufficienter probari
cenſuerunt, non quidem duas, quia patet, illud in-
ſtrumentum nil aliud continere, quam acceptatio-
nem commutationis annuæ reſponſionis debitæ vi-
gore aſſertæ locationis per ipſummet Cornelium ei-
dem Petro Nicolæ antea factæ ad tradita per Card.
Seraph d. dec. 1490 n. 5 & 6.

Præſertim quia dicta acceptatio facta fuit ex inter-
uallo, nec interuenit ſimultaneus conſenſus dicti Pe-
tri Nicolæ conductoris, qui tunc temporis non fuit
præſens; immo nec etiam apparet, quod poſtea ac-
ceptauerit, & conſequenter multo minus dici poteſt,
quod inſtrumentum prædictum nouæ locationis
contractum contineat, cum in contrahendo contem-
poraneus vtriuſque partis conſenſus requiratur l. 1. 3
ff de pact. l. ſi ex dub. ff de duob. reis gloſ. & Doct. in
l. 1. §. qui pręſens ff. de verb. oblig. cum aliis per *Surd.*
conſ. 137 n. 17. & 22.

Quod autem nec etiā probetur vna locatio ſolem-
nis patet; nam quamuis præſuppoſitis pro veris om-
nibus, quæ in dicto inſtrumento continentur, nem-
pe locatione præcedenti, & illius confirmatione
per Cardinalem Legatum habentem facultatem
etiam

Digitized by Google

etiam alienandi bona eccleſiaſtica, poſtea facta de
anno 1521.etiam cum clauſula, & Quatenus opus
ſit de nouo concedimus, & demum ſubſecuta Re-
ctoris acceptatione de dicto anno 1524. ſatis pro-
bata dici poſſet vnica ſolemnis locatio, Nihilomi-
nus vltra quod de dicti Cardinalis ſufficienti facul-
4 tate conſtare non videbatur, cum ipſe de iure illam
non habeat vt per *Redoan.* de reb. eccleſ. non alien.
rubr. de his qui conſentiunt §. ſed licet de iure com-
muni num.6. *Azor.* Inſtit. moral. p.2. lib.5.cap.27.
littera D.verſ. vnde ſi Legatus, & ſub littera E.verſ.
quæ res in fin. & *Villadieg.* de Legat. q. 11.num.9.
Nec eidem de ijs aſſerenti, quæ ſibi neque de iure
5 communi, neque ex generali legationis officio com-
petunt, credantur Dec.conſ. 228.nu.9. cum alijs per
Rot. dec. 133.num.1.p.1.diuerſ. Domini animaduer-
tebant, de confirmatione prædicta nullo modo ſuf-
6 ficienter conſtare, nec ex folio volanti pretenſę ſup-
plicationis, cum non fuerit recognitum, prout re-
cognoſci debebat *Innoc.* in cap.1. de fid. inſtrum. &
notatur in l.comparationes vbi *Bald.* num. 23.ff eo-
dem tit. Card. *Mantic.* dec. 32. num. 8.& alios pa-
tiatur defectus, vt inferius etiam dicetur; Nec ex
inſerto in dicto inſtrumento anni 1524.quia inſer-
7 tum regulariter non probat, ſed debet ex tali ori-
ginale auth. ſi quis in aliquo & ibi Doct.C de eden.
gloſ.in cap. Abbate in verbo fiat de verb. ſignific.
Afflict. dec.273.nu.4.*Rol.* conſ.15.n.21.lib.1.*Oſaſch.*
dec. Pedemont. 166.num.1.

Præſertim quia inſertio facta fuit in inſtrumẽto ce-
lebrato ad inſtantiam ſolius Rectoris qui locatio-
nem facere non poterat, Maxime ad fauorem pro-
prijs patris, ac fratrum & nepotum iuxta textum
8 in auth. quibuſcumque modis, & ibi gloſ.& Doct.
C. de Sacroſ. eccleſ. Et conſequenter eo magis in-
trat.concl. prædicta vt per *Oſaſc.* in præalleg. deciſ.
166.ſub n.1.

Neque obſtat, quod inſertum probet concurren-
9 tibus adminiculis *Chiſan.* dec.69.*Decian.* conſ.4.nu.
13.verſ.3.ita reſpondetur lib.4.*Rot.* dec.18. num.1.
verſ. vltra quod p.2.recẽt. Quia ad effectum, de quo
agitur probatio, quæ deducitur ex adminiculis non
videtur ſufficiens, cum vere, non autem præſumptiue
10 ue conſtare debeat, ſolemnitates interueniſſe, vt per
Card. *Seraph.* deciſ. 434 circa fin.verſ. nec obſtat &
dec.1451.n.3.& dec.1490 verſ.& licet, & fuit reſo-
lutum in Piſana bonorum 20.Feb 1585 coram Can-
tuccio, & in d.Romana domus 13.Ian 1586. coram
Card. *Blanchetto*, & in d Viixbonen. prædij coram R.
Attrebaten. & dato quod eſſet regulariter ſufficiens
probatio ex adminiculis, adhuc tamen in præſenti
caſu adminicula, quę pro Caſtaldis afferebantur, viſa
fuerunt ſatis leuia.

Quoniam dicta ſupplicatio, & prætenſa Card. Le-
gati ſubſcriptio non fuit recognita, & aliis abun-
dat defectibus enumeratis in deciſione in hac cauſa
ſub die 7. Februarij 1620. coram b. mem. Card. *Sa-
crato*; Nec videtur admodum veriſimile, quod ſi re
vera dictus Petrus Nicola aſſertã confirmationis, &
nouæ conceſſionis gratiam obtinuiſſet, de anno 1521
non curaſſet, ſtatim ratificationem, & acceptionem
prædictam fieri per dictum Rectorem eius filium,
nec diſtuliſſet vſque ad annum 1524. Confirmatio
vero Pauli IV. eſt in forma communi, vt patet ex illis
verbis omnia & ſingula, ſicuti rite ac proinde geſta
ſunt, &c. Ex quibus apparet illam emanaſſe ad pa-
tris inſtantiam, & iuxta illius narratiuam abſque a-
11 lia cauſæ cognitione, & conſequenter patum, aut ni-
hil operari poteſt capitulo primo, & cap. examinata
& vtrobique gloſ.& Canoniſtæ de confirm. vtil. vel
inutil. & in terminis conſuluit *Dec.* conſ. 142. num.
6. in fin. & demum obſeruantia 30. vel 40. annorum,
dato quod adeſſet, non releuaret, nec eſſet habenda
in conſideratione ad effectum, vt bona ipſa dici poſ-
ſint ſolita locari, ad quem inſimul cum ipſa obſer-
uantia capitulariter etiam requiritur, quod docea-
tur de duabus locationib. præcedentib. ex ſuperius
allegatis in principio, quæ tamen hic non concur-
runt.

Et prædicta adminicula tanto minus viſa fuerunt
ſufficientia, quia ſumus in materia ſuſpectiſſima, 13
cum à principio omnia facta appareant per Recto-
rem ad fauorem proprij patris, & conſanguineorum
contra expreſſam prohibitionem de qua in dicta
auth. quibuſcumque modis C. de ſacroſ. eccleſ. &
poſtea eccleſia fuerit fere ſemper poſſeſſa à conſan-
guineis, & perſonis intereſſatis, itaut ſuſpicari poſ-
ſit, ipſos voluiſſe potius tueri; & augere iura con-
ſanguineorum, quam eccleſiæ, vt fuit ponderatum
in hac cauſa coram bo.mem. Cardinali *Sacrato*.

Neque etiam Domini obſtare cenſuerunt, quod
in ſententia non fuerit habita ratio melioramento-
rum, quia de illis non poteſt dici conſtare cum ea
teſtibus ad hunc effectum examinatis nõ fuerit pro- 14
bas ſtatus antiquus, qui erat ante annum 1524. &
1521. & ſic longe ſupra ætate ipſorum teſtium, vt
conſiderat *Curt.* iun.conſ. 165.num.20.in fin.& nu.
22.verſ ſed difficultas lib.2.*Honded.* conſ.85.num.4.
verſ. 1.quia lib.1.Card. *Seraphin.* deciſ.898.num.6.&
dec.952.nu.3 & fuit etiam dictum in Lucana Terra-
rum 16.Februarij 1615.coram R. P. D meo *Vbaldo*.

Et dato quod conſtaret, cum illa conſiſtant in plã-
tationibus arborum, & ampliatione vinearum, & ſi-
milibus, quæ non ſunt in fundo perpetuo duratura
poſſet dubitari, An huiuſmodi melioramenta ſint re-
ficiẽda iuxta conſ.1.*Florian.* de S.Petro n.8. *Rot.* dec.
312.n.6 & dec. 398.nu.6.p.2.diuerſ.& fuit etiam di- 15
ctum in præalleg. Lucana Terrarum, & alibi ſæpe.

Quæ magis ſibi locum vendicare viſa ſunt, quia cũ
Caſtaldi fuerint condemnati ad reſtitutionẽ fructuũ
à die motæ litis cum reſeruatione illorum liquida-
tionis vtique in actu huiuſmodi liquidationis facien-
dæ poterunt compenſationem opponere, quatenus
ipſa melioramenta veniant reficienda; nec propterea
interim videtur retardanda immiſſio per Rectorem
petita, vt pariter fuit dictum, & ſeruatum in eadem
Lucana Terrarum coram R.P.D. meo *Vbaldo*.

Arimin. fideicom.

Veneris 31 Maij 1624.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei litigioſæ pendente lite ipſa, quando
nulla cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Exequutorum aſſertioni poſſeſſionis exiſtentis certam perſonam ſtandum eſt.*
2 *Iudex nulliter procedens non priuat poſſeſſorem.*
3 *Alienatio lite pendente facta, vt nulla ſit, requiritur dolus, ac mala fides.*
4 *Item non infringitur, quando lis fuit deſerta.*
5 *Sententia mortuo vno ex collitigantibus debet promulgari contra Procuratorem effectum Dominum litis.*
6 *Sententia ſecunda debet reuocare primam.*

Deciſio CXIX.

QVoad Fabritium Soletium, fratres de Zanniculis, & Catherinam alias, *La Spagnola*, Domini ſteterunt in deciſis coram me ſub die 12. Februatij pręteriti, ſcilicet ipſis dandom eſſe mandatum de manutenendu; quia de poſſeſſione prędictorum conſtat ex aſſertiune executoris, qui immiſit in poſſeſſiooem Georginos; quæ aſſertio, quod oempè ea bona tunc temporis poſſiderentur à dictis Fabtiio, & fratribus de Zanniculis, & Catherina bonè probar, cum pręſumatur, quod executot prænia informatione de dicta poſſeſſione diſpoſuerit, Ita *Salycet.* in l. ob meritorū, n.2. *C.* Ne vxor pro mar. *Menoch.* de adipiſcen remed. 4.n.914.& 915.& *Rota* corā S.me.Greg.XV.dec.402. n.4.& in Bononien. pecuniaria 20.Iuuij 1616. coram Reuer. P.D. meo *Buratto*, cum aliis allegaris in deciſione.

Neque decretnm Iudicis de immittendo in fauorē Georginorum, & ipſa immiſſio ſubſequuta priuauir prædictos Fabritium, & Zanniculos, & Catherinam prima eotum poſſeſſione; quoniam nulliter proceſſum fuit non citatis ipſis poſſeſſoribus, qui tamen, quamuis lite pendente emerint, erant citandi *Hon-*
a *ded.* conſ.20.nu.43.& ſeqq. vſque ad n.53.lib.1. *Rot.* coram Cardin. *Mantica* dec.7.n.4. & ſecūdum alios in 1. deciſione congeſtos.

Quibus nec tepugnat deciſio in Interānen. bonorū 17. Decembris 1610 coram Reuerendiſſ. D. meo *Caualerio*, quoniam ibi alienatio pendente lite fuerat apertè facta doloſè, & in fraudem paratæ executionis, & titolo lucratiuo donationis, hic autem facta fuit titulo oneroſo, & buoa fide proptet ſententiam abſolutoriam latam ad fauorem alienantium, quæ tranſitum fecerat in iudicatum; Et quamuis fuiſſet à ſententia appellatum, & eſſet deſetta inſtantia appellationis, noo autem inſtantia nullitatis, & iniuſtitiæ æque principaliter commiſſæ, & ſic res eſſet litigioſa, *Gabr.* obſer.135. num. 6.lib.1. *Rot.* dec.33. num.6. par.3. diuerſ.& dec.151.nu.2. par.1. recent. Attamen ſtante longa acquieſcentia partis, quæ diu tacuit puſt commiſſam dictam cauſam, negari non poteſt, quin alienantes, & ij, in quo fuit facta alienatio, & qui litem ignorabant, vt præſumitur, &
4 pretium ſoluerunt, fuerint in bona fide ad effectum vt noo dicantur penitus intruſi pendente lite, adeo, ut non debuerint citati ſecundū allegatos Doctores.

Quoueroad reliquos poſſeſſores, quos Informantes pro Georginis dicunt fuiſſe citatos, vel eorum procuratorem, aut aſſertos authores quamuis multa deducaotur contra dictas citationes, quod nempe mandatum procuratoris expirauerat per mortem conſtituentium, & quod hæredes non fuetaot citati, nec verba ſententiæ directa contra procoratorem, prout dirigi debebant ſecundum *Bald.* &
5 *Alex.* in l. nulla, C. de procur. *Becc.* conſil.110.num. 3. verſ. Non omitto, & aliæ etiam nullitates; quatenus hæ citationes quoad iſtos deficeret, oppooerentur, ſcilicet quod decretum vltimum emanaoerit non reuocata prima ſententia de partibus contra Georginos lata, prout alias in terminis decreti de
6 immittendo neceſſariam eſſe huinſmodi reuocationem primæ ſententiæ dixit *Rota* in Anconitana hæreditatis 11. Martij 1616. coram R.P.D meo *Vbaldo*, & quod ſemel cauſa eſſet facta appellabilis per appellationem interpoſitam à fideicommiſſatijs à ſententia lata in partibus remanſerit quoque appellabilis ad fauorem poſſeſſorum, & ſic non fuerit locus viæ executiuæ, Nihilominus Domini induſſerunt, vt contra iſtos, qui prætendun tut quoquo modo citati, iterum Georgioi audiantur.

Et ita vtrsque parte informante, &c.

Valentina donationis.
Luna 3. Iuny 1624.

ARGVMENTVM.

Pstet ex Summatio.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum Procuratoris tacitum reſultat exhibitione Iurium pro principale, & ex Teſtium productione.*

a *Metus reuerentialis probandus eſt.*

3 *Inſinuatio donationis, pro eius validitate non requirit exhibitionem Inſtrumenti, aut regiſtrum illius.*

Deciſio CXX.

DOmini dixerunt, ſeotentias eſſe confirmandas, quia & iuſtæ, & validæ viſæ fuerint.

Validæ, quia latæ fuerunt ſeruatis ſeruandis, & ab habentibus iuriſdictionem & comparentibus ipſis principalibos, vel eorum procuratoribus.

Iuſtæ, quia in jis proonociatum fuit, donationem factam à Iuſtiniano de libris quinquaginta quolibet anno in fauorem Andreæ eſſe exequendam, de qua donatione, & illius ſolemni, ac iurata inſinuatione cōſtat per publica inſtrumēta in actis producta.

Nec obſtare viſum fuit quod primæ ſententiæ obiiciebatur, nempe non conſtare de mandato Philippi Ayerue aſſerti procuratoris Iuſtiniani, quo præſente fuit lata prima ſententia; quia vltra quod ſecuoda ſententia confirmatoria prioris lata fuit præſentibus ambobus, ipſo ſcilicet Andrea, & Iuſtiniano, & ſic hęc ſaltem ſecūda ſentētia ſine difficultate eſſet confirmanda, reſponſum fuit, quod cum idem Philippus in vtraque inſtātia exhibuerit iura pro ipſo Iuſtiniano, articulos dederit pro impugnanda dicta doaatione, & teſtes induxerit, ex his coniecturis vtique præſumitur mandatum habuiſſe ab eodē 1
Iuſtiniano. *Bart.* io l. vulgo, n.4. ff. de admioiſtr. tut. *Caſſador.* dec.3.num.5. verſ.& ſi apud aliquem, ff. de procur. *Caputaq.* dec.185.nu.6.par. 2. recent.& coram S.mem. Gregorio XV. dec.44.num.1.& ſeqq.& alias ſæpius.

Nec etiam obſtat, quod Iuſtinianus dooauerit ob vim, & metum ſibi illatum à Michaele auunculo; qoonjam & io ipſa donatione, & inſinuatione cum iuramento Iuſtinianus faſſus eſt, ſe ſponte donare, & ex propria voluntate, & ob amotem erga dictum Andream; & quod amplius eſt, defuncto auunculo, & ſic tunc ſublato penitus omni metu reuerentiali, eum ipſi Iuſtiniano intimaretur dicta donatio, & & pulſaretur ad ſoluendum, ipſe agnouit donationem, & reſpondit, ſuper promiſſis nullum adeſſe dubium; teſtes verò ſuper hoc metu nihil concludont, quia deponunt de propria credulitate, nullam aſſigoant cauſam, nec teſtaotur de aliqoo facto, vel verbo, quo auuoculus coegerit nepotem ad donationem prædictam: Immo nec firmant, quod auunculus ſciuerit, nepotem d. donationem in fauorem Andreæ feciſſe, & tamen hic metus reuerentialis concludenter probari debebat, nec ſola reuerentia, quæ auunculo etiā benemerēti præſtari debet, rele- 2
uat ab onere probādi huiuſmodi metū *Felin.* in c.

causam

Digitized by Google

cauſam,il primo,n.3.verſ.Tamen iſtir non obſtantibus, de offic.deleg.*Crauett*.conſ.115.nu.13. *Rota* coram.S.me n Gregorio XV dec 120.n.21 & ſeqq.

Quæ autem dicuntur de nullitate inſinuationis,tolluntur ex lectura inſtrumenti originalis inſinuationis,vbi aſſeritur, donationem fuiſſe de libris quinquaginta ſoluendis ſingulis annis; Et quia primum inſtrumentum donationis fuit exhibitum, & regiſtratum in eadem inſinuatione, quod ex abundanti actum fuit, cum in inſinuatione non requiratur huiuſmodi exhib tio,vel regiſtratio inſtrumenti dona-
3 tionis *Gand.Pap* conſ.23 n.36.*Clar*.de donat.quæſt. 13.verſ.quæro etiam.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodien.Beneficij S.Martini.
Luna 3. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Beneficij nulliter capta non eſt manutenibilis, & nullitas deducitur, quia data ſit ab executore litterarum Apoſtolicarum non citato poſſeſſore, vel quia non fuerint prius iuſtificatæ.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis,alio in poſſeſſione non exiſtente.*
2 *Poſſeſſio capta ideò præſumitur, quia de tempore ſuæ inuaſionis fuerit vacans,ita enim præſumitur,dum contrarium non probatur.*
3 *Iudex immittendo vnum in poſſeſſionem,alium cenſetur priuare, & eiicere.*
4 *Fallit quando non ritè, aut rectè procedit.*
5 *Poſſeſſio Beneficij data ab executore litterarum Apoſtolicarum non citato poſſeſſore eſt nulla.*
6 *Poſſeſſio Beneficij data non iuſtificatis litteris eſt nulla.*
7 *Beneficium eſt potius concedendum Ciuibus, quam exteris, & ità Papa de honeſtate obſeruat.*

Deciſio CXXI.

HEnrico dixerunt Domini, dandum eſſe mandatum de manutenendo,quia docet de ſua anteriori poſſeſſione apprehenſa per Gabrielem Conerii ſubſtitutum à Franconic Bomerſori procuratore principali deputato ab eodem Henrico ad appræhendendam poſſeſſionem quorumcumque beneficiorum cum facultate ſubſtituendi,vt ex publicis inſtrumentis confectis ſub die 9. Aprilis 1618. & 11. Octobris 1623. Quæ inſtrumenta alio non poſſidente probant poſſeſſionem, & quidem manutenibilem
1 vulgata l.prædia,vbi *DD*.ff.de acq.poſſ *Rota* diuerſ. dec.61.n.1.par.2.& recent.dec.661.n.1.par.1.& dec. 525.n 1.par.2.& in aliis allegatis in Leodien.Canonicatus 2.Martij 1622 & in Meten.Prioratus 2.Decembris eiuſdem anni coram me; quod autem tunc nemo poſſideret,vltra quod ita præſumitur,& dicen-
2 ti poſſeſſionem plenam incumbit onus probandi, *Rot*.diuerſ dec.202.n 3.par.2.apud *Card.Seraph*.dec. 322.n.3 & dec.1065.n.2.& in Vmbriaticen.Parochialis 1.Iulij 1613.coram bo:mem: Card.*Sacrato*, & in Tullen.Capellaniæ 18.Februarij 1622.coram me,ipſemet Petrus,& pro eo Informantes ingenuè agnoſcunt, & fatentur.

Nec obſtare dixerunt Domini poſſeſſionem poſteriorem captam de hoc eodem beneficio per Petrum authoritate Iudicis,ſeu executoris in vim litterarum apoſtolicarum, ex quo prima ſua poſſeſſione Henricus videtur priuatus,l iuſtè poſſidet,ff.de acqu poſſ. 3
Angel.in l.clam poſſidere,§.qui ad nundinas,n.2.eodem tit. Quoniam reſponſum fuit,tunc demum, Iudicem,& executorem priuare ſua poſſeſſione, quoties ritè,ac rectè procedet, ſecus ſi iniuſtè & nulliter 4
egerit,*Abb*.in c.conquerēte n.8 de reſt.ſpol.*Crauet*. conſ.18.n.8.*Rota* coramS.me.Greg XV. dec 46.n.5. & dec.69.n.3 & alias ſæpiſſime.

Nulliter autem proceſſit dictus Executor in hoc caſu, dum mandauit immitti Petrum nulla præuia citatione Henrici poſſeſſoris,*Bart*.in l.creditores, n.26. 5
C.de pignor.*Dec*.in l.fin.n.5 C.de edict. diu.Adr.tollen.Card.*Zabarell*.conſ.75.n 1.*Socin,iun*.conſ.18.n. 30.lib.2.*Rot*.recent.dec.106.n.2.par.1.& in præallegata dec.46.n.7 coram S.mem.Gregorio XV.

Nec ſuffragari videtur citatio procuratoris; quoniam ipſe procurator proteſtatus eſt,citari principalem Romę degentem,& iudicauit etiam eiuſdē Henrici habitationem;qua proteſtatione non obſtante,& neglecta etiam appellatione pro parte Henrici poſſeſſoris interpoſita deuentum fuit ad appræhenſionem poſſeſſionis pro Petro.

Iniuſtè etiam videtur proceſſiſſe idem executor, quia litteræ apoſtolicę,quarū vigore erat danda poſ- 6
ſeſſio,non fuerunt prius iuſtificatæ, præſertim circa valórem;nec concludenter probatum, quod Petrus eſſet oriundus ex Ciuitate Leodien.prout narratum fuit Papæ,& tamen vbi etiam executiuè agitur,ſemper litteræ apoſtolicæ ſunt iuſtificandæ,quia ea con- 7
ditione cenſentur conceſſę,quatenus preces veritate nitantur c.2.de reſcrip.Et Papa ex quadam honeſtate facilius prouidet ciuibus,quam exteris c.bonæ il ſecundo,de poſtul.prælat.in fin.gloſ.in c.ſi proponente, de reſcript. & in his terminis reſpondit *Rota* in Auenonien.Canonicatus 7.Iunij 1621.coram Reuerendiſſ.D.meo Patriarcha *Manzanedo*.

Quæ dicuntur de ſtylo Germaniæ non viſa ſunt applicari, quia non verſamur in canonicatu, ſed in beneficio ſimplici,quemadmodum ita illud nuncupauit Petrus in ſua gratia;prout nec etiam fides data tanquam informis, nec legitimè recognita apud Dominos fidem meruit.

Cęteris bene reſpondebant Informantes pro Henrico.

Et ita vtraque parte informante,& c.

Leodien.Vnionis fructuum.
Lunæ 10. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Obtinens duo Brneficia, is reſidere debet in loco nobiliori.

SVMMARIVM.

1 *Vnio vnius Beneficij ad aliud operatur, vt cenſum ſolum conſtituatur, & tunc fructus debentur ex vnito Beneficio*
2 *Reſidentia in Beneficio quando neceſſaria ſit.*
3 *Reſidere in nobiliori Eccleſia tenetur qui duo retinet Beneficia ex diſpenſatione.*
4 *Plurium Beneficiorum non eſt prohibita adeptio, ſed retentio.*
5 *Rector Beneficij, qui promiſit aliquid, non prohibetur nomine ſuæ Eccleſiæ illud quod renunciauit petere.*

Deciſio CXXII.

CEnſuerunt Domini, integros fructus prębendæ canonicalis vnitæ Præpoſituræ S. Crucis deberi eidem Præpoſito; quia cum olim Nuncius Apoſtolicus de mandato fel. record. Clementis VIII. dictæ Præpoſituræ pro illius dotis aſſignatione vniuerit, & incorporauerit canonicatum, & præbendam Eccleſiæ Cathedralis, ipſe canonicatus, ac præbenda ſubinde dicuntur extincta, ac deſiiſſe, ac totum transfuſa, & coaluiſſe in ius, & naturam dictæ Præpoſituræ S. Crucis, cui fuerunt vnita, ac veluti illius prædia omninò eff. cta cenſentur *Æme. de Falcon.* de reſeruat. quæſt. 3. principali o. 4. latè *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 5. §. 7. n. 33. & ſeqq. *Rota* dec. 99. nu. 5. par. 2. recent. & in Barchinonen. Vicariæ 17 Maij præteriti coram me; Et proinde fructus integri horum prędiorum ſpectant ad eumdem Præpoſitum, cui etiam in verbis fuerunt aſſignati in litteris Clementis VIII.
1 ibi, Liceat Præpoſito actualem poſſeſſionem dictorũ canonicatus, & præbendæ, & illis forſan annexorum appræhendere, & illorum fructus, & distributiones quotidianas percipere.

Neque obſtare dixerunt Domini, quod Ægidius Prępoſitus qui petit dictos fructus, non reſederit, nec Diuinis interfuerit in Collegiata Sanctæ Crucis, & propterea ei non debeantur fructus, qui dari conſueuerunt intereſſentibus. Quoniam & per teſtes in Curia formiter examinatos, & per publicas atteſtationes ipſorum Capitulorum Eccleſiarum Collegiatarum Leodienſium viſum fuit probari, ſemper, & perpetuo Præpoſitos, quamuis non reſidentes, immo abſentes, fructus omnes percepiſſe, & percipere ex vniuerſali illarum Eccleſiarum conſuetudine; Cui & multum videtur fauere indultum Eugenii à Sixto V. confirmatum, vbi ſancitum eſt, ad Præpoſituras Collegiatarum Leodienſium ſolum promoueri debere Canonicos Cathedralis; Vnde etiamſi & Collegiata,
2 & Cathedralis exigeret reſidentiam, nihilominus diſpẽſatus ad vtramque teneretur reſidere in digniori Eccleſia, & hoc ſuffragaretur, acſi reſident in inferiori. *Gemin.* in cap. non poteſt, §. illud, num. 11. & *Franch.* num. 5. de præben. in 6. *Abb.* in repet. capituli extirpandæ, § qui verò, numero 5. & *Imol.* numer. 8. de præben. & cenſuit etiam Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum DD. Interpretum S. Concilij, & alioquin vnio prędicta eluſoria redderetur, & inutilis Præpoſito, ſi reſidendo in Cathedrali, in qua tam de iure, quam ea conſuetudine illius patriæ reſidere tenetur, nõ poſſet inde etiam percipere omnes fructus ſibi, vti Præpoſito Collegiatæ, aſſignatos in vnione prædicta.

Nec etiam obſtat, quod quatenus Ægidius non teneretur reſidere in dicta Collegiata ratione Præ-
3 poſituræ, attamen videatur teneri ratione canonicatus, eidem Præpoſiturę vniti, & annexi; Quoniam, vt ſupra dictum fuit, cum dictus canonicatus acceſſoriè fuerit vnitus, & incorporatus Præpoſituræ, amplius non dicitur extare ille canonicatus, ſed totus transfuſus in naturam Præpoſituræ, quæ ex dicta vnione ditior, & pinguior effecta fuit; nec inde tamen teneretur ad aliqua noua onera, ad quæ prius ante dictam vnionem non teneretur, niſi in vnione cautum fuiſſet.

Minus etiam obſtat, Præpoſituram Sanctæ Crucis vacaſſe per aſſumptionem Ægidij ad Præpoſituram Sanctæ Mariæ; Quia hoc non iuſtificatur, & ſi iuſtificaretur, quod fuiſſet aſſumptus ad d. Præpoſituram S. Mariæ, quodque illius poſſeſſionem ob inuiſſet pacificè, tunc obiectum vrgeret, niſi Ægidius doceret de ſufficienti diſpenſatione, quia conſtitutio fel. record: Sixti V. circa Præpoſituras Leodienſes, quæ datur per Informantes Decani, & Capituli, non prohibet obtineri ſecundam Prępoſituram, ſed prohibet retineri primam vltra ſex menſes à die adeptæ poſſeſſionis ſecundæ obtentæ; Quod & conſentaneum eſt iuri communi, quo adeptio 2. beneficij prohibita non eſt, ſed retentio vtriuſque *Cardin. Seraph.* deciſ. 774. n 2. cum aliis.

Quæ dicebantur de iuramento præſtito ab Ægidio in actu adeptæ poſſeſſionis Præpoſituræ Domini non obtiſerunt: quia dictum iuramentum fuit relaxatum à Papa ad effectum agendi; Et quatenus
5 Ægidius ob dictum iuramentum prohiberetur nomine proprio aliquod petere vltra 40 modia Speltę, non tamen prohiberetur petere nomine Præpoſituræ ad c. Si quis presbyterorum, & ibi gloſ. in verbo Alienator, de reb. eccleſ non alien. *Rota* in Algaren. diſmembrationis 16. Decembris 1619. corã bo: mem: Cardin. *Sacratte*, & prius in eadem cauſa coram R. P. D. meo *Rembeldo*.

Et ita vtraque parte informante deciſum fuit, &c.

Parmen. Penſionis.
Mercury 5. Iuny 1624.

ARGVMENTVM.

Penſio quando fuit reſeruata ſine cauſa, & de conſenſu Titularis, qui erat affinis eius, ad cuius fauorem reſeruata fuit d. penſio, & in litteris reſeruationis fuit appoſitum ſolitum decretum dummodò Titularis, qui conſenſit pẽſioni integrè, & effectualiter ſoluat d. penſionem, alias ea reſeruatio eo ipſo nulla ſit, tunc quãdo agitur contra ſucceſſorem in Beneficio ad effectum ſolutionis d. penſionis, & penſionarius ob ineat, quidnam ſit neceſſe probare, & an ad prædictum effectum concludant cõfeſſiones de recepto, & quid ſi ſit vnica.

SVMMARIVM.

1 *Ad Penſionarium ſpectat onus iuſtificandi valorem Beneficij in ſuis literis penſionis narratum, & quidem concludenter, itaut penſio alias corruat.*

2 *Penſio, quando fuit reſeruata cum decreto, quod ſi Titularis, qui penſioni conſenſit realiter, & cum effectu cauſa non ſoluerit, reſeruatio ſit nulla, tunc penſionarius id integrè tenetur probare, alias ſucceſſor in beneficio non tenetur ad ſoluendam dictam penſionem.*

3 *Et ad hunc effectum non ſufficit probatio ſolutionis vnius termini, ſed integra, & realis eſt neceſſaria.*

4 *Confeſſio de recepto ſolutionem non probat ad ſucceſſorem eius, qui tenetur docere de vera numeratione, nu 5.*

6 *Confeſſio de recepto non releuat, quando ſolutionis probatio debet eſſe realis, & effectualis.*

7 *Confeſſio facta inter Patruum, & Nepotem, & ſic inter perſonas ſuſpectas, inter quas facilè poteſt præſumi ſimulatio, non probat in commodum eorum.*

8 *Penſiones decurſæ, quod non fuerint ſolutæ, ex quibus arbitrari poſſit.*

9 *Penſionis ſolutio facta à tertio, de cuius mandato non conſtat,*

Digitized by Google

conſtat, minus releuat, ad hoc vt dicatur ſatisfactũ decreto apponi ſolito in reſeruatione penſionis.
10 *In Penſionem ſoluente pro alio non præſumitur mandatum, niſi concurrant adminicula.*
Rota non ſequitur deciſ. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. niſi concurrant adminicula, n. 10
11 *Quietantia quando non dicatur continere veram, & realem ſolutionem; & num. 12.*
13 *Diſpoſitionibus præciſis, eſt plenè, & integrè ſatisfaciendum.*

Deciſio CXXIII.

DOmini reſponderunt, penſionem reſeruatam anno 1603. in fauorē Franciſci Mariæ ſuper beneficio ſimplici S S. Gottardi; Bernardini, & Petri nullam eſſe. Quoniam illius reſeruatio emanauit ſine cauſa, & de conſenſu Io: Baptiſtæ Titularis, qui erat patruus Franciſci Mariæ & in litteris penſionis appoſitum fuit ſolitum decretum, Quod ſi Titularis, qui penſioni conſenſit, eam in vita, & quamdiu obtinuerit beneficium, non perſoluerit realiter, & cum effectu, illius reſeruatio prorſus nulla ſit eo ipſo, & in iiſdem litteris valor fructuum beneficij grauati fuit expreſſus affirmatiuè per aſſenſum in ducatis 100. auri de Camera, & vltra; Vnde cum hodie agatur in petitorio ſuper validitate huius penſionis inter penſionarium, & Bartholomæum ſucceſſorem in beneficio, qui reſeruationi prædictæ nunquam conſenſit, penſionario incumbit onus probandi duo illa; Quorum primum eſt quod valor beneficij narratus, in ſuis litteris penſionis ſine cauſa aſcendat ad ſummam expreſſam, & quidem plenè & concludenter, alias valore non iuſtificato penſio corruit, vt firmauit *Rota* in Burgen. penſionis 18. Februarij 1585
1 coram *Gypſio*, & in Spoletana penſionis 16. Ianuarij 1622. coram Reuer. P.D. meo *Vbaldo*; Et tamen de huiuſmodi valore nulla affertur probatio, cum nec penſionarius, quamuis pluribus citationibus fuerit laceſſitus, in formam curauerit.

Alterum autem, quod penſionarius debet probare, illud eſt, quod durante vita Titularis prædeceſſoris, qui penſioni conſenſerat, vel quamdiu ille beneficium obtinuit, penſio ſibi fuerit integrè ſolu-
2 ta pro omnibus terminis decurſis tempore eiuſdem prædeceſſoris, iuxta formam ſupradicti decreti, vt fuit dictum in Lunen. Sarzanen. penſionis 26. Februarij 1616. coram R.P. D. meo *Buratto*, in Lucana penſionis 21. Aprilis 1617. coram R.P.D. meo *Pirouano*, in Fauentina penſionis 12. Nouembris 1620. coram Reuerendiſs. D. meo *Caualerio*, & in dicta Spoletana coram R. P.D. meo *Vbaldo*, in qua etiam ſolutionis probatione Dominis viſus eſt Franciſcus Maria defeciſſe.

Ad hunc enim effectum non releuat ſolutio vnius termini penſionis facta per Ioffredum die 6. De-
3 cembris 1604. vice, & nomine Ioan: Baptiſtæ primi Titularis abſentis, ac pro termino, vt in inſtrumento ſolutionis aſſeritur, maturando in feſto Sanctiſſimæ Natiuitatis Domini proximè venturo, vt in Summ. nu. 9. cum quietantia, & confeſſione de alijs terminis præcedentibus; Nè quoad terminos decurſos non poteſt dici conſtare de ſolutione ex ſola confeſſione facta de recepto, quæ ſolutionem non probat ad fauorem eius, qui tenetur docere de vera
4 numeratione, l. Lucius 47. §. Tutelæ, ff. de adminiſtrat. & peric. tut. *Bart.* in l. ſi ex cautione in ſecunda lectura, num. 10. C. de non num. pec. *Natt.* conſil. 543. num. 19. lib. 3. *Alex.* conſil. 132. numer. 6. lib. 4. *Deciſ. Clem. Merlini.* *Card. Seraph.* dec. 301. num. 1. Et in terminis dicti decreti, quod pro illius implemento doceri debeat de reali, & effectuali ſolutione; nec refragetur confeſſio de recepto fuit reſolutum in dicta Lucana 5
penſionis 20. Nouembris 1617. coram R.P.D. meo *Pirouano*, in dicta Lunen. Sarzanen. penſionis coram R. P. D. meo *Buratto*, & in dicta Spoletana coram D. meo *Vbaldo*; Maximè cum nullis fulcita ſit adminiculis dicta confeſſio, ſed immo nonnulla concur- 6
tant, quæ dictam confeſſionem de recepto videntur labefactare; facta enim fuit confeſſio inter patruum & nepotem, & ſic inter perſonas ſuſpectas,
inter quas de facili præſumi poteſt ſimulatio præ- 7
cipue vbi in vtriuſque commodum illa redundat *Rota* fuit conſideratum in dicta Lunen. Sarzanen. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Præterea idem Fräciſcus Mariæ penſionarius anno 1619. in iudicio Parmæ agitato coram Vicario Curiæ Epiſcopalis pulſauit Ioffredum poſtquam
ſucceſſerat in beneficio, ac pariter fuerat inſtitutus 8
hæres Io. Baptiſtæ primi Titularis, vtroque nomine, ſcilicet vti Rectorem beneficij, ac vti ad hæredem prædicti Titularis, vt ipſi penſionario ſolueret libras 2677. ratione dictæ penſionis ſibi, vt in petitione aſſerebatur, debitas tam per Baptiſtam primum Titularem, quam per ipſum Iuffredum in Summ. num. 7. Quam petitionem Domini arbitrati ſunt, indicare, quod non fuerint exacti omnes termini penſionis decurſi in vita Io. Baptiſtæ, nam alias non fuiſſet actum pro eis contra ſucceſſorem in Beneficio, & cõtra hæredem.

Quo vero ad ſolutionem vnius tantum termini factam à Iuffredo de anno 1604. nomine, vt ſupra, Io: Baptiſta primi Titularis, & ipſo adhuc viuente vi-
ſum eſt Dominis, per illam, cum ſit facta à tertio, de 9
cuius mandato non conſtat, minimè ſatisfieri decreto ſupradicto cum potuerit ſupponi perſona ad ſoluendum; Et *Rota* non ſequitur deciſionem 2. de cauſ. poſſ. & propriet. in antiq. quod in ſoluente penſionem pro alio præſumatur mandatum, niſi concurrant adminicula *Card. Seraph.* dec. 436. nu. 8. & fuit
dictum in Spoletana penſionis 21. Iun. 1619. & 1. 10
Iulij 1620. coram R.P. D. meo *Vbaldo*; Quæ tamen adminicula hic non dantur.

Nec habita fuit in aliqua conſideratione quie-
tantia facta per Franciſcum Mariam penſionarium 11
die 18. Ianuar. 1611. Iuffredo de omnibus terminis decurſis tam tempore dicti primi Titularis, quam tempore ipſius Iuffredi vſque ad terminum Sanctiſs. Natiuitatis Domini anni 1610. vt in Summ. num. 4. Nam omiſſis alijs reſponſionibus hec quietantia, vt apparet ex lectura inſtrumenti, non continet veram, & realem ſolutionem, prout requirit decretum, ſed dumtaxat confeſſionem de recepto, per quam non dicitur ſatisfactum decreto ex ſupra allegato.

Demum animaduertebant Domini, quod à Ioanne Baptiſta primo Titulari debebantur ante dimiſ-
ſionem beneficij quinque termini, cum reſeruatio 12
penſionis, cui ipſe conſenſit, fuerit die 5. Ianuarij 1602. ab Incarnatione Domini, vt in Summ. nu. 1. qui eſt anno 1602. inchoando à Natiuitate, & idem primus Titularis retinuerit beneficium vſque ad diem 9. Septembris 1605. qua die Iuffredus adeptus eſt eſt beneficij poſſeſſionem vigore permutationis factæ cum eodem Io: Baptiſta debuiſſe omnino ſoluere quinque terminos, quorum vltimus erat Natiuitatis S. Io. Baptiſtæ de menſe Iun. 1605. Pro quo

termino cum nulla detur probatio ſolutionis nec vera, nec confeſſata nadum de tempore, quo ipſe primus Titularis poſſedit beneficium, verum neque
13 poſt illius dimiſſionem, quæ facta per plures annos ſuperuixit, conſequenter nullo modo poteſt ex hactenus deductis dici ſatisfactum dicto decreto, quod eſt præciſum pro toto tempore vitæ conſentientis penſioni, vel quamdiu beneficium retinuerit, vt fuit ponderatum in dicta Lucana penſionis 27. Nouembris 1617. coram R.P.D. meo *Pirouano.*

Et ita vna tantum parte informante, &c.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 10. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Ex lapſu decem annorum ad formam Statutor. Vrbis lib. 1. c. 158. debitor acquirit liberationem & creditum præſcribit, ſuper qua præſcriptione plenè agitur in hac deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis lib. 1. c. 158. habet locum in quocunque contractu etiam iurato.*

2 *Et procedit quoque in debito ex quaſi contractu.*

3 *Et comprahendit etiam forenſes.*

4 *Litis conteſtatio interrumpit præſcriptionem ſtatutariam, & perpetuat actionem ad 40. annos, declaru vt n. ſeqq.*

5 *Interpellatio extraiudicialis interrumpit ſtatutariam præſcriptionem.*

6 *Præſcriptio ſtatutaria interrupta per extraiudicialem interpellationem de nouo poteſt inuari.*

7 *In cauſis ſummariis actus ſuctus, qui reſpiciat merita cauſæ habet cum litis conteſtationis.*

8 *Præſcriptiò ſtatutaria ſi interrupta fuerit iudicialiter, perpetuatur actio ad 40. annos, Declaru vt n. 9.*

10 *Præſcriptio ſtatutaria interrupta iudicialiter per Creditorem, qui mandatum obtinuit, ſi poſt illius relaxationem effluxerint anni ſexdecim d. præſcriptioni locus eſt.*

11 *Debitor allegans præſcriptionem ſtatutariam, eſt omninò ſimilis illi, qui docet effectualiter debitum perſoluiſſe.*

12 *Mala fides excluditur elapſis tempore præſcriptionis inducta à ſtatuto, quemadmodum excluderetur, ſi effectualis debiti ſatisfactio fuiſſet probata.*

13 *Solutio quibus coniecturis præſumatur.*

14 *Præſcriptio ſtatutaria Vrbis non habet locum, quando Debitor eſt in mala fide.*

15 *Bona fides præſumitur poſt lapſum temporis præſcriptionis inducta à ſtatuto non ſecus ac præſumatur ſolutio.*

16 *Debitor ſiue poſſeſſor bonæ fidei poſt præſcriptionem completam, non tenetur ad ſolutionem debiti, vel rei poſſeſſæ reſtitutionem, ſi mala fides ſuperuenit.*

17 *Prædicta tamen concluſio non procedit in præſcriptione inducta à ſtatuto Vrbis.*

18 *Præſumptio iuris eſt ſpecies liquidiſſimæ probationis.*

19 *Mercator non præſumitur diù differre exactionem crediti.*

20 *Maximè ſi ſit pauper.*

21 *Negligens non præſumitur is in petendo exequutione mandati, qui in obtinendo fuit diligentiſſimus.*

22 *Solutio præſumitur, quando debitor eſt locuples, & ſolitus ſatisfacere Creditoribus temporis debitis.*

23 *Solutio debiti præſumitur ex eo, quod Creditor viuente Debitore non inſteterit pro ſatisfactione.*

24 *Præſcriptionis interruptio contra principalem non nocet fideiuſſori.*

25 *Quod procedit in fideiuſſore contractus, ſecus in fideiuſſore iudicij ſiue de iudicatum ſoluendo.*

Declaru vt n. 26.

27 *Sententia, & res iudicata de iure communi poſt lapſum 30. annorum non poteſt exequutioni demandari.*

28 *Sententia, & res iudicata in Vrbe non poteſt exequutioni demandari poſt ſexdecim annos ſtante ſtatuto, quod poſt lapſum tanti temporis ſolutio præſumitur facta.*

Deciſio CXXV.

OBtinuerat Octauius de anno 1600. pendente lite, ſequeſtrari quaſdam pecunias Aloyſij ſui debitoris, qui propterea Aloyſius pro huiuſcemodi ſequeſtri reuocatione promiſit, & ſolemniter ſe obligauit ſtare iuri, & iudicatum ſoluere; cui etiam obligationi vti principalis, principaliter, & in ſolidum acceſſit bo: mem: R.P.D. *Camerinus*, & ſucceſſiuè lite diu agitata ipſe Octauius creditor tres ſententias conformes ad ſui fauorem reportauit, In quarum; & rei iudicatæ executionem obtinuit de anno 1603. taxari, & moderari expenſas in cauſa factas, Nuper autem Octauius coram A. C. vrgebat hæredes bo: mem: *Camerini* ad Iudicati ſolutionem iuxta formam obligationis prædictę. Verum quia hæredes ipſi nitebantur illum repellere ſtatutariæ præſcriptionis exceptione, pro eius vero parte replicabatur, illam in præſenti caſu locum ſibi non vendicare, placuit A C. ſeu R.P.D. eius Locumtenenti Rotam me proponentem conſulere, An dicta præſcriptio obſtaret; Et D. [illegible] vtraque parte informante hodie illam obſtare reſponderunt; Cum enim tam à die obligationis, quam etiam ab anno 1603. quo lata fuit tertia conformis ſententia, & in vim rei iudicatæ deuentum etiam ad expenſarum taxationem, fuerint iam elapſi xvj anni, & vltra, vtique intrat diſpoſitio Statuti, c. 158. lib. 1. quod locum habet in quocum- 1
que contractu etiam iurato, cum vlterius procedat adimendo fidem inſtrumento, & ſic iuramentum in 2
eo appoſitum remaneat abſque probatione, *Mohed.* dec. 5. de præſcript. *Put.* dec. 111. lib. 1. in correctis, *Bon.* de ſtatut. Vrb. præſcript. gloſ. 29. n. 2. *Surd.* conſ. 361. n. 12. & 13. & fuit dictum in Romano penſionis domus 16 Ian. 1598. coram Card. *Lancell.* & in Romana fructuum cenſus 23. Iunij 1603. coram Illuſtriſſ. D. Cardin. *Millino*, & in Romana pecuniaria 23. Febr. 1609. coram bo: mem: *Card: Sacrato*; & procedit quoque in debito ex quaſi contractu, vt per
Card. Seraph. dec. 730 n. 3. 4. & ſeqq. Comprehenditq; 3
etiam *Forenſes*, vt in Romana Mercedis 17. Martij 1578. coram *Bubalo* & in Ianuen. ſeu Romana pecuniaria 20. Iunij 1580. coram Card. *Lancellotto* ſeniore, quæ eſt dec. 364 par. 4 diuerſ.

Nec viſum fuit, præſcriptionem huiuſmodi à ſtatuto inductam ceſſare ex eo, quod poſt dictam obligationem Octauius litem contra Aloyſium principalem debitorem per plures inſtantias fuerit proſecutus donec tres conformes vt ſupra, obtinuerit, &
conſequenter actio ad quadraginta annos perpetuata 4
videatur iuxta tex. in l. fin. C. de præſcript. 30. vel 40.

annorum

annorum, vbi *Socin. Iaſ.* & cæteri Scribentes notant
4 & in terminis Statuti Vrbis tradit *Bou.* vbi ſup. gloſ. 21 n. 15. *Moder. Bonor.* var. reſol. c. 67. n. 8. & ſeqq. li. 2. & firmauit etiam *Rota* dec. 86. n. 2. par. 1. diuerſ. & coram *Card. Seraphin.* dec. 920. n. 3. & dec. 926. n. 1. & coram *Orano* in Romana Tutelæ de Fabiis 29. Ianuarij 1588. & coram R. P. D. meo *Buratto* in Romana pecuniaria 10. Iunij 1611.

Quoniam pro reſponſione, & concluſionis huiuſmodi declaratione, circa quam *Rota* variaſſe videtur vt monuit R. P. D. meus *Vbaldus* in Romana pretij viridarij 11. Mart. præteriti diſtinguendi ſunt nonnulli caſus, per quam diſtinctionem deciſiones omnes facilè ad concordiam reuocantur.

Primus caſus eſt, quando præſcriptio fuit inter-
5 rupta per ſimplicem citationem, & iudicialem, aut etiam extraiudicialem interpellationem, quam ſtatutum ipſum vult ſufficere ad interruptionis effectum; & tunc licet perſcriptio antea cœpta non continuet, ita diſponēte ſtatuto prędicto; nihilominus à die ipſius interpellationis noua inchoatur præſcriptio per aliorum 16. annorum, & ſic tanti temporis lapſum,
6 quanti primo erat complenda, non autem ad longius tēpus actio perpetuatur, vt poſt *Riccard. Malumbr.* docet *Bart.* in l. ex hoc edicto, n. 5. & ibi *Caſtrenſ.* n. 4. *Iaſ.* n. 3. *Alex.* n. 11. *Socin.* n. 23. *ff.* de eo per quē fact. erit, *Imol.* in l. 2. §. ſi etiam rem, num. 32. *ff.* Pro emptor. *Corn.* conſ. 180. in fin. lib. 3. & in terminis Statuti Vrbis dicti *Modern. Bonon.* d. cap. 67. num. 10. *Bou.* vbi ſupra, gloſ. 21. nu. 15. & ſenſit etiam *Rota* coram *Card. Seraph.* dec. 718. n. 3. & 6. & in eadem cauſa coram *Orano* 29. Ianuar. 1588. & in dicta Romana pecuniaria 20. Nouembris 1609. coram Card. *Sacrato.*

Secundus caſus eſt, quando non ſolum interceſſit ſimplex interpellatio, ſed fuit etiam deuentum ad litis conteſtationem, vel ad aliquem actum merita cauſę reſpicientem, qui in cauſis ordinariis conteſta-
7 tionem litis ſequi conſueuit; is enim in cauſis ſummariis, & in quibus lis formiter non conteſtatur, ipſius conteſtationis vim habet *Card.* in clem. conſtitutionum § fi. in fin. de elect. *Rot.* dec. 1. de lit. conteſt. in nou. Et in noſtris terminis *Corn.* d. conſ. 180. n. 5 lib. 3. *Card. Seraph.* dec. 920. nu. 3. Et tunc ſi actor propter aliquos caſus litem abſoluere fuerit præpeditus, ceſſat ſtatuti diſpoſitio, ipſaque actio perpetua-
8 tur ad quadraginta annos iuxta textum in d. l. fi. C. de præſcript. 30. vel 40. ann & tradit *Bart.* in d. l. ex hoc edicto n. 5. & alij relati per *Corn.* d. conſ. 180. n. 5. *Petr. Duen.* dicta regula 6. circa fin. verſ. Vnum tamen *Bou.* dicta gloſ. 21. n. 5. & d. *Modern. Bonon.* variar. reſolut. cap. 67. numer. 9. & 10. lib. 2. Quidquid dixerint *Bald.* in c. non liceat de præſcr. in fin. & *Alex.* conſ. 227. num. 4 & conſ. 249. num. 6. lib. 6. qui ab addentibus vtrobique reprobantur. Et in his terminis loquuntur, & procedunt deciſiones Rotæ ſupra in obiecto relatæ; tunc enim creditor negligens
9 dici, vel de eius credito iam ſatisfactus præſumi non poteſt, cum non fuerit in eius poteſtate litem finire, & creditum ipſum, cuius ſubſtantia, & exiſtentia, adhuc ſub Iudice in dubium reuocabatur, exigere.

Tertius caſus conſiderari poteſt, quando creditor non fuit litem conteſtatus animo illam ad finem perducendi, nec fuit propter potentiam forte fugientis debitoris, vel propriam imbecillitatem, aut alio caſu impeditus, ſed propter meram negligentiam ad
10 expeditionem minime deueniri curauit, & tunc talis litis conteſtatio, licet præſcriptionem interrumpat, cum ad hunc effectum iuxta ſtatutum prædictū ſufficiat ſola, & ſimplex citatio, ſeu interpellatio etiam extraiudicialis, vt dixi, tamen ad actionis perpetuationem prodeſſe non videtur Vt firmauit gloſ. in c. placuit, il ſecondo §. poteſt in Verbo interrupta verſ. Ei tamen tantum 16. q. 3. per textum in dicta l. fi. ducto argumento à contrario ſenſu *Abb.* in c. illud nu. 24. verſ. Et inde ad limitationem de Præſcript. *Rom.* in d. l. ex hoc edicto in princ. n. 6. verſ. Eſt hic vnum dubium ff. de Eo per quem fact. vbi gloſam in d. c. placuit ſingularem appellat. *Iaſ.* in §. pœnales quoque n. 134. Inſtit. de Action. *Socin. ſen.* regula 308. in ſecunda Fallent. *Curt. ſen.* de Sequeſtr. q. 2. nu. 57. Et optime intrat ſatisfactionis præſumptio inducta à ſtatuto; non enim eſt credendum, quod abſque vllo prorſus impedimento litem proſequi, & ſuum exigere neglexiſſet, niſi fuiſſet iam ſatisfactus, vel in rei veritate ſe minime creditorem, aut malum ius fouere cognouiſſet. 11

Quartus denique eſt caſus, quando poſt litis conteſtationem reus agnoſcendo bonam fidem liti ceſſit, ac debitum faſſus fuit, vel terminum ad ſoluendū ſuſcepit, vel actor ad ſui fauorem mandatum executiuum, aut ſententiam & rem iudicatā obtinuit, & poſtea idem actor tacuit per XVI. annos, & tunc præſcriptioni ſtatutariæ locus eſt; quoniam licet in terminis ſtatuti ſimpliciter diſponentis, quod actio certo temporis ſpatio tollatur, vel quod qui debitū non petierit infra tale tempus cadat à iure ſuo, & amplius audiri nondebeat, præſcriptio ipſa in huiuſmodi caſu propter malam fidem debitoris ex propria obligatione conuenti, & ſcientis ſe debere, ceſſare videatur iuxta tradita per Canoniſt. in c. fi. de 12
præſcript. *Balb.* de præſcrip. 2. p. 3. partis principalis qu. 14. n. 2. & 3. *Couarr.* in regula Poſſeſſor 2. p. §. 11. n. 3. Card. *Seraph* dec. 614. n. 1. & dec. 632. n. 1. & 3. & dec. 740. n. 1. Nihilominus in terminis ſtatuti Vrbis aliud eſt dicendum; illud enim non tollit directè, & immediate ius, vel actionem creditori competentem, ſed ſtante illius negligentia & taciturnitate per XVI. annos inducit pręſumptionem ſatisfactionis, & ſolutionis; qua præſuppoſita inſtrumenta quæcumque, & ſcripturas tam publicas, quam priuatas vult, nullam fidem mereri, nullumque ſortiri poſſe iuris, aut executionis effectum, vnde cum poſt dictum tempus ex iuris præſumptione per dictum ſtatutum inducta debitor, qui eam allegat, ſit omnino ſimilis illi, qui docet, effectualiter perſoluiſſe totum id, ad quod erat obligatus: Vt per *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. c. 52. n. 18. certum eſt, non poſſe amplius conſiderari malam fidem, ſed illam omnino excludi, que- 13
madmodum excluderetur, ſi ex publica, vel priuata ſcriptura, aut teſtium depoſitionibus, vel alio probationis genere quam ex ſola iuris præſumptione ſolutio, ac ſatisfactio ipſa effectualis probata fuiſſet Vt fuit reſolutum in Romana tutelæ 29. Ianuarij 1588. coram *Orano* & in dicta Romana pecuniaria 20. Nouembris 1609 coram Cardin. *Sacrato.*

Quinimmo ſtatuti prędicti diſpoſitio, & ſolutionis præſumptio fortius vrget, quando creditor iudicialiter debitorem pulſauit, & mandatum executiuum contra illam relaxari obtinuit, aut plures conformes reportauit, & in vim rei iudicatæ ad expenſarum etiā taxationem fuit deuentum: Tunc enim multo magis eſt veriſimile, quod debitor videns, omnes fuga vias eſſe præcluſas, ad vlteriores expenſas, & moleſtias euitandas, & ob paratæ executionis timorem

debitum perſoluere, & creditori ſatisfacere curauerit, Et etiam valde rationi diſſentaneum eſt, quod creditor, qui fuit adeo diligens in petendo & mandatum executiuum, vel rem iudicatam, præſertim ex 14 pluribus conformibus, non ſine magno labore, & expenſis, vt in propoſito, reportauit per XVI. annorum ſpatium, ita ignauius, ac iners poſtea fuiſſet, vt ſententiarum, & mandati executionem prætermiſiſſet, ſi à debitore non fuiſſet ſatisfactus, Nec in huiuſmodi caſu tam ſupinæ negligentiæ iuuare ſe poteſt diſpoſitione dictæ litteræ ſi. cum fuerit in eius poteſtate debitum exigere *l.* 1. §. ſocius ff. de Vſur. l. poſt rem iudicatam & ibi *Bart.* ff. de reiud. l. ſi contra maiorem C. de appell. & optime fuit ponderatum in dicta Romana pecuniaria coram Card *Sacrato*.

Veriſſima igitur eſt concluſio quod ſtatutaria Vrbis præſcriptio locum non habet, quando debitor eſt in mala fide, ſed mala fides ad obtinendum in foro exteriori debet per creditorem, qui ſuum creditum per XVI annos petere neglexit probari non ſolum attendendo, debitorem fuiſſe à principio propriæ obligationis, & debiti conſcium, ſed etiam docendo, illum ſciuiſſe, obligationem ipſam perduraſſe, nec fuiſſe in rei veritate mediante ſatisfactione extinctam; alias enim quemadmodum poſt dicti temporis lapſum præſumitur facta ſolu- 15 tio, ita etiam præſumitur bona fides Vt per *Gabr.* concl. 4. numer. 28 & 29 de præſcript. & *Rot.* in dicta Romana pecuniaria coram bo: me. Card *Sacrato*.

Immo, quod plus eſt mala fides magis excludit effectum prædicti Statuti Vrbis quam iuris communis vel alterius ſtatuti præſcriptionem ſimpliciter ducẽtis; nam in terminis iuris cõmunis vel alterius 16 ſtatuti, ſi mala fides ſuperueniat poſt prę́ſcriptionem completam, debitor, ſiue alienæ rei poſſeſſor debitum perſoluere, aut rem ipſam reſtituere non tenetur, ſed poteſt licite retinere etiam in foro conſcientiæ, quia illius dominium legis authoritate iam legitime acquiſiuit iuxta communem opinionem Theologorum, & Canoniſtarum, quam tenet S. Thom. quodlib. 12. art. 24. verſ. Et ideo dicendum *Scott.* in 4 Sentent. diſtinct. 15. quæſt. 2. numero 9. gloſ. 2. in c. Vigilanti, de præſcript. *Caietan.* in ſum. in verbo præſcriptio *Balb.* de præſcript 2. p. tertiæ partis principalis q. 9. per tot. Io. *Medin.* de reſtit. q. 18. *Sot.* de iuſtit. & iur. q. 5. art. 4. *Couarr.* in dicto ca. Poſſeſſor p 1. §. 1 nu 4. & 5. & p. 1. §. 2. per tot. *Franc. Sarmien.* lib. 1 *Select.* interpret. cap. 10. *Fachin.* lib. 1. controu. cap. 64 verſ Sed contraria *Molin.* de Iuſtit. & iur. tract. 2 diſput. 61. col. 2. verſ. Procul dubio & infra *Leſſ.* de Iuſtit & iur. lib. 2. cap. 6. dub. 17. nu. 50.

17 Quod ſecus eſt in terminis ſtatuti Vrbis, quod non tollit actionem, vel obligationem, ſed probationem tantum præſumendo ſolutionem; Vnde ſi poſt lapſum XVI. annorum debitor conſtituatur in mala fide, non ſolum tenetur in foro conſcientiæ, ſed etiam in foro exteriori cogi poterit ad ipſius debiti ſolutionem, quod nondum fuit ſolutum, ſi ipſa mala fides, & rei veritas ab ipſo creditore ſufficienter probetur; Tunc enim ceſſante ſolutionis præſumptione ceſſat quoque ſtatutī diſpoſitio Vt in eodem expreſſe cauetur, & conſiderauit *Rot.* d. dec. 764. n 4. in fin p. 4. diuerſ.

Sed quoniam, vt dicebatur, ex prædictis patet, debitorem ſtatutariæ præſcriptionis exceptionem obijcientem in effectu dare de ipſius debiti ſolutione probata ex iuris præſumptione, quæ eſt ſpecies liqui- 18 diſſimæ probationis l. licet & ibi *Doct.* ff. de leg. 1. l. ſi tutor C. de peric. tutor. *Bart.* in l. illa. ff. de verb. obligat. *Bou.* de Stat. *Vrb.* præſcript. gloſ. 14. num. 3 & ſeqq. apertè ſequitur, illum eſſe tutiſſimum, itaut creditor omnino exclusus remaneat, niſi ipſe probationis onus ſuſpiciendo doceat in rei veritate ſolutionem non fuiſſe factam vel per legitimas probationes, vel per aliquam contrariam præſumptionem prępond erantem prę́ſumptioni ſtatuti Vt in ipſo ſtatuto expreſſe cauetur & dixit *Rot.* d. dec. 764. in fin & *Bou.* d. gloſ. 24. nu. 3. & *Gabr.* conſ. 148. nu. 10. & 13. lib. 2.

In propoſito vero non ſolum aliqua huiuſmodi præſumptio præponderans in contrarium non adducebatur, ſed immo potius dicta ſolutionis præſũptio per ſtatutum inducta pluribus alijs, & quidem vrgentibus coniecturis coadiuuabatur. Quarum prima deſumebatur ex qualitate perſonæ creditoris qui eſt mercator, & conſequenter non eſt credẽdum, tamdiu ſui crediti exactionem diſtuliſſe Vt in 19 ſpecie tradit *Parıſ.* conſ. 83. n. 27. lib. 1. & conſ. 137. nu. 3. lib. 4. Præſertim ſtante infortunio, quod annis præteritis ei in mercatura contigit *Alex.* conſ. 183. num. 14. verſ. Et hanc partem lib. 6. *Afflict.* dec. 13. n. 20 15. verſ. Quia reſpondetur *Surd.* dec. 105. n. 3.

Secunda coniectura reſultabat ex maxima diligentia adhibita in procurando cautionem de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo & in reportando tres ſententias conformes, & ad expenſarum etiam taxationem deuenire curando; ideo non præſumitur, quod fuerit negligens in petendo effectualem ipſius rei iudicatæ, & mandati executionem, quem apparet, in obtinendo fuiſſe diligentiſſimum Vt arguit *Afflict.* dec. 13 n. 19. *Parıſ.* d. conſ. 83. n. 27. & conſ. 137. n 13. lib. 4. *Muſcard.* de probat. concl. 1319. n. 28. *Surd.* dec. 104. n. 2.

Tertia coniectura deſumitur ex qualitate non ſolum principalis debitoris per tres ſententias conformes, vt ſupra, condemnati, ſed etiam dicti D. Camerini fideiuſſoris, vterque enim erat vir ingenuus, locuples, ac ſoluendo, & præſertim ipſe fideiuſſor, 22 & ſtata die, quod debebat, ſoluere conſueuerat Vt in terminis poſt *Parıſ.* dicto conſ 83. nu. 19. *Bertazz.* conſ. ciuil. 118. n. 1. argumẽtatur *Surd.* d. dec. 105. nu. 1.

Quarta denique, quia dictus creditor dictarum ſententiarum, & rei iudicatæ executionem diſtulit in tempus, quo tam dictus principalis debitor, quam 23 fideiuſſor de veritate informati mortui ſunt, quod in propoſito ponderat *Afflict.* dicta dec. 13. nu. 11. verſ. 9. & num. 21. *Grammat.* dec. 103. num. 39. in fin. *Pret.* cõſ. 68. n. 1. & ſeqq. *Menoch.* li. 2. præſũp 92. n. 7.

Præterea viſum fuit, aliquibus ex Dominis, omnem difficultatem ceſſare ex eo, quia de anno 1603. per rem iudicatam, & expenſarum taxationem lis fuit finita, & ex tunc fideiuſſor prædictus de iudicatum ſoluendo cæpit eſſe efficaciter debitor qui ante rem iudicatam ad aliquid perſoluendum cogi nõ poterat; & conſequenter à dicto tempore cæpit ad illius fauorem currere præſcriptio, quam certum eſt nunquam poſtea fuiſſe interruptam, cum nullam factam fuiſſ. appareat iudicialem, vel extraiudicialem interpellationem, & conſequenter quidquid eſſet quoad principalem debitorem clare patet, quoad ipſum fideiuſſorem interruptionis, & prætenſæ perpetuationis quæſtionem locum ſibi vendicare non poſſe: quamuis enim concluſio illa, quod interruptio præſcriptionis contra principalem non nocet fide- 24 iuſſori, quam firmant gloſ. in l. cum quia §. ſi quis, & ibi etiam *Bart.* num. 5. ff. de ſolut. idem *Bar.* in l. fide-

iuſſor

iuſſor. §. fi. ff. *Mandat. Alex.* in l. mora rei ff. de verb. oblig. *Petr. Duen.* dicta reg. 6. in fin. verſ quod tamen intelligendo *Guid. Pap.* deciſ. 416. n. 12. *Balb.* de præſcript. 3. p. 6. partis principalis n 47. & ſeqq. *Modern. Areтin.* de fideiuſſor. 2. p. principalis §. 6. n. 2. & ſeqq. Es in terminis ſtatuti Vrbis *Put.* deciſ. 500. lib. 2. per
25 tot. in correctis, procedat ſolum in fideiuſſore contractus, ſecus vero in fideiuſſore iudicij, ſeu de iudicatum ſoluendo Vt poſt *Bald.* in leg. tam mandatori num. 25. C. de non num. pec. *Angel.* in l. grege §. etiam verſ. Simili diſtinctione ff. de pignor. diſtinguit, & limitat *Balb.* dicta 3. parte principalis ſub nu. 49. & 50. verſ. Limitatur ſecundum *Baldum*, Nihilominus limitatio huiuſmodi procedere videtur, quando fideiuſſor iudicij vellet iuuari præſcriptione cæpta ante litem motam, & contenderet, illam quoad ipſum non fuiſſe interruptam per litis conteſtationem factam contra principalem quemadmodum non interrumpitur quoad fideiuſſorem contractus; non autem quando iſte fideiuſſor iudicij opponit de præſcriptione inchoata in illius perſona poſt ſententiam, & rem iudicatam, & ſic à die, quo cœpit eſſe vere, & efficaciter debitor, & ſucceſſiuè completa per lapſum temporis à iure communi, vel
26 ſtatuto præfiniti, prout accidit in præſenti; Et ratio diſparitatis videtur euidens, quia primo caſu cum ſententia lata contra principalem mandetur recta via executioni contra fideiuſſorem iudicij Vt per *Balb.* ſub d. n. 50 & ſic contra ipſum non requiratur alia particularis interruptio, dici non poteſt, actionem fuiſſe præſcriptione ſublatam ob interpellationis, ſiue interruptionis defectum; Nec poteſt creditor dici negligens, qui ante obtentam ſententiam condemnatoriam contra principalem non potuit fideiuſſorem vrgere, vt iudicatum ſolueret iuxta formam ſuæ obligationis; In ſecundo vero caſu noua illa præſcriptio ad fideiuſſoris fauorem cæpta à die, quo eius obligatio fuit purificata, ipſeque efficaciter debitor eſſe cæpit, non poteſt dici interrupta per a-
27 ctus factos antequam illa currere incœpiſset; Et creditoris negligentia eſt inexcuſabilis, dum poſt rem iudicatam tamdiu diſtulit, & fideiuſſoré iudicij iam efficaciter obligatum nunquam per XVI. annos, & vltra pulſauit, Et bene intrat ſatisfactionis præſumptio per ſtatutum inducta ex ſuperius deductis.

Et prædicta etiam confirmabantur ex eo quia quemadmodum ſententia, & res iudicata de iure
28 communi poſt lapſum triginta annorum executioni nó poteſt demandari *Afflict.* dec. 245. in fin. & dec. 345. & vbiobique *Vrſil. Tiraq.* de retract. lign. gloſ. fi. nu. 32 *Ryt.* dec. 689. nu. 5. p. 1. recent. Ita nec etiam poſt XVI. annos ſtanse d. ſtatuti diſpoſitione ac præſumptione ab & inducta.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Confiſcationis.
Veneris 14. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

In hac vberrima, & magiſtrali deciſione doctè, & eleganter diſcutitur, & reſoluitur, quod quando quis perpetrat tale delictum, cuius vigore omnia eius bona fiſco applicata fuerũt, dato, vt ſuperueniat Principis plenaria abſolutio, non ſolum recuperat bona, quæ adhuc ſunt apud fiſcum vel in tertium tranſlata, ſed etiam illa bona, quæ à Barone d. Principis fuerunt capta, & confiſcata.

Et egregie pariter ventilatur, quod pœnæ, nec confiſcationes, quæ proueniunt ex contrauentione conſtitutionum ſupremi Principis ſpectant ad fiſcum d. Principis, non autem fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in eius Territorio bona ſubditi condemnati poſita reperiantur, cum pœna, & confiſcatio ſpectet ad illum Principem, cuius maieſtas læſa fuit.

SVMMARIVM.

1 *Condemnatus cuius bona, fiſco fuerunt decreta, & aſſignata, ſi Principis Beneficio fuerit plenarie reſtitutus, recuperat bona.*

2 *Nedum penes fiſcum adhuc exiſtentia, verum etiam bona à fiſco in aliam tranſlata, & alienata.*

Quando tamen ipſa reſtitutio eſt ampliſſima.

3 *Principis reſtitutio quando dicatur ampliſſima.*

4 *Verbum, reſtituit, importat plenariam gratiam.*

5 *Verba, ad eum, in quo antea erat ſtatum, poſita in reſtitutione condemnati, important retrotractionem ad tempus ante ſententiam, & omnem delicti memoriam delet.*

6 *Verba plenariè integrauit, quid importent.*

7 *Verba in omnibus per omnia, quid inferant.*

8 *Gratia reſtitutionis facta à Principe quando multò magis eſt dicendum, quod eſt plenaria.*

9 *Fiſcus quilibet in ſuo Territorio confiſcat bona condemnati.*

10 *Gratia Principis non retrotrahitur in præiudicium tertij ab eo præſertim cauſam non habentis.*

11 *Gratia debet interpretari vt ipſum concedentem, non aut tertium lædat.*

12 *Reſtitutio condemnati conceſſa à Papa non extenditur ad bona exiſtentia in Territorio Baronis, & illius fiſco applicata.*

13 *Condemnatus quando quis eſt ob crimen receptionis bannitorum, confiſcantur ei omnia ſua bona.*

14 *Officiales Papæ in caſu criminis receptionis bannitorum poſſunt agere etiam contra ſubditum Baronis, & Principis.*

15 *Princeps ſupremus poteſt vel ratione Dominij directi vel illius ſupremi, & alti in ſubditos ſui vaſalli procedendo, & mulctando, iuriſdictionem exercere.*

16 *Princeps Vaſſallo nunquam cenſetur tantam iuriſdictionem attribuiſſe, quin maiorem apud ſe retinuerit.*

17 *Pœna, & confiſcationes, quæ proueniunt ex contrauentione conſtitutionum, Papæ ſupremi Principis quidquid eſſet in aliis pœnis iure communi impoſitis ſpectant ad fiſcum Pontificium.*

18 *Non autem ad fiſcum Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in illius Territorio bona ſubditi condemnati poſita ſint.*

21 *Pœna, & confiſcatio debet ſpectare ad illum Principem, cuius Maieſtas fuit læſa.*

22 *Pœna cedit lucro eius, qui læditur, vt is iniuria ſua habeat vitionem.*

23 *Subditus Baronis, ſi non compareat ad iuſſum Principis Superioris, contumaciæ pœna applicanda venit principi, non autem feudatario.*

24 *Bannitorum receptatoris ſecundum Bullam Sixti Quinti dicuntur rebelles, & Rei læſæ Maieſtatis.*

25 *In crimine læſæ Maieſtatis bona applicantur fiſco ſuperioris læſi, non autem Principis inferioris, & feudatario & n. 28.*

26 Natt. *conſ.* 580. *n.* 12. *&* 17. *& ſequacium opinio an ſit vera, & declaratur n.* 27

Digitized by Google

29 Roſental.de ſeud.c.5.concl.4.n.6.declaratur.

30 Authoritatem Principis ſupremi quando quis dicatur offendiſſe.

31 Principis ſupremi gratia, quando eſt plenaria, tertia etiam præiudicat.

32 Papa in õnibus locis ſitis in ſtatu Eccleſiaſtico, vel habet ius domũ directi tanquam in bonis feudalibus.

Vel ſaltem illud ſupremum, quod altum dominium appellant Doctores, & quid nunquam à ſupremo Domino cenſetur abdicatum.

34 Fiſcus dicitur acquirere bona confiſcata ex titulo lucratiuo.

35 Condẽnatus ſi plenariè reſtituatur à ſupremo Principe, recuperat etiam bona per Baronem confiſcatà.

36 Anchar.in conſ.161. nu.2. & 3. & ſequacium opinio quando non procedat, & nu.49.

37 Principis voluntas deprahenditur ex verbis vberrimis, & ponderoſis.

39 Bulla Sixti V. contra receptatores bannitorum confiſcat, & applicat eorum bona fiſco Pontificio.

40 Bannitos receptans de iure communi non confiſcantur eius bona.

41 Anton.Theſaur.in additio.ad deciſ.Theſaur.Patr. 132.num.31.& Peregr.conſ.25.nu.13.lib.5.reyciuntur.

42 Fiſci appellatione comprahenditur etiam fiſcus feudatarij, & Baronis, quoties agitur de crimine per eorum ſubditos perpetrato.

43 Interpratatio violenta & verbis, ac menti proferentis plurimum diſſentanea omninò reycienda eſt.

44 Princeps ſi abſoluat condemnatum, & iubeat, vt bona per eius fiſcum cõfiſcata, & incorporata reſtituantur, non debet agrè ferre Vaſſallus d. Principis, quando bona etiam ipſe confiſcauit, ſi ea reſtituere teneatur.

45 Integratio Principis tantundem reſtituit, quantum condemnatio Iudicis abſtulit.

46 Per Reſtitutionem Principis ſententia perimitur, & cauſa reducitur ad non cauſam.

Radix infecta, inficit quod ab ea immediatè deriuatur.

47 Bannitus reſtitutus à Principe recuperat bona etiam, quæ ad tertium in vim ſententiæ condemnatoriæ immediatè peruenerunt.

Vt puta feudum per condemnationem Domino, vel Agnatis apertum, & alia per alias perſonas in exequutionem ſententiæ occupata.

50 Bannitus reſtitutus à Principe, quando ſine dubio recuperet omnia ſua bona, & nu.51.

Deciſio CXXV.

RESponſum fuit gratiam reintegrationis, & reſtitutionis iuſſu Sanctæ memoriæ Gregorio XV. conceſſam Petro Vannio antea in foro Reuerendiſſimi D.Gubernatoris Vrbis ob receptationem bannitorum in contumaciam condemnato in pœnam vitæ, & bonorum confiſcationis compræhendere etiam ipſa bona, quamuis ibi expreſſe non ſit facta mentio bonorum. Quoniam, quidquid ſit de ſimplici gratia, quam indulgentiam, ſeu diſpenſationem appellant Doctores, certa, & conſtans eſt concluſio condemnatum, cuius bona fiſco fuerunt decreta & aſſignata, ſi principis Beneficio ſit plenarie reſtitutus, & reintegratus recuperare nedum bona penes fiſcum adhuc exiſtentia ſecundum doctrinam Bart. in l.1. in princ & in l.2. num.4. C.de Sent.paſſ.& cœterorum ibi ſcribentium, & in l. 2. Gallus §. & quid ſi tantum ff de liber.& poſthum.& præcipuè Claud.Aquenſ.nu.34.Felin.in c.inter quatuor num.6.verſ.Et dixit de Maiorit.& obed.Pariſ. conſ.1.n.37.lib.4.Rol.conſ.45.nu.27 & ſeqq lib.4. Port.Imol.conſ.48.nu.7.& infinitos prope cumulant Peregr.de Iure fiſci lib.ʒ. tit. 2.n.22.23.& ſeq.Farinac.in Praxi q.6.nu.28.verſ.Limita p.& nu. 32.39.& ſeqq. Maſtrill. in Comment. ad indult.gener.c 20. nu.11.12.& ſeqq.Sfort. Odd. de reſtit.in integr. q.99 art.4.n.26 & 31.verſ. Sed vel ipſe, & hanc opinioné amplexa eſt Rota in Vrbeuetana hæreditatis 3.Aprilis 1620.coram Reuerendiſſimo D.meo Patriarcha Manzanedo.

Verum etiam bona à Fiſco in alium tranſlata, &
alienata, quando ipſa reſtitutio pleniſſima eſt Dec.in
c.quia diligentia num.8.verſ.Limitari tamen poteſt 2
de elect.Felin.in d.c.inter quatuor nu.6. Aquen.in
d.§.& quid ſi tantum nu.31.verſ.hanc tamen Pariſ.
d.conſ.1.n.29.37.& 51.lib.4.Rolan.d.conſ.45.n.21.
& ſeqq.lib.4.Laderch.conſ.94.n.4. Fachin.conſ.15.
num.33.& 37.lib.1.Peregr.d.lib.5.tit.2.n.55. de Iure
ſi.ci Maſtrill.d.comment.cap 22.n.45 Odd.de reſtit.
in integr.d.q.99.art.12.n.108.& ſeqq. Farinac. d.q.
6.nu.38.& dixit etiam Rot.coram b. o: me: Card.Seraph.dec.998 n.9.& in d. Vrbeuetana coram Reuerendiſſimo Patriarcha.

Quod autem plenaria fuerit reſtitutio conceſſa
Petro, immo pleniſſima, ſatis ex illius lectura dig-
noſci poteſt, quæ vberrimis, ac prægnantiſſimis ver- 3
bis, & clauſulis concepta fuit, & ex i.lis præcipue,
Omnem reatum, & pænam remiſit & condonauit, &
penitus annullauit, ipſumque ad patriam, famam gra-
dus, & honores reſtituit, & ad eum, in quo antea
erat, ſtatum in omnibus & per omnia, & plenarie
reintegrauit, proceſſumque, & ſententiam contra
eum formatum, & latam cum omnibus inde ſequu-
tis tam in ſupradicta curia, quam alibi omnino caſ-
ſari, & penitus aboleri mandauit; quippe ſolum illud
verbum, Reſtituit, huiuſmodi plenariam gratiam im-
portaret aptam, & efficacem quidem, vt reſtituto 4
ius competat bona vendicandi vndecumque repe-
rirentur Vt in l.1.C.de Sent.paſſ.& reſtit.ibi Vt au-
tem ſcias quid ſit in integrum reſtituere, honoribus,
ordini tuo, & omnibus, cæteris te reſtituo, & notant
etiam Doct. ibi & in l. fi. C. eodem & Odd. eodem 5
tract.q.93.nu.1.& ſeqq. Maſtrill. eodem comment.
cap.20.nu.14 & cap.18.n 8 & multos congerit Fa-
rinacc.d.q.6.num.32. Iunctis præſertim aliis verbis,
Ad eum in quo antea erat ſtatum; quæ important
retrotractionem ad tempus ante ſententiam, & om-
nem delicti memoriam (ad inſtar abolitionis am-
neſtiæ) delere videntur; Nec non verba illa, Plenarie
reintegrauit, aptiſſima ſunt vt facultatem reſtituto 6
attribuant conſequendi bona etiam penes Tertium
exiſtentia Pariſ.d.conſ.1.num.37.lib.4.Rol.conſ.45.
n.30.& 32.lib 4. Brunor. à Sole q.19 n.61, Odd.d.q.
93.n.10.Maſtrill. d.c.22.nu.45. Prout & illa, In om-
nibus & per omnia, idem inferunt quemadmodum
adnotarunt Rol.loco præalleg.nu.37.Port.Imol.conſ. 7
48.n 7.Et itidem eamdem vim habent verba illa po-
ſtrema qui. us cauetur, proceſſum, & ſententiam, &
omnia inde ſecuta aboleri, & caſſari Bald. in d.l.fi.
C.de Sent.paſſ.cum alijs relatis per Odd.d. q.93. nu. 8
16.& ſeqq.Peregr.de Iure fiſci lib.5.tit.2.n.23.Fari-
nacc.d q.6.nu.28.& ſeq.& Maſtrill.ſæpe alleg.c.20.
n.13.& c.22.n.45.verſ. Idem ſi dixiſſet & Rota in d.
Vrbeuetana hæreditatis coram Reuerendiſs.D.meo
Patriarcha Manzanedo; Cũ igitur quælibet ex clau-
ſulis prædictis ſit de ſe ſufficiens ad oſtendẽdũ, gratiã
fuiſſe plenariã, ad effectũ, de quo agitur, abſq; dubio
multo

multò magis ſufficere debent omnes illæ ſimul congeſtæ.

Neque obſtare viſum fuit, quod prædicta rectè procedant quoad bona confiſcata, & aſſignata fiſco
9 Pontificio, & penes ipſummet fiſcum, vel etiam penes tertium ab eo cauſam habentem exiſtentia, itavt ipſius Pontificis ſequuta gratia reſtitutoria meritò bona huiuſmodi reſtituerentur ad reſtitutum, nō autem quoad bona exiſtentia in Territorio Scandriliæ, & applicata fiſco Excellentiſſimi D. Ducis Vrſini Baronis in Caſtro prædicto fiſcum habentis, & quidem iuſtè, ex quo regulariter quilibet fiſcus confiſcat bona in ſuo Territorio exiſtentia l. quicumq; §. vniuerſi verſ. Quid ſi fecerint C. de Hæret. Et ſic quod gratia
10 Pontificis non trahatur ad præiudicium tertij, ab eo præſertim cauſam non habentis, Prout ſemper Principis decretum, & beneficium debet interpræ-
11 tari, vt ipſum concedentem, non autem tertium lædat c. quamuis de reſcript. quem textum aureum ad hoc appellat *Odd.* de reſtit q. 99. n. 41. verſ. quæ cōcl. *Fachin.* d. conſ. 15. nu. 3. lib. 1. Et in terminis quod re-
12 ſtitutio conceſſa à Papa non extendatur ad bona exiſtentia in Territorio Baronis, & illius fiſco applicata tradidit *Anchar.* conſ. 16. in 1. dub. n. 2. 3. 4 & 5. *Decian.* tract. crim. lib. 5. tit. de Abolit. n. 58. cum multis relatis per *Mairill.* in prædicto comment. ad indult. general. cap. 21. n. 5. Quoniam obiectum multis tolli poſſe videbatur, &c.

Primo pro reſpoſione obiecti in dubium reuocatur Domini, An verum ſit aſſumptum illud, quod nempe per Excellentiſſimum D. Ducem Vrſinum iu-
13 ſtè potuerint confiſcari aliqua bona; quoniam licet Petrus de pluribus criminibus fuerit inquiſitus in foro D. Gubernatoris Vrbis, attamen ſententia condemnatoria vim tantùm facit ſuper receptatione bannitorum, quæ ſolummodò à conſtitutionibus Summorum Pontificum h c pœnâ interdicitur, & plectitur, in aliis verò criminibus loquitur dubitati-
14 uè per verbum, Forſan; Vnde quemadmodum Officiales Papæ potuerunt de tali receptatione quæſtionem agere etiam contra Subditum Baronis, & Principis inferioris Vt cautum eſt in conſtitutione fœlicis recordationis Sixti V. quæ eſt in recenti *Bullario* in ordine 6. §. 8 incipien. Duces quoque, Quod in terminis dictæ Bullæ nullam habere difficultatem monuit D. Io. Baptiſta Spadu olim Aduocatus Conſiſtorialis. & quidem primarius in Opuſculo de Iuriſdictione Baronum Status Eccleſiaſtici num. 61. Et etiam de iure communi Princeps Supremus poteſt vel ratione dominij directi, vel illius ſupremi, & alti in ſubditos ſui Vaſalli procedendo, & mulctādo iu-
15 riſdictionem exercere ad textum in c. dudum §. nos igitur de præben. in 6. & ita tradiderunt *Affl.* in c. 1. §. vt autem norab. 9. de Pact. intam firmat. *Nat.* conſ. 487. n 23. 24 & ſeqq & 580. n. 2. & latè *Menoch.* cōſ. 604. n. 15. 16. & ſeq. vſq; ad 26. *Pancirol.* conſ. 1 q. 605. n. 6. & ſeq. inter conſ. *Menochij* plenè *Surd.* conſ. 151. n. 17. nunquā enim Princeps Vaſallo tantam iuriſdi-
16 ctionem attribuiſſe cenſetur, quin maiorem apud ſe retinuerit d. c. dudum §. nos igitur *Menoch.* vbi ſupra n. 18. & alij ſuprà cumulati, ita pariter pœnæ, & confiſcationes, quæ proueniunt ex inobedientia, & cōtrauentione conſtitutionibus Papæ Supremi Principis (quidquid eſſet in aliis pœnis a iure communi impoſitis) ſpectare, & deberi videtur fiſco Pontificis tā-
17 quam Superioris Principis, & dictam receptationē bannitorum prohibentis, non autem fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in illius Territorio

bona Subditi condemnati poſita ſint Ita *Bald.* in c. 1. col penult. numc. 15. de Capit. qui cur. vend. & ibi 18
Præpoſit. & *Affl.* & *Aluarot.* in c. 1. §. ſi quis atium in Vetbo Hæreditatem num. 12. de Pac. tenen. *Oldrad.* conſ. 148. n. 2. & ſeq. *Brun.* conſil 32. numec. 18. verſ. Inſuper facit *Natt.* conſil. 580. numer. 6. & ſeqq. *Rol.* conſ. 73. n. 13. & 14. lib. 4. *Theſaur.* dec. 250. qui reſtatur, ita iudicatum fuiſſe in Senatu Taurinen. vberrimè *Surd.* conſil. 152. nu. 16. & per tot. *Menoch.* conſil. 604. n. 28. & ſeqq. vſq; in fin. & *Pancirol.* conſ. 605. n. 14. & per tot. inter conſ. eiuſdem *Menochij*, omnium copioſiſſimè *Anton. Bognaſacc.* in reſponſo, quod eſt impreſſum in calce additionum Antonioi Theſauri ad deciſiones Theſauri patris *Carpan.* ad nou. conſtitutiones *Mediolani* tit. de fiſco in cap. Omnium nu. 379. & 482. requiritur *Maſtrill.* dec. 145 num. 10. & 19
ſeqq. Et de Baronibus & Domicellis Status Eccleſiaſtici Moderni Tiſernates in tract. de confiſcatione bonorum ca. 21. n 10. Et quod ita ſeruetur in Camera Apoſtolica teſtatus eſt hō. me. *Lomellinus* olim eiuſdem Cameræ Apoſtolicæ Commiſſarius generalis, prout in atteſtatione impreſſa poſt conſi. iū *Pancirols* ſuprà memoratum.

Quod eo maximè videtur in præſenti caſu locum ſibi vendicare, quia Petrus nedum generalibus conſtitutionibus Papæ contrauenit, receptando bannitos, ſed etiā particulari præcepto ſibi ſpecialiter directo, condemnatio quippe illius emanauit in contumaciam ob ſpretum Monitorij D. Gubernatoris Vrbis, & ſic pæna videtur ſpectare ad Papā, cuius maieſtas in eius Officialibus læſa, & contempta fuit; Pœ- 20
na enim cedit lucro ei⁊s, qui læditur vbi ſis ioiuriæ ſiue iniuriam habeat l. cum emancipatis §. emancipatus ff. de collat. bonor. latè *Rol. an.* conſ 78. nu. 22. & ſeqq. 21
lib. 2. Et in puncto de Subiecto Baronis non comparente ad iuſſum Principis Superioris Et quod illi, nō autem feudatario applicanda ſit pœna contumaciæ 22
tradit *Natt.* d. cōſ. 580. n. 14. & 17. *Rol.* d. conſ 73. n. 15. li. 4. *Pancirol* apud *Menoch.* d. cōſ. 605. n 14 ver. 2. pœna *Surd.* etiā præallega. conſ. 152 n. 16. ver. Et infert. 23

Attento etiam, quod dicta conſtitutio Sixti V. huiuſmodi receptatores bannitorum pronunciat rebelles, & reos læſæ maieſtatis, in quo crimine etiam de 24
iure communi bona applicantur fiſco Principis Superioris læſi, non autem Principi inferiori, & feudatario c. 1. §. denique Quæ fuit 1 cauſa *Rol.* conſ. 78. n. 25
22. lib. 2. & conſ. 73 per tot. lib. 4. *Peregr.* de Iure fiſci lib. 1. tit. 2. n. 94 *Roſental.* de feud. c. 5. concl. 63. nu. 4. litera C & alij paſſim.

Nec latuit Dominos, contra *Natt. Menoch. Surd.* & alios relatos ſenſiſſe *Peregr.* conſ. 25. li. 5. *Antonin.* 26
Theſaur. in additionib. ad deciſiones Patris 132. & cęteros ab his congeſtos; Sed opinio *Menochii*, & *Surdi* & ſequacium viſa eſt crebrioti Doctorum calculo recepta, & forſaſſe et à verior, ſaltem vbi confiſcatio contigit ob cōtrauentionem particulari præcepto Principis Superioris; quo caſu nec diſſentit ipſe *Peregr.* immo ita diſtinguendo inter præceptū Princi- 27
pis generale, & particulare, opinioni *Natt.* ad. cōſ. 580. n. 12. & 17 & aliorum expreſsè aſſentit d conſ. 25. n. 28
13. verſ. Sed iam diximus, & clarius n. 16. verſ. Sed reſpond. lib. 5. Et quod in crimine læſæ maieſtatis pęna applicetur fiſco Principis Superioris offenſi non autem Baroni Domino imm. dit ito idm etiā ipſemet *Peregr.* d. conſ 25. n. 10. & 16. verſ Vl imo adducit, & *Anton* in d. addit. n. 29. Nec *Roſent.* de feud. videtur 29
adhærere ſententiæ ſuprà relatæ, quia c. 5. concl. 4. n. 6. tenet quidem, pœnas pertinere ad Vaſſallum, ſed

loquitur de pœnis à iure commoni, non autem à
particulari conſtitutione Supremi Principis impoſi-
tis,in eodem autem c.5.concl.63. n.4 expreſsè fate-
30 tur, pœnas Principi Supremo eſſe d biras, quando
per delinquentem is fuit offenſus,proVt hic authori-
tas Principi Supremi fuit offenſa,dum Petrus contra-
uenit conſtitutionibus Pontificiis,& Montorio cum
paruit Vt argoebat *Natt.* d.conſ.580.n.17. & ſeqq.
*Rol.*d.conſ.73.n.15.lib.4. Cæteria verò Doctoribus,
qui in contrarium allegari poſſent,ſigillatim reſpon-
det *Menoch. Pancirol. Begnaſacc.* & alij ſuprà alle-
31 gati.

Secundo præſuppoſito etiam quod confiſcatio,&
applicatio prædicta fuiſſet iuſtè, & legitimè facta,
Domini dubitabant, An *Ancharani* concl.vera ſit
quoties gratia reſtitutoria Principis Supremi eſt ple-
naria,& verbis efficaciſſimis,ac prægnantibus refer-
ta;quoniam ſi taliter reſtitutus recuperat etiam bo-
na à fiſco Superiore in alium titulo oneroſo tranſla-
ta,& ſic huiuſmodi gratia Principis tertio preiudicat
Vt per *Odd.*d.q.99.n.71.& n.108 & ſeqq.*Rol.*d.cóſ.
45.n.33.lib 4.*Fachin.* d. conſ.15.n.37.lib.1. & alios
ſuprà allegatos verſ Verum etiam eâdem ratione,
immò multò magis eadem gratia Principis plenariè
reſtituentis extendenda etiam ad bona per Baro-
nem confiſcata; Tum quia in illius Territorio, cùm
illud in Statu Eccleſiaſtico ſit poſitum, Papa vel ha-
bet ius dominij directi,tanquam in bonis feudalibus
32 vel ſaltem illud ſupremum, quod altum dominium
appellāt Doctores,& quod nunquā a Supremo Prin-
cipe cenſetur abdicatū *Bald.*in l. qui te patris n.34.
v.Item in conceſſis C Vnde liber. *Angel.* in l.1.§.
33 qui mandata n.3.ff.de offic.eius,latè *Peregr.* cóſ.1.n.
9.& 10.lib.1.*Maſtr.*de *Magiſtr.* lib.2.c.2. n.30.pul-
chrè *Menoch* cóſ.605.n.14.& ſeqq.Io.Franc.à Ponte
dec.2.n.10.21.22.& vſq, in fin. Et de Baronibus Sta-
tus Eccleſiaſtici ſignāter dixit bo.me. D.*Robuſterius*
Rotæ Auditor in voto impreſſo poſt 2.vol.conſ.*Fa-
rinacc.*dec.27.n.2.& luculenter D. Spada d.tract.n.
15.& ſeq. Tum & quia fiſcus dicitur acquirere bona
confiſcata ex cauſa lucratiua l.apud.§.authoris ff.de
34 dol.except.*Imol.*in l.poſt contractum n.1. ff. de do-
nat.& ibi etiā *Rom.*n.3.& *Alciat.*n.36. *Laderch.*cóſ.
6.n.2 Vnde,vt dixi,vel eadem ſuadet,vel maior ratio
vt is reſtitutus plenariè à Supremo Principe recupe-
35 ret bona per Baronem confiſcata, quemadmodū re-
cuperaret bona in Tertiū titulo emptionis, vel alio
onere trāſlata, Et in puncto quod theorica Anchar.
36 & ſequacium non procedat vbi reſtitutio eſt plena-
ria, vel quoties de volūtate Principis Supremi reſti-
tuentis conſtat,quod intellexerit etiā de bonis ab a-
37 lio fiſco occupatis tradit *Pariſ.* conſ.1.num.36.37.43.
& ſeq & n.52.li.4.*Decian.*d.tract.crim.li.4 tit. de a-
bolit.n.59.hic autem plenaria eſt reſtitutio,vt ſuprà
dixi vers Quod autem;Et volūtas Principis depre hē-
ditur ex verbis illis vbertimis,ac pōderoſis ſuprà re-
latis,& ex illis potiſſimùm,vbi mandat,caſſari,& an-
nullari proceſſum,& ſententiā,& omnia inde ſequu-
ta tam in d.curia D.Gubernatoris,quàm alibi,& pro-
inde Papa intellexit retractare executionem dictæ
ſententiæ ſequutam nedum in Vrbe, ſed & in Terra
Scandriliæ ob vim illorum verborum, Quam ali-
bi,&c.

Tertio quidquid eſſet de præmiſſis, Aut D. Dux
vult niti dictis conſtitutionibus Pontificiis,& ſenten-
tia D.Gubernatoris Vrbis,& in vim dictarum conſti-
tutionum,& ſententiæ prætendit bona in Territorio
ſui Caſtri poſita confiſcare potuiſſe; Aut non vult
niti dictis conſtitutionibus, nec ſententia Domini
Gubernatoris, & illis etiam circumſcriptis præten-
dit, huiuſmodi confiſcationem ſibi fuiſſe debitam,
& neutro caſu videtur ei debita. Non primo caſu,
quia & dictæ conſtitutiones & ſententia ſignanter
applicant & aſſignant bona delinquentis fiſco Pon- 38
tificio ibi, Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ appli-
candorum,& in dicta conſtitutione Sixti V. ſub d. §.
8.idem diſponitur; & propterea vigore harum con-
ſtitutionum, & ſententiæ non potuit Baro ſibi hæc
bona Petri applicare. Secundo verò caſu ſi non vult
vti Baro dictis conſtitutionibus,& ſententia, nullus
locus videtur condemnationi,nec confiſcationi,quia
circumſcriptis dictis conſtitutionibus, & proceſſu,
& ſententia fabricatis in foro Domini Gubernato-
ris Vrbis, non conſtaret de delicto, immò, etiam ſi
conſtaret, nontamē hâc pœna fuiſſet plectendus Pe-
trus, receptatio enim hæc bannitorum dumtaxat à
dictis conſtitutionibus, non autem à iure commu̇nt
pœna confiſcationis coercetur,Et hoc dilemmate in
ſpecie vtuntur *Pancirol.* d.conſ.605. num.15.verſ.4. 40
videmur & *Surd.*præallég. etiam conſ.152 nume.18.
Et perpendit etiam in terminis cōſtitutionum Sum-
morum Pontificum bo.me. D. *Lomellinus* in d.atte-
ſtatione poſt dictum conſ.*Panciroli.*

Nec admittenda videtur reſponſio data per An-
toninum in additionibus ad deciſiones *Theſauri* pa- 41
tris 132.n.31.*Peregr.*d.conſ.15. num.13. verſ.4 li.5.
quod nempè appellatione fiſci comprehendatur e-
tiam fiſcus feudatarij, & Baronis, quoties agitur de
crimine per eius Subditum perpetrato.Quoniam hęc 41
vera fortaſſe eſſe poteſt reſponſio, ſi ſimpliciter di-
ctum fuiſſet,bona delinquentia fiſco eſſe applicanda;
ſed dum & in conſtitutionibus,& ſententia exprimi- 43
tur,& additur,Cameræ noſtræ,& Cameræ Apoſtoli-
cæ applicandum, huiuſmodi interpretatio tanquam
violenta,& verbis, & menti profecentis plurimùm
diſſentanea omninò reiicienda videtur, Attētio præ- 44
cipuè vſu,& obſeruantia Curiæ Romanæ,de qua per
D.Lomellinum,& quæ omnem ambiguitatem ſiquę
fuiſſet, illorum verborum,Cameræ noſtræ,& Came-
ræ Apoſtolicæ,abſtuliſſet.

Quarto & poſtremo ceſſat obiectum, & videtur,
quod Petrus ita plenariè reſtitutus,& reintegratus à
Sanctæ memoriæ Gregorio Decimoquinto poſſit
etiam recuperare bona confiſcata per Excellentiſſi-
mum Dominum Ducem; quoniam prætenduntur
bona prędicta fuiſſe apprehenſa ſtatim,& immedia-
tè condemnatione per D.Gubernatorem Vrbis pro-
nunciata,nullóque alio intermedio actu ſubſequuto
inter Cameram Apoſtol.& ipſum D Ducem; Vnde
qua ratione Papa per eius Miniſtros condemnando
Petrum contulit emolumentum confiſcationis Baro-
ni,ita dum Papa pariter eumdem Petrum reintegra-
uit,& reſtituit,ægrè ferre non de et Baro,ſi illud idē 45
emolumentum ab eo auferatur,Intrat enim regula l.
is,Nihil tam naturale,ff.de reg. iur. Et quod reinte-
gratio Principis tantumdem reſtituit,quantum con-
demnatio Iudicia abſtulit l.fi.§.fi. & ibi *Bart.* & cæ-
teri,C.de ſent.paſſ.Et per d.reſtitutionem ſententia
perimitur,& cauſa reducitur ad non cauſam,& infe-
cta radix inficit, quod ab ea immediatè deriuatur,&
conſequenter retractatur quidquid à dicta ſenten- 46
tia profectum eſt; & per hanc rationem quod ban-
nitus reſtitutus recuperet bona, etiam quæ ad ter-
tium in vim ſententiæ condemnatoriæ immedia-
tè prouenerunt, vt puta feudum per condemna-
tionem Domino, vel agnatis apertū, & alia per alias
per-

perſonas in executione ſententiæ occupata originaliter docuit *Bald.* in d.l.fi.n.5 & 6. C.de ſent.paſſ & reſtit. & in l.Gallus, §.& quid ſi tantùm,n.15.ver.Se-
47 cus ſi immediatè,& *Alex.*n.19.ff.de liber. & poſthū. *Anchar.*conſ.408.n 8.verſ.Item verbum,*Pariſ.*conſ. 1. n. 47.& 52.lib.4.vbi in terminis loquitur de bonis à fiſco inferiore occupatis,& ita etiá reſpondet doctrinæ *Ancharani* in obiecto relatæ *Bellamer.* dec. 741.& 743.*Brun.*d.q.19.n.45.& ſeq. *Rol.*conſ 45.n. 25.lib.4.*Natt.*conſ.471.n.2.li.2.*Odd.*de reſtit.io integr.d.q 99.n.74 & ſeqq quæ de communi,& veriſſima teſtantur;Et quãuis alij ab hac ſententia diſcrepent,attamen illa indubitanter procedit,quando bo-
48 na tertio non fuerunt acquiſita in vltionem eius iniuriæ,vel quando conſtat, Principem per ſuam gratiam reſtitutoriam nedum ſententiam condemnatoriam,ſed etiam omnia inde ſequuta,& ſic etiam confiſcationem, & bonorum applicationem, in vim illius tertio factam auferre,& penitùs abolere voluiſ-
49 ſe,vt conciliando contrarias opiniones diſtinguit *Peregr.*de iure fiſci lib 5.tit.2.n.54.verſ In hac Doctorum,& ſequitur *Maſtrill.*in comment.ad indul.gener.c.22.n 79. In propoſito autẽ caſu nulli iniuria, ſaltẽm primario fuit illata Baroni, ſed tota fuit illata ipſimet ſupremo Principi,cuius cõſtitutionibus Petrus contrauenit receptãdo bannitos,& cuius Officialibus,nẽpe D.Gubernatoris Vrbis,præceptum cõtempſit dum illius Monitorio nõ paruit, & de volũtate Papæ non ſolùm ipsã ſententiã,ſed omnia ex ea
50 ſecuta penitùs tollẽdi, & abolendi dubitari nun poteſt, verba enim ſunt clariſſima, & comprehendunt non ſolùm inde ſequuta,& ſic confiſcationem hic in Curia factã. ſed etiã alibi,& ſic in d. Terra Scandrilæ,ibi, Proceſſum & ſententiã fabricatam, & latam cum omnibus inde ſequutis tã in d.Curia, quã alibi caſſari & penitus aboleri, & pro caſſis haberi voluit & mandauit &c.vt ſuperiùs etiam fuit ponderatum.

Et ita reſolutum,&c.

Romana Succeſſionis.

Luna 17. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Pater & Mater ęqualiter vocantur ad luctuoſam ſucceſſionem filiorum nullâ adhibitâ diſtinctione,an bona peruenerint ad filios ex latere paterno, vel materno,nã & quatenus peruenerint,Pater in maternis, & Mater in paternis,pro æquali portione ſuccedit,& quãuis Bart.conatus fuerit defendere Patrem non ſuccedere in bonis filiorum,quę prouenerũt ex latere paterno,& econtrà Matrem nõ ſuccedere in bonis,quę prouenerunt ex latere paterno,tamẽ quia diſtinctio Bart.eſt potiùs imaginaria,quàm iuridica,ideòq;meritò ſuper hoc Bart. à pluribus DD.dictè inſequitur,dãnatur & confutatur.Et plura adducuntur ad interpretationem l. quod ſcitis,§ ſin autem.C.de bon.quę li.quę adeò obſcura eſt, vt omnes DD. in illius intellectu vacillarint.Renunciã bonis ad effectum ingrediẽdi Religionem, quæ ſit cauſa finalis renonciationis.

SVMMARIVM.

1 *Pater & Mater ad filiorum hæreditatem pro æquali portione admittuntur.*
2 *Quæ regula nullam habet dubitationem.*
3 *Filij bona ſi ſint acquiſita ex libertate Conſanguineorũ ex latere Patris,in eis ſuccedit Pater excluſa matre.*
4 *Filii patrimonium,ſi deuenerit ei ex Conſanguineis ex latere Matris,in illis excluſo Patre ſuccedit Mater.*
5 *Pater, & Mater æqualiter ſunt admittendi ad ſucceſſionẽ filiorum ſpreta illa Bart. & ſequacium opin à quo latere peruenerunt bona filij.*
6 *Filiorum æqualem ſucceſſionem Imperator indiſtinctè, & generaliter largitus eſt Parentibus paternis, & maternis, nullũmque diſcrimen conſtituendo,vnde bona filij peruenerunt & n.7.8.& 11. Ampl.n.27.*
9 *In Filiorum hæreditate vt plurimùm non adſunt alia bona, quàm ea, quæ illis ex paterna, vel materna linea obuenerunt.*
10 *Lex inepta foret, ſi caſus illos, qui facilè frequentius accidunt, non comprehenderet.*
12 *Verbum,hæreditas,complectitur omnium,& ſingulorum bonorum, & quorumcumque Iurium ſpecies, quæ penes defunctum reperiebantur.*
13 *Ad Matrem, ſi ſpectet hæreditatis filij medietas non ideò eſt facienda ſeparatio bonorum,quæ ex linea paterna ad filium iam fuerunt profecta.*
14 *Bona ſua,ſi quis alicui donauerit poſtquam in donatarium fuerũt transfuſa, & in eam tranſlata, exuuntur eorum prima natura,& nomine, & efficiuntur propria donatarij.*
15 *Patrimonium filij licèt ex diuerſis ſpeciebus bonorũ ſit conflatum;nihilominus ex eis reſultat vna hæreditas propria filij.*
16 *Bona vnius quando tranſiuerunt ad alium,tunc non videtur amplius repetẽda eorum prima natura,ſed illa,quæ eſt præſens,ſpectanda venit.*
17 *Bona vbi fuerunt in alicuius patrimonio incorporata,ſeparatio ampliùs,vel diuiſio fieri non poteſt,niſi in caſibus à iure expreſſis.*
18 *Patrimonium nemo dicitur habere niſi vnum.*
19 *Pater, & Mater ſuccedunt filiis nullâ habitâ diſtinctione, à quibus perſonis bona peruenerunt,& ſic Pater in maternis, & Mater in paternis pro medietate ſuccedat.*
20 Bart.*in l.quod ſcitis §.ſin autem in prin. C. de bon. quæ lib. à pluribus reprobatur; & præſertim à* Bald.Salycet.Fulgo.Bellapertica *& aliis.*
21 *Et omnes illi, qui in ea opinione* Bartolo *aduerſati ſunt,loquuntur magis accuratè,& digeſtè,& cõtra* Bart.*in hoc diuerſa Tribunalia iudicarũt vt n.26.*
22 Bart.*opinio in l.quod ſcitis §. ſin autẽ C. de bon.quæ lib.falſa eſt, & in contrarium eſt veritas na.23.& ſic ſeruatur in praxi.*
24 *Cum d.contraria opinio ſit verior,& crebrior,eàque in iudicando eſt amplectenda num. 25.*
28 *L.quod ſcitis § ſin autem C de bon.quæ lib. correcta fuit per §.defuncto,& per §.ſin autem auth.de hæred.ab inteſt.*
3 *Iuſtinian.Imper.in auth.de hæred.ab inteſt.expreſſè irritat omnes priores diſpoſitiones,circa ſucceſſiones ab inteſtato,quæ illius authẽtica ſãctioni aduerſarentur.*
31 *L.quod ſcitis § ſin autem C. de bon. quæ lib. ſecundum aliquis procedit tantùm in lucris nuptialibus,non autem in aliis bonis.*
32 Bart.*diſtinctio de qua in l.quod ſcitis §.ſin autem C. de bon.quæ lib.non probatur ex d.l.& pro* Bartolo *in ea opinione nulla adeſt iuris deciſio n. 33.*
38 *Filius ante tẽpus Iuſtiniani in bonis aduẽtitiis,& reliquis omnib⁹ nõ habebat hæredẽ ab inteſtato,ſed ſtatim Pater omnia iure patriæ poteſtatis occupabat,& n.42.*
39 *Quod poſteà fuit immutatum à Iuſtiniano in l. quod oportet C de bon.quæ lib.*
40 *Pater olim in bonis maternis filij non acquirebat pro peculio,niſi vſufructum.*

41 *Conſtantinus Imperat. fuit ante Valentinianum, & Theodoſium Imperatores.*

43 *In l. quod ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ lib. quare non fiat mentio de bonis maternis.*

44 *L. quod ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ lib. varios. & diuerſos habet intellectus, vt n. 45. & 46.*

47 *L. quod ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ lib. adeò diuerſimodè in diuerſis Codicibus legitur.*

48 *L. quod ſcitis §. ſin autem C. de bon. quæ lib. obſcura, & ambigua viſa fuit ſcribentibus, vt in illius interpratione omnes Doctores vacillarunt in poſitione caſus illius.*

50 *Pater, & Mater indiſtinctè æqualiter admittuntur ad luctuoſam ſucceſſionem filij.*

51 *Bona poſtquam mutant poſſeſſorem, eius dicuntur, & non primæui poſſeſſoris.*

52 *In patrimonio eodem regulariter non admittitur diſtinctio, & ſeparatio.*

53 *Regulis, & concluſionibus optimè in iure firmatis ſtandum eſt, & non limitationibus Doctorum in iuribus ambiguis.*

54 *Lex, quæ varios habet intellectus, non poteſt allegari ad deciſionem cauſarum.*

55 *Frater vterinus ſuccedit fratri in bonis à Matre profectis excluſo fratre Conſanguineo, ſed hoc axioma dubitatur n. 56.*

57 *Ex ſucceſſione Tranſuerſalium non benè infertur ad ſucceſſionem aſcendentium.*

58 *Patrimoniorum diuiſio vt fiat in ſucceſſionibus vniuerſalibus iura omnia abhorrent.*

59 *Donans aliquid filio, contemplatione ipſius Patris, hæc bona ſic donata, tanquam bona profectitia ad eundem ſolum ſpectant.*

60 *Filio datum etiã ſub patria poteſtate exiſtenti, ipſius quidem filij contemplatione, non autem Patris cenſetur datum.*

61 *Et hoc præſertim quãdo nulla fuit facta mẽtio Patris.*

62 *Familia conſeruatur quidem in maſculo, & non in fœmina.*

63 *Donantis voluntas neceſſe eſt, vt exequutioni demandetur.*

64 *Renunciationis cauſa finalis qualis dicitur eorum, qui ingrediuntur Monaſterium, & n. 66. & 67.*

65 *Familiæ conſeruationis cauſa non poteſt dici cauſa finalis eorum, qui renunciant bonis propter ingreſſum Religionis.*

66 *Religionem ingredientes dicuntur renunciare bonis, vt liberius pauperes pauperem Chriſtum ſequantur, ac terrenis cogitationibus ſoluti inde cœleſtibus eois incumbant.*

68 *Cauſa illa dicitur finalis propriè, quæ mouet principaliter diſponentem, impulſiua verò, quæ præbet occaſionem & n. 69.*

70 *Agnationis conſeruandæ cauſa ſat eſt, vt ſortiatur effectum iuxta mentem diſponentis.*

71 *Agnatio non dicitur contemplata vltra perſonas nominatas, quando nulla adeſt prohibitio alienationis, nec alia ſuadet coniectura inducendi perpetuum fideicommiſſum pro agnatis.*

72 *Perſona extrinſecus regulariter in diſpoſitionibus nõ ſubintelligitur, vbi verba referri poſſunt ad perſonas expreſsè vocatas.*

73 *Verba prolata per modum redditionis rationis non diſponunt de nouo, ſed reſtringuntur, & regulantur ſecundum eamdem præcedentem diſpoſitionem.*

74 *Verba prolata per modum rationis non ampliant diſpoſitionem, nec nouas perſonas introducunt.*

75 Gratian. & Io. Baptiſta Mandoſius tanquam egregij Aduocati canonizantur à Rota.

76 *Matris cauſa præſertim in luctuoſa hereditate filiorum, magnã ſemper in iure viſa eſt ſinere æquitatẽ.*

77 *Matri magis debita eſt hereditas filij, quàm Patri.*

78 *Pro Matre ſemper in dubio iudicandum, ne excludatur à luctuoſa ſucceſſione filij.*

Decisio CXXVI.

DEceſſerant Frãciſcus, & Dominicus fratres nullis ſuperſtitibus liberis, ſed tãtùm Petro Paulo & Catharina cõmunibus parẽtibus, inter quos orta fuit cõtrouerſia circa ſucceſſionem filiorũ; Et quãuis nõ dubitaretur, quin regula eſſet, vt pater, & mater ad filiorũ hęreditatẽ pro ęquali portione admittãtur 1
iuxta vulgatã diſpoſitionem auth. defuncto, *C.* ad Senat. conſ. Tertull. & vnde ſumitur dicta auth. in §. ſi autem plurimi auth. de hæred. ab inteſt. venien. quod 2
nullam habere dubitationem monuit *Craſſ.* in §. Succeſſio ab inteſtato quæſt. 22 n. 1. in fin. cum aliis per eum allegatis.

Attamen non leuem ingeſſit difficultatem, quod ferè tota hæreditas dict. Franciſci, & Dominici filiorum cõſtabat ex bonis, quæ ad eos peruenerũt ex donatione facta à Vincẽtio fratre conſanguineo tantũ, nempe filio eiuſdem Petri Pauli ex primo matrimonio; & proinde cũ hæc bona peruenerint ad filios à liberalitate cõſanguineorũ ex latere paterno, ſaltem 3
in his bonis, vt ad ſuum fontem reuertantur, ipſe pater in totum ad filiorum ſucceſſionem admittẽdus videatur excluſa penitus matre; Quemadmodum iidẽ ſi bona à matre, ſeu à linea materna ad eoſdẽ filios effluxiſſent, ipſa mater excluſo patre in totum ſuccederet; Ita originaliter tradidit & diſtinxit *Bart.* in l. 4
quod ſcitis, §. ſin autem in prin. C. de bon. quæ liber. in l. poſt dotem n. 36. ff. ſol. matr. in auth. itaq; n. 2. C. comm. de ſucceſſ. & in conſ. 18. in vltimo dubio n. 4. Quam theoricam ſequuti ſunt plures *Caſtren.* in dicto § ſin autem n. 2. *Iaſ.* in d. l. poſt dotem n. 106. *Rom.* conſ. 40. n. 5. vbi dicit, opinionem *Bart.* eſſe veriorem & n. ſeqq. *Benedict.* in cap. *Raynutius* in Verbo Vxorẽ n. 7. 4 de Teſtam. *Boer.* dec. 192. nu. 5. verſ. ergo à fortiori, plures congeſſit *Gabr.* concl. 3. tit. de Succeſſ. ab inteſt n. 1. & n. 3. in fin. qui teſtatur de magis communi, & ſecundùm hanc opinionem *Bart.* fuit iudicatum in Senatu Pedemõtano prout refert *Theſaur.* deciſ. 27. in fin. qui & num. 4. aſſerit; hanc ſententiam eſſe veriorem, communiorem, & æquiorem. Et de obſeruantia aliorum tribunalium teſtantur *Modern. Neapolit.* in tract. de ſucceſſ. legali p. 2. q. 1. art. 1. n. 7. & plures alij ab his authoribus cumulati.

Cæterum libratis rationibus, & perpenſis iuribus, quibus *Bartolus*, & eius fautores fulciuntur, Domini in hoc articulo *Bartoli* ſententiæ non aſſentientes 5
reſponderunt, Catherinam matrem vnà cum patre æqualiter admittendam eſſe ad ſucceſſionem filiorũ nullâ habitâ ratione, quod bona deriuauerint à lineâ paternâ: Et moti ſunt, quia *Iuſtinianus* in dicta authẽtica defuncto, & in dicto §. ſi autem plurimi generaliter, & indiſtinctè largitur parentibus paternis, ac 6
maternis æqualem filiorum ſucceſſionem, nullũmq; diſcrimen conſtituit bonorũ vnde filiis prouenerint, & tamen Iuſtinianus, qui in principio dictæ authenticæ de hæred. ab inteſt. profitetur ſe claram, & diſtinctam enucleationem circa ſucceſſiones promulgare, ſi reverà hæc bonorum ratio habenda fuiſſet, probabiliter huiuſmodi diſtinctionem bonorum non prætermiſiſſet, vel non ita abſolutè, nec toties, ac 7

Digitized by Google

ita oſcitanter inculcaſſet hanc æqualem ſucceſſio-
nem parentum in hæreditate filiorum.
Quæ & eo vrgentiora videntur, quia in vtroque
8 texto fit diſtinctio graduum in aſcendentibus, qui ad
ſucceſſionem liberorum vocantur, & ideò pariter e-
tiam de facili à legiſlatore facta fuiſſet diſtinctio re-
rũ, in quibus quilibet ex parentibus ſuccedere debe-
ret, ſi & huiuſmodi ſecũda diſtinctio faciẽda fuiſſet.
Præſertim quia in filiorum hæreditate vt pluri-
mùm, vel non adſunt alia bona, quàm ea, quæ illis ex
9 paterna, vel materna linea obuenerunt, vel ſaltem
inter alia etiam bona huiuſmodi reperiuntur; Et ſic
retenta opinione Bartoli rarò daretur caſus, in quo
hæreditas ipſa filij æqualiter, & pro medietate inter
patrem, & matrem diuideretur ſecundùm prædi-
ctam Iuſtiniani diſpoſitionem in auth. defuncto,
& in dicto paragrapho ſi autem plurimi, quæ pro-
pterea inepta foret, ex quo caſos illos, qui facilè, &
frequentius accidunt, non comprehenderet iuxta l.
2. & ſeqq. ff. de legib.
Amplius videtur, quod Iuſtinianus reſpuerit hanc
11 bonorum diſtinctionem, & patrimoniorum ſepa-
rationem, dum in dicto §. ſi autem plurimi, vtitur
verbo vniuerſali, Hæreditatis, ibi, Si autem eum-
dem habent gradum, ex æquo inter eos hæreditas
diuidatur, & in §. ſequenti, Si verò, ibi, Si autem
pater, aut mater fuerint diuidenda inter eos quippe
hæreditate; Quod verbum, Hæreditatis, complectí-
tur omnium, ac ſingulorum bonorum, & quorum-
cumque iurium ſpecies, quæ penes defunctum repe-
riebantur C. hæreditas ff. de reg. iur. l. aliud ff. de ver-
bor. ſignific. Si autem ad matrem ſpectat medietas
quorumcumque, & ſingulorum bonorum apud filiú
13 defunctum exiſtentium, non ideò in illius ſucceſſio-
nis diminutionem ſeparanda ſunt bona ex linea pa-
terna ad filium iam profecta.
Demum poſtquam Vincẽtius vigore donationis
tranſtulit bona in Dominicum, & Franciſcum, illa
exuerunt ſuam primam naturam, & nomen, adeò
14 quod ampliùs nec ſint, nec dici poſſint, ſaltem pro-
priè, bona Vincentij, ſed transfuſa, & conſolidata
fuerunt inter alia bona ipſorum Dominici, & Fran-
ciſci, ex quibus, & aliis diuerſis bonorum ſpeciebus
15 vndecumque acquiſitis vnum inde conflatum reſul-
tauit patrimonium, & vna hæreditas eorumdem Do-
minici, & Franciſci l. ſed ſi plures §. filio ff de vulg. &
pupill. tit. ff. de inoffic. teſtam. l. 1. §. veteres & ibi
gloſ. in Verbo Per vnum ff. de acq. poſſ. De quo maio-
mare latè fuit dictum in Romana Domorũ 29. Ian.
1616 coram bo. me. Andrea, & in Bononien. hæredi-
16 tatis de Armis 18. Apr. & 11. Decemb. 1622. coram
me; Si autem hæc bona deſierunt eſſe Vincentij, &
effecta ſunt Dominici, & Franciſci, non videtur re-
petenda vllo modo eorum prima origo, & natura,
nec idem patrimonium ſcindendum, nec diuerſo in-
recenſendum eſt, quia vbi bona fuerunt in alterius
patrimonio incorporata, ſeparatio ampliùs, vel diui-
ſio fieri nũ poteſt niſi in caſibus à iure expreſſis arg.
17 §. 1 Inſtit de hæred. qualit. & differ. l. 1. §. præterea ff.
de Separat. Et nemo dicitur habere niſi vnum patri-
18 monium, l. inter peritos §. 1. ff. de excuſ. tut.
Ex quibus rationibus, & aliis hanc opinionem,
quod Pater & mater æqualiter filiis ſuccedant nulla
habita diſtinctione à quibus perſonis bona ad filios
19 prouenerint, & quod etiam pater in maternis, &
mater in paternis pro medietate admittatur amplexi
ſunt *Rayner. de Forolm. Din. Cin.* & *Alberic.* in d. auth.
defuncto, & in dicta l. quod ſcitis §. ſin autem C. de
bon. quæ liber. & omnes alij Doctores antiqui, qui
fuerunt ante *Bartolum* vt animaduertunt *Theſaur.*
dicta dec. 27. num. 2. verſ. contrarium & d. *Modern.*
Neapolitan. de Legali ſucceſſ. p. 2 q. 1. art. 1. n. 7. verſ.
Contrarium, & eamdem ſententiam etiam poſt *Bart.*
ipſo reprobato tenuerunt *Bald.* in dicta auth defun- 20
cto n. 3 & in dicta l quod ſcitis n. 4. & 5. & in conſ.
31 n. 1, li. 2. qui de communi teſtatur *Fulgoſ.* in dicta
l. quod ſcitis nume. 7. & 8. qui acerrimè examinat ar-
ticulum, & monet intrepidè, tenendam hanc opi-
nionem *Salycet.* in auth. itaque C. communi de ſuc-
ceſſionum 2. verſ. ego dubito & *Bellapertic.* ibidem
in medio verſ. Sed quæritur *Corn.* in dicta l. quod ſci-
tis num. 3. & 4 & latius conſil. 94. numer. 5. lib. 1. vbi
verſ. In hac parte notat, Doctores *Bartolo* aduerſan- 21
tes loqui magis accuratè, & digeſtè, & conſil. 186. nu.
3. & ſeqq. vſque in fin. lib. 1. & clarius conſil 165. lib.
4. per tot. Idem acriter tuetur *Cuman.* conſil. 123. per
tot. cui acceſſerunt *Fulgoſ.* & *Anſaldus* de *Mutina,*
Nicol. de *Vbald.* de Succeſſ. ab inteſtat. parte ſe-
cunda numero quarto, *Couar.* in Epitom. de Succeſſ. 22
ab inteſt. numero ſecundo; vbi verſ. Alioquin aſſerit,
opinionem Bartoli eſſe falſam. *P. Molin.* de iuſt. &
iur. tract. 2. diſputat. 163. verſ. Contrarium, *Io. Ma-*
tienzo in Commentariis libro quinto tit. 8. gloſ. 3. nu-
mero decimoſeptimo; *Hyer. Trencherius* in Select.
diſput. diſp. 16 Theſi 4. litera C. *Anto Gomez.* in l. 6.
Tauri numero 8. qui in fine dicit, hanc eſſe veritatem, 23
Spina de teſtam. gloſ. 1. principali numer. 32. *Io. Ro-*
yas in epitom. ſucceſſ. cap. 29. nu. 18. & 39. vbi quod
hæc opinio ſeruatur in praxi, vberrimè *Phanucc.* de
Inuent. par. 1. num. 11. qui veriorem, & crebriorem
appellat *Mſing.* pract. obſeruat. cent. 6. cap. 55. *Andr.*
Fachin. controu. iur. lib. 6. cap. 4. *Craſſ.* §. ſucceſſio ab
inteſtato qu. 22. nu. 5. *Conſtant. Capreol.* de ſucceſſ. ab
inteſt li. 2. n. 11. 12 & n. 17. inquit, hanc eſſe veriorem
ſententiam, & in iudicando amplectendam, *Valen-* 24
tin. Forſter. de ſucceſſ. li. 2. cap 4 concl. 4. n. 12. & ſeq.
vſq; ad n. 22. vbi omnibus argumentis pro *Bartoli* di-
ſtinctione ponderatis reſpondet, & in eamdem etiã
opinionem inclinat *Barboſ.* in d. l. poſt dotem nu. 66.
verſ. Nihilominus, vbi ait, Bartoli opinionem non
videri probabilem, & numeris ſeqq. vſque ad nume.
78. ver. Ex hâc igitur, *Fontanell.* de pact. nuptial. clauſ.
4. gloſ. 24. nu. 59. & ſeqq. qui ſexcentos alios in idem
placitum conſpirantes cumulant, & ita fuit etiam 25
iudicatum contra *Bartolum* in Rota Senenſi, & in
Camera Imperiali, vt fidem faciunt *Phanuc.* & *Mſ-*
ſing. locis ſuprà allegatis. Quæ opinio eò magis in 26
præſenti caſu viſa eſt amplectenda, quia hæc bona
non prouenerunt ab eodem Petro patre, ſeu aliquo
alio aſcendente paterno, ſed à fratre conſanguineo, 27
& ſic à tranſuerſali; vnde tantò minùs totalis horum
bonorum ſucceſſio debita videtur patri.
Neque obſtat tex. in *l.* quod ſcitis, §. ſin autem. C. de
bon. quæ liber. quem *Bartolus*, & illius aſſeclæ ſingu- 28
larem pro illorum ſentẽtiã appellant, & potiſſimùm
illo innituntur. Quoniam omiſſo, quod ſecundùm
opinionem *Cin. Din. Rayner.* de Forliui & *Bald* in d.
auth. defuncto. n. 4 & in d. § ſin autem n. 4. in fin &
Corn. ibid etiam, & in conſil. 165. n. 1. verſ. Et poſito,
lib. 4. & aliorum diſpoſitio d. §. ſin autem fuit corre-
cta per dict. auth. defuncto, & per §. Si autem auth. de 29
hæred. ab inteſt. vbi in princip. dict. auth. Imperator
expreſsè irritas facit omnes priores depoſitiones cir-
ca ſucceſſiones ab inteſtato quę illius authẽticæ ſan- 30
ctioni aduerſarentur ibi, Prioribus legibus pro hac
cauſa poſitis vacantibus de cætero ea ſolùm ſeruari,

quæ nnoc conſtituimus;Et omiſſo etiam,qnod aliqui
31 eaiſtimarunt,textum in d. *l.*quod ſcitis, §. ſin autem
procedere ſolùm io lucris nuptialibus,non autem io
32 aliis bonis, Vt obſeruarunt *Bald.* in d.l. quod ſcitis,
n.3.*Couar.*in epitom.de ſucceſſ.ab inteſt.n.2.qui no-
33 tat,ex dict.*l.*quod ſcitis,noo iuſtificari diſtinctionem
Bartoli, & idem fatentur *Pontan.* in d. *l.* quod ſcitis,
34 *Corn.*conſ.286.n.3.lib.1.& *Theſaur.* dicta.dec.27.n.
3.verſ. Et quamuis, vbi licet *Bartolo* faueat, ingenuè
tamen agnoſcit,pro *Bartoli* opinione nullam adeſſe
35 iuris deciſionem.

Reſpondetur, quod reverà non applicatur dictus
textus; quia ibi non erat controuerſia inter aſcen-
36 deotes paternos,& maternos circa ſucceſſionem deſ-
cendentes,ſed erat ſolùm inter patrem,& auum pa-
ternum; Vnde rectè definitum fuit, patri vti proxi-
37 mion debitam eſſe iure hæreditario ſucceſſionem fi-
lij,auo autem paterno dari retentionem vſusfructus,
quem vſque ab initio viuente ipſo nepote ratione
patriæ poteſtatis fuerat conſecutus; & hic fuit intel-
lectus *Cyn. Din. Rayner. Alberic.* & aliorum omnium
antiquorum,quos ſuprà retuli,& *Corn.* dicto conſil.
286.nu.4. verſ.Nam communiter li.1.& in d.l.quod
ſcitis,n.3.vbi veriſſimum appellat,& amicum literę,
& eumdem comprobant *Barboſ. Phanuc. Couar.* &
*Fachin.*locis præallegatis.

Nec vis eſt facienda in illis verbis.Quæ ad ipſum
ex matre, vel ab eius linea prouenerint, quaſi quod
diſcrimen conſtituatur inter bona quæſita ea linea
materna,& alia, & conſequenter detur ſeparatio,&
diſtinctio bonorum conſiderata per Bartolum,&Se-
ctatores. Quoniã ibi fit mentio ſolùm de bonis ma-
ternis,quia fortaſſe ibi filius, de cuius ſucceſſione tũc
38 agebatur,habebat ſolùm bona materna,vel quia ante
Iuſtinianum tempore Valentiniani, & Theodoſij il-
lius *l.* quod ſcitis cõditorum filius in bonis aduenti-
tiis,& reliquis omnibus non habebat hęredem ab in-
teſtato,ſed pater ſtatim illa omnia,tanquã peculium
filij,occupabat iure patrię poteſtatis, l.2.ff.de caſtrẽſ.
pecul.& ibi *Bart.Caſtrenſ.*in d.l.quod ſcitis,& meliùs
39 *Fulgoſ.*nu.1.& 6. *Alberic.*in auth.itaque col.2. verſ.
Item ſecus C.commun.de ſucceſſ.& notat *Matienza*
d.li 5.tit.8 gloſ.3.de ſucceſſ.ab inteſtato,nu.4.(quod
fuit poſtea immutatum à Iuſtiniano in l. cùm opor-
ter.C. de bon.quæ lib.) Io bonis verò maternis etiã
de dicto tempore Valentiniani & Theodoſij erat
ſpeciale,quod pater non acquirebat pro peculio,ni-
ſi vſumfructum,iuxta l.1. C. de bon. matern. quam
condidit Conſtantinus; qui fuit ante dictos Valenti-
nianum,& Theodoſium;Et ſic penes filium remane-
bat proprietas in bonis tantùm maternis,quia in re-
liquis & vſumfructum, & proprietatem, vt dixi, oc-
40 cupabat pater,ſeu ſuus ratione patriæ poteſtatis,Vn-
de ab iiſdem Imperatoribus Valentiniano,& Theo-
doſio in dicta *l.*quod ſcitis, ſolùm fit mentio de bo-
nis maternis, quia tunc temporis defuncto filio de
41 bonorum maternorum dumtaxat ſucceſſione iure
hæreditario agi poterat,iuxta ſanctionem Conſtan-
tini in dicta l.1.C.de bon.matern.Prout diſtinguen-
do tempora ita explicat *Phanuc.*de inueot.par.2.nu.
21.& clarius *Barboſ.*in d.l.poſt dotem.num.68.verſ.
42 Item adueno,ff.ſol.matr.

Denique quidquid eſſet de præmiſſis,vnum certò
certiùs videtur,quod ille textus in l.quod ſcitis, §.ſin
autem habet varios intellectus; *Bartolus* enim, &
43 cum illo ſentientes interpretantur, quod loquatur
& de patre matris, & ſic auo materno, & de auo
paterno; Antiqui verò Doctores, & *Baldus*, &
quotquot ſuprà enumerauimus intelligunt,vt loqua-
tur de patre,& auo paterno;& diuerſimodè etiam le- 44
gitur,in pleriſq; enim Codicibus adeſt dictio, Idem,
io aliis verò deſideratur;Quę dictio plurimum con- 45
fert ad intelligentiam dicti textus, qui adeò obſcu-
rus,& ambiguus viſus fuit Scribentibus, vt *Salyc.* ibi
in fine affirmauerit omnes Doctores vacillare in 46
poſitione caſus illius legis; Vnde cùm apertiſſima ſit
diſpoſitio d.auth.defuncto,C.ad Tertullianum,& §.
ſi autem plurimi auth. de hæred.ab inteſt. venien. vt 47
pater,& mater ad totam hæreditatem filij æqualiter
admittantur, & certa ſit regula, & concluſio, quod
bona alicui prouenta illius,cui quæſita ſunt, efficia- 48
tur,& deſinunt eſſe,& dici illius,à quo prouenerunt;
Nec detur ſeparatio, vel diſtinctio bonorum in eo-
dem patrimonio,niſi in caſibus à iure expreſſis,vt ſu- 49
prà probatum fuit,non videtur recedendum à dictis
iuribus,regulis,& concluſionibus, nec inhærendum
limitationi Bartoli,quæ deducitur ex textu valde du- 50
bio,& fortaſſe correcto,& qui varios intellectus, & 51
lectiones recepit ab Interpretibus; Vulgatum enim 52
eſt, legem, quæ varios habet intellectus, & diuerſi-
modè legitur,non rectè ad cauſarum deciſionem al-
legari,iuxta theoricam eiuſdem *Bart.* in *l.*in ambiguo 53
vbi *Socin.*ff.de reb.dub. *Menoch.*conſil.14 :.num.36.
Quo argumento vtuntur in ſpecie,*Corn.*dict.conſil.
94.num.4.verſ.Nec etiam,& nu.5.verſ.Non obſtan- 54
tibus li.1.& alij iam allegati.

Ad *l.*de emancipatis,§.exceptis.*C.*de leg.t.hæred.
ex qua Bartoli Sectatores deducunt, quod vterinus 55
frater ſuccedit fratri in bonis à matre profectis ex-
cluſo fratre conſanguineo reſpondebatur, vel non
rectè ex dicto textu deſumi illud axioma, & fortaſſe
Iuri eſſe diſſentaneum,prout illud impugnant,&tex- 56
tum egregiè interpretantur *Fachin.* dict. lib. 6. con-
trou,Iuris cap.5.per tot.& *Barboſ.* in d.l. poſt dotem
n.69.verſ. Non obſtat,& ſeqq. Vel quatenus verum 57
eſſet illud axioma,procedere in ſucceſſione tranſuer-
ſalium,nec inde aptè inferri ad ſucceſſionem aſcen-
dentium,quia hæc ſucceſſio prælatiua eſt exorbitãs, 58
& extraordinaria,& contra naturam vniuerſalis ſuc-
ceſſionis,quæ eſt,vt pariter in omnibus bonis vocen-
tur,nec fiat bonorum diſtinctio; Et eſt etiam contra
omnia iura,dum fingit,defunctum habere plura pa-
trimonia,vnde non eſt facienda extenſio ad caſus in
Iure non expreſſos, vt ſuprà dixi, & pulchrè docuit
*Caſtren.*in auth.fratres la prima,*C.*de legit. hæred.n.
2. quem ſequuntur omnes, vt per *Fontanell.* de pact.
nuptial.clauſ.4.gloſ.24.n.68. *Franch.* dec.39.nu.7.&
ita etiam reſpondet *Barboſ.*in allegata l.poſt dotem,
num.70.& *Valentin.Forſter.*de ſucceſſ.d.lib.7.cap.4.
num.10.& tangit *Fachin.*d.lib.6.cap.4.ver.Denique
io caſu noſtro.

Neque obſtat, quod dum Vincentius donauit Do-
minico, & Franciſco fratribus conſanguineis, quius
animum, & amorẽ nullis officiis, vel meritis ſibi de- 59
uinxerant, pręſumatur donaſſe contemplatione Petri
Pauli communis patris,& ideò hæc bona donata tã-
quam profectitia ad eumdem patrem ſolũ ſpectent,
§.1.Inſtit.Per quas perſon.nob.acquir.l.filiofamilias,
ff.de cond.& demonſtr. Cardin.*Mantic.*de coniect.
vlt.vol.lib.8.tit.16.numer.4.Quoniam huic præſum-
ptioni aduerſantur,& iuris regula,& ipſius donatio-
nis verba; Iuris enim eſt regula, vt datum filio
etiam ſub patria poteſtate exiſtenti ipſius quidem fi- 60
lij contemplatione,non autem patris datum cenſea-
tur,l.fi.vbi gloſ. *C.*de vſufr. *Bart.* in l.filiofamilias la
ſeconda,nu.2.ff.de donat, cauſ.mort. Card.*Mantic.*

d.tit.

d.tit. 16.nu.4.& ſeqq. *Menoch.* de præſumpt. lib. 3.
61 præſumpt.28.num.17. Præſertim vbi nulla fuit facta
mentio patriæ poteſtatis,nec ipſius patria, quo caſu
multo magis vera eſt concluſio,vt per *DD.* allegatos;
Verba etiam donationis contra patrem vrgent,quia
ſignanter ibi dicitur fieri ob amorem,& beneuolen-
tiam , quibus donans dictos eius fratres proſequi-
tur ; & proinde non parentis ; ſed fratrum ratio
habita fuit.

Minus etiam Catherinæ obſtare viſum fuit,quod
Vincentius dixerit in inſtrumento, ſe dict. donatio-
62 nem facere pro conſeruatione gradus,domus,& fa-
miliæ,quæ familia conſeruatur quidem in patre,non
autem in matre; vnde, vt donantis voluntas ſuum
ſortiatur effectum,patri,non autem matri debita vi-
deantur bona prædicta donata. Quoniam informan-
tes pro Catherina reſpondebant cauſam finalem,
quæ principaliter , & primario mouit Vincentium
63 ad renunciandum,non fuiſſe votum conſeruandi a-
gnationem,ſed potius ingreſſum religionis,vt colli-
64 gitur ex proœmio, vbi renuncians expreſſit , quali-
ter diuino ſpiritu ductus intendit ingredi religio-
nem Ciſtercienſem, ibique profeſſionem emitteret;
Et rurſus quia dict. donationem voluit effectum ſor-
tiri,quatenus ipſe emittat profeſſionem,& non alias
&c. Cauſa vero conſeruationis familiæ potius di-
cenda videtur impulſiua, prout in dubio præſumi-
65 tur l. 1. §. ſexum , ff. de poſtul. gloſ. in l. 2. §.
fin. ff. de donat. & in puncto *Rota.* deciſ. 587.
numero quarto parte prima recent. Et eo, cum fa-
miliæ conſeruatio non fuerit cauſa finalis , non po-
teſt dici , de intentione donantis fuiſſe , vt ad ea
bona vocaretur tantum pater, qui eſt de familia,ex-
cluſa matre.

66 Verum aliquibus ex Dominis non arridebat hæc
reſponſio;quoniam ingreſſus religionis ſuaſit qui-
dem Vincentio,vt renunciaret,ac ita bonis ſe ſpolia-
ret,quo liberius pauper pauperem Chriſtum ſeque-
retur,ac terrenis cogitationibus ſolutus inde cæle-
ſtibus totis incumberet,ſed non ſuaſit,vt potius fra-
tribus renunciaret,quam aliis; & ſic conſeruatio a-
gnationis fuit in cauſa, vt fratribus renunciaret , &
67 conſequenter videtur,quod etiam fuerit cauſa fina-
lis, non autem deliberatio ingrediendi religionem,
quæ potius apparet impulſiua, quia dedit occaſio-
nem,& præcuſſionem adhibuit,vt mediante renun-
ciatione in fauorem fratrum bona conſeruarentur in
agnatione;cauſa enim finalis propria illa eſt , quæ
mouet principaliter diſponentem , impulſiua quæ
68 præbet occaſionem,vt ex noſtratibus docent *Bald.*
l.generaliter, col.5.num.10. C. de Epiſc. & cleric.
*Natt.*conſ.609.num.11.lib.3.& *Couarr.* variar. re-
ſolut. libro primo capite 20. numero ſecundo. Et
69 quamuis , ſi Vincentius non fuiſſet ingreſſus reli-
gionem , non renunciaſſet , hoc tamen non tollit,
quin adhuc ingreſſus religionis dicatur cauſa impul-
ſiua ex his , quæ poſt Dialecticos tradit *Couarr.* vbi
ſupra.

Sed eſto ſine veri præiudicio,votum conſeruandi
agnationem fuiſſe cauſam finalem renunciationis,
Domini reſponderunt,huiuſmodi rationem conſer-
70 uandi agnationem ſatis ſuum habuiſſe effectum in
ipſis fratribus donatariis, quos dumtaxat vocauit ad
ſua bona Vincentius,& ſic non perpetuam , & ſuc-
ceſſiuam,ſed limitatam deſid. rauit conſeruationem
bonorum in ſua familia, nempe in perſonis fratrum;
71 nulla enim vrgent verba,nulla prohibitio alienatio-
nis, vel alia ſuadet coniectura,quod voluerit indu-
Deciſ.Clem. Merlini.

cere perpetuum fideicommiſſum pro agnatis, adeo
vt donatarij non potuerint illa bona tranſmittere ad
proprios hæredes etiam extraneos, ſed fuerint gra-
uati reſtituere nedum patri , verum & aliis agnatis,
qui nullibi vocati leguntur in dicta donatione; Et
tamen regulariter perſona extrinſecus non ſubin- 72
telligitur,vbi verba referri poſſunt ad perſonas ex-
preſsè vocatas, *l.* ſi ita ſtipulatus, §. Griſogonus, ff. de
verb.oblig. *l.* ſi vnus, § ante omnia, ff. de pact. & in ſi-
mili *Peregr.* conſ. 52. num. 5. lib. 5. Et illa verba,
Hanc autem donationem fecit pro conſeruatione
gradus,& familiæ, tanquam conſecutiua priori di-
ſpoſitioni reſtrictæ ad fratres donatarios , & prolata 73
per modum redditionis rationis non diſponunt de
nouo, ſed reſtringuntur , & regulantur ſecundum
eandem præcedentem diſpoſitionem,nec illam am-
pliant , nec nouas perſonas introducunt ad *Dec.* 74
conſ.287.num.11.verſ. Non obſt. *Rimin.iun.* conſ.
71.num.22. *Menoch.* conſ.333.num.28. *Surd.* dec.9.
num.13.& 16. *Peregr.* præallegato conſ. 57. numer.
5. verſ. quamobrem & num. ſeqq. & nu.11.& 22.
lib.5.

Et ita Dominis vtraque parte acerrime informan-
te laudum per egregios Aduocatos DD. *Gratianum* 75
& *Mendoſium* latum,laudaores pro matre,vt admit-
tatur æqualiter cum patre ad ſucceſſionem filiorum
reſponderunt ; In quam eo libentius itum eſt ſen-
tentiam,quia cauſa matris præſertim in luctuoſa fi-
liorum hæreditate magnam ſemper in iure viſa eſt 76
fouere æquitatem, *l.* nam etſi parentibus ff. de inoff.
fic teſtam. §. ſin autem, Auth. de non elig. 2. nub. Et 77
matri magis debitam eſſe filij ſucceſſionem , quam
patri tradit *Peregr.* conſ.21.nu.22. lib. 4. Et pro illa 78
in dubio iudicandum monent *Bald* conſ.258.numer.
1.lib.3. *Dec.* conſ.314.num.4.& idem *Peregr.* conſ.
5. num.12.lib.2.&c.

Toletana Matrimonij.
Lunæ 15. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Tranſportatio actorum diuerſi iudicij an ſit ab ap-
pellante facienda.

SVMMARIVM.

1 *Actorum diuerſi iudicij tranſportatio non eſt facienda per appellantem.*
2 *Etiamſi acta ſint exhibita coram eodem Iudice, & habeant connexitatem ad inuicem.*
3 *Diuerſitas actorum conſideratur inter eaſdem perſonas in materiis connexis, puta ſi maritus petat ab vxore fœdus matrimonij,& ex aduerſo mulier alimentorum , & ſumptuum litis ſubminiſtrationem.*

Deciſio CXXVII.

DVæ cauſæ fuerunt motæ,& agitatæ in partibus,
Prima mota fuit à D.Ludouico contra D.Ma-
riam ſuper fœdere matrimonij, in qua fuit lata ſen-
tentia pro Ludouico,qui vigebat pro nullitate con-
nubij, & ab hac ſententia fuit appellatum per Ma-
riam, & cauſa commiſſa in Rota,& acta huiuſ cau-
ſæ,& iudici non controuertitur fuiſſe integrè tranſ-
portata. Altera cauſa mota fuit ab ipſa Maria ſuper
præſtatione alimentorum facienda a Ludouico ma-
rito durante lite ſuper nullitate matrimonij , & in

hac etiam cauſa fuit prolata ſententia pro ſcutis 600. annuis loco alimentorum, & ſcutis 200. annuis pro expenſis litis, à qua itidẽ ſententia appellauit mulier, & hæc cauſa fuit pariter commiſſa in Rota. Hodie cum Maria proſequi velit primum iudicium ſuper fœdere matrimonij, dixerunt Domini, illam non teneri transportare acta iudicij, & cauſæ ſuper præſtatione alimentorum, in quo nunc ſiſtere non intendit, quia conſtans ſemper fuit ſententia Rotæ, per appellantem nec de iure, nec ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini acta diuerſi iudicij, & cauſæ
1 eſſe transportanda, ſed ea dumtaxat, quæ fuerunt exarata in iudicio & cauſa, quæ diſcutitur: Ita reſponſum fuit in Ceſenaten. de Gacciaguerris 15, Iannarij 1599. coram bo: mem: *Litta*, in Toletana Habitus 19. Nouembris 1603. coram bo. mem. Card. *Lancellotto*, in Burgi S. Sepulchri 2. Decembris 1594. coram eodem, quæ eſt dec. 88. poſt 2. vol. conſ. *Farinac.* in Pampilonen. de Cariqueque 4. Decembris 1602. coram eodem Card. *Lancellotto*, quæ eſt dec. 188. poſt dict. 2 vol. conſ. *Farinac.* coram *Cardin. Seraphin.* dec. 987. n. 5. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 1. in eius impreſſ. & coram S. mem. Greg. XV. dec. 55. & alias ſæpius; Quod procedit etiamſi vtraque cauſa eidem Iudici commiſſa ſit, & vnius acta iudicij ad alterum multum conferant, vt in dictis
2 deciſionibus Reuerendiſſ. *Decani*, & S. mem. Gregor. XV. & alijs.

Quod autem in præſenti cauſæ ſint diuerſæ patet; quia vna verſatur circa validitatem matrimonij, altera vero ſuper ſubminiſtratione alimentorum; In illa eſt actor Ludouicus, in hac vero actrix eſt Ma-
3 ria, & hæc per Mariam mota fuit poſt latam ſententiam in primo iudicio, & interpoſitam appellationem, & vtraque cauſa fuit per diſtinctas commiſſiones commiſſa in Rota; & in puncto quod cauſa, & iudicium introductum per mulierem ſuper præſtatione alimentorum dicatur diuerſum à Iudicio moto per maritum ſuper fœdere matrimonij tradit *Afflict.* dec. 152. n. 2. in fin.

Et ita vna tantum parte informante, &c.

Sorana Beneficij.

Mercurij 26. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Beneficium eſſe regulare, & manuale ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Regulare efficitur beneficium ex poſſeſſione 40. annorum.*
2 *Saeculare Beneficium non poteſt adminiſtrari à Regularibus.*
3 *Enunciatiua in antiquis vim habent famæ, & probant.*
4 *Enunciatiua emanata à perſonis ſuſpectis quando concomitantur actum, & non ſunt incidenter prolatæ probant.*
5 *Item quando concurrunt coniecturæ adminiculantes.*
6 *Beneficium regulare cenſetur, ſi à Monaſterio dependeat regulari.*
7 *Beneficia regularia manualia ſunt.*
8 *Probatur qualitas manualitatis ex quo ad vitam prouiſorum non fuit datum beneficium.*
9 *Effectuatio probatur ex prouiſione Beneficij.*

Deciſio CXXVIII.

CApitulum Soranum prætendens, Præpoſituram S. Martini de Alberto ſibi fuiſſe vnitam, non acquieſcebat ſententiæ latæ pro manualitate in fauorem Abbatis, & Monaſterij Caſſinen. contra Alexandrum Iacobellum prouiſum Apoſtolicum, nec putabat, dict. ſententiam ipſum Capitulum afficere, ex quo Iacobellus ſolummodo fuit in ipſa ſententia nominatus, & de Capitulo nulla facta fuit mentio, nec etiam vlla præceſſit illius citatio ad ſententiam, quamuis eiuſdem Capituli procurator proteſtatus fuerit, nihil per Abbatem, & Monaſterium fieri niſi citato Capitulo, vel eius procuratore; Vnde inter ipſos Abbatem, & Capitulum particulariter hodie propoſito dubio ſuper manualitate, Domini cum præſuppoſito quod iura ſint in forma probanti, dixerunt, conſtare de manualitate vſque ad annum 1465. Quid autem ſit dicendum ab inde citra ad aliam diſputationem reiecerunt.

Cuius reſolutionis fundamentum fuit, quia ab anno 1364. vſque ad dictum annum 1465. dantur plures prouiſiones de hac Præpoſitura ab Abbatibus Caſſinenſibus factæ in fauorem Monacorum eiuſdem Ordinis, prout de anno 1364 poſtquam Marco de Alberto Monaco Caſſinenſi fuerat collatum hoc beneficium S. Martini idem beneficium eidem Marco confirmatum fuit per ſucceſſorem nempe per Angelum Abbatem Caſſinen. vt in Summario dato in propoſitione ſub die 9. Decembris 1622. pro Monaſterio num. 4.

Necnon de anno 1378. reuocata prouiſione facta olim Criſtophoro de Põte Coruo Monaco Caſſinen. hoc idem beneficium, ſeu Præpoſitura aſſignata fuit per Abbatem Petrum de Tartaris Ioanni de Alberto Monaco pariter Caſſinen. vt in dicto Summ. num. 5. Et etiam de anno 1397. Abbas Henricus Tornacellus reuocata prouiſione prius facta in fauorem cuiuſdam Fratris Franciſci d. Præpoſituram S. Martini contulit Fratri Benedicto de Atino Monaco pariter Caſſinen. eodem Summ. num. 6. & 7.

Qui idem Abbas Tornacellus poſtea de anno 1404. eamdem Præpoſituram contulit Gregorio de Ponte Coruo Monaco Caſſinen. vt in Summ. num. 8. per cuius Gregorij promotionem ad Præpoſituram S. Pauli de Foreſta, fuit itidem per eumdem Abbatem Tornacellum de anno 1409. hæc eadem Præpoſitura aſſignata Fratri Angelo de Atino Monaco Caſſinen. vt in Summ. num. 9.

Inſuper & de anno 1441. ab eodem Monaſterio Caſſinen. fuit prouiſus de hac præpoſitura Frater Marcutius de Atino Monacus Caſſinen. eod. Sum. n. 10.

Et de anno 1443. per Abbatem Caraffam hæc ipſa Præpoſitura aſſignata fuit Chriſtophoro de Atino Monaco Caſſinen. eodem Sum. nu. 11.

Et tandem ipſo anno 1465. ab Abbate Martino fuit prouiſus de hac eadem Præpoſitura de Alberto Frater Silueſter de Caſalnuccio pariter Monacus Caſſinen. d. Sum. num. 12. Ex qua ſerie certum & vltra annorum, & conſuetudine, quod ſemper Abbates Caſſinen. & non alij collatores prouiderunt de hoc Beneficio, ſeu Præpoſitura S. Martini de Alberto Monaco pariter Caſſinen. & quod per dictos Monacos beneficium fuit receptum, & gubernatum, duo eliciuntur.

Primo quod hoc beneficium, ſeu Præpoſitura ſit regularis, & ad dictum Monaſterium Caſſinen. omnino

ninò ſpectet in vim dictæ conſuetudinis, ſeu præ-
1 ſcriptionis centenariæ, cum & ſola quadragenaria ſufficeret c. cum de beneficio de præben. in 6. vbi gloſ. *Franch.* & alij *Felin.* in c. in noſtra, num. 41. de reſcript. *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 7. num. 8. & ſeq. & gloſ. 8. num. 31. *Sanch* ſuper Decalog. tom. 2. lib. 7. cap. 10. num. 15. & in his terminis eſt dec. in Nicien. Prioratus 13. Iunij 1622. coram R.P.D. meo *Buratto*; Si enim ſeculare fuiſſet huiuſmodi beneficium, per regulares gubernari, & adminiſtrari non potuiſ-
2 ſet, *Card.* in clem. 2. §. vt autem, nu. 4. qu. 1. de relig. dom. *Rot.* dec. 201. num. 3. par. 1. recent. & fuit dictum in Vicen. Parochialis 20. Februarij 1617. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & in dicta Nicien. Prioratus, & alias ſæpiſſimè.

Quod & eo magis confirmatur, quia dantur plures enunciatiuæ prolatæ tam in omnibus prouiſionibus ſupra relatis, quam in confirmatione facta de anno 1286. per Thomam Abbatem Caſſinen. de quibuſdam bonis liuellariis, vt in dict. Sum. n. 3. & aliis, quod hęc Præpoſitura eſt membrum, & annexum, & manuale Monaſterij Caſſinen. & quod ſpectat pleno iure ad dictum Monaſterium, & Abbatem. Quæ enunciatiuæ, cum ſint plures, & ſupra 200. annos, &
3 in diuerſis ſcripturis, habent vim famæ, & bene comprobant, quod beneficium ſit regulare, *Aret.* in c. cum cauſam, num. 9. & 20. de probat. *Felin.* ibid. nu. 4. cum aliis congeſtis in dec. 102. num. 1. par. 1. recen. in Tudertina Prioratus 14. Iunij 1593. coram bo. mem. *Litta*, quæ eſt dec. 587. num. 1. par. 4. diuerſ. in deciſione in hac cauſa facta ſub die. 9. Decembris 1622. coram me, & in Nicien. Prioratus 13. Iunij 1622. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Nec obſtat, huiuſmodi enunciatiuas prolatas
4 fuiſſe ab ipſis Abbatibus Caſſinen. & ſic ab intereſſatis, ac ſuſpectis. Quoniam cum ſint antiquiſſimæ, & fomentum, ac præſumptionem recipiant ab ipſo actu prouiſionum; Abbates enim tanquam Domini, & legitimi collatores prouiderunt, huiuſmodi enunciatiuæ concomitanter ad ipſum actum, & non incidenter prolatæ de iure probant, etiamſi à perſonis ſuſpectis emanauerint, *Achill.* dec. 1. de confeſſ. & dec. 7. de Iur. patr. *Rot.* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 386. nu. 5. in eius impreſſ. & in Theatina Iuriſdictionis 4. Maij 1612. coram eodem *Decano*, quæ eſt dec. 405. nu. 5. par. 1. recent. Iunctis præſer-
5 tim coniecturis, & adminiculis, quæ ipſas enunciatiuas corroborent, quippe tunc etiamſi à ſuſpectis perſonis fuerint prolatæ, attenduntur *Achill.* d. dec. 1. de confeſſ. *Put.* dec. 149. lib. 3. & *Rota* coram eodem Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 235. num. 6. & dec. 242. num. 2. in eius impreſſis.

Hic autem plura concurrunt adminicula, & præſertim ipſæ confirmationes de prædictis bonis liuellariis. & quod hæc eccleſia olim de anno 1074. donata fuit Monaſterio Caſſinenſi per Comitem Pandulphum, vt in eodem Sum. nu. 1. Et de anno 1097. per Vrbanum Secundum, hæc eadem Eccleſia deſcripta fuit inter alia bona eiuſdem Monaſterij Caſſinen. vt in dicto Summ. num. 2. Et demum, ipſæmet prouiſiones ſaltem pro adminiculis inſeruirent.

Hoc autem poſito, quod hoc beneficium S. Martini de Albeto ſit annexum, & membrum Monaſterij Caſſinen. quod Monaſterium indubitanter eſt
6 regulare, ſequitur, & quod itidem beneficium S. Martini ſit regulare, quia à dicto Monaſterio, veluti à ſuo capite diſcrepare non debet cap. non decet de præſcript. *Decian.* conſ. 32. num. 28. lib. 2. *Rota.* in dicta Tudertina Prioratus coram bo. mem. *Litta*, num. 2.

Alterum autem, quod ex prædictis deducitur, illud eſt, quod ſi hoc beneficium S. Martini vſque ad annum 1465. fuit regulare, conſequenter etiam fuit manuale, quia talia de iure cenſentur beneficia omnia regularia, c. cum ad Monaſterium, §. tales. de Stat. 7
Monach. *Rebuff.* de pacific. poſſeſſ. num. 279. *Caſſad.* dec. 4. num. 2. & 3. de præben. *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 6. num. 6. *Sanchez* ſuper Decalog. d. lib. 7. ca. 29. num. 104. & ſeqq.

Quam quidem manualitatem beneficij S. Martini clarius detegunt ſupra relatæ prouiſiones, quæ omnes factæ fuerunt non perpetuo, & ad vitam prouiſ- 8
ſorum, ſed ad nutum, & beneplacitum Abbatis conferentis, & illius ſucceſſorum, & præuiis reuocationibus aliarum prouiſionum prius aliis Monacis conceſſarum; quæ omnia proprie conueniunt manualitati, & illam inferunt d. cap. ad Monaſterium. cap. 1. §. fin. de priuileg. in 6. *Caſſad.* deciſ. 8. per tot. & dec. 12 de præben. *Gonzal.* ſuper dicta reg. 8. gloſ. 5. §. 6. num. 2. & ſeqq. & *Sanch.* d. cap. 29. num. 104. 107. 111. & ſeqq.

Neque obſtat, quod dictæ prouiſiones non fuerint effectum ſortitæ; quia immo earum effectuatio videtur probari ex eo quod ſucceſſiue factæ fuerunt Monacis poſt promotionem, vel reuocationem aliorum, quibus antea idem beneficium fuerat collatum; Et ſignanter de anno 1404. fuit prouiſus Gregorius de Ponte Corui Monacus Caſſinen. & deinde de anno 1408. per promotionem eiuſdem Gregorij vacante dicta Præpoſitura S. Martini, de ea fuit prouiſus Angelus de Atino, vt in dict. Summ. num. 8. & 9. 9
Qui propius eſt modus probandi effectuationem iuxta vulgatum conſilium *Oldrad.* 229. quod *Rota* perpetuo ſequitur *Cardin. Seraphin.* dec. 337. num. 1. & dec. 423. num. 2. par. 2. recent. & alias ſæpius. Et in præſenti caſu viſa eſt ſufficere d. effectuatio, Iunctis tot enunciatiuis antiquiſſimis, quod hoc beneficium ſit manuale, & ad nutum, & beneplacitum Abbatis conferri, & reuocari conſueuerit, & aliis adminiculis ſup. ponderatis.

Et ita Capitulo, & Monaſterio informantibus reſolutum fuit, &c.

Perusina diſtributionum.
Veneris 28. *Iunij* 1624.

ARGVMENTVM.

Via executiua vulneratur per ſententiam. Officiali an credatur atteſtanti ſibi à Principe aliquid fuiſſe commiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Narrata in gratia debet quis iuſtificare.*
2 *Decretum vulnerans inſtrumentum impedit eius exequutionem.*
3 *Relationi miniſtri Principis de commiſſione ſibi data creditur.*

Deciſio CXXIX.

PRo Informante reſponſum fuit, ſcilicet intrare arbitrium pro retardatione, ſeu ſuſpenſione Breuis; Quoniam cum illud emanauerit ſub narratiua partis, quod Criſpoltus per totum tempus iam elapſum ab Eccleſia Peruſina, in qua erat, & eſt cano-

Datur tamen ſoluenti repetitio conditione indebiti. *poteſt exequi ſententia contra tertium.*

Deciſio CXXXIII.

PRo Informante fuit reſponſum, ſcilicet Franciſcum teneri reſtituere ſcuta trecenta hæredibus Antonini. Et moti ſunt, quia vt apparet ex apoca ſolemniter recognita, dicta ſcuta trecenta ipſi Franciſco pro reſtitutione dotis Eliſabettæ ſororis fuerunt ſoluta, per dictos hæredes, vt inde liberarentur à præſtatione alimentorum ab eodem Antonino legata Eliſabettæ Nurui, quamdiu dotem ipſa non exigeret; qua tamen non obſtante ſolutione, tanquam facta Franciſco recipienti ſine legitimo mandato, nullaque ſubſecuta ratificatione eiuſdem Eliſabettę fuit iam reſolutum ſub die 21. Februarij 1620. coram R.P.D. meo *Veroſpio*, adhuc prædictos hæredes Antonini teneri alimenta ſubminiſtrare Eliſabettæ, & conſequenter iiſdem hæredibus, qui ſoluerunt, competit condictio pro repetitione illius, quod ſolutum
1 eſt, contra Franciſcum, qui ſine mandato veræ creditricis exegit, *l.* inter cauſas, §. mandato, *ff.* Mandat. ibi, Quod ſi procurator non eſt, repetam ab eo, & ibi gloſ. in Verbo Repetam, *l.* ſi procuratori, §. quod ſi dominus, ff. de cond. cauſ. dat. *l.* creditores, *C.* de cond indebit. *l.* falſus procurator. C. de furt. & ibi notant Scribentes *Bald.* conſ. 14. num. 1. lib. 1. *Cuman.* conſ. 42. in prin. *Farinacc.* late in ſua praxi crimin. tit. de furtis quæſt. 170. par. 1. per tot. Alioquin inique actum eſſet cum ipſis hæredibus, qui dum dicta trecenta ſoluerunt, vt inde eximerentur ab obligatione præſtandi alimenta Eliſabettæ, adhuc nihilominus vtrumque onus ſuſtinerent, cum tamen teſtator alterum tantum ſuis hæredibus demandauerit.

Et ita fuit reſolutum quoad ſortem, An autem etiam teneatur Franciſcus ad damna, & intereſſe, particulari diſputatione erit diſcutiendum, &c.

Romana Vineæ, ſeu deuolutionis.
Lunæ 1. Iulij 1624.

ARGVMENTVM.

Identitas verificata in duobus confinibus remanet probata etiam aliis non concurrentibus, præſertim concurrentibus adminiculis, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Ad probandam identitatem duo confinia verificare ſufficit, etiamſi alia deficiant.*
2 *Probatur identitas ex generalis demonſtrationis verificatione, & num. 3.*
4 *Mandatum Procuratoris præſumitur ex impenſa.*
5 *Identitas probatur ex leuioribus probationibus.*
6 *Viſitatio. & inſpectio loci plurimum poteſt in probanda identitate.*
7 *Incertitudo, quæ per menſurationem poteſt ad certitudinem reduci, non excludit probationem identitatis.*
8 *Emphyteuta, & eius hæres tenetur confines indicare directo Domino rei emphyteoticæ.*
9 *Etiam quando agitur ad caducitatem.*
10 *Quando maximè culpa emphyteutæ, aut Authorum eius mutati ſunt confines.*
11 *Alienatio pendente lite facta non attenditur, & ideo*

Deciſio CXXXIV.

CVm Moniales S. Siluestri de anno 1593. contra q. D. Hieronymum de Cuppis nepotem, & hæredem bo. mem. Cardinalis de Cuppis, Tranen. nuncupati, iudicium deuolutionis petiarum 28. vineæ, ſiue terreni, de quibus agitur, intentaſſent, & ſententiam fauorabilem ab Illuſtriſſimo, tunc temporis Vrbis Vicario obtinuiſſent, cauſa per viam appellationis ad inſtantiam q. D. Io. Dominici dicti Hieronymi prædefuncti filij, & hæredis in Rota introducta fuit coram bo: me. Cardin. *Sacrato*, & ſub die 30. Maij 1612. reſolutum fuit, ſententiam prædictam eſſe confirmandam, vt in dec. 400. par. 1. recent. Et deinde diſputato dubio tunc reſeruato, An ſcilicet per receptiones canonum factas à Factore Monialium caducitas cenſeretur remiſſa, ſub die 11. Februarij 1613. fuit negatiuè reſolutum, Poſtea vero obtenta, ac præſentata pro parte Monialium executoriali die 6. April. 1615. fuit firmatum conſtare de re iudicata exequenda contra D. Franciſcum, & alios de Cuppis, etiam vti tertios poſſeſſores occaſione dotis q. D. Conſtantiæ de Comitibus eorum matris ex eo quia alienatio facta fuit lite pendente, vt latius in deciſionibus. Demum cauſa mihi commiſſi, Moniales inſteterunt pro illius expeditione iuxta reſolutiones iam, vt ſupra, factas; Verum quia pro parte Dominorum de Cuppis apponebatur, non conſtare de dictæ vineæ, ſiue terreni identitate, propoſito per me ſuper hoc dubio Domini de ea ſatis, ſuperque conſtare cenſuerunt.

Quoniam in inſtrumento donationis factæ per q D. Margaritam Columnam ad Monialium fauorem de anno 1253. de qua late in dicta deciſione 400. par. 1. recent. habetur, vineam eſſe petiarum 28 poſitam extra Portam Salariam iuxta ab vno latere inter alia flumen Tiberonis, in inſtrumento vero ceſſionis & alienationis factæ per Stephanum de Stancariis de anno 1532. ad fauorem Io. Antonij de Stancariis, & Hieronymæ de Moricis dicitur, quod ipſe Stephanus in emphyteuſim perpetuam à dictis Monialibus conduxerat vineam, ac terrenum prædictum petiarum 28 ſitum extra Portam Salariam iuxta, & intra Pontem Salarium inter hos fines, videlicet ab vno res, & bona Hoſpitalis Sanctiſſ. Saluatoris ad Sanctiſſ. Sanctorum, ab alio res hæredũ q Sanctini de Sanctinis, & ante eſt via publica; Et demum ex inſtrumento venditionis factæ de anno 1541. apparet, dictos Io. Antonium, & Hieronymam ceſſionarius præuia narratiua, quod dictus Stephanus in emphyteuſim perpetuam à d. Monialibus conduxerat dict. petium terræ 28. petiarum ſitum, & poſitum extra Vrbem apud Pontem Salarium iuxta ſuos fines, & habita expreſſa relatione ad ceſſionem prædictam ipſis per d. Stephanum factam idem terræ petium vendiderunt d. Cardinali Tranen. dict. Dominorum de Cuppis authori Saluo, & reſeruato directo dominio Monialium, quæ poſtea huiuſmodi venditioni conſenſum præſtiterunt, laudimium receperunt, ipſamque vineam, ſiue terrenum cum omnibus in eo exiſtentibus eidem Cardinali quatenus opus eſſet, de nouo pro eodem canone in emphyteuſim conceſſerunt, ipſeque Cardinalis ex certa ſcientia omnia ratificauit, & approbauit.

Quibus ſic ſtantibus, quamuis aliqui ex confinibus in d. inſtrumentis enunciatis hodie non appareant ſed

ſed fuerint ob temporis antiquitatem immutari, ni-
hilominus alij, nempe flumen Tiberonis, Via publi-
ca, & bona Hoſpitalis Sanctiſſ. Saluatoris, ſiue S.
1 IoannisLateranen.adhuc extant; Et notum eſt etiam,
duorum tantum verificationem ad effectum de quo
agitur, ſufficere, *Bart.* in l.demonſtratio, num. 14.
ff.de cond.& demonſtr. *Surd.* conſ.44. num. 20. *Rot.*
coram *Card. Seraph.* deciſ 1209.nu.1.2.& 3. & co-
ram Reuerendiſſ. D.meo *Decano* dec. 3 2.num.2. &c.
in Nucerina prædij 20. Maij 1622. coram R. P. D.
meo *Nauarro.*

Præſertim quia concurrit etiam demonſtratio il-
la generalis, quod vinea eſt poſita extra Portam Sa-
lariam, & iuxta, & intra Pontem Salarium vt in ſpe-
cie, quod nempe res controuerſa ſit extra eamdem
Portam, fuit ad effectum, de quo agitur, conſidera-
tum in alia Romana vineæ 24. Martij præteriti co-
ram R. P.D.meo *Vbaldo*; Et quod generales huiuſ-
2 modi demonſtrationes maximè faciant ad identita-
tis probationem tradit *Corn.* conſ. 280.n 5.vol.3. &
Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 218.
3 num.3.& dec.120.nu.5.vbi quod ſi concurrat iden-
titas loci, vel demonſtratio in communi, ſufficit e-
tiam vnum tantum confine.

Et prædictis etiam accedunt litis ſuſtentatio per
plures annos, ſusceptiones terminorum ad ſoluen-
dos canones, & effectuales illorum ſolutiones factæ
Monialibus per d.q.Hieronymum, & alios de Cup-
pis d.Cardinalis Tranen. ſucceſſores, & authores
D.Franciſci, & litis conſortium, & confeſſiones eo-
rumdem, vt in Summ.Monialium nu. 3. Necnon e-
tiam depoſitum ſcutorum 214. pro canonibus de-
curſis factum per procuratorem d.D.Franciſci in eo-
dem Sum.nu.4.de cuius mandato conſtat ex Summ.
4 vltimo loco dato n.2. Illudque etiam præſumitur ex
ipſomet actu depoſiti notabilis ſummæ iuxta deciſ.
111.nu.5 coram S.mem Greg.XV. Ac etiam citatio-
nes, & interpellationes factæ d. Monialibus de an-
no 1610.1611.& ſic poſt caducitatem incurſam, &
acceptatam, & ſententiam deſuper latam ad reci-
piendos canones prædictos, & demum adeſt etiam
propria ipſius D.Franciſci, & litis conſortium con-
feſſio emiſſa in precibus Papæ porrectis, & commiſ-
ſionibus obtentis, vt in regiſtro fol.445. & ſeqq. in
quibus apertè enarratur, ipſos reperiri in poſſeſſione
certarum terrarum prope, & citra Pontem Salarium
exiſtentium, ſuper quibus pro parte Monialium lis
mota fuerat; Ex quibus omnibus, maxime ſimul
iunctis, ſatis probata remanet identitas, cum ad il-
lam probandam ſufficiant etiam leuiores probatio-
nes, & coniecturæ, *Pariſ.* conſ.104.nu.24.& 26.lib.
5 1. *Afflict.* dec.23.num.3. *Cephal* conſ.170.n.25. *Card.*
Seraphin. dec.462.n.8 & dec.1461.n.1. *Rot.* dec. 119.
num.4.in fin.par.2. recent. & in allegata Nucerina
prædij 20.Maij 1622. coram R. P. D. meo *Nauarro*,
& in dicta Romana vineæ coram R.P.D.meo *Vbal-*
do; Præſertim in antiquis *Card.Seraph.* d.dec.462.n.
9.& dec.1209.num.3.in quibus nos verſamur, vt
fuit ponderatum in hac cauſa dicta dec. 400. nu.2.
par.1.recent.

Denique huius terreni, ſeu vineæ identitatem
6 clariorem viſa eſt reddere loci inſpectio à me facta
de ordine Dominorum meorum ad maiorem rei ve-
ritatis euidentiam; ex ea enim conſtitit, terrenum,
ac vineam, ſuper cuius deuolutione ſententiam re-
portarunt Moniales, & ſuper qua rei iudicatæ exe-
cutionem fieri petunt, poſitam eſſe extra Portam
Salariam in loco nuncupato, *Il caſaletto* de Cuppis
iuxta, & citra Pontem Salarium prope flumen Tibe-
ronis ante viam publicam ad ipſum flumen tenden-
tem, ab alio vero latere bona d.Hoſpitalis SS.Salua-
toris, & in ea adhuc adeſſe portionem terreni non
vineatam, necnon domum cum vaſca, & aliis in
dicto inſtrumento venditionis enunciatis, itaut con-
fines, & demonſtrationes fere omnes, de quibus in
ſupradictis inſtrumentis verificentur.

Neque obſtat, quod ab vno latere confines ipſi
videantur inſerti; quia cum quantitas terreni, ſeu vi-
neæ ſit certa, nempe petitum 28 poterunt median- 7
te menſuratione facillimè certificari incipiendo à
duobus aliis ſupra expreſſis lateribus, quæ ſunt cer-
tiſſima; præſertim quia à dicto alio latere adſunt bo-
na eorundem Dominorum de Cuppis; Et in omnem
euentum ipſi, tanquam emphyteutæ, vel ſaltem di-
cti Cardinalis Tranen. ſucceſſores, & ab eo cauſam
habentes, qui Moniales, vt ſupra, in Dominas reco-
gnouit, tenerentur, quatenus opus eſſet, confines ip- 8
ſos indicare *Iaſ.* in l.2.n.173.C.de iur.emphyt. *Ruin.*
conſ. 50.n.14.li.1.& conſ.108.nu.23.li.2. *Peregr.* de
fideicom.art.44 nu.23. Card. *Seraph.* dec.1117.nu.1.
& fuit dictum in Romana Bonorum 12. Decembris
1588.coram Card. *Blanchetto*, & in Ceſenaten.bono-
rum 6.Februarij 1589.coram Card. *Platto*, quæ eſt
dec 147.par 4 diuerſ.n.1. & 7. vbi quod hoc proce-
dit etiam quando eccleſia agit ad caducitatem, & in-
dicatio huiuſmodi deberet eſſe congrua, veriſimilis,
& conueniens dictis antiquis finibus, ac demonſtra-
tionibus vt per *Rot.* in in eadem Ceſenaten. bono- 9
rum 15.Maij 1589.inter impreſſ. ibidem 148.

Quod tanto magis Domini procedere dixerunt,
quia facto ipſorum Dominorum de Cuppis, vel eo-
rumdem authorum, qui vineam, ac terrenum, de quo
agitur, in dicto Caſaletto incorporarunt, confines 10
mutari, ſiue confuſi fuerũt ex late adductis per *Ruin.*
d.conſ.50.n.15 li.1. *Afflict.* dec.23.n.5.in fin.n.6.& 7.
& *Simon de Præt.* de interpret.vlt. volunt.li.5.dubit.
4.n.335.fol.554. Sed huiuſmodi indicatione non vi-
dentur indigere Moniales ex ſuperius deductis.

Poſtremo non fuit viſum obſtare quod Domini de
Cuppis ſe prætendant tertios poſſeſſores; quia adhuc
ſententia prædicta, & res iudicata executioni demã-
danda venit etiam contra ipſos, & quoſcunq; alios
tertios poſſeſſores, tanquã contra illos, in quos fuit 11
facta alienatio lite pendente, vt iam fuit in hac cauſa
reſolutum, & optimè comprobatum ſub die 6. Apri-
lis 1615. coram bo:mem: Cardin. *Sacrato*.

Et ita deciſum, &c.

Rauennaten. pecunia.

Mercurij 6. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Creditor ex Chirographo anterior tempore quando
præferatur in concurſu cum aliis Creditoribus.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ dicitur in Vrbe Iudex Ordinarius.*
2 *Iudex appellationis poteſt emendare, vel nouam face-*
re ſententiam.
3 *Scriptura priuata vt habeat prælationem in concurſu*
Creditorum, debet habere requiſita l. ſcripturas, C.
qui pot. in pign. hab.
4 *Fundator d. l. ſcripturas in fraude ob ſuſpicionem*
antidatæ.

nicus, abſuerat ex cauſa defenſionis nonnullorum iurium feudalium, quæ ipſe obtinet à Romana eccleſia,contra Vniuerſitatem, & Homines Caſtri de Remonte,& ideo Papa illi indulſerit omnes fructus, & prouentus,& diſtributiones canonicatus per illud tempus, quo abfuit & per annum etiam integrum futurum perinde ac ſi perſonaliter in Eccleſia reſediſſet, & reſideret, vt in dicto Breui, debuit ipſe Criſpoltus cauſam, in qua fundatur indultum omninò plene, & concludenter iuſtificare cap.1.de re-
1 ſcript. *Rot.* deciſ.268.num.4. par. 1. diuerſ. & dec. 444.num.2. pat 2. recent. In qua tamen iuſtificatione nihil præſtitit Criſpoltus, quod in actis fuerit exhibitum.

Præterea de ordine eiuſdem Papæ,& ad relationem R.P.D. Cõmiſſarij generalis Cameræ Apoſtolicæ fuit etiam poſtea idẽ indultum per decretum A. C. reductum ad viam iuris;Ex quo decreto,quamuis
2 alias eſſet nullum,vel iniuſtum,fuit inflictum vulnus ipſi indulto,adeo vt illius vigore amplius non poſſit executiuè procedi, *Rota* dec.132. par. 2. diuerſ. cum aliis allegatis per *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 6. num. 202. 219 & 325. & eſt deciſio Reuerendiſſ. D. mei *Decani* 75. in eius impreſſ.

Nec Domini dubitarunt,quin relationi D.Commiſſarij Cameræ circa mandatum Papæ ſit credendum,tum quia ipſe Papa hoc negotium illi demandauerat,& memoriale tranſmiſerat,tum etiam quia agebatur de materia, quæ ad illius officium pertinebat, an ſcilicet Criſpoltus tractaret negotia Cameræ in Vrbe,& idem Criſpolus haud difficulter potuiſſet Principem adire, & veritatem d. relationis Commiſſarij eruere; Et proinde huiuſmodi Officiali Principis iuſſum referenti omninò ſtandum eſt,
3 iuxta theoricam *Specul.* tit. de probat.§.videndum, in verbo, Quid de Auditoribus, *Grammat.* deciſ. 36. nu.27. *Pariſ.* conſ. 11.no.17.& conſ.131.n.19 & ſeq. lib.4.*Gabr.* concl 3.de probat.num.10.& ſeq. *Farin.* conſ.60.n.97.lib 3. Card. *Seraph.* dec.79.2.num.3.& dec. 1390. num.2. cum aliis.

Et ita, &c.

Bononien. Adminiſtrationis.
Veneris 28. *Iunij* 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator,qui rationem non reddidit,debet condemnari ad reſtitutionem rerum ad eius manus peruentarum ſecundum liquidationem faciendam.*

Deciſio CXXX.

POſtquam coram bo. mem. Card. *Lancellotto* ſub die 10. Decembris 1604 fuerat reſolutum, Emiliam vti hæredem Franciſci teneri reddere rationem adminiſtrationis bonorum Vincentij geſtæ per eumdem Franciſcum, fuit in cauſa fabricatus proceſſus ſuper liquidatione bonorum, & rerum, quæ ad manus Franciſci peruenerunt, & pro quibus ipſe ſit condemnandus, niſi legitimam reddiderit rationem,& ſuper hac liquidatione hodie propoſito dubio, Domini dixerunt, liquidationem pro nunc firmandam eſſe in ſequentibus partitis.

Et primo pro ſcutis 418. ¾ quia pro hac eadem ſumma Franciſcus alienauit creditum Montis Iulij, quod erat in totum ſcutorum 800. & quod illi integrum fuerat conſignatum, & in inuentario deſcriptum vt in inuentario numero ſecundo & quarto, De alienatione vero pro dicta rata ſcutorum 418. conſtat ex propria, & iudiciali confeſſione
Emiliæ in reſponſione ad poſitiones, vt in Summ. num.7. Quæ probatio per confeſſionem partis dicitur Regina probationum,& nulla datur maior, *Dec.* in l.cum te la ſecunda,num.7.ver.Et maiorem,C.de tranſact. *Pariſ.* conſ.7.num.10.lib.4.*Grat.* conſ. 42. num.2.verſ.cum nulla,lib.2.*Rot.* dec.98.num.2.verſ. Immo confeſſio,par.1.diuerſ.& dec.436.num.1.par. 1.recent. 1

Secundo etiam pro fructibus dicti crediti pro rata dictorum ſcutorum 418 ¾ ab anno 1580 & ad rationem ſcutorum ſeptem auri in auro de Zeccha pro quolibet centenario, & anno, quia pro hac eadem concurrenti quantitate Alexander fructus percipiebat ex dicto Monte Iulij,vt ex confeſſione eiuſdem Emiliæ in Summ.num. 11. qui fructus à dicto anno 1580.vſque ad præſens,nempe pro annis 43. ¾ conſtant ſummam ſcutorum aureorum 1261.

Tertio pro fructibus duarum poſſeſſionum exiſtentium in agro Medecani, & domunculæ in Caſtro Guelphi pro quinque annis,& ad rationem ſcutorum 500 auri ad rationem librarum 4. & ſolidorum trium pro quolibet ſcuro quolibet anno, quia & pro totidem quinque annis Franciſcus adminiſtrauit bona Alexandri,vt ex confeſſione Emiliæ in reſponſione ad poſitiones in Summ. num. 5. Et dictas poſſeſſiones,& domunculam locauit Franciſcus pro annua eadem penſione ſcutorum 500.ſimilium, Vt ex inſtrumento locationis dato in Sum. num. 9. Quæ penſiones ſimul coacernatæ aſcendunt ad ſcuta 2500.auri ſimilia.

Quarto pro penſionibus domus magnæ pro iiſdem quinque annis adminiſtratæ tutelæ ad rationem librarum 260.ſingulis annis, quemadmodum pro hac eadem ſumma fuerat locata, vt Emilia faſſa fuit in reſponſione data in Summ.num.10.Et conſtat etiam ex partitis librorum Nummulariorum, quæ ſummæ pro quinque annis faciunt in totum libras 1300.

Quinto pro fructibus crediti ſcutorum 300. quod Alexander habebat in Monte Carnis, vt in inuentario, & ad rationem ſcutorum ſeptem auri pro quolibet centenario, prout ex dicto Monte tot fructus percipi conſueuiſſe fatetur Emilia vt in Sum. nu. 11. Et pro dictis quinque annis adminiſtratis curæ Alexandro, qui aſcendunt ad ſcuta 105.auri.

Sexto pro fructibus reſidui Montis Iulij, nempe ſummæ ſcutorum 381. ¾ quæ coaceruata cũ ſumma ſcutorum 418 ¾ perficit ſummam dictorũ ſcutorum 800.quæ fuit deſcripta in inuentario ad creditum Alexandri pro Monte Iulij;qui fructus veniunt taxandi ad eamdem ſummam ſcutorum ſeptem auri pro quolibet centenario iuxta confeſſionem Emiliæ eodem num.11.& pro iiſdem quinque annis,qui in totum faciunt ſcuta 110.

Septimo pro fructibus crediti, quod Alexander habebat in Monte Pauaglioni pro libris 657.ſol.15. de argento,vt in Summ.num.4. & pro quinque annis, qui fructus reddebantur ad rationem librarum 10.argenti pro centenario,vt in eadem confeſſione Emiliæ in Summ.num.12. quæ aſcendunt ad libras 328.¾ de argento.

Octauo pro fructibus crediti ſcutorum 400. auri, quod

quod Alexander habebat in Monte Compoſitionis,
vt in inuentario; qui fructus ſunt taxandi pro quin-
que annis,& ad rationem quinque pro centenario,
ſicuti Emilia fateur, dict. Montem Compoſitionis
reſpondere de fructibus ad dict. ratam, vt in eodem
Summ.num.13.qui inſimul conſtituunt ſcuta 100.
anni.

Et ita pro dictis partitis pro nunc liquidationem
Domini firmarunt informantibus tantum Victoriis
&c.

Adriaten. Diſmembrationis.
Veneris 28. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Delegati iuriſdictio expirat per ſententiam, ſiue iu-
ſtè, ſiue iniuſtè latam.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio relaxari vt poſſit, debet præcedere ſen-
tentia.*
Iudicium non debet incipere ab exequutione, ibid.
2 *Sententia lata à Iudice delegato ſtatim eius expirat
iuriſdictio.*
Etiamſi ſententia ſit nulla, ibidem.

Deciſio CXXXI.

INformante ſolum Epiſcopo viſum eſt Dominis
mandatum executiuum non eſſe relaxandum.
Quoniam aut relaxatio illius à Capitulo prætendi-
tur vigore alicuius ſententiæ,& quidem nulla exhi-
betur, in qua ipſe Epiſcopus, vel Promotor eius
Menſæ fuerit condemnatus præſtare quidquam Ca-
pitulo, Prout huiuſmodi ſententia condemnatoria,
1 quæ de iure præcedere debet executioni, eſſet affe-
renda, cum non debeat iudicium incipere ab execu-
tione, l. ſi cum nulla, ff de re iud. *l.* 1. vbi *Doct.* C. de
execut. rei iud. *Alex.* conſ. 163. nu 3. lib. 6. *Rota* apud
S. mem. Gregorium XV dec. 105. num. 9. & inter re-
cent. dec. 634. n. 1. par. 2.

Aut vero mandati relaxatio petitur in vim litte-
rarum fel. record. Clementis VIII. ſuper diſmembra-
tione fructuum Menſæ Epiſcopalis in ſumma ſcu-
torum 250. & illorum applicatione Menſæ capitu-
lari pro erectione quinque canonicatuum vltra a-
lios tres, quibus antea inſimul cum duabus dignita-
tibus eccleſia erat inſignita, & pariter viſa eſt dene-
ganda mandati relaxatio. Quamuis enim indubita-
tum ſit, litteras Apoſtolicas habere executionem pa-
ratam, attamen Domini animaduertebant, executio-
nem, de qua agitur, fuiſſe ſemel factam, & conſum-
ptam; Conſtat enim Epiſcopum, cuius prudentia in
litteris diſmembrationis negotium fuit demanda-
tum, in executionem earumdem litterarum ſub die
21. Octobris 1600. Capitulo aſſignaſſe loco dictorũ
ſcutorum 250. decimas exigẽdas ab Incolis locorũ de
Pero, & Cortuchiato; Nec non etiam hanc aſſigna-
tionem fuiſſe acceptatam ab ipſo Capitulo, liquet
ex atteſtatione eiuſdem Epiſcopi facta in actu exe-
cutionis, ſiue aſſignationis prædictæ. Quæ atteſtatio,
quatenus non ſatis concluderet in fauorem Epiſcopi
atteſtantis: ſuppleretur per aliam expreſſam appro-
bationem, ſiue ratificationem dictæ aſſignationis fa-
ctam à Capitulo de anno 1617. vigore decreti ema-
nati à Viſitatore Apoſtolico, & cum illius interuen-
tu; Vnde non poteſt denuo ad executionem deueni-
ri, quia poſt ſententiã ſemel etiam nulliter latã expi-
rat iuriſdictio Iudicis delegati, c. in litteris, ca. vene-
rabili, & cap. ſignificantibus de offic. delegat. l. ſi vt 2
proponis la prima, *C.* quomod. & quand. Iud. *l.* Iudex
poſteaquam, & ibi gloſ. ff. de re iud. Et in puncto
quod poſtquam executor litterarum Apoſtolicarum
ſemel functus eſt officio ſuo litteras executioni de-
mandando, non ſit amplius executioni locus tradit
Archid. in cap. Si cui, Verbo Contradictores de præ-
ben. in 6. & ſequitur *Tiraquel.* in l. boues, §. hoc ſer- 3
mone num. 61. ff. de verb. ſignif. cum aliis per *Rot.*
dec. 631. nu 8 par. 2. recent.

Et ita, &c.

Romana fructuum cenſus.
Veneris 28. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Ex tribus ſolutionibus continuatis ſolutio in præte-
ritum infertur ſuper annuis præſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Solutio probatur docta de tribus terminis ſolutionum
annuarum pro omnibus aliis antea decurſis.*
2 *Solutio probatur per clauſulam in quietantiis appoſi-
ta (pro reſiduo.)*

Deciſio CXXXII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 8. Martij
1621. coram R.P.D. meo *Vereſpio*, quod ſcili-
cet fructus cenſus, de quibus agitur, ſint calculandi
ab anno 1599. de Menſe Auguſti; quoniam pro an-
te elapſis annis conſtat de ſolutione fructuum ex
quietantiis, quæ dantur pro tribus annis continuis,
nempe annis 1595. 1596. & 1597. Quæ poſteriores
trinæ, & annales ſolutiones inferunt, & iudicant, pro 1
annis præteritis integrè fuiſſe ſolutum iuxta *l.* qui-
cumque, *C.* de apoc. publ. lib. 10. & ibi notant *Doct.*
& plene *Gabr.* concl. 11. tit. de præſumpt. *Menoch.* de
præſumpt. lib. 3. præſumpt. 139. *Maſcard.* de probat.
concl. 1321. & alibi.

Pro anno autem 1598. & vſq; ad menſem Auguſti
1599. conſtat de ſolutione ex eo, quod Iuſtinus cre-
ditor in citatione pulſauit debitorem, vt ſolueret
ſcuta vndecim pro dicti cenſus fructuum reſiduo,
quod verbum, Reſiduo, à creditore prolatum, inte- 2
gram præcedentium terminorum ſolutionem im-
portat, vt bene in dicta deciſione D. mei *Vereſpij*, v-
bi etiam reſpondetur ad clauſulam præſeruatiuam,
Saluo iure.

Et ita informantes vna tantum parte, Altera vero
pluries citata, & non comparente, &c.

Aſculana alimentorum.
Lunæ 1. Iulij 1624.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Solutio facta Procuratori non habenti mandatum
non liberat ſoluentem tam ratione ſortis, quam in-
teruſuriorum.*

Digitized by Google

Datur tamen ſoluenti repetitio conditione indebiti.

Deciſio CXXXIII.

PRo Informante fuit reſponſum, ſcilicet Franciſcum teneri reſtituere ſcuta trecenta hæredibus Antonini. Et moti ſunt, quia vt apparet ex apoca ſolemniter recognita, dicta ſcuta trecenta ipſi Franciſco pro reſtitutione dotis Eliſabettæ ſororis fuerunt ſoluta, per dictos hæredes, vt inde liberarentur à præſtatione alimentorum ab eodem Antonino legata Eliſabettæ Nurui, quamdiu dotem ipſa non exigeret; qua tamen non obſtante ſolutione, tanquam facta Franciſco recipienti ſine legitimo mandato, nullaque ſubſecuta ratificatione eiuſdem Eliſabettę fuit iam reſolutum ſub die 21. Februarij 1620. coram R.P.D. meo *Veroſpio*, adhuc prædictos hæredes Antonini teneri alimenta ſubminiſtrare Eliſabettæ, & conſequenter iiſdem hæredibus, qui ſoluerunt, competit condictio pro repetitione illius, quod ſolutum
1 eſt, contra Franciſcum, qui ſine mandato veræ creditricis exegit, *l.* inter cauſas, §. mandato, *ff.* Mandat. ibi, Quod ſi procurator non eſt, repetam ab eo, & ibi gloſ. in Verbo Repetam, *l.* ſi procuratori, §. quod ſi dominus, ff. de cond. cauſ. dat. *l.* creditores, C. de cond indebit. *l.* falſus procurator. C. de furt. & ibi notant Scribentes *Bald.* conſ. 14. num. 1. lib. 1. *Cuman.* conſ. 42. in prin. *Farinacc.* late in ſua praxi crimin. tit. de furtis quæſt. 170. par. 1. per tot. Alioquin inique actum eſſet cum ipſis hæredibus, qui dum dicta trecenta ſoluerunt, vt inde eximerentur ab obligatione præſtandi alimenta Eliſabettæ, adhuc nihilominus vtrumque onus ſuſtinerent, cum tamen teſtator alterum tantum ſuis hæredibus demandauerit.

Et ita fuit reſolutum quoad ſortem, An autem etiam teneatur Franciſcus ad damna, & intereſſe, particulari diſputatione erit diſcutiendum, &c.

Romana Vineæ, ſeu deuolutionis.
Luna 1. Iulij 1624.

ARGVMENTVM.

Identitas verificata in duobus confinibus remanet probata etiam aliis non concurrentibus, præſertim concurrentibus adminiculis, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Ad probandam identitatem duo confinia verificare ſufficit, etiamſi alia deficiant.*
2 *Probatur identitas ex generalis demonſtrationis verificatione, & num. 3.*
4 *Mandatum Procuratoris præſumitur ex impenſa.*
5 *Identitas probatur ex leuioribus probationibus.*
6 *Viſitatio. & inſpectio loci plurimum poteſt in probanda identitate.*
7 *Incertitudo, quæ per menſurationem poteſt ad certitudinem reduci, non excludit probationem identitatis.*
8 *Emphyteuta, & eius hæres, tenetur confines indicare directo Domino rei emphyteoticæ.*
9 *Etiam quando agitur ad caducitatem.*
10 *Quando maximè culpa emphyteutæ, aut Authorum eius mutati ſunt confines.*
11 *Alienatio pendente lite facta non attenditur, & ideo poteſt exequi ſententia contra tertium.*

Deciſio CXXXIV.

CVm Moniales S. Siluestri de anno 1593 contra q. D. Hieronymum de Cuppis nepotem, & hæredem bo. mem. Cardinalis de Cuppis, Tranen. nuncupati, iudicium deuolutionis petiarum 28. vineæ, ſiue terreni, de quibus agitur, intentaſſent, & ſententiam fauorabilem ab Illuſtriſſimo, tunc temporis Vrbis Vicario obtinuiſſent, cauſa per viam appellationis ad inſtantiam q. D. Io. Dominici dicti Hieronymi prædefuncti filij, & hæredis in Rota introducta fuit coram bo: me. Cardin. *Sacrato*, & ſub die 30. Maij 1612. reſolutum fuit, ſententiam prædictam eſſe confirmandam, vt in dec. 400. par. 1. recent. Et deinde diſputato dubio tunc reſeruato, An ſcilicet per receptiones canonum factas à Factore Monialium caducitas cenſeretur remiſſa, ſub die 11. Februarij 1613. fuit negatiuè reſolutum, Poſtea vero obtenta, ac præſentata pro parte Monialium executoriali die 6. April. 1615. fuit firmatum conſtare de re iudicata exequenda contra D. Franciſcum, & alios de Cuppis, etiam vti tertios poſſeſſores occaſione dotis q. D. Conſtantiæ de Comitibus eorum matris ex eo quia alienatio facta fuit lite pendente, vt latius in deciſionibus. Demum cauſa mihi commiſſa, Moniales inſteterunt pro illius expeditione iuxta reſolutiones iam, vt ſupra, factas; Verum quia pro parte Dominorum de Cuppis apponebatur, non conſtare de dictæ vineæ, ſiue terreni identitate, propoſito per me ſuper hoc dubio Domini de ea ſatis, ſuperque conſtare cenſuerunt.

Quoniam in inſtrumento donationis factæ per q. D. Margaritam Columnam ad Monialium fauorem de anno 1253. de qua late in dicta deciſione 400. par. 1. recent. habetur, vineam eſſe petiarum 28 poſitam extra Portam Salariam iuxta ab vno latere inter alia flumen Tiberonis, in inſtrumento vero ceſſionis & alienationis factæ per Stephanum de Stancariis de anno 1532. ad fauorem Io. Antonij de Stancariis, & Hieronymæ de Moricis dicitur, quod ipſe Stephanus in emphyteuſim perpetuam à dictis Monialibus conduxerat vineam, ac terrenum prædictum petiarum 28 ſitum extra Portam Salariam iuxta, & intra Pontem Salarium inter hos fines, videlicet ab vno res, & bona Hoſpitalis Sanctiſſ. Saluatoris ad Sanctiſſ. Sanctorum, ab alio res hæredũ q. Sanctini de Sanctinis, & ante eſt via publica; Et demum ex inſtrumento venditionis factæ de anno 1541. apparet, dictos Io. Antonium, & Hieronymam ceſſionarius præuia narratiua, quod dictus Stephanus in emphyteuſim perpetuam à d. Monialibus conduxerat dict. petium terræ 28. petiarum ſitum, & poſitum extra Vrbem apud Pontem Salarium iuxta ſuoa fines, & habita expreſſa relatione ad ceſſionem prædictam ipſis per d. Stephanum factam idem terræ petium vendiderunt d. Cardinali Tranen. dict. Dominorum de Cuppis authori Saluo, & reſeruato directo dominio Monialium, quæ poſtea huiuſmodi venditioni conſenſum præſtiterunt, laudimium receperunt, ipſamque vineam, ſiue terrenum cum omnibus in eo exiſtentibus eidem Cardinali quatenus opus eſſet, de nouo pro eodem canone in emphyteuſim conceſſerunt, ipſeque Cardinalis ex certa ſcientia omnia ratificauit, & approbauit.

Quibus ſic ſtantibus, quamuis aliqui ex confinibus in d. inſtrumentis enunciatis hodie non appareant
ſed

ſed fuerint ob temporis antiquitatem immotari, nihilominus alij, nempe flumen Tiberonis, Via publica, & bona Hoſpitalis Sanctiſſ. Saluatoris, ſiue S.
1 IoannisLateranen.adhuc extant;Et notum eſt etiam, duorum tantum verificationem ad effectum de quo agitur, ſufficere, *Bart.in* l.demonſtratio, num. 14. ff.de cond.& demonſtr. *Surd.*conſ.44. num. 20.*Rot.* coram *Card. Seraph.* deciſ 1209.nu.1.2.& 3. & coram Reuerendiſſ. D.meo *Decano* dec. 32.num.2. & in Nucerins prædij 30. Maij 1622. coram R.P.D. meo *Nauarro*.

Præſertim quia concurrit etiam demonſtratio illa generalis,quod vinea eſt poſita extra Portam Salariam,& iuxta,& intra Pontem Salarium vt in ſpecie, quod nempe res controuerſa ſit extra eamdem Portam,fuit ad effectum, de quo agitur, conſideratum in alia Romana vineæ 24. Martij præteriti coram R. P.D.meo *Vbaldo*; Et quod generales huiuſ-
2 modi demonſtrationes maximè faciant ad identitatis probationem tradit *Corn.*conſ.180.n 5.vol.3.& *Rota* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 218.
3 num.3.& dec. 120.nu.5.vbi quod ſi concurrat identitas loci, vel demonſtratio in communi, ſufficit etiam vnum tantum confine.

Et prædictis etiam accedunt litis ſuſtentatio per plures annos, ſuſceptiones terminorum ad ſoluendos canones,& effectuales illorum ſolutiones factæ Monialibus per d.q.Hieronymum, & alios de Cuppis d.Cardinalis Tranen. ſucceſſores, & authores D.Franciſci,& litis conſortium, & confeſſiones eorumdem, vt in Summ.Monialium nu. 3. Necnon etiam depoſitum ſeutorum 214. pro canonibus decurſis factum per procuratorem d.D.Franciſci in eodem Sum.nu.4.de cuius mandato conſtat ex Summ.
4 vltimo loco dato n.2.illudque etiam præſumitur ex ipſomet actu depoſiti notabilis ſommæ iuxta deciſ. 111.nu.5 coram S.mem Greg.XV. Ac etiam citationes,& interpellationes factæ d. Monialibus de anno 1610.1611.& ſic poſt caducitatem incurſam, & acceptatam, & ſententiam deſuper latam ad recipiendos capones prædictos, & demum adeſt etiam propria ipſius D.Franciſci, & litis conſortium confeſſio emiſſa in precibus Papæ porrectis,& commiſſionibus obtentis,vt in regiſtro fol.445. & ſeqq. in quibus apertè enarratur,ipſos reperiri in poſſeſſione certarum terrarum prope,& citra Pontem Salarium exiſtentium, ſuper quibus pro parte Monialium lis mota fuerat; Ex quibus omnibus , maxime ſimul iunctis, ſatis probata remanet identitas, cum ad illam probandam ſufficiant etiam leuiores probatio-
5 nes,& coniecturæ,*Parif.* conſ.104.nu.24.& 26.lib. 1.*Afflict.*dec.23.num.3.*Cephal* conſ.170.n.25.*Card. Seraphin.*dec.461.n.8 & dec.1461.n.1. *Rot.*dec. 119. num.4.in fin.pat.2.recent. & in allegata Nucerina prædij 30.Maij 1625. coram R. P. D. meo *Nauarro*, & in dicta Romana vineæ coram R.P.D.meo *Vbaldo*; Præſertim in antiquis *Card.Seraph.*d.dec.465.n. 9.& dec.1209. num.3.in quibus nos verſamur, vt fuit ponderatum in hac cauſa dicta dec. 400. nu.2. par.1.recent.

Denique huius terreni , ſeu vineæ identitatem
6 clariorem viſa eſt reddere loci inſpectio à me facta de ordine Dominorum meorum ad maiorem rei veritatis euidentiam; ex ea enim conſtitit, terrenum, ac vineam,ſuper cuius deuolutione ſententiam reportarunt Moniales , & ſuper qua rei iudicatæ executionem fieri petunt, poſitam eſſe extra Portam Salariam in loco nuncupato, *Il caſaletti* de Cuppis iuxta,& citra Pontem Salarium prope flumen Tiberonis ante viam publicam ad ipſum flumen tendentem,ab alio vero latere bona d.Hoſpitalis SS.Saluatoris,& in ea adhuc adeſſe portionem terreni non vineatam, necnon domum cum vaſca, & aliis in dicto inſtrumento venditionis enunciatis,itaut confines,& demonſtrationes fere omnes , de quibus in ſupradictis inſtrumentis verificentur.

Neque obſtat, quod ab vno latere confines ipſi videntur inſerti;quia cum quantitas terreni,ſeu vineæ ſit certa,nempe petiarum 38 poterunt median- 7
te menſuratione facillimè certificari incipiendo à duobus aliis ſupraexpreſſis lateribus, quæ ſunt certiſſima;præſertim quia à dicto alio latere adſunt bona eorundem Dominorum de Cuppis;Et in omnem euentum ipſi, tanquam emphyteutæ, vel ſaltem dicti Cardinalis Tranen. ſucceſſores, & ab eo cauſam habentes,qui Moniales,vt ſupra, in Dominas recognouit,tenerentur, quatenus opus eſſet,confines ip- 8
ſos indicare *Iaſ.*in l.2.n.173.C.de iur.emphyt. *Ruin.* conſ.50.n.14.li.1.& conſ.108.nu.33,li.3. *Peregr.* de fideicom.art.44 nu.33. Card.*Seraph.*dec.1117.nu.1. & fuit dictum in Romana Bonorum 13.Decembris 1588.coram Card.*Blanchetto*,& in Ceſenaten.bonorum 6.Februarij 1589.coram Card. *Plato*, quæ eſt dec 147.par 4 diuerſ.n.1. & 7. vbi quod hoc procedit etiam quando eccleſia agit ad caducitatem,& indicatio huiuſmodi deberet eſſe congrua,veriſimilis, & conueniens dictis antiquis finibus,ac demonſtrationibus vt per *Rot.*in eadem Ceſenaten. bono- 9
rum 15.Maij 1589.inter impreſſ.ibidem 148.

Quod tanto magis Domini procedere dixerunt, quia facto ipſorum Dominorum de Cuppis, vel eorumdem authorum,qui vineam,ac terrenum,de quo agitur,in dicto Caſaletto incorporarunt , confines 10
mutati,ſiue confuſi fuerūt ex late adductis per *Ruin.* d.conſ.50.n.15 li.1.*Afflict.*dec.23.n.5.in fin.n.6.& 7. & *Simon de Pret.*de interpret.vlt. volunt.li.5.dubit: 4.n.335.fol.554.Sed huiuſmodi indiestione non videntur indigere Moniales ex ſuperius deductis.

Poſtremo non fuit viſum obſtare quod Domini de Cuppis ſe prætendant tertios poſſeſſores;quia adhuc ſententia prædicta,& res iudicata executioni demādanda venit etiam contra ipſos, & quoſcumq; alios tertios poſſeſſores,tanquā contra illos, in quos fuit 11
facta alienatio lite pendente,vt iam fuit in hac cauſa reſolutum,& optimè comprobatum ſub die 6.Aprilis 1615.coram bo:mem: Cardin.*Sacrato*.

Et ita deciſum, &c.

Rauennaten. pecuniæ.
Mercurij 6. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Creditor ex Chirographo anterior tempore quando præfertur in concurſu cum aliis Creditoribus.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ dicitur in Vrbe Iudex Ordinarius.*
2 *Iudex appellationis poteſt emendare,vel nouam facere ſententiam.*
3 *Scriptura priuata vt habeat prælationem in concurſu Creditorum,debet habere requiſita l.ſcripturas,C. qui pot.in pign hab.*
4 *Fundator d. l. ſcripturas in fraude ob ſuſpicionem antidatæ.*

Deciſ. Clem. Merlini.

5 *Creditor Chirographi præfertur Creditori ex inſtrumento ceſſante ſuſpicione antidata.*
6 *Suſpicio d.l.ſcripturas tollitur coniecturis, & adminiculis & de adminiculis num.eodem.*
7 *Quando Chirographum eſt ſignatum in Archiuio, ceſſat ſuſpicio antidata.*
8 *Ceſſat ſuſpicio ex qualitate, & probitate perſonæ creditoris. & num.9.*
10 *Ceſſat ex inueriſimilitudine & num.11. & 12.*
13 *Creditor ex Chirographo non poſtponitur aliis, qui innituntur eodem genere probationis crediti.*

Deciſio CXXXV.

RESponderunt Domini, ſententiam R. P.D. *Virilis* tunc Locumtenentis A.C.ſuper prælatione crediti RR. Patrum Caſſinenſium eſſe confirmandam, quia & valida, & iuſta viſa fuit.

Valida quia de iuriſdictione Iudicis, de mandato comparentem, de citationibus, & de obſeruantia terminorum non dubitabatur.

Nec obſtare dixerunt, quod idem Locumt. A.C.in
eadem cauſa tuliſſet aliam ſententiam pro iiſdem
Patribus Caſſinenſibus, & proinde non potuerit
ferre ſecundum, tanquam functus officio ſuo. Quo-
niam cum A.C.dicatur Iudex ordinarius à Papa con-
1 ſtitutus ſecundum gloſ. in clem. ne Romani in ver-
bo expirare de elect.& elect. poteſt *Veſtr*. in praxi
li.2. c. 4.n.4. verſ.Amplius *Mandoſ*. de monitor.q.
44.nu.5.& *Modern.Roman*. de appellat.li.3. cap. 2.
q. 19 rem.1. concl 6.n.79.vbi verſ.Non recedas, te-
ſtantur, A.C. ita de facto ordinariorum reputari,
Cum qua opinione videtur etiam tranſiuiſſe *Rota* in
Anconitana pecuniaria 13. Febr. 1615. coram bo.
me. Card. *Sacrato*, & in Meleuitana, ſeu Gadicen.
Monaſterij 22. Aprilis 1613. coram R. P. D. meo
Vereſpio, conſequenter ipſe Locumt. A.C.dum agno-
uit primam ſententiam nulliter fuiſſe latam, potuit
2 illam emendare, & nouam proferre quemadmodum
præcitati DD.affirmant, & dixit etiam *Rota* dec. 16.
n.2.de re iud.in nou.

Iuſta etiam apparebat eadem ſententia, per quam Iudex declarauit, in concurſu creditorum Peregrini præferendos eſſe dictos Patres Caſſinenſes Rubeo, & Paſolino; Creditum quippe Monachorum fuit creatum ſub die 6. Aprilis anni 1621. vt ex apoca à partibus ſubſcripta, & quatuor teſtib. munita. & camerali obligatione vallata; Creditum vero Rubei, & Paſolini initum fuit de menſe Sept. eiuſdem anni, & ſic anterioritas Monach. erat patens, quæ ex data ſcripturarum oculariter deducebatur.

Nec obſtat, quod veritas crediti Monachorum
contra Peregrinum non controuertatur, ſed ius con-
ſiſtat in iuſtificatione, quod apoca ipſorum vere fue-
rit exarata ante creditum Rubei, & Paſolini credito-
3 rum pariter eiuſdem Peregrini & ſic verſari videa-
mur in terminis l.ſcripturas, C. qui pot.in pignor.
hab. In quibus non ſufficit, quod debitor agnoſcat
debitum, & teſtes recognoſcant eorum ſubſcriptio-
nem, ſed opus eſt, quod in depoſitione attingant, &
exprimant tempus, quo apoca fuit à partibus ſubſcri-
pta, & ita omnem ſuſpicionem antidatæ, & collu-
ſionis creditoris poſterioris cum debitore in per-
niciem alterius creditoris anterioris excludant,
Prout tradiderunt *Bald* in conſ. 498. numer. 3. li.1.
Caccialup in l.admonendi num.65.ff.de iureiurand.
Franch.dec.95.n.8 *Sfort.Odd*.conſ.100.nu.65.vbi de
communi & nu.95.& in hoc teſtes pro recognitio-
ne apocæ Monach. examinati videntur defeciſſe.

Verum reſpondebant Domini; diſpoſitionem di-
ctæ l.ſcripturas totam fundatam eſſe in ſuſpicione
fraudis, & antidatæ, ne ſit in arbitrio debitoris per
ſcripturam priuatam à ſe poſtea ſub conficta die fa- 4
ctam ſupplantare, & eludere creditores anteriores;
& propterea, quoties certus eſſe poteſt Iudex, quod
re vera ſcriptura priuata præceſſerit inſtrumentum,
& quod abſit ſuſpicio fraudis, & antidatæ, tunc an-
terior creditor etiam chirographarius præfertur e-
tiam inſtrumentario iuxta d.l. ſcripturas diſpoſitio-
nem, quamuis non fuerint ſeruata ad vnguem omnia 5
requiſita illius legis. Ita *Bal*. in d.l. ſcripturas nu. 15.
verſ. Tu dic plenius, & dicto conſ. 198.n.5.li.1. *Ti-
raq*. de Retract.conuen.§.1.gl.7.n.55. *Dec*. conſ. 11.
n.142. li.1.*Franch*.in præall.dec.95. n. 7. & ſequuta
eſt *Rot*. coram Card. *Seraph*.dec.879.n.2 & ſeqq. &
dec. 1221.n.1.& in eadem cauſa prius coram Card.
Blanch.Vt in dec. 100. p. 4 diuerſ. & coram Card.
Pamphilio in Romana pecuniaria 3. Dec. 1593 quæ
eſt dec.53.nu.7. poſt *Pacific*. de Salu.in quibus locis
Rot. dixit, ad huiuſmodi Datæ veritatem compro-
bandam admitti etiam adminicula, & ſequuta eſt e- 6
tiam poſtea in Firmana prælationis dotis 21. Maij
1607. coram Reuerendiſſ D.meo Patriarcha *Manz*.
& in Romana domus de Cardellis 1. Dec. 1617. co-
ram Reuerendiſſ.D.meo *Canal*.

Hic autem plura vrgebant argumenta, quæ ſaltem in ſimul iuncta inferebant, quod re vera apoca Monachorum prius exarata fuerit, quam creatum creditum dd. Rubei, & Paſolini; Adeſt namque 1. ſingrapha vſq; de anno 1617. ab eiſdem Monacis de Peregrino ſubſcripta, quæ & in hanc poſteriorem apocam influebat; Adſunt quatuor teſtes ſubſcripti, quorum duo recognouerunt manum, & contenta in ſcriptura, & ipſemet debitor in iudicio faſſus eſt debitum, & apocam acceptauerit, in cuius executionem ſoluit libras 30. quæ quidem omnia ab eo geſta ſunt tempore non ſuſpecto, quo nempe adhuc ipſe fore non ceſſerat.

Concurrit præterea, quod dicta apocha Mona-
chorum fuit eodem menſe Apr. 1621 in publico ar- 7
chiuio regiſtrata; quod neceſſario infert prius fuiſſe
vere factā dictam apocam. Et tandem Domini vim
faciebant in qualitate creditorū, ſ. ipſorum PP. Caſ-
ſinenſium, cuius ordinis Virorum cōſpicua integri-
tas, ac prudentia ſuadebat Dominis, eos nequaquam
adeo eorum inſtituti, ac propoſiti immemores fuiſ-
ſe, vt qui ſponte propria bona Euangelicæ perfectio-
nis deſiderio reliquerunt, ac Dei famulatu ſe manci-
parunt, alienis poſtea pecuniis doloſe inhiauerint,
& falſitatis crimen perpetrauerint, Et qualitatem
creditoris in terminis d.l.ſcripturas magni fecit *Rot*.
in d.dec.897. n.7.co. Card.*Seraph*.

Quibus accedit, quod valde inueriſimile eſt, quod
tot perſonæ inſimul, ac diſparis conditionis, nempe
& Monaci creditores, & Peregrinus debitor.qui tūc
temporis decoctionem non ſuſpicabatur, & quatuor
teſtes, & Archiuiſta publicus Officialis in hanc ſi- 8
mulationem, & creditorum perniciem conſpirauerint;
Simulatio enim ac falſitas non ſolet pluribus
exponi perſonis, ne facile detegatur Vt notat *Bald*.
in l. hac conſultiſſima in fin. C. qui teſtam. fac. poſſ. 9
Becc.conſ. 102.nu.27.*Surd*.conſ.131.n.20. in fin. &
ſeqq. Iuncto præſertim, quod nullum lucrum, vel
vtilitatem ex hac antidata percepturi erant præd.
teſtes, debitor, & Archiuiſta; Sine quo lucro non
præſumitur, quod quis falſitati conſentiat gl. in c.

accedens

accedés de cri.falſ.*Nat*.cõſ.314.n.10.*Cr*.cõſ.75.n.16.

Neq; obſtat, quod archiuiatio apocæ Monachorum fuerit adnotata ſub die 5. April. & tamen ipſa
10 apoca habeat datam ſub die 6. Quoniam ex ſupra dictis patet, id errore, vel incuria notantis contigiſſe; Et in omnem euentum, licet eſſet erratum in die, non tamen veriſimile eſt, fuiſſe erratum in menſe Aprilis, & hoc ſufficeret pro anterioritate Monachorum contra Paſolinum, & Rubeum, quorum creditum fuit creatum de menſe Septembris eiuſdem anni 1621. Et ſic ſemper eſſet poſterius credito Monacorum per plures menſes.

Poſtremo Domini conſiderarunt, hic non eſſe rigide agendum iuxta terminos dictæ l. ſcripturas,
11 quia Paſolinus & Rubeus poſteriores creditores, qui concurrunt cum Monacis pro eorum credito, non nituntur publicis inſtrumentis, ſed habent priuatas tantum ſcripturas, quæ quidem & in pluribus defi-
12 ciunt à requiſitis in d.l. ſcripturas; & propterea abſolute præferendi ſunt Monaci, tanquam anteriores ipſi Paſolino, & Rubeo, licet & ipſa apoca Mona-
13 chorum non habeat ſolemnitates d.l. ſcripturas, Ita gloſ. ibi in verbo ſuum robur in fin. & *Odofred*. ibidem col.1. verſ. ſi autem, & poſt alios *Petr. Cabal.* conſ. 121.n.7.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Oxmen. Canonicatus.
Mercurij 13. Nouembris 1614.

ARGVMENTVM.

Clericus recurſum habens ad Iudices laicos excommunicatus efficitur, & redditur incapax beneficiorum eccleſiaſticorũ Abſolutus ab excommunicatione vigore Bullæ Cruciatæ à Cõfeſſario, an obtineat plenam abſolutionem etiã pro foro externo, vel an ſit reſtringenda pro foro tantũ pænitétiali. Per Bullam in cœna Domini an dicatur derogatum Bullæ cruciatæ ad effectum ſaltem vt abſolutio in foro exteriori non ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Clericus recurrens ad Iudices ſeculares incidit in excommunicationem ob læſam iuriſdictionem Eccleſiaſticam.*

2 *Precurrens ad laicos Iudices amittit Clericus Beneficia quia ſit excommunicatus.*

3 *Remiſſoria denegatur ad probandum, quod probatum non ſuffragatur.*

4 *Abſolutio à cenſuris aperit viam obtinendi remiſſoriam, quia ceſſat cauſa irreleuantia.*

5 *Abſolutio à cenſuris vigore Bullæ Cruciatæ tantùm ſuffragatur in ordine confeſſionis ſacramentalis, & in foro externo.*

Et ideo non in externo ibidem & nu. 7.

6 *Differentia inter forum internum, & externum.*

8 *Confeſſarij per abſolutionem ſacramentalem non debent poſſe abſoluere à pænis externi fori impoſitis à Summo Pontifice, quia hoc eſſe non videtur poſſe dici ſine abſurdo & num 9.*

10 *Confeſſarij abſolutio vigorem Bullæ cruciatæ nõ poteſt ſuffragari pro retentione Beneficij, à quo propter excommunicationem iam rector priuatus euaſit.*

11 *Abſolutus in foro interno per abſolutionem ab excõmunicatione tenetur ſeruare pœnas fori externi, & contentioſi. Ratio, eſt quia facultas data confeſſario debet intelligi ſine præiudicio tertij n.12.*

Deciſ. Clem. Merlini.

13 *Bulla Cruciatæ intelligitur concedere authoritatem ab excommunicatione ſine præiudicio tertij; quod præiudicium conſideratur reſpectu eius, cum quo eſt lis nu.14.*

15 *Confeſſarij fides, quod quẽ abſoluerit à cenſuris, probat, vbi non agitur de tertij præiudicio, & tantum ad effectum reddendi capacem abſolutum ad ſepulturam eccleſiaſticam, & ad ordines & nu.16.*

17 *Bulla cruciatæ indulgens facultatem Confeſſariis abſoluendi à quacunque excommunicatione cenſetur reuocata per Bullam in Cœna Domini & 28.*

18 *Et præſertim per Bullam Vrbani VIII.*

19 *Bulla in Cœna Domini reuocat facultatẽ competentem Epiſcopis abſoluendi ab hæreſi occulta, & 33.*

20 *Et ab omnibus aliis cenſuris reſeruatis.*

21 *Improbatur Rodriquez & 26.*

22 *Per Bullam in Cœna Domini præſumitur voluiſſe Papam derogare Bullæ Cruciatæ & nu.24.*

23 *In claris non eſt opus coniecturis.*

25 *Mens, & ſenſus ſummorum Pontificum in Bullis non eſt de facili inueſtigandus.*

27 *Scientibus non fit dolus, & iniuria.*

29 *Bulla in Cœnam per clauſulam generalem derogatoriam non cenſetur derogare in ſpecie priuilegiis.*

Contra num. 50.

31 *Dictio, quamuis; impedit interpretationem reſtrictiuam.*

32 *Dictio alias, eſt vniuerſalis, & omnia comprehendit maiora, & diuerſa ab expreſſis.*

34 *Facultas in indiuiduo vt conceſſa dicatur, debet exprimere in tali, & tali caſu.*

35 *Bulla Cruciatæ dicitur habere clauſulas derogatorias etiam ad Bullam in Cœna Domini.*

36 *Sed tamen expenduntur clauſulæ derogatoriæ ad præteritas Bullas in cœna Domini non ad futuras, & deinces promulgatas.*

37 *Abſolutio vigore Bullæ Cruciatæ à cenſuris ſuffragatur ad effectum validitatis gratiæ. Contra n.40. de ratione n.41.*

38 *Sed declaratur, quando Confeſſarius vigore Bullæ habet huiuſmodi facultatem, quod non eſt expreſſum in Bulla Cruciatæ & 39.*

42 *Nauar. conſ.47. ad 2. dubium lib.5. declaratur.*

43 *Abſolutio à cenſuris ob recurſum ad Iudicem ſecularẽ non ſuffragatur Clerico ex regulis Cancellariæ, quando non obtinuit abſolutionem intra annum.*

Deciſio CXXXVI.

DVm lis in Rota ageretur ſuper hoc Canonicatu inter Petrum Marcellum, à Capitulo electum, & ab Ordinario confirmatum, & Ioannem Iſchierdum prouiſum Apoſtolicum iſq; omnia narrata in ſua gratia iuſtificare niteretur; & propterea Remiſſoriam peteret, Marcellus obiiciebat, Iſchierdum pro impedienda executione ſententiæ Iudicis Eccleſiaſtici recurſum habuiſſe ad Iudices laicos, &
coram illis ſe fuiſſe vexatum, & proinde eundem Iſ- 1
chierdum ob læſam iuriſdictionem eccleſiæ in excommunicationis, & anathematis pænam incidiſſe nedum in c.nouiter, & in c.grauem de ſent. excom. ſed & quotannis à Summo Pontifice Romano in Bulla, quam Cænæ Domini appellamus, in §.13 14.& 16. & inflictam idcirco eundem Iſchierdum tanquam cenſurarum gladio ab eccleſiæ corpore
auulſum amiſiſſe omnia beneficia eccleſiaſtica iam 2
obtenta, & incapacem pro in futurum obtinendis euaſiſſe c.1.de reſcrip.in 6. cap. cum bonæ de ætat. qualit. & ord. perfic. c. poſtulaſtis de cler.excom.

miniſtr.& conſequenter fruſtra remiſſoriam poſtulare cum dato etiam quod illius gratia vndequaque iuſtificata eſſet ſemper tamen ipſo ob dictos recurſu, & eccleſiaſticæ iuriſdictionis violationem à canonicatu foret repellendus,& nunqoam Rota remiſſoriam impartire qnoties id probatum,quod per remiſſoriam quis probare contendit,non releuaret,
3 vt apud *Caſſad.* dec.2.de dilat. *Mohed.* dec.5.nu.4. in fin.de probat. *Caputaq*, dec.3 2.n.3.p.2.& in recent. dec.406 in fin.p.1.& coram R.D. meo *Decano* dec. 121.nu.3.& in Toletana Concordiæ 24.Nouembris anni præteriti coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & alias ſæpiſſime.

Iſchierdus autem pro huiuſmodi incapacitate euitanda replicabat, ſe fuiſſe abſolutum à præſentia cenſuris, & abſolutionis atreſtationea quaſdam ex-
4 bibebat,eandemq; abſolutionem vna cum omnibus in gratia enarratis ſi concludentius probaturum in remiſſoria pollicebatur,& propterea remiſſoriam concedendam dixerunt Domini ſub die 2. Martij 1622. coram me, vt in deciſionem.

Cœterum pluries,& diligentiſſime examinato articulo,& vtraque parte acerrime informante Domini receſſerunt à deciſis, & remiſſoriam Iſchierdo denegandam ex capite irreleuantiæ,ob incurſam excommunicationem,& incapacitas pœnam,nec prætenſam abſolutionem ei prodeſſe reſponderunt;quoniam aut ipſe nititur abſolutione obtenta in Hiſpania à confeſſario vigore Bullæ cruciatæ aut alia abſolutione inſerta in ſua prouiſione, Teq; abſoluentes, &c.qua omnes gratiæ Apoſt.muniri conſueuerunt; & neutra viſa eſt ſuffragari.

Non prima conceſſa à Confeſſario vigore Cruciatę,ex pluribus.Et primo , quoniam facultas data in bulla cruciata confeſſario abſoluendi ſemel in vita, & ſemel in morte à quibuſcunq;criminib. etiam reſeruatis in bulla cœnæ Domini cũ ſit directa Sacer-
5 dotibus,& in ordine ad Sacramentalem confeſſionẽ nulla facta mentione fori externi,pro vt fieri cõſueuit,quoties quo ad vtrũq; forum facultas conceditur, eſto qnod inſeruiat ad conſcientiæ purgationem,ita vt per eam abſolutionem quis reintegretur gratiæ, & æternę damnationis pœnã qua dato nõ tamen ſuffi.it in foro externo,& contentioſo reſpectu pœnæ temporali ,quam delinquens ſubire tenetur ob offenſam illatam Reipobl.Chriſtianæ, & eccleſiæ militanti;pænitentia enim à Sacerdote confeſſario impoſita,etiam ſi publica ſit,eſt quidem in ſatisfactionem diuinæ vltionis,non autem humanæ,& publicæ authoritatis.Ita ex canoniſtis docuerunt *Panor.* in c. 1. de his n.3 & 4.de accuſat.vbi quod abſolotio obtenta in foro pænitentiali non ſuffragatur in iudiciali, & externo,& idem tradiderunt alij ibidẽ, *Anan. Hoſtien. Butr. Imol.*& in c.tuæ de procur. *Couar.* var. reſol.li.2.c.10.n.3.& in c.alma mater p.1.§.11.n.16. de ſent.excom.in 6. *Nauar.* in Manual.c.27.n.278.& conſ.23.de pœnit.& remiſſ.& cõſ.48.n.1. de ſent.excom.li.5 ſecundũ Venetã impreſſionem, *Pariſ.* conſ. 67.n,22.li.4.bo.me. *Penia* in ſcholio 20.ad 1.par.director.inquiſit.ver.rurſus in fin. vbi monet, contrariam opinionem eſſe erroneam, *Gutier.* plenè li.1.c. 2.n.10.& 15.qq.canon. qui de facultate Bullæ cruciatæ loquitur,& hanc veriſſimam,& receptiſſimam appellat ſententiam,quam etiam ex Theologis amplexi ſunt *Ledeſma* 2.4.q.16.art.1.dubit.vlt.ver.illud tamen vbi aſſerit,id ſine dubio recipiendam eſſe *Enriq.* de excomm.li.13.c.20. *Sanchez* ſuper Decalog.li. 6.c.17.n.43. qui loquitur de abſoluto in vim Cruciatæ,& in iiſdem terminis *Greg.Sayr.* de cenſur.li.2. c.10.n.31.& ſeqq. *Henriq.Villalob.* in ſum.tr. 27. de Cruciata clauſ.9.n. 24. vbi in fine hanc opinionem contra *Medinam,& Enriq.* veram. & certã pronuntiat. *Molin.* de iuſt.& iur.to.4.diſp.64.n.10.ver.quia tamen *P.Comitolo* reſp.moral.li.6.c.6. *Alter.* de cenſur.li.4.diſput.4.verſ.quod ſi priuilegium,& ver.vnde facultas, *Suarez* de cenſur. diſp.7.ſect.5.nu. 21.& eandem opinionem ſecuta eſt etiam Rota apud *Put.* dec.95.li.1.& in Oueten.Sacriſtiæ 1.Decemb. 1587. coram bo.m. *Comitolo*, & Sacra Congr. Conc. Trid. idem reſpondit.Rationeſq; multæ huic axiomati fauent,criminoſus enim nedum Deum ſpernit, & offendit,dum conſtitutiones Summorum Pontificum contemnit iuxtà monitum Domini apud Luc.10.qui vos audit,me audit , & qui vos ſpernit, me ſpernit, quę verba propriè ad Apoſtolicam auctoritatẽ pertinere docuit *D.Cypr.* li.4.epiſt.9. *D.Baſilius* in conſtitut.Monaſtic.c.23.& ſequitur Card. *Bellar.* de Ro. Pontifice li.4.ca.16.Verum etiam lædit Rempublicam Chriſtianam,& fidelibus ſcandala ingerit,malo exemplo,dum Sacris Sanctionibus obedientiam non 6
præſtat,& propterea,vtriq; ſatisfaciendum eſt , Deo per contritionem,& per pænitentiam à confeſſario impoſitam, eccleſiæ vero, & Reipubl. per alias publicas pænas à iure ſancitas,officium namq; ac munus Iuſtitiæ eſt, nedum ſingulis Ciuibus,ſed & vni- 7
uerſo corpori Reipublicæ conſulere, vt poſt *Ariſtot.* 5.ethic.c.1.tradit D.Thom.2.2.q.58.art.5.& 6. quibus etiam accedit,quod mirum in modum recta eccleſiaſtici regiminis ratio turbaretur,ſi qui palam & impudenter ſanctiones Pontificias contempſit & in laicorum foro clericos publicè vexauit, clanculum deinde à priuato Sacerdote abſolutus poſſet ſacris ſe immiſcere,& beneficia eccleſiaſtica obtinere,reſque plena eſſet ſcandali, ſi ſimplex confeſſarius paſſim diſſolueret,etiam quò ad forum externum, quos 8
Summus Pontifex annuis cenſuris ſolemniter, & tam ſeriò innodauit, vt bene in propoſito animaduerterunt *Couar.* in d.c.alma mater§.11.n.16.& *Gutierez* d.li.1.qq.canon.c.2.n.15 *Villalob.* in d.ſum.tra. 27.de cruciata clauſ.9.n.24 *Alter* loco præallegato ver.probat, & *Rota* in d.Oueten.coram *Comitolo*,vbi quod hoc maxima animaduerſione dignum eſt, ne ſenſim detrahatur auctoritati fori exterioti eccleſiaſtici in iis potiſſimum regionibus , vbi facultates Crociatæ breui tempore non expirant, prout illæ, quæ conceduntur ex vi Iubilei, ob imminentes eccleſiæ neceſſitates,& etiam ne facilitas veniæ illis populis in earum animarum pernicſem, & eccleſiaſticæ iuriſdictionis læſionem,& fori exterioris ludibrium tribuat peccandi incẽtiuum,qood & conſiderauit Sixtus IV. in extrauag. etſi dominici 2. de pœnit. & remiſſ. vbi ob huiuſmodi rationes ſimiles facultates etiam vigore Cruciatæ conceſſas reuoca- 9
uit.

Hoc igitur præmonito , qnod abſolutio à confeſſario obtenta in vim Cruciatæ non ſuffragetur in foro externo , & contentioſo, ſequitur eandem abſolutionem confeſſarij non reſtituiſſe Iſchierdo habilitatem obtinendi beneficia eccleſiaſtica quia adeptio beneficij dicitur reſpicere forum externum , vt in ſpecie docuit , & probat *Couar.* in 10
dict. cap. alma mater parte prima §. 7. in prin. & in puncto, quod excommunicatus , etiam ſi abſoluatur à confeſſario vigore Cruciatæ , non tamen potuit obtinere beneficia , & ſi quæ obtineat à tertio, poſſint impetrari , poſt alios firma

Io. Valetr

In Valer. Valent. de differen. inter vtrumque forum differ. 2. n. 2. verſ. 3. operatur; & hoc idem videntur ſenſiſſe Illuſt Interpretes Sacri Concilij Tridentini in terminis cap. 6 ſeſſ. 24. vbi tribuitur facultas Epiſcopis abſoluendi in foro conſcientiæ, & diſpenſandi in irregularitatibus, ex occulto delicto prouenientibus, reſponderunt enim Ill. Patres abſolutum à Simonia occulta, & diſpenſatum in vim d. cap. 6. non cenſeri abſolutum, ac diſpenſatum ad beneficia obtinenda, quod & dixit poſt alios idem *Valer. Valent.* diff. n. 2. verſ. quæ confirmatur, & multum quoque confert quod is etiam qui fuit excommunicatus ex indebita cauſa, vt puta ex falſo Iudice prorato, crimine licet quo ad Deum non ſit excommunicatus tum in foro externo tenetur ſeruare pænas exteriores excōmunicationi tuę anneras vi per bullā docet *D. Tho* in 4. d. 18. q. 2. art. 1. *Riccard* ibidem *Nauarr.* in manual. c. 9. art. 3. q. 5. *Palud.* q. 2. *Cordub.* li. quæſt. q. 43. in 2. puncto, *Alter.* de cenſ. to. 1. lib. 2. diſput. 6. cap. 6. § quando vero vbi dixit quod quando excommunicatio eſt iniuſta & ſic in foro tum externo quis eſt excommunicatus tunc nihilominus collatio benef. eſt inualida, & idem dixerunt *Garz.* de benef. p. 7. c. 13. nu. 11. & *Sayr.* de cenſ. lib. 2. cap. 5. num. 10 & alij ab his auctus cumulati, ex quibus benè deprehenditur quod ſtant ſimul quod quis ſit abſolutus in foro conſcientiæ, vel innocens quo ad Deum, & tantum in foro externo adhuc excommunicatione ſit irretitus, & incapax beneficij eccleſiaſtici, &c.

Secundo d. abſolutio vigore cruciatæ ſiquidem à confeſſario obtenta ſuffragari non poteſt; quia facultas data in ea bulla intelligi debet citra præiudicium tertij, nunquam enim Papa, quid cenſetur conceſſiſſe in detrimentum alicuius, niſi exprimatur c. quamuis de reſcrip. in 6. & fere in his terminis no-
12 tat *Pariſ.* d. conſ. 67. n. 23. & 24 lib 4. *Ledeſma.* 2. 4. q. 26. art. 1. in vlt. dub. verſ. & quamuis, & propterea merito eadem bulla cruciatæ tunc demum indulget abſolutionem, quatenus parti læſæ fuerit ſatisfactum, vt in verbis ibi dicitur, & notat *Couar.* in d. c. alma mater p. 1. §. 11. n. 16. *Nauarr.* conſ. 48. & 49.
13 n. 2. de ſent. excom. *Gutier.* d. q. 2. n. 12. & 13. *Acoſta* ad bullā cruciatę q. 50. *Villalob.* dict. tra 27. clau. 9. n. 23. *Valer. Valen.* d. tr. diff. 5. n. 4. & generaliter de facultate abſoluendi quod ſemper intelligatur citra præiudicium tertij firmauit Rota in Gerund. abſolutionis 31. Iulij præteriti coram R. D. meo *Decano* ver. huic obiecto.

Hic autem conſtat de maximo præiudicio Marcelli, cuiuſque adhuc ſufficienter non fuit ſatisfactum, nec ſatisfieri poteſt, niſi dimiſſo penitus canonicatu per ipſum Iſquierdum, nam vltra damna intereſſe & expenſas, quas Marcellus ſuſtinuit, dum coactus eſt litem agere coram illis Iudicib. laicis, a-
14 nimaduertendum eſt, quod ille ſub die 11. Oct. 1615. fuit à capitulo electus ad hunc canonicatum, & à prouiſore inſtitutus, ſub die vero 21. Aug. eiuſdem anni Iſchierdus recurſum habuerat ad Iudices laicos & idem ſub die 12. Oct. 1615. vſus eſt dictis recurſibus, & illos exhibuit, vnde ſtatim Iſchierdus anathematis, & cenſurarum vinculo fuit innodatus iuxta Bullam cænæ Domini, & ſic effectus incapax aſſecutionis, & retentionis beneficij eccleſiaſtici, vt ſupra dixi, & ſucceſſiue etiam Marcello ius quoddam acquiſitum fuit ex huiuſmodi incapacitate Iſchierdi, itaut quò ad illum poſt tales recurſus liberas ædes ad canonicatum haberet Marcellus, & propterea dum poſtea confeſſarius ſub die 4. Iulij 1616. abſoluit Iſchierdū à cenſuris pręſentibus, non potuit, nec debuit auferre ius Marcello iam acquiſitum ob dictos recurſus ab Iſchierdo habitos quod eò maxime confirmatur, quia aſſertio Confeſſarij, vel ſi in ſchedula legitimè recognita, vel ſi in depoſitione iudiciali profiteatur probet abſolutionem in foro externo, illa enim clauſula, & remotis teſtibus pænitenti conce- 15
ditur, vt ex receptiori ſententia firmarunt aſſertionem Confeſſarij probare abſolutionem *Acoſta* ad d. Bullam q. 50. ver. ne autē *Nauar.* conſ. 26. de ſent. excom. li. 5. & ſecundum impreſſionem Venetam conſ. 3. li. 2. de fid. inſtrum. *Suarez* de cenſur. diſ. 7. ſect. 5. n. 26. in fin. & alij in d. dec. alleg. ver. hoc autem, Attamen id ſibi locū vindicat, vbi non agitur de alicuius præiudicio, puta, ſi agatur de conferenda eccleſiaſtica ſepultura, de promotione ad ordines, & illorum exercitio, vel aliis ſimilibus effectibus in qui- 16
bus tertius non læditur; At quoties ex huiuſmodi aſſertione confeſſarij inſurgeret probatio in præiudicium tertij, tunc nequaquam creditur illius aſſertioni, Ita docuit *Dec.* in c. 1. n. 31. de except. *Pariſ.* de cenſ. 67. n. 27. li. 4. & admittit *Ledeſma* 2. 4. q. 26. art. 1. in fin. & *Suarez* d. diſp. 7. ſect. 5. n. 28. *Alter.* de cenſ. li. 4. diſp. 4 cap 4. verſ. vterquę modus, & *Gutierez* dicto c. 2. n. 17. p. 1. qq. canonic.

Tertio dicebant Domini facultatem illam datā in cruciata abſoluendi, vnum quemq; ſemel in vita, ab omnib. cenſuris fulminatis bulla cęnæ fuiſſe reuocatam, & ſublatā per ſubſequentem promulgationem eiuſdem bullæ cænæ, quæ ſingulis annis repetitur à Rom. Pontif. ibi. n. in §. 13. 14. 15. & 16. ne dū grauiſſi-
mo anathemate feriuntur recurrentes ad Iudices lai- 17
cos, & iuriſdictionē eccleſiaſticam violantes, verum etiam in §. ceterū ſancitur huiuſmodi delinquentes, & alios in d. Bulla cænæ expreſſos à nemine poſſe abſolui, prætérquā ab eodem Pontif. Rom & niſi in mortis articulo, & deinde in §. nō obſtantib. tolluntur, & reuocantur omnia, & quęcumq; indulta, priuilegia, litteræ Apoſtolicæ gratias, facultates generales, vel ſpeciales, vel ſub quauis alia forma, & tenore, & cū quibuſcūq; clauſulis etiā derogatoriarū derogatoriis conceſſæ quibuſcumq; perſonis tam laicis, quā eccleſiaſticis, etiā ſi Imperiali, vel Regali, vel quauis alia mundana, & eccleſiaſtica dignitate fulgeant, ac eorum Regnis, & ex quacumq; cauſa etiam per viam contractus, & cum clauſula, quorum tenores, & aliis vberrimis, vt in d. §. non obſtantibus in quo, vt poteſt ex promulgationib. factis à S. me. Clem. VIII. in poſtremis annis ſui Pontificatus, & ſucceſſiue à S. me. Paulo V. & S. m. Greg. XV. & nuper à S. D. N. Vrbano VIII. amplius non apponitur clauſula reſtrictiua, 18
niſi in eis etiam caſus præſentibus litteris expreſſi comprehendantur, quæ apponi conſueuerat à Sixto V. & eodem Clem. VIII. initio ſui Pontificatus, & conſequenter hodie videtur dicendum per d. §. non obſtantibus, & clauſulas derogatorias in eo contentas fuiſſe abſolute, & generaliter reuocata omnia, & quæcumq; priuilegia, & indulta abſoluendi à caſibus in bulla cœnę Domini reſeruatis, vt tradiderūt *Coſm. Philiarc.* de offic. Sacerd. to. 5. de Sacram. Penit. c. 24. In prin. vbi monet, non poſſe in bulla cænæ, deſiderari clariorē derogationem pro reuocatione quorumcunq; indultorū, & facultatū quibuſuis perſonis conceſſarum, & *Sayr.* in explicatione eiuſdem Bullę cænæ in d. §. non obſtan. *Graff.* p. 1. dec. li. 1. c. 13. n. 30. 31. 34. *Tolet.* li. 1. inſtruct. Sacer. c. 30. n. 2. *Callect priuil. Mendic.* tit. abſolutio ordinaria quoad Fratres,

Suarez de pœnit.diſp.30.ſect.2.n.10.& 11.*Vgol.* de
cenſur p.1.c.2.§.4.ſuper verſ.etiam prætextu nu. 3.
& verſ.quo ad alios,& *Duard.*in comment. d.Bullæ
cœnæ li.3.§.2 q.11.& §.5.q.1.n.2.qui vid.§.2.q.1.n.
15.& 17. refert declarationes Sacræ Congreg. Re-
gularium approbatas à fel.rec. Clem. VIII. & Pau-
lo V. & *Rota* in d. O.cen.canonicatus 1. Decembris
1595. coram bo.mem.*Penia.*

Et hinc profectum eſt receptiſſimum,ac verum il-
lorum placitum, qui ſenſerunt, quod licet Conc.
Trid.ſeſſ.14. tribuat facultatem Epiſcopi abſoluen-
di à quibuſcumq;criminibus occultis etiam reſeruatis
Sedi Apoſtolicæ,& ſignanter ab hæreſi occulta,atta-
19 men hodie d.§.cæterum,& non obſtantib. de quibus
in dicta Bulla cœnæ, ſit ſublata dicta facultas Con-
cilij,itaut amplius nequeant Epiſcopi abſoluere ab
hæreſi occulta,nec ab aliis criminib. in Bulla cœnæ
reſeruatis,ita *Nauar.*in manual.ca 27.nu. 275. *Mo-
lin.*de iuſt & iur.tom 4.diſput.64.num.8.*Vinald.* in
Candelabr.aut nuper correcto p. 1. de abſolut. Sa-
crament.tit.11.num.13 *Vgolin.*de cenſur. dicta p. 3.
§.4.cap.2.num.3.verſ.his præmiſſis, *Azor* Inſtit mo-
ral. li.8.cap.10 q.10.vbi de veriori probabiliori, &
tutiori opinione teſtatur,*Suarez* de pœnitent.diſputat.
tat.30 ſect.2.nu.11 & de cenſur.diſp 21.ſect.2.nu.5.
verſ. verumtamen vbi aſſerit, hanc ſententiam eſſe
tutiorem,& tenendam *Sanch.*ſup. decalog.li.2.c.11.
n.26.27.vbi monet,hanc opinionem eſſe amplecten-
dam,& contrariam valde dubiam,& parum tutá ap-
pellat,non ſſimè Leonard.*Duart.*ſuper d. Bulla cœ-
næ Domini p.3.q 11.n.43.*Iacob.Nida Valentinus* in
opuſculo defenſionis fidei in cauſa Moriſchorum c.
13 verſ. Epiſc.autẽ;& quamuis aliqui ab his Autho-
ribus allegati huic ſent.aduertentur, attamen hodie
nefas videtur amplius illam in dubium reuocare,eam
enim nedum S.Congreg Conc. Trid. & Sac. Pœni-
tentiariæ amplexa eſt,verum & S me. Pius V.Greg.
XIII. Clemens VIII.Paulus V.iuxta prædictam opi-
nionem in ſupremo S.Inquiſitionis prætorio reſpó-
derunt,quemadmodum teſtantur *Suar. Azor. Vgol
Bida, & Sanch.*& aliis ſupra citati, & in terminis,
quod vbi in Bulla cœnæ non apponitur exceptio il-
la ſeu clauſula reſtrictiua niſi in eis caſus præſentib.
litteris expreſſi cópræhendantur,ſit ſublata hæc fa-
cultas Cruciatæ,ita vt amplius illius vigòre nõ poſ-
ſint confeſſarij abſoluere à criminibus reſeruatis in
eadem Bulla cœnæ diſtinguendo tradiderunt *Bleda
Valentin.*dicto cap.13.verſ.laxiorem opinionem, &
Garz.Hiſpanus pariter in tract.de benefic. p. 11.cap.
10.n.130.& 131.qui referunt S me.Clementem VIII.
reſpondiſſe facultatem Cruciatæ fuiſſe reuocatam
quò ad caſus reſeruatos in Bulla cœnæ, niſi petatur
reualidatio, & reprobaſſe,ac ab Epiſcopatus digni-
tate reieciſſe duos Hiſpanos, qui de hoc ab ipſo
Clemente interrogati contrarium reſponderant, &
in eãdem diſtinctionem videntur inclinare *Sanchez*
ſup.decalog.li.2.ca.11.nu.27 circa medium.verſ. &
confirmatur,& Acoſta ad Bullam Cruciatæ q.55.*En-
ric.Henric.*li 7.de indulg.ca.11.n.2. qui catenus per
bullam cœnæ putarunt non eſſe ſublatam facultatem
cruciatæ abſoluendi ab his caſibus quatenus adie-
ctam viderunt in d.bulla cœnę prędictam clauſulam,
niſi in eis caſus.&c. & ſic ſi expunctam vidiſſent d.
clauſulam,veriſimiliter dixiſſent,ſublatam eſſe d. fa-
cultatem cruciatæ abſoluendi à præſentis caſibus, &
idem etiam videntur ſentire *Alter.* de cenſur. to. 1.
li.5 diſp.22.c.3.in fin & ſanè verba ipſius bullæ cœ-
næ in d.§.cæterum,& §.non obſtan. cogunt in hanc
ſent. ibi enim tolluntur omnia priuilegia indulta
facultates abſoluendi in d. caſibus, etiamſi conceſſæ
ſint Regib. vel Imperatoribus & Regnis etiam per
viam contractus & mens Papæ enixa apparet circa
reuocationem quarumcumq. facultatum,&c.

Quibus aſſequimur pauci faciendam eſſe opinio-
nem *Eman.Rodriq.*ſup.bulla cruciatæ p.1. in addit. 21
ad §.12.n.4.& eiuſdem *Rodriq.*to.1.qq. reg.c.20.art.
9. & *Duard* ſup.bulla cœnæ li.3. §.2. q 11.n.42.qui
dixerunt illam facultatem cruciatæ non eſſe ſubla-
tam per ſubſequentem publicationem bullæ cœnæ,
quoniam & auctoritates alleg. & rationes pondera-
tæ non concludunt, allegatur,n. *Sanch.* d.li.2.ſ. per
decal.c.11.n.27.ver.& confirmatur,qui loquitur de
bulla cœnæ, in qua aderat clauſula niſi in eis caſus,
&c. *Alter.*v. de cenſur.li.5.diſp 22.c.2. verſ.3. Epiſc.
vltra quod obiter,& inſidenter hoc dicit, & artic.
non examinat,prę ſupponit pro fundamento opinio-
nis illorum,qui dictitant, facultatem datam Epiſc. à
Conc.Trid.ſeſſ.24.c.6.non eſſe ſublatam per Bullam
cœnæ,quod tamen falſum eſt, & erroneum, vt iam
fuit probatum.

Rationes autem viſæ ſunt leuiſſimæ,nam quod ex
æquitate non præſumatur Papam voluiſſe ſine cau-
ſa reuocare priuileg. conceſſum non ſubſiſtit, cum 22
verba bullæ cœnæ in d.§.cæterum,& §.non obſtan.
vbi reuocantur priuilegia,& facultates quibuſcumq;
perſonis etiam Imper Regib.& Regnis etiá per viá
contractus conceſſæ ſint clariſſimam, vt obſeruauit
*Phil.*de offic.Sacerd tit.de Sacram.pœnit. cap.24.in
prin.& idem *Duard.*ſup.bulla cœnæ li.3.§.5.q.1.n.1.
pro pr.fin.& ideo in claris nó eſt opus certare præ- 23
ſumptionib.vulg.l.ille aut ille §.cum in verbis de l.
3.l.continuus §.cum ita de verb.oblig.cauſa vero,&
legitima, ſemper præſumitur in Papa vti ſupremo
Principe cuius imperio præſertim in hac materia
ſpirituali,omnes nullo excepto ſubeſſe debent . &
propterea ad libitum ipſe poteſt huiuſmodi priuile-
gia,& indulta reuocare,vt in terminis huius reuoca-
tionis adiectæ in bulla cœnæ tradiderũt *Alter* de cẽ- 24
ſur.t.1.li 5.c.6.diſp.22.ver.ex his & *Sayr.*de cenſur.li.
3 c 25.ver. per hãc clauſulã vbi ea á recenſet cauſas,
quib.Rom.Pont.impulſi in bulla cœnæ reuocát in-
dulta,& facultates priua conceſſas,quæ etiá rationes
pro reuocatione facultatum cruciatæ,& aliorum in-
dultorũ habentur in extrauag. Sixti IV. incipien. vt 25
Dominici la 2 de pænit.& remiſſ.Ac noſtrũ non eſt
ſacros Sum Pont.ſenſus exquirere,ſed erga Petri Ca-
thedram obſequij,& humilis obedientiæ gloria no-
bis relicta eſt,verba namq;Domini apud Matt.23.de
cathedra Moyſis omnia,& quæcumq;dixerint vobis,
ſeruate,& facite ad ſacram hanc Principis Apoſto-
lorum Cathedram veritatis,& ſapientiæ magiſtram
aptius referri poſſunt prout retulerunt *Auguſt.*epiſ.
165. & alij priſci Patres teſte Card. *Bellar.* de verbo
Dei li.3.c.5.verſ.3.nota,& *Ianſen.* in concordan. E-
uangel cap.120 col.6.verſ.porrò vt ſuper.

Nimis verò audacter præſenti addẽtes ad *Rodriq.*
d §.12.n.4. & Acoſta ad eãdem Cruciatam q.55.ver. 26
confirmatur dictitant,quod ſi facultas data in cru-
ciata abſoluendi ſemel in vita à caſibus reſeruatis
in bulla cœnæ reuocaretur per ſubſequentem pro-
mulgationẽ eiuſdem bullæ cœnæ inde ſe deceptos à
Sede Apoſt. conquererentur,qui prius titulo onero-
ſo cruciatam obtinuerunt,quoniam omiſſo , quod
ex hac conceſſione cruciatæ nihil penitus percipit
Sedes Apoſt. qui obtinuerunt cruciatam facile po-
tuerunt huiuſmodi reuocationem, præuidere , cum
nouum

Digitized by Google

notum ſit, trecentis ab hinc annis ſaltem qualibet fe-
ria quinta hebdomadæ maioris vniuerſo ſpectante
populo per Sũmos Pontifices renouari, & nouò pro-
mulgari Bullam Cœnæ, & ibi reuocare facultates, &
Indulta priùs conceſſa, ſcientibus autem non fit do-
lus, neq; iniuria c. ſcienti de reg. iur. in 6. l. cùm do-
27 nationis, vbi *Iaſ.* n. 2. & alij C. de tranſact. Sed impu-
tent ſibi ſi in obtinenda Cruciata ſufficienter non
prouiderunt circa huiuſmodi reuocationes, vel ſi
28 quotannis poſt publicatam Bullam Cœnæ non petũt
reualidationem facultatis Cruciatæ, vt faciendum
monent *Garz.* de benefic. p. 11. c. 10. nu. 130. Collect.
priuileg. Mendicant. & *Philiarc.* d. c. 24. vbi addit,
quod aliàs ita abſoluti non ſunt tuti in conſcientia.

Minùs vrget alia ratio Rodriquez, quod ſcilicet,
quemadmodum in generali facultate abſoluendi à
caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis non cenſetur da-
ta facultas abſoluendi à caſibus reſeruatis in Bulla
cœnæ, Ita etiam non cenſeatur reuocata facultas ſe-
mel conceſſa abſoluendi à caſibus reſeruatis in eadẽ
Bulla Cœnæ, niſi expreſsè hoc dicatur in reuocatio-
ne, quoniam immò hoc apertè exprimitur, dum re-
uocantur omnes facultates tam generales, quàm ſpe-
ciales, & ſub quâuis aliâ formâ, & teneri conceſſæ
abſoluendi ſuper caſibus priùs in eâdem Bullâ cœnæ
anathematizatis, & ratio etiam differentiæ magna
conſiderari poteſt inter conceſſionem facultatis ab-
ſoluendi, & illius reuocationem vt hac obiectum
refellendo bene reſpondet *Garz.* d. c. 10. n. 133.

Nec viſum etiam fuit obſtare, quod Bulla cœnæ
in §. cæterum, & §. non obſtan. tollere videatur, tan-
tùm generales, & ſpeciales facultates abſoluendi, nõ
autem illas, quæ indiuidualiter conceſſæ ſunt, nempè
29 à tali, & tali crimine, eò quod ipſa vtatur, tãtùm ver-
bis in genere, & in ſpecie, vt tradiderunt *Vgolin.* di-
cens p. 3. §. in verſ. etiam prætextu, & in verſ. Niſi in
eis, Alter. d. to. 1. lib. 5. diſp. 22. cap. 2. in fin. *Duar.* ſu-
per Bulla cœnæ lib. 3. §. 2. q. 1. nu. 8. 9. Quoniam nec
vera videtur hæc opinio, nec quatenus vera, applica-
30 ri poteſt Non vera, quia Bullæ cœnæ in §. non obſtã.
reuocat nedum facultatis abſoluendi conceſſas in
genere, & in ſpecie, ſed addit, & ſub quâuis aliâ for-
mâ, & tenore, quæ dictio, quauis alia, impedit inter-
pretationẽ reſtrictiuam, & includit omnes alios mo-
dos etiam maiores & dubitabiliores expreſſis, gloſ.
31 in Clem. ne Romani in verb. quouis modo de elect.
& in cap. fin. in verb. quouis de ſentent. excom. *Natt.*
cõſ. 435 n. 19. *Crauet.* conſ. 294. n. 3. ver. ad idẽ, iuncta
præſertim illa dictione alia, quę pariter vniuerſalita-
tẽ infert, & omnia comprehendit etiã maiora, & di-
uerſa expreſſis clẽ. 1. in princ. ibi, vel alia quauis cau-
ſa, vbi gloſ. in verb. quauis de re iudic. & notat *Alter.*
32 eod. tomo 1. diſput. 16. li. 5. cap. 3. verſ. ac etiã in me-
dio, & ſic videtur concludendũ, quod in d. §. non ob-
ſtan. reuocẽtur etiã facultates indiuidualiter cõceſſę,
quemadmodũ videmus quod licèt Concilium Tri-
dentinum ſeſſ. 24 c. 6 in indiuiduo tribuat Epiſcopis
facultatẽ abſoluendi ab hæreſ; occulta, attamen hu-
iuſmodi facultas, quãuis indiuidualis, eſt ſublata per
33 Bullam cænę ſecũdum opinionem communiter DD.
receptam, & à Sacrâ Congregatione Concilij, & Pœ-
nitentiariæ, & à Summis Pontificibus approbatam
vt ſuprà fuit oſtenſum in verſ. & hinc profectum.

Non etiam applicatur dicta opinio, ſiue conclu-
ſio, quoniam Bulla Cruciatæ non concedit in indi-
uiduo facultatem abſoluendi ab hoc crimine, quem-
34 admodum requiritur ad hoc vt dicatur facultas in
indiuiduo conceſſa ſecundùm *Vgolin.* & alter locis
citatis, ſed ſolùm tribuit facultatem abſoluendi à ca-
ſibus reſeruatis in Bulla cœnæ; quæ conceſſio di-
citur ſpecialis ſecundùm eoſdem Doctores, quam
quidem ſpecialem facultatem non ambigunt præ-
ſenti DD. quin Bulla Cœnæ reuocauerit, vt ſonant
etiam eiuſdem Bullæ cœnæ verba ibi in genere, & in
ſpecie, &c. ibi, generalib. & ſpecialib. &c.

Neque etiam obſtat, quod Cruciata habeat clau-
ſulas derogatorias, ita vt per illam potiùs videatur
derogatum Bullæ cœnæ, quemadmodum putauit 35
Duard. in comment. eiuſdem Bullæ p. 3. §. 2. q. 11. nu.
46. & difficultatem priùs excitauit *Alter.* li. 5. diſput.
22. cap. 2. ver. reſpondeo hoc. Quoniam clauſulæ de-
rogatoriæ appoſitæ in Cruciata referuntur tantùm
ad præteritas Bullas, & Pontificias Conſtitutiones,
ibi. Non obſtan. cõſtitutionibus, ordinationib. Apo-
ſtol. &c. quomodolibet nos, noſtros prædeceſſores
conceſſis, confirmatis, & innouatis, & ſic non trahi-
tur hæc derogatio ad Bullam cœnæ poſteà à Põtifi-
cibus promulgatam, quæ eſt poſterior, & noua ordi-
natio, & 36. conſtit. cùm per poſterioris Bullæ editio-
nem, ac promulgationem anno antecedenti publi-
cata omninò ceperit, vt clarè habetur in ipſamet Bul-
la §. volentes, & ibi *Sayr.* & *Duart.* in comment.

Ampliùs etiamſi illæ ad futuras quoq; Pontificias
conſtitutiones trahi poſſent adhuc tamen cùm ſint
ſimpliciter derogatoriæ, clauſulæ verò quæ leguntur
in bulla cœnæ ſint non ſolùm derogatoriæ, ſed etiam
derogatoriarum derogatoriæ ibi non obſtantibus
priuilegiis, indultis, &c. ac cum quibuſuis clauſulis
etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſas, &c.
dicendum eſſet per Bullam cœnæ tanquam amplio-
res, & efficaciores clauſulas habentem eſſe deroga-
tum Bullæ cruciatæ, non autemècontrà *Bart.* in l. ſi
quis n. 5 de leg. 3. *Pariſ.* conſil 42. n. 15. & 16. li. 4 *Co-
uar.* in rubr. de teſtam. 2. par. n. 20. ver. hanc ſcribit
Gonzalez ad reg. 8. gloſ. 36. n. 8. 9. & 10.

Poſtremò non obſtat potiſſimum fundamentum
informantium pro *Iſcherdo*, & deductam, & in 1. dec.
quod ſcilicèt abſolutio obtenta à Confeſſario vigore 37
cruciatæ ſuffragetur ad effectum validitatis gratiæ
iuxta conſ. *Calder.* 2. de teſtib. *Felin.* in C. teſtimoniũ
n. 35 de teſtib. *Creſcen.* dec. 14. de prob. *Rot.* dec. 573.
p. 3. diuer. & in Aſtoricẽ. Archidiaconatus 17. Iunij &
23. Nouem. 1583. corã fel. rec. Clem. VIII. & *Nauar.*
cõſil 47. n. 3. de ſent. excom. in non. quod eſt in anti-
quis 23. de pœnit & remiſſ. quoniam ex duobus pre-
cipuè tollitur Et primò, quia *Calderin.* *Felin.* & *Creſ-
cen.* quorũ auctoritati innituntur cæteri, præſuppo-
nunt, quod confeſſarius habeat ſufficientem faculta-
tem abſoluendi ſcilicèt in vtroque foro, vt ſignanter
monet *Calderin.* ver. ſed ſaluo, quæ facultas aliquan-
do conceditur, vt teſtantur *Gutierez* lib. 1. qq Canon. 38
c. 2. n. 11. *Alter.* li. 4. diſp. 4. c 4. ver. probatur primò,
& propterea *Calder.* & ſectatores inſiſtunt tantùm
ſuper probatione, & concludunt, data ſufficienti fa-
cultate confeſſario abſoluendi, probari abſolutionẽ
ipſam ex illius aſſertione; in præſenti verbo ceſſat
huiuſmodi præſuppoſitum, quia non fuit expreſsè in
Cruciata, data facultas abſoluendi in vtroque foro,
& in dubio, quando facultas abſoluendi eſt in ordine
ad Sacramentalem confeſſionem intelligitur in foro 39
tantùm interno, ad purgationem nimirùm vt
conſcientiæ, & recuperationem Diuinæ gratiæ,
ſuprà in primo fundamento fuit oſtenſum; Et ita pre-
ſentis auctoritatibus *Calderini*, *Creſcentij*, & aliorum
reſpondet Rota in dicta Oueten, Sacriſtiæ 2. Decem-
bris 1597. coram bo. me. *Comitolo.*

Præterea dicta concluſio, quod huiuſmodi abſolutio pœnitentialis ſufficrat ad validitatem gratiæ, ex 40 diametro pugnat cum receptiſſima illorum ſententia, qui dixerunt, talem abſolutionem non ſuffragari in foro externo, vt dictum eſt ſuprà in primo fundamento, vbi etiam probatum fuit quod adeptio beneficij eccleſiaſtici dicitur actus reſpiciens forum externum, quod & eò magis in præſenti videtur dicendum, quia non ſumus in ſimplici validitate gratiæ, eò quod huic abſoluto fuerit collatum beneficium, ad quod nemo ius haberet, ſed agitur de collatione beneficij litigioſi, & ad quod ante abſolutionẽ *Iſchierd.* ius habebat Marcellus; & ſic agitur de præiudicio tertij, quo caſu talis abſolutio non ſuffragatur, nec aſſertio confeſſarij probat abſolutionem contra tertium, vt dixit *Dec.* in allegato cap. 1. n. 31. de except. 41 vbi hoc caſu iure optimo dubitat de veritate d. conſ. 2. *Calderin. & Decium* ſequuntur *Calderin.* opinionẽ in hoc probantes *Gutierez* dicto c. 1. nu. 17. li. 1. qq. Canon. egregiè *Ledeſma* 2. 4. q. 26. art. 1. in vlt. dub. ver. vnde confeſſario, & alij ſuprà allegati in ſecundo fundamento ver. quod eò maximè, deciſione verbo allegato in obiecto non loquunt ſe ſtante præiudicio tertij, immò deciſio 573. p. 3. diuerſ. præſupponit iam integrè fuiſſe parti ſatisfactum.

Nec præſentis videtur aduerſari *Nauar.* conſil. 47. ad 2. dub. de ſent. excom. li. 5. ſecundùm Venetam 42 impreſſionem, quia quicquid ſit de veritate illius cõſilij, ipſe not. Nauarrus admittit abſolutionem vigore Cruciatæ prodeſſe in foro conſcientiæ dumtaxàt, niſi de vtroq; foro mentionem fecerit, & quamuis deinde addat, huiuſmodi abſolutum poſſe retinere beneficia ſibi canonicè collata, attamen reſtringit hanc concluſionem ad forũ conſcintiæ ita vt de mẽte etiam eiuſdẽ Nauarri videatur, quod taliter abſolutus poſſit tutâ conſcientiâ retinere beneficium, & fructus ſuos facere, ſed non concludit, nec, & hoc ſequitur, quod ſi tertius pro ſuo intereſſe contradicat, hæc abſolutio ſibi ſuffragetur in foro externo, & contentioſo, qui eſt caſus noſter, & ita etiã intelligendi ſunt alij DD. &c. videri perſonis poſſunt ſuperiùs deductis contradicere, & ita etiã declarat *Io. Valer. Valẽtin.* de differ. in vtrumq; forũ diff. 3. n. 3. & fuit *Paul. Comitol.* reſp. moral. li. 6. cap. 6. in fin. vbi etiam habet ſuſpectum, & reprobat d. opinionem Nauarr.

Denique ſi facultas data in cruciata abſoluendi ſemel, in vita à caſibus reſeruatis in Bulla cœnæ eſt ſublata per ſubſequentem promulgationem eiuſdem Bullæ cœnæ, prout fuiſſe ſublatam iam oſtendimus tradita per Calderini Nauar. & alios nihil faciunt, & nec applicantur vt per ſe probat.

Quatenus verò Iſchierdus inniti vellet alia abſolutione, de qua in ſua gratia per conſuetam clauſulam Teque abſoluentes, &c. neque hæc ſuffragaretur quia iuxta reg. Cancellariæ 66. non prodeſt violatoribus eccleſiaſtica libertas prout fuit Iſchierdus, qui in cauſa beneficiali à Iudice Eccleſiaſtico reuerſum habuit ad Iudices laicos, nec vbi excommunicatus per annũ neglexit petere abſolutionem, prout idem Iſchierdus neglexit, quia recurſus fuit habi- 43 tus ſub die 21. Auguſti & 12. Octob. 1615. ſub die verò 21. Iulij 1618. data fuit abſolutio in gratiâ prouiſionis per clauſulam, Teq; abſoluentes, &c. quemadmodum in his propriis terminis, reſpondit *Rota* in Tuden. beneficij 9. Aprilis 1604. coram bo. me. *Penia*, & in Calagurritana beneficij de Beãreuillã 8. Iunij 1608. coram bo. me. Card. *Sacrato*, vbi etiam comprobatur quod hoc caſu non requiritur inſordeſcentia.

Quibus accedit, quod in gratia Iſchierdi adeſt clauſula. Dummodò ex eâ non tollatur ius alteri quęſitum, & ſic etiã quò ad hanc abſolutionem applicãtur, quæ ſupradicta fuerunt de primâ abſolutione in ſecundo fundamento circa præiudicium tertij.

Et ita vtraque parte informante receſſum fuit à deciſis ſub die 2. Martij 1622. & reſolutum, denegandam eſſe remiſſoriam, tanquam non profuturam Iſchierdo petenti, &c.

Valentina Canonicatus.
Veneris 5. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Notarij fides non exhibito toto inſtrumento non attenditur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur ei, qui non probat de ſua poſſeſſione.*
2 *Fides Notarij non probat carens Teſtibus.*
3 *Notario non creditur atteſtanti de rogitu actus de præterito.*
4 *Et ad effectum vt detur manutentio.*
5 *Fides Notarij, quæ enunciat aliquas factas fuiſſe proteſtationes tantò minus probat.*
6 *Notarij fides fidem facit.*
7 *Sed hoc verum in Curia, vbi de facili poſſunt inſpici inſtrumenta. Secus extra.*
8 *Inſtrumenta debent integraliter exhiberi.*

Deciſio CXXXVII.

DOmini cenſuerunt, mandatum de manutenendo in poſſeſſione canonicatus, de quo agitur eſſe denegandum Vincentio, quia non docet de ſua poſſeſſione, ſine qua manutentio non datur *Bart.* in l. 1. §. quod ait Prætor n. 18. ver. ex prædictis habes ff. vti 1 poſſid. *Alex.* conſ. 92. n. 4. li. 1. *Guido P.* conſ. 13. n. 1. *Rot.* recent. dec. 63. n. 1 parte 1. in Caſertana beneficij 17. Iunij 1605. corã R. D. *Lugdunen.* & in Beneuentana bonorum 28. Maij 1614. coram bo. me. *Andrea.*

Nec in aliquo viſa eſt ſuffragari probatio poſſeſſionis per Vincentium deducta ex fide Notarij in actis exhibita, in quâ idem atteſtatur, die 29. menſis Iulij anno 1623. ſe rogatum fuiſſe in inſtrumento apprehẽſionis poſſeſſionis fauore ipſius Vincẽtij. Quo- 2 niam fidei prædicta nulla eſt præſtãda fides, tũ quia teſtibus caret *Pariſ.* conſ. 31. n. 8. li. 4. *Oſaſch.* dec. 170. n. 6. *Put.* dec. 1. n. 1. li. 3. *Rot.* diuers. dec. 15. p. 3. li. 3. tum & præcipuè quia verſatur circa atteſtationem rogitus peracti de pręterito, quo caſu non creditur Notario atteſtanti *Innoc.* in cap. quoniã contra n. 6. de pro- 3 bat. & in cap. 1. n. 6. de fid. inſtrum. *Bald.* conſ. 428. n. 5. li. 2. *Alex.* conſ. 142. n. 12. li. 1. & conſ. 241. n. 6. li. 6. *Crauet.* conſ. 171. n. 5. *Curt. iun.* conſ. 166. nu. 2. *Natt.* conſ. 143. n. 25. li. 1. *Afflict.* dec. 317. n. 4. *Bellamer.* dec. 61. in fin. *Put.* dec. 61. in con. li. 1. *Rot.* dec. 285. p. 2. diuerſ. & dec. 467. n. 2. p. 1. recent. & in puncto quod huiuſmodi fides Notarij non probat poſſeſſionem ad 4 effectum manutentionis fuit dictum in Salamantina Archipreſbiteratus co. ã bo. me. *Andrea*, quæ eſt dec. 687. n. 1. p. 1. recent.

Et hæc tantò magis procedunt, ex quo idem Notarius in d. fide aſſerit, poſſeſſionem à canonicis fuiſſe datam præcedentibus aliquibus proteſtationibus, 5 quæ non exhibentur, Et illarum occaſione fieri potuit,

potuit, vt poſſeſſio tradita fuerit cum aliquâ conditione, vel ſine præiudicio; Quo caſu poſſeſſio fortè non eſſet vera poſſeſſio iuxta dec. *Put.* 32 li. 2. *Caputaq.* dec. 130. n. 2. & 3. li. 4 Card. *Mantic.* dec. 267. n. 1. & dec. 366 nu. 4. p. 1. recent. Maximè vbi Vincentius etiam conditionaliter poſſeſſionem recepiſſet *Ant. de Butr.* in c. olim li. 1. ſub n. 15. de reſtit. ſpol. quem refert *Caſar. de Graſſ.* dec. 6. ſub numero 5. de reſtit. ſpol.

Nec obſtat, quod dicitur fidem Notarij facere fi-
6 dem ex Rota apud Card. *Seraph.* dec. 415. nu 5. & dec.
755. Quoniam id procedit in Curiâ dumtaxat, vt in d.
deciſionibus, non autem extra Curiam. Et ratio dif-
ferentiæ ibi aſſignatur, nimirum quia inſtrumenta, de
quibus facit fidem Notarius in Curiâ, facilè poſſunt
inſpici à partibus, ſecus verò eſt quoad inſtrumenta
rogata extra Curiam; quæ propterea debent integra
7 exhiberi, vt fides illis neceſſariò ſit præſtāda *Bart.* in
l. 1 §. edere n. 1. ff de edē *Felin.* in c. 1. n. 30 de probat.
Boer dec. 253 n. 1 & 2 *Caputaq.* dec 125 n 3. p. 2 *Couar.*
qui benè declarat *Pract* quæſt cap 20. n. 7. eò quia in
aliquâ parte inſtrumenti adeſſe poteſt clauſula, quæ
deſtruat intentionem producentis. Prout in caſu iſto
poteſt inſtrumēto prętēſę adeptionis poſſeſſionis in-
eſſe talis clauſula, per quam Vincentius fuerit impe-
ditus acquirere poſſeſſionem ex ſuprà allegatis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Ianuen. delationis Cappatum.
Veneris 15. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Interpretatur quoddam priuilegium conceſſum Capellanis, vt intelligatur de iis, qui ſunt de Maſſa, non verò de iis, qui ſunt extra Maſſam.

SVMMARIVM.

1 *In interpretatione priuilegiorum attenditur ratio, & mens concedentis.*
2 *Diſtributiones quotidianæ competunt iis tantum, qui inſeruiunt choro, & recitant diuina Officia.*
3 *Interpretatio dubiæ diſpoſitionis priuilegiorum fit ad modum, & formam alterius diſpoſitionis, ad cuius ſimilitudinem emanauit & n. 4.*
5 *Interpretandum eſt priuilegium, itavt non cadat in contemptum, & vilipendatur.*
6 *Interpretandum eſt priuilegium, vt ab aliis non diuerſificetur ſimilibus.*
7 *Obſeruatia debet reſtringi ad ſuum caſum præciſum, & extra illum non poteſt extendi.*

Deciſio CXXXVIII.

CVm in Sacra Rituum Congregatione fuiſſet per duas declarationes reſolutum, nempe ſub die 21. Ian. 1618 & 30. Martij 1621. quod priuilegiū Innocentij PP. VIII. conceſſum perpetuis Capellanis Eccleſiæ Metropolitanæ Ianuen. intelligeretur compræhendere Capellanos dumtaxat de Maſſa, non autem Capellanos extra Maſſam, nec huiuſmodi declarationib. acquieſcerent d. Capellani, qui non ſunt de Maſsâ, Placuit eidem Sacræ Congregationi Rotam conſulem ſuper eo, an Capellanis extra Maſſam liceat deferre cappas, & me proponente Domini amplexi ſunt opinionem Sacræ Congregationis, & dixerunt, non licere. Quoniā licèt ex verbis proœmialibus dicti priuilegij appareat, illius conceſſionem emanaſſe pro religioſiori decore, & cultu Eccleſiæ in qua ipſe Pontifex ante ſui aſſumptionem ad Apoſtolatus apicem, & dum exiſteret in minoribus, Præpoſituræ dignitatem obtinuerat, vnde informātes pro Capellanis extra Maſſam aſſerentes, aucto numero deferentium cappas in Eccleſia ſplendorem illius magis eluceſcere, nitebantur inferre comprehenſionem ipſorum in dicto priuilegio, Attamen diligenter ponderatis tam verbis, quàm & mente Summi Pontificis, Viſum eſt Dominis, illud non conuenire niſi Capellanis, qui ſunt de Maſſa, & ſoli interſunt Diuinis officiis in Choro, ſuntque numero triginta poſt factam ſeu reformatam Maſſam de anno 1525. excluſis aliis nuncupatis extra maſſam.

Et primò conſiderarunt, hoc priuilegium conceſſum fuiſſe canonicis, & capellanis perpetuis in dicta Eccleſiâ exiſtentibus; Vnde cùm canonici inſeruiant choro, & Diuinis officiis, atque huius ſeruitij intuitu præſumantur decorati ſupradicta delatione cappatum, eâdem ratione, ne vnum & idem priuilegium diuerſo iure cenſeatur, arbitrati ſunt, eſſe dicendum, quod Pontifex voluerit honorare Capellanos dumtaxàt inſeruientes, quales ſunt iſti de Maſſa, vt deponunt teſtes dati in ipſorum ſummario n. 8. & habetur in declarationibus Archiepiſcoporum præclaræ memoriæ Cardinalis Horatij Spinola, & Reuerendiſſimi D. mei Marini, non autem alios ad c. cùm in tua de Decim. c. quocirca de priuileg. cùm aliis allegatis per *Gonzal.* ſuper reg. 8. § 7. proœm. n. 64.

Secundò animaduerſum fuit, quod in ſupradicto
priuilegio cautum eſt, vt Capellani in illo compræ-
henſi non poſſint ingredi Eccleſiam, niſi cum cap-
pis; & contrauenientes reputentur pro abſentibus,
quæ pœna denotat priuationem diſtributionum; Ex
hâc autem diſpoſitione viſum eſt, rectè inferri, quod
priuilegium ſit reſtrictum ad Capellanos de maſſa
gaudentes diſtributionibus quotidianis, & excluſi
fuerint alij extra maſſam, quibus pœna abſentiæ nul-
lum poteſt damnum inferre, cùm non teneātur Cho-
ro intereſſe, neque gaudeant diſtributionibus quoti-
dianis, quæ ſolis intereſſentibus recitationi Diuinorū
Officiorum in Choro diſtribuuntur, & non aliis c. v- 2
nic. de cleric. nō reſid. in 6. clā vt i § de Aetat. & qua-
lit. latè *Monet.* de diſtribut. quotid. p. 2. q. 1. nu. 1 & 2.

Tertiò ponderabant Domini, quod hoc priuile-
gium perpetuis Capellanis fuit conceſſum ad inſtar
Beneficiatorum perpetuorum Baſilicæ Sancti Petri
de Vrbe; in quâ cùm ſit certum, ius deferendi cappas
non competere niſi Beneficiatis habentibus ſtallum
in Chóro, atque inſeruientibus Eccleſiæ, nón autem
aliis quamplurimis Clericis & Capellanis priuatarū
cappellarum in eâdem Baſilicâ exiſtentium, Vtriq; eò-
dem modo videtur eſſe interpretandum priuilegium
in hâc Eccleſiâ, cùm ſit ad inſtar alterius priuilegij ad 3
tradita per *Oldra.* conſ. 300. per tot. præcipuè nu. 8.
Rom conſil. 383. n. 3 *Pariſ.* conſ. 22. n. 5. li. 4. *Card. Se-
raph.* dec. 605. n. 4.

Et in hanc ſententiam & libentiùs inclinarunt Do-
mini; Tùm quia id etiam cenſuit d. Cardinalis Hora-
tius Spinola olim Archiepiſcopus, cuius inſigni pru- 4
dentię, ac pietati plurimùm detulerunt; tum etiā quia
viſum eſt parùm decori Eccleſiaſtico eſſe conſenta-
neum, quod innumeri Capellani in Eccleſiâ, etiā qui
non interſunt Choro; & in quo neq; poſſunt inter-
eſſe propter defectum ſtallorum; quæ ſunt ſolùm-
modò triginta, prout ſunt totidē Capellani de Maſ-
ſa, deferant dictas cappas; priuilegium enim hoc, ſi
tot Capellanis extrà Maſſam communicaretur, vileſ- 5
ceret, & contemneretur.

Nec obſtare cenſuerunt, quod dictum priuilegiũ circa almutias, quarum delatio loco capparum tempore æſtiuo aſſignatur in eodem priuilegio, vſu receptum fuerit in fauorem omnium Capellanorum nedum de Maſſa, ſed etiam extra Maſſam, & ideò idẽ ſeruari debeat quoad cappas, cùm nequeat commo-
6 dè priuilegium pati vnam determinationem reſpectu almutiarum, & aliam diuerſam reſpectu capparum. Quoniam fuit reſponſum, quod cùm ipſi Capellani extra Maſſam tam attentâ mente concedentis, quàm littera priuilegij, non ſint compræhenſi in priuilegio, vt ſuperiùs fuit probatum hæc obſeruantia ſubſecuta ad ſummum erit ſeruanda ſtrictè in eo tãtum circa quod verſatur, & partes acceptarunt, non autẽ
7 extendenda ad caſum delationis capparum, circa quam delationem nulla obſeruantia datur in fauorem Capellanorum extra Maſſam faciũt tradita per *Oldrad.* conſil. 237. n. 3. in fin. *Dec.* conſil. 32. ſub n. 1. verſ. Vnde limitate, & fuit dictum in Toletana Annatarum 4. Decembris 1592. coram bo. mem. Card. *Pamphilio.*

Et ita vtraque parte informante, &c:

Cameraten. Canonicatus.
Mercurij 20. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Tractatur de Indulto Vniuerſitati Gymnaſiorum Louanien. conceſſo per Romanos Pontifices, nominandi Clericos ad quæcumque beneficia, quouis Menſe, etiam Apoſtolico, vel Ordinario vacantia, quorum tamen fructus non excedunt ſummam Ducatorum centum de Camera, quo ſtante, ſi quis beneficium vigore d. Indulti obtinuerit, vt validè dicatur per eum obtentum, quid probare teneatur; & præſertim qualiter docere teneatur, fructus eius non excedere dictam ſummam.

SVMMARIVM.

1 *Indicium alicui conceſſum vt ei ſuffragetur, & incumbit onus iuſtificandi conditiones in eo appoſitas.*
2 *Fructuum Canonicatus appellatione quid veniat.*
3 *Redditus, qui percipiuntur ex Maſſa groſſa, veniunt etiam appellatione fructuum Canonicatus.*
4 *Indultum, quando exprimit aliquam conditionem, tunc non eſt aliud quærendum.*
5 *Fructus Aſſiſa maioris, & minoris ſunt cenſendi fructus prabenda, vt vocant groſſi, non autem diſtributionis quotidiana.*
6 *Fructus canonicatuum, partium Germania ſolent exprimi per non exceſſum in ducatis 24.*
7 *Iſta tamen conſuetudo locum habet in prouiſionibus, qua fiunt in Curia, ad effectum iuſtificationis narratiua facta in gratia conceſſa per Papam.*
8 *Valor verus Beneficij, quando omninò veniat exprimendus.*
9 *Papa voluntas non debet remanere illuſa, ex aliqua conſuetudine ad diuerſum finem inducta.*
10 *Summorum Pontificum voluntas, dum conceſſerunt vniuerſitati Gymnaſiorum Louanienſi indultum nominandi clericos ad quacumque beneficia, quorum fructus non excederent 100. ducatos, qualis fuerit.*
11 *Congrua competens Rectoribus Parochialium Eccleſiarum exiſtimatur ducat. 100.*
12 *Indulto contrauenient gaudere non poteſt eius priuilegio.*

Deciſio CXXXIX.

CVm vacaſſet Canonicatus in Eccleſiâ Cathedrali per obitũ Petri de menſe Ianuarij proximè præteriti, fuit de illo; vti reſeruato ratione menſis tixi à Sanctiſſ. D. N. prouiſus Dauid, & illius prouiſioni cum ſe oppoſuerit Guillelmus ad eumdẽ canonicatum nominatus vigore Indulti per Romanos Pontifices conceſſi Vniuerſitati Gymnaſiorum Louanien. nominandi clericos ad quæcumque beneficia quouis menſe etiam Apoſtolico, vel Ordinario vacantia, Dubitatum fuit, An Dauidi prouiſo Apoſtolico obſtent huiuſmodi priuilegia.

Et fuit reſolutum, non obſtare, Quia ſupradictum indultum eſt limitatum, & reſtrictum ad beneficia, quorum fructus non excedant ſummam ducatorum 100. de Camera, vt apparet ex indulto fel. record. Pauli V. qui nominationes conceſſas, & limitatas ad valorem 60. ducatorum per ſuos Prædeceſſores Sixtum IV. Leonem X. Adrianum VI. & Gregorium XIII. ampliauit vſque ad hanc ſummam ducatorum 100. Vnde Gulielmo nominato, vt ſibi ſuffragetur in lultum huiuſmodi, & repellat prouiſum Apoſtolicum, incumbit onus probandi, canonicatum, de quo agitur, non excedere ſummam prædictam 100 ducatorum, *Felin.* in cap. ad aures, nume. quarto concl. 3. 1
ver. Similiter dicit, de Reſcript. *Rot.* dec. 10. de probat. in nou. *Put.* dec. 321. num 3. in fin. li. 3. & fuit dictam in Leodien. canonicatus 13. Nouembris 1582. & 2. Iunij 1589. coram bo. mem. Cardin. *Pamphilio*, & in Leodien. Capellæ 30. Maij 1616. coram R. P. D. meo *Remboldo.* Quæ probatio nedum deficit, ſed immò ex deductis pro Dauide probatur contrarium, quod ſcilicet canonicatus longè excedat ſummam prædictam.

Nam præſuppoſito, quod vltrà diſtributiones quotidianas dari conſuetas iis, qui perſonaliter inſeruiũt Diuinis Officiis, adſint etiam in dictâ Eccleſiâ Cathedrali quædam portiones Menſæ Capitularis nuncupatæ Aſſiſa maior, & Aſſiſa minor, quæ canonicis præſentibus, & abſentibus, cauſa Studij, vel aliàs ex priuilegio æqualiter aſſignantur.

Et quod iſta quantitas excedat valorem annuum ducatorum 170.

Et demum, quod canonicatus, de quo agitur, nullo ſit onere grauatus.

Viſum fuit Dominis, non poſſe dubitari, quin huiuſmodi etiam portiones ſint computandæ in fructibus canonicatus, tum attentâ diſpoſitione iuris communis, iuxta quam appellatione fructuum canonicatus veniunt nedum qui colliguntur ex præbendâ,
2 verum & compræhanduntur illi redditus, qui percipiuntur ex Maſsâ groſsâ, ſtatiſque menſibus inter canonicos præſentes, & abſentes ex causâ priuilegiata æqualiter diuidi ſolent iuxta not. per gloſ. in cap. licèt, vbi *Abb.* n. 8. de præb. *Calderin.* conſil. 21. eodem tit. latè *Pariſ.* conſil. 32. nu. 10. 16. & 17. li. 4. *Garc.* de Benefic. 3. par. 1. cap. 2. n. 249. *Menet.* de Diſtrib. quotid. par. 1. quæſt. 3. 0. 5. & 6. & quæſt. 6. nu. 12. & ſeqq. tum etiam ex ſpeciali diſpoſitione fel. record. Grego- 3
rij XIII. qui idem videtur ſenſiſſe in eius indulto, dum expreſſis verbis declarauit, in valore fructuum exprimendorum per nominatum ab Vniuerſitate Louanienſi habendam eſſe rationem onerum quorumcumque, ſiue illa ſint perſonalia, ſiue realia, vel perpetua, ac etiam penſionum, quibus grauati ſint fructus groſſi canonicatus, vel alterius be- 4
neficij ad abſentem in Studio, vel alio loco priui-

legiato

legiaro ſpectantes, itavt onera prædicta diminuant valorem canonicatus. Et ceſſare viſa eſt difficultas ex reſponſo Sacrę Congregationis Illuſtriſſimorũ Concilij Interpretum, quod fructus dictę Aſſiſæ maioris, & minoris ſint cenſend fructus præbendæ, vt vocant, *groſſi*, non autem diſtributiones quotidianæ.

Nec ſuffragatur Guillelmo, quod fructus canonicatuum illarum partium ſoleant exprimi per non
6 exceſſum in ducatis 24. Vt de conſuetudine totius Germaniæ dixit *Rota* 10 Leodien. canonicatus 9. Decẽbris 1589. & in Colonień. Cannonicatus 20 Maij 1602. coram bo. mem. Cardin. *Pamphilio*, in Leodien. canonicatus & Scholaſtriæ 27. Februarij 1612. coram bo. mem. Card. *Sacrato*, & in Paderbonen. canonicatus 29. Maij. 1610. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.
7 Quoniam talis conſuetudo obtinet quidem in promiſſionibus, quæ fiunt in Curia ad effectum iuſtificationis narratiuę factę in gratiâ conceſsâ per Papã, & in his terminis procedunt dictæ deciſiones. Et hoc introductum fuit per Concordata, vt euitetur ſolutio annatæ in Curia, Non autem ad alios effectus, cũ immò, & validè fiant nominationes conceſſæ ex
8 priuilegio. verus valor, prout eſt, veniat omninò exprimendus. Quemadmodum in his terminis pulchrè notat *Rebuff* in Prax. benefic. in 3. par. Signatur. Verbo Necnon verus valor n. 7. in fin. & latius in tract. Nomination. quæſt 9. n. 31. & 33. Aliàs enim fruſtrà in prædictis indultis conceſſis Vniuerſitati fuiſſet limitata facultas nominandi ad beneficia valoris 60. vel 100. ducatorum, cùm ſcirent Summi Pontifices, valorem cuiuſcumque etiã opulentiſſimi beneficij in illis partibus non exprimi, niſi in 24. ducatis. & alioquin
9 quin etiã illuſum eſſet voluntati Romanorũ Pontificum, ſi dũ ipſi reſtrinxerunt indultũ ad beneficia valoris ducatorum centum dumtaxat, ſub hâc tamen cautelâ conſuetudinis Germaniæ exprimẽdi in ducatis tantùm 24. Louanienſes inuaderent beneficia tercentorum, & quatercentorum, & vltra ducatorum.

Et tamen intentio Summorum Pontificum in dictis indulti, fuit ſuccurrere pauperibus clericis de honeſto ſubſidio Eccleſiaſtico vſque ad dict. ſummam ducatorum 100. annuam; in quam computanda eſſe omnia beneficia per nominatos vigore aliarum nominationum obtenta, etiam quod illa reſignauerint, vel nominationes proſequuti non fuerint, reſoluit aliàs *Rota* in dicta Leodien. canonicatus 2.
10 Iunij 1589. coram bo. mem. Card. *Pamphilio*, & huiuſmodi ſumma ducatorum 100. viſa eſt congrua pro clericis, vt litterarum ſtudiis incumbant, etiamſi Lectoris munere fungantur, Prout etiã ducatorũ 100.
11 congruam competentem pro Rectoribus Parochialium Eccleſiarum exiſtimauit S. Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. cap. 13.

Vnde in hanc ſententiam eo libentius Domini inclinarũt, quia præſupponebatur, Guillelmum olim in vim ſimilis nominationis obtinuiſſe ſatis commodũ canonicatum, quem tamẽ poſteà reſignauit reſeruata ſibi penſione ſcutorũ 100. & ita ſe reddidit quoq;
12 incapacem alterius nominationis, prout expreſsè cauetur in indulto fel. record. Gregorij XIII. ibi, Quod ſi fecerint, ceſſiones huiuſmodi nullæ ſint, & cedentea ad futuras, ſcilicet nominationes omninò inhabiles cenſeantur eo ipſo; & ſic, cum indulto tam contrauenerit Guillelmus, eiuſdẽ indulti priuilegio gaudere non debet, vt in terminis iſtius priuilegij Gregorij XIII. dixit *Rota* in Leodien. canonicatus 11. Martij 1596. coram bo. me. *Card. Blanchetto*.

Et ita reſolutum Dauide ſolùm informante, &c.

Vicen. Canonicatus.
Mercurij 14. Nouembris 1614.

ARGVMENTVM.

Seculariżatio Beneficij regularis ex quibus inducatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione proceſſus.*
2 *Gratia Beneficij conceſſa à Papa fundatur in reſeruatione, quod nempe Beneficium ſit reſeruatum, vel affectum.*
3 *Et reſeruatio comprobatur ex Bullis.*
4 *Ius conferendi Beneficia non comprehenditur ſub Iuriſdictionalium reſeruatione.*
5 *Reſeruatio Pontificis circa vnam Eccleſiam non debet trahi, & extendi ad alias.*
6 *Clauſula (ſaluis reſeruationibus, & affectionibus Apoſtolicis) in Breue operatur; vt noluerit Pontifex præiudicare reſeruationibus prouenientibus à ſeculariżatione.*
7 *Ordinarius conferendo Beneficia collationis Pontificis reſeruata non poteſt præiudicare, nec inducere obſeruantiam, vel alterare naturam Beneficiorum in præiudicium Papæ.*

Deciſio CXL.

VAcante canonicatu in Eccleſia collegiata Oppidi Minoriſſæ per obitum Bernardi extra Romanam Curiam de menſe Maij 1601. fuit de illo prouiſus Ioannes à Præpoſito dictæ Collegiatæ, vti de ſpectante ad ſui collationem, Antonius verò eumdem canonicatum obtinuit ſibi conferri à Sanctæ memoriæ Gregorio XV. tanquam Sedi Apoſtolicę reſeruatum in litteris ſeculariżationis eccleſiarũ, quæ olim in Principatu Cataloniæ ad Ordinem S. Auguſtini pertinebant, emanatis à fel. record. Clemente VIII. & vigore Breuis de capiendâ poſſeſſione nomine Cameręfuit per ſententiam A.C. immiſſus in poſſeſſionem cum declaratoria informa; A quâ ſententiâ ex parte Ioannis appellatione interpoſitâ, & cauſa commiſſa in Rota cum clauſulâ Parito Breui, fuit coram me ſub die 10. Nouembris 1623 deciſum, cõſtare de paritione, & cùm ſucceſſiuè dubitauerim hodie, An ſententia A.C. ſit confirmanda, vel infirmanda, Domini reſponderunt, eſſe confirmandam.

Conſtat enim de validitate illius ex actorum re-
uolutione, in quibus apparet, ſeruata fuiſſe omnia 1
requiſita ad validitatem ſententiæ, iuxta deciſionem *Caputaq.* 260. par. 2.

Iuſtitia etiam aduerſus quam plura opponebantur, viſa eſt Dominis innoteſcere, eo quia reſeruatio,
quæ eſt præcipuum Breuis huiuſmodi fundamentũ, 2
vt tradit *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 9. in Annot. contullit. n 262 cũ aliis allegatis in Gerunden. Prioratus 4. Martij 1619. coram R.P.D. meo *Vbaldo*, plenè & concludenter iuſtificata remanet ex prædictis literis ſeculariżationis omniũ beneficiorum Ordinis S. Auguſtini vbiq; exiſtentiũ in vniuerſo Principatu Cataloniæ, & in ſpecie in Eccleſia Oppidi Minoriſſę, quæ beneficia ſibi Pontifex, & ſuis ſucceſſoribus in perpetuum reſeruauit expreſſis verbis, Quandocumque
& quomodocumque vacaturi; & hæc reſeruatio, vti 3
clara, & dubitatione carens fuit canonizata per *Rotam* in Vincen. Parochialis 14. Ianuarij 1611. coram

Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano*, quæ eſt dec.323.numero 7 par.2.recent.& in eâdem causâ 20.Februarij 1617.coram R.P D.meo *Vbaldo*, & in ſpecie quoad Eccleſiam Minoriſſæ in Vicen. Camerariæ 19.Ianua.1622.corã R.P.D.meo *Buratto*.

Nec prædictæ reſcru tioni obſtare cenſuerunt Breuia Sanctiſſ.Pontificum Clementis VIII Leonis XI. & Pauli V. declarantia in aliquibus præfatam ſecularizationem. Primum enim Clementis de anno 1603. loquitur de iuriſdictione Præpoſiti eidem ab Epiſcopo controuerſo ſub prætextu reuocationis ob ſuperuenientiam ſecularizationis, atque ibi dumtaxat Papa declarauit, ſuæ mentis non fuiſſe iuriſdi-
4 ctionem à Præpoſito auferre, quam priùs habebat, nulúmque facit verbum de iure conferendi tunc minimè in controuerſiam deducto, circa quod proptereà nihil poteſt dici fuiſſe declaratum in dicto Breui, cùm ius conferendi non compræhendatur ſub iuriſdictionalibus, *Butr* in c.noſtr. n.3. in 2.notab.de elect. & habetur in dicta Vicen. Camerariæ coram R.P D.meo *Buratto*; Et in hâc reſponſione viſum eſt quoque tolli obiectum de vltimo Breui emanato à Paulo PP .V. pro Priore S. Annæ Barchinonæ, quod pariter ſolummodò verſatur circa d.Prioris S. Annę iuriſdictionem.

Prout nec etiam obſtat ſecundum Breue eiuſdem Clementis VIII.de anno 1603.reverà loquens de iure conferendi competente Abbati de Cardonâ, & impugnato per Epiſcopum, cui ius conferendi Papa expreſſis verbis declarauit, noluiſſe per ſecularizationem præiudicare. Quoniam vltrà quod prædictum Breue eſt reſtrictum ad illam Eccleſiam ſignanter, & ad illum particularem collatorem, cui fortaſſe Pontifex voluit præſeruare ius conferendi, in menſibus ordinariis, ac inde non debet extendi ad alias Eccleſias neque ad fauorem aliorum collatorum, vt benè in dicta Vicen.Camerariæ coram R.P D meo *Burat-*
5 *to*.Quæ reſponſio applicatur etiam ad Breue Leonis PP.XI.de anno 1605.emanatum ob litem ortam inter Priorem de Cornullâ, & Epiſcopum ſuper iure conferendi, quod pariter ibi declaratur, non fuiſſe ſublatum dicto Priori per litteras ſecularizationis Clementis PP.Octaui.

Inſuper animaduertebant Domini, quod dicta Breuia habent clauſulam præſeruatiuam, Saluis tamen reſeruationibus, & affectionibus Apoſtolicis; ex qua
6 clauſulâ videtur inferri, Pontifex noluiſſe per dicta Breuia inferre præiudicium dictis reſeruationibus prouenientibus à ſecularizatione, immò illas omninò præſeruare voluiſſe ex traditis per *Mohed*. dec. 23.n.2.& 3.de pręben.cum aliis per *Gonzal* ſuper reg. 8.gloſ.45.§.1. nu.67.& ſeq. & fuit dictum in Colimbricen.canonicatus 24 Maij 1599.coram Illuſtriſſ.D. Cardin *Millino*.

Neque hâc ſumptâ interpretatione viſum fuit ſubſiſtere obiectum ab Informantibus pro Ioanne, ſcilicet declarationes factas in ſupradictis duobus Breuibus remanere inutiles. Nam reſpondebatur, eũdem effectum ſatis deduci ex eo, quia poteſt contingere, quod reſeruationes Apoſtolicæ, quamuis perpetuæ, vt in hâc ſpecie, aliquando tamen aliquâ ſuadente causâ reuocentur, vel ſuſpendantur per Succeſſores Pontifices, quibus in caſibus ſuum quidem effectum ſortiri poterunt declarationes prædictæ. Minor enim collator, ad quem ante ſecularizationẽ ſpectabat ius conferendi, eodem iure conferendi poſtmodum remoto obſtaculo reſeruationis frueretur reſpectu Epiſcopi Ordinarij collatoris iuxta tenorẽ dictarum declarationum, quę nihil aliud videntur continere, niſi quod per ſecularizationem prędictam non fuerit in aliquo diminutum ius conferendi ſpectans ad minores collatores nec ius maius tributum Ordinariis. Verum quod Pontifices prædicti etiã ſibimetipſis voluerint pręiudiciũ inferre quoad reſeruationem expreſsè ad ipſorum, & Sedis Apoſtolicæ fauorem inductam in litteris ſecularizationis, fuit viſum nequaquàm poſſe inferri ex ſuprà allegatis.

Nec habita fuit in conſideratione quaſi poſſeſſio conferendi, in qua Præpoſitum extitiſſe antequam fieret ſecularizatio, prętenditur ex pluribus prętentationibus. Quia illis admiſſis, ac præſuppoſita etiã earundem effectuatione, nihil operatur allegata quaſi poſſeſſio cũ huiuſmdi ius cõferendi ſublatũ fuerit per reſeruationem expreſsè inductam in litteris prædictæ ſecularizationis Vt ſuprà fuit firmatum.

Nec etiam obſtare viſæ fuerunt duæ collationes factæ à Præpoſito poſt ſecularizationem In primâ enim de anno 1614 defecit ſententia Papæ, cui proptereà, cum ageretur de ipſius, ac Sedis Apoſtolicæ præiudicio, minor collator non potuit præiudicare 7
ad not.in c.cum Eccleſia Sutrina vbi *Rip* nu.64. de cauſ.poſſ.& propriet cum allegatis per *Garcì* de Benefic.p 5 c.5 n 121 & ſeq & in dicta Vicen Camerariæ coram R P D.meo *Buratto* Secunda verò collatio facta de anno 1611.eſt canonicatus, de quo agitur, quę collatio dedit cauſam liti, nec inde aliquod ius potuit ex eâdem acquiri Præpoſito conferenti Vt ſæpè fuit deciſum, &c.

Meleuitana Coadiutoriæ.
Mercurij 24. Nouembris 1624.

ARGVMENTVM.

Coadiutor an poſſit poſſeſſionem capere canonicatus extra factum Capituli, nempe non capitulariter. Poſſeſſio Beneficij an, & quando poſſit capi non verificatis, & iuſtificatis litteris Apoſtolicis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio in poſſeſſione non exiſtente capta eſt manutenibilis.*
2 *Poſſeſſio Canonicatus, & Beneficij eſt capienda capitulariter.*
3 *Fallit in coadiutoria.*
4 *Coadiutoria non dicitur eſſe Beneficium, ſed officium.*
5 *Coadiutor non habet ius, & titulum in beneficio, ſed munus tantum adminiſtrandi, vt ius remaneat penes coadiutum.*
6 *Coadiutor apprehendit poſſeſſionem Officij coadiutoria pro eis, quæ non poſſunt adminiſtrari propter impedimenta coadiuti.*
7 *Coadiutor poſſeſſionem capitulariter capit mortuo coadiuto.*
8 *Coadiutor poſſidere non dicitur Canonicatum, ſed coadiutus.*
9 *Officij poſſeſſio capitulariter non eſt accipienda.*
10 *Litterarum Apoſtolicarum iuſtificatio eſt neceſſaria, quando gratia conceditur in forma dignum.*
11 *Secus ſi in forma gratioſa.*
12 *Capitulum poteſt opponere de non iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum, & eſt legitimus contradictor ad impediendam commiſſionem.*
Contra n.13.maximè in iudicio manutenentiæ.
13 *Declaratur prima opinio vt procedat tantùm, quando ex Conſtitutionibus Capitularibus requiritur*

aliqua

aliqua qualitas, quæ deficit, & ſine qua quis non poteſt admitti ad aliquam dignitatem Eccleſiæ.

Deciſio CXLI.

CVm Paulus obtinuiſſet à Sanctæ memoriæ Gre-
gorio XV. ſe deputari in coadiutorem cum fu-
tura ſucceſſiuue Ioanni cauonico eccleſiæ cathedra-
lis ſuper canonicatu per ipſum Ioannem poſſeſſo Vt
in litteris Apoſtolicis deſuper expeditis, illarum vi-
gore idem Paulus immiſſus fuit in poſſeſſionem
coadiutoriæ à Iacobo Canitoræ prædictæ eccleſiæ
ſpecialiter ad id executore in litteris deputato; Ca-
nonici vero, & Capitulum ægre deputationem hu-
iuſmodi ferentes nixi ſunt Paulum turbare in exerci-
tio dictæ coadiutoriæ ipſum repellendo ab aſſiſten-
tia Diuinorum Officiorum in Choro. Super quo
cauſa mihi commiſſa dubitaui An Paulo dandum eſ-
ſet mandatum de manutenendo.

Et Domini reſponderunt affirmatiue; quia de poſ-
ſeſſione non poteſt dubitari, cum de ea conſtet ex
publico inſtrumento apptæhēſionis per ipſum Pau-
lum; Quæ inſtrumentalis poſſeſſio cum alius tunc
temporis non extiterit in poſſeſſione officij ſupradi-
3 ctæ coadiutoriæ, ſatis ſuperque prodeſt Paulo ad
effectum obtinendi manutentionem *Rot.* apud *Ve-
rall.* dec. 354. n. 6. parte 2. Diuerſ. dec. 56. num. 1. parte
prima Recent. dec. 661. n. 1. part. prima & dec. 525.
num. 1. parte 2. cum aliis allegatis in Meten. Priora-
tus 2 Decembris 1622. & in Leodien. Beneficij 3. Iu-
nij præteriti coram me. Et in terminis officij eccleſię
dictum fuit in Tullen. Præpoſiturę S. Apri 25. Iunij
1610. coram R. P D. meo *Pirouano*.

Nec dicta manutentio excluditur ex eo, quod poſ-
ſeſſio capta non fuerit capitulariter prout requiri
2 tradit *Caſſador.* dec. 8. de cauſ. poſſ. & propriet. cum
aliis concordantibus allegatis. Quoniam Palatium
ita quidem obſeruat in canonicatibus Vt patet ex
lectura dictę deciſionis *Caſſadori*, & aliarum ſimi-
lium; quam tamen obſeruantiam viſum eſt Dominis
non eſſe trahendam ad coadiutorias ponderata dif-
ferentia, quæ datur maxima inter ipſos canonicatus,
& eorundem coadiutorias; nam iſta non dicuntur
4 vere beneficia, ſed officia, Petr. Greg. de benef c. 11.
n. 2. verſ. tenent tales. & ſyntag. iur. lib. 15. c 25. late
Gonzal. ſuper reg. 8. gl. 5. §. 9. n. 31. & 37. & n. 64 cum
ſeq. Nec habet coadiutor ius, nec titulum in benefi-
5 cio, ſed munus duntaxat adminiſtrandi, ius autem
reſidet penes coadiutum Card. in c. de Rectorib. n. 1.
Anchar. n. 3. *Abb.* n vlt. *Anan.* n. 2. *Hoſtien.* in v. Ani-
matum *Io. And.* in v. Curam habeat de cleric. ægr.
Henr. Boich. in c. conſultationib. n 8. eod. tit. Et inde
coadiutor nullam capit poſſeſſionem canonicatus,
ſed ipſe coadiutus, quamdiu viuit, dicitur poſſidere
6 *Garc.* de benef. p. 4 c. 5. n. 76. Rot. recent. dec. 456 n. 2.
p. 1. & in Hiſpalen. coadiutoriæ 14. Nou. 1614. coram
R. P. D. meo *Vbaldo*, & coadiutor appræhendit poſ-
ſeſſionem officij coadiutoriæ adminiſtrando ea, quæ
7 non poſſunt adminiſtrari per coadiutum rationabi-
libus detentum impedimentis *Anch.* in c. conſulta-
tionibus in 5. q. n. 13. de cler. ægr. & in c. 1. n. 5. in 8. no-
tab. vbi etiam *Franch.* in §. fi. num. 3. eodem tit. lib. 6.
Oldr. conſ. 44. n. 2. *Rota* recent. d. dec. 456. n 4. p. 1.

Et hinc fit, quod mortuo coadiuto tunc coadiutor
8 capitulariter teneretur appræhendere poſſeſſionem ca-
nonicatus vt poſt reſolutionem S. Congreg. Rinuum
dixit *Rota* in d. dec. 456 n. 6. p. 1. recent. Atque tunc
ſoluitur illa præſtatio pro ineundo ingreſſu *Garc.*
de benef. p. 4. c. 5. n. 78. & ab illo tempore conſidera-
tur præeminentia, vt in d. dec. 456. quam ſæpe Rota
poſtea ſequuta fuit; qua bene inferunt, quod coadiu-
tor viuente coadiuto non poſſidet canonicatum, ſed
officium tantum, & exercitium, quia alioquin defun-
cto coadiuto, non eſſet opus noua appræhenſione
poſſeſſionis.

Quapropter huiuſmodi poſſeſſio officij coadiuto-
riæ fuit capta legitime per Paulum coadiutorem etiā
omiſſa ſolemnitate prædicta capitularis traditionis, 9
vt de poſſeſſione officij fuit reſolutum in dicta Tul-
len. Præpoſituræ 5. April. 19 Nou. 1612. coram D.
meo *Pirouano*, & in hac poſſeſſione officij, ſeu deten-
tione eſt manutenendus.

Non obſtat, quod dicitur, executorem nulliter pro-
ceſſiſſe litteris coadiutoriæ prius non iuſtificatis. Nā 10
quidquid ſit dicendum, quando gratia fuit expedita
In forma dignum, & adeſt legitimus contradictor,
quo caſu executor debet aſſumere Iudicis officium;
& procedunt allegata pro parte capituli, Ceſſat ob-
iectum, quia gratia coadiutoria, de qua agitur, fuit
expedita in forma gratioſa, nec aderat legitimus 11
contradictor, Ideoque potuerunt litteræ abſque alia
iuſtificatione executioni demandari *Pariſ.* de reſi-
gnat. benef. lib. 10. q. 3. n. 53. qui ait, hanc eſſe com-
munem, & receptam DD. ſent. in ſtylo obſeruatam;
& notat *Garc.* de benef. p. 6. c. 2. n. 156 & ſeqq.

Nec facit, quod Capitulum oppoſuerit de non iuſti-
ficatione litterarum, quam oppoſitionem eſſe conſi- 12
derandam dixit Rota in Legionen. denegationis poſ-
ſeſſionis 26 Mar. 1593. cor. bo. m. Card. *Blanchetto*, Nā
dec. præd. vltra quod loquitur in remedio adipiſcen- 13
dæ, non autē in remedio retinēdæ, in quo verſamur,
fuit etiam reuocata in Pacen. puritatis ſanguinis 11.
Dec. 1609. cor. b. m R. D. meo Patriarcha Hieroſoly-
mitano, vbi quod reſpectu Capituli nō eſt neceſſaria
iuſtificatio gratiæ, nec Capitulum eſt legitimus con-
tradictor ex iſto capite ad impediendam executio-
nem litterarum Apoſtolicarum niſi quando Capitu-
lum daret de ſtatuto requirente puritatem ſanguinis
aut aliam qualitatem in perſona promouenda ad di-
gnitatem ipſius eccleſiæ capitularis *Rot.* cor. S. m. 14
Greg. XV. dec. 221. nu. 3. cum aliis cumulatis per ad-
dentes n. 11. & per *Moder.* de legit. contradict. q. 14.
ar. 5. n. 36. cum pluribus ſeqq.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Vicen. Legatorum.
Mercurij 4. Decembris 1624.

ARGVMENTVM.

Ius adminiſtrandi redditus anniuerſariorum, & di-
ſtribuendi, an etiam poſſit pertinere ad beneficia-
ros cum Capitulo Canonicorum.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio redditnum Eccleſiæ, & anniuerſariorū & diſtributionum pertinet ad Capit. Canonicorū.*
Etiam priuatiue quoad alios beneficiatos ibidem.
2 *Et de anniuerſariis in ſpecie.*
3 *Fallit ſi Burſa redditnum eſſet conflata etiam ex pro-
prus beneficiatorum.*
4 *Fallit ſtante conſuetudine contraria.*
6 *Non tamen ſufficit patientia, & permiſſio ſimplex
Canonicorum.*
6 *Quando de mandato id totum fecit ſubſequutum ip-
ſorum Canonicorum,*
7 *Non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe.*

Deciſio CXLIII.

COnclusum fuit per Dominos; ius adminiſtrandi Burſam redditũum diſtributionum, & Anniuerſariorum, de qua agitur, ſpectare ad Capitulum, & Canonicos excluſis omnino Beneficiatis ab hoc
1 iure adminiſtrandi, Habent enim canonici, & capitulum de iure commun fundatam intentionẽ ſuper adminiſtratione bonorum, & redditũum eccleſiæ priuatiue quoad beneficiatos c.dilecta vbi gl. 1. &
2 *Doct.* de exceſſ.Prælat. c. relatum il 2.& ibi *Abb.* n. 5. de teſtam.gl in c.cum ad hoc verb. Aſſiſios; & ibi *Butr.* n.8. *Abb.* n.9. in fi.de cleric.non reſid.& in ſpecie quod ius commune, vt ſupra, Capitulo aſſiſtat in adminiſtratione anniuerſariorum *Caſ. de Graſſ.* dec. 4. de His quæ fiunt à maior.par.capit.& fuit dictum Valentina emolumentorum 2.Dec.1587. coram *Bubalo*, quæ eſt inter recent. dec. 16. p. 1. & in eadem Card. *Pamphilio*, & in Gerunden. Iuriſdictionis 31. Ian.1614.cor.R.D.meo *Decano*, Vnde non docto ex parte beneficiatorum, quod Burſa Anniuerſariorum ſit conflata ex ſuis redditibus, ius adminiſtrandi cenſendum eſt reſidere penes ſolum Capitulum, quam-
3 uis, ſe illud probaretur, ius huiuſmodi eſſet commune cum beneficiatis, vt olim fuit deciſum in Barchinon. Adminiſtrationis 28. Aprilis 1552. coram *Romano*, quam refert, & ſeqq. *Caſ. de Graſſ.* dedec. 4. n. 1. 2.& 3 de His, quæ fiunt à maior.part.capit.

Preterea huiuſmodi ius Capituli etiam corrobora-
4 tur ex probatione, quod ipſum Capitulum ſemper exercuerit libere dictum ius adminiſtrandi deducta ex pluribus inſtrumentis ab anno 1534. vſque ad 1597. in quibus à diuerſis perſonis contractum fuit cum Capitulo, tanquam cum adminiſtratore dictorum anniuerſariorum nulla vnquam facta mentione de beneficiatis, & immo in iiſdem inſtrumentis loco teſtium adhibitis ipſis beneficiatis; Ac vtique ex multiplicitate totum actum præſumi non poteſt vel ignorantia in beneficiatis, vel quod ipſis non fuerit illatum præiudicium, etiam quatenus habuiſſent facultatem interueniendi ad ſui libitum in tali adminiſtratione, vt bene in his terminis firmatur in Bar-
5 chinonen. Anniuerſariorum coram Veſtano; Præſertim accedentibus plurimis decretis à Capitulo promulgatis circa hæc anniuerſaria, Necnon eiuſdem licentia pluries conceſſa pro fundandis anniuerſariis, atque admiſſionib. factis à Capitulo de beneficiatis ad participationem emolumentorum prouenientium ab anniuerſariis præd. ex quorum actuum concurſu vltra iuris communis aſſiſtentiam ſuperius firmatam eo magis dignoſci viſum fuit ius liberum capituli in adminiſtratione iſtorum anniuerſariorũ.

Nec aliquo ſuffragantur beneficiatis exhibita plura anniuerſariorum relicta, vel Altarib. iam conſtructis, & habentibus Rectores, qui teneantur celebrare d. anniuerſaria, vel Altarib. conſtruendis eodem onere impoſito, vnde informantes pro beneficiatis conantur arguere, burſam anniuerſariorũ de relictis præd. conſtitutam anno 1401. conſiſtere in bonis ad ipſos ſpectantib. Quoniam hoc argumentum tollitur ex probatione data pro capitulo, & canonicis, quod ſemper etiam ante d. conſtitut. anni 1401. anniuerſaria conſueuerunt diſtribui etiam canonicis interẽſſentib. adeo ut quando poſtea de an. 1401. iſta anniuerſaria fuerunt ex ſtatuto Epiſcopi, & capituli redacta, & conuerſa in diſtributiones quotidianas pro iis, qui intereſſent Diuinis officiis, dici abſolute non poſſit quod d. Burſa diſtributionem fuerit conflata ex redditib. beneficiorum dumtaxat, cũ de anniuerſariis præd. tunc temporis, ac etiam diu antea participarent, ipſi canonici, & alij Sacerdotes interuenientes celebrationi anniuerſariorum.

Nec etiam iuuantur Beneficiati ex eo, quod in d. conſtitutione de anno 1401. diſpoſitum fuerit, exactionem, & diſtributionem anniuerſariorum debere fieri per duos ex ipſis Beneficiatis. Nam ab exercitio adminiſtrandi anniuerſaria minus recte infertur ad pertinentiam iuriſdictionis ſuper illis, vt fuit dictum in Gerunden Iuriſdictionis 31. Ianuarij 1614. coram Reuerendis. D. meo *Decano*, confirmata coram eodẽ die 12. Decemb. 1612. Vltrà quod, cum Beneficiati præd. ex diſpoſitione eiuſdem conſtitutionis veniant eligendi ab ipſius ſtatuentibus nimirum Epiſc. &
Cap. retorquetur d. conſtitutio, cum ſit regulare, actũ 6
tribui debere potius mandãti, quam exequenti c. cũ aliquib. de reſcri in 6. c. in Apoſt. de præb. eod. li. 6. l. vnum ex fam. §. ſi de l. faleid. vbi *Bar.* ff. de lega. 2. cũ aliis per *Sur.* conſ. 29. n. 3. & ſeq. li. 1.

Nec demum releuat, quod alter ex beneficiatis cõſueuerit ſeruare vnam ex tribus clauibus arcæ anniuerſariorum. Quidquid enim ſit de cuſtodia, & ſecuritate pecuniarum, ex retentione clauis non infertur neceſſario ad ius adminiſtrandi pecunias cuſtoditas, quia ſtant ſimul, quod beneficiati retineant vnam clauem, vt inde habita notitia, quando, quoties & ex qua cauſa pecuniæ anniuerſariorum de ordine capituli extrahantur, valeant ſcire, An in extractione agatur de ipſorum præiudicio, atque illi prouidere, & quod nihilominus iidem beneficiati teneantur clauem prædictam afferre ad nutum, iuſſumque capi-
tuli, quod ad hunc effectũ retinet penes ſe alias duas 7
claues. Et propterea intrat regula, Non probat hoc eſſe, quod ab hoc non contigit abeſſe l. non hoc C. vnde legit cum ſimul. Et in nihilo infringitur intentio Capituli fundata præcipue ſuper iuris communis diſpoſitione, quod ad ipſum ſpectet controuerſa anniuerſariorum adminiſtratio ex ſupra allegatis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Leodien. Canonicatus.
Mercurij 4 Decemb. 1624.

ARGVMENTVM.

De remedio l. diffamari C. de ingen. & manum. Et quando requiſita illius concurrere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Mortuo vno ex litigantibus poteſt ſuperſtes ſi velit, litem proſequi in beneficio, & abſolutoriam petere.*
2 *Reus poteſt ex rem. l. diffamari C. de ingen. & manum. petere abſolutoriam.*
Vel ex remedio l. ſi contendat ff. de fideiuſſ. ibidem.
3 *Actore non probante reus abſoluitur.*
4 *Remedium leg. diffamari non datur, niſi Reo poſſidente rem, ſuper qua eſt ferenda abſolutoria.*
5 *Vnus procurator non poteſt agere pro ſuo principali quando duo per ipſum fuerunt deputati ſine clauſula, in ſolidum.*
6 *Sed contra quando in mandato plurib. conceſſo non legitur clauſula, quod non ſit melior cõditio praeoccupantis, nam in ſolidum cenſentur conſtituti de iure canonico.*
7 *Clauſula premittens cæteram exponitur ſecundum formula-*

*formularium Curiæ, vt contineat facultatis conceſ-
ſionem pluribus Procuratoribus in ſolidum.*
8 *Ratificatio principalis ſanat defectum mandati Pro-
curatoris.*
9 *In remedio l. diffamari ff. & C de ingen. & manum.
requiritur probatio diffamationis.*
10 *Socius in rem l. ſi contendat ff de fideiuſſ.*
11 *Summaria ſufficit cognitio, & probatio in terminis d.
l. diffamari.*
12 *Moleſtationes facti ſunt magis vrgentes in rem d. l.*
14 *Et quando poſſeſſor turbatur in poſſeſſione.*
15 *Et quando diffamator eſt contumax.*
16 *Citationes in cauſis beneficialibus ſunt peremptoria,
etiamque in prophanis de ſtylo.*
17 *Citatio vna tantum ſufficit peremptoria in cauſa
rem l. diffamari.*
18 *Ceſſante rem. d. l. diffamari officium Iudicis compe-
tere poteſt ex iuſta cauſa.*
19 *Qua cauſa conſideratur in Curia ob receſſum illius,
qui petit abſolui ex cauſa imminentem, vt quia
clericus beneficiatus.*
20 *Et in ſimili ſcolaris iuſta cauſa receſſus eſt.*

Deciſio CXLIV.

FVit reſolutum, Ioachimo dandam eſſe Abſoluto-
riam tam quoad ſua intereſſe putantes, contra
quos citatos per Audientiam Contradictarum, vt in
propoſito factum fuit, mortuo vno ex colligitanti-
bus poteſt ſuperſtes, ſi velit litem proſequi, & abſo-
lutoriam obtinere; quæ abſolutoria in multis eſt ſibi
proficua, vel neceſſaria, vt per *Caſſad.* dec. 1 de ſent.
1 & re iud. & dec. 6. in prin & in fin. vt lit. pend. *Mo-
hed.* dec. 2. eodem titulo in princip. & *Veſtr.* in prax.
lib. 4. cap. 4. n. 12. *Contard.* in l. diffamari in quæſt. nu.
37. & 38. Quam etiam contra Ferdinandũ, qui mor-
tuo Arnol. colitigante in vim collationis ſibi facta
per capit. in poſſeſſionem canonicatus ſe intruxit.
Conſtat enim, ipſum fuiſſe legitime citatum præ-
uiis diligentiis per affixionẽ ad valuas eccleſiæ Leo-
dien. & deinde etiam ad valuas eccleſiæ Aquiſgra-
nen., vbi eſt canonicatus, de quo agitur, ac demum
etiam ex abundanti citationes fuiſſe quoque perſo-
naliter executas contra Carolum Scheel aſſertum
illius procuratorem, qui non negauit, ſe talem, vt
in ſummario numero quarto vnde cum Ioachimus
exhibuerit literas Apoſtolicas ſuper gratioſa ſubro-
gatione, & probauerit omnia alia ſibi incumbentia,
vt probatur ea deductis in deciſione in hac cauſa
coram me facta ſub die 6 Nouembris anni præteri-
ti, & fuerint ſeruati termini ſubſtantiales, qui in Ro-
ta habent non præfixionis termini ad probandum,
& pro parte Ferdinandi nihil fuerit deductum, aut
probatum, aperte ſequitur, Ioachimo dandam eſſe
abſolutoriam iuxta leg. diffamari cum ibi notatis
2 per Bald. Alex. Salycet. & alios C. de ingen. & manu-
miſ. l. ſi contendat. ff. de fideiuſſ & l. ſi eo tempore
C. de remiſ. pign. & poſt alios, quos congerit, tradit
Gabr. tit. de Action. concl. 6 n. 1. & ſeq & *Couar.* var.
reſolut. lib 1. c. 18. in princ. & n 1. & vulgatam regu-
lam, quod Actore non probante, &c. l qui accuſare
C. de eden. *Caſſad.* dec. 1. n. 2. de re iud. cũ ſimilibus.
3 Neque obſtat, quod remedium d. l. diffamari lo-
cum non habeat, niſi is, qui petit abſolutoriam, poſ-
4 ſideat rem, ſuper qua petit abſolui *Bald.* in l. 5. nu.
3. verſ. Nota quod aut reus C. Qui non. ced. poſſ.
Aret. conſ. 68. ſub n 3. verſ. Præterea poſita *Gabr.* d.
concl. 6. n. 58. *Rot.* dec. 801. n. 1. p. 1. diuerſ. & in Me-
diolanen. 28. Martij: & 5. Decembris 1594. coram Il-
luſtr. D. Cardin *Mellino*, & quod, licet pro parte Ioa-
chimi fuerit datum inſtrumentum captæ poſſeſſionis in
vim mandati immittendo ad eius fauorem expediti
dicto ſum. n. 6. nihilominus conſtare non videatur,
Matthiam Schorti, qui illius nomine poſſeſſionem
accepit ſufficiens, ac ſpeciale mandatum habuiſſe,
cum ex inſtrumento mandati procuræ ſub die 2. De-
cembris anni præteriti de quo in d. ſum. n. 7 appareat,
Ioachimum ad d. canonicatus poſſeſſionem capien-
dam conſtituiſſe duos procuratores, videlicet d. Mat-
thiam Schorti; & Matthiam Cobellinum abſque
clauſula in ſolidum, & conſequenter non videatur
illa legitime capi potuiſſe per vnum tantum ea ipſis 5
l. ſiquis cum procuratorio § penult. ff. de procur ca.
ſi duo eodem tit. in 6. late Card. *Mantic.* de tacit. lib.
7. tit. 16. n. 1. *Rot.* coram S. me. Greg. XV. dec. 181.
n. 3.
Quoniam omiſſo, quod in d. n. 7. fuerunt data duo
alia mandata ſimilia in perſonam eiuſdem Matthiæ
Schorti cum clauſula in ſolidum, fuit reſponſum,
quod vbi plures fuerunt conſtituti procuratores abſ-
que clauſula, quod non ſit melior conditio occupan-
tis, prout hic factum fuit, quilibet ea ipſis cenſetur
conſtitutus in ſolidum, ſaltem de iure canonico, vt 6
poſt *Specul.* & alios tradit *Oldrad.* in conſ. 30. n. 8. per
tex. in c non iniuſte vbi gloſ. in verbo cum aliis in
fin. de procurat.
Præterea in d. vltimo mandato adeſt clauſula pro-
mittens, &c. quæ iuxta formularium Curiæ extendi-
tur promittens habere ratum, & gratum quidquid ab 7
eis ſeu altero eorum geſtum fuerit & importat man-
datum in ſolidum *Put.* dec. 98. lib. 3. *Pariſ.* de reſi-
gnat. lib. 9. q. 3. nu 22 & 23 *Rota* coram S. me: Gre-
gorio XV. dec. 180. num. 4 Et deinum adeſt etiam
ratificatio, de qua ſatis conſtat ex eo, quod Ioachi-
mus produxit dictum inſtrumentum captæ poſſeſſio-
nis, & tanquam reus, & poſſeſſor pro abſolutoria ob-
tinenda iudicium mouit, ac fuit proſequutus; quæ ſo 8
la ſufficeret *Rota* dec. 9. de reſtit. ſpoliat. in nou. & co-
ram S. me. Greg. XV. dec. 50. n. 4.
Neque etiam viſum fuit obſtare, quod adhuc vt
reus, & poſſeſſor in iudicio iactationis poſſit abſo-
lutoriam obtinere, requiratur ſummaria ſaltem pro-
batio, ac cognitio diffamationis, vt poſt alios tradit 9
Couar. d. c. 18. n. 3. *Ioſeph. Ludou.* dec Lucan 32. n. 2 &
in ſimilibus fere terminis coram Reomano decre-
tum fuiſſe refert *Mandoſ.* inform. communiſ. iactatio-
nes, & moleſtationes in verbo inquietare circa fin.
vers. Huc ſpectat illud &c. Quia quantum attinet ad
Mandoſ. ipſe loquitur, quando non conſtat de aliquo
iure committentis cauſam ſuper moleſtationibus,
nec eius poſſeſſione, & minus de moleſtationibus;
quibus concurrentibus deneganda eſt illi abſoluto-
ria, vt cenſuit Rota per ipſum relata, quod ad præ-
ſentem facti ſpeciem non applicatur, in qua & con-
ſtat de iure Ioachimi per deciſionem emanatam ſu-
per immiſſione, & de eius poſſeſſione in vim man-
dati Rotalis acquiſita, & de ſufficientibus moleſtiis;
vt infra. Quoad vero ad alios placuerunt reſponſiones
datæ per Informantes, nempe quod Ioachimus non ſe
reſtrinxit ad remedium dictæ legis diffamari, ſed vſus
etiam fuit remedio dictæ legis ſi contendat, Cui vt
ſit locus non requiritur aliqua diffamatio, cum 10
diuerſam rationem habeat, vt bene diſtinguit, ac
firmat idem Couarr. ſub d num. 3. Subdens, Aduoca-
torum vſu receptum eſſe, hæc duo remedia ſimul
miſceri ad faciliorem litis, & cauſæ expeditionem,

Et nihilominus etiamſi ſtrictè ageretur remedio
d. l. diffamari adhuc tamen ſtante quatuor teſtium
examine ſuper intruſione dicti Ferdinandi, vt in d.
ſum. nu. 2. vtique adeſſet ſummaria probatio, ac cog-
11 nitio, qualem ad hunc effectum exigit *Bart.* in l. 1. i-
tia n. 8. in fin de Accus. *Bald.* in d. l. diffamari, n. 9. &
ibi etiam *Cagnol.* n. 6. & *Io. Fab.* in princ. *Couar.* dicto
cap. 18. num. 2. vers. Illud ſane, *Boer.* dec. 255. n. 7. ad
fin. *Gaill.* obſeruat. 10. num. 7. & obſeruat. 12. num. 2.
lib. 1. Per quam quidem intruſionem Ferdinandus
non ſimpliciter verbo, ſed facto iactaſſe, & mo-
leſtaſſe videtur Ioachimum in canonicatu, de quo
agitur; & hæc moleſtia in facto eſt magis conſidera-
bilis, vt pote quæ plus moleſtiæ, & ſollicitudinis,
infert poſſeſſori, quam ſimplex extraiudicialis iacta-
tio verbalis; & propterea magis etiam digna videtur.
12 vt coerceatur remedio dictæ l. diffamari, & l. ſi con-
tendat, & huiuſmodi moleſtationem in facto ad ma-
teriam dictę l. diffamari admittere videtur *Gail.* dicta
obſer. 10. n. 8. lib. 1. vbi loquitur de picturis affixis à
creditoribus contra debitores, quos propterea aſſerit
poſſe intentare remedium dictæ l. diffamaris, &c. &
13 *Abb.* in c. conquerente de offic. iud. ord. n. 7. & DD.
loquuntur de moleſtiis, & vexationibus, nec reſtrin-
gunt ſe ad moleſtias, & vexationes verbales, itaut ex-
cludant illas, quæ facto illatæ fuerint; & *Bald.* in l. ſi
ea C. qui accus. non poſſ. & *Contard* in d. l. diffamari
in prin. n. 9. 10. & 12. docent remedium d. l. diffamari
inuentum eſſe, vt ſuccurratur poſſeſſori, ne ex diffa-
matione turbetur in ſua poſſeſſione; quo quidem re-
medio magis indiget Ioachimus, qui ex intruſione
14 Ferdinandi fuit iam de facto turbatus in poſſeſſione
ſui canonicatus, & faciunt tradita per *Mandoſ.* in
commis. Iactat. in verb. turbare in medio vers. &
turbatur, & in verbo moleſtare vers. Aduertendum,
& in verbo vexare, & verbo inquietare.

Quæ eo magis in præſenti videntur ſibi locum
vendicare, ex quo idem Ferdinandus nō comparuit,
15 nec diffamationem negauit, & ſic non ſumus in ter-
minis, in quibus loquuntur *Cagnol.* in d. l. diffamari n.
6. *Gail.* d. obſeruat. 12. n. 2. & alij, qui volunt, plenam
requiri, diffamationis probationē, ſed fuit cōtumax
& nihil deduxit, quo caſu videtur ſufficere bina ci-
tatio attenta iuris diſpoſitione ex congeſtis per *Gail.*
16 d. obſeru. 11. n. 4. Immo in Romana curia, in qua om-
nes citationes ſunt peremptoriæ tam in cauſis bene-
ficialibus ſummariis, quam etiam in prophanis de
ſtylo *Veſtr.* in praxi lib. 4. c. 2. n. 7. & c. 4. n. 4. pract.
Rot. de Art. obiect. nu. 22. *Contard.* in d. l. diffamari in
quæſt. n. 80. Nec etiam binam eſſe neceſſariam, ſed
17 vnicam tantum peremptoriam videtur ſufficere cum
comminatione de vlterius non audiendo, prout fit
in curia iuxta tradita per *Marant.* de ord. iud. p. 4.
diſtinct. 21. n. 15. in fin. & *Couar.* d. c. 18. n. 2. verſ. quā-
obrem vnicam *Ioſeph. Ludou.* d. dec. Lucen. 32. nu. 8.

Poſtremo quatenus dictarum legum remedia ceſ-
ſarent attamen competere in omnem euentum offi-
18 cium Iudicis, quod datur quotieſcumque ſubeſt ali-
qua iuſta, & rationabilis cauſa, etiamſi non præcedat
diffamatio gloſ. in d. l. diffamari in verbo ſententiam,
& ibi etiam *Bald.* n. 9. *Couar.* lib. 1. variar. reſolut. c.
18. n. 14 *Contard.* in d. l. diffamari in ampliationibus
n. 1. & ſeqq & n. 108. 109. 110. & magis in ſpecie n.
117. poſt *Bart. Bald. Rom.* & alios firmat, quod ſi reus,
& poſſeſſor vereatur aliquas moleſtias, licet nulla
adhuc vexetur pulſatione, poteſt Iudicis officium
implorare, & petere abſolutionem, ne in futurum
19 vexetur litibus *Marant.* d. diſt. 21. n. 5. & ſeqq. *Boer.* d.
dec. 255. n. 4. & faciunt etiā optime deducta in Ro-
mana pecuniaria 25. Octobris 1621. coram R. D. meo
Decano. Quæ iuſta cauſa in propoſito viſa fuit adeſſe
cum Ioachimus teneatur ab Vrbe recedere, & ad ſuā
reſidentiam canonicatus accedere, & ſua in-
terſit Iudicis officio abſolui à moleſtiis, quæ ſibi poſt 20
diſceſſum poſſent inferri, etiamſi nullus iactauerit
ſe illas illaturum, & declarari, ſibi exceptionem com-
petere, ſeque liberum eſſe ab actione forſan contra
ipſum proponenda, & vt pacifice & abſque vllo im-
pedimento fructus cōſequi valeat, & eccleſiæ, in qua
adeſt ſuus canonicatus, inſeruire abſque timore, quod
denuò poſſit ad curiam reuocari; qui caſus valdè con-
uenit cum terminis, in quibus loquuntur *Boer.* d. dec.
255. n. 4. *Couar.* d. c. 18. n. 14. verſ. Ego opponerem
Contard. in d. l. diffamari in Ampliat. n. 34. nempe in
Scholari, & Officiali, & iis ſimilibus receſſuris à loco
Gymnaſij, vel Magiſtratus, qui, ne è patria iterum ab-
ducantur ad eadem loca, poſſunt ex Iudicis officio, &
præfixo termino liberari à futuris moleſtiis etiam
nulla præcedente diffamatione.

Et ita deciſum informante tantum Ioachimo, &c.

Romana cenſus de Marganis.
9. Decembris 1624.

ARGVMENTVM.

Succeſſores vocati an veniant ſucceſſores ſanguinis tantum, an autem etiam bonorum. Et vocatis proximioribus, vel ſucceſſoribus an inducatur fideicommiſſum abſolutum, vel talis vocatio intelligatur per ſolam vulgarem.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione heredum, & ſucceſſorum veniunt omnes bonorum ſucceſſores.*

2 *Veniunt heredes ſanguinis appellatione heredum in fideicommiſſis ob prædilectionem ſubſtituti.*

3 *Vocatis filijs, vel heredibus, & ſucceſſoribus ſucceſſores non cenſentur vocati per fideicommiſſum, & ſic inter heredem, & ſucceſſores.*

4 *Subſtitutio poſt mortem facta dicitur compendioſa, quæ comprahendit vulgarem & fideicommiſſariā.*

5 *Vocatus per fideicommiſſariam ex eo quod quis ſit, non tamen ſequitur, quod etiam intelligatur grauatus.*

6 *Et ſub nomine ſucceſſorum, quando ſit locus vocationi ad fideicommiſſum intelligitur per ſimplicem vulgarem.*

7 *Fallit autem, quando verba ſubſtitutionis habent temporis tractum ſucceſſiuum.*

8 *Quando verba habent tractum temporis, vocatio inducitur per fideicommiſſum, dum ſunt vocati proximiores, vel deſcendentes, non autem quando ſucceſſores, quorū appellatione omnes veniūt extranei etiam heredes, & bonorum ſucceſſores, & nu. 9.*

10 *Prohibitio alienationis non extendit fideicommiſſum, ſed reſtringitur ad ſuum caſum.*

Deciſio CXLV.

REſolutum fuit, non conſtare de fideicommiſſo in portione Hieronymi, quia ſubſtitutio ad fauorem Morelli, & eius ſucceſſorum facta fuit in euentum ſucceſſionis ipſius Hieronymi, vnde cum non fuerit probatum, illum effectualiter ſucceſſiſſe, dici non poteſt, conſtare de aliquo fideicommiſ-

ſo,

ſo, quod per eius mortem fuerit purificatum ad tra-
3 dita per *Honded.* in conſ. 49. n. 30. & ſeq. vol. 2.

Et dato etiam, quod de effectuali ſucceſſione cō-
ſtaret, adhuc tamen dixerunt Domini, nullum adeſſe
fideicommiſſum ad fauorem filiorum Morelli, qui
eo ſe tueri volunt aduerſus executionem factam ſi-
ue faciendam ad inſtantiam D. Fabij Margani occa-
ſione cenſus in quo d. Morellus ſeſe obligauit, quia
teſtatrix diſpoſuit, quod Hieronymus in euētum ſuc-
ceſſionis non poſſet vendere, nec alienare aliqua e-
ius bona, ſed tantummodo eſſet vſufructuarius, &
poſt eius mortem recaderent Morello, & eius ſuc-
ceſſoribus; ex quibus verbis apparet, Morellum, &
eius ſucceſſores fuiſſe vocatos poſt mortem Hiero-
nymi ſimpliciter, & abſque aliqua conditione ſi ſine
a filiis, quo caſu ſucceſſorum, vel hæredum appella-
tione veniunt quicumque hæredes, & ſucceſſores
bonorum etiam extranei, vt in puncto poſt *Fulgoſ.*
conſ. 58. n. 2. *Corn.* conſ. 272. n. 4. 5. & ſeq. vol. 4. *Curt.*
ſen. conſ. 63. ante n. 4. & alios firmat *Peregr.* de fidei-
co. art. 32. n. 33. Ceſſat enim ratio, & argumentatio
illa. A pari prædilectione, qua vſi fuerunt *Bart. Bald.*
& alij relati per *Peregr.* d. art. 12. n. 31. affirmantes, in
ſubſtitutionibus factis ſub d. conditione ſi ſine fi-
liis appellatione hæredum, & ſucceſſorum venire
ſolum hæredes, & ſucceſſores ſanguinis, vt inquit
Peregr. ſub d. n. 33. & conſequenter nullum reſultat
fideicommiſſum inter vocatum. & eius hæredes, vel
ſucceſſores, vt cenſit *Bart.* per illum textum in l. pa-
ter filium §. penult. ff. de legat. 3. quem ſequitur. *Corn.*
conſ. 61 n. 7. vol. 2. *Romen.* ſen. conſ. 25. n. 10. vol. 1. &
Peregr. d. art. 32. n. 33. vbi quod eſt caſus apertus in d.
l. pater filium §. penult. licet gloſ. violando literatu-
aliter intelligat, & n. 34. dicit, caſum iſtum eſſe com-
ram muniter receptum.

Neque obſtat, quod ſubſtitutio prædicta facta
fuerit poſt mortem, cuius mentio facit ſubſtitutio-
4 nem compendioſam continentem non ſolum vul-
garem, ſed etiam fideicommiſſariam *Bart.* in l.
Centurio num. 25. ff. de vulg. *Menoch* de præſumpt.
lib. 4. præſumpt. 71. n. 12. *Peregr.* de fideicomm. artic.
19. n. 19. & fuit dictum in Bononien. de Pœtis 27.
Ianuarij 1616. & in Ratina fideicommiſſi 14 Martij
1622 coram R. P. D. meo *Vbaldo*, quia Morellus fuit
quidem vocatus nedum per vulgarem, ſed etiam per
fideicommiſſariam, non tamen propterea ſequitur,
fuiſſe fideicommiſſo grauatum reſtituere eius ſuc-
ceſſoribus, ſed poſtquam ſucceſſit, potuit de dictis
5 bonis libere diſponere, illáque hypothecare, & obli-
gare ad D. Margani fauorem, ſi vero ipſe prædeceſ-
ſiſſet Hieronymo, tunc illius ſucceſſores capere po-
tuiſſent, & propter hoc fuit etiam quoad illos vtilis
ordinatio, ac diſpoſitio prædicta, adeovt ſucceſſores
ipſi reſpectu Morelli fuerint tantummodo vocati
6 per modum cuiuſdam ſimplicis vulgaris, non autem
per modum fideicōmiſſariæ vt bene declarat *Peregr.*
d. art. 32. ſub n. 3. verſ. effectus autem & nu. 34. & fa-
ciunt etiam tradita per DD. in d. l. Gallus §. quidam
recte ff. de liber. & poſthum. *Alex.* conſ. 3. n. 9. lib. 4.
Menoch. d. præſumpt. 97. n. 8. & 10. cū aliis congeſtis
in Auximana fideicommiſſi inter impreſſas p. 1. re-
cent. dec. 357. n. 1. 6. & ſeqq.

Neque etiam obſtat, quod quando verba ſubſti-
tutionis habent tractum ſucceſſiuum, tunc omnes
vocati non ſolū per vulgarem, ſed etiam per fideicō-
7 miſſum ordine ſucceſſiuo vocati cenſeantur, vt poſt
alios quos allegat tradit *Peregr.* de fideicom. art. 17.
Deciſ. Clem. Meriini.

nu. 30. & art. 28 num. 5. & 12. & art. 29. numer. 10. 11.
& ſeqq. & præſertim num. 18. & 19 & fuit reſolutum
in ſupra allegata Bononien. de Pœtis 17. Iunij 1611.
& 27. Ianuarij 1616. & in dicta Reatina fideicom-
miſſi 14. Martij 1622. coram R. P. D. meo *Vbaldo*;
quia *Peregr.* & iura, & Doctores ab eo allegati lo-
quuntur, quando teſtator poſt mortem hæredis in-
ſtituti vocauit deſcendentes, vel proximiores, vel
familiā, ſiue deſcendentes & heredes, adeovt ratione
adiuncti appareat, intellexiſſe de hæredibus ſangui-
nis, & in ſimilibus terminis loquuntur etiam deci-
ſiones prædictæ; nam in dicta Bononien. de Pœtis
fuerant vocati quidam, & ſucceſſiue eorum filij, &
deſcendentes, in dicta vero Reatina fideicommiſſi
fuerant vocatæ fœminæ, & proximiores in caſu, quo
non extarent, vel deficerent maſculi, & ideo non ap-
plicantur; in propoſito enim teſtatrix non vocauit
deſcendentes, vel proximiores, ſed ſine aliqua con-
ditione ſi ſine filiis, & ſine vllo adiuncto ſimpli-
citer diſpoſuit, quod bona recciderent Morello, &
eius ſucceſſoribus, & ſic intellexit de ſucceſſoribus
bonorum, non autem de heredibus, vel ſucceſſoribus
ſanguinis; ideoque nullum fuit inductum fideicom- 9
miſſum inter Morellum, & eius ſucceſſores iuxta di-
ſtinctionem *Peregr.* d. art. 32. ſub n. 30. verſ. effectus
autem & n. 33 & 34.

Minus etiam viſum fuit refragari prohibitionem
alienationis factam Hieronymo, quia illa ce ſerus
facta ad effectum, vt bona deuenirent ad Morellum,
& non induxit nouum fideicommiſſum ad fauorem 10
illius ſucceſſorum iuxta tex. & ibi *Bart.* in l. pater §.
pater ff. de legat. 3.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Nepeſina Canonicatus.

Lunæ 9. Decembris 1624.

Non eget argumento, neque Summario.

Deciſio CXLVI.

PRo informante abſque difficultate reſponſum
fuit, ſcilicet gratiam in forma dignum non ſuf-
fragari Andreę, quia dicta gratia habet in ventre clau-
ſulam ſi reperiatur idoneus quæ identitas, licet quo-
ad illius mores in dubium non reuocaretur, atta-
men tantum abeſt quod illam probauerit quoad lit-
teraturam, vt totum contrarium pateat ex eo, quod
ter ab examinatoribus fuit reiectus; & quidquid
ſit de prioribus examinibus, primo coram examina-
toribus Synodalibus, ſecundo coram Epiſcopo Ne-
peſino, an fuerint valida, ſufficit, quod ex Dominorum
rum benignitate, tertio ad examen admiſſus in Cu-
ria adhuc etiam defecerit, & 3. fuerit reiectus.

Et ita, &c.

Vrbinat. Beneficij

Veneris 20. Decembris 1624.

ARGVMENTVM.

In gratia, ſi neutri, quid ſit probandum ab eo, qui in
vim d. gratiæ. Et de probatione iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio non iuris reſpectu impetrantes Beneficium*
cum clauſula ſi neutri probat non ius, & n. 5.
2 *Clericatus probatur præſumptiue ex litteris ordinarij.*
3 *Non exceſſus valoris beneficij probatur ex Teſtibus*
de fama deponentibus.

4 *Lis ſuper beneficio probatur ex commiſſion e.*
6 *Non ius litigantiũ probatur ex reuolutione proceſſus.*
7 *Atteſtationi ordinariorum ſuper exiſtentia iuris patronatus non ſtatur.*
8 *In dubio pro libertate eccleſia ſtandum eſt.*
9 *In iure patronatu hareditario non poteſt admitti, qui non ſit heres vel fundationis, vel vltimi patroni.*

Deciſio CXLVII.

CAuſa per tres vices propoſita ſuper eo an gratia
ſi neutri, quam Autonius obtinuit, dum lis ageretur inter ipſum, & Hieronymum ſuper eccleſia,
ſeu Capella S. Io. Baptiſtæ Caſtri Montis Guiduccij
eſſet iuſtificata Domini tandem reſponderunt, huiuſmodi gratiam eſſe iuſtificatam quoad omnia narrata
in litteris ſub plumbo deſuper expeditis. Quod enim
beneficium vacauerit per obitum Vgolini conſtat ex
confeſſione ipſius Hieronymi qui eamdem vacationem narrauit in ſuis litteris; *Ægid.* deciſ. 595. *Put.*
deciſ. 171. in princ. lib. 3. & fuit dictum in
Aſculana Plebaniæ 12. Ianuarij præteriti coram
me.

De clericatu Antonij liquet ex fide examinis, &
approbationis eiuſdem facta à Vicario generali Archiepiſcopi Vrbinaten. ad ſimplex beneficium; quæ
fides inducit præſumptionem clericatus Vt fuit reſolutum in Calaguritana de Ollauari 15. Decembris
2 1604. coram bo: me: Penia, & in Pampilonen. beneficij de Aybat. 9. Decembris 1620. coram R. P. D. meo
Remboldo.

Probatio valoris per non exceſſum 24. ducatorum
de Camera ſufficiens deducitur ex teſtibus de publica voce, & fama ſuper eo deponentibus *Rot.* apud.
3 Card. *Seraph.* dec. 962. n. 2. apud Card. *Mantic.* dec.
132. n. 4. inter recent. dec. 453. n. 8. p. 2. & in Leodien.
Parochialis 17. Maij præteriti coram me.

Lis ſuper beneficio probator ex commiſſione cauſæ huiuſmodi in Rota ad inſtantiam Antonij, & ex
partis citatione Vt ex his litem probari plene fuit
4 dictum in Leodien. canonicatus 6. Nouemb. 1623.
coram me.

Deminn non ius vtriuſque collitigantis, nimirum
Antonij, & Hieronymi etiam probatur. Nam quoad Antonium ſatis docetur de ipſius non iure ex
eiuſdemmet confeſſione in ſupplicatione Si neutri
5 *Rot.* recent. dec. 699. ſub n. 2. & dec. 736. n. 6 p 2. apud
Sanctæ memoriæ Gregorium XV. dec. 89. n. 2. & in
dicta Leodien. Parochialis 17. Maij præteriti coram
me; Vltra quod reportauit etiam contra ſe ſententiam ab A. C. quæ comprobat veritatem dictæ ſuæ
confeſſionis.

De non iure vero Hieronymi ſatis ad hunc effectũ
conſtare Domini cenſuerunt eo, quod ex actorum
reuolutione compertum ſit, nullum ius eidem com-
6 petere ad huiuſmodi beneficium Vt hanc ſententiam
in terminis iuſtificationis gratiæ Si neutri ſequuta
eſt Rota apud Sanctę memoriæ Gregorium XV. dec.
84. n. 1. dec. 89. n. 3. & dec. 94. n. 7. apud Card. *Mant.*
dec. 213. n. 1. Inter recent. dec. 699. n. 2. & dec. 736. n.
5. p. 2. in Feſulana Præceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram bo: me: *Rebuſterio* in Vicen. Parochialis 3. Maij
1622. corã Reuerendiſſimo D. meo *Patriarcha Manzaneda*, in Leodien. Parochialis 24. Nouembris 1624.
coram Reuerendiſſimo D. meo *Caualerio*, & paſſim
in aliis.

Non obſtat quod dicitur, immo conſtare de iure
Hieronymi ex actis, cum ab illis depræhendatur, ipſum Hieronymum fuiſſe ad beneficium de quo agitur, præſentatum à Magdalena, & Petro Leone prætenſis patronis, vigore cuius præſentationis fuit poſtea inſtitutus à Capitulo, & Canonis Baſilicæ Lateranen. ſeruatis omnibus ad præſentationem, & inſtitutionem legitime faciendam de iure neceſſariis.
Quoniam omiſſis cæteris nec exiſtentia iuriſpatronatus, nec pertinentia præſentantium viſa fuerunt
ſufficienter probati ex actis prædictis.

Nam quod attinet ad exiſtentiam, illa deducitur
dumtaxat ex atteſtatione Capituli Lateranen. facta
anno 1401. in qua habetur quod per 40. annos antea
fuerat à q. Finello Vgolino donata ipſi Capitulo
quædam domus ſita in Caſtro Montis Guiduccij
Vrbinaten. diocæſis, & quod idem Capitulum tunc
dederat dicto Finello facultatem conſtruendi capellam in domo prædicta cum reſeruatione Iuriſpatronatus ad eius fauorem, & deſcendentium ab eo.
Quæ quidem atteſtatio non ſuffragatur ad effectum
probandi iuſpatronatus; Vltra enim quod tendit
ad inducendam ſeruitutem eccleſiæ, quo caſu requiruntur probationes concludentes, In dubio enim
eſt iudicandum pro libertate eccleſiæ *Inn.* in c. cum 8
venerabilis n. 9. de Except. *Archid.* in c. nullus n. 3. 16.
q. 7. *Dec.* conſ 107. n. 1. cum aliis per *Menoch.* de præſumpt. lib. 3. præſ. 90. n. 1. *Rot.* recent. dec. 333. n. 2. p.
1. Non conſtat etiam de facultate Capituli Lateranen. concedendi dictum iuſpatronatus, Nec de effectuatione conceſſionis prædictæ cum non ſatis liqueat, allatas præſentationes ad illam oſtendendam
fuiſſe effectum ſortitas.

Et quatenus etiam probaretur exiſtentia dicti Iuriſpatronatus, nulla ratione docetur, quod illud pertineat ad Magdalenam, & Petrum Leonem, qui
præſentarunt Hieronymum, cum non probetur, eos
eſſe hæredes prætenſi primi patroni, aut ſaltem vlti- 9
mi præſentantis, quod tamen omnino eſſet probandum clem. plures & ibi *Doct.* de Iur. patr. *Couarr.* var.
reſolut. lib. 2. cap. 18. num. 7. *Rot.* apud *Card. Seraph.*
dec. 456. num. 1. & recent dec 756, nu. 1. in fin. parte 2.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Nullius, ſeu Taurinen. Prioratus.
Luna 13. Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Beneficium eſſe de collatione priuata quomodo probetur: Enunciatiuæ in antiqnis probant ipſam
conferendi facultatem competere.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua in antiquis dicuntur habere vim ſuma, & probant.*
2 *Enunciatiua emanata à perſonis habentibus intereſſe non probant.*
3 *Fallit quando ſunt antiquiſſima, & concurrunt adminicula.*
4 *Viſitatio Eccleſia probat eſſe de collatione Pralati viſitantis.*
5 *Prouiſiones facta à Pralato de Beneficio probant eſſe de iure collationis ipſius Pralati prouidentis & 6.*
7 *Sententia Ordinarij probat pertinentiam collationis Beneficij ad fauorem Pralati Regularis.*

8 *Bene-*

8 *Beneficia regularia ſunt manualia, & hec qualitas eo ipſo, quo Beneficium eſt regulare, ineſſe dicitur.*

9 *Per productionem ſcripturæ reſultat eiuſdem approbatio in omnibus eius partibus.*

Deciſio CXLVIII.

RESponderunt Domini, collationem, prouiſionem & omnimodam diſpoſitionem Prioratus S. Antonini ſpectare ad Abbatem Sancti Columbani; quoniam in primis fuerunt datæ duæ enunciati-
1 uæ antiquiſſimæ Summorum Pontificum, nempe Innocentij Secundi de anno 1141. & Lucij de anno 1143. qui Sancti Columbani eccleſiam, in qua Abbas, & Monaci diuino mancipati erant obſequio ſub Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſceperunt, & quaſcumque bonorum ab eis poſſeſſorum conceſſiones confirmantes inter alia eccleſiam Sancti Antonini, de qua agitur, cum decimis, & pertinentiis ſuis expreſſe nominarunt; necnon etiam alia enunciatiua in priuilegio Fiderici Imperatoris de anno 1153. in qua confirmantur dictæ eccleſiæ Sancti Columbani Curtes, quas poſſidebat, & inter cæteras Curtis Sancti Antonini vt in ſum. num. 6. 7. & 8. Quæ enunciatiuæ, cum ſint antiquiſſimæ, & emanauerint à diuerſis, & ſic habeant vim famæ, vtique probant, quod dictus Prioratus ſit veluti membrum dictæ Abbatiæ, & Eccleſiæ Sancti Columbani *Aret.* in cap. cum cauſam n. 9 & 20. de probat *Crauett.* de antiq tempore parte prima §. Ampliatur n. 8. 14. & ſeqq. *Rota* dec. 130. n. 1. parte 2. diuerſ. & dec. 202. n. 1. parte prima recent. & dec. 587. nu. 1. parte 4. diu. & in Tuden. Parochialis 7. Nouembris 1611. coram R. P. D. meo *Vbaldo* quæ eſt deciſio 360. n. 3. & 4. parte 2. recent. & in Nicien. Prioratus 13. Iunij 1622. coram R. P. D. meo *Buratto*, & in Sorana beneficij 9. Decembris 1622. & 26. Iunij 1624. coram me.

Vlterius etiam data fuerunt plura inſtrumenta diuerſis temporibus celebrata, nempe de anno 1304. 1344. 1346. 1365. 1417. & 1492. In quibus vel conſtituuntur procuratores ad exigendum debita ipſi Abbati; & Monaſterio Sancti Columbani ab affictuariis bonorum, & ſignanter dicti Prioratus, vel enunciatur idem Prioratus d. Abbatiæ immediate ſubiectus, vt in dict. Summ. num. 10. 11. 12. & 13. Et licet huiuſmodi enunciatiuæ emanauerint à perſonis intereſſe habentibus, quæ regulariter non pro-
2 bant, *Aret.* in c. cum cauſam, & ibi *Felin.* ſub numer. 4. de probat. *Achill.* dec. 7. numer. 5. & 6. de Iurepatron. & fuit dictum in Taruiſina Parochialis 31. Maij 1613. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, nihilominus cum ſint antiquiſſimæ longe ſupra 100. annos, & plura concurrant adminicula, viſum fuit illas ſatis probare non obſtante, quod à perſonis ſuſpectis originem
3 habuerint, vt per *Achill.* deciſ. 7. ad fin. de Iurepatr. *Caputaquen.* dec. 337. n. 3. cum ſeq. par. 3 *Put.* deciſ. 149. ſub n. 1. verſ. Sed replicabatur, lib. 3. in non. *Rot.* dec. 91. nu. 2. in fin. verſ. Nihilominus quando, & dec. 683. num 3. pat. 1. recent. & fuit dictum in ſupra allegata Sorana beneficij 26. Iunij 1624. coram me.

Adminicula vero deſumebantur ex pluribus viſitationibus dicti Prioratus, & Eccleſiæ S. Antonini factis per Abbates S. Columbani, vt in d. Summ. n. 22. quibus in iis, quæ ad eccleſiæ ſtatum pertinent, val-
4 de ſolet deferri, vt per *Rot.* dec. 573. numer. 4. verſic. *Deciſ. Clem. Merlini.*

Necnon alia, par. 2. recent. & in Mediolanen. Decimarum de Vareſio 12. Ianuarij 1618. coram R. P. D. meo *Pirouano*, necnon etiam ex aliis ſuperius deductis.

Quibus accedebant plures prouiſiones; & collationes factæ de hoc Prioratu per Abbates pro tempore S. Columbani; quæ etiam ſaltem pro maiori 5
parte probantur effectuatæ ex adeptione poſſeſſionis, & aliis actibus factis à prouiſis, & ex collationibus, & prouiſionibus, de eodem pariter factis per Abbatem, tanquam vacante per alterius prouiſi obitum, vel renunciationem, iuxta conſil. *Oldrad.* 229. numer. 2. paſſim in *Rota* receptum, & canonizatum, vt apud *Card. Seraph.* dec. 337. numer. 1. & 2. & dec. 1141. num. 1. verſ. Et iſtæ, & coram S. mem. Greg. XV. dec. 215. nu. 1 & ibi latè Adden. nu. 8.

Et ſignanter effectuata probatur prouiſio facta in perſonam Franciſci de Ianua de anno 1482. ex mandato procuræ ad appræhendendam poſſeſſionem, & 6
ex renunciatione ab eodem facta in manibus Abbatis, qui de dicto Prioratu, tanquam per huiuſmodi renunciationem vacante prouidit Bartholomeum de Graſſis; de cuius prouiſionis effectuatione conſtat ex eo, quia per obitum ipſius Abbas prouidit Columbanum, per cuius renunciationem denuo vacauit, & fuit prouiſus quidam Maurus, qui plures actus fecit, vti Prior S. Antonini, vt de his omnibus conſtat in dict. Summ. num. 14. 15. & infra vſque ad n. 19.

Effectuata pariter apparet prouiſio facta Alexandro Reſtagno de anno 1567. ex mandato ab eodem poſtea dato ad reſignandum in manibus Abbatis ad fauorem Pauli Bruui de anno 1575. d. Summ. nu. 7
14. in fin. & n. 20. & ex ſubſecuta prouiſione ad fauoré eiuſdem, de qua in eod. Summ. n. 1. Quam fuiſſe effectuatam oſtenditur ex coadiutoria de eius cōſenſu facta per Abbatem Sum. n. 2. Et ex eo quia apparet, poſtea Abbatem de anno 1613. illum priuaſſe ob permutationem f. ct. m ſine eius conſenſu, p. umque Prioratum contuliſſe Tiburtio, vt num. 3. Cuius prouiſio fuit canonizata ex ſententia Ordinarij Papien de qua in eodem Summ n. 4. Ex quibus prouiſionibus, vti antiquiſſimis, continuatis, & effectuatis ſufficienter probatur pertinentia, & ſtatus regularitatis *Rebuff* in prax. benefic. tit. de Regular. benef. malcipl. ſub n. 1. *Rot.* dec. 587 n. 2. verſic. Idque comprobatur par. 4. diuerſ. & in d. Nicien. Prioratus 13. Iunij 1622. coram R. P. D. meo *Buratto*, & in dicta Sorana beneficij 26. Iunij præteriti coram me, & conſequenter etiam manualitatis, cum de iure beneficia regularia cenſeantur etiam manualia, c. cum 8
ad monaſterium, §. tales extra de ſtat. monach. & fuit dictum in dicta Sorana; verſ. Alterum autem coram me.

Denique multum etiam mouit Dominos enunciatiua, ac narratiua contenta in litteris fel. recordat. Gregorij XIII. de anno 1577. in quibus apertè habetur, d. Prioratus prouiſionem, & quamcumque aliam diſpoſitionem de antiqua, & approbata hactenus pacifice obſeruata conſuetudine ſpectare ad d. Abbatem, & Conuentum S. Columbani in d. Summ. n. 21. cum enim litteræ huiuſmodi fuerint productæ per ipſummet Ioannem Thomam, vtique ex tali productione reſultat approbatio, & confeſſio omnium in illis cōtentorum, *Dec* & alij in c. cum venerabilis, 9
de except. *Abb.* conſ. 52 in 2. dub. lib 2. *Ruin.* conſil. 141. numer. 13. verſ. Quinimmo dici poteſt, & n. 14.

lib.5.*Cranett*.conſil.77.n.8.*Rot*.dec.249.ſub n.6.par. 1.recent.

Et ita deciſum Monaſterio tantum informante in magna alterius partis contumacia,&c.

Pacen. Beneficij.
Mercurij 15.Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Epiſcopo non diffiniente cauſam ſuper Beneficio ius conferendi non deuoluitur ad Sedem Apoſtolicam ceſſante cauſa negligentiæ; & lite vertente ſuper Beneficio Iuris patronatus laicorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus cauſam Beneficij tenetur intra quatuor Menſes terminare, & Beneficium conferre, alias eius collatio deuoluitur ad Papam.*

2 *Procedit autem prædicta concluſio in iuris patronatus Beneficio, quando lis eſt inter patronos, non quando inter præſentatos, & num 3.*

4 *Deuolutio prædicta non habet locum, quando ob litem Ordinarius non poteſt conferre.*

Deciſio CXLIX.

NOn acquieſcenti Ioſepho reſolutioni coram me facta ſub die 5.Decembr.1622.circa iuſtitiam, & validitatem ſententiæ latæ in partibus ab Epiſcopo ad fauorem Donati,ac impugnatæ ab ipſo Ioſepho,qui ſolus tunc,atque etiam hodie informauit, Propoſui dubium An à reſolutione prædicta eſſet recedendum. Et Dominis viſum eſt in ea permanendum;quoniam neque ex tunc deductis,nec ex iis,quæ hodie allegantur, ſatis liquet, collationem Capellæ,de qua agitur, fuiſſe deuolutam ad Sedem Apoſtolicam,ac immo fundamenta allegata in deciſione ad excludendam prætenſam negligentiam Patronorum,Epiſcopi,& Metropolitani,vnde deducebatur deuolutio, remanent in ſuo robore.

Quibus addebant, prædictam deuolutionem denuo obiectam ab Informantibus pro Ioſepho ob litem non finitam coram Epiſcopo intra quadrime-
2 ſtre, iuxta textum in c.ſi vero,in c.cum propter, & in c.quoniam in fin. de iur. patron. omnino ceſſare, nec d.iura applicari,quia tanquam rigoroſa,& exorbitantia locum habent ſolum, quando lis eſt inter patronos, nec inde poſſunt extendi ad hanc litem, cum eſſet inter Dominicum præſentatum,ac Donatum, qui inſtabat, iuxta fundatoris diſpoſitionem ſe præferri in iurepatronatus ex traditis per *Io.Andr.* in
3 c.cum vos,col.1. verſ. Vnde circa contraria, *Butr.* num.7.verſic.Iura vero, *Imol*.n.10.verſ.Nec obſtat, *Abb*.num.7.verſ.Illa iura de Offic.Ordin.*Lap*.alleg. 78.num.15.& 16.*Rot*.apud S.mem.Greg. XV.deciſ. 94.n.10.& in Terdonen.iuriſpatronatus 8. Februar. 1599.10.Ianuar.1600.& 19.Febr. 1601.coram bo:me:*Penia*.

Ac demum cum præſupponeretur dictum iuſpatronatus, & lis eſſet ſuper præſentatione facta Epiſcopus non poterat etiam poſt lapſum dictum quadrimeſtre alteri conferre, & ſic non intrat deuolu-
4 tio, *Card*.in clem.plures,§.quibus quæſt.1.art.9.num. 14.in quinto caſu, & númer.16.in ſeptimo caſu, & habetur in dicta Terdonen. iuriſpatronatus 19. Februar.1601.coram bo:me: *Penia*.

Et ita contra Informantem, &c.

Paduana Feudi.
Veneris 24. Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Feudum quando dicatur ex pacto,& prouidentia,& quando mixtum. Ab inueſtituris antiquis nunquam in nouis conceſſionibus cenſetur receſſum, niſi quatenus id euidenter conſtet, vel ex verbis id neceſſario inferatur, quæ concluſio ſine dubio procedit ſtante relatione.

SVMMARIVM.

1 *Feudum dicitur ex pacto,& prouidentia,ſi nulla facta ſit mentio hæredum.*

2 *Feudum ſi ſit conceſſum pro ſe,ſuiſque hæredibus maſculis, vel fœminis negari non poteſt, quin non ſit mixtum.*

3 *Feudorum antiqua natura eſt omninò attendenda, ſi in nouis inueſtituris ad antiquas ſit facta relatio.*

4 *Relatio ad aliquid operatur id,quod non fuit immutatum, & innouatum in referente.*

5 *Qualitas omiſſa in inueſtituris, quando ſuppleri poſſit.*

6 *Ab Inueſtituris antiquis nunquam cenſetur receſſum niſi de hoc clarè, & euidenter conſtet.*

7 *Vel ex verbis vltimæ conceſſionis neceſſariò inferatur.*

8 *Etiam prædicta concluſio multo magis procedit ſtante relatione ad antiquam feudi naturam.*

Deciſio CL.

QVamuis Epiſcopus Paduanus in executionem litterarum Apoſtolicarum fel. record. Pij Secundi, cum conſenſu Iuſtinæ inueſtierit Antonium Franciſcum ipſius Iuſtinæ fratrem vterinum pro ſe, ſuiſque filiis legitimis, & naturalibus durante linea eiuſdem Iuſtinæ de hoc feudo tanquam de veteri,& antiquo, & ſic feudum ipſum videatur ſimpliciter ex pacto & prouidentia, cum nulla de hæredibus 1
mentio facta fuerit, *Bart*.in l.iuriſiurandi §. 1. ff. de oper.libert.*Clar*.in §. feudum quæſt. 9. n. 3. *Peregr.* conſ.7.n.5.lib.1.*Mantic*.de tacit.lib.23.tit.3.nu.29. *Surd*.conſ.108.n.10.*Intrigl*.de feud.centur. 1. q.47. n.12. & ſeq. Nihilominus; cum in litteris prædictis iuxta quarum & formam,& tenorem conceſſio facta fuit, ſubdantur illa verba (In nobile honorificum feudum antiquum paternum, & auitum iuxta ipſius feudi naturam, ipſumque Antonium Franciſcum de illo iuxta conſuetudinem hactenus obſeruatam eadem authoritate inueſtitis &c.) cenſuerunt Domini, feudum eſſe mixtum. 4

Quoniam prima inueſtitura de anno 1371. de qua in Summ.D.Iuliæ nu.1.facta fuit Franciſco de Carraria pro ſe ſuiſque filiis, & hæredibus, Secunda vero anni 1394.de qua in eodem Summ.n.2.facta legitur Franciſco del Gazo pro ſe, ſuiſque hæredibus maſculis,vel fœminis; Vnde cum negari non poſſit, quin feudum iuxta formam huiuſmodi antiquarum inueſtiturarum ſit mixtum, vt poſt alios tradit *Clar.* 2
in d. §. feudum quæſt. 9. verſ. quandoque & tertio, *Couarr*.var.reſol.lib.2.cap,18.nu. 3. circa fin.*Pinell.* in l.1.par.3.nu 87.C.de bon.matern. *Menoch.* conſ. 104.num 15.& conſ.158.nu.5. *Mantic.* de tacit. & ambig.

ambig. d.lib. 23 tit. 5. num 33. Roſental. de feud. cap.
2. concluſ. 46 Intrigl. de feud. cenſetur 1. quæſt. 49.
num. 30. vti mixtum pariter conceſſum cenſeri de-
bet dict. Antonio Franciſco, ex quo conceſſio facta
apparet, tamquam de feudo antiquo & iuxta ipſius
feudi naturam, & cum expreſſa relatione ad con-
ſuetudinem hactenus obſeruatam: & ſic antiqua
3 ipſa feudi natura, & conſuetudo ex dictis antiquis
inueſtituris, ad quam relatio habita fuit, omnino
attendi debet Dec. cõſ. 63. nu. 6. verſ. Et licet, Baldas
de iur. emphyt. lib. 1. quæſt 7. ſub num 4. verſ. Vnde ſi
in inſtrumento, Roſental. de feud. cap. 6. concl. 69.
num. 9.

Nec viſum fuit obſtare, quod verba prædicta
non videantur importare relationem, niſi ad ea, quæ
4 non fuerunt expreſſa nec immutata per nouam in-
ueſtituram, vt per Petr. Greg. de conceſſ. feud. par. 5.
quæſt. 3. verſ. Secundo intellige, Intrigl. de feud. cẽ-
tur. 1. quæſt 24. num. 66. & 67. Mantic. de tacit. lib.
23. tit. 21. num. 12. in fin. Quia fuit reſponſum, quod
in dicta vltima inueſtitura facta Antonio Franciſco
fuit ſimpliciter omiſſum nomen hæredum, &
omiſſa mentio qualitatis hæreditariæ, non autem
expreſſe diſpoſitum, quod ſucedere deberent
filijs, etiamſi non eſſent hæredes, ideo dicta
5 qualitas omiſſa ſupplere debet ex dictis anti-
quis inueſtituris, à quibus nunquam cenſetur
6 receſſum, niſi de hoc clare, & euidenter conſtet, vel
ex verbis vltimæ conceſſionis neceſſario inferatur,
7 Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 92 num. 2. &
4. Corbul. de iur. emphyt. tit. de priuat. ob lin. finit.
num. 68. & 69. Roſent de feud. dict. cap. 6. concl 69.
num. 4. Scrader. de feud. par. 5. cap. 2. num. 33. 34. &
ſeq. Cephal. conſ. 307. num. 72. Surd. conſ 5. num. 64.
65. & ſeqq & fuit dictum in Cluſina Poſtæ 23. Maij
1614. coram R.P.D. meo Pirouano inter recent. dec.
8 555. in fin. par. 2. Præſertim in ſtante relatione, vt in
hoc caſu, ad antiquam feudi naturam, & conſuetu-
dinem, vt in propoſito conſiderat Alex. conſil. 9. n.
11 & ſeq. vol. 5. Surd. d. conſ. 5 nu. 65. & Roſental. di-
cta concl. 69 num 5.

Ex quibus Domini vtraque parte informante pro
nunc firmarunt feudum eſſe mixtum, Reliqua vero
ad aliam reiecerunt diſputationem, & c.

Placen. Pręſtimonij.

Veneris 24. Ianuarij 1625

ARGVMENTVM.

Agitur de interpretatione cuiuſdam Statuti Capituli
Eccleſiæ Cathedralis Placentiæ diſponentis per
promotionem ad Epiſcopatum alicuius Canonici
ipſum promotum teneri dimittere bona Canoni-
calia, quæ detinebat, an locum habeat dict. Statu-
tum contra promotum ad Epiſcopatum Titula-
rem tantum in partibus Infidelium; Et manu-
tentio quando concedenda ratione ſolius ciuilis
poſſeſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Probata poſſeſſione de tempore motæ litis non eſt dene-*
ganda manutentio.
2 *Confeſſio dicitur genus probationis ſuperans omne*
aliud.
3 *Poſſeſſio ciuilis non amittitur ex ſententia nulla, aut*
iniuſtè relaxata, & exequuta.
4 *Et ratione illius datur manutentio in naturali, in*
qua poſſeſſor nunquam cenſetur ſe habuiſſe pro ſpo-
liato.
5 *Citatio per edicta non admittitur in re graui, & quã-*
do perſona eſt certa.
6 *Statuta recipere debent paſſiuam interpretationem à*
Iure communi.
7 *Per promotionem ad Epiſcopatum beneficia non va-*
cant ſtatim, ſed poſt adeptionem poſſeſſionis Epiſco-
patus, & conſecrationem.
8 *Beneficia non vacant per promotionem ad Epiſcopa-*
tum in partibus Infidelium, quia Epiſcopatus non
aſſequitur promotus poſſeſſionem.
9 *Et ceſſat etiam d. vacatio non obſtante iurata promiſ-*
ſione dimittendi Beneficia per promotionem ad
Epiſcopatum.

Deciſio CLI.

CAuſa pluries propoſita fuit reſolutũ, D Franciſ-
co Epiſcopo Argiuen. & ſuffraganeo Eccleſiæ
Placen. eſſe dandum mandatum de manutenendo
in poſſeſſione domus canonicalis, & Villæ pręſti-
monialis nuncupatæ Vnicrouuo, ad quarum optio-
nem fuerat ante ſui promotionem ad Epiſcopalem
dignitatem admiſſus vti canonicus in dicta Eccleſia
Placen. iure antiquioris receptionis, iuxta eiuſdem
Eccleſiæ ſtatuta; Poſſeſſori enim de tempore litis mo-
tæ non denegatur manutentio, §. hodie Inſtit. de in- 1
terdict. Bart. in l. 1. §. quod ait Prætor num. 14. & 18.
ff Vti poſſid. Rota apud Card. Seraph. dec. 1417. & in
Marſicen. beneficiorum 13. Iunij 1621. coram me &
ſæpe in alijs. Poſſeſſio autem Epiſcopi aduerſus Ca-
pitulum optimè probatur ex confeſſione ipſius Ca-
pituli emanata in edicto ab eodem promulgato ſu-
per prætenſa optione dictæ domus, & Villæ; Qua
confeſſione dari nequit maior probatio l. cum te, C.
de tranſact. Rol. conſ. 160. num. 26. lib. 4. Crauett. cõſ. 2
175. num. 1 Verall. dec. 107. num. 2. par. 3. cum alle-
gatis in Bononien. Adminiſtrationis 28. Iunij præte-
riti coram me.

Nec in aliquo viſum eſt Dominis officere dictæ
poſſeſſioni decretum illud Capituli, per quod Epiſ-
copus fuit priuatus domo, & villa, de quibus agitur,
Quoniam Capitulum nulliter, & iniuſte deuenit ad 3
huiuſmodi priuationem. Ac inde non potuit priuare
Epiſcopum ſua ciuili poſſeſſione Rota diuerſ. deciſ.
802. num. 6. par. 1. in Spoletana bonorum 22. Aprilis
1616. coram P.D. meo Buratto. & in Leodien. Ca-
pellæ 30. Maij 1616. coram R.P.D. meo Remboldo; In
qua propterea Epiſcopus, cum nunquam habuerit 4
ſe pro ſpoliato, venit manutenẽdus Rot. apud S. mem.
Greg. XV. dec. 46. num. 9. in Agrigentina benefi. ij 2.
Nouembris 1621. coram Corduba, in Mediolanen.
beneficij 11. Mart. 1614. coram Andrea, & coram
eodem inter recent. dec. 674 nummer. 1. par. 1. & in
Vicen. canonicatus 10. Nouembris 1623. coram me.

Nullitas deducitur ea notorio defectu citationis
Epiſcopo; qui defectus non ſuppletur per generalem
citationem inſtante Capitulo contra omnes intereſ-
ſe habentes priuationi; Cum enim perſona Epiſcopi
eſſet certa, nec non de magno illius præiudicio a-
geretur, erat nominatim, & expreſſe citandus, non
autem per proclama, ſiue per edictum ex traditis
per Butr. conſ. 9. nu. 5. Roman. conſ. 410. Caſſad. dec.
6. num 6. vt lit. pend. & alios, quos late refert, & ſe-
quitur Vant. de nullit. ex defect. cit. num. 141. & 142.

Iniuſtitia etiam ſupradicti decreti detegitur, ex
quo Capitulum priuando Epiſcopum domo, & villa

prædictis vigore ſtatuti Eccleſiæ Placen: quo caue-
tur,vt Canonici aſcendentes ad Epiſcopatus dignita-
tem teneantur illico poſt promotionem dimittere
domos,& villas canonicales,& preſtimoniales antea
obtentas; quæ vacent ipſo facto, inique proceſſit.
Hæc enim ſtatuti diſpoſitio viſa eſt Dominis non af-
ficere D. Franciſcum Epiſcopum; dubia ſit, An de
omnibus Epiſcopatibus intelligatur indefinite, vel
potius intelligenda ſit de Epiſcopatibus dumtaxat
6 in terris Chriſtianorum exiſtentibus, recipit inter-
pretationem à iure, *Bart. Alex* & omnes in l.1.§.lex
falcidia,ff. Ad leg.falcid. *Creſcent.* dec.1 numer. 4.de
præſcripi. *Ægid.* dec.723. num.19 *Rot.* diuerſ.deciſ.
512.num.fi. par.2. & in Rauennaten. cenſus 31. Ia-
nuar. 1603.coram Illuſtriſ.C.Card. *Millino*; De iure
autem beneficia electi in Epiſcopum non vacant
ſtatim à die promotionis,ſed poſt adeptionem poſ-
ſeſſionis, & conſecrationem inſimul,ſeu loco huius
7 lapſum trimeſtris dati ad cõſecrandum gloſ. in clem.
1.verbo Collato,vt lit.pend. *Innoc.* in c.cum in cun-
ctis, §.cùm vero num.4. *Abb.* num.6. *Bellamer.* & a-
lij de elect. *Oldrad* conſ.14.num.4.& ſeq *Achil.de
Graſſ.* dec.271.alias 1.de Promoto. *Caſſad.* deciſ. 2.de
conſtit. *Card.Seraph.* dec.110.per tot.vbi late opinio-
nes hinc inde examinat, & recedendo ab alias ſæpe
deciſis concludit,vtrumque requiri, nempe conſe-
crationem,& poſſeſſionem,Vnde cum poſſeſſio non
detur in Epiſcopo Titulari habente eccleſiam in
partibus infidelium, neceſſario ſequitur, domum,
ac villam controuerſas per huiuſmodi promotionem
adhuc non vacaſſe, vt in his terminis firmant *Na-
8 uarr.* conſ.14.numer.3.de elect. *Signorol.* conſ.8 per
tot. *Mandoſ.* ſuper reg 26 quæſt.4.num.5. *Staphil.* tit.
de qualit.& ſtat.benefic.§ huiuſmodi autem,nu.15.
Fariſ. qui de communi teſtatur de Reſignat.Benefic.
part.11.cap.6.num.24. Nec applicari videtur diſpo-
ſitio dicti ſtatuti,quæ loquitur in canonicis, quos a-
liquos Epiſcopatus aſſequi contigerit, cum non vi-
deatur proprie quis aſſequi Epiſcopatum,cuius poſ-
ſeſſionem non obtinet.

Quod eo magis in præſenti videbatur procedere,
ex quo Summus Pontifex conceſſit indultum ſuper
domus,ac villæ prædictarum, & aliorum quorum-
cumque beneficiorum retentione; & expreſſe fuit
derogatum quibuſuis Eccleſiarum ſtatutis iuramen-
to,confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmi-
tate roboratis.

Et cum huiuſmodi iuramentum ſe referat ad ob-
ſeruãtiam ſupradicti ſtatuti, quod intelligitur prout
de iure, & ſic non compræhendat caſum,quo quis
promoueatur ad Epiſcopatum, cuius poſſeſſionem
9 non poſſit appræhendere,nec iuramentum ipſum vi-
detur talem caſum compræhendiſſe;Vltra quod iſtud
iuramentum arctat quidem ad dimittendum, ſed
non inde ſequitur, vt ſtatim ſequuta promotione
cenſeatur dimiſiſſe,ſed debuit legitime citari ad ob-
ſeruandum iuramentum, & ad dimittendum, &
hæc citatio debebat fieri particulariter, cum eſſet
perſona certa & ſupra deductis; Et antequam cita-
retur ad implendum, non videtur amiſiſſe ſuam poſ-
ſeſſionem, ideoque interim datur illi mandatum de
manutenendo.

Et ita D.Epiſcopo ſolum informante, &c.

Vicen. Iuriſdictionis.

Lunæ 27. Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Iuriſdictio Inferiori conceſſa, non cenſetur vnquam
conceſſa priuatiuè quoad Ordinarium, & quan-
do non procedat.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet Ordinariam Iuriſdictionem aduer-
ſus Clericos ſuæ Diœceſis.*
2 *Sicuti in omnibus Eccleſiis intra limites ipſius Diœ-
ceſis.*
3 *Iuriſdictio alicui inferiori conceſſa ſemper præſumi-
tur conceſſa cumulatiuè cum Superiore, & Ordina-
rio, non vero priuatiuè.*
4 *Et ſignanter quoad Epiſcopum.*
5 *Fallit, quando conſtat in contrarium de mente con-
cedentis.*
6 *Iuriſdictio conceſſa Officiali Epiſcopi nunquam con-
ceſſa cenſetur priuatiuè quoad Epiſcopum.*
8 *Vicarius non dicitur habere iuriſdictionem ordina-
riam, ſed delegatam.*
9 *Vicario delegata iuriſdictio ſi ſit intelligitur cumula-
tiuè quoad Epiſcopum, non priuatiuè.*
Etiam ſi ſit conſtitutus Vicarius perpetuus, ibid.
10 *Contra ex* Roma. *conſ. 393. ſed declaratur.*

Deciſio CLII.

CONcluſum fuit, renouandam eſſe Metropoli-
tani ſententiam, qua pronunciauit, Epiſcopo
Vicen. nullam competere iuriſdictionem aduerſus
Iacobum canonicum eccleſiæ Minoriſſæ, quem an-
tea ipſe Epiſcopus vti male promotum ad Sacros
Ordines, in iudicio vocatum per citationem, atque
in præfixo tempore coram ſe non comparentem de-
clarauerat incidiſſe pœnas comminatas in præce-
pto, ſed iuriſdictionem huiuſmodi ſpectare ad Præ-
poſitum d.eccleſiæ Minoriſſæ in vim ſententiæ ar-
bitralis latæ vſque de anno 1497. vigore compro-
miſſi facti inter dict.Epiſcopum, & Præpoſitum.Et
moti ſunt Domini, quia Epiſcopus iuxta Sacrorum
Canonum diſpoſitionem habet omnimodam facul- 1
tatem procedendi contra quoſcunque clericos ſibi
ſubditos c.1. c. conquerente & c. dilectus de Offic.
Ordin. *Caputac.* dec.306.nu.1.par.1. & dec.101.n.1.
par.2. *Rot.* diuerſ. deciſ.78.n.1.& dec.736.n.1.par.1.
& in Cæſarauguſtana Iuriſdictionis 28. Iunij 1623.
coram Reuerend.D.meo Patriarcha *Mãzanedo*; Vn-
de ab Epiſcopo proceſſum fuerat rite contra Iacobũ
quem vti canonicum eccleſiæ Minoriſſæ ſubiacere
foro,& poteſtati ipſius Epiſcopi minimè poteſt du-
bitari, cum dicta Eccleſia Minoriſſæ exiſtat intra fi-
nes diœceſis eiuſdem, Ac de iure habeat Epiſcopus
fundatam intentionem ſuper iuriſdictionem in om-
nibus eccleſiis ſuæ diœceſis c.omnes Baſilicæ, & ibi 2
DD. 16.qu.7.& c.cum epiſcopus,de offic.ordin.in 6
& fuit reſolutum in Calaguritana Iuriſdictionis de
Nagera 20.Martij 1615 coram R.P.D.meo *Vbaldo*,
in Adrian. ſiue Nullius Iuriſdictionis 1. Februarij
1616. coram R.P.D. meo *Veroſpio*, & in Nullius ſeu
Aprutina Iuriſdictionis 10.Martij præteriti coram
Reuerendiſs.D.meo *Seleucien.*

Neque ob iura procedendi contra Clerum Mino-
riſſæ conceſſum dicto Præpoſito ex diſpoſitione præ-
dictæ ſententiæ arbitralis ſublata fuit huiuſmodi iu-
riſdictio Epiſcopi. Nam quotieſcunque conceditur 3
iuriſdictio alicui inferiori, cenſetur cumulatiue re-
ſpectu Iudicis Ordinarij conceſſa, *Bart.* in l.1. nu. 1.
C. de

C.de offic.Præfect.Vrb.*Bald*.in l.vnic.§.vbi autem,
nu.6.C.de caduc.tollen. *Dec*.conſil.3.o.3. *Anchar*.
conſ.164 ſub num.5.verſ. Nec ex eo quod populus,
Ruin.qui dē communi teſtatur conſ.7. num.5.lib.4.
Surd.conſil.56. num.19. cum aliis allegatis per *Rot*.
apud S.mem.Greg. XV. deciſ.4.num.9.& in ſpecie
quod conceſſio iuriſdictionis non præſumatur facta
inferiori priuatiue quoad Epiſcopum ſuperiorem,
4 ſed cumulatiue tradunt *Panor*. & omnes in c. paſto-
ralis, de Offic.Ordin.*Couarr*.in c.Alma mater par.1.
§.12.num.3.de Sent.excom. in 6. late *Gonzal*. ſuper
reg.8.in §.2.proœm.num.10. & ſeqq. & tenuit *Rota*
ex ſententia Illuſtriſſimorum Interpretum S.Conci-
lij in Piſcien. Iuriſdictionis 15. Iunij 1590. coram
bo: me: Cardin. *Platto*, & in Montis Regalis Iuriſ-
dictionis 17. Nouembr. 1606. coram Reuerendiſs.
D.meo *Decano*. inter impreſſ. dec.316.n.7. & apud
Cardin.Seraph.dec.1084.o.1.

Nec etiam viſum fuit applicari obiectum, quod
5 vbi conſtat de mente concedentis, vt illa in hoc ca-
ſu allegatum, iuriſdictio tunc ſolet cenſeri data pri-
uatiuè, non cumulatiuè, vt per *Ferret*.de communi
atteſtantem conſil.142.num.5.lib.1. & alios cumu-
latos ab Informantibus Quia tantum abeſt, conſtare
de prædicta mente, quin potius appareat de contra-
rio ex tenore ipſius ſententiæ arbitralis, quæ eſt
fundamentum intentionis Capituli,& Iacobi; in ca-
dem enim ſententia expreſſis verbis diſpoſitum fuit,
quod Præpoſitus Minoriſſæ pro tempore exiſtens ſit
Decanus Officialis, videlicet Foraneus Minoriſſæ
pro Epiſcopo perpetuis temporibus, Necnon quod
idem Præpoſitus in omnibus actibus iudicialibus te-
neatur enunciare ſe Decanum pro D.Epiſcopo; Ex
6 quibus verbis pater, quod ſemper d. Præpoſitus eſt
Officialis, ſeu Vicarius ipſius Epiſcopi; Et abſonum
videtur, quod iuriſdictio epiſcopalia communicata
Officiali Epiſcopi illum priuat coæquali iuriſdi-
ctione.

Immo ipſi Vicario Foranco, qualis in d. ſententia
videtur declaratus Præpoſitus Minoriſſæ, iuriſdictio
priuatiuè quoad Epiſcopum non poteſt competere,
cum ille non habeat ordinariam, ſed tantum dele-
7 gatam, gloſ.in clem.2.in Verbo Foranco, vbi *Ancha-
ran*.num.7. *Imol*. num 32. & *Card*. num 24. de Re-
ſcript. *Abb*.in c.ſi quis contra clericum, onm.35. de
for.compet *Innoc*.in c.Romana prope fin. de Offic.
Ordin.in 6.*Sanchez* de Matrim.lib.3.diſput.29.num.
20. *Gutier*.eodem tract.cap.68.num.11.*Marant*.de
Ord.iud.par 4.diſtinct.5.nu.14. *Garc*.de Benefic 5.
part.cap 8.n.36.*Sbrozz*.de Offic. Vicar.lib.1. qu.23.
n.6.& lib.2.cap.62.n.27. & ſeqq.

Nec demum facit, quod huiuſmodi Vicarius fue-
8 rit conſtitutus perpetuus, & non amouibilis ex te-
nore eiuſdem ſententiæ arbitralis, vnde Informan-
tes pro Capitulo, & Iacobo nituntur inferre, om-
nem iuriſdictionem etiam priuatiuè quoad Epiſco-
pum cenſeri in d: Vicarium tranſlatam ſecundum
rationes *Rom*. conſ.393. per tot. Quoniam Dominis
viſum eſt, rationes *Romani*, non applicari Vicario
9 Epiſcopi; agebatur enim ibi de certa conuentione
cum Ciuitate dominante de conſtituendo particu-
larem, ac proprium Iudicem in certo Caſtro, cuius
Iudicis iuriſdictio, ſi eſſet cumulatiuè cum Iudice
Ciuitatis, nimis vexarentur Subditi, quorum fauo-
10 re datus fuerat particularis Iudex, ne extra patriam
ad iudicium exterum trahantur, quod in præſente
dici non poteſt, quia Præpoſitus Minoriſſæ Deca-
nus vt ſupra, ſeu Foraneus nuncupatus reſidet, ac
præeſt in loco Minoriſſæ tanquam Officialis ipſius
Epiſcopi, non autem tanquam proprius Iudex ſe-
paratus à d. Epiſcopo; Vnde hæc perpetuitas nul-
lum diſcrimen viſa eſt Dominis conſtituere ad effe-
ctum, de quo agitur, inter Vicarium Epiſcopi amo-
uibilem, ac perpetuum, itaut inſiſtendum ſit regulæ
ſuperius firmatæ, quod iuriſdictio conceſſa Vicario
cenſeatur cumulatiuè reſpectu Epiſcopi, non priua-
tiuè conceſſa, & locum habeat etiam in Vicario
perpetuo ex allegatis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Tertacinen. Concordiæ.

Luna 27.Ianuarij 1625.

ARGVMENTVM.

Diſtributiones non debentur, niſi præſentibus ſub-
lata facultate Canonicis aliud diſponendi. Vtile
per inutile in contractibus an vitietur.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones quotidianæ non debentur niſi præſen-
tibus.*
2 *Capitulum non poteſt diſpenſare, quod diſtributiones
debeantur etiam abſentibus.*
3 *Iuriſdictio nequit dari pactis priuatorum.*
4 *Prælatus Regularis habet ſolum iuriſdictionem in
concernentibus obſeruantiam regulæ.*
5 *Vtile per inutile vitiatur in contractibus.*

Deciſio CLIII.

INita de anno 1621. concordia inter Capitulum
eccleſiæ Conuentualis Sanctiſſimi Sepulchri
Hieroſolymitani Ordinis D. Auguſtini Oppidi Ca-
lataiubij, & Orentium Priorem ſuper electione, &
approbatione Canonicorum Nouitiorum, necnon
ſuper iuriſdictione, ac pertinentia, & diſtributione
emolumentorum, quæ concordia non fuit confir-
matione Sedis Apoſtolicæ vallata, nec immo eiuſ-
dem beneplacitum in ea fuit reſeruatum, et ſuper
hac concordia cauſa coram me introducta, dubitaui
An illa eſſet valida necne.

Et Domini reſponderunt, eſſe inualidam. Moti
eo quod aliqua ex nouem capitibus contentis in
ipſa concordia nequeunt ſuſtineri. Quartum nempe,
in quo Capitulum indulget Priori, vt poſſit percipe-
re diſtributiones quotidianas in abſentia Vt in di-
cto cap. 4: Conceſſio autem huiuſmodi repugnat
diſpoſitioni Sacrorum Canonum, iuxta quos diſtri-
butiones quotidianæ non debentur, niſi præſentibus
cap.vnic.de Cleric.non reſid.in 6.c.cum non deceat 1
de Elect.eodem lib.6. *Pariſ*.conſ.33.n.2.lib.4. *Caſ-
ſad*.deciſ.prima nu.2. de cleric.non reſid.& fuit di-
ctum in Piſtorien.Prioriæ 9. Decemb. 1615. coram
R.P.D.meo *Verospio*; Nec Capitulum habet faculta-
tem diſpenſandi, quod abſens illas lucretur *Franch*. 2
in dicto cap.vnic.n.4.verſ. Tu dic de Cleric.non re-
ſid.in 6.*Nauar*.de Orat.& Horis canon.c.21.*Miſcel*.
14.n.48.& 49.*Rota* apud Reuerendiſſ.D.meum *De-
canum* dec. 108. nu.4. vbi refertur declaratio Sacræ
Congregationis Concilij.

Prout nec etiam recte fuit conuentum in ſexto
capite, quod Prior erga domum conuentualem, &
Canonicos habeat integre omnimodam iuriſdictio-
nem ciuilem,& in cauſis leuibus etiam criminalem,
& in criminalibus maioribus teneatur ſeruare conſi-
lium Doctorum ibi nominatorum: hæc enim con-
uentio quatenus ipſe Prior aliunde non habeat

iuriſdictionem, quod adhuc non fuit iuſtificatum,
3 corruit ex eo quia Pactis priuatorum non poteſt dari iuriſdictio non habenti l. priuatorum & ibi gl. & DD.C.de Iuriſdict.omni Iud.*Fulgoſ.*conſ.167.num. 2.verſ. Deinde quia *Franc. Marc.* deciſ 610.num.1. part.1.& dec.426.num.2.p.1. *Bellamer.*dec.25. Nec illam competere ipſi Priori alias, quam vigore concordiæ, probatur ex ſola eiuſdem ſuperioritate in Canonicos, cum adſummum, vti Superior Regula-
4 tis poſſit prætendere dumtaxat iuriſdictionem in concernentibus obſeruantiam Regulæ ex late traditis per *Rot.*coram Reuerendiſs.D.meo *Decano* deciſ. 157.n.2.& ſeqq.

Et exhis Domini habuerunt ſupradictam concordiam, ſiue tranſactionem pro inualida quàmuis cætera eiuſdem capita nullos fortè defectus pararentur; Quia in contractibus, & tranſactionibus vtile
5 per inutile vitiatur ex præſumpta mente contrahentium, quod voluerint agere vnum factum, & non plura l.Pædius ff.de recept.arbitr. *Bart.*in l.græce §.illud ſub num 4.ff.de fideiuſſ. *Alex.*in l.1.§. ſed ſi mihi num.5.& *Alciat.*num.16.ff.de verb.obligat. *Pariſ.*conſil.12.num.74.lib.2. & fuit dictum in Mediolanen.reſciſſionis permutationis 28. Maij 1599. coram bo:me:Card.*Pamphilio*, & in aliis allegatis in Barchinonen. Confinium 17. Aprilis 1606. coram bo:me:Card.*Sacrato*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Burgen. Expenſarum.

Veneris 31.Ianuary 1625.

ARGVMENTVM.

Vnio Beneficij facta ſine præiudicio habentis illud, quid operetur Obſeruantia ſubſequuta declarat indulta, & priuilegia. Libi Capitulares, quando probent pro Capitulo. Beneficia vnita non vacant.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis ſufficit pro titulo etiam in limine fundationis.*
2 *Soluere decimas qui teneantur.*
3 *Indulta, & priuilegia recipiunt interpretationem ab obſeruantia ſubſequuta.*
4 *Libri, licet Capitulares, ſi ſint tenti, & rogati per Secretarium Capituli, qui ſit Notarius, vtique probant, ac fidem faciunt etiam pro Capitulo.*
5 *Solutiones in aliquo libro plures, ſi reperiantur adnotata per plures annos continuatos, vix credibile eſt, quod reperirentur adnotata ſi vera non fuiſſent.*
6 *Teſtes qui deponunt de publica voce, & fama, debent deponere per verbum, fuit.*
7 *Vnio non tollit ius percipiendi partem fructuum ex beneficio.*
8 *Priuilegium percipiendi fructus vnius anni cum dimidio de quolibet beneficio vacante, non extenditur ad beneficia vnita.*
9 *Vacatio non datur in beneficiis vnitis.*
10 *Vnio beneficiorum facta cum præſeruatiua onerum conſuetorum, ſtante compatibilitate, præſeruata cenſentur etiam abſque alia expreſſione.*

Deciſio CLIV.

RESponderunt Domini, decimas deberi Capitulo Burgen. de duobus præſtimoniis vnitis Monaſterio dela Vid. Quoniam Capitulum habet intentionem fundatam in conſuetudine antiquiſſima, & immemorabili percipiendi decimas de fructibus, redditibus, & prouentibus dignitatum, perſonatuum, & officiorum, aliorumque beneficiorum eccleſiæ, necnon præſtimoniorum, ac præſtimonialium Ciuitatis, & Diœceſis Burgen. confirmata, & approbata per Sedem Apoſtolicam tempore Martini V. & per ſententiam Iudicis ab eo delegati, quæ immemorabilitas ſufficit pro titulo etiam in limine fundationis *Rot.*dec.642.n.4.p.2.diuerſ.

Nec viſa fuerunt obſtare verba illa indulti, & ſententiæ prædictæ ibi (Annis ſingulis, quibus ea obtinentes, ſiue ius in illis habentes in dicta eccleſia reſidentiam non fecerint perſonalem) ex quibus inferebant Informantes pro Monaſterio, conſuetudinem ipſam, & indultum procedere tantum quoad eos, qui obtinent, vel obtinebant beneficia, ſeu præſtimonia, & reſidentiam in eccleſia Burgen. per ſex menſes minime faciebant, & ſic quaſi in pœnam & ad hoc vt ipſi ad reſidentiam allicerentur, & conſequenter præſtimonia, de quibus agitur, Monaſterio vnita comprehendere non poſſe, cum Abbas, & Fratres ad aliquam reſidentiam in dicta eccleſia faciendam minime teneantur, quia fuit reſponſum, indultum iuncta ſententia eſſe aptum comprehendere omnia, & quæcumque beneficia, nec verba prædicta illud coarctare, vt loquatur tantum de beneficiis in Cathedrali reſidentiam requirentibus, quia Papa fuerat antea expreſſe, ac diſtincte loquutus etiam de præſtimoniis Ciuitatis, & Diœcæſis Burgen. ſed tantummodo continere limitationem, ſiue exceptionem quamdam, itaut ſenſus ſit, quod regulariter omnes, & quicunque beneficia, ſiue præſtimonia poſſidentes teneantur ſoluere decimam, ex-
ceptis tamen iis, qui per ſex menſes perſonalem fe- 2
cerint reſidentiam, & ſic oneris huiuſmodi impoſitio fuerit à principio generaliter facta pro conſeruatione, & reparatione poſſeſſionum ad Menſam capitularem dictæ eccleſiæ ſpectantium, & alia eis imminentibus ſupportandis oneribus vt in eodem indulto, ac ſententia aperte dicitur, non autem in pœnam non reſidentium, ſed potius immunitatem, & exemptionem ab ipſo onere fuiſſe conceſſam perſonaliter per ſex menſes reſidentibus, quodammodo in præmium præſtiti ſeruitij, vt hac via Beneficiati ad reſidentiam inuitarentur, quemadmodum decla-
rauit obſeruantia ſubſecuta, à qua indulta, & priui- 3
legia recipiunt interpretationem c.cum dilectus de Conſuet. *Alex.*conſ.9.n.3.lib.4. *Put.*dec.15.num.2. lib.3.*Crauett.*conſ.101.n.4. & conſ.118.n.2.*Menoch.* conſ.49.nu.20.& ſeq. *Surd.* conſ.224 nu.7. & conſ. 275.nu.12.& in puncto Card. *Mantic.* dec.320.nu. 5.& Card. *Seraph.*dec.1410.num.16.& 17.& fuit dictum in Seguntina dimidiæ annatæ 26. Nouembris 1593. coram *Orano*.

Hæc autem obſeruantia deducebatur, ex duabus ſententiis antiquis Vicarij Burgen. per quas Monaſteria quædam, quibus præſtimonia fuerunt vnita, condemnantur ad ſoluen. decimas Capitulo; Necnon etiam ex partitis extractis vigore Compulſorialium, Rotalium ex libris Capituli nuncupatis Rotundis, in quibus adnotatæ reperiuntur ſolutiones dictarum decimarum à diuerſis Monaſteriis factæ ratione præſtimoniorum illis vnitorum Vt in ſumm. Capituli n.7. & ſeqq. Et ſignanter ſolutiones factæ à Monaſterio dela Vid. pro præſtimoniis, de quibus
agitur eodem ſum.nu.13.qui libri, licet capitulares, 4

cum

cùm ſint teſti, & rogati per Secretarium Capituli, qui eſt Notarius, vtiq; probant, ac fidem faciunt etiã pro ipſo Capitulo Vt in terminis iſtorum librorum fuit firmatum in Burgen. Quindenniorum 8. Martij 1599. coram *Litta*; Præſertim quia vix eſt credibile, quod adnotatæ reperirentur tot ſolutiones per tot annos continuatos, ſi veræ non fuiſſent.

Et demum accedebant etiam teſtes examinati de-
ponentes, quod de fructibus omnium præſtimonio-
6 rum Diœceſis Burgen. etiam vnitorum ſoluitur de-
cima de quâ agitur, quorum duo, nempe Primus ſu-
per primo, & ſecundo. Et ſecundus ſuper primo de-
ponunt de publica voce, & fama per verbum, fuit &
eſt, tertius verò iuxta decimum, & ſuper primo, &
ſecundo deponit de viſu, quod nempe ipſe vidit ſol-
ui decimam de præſtimoniis tam vnitis, quam non
vnitis Vt in d. ſum. n. 4.

Quibus ſic ſtantibus fuit dictũ non obſtare vnio-
nẽ factam per felicis memoriæ Paulum III. quia illa
facta cenſetur ſine præiudicio Capituli habentis iura
ſuper præſtimoniis vnitis c. 2. de Relig. dom. *Feder.*
7 de Sen. conſ. 195. n. 4. Et in ſpecie quod vnio non tol-
litius percipiendi partem fructuum ex beneficio *Io.*
Andr. in c. penult. n. 3. ver. Nec puta vbi Card. in ſe-
cundâ oppoſitione verſ. Quæro an hæc indulgentia
Butr. n. 15. ver. Quærunt *Doct.* de Verb. ſignific. *Rot.*
dec. vnic. verſ. In contrarium facit de Sepult. in an-
tiq. *Seraph.* deciſ. 1141. numero 1. & 5. & deciſ. 1410.
numero 19.

Neque obſtat, quod aliud priuilegium Capituli
Burgen. percipiendi fructus vnius anni cum dimidio
8 de quolibet beneficio vacante non extendatur ad
beneficia vnita Vt per *Seraph.* dicta dec. 1410. n. 9. &
ſeq. & *Rot.* deciſ. 659. n. 11. parte 2 recent. Quoniam
hoc ideò procedit, quia ius percipiendi huiuſmodi
9 annatam vigore talis priuilegij non naſcitur, niſi ſe-
quuta vacatione, quæ non datur in beneficiis vnitis,
& conſequenter tale ius eſt incompatibile cum
vnione; Ius autem percipiendi decimas de quibus
agitur, ex fructibus, non eſt vllo modo incompatibi-
le, immò dicta vnio eſt facta cum præſeruatiua one-
10 rum conſuetorum; qua ſtante compatibilitate præ-
ſeruata cenſeretur etiam abſq; aliâ expreſſione Vt
per *Seraph.* dicta deciſ. 1410. capite 19. & 20. Et
hanc reſponſionem expreſsè ſenſit Rota in alia
Burgen. Quindenniorum 10 Martij 1607. coram *Pe-*
nia.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Roman. Nullitatis obligationis.
Veneris 31. Ianuarij 1615.

ARGVMENTVM.

Cauſa criminalis ſuperueniens facit ſilere iudicium ciuile. Iuramentum Minoris non validat contractum irritum ſine ſolemnitate.

SVMMARIVM.

1. *Cauſa vna eſſe dicitur alteri præiudicialis, quando vna eſt excluſiua alterius, & ſententia lata in vna abſorbet totum ius in ea deductum, itavt pariat exceptionem rei iudicatæ in altera.*
2. *Et ideò dicitur in his terminis cauſa criminalis præiudicialis cauſæ ciuili.*
3. *Liber Baptiſmi probat ætatem.*
4. *Statutum annullans contractus Minorum ſine ſo-lemnitate celebratos præſumendo iuramentum dolo extortum procedit in iuramento tam aſſertorio, quam promiſſorio, & n. 5.*
6. *Minor iurans ſe maiorem in contractu, in quo ſunt ſolemnitates omiſſæ ratione periurij non poteſt puniri criminaliter.*

Deciſio CLV.

Commiſſa in gradu appellationis mihi cauſa ſu-
per inualiditate obligationis per Bartolomeum
contractæ ſub die 28. Iulij 1623. in fauorem Al-
phonſi occaſione Societatis officij ſcutorum mille,
fuit ex parte dicti Alphonſi porrecta coram Audito-
re Cameræ querela criminalis contra ipſum Bar-
tholomeum ſub prætextu, quod ob falſam aſſertio-
nem factam, & iuratam in inſtrumento, ſe eſſe ma-
iorem annorum Vigeſimum primum plectendus eſ-
ſet de periurio; Ad quam criminalem vexationem
euitandam, & ne vlterius impediretur proſequi iu-
dicium ciuile ad ſui inſtantiam ceptum ſuper nulli-
tate propriæ obligationis, idem Bartholomeus ha-
buit recurſum ad Signaturam, quæ reſcripſit, Vt con-
ſtito quod cauſa ciuilis eſſet præiudicialis criminali,
inhiberem Iudici criminali, & interim in cauſâ ſu-
perſederetur. Vnde præmiſſa ſuperſeſſoria dubitaui,
An cauſa ciuilis eſſet præiudicialis criminali.

Et Domini reſponderunt, eſſe præiudicialem; Re-
gula eſt enim, tunc vnam cauſam eſſe alteri præiu-
dicialem, quando vna eſt excluſiua alterius, & ſen-
tentia lata in vna abſorbet totum ius in ea dedu- 1
ctum, itavt pariat exceptionem rei iudicatæ in alte-
râ, l. fundum, l. fundi quem, ff. de except. l. fin. C. de
Ordin. cognit. gloſ. magna in l. edita, & ibi *Bart.* nu-
mero 14. *Salycet.* numer. 20. *Caſtren.* numero 11. *Dec.*
numero 60 & de communi *Cagnol.* numero 202. C.
de eden. *Crauett* conſ. 280. num. 2. *Natt.* conſ. 138. n.
2. *Surd.* conſ. 139. num. 2. *Menoch.* conſ. 301. nu. 25. &
Rota in Terdonen. Capellaniæ 17. Iunij 1605.
coram Reuerendiſſimo Patre Domino meo *Pam-*
philio.

Et in ſpecie quod in caſibus prædictis cauſa ciui- 2
lis dicatur præiudicialis criminali tradunt *Salyc.* in l.
vnic. num. 9. C. Quand. ciuil. act. crimin. præiud. *Iaſ.*
in §. præiudiciales ſub numer. 2. inſtit. de Action.
Natt. d. conſ. 138. numero 3. *Crauett.* d. conſil. 280. n.
2, latè *Farinacc.* in Praxi crimin. quæſt. 100. numero
79. & numero 130. vbi quod ſufficit poſſibilitas præ-
iudicij, *Put.* dec. 98 & dec. 175. numero 2. lib. 1. *Caſ.*
de Graſſ. dec. 3. num. 2. de except. *Rot.* diuerſ. deciſ. 25.
numero 1. & 2. lib. 1. & dec. 228. numero 2. lib. 3. par.
3. apud Reuerendiſſ. D. meum *Decanum* dec. 123. n.
3. & ſeqq. in Romana de Stoch. 9. Martij 1598. coram
Gypſio, quæ eſt dec. 124. poſt cõſ. *Farinac.* lib. 1. in
Romana pecuniaria 28. Iunij 1604. coram Illuſtriſſ.
D. Cardin. *Millino*, quæ eſt dec. 117. poſt lib. 2. eiuſ-
dem *Farinac.* in Britonorien. iuriſpatronatus 2 De-
cembris 1611. & in Calaguritana de Nagera 5. Maij
1621. coram R. P. D. meo *Vbaldo.*

Hic autem viſum fuit, non poſſe dubitari, quin, ſi terminaretur cauſa ciuilis ad fauorem Bartholomei, crimen ei obiectum ratione periurij, & deductum in querela omnino dilueretur, itaut controuerſũ præiudicium propterea omnino detegatur. Quoniam Bartholomeus, qui iudicium ciuile prius intentauit, atque ad cautelã prius obtinuit, ſe abſolui à iuramẽto, habet fundatam ſuam intentionem in actione ciuili ſuper eo, quod ipſius obligatio facta ſine præſentia,

& conſenſu Matris, & Tutricis, duorúmque proai-
miorum, ac decreto Iudicis non ſuſtineatur ex diſpo-
ſitione Statuti Vrbis li. 1. cap. 151. Nec deficientibus
huiuſmodi ſolemnitatibus ſibi obſtet iuramentum,
ſub quo in inſtrumento aſſeruit, ſe eſſe maiorem an-
nis 21. cùm tamen minimè eacedetet 18. Vt deduci-
tur ex notâ libri Baptiſmalis de menſe Februarij
1605. quæ probat ætatem ex allegatis in Nepeſina
3 canonicatus 28. Februar. præteriti coram me; Statu-
tū enim vbi ſuprà, expreſſis verbis annullat, & irritat
omnes, & quaſcumque obligationes Minorum con-
tractas abſque ſolemnitatibus prædictis etiam iura-
tas, & declstat eſſe nullius roboris, ac momenti, &
iuramentum ex parte contrahentis cum Minore do-
lo extortum nihilque operari.

Et hæc ſtatuti diſpoſitio locum habet nedum in
iuramento promiſſorio, & obligatorio ad tradita per
Bart. in l. omnes populi numero 25. ff. de iuſt. & iur.
4 *Caſtren.* in auth. Sacramenta puberum numero 11.
verſ. Sed ſi quæritur, C. Si aduerſ. vendit. *Honded.* cõſ.
5. numero 40. lib. 2. *Rol.* conſil. 99. numero 18. lib. 3.
cum aliis allegatis per *Modern. Roman.* diſcept. foreſ.
cap. 513. numero 2. & 3. Verum & procedit quoque
in iuramento aſſertorio, quia Statutum præſumit, Mi-
norem eâdem facilitate, ac dolo contrahentis fuiſſe
ſeductum ad iurandum, ſe eſſe maiorem, quia indu-
ctus fuit ad promittendum ſub iuramento obſerua-
tionem contentorum in inſtrumento obligationis
Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de Senten. §. 6. incip.
5 Vt autem verbo Ad hæc, verſ. Non obſtat etiam,
quem ſequitur *Roman.* conſil. 12. numero 5. *Caſtren.*
conſil. 53. numero 3. par 2. *Alex.* conſil. 122. numero
1. libro 6 *Curt. iun.* conſil. 118 nume. 9. & latiùs con-
ſil. 119. numero 1. & ſub num. 6. & ſeqq. lib. 1. *Man-
doſ.* ad *Lap.* allegat. 24. littera D. *Odd.* de reſtit. in in-
tegr. par. 1. quæſt. 24. art. 4 numero 26. verſic. In con-
trarium, *Rot.* Anenionen. dec. 78. num. 7. & ſeqq. Et in
terminis Statuti Vrbis vbi ſuprà *Rot.* dec. 54. numero
3. par. 1. recent. & *Modern. Roman.* ad Stat. Vrb. gloſ.
7. num. 193. & ſeq. & num. 301. & gloſ. 23. num. 9.

Vnde ſi declarabitur in Rota dict. obligationem
Bartholomæi eſſe inualidam non obſtante tali aſſer-
torio iuramento, conſequenter etiam nulla poterit
6 coerceri pœna in foro criminali ipſe Bartholomeus
ratione obiecti periorij, aliàs enim diſpoſitio ſtatu-
ti parùm, aut nihil prodeſſet, dictumque iuramen-
tum valde operaretur contra ipſius ſtatuti mentem,
ſi Minor contrahens omiſſis ſtatutariis ſolemnita-
tibus, iurans verò ſe maiorem, poſſet criminali-
ter puniri vel pœna periurij, vel de crimine Stel-
lionatus iuxta conſilium *Bald.* 15. lib. 1. & *Farin.* latè
in Pract. crimin. tit. de falſit. qu. 160. n. 147. & ſeqq.

Non obſtat, quod ipſe Minor doloſè induxerit
ſub tali iuramento Alphonſum ad ſecum contra-
hendum; quia immò, vt ſuprà fuit ponderatum, Vr-
bis ſtatutum præſumit dolum in ipſo contrahente
cum Minore ſine ſolemnitatibus non obſtante quo-
libet iuramento.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Ampurien. Beneficij.
Lunæ 17. Februarij 1625.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem beneficij non amittit ius reſignãs
antequam reſignatarius obtinuerit litterarum ex-
peditionem, & collationem Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas ex reuolutione proceſſus, in quo
conſtat fuiſſe ſeruatos terminos ſubſtantiales, & ri-
tè fuiſſe proceſſum, probetur.*
2 *Confeſſio partis plenè probat contra ipſum.*
3 *Ius quæſitum non dicitur in Beneficio in terminis
clauſulæ iuris quæſiti ante adeptionem, & ante
non dicitur vacare per obitum.*
4 *Reſignatio non quærit plenum ius reſignatario, nec
adimit ius reſignanti, antequam fuerit facta ex-
peditio collationis reſignatarij.*
5 *Et reſignans non cadit à iure beneficij vigore gratiæ
in forma dignum, niſi reſignatarius obtinuerit poſ-
ſeſſionem Beneficij, & num. 6.*

Deciſio CLVI.

DOmini reſponderunt, ſententiam Rotalem eſſe
confirmandam; Illius enim validitas innoteſ-
cebat ex actorum reuolutione, quibus docetur de
iuriſdictione Iudicis à quo per duas commiſſiones
hinc inde præſentatas necnon de citationibus neceſ- 1
ſariis, & aliis requiſitis, iuxta deciſionem *Caputaq.*
460. par. 2. paſſim à *Rota* canonizatam.

Et de iuſtitiâ conſtare exiſtimarunt ex plenè de-
ductis in deciſionibus ſub die 4. Decembr. 1620. &
31. Maij præteriti emanatis, in hâc eâdem causâ co-
ram R. P. D. meo *Buratto*, in quibus gratia Apoſtolica
Ioannis Auguſtini de beneficio ſimplici nuncupato
Sancti Nicolai loci de Careſi habita fuit in omnibus
pro iuſtificatâ ex teſtium depoſitionibus, aliiſq; fun-
damentis ibidem relatis, & comprobatis, ita vt mini-
mè ſit opus in his vlterius inſiſtere; quãuis modo ex
abundanti probatio valoris narrati ab ipſo Io. Augu-
ſtino per non excesſum in ducatis 160. & verificari
per teſtes examinatos, quorum fidei delatum fuit in
vltimâ deciſione ſub dictâ die 31. Maij præteriti cõ-
firmetur etiam ex narratiuâ Coſmi adiutorij facta in
litteris ſuæ impetrationis, quod præfatum beneficiũ
non excedat valorem ducatorum 80. Si enim valor
non excedit ducat. 80. multò fortius nõ excedet 160.
Ex qua narratiua reſultat confeſſio probans conclu-
denter valorem narratum contra confitentem, *Bel- 2
lam.* dec. 395. *Put.* dec 171. in prin. lib. 3. *Rot.* diuerſ.
dec. 534. nu. 3. par. 1. & dec. 10. nu. 1. par. 2. recent. in
Aſculana Plebaniæ 12. Ianuar. 1624. & in Vrbinaten.
Beneficij 20. Decembris eiuſdem anni coram me.

Nec huiuſmodi gratiæ iuſtificatio quoad vacatio-
nem narratam per Io. Auguſtinum ex reſignatione
Suzzoni eliditur ex eo, quod Suzzonus anteà reſi-
gnaſſet idem beneficium ad fauorem Petri Muſſo
poſt ſequutam reſignationem defuncti expeditis
quidem litteris, ſed poſſeſſione beneficij nondum
adepta, vnde Coſmus prætendit, ſe legitimè illud im-
petraſſe per obitum d. Petri, vel per reſignationem
eiuſdem Suzzoni. Quoniam tollitur obiectum ex
quo per obitum Petri reſignatarij beneficium non
potuit vacare, cùm litteræ ab eo expeditæ fuiſſent 3
In formâ dignum, neque appareat de illarum execu-
tione; nec etiam de collatione facta ab executore,
Ideóque non potuit dici Petro Ius quæſitum in dicto
beneficio, adeò vt vacauerit per eius obitum, *Rot.*
apud *Card. Seraph.* dec. 1446. nu. 3. inter recent. dec.
448. n. 2. dec. 523 n. 3. & dec. 695. nu. 4. par 2. in Bur-
gen. canonicatus 28. Aprilis 1597 coram bo. me.
Card. *Pamphilio*, & in Brachaten. Cantoriæ 26. Mar-
tij 1601. coram bo. mem. *Iuſto.*

Provt nec etiam verificatur prætenſa vacatio ex dictâ primâ reſignatione; per eam enim Suzzonus reſignans non amiſerat iura ſua cum Petro reſignatario nullum vnquam ius acquiſitum fuiſſet per collationé,& regulariter nõ abdicetur ius à reſignante,
4 niſi & donec ius quæſitum fuerit reſignatario per collationem, *Put*.dec.158.n.3.verſi Non obſtat,li.3. *Achil.de Graſſ*.dec.10.n.4 de teſtit.ſpol *Caputaquen*. dec.81.84.& 86.par.3.*Mohed*.dec.36.per tot.renũc. & fuit dictum in Leodien.Canonicatus Sancti Ioannis 18 Iunij 1621.coram R P.D. meo *Remboldo*, & in Leodien Canonicatus Sancti Dionyſij 27. Martij 1623.coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, & in puncto quando reſignatarius, vt in præſenti caſu,fuit prouiſus In forma dignum,quod reſignans
5 non cadat à iure ſuper beneficio,niſi & donec litteræ Apoſtolicæ fuerint executæ dixit *Rota* in Abulen. & Zamoren.Beneficiorum 17.Iunij 1594. coram bo.
6 mem.*Pena*,vbi eleganter fit diſtinctio inter reſignationem puram, & ad fauorem certæ perſonæ In forma dignum admiſſam,& in allegatis Burgen. Canonicatus coram Cardinali *Pamphilio*, & in Bracharen.Cantoriæ coram *Iuſto*.

Et ita Ioanne Auguſtino ſolùm informante,&c.

Brachinonen Beneficij.
Veneris 21. Februarij 1625.

ARGVMENTVM.

Iuriſdictio A.C.an ceſſet per mortem Pontificis, Itẽ Nuncius Hiſpaniarum gaudet facultate conferendi Beneficia etiam in Menſe reſeruato valoris ſcutorum 24.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, Arbitrio, relaxat de rigore iuris.*
2 *Per mortem Summi Pontificis ceſſat iuriſdictio Auditoris non quoad habitum, ſed quoad exercitium, numero 3.*
4 *Fallit in A.C.cuius iuriſdictio non ceſſat.*
5. *Quod eſt verum in iuriſdictione ordinaria,non in delegata.*
6 *Et procedit in Iudice,non in Exequutore.*
7 *Clauſula (conſtito) & clauſula (amoto) faciunt Exequutorem mixtum.*
8 *Ex ſtylo ſententia A. C. valet ſedè vacante lata.*
9 *Poſſeſſio nomine Cameræ in Beneficialibus eſt fundata in reſeruatione.*
10 *Vnde ceſſat,quando Beneficium non eſt reſeruatum.*
11 *Reſeruatio ceſſat non data vacatione Beneficij.*
12 *Nuntius Hiſpaniarum habet priuilegium conferendi Beneficia reſeruata vſq; ad ſummam ducatorũ 24.*
13 *Probatio ſemiplena valoris Beneficii ſufficit ad iuſtificandam impetrationem.*
14 *Singularitas Teſtium non attenditur,vbi non aduerſatur ſubſtantia probationis,& ſic ſufficit,vt Teſtes in ea conueniant.*
15 *Confeſſio partis probat valorem beneficii.*

Deciſio CLVII.

De hoc beneficio fuit prouiſus Antonius à Nuncio Hiſpaniarum vigore ſuarum facultatum poſſeſſione etiam ſubſecuta, ſed Franciſcus adiutorius obtinuit à Sede Apoſtolicâ Breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & ab A. C mandatum de immittendo cum ſententiâ declaratoriâ contra Antonium, Cauſa appellationis commiſſa in Rota cum clauſulâ, Parito Breui arbitrio Rotæ, & propoſito per bo. me Dominum Vbaldum dubio, An instaret arbitrium,Domini ſub die 24. Maij præteriti mandarunt informari, An gratia prouiſi a Nuncio eſſet iuſtificata, & in aliâ propoſitione ordinarunt, apponi ſequeſtrum, quod fuit appoſitum; Demum in hâc tertiâ propoſitione coram eodem reſponderunt, intrare arbitrium ad effectum ſuperſedendi, quia contra ſententiam pro paritione opponebatur de nullitate & iniuſtitiâ, quibus ſtantibus eſt ſuperſedendum, Præſertim ſtante clauſula, Arbitrio, quæ relaxat de rigore iuris, *Creſcent*.dec.4.de teſtib.& ſępiſſimè fuit deciſum.

Nullitas autem deducitur,quia A.C.tempore Sedis vacantis relaxauit mandatum de immittendo, & tulit ſententiam declaratoriam ad fauorem Franciſ- 1
ci,& ſic ſine iuriſdictione proceſſit,cum Sede vacãte per mortem Papæ eius audientia ceſſet,clem.ne Romani,§.ſane de elect ibi,Etiamſi eadem audientia tẽ- 2
pore mortis Papę ceſſare noſcatur,& notat *Vmlin*. n.14.*Card*.in clem.Auditor,n.15 de Reſcript.vbi dicit, hoc eſſe ſpeciale ex d. §. ſane,quia aliud eſſet de iure communi, c.ſi ſuper gratia de offic. delegat. in 6.& intelligitur ceſſare non quoad habitum,ſed quo- 3
ad exercitium iuriſdictionis tantùm,vt declarat gloſ. in.d.§.ſanè,verbo Vacare.

Neque obſtat,quod licèt iuriſdictio Auditoris Rotę ſileat Sede vacante,ſecus tamen ſit in iuriſdictione A.C.*Specul*.de Offic.Ordin.in princ.n.3. quaſi A.C. fit Officialis Camerarij,cuius iuriſdictio non ſilet Se- 4
de vacante dicta clem.ne Romani,§.eo tamen poſito,Quia hoc procederet in iuriſdictione ordinaria A. C.Secus in iſtâ iuriſdictione conceſſa vigore Breuis, quæ non eſt illa,quam ordinariè exercet A.C.ſed ei datur per Breue,vnde intrat dictus §.ſanè,& fuit de- 5
ductum in iſtis terminis in Gerunden. Beneficij 15. Nouembris 1624.coram R.P.D.meo *Buratto*, Et ſic ceſſat diſtinctio quę fit inter Iudicem & Executoré, 6
cùm ſimus in Executore dato in Curiâ,quo caſu applicatur dicta deciſ.Gerunden. Vltra quod ſumus in Executore mixto propter clauſulã Conſtito,& clauſulã Amoto, qui tenetur aſſumere partes Iudicis vt 7
per *Innoc.Felin*. & alios in c. ſide Præſumpt. *Ægid*. dec.88.*Rot*.recent.dec.159.n.3.par.2 Nec facit,quod propter communem reputationem exercendi iuriſdictionem etiam Sede vacante poſſit ſuſtineri ſentẽ- 8
tia A. C. quia talis ſtylus non reperitur probatus.

Iuſtitia patet ex quo Breue de capiendâ poſſeſſione nomine Camerę eſt fundatum in reſeruatione, *Rota* apud S.me Greg XV dec.53 n.1.& 2.& in Vicen. Beneficij apud *Marcheſan*.de commiſſ.par.1.fol.345. 9
n 2.& in Toletana Capellaniæ d.par.1.fol.348.n.3 & in Placentina Beneficiorum eadem par.1.fol.353.n.2. latè *Garz*.de Benefic.par.6.cap.3.nu.9.& 10.Et ideò ceſſante reſeruatione de iure non eſt locus executioni Breuis,quod in reſeruatione eſt fundatum,vt plu- 10
ries fuit reſolutũ & originaliter in Salamantina Canonicatus 30.Maij 1572.coram *Oradino*,& poſteà in aliis relatis per *Gonzal*.ad reg.8.gloſ.9.in Annot.cõtr. nullit.n.262.& ſeq. In præſenti verò caſu non conſtat de reſeruatione, quin immò neq; conſtat de va- 11
catione.ſine quâ reſeruatio dari non poteſt ex traditis per *Gonzal*.ad dict reg.8.gloſ.5.§.7.n.37.& dixit *Rota* in Gerunden. Prioratus de Ridaura 4. Martij 1619.corã bo.me.*Vbaldo*; Vacatio autẽ excluditur eo quia beneficiũ iſtud fuit per Franciſcum à Sede Apoſtolicâ obtentum vti vacans de menſe Octobr.1622.

Deciſ. Clem. Merlin.

&tamen tunc temporis exiſtebat in illius poſſeſſio-
12 ne Antonius prouiſus à Nuncio per vacationem,
quæ contigerat de menſe Maij præcedentis vigore
ſuarum facultatum comprehendentium beneficia
omnia in menſibus reſeruatis vacantia vſque ad va-
lorem ducatorum 24. vt teſtatur *Garc.* de Benefic.
par.5.cap.3.nu.84 & eſt notum; Ac proinde fuerat
conſumpta, nec poterat conſequenter haberi am-
plius in conſideratione, *Caſſad.* dec.4.num.4.de cauſ.
poſſ.& propriet. *Rot.* dec.vlt.n.4.de Reſcript.& dec.
24.de Præbend.in antiq.& recent.deciſ.498.nu.1.&
dec.691.n.5.par.1. & in Panormitanâ Archipreſby-
teratus 6.Mart.1623.coram bo.me. *Vbaldo.*

Nec de iuſtificatione prouiſionis prædictæ à Nũ-
cio emanatæ viſum fuit poſſe dubitari, cùm idem
Nuncius voluerit in ſuâ prouiſione pro maiori illius
iuſtificatione, quod Executori prius conſtaret, fru-
ctus nõ excedere ducatos 24. Prout conſtituit ex duo-
bus teſtibus, qui dantur, & benè deponunt per non
exceſſum, & in eorũ dicto excludũt fructus incertos,
& coarctant negatiuam, quod in beneficio non ad-
ſint diſtributiones, atq; aſſerunt, ſe de induſtriâ per-
quiſiuiſſe à perſonis practicis, & de verâ ſcientiâ in-
formatis, & quod poſtmodùm etiã ſciuerunt atq; in-
tellexerũt, non excedere vt ſuprà, nec vnquã contra-
rium audiuerunt; Vnde cùm concludant quantitatem
& tempus, nec non identitatem beneficij, videntur
13 afferre plenam iuſtificationem prædicti valoris, cùm
tamen ad effectum de quo agitur ſufficeret probatio
etiam ſemiplena, *Caſar. de Graſſ.* dec.3.n.7.de probat.
Verall. dec.277.n.7.par.1. *Rot.* apud Sanctæ memoriæ
Gregorium XV. deciſ.35 n.1.& deciſ.471.n.10.apud
Reuerendiſſ.D.meum *Decanum*, deciſ.170.n.9.& re-
cent.deciſ.571.n 4 par.1.

Non obſtat quod dicitur, teſtes prædictos eſſe
ſingulares. Etenim concordant in ſubſtantiâ facti, &
ſemper ceſſat ſingularitas vbi non aduerſatur ſub-
14 ſtantia probationis, ad tex. in l. qui ſententiam, *C.* de
Pæn. *Bald.* in cap. licèt cauſam nu.10. in fin. extra de
probat. *Viu.* in Commun. Opin, verbo Teſtes ſingu-
lares non faciunt fidem, nu.3. *Rimin. iun.* conſil.7. per
rot. *Myſinger.* Obſeruat.20. centur.2. cùm latè con-
geſtis per *Farinacc.* in tract. de Teſtib. quæſt.64. nu.
147. Vltra quod huiuſmodi ſingularitas poſſet coad-
iuuari tum ex conformi atteſtatione Rectoris Eccle-
ſiæ, & Baronis loci, vbi ſitum eſt beneficium; cum
& præcipuè ex confeſſione Franciſci in ſua impe-
tratione eodem anno facta pariter per non exceſſum
in ducatis 24. Quæ probatio etiam ſufficit de per ſe,
15 *Rot.* apud Reuerendiſſimum Dominum meum *De-
canum* deciſ.145. numer. primo & deciſ.101.n.7. par.
1. recent Et in terminis pro iuſtificatione ſimilia
gratiæ Nuncij, *Garc.* qui plures refert de Benefic. par.
5.cap.3.n.202.& 208.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Rauennaten. Concurſus.

Mercurij 26. Februarii. 1625.

ARGVMENTVM.

Quando rogatus reſtituere per fideicommiſſum in-
telligatur rogatus reſtituere etiam portionem à
coherede per fideicommiſſariam acquiſitam.

SVMMARIVM.

1 *Rogatus tenetur non ſolùm portionem propriam
reſtituere, ſed etiam partem acquiſitam per fidei-
commiſſariam.*
2 *Quod procedit, etiam ſi rogatus quis ſit reſtituere por-
tionem ſuam.*
3 *Antonius Portius I. C. Forolimienſis Aduocatus in
Curia Romana laudatur.*
4 *Grauatus reſtituere portionem cum dictione relatiua,
vt ſuprà, intelligitur grauatus reſtituere eius por-
tionem tantùm, in qua eſt inſtitutus ob virtutem
dictionis relatiuæ, quæ eſſe dicitur ad oculum de-
monſtrabilis, non partem à cohærede per fideicom-
miſſum acquiſitam.*

Deciſio CLVIII.

PRopoſito pluries dubio in deciſione coram me
in hac cauſa facta die 18. Nouembr 1623. reſer-
uato, An ſcilicet ad filios Alexandri iure fideicommiſ-
ſi ſpectaret non ſolùm portio ipſius Alexandri, ſed
etiam portio Auguſtini, Domini tandem negatiuè re-
ſponderunt Quoniã teſtator inſtituta matre, donec
viueret ei ſubſtituit Auguſtinũ, & Alexandrum ſuos
fratres, ita vt diuidere deberent in duas æquales partes
hæreditatẽ, ea tamen lege & conditione, quod mor-
tuo vno ex ipſis fratribus ſuis liberis ſuccederet al-
ter, & ſic inuicẽ ſuccederent, & mortuo aliquo, vt ſu-
prà, cum liberis, dicta eius portio hæreditatis rema-
neret prædictis ſuis liberis, ſeu filiis, Vnde etiãſi præ-
ſupponatur, portionẽ Auguſtini, qui prædeceſſit ma-
tri inſtitutæ, peruenisse ad Alexandrum vigore dictæ
ſubſtitutionis reciprocæ, de quo aliqui ex Dominis
valdè dubitabant, adhuc tamen Alexander non debet
cenſeri grauatus eandem portionem reſtituere filiis.

Nam quamuis vera ſit concluſio, quod ſtante ſub-
ſtitutione reciproca conuerſa in fideicommiſſariam
grauatus tenetur reſtituere totum id, quod ad ipſum
peruenit, & ſic non ſolùm portionẽ ſuam, quam im-
mediatè ex iudicio teſtatoris fuit conſecutus, ſed etiã
illã, quæ ſibi ſuperuenit ex fideicommiſſaria ſubſtitu-
tione, *Bart.* in l. Marcellus. §. quidẽ liberis, n.9. ff. Ad 1
Trebell. *Alex.* conſil.66. ſub nu.10. lib.2. *Menoch.* de
præſumpt. li 4. præſumpt.193. ſub nu.15. *Intrigliol.* de
Subſtitut. centur.3. quæſt.74. n.171.& ſeq. *Rot.* coram.
Sanctæ memoriæ Gregorio XV. deciſ 137. n.5. Idque
procedat, etiamſi rogatus fuerit reſtituere portionẽ
ſuam iuxta opinionem, quam contra *Bartolum* in l. 2
Scæuola in fin. tenet *Imol.* in l. omnibus, §. qui ſuſpe-
ctam numero ſeptimo ante fin. verſ. Sed contrariò,
ff. Ad Trebell. *Alex.* in l. Marcellus, §. quidam liberis
num.4. ante fin. verſ. Vnde ſi teſtator, ff eodem, quam
poſt *Rip.* & alios communem dixit *Menoch.* dict.
præſumpt.193. n.16. *Peregr.* de fideicom. art.8. nu.19.
verſ. Sed contrà, & *Intrigl.* d. quæſt.74. n.173.

Nihilominus quemadmodum doctiſſimè, vt ſem- 3
per dicebat D. Portius Aduocatus, concluſio huiuſ-
modi ad propoſitam facti ſpeciem applicari non po-
teſt, quia teſtator non rogauit ſimpliciter reſtituere
portionem ſuam, vt loquuntur præallegati Doctores,
ſed poſtquã mandauerat, hæreditatẽ diuidi inter ſub-
ſtitutas in duas partes æquales diſpoſuit, quod ſi ali-
quis ex ipſis cũ liberis decederet, dicta eius portio
eiſdẽ liberis remaneret; Vnde cùm illa dictio relati-
ua, Dicta, reſtringat diſpoſitionem ad portionẽ ſuprà 4
nominatim expreſſam, & ad oculum demonſtrabilẽ
ad tradita per *Imol.* in l. ſi quis filium, §. fi. ff. de acquir.
hæredit. *Rum.* conſ.29. n.4.& ſeq. vol.2. *Dec.* conſ.465.
numero 8 cum aliis per *Surd.* conſil.240. numero 23.
24 & ſeq. clarè patet, teſtatorem reſtrictiuè loquen-
do intellexiſſe de certa, et determinata portione,

nem-

nempe dimidia totius hæreditatis, de quâ immedia-
tè anteà fuerat loquutus, de aliâ verò dimidiâ portio-
ne nullo modo cogitâſſe, & ſic illam non eſſe reſti-
tuendam, vt poſt *Bartolum* dixit *Alex.* in d. l. omni-
bus, §. qui ſuſpectam n. 6. ante med. verſ. Videtur ipſe-
met, &c. & ibi etiam *Imol.* num. 7. poſt med. verſ. Sed
contrariam, & benè *Dec* conſ. 80. ſub n. 3. verſic. Ter-
tio efficaciter probatur, quem ſequitur *Menoch.* d.
præſumpt. 193. num. 11. Et in his terminis loquuntur
Bart. in dicta l. Marcellus, & alij ſuprà allegati, quo-
ties ſcilicet depræhenditur, teſtatorem fideicommiſ-
ſum reſtrinxiſſe ad certam, & determinatam por-
tionem hæreditatis, & non ad ipſam hæredita-
tem.

Ex quibus fuit concluſum ſententiam etiam in
hâc parte pro creditoribus latam eſſe confirmandam,
&c.

Nepeſina Canonicatus.
Veneris 28. Februarij 1625.

ARGVMENTVM.

Idoneus qui ſemel eſt non iudicatus ad Beneficium,
ſi appellauit, & examinatus repertus idoneus, an
debeat ad Beneficium admitti.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordinarij.*
2 *Iuſpatronatus acquiritur ex dotatione.*
3 *Iuſpatronatus poteſt reſeruari quoad vixerit funda-
tori.*
4 *Patronis ius præſentandi durat per quatuor Menſes.*
5 *Ætas probatur ex libro Baptiſmi.*
6 *Probatio valoris beneficij inducitur ex Teſtibus.*
7 *Valor probatur beneficij ex confeſſione Aduerſarij,
qui impetrauit beneficium cum eadem expreſſione
valoris.*
8 *Litteræ prouiſionis in forma dignum, habent in ventre
clauſulam (ſi reperiatur idoneus.)*
9 *Examen nouum eſt verus modus probandi ſcientiam
examinati aliàs reiecti.*
10 *Semel in examine reiectus ſi denuò examinatus ſit
repertus habilis non reintegratur ex d. reiectione
tanquam iniuſtè reiectus.*
11 *Fallit, quando interuenit breue ſpatium temporis, ita
vt ſuperuenire ſcientia non potuerit.*
12 *Examinatus ex timore, qui defecit ob reuerentiam
examinantium non eſt reprobandus.*

Deciſio CLIX.

Admiſſo de ordine Dominorum meorum ad
nouum examen Andrea, qui alias prouiſus in
for... dignum de Canonicatu ſuper quo lis pendet,
...us fuerat ſub prætextu defectus litteraturæ ab
...natoribus Synodalibus, ab Epiſcopo Nepeſin.
... in Vrbe ab Examinatoribus Illuſtriſſ. D. Car-
...nalis Vicarij, vt in deciſione coram me ſub die 9.
Decembris præteriti, & corā Reuerendiſſ. P. D. meo
Decano, ac me diligenter iuxta mentem Domino-
rum examinato eodem Andrea, cùm fuerit ſatis
Idoneus repertus dubitatur hodie, An ipſius gratia ſit
iuſtificata.

Et reſponſum fuit, eſſe iuſtificatam quoad omnia
1 narrata in litteris. Nam de clericatu ipſius Andreæ
benè conſtat ex litteris patentibus Ordinarij iuxta
cap. 2. de cleric. peregrin. *Rota.* dec. 713. numero 3.
in fin. par. 1. & dec. 455. n. 7. par. 2. recent. in Leodien.
canonicatus 6. Nouembris 1623. & in Aſculanâ Ple-
baniæ 12. Ianuar. 1624. coram me.

Quod iſte canonicatus ſit de Iurepatronatus lai-
corum liquet ex inſtrumento dotationis factæ cum
conſenſu, & authoritate Epiſcopi in executionem te- 2
ſtamenti q. Romani Donati, cùm dotatio ſit vnus ex
modis acquirendi iuſpatronatus, gloſ. in c. piæ men-
tis 16. quæſt. 7. Sacrum Conſil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 9.
Lambertin. de iur. patr. art. 10. quæſt. 2. principali ſe-
cundæ partis num. 2. lib. 2. *Rot.* recent. dec. 517. num.
2. par. 1. & in Burgi S. Donini Iuriſpatronatus 2. De-
cembris 1622. coram me; Nec de pertinentiâ iuriſ-
patronatus huiuſmodi ad Blaſium Seigriſoſtomum,
a quo fuit præſentatus Andreas, videtur poſſe dubita-
ri, cùm ius præſentandi eidem fuerit expreſsè reſer-
uatum quoad vixerit per dictum Romanum funda- 3
torem, vt ex lecturâ teſtamenti ad clem. plures, & ibi
DD. de iur. patron. cum aliis allegatis in Vrbinaten.
beneficij 20. Decembris præteriti coram me.

Quod præſentatio facta fuerit intra legitima tem-
pora ſatis etiam docetur, ex quo Iuſpatronatus ere-
ctum fuit die 2. Ianuarij 1623. Præſentatio autem 4
ſecuta die 10. Aprilis eiuſdem anni, & ſic intra qua-
drimeſtre conceſſum patronis laicis ad præſentan-
dum cap. 1. §. verum de Iurepatron. in 6.

Aetas Andreæ narrata in 19. annis vel circa, proba- 5
tur ex nota libri Baptiſmalis de mēſe Decemb. 1604.
cum prouiſio ab eodem obtenta fuerit anno 1623. ex
traditis per *Rot.* dec. 481. n. 4. par. 2. recent.

Valor canonicatus iuxta narratiuam factam per
non exceſſum in ducatis 24. iuſtificatur nedum ex te-
ſtibus ſuper eo benè deponentibus, quibus *Rota* in 6
hâc materiâ ſolet plenam fidem deferre, vt in deciſio-
ne *Caſſador.* 3. n. 5. de probat. apud Sanctæ memoriæ
Gregorium XV. deciſ. 371. nu. 9. & in aliis relatis in
Ripana beneficij 27. Iunij 1622. coram me; Verum
etiam ex confeſſione ipſius Franciſci adiutorij pro- 7
uiſi de eodem canonicatu in litteris ſuæ prouiſionis,
quæ confeſſio probat concludenter valorem narratū
contra confitentem, *Bellam.* dec. 595. *Put.* dec. 171. in
princ. lib. 5. *Rot.* diuerſ. dec. 534. n. 3. par. 1. & dec. 10.
nu. 1. par. 2. recent. & in Amputien. beneficij 17. præ-
ſentis menſis coram me.

Quo verò ad idoneitatem, quæ ab Andrea debuit
etiam vltrà prædicta iuſtificari, ex quo litteræ proui- 8
ſionis eiuſdem ſunt expeditæ in forma dignum, ac
inde habent in ventre clauſulam, Si reperiatur ido-
neus, nō fuit dubitatum Andream eſſe imbutum bo-
nis moribus, cùm neq; pars aduerſa circa hoc aliquid
oppoſuerit, vt in dicta deciſione in hac cauſa coram
me ſub die 9. Decembr. præteriti. Cæterum quod at-
tinet ad literaturam, quamuis in eadem prædicta de-
ciſione Domini illam habuerint pro improbata in-
hærendo triplicatis reiectionibus ſuprà relatis, Atta-
men hodie approbando relationem nouiſſimè factā
per reuerendiſſ. D. meum Decanum, & me in *Rota*
ſuper examinati idoneitatis contrarium cenſuerunt.

Neque huic vltimæ approbationi in aliquo offi-
ciunt reiectiones prædictæ, ex pluribus enim aſſeque- 9
bantur Domini Andream iam fuiſſe reiectum, ex quo
verecundia ſuffuſus defecerat in dictis primis exa-
minibus, non autem ex ignorantia id contigiſſet; &
poſteà coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano*, & me
examinatus idem Andreas ſtrenuè ſe geſſit. Nouum
autem examen eſt optimus modus probandi ſcien-
tiam examinati aliàs reiecti, & grauamen ab Exa- 10
minatoribus illatum, *Rot.* deciſ. 8. de probation. in

nou.& dec.18.n 4.de conceſſ. præben.etiam in nou.
apud Sanctæ mem.Gregorium XV.dec 527.nu.12.&
in Calaguritana de Manilla 15.Iunij 1612.coram eo-
dem Reuerendiſſ.D.meo *Decano*.

Nec ſubſiſtit obiectum,quod poſt reprobationem
Andreas potuerit doctus euadere,ita vt habilitas præ-
10 ſumatur acquiſita medio tempore,quo caſu reiectus
non ſolet admitti ad nouum examen, vt in dec.505.
n.4 par 2.recent. in Calaguritana beneficij de Cer-
uera 8.Februarij 1591.coram bo.me.*Penna*,& in Pa-
duana Coadiutoriæ 6.Nouembris 1613. coram me.
Quoniam Domini arbitrati ſunt,allegatam præſum-
ptionem excludi ex breuitate temporis quatuor
menſium vel circa, qui dumtaxàt effluxerunt inter
ſupradictas reprobationes, ac nouiſſimum examen,
& ſequutam approbationem; Præſertim cùm ipſe
Andreas continuò in *Rota* inſteterit pro admiſſio-
ne ad nouum examen, vt eleganter hâc ratione
11 breuitatis temporis ponderata dictum fuit coram
Sanctæ memoriæ Gregorio XV.d.deciſ.527. nume-
ro 3.& deciſ.538.numer.quarto: In quibus deciſio-
nibus Rota cenſuit, tempus 15. menſium eſſe breue
ad effectum,vt reprobatus in examine poſſit medio
tempore ita eruditus fieri, vt poſteà in aliu examine
approbationem meruerit.

Nec ſuperiùs allatæ deciſiones viſæ ſunt applica-
ri;quia in caſibus illarum longius effluxerat tempus,
& reprobatus diſtulerat diutius admitti ad nouum
12 examen: Et quia R.Dominus meus *Decanus*,& ego
deprehendimus,ipſum adoleſcentem Andream pro-
prio,vt dicebam pudore, & graui Examinatorum
aſpectu perterritum olim defeciſſe; quod & diſertiſ-
ſimis, & veteranis Oratoribus aliquando contigiſſe
referunt *Plin.*li 6 epiſt.29. & *Senec.* epiſt.11. Vnde
ipſe Andreas in hoc poſtremo examine animatus de
ſuo ingenio,& congruâ litterarum cognitione fœli-
citer periculum fecit.

Et ita vtrâque parte informante,&c.

Sotana Beneficij.

Veneris 28.Februarij 1614.

ARGVMENTVM.

Beneficium in eo ſtatu, ex quo fuit à principio con-
ſtitutum, præſumitur continuatum, niſi de mu-
tatione legitimè facta doceatur, & quo modo
etiam excludatur mutatio.

SVMMARIVM.

1 *Mutatio ſtatus beneficij non præſumitur,niſi probetur.*

2 *Mutare ſtatum regularem in ſæcularem non poſſunt ordinarij.*

3 *Prouiſiones,& diſpoſitiones beneficiorum debent ſem-
per reputari facta ſecundum eorum qualitates,&
naturam.*

4 *Papa conferendo beneficium regulare non cenſetur il-
lud feciſſe ſæculare,niſi appareat de contraria eius
voluntate.*

5 *Et maximè vbi confert ex cauſa reſignationis.*

Deciſio CLX.

CVm in deciſione facta in hâc causâ ſub die 16.
Iunij præteriti coram me reſolutum fuerit,
conſtare de manualitate beneficij, ſeu Præpoſituræ
Sancti Martini de Alberio, vſque ad annum 1465.
reſeruato, vt ab inde citrà particulariter videretur.
Propoſui dubium iuxta reſeruationem prædictam
ſuper quo Domini ad fauorem Monaſterij Caſſinen.
reſponderunt, nimirum quod etiam à d. anno 1465.
vſque ad præſens conſtet de prædicta manualitate.

Mori ex eo quod regulariter beneficium præſu-
mitur in eodem ſtatu permanſiſſe,niſi doceatur, anti-
quum ſtatum fuiſſe legitimè immutatum, vt notant
omnes in c.cum de beneficio, vbi præſertim *Geminian.*
n.8.& *Franch.*n.5.de præben.in 6.*Felin.*in cap.in no-
ſtra nu.44 de reſcript. *Rot* dec.2. nu.2. de præben.in
nou.& dec.188.n.1.& ſeqq p.1.recent.cum aliis cu-
mulatis in Cremonen. Præpoſituræ 25. Februarij
1612.coram R P D.meo *Rembolde*.

Nec viſum fuit, ſtatum hunc manualitatis poſſe à
Capitulo controuerti ſub prætextu,quod fuerit mu-
tatus ex prouiſione dicti beneficij tanquam perpetui,
& collatiui facta de anno 1588. ab Ægidio Abbate
Caſſinen.in perſonam Domini i de Leonardis; quæ 1
prouiſio probatur effectuata ex vnione eiuſdem be-
neficij conceſſa ipſi capitulo per felic. record. Cle-
mentem VIII.poſt ceſſum,vel deceſſum dicti Domi-
nici;Necnon ex commiſſione iactationis,& iactatio-
num poſt eius obitum porrectam Sanct. ad inſtan-
tiam eiuſdem capituli contra Alexandrum,& Caro-
lum de Iacobellis; Et demum ex ſententiâ latâ per
bo.me Card.*Seraphinum* pro dicto Dominico,& ex
poſſeſſione ab eodem appræhenſa vigore executo-
rialium,quæ omnia dantur in ſummario Monaſterij
n.1.& ſeqq.vſq; ad fin.Etenim cùm præceſſerit ſtatus 2
manualitatis comprobatus in allegata deciſione co-
ram me,non potuit Abbas,quatenùs etiam voluiſſet,
& innouare circa ſtatum huiuſmodi, ac beneficium
de manuali perpetuum conſtituere ex defectu pote-
ſtatis,quâ in ſimilibus carent omnes Ordinarij iuxta
not.in dicto cap.cum beneficio de præben in 6. *Rot.*
in recent.dec.163.n.4.& dec.308 nu.4. in fin.p.1.in
Lucana Iuriſpatronatus de Podiis 25. Martij 1620.
corā R.D.meo *Seleucien.*in Nicien.Prioratus 13.Iunij
1612 corā R.P.D.meo *Burrat.*& in aliis alleg.in dec.
in hac cauſa facta coram me ſub die 9.Decemb.1621.

Nec etiam obſtant prouiſiones alias datę in ſum-
mario capituli n.3.& ſeqq.quarum aliquæ emanaue-
runt ab Abbatibus,alię à Sede Apoſtolica.Quoniam 3
vltra quod de iis non conſtat in actis,& ideò haben-
tur ac ſi non eſſent,vt fuit dictum in Aſſiſien Panat-
tatiæ 11.Ianuarij 1616.& in Romana pecuniaria 14.
Maij eiuſdem anni coram b. m. Card. *Sacrato*,& in
Aſten.Iuriſdictionis 17.Maij 1613.corā R.P.D. meo
Veroſpio,quatenus etiam eſſent in actis productę Do-
mini cenſuerunt,intentionem capituli adhuc impro-
batam remanere;Nam quoad prouiſiones Abbatum
defectui poteſtatis adiungitur,quod illa de anno 1466.
in perſonam Ioannis de Chiuſo vt in d.ſummario n.
3.non ſatis liquet An fuerit facta in titulum,vel tan-
quam de manuali;vnde potius videtur præſumendū
iuxta anteriores prouiſiones, quod fuerit tanquam
de manuali ad euitandam ſtatus beneficij mutatio-
nem Ordinariis interdictam ex ſuperiùs allegatis.

Alia autem prouiſio facta pariter ab Abbate
Caſſinen.de anno 1568. vt in dicto ſummario capi-
tuli numero 18.non concludit ex eius tenore,quod
fuerit de hoc beneficio, ſuper quo lis pendet, cùm
ibi nominetur Beneficium ſimplex rurale canonica-
tus,& præbenda nuncupatur in Eccleſiâ S. Martini,
beneficium verò controuerſum dicatur Præpoſituræ
S. Martini.

Quoverò ad prouiſiones Apoſtolicas,vltra quod
nec iudicialiter adhuc fuerunt exhibitæ, Domini
reſpon-

Digitized by Google

reſponderunt binas illas Leonis X. de anno 1520. &
Pauli III. de anno 1548. non obſtare, ex quo huiuſ-
modi prouiſiones non immutant ſtatum beneficij
iam legitime impreſſum, niſi deprehendatur, id Pa-
pam voluiſſe, cum potius præſumatur iuxta natu-
4 ram, & qualitatem propriam beneficij conferre *Fe-
lin.* in cap. in noſtra nu. 45. de reſcript. *Calder.* conſ.
26 de præben. *Rot.* diuerſ dec. 545. nu. 3. p. 1. & dec.
584. num. 2. p. 4. & recent. dec. 308. num. 5. p. 1. apud
Card. *Seraph.* dec. 799. nu. 5. & deciſ. 1273. num. 2. in
Lucana canonicatus 23. Martij 1620. coram R. D.
meo *Seleucien.* & in Aſculana Plebaniæ 12. Ianuarij
1624. coram me. Præſertim quando prouiſiones, vt
contigit in ſupradictis fiunt ex cauſa reſignationis
5 *Rot.* recent. dec 360. n. 14. in fin. p. 2. & in hac cauſa
ſub die 9. Decembris 1622 coram me.

Nec demum viſa eſt releuare prouiſio Apoſtolica
ſub Sixto V. de anno 1588. conceſſa per obitum vt
in dicto ſummario num 6. eo quia fuit ad fauorem
Marci Antonij Fuſci, contra quem mouit litera Do-
minicus prouiſus ab Abbate Aegidio, & obtinuit
ſententiam fauorabilem, & Executoriales à bo. me.
Card. *Seraphino*, vt in ſum. Monaſterij nu. 4. & 5. &
ſuperius fuit dictum.

Et ita Monaſterio tantum informante, &c.

Foroliuien. Societa. Officij
Lunæ 3. Martij 1625.

ARGVMENTVM.

Ad effectum conſtituendi contractum vſurariū, quæ
requiratur Societas officij creata ſuper officiis
extra Curiam Romanam non vacabilibus an ſit
vſuraria, & de interpretatione Bullarum Pauli IV.
& Pij Quarti.

SVMMARIVM.

1 *Vſura non cadit, niſi in mutuo vero vel palliato.*
2 *Qualitas contractus à denominatione partium di-
gnoſcitur.*
3 *Vſurarij ſub titulo fictitij contractus ſolent velle pe-
cuniarum lucrum, & nullum ſubire periculum ca-
pitalis.*
4 *Vſura committitur in quocunque contractu data
fraude, & praua intentione certi lucri abſque pe-
riculo.*
5 *Vſurarum ſuſpicio dicitur ceſſare, quando adeſt pa-
ctum de amiſſione capitalis in certis caſibus.*
6 *Non ceſſat ſuſpicio in mutuo vſuræ ex eo quod credi-
tor in ſe periculum ſuſpiciat; contra n. 7.*
8 *Societas officij non poteſt contrahi ſuper officijs non
vacabilibus.*
9 *Idem diſponitur ex Bulla Pauli IV.*
10 *Contra videtur diſponi ex Bulla Pij IV.*
11 *Societas officij contracta ſuper officio non vacabile
continet inæqualitatem, quia ex parte officialis non
vacat, cum non vacet officium, & ſic ceſſat ratio a-
qualitatis contra n. 13.*
12 *Societas inita cum pacto vt accipiens pecuniam pe-
riculum ſubeat, eſt illicita.*

Deciſio CLXI.

PRopoſito pluries dubio An eſſet recedendum à
deciſis ſub die 5. Maij 1621. Domini pro nunc
firmarunt contractum, de quo agitur, non eſſe fæ-
neratitium, & in hoc eſſe à deciſis recedendum, de
aliis vero voluerunt, quod particulariter videatur.
Fundamentum reſolutionis fuit, quia vſura non ca- 1
dit, niſi in mutuo vero, vel palliato; vt patet ex illius
definitione poſita per *Abb.* poſt *Innoc.* in rubr. extra
de vſur. vbi *Bero* num. 33. & latius ſub nu. 37. *Dec.* in
l. 2. §. creditum in 3. not. in fin. ff. ſi cert. pet. *Crauet.*
conſ. 145. num. 6. & 17. *Nauarr.* in Manual. cap. 17.
num. 206. & conſ. 32. nu. 1. de vſur. Surd. conſ. 306 n.
7. Rota coram Card. *Seraph.* dec. 569 num. 3. & dec.
490 p. 2. recent. & in Romana Societatis officij 16.
Decembr. 1619. coram R. P. D. meo *Vbaldo*; Con-
tractus autem, de quo agitur vere, & apparenter
non eſt mutui, ſed ſocietatis officij, ita enim fuit à
contrahentibus denominatus Crauett. conſ. 245 nu. 2
17. ficte vero nec etiam mutui cenſeri poteſt, vſura-
rij enim tacite eorum pecunias mutuo dantes ſub al- 3
terius fictitij contractus ſpecie volunt eſſe omnino
certi de lucro, & nolunt damnum aliquod ſuſtinere,
aut pecunias ipſas amittendi periculum ſuſcipere;
ideoque vbi conſtat de huiuſmodi deprauata contra-
hentium intentione in quocumque contractu vſura
committitur vt late proſequitur *Bero* conſ. 168. nu. 4
12. 13. & ſeqq. vol. 1. In propoſito vero ſtante pacto
expreſſo amiſſionis pecuniarum, ſiue ſortis principa-
lis in caſu mortis illius, ſub cuius vitæ periculo data
fuerunt talis deprauata contrahentium intentio, &
vſurarum ſuſpicio omnino ceſſare videtur gloſ. in c. 5
plerique 14. q. 3. *Caſtren.* conſ. 114. nu. 2. li. 2 *Crauet.*
dicto conſ. 145. num. 5. & 17. & fuit dictum in ſupra
allegata Romana Societatis officij 16. Decembris
1619. coram R. P. D meo *Vbaldo.*

Neque obſtat, quod contractus mutui non ſit lici-
tus neque iuſtificetur ex eo, quod creditor pericu-
lum in ſe ſuſcipiat c. nauiganti, & ibi *Abb.* de vſur. 6
& in ſpecie conſuluit *Dec.* conſ. 123. num. 1. quia in
caſu Dec. plura concurrebāt, ex quibus inſimul iun- 7
ctis, vt ipſe dicit, aperte conſtabat, contractum fuiſ-
ſe ſimulatum, ac puri, & ſimplicis mutui, quæ hic pe-
nitus ceſſant, & ſic bene intrat concluſio quod ex-
cepto mutuo in aliis contractibus vſura conſiderari
non poteſt contra eum, qui rei periculum in ſe ſuſce-
pit, vt ex eodem *Dec.* firmat *Crauet.* dict. conſ. 145. ſub 8
num. 5.

Neque etiam obſtat, quod per Pontificias conſti-
tutiones habentes decretum irritans, quod formam
inducit, caueri videatur, ſocietates officiorum con-
trahi non poſſe ſuper officiis non vacabilibus; quia
ex hoc non ſequitur, ſocietates ſuper huiuſmodi of-
ficiis contractas eſſe vſurarias, ſed ad ſummum in-
ferri poteſt, ex defectu ſubiecti, & formæ non ſerua-
tæ eſſe nullas, vel iniuſtas, de quo alias erit particu-
lariter agendum.

Et quamuis Bulla Pauli IV. quæ eſt vndecima in
ordine, expreſſe diſponat, ac declaret; ſocietates a- 9
lias, quam ſuper officiis Romanæ Curiæ de cætero
faciendas eſſe illicitas, & vſurariam prauitatem con-
tinere, tamen Domini cenſuerunt, illam fuiſſe om-
nino reuocatam, & abrogatam per Bullam Pij IV. 10
160. in ordine vt not. Compilator ibidem, & Add. ad
Tolet. in Sum. li. 5. ca. 40. & *Caſtracan.* de Societ. offic.
c. 5. nu. 2. quamuis enim Bulla Pij IV. verbis expreſ-
ſis duo tantum capita enumeret, nihilominus ſub-
dit, & forſan alia tunc expreſſa, & in eadem Bulla
verbis ampliſſimis aperte dicitur dictam conſtitu-
tionem Pauli IV. vt præmittitur factam cum omni-
bus in ea appoſitis clauſulis quarum tenores, &c.
Caſſamus, & irritamus, & annullamus, ac pro
caſſis, irritis, & annullatis haberi volumus, illamque

Deciſ. Clem. Merlini.

viribus tempore futuro penitus euacuamus, quæ verba viſa fuerunt ſatis clare importare totalem reuocationem, & annullationem.

Et demum non obſtat, quod in iſta ſocietate
11 videatur ſaltem poſſe cadere v.uram ratione inæqualitatis deductæ ex eo, quod Officialis, cum quo ſocietas contrahitur non ſubeat periculum amiſſionis officij, cum illud non ſit vacabile, è contra vero is, qui pecunias dedit, eas amittere debeat per obitum illius, ſub cuius vita periculo illas dedit, & ſic inter ſocios non ſit periculom commune, prout ad validitatem ſocietatis requiritur l. ſi non fuerit in prin. ff. pro Soc. *Couar.* var. reſol. li. 3. cap. 2. nu. 5. *Surd* conſ. 150. num. 40. Quia, vltra quod Doctores loquuntur quando fuit data pecunia in ſocietatem & pacto, vt
12 accipiens illius periculum ſubeat, danti vero ſit omnino ſalua, non autem quando potius è contra dans ſubit amiſſionis periculum propter mortem, non autem accipiens, vt hic dato etiã, quod huiuſmodi inæqualitas ſit conſiderabilis, non propterea ſequitur, contractum eſſe vſurarium, cum deficiat cauſa mutui, ſed ſatis eſt, ſocietatem cenſeri iniquam, vt declarat idem *Couar* ſub eodem nu. 3. vert quod tamen non eſt ita ſimpliciter, de quo tamen poſtea erit particulariter videndum.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana mercedis.

Mercurij 5. Martij 1625.

ARGVMENTVM.

Quando ſalarium augendum ſit Procuratori ob ſuperuenientiam negotiorum principalis.

SVMMARIVM.

1 *Aucto labore ſalarium vt augendum, & quando non ſi veniat nouus labor ex nouis negotiis diſtinctis, & ſeparatis n. 2.*

3 *Salarium debet taxari à Iudice.*

Deciſio CLXII.

Domini amplectentes diſtinctionem duorum temporum firmatam in deciſione ſub die 26. Aprilis præteriti quoad primum tempus ſteterunt in deciſis, ſcilicet D. Lurio deberi ſalarium ad rationem ſcutorum trium pro quolibet menſe ab anno 1592. vſque ad annum 1604. quia poſt procuratoris munus ſibi creditum à Dominis de Cinciis recepit ſalarium ad dictam rationem, nec quid amplius poſtulauit, licet ſuperuenerint noua negotia, & occupationes circa dictum procuratoris officium, & quia dictæ occupationes, quæ ſuperuenerunt, circa idem officium verſabantur, & ab eo præuideri poterant, & erant euentuales, vt in prima deciſione, & pro-
1 pterea bene intrat concluſio, quod aucto labore non augetur ſalarium, vt per *Panor* in cap. quanto n. 9 & 11. de cenſib. & alios in dec allegatos. Quibus addi poteſt *Maſtrill.* de Magiſtrat. qui multos congerit lib. cap. 21. num. 79. vert. quod ſecus.

Quo vero ad ſecundum tempus, nempe à dicto anno 1604 & citra, vſquequo Lurius inſeruiuit, attentis facti circumſtantiis melius ab ipſo Lurio hodie propoſitis dixerunt, ei eſſe aſſignandum ſalarium ad rationem ſcutorum ſeptem pro quolibet menſe, Oſtenſum enim fuit, à principio Lurium exercuiſſe munus procuratoris iuxta mandatum ad lites, & cauſas generaliter ſibi factum vna cum Antonio Colliculs, Stephanum vero Vitalem, vti Præfectum domus, negotia familiaria pertractaſſe, ac etiam exactoris generalis officium exercuiſſe cum aſſignatione ſalarij ſcutorum trium ſingulis menſibus vltra victum, & habitationem, prout de huius exactionis authoritate apparet ex mandato ipſi Stephano ſpecialiter facto; Vnde cum poſtea diſceſſerit Stephanus & à dicto anno 1604. Lurius vltra officium procuratoris exercuerit etiam officium præfecti domus, & exactoris in locum dicti Stephani, vt probant teſtes dati in ſummario Lurij numer. 3. iure, & æquitati conſentaneum eſt, vt augeatur ei ſalarium, cum hæc noua negotia nullam connexionem habuerint cum officio procuratoris, quod illi fuit à principio demandatum: & ſic bene applicatur doctrina *Rom.* 2
in conſ. 25. quam poſt alios ſecuta eſt *Rota* dec. 554. num 4. p. 1. recent. & multos concordantes congeſſit *Maſtrill.* præallcg. li. 1. cap. 21. n. 15. & melius 72. 73. & 79 in tract. de mag ſtr.

Nec obſtat quod vſque de anno 1595. ipſe Lurius fuerit conſtitutus procurator cum facultate etiam exigendi, vnde ſi poſt diſceſſum Stephani exegit, non proinde mereatur nouum ſalarium cum hoc negotium fuerit connexum cum officio, quod à principio fuit ipſi Lurio demandatum. Quoniam vltra quod hoc obiectum non tollit ſalarium, quod ratione præfecturæ domus deberetur Lurio, reſpondetur, quod Domini de Cinciis hæc munera diſtinxerunt & officium procuratoris crediderunt Lurio, illud vero exactoris demandarunt Vitali cum diſtinctis, ſeparatis ſalariis, & propterea non poſſunt hæc officia, tanquam connexa, reputari; Authoritas autem illa exigendi data Lurio in mandato vſque de anno 1595. vt inſeruiat; & conueniat negotio principali credito ipſi Lurio, intelligi debet, per viam iudicialem ab inuitis debitoribus credita extorquendo, prout ſecundum propriam, & ſtrictam ſignificationem importat verbum, exigere, l. fideicommiſſa §. ſi rem, & ibi gloſ. in verbo exegerat ff. 3
de legat. 3. *Card. Mant.* de tacit. li. 7. tit. 14. n. 7. & ſic officium vniuerſalis exactionis erit demandatum Stephano vti præfecto domus cum particulari ſalario, habitatione, & alimentis; In iis vero creditis, in quibus opus eſſet vi, & coactione iudiciali, hoc exactionis officium fuit demandatum Lurio, tanquam procuratori; & conſequenter, ſi poſt diſceſſum Stephani ipſe Lurius exercuit etiam officium præfecti domus, & exegit à ſponte, & amice ſoluentibus debitoribus, hoc officium, tanquam omnino ſeparatum, debet reputari, & conſequenter etiam augendum eſt ſalarium.

Cum autem taxatio ſalarij ſit arbitraria Iudici, vt fuit dictum in alia deciſione, Attenta dignitate Dominorum de Cinciis, qualitate, & fide dicti Lurij per 30. annos in eorum ſeruitio comprobata, negotiis ab eo geſtis ſalario, quod olim ſoluebatur Stephano, & aliis ſupra notatis circumſtantiis, quas conſiderauit Rota coram Card. *Seraph.* dec. 1322. nu. 4. Domini arbitrati ſunt, ſalarium ab anno 1604. & inde citra taxandum eſſe ad dictam rationem ſcutorum ſeptem pro ſingulis menſibus.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Meleuitan. hæreditatis.

Mercurij 5. Martij 1625.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Tranſactio ex cauſa falſa in meritis non vitiatur; dummodo veritas litis motæ concurrat, quæ non ſit omnino calumnioſa. Fructus vt lucretur poſſeſſor, omnis ſufficit cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio in dubio valida præſumi debet.*
2 *Tranſactio parit exceptionem litis finitæ.*
3 *Et extinguit litem, ac inſtantiam.*
4 *Tranſactionis fundamentum, & cauſa eſt receſſus à lite, & pro eius validitate hoc requiſitum deſideratur.*
5 *Præſertim inter coniunctas.*
6 *Tranſactionis eſt natura, vt hinc inde aliquid detur, & recipiatur.*
7 *Dubium iuris præſtat iuſtam cauſam tranſigendi.*
8 *Imò non eſt de tranſactione quærendum, niſi ſi mota vere ſit lis de facto, vel ſit timor illius.*
9 *Non attenditur, an lis ſit iuſta, vel iniuſta, dummodo ceſſet euidens calumnia.*
10 *Poſſeſſor vt fructus lucretur, ſufficit ſibi qualis occaſio poſſidendi.*
11 *Et à reſtitutione fructuum omnis occaſio etiam irrationalis excuſat, & temeraria.*
12 *Et etiam erronea tam in facto, quàm in iure.*
13 *Ad ſuſtinendam tranſactionem, ſufficit, quod aliquid detur, promittatur, vel remittatur.*
14 *Etiam minimum pro re magni momenti.*

Deciſio CLXIII.

FVit reſolutum, tranſactionem obſtare D. Lucretiæ, quia tranſactio in dubio valida præſumitur,
ca. finem litibus de dolo & contum. *Bero*. conſ. 176.
1 num. 15. vol. 1. *Surd*. conſ. 451. num. 18. & 19. & parit
exceptionem litis finitæ l. fratris tui l. cauſas, & l.
2 poſtquam liti C. de tranſact. ea. 1. eodem titulo *Lancellot*. de Attent. cap. 4. in Præfat. num. 281. & ſeqq.
Card. *Seraph*. dec. 130. num. 2. & dec. 279. num. 3. &
dec. 1059. num. 1. & dec. 1157. num. 1. *Surd*. d. conſ.
451. nu. 16. & operatur, quod proceſſus, iura, & omnia acta iudicialia, immo etiam actio ipſa, & inſtan-
3 tia remaneant extincta c. 1. vt lit. pend. in 6. *Mohed*.
dec. 3. de tranſact.

Nec ſubſiſtit, quod dicta tranſactio fuerit ex falſa cauſa; quia immo præcipua illius cauſa fuit receſſus à lite, quæ in ſe, quoad ipſos contrahentes fuit
veriſſima; lis enim vere aderat, & à pluribus annis
indeciſa pendebat; & certum eſt, talem cauſam per
4 ſe ſolam ſufficere pro iuſtitia tranſactionis in l. ſumma in princ. ff. de condict. indeb. *Caſtren*. in l. elegan-
ter in princ. ff. eodem *Becc*. conſ. 199. nu. 7. & 8. *Surd*.
dicto conſ. 451. num. 27. & fuit dictum in Romana
Læſionis 14. Nouembris 1616. coram R. D. meo *Caualerio*, & alibi ſæpe, præſertim inter coniunctos vt
eſt frater, & ſoror *Rot*. deciſ. 715. numer. 6. parte 2.
5 recent.

Neque etiam fuit viſum obſtare, quod tranſactio
non ſuſtineatur, niſi aliquid hinc inde detur, aut re-
6 mittatur l. tranſactio nullo dato C. de tranſact. &
quod in propoſito D. Lucretia à D. Paſquali eius
fratre nihil fuerit conſecuta, niſi bona, quæ ſibi per
patrem fuerant relicta; quia bona huiuſmodi poſſidebantur per Paſqualem, qui prætendebat, Lucretiam propter contrauentionem diſpoſitioni paternæ cecidiſſe ab omni commodo eiuſdem diſpoſitionis, ipſaque bona amplius conſequi non poſſe, & de hoc fuerat etiam in iudicio proteſtatus, & ſic fuerat iam deductum in controuerſiam, & erat ſaltem dubium, An illa deberentur vel nc, adeout cum fideicommiſſum per Lucretiam prætenſum eſſet ſatis turbidum, vt patet ex deciſionibus in cauſa factis, potuiſſet dari caſus, quod ipſa nec vigore fideicom. quod poterat declarari non adeſſe nec vigore diſpoſitionis paternæ propter d. prætenſam caducitatem, ſi pronunciari contigiſſet, illam ob contrauentionem fuiſſe iniuſtam, bona prædicta conſequi valuiſſet; Et conſequenter clare patet, tranſactionem in effectu fuiſſe factam ſuper bonis hinc inde controuerſis, & D. Paſqualem ſupradicta bona, quæ ipſe poſſidebat, & nullo modo D. Lucretiæ deberi prætendebat, libere vna cum fructibus ſine aliqua exceptione tradidiſſe, ſiue tradere, ac conſignare promiſiſſe, & vice verſa D. Lucretiam penes ipſum D. Paſqualem reliqua dimiſiſſe, quæ in vim dicti fideicommiſſi pariter reſtitui debere prętendebat; neque eſt opus diſcutere, An contrauentio, & caducitas in rei veritate adeſſet vel ne; quia ad validitatem tranſactionis, ſufficit, litem moueri de facto; immo etiam adeſſe ſolum timorem litis futuræ l. 2. & ibi
Bart. & alij C. de tranſact. Et poſſe eſſe controuer- 7
ſiam extra iudicium per negationem; nec refert
vtrum lis ſit iuſta, vel iniuſta, dummodo euidens ca-
lumnia ceſſet *Bero*. conſ. 76. nu. 29. & conſ. 178. nu. 8
31. lib. *Card. Mantic*. de tacit. & ambig li. 26 tit. 1. nu.
16. 17. & ſeqq. *Becc*. dicto conſ. 169. num. 9 & 10.
Surd dicto conſ. 451. numer. 31. & ſeq. Prout ceſſat
in caſu præſenti ſtante prohibitione non petendi a- 9
liud ſub pæna caducitatis ampliſſimis verbis conce-
pta.

Præterea fuit etiam conſideratum, quod D. Paſqualis reperiebatur in poſſeſſione dictorum bonorum, & illorum fructus per ſeptem annos perceperat, quos in omnem euentum poterat prætendere feciſſe ſuos propter dictam prætenſam contrauentionem Lucretiæ, & non acceptationem diſpoſitionis
paternæ, cum ad effectum lucrandi fructus ſufficiat
talis qualis occaſio poſſidendi, & quod abſit mala 10
Bald. conſ. 11. in fin. lib. 1. cum aliis late congeſtis in
dec. 320. num. 1. & ſeqq. p. 2. recent. & quælibet cauſa etiam irrationabilis, ac temerarie excuſet ab illo-
rum reſtitutione Rot. dec. 528. num. 7. eadem p. 2. re- 11
cent. & ſufficiat opinio etiam erronea non ſolum
in facto, ſed etiam in iure *Peregr*. de fideicomm. art. 12
49. nu. 118. & fuit dictum in Elboren. fructuum 16.
Februarij 1618. coram R. P. D. meo *Rembolda*; vndè
cum D. Paſqualis fructus prædictos integre, ac libere perſoluerit, ſiue ſoluere promiſerit, omneſque expenſas vna cum damnis, & intereſſe remiſerit, aperte
ſequitur, dictam tranſactionem ex hoc capite impugnari non poſſe; ad effectum enim vt tranſactio ſu-
ſtineatur, ſatis eſt, quod aliquid detur, promittatur, 13
vel remittatur l. tranſactio, & ibi *Bart*. & alij C. de
tranſact. *Rot*. dec. 447. num. 3. p. 2. recent. Etiam mi-
nimum pro lite magni momenti *Bald*. in l. ſi mulier 14
ff. de condict. ob cauſ. *Bero*. conſ. 176. num. 18. & 19.
lib. 1. *Mantic*. de tacit. & ambig. conuent. lib. 26. tit.
1. nu. 20. *Rot*. dec. 717. n. 1. p. 1. diuerſ.

Cætera viſa ſunt Dominis ſatis leuia, & bene ſublata ex reſponſionibus datis per informantes pro D. Paſquali.

Et ita deciſum vtraque parte informante, tranſactionem obſtare D. Lucretiæ, &c.

Toletana habitus.
Veneris 14. Martij 1625.

ARGVMENTVM.

De probationibus nobilitatis in Religione Militum Hieroſolymitanorum, de inſignibus, & armis ad probandam nobilitatem,& de eorum vſu.

SVMMARIVM.

1 *Legitimitas probatur leaioribus probationibus.*
2 *Illegitimitatis probationes eſſe debent concludentes.*
3 *Probata puritate præſumitur legitimitas.*
4 *Requiſita Religionis Equitum Hieroſolymitanorum in ſuſceptione habitus iuxta ſtabilimenta d. Religionis enarrantur.*
5 *Inſignium,& armorum vnius familia probatio non redditur Illiquida ex eo quod in ipſis inſignibus adſit aliqua diuerſitas ab antiquis,quando in ſubſtantia conueniunt requiſita.*
6 *Et conſuetudo Hiſpaniarum hoc admittit.*
7 *Iaſignium identitas,vel recognitio probatar ex illis, quæ ſunt vel affixa,vel ſculpta,vel depicta, in Capellis,aut monumentis.*
8 *Relatum eſſe dicitur in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*
9 *Ex inſignibus affixis in Capellis, & monumentis oritar plena probatio,& per notorium facti.*
10 *Notoriam dicitur, id quod ab omnibus continuò inſpici poteſt.*
11 *Tempus annorum 96 dicitur proximum centenaria, & pro ea attenditur de ſtylo Rotæ.*
12 *Inſignia, & arma ſunt argamentum nobilitatis in antiquis,& in Religione Equitum Melitenſium habetur pro probatione n.13.*
Et in Hiſpania n.14.
15 *In teſtibus mens eſt magis attendenda,quam verborum corteſe.*
16 *Et vbi in dicto deponit de vno tempore, & in ratione dicti de alio tempore dicitur de vtroque deponere.*
17 *In probationibus appellatione temporis antiquis intelligi debet de tempore annorum centum.*
18 *Qualitas adiecta verbo intelligi ſecundum tempus verbi.*
19 *Inſignia,& arma familiarum fuerunt ſubrogata loco imagiaum,quibus antiquitus vtebatur.*
20 *Vna determinatio reſpiciens plura determinabilia debet omnia pariformiter determinare.*
21 *Solitum verificatur in vnico tantum acta.*
22 *Seruitutes continua ſtatim ac ſunt impoſita, non requirunt vlteriorem probationem vſus.*
23 *Mutatio aon præſumitur voluntatis.*
24 *Etiamſi de certo tempore voluntas à ſtatuto requireretur,nam ab initio eius interuentus probatus ſufficit.*

Deciſio CLXIV.

POſt tertiam dubium diſputationem reſolutum fuit, ſententias Rotales eſſe confirmandas; quia illarum validitas in dubium non reuocabatur, De iuſtitia vero conſtabat ex deductis in deciſionibus in cauſa factis coram R.P.D. meo *Pirouano*, 13. Maij præteriti in prima inſtantia, & coram R. D. meo Patriarcha *Manzanedo* 20. Nouembris proxime præteriti in 2. inſtantia.

Quibus Domini cenſuerunt non obſtare,ea,quæ in contrarium obiiciebantur; Nam quoad id, quod dicebatur, non fuiſſe ſatisfactum Ordinationibus, ſeu Statutis Sacræ Religionis Hieroſolymitanæ, & præſertim illi,quo cauetur,vt qui vult recipi in fratrem debeat ſignificare loca natiuitatis ſuæ vna cum nomine,& cognomine parentum ſuorum,& vnde originem traxerint,de quo in ſummario partis aduerſæ nu. .fuit reſponſum, Commiſſario, ad quos ſpectat,ex alio ſtatuto,ſiue ſtabilimento dicto ſummario nu.2.debitas diligentias feciſſe,& originem parentum D.Bernardini fuiſſe perſcrutatos, vt conſtat ex ſummario magno alias dato ſub die 13. Maij præteriti nu. 14.& ſeqq. Ideo probationes ex hoc capite non eſſe reiiciendas.

Quantum vero ad prætenſam illegitimitatem Iſabellæ de Sarauia Auiæ paternæ dicti D. Bernardini placuit reſponſio data in deciſione R. P. D. meo *Pirouano*. & viſum fuit, legitimitatem probari ex pluribus teſtibus datis in dicto ſummario magno num.20.& infra,quorum aliqui deponunt de publica voce,& fama;alij vero de communi reputatione, & tractatu,alij demum de auditu, & ſic ſatis ſuperque probant,cum ad hunc effectum ſufficiant leuio- 1
res probationes *Capat aq.* dec.103.p 2. *Rot.* dec.310. num.1.& 7.& dec.406 num 8 p.1.& dec.341.nu.1. & 2.p. 2.recent.coram Sanctæ me.Gregor. XV.dec. 247.n.19.& dec.248.nu.10. & in Parmen. Status 27. Aprilis 1612. & 14. Iunij 1623. coram R. D. meo *Decano*.

Nec quidquam in contrarium probant teſtes,præſertim 2. & 5. qui tanquam bene informati dabantur in contrarium n.6.Nam ſecundus loquitur de auditu ibi,& dici audiuit,quod illius mater fuerat loci de Areualos,neſcit tamen,quomodo vocaretur, ſed ſolum quod mater d.Iſabellæ non erat vxor d Petri de Sarauia,ſed illam genuit in filiam dum ambo eſſent liberi; Tota enim huiuſmodi depoſitio referenda videtur ad verbum,Dici audiuit,cum aliunde non appareat,quod deponat ex certa ſcientia. Quintus vero, cum audiuerit,vt ipſe teſtatur, Iſabellam fuiſſe filiam Petri ex quadam Illuſtri muliere de Areualos,potius excludit prætenſam illegitimitatem, non enim credendum eſt,talem Illuſtrem mulierem non fuiſſe coniugem Petri;& quamuis ipſe habuerit in vxorem Catherinam de Mendozza, ex qua quoſdam filios ſuſcepit,hoc tamen non excludit, quin potuerit ex alio matrimonio anteriori habere etiam Iſabellam, quam ipſemet 5 teſtis dicit, fuiſſe grandiorem natu filiis ex Catherina ſuſcepit;Vnde cum probatio dictæ prætenſæ illegitimitatis in iſtorum duorum,& aliorum teſtium depoſitionibus fundata non ſit concludens,prout eſſe deberet, ex quo ſumus in 2
materia obiectiua,vt in puncto fuit dictum in Placentina Habitus 26.Iun.1615.cor.R. P. D. meo *Veroſpio*, non eſt habenda in conſideratione, & in omnem euentum præualere deberet contraria probatio pro legitimitate, vt bene deducitur in dicta deciſi. R. P. D. mei *Pirouano*.

Alia autem oppoſitio circa prætenſam impuritatem familiæ de los Guerreros,quod eſt genus maternum D.Bernardini neglecta fuit à Dominis ex contrariis probationibus per R P.D. meum *Pirouanum* relatis in dicta deciſione verſ.Quoad tertium caſus, &c. cum ſeqq. ex eo, quod cum nobilitas huius lateris ſit per D. Bernardinum concludenter

probata

habet ſuper puritate fundatam intentionem in iure
1 *Rot.* dec. 181. num. 2. & deciſ. 494. num 2.p.1.recent.& coram Cardin *Mantic.* dec. 274. num.1. & coram S memor.Greg.XV.dec.455.n.2. & ibi Adden. nu.15.

Poſtremum denique obiectum, quod deducebatur ex allegata inobſeruantia Ordinationis 7. de recept.fratr.de qua in ſum.contra D.Bernardinum dato n.5 ad quod fuit in diſputatione ſub die 26. Februarij proxime præteriti reſtricta difficultas, pariter viſum fuit ceſſare; quia ordinatio tria requirere
4 videtur, Primo quod ponantur in proceſſu graphice depicta cum ſuis diſtinctis coloribus Arma, & Inſignia gentilitia quatuor familiarum militis recipiendi, ſcilicet Patris, Matris, & Auiæ paternæ, necnon Aui, & Auiæ paternæ; ſecundo vt dicta Arma probentur per teſtes, vel ſcripturas authenticas eſſe bene cognita, & per ſpatium ſaltem centum annorum antiqua; tertio quod viri nobiles dictarum familiarum illis vſi fuerint. Quæ omnia apparent fuiſſe ſeruata, & ſufficienter probata, quia in proceſſu re vera adſunt graphice picta Inſignia illorum de Lainez, à quorum linea paterna deſcendit D.Bernardinus, necnon adſunt Inſignia illorum de Vguarte, quæ eſt familia paterna mutato cognomine de Lainez in Vguarte; adſunt etiam Inſignia domus de Sarauia, ex qua fuit Iſabella auia paterna, & demum adſunt Inſignia quarti materni de los Guerreros & auiæ maternæ de Ayala, vt in proceſſ. originali. pag. 118.& 119.

Neque obſtat, quod inſignia familiæ de Vguarte
5 non videantur conuenire cum illis, de quibus deponunt teſtes per relationem ad Capellam Sancti Andreæ in Oppido Madrid.cum illa, de quibus in proceſſu, vltra arborem habeant duos lupos, & etiam hircum inter ramos arboris inſidentem, ea verò ad quæ teſtes ſe referunt, habeant tantum arborem cum ericio ad radices ipſius arboris ſtante, quia ſufficit, identitatem. & omnimodam conuenientiam adeſſe in ſubſtantia, ac principali, quod eſt ipſa arbor, licet acceſſoria appareant aliqualiter immutata ad tradita in ſpecie de Inſignibus gentilitiis per *Caſſan.* in Catalog glor.mund p.1.corollar. 20.concl.49.verſ. Aduerte tamen, & concluſ. 76. & licet etiam aliorum armorum, & Inſignium adiectio facta fuerit, tamen cum in ſtatuto prædicto Religionis Hieroſolymitanæ non caueatur, quod Arma quatuor familiarum debeant eſſe pure, & ſimpliciter depicta abſque aliarum mixtura, ex hoc additamento non mutatur veritas, & ſubſtantia Armorum, ſed ea retenta variantur in aliqua circumſtantia, & qualitate antiqua Inſignia; quod maxime procedit in hoc caſu
6 ſtante generali Hiſpaniarum conſuetudine permiſcendi familiarum Inſignia, quæ conſuetudo quoad hoc potiſſime conſideranda eſt, vt bene ad propoſitum *Molin.*de primog.Hiſpan.lib.2.cap.14. nu. 30. 31.32. & ſeqq.& tanto magis quia accidentalis huiuſmodi permixtio non caret ratione in his Inſignibus; duo enim lupi, qui ad dictum arborem amplexantur, repræſentant Inſignia familiæ de Ayala, quæ eſt vna ex quatuor familiis D.Bernardini recipi petentis, & ſic dicti lupi videntur adiuncti ad vtriuſque familiæ, nempe Ayala, & Vguarte nobilitatis memoriam conſeruandam, vt per *Molin.* dict.capit. 14.num. 31.

Et in omnem euentum ſufficit, quod fuerint depicta Arma, & inſignia illorum de Lainez, qui ſunt veri aſcendentes paterni D.Bernardini, vt fuit probatum in magno ſum.coram R.P.D. meo *Pirouano* n.18.& 19.& quorum cognomen fuit dimiſſum à ſeniore Bernardino filio Ferdinandi de Lainez Magiſtri Aulæ Regum Catholicorum Marchioniſſæ de Vguarte coniugum, & aſſumptum cognomen maternum de Vguarte, vt iuſtificatur ex inſcriptione adhuc exiſtente in d.Capella S.Andreæ de Madrid, quam referunt Commiſſarij in relatione fol. 400.& ex teſtib.de quib.in illo magno ſum n.18. In quibus Inſignibus de Lainez exiſtentibus in dict.Capella S. Andreæ in Oppido de Couarruuias nulla datur diuerſitas, ſed inter ſe concordant, vt referunt Commiſſarij in d.eorum relatione proc.fol.399.

Secundum requiſitum de probando, vel per teſtes, vel per ſcripturas authenticas, quod inſignia ſint bene cognita, & per ſpatium ſaltem 100. annorum antiqua, viſum fuit ſufficienter iuſtificari tam circa modum probandi, quia de illis deponunt teſtes per relationem ad ſepulturas, domos & Capellas, in quibus Arma ſunt, vel affixa, vel depicta, quam circa cognitionem, & antiquitatem, vt infra.

Et quantum ad cognitionem d depoſitio ſufficit, quia probatio ducta ab Armis ſculptis, vel affixis, vel
depictis in monumentis, domibus, & Capellis non 7
ſolum de iure attenditur cap.ad audientiam 2l 2. de præſcript. cap.cum olim de cenſib.cap. ſane 14. q.2. gloſ.in cap.cum cauſam de probat.*Bald.* conſ.310. lib 5.quem ſequuta eſt *Rota* in Comen. habitus 9. Iunij 1610.coram R.P.D.meo *Pirouano*, ſed etiam in præſenti eſt ea ratione attendenda, quia hoc fuit expreſſe iniunctum Commiſſariis in ſua commiſſione in illis verbis, & ſimiliter inquiretis, quænam Inſignia habeat ipſe, & ſui parentes, curantes illa videre in ſuis Capellis, &c. proc.fol.49. vnde cum teſtes referant ſe ad domos, capellas, & ſepulturas ibique fuerint per Commiſſarios recognita, vt infra, & omnib.pateant, & ſint conſpicua videre volentibus, perinde eſt, ac ſi teſtes expreſſiſſent qualitates, & circumſtantias d.inſignium, quia relatum eſt in referen-
te cum omnib. qualitatibus ſuis l.aſſe toto ff.de hæ- 8
red inſtit.cum ſimili. Et ſtante d.publicitate rei in lo 9.
co patenti dicuntur Arma omnib.cognita, & notoria per notorietatem facti permanentis *Bal.*in l.cum fratrem n 5 C.de Iis quibus vt indign. *Bart.* in auth.
qui ſemel n.16.C.quomod & quand Iud & quod ab 10
omnibus videri poteſt continuo dicitur notorium *Bald.* in auth.quod locum n.13. C. de collat. & hæc notorietas etiam reſultat ex dicto teſtium, dum deponunt, quod iſti aſcendentes paterni, & materni fuerunt *Hidalghi* notorij, vt in illo magno ſum. nu. 17.18.19.24.25.& 17. Nam ſi ſunt notorij Hidalghi & nobiles, vtique ſequitur, quod ſint etiam noti quoad cognomen, & Inſignia; quod in ſpecie dicunt teſtes de Inſignibus familiæ Guerreræ, & familiæ de Ayala d.num.24. nempe 2.11.& 12.dum deponunt, quod Antonius Guerrero, & Iſabella de Ayala aui materni D.Bernardini fuerunt Hidalghi notorij ſanguine, cognomine, inſigniis, & origine notis, prout etiam de inſignibus familiæ de Vguarte, & familiæ de Sarauia dicunt teſtes d.n.17.nempe 10.& 1.& 4. ex 2.loco examinatis.

Quod autem teſtes relatione de omnibus prædictis Inſignibus conſtat ex proceſſu; E primo quoad Arma de Lainez deponunt relatiue ad Capellas, & ſepulturas in oppido de Couarruuias primus teſtis fo 356.& 2. fol.358. quorum dictum iuſtificatur ex ſubſecuta recognitione d Armorum facta per Commiſſarios in Oppido de Couarruuias in ſepulturis.

vt ipſi teſtantur in relatione proceſſ fol. 399. Quod etiam applicatur ad Inſignia de Vguarte, de quibus relatiue ad domos, & Capellam deponunt plures teſtes 1. fol. 60. 8. fol. 81. 9. fol. 85. 11. fol. 91. à ter. 12. fol. 95. Quod etiam faciunt teſtes circa Inſignia quarti auiæ paternæ Iſabellæ de Sarauia, nempe 1. fol. 364. 3 fol. 369. 4. fol. 373. 6. fol. 379. 7 fol. 383. à ter. & 8. fol. 387. De inſignibus vero quarti materni de Guerreros deponunt relatiue ad domos, ſepulturas, & ſtragula primus fol. 109. à ter. 2. fol. 115. à ter. 4. fol. 124. 5. fol 128 6. fol. 132. à ter. 7. fol. 136. 8. fol. 139 à ter 9. fol. 143. à ter. 11. fol. 149. à ter. De Inſignib quarti Auiæ maternæ Iſabellæ de Ayala per eamdem relationem deponunt primus fol. 110 à ter 2. fol. 116. 3 fol. 121. 4. fol. 125. 5. fol. 129. 6. fol. 133. 7 fol. 136. à ter 8 fol. 140. à ter. 9 fol. 144. 11. fol. 133. à ter. 12. fol. 158. 14. fol. 168. Quas domos, & ſepulturas recognouerunt d. Commiſſarij, vt in eorum relatione fol. 401. à ter.

Reſpectu vero antiquitatis horum Armorum, in quo potiſſimum ex aduerſo inſiſtebatur, viſum eſt Dominis, ſufficienter de ea conſtare in ſingulis præd. Inſignibus ex ſequentibus; & ſignanter ex dicto eorumdem teſtium, qui licet de hoc non fuerint interrogati, cum in interrogatoriis inſertis in commiſſione dd. Commiſſariorum non legatur aliqua interrogatio ſuper huiuſmodi antiquitate, tamen de ea in ſubſtantia depoſuerunt.

Nam quoad Inſignia illorum de Lainez iuſtificatur antiquitas longe vltra 100 annos, quia teſtes dati in illo magno ſum. n. 18 dicunt, quod præd. de Lainez fuerunt, & ſunt de Illuſtrib. Oppidi de Couarruuias. & primus deponit de tempore 180. annorum ſecundus de annis 100. & ſubdit, quod Ferdinandus Lainez venit ex Oppido de Couarruuias ad Curiam Regis; quem Ferdinandum probatur condidiſſe d. Capellam S. Andreæ in Oppido Matrit del 1619. vt legitur ex inſcriptione ibi exiſtente; Vnde cum poſtea dd. Commiſſarij recognouerint hæc eadem Arma de Lainez in d. Oppido de Couarruuias, vt ipſi affirmant in ſua relatione proceſ. fol. 399. hinc aperte deducitur, quod hæc Arma eſſent longe ante d. receſſum Ferdinandi à patria, & ſic lõge ante 100. annos, præſertim cum ipſimet Cõmiſſarij in d. relatione dicant, hoc eſſe negotiũ admodum antiquum.

Quoad ſo ad Arma de Vguarte aſſumpta per deſcendentes d. Ferdinandi Lainez ex cauſa matrimonij per ipſum contracti cum Marchioniſſa de Vguarte non videbatur, vt aliqui ex Dominis obſeruabant, de rigore danda aliqua probatio per D. Bernardinum cum ſufficiat, quod probauerit antiquitatem Armorum de Lainez, quod eſt ſuum verum, & antiquum cognomen paternum, & quod vtatur Inſignib. de Lainez etiam cum mixtura horum de Vguarte; ſed ex abundanti placuit Dominis probatio adducta ſuper antiquitate Armorum de Vguarte ex inſcriptione exiſtente in pariete d. Capellæ S. Andreæ in Oppido Madriti, quæ apparet facta del 1519. per hęc ipſa verba videlicet iſtam capellam fecerunt, atq; dotarunt Ferdinandus Lainez de Couarruuias Magiſter Aulæ Regum Catholicorum D. Ferdinandi, & D. Iſabellæ, & Marchioniſſa de Vguarte coniuges an. 1519. &c. vt referunt Commiſſarij in ſua relatione proc. fol 400. à quo tempore vſque ad an. 1615. quo
11 factæ ſunt d. probationes, lapſi ſunt 96. anni, quod tempus valde proximum eſt centenariæ, & de ſtylo Rotæ illi æquiparatur; tanto magis in præſenti caſu, in quo ex circumſtantiis facti, nempe ex eo quod Capella, vbi eſt prædicta Inſcriptio, conſtructa fuerit à præd. coniugibus, quorum vnus erat Magiſter Aulæ Regum, altera vero Marchioniſſa valde probabile eſt, quod ante d. annum 1519. haberent huiuſmodi Inſignia, neq; tunc inceperint ea deferre, cum iſti eſſent de d. tempore perſonæ nobiles, qui non fuiſſent tales, ſi non habuiſſent inſignia attenta conſuetudine Nobilium habendi, & deferendi ſua inſignia, de qua ttſtatur *Caſſan* in Catal. glo. mund. p. 1. concl. 20. 21 & 28. & eſt notorium vbiq; licet enim paſſim deferantur etiam à non nobilibus, tamen inde non excluditur, quin delatio inſignium in nobilibus ſit pars quaſi eſſentialis ipſius nobilitatis; ex qua ratione Ordinatio de qua loquimur, exigit hanc exi- 12
ſtentiam Armorum. & eorum antiquitatem, quia vidit, eſſe moribus inductum, vt non ſit nobilis, vel pro nobili non reputetur, qui non habeat inſignia 13
cognita, & antiqua; quidquid ſit in terminis Hidalguæ de Solar conocido, in qua probanda non requiritur, quod conſtet, habuiſſe Arma, ſeu inſignia, quia fundatur in Solari, & cyppo antiquo, non in extrinſeca hac delatione Armorum; de qua hidalgia in pręſenti non agimus, ſed de hidalgia ſine Solari, & ſine principio cognito, quæ per delationem Armorum 14
conſequitur gradum maiorem nobilitatis, vt diſtinguit *Gutierez* pract. lib. 3. quæſt. 16. numero 106. & 115.

Hanc eamdem antiquitatem Domini cenſuerunt ſufficienter iuſtificari quoad Arma, & inſignia familiæ de Sarauia ex teſtibus datis in illo magno ſum. nu. 17. examinatis in Oppido de los Monteros, quorum 1. 4. & 7. interrogati de ordine D. Iſabellæ de Sarauia auiæ paternæ D. Bernardini reſpondent, quod eius origo eſt antiquitas, quam habent illi de Sarauia in d. Oppido; Per quem modum loquendi voluerunt exprimere, eſſe tam antiquum, vt ignoretur illius principium, & ſit quid immemorabile, quia in teſtibus eſt potius attendenda mens loquentis, quam ſignificatio propria verborum *Bart* in l. 2. n. 3. 15
C. de pericul. nominat. lib. 11. Et vbi teſtis deponit de tempore præſenti, & in ratione dicti deponit de tempore præterito vt hic, per d. antiquitatem dicitur deponere etiam de tempore præterito *Caſ. de Graſſ.* 16
dec. 3. n. 1. de prob. & quatenus etiam eſſet ſtandum proprietati verbi Antiquitas ex ea reſultabit probatio centenariæ; quia in probationibus appellatione 17
antiqui intelligitur de tempore centum annorum *Verall.* dec. 28. nu. 4 parte 1. *Crauett.* & alij relati per *Menoch.* de Arbitr. lib. 2. caſ. 3. nu. 6. vbi de communi, & faciunt congeſta ad hoc propoſitum per *Tiraq.* de Nobilit. cap. 19. & per *Gutierr.* pract. qq. li. 3. quæſt. 17. nu. 158. & ſeqq. & num. 175. Concurrit etiam dictum vnius teſtis, nempe filiæ dictæ Iſabellæ de Sarauia, quæ dicit, quod ſi mater ſua viueret, eſſet 102. annorum prout referunt dicti Commiſſarij in ſua relatione proc fol 415. qui etiam ibidem fol. 413. in fine ſubdunt, quod eſt negotium admodum antiquum. Quo poſito infertur, quod cum iidem teſtes deponant de Inſignibus familiæ de Sarauia, & de eorum hidalgia notoria, & de antiqua origine vt ſupra, & in illo magno ſum. n. 17. Intelligendi ſunt de eadem antiquitate etiam quoad Inſignia, de quibus loquuti ſunt circa nobilitatem, quia, vt ſupra demonſtratum eſt, nobilitas trahit ſecum quaſi per concomitantiam etiam delationem Armorum, itaut eo ipſo, quod probata eſt antiquitas nobilitatis, vt hic, dicatur etiam probata antiquitas eius Inſignium ſtante dicta conſuetudine, quod nobiles habeant [illegible] Inſignia,

inſignia cum qualitas ſit cõtempotalis cum ſuo ſub-
iecto; Et hac ratione dicitur, quod qualitas adiecta
verbo intelligitur ſecundum tempus verbi l.in deli-
18 ctis § ſi extraneus ff.de Noxal.& l.Titius,& ibi *Bart.*
ff.de teſtam.milit.& ſicut ante hunc vſum Armorum
antiquitus Viri nobiles ad denotandum ſplendorem
& nobilitatem ſui generis retinebant in atrijs do-
morum imagines Maiorum virtute præſtantium, &
à ſerie talium imaginum ducebant ſuæ nobilitatis
probationem, Ita ſucceſſiuis temporibus, cum loco
imaginum ſubrogata ſint Inſignia, quibus ab inde
19 citra nobiles nituntur *Tiraq.*de nobilit.cap.6. num.
16. *Caſſan.* dicta p. 1. concluſ. 10. à pari procedunt
quoad tempus nobilitas, & delatio Armorum, non
quod delatio huiuſmodi faciat quem nobilem, ſed
quod eo ipſo, quod quis eſt nobilis, perneceſſe
debet habere Inſignia, alias non eſſet talis vt diſpo-
nit hæc ordinatio, de qua agimus, & comprobat cõ-
munis vſus populorum.

Quæ omnia applicantur etiam reſpectu antiqui-
tatis Inſignium familiæ de Ayala, cum teſtes ſuprà
relati circa probationem eorum exiſtentiæ etiam
dicant, quod origo horum de Ayala, eſt ipſa antiqui-
tas; & ex his teſtibus 2.6.7.8. & 14. dicunt quod eſt
magna, vel ſumma antiquitas, quam habent in eorum
patria; Quinimmo teſtes alias dati in illo magno
ſummario numero 24 & ſignanter 2.in fine, 11. &
12.dicunt, quod Iſabella de Ayala Auia materna D.
Bernardini fuit Hidalga notoria ex ſanguine, cogno-
mine, Inſigniis, & origine notis; Ex quo infertur,
quod ſicut quoad originem dicunt, ipſam antiquita-
tem eſſe principium huius familiæ, ita intelligunt
reſpectu cògniminis, nobilitatis, & Inſignium, vt
antiquitas ipſa ſit principium dictorum Inſignium
iuxta regulam, quod Determinatio vna reſpiciens
plura determinabilia æqualiter ea determinat l.iam
20 hoc iure ff. de vulg.ſubſtit.

Reſpectu vero antiquitatis Inſignium delos
Guertos placuit Dominis diſtinctio alias facta in
deciſione coram R.P.D.meo *Pironano* fundata in te-
ſtibus examinatis in Ciuitate de Alcataz, qui diſtin-
guunt duo genera Guerretorum, vt alii ſint valde
antiqui in illa Ciuitate, alij moderniores, ſed tamen
à cẽtum annis incolæ dictæ Ciuitatis, & quod vtri-
que ſunt nobiles, & quod iſti moderniores ha-
bent Inſignia, de quibus in proc. vt etiam referunt
Commiſſarij in dicta relatione fol.410 teſtes autem
qui de his deponunt, ſunt ſecundus fol.319.à ter.
& ſeq.3. fol.326 4 fol.337.5.fol.339. à ter.& ſequ.
6.fol.341.à ter.& 343.7.fol.344.à ter.& ſeqq in fin.
Concurrit etiam atteſtatio Commiſſariorum in di-
cta relatione fol.403. vbi dicunt, quod hoc negoti-
um eſt admodum antiquum; & etiam probatur per
ſcripturas exiſtentes in proceſſu relatas vbi ſupra à
Commiſſarijs fol.408.& ſeq Primo ex diuiſione hæ-
reditatis facta inter Alphonſum Guerrerũ Abauum
D.Bernadini, & eius fratres ſub 17.Martij 1484.pro-
ceſſ. fol.474 & ex capitulis matrimonialibus factis
inter Ioannem Guerrero fratrem d. Alphonſi & D.
Annam de Auellanedo ſub 5.Martij 1507.pro proc.
fol.443.& ex atteſtationib.quod idemmet Ioannes
de anno 1487.erat Locumtenens Gubernatoris Ci-
uitatis Giannen. & de annõ 1504. erat vnus ex 24.
Decurionibus dictæ Ciuitatis proc.fol. 441. ex qui-
bus ſcripturis, & aliis relatis per dictos Commiſſa-
rios exiſtentibus in proc.probatur antiquitas horum
Guerrerorum modernorum longe vltra 100. annos;
Quo ſtãte intrant ſuperius dicta de Sarauiis, & Aya-
lis, quod eorum Inſignia pari paſſu ambulant cum
dicta antiquitate ſtante poſitiua probatione nobili-
tatis huius familiæ iam admiſſa in aliis diſputationi-
bus, & bene comprobata in deciſ.D mei *Pironani*,
prout etiam ipſimet Commmiſſarij admiſerunt in
dict.relatione fol. 404. & ſtante d. aliorum teſtium
de quib.in illo magno ſumm.n.24.& qui ſupra rela-
ti ſunt circa antiquitatem Inſignium de Ayola depo-
nenti.quod iſti Guerrerij ſunt Hidalghi notorij ſan-
guine cognomine, Inſignibus, & origine notis, & alij
ſub eodem n.24. referunt acceſſiſſe ad Oppidum de
Alcaraz à centũ annis, & geſtaſſ. inſignia gentilitia,
nẽpe enſem cum inſcriptione Salutationis Angelicæ
prout ſunt depicta in proceſſu; Quod tempus 100.
annorum ita refertur ad exceſſum ad d.Ciuitatem,
ſicut ad vſum, & delationem d.Inſignium, & ſic ſuf-
ficienter etiã antiquitas Armorũ videtur iuſtificata.

Circa tertium requiſitum de vſu huiuſmodi Inſi-
gnium fuit in primis animaduerſum per Dominos,
quod dicta Ordinatio non dicit, quod ſit probandus
vſus ſaltem per centum annos, ſed ſimpliciter, quod
probetur vſus; Ex quo ſequitur, non oportere, quod
afferatur continuatio vſus per 100. annos, ſed ſatis
eſſe, quod aliquando doceatur de vſu, qui etiam in
vna vice verificatur, Vt dicitur de ſolito, quod veri-
ficatur in vnico actu *Bart.*in l.1. numero 7.C. quo-
mod.& quand.Iud.*Creſcen.*deciſio vnic.de Conſue-
tud.Sed ex abundanti placuit reſponſio, quod etiam- 21
ſi eſſet probanda continuatio vſus huiuſmodi Inſi-
gnium per tempus ſaltem centum annorum, ſatis
probatur ex affixione, vel ſculptura, vel pictura ſe-
mel facta in domibus, Capellis, & ſepulturis, quia
eſt actus permanens tranſiens in notorium, quia ab
omnibus videri poteſt, vt ſupra dictum eſt circa co-
gnitionem Armorum; Et placuit etiam ſimile ductũ
à ſeruitutibus continuis, quæ ſemel conſtitutæ non
requirunt aliquam probationem vſus, quia natura 22
ſua trahunt ſecum vſum, Vt eſt ſeruitus. Aquædu-
ctus tigni immittendi, & ſimilium. Vt egregie expli-
cat *Oynotm.*Inſtitut.de ſeruit.ruſtic. & vrban. præd.
§.final.numero 15.& ſequentib.& data ſemel volun-
tate vtendi huiuſmodi inſignibus declarata per a-
ctum poſitiuum affixionis picturæ, vel ſculpturæ
præſumitur eadem voluntas ſemper durare, quia
mutatio non præſumitur leg. ſiue poſſidetis Cod. 23
de probationib. *Alciat.* præſumption. 6.reg.2.nu-
mero 1.*Menoch.*lib 6. præſumpt. 37.numer.4.qui
ſub numero 29 & 30. hoc extendit etiam quando
perſonæ mutarentur, atque variarentur; & quando
ſtatutum deſideraret probationẽ voluntatis per cer-
tum tempus vt adhuc ſufficiat probare voluntatem
ab initio, In quibus terminis, ac fere ex eiſdem ra-
tionibus *Otalor.*de Nobilit.parte 3.cap.6. numer.7. 24
verſ.vltim.non obſtat col. ſecunda firmat, quod vbi
ſemel eſt quæſita nobilitas, vel priuilegio, vel anti-
quitate, non eſt neceſſe probare continuationẽ poſ-
ſeſſionis omnium aſcendentium, quia ſemel acqui-
ſita tranſit, & deriuatur, in omnes ſucceſſores legiti-
mos abſque probatione aliqua poſſeſſionis poſt di-
ctam acquiſitionem.

Et ita fuit concluſum vtraq; parte informante, &c.

Ciuitatis Caſtelli Iuris paſcendi.

Veneris 11. Aprilis 1625.

ARGVMENTVM.

Conductori, & emphyteutæ an competat actio fur-
ti pro fructibus furto ſubtractis, & quid in Vſu-
fructuario.

R

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in cauſa ſtatus omnibus prodeſt.*
Et ſententia lata ſuper iure paſcendi communis eſt alsis non interuenientibus in iudicio ibidem.
2 *Vſusfructuario non competit petitio fructuum ſuſceptorum à fure, ſed actio datur proprietario.*
3 *Emphyteuta, & conductor ad longum tempus dicuntur habere vtile rei dominium.*
4 *Actio furti pro recuperatione fructuum furatorum datur emphyteuta, & conductori ad longum tempus.*
5 *Interpretatio tex. in l. Iulianus ff. de vſufr.*
6 *Vſufructuarius non eſt Dominus fructuum, niſi poſtquam ipſe illos percepit.*
7 *Vſufructuarius habet actionem furti ad intereſſe.*
8 *Conductor pro fructibus furatis habet actionem in factum ex conducto contra Dominum, vt ipſe agat contra furem, vel vt ſibi cedat actionem.*
9 *Et ex æquitate poteſt agere ſine ceſſione.*

Deciſio CLXV.

CEnſuerunt Domini, confirmandas eſſe ſententiaa Rotalea, in quibus ad fauorem illorum de Vannis fuit condemnata Communitas Ciuitatis Galleſij ad reſtitutionem fructuum perceptorum, quos Rota liquidauit ad ſummam ſcut. 1763. iuxta relationem Orlandini electi, & alias probationes pro Vannis deductas; De validitate enim dictatum ſententiarum nō dubitabatur; Iuſtitia vero plene comprobatur ex tribus deciſionibus prius emanatis coram R.P.D. meo *Vbaldo*, & ex aliis duabus poſtea coram R. D. meo *Decano*, in quibua abunde ſatisfactum eſt omnibus obiectis, quæ contra Vannios tam reſpectu eorum iuris quoad iſtos fructus, quam quoad liquidationem poſſent excitari.

Nec obſtare viſum fuit, quod ſententia bo: mem: Cardinalis *Sacrati*, & Reuerendiſſimi D. mei *Cauallerij* non nominent Vannios, nec Paparotios illorum authores, ſed tantum Moniales Sancti Siluestri, à quibua cauſam habent Vannij tanquam conductores, & principaliter illud iudicium fuerit agitatum nomine earundem Monialium: & propterea mala fides Communitatis non poſſit conſiderari reſpectu illorum de Vannijs & conſequenter nec illis competat ius aliquod prohiſce fructibus. Quoniam & in dec. Renet. P.D. mei *Vbaldi* 3. Decemb. 1621. & 13. Maij 1622. luculenter fuit reſponſum, ſcilicet d. ſententias eſſe conceptas per verba directa in rem, non autem in perſonas ibi, Aliquod ius non competere
1 ſuper tenuta; & proinde d. ſententias debere intelligi ſiue tenutam colant Moniales, ſiue conductores, & ſententias eſſe latas ſuper ſtatu nempe ipſa libertate d. tenutæ, in quam nullum ius paſcendi habere Communitatem fuit pronunciatum, & ita eaſdem ſententias prodeſſe nedum Monialibus in iudicio agentibus, verum & extraneis ab illis iuxta conſ. *Calcan.* 34. n. 8. verſ. & ad hoc *Rom.* conſ. 311. nu. 1. verſ. Quoad tertium quos ſequuta eſt Rota ibidem, vbi etiam aliam affert reſponſionem huic obiecto, etiam modo daturum fuit Monitorium tranſmiſſum de an. 1599. à Monialibua ſuper iactationibus, & moleſtationib. illatia tam ipſis quam earum colonis.

Nec Domini putarunt obſtare diſpoſitionem
2 text. in leg ſi fur, alias leg. Iulianus ff. de vſufruct. vbi vſufructuario non datur petitio fructuum ſurreptorum à fure, vel malę fidei poſſeſſore, ſed datur actio domino, & proprietario, & ibi notant *Bart. Bald. Angel.* & alij, & *Caſtil.* de vſufr. c. 77. n. 9. & inde propterea Vannios conductores videri egiſſe ſine actione. Quoniam omiſſo quod Vannij non ſunt ſimpliciter vſufructuarij, ſed emphyteutæ, & conductorea ad longum tempus, & ſic habēt vtile dominium
l. 1. §. quod autem & ibi *Bart.* ff. de ſuperfic. vnde eis 3
etiam pro recuperatione rerum ſuſceptarum daretur tam actio furti, quam condictio furtiua Bart. in
l. ſi apes §. item conſtat n. 1. verſ. quidam conducunt 4
ad non modicum tempus ff. de furt. *Angel.* in §. Is vero ad quem n 4. Inſtit. de rer. diuiſ *Carocc.* de locat. p. 6. tit. de rem locat. & conduct. tem. 18. n. 1. & 2.

Reſpondebatur, quod ille textus & ſententia Iu- 5
liani, quamuis neget vſufructuario condictionem furtiuam, quæ datur ſoli Domino l. 1. ff. de condict. furt. vſufructuarius vero non eſt dominus fructuum, niſi poſtquam ipſe, vel alius eius nomine perceperit, vt ibi dicitur; non tamen negat actionem furti ad intereſſe, immo eam expreſſe concedit ibi, Quia interfuit, eius fructus non eſſe ablatos, & tradunt
Bart. In d. l. ſi apes §. item conſtat in prin. verſ. Intereſt 6
autem, & *Angel.* in d. §. is vero n. 4. In præſenti autem fuit per Vannioa conductores actum non ſolum ad fructus, ſed etiam ad intereſſe, vt in commiſſione, quæ datur n. 13. & in ipſis ſententiis Rotalibus aperte dicitur.

Præterea certum eſt, quod conductor, licet non
poſſit agere directe contra furtum ob d. rationem, 7
poteſt tamen agere actione ex cōducto, & in factum contra dominum, vt agat ipſe contra furem; vel vt is cedat ſibi actionem eſt tex. in l. cum plures §. meſſem ff. locat. & notat *Alberic.* in d. l ſi fur nu. 1. verſ. Sed contra; & tamen ſine tali circuitu ex æquitate poſſe
eo ductorem agere talicm vtili conductione contra 8
furem etiam abſque ceſſione tenſit *Caſtren.* in d. §. meſſem nu. 2. & in rubr. ff. de Nou oper. nunc quem ſeqq. *Plot.* in l. ſi quando n. 364. C. vnde vi; Quæ tanto magis hic conferunt, cum in inſtrumentis con-
ductionum habeatur pleniſſima ceſſio per Monia- 9
les facta ad fauorem conductorum.

Et ita, &c.

Gerundien. Iuriſdictionis.

Veneris 11. Aprilis 1625.

ARGVMENTVM.

Abſolutio ad cautelam cum reincidentia arbitrio quando concedenda ſit, vel magis pronunciandum ſuper nullitate excommunicationis.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutoria ad cautelam ſolet dari cum clauſula (& cum reincidentia arbitrio Rota.)*
2 *Abſolutio ad cautelam conceditur in dubio propter periculum communionis, vel læſionis iuſtitia.*
3 *Et demandatur, vt etiam ſalua ſit iuriſdictio excommunicantis non offendatur.*
4 *Non demandatur abſolutio ad cautelam, quando notorsè conſtat de iniuſtitia excommunicationis.*
5 *Contra exemptos poteſt procedi, vt quando turbatur iuriſdictio ordinaria præſertim circa curam animarum, & ſacramentorum adminiſtrationem, vel offenditur familia Epiſcopi.*
6 *Vt non ſit danda abſolutoria ad cautelam ob nullitatem excommunicationis debet nullitas eſſe omnino patens, & indubitata.*

Deciſio

Deciſio CLXVI.

ROta non recedendo à deciſis ſub die 31. Iulij præteriti 1614. ſed declarando id quod in ipſa
1 dec. fuit per R.D. meum *Decanum* firmatum, cenſuit, dandam eſſe abſolutioriam ad cautelam Abbati, ſed cum reincidentia arbitrio, ſeu ad beneplacitum Dominorum iuxta dec. *Caſ. de Graff* t. de ſent. excom. vt fuit etiam obſeruatum coram Card. *Mantica* deciſ. 237. in fin. & coram *Penia* in Placentina fideiuſſionis 22. Iunij 1592. impreſſ. apud *Marcheſ.* de Commiſſ. p. 1. fol. 277. cum enim abſolutio ad cautelam con-
2 cedatur in dubio propter periculum communionis, vel læſionis iuſtitiæ cap. ſolet de ſententi. excomm. in 6. *Rot.* dec. 9. num. 2. eodem titul. in no. Vtique hoc pacto erit vtrique parti conſultum, Abbati excommunicato, quia interim excommunicationis vinculo innodatus non exiſtet, nec Epiſcopi ſententiam ap-
3 probare videbitur; Epiſcopo vero excommunicanti, quia non poterit illuſum videri Ordinariæ poteſtati iuxta tradita per *Franch.* in dicto cap. ſolet ſub nu. 10 verſ. quando autem diceret de ſent. excom. in 6. & poſtquam fuerit plenius diſcuſſum ſuper dictæ excommunicationis validitate, ac iuſtitia, vel eiuſdem iniuſtitia, ac nullitate, maturius decerni poterit, an ſit locus reincidentiæ, vel potius totali abſolutioni: nullaque eſt ratio, quæ ſuadeat, abſolutionem non dari cum reincidentia, vbi datur ad cautelam.

Nec viſum fuit obſtare, quod pro parte Abbatis dicebatur, exemptionem eſſe notoriam, & conſe-
4 quenter ex communicationem euidenter nullam, vel iniuſtam. Quoniam omiſſo quod de tali notorietate non conſtat, cum dicta deciſio Reuerendiſſimi Domini mei *Decani* circa exemptionem nihil ex profeſſo firmet, fuit reſponſum, quod cum ſint aliqui caſus, in quibus procedi poteſt etiam contra exemptos, Vt puta quando turbatur iuriſdictio ordinaria, præſertim circa curam animarum & adminiſtrationem Sacramentorum, capit. cum & planta-
5 te §. de confratribus verſ. quod autem vbi gloſ. in verbo Priuilegiorum de Priuileg. *Chochier.* tractat.
6 de iuriſdict. in exempt. parte 2. quæſt. 45. num. 100. Aut quando eſt offenſa familia, vel nuncij Epiſcopalis, iuxta tertium in cap. 1. de Pœnit. in ſexto. In quibus caſibus nos veriari contendebant informantes pro Epiſcopo, dato etiam, quod exemptio reorum eſſet notoria non tamen inde ſequeretur, ex-
7 communicationem fuiſſe indubitanter nullam, vel iniuſtam, cum adhuc fieri poſſit, quod illa fuerit valida, & iuſta.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Vitrebien. Terrarum.
Lunæ 14. *Aprilis* 1625.

ARGVMENTVM.

Eccleſia tenetur probare identitatem bonorum, quæ fuerunt conceſſa finita locatione.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia, quæ bona locauit finita locatione ad longum tempus facta agendo pro recuperatione bonorum debet probare, quæ qualia ſint bona locata.*

2 *Et probatio generica, quod poſſideret in eodē loco, non attenditur, ſed probanda eſt identitas per ſpeciales demonſtrationes, quæ aliis bonis non conueniant. Deciſ. Clem. Merlini.*

3 *Et maximè quando conductor oſtendit, & ipſum poſſediſſe ante locationem.*

Et tunc ceſſat generalis præſumptio in contrarium ſuens ibidem.

Deciſio CLXVII.

ROta cenſuit, decretum A.C. latum pro D. Octauio Rectore eccleſiæ S. Firmæ contra Rocchū, & Iulianum de Geſſis ſuper reſtitutione bonorum ſiue terrarum, de quibus agitur, eſſe infirmandam ex capite iniuſtitiæ; Quæ ex eo detegitur, quod cum locatione facta per Rectorem moderni anteceſſorem Ioanni Laurentio patri, & authori dictorum Rocchi & Iuliani deſignati non fuerint certi, & determinati fines bonorum cum ſuis qualitatibus, & demonſtrationibus, ſed ſolum generaliter fuerint locati fructus, redditus, & prouentus, obuentiones, & emolumenta omnia ad eccleſiam ſpectantia, & conductor reſpectiue promiſerit omnia & quæcūque bona, ſiue terras ſibi locata conſeruare, ac reddere finita locatione, non debuit A.C. condemnare illos de Geſſis ad reſtitutionem omnium, & quatūcunque terrarum ab ipſis poſſeſſarum in loco nuncupato, Campoleuato, non iuſtificato prius ex parte Rectoris agentis, quæ & quanta ſint illa bona ſpectantia ad eccleſiam, ac quid, & quantum contineretur in locatione, prout tenebatur iuxta l. Titius 1
hæres ff. de act. empt. l. cum ſeruo §. vlt. vbi glo. ff. de contrahen empt. *Bart.* in l. ſi ſic §. 1. n. 14. ff. de lega. 1.
Alex. conſ. 187. n. 8. lib. 2. *Rol* conſ. 2. n. 17. lib. 3. *Brun.* conſ. feud. 1. n. 3. *Natt.* conſ. 514. n. 30. & 31. lib. 3. cum aliis alleg. in his terminis in Mediolanen. bonorum 25. Feb. 1611. coram R.P. D. meo *Vbaldo* quæ eſt dec. 295. n. 4. & per tot p. 1. recent.

Nec viſum fuit obſtare teſtes ad probandum, quod terræ prædictæ omnes pertineant ad eccleſiam pro Rectore examinati. Omiſſo enim quod primus, & ſecundus deponunt de publica voce, & fama per verba dumtaxat præſentia temporis, atque idem primus, & quartus deponunt de confeſſione conductoria extraiudiciali parte abſente, & ad alium effectum emanata, & quod tertius deponit de exigua terreni quantitate, illorum dicta nihil probant ex eo præſſertim, quia dum non affirmant in genere, quod tota dicta regio de Campoleuato ſit eccleſiæ, ſed ſimpliciter dicunt, quod eccleſia S. Firmæ ibi poſſidet terras, huiuſmodi depoſitio remanet nimis generica, cum in dicta regione poſſideant terras aliæ diuerſæ perſonæ, nec inde ſola regio, ſiue locus de Campoleuato ſufficiat ad iuſtificandam identitatem bonorum ipſius eccleſiæ, ſed debeat probari huiuſmodi identitas per ſpeciales demonſtrationes, quæ non conueniant aliis bonis *Ruin.* conſ. 50. n. 6. lib. 1. 2
Rol. conſ. 98. n. 24. lib. 3. *Rota* apud Card. *Seraph.* dec. 1137. n. 1. & 2. inter recent. d. dec. 295. n. 8. p. 1. in Romanæ Caſtri Oriuani 1 Aprilis 1591. coram bo. me. *Orano*, & in Arnalphitana Saluaui interdicti 9. Iunij 1603. coram bo. me. *Litta.*

Præterea cum ex teſtibus examinatis pro Geſſis probetur, ipſos, ſiue eorum authorem poſſediſſe in dicto loco de Campoleuato ab annis 35. citra duas 3
petias terrarum, & fructus percepiſſe tanquam veros dominos, locatio autem de qua agitur, facta fuerit de anno 1610. & ſic longe poſtquam terræ prædictæ ab ipſis de Geſſis fuiſſent poſſeſſæ, ceſſat allegata præſumptio, quod omnes terræ ibi exiſtentes ſubiaceant dominio eccleſiæ, & comprehenſæ fuerint in locatione, nec iſta Poſſeſſio, & per-

ceptio fructuum poteſt attribui locationis titulo prouenienti ab eccleſia ex traditis per *Decian.*conſ. 33.n.53.lib.1.*Surd.*conſ.423.n.20. *Rot.*recent. dict. dec.295.nu.11.p.1. in Aſten.feudi 27.Aprilis 1584. coram bo.me. *Bubalo*, & in Bononien. de Pannolinis 3. Martij 1605. coram R. D. meo Patriarcha *Manzanedo*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana confiſcationis.
Veneris 18. *Aprilis* 1625.

ARGVMENTVM.

Abſolutionem plenariam, ſi condemnatus à Principe obtinuerit, verum in recuperatione bonorum confiſcatorum procedendum ſit per viam manutentionis, vel potius reintegrationis. Et quando bene dicatur probaſſe ſuam anteriorem poſſeſſionem. Filius ſi perpetrauerit aliquod delictum, cuius intuitu eius bona fiſco veniant applicanda, talis confiſcatio nequit in præiudicium patris non ſolũ in bonis profectitiis, ſed nec etiam in aduẽtitijs, & quod plus eſt, nec in bonis caſtrenſibus, & talis reſeruatio fit patri in ſolatium patriæ poteſtatis, & hæc eſt verior, & receptior opinio. Condemnatus ſi abſolutionem plenariam obtinuerit à Principe quid importet talis abſolutio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probari poteſt ex inſtrumento adepta poſſeſſionis, & alio non exiſtente in poſſeſſione, & manutenibilis.*
2 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*
3 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata, & ideo manutenenda venit.*
5 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, ſequitur, vt per viam manutentionis poſſit recuperare poſſeſſionem naturalem vigore ſententiæ ſibi auulſam, & n.6.*
7 *Poſſeſſio Rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis.*
8 *Et hoc multo magis procedit iunctis adminiculis.*
9 *Confeſſio partis deſeruit pro adminiculo, vt probetur poſſeſſio rei conuenti.*
10 *Sententia condemnationis, ſi per reſtitutionem plenariam Principis fuerit de medio ſublata, trahitur etiam ad recuperationem bonorum, de quibus expreſſa mentio non fuit facta.*
11 *Reſtitutis, & gratiatis competit remedium reintegrandæ pro recuperanda poſſeſſione ſibi ablata.*
12 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis, non venit attendenda.*
13 *Ex filij delicto non poſſunt confiſcari bona in præiudicium patris illa poſſidentis.*
14 *Siue ſi conſiderentur huiuſmodi bona, tanquam peculium profectitium filij.*
15 *Siue vt peculium aduentitium.*
16 *Pater in bonis profectitijs, & aduentitijs filiorum habet vſumfructum.*
17 *Pater in bonis aduentitijs filiorum ad aliquid non tenetur ex delicto eorum.*
18 *Bona caſtrenſia filij non poſſunt confiſcari ex eius delicto, ſed Patri reſeruantur in ſolatium patriæ poteſtatis.*
19 *Et iſta eſt verior, receptior, & æquior opinio.*
20 *Bulla Sixti Quinti contra receptatores Bannitorum mandat bona confiſcari, & illa applicari fiſco Pontificio.*
21 *In confiſcationis bonorum materia plurimum attenditur conſuetudo.*
22 *Appellatione Cameræ Apoſtolicæ, & fiſci Pontificij non veniunt Barones.*
23 *Sententia ea quis non poteſt niti, ſi de eo non loquatur.*
24 *Sententia debet acceptari, & exequi, prout iacet.*
25 *Gratia reintegratoria obtenta à Principe ſuffragatur quoad recuperationem omnium bonorum ſibi ablatorum.*
26 *Et hoc tanto magis ſi Princeps iubeat in d. gratia, caſſari proceſſum, & ſententiam cum omnibus inde ſequutis.*

Deciſio CLXVIII.

Petrus fuerat in foro Reu.D. Gubernatoris Vrbis condemnatus in contumaciam, ob receptionem bannitorum in pœnam vitæ, & confiſcationem bonorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, poſt quam ſententiam abſque alio proceſſu immediate ab officialibus Excell.D.Ducis Vrſini fuerunt occupata bona eiuſdem Petri exiſtentia in Terra Scandrilia, & Montis Libretti; Verum, cum deinde Petrus obtinuiſſet plenariam reſtitutionem, & reintegrationem à S.mem.Gregor. XV. quam gratiam ſibi prodeſſe prætendebat etiam pro dictorum bonorum libera recuperatione, inſtetit tam nomine proprio, quam Diomedis patris me proponente, manuteneri, & quatenus opus eſſet reintegrari ad poſſeſſionem dictorum bonorum in prædictis Caſtr. confiſcatorum; ſuper quibus propoſito dubio ſub die 14. Iunij præteriti cum poſſeſſio anterior Petri, & Diomedis concludenter non viſa fuerit probari, tunc Dominis placuit ſolum firmare gratiam præd. reſtitutionis, & reintegrationis à S.me. Greg. XV. conceſſam Petro comprehendere etiam bona, vt in dec. Modo autem examinatis teſtibus, & alijs abſolutis probationibus ſuper poſſeſſione anteriori Diomedis, & Petri hodie repropoſito eodem dubio Domini reſponderunt, prædictos Diomedem, & Petrum eſſe manutenendos, & quatenus opus ſit, reintegrandos.

Et moti ſunt; quoniam quoad manutentionem
probant Diomedes, & Petrus, ſe apprehendiſſe poſ-
ſeſſionem d. bonorum in vim teſtamenti Ægidij aui
materni d. Petri, vt ex ipſo inſtrumento apprehen-
ſionis quod alio non poſſidente, vt præſumitur, be-
ne probat poſſeſſionem, & quidem manutenibilem 1
l. prædia vbi *Bart. Alex.* & alij ff. de acquir. poſſ. *Caſ.*
de Graſſ. dec.4.nu.1 de teſtit. ſpol. *Rot.* coram S.me.
Greg.XV.dec.100.n.1. Præſertim iuncto trium teſtiũ
dicto, qui concludenter de poſſeſſione Petri, & 2
Diomedis, deponunt cum fructuum perceptione l.
Titia ff. de ſolut. l. teſtibus C. de Agricol. & cẽſit. lib.
11. *Crauett.* conſ.107 nu.2. *Rot.* coram eodem S.me.
Greg.XV. dec.169.n.2. & in recent. dec.131.n.2.p.1.
Quæ quidem poſſeſſio, cum præſumatur continuata, 3
videtur conſequenter danda manutentio non obſtã-
te, quod vigore ſententiæ confiſcationis Officiales
d. Excell. Ducis ſe intruſerint: quia dicta ſententia,
cum non iuſtificetur ex actis, & ipſi Diomedes, &
Petrus non habuerint ſe pro ſpoliatis, & ciuilem 5
poſſeſſionem animo retinuerint, ſequitur quod per
viam manutentionis poſſint agere ad recuperatio-
nem poſſeſſionis naturalis.

At quidquid eſſet de manutentione, Domini facilius inclinarunt pro reintegratione; quia duo extre-

ma,

Digitized by Google

ſna, quæ in hoc remedio ſunt neceſſaria, nempe
poſſeſſio anterior actorum, & poſterior rei conuen-
ti ſatis ſuperq; videtur iuſtificata. Quoad poſſeſſio-
nē antiquorum Petri, & Diomedis adeſt, vt ſupra fuit
oſtenſum, appræhenſionis poſſeſſionis inſtrumen-
tum, & tres teſtes concludenter deponentes; Quo-
7 uero ad poſſeſſionem recentem ipſius Domini Du-
cis adeſt litis ſuſtentatio, quæ iunctis adminiculis
8 ſufficit pro iuſtificatione ſecundi extremi *Capunq.*
dec.169 parte 2. *Cæſar de Graſſ.* dec.4.nu.1.de reſtit.
ſpol. Rota coram Sanctæ memoriæ Gregorio Deci-
moquinto deciſ.485.num.1.& in Romana Saluinia-
ni 15. Aprilis 1622.coram me; Concurrunt hic au-
tem adminicula, nempe confeſſio facta in ſchedula
9 ipſius Excellentiſſimi Domini Ducis manu ſigna-
ta, & ſecundus teſtis iuxta ſecundum ibi, *Es hog-
gi non li poſſede, ma li poſſede la Corte, cioè Sua
Eccellenza.*

Nec obſtare viſum fuit prædictam ſententiam
confiſcationis; quoniam ea fuit ſublata per ſubſe-
quentem reſtitutionem, & reintegrationem ſub am-
pliſſimis verbis conceptam, quæ vt in alia deciſione
10 fuit firmatum, trahitur etiam ad recuperationem
bonorum, licet de eis expreſſa mentio facta non fue-
rit: nam ſtante gratia plenariæ reſtitutionis competit
huiuſmodi reſtitutis, & gratiatis remedium reinte-
11 grandæ pro recuperanda poſſeſſione bonorum *Bald.*
in leg. penult. num. 1. C. de capit. & poſtlim. reuerſ.
Bertazzol. conſ. ciu. 101 nu. 19. 30. & ſeqq. *Peregrin.* de
Iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 65. *Sfort. Odd* de reſtit. in integr.
quæſt. 99. art. 3. n. 24.

Quibus addebant, quod d. confiſcatio, & ſenten-
12 tia non iuſtificantur ex actis, & amplius illius vigo-
re non potuerunt hæc bona auferri tam quoad Dio-
medum patrem, quam quoad Petrum filium. Quoad
Diomedem patrem, quia ex delicto Petri filij non
13 potuerunt confiſcari bona in præiudicium patris il-
la poſſidentis, ſiue ſi conſiderentur huiuſmodi bona
vt peculium profectitium filij ad not. per *DD.* in l.
14 ſi finita §. ſi de vectigalibus, ff. de dam. infect. *Rip.* in
l. fin. quæſt. 53. C. de reuocan. donat. *Couarr.* variat.
reſolut. lib 2. cap. 8. nu. 7. verſ. Sic delinquente *Clar.*
in §. fin. quæſt. 78 verſ. Præterea quæro, vbi aſſerit,
in hoc neminem dubitare *Honded* conſ. 95. num. 36.
15 lib. 1. Siue vt peculium aduentitium, vt in præſenti,
hæc enim bona peruenerunt ad filium ex hæredita-
16 te aui materni, in quibus pater habet vſumfructum,
l. cum oporteat, C. de bon. quæ liber. Et in his ad-
17 uentitiis pater non tenetur ad aliquid ex delicto fi-
lij *Bart.* in d. §. ſi de vectigalibus, num. 12. *Alex.*
num 44. *Clar* in eadem quæſt. 78. verſ. Sed quid in
aduentitiis, *Honded.* eodem conſ. 95. nu. 35. *Farinac.*
in Praxi quæſt. 24. num. 5. Et quod magis eſt, nec in
18 bonis caſtrenſibus fieri poteſt confiſcatio, ſed patri
omnia reſeruantur in ſolatium ipſius patriæ pote-
ſtatis ad l. 3. C. de bon. Proſcript. & ibi notant *Odo-
fred. Cyn. Bart. Alberic.* & alij *Couarr.* & *Clar.* locis
citatis ille nu. 7. verſ. Hinc apparet, hic autem verſ.
Quæro etiam, late *Farinac.* d. quæſt. 24. n. 11. & ſeqq.
qui verſ. quibus tamen, de veriori, receptiori, &
19 æquiori teſtatur, & ſequuta eſt *Rota* in Ceſenaten.
de Cacciaguerris 2. Februarij 1600. coram bo: mem:
Litta, quæ eſt dec. 145. n. 1. poſt 2. vol. conſ. *Farinac.*

Quoueroad Petrum, quia & conſtitutio felic. re-
20 cord. Sixti V. contra receptatores bannitorum, &
ipſa ſententia Reuerendiſs. D. Gubernatoris contra
Petrum lata expreſſe mandant, bona confiſcari, &
illa applicari Reuer. Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſco

Pontificio, quorum verborum ſenſus vſu etiam com-
probatus eſt, vt Camera Apoſtolica, non autem Ba-
rones confiſcent, quemadmodum de huiuſmodi cō- 21
ſuetudine atteſtatur bo: me: *Lomellinus* olim Cameræ
Apoſtolicæ Commiſſarius poſt conſil. *Pancirol.* im-
preſſ. apud *Menoch.* conſ. 605. Et ſimilibus conſuetu-
nibus in hac materia confiſcationis ſtandum eſſe
monet poſt *Crauett. Gaſp. Ant. Theſaur.* ad deciſiones
Patris 132. n. 37. poſt princ. Et ſane verbis, & menti
ſententiæ, & conſtitutionum omnino repugnat,
quod appellatione Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſci Pon- 22
tificij veniant Barones; vel in omnem euentum Of-
ficiales D. Ducis, vt rite potuiſſent confiſcare bona
in Territorio Scandriliæ exiſtentia, debebant acta 23
coram D. Gubernatore Vrbis tranſportare, vel alium
proceſſum, & condemnationem facere, non autem
niti ſolum ſententia D. Gubernatoris Vrbis, quia illa
ſtricte mandat, bona Petri applicari Cameræ Apo- 24
ſtolicæ, & dicta ſententia debebat acceptari, & exe-
qui prout loquebatur; & cum D. Dux pro dictis bo-
nis nitatur ſolum dicta ſententia Iudicis Pontificij,
ſequitur, quod gratia reintegratoria obtenta poſtea
ab eodem Summo Pontifice ſuffragetur etiam pro 25
iiſdem bonis per D. Ducem confiſcatis ad *Pariſ* conſ.
1. n. 47. & 52. lib. 4. cum aliis relatis in prima deciſio- 26
ne in fine; tanto magis cum Papa iubeat in dicta
gratia, caſſari proceſſum, & ſententiam cum omni-
bus inde ſequutis tam in Curia, quam alibi.

Et ita reſponſum fuit, &c.

Alexandrina Beneficij.
Veneris 18. Aprilis 1625:

ARGVMENTVM.

Reſidentia an requiratur in Beneficio, & prout in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Liber Baptiſmi probat originem Baptizati.*
2 *Teſtes deponentes de publica voce, & fama probant natiuitatem, & originem.*
3 *Mors probatur ex fide Parochi.*
4 *Et ex quo ob mortem agitur, vt beneficium prouideatur de Rectore.*
5 *Hoſpitale venit appellatione Beneficij, quando datum fuit in titulum, non in adminiſtrationem.*
6 *Beneficia præſumuntur ſimplicia, & reſidentiam minimè requirentia.*
7 *Et ſic de conſuetudine obſeruatur.*

Deciſio CLXIX.

GRatiam Pauli eſſe in omnibus iuſtificatam re-
ſponderunt Domini; Quod enim ipſe ſit oriun-
dus ex Ciuitate Parmæ probatur ex partita libri 1
Baptiſmalis *Rota* apud *Cardin. Seraph.* dec. 1138. n. 2.
& in recent. dec 699. nu. 1. par. 2. Et ex depoſitione
quinque teſtium, qui licet deponant de publica vo-
ce, & fama, tamen bene probant originem, & nati-
uitatem Pauli, *Caputaquen.* dec. 177. part. 1. *Rot.* deciſ. 2
10. n. 3. par. 2. recent.

Quod autem Paulus ſit Canonicus Sanctæ Mariæ
in Colmedini, Quod illius canonicatus fructus non
excedant 24. ducatus deponunt teſtes pro eodem
Paulo examinati.

De obitu Horatij vltimi Rectoris in Curia datur 3
atteſtatio Parochi, cuius atteſtationi in hoc creditur
Rota coram S. mem. Greg. XV. deciſ 78. num. 2. & in
recent. deciſ. 700. num. 4. par. 1. & dec. 605. num. 4.

par.2.& nota libri,& de hoc non controuertebatur,
quia Io.Baptiſta ex eadem vacatione per obitum di-
4 cti Horatij ad hoc idem beneficium aſpirat *Rot.*de-
ciſ.715.par.1.recent.

Non obſtat, quod beneficium, de quo agitur, ſit
Hoſpitale; quia hoc non probatur,& quatenus pro-
baretur; non afficeret. Appellatione enim benefi-
ciorum veniunt etiam hoſpitalia,quando non dantur
5 in regimen,ſeu adminiſtrationem, ſed in titulum,
*Rebuff.*in reg.deuolut.n.73. & in tract. de Nominat.
qu.15.n.13.*Sarnen.*in reg.de triennal poſt qu.7.n.4.
*Io.Franc.Pauin.*in tract.de offic.& poteſt. Capit. ſed
vac.in 1.qu.2.partis nu.5.cum aliis per *Rot.*dec.739.
num.9.par.1.diuerſ.

Minus etiam obſtat, quod beneficium exigat re-
ſidentiam;quoniam id non probatur,& præſumptio
iuris ſtat, quod ſit ſimplex, vt poſt *Abb.* in c. reco-
lendæ in fin. de ſtat.monach. tradunt *Hoied.* de in-
compatib.benefic.par.1.cap.17,num.27.*Ægid.*dec.
675. *Rot.*diuer.dec.17.n.1.part.1.& recent.dec.233.
7 nu.4.& dec.632.n.4.part.1. Quod propterea ex ge-
nerali,& approbata conſuetudine dicendum eſt,non
requirere reſidentiam, *Innoc.*in c.fin.nu.9 de cleric.
non reſid.*Felin.*in c.dilectus il 1.num.1. de reſcript.
*Alex.*conſ.1.n.2.lib.7. *Rebuff.* in Prax.Benefic.tit.de
Diſpenſ.non reſid.num.6.*Garc.*de Benefic.3.par.ca.
2.nu.3. & fuit dictum in Calaguritana beneficij de
Arnedo 22. Ianuarij 1622.coram me: & ideo Hora-
tius, qui hoc beneficium poſſedit, non reſidebat. &
in Curia obiit.

Et ita ipſo Paulo ſolum informante, &c.

Rauennaten. litterarum Cambij.
Luna 21. Aprilis 1625.

ARGVMENTVM.

Confeſſio extraiudicialis quomodo probanda.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione pro-
ceſſus.*
2 *Nouatio inducitur per receptionem litterarum cam-
bij pro credito.*
3 *Confeſſio extraiudicialis de æquitate Canonica probat.*
*Debet tamen probari per duos Teſtes conteſtes de lo-
co & tempore bene deponentes, ibid.*
*Item fallit, ſi aduerſentur adminicula, & coniectura
prout in deciſione.*

Deciſio CLXX.

DOmini reſponderunt, confirmandam eſſe ſen-
tentiam Rotalem latam per Reuerendiſſ. D.
meum *Decanum* confirmatoriam alterius ſententiæ
pariter Rotalis latæ à R.P.D.meo *Buratto*,in qua re-
uocando ſententiam in partibus latam fuit Zanchus
declaratus debitor Ioannini pro ſcutis 4652.Et moti
1 ſunt Domini, quia validitas ſententiæ deſumebatur
ex proceſſu,ex quo conſtabat de iuriſdictione, cita-
tionibus, legitimo comparentium mandato.& de a-
liis requiſitis iuxta dec.260.*Caputaquen.*par.2.

Iuſtitiam vero eiuſdem ſententiæ luculenter com-
probant deciſiones coram eodem R. P. D. meo *Bu-
ratto* ſub die 2.Ianuar.1624. & 20.Nouembris præ-
teriti. Quandoquidem de credito non controuerte-
batur, nec controuerti poterat, quia die 7. Ianuar.
1614. fuerunt mediante Alexandro Rota de ordi-
ne Ioannini ſoluta dicta ſcuta 4652. ipſi Zanchio,
nec perfecta interfuerat delegatio cum debitis re-
quiſitis, dum per litteras Zanchius iuſſit Franciſco
Rondinello,eaſdem pecunias ſolui eidem Ioannino,
& conſequenter nec fuit liberatus Zanchius erga
Ioanninum à primæua ſua obligatione,vt late in de-
ciſionibus R.P.D.mei *Buratti*.

Minuſque etiam obſtare viſum fuit allegatam
nouationem inter Rondinellum, & Ioanninum eo 2
quod ad cambium Ioanninus receperit eaſdem pe-
cunias à Rondinello, & propterea liberatus fuerit
Zanchius; quoniam pro hoc nouo contractu pro-
bando Zanchius nixus eſt deducere extraiudicialem
tantum quamdam confeſſionem prolatam à Ioanni- 3
no, quæ licet de æquitate canonica ſufficiat, atta-
men debebat talis confeſſio per duos ſaltem teſtes,
& quidem conteſtes de loco,& tempore plene pro-
bare *Gabr.*conſ.40.n.57.lib.2. *Afflict.* dec.364. nu.4.
*Caſ de Graſſ.*dec.4.nu.4.de Sent. & re iud.*Rot.* dec.
664.n.6.p.1.& dec.200.nu.27.p.2.recent. In quo re-
quiſito deficiunt teſtes pro Zanchio examinati; D.
Marcus Antonius enim deponit de confeſſione eo
tempore probata, quo decoctio, & fuga Rondinel-
li erat ſuſpecta tantum ibi *Signor Dottore ſi fà vn
gran vociferare, ſe ne ſia andato per fallito da Ferrara*;
Dominicus vero deponit de tempore, quo certa eſt
decoctio, & fuga Rondinelli ibi, *Eſſo riſpoſe, che era
andato via per fallito*; D.Marcus Antonius deponit
de confeſſione Ioannini ad interrogationem ipſius
Marci Antonij, *Eſſo Signor Gioannino riſpoſe, Dio
non voglia, che io non me ne rimanga di ſotto*, Domi-
nicus vero teſtatur de confeſſione ad interrogatio-
nem cuiuſdam Fabri ibi, *Il Signor Fabri domandò al
detto Signor Pietro Gioannino, Che noua ci è del Signor
Rondinelli, & il Signor Pietro riſpoſe, &c.* & alias
etiã patiuntur exceptiones in dicto bene ponderatas
in deciſionibus,& per Informantes pro Ioannino.

Quibus etiam plurimum confert, quod valde in-
ueriſimile eſt, Rondinellum accepiſſe ad cambium
eaſdem pecunias à Ioannino, & ſic tanto magis eli-
debatur depoſitio dictorum teſtium; quæ inueriſi-
militudo ex pluribus deprænhenditur. Primo, quia
dictæ pecuniæ erant Dominorum de Gauottis, &
Pozzobonellis, & ad eos in Vrbe exiſtentes tranſ-
mittendæ, vnde Ioanninus non debuit relaxare ad
cambium eidem Rondinello. Secundo,quia ad cam-
bium tam ingens ſumma per Mercatores non con-
ſueuit relaxari ſine litteris, quæ ſaltem reperiri de-
berent in loco Biſanzonij, ad cuius nundinas præ-
ſupponuntur directæ dictæ litteræ. Tertio,quia præ-
dicti teſtes indicant, die 8.Maij Ioanninum conque-
ſtum fuiſſe de fuga Rondinelli, & aſſeruiſſe noua-
tionem, & tamen die antecedenti Ioanninus fece-
rat proteſtationem cõtra Rõdinellum,& proinde ni-
mis ignatus fuiſſet Ioanninus alioquin ſolertiſſimus
mercator,ſi in ſui detrimentum ſibi non conſtitiſſet,
& modo in debitorum agnouiſſet Zanchium, modo
vero Rondinellum aſſeruiſſet. Quarto, quia ſi Ron-
dinellus dum acceptauit litteras cambij ſcriptas à
Zanchio, eumdem poſtea certiorauit, & pollicitus
eſt ſe ſatisfacturum ordini dato, multo magis ſi de-
inde Rondinellus eaſdem pecunias accepiſſet ad
cambium à Ioannino, & ſic fuiſſet liberatus Rondi-
nellus erga Zanchium, de hac ſolutione, & libera-
tione monuiſſet per litteras eundem Zanchium,quæ
litteræ Rondinelli reperirentur penes Zanchium,
quemadmodum aliæ reperiuntur.

Et ita, &c.

Leodien. Dominij de Nullona.
Lunæ 5. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Attentata ob bonum ius quando cauſa eſt commiſſa cum clauſula, Arbitrio, quando non reuocentur. Et quando Dominus agere poſſit ad deuolutionem, & apprehenſionem poſſeſſionis propria authoritate.

SVMMARIVM.

1 *Rota reiicit attentata, quando conſtet de bono iure in vim clauſulæ, Arbitrio.*

2 *Sed quando bonum ius clarum eſt ex ſententia iudicatum tranſacta, aut partis confeſſione.*

3 *Dominium directum probat Dominus ex inueſtitura cum adminiculis in antiquis.*

4 *Et vbi ſunt plura inſtrumenta inueſtituræ.*

5 *Inſtrumentum, quod caret teſtibus, loco loci, rogitu, & ſubſcriptione Notarij, omnia requiſita, non eſt in forma probanti, & num. 6.*

7 *Emphyteuſis contractus fit de bonis concedentis, & quorum poſſeſſio, & vtile dominium transfertur in emphyteutam, retenta ciuili pro Domino.*

8 *Identitas eſt probanda à Domino agente ad caducitatem.*

9 *A mora excuſat, quando eſt facienda conſignatio rei in loco, in quo Creditor non habet commoditatem recipiendi.*

10 *Caducitas ex leui qualibet cauſa, & præſumpta ignorantia euitatur.*

Deciſio CLXXI.

PRopoſui dubium alias reſeruatum in deciſione facta coram R.P.D. meo *Veroſpio* 19. Nouembris 1621. An ſcilicet conſtaret de dominio Abbatis Sancti Cornelij ad effectum deuolutionis, & de eiuſdem bono iure, itaut ſit locus arbitrio pro reiectione
1 Attentatorum. Et Domini perſiſtendo in deciſis coram bo:mem: Cardinali *Sacrato* 12. Iunij 1620. negatiuè reſponderunt.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia licet ſtante clauſula, Arbitrio, aliquando Rota conſtito de bono iure reiecerit attentata, hoc tamen nunquam facere conſueuit, niſi de bono iure conſtet plene, & concludenter per partis confeſſionem, vel per rem iudicatam, *Rot.* dec. 2. de reſtit. ſpol. in nou. late *Lancell.*
2 de Attent. par. 3. c. 24 quæſt. 1. nu. 64. cum pluribus ſeqq. & fuit dictum in Ceſarauguſtana Diſmembrationis 23 Ianuar. 1610. coram bo:mem: Card. *Sacrato*, & in dec. 465. n. 3. & 9. coram Sanctæ memoriæ Gregorio XV. & in Ferrarien. dotis 15. Maij 1616. coram Reuer. P. D. meo *Buratto*.

In propoſito vero non ſolum nulla adeſt partis confeſſio, vel res iudicata ſed nec etiam alio modo viſum fuit conſtare de bono iure D. Abbatis ſaltem clare; quamuis enim dominium ſufficienter probetur ex inſtrumento inueſtituræ concurrentibus ad-
3 miniculis, præſertim in antiquis *Bart.* in l. ad probationem C. Locat *Dec.* conſ. 146. num. 14. *Seraph.* dec. 1453. num. 3. *Rota* dec. 193. num. 1. par. 2. recent. & in Placentina deuolutionis Terrarum 21. Aprilis 1600. coram *Corduba* in Ferrarien. bonorum 21.
Deciſ. Clem. Merlini.
Aprilis 1603. coram Illuſtriſſ. D. Cardinali *Millino*, & in Ferrarien. Prædij 3. Decembris 1610. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*; hic autem vltra inſtrumen- 4
tum inueſtituræ anno 1323. de quo in Summ. D. *Abbatis* num. 3. diceretur, etiam adeſſe duo alia inſtrumenta concordiæ, in quibus expreſſe confirmetur ipſa antiquiſſima inueſtitura, vt eodem Summ. nu. 5. Necnon etiam plures continuatas canonum ſolutiones, ex quibus adminicula deſumpſit *Rota* in prælegata Ferrarien. Prædij. Nihilominus fuit reſponſum, iſta prædicta non eſſe in forma probanti, nec
poſſe dici publica inſtrumenta, vel ſaltem hoc eſſe 5
maxime dubium, cum careant teſtibus, loco loci, & rogitu, ac ſubſcriptione Notarij, quæ omnia ſunt neceſſaria ad publicum inſtrumentum, vt de teſtium præſentia eſt tex. in l. ad fidem, ff. de teſtib. & tradit gloſ. in §. ſed etſi inſtrumẽta in verſ. Adiiciatur Auth. de Inſtrum. caut. & fid. *Bald.* conſ. 55. nu. 2. verſ. Item non valet lib. 2. & in l. ſancimus col. 2. verſ. Id nota, C. de teſtam. cum aliis per *Bertazz.* cauſ. 2. gloſ. 2. per
tot. Et de loci appoſitione. *Butrigar.* in l. optimam in 6
fin. C. de contrahen. ſtipul *Caſtren.* conſ. 420. lib. 2. *Alex.* conſ. 59. Viſo proceſſu n. 4 in fin. & n. 5. verſ. Sed ad hoc breuiter lib. 2. *Nat.* conſ 329. n. 8. *Rot.* dec. 9. de fid. inſtrum. in antiq. & in Romana Legati 18. Iunij 1617. coram R.P.D. meo *Buratto*, & de rogitu, ac ſubſcriptione Notarij, *Pariſ.* conſ. 27. nu. 5. lib. 2. *Bertazz.* d. tract. de clauſulis in proœm. num. 12. *Rot.* coram S. mem. Greg. XV. dec. 593. numer. 1.

Præterea aliqui ex Dominis valde ambigebant, An contractus in dicto aſſerto inſtrumento inueſtituræ contentus ſit emphyteoticus vel cenſualis, & potius inclinabant pro cenſuali; In eo enim *Arnoldus* tunc temporis *Abbas* dicit, ſe conceſſiſſe bona ibi expreſſa Ioanni Aduocatò, & Agneti eius vxori, eorumque hæredibus in emphyteuſim, ſeu ad tricenſum pro octuaginta tribus modiis cum dimidio ſpeltæ, & pro tribus marchis & dimidia Leodien. annui & perpetui redditus, & deinde ipſi coniuges aſſerunt viceuerſa, ſe recepiſſe pro ſe, & hæredibus bona prædicta ſimpliciter ad tricenſum nulla facta mentione emphyteuſis; Et pro obſeruantia contractus nonnulla bona ſua propria allodialia in contrapignus obligarunt eo adiecto pacto, quod in euentum non ſolutionis iſta bona contrapignorata cum aliis bonis reuerterentur ad dictum Monaſterium, & Abbatem tanquam eius propria, hac tamen conditione, quod eadem bona contrapignorata ex tunc d. Ioannes, ſeu illius hęredes tenere deberent ab eodem Monaſterio in emphyteuſim pro triginta modiis ſpeltæ; Ex quibus inferebant, contractum abſolute, & ſimpliciter non fuiſſe emphyteoticum, cum iſta bona contrapignorata non eſſent de dominio Abbatis, ſed de dominio dicti Ioannis, & tamen de natura emphyteuſis eſt, vt concedantur bona, quæ ſunt de directo dominio concedentis, & quorum dominium vtile dum-
taxat transfertur in emphyteutam cum poſſeſſione 7
naturali remanente poſſeſſione ciuili penes Dominum directum, l. male agitur, l. cum notiſſimi, §. fin. C. de præſcript. 30. vel 40. ann. vbi gloſ. & *DD.* & in terminis *Menoch.* de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 106. n. 1. 8. & 9.

Neque obſtare dixerunt concordias ob non ſolutiones poſtea initas, quia in illis nunquam fuit actum de deuolutione, vel de emphyteuſi, ſed tantummodo aucta annua reſponſio, & expreſſe conuentum

quod primum inſtrumentum firmum remaneret, & pro inſerto haberetur; & ſic contractus ſemper remanſit cenſualis, & pactum prædictum quod ex tūc dicta bona teneri deberent in emphyteuſim, nondum habuit effectum, cum partes hoc non dixerint, & reſponſione fuerit aucta, & redacta ad modia 116. ſpeltæ.

Placuerunt etiam Dominis duo alia fundamenta, quod non conſtet de identitate, nec de mora, ad ef-
9 fectum deuolutionis, & caducitatis neceſſaria ex allegatis in dicta deciſione bo:mem: Card. *Sacrati*, immo identitas potius videbatur excludi nedum ex eo, quia de Caſtro de Hollonia cum ſuis pertinentiis, de quo hodie agitur, nulla omnino fit mentio in dicta aſſerta inueſtitura, iuxta tradita per *Menoch.* lib. 3. præſumpt. 91. n. 16. & 17. & *Rota* dec. 150. num. 4. par. 1. recent. Sed etiam quia ex teſtium depoſitionibus, & aliis, quæ d bantur in Summ. D. *Baldouini* n. 8. & 9. potius conſtare videbatur, DD. de Hollonia aliunde habuiſſe.

Mora vero nedum non poteſt dici probata ex eo, quia nullibi conſtet, in Ciuitate Leodien. adfuiſſe granarium per Abbatem electum, in quo ſolutio, ſiue annuæ reſponſionis conſignatio fieri poſſet iux-
10 ta formam conceſſionis, quod ſufficeret ad excuſandum à mora, *Bart.* in l. item illa, num. 9. & 12. ff. de conſtit. pecun. *Rol.* conſ. 57. numer. 38. verſ. Dicitur quoque, & num. 39. lib. 1. *Corbul.* de cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. limit. 15. num. 2. *Rot.* dec. 806. nu. 1. par. 4. diuerſ. & dec. 577. num. 1. & 2. par. 2. recent. Sed etiam quia non probatur, illos, qui defecerunt in ſolutione, habuiſſe ſcientiam prætenſi contractus emphyteotici, & obligationis ſoluendi dictam annuam reſponſionem, & aſſertæ bonorum identitatis, itaut ipſi, vel eorum ſucceſſores excuſari non poſſint à caducitate, quæ ex qualibet cauſa etiam leui euitatur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Calaguritana Beneficij de Zanizeris.
Veneris 9. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *In Beneficio ſimplici, in quo facta eſt collatio, & traditio intra tempus ad appellandum non committuntur attentata, quando fuit proceſſum extraiudicialiter.*

Deciſio CLXXII.

Contra Informantem, ſcilicet non conſtare de attentatis reſponſum fuit, quia dato etiam fuiſſe appellatum, vel intra terminum ad appellandum fuiſſe deuentum ad prouiſionem, attamen cum non fuerit proceſſum iudicialiter, attentata non poſſint conſiderari, c. cum inter de elect. *Couarr.* pract. qq. cap. 24. num. 5. *Lancellot.* de Attent. 2. par. cap. 12. limit. 3. numer. 1. *Gonzal.* ſuper reg. 8. in Annot. contr. nullit. & attent. in cauſ. in cauſ. benefic. num. 14. & pluribus ſeqq. & num 25. 27. 28. & 29. Quod autem non fuerit proceſſum iudicialiter deſumebant Domini, quia non docebatur de aliquo actu iudiciali inter partes geſto, qui litem conſtituat; Et appellationes non ſuffragantur; quia prima interpoſita per Gaſparem de Alui nomine Ioannis de Cauallero eo quod fuerit approbatus ab Examinatoribus quoad ſimplicia tantum, non autem, quoad curata, non fuit interpoſita coram Iudice, nec à legitimo procuratore, nec infra tempus legitimum à prædicto Ioanne ratificata.

Alia vero appellatio interpoſita à Ioanne Moreno nomine eiuſdem Ioannis Cauallero laborat iiſdem defectibus, & non probatum, Iudicem reſpondiſſe, vel coram ipſo fuiſſe præſentatum.

Et eo facilius Domini in hanc ſententiam inclinarunt, quia vltra quod non conſtat de aliqua traditione poſſeſſionis, nullum grauamen conſiderari poteſt fuiſſe illatum Ioanni Cauallero; Tum quia non fuit actum de beneficio curato, ſed tantum de ſimplici, & ſic non erat opus referre circa idoneitatem ad beneficia curata; tum quia ſi Ioannes Cauallero, & Varminus fuerunt æqualiter declarati idonei erat locus gratificationi inter illos, nec propterea Ioannes conqueri debet, ſi eo excluſo Varminū prætulit Ordinarius.

Et ita, &c.

Romana Cenſus.
Lunæ 12. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Obligatio præſtādi nouos fideiuſſores in cenſu quomodo intelligatur, & de numeratione pecuniæ in actu creationis cenſus omninò neceſſaria aliqua proponuntur obiecta.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio reuocandi fideiuſſores in cenſu extinguitur vbi ſemel illi fuerunt reuocati.*
2 *Obligatus ſoluere pecunias creditoribus deſcriptis debet adimplere preciſe, & non poteſt ſoluere non deſcriptis.*
3 *Numeratio pecuniæ in cenſu debet concurrere de tempore eiuſdem impoſitionis.*
4 *Numeratio pecuniæ non infertur neceſſariò ex eo quod nota eius aſſerat quoad partes ſe voluerunt in omnibus conformare cum Bulla Pij V. de cenſibus, & num. 5*
6 *Cedula bancaria habet vim ſolutionis per numerationem.*

Deciſio CLXXIII.

Propoſito dubio, An decretum A.C. mandans conſignari Catherinæ, & Antonio vti creditoribus ex cauſa cenſus q. Comitis Dulcij de Corbarijs ſcuta 500. pro ſorte principali ad effectum deponendi & ſcuta 250. libere pro fructibus, ſit confirmandum, vel infirmandum, Domini reſponderunt, eſſe infirmandum ex capite iniuſtitiæ tam quoad ſortem quam etiam quoad fructus prædictos.

Et quoad ſortem principalem viſum eſt, dictum decretum, quod factum fuit ad effectum deponendi donec præſtarentur noui fideiuſſores in locum demortuorum, non poſſe ſuſtineri eo quia in defectum fideiuſſorum, qui acceſſerant inſtrumento cenſus, fuerant alias dati R.P.D. *Leonitus*, & Ioannes Celſus; nec ex obitu Ioannis fuerat factus locus præſtationi noui fideiuſſoris, ex quo in inſtrumento non fuerat expreſſum, quod renouarentur fideiuſſores toties, quoties decederent fideiubentes, ſed ſimpliciter

ter dictum, quod deficiente aliquo ex fideiuſſoribus
tenerentur venditores cenſus præſtare alios fideiuſ-
ſores; cui pacto cenſetur quidem ſatisfactum præ-
1 ſtădo ſemel alios fideiuſſores, prout actum fuerat in
locum demortuorum *Bart.* in l.2.in fin.ff.de fideiuſs.
DD. in l.ſi ab arbitrio, ff. qui ſatiſd. cog. *Marſil.* in
rubr.ff.de fideiuſſor.nu. 74.*Stracch.* in tract.de Mer-
cat.tit.de Decoctor.par.1.quæſt.2.num.2. *Alex.* cõſ.
60.numer.4.lib. 5. cum aliis quos refert & ſequitur
Surd conſ.18.per tot.& præcipuè num.14. vbi con-
ſtituit diſtinctionem quando quis tenetur ad præ-
ſtandos fideiuſſores officio Iudicis, vel ex conuen-
tione & contractu.

Quoad vero ad fructus omiſſis cæteris pro *DD.* de
Corbaris allegatis Domini iniuſtitiam prædicti de-
creti ex eo potiſſimum deſumebant, quod D. Mar-
chio, qui depoſuit in Sacro Monte Pietatis pecu-
nias, ex quibus in præmiſſo decreto A.C. mandauit
fieri ſignationem ſupradictam eas ibi depoſuit cum
ſpeciali vinculo, vt ſcilicet ſoluerentur creditori-
bus deſignatis in liſta per R.P. D.meum *Peronanum*
deſcribenda, inter quos cum non adſint nominati
2 Catherina, & Antonio, ſolutio iiſdem facta de præ-
dictis pecunijs non ſuſtinetur ad l.1.§.ſed ſi duo, vbi
Caſtren. ff. Depoſit.l. qui hominem, §.ſi nullo, ff.de
ſolu.cũ aliis per *Rot.* apud *Cardin.Seraph.*dec.130.n.1

Eandifficultatem ceſſare dixerunt Domini ex o-
miſſa pecuniarum numeratione in præfato cenſus
cõtractu; quæ numeratio eſt adeo neceſſaria, vt cẽſus
dicatur illicitus, & vſorarius, & nullos poſſit parere
3 fructus, vbicumque illa non interuenit in ipſo actu
impoſitionis coram Notario, & teſtibus, prout re-
quirit conſtitutio Pij V.de Cenſib. *Hondod.* conſ.25.
num.33.lib.2.*Nauarr* in Comm.de Vſur.numer.85.
Boccat. in tract.de Cenſib par.1.num.5. & par.3.nu.
21.& 57.*Gutier.* pract.qq.lib.1.q.176.nu.6.*Gratian.*
dec.March.284.num.1.& fuit dictum in Bononien.
cenſus 15.Februarij 1599.coram *Penia*, in Calaguri-
tana cenſus 11.Decembris 1602 coram *Litta*, & in
Aſſiſien.cenſus 5.Maij 1608.coram Reuerendiſſ. D.
meo *Decano*, & ſæpe in aliis.

Nec obſtare viſa fuit proteſtatio facta in contractu,
quod partes voluerint ſe conformare cum diſpoſi-
tione Bullæ Pij V. vnde Informantes pro Catherina,
& Antonio allegant, ſuſtineri cenſum, ſe fructus de-
beri. Quoniam immo huiuſmodi proteſtatio magis
annullat, quam validet contractum initum contra
4 formam ſubſtantialem dictæ conſtitutionis cum per
eam remoueatur conſenſus à contractu aliter geſto,
quam iuxta formam prædictam. Vt bene conſiderat
Boccat. in tract.de Cenſib.n.158.p.2.*Gabr.* conſ. 47.
n.8.lib.2.*Gratian.* diſcept.141.n.21. *Mar. Gurb.* dec.
Sicil 85.n.23. Nec demum dicta proteſtatio poteſt
ſupplere defectum realis numerationis pecuniarum
in ipſo actu celebrationis inſtrumenti coram Nota-
5 rio, & teſtibus requiſita Vt in ſpecie habetur in illa
Beneuentana cenſus 29. Martij 1593. coram bo:me:
Card. *Pamphilio* inter impreſſ.poſt *Cenc.* de Cenſib.
deciſ.103. num. 5. & 6. In qua tamen fuit conclu-
ſum pro validitate cenſus non obſtante defectu nu-
merationis prædictæ. Verum id euenit, quia concur-
rebat Senatoris per commiſſionem Sanctiſſimi, &
in actu celebrationis inſtrumenti fuerat conſignata
cedula bancaria habens vim ſolutionis iuxta doctri-
6 nam *Bart.* in l.ſi ſolutus, ff. de Solot. quæ cum in
propoſito non interuenerint; Domini cenſuerunt,
cenſum ipſum adhuc nullum remanere, nec inde fru-
ctus debere, quamuis doceatur de vera numeratione
facta poſt celebrationem inſtrumenti ex ſupra alle-
gatis.

Et iis vtraque parte informante, &c.

Meten. Cercatoriæ.

Veneris 16. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Immiſſio vt vigore ſubrogationis concedatur, requi-
ſitum principale eſt probatio poſſeſſionis defun-
cti. Legatus de Latere an poſſit venire, & ſuppri-
mere Beneficia.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio vigore ſubrogationis non conceditur non probata poſſeſſione vltimi poſſeſſ.*

2 *Poſſeſſio probata in vno tempore præſumitur continuata.*

3 *Non ſufficit præſumptiua huiuſmodi probatio ad obtinendam immiſſionem ex literis ſubrogationis.*

4 *Eliditur etiam d.præſumptio, quando probatur de interruptione alicuius temporis.*

5 *Teſtis vnicus non probat.*

6 *Cardinalis Legatus de Latere poteſt ſupprimere, & vnire Beneficia.*

Deciſio CLXXIV.

DOmini cenſuerunt, denegandam eſſe immiſſio-
nem Deſiderio gratioſe ſubrogato, quoad Cer-
catoriam, de qua agitur, in ius, & poſſeſſionem Clau-
dij defuncti; quia pro parte ipſius Deſiderij nõ datur
probatio concludens ſuper eo, quod Claudius obie-
rit in poſſeſſione dictæ Cercatoriæ; quæ poſſeſſio eſt 1
vnum ex tribus requiſitis, quorum aliquo deficiente
non conceditur immiſſio ſubrogatis, *Rot.* apud *Mo-
hed.* dec.327.apud *Put.* dec.492.lib.2.apud *Card. Se-
raph.* dec.990.in prin.& dec.1426.num.1. & ſæpe in
aliis.

Nec dicta poſſeſſio poteſt deduci ex probatione
allegata ab Informantibus pro Deſiderio, quod olim
Claudius ſuus prædeceſſor poſſidebat, vnde inferũt,
quod etiam tempore obitus poſſediſſe præſumatur, 2
iuxta l.licet, C.de acquir. poſſ. Quoniam hæc præ-
ſumptio, vltra quod non concludit poſſeſſionem tẽ-
pore obitus ad effectum, de quo agitur, vt in his ter- 3
minis fuit dictum in vna Ceſenaten. 24. Octobris
1588. corã bo:mem.: Card. *Platto*, quæ habetur apud
Garc. de Benefi.par.6.c.4.n.11. Viſa eſt etiam elidi ex
dimiſſione poſſeſſionis Cercatoriæ facta per Clau-
dium liberè in manibus Capituli vſque de anno
1601. probata per quatuor teſtes bene ſuper illa de-
ponentes, & quod poſt dimiſſionem prædictam Car-
dinalis de Lotharingia Epiſcopus Meten. ac Legatus
de Latere Sedis Apoſtolicæ eamdem Cercatoriam
ſuppreſſit, & vniuit Menſæ Capitulari, nec ab inde
citra Claudius amplius ſedit in dextera parte Chori,
vbi olim ſedebat tanquam Cercator, ſed in ſiniſtra
veluti ſimplex Canonicus, & quod talis dimiſſio fuit
in eccleſia publicata, Necnon etiã quod poſt d. vnio-
nem fructus d. Cercatoriæ fuerunt percepti per Ca-
pitulum; Vnde ſtante præfata dimiſſione, & interru-
ptione poſſeſſionis viſa eſt omninò ceſſare d. præſum- 4
ptio continuatæ poſſeſſionis ad *Bart.* in l.1.§. vlt. ff.
Vti poſſid. *Fulgoſ.* conſ. 194.ſub n.1 *Alex.* conſ.88.n.
18.lib.5.Cardin *Mantic.* dec.95.n. 4. & fuit dictum
in deciſione in hac cauſa ſub die 19. Decembris 1622.
confirmata die 19. Ianuarij 1624.

Non obſtat depoſitio vnius teſtis nouiter exami-
nati pro parte Deſiderij in eiuſdem Sum. n. 5. ſuper
eo quod Claudius de tempore obitus poſſideret.
Omiſſo enim quod deponit de auditu ab ipſo Clau-
dio, atque eſt nepos, vt ipſe aſſerit, eiuſdem Claudij,
cui fuit ſubrogatus Deſiderius, eſt vnicus in ſuo di-
cto, Ac inde nihil probat, c. licet vniuerſis, c. iureiu-
5 rando, & in c. omni negotio, de teſtib. cum late cu-
mulatis per *Farinacc.* in tract. de teſtib. qu. 63. c. 1. n.
1 Et depoſitio huius teſtis eliditur per tot alios teſtes
pro Capitulo examinatos, & ex inſcriptione ſepul-
chri data in Summ. Deſiderij n. 3. vbi Claudius ſolum
denominatur canonicus; & tamen veriſimiliter, ſi
vſque ad obitum poſſediſſet Cercatoriam, per mo-
numentum ipſum de hac etiam dignitate poſteros
moneri voluiſſet, prout monuit de canonicatu.

Nec etiam refragantur obiecta circa inualiditatem
ſuppreſſionis, ac vnionis prædictæ. Etenim cum de
poteſtate Cardinalis Legati de Latere ſupprimen-
di, ac veniendi nequeat dubitari. Rot. dec. 1. & 2. de
6 Offic. Legat. in nou. *Nauarr.* conſ. 10. nu. 1. de Offic.
Iud. deleg. ſufficit ad concludendam intentionem
Deſiderij actualis dimiſſio, vt fuit ponderatum in
prima deciſione.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Squillacien. Abbatiæ.
Mercurij 21. Maij 1625.

ARGVMENTVM.

Manutentio denegatur ei, qui fuit eiectus per ſen-
tentiam Iudicis ritè, ac rectè latam.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio Iudicis authoritate capta iuſta, & manuteni-bilis eſt.*
2 *Immiſſio per Iudicem data priuat primum poſſeſſorem omni poſſeſſione.*
3 *Declaratur, ſi tamen Iudex ritè, & rectè proceſſerit.*
4 *Exequutionem paſſus vt excludatur à manutentione, & includatur immiſſus à Iudice, ſat eſt nullitatem, vel iniuſtitiam aliqua excuſatione, ſeu ratione velari poſſe.*
5 *Validitas ſententiæ dignoſcitur ex ſeruatione omnium requiſitorum.*
6 *Subrogatus gratioſe quid probare debeat pro immiſſione.*
7 *Reſeruatio quando reſultet in vim, reg. 2. de ſubrog. quæſt. 15.*
8 *Committens cauſam cum clauſula, Parito Breui, quod continet ipſius priuationem poſſeſſionis, non venit manutenendus.*

Deciſio CLXXV.

ABbati Marco Antonio Viano prouiſo Apoſtoli-
co de Monaſterio, & Abbatia Sancti Baſilij di-
xerunt Domini, dandum eſſe mandatum de manute-
nendo, quia conſtat in vim ſententiæ A. C. ipſum
Marcum Antonium apprehendiſſe poſſeſſionẽ dictę
Abbatiæ, & illius bonorum; Quæ poſſeſſio, tanquam
fulta Iudicis authoritate, iuſta, & manutenibilis eſt
1 l. iuſte poſſidet, ff. de acquir. poſſ. *Ang.* in l. clam poſ-
ſidere, §. ad nundinas, n. 2. in fin. ff. eodem, *Rot.* dec.
62. n. 3. par. 2. diuerſ. & dec. 173. n. 1. & dec. 634. nu. 1.
par. 1. recent.

Nec refragari putarunt Domini, quod Scipio pro-
uiſus ab Ordinario prius apprehenderit poſſeſſionem
eiuſdem Monaſterij, vnde ipſi, tanquam anteriori poſ-
ſeſſori, potius debita videatur manutentio. Quoniam
Scipio per dictam ſententiam A. C fuit priuatus qua- 2
cumque poſſeſſione, quam prius nactus fuiſſet, vt
tradit *Angel.* in d. §. ad nundinas n. 2. cum aliis ſupra
citatis; Et quamuis hoc ſibi locum vendicet, dummo- 3
do Iudex ritè, & iuſtè proceſſerit vt millies dictum
fuit in *Rota*, attamen hic & de validitate, & iuſtitia
dictæ ſententiæ A. C. ſatis liquet ſaltem ad hunc ef-
fectum, conferendi ſcilicet in poſſeſſione ipſum im-
miſſum à Iudice, & excludendi à manutentione eum,
qui paſſus eſt executionem; ſufficit enim, nullitatem,
ſeu iniuſtitiam non eſſe adeo euidentem, ac notoriã,
vt aliqua excuſatione, ſeu ratione velari non poſſit, 4
Rot. dec. 674. n. 3. par. 1. & dec. 646. n. 1. par. 2. recent.
& in Romana de Bombellis 31. Maij 1613. coram bo:
mem: *Card. Sacrato*, quam poſtea ſæpius ſequuta eſt
in aliis cauſis.

Validitas autem ſententiæ hic deprehendebatur,
quia fuerant ſeruata omnia requiſita, *Caputaq.*
dec. 262 par 2. Et ex relatione Notarij A. C. conſtat, 5
citationem, quæ Sirletum vrgebat ad ſententiam
ſub die 25. Octobris cecidiſſe in diem 10. Nouem-
bris, eo quod d citatio facta fuit ad 6. diem iuridi-
cam.

Iuſtitia vero deducitur, quia ipſe Abbas Marcus
Antonius ſubrogatus gratioſe ad poſſeſſionem q.
Ioannis Serræ vltimi poſſeſſoris probauerat tria illa
neceſſaria, nimirum proprium clericatum ex litteris
patentibus, Obitum in poſſeſſione dicti Serrę ex pro-
uiſione eiuſdem Scipionis, & reſeruationem; quibus
probatis immiſſio non denegatur ſubrogato, *Mohe-* 6
dan. dec. 11. vt lit. pend. *Rot.* coram S. me. Greg. XV.
dec. 103. n. 1. & ſeq. cum aliis vulgarib.

Reſeruatio vero hic inſurgebat, quia dict. Monaſte-
rium eſt Ordinis S. Baſilij, & dignitas in Eccleſia
conuentuali, vbi Abbas degit, & quatuor Monaci, &
vnus Diaconus, vt legitur in relatione Viſitatoris
Apoſtolici de anno 1607. & data in Sum. Marci An-
tonij nu. 5. Et eſt ſolitum dari in commendam, prout
in commendam habuit Io: Baptiſta Caraffa, qui eidem
Serræ vltimo poſſeſſori reſignauit; Et ex his bene re-
ſultat reſeruatio vigore regulæ 2. *Sarmen.* in regula de 7
Subrogan. quæſt. 15. *Mandoſ.* ad d. reg. 2. quæſt. 1. n. 2.
Card. Seraph. dec. 1498. n. 2. & 6.

Et tandem ceſſare viſa eſt omnis difficultas, quia
Scipio nedum priuatus fuit ſua prima poſſeſſione
per ſententiam A. C. ſed prius ea priuatus fuerat per
Breue Sanctæ memoriæ Gregorij XV. ſuper poſſeſ-
ſione capienda nomine Camerę ibi, Expulſis quibuſ-
cumque detentoribus, quos nos vigore præſentium
amouemus; Et quidquid eſſet de ſententia certum
eſt, non poſſe per Scipionem impugnari dictum
Breue; quia ipſe obtinuit, cauſam committi in Ro-
ta cum clauſula, Parito Breui, vnde debet Scipio
dicto Breui obtemperando poſſeſſionem dimittere,
& vacuam cedere Marco Antonio; Et ſic per dict.
clauſulam Scipioni prohibita eſt manutentio contra
Marcum Antonium, qui nititur dicto Breui, Vt in 8
his terminis fuit reſolutum in Conchen. Preſtimo-
nij 11. Decembris 1596. coram *Card. Seraph.* quæ
non eſt inter eius impreſſas, & ſequuta eſt in Regi-
nen. Beneficij 13. Ianuar. 1597. coram bo: mem:
Litta.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Burgi S. Sepulchri Beneficij S. Io. Baptiſtæ.
Veneris 4. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Beneficium alicui non eſt adiudicandum, ſi non conſtet de aliquo titulo valido ad hunc effectum. Beneficiorum permutationes, quando non dicantur habuiſſe effectum.

SVMMARIVM.

1 *Ad Iuſpatronatus præſentare vt quis poſſit, debet docere de iurepatronatus, vel ſaltem de quaſi poſſeſſione præſentandi.*
2 *Beneficij publicatio vt valeat, debet fieri in tempore iuxta Conſtitutionem Gregorij XIII.*
3 *Ex beneficiorum permutatione nullum ius acquiritur niſi permutantes in beneficio ius habuerint, & n. 4.*
5 *Beneficiorum permutatio non dicitur habuiſſe effectũ, ſi poſt permutationem permutantes remanſerint in poſſeſſione eiuſdem beneficij.*
6 *Effectum ea, quæ non habuerunt, non attenduntur.*
7 *Beneficium, ſi ſit permutatum cum alio, nullius, vel penitus exigui valoris, inualida eſt talis permutatio.*

Deciſio CLXXVI.

RESolutum fuit, beneficium non eſſe adiudicandum D. Iulio Ceſari Bufalino, quia non conſtat de aliquo titulo valido, & ad hunc effectum ſufficienti; Aut enim ipſe titulum deſumere intendit ex præſentatione ad eius fauorem facta, & non poteſt, cum non conſtet de iurepatronatus, vel ſaltem quaſi poſſeſſione præſentandi eorum, qui præſentationem
1 fecerunt iuxta cap. conſultationibus cum ibi not. de Iur. patr.

Aut vult illum deſumere ex prouiſione Apoſtolica vigore aſſertæ permutationis cum Dondolello, de qua in Summario D. Octauij nu. 1. & minus poteſt; Tum quia litteræ, quæ habent datam de anno 1618. non videntur fuiſſe publicatæ in tempore, nec iuxta
2 conſtitutionem Gregorij XIII. de Publican. cum cõſtet, illos fuiſſe præſentatos coram *Vicario* executore ſub die 27. Auguſti 1620. in eodem Summario nu. 7. Nec ſunt iuſtificatæ, habent enim clauſulam, Attenta permutatione huiuſmodi, quatenus vera & canonica exiſtat, & tamen de tali permutatione nullibi conſtat; Et vlterius etiam adeſt alia clauſula, Quod ex
3 permutatione facienda nullum ius acquiratur, niſi permutantes in beneficiis ius habuerint, quæ eſt etiã iuris diſpoſitioni conformis *Domin.* in c. vnic. n. 6. &
4 ibi etiam *Franch.* n. 17. de Rer. permut. in 6. *Bellamer.* de Permut. benefic. parte 2. quæſtione 9. & parte 10. quæſtione 2. *Petr. de Vbald.* eodem tract. parte prima n. 3. Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. libr. 25. titulo 9. n. 2. & *Garc.* de benefic. parte 11. capit. 4. n. 19. Et nihilominus non apparet, quod D. Buſalinus capellaniam Sanctæ Mariæ in eccleſia Sanctiſſimæ Trinitatis Militen. cum iſto beneficio, vt aſſeritur, permutatam poſſideret, vel in ea ius aliquod haberet.

Tum etiam quia dictus Dondolellus poſt prætenſã permutationem ſemper remanſit in poſſeſſione eiuſ-
5 dem beneficij, donec illud vacauit per contractum matrimonij; & ſic apparet, reſignationem ipſam non habuiſſe effectum ad tradita per *Bart.* in l. poſt contractum n. 4. ff. de donat. *Menoch.* de Arbitr. caſ. 39. n. 2. & 27. lib. 2. Et de Præſumpt. lib. 3. præſumpt. 122. n. 110. *Mantic.* de tacit. lib. 13. tit. 36. n. 1. & in terminis per *Pariſ.* conſ. 130. n. 6. lib. 4. & *Rebuff* in Prax. p. 3. tit. de Permut. n. 46. & ſuper regula de *Publican.* gloſ. 13. n. 8. & conſequenter non eſſe habendam in 6
conſideratione *Mohed.* dec. 36. de Renunc. *Caputaq.* dec. 11. n. 4. parte 1. & fuit dictum in Nullius Parochialis Caſtri Durantis 5 Martij præteriti coram R. P. D. meo *Rembeldo.* Et vnus etiam ex Dominis excitauit dubitationem contra validitatem dictę permutationis, ex quo beneficium, cum quo hoc fuit permutatum, erat nullius vel penitus exigui valoris, & ſic obſtaret conſtitutio Pij IV. quę eſt 144. in veteri Bul- 7
lario. & conſiderauit *Rota* in Gerunden. beneficij 9. Maij 1622. coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano.*

Ex quibus & aliis adductis pro parte D. Octauij, qui ſolus informauit, parte tamen ſæpius citata, & intimata, fuit deciſum vt ſupra, beneficium nõ eſſe adiudicandum dicto D. Bufalino. An autem illud ſit adiudicandum ipſi D. Octauio alias videbitur &c.

Tullen. Capellaniæ.
Veneris 4. Iulij 1615.

ARGVMENTVM.

Declaratoria ob non paritionem mandatis, & rei iudicatæ concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem mandatis, & ſententiis de ſtylo Curiæ conceditur probata intimatione perſonali facta ipſius ſententiæ, vel mandati.*
2 *Declaratoria conceditur etiam in exequutorialibus relaxatis pro mandato de manutenendo.*
3 *Paritio quandoque fit per præſtationem ſimplicis patientiæ.*
4 *Non paritio probatur ex reiectione mandati tranſmiſſi.*
5 *Non paritio, & contumacia grauior probatur, quando continuauit in poſſeſſione, & fructuum perceptione, qui debebat dimittere poſſeſſionem parendo.*
6 *Et proteſtatione recurrendi ad Iudices laicos inobedientia, & non paritio magis comprobatur.*

Deciſio CLXXVII.

FVit reſolutum, dandam eſſe declaratoriam contra Andream, & Corrobotandum, niſi infra mẽſem paruerint mandato de manutenendo in poſſeſſione Capellaniæ, de qua agitur, per Rotam relaxato ad fauorem Deſiderij. Quoniam conſtito, vt in hoc caſu, quod mandatum fuerit perſonaliter intimatum, atque illo poſtea reproducto ſeruati fuerint quatuor termini ſubſtantiales ſeruari ſoliti, ſi non doceatur de paritione, datur declaratoria iuxta 1
ſtylum de quo per *Felin.* in cap. ad probandum nu. 6. de re ind. *Caſſad.* dec. 6. numer. 10. de cauſ. poſſ. & propriet. *Mohed.* dec. 1. de ſent. excom. *Put.* dec 332. num. 5. lib. 1. *Rot.* dec. 478. num. 1. & dec. 445. num. 4. par. 2. recent. in Calagurritana Sedilium 11. Martij 1612. coram me, & in Calagurritana Penſionis 4 Decembris 1614. coram Reuerẽdiſſ. D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano.* Quem ſtylum tam in executorialibus rei iudicatæ, quam etiam in executorialibus mãdati de manutenendo Rota ſeruare conſueuit, vt in 2
Alerien. Beneficij 17. Iunij 1609. coram R. P. D. meo

Pamphilio, in Cremonen. penſionis 28. Iunij 1612.
coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & in aliis allegatis in
Pampilonen. parochialis 6. Martij 1617. coram bo:
me: *Andrea*.

De paritione autem huiuſmodi tantum abeſt do-
ceri vel ſaltem de præſtatione patientię, quę aliquan-
3 do habetur de loco ipſius paritionis, Vt late fuit di-
ctum in illa Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8.
Aprilis 1621. coram me; quod immo apparet de ma-
nifeſta contumacia, & contemptu prædicti mandati
ex parte dictorum Andreæ, & Corroborandi; Etenim
quoad Andream, qui eſt in cauſa principalis, proba-
tur, ipſum clauſiſſe per vim ianuam domus ſuæ, dum
ei prima vice intimaretur dictum mandatum, atque
idem etiam mandatum reieciſſe, quando ſibi fuit
exhibitum ſecunda vice, vt in Sum. n. 3. Necnon poſt
dict. intimationem recepiſſe penſiones domus ad Ca-
pellaniam controuerſam pertinentes; Ex quibus acti-
bus poſitiuis contumacia ipſa fit grauior, ac inde
4 tanto magis concedenda eſt declaratoria ex allegatis
in d. Calagurritana Sedilium 11. Mart. 1622. coram
me.

Et quoad Corroborandum aſſertum patronum
huius Capellaniæ pariter conſtat de inobedientia, eo
quia intimato ſibi perſonaliter mãdato, vt in Summ.
d. num. 3. nedum ſeparatum exhibuit illi parere, ſed
inſuper, quatenus vlterius procederetur in præiudi-
cium ſui iuris nominandi, appellauit ad Supremum
Pariſien. Parlamentum, vt d. Summ. eod. num. 3. Ex
qua appellatione aperte videtur conſtare de illius
5 contumacia, Vt ad effectum declaratoriæ Rota pon-
6 derauit, ſimilem proteſtationem recurrendi ad Iudi-
ces laicos in Vlixbonen. beneficij 10. Aprilis 1617.
& in Aſtoricen. Præſtimoniorum 13. Iunij 1622. co-
ram R.P.D. meo *Vbaldo*, & in dicta Calagurritana Se-
dilium 11 Martij 1622. coram me.

Et ita Deſiderio ſolum informante, &c.

Colimbrien. Canonicatus.
Veneris 4. Iulij 1625.

ARGVMENTVM.

Vacatio Beneficiorum ex quibus ſufficienter dicatur
iuſtificata, & maximè quando talis vacatio pro-
uenit ex delicto hæreſis, cum Officium Sanctæ In-
quiſitionis non ſoleat communicare acta ſui Tri-
bunalis. Beneficiorum vacatio eo ipſo dicitur in-
ducta propter nefarium crimen hæreſis, & quid
hoc caſu deſeruiat ſententia declaratoria priua-
tionis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij vacatio ob priuationem, quando ſufficienter
dicatur iuſtificata.*
2 *Ad immiſſionem poſſeſſionis vacantis beneficij agens,
ut eam obtineat, ſufficiunt leuiores probationes.*
*Quod verum intellige, quando ſi non agatur de alte-
rius præiudicio.*
3 *Tribunal Officij Sanctæ Inquiſitionis non ſolet com-
municare acta in eis facta.*
4 *Probatio leuior ſufficit, ſtante difficultate probatio-
nis.*
5 *Narratiua quando fuit facta per verba alternatiua,
ſufficit vnam tantum ipſius alternatiuæ partem
fuiſſe iuſtificatam.*
6 *Beneficiorum priuatio inducitur ipſo iure propter
crimen hæreſis.*
7 *Et ita eſt verior, & probabilior opinio.*
8 *Sententia condemnatoria non priuat hæreticum bene-
ficiis, ſed pronunciando aliquem hæreticum, de-
clarat etiam ſtatim illum in ipſo lapſu in hæreſim
priuatum fuiſſe ipſo iure quibuſcumque beneficiis.*
9 *Gratia inſcriptæ non reſpicit ſubſtantiam gratiæ, ſed
illius exequutionem.*
10 *In gratiis clauſula inſcriptionis apponi ſolet ad eui-
tandam calumniam impetrantis.*
11 *Res quando dicatur deuenire ad ſtatum, à quo inci-
pere non poſſit.*
12 *Conditio quando eſt purificata, perinde eſt ac ſi di-
ſpoſitio ab initio fuiſſet pura.*

Deciſio. CLXXVIII.

FVit reſolutum, gratiam D. Antonij Sarayua eſſe
iuſtificatam; Nam quod Ferdinandus vltimus
poſſeſſor de tempore gratiæ fuiſſet in hæreſim pro-
lapſus, & in carceribus Sanctæ Inquiſitionis Colim-
brien. detineretur, & ob ipſum hæreſis crimen iam
Canonicatu, & aliis beneficiis per ſententiam diffi-
nitiuam à Iudicibus illius Sacri Tribunalis priuatus
fuiſſet, ſeu priuandus veniret, probatur ex teſtibus
deponentibus de publica voce, & fama, de quibus in
Sum. D. Antonij n. 3. & 4 Et ex litteris miſſiuis ipſiuſ-
met D. Emanuelis, & narratiua per eumdem facta in
gratia à Sede Apoſtolica impetrata eodem Sum. n. 1.
Ex quibus maxime ſimul iunctis viſum fuit, gratiam
quoad vacationem ob priuationem prædictam eſſe 1
ſufficienter iuſtificatam, cum enim hodie non aga-
tur contra ipſum Ferdinandum, qui iam deceſſit, nec
de præiudicio alterius prouiſi ab Ordinario, vel alte-
rius poſſeſſoris, ſed ſolum ad effectum obtinendi im-
miſſionem ad poſſeſſionem vacantem, ſufficiunt le- 2
uiores probationes, iuxta tradita per *Mantic.* dec. 71.
n. 6. *Rot.* dec. 653. n. 1. verſ. quod procedit par 4. diuerſ.
Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 11. n. 103 & 104. cum ſeq. *Garz.*
de Benef. par. 6. c. 4 n. 23.

Præſertim quia agitur de probanda priuatione facta
per Officium S. Inquiſitionis contra hæreticam pra- 3
uitatem, quod acta ſui Tribunalis communicare
non conſueuit, vnde propter difficultatem proba-
tionis etiam leuior probatio admitti debet, vt per 4
DD. in l. 2. §. ſi dubitetur, ff. quemadm. teſtam. aper.
Corn. conſ. 204. n. 4. lib. 3. *Rot.* dec. 53. n. 2. & 5. p. 2. &
dec. 666. n. 31 lib. 3. p. 3. diu. *Gonz.* d. gloſ. 11. n. 103.

Neque obſtat id, in quo præcipue inſiſtebant Scri-
bentes pro D. Emanuele, nempe quod D. Antonius
in ſupplicatione Papæ porrecta enarrauerit, quod
d. Canonicatu, & præbenda, aliiſque beneficiis à Iu-
dicis ſupradicti Officij S. Inquiſitionis per ſenten-
tiam diffinitiuam deſuper latam priuatus fuerat,
idemque canonicatus, & beneficium propter huiuſ-
modi priuationem vacauerant, ſeu vacabant; quod
tamen nullo modo fuit probatum. Nam placuit reſ-
ponſio, quod d. narratiua concepta fuit per verba
alternatiua, nempe quod fuerat priuatus per ſenten-
tiam, ſeu priuandus veniebat, & conſequenter ſuffi-
cit, vnam tantum ipſius alternatiuæ partem fuiſſe
iuſtificatam vulgata reg. In alternatiuis, de reg. iur.
in 6. vt fuit dictum in Placentina canonicatus 12. 5
Nouembris 1607. coram *Iuſto*; Ex prædictis enim ſuf-
ficienter conſtat, dictum Ferdinandum, tanquam hę-
reticum, fuiſſe ſaltem poſtea per Sanctę Inquiſitionis
Officij Iudices effectualiter condemnatum, ac bene-
ficiis priuatum, immo beneficia ipſa etiam ante
ſenten-

Digitized by Google

ſententiam vacaſſe, cum propter hæreſim inducatur priuatio ipſo iure, vt probat tex. in c. cum ſecundum leges, & in c. vt commiſſi, §. priuandi de hæret. in 6. & ibi *Io. Andr. Franch.* & alij communiter, quam opinionem tenet etiam *Abb.* in c. inter dilectos, num. 11. de Exceſſ. prælat. prob. ad Monach. in c. alma mater, num. 8. de ſent. excomm. in 6. *Diaz.* in pract. crim. cap. 114. num. 2. *Couar.* variar. reſol lib. 2. cap. 8. num. 4. *Azor.* lib. 8. Inſtit. Moral. cap. 13. quæſt. 3. & 8. *Caſſad.* dec. 14. ſuper reg. num. 1. *Rot.* dec. 728. nu. 1. & 2. par. 3. lib. 3. diuerſ. & communem dicit *Pariſ.* de reſignat. benefic. lib. 3. quæſt. 1. num.
7 60 & 66. Et vti veriorem ac probabiliorem amplectitur *Sanchez.* 5. Decalog. lib. 2. tom. 1 cap 26. nu. 6. *Farinac.* de Hæreſ. quæſt. 189 §. 6. num. 27. vbi in fine monet, vt ab hac opinione non recedatur; Et ſententia condemnatoria non priuat hæreticum,
8 ſed pronunciando aliquem hæreticum declarat, etiam ſtatim illum in ipſo lapſu in hæreſim priuatum fuiſſe ipſo iure quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis.

Quæ dicuntur de inſcriptione gratiæ non reſpiciunt ſubſtantiam gratiæ, ſed illius executionem, & ideo non videtur neceſſaria contra iam priuatum ip-
9 ſo iure, ſed ſolum quando Ferdinandus fuiſſet per Iudices priuandus; Et demum videtur etiam ceſſare difficultatem ſtante ipſius Ferdinandi condemnatione, & priuatione; quia cum clauſula inſcriptionis apponatur ad euitandam calumniam impetrantis,
10 *Gomeſ.* 5. regula de ſubrogandis qu. 7. ea prorſus ceſſat poſt condemnationem, & rem iudicatam, ſaltem
11 executioni demandatam, quia res deuenit ad eum ſtatum à quo incipere non potuit, & purificata conditione perinde eſt, ac ſi diſpoſitio ab initio fuiſſet
12 pura, *Dec.* conſ. 551. num. 7. *Tiraquel.* de retract. lignag §. 1. gloſ. 2. nu. 27. verſ. Et quamquam, late *Rot.* in Burgen. Canonicatus 20. Aprilis 1597. coram Card. *Pamphilio.*

Cætera vero narrati plene ſunt iuſtificata, & ab Emanuele non impugnabantur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Meren. Prioratus.
Veneris 4. Iulij 1625.

ARGVMENTVM.

Vt locus ſit declaratoriæ ob non paritionem, nonnulla requiſita deducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem non conceditur, niſi conſtet de contumacia illius, qui parere debebat.*
2 *Declaratoria non conceditur, vbi quis proteſtatus eſt ſe eſſe paratum parere.*
3 *Patientia habetur loco paritionis.*
4 *Impedimentum præſtitum à tertio, vt non ſequatur paritio, præſtat excuſationem, & eſt habendum in conſideratione pro eo, qui parere tenetur.*
5 *In materia concedendæ declaratoriæ ob non paritionem debent concurrere plenæ probationes.*
6 *Teſtes nulliter examinati non probant.*

Deciſio CLXXIX.

DOmini cenſuerunt, denegandam eſſe declaratoriam à D. Ioanne petitam contra D. Paulum, quia nedum non conſtat de contumacia, & inobedientia dicti D Pauli, ſine qua non conſueuit fieri 1
declaratoria, cap. contigit il ſecundo, cap. Sacro de Sent. excomm. gloſ. in cap. duo ſunt, verbo Videbatur 96. diſt. *Couarr.* in cap. alma mater, par. 1. §. 9. num. 3. de ſent. excommun. in 6. & dixit *Rota* in Toletana admiſſionis 2. Decembris 1619. coram R. P. D meo *Vbaldo*, & in aliis allegatis in Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1622. coram me;
Sed immo liquet de eiuſdem paritione, ex quo per 2
publicum inſtrumentum obtulit ſe paratum obedire mandato Rotali, de cuius executione agitur; Ac etiam præſtitit patientiam, quæ ſola, cum tenor mandati prædicti nullum contineret actum poſi-
tiuum, ſufficit ad hoc vt cenſeatur paritum, iuxta 3
deciſionem *Mohed.* 9. de re iud. *Rot* dec. 319 num. 1. par. 2. recent. in Tullen. ſeu Nullius Monaſterij 5. Iulij 1608 coram bo: me: Card. *Sacrato*, in Sorana beneficiorum 27. Iunij 1616. coram R. P. D. meo *Pirouano*; in dicta Leodien. canonicatus S. Pauli 8. Aprilis 1622. & in Tullen. Capellaniæ hac eadem die coram me.

Nec viſum fuit ſubſiſtere obiectum, quod impedimenta præſtita in partibus per publicos Officiales, &
Miniſtros præſumantur emanata ad inſtantiam ip- 4
ſius D. Pauli de cuius intereſſe agitur ex allegatis, Quoniam huiuſmodi præſumptio locum quidem ſibi vendicaret, ſi prædicti Officiales nullum haberent particulare intereſſe in huiuſmodi negotio; Verum cum idem Officiales prætendant habere intereſſe, dicta impedimenta non veniunt adſcribenda ipſi D. Paulo, ſed potius cenſenda ſunt prouenire ab Officialibus vere impedientibus, Vel ſaltem dubium eſſe poteſt vtrum Officiales præſtent dicta impedimenta pro ſuo dumtaxat intereſſe, vel etiam ad inſtantiam D. Pauli; Ac inde in hac præſumptione dubia, & æquiuoca nequit contra ipſum fieri ſolidum fundamentum, præſertim ad effectum declarationis incurſus cenſurarum requirentium certam, & plenam
probationem *Rot.* dec. 534. n. 8. & 602. n. 3. p. 1. & dec. 5
751. n. 3 p. 2. recent. apud Sanctæ memoriæ Gregorium XV dec. 96. n. 2. & in Calaguritana beneficij 16. Feb 1620. coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano.*

Nec etiam obſtant teſtes ſuper contrauentione deponentes de perceptione fructuum per D. Paulū, quia depoſitiones huiuſmodi viſæ ſunt Dominis nullius momenti, cum ipſi teſtes nulliter, non ſeruatis de
iure ſeruandis fuerint examinati, & propterea eorum 6
dicta nihil probent c. 2. de teſtib l. ſi quando C. eod. tit. cum aliis per *Rot.* recent. dec 413. n. 3 p. 2.

Et ita &c.

Leodien. Parochialis.
Veneris 4. Iuly 1625.

ARGVMENTVM.

Ex poſſeſſionis Eccleſię adeptione inducitur adeptio etiam omnium annexorum, & pro quibus conceditur manutentio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſufficit pro manutentione, vbi alius non erat in poſſeſſione.*
2 *Poſſeſſio Eccleſiæ capta vbi fuit, intelligitur etiam apprehenſa poſſeſſio bonorum, & annexorum, & pro eis datur manutentio.*
3 *Inſtrumenta locationum probant poſſeſſionem ad effectum manutentionis.*

Digitized by Google

4 *In iudicio manutentionis leuiores admittuntur probationes, & ſemiplena ſufficit.*

Deciſio CLXXX.

DOmini cenſuerunt, Ioanni Rectori Parochialis Eccleſiæ Oppidi de Beringen. dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione decimarum, de quibus agitur. Conſtat enim, ab ipſo fuiſſe appræhenſam poſſeſſionem Eccleſiæ parochialis Vt ex publico inſtrumento appræhenſionis de anno 1617. ſub die 22. Nouembris; quæ inſtrumentalis poſſeſſio cum alius eo tempore non poſſederit, ſatis
1 quidem prodeſt ipſi Ioanni ad effectum manutentionis iuxta vulgatam l. prædia, vbi *DD.* ff. de acquir. poſſeſſ. *Verall.* dec. 334 num. 6. par. 2. *Rota* diuerſ. dec. 62. n. 1. par. 2. & recent. dec. 661. n. 1. par. 1. & dec. 525. nu. 2. par. 2. cum aliis allegatis in Melenitana Coadiutoriæ 17. Nouembris præteriti coram me. Conſtito autem de appræhenſione poſſeſſionis dictæ Eccleſiæ, inde etiam cenſendum eſt quod idem Ioannes exiſtat in poſſeſſione omnium, & quorumcumque bonorum ad Eccleſiam ſpectantium, & annexorum,
2 quia poſſeſſio bonorum huiuſmodi per adeptionem poſſeſſionis Eccleſiæ acquiritur ad not. in l. cum hæredes, ff. de acquir. poſſ. *Abb.* in c. cum ſuper, nu. 29. in fin. de cauſ. poſſ. & propriet. *Anton. de Butr.* in c. ſi. nn. 19. de reſtit. ſpol. *Bertachin.* in tract. de Epiſcopi lib. 3 par. 1. quæſt. 56. *Rot.* recent. dec. 462. n. 2. par. 5. in Montis Regalis Iuriſdictionis 10. Maij 1599 coram bo. me. *Penia*, & in Mediolanen. Beneficij 27. Maij 1611. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Nec viſum fuit, poſſe dubitari de poſſeſſione ipſius Eccleſiæ reſpectu collectionis decimarum de Beringen. & Neuſden. de quibus agitur, cum liqueat ex inſtrumento publico, dum iſta Eccleſia erat ſub ſequeſtro Archidiaconorum, & Epiſcopi Leodien. has decimas tanquam ad dictam Eccleſiam ſpectantes fuiſſe publice locatas, vt in Summ. nu. 1. Prout quoque fuerunt locatæ per Sequeſtrem à Rota deputatum Summ. n. 3. Nam ex inſtrumentis locationum bene probatur poſſeſſio ad effectum manutentionis in exactione decimarum concurrentibus adminiculis, *Felin.* in c. cum inter dilectos, n. 8. ver. Item ſecus, de
3 fid. inſtrum. *Socin ſen.* conſ. 187. n. 16. ad fin. li. 2. *Grat.* conſ. 50. nu. 49. & ſeq. li. 1. *Gabr.* de Locat. concluſ. 4. nu. 26. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 896. num. 2. Inter recent. dec. 575. n. 3. & in Bononien. Datis 27. Ianuar. 1614. coram R. P. D. meo *Veroſpio*. Quæ adminicula hic non deſunt, cum ex libro d. parochialis eccleſiæ appareat, ab anno 1533. decimas de Neuſden. & Beringhen ſemper fuiſſe locatas cum certis ibi expreſſis conditionibus Sum. nu. 8. Adeſt etiam atteſtatio Epiſcopi Leodien. in Sum. n. 9. quod decimæ prædictæ occupatæ per Dominos de Horſbrouch. ſemper ſpectarunt ad Eccleſiam de Beringhen. Ac demum ipſi decimatores retulerunt, ſe poſtremis annis decimas huiuſmodi collegiſſe, illaſque tradidiſſe Rectori parochialis de Berlinghen. Vt in dict. Sum. nu. 10.

Quæ omnia maxime ſimul iuncta, etiamſi eorum aliqua difficultatem paterentur, viſum eſt Dominis ſufficere pro manutentione Ioannis Rectoris contra dictos de Horſbrouch. Dominos temporales laicos, qui de nullo iure in contrarium docuerunt, nec immo curarunt informare; & quia verſamur in iu-
4 dicio manutentionis, in quo vti ſummariiſſimo, leuior ſufficit, ac etiam ſemiplena probatio. *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 624. n. 5. & dec. 1326. num. 1. & ſæpe in aliis.

Et ita, &c.

Alexandrina Beneficij.
Veneris 4. Iulij 1625.

Deciſio CLXXXI.

VT ſatisfacerem Informantib. pro Cutica propoſui dubium iterũ alias ſub die 18. Aprilis præteriti reſolutũ. Et Domini ſteterunt in ea reſolutione, ſcilicet gratiam Pauli eſſe in omnib. iuſtificatam Vt in deciſione cum qua Domini tranſierunt; Et cũ nec adhuc poſt tot citationes informare Cutica voluerit, nihil addendum dictæ deciſioni fuit viſum.

Et ita &c.

Ciuitatis Caſtelli Iuris paſcendi.
Lunæ 10. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Pro debito Vniuerſitatis homines ſinguli de Vniuerſitate non tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Singuli de Vniuerſitate dicuntur differre ab Vniuerſitate.*

2 *Pro debito vniuerſitatis non ſunt obligati, vt ſinguli de Vniuerſitate, & nu. 3.*

4 *Fallit quando ſunt condemnati tam Communitas, quam homines illius.*

Contra num. 4.

Deciſio CLXXXII.

LAtis tribus conformibus ſententiis Rotalibus contra Communitatem, & Hominis Galleſij fuit relaxatum mandatum executiuum, & illius vigore fuerunt carcerati Cancellarius, & alij particulares incolæ dicti loci, necnon Officiales dictæ Communitatis. Vnde dubitaui An carceratio ſuſtineretur. Et Domini dixerunt quoad Cancellarium, & alios particulares non ſuſtineri, quo vero ad Officiales voluerunt, vt alia diſputatione diſcutiatur. Ratio autem reſolutionis fuit quia particulares homines, & ſinguli multum diſtant ab ipſa vniuerſitate, & tanquam diuerſi reputantur *Caſtren.* in l. ſicut §. ſi quid in prin. ff. 1
de pæn. *Felin.* in c. eam te col. 13. & ibi *Rip.* n. 43. de reſcrip. *Gabr.* concl. 1. nu. 1. verſ. contrarium Quod cuiuſq; vniuerſit. nõm. Et debitum vniuerſitatis non dicitur debitum ſingulorum, nec è conuerſo *Dec.* 2
conſ. 61. n. 2. ad fin. *Rip.* in d. cap eam te nu. 43. ver. Et liberatio *Natt.* conſ. 150. n. 1. & 2. Et in terminis quod pro debito Communitatis, non poſſint conueniri particulares, & ſinguli dixit *Bar.* in d. l. ſicut per illum textum ibi Nec quod debet vniuerſitas ſinguli debent ff. Quod cuiuſq; vniuerſit. nom. quem ſequũtur ibi *Bald. Caſtren.* & alij *Petr. de Vbald.* de Collect. n. 46. *Menoch.* conſ. 726. n. 22. & 23. *Cephal.* conſ. 568. n. 22. *Bonadill.* in Poliric. li. 3. cap. 8. n. 78. litte. A. Et in terminis carcerationis *Matth. Coler.* de Proceſſ. execut. p. 2. cap. 3. nu. 369. & ſeqq. Rationi enim, & iuri, & naturæ repugnat, vt quis pro alio pergrauetur l. vnic. C. Vt nullus ex *Vicar.* lib. 11. cap. 1. extra de Iniur. & damn. dat. & poſt *Luc. de Penn.* ita ratiocinatur *Menoch.* loco præallegato.

Non

Digitized by Google

Non obſtat, quod ſententiæ latæ fuerint contra
4 communitatem,& Homiues Galleſij, quorum Hominum appellatione veniunt ſinguli & particulares vt per *Ruin* conſ.1.nu.5.& 8.lib.4. Præſertim attenta copula illa, Et, quæ inter diuerſa ponitur, itaut ſub verbo, Hominum, videantur comprehenſi & ſinguli iuxta tradita per eundem *Ruin*.conſ.129.num.14. eodem libr.4. Quoniam in præſenti ſubiecta materia repugnat, vt ſententiæ latæ pro Vannis condemnando Communitatem & Humines Galleſij ſenſe-
5 rint de Hominibus vti ſingulis, hac enim data interpretatione dictæ ſententiæ continerent manifeſtam iniuſtitiam, ſi particulares, & ſingulos non citatos, nec in iudicio vnquam vocatos condemnaſſet; Et ſecundum ſubiectam materiam verbum illud, Homines, in ſententiis prolatum intelligi debere vel de Hominibus vti ſingulis, vel vti vniuerſis tradit *Corn.* conſ.213.nu.4 li.4.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Pacen. Capellaniæ.

Luna 10. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Recognitio ſcripturæ quomodo ſit facienda etiam in antiquis, & quomodo debeant Teſtes deponere.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium examen debet fieri ſecretò, & ſeparatim exemplo Danielis.*

2 *Et inſimul examinati non probant, quia vnus alium inſtruere potuerit.*

3 *Scriptura ſupra centum annos non eget recognitione.*

4 *Scripturæ antiquitas debet probari, & ſola data illius non attenditur, & non probat.*

5 *Fallit in antiquiſſimis, in quibus ſola Data probat.*

6 *Scriptura antiquiſſima vt dicatur debet exhiberi, & rurſus probari, quia Data non attenditur, cum poſſint confici ſcripturæ, quæ antiquiſſimæ poſſint videri.*

7 *Copiaque danda eſt petenti parti.*

Deciſio CLXXXIII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 27. Iunij præteriti coram R.P.D. meo *Durano* ex eo potiſſimum fundamento, quod ſcriptura non fuit ſufficienter recognita, nec probata requiſita ad Archiuij legalitatem; Teſtes enim non fuerunt ſecreto, & ſeparatim examinati vnus poſt alterum Vt fieri debuit exemplo Danielis, qui ſingulatim teſtes illos interrogauit *Daniel*. c.13. ſed omnes inſimul depoſuerunt, & ideo nullam fidem faciunt, cum vnus alium inſtruere potuerit cap. venerabili vbi gloſ.in Verbo
1 examinare, & ibidem etiam *Abb.* & *Felin*.n.5. & c. cum cauſam de teſtib. vbi idem *Abb.* & in c. quia propter n.14 & 15. de Elect. *Alex*.conſ.137.n 9.li.
2. *Moder. Rom.* de teſtib.q.80.n.93.& ſeqq.

Neque obſtat, quod prætendatur, ſcripturam eſſe antiquiſſimam ſupra centum annos. & conſequen-
2 ter recognitionem non fuiſſe neceſſariam vt per *Crau.* de Antiq. tempor. parte 8. §. vidimus nu. 18.
3 Card. *Seraph* dec.1077.nu.1. Quia de tali antiquitate nullibi conſtat; Teſtes enim de ea nihil dicunt, & ſola Data illam non probat *Put*.dec.439.lib. 1. & dec. 186. lib. 3.& fuit dictum coram Sanctæ memoriæ Gregorio Decimoquinto dec 193.num.2. & coram Reu. P.D. meo *Pamphilio* in Iſpalen. Decimarum de Ayamonte 12. Maij 1614. & in Anconitana ſeu Anximana Florum 15. Decembr. 1617. coram R.P.D. meo *Buratto*.

Et quamuis replicaretur, hoc procedere tantum in antiquis, non autem antiquiſſimis ex traditis per 5
Crauet.d.§.vidimus, & *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. tom.3 cap.554.num.41. Fuit tamen reſponſum, hoc eſſe id quod negatur, cum Originale non fuerit in Rota exhibitum, & aliunde non appareat, ſcripturam re vera eſſe antiquiſſimam; quemadmodum e- 6
nim ſola data non probat antiquitatem, eo quia poſſunt confici ſcripturæ modernæ cum data antiqua, vt per *Put*. dict. deciſi. 186. lib. 3. ita etiam propter eamdem rationem non probat maximam antiquitatem cum eadem facilitate confici poſſint cum data antiquiſſima.

Placuit etiam alia nullitas deducta ex eo, quod non fuit data copia, quæ dari debebat ſtante petitio- 7
ne, *Rot*.dec.15.num.15. de Reſcript.in nou. *Felin*. in c.cum M.Ferrarienſis, num.65. de Conſtit. *Veſtr*. in Praxi li 3 cap 6.& ibi *Granat*.nu.13. De qua in propoſito ſatis conſtare videbatur, quia Alphonſus, dum fuit citatus, inter alias reſponſiones, quas dedit, dixit, quod erat paratus accedere ad locum aſſignatum, & aſſiſtere omnibus, quæ in mandato hoc in Compulſorialibus continebantur, & inſuper quod ſibi debebat dari copia mandati Rotalis; quæ verba iuxta intentionem ipſius reſpondentis, & in neceſſarium antecedens ipſius copia petitionem important; ſi enim petitio erat neceſſaria vt copia deberetur, eo ipſo quod Alphonſus dixit, ſibi dari debere, videtur illam petiiſſe.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Oxomen. Canonicatus.

Veneris 14. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Habentur nonnulla in hac deciſione de electione; item de Iuriſdictione Capituli Oxomen. in electione, & de eius priuilegio, vt non admittatur appellatio ſuſpenſiua ab eius electione, & alia prout in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Canonicè Electus is dicitur ad Beneficium, qui prævio examine à quatuor ex quinque Examinatoribus Synodalibus fuit approbatus.*

2 *Electio facta pendente appellatione eſt nulla; fallit quando ex priuilegio non datur appellatio ſuſpenſiua.*

3 *Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur interueniſſe ſpatio temporis 30 annorum.*

4 *Conſtitutio loquens ſimpliciter de ſententiis latis à Iudicibus comprehendit Iudices etiam delegatos.*

5 *Iudex recuſatus, quando ſunt plures in commiſſione nominati ſe abſtinere debet, & iuriſdictio aliis accreſcit.*

6 *Recuſatio omnium Iudicum fieri non poteſt.*

7 *Exceptio recuſationis debet in quolibet actu reiterari, & per comparationem ſine proteſtatione cenſetur à tali exceptione receſſum.*

8 *Citatio ad ſententiam non eſt neceſſaria poſt conclu-*

ſum in cauſa, vbi eſt ſtylus in contrarium.
9 *Dignitates, & Portionarij non habent vocem in Capitulo.*
10 *Canonici ſoli vna cum Epiſcopo faciunt capitulum.*
11 *Dignitates, & Portionarij non ſunt de capitulo.* 12.
13 *In Eccleſia Oximen. eſt priuilegium conferendi à Capitulo in menſe reſeruato.*

Deciſio CLXXXIV.

CVm de anno 1614. per obitum Alphonſi del Rio vacaſſet in Eccleſia collegiata S. Petri de Soria Canonicatus Sacræ Scripturæ, ſeu Magiſtralis, de quo agitur, Capitulum eiuſdem Eccleſiæ propoſuit edicta ad concurſum, & ex tribus Oppoſitoribus, nempe DD. Petro Marcel, Didaco de la Camera, & Ioanne Iſquierdo, qui intra legitimum tempus comparauerant, & puncta aſſignata iuxta ordinem præfixum recitauerant, elegit in Canonicum D. Petrum Doctorem in Sacra Theologia, & in vim huius electionis eidem Petro fuit facta collatio per Vicarium, ad id mandatum ſpeciale habentem ab Epiſcopo, Super cuius electionis validitate in gradu appellationis cauſa mihi commiſſa, dubium in Rota propoſui, An conſtet de bono iure Petri, & Domini reſponderunt, conſtare, nam attenta ipſius idoneitate, & præuia oppoſitione, vt ſupra, rite fuit electus à quatuor ex quinque canonicis votantibus, & ſic à maiori parte Capituli, c. eccleſia veſtra, &c.
1 in genere de elec. c. ea nobis, de his quæ fiunt à maior. part. capit.

Nec viſa eſt huiuſmodi electio infringi poſſe ex eo, quod facta fuerit adhuc pendente appellatione
2 interpoſita per Iſquierdum à ſententia lata per Portillum, qui commiſſa ſibi, tanquam vni ex Iudicibus Synodalibus per Breue Apoſtolicum cauſa appellationis à ſententia lata per Nuncium Hiſpaniarum, in qua idem Nuncius ſub die 7. Aprilis 1615. reuocauerat vti nullum ex defectu citationis decretum prius, die ſcilicet 20. Decembris 1614. emanatum ſuper admiſſione Petri in Oppoſitorem, pronunciauit ſub die 9. Decembris 1615. ſententiam Nuncij eſſe reuocandam, ac Petrum eſſe legitimum oppoſitorem, & ad electionem per Capitulum eſſe procedendum, prout ad illam die 11. einſdem menſis deuentum fuit, ac electus Petrus; Quoniam placuit reſponſio, quod appellatio ſupradicta non habebat effectum ſuſpenſiuum iuxta conſtitutionem illius diœceſis diſponentem, quod in cauſis beneficialib. non admittatur appellatio ſuſpenſiua, de cuius conſtitutionis obſeruantia deponunt teſtes in Sum. Petri n. 7. Et ex d. obſeruantia, cum illa excedat ſpatium triginta annorum, præſumitur confirmatio Apoſto-
3 lica, *Alex.* conſ. 79. n. 5. ver. Fortificatur, li. 1. & conſ. 17. n. 8. li. 4. *Dec.* conſ. 152. n. 4. *Gozadin.* conſil. 73. nu. 20. & 21. *Rot.* apud *Card. Seraph.* dec. 507. nu. 3. apud *Card. Mantic.* dec. 264. n. 8. & in S. Seuerini Beneficij 28. Aprilis 1623. coram R. P. D. meo *Buratto*, Vnde huiuſmodi conſtitutio confirmata, vt ſupra, etiam comprehendit ſententias Delegatorum, erat Portil-
4 lus ad l. ſi de interpretatione, ff. de legib. *Bart.* in l. aſſiduis, C. qui pot. in pignor. hab. cum alijs allegatis per *Creſcen.* dec. 1. n. 1. de Conſtit.

Non obſtat defectus iuriſdictionis Portilli ex eo deductus, quod Breue, vigore cuius proceſſit in cauſa, prius fuerit præſentatum Simoni Suarez Iudici Synodali, & ſic eſſet extinctum. Quoniam cum dictum Breue, vt apparet ex illius lectura, directum eſſet vni ex Iudicibus Synodalibus Oxomen. & dictus Suarez fuerit recuſatus à Decano Anguiano tanquam inimicus, qui ſtatim pro recuſato ſe habuit, prædicta iuriſdictio ſtante impedimento dicti primi Iudicis in ſequentem Synodalem, qualis erat Portil- 5
lus, fuit tranſlata, & proinde merito potuit de iure in cauſa procedere cap. cum. plures §. porro verſ. niſi de offic. de leg. in 6. *Beich.* in c. ſuper quæſtionum n. 13. & 14. extra eodem tit. *Rot.* apud Card. *Seraph.* dec. 506. n. 4. & 5. apud S. me. Gregor. XV. dec. 327. nu. 1. & in Elboren. iuris conferendi coram Corduba apud *Marcheſan.* de commiſſ. p. 3. fol. 393. ſub n. 1. & 2. confirmata coram R. D. meo Patriarcha *Manzanedo* dec. 440. nu. 1. & 8. p. 2. recent.

Prout nec eiuſdem iuriſdictionis defectus opponi poteſt eo quod d. Portillus in cauſa proceſſerit poſtquam fuerat recuſatus ab Iſquierdo, hæc enim recuſatio, tanquam facta de omnibus Synodalibus, & peritis diœceſis Oxomen. & ſic nimis vaga, & in- 6
certa non erat admittenda *Bald.* in l. hoc modo 63. ſub n. 1. ff. de condit. & demonſtr. *Paz.* in prax. p. 1. tom 10. n. 30. *Seraph.* dec. 897. n. 5. vltra quod Iſquierdus non appellauit ab vlteriori proceſſu, immo comparuit coram eodem Iudice pro ſententia abſolutoria, indeque cenſetur à recuſatione receſſiſſe *Gabr.* 7
de indic. concl 5. n. 4. *Put.* dec. 380. n. 2. & 4. li. 1. Rota apud Card. *Seraph.* d. dec. 897. nu 7. & dec. 1057. num. 1. & 2. & apud S. m. Greg. XV. dec. 368. nu. 2. & dec. 466. n. 7.

Neque omiſſio citationis ad ſententiam viſa eſt conſiderabilis ſtante concluſione in cauſa, quæ cita- 8
tionem huiuſmodi ſupplet in illis partibus *Gonzal.* ſuper reg. 8. in annot. contr. nullit. num. 254. & dixit Rota in Seguntina præcedentiæ 1. Iulij 1605. coram R. D. meo Patriarcha *Manzanedo* & dec. 180. n. 1. & dec. 617. n. 4. p. 2. recent. & ſæpe in alijs.

Nec etiam Domini cenſuerunt ſubſiſtere deducta circa Petri incapacitatem, ex quo ipſe Petrus non probet, ſe per quinquennium in aliqua Vniuerſitate litteris operam dediſſe, & Doctoratus inſignia ſuſcepiſſe. Quoniam in Academia Compluten. & in aliis Petrus Studiis incubuit; ſed quidquid ſit de hoc, ſufficit eidem iuſtificaſſe, ſe in gymnaſio Hiracen. Laurea Doctoratus fuiſſe inſignitum, in quo gymnaſio homines docti conſueuerunt huiuſmodi gradum ſuſcipere.

Nec pariter officit Petro quod dicitur, quatuor voces ſibi tributas ex quinque canonicis electioni intereſſentibus non poſſe dici conſtituiſſe maiorem partem Capituli, ex quo non fuerint admiſſi ad votandum Dignitates, ac Portionarij, quos in ipſo a- 9
ctu electionis interueniſſe, atque in Capitulo vocem habere aſſerunt informantes pro Iſquierdo; Etenim obiectum ceſſat ex confeſſionibus, de quibus in ſum. Petri n. 2. & 8. vbi quod prouiſio canonicatus Magiſtralis, de quo agitur, ſpectat ad ſolos canonicos cum Epiſcopo; Quibus confeſſionibus de- 10
ferendum videtur, cum emanauerint à Præſidente capituli, aliiſque perſonis habentibus intereſſe, præſertim, quia de iure Dignitates, ac Portionarij non habent vocem in capitulo Doct. in cap. 1. vbi *Abb.* n. 11. *Dec.* ad fin. n. 33. verſ. in penult. quæſt. de elect. ibidem *Abb.* in c. cum olim n. 8. & ibi *Felin.* n. 4. de re iud. Card. *Seraph.* dec. 98. n. 1. & dec. 474. n. 2. cum ſoli canonici vna cum Epiſcopo faciant capitulum c. nouit de his quæ fin. à *Prel. Doct.* in c. 2. de inſtit. 11
Cat. in c. 1. n. 4. q. 5. *Abb.* n. 11. *Dec.* ad fin. & alij d. elect. idẽ *Abb.* in c. auditis n. 3. in fi. eodẽ tit. *Rom.* conſ.

531. ſub

531.ſub n.10. *Rot*.recent.dec.296.nu.1.& 2. p. 1. Di-
2 gnitates vero, & Portionarij minime ſint de capit. *Compoſtel.*& in c. 1. nu. 4. de elect.quem ibidem ſequuntur *Io. Andr.*prope fin.Card.q.5.*Butr*.n.5.*Imol.* n.3.*Abb*.n.11.& in c.penult.nu.19.de cleric. non reſid. *Panorm*.de poteſt. capituli,ſed vac.prælud.5.n.4. *Lambert*.de iurepatr.li.2.p.1.q.1.art.15.*Rot*. diuerſ. dec 4.n.5.p.2.

Vltimo non obſtat, quod opponitur de reſeruatione dicti canonicatus, ex quo dicitur vacaſſe de menſe Iulij; Nam vltra quod non ſatis id probatur, etiamſi verum eſſet, quod vacauerit in dicto menſe reſeruato,cum iſte ſit canonicatus Magiſtralis,prout
13 idem etiam Iſquierdus cum nominat 10 ſumm. Petri num.9. illius prouiſio de conſuetudine eccleſiæ Oxomen. ac etiam vigore indultorum Sixti Quarti,& Leonis X.de quibus per *Gonzal*. ſuper regul. 8. gloſ.9.§.2.num.80.& *Garc*.de benefic.5.parte capit. 4. numer.169.ſpectat ad collationem capituli, & Epiſcopi.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Foroliuien. Tutelæ.

Veneris 14. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Tutor reddere tenetur rationem adminiſtrationis,& reliquatum reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Tutor rationem tenetur reddere finita tutela.*

2 *Et reliquatum reſtituere.*

3 *Et periti ſunt deputandi ex vtraque parte,qui rationes videant,& calculent.*

4 *Frumentum non præſumitur conſumptum ante triennium, & ad eius reſtitutionem Tutor poteſt condemnari.*

5 *Confeſſio ſuperat omne genus probationis.*

Deciſio CLXXXV.

DOmini reſponderunt,ſententiam R.P.D. *Riuarola* Vicelegati Emiliæ eſſe confirmandam; Illius enim validitas non impugnabatur; Iuſtitia vero patet,quia Laurentius debitor apparuit in actu redditionis rationis curæ Cæſaris,& Ludouici fratrum de Fuſſis adminiſtratæ, ad quam redditionem rationis vltra inſtrumentalem obligationem etiam de iure
1 tenebatur l. 1 §.ex officio ff de tutel & rat.diſtrah. *Alex*.conſ.108.n.6. verſ.Sicut quando lib. 1. *Pariſ*. conſ 21.n.55. lib.2. *Dec*.conſil. 110.n.7. *Borgnin*. de tut.& curat. n.202. Card.*Seraphin*.dec 1408. n.1.& propterea recte fuit in ſententia per Iudicem condemnatus; reddens enim rationem tenetur ad reſti-
2 tutionem reliquatus l. qui libertatis §. ſeruus ibi, Quoniam rationes ff. de euict. l. quamuis & l.cum ſeruus ff. de condit. & demonſtr. *Crauet*. conſil. 238. numer. 2. *Sim.de Pret*. conſ. 155.numer.4.*Afflict*.dec.157.*Beninten*.dec.77. num. 5. Maxime cum ſeruatis de iure ſeruandis ſuper huiuſmodi redditione rationis,ſiue condemnatione ad reliquatum Iudex pronunciauit, præuia relatione peritorum de partium conſenſu electorum, qui data & accepta
3 hincinde decalcularunt, & excomputarunt iuxta diſpoſitionem l. ſi pure ff.de fideic. libert.l.vix certis ff de iudic. l. ſi cui libertas vbi *Caſtren*.num 3. ff.de condit.& demonſtr.& tradunt *Anchar*.conſ.330. n. 6. *Socin*.ſen.conſ.149. nu 9. li. 1. pract. *Papien*. in form.libell. ad redden.rat. tutel. in verbo Debitam n.6. *Rot*.dec.184.nu.1.verſ.fuit namque confectum p.2.recent.

Deciſ.Clem. Merlini.

Nec poteſt impugnari dicta ſententia eo quod Laurentius condemnatur ad libras 726. in quibus remanere aſſeritur creditores fratres pupillos excomputatis dicto Laurentio omnibus eius prætenſionibus,cum tamen in relatione peritorum habeatur,ipſum Laurentium remanſiſſe creditorem in libris 399. Vnde pro eodem informantes inferunt, ſententiam conformem non eſſe peritorum calculo & ſic iniuſtam.Quoniam ceſſat obiectum dilucidato æquiuoco,quod in eo potiſſimum eſt,quod ſupponitur,dictos peritos potuiſſe ad debitum pupillorum integras expenſas factas à tutore pro ancilla, & famulo,& re vera,vt apparet ex lectura relationis dictæ expenſæ non fuerunt poſitæ ad debitum pupillorum, ſed ſimpliciter taxatæ in libris 251.Iudex vero,cui bene innotuit,dictas ancillam,& famulum non inſeruiſſe pupillis dumtaxat ſed ipſi Laurentio, eiuſque vxori,prudenter cenſuit pro ſola medietate debere adſcribi debito pupillorum, & ſic tutorem condemnauit iuxta peritorum relationem in ſumma,cuius ex d.relatione apparet debitor detracta d. medietate.

Prout nec etiam de iniuſtitia redargui poteſt di-
4 cta ſententia eo quod in ſecundo capite condemnauerit eumdem Laurentium ad reſtitutionem ſextariorum frumenti 137. quam condemnationem prætenditur non potuiſſe fieri in ſpecie, ſub prætextu quod non extaret frumentum,ſed eius loco debitam fuiſſe reſtitutionem pretij. Etenim cum à tempore receptionis dicti frumenti vſque ad petitionem pupillorum triennium non intercesſerit, nec dictus Laurentius vnquam oppoſuiſſet de conſumptione, ſed immo ſimpliciter acquieuiſſet relationi peritorum,in qua deſcriptus fuerat debitor dictæ quantitatis frumenti,iure potuit Iudex condemnare ad reſtitutionem frumenti, præſertim cum illud ſit de iis, quæ recipiunt functionem in ſuo genere l.2.§. 1. & l.cum quid ff ſi cer.& fuit dictum in Romana diuiſionis 17. Feb.1620.coram R.P D. meo *Vbaldo*.

Nec demum dictæ ſententiæ iuſtitia infringitur ex tertio capite, ſcilicet condemnatione dicti Laurentij in ſcutis auri 278. quæ negat idem ad ſui manus peruenisſe.Quoniam contrarium apparet ex publico inſtrumento in quo ipſe Laurentius tutor retroceſſit Andreæ iura, & actiones alias ceſſas per eumdem Andream de anno 1597.Ioſepho patri pupillorum ad computum dotis Margaritæ vxoris dicti Ioſeph,& reſpectiue matris pro ſcut. 300. contra quoſdam tertios,vt in alio inſtrumento; & hanc retroceſſionem fecit tutor dicto Andreæ pro rata ſcutorum 278.quia totidem ab eo confeſſus fuit habuiſſe; Vnde non videbatur æquum,vt haberet in pecunia ſcuta 278. & etiam creditum ceſſum contra tertios pro ſcutis 300.&.ſic patet, Laurentium reman-
5 ſiſſe debitorem pupillorum in ſcutis 278. ſtante dicta ſua confeſſione, qua non poteſt dari melior probatio l.cum te C. de tranſact.l.fin.C.de fideicom. l.generaliter C de non num.pecun.auth. contra qui propriam eodem tit.

Et ita vtraque parte informante,&c.

Romana Domus.

Lunæ 17. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Pro fideicommiſſo particulari datur Saluianum, & de probatione identitatis ad dictum effectum neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Pro fideicommiſſo particulari datur Saluianum probatis extremis & n.2.*
3 *Verbum ſuccedat, importat fideicommiſſum.*
4 *Deceſſiſſe ſine filiis quis præſumitur.*
5 *Poſſeſſio Teſtatoris probata de tempore præſumitur continuata vſq; ad obitum.*
6 *Identitas probatur verificatis duabus demonſtrationibus.*
7 *Grauatus fideicommiſſo non poteſt tranſigere in præiudicium ſubſtitutorum.*
8 *Immiſſio datur fideicommiſſario contra habentem cauſam à grauato mediatè vel immediatè.*

Deciſio CLXXXVI.

DOmini cenſuerunt, dandam eſſe immiſſionem Venerabilibus Monaſteriis RR. Monialium Sanctæ Catherinæ de Senis, & S. Bernardini de Vrbe aduerſus Excellentiſſimam D. Comeſtabilem ſuper domo cum domunculis, de qua agitur in vim teſtamenti q. Matthei Boſculi, in quo Monaſteria prædicta Iulio ſine liberis decedenti quoad illam fuerunt ſubſtituta. Quoniam fideicommiſſario etiam
1 particulari competit immiſſio in vim rubris Saluiani probatis extremis l.1. C. commun. de legat. & not. *Doct.* in l.1 ff. de legat. 1. *Gabr.* conſ. 46. n. 19. & ſeqq. lib. 1. *Viu.* dec. 195. *Magon.* dec. Lucen. 99. in Addit. littera A. cum aliis per Rot. dec. 176. n. 1. poſt tract. *Pacific.* de Saluian. extrema autem, ſcilicet exiſtentia fideicommiſſi, eiuſdem purificatio, necnon quod res, ad quam petitur immiſſio, fuerit in bonis fideicommittentis, ac demum illius rei identitas, quæ omnia ad effectum obtinendæ immiſſionis huiuſmodi re-
2 quiruntur iuxta tradita per *Peregr.* de fideicomm. art. 43. & 44. per totum fuerunt ſatis probati.

Quoad exiſtentiam fideicommiſſi ad fauorem dictorum Monaſteriorum in caſu, quo Iulius filius, & hæres Matthei fideicommittentis moreretur ſine filiis legitimis, & naturalibus, illa patet ex lectura teſtamenti, vbi depoſitum fuit, vt in caſu prædicto ſuccedant pro medietate dictæ domus Monaſteria ſupradicta. Nec dubium eſt, quin verbum, ſuccedant, ſit verbum commune aptum ad inducendum fidei-
3 commiſſum *Bart.* in l. centurio o. 5 t. ff. de vulgar. *Imol.* in c. *Raynutius* n. 196. de teſtamen. vbi etiam *Gul. de Bened* in verbo ſuccederent n. 6. cum aliis quos refert & ſeq. *Odd.* in tract. de compend. in verbo ſuccedat, vbi de communi.

Fideicommiſſi autem purificatio ad fauorem Monaſteriorum bene iuſtificatur, quia vocata fuerunt poſt mortem Septimiæ vxoris ipſius teſtatoris, cui vſusfructus fuerat aſſignatus, & quatenus Iulius hæres inſtitutus decederet ſine filiis; Septimiæ vero obitus vſque ab anno 1610. probatur ex fide Parochi, prout quoque Iulium è viuis exceſſiſſe anno 1620. in oppido Liuorni probatur ex iurata atteſtatione Prioris Hoſpitalis, vbi deceſſit; Quod autem Iulius grauatus deceſſerit, ſine filiis præſumitur, cum non
4 appareat, eum filios vnquam ſuſcepiſſe *Alex.* conſ. 20. numer. 12. lib. 5. *Bellon.* conſ. 19. num. 3. *Alciat.* de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 49. n. 6. & ſeqq. *Capyc.* deciſ. 159. numer. 11. *Rot.* rec. deciſ. 430. numer. 5. p. 1.

Quod domus fuerit in bonis Matthei fideicommittentis apparet ex eo, quod emit iſtam domum ab hærede cuiuſdam Anſelmi, & loco pretij ſcutorum 1600. idem Mattheus accollauit ſibi debita dicti Anſelmi iuxta mandata, quæ ſibi ab illius creditorum deputatis traderentur, prout poſtea ſoluiſſe apparet; Ex titulo autem defuncti præcedente præſumitur ab eodem continuata poſſeſſio *Bald.* conſ. 9. nu. 3. & 4. 5
lib. 1. per text. in l. quædam mulier ff. de rei vendic. & in l. 2. C. de acquir. poſſ. cum aliis alleg. per *Peregr.* de fideicom. art. 44. n. 4.

Et demum identitas probatur tam ex inſtrumento emptionis factæ à dicto fideicommittente, vbi aſſeritur, quod domus poſita eſt in regione trans Tiberim cũ deſignatione horum confinium, videlicet Ab vno latere, & retro bona Alexandri, & Iulij de Buſſellis, Ab alio bona Canonicorum, & Capituli S. Laurentij in Lucina, Ante viam publicam tendentem verſus Monaſterium S. Apolloniæ; quam domum poſtea vendidit Margarita Excellentiſſimo D. Comeſtabili Columnæ cum iiſdem demonſtrationibus, & cum aſſertione, quod ad ipſam Margaritam ſpectaret vigore ſupra relatæ concordiæ; Quæ probatio, quamuis inſpectis verbis videatur ſolum concludere quoad regionem trans Tiberim, non autem præciſe quoad hanc domum. Attamen Domini conſiderarunt, non probari, nec præſumi, quod Iulius habuerit aliam domum præter iſtam, in cuius poſſeſſionem Moniales petunt immitti, & quod eadem eſt vis, quæ tendit verſus S. Apolloniam, a. illa, in qua ſita eſt domus illorum de Farinaciis; Et proinde cenſuerunt, demonſtrationes prædictas in effectu concordare nedum quoad regionem, ſed etiam quoad viam, & ſic identitatem remanere ſatis probatam, cum ad hunc effectum duæ demonſtrationes ſufficiant *Bart.* in l. demonſtration. 14. & ibi *Caſtren.* nu. 6. ff. de condit. & demonſtr. *Peregr.* de fideicom. art. 44 nu. 43. & ſeqq. vſque ad fin. *Rot.* recent. dec. 701. n. 4. p. 2. & in aliis cumulatis in Pacen. Capellaniæ 14. Nouemb. 1623. & in Romana vineæ ſiue deuolutionis 1. Iulij 1624. coram me.

Non obſtat quod Excellentiſſimus D. Comeſtabilis non habeat domum à Iulio, ſed à Margarita ceſſionario vigore ſupradictæ concordiæ. Quoniam dictus Iulius grauatus reſtituere non potuit per dictã concordiam transferre niſi ius, quod habebat in domo donec viueret, nec potuit præiudicare ſubſtitutis vocatis poſt eius mortem ad l. ſi ſuſpecta §. fin. ff. 7
de inoffic. teſtam. l. à ſententia §. ſi hæres ff. de appell. l. 2. & 3. C. res int. alios act. *Bald.* conſ. 215. in 1. dub. lib. 1. *Natt.* conſ. 470. nu. 12. & 13. *Ruin.* conſ. 138. n. 12. lib. 2. late *Peregr.* de fideicom. art. 52. nu. 81. & certum eſt, dari immiſſionem fideicommiſſario contra 8
habentem cauſam ab hærede grauato mediate, vel immediate *Rimin.* iun. conſ. 190. num. 35. *Gabr.* conſ. 44. n. 6. cum aliis alleg. per S. me. Gregorium XV. dec. 194. nu. 1. & per Adden. n. 24.

Et ita, &c.

Dertuſana Vicariæ.
Lunæ 17. Nouembris 1625.

ARGVMENTVM.

Concurſus in Parochialibus vacatis Capitulo non eſt neceſſarius.

neceſſarius, cùm ſufficiat ſola approbatio Ordinarij præuio examine.

SVMMARIVM.

1 *Concurſus non requiritur in Parochialibus vnitis Capitulo, & ſufficit approbatio Ordinarij præuio examine.*
2 *Eccleſia vnita alteri dicitur ſuppreſſa, & efficitur de corpore Eccleſiæ, cui vnitur.*
3 *Obſeruantia contraria conſtitutioni habenti clauſulam decreti irritantis non eſt attendenda.*

Deciſio CLXXXVII.

PRopoſui dubium, An in aliis quatuor Vicariis, nempe de Almaſora, de Villareal, de Calaceit, & de Villafarnes eſſet locus concurſui, prout non eſſe locum in illa de Borriana fuit reſolutum coram R. D. meo *Caualerio* die 18. Maij 1622. & reſolutio prædicta latè comprobata in deciſ. coram me in eâdem causâ emanata die 22. Aprilis 1624. ſuper eo, quod maquentio ab Illuſtriſſimo D. Card. Epiſcopo prætenſa in iure conferendi omnes dictas quinq; Vicarias liberè per concurſum eidem eſſet deneganda. Et Domini reſponderunt non eſſe locum prædicto cõcurſui; etenim conſtito quod Eccleſiæ Parochiales dictorum quatuor locorum ſuperiùs enumeratorum fuerint alias authoritate Apoſtolicâ vnitæ Capitulari Menſe Dertuſen. non ſecus, ac Parochialis de Borriana cum obligatione Capituli de habendo in iis presbyterum idoneum, vt exerceret curam animarũ; quæ Vicariæ poſtrò de amouibilibus redactæ sũt in perpetuos ab Epiſcopis in viſitationibus cum expreſsâ conditione, quod deberent prouideri iuxta conſtitutionem S. mem Pij V. & ſic ad præſentationem, ſeu nominationem Capituli ſine concurſu Vt de ſingulis vnionibus, ac erectionibus ſoprà dictis conſtat in actis, Viſa ſunt benè applicari allegata in prędictis deciſionibus, nimirum quod non ſit locus concurſui, ſed ſufficiat ſola nominatio capituli, cui ſunt vnitæ
1 dictæ Vicariæ cum approbatione tamen Ordinarij, & præuio examine, Vt expreſsè eſt diſpoſitum in dicta Bulla S. me. Pij V, in ordine 47. in nouo Bull. & pluries fuit deciſum, & ſignanter dec. 102. n. 1. p. 1. & dec. 710. & 777. p. 2. recent. in alia Dertuſen. Vicariæ 28. Nouembris 1616. coram R. P. D. meo *Vbaldo*, & plene dictum in relatis deciſionibus in hâc causâ; eâque potiſſimùm ratione procedere, quia Eccleſia vni-
2 ta omninò ſuppreſſa remanet, ac efficitur prędium illius Eccleſiæ, cui fit vnio, indéque, cum eiuſdem Eccleſiæ Prælatus etiam præſit Eccleſiæ vnitæ, ad illius nominationem, ſiue pręſentationem nominari, & inſtitui debet Vicarius abſque alio concurſu, vt in his terminis fuit dictum in Barchinonen. Vicariæ 17. Maij 1624. coram me confirmata 2. Decemb. eiuſdẽ anni coram R. P. D. meo *Vbalde*, & poſteà 21. Feb. proximè præteriti coram R. D. meo Patriarcha *Manzanede*.

Non obſtat contraria diuturna obſeruantia prouidendi per concurſum alias in diſputatione cauſæ al-
3 legata pro D. Epiſcopo; huic enim benè fuit reſponſum in deciſione in hâc causâ coram me, quod ſtante in dictâ conſtitutione Pij V. decreto irritanti, cuius tanta eſt vis, vt inficiat titulum, & poſſeſſionem, nulla poteſt dari obſeruantia in contrarium, quę releuet, ac huiuſmodi prouiſiones factæ per concurſum de dictis Vicariis, ad quas capitulum non nominauit, prout cautum in dicta conſtitutione tanquam extoneæ, atque ideò conſenſu ipſius capituli carentes nequeunt firmare ſtatum in contrarium, vt fuit dictum in Ceſarauguſtana Vicariæ 10. Maij 1622. coram R. D. meo *Caualerio*, & in alleg. deciſionibus in hâc causâ, vbi quam pluries aliæ cumulantur.

Et ita, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Romana pecuniaria.
Mercurii 19. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Periculum pecuniæ depoſitatæ quando pertineat ad deponentem, & non ad Depoſitatium, & Depoſitario quomodo incumbat onus probandi oblationem, & furtum pecuniarum citra ſui culpam.

SVMMARIVM.

1 *Furtum commiſſum eſt difficilis probationis, & ex cõiecturis, & præſumptionibus probatur.*
Et de modo probandi ibidem.
2 *Fama probat furtum in ciuilibus.*
3 *Et debet probari pecunias furatas extitiſſe in loco deſignato tempore commiſſi furti.*
4 *Pecuniarum furtum factum cedit periculo deponentis, non verò Depoſitarij, ceſſâte eius dolo, & culpâ.*
5 *Periculum debet ad rei Dominum cedere.*
6 *Caſus furti non ſpectat ad deponentem, ſi ſequuta fuerit numeratio pecuniarum. Quod procedit in mercatore, non in aliis perſonis.*
7 *Item non procedit, quando non fuit data facultas vtẽdi pecuniis, quæ reputatur factum ad ſolum commodum deponentis.*
8 *Item non procedit, quando Depoſitarius re verâ non fuit vſus ipſa ſumma pecuniarum depoſitarum.*

Deciſio CLXXXVIII.

ANdreas Acorra nonnullas pecunias Chriſtoforo Monſerrato tradidit cuſtodiendas, quas cùm dictus Andreas repeteret, Chriſtophorus excipiebat, ſibi fuiſſe furto ſurreptas de menſe Ianuarij 1622. nec proptereà ad aliquid teneri. Vnde ſuper hoc dubium propoſui. Et Domini reſponderunt, conſtare de furto, & illud cadere debere periculo Andreæ; Nam quoad furti probationem, cùm illa ſit difficilis, ſufficit ſi ex præſumptionib. & coniecturis deducatur, prout dixerunt *Bart.* in l. ſi quando nu. 4. in fin. C. Vnde vi *Rimin.* ſen. conſ. 95. n. 12. *Alciat.* conſ. 687. n. 3. *Grammat.* conſ. crimin. 17. nu. 4. *Pariſ.* conſ. 156. n. 12. lib 4 *Menoch.* conſ. 153. n. 3. latè *Farinacc.* conſ. 158. n. 1. & a lib. 2 & in tract. de furt. q. 176. n. 2. *Rot.* dec. 762. n. 3 p. 2. recent.

Nec leues viſæ ſunt coniecturæ, quæ pro Chriſtophoro proponebantur, nimirum fractura ianuæ cubiculi, & capſæ, vbi pecuniæ à Chriſtophoro aſſeruabantur, probata ex inſpectione iudicialiter facta, & ex teſtibus; Item conqueſtiones, & acclamationes Chriſtophori illicò quod furtum ſibi innotuit, necnon querela per eumdem ſuper hoc Iudici porrecta, & demum publica vox, & fama dicti furti pecuniarum; Quæ coniecturæ ſimul iunctæ vnà cum bonâ famâ, & legalitate ipſius Chriſtophori efficiunt præſertim in ciuilibus ſufficientem furti probationem 2
Abb. in c. bona fides ſub n. 8. ver. Quidam ſunt caſus occulti de Depoſit. *Grammat.* conſ. crimin. 41. n. 3. *Petraſanct.* ſingul. 8. n 3. ver. Maximè ſi iſte acclamauit cũ aliis per *Farinacc.* de furt. d. q. 176. n. 4. cum pluribus

ſeqq. *Rot.* dicta dec.762.num.5.

Neque Domini dubitabant quin pecuniæ, de-
quibus agitur, extiterint tempore furti commiſſi in
capsâ effractâ, cùm benè id videantur concludere te-
ſtes deponentes, quod Chriſtophorus erat ſolitus re-
tinere penès ſe, & in dictâ capsâ omnes pecunias
ipſi creditas, & quod nunquam illas repoſuit in alio
loco extra proprium cubiculum, neq; ad lucrum de-
dit, quorum tertium quartus ſuper 11. & 6. ſuper 8.
interrogatoriis vlterius etiã deponunt, dictum Mon-
ſerratum conſueuiſſe ex eâdem Arcâ deſumere pe-
cunias quotieſcumq; Auguſtinus filius dicti Andreæ
illas paulatim poſtularet; & huiuſmodi teſtium depo-
ſitionibus deferendum eſſe ad effectum probandi,
rem ablatam extitiſſe in loco fracturæ tradunt *Grat.*
3 conſ.87.n.8.& conſ.94.n.26.ver.vlt.non obſtat, & n.
27.& conſ.95.n.28.ver.& præd.& n.29.li. 2. *Farinac.*
conſ.158.n.2 li.2. cum aliis per *Maſcard.* de probat.
li.2.concl.829.n.5.

Conſtito autem de furto inde poſteà Domini cen-
ſuerunt, dictas pecunias periiſſe damno Andreæ, quia
4 deficit dolus, & lata culpa Chriſtophori, cùm ſit cer-
tum, depoſitarios, & cuſtodes non teneri ad reſtitu-
tionem rei furto ſubtractæ vbi lata culpa vel dolus
illis adſcribi non poteſt l. quod Nerua ff. Depoſit. l. ſi
vt certo §. nunc videndum ff. commodat. *Rimin.* ſen.
conſ.95. n.7.& 8.li.2. *Grat.* conſ.94.n.37.lib.1. *Me-
noch.* conſ.353.n.2. *Iaſ.* conſ.98.n.5 li.2. *Honded.* cõſ.
90.n.15.li.2. Hoc enim caſu furtum inter caſus for-
tuitos annumeratur l. quæ fortuitis C. de pignorat.
Act. *Bart. Iaſ* & alij in l. ſi quando C. Vnde vi, & in l.
ſi quis ex argentariis §. Prætor ait ff. de eden. cũ aliis
allegatis per *Menoch.* dicto conſ.353.n.9 & ſeqq. Cu-
ius inde periculum ad rei dominum ſpectare debet
5 l.1 C. Depoſit. l. pignus C. de pignorat. act. & ibi *DD.*
l. in rebus in princ. ff. commodat. *Iaſ.* in l. ſi quis nec
cauſam n.26 ff. ſi cert. pet. *Abb.* in c. bona fides n.3.&
4 de Depoſit. *Dec.* conſ.473.n.7. *Gabr.* concl.2.nu.3.
de Rebus credit. li.3. & fuit dictum in Farfen. pecu-
niaria 21. Iunij 1610. corã R.D. meo Patriarcha *Man-
zanedo.*

Nec refert pecunias huiuſmodi fuiſſe numeratas
Chriſtophoro, vnde videtur poſſe inferri, dominium
illarum in eumdem fuiſſe tranſlatum, & depoſitum
tranſiiſſe in mutuum, ita vt cùm teneretur ad tantum-
6 dem, eius periculo cenſeri debeant periiſſe non an-
tedicto Andreæ iuxta doctrinam *Iaſ.* in l. ſi quis nec
cauſam n.25.& 26. ff. ſi cert pet. Quoniam non ver-
ſamur in Mercatore ſoliti pecunias negotiare, ac tã-
tumdem reddere, & in quo depoſitum dicitur fieri
etiam gratia ipſius depoſitarij, ſed in priuato qui pe-
cunias recepit, vt rem gratam faceret deponẽti; pro-
pterea quamuis intercesserit numeratio, attamen cũ
7 nõ fuerit data Chriſtophoro facultas vtendi eius ar-
bitrio, remanſit depoſitum, & quidem in gratiam ſo-
lius deponentis, & propterea periculum ſpectat ad
eumdem deponentem ad l. certi condictio §. vlt. ff. ſi
cert. pet. Vbi *Alber.* & in l. ſeqq. Quod ſi ab initio n.2.
& in d. §. vlt. *Salycet.* n.13. *Iaſ.* in fin verſ. Dic ergo, &
in l. die ſponſaliorum §.1.& ibi gloſ. verbo condem-
natus ff. depoſit. pulch. *Pariſ.* conſ.131.n.11, & pluri-
bus ſeqq. li.4 *Gabr.* concl.2.nu.3 de reb. credit. lib.3.
Mantic. de tacit. & ambig. conuent. li.10. tit.9. nu.25.
& quatenus etiam tacitè dicta facultas tributa fuiſſet,
nihilominus cùm Chriſtophorus eâ non fuerit vſus,
vt conſtat ex depoſitionibus teſtium referentium,
quod pecunias ipſi tranſmiſſas ab Andreâ conſueue-
rat conſeruare in particulari ſacculo intus dictam
Capſam quæ fuit effracta, nec illas inde amouere,
ſed ex eodem ſacculo deſumere quoties pro tempo-
re conſignabat Auguſtino, adhuc dicendum eſt, quod
periculum ſiue emiſſio pecuniarum de quibus agitur
cedere debeat ad incommodum Andreæ deponen-
tis, vt in his terminis poſt *Buticell.* in l. ſi quis nec cau-
ſam n.12. verſ. In quantum verum ff. ſi cert. pet. benè
tradit *Mantic.* de tacit. & ambig. dicto lib.10. tit.9. n.
9.& 34. verſ. ſed ille textus.

Et ita informante ſolùm Chriſtophoro, &c.

Arimin. adminiſtrationis tutelæ.

Lunæ 24. Nouembris. 1625.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator librum conficere debet, & de requiſi-
tis eiuſdem libri.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium plenè probat cõtra Tutorem ſcribentem.*

2 *Liber de recenti reſcriptus à Tutore non ſuffragatur in caſu redditionis rationum.*

3 *Liber Tutoris debet eſſe benè tentus, & continere quid in ſingulos annos, menſes, & dies perceptum fuit, quid impenſum, qua de causâ, cui datum, & à quo fundo fructus fuerint collecti.*

4 *Contra debitorem debitoris poteſt à creditore conſumari exequutio.*

5 *Tutor non excuſatur à libro malè confecto, vel non in tempore ſub prætextu deperditionis alterius, quia cuſtodire tenebatur, niſi probet caſũ deperditionis.*

6 *Confeſſio, aut liberatio facta debitori in præiudicium creditoris, & parata contra eum exequutionis non valet.*

Deciſio CLXXXIX.

CVm Alexander, & Cæſar fratres de Faetanis
eſſent creditores Alexandri Solerij in ſcutis
mille, & vltra, pro quibus obtinuerant mandatum
executiuum præuia ſententia Rotali, quæ tranſitum
etiam fecit in rem iudicatam, & Aſcanius Turturi-
nus auus maternus, ac tutor, & pro tempore curator
dicti Alexandri per plures annos bona illius admi-
niſtraſſet, nunquam tamen rationem adminiſtratæ
tutelæ reddidiſſet, dicti fratres de Faetanis conuene-
runt Aſcanium coram A. C. ad reddendam huiuſ-
modi rationem iuxta formam ſuæ cameralis obliga-
tionis; quæ ratio cùm fuiſſet reddita, ſed non ſuffi-
cienter, idem A.C. pronunciauit ad fauorem dictorũ
de Faetanis, & mandatum executiuum pro ſummâ
ſcutorum mille contra dictum Aſcanium relaxauit,
ſuper quo in gradu appellationis cauſa mihi com-
miſſa, dubitaui, An ſententia A.C. eſſet confirmanda,
vel infirmanda.

Et quia illius validitas non controuertebatur, Do-
mini reſponderunt, eſſe iuſtam quoad liquida in in-
uentario quod plenè probat contra Tutorem ſcri- 1
bentem l. fin. C. de arbitr. tutel. *Bart.* in l. qui reperto-
rium n.12. ff. de adminiſtr. tut. *Pariſ.* conſ.26. n.55. li.
2. *Rot.* diuerſ. dec.71.n.3.p.1.& recent. dec.652. n.1.
p.2. vnde cùm dictus Aſcanius ex deſcriptione fuerit
conſtitutus certus debitor omnium liquido conten-
torum in inuentario, eorũmq; adhuc remaneat debi-
tor, quia rationum liber exhibitus coram A.C. & qui
etiam hodie exhibetur, confectus apparet de recen- 2
ti, & in eo multa ſunt inordinatè, & in confuſo, ac in

genere

geneſe deſcripta, itavt non poſſit elici veritas particatum, ac inde nihil probet, nec ratio cenſeatur reddita; ad eum effectum liber rutelaris debet diſtinctim continere quid in ſingulos annos, menſes, ac dies perceptum fuerit, quid impenſum, quâ de cauſâ, cui datum, & à quo fũdo fructus collecti *Rip.* in l. admonendi n. 116. ff. de Iuteiur. *Bart.* conſ. 150. in fin. li. 1. *Rol.* conſ. 49. nu. 10 & ſeqq. li. 1 *Crauet.* de Antiq. tempor. p. 1. §. 4. Limitatur à nu. 24. vſq; ad n. 54. *Bonguin.* in tract. de Tutor. nu. 106. *Menoch.* de Arbit. iudic. caſ. 208. n. 19. & 20. Et cùm prætereà de pupilli debito conſtet per dictum rem iudicatam, Iure dicti fratres de Faetanis egerunt, ac mandatum executiuum obtinuerunt coram A. C. contra ipſum Aſcaniũ tutorem, ac reſpectiuè debitorem debitoris etiam in formâ Cameræ eſt ſuprà obligatum ad tradita per
4 *Doct.* in l. à diuo Pio §. ſic quoq; ff. de Re iudic. *Bart.* in l. 2. n. 1. C. Quand. fiſc. vel priuat. cum alijs quos latè refert, & ſequitur *Surd.* conſ. 4. n. 17 & ſeqq. vſque ad fin.

Nec Aſcanio viſa eſt ſuffragari allegata excuſatio, quod ipſe alium librum diſtinctum, ac cætera habentem requiſita confecerit, & hic, dum Romam tranſmitteretur, fuerit deperditus. Etenim cùm ex ſui officio teneretur librum nedum ſeruare iuris ordine conficere, ſed etiam cuſtodire, huic aſſertioni non eſt ſtandum, niſi aliunde probetur confectio, & caſus amiſſionis, immò potiùs contra eumdem militat præſumptio, quæ non confecerit, vel ſi confecit, adhuc occultet *Socin.* ſen. conſ. 190. n. 5. li. 2. *Bero.* conſ. 191.
5 n. 21. li. 1 *Gozadin.* conſ. 17. n. 11. *Rom.* conſ. 413. nu 3. *Fanut.* de in lit. iur. p. 2. membr. 2. n. 35. cum alijs pluribus per *Plot.* in §. 5. n. 5. *Rot.* dec. 5. de probat. in nou. & apud Card. *Seraph.* dec. 1224. n. 5.

Nec viſum fuit ſuffragari Aſcanio donationem illi factam ab Alexandro, & liberationem adminiſtratæ tutelæ, quia cum ſententia condemnatoria contra Alexandrum lata fuerit de anno 1615. & tranſitũ fecerit in iudicatum, & deinde ſucceſſerit dicta donatio, & liberatio, meritò præſumi poteſt, id geſtum eſſe in fraudem paratæ, & de proximo relaxandæ executionis, & propterea Faetanis creditoribus non
6 præiudicat *Iaſ.* in l. à diuo Pio §. ſuper rebus nu 10. ver. Mihi placet concordia ff. de Re iudic. *Gurb* dec. 62. n. 5. & ſeqq. *Theſaur.* dec. 74 n 7. *Afflict.* dec. 143. n. 7. & fuit reſolutum in vna Romana viſtea 4. Maij 1615. coram bo. me. Cardinali *Lancellotto.*

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Vicent. Legatorum.

Lunæ 24. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Adminiſtratio diſtributionum anniuerſariorum an ſpectet ad ſolum Capitulum priuatiuè quoad beneficiatos, quando habent intereſſe. Et de facultate Epiſcopi ſtatuendi.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio diſtributionum ſpectat ad ſolum Capitulum priuatiuè.*
2 *Fallit quando diſtributiones ex proprijs redditibus aliorum beneficiatorum conſiſtunt.*
3 *Actus attribuitur ordinanti, & non facienti.*
4 *Adminiſtrationi anniuerſalium diſtributionum debent eſſe capaces illi etiam, qui in eis habent intereſſe.*
5 *Epiſcopus, & Capitulum ius habent ſtatuendi in eis, quæ ſpectant ad regimen bonorum Eccleſiæ.*
6 *Et in ſpecie ſuper modo, & forma adminiſtrandi anniuerſalia.*

Deciſio CXC.

Domini perſtiterunt in deciſis ſub die 4. Decembris præteriti, quod ſcilicet Ius controuerſum adminiſtrandi burſam diſtributionum, & anniuerſariorum reſideat penes capitulum etiam priuatiuè quoad beneficiatos, quia ſuper hoc capitulum habet fundatam intentionem de iure communi Rota apud Card. *Seraph.* dec. 507. & dec. 524. in prin. cũ 1
alijs alleg. in deciſ. & huiuſmodi iuris communis aſſiſtentiæ accedunt quàm plures actus geſti à capitulo liberum ius eiuſdem plenius denotantes, qui fuerunt relati in dec. ac etiam hodie à Dominis approbati iuxta d. deciſ. Card. *Seraph.* 507 n. 2. & dec. 524. n.
5. Præſertim cùm beneficiati non doceant, burſam 2
huiuſmodi fuiſſe cõflatam ex proprijs dumtaxat redditibus, prout requiritur ad hoc vt ius adminiſtrandi ſit commune beneficiatis cum capitulo ex ibidem allegatis.

Nec intentio Capituli viſa eſt elidi ex conſtitutione Epiſcopi, ac eiuſdem capituli ſub die 26. Auguſti 1456. quæ in hâc diſputatione fuit producta, ſed immò hæc ipſa conſtitutio quoad ius ſuprà dictũ retorqueri poteſt contra beneficiatos; Etenim in ea cautum eſt, quod ſingulis annis capitulum deputet duos Canonicos, quorum quilibet habeat vnam clauem arcæ Anniuerſariorum, & per Clerum, ſeu maiorem, & ſeniorem illius partem eligatur vnus bene- 3
ficiatus, qui retineat alteram clauem; Necnon quod pecuniæ prouenientes ex Anniuerſarijs conſignentur capitulo, & capitulum faciat quietantias, & poſt quietãtias Adminiſtratores deputati, nempe duo Canonici, & vnus beneficiatus, qui retinent claues, reponant in arcâ dictas pecunias; Ac etiam quod quotieſcumq; capitulum voluerit facere aliquod cõmercium, beneficiatus deputatus cum canonicis teneatur aperire arcã, & facto tali cõmercio annotetur in libro idémque beneficiatus ſit vnus ex teſtibus dicti contractus; & demum quod vbi procurator Anniuerſariorum reddiderit computum, & rationem, eligantur à capitulo duo Canonici, & per clerum duo beneficiati, qui ſimul examinent dictas rationes, & referant in pleno capitulo, & quod ad definitionem prædictam vocentur in teſtes inſtrumentarios dicti duo beneficiati, aliàs definitio ſit nulla, iis admodum recuſantibus accedere capitulum cum alijs teſtibus definitionem prædictam facere poſſit. Ex quo tenore conſtitutionis deprehendi poteſt, ipſos beneficiatos nunquam iure proprio adminiſtraſſe, nec per eam conſtitutionem vllatenus debet cenſeri tranſlatum de capitulo in beneficiatos ius ipſum, ſiue iuriſdictio adminiſtrandi, ſed ſola facti adminiſtratio, quam tãtummodò reſpiciunt, quæ in d. conſtitut. tributa fuerunt d. beneficiatis, ita vt hæc ſolùm ad eos dicatur ſpectare, iuriſdictio autem adhuc hæreat capitulo, prout eſt de iure ex all. g.

Nec etiam pro beneficiatis fieri poteſt fundamentum ſuper eo, quod electio ſiue nominatio vnius ex ipſis beneficiatis ad retinendam, vt ſuprà, alteram ex tribus clauibus non fiat à capitulo, ſed à clero, ſiue iiſdemmet beneficiatis, Quo[illegible], vt apparet ex eiuſdem conſtitutionis lectura, hoc ius eligendi ipſis fuit impartitum à capitulo, nec vllibi docetur, beneficia-

tos anteà nominaſſe propriâ authoritate; Vnde etiam eſt dicendum, quod huiuſmodi nominatio tribuenda ſit Capitulo mandati, illam fieri, non autem ipſis beneficiatis precatio à Capitulo nominantibus ad c. cum aliquib. de reſcript. in 6. c. ſi Apoſtolica de præben. eodem lib. 6. & in his terminis eſt dec. Card *Seraph.* 524. n. 2. & 3. cum aliis cumulatis in dec. in hac causâ.

Cæterum quia prædicta conſtitutio ex ſui tenore ſuperiùs relato ſatis æqua viſa fuit, cùm iuri ſit conſonum, aut beneficiati habentes maximum intereſſe in burſâ Anniuerſariorum, de quâ agitur, ſunt enim eorum participes inſimul cum Canonicis retineant
4 vnam ex tribus clauibus arcæ, in quâ reponuntur pecuniæ ad anniuerſaria ſpectantes, ac pro ſuo intereſſe habeant notitiam omnium, quæ geſta fuerint à Capitulo circa dictas pecunias iuxta formam præfixam in ipſâ conſtitutione, & ſuperiùs relatam, Ideò ex mente Dominorum illa eſt ad vnguem obſeruanda per ipſum Capitulum etiam quoad ea, quæ reſpiciunt fauorem beneficiatorum; Ritè enim emanauit
5 ab eodem Capitulo habentibus Ius ſtatuendi in iis, quę ſpectant ad regimen, & gubernationem bonorū Eccleſiæ iuxta gloſ. in c 2. §. cæterum verſ. Statutum de verbor. ſignific. in 6. *Doct.* in cap. cùm omnes de conſtit. *Dec.* in cap. cùm acceſſiſſent n. 9. eodem tit. *Abb.* in c. edoceri in 4. de reſcript. & in c. cum conſuetudinis n. 3. in 2. not. de conſuetud. *Calderin.* conſ. 10. de Reb. Eccleſ. non alien. *Oldrad.* conſ. 181. n. 1. & ſeq. Ac inde omninò debet ſeruari, vt de ſimili ſtatuto condito ab Epiſcopo, & capitulo ſuper modo, & formâ adminiſtrandi anniuerſaria fuit dictum coram
6 Card *Seraph.* in vnâ Gerunden. Anniuerſariorum, quę eſt dec. 590. nu. 3. & ſeq. confirmata coram *Gypſio* 9. Decembris 1585. quæ eſt in recent. dec. 2. n. 1. p. 1. & coram eodem 9. Iunij 1586.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Burgen. Iuris præſidendi.
Veneris 28. Nouembris. 1625.

ARGVMENTVM.

Decanus, quando Capitulum non habet Archidiaconum, vel Archipreſbyterum dicitur caput, & habet quamdam in eo iuriſdictionem.

SVMMARIVM.

1 *Decanus tanquam caput Collegij dicitur habere quamdam iuriſdictionem in Capitulo.*
2 *Archipresbyter dicitur Decanus Presbyterorum.*
3 *Non exiſtentibus dignitatibus in Capitulo Decanus ſuccedit in locum illarum dignitatum.*
4 *Iuriſdictio concessa in dubio præſumitur cumulatiuè, non priuatiuè.*

Deciſio CXCI.

FVit coram R.P.D. meo *Pamphilio* per duas deciſiones reſolutum, Iudicibus quatuor temporū à Capitulo deputatis dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro cumulatiuè cum Decano; Quo manutentionis iudicio abſoluto Capitulum inſtabat, in petitorio definiri, ad eoſdem Iudices ſpectare ius indicendi ſilentium in choro, & mulctandi etiam priuatiuè quoad d. Decanum, ſuper quo hodie propoſito dubio Domini negatiuè reſponderunt. Quoniam aut capitulū innititur diſpoſitione iuris communis, aut ſtatutis Eccleſiæ Burgen. aut conſuetudine, & nullū ex præd. viſum fuit capitulo ſuffragari.

Non ius commune, quia immò Decanus tanquā caput Collegij videtur habere pro ſe aſſiſtentiam iuris communis in eâdem iuriſdictione in ipſo Capitulo, vt per *Put.* deciſ. 209. nu. 1. verſ. Tamen reſpectu ipſius collegij lib. tertium vltimam impreſſ. & fuit 1
conſideratum in hâc causâ coram R.P.D. meo *Pamphilio* in deciſ. ſub die 11. Aprilis 1614. verſ. Ceſſat etiam; Attento præſertim quod non probatur, in hâc Eccleſiâ adeſſe Archipresbyterum, qui dicitur Decanus presbyterorum, nec probatur adeſſe Archidiaconum, & conſequenter ipſe Archidiaconus remanet 2
prima Dignitas, & quodammodò ſuccedit in locum dictarum Dignitatum *Rot.* dec. 4 de elect. in nou. Et 3
proinde ad eum pertinere videtur munus præſidendi Diuino cultui, quod potiſſimùm in recitatione horarum canonicarum in choro verſatur.

Nec etiam ſuffragatur ſtatutum; quia primùm cōditum ab Epiſcopo Bertinorien. Nuncio Hiſpaniarum ſignanter preſeruat, vel preſupponit, iuriſdictionem competere Decano in choro ex antiquâ conſuetudine; Alterum autem ſtatutū conditum à Card. *Mendozza* confirmat primum ſtatutum; tertium verò ſtatutum Card. *Pacechi*, quo reuocantur priora ſtatuta, quamuis expreſsè iubeat, quod Capitulum, & Decanus eligant duos Canonicos, qui ſilentium indicent, & quod deficiente vno alter moneat, nullum tamen verbum fuit de Decano, tantùm abeſt quod illum excludat; Et in dubio cenſendum eſt, d. iuriſdictionem fuiſſe attributam d. Iudicibus cumulatiuè, non autem priuatiuè quoad Decanum *Couar.* in c. alma mater §. fin. n. 3. de ſent. excomm. p. 1. cum aliis relatis in prædicta vltim. dec. R.P.D. mei *Pamphilij* in 4
princ. & idem dixit Rota coram R. D. meo *Decano* dec. 316. n. 6. inter eius impreſſ. quam opinionem nouiſſimè pluribus iuuat *Matth. Berlich.* pract. cōcluſ. parte prima concluſ. prima qui firmat, hanc eſſe regulam, niſi contrarium ſuadeant coniecturæ, quæ in caſu noſtro potiùs incaleſcunt pro Decano, quia nō eſt veriſimile Cardinalem *Pacechum* voluiſſe ius Decani auferre, corrigere ſtatuta priora, antiquam conſuetudinem abrogare, & cultum diuinum diminuere; magis enim Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & recitationi horarum canonicarum conſultū erit, ſi plures extent in choro, qui dictæ recitationi præſint, & inuigilent; Et demum concurrit conſuetudo interpræt atiua dicti poſtremi ſtatuti, quia poſt illud Decanus conſueuit ſilentium indicere, & præeſſe in choro cumulatiuè cum dictis Iudicibus; vt inde propterea Decanus obtinuerit à Rota mandatum de manutenēdo in quaſi poſſeſſione præſidendi cumulatiuè cum d. Iudicibus.

Denique nec conſuetudo ſuffragatur, quia immò videtur fauere Decano, nam prædictū ſtatutum præſupponit, ex antiquâ conſuetudine iuriſdictionem competere Decano præſidendi in choro; & demum quia & teſtes pro eo examinati, ex quibus fuit obtētum mandatum de manutenendo, deponunt d. Decanum conſueuiſſe cum dictis Iudicibus iuriſdictionem exercere in choro.

Non obſtant teſtes pro Capitulo examinati; quia eorum dicta iam fuerunt coram R.P. D. meo *Pamphilio* diſcuſſa, teſtes enim dati in ſum. n. 6. fatentur, ſe non poſſe declarare, an Decanus exercuerit dictā iuriſdictionem in choro tanquam Decanus, vel tanquam

quam Iudex quatuor temporum, Vnde hæc eorũ du-
bitatio tolli videtur ex iuris præſumptione, quia cùm
iuriſdictio aſſiſtat Decano ex iure communi, vt ſuprà
fuit dictum, cenſetur magis ipſum exercuiſſe dictam
iuriſdictionem ex iure proprio, quàm ex iure ſuper
inducto à ſtatuto; Cæterorum verò teſtium pro Ca-
pitulo depoſitio eliditur ex aliis teſtibus pro Decano
examinatis, quibus tanquam Viris inſignibus multũ
detulit Rota coram eodem D. meo *Pamphilio*.

Et ita, &c.

Adrien. Archidiaconatus.
5. *Decembris* 1615.

ARGVMENTVM.

Beneficia affecta, & reſeruata vacante Sede Apoſto-
lica an ſint collationis Epiſcopi, vel magis Sum-
mi Pontificis explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, arbitrio, intelligitur prout de iure.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ vbi ſunt iuſtificatæ, exequutioni ſunt demandandæ.*
3 *Archidiaconatus eſt de reſeruatis Summo Pontifici.*
Eſt prima dignitas ibidem.
4 *Regulæ Cancellariæ per obitum Summi Pontificis expirant.*
5 *Per obitum Pontificis Sede vacante omnium Beneficiorum collatio ſpectat ad Epiſcopum Ordinarium.*
6 *Beneficiorum in vacatione Sede vacante ſpectat eorum prouiſio ad ordinarium reſpectu beneficiorum affectorum ex regulâ 8. Cancellariæ, nempe affectione competente ex obitu in menſe reſeruato.*
7 *Secus in reſeruatis alia de cauſa ratione perſonæ, quia prouiſus eſſet familiaris Cardinalis, collector, aut ſubcollector, & alio gauderet priuilegio affecto perſonæ, vel quia beneficium eſſet prima dignitas, Monaſterium, & n. 8 9.*

Deciſio CXCII.

SAnctæ mem Gregorio XV. è viuis ſublato, & an-
te quam S.D.N. ad Apoſtolatus apicem aſſume-
retur, vacauit Archidiaconatus, de quo agitur, per
obitum Vangellæ, & de eo fuit per Ordinarium pro-
uiſus Ioannes, & poſt modum à Sanctiſſimo fuit col-
latus Richardo, & per A.C. vigore Breuis relaxatum
mandatum cum declaratoriâ contra dictũ Ioannem,
qui appellauit, & cauſa mihi commiſſa cum clauſu-
là, Partio arbitrio Rotæ, ſuper hoc arbitrio hodie
propoſui dubium, & Domini dixerunt, illud non in-
trare pro retardatione executionis, quoniam dicta
1 clauſula Arbitrio, intelligitur prout de iure *Bart.* in
extrauag. ad reprimendum in verbo Videbitur nu. 8.
& dixit Rota in Meten. Prioratus 2. Decembr. 1622.
coram me, & in aliis ibi allegatis. Iuri autem conſo-
num eſt, vt litteræ Apoſtolicæ, ſi ſint iuſtificatæ, exe-
cutioni omninò demandentur *Mohed.* dec. 13. vt lit.
2 pend. *Rom* recent. dec. 558. n. 2. par. 1. & in Fanen. pẽ-
ſionis 10. Maij 1624. coram me, In præſenti verò hu-
iuſmodi litteræ iuſtificatæ viſæ ſunt.

Nam quod iſte Archidiaconatus ſit prima Digni-
tas in Cathedrali, & ſic reſeruata iuxta reg. Cancel-
lariæ tertiam hodie quartam præſũptio iuris ſuadet,
quia de iure regulariter Archidiaconatus eſt prima 3
Dignitas *Arct.* conſ. 23. n. 7. verſ. Quia de iure com-
muni cum aliis cumulatis per Adden. ad S. me. Greg.
XV. dec. 411. n. 5. Et concurrit etiam ſpecialis con-
ſuetudo huius Eccleſiæ, & vltimus ſtatus, cùm aliàs
hæc præbenda fuerit dicto Vangellæ, & aliis collata,
& demùm dantur teſtes aſſerentes, hunc Archidia-
conatum eſſe, & communiter reputari primam Digni-
tatem.

De obitu autem, & poſſeſſione Vangellæ, & aliis
narratis non dubitabatur, quia cum iiſdem narratiuis
vterq; prouiſus impetrauerat.

Dubitatio verò tota verſabatur in reſeruatione.
Et difficultatem faciebat, quod huius Archidiacona-
tus vacatio contigerat Sede Apoſtolicâ vacante, quo
tempore regulæ Cancellariæ deſinunt, nec aliquid
operantur; per mortem enim Pontificis conditoris
earum vis, & authoritas expirauit *Caputaq.* d. dec 86. 4
n. 3. li. 1. *Seraph.* dec 980. n. 12. *Gomez* in proœm. re-
gul. q. 1. n. 1. *Pariſ* de Reſignat. li. 11. q. 2. n. 31. Et ideò
Sede Apoſtolicâ vacante omnes menſes ſunt Ordina-
riorũ, poſſúntq; Epiſcopi, tanquam ad ius commune
reuertentes, prouidere de beneficiis vacantibus in 5
quolibet menſe *Caputaq.* dicta dec. 86. n. 1. parte 1. &
dec. 214. n. 5. pat. 2. *Gonzal* ſuper regul 8 §. 5. proœm.
n. 46. Verum Domini in hoc articulo diſtinguebant
duos caſus, Primus eſt quando agitur de reſeruatio-
ne, quæ fit ratione temporis, prout in regula 8. Tunc 6
enim reſeruatio, & affectio non contrahitur, nec in-
ducitur, niſi in menſibus in dicta reg. 8 ſtatutis vaca-
tio beneficij contingat; Et ad effectum huius reſerua-
tionis conſideratur illud tempus vacationis *Caſſador.*
dec. 8. n. 9. & 12. de Præben. *Rot.* dec 774. nu. 3. & 10.
li. 3. p. 3. diuerſ. quia hæc reſeruatio beneficij induci-
tur ſolùm in ipſo obitu poſſeſſoris & vacationis cõ-
tingentis tali menſe Sedi Apoſtolicæ ad conferendũ
aſſignatio: Vnde ſi talis vacatio cõtingeret Sede ipsâ
Apoſtolicâ vacante, etiamſi alias eſſet menſis Apo-
ſtolicus, nihilominus collatio ſpectaret ad Ordinariũ
quia vacatio Sedis Apoſtolicæ impedit, & excludit
reſeruationem, & regulæ Cancellariæ tunc non ope-
rantur, & ita procedunt Doctor. allegati & conſide-
rat *Gonzal.* ſuper regula 8. §. 5. proœm. n. 94. poſt med. 7
verſ. Secus verò in regula noſtra, & alij inferius alle-
gandi. Alius verò eſt caſus, quando agitur de reſer-
uatione, quæ inducitur, vel ratione perſonarum, vt
puta quia poſſidens beneficium erat familiaris Car-
dinalium, vel Collector, vel Subcollector, vel alia
adeſſet reſeruatio, quæ perſonæ poſſeſſoris hæreret;
Vel ratione ipſius beneficij, vt quia eſſet prima Di-
gnitas, Monaſterium, vel alio modo ratione rei affe-
ctum Sedi Apoſtolicæ, tunc enim, etiam ſi vacatio
contingat Sede Apoſtolicâ vacante, attamen collatio
ſpectat ad futurum Papam, quia reſeruatio hoc caſu
non inducitur in ipſo obitu poſſeſſoris, & ſic in va-
catione, quo tempore iam regulæ Cancellariæ expi-
rarũt, ſed reſeruatio fuit inducta, & iam infixa à prin-
cipio ſtatim, ac ille fuit familiaris, Collector, vel Sub-
collector, vel beneficiũ fuit prima Dignitas, vel alio
modo anteà affectum Sedi Apoſtolicę, quo tempore
regulæ Cancellariæ vigebant, & ſuum effectum nẽ-
pe reſeruationem iam induxerant; Et quamuis Sede
Apoſtolicâ vacante dictæ regulæ Cancellariæ, tan-
quam authoritatis tunc deſtitutæ non indicant eo
tempore reſeruationem, non inde tamen reſeruatio-
nes priùs viuente Papa, & regulis vigentibus indu-
ctæ, & infixæ deſinunt, nec expirant, immò beneficiũ
ſemel affectum ſemper remanet affectum extrauag.

ad Romani de Præbend. *Anchar* conſil.138.nu.3 *Geminn.* conſil.93.n.16. qui hoc tritiſſimum dicit axioma *Rot.* deciſio 10. de Præben. in nou. deciſio 13.n.1. & deciſio 31.n.1. eodem titulo. Et in terminis reſeruationis ratione familiaritatis, vel alterius qualitatis perſonalis, quod etiamſi familiaris vel alius decedat Sede Apoſtolicâ vacante, nihilominus collatio ſpectet ad Papam, & Ordinarius non poſſit ſe intromit-
9 tere tradunt *Gemin.* ſeu potiùs *Felin.* ad dictum illius conſilium 93.nu.16. idem *Felin.* in cap. in noſtra coll.2.n.20. verſ. Et caue de Reſcript. *Sarn.* ſuper reg. de Publican. reſign. quæſt.6.n 6. verſ. Sic etiam *Simonet.* de Reſeruat. quæſt.17.n.1. verſ. Sed hodie, & n.5. & etiam in terminis reſeruationis ex eo, quod beneficium ſit prima Dignitas, prout in caſu noſtro *Gonzal.* ſuper reg.8. dicto §.5. proœm.n.93. ver Quia hoc rectè procedit *Cochier.* in Addit. ad antiq. gloſ. in proœm.n.21. in fin. *Garc.* de benefic. parte 3. cap.3.n. 789. & fuit pro maiori parte Auditorum hoc idem reſolutum in Rota tempore Gambari, Vt ipſe teſtatur in tract. de Offic. Legat. lib.3.n.180 & ſeqq. & idem cenſuit Rota in Abulen. Parochialis 24. Ianuarij 1394. coram bo.mem. *Corduba*, quæ eſt apud *Garc.* d. loco n.791.

Non obſtat, quod Riccardus in ſua gratia non narrauerit reſeruationem ex eo, quod beneficiũ eſſet prima dignitas, ſed quod vacauerit in menſe Apoſtolico, quia contrarium apparet ex lectura ipſius gratię.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Ariminen. Gabellæ.
Mercurij 10. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

Statutum de Gabellâ ſoluendâ à forenſibus non habet locum in forenſe, qui domicilium in loco cõtraxit De requiſitis ad acquirendum domicilium neceſſariis. Statutum de gabellâ ſoluendâ hæreditatis alicuius delatæ an habeat locum in hæreditate delatâ deſcendentibus.

SVMMARIVM.

1 *Domicilium, qui contraxit in loco, non dicitur eſſe amplius forenſis, nec in ſtatuto de forenſe loquente comprahenditur.*

2 *Voluntas domicilium contrahendi deprehenditur ex aditione hereditatis relictæ ſub conditione habitandi in loco.*

3 *Domicilium vt contrahatur, non requiritur lapſus temporis, ſed animus, & voluntas, & n.4.*

5 *Animus domicilium contrahendi ceſſat in infante. Contra n.6.*

7 *Animus domicilij deducitur ex habitatione, & poſſeſſione bonorum.*

8 *Domicilium poteſt acquiri ab infante, & pupillo miniſterio patris legitimi adminiſtratoris, aut Tutoris.*

9 *Pater, & Tutor poſſunt adire hereditatem pro infante, aut pupillo.*

10 *Animus requiritur in aditione hereditatis.*

11 *Aditio hereditatis fit, quando illa apprehenditur, & ante aditionem nullum ius habet heres in hereditate.*

12 *Statutum excludens forenſes ab hereditate ceſſat quãdo in eo momento acquiſitionis quis eſt Ciuis, licèt ante fuerit forenſis.*

13 *Statutum excluſiuum forenſium, & imponens onus gabellæ, debet ſtrictè interpretari.*

14 *Statutum de ſoluenda gabellâ pro hereditate non habet locum in filio, vel deſcendentibus, fallit quando verba ſtatuti ſunt vniuerſalia n.16.*

13 *Statutum excludens forenſes à ſucceſſione non habet locum contra forenſem pro bonis, quæ fuerunt maiorum ſuorum.*

17 *Filius, & deſcendens dicitur viuente patre quaſi Dominus eius bonorum Ratio ſuſtatis.*

18 *Nepos ex filia non habet ſuitatem, quia non eſt ſub poteſtate Aui.*

Deciſio CXCIII.

DOminus Iulius Bononiæ natus ex Patricio Bononienſi adhuc infans fuit Ariminum euocatus à D. Franciſco Gambalonga auo materno, ab eóque diu domi retentus educatus, ac tandem in vniuerſa illius hæreditate inſtitutus hæres, conditione tamen adiecta, quod Arimini continuò commoraretur, & Gambalongæ familię cognomen, & inſignia ſuſciperet, & iis ſolùm vteretur; quâ aditâ hæreditate vrgebatur à Miniſtris Sacri Montis Pietatis, vt ſolueret gabellam, nempe ſcuta quinq; pro quolibet centenario totius valoris d. hæreditatis, hancq; præſtationẽ Sacro Monti deberi prætendebãt in vim ſtatuti Ariminen. Apoſtolicâ confirmatione muniti, quo cautũ eſt, forenſes, & familiatites non habitantes in eâ Vrbe tempore, quo immobilia acquiſiuerint, teneri ad prædictam ſolutionem gabellæ, Vnde hinc orta cõtrouerſia propoſui dubium, An D. Iulius teneretur, Et Domini negatiue reſponderunt.

Et moti ſunt, quia verba ſuprà relati ſtatuti non applicantur Domino Iulio, cum de tempore aditionis, quo bona Franciſci effectualiter acquiſiuit, non eſſet ampliùs forenſis, ſed à multis annis anteà cum domo, & familia degeret in Ciuitate Ariminen. in quâ proptereà eſſe forenſem deſiiſſe, atq; ibi domicilium contraxiſſe compertum eſt l. non vtique vbi 1
gloſ. in verbo conſtituit & l. domicilium vbi etiam gloſ. in verbo Domicilium ff ad municipal. *Abb.* in cap. fin. in fin. verſ. & per hoc dico de Paroch. *Felin.* in cap. dilectus il.2.n.12. ver. & dicit de Reſcript. *Alciat.* in leg. pupillus §. incola n.17. ver. & proteſtatur ff. de verb. oblig. *Menoch.* de Arbitr. caſ.86.n.2 & 17. *Gail.* obſeruat. lib.2. cap.33. nu.7. *Guttier.* de Gabell. quæſt.114.n.7.

Immò ſtatim, ac hæreditatem Franciſci Iulius adire deliberauit, & adiuit, domicilium ipſum videtur in illo inſtanti acquiſiuiſſe, quia dictã hæreditatem ob- 2
tinere non poterat, niſi adimpletâ voluntate teſtatoris, quæ erat, quod Arimini cõmoraretur, & cognomine, & armis ſolùm familiæ defuncti vteretur; Et proptereà hæreditatem acceptando per neceſſarium antecedens huiuſmodi voluntati teſtatoris ſe ſubiecit, & domiciliũ in patria eiuſdẽ teſtatoris contraxit, ex aditione nãmq; hæreditatis reſultat approbatio omnium contentorum in teſtamento *Parıſ.* cõſ.33.n. 81. & ſeq li.3. *Menoch.* conſ.89.n.34 & ſeq *Surd.* cõſ. 14 n.9. *Cephal.* conſ.177.n.52. *Peregr.* conſ.5.n.9.li.5.

Firmatâ autem hâc teſtamenti approbatione, & ſic tacitâ & virtuali declaratione, quod ipſe Iulius hæres vellet habitare in Ciuitate Ariminen. & inſi- 3
gnia, ac cognomẽ familiæ Gambalongę ſuſcipere nõ eſt opus inquirere, Per quod tempus, & an per decẽnium habitauerit, quia domicilium facto & animo contrahitur, nec aliud tempus eſt expectandum, vbi quis declarauit, ſe velle in aliquo loco habitare *Abb.* in c. fi. in fin. verſ. Et per hoc dico de paroch *Soc.* iun. in ca fi.n.25. de for. compet. *Surd.* conſil.346 num.4.

Menoch.

Menoch de arbitr.iud lib.2.cap.86.nu.2. *Gail*.pract.
obſeru.lib.2.c.35.nu.7.verſ. Licet autem *Rot*.diuerſ.
dec.150.n.7.p.2. & recent.dec.188.nu.3.p.2 & hoc
idem firmatum fuit hodie in alia Toletana matri-
monij coram me.

Non obſtat quod ad acquirendum domicilium
5 requiratur animus leg. domicilium ff.ad municipal.
Dec.conſ.283.num.11 *Gab*.conſ.189 num 2.lib.1. &
quod huiuſmodi animus præſupponi non poſſit in
D Iulio tempore, quo Ariminum profectus eſt cum
tunc infans eſſet, qui ob ætatis imbecillitatem ani-
mum intellectualem, ſiue illius exercitium non ha-
6 bebat, vt in ſimili conſiderat *Feder. de Sen*.conſ.253.
nu.2.& ſequentibus, & conſ.254. *Petr.de Vbaldo* de
Can.port Epiſcop.parte 2.cap.7 n.28.Quoniam vl-
tra quod hæc obiectio non applicatur reſpectu tem-
poris,quo infantiæ ætatem egreſſus adiuit hæredita-
tem, Reſpondetur, requiri quidem animom, ſed in
iis perſonis,quæ animum ſiue illius exercitium poſ-
ſunt habere, ſecus vero in his, qui non habent vt in
his terminis docuit *Bart*. in l.placet in fin.ff.Ad mu-
nicipal.hoc enim caſu ex ipſa acquiſitione,& reten-
tione maioris partis bonorum, & continuatione ha-
7 bitationis inſurgit re, & facto ipſo domicilij acqui-
ſitio Ita egregie ibidem *Bart*.n.2.& in l.vnic.n.1.&
2.C.vbi pet.tut.& cur.vbi etiam *Bald*.in vltimis ver-
bis *Socin*.iun.in præalleg cap fin.nu.15 & 18. de for.
compet. *Selvan*.conſ.25.nu.14.& 37. *Mandel*.conſ.
572.nu.15.

Sed ceſſat difficultas in præſenti caſu, quia pupil-
lus, & infans poteſt per tutorem, & eo deficiente
8 per patrem tanquam legitimum adminiſtratorem
acquirere domicilium *Bart*.in dicta l.vnic.nu 2. C.
vbi pet.tut.& cur.*Bald*.in l.1.c.6.C. Ad municipal.
lib.10.& *Socin*.iun.in d.cap fin.n.18.Sicuti etiam tu-
9 tor ſeu pater poteſt hæreditatem infanti delatam a-
dire l.ſi infanti in princip vbi *Bart*.n.2.C.de iur.de-
10 lib.& poſſeſſionem, in qua itidem animus requiri-
11 tur,leg.3.ff.de acquit.poſſ. appræhendere pro pupil-
lo ſeu infa te leg quamuis § infans ff.de Acquit.poſſ.
vbi glo.*Fachin*.controu.lib.8.cap.19.

Denique non obſtat, quod D. Iulius tempore te-
ſtamenti non eſſet domiciliarius Ariminen. Quo-
niam ſtatutum videtur contentari,quod forenſis non
fuerit tempore aditionis hæreditatis, quo tempore
proprie dicitur acquirere bona; Et hoc verbo, Ac-
quirendi, vtitur dictum ſtatutum, dicitur autem fie-
ri acquiſitionem dum hæreditas apprehenditur *Ca-
ſtren*.in l.3.C.de teſtam.& conſil.34.n.5 lib.2.*Alex*.
conſ.2.n.46.lib.1.*Surd*.conſ.569.nu.7.verſ. Tamen
communis opinio, & hæres ante aditam hæredita-
tem nullum ius habet in bonis hæreditariis l. ſeruus
meus ff.de ſtipul.ſeru *Bart*.in l.is poteſt nu.13 ff.de
acquir.hæred.*Peregr*.de fideic.art.48.n.8.

Præterea huic interpretationi valde attident alia
verba eiuſdem ſtatuti ibi, Quod eamdem gabellam
12 ſoluant, qui tempore acquiſitionis bonorum habi-
tarentur, vel venirent ad habitandum in dicta Ciui-
tate Arimin.poſtea tamen cum eorum familiis rece-
derent; Vnde à contrario ſenſu, ſi tempore acquiſi-
tionis habitarentur, vel de foris venirent ad habi-
tandum, & poſtea non recederent, ad ſolutionem
gabellæ ſecundum mentem ſtatuti non tenerentur;
quia caſus eſt magis dubitabilis, quam noſter, quia
D.Iulius tempore acquiſitionis non venit de foris ad
habitandum, ſed ibi antea multis annis commoraba-
tur, & tempore aditionis, immo ante, nempe dum
deliberauit adire, in vim dictæ tacitæ declarationis

teſtamenti Franciſci declarauit, ſe velle iuxta præ-
ceptum teſtatoris continuo habitare, ſeu continua-
re in eadem habitatione; Ex quibus aſſequimur, ſta-
tutum conſideraſſe tempus acquiſitionis, nempe a-
ditionis,ſeu appræhenſionis,quemadmodum in ter-
minis ſimilis ſtatuti excludentis forenſes à ſucceſſio-
ne ciuium ſuorum, quod ſufficiat, tempore acquiſi-
tionis, & aditionis eſſe ciuem, licet prius tempore
delatæ hæreditatis fuiſſet forenſis tradiderunt *Bart*.
in l.fi.nu.2.verſ.eodem modo ff.de Reg Caton. *Cu-
man*.conſ.84.verſ.Item dico *Caſtr*.conſ 286.nu.2. &
3.lib.2.*Ruin*.conſ.139. nu.22. verſ. Non omitto lib.
5.*Soc*.iun. conſ.18.nu.19.lib.3. plene *Menoch*. conſ.
166.n.16.& ſeqq.& conſ 475 n.15.& conſ. 752.n.5.
& conſ.1140.nu.33.& ſeqq.*Surd*.conſ.569. nu.4. &
ſeq.qui alios plures cumulat;& ſane cum huiuſmodi
ſtatuta excluſiua forenſium, & quæ imponunt onus 13
gabellæ, contraria ſint iuri communi, ſtrictam de-
bent recipere interpretationem *Rip*. in l. filiusfa-
milias §. diui num.79.ff.de legat.1. *Menoch*.d conſ.
166.nu.5.

Vnus etiam ex Dominis dubitabat, An iſtud ſta-
tutum Ariminen.compræhẽdat caſum, quo ab aſcen- 14
dentibus hæredes inſtituti fuerint deſcendentes,
qualis eſt D. Iulius nepos ex filia Franciſci defun-
cti; durum enim videbatur, quod pro ſucceſſione,
quæ iure naturæ, nedum ciuili debebatur nepoti in
bonis aui materni, imponatur onus gabellæ; Maxi-
me cum huiuſmodi ſtatutum ſit correctorium iuris
communis, & ſtrictam recipiat interpretationem,
& in ſpecie ſtatuti imponentis gabellam pro ſucceſ-
ſione, & hæreditatibus quod non compræhendat fi-
lios, & deſcendentes,ſi ſint hæredes dixerunt *Angel.
& Imol*. in l.in ſuis ff.de liber.& poſthum *Io.de Plat*.
in l.1.verſ.item niſi ille C.Quib.ad cõduct prædior.
fiſcal.lib.11. *Port*.in §.ſin autem num. 29. Inſtit. de
hæred.qualit.& differ.& ibi *Aret*.n.8. *Capr*.conſ.41.
n.2.& ſeqq. *Rim* iun. conſ.15.nu.9. *Surd*.conſ 461.
num.15. Quemadmodum etiam ſimile ſtatutum ex-
cludens forenſes à ſucceſſione non dicitur exclude-
re filios, & deſcendentes à bonis, quæ fuerunt ſuo- 15
rum maiorum *Cuman*.d.conſ.84. verſ. Sed & alia o-
ratione *Fulgoſ*.conſ 215. num.3.verſ. Illud denique
Corn.conſ.111.in fin.lib.3. *Rimin*.iun. dict.conſ.15.
nu.4.ex pluribus ſeqq.& dict.conſ.256.n.34 & ſeqq.
Cephal.conſ.706.n.3.& ſeqq.*Menoch*.de Arbitr.iud.
caſ.459. num. 22. verum ſuper hoc motiuo nihil fir-
matum fuit, quia ſtatutum Ariminen. eſt multum
generale, & habet clauſulas ampliſſimas,de omni &
quacunque acquiſitione,Et opinio *Angel.Io.de Plat*.
& aliorum, quatenus vera ſit, procedit fortaſſe ſo-
lummodo in ſuis hæredibus, qui ſunt in poteſtate
parentum,& quibus dum filij ſuccedunt,non dicun-
tur de nouo acquirere, ſed potius in eos videtur 16
quodammodo continuare dominium paternæ hæ-
reditatis, viuentibus enim ipſis etiam parentibus fi-
lij cenſentur quaſi Domini bonorum paternorum
ad d.l.in ſuis cum ibi notatis ff.de liber.& poſthum.
& in his terminis loquuntur prædicti Doct. & in
ſpecie declarant *Socin*.ſen.conſ.118.nu 1.lib.3. *Corn*.
conſil.268.nu.4.lib.3.& *Surd*.dec.96. per tot.& præ-
cipue num.17. verſ. Remouetur; nepos antedicto
ex filia non habet ſuitatem, quia ad hoc requiritur 17
quod ſit ſub poteſtate l. lege Cornelia in fin. ff. de
teſtam. §. ſin autem Inſtit. de Hæred. qualit. & dif-
fer. *Surd*.dicto loco num.11. Si vero mater non ha-
bet in poteſtate filium, § fœminæ Inſtit. de adopt §.
cæteri inſtit. eodem tit. de hæred. qualit. & differ.

l.illud §.ad teſtamenta ff.de bonorum poſſeſſ.contr. tabul.multo minus habebit auus maternus, prout de auo materno eſt text. in §. qui igitur inſtit. de Patr. poteſt. & ſic D.Iulius non poteſt cenſeri ſuus hæres D.Franciſci.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Toletana Matrimonij.
Mercurij 10. *Decembris* 1625.

ARGVMENTVM.

Matrimoniom coram Sacerdote, vel alieno Parocho abſque Ordinarij, vel proprij contrahentium Parochi licentia contractum, ipſo iure irritum eſt, adeò vt ſola declaratoria opus ſit. Parochiam nouam, vt quis acquirat, ad hunc effectum non eſt opus expectare, vt ille maiori parte anni in prædicta Parochia inhabitauerit, ſed ſtatim, ac incipit inhabitare animo habitandi efficitur Parochianus, itaque momentum temporis ſufficit iuncto animo, & reſpondetur nonnullis oppoſitionibus in hac materia.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium non celebratum coram proprio Parocho non tenet.*

2 *Matrimonium non celebratum iuxta diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ.24. cap.1. de reform. eſt irritum ipſo iure, itaut ſola declaratoria ſit opus.*

3 *Parochus alicuius loci vt quis efficiatur, ſufficit, vt ibi incipiat habitare, nec requiritur, vt inhabitauerit maior pars anni.*

4 *Atteſtanti de re, quæ ad eius officium ſpectat, credendum venit.*

5 *Matrimonium contractum in præſentia proprij Parochi dicitur legitimè contractum.*

6 *Matrimonium ſufficit, vt fuerit contractum in præſentia Parochi habitationis alterius coniugum contrahentium.*

7 *Teſtes deponentes ſuper validitate matrimonij illi ſunt præferendi alijs deponentibus ſuper inualiditate.*

8 *Teſtes deponentes ſuper inualiditate matrimonij, debent plenè, & concludenter d. inualiditatem probare, & debent eſſe omni exceptione maiores.*

9 *Ad parochiam aliquam, quando quis dicatur deuoniſſe, vt ibi continuò inhabitaret.*

10 *Teſtes quantum fieri poteſt curandum eſt, vt reducantur ad concordiam, & n. 17.*

11 *Domicilia duo, quando quis habet, tunc ad validitatem matrimonij ſufficit, vt coram alterutro Parocho fuerit contractum.*

12 *Domicilium in aliquo loco quis dicitur contraxiſſe ſtante eius animo illud contrahendi, licet ex aliquo accidenti ibi omnia eius bona non aſportauerit, & num.13.22.*

13 *Domicilium ſtatim dicitur contractum non expectato alio tempore, quando adeſt aperta animi declaratio illud velle contrahere.*

14 *Teſtes Religioſi præſumuntur omni exceptione maiores.*

15 *Voluntatis mutatio, niſi de ea conſtet, non præſumitur in dubio.*

16 *Declaratio expreſſa, & valde enixa etiam cum imprecationibus, & iuramento, tollit vires tacitæ voluntatis contrariæ.*

17 *In fraudem legum ea, quæ ſimulatè fiunt, non tenent.*

18 *Matrimonium an dicatur validum, ſi in fraudem diſpoſitionis Conc. Trid. volentis vt illud contrahatur coram Parocho proprio fuerit mutata parochia, & n.19. & 25.*

20 *Fraus non præſumitur, ſed ab allegante eam, eſt concludenter probanda.*

21 *Ad fraudem probandam quamuis ſufficiant præſumptiones, & coniecturæ, tamen illæ debent eſſe perſpicaces, & euidentes.*

23 *Coniecturæ illæ non probant fraudem, quæ in bonam partem etiam ſumi poſſunt.*

24 *Coniecturæ illæ non ſunt habendæ in conſideratione, quæ ſenſus diuerſos habere poſſunt.*

26 *Per coniecturam vnicam non dicitur probata fraus.*

27 *De veritatis primordio, veriſque cauſis quando conſtat, tunc licitè, & ſine aliqua fraude præſumitur actus geſtus, & nu.28.*

29 *Animus latitans melius detegi non poteſt, quam per expreſſam declarationem eius, de cuius voluntate quæritur.*

Deciſio CXCIV.

Matrimonium pro parte D. Ludouici nullum prætendebatur ex eo, quod coram proprio Parocho celebratum non fuerit iuxta formam, ac diſpoſitionem Sacri Conc. Trid. ſeſſ.24. cap.1. de Reform.
vbi matrimonium coram Sacerdote, vel alieno Pa- 1
rocho abſque Ordinarij, vel proprij contrahentium
Parochi licentia contractum ipſo iure irritum facit,
adeò vt ſola declaratoria opus ſit quemadmodum 2
Sacra cenſuit Congreg. Illuſt. Interpretum; quo tamen non obſtante poſt trinam cauſæ diſputationem viſum fuit Dominis pro illius validitate reſpondere & ſic ſententiam de partibus, per quam irritum ac nullum fuit declaratum, eſſe reuocandam.

Quamuis enim ſit in confeſſo, quod Parochus S. Ludouici, coram quo matrimonium fuit celebratum per duos menſes antea non erat proprius Parochus vllius ex coniugibus, quia D. Ludouicus ſemper & continuo inhabitauit in parochia S.Martini, D.Maria vero inhabitauerat in parochia S. Sebaſtiani, nihilominus Domini exiſtimarunt, ex depoſitionibus teſtium datis in ſum.D.Mariæ nu.12. 13. & 14. probari, ipſam per duos menſes circiter ante contractum matrimonium à d.Parochia, & domo Capitanei
nei Didaci, in qua inhabitabat, diſceſſiſſe animo 3
non redeundi, & ſe contuliſſe ad domum Quintilitij in d.parochia S. Ludouici ſecum aſportando veſtimenta, lintea mina, & omnia alia ad eius perſonæ vſum neceſſaria, ibique vſque ad diem contracti matrimonij habitaſſe edendo, bibendo, ac pernoctando, & alia faciendo, & vlterius etiam omnem adhibuiſſe diligentiam, vt in eadem parochia domum emeret, & ſic nouam parochiam acquiſiuiſſe; ad hunc enim effectum non eſt opus expectare, vt quis maiori anni parte in parochia inhabitauerit, ſed ſtatim ac incipit habitare efficitur parochianus *Card.* in clem.1.de priuil. qu.16. num.8. & ibi gloſ. in verbo Parochialis *Abb.* in cap extirpandæ §. qui vero in tepet.n.11. verſ. Quæro ſecundo quis dicatur de præben. & ibi etiam *Rebuff.* verſ. Contrariam opinionem fol.385. & in cap. omnis vtriuſque num.25. de pæn.& remiſſ. *Feder.de Sen.* conſ.534.nu.5.in fin. & nu.6. *Syluestr.* in ſum.in verbo Domicilium n.2. *Borguin.* dec.12.n.22.verſ.& aduertendum lib.2. *Sanchez* de matrim.lib.3. diſput.23.num.14. *Gutier.* eodem tract.de matrim. cap.63.nu.1 & 14. *Emanuel Sà* in Summa in verbo matrimonium nu.2. vbi refert, ita

declaraſſe

Digitized by Google

declaraſſe dictam Sacram Congregationẽ & in ver-
bo Parochus numer. 2. verſ. ad matrimonium vero
Baſil. Pontius de matrim. lib. 5. de conſ. clandeſt. c. 13.
§. 1. num. 4. 5. & 6. *Ricc.* dec. Neapol. 181. num. 1. 3.
& ſeqq p. 3.
Quod valde etiam corroboratur ea relatione Pa-
rochi S. Ludouici facta ante matrimonium Vicario
4 Madriti Toletano quod ipſe erat informatus dictam
D. Mariam eſſe eius parochianam à duobus menſi-
bus citra, vt in d. ſum. n. 5. Cui multum videtur de-
ferendum; cum atteſtatur de eo, quod ſpectat ad
eius officium c. cum inhibitio de clandeſt. deſponſ.
Iaſ. in repet. l. admonendi n. 132. ff. de iureiur. *Rot.*
dec. 340. n. 2. p. 2. diuerſ. & dec. 341. nu. 2. & dec. 390.
n. 3. p. 1. recent.
Vnde cum d. Parochus S. Ludouici eſſet proprius
Parochus D. Mariæ, matrimonium cum illius aſſi-
5 ſtentia fuit legitime contractum, etiamſi ille nullo
modo eſſet proprius Parochus D. Ludouici; ad hoc
enim vt Concilij forma adimpleta cenſeatur ſuffi-
cit, matrimonium fuiſſe celebratum coram Parocho
6 habitationis alterius coniugum contrahentium *Na-
uar.* in Manual. c. 25. n. 144. *Salzedo* in prax. canon. c.
73. verſ. 14. *Henriq.* lib. 11 de matr. c. 3. nu. 2. *Veg.* in
ſum. lib. 6 caſ. 118. *Petr. de Ledeſm.* de matr. q. 45. art.
5. dub. 3. verſ. de quo ſit 2. concl. *Ludou. Lopez* p. 1.
conſtit. cap. 86. § præterea, & 2. p. de matr. cap. 39. §.
præterea aduertendum *Sanchez* de matrim. d. lib. 3.
diſput. 19. n. 4. *Rot* d. dec. 390. n. 6. p. 2. recent.
Neque obſtant teſtes D. Ludouici in eius ſum. n.
2. & 3. qui videntur deponere de continuata habita-
tione D. Mariæ in domo dicti Capitanei Didaci aſ-
ſerentes, pluries illam vidiſſe ingredientem, egredien-
tem, ac etiam permanentem cum ancillis ſuis. Quia
omiſſis iis, quæ pro parte D. Mariæ opponebantur
tam contra perſonas, quam etiam contra examinia
validitatem; Et omiſſo pariter, quod etiamſi eſſemus
in conflictu teſtium, adhuc viderentur præferendi
teſtes D. Mariæ, cum deponant pro validitate ma-
7 trimonij iam contracti, & conſumati, & D. Ludoui-
cus ſit actor, & inſtet matrimonium declarari nul-
lum ex eo ſolo capite, quod non fuerit contractum
coram proprio Parocho, & ſic ſufficiat, quod eius
probatio ea dicta aliis teſtibus contrarium deponẽ-
tibus reddatur turbida, ac dubia, & quod propterea
8 dici non poſſit ipſum defectum huiuſmodi plene. &
concludenter probaſſe per teſtes omni exceptione
maiores, prout probare debuiſſet cum litteris, & ibi
gloſ. fin. de teſtib. *Couarr.* in Epit. de ſponſal. p. 10. ca.
8. §. 12. nu. 7. & ſeq. *Maſcard.* de probat. concl. 1033.
n. 19. *Caputaq.* dec. 205. & dec. 130. n. 8 & 9. p. 2. *Perez*
lib. 5. Ordin. tit. 1. lib. 3. in fin. *Sanchez* de matr. lib. 2.
diſput. 45. q. 4. n. 30. *Guttier.* eodem tract. c. 44. n. 9 &
ſeqq. Rota coram S. me. Greg. dec. 351. n. 1.
Fuit reſponſum teſtes præd. D. Ludouici in dicto
nihil concludere, nec ſufficienter probare negati-
uam coarctatam de tempore contracti matrimonij,
quia teſtes præd. tam dati in vltima quam in aliis
duab. præcedentibus poſitionibus ad ſummum nil
aliud videntur concludere, niſi quod D. Maria etiam
de tempore contracti matrimonij, & dd. duorum
menſium pluries viſa fuit ingredi, & egredi, ac etiam
permanere in ædibus dicti Capitanei Didaci vna
cum D. Magdalena eius ſorore, & cum famulis, ac
pediſſequis, Mobilibus, & ſuppellectilibus; Ex hoc
autem non bene infertur, quod ordinaria, ac vera
9 habitatio D. Mariæ cum animo permanendi non
fuerit in d. parochia S. Ludouici in ædib. Quintilij

prout fuiſſe affirmant ſupra d. teſtes pro eius parte
examinati, inter quos idem Quintilius, ac eius vxor
& familiares de veritate optime informati; Stant
enim ſimul iſta duo, quod nempe D. Maria ex Me-
dicorum conſilio, ac etiam vt tolleret iurgia & con-
tentiones cum dicto Capitaneo ab eius domo diſ-
ceſſerit animo determinato nunquam redeundo ad
continuo inhabitandum, ſeſeque contulerit ad dict.
ædes Quintilis, & ſic ad Parochiam S. Ludouici, vt
in ea poſterum permaneret, & melioris ac purioris
illius aeris auxilio veterem curaret infirmitatem, &
nihilominus ad dictam domum antiquæ habitatio-
nis ſæpius redierit, ac permanſerit, eo quia ibi D.
Maria Magdalena ſoror, quam maximo proſeque-
batur amore, inhabitabat, ipſaque etiam ſupellecti-
lia ac mobilia retinebat, quæ ad d. Quintilij domum
propter eius anguſtiam tranſportare non potuerat;
quod omnino dicendum videtur, cum hoc pacto
teſtes hinc inde examinati optime ad concordiam
reduci poſſint, prout ſemper quantum fieri poteſt
ſunt reducendi, *Bart.* in l. de ætate num. 7. circa med. 10
ff. de Minor. gloſ. & *Doct.* in c. cum ſic, de teſtib.
Caſ. de Graſſ. dec. 4. num. 5. de teſtib. *Rota* dec. 311. n.
4. par. 2. recent. & dec. 351. n. 31. & 38. coram S. me:
Greg. Et denique in omnem euentum ex his proba-
tionibus hinc inde factis hoc ſolum reſultaret, quod
D. Maria eodem tempore duobus in locis inhabita-
uerit, & duo habuerit domicilia, vnum in Parochia
Sancti Sebaſtiani, & alterum in Parochia Sancti Lo-
douici, quod tamen non obſtaret, quia hoc caſu,
quo quis duo haberet domicilia, ad validitatem ma-
trimonij ſufficit, coram alterutro Parocho fuiſſe 11
contractum, *Sanchez* de Matrim. lib 3. diſput. 24. nu.
2. & ſeqq. *Pontius* eodem tract. lib. 5. c. 13. nu. 2. verſ.
Ex quo conſequenter.
Neque etiam obſtat, quod ex dicta non tranſpor-
tatione Mobilium, reditu, & permanentia, iuncta
præſertim reconciliatione cum d. Capitaneo Dida-
co depræhendi videatur, vel D. Mariam nunquam
habuiſſe animum deſerendi antiquam habitationem
vel ſaltem illum poſtea depoſuiſſe, ac denuo in ea-
dem Capitanei domo permanendi voluntatem reaſ-
ſumpſiſſe. Quia vltra quod teſtes dicunt, Mobilia
ideo non fuiſſe tranſportata, quia domus Quintilij
non erat capax, & ex eadem cauſa D. Mariam in ea
ancillas retinere non potuiſſe, ad conſtituendum a-
libi domicilium, ſiue habitationem non eſt neceſſa-
rium, quod quis res ſuas cum familia detulerit, hoc
enim & ſimilia conſiderantur in dubio ad eliciendas
præſumptiones, Secus vero quando adeſt aperta a-
nimi declaratio, tum ex verbis ſæpius & palam rei-
teratis, tum ex facto per demigrationem perſonæ
vna ſi non cum tota ſupellectili, ſaltem cum veſti- 12
bus linteaminibus, & ornatu muliebri, vt in Sum.
D. Mariæ n. 14. ad l. ciues, iuncta gloſ. C. de Incol. lib.
10. l. 2. C. vbi Senat. *Bald.* in rubr. C. Si à non compet.
iud. *Abb.* in c. fi. num. 8. in fi. de paroch. *Felin* in c. di-
lectus il ſecundo, nu. 12. verſ. Secundus caſus de reſ-
cript. *Menoch.* de arbitr. lib. 2. caſ. 86. n. 2. *Henriq.* lib.
10. de Sacr. ord. c. 22. n. 2. *Sanchez* qui alios congerit
d. tract. de Matrim. lib. 3. diſpu. 23. n. 1. & 2. & pulchre
Guttier. eod. tract. d. c. 63. num. 13. 14. & 15. vbi quod
ſtatim contrahitur domicilium non expectato alio
tempore.
Quod autem D. Maria huiuſmodi recedendi, & in
dicta parochia S. Ludouici permanendi animum
declarauerit probant octo teſtes conteſtes in dicto
eius Summ. num. 12. & 14. affirmantes, ortam fuiſ-

ſe rixam ac contentionem inter ipſam D.Mariam; &
dictum Capitaneum Didacum Dominum domus,
eandemq. D.Mariam acceptaſſe diſdictam, & mo-
nitionem de diſcedendo id ſuadente Religioſo quo-
dam S.Franciſci de Diſcalceatis pro ſedandis dictis
diſſidiis, & etiam cum iuramento declaraſſe velle
13 diſcedere,& nunquam amplius ad inhabitandum re-
uerti; quorum octo teſtium duo ſunt religioſi,& om-
14 ni exceptione maiores,& in ſpecie idem affirmat ip-
ſemet etiam Capitaneus Didacus. Et vlterius etiam
conſtat, D.Mariam poſt diſceſſum omnem adhibuiſ-
ſe diligentiam, vt in d.Parochia Sancti Lodouici do-
mum emeret, vt ibi perpetuo poſſet inhabitare, &
ſupellectilem traducere cum integra familia. Et de-
mum curauit examinari teſtes ſuper eo, quod ipſa
erat parochiana eiuſdem parochiæ S. Ludouici. Ex
quibus omnibus in vnum ſimul iunctis, animi decla-
ratio redditur adeo clara & aperta, vt ille ani-
mus ex aliquibus coniecturis, quæ contrarium ſuade-
15 re videntur, in dubium reuocari non debeat; Quod
autem huiuſmodi animus fuerit poſtea depoſitus ac
mutatus nullibi conſtat,& de iure non præſumitur,
l. qui voluntatem, ff. de probat. l. cum hic ſtatum, ff. de
donat. int. vir. & vxor. Præſertim ſtante d. expreſſa
16 declaratione præcedente,& quidem valde enixa etiã
cum imprecationibus & iuramento; quę adeo potens
eſt, vt tollat vires tacitæ voluntatis contrariæ, quæ a-
lias ex coniecturis, vel actibus ſubſequentibus de-
præhendi poſſe videretur iuxta tradita per *Bart.* in
l. procurator la ſecunda, §. 1. in ſecunda opposit. ff.
Remrat. hab. *Aret.* conſ. 128. nu 8. *Natt.* conſ. 101. n.
12. *Surd.* conſ 35. n. 9 & 10. Eaque tanto magis eſt at-
tendenda, quia non eſt incompatibilis, ſed bene in-
ſimul ſtare poteſt cum facto, de quo deponunt teſtes
D. Ludouici iuxta ſuperius deducta, & faciunt tra-
dita per *Angel.* in l. iuris gentium, §. quod fere in
princ. ff. de pact. cum aliis relatis à *Surd.* conſ. 143.
n. 59.

Denique non fuit viſum obſtare quod pro parte
17 D.Ludouici dicebatur, ex pluribus coniecturis, &
ipſamet facti ſerie depræhendi, dictam habitatio-
nem in parochia Sancti Ludouici præuia animi de-
clarat ione fuiſſe ſimulatam, & in fraudem dicti de-
creti S.Concilij Tridentini,& proprij parochi præ-
18 iudicium habitam, & conſequenter ad matrimonij
validitatem ſuffragari non poſſe iuxta opinionem
Nauarr. in conſ. 1. in fin. de Decimis lib. 3. in nou.
impreſs *Enriquez* in Sum. lib 11. de Matr. cap. 5. *Petr.*
de Ledeſm. de Matrim. quæſt. 45. art. 5. punct. 3. dub.
vlt. concl. 1, & 3. *Barthol. ad Ledeſm.* eodem tract.
dub. 21. fol. 133. & *Emanuel Rodriquez.* tom. 1. Sum.
in 5. edit cap. 219. n. 2. in fin. Quia omiſſo quod con-
19 trarium ſenſit *Sanchez* de matr. lib. 3. diſput. 18. n. 29.
verſ. Cæterum diſplicet & diſput. 25. ſub n. 11. verſ.
Verum hæc limit. *Baſil. Pontius* de Matrim. tit. de cõſ.
clandeſt. ca. 14. n. 6. & *Petr. Eger.* in tract de Sacram.
tom. 2. c 27. n. 37. *Egid. de Coninch.* tom. 2 de Sacram.
& cenſur. in fin. tract. de Matrim. diſpen. 27. de Clan-
deſt. dub. 1. num. 14. *Filliuc.* quæſt. Moral. tom. 1. tract.
10. de Sacram. matr par. 1. cap. 6. de Miniſtr. matrim.
numer. 199. *Bonacina* de Sacram. tit. de Matrim.
quæſt. 2. punct. 8. propoſit. 1. numer. 4. Et ſane non
videtur, fraudem eſſe conſiderabilem vbi quis vti-
tur iure ſuo, vt bene conſiderant *Doct.* ſuperius citati.

Domini exiſtimarunt, fraudem aliquam in propoſi-
to non adfuiſſe; certum eſt enim, illam non præſu-
20 mi, ſed probandam eſſe ab allegante ex congeſtis per
Maſcard. de probat. concl. 531. n. 1. & pluribus ſeqq.
Menoch. de preſumpt. lib. 4. preſump. 82. n. 10. *Guttier.*
d. c. 63. n. 34. verſ. Secundum fundamentum, & n. 38. &
39. Et quamuis ad hunc effectum ſufficiant præſum-
ptiones,& coniecturæ, tamen illæ debent eſſe per- 21
ſpicaces & euidentes, *Maſcard.* vbi ſupra concl.
530. numer. 7. 8. & ſeqq. & *Guttier.* d. cap. 63. numer.
39.

Tales autem non ſunt coniecturæ & præſumptio-
nes pro parte D. Ludouici allatæ,& in effecto dedu-
ctæ ex eo quod D. Maria non receſſerit à d. domo di-
cti Capitanei Didaci cum tota familia & bonis, &
quod ad eam pluries, & præſertim eadem die poſt
contractum matrimonium redierit,& in ea perman-
ſerit, & demum quod amicabiliter egerit cum dicto
Capitaneo; nam vt ſuperius etiam fuit dictum, ex te-
ſtium depoſitione conſtat, ipſam D. Mariam ob ni-
miam anguſtiam, & incapacitatem domus Quinti-
lij vniuerſa bona mobilia, ac ſuppellectilia tranſpor-
tare, ibique cum tota familia permanere, & nuptias
ſolemniter celebrare non potuiſſe, & hac de cauſa,
& eorumdem bonorum occaſione,& germanę ſoro-
ris amore ad domum antiquæ habitationis ſępius re-
diiſſe, ibique imbribus etiam aliquando detentam
permanſiſſe, cum dicto vero Capitaneo amicabiliter
egiſſe, quia eius conſilio & opera ſitum in d. paro-
chia S.Ludouici pro conſtituenda domo emere in-
tendebat; Vnde cum coniecturæ prædictæ nedum
non ſint tales, vt non poſſint accipi niſi in malam 22
partem, prout ad fraudem pręſumendam requiritur,
ſed immo potius appareat, actus prædictos ex iuſta
ac rationabili cauſa factos, & ſic in bonam partem
accipi poſſe, ac debere, non ſunt habendæ in conſi- 23
deratione, vt in propoſito reſpondet *Guttier.* d. c. 63.
n. 39.

Præterea dici non poteſt, D.Mariam habitationem
mutare, & nouam parochiam acquirere velle ſimu-
laſſe, ne ſi denunciationes fierent in dicta parochia
S.Sebaſtiani, tractatus ad notitiam patris D.Ludoui-
ci deueniſſet, ab eoque matrimonium impediretur, 24
quia ille non degebat in parochia S. Sebaſtiani, ſed
S.Martini, in qua denunciationes effectualiter fa-
ctæ fuerunt; Vnde cum allata huiuſmodi cauſa ſit
inepta, nec appareat, aliam idoneam ac ſufficien-
tem afferri poſſe, ceſſit ipſius prætenſæ fraudis ſuſ-
picio, *Crauett.* conſ. 73. num. 13. & 17. *Rol.* conſ. 38. 25
n. 39. lib. 1. *Rot.* deciſ. 111. nu. 1. par. 5. diuerſ. & dec.
418. nu 2. in fin. & dec. 529. ſub num. 5. par. 1. recent.
Quæ etiam vi a fuit excludi ex eo, quia conſtat de
primordio veritatis, & de cauſis veris & vrgentibus
recedendi à d. domo Capitanei propter dictam lo- 26
cationis diſdictam, ac diſſidium vere & realiter ha-
bitum, & ſe transferendi ad dictam parochiam San-
cti Ludouici ex Medicorum conſilio ob valetudinis
imbecillitatem; Vnde ex huiuſmodi cauſis vere
præexiſtentibus, & ex quibus licite, & ſine aliqua 27
fraude ad nouam habitationem accedere poterat, ac-
ceſſiſſe præſumitur, l. quoties, ff. de reb. dub. l. meri-
to, ff. Pro ſoc. *Rot.* deciſ. 283. num. 1. recent. Stante
præſertim dicta expreſſa animi declaratione, quo idem
animus alioquin latitans melius detegi non poterat, 28
iunctis dictis iuramento, imprecationibus, & aliis
ſuperius ponderatis. 29

Et ita deciſum vtraque parte & quidem acerrime informante, &c.

Romana Domus, & Aromatariæ.

Veneris 12. Decembris 1625.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Venditor cumpacto de retrouendendo plurium corporum, an poſſit vnum velle retroemere, & non alia, quando plures cenſentur factæ venditiones in eodem contractu. Et quomodo pluralitas, & diuidnitas contractuum dijudicetur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententia dignoſcitur ex reuolutione proceſſus.*

2 *Inſtrumenta; & publica ſcriptura inducunt probationem probatam.*

3 *Pluralitas pretiorum rerum diuerſarum in vnico contractu contentorum pluralitatem contractuum & venditionum probat.*

4 *Venditor, qui plures res vendidit cum pacto redimendi, poteſt vnam redimere, & alias non redimere, quando contractus rerum plurium ſunt diuidui. & num. 6.*

5 *Diuiduitas non excluditur, quando diſtincta pretia in contractu ſunt declarata, ſi poſtea in pacto de retrouendendo ſit facta vnitas earumdem ſummarum pretiorum.*

Deciſio CXCV.

DOmini reſponderunt, confirmandam eſſe ſententiam Rotalem ad fauorem Pocobelli latam ſuper eo, quod poſſit redimere domum alias venditam Magnolo omiſſa aromataria, quam in eodem inſtrumento vendiderat eidem Magnolo cum pacto de retrouendendo; Etenim de ſententiæ huiuſmodi
1 validitate bene conſtat ex actorum reuolutione iuxta deciſionem *Caputaq.* 260. par. 2.

Nullitates vero, quæ allegabantur, viſæ fuerunt leues, & tolluntur ex facto; nam quod Ioanna, Lucretia, & Franciſca Rex conuentæ ſint hæredes Cæſaris Magnoli patet ex regiſtro fol. 249 Quodque illis fuerit deputatus in tutorem Antonius Cherubinus conſtat ex eodem regiſtro fol. 250. Qui tutor confecit inuentarium, & alia ſolemnia adimplenit; præſertim vero præſtitit cautionem de bene ſe gerendo in dicta tutela, vt in regiſtro fol. 352. Et demum quod dict. Tutor ad cauſam huiuſmodi conſtituerit actorem, & procuratorem dictarum mulierum D. Io: Baptiſtam etiam Cherubinum apparet fol. 252. Quo Cherubinus mandatum produxit, vt in proceſſu fol. 249. & cauſam acerrime tam coram Reuerendiſs D. meo *Canalerio*, quam coram R. D. meo *Seleucien.* defendit, & fuit citatus ad omnia acta huius cauſæ, & ad ſententiam, vt apparet ex diuerſis inſtrumentis in prima inſtantia exhibitis, quæ cum
2 ſint iura publica, dicuntur probationes probaſſe, & rem faciunt manifeſtam, *Bart.* in l. 1. n. 8. ff. de nou. oper. nunc *Rot.* dec. 431. n. 4. par 1. recent.

Nec de iuſtitia Domini dubitarunt, quia ex verbis & tenore inſtrumenti venditionis depræhenditur, contrahentes voluiſſe & deſignaſſe duas ac diſtinctas venditiones nempe vnam de domo, alteram vero de aromataria, conſtituerũt enim pretia in vnamquamque rem ſingulatim, non autem in vniuerſum, & pro domo conſtituerunt, pretium eſſe in ſcut. 1000. pro aromataria vero in ſcutis 1500. vltra id, quod plus arbitrarentur periti; Ac etiam verbis diſertis pretia ipſa diſtinxerunt ibi, Quod quidem pretium ſeu pretia; Quæ pluralitas pretiorum arguit
3 etiam pluralitatem venditionum ad l. cum eiuſdem, & l. ſi pluta, ff de ædilit edict. l. quid ſæpe, §. in his, ff. *Deciſ. Clem. Merlini,* de contr. empt. *Fab. de Mont.* in tract. de empt. & vendit. in 5. par. principali nu. 23. *Card. Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 3. n. 12. & 17.

Hac autem venditionum pluralitate firmata ſequitur, Pocobellum poſſe retroemere ſolam domum 4
omiſſa aromataria ex traditis per *Fabr. de Mont.* vbi ſupra, *Tiraq.* de Retract. lignag. §. 23. gloſ. 1. n. 17. cum aliis plene allegatis in deciſione R. D. mei *Seleucien.* in hac cauſa ſub die 22. Martij 1624.

Non obſtat pactum, quod ſit locus retrouenditioni reſtitutus per venditorem emptori ſcutis 2500. Vnde cum dicta quantitas compræhendat pretia vtriuſque rei nimirum domus, ac etiam aromataria, inferunt informantes pro Magnolo, vnicam eſſe venditionem, non duas, & conſequenter venditionem non eſſe diuidendam. Quoniam hæc illatio deſtruitur ex diſtinctione pretiorum facta prius in eodem inſtrumento. necnon deſignatione pretij parti- 5
culariter facta pro vnaquaque re; Et ideo quamuis pactum ſubſequens coaceruet quantitatem vtriuſq; pretij, non tamen tollit diuidualitatem & diſtinctionem duarum venditionum prius deſignatam, Ac inde de redemptio adhuc poteſt diuidi, ita *Aret.* in l. ſcire debemus nu. 2. verſ. Sed de concluſione, & n. 3. verſ. Aduerte, ff. de verb. oblig. & poſt *Tiraq.* vbi ſupra, *Card. Mant.* de tacit. & ambig. lib. 2. nu. 18. Et dicta coaceruatio pretiorum in vnicam ſummam fortaſſe facta fuit breuitatis ſcripturæ gratia, ne iterum diſtinctionem rerum venditarum, & ſingulorum pretiorum diſtinctionem repeteret Notarius, non autem vt recederet à diſtinctione prius in eodem inſtrumento facta.

Nec etiam obſtat quod dicitur, Magnolum noluiſſe veriſimiliter ſe obligare ad retrouenden. domum ſine aromataria, nec aromatariam ſine domo, cum vnita aſſeratur eſſe maioris valoris, quam ſi ſeparatim vendantur, & ad inuicem pretium augeant. Quoniam ex euentu ſubſecuto; contrarium dignoſcitur, aromataria enim ſeparata à domo fuit vendita ab ipſo Magnolo pro eodem pretio, quo prius vnà cum domo illam emerat à Pocobello, vt in deciſione Reuerendiſſimi D. mei *Seleucien.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Scutorum 100000.
Lunæ 15: Decembris 1625.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Peritorum relationi ſtandum eſt in calculatione.*

2 *In calculatione debet haberi ratio omnium librorum, & ſcripturarum hinc indè exhibitarum.*

Deciſio CXCVI.

CVm q. D. Alexander Ruſpolus de anno 1606. capſæ propoſuiſſet C. Bartholomeum Sauonantium, & deinde ſub die 13. Februarij 1609. rationem bancariam renunciaſſet, ac ceſſiſſet D. Ioanni Rotulo, & inter alios Banchi debitores ceſſos, & aſſignatos deſcripſiſſet dictum Sauonantium vti debitorem in tribus partitis excedentibus ſummam ſcutorum 100. m. Rotulus cepit agere corã A. C. pro huiuſmodi pecuniarum quantitatis ſolutione contra Sauonantium, qui cum negaſſet ſe teneri, exhibitis pro parte D. Ruſpoli libros, eoq; etiam citato fuit deuentum

ad trium peritorum electionem, qui in ſubſtantiâ
concorditer retulerunt, deductis & compenſatis
multis pecuniarum ſummis per Sauonantium ſolu-
tis,& partim etiam reſtitutis dicto D. Alexandro in
fine ſuæ adminiſtrationis, de quibus fuit ipſe Sauo-
nantius deſcriptus etiam creditor à d. Alexandro,
eumdem Sauonantium remanere debitorem in ſcu-
tis 1272.& baioc. 12 ad cuius ſummæ ſolutionē ipſe
fuit tādem ab A.C.condemnatus, Vnde cauſa in gra-
du appellationis mihi commiſſa propoſui dubium
An conſtaret de debito Sauonantij; & pro qua ſum-
ma. Et Domini vnanimiter reſponderunt, de eo con-
ſtare vſque ad d.ſummam ſcutorum 1272.12. iuxta
dict. relationem peritorum, Cui ſtandum eſt gloſ. in
l item ſi vnus,§. principaliter in verſ. Authoritati in
1 fin.ff.de Arbitr. *Bart* & alij in l.1.§.vltimo,ff de verb.
oblig. *Corn.* conſ.45 n.1.ante fin. verſic. Et qui tene-
tur, lib. 1. *Pariſ.* conſil.96.n.32 lib.1. *Rot.*dec. 354.n.
2.& dec.540 n.1.par. recent.

Neque obſtat, quod ex aliquibus libris appareat,
Sauonantium remanere debitorem in ſcutis 100 m.
& vltra, de quibus fuit deſcriptus debitor; quia è
contra ex alijs apparet, eſſe creditorem, & pro tali
2 fuit pariter deſcriptus, itant computatis omnibus da-
tis & acceptis,& omnibus libris in medium allatis,
& inſcriptis, prout computari, & inſpici debent l.
cum quæritur, vbi *Bart.* ff. de Adminiſtr. tut. *Bald.* in
l. ſi plures, n.17. verſ. Item facit aliud exemplum C.
de condit. inſert.& in conſ.152.n.1.in fin. verſ. Non
igitur, lib.3. *Menoch.* de Arbitr. caſ. 109.n.31. *Eſcobar.*
de Ratiocin.c.21.n.12.& 14 & n.18.in fin. *Rota* dec.
515.n.16 par.1.recent.non remaneat, nec dici poſſit
debitor niſi in d.ſcutis 1272.baioc.12. quæ pro reli-
quatu ſuperſunt, *Socin.iun.* conſ.74. nu. 1.lib.3. *Cra-
uett.* conſ.275.nu.13.verſ. Tertio principaliter. *Gabr.*
conſ.61.num.16.& 17.lib.2. *Eſcobar* vbi ſup n.19.&
ſeq.

Et ita deciſum, &c.

Geruoden. Diſmembratio.
Veneris 19. Decembris 1625.

ARGVMENTVM.

Parochiali Eccleſiæ, ſi nimis reperiatur operata ob amplitudinem Parochianorum, poteſt Epiſcopus ad præſentationem Rectoris deputare alium Curatum in Parochia, & quando hoc procedat.

SVMMARIVM.

1 *Parochialis Eccleſia, in qua propter amplitudinem, & numerum Parochianorum,& alia impedimenta aquè non poteſt recipere miniſterium Rectoris, poteſt ab Ordinario ſeparari, & noua conſtrui in aliquo loco Eccleſia, in qua deputatur Rector ad præſentationem d. Parochi.*

2 *Diſmembratio ſine cauſa fieri non debet.*

3 *Et de cauſa n.3.*

4 *Deputatio, vel alius actus præſumitur geſtus, vt ſit perpetuus non ex modo prouiſionis, niſi expreſsè dicatur.*

Deciſio CXCVII.

Viſum eſt Dominis, ſententiam Rotalem eſſe
confirmandam. quia de illius validitate non
dubitabatur,& de iuſtitia apparebat ex deductis per
Reuerendiſſ. D. meum *Decanum* in deciſione ſub die
13. Martij 1623. in qua firmatum fuit, diſmembra-
tionem Eccleſiæ parochialis loci de Cellera factam
de anno 1617. in fauorem incolarum Villæ de Ango-
leſio non ſuſtineri, & adhuc firmam ac validam re-
manere prouiſionem ab Ordinario factam de anno
1594. quamuis in ea non fuerit ſeruata forma Capi-
tuli ad audientiam de Eccleſ. ædific. diſponentis,
quod ſi Parochia eſt adeo ingens; vt hyemali tem-
pore ob pluuias, vel alias eccleſia non poſſit adiri,
noua eccleſia ædificetur, & in ea Epiſcopus ad præ-
ſentationem Rectoris Sacerdotem inſtituat. Quoniā
cum duo eſſent Curati in d. parochiali Eccleſia,& in
Villa de Angeleſio, cuius animarum curæ erat pro-
uidendum, adeſſet Eccleſia iam conſtructa, non erat
opus noua eccleſiæ ædificatione, nec etiam noui Sa-
cerdotis deputatione; Vnde Epiſcopus bene ac pru-
denter egit de anno 1594. ordinando, quod vnus
Parochus remaneret in Matrice, alter vero accede-
ret ad dict. Eccleſiam Villæ de Angeleſio, ibique
animarum curam exerceret, ac Sacramenta admi-
niſtraret, Et huiuſmodi prouiſio eſt de mente tex. in
d. ct. cap. ad audientiam, qui ſi mandat, quod depu-
tetur Sacerdos, eo magis videtur velle, quod ſi in
Parochiali adſunt plures Curati, vnus eorum depu-
tetur ad curam populi habitantis longe ab Eccleſia
Matrice, alias enim Eccleſia matrix oneris grauaretur
augendo nouum Sacerdotem, cum dicti duo Paro-
chi valeant vniuerſę Parochiæ inſeruire; Et eſt etiam 1
de mente gloſ. in cap. eam te, verbo Pendeant de
ætat.& qualit. *Abb.* in c. ex parte il ſecundo, num.
1. in primo notab. de Reſcrip. & aliorum qui
allegantur in deciſione Reuerendiſſ. D. mei *Decani.*

Firmata autem ſupradicta prouiſione, diſmembra-
tio deinde ſequuta de anno 1617. remanet ſine iuſta
cauſa, quæ tamen ad validitatem diſmembrationis 2
omnino requirebatur, *Rot.* dec. vnic. de Reb. eccleſ.
non alien. in nou. dec.254.n.1.par.1.diuerſ.& recent.
dec.109 n.12.par.1.& dec.288.n.1.& 2. par.2. & in
Toletana Diſmembrationis 9. Iunij 1623. coram R.
P.D. meo *Pirouano.*

Non obſtat quod dicitur, prouiſionem ſupradictam,
ſiue ordinationem fuiſſe factam lite pendente. Ete-
nim non fuit ſufficienter probata lis ſuper diſmem-
bratione, & erectione in Parochialem ex actibus 3
alias datis, vt in deciſione, nec hodie dantur noui ſal-
tem releuantes; Et tamen erant deducendi, ac pro-
bandi tales, qui huic prouiſioni obſtarent ad *Bart.* in
l. ſi forte, num.6. ff. de Caſtrenſ. pecul.

Prout neque ſubſiſtit, quod eadem prouiſio fuerit
prouiſionalis. Quia reſpondetur immo fuiſſe perpe-
tuam,& obſtatiuam dictæ erectioni ex quo Ordina-
rius non dixit, per modum prouiſionis, Vt ad effectū
prædictum dici debere tradit *Rebuff.* de ſent. proui-
ſioni in Præfat. nu.142. Sed viſus fuit, ac repetiit clau-
ſulam, In perpetuum quæ excludit prætenſam tem- 4
poralitatem, *Socin.ſen.* conſil.84.nu. 4. lib. 3. *Barbat.*
conſ.44.n.9 lib.2. *Ancbar.* conſ.327.n.4. *Rum.* conſ.
217.nu.16. verſic. Et tanto magis lib. 1. Eiuſque re-
petitio magis enixam huius perpetuitatis intentio-
nem demonſtrat iuxta not. in l. Baliſta, ff. Ad Trebell.
cum vulg.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit
proponente tamen bo: mem: D. *Vbaldo.*

Treueren. Parochialis.
Lunæ 16. Februarij 1626

ARGV-

ARGVMENTVM.

Beneficium parochiale, dum eſt iuriſpatronatus perſonæ Eccleſiaſticæ, tunc in eius prouiſione ſeruanda eſt forma præſcripta à Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 18. ſcilicet vt prouideatur per concurſum, & quid ſit faciendum, quando inſtitutio ad ius patronatus ſpectet ad Epiſcopum, & quid ſi ad alium.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ſi non præcedat cum indicatione illius, ad quod pulſatur citatus, nulliter agitur.*

2 *Citatio vt arctet citandum, debet eſſe legitimè facta.*

3 *Beneficium Parochiale dum eſt iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, in eius prouiſione debet ſeruari Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 18.*

4 *In Parochialibus iuriſpatronatus Eccleſiaſtici inſtituendus eſt concurſus, ſi inſtitutio ſpectet ad Epiſcopum, & num. 5. & quid ſi ea inſtitutio ſpectet ad alium, num. 6.*

7 *In Collatione Beneficij Parochialis Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, eſt ſeruanda Bulla Pij V. in Bullar. conſtit. 32. ſub pœna nullitatis actus aliter geſti.*

8 *Concurrens ad beneficium Parochiale dicitur factus dum propoſita fuerunt edicta, licet vnus tantum comparuerit.*

9 *Ius inſtituendi ad ius patronatus Eccleſiaſticu Parochiale, quamuis non ſpectet ad Epiſcopum, nihilominus ipſe debet proponere edicta concurſus.*

Et ſi ſecus factum fuerit, collatio ſubiacebit vitio nullitatis.

10 *Prouiſio iuriſpatronatus Eccleſiaſtici Parochialis, quando dicatur nulliter facta.*

11 *Concurſus Beneficij Eccleſiaſtici Parochialis, cuius inſtitutio non ſpectat ad Epiſcopum, quando ſit, Epiſcopatus tunc debet eligere digniorem, & hunc Patronus debet præſentare ei, ad quem ſpectat inſtitutio.*

Deciſio CXCVIII.

RESponſum fuit, ſententias de partibus eſſe infirmandas; pluribus enim nullitatibus viſæ ſunt laborare, ſcilicet quod ſuſpenſo petitorio ad illius tamen reſolutionem fuerit deuentum, quod citatio

1 non proceſſerit cum indicatione illius, ad quod pulſabatur citatus, iuxta gloſ. in clem. ſæpe, in Verbo Ad id, de Verb. ſignif. Et quod perſonaliter, vel legi-

2 timè ad valuas non fuerit dicta citatio executioni demandata. Veruntamen Domini vim præcipuam faciebant in iniuſtitia, quæ dictis ſententiis obiiciebatur; agebatur namque de Parochiali, quæ eſt de iurepatronatus eccleſiaſtico, idq; partes admittunt, & Theodorus expoſuit in poſitionibus datis in eius Summ. nu. 7. duo alias ſub die 7. Nouembris præteriti hæc cauſa proponeretur, vnde ſeruari debebat

3 forma præſcripta à Sacro Concilio Tridentino ſeſſ. 24. cap. 18 verſ. Si vero iuriſpatronatus eccleſiaſtico, vbi cautum eſt, vt in Parochialibus iuriſpatronatus eccleſiaſtici inſtituatur concurſus, ſique inſtitutio ad Epiſcopum ſpectat, & non ad alium patronus

4 quem digniorem inter approbatos ab Examinatoribus iudicabit Epiſcopo præſente vt ab eo inſtituatur; Si vero inſtitutio ab alio, quam ab Epiſcopo ſit facienda, qui eſt caſus noſter, quia inſtitutio in hac

5 Parochiali iuriſpatronatus ſpectat ad Archidiaconum tūc Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem, & hunc patronus præſentet ei, ad quem inſtitutio pertinet; Et Sanctæ memoriæ Pius V. in ſua conſti-

Deciſ. Clem. Merlini.

tutione incipien. In conferendis beneficiis, quæ eſt 6
xxxiij in nou. Bullar. §. 3. irritat, & anullat omnes prouiſiones aliter factas non ſeruata dict. forma Sa- 7
cri Concilij Tridentini.

Nec obſtare viſum fuit, quod Archidiaconus, ad quem ius inſtituendi ſpectat, propoſuerit edicta, & ſolum comparuerit Theodorus, & idoneus repertus fuerit. Quoniam quoties etiam ius inſtituendi ſpectat ad inferiores, nihilominus Epiſcopus Ordina- 8
rius debet proponere edicta concurſus, & ſi ſecus factum fuerit, collatio eſt nulla, quemadmodum reſponderunt Illuſtriſs. Interpretes Sacri Concilij, teſte *Garc.* de Benefic. cap. 2. par 9. num. 162. Et ſic non ab 9
Archidiacono, ſed ab Epiſcopo erat exponendum edictum; quod & eo minus poteſt ſuffragari, quia prius fuit facta præſentatio, quam intimatus con- 10
curſus, & expoſitum edictum, Vt depræhendi videtur ex verbis ipſius edicti, & tamen iuxta Sacrum Concilium debet fieri concurſus, & Epiſcopus eli- 11
gere digniorem, & hunc patronus præſentare ei, ad quem inſtitutio ſpectabat.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Meten. Prioratus.

Lunæ 16. Februarij 1616.

ARGVMENTVM.

In gratia ſubrogationis quæ ſit probanda à Prouiſo, De nullitate examinis Teſtium ob non præſtitum iuramentum quando non conſtat, niſi ex enuntiatiua iuratus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Vt gratia ſubrogationis rectè iuſtificetur; tria ſunt neceſſariò probanda, Clericatus, Obitus in poſſeſſione illius, cui fuit facta ſubrogatio, & reſeruatio Beneficij.*

2 *Clericatus probatur ex literis Patentibus.*

3 *Obitus vltimi in poſſeſſione probatur ex Teſtibus de viſu deponentibus.*

4 *Beneficium regulare per manus appoſitionem Papa commendantis illud Seculari Clerico deſinit eſſe regulare.*

5 *Teſtes non probantur iurati ex atteſtatione Notarij verbis enunciatiuis deponens, (iuratus, &c.)*

6 *Fallit, quando Iudex examini interfuit.*

Deciſio CXCIX.

DOmini dixerunt, gratiam ſubrogationis Pauli eſſe iuſtificatam; tria enim illa, nempe clericatus, obitus in poſſeſſione illius, cui fit ſubrogatio, & reſeruatio beneficij, quæ ad hoc Rota conſueuit exigere, *Put.* decis. 495. lib. 2. *Mohed.* dec. 11. vt lit. 1
pend. *Rot.* in Miranden. Parochialis 17. Maij 1620. coram bo. mem. *Penia*, in Aſculana Plebaniæ 12. Ianuarij 1624. coram me, & ſæpiſſime in aliis videntur concludenter probata.

Clericatus Pauli iuſtificatur ex litteris patentibus, 2
gloſ. in c. inter quatuor, de cleric. peregr. *Felin.* in cap. per ceſſionem, num. 3. de prob. *Rot.* deciſ. 16. eod. tit. in antiq.

De obitu vero Ioannis in poſſeſſione deponunt ſex teſtes aſſerentes, ſe vidiſſe die 2. Martij 1621. dictum Ioannem efflantem animam, & deinde in feretro iacentem, & ſic optimè mors probata fuit, iuxta tradita per *Bart.* in l. ſiquidem num. 2. verſ. Item

ſufficit, C. ſol. matrim. *Menoch.* de adipiſcen. remed.
3 4. n. 675. *Rota* coram Sanct. mem. Gregor XV. dec. 37. n. 3. & 4. qui eidem teſtes bene etiam deponunt de poſſeſſione Ioannis vſque ad obitum.

Quod autem hic Prioratus effectus eſſet, & reſeruatus Sedi Apoſtolicæ non eſt ambigendum, ex quo dictus Prioratus fuit à felicis recordationis Clemente VIII. commendatus Ioanni, Vt de litteris Commendæ in actis exhibitæ, & de eius effectuatione plene etiam conſtat, & ſic dum Papa beneficium regulare commendauit Seculari, qualis erat Ioannes, &
4 manus appoſuit, illud remanſit affectum, adeo quod ſolus Papa conferre poſſit, *Creſcent* dec. 2. de Paroch. *Mohed.* dec. 9. de Præbend. *Put.* dec. 158. numer. 1. lib. 1.

Non obſtant conceptiones datæ contra examen teſtium, & prima quod non conſtet, iuramentũ fuiſſe delatum teſtibus, cum verba illa Notarij, teſtis iu-
5 ratus, &c. tanquam de præterito huiuſmodi delatio-
6 nem non probent, *Caputaq.* dec. 123. alias 5 p. 2. Quoniam nedum Notarius, ſed & Iudex interfuit examini, & ſic præſumitur rite iuramentum fuiſſe delatum *Bald.* in l. iuriſiurandi n. 6. verſ. Solutio dico, & *Salycet.* n. 4. verſ. Solutio. C. de teſtib. *Rot.* corá Card. *Mantic.* dec. 352. n. 13. & in recent. par. 2. dec. 704. n. 2. Et verba circa hanc iuramenti delationem non ſolum enunciatiue prolata ſunt, ſed ex propoſito Notarius deponit per extenſum de dicta dilatione Iuramenti ibi, dictos teſtes recepimus, eiſque & cuilibet eorum iuramentum de veritate dicenda detulimus, & ab eis eorumque altero ad Sancta Dei Euangelia per eos & quemlibet eorum in manibus noſtris corporaliter tactis Sacroſanctis Scripturis recepimus, vt fuit etiam conſideratum in dec. 394. n. 8. & 9. par. 1. recent. Iuncto etiam quod præceſſit citatio ad videndum iurare teſtes; quæ citatio cadebat in diem, qua Notarius poſtea examinauit, & teſtatur detuliſſe iuramentum.

Alia etiá nullitas eo quod teſtes fuerint recepti per vnum tantum ex Iudicibus delegatis, ceſſat, quia cóſtat, alios Iudices infirmitate detentos recuſaſſe.

Tertia vero nullitas deducta ex proteſtatione, quod non procederetur ad examen, niſi dimiſſa prius poſſeſſione iuxta Rotæ mandatum de manutenendo, neglecta fuit à Dominis, quia remiſſoria nullam continebat conditionem, & vterque ex litigantibus debebat procedere vlterius, Paulus in fabricatione proceſſus. & Ioannes in executione mandati de manutenendo.

Et ita reſolutum pro iuſtificatione gratiæ Pauli, quæ tamen an ſuffragetur Euerando, erit alterius inſpectionis.

Adriacen. Vicariæ.
Lunæ 2. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

In Beneficialibus intrat regula, quod Actore nó probante Reus abſoluatur, etiamſi ipſe Reus poſſeſſor Beneficij non iuſtificet ſuum titulum, quando Actor ſuam non iuſtificauit gratiam.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante Reus abſoluitur.*
2 *Etiam in Beneficialibus.*
3 *Et quando etiam poſſeſſor non iuſtificat titulum ſuæ poſſeſſionis.*
4 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione partis aſſerentis Aduerſarium eſſe occupatorem, quia reiicitur qualitas illa occupationis, & ſtat confeſſio.*

Deciſio CC.

PRo Antonio Maria ſolum informante reſponſum fuit, ſcilicet ipſi dandam eſſe Abſolutoriam contra Io: Baptiſtam; ex reuolutione enim proceſſus tam coram Epiſcopo Nebien. quam in Rota fabricati apparet, ipſum Io: Baptiſtam actorem nihil præſtitiſſe circa iuſtificationem ſuæ gratiæ & propterea
pro Antonio Maria reo & poſſeſſore intrat regula l. 1
is qui accuſare, C. de eden. quæ ſibi locum vendicat
in Beneficialibus, vt reus & poſſeſſor excludat acto- 2
rem comprobantem, etiamſi ipſe reus ſuum titulum
non iuſtificet; iura enim magis abhorrent, quod nul- 3
lum habens titulum ingrediatur beneficium, quam quod ingreſſus per non habentem titulum eiiciatur de poſſeſſione. ita *Rot* dec. 1. & 4. de re iud. in nou. & dec. 7. de except. & 6. de re iud. in antiq. *Gemin.* conſ. 38. in princ. & conſ. 91. in princ. & conſ 92. in princ. *Anchar.* conſ. 233. in princ. *Roman.* conſ 147. in princ. & num. 5. vbi obſeruat, hoc caſu dari Abſolutoriam etiamſi reus nihil probauerit, non autem canonizatoriam, ne vitio ſus ingreſſus foueri videatur.

De poſſeſſione autem Antonij Mariæ viſum eſt conſtare tum ex gratia Io: Baptiſtæ, tum ex actu iudiciali de quo in proceſſu fol. 23 in quibus dictus Io: Baptiſta aſſerit, & conqueritur, hanc Vicariam poſſideri,
& occupari ab Antonio Maria; ex quibus aſſertioni- 4
bus reſultat confeſſio, quod Antonius Maria poſſideat, & reiicitur vitium occupationis ob ectum, *Rot.* dec. 802. n. 2. par. 1. diuerſ. & in Romana domorum de Roncionib. 4. Martij 1616. coram R. P. D. meo *Buratto*, quæ eſt poſt Pacific. de Saluian. dec. 101. n. 7. & in Romana de Cinciis 15 Decembris 1623. confirmata 1. Iulij 1624. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & alias ſæpius.

Et ita, &c.

Corduben. liquidationis fructuum.
Veneris 6. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Iudex dum ex iuſtis cauſis, ac antequam fuit conſenſum in iuriſdictionem, & iuramento mediante fuit allegatus ſuſpectus, ac etiam appellatum ab vlteriori proceſſu, tunc quidquid geſſerit d. Iudex, nullitatis vitio ſubiacet. Mandatum ſpeciale requiritur ad recuſandum Iudicem ſuſpectum. Proceſſus compulſorialis eſt nullus, ſi non interuenerit citatio ad dicendum contra, &c.

SVMMARIVM.

1 *Iudex quando fuit allegatus ſuſpectus, & appellatum ab vlteriori proceſſu, tunc quicquid agitur, ſubiacet vitio nullitatis.*
2 *Poſt appellationem, aut recuſationem omnia, quæ geruntur, nulla ſunt.*
3 *Iudicis recuſatio debet fieri ante conteſtationem litis, & non poſtquam fuit conſenſum in iuriſdictionem.*
4 *Iuriſdictionem, quam quis agnouit, non poteſt amplius recuſare.*
5 *In iuriſdictionem non dicitur conſenſum, quando quis ſumpſit tempus ad deliberandum.*
6 *Iudex, ſi ex quibuſdam cauſis fuerit recuſatus, licet illæ adhuc non ſint probatæ, tamen id non excludit nullitatem*

nullitatem actorum, ſi poſtea vti ſufficienter fuerint probatæ.

7 *Mandatum ſpeciale requiritur ad recuſandum Iudicem ſuſpectum, & n.8.*

9 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*

10 *Procurator habens facultatem ſubſtituendi dum indiſtinctè ſubſtituit, cenſetur ſubſtituere quoad omnes facultates contentas in ſuo mandato.*

11 *Iudex ſi allegetur ſuſpectus ex cauſis friuolis, non tenet talis allegatio, & rectè per Iudices reiiciuntur.*

12 *Iudex benè, & ex iuſta cauſa dicitur allegatus ſuſpectus ab eo, qui cum d. Iudice criminaliter litigat.*

13 *Iuramentum requiritur, quando Iudex allegatur ſuſpectus.*

14 *Verba Notarij (teſtis iurauit, &c.) non inferunt legitimam delationem iuramenti.*

15 *Notarius quando aſſerit teſtem iuraſſe in forma, perinde eſt ac ſi diceret, teſtis iurauit tactis &c.*

16 *Ad Proceſſus compulſorialis validitatem eſt neceſſaria citatio ad dicendum contra iura ad videndum extrahi, & collationari &c.*

17 *Iura, quando extrahuntur à Notario de eis rogato, non requiritur alia citatio ad dicendũ contra &c.*

18 *Scripturarum recognitio eſt neceſſaria etiam in iuribus extractis ab eodem Notario rogato de eis.*

Deciſio CCI.

CEnſuerunt Domini proceſſum eſſe nullum ex duabus poriſſimum nullitatibus.

Prima eſt, quia cum ab A.C. fuerint relaxatæ literę compulſoriales directæ Priori S. Auguſtini, & Correctori B. Mariæ, vt coniunctim in negotio procederent, fuit ad inſtantiam Capituli recuſatus tanquam ſuſpectus dictus Prior S. Auguſtini, & allegatæ cauſę ſuſpicionis, & appellatum ab vlteriori proceſſu; qua
1 recuſatione & appellatione non obſtante Prior non abſtinuit, ſed in compulſatione proceſſit, & conſequenter nulliter geſtum eſt quidquid geſtum eſt poſt
2 dictam appellationem, & recuſationẽ, c. quia ſuſpecti 3. quæſt. 5. c. legitima, de Appell. in 6 *Franch.* in rubr. de appell. *Caſtren.* conſ. 121. n. 2. lib. 2. *Gabr.* concl. 5. de Iudic. *Rot.* dec. 2. n. 7. par. 2. diuerſ.

Nec obſtat, quod recuſatio non fuerit facta ante li-
3 tem conteſtatam, ſed poſt conſenſum in iuriſdictionem, quo caſu recuſatio non attenditur, cum illa dilatoriarum exceptio prima dicatur, nec recuſare poſſit cuius iuriſdictionem quis iam agnouit, l. apertiſ-
4 ſimi, C. de Iud. auth. offeratur, C. de Lit. conteſt. pulchre *Couarr.* pract. qq. c. 16. n. 2. *Rot.* dicta dec. 2. n. 3. Quoniam id iuſtificari in facto non videtur, poſt citationem enim ſub die 18. Martij 1616. Ioannes Suarez procurator ſubſtitutus Capituli primo comparuit, & citra conſenſum in iuriſdictionem petiit, ſibi
5 dari tranſumptum, & terminum competentem, & hoc fortaſſe vt ſe informaret, & deliberaret quid & quomodo agendum eſſet, & ſic in iſto actu non conſenſit in iuriſdictionem; Et deinde prima die Aprilis eiuſdem anni prædictum Priorem ſuſpectum ſub iuramento allegauit, & cauſas ſignificauit ſuſpicionis, quæ cauſæ, licet tunc non fuerint probatæ, hoc ta-
6 men non excludit nullitatem actorum, ſi poſtea probentur, & tales ſint, quæ pro legitima recuſatione ſufficiant, *Innoc.* & *Franch.* in c. cum ſpeciali, de appel. *Rot.* dicta dec. 2. n. 14.

Neque obſtat Ioannem Suarez non habuiſſe mandatum ſufficiens ad recuſandum, prout requiritur &
7 quidem ſpeciale, l. non ſolum, §. fin. & ibi gloſ. in Verbo Nominatim, ff. de procur. *Anchar.* conſ. 36. n. 5. verſ. Item etiam aduertendum. Quoniam Franciſcus Guttierez fuit procurator conſtitutus à Capitulo, & nominatim ei data facultas ſub iuramento accuſandi ſuſpectos Iudices, necnon facultas ſubſtituendi, cuius vigore poſtea d. Franciſcus Guttierez abſolute ſubſtituit Ioannem Suarez cum inſertione primi mandati; & conſequenter videntur in hac ſub- 8
ſtitutione Ioannis repetitæ omnes facultates datę Franciſco ſubſtituenti ex regula quod Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, & quia pro- 9
curator indiſtinctè ſubſtituens cenſetur ſubſtituere quoad omnes facultates contentas in ſuo mandato, 10
Oldr. conſ. 314. nu. 1. & 5.

Minus etiam obſtat, cauſas ſuſpicionis allegatas friuolas fuiſſe, & ideò recte reiectas à Iudicibus; Quo- 11
niam immo & legitimæ erant & præcipue illa, quod Prior S. Auguſtini litigaret cum eodem Capitulo, & 12
inter eos ageretur cauſa criminalis, quod dicitur iuſtam cauſam Capitulo tribuiſſe allegandi ſuſpectum eundem Priorem, gloſ. in c. cum ſuper, & ibi *Canoniſtæ*, ff. de offic. deleg. *Rota* dicta dec. 2. n. 9. & poſt alios tradit etiam *Maſtril.* dec. 151. n. 58.

Nec obſtat, quod iuramentum ſaltem rite non fuerit adhibitum, dum Guttierez procurator allegauit ſuſpectum Priorem Sancti Auguſtini, quod iuramentum requiritur in huiuſmodi ſuſpicione, eſt per gloſ. 13
& *Doct.* in d. l. apertiſſimi, C. de Iudic. Et verba teſtis, Iurauit &c. non inferunt legitimam delationem iuramenti, iuxta relatos per *Farinac.* in tract. de teſtib. 14
quæſt. 74 n. 73 *Rota* dec. 635. n. 4. par. 2 recent. quia in præſenti Notarius dixit, Iurauit in forma &c. Et propterea perinde eſt ac ſi dixiſſet, Iurauit tactis 15
ſcripturis, Vt de his verbis, Iurauit in forma &c. reſpondit *Rota* in Catanien. antiquæ illegitimitatis 29. Maij 1598. coram *Orano*.

Alia vero nullitas deducebatur, quia in proceſſu cõpulſoriali deficiebant citationes ad dicendum con- 16
tra iura, ad videndum extrahi & collationari &c. quę tamen erant neceſſarię ex trad. per *Veſtr.* in Praxi lib. 6. c. 1. n. 14. & *Rot.* coram S. mem. Greg. XV. dec. 71. n. 4. & coram R. P. D. meo *Buratto* in Anconitana Florum 15. Decembris 1617. & in dec. 22. n. 1 par. 2. recent.

Neque obſtat, quod iura compulſata fuerint extracta ab eodem Notario, qui de ijs iuribus fuit rogatus; 17
Quoniam vltra quod id non percipitur niſi ex atteſtatione Centurionis litigantis cum Capitulo, & non conſtat, illum Notarium ſcripturas, de quibus agitur vti Notarium conſcripſiſſe, vel potius tanquam calculatorem, ſemper obſtaret defectus recognitionis, 18
quæ neceſſaria eſt etiam in iuribus extractis ab eodem Notario rogato, vt per *Veſtr.* vbi ſupra, & *Put.* dec. 359. n. 3. lib. 2. & *Rot.* dec. 271. n. 7. par. 1. recent. & in dicta Anconitana Florum coram R. P. D. meo *Buratto*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Caſtren. Pecuniaria.
Mercurij 11. Martij 1616.

ARGVMENTVM.

Mandatum executiuum eſt nulliter relaxatum, dum
1 ad illius relaxationem fuit deuentũ nullo præcedente decreto, explo(ra)a opinione eorum, qui ſentiunt hunc defectum ſanari per ſubſcriptionẽ Iudicis. Procurator contrahendo nomine principa-

lis ipſe ad nihil poteſt conueniri, & nunquam pręſumitur nomine proprio voluiſſe ſe obligare, & ad hoc verba etiam violenter ſunt torquenda.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum exequutiuum eſt nulliter relaxatum, ſi nullo præcedente decreto fuerit expeditum.*

2 *Mandatum dum Iudex ſubſcribit, facit actum extraiudicialem, & ſic non æquipollet decreto neceſſario ante mandati relaxationem.*

3 *Sententia, & mandata, ſi ex actis non iuſtificentur, nulla ſunt.*

4 *Mandatum relaxatum nulla præcedente certi debiti liquidatione, eſt nullum.*

5 *Procurator contrahendo nomine principalis ad nihil de proprio tenetur.*

6 *Procurator nomine principalis contrahendo ſolum obligatur, vel ad oſtendendum mandatum, vel ad obtinendam ratificationem illius, cuius nomine promiſit.*

7 *Vnde oſtenſo mandato, vel obtenta ratificatione, eſt conueniendus principalis, & procurator liberatus euadit.*

8 *Procuratoris nomen ſi fuerit appoſitum obligationi per eum initæ pro principali, an ipſe pro eo teneatur.*

9 *Ad obligandum ſe quis inuitus cogi non debet.*

10 *Procuratori non debet eſſe damnoſum eius officium.*

11 *Procurator contrahendo nomine Domini, ex quibus ipſe quoque remaneat obligatus de proprio.*

12 *Obligationis vinculum, qui ſuſcepit, fruſtra recuſat eius onus.*

13 *Procurator dum ſe obligat nomine proprio pro principali, quando ille nollet ratificare geſta pro eo, tunc ſi obtineatur ratificatio, Procurator immunis euadit.*

14 *Singula ſingulis congruè referenda ſunt.*

15 *In Obligationibus non admittitur extenſio de caſu ad caſum, cum ſint ſtricti iuris.*

16 *Procurator contrahendo nomine Domini, quando verba ſunt dubia, an ipſe voluerit quoq; ſe obligare, qualiter verba ſint interpratanda.*

17 *Procurator ne voluerit ſe obligare pro eius Domino facienda eſt omnis interpratatio, quamuis verba, violenter torquerentur.*

18 *Obligatio facta à Procuratore intelligitur ſemper facta vigore antecedentis mandati.*

19 *Actus ſubſequens debet referri ad præambulum titulum, & obligationem.*

Deciſio C C I I.

DOmini reſponderunt, mandatum relaxatum contra Felicianum pro ſcutis 2400. eſſe infirmandum tam ex capite nullitatis, quam iniuſtitiæ.

Nullitas autem deducebatur, quia dictũ mandatum fuit relaxatum nullo præcedente condemnationis
1 decreto, quod in proceſſu reperiatur, & tamen decretum huiuſmodi erat neceſſarium, l. 1. C. de execut. rei iud. *Alex.* conſ 163. n. 3. lib. 6. *Creſcent.* dec. 2. n. 3. tit. de Arbitr. & *Rot.* in Romana de Pinellis 20. Februarij 1598. corã *Orano*, quæ eſt dec. 2. poſt *Modern.* de oblig. camer.

Nec viſum fuit, euitari poſſe hanc nullitatem ex eo quod Index ſe ſubſcripſerit mandato relaxato; quia illa ſubſcriptio, tanquam actus extraiudicialis, qui &
2 nulla præcedente cauſæ cognitione ad libitum fieri poterit, non æquipollet decreto Vt in his terminis conſiderauit *Rota* in Abbanen. Spolij 8. Februarij 1610. coram bo. me. *Penia.*

Iniuſtitia vero mandati deſumebatur, quia ex actis dictum mandatum non iuſtificatur nedum quoad quantitatem crediti, ſcilicet pro dictis ſcutis 2400. 3
Sed nec etiam quoad ipſam ſubſtantiam, & veritatem crediti.

Non iuſtificabatur quantitas, quia laudũ, in cuius executionem pretenditur relaxatum mandatum, nullam Feliciano præfigit certam quantitatem debiti, & conſequenter mandatum nulla præcedente certi debiti liquidatione relaxatum non ſuſtinetur l. hæc autem, §. 1. *ff.* Ex quib. cauſ. in poſſ. eat. *Bald.* conſ. 165. 4
n. 1. lib. 4. *Surd.* conſ. 186. n. 24. *Rota* dec. 409. n. 6. par. 1. & dec. 365. n. 7. par. 2. recent.

Subſtantia autem totius debiti & veritas impugnabatur, quia Marcuccius pulſabat Felicianum vigore ſupradicti laudi & compromiſſi, in quo tamen compromiſſo Felicianus egit non proprio nomine, ſed procuratorio, nempe pro Ranuccio Patre, pro quo etiam promiſit de rato, alias de proprio teneri voluit, vnde tota obligatio ſoluendi quod per arbitros fuiſſet laudatum, ſpectabat, & hærebat Ranuccio, cuius nomine Felicianus compromiſit, non autem penes ipſum Felicianum procuratorem, qui propterea 5
ad nihilum de proprio tenetur, l. procurator qui pro euictione, ff. de procur. l. ſi pupilli, §. item ſi procurator. ff. de negot. geſt. & vtrobique *Bart. Bald. Caſtrenſ. Angel* & alij interpretes *Iacobin. de S Georgio* in l. fin. n. 14 C. de furt. *Iaſ.* in l. ciuitas n 16. verſ. Item aduerte, ff. ſi cert. pet. *Pariſ.* conſ. 78. n. 37. lib. 1. *Rimin iun.* conſ. 641. n. 11. *Surd.* conſ. 19. n. 11. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 8. tit. 11. n. 1. Et Felicianus tanquam procurator contrahens ſolum obligabatur vel ad oſtenden- 6
dum mandatum, vel ad obtinendam ratificationem illius, cuius nomine compromiſit, vt notat. *Bart.* in d. l. procurator, qui pro euictione n. 4. Quo oſtenſo 7
mandato, vel ſequuta ratificatione, vt in præſenti ſequuta fuit, & datur in Summ. Feliciani n. 2. ipſe Ranuccius eſt conueniendus, & procurator liberatus euaſit l. fi. ff. de Inſtit. act. *Bart* in dicta l. procurator, qui pro euictione, nu. 2. verſic. Primo caſu, *Caſtren.* conſ. 95 in princ. lib. 1. & conſ. 248. in fin. lib. 5 *Pariſ.* conſil. 78. n. 38. ad fin. verſ. Et finitum fuit & n. 41. lib. 1. *Siluan.* conſ. 8. n. 1. & ſeqq.

Neque hic ambigi poſſe videtur, quin Felicianus tanquam procurator patris ſe obligauerit, dum in verbis diſpoſitiuis inſtrumenti hoc ipſe profitetur, ibi, *Il Capitano Feliciano figliolo agente & procuratore come aſſeri di M. Ranuccio, per il quale anco congiuramente promiſe de rato in forma, &c. altrimente di ſuo proprio*; Et ſic cum procuratoris nomen obligationi fuerit appoſitum procuratorio nomine obligatio- 8
nem ſuſceptam fuiſſe dicendum eſt *Iaſ.* & alij in l. 1. §. nunciato, ff de non. oper. nunc. *Angel.* in l. ſi pupilli, §. 1. n. 4. ff. de negot. geſt. *Mantic.* de tacit. dicto lib. 8. tit. 11. n. 1. & ſeqq. egregie *Laderch.* conſil. 36 n. 8. & ſeqq. Alias eſſet cogere inuitum in obligationem contra l. 1. §. ſi conueniat, ff. Depoſit l. contractus, ff. 9
de reg. iur. Et procuratori efficeretur officium damnoſum contra æquitatem iuris, de qua in l. ſed ſiquis ex ſignatoribus, ff. Quemadmodum teſtam. aper.

Nec viſa ſunt obſtare verba illa in calce compromiſſi ibi, *E per oſſeruanza delle coſe ſudette detto Gio. Batteſta obligò ſe ſteſſo herede è ſucceſſore, è detto Capitano Feliciano, all incontro M. Ranuccio ſuo padre principale e ſe ſteſſo, e loro heredi e ſucceſſori e beni*; Ex quibus videtur deprehendi, Felicianum nedum exceſſiſſe terminos procuratoriæ obligationis, quæ non

egre-

egreditur perſonam principalis,ſed fidem ſuã aſtrin-
xiſſe, & conſequenter etiam ipſum Felicianum,licet
11 procuratorem, remanſiſſe obligatum de proprio ad
dict.l.procurator,qui pro euictione ibi,Qui pro do-
mino vinculum obligationis ſuſcepit, onus eius fru-
12 ſtra recuſat,ff de procur. & tradunt *Bart.* & alij ibi-
dem *Socin.ſen.* conſ.154.n 7 lib.2. & conſ.100.nu. 2.
verſ.Secundo aſtrinxit, lib. 3. & poſt alios *Menoch.*
conſ.58.n.56,& ſeqq.*Card.Mant.* de tacit. lib. 3.tit.
10.n 33.in fin.& lib.8 tit.11.n 5.Quoniam à princi-
pio,& in verbis diſpoſitionis duæ inductæ ſunt obli-
gationes,Prima eſt principalis, & hæc reſpectu Ra-
nuccij,cuius nomine Felicianus filius compromiſit,
Altera acceſſoria,& quodammodo ſubſidiaria,& hęc
erat ipſius Feliciani, quatenus Ranuccius pater nol-
13 let ratum habere,quia hoc caſu Felicianus filius, &
procurator voluit de proprio teneri; Vnde retento
hoc themate, & ſingula ſingulis congrue referendo
14 dicendum videtur, quod Felicianus in ſupra relatis
verbis inſtrumenti obligauerit partem ad ſoluendum
quod per arbitros fuiſſet laudatum, & obligauerit ſe
ipſum bona & hæredes quatenus pater nollet rati-
ficare,non autem quod principaliter vna cum patre
voluerit ſe obligare etiam poſt ſequutam ratificatio-
nem;Et huic interpretationi fauet, quod ea retenta
non datur contrarietas in eodem inſtrumento, ſed
poſtrema & executiua verba congrue reſpondent
primis diſpoſitiuis;nec inducitur extenſio de caſu ad
15 caſum in obligatione, quæ ſtricti eſt iuris;Et in hac
materia, vbi verba poſſunt trahi ad præambulam
obligationem procuratoriam, ad illam trahendam
eſſe monent *DD.* vt poſt *Bart.Alex.* & alios in l.1.§.
16 Chryſogonus,ff.de verb. oblig.eleganter tradit *La-
derch.* d.conſ.36.n.11.verſ.At vero,& n.14.vbi in fin.
idem repetit, etiamſi verba violenter torquerentur,
Et conferunt tradita per *Pariſ.* conſ.110.n.54.& 61.
17 lib.1.*Gabr.* conſ.131.nu.5.lib.2. quos ſequitur *Hen-
ded.* conſ.89.n. 30. lib.2. Et obligationem factam à
procuratore intelligi ſemper factam vigore antece-
dentis mandati,& ſubſequentem actum,vel promiſ-
ſionem referri ad præambulum titulum. & obligatio-
nem pluribus firmat *Surd.* conſil.19.n. 8.19.& ſeqq.
18 & *Laderch.* præalleg.conſ.36.n.11.& ſeqq.& n.14.&
18.

Et ita, &c.

Tullen. Parochialis.
Mercurij 11.Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Parochus per ſuſceptionem habitus Religionis Equitum Hieroſolymitanorum, ſicuti & effectus regularis amittit Parochiale Beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Parochialis vacat per ſuſceptionem habitus regularis.*

Et etiam Religionis Militum S. Ioannis Hieroſolymitani, ibidem.

2 *Equites Hieroſolymitani ſunt exempti à iuriſdictione Ordinary.*

3 *Confeſſio ſuperat omne genus probationis.*

4 *Equites Hieroſolymitani profeſſi ſunt veri Religioſi.*

5 *Beneficium praſcribit ſtatum ſpatio 40. annorum ſæcularitatis.*

6 *Beneficium ſæculare non eſſe deſinit, ex quo conferatur à Præceptore Religionis.*

Deciſio CCIII.

CVm Promotor Fiſcalis Curiæ Epiſcopalis con-
uenisſet Blaſium Bubel ad videndum ſe amone-
ri ab eccleſia parochiali ſeculari,de qua agitur, tan-
quam per emiſſionem profeſſionis, & ſuſceptionem
habitus Sacræ Hieroſolymitanæ Religionis vacan-
te, & ſuper amotione huiuſmodi cauſa mihi fuerit
commiſſa, dubitaui, An dicta Parochialis vt ſupra
vacauerit. Et ſolo Promotore informante Domini
reſponderunt affirmatiue;Quoniam de iure per ſuſ-
ceptionem habitus regularis, & emiſſam à Rectore
profeſſionem Eccleſia parochialis vacat, Vt fuit ſan- 1
citum in c.beneficium de Regular.in 6.& per Sacrũ
Concilium Tridentinum ſeſſ.14.c.11.in fin.de Refor-
mat.*Pariſ.* de Reſignat.lib.3. quæſt.13. n. 13.*Gonzal.*
ſuper reg 8.gloſ.15.n.45.*Verall.* dec. 223. n. 1.par 2.
Rota recent.dec.543.n.4.par.2.& dec.382.n.1.coram
S.me.Greg XV.vbi etiam Adden.

Nec dicta profeſſio viſa fuit poſſe in dubium reuo-
cari,cum bene probetur ex confeſſione ipſius Blaſij,
qui cum fuiſſet conuentus coram Ordinario Tullen.
comparuit,ac declarauit,quod Ordini Militum San-
cti Ioannis Hieroſolymitani nomen dederat, in eo-
que profeſſionem emiſerat, ac propterea tanquam 2
exemptus coram Ordinario non poterat conueniri;
qua confeſſione contra ipſum Blaſium nequit dari 3
maior probatio,l.cum te, C.de tranſact. l. fin. C. de
non num.pecun.late *Surd.* conſ.60.n.1.

Prout etiam neque poteſt dubitari,quin emittens
profeſſionem in Religione Hieroſolymitana dicatur
vere Religioſus,iuxta dec.*Rot.* 333.n.1.par.2.recent. 4
& dec.87.n.2.coram S.mem.Gregorio XV.& fuit di-
ctum in Bononien. bonorum 17. Nouembris 1625.
coram R.P.D.meo *Pirouano.*

Ac demum quod Eccleſia prædicta ſit ſecularis pa-
tet ex collationibus datis tanquam de ſeculari ſpatio
quadraginta annorum, quod ſufficit pro firmando 5
ſtatu beneficij ad tex. in cap. cum de beneficio, vbi
communiter *Doct.* & præſertim *Franch.* numer.3. de
præben.in 6. *Rot.* dec.308. nu.1 par. 1. recent. cum
alijs allegatis in Nicien.Prioratus 13.Iunij 1622.co-
ram R.P.D.meo *Buratto.*

Nec obſtat, quod præſentatio huius Parochialis
ſpectet ad Præceptorem Religionis; quia non ideo 6
ſequitur, quod ſit regularis, cum etiam beneficij ſe-
cularis præſentatio poſſit pertinere ad Regularem,
clem.vnic de Supplen.negligen.Prælat.& poſt *Abb.*
in c.de monachis n.9 de præben.bene tradit *Rot.* dec.
578.n.2 par.1.recent.

Et ita vna tantum parte informante, &c.

Foroliuien.Societatis Officij.
Luna 16.Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Societas Officij vt validè dicatur inita, inter alia principaliora requiſita,illud non parũ eſt neceſſarium,vt illa fiat ſuper Officiis vacabilibus, alias ſi reperiatur inita ſuper Officio non vacabili ex defectu ſubiecti nullam habet ſubſiſtentiam, itaut fructus inde percepti computandi veniunt in ſortem, vel reſtituendi,& quando d.contractus non poſſit tranſire in diuerſum contractum, vt ſubſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Societas officij vt validè dicatur contracta, inter*

alia neceſſarium eſt, vt fiat ſuper officio vacabili.

2 *Societates Officij inita ſuper Officiis non vacabilibus inualidæ ſunt.*

3 *Societates Officij facta ſuper Officiis non vacabilibus ex defectu ſubiecti nullam habent ſubſiſtentiam.*

4 *Societates Officij inita ſuper Officiis non vacabilibus, quibus concurrentibus ſubſtineantur, & n.5.*

Deciſ 763 par. 1. diuerſ. in quibus terminis loquatur.

6 *Societas Officij contracta ſuper Officio non vacabili nulla eſt, ſi fuerit inita, prout aliæ ſocietates Officij contrahuntur.*

7 *Pactum illud appoſitum in ſocietate Officij non vacabilis delucrando pecuniam in caſu mortis, eſt alienum à natura ipſius contractus.*

8 *Cum illud tantum conueniat, quando ſumus in Officiis vacabilibus, cum tunc compenſetur periculum cum periculo.*

9 *Conſtitutiones Pontificiæ loquentes ſuper modo contrahendi ſocietates Officiorum, habent decretum irritans.*

10 *Officia non vacabilia non reddunt ad rationem duodecim pro centenario.*

11 *In ſocietate Officij requiritur, vt fructus ſint vniformes Officiali, & ſocio.*

12 *Societatis Officij contractus quando non ſubſiſtit, tunc fructus exacti computantur in ſortem, vel reſtituendi.*

13 *Cenſus vitalitij natura eſt, vt nunquam poſſit ſors principalis repeti.*

14 *Societatis Officij ſi non ſubſiſtit, quando non poſſit tranſire in contractum ſponſionis.*

15 *Contrahens quando apparet voluiſſe inire certam ſpeciem contractus in vanum quæritur; vt fiat transfuſio in diuerſum contractum.*

16 *Contractus aliquis vt dicatur initus neceſſe eſt, vt interueniant ea, quæ ad eiuſdem validitatem requiruntur.*

Deciſio CCIV.

PRopoſiti dubium reſeruatum An Societates eſ-
ſent nullæ, vel potius iniuſtæ, & ad iuſtitiam re-
ducibiles. Et Domini cenſuerunt eſſe nullas, nam cō-
ſtitutiones Pontificiæ Leonis X. & Pij IV. ſuper for-
ma contrahendi ſocietates officij loquuntur de of-
ficiis vacabilibus Romanæ Curię, & inter alias con-
ditiones neceſſarias ad intrinſecam rationem con-
tractus, & illius validitatem ſupponere, ac requirere
videntur, quod officium, ſuper quo ſocietas contra-
1 hitur, ſit vacabile, adeo vt ſuper officiis non vacabi-
libus, prout eſt officium Cancellariæ Ciuitatis Foro-
2 liuij, ſocietates huiuſmodi valide contrahi non poſ-
ſint, ſed ſuper illis initę ex defectu ſubiecti idonei, &
tanquam contra dictas conſtitutiones decretum ir-
ritans habentes, & formam inducentes ſint omnino
3 nullæ & inualidæ vt fuit reſolutum in Romana So-
cietatis 1. Iunij 1596. coram Corduba, & in alia Fo-
roliuien. Societatis 23. Februarij 1611. coram Cardin.
Lancellotto, & in Romana Societatis Officij 14. Ia-
nuarij 1613. coram Reuerendiſſimo D. meo *Pamphi-
lio*, & in hac cauſa 13. Ianuarij & 20. Februarij 1614.
coram bo: me. Card. *Sacrato*.

Neque obſtat, quod alias Rota firmauerit, ſocietatē
initam ſuper hoc eodem Cancellariæ officio fuiſſe
4 validam vt in deciſ. 763. p. 1. diuerſ. quia ibi fuerat
communicatum dominium pro tertia parte, & ex-
preſſe conuentum, quod damnum & lucrum debe-
ret eſſe commune, & contractus ille implicite con-
5 tinebat contractum venditionis ipſius tertiæ partis
officij, explicite vero contractum Societatis ſuper
eadem tertia parte, quod negatur licite ac valide
fieri poſſe iuxta tradita per *Corrad.* de contract. tract.
6 q. 96. in 1. conc luſ. Summ. *Sylueſtr.* in Verbo Socie-
tas il primo n. 18. Summ. *Armil* in eodem Verbo n.
17. *Corn.* conſ. 122. n. 2. in fin. lib 1. & bene firmatur in
dicta dec. 763. In propoſito vero non fuit implicite
facta venditio, nec tranſlatum dominium officij pro
aliqua certa quota cum participatione damni & lu- 6
cri, ſed ſuper officio prædicto ſimplici er contracta
ſocietas, & conuentum, quod ea durante deberent
ſolui fructus ad rationem duodecim pro centenatio,
diſſoluta vero reſtitui integra ſors principalis cum
pacto de lucrando in caſu mortis; qui modus & for- 7
ma contractus non bene adaptatur officiis non va-
cabilibus, cum illa non reddant duodecim pro cen-
tenatio & propter defectum vacabilitatis pactum il-
lud de lucrando in caſu mortis ſit alienum à propria 8
ipſius contractus natura, & ceſſit compenſatio peri-
culi cum periculo, ſed tantum conuenit ſocietatibus,
quæ contrahuntur ſuper officiis vacabilibus, de qui-
bus loquuntur dictæ Pontificiæ conſtitutiones de- 9
cretum irritans habentes vt reſpondit *Rota* in d. Ro-
mana Societatis corā Reuerendiſſ. D. meo *Pamphilio*.

Stante autem huiuſmodi contractuum inualidi-
tate, licet Domini non dubitarent, iniuſtitiam eſſe
ſatis patentem, quia officia non vacabilia non reddūt
ad rationem duodecim pro centenatio, ad quam fuit 10
facta taxatio & conſequenter fructus non ſunt vni-
formes Officiali & Socio, prout requiritur in Socie- 11
tate, *Tolet.* in Sum. lib. 5 c 40. nu. 4. in fi. *Caſtra au* de
Societ. Offic. cap. 10. n. 1. 18. & 19. *Ludou. Carbon.* in
tract. de Reſtit. q. 54. col. fi. verſ. Secunda vt non exi-
gatur, Viſum tamen fuit, de ea non eſſe agendum, ſed
omnes fructus exactos eſſe in ſortem computandos, 12
vel reſtituendos tanquam perceptos ex contractu ſo-
cietatis inualidæ, ac minime ſubſiſtentis, qui in aliā
ſpeciem contractus, ex quo fructus legitime percipi
poſſint, reſolui ac tranſire nequit.

Siquidem reſolui non poteſt in contractum cenſus
vitalitij, quia de illius natura eſt, vt pecunia nunquā
repeti valeat vt fuit firmatum in Romana Societa 13
tum 29. Ianuarij 1601. coram Illuſtriſſimo D. Card.
Millino & in dicta Romana ſocietatis officij coram
Reuerendiſſimo D. meo *Pamphilio*, & in hac cauſa
13. Ianuarij 1614. coram Card. *Sacrato*; Neque etiam
in contractum ſponſionis ex rationibus adductis per 14
Modern. de Commerc. §. 1. quæſt 1. n. 283. & ſeq. &
Rot. in præallegatis deciſionibus, cum quibus Domi-
ni tranſierunt.

Vltra quod ex lectura inſtrumenti apparet, contra-
hentes facere voluiſſe contractum ſocietatis eo mo-
do, & forma, quo hic in Vrbe ſuper officiis vacabili-
bus Romanæ Curiæ iuxta conſtitutiones prædictas
fieri conſueuerunt, non autem contractum ſponſio- 15
nis, vel alium; vnde cum tanquam contractus ſocie-
tatis ex defectu ſubiecti idonei à dictis conſtitutio-
nibus exigiti ſuſtineri non poſſit, intrat regula Quod
potui nolui, &c vt fuit dictum in ſupra allegata Ro- 16
mana Societatis officij coram Reuerendiſſimo *Pam-
philio*, & in dicta Romana Societatis coram Illuſtriſ-
ſimo *Millino*, & in hac cauſa 20. Iunij 1614. coram
Card. *Sacrato*.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Peruſina Laudi.
Lunæ 16. Martij 1626.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Alienare qui non poteſt, conſequenter cùm neque compromittere valeat, ideò Minor, qui ſine debitis ſolemnitatibus perperam alienat, ita & ſine eiſdem in vanū compromittit, Vnde Minor, quando compromittit, debet ſeruari conſtitutio Ægidiana lib. 5. cap. 11. de ſolemnitatibus adhibendis in contractibus Minorum, quæ ad totum Statum Eccleſiaſticum fuit extenſa.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum quando eſt nullum, eodem etiam nullitatis vitio laudum ipſum laborare cenſetur.*

2 *Minor compromittendo debet ſeruare ſolemnitates in eorum contractibus requiſitas.*

3 *Conſtitutio Marchiæ Cardinalis Ægidij circa ſolemnitates contractuum Minorum extenſa fuit per totum Statum Eccleſiaſticum per Paulum tertium.*

4 *Compromiſſum eſt ſpecies alienationis, cùm quod Arbitri dari iubent, alienari dicatur.*

5 *Alienare qui non poteſt, conſequenter nec compromittere poteſt.*

6 *Conſtitutio Ægidiana in contractibus Minorum requirit Iudicis decretum, interuentum Conſanguineorum, & inſinuationem.*

7 *Solemnitates requiſita in contractibus Minorum ſunt quoque neceſſaria quando ipſi compromittunt.*

8 *Decretum Iudicis præſertim requiritur, quando Minores compromittunt.*

9 *Statutum Peruſinum mandat fieri compromiſſum inter coniunctos.*

10 *Minor quando neceſſariò contrahit, non ſunt neceſſaria ſolemnitates requiſita in eorum contractibus.*

11 *Compromiſſa inter Conſanguineos poſſunt eſſe etiam voluntaria, quamuis ſtatutum loci id iubeat.*

12 *Et quando d. compromiſſa præſumantur voluntariè facta.*

13 *Statuta vt releuent, debet ſeruari eorum forma.*

Deciſio CCV.

VIſum eſt Dominis, laudum inter Hieronymum, & Vincentium filios q. Bernardini latum vigore compromiſſi per eoſdē facti ſub die 11. Auguſti 1623. non eſſe exequendum ex capite nullitatis per Hieronymo deductæ ob inualiditatem compromiſſi, à quo regulatur laudum; Et ideò ſi cōpromiſſum fuit nullum, eodem etiam nullitatis vitio laudum ipſum cenſetur laborare ex traditis per *Bald* conſ. 309. n. 3.
1 lib. 1. *Alex* conſ. 84. n. 3. lib. 5. *Caſtren.* conſ. 422. nu. 3. lib. 1. *Dec.* conſ. 10. n. 2. verſ. 3 principaliter *Io. Bapt. Peruſ.* de Arbitr li. 2. cap. 4. n. 25. Nec inde executioni poteſt demandari l. 4. §. condemnatū ff. de Re iud. l. ſi cum nulla ff. eodem tit. *Rom.* conſ. 141. in princ.

Inualiditas autem compromiſſi deducitur, quia Hieronymus alter ex compromittentibus tempore compromiſſi erat minor 25. annis, nec in eo ſeruatæ
2 fuerunt ſolemnitates requiſitæ in alienationibus faciendis per Minores vt cautum eſt in conſtitutione Marchiæ Cardinalis *Ægidij*; quæ conſtitutio extenſa fuit ad totum Statum Eccleſiaſticum per Bullam Pauli III & aliorum; compromiſſum autem eſt ſpecies alienationis, cùm quod Arbitri dari iubent alie-
3 nari dicatur *Pariſ.* conſ. 134. nu. 15 lib. 4. *Lan.* allegat.
4 102. nu. 2. verſ. Hinc eſt vbi etiam *Mandoſ.* in Verbo Compromittere in fin. Ac inde qui non poſſunt con-

ſequenter compromittere *Abb.* in c. cum tempore n. 5
3. de Arbitr. *Dec.* conſ. 44. n. 2. 5. & ſeq. & per tot. *Ferrett.* conſ. 102. n. 15. *Capuaq.* dec 165. per tot. part. 1.
Eædémq; ſolemnitates, nempe Iudicis decretum, in- 6
teruentus conſanguineorum, & inſinuatio, quę in dicta conſtitutione Ægidiana li. 5. cap. 12. requiruntur, adhibendæ erant in hoc compromiſſo *Rom.* cōſ. 173.
ſub n. 1. & conſ. 175. n. 3. & conſ. 369 ſub n. 18. & ibi 7
Mandoſ. Verbo Compromittere verſ. Quo fit *Socin. ſen.* conſ. 18. n. 33. & ſeqq. lib. 1. com aliis per *Io. Bapt.*
Peruſ. de Arbitr. li. 2. cap. 4. n. 3. 4. 5. & 7. Quæ ſolem- 8
nitates præter decretum Iudicis deſiderātur in præſenti compromiſſo.

Non obſtat quod dicitur, compromiſſum huiuſ- 9
modi cenſeri factum ex cauſâ neceſſariâ, cùm Statutum Peruſin. mandet fieri compromiſſa inter coniū-
ctos; quâ cogente neceſſitate non eſt opus ſolemni- 10
tatibus iuris *Lamberteng* de Contract. ſin. cert. ſolēnit. gloſ. 1. n. 361. & 362. cum allegatis. Ceſſat enim
obiectum, ex quo huiuſmodi compromiſſa poſſunt 11
etiam eſſe voluntaria. Ac tale præſumendum eſt cōpromiſſum, de quo agitur, quia in eo nullum factum
fuit verbum, quod partes cōpromiſerint vigore ſta- 12
tuti Peruſin. iuxta doctr. *Alciat.* in l. ſi quis maior n. 26. & ſeq. C. de tranſact. & *Ceſ. de Graſſ.* dec 11. n. 12.
& 13. de probat. Hæc dicti ſtatuti forma ſeruata fuit. 13

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Veneris 20. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Religio Patrum Capucinorū eſt incapax cuiuſcūq; acquiſitionis, & ideò ſi in ea emittat profeſſionē, ille, cuius morte erat purificaturum aliquod fideicommiſſum, fit illi locus perinde, ac ſi naturaliter obiiſſet. Societas Officij an dicatur extincta, ſi ille in cuius vita inita fuit, profeſſionem emittat in ordine Capucinorū. Filiorum appellatione quando veniant Nepotes, & quando non, late declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Religio fratrum Capucinorum eſt incapax ſucceſſionis bonorum, & cuiuſcumque acquiſitionis.*

2 *Monachus emittens profeſſionem, perinde eſt, ac ſi naturaliter obiiſſet, adeò vt non expectato obitu, apertum dicitur fideicommiſſum (ſi quid adſit) ſubſtitutis.*

3 *Rot. deciſ. 543. par. 2. in recen. declaratur.*

4 *Societas Officij non dicitur extincta ob profeſſionem in Religione Capucinorum illius, in cuius vita ſocietas inita fuit.*

5 *In Societate Officij ille in cuius caput ea inita fuit, nihil penitus præſtat, & nihil ei acquiritur.*
Sed ſolùm ab illius vita, & obitu naturali regulatur ſocietas, vt duret, vel extinguatur, n. 5.

6 *Profeſſus bona retinere non poteſt ob votum paupertatis emiſſum.*

7 *Bona in ſuſpenſo manere non debent.*

8 *Fideicommiſſum filiis alicuius relictum, an & quando comprehendat illius Nepotes, & alios vlterioris gradus deſcendentes.*

9 *Sententia negatiua eſt crebrior, & validioribus enixa rationibus.*

10 *Filij aliter vocantur, & aliter nepotes, & ideò ſub ſtricta iuris interpretatione appellatione filiorum*

non veniunt Nepotes. Amplia num. 11.

12 *Filiorum appellatione veniunt Nepotes, quoties voluntas fideicommittentis id diſponit, vel æquitas, vel verſim ſuadet.*

13 *Filiorum appellatione veniunt Nepotes, quoties adeſt cauſa recedendi ab eius ſtricta iuris interpretatione.*

14 *Verbum, deſcendentes, habet implicitum tractum temporis ſucceſſiuum, & omnes gradus amplectitur.*

15 *Linea eſt verbum collectiuum multorum graduum.*

16 *Substitutio quando eſt facta filiis alicuius, & eſt collata in tempus remotiſſimum, tunc ne iſta ſubſtitutio reddatur eluſoria, eſt dicendum ſub appellatione filiorum venire nepotes, pronepotes, trinepotes, &c.*

17 *Rot. deciſ. 507. par. 2. in recent. & alij Doctores declarantur.*

18 *Filiorum appellatione quando meritò veniant Nepotes.*

20 *Deſcendentium appellatione veniunt Nepotes, Pronepotes, Trinepotes, & alij vlteriores.*

21 *Linea verbum adaptari non poteſt ad eum, qui non eſt de lineâ ſed lineis originem præſtat.*

22 *Linea incipit in filiis primi gradus.*

23 *Verbum, per, denotat tractum, & curſum, & continuationem de perſona in perſonam.*

24 *Inæqualitas non eſt danda erga deſcendentes fratrũ, & n. 27.*

25 *Filiorum appellatione veniunt Nepotes, quoties abſonus, & iniquus intellectus ſequeretur.*

26 Magon. *deciſ. Lucen. 82. n. 26. declaratur.*

28 *Filiorum appellatione non veniunt nepotes ſecundum ſtrictam iuris interpretationem.*

29 *Filiorum appellatione veniunt nepotes lato ſumpto vocabulo, & ſecundum latam ſignificationem, numero 30.*

31 *Rot. deciſ. 667. numero 11. parte 2. in recent. declaratur.*

32 *Coniectura ſimul iungi debent, & ita iuncta ſunt ponderanda, non autem ſeparatim.*

33 *Ex teſtamenti vnâ parte, poteſt etiam inferri ad aliam.*

34 *Filij quando vocantur, opus eſt de Patre facere mentionem, vt intelligatur de illis filiis, de quibus fit mentio. Limita num. 35.*

36 *Coniectura vrgentiores, & efficaciores tollunt infirmiores.*

37 *Filiorum appellatione, quando veniunt Nepotes, idẽ intelligitur de pronepotibus, trinepotibus, & aliis vlterioribus deſcendentibus.*

38 *Substitutio quando eſt dilata in remotiſſimum tempus, in quibus debeat verificari.*

Deciſio CCVI.

Hieronymus de Deſideriis inſtitutis hæredibus Ioanne, Alexandro, Bartholomeo, & Io. Baptiſta filiis, inuicémque ſubſtitutis, & deinde vocatis filiis filiorum, & deſcendentibus poſtremò vbi finita eſſet eius, & filiorum linea maſculina ſubſtituit Bernardinum fratrem germanum Bonifacium, & Franciſcum ex fratribus pariter germanis nepotes, & his non extantibus eorum filios legitimos & naturales maſculos, & per lineam maſculinam; defuncto autem Hieronymo, & poſtquam Alexander iunior pronepos, & vltimus ex deſcendentibus, & linea teſtatoris ingreſſus eſt, & profeſſionem emiſit in religione Sancti Franciſci Ordinis Cappucinorum, Stephanus & Aeneas pronepotes Bernardini petierunt declarari, bona Hieronymi fideicommittentis ad ipſos ſpectare, Huiuſmodique cauſa in gradu appellationis introducta coram me, hodie proponi dubium, An conſtaret de fideicommiſſo purificato ad fauorẽ Domini Stephani. Et Domini in omnibus affirmatiuè reſponderunt, nempe Primò conſtare de fideicommiſſo, Secundo quod euenerit illius caſus, Tertio quod euenerit in fauorem Stephani & fratris.

De fideicommiſſi enim exiſtentia non controuertebatur, nec controuerti poterat, quia apertè teſtator in ſupra relatis verbis fideicommiſſum conſtituit neduṁ in fauorem deſcendentium, ſed etiam collateralium, ſcilicet Bernardini fratris, & Bonifacij, & Franciſci nepotis, & eorum filiorum, & per lineam maſculinam.

Quod autem defecerit linea maſculina deſcenſiua Hieronymi teſtatoris, quam effectiuam Doctores appellant hinc inde a partibus præſupponebatur & exiſtentia Alexandri iunioris non vita eſt conſiderabilis, quia ſtatim ac religioni PP. Cappucinorum, quę ſucceſſionis bonorum, & cuiuſcumq; acquiſitionis tam in particulari, quàm in communi eſt incapax iuxta clem. exiui de Paradiſo de verbor. ſignif. Et in ſpecie de religione PP. Cappucinorum cautum eſt à Sacro Concilio Trid. ſeſſ. 25. c. 3. ipſe Alexander nomen dedit, & profeſſionem emiſit, perinde eſt ac ſi naturaliter obiiſſet, adeò vt nõ expectato obitu apertum dicatur fideicommiſſum ſubſtitutis, & eo vocatis poſt illius mortem, Ita *Bart.* in l. cùm pater §. hæreditatem il 1. ff. de legat. 2. vbi etiam *Bald.* o. 3. *Abb.* 2
in c. in præſentia n. 58. & ſeqq. de probat. *Dec.* conſil. 259. & 419. n. 1. *Clar.* in §. Teſtamentum q. 28. nu. 4. *Craſſ.* de ſucceſſ. ex teſtam. §. teſtamentumq 57. nu. 7. *Gutier.* qq. canon. li. 2. c. 1. n. 18. 45. 51. *Molin.* de primogen. Hiſpan. c. 13. n. 69. *Surd.* conſ. 90. n. 7. & conſ. 557 n. 10. *Peregr.* de fideicom. art. 28. n. 63. *Ruſtic.* in l. cùm auus li. 5. cap. 7. n. 1. 1. & 19. *Caſtill.* quotid. controu. li. 3. c. 12 n. 83. & melius n. 93. 94. 95. & ſeq. plenè *Honded.* cõſ. 62. n. 16 & ſeq. per tot. li. 1. qui *Caſtill.* & *Honded.* loquũtur de profeſſo in hâc eâdẽ Religione Capucinorum, & in iiſdẽ terminis *Sanchez* ſub Decalog. p. 2. li 7. cap. 3. n. 69. qui alios quàmplures recenſet, ac de veriori & communiori atteſtantur, & fundamentis contrariæ opinionis bene reſpondent.

Neque huic opinioni aduerſatur dec. 545 p. 2. recent. quia loquitur in Societate officiorum, & firmat, huiuſmodi ſocietatem nun dici extinctam ob profeſſionem in Religione Cappucinorum illius in 3
cuius vitam Tertius ſocietatem inierat; & diſpar eſt ratio, quia ille, in cuius caput ſocietas inita fuit nihil penitùs præſtat, & nihil ei acquiritur, ſed ſolùm ab il- 4
lius vita, & obitu naturali regulatur ſocietas, vt duret, ſeu extinguatur; Vnde nil mirum, ſi per profeſſionem eiuſdem non extinguitur ius ſociorum, quia 5
ex profeſſione nihil immutatur; quod ſecus eſt in fideicommiſſo, ipſe enim profeſſus bona retinere non poteſt ob votum paupertatis emiſſum, nec Monaſterium ob omnimodam incapacitatem, nec hæredes illius ab inteſtato ſeu ex teſtamento, cùm extet diſpoſitio fideicommittentis; vnde ne bona ſtent in 6
ſuſpenſo, ſtatim poſt profeſſionem non expectata etiam morte naturali dicitur purificatum fideicommiſſum in fauorem ſubſtitutorum. Vt tradunt ſuprà citati Doctores: Quæ ratio ceſſat in ſocietate, quia non obſtante profeſſione lucra continuat in eadem perſona, quæ in caput alterius contraxit ſocietatem, 7
licèt ille ingreſſus fuit religionem omninò incapacem.

Quod

Quod verò caſus fideicommiſſi euenerit in fauorem Stephani, & ſic ipſe ſit compræhenſus in fideicommiſſo. conſtare dixerunt Domini ex eo, quod per teſtes probatur, Stephanum deſcendere à d. Bernardino fratre Hieronymi fideicommittentis, in cuius Bernardini, & eiuſdem filiorum fauorē caſu, quo deficeret linea deſcendentium teſtatoris. facta fuit ſubſtitutio; Et quamuis anceps, & nodoſa ſit Doctoris
8 controuerſia, An & quando fideicōmiſſum filiis alicuius relictum compræhendat illius nepotes, & alios vlterioris gradus deſcendentes, & crebrior ſit ſententia negatiua, & validioribus nixa rationibus, quod
9 abſolutè ex proprietate ſermonis, & ſtricta iuris interpretatione nepotes non veniant, quia aliter filij, aliter nepotes appellantur l. quid ſi nepotes ff. de te-
10 ſtam. turel. l. filiū habeo ff. Ad Maced. & hanc vt cōmuniorē, & veriorē ſequuti ſunt poſt alios *Dec.* conſ. 95. n. 6. ver. Et in iſti, & n. 9. *Soc.* ſen. conſ. 104. in princip. li. 3. & eod. conſ. 30. n. 26. li. 3. *Odd.* conſ. 90. n. 2. &
11 3. *Menoch* conſ. 215. n. 95. & 97. *Rimin.* iun. conſ. 358. n. 228. & ſeqq *Gaſpar Theſaur.* qq. forenſ. li. 1. q. 91. n. 8. *Lud. Caſanat.* conſ. 34. n. 8. *Ruſtic.* in d. l. cùm auus lib. 6. cap. 14. n 19. ff. de cond. & demonſtr. *Cuiac.* in cōmēt. ad l. 2. ff. de excuſ. tut. *Ioſeph Seſſ.* dec. *Aragon.* 64. n. 83. ver Atq. opus. & pluries ſecuta eſt Rota, ſed præcipuè coram bo. me. Card. *Seraph* dec. 1486. n. 9. & in Romana fideic. 21. Aprilis 1603. corā Illuſt. D. Card. *Mellino*, & in Anconitanā fideic. 10. Decembris eiuſdem anni coram Reuerendiſſimo Attrebaten. & in Ariminen. fideic. 17. Ianuarij 1614. coram R. P. D. *Verοſpio*, quæ eſt deciſ. 507. p. 2 recent. & in aliā Ariminen. 25. Martij 16 5. coram R. D. meo *Seleucien.* quę eſt 667. eodem par. 2. recent. & nuper dixit etiam Rota in Romana, ſeu Prænestina fideicommiſſi de Colſina 31. Martij 1625. confirmata 2. Maij 1625. coram bo. me. D *Vbaldo*, Præſertim vbi agitur de vocatione tráſuerſalium, & quando reſultat grauamen filiorum & deſcendentium, vt per Doctor. prædictos.

Nihilominus quoties contrarium ſuadent voluntatis fideicommittentis coniecturæ, vel æquitas, &
12 veriſimilitudo, ab illâ propriâ vocatione & ſtricta iuris interpretatione rēcedimus, & iuſtam, nempe præſumptę menti teſtatoris conſonam, & latam am-
13 plectimur, itavt filiorum appellatione veniant nepotes l. iuſta ff. de verb. ſignific. l. Senatuſc. ff. de Rit. nupt. & in terminis fideicommiſſi diſtinxerunt *Crauet.* conſ. 155. nu. 4. *Socin. iun.* conſ. 50. nu. 26. lib. 4. *Mantica* de coniect. vlt. im vol. l b. 8. tit. 8. n. 1. & 2. & 12. *Ruſtic.* loco prælleg. ca. 11 n. 45. eg egiè *Fachin.* controu. lib. 5. cap. 18. *Pereg.* de fideicom art. 22. n. 10. & 12. *Menoch.* de præſumpt. li 4. præſ. 94 n. 25. verſ. Receditur *Moder. Brixien.* de ſubſtit. q. 320. n. 10. & Rot coram *Seraph.* d dec. 1486. no. 6 & 8. & præſupponitur etiam in dictis deciſionibus 507. n 6. & 667. n. 4. p. 2 recent,

In hoc verò ſecundo caſu nos verſari Domini cēſuerunt ex pluribus, & vrgentibus coniecturis ſuadentibus, teſtatorem in ſubſtitutione facta de tranſuerſalibus ſenſiſſe nedum de filiis primi gradus Bernardini fratris, ſed etiam de nepotibus, & aliis vlterioris gradus deſcendentibus eiuſdem Bernardini.

Prima autem erat coniectura, quia teſtator conſtituit amplum, & reciprocum fideicommiſſum inter ſuos filios, & deſcendētes dum vocauit ſuos filios necnon filiorū filios, & deſcendētes, & lineā maſculinam; & dubium non eſt, quin omnes à teſtatore deſcendentes in infinitum eſſent vocati, id enim important tum verba illa, filiis filiorum, & deſcendentibus, quod verbum, Deſcendentibus habet impli-
citum tractum temporis in perpetuum, & omnes gra- 14
dus amplectitur §. 1. auth. de Hæred. ven. ab inteſt l. fin. C. de ſuis, & legit. *Pariſ.* conſ. 11. no. 26. lib. 3 *Pereg.* de fideicom. art. 19. nu 17. & 35. qui alios cumulat, & conſ. 35. n. 3. lib. 1. & conſ. 44 n. 3 & 6. li 4. *Menoch.* cōſ. 1012. n. 1. *Modern. Brixien.* de ſubſtit. q. 127. n. 1. tum etiam illa verba, finita linea maſculina teſtatoris, & dictorum eius filiorum; quæ comprehendebant quoſcumq; deſcendentes à teſtatore, & eius filiis, cùm id importet verbum, Linea, quod eſt colle-
ctiuum multorum graduum Doct. in l. Gallus §. quidā 15
rectè ff de liber. & poſthum. *Menoch.* conſ. 497. n. 1. *Pereg.* d. art 19. n. 33. *Surd.* conſ. 344. n. 14. & propterea, ſi poſt tot perſonas, & tot gradus vocauit filios Bernardini, & ita nedúm incertum, ſed & in remotiſſimum tempus cōtulit ſubſtitutionem filiorum Ber-
nardini, quo tempore veriſimiliter non erant extituri 16
filij primi gradus dicti Bernardini, ne eluſoria, & inanis euadat huiuſmodi ſubſtitutio, dicendū videtur, ſub vocatione filiorum intellexiſſe de filiis 2. & 3. & vlterioris gradus ita *Bald.* in l Gallus §. inſtituens ff. de libert. & poſthum. & *Alex.* ibidē n. 7. *Imol.* nu. 48. *Rom.* conſ. 438. n 15. *Menoch.* conſ. 530. nu 24. *Odd.* conſ. 39. n. 52. *Pereg.* de fideicom art. 22. n. 55 & conſ. 31. n. 15. li. 2. & conſ 59. n. 3. vet. Attamen li. 5. plenè qui innumeros congerunt *Modern. Brixien.* de ſubſtit. d. q. 320. n. 15. & 17. *Seſſ.* dec. Aragon. 64. n. 108. & ſequuta eſt Rota coram *Par.* dec. 256. n. 5. li. 2. apud Card. *Seraph.* dec. 409. n. 11. & in Romana fideicō. de Serlupſis 23. Febr. 1601. coram bo. me. *Iuſto* quæ eſt dec. 426. n 4 par. 4 diuerſ. in Romanâ Caſalis Palazetti 10. Iunij 1615. corā R. D. meo Patriarcha *Mazanedo* quæ eſt dec. 718. p 2. recent & cōfirmata 11. Decembr. eiuſdē anni, vbi fuit etiā neglectū, quod fideic. eſſet in fauorē tranſuerſaliū & in Tuſculana fideicommiſſi 19. April. 16 9. corā R. D. meo *Decano.*

Non obſtant d. dec. 507. p. 2 recent. n. 14. & DD cumulati *Modern. Brixien* loco præallegato numer 16.
in princ. qui huiuſmodi coniecturam improbant. 17
Quoniam vel horum opinio eſt communis, prout teſtatur *Ruſtic.* in d. l. cùm auus lib. 6. cap. 12 nu 10 & 12. & 13. & n. 63 *Galuan* conſil 48 nu. 6; Vel fortaſsè admittenda videtur, quoties in futurum ſolummodò tempus reijcitur ſubſtitutio filiorum, in quibus terminis loquitur d. dec. 507. & vbi non concurrunt aliæ coniecturæ efficaces pro vocatione nepotum,
ſecus autem ſi & in remotiſſimum tempus fuit colla- 18
ta ſubſtitutio vel in infinitum facta fuit prima vocatio deſcendentium teſtatoris, quia in his caſibus, cùm teſtator potuerit probabiliter cogitare, tunc non extituros filios primi gradus, meritò filiorum appellatione veniunt nepotes, Vt per dd. *Modern. Brixien.*
præalleg q. 310. n. 17. & Rota in d. Tuſculana fidei- 19
commiſſi 15. Aprilis 1619. coram R. D. meo *Decano.*

Nec obſtat quod teſtatur poſt tot gradus, & perſonas ſubſtituerit etiam Bernardinum, qui multò minùs erat extiturus illo remotiſſimo tempore; Quoniam aduertendum eſt, teſtatorem, dum ſuis deſcendentibus, & linea ſubſtituit Bernardinum fratrem, & illius filios, & per lineam maſculinam, amplexum fuiſſe plura tempora, nempe tempus propinquum, in quo poterant præmori eius filij, & ſuperuiuere Bernardinus, Necnon remotum, in quo deficere poterant filij filiorum teſtatoris, & tunc ſucceſſiſſent filij Bernardini, qui ſuperuiuere potuiſſent; Et tempus etiam remotiſſimū, quo deficerent vlteriores deſcendētes teſtatoris, & tunc neceſſariò ſub nomine filiorū

Bernardini debent intelligi vocati vlteriores deſcendentes eiuſdem Bernardini, qui ſecundùm mentem teſtatoris illo remotiſſimo tempore ſuperueniſſent, &c. Et ſic ſemper verum eſt dicere, teſtatorem conſideraſſe etiam tempus remotiſſimum, quo caſu, vt ſuprà fuit firmatum, appellatione filiorum veniunt nepotes, & alij vlteriores; Et vocatio Bernar-
20 dini non quidem refertur ad illud tempus remotiſſimum, ſed ad congruum tempus ſingula ſingulis congruè referendo.

Secunda erat coniectura, quia teſtator in ſubſtitutione de tranſuerſalibus non ſolùm vocauit Bernardinum fratrem, & Bartholomei filios, necnon illorũ filios, ſed etiam addidit, & per lineam maſculinam; vnde videtur addendum verbum, Deſcendentes, quia aliàs imperfecta, & manca eſſet oratio, Horum autẽ deſcendentium appellatione, vt dictum fuit in primâ coniecturâ, veniunt nepotes, pronepotes, trinepotes, & alij vlteriores, & niſi recipiamus hanc interpretationem, quod in illis verbis, & per lineam maſculinam, comprehendantur nepotes, conſequens erit, illa verba omninò eſſe otioſa, quia ſi ſolùm filios Bernardini, Bonifacij, & Franciſci ſubſtituiſſet teſtator, non opus erat illâ clauſulâ, & per lineam maſculinâ, quia verbis diſertis erãt priùs vocati ibi, & ipſis non extantibus eorum, & cuiuſlibet eorum filios le-
21 gitimos, & naturales; Vnde vt aliquid operẽtur verba, & per lineam maſculinam, dicendũ videtur, ſubſtitutionem trahi ad nepotes, & alios deſcendentes; Immò nec verbum, Lineę, poteſt adaptari ad Bernardinum, nec ad Bonifacium, & Franciſcum; quia ipſi non ſunt de lineâ, ſed lineis originem præſtant *Soc.*
22 *ſen.* conſ. 81. n. 1. & ſeqq. li. 4. *Peregr.* de fideicom. art. 21. n. 24. ver. Non tamen; Nec etiam ad eorum filios primi gradus, quia in ipſis incipit quidem linea vt per *Peregr.* & alios vbi ſuprà, ſed hæc linea protrahenda eſt ad alios deſcendentes, tum quia aliàs hæc linea coarctaretur in punctum, ſi in iiſdem filiis primi gradus inciperet, & in iiſdem deſineret; Tum quia teſtator nõ ſolùm exordium lineæ, ſed illius tractum cõſiderauit ibi, & per lineam maſculinam, quod verbum Per, denotat tractum, & curſum, & continuationem
23 de perſona in perſonam, & de gradu in gradum ad *Bald.* in l. ſuper longi in Addit. nu. 2. C. de præſcript. long temp *Caſtren.* conſ. 91. col. fin. ver. filius verò li. 2. *Soc* ſen. cõſ. 42. n. 3. li. 1. *Rebuff* in l. vrbana §. pernoctare ver. Notandum ff. de verbor. oblig & proptereà nedum filios primi gradus tanquã principium lineæ, ſed & nepotes, & alios vlteriores vti medium, & tractum eiuſdem lineæ vocaſſe teſtatorem credendum eſt.

Tertia coniectura deſumebatur, quia ſubſtituit Bernardinum fratrem, & cum eo Bonifacium ex Bartholomeo, & Frãciſcum ex Romanino fratribus nepotes, & deinde ſubdit, & eorum & cuiuſlibet eorum filios maſculos; Vnde ſi ad huiuſmodi ſubſtitutionẽ fuerunt vocati nepotes ex Bartholomeo, & Romanino fratribus; pariter etiam, ne detur inæqualitas erga deſcendentes fratrum, coniecturâ aſſequimur, vocatos fuiſſe iidem nepotes ex Bernardino, quem-
24 admodum fuerunt vocati nepotes Bartholomei, & Romanini fratrum teſtatoris, Ita in hoc articulo huiuſmodi coniecturam perpenderunt *Alex.* conſ. 5. n. 6. & 7. li. 3. *Eugen.* conſ. 94. nu. 10. lib. 1. *Ber.* conſ. 221. numer. 13. libro 2. & *Galuan.* conſil. 48. numero 64. verſ. Tertia ſe nobis, & conſil. 49. num. 12. verſ. Item non ſolùm, & de æquali charitate teſtatoris tam erga filios fratrum, quam nepotes ſatis conſtare videtur, dum in ſubſtitutione vocauit Bernardinum fratrem, & eius filios, necnon Bonifacium, & Frãciſcum nepotes ex fratribus præmortuis, & æqualiter deinde etiam vocauit tam filios ipſius Bernardini qui teſtatoris erant nepotes, quàm filios dictorum Bonifacij, & Franciſci, qui teſtatoris erant pronepotes; Vnde ſi filiorum appellatione non comprehenderentur nepotes Bernardini, ipſi conqueri poſſent, ſe immeritò poſtpoſitos fuiſſe aliis nepotibus Bartholomei, &
Romanini fratrum teſtatoris; & tamen in hoc articu- 25
lo mouent *Doct.* faciendam eſſe interpretationem pro vocatione nepotum ſub nomine filiorum quatenus alioquin abſonus, & iniquus intellectus ſequeretur *Cin. Rayner. de Forol. Bald.* & alij in lege Gallus §. inſtituens ff. de liber. & poſthum. *Peregr.* art. 22. n. 48.
Surd. conſ. 85. n. 28. *Menoch.* conſ. 613. n. 11. 26

Neque vrgent rationes allegatæ à *Magon.* dec. Lucen. 82. n. 26. qui hanc coniecturam improbat, & referunt *Modern. Brixien.* d. q. 320. nu. 73. quia illius opinione retentâ, licèt non ſequatur inæqualitas reſpectu ſtipitum, ſequeretur tamen reſpectu graduum
ſi nepotes ex vno fratre ſuccederent, & alij ex alio 27
fratre excluderentur: Et dum amplectimur hanc interpretationem, quod filiorum appellatione veniant nepotes, non torquetur verbum, filiorum, nec extraneus ſenſus illi applicatur, ſed tantùm neglecta ſtrictâ ſignificatione, ſecundùm quam nepotes non ve-
niunt, eligimus latam, & iuſtam ſignificationem; in 28
confeſſo eſt enim apud omnes Doct. quod appellatione filiorum veniunt nepotes ſaltem lato ſumpto
vocabulo vt per *Bart. Bald. Caſtren* & alios in l. libe- 29
rorum ff. de verbor. ſignific. & in d. l. Gallus §. inſtituens ff. de liber. & poſthum. & per d. *Brixien.* d. q. 319. n. 12. & q. 320. n. 32. verſ. Reſpondetur enim.

Quarta coniectura eſt, quia teſtator nedum prohibuit alienationem bonorum immobilium, ſed bis declarauit, ſe velle, vt bona conſeruarentur in ſuâ familiâ, & proptereà ne huic voluntati aduerſemur, congruum etiam videtur eam amplecti opinionem,
quæ dum fauet nepotibus, fauet etiam cõſeruationi 30
bonorũ in familiâ, nec inde tamen fit extenſio exorbitans, ſed verbum, filiorum, vt dictum eſt, recipitur in latâ ſignificatione, & hanc coniecturam in hoc articulo approbarunt multi congeſti à *Ruſtic.* in d. l. cũ auus li. 6. ca. 12 n. 44. *Bec.* conſ. 221. n. 7. & 8. *Brixien.* d. q. 320. n. 31. 32. & 33. *Galuan.* d. conſ. 48 n. 65. & 66. vbi iſtam opinionem à *Menoch.* & aliis contrarium ſentientibus vindicant; Et quamuis teſtator huic præcepto de non alienando, & conſeruationi bonorum in familia addiderit verba, Vt in inſtitutionibus ſuprà factis, hæc tamen verba non impediunt, quin ſemper d. prohibitio alienationis, & votum conſeruandi bona in agnatione ſuadeant, vt potius lata, ac benigna ſignificatio verbi, filiorum, recipiatur, quam
ſtricta, & arcta eiuſdem verbi, filiorum ſignificatio, 31
Rot. autem etſi in dicta Ariminen. coram R. D. meo *Seleucien.* quæ eſt dec. 667. n. 11. p. 2. recent. reſpuerit hanc coniecturam, attamen id euenit, quia ibi non cõſtabat de voluntate teſtatoris, vt dicitur in dec. ſub n. 10. Prout non conſtabat in caſu Card. *Seraph.* dec. 1486. n. 12. hic autẽ de voluntate teſtatoris conſeruandi bona in familia ambigi nõ poteſt, quia verbis expreſſis legitur, nec in d. dec. 667. aderant tot aliæ cõie-
cturæ, prout in præſenti caſu cõcurrunt, quæ ſimul iũ- 32
gi debẽt, & ita iunctæ ſunt ponderandæ, nõ autem ſeparatim, & vnaquæq; de per ſe diſcutiẽda eſt, huiuſmodi enim coniecturæ ad inuicẽ fulciuntur & vna corroborat alterã *Bero.* cõſ. 104. n. 22. in fin. li. 2. *Ceph.* conſ.

Digitized by Google

conſ.251.num.87. *Rot.* coram S me. Gregor. XV. dec.
315.n.9 & ibi Addent.n 19.
Nec Dominis obſtare viſæ ſunt coniecturæ pon-
deratę contra nepotes; nam illa quod in aliâ parte te-
ſtamenti fuerint diſtinctè, & diſcretiuè vocati filij &
nepotes, & deſcendentes, & propterea, dum teſtator
poſteà in aliâ parte ſimpliciter vocauit filios Bernar-
dini, non præſumatur intellexiſſe de nepotibus quos
in ſpecie ſub nomine nepotum cõſueuit appellare,
non videbatur concludens, cùm immò ab vna parte
teſtamenti poſſit etiã ad aliam inferri; Et hæc conie-
33 ctura elidatur ex alia cõiectura ſuperius ponderata
pro nepotibus; Si enim teſtator vocauit proprios fi-
lios, nepotes, deſcendẽtes. & lineam maſculinam, &
hac deficiente ſubſtituit filios Bernardini, & ſic con-
tulit ſubſtitutionẽ in tempus remotiſſimum quo nõ
erant extituri filij primus gradus Bernardini, conſe-
quẽter ratio ſuadet, quod teſtator intellexerit de ne-
potibus, pronepotibus, & alijs vlterioribus deſcendẽ-
tibus Bernardini, qui extarẽt tẽpore, quo linea deſcẽ-
ſiua teſtatoris deficeret, vt ſuprà in prima cõiectura.
Minus etiam arridebat alis, quod teſtator vocaue-
rit taxatiuè filios Bernardini ibi, & eorum filios. Quia
vocando filios Bernardini non dicitur reſtrictiuè lo-
quutum fuiſſe, ſed potiùs demonſtratiuè, dum enim
vocantur filij, opus eſt de patre mentionem facere,
vt intelligatur, de quibus filiis ſit ſermo, & tunc re-
ſtrictiuè diceretur facta ſubſtitutio, ſi fuiſſet dictum,
34 filios prędictos vel alio modo demonſtraretur, de fi-
liis præcisè primi gradus ſenſiſſe teſtatorem, *Bart.* in
l. Gallus §. inſtituens nu: 3. ff. de liber. & poſthum. d.
Moder. Brixien. d q.321.nu. 28. vbi veriorem dicunt
Rot. in illa Tuſculana fideicom. 15. Aprilis 1619. &
23. Martij 1620. coram R. D. meo *Decano*, & in his
terminis loquitur d. dec. 667. numer. 6. p. 2. recent. &
dixit etiam in illa Romana, ſeu Præneſtina fidei-
comm. de Columna 31. Martij 1623. coram bo. me.
35 D. *Vbaldo.* Et demum hæ, & aliæ coniecturæ elidun-
tur ex ſuprà relatis coniecturis pro vocatione nepo-
tum, quæ Dominis viſæ ſunt vrgentiores, & effica-
36 ciores, & ideò benè alias coniecturas contra nepo-
tes, tanquam debiliores tollunt l. diuus ff. de In in-
tegr. reſtit. *Menoch.* de Præſumptionibus libr. primo
quæſtion. 9. cum aliis.
Neque obſtat, quod Stephanus non ſit nepos, ſed
vlteriori gradu diſtet à Bernardini ſtipite. Quoniam
37 in hac materia quoties aſſeritur, appellatione filio-
rum venire nepotes, idem intelligitur de pronepoti-
bus, trinepotibus, & aliis vlterioribus deſcendenti-
bus *Bart.* in l. 1. § ſed etiam ſi quis ff. de ſuis, & legit.
Molin. de primog. Hiſp. li. 1. cap. 6. n. 29 *Peregr.* de fi-
deicomm. art. 22 n. 45. & art. 28. n. 32. *Moder. Brixien.*
d. q. 320. n. 1. & 2. Quod præſertim dicendum videtur
in præſenti caſu, vbi ſubſtitutio filiorum Bernardini
38 dilata eſt in remotiſſimum tempus, quo nedum filij,
ſed neque nepotes veriſimiliter erant extituri.
Et ita vtrâque parte informante, &c.

Fanen. Bonorum.
Veneris 20. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior probata per Inſtrumentum eſt ma-
nutenenda.*
2 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua.*
3 *Poſſeſſio data per Iudicem minus rectè, & ritè pro-
cedentem non eſt manutenibilis.*
4 *Deciſ. Clem. Merlini.*
5 *Lim. ſi articulus nullitatis, ſeu iniuſtitia ſit adhuc in
ſuſpenſo. Limita etiam vt n 5.*
6 *Spolium allegari nequit ab eo, qui non poſſidet.*
7 *Citandus eſt etiam exiſtens in detentatione.*

Deciſio CCVII.

CVm Lucretia de Neguſantibus iudicium agens
contra Ludouicum Bartolellam apprehendiſ-
ſet die 26. Aprilis 1623. poſſeſſionem bonorum, de
quibus agitur, in executionem mandati de immittẽ-
do ad ſui fauorem relaxati per R. P. D. *Bilium* Iudi-
cem ab A. C. deputatum, & defuncta dicta Ludouica
Antonius Vffreduccius infans mediãte perſona pa-
tris, & adminiſtratoris apprehenderit eorundẽ bo-
norum poſſeſſionem die 16. Ianuarij 1624. vigore mã-
dati etiam de immittendo ſibi conceſſi à Prætore Fa-
ni in vim teſtamenti Antonij Neguſantij, dubitatum
fuit, Cui dandum ſit mandatum de manutenendo.
Et Domini reſponderunt, eſſe dandum Lucretiæ,
de cuius anteriori poſſeſſione, vt ſuprà conſtat per in-
ſtrumentum publicũ l. prædia, vbi *Doct.* ff. de acqui- 1
tend. poſſ. *Put.* dec. 360. n. 5. lib. 1. Non obſtante præ-
dicta ſubſecuta poſſeſſione Antonij, quæ tanquã iu-
nior prȩſumitur clandeſtina, & turbatiua c. licèt cau-
ſam de probat. leg. r. in fin. vbi gloſ. *Angel.* & alij ff. 2
Vti poſſid. *Bart.* in l. ſi duo n. 4. eodem tit. *Menoch.*
de Retin. remed. 3. n. 729. & ſeqq. *Alex.* conſ. 88. n. 12.
li 5. *Natt.* conſ. 538. n. 3 li. 3. *Hond.* conſ. 20. n. 21. li. 1.
Rot. diuerſ. dec. 506. n. 5. & 6. p 1. & dec. 19. n. 1. p. 2. &
in aliis alleg. in Tullen. Capellaniæ 18. Febru. 1622.
coram me.
Nec ſubſiſtit quod dicitur pro Antonio, poſſeſſio-
nem ſcilicèt Lucretiæ non eſſe manutenibilem, eo
quia Iudex minùs ritè, ac rectè proceſſerit, vt fuit re- 3
ſolutũ, & rationibus comprobatum in deciſione in-
ter eaſdem partes ſub die 26. Iunij 1623. coram R. D.
meo *Decano*. Quoniam omiſſo quod cauſa ſuper iiſ-
dem die 4. Decembris 1623. repropoſita Domini nõ
fuerunt concordes, ſed ordinarunt, quod informare-
tur etiam ſuper validitate examinis teſtium, vnde ar- 4
ticuli in deciſione firmati reſolutio adhuc fortè ma-
net in ſuſpenſo, Viſum fuit ceſſare obiectum ex quo
ipſe Antonius non excipit contra ſupradictum de- 5
cretum de immittendo D. *Bilij* tanquam cõſors litis
cum Ludouicâ, vel vti ſucceſſor, & hæres eiuſdẽ Lu-
douicæ, in quo caſu poſſet quidẽ dubitari de viribus
dictæ poſſeſſionis Lucretię etiam ad effectum manu-
tẽtionis ex alleg. Verum excipit, vt ſuprà, ex perſonâ
propriâ; neque apparet, in eum cauſam prędictam ſeu
litem, vel inſtantiam ceptam vnquã tranſiuiſſe; Proinde
etiam fruſtrà idem Antonius videtur inſiſtere ſuper 6
eo, quod nunquam habuerit ſe pro ſpoliato ad reti-
nendam poſſeſſionem, in quâ de tempore immiſſio-
nis Lucretiæ, ſiue prætenſi ſpolij ipſe non exiſtebat,
ſed Ludouica, quia ſpolium allegari nequit ab eo, qui
non poſſedit ad l. vi pulſos, & tot. tit. C. Vnde vi l. 1.
ff. de Vi, & vi armat. cum ſimilibus, & in omnem
euentum negari non poteſt, quin Lucretia eſſet in
detentatione bonorum, & propterea erat citanda. 7
Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana de Victoriis.
Lunæ 23. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Pater ſi liberis relinquat integram legitimam, de reliquis bonis prohibito ſuæ volūtatis, poteſt diſponere, & hoc multò magis procedit, ſi talis diſpoſitio ſit rationabilis, & nullo odio motus eà fecerit.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator habet à lege liberas habenas teſtandi, quomodo vult de rebus ſuis.*

2 *Pater, ſi liberis reliquerit integram legitimam, de reſiduo poteſt liberè diſponere, etiam in præiudicium eorumdem liberorum.*

3 *Filij dempta eorum portione legitima conſiderantur tanquam extranei.*

4 *Teſtatoris diſpoſitio, quando cum cauſa eſt facta, & filiis legitima tota eſt relicta, tunc ſine dubio ſuſtineri debet.*

5 *Et hoc multò magis procedit, ſi pater nullo odio motus, nec in pœnam id diſponit.*

Deciſio CCVIII.

DOmini cenſuerunt diſpoſitionem Bernardini ſuſtineri, quia illa habet iuris aſſiſtentiam pro ſe, & libera facultas datur vnicuique teſtandi de ſuis ſubſtantiis §. diſponat auth. de Nupt. l. 1. C. de Sa-
1 cros. Eccl. Et cum ſingulis filiis integram legitimam reſeruauerit, de reſiduo potuit ad libitum diſponere
2 etiam in præiudicium eorumdem filiorum, quia filij dempta eorum portione legitima in reliquis conſi-
3 derantur tanquam extranei §. 1. auth. de Trient. & ſemiſſ. l. Deo nobis § hoc etiam C. de Epiſcop. & cler. & ibi *Bald.* n. 1. *Dec* in cap. in præſentia nu. 229. verſ. Et hoc videtur *Corn.* conſ. 253. n. 4. verſ. Eſt enim in poteſtate li. 4. Cardin. *Mantic.* de coniect. vlt. vol. li. 11. tit. 7. n. 19.

Præſertim quia ex toto tenore teſtamenti viſum eſt Dominis alloqui poſſe, ipſum teſtatorem nullo
4 odio, nec in pœnam motum fuiſſe ad ita diſponendum, ſed ſolùm eo conſilio principaliter, & primariò impulſum fuiſſe, vt hoc modo bona ſua conſeruarentur in familiâ, & inde ſui ſucceſſores æqualius, & honorificentius viuerent, & propterea dicta diſpoſitio ſuſtinetur *Bald.* in c. in præſentia nu. 40. & 41. vbi
5 ſicul. n. 158. *Dec.* conſ. 229. de probat. *Couar.* var. reſol. cap. 19. n. 11. *Ruin.* conſ. 98. n. 21. li. 2. *Rimin. iun.* conſ. 85. n. 24. lib. 1. *Menoch.* conſ. 169 n. 19. *Molin.* de primogen. Hiſpan. lib. 1. c. 13. n. 99. & lib. 2. c. 12. nu. 54. *Peregr.* de fideic. art. 28. n. 72. *Sāchez* ſuper Decalog. tom. 2. lib. 7. c. 15. n. 6.

Verum quia per Informantes D. Petri Pauli aſſerebatur nihil modo ipſum petere, ſed pulſari à D. Marco Antonio, teſtamentum autem Bernardini interdicere ſolummodò petitionem, ideò Domini ad aliam diſputationem reiecerunt, An data validitate dictæ diſpoſitionis Bernardini illa ſuffragetur in præſenti caſu dicto Domino Marco Antonio, & obſtet D. Petro Paulo.

Et ita, &c.

Bonon. legati.
Veneris 27. Martij 1616.

ARGVMENTVM.

Notario affirmanti ſe falſum teſtamentum ſcripſiſſe, an credatur, vt teſtamentum irritum declaretur, Falſitas ex quibus coniecturis probetur, & ex quibus concludatur. Et quid quando Notarius fuiſſet criminaliter de falſo inquiſitus, & condemnatus, & vbi maximè non ex legitimis, & plenis indiciis fuit inquiſitus.

SVMMARIVM.

1 *Notarij confeſſio continens ſe falſum teſtamentum conſcripſiſſe non præiudicat tertio.*

2 *Fallit quando confeſſio eſſet veriſimilis, & adminiculata, & 6.*

3 *Sed tamen quando alia coniectura, & præſumptiones non contraponuntur.*

4 *Vt quia negotium ſpectaret ad perſonas probas, cum quibus ceſſet ſuſpicio participationis falſitatis.*

5 *Et ceſſante lucro Notarij, ſine quo non ſolet committi falſitas.*

7 *Falſitatis præſumptio deducitur ex quo Notarius ſit perſona ſuſpecta, & ſolita fabricare falſa inſtrumenta.*

8 *Hæc tamen coniectura non refragatur contra alia inſtrumenta eleuata in publicam formam carentia vitio viſibili.*

9 *Falſitatis præſumptio exoritur contra inſtrumentum, quando protocollum non fuit productum.*

Sed non procedit, quando productum fuit inſtrumentum à parte traditum ab eodem eleuatum, quia eſt æquè originale, & ſicut protocollum ibidem.

10 *Sententia criminaliter lata contra Notarium vti de falſò conuictum non præiudicat inſtrumento eleuato, & dato parti continenti ſuas neceſſarias ſolemnitates.*

11 *Proceſſus, & ſententia ſuper falſitate contra Notarium non præiudicant tertio, cui fuit datum inſtrumentum ab ipſo Notario rogatum etiam ſi is tertius ſciens ſit de d. proceſſo, & ſententia.*

12 *Iudex originis non poteſt punire Notarium ſuper delicto falſi commiſſo extra Territorium.*

13 *Sententia condemnatoria ex confeſſione emanata in tormentis vbi non conſtat de corpore delicti, eſt nulla, & iniuſta.*

14 *Confeſſio emiſſa à Notario in tormentis ſuper veritate ſcripturæ debet præualere, & attendi ad ſuſtinendam ſcripturam.*

Deciſio CCIX.

EX deciſionibus in hâc cauſâ factis coram R. D. meo *Seleucien.* Viſum fuit Dominis conſtare de iuſtitia ſententiæ Rotalis, ideóque illam eſſe confirmandam non obſtātibus in contrarium deductis pro parte D. Comitis; quamuis regula illa in dictis deciſionibus firmata, quod confeſſio Notarij aſſerentis ſe 1
falſum inſtrumentum fabricaſſe non præiudicat tertio, qui tali inſtrumento vtitur, procedere non videatur quando confeſſio ipſa eſt veriſimilis, & admini- 2
culata iuxta tradita per *Surd.* dec. 107. n. 7. & 8.

Quoniam in caſu Surdi Senatus adhibuit fidem confeſſioni Notarij ſuper falſitate verborum in teſtamento additorum, eo quia adiectio illa erat penitus inueriſimilis, & ex aliorum verborum, & diſpo- 3
ſitioni contextu deprehendebatur, adiectionem illam de voluntate teſtatoris factam non fuiſſe. Et demum confeſſio Notarij tendebat ad proprij filij præiudicium, ideóque vt Surdus ipſe inquit ſub numer. 4
3. & 4. non poterat cadere in mentem alicuius, quod non eſſet veriſſima, & ſic plura concurrebant, quæ hîc penitùs ceſſant.

Immò

Immo in propoſito Notarij confeſſio ſuper falſi-
tate viſa fuit Dominis penitus inuerisſimilis, non e-
nim ſibi perſuadere poterant, quod ille voluerit fa-
bricare teſtamentum falſum ex ſuo capite, & ab ali-
quo non requiſitus, & ſine ſpe alicuius emolumenti,
5 Ponderando quod in teſtamento fuiſſent inſtituti
hæredes proximiores conſanguinei, qui etiam ab in-
teſtato erant ſucceſſuri, & quorum propterea non
intererat teſtamentum condi, immo potius ex eo
damnum inferebatur propter onus ſoluendi lega-
tum, de quo agitur, & ſic non eſt veriſimile, quod
6 ab illis fuerit requiſitus iuxta tradita per *Siluan.* conſ.
7.n.11.& ſeqq. cum alij per *Farinac.* q.153.n.205. Et
minus etiam eſt credendum, quod fuerit inductus ab
Adminiſtratoribus Hoſpitalis, qui ſemper eligi ſo-
lent viri probi, & inculpatæ vitæ, & nullum habe-
bant proprium, & particulare intereſſe, nec ex tali
legato vtilitatem aliquam erant habituri, nec No-
tarius ſuper al qua certa qunta paciſci, aut ſeſe no-
tabilem aliquam pecuniarum quantitatem pro in-
dicatione conſecuturum veriſimiliter ſpectare po-
terat, cum illi non ſint ſemper iidem ſed ſtatutis
temporibus mutentur, nec poſſint de rebus Hoſpita-
lis libere diſponere, ſed teneantur de adminiſtratis
rationem reddere; Et ſi Notarius falſum committe-
re voluiſſet, potius hoc facere procuraſſet ad fauo-
rem alicuius perſonæ priuatæ, à qua tam ante, quam
poſt magnum aliquod emolumentum ſperare, ac
conſequi poterat, non autem ad fauorem Hoſpitalis,
à quo modicam tantum ſummam pro mercede ſibi
de iure debita erat habiturus, pro qua non eſt veriſi-
mile, falſitatis crimen cum vitæ periculo patrare
voluiſſe; nunquam enim falſitas ſine magno lucro
committi conſueuit, Vel commiſſa præſumitur gloſ.
in cap accidens, & ibi communiter Canoniſtæ ex-
tra de Crim. falſ. *Crauet.* conſ.75 n.16. *Tiraq.* de In-
dic. in reb. exig. verſ. Et id quidem *Rol.* conſil. 38.nu.
36.& ſeq. li.1. *Menoch.* de præſumpt. li.5. præſumpt.
20.n.49. *Gabr.* conſ.169 n.11.& nu.22. verſ. Quoties
vero li.1. *Honded.* conſ.109.n.23.& 24. & nu.37. li.
1. & conſ.95.n 39.40. & 67. lib.2. *Farinac.* dicta q.
153.n.207. & ſeq.

Neque obſtant coniecturæ ponderatæ per Scri-
bentes pro D. Comite; Non enim obſtat, quod ex te-
ſtibus de quibus in ſum. nu.4.& 6 conſtare videatur,
quod dictus Notarius erat homo ruſticus, & igna-
rus linguæ latinæ, quod dictum teſtamentum ex ver-
nacula lingua in latinam per alium verti fecerit; quia
contrarium probatur ex eo, quod apparet, de tem-
pore, quo fuit creatus Notarius, fuiſſe à Collegio,
& Examinatoribus Mutinæ examinatum, præcipue
ſuper grammatica, & lingua latina, & habilem re-
pertum, ac vtilem approbatum, & in matricula
deſcriptum vt in ſum. Hoſpitalis num 7. Vnde teſtes
prædicti dato quod probent, ſunt intelligendi de i-
gnorantia elegantioris linguæ latinæ, non autem il-
lius, qua Notarij vti conſueuerunt, & quod verti fe-
cerit de vulgari in latinum ante ſtipulationem, vel
ſubſtantia in aliquo non mutata melius ordinari, ſiue
in aliquam meliorem verborum formam, & abſque
erroribus grammaticalibus reduci, quorum verbo-
rum vim, ac ſignificationem ipſe bene percipe-
ret.

Neque obſtat alia falſitatis præſumptio ex eo de-
prompta, quod Notarius alias fuit ſolitus fabricare
7 falſa inſtrumenta, Vt per *Bald.* in conſ.401. n.2. lib.
5. *Boſſ.* in tit. de falſ. n.7.& 8. *Bertazzol.* conſ.91.n.35.
Farinac. d.q.153.num.146. Quoniam vltra quod
teſtes dati in ſum. Comitis nu.9. id ſufficienter non
probant, & de aſſertis alijs ſcripturis, & inſtrumen-
tis falſis nullibi conſtat, cum non fuerint in actis ex-
hibita, Reſpondetur, ſcripturam, ſiue inſtrumentum
in publicam formam redactum ſuſpectum non red-
di ex eo, quod perſona Notarij inquiſiti ſit ſolita fa-
cere alias ſcripturas ſuſpectas vel falſas, niſi appa-
reant aliqua alia vitia, vel ſuſpiciones, quæ in pro-
poſito non adſunt, vt poſt *Alber.* in l. iubemus §. ſed 8
licet C. de probat. aduertit *Farinac.* eodem q. 153.n.
148.

Minus obſtat coniectura deſumpta ex non exhibi-
tione protocholli; quia cum inſtrumentum pro par- 9
te Hoſpitalis exhibitus fuerit ab eodem Notario le-
uatum, & parti traditum in forma authentica, eſt æ-
que originale, ſicut prothocollum, & ideo non red-
ditur ſuſpectum ex eo quod ipſum prothocollum
non exhibeatur iuxta opinionem *Bald.* in rubr. nu.
20. verſ.2. quæro C. de fid. inſtrum. & in conſ.464. li.
4. *Alex.* conſ.175. num.5. lib.7. quam receptam, &
ſeruandam in practica dixit *Couarr.* Pract. quæſt. cap.
19. nu 3. in princ. *Surd.* conſ.173. nu.109.

Denique omiſſis alijs coniecturis, quæ viſæ fue-
runt ſatis leues, & ſufficienter ſublatæ ex reſponſio- 10
nibus datis in dictis deciſionibus in hac cauſa fa-
ctis, Non obſtat, quod Notarius ob prætenſam hu-
iuſmodi falſitatem fuerit per diffinitiuam ſententiam
in pœnam vltimi ſupplicij condemnatus; quia placuit
reſponſio data in iiſdem deciſionibus, quod talis ſen-
tentia Hoſpitali habenti publicum inſtrumentum
teſtamenti non abolitum, nec cancellatum, nec in a-
liqua ſui parte vitiatum, & nullo modo citato præ-
iudicare non poteſt l. de vnoquoque ff de iud. l. ſi
quis in graui §. ſi quis moriens ff. ad Sillan. cum vul-
garibus.

Nec releuat, quod ex depoſitionibus teſtium,
& litteris commendatitiis, de quibus in ſum. Comitis
n.18.& 19 conſtare videatur, adminiſtratores Hoſ- 11
pitalis habuiſſe ſcientiam cauſæ criminalis; quia non
propterea ſequitur, proceſſum, & ſententiam præiu-
dicare ipſi Hoſpitali non citato, vt in terminis poſt
Bald. in l. ſi veteris C. de fid. inſtrum. & alios tradit, &
late comprobat *Corn.* conſ.261. ſub nu.26. verſ. Sed
hoc non obſtante, & n.17. cum ſeq vol.4. Præſertim
ſtante iudicio ciuili pro legati conſecutione prius
intentato coram Iudice eccleſiaſtico, vt fuit ponde-
ratum in 2. dec.

Prætetea contra dictam confeſſionem, & ſenten-
tiam in ea fundatam plura videbantur vrgere; nam
Primo non ſolum adeſt omnimoda incompetentia
reſpectu Hoſpitalis, ſed etiam dubitari poteſt, an Iu-
dex fuerit competens reſpectu Notarij. cum diffici-
lis ſit quæſtio, an Iudex originis ſiue domicilij poſſit
procedere ex inquiſitione, prout hic fuit proceſſum
contra d. Notarium ſubditum, qui extra territorium 12
falſitatem committendo deliquerat, & quod non
poſſit tenuit *Oldrad.* quem refert, & ſequitur *Io.
Andr.* ad Specul. de compet. iud. §.1. in Addit. incip.
Antequam verſ. Longe plus, & magis communem
dicit *Marſ.* conſ.110. *Zilett.* conſil. 15.nu.3. *Gram-
mat.* dec.26.nu. 6. & late defendit *Rol.* conſ.19.nu.
8.& ſeq. per tot. & præſertim nu.5. vbi plures alle-
gat, & cum ea tranſiuiſſe Senatum Pedemontanum
atteſtatur *Theſaur.* dec.90.n.6. in fin.

Secundo, quia confeſſio facta fuit in tormentis
& non apparet, conſtitiſſe de corpore delicti, & præ- 13
ceſſiſſe indicia ſufficientia, ſine quibus confeſſio non
valet, nec confitenti præiudicat l.1. §. Diuus Seuerus.

ff. de queſt. gloſ. in l. penult. in princip. & ibi *Bart.* nu. 1. ff. eodem *Felin.* in c. qualiter & quando il 2. §. licet autem n. 13. de accuſ. *Rol.* conſ. 12. nu. 90. lib. 3. cum aliis congeſtis per *Farin.* de Reo, & conſ. conuict. q. 83. c. 1. n. 1. cum ſeq. & integer proceſſus erat tranſportandus pro iuſtificatione dictæ ſententiæ criminalis, & ad tollendas dictas exceptiones, & quod ſuggeſtiua non fuerint interrogatoria.

Tertio antea Notarius pluries examinatus conſtanter negauerat, & negatiuam medio iuramento ſuſtinuerat affirmando, ſe vere fuiſſe de teſtamento rogatum, quibus aſſertionibus, & confeſſionibus eſt ſtandum vt per *Cephal.* conſ. 234 n. 13. *Honded.* conſ. 102. nu. 38. li. 1. & fuit firmatum in d. 2. dec. Vel ſaltem negari non poteſt, quin ex illis d. confeſſio ſuper falſitate reddatur admodum dubia, & ſic tanto minus præiudicare poſſit Hoſpitali habenti intentionem fundatam in publico inſtrumento abſque vitiis viſibilibus.

Quarto quia in ſum. Hoſpitalis n. 4. fuit data depoſitio vnius teſtis, qui tunc temporis erat carceratus cum Notario, aſſerentis, Notarium confeſſum fuiſſe, ſe vere rogatum de dicto teſtamento, & alterius teſtis, qui ante carcerationem idem aſſerit, ſe audiuiſſe Notarium in Eccleſia dicentem, vere fuiſſe confectum dictum teſtamentum ſontanæ, vt in eodem ſum. n. 2.

Quinto denique quia ex lectura conſtitutorum in ſum. Comitia alias dato n. 3. apparet, depoſitiones Notarij factas de menſe Aprilis 1614. eſſe defectiuas, deficit enim principium, nec apparet, quod factæ fuerint medio iuramento, nec coram quo, & quibus interrogationibus præcedentibus; & demum ex inſpectione proceſſus, & fide Notarij criminalis Mutinæ de qua in ſum. Hoſpitalis num. 11. apparet acta non fuiſſe integre tranſportata, & ſic adhuc ſubſiſtit reſponſio, & fundamentum dictæ 2. deciſionis.

Ex quibus & aliis deductis in dictis deciſionibus in hac cauſa factis, quæ Dominis placuerunt, fuit vtraque parte informante reſolutum pro confirmatione ſententiæ Rotalis, &c.

Romana Retractus.
Lunæ 30. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Cenſuarius in venditione rei cenſuatæ in concurſu omnibus aliis præfertur, & hoc priuilegium competit etiam ceſſionario cenſus, & quid ſi fundus propriè non vendatur, ſed in emphyteuſim concedatur, & quid ſi talis conceſſio fuerit facta pro quibuſcunq; ſucceſſoribus in perpetuum. Retractus etiam habet locum in locatione perpetua.

Emptor cum pacto de redimendo dicitur verus Dominus &c.

SVMMARIVM.

1 *Cenſuarius in venditione rei cenſuata omnibus aliis præfertur.*

2 *Emptori, & ſingulari ſucceſſori cenſus ſuffragatur etiam Bulla Sanct. mem. Pij V. ſuper forma creandi cenſus.*

Cenſus in emptorem, ſeu ſingularem ſucceſſorem tranſit cum ſuo priuilegio, & prærogatiua n. 2.

3 *Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus quoad prælationem Cenſuarij, quando fundus cenſualis alienatur, loquitur in venditione.*

Venditio non dicitur, quando aliquid datur in emphyteuſim.

4 *Retractus habet etiam locum quando locatio eſt perpetua, cum illa capiat venditionem.*

5 *Emphyteuſis conceſſio quando facta fuit pro quibuſcunque ſucceſſoribus, in perpetuum, ſine dubio intrat retractus.*

6 *In emphyteuſis conceſſione, ſi adſit pactum, vt inueſtitus poſſint illam affrancare extinguendo canonem, tunc talis conceſſio dicitur vera venditio.*

7 *Venditio quando alio modo cenſeatur concepta, vt euitetur retractus.*

8 *Identitatis probatio bene deducitur ex conformi nominatione, eorumdemque confinium deſignatione.*

9 *Cenſus non poteſt dici ſimpliciter ceſſus, quando adeſt pactum de redimendo.*

10 *Emptor cum pacto de affrancando eſt verus Dominus & contra ipſum cōpetit ius retractus & n. 11.*

12 *Sententia validitas probatur ex reuolutione actorum.*

13 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis eſt nulla.*

14 *Sententia ſufficit iuſtificari ex nouiter deductis, quādo non ſumus in illis caſibus ſpecialibus, in quibus ex eiſdem actis eſt iuſtificanda.*

Deciſio CCX.

CONceſſa de anno 1623. per D. Bernardinum, Antonio Mariæ domo, de qua agitur, in perpetuam emphyteuſim, Io. Baptiſta mouit iudicium retractus ſiue prælationis coram A.C. & ſententiam fauorabilem reportauit, à qua per dictum Antonium Mariam interpoſita appellatione, & cauſa mihi commiſſa dubitaui, An ſententia A. C. ſit confirmanda, vel infirmanda. Et Domini confirmandam eſſe reſponderunt; Rite enim fuit pronunciatum, dicto Io. Baptiſtæ competere huiuſmodi ius retrahendi, nimirum quia vſque ab anno 1618. emit cenſum in ſumma ſcutorum 200. à Cæſare habente cauſam à Laura, cuius fauore de anno 1590. impoſitus fuerat ſuper domo prædicta cenſus in maiori ſumma per q. Pellegrinum de Bertonibus tunc illius domus poſſeſſorem, & huic emptioni addita fuit ampliſſima ceſſio omnium iurium; Vnde idem Io. Baptiſta habet intentionem fundatam, quod in venditione dictæ domus cenſuata omnibus aliis præferri debeat iuxta diſpoſitionem Bullæ Sanctæ mem. Pij Quinti ſu- 1
per forma creandi cenſus, quæ ſuffragatur etiam emptori, ac ſingulari ſucceſſori, in quem caſu ipſe tranſit cum ſuo priuilegio, & prærogatiua, Vt poſt
Az. Inſt. *Maral.* lib. 10. c. 12. verſ. Quæres an etiam, 2
tradant *Modern. Peruſin.* de cenſibus parte 2. cap. 2. quæſt. 1. art. 2. num. 14. *Rot.* apud dictos *Modern.* deciſio. 307. & 308. & fuit dictum in Bononien. Retractus 16. Ianuarij 1623. coram R. P. D. meo *Buratto.*

Nec viſum fuit obſtare quod dicitur, conſtitutionem Pij V. dumtaxat loqui in venditione, dictam
vero domum non fuiſſe venditam, ſed ſolum con- 3
ceſſam, vt ſupra in emphyteuſim. Quoniam vltra quod retractus regulariter locum habet etiam quando fit locatio perpetua, cum illa ſapiat venditionem
Afflict. de Iure protomiſ. §. 1. not 8. nu. 26. *Benedell.* 4
eodem tract. in princ. conſtit. nu. 283. in fin. *Rendel.* eodem etiam tract. verbo per locationem nu. 5. fol. 68. cum aliis per *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. cap. 460. nu. 19. & 41. Ceſſat in caſu iſto difficultas eo, quia dicta emphyteuſis nedum facta fuit pro quibuſcumque

Digitized by Google

eumque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum ſed vlterius inſertum fuit pactum, quod emptor poſ-
5 ſet extinguere canonem ad rationem ſcutorum qoa-
6 tuor pro quolibet centenario; quod pactum operatur, vt prædicta conceſſio habenda ſit pro vera venditione *Couar.* variar. reſol. cap. 11. n. 3. verſ. Ego vero lib. 3. *Franch.* dec. 392. n. 2. & ſeqq. *Grot.* conſ. 72.
7 n. 41. *Cephal.* conſ. 329. nu. 55. & ſeqq. Et confeſſio præſumatur modo, quo ſuperius, concepta in fraudem venditionis *Afflict.* dec. 72 per tot.

Nec etiam releuat obiectum circa domus identitatem, nempe qnod cenſus non fuerit impoſitus ſuper domo, de qua agitur. Quoniam immo pro-
8 batio huiuſmodi reſultat manifeſta ex conformi nominatione eorumdem confinium deſignata in tribus illis inſtrumentis, nimirum impoſitione cenſus eiuſdem ceſſione, & alienatione facta per D. Maſſeum.

Nec demum obſtat, quod dictus cenſus non fue-
9 rit ceſſus ſimpliciter Ioanni Baptiſtæ, ſed cum pacto de redimendo; Omiſſo enim quod pactum prædictum expirauit vſque à die 1. Decembris 1625.
10 cum tempus redimendi præfixum fuerit infra ſeptennium, & ceſſio facta 1. Decembris 1618. Viſum eſt Dominis, quod etiamſi adhuc redimendi facultas duraret, nihilominus retrahen-
11 di ius competeret Ioanni Baptiſtæ, quia mediante dicta ceſſione acquiſiuit verum dominium etiam ad effectum retractus, vt per Mura ſuper conſtitut. *Panor.* cap. 26. num. 91. *Benedell.* de Iur. protomiſ. in Animaduerſ. ad princ. conſtit. n. 11. *Moder. Rom.* diſcept. forenſ. cap. 526. n. 54. & ſeqq. & fuit dictum in Bononien. Retract. 16. Ianuarij 1623. coram R. P. D. meo *Buratto*.

Quo vero ad ſententiæ validitatem viſa fuit ſatis probari ex actorum reuolutione iuxta dec. *Caputaq.* 260. p. 2. Nec valide impugnari eo quia inſtrumen-
12 tum cenſus, vigore cuius Io. Baptiſta inſtat ſe præferri, non fuerit productum in prima inſtantia, ſed in ſecunda vnde pro Antonio Maria infertur, ſententiam non iuſtificari ex actis. Quoniam quidquid
13 ſit de prædicta productione, ſufficit, quod hodie ſententia iuſtificetur ex nouiter deductis, cum non verſemur in illis caſibus ſpecialibus, in quibus ſenten-
14 tia ex iiſdem eſt iuſtificanda *Put.* deciſ. 401. lib. 1. *Seraph.* dec. 701. n. 3. & dec. 734. n. 5.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Auuerſana Penſionis.

Lunæ 30. Martij 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Titularis mentionem faciens in gratia ſua prouiſionis de penſione cenſetur in eam conſentire.*

2 *Penſionarius agens pro penſionibus contra Titularem ſucceſſorem tenetur docere de veris, & effectualibus ſolutionibus ab Anteceſſore factis, nec ſufficiunt confeſſiones de recepto, vbi in literis adeſt decretum, de quo hic.*

3 *Declara vt ſufficiant etiam confeſſiones de recepto, vbi ſint adminiculatæ. Secus ſi non adminiculatæ.*

Deciſio CCXL

LAta ſententia, qua pronunciatum fuerat, reſeruationem penſionis ducatorum 50. monetæ Regni vſque de anno 1615. emanatam authoritate Apoſtolica, & de conſenſu Marci Antonij Titularis ad fauorem Franciſci Rutæ ſuper canonicatu eccleſiæ Auerſan. caſſandam, & annullandam eſſe ac deſuper appellatione interpoſita, & cauſa mihi commiſſa dubitaui, An prædicta ſententia eſſet confirmanda, vel infirmanda. Et Domini reſponderunt, eſſe infirmandam.

Conſtat enim de penſionia reſeruatione ex litteris Apoſtolicis ſub plumbo expeditis; neque Franciſcus tenetur ad aliam iuſtificationem, cum Alexander, qui reſeruationem hodie impugnat, in gratia ſuæ prouiſionis fecerit expreſſam mentionem de ea, cui propterea cenſetur conſenſiſſe, vt fuit dictum in Elboren. penſionia 19. Nou. 1614. coram R. P. D. 1
meo *Pirouano*, & in Vlixbonen penſionis 11. Martij 1616. coram bo. me. *Andrea*.

Nec obſtare viſum fuit decretum quod conſenſu apponi in reſeruationibus penſionum de conſenſu Titularis, prout etiam hic fuit adiectum, nempe quod ſi dictus Marcus Antonius in eius vita, & quamdiu canonicatum prædictum obtinuerit penſionem realiter, & cum effectu non perſoluerit, reſeruatio illius ſit nulla eo ipſo, ob quod decretum penſionarius agens contra ſucceſſorem Titularem pro penſionibus tenetur docere de veris realibus, & effectualibus 2
ſolutionibus factis ab anteceſſore, qui reſeruationi conſenſit, nec ſufficiunt confeſſiones de recepto vt fuit dictum in Lucana penſionis 21. Aprilis 1617. coram R. P. D. meo *Pirouano*, in Spoletana penſionis 24. Ianuarij 1622. coram bo. me. D. *Vbaldo*, & in Parmen. penſionis 5. Iunij 1624. coram me, & quod in præſenti caſu deficere videatur probatio realis ſolutionis ſaltem integræ pro termino Natiuitatis Dominicæ 1618. & totius anni 1619. & termini Natiuitatis Domini 1621. pro quibus dantur ſolummodo confeſſiones de recepto factæ à Franciſco.

Quoniam Domini animaduerterunt, confeſſiones de recepto in allegatis deciſionibus nullis fuiſſe ſubnixas adminiculis, & coniecturis, confeſſiones autem, de quibus agitur, fulciri præſumptionibus, quod veritas ſolutionum præceſſerit; nam conſiderarunt, quod exceptis dictis quattuor terminis penſionum cæteri omnes tam præcedentes, quam ſubſequentes termini per tot annos fuerunt realiter ac integre perſoluti, vnde reſultat veriſimilitudo, quod penſionis reſeruationi non conſenſerit Titularis in fraudem ſucceſſoris, ſed candide, & vt vere iuxta 3
decretum reſeruationi adiectum illa ſolueretur; Et dictæ confeſſiones de recepto non ſunt nudæ, & mere verbales, ſed ſecum habent aliquid realitatis, nempe veræ ſolutionis, quæ inducit præſumptionem, quod in reſiduo fuerint etiam veræ ad textum in l. cum fidem Codice de num pecun. Et demum quod fuerunt factæ in actu realis ſolutionis ad complementum, & à diuerſis perſonis nomine Titularis debitoris perſoluentibus, Nec etiam ſunt in quantitate vniformes. Ex quibus omnibus coniecturis, & adminiculis ſimul iunctis vna cum probitate confitentis cenſuerunt Domini, probatam eſſe realem, & effectualem ſolutionem, qualis requiritur in decreto ſuprad. confeſſiones enim de recepto, quotiés fulcitæ ſunt adminiculis, & præcipue tot aliis ſo-

utionibus in pecunia numerata, probant veram, & talem numerationem *Couarr.* variar. reſol. li. 1 cap. 7. num. 6. verſ. Sic ex confeſſione *Achil.* dec. 1. de Confeſſ. *Rot.* apud Card. *Seraph.* dec. 292. num. 1 & 3. & in Romana penſionis 13. Iunij 1597. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & nuper in Romana, ſeu Bononien. pretij Clericatus 1. Decembris 1625. coram R.P.D. meo *Pirouano*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. legati de Mareſcot.

Veneris 24. Aprilis 1626.

ARGVMENTVM.

Legatarius licet pro conſequendo legatum habeat tacitam hypothecam, tamen id procedit in bonis ipſius Teſtatoris; non autem hæredis, & hoc maximè ſi adiuerit hæreditatem cum beneficio leg. & inuentarij. Filius grauatus onere fideicommiſſi, quatenus poſſit eligere legitimam in aliquo corpore hæreditario, illudque alienare.

SVMMARIVM.

1 *Pro legatis competit tacita hypotheca.*

2 *Tamen hoc procedit in bonis Teſtatoris, non autem in bonis hæredis.*

3 *Quod maximè procedit, quando hæres adiuit hæreditatem cum beneficio l. & inuentarij.*

4 *Et ipſe hæres in repetita habet particularem affectionem.*

6 *Teſtator poteſt diſponere de bonis hæredis, & hoc maximè procedit, ſi ipſe ea poſſidebat.*

7 *De fideicommiſſo dicitur conſtare ex lectura teſtamenti.*

8 *Sine filiis quis præſumitur deceſſiſſe.*

9 *Confeſſione propria nulla eſt maior probatio.*

10 *Immiſſionem ex Saluiano quis poteſt impedire, ſi incontinenti doceat de iure ſuo claro, & liquido.*

11 *Filius grauatus onere fideicommiſſi poteſt aliqua bona eligere pro ſua legitima, quæ aliquo onere grauari nequit.*

12 *Et illa quidem poteſt ad libitum alienare inter viuos & an hoc poſſit facere in vltima voluntate.*

14 *Immiſſio ante liquidationem dari non poteſt.*

15 *Pro legatis non datur hypotheca, niſi in eo, quod remanet ſatisfactis prius creditoribus.*

16 *Et hoc maximè ſi agatur contra hæredem cum beneficio l. & inuentarij.*

17 *Deciſio in cauſa Romanana legatorum de Columna coram Card. Sacrato quo caſu loquatur.*

Deciſio CCXII.

CVm Nicolaus Mareſcottus in vltimo teſtamento ſuum vniuerſalem hæredem inſtituiſſet D. Vincentium eius fratrem naturalem, & iure legati reliquiſſet DD Bernardino, & Antonio Mariæ prædium nuncupatum, *la Mareſcotta*, & in codicillis eiſdem legaſſet aliud prædium nuncupatum, *il Boſco*, ipſique legatarij ſententiam fauorabilem ſuper immiſſione in poſſeſſionem dd. prædiorum in vim remedij Saluiani interdicti ab Auditore generali Bononiæ obtinuiſſent, cauſa in grado appellationis ad Curiam deuoluta, & mihi commiſſa, dubitaui, An eſſet danda immiſſio prædicta, & Domini non eſſe dandam reſponderunt.

Nam quamuis pro legatis competat tacita hypo-
theca legalis iuxta textum in l. 1. C. commun. de le- 1
gat. & conſequenter etiam Saluianum *Gabr.* conſ.
46. n. 19. & ſeqq. lib. 1. *Surd.* dec. 76. n. 4. & ſeq. *Vin.*
dec. 395. nu. 1. lib. 2. quam opinionem Rota paſſim
ſequitur vt in dec. 674. n. 3. & dec. 689 n. 4. lib. 3. p. 3.
diuerſ. & Viterbien. Caſtrorum 11. Martij, & 10 Iu-
nij 1622. & 10. Maij 1624. coram R. D. meo *Decano*,
tamen hoc eſt verum in bonis teſtatoris, non au- 2
tem in bonis hæredis, vt aperte diſponitur in d. l. 1.
C. commun. de legat. vbi *Bald.* nu. 25 verſ. Certe nec
in rebus hæredis *Corn.* n. 8. ver. ſed licet *Cuiac.* col. 2.
verſ. At ex conſtitutione, & *Sebaſt Neu.* §. fi. *Mantic.*
de Inuent. q. 232. n. 311. verſ. Proinde; Quod maxime
procedit quando hæres adiuit hæreditatem cum be-
neficio legis, & inuentarij, prout fecit d. Vincentius.
Et eo fortius ſi eius etiam intereſt magis rem ſuam;
quam aliam hæreditariam habere prout eſt quando 3
agitur de re hæredis, in qua ipſe habet particularem
affectionem, vt contendit Vincentius ſe habere re- 4
ſpectu d. prædij nuncupati *Boſco* eo quod poſitum
eſt in medio aliorum ſuorum bonorum, & reſpectu
prædij nuncupati *la Mareſcotta*, eo quod habet no-
men familiæ iuxta tradita per *Alberic.* in l. fi. §. in
computatione o. 2. circa fin. verſ. Si autem emptori
C. de iur. deliber. quem ſequitur *Gabr.* conſ. 125. nu.
12. ad med. lib. 1. & idem mecum *Mantic.* de Inuent.
ſecundum impreſſ. Taurin. q. 234. num. 163. *Ludouic.*
conſ. 138. num. 4 & *Rot.* in Romana de Theodolis 7.
Dec. 1591. coram Card. *Blanchetto*, & in Bonon. bo-
norum 4 Iulij 1591. Card. *Pamphilio*; licet ſecus ſit
quando adiuit ſimpliciter, & bona poſſidebantur per
teſtatorem, qui de illis expreſſe diſpoſuit, vt fuit re- 5
ſolutum, & optime comprobatum in præallegata
Viterbien Caſtrorum coram R D meo *Decano*.

Quod autem dicta prædia legata ſint propria Vin-
centij patet, quia ad ipſum ſpectant vigore fidei-
commiſſi ad eius fauorem facti per Ageſilaum pa-
trem d. Nicolai, de quo ſatis conſtat ex lectura teſta- 6
menti iuxta tradita per *Peregr.* de fideic. art. 43. nu 2. 7
& de illius purificatione per mortem Thidei, Caro-
li, & d. Nicolai ſine filiis pariter conſtat ex confeſ-
ſione dd. legatariorum reſpondendo ad poſitiones,
vt in ſum. Vincentij n. 5. & ex proteſtationibus eo-
rumdem loco petitionis eod. ſum. n. 6. & demum ex
iuris præſumptione; cum enim non appareat, filios
vnquam fuiſſe procreatos, vtique præſumitur, hære-
des præd. ſine filiis deceſſiſſe. l. ex facto §. ſi quis au- 8
tem in fi. & ibi *Bar. Angel. Caſtr.* & alij ff. ad Trebell.
Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 11. tit. 4. ſub nu. 6.
Menoch. de Præſumpt. lib. 4. præſumpt. 182. num. 5.
Intriglaol. de Subſtit. centur. 3. q. 67. n. 1. cum aliis per
Modern. Brixien. de fideicom. Subſtit q. 436. nu. 1.
& ſæpe fuit in Rota reſolutum, vt in dec. 32. num.
1. coram *Mantica*, & dec. 346. nu. 3. parte 1. recent.
& in Bononien de Carancis 9. Feb. 1615. & in Ro-
mana Caſalis 20. Martij 1623. coram R. P. D. meo
Pirouano; & demum quod dicta prædia reperta fue-
rint in hæreditate fideicommittentis ſimiliter pro-
batur ex dictorum legatariorum propria confeſſio-
ne, qua nulla maior eſt probatio lege cum te C. de
tranſact. *Ruin.* conſ. 198. num. 29 lib. 2. *Peregr.* de
fideicom. art. 44. nu. 24. *Modern. Brixien.* vbi ſupra
q. 618. n. 34.

Vnde cum Vincentius reperiatur in poſſeſſione
ſine vitio, & incontinenti doceat de iure ſuo claro,
& liquido, eſt legitimus contradictor ad impedien-
dam petitam immiſſionem ex Saluiano, vt per *Surd.* 10
dec. 333. n. 10. verſ. Nec mouet *Seraph.* dec. 757. per
tot.

tot.& *Rot.* in dec.559.n.3.& 8.p. 1.recent.

Neque obſtat, quod Nicolaus vti filius Ageſilai fi-
deicommittentis potuerit bona prædicta eligere pro
11 ſua legitima, quæ aliquo fideicommiſſo onere gra-
uari nequit l.quoniam in prioribus C.de inoffic.te-
ſtam. Quia placuit reſponſio, quod licet filios fidei-
commiſſo grauatus poſſit legitimam eligere in ali-
12 qua re particulari illam alienando bona fide inter
viuos, non tamen poteſt hoc facere diſponendo in
vltima voluntate, quia cum fideicommiſſum purifi-
cetur per eius mortem, vt reperitur prius cedere
diem ipſius fideicommiſſi vniuerſalis, quam fiat alie-
natio, ideoque talis electio in præiudicium fidei-
commiſſarij, cui iam fuit ius quæſitum, fieri non po-
teſt. Ita *Bald.* in l.filium quem habentem nu.29 C.
famil.erciſcun, quem ſeqq. *Guido Pap.* dec. 606.
Gabr. de legitima concl.4. n. 12. *Cucus* de legitima
titul. Quibus in rebus poſſ conſtit.legit.n.75. & 76.
Modern.Brixien. d. tract.de Subſtit.q 543. nu. 17. &
bene explicatur *Moder. Foroliuien.* in tract.de legi-
13 tim.lib.2.tit.2 q 3.nu.16. & 17. vbi teſtantur de ve-
riori, & communiori opinione.

Præterea cum non fuerint factæ, nec liquidatæ de-
tractiones, præſertim æris alieni, & nullibi cõſtet, va-
14 lorem dictorum prædiorum non excedere valorem
legitimæ, & aliorum bonorum hæreditariorũ, immo
ex relatione peritorum potius conſtare videatur de
contrario, & conſequenter ſit dubium, An dd. præ-
dia integra debeantur, vel illorum pars tantum, in-
terim ante factam liquidationem immiſſio dari non
debet, vt late probat *Surd.* in conſ.248.n.8.9.& ſeq.

Maximè quia pro legatis non datur hypotheca,
niſi in eo quod remanet ſatisfactis prius creditori-
15 bus ff. de Separat. vbi *Bart. Angel. & Alber.* in fin.
Magon, dec.Floren.59 n.12. Præſertim quando agi-
tur contra hæredem cum beneficio legis, & inuenta-
16 rij, prout hic iuxta tradita in propoſito per *Fontan.*
de pact.nupt tom.1 clauſula 4. gl. 5. n.49.

Neque obſtat deciſio in Romana Legatorum de
Columna 20. Nou. 1615. coram bo. me. Card. *Sa-*
17 *crato* cum aliis pro dd. Bartholomeo, & Antonio Ma-
ria alleg. Quia procedunt in legato certæ quantita-
tis non excedentis legitimam, non autem in legato
certæ rei, quæ omnino dubium, & incertum eſt, An
in totum pro legitima deberi poſſit.

Denique non obſtat creditum dotis maternæ,
quia non propterea bona prædicta dici poſſunt pro-
pria ipſius teſtatoris, itaut ipſe potuerit de illis in
vltima voluntate libere diſponere, & ſibi ex eiſdem
ſatisfacere propria authoritate; Et in omnem euen-
tum competeret ius offerendi pecuniam, in qua te-
ſtator ipſe erat creditor, vt fuit dictum in Bono-
nien. de S.Petro 29. Aprilis 1582. coram Card. *Blan-
chetto.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Dertuſen. Beneficij.

Luna 27. Aprilis 1626.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando eſt mixtum, partim ſcilicet, Eccleſiaſticum, & partim laicale, tunc illud non cadit ſub regul.9. reſeruatoria menſium, & quando, & ex quibus probetur ipſum eſſe talem.

SVMMARIVM.

1 *Breuium exequutioni, vt ſit locus, opus eſt, vt clauſu-
la, conſtito, &c. in eis poſitis plenè, & concludenter iuſtificentur.*

2 *Iuſpatronatus mixtum non cadit ſub reg.9. Cancellaria reſeruatoria menſium.*

3 *Iuſpatronatus dicitur mixtum ideſt Eccleſiaſticum, & Laicale, quando partim ſpectat ad Clericos, & partim ad laicos.*

4 *Iuſpatronatus præſumitur Eccleſiaſticum, ſi ex bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitum fuerit dotatum.*

5 *Mendacium iniqui redarguitur in ſenio, & morbo confracto, ſupremumque Dei iudicium cogitante, ſi intuitu pietatis dotauerit Capellam aliquam.*

6 *Capellam dotans Clericus ex quo argui poſſit, quod eam dotauerit ex bonis patrimonialibus.*

7 *Laici ſi in longiſſima quaſi poſſeſſione iuris patronatus reperiatur, oritur magna præſumptio, quod illud fuerit dotatum ex bonis laicalibus.*

8 *Iuſpatronatus fundatum ex bonis Eccleſiaſticis non poteſt laicis relinqui, nec ipſi tunc ſunt admittendi ad præſentandum.*

9 *Iuſpatronatus laicale ſi quis poſſideat, dato quod aliquis aſſerat illud fuiſſe fundatum ex bonis Eccleſiaſticis, onus probandi ſpectat ad eum.*

Deciſio CCXIII.

CVm Iacobus Villalta obtinuiſſet à Sede Apo-
ſtolica prouiſionem beneficij S.Annæ in Paro-
chiali Terræ Caſtilionis, tanquam reſeruati ratione
menſis, & ſuper dicta prouiſione expediuiſſet Breue
de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & ſub-
ſequenter obtinuiſſe ab A C. mandatum de immit-
tendo cum declaratoriis, fuit ab his appellatum pro
Iacobo Caſteller, & commiſſa appellationis cauſa in
Rota cum clauſula, Arbitrio ſuper quo per me du-
bio propoſito Domini reſponderunt, arbitrium in-
trare. Quoniam vt ſit locus executioni Breuium hu- 1
iuſmodi, clauſula conſtito, &c. debet iuſtificari ple-
ne, & concludenter *Rot.* recent.dec.580. nu.5.p. 2.
apud S.me Gregorium XV.dec.53.n.2.in Elnen. Be-
neficij 10.Decembris 1614.coram R.D. meo *Seleu-
cien.* & in aliis relatis per *Garc.* de benefic. p. 6.cap.
3.nu.64. Quæ tamen iuſtificatio in præſenti viſa eſt
deficere, quia beneficium, de quo agitur, eſt iuriſpa-
tronatus mixti, quod non cadit ſub regula reſeruato-
ria menſium *Caſſad.* dec.4.num. 10.in fin. & probat. 2
& dec.7.nu.10.de iurepatr. *Achil.* dec. 73. per tot.
eodem tit. *Put.* dec.157.n.5.lib 3. *Creſcent.* dec 3.nu.
3.de iurepatron. *Rot.* dec.574.nu.10. parte 1. diuerſ.
& in recent.dec.541. ſub num. 4.p.2.plene *Gonzal.*
ſuper reg.8 gloſ.18.n.13.& 14.

Et qualitas prædicta iuriſpatronatus bene viſa eſt
probari ex quo Bertrandus de Torrentibus fundator
illud reliquit Rectori, & Iuratis dictæ Terræ Caſti-
lionis, vt in eiuſdem vltimo teſtamento de anno
1310. Qui iurati, cum ſint laici, & pro medietate ha-
beant ius præſentandi, vtique negari non poteſt,
quod iuſpatronatus ſit mixtum *Gemin.* in c. vnic. in 3
finalibus verbis de iurepatron.in 6. *Felin.* in c.mul-
torum n.3.verſ. Et ideo ſingulariter de Iudæis *Abb.*
in c.dilectus n.5. de offic.legat. *Lambertin.* de iure-
patr.lib.2.p.3.q.9 art.9.num. 1. *Conar.* Pract. quæſt.
cap 36. n.5. *Rot.* diuerſ dec.574.nu.9.parte 1.

Nec obſtat, quod dictus Bertrandus eſſet Rector
Eccleſiæ Parochialis, vnde informantes pro Villalta
conantur inferre, iuſpatronatus ab eo fundatum
præſumi eccleſiaſticum vti dotatum ex bonis acqui-

Digitized by Google

4 ſitis intuitu eccleſiæ iuxta tradita per *Gonzal.* ſuper
reg.8. gloſ.18.n.110. Omiſſo enim, quod idem Re-
ctor aſſeruit in ipſo inſtrumento fundationis ſe fun-
daſſe iuſpatronatus ex bonis propriis; Cuius aſſertio
inique redargui videtur de mendacio, dum ſenio,&
morbo confractus mortem,ſupremumque Dei iu-
5 dicium cogitans, pietatis impulſu dotabat altare;
Ceſſare viſa eſt Dominis difficultas, quia ſuſpicio
6 omnis mendacij, quæ poſſet exoriri contra dictam
aſſertionem, purgari videtur tum ex præſentia, &
conſenſu Sororis dicti Bertrandi, ſub cuius ſororis
nomine emptum fuit illod prædium datum in dotem
Altaris,nam ſi dotatio facta fuiſſet ex boois eccle-
ſiaſticis, opus non fuiſſet dicta præſentia, & aſſen-
7 ſu Sororis; Tum etiam ex longiſſima quaſi poſſeſſio-
ne præſentandi, in qua reperiuntur dicti Iurati lai-
8 ci, vnde oritur maxima præſumptio, quod iuſpatro-
natus fuerit fundatum ex bonis patrimonialibus,
nam alias non potuiſſet illis relinqui, neque fuiſſent
admiſſi ad præſentandum *Achil.* dec.1.nu.1.de Iure-
patron. *Gonzal.* vbi ſupra n.109. *Mandoſ.* in tract.de
Signatur. *Grat.* tit.de Derogat. Iuriſpatr.ver. Quæro
cum aliis quos late refert,& ſequitur *Garc.* de bene-
fic. p.4.cap.1.nu.594. Vel ſaltem dicta quaſi poſſeſ-
9 ſio transfert onus probandi in illum, qui præten-
dit, iuſpatronatus fuiſſe fundatum de bonis eccleſiæ
Mohed. dec.9.ante n.1. de Iurepatr. *Creſcent.* dec. 9.
n.1. eodem tit. *Put* dec.90.n.1.lib.3.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Mediolan. Parochialis.

Mercurij 29. Aprilis 1626.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem beneficij quando ſtatim reſignans dicatur ceſſiſſe poſſeſſioni beneficij, & ei non competat amplius manutentio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio in poſſeſſione exiſtente capta non ſuffragatur.*

2 *Per reſignationem beneficij in manu Papæ quis dicitur cedere poſſeſſioni tum naturali,tum ciuili.*

3 *Declaratur hoc procedere,quando reſignatio fuit facta purè, & ſimpliciter. Secus ſi ſub aliqua conditione, quæ eget purificatione.*

4 *Et propterea antequam ſit certum purificatam eſſe conditionem,datur manutentio reſignanti.*

5 *Sententia Iudicis exequutorialis litterarum, priuat poſſeſſorem non citatum.*

Deciſio CCXIV.

1 DOmini reſponderunt, mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficij, de quo agitur, non eſſe dandum Horatio, quia non docet de poſſeſſione alias, quam per inſtrumentum adeptionis illius; Conſtat autem ex eodem inſtrumento, quod dicto tempore extabat pariter in poſſeſſione Franciſcus,dum ibi dicitur,quod in actu adeptionis poſſeſſionis comparuit dictus Franciſcus proteſtans de nullitate, quodque intendebat in ſua poſſeſſione perſeuerare; Ac inde huiuſmodi poſſeſſio, vt inſtrumentalis,& capta alio poſſidente, non ſuffragatur Horatio,nec eſt manutenibilis *Rota* dec. 324. num. 2. & 390. numer.1.& 802.numer.5.p. 1. diuerſ. & dec. 147. n.2 p. 2.recent. & ſæpe in aliis.

Nec viſum fuit obſtare quod opponebatur,Fran-
ciſcum per reſignationem ad fauorem Horatij fa-
ctam,& per Sanctiſſimum admiſſam cenſeri amiſiſ-
ſe omne ius ſuper dicto beneficio ſibi competens,
omnemque poſſeſſionem tam ciuilem,quam natura-
lem, vt in dec. 92.p.1.recent.Quoniam id procedit 2
in reſignatione pura, & ſimplici, non autem ad fa-
uorem,quæ cenſetur conditionalis,& propterea ius,
& poſſeſſio remanent penes ipſum reſignantem do-
nec conditiones purificentur *Iaſ.* conſ.86. nu.15.& 3
16.lib.3. *Pariſ* conſil.5.nu.7.li.4. *Achil.* dec.10.num.
1.& 4.de Reſtit.ſpol. *Put.* dec.158.n.3.lib.3. *Mohed.*
dec 83. *Verall.* dec.82.num.1.p.3. *Rota* dec.4.num.1.
de Rer.permut.in antiq.& dec.1.nu.12. de Renunc.
in nou.cum aliis late cumulatis per *Pariſ.* de Reſi-
gnat.lib.1.q.3 n.8.& ſeqq. & fuit dictum in Ianuen.
Parochialis 22. Iunij 1621.coram R.D.meo Patriar-
cha *Manzanedo*, & in Illerden. Canonicatus 2. De-
cembris 1624. coram R.P.D.meo *Burato*. Quæ con-
ditiones in præſenti caſu non poſſunt dici purifica-
tæ,cum ſuper iis pendeat controuerſia indeque do-
nec diffiniatur, an ſint necne purificatæ, reſignata-
rio venit omnino deneganda manutentio,vt fuit di- 4
ctum in Iſpalen. & Caurien. Penſionis 4. Decem-
bris 1595. coram *Gypſio*.

Nec etiam facit, quod pro Horatio adſit ſenten-
tia Iudicis, quæ præſumitur iuſta, & ideo priuaſſe
Franciſcum ſua poſſeſſione. Etenim regula eſt qui-
dem vera, Sed Domini animaduerterunt,ſententiam 5
non fuiſſe latam ſuper amotione ipſius Franciſci,ſed
dumtaxat ſuper executione litterarum Apoſtolica-
rum, in quo iudicio cum Franciſcus reſignans
non interuenerit, neque fuerit citatus, non poteſt
dici priuatus ſua poſſeſſione, nec propterea reſi-
gnatarius poteſt allegare talem poſſeſſionem, quæ
veniat manutenenda,vt in his terminis fuit dictum
in Veronen. Parochialis 27. Februarij 1606. coram
Iuſto.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Vineæ.

Lunæ 14. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum Minorum quando dicatur validè facta.

SVMMARIVM.

1 *Bona minorum ſine cauſa neceſſaria alienari nequeunt.*

2 *Alienatio bonorum pupilli facta cum decreto Iudicis, facit præſumi cauſam in ea expreſſam fuiſſe verificatam.*

3 *Cauſam expreſſam in alienatione bonorum minorum facta cum decreto Iudicis,aſſerens non fuiſſe verificatam, onus probandi ei incumbit.*

4 *Minori exiſtenti in pupillari ætate,vt validè contrahere poſſit,non Curator,ſed tutor dandus eſt.*

5 *Pupillus ſi non habeat tutorem,quando contrahit loco Tutoris interuenire poteſt Curator datus à Iudice,& n.6.*

7 *Minor læſus in minori ætate, factus maior poteſt petere reſtitutionem intra quattuor annos.*

8 *Minor læſus ſi poſtquam factus eſt maior intra quattuor annos, non petit reſtitutionem in integrum, amplius nequit agere de nullitate.*

9 In

9 *In contractibus minorum geſtis cum debitis ſolemnitatibus, & præſente pecunia, non poteſt conſiderari dolus.*
10 *In præſcriptione longi temporis qualibet cauſa colorata excuſat à mala fide, & conſtituit in bona.*

Deciſio CCXV.

DOmini perſtiterunt in reſolutis coram R. D.
meo *Seleucion.* ſuper eo quod nullum ius competat Bernardinæ in vinea, de qua agitur ex bene
deductis in dec. ſub die 14. Martij 1625.

Nec obſtare cenſuerunt allegatum defectum
1 cauſæ neceſſariæ, ſine qua res minorum nequeunt
alienari; Omiſſo enim, quod forte ſufficiens alienandi cauſa fuit inducta ea deliberata voluntate aliorum, ad quos maior pars dictæ vineæ ſpectabat, cum
ipſa Bernardina dumtaxat minimam, nempe ſextam
haberet, obiectum viſum eſt tolli eo quia prædicta alienatio fuit facta cum Iudicis decreto, quod facit
2 præſumi, cauſam expreſſam tunc fuiſſe verificatam
Abb. conſ. 41. n. 2. li. 1. *Alex.* conſ. 80. n. 5. li 5. *Menoch.*
de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 75. n. 5 *Gabr.* de ſent.
concl. 5. n. 1. *Put.* deciſ. 205. n. 2. li. 3. *Rot.* recent. dec.
619. n. 5 in fin. p. 2. & in impreſſ. poſt *Pacific. de Salucian.* dec. 227 n. 2. & in Romana nullitatis obligationis 28. Maij 1618. coram bon. mem. *Vbaldo*; Et
3 contrariuo aſſerenti incumbit onus probandi *Rot.*
poſt *Pacific.* vbi ſupra numero ſecundo, & in Romana nullitatis cenſus 8. Aprilis 1610. coram R. P. D.
meo *Pirouano.*

Nec etiam habuerunt pro releuanti defectum ſolemnitatis deductum ex eo, quod nomine Bernardinæ Curator aſſenſerit prædictæ alienationi, non autem Tutor, cum tamen eidem tunc in pupillari ætate
existenti non Curator, ſed Tutor, vt valide poſſet
4 contrahere, dari debuiſſet. Quoniam hæc poſitio
5 bene diluitur ex deciſione vbi dicitur, loco tutoris
interueniſſe Curatorem datum à Iudice, necnon procuratorem deputatum à Congregatione Monaſterij
6 S. Catherinæ, in quo ipſa Bernardina degebat, &
horum vtrumque etiam de per ſe in locum Tutoris
ſucceſſiſſe, & potuiſſe illius vices ſupplere ex plene
ibi allegatis.

Vltra quod ex abundanti adeſt obſeruantia contractus ſubſecuta per ſpatium 45. annorum, à die
ſcilicet ſecutæ alienationis de menſe Maij 1576. vſque ad diem motæ litis de menſe Ianuarij 1621. ex
quo temporis lapſu reſultat præſcriptio etiam dem-
7 ptis annis minoris ætatis dictæ Bernardinæ, & aliis
annis à iure aſſignatis in fauorem minorum pro reſtitutione; Etenim cum Bernardina tempore contractus eſſet ætatis annorum 11. & ſic anno 1585. perueniſſet ad annos 20. & anno poſtea 1589. lapſi fuiſſent quatuor anni, intra quos poterat reſtitutionem
petere, abinde citra incepit currere præſcriptio, quæ
de anno 1621. decurſis annis 31. & vltra fuit plus
8 quam completa, & obſtat Bernardinæ, itaut hodie
nequeat agere de nullitate l. fin. C. de præſcript. 30.
annorum *Rol.* conſ. 72. nnno. 19. & ſeq lib. 2. Rot. apud Card. *Seraphin.* deciſ. 1360. num. 3 & in Ariminen. Domus 11. Decembris 1620. coram R. P. D.
meo *Remboldo.*

Nec huiuſmodi præſcriptio valet infringi ex allegata doli præſumptione in emptore. Quia hæc præ-
9 ſumptio nullis fulcitur probationibus, nec vllus dolus in contractu huiuſmodi geſto adhibitis ſolemnitatibus, & præſente pecunia videtur poſſe conſiderari; Et in omnem euentum quælibet cauſa co-
lorata excuſat in præſcriptione longi temporis à 10
malâ fide & cōſtituit in bona gloſ. in l. 1. C. Vbi cauſ.
ſtat. *Decian.* conſ. 10. n 68 lib. 1. cum aliis per *Gabr.* de
præſcript. concluſ. 4. n. 28. & fuit dictum in Romanâ
pecuniariâ 20 Nouembris 1609. coram bo. me. Card.
Sacrato, & in aliâ Romanâ pecuniariâ 20. Iunij 1624.
coram me.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Romana pretij officij.

Veneris 15. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Contra Proxenetam, ſeu mediatorem alicuius negocij ſecluſo dolo, & circumuentione, perperàm cōtra eum dirigitur actio ad damna, & intereſſe, &
ex quibus dolus in his terminis dicatur excluſus,
Ex conſilio, ſeu perſuaſione nemo tenetur, cùm
cuiq; liberum ſit apud ſe explorare, an conſilium
datum ſibi proſit, nec ne. Dolus non arguitur ex
ſimplici mendacio, doli præſumptio ceſſat, quando non intrat lucrum.

SVMMARIVM.

1 *Proxeneta ſeu mediator ex negotio, in quo interuenit regulariter non tenetur.*
2 *Proxeneta ex negocio ab eo geſto, quando abeſt dolus & circumuentio, nunquam datur actio contra eum ob damnum paſſum à parte.*
3 *Dolus eſt concludenter probandus.*
4 *Dolus non præſumitur, dum non docetur de aliquo.*
5 *Doloſè non cenſetur aliquid factum, dum non poteſt conſiderari lucrum, vel commodum facientis.*
6 *Ex perſuaſione non rectè agitur contra perſuadentem.*
7 *Ex conſilio nemo obligatur, etiamſi non expediat ei, cui datur.*
8 *Conſilium datum an ſibi proſit, cuique eſt liberum diſentere, & ideò quis non tenetur de conſilio.*
9 *Dolus prætenſus ex quibus excludatur, & numer. 10. & 11.*
12 *Dolus non arguitur ex ſimplici mendacio.*
13 *Ex mendacio, vt arguatur dolus, requiritur, vt illud dicatur ex calliditate, & gratiâ lucri.*

Deciſio CCXVI.

CVm die 27. Aprilis 1623. Cæſar Tinghius mediante procuratore reſignaſſet ad fauorem Vincentij Butij Officium Militis Pij, & illius pretium
fuiſſet per dictum Vincentium ſub die 12. Maij ſequentis depoſitatum penès Ticcios Campſores, qui
die 15. eiuſdem Menſis foro ceſſerunt, dictus procurator nolens ratam habere ſolutionem, vt ſuprà factam ſiue depoſitum, inſtetit aliàs pretium ſibi ſolui,
prout fuit ſolutum, Vnde Vincentius prætendens,
damnum huius geminatæ ſolutionis ſibi prouenisse
ex dolo vel ſaltem cauſa Angeli Matthei Proxenetæ, qui fuit mediator venditionis, ad effectum ſe
reintegrandi à ſequuto damno contra dictum Angelum querelam porrexit in Tribunali A. C. vbi tamen lata eſt ſententia abſolutoria ad fauorem Angeli reſeruatis Vincentio iuribus ſi quæ haberet, ciuiliter proponendis; Super quibus demandato per
Sanctiſſimum, vt cauſa huiuſmodi pendens coram R.
P. D. *Meltio* A. C. Locūtenente terminaretur de voto

Rotæ, propoſui dubium: An Angelus teneatur ad
ſolutionem pretij dicti Officij.

Et Domini reſponderunt negatiuè; Quoniam
Proxeneta ſiue Mediator ex negotio, in quo inter-
1 uenit, regulariter non tenetur l.2. ff. de Proxenet.
Bald. conſ. 360. per tot. lib. 5. *Benuenut. Stracch.* in
tract. de Proxenet. tit. Quando in negot. interuen.
proxenet. n. 1. *Modern. Neapolit.* dec. Piſan. 146. nu.
4. Maxime vbi, vt in præſenti caſu, abeſt dolus &
circumuentio, quibus dumtaxat concurrentibus &
2 non alias datur actio contra Proxenetam ad l. ele-
ganter, §. fi. cum legibus ſeqq. ff. de Dol. *Bald* in l.
ſeruus tuus, eodem tit. in princ. & poſt alios bene
tradit *Stracch.* vbi ſupra num. 24. & in tract. de Mer-
catur. tit. de Decoctor. in rubr. Quomod. procedend.
ſit in ſecunda par. vlt. p. nu. 34 & 35. *Modern. Nea-
polit.* dec. Piſan. 146. num. 1.

5 Nec ſatis videtur probatus dolus Angeli ex eo
quod dicitur ipſum ſuaſiſſe Vincentio vt mutaret
Ordinem ſoluendi pecunias pro dicto pretio, &
quem prius direxerat Miniſtris Banchi S. Spiritus,
prædio depoſito dirigeret Ticciis. Etenim ex addu-
4 ctis non probatur concludenter hæc perſuaſio, nec
probata releuaret ad effectum probationis doli, cum
non doceatur de aliquo lucro & commodo vltra
5 mercedem proxeneticam dicti Angeli, Sine quibus
nequit cenſeri doloſe id egiſſe, iuxta gloſ. in c. acce-
dens de Crimin. falſ. *Natt.* conſ. 314. n. 10. *Cranett.*
conſ. 75. nu. 16. & fuit conſideratum in Rauennaten.
pecuniaria 6. Nouembris 1624. coram me; Ceſſante
6 autem dolo non recte proceditur contra proxene-
tam ex huiuſmodi perſuaſione, quia nemo obligatur
7 ex conſilio etiamſi non expediat ei, cui datur, cum
ſit liberum cuique apud ſe explorare, an datum con-
8 ſilium ſibi proſit l. 2. § fi. ff. mandat. §. Tua Inſtit. eo-
dem tit. reg. conſilij, ff. de reg. iur. & in noſtris termi-
nis *Stracch.* in tract. de Proxenet. vbi ſupra num. 4.

Nec etiam prædicti doli viſa eſt afferri ſufficiens
probatio ex prætenſa aſſertione, quod dictus procu-
9 rator mandaſſet, vt pecuniæ deponerentur penes
Ticcius, cum tamen in hoc mendacem fuiſſe dedu-
catur ex propria confeſſione eiuſdem Angeli in iu-
dicio criminali. Etenim in dicto iudicio Angelus
fatetur quidem procuratorem non mandaſſe, vt di-
10 ctæ pecuniæ deponerentur apud Ticcios, ſed non
fatetur, ſe dixiſſe Vincentio, quod procurator manda-
uerat deponi vt ſupra. Et aduiſſo etiam quod ipſe
Angelus ſemel examinatus dixiſſet, voluntatem pro-
curatoris fuiſſe vt pecuniæ deponerentur vt ſupra,
11 & in alio poſtea examine huiuſmodi prætenſum
mendacium agnouiſſet, hæc ſecunda confeſſio facta
in iudicio criminali deberet præſumi emanata ad ef-
fugiendam offenſionem procuratoris, qui ſuper di-
cto mandato examinatus illud acerrime negauit;
quandoquidem ex pluribus coniecturis allatis ab In-
formantibus pro Angelo ſit admodum veriſimile,
quod immo dictus procurator voluerit, ac manda-
uerit, vt pecuniæ deponerentur in banco illorum de
Ticciis; & præcipue quia ipſe procurator ſolitus e-
rat ibi deponere ſuas pecunias, ac Ticcij ad eiuſdem
procuratoris inſtantiam præſtiterant cedulam ſuper-
uiuentiæ conſuetam fieri in huiuſmodi reſignationi-
bus illorum, qui extra Vrbem commorantur, vnde
prædictũ depoſitum diei poſſet quodãmodo conſide-
ratũ loco cautionis in fauorẽ Mercatorũ donec ce-
dula expiraret, Atque in omnem euentum ex ſim-
12 plici mendacio non infertur ad dolum, dicta l. ele-
ganter, §. fin. ff. de Dol. Sed requiritur, quod ex calli-
ditate, & gratia lucri dicatur, Vt in verbis dicitur in 13
dicto §. fin. & ibi tradunt gloſ. & *Doct.* & l. quod ſi, ff.
Eodem, l. 2. ff. de Proxenet. *Stracch.* in d. tract. de Pro-
xenet. tit. Quand. in negot. nu. 12.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria.
Lunæ 18. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Sententia in cauſa exequutiua non ſubiacet nullita-
ti ex eo quod non fuerint ſeruati termini ſubſtan-
tiales. Depoſitarius conuenitur via exequutiua.
Ceſſionarius vtitur iuribus ceſſis eo modo quo
cedens.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione acto-
rum.*
2 *Terminorum ſubſtantialium omiſſio reddit nullam
ſententiam.*
3 *Termini ſubſtantiales non ſeruantur in cauſis ſum-
mariis.*
4 *Nullitatis exceptio in Vrbe lapſis 24. annis non at-
tenditur.*
5 *Depoſitarius exequutiuè conueniri poteſt.*
6 *Ex iuramento, & clauſula camerali exequutiuè agi
poteſt.*
7 *Stipulatio Notarij quærit in omnibus intereſſe haben-
tibus.*
8 *Hæres ſeruare factum defuncti tenetur.*
9 *Soluta pecunia ex cauſa neceſſaria imputatur in le-
gitimam.*
10 *Subhaſtatio præſumitur facta pro credito, de quo ve-
rè conſtat, & pro quo fieri potuit.*

Deciſio CCXVII.

Reſponderunt Domini, ſententiam R. P. D. Vi-
cecomitis eſſe confirmandam; Validitas enim
illius in dubium reuocari non poteſt, cum ex acto-
rum reuolutione conſtet de iuriſdictione, citationi- 1
bus, & aliis de quibus per *Caputaq.* dec. 262. par. 2. &
Rot. dec. 602 nu. 1. par. 2. recent.

Neque obſtat, quod non fuerint ſeruati termini
ſubſtantiales, quorum omiſſio ſententiam nullam 2
& inualidam reddit *Caſſad.* dec 8. de Reſcript. *Rota*
deciſ. 18. num. 1. par. 1. & dec. 605. num. 1. in fin. par.
2. recent. Quia ſententia prædicta nil aliud conti-
net, quam confirmationem decretorum de exe-
quendo mandatum executiuum alias relaxatum, &
pronunciatũ quod procedatur ad vlteriorem execu-
tionem, & ſic Iudex permanſit in puris terminis iu-
dicij executiui, in quo termini ſubſtantiales non ſer-
uãtur; illi enim in cauſis ſummariis & ordinariis tan- 3
tum ſeruari debent ex late adductis per *Modern.*
de Iudic. libr. 2. capite 3. quæſt. 13. numer. 237. &
ſeqq.

Vltra quod cum agatur inter Romanos, & fuerint
iam elapſi 24. anni huiuſmodi prætenſa nullitas non
eſt habenda in conſideratione ſtante Statuto Vrbis 4
cap. 189. lib. 2. de nullitate poſt annum agi vel re-
plicari prohibente, quod eſt deciſorium, & ſeruan-
dum in omnibus Vrbis Tribunalibus, *Achil.* dec. 10.
de Conſtit.

De iuſtitia vero ſatis conſtare viſum fuit ex inſtru-
mento ſolutionis ſcutorum 750. factæ per Statilium
pro donatione propter nuptias, quam Brigida ex
diſpoſitione

Digitized by Google

diſpoſitione Statuti Vrbis fuerat ſuperluctata, & iu-
rium ceſſionis ipſi ſoluenti factæ per eandem Brigi-
dam, de quo in Summ. hæredum Statilij num. 1. & ex
alio inſtrumento, in quo Brigida bona mobilia, quæ
in eius manibus remanſerant, in depoſitum tenere,
& de illis bonum computum reddere promiſit, cuius
vigore contra ipſam executiue agi potuit, & manda-
5 tum relaxari non obſtante quacumque exceptione,
l. ſi quis, C. Depoſit. *Alex.* in l. ſi quis cum dotem, §.
eo autem tempore, num. 6. ff. ſol. matr. *Iaſ.* conſ. 85.
lib 2. *Rol.* conſ. 17. lib. 1 & conſ. 47 num 20. & ſeqq.
6 lib. 4. *Theſaur* dec. 16. num. 8. Præſertim ſtante iura-
mento & obligatione camerali, vt in Bononien. Do-
tis ſeu Depoſiti 18. Decembris 1606. coram Reue-
rendiſſimo D. meo *Pamphilio*, Cuius vigore potuit
etiam agere Statilius ceſſionatius vt ſupra, cum illa
7 cótineat ſtipulationem Notarij pro omnib. intereſſe
habentibus *Rot.* diuer. dec. 663 in princ. par. 1. & fuit
dictum in Romana pecuniaria 21. Iunij 1596. coram
Gypſio, & in Romana ſeu Colonien. pecuniaria 26.
Nouembris 1611. coram R. P. D. meo *Pironano*, &
alias ſæpe, vt refert *Modern.* ad *Galleſ.* de Oblig. ca-
mer. quæſt. 5. n. 6. & 7.

Non obſtat, quod dos fuerat ſoluta Tiburtio fi-
deicommittenti patri Pacifici, & quod propterea i-
dem Tiburtius eſſet ad dictæ donationis propter nu-
ptias ſolutionem obligatus, ideoque Statilius ſoluen-
do dicta ſcuta 750. ſoluerit debitum proprium, ad
8 quod tenebatur vti fideicommiſſarius & ſucceſſor
dicti Tiburtij, & ſic ceſſio illi facta fuerit inefficax.
Quia vltra quod, cum D. Octauia ſit hæres dictæ Bri-
gidæ, non videtur dare poſſe de nullitate & ineffica-
cia ceſſionis iurium per ipſam Brigidam eius authri-
cem nominatim factæ contra bona & hæreditatem
dicti Pacifici eius Viri prædefuncti vulgata l. cum à
matre, C. de rei vendic. Fuit reſponſum, dicta ſcuta
750. tanquam debita ex diſpoſitione Statuti & ſic ex
cauſa neceſſaria debuiſſe imputari in legitimam di-
9 cti Pacifici, l. quoniam nouella, C. de inoffic. teſtam.
Bar. in l. in quartam, & ibi etiam *Rip.* num. 148. &
ſeqq. ff. Ad leg. Falcid. in *Dec.* l. vt liberis in fin.
& in l. illud, C. de Collat. *Peregr.* de fideicomm.
art. 36. num. 151. & ſeqq. & ſic ſolui minime debuiſ-
ſe per dictum Statilium, vel ex propriis pecuniis,
vel ex bonis ſibi debitis vigore fideicommiſſi, &
proinde ſoluendo ceſſionem prædictam iure merito
reportare potuiſſe.

Nec ſubſiſtit, quod Statilius non egerit vigore
ſupradictæ ceſſionis; quia contrarium patet ex eo
quod ipſe à principio dictam ceſſionem produxit, &
ceſſionatio nomine mandata relaxari obtinuit; Et
quamuis poſtea exegerit tantum ſcuta 660 hoc po-
tuit euenire ex eo quod in reſiduo ipſe eſſet debitor
dicti Pacifici ex alia cauſa, ideoque agnoſcendo bo-
nam fidem quantitatem tantum ſibi vere debitam
conſequi curauerit, non autem ex hoc ſequitur, ſub-
haſtationem & exactionem fuiſſe factā ex alia cauſa
in actis nullo modo deducta, nam etiam in dubio e-
xecutio & ſubhaſtatio præſumitur facta pro credito
de quo conſtabat, & pro quo illa de iure fieri pote-
rat & debebat l. 2. C. de offic. eius, *Alciat.* de præ-
ſumpt. regul. 3 præſumpt. 10. *Surd.* dec. 106. n 9. Card.
Seraph. dec. 338. n. 1.

Denique non obſtat, quod dicatur, Pacificum fuiſ-
ſe creditorem Statilij occaſione pretij Magazeni, &
bona fuiſſe vendita pro legitima, ſiue alimentis
Franciſcæ, Quia quidquid ſit de hoc, ſufficit, quod
mandatum fuerit contra Brigidam relaxatum vigo-
re dicti inſtrumenti depoſiti, & obligationis Came-
ralis, in vim cuius bona penes ipſam depoſita-
ta omnino exhibere tenebatur, præſertim quia fue-
rat iam inhibita ad inſtantiam Statilij, ne illa alicui 10
reſtitueret, ideoque reſtitutio ſiue venditio prædi-
cta ſuffragari non poteſt, l. nomen, C. quæ res pi-
gnor. oblig. poſſ. l. fin. ff. de leg. commiſſor. *Pariſ.* conſ.
107. nu. 73. & 76. lib. 3. *Rota* dec. 727. nu. 5. par. 2. re-
cent.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Romana Succeſſionis.
Luna 18. May 1626.

ARGVMENTVM.

Filius, quando ante Patrem, & Matrem decedit, & quidem ab inteſtato, tunc ipſi æqualiter admittũtur ad ſucceſſionem filij, poſtpoſita omni diſtinctione, an bona, in quibus æqualis ſit diuiſio, deueniant ex latere paterno, vel materno, quicquid in hoc ſcripſerit Bart. cum in hoc ipſe errauerit, & à frequentiori Doctorum calculo impugnetur eius opinio.

SVMMARIVM.

1 *Mater cum Patre æqualiter admittenda eſt ad ſucceſſionem filij defuncti nulla habita diſtinctione, à quo latere bona peruenerunt.*

2 *Et hæc opinio eſt vera, & frequentiori* DD. *calculo recepta, reiecta contraria* Bart. *& nu. 3.*

4 *Bona paterna, vel materna poſtquam ad filios perueniunt, dicuntur, & efficiuntur eorum propriũ patrimonium.*

5 *Nec amplius antiquam ad bonorum origo repetenda eſt, niſi in caſibus a iure expreſſis.*

6 *Succedens alicui attenditur tantum perſona immediatè, quæ bona retinet, nihil enim refert quis antea ea bona poſſidebat.*

7 *Cauſa immediata rerum eſt attendenda; non autem mediata, quia aliàs ſemper opus eſſet quærere agrum Damaſcenum, vbi formatus fuit primus homo.*

8 *Patrimonium vnicum regulariter quis cenſetur habere.*

9 *Hæreditas, hoc verbum, de ſui natura comprehendit, & amplectitur ſpecies omnium, & quorumcumque bonorum, vndecumque prouenientium, quæ apud defunctum reperiuntur; & nu. 10.*

11 *Hæreditatis defunctorum, vt plurimum, & frequenter, non vna duntaxat bonorum conſtant ſpecie, ſed re diuerſis, & à diuerſo Authore prouenientibus*

12 Bart. *in l. quod ſcitis, §. ſin autem in prin. C. de bon. quæ lib. communiter reprobatur, & quidem ab innumeris Doctoribus.*

13 *Et quotquot* DD *Claſſici fuerunt ante* Bart. *contrariam opinionem amplexi ſunt.*

14 *Bona relicta fauore familiæ, & agnationis in ea non cenſentur vocatæ fœminæ.*

15 *Bona donans fauore agnationis ſimpliciter alicui, non aliquod fideicommiſſum, ſeu vocationem agnatorum conſtituens, tunc non eſt facienda extenſio vltra perſonas nominatas.*

16 *Probatio quando debet fieri in ſpecie generalis probatio non ſufficit.*

17 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 131. concedendo lucrum totius dotis Marito, dum vxor prædecedit extanti-*

bus liberis, intelligitur conceſſiſſe tale lucrum quo-
ad ſolam commoditatem.

18 *Et ſic quoad vſumfructum, non quoad proprietatem.*

19 *Statutum Vrbis lib. 1. c. 131. cum cogat Maritum*
prædefuncta Vxore, vt dotem conſeruet filiis, con-
ſequenter ſolam commoditatem, & vſumfructum
videtur conueniſſe.

20 *Filius mortua Matre ſtatim dicitur acquirere pro-*
prietatem dotis non obſtante quod vſusfructus eius
queratur Patri vigore Statuti vrbis li. 1. cap. 131.
quod intelligitur, dum ipſe viuit.

21 *Filio mortuo ab inteſtato æqualiter ad eius ſucceſſio-*
nem Pater & Mater admittuntur.

22 *Dotis proprietas ſtatim mortua matre tranſit ad fi-*
lios.

23 *Proprietas bonorum donatorum tranſit in donata-*
rios.

24 Rot. *deciſ. 619 par. 1. recent. in quibus terminis lo-*
quatur.

25 *Statutum Vrbis lib. 1. c. 131. nunquam concedit pro-*
prietatem lucri dotis, ſed ſolam vſumfructum lar-
gitur Patri.

26 Rotæ *deciſ. 653. nu. 3. & 7. par. 2. recent. loquitur in*
caſu Statuti Vrbis lib. 1. cap. 131.

Deciſio CCXVIII.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa ſub die 17.
Iunij 1614. coram me, ſcilicet Catherinam ma-
1 trem æqualiter admittendam eſſe ad ſucceſſionem
Franciſci & Dominici Filiorum vna cum Petro Pau-
lo eorumdem filiorum patente etiamſi hæreditas
conſtet ex bonis, quæ ad illos peruenerint à conſan-
guineis ex latere paterno, Et opinio contra *Barto-*
2 *lum* in leg quod ſciris §. ſin autem in princip. Cod.
de Bon. quæ lib. viſa eſt verior & magis conſentanea
verbis authenticæ defuncto C. ad Senatuſconſult.
3 *Tertul.* & §. ſi autem plurimi auth. de Hæred. ab in-
teſt. venien Et demum etiam frequentiori Docto-
rum calculo recepta.

Verior, ſiquidem bona, poſtquam ad filios perue-
nerunt, dicuntur effecta de eorum patrimonio &
4 ſubſtantia, nec amplius antiqua dictorum bonorum
origo repetenda eſt niſi in caſibus à iure expreſſis; Et
dum agitur, quis & quomodo ad ipſorum bonorum
ſucceſſionem admittatur, perſona, quæ dicta bona
proxime immediate retinebat, attendi ſolummodo
debet iuxta not. in l. ſed ſi plures §. filio ff. de Vulgar.
5 & pupill. l. 1. §. veteres ff. de acquir. poſſeſſ. l. ſi auia C.
de Donat. vbi *Bald & Salycet.* cum aliis allegatis in
6 deciſione. Alioquin ſi ad antiquos poſſeſſores & do-
minos eſſet recurrendum, opus etiam eſſet, Vt in ſi-
mili dicebat *Oldrad* conſ. 25. nu 2. in fin. & *Rota* in
Romana domorum 10. Iunij 1616. coram bo. me.
Andrea ver. Nec aliquid faciebat, &c. quærere a-
grum Damaſcenum vbi primus generis humani pa-
7 rens formatus fuit, Et vnum dumtaxat quis regulari-
8 ter cenſetur habere patrimonium l. iuris peritum §.
cum oriundus ff. de excuſat. tut. *Vsai.* deciſ. 173. nu-
mer. 9.

Magis etiam amica & conſentanea verbis dict.
auth. defuncto & §. ſin autem plurimi, in his enim
locis Iuſtinianus vtitur verbo Hæreditatis, quod de
9 ſui natura amplectitur & compræhendit ſpecies
omnium & quorumcumque bonorum vndecumque
prouenientium, quæ apud defunctum reperiebantur
l. hæreditas ff. de reg. iur. l. aliud ff. de Verb. ſigni-
fic. Et quoniam Iuſtinianus huiuſmodi bonorum
diſtinctionem non appoſuit, & tamen præſertim, &
profitetur in principio dictæ authenticæ de Hæred.
ab inteſt. venien. magiſtralem & luculentam ſe tradi-
turum ſanctionem, Et veriſimiliter talis bonorum 10
diſtinctio à mente Legiſlatoris non excidiſſet, cum
frequenter, & vt plurimum defunctorum hæredita- 11
tes non vna dumtaxat bonorum conſtent ſpecie,
ſed ex diuerſis, & à diuerſo authore prouenienti-
bus.

Eſt etiam communiter à Doctoribus recepta hæc
ſententia contra *Bartolum*, Vt illo reprobato tradi- 12
derunt fere innumeri, quorum multos recenſet pri-
ma deciſio, & *Modern. Rom.* diſcept. forenſ cap. 971.
nu. 15. lib. 5. Quibus addi poſſunt *Capr.* conſ. 34 nu.
1. & 6. *Gamm.* dec. Luſitan. 9 num. 3. verſ. Hoc ipſum
probari *Amendol.* qui monet, opinionem *Bartoli* non
eſſe in praxi recipiendam in addit ad *Franch* deciſ.
59. nu. 7. *Caſtill.* dec. 59. n. 65. & ſeqq. *Giurb.* ad Con-
ſuetud. Meſſanen par. 1. cap. 10 glo. 3. nu. 3. Et illud
plurimi fecerunt Domini, quod hanc opinionem ſe-
quuti ſunt antiqui quotquot fuerunt ante *Bartolum*, 13
Doctores claſſici, Et diligentius quæſtionem hanc
examinarunt, qui huiuſmodi bonorum ſeparationem
reſpuerunt, vt obſeruat etiam *Cora.* allegatus in alia
deciſione.

Nec obſtat quod iterum inculcabitur, bona, de
quorum ſucceſſione agitur fuiſſe, à Vincentio dona-
ta Dominico & Franciſco eius fratribus fauore fa-
miliæ, & in hac familia compræhendi Petrum Pau- 14
lum eorum patrem, non autem Catherinam. Quo-
niam Domini reſponſionem datam in deciſione, etiã
hodie approbarunt, quod nempe non conſeruatio
agnationis, & ingreſſus Religionis fuerit in cauſa, vt 15
ipſe Vincentius donaret; Ponderatis præſertim ver-
bia dictæ donationis; Et demum quidquid ſit de hoc,
certo certius eſt, quod Vincentius, licet in fauorem
agnationis donauerit, non tamen aliquod fideicom-
miſſum, ſeu vocationem agnatorum conſtituit, ſed
ſolum vocauit Dominicum & Franciſcum, & iis con-
tentus fuit Vincentius, nec vlterius progreſſus eſt, &
propterea non eſt facienda extenſio ad alias perſo-
nas non vocatas nec nominatas.

Minus etiam obſtat, quod dicta bona donata per 16
Vincentium fuerint materna, & ſic primæ vxoris Pe-
tri Pauli, & quod hæc bona ipſe lucratus fuerit ex diſ-
poſitione Statuti Vrbis lib. 1. cap. 131. Quoniam vl-
tra quod non conſtat, bona donata eſſe materna, in-
ſtrumentum enim donationis generaliter loquitur,
nec aperitur à quo prouenerint bona ad ipſum Vin-
centium; Necnon quia donatio & eiuſdem inſinua-
tio non hic in Vrbe ſeu eius diſtrictu peracta fuit,
Reſponderunt Domini, prædictum ſtatutum cap. 17
131. concedendo lucrum totius dotis marito, dum
vxor prædecedit extantibus liberis, & onus iniun-
gendo vt illam reſeruare teneatur iiſdem liberis, in-
telligi huiuſmodi lucrum conceſſiſſe quoad ſolam
commoditatem, vt firmat *Gabr.* conſ. 13. num. 32. 18
lib. 2. ſeu vſumfructum, non autem quoad proprie-
tatem quemadmodum ſuper hoc Statuto dixit *Rota*
in Romana Succeſſionis de Tagliaferris 19. Martij
1617. coram Illuſtriſſimo D. Cardin. *Marcemontio*,
& coram S. mem. Gregor. XV. dec. 398. num. 7. &
latius in Romana lucri dotis 20. Februarij 1615. co-
ram R. P. D. meo *Pirouano*, quæ eſt dec. 653. num.
1. & 2. & ſeqq. par. 2. recent. Inſpiciendum eſt enim, 19
quid cum effectu obtineat maritus ex titulo lucrati-
uo, vnde cum ſtatutum cogat maritum, vt dotem
conſeruet filiis, conſequenter ſolam commoditatem
ſeu

Digitized by Google

ſen vſumfructum, non autem proprietatem eidem Marito videtur conceſſiſſe, Et ita poſt *Bald.* & alios perpeodit *Rota* dicta dec.653. num. 1. Et propterea licet Petrus Paulus lucratus fuerit vſumfructum totius dotis primæ vxoris & matris dicti Vincentij, hoc tamen oon impedit, quin proprietas eiuſdem dotis fuerit ſtatim quæſita eidem Vincentio, & ipſe ad li-
20 hitum potuerit de ea diſponere donando, prout donauit, Dominico & Franciſco fratribus; Et proinde cum poſtea etiam iſti deceſſerint ah inteſtato, ad iſtius proprietatis, quæ in illorum hæreditate reperitur, ſucceſſiooem admitti debent æqualiter Catherina mater & Petrus Paulus genitor, iuxta dictam authenticam defuncto; Neque poteſt conſiderari aliqua conſolidatio vſusfructus cum proprietate in perſona Petri Pauli, quia hæc proprietas nunquam
21 ſtetit in ſuſpenſo, poſt enim mortem patris, vt dixi, ſtatim illa tranſiuit in Vincentium filium tam ea diſpoſitione iuris communis, auth. vaore mortua, C. de
22 ſecund. nupt. Quam ea Statuto Vrbis, vt conſiderat dicta dec.653. n.5. par. 2. recent. Et poſtquam ille ingreſſus fuit religionem, hæc eadem proprietas tran-
23 ſiuit in Franciſcum & Dominicum dooatarios, de quorum modo hæreditate, & ſucceſſione agitur.
24 Deciſio autem 619. par. 1. recent. oon applicatur, quia procedit in diuerſis terminis, & non io Statuto Vrbis, quod marito nunquam concedit proprietatem lucri, & ſolum vſumfructum largitur, quod
25 ſecus eſt in ſtatuto Placentin. ſuper quo emanauit dicta dec. 619. Vt hene etiam fuit conſideratum in dicta dec.653. num. 3. & 7. par. 2. recent. quæ loquitur de Statuto Vrbis, & præciſe reſpondet ad dictam deciſionem 619. Et hac reſponſione tollun-
26 tur aliæ authoritates, quæ contra Catherinam allegahantur.

Et ita vtraque parte informante Domini permanſerunt in deciſis &c.

Romana cenſus Vitalitij.
Veneris 22. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Cootractus cum Eccleſia nulliter initus vt in ſtatu implicito validitatis ad fauorem Eccleſiæ, & quādo Eccleſia dicatur locuplex effecta vt reuocatur ad pretij refuſionem in hac agitur deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Pupillus, & Eccleſia ſi velint contractum reſcindere ex eo quod non interuenerint ſolemnitates, tenentur pretium reſtituere.*
2 *Ampliа quoad Eccleſiam ſi deficiat beneplacitum Apoſtolicum.*
Maximè ſi contrahens cum illa fuit in bona fide num. 6.
Decla: vt iſta reſtitutio fiat tanquam de accepto abſque cauſa nu. 3.
Intelligit ſi pupillus, vel Eccleſia ſint effecti locupletiores, nu. 10.
4 *Cenſus vitalitius, vt Venditori ſit vtilis, attenditur ætas emptoris.*
5 *Nullitas contractus cum Eccleſia celebrati ab ipſa ſola apponi poteſt, non ab illo, qui cum ea contraxit.*
7 *Habuit, & recepit, &c. important veram numerationem.*
8 *Dominium pecuniæ transfertur ex numeratione.*
Deciſ. Clem. Merlini.
9 *Depoſitum perit damno deponentis.*
11 *Minorem, vel Eccleſiam eſſe factam locupletiorem probare debet is, qui cum ea contraxit.*
12 *Locupletatio vt probetur, eſt probandum pecuniam eſſe verſam in vtilitatem recipientis.*
13 *Intellige ſi contractus fiat ex cauſa neceſſaria. Secus ſi ex voluntaria.*
14 *Locupletior an ſit factus ex contractu, ſpectatur illius initium, non quid poſtea ſequutum fuerit, & num. 15.*
16 *Locupletior quis dicitur factus, licèt locupletatio non duret.*

Deciſio CCXIX.

PRocurator generalis Reuerendiſſ. Patrum Eremitarum Camaldulenſium de Etruria impoſuit ſuper honis Monaſterij annuum cenſum vitalitium ſcutorum 210. & illum vendidit Alexandro eius vita durante pretio ſcutorum 2000. quod fuit actualiter ſolutum & depoſitatum ſuh credito eorumdem Camaldulenſium penes Ticcios Campſores, apud quos ipſi conſueuerāt ſuas pecunias cuſtodire, pacto adiecto, quod dictum pretium non amoueretur niſi ſequuta ratificatione ſolemni PP. Eremitarum, & obtento heneplacito Apoſtolico expenſis & induſtria eorumdem, ſed tamen quod interim ſoluerētur cenſuales præſtationes Alexandro, prout ſolutæ fuerunt trihus ſucceſſiuis terminis, & Eremitæ ſolemniter ratificarunt huiuſmodi contractus, quamuis dictus procurator generalis hucuſque neglexerit expeditionem heneplaciti Apoſtolici, Vnde cum poſtea Ticcij decoxerint, & Eremitæ declarauerint, ſe amplius non conſentire prædicto cenſui, nec teneri ad illius ohligationem eo quod heneplacito Apoſtolico adhuc munitus non fuerit, Dubitaui An ipſi Eremitæ tenerentur ad reſtitutionem dictorum ſcutorum 2000. In quo dubio Domini affirmatiue reſponderunt. Et mo i ſunt, quia iuris eſt regula & æquitate p enſſima, quod pupillus ſiue eccleſia, quatenus velint à contractu inuo reſilire ex quo ſolem- 1
nitates neceſſariæ noo fuerint adhibitæ teneantur reſtituere pretium & quidquid ex dicto contractu ad eos peruenit *Doct.* in l. non ſolum, l. vtere, l. ſi prædium & l. prædi tum, C. de Præd. minor. l. ſi à re, C. pact. int. empt. & vendit & *Canoniſtæ* in c. ſi quis presbyterorum de Reh. Eccleſ. non alien & in c. ad audientiam eo tit. *Bald.* in l. fin. C. de Vſ. cap. pro emptor. & in his terminis poſt *Euerard.* & *Simoncell.* *Menoch* conſ. 888. num 3 & 4. Et in ſpecie quod eccleſia impugnans contractum eo quod heneplacitum Apoſtolicum non fuerit obtentum teneatur ad reſtitutionem fortis ſeu pretij accepti reſoluit *Rota* 2
in Romana cenſuum de Romulis 18. Iunij 1599. coram ho: me: *Penia*, quæ deciſio eſt impreſſa poſt *Modern Peruſin.* de Cenſib. deciſ. 187. & confirmata 23. Iunij 1600. coram Illuſtriſſ. D. Card. *Millino*, & eſt dec. 29. poſt dict tract. & in aliis cauſis, & nuper in Treueten. Spolij 5 Decembris 1621. coram R.P.D. *Nauarro*; Nec refert ad effectum vt eccleſia cogatur reſtituere acceptum, an cōtractus fuerit quidem validus ſed reſcindendus, vel an ſit nullus, quia & hoc etiam poſtremo caſu Alexander poſſet ex condictio- 5
ne ſine cauſa repetere pretium tanquam ſine cauſa repetere pretium tanquam ſine cauſa datum, l. 1 §. in fin. l. mihi, ff. de cond. & fin. cauſ. l. elegantet, §. ſi quis poſt ff. de condict. indeb & admittit *Nat.* conſ. 641. n. 7. in fi. & luculentius *Menoch.* conſ. 644. n. 3. & 14.

Quæ concluſio eo certior viſa eſt in caſu præſen-
ti, Tum quia attentis terminis l.is hæreditatum,ff.
Ad leg Falcid.& ſenili ætate Alexandri, in cuius vi-
4 tam erat conſtitutus cenſus,fuit eccleſiæ vtilis,& lu-
croſus hic contractus, & erat in ſtatu implicito va-
liditatis quamdiu non obiiceretur nullitas ab Eccle-
5 ſia,quæ nec ab Alexandro poterat opponi, *Put.* dec.
310.lib.1.*Menoch.* conſ.655.num 4. *Rot.*deciſ.133.
num.12.par.2.diuerſ. *Card.Seraph.*dec.256.nu.2. &
obſeruauit *Rot.*in dicta Romana cenſuum coram Il-
luſtriſſ. *Millino*.

Tum etiam quia Alexander fuit in bona fide,nec
ei aliqua culpa vel dolus adſcribi poteſt,is enim ſol-
uit pretium,ſtatim paſſus eſt,quod curreret pericu-
lum vitæ & ſpes lucri,& ipſi PP.Eremitæ aſſumpſe-
6 runt in ſe onus expediendi beneplacitum Apoſtoli-
cum;Vnde tanto magis, cum dicti Eremitæ velint
recedere à contractu,dictum pretium reſtituere te-
nentur ad l.fi.§.emptor, C.commun.de legat., vbi
Bald.Salycet.& *Iaſ.*& *Surd.*conſ.183.nu.46.Et nulli-
tas per eos deducta non prouenit eo quod falſa cau-
ſa fuerit expreſſa,ſed ex defectu ſolemnitatum,nem-
pe beneplaciti Apoſtolici, quod tamen ab ipſis
Eremitis erat expediendum,& ſic eo magis ius & æ-
quitas ſuadent, vt ab iiſdem Eremitis pretium acce-
ptum reſtituatur,iuxta not.poſt *Bal.*& *Felin.* à *Surd.*
d.conſ.183.nu.47.

Nec Eremitis ſuffragatur,quod hoc pretium mo-
do non extet,ſed deperditum fuerit ob decoctionem
Ticciorum depoſitariorum; Quoniam cum pecu-
niæ fuerunt numeratæ procuratori generali, & a-
ctualiter ſolutæ, vt conſtat ex inſtrumento ibi, In
mei & teſtium præſentia in prompta & numerata pe-
cunia, ac in tot teſtonibus habuit ac recepit, ad ſe
traxit; quæ verba Notarij,tanquam de geſtis coram
ſe probant veram & realem ſolutionem pecunia-
rum, *Bart.*in l.ſi ita ſtipulatus,§.Chriſogonus, n.3.ff.
de Verb.oblig.& in l.poſt dotem,nu.21.ff.Sol.matr.
*Rot.*coram Reuerendiſſ.D.meo *Decano* dec. 286.nu.
3.& coram eodem in Bergomen.penſionis 21.Apri-
7 lis anni præteriti,& ita dominium illarum pecunia-
rum fuerit tranſlatum in Eremitas,qui mediante eo-
rum procuratore eas ad ſe traxerunt,& Domini effe-
cti ſint, l.ſi alieni nummi,ff.de ſolut. *Bart. Angel.* &
alij in l.ſingularia,ff.Si cert.pet.*Surd.*conſ.4. nu.10.
Ex his propterea ſequitur, caſum decoctionis ſpe-
ctare ad eoſdem Eremitas tanquam dominos,& illo-
8 rum periculo & damno dictas pecunias periiſſe,l.1.
& 2.C.de peric.& commod.rei vendit.§.ſed etſi poſt
Inſtit.de Empt.& vendit.*Surd.*conſ.22.nu.31. *Becc.*
conſ.105.nu.19.*Menoch.*conſ.26.per tot.& fere in
his terminis quando pecunia eccleſiæ periit ob de-
9 coctionem depoſitarij, quod hæc iactura ſpectet
ad Eccleſiam,*Bero* conſ.32.nu.15. lib. 1. & ſequitur
*Menoch.*conſ. 114. nu.29.

Nec obſtat, quod pecuniæ fuerint depoſitatæ
cum conditionibus, nempe ratificationis faciendæ
& beneplaciti Apoſtolici obtinendi,& ſic pendente
earum purificatione non videri pecuniarum libere
translatum dominium in Eremitas iuxta deciſ. 652.
par.1. diuerſ. Quoniam vltra quod tempore deco-
ctionis iam emanauerat ratificatio,& beneplacitum
Apoſtolicum erat expediendum opera & expenſis
eorumdem Eremitarum, dictæ conditiones non
ſuſpendebant tranſlationem dominij pecuniarum,
ſed tantum earum exercitium & vſum ſcilicet quod
non poſſent amoueri; Quod & bene deprehendi-
tur, quia interim etiam pendentibus dictis condi-
tionibus erant ſoluendæ, immo & fuerunt ſolutæ
cenſuales præſtationes, & currebat periculum vitæ
Alexandri in fauorem Eremitarum, quod fieri non
potuiſſet,ſi ſortis principalis dominium non fuiſſet
abdicatum ab Alexandro & tranſlatum in Eremitas;
Et illud depoſitum fuit loco cautionis tantum pro
ſecuritate Alexandri circa dictam ratificationem &
beneplacitum;Et proinde non applicatur dicta dec.
652.quia ibi non conſtabat de tranſlatione dominij;
prout hic,vbi procurator trahendo ad ſe dictas pe-
cunias,receptio, & depoſitum fuit factum ad credi-
tum Eremitarum,& apud ipſorum depoſitarium, &
poſtea etiam nonnullæ partitæ ſolutæ fuerunt diuer-
ſis creditoribus Eremitarum.

Neque etiam obſtare viſum fuit, quod eatenus
pupillus & Eccleſia teneatur ad reſtitutionem pre-
tij,& acceptorum ex contractu, quem impugnant, 10
quatenus conſtat,ipſos inde factos eſſe locupletio-
res, l.ſi fundus,§.fin.ff.de Reb.eor.& *Doct.*omnes in
l. vtere l.prædium,l.prædiorum, C.de præb. minor.
& ic l.quod ſi minor,§.reſtitutio,ff de Minorib.*Rim.*
*iun.*conſ.5.num.76.*Odd.*de Reſtit. in integr. par. 1.
quæſt.47.art.4.nu.20 Et in terminis Eccleſiæ *Rota* in
Romana nullitatis contractus 18.Iunij 1614.coram
R.P.D. meo *Buratto*; Nec ipſius Eccleſiæ ſiue Mi-
noris ſunt partes in probando, quod non ſint facti
locupletiores, ſed hoc onus incumbit contrahenti
cum Eccleſia ſiue Minore;nec ex eo quod probetur, 11
pecuniam traditam fuiſſe eccleſiæ, inde ſequitur
probatio locupletationis,quia potuit diſſipari, ſed
ab his contrahentibus cum Eccleſia vel Minore iu-
ſtificandum eſt, in aliquam vtilitatem Eccleſiæ fuiſ-
ſe verſas & erogatas pecunias, l. prædiorum, C. de
Præd.minor.ibi,Pecuniæ quam in facultates tuas e- 12
rogatam eſſe conſtiterit, & ibi,in aliis iuribus rela-
tis tradunt Scribentes, & *Couarr.*var.reſol.lib.1.cap.
17.n.3. *Odd.*dicta quæſt.47.nu.22.& ſeqq.*Rimin.*d.
conſ.5.nu.77. & 78.egregie D.*Fachin.* controu. iur.
li.2.cap.46.& *Rot.*in dict. Romana nullitatis coram
R.P.D.meo *Buratto*.

Quoniam vltra quod *Rota* conſueuit in hoc arti-
culo diſtinguere,an contractus Eccleſiæ & Minoris
proceſſerit ex cauſa neceſſaria,videlicet pro ſoluen-
do ære alieno,vel ex cauſa voluntaria propter eorum
aliquam vtilitatem, itaut primo caſu probanda ſit
verſio,& qui contrahit cum Minore, vel Eccleſia
ſollicitus eſſe debeat, quod pretium ab eo ſolutum
in illam cauſam neceſſariam erogetur;Secundo vero 13
caſu non eſt opus iuſtificare verſionem Ita poſt *In-*
noc. in cap.1.n.2.de Depoſit.quem communiter ſe-
quuntur Canoniſtæ, vt reſtatus *Dec.* conſ. 330.num.
2.& 3 diſtinguit *Rota* coram bo:me: *Card.Seraphin.*
dec.366.nu.2.& 3. & in Romana cenſus coram *Bu-*
balo, quæ eſt 25.poſt *Modern.*de *Saluian.*& in illis
coram bo.me.*Penia*,& Illuſtriſſ. *Card.Millino* ſupe-
rius allegatis quæ loquuntur in his terminis, & ſunt
impreſſæ apud eumdem *Modern.de Saluian.* nempe
29.& 287.& explicant etiam *Modern.Rom.* diſcept.
forenſ.cap.45 n.35.& ſeqq.

Viſum fuit Dominis,conſtare de verſione, quia
per impoſitionem illius cenſus vitalitij fuerunt ſolu-
ta ſcuta 2000.quæ deinde erogata fuerunt in vtilita-
tem Eremitarum,& quod ſtatim iis pecuniis acqui-
ſiuerunt creditum pro eadem ſumma à Ticciis depo-
ſitariis, qui tunc temporis idonei habebantur in Vr-
be,& in eorumdem Eremitarum fauorem illico cur-
rebat periculum vitæ Alexandri, itaut ſi tunc
obiiſſet,ipſi lucrati fuiſſent dictas pecunias;Et quam-

Digitized by Google

uis Ticcij poſt à foro ceſſerint,& inde creditum Eremitarum inane euaſerit,hac tamen non tollit,quin à
14 principio Eremitæ locupletiores facti fuerint,quod ſufficit, nec opus eſt, quod locupletatio durauerit, alioquin etiam ſi illa ſcuta 2000.in emptionem agri vel domus erogata fuiſſent, quo caſu verſio & vtilitas Eccleſiæ ſiue minoris foret indubitabilis, & ille ager poſteà caſmate periiſſet; vel domus incendio corruiſſet,eadem ratione Eremitæ non tenerentur ad reſtitutionem pretij,quod eſt abſurdiſſimum,in hac enim materia attenditur vtilitas Eccleſiæ de tempore contractus,non autem quid poſteà contingat ſiue in detrimentum ſiue in beneficium Eccleſiæ c. ad aurea& ibi gloſ.in Verbo Niſi fortè tunc de Reb.Eccleſ.non alien.*Galderin*.conſ.5.de Ret.permut.*Bero*. dicto conſ.32.n.10.li.1.*Surd*.conſ.149.nu.23. *Bald*. conſil.334.in fin.lib.1.*Rot*.coram *Card.Seraph*.dicta deciſ.366.nu.3.& in diuerſ.p.2.dec.18. Et cùm non poſſit dubitari de authoritate procuratoris genera-
15 lis,nec ei exceſſus aliquis obiici poſtquam ipſi Eremitæ ſolemniter congregati contractum ratificarũt, conſequenter minùs attendi debet,quod vtilitas, &
16 locupletatio Eccleſiæ non durauerit ad tradita per *Zabarell*.in clem.Monaſteriorum n.27.verſic. trigeſimo quarto de Reb.Eccleſ.non alien.& melius in c. quod quibuſdam n.13.verſ. Item ſecundum extra de fideiuſſor.& faciunt tradita per *Menoch*. dicto conſ. 644.numero 17.

Quæ verſio eò magis viſa fuit probari,quia ex dictis pecuniis fuit ſatisfactum nonnullis creditoribus Eremitarum, vt deprehenditur ex libro dictorũ Ticciorum; Et ex his conſtat,non applicari huic caſui deciſionem illam in Romana nullitatis contractus coram R.P.D.meo *Buratto*,quia ibi non conſtabat de verſione,nec de bona fide ſoluentis,quorum vtrumque in præſenti caſu iuſtificatur ex ſupradictis.

An autem Eremitæ teneantur ad fructus cenſus, particulari diſputatione diſcutiendum putarunt Domini.

Et ita vtrâque parte informante,&c.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.
Lunæ 25. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Requiſita pro obtinenda immiſſione in beneficio recenſentur.Pertinentia iuriſpatronatus laicorum quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *In Beneficio patronatus laicorum, vt prouiſus ſit in poſſeſſionem immittendus,quatuor requiſita debent concurrere.*
2 *Vacatio Beneficij fit per matrimonium prouiſi.*
3 *Parochi fides probat matrimonium.*
4 *Confeſſio eſt optima probatio.*
5 *Poſſeſſio de vno probata tempore, præſumitur deinceps continuata.*
6 *Poſſeſſio probatur ex ſolutione publicarum functionũ debitarum à poſſeſſore.*
7 *Clericatus probatur ex litteris patentibus.*
8 *Ius præſentandi competens Laicis probatur ex vltimo ſtatu,in quo Laici præſentauerunt.*
9 *Ius patronatus laicorum probatur leuioribus probationibus,quando lis eſt inter patronos tantùm, non quando eſt cum ordinario,& n. 10.*
11 *Tempus ad præſentandum quattuor Menſium Lai-*
Deciſ. Clem. Merlini.
cis conceſſum non currit,niſi à die ſcientiæ.
12 *Multiplicatio titulorum admittitur in Beneficiis.*

Deciſio CCXX.

Reſoluto in hac cauſa ſub die 4. Iulij præteriti beneficium de quo agitur,non eſſe adiudicandum D.Bufalino,& Reſeruato vt videretur,An eſſet adiudicandum D.Octauio,cùm hodie ſuper reſeruatione prædicta dubium propoſuerim, Domini reſponderunt ad fauorem Octauij, ſcilicèt illi adiudicandum eſſe dictum beneficium, Quia docet de va- 1
catione beneficij,exiſtentia iuriſpatronatus, Sui qui ad illud fuit præſentatus habilitate,Ac de præſentatione à patronis facta in tempore quatuor menſium coram Ordinario,Quibus concurrentibus præſentato debetur inſtitutio,c.decernimus,&c Monaſteriũ 16.quæſt.7.c.cùm Bertoldus,& ibi *Abb*.num. 12.de Re iud.cap.dilectus,vbi gloſ. in Verbo Plus iuris de Offic.Legat.*Rot*.recent.dec.337. num 1.par.2.

Et quoad vacationem ſufficienter ea probari viſa eſt per contractum matrimonij initum à Cæſare Dondolello vltimo poſſeſſore beneficij ad cap.1. de 2
cleric.coniug.vbi gloſ & *Doct.Couarr* in Epitom.de Sponſal.par.2.cap.6.§.3.num.4. *Rebuff*.in Prax.tit.Requiſit.ad collat. benefic. num. 55. & fuit dictum in Lucana Capellaniæ 23. Februarij 1609. coram bo. me.*Penia*; De quo Matrimonij contractu benè conſtat ex fide Parochi teſtibus munita, & extracta à libro matrimoniali,*Rot*.diuerſ.dec.340.num.2. parte 3
2.& poſt 2.vol.conſil.*Farinac*.deciſ.322.numer.2.& dec.357. num.1. Ac etiam ex confeſſione ipſius Bufalini venientis ex impetratione ob eamdem vacationem; Qua confeſſione non poteſt dari melior 4
probatio,vt fuit dictum in Aſculana Plebaniæ 12.Ianuarij 1624. & in Vrbinaten. Beneficij 20. Decembris eiuſdem anni coram me.

Poſſeſſio dicti Cæſaris vſque ad diem celebrati matrimonij fuit comprobata in prima deciſione huius cauſæ,& plenè iuſtificatur ob dum ea inſtrumento adeptionis ſecutæ ex ſimili titulo præſentationis, quæ poſſeſſio præſumitur continuata iuxta l.licèt,C. 5
de acquir.poſſeſſ.*Alciat*.in reg.2.præſumpt.21. *Rot*. diuerſ.deciſ.62.num.1 par 1.& in Illerden.Beneficij 27.Octobris 1584.*Coram* Penia,& ſæpe in aliis, Sed etiam ex locationibus effectuatis per plures perceptiones affictuum & fructuum,& ex ſecutis ſolutionibus onerum beneficij per dictum Ceſarem vſque 6
ad tempus prædictum ad tradita per *Gabr*. tit.de Locat.concluſ.4.num.2 & ſeqq lib.3.*Rot*.apud S.mem. Greg.XV.dec.200 num.1.

Clericatus Octauij benè probatur ex litteris patentibus deſuper emanatis à Reuerendiſſ.D. Vicege- 7
rente, Quibus plena fides conſueuit adhiberi cap.2. & ibi *Abb*.in 1.not.de Cleric.peregr *Felin*.in ca poſt ceſſionem num.3.& 15.de probat. *Rot*. deciſ.715.nu. 3.in fin.par.1.& dec.455.n.7.par.2. recent.& in Ripana Beneficij 27. Iunij 1622. & in Leodien. Canonic.6.Nouembr.1623. coram me.

Exiſtẽtia Iuriſpatronatus Inter partes non controuertitur, & de pertinentia ſatis Domini cenſuerunt apparere ex vltimo ſtatu,& quaſi poſſeſſione præſentandi; cùm iidem de Boſulgis & Dondolellis, qui 8
de anno 1612. præſentauerunt dictum Cæſarem vltimum poſſeſſorem,præſentauerint quoq; Octauium; Iuncto præcipuè quod probatur, dictos de Boſulgis Dondolellis etiam præſtitiſſe conſenſum vti patronos in prouiſione Apoſtolicâ Ioannis Baptiſtæ

de Sabellis anteceſſoris dicti Cæſaris ſecuta anno
1569 ob vacationem in curia cum oarratiua Iuriſpa-
tronatus, & eiuſdem de rogatione pro illa vice, cùm
tamen vltimus ſtatus ad effectum de quo agitur, benè
9 ſufficiat, c. conſultationibus de Iurepatron. *Rip.* in c.
cum Eccleſia Sutrina, num. 53. & 90. de Cauſ. poſſ. &
propriet. *Calder.* conſil. vlt. de Iurepatron. *Rot.* dec.
174. nume. 2 & ſeq. par. 3. recent. plenè *Addent.* ad S.
me. Greg. XV. dec. 77. num. 12. Præſertim quia Ordi-
narius non eſt in cauſa, nec alius prouiſus tanquam
10 de libero, ſed lis eſt inter præſentatos, in quo caſu
admittuntur etiam leuiores probationes, *Caſſador.*
dec. 1. num. 7. de probat. *Rot.* apud Card. *Mantic.* dec.
244. num. 5. & apud S. mem. Greg. XV. dec. 452. *Gon-
zal.* ſuper reg. 8 gloſ. 18. num. 59.

Ac demum præſentatio viſa eſt etiam in tempore
facta non obſtante quod Octauius illam accepta-
uerit per quatuor dies poſt elapſum tempus à iure da-
tum patronis ad præſentandum Quia prædictum tē-
pus non currit ita vt fiat locus deuolutioni niſi à die
11 ſcientiæ veræ patronorum, & non interpretatiuę va-
cationis beneficij, *Garc.* de Benefic. par. 10. nu. 37. vbi
plures refert deciſiones cum aliis cumulatis in Pra-
ten. Beneficij 14. Februarij 1620. coram R. P. D. meo
Buratto; Et ſuper hac ſcientia nullæ adſunt probatio-
nes, Quæ in omnem euentum afferri deberent à Ba-
faliuo plenæ & concludentes, nec ſufficeret proba-
tio per famam vti non releuans quando requiritur
certa ſcientia, vt in his terminis fuit reſolutum in di-
cta Praten. coram D. meo *Buratto*.

Et ita &c.

Ampurien. Beneficij.
Lunæ 25. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sequuta intimatione inobedientia parere debentis pro-
batur ad effectum relaxandi declaratoriam.*
2 *Declaratoria non conceditur, niſi ſeruatis quatuor
terminis, quibus ſeruatis relaxatur, num. 3.*

Deciſio CCXXI.

Reſolutum fuit, declaratoriam eſſe conceden-
dam Ioanni Auhuſtino, qui ſolus informat, ad-
uerſus Coſmum, quia fuit contumax in parendo Exe-
cutorialibus contra ſe relaxatis legitimè in vim ſen-
tentiarum R. P. D. mei *Buratti*, & illius confirmatoriç
per me promulgatç, ac rei iudicatç, Vt de huiuſmodi
contumacia benè conſtat ex intimatione prædicta-
rum Executorialium facta ipſi Coſmo ſub die 12. Au-
guſti 1625. cum eo ipſo quod fuit facta intimatio, ni-
ſi doctum fuerit de paritione, vt in præſenti, dicatur
1 conſtare de inobedientia parere debentis, cap. 1. cū
ibi not. de ſent. excomm. in 6. cap. reprehenſibilis, vbi
Abb num. 2. de appell. *Sec.* in c. nulli num. 25. de Sent.
excomm. *Rota* apud *Card. Seraph.* deciſ. 1113. nu. 3. &
recent. dec. 478. n. 2. & dec. 591. n. 5. par. 2.

Qua ſtante contumacia, & cùm ſeruati iam fue-
rint quatuor termini ſeruari ſoliti, de quibus per *Fe-
lin* in cap. Rodulphus de Reſcript. *Veſtr.* in praxi cap.
2 vlt. lib. 8. numer. 19 Dominis viſum eſt, iuxta ſtylum
Sacri Palatij declaratoriam non poſſe denegare, *Put.*
dec. 332. numero 5. libro 1. *Caſſad.* dec. 6. numero 10.
de cauſ. poſſ. & propriet. *Mohedan.* deciſ. 1. de Sent.
excomm. *Achil.* dec. 5. eod. tit. *Rota* diuerſ. deciſ. 261.
lib. 3. par. 3 & recent. dec. 445. num. 4 par. 2. in Cala-
gurirana Sedilium 11 Martij 1622. & in Tullen. Ca-
pellaniæ 4. Iulij 1625. coram me.

Et ita, &c.

Romana fructuum Cenſus.
Veneris 29. Maij 1626.

ARGVMENTVM.

Obligatio patris erga filium quando validè repute-
tur ſtante iuramento, & clauſula Camerali: Ex-
ceptio cedendarum quando obſtare nequeat cre-
ditori.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumento obligatione Camerali vallato exequutio
denegari non poteſt.*
2 *Fructus cenſus empti à filiis ex pecuniis dotis mater-
næ ſpectant ad Patrem.*
3 *Per obligationem Cameralem non cenſetur renuncia-
tum exceptioni cedendarum.*
4 *Actio, ſeu efficax obligatio inter Patrem, & filium
non datur propter nexum patriæ poteſtatis.*
5 *Prohibitio à Muliere in teſtamento facta, quod Ma-
ritus non habeat vſumfructum ſuæ dotis de iure
ſubſtinetur.*
6 *Pater liberè valet vſumfructum remittere.*
7 *Tranſactio, quæ fuit tractata per Auditorem Rotæ
cenſetur valida, & omni ſuſpicione carens.*
8 *Iuramentum firmat omnem obligationem conuentio-
nem, & contractum inter patrem, & filium. Amplia
vt num 9.*
10 *Exceptio cedendarum Creditorum agentem non
repellit, niſi quando facto, & culpa ſua cedere non
poteſt.*
11 *Quis non tenetur ad exhibitionem iurium, quando
exiſtentia apud ipſum non probatur.*
12 *Patri competit legitima in bonis filij, qui Religio-
nem ingreditur.*
13 *Exceptiones irreleuantes, & turbidæ non admittun-
tur ad retardandam exequutionem mandati rela-
xati in vim publici inſtrumenti obligatione Ca-
merali muniti.*

Deciſio CCXXII.

Cenſuerunt Domini, mandatum Illuſtriſſ. D. Vr-
bis Vicarij, ſiue illius Locumtenentis eſſe exe-
quendum; Fuit enim relaxatū in vim publici inſtru-
menti cenſus camerali obligatione vallati, cuius pro-
ptereà executio retardari nō poteſt, *Galleſ.* de oblig.
camer. par. 1. quæſt. 2. n. 11. & 12. *Gabr* conſ. 67. nu. 8. 1
lib. 1. *Rot.* dec. 741. n. 1. par. 1. diuerſ. & dec. 545. nu. 1.
par. 1. & dec. 686. n. 1. par. 2. recent.

Nec Dominis viſa fuit obſtare principalis exce-
ptio, quæ deducebatur ex eo, quod cenſus fuerit im-
poſitus per Thomā & Fabium, & venditus Clemen-
tiæ Catherinæ & Felici Conſtantiæ eiuſdem Fabij
filiabus ementibus ex pecuniis dotis maternæ, & ſic
illius fructus ad eumdem Fabium patrem ſpectare
videantur, iuxta l. 1. in princ. & ibi *Pinell.* par. 2 n. 16. 2
C de Bon. matern. l. cùm oportet, & l. fi. §. filiis autem
C. de. Bon. quæ liber. Et conſequenter filias præ-
dictas pro illorum conſecutione agere non potuiſ-
ſe, præſertim quoad medietatem dicti cenſus, pro
quā

quâ in effectu dictus Fabius pater eſt principalis de-
bitor reſpectu cuius medietatis dicebatur etiam ob-
3 ſtare exceptionem cedendarum, cui per obligatio-
nem cameralem non cenſetur renunciatum, vt fuit
dictum in Romana Societatis 18. Martij 1575. coram
Robuſterio, & in Romana Mutui 16. Nouembr. 1601.
coram Card. *Lancellot*. & in Romana nullitatis obli-
gationis 24. Nouemb. 1617. coram R.P.D. meo *Bu-
ratto*; cum enim inter patrem & filium aliqua actio,
vel efficax obligatio non detur propter nexum pa-
triæ poteſtatis, l. actiones diuerſas, ff. de Action. &
4 obligat. *Rot.* dec. 527. n. 1. circa fin. par. 1. recent. Vt-
que dictæ filiæ iura valida & efficacia dict. Thomæ
integros fructus perſoluenti contra dictum Fabium
correum & inſolidum obligatũ cedere non poſſunt.

Quoniam fuit reſponſum, ſtante impoſitione &
venditione cenſus, & promiſſione ſoluendi fructus
iuramento & obligatione camerali vallata ad filio-
5 rum fauorem non poſſe dictum Fabium in huiuſmo-
di cenſu fructus ſiue vſumfructum prætendere, ſed
idem eſſe, ac ſi cum filiis emancipatis contraxiſſet, Vt
in puncto benè comprobat *Surd.* in conſil. 259. num.
14. 15. & 18. & faciunt etiam ea quæ habentur in d.
dec. 527. ſub numer. 1. circa med verſ. Exiſtimàrunt
Domini par. 1. recent.

Et etiam difficultas ceſſare viſa fuit ex inſtrumen-
to tranſactionis anteà initæ de anno 1605. inter di-
ctum Fabium & eius filios, in quo Fabius præuia
narratiua, quod Hieronyma Pichina eius vxor teſta-
mentum & codicillos condiderat, in quibus inter
alia ipſum Fabium ſuæ dotis vſufructu priuauit, ad
obuiandum liti & diſcordiæ, diſpoſitionem & prohi-
bitionem huiuſmodi in omnibus & per omnia ex-
preſsè acceptauit, & locus vſusfructus totius dotis
per eum prætenſi fuit contentus ſolutione ſcutorum
1500. reſiduum verò conſenſit quod inueſtiretur in
dictorum ſuorum filiorum vtilitatem, iuxta formam
diſpoſitionis prædictæ, de cuius conſenſus & acce-
5 ptationis validitate non eſt dubitandum, cùm dicta
prohibitio de iure ſuſtineatur, auth. excipitur, C. de
Bon. quæ liber. l. ſi vſu fructus, §. ſi ita ff. Quand. dies
legat. ced. *Surd.* dec 242. numer. 4. *Maſtrill.* dec. 59.
n. 4. & ſeq. *Madel* côſ. 110. per tot. *Caſtil.* de vſufruct.
c. 3. n. 54. & ſeqq. Et licèt ſtante diſpoſitione Statuti
Vrbis cap. 131 lib. 1. Fabio marito, ſi illam impugnaſ-
ſet, præiudicare forſan minimè potuiſſet ex dedu-
ctis in Romana nullitatis donationis 17. Nouem-
bris 1617. coram Illuſtriſſ. D Cardinal. *Caualerio*, ni-
hilominus non videtur ambigendum, quin ipſe il-
lam, vt ſuprà, acceptando ſibimet præiudicium
6 inferre, & ius filiabus ex dictâ prohibitione & ma-
ternâ diſpoſitione competens roborare potuerit, cũ
pater liberè valeat vſumfructum remittere ſecun-
dum *Bart. Salyc.* & alios in l. cùm oportet. §. non au-
tem, C. de Bon. quæ liber. *Bald.* in l. 2. in 3. oppo-
ſit. C. de inoff. donat. cum aliis per *Surd.* d. conſil.
259. num. 6.

Præſertim quia Fabius loco ſimplicis vſusfructus
totius dotis habuit ſcuta 1500. etiam quoad proprie-
tatem, & tranſactio prædicta fuit tractata & con-
7 cluſa per bo. mem. *Litiam* Rotæ Auditorem, & po-
ſteà fuit etiam effectuata; quam propterea vali-
dam, & omni ſuſpicione carentem Domini alias
cenſuerunt coram bo. mem. Cardin. *Sacrato* in Ro-
mana Vſusfructus 15. Martij 1610. Et eamdem etiam
cum omnibus & ſingulis in ea contentis dictus Fa-
bius ex certa ſcientiâ, & cum illius copiæ inſertione
ratificauit, approbauit, & emologauit, vt ex publico
inſtrumento rogato de anno 1619. per ipſummet
Thomam in actis producto & dato in eius Summ.
num. 1. adeò vt mandatum appareat eſſe ex iiſdem
actis optimè iuſtificatum.

Ex quibus ſublata etiam remanet exceptio ceden-
darum, quia dictæ filiæ ſunt paratæ cedere iura con-
tra dictum Fabium earum patrẽ in ſolidum coobli-
gatum, quæ ex præmiſſis apparẽt eſſe omninò valida 8
& efficacia, Stante maximo iuramento, quod firmat
omnem conuentionem, obligationem, & côtractum
inter patrem & filium, *Iaſ.* in l. frater à fratre num.
40 ff de cond. indeb. *Alex.* conſ. 8. num. 2. & ſub nu.
3. verſic. Confirmatur, lib. 2. *Seraph.* de Priuileg. iu-
ram. priuil. 72. num. 4. Etiam donationem iuxta ma-
gis communem Doctorum opinionem, de quâ poſt
alios quos congerit teſtatur *Seraph.* vbi ſupra priuil.
40. num. 9. & dicto priuil. 72. num. 1. & ſeqq. *Guttier.*
de Iuram. confirm. par. 1. c. 4. num. 4. *Cardinal. Seraph.*
dec. 1184. num. 7.

Præterea dicebatur, quod etiam filiæ prædictæ iu-
ta valida & efficacia contra patrem cedere non poſ-
ſent, adhuc tamen Thomas ſibi deberet imputare, qui
ſciens ſtatum & qualitatem Fabij eſſe in ſolidum in
formâ Cameræ ad eorumdem fauorem obligare vo-
luit, ideóque ſufficere, ipſas eſſe paratas cedere iura
talia qualia, & poſt contractam obligationem nihil
feciſſe in illius præiudicium; dicta enim exceptio
creditorem agentem non repellit, niſi quando facto
& culpa ſua iura cedere non poteſt, l. Stichum, §. pe- 10
nult. ff de ſolut. l. ſi pupillus alterum, ff. de Admini-
ſtrat. & peric tutor. & ibi *Bart.* num. 5. *Socin. ſen.* con-
ſil. 200. ante num. 1. verſic. Secundo poſt lib. 2. *Ca-
ſtracan.* de Societ. Offic. cap. 66. num. 7. *Rot.* dec 645.
num. 1 par. 2. recent. & coram S. mem. Greg. deciſ.
221. num. 8.

Et hanc ſententiam eò libentiùs Domini ſunt am-
plexi, quia ex apoca ſolidationis computorum data
in dict. Summ. Thomæ num. 1. apparet, Fabium con-
ſenſiſſe, quod ipſe retinere ac poſſidere continuaret
bona Seriæ, ſuper quibus cenſus iſte fuit impoſitus,
vt poſſet ſoluere interuſuria debitorum per eas con-
tractorum; & ſic videbatur, per huiuſmodi poſſeſ-
ſionis retentionem, & fructuum ipſius fundi cenſua-
ti perceptionem eſſe eiuſdem Thomæ indemnitati
conſultum.

Neque obſtat, quod ex dicto inſtrumento anni
1619. appareat, dictas filias ſoluiſſe Fabio ſcuta 200.
quia illud non continet aliquam computorum ſoli-
dationem, vel quictantiam, aut gratiarum remiſſio-
nem; & ſolutio, vt in eo legitur, facta fuit ex causâ
pietatis ad illius neceſſitatibus, in quibus tunc tem-
poris reperiebatur, ſubueniendum, ideò ex hoc nulla
deſumi poteſt remiſſionis, vel ſolutionis præſumptio.

Minùs obſtat, quod non fuerint exhibiti libri tu-
telares; quia cùm non conſtet de intereſſe Thomæ, &
de illorum exiſtentia penès dictas filias actrices de 11
tempore motæ litis, ipſæ non tenebantur ad illorum
exhibitionem, *Caputaq.* dec. 194. par. 1. *Rot.* dec. 259.
num. 1. par. 1. recent. & fuit dictum in Colonien. Ca-
nonic. 8. Mart. 1611. coram *Penià.*

Multò minùs obſtat exceptio retentionis legiti-
mæ, quæ competere dicebatur Fabio patri in bonis 12
filiarum Monaſterium ingreſſarum, iuxta diſpoſitio-
nem cap. cum ſimus de Regular. Quia de hoc nunc
agi non poteſt, ex quo filiæ prædictę adhuc profeſſio-
nem non emiſerunt.

Denique tam prædictę quàm etiam alię exceptio-
nes, quæ opponebantur, viſæ fuerunt vel omninò

irreleuantes, vel ſaltem valdè turbidæ, ac dubiæ,
13 idcóque minimè admittendæ ad effectum retardandi executionem mandati relaxati in vim publici inſtrumenti, & obligationis cameralis, iuxta tradita per *Galleſ.* de oblig. camer. quæſt. 17. numer. 1. & 2. & ibi *Zach* num. 2. & ſeqq.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Oxomen. Canonicatus.
Mercury 2. Iunij 1626.

SVMMARIVM.

Manutentio in Beneficialibus datur ei, qui adeptus eſt poſſeſſionem aduerſus alium nulliter immiſſũ per Iudicis ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſione reputatur legitima poſſeſſio, & manutenibilis eſt.*
2 *Poſſeſſionis probatio deducitur ex confeſſione Aduerſarij, quæ reſultat ex petitione pro reuocatione poſſeſſionis eiuſdem.*
3 *Et etiam ad effectum manutentionis talis probatio ſufficit.*
4 *Iudex qui pronunciauit, non poteſt ampliùs in cauſa ſe intromittere, nam dicitur functus officio ſuo.*
5 *Iudex Laicus eſt incapax cognoſcendi de cauſis Eccleſiaſticis.*
6 *Poſſeſſio data parti appellatione pendente venit reuocanda.*
7 *Appellatio ſuſpenſiua in cauſis Beneficialibus non admittitur in partibus aliquibus Hiſpaniarum.*

Deciſio CCXXIII.

Domini cenſuerunt, mandatum de manutenendo in poſſeſſione Canonicatus, de quo agitur, dandum eſſe Petro, quia docet de ſui poſſeſſione, Tum ex inſtrumento adeptionis illius facta capitulariter die 7. Iulij 1616. & authore Prætore, in vim ſcilicèt ſententiæ latæ à Portillo Iudice delegato, per quam iniungebatur Capitulo, vt procederet ad electionem, & electo poſſeſſionem traderet; quod in-
1 ſtrumentum, cùm alius tunc temporis non poſſideret, probat poſſeſſionem, & quidem manutenibilem vulgata l. prædia, ff. de acquir. poſſ. *Rot.* diuerſ. deciſ. 61. num. 1. par. 2.

Tum etiam ex confeſſione Iſquierdi nomine proprio & Didaci reſultante ex inſtantiâ ab eodem fa-
2 cta pro reuocatione poſſeſſionis traditæ Petro; Quâ confeſſione dari nequit maior probatio l. cum te, C. tranſact. *Rol.* conſil. 60. numero 26. libro 4. *Crauett.* conſil. 175. numero 1. *Verall.* dec. 107. numero 2. par. 3. Etiam ad effectum manutentionis, vt fuit dictum
3 in Placen. Præſtimonij 24. Ianuarij 1625. coram me & ſæpe in aliis.

Nec ſupradicta poſſeſſione priuatus fuit Petrus ab eodem Portillo, qui in executionem prouiſionis Laicorum, ad quos recurſum habuerat Iſquierdus, mandauit, dictum Petrum reponi. Etenim nulliter proceſſit, quia poſtquam in cauſâ pronunciauit, functus fuit officio ſuo, nec inde potuit ſe vlteriùs in
4 causâ intromittere, l. Iudex poſteàquàm 55. ff. de Re iud. *Rot.* recent. dec. 631. numero 8. parte prima: Ac etiam iniuſtè, quia in vim dictæ prouiſionis Laicorũ, qui ſunt penitùs incapaces cognitionis negotiorum Eccleſiaſticorum, cap. decernimus 2. de Iud. c. Sacerdotibus 11. quæſt. 1. Et conſequenter non potuit priuare Petrum ſua ciuili poſſeſſione, *Rot.* diuerſ. dec. 802. numero ſexto parte primâ in Spoletana Bonorum 22. Aprilis 1616. coram R. P. D. meo *Buratto*, & in Leodien. Capellæ 30. Maij 1616. corã R. P. D. meo *Remboldo*; Indéque Petrus, cùm nunquam habuerit ſe pro ſpoliato, ſed immò appellauerit à decreto repoſitionis, venit in huiuſmodi poſſeſſione manutenendus, *Rot.* apud Sanctæ me. Greg. XV. deciſ. 46. num. 9. 6
in recent. dec. 764. nu. 1. par. 1. & in Vicen. Canonic. 10. Nouembr. 1623. & in d. Placen. Præſtimonij 24. Ian. 1625. coram me.

Nec etiam obſtat, quod poſſeſſio fuerit capta pendente appellatione interpoſita per Iſquierdum dicta prima ſententia lata per Portillum. Quia dicta appellatio non habebat effectum ſuſpenſiuum, iuxta conſtitutionem diocœſis diſponentem, quod in 7
cauſis beneficialibus non admittatur appellatio ſuſpenſiua, quemadmodum huiuſmodi conſtitutio fuit latâ approbata, & obſeruantia eiuſdem canonizata in hâc eâdem cauſâ coram me die 14. Nouembris præteriti.

Et ita &c.

Leodien. Dominij de Hollona.
Lunæ [illegible] Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Attentata vigore clauſulæ, Arbitrio, non ſunt ſpernẽda, niſi de bono iure euidenter conſtiterit; Caducitas ob Canonem ab emphyteuta non ſolutum vt euitetur, omnis ſumitur interpætatio.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt reuocanda etiam ſtante clauſulâ, Arbitrio, niſi bonum ius ſit notorium.*
2 *Fallit in Beneficialibus ad effectum ſuperſedendi in Exequutione Breuis.*
3 *Caducitas ob canonem non ſolutum euitari poteſt, vbi in loco non erat de tempore præfixo Miniſter, qui reciperet, vel locus aptus ad recipiendum, & ponendum Canonem.*
4 *Caducitas vt euitetur, omnis ſumitur benigna interpretatio.*

Deciſio CCXXIV.

Vt Agentibus pro Abbate ſatisfacerem Tertiò propoſui dubium primo loco coram bo. mem. Card. *Sacrato*, & deinde coram me aliàs propoſitum & negatiuè reſolutum, videlicet An intraret arbitriũ ad effectum reiiciendi attentata. Et Domini perſtiterunt in deciſis; Nam quidquid ſit An iura ſint in formâ probanti, & An contractus re verâ ſit emphyteoticus vel cenſualis, & An cõſtet de quantitate & identitate bonorum, circa quę non opus eſt nunc aliquid firmare, ſed de his omnibus, ſi opus fuerit, poterit particulariter videri in progreſſu cauſæ; Viſũ fuit, ex deductis in deciſionibus bonũ ius Abbatis reddi ſaltẽ turbidum, ac dubium, non autem eſſe clarum ac notorium, prout requiritur ad effectũ procedendi reiectis attentatis ſtante clauſulâ, Arbitrio, in commiſſione vt latè proſequitur *Lancellot.* de Attent. par. 3. c. 24. quæſt. 1. n. 65. & ſeqq. & fuit dictum coram S. me. Greg. dec. 461. nu. 3. & 9. & corã R. P. D. meo *Buratto* in Burgi S. Donini Præpoſituræ 28. Nouembr. 1613. & in

& in aliis relatis in vltimâ deciſione coram me in hâc causâ factâ 5. Maij anni præteriti 1625.

Neque obſtant alleg. per *Gonzal* ad 8. ſiue 9. reg. Cancell. in Annot. contr. nullit. & attent. nu. 287. &
2 ſeq. quia loquuntur in Beneficialibus, & ad effectum ſuperſedendi in executione Breuis, non autem in profanis, & ad effectum reiectionis attentatorum.

Et prædicta tantò magis Dominis procedere videbantur, quia etiamſi de directo dominio, & bonorũ identitate concludentiſſimè non conſtaret, non tamen ſequeretur, ius Abbatis circa prætenſam deuolutionem, & caducitatem ob canonem non ſolutum
3 eſſe clarum; cùm enim non appareat illos, qui ſoluere tenebantur, ipſius prætenſi contractus emphyteotici, & huiuſmodi eorum obligationis de ſoluendo canones certam ſcientiam habuiſſe, & in Ciuitate Leodien. adfuiſſe granarium per Abbatem electum, vel procuratorem ſufficiens mandatum habentem ad ſolutiones recipiendas, vtique hoc ſolùm ſufficit ad excludendam caducitatem, vt fuit dictum in vltimâ deciſione, Nec alia oblatio vel proteſtatio fuit neceſſaria, *Alex.* conſ. 92. num. 12. lib. 1. *Ruin.* conſ. 151. nu. 4. lib. 1. *Dec.* conſ. 566. nu. 5. *Corbul.* de cauſ. priuat. ob non ſol. ca on. limit 9. num. 2. & 3. & limit. 18. num. 3. *Rot.* deciſ. 806. ſub num. 1. verſ. Neque etiam, par. 4. diuerſ.

Vltra quod vbi ſuper meritis & prætenſâ deuolutione ſpecialis inſtituatur diſceptatio, plura alia pro parte D. Baldouini deduci forſan poterunt, ex quibus ipſe à caducitate excusandus videatur, cum
4 ad hũc effectum quælibet cauſa ſufficiat l. igitur, §. poteſt, ff. de Liber. cauſ. *Corbul.* dict. tit. de Cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. limit. 17. num. 2. *Rota* dec. 261. num. 5. in fin. par. 1. recent. & coram Sanctæ me. Gregor. deciſ. 388. numero quarto: Ideò nulla ratio aut æquitas ſuadet, quod donec prædicta omnia maturè diſcuſſa non fuerint, attentata purgari non debeant.

Ex quibus Domini ſteterunt in reſolutis coram bo. mem. Card. *Sacrato*, & coram me.

Egitanien. Commendæ.
Lunæ 8. *Iunij* 1626.

ARGVMENTVM.

Miles Hieroſolymitanus, vt conſequi poſſit Commendam alicuius Prioratus, requiritur vt ſit magis Antianus, & etiam oriundus, & naturalis illius Prioratus.

SVMMARIVM.

1 *Antiani, qui magis ſunt, præferuntur in conſequendis commendis Religionis Hieroſolymitanæ.*

2 *Milites Hieroſolymitani, ſi non ſint oriundi, & naturales illius Regni, vbi prætendunt commendam, illam obtinere non poſſunt, & num. 2.*

4 *De Commendis Hieroſolymitanæ Religionis libera diſponendi facultas & penes magnum Magiſtrum & Capitulum generale.*

5 *Laici poteſtatem aliquam non habent in perſonas Religioſas.*

6 *Equites Hieroſolymitani emittunt tria vota.*

7 *Equites Hieroſolymitani exempti ſunt ab Ordinariis.*

8 *Papa ſolus poteſt derogare priuilegiis, ſi adſit decretum irritans.*

9 *Eques Hieroſolymitanus externus, ſi ex priuilegio, & ſpeciali gratia magni Magiſtri fuerit receptus in aliquo Prioratu, ex hoc efficitur naturalis illius Prioratus, & capax Commendæ prædicti loci.*

10 *Fides ſimplices non probant conſuetudines.*

Deciſio CCXXV.

FVit reſolutum, Commendam non eſſe adiudicandam D. Fr. Saluatori, quia ipſe quidem fuit receptus ſub die 2. Aprilis 1590. & ſic ante receptionem D. Fr. Blaſij poſteà factam 18. Maij ſequentis, ſed cum declaratione, quod ipſi Fr. Saluatori currere inciperet antianitas die 14. Auguſti eiuſdem anni; & ſic licèt Fr. Blaſius fuerit poſteà receptus, adhuc 1
tamen eſt magis antianus, & per conſequens præferendus c. fi. de conſuetud. in 6 Vt apertè etiam cauetur conſtitutionibus Religionis.

Prætereà cùm dictus Saluator non ſit oriundus ſeu naturalis Regni Luſitaniæ, ſed exterus, commen- 2
dam prædictam obtinere non poteſt ſtantibus nedum ipſius Regni conſtitutionibus & conſuetudine ibidem vigente, de qua poſt *Cabed.* de Patronat. Reg. Coron. can. 29. atteſtatur *Garc* de Benefic. par. 7. cap. 9. nu 3. Sed etiam Breui fel. record. Sixti V. in Summ. Blaſij in alia poſitione dato ſub die 28. Iunij 1621. n. 8. quo permittitur Prioribus & aliis Fratribus Linguæ Portugalliæ facultas reiiciendi quaſcumque perſonas, quæ non ſint dicti Regni oriundæ, & mandatur Magno Magiſtro, & Capitulo generali, ne illos ad 3
receptionem & admiſſionem ſimilium perſonarum cogere, aut compellere poſſint & debeant cum clauſula, Sublata, & derogationibus ampliſſimis.

Ex quo viſum fuit ceſſare quod ex defectu voluntatis & poteſtatis obiiciebatur per Scribentes pro D. Saluatore, nempe quod dictæ conſtitutiones nullam de huiuſmodi commendis Religionis Meliten. men- 4
tionem faciunt, ſed loquuntur tantùm in genere de commendis, & ideò intelligendæ veniunt de commendis aliorum Ordinum, quæ Regis authoritate conferuntur, à quo conſtitutiones ipſæ emanarunt, non autem de iſtis, de quibus libera diſponendi facultas eſt penes Magnum Magiſtrum, & Capitulum generale, vt inquit *Seraph.* dec. 1390. in principio; Et quod etiamſi in ſpecie loquerentur de commendis Religionis S. Ioannis, non valerent tanquam factæ à Laicis poteſtatem aliquam in perſonas Religioſas 5
non habentibus, vt per *Innoc.* in c. dudum de Decim. prout ſunt Equites Hieroſolymitani, qui emittunt tria vota, *Rota* dec. 87. numero primo parte 2 & dec. 6
333. ſub num. 1. par. 1. recent. & coram S. mem. Greg. dec. 87. nume. 2. & ibi Adden. numer. 13. & 14. & qui non ſolùm Secularibus, ſed nec etiam Ordinariis, vel aliis inferioribus ſubduntur ex particularibus Re- 7
ligionis priuilegiis, quibus ſolus Papa derogare poteſt propter decretum irritans. *Rot.* dec. 72. numer. 5. parte 1. recent. Nam quidquid aliàs dicendum eſſet, 8
Breue prædictum tollit difficultatem, cùm expreſsè loquatur de ipſis Equitibus Hieroſolymitanis non recipiendis, & ſic conſtitutiones prædictæ authoritate Apoſtolica fulciuntur.

Neque obſtat, quod D. Saluator fuerit ex priuilegio, & gratiâ ſpeciali Magni Magiſtri receptus in Prioratu Portugalliæ, & ſic effectus tanquam natu- 9
ralis illius Prioratus, & capax iſtius commendæ, iuxta deciſ. *Put.* 323. & 389. libro ſecundo: Quia ex particulari Statuto eiuſdem Religionis edito de anno 1588. fuerunt reuocatæ ſimiles gratiæ de limitibus, vt vocant, in futurum faciendæ, quod vtique

compræhendit gratiam prædictam per D. Saluatorem poſteà obtentam de anno 1599.

Neque obſtat allegata conſuetudo in contrarium; quia de eâ non conſtat, fuerunt enim datæ ſimplices fides, quæ non probant auth. ſi quis in aliquo C. de
10 eden. *Alex.* conſ. 33. num. 5. lib. 6 *Rot.* dec. 471. num. 5. & dec. 692. num. 7. par. 2. recent. Præſertim quia ex illis non docetur de effectuatione collationis, Et demum ex dicto Breui Sixti V. tolluntur quæcumque anteriorea collationea, ita vt propterea in illis fundamentum fieri non poſſit.

Et ita deciſum, &c.

Meleuitana Hæreditatis.

Luna 15. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Tranſactio non lectis, & inſpectis verbis teſtamenti quado ſubſiſtat, & de interpætatione tex. l. de his fide tranſact. Et quando ex pluribus cauſis vna falſa redditur, tota corruat diſpoſitio.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio facta non inſpectis verbis teſtamenti ad formam l. de hu. ff. de tranſact eſt nulla.*

2 *Fallit quando ad inſtantiam eius, qui petit reſciſſionem ex hoc capite, apparet de exhibitione ſcriptura teſtamenti in iudicio.*

3 *Scientiâ aduerſus eum qui vtitur ſcripturâ, ſatis conſtare dicitur.*

4 *Tranſactio iuxta termines d. l. de his ſubſtinetur ex ſola ſcientia, licèt non conſtet de inſpectione teſtamenti, ſufficit enim inſpectio per oculos intellectus.*

5 *Diſpoſitio d. l de his, non habet locum niſi in teſtamentis, & non in aliis diſpoſitionibus inter viuos. Contra num 6. Declaratur num. 7. Quando per actum inter viuos id diſponitur, quod in vltimâ voluntate fuiſſet diſponendum.*

8 *Diſpoſitio d. l. de his non procedit, quando teſtamenti diſpoſitio, vel contractus in dubium reuocata fuit, & ſic de hoc etiam tranſigitur.*

9 *Solemnitatis omiſſa defectus ſuppletur ex Iudicis, vel Superioris licentia.*

10 *Plures cauſa vbi concurrunt, data vna falſa, non corruit tranſactio.*

Deciſio CCXXVI.

PLacuerunt Dominis deducta in deciſione in
hac cauſa facta, ex quibus exiſtimarunt, ſtandum
eſſe in deciſis non obſtantibus in contrarium
adductis; Non enim obſtare cenſuerunt, quod in prætenſo
inſtrumento dotali fuerit habita relatio ad teſtamentum
& fideicommiſſum Mariani aui DD. Paſqualis
& Lucretiæ, & conſequenter tranſactio, tanquam
facta non inſpectis ac cognitis ipſius auiti teſtaméti
verbis nulla & inualida videatur, ex diſpoſi-
1 tione l. is de his, ff. de tranſact. & l. prima, §. primo ff.
Quemadmod. teſtam. aper. *Pariſ.* conſ. 12. num 83. li.
2. *Caſ. de Graſſ* dec. 1. num. 7. & dec. 2. nume. 1. & 2. de
tranſact. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 52. nume. 20. &
ſeqq. & fuit dictum in Vrbeuetana Hæreditatis 14.
Iunij 1623 & 22. Martij 1624. coram Reuerendiſſ. D.
meo Patriarcha *Hieroſolymitano.* Quia cùm prætenſiones,
ſuper quibus fuit facta tranſactio, fuiſſent
ad ipſius Lucretiæ inſtantiam in iudicium deductæ,
& producta inſtrumenta, & lis primò in partibus,
& deinde in *Rota* diu agitata, & deſuper etiam
plures deciſionea emanaſſent, & præſertim coram 2
Reuerendiſſ. D. meo *Seleucien.* 27 Martij 1619. in
quâ fuit expreſsè ponderata diſpoſitio ac vocatio in
dicto teſtamento Mariani contenta, ſatis conſtare
viſum fuit de eiuſdem Lucretiæ ſcientia, iuxta tradita
in propoſito per *Dec.* in conſ. 79. ſub num. 3. ver- 3
ſic. Et ſub tali fideicommiſſo; Quæ ſufficit etiamſi teſtamenti
verba effectualiter inſpecta non fuerint, ſatis
enim eſt, illa fuiſſe inſpecta & cognita per oculos
intellectus, iuxta opinionem *Bartoli* in dicta l. de his, 4
numero ſexto, quam communem dicit *Angel.* in l. qui
Romæ §. duo fratres col. 9. verſic. Extra gloſ. ff. de
verb. oblig. *Rip.* reſponſ. 23. num. 36. de Iur. emphyt.
vol. 2. *Alex* conſ. 11. num. 16. verſ. Reſtat, libr 2. *Dec.*
conſ. 630. num 9 *Pariſ.* conſil. 15. nume. 77. & conſil.
46. num. 20. lib. 2. *Caſ. de Graſſ.* dicta dec. 2. num. 1. &
2. de tranſact. & Cardin. *Mantic.* de Tacit. lib. 26. tit.
ſecundo, num. 5.

Præterà, vt aliqui ex Dominis animaduertebant,
tranſactio principaliter facta non fuit ſuper dicto fideicommiſſo,
& teſtamento auito, vel ſuper contentis
in alio teſtamento, ſed ſuper prætenſo fideicom- 5
miſſo conuentionali contento in ſupradicto aſſerto
inſtrumento dotali inter qu. Petrum, & Imperiam
celebrato, & propterea diſpoſitio dictæ l. is de his
non videbatur applicari, Primo, quia illa loquitur in
vltimis voluntatibus, quarum fauore emanauit propter
publicam vtilitatem, quæ in eo verſatur, vt defunctorum
voluntates ſuum ſortiantur effectum, vt
dicit *Bart.* in principio, quem alij ſequuntur, vt per
Mantic. dicto tit. ſecundo, num. 2. *Caſ. de Graſſ.* dicta 6
dec. 2. numero tertio, & *Sfort. Odd.* de fideicomm.
quæſt. 4. art. 2. numero 12. & ſeqq. Ideóque in contractibus
inter viuus locum non habet, ſed quoad contenta
in illis tranſactio ſuſtinetur etiam non inſpectis
verbis inſtrumenti, vt notat gloſ. in dicta l. de his in
fin. & ibidem etiam *Alberic.* numero 3. verſic. Vel di- 7
cet, in fin. *Bart.* in ſecunda oppoſitione, *Caſtrenſ.* numero
tertio; *Iaſ.* ſub numer. 1. verſic. Ex hac etiam
ratione, *Odd.* dict. quæſt. 4. articul. 9. numero 96. &
eſt vrgena tex. in l. ſub prætextu, C. de tranſact. vbi ſi
inſtrumentum de nouo reperiatur, & ſic nec viſum
nec cognitum fuerat, non propterea tranſactio prius
inita reſcinditur.

Neque obſtat quod *Odd.* dict. art. 9. in fin. ſentire
videatur, diſpoſitionem l. is de his habere etiam locum
in huiuſmodi ſubſtitutionibus factis in contractibus;
quia vltra quod ipſe nihil allegat præter deciſionem
Franc. Marc. 245. vbi in fine dicitur, quod
Domini erant dubij, & nihil firmarunt, & ſubdit ſe
putare, benignus eſſe dicere idem quod in vltimâ voluntate
propter primam rationē d. l. is de his, de quâ
in d. art. 2. fauore ſcilicèt vltimarū voluntatum; quod
potiùs videtur probare oppoſitum, cùm enim fauor
vltimarum voluntatum non militet in diſpoſitione
facta in contractu inter viuos, & ſic ceſſet præcipua
ratio diſpoſitionis dictæ legis, ipſa etiam diſpoſitio
ceſſare debet, Reſpondetur, contrarium poſſe forſan
procedere quando conuentio facta in contractu habet
vim vltimæ voluntatis iuxta tradita per *Franc.
Marc.* d. deciſ. 245. numero 4. In propoſito vero pro
parte Lucretiæ prætendebatur prætenſam ſubſtitutionem,
ac fideicommiſſum in dicto contractu factā
habere vim veræ ac proprię cōuentionis inter viuos;
ſi enim haberet vim vltimę volūtatis, nō ſuſtineretur
ex defectu numeri teſtium, vel ſaltem fuiſſet deinde

reuo-

contrariam diſpoſitionem per eumdem Petrum poſtea in eius vltimo teſtamento factam, quam Lucretia expreſſe aſſerit, ſeſe vti ſnoſſic oſam ex certa ſcientia impugnaſſe, vt in precibus Magno Magiſtro porrectis, & in ipſamet tranſactionis inſtrumento legitur.

Secundo quia dicta lex, dum dicit de his controuerſiis, quæ ex teſtamento proficiſcuntur, neque tranſigi neque exquiri veritatem aliter poſſe, quam inſpectis cognitiſque verbis teſtamenti, præſupponere videtur, ipſius teſtamenti exiſtentiam eſſe indubitatam, alias enim vel illius verba inſpici nullo mo-
8 do poſſent, vel omnino vana & fruſtratoria eſſet inſpectio non firmata prius illius vera, & reali exiſtentia; & propterea dictæ legis diſpoſitio non procedit vbi teſtamenti exiſtentia in dubium reuocatur, Vt fuit dictum coram Sanctæ me. Gregor. deciſio 149 numer. 3. & 4. quæ deciſio, licet loquatur in caſu quo de tempore tranſactionis aderat tantum vociferatio ſuper exiſtentia teſtamenti, illud tamen non fuerat exhibitum, nec illius ſcriptura reperiebatur, & ſic inſpectio erat impoſſibilis, nihilominus videtur etiam procedere quando ſcriptura fuit exhibita, ſed controuertitur, an ſit in forma probanti, & ſic an teſtator vere teſtamentum condiderit, ac diſpoſuerit, prout in ea continetur, adeoque non præſupponitur pro conſtanti, teſtamentum adeſſe vt in d. dec. in prin At in præſenti caſu præcipue controuertebatur exiſtentia dicti contractus, & inſtrumenti dotalis, in quo contineri prætendebatur dictum conuentionale fideicommiſſum, & in dubium reuocabatur, an illud eſſet in forma probanti; Vnde ſtante huiuſmodi dubio, an prætenſum inſtrumentum probaret, & contractus, & aſſerta conuentio adeſſet nec ne, videbatur deſuper libere potuiſſe tranſigi, abſque alia verborum inſpectione, quia ſi ſcriptura non erat in forma probanti omne ius corruebat, ac ceſſabat Lucretiæ prætenſio in ea fundata, & erat impoſſibilis inſpectio conuentionis de qua non conſtabat. Sed quidquid ſit de huiuſmodi motiuis, Domini conueniebant in prima reſponſione circa ſcientiam dicti teſtamenti auiti.

Neque etiam viſæ fuerunt obſtare Pragmaticæ, ſiue Ordinationes Magni Magiſtri, de quibus in ſum. Lucretiæ n 6. Quia vltra quod illarum diſpoſitio & ratio non videbatur applicari ad caſum propoſitum, ex quo Lucretia ſeſe perſonaliter non obligauit, nec poteſt dici ab eius Viro tunc abſente ſeducta nec contractum aliquem celebrauit, & quo indotata remanere, vel eius patrimonio priuari poſſit, ſed iuſtis ac rationabilibus de cauſis ſuper litibus, & prætenſionibus valde dubiis cum eius fratre ad tranſactionem deuenerit, videbatur etiam difficultatem ceſſare, quia tranſactio ipſa fuit facta cum præſentia, & decreto iudicis, & cum diſpenſatione, & expreſſa licentia Magni Magiſtri in eodem inſtrumento tran-
9 ſactionis inſerta, quæ ſuppleret omnem ſolemnitatum defectum à dictis ordinationibus requiſitarum, ſiquis adeſſet l. etiamſi in prin. ff de Bon. libert. l. 1. C. de H s qui ven. ætat. impetr. l. g. 2. C. quando decret. locus non eſt *Pic.* ad Statut. Vrb. lib. 1. capitulo 151. gloſ 7. numero 196. & ſeqq.

Nec ſubſiſtit, quod decretum fuerit interpoſitum ex falſa cauſa quia immo omnes cauſæ narratæ ſunt veræ, Maritus enim erat abſens & vexabatur in Curia litibus, quibus per concordiam ſedatis rationabiliter redire debebat ad Patriam, & odia, & inimicitiæ ex illis ortæ, & quæ oriri poterant, extinguebantur, & lis & controuerſia ſuper caducitate propter contrauentionem diſpoſitioni paternæ vere etiam pendebat, prout in dicto inſtrumento concordiæ fuit enarratum; & nihilominus cum huiuſmodi cauſæ non fuerint præcipuæ ac finales, ſed impulſiuæ, ſufficeret, quod præcipua ac finalis, cauſæ, nempe receſſus à lite vera eſſet iuxta textum in l. in ſumma in princ. ff. de condict. indebit. *Rot.* dec. 715 num. 10
6. p. 2. recent. cum aliis in 1. deciſione allegatis.

Et ita decıſum vtraque parte informante, &c.

Veneris 19 Iunij 1626.
Vicen. legatorum.

ARGVMENTVM.

Vbi conſtat de iure, & titulo poſſeſſionis penes certam perſonam actus exerciri ab alia debet præſumi non iure proprio, ſed adminiſtratorio, & vt Miniſtrum ſe habuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum habet de iure adminiſtrationem redditruum Eccleſiæ n. 3.*

2 *Actus poſſeſſionem inferentes exerciti ab eo, qui verè non habebat ius in illa poſſeſſione, ſunt referendi ad adminiſtrationis, & miniſterij titulum.*

Deciſio CCXXVI.

FVerat reſolutum in hac cauſa ſub die 4. Decemb. 1624. & 24. Nouembris 1625. quod ius adminiſtrandi burſam diſtributionum, & anniuerſariorum, de quibus agitur ſpectet ad Capitulum priuatiue quoad beneficiatos; At etiam ſub dicta die 24. Nouembris firmatum fuerat pro beneficiatis, quod eſſet ſeruanda conſtitutio ab Epiſcopo, & eodem Capitulo emanata de anno 1456. ſuper modo, & forma dictæ burſæ actualiter adminiſtrandæ, Cũ vero prædictis reſolutionibus, nec beneficiati quoad ius adminiſtrandi, ne Capitulum quoad conſtitutionem acquieſcerent, ſuper iiſdem repropoſui dubium, & poſt binam diſputationem Domini in vtroque à deciſis non reſilierunt.

Iure enim quoad primum firmatum fuit, ius adminiſtrandi reſidere penes Capitulum, vt pote habens ſuper hoc fundatam intentionem in iure com- 1
muni iuxta c. dilecta vbi glo. prima, & Doct. de exceſſ. Prælat. Necnon etiam quia idem Capitulum à diuturno tempore exiſtit in quaſi poſſeſſione exercendi libere huiuſmodi ius adminiſtrandi, vt conſtat ex quamplutibus actibus relatis in vtraque deciſione, quos actus hodie Domini comprobarunt.

Nec viſum eſt obſtare, quod Capitulum ſæpe admiſerit beneficiatos ad hãc adminiſtrationem, illiſque tradiderit vnã ex tribus clauibus arcæ anniuerſariorum. Quoniam firmata ex prædictis aſſiſtentia iuris, & quaſi poſſeſſione pro Capitulo, idem cen- 2
ſetur admiſiſſe beneficiatos vti Miniſtros, non vti ius habentes; vt ex deciſione Card *Seraph* 524. num. 2. 3. & alijs fuit dictum in deciſionibus huius cauſæ.

Et quoad ſecundum bene etiam ſubſiſtit, quod dicta conſtitutio de anno 1456 ſit ſeruanda; Etenim fuit facta per Epiſcopum, & Capitulum ſolemniter congregatos, & cum omnibus requiſitis, ibique præſcriptus fuit modus, & forma circa actualem adminiſtrationem ſupradictæ burſæ anniuerſariorum, ac determinati Officiales ipſi adminiſtrationi pro tempore præficiendo; Et eſt admodum

inti conſona in eo, quod habito reſpectu ad intereſ-ſe, quod habent beneficiati commune cum capitulo in anniuerſariis tanquam eorum participes inſimul cum capitulo, ſeu canonicis, diſponit, vt in ſingulis actibus dictorum anniuerſariorum adminiſtrationẽ concernentibus vnus, vel plures beneficiati debeant interuenire, ac alter eorum retineat vnam ex tribus
3 clauibus atq; eorundem anniuerſariorum; Vnde cum de Epiſcopi, & Capituli conſtituentium authoritate nequeat dubitari ad c.a. § cæterum verſ. Statutum de verbor. ſignific. Concurrente præſertim ipſius conſtitutionis euidenti iuſtitia, & æquitate, Domini non dubitarunt, quin illa eſſet omnino ſeruanda, vt ex dec. Cardin. *Seraph.* Gerunden. Anniuerſariorum inter impreſſ. 590. n. 3. & ſeq. confirmata coram *Gypſio* 9. Decembris 1585. quæ eſt in recent. deciſ. 2. nu. 1. p. 1. & coram eodem 9. Iunij 1586. fuit firmatum in poſtrema deciſ. cum qua Domini etiam in cæteris tranſierunt.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. fideicom. de Deſideriis.
Veneris 26. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione, licet non veniant nepotes, & præſertim in fideicommiſſis, tamen quando hoc non procedat. Subſtitutio quando dicatur collata in longiſſimum & remotiſſimum tempus. Lineæ vocatio facta per Teſtatorem quid importet. Alienationis prohibitio, quando inducat abſolutum fideicommiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum appellatione præſertim in fideicommiſſis non veniunt nepotes, ac alij vlteriores deſcendentes.*
2 *Filiorum appellatione etiam in fideicommiſſis veniunt nepotes, & alij deſcendentes, quando ad hoc vrgent coniectura, & veriſimilis mens defuncti.*
3 *Subſtitutio filiorum, quando in remotiſſimum tempus eſt collata, nepotes etiam comprehendit.*
4 *Subſtitutiones, vt plurimum conferuntur in tempus futurum, & incertum, & n. 5.*
6 *Imol. opinio in l. gallus §. inſtituens nu. 64. ff. de lib. & poſthum. quando procedat.*
7 *Subſtitutio dicitur collata in infinitum, quando Teſtator vocauit filios proprios filiorum filios, & deſcendentes omnes, & nu. 10.*
8 *Viuere quis non præſumitur vltra centum annos.*
9 *Menoch. conſ. 215. n. 104. declaratur.*
11 *Doctor. allegat. in dec. hic relatis declarantur.*
12 *Subſtitutio dicitur collata in longiſſimum tempus, ſi alicuius linea ſit vocata, & deinde filij alterius ſint ſubſtituti.*
13 *Verbum, quandoque, ex ſui proprietate ſignificat infinitatem temporis.*
14 *Teſtator quando vocauit deſcendentes, ſub huiuſmodi vocatione veniunt omnes gradus in infinitum.*
15 *Lineæ vocatio quid importet.*
16 *Deciſio in cauſa Romana Palazzetti declaratur.*
17 *Interpretatio pro vocatione nepotum facilius admittitur in deſcendentibus, quam in Collateralibus.*
18 *Oratio, quando eſt imperfecta, ſupplenda eſt, quando dicta ſuppletio rectè congruit ex antecedente conſtitutione.*
19 *Vocatio deſcendentium per lineam maſculinam, ſuperflua eſſet, niſi operatur vocationem Nepotum.*
20 *Filiis primi gradus rectè non congruunt verba per lineam maſculinam.*
Linea à filiis incipit n. 20.
21 *Linea eſt collectio plurium perſonarum gradus continens, & numeros diſtinguens.*
22 *Linea incipit in primo puncto.*
23 *Punctus non eſt linea, niſi addito ſecundo puncto.*
24 *Dictio, per continuationem, & fluxum de perſona in perſonam, & de gradu in gradum importat.*
25 *Verbum, filij, quando accipiatur per verbum liberorum.*
26 *Coniecturæ ſingulæ per ſe ſeparatim non ſunt ponderandæ, ſed ſimul iuncta quia corroborantur ad inuicem.*
27 *In coniecturis diſcutiendis non ita rigidè eſt pronunciandum, nec anxiè exquirendum, vt ad oculum concludant, alias enim non coniecturæ, ſed demonſtrationes eſſent.*
28 *Coniecturæ ſunt, quæ non à neceſſariis, ſed à probabilibus deducuntur.*
29 *Filiorum appellatione in ſui lata ſignificatione veniunt etiam nepotes.*
30 *Alienationis prohibitio, & votum conſeruandi bona in familia, quando eſt ample, & enixe conceptum, inducit abſolutum fideicommiſſum in fauorem omnium agnatorum etiam tranſuerſalium, nu. 33.*
31 *Dec. in conſ. 636. declaratur.*
32 *Alienationis prohibitio, & cauſa, vt bona conſeruentur in agnatione, non extendunt fideicommiſſum antecedens, ſed intelliguntur iuxta terminos expreſſæ diſpoſitionis.*
34 *Prohibitio alienationis, & cauſa conſeruandi bona in familia, quod non ſimulentur, nec ſint poſita conſequutiue ad primi expreſſa fideicommiſſum.*
35 *Verbum, inſuper, quid operetur.*

Deciſio CCXXVIII.

INformantes pro Sangiorgiis nitebantur euertere reſolutionem emanatam ſub die 20. Martij præteriti in ea dumtaxat parte, in qua fuerat dictum, Stephanum eſſe comprehenſum tanquam deſcẽdentem ex Bernardino fratre Hieronymi fideicõmittentis; Verumtamen dubio iterum, & tertio propoſito Domini ſteterunt in deciſis. Quoniam licet regula ſit negatiua, quod appellatione filiorum, præſertim in fideicommiſſis, non veniunt nepotes, & alij vlteriores deſcendentes, nihilominus ſecus eſt quoties pro vocatione nepotum vrgent coniecturæ, & veriſimilis volũtas defuncti, Vt iam in deciſione fuit fir- 1
matum; huiuſmodi autem coniecturas, ac congruas non deficere in præſenti caſu cenſuit Rota, & illas potiſſimum approbauit, quæ in alia deciſione adductæ fuerunt.

Et quidem prima etiam hodie placuit Dominis coniectura, quod nempe Hieronymus prius vocauerit filios proprios, necnon filiorum filios, & demum omnes deſcendentes, & lineam, & ſic in infinitum proceſſerit ad vocationem ſuorum deſcendentium ponderatis illis verbis, & dictis eius filiis ſiue filiorum filiis, & deſcendentibus quandocumque deſcendentibus, & ſic finita linea ipſius teſtatoris, & dictorum eius filiorum quandocunque, &c. & poſtea ſubſtituerit filios Bernardini; Vnde hæc ſub-

ſtitutio

ſtitutio filiorum Bernardini nedum in incertum fu-
turum, ſed & in remotiſſimum tempus collata, quod
2 & nepotes compræhendat, ratio ipſa, & voluntas
3 teſtatoris ſuadet, Vt docuit *Imol.* in l. Gallus §. in-
ſtituens nu. 64 ff. de liber. & poſthum. & ante eum
Bald. idem ſenſit in d. §. inſtituens n. 6. in vltimis ver-
bis prout ita Bald. im intelligunt *Alex.* ibidem nu. 7.
& clarius *Rum.* nu. 9. verſ. Et ideo credo, & Imolam
poſtea ſequuti ſunt *Alex.* eodem n. 7. & *Roman.* conſ.
438. n. 15. ſentire idem viſus eſt Iaſoni & Gozzadi-
no, licet contrarium putent Addent. ibi litera E &
Imolam ſequuti ſunt etiam *Peregr.* de fideicom. art.
22 n. 50. & conſ. 31. nu. 15. lib. 4. & conſ. 59. n. 3. verſ.
Attamen lib. 5. & latius conſ. 39. n. 9. & conſ. 40. nu.
25 & 26. lib. 6. *Galuan.* *Ruſtic.* & alij Doct. in 1. deciſ.
alleg. & *Rot.* coram *Puteo*, *Seraphino*, *Iuſto*, & RR.
DD. Patriarcha *Mãzanedo*, & *Decano* in cauſis rela-
tis in eadẽ dec. quibus addi poſſunt *Bertazzol.* conſ.
30. nu. 14. in ciuilibus *Becc.* conſ. 211. n. 11 lib. 2. vbi
reprobat Menochium, & plenius num. 22. qui tamen
Menoch. in conſil. 1072. hanc Imolæ tenet opinio-
nem, *Cephal.* conſ. 194. n. 21. *Craſſ.* §. fideicommiſſum
q. 10. n. 6. vbi dicit iſtam opinionem crebriorem &
omnino indubitatam *Surd* conſ. 336. nu. 9. 10. & 11.
vbi quod tranſit de plano, & de Aliment. tit. 9. q. 36.
n. 35. *Sim. de Pret.* de interpret. vltim. volunt. lib. 3. in-
terpret. 3. dub. 4. Sol. 1. nu. 57. fol. 328. ſecundum Ve-
netam impreſſionem *Bellon.* iun. conſ. 2. n. 33. *Moder.*
Bonon conſ. 38. n. 28. & 32. *Pappon.* conſ. 2. n. 16. *Celſ.*
Vgon. conſ. 93. n. 11. qui omnes teſtantur de veriori,
& communiori, Et quamuis hæc coniectura à non-
4 nullis improbetur eo quod vt plurimũ ſubſtitutio-
nes conferuntur in tempus futurum, & incertum,
nempe poſt mortem teſtatoris, & hæredes, ac fidei-
commiſſarij poſſunt prædecedere ipſi teſtatori, &
conſequenter teſtator potuit etiam præuidere, ſub-
5 ſtitutionem ſortiri poſſe effectũ etiam in filiis primi
gradus, vt puta ſi linea effectiua teſtatoris deficeret in
principio, nẽpe in ſuis filiis, vel ipſe teſtator decede-
ret ſine filiis, &c. Vt poſt *Aret.* & alios obſeruat *Me-*
noc. cõſ. 215. n. 104. Attamẽ vel opinio Imolæ fortaſſe
6 verior eſt, & communior vt teſtantur *Ruſtic.* & *Gal-*
uan. allegati in 1. deciſione, & alij ſuperius conge-
ſti, & *Moder. Brixien.* de Subſtitut. q. 320. nu. 16.
verſ. Placet mihi opinio Imolæ; Vel quidquid eſſet
de veritate doctrinæ Imolæ in terminis, in quibus
loquitur, ſane in caſu præſenti videtur omnino am-
plectenda tum quia aliis coniecturis corroboratur;
Tum etiam quia ſubſtitutio in fauorem filiorum
Bernardini prius nunquam habuit effectum, nec ex-
tant filij, vel deſcendentes teſtatoris; Tum quia non
ſolum collata fuit in incertum futurum euentum,
7 prout omnes vltimæ voluntates conferuntur, ſed te-
ſtator prius vocauit filios proprios, filiorum filios,
deſcẽdentes omnes; & poſtremo ſubſtituit filios Ber-
nardini & ſic in remotiſſimum tempus, & implicite,
ac virtualiter in infinitũ cõtulit hãc ſubſtitutionem,
vnde ſi poſt tot gradus, tot tempora teſtator ſubſti-
tuendo filios intellexiſſet tantummodo de filiis pri-
mi gradus, inanis & eluſoria fuiſſet huiuſmodi voca-
8 tio, cum quis vltra centũ annos non viuat; Et poſt tri-
nepotes, & alios vlteriores deſcẽdentes Hieronymi
non poterant extare filij primi gradus ipſius Bernar-
dini, &c. Et quod hoc caſu opinio Imolæ ſit indubi-
tata aſſerunt *Moder. Brixien.* d. qu. 320. nu. 16. verſ.
Hæcque ſententia, & num. 17. & luculentius quæſt.
327 num. 13.

Nec in præſenti caſu applicatur ratio conſiderata

per *Menoch.* d. conſ. 215. n. 104 & aliorum, ſcilicet, 9
quod potuerit Hieronymus teſtator cogitare, quod
tempore ſui obitus non ſuperuiuerent ſui filij, vel
quod ſua deſcendentia deficeret in ipſis filiis, vel ne-
potibus, quo caſu filij primi gradus Bernardini po-
tuiſſent extare, & ſic ſubſtitutio non fuiſſet ſine ef-
fectu. Quoniam teſtator diuiſim ſingulis gradibus 10
ſuæ deſcendentiæ adiecit ſubſtitutionem in fauorem
filiorum Bernardini ibi, & dictis eius filiis ſiue filio-
rum filiis, & deſcẽdentibus quandocumque deſcen-
dentibus, & ſic finita linea dicti teſtatoris, & di-
ctorum eius filiorum quandocumque; Vnde nedum
filij, & nepotes, ſed & trinepotes, quatrinepotes,
& cæteri vlteriores deſcendentes teſtatoris ſingula-
tim vocati, & grauat; Si autem iſti quatrinepotes, &
cæteri vlteriores fuerũt grauati in fauorem filiorum
Bernardini, & illo tempore non poterant ſuperui-
uere filij primi gradus Bernardini, neceſſe eſt, vt fa-
teamur, ſub vocatione filiorum Bernardini, nepo-
tes, & alios compræhendiſſe teſtatorem, quia alio-
quin ſubſtitutio facta trinepotibus, quatrinepoti-
bus & cæteris ſingulis vlterioris, & cuiuſcumque
gradus eluſoria, & ſuperuacanea omnino extitiſ-
ſet.

Nec obſtat, quod multi ex Doctoribus cumulati,
& deciſiones in Tuſculana fideicommiſſi coram R. 11
D. meo *Decano*, & in Romana Palazzetti coram R.
D. meo Patriarcha *Manzanedo*, & dec. Card. *Seraph.*
409. n. 11. & aliæ videantur procedere in caſibus, in
quibus vocatio habebat tractum ſucceſſiuum cum
verbis in infinitum, & perpetuitatem denotanti-
bus. Quoniam vltra quod alij loquuntur quando ſim-
pliciter diſpoſitio concipitur in aliquem euentum,
qui tractum temporis habet ſucceſſiuum prout Imo- 12
la loquitur, & alij, & *Surd* dict. conſ. 336. n. 10. & 11.
nec non *Pratus* de vltim. volunt. d. fol. 328. num. 57.
verſ. Quintus eſt caſus, & *Bellon.* iun. d. conſ. 2 n. 33.
& 34. vbi in ſpecie dicit, ſufficere, ſi alicuius linea
ſit vocata, & deinde filij alterius ſint ſubſtituti; Et
ſane eadem eſt ratio, ſiue in longiſſimum tempus
ſit collata ſubſtitutio, ſiue habeat perpetuitatem, nam
qua ratione tempore infinito non poterant ſuperui-
uere filij primi gradus Bernardini, eadem ratione
nec illo remotiſſimo, licet nõ infinito tempore nem-
pe tercentorum annorum, cui rationi innititur opi-
nio Imolæ eſt per *Moder. Brixien.* d. q. 320. nu. 16.
verſ. Nec etiam vltra centum annos.

Reſpondebant etiam Domini, in caſu præſenti
adeſſe huiuſmodi perpetuam vocationem in infini-
tum, tum explicite, tum implicite, & virtualiter; Ex-
plicite in illis verbis geminatis; Quandocumque deſ-
cendentibus decedentibus, & ſic linea maſculina 13
Teſtatoris quandocumque finita; Quod verbum
Quandocumque ex ſui proprietate ſignificat infi-
nitatem temporis Doct. in l. centurio ff. de vulg.
& pupillar. *Menoch.* conſ. 151. numer. 33. Implicite,
ac virtualiter, quia teſtator admiſit ad ſucceſſionem
proprios filios, filiorum filios, & deſcendentes; Sub 14
huiuſmodi autem vocatione deſcendentium veni-
unt omnes gradus in infinitum, & continetur impli-
citus tractus temporis in perpetuum §. 1. auth. de hæ-
red. ab inteſt. venien. l. fin. C. de ſuis, & legitim. *Me-*
noch conſ. 1012. n. 1. & idem importat vocatio lineæ, 15
vt poſt *Peregr.* *Surd.* & alios fuit firmatum in alia
dec. in prima coniectura.

Minus etiam obſtat, quod nonnulli ex allegatis
Doctoribus loquantur in ſubſtitutione facta ad fa-
uorem deſcendentium, non autem tranſuerſalium.

16 Quoniam & multi loquuntur in tranſuerſalibus,
& caſus in Romana Palazzetti verſabatur circa ſub-
ſtitutionem tranſuerſalium, & tamen ibi cenſuit Ro-
ta, appellatione filiorum venire nepotes, & huiuſ-
modi diſtinctionem inter deſcendentes, & tranſuer-
ſales non eſſe tutam monuit *Peregr.* conſ. 31. nu. 17.
lib. 2. Et ſane, licet facilius inter deſcendentes ad-
17 mittatur interpretatio pro nepotibus, non tamen ſe-
quitur, quin, ſi coniecturæ id ſuadeant, idem etiam
procedat in tranſuerſalibus.

Secundo etiam coniectura multum mouit Do-
minos, quia teſtator non ſimpliciter vocauit filios
Bernardini, & Bartholomei, ſed vlterius proceſſit
ſubdens & per lineam maſculinam, vnde adhuc pu-
18 tabant Domini ſupplendum eſſe verbum, Deſcen-
dentes, ne imperfecta reddatur oratio, quo caſu ſup-
pletio eſt permiſſa, cum & recte congruat, & ex an-
tecedenti conſtructione deducatur *Peregr.* de fidei-
com. art. 11. n. 26. & 27. *Menoch.* conſ. 379. nu. 21. &
conſ. 462. n. 12. & ſeqq. Quo poſito ſequitur teſtato-
rem ſenſiſſe nedum de filiis primi gradus Bernardini
& Bartholomei, ſed de aliis etiam deſcendentib. a-
lioquin non opus fuiſſet addere illa verba per line-
19 am maſculinam deſcendentes, quæ omnino eſſent
ſuperflua, niſi operarentur vocationem nepotum vt
conſiderabatur in alia deciſione. Et in puncto per-
pendit *Pappon.* conſ. 2. n. 23. & 26. Iuncto præſertim,
20 quod ſolis filiis primi gradus non recte congruunt
verba, Per linam maſculinam, linea enim, licet à
filiis incipiat, ad alios tamen protrahenda eſt, non
21 autem ad ſolos filios reſtringenda, quia hoc modo
linea in primum punctum coarctaretur, & tamen
linea eſt collectio plurium perſonarum gradus con-
22 tinens, & numeros diſtinguens *Anchar.* conſ. 95 n.
7. *Bald.* conſ. 334. nu. 9. lib. 3. *Dec.* conſ. 365. n. 7. verſ.
Certe: Et linea, quamuis incipiat à primo puncto,
nempe à filiis, non tamẽ linea eſt niſi addita ſecundo
23 puncto & ſic nepotibus, Vt bene poſt Mathematicos
explicãt Addẽt. ad *Alex.* conſ. 53. litera B. lib. 6. *Ri-
min.* iun. conſ. 117. n. 68. & conſ. 744. num. 24 & 25.
24 Quod eo magis verum in præſenti caſu attenta na-
tura illius dictionis, Per, quę continuationem, & ſtu-
xum de perſona ad perſonam, & de gradu in gradum
importat; & proinde intra ſolos filios vnius gradus
non poteſt reſtringi, ſed ad nepotes, & alios vlte-
riores tranſire debet: Et illa verba, & per lineam
maſculinam, fuerunt poſita tanquam inter diuerſa
à verbo, filiorum, & proinde linea maſculina di-
ſtinguitur à filiis, &c.

Nec obſtant verba ſequentia, Per lineam maſcu-
linam qualitatis, vt in prima inſtitutione. Quia ſen-
ſus germanus illorum verborum videtur, quod fi-
lij, & deſcendentes Bernardini, & Bartholomei ſint
vocati ad fideicommiſſum quatenus deriuent à li-
nea maſculina, & legitima, quia tales ſupra in in-
ſtitutione fuerunt vocati, legitimati autem, & diſ-
penſati excluſi: Et ideo qualitas legitimitatis nõ tol-
lit vocationem nepotum, & deſcendentium Ber-
nardini, & Bartholomei, ſed copulatiue requirit te-
ſtator, & quod deſcendant ex linea filiorum Ber-
nardini, & quod ſint legitimi vere, non autem diſ-
penſati, nec legitimati.

Tertiam quoque, & quartam approbarunt Do-
mini in caſu præſenti coniecturam; Illam fundatam
in æqualitate ſeruanda; Hanc autem in expreſſa pro-
hibitione alienationis cum cauſa vberrime concep-
ta, vt bona conſeruarentur in familia; Quam poſtre-
25 ma vltra allegatos magni faciunt in propoſito, &

verbum, filios, intelligunt pro verbo Liberorum 26
Peregr. conſ. 52 n. 5. & 7. lib. 3. *Bellon.* conſ. 2. nu. 22. &
ſeqq. *Pappon.* d. conſ. 2. n. 20. *Moder. Bonon.* conſ. 75.
n. 26 lib. 1. & ſeq. Et quamuis à nonnullis reprobe-
tur hæc coniectura, & Rota alias etiam illam reſ-
puerit nihilominus hodie fuit recepta, quia verbis
nimis profuſis, & enixe teſtator expreſſit volunta-
tem conſeruandi bona in familia, & quoniam hæc 27
coniectura tot aliis ſupra deductis fulcitur; & con-
iecturæ ſingulæ deperſe ſeparatim non ſunt ponde-
randæ, ſed ſimul iunctæ, quia corroborantur ad inui- 28
cem, & in diſcutiendis coniecturis non ita rigide
procedendum eſt, nec anxie exquirendum, vt ad o-
culum concludunt, alias non coniecturæ, ſed demon-
ſtrationes eſſent; Et coniecturæ ſunt quæ non à ne-
ceſſariis, ſed à probabilibus deducuntur, vt ſupra ex-
plicat *Menoch.* de præſumpt. lib. 1. q. 7. nu. 25. & 26.
Neque agitur de peruertenda ſignificatione verbo-
rum, ſed vt ex iuxta, & congrua interpretatione 29
illud verbum, filiorum, in ſui lata ſignificatione ac-
cipiatur ſecundum quãm comprehenduntur nepo-
tes, vt conſiderat *Imol.* in d. § inſtituens n. 64. & *Bri-
xien.* d. q. 320. n. 32 verſ. Reſpondetur enim.

Amplius aliqui ex Dominis exiſtimabant, ita am-
ple & enixe conceptam fuiſſe prohibitionem alie-
nationis, & votum conſeruandi bona in familia, vt 30
hinc ſeparatum, & abſolutum fideicommiſſum re-
ſultet in fauorem omnium agnatorum etiam tranſ-
uerſalium, licet extra caſum alienationis iuxta dec.
121. n. 2. p. 2. diuerſ. & in Peruſina de Bigazzinis 14.
Nouembris 1605. coram *Litta*, & Spoletana fidei-
commiſſi 26. Iunij 1618. coram Illuſtr. D. Card *Caua-
lerio*, & in Bonon. fideicommiſſi de Seccadinariis 12.
Dec. 1623. coram me.

Neque obſtare putabant doctrinã *Dec.* conſ. 636.
quam paſſim Rota ſequitur, quod ſcilicet prohibi- 31
tio alienationis, & cauſa, vt bona conſeruentur in
agnatione non extendant fideicommiſſum antece-
dens, ſed intelligantur, & regulentur iuxta termi-
nos expreſſæ diſpoſitionis, Vt per *Rot.* in deciſ. 300.
n. 20. & ſeq. p. 1. recent. & alias ſæpius fuit dictum.
Quoniam vera eſt dicta theorica Decij quoties pro-
hibitio alienationis eſt appoſita conſecutiue ad prę- 32
cedentem diſpoſitionem, ita vt illi famuletur; Secus
autem quando prohibitio, & votum conſeruandæ
agnationis ſtant deperſe per modum nouæ, & ſepa-
ratæ diſpoſitionis, Vt in caſu noſtro, quia tunc etiam
ſeparatum, & abſolutum fideicommiſſum inducunt, 33
vt diſtinguebat Rota in Foroliuien fideicommiſſi de
Manſignanis 1586. coram fel. record. Clem. VIII. &
in illa Peruſina de Bigazzinis coram *Litta*, & in dicta
Spoletana fideicommiſſi coram Ill. *Caualerio*, & in a-
liis cauſis, quas recenſent *Moder. Bonon.* conſ. 39. nu.
13. & ſeq. lib. 1.

Quod autẽ in præſenti caſu dicta prohibitio alie-
nationis, & cauſa conſeruandi bona in familia non
famulentur, nec poſita ſint conſecutiue ad prius ex-
preſſum fideicommiſſum, patet, quia non ſolum di- 34
cta prohibitio, & cauſa plus continent, quam ex-
preſſa ſubſtitutio, quæ & hac clauſula, vel indumen-
to non indigebat, ſed etiam conceptæ ſunt per no-
nam periodum, & ſeparatam orationem quemad-
modum deprehenditur ex illis verbis. Inſuper, con-
ſiderat *Bero* conſ. 80. nu. 4. verſ. Præmiſſis, & n. 5. lib. 35
2. *Moder. Bonon.* d. conſ. 39. n. 15. in fin.

Ex quibus, & aliis deductis in 1. dec. iterum diſ-
cuſſo articulo, & vtraq. parte informante, Domini
permanſerunt in deciſis, &c.

Romana

Romaoa Donationis de Incalatis.
Veneris 26. Iuny 1626.

ARGVMENTVM.

Cauſa finalis in donatione ſi non adimpleatur, irritatur donatio; ſecus verò ſi cauſa ſit impulſiua. Donatio facta cauſa matrimonij, quando dicta cauſa dicatur finalis, & quando impulſiua. Sexagenatij contrahere poſſunt matrimonium, abrogata lege, quæ contrarium diſponebat.

SVMMARIVM.

1 *Donatum ſi quid ſit intuitu certa cauſa, & cauſa illa non ſequatur, donatio irritatur, & reſtituendum eſt donatum, & n. 20.*

2 *Et hoc intellige, quando cauſa eſt finalis; Secus ſi ſit impulſiua.*

3 *Donationi quando eſt adiecta cauſa impulſiua, non efficit, quin adhuc donatio ipſa dicatur pura, & ſimplex.*

4 *Donatum debetur etiamſi cauſa impulſiua donationis non verificetur, & n. 11.*

5 *Donatio facta cauſa matrimonij in dubio ea cauſa non cenſetur finalis, ſed tantum impulſiua, & num. 10.*

Donatio facta cauſa matrimonij ſi non ſit concepta cum verbis conditionalibus, & hoc non poteſt colligi, quod alter donans non c;ies donaturus.

6 *Matrimonium contemplatum in donatione referendum eſt potius in cauſam impulſiuam, quam in finalem.*

7 *Donatio facta cauſa matrimonij ſanguine coniuncto, donator primario cenſetur motus ad donandum ex ſanguinis neceſſitudine tanquam naturali motiuo, non autem ex motiuo matrimonij, quia hoc eſt accidentale.*

8 *Donatio facta libere, & ex mera liberalitate, excluditur quod ſit conditionalis, & cum aliquo onere.*

12 *Donatio facta cauſa matrimony ſi non fuerit contemplatum certum, & determinatum matrimonium cum aliqua muliere, cauſa donationis tunc dicitur impulſiua, & finalis.*

13 *Cauſa finalis colligitur ex proœmio.*

14 *Donatio facta cauſa matrimonij cum expreſſa ratione conſeruendæ agnationis, illa ratio non efficit, quod donatio non dicatur pura.*

15 *Cauſa plures vbi concurrunt, vna ceſſante, non corruit diſpoſitio.*

16 Rolan. *in conſ. 44. lib. 4 declaratur.*

17 Molin. *de rit. nupt. lib. 3. c. 12. declaratur.*

Pater dotans filiam non poteſt præſumi in eo liberalitas num. 17.

Frater dotans ſororem, poteſt in eo præſumi liberalitas nu. 17.

18 Natta *in conſ. 609. declaratur.*

19 Dec. in cauſa Bonon. *de Luparis coram b. m.* Remboldo.

21 *Matrimonium quis non prohibetur contrahere, licet agat ſexageſimum annum.*

22 *Sexagenarij à connubiis contrahendis arcebantur ſecundum rigorem antiquæ legis Papiæ Popeæ ſub Tiberio.*

23 *Sed hanc legem ſubſtulit primo Claudius, non quidem edicto vt aliqui opinantur, ſed SenatusConſulto.*

Et deinde Seuerus illam etiam antiquauit, qui & vanisſimam illam appellauit n. 23.

24 *Poſtremo verò Iuſtinianus crudeliſſimæ ſanctionis notâ illam appellauit, & abrogauit.*

25 *Senes etiam decrepiti capaces ſunt matrimonij, ſi nullo alio impedimento laborent.*

26 *Sexagenarij non carent facultate generandi.*

27 *Cauſa donationis quando quis poteſt ſatisfacere, non rectè agitur ad donationis reſolutionem.*

Deciſio CCXXIX.

COſmus vſque de anno 1582. donauit inter viuos Marco Antonio fratri germano omnia ſua bona reſeruatis vbi ſcutis quingentis ad teſtandum, & facta obligatione per eumdem Marcum Antonium de ſoluendo ſcuta 22. ſingulis menſibus ipſi donanti; Verum quia in proœmio inſtrumenti dictæ donationis huiuſmodi verba habebantur, Qui, nempe M. Antonius, cum pro conſeruatione domus, & familiæ eorumdem ſit animi & intentionis ducendi vxorem, & dictus D. Coſmus ad finem, & effectum vt præfatus D. Marcus Antonius poſſit optimam conditionem inuenire, & honorifice nubere, ſuamque vxorem, & familiam condecentius, & commodius ſubſtentare, ac iis, & aliis, &c. donauit, &c. Et quoniam hucuſque dictus Marcus Antonius, qui iam ſexageſimum agit annum, matrimonium non contraxit, Coſmus prætendebat, donationem ob dictum matrimonium non contractum fuiſſe reſolutam, Super quo dubium propoſui; Et Domini reſponderunt, donationem non fuiſſe reſolutam. Et moti ſunt, quia licet vera ſit concluſio quod ſiquid donatum eſt intuitu certæ cauſæ, & cauſa illa non ſequatur, donatio irritetur, & reſtituen- 1
dum ſit donatum iuxta notata in l. 1. & in l cum ancillam C de condict. ob cauſ. & in l. 1. C. de donat. quæ ſub mod. Attamen id iure obtinet quoties cauſa ea eſt, quæ principaliter, & primario mouit donantem, & ſic ſi fuerit cauſa finalis, Secus autem ſi fuiſſet impulſiua, Vt quia tantum occaſionem præſtitiſſet ad donandum, nec intrinſeca ratio motiua donantis illa extitiſſet, & quia alioqoin etiam eſſet donaturus, eſt textus in l. 2. §. fin ff. de donat. & ibi gloſ. *Bart.* & alij, & gloſ in d. l. cum ancillam in verbo. Non ſequuta *Albor* in l. ſi vt quam col. 2. verſ. In contrarium C. de reuoc. donat. *Tiraq.* in tract. Ceſſant. cauſ. limit. nu 1. *Cephal* conſ. 81. n. 8. *Rot.* deciſ. 587. nu. 6. p. 1. recent. Huiuſmodi enim cauſa impulſiua donationi adiecta non afficit, quin adhuc donatio ipſa dicatur pura, & ſimplex *Oldrad.* conſ. 5. nu. 1. *Socin.* ſen. conſ. 53. n. 1. ad fin. lib. 1. *Bec.* conſ. 20. n. 9. 3
lib. 1. *Boro* conſ. 65. nu. 15 lib. 1. *Memer.* dec. Aragon. 10. n. 15. & 27. & ſeq. lib. 1. *Fontanell.* de pact. nuptial. clauſula 4. gloſ. 1. n. 50. 53. & ſeq. Et quin donatum 4
debeatur etiamſi talis cauſa impulſiua non verificetur, vt per Doct. alleg.

Quod autem dictum matrimonium contrahendum non fuerit cauſa finalis, ſed tantum impulſiua depræhendebant Domini, quia talis in dubio cenſetur, Præſertim cum verbis conditionalibus non fuerit concepta, nec colligi poſſit, quod aliter non fuiſſet Coſmus donaturus *Bart.* in d. l. 2. §. fin ff. de do-
nat *Cephal* d. conſ. 81. nu. 9 & in terminis quod ma- 5
trimonium contemplatum in donatione referendum ſit potius in cauſam impulſiuam, quam in finalem dixit originaliter *Oldrad.* d. conſ 5. num. 1. *Dec.* conſ. 6
239. nu. 2. *Soc.* ſen. conſ. 53. num. 2. verſ. Nec obſtat lib. 1. *Cranet.* conſ. 85 num. 2. & 114. num. 17. *Monter.* d. deciſ. 10. nu. 6. *Neguſ.* iun. q. 501. num. 14. qui dicie

veriorem, & communiorem *Surd* dec. 322. num. 84.
Card. *Mantic.* de tacit lib. 13. tit. 4. n. 11. & in iiſdem
terminis Rota in Romana donationis de Cuppis 5.
Iunij 1602. coram bo me. Card. *Pamphilio*, quæ eſt
poſt *Pie.* ad ſtatut. Vrbis dec. 22. n 8. & in Interam-
nen. Donationis 21. Maij 1615. coram R P. D. meo
Buratto; Et quoniam hic concurrebat coniunctio
ſanguinis, nempe fraternitas inter donantem & do-
7 natarium; qua ſanguinis neceſſitudine, tanquam na-
turali motiuo, cenſetur primario motus ad donan-
dum, non autem ex motiuo matrimonij, quia hoc eſt
accidentale *Dec.* conſ. 120. n. 4. *Cephal.* d. conſ. 81. n.
12. *Monter.* d. dec. 10. nu. 7. & 14. & 22. *Surd.* conſ. 361.
nũ. 15. & 16. *Neguſ.* iun. q. 501. nu. 2. & ſeqq. Et in in-
ſtrumento dicitur fieri dictam donationem ſponte,
8 & ob amorem, & beneuolentiam, quæ inter eos in-
tercedebat, & ob puram & meram liberalitatem; quę
verba excludunt, donationem fuiſſe aliquo onere, &
conditione vinculatam præter eam obligationem in-
iunctam Marco Antonio donatario, vt ſcilicet quo-
libet menſe pręſtationes ſuppeteret Coſmo, & etiam
9 excludant ipſum donantem alia ratione motum ad
donandum quam ob ſuam liberalitatem, Vt per *Surd.*
d conſ. 361. n. 17 qui loquitur de illo verbo, Sponte,
& de verbis, ob amorem, & beneuolentiam, *Neguſ.*
d. q. 501. n. 13.

Quæ eo certiora videbantur, tum quia in proœmio
multæ rationes donationis recenſentur, quæ benefi-
10 cium dumtaxat donatarij, non autem donantis reſpi-
ciunt, nempe vt commodius ſe Marcus Antonius
ſuſtentare, & condecentiorem dotem recipe-
re valeat, & proinde huiuſmodi cauſæ omnino pro
impulſiuis, & non finalibus ſunt habendæ *Cranett.*
d. conſ. 85. n. 2. *Corn.* conſ. 101. n. 2. verſ. Tamen finalis
lib. 1. *Dec.* conſ. 238. n 6. *Surd.* conſ. 361. n. 19. *Cephal.*
toties relato conſ. 81. n 9. *Gabr.* conſ. 57. nu. 11. lib. 2.
Io. Franc. à Ponto conſ. 25. n. 12. *Monter.* d dec. 10. n.
7. *Mant.* de tacit. lib. 3. tit. 12. n. 39. Quæ propterea
11 etiamſi deficiant, adhuc tamen donatum ſeu relictum
debetur *Corn.* conſ. 101. col. vlt. lib. 1. & conſ. 45. col.
3. lib 3. *Angel.* conſ. 114. *Dec.* d. conſ. 238. n 6. *Caſtill.* de
vſufr. c. 30. n. 15. & *Surd.* d. conſ. 361. n. 19. & in his ter-
minis *Gabr.* d. conſ. 57. n. 8. lib. 2. & ſeq. *Barz.* dec. Bo-
non. 25. n. 82.

Tum etiam quia non fuit contemplatum particu-
lare & determinatum matrimonium cum certa ali-
12 qua muliere, ſed in genere matrimonium per ipſum
M. Antonium contrahendum, quod propterea im-
pulſiuæ cauſæ, non autem finali adſcribendum mo-
nent in hoc art *Monter.* d. dec. 10. n. 11. & ſeq *Fonta-
nell.* de pact. nupt. clauſula 4. gl. 1. n. 16. 17. & 18. *Mol.*
de ritu nupt. lib. 3. c. 12. nu. 22. verſ. At vero *Moder.
Rom.* diſcept. forenſ. c. 984. n. 22. & ſeqq.

Nec obſtare viſum fuit donationem proceſſiſſe ex
fauore, & deſiderio agnationis conſeruandæ mediã-
te dicto matrimonio, vt in proœmio inſtrumenti
13 ſic dici ob illam cauſam iuxta tradita per *Moder. Ro-
man.* diſcept. forenſ. c. 924. num. 31. qui alios allegat;
Quoniam huiuſmodi cauſa non viſa fuit æquipol-
lens, & proportionata, vt Coſmus frater donaret om-
nia bona, & ita magis agnationi, quam ſibi proſpexe-
rit, ſed vrgentius, & congruentius videbatur mo-
tiuum, quod ex fraterna amore, & correſpectiua
præſtatione facienda ſingulis menſibus eidem Coſ-
mo donanti deſumitur, mentioque illa conſeruan-
14 dæ familiæ appoſita fuit potius ad colorandam do-
nationem, & ne videretur Coſmus ſuper matrimo-
nio cum fratre mercaturam exercere; quod re vera
plus conſulere voluerit nepotibus ex fratre, quam
ſibi, & ita in puncto reſpondent, & affirmant, non
obſtante hac ratione conſeruandæ agnationis ex-
preſſa adhuc donationem eſſe puram, & non ob
cauſam *Monter.* præalleg. dec. 10. n. 10. & melius Ro-
ta in dicta Romana donationis de Cuppis coram
bo. me. Card. *Pamphilio*; Quod eo magis videtur
dicendum in præſenti facti ſpecie, vbi apparet, non
ſolum conſeruationem agnationis, ſed & alias 15
cauſas, & motiua fuiſſe conſiderata à donatore;
Vnde licet ceſſaret huiuſmodi cauſa conſeruationis
agnationis mediante matrimonio, non propterea
reſolueretur donatio, cum aliæ cauſæ verificentur
iuxta tradita in propoſito per *Surd* conſ. 361. nu.
20. & *Barz.* d. dec. 25. num. 86. & dixit Rota in dicta
Interamnen. donationis coram R. P. D. meo *Bu-
ratto.*

Nec obſtant authoritates in contrarium allegatæ;
quia *Rol.* conſ. 44 lib. 4. conſuluit in donatione, in 16
qua erant verba, ex cauſa matrimonij futuri, & ob
cauſam d. matrimonij, vt ibi n 9. & conſtabat in illo
caſu, quod remoto matrimonio non donaſſet, quod
ſecus eſt in præſenti, quia dicitur, ob meru amorem,
& ob liberalitatẽ, & quia reciproca adeſt, obligatio
Molin. de ritu nupt. lib. 3. c. 12. loquitur in Patre, qui
cum teneatur dotare, non poteſt præſumi liberalitas, 17
quod ſecus eſt in fratre, vt poſt *Iaſ.* conſ. 171. nu. 12.
diſtinguebat Rota in dicta Romana de Cuppis corã
Card. *Pamphilio*, & idem *Molin*, admittit diſtinctio-
nem, de qua ſupra inter matrimonium in genere, &
matrimonium particulare.

Nat. conſ. 609. conſuluit in caſu, in quo pater dona- 18
uerat, vt filius cum quadam Bartholomeo matrimo-
nium contraheret, & ſic certum, & particulare ma-
trimonium conſideratum fuerat, & in iiſdem termi-
nis, & cauſa loquitur *Becc.* conſ. 20.

Nec dec. illa Bonon. de Lupparis 10 Ian. 1622. corã
R. P. D. meo *Remboldo* applicatur, quia ibi nimis effi- 19
cacia erant verba, quod donatio fiebat ob cauſam
omnino matrimonij, & non ob aliam cauſam, & ſunt
verba præciſa illius inſtrumenti, & pacto erat ex-
preſſum etiam, quod ſi matrimonium non ſequere- 20
tur, donatio eſſet reſoluta.

Verumtamen dato etiam ſine veri præiudicio, quod
d. matrimonium fuerit cauſa finalis, & ſic quod do-
natio eo non ſecuto reſoluatur, attamen nimis pro-
pere, & intempeſtiue viſum fuit agi hodie ad illius
reſolutionem, quia licet M. Antonius 60. agat an- 21
num, non inde propterea impeditur matrimonium
contrahere, nec ſpe ſuſcipiendæ ex eo prolis omni-
no deſtitutus eſt; quamuis enim ex rigore antiquæ
legis Papię Poppeæ ſub Tiberio ampliatæ ſexagena-
rij à connubiis contrahendis arcerentur de qua me- 22
minit poſt *Senec. Lactant. Firmian.* de falſa relig. lib. 1.
c. 16. huiuſmodi tamen legem ſuſtulit primo Clau-
dius non quidem edicto, vt refert *Suet. Tranquil.* 23
in eius vita cap. 23. Sed Senatuſconſulto, prout
verbis diſertis teſtatur *Vlpian.* in fragm. tit. 16. de
ſolidi capacitate inter Virum & Vxorem, & animad-
uertunt *Lypſ.* ad lib. 2. Annal. Cornel. Tacit. &
Cauſab. ad Sueton. d. cap. 23. & deinde *Seuerus teſtes
Tertulliano* in Apologetico cap. 4. verſ. Nonne, &
nos, qui & vaniſſimam appellaut, & illam demum 24
Iuſtinianus crudeliſſimæ ſanctionis nota repræ-
hendit, & abrogauit in l. ſancimus la 2. & in l. ſi li- 25
bertas C. de nupt. & obſeruant *Alciat.* diſputatio.
lib. 1. capit. 3. *Petr. Greg.* Syntagm. iur. lib. 9. cap. 6.
Menoch. de Arbitr. ind. caſ. 89 num. 57. Et iure cano-
nico

nlco ſancitum eſt, ſenes etiam decrrpitos capaces eſſe matrimonij, ſi nullo alio impedimento præter ſe-
16 nectutem laborent, vt plene poſt Theologos, & Canoniſtas explicat *Sanchez* de Matrimonio lib. 7. diſput. 91. n. 19. 10 & ſexagenarium non carere facultate generandi teſtatur *Ariſtot.* lib. 5. de Animal. hiſtor. cap. 14. & lib. 7. Politic. c. 16. & alij relati per *Tiraquel.* de legib. connubial. in l. 6. o. 47. & *Menoch.* loco præallegato. Quod maxime dicendum videtur in Marco Antooio, qui viuidæ adhuc eſt valetudinis, & virium conſtautiæ, & proprerea cum adhuc ſpes
27 vigeat, & Marcus Antonius poſſit ſatisfacere cauſæ, ob quam prætenditur, donarum fuiſſe, non recte agitur ad donationis reſolutionem, vt in ſimili dixit Rota in Romana Legati 4. Maij 1607. coram *Iuſta.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana de Victoriis.
Veneris 26. Iunij 1626.

ARGVMENTVM.

Teſtatores, cum plerumque abuſiuè loquantur ideò vt eorum verba deſeruiant veriſimili voluntati, ac menti eorundem, licite poſſunt impropriari, & large interprætari. Fideicommiſſo licet etiam tacite poſſit renunciari, tamen vt hoc procedat, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Verbum petere, videtur petitionem tantum, non autem retentionem ſignificare.*
2 *In iudicia familiæ herciſcundæ quinque ex collitigantibus non ſolum Rei, ſed etiam Actoris partes ſubſtinet.*
3 *Agnatio, & familia qualiter honorificè conſeruetur.*
4 *Teſtantium voluntates ſuum debent ſortiri effectum.*
5 *Verba impropriè, & largè interpratari debent, vt veriſimili voluntati, ac menti diſponentis famulentur.*
6 *Teſtatoris plerunque abuſiuè loquuntur.*
7 Doc. *in conſ. 257. ſub n. 2. & alij refutantur.*
8 *Socius ſi paciſcatur ne petat ſuam partem, nihil amplius conſequi valet, bonaque ipſa, quæ antea erant communia, in totum, ac liberè ſpectant ad alium.*
9 *Societas effectu tollitur, ſi ſocius paciſcatur, non petere partem ſuam.*
10 *Fideicommiſſo tacite poteſt renunciari.*
11 *Præiudicium omne excluditur, & renunciationis præſumptio ex clauſula, ſine præiudicio.*
12 *Fideicommiſſo, vt quis dicatur renunciare voluiſſe, debet conſtare de eius plena, & perfecta ſcientia de fideicommiſſo.*

Deciſio CCXXX.

PRopoſito dubio in deciſione in hac cauſa facta reſeruato Domino reſponderunt, diſpoſitionem Bernardini ſuffragari D. Marco Antonio, ita vt iuxta illius formam ad illum ſpectet, eique aſſignanda, ſeu dimittenda veniant bona omnia in eiuſdem Bernardini teſtatoris hæreditate reperta, & D. Petrus Paulus, & bo. me. D. Io. Baptiſta ſiue illius hæredes aliud ex illis prætendere non poſſint, niſi ſolam legitimam, quatenus ipſis hodie de iure debeatur, de quo, ſi opus erit alias videbitur.

Deciſ. Clem. Merini.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia cum præſupponatur annorum redditum acquiſitio longe vltra ſummam ſcutorum 400. vtique ambigi non poteſt, caſum per teſtatorem in dicta diſpoſitione conſideratum eueniſſe non obſtante quod ipſe vſus fuerit illo verbo, Petere, & ſic videatur petitionem tantum, nō autem retentionem prohibere voluiſſe iuxta tradita 1
per *Dec.* in conſ. 257. ſub n. 2. quia ſumus in iudicio familiæ erciſcundæ inter dd. DD. fratres moto, in quo quiſque ex colligantib. non ſolum Rei, ſed etiā 2
Actoris partes ſuſtinet iuxta tex. in l. 2. §. in familiæ erciſcundæ, & in leg inter cohæredes §. qui familiæ ff. famil. erciſcun. & conſequenter ſatis iuſtificatur dictum verbum, Petere, etiam ſecundum propriam ſui ſignificationem.

Præterea etiamſi hodie ageretur de retentione, adhuc tamen diſpoſitio prædicta locum haberet, quia teſtator eo modo diſpoſuit, non quidem in pœnam, ſed vt eius deſcendentes, quo dictos annuos redditus ſcut. 400. haberent bona ipſius teſtatoris aliis dimittere tenerentur, qui huiuſmodi redditus non haberent, & hac ratione, & æquilibrio diuitiarum deſcendentes ipſi amice, & concorditer viuerent, eiuſque agnatio, & familia de Victoriis honorifice con- 3
ſeruaretur, vt in propoſito tradit *Soc.* iun. conſ. 160. n. 71. 73. & 74 lib. 2 & fuit etiam firmatum in d. dec. in hac cauſa facta; Vnde veriſimiliter voluit, quod quandocumque aliquis ex ipſis deſcendentibus dictam redditnum quantitatem conſequeretur, diſpoſitio ſuum ſortiretur effectum, cum ſemper eodem 4
modo militet ratio prædicta qua teſtator ipſe fuit motus ad ita diſponendum *Crauett.* conſ. 62. n. 14. & conſ. 130. n. 7. Card. *Mantic.* de coniectur. vltim. vol. lib. 6. tit. 14. n 9. & 11. Et conſequenter dictum verbum, Petere, debet etiam improprie, & large inter- 5
pretari, vt veriſimili voluntati, ac menti famuletur, cum teſtatores plerumque abuſiue loquantur, lege non aliter ff. de legat. tertio lege quiſquis ff. de ver- 6
borum ſignificat. vt late proſequitur *Peregr.* de fideic. art. 1 r. n. 5. 6. & ſeq.

Et hoc poſito non obſtat *Dec.* d. conſ. 157. ſub n. 2. quia illum in ſpecie reprobat *Alciat.* in conſ. 98. n. 5. 7
in fin. lib 9. *Mantic.* de coniectur. vlt. vol. lib. 7 tit. 11. n. 12. circa fin. & *Peregr.* de fideicomm. art. 36 n. 9. in fin. & conſ. 37. num. 6. lib. 3 & *Dec.* ipſe non loquitur quando conſtat de veriſimili mente, ac voluntate teſtatoris in contrarium.

Denique ex teſtamenti lectura ſatis deprehendi videtur, teſtatorem fuiſſe vſum dicto verbo, Petere, eo quia paulo antea omnium ſuorum bonorum di- 8
uiſionem expreſſe prohibuerat permittendo tantummodo diuiſionem fructuum, & emolumentorum, quos præſuppoſuit ab aliquo communi adminiſtratore veriſimiliter percipi, & ab eo ſingulis annis pro portione cuilibet ex ipſis deſcendentibus tangente peti debere, prout hodie effectualiter percipiuntur, ac petuntur; Quinimmo per petitionis prohibitionem nil aliud voluiſſe videtur, quam in effectu tollere communionem, ita ut bona ipſa & illorum fructus, & emolumenta in totum ſpectare deberent ad alios deſcendentes, & qui redditus prædictos haberet deſineret eſſe ſocius, ſiue condominus, & quidquam ex bonis prædictis conſequi non poſſet, vt in ſimili videmus quod ſi paciſcatur ſocius, ne partem ſuam petat, nihil amplius conſequi valet, bonaque ipſa, quæ antea erant communia, in totum, ac libere ſpectare ad alium, & per tale 9
pactum de non petendo effectu tollitur ſocietas, vt

Digitized by Google

eſt textus in l. in hoc iudicium §. fi. ff. commun. diuid.

Neque obſtat, quod prætendebatur, Dom. Marcum
Antonium ad bonorum prædictorum ſucceſſionem
admiſiſſe etiam dictos Doct. eius fratres, & conſe-
10 quenter præfatę diſpoſitioni, ac fideicommiſſo tacite
renunciaſſe, tum quia hoc in facto non ſubſiſtit, cum
in iuribus datis in ſummario D. Petri Pauli n. 1. & 2.
legatur klauſula, Sine præiudicio iurium ipſi D. Mar-
co Antonio competentium ex cauſa fideicommiſſi, &
quauis alia cauſa, per quam fuerunt præſeruata om-
11 nia iura, & excluſum quodlibet præiudicium, & re-
nunciationis præſumptio *Gabr.* de fideicomm. concl.
3. nn. 40. *Menoch.* de præſumpt. lib. 3 præſumpt. 115.
numer. 74. *Seraph.* dec. 1303. num 5. Tum etiam quia
nullibi conſtat D. Marcum Antonium tunc tempo-
ris plenam, ac perfectam dictæ diſpoſitionis, & fi-
deicommiſſi ſcientiam habuiſſe, prout requirebatur
12 ad tex. in l. de his ff. de tranſact. *Bart.* in l. qui Romæ
§. duo fratres ff. de verbor. oblig. in 6. q. & ibi etiam
Iaſ. n. 21. & *Alex* num. 27. *Decian.* conſ. 33. n. 163. &
ſeqq. lib. 1. *Rot.* dec. 382. num. 4. p. 1. recent. Et eodem
modo fuit reſponſum ad ea, quæ dicebantur de im-
poſitione cenſus.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Maceraten. Canonicatus.
Mercurij 1. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Reſignatio facta in manibus ordinarij eſt valida ad effectum, vt reſignans cadat à beneficio, eſt nulla ad effectum, vt collatio poſſit fieri ab ordinario ſecundum Bullam Pij V. Etiamſi ordinarius ſit S. R. E. Cardinalis.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita vt beneficij gratia impetrata ſuffragetur, ſunt quod iuſtificetur Clericatus, Vacatio, & valor.*

2 *Fraternitas probatur ex tractatu, cohabitatione, & communi reputatione.*

3 *Reſignatio libere facta abdicat omne ius, & poſſeſſionem à reſignante.*

4 *Ordinarius non poteſt conferre beneficia vacantia per reſignationem. Reſignatio etiam nulla priuat reſignantem iure, & poſſeſſione beneficij ibidem.*

5 *Cardinales ordinarij non poſſunt conferre beneficia vacantia per reſignationem, tanquam comprahenſi virtualiter in Bulla Pij V. prohibitiua ordinariorum, & n. 6.*

7 *Conſtitutio ſubſequens pendens à prima antecedenti debet recipere interpretationem ab ipſa.*

Deciſio CCXXXI.

Domini dixerunt ſententiam canonizatoriam
gratiæ Mariotti eſſe confirmandam; Illius e-
nim validitas bene iuſtificatur ex reuolutione pro-
ceſſus, & iuſtitia comprobatur eo quod omnia nar-
rata per ipſum Mariottum in ipſa gratia videntur
iuſtificata; Nempe clericatus ex litteris dimiſſoriali-
bus Ordinarij; Et quod eſſet Cingolanus probatur ex
1 teſtibus; & valor ex iiſdem tam coram primo Iudice,
quam nunc in ſecunda inſtantia examinatis, & depo-
nentibus de publica voce & fama, quæ ſufficit pro
iuſtificatione gratiæ *Ægid.* dec. 114. cum concord.
Prout itidem probantur reſignationes factæ per Io.
Baptiſtam libere in manibus Ordinarij, & ſucceſſiue
collatio in fauorem Bartholomei ex ipſis reſignatio-
nibus, & collatione, quæ fuerunt in actis exhibitæ.
Quod dictus Io. Baptiſta reſignans ſit frater germa-
nus Bartholomei præſupponitur ab hinc inde infor-
mantibus, & probatur per teſtes id aſſerentes ex
communi reputatione, & tractatu, & cohabitatione,
ex quibus fraternitas prædicta ſufficienter iuſtifica-
tur *Bart.* in lege non nudis num. 2. & in ſecunda le- 2
ctura verſ. Et ſic habes C. de probat. *Caſtren.* conſ.
151 numer. 1. lib. 1. Rota coram R.D. meo *Decano*
dec. 64. num. 3. & in his terminis in Aſſiſien. Canoni-
catus 25. Iunij 1599. coram *Gypſio*, quæ dec fuit ex-
tenſa per Ill. D. Card. *Millinum* tunc Rotæ Audito-
rem.

Quod vero Canonicatus de tempore gratiæ adhuc
vacaret per dictam reſignationem deducitur, quia
reſignatio facta fuit libere, & conſequenter abdica-
tum fuit omne ius & poſſeſſio à Io. Baptiſta reſi-
gnante, & ideo dicitur vacaſſe per ceſſum iuxta tra- 3
dita per *Pariſ.* de Reſignat. lib. 1. q. 9. num. 5. & ſeqq.
vbi quod tanquam vacans libere poteſt impetrari, &
lib. 7. q. 1. n. 11. vers. Declara primo, Collatio autem
ſubſecuta ab ordinario in fauorem Bartholomei
conſanguinei dicti reſignantis irritatur ex conſtitu-
tione S. me. Pij V. quæ eſt 58. in nouo Bullario, &
nullitas collationis Ordinarij non influit, nec
infertur ad nullitatem reſignationis, quia immo col- 4
latio redditur nulla reſpectu Ordinarij conferentis
conſanguineo reſignantis, Reſignatio autem rema-
net valida in præiudicium ipſius libere reſignantis,
quidquid eſſet dicendum in reſignatione ad fauo-
rem *Pariſ.* locis præallegatis, & bene in his termi-
nis conſtitutionis Pij Quinti docuit Rota in Clu-
ſina Beneficij 3. Nouembris 1589. coram *Ora-
no.*

Nec obſtat, Illuſtriſſimum D. Ordinariorum Mace-
raten. tanquam S.R.E. Cardinalem non videri irre-
titum à dicta conſtitutione, & in materia pænali, &
odioſa ob prærogatiuam, ac præeminentiam tantæ
dignitatis ſpeciali nota dignum fuiſſe. Quoniam 5
quidquid ſit de hac concluſione, & quomodo ſit ac-
cipienda, de quibus late fuit dictum in Firmana Pen- 6
ſionis 21. Februarij 1625. & 23. Ianuarij 1616 coram
R.P.D. meo *Remboldo*, ceſſare viſa eſt difficultas,
quia licet dicta conſtit. 58. Pij V. expreſſim non no-
minet S.R.E. Cardinales, attamen cum relationem
habeat ad aliam conſtitutionem ab eodem Pontifice
prius promulgatam, quæ eſt 42. in antiquo Bullario,
vbi ad tollendos abuſus, & fraudes prohibentur col-
latores Ordinarij ne recipiant reſignationes, ſeu per-
mutationes, nec beneficia ſic reſignata, & vacantia
conferant, donec per ipſum Pium V. præſcribatur
modus, & forma admittendarum huiuſmodi reſigna-
tionum, & in hac conſtitutione ſignanter compræ-
henduntur Cardinales ibi, Quacumque dignitatis
prętogatiua etiam Cardinalatus honore fulgentibus;
& cum poſtea idem Pontifex præſcripſerit dictum
modum in conſtitutione 58. & in §. 1. retulerit ſub-
ſtantiam dictæ primæ conſtitutionis videmur poſſe
aſſequi, Pontificem retinuiſſe terminos præcedentis
conſtitutionis cum veniat hæc poſtrema conſtitutio
ad primæ conſtitutionis declarationem, & executio-
nem, & ſic in hac eadem poſtrema etiam compræ-
henſos eſſe Cardinales Ordinarios Collatores; Po-
ſterior

ſterior enim diſpoſitio declarans, & dependens à prima ab eadem regulatur, & recipit interpretationem gloſ.in clem.ſtatutum in verſ.Conſuetudine de elect. *Franch*.in c.3.n.1.de Præbend. in 6.*Bart*.in l. ſciendum n.1.ff.Qui ſatiſd.cogant.& in l.ſed & poſteriores in princ.ff.de legib.*Sarmen*.in regul.de Annal.q.68.col.2.ad med.verſ Præterea quia clarum eſt *Rom*.conſ.399.num.11.*Surd*.conſ.177.n.33.& 34.

Non obſtat,quod Bartholomeus minor 25.annis, ſed ſolum conſtitutus in 18. anno fuerit citatus ad examen teſtium; quia hæc nullitas non obſtat in beneficialibus, in quibus ſufficit quod quis excedat quatuordecimum annum, & poſſit per ſe, vel procuratorem cauſam agere,& defendere cap.fin.de Iudic.in 6.

Alijs vero nullitatibus rectè ſatisfacit Dom. Andrianus in reſponſionibus, cum quibus Domini tranſierunt,&c.

Gerunden. Beneficij.
Mercurij 1.Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Appellatio non datur à ſententia exequutoria litterarum Apoſtolicarum. Mandatum Procuratoris ex iure ſuperueniente an conualidetur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,arbitrio, intelligitur prout de iure.*
2 *Appellatio non datur ab exequutione literarum Apoſtolicarum.*
3 *Actus in dubio cenſetur factus, prout poteſt ex magis proficuus agenti.*
4 *Mandatum Procuratoris ex iure ſuperueniente non conualidatur contra n.5.*

Deciſio CCXXXII.

Conceſſo per R.D. meum *Patriarcham Hieroſolymitanum* mandato de immittendo ad fauorem Saluatoris Torres prouiſi de beneficio, ſuper quo pendet lis, à Sede Apoſtolica cum ſubrogatione gratioſa etiam quoad poſſeſſionem Michael recurſum habuit ad ſignaturam, à qua cauſam appellationis committi obtinuit cum clauſula Parito litteris arbitrio Rotæ, Super quo arbitrio dubium propo-
1 ſui. Et Domini reſponderunt, illud non intrare pro non paritione; Arbitrium enim intelligitur prout de iure *Cæſar de Graſſ*.dec.7.num.7.& dec.8 num.2. de Sent.& re iud.& ſæpiſſime fuit dictum,& de iure
2 ab executione litterarum Apoſtolicarum, poſtquam ſunt iuſtificatæ non datur appellatio c. nouit vbi Doct.de appell. *Rot*.dec.155.n.4.p.4.diuerſ.apud S.me.Greg.XV.dec.221.num.1.& ſeqq. cum aliis per *Gonzal*.ſuper reg.8 gloſ 9.in Annot.n.220.

Quod autem litteræ prædictæ iuſtificatæ ſint quoad vacationem in Curia per obitum Iacobi, necnon quoad obitum eiuſdem in poſſeſſione beneficij, & alia per ipſum Saluatorem narrata in gratia ſuæ prouiſionis apparet ex decis. Reuerendiſs. D. *Patriarchæ* ſub die 4.Iulij 1625.

Non obſtat quod dicitur, fuiſſe actum via ordinaria, vt Informantes pro Michaele deducunt ex ſeruatione terminorum ſubſtantialium. Quia reſpondetur,quod vna cum citatione ad terminos ſubſtantiales facta fuit, ac reproducta etiam alia citatio ad videndum relaxari mandatum de immittendo; Et dum ipſe Saluator principalis poſtea comparuit in actis, allegauit nolle vti citatione pro terminis ſubſtantialibus, ſed ſolum citatione pro mandato de immittendo; Quam declarationem fieri potuiſſe Domini non dubitarunt; Ac in dubio etiam
cenſeri factam, vt magis proficuam agenti videtur 3
probare text. in l. ſi quis intentione ambigua ff. de Iudic.

At difficultatem ingerebat, quod non probatur vacatio huius beneficij per obitũ Iacobi, cum prius illud permutauerit cum alio in fauorem Michaelis vtriuſque beneficij mutua poſſeſſione ſubſecuta;
Nec ſuffragari videbatur, quod permutatio fuerit 4
facta per procuratorem deputatum eo tempore, quo conſtituens non obtinebat dictum beneficium; & propterea non ſuſtineatur permutatio ab eo facta, licet poſtea tempore permutationis conſtituens haberet beneficium,non enim conualidatur mandatum ex iure ſuperueniente, ita *Rot*. dec 17. & deciſ. 26.in fin.de Procur.in antiq. *Ægid*.in tract.de Permut.p.8.q.2.nu.10.& 17. *Rebuff*.in tract. de Nominat.qu.14.num.112.& in Praxi tit.de Procur.ad reſignan.num.16. *Pariſ*.de reſignat.lib.9.qu.2.nu.4.&
quæſt. 10. per tot. Quoniam vltra quod contrarium 5
tradiderunt Addent. ad Capel. *Tholoſ*. qu. 487. non probatur in facto, quod de tempore conſtituti procuratoris conſtituens non haberet beneficium. Cæterum cum hoc dubium diſputetur cum præſuppoſito deciſionis iam factæ, in qua fuit reſolutum,gratiam Saluatoris quoad vacationem, & alia narrata eſſe iuſtificatam, in hac diſputatione de hoc non videtur ambigendum,ſed poterit particulariter videri, ſi opus erit.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Tudertina Dotis.
Mercurij 1. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidens Authore Pratore eſt manutenendus.*
2 *Donatio intelligenda eſt deducto ære alieno.*
3 *Exequutio quando poſſit conſumari ſuper bonis ad aliam peruentis.*
4 *Exceptio altiorem indaginem, & petitorij diſcuſſionem reſpiciens non admittitur in ſummariſſimo iudicio manutentionis, ſed ad petitorium reiicitur.*
5 *Immiſſo Iudicis authoritate qualibet cauſa etiam colorata ſufficit pro manutentione, ad quam impediendam grauaminis illatio debet eſſe notoria, & patens.*

Deciſio CCXXXIII.

Prætendentibus DD. Comite Viuiano de Aptis, & Ioſeph Corrado mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij nuncupati, Cæſaris, de quo agitur,propoſui dubium Cui ſit dandum prædictum mandatum. Et Rota cenſuit, dandum eſſe Corrado, quoniam habet intentionem fundatam in poſſeſſione iudiciali,præuia ſubhaſtatione dicti prædij,capta per Brutum Petrignanum die 6. Maij 1620. Et in ceſſione eiuſdem prædij cum clauſulis Conſtituti, & aliis neceſſariis à dicto Bruto ſibi facta die 20. Octobris ſubſequentis, itaut propterea vti poſſidens
authore Prætore iure veniat manutenendus iuxta 1

1 not.per *Fab.* in §. retinendæ nu 7. Inſtit. de Interdict.
Menoch de retin. remed. 3. nu. 575. cum aliis per *Rot.*
dec. 513. n. 2. part. 1. recent.

Nec viſum fuit obſtare, quod dos in ſcutis 6000.
2 pro qua deuentum fuit ad prædictam ſubhaſtatio-
nem fuerit conſtituta Dominæ Violanti, & promiſſa
d. Corrado illius Viro de anno 1617. per Comi em
Tiberium, qui donauerat vſque ab anno 1596. om-
nia ſua bona dicto Comiti Viuiano filio, non autem
per ipſum Viuianum, cui dictum prædium, quod
fuit ſubhaſtatum, obuenerat ex donatione patris; Vn-
de informantes pro Viuiano inferunt, eumdem eſſe
conſiderandum vti tertium poſſeſſorem, & propter-
ea contra illum non potuiſſe conſumari executio-
nem ex allegatis.

Quia Domini aduertebant, hanc donationem
fuiſſe factam dicto Comiti Viuiano cum onere con-
decenter dotandi ſorores, & filias reſpectiue ipſo-
rum donantis, ac donatarij, & inſuper Comitem Vi-
uianum agnouiſſe onus dictæ dotationis, & promiſ-
ſionis dotis factæ per patrem, ac ſolummodo impu-
gnaſſe, prout etiam hodie impugnat illius quantita-
tem, necnon deſuper conueniſſe, quod per Arbitros
declararetur, vt in inſtrumento tranſactionis inter
eum & Sorores initæ ſub die 30. Octobris anni 1617.
3 Indeque deducebant, quod vel donatio huiuſmodi
cenſenda eſt deducta prius prædicta dote, tanquam
ære alieno ad l. mulier bona ff. de iur. dot. vel onus
dotandi proprium eſt ipſius donatarij, Atque in
neutro caſu Comes Viuianus poteſt dici tertius poſ-
ſeſſor ad euitandam conſummationem executionis
contra ſe ipſum iuxta tradita per *Guido P.* dec. 447.
n. 1. & 2. *Rot.* apud Card. *Seraph.* dec. 891. n 3. & 4. cum
aliis cumulatis in Veneta Donationis 9. Iunij 1617.
coram R.P.D. meo *Buratto.*

Neque applicatur exceſſiuitas dictæ aſſignationis
in ſcutis 6000. quam ſummam ex parte Viuiani præ-
tenditur excedere vires patrimonij, ſeu bonorum
donatorum, cum tamen dos iuxta illas debuerit re-
gulari, eo quod onus circa eumdem iniunctum in
donatione fuerit non quidem ſoluendi certam quan-
titatem pro dote, ſed ſimpliciter dotandi. Etenim
omiſſo quod hodie non agitur de ſolutione integræ
dotis, ſed de executione facta ſuper dicto prædio
ſubhaſtato dumtaxat pro primo termino ſcutorum
1500. in quo procul dubio nullus cadit exceſſus,
4 huiuſmodi diſtinctio Dominis viſa eſt verbalis ad
effectum reſcindendi ſubhaſtationem, de qua agitur,
quidquid ſit ad effectum probandi exceſſiuitatem
dotis, de qua, cum requirat altiorem indaginem, &
petitorij diſcuſſionem reſpiciat in præſenti ſumma-
riſſimo iudicio manutentionis non poteſt agi, ſed
poſtea erit cognoſcendum in petitorio, vt fuit reſo-
lutum in Bononien. Profeſſionis 14. Martij 1612. co-
ram me, & ſæpe in aliis, Interimque Corradus omni-
5 no venit manutenendus; Præſertim, quia immiſſo
authoritate Iudicis ſufficit quælibet cauſa etiam co-
lorata, & grauaminis illatio ad manutentionem im-
pediendam eſſe debet notoria, & potens, vt plene
fuit dictum in illa Romana de Bombellis 31. Martij
1613. coram bo. me. Card. *Sacrato.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Fanen. Bonorum.

Mercurij 1. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Agitur de Statuto continuatiuo poſſeſſionis defun-
cti in hæredem ex quibus locum non obtineat.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de continuanda poſſeſſione defuncti in hære-
dem non habet locum, vbi defunctus tempore mor-
tis non poſſidebat.*
2 *Manutenendus eſt, qui docet de poſſeſſione.*
3 *Amplia etiam quod ſit in detentatione.*

Deciſio CCXXXIV.

CVm pendente lite coram me ſuper manuten-
tione in bonis, de quibus agitur, inter Lucre-
tiam, & Antonium ſub die 20. Martij præteriti reſo-
lutum fuerit mandatum de manutenendo eſſe dan-
dum Lucretiæ, nec Antonius acquieſceret reſolutio-
ni, atque vlterius eamdem impugnaret Patritius mo-
do veniens ad cauſam, dubium repropoſui ſuper iiſ-
dem & Dominis viſum eſt à deciſis non eſſe receden-
dum tam contra Antonium ex rationib. in dec. allega-
tis contra quas nihil releuans de nouo adducitur,
quam etiam quoad Patritium, qui vti hæres ab
inteſtato Ludouicæ nixus diſpoſitioni Ciuitatis Fani
de continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem
petit ſe manuteneri. Etenim non ſuffragatur ſtatu-
tum prædictum in hoc caſu eo quia adhuc viuente
dicta Ludouica poſſeſſio naturalis dictorum bono-
rum fuit effectualiter occupata per Lucretiam vigo- 1
re mandati de immittendo ad ſui fauorem relaxatu
per R. P. D. *Bilium* Iudicem ab A. C. deputatum;
Vnde ſtante hac diſtractione poſſeſſionis, ob quam
impeditur connexio inter Ludouicam, & hæredem,
nec aliqua continuatio poſſeſſionis poteſt conſide-
rari, ſi defunctus tempore mortis non poſſidebat ad
tradita per *Cuman.* in lege Pomponius §. quæſitum 2
ſub numero 3. verſic. Ego dixi ff. de acquir. poſſ.
Alex. conſ. 83. numero 3. lib. 2. *Dec.* conſil. 467.
numer. 8. *Pariſ.* conſil. 1. n. 1. cum aliis apud Rotam
coram Sanctæ memoriæ Gregorio Decimoquinto
deciſ 258 num. 7 & deciſ. 307. num. 3. Et conſequen-
ter ipſa Lucretia docens vt ſupra de ſua poſſeſſione
venit manutenenda vulg. §. retinendæ, & §. hodie
Inſtit. de Interdict.

Non obſtat, quod dicta poſſeſſio Lucretiæ non
fuerit habita pro iuſta, nec manutenibili in alias al-
legata dec. coram R.P. D. meo *Decano* ſub 26. Maij
1623. Omiſſo enim, quod eadem cauſa repropoſita
non fuit reſoluta, ſed dictum vt diſcuteretur validi-
tas examini teſtium, vnde videtur in pendenti ma-
nere iuſtitia vel è contra dictæ poſſeſſionis Lucretiæ
Vt fuit conſideratum in prima deciſio. huius cauſæ
coram me, Domini cenſuerunt, ſufficere quod 3
Lucretia eſſet in detentatione ad effectum ne prædi-
ctum ſtatutum potuerit operari, atque vt eidem Lu-
cretiæ omnino competat manutentio ex ſupra alle-
gatis.

Et ita deciſis, &c.

Romana pecuniaria.

Mercurij 8. Iulij 1626.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor debet indemnis ſeruari. Ceſſio ex interual-
lo poſt ſolutionem obtenta quando ſuffragetur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor debet ſeruari indemnis à principali.*
2 *Etiamſi indemnitas non fuerit promiſſa, quia prouenit ex natura contractus.*
3 *Ceſſionarius vtitur exceptionibus, ac iuribus cedentis.*
4 *Ceſſio ex interuallo poſt ſolutionem à fideiuſſore obtenta contra principalem ſuffragatur, prout ſi fuiſſet incontinenti obtenta.*

Deciſio CCXXXV.

FActa de anno 1596. per Andream de Gariboldis fideiuſſoria obligatione ad fauorem Bartholomei de Graſſis de illi ſoluendo ſcuta mille in euentum ſuccumbentiæ Georgij Ferrarij in cauſa, quæ inter ipſum, & dictum Bartholomeum tunc agebatur, Georgius ſuccubuit per duas ſententias latas à bo. me. Card. *Seraph.* & *Lancellotto*; Et ſucceſſiue reſoluto prius ſub die 20. Nouembr. 1602. coram R. D. meo *Decano.* ab A. C. deputato, factum eſſe locum prædictæ fideiuſſioni, & illius ſolutionem deberi, fuit die 2. Auguſti 1614 relaxatum mandatum executiuum contra Nicolaum, & Hortenſium de Gariboldis hæredes dicti Andreæ pro ſumma prædicta ſcutorum 1000. Quæ cum perſoluerint, ac hodie Andreas iunior, & Catherina hæredes dictorum Andreæ, & Hortenſij intendant, ſibi eſſe reficienda, dubium propoſui, An iis debeantur dicta ſcuta 1000. ab hæredibus Georgij. Et per Dominos fuit
1 reſponſum deberi; Etenim de natura fideiuſſionis eſt, quod fideiubens debeat releuari indemnis à principali debitore conuenit, & ibi notant omnes de fideiuſſ. *Bald* in l. conſtitutionib. num. 1. C de Vſur. & in l. ſancimus §. & cum antiquitas num. 3. Cod. de vſur. rei iudic. Adden. ad *Bart.* in l. pater numerauit litera G. ff. de dot. præleg. *Socin.* ſen. conſ. 244 in princ. lib. 2 *Caſtren.* conſ. 472. num. 2. & fuit dictum in Romana releuationis indemnitatis 28. Aprilis 1603. coram *Iuſto*, etiam quod, vt in præſenti caſu releuatio huiuſmodi non fuerit à princi-
2 pali promiſſa nec alias expreſſa, quia de iure tacite ineſt *Bald.* in d. l. conſtitutionibus num. 1. *Marſil.* in rubr. de fideiuſſor. num. 193. & dixit Rota in Bononien. pecuniaria 27. Martij 1602. coram Card. *Lancelotto.*

Præterea cum dicti Nicolaus, & Hortenſius reportauerint à Bartholomei creditoris hæredibus, quibus ſoluerunt, vt ſupra, ampliſſimam ceſſionem iurium & mandati Rotalis, etiam huius ceſſionis vigore Andreas, & Catherina ex perſona ſuorum authorum non ſecus, ac dicti cedentes agere poſſunt contra hæredes Ferrarij pro ſumma prædicta ſcutorum 1000 quia ceſſionarius in omne cedentis ius
3 dicitur ſuccedere, ac illius perſonam repræſentat l. fin. C. de priuileg. fiſc. l. emptor & ibi *Bald.* in princ. C. de hæredit. vel action. vend. *Surd.* conſ. 22. nu. 16. & conſ. 82. nu. 13. & ſeq. *Rot.* recent. deciſ. 524. num. 1. parte 2.

Nec viſum eſt obſtare, quod iura fuerint ceſſa poſt factam ſolutionem; Quia hæc ſolutio emanauit in extinctionem proprij ipſorum ſoluentium debiti, & ad effectum propriæ fideiuſſoriæ obligationis dumtaxat extinguendæ, non autem ad liberandum Georgium principalem debitorem, ſiue illius hæredes, contra quos obtinuerunt ſibi cedi iura in quo caſu ceſſio bene potuit fieri etiam ex interuallo iuxta textum in l. Papinianus, & ibi gloſ. in verbo, Et ſuo nomine ff. Mandat. *Bart.* in l. Modeſtinus n. 4
4 verſ. Aut ſoluit nomine ipſius ſoluentis & ibi *Angel.* nu. 2. verſ. Tertio fallit, & *Caſtren.* n. 6. in fin. ff. de ſolut. *Gabr.* conſ. 63. num. 3. & 10. lib. 2. & fuit reſolutum in vna Romana Doana Salis coram *Cantuccio*, quæ eſt inter impreſſ. poſt *Modern. Peruſin.* de cenſibus dec. 184. n. 3. & 7.

Et ita Andrea, & Catherina ſolum informantibus, &c.

Lucana Beneficij.
Mercury 1. Iuly 1626.

ARGVMENTVM.

Manutentio non datur ſpoliato ſententia Iudicis: Pertinentia iuriſpatronatus non probatur ex fundatione.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur non probata poſſeſſione.*
2 *Dimiſſio poſſeſſionis probat abdicationem iuris competentis alias poſſidenti, etiamſi facta ſit ex iuſſu Iudicis.*
3 *Et operatur, vt non competat manutentio dimittenti.*
4 *Præſertim facta dimiſſione ſine proteſtatione.*
5 *Fallit, quando ſententia Iudicis fuiſſet nulla.*
6 *Iniuſtitia ſententia eſt probanda ab allegante.*
7 *Iuſpatronatus non probatur ex fundatione, aut dotatione, ſi non docetur etiam de effectuatione.*

Deciſio CCXXXVI.

COntra Ioannem informantem, ei ſcilicet denegandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficij de quo agitur, Domini reſponderunt Moti quia non docet de ſui poſſeſſione, ſine qua manutentio non datur vulg. §. retinendæ Inſtit. de Interdict. *Bart.* in lege 1. § quod ait nu 2 & 14 ff. Vti poſſid. *Alex.* conſ. 4. n. 1. verſ. Quoad ſecundum lib. 2. *Pariſ.* conſ. 112. nu. 20. lib. 1. *Caputaq* dec. 198. part. 1. cum aliis allegatis in Mediolanen. Quartæ Funeralium 14. Martij 1622. coram me.

Nec viſa eſt releuare poſſeſſio dicti beneficij vti de iure patronatus alia capta per ipſum Ioannem, qui ad illud fuerat præſentatus die 9. Ianuarij 1622. & bene probata per inſtrumentum adeptionis ſub die 17. Iunij ſubſequentis, cum nemo tunc poſſideret, in quo caſu poſſeſſio etiam inſtrumentalis ſolet eſſe manutenibilis, vt deciſum fuit ſæpiſſime. Etenim de anno poſtea 1623. ſub die 4. Martij idem Ioannes dictam poſſeſſionem dimiſit Iulio Menochio prouiſo Apoſtolico; Quæ dimiſſio, licet præ- 2
ceſſerit vis compulſiua inducta ex comminatione cenſurarum in Breui ad fauorem dicti Iulij emanato; attamen intelligitur facta ex voluntate licet 3
coacta ipſius dimittentis, quia propterea non poteſt manutentionem petere ad tradita per *Innoc.* in cap. ſæpe num. 2. de reſtit. ſpol. *Alex.* conſ. 92. num. 1. & conſ. 6. num 5. lib. 3. *Natt.* conſ. 386. num. 5. libr. 1. & 2. cum aliis allegatis per *Menoch.* de Recuper. poſſ. remed. 1. num. 103. & ſeqq Præſertim cum dictam dimiſſionem fecerit abſque proteſtatione ad tradita per *Achil.* dec. 13. de Penſionibus *Mendoſ.* ad 4
Roman. conſ. 369. n. 14. litera A. *Rot.* deciſ. 241 nu. 5. part. 1. recent.

Nec etiam facit quod dicitur, Ioannem fuiſſe ſpo-
6 liatum iniuſtè ſua poſſeſſione. quam inde quoad ci-
uilem etiam ad effectum manutentionis ſit cenſen-
dum retinuiſſe nedum contra dictum Iulium, ſed
etiam contra illius ſucceſſorem, vt in Alben. Iuriſpa-
tronatus 17. Martij 1620. coram Reuerendiſſimo D.
meo *Pamphilio*, & in aliis allegatis. Omiſſo enim
quod dictus Ioannes non docet quis ad ipſius inſtan-
tiam fuerit citatus mortuo Iulio, nec etiam contra
quem proſequatur ius ſuum, dum aſſerit, ſe fuiſſe
ſpoliatum inualidè, & iniuſtè, tenetur id probare
iuxta deciſ. *Mohed.* 4. de reſtit. ſpol. Quæ tamen pro-
batio Dominis viſa non eſt allata ſufficienter ea in-
ſtrumento fundationis & dotationis, quia non ap-
paret de effectuatione, ſine qua non poteſt dici con-
ſtare de Iurepatronatus, *Rot.* recent. dec 381. num. 2.
par. 1. & in Vrbinaten. Beneficij 20. Decemb. 1624.
coram me & ſæpe in aliis.

Et ita, &c.

Romana Legati de Valentinis.

Veneris 6. Nouembris 1626.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ſi quis condiderit, & poſtea fecit codicillos, in quibus plura legata reliquit, & poſtremò iterum codicillauit, in quibus confirmauit teſtamentum, cum exceptione certi legati, dato, quod deindè in iſtis codicillis, reuocet omnia legata ab eo relicta quæritur modò, an d. reuocatio ſit referenda ad legata facta in teſtamento, vel in præcedentibus codicillis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum primum tollitur per ſecundum.*

2 *Per codicillos teſtamentum antea factum non cenſetur reuocatum, niſi quatenus inuicem repugnent.*

3 *Confirmatio generalis idem operatur quàm ſpecialis.*

4 *In codicillis confirmans teſtamentum cum omnibus in eo contentis, operatur ac ſi omnia legata in teſtamento contenta fuiſſent in codicillis repetita.*

5 *In codicillis ſi reuocetur vnum legatum relictum in teſtamento, alia omnia legata cenſentur confirmata, & repetita.*

6 *Dictio, ſolum, eſt taxatiua, & limitatiua.*

7 *Dictio, ſolum, ſi ſit adiecta diſpoſitioni affirmatiuè, habet implicitam negatiuam ad illud tantum, cui fuit adiecta.*

8 *Relatio debet fieri, ad quid proximè enunciatum fuit.*

9 *Et hoc maximè ſi iam de ſuperius dictis per ſeparatam, & perfectam periodum fuerit depoſitum.*

10 *Clauſula in fine poſita non referenda eſt ad omnia præcedentia, ſi ad ea tantùm rectè conuenit.*

11 *Interpretatio ea eſt admittenda, per quam contrarietas, & leuitas euitatur.*

12 *Teſtator non eſt dicendus, & maximè ſi ſit inſignis Iuriſconſultus in eadem ſcriptura, & in eodem actu confirmaſſet modo teſtamentum, & legata, & modò omnia reuocaſſet.*

13 *Interpretatio omnis eſt facienda, vt Teſtator ſibi conſtitiſſe videatur.*

14 *Interpretatio omnis eſt admittenda, vt contrarietas omitetur.*

15 *Teſtator ſi in codicillis reuocauerit aliquod legatum exigui valoris, ſi aliqua legata magni valoris reuocare ſenſiſſet, certè id expreſſiſſet.*

16 *Legatum relictum Patria eſt admodum fauorabile.*

17 *Teſtamenti vnam partem ſi Teſtator moderauerit, id etiam feciſſet in reliquis, ſi voluiſſet illud in totum modificare.*

18 *Diuinandum non eſt.*

19 *Ad Diuerſa non fit illatio.*

20 *Dictio,* e di più, *præſupponit alia extare, præter id, ſuper quo diſponitur.*

21 *Opinioni Teſtatoris plus eſt deferendum, quam veritati.*

22 *Hæres non poteſt de mendacio arguere Teſtatorem ſuper aliqua re valdè ſeriò atteſtantem.*

Deciſio CCXXXVII.

CÆſar Valentinus olim in Gymnaſio Romano
primarius, ac celebris Iuris Pontificij profeſſor
teſtamentum condidit de anno 1614. in quo inſti-
tuta vniuerſali hærede Societate Sanctiſſ. Annun-
ciatæ multa legata in fauorem plurium locorum pio-
rum Vrbis reliquit, & Communitati Arcis antiquæ
ſuæ patriæ domum, & alia ædificia legauit, Anno
autem 1617. codicillos fecit, in quibus alia lega-
ta constituit. Poſtremo codicillos etiam reiterauit
de anno 1619. vbi prius teſtamentum confirmauit
his verbis, *Voglio che il teſtamento, nel quale hò inſti-
tuto la venerabile Archiconfraternità della Nunciata
di Roma ſia ſempre fermo, reuocando ſola la laſſita fat-
ta alli Padri di S. Biaggio dell' Anello*, &c. Deinde
quoad codicillos de anno 1617. ſolummodo confir-
mauit relicta ſuæ familiæ, ibi; *Confermando li legati
fatti alla mia famiglia nelli codicilli dell' anno 1617.
per gl' atti d'Aſcanio Richetti*; Et demum addito
legato annuo Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Aracœli
ſubdit, *Reuocando gli altri legati ancor che ſiano fatti à
pie cauſe & ad altre cauſe non pie, & à qualſiuoglia altra
perſona*; Quæ verba poſtrema anſam præbuerunt
Societati Sanctiſſimæ Annunciatæ, vt exiſtimaret,
amplius ſe non teneri ad præſtationem legati domus
relictæ Communitati Arcis antiquæ, Verum ſuper
hoc ſemel & iterum diſputato dubio Domini vnani-
miter reſponderunt, legatum deberi, nec fuiſſe re-
uocatum; quandoquidem in prima diſpoſitione te-
ſtatoris expreſsè legitur dictum legatum; Et primum 1
teſtamentum, licet tollatur per ſecundum, Secus ta-
men eſt in codicillis, ex quibus non cenſetur reuoca-
tum primum teſtamentum, niſi inuicem repugnent,
l. ante tabulas, l. ab inteſtato, ff. de Iur. codicill *Pariſ.* 2
conſ. 61. nu 48. lib. 2. Card. *Mantic.* de coniect. vltim.
volunt lib. 12. tit. 1. nu 11. *Surd.* conſ. 230. n. 2. & 3. Im-
mo illius reuocatio tantum abeſt, quod ea vltima diſ-
poſitione deduci poſſit, vt potius fuerit diſertis ver-
bis ibi confirmatum; Quæ confirmatio, quamuis 3
generaliter concepta ſit, operatur tamen ac ſi omnia
legata in teſtamento contenta fuiſſent in codicillis
poſtremis repetita, l. poſthumus. §. ſi paganus, ff. de 4
Iniuſt. & nupt. reſtam. l. ſiquis priore, ff. Ad Trebell.
§. ſiquis priore Inſtit. Quib. mod. teſtam infirm. l. 1. C.
de codicilli. *Natt.* conſ. 483. num. 2. *Cephal.* conſ. 75.
pertot. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib.
12. tit. 1. num. 38. plenè *Surd.* conſil. 230. num. 9. 10.
& ſeqq.

Quod eo magis videtur dicendum in præſenti, cum
Ceſar in huiuſmodi confirmatione teſtamẽti excepe-
rit legatum relictum Patribus Sancti Blaſij; Ex quo
aſſequimur, vnum legatum adimendo, & excipiendo 5
alia omnia voluiſſe confirmare, & repetere iuxta

textum

textum in d.l. Tribunus, §. fin. ff. de teſtam. milic. &
ferre in his terminis poſt *Caſtrenſ.* conſil. 255. num. 1.
verſic. Præterea etiamſi lib. 1. & alios egregiè *Surd.* in
præalleg. conſ. 130. num. 26. & ſeqq. Et fortius viget
motiuum in caſu præſenti, cùm addiderit dictionem,
6 *Solo*, ibi, *Reuocando ſolo la laſſita fatta alli Padri di S.
Blagio*, Quæ dictio, *Solo*, eſt taxatiua & limitatiua, l. 3.
§. cum Titio, & ibi *Doct.* ff. de adim. legat. *Dec.* conſil.
429. num. 2. *Pariſ.* conſ. 7. num. 12. lib. 2. *Surd.* conſil.
403. num. 63. *Rota* coram Card. *Mantic.* dec. 109. nu.
11. & coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 465. nu. 5. Et ſic
excipit tantùm illud legatum Patribus S. Blaſij reli-
ctum, & infert, alia legata rata haberi à teſtatore, &
firma eſſe debere, adiecta enim eſt diſpoſitioni affir-
matiuæ, & propterea habet implicitam negatiuam
ad illud ſolummodò legatum, cui fuit appoſita ipſa
taxatiua, *Angel.* in l. 1. C. Vbi, & apud quem *Rol* conſ.
7 12. num. 54. lib. 4. *Rot.* deciſ. 600. numero 7. parte ſe-
cunda recent. *Azeued.* ad l. 2. numero 2. tit. 13. lib. 8.
nouarum recopilationum Munoz de Ratiocin cap.
7. numero 44.

Verba autem illa, *Reuocando gl' altri legati ancor,
che ſiano fatti à pie cauſe, & altre cauſe non pie*, putarũt
8 Domini referenda eſſe ad legata relicta in primis co-
dicillis factis de anno 1617. quia paulò antè de his
codicillis meminerat Valentinus, & ſolummodò cõ-
firmauerat legata in ipſis contenta, quatenus con-
cernerent fauorem familiæ; Et licèt ex tali confirma-
tione limitata ad legata relicta familiæ poſſet à cõ-
trario ſenſu inferri ad reuocationem aliorum lega-
torum extra familiam, attamen Valentinus ad caute-
lam continuatiuè hoc expreſſit, & conſequenter ad
huiuſmodi codicillos, tanquam proximè enunciatos
debet tantummodò referri ſubſequens clauſula re-
uocatoria, non autem ad legata teſtamenti, de qui-
bus in principio per ſeparatam & perfectam perio-
dum diſpoſitum fuit iuxta theoricam *Bart.* in l. talis
9 ſcriptura, § fin. num 3. ff. de legat. 1. *Rom.* conſil. 152.
num. 3 verſ. Et ſic, *Pariſ.* conſil. 36. num. 20. lib. 2. &
conſil. 35. num. 19. lib. 3. *Crauet.* conſ. 70. num. 2. Car-
din. *Mantic.* de coniect. vltim. vol. lib. 6. tit. 13. nu. 10.
& dixit *Rota* in Romana Legati de Patritijs 21. Iunij
1624. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

Et hæc eò magis Dominis arridebant, quia huiuſ-
modi ſententiâ interpretatione conſtiterit ratio recti ſer-
monis, & connectitur cum illâ confirmatione lega-
torum in fauorem familiæ, & talis clauſula reuoca-
toria benè congruit, & adaptatur ad ea, quæ Valenti-
nus dixerat de codicillis anni 1617. quo caſu clauſu-
la in fine poſita non referenda eſt ad omnia præce-
dentia, ſed ad ea tantùm, quibus rectè conuenit, *Iaſ.*
10 in l. 1. in 1. limitat. numer. 8. C. de libet. præter. *Ruin.*
conſ. 72. col. penult. num. 13. lib. 5. *Gabr.* dicta concl.
9. num. 16. tit. de Clauſulis; Et hoc modo declinatur
11 etiam manifeſta contrarietas, & leuitas, quâ inſignis
Iuriſconſultus redargui poſſet, in eâdem enim ſcri-
12 pturâ, & in eodem actu confirmaſſet modo teſtamen-
tum & legata in eo relicta, modo omnia reuocaſſet;
13 & faciendam eſſe omnem interpretationem, vt teſta-
tor ſibi conſtitiſſe videatur, & vt contrarietas maxi-
14 mè in continenti excludatur docent *Bart.* in d. l. talis
ſcriptura, §. fin. ff de Legat. 1. *Pariſ.* conſ. 88. n. 32. li. 1.
Gabr. dicta concluſ. 9 n 9. *Menoch.* de Præſumpt. li. 4.
præſũpt. 181. n. 9. & 10. *Rot.* deciſ. 709 n. 4. p. 1. recent.
Quibus accedit, quod ſi, dum Valentinus voluit
reuocare legatum relictum Patribus Sancti Blaſij in
15 primo teſtamento, quod quidem exiguum erat, nem-

Deciſ. Clem. Merlini.

pè 25 ſcutorum, id expreſsè dixit, quantò magis ex-
preſſiſſet in hoc legato, quod erat 300. & vltra ſcu- 16
torum annuorũ, & relictum Patriæ, & pro causâ ad-
modum fauorabili; & idem etiam fecit in modera-
tione legati Bibliothecæ relictæ Patribus Societatis
Ieſu; Ex quo deprehenditur, teſtatorem expreſſim re-
uocâſſe, & moderaſſe contenta in primo teſtamento, 17
quod feciſſet etiã in reliquis, ſi voluiſſet, dum diſcre-
tiuè loquutus eſt arg. l. vnicæ, §. ſin autẽ, C. de caduc.
tollen. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. vol. lib. 6. tit.
13. num. 1. *Surd.* conſ. 466. num. 8.

Non obſtat, quod legatum relictum Cæſari Va-
lentino iuniori videtur ſubrogatum loco illius lega-
ti relicti Communitati Arcis antiquæ; quia Domini
hanc meram diuinationem putarunt, nulla enim in- 18
ter huiuſmodi legata ſimilitudo conſiderari poteſt;
Illud erat relictum Patriæ, hoc adoleſcenti conſan-
guineo; Illud perpetuum, hoc temporale ad vitam le- 19
gatarij; Illud pro conducendo Præceptore Gramma-
ticæ, hoc pro perſonâ particulari.

Ampliùs hoc legatum relictum Cæſari iuniori in-
dicat, adeſſe alia legata, tantùm abeſt, quod ex illo in-
ferri poſſit, primum eſſe reuocatum, quia teſtator in
his poſtremis codicillis dixit, *E di piu prego, e grauo
detta Confraternità à dare ducento ſcudi l'anno à Caſa-
re*; dictio enim illa *e di piu*, præſuppponit alia extare
legata vltra illud relictum Cæſari iuniori, l. Seiæ in
principio, verſ. Seiæ inſuper, & ibi gloſ. ff de fund. in-
ſtruct. c. ſtatum, §. inſuper, de Reſcript. in 6. *Bero.* 20
conſ. 80. numero 5. lib. 2. *Rota* in Romanâ Palatij 6.
Iunij 1618. & 18. Februarij 1619. coram bo. me. Car-
din. *Sacrato*.

Minùs etiam obſtat, quod codicilli illi de anno
1617. non reperiantur; quoniam hoc nihil refert, &
ſufficit teſtatorem exiſtimaſſe, à ſe factos fuiſſe, illius
enim opinioni in hâc materiâ plus eſt deferendum, 21
quam veritati, l. qui loco, §. 1. ff. de Hæred. inſtit. *Corn.*
conſ. 87. n. 14. lib. 2. Cardin. *Mant.* de coniect. vltim.
vol, lib. 3 tit. 10. num. 6. Et Societas Sanctiſſimæ An-
nunciatæ, cùm hæreditatem Cæſaris adiuerit, non
poteſt de mendacio redarguere defunctum ſuper
hiſce codicillis ita ſeriò atteſtantem, l. cùm à matre,
C. de Rei vendic. cum vulg.

Et ita &c.

Bonon. de Zaualeis.

Luna 16. Nouembris 1626.

Argumento non eget, nec Summario.

Deciſio CCXXXVIII.

DOmini dixerunt, declarandam eſſe inhibitio-
nem Rotalem, itavt per eam non impediatur
Iudex Subdelegatus, quominùs exequatur decretum
prouiſionale factum à bo. me. *Vualdo*, Intentio enim
Rotæ fuit, quod medietas pecuniarum ſequeſtratarũ
conſignaretur Zaualeo, alia verò medietas credito-
ribus Dainefij Domini pecuniarum; Et ideò cùm
agatur ſuper conſignatione dictarum pecuniarum
facienda creditoribus, non debet Iudex impediri per
inhibitionem prædictam

Non obſtat, quod non conſtet, Torfaninum eſſe
creditorem, qui prætendit, pecunias ſibi eſſe conſi-
gnandas; quia hoc non eſt cognoſcendum in Rota,
ſed cognoſcet Iudex Subdelegatus.

Et ita, &c.

Z

Digitized by Google

Calaguritana Attentatorum.
Lunæ 16. Nouembris 1626.

Non eget Summario, nec Argumento.

Deciſio CCXXXIX.

PRo informante reſolutum fuit, ſcilicèt conſtare de attentatis, quia ſub die 11. Septembris 1620. Clerus Calaguritanus appellauit à quibuſdam Statutis editis per D. Epiſcopum, cauſáque fuit introducta coram Metropolitano Burgen. à quo etiam emanarunt litteræ inhibitoriales, & poſtmodùm commiſſa fuit etiam cauſa in Rota, quibus non obſtantibus D. Epiſcopus inſtetit, & obtinuit conformationem & licentiam imprimendi dicti ſtatuta, & coegit clericos ad quamdam repartitionem pecuniarum & illorum emptionem, vnde attentata non poſſunt negari, cum pendente lite, & poſt inhibitionem hæc omnia fuerint geſta, cap. non ſolum, de appel. in 6. *Rot.* diuerſ. deciſ. 6. par. 2. num. 1. & recent. par. 2. deciſ. 735 num. 3.

Et ita, &c.

Nepeſina Tutelæ.
Veneris 20. Nouembris 1626.

ARGVMENTVM.

Tutor non tenetur reddere rationem de non exactis, quando ipſe non probatur fuiſſe in dolo, vel lata culpa in non exigendo. Poſitiones vt validè dicantur in actis exhibitæ per Procuratorem, quid requiratur. & quid etiam ſit neceſſe, vt eiſdem dicatur validè reſponſum per Procuratorem, vt ex eis inſurgat confeſſio præiudicialis.

SVMMARIVM.

1 *Tutor vt de re non exacta rationem reddere teneatur, quid requiratur.*

2 *Teſtes in diuerſo iudicio examinati non probant contra eum, qui in ea cauſa non fuit citatus.*

3 *Ad Poſitiones reſponſio vt præiudicet, quid requiratur.*

4 *Poſitiones quando dantur per Procuratorem vt releuent, debet docere de ſpecialiſſimo, & indiuiduo mandato ad ſic, & ſic ponendum.*

5 *Et inſuper docere de mandato ad iurandum de veritate materiarum in actis ſpecificatarum.*

6 *Poſitionibus vt pars aduerſa cogi poſſit reſpondere, quidnam ſit neceſſarium.*

7 *Confeſſio emanata per reſponſionem ad poſitiones, effectus eius eſt, vt ſit irreuocabilis.*

8 *Poſitionibus vt Procurator validè reſpondeat, requiritur ſpecialiſſimum mandatum, ad ſic reſpondendum in indiuiduo.*

Deciſio CCXL.

VIſum eſt Dominis, hæredes Emiliæ non teneri reddere Dominico illius filio rationem frumenti de quo agitur, cùm ex deductis non probetur, frumentum prædictum fuiſſe exactum ab Emilia matre de tempore adminiſtrationis tutelæ, nec etiam doceatur, quod ipſa fuerit in dolo vel lata culpa, quem-
1 admodum ſaltem requireretur ad hoc vt ob tutelam adminiſtratam de re non exacta rationem reddere teneretur ad l. nomina, & ibi gloſ. & *Doct.* C. Arbit. tutel. *Bart.* in l. quod Nerua ſub num. 33. ff. Depoſit. *Imol.* conſ. 75. num. 2. *Socin. ſen.* conſil. 2. n. 8 & ſeq. lib. 1. *Fulgoſ.* conſ. 25. ſub n. 5. & fuit dictum in Bononien. redditionis rationis 22. Iunij 1609. coram *Penia.*

Nec viſa eſt ſufficiens probatio deducta ex teſtibus in Summ. Dominici num. 1. expreſsè deponentibus, quod frumentum peruenit ad manus Emiliæ: Quoniam fuerunt examinati in iudicio moto contra
Piodium contutorem, nec inde contra Emiliam non
citatam poſſunt facere aliquem gradum probationis 2
ca. 2. & ibi gloſ. Verbo Admonêdus & *Doct.* de teſtib.
l. ſi quando, §. ſed cùm oportet in fin. C. eod. tit. latè
Farinacc. in tract. de teſtib. quæſt. 72. ex. r. n. 1. & ſeq.

Prout nec etiam vis fieri poteſt in côfeſſione Emi-
liæ reſponſionis ad poſitiones eidem datas, Quo-
niam non conſtat procuratoré, qui eas dedit in actis, 3
aſſeruiſſe, quod eſſent veræ cum ſpecialiſſimo, &
indiuiduo mandato Dominici ſui principalis ad po-
nendum materias in actis ſpecificatas, & iurandû de
veritate earum, prout idnec eſſarium eſt, vt reus cogi 4
poſſit ad illis reſpondendum ca. præſentium de teſtib.
in 6 gloſ. in l. vnic. in Verbo Soluere, in fin. C. de cô- 5
feſſ. *Bald.* in cap. per actandis, n. 2. de iuram. calumn.
Iaſ. in l. Iudæces, n. 7. C. de Iud. & in l. poſſidere, n. 24.
ff. de acquir. poſſeſſ. Atq; vt reſponſio, quatenùs ema- 6
nauerit, inducat confeſſionem irreuocabilem, quæ
eſt effectus poſitionum, *NeuiZan.* conſil. 7. n. 12. cum
aliis alligatis per *Rot.* dec. 779. n. 2 3. & ſeqq. par 2. 7
recent. Sicut etiam huiuſmodi mandatum ſpecialiſ-
ſimum, & in indiuiduo ad ſic reſpondendum poſi-
tionibus datis requiritur in procuratore vt illius re- 8
ſponſio admittatur, vt latè fuit dictum in Præneſtina bonorum 31. Ianuarij 1624 coram me.

Et ita decitum vtraque parte informante, &c.

Cenceten. ſeu nullius Monaſterij.
Veneris 27. Nouembris 1626.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt attendenda, & de reuocatione attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda.*

2 *Cauſaeque attentata etiam in caſibus, in quibus non liceret appellare.*

3 *Commiſſio impetrata non præiudicat non citatis.*

4 *Clauſula, ſine præiudicio legitimæ executionis, præſeruat, vt non committantur attentata.*

Deciſio CCXLI.

FVit reſolutum, conſtare de Attentatis, quæ veniant reuocanda; quia cum cauſâ præuiâ auocatione à quibuſcumque Iudicibus fuiſſet per Signaturam in Rota commiſſa, & in vim commiſſionis huiuſmodi die 25. Nouembris anni 1625. obtenta citatio cum inhibitione, eáque Reuerendiſſ. D. Marco pro die 12. Ianuarij præteriti perſonaliter præſentata, vt in Summ. Congregationis numero 3. & 4. non potuit poſteà abſque attentatorum vitio die 21. Iu-
nij obtineri ſequeſtrum in ſpretum dictæ inhibitio-
nis Rotalis, quæ ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda.
Caputaquen. deciſ. 93. par. 2. *Put.* deciſ. 395. lib. 2. *Ceſ.* 1
de Graſſ. deciſ. 6. nu. 2. de cauſ. poſſ. & propriet. *Achil.* dec. 29. de appell. *Rot.* deciſ. 74. num. 3. par. 1. & deciſ. 159. num. 4. & dec. 670. nu. 1. par. 2. recent, & coram

Sanctæ

Digitized by Google

Sanctæ mem. Greg. dec. 435. n. 4. Et cauſat attentata
2 etiam in illis caſibus, in quibus de iure non licet ap-
pellare *Lancell.* de Attent. par. 1. cap. 12. ampliat. 11.
num. 9. & ſeqq. *Rot.* dict. deciſ. 670. num. 3. & fuit di-
ctum in Senogallien. bonorum 14. Aprilis 1617. co-
ram bo. mem. *Remboldo.*

Nec viſum fuit obſtare, quod Nuncius commiſe-
rit cauſam appellationis cum clauſulâ, Non retarda-
ta executione; Quia vltrà quod Nuncius, cùm non
pronunciaſſet pro vnionis validitate, & litterarum
deſuper expeditarũ executione, ſed declaraſſet vnio-
nem nullam, debuit cauſam appellationis ſimpliciter
committere, non autem cum dictâ clauſulâ, fuit re-
ſponſum, commiſſionem fuiſſe impetratam à procu-
ratore Monaſterij; qui non potuit præiudicium ali-
quod inferre Congregationi, cui vnio facta fuerat, &
quæ nunquam fuerat validè citata, prout etiam ci-
tari debuiſſet, vt per *Honded.* conſil. 101. nu. 5. lib. 1.
3 *Surd.* conſ. 123. num. 7. & *Addent.* ad dec. 408. Sanctæ
mem. Greg. XV. nu. 9. Et in omnem euentum ſufficit
ad cauſandum attentata inhibitio Rotalis; quamuis
enim illa ad huncеffectum non afficiat quando ema-
nauit vigore commiſſionis expreſsè continentis dict.
clauſulam, Non retardata executione, vel ſine præiu-
4 dicio legitimæ executionis, vt tradit *Ceſ. de Graſſ.* dec.
3. in fin. de Sent. & re iud. *Lancell.* de Attent. poſt in-
hibit. limit. 13. num. 2. *Gonzal.* 5. reg. 8. in Annot. cõtr.
nullit. & attent. nu. 224. & fuit dictum in Spoletana
Attentatorum 5. Iunij 1599. coram *Corduba,* Tamen
in caſu propoſito commiſſio prædicta per Congre-
gationem obtenta, quæ immediatè recurſum habuit
ad A. C. & deinde ad Signaturam, per quam cauſa
fuit, vt ſuprà, commiſſa in Rota, nullam continet
huiuſmodi clauſulam, ideò inhibitio illius vigore
emanata erat omninò timenda ex allegatis.

Nec ſubſiſtit, quod ſequeſtrum fuerit factum in-
ſcio D. Marco; quia immò illud præſumitur obten-
tum ad inſtantiam ipſius, cuius intererat, *Rot.* deciſ.
529. num. 4. par. 1. recent. & deciſ. 96. numer. 1. coram
Sanctæ mem. Greg.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Nicen. Decimarum.
Veneris 27. Nouembris 1616.

ARGVMENTVM.

In incorporalibus quaſi poſſeſſio quomodò ad effe-
ctum manutenẽdi probetur, in & conflictu Teſtiũ
quibus modis defendum. Poſſeſſio ciuilis reten-
ta animo quomodo per lapſum temporis in re-
cuperanda naturali amittatur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in incorporalibus probata quaſi poſſeſſio-
ne non denegatur.*
2 *Poſſeſſio probatur ex Teſtibus deponentibus de acti-
bus, qui cadunt ſub ſenſu, etiam ſi nullam reddant
dicti rationem.*
3 *Teſtibus affirmantibus magis credendum eſt, quàm
Teſtibus negantibus.*
4 *Etiamſi negantes ſint plures numero affirmantium.*
5 *Ciuilis poſſeſſio amittitur per decem annos.*
6 *Etiam contra ſucceſſorem illius, qui retinebat d. ci-
uilem.*
7 *Poſſeſſor qui ſemel probatur fuiſſe, præſumitur ſemper
deinde talis extitiſſe.*
8 *Poſſeſſio vt amittatur in incorporalibus, requiritur,
quod is, qui tenebatur præſtare ſolutionem, denega-
uerit, & Creditor tacuerit per ſpacium ſucceſſiuum
decem annorum.*
9 *Poſſeſſio Authoris ſuffragatur Succeſſori.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCXLII.

ORta inter Epiſcopum, & Capitulum contro-
uerſia ſuper eo, quod Epiſcopus prætendebat
ius habere, & quaſi poſſeſſionem ab antiquiſſimo tẽ-
pore exigendi ac percipiendi ex vniuerſo aceruo
omnium decimarum, quæ in tota diœcœſi colligun-
tur, in primis ſtaria 60 grani, & deinde quartam par-
tem tam grani, quàm ſegetum & leguminum reliquis
tribus quartis relictis pro Capitulo, & cauſa deſuper
mihi commiſſa, dubitaui An D. Epiſcopo ſit dandum
mandatum de manutenendo. Et Domini reſponde-
runt, eſſe dandum, quia Epiſcopus benè docet de ſua
quaſi poſſeſſione in perceptione huiuſmodi ex teſti-
bus datis in eiuſdẽ Summ. n. 2. explicitè deponenti-
bus, quod Epiſcopus conſueuit recipere pro antipar-
te ſtaria 60. grani, & inſuper quartã partẽ ex reliquo
decimarum aceruo; Quorum teſtium depoſitiones,
vltrà quod corroborantur ex ſimili annotatione in
libris Epiſcopi Martinenghi anteceſſoris, rectè con-
cludunt prædictam quaſi poſſeſſionem, primus enim
ſecundus, tertius, quintus, & ſeptimus deponunt de
viſu, huiuſmodi autẽ quaſi poſſeſſione probata non 1
poteſt denegari manutentio, vulg. § retinẽdæ Inſtit.
de Interdict. *Rot.* dec. 4. n. 19. par. 2. diuerſ. & dec. 28.
n. 2. & dec. 161 n. 1. par. 1. recent. & ſæpè in aliis.

Nec horum teſtium fides viſa eſt diminui eo quod
non reddant cauſam ſcientiæ; Quia dum dicunt vi-
diſſe, quod Epiſcopus iuxta modum, & quantitatem
ſuperiùs enarratam conſueuit decimas percipere, ſa-
tis probauit illius quaſi poſſeſſionem abſque alia ra-
tione, cùm talis poſſeſſio cadat ſub ſenſu corporis,
nempe viſus *Innoc.* in c. cùm cauſam. num. 3. in prin- 2
cipio, & ibi etiam *Butr.* num. 18. de teſtib. *Specul* in
tit. de teſte, §. nunc tractandum. num. 14. verſ. Ego vi-
di, iuncto verſ. Si verò teſtis, & nu. 27. cum aliis, quos
latè refert & ſequitur *Farinacc.* eodem tract. quæſt.
70. cap. 2. num. 112. & ſeqq.

Nec etiam prædictorum teſtium depoſitiones eli-
duntur ex aliis teſtibus examinatis, & in contrarium
adductis pro Capitulo. Quoniam immò teſtes Epi-
ſcopi videntur per iſtos coadiuuari, dum quoad ſta-
tia 60 grani apertis verbis illorum ſolutionem factã
Epiſcopo affirmant in Summ. Epiſcopi n. 5. Et quoad
quartam vltra dicta 60 ſtatia eidem ſolutam tertius
teſtis Capituli expreſsè ſuper ea deponit, Ac primus
ſecundus, quartus, quintus & ſextus in dicto Summ.
n. 6 & 7. non abſoluté negantes, vel dicunt ignorare,
an præter ſtaria 60. fuerit etiam quarta pars grani,
quod remanebat, data Epiſcopo, vel in genere depõ-
nunt aliquam grani quantitatem vltra prædicta ſta-
ria 60. fuiſſe eidem conſignatam aſſerentes, neſcire
qua de cauſa; & in omnem caſum teſtes Epiſcopi de-
ponunt ſuper affirmatiua, Teſtes verò Capituli ſuper
negatiua; & in dubio magis eſt credendum teſtibus
affirmantibus, quàm negantibus, l. diem proferre, §. 3
ſi plures, vbi gloſ. in Verbo Conſenſerunt, & com-
muniter *Doct.* ff. de Recept. arbitr. *Bart.* in l. 1. nu. 6.
verſ. Vlteriùs nota, ff. de Ventr. inſpic. *Bald.* in l. actor.
num. 21. C. de probat. *Alex.* conſil. 148 num. 2. lib. 2.
Crauett. conſil. 226. num. 2. verſ. Secundo reſpondeo,
Rota diuerſ. deciſ. 335. num. 2. par. 1 & deciſ. 69. n. 9.
lib. 3. par. 3. & in Parmen. penſionis 4. Martij 1624

coram me; Etiamſi teſtes negantes, quod non con-
tingit in præſenti, ſint in numero plures, quàm affir-
mantes, *Abb* in c. cùm in tua, num. 2. de teſtib. *Iaſ.* in
4 rubr. num. 28. ff. de Iureiuran. & in l. vt vim numer.
6. eodem tit. cum aliis per *Farinacc.* in tract. de te-
ſtib. quæſt. 65. numer. 201. & fuit dictum in allegata
Parmen. penſionis coram me; Teſtéſque Epiſcopi ha-
bent adminiculum in adnotatione dicti libri, & cla-
rius deponunt, quàm teſtes Capituli, & ipſum Ca-
pitulum recuſauit iurare de calumnia, & noluit ex-
hibere libros, & teſtes pro Epiſcopo ſunt plures, præ-
ſertim ſi demantur teſtes Capituli, qui dicunt, ſe non
vidiſſe, quod ſolutiones factæ fuerint, vel ignorare
quod vltra dicta ſtaria 60. fuerit etiam ſoluta dicta
quarta; qui non probant, fieri enim poteſt, quòd ſo-
lutiones factæ fuerint, & ipſi non viderint & reſpe-
ctiuè neſciuerint.

Nec poſtremò viſum fuit obſtare, quod teſtes de-
ponant de quâſi poſſeſſione Epiſcopi Martinenghi
anteceſſoris, & per decem annos ante, quàm lis mo-
ueretur, & quod per huiuſmodi decennium cenſea-
tur amiſſa poſſeſſio, *Rip.* in cap. cum Eccleſia Sutrina,
5 n. 23. de Cauſ. poſſ. & propriet. cum aliis allegatis. Et-
enim Domini reſponderunt, id procedere in corpo-
ralibus alio occupante naturalem poſſeſſionem, &
quando ipſe primus poſſeſſor ſcit, & eſt negligens in
recuperando, *Rip.* in dicto cap cum Eccleſia Sutrina
6 nu. 23. verſ. Et ex hoc elicitur de cauſ. poſſeſſ. & pro-
priet. *Neuizan.* conſ. 79. num. 24. & 34. vbi quod talis
ſcientia non præſumitur, ſed eſt probanda alias, qui
olim fuit poſſeſſor ſemper præſumatur poſſidere niſi
habuerit ſe pro ſpoliato, *Abb.* in cap. cùm ad ſedem,
7 num. 13. de reſtit. ſpol. *Curt. ſen.* poſt alios conſ. 24. n.
4. Præſertim in caſu exactionis annuæ præſtationis,
in quo ad amittendam quaſi poſſeſſionem requiritur
8 denegatio ſolutionis, & quod poſteà decem anno-
rum ſpatio ille poſſeſſor tacuerit, *Innoc.* in cap. que-
relam, num. 3. de elect. *Afflict.* dec. 67. numer. 1. & fuit
reſolutum in Romana Fructuum 9. prilAis 1601. co-
ram Sanctæ mem. Greg. extenſa per bo. mem. *Cordu-
bam*; Nec prædicta fuerunt probata ex parte Ca-
pituli, & dubitatione caret, quod poſſeſſio anteceſſo-
9 ris in dignitate iuuat etiam ſucceſſorem, iuxta vulga-
tam deciſionem *Guidop.* 619. *Rot.* dec. 1. de reſtit. ſpol.
in nou. *Abb.* in cap. cùm ſuper, num. 18. de cauſ. poſſ.
& propriet.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Mantuana Penſionis.
Veneris 4. Decembris 1626.

ARGVMENTVM.

Penſionis tranſlatio de perſona, & vita transferentis ad perſonam, & vitam tranſlatarij, quando valeat, & an ex hoc inferatur aliquod præiudicium Titulari. Gratia, quando non dicatur ſubreptitia, etiã ſi expreſſum ius tertij.

SVMMARIVM.

1 *Papa quando intellexit præiudicare alicui, non cadit ſubreptio, nec eſt opus derogatione regulæ de iure quæſit. non toll.*

2 *Papa quando intelligit præiudicare alicui, non eſt opus, vt illud nominet ſiue de iure communi, ſiue ex ſpeciali diſpoſitione ius ei competat.*

3 *Papa quando facit actum præiudicialem de ſui natura, virtualiter declarat afficere omnes perſonas, ad quas præiudicium ſpectare poteſt.*

4 *Subreptio catenus vitiat gratiam, quatenus aliquid fuerit prætermiſſum in petitione illius gratiæ, quod ſi fuiſſet expreſſum, vel Princeps non conceſſiſſet, vel difficilius conceſſiſſet.*

5 *Rector, qui præeſt curæ animarum, ſuſtinet pondus æſtus, & diei.*

6 *Ius proueniens ex priuilegio, eſt longe debilius, quàm ſit ius competens ex priuilegio.*

7 *Iuri prouenienti ex priuilegio facilius derogatur, quã iuri proueniens ex iure communi.*

8 *Gratia ad hoc vt dicatur ſubreptitia ex eo quod aliquid fuerit tacitum, hoc Iudex ex circumſtantiis diligendis inquiret.*

9 *Subreptio vt euitetur; ſufficit in genere, rem, quæ obſtabat, fuiſſe cogitatam.*

10 *In penſionis retentione, quæ datur in limine promotionis ad Epiſcopatum non requiritur expreſſio eorum, quæ fuiſſent exprimenda in ipſa reſeruatione penſionis.*

11 *Penſionem transferendi facultas an dicatur noua gratia, & nouum contineat grauamen prorogando ſeruitutem beneficij.*

12 *Penſionis tranſlatio, licèt facta in articulo mortis, non eſt nouum grauamen, nec noua dicatur penſio, ſed ſolùm quadam mutatio perſonæ.*

13 *Penſio quando mutatur de vita, & perſona transferentis, & transfertur in vitam, & perſonam tranſlatarij, ex hoc non reſultat præiudicium conſiderabile, ſed euentuale, & num. 21.*

Cùm aliquando contingat tranſlatarios etiam iuniores præmori ipſis transferentibus, etiam ſenioribus, num. 13. & num. 24.

14 *In gratia non eſt facienda aliqua expreſſio, quando ſemonetur præiudicium.*

Subreptionis vitio non capit, quando non adeſt præiudicium alterius, num. 14.

15 *In gratia non eſt facienda mentio de iure alicuius incerto, & euentuali, quod poteſt eſſe, & non eſſe.*

16 *In penſionis reſeruatione ſuper beneficio eſt facienda mentio de regreſſu, quem quis habet ad illud beneficium, & num. 19.*

17 *Penſionis reſeruatio non eſt ſubreptitia, ſi beneficij regreſſus non fuerit expreſſus.*

18 *Beneficium perueniens ad regreſſarium quo iure perueniat.*

20 *Deciſ.* Caſſador. 1. *de penſio. declaratur.*

22 *Penſionis tranſlatio id efficit, vt loco obitus transferentis, ſit expectanda mors tranſlatarij.*

23 *Penſionis tranſlatio ſolùm operatur mutationem perſonæ, cui penſio eſt ſoluenda.*

25 *Deciſ.* Putei 288. *lib.* 3. *declaratur.*

Deciſio CCXLIII.

BErtazzolus erat reſeruatarius omnium fructuũ Parochialis Eccleſiæ S. Cecilię loci Libiolę Mãtuanæ diœceſis dempta ſolùm congrua pro Rectore, Vnde cùm ad illius fauorem bo. mem. R. P. D. Stella ſenior reſignaſſet canonicatum, & præbendam Baſilicæ Lateranen. fuit eidem D. Stellæ reſeruata penſio annua ducatorum 220. ſuper fructibus dictæ Eccleſiæ Sanctæ Ceciliæ, decreto & conditione tamen adiecta, quod ſi contingeret, D. Stellam præmori Bertazzolo, huiuſmodi penſio accreſceret non Rectori pro tempore, ſed ipſi Bertazzolo reſeruatario perinde, ac ſi nunquam dicta penſio reſeruata fuiſſet. Verum cùm poſteà idẽ D. Stella obtinuiſſet à S. me.

Greg.

Digitized by Google

Greg. XV. facultatem quandocumque etiam in arti-
culo mortis dictam penſionem transferendi, illámq;
tranſtuliſſet in R. P. D. Stellam iuniorem nepotem,
Dubitaoi An huiuſmodi tranſlatio ſuffragaretur. Et
difficultatem faciebat, quod vitio ſubreptionis labo-
rare videtur dicta facultas, cùm in ea mentio facta
non fuerit de prædicto decreto in fauorem Bertaz-
zoli, ad cuius vtilitatem penſio extinguebatur, nec
illius præiudicium fortaſsè cogitauerit Papa, causâq;
pluries hoc diſcuſſa, hodie tandem Domini affirma-
tiuè reſponderunt, ſcilicèt translationem ſuſtineri.
Quoniam Aut aſſerimus, facultatem transferendi di-
ctam penſionem conceſſam D. Stellæ ſeniori eſſe
actum de ſui natura præiudicialem, Aut negamus,
eſſe præiudicialem ſaltem præiudicio conſiderabili,
& neutro caſu intrat ſubreptio prædicta.
Non primo caſu, quia ſi Papa intellexit præiudica-
1 re, non cadit ſubreptio, nec eſt opus derogatione re-
gulæ de Iure quæſito non tollendo, *Dec.* conſ. 113. n.
7. verſ. Non obſtat quod ex hoc, *Card. Seraph.* deciſ.
2445. num. 6. nihilque refert, quod perſonas, quibos
præiudicium inferebatur, non meminerit, ſiue huiuſ-
modi perſonis ex iure communi, ſiue ex ſpeciali
diſpoſitione ius competeret, *Caſſado.* deciſ. 1. de
2 priuil. & plenè *Rota* dec. 48. n. 1. 2. & 3. p. 1. recent. in
qua ab aliis deciſionibus receſſum fuit, & par. 1. di-
uerſ. dec. 240 nu. 21. & 25. vbi etiamſi Papa ius illud
ignoraret, quia dum facit actum de ſui natura præiu-
3 dicialem, virtualiter declaret, afficere omnes perſo-
nas, ad quas præiudicium ſpectare poteſt.
Ampliùs, ſi ſubreptio eatenus vitiat gratiam; qua-
tenùs aliquid fuerit prætermiſſum in petitione illius
gratiæ, quod ſi fuiſſet expreſſum, vel Princeps non
4 conceſſiſſet, vel difficiliùs conceſſiſſet ex causâ à iure
approbata, cap. ſuper literis, vbi *Felin.* n. 8. de reſcript.
plenè *Sanchez* de Matrim. lib. 8. diſput. 21. n. 11. & 17.
Caſſador. deciſ. 12. n. 14. de præben. *Rot.* dec 418 n. 1.
par. 1. recent. & fuſiùs in Conchen. Beneficij 10. Maij
1610 coram bo. mem. Card *Sacrato*, quæ eſt 288 poſt
2. vol conſil. *Farinacc.* Sanè hæc ratio non applicatur
caſui noſtro, ſed retorquetur; quoniam ſi fuiſſet nar-
ratum Pontifici, quod extinctio penſionis ob dictam
reſeruationem & decretum tendebat in beneficium
non Rectoris, ſed ipſius reſeruatarij, nedum hoc non
retraxiſſet, vel difficiliorem reddidiſſet ipſum Pon-
tificem, ſed immò procliuiorem effeciſſet; dum enim
Papa intellexit præiudicare Rectori, qui præeſt curę
5 animarum, & ſuſtinet pondus æſtus, & diei, illiúſque
conſenſus derogauit, multò magis credendum eſt,
6 præiudicare voluiſſe cuicumque alteri, & præſertim
reſeruatario, qui expectabat extinctionem penſionis
ex titulo lucratiuo ſuæ reſeruationis, cuius ius pro-
ueniens ex priuilegio eſt longè debilius, quàm ſit ius
Rectoris competens de iure communi, & ex debito
ob ſeruitium, quod præſtat Altari, & propterea huic
inti reſeruatarij faciliùs fuiſſet derogatum, arg. l. eius
milites, §. militiæ miſſus, ff. de Milit teſtam. *Rom.* conſ.
7 327. n. 6. *Tiraq.* de Retract. li. 1. §. 35. gloſ. 4. nu. 42. in
fin. Et an aliquid, quod fuit tacitum, retraxiſſet Prin-
cipem, vel faciliorem illum reddidiſſet, coniectoris
8 & circumſtantiis per Iudicem deligendis inquiren-
dum eſſe tradiderunt *Caſſador.* dict. dec. 12. nu. 14. de
præben. & alij congeſti a *Sanchez* dict. diſput. 21. nu.
59. lib. 8. de Matrim.
Vlterius Domini aſſequi poſſe exiſtimabant, Pa-
pam non penitùs ignoraſſe præiudicium, quod præ-
ter Rectorem alteri inferebatur ex dictà facultate
transferendi, dum in fine addidit clauſulam, quod

Deciſ. Clem. Merlini.

d. facultas non poſſet impugnari ex eo quod dictum
Parochialem tunc & pro tempore obtinens nempe
Rectores, & alij quicumque intereſſe habentes ad d.
gratiam non fuerint vocati; quæ verba, & alij quicū-
que intereſſe habentes, rectè referri poſſunt & de-
bent ad reſeruatarium; & ad eu tandam ſubreptio- 9
nem ſufficit, in genere fuiſſe cogitatum, *Felin.* in c.
nonnulli, num. 18. de reſcript. *Rot.* deciſ. 38. num. 3 &
dec. 110. n. 5 par. 1. recent.
Si verò negamus, facultatem transferendi fuiſſe
actum præiudicialem, tum quia Bertazzolus reſer-
uatarius non habebat ius niſi incertum & pendens à
futuro euentu, nempe à purificatione illius condi-
tionis, quatenus D. Stella ſenior præmoreretur Ber-
tazzolo; & ſic translatio præuenit antequam eſſet
apertum ius ipſi reſeruatario, & propterea illius præ-
iudicium non fuit conſiderabile, quemadmodum in
retentione, quæ datur in limine promotionis ad Epi-
ſcopatum, non requiritur expreſſio eorum, quæ fuiſ-
ſent exprimenda in ipsâ reſeruatione penſionis, re-
tentio enim illa præuenit extinctionem penſionis,
nec inde infertur præiudicium conſiderabile, vt ſit 10
neceſſaria noua expreſſio, *Felin.* in tractat. Quand. li-
teræ Apoſtolicæ, limit. 5. verſ. Conſidera, *Lambert.* de
iure patr. par. 3. lib. 2. quæſt. 9 art. 19. *Rot.* dicta deciſ.
240 n. 26. par. 1. diuerſ & in Firmana penſionis 2. Iu-
nij 1593. coram Illuſtriſſ D. Card. *Mellino*, & in Te-
rulen. penſionis 15. Decemb. 1600. coram bo. me.
Card. *Sacrato*, Tum quia quidquid antiquitù, ſenſe-
rit Rota, an facultas transferendi penſionem dicatur
noua gratia, & nouum contineat grauamen proro- 11
gando ſeruitutem beneficij, vt in Eugubina penſio-
nis 11. Decemb. 1561. coram *Rubeo*, & in aliis, certè
hodie eſt conſtans & receptiſſima ſententia in hoc
Sacro Tribunali, quod huiuſmodi translatio, licèt fa-
cta in articulo mortis, cùm & priùs quandocumque 12
fieri potuerit, non ſit nouum grauamen, nec noua
dicatur penſio, ſed ſolùm quædam mutatio perſonæ
& vitæ transferentis in perſonam & vitam transla-
tarij, & delegatio ſolutionis alteri facienda, nec inde
reſultare præiudicium conſiderabile, ſed euentuale
dumtaxat, cùm aliquando contingat, translatarios 13
etiam iuniores præmori ipſis transferentibus licèt ſe-
nioribus, ita *Rota* apud *Creſcent.* dec. 1. n. 1. de Reb. ec-
cleſ non alien. in Veronen. penſionis 14. Ianuar. 1613.
coram R. P. D. meo *Veroſpio*, & in Mediolanen. pēſio-
nis 17. Iunij 1613. corā Reuerendiſſ. D. meo Patriar-
cha *Pamphilio*, quæ eſt dec. 505. nu. 4. par. 1. recen. in
Romana penſionis 17. Iunij 1612. coram R. P. D. meo
Buratto, in Regien. pēſionis 9 Febr. & 17. Iunij 1624.
coram R. P. D. meo *Pirouano*, & nuper in Firmana pē-
ſionis 26. Februar. 1625 coram bo. me. *Remboldo*, ver.
Et licèt translatio, Semoto autem præiudicio non eſt 14
opus aliqua expreſſione, nec cadit vitium ſubreptio-
nis, *Crauett.* conſ. 68. n. 12. verſ. Secus vbi, & dicitur in
dicta Firmana penſionis 2. Iunij 1593. corā Illuſtriſſ.
Mellino, & de iure incerto & euentuali, quod poteſt
eſſe & non eſſe eo quod à conditionis purificatione 15
pendeat, mentionem non eſſe faciendam dixit *Felin.*
in cap. cùm in noſtra n. 15. de reſcript. *Pariſ.* conſ. 5.
n. 96. lib. 4. *Sanchez* d. diſput. 21. n. 26. li 8. de Matrim.
Rota. dec 25. de reſcript. in nou. *Caſſad.* dec. 16. n. 2. de
præben. *Cauaneg.* deciſ. 337. numero 2. & 3. parte 1.
Nec obſtat, quod in reſeruatione penſionis ſuper
beneficio facienda ſit mentio de regreſſu, quem quia
haberet ad illud beneficium, *Caſſad.* deciſ. 1. de pen-
ſion *Put.* deciſ. 97. lib. 2. *Pariſ.* de Reſignat. lib. 6. q. 5.
numer. 56. & 72. *Mohedan.* deciſ. 7. & 10. de renunc.

Quoniam vltra quod non propterea penſio eſt ſub-
reptitia ob huiuſmodi taciturnitatem regreſſus, ſed
quia Papa de conſenſu Titularis tunc reſeruat pen-
17 ſionem ſoluendam ab ipſo, & eius ſucceſſoribus, &
proinde iuremeritò quando beneficium peruenit ad
regreſſarium, cùm ille non ſit ſucceſſor Rectoris cõ-
18 ſentientis, ſed capiat beneficium ex ſuo primęuo iu-
re, quamuis penſio fuerit à principio valida, attamen
illa poſt purificatum regreſſum ipſi regreſſario non
præiudicat, non autem quod adſit ſubreptio, & ita
19 loquuntur *Caſſad.* dict. dec. 1. *Gig.* de penſion. quæſt.
79. & *Rot.* dicta dec. 97 lib. 2.

Reſpondebant Domini, veram eſſe deciſionem
20 *Caſſad.* in ipsâ reſeruatione penſionis, ob quam tunc
ſeruitus imponitur beneficio, & præiudicium indubi-
tabile infertur, ſecus autem in tranſlatione, quæ, vt
iam dictum fuit, præiudicium non infert, vel niſi euẽ-
tuale, & ſic non conſiderabile, per illam enim tranſ-
lationem ſolùm mutatur caſus extinctionis de vnâ
personâ in aliam, & fieri poteſt, quod mediante hu-
21 iuſmodi mutatione citiùs libertatem aſſequatur be-
neficium, quàm ſi non fuiſſet penſio tranſlata.

Neque etiam obſtat, quod non ſolùm reſeruata-
rio, in cuius fauorem appoſitum fuit decretum, quod
penſio illi accreſceret, præiudicium videatur infer-
ri, ſed etiam Eccleſiæ, hoc enim modo diutiùs per-
granabitur onere ſoluendi penſionem, nec liber-
tatem aſſequetur niſi defunctis duabus perſonis pẽ-
22 ſionario ſcilicèt, & reſeruatario Quoniam hoc in-
commodum, quod & penſionarij, & reſeruatarij
mors ſit expectanda pro libertate beneficij, non
tranſlationi, ſed ipſi reſeruationi adſcribendum eſt,
& idem erat etiam antequàm penſio transferretur,
hócque ſolùm effecit tranſlatio, quod loco obitus
D. Stellæ ſenioris expectandus ſit obitus D. Stellæ
iunioris, quia, vt dictum eſt, tranſlatio ſolùm ope-
ratur mutationem perſonæ, cui penſio ſit ſoluen-
da, & propter incertum euentum non eſt huiuſmo-
di præiudicium conſiderabile, licèt tranſlatio fiat
23 in iuniorem, vt in dictis deciſionibus Veronen.
penſionis coram Domino meo *Verospio*. & Roma-
na penſionis coram Domino meo *Buratto*, & nuper
in dicta Regien. coram Domino meo *Pirouano* fuit
reſolutum.

Nec ideò applicatur deciſio *Put.* 288 libro tertio,
quia ibi non agebatur de ſolâ mutatione vnius per-
24 ſonæ in aliam, quod eſt merè euentuale, ſed præiudi-
cium ibi erat conſiderabile, & quaſi certum, dum
ius habentis expectatiuam ſuſpendebatur quamdiu
25 tres perſonæ viuerent, quibus defunctis probabiliter
ille habens expectatiuam non erat ſuperuicturus, &
ita dictam deciſionem *Put.* 288. lib. 3. explicant *Man-
doſ.* ſuper reg. de Iur. quæſit. non tollen. quæſt. 9. &
Rot. deciſ. 664. num. 5. par. 2. recent.

Ad ea verò quæ opponebantur de non expeditione litterarum Apoſtolicarum, placuerunt Dominis deducta per Informantes pro D. Stella, & gratia ſanatoria nuper obtenta, & à Sanctiſſ. D. Noſtro omnem viſa eſt remouere difficultatem.

Et ita quinquies examinato articulo, & vtraque parte informante pro validitate tranſlationis reſponſum fuit, &c.

Romana fideicommiſſi de Victoriis.
Mercurij 9. Decembris 1626.

ARGVMENTVM.

De probatione deſcendentię, & identitatis bonorum ad effectum obtinendi immiſſionem ex fideicommiſſo deducenda ex libro familiari Teſtatoris, quę quando liber eſt benè ordinatus, & retentus, pro ſufficienti reputatur, maximè concurrente aliquo adminiculo.

Et aliæ probationes referuntur ex inſtrumentis diuiſionis ſequutæ inter hæredes. Recognitio in antiquis 70. 80. & 100. annorum ſcripturæ an ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur ad effectum ſucceſſionis ex partita libri Patris, in quo libro ſit ſolitum Patris deſcribendi natiuitates filiorum.*

2 *Probatur etiam ex enunciatiuis teſtamenti Patris, vel Inſtrumentorum.*

3 *Item ex confeſſione partis.*

4 *Poſſeſſio bonorum Teſtatoris probatur in iudicio fideicommiſſi ex partita, & nota libri Teſtatoris, vbi ſunt illa deſcripta, & liber habet faciem libri ordinati, & benè tenti, & vt num. 5. Item & quando eſt adminiculatum, num. 6.*

7 *Item probatur ex aſſertione fideicommittentis contra ſucceſſionem, nam is illam nequit impugnare.*

8 *Poſſeſſio de vno probata tempore præſumitur deinde continuata.*

9 *Inſtrumentum diuiſionis bonorum Teſtatoris probat poſſeſſionem eorundem bonorum fuiſſe apud Teſtatorem.*

10 *Confeſſio probat contra confitentem, etiamſi illa deinde fuerit reuocata tanquam erroneam, dum non probatur error.*

11 *Inſtrumenta acquiſitionum probant poſſeſſionem fideicommittentis.*

12 *Identitas probatur ex denominatione, & vocabulo loci.*

Item ex verificatione confinium, ibidem.

13 *Quando heredes poſſederunt in loco, vbi teſtator fideicommittens ex hoc identitas petitorum bonorum remanet probata coniunctis adminiculis & 10.*

14 *Immiſſio ex fideicommiſſo datur probata identitate.*

15 *Scriptura antiqua centum annorum non indiget recognitione.*

16 *Et citra centum annos non requirit exactam recognitionem, ſed ſufficit veriſimilitudo.*

17 *Archiuiſtæ extractio in ſcriptura antiqua non requirit recognitionem & 18.*

20 *Et hoc caſu non eſt neceſſaria citatio partis in extractione & 21.*

22 *Obſeruantia facit, vt detur fides ſcripturæ etiam infirmi.*

23 *Enunciatiua grauati heredis non attenditur contra ſubſtitutum.*

24 *Enunciatiua moderna non probat.*

25 *Teſtamentum ex præteritione non redditur nullum, ſtante clauſula codicillari.*

26 *Exceptio præteritionis tanquam inuiſibilis non attenditur ad effectum impediendi immiſſionem in exequutione teſtamenti.*

Deciſio CCXLIV.

CVm die 23. Martij præteriti fuiſſet firmatum, diſpoſitionem Bernardini ſuſtineri, & ſucceſſiuè die 26. Iunij reſolutum, illam ſuffragari D. Marco Anto-

Antonio, propoſiti dubium An eidem danda eſſet immiſſio in poſſeſſionem Caſalinum Petræ latæ, & Sancti Proculi. Et Domini dandam eſſe cenſuerunt niſi obſtent detractiones legitimæ, & dotium, de quibus alias videbitur.

Quoniam de fideicommiſſo Bernardini ad omnium ſuorum deſcendentium maſculorum fauorem apertè conſtat ex lectura teſtamenti; & quod D. Marcus Antonius ſit pronepos & deſcendens maſculus ipſius teſtatoris non controuertitur, & abunde probari videbatur ex libro familiæ, in quo adnotatæ leguntur natiuitates cum diebus & horis natalitiis omnium filiorum ac deſcendentium d. Bernardini, vt in Sum. n. 2. Cui ſcripturæ & memoriæ ad hunc effe-
1 ctum eſt ſtandum, & fides adhibenda, *Bald* in l. vnic. C. de confeſſ. & in c. per tuas nu. 5. vbi etiā *Dec.* n. 10. de probat. *Petr.* de fideicom. quæſt. 11. num. 426.
2 *Abb.* conſ. 83. nu. 13. Necnon etiam ex enunciatiuis, & denominationibus, de quibus in d. teſtamento, & in alio publico inſtrumento de anno 1554 & in laudo præcl. mem. Card. Farneſij lato de anno 1580 Et demum ex propria confeſſione per ipſummet D. Petrum Paulum facta de anno 1612. & 1623. in reſpon-
3 ſione ad poſitiones, vt in d. Sum. nu. 18. Quæ plenè probat l. procuratore, ff. de Inſtitor. act. *Abb.* in c. quamuis num. 4. de re iud. *Rot.* coram S. mem. Greg. dec. 92. nu. 1.

Quod autem bo: me: R. P. D. Io. Baptiſta, & dictus D. Petrus Paulus acquiſiuerint annuos redditus ſcutorum 400. & vltra, & ſic euenerit caſus à Teſtatore conſideratus, & fideicōmiſſum prædictum fuerit ad fauorem dicti D. Marci Antonij purificatum con-
4 ſtat ex adnotationibus dict. redditLum diſtinctè factis in d. libro familiæ, & litteris apoſtolicis felicis recordationis Pauli V. ſub datum Romæ apud S. Petrum de anno 1610. & fuit iam firmatum in dicta deciſione in hac cauſa facta ſub die 26. Iunij præteriti.

Et demum quod dicta duo Caſalia fuerint per dictum q. Bernardinum fideicommittentem poſſeſſa, & in illius bonis & hæreditate reperta, Viſum fuit probari ex deſcriptionibus, & adnotationibus factis
5 per ipſummet Bernardinum in d. libro familiari fol. 24. & 25. dict. Sum. n. 5. & 11. Qui liber poſſeſſionem prædictam plenè probat ad effectum, de quo agitur tam aduerſus hæredem grauatum, & deſcendentes ab eo, penes quos bona reperiuntur, quam etiam aduerſus tertios poſſeſſores à grauato cauſam habentes, vt in terminis libri rationum ſiue introituum teſtatoris tradit *Peregr.* de fid. icom. art. 44. nu. 4. & dec. 2. n. 1. *Maſcard* de probat. concl. 778. nu. 8. & *Modern. Brixien.* de Subſtit. quæſt. 618. num. 9. & 50.

Maxime quia ex inuentario ab Adminiſtratore deputato per Illuſtriſſ. D. Cardin. Sacchettum tunc temporis Iudicem ab A. C. in hac cauſa deputatum confecto, & per ipſos DD. Fratres de Victoriis ſubſcripto patet, dict. librum fuiſſe inter alia bona mobilia hæreditaria ad ipſos fratres, & eorum familiam ſpectantia repertum; Et ex illius inſpectione apparet, illum eſſe antiquiſſimum, bene & fideliter tantum calculatum, & coopertum cum ſtemmate, & inſignis familiæ de Victoriis, & fuiſſe per ipſos DD. Fratres collitigantes, eorumque anteceſſores diligenter cuſtoditum, & in eo dictum Bernardinum fideicommittentem de anno 1502. ſcribere incepiſſe, & poſt eius obitum Io. Baptiſtam ſeniorem ipſius filium, & hæredem fideicommiſſo grauatum, & deinde etiam alios ſucceſſores ſemper adnotare conſueuiſſe bona, & negotia ad ipſos eorumque familiam ſpectantia, donec ille per ſucceſſiuam quandam traditionem ad dict. DD. Fratrum manus peruenit, & vlterius eſſe ex diuerſis publicis inſtrumentis, & aliunde etiam adminiculatum, & conſequenter illi fidem eſſe adhibendam, *Bald.* conſil. 156. num. 3. 6
circa med. lib. 3. *Rot.* dec. 562. num. 7. & 8. par. 1. recent. & dec. 468. nu. 11. & dec. 537. num. 1. coram S. mem. Greg.

Præterea quoad dict. Caſale Petræ latæ probatur etiam tam ex inſtrumento impoſitionis cenſus per dictum Bernardinum fideicommittentem factæ ſuper eo tanquam proprio, cuius aſſertionem D. Pe- 7
trus Paulus illius ſucceſſor impugnare, eamque de mendacio redarguere non poſſet, *Menoch.* conſ. 704. nu. 14. & 15. *Magon.* dec. Florent 37. nu. 5. & in ſpecie fuit dictum in Interamnen Saluiani interdicti 14. Nouemb. 1611. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Manzanedo*, tum ex duobus inſtrumentis capræ poſſeſſionis vigore mandatorum de immittendo ad fauorem d. Bernardini de anno 1490. & 1519. vt in d. Sum. num 6. Quæ vſque ad obitum continuata præſumitur, l. ſiue poſſidetis, C. de probat *Bald* conſ. 8
352. ad fin. lib. 1 *Crauett.* conſ. 1. n. 6. *Menoch.* præſumpt 64. n. 1. & ſeqq. lib. 6. *Peregr.* de fideicom. d. art. 44. n. 3. Cum etiam ex diuiſione facta de anno 1580. inter bo: me: R. P. D. Antonium, Curtium, & 9
Horatium d. Bernardini nepotes & ipſorum DD. Fratrum patrem, & patruos reſpectiue, tanquam de re hæreditaria eiuſdem Bernardini; Quam indubitanter probare, bona diu ſa fuiſſe fidei committentis dicit *Marzar.* in Epitom. de fideicom. quæſt. 58. *Peregr.* art. 44. num. 5. & alij per *Modern. Brixien.* d. quæſt. 618. num. 11. tum denique ex propria confeſſione ipſius D. Petri Pauli facta de anno 1612 in pu- 10
blico inſtrumento de quo in dicto Sum. nu. 9. vbi aſſeruit, quod dict. Caſale ad ipſum & fratres ſpectabat & pertinebat vigore fideicommiſſorum dict. qu. Bernardini, & Io. Baptiſta de Victoriis eorum maiorum, & declarauit, quod ex hac cauſa illud poſſidebat, & poſſidere intendebat in futurum; Quæ confeſſio contra ipſum confitentem probat etiamſi poſtea fuerit tanquam erronea reuocata, cum de prætenſo errore non conſtet, Vt in puncto poſt *Ceſ. Barz* dec. Bonon 2. num. 21. & ſeq. tradunt *Modern. Brixien.* d. quæſt. 618. n. 59.

Quo uero ad aliud Caſale Sancti Proculi vltra probationem ex dicto libro familiari, diuiſione, & laudo, de quibus in d. Sum. nu. 11. & 13. adſunt etiam inſtrumenta acquiſitionum per dictum fideicōmittentem factarum eodem Summ. nu. 12. quæ pro- 11
bant, bona fuiſſe in bonis illius, *Bald.* conſ. 89. nu. 3. & 4 li. 1. *Maſcard.* d. concl. 778. nu. 9. & ſeqq. *Petr.* de fideicom. q. 12. n. 31. & infra *Peregrin.* d. art. 44. n. 4. & conſ. 48. nu. 6. & ſeqq. lib. 1. *Modern. Brixien.* d. q. 618. num. 4.

Identitas autem probatur ex denominatione & identitate vocabuli, Petra lata & S. Proculo, cum hoc nomen non ſit frequens, ſed ſingulare, & vix alibi 12
fundus ſub hoc nomine reperiatur, iuxta trad per *Bart.* in l demonſtratio num. 8 in fin. ff de cond. & demonſtr. *Corn* conſ. 146. nu. 4. lib. 3. *Alex.* conſ. 153. num 4 lib. 2. *Cephal.* conſ 90. num. 19. *Peregr.* d. art. 44 num. 45. poſt med & *Rota* dec 19. num 6 par. 1. recent. Et ex collatione confinium expreſſorum in d. libro familiæ, & in dict. inſtrumentis impoſitionis cenſus, adeptionis, poſſeſſionis, diuiſionis, & acquiſi-

tionum,de quibux ſupra cum confinibus modernis
expreſſis in inſtrumento captæ poſſeſſionis per dict.
DD.Fratres de anno 1623.vt in dicto Sum nu. 10. &
14.Cum quibus apparet optimè concordare, itaut
identitas ſtante huiuſmodi confinium verificatione
in dubium reuocari non poſſit,*Rota* eadem dec.131.
num.6.Et demum ex eo quod Caſalia de quibus agi-
tur,poſſidentur per ipſos DD.Fratres in iiſdem locis,
& regionibus,in quibus apparet, per dict. qu. Ber-
nardinum eorum proauum,dum vixit,poſſeſſa fuiſſe,
13 quæ propterea eadem præſumuntur;Iunctis præſer-
tim aliis,de quibus ſupra *Peregr.* d.art.44.num.22 &
ſeq. *Modern.Brixien.* qui plures alios congerunt d.
quæſt.618.n.45.& *Rot* dec.131.nu.5.& dec.407. in
fin.& dec.706.num.2.par.2.recent.

Ex quibus vt ſupra probatis indè reſultat, immiſ-
ſionem eſſe dandam ex remedio l.fi.C.de edict. diu.
Adrian.toll vt per *Rotam* dicta dec.131.nu.1.Vel vti-
lis Saluiani interdicti, quod competit fideicommiſ-
ſario,*Gabr.*conſ.46.num.20. lib.1. *Peregr.* de fidei-
comm.art.48.num.55.& *Rot.*d.dec.131.n 1.& deciſ.
237.n.1.par.1.recent.& in Viterbien Caſtror. 7. A-
prilis 1617.coram bo:mem.*Card.Sacrato.*

Nec prædictis viſa fuerunt obſtare ea, quæ pro
14 parte D. Petri Pauli obiiciebantur; Non enim ob-
ſtat.quod dictus liber familiaris,& adnotationes in
eo factæ per Bernardinum recognitæ non fuerint;
quia cum appareat,ipſum Bernardinum in eo ſcribe-
re incepiſſe de anno 1502.& ſcripturam, ſiue adno-
15 tationes ipſas eſſe antiquiſſimas vltra centum annos,
non requiritur aliqua recognitio, Vt fuit dictum in
Sulmonen. Vnionis 7 Februar.1620.coram bo: me:
Dunozetto; Et nihilominus etiamſi non adeſſet anti-
quitas centum annorum,ſed octuaginta, vel ſeptua-
ginta tantum,non requireretur tamen exacta reco-
gnitio,ſed ſufficerent adminicula ex illius inſpectio-
16 ne, ac lectura, conſeruatione in familia, & verifi-
catione fere omnium,vel ſaltem maioris partis in eo
contentorum ex publicis inſtrumentis reſultantia,
Rota dec.693.ſub n.7 par.2.recent. & in Bononien.
fideicommiſſi de Cataneis 12. Iunij 1604. coram
R. P. D. meo *Peronano.*

Et eodem modo fuit reſponſum ad id, quod di-
cebatur de defectu recognitionis d.teſtamenti; quia
cum fuerit cognitum de anno 1512 & ſic elapſi iam
17 ſint ſeptuaginta anni & vltra,& Archiuiſta & Col-
legium Archiuij atteſtetur,illud fuiſſe ſtipulatum per
q. Honufrium Cominum Notarium publicum in
18 Archiuio deſcriptum, & fuiſſe repertum inter alias
eiuſdem Notarij ſcripturas,& prothocollo,quod in
Archiuio conſeruatur,& conſtet etiam de obſeruan-
tia,non requiritur alia recognitio.

Nec etiam obſtat,quod ex prædictis conſtare non
videatur,dicta Caſalia ſaltem integra fuiſſe per dict.
fideicommittentem poſſeſſa, & in illius hæreditate
reperta; Quia immo quoad Caſale Petræ latæ id ſuf
ficienter probatur ex eo,quod de anno 1490.fuit ac-
19 quiſita poſſeſſio pro medietate, & poſtea de anno
1519. pro alia medietate, vt patet ex lectura inſtru-
mentorum,in quibus fit mentio de diuerſis poſſeſ-
ſoribus qui expulſi fuerunt; Quoad ad Caſale S.
Proculi, quamuis terrenum in dicto loco poſitum
poſſideatur etiam à diuerſis aliis Dominis, hoc ta-
men non releuat,quia D.Marcus Antonius non pe-
tit immiſſionem in poſſeſſionem totius terreni in di-
cto loco poſiti,ſed illius tantum partis,quæ poſſide-
tur per ipſos DD. de Victoriis nuncupatæ Caſale
Sancti Proculi tam de tempore dicti Bernardini,
quam etiam poſtea, quod deductis 12.rubris per Io.
Baptiſtam ſeniorem dicti Bernardini filium acqui-
ſitis,& vti liberis in diuiſione nuper facta ipſi D Pe-
tro Paulo iam aſſignatis,de quibus hodie non agitur,
totum præſumitur per dictum Bernardinum fuiſſe
poſſeſſum, & ab eo habitum, cum de aliis nouis ac-
quiſitionibus non doceatur, iuxta trad.per *Peregr.* d.
art.44.num.22 & ſeq.& *Modern.Brixien.* d. q. 618.
num 45 cum aliis ſupra allegatis.

Nec fuit habitum in conſideratione quod obii-
ciebatur,teſtamentum prædictum non eſſe in forma
probanti;quia pro parte D. Marci Antonij fuit da-
tum ſumptum authenticum extractum ab Archiui- 20
ſta,& Collegio Archiuij Romanæ Curiæ cum ſub-
ſcriptione R.P.D.Lanunij eiuſdem Archiuij Corre-
ctoris,& atteſtatione de qua ſupra; quod propterea
plenam fidem facit *Rota* dec.613.ſub nn.7. par.2. re-
cent.& dec.5.num.3.coram S.mem.Greg.& in Far-
fen.Territorij 31. Martij 1604. coram Illuſtriſſ. D.
Cardin.*Mellino*, Maxime cum appareat, fuiſſe ex- 21
tractum ante motam litem, quo caſu partis citatio
& alia non requiruntur *Rot.*dec.701.num.2. par.1.
recent.

Præſertim etiam quia antea de hoc nunquam fuit
oppoſitum in diſputationibus præcedentibus,ſed di-
cti teſtamenti exiſtentia fuit præſuppoſita, & habita
pro indubitata,de quo etiam, ac fideicommiſſo, &
expreſſa prohibitione alienationis in eo contenta
fuit facta mentio in dicto laudo Cardinalis Farneſij,
in diuiſione,& in inſtrumento aditionis hæreditatis
Curtij,& in aliis ſcripturis,& publicis documentis,
itaut ſatis conſtet de obſeruantia,quæ dat fidem ſcri- 22
pturæ etiam informi, *Rot.*dec.113. num. 11. par.1.
diuerſ.& dec.502.n.18. par.1.recent. & fuit dictum
in Monopolitana Beneficij 6.Iunij 1622,confirmata
14. Nouembris eiuſdem anni coram me.

Minus etiam placuerunt quæ obiiciebantur con-
tra dicti teſtamenti validitatem ob aſſertam præte- 23
ritionem Petri Pauli ſenioris, quem Scribentes pro
dicto D.Petro Paulo iuniore contendebant fuiſſe fi-
lium dicti Bernardini; quia hoc viſum fuit in facto
ex actis non ſubſiſtere,nam enunciatiua facta in te-
ſtamento dicti Io.Baptiſtæ hæredis grauati, præſer-
tim cum ſit vnica,non probat *Rot.*dec.160.nu.6.par.
5.recent.& dec.141.num.1.coram Sanctæ me.Greg.
Et ex depoſitione teſtis octuagenarij aſſerentis, di-
ctum Petrum Paulum non fuiſſe filium, ſed Conſo-
brinum Bernardini;Ac etiam ex laudo lato per Ioan-
nem Albertinum, & Iacobum de Creſcentiis de an-
no 1541. ſuper lite inter eos vertente nulla facta
mentione prætenſæ filiationis apparet dict. enun-
ciatiuam per errorem Notarij emanaſſe. Nec etiam 24
quidquam in contrarium probat alia aſſerta enun-
ciatiua bo mem.R. P. D. Antonij in Epitaffio;Tum
quia nihil concludit,cum ibi non dicatur, dictum
Petrum Paulum fuiſſe filium Bernardini;Tum etiam
quia non eſt antiqua,ſed moderna, quæ propterea
non probat *Crauet.*de Antiquit.temp.par.1.§.primo,
nu.7.& 9.*Rota* dec 160.nu.9. par. 1.recent. & dec.
407.nn.2.coram S.mem.Greg XV.

Et nihilominus,etiamſi de prætenſa filiatione,&
præteritione conſtaret, adhuc diſpoſitio,& fidei-
commiſſum,de quo agitur,ſuſtineretur ſtante clau- 25
ſula codicillari in dicto teſtamento appoſita, *Bart.*
in l.1.quæſt.5 C.de Iur.codicill.*Doct.*in auth.ex cau-
ſa,C.de liber.præt.*Gabr.*conſ.109. num. 5. & conſ.
113.n.2.li.1.*Rot* dec.568.n.3 par.1.recent.& in Rea-
tina Hæreditatis 3.Martij 1600.coram *Iuſto.*

Vltra

Vltra quod in omnem euentum, cum d. Petrus Paulus nunquam in viia fuerit conqueſtus, & exceptio
62 huiuſmodi ſit vitij inuiſibilis, & altiorem requirat indaginem, non retardaret immiſſionem, Vt poſt alios tradit *Menoch.* de adipiſc. remed. 4. n. 726.

Ad ea, quæ per Informantes pro creditoribus bo. me. D. Io. Baptiſtæ dicebantur de paritate tituli non fuit viſum opus aliter reſpondere, ſatis enim ſublata remanent ex dictis deciſionibus in hac cauſa factis, & præſertim vltima, in qua fuit firmatum, fideicommiſſum fuiſſe purificatum ad ſolius D. Marci Antonij fauorem; Et ſic non ſubſiſtit, quod D. Petrus Paulus habeat parem titulum.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Anconitana Bonorum.
Veneris 11. Decembris 1626.

ARGVMENTVM.

Reſignatio confinium diſtinguit factum ſubhaſtationis à cæteris bonis Debitoris.

SVMMARIVM.

1 *Confines apponuntur ad diſtinguendum corpora vendita ab aliis non venditis, & nu. 3.*

2 *Alienatio facta ad corpus, & non ad menſuram operatur, vt augmentum cadat commodo emptoris.*

Deciſio CCXLV.

CVm Mutius prætenderet, Ferrettum exceſſiſſe in appræhenſione poſſeſſionis bonorum, pluresque terras vſurpaſſe, quam continerentur in instrumento ſubhaſtationis ac deliberationis factæ vigore mandati A. C. Domioi animaduertebant, octo corpora terrarum fuiſſe ſubhaſtata.

Primum ſcilicet poſſeſſio laboratiua & vineata cum domo ſita in pertinentis Gallignani in Contrata nuncupata *La Madonna dalla Gratie*, iuxta bona Petri & fratris de Vecchionibus, & à tribus lateribus vias publicas.

Secundum, Poſſeſſio ſita in *Contrata* Gualdelli iuxta bona Curtij Bauerij, & bona Marci Antonij Scalamati, & bona Plebani.

Tertium, Fundus poſitus in loco nuncupato, *Capo de Trougari*, iuxta bona Aſcanij Thomaſis, & bona Ioannis Petruccij.

Quartum, Fundus cum domo poſitus in *Contrata* Sancti Martini, iuxta bona Plebis Caſtri Saparicchij, & bona Herculis Ambroſij.

Sextum, Fundus in *Contrata* S. Petri, iuxta bona Andreæ Cortanij, & bona Plebani.

Sextum, Vinea poſita in loco nuncupata, *Caſa abrugiata*, iuxta bona Petri & Ioannis de Vecchionib.

Septimum, Alia vinea ſita in eodem loco in Contrata nuncupata, *La Madona delle gratia*.

Octauum, Fundus poſitus in iiſdem pertinentiis iuxta bona Aſcanij Thomaſij, & bona Comitis Leonardi Ferretti, vt in instrumento executionis, & ſubhaſtationis dato per *Ciceram* in ſuo ſum. nu. 2.

Vnde Domini dixerunt, Terras quaſcumq; comprehenſas iuxta prædictos fines horum octo corporum ſpectare ad dictum Ferrettum in vim eiuſdẽ ſubhaſtationis, alias vero Terras extra dictos confines non ſpectare ſaltem ex dicta ſubhaſtatione; præfixio enim illa confinium, quemadmodum deſignat, id totum, quod intra illos continetur, venire in ſubhaſtatione, ita excludit etiam id, quod extra illos confines reperitur, apponuntur enim confines ad diſtinguenda corpora vendita, & ſegreganda illa ab aliis bonis non venditis l. forma in princ. ff. de cenſib. l. cum ſeruo §. 1. ff. de contrahen. empt. l. Titius hæres ff. de Action. empt. *Gabr.* conſ. 64. n. 37. lib. 2. 1
Rot. coram S. m. Greg. XV. dec. 155. nu. 2. & propterea, ſi fundus poſitus *in lara detto Vignarola*, qui prius non colebatur, ſed erat Pratum, & alter fundus ſalmarum octo iuxta relationem peritorum in eodem loco, & fundus in loco S Gregorij, & aliæ vineæ de quibus in ſum. eiuſdem *Ciceri* n. 3. non continentur intra fines dd. octo corporum; certe ad Ferrettum non ſpectant ex d. ſubhaſtatione.

Nec obſtat, quod venditio ſeu ſubhaſtatio prædicta facta fuerit ad corpus, & non ad menſuram; quia hoc ſuffragaretur, ſi dicta corpora pluribus iugeribus conſtarent, quam quod expreſſum fuiſſet in ſubhaſtatione, cum in venditione facta ad corpus augmen- 2
tum ſiue diminutio cedat in fauorem emptoris l. æde ſacra §. 1. ff. de contrahend. empt. l. ſi fines ff. de euict. *Cagnol.* in l. 2. n. 180. & 181. C. de reſcin. vendit. *Surd.* dec. 64. n. 10. & 14 & ſeqq. cum aliis per *Grat.* diſcept. forenſ. 65. n 7. & 8.

Sed in præſenti agitur de exceſſu, & de appræhenſione bonorum poſitorum extra confines dictorum
octo corporum; Et ſicuti illa integra octo corpora 3
quantacumq; illa ſint, etiamſi excederent menſuram relatam in ſubhaſtatione ſpectant ad Ferrettum licitatorem, ita ad eum non poſſunt ſpectare, quæ extra dicta corpora reperiuntur l. fundi in princ. ff. de Action. empt. *Gabr.* conſ. 64. nu. 37. li. 2.

Et ita, &c.

Romana Caſalis Capicottæ.
Luna 14. Decembris 1626.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſuſtinenda Periti relatione aduerſus nonnullas exceptiones.

SVMMARIVM.

1 *Periti calcula ſtandum eſt, quando is ſeruatis ſeruandis proceſſit.*

2 *Inter diuerſas Peritorum calculationes minoris relationis magis congrua, & cum aliis conuenienti ſtandum eſt.*

3 *Solutio præſumitur ex lapſu temporis, quando concurrit diligentia Creditoris ſolita exigere ſua credita.*

4 *Mora remiſſa cenſetur quando Creditor recipit ſolutionem.*

5 *Damna ſunt reficienda ei, qui ob moram Debitoris paſſus eſt.*

Deciſio CCXLVI.

POſtquam fuerat ſub die 10. Iunij 1622. coram Ill. D. Card. *Caualerio* reſolutum, deberi damna, & intereſſe pro ſumma ſcut. 18935. ad rationem fructuum cenſuum non extinctorum, quos Congregatio ob non factam à Io. Bapt. Lurago conuentam extinctionem ſoluere coacta fuit, denuo propoſito dubio ſuper eiſdem, & non reſoluto Domini ad rei veritatem melius indagandam mandarunt, eligi peritum calculatorem; & fuit per me vti ſubrogatum in locum d. Ill. D. *Caualerij* electus de partium conſenſu D. Bonanus ſub hac præuiſa verborum formula, videlicet, Ad effectum calculandi, & referendi

quantitatem pecuniæ ſoluræ, & expoſitæ per d. Io. Bapt. ad fauorem d. Congregationis tam in cauſam dicti partiti, quam in alias cauſas, prout in libris eiuſdem Luraghi deſcripta reperiuntur ad effectum vt videatur an dicta Congregatio fecerit ſolutiones huiuſmodi in terminis, & temporibus in dicto ſecundo partito conuentis, vel defecerit, vel exceſſerit in huiuſmodi ſolutionibus faciendis, & an idem Luragus defecerit, vel exceſſerit in huiuſmodi ſolutionibus per eum faciendis annotando hinc inde exceſſus, vel defectus pro veritate facti.

Qui Bonannus computis coram ipſo per annum, & vltra inter dd. partes ventilatis, & calculis ab initio d. ſecundi inchoati partiti vſq; ad decoctionem d. Io. Bapt. de anno in annum congeſtis retulit tandem, Congregationem omnib. coacceruatis ſummis per d. Io. Baptiſtam tam in cauſam dicti ſecundi partiti, quā alias quaſcumq; cauſam per ipſas Congreg. ſolutis, & expoſitis remanſiſſe creditricem in ſumma ſcut. 24254. 16. etiam computatis ad creditum ipſius Luraghi duabus partis ſcut. 3556. quas nullo modo computandas in Rota deciſum, & diffinitiue pronunciatum fuiſſe eadem Congreg. aſſerebat.

Et vlterius ad effectum, vt Rota dignoſcere poſſet, quæ ex partib. defeciſſet, vel exceſſiſſet, reduxit in compendium calculum cuiuſlibet anni ex quo apparet d. Congreg. compenſatis Lurago omnib per eum vt ſupra ſolutis, & expoſitis, ſemper ſingulis annis in plus ſoluendo exceſſiſſe, Primo videlicet anno in ſcutis 11013.1.8. Secundo in ſcutis 269. Tertio in ſcutis 2507.88. Quarto in ſcutis 8562.4.9. Quinto in ſcutis 6470.11.3. Sexto & vltimo anno in ſcutis 5596.6.8. Luragum vero in præmiſſis extinctionibus ſemper defeciſſe vt ex lectura calculi, & relationis prædictæ.

Verum quia pro parte D. Maccarani contra huiuſmodi relationem, & calculum plura obiiciebātur, propoſui dubium de ordine Rotæ, An d. calculus ſuffragaretur ad effectum, vt eſſet ſtandum, vel recedendum à d. dec. coram Ill. D. *Caualerio*, & Domini ſuffragari cenſuerunt, & ita ſtandum in deciſis.

Quoniam ex dicta relatione, cui inhærendum eſt, tanquam facta à Perito ſeruatis ſeruandis, & de par-
1 tium conſenſu electo gloſ. in l. item ſi vnius §. principaliter in verbo Authoritati ff. de Arbitr. Bart. & alij in l. 1. §. vlt. ff. de verbor. obligat. *Rot.* dec. 540. nu 1. p. 1. recent. coram Sanctæ mem. Gregorio dec. 536. num. 1. conſtat, Luragum de tempore decoctionis remanſiſſe debitorem Congregationis in dicta ſumma ſcutorum 18935. In hac enim ſumma liquidata per ſententiam bo. mem. Iuſti cum clauſula, Salua meliori liquidatione facienda, &c. pro qua dumtaxat hodie attenditur, tanquam minori relatio prædictæ, quæ de maiori loquitur omnino concordat cum aliis præcedentibus peritorum relationibus, ſuper quibus fundatæ fuerunt deciſiones, & dicta ſententia Rotalis creditum dictæ Congregationis canonizantes ad tradita per *Alex.* in conſ. 54. num. 6.
2 & 7. lib. 5. & conſ. 183. n. 14. lib. 6. *Farinac.* de Teſtib. quæſt. 64. num. 233. in fin. *Rot.* coram S. me. Greg. dec. 558. nu. 2. & coram Card. *Seraphin.* dec. 111. nu. 2. & coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Manzanedo* in Ianuen. Cenſus 16. Ianuarij 1613. dictamque Congregationem in ſingulis annis conuentas ſolutiones nedum fuiſſe, ſed in ſupra notatis ſummis exceſſiſſe.

Nec viſum fuit obſtare oppoſitiones pro parte D. Maccarani factas, Et primam quod Bonannus non inſpexerit libros Luraghi, nec in illis calculum & relationes prædictas fundauerit, vt ex ipſiuſmet Bonanni atteſtatione in Sum. nu. 5. & ſecundam quod non adnotauerit, nec diſtinctè retulerit, quo menſe, quoue præciſo die ſolutiones per Congregationem factę fuerint & ob id dignoſci non poſſit, An Congregatio ſoluerit in terminis & temporibus in dicto ſecundo partito conuentis, vel defecerit, itaut ob non adimplementum Congregationis potuerit & ipſe Luraghus impune non adimplere; & vlterius damnum, ſi quod ob retardatas ſolutiones huiuſmodi ſuſtinuiſſet, vel conſequi, vel compenſare poſſet, Et tertiam quod d. calculus ſit erroneus vt infra.

Ad primam enim reſponſum fuit, calculum & relationem prædictam fuiſſe fundatam in partitis alias ex dictis libris extractis, & diligenter collationatis coram Notario in præſentis Darij Stanchi periti pro parte D. Maccarani alias electi, vt patet ex ſumpto originali per ipſum Notarium ſubſcripto; quod ſufficit præſertim, quia non docetur de aliquo errore, & creditum Congregationis in dicta ſumma ſcutorum 18035. eſt indubitatum etiam ex dictorum aliorum Peritorum relationibus.

Ad ſecundam vero fuit dictum, ex calculo & relatione prædictis ſufficienter ſatisfactum fuiſſe effectui d. decreti, & menti Rotæ, cum ex eiſdem appareat, Congregationem ſingulis annis ſoluiſſe longe plus, quā debebat, & in fine cuiuſlibet anni in manibus Luraghi remanſiſſe ſupra notatas pecuniarum quantitates, & ex verbis dicti decreti ibi, Ad effectum vt videatur an d. Congregatio &c. depræhenditur, nō eſſe opus, vt Peritus præciſe referat an Congreg. defecerit, vel Luraghus, ſed ſat eſſe, quod ex eiuſdē relatione Domini hoc percipere, & deducere poſſint.

Ideoque, cum Mercatores ſoleant eſſe diligentiſſimi in exigendo, & Luraghus in euentum non factarum ſolutionum debitis temporibus haberet facultatem accipiendi pecunias, ſiquæ ſibi deficerent, ad cambium iuxta formam conuentionum, illaſque non acceperit, nec vnquam de hoc ſe conqueſtum fuiſſe appareat, præſumendum eſt, ſolutiones vel in 3
terminis conuentis factas vel per paucos tantum dies dilatas, ac moram & dilationem huiuſmodi ſi quæ interueniſſe diceretur, vel non fuiſſe conſiderabilem ad trad. per *Afflict.* dec. 15. nu 19. *Pariſ.* conſ. 83. n. 27. lib. 1. & conſ. 137. num. 13. li. 4. *Surd.* dec. 105. nu. 2. vel in fine cuiuſlibet anni ſuperabundanter purgatam; Sique nullum damnum fuiſſet paſſus Luraghus ob aliquot dierum, vel forſan menſium interuallum inter vnam & alteram ſolutionem, illud videtur ſatis ſuperque reſarcitum, cum in fine cuiuſlibet anni Congregatio plus reliquerit in manib. Luraghi, quam deberetur; Verum nec vllum damnum, ſiquod ob d. moram proueniſſet, inde reſultaſſet Luragho, ſed reſpectu fructuum illorum reſultaſſet creditoribus, quib. tamen poterat Luraghus ſolutionem differre donec ſibi per Congregationē differebatur, reſpectu vero extinctionis ſortis damnum ceſſiſſet eidem Congregationi, quæ nec damnum aliquod prætendit pro iis diebus, quib. aſſeritur defeciſſe, ſed ſolum à die poſt decoctionē Luraghi, quo tempore indubitanter pecuniæ erant eidē Luragho ſolutæ &c. Et quatenus aliqua mora incurſa fuiſſet, illa videretur ab ipſomet Luragho ob dict. pecuniarum receptionem ſubſecutam remiſſa, adeo vt de prætenſo non adimplemento, quatenus adeſſet, vlterius dari non poſſit quemadmodum in ſimilibus terminis fuit dictum coram S. me. Greg. XV. deciſi. 4
75. nu.

75. nu. 2. & in dec. 577. num. 10. par. 1. recent.

Et ceſſare viſa fuit difficultas ex eo quia nullus datus fuimus quod Luraghus ob prætenſam moram, & dilationem, ſi quæ interuenerit, aliquod paſſus fuerit damnum, nec minus iacturam lucri, quod facere potuiſſet, ſi iſtas pecunias ſtatis temporibus habuiſſet; huiuſmodi enim pecuniæ non poterant negotiari, ſed vel ſtatim, vel modico interpoſito tempore poſt factas à Congregatione ſolutiones debebant ex pacto in extinctionem ſortis, & fructuum cenſuum reſpectiuè conferri, nec emolumenta Luraghi ex iſto partito conſiſtebant in aliqua dictarum pecuniarum negotiatione, ſed in prouiſione ſcutor. 600 pro primis quatuor annis, & in annua diminutione fructuum pro rata cenſuum ſingulis annis extinguendorum, qua diminutione non attenta tenebatur nihilominus Congregatio eamdem vniformem annuam ſolutionem ſcutorum 30. m. per ſexdecim annos, & duos menſes continuare; Ideoque quoad primam partem dubij, cum huiuſmodi modicus defectus, quatenus, adfuiſſet, non læſerit in ſubſtantia ius Luraghi, nullius videbatur conſiderationis, vt per Card. *Mantic.* de tacit. lib. 3. tit. 10. nu. 23. & aliis ſupra citatis, & conſequenter ſubtilis illa & exacta calculi indagatio cum diſtincta ſingulorum dierum, & ſolutionum adnotatione, attento etiam ſupra narrati decreti tenore viſa fuit Dominis irreleuans, & fruſtratoria, & calculum per integrum annum elaboratum bene ſuffragari.

Ceſſit pariter prætenſus error qui opponebatur d. calculo reſpectu primi anni, quia Bouannus tam in tempore, inchoando vid. licet à Kalend. Maij 1588. quam in quantitate ſeptem terminorum ſeu ſolutionum à d. Kalendis vſque ad Kalendas alterius Maij anni ſequentis conuentarũ, vt in Sum. D. Maccarani n. 2 conſtituendo Congregat. debitricẽ in ſcutis 18. m. inſecutus fuit tenorem inſtrumenti ita diſponentis, & ob id de aliquo errore redargui non poteſt.

Nec obſtat conuentio ſoluendi annua ſcuta 30000. quæ adimpleta non videtur per ſolutionem dictorum ſcut. 18000. pro dicto primo anno; quia ſatis adimpleta fuit dum partes pro dicto primo anno excluſerunt terminum, ſeu ſolutionem menſis Iunij quæ pro reliquis annis importabat annua ſcuta 12000 illamque de per ſe ſolam diſtulerunt ad menſem Iunij poſt completum 16. annum dicti partiti idque ſumma ratione, quia Luraghus pro dicto primo anno non aſtringebatur ad extinctionem alicuius ratæ ſortis principalis cenſuum ſcutorum 30000. ſed ſolummodo ad ſolutionem fructuum importantium ad rationem ſex pro centenario, illa ſcuta 18000. per Congregationem in dicto primo anno perſoluenda; & ſicut pro parte Luraghi differebatur totalis extinctio dictorum cenſuum ad menſem Iulij 1604. & conſequenter ad duos alios menſes poſt dictum decimum ſextum annum vt in ſummario D. *Maccarani* numer. 1. in fin. ita & pro parte Congregationis differebatur iſta vnica, & vltima ſolutio ſcutorum 12000. in dicto primo anno ob huiuſmodi æquilibrium à partibus non compræhenſa, & propterea bene egit Bonanous, dum non conſtituit annum ex quatuordecim menſibus, prout ad includendam dictam ſolutionem ſcutorum 12000 de menſe Iunij conſtituendum prætendebat D. Maccaranus.

Et ex his videbatur, reſultare reſolutionem ſecundæ partis dubij propoſiti; quia cum omnes pecuniæ per Luraghum receptæ deſcriptæ legantur ad computum dicti ſecundi partiti in cuius executionem debuiſſent cedere in extinctionem fructuum, & ſortis dictorum cenſuum, idemque Luraghus ante decoctionem ſoluit omnibus dictorum cenſuum fructibus defecerit in extinctione ſortis, vt ex dicto calculo apparet, dubitari non poteſt, quin eadem ſcuta 18935. in dictæ ſortis extinctionem omiſſam cedere debeant.

Ideoque cum congregatio ob illam non factam extinctionem coacta fuerit dictorum non extinctorum cenſuum fructus perſoluere, omnis ratio, omniſque æquitas ſuadet, quod reſici debeant huiuſ- 5
modi damna, & intereſſe per ipſam Congregationem à die ſubſecutę decoctionis paſſa ad tradita per *Bald.* conſ. 127. col. 1. *Cranet.* conſ. 59. n. 2. *Surd.* conſ. 101. n. 24. & 25. allegationis in d. dec. III. D. *Caualerij*, quæ & hodie Dominis placuit.

Et ita calculum ſuffragari & in deciſis perſiſtendum eſſe vtraq; parte informante reſolutum &c.

Paduana Feudi.

Lunæ 11. Ianuary 1627.

ARGVMENTVM.

Per verba continentia explicitam hæreditatis acceptationis confeſſionem, procul dubio probatur præcedens aditio, quod & ampliatur. Ad feudum mixtum quis aſpirare nequit, licet hæreditatem adiuerit, ſi deinde eam repudiauerit. Hæreditatem ſi quis repudiauerit ſub conditione, ſi dicta conditio non verificetur, perinde eſt, ac ſi nunquam fuerit excogitata.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditatis aditio per quæ verba perneceſſe inferatur.*
2 *De aditione hæreditatis quando dubitari non poſſit.*
3 *Aditione ſtante, repudiatio, ſeu renunciatio poſtea facta nihil prodeſt.*
4 *Hæres ſemel non poteſt amplius deſinere eſſe hæres.*
5 *Et hoc maximè in præiudicium alterius.*
6 *Hæreditatem, qui repudiauerit, feudum mixtum retinere nequit.*
7 *Repudiatio hæreditatis quando habenda ſit pro non facta.*
8 *Ablatiui abſoluti important conditionem.*
9 *Ablatiui abſoluti important formam.*
10 *Forma niſi impleatur, actus aliter geſtus corruit.*
11 *Actus factus ſub conditione, ſi illa non purificatur, perinde eſt, ac ſi nunquam fuiſſet in rerum natura.*
12 *Paria ſunt quod aliquid non fiat, vel quod fiat ſub conditione, quæ non ſit purificata.*
13 *Pluralitas non præſumitur.*

Deciſio CCXLVII.

PRæſuppoſita deciſione in hac cauſa facta die 24. Ianuarij 1625. coram me, in qua fuit firmatum feudum illud non eſſe ſimpliciter ex pacto, & prouidentia, ſed mixtum, & ſic requirere etiam qualitatem hæreditariam, propoſui dubium tunc reſeruatum, An ſcilicet conſtet de tali repudiatione hæreditatis Galeatij facta per Antonium Franciſcum, & Paulum eius filios, quæ obſtet D. Ludouico, & fratribus dicti Antonij Franciſci filijs, & hæredibus

in caſu, & ad effectum de quo agitur. Et Domini
non conſtare cenſuerunt.

Et moti ſunt primo, quia mortuo dicto Galeatio
de anno 1612. Hieronymus Talpus nomine dicto-
rum Pauli, & Antonij Franciſci fratrum cum eiuſ-
dem Antonij Franciſci præſentia comparuit coram
Iudice, & præmiſſa narratiua, quod nuperrime dictus
Galeatius ab inteſtato deceſſerat relictis poſt ſe di-
ctis Paulo, & Antonio Franciſco filiis, ad quos pro-
pterea paterna hæreditas fuerat ab inteſtato delata,
& quod ipſe illam cum beneficio legis, & inuenta-
rij adire intendebat, inſtetit, eoſdem fratres pronun-
ciari, & admitti ad ipſam hæreditatem cum dicto in-
uentarij beneficio adeundum, & Iudex pronuncia-
uit, & admiſit iuxta formam petitionis, & poſtea an-
no ſequenti idem Paulus, & Antonius Franciſcus
denuo comparuerunt coram Iudice, eique per hæc
formalia verba expoſuerunt, quod cum de menſe Ia-
nuarij anni præteriti Galeatius eorum pater ab inte-
ſtato deceſſiſſet, ipſi eius hæreditatem acceptauerunt
cum beneficio legis, & inuentarij, dubitantes de eius
viribus, prout apparet, pronunciam ſucceſſionis ab
inteſtato cum beneficio prædicto in ipſa hæreditate
1 D. Iudicis prædeceſſoris ſub die, &c. Quæ verba tan-
quam continentia explicitam hæreditatis accepta-
tionis confeſſionem procul dubio præcedentem a-
ditionem probant *Bart.* in l. gerit n. 14. ff. de acquit.
hæredit. *Bald.* in l. potui C. de Iur. delib. *Dec.* conſ.
578. num. 6. cum aliis per *Menoch.* præſumpt. 161.
num. 21 lib. 4. Et declarant actum comparitionis
factum, & verba per dictum Talpum vere fuiſſe de
ipſorum mandato, & conſenſu prolata animo effe-
ctualiter adeundi & hæreditatem acceptandi, & iu-
dicem ſuper huiuſmodi effectuali poſſeſſione, &
acceptatione decretum, vt ſupra interpoſuiſſe, & ſic
2 omnem remouent dubitationem, quæ alias forſan
adeſſe videri potuiſſet iuxta tradita per *Bart.* in d. l.
gerit nu. 17. & *Socin.* ſen. conſ. 60. num. 12. lib. 1. &
Menoch. de præſumpt. li. 4. præſumpt. 100. num. 30.
3 Stante autem huiuſmodi aditione repudiatio ſiue re-
4 nunciatio poſtea facta non obſtet, quia ſemel hæres
non poteſt deſinere eſſe hæres l. ei qui ſoluendo ff. de
hæred. inſtit. & l. ſi fine §. ſed quoad ff. de minor. l. 2.
C. de hæredit. vel act. vendit. *Bart.* in l. pater familias
nu. 6 ff. de hæred. inſtit. *Caſtren* conſ. 211. nu. 2. lib. 2.
Crauett. conſ. 1 n. 6. *Craſſ.* de ſucceſſ. in §. Omiſſio hæ-
reditatis q. 14. *Magon.* dec. Florent. 16. n. 28. Præ-
ſertim in præiudicium alterius, & ſic filiorum, qui ad
5 iſtius feudi mixti ſucceſſionem vocantur ex conce-
dentis, & maiorum prouidentia tanquam deſcen-
dentes à primo acquirente, vt tradit *Caſtr.* in l. quo-
6 ties n. 4. C. de hæred. inſtit. & in auth. poſt fratres n.
2. C. de legit. hæred. *Pariſ.* conſ. 65. nu. 31. vol. 4. *Socin.*
iun. conſ. 72. n. 29. vol. 1. & conſ. 117. n. 10. li. 2. *Surd.*
conſ. 63. nu. 18. & late proſequitur *Ia. Ant. Bellon.* in
conſ. 48. n. 24. 25. & pluribus ſeqq.

Secundo principaliter moti ſunt Domini ex eo,
7 quia dicti Paolus, & Antonius Franciſcus non repu-
diarunt ſimpliciter, & abſolute hæreditatem patris,
ſed declararunt, ſe velle ab ea abſtinere, & nolle ea
illa commodum aliquod, vel incommodum ſentire,
retentis tamen iſtis bonis feudalibus ab ipſis poſſeſ-
ſis; Vnde ſi admittimus, illum, qui hæreditatem re-
pudiauit, feudum mixtum retinere non poſſe, vt per
Couarr. variar. reſolut li. 2. cap. 18. n. 4. in princ. & in
verſ. Sexto hinc infertur *Siluan.* conſ. 30. n. 19. *Me-
noch.* conſ. 201. n. 66. & *Oaſch.* dec. Pedem. 162. per
tot. repudiatio haberi debet pro non facta, deficit
enim ipſorum repudiantium conſenſus, quos appa-
ret aliter repudiare noluiſſe, quam cum præſuppo-
ſito quod ea non obſtante adhuc feuda retinere poſ-
ſent *Craſſ* de ſucceſſ. in §. Omiſſio hæreditatis q. 10.
verſic. Sin vero, & in §. Acquiſitio hæreditatis nu-
mer. 2.

Præſertim quia verba illa Retentis tamen, &c.
cum ſint ablatiui abſoluti, important conditionem l. 8
à teſtatore ff. de condit. & demonſtrat. l. ſi debito §.
1. ff. Quibus mod pign. vel hypoth. ſolu. l. euictis ff.
de euict. & conſequenter formam *Bald* in auth ma- 9
tri, & auiæ C. Quand. mult. tut. offic. fung. poſſ. cum
aliis per *Becc.* conſ. 39. nu. 18. & 19. & *Surd.* conſ.
371. nu. 69. & 70. Quæ ſi adimpleri non poteſt, re- 10
pudiatio redditur nulla l. cum hi §. ſi præter ff. de
tranſact. *Dec.* conſ. 532. no. 4. *Surd* eodem conſ. 371. 11
n 70. & haberi debet pro non facta, ſi dicta retentio-
nis bonorum feudalium conditio purificari nequit
l. pecuniam quam ff. ſi cert. pet. l. neceſſario §. quod
ſi pendente ff. de Pericul. & commod. rei vendit.
Pariſ. conſ. 8. n. 25. li 3 *Corn.* conſ. 156. num 7. li. 2.
Rip. conſ. 81. nu. 25. vbi dicit, paria eſſe, quod ali-
quid non fiat, vel quod fiat ſub conditione, quæ non 12
ſit purificata *Socin.* iun. conſ. 4. n. 16 vol. 2. *Tiraq* in l.
ſi vnquam in verbo, Reuertatur n. 277. C. de Reuoc.
donat. & dicta reſeruatio feudorum non poteſt in-
telligi de alio vltra hoc, quia non docetur, quod a- 13
liud feudum extaret, & pluralitas non præſumitur, &
licet de illo tempore hoc feudum penes filios repe-
riretur, hoc tamen non tollit, quin ex cauſa Patris il-
lud habuerint.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Ceſenaten Bonorum.

Lunæ 11. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Dos quando eſt data filiæ, ſiue ſit data in pecunia, ſi-
ue etiam in tot iocalibus, ſemper imputatur in le-
gitimam, & ſi illa petatur, perperam agitur.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debita eſt filiis, & ius illam petendi ad hæ-
redem tranſit quamuis extraneum.*
2 *Legitima ſi ſemel eſt habita, fruſtra iterum petitur.*
3 *Dos filiæ data imputatur in legitimam, quod proce-
dit, etiamſi conſiſtat in pecunia, vel in iocalibus.*
4 *Filia recuſare poteſt, accipere pecuniam datam ei in
dotem, & inſtare pro traditione legitimæ in tot cor-
poribus hæreditariis.*
5 *Pater ſi in teſtamento relinquat dotem filiæ, & etiam
eam heredem inſtituat, non videtur quod tunc dos
ſit imputanda in legitimam, quod declara n. 6.*
7 *Filia ſi ſit inſtituta hæres, ei debetur legitima, non
quia eſt hæres inſtituta, ſed quia eſt filia.*
8 *Legitima onus, & grauamenta non admittit.*
9 *Statutum ſi dicat, quod dos habeatur pro legitima, an
ſic poſſit peti ſupplementum legitimæ.*
10 *Filius pro legitima trientem tantum prætendere po-
teſt.*
11 *Pia cauſa quoties eſt ſubſtituta, trebellianica non de-
trahitur.*
12 *Quod procedit, etiamſi à principio incertum erat, an
pia cauſa eſſet ſucceſſura, nec ne, & nu. 13.*
14 *Pia cauſa quando certum eſt quod ſuccedit, non in-
trat diſtinctio, an ſit mediatè, vel immediatè ſuc-
ceſſura ad hoc vt detrahatur Trebellianica.*

15 Tre-

Digitized by Google

15 *Trebellianica detrahi poteſt etiam ſi pia cauſa ſit*
ſubſtituta, ſi de huiuſmodi voluntate teſtatoris
conſtaret.
16 *Teſtator non præſumitur in præiudicium piæ cauſæ*
velle diminuere fideicommiſſum, & permittere
detractioni trebellianicæ, quam de iure non com-
peteret.

Deciſio CCXLVIII.

INſtabat D. Emilius Dandinus hæres q. Iacobæ, ſi-
bi deceini detractionem legitimæ, & trebelliani-
cæ vti debitæ eidem Iacobæ filiæ Hieronymi, &
grauatæ per fideicommiſſum in fauorem Locorum
Piorum Ciuitatis Ceſenæ, ſuper quibus propoſito
dubio Domini reſoluerunt, non eſſe locum prædi-
ctis detractionibus.
Quo enim ad legitimam, licet illa debita fuerit Ia-
1 cobæ tanquam filiæ l. parentibus l. cum quæritur ff.
de Inoffic. teſtam. auth. nouiſſima C. eodem, & ius
illam petendi tranſierit in D. Emilium quamuis hæ-
redem extraneum *Salycet.* io l. ſcimus in princ. C. de
Inoffic. teſtam. *Crauet.* conſ. 312. num. 5. Attamen
cum ſemel eam habuerit, immerito iterum petitur,
2 fuit enim illi nedum legata, ſed & ſoluta dos ſcuto-
rum 4000. necnon præſtita iocalia, vaſa argentea,
& alia pro mundo muliebri. In iure autem certum
eſt dotem filiæ datam imputari in legitimam l. quo-
3 niam nouellæ Cod. omni modo §. imputari C. de
Inoffic. teſtam. *Bart* in l. in quartam num 10. ff. Ad
leg. falcid. & alij Doct. etiamſi dos conſiſtat in pe-
cunia, quia adhuc imputatur in legitimam *Curt* iun.
conſil. 180. num. 2. & 5 *Gabr.* conſ. 132. num. 8. lib. 2.
Honded. conſ. 63. num. 120. & ſeqq. lib 1. *Surd.* deciſ.
219. n. 1. & 2. *Cucch.* de legitima verſ. Data inter vi-
uos nu. 26. & idem de iocalibus quod imputentur
tradiderunt *Pic.* in d. l. in quartam nu. 182. & *Socin.*
iun 113. *Pariſ* conſ. 1. n. 89 lib. 3. Rota coram S. me.
Gregorio XV. dec. 568. nu. 7. Sibi enim hoc caſu ad-
ſcribat filia, quæ tacebat, neceſſariam eſſe huiuſmo-
di imputationem, & tamen pecuniam recipit dum
potuiſſet recuſare ſolutionem, & inſtare pro tradi-
4 tione legitimæ in tot corporib. hæreditatis *Pic.* vbi
ſupra nu. 183 & alij.
Nec obſtat, quod pater in eodem teſtamento, &
5 dotem reliquerit, & hæredem inſtituerit eamdem
filiam, & ita hæc duo tanquam diuerſa inter ſe de-
bita diſtinxerit, nec propterea videatur eſſe locum
6 imputationi, præſertim extraneo hærede vocato
iuxta tradita per *Berengar. Ferdinand* in d. l. in quar-
tam art. 3. nu. 68. *Craſſ.* § legitima q. 23. n. 5. in fin. &
Moder. Forol iuien. de legitima lib. 2. tit. 2. q. 8. nu. 7.
& ſeqq & n. 16. Quoniam huiuſmodi concl. non ap-
plicatur caſui noſtro, Tum quia non extraneus, ſed
ipſa filia fuit hæres inſtituta; Tum quia teſtator non
legitimam reliquit, & dotem, in quibus terminis iux-
7 ta prædictorum opinionem vtraque, ſcilicet, & legi-
tima, & dos diſtinctim deberentur, ſed prius legata
dote inſtituit hæredem eamdem filiam in reliquis
bonis, eique decedenti ſine filiis maſculis ſubſtituit
piam cauſam; Vnde hæc inſtitutio non tollit, quin
teſtator prius legando dotem voluerit implere pro-
priam obligationem circa præſtationem legitimæ,
& dictam dotem referre ad debitum omnino neceſ-
ſarium; Nec ex eo, quod fuit hæres inſtituta Iacoba
dicendum eſt ei fuiſſe relictam legitimam, quoniam
legitima debetur eo, quod ſit filia, non autem quia
inſtituta fuerit hæres.
Neque vrgens viſa eſt coniectura pro excludenda
huiuſmodi imputatione, quod teſtator filiam graua-
nit fideicommiſſo, & proinde dotem non intelle-
xerit pro legitima, cum hæc onus, & grauamen non
admittat, vt arguebat *Gabr.* conſ. 140 n. 9. lib 2. Quia 8
obiectum releuaret, ſi teſtator grauaſſet filiam in il-
lis ſcutis 4000. pro dote legatis, in quibus terminis
loquitur *Gabr.* Sed grauamen fideicommiſſi fuit in-
iunctum in aliis bonis dempta quantitate dictæ do-
tis ibi, In aliis autem bonis, &c. Et quatenus onus eſ-
ſet iniunctum in illa dote, hoc magis ſuaderet volun-
tatem teſtatoris conſeruandi boni pro fideicommiſ-
ſo, & ſic pro imputatione, hoc enim modo minus di-
minuitur fideicommiſſum, & non euertitur iudicium
defuncti.
Neque Domini obſtare crediderunt quæ diceban-
tur de ſupplemento eiuſdem legitimæ. Quoniam
quidquid ſit. An ſtatutum Ceſenæ excluſiuum fæmi- 9
narum habeat dotem pro legitima, & intret in præ-
ſenti caſu, Reſpondebant, non ſolum non iuſtificari,
huiuſmodi dotem ſcutorum 4000. eſſe inofficioſam,
& minorem legitima, ſed ex calculo. & relatione da-
ta per peritum ab vtraque parte electum apparere
dicta ſcuta 4000. iunctis præſertim dictis localibus
& aliis à filia receptis excedere trientem hæredita- 10
tis Hieronymi, & tamen pro ſua legitima trientem
tantum poterat prætendere auth. nouiſſima C. de
Inoffic. teſtam.
Quo autem ad Trebellianicam, nec illa detrahitur
quoties ſubſtituta eſt Pia cauſa Doct. in l Marcellus 11
ff. Ad S C. Trebell. *Gabr.* de Trebellianic. concl. 11.
num. 2. *Tiraq.* de Priuileg. piæ cauſæ priuil. 27. Card.
Mantic. de coniect. vltim. vol. lib 8. tit. 3. nu. 4. *Rota*
dec. 373. n. 6. in fin. p. 2. recent. Et in his terminis quo-
ties alieno decedenti ſine filiis fuit ſubſtitutus locus
pius. Et ſic etiam dum à principio erat incertum, an
Pia cauſa eſſet necne ſucceſſura dixit Rota coram
Reuerendiſſimo D. meo *Decano* dec. 210. & 271. in 12
eius impreſſis. & nouiſſime *Bellon.* iun. conſ. 84 n. 15.
& ſeqq. quia ſufficit quod tempore primæ reſtitutio-
nis fideicommiſſi faciendæ, hoc enim tempore de- 13
trahitur Trebellianica, ſuccedat ipſa cauſa pia licet
ſecus ſit, ſi alteri mediate eſſet prius reſtitutio facien-
da, & dubium eſſet, an ſucceſſura foret pia cauſa, quia
tunc detraheretur quidem Trebellianica, ſed tamen
data cautione de illam reſtituendo in caſu purifica-
tionis fideicommiſſi ad fauorem piæ cauſæ vt per
Rot. & *Bellon.* loco præallegato, & *Rot.* etiam deciſ. 14
373. numer. 7. p. 2. recent. Quod ceſſat in præſenti
quia certum eſt hodie piam cauſam eſſe admitten-
dam ad hæreditatem Hieronymi, & ſic non eſſe lo-
cum detractioni Trebellianicæ vt in puncto *Curt.*
iun. conſ. 120. num. 14. Et data hac certitudine quod
ſuccedat pia cauſa, non intrat diſtinctio, an media-
te, vel immediate ſit ſucceſſura ipſa cauſa *Alex.*
conſ. 10. num. 14. lib. 3. & *Socin.* ſen. conſ. 144. num. 7.
lib. 2.
Nec obſtat, Trebellianicam detrahi etiam ſubſti-
tuta pia cauſa, ſi de huiuſmodi voluntate teſtatoris, 15
ſcilicet vt detraheretur, conſtaret *Tiraq.* de Priuil.
piæ cauſæ priuileg. 26. in fin. hic autem deſumi hu-
iuſmodi voluntatem ex illis verbis, vbi Teſtator,
cum legaſſet Angelicę vxori viumfructum. dixit, tale
legatum intelligi pro omni & quacumque legitima,
& Trebellianica, & omni alia ratione pro qui-
bus dicta Angelica poſſet petere, & prætendere.
&c. Quoniam hæc potius verba retorquentur,
cum ea illis deprehendatur enixa voluntas teſtato-
ris conſeruandi integra bona pro fideicommiſſo,

& vt vxor ſolo vſufructu eſſet contenta; Et loquitur teſtator dubitatiue ponderatis illis verbis, Petere,
16 & prætendere, &c. & quoniam ibi agitur quoad Angelicam, ſi ſuperuiueret Iacobæ, vnde non inde facienda eſt illatio ad Iacobam, vt in præiudicium piæ cauſæ voluerit teſtator fideicommiſſum diminuere, & detractionem, quæ de iure non competere permitteret, hac enim data interpretatione Hieronymus modo conſeruationem ſuorum bonorum effectuaſſet modo neglexiſſet; & ſic ſibi fuiſſet contrarius.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bononien. legati de Mareſcottis.
Veneris 15. Ianuarij 1617.

ARGVMENTVM.

Dotare filias eſt onus paternum, & hoc onus non ſolum ipſi Patri inhæret, ſed & eius bonis, & ita illa bona tranſeunt ad quoſcunque, ac ſi fuiſſent præciſè obligata pro dote filiarum.

SVMMARIVM.

1 *Dotare filias eſt munus paternum, & quidem onus neceſſarium.*
2 *Et hoc debitum dotandi, & onus nedum ipſi perſonæ Patris, ſed & eius bonis inhæret.*
3 *Dotandi filias hæc neceſſitas conſideratur nedum reſpectu Patris, ſed etiam illius hæredis.*
4 *Hæredis perſona non mutat conditionem obligationis principalis.*
Neceſſarium, vel voluntarium debitum dicitur quod à principio habuit cauſam neceſſariam, vel voluntariam nu. 4.
5 *Hæres non præſumitur exercere liberalitatem, ſi ſe eximat ab obligatione ad quam tenebatur vti hæres.*
6 *Frater legans dotem ſorori, intelligitur velle compenſare cum debito dotis relictæ à Patre.*
7 *Compenſandi animus præſumitur quoties legatur aliquid ex eadem cauſa ob quam erat debitum nu. 8 & 15.*
9 *Teſtatoris voluntatis declaratio in legatis, regulariter ad heredem ſpectat.*
10 *Declarans nihil de nouo diſponit.*
11 *Legatum factum à Debitore, animo compenſandi factum præſumitur, quando Teſtator dixit, quod nihil aliud prætendere poſſet in hæreditate.*
12 *Donatio non dicitur ſi animo compenſandi aliquid detur.*
Compenſatio vt excludatur non eſt ſufficiens leuis coniectura nu. 12.
13 *Pater ſi hæredem inſtituat filium, & dotem incertam relinquat filiæ, tunc ſi filius in ſuo teſtamento declaret quanta præciſè futura eſt illa dos à Patre relicta, videtur feciſſe tale legatum pro dirimendis diſſidiis, quæ poſſent oriri in dotis liquidatione num. 15.*
16 *Exceſſus non præſumitur & alleganti incumbit onus probandi.*
17 *Dos congrua ab cognoſcendum quæ ſit, inſpicienda eſt dos, quæ anteactis temporibus fuit tradita puellis eiuſdem familiæ.*
18 *Dotium quantitates in dies augentur.*
19 *Dos congrua vt liquidetur, attendendum eſt tempus nuptiarum.*
20 *Dos vt liquidetur, quando agitur, numerus filiarum dotandarum exiſtentia maſculorum ſtatus hæreditatis, & alia huiuſmodi obſeruanda ſunt.*
21 *Dotes ſunt augendæ diminuto numero filiarum.*
22 *Dotes filiarum ſunt detrahendæ non ex bonis hæredis, ſed ex bonis patris, cum ipſe eas dotare teneatur.*

Deciſio CCXLIX.

AGeſilaus hæredibus inſtitutis vniuerſalibus Thideo, Carolo, & Nicolao filiis legitimis, iuſſit, ſuo tempore congrue dotari Claudiam, Ferdinandam, Catherinam, Lucretiam, & Chriſtinam filias, quo Ageſilao defuncto, & iam tribus ex prædictis filiabus in Monaſterio profeſſis ſuperſtiteque ſolum Nicolao, alij enim fratres prædeceſſerunt, contingit, dictum Nicolaum in teſtamento, cum quo, & pariter deceſſit, conſtituiſſe dotem prædictis ſororibus Lucretiæ, & Chriſtinæ in ſcutis 11500. pro qualibet, & hinc dubitatum fuit In cuius hæreditatis ſtatum ſint referendæ huiuſmodi dotes, an ſcilicet Ageſilai patris, an vero Nicolai fratris. Et Domini cenſuerunt, eſſe referendas in hæreditatem 1
paternam; Et moti ſunt, quia dotare filias eſt munus paternum l. qui liberos ff. de Rit. nupt. & l ſi. l. de dot promiſs. Dec. in auth. præterea n. 17. & ibi *Curt.* 2
iun nu. 19. C. Vnde vir & vxor, & quidem onus neceſſarium *Hond.* conſ. 50. n. 16. lib. 2. *Rot.* Maceraten. apud *Gratian.* deciſ. 19. n. 40. verſ. quia reſpondetur; Hocque debitum dotandi, & onus nedum ipſi perſonæ patris, ſed & eius bonis inhæret, adeout illa bona tranſeant cum hoc onere ad quoſcunque, ac ſi fuiſſent præciſe obligata pro dote filiarum *Caſtren.* conſ. 80. nu. 1. lib. 1. *Rol.* conſ. 85. n. 56. lib. 1. *Gratian.* dicta deciſ. 19. n. 7.

Hæcque neceſſitas dotandi filias conſideratur nedum reſpectu patris, ſed & illius hæredis; quia licet ab hæredis voluntate pendeat, An velit necne adire 3
hæreditatem, attamen adita remanet idem debitum, & quidem neceſſarium, vt prius erat, in perſona defuncti, quia ex perſona hæredis non mutatur conditio obligationis principalis l. 2. §. ex his ff. de 4
Verb. oblig. & dicitur neceſſarium vel voluntarium debitum quod à principio habuit cauſam neceſſariam vel voluntariam § ſi pater in l. ſi cum dotem ff. ſolut. matr. & Doct. in dicta auth. præterea *Rimin.* iun conſ. 344 n. 42. *Barboſ.* in l. ſi cum dotem §. ſi pater n. 4. ff. Sol. matr. & *Hond.* egregie in conſ. 50. n. 14. & ſeqq. lib. 2. *Gratian.* d. loco n. 41. & 42. & propterea ex his ſequitur, quod cum Nicolaus conſtituerit dotem, præſumatur id feciſſe non vt liberalitatem exerceret, ſed vt eximeret ſe ab obligatione, ad quam tenebatur vti hæres patris, & ſic intrat præſumptio 5
compenſationis cum debito neceſſario, l. huiuſmodi 86. §. ſi Sempronius & ibi gloſ. in Verbo Repelli ff. de legat. primo *Bald.* in l. fin. num. 12. C. de Dot. promiſs. & in l. Neſennius nu. 5. de negot. geſt. vbi etiam *Bart.* num. 5. & Angel. *Rim.* ſen. conſil. 230. num. 5. *Caſtrenſ.* conſil. 35. lib. 2. *Ruin.* conſil. 223. num. 2. lib. 1. & in conſ. 138. num. 3. lib. 4. *Fanuc. de Lucr.* dot. gloſ. 8. num. 74. *Surd.* conſil. 119. num. 12. 13. & 16. verſ. Non obſtat *Gratian.* d. loco num. 13. & *Honded.* conſ. 50. num. 17. lib. 2. *Sim. de Petr.* qui loquitur de fratre legante dotem ſorori, quod intelligatur compenſare cum debito dotis relictæ à patre conſ. 161. num. 57. *Menoch.* de Arbitrar. caſ. 88. n. 46. 6
lib. 2. vbi reprobantur *Alb. Corn.* & aliis, qui contrarium cenſuerant.

Quæ eo certiora videbantur, cum vltra diſpoſitionem

nem ſine præſumptione iuris concurrant etiam
plura in caſu præſente, qua huic iuris diſpoſitioni
voluntatem etiam Nicolao fratris conſonam fuiſſe
teſtantur.

Primo quia Nicolaus addidit cauſam legati, nem-
pe pro dote, & ſic cum tam patris legatum, quam
7 fratris in vnam eamdemque cauſam conſpicent, &
illam exprimant, legatum fratris dicendum eſt fuiſ-
ſe pro compenſatione debiti, & legati paterni dicta
l. huiuſmodi §. enim pater de Iur. dot. & explicant
Ruin. dicto conſ. 223. n. 3. verſ. 2. & 4. *Menoch.* in his
terminis lib 4. præſumpt. 110. n. 48. *Pret.* alleg. conſ.
163. n. 51. in fin. *Honded.* dicto conſ 50. n. 20. & ſeqq.
D. *Fachin.* controuerſ. lib. 5. cap. 33 verſ. Quid igitur,
8 qui hac diſtinctione diſſenſiones *Coraſij*, & *Duareni*
componit; & in caſu præſenti nedum in vtroque le-
gato eadem cauſa exprimitur, ſed idem tēpus etiam
præfigitur, vnde magis apparet, legatum fratris eſſe
correſpectiuum, & intuitu prioris legati paterni, vn-
de reſultat animus compenſandi.

Secundo quia Nicolaus dixit, *Perche nel teſtamen-
to del Signor Ageſilao Padre non fu ſpecificata la dote,
però detto Signor Teſtatore laſcia, &c.* Ex quibus de-
præhenditur, hoc legatum proceſſiſſe, & pendere ex
præcedenti cauſa expreſſa, nempe ex legato paterno
9 *Caſtren.* conſ. 189. circa fin. verſ. Item non obſtat lib.
2. *Abb*, conſ. 81. in princ. lib. 1. *Rim.* conſ. 151. nu. 15.
lib. 2. & propterea non noua diſpoſitio hæc eſt cen-
ſenda, ſiue noua conſtitutio dotis, ſed prioris con-
ſtitutionis declaratio, ſeu quædam liquidatio, cum,
& regulariter declaratio voluntatis defuncti in le-
gatis ad hæredem ſpectet l. ſiquis à filio 32. §. ſiquis
plures in verbo Hæres elegerit de legat. primo, vbi
Alex. n. 2. *Iaſ.* n. 4. in 3. notabil. *Cephal.* conſ. 183. n. 71.
& conſequenter dotes ſunt referendæ ad diſpoſitio-
nem paternam, non autem ad declarationem fratris
hæredis, cum declarās nihil de nouo diſponat l. adeo
10 §. cum quid ff. de acquir. rer. domini l. hæredes pa-
lam ff. de Teſtam. *Oldrad.* conſ. 214 nu. 10. *Anchar.*
conſ. 7. n. 3. ſed ſolum oſtendat quid relictum fuerit
in præcedenti teſtamento Patris l. ait Prætor § ſi iu-
dex ff de Re iudic. *Socin* ſen. conſ 156. n. 17. lib. 2.

Tertio accedit, quod Nicolaus ſubdit, quod ſtan-
te dicta dote aſſignata, ipſæ Lucretia, & Chriſtina
nil amplius prætendere poſſent in hæreditate pater-
na, & materna, vnde pro iiſdem bonis paternis, ac
eodem debito facta fuit huiuſmodi conſtitutio, &
11 liquidatio certæ dotis, & ſic animo compenſandi,
alioquin hæc prohibitio non congrueret principali
diſpoſitioni vt poſt plures bene firmat *Menoch.* d.
præſumpt. 110. n. 30. & ſeqq.

Quibus, & aliæ adnecti poſſent coniecturæ per
informantes ponderatæ, & quæ à prædictis Docto-
ribus recenſentur.

Neque obſtare viſa ſunt ea, quæ in contrarium
adducebantur; Nam quod iure legati reliquerit Ni-
colaus, & ſic iure cuiuſdam donationis, prout eſt le-
gatum, & quod donatio non eſſet, ſi animo compen-
12 ſandi cum primo legato hoc ſecundum legatum in-
terpretaretur, vt arguebat *Corn.* conſ. 292. n. 1. lib. 1.
tollitur; tum quia huiuſmodi coniectura pro exclu-
denda compenſatione leuis appellatur, & reiicitur
à *Phanucc.* d. gloſ. 8. nu 94. verſ. Item ſi teſtator, &
Menoch d. præſumpt. 110. n. 10. & 11. lib. 4. *Honded.*
d. conſ. 50. num. 38. lib. 2. Tum etiam quia hoc lega-
tum Nicolai, etiamſi intelligatur factum animo com-
13 penſandi cum legato paterno, itaut ſolummodo
quædam liquidatio, ſeu declaratio dotis cenſeatur,

Deciſ. Clem. Merlini.

non tamen eſſet ſine commodo ipſarum puellarum,
quia cum dos ratione præciſæ quantitatis eſſet in-
certa, & ſuper hoc fortaſſe iudicium ſubire coactæ
fuiſſent, propterea ad liberandum eas ab hiſce mole-
ſtiis Nicolaus hæres declarauit, quanta præciſe fu-
tura eſſet illa dos à patre relicta.

Non obſtat, quod Nicolaus appoſuerit grauamen
legato, itaut ipſis puellis decedentibus ſine filiis
ſubſtituerit D. Vincentium. Quoniam obiectum eſ-
ſet releuans, ſi hoc onus, & eadem ſubſtitutio pro
eodem D. Vincentio non legeretur in teſtamento
etiam Ageſilai patris, vnde potius retorquetur, quia 14
apparet, Nicolaum ſe conformaſſe in omnibus cum
diſpoſitione paterna & proinde facilius intrat præ-
ſumptio compenſationis, & in puncto ita retorquet
hoc argumentum *Honded.* d. conſ. 50. num. 34. verſ.
Neque etiam.

Hac eadem reſponſione tollitur aliud obiectum
deſumptum ex eo quod legatum patris eſſet condi-
tionale, quia erat ſub conditione nuptiarum. Quo-
niam & declaratio certæ dotis facta à Nicolao reci-
pit eamdem dilationem, quod cenſeatur præſtanda
puellis cum illæ nupſerint, & ita in hoc etiam lega-
tum Nicolai concordat cum legato patris.

Ad id vero, quod Nicolaus iuſſerit, per dictas
puellas renunciari nedum bonis paternis, & mater-
nis, ſed etiam propriis ipſius Nicolai, reſpondebant 15
Domini huiuſmodi renunciationem reſpectu ſuorū
bonorum ad abundantiorem cautelam fuiſſe à Ni-
colao deſideratam, præſertim cum ex verbis ſupra in
tertia coniectura adductis ſatis videatur declaraſſe
ſe ſolum huiuſmodi legatum feciſſe pro extinguen-
dis diſſidiis, quæ poſſent oriri in liquidanda dote.

Neque obſtare viſum fuit, quod aſſignatio ſcuto-
rum 31500. pro dote cuiuſlibet ſit exceſſiua, & ideo
ſaltem in ea parte, quæ excedit congruam dotem,
hoc referendum ſit in hæreditatem ipſius Nicolai 16
excedentis ad textum in l. ſi libertus ff. de Oper. li-
bert. l. plenum §. equitij ff. de vſu. & habit. & exceſ-
ſus videatur probari ex relatione conſanguineorum
data in ſum. num. 4. vbi dos declaratur congrua pro
20000. libris vnicuique aſſignandis. Quoniam exceſ-
ſus non præſumitur, & alleganti incumbit onus pro-
bandi *Crauet.* conſ. 77. n. 4. *Bald. Nouel.* de Dot. p. 6.
priuil. 45. n. 2. verſ. Et hoc niſi talis Card *Seraph.* dec.
1188. num 2. Præſertim cum puellis eiuſdem fami-
liæ Mareſcottæ, quæ eſt ex nobilibus Bononiæ, ea-
dem dos, & amplior anteactis temporibus fuerit 17
tradita, quod in hac materia ad dignoſcendum quæ
ſit dos congrua animaduerterunt *Decian.* conſil. 17.
num. 37. lib. 2. *Menoch.* conſ. 251. num. 10. Quod eo
magis admittendum videtur, cum potius in dies do-
tium quantitates augeantur *Theſaur.* deciſ. 192. nu. 6. 18
Menoch. de Arbitr. caſ. 149. nu. 39. & ſeqq. *Gratian.* d.
dec. 19. nu. 37.

Relatio autem dictorum conſanguineorum vltra
exceptiones, quas patitur, loquitur, cum præſuppoſi-
to, quod quinque filiæ ſint dotandæ eadem dote, &
quod tres maſculi extent, & tamen tempore nuptia-
rum, quod tempus ad liquidandam congruam do- 19
tem inſpiciendum eſt l. quæro ff. de Iure dot. *Pereg.*
conſil. 14. num. 14. & 15. lib. 2. *Gratian.* d. deciſ. 19.
num. 13. Rota apud Card. *Seraph.* deciſ. 1417. nu. 2.
Nec prædictæ quinque filiæ erant dotandæ eadem 20
dote, tres enim iam ingreſſæ ſunt Monaſterium, exi-
guaque dote iuxta morem regionis fuerunt dota-
tæ, nec filij illi maſculi extant, cum iam deceſſerint,
vnde non recte infertur ab illo tempore, quod hæc

Digitized by Google

currebant, ad hoc præſens, dum enim agitur de li-
quidanda dote, numerus filiarum dorandarum, exi-
ſtentia maſculorom, ſtatus hæreditatis, & alia hu-
iuſmodi obſeruanda ſunt *Bald.* in auth res quæ num.
18 & ibi *Salyc.* n 2. C. commun. de legat. *Odd.* de fi-
deic. q. 43 n. 85. p. 2. *Menoch.* de Arbitr iud. caſ. 149.
nu. 36. & ſeq. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 12. tit. 21. n.
31. & 33. vbi poſt *Socin.* ſen monet, filiorum dimi-
nuto numeru filiarum dotes eſſe augendas Rota
21 coram Gregor. XV. dec. 63. num. 11. & illæ dotes pro
quinque puellis iuxta liquidationem factá à conſan-
guineis ſimul coaceruatæ excedunt ſummam decla-
ratam à Nicolao etiam additis dotibus aſſignatis
Monaſterio pro aliis ſororibus, & ita Nicolaua mi-
nus grauauit hæreditatem, quam fecerint conſan-
guinei in relatione.

Vnus etiam ex Dominis animaduertebat, quo l ſi
admittimus, dotes eſſe accepto ferendas Ageſilao
patri iubenti, congrué filias dotari, & Nicolaum nil
aliud voluiſſe, quam exequi mandatum patris, & de-
clarare quanta eſſet dos à patre legata, non autem
de proprio donare, nihil refert ad DD. Bernardinū,
22 & Antonium Mariam, quod d. aſſignatio ſit exceſſi-
ua, quia ſi talis eſt, poterit agi ad reductionem iuſtæ
quantitatis, illiſque ſatis eſt conſultum quod dotes,
vtcumq; illæ ſint, non deducantur ex bonis Nicolai
ſed ex bonis Ageſilai patris. qui dotare tenebatur.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. fideic. de Turri.
Veneris 15. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti quatenus vocati intelligun-
tur, cenſentur vocati per vulgarem tantum, & non
ideò grauati etiam. Et per diuiſionem quod non
cenſeatur renunciatum fideicommiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in cauſa poſſeſſorij lata non eſt interpretan-
da, vt attingat etiam petitorium, & ſi quid con-
tinere videtur ad petitorium interpretari debet ex
cauſa colorandi poſſeſſorium.*
2 *Filij in conditione poſiti, & vocati intelligi debent per
vulgarem tantum.*
3 *Vulgaris ſubſtitutio per aditionem extinguitur.*
4 *Teſtator vinculare poteſt bona hæredis, prout propria.*
5 *Fideicommiſſum per diuiſionem non tollitur.*
6 *Nec per eam poteſt præiudicari comprehenſis in fidei-
commiſſo.*
7 *Hæres cum beneficio inuentarij, quando ex eo oſtendi-
tur non eſſe aliud in hæreditate, non tenetur ad fa-
ctum defuncti.*

Deciſio CCL.

DOmini cenſuerunt, ſententiam Rotalem eſſe
confirmandam, in qua fuit pronunciatum fra-
tribus de Turri actoribus dandam eſſe immiſſionem
in vim Saluiani ex teſtamento Sfortiæ in poſſeſſio-
nem prædij nuncupati, *Arconeggio*, pro tornaturis
55. cum dimidia, quia dicta ſententia, & valida, &
iuſta eſt.

Neque obſtat nullitas, quod actum fuerit in ſolo
poſſeſſorio, & tamen videatur in ſententia compre-
henſum petitorium, dum canonizatur teſtamentum,
& fideicommiſſum Sfortiæ. Quia modo illa verba,
In vim teſtamenti, & fideic. Sfortiæ ſtant enuncia-
tiue, & principaliter in ſententia non fuit per mo-
dum petitorij canonizatum fideicommiſſum, ſed
fuerunt appoſita, vt indicarent quo iure dictis acto-
ribus daretur immiſſio, & ad colorandum poſſeſſio- 1
nem, non autem ad effectum attingendi petitorium
iuxta notata per *Dec.* conſ. 28. n. 5. *Rot.* dec. 263 n. 1.
& dec. 340. 11. & 12. p. 2. diuerſ. & in Romana Me-
lioramentorum 4. Nouemb. 1617. coram bo. me. D.
Vbaldo.

Quod autem plures ſententiæ contrariæ latæ fue-
rint in Ciuitate Bononiæ, & de iis non meminerit
ſententia Rotalis ſublatum fuit, cum illæ non fuerint
latæ in poſſeſſorio, ſed in petitorio, & ideo nequa-
quam inter ſe pugnare videbantur.

De iuſtitia vero ſatis conſtare videbatur ex tot
deciſionib. in hac cauſa emanatis coram R. P. D.
meo *Veroſpio*, Reuerendiſs. Patriarcha *Manzanedo*,
& demum coram R. P. D. meo *Durano*.

Quibus nec obſtat, quod Sfortia non potuerit diſ-
ponere de dicto prædio, cum ad illud tanquam poſi-
tus in conditione videatur etiam vocatus Vincentius
illius filius ex teſtamẽto Pellegrini aui, & propterea
illud apud dictum Vincẽtium vltimum poſſeſſorem
libere abſque onere reſtitutionis remanſerit. Quo-
niam Vincentius dato quod eſſet vocatus, non po-
teſt intelligi vocatus niſi quoad vulgarem, ſub no- 2
mine enim, tantum collectiuo deſcendentium nul-
lis additis verbis tractum ſucceſſiuum importanti-
bus poſitus fuit in conditione; & propterea, cum
Sfortia agnouerit vocationem de ſe factam a Pere-
grino, tota illa vulgaris vocatio Vincentij Mariæ ex- 3
pirauit, & fuit conſumpta *Menoch* de Præſumpt. lib.
4. c. 71 n. 12. *Marzar.* de fideicom. q. 2 *Moder. Bri-
xien.* de ſubſtit. q 382. n. 53. Et in terminis de voca-
tione deſcendentium *Surd* 346. n. 17. & infra, & Ro-
ta in Romana cenſus de Margania, 9. Decemb. 16 4.
coram me, quam deciſionem ſequuta eſt etiam In-
teramnen. fideicommiſſi 13. Ianuarij 1625. coram
R. P. D. meo *Pirouano*.

Præterea, ſi Vincentius Maria fuit hæres Sfortiæ
patris, quatenus etiam vigore dicti antiqui fideicõ-
miſſi prædium *Arconaggi* ad illum ſpectaſſet, adhuc
tamen de eo potuiſſet diſponere Sfortia tanquam de
bonis hæredis non ſecus ac de propriis l. cum pater 4
79. ff. de legat. 1. *Menoch.* præſumpt. 117. n 2 lib. 4. &
conſ. 89. n. 49. cum pluribus ſ. qq. *Rot.* dec. 110 n. 26.
p. 2. diuerſ. & luculẽter fuit dictum in Viterbien Ca-
ſtrorum 10. Maij 1624. & 11. Martij 1626. coram
Reuerendiſſimo D. meo *Decano*.

Nec obſtat diuiſio facta à Ioan. Baptiſta, & Iacobo
Maria filiis Peregrini poſt illius obitum. Quia vltra
quod diuiſio regulariter non tollit, neque remittit fi- 5
deicommiſſum purificandum *Bart.* in leg. qui Romæ
§. duo fratres nu. 10. ff. de verb. obligat. *Menoch.* præ-
ſumpt 115. n 9. lib. 3. Aduertebãt Domini quod Acto-
tea de Turri ad hoc fideicommiſſum Sfortiæ non a-
gunt ex perſona dictorum Io. Baptiſtæ, & Iacobi Ma-
riæ, ſed ex perſona Sfortiæ eorum authoris, & pro-
pterea illis præiudicium inferre non potuit prędicta
diuiſio *Cephal* conſ. 171. n. 51. *Odd* conſ. 49. n. 9 & de 6
fideic. p. 3 ad §. duo fratres n. 44. & ſeqq. Rota in Bo-
non. fideicommiſſi de Lutio 1. Martij 1609. coram
bo. m. Card. *Lancellotto* iuniori.

Minus etiam releuat, Sfortiam fuiſſe hæredẽ dicti
Iacobi Mariæ diuidentis; quia fuit reſponſum, hæ-
redem quidem fuiſſe, ſed cum beneficio l. & inuen-
tarij, omniaque bona vendidiſſe, vt debita hæredita-
tis ſolueret, & proinde Sfortia ſucceſſit in his bo-
nis

nis ex propria perſona, non autem tanquam hæres
7 patris, vt pars aduerſa fatetur in eius ſumm.nu.11.&
conſtat ex deductis per Actores in eorum ſum.n.6.
7.& 8.

Quæ fuerunt appoſita circa detractiuues Domi-
nis etiam videbantur tolli ex præallegatis deciſio-
nib. à quibus Domini cenſueruut non eſſe receden-
dum, prout nec etiam quod dotem Camillę, quia iam
illa ſemel fuit ſoluta; Nec probatur id, quod pro D.
Anna & conſortibus allegabatur in facto, quod ſci-
licet dicta dos fuerit reinueſtita in prædio, & quod
poſtea illud fuerit venditum per Iacobum, iſque pre-
tium habuerit. Et in omuem euentum hinc tantum
ſequeretur, quod vxor eſſet creditria mariti ob re-
ceptionem dicti pretij, non autem dotis, ad cuius ſo-
lutionem veniens ex perſona aui nou tenetur &
apparet, per errorem à Tutoribus Sfortiæ appoſitam
fuiſſe in inuentario dationem illam in ſolutum, quia
conſtat aliunde de anteriori ſolutioue prædictæ
dotis.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana ſocietas Fundaci.

Sabbati 23. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Societas ſi ſit diſſoluta, tunc amplius non eſt facienda lucrorum communicatio, & ſocietas mutuo conſenſu ſociorum poteſt diſſolui ante tempus conuentum. Societas ſemel diſſoluta, vt tacite renouetur quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Societas poteſt mutuo conſenſu ſociorum antea terminari, licet adſit pactum, quod vſq; ad certum tempus eſſet duratura.*
2 *Societate ſublata ceſſat communicatio lucrorum.*
3 *Capitalis reſtitutio eſt præcipuus actus diſtractiuus ſocietatis.*
4 *Societas non poteſt eſſe ſine communione*
5 *Societas eſt quadam communio, & ideo ex renunciatione, vel contraria declaratione cenſetur ſublata.*
6 *Qui omne dicit, nihil excludit.*
7 *Traditio aliud eſt, & aliud promiſſio de tradendo.*
8 *Patientia operatur effectuationem reſpectu poſſidentis.*
9 *Societas diſſoluta an dicatur renouata ex eo quod Socius continuauit facere ea, quæ ante diſſolutam ſocietatem facere conſueuerat.*
10 *Societas ſemel diſſoluta poteſt de nouo tacitè inducta cenſeri per actus, qui tales ſint, qui nequeant alio nomine, & iure fieri.*
11 *Conſenſus potiſſimum requiritur., ad hoc vt ſocietas ſemel diſſoluta dicatur renouata.*

Deciſio CCL I.

FVerat de anno 1610. contracta ſocietas Fundaci
inter Coſmum, & Stephanum, & pro certa rata
Capitalis, & cum aſſignatione tertiæ partis lucro-
rum ad fauorem Coſmi; poſtea vero de menſe Iulij
1621. dictus Coſmus nuptui tradens Cleriam ſuam
neptem d. Stephano cum ſcutorum 3000. renuncia-
uerat in computum prædictæ dotis capitali, & lucro,
quod habebat in d. fundaco, & è conuerſo Stepha-
nus illi pro bono egreſſu, vt dicitur dederat ſcuta
500. ac eadem in partem dotis etiam receperat; Qua
renunciatione non obſtaute adhuc Coſmus inſte-
tit, ſibi præſtari tertiam partem lucrorum acquiſito-
rum in fundaco per totum annum 1623. & cum hu-
iuſmodi præſtationem Stephanus impugnaret, du-
bium in Rota propoſui, An deberetur. Et Domini
reſponderunt, non deberi, quia licet ab initio fuiſ-
ſet conuentum, ſocietatem eſſe duraturam vſque,
& per totum annum 1625. vt conſtat ea lectura a-
pocæ matrimonialis, potuit tamen eadem ſocietas
mutuo Coſmi, & Stephani, ſociorum conſenſu 1
etiam antea terminari l. verum §. fin. l. actione §. di-
ximus, & §. renunciare ff. pro ſocio *Cephal.* conſil.
475. num. 50. *Mantic.* de tacit. & ambig lib. 6. tit. 23.
num. 2. & ſeq. & num. 28. *Ioſeph. Ludou.* concl. 53. col.
52. verſ. Primo modo vti videtur terminata in præ-
ſenti ea dicta apoca anni 1621. dum Coſmus occa-
ſione dotis prædictæ ſcut. 3000. promiſſæ Stephano
vt ſupra dedit ſcuta 1600. extrahenda ab effectibus 2
fundaci, nempe ſcuta mille ſui capitalis, & ſcuta
600. pro vtilibus ſic taxatis per totum annum 1621.
& conſequenter ſublata ſocietate ceſſat etiam com-
municatio lucrorum, & dantur actus, qui contradi-
cunt ſocietati, nempe reſtitutio capitalia quæ eſt
præcipuus eiuſdem ſocietatis actus diſtractiuus *Bart.*
in leg. Titium, & Meuium §. altero num. 6. verſ. 3
Idem ab eo tempore ff. de adminiſtr. tut. *Bald.* conſ.
448. num. 3. lib. 4. *Petr. de Vbald.* de duobus fratri-
bus parte 11. quæſt. 31. num. 102. poſt med. verſ. Si
enim poſt actus contractiuos *Hell. Felic.* de Societ. 4
cap. 41. num. 35. & 36. & compenſatio facta de vtili-
bus, quorum ratione fuit ſublata communio, ſine
qua ſocietas dari non poteſt leg. 1. in fin. l. ſi id ff. Pro
ſoc. *Roman.* conſ. 168. n. 3. late *Gratian.* diſcept. forenſ.
cap. 547. num. 29.

Et præmiſſa confirmantur magis ea verbis ipſius
apocæ, dum in eadem fit mentio, quod ſocietas de-
bebat durare per totum annum 1625. & quod ſpon-
te Coſmus renunciat omnia vtilia, quæ ſibi pro fu-
turo tempore potuiſſent in partem deuenire decla-
rando id verbis ampliſſimis, ſcilicet, *Non ci hauer
più che fare coſa alcuna, e tutte quello che li poteſſe com-
petere dona, & renuntia à d. Steſano in tutte & per tutte;*
Quæ verba vtì continentia renunciationem de præ-
ſenti omnino aduerſantur ſocietati, cum ſocietas ſit 5
quædam communio, Ac propterea ea renunciatione
ſeu declaratione huiuſmodi iure cenſeatur ſublata l.
actione §. renunciare ff. Pro ſoc *Bald.* conſ. 385. lib.
4. *Anchar.* conſ. 147. n. 5. verſ. ſuper verbo.

Neque obſtat, quod cum ſocietas duratura eſſet
per totum annum 1625. & ſic ſupereſſent quatuor
anni, renunciatio facta fuerit tantum, *Per li tre anni,
che reſtano*, Vnde infertur, quod dicto Coſmo de-
beantur ſaltem lucra vnius anni; fuit enim reſpon-
ſum, quod dicta verba, *Per li tre anni, che reſtano,*
vel ſunt erronee ſcripta, vel abunde ſupplentur per
alia verba ſubſequentia eiuſdem apocæ ſupra pon-
derata, & ſignanter ibi, *Per il tempo, che reſta,* quæ
ſunt indefinita, & ibi, *Lo rinuntia in tutto & per tut-
to, & dichiara non ci hauer più che fare coſa alcuna, e
tutto quello che li poteſſe competere, lo dona è rinuntia à
detto Signor Steſano;* per quæ comprehenditur totum
reliquum tempus dictæ ſocietatis ex regula. Qui 6
omne dicit nihil excludit, Idque fortius cõfirmatur,
dum è conuerſo Stephanus donat dicto Coſmo ſcuta
500 pro bono egreſſu ibi, *Dall' altra banda detto Ste-
fano dona à detto Signor Coſimo per ricompenſa è buona
vſcita ſcudi 500. di moneta.* Ex quibus omnibus re-
ſultat abſoluta diſſolutio ſocietatis ad l. verum §. fi. &
d. l. actione in principio & §. diximus ff. Pro ſoc.

Deciſ. Clem. Merlini.

Nec viſum fuit ſubſiſtere obiectum deductum ab
Informantibus pro Coſmo quod licet ſcuta 1600.
eſſent extrahenda ex Capitali, & vtilibus ſocietatis,
non tamen conſtet ſufficienter fuiſſe extracta, immo
de contrario ex verbis illis apocæ inſertis ibi; *Pro-
mette, &c. da darſeli nel modo, chè ſi dirà*, cum aliud
ſit traditio, aliud promiſſio tradendi, nec proinde
ſocietas poſſit dici terminata ex allegatione. Etenim,
cum Stephanus eſſet conſocius, & poſſeſſor iſtius
ſocietatis, ac ipſe deberet habere dotem pro parte
ſibi aſſignata in effectibus eiuſdem ſocietatis, ſatis
7 videtur fuiſſe ad effectum, de quo agitur, quod Coſ-
mus, vt in apoca, ceſſerit, & renunciauerit, nec erat
opus alia traditione *Rom.* conſ. 86. nu. 7. verſ. hoc au-
tem *Rot.* deciſ. 614. num. 2. p. 1. recent. Iunctis præſer-
tim teſtibus deponentibus, Coſmum dixiſſe de ſui
*perſona che non ci haueua più che far niente nel fondaco,
ma ſtaua per agiuſtar li giouani*, & dum loquebatur de
Stephano, *Ecco quà il padrone*; Ex quibus valide in-
ferri videtur ad ipſius Coſmi patientiam, quæ ope-
8 ratur effectuationem reſpectu poſſidentis l. qua ra-
tione §. interdum ff. de Acquir. rer. dom. *Menoch.*
conſ. 147. n. 9.

Nec etiam obſtat quod dicitur, ſocietatem prædi-
ctam ſaltem cenſeri renouatam ex eo quod dictus
Coſmus continuauit aſſiſtere in fundaco quotidie
9 merces adminiſtrando, gubernando, ſcribendo, com-
puta percipiendo, & alia faciendo, quæ etiam ante
ſocietatem diſſolutam, facere conſueuerat. Quo-
niam præſumitur ſe hoc modo ingeſſiſſe in admini-
ſtratione prædicta, iure familiaritatis, non autem vti
ſocius, maxime concurrentibus præcedente renun-
ciatione, ac receſſu à ſocietate, & ſubſecuta affi..ita-
te cum Stephano iuxta tradita per *Crauett.* conſ. 26.
n. 5. ad med. *Dec.* conſ. 21. num. 1. ad fin. & ſeqq. & la-
te in Romana dotis ſiue Saluiani 10. Iunij 1626. co-
ram R. P. D. meo *Durano*. Nec ſocietas ſemel diſſo-
luta poteſt de nouo tacite inducta cenſeri niſi per
actus, qui tales ſint, vt nequeant alio iure, vel nomi-
10 ne fieri *Dec* conſ. 548. nu. 5. *Caſtren.* conſ. 73. nu. 3. &
ſeq. lib. 2. *Corn.* conſ. 251. poſt nu. 1. lib. 4. *Cephal.* conſ.
247. n. 20. *Decian.* conſ. 97. n. 24 lib. 2. *Ruin.* conſ. 91.
n. 9 & 10. lib. 1. *Surd.* dec. 267. n. 6.

Prout nec renouatio prædicta videtur probari ex
partitis deſcriptis ad creditum, & nomine Coſmi
tanquam ſocij in libro magno, adminiſtrationis fun-
daci; quia non ſunt deſcriptæ per Stephanum, aut
de conſenſu illius, immo tantum abeſt, quod con-
ſenſerit, vt potius probetur diſſenſiſſe, & habita di-
ctæ deſcriptionis notitia reclamaſſe, cum tamen ad
effectum inducendæ præſumptionis quod ſocietas
11 fuerit renouata, conſenſus huiuſmodi potiſſimum
requiratur *Dec.* dicto conſ. 21. per tot. & præcipue
nu. 6. verſ. Sed in quæſtione, & clarius idem probat
Menoch. conſ. 222. n. 46. vſque ad fin.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Collimbrien. Canonicatus.

Sabbatis 23. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Propter crimen hæreſis quis eo ipſo dicitur incidere in priuationem omnium beneficiorum, & quatenus ſuper hoc feratur ſententia ad quid ea deſeruiat. Et quid ſit dicendum, ſi Papa contulerit alicui beneficia eius, qui incidit in hæreſim, & aſſerat illum fuiſſe priuatum eis per ſententiam, atque probetur talem ſententiam latam fuiſſe poſt dictam collationem.

SVMMARIVM.

1 *Rota non ſolet attendere ſententias ab aliis Iudicibus latas, niſi iuſtificentur ex actis.*

2 *Rota adhibet fidem ſententiis latis à S. Officio etiam actis non exhibitis, cum prædicta acta non ſoleant exhiberi.*

3 *In alternatiuis ſufficit alterum verificari.*

4 *Beneficiorum priuatio ipſo iure inducitur dum quis incidit in hereſim, & ſententia ſolum requiritur pro declaratoria.*

5 *Beneficia lapſi in hereſim poſſunt impetrari, etiam antequam feratur ſententia ſuper tali crimine, & nu 7.*

8 *Gratiæ fundamentum potiſſimum attendi debet.*

9 *Clauſula, licèt ſit poſita in parte exequutiua, tamen poteſt deſeruire pro declaratione diſpoſitionis.*

10 *A fide de quo tempore quis dicatur receſſiſſe.*

11 *In hereſim ſi quis ſit lapſus, & ſic eius beneficia vacent, ſi incontinenti reſipiſcat, ea recuperat.*

12 *Ob Hereſim quod quis non ſit priuatus beneficiis ex quo minime inferatur.*

13 *In hereſim poſtquam aliquis eſt lapſus, & tanquam impenitens combuſtus ſui ſceleris, & duræ ceruicis pœnas dedit, tunc non eſt diſputandum, quod accidiſſet, ſi pænituiſſet.*

14 *In gratiæ ſubſtantialibus ea, quæ ſunt appoſita attenduntur, non autem ea, quæ habentur in exequutiuis.*

15 *Calumniandi anſa eſt tollenda, & ideo inuenta fuit pœna talionis.*

16 *Calumniæ omnis ſuſpicio quando in totum dicatur ſublata.*

Deciſio CCLII.

PLacuit deciſio in hac cauſa facta ſub die 4. Iulij
1625. ſcilicet gratiam Antonij eſſe iuſtificatam.
Quod enim Ferdinandus inciderit in hæreſim vltra
teſtes, & alias probationes tunc ponderatas, modo
dantur alij teſtes, & datur ipſa ſententia lata à Tri-
bunali S. Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem,
quæ ſola ſufficit; licet enim Rota non ſoleat atten-
dere ſententias ab aliis Iudicibus latas, niſi iuſtificen-
tur ex actis, attamen hoc non procedit in ſententiis 1
latis à S. Officio, cum illius acta exhiberi non con-
ſueuerint, vt in his terminis fuit dictum in Con-
chen. Penſionis 6. Martij 1598. coram *Peregrino*
num. 7.

Nec obſtare crediderunt, quod in gratia narra-
tum fuerit, iam ſuper hæreſis incurſu, & priuatione
fuiſſe pronunciatum, & tamen ſententia lata eſt poſt
d. gratiam. Quoniam Papa in huiuſmodi gratia vim 2
fecit, quod Ferdinandus prolapſus fuerit in hæreſim,
nec curauit, an ſuper hoc ſententia lata ſeu ferenda
veniret, vt ibi dicitur, ex eo quod Ferdinandus in
hæreſim, propter quam carceribus Officij S. Inquiſi-
tionis detinetur, prolapſus, & ob eam beneficiis ec-
cleſiaſticis iam per ſententiam à Iudicibus deſuper
latam priuatus ſeu priuandus venit; vnde cum ſen-
tentia deſuper poſtea lata fuerit, ſufficit alterum ex
alternatiue poſitis verificari iuxta reg. In alternatiuis
de reg. iur. in 6. Nec Domini admittendam puta- 3
runt interpretationem datam ab Informantibus pro
Emanuele, quod ſcilicet ſenſus illorum verborum ſit,
quod quidem ſententia lata ſit ſuper crimen hæreſis,
ſed non in ea priuatus beneficiis, & ideo ſecundum
Bullam

Bullam ſat ſit, quod ſententia feratur ſuper priuatione, præexiſtente tamen ſemper ſententia prius lata ſuper hæreſi. Quoniam recolendum eſt, in hac mate-
4 ria beneficiorum priuationem ipſo iure induci ſtatim ac quis incidit in hæreſim, ſententiamque ſolum deſeruire pro declaratoria iuxta tex. in c. cum ſecundum leges, & c. cum commiſſi §. priuandi de hæredit. in 6. & fuit firmatum in alia dec. & addi poſſunt multi congeſti per Reuerendiſſ. D. *Ricciullum* in tract. de iur. perſonat. lib. 5. c. 19. n. 9. vbi etiam atteſtatur de receptiori, & veriori opinione, & ante ſententiam
5 huiuſmodi beneficium poſſe impetrari, vt per *Sanch.* ſup. Decalog lib. 2. c. 26. n. 12. *Farin.* de hæreſi q. 189. n. 79. in princ. & prope fin. Reuerendiſſ. *Ricciul.* in d. tract. n. 11. & eſt dec. *Rot.* 707. n. 3. & 4. p. 3 diuer. &
6 propterea ſi Papa dum præſuppoſuit, Ferdinandum eſſe prolapſum in hæreſim, ſciuit etiam, & præſuppoſuit, fuiſſe iam priuatum beneficiis, ergo illa verba, Per ſententiam latam priuatus ſeu priuandus, intelligi debent, ſcilicet Iam declaratus, ſeu declarandus priuatus, ſi autem erat declarandus conſequenter debet præſupponi quod ſententia declaratoria non
7 præceſſerit, &c. vt patet ad ſenſum & ea poſtremis etiam verbis Domini aſſequebantur quod totum gratiæ fundamentum erat poſitum in eo, quod iam Ferdinandus eſſet prolapſus in hæreſim, non autem in declaratoria, quia in fine iubet Papa, quod ſi ille non eſt priuatus, hoc eſt declaratus, omnino iudicialiter declaretur; & licet iſta ſit clauſula executiua, ta-
9 men declarat præcedentem diſpoſitiuam gratiæ *Bal.* in l. eam quæ n. 36. C. de fideic.

Nec etiam obſtat, quod probationes criminis hæreſis non percutiant tempus gratiæ; quia immo teſtes,
10 & magis ſententia ex conſtitutis in ea relatia attingant hoc tempus, & quod tunc Ferdinandus receſſerat à fide Orthodoxa, ſe ſacerdotē Moyſis eſſe profitebatur, & ritus Iudaicos circa delectum ciborum, & dierum cultum, & alia olim in illa lege præſcriptos exercebat.

Minus obſtat, quod tempore gratiæ ipſe Ferdinan-
11 dus potuerit reſipiſcere, quo caſu beneficia recuperaſſet. Quoniam vltra quod hoc non tranſit ita de plano præſertim ſi in continenti non reſipiſcat vt per bo. me. *Penam* olim Rotæ Decanum in adnot. 145. ad Director. Inquiſit. verſ. Iam tandem & verſ. Hos vero, & *Sanchez* ſup Decalog. dicto lib. 2 c. 26. n. 13. ex hoc
12 non ſequeretur tamen, quin à principio, & ipſo iure Ferdinandus fuerit vere priuatus, & vacauerint beneficia, ſed ſuccedente huiuſmodi penitentia tunc ex benignitate Apoſtolica reſolueretur vacatio, & impetratio, quæ tamen fuit ſtatim perfecta, nec ſtetit in ſuſpenſo; Sed ceſſat in præſenti difficultas, quia ipſe
13 impenitens combuſtus fuit ſceleris, & duræ ceruicis pœnas dedit.

Quæ iterum opponebantur de omiſſa per Antoniū accuſatione, & inſcriptione Domini crediderunt ſatis ſublata eſſe ex deciſione in qua fuit dictum, hæc non fuiſſe appoſita in ſubſtantialibus gratiæ, ſed in
14 executiuis; Et cum apponantur ad effectum vt tollatur anſa calumniandi, & vt ipſe impetrans ſubeat pœnam talionis, ſeu aliam pœnam arbitrio Iudicis ad
15 not. per *Creſcent.* dec. 2. de Simon. & late per *Farinac.* de Hæreſ. q. 185. n. 33. & tunc iam Ferdinandus in carceribus detineretur, & pene conuictus eſſet, vel illa verba errore Scribentis irrepſerunt, vt ea aliia etiam
16 deprehenditur, vel cum hodie conſtet, quod nec quidem calumniæ ſuſpicio Antonio impetranti adſcribi poſſit, non videtur curandum, quod accuſationem, & inſcriptionem prædictam omiſerit vt bene per Informantes pro eodem Antonio.

Et ita in deciſis, &c.

Romana Canonic.

Mercurij 27. Ianuarij 1627.

ARGVMENTVM.

Dominium quando non principaliter, ſed incidenter fuit deductum in iudicio veluti ad effectum ſolutionis canonum, tunc ex quibus ſatis dicatur iuſtificatum. Clauſula ſaluo beneplacito Domini, poſita in contractu emphyteutico qualiter intelligatur Rotā in curia qualiter admittat probationem recognitionis ſcripturarum. Clauſula ſine præiudicio, intelligitur de alio præiudicio in diſpoſitione non expreſſo.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis quando eſt clara, ſine dubio poteſt procedi exequutiuè.*
2 *Dominium quando deducitur incidenter ad effectum ſolutionis canonum, probari poteſt ex ipſo inſtrumento conceſſionis.*
3 *Dominium quando deducitur incidenter, probatur ex confeſſione emphyteutæ.*
4 *Dominium quando deducitur incidenter, probatur leuioribus probationibus.*
5 *Obligatio quando eſt conditionalis, tunc ſi conditio non verificetur, inefficax redditur obligatio.*
6 *Dominij conditio ſi de eo agatur incidenter, ex quibus ſatis dicatur iuſtificata.*
7 *Clauſula, reſeruato beneplacito Domini directi quatenus opus ſit, appoſita in diſpoſitione emphyteuſis, & quæ ex ſtylo, ſeu tacitè ſemper ſubintelligitur ad quid ſit referenda & n. 8.*
9 *Emphyteuta dum promiſit integrè ſoluere canonem, ex iſta ſola promiſſione Dominus directus poteſt agere ad ſolutionem eius.*
10 *Verbum, teneatur, importat neceſſitatem.*
11 *Verbum promiſit, importat propriam ipſius promittentis obligationem.*
12 *Verba, vt aſſeritur, quando non ſtent dubitatiuè, ſed enunciatiuè.*
13 *Stipulatio Notarij pro omnibus, quorum intereſt, operatur præſentiam omnium eorum, & etiam conſenſum.*
14 *Rota conſueuit in Curia ſemper admittere recognitionem ſcripturarum per teſtes habentes notam manum ſcribentis licet non viderint eum ſcribere.*
15 *Quicquid tamen admittat extra Curiam.*
16 *Scripturarum recognitio admittitur per teſtes aſſerentes, ſe habere notam manum alicuius, iunctis adminiculis.*
17 *Vinea, & hortus in Vrbe promiſcuè, & ſynonymè ſolet appellari.*
18 *Identitas ſatis iuſtificatur ex duobus confinibus.*
19 *Identitatis probatio plurimum adiuuatur ex iteratis confeſſionibus diuerſarum perſonarum & num. 20.*
21 *Clauſula, ſine præiudicio, conſeruat omne ius proteſtantis.*
22 *Clauſula, ſine præiudicio &c. intelligitur quoad iura, & obligationes non expreſſas.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Digitized by Google

Deciſio CCLIII.

DOmini perſtiterunt in deciſis, ſcilicet relaxan-
dum eſſe mandatum executiuum contra hære-
des,& bona hæreditaria Camptirij pro annuo Cano-
ne ſcutorum quinque debito Monaſterio SS. Io. &
Pauli.

Quoniam obligatio Campritij in forma Cameræ
1 ad ſoluendos prædictos Canones viſa fuit clara, &
contra eius executionem nulla opponitur exceptio,
ob quam veniat retardanda; hæcque obligatio deſu-
mitur ex inſtrumento Ceſſionis litis inito 14. Martij
1603.inter dictum Campritium,& Capizucchos,de
quo etiam in deciſione bo.mem.D. *Buratti*,& ex apo-
cha poſtremo poſt emanatam illam deciſionem in
actis producta, ſub die 18. Iunij 1603. formiter p r
teſtes recognita, in qua idem Campritius rurſum in
forma Cameræ promittit ſoluere prędictos Canones.

Et quoniam etiam dominium directum dicti Mo-
naſterij ad ſuum effectum ſolutionis Canonum,cen-
2 ſuerunt Domini ſatis eſſe probatum, tum ex Inſtru-
mento concordiæ inito de anno 1537. inter Mona-
ſterium,& Sigiſmundum de Tibaldis auctorem Cam-
pritij ſuper hac Vinea, ſeu Horto, vbi aſſeritur eam
eſſe ſub proprietate dicti Monaſterij, & Canonum
ſolutio promittitur,& ex alio Inſtrumento de Anno
1477.Sum.n.2. ac ex Confeſſionibus eiuſdem de An-
3 no 1602.& alias ſæpius emanatis,in quibus declara-
uit ſe tenere dictam Vineam in emphyteuſim à fra-
tribus SS. Io.& Pauli Sum.n.4.& 5 ponderaris etiam
in deciſione Reuerendiſſ.D. mei *Patriarcha Hieroſo-
lymitani*, quæ eſt impreſſa inter recentior.249. p. 1.
Tum etiam ex cedula Depoſiti ſuper Sacro Monte
Pietatis ſcutorum decem conſignan. d. Monaſterio
pro terminis Canonum duorum annorum decurſis,
ex quibus omnibus ſaltem ſimul iunctis ad effectum,
non quidem deuolutionis, ſed ſolutionis Canonum,
4 ſatis ſuperque probari dominium certi Iuris eſt,cum
& ad hunc effectum leuiores ſufficiant probationes
ad tradita per DD. in l. Indicia C. de rei vind. *Pariſ.*
conſ. 104.n.82 & 101.lib.1.*Surd.* dec.10. n. 5. & 14.
Menoch. conſ.361.n.15.*Caputaq.* dec.280.n.4 & 292.
p.1.& *Rota* dicta dec.249.n.2.p.1.& dec.19. n.1.p.2.
recent.

Non obſtat quod dicatur primam promiſſionem
Campritij factam ſub die 14. Martij eſſe conditiona-
5 lem ex illis verbis(reſeruato in primis quatenus opus
ſit conſenſu,& beneplacito RR. Fratrum SS. Ioannis,
& Pauli,quibus vt aſſeritur, annuatim occaſione di-
cti Horti debentur ſcuta quinque pro canone) &
proinde non iuſtificata conditione, inefficacem re-
6 manere obligationem, Quoniam vltra quod domi-
nium Monaſterij videtur ſufficienter iuſtificatum ex
ſupra deductis,& conſequenter purificata prætenſa
conditio;fuit etiam reſponſum clauſulam reſeruatio-
7 nis beneplaciti ea ſtylo eſſe ſolitam apponi,& de lu-
re ſemper intelligi, ſeu tacite ineſſe illamque potius
eſſe referendam ad diſpoſitionem contractus,in quo
forte dubitabant partes an dictum bene placitum
8 eſſet neceſſarium, quamuis dictus Hortus eſſet em-
phyteoticus, quam ad promiſſionem ſoluendi præ-
fatos Canones, & huiuſmodi etiam promiſſionem
incontinenti poſt dicta verba pure, & ſimpliciter in-
nonauit Campritius, nulla alia adiecta conditio-
ne in illis verbis(quem Canonem integre ſoluere te-
9 neatur prout promiſit) & ſic ex iſtis verbis poſſunt
agere Fratres SS. Ioan.& Pauli,vt in ſimilib. terminis
fuit dictum in Romana Penſionis 15. Ian. corā R.P D.
meo *Virili*;verbum enim,teneatur,importat neceſſi- 10
tatem ad l. præter in princip. ff de eden.l.1. §. 1. ff.
quod quiſque Iuris *Alex* conſ.123.numer. 5. in fin.
lib.2.*Tiraq.* de retract. lignag. §.1. gloſ. 15. numer.
1.Rota in Bonon.bonorum de Boüiis 20. Febr.1598.
coram Illuſtr.D. Card.*Millino*; Verbum autem,pro-
miſit, importat propriam ipſius obligationem l. 2. 11
C. de commirt. & contrah. ſtipul. *Mant.* de tacit.
& ambig. conuent.lib.24 tit.1.numer. 13. *Rota* dec.
489 num. 5. p. 1.diuerſ. & alia verba (vt aſſeritur) 12
non ſunt dubitatiua; ſed enunciatiua, & referun-
tur ad D. de Capizucchis id aſſerentes, vti informa-
tos.

Minus aduerſatur,quod Fratres SS. Io.& Pauli hu-
iuſmodi obligationi non fuerint præſentes, quia ſti-
pulatio Notarij pro omnibus quorum intereſt opera- 13
tur eorum præſentiam,& conſenſum,itaut ex ea age-
re poſſint,*Grat* conſ.12.n.8 lib.1.*Dec.* conſ.607. n.9.
Mant. de tacit. & ambig.lib.14.tit.26.n.8.11.& ſeq.
Rota in Romana dotis. 12. Dec. 1611.coram Reue-
rendiſſ.D. meo *Decano*.

Ea autem,quæ obiiciebantur contra apochā Cāpri-
tij ſub die 18. Iunij 1603. poſt aliam reſolutionem in
actis productam,quod ſcilicet non fuerit ſufficienter 14
recognita,ceſſare viſa ſunt, ex quo in Curia conſue-
uit Rota ſemper admittere recognitionem ſcriptu-
rarum per Teſtes dicentes habere notam manum
ſcribentis,licet non viderint,prout ad ſunt pro reco-
gnitione dictæ apocæ ſummario vlt.n.3.quidquid ſit
extra *Curiam Rota* dec.570.n.2.p.1.& dec.124.n.2.p. 15
2.diuerſ.& fuit dictum in Vlixbonen.matrimonij 21.
Iunij 1613. Coram Card.*Sacrato*, & iunctis admini-
culis,quæ hic non deſunt, admittitur recognitio per
Teſtes dicentes habere notam manum. Rota coram 16
S.Me.Greg.XV.dec.389.nu.2. & 6. & in Bononien.
Apocæ 13. Martij 1626. Coram bo.me.D.*Remboldo*.

Non obſtat,quod Inſtrumentum Concordiæ Anni
1537.& aliud Inſtrumentum Anni 1477. ac deciſio
Reuerendiſſimi D. mei *Patriarcha* loquantur de Vi-
nea quadam,non autem de Horto,ſuper quo ad prę-
ſens eſt controuerſia;Quia omiſſo quod Romani mo-
ris eſt promiſcuè,ac ſynonymè Vineam, & Hortum
appellare,& vſus prædij potuit immutari, ſatis etiam 17
remanet probata Identitas ex duobus confinibus de-
ſignatis in pluribus Inſtrumentis, & reiteratis Con-
feſſionibus Campritij,& eius Authorum,de quibus in 18
ſummario Monaſterij n.4.ad 8. quæ plurimum con-
ferunt ad probandam identitatem,vt nuper fuit reſo-
lutum in Romana fideic. de Victoriis 9. Decembris
1626. Coram me.Immo videtur eſſe in Confeſſo
apud Campritium hæc identitas, dum ipſe nititur
ſententia abſolutoria Domini mei Patriarchæ in qua
pronunciatum fuit,ad ipſum ſpectare ſtatuas,& lapi-
des in fundo Vineæ inuentos,ad excludendum Domi- 19
nium Monaſterij in præſenti Iudicio,quæ tamen lo-
quitur de Vinea, & non de Horto argumento c.cum
Venerabilis vbi *Felin.* n.22.& alij DD. de except. *Dec.* 20
conſ.558.ſub n.7. *Mohed* deciſ.192 n 1. de Regular.

Nec tandem releuat,quod in cedula depoſiti decem
ſcutorum pro decurſis Canonibus adſit clauſula,ſine
præiudicio Iurium ſuorum,quorum appellatione ve- 21
nit exceptio de non Dominio Monaſterij,quia clau-
ſula prædicta intelligenda eſt de aliis Iuribus, &
non de obligatione ad ſoluendum Canones,in quam
expreſsè Campritius ſe iniecit *Caſ. de Graſſ.* dec. 1.n. 22
4. de

Digitized by Google

4. de verborum ſignific. Rota coram S. me. Greg. XV. dec. 332. n. 7. & Coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano deciſ. 500. n. 2. in fine in eius impreſſis.

Et ita pluries diſputato articulo, & proponente R.P.bo. me. *Buratto* fuit reſulutum vtraque parte Informante, &c.

Romana ſcutotum 100. millium.
Mercurij 27. Ianuary 1627.

ARGVMENTVM.

Debitorum promiſſio tenet, & iuris diſpoſitioni eſt conformis, ſi in ceſſiooe promittatur eos eſſe veros Debitores, & pro talibus eos manutenere, oon autem eſſe bonos, & exigibiles.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio Debitorum valet, ſi promittatur ees eſſe veres Debitores, & pro talibus illos manutenere numero 9.*
2 *Compenſationem petens fatetur ſe eſſe verum Debitorem.*
3 *Et hoc potiſſimum procedit inter Mercatores, qui conſtituunt Debiterem, & Creditorem.*
4 *Compenſatio eſt ſpecies ſolutionis.*
5 *Partitarum contrapoſitio inducit compenſationem.*
6 *Compenſatio elidit, & extinguit obligationem.*
7 *Promittens ſoluere libere cum iuramento, & obligatione Camerali, non poteſt compenſare cum Debitore, qui nec expreſsè ſoluere promiſit, nec eſt cum iuramento, & in forma Cameræ obligatus.*
8 *Obligatus in forma Cameræ poteſt vrgeri, & praeisè cogi ad ſoluendum, quod debet.*

Deciſio CCLIV.

CEnſuerunt Domini ſententiam R. P. D. *Melitij* Locumtenentis A C. per quam D. Bartholomeus Ruſpolus fuit abſulutus à petitis per D. Ioannem Rotulum, eſſe confirmandam. Validitas enim in dubium non reuocabatur; De iuſtitia vero ſatis videbatur conſtare ex eo quod vt periti in eorum relationibus atteſtantur, Sauonantius fuit repertus verus debitor in tribus partitis excedentibus ſummam ſcutorum 100000. in aliquibus libris prout in bilancio fuerat aſſignatus, quod ſufficit, namq. Alexandr. Ruſpolus in inſtrumento ceſſionis, & renunciationis ſuæ rationis bancariæ factæ dicto D. Rotulo promiſſit, debitores in dictu bilancio deſcribendos eſſe veros, & pro talibus illos manutenere, non autem eſſe
1 bonos, & exigibiles, quod eſt etiam iuris diſpoſitioni conforme vt eſt text. in l. ſi nomen vbi *Bald.* ff. de Hæredit. vel act. vendit. & tradit etiam idem *Bald.* in conſ. 72. lib. 3. *Caſtren.* conſ. 170. nu. 3. verſ. 2. præmittendum lib. 2. *Alex.* conſ. 242. ad fin. lib. 6. *Pariſ.* conſ. 88. n. 13. & ſeq. lib. 1 *Becc.* conſ. 105. n. 14 & ſeqq. *Surd.* conſ. 452. n. 16. & dec. 326. n. 4. *Vincade Franch.* dec. 427. 0. 4.

Nec obſtat, quod Sauonantius conuentus à Rotulo pro dictæ ſummæ ſcututum 100000. & vltra ſolutione negauerit, ſe ad hoc tenere, & poſtea fuerit per ſententiam condemnatus ſolum ad ſoluendum ſcuta 1272. 12. in reliquis vero abſolutus, quam ſententiam vti iuſtam, fuit curam me 15. Decembris 1625. teſolutum eſſe conformaodam, & conſequenter videatur, Ruſpolum nõ præſtitiſſe, ac manutenuiſſe Sauonantium verũ ac legitimum debitorem in dicta ſumma iu bilancio expreſſa; & ſic non adimpleuiſſe quod promiſit, ideoque iniuſte fuiſſe vt ſupra per A.C. abſolutum. Nam fuit reſponſum, Sauonantium negaſſe tantum, ſe efficaciter teneri ad effectualem dictæ ſummæ petitæ ſolutionem, ſed non quidem ex eo quod non eſſet in ea verus ac legitimus debitor, ſed tantum ex eo quod vice verſa eſſet in aliis libris eiuſdem rationis, & in eodem bilancio deſcriptus creditor in alia ſimili, aut paulo minori ſumma, vt ex eorumdem librorum & bilancij inſpectione, ac peritorum relatione docuiſſe fuit iam firmatum in dicta deciſione coram me, & quod conſequenter eſſet locus contrapoſitioni, & compenſationi, vnde aperte faſſus fuit ſe verum debitorem, petens enim com- 2 penſari, fatetur hinc inde debitum *Bald* in l. cum Papinianus num. 8. C de Sentent. *Natt.* conſ. 134. nu. 6. *Surd.* dec. 24 nu. 5. 6 & 7. *Rot* dec 626. num. 71. & 8. p. 3 1. diuerſ. vbi quod hoc præſertim procedit inter Mercatores, qui conſtituunt debitorem, & creditorem.

Immo Sauonantius oon ſolum faſſus fuit ſe verum ac legitimum debitorem, ſed etiam mediante contrapoſitione, & compenſatione vt ſupra oppoſita, & per Iudicem admiſſa effectualiter ſoluit totum id, in quo fuerat in dicto bilancio deſcriptus debitor exceptis tantum dictis ſcutis 1272. 12. ad quorum ſolutionem pro reſiduo fuit condemnatus, compenſatio enim eſt ſpecies ſolutionis, & qui compenſat ſoluere dicitur l. debitor ff. Qui potior in pignor. hab. l. dediſſet ff. de 4 Verb. ſignific. C. qui peculium §. inde ff de Stat. liber. l. ſi conſtat C. de compenſat. *Bart.* in l. aufertur §. qui compenſationem ff de Iur fiſc. *Tiraq.* de Retract. lignag. §. 3. gloſ. 3. n. 2. 3 & ſeq. *Rot.* dec. 7 nu. 1. p. 2. diuerſ. Et conſequenter Ruſpolus præſtando Sauonantium non ſolum verum debitorem ſummæ in bilancio deſcriptæ, ſed etiam pro maiori ſaltem parte exigibilem, & cum effectu ſoluentem longe vltra, quam promiſerat, impleuit.

Præterea Rotulus in eodem inſtrumento ceſſionis libere & abſque vlla exceptione ſatisfacere promiſit omnibus dictæ rationis bancariæ ſibi ceſſæ creditoribus iuxta formam bilancij. & ſic etiam Sauonantio, qui inter alios in eodem bilancio dictæ ſummæ ſcutorum 100000. circiter creditor deſcriptus reperitur; Vnde vel de tempore ceſſionis fuerat iam inducta compenſatio mediante partitarum debiti, & cre- 5 diti contrapoſitione iuxta tradita per *Rot.* coram S. mem. Greg. dec. 366. n. 3. & perinde eſt acſi in bilancio Sauonantius fuiſſet ſolum deſcriptus debitor in dicta ſumma ſcutorum 1272. 12. in qua ipſe pro reliquatu vere, & cum effectu debitor remanebat, & ad cuius ſolutionem fuit iam per ſententiam condem- 6 natus; Vel contrapoſitio reuera non aderat ex quo Sauonantius fuerat deſcriptus creditor, & debitor in diuerſis libris vt per *Alex.* conſ. 85 n. 2. & 3. lib. 3. *Surd.* dec. 117. ſub n. 9. & 10. & dec. 186. n. 8. & 9 cum aliis allegatis per Adden. ad dictam dec. Gregorij 366. ſub n. 8. verſ. Notandum eſt tamen, & tunc Rotulus non poteſt conqueri, quod per exceptionem compenſationis poſtea oppoſitam, & admiſſam Sauonantij debitum pro maiori parte remanſerit extinctum, & exigi non potuerit, cum ſimul. & ſemel per compenſationem eliſa pariter, & extincta remanſerit eiuſdem 7 Rotuli obligatio, cuius vigore ipſe dicto Sauonantio dictam integram ſummam ſcutorum 100000. circiter, in qua ille fuit deſcriptus creditor, libere, & abſ-

que vlla exceptione ſoluere debuiſſet, niſi mediante dicta compenſatione remanſiſſet liberatus.

Nec placuit quod pro parte Rotuli dicebatur, ipsũ promiſiſſe ſoluere libere, & ſine vlla exceptione cum
8 iuramento & obligatione camerali, & conſequenter non potuiſſe compenſare cum debito Sauonantij, qui nec præciſe ſoluere promiſerat, nec erat cum iuramento, & in forma Cameræ obligatur ex traditis per *Caſ de Graſſ* dec 3.n. 14.& 15.de ſolut. cum aliis allegatis, quia ſi contrapoſitio fuerat iam facta & compenſatio inducta quoad Sauonantium, non intrabat obligatio Rotuli de ſoluendo, quia ipſe non erat in aliquo illius debitor, ſed tãtum creditor in dictis ſcutis 1272. 11. pro reſiduo; ſi vero compenſatio facta non fuerat, Rotulus plus fuit conſecutus, quam ſibi fuerat à Ruſpolo promiſſum, & quam ipſe poterat prætendere iuxta formam dicti inſtrumenti ceſſionis cum Sauonantius, qui vigore Cameralis obligationis illum vigere, & ad præciſe quod ſibi debebatur ſoluendum cogere potuiſſet abſque eo quod compenſare teneretur mitius agendo, ſuoque fauori renuntiando fuerit contentus compenſationem fieri, eaque mediante Rotulum à dicta rigoroſa obligatione liberari.

Neque etiam obſtat, quod aſſerebatur, Rotulũ poſt dictam ceſſionem realiter, & cum effectu ſoluiſſe Sauonantio totum id, in quo ille fuerat deſcriptus creditor in dictis libris, & bilancio. Quia de tali ſolutione doctum non fuit, & potius de contrario conſtare videtur ex dicta relatione peritorum, & ſententia lata ad fauorem Sauonantij; Et nihilominus ceſſat etiam difficultas, quia ſufficit, quod de tempore ceſſionis Sauonantius eſſet verus, ac legitimus debitor, & creditor, prout in bilancio continetur; & ſi verum eſt, quod Rotulus poſtea realiter & cum effectu ſoluerit, vtique ipſe adimpleuit quod promiſit iuxta formam dictæ ſuæ obligationis, & poteſt hodie petere effectualiter ſolui quod ſibi vice verſa debetur à Sa-
9 uonantio quem ex prædictis clare patet eſſe in ſumma in dicto bilancio expreſſa verum, ac legitimum debitorem, qualem tantum præſtare, ac manutenere promiſit Ruſpolus iuxta diſpoſitionem text. in d l. ſi nomen vbi *Bald* ff. de hæred. vel action. vendit. vt ſuperius etiam fuit dictum.

Et ex prædictis etiam patet, non obſtare conuentionem in dicto inſtrumento factam, quod ſi debitores, & pecuniæ eſſent maioris quantitatis, quam creditores dictæ rationis Rotulus totum illud plus teneretur reſtituere Ruſpolo, ſin autem è contra creditores eſſent maioris quantitatis, quam debitores, & pecuniæ, Ruſpolus teneretur ſoluere Rotulo totum illud plus ad omnem eius requiſitionem; quia de aliquo creditorum exceſſu doctum non fuit immo quoad Sauonantium ex dicta relatione peritorum conſtat potius de contrario, cum ille fuerit repertus in maiori quantitate debitor, quam creditor.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Cenſus Victalitij.
Veneris 29. Ianuary 1627.

ARGVMENTVM.

Dominium pecuniarum depoſitarum quando tranſeat in creditorem, & quid quando ad fauorem Eccleſiæ ſub conditione reſeruatis beneplacitis, itaut caſus decoctionis Depoſitarij cedat periculo Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Ex numeratione dominium transfertur pecuniarum in eum, qui numerationem recipit.*

2 *Et dominium transfertur, quando pecunia deſcribuntur ad commodum alicuius in libro Depoſitarij.*

3 *Conditiones in depoſito non ſuſpendunt translationem dominij.*

4 *Contractus cum Eccleſia initus cum reſeruatione beneplaciti Apoſtolici dicitur habere implicitum ſtatum validitatis.*

5 *Alienatio bonorum Eccleſiæ ſine beneplacito non operatur neque dominij, neque poſſeſſionis translationem.*

6 *Eccleſia tanquam pupillus non poteſt deſinere ſaltem animo poſſidere res ſuas.*

7 *Contractus cum Eccleſia initus claudicat ad eius fauorem.*

8 *Decoctionis caſus in depoſito ſpectat ad Creditorem, in quem dominium dicitur translatum.*

Deciſio CCLV.

TOtum huius cauſæ momentum in eo poſitum eſſe Dominis videbatur. An pecuniarum ſolutarum dominium fuerit translatum in PP. Eremitas, vel potius adhuc permanſerit penes Alexandrum. Et fuiſſe translatum vnanimiter etiam hodie Domini cenſuerunt, quia in inſtrumento impoſitionis dicitur, quod Procurator Generalis ad ſe traxit ſcuta 2000. in tot teſtonibus; Nec eſt ſimplex confeſſio de recepto, ſed atteſtatio numerationis, & actualis traditionis factę per Alexandrum & receptionis, & commixtionis reſpectu Eremitarum, & ſic plene dictarum 1
pecuniarum dominium fuiſſe translatum probatur ita *Bart.* in l. ſingularia n. 22. ff. ſi cert. pet. & ſæpius. *Rota* ſequuta eſt vt in dec. 123. n. 1 & dec. 125. n. 4. & dec. 135. n. 2 in impreſſ. poſt *Moder. Peruſin.* de Cenſib. & fuit etiam firmatum in prædicta dec. Quę quidem commixtio, & acquiſitio eo clarius apparet, cum poſtea ab eodem Procuratore aſportatæ fuerint dictæ pecuniæ ad Campſorem eorumdem Eremitarum, & adnotatæ ſub partita cantante ad creditum eiuſdem Eremi ibi *Il ſacro Eremo deue hauere*; Vnde ſi creditores fuerunt creati PP. Eremitæ, inde etiam ex tali depoſito non ſimplex numeratio, vel traditio pecuniarum, ſed commodum etiam reſultauit ipſis Eremitis, & conſequenter etiam dominij translatio hinc neceſſario deducitur *Bart.* in leg. qui ſic ſoluit verſ. 2. caſu ff. ſi cert. per. *Cagnol.* in l. frater à fratre n 87. ff. de 2
condict. indebit. Rota in Bonon. cenſus 28. Aprilis 1600. coram bo. me. Card. *Pamphilio*, quæ eſt dec. 123. n. 4. poſt d. tract. de cenſib & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 49 n. 2. & 6. in fin. in eius impreſſ. & in his terminis depoſiti Rota in d. Papien. fructuũ 25. Maij 1602. coram b. m. Card. *Lancelotto* iuniori; hocque commodum PP. Eremitarum ex dictis pecuniis ſolutis per Alexandrum eo euidentius Dominis apparebat, quia poſtea multæ ex dd. pecuniis fuerunt ſolutæ creditorib. Eremitarum, vt bene deducitur per D. Scribentem in facto pro D. Alexandro.

Non obſtat, quod depoſitum fuerit cõditionib. vinculatum; quia non inde impediebatur translatio dominij, ſed tantum amotio pecuniarum, cantat enim 3
depoſitum, *Il ſacro Eremo deue hauere*, & ſic ſtatim pecuniæ fuerant effectæ Eremitarum, alias dictũ fuiſſet, quod tunc ſolummodo Sacra Eremus creditrix futura eſſet, vbi conditiones fuiſſent adimpletę, quod comprobatur ex ſequentibus, *Quali denari ſo gli doue-*

ranno

ranno pagare, ſcilicet Sacro Eremo, *ſempre che ſi porterà fede della ratificatione e beneplacito Apoſtolico*, Et proinde translatio dominij pecuniarum à principio fuit libere, ſed ſolum conditionalis fuit ipſa exactio, & vſus earumdem pecuniarum; & propterea etiam pendente purificatione dictarum conditionum nihilominus fructus cenſus vitalitij fuerunt ſoluti Alexandro, quod oſtendit, vere dominium pecuniarum fuiſſe translatum in Eremitas.

Nec obſtat nullitas contractus *ex* defectu beneplaciti Apoſtolici, & quod ex actu nullo nec dominium nec poſſeſſio transferatur. Quoniam vltra quod ipſi Eremitæ eorum expenſis opera tenebantur expedire huiuſmodi beneplacitum Apoſtolicum, & valde iniquum eſſet, quod dum ipſi deficiebant in eo, ad quod ex eorum conuentione tenebantur, lucrum tamen ſortis principalis inde perciperent, & contractus reſolueretur, & nihilominus Alexander iacturam faceret de pecuniis à ſe ſolutis.

Reſpondebant Domini, quod iſte contractus fuit à
principio in implicito ſtatu validitatis, & ipſis Ere-
4 mitis aequieſcentibus non poterat impugnari ab
Alexandro etiam ſub prætextu non obtenti benepla-
citi apoſtolici *Doct.* in c.1. de His quæ fiunt à Præl.
ſin.conſ.c. *Put.* dec.302.p.1.non correct.& diuerſ.p.
2.dec.133.n.12.Card. *Mantic.* dec.101.n.1. & ſeqq.
Card. *Seraph* d. c.256.n.2.& corã Illuſtriſſimo Card.
Millino in dec.29.n.4.poſt Peruſin. de Cenſib. *Menoch.* conſ.655.n.3.& 10.Præſertim quia, vt fuit dictũ
in 1.deciſione huiuſmodi cõtractus attenta ſenili ętate Alexandri, & diſpoſitione l.hæreditatum ff Ad leg.
falcid. fuit vtilis PP. Eremitis; Et licet quando eccleſia
alienat ſine ſolemnitatibus nedum non transferatur
dominium, ſed nec etiam poſſeſſio *Bart.* in l.1 §. ſi vir
vxori n.3.ff de acquir.poſſ.quia eccleſia ad inſtar pu-
pilli non poteſt deſinere rem ſuam non habere, vel
non poſſidere ſaltem animo l. pupillus ff. de acquir.
5 rer.domin. *Bart* vbi ſupra; Secus tamen quando lai-
cus alienat, & tradit, quia in eo non conſideratur illa
inhabilitas, & quando ipſa eccleſia acquirit, & con-
tractum impugnat, quia contractus in ſui commodũ
6 eſt validus, & in eiuſdem fauorem fit dominij, & poſ-
ſeſſionis translatio, habetque pupillus. & eccleſia hoc
priuilegium, vt contractus claudicet, & c.l. Iulianus §.
7 ſiquis à pupillo ff. de Action.empt. *Dec.* in c.quę in ec-
cleſiarum n.28.& ſeqq.& 31.de conſtit. *Iaſ.* in l.cum
hi §.eam tranſactionem n.2.in fin.ff. de Tranſact. &
Card. in c.1.n.3.& 4.de His quæ fiunt à Præl. ſin
conſ.c Rota in Romana Palatij S Mariæ Maioris 15.
Martij 1604.coram bo.me.Card *Pamphilio*; Et pro-
pterea omiſſio beneplaciti apoſtolici, quod in gratiã
Eremitarum erat adhibendum, non impediebat, quin
8 pecuniarum dominium ſtatim ipſis fuerit acquiſitum,
& conſequenter caſus decoctionis depoſitariorum
ad eoſdem Eremitas tanquam dominos ſpectare de-
bet l.1.& 2.C.de Peric.& commod.rei vendit.

Quæ dicebantur de nullitate mandati Procuratoris generalis viſa ſunt ceſſare ex inſtrumento ratificationis, in quo interuenerunt Preces quem ipſi Maiorem appellant, & Prior & alij, Patres, qui vt ibi aſſeritur, conſtituunt integrum corpus Capituli.

Ex quibus & aliis per Informantes deductis Domini permanſerunt in deciſis ſub die 21. Maij præteriti &c.

Cæſar Auguſtana Beneficij, ſiue diſmembrationis.
Lunæ 1. Februarij 1627.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum in cauſa beneficij iuſta clem. 1. de ſequeſtrum poſſeſſ. quando apponendum ſit, & de interpretatione dicta clementinæ.

SVMMARIVM.

1 *Clemen. 1. de ſequeſtrum poſſ. mandat ſequeſtrari fructus beneficij poſt ſententiam latam ad fauorem Actoru.*
2 *Quæ diſpoſitio procedit ſolum, vbi lis, & ſuper beneficio Eccleſiaſtico, Item ſolum procedit dicta clem. 1. quando agitur ſuper pertinentia collationis, non quando agitur ſuper titulo beneficij. Item procedit quando agitur ſuper proprietate, & fructibus beneficij ibidem, & n.5.*
3 *Et ad dictũ effectum quomodo lis verſetur dignoſcitur ex intentione, ac fine Actoris.*
4 *In iudiciis ius metimur ex parte Actoris.*
6 *Clem. 1. de ſeq. poſſeſſ. non habet locum, quando ſententia fuit primo loco lata ad fauorem poſſeſſoris, & de ratione num. 7. etiamſi ſecunda contra.*
8 *Declaratur procedere prædicta, quando ſententia pro poſſeſſore eſt lata in curia, prout lata altera pro Actore ſecus ſi extra Curiam.*
9 *Sententia, quæ feruntur in Curia, habent maiorem boni iuris præſumptionem, quam late extra Curiam.*

Deciſio CCLVI.

IAcobus olim Rector de Bello conuenit cum Capitulo de Daroca, vt quamdiu ipſe viueret perciperet fructus dictæ eccleſiæ de Bello, eo autem defuncto medietas ſpectaret ad Capitulum, alia vero medietas diuideretur inter Rectorem pro tempore, & duos Beneficiatos erigendos, qui pro Coadiutoribus, & ſeruitio inſeruirent Rectoribus, & felicis recordationis Paulus Quintus Officiali Ceſarauguſtana confirmationem huius concordiæ commiſit, qui Officialis vſque de anno 1615. aſſerendo, quod ſibi de narratis bene conſtitit, & ea fuiſſe, & eſſe vera eamdem concordiam confirmauit, ac dicta duo beneficia erexit, quibus pro ſua dote partem quamdam fructuum iuxta eamdem concordiam applicauit. Defuncto dicto Iacobo ſub die 16. Ianuarij 1621. idem Officialis Ceſarauguſtanus in executionem erectionis dictor Beneficiorum concurſum pro illorum collatione fecit, in quo Marcus Vincenti, & Ioannes Nauarus approbati illius vigore à Sede apoſtolica promiſi extiterunt. De Parochiali autem promiſus fuit Bartholomeus, qui vigore appellationis à dicta ſententia ſeu confirmatione Officialis, & ab omnibus inde ſecutis interpoſitæ cauſam in Rota bo. mem. *Vbaldo* commiti obtinuit, coram quo cum deciſiones obtinuiſſet, in quibus Rota cenſuit, ſententiam dicti Officialis eſſe reuocandam, & deinde fuiſſet ordinatum etiam, vt cauſa per ſententiam expediretur, fuit dubitatum coram eodem, An vna cum ſententia eſſet decernendum ſequeſtrum pro bonis dictæ eccleſiæ de Bello vigore dictæ concordiæ diſmembratis, & per Officialem executorem erectioni
dictor. Beneficiorum applicatis iuxta clemen. 1. de 1
ſequeſtrum poſſeſſ. & fruct. Quo dubio per me in locum bo.mem. Vbaldi ſuffectum propoſito Domini

dixerunt, non eſſe locum ſequeſtro quia dicta clemen.
1. non habet locum niſi quando agitur de beneficio
eccleſiaſtico gloſ. ibidem in Verbo Super beneficio,
& quoties non agitur de titulo ipſius beneficij, ſed
2 ſuper pertinentia collationis, vel ſuper bonis, vel
proprietate, vel ſuper fructibus, & ſuper his ſenten-
tia feratur non intrat ſequeſtrum gloſ. ibidem, &
3 *Cardin.* quæſt. 6. num. 14. *Abb.* num. 13. *Imol.* num. 15.
Anchar. num. 1. *Vitalin.* num 32. *Lap.* num. 5. *Caſſa-
dor.* deciſ 13. Super reg. *Ve. all.* deciſ. 153 par. 3. An
autem agatur de beneficio, dignoſcitur ex intentio-
4 ne, & fine ipſius actoris, à quo ius metimur, quia ſi
ipſe petat beneficium, licet contrarius ſe apponens
illud non prætendat, attamen adhuc agitur de bene-
5 ficio, & eſt locus clemen. 1. vt per *Card.* ibid. quæſt. 8.
num. 16. & *Vitalin.* num. 33. Et ratio eſt, quia atten-
ditur id quod principaliter agitur, & finis, ad quem
tendit iudicium, & vt vulgo dicitur, Metimur ius ab
actore gloſ. in clemen. diſpendioſam in Verbo Bene-
ficius vbi *Anchar.* in 6. notab. *Imol.* num. 4. de Iudic.
Sarnen in Reg. de Anual. qu. 25. *Caſſad.* dicta deciſ.
13. n. 2. de Reg.

Hæc applicando ad caſum noſtrum Bartholo-
meus appellauit à ſententia Officialis, & ſcopos ſuæ
6 mentis fuit agere ad nullitatem diſmembrationis, &
circa hoc iura deduxit, & proinde non fuit actum
ſuper titulo beneficij, & ita non eſt locus ſeque-
ſtro, cum reſpectu actoris in hac materia ius metia-
mur eſt bene ad propoſitum *Ægid.* deciſ. 616. Et
7 quomodocumque côtingat exitus huius iudicij, ſem-
per erit beneficium, & ipſe Bartholomeus erit Re-
ctor, ſed euentus cauſæ hoc tantum efficiet, quod
vel pauciores, vel vberiores fructus habebit Bartho-
lomeus Rector.

Neque prædictæ concluſioni aduerſatur, deciſio
in Valentina Parochialis de Palma 10. Decemb. 1610.
coram bo. me. *Penia*; quia ibi actor, qui impetraue-
rat beneficium, dicebat. vnionem fuiſſe nullam, &
eum fuerit reſolutum, fuiſſe validam, Rota dixit ceſ-
ſare ſequeſtrum, quia ſententia erat ferenda ſuper
validitate vnionis, & ſic non ſuper titulo beneficij,
ſed potius ſuper negatione, cum beneficium vnitum
non ſit amplius beneficium; Et quamuis Rota in fine
dixerit, quod ſecus eſſet dicendum, ſi fuiſſet iudica-
tum ſuper validitate vnionis, id tamen prudenter
dixit, quia eo caſu fuiſſet canonizata intentio actoris,
qui aſſerebat, vnionem non ſuſtineri, & ſic agebat
vt declararetur, eccleſiam petitam eſſe adhuc bene-
ficium, & propterea reſpectu actoris fuiſſet locus ſe-
queſtro iuxta doctrinam *Cardinalis*, & *Imola* ſupra
allegatam.

Nec obſtat, quod ipſe Bartholomeus ſit reus, quia
contrarium eſt verius, cum ipſe non interfuerit pri-
mo actui, nempe confirmationi concordiæ, ſed
poſtea appellauit non tanquam conueniens, ſed tan-
quam intereſſe habens, & ſic tanquam actor; Et dicta
confirmatio facta per Officialem non videtur mereri
nomen iudicij, cum extraiudicialiter fuerit facta, &
vere iudicium in ſui figura apparuit cum Rector com-
miſit appellationem in Rota ſuper nullitate diſmem-
brationis quartæ partis, & ita ipſe fuit actor, præſer-
tim cum Beneficiati tunc poſſiderent.

Informantes etiam pro Beneficiatis addebant, non
8 eſſe locum clem. 1. quia illa non procedit quoties
prius lata fuit ſententia pro poſſeſſore, *Io. Andr.* in
addit. ad Specul. in Rubr. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.
verſ. Sed propter clementinam, *Cardin.* ibid. num. 13.
& conſ. 245. num. 1. *Caſſad.* deciſ. 1. de Sequeſtr. poſſ.
& fruct. *Put.* deciſ. 146. num. 1. lib. 2. & *Rot.* dec. 844.
nu. 4. verſ, Quia intelligitur, lib. 3. par. 3. diuerſ. illa
enim præſumptio boni iuris, quæ ex ſententia pro
actore deſumitur, & ob quā decernitur ſequeſtrum,
vigore clem. 1. eliditur per contrariam ſententiam
anteà latam, *Modern. Roman.* de appellat. lib. 3. cap.
2. qu. 17. limit. 47. memb. 1. n. 117.

Verum Domini hoc motiuum non fuerunt amplexi,
quia dicta limitatio vera eſt quando ſententia pro
poſſeſſore lata fuit etiam in Curia, quemadmodum
videntur tenere gloſ in clem. 1. Verbo Promulga- 9
tam, & *Veſtr.* in Prax. lib. 7. cap. 2. nu. 6. circa med. &
Modern. Roman. var. reſol. lib. 2. cap. 77. num. 38. Et
etiam obſeruabāt Domini quod *Io. Andr.* in addit. ad
Specul. & *Cardin.* d. num. 13. loquuntur & præſuppo-
nunt, quod ſententia pro poſſeſſore lata ſit in Curia,
& ſolum talis ſententia in Curia habeat hanc præro-
gatiuam, quod detur ſequeſtrum vt ibi, Vna ſen-
tentia ſuper beneficio apud ſedem Apoſtolicam. Et
ratio eſt, quia grauiori diſpendio, & maiori cum ma-
turitate & diſcuſſione in Curia cauſæ tractantur, &
ſententiæ promulgantur, quam alibi, vt per *Lap.* &
Vitalin. n. 31. & *Cardin.* n. 16. qu. 9. ibi. Et alios, Ergo
ſi regula dictæ clem. loquitur de ſententiis latis in
Curia contra poſſeſſorem, limitatio quoque, quod
non habeat locum, ſi prima ſententia fuit lata pro
poſſeſſore, videtur intelligenda de ſententia lata in
Curia; Et ſi ſententia lata extra Curiam contra poſ-
ſeſſorem non parit effectum ſequeſtri, ergo nec ſen-
tentia extra Curiam lata pro poſſeſſore debet impedi-
re effectum ſententiæ latæ in Curia contra eumdem
poſſeſſorem; Et efficacior eſt præſumptio, quæ ori-
tur ex ſententia lata in Curia, & ita tollit aliam præ-
ſumptionem, quæ reſultabat ex prima ſententia lata
extra Curiam.

Et ideo ex primo capite Domini dixerunt, expe-
diendam eſſe cauſam ſine appoſitione ſequeſtri, &c.

Lunen. Sarzanen. oblationum.

Luna 8. Februarij 1627.

ARGVMENTVM.

Oblationes, quæ fiunt ſacris imaginibus, ſpectant ad Parochum, & non ad Epiſcopum; Et quando tales oblationes fiunt ad certum vſum; tunc præciſè offerentium voluntas eſt ſeruanda, & harum adminiſtratio etiam ſpectat ad Parochum.

SVMMARIVM.

1 *Canonici de iure communi ſunt Parochi, & exercent curam Animarum.*

2 *Oblationes, quæ deferuntur ſacris Imaginibus an debeantur Epiſcopo, vel Parocho.*

3 *Parochus habet intentionem fundatam ſuper omnibus obuentionibus contingentibus intra limites ſuæ Parochiæ.*

4 *Epiſcopo ſolum debentur oblationes, quæ offeruntur ſacris imaginibus, quando ſunt extra omnem Parochiam.*

5 *Oblationes quæ fiunt in Eccleſia Cathedrali, ſpectant non ad Epiſcopum, ſed ad Archipresbyterum.*

6 *Parochus habet ius vniuerſale intra limites ſuæ Parochiæ.*

Parochus eſt medius inter Deum, & populum, n. 6.

Parochus quemadmodum exhibet populo quæ ſunt Dei ita vice verſa exhibet Deo, quæ ſunt populi, n. 6.

7 *Alta-*

7 *Altari qui ſeruiunt, de Altari participant.*
8 *Oblationem, quæ fiunt à fidelibus ad certum vſum, tunc voluntas eorum præciſè ſeruari debet.*
9 *Administratio oblationum, quæ fiunt à fidelibus ad certum vſum, ſpectat ad Parochum, & nu. 11. 12. & 18.*
10 *Parochus de oblationibus, quæ fiunt à fidelibus ad certum vſum, debet fidelis adminiſtrator eſſe.*
Partim conuertendo in proprium vſum, partim erogando in concernentibus ad diuinum cultum, & partim ad pauperum inopiam ſubleuandam n. 10.
13 *In oblationum materia plurimùm eſt attendenda conſuetudo.*
14 *Oblationum adminiſtratio quatenus de iure ſpectaret ad Epiſcopum, attamen poteſt ab ipſo committi Parocho.*
15 Rebuff. *reprobatur, dum ei videtur eſſe indecorum, quod Laici ſint adminiſtratores ſacrarum oblationum.*
16 *Decretum interpoſitum ab aliquo tanquam Gubernatore, Detario, &c. non prohibetur tanquam perſona priuata illud impugnare. Declara nu. 17.*
19 *Epiſcopus regulariter eſt Exequutor piarum voluntatum.*
Ius Epiſcopi eſt generale, Ius Parochi eſt ſpeciale n. 19.

Deciſio CCLVII.

POſt relaxatum mandatum de manutenendo ven-
tum fuit ad diſputationem ſuper petitorio, &
propoſito dubio, ad quem ſpectaret adminiſtratio
oblationum, quæ Imagini Sanctiſſimi Crucifixi à
fidelibus illuc religionis cauſa confluentibus, offe-
runtur, An ſcilicet ad Epiſcopum, vel ad Capitu-
lum, Domini reſponderunt pro Capitulo, cui fauet
diſpoſitio iuris communis, conſuetudo eiuſdem Ec-
cleſiæ, & particularis conuentio inter partes ini-
ta.

Iure inquam communi quia Canonici ſunt Paro-
chi, & exercent curam Animarum, & licèt antiqui-
tus inter DD. fuerit controuerſia, An oblationes, quę
ſacris Imaginibus deferuntur, debeantur Epiſcopo,
vel Parocho, & multi partes Epiſcoporum tueantur,
vt *Angel.* in diſputatione Incipien. in refulgenti in ſe-
1 cundo dub. *Maluet.* de oblatio. in. 4. dub. numer.
14. *Petr. de Vbaldo.* de Canon. port. cap. 4. quæſt. 16.
& refert *Decian* conſ. 16. ſub nu. 7. li 2. Attamen ve-
rior, & hodie receptiſſima eſt ſententia, quod ſiue in
2 Eccleſia Parochiali poſitæ ſint huiuſmodi Sacræ I-
magines, ſiue extra, intra tamen limites Parochiæ, ha-
bet fundatam intentionem Parochus ſuper omnib.
obuentionibus contingentibus intra limites ſuæ Pa-
rochiæ & ad eum ſpectant, vrgenſque eſt textus in
3 cap. paſtoralis, & ibi Canoniſtæ de his, quæ fiunt à
Prælat. ſine conſenſ. Capit. & text. in cap. hanc x. qu.
1. & in c. dilectus, de Offic. ordin. vbi *Abb.* nu. 4. qui
ſubdit verſic. quo ad primam, Epiſcopo ſolum de-
4 beri oblationes, quando ſacræ Imagines reperiuntur
extra omnem Parochiam, *Felin.* ibidem in princ. &
n. 3. & *Abb.* in c. quoniam, n. 1. de decim. vbi ſignan-
ter, quod ſpectant ad Parochum, & non ad Epiſco-
pum. *Capel. Toloſ.* dec. 483. *Ferret.* conſ. 143. qui benè
diſtinguit nu. 2. 3. 4. *Azor.* Inſtit. moral. par. 1. li. 7. ca.
38. quæſt. 13. *Decian.* qui fusè pro Parocho contra E-
piſcopum in his oblationibus, quæ Iconi Sanctiſſ.
Crucifixi offerebantur conſuluit conſ. 16. per tot.
li. 2. *Guttier.* Canon. qq. li. 2. cap. 21. nu. 162. *Modern.*
Bononien. var. reſolut. li. 2. cap. 42. num. 6. 7. & 8. *Ricc.*
dec. Neapol. 170. nu. 7. par. 4. & hanc eamdem opi-
nionem videtur amplexus D. *Thom.* in 2 2 quæſt. 86.
art. 3. præſertim in reſponſione ad ſecundum argu-
mentum, & expreſsè ſequuta eſt *Rot.* in Aquilana
nullitatis erectionis 20. Decembris 1610. coram
R. P. D. meo *Pirouano*, quæ eſt dec. 256. par. 1. recent.
& in Beneuentana Spolij 2. Decembris 1585. & 2.
Decembris 1587 coram *Orano*, vbi dictum fuit, o-
blationes factas in Eccleſia Cathedrali ſpectare non 5
ad Epiſcopum, ſed ad Archipreſbyterum, qui curam
Animarum ibi exercebat, & ibi reſpondit S. Con-
gregatio Illuſtriſſimorum Interpretum Concilij Tri-
dentini in vna Cauen. Ius enim vniuerſale habet Pa- 6
rochus intra limites ſuæ Parochiæ, Mediuſq; eſt in-
ter Deum, & Populum, vnde quemadmodum dog-
mata, & Sacramenta, quæ proueniunt à Deo exhibet
Populo, ita vice verſa exhibet Deo ea, quæ ſunt Po-
puli, nempè preces, & oblationes, & qui Altari ſer- 7
uiunt de Altari participant, vt egregiè ratiocinatur
D. *Thom.* dict. art. 2.

Et quamuis hæc Concluſio ſibi locum vendicet,
niſi oblationes in certum vſum ex piorum offeren-
tium voluntate, fuerint deſtinatæ, in dubio enim ſo-
lummodo ſpectant ad Parochum, at quoties à fide-
libus præſtantur ad certum finem, vt in caſu noſtro
pro miſſis, & fabrica, tunc ad Parochum nullo modo 8
ſpectant, & voluntas eorum, qui eleemoſinam, ſeù
oblationes dederunt præciſè ſeruari debet, vt præci-
tati DD monent, & præſertim *Addent.* ad Capell.
Tholoſ. dicta dec. 483. *Modern. Bononien.* dicto c. 42.
nu. 1. li. 2. *Ricc.* dicta dec. 170. n. 1. & *Rota* in Bracha-
ren. oblationum 17. Decembris 1612. coram Reue-
rendiſſimo Patriarcha *Pamphilio.*

Attamen aduertendum eſt, quod non habet qui-
dem fundatam intentionem Parochus, ad effectum,
vt hoc caſu oblationes cõuertat in proprium vſum,
cum debeant in vſum à largientibus deſtinatum ero- 9
gari, Verum adminiſtratio harum oblationum etiam
tali caſu ad Parochum videtur ſpectare ex eodem Iu-
re Parochialitatis, etiam qua ratione oblationes ſpe-
ctant ad Parochum niſi fuerint in determinatum v-
ſum datæ, eadem imò, & maiori ratione ad eumdem
Parochum ſpectat ſaltem adminiſtratio oblationum,
quoties in certam cauſam ſunt erogandæ, cum &
regulariter de iſtis oblationibus Parochus debeat eſ- 10
ſe fidelis Adminiſtrator ac diſpenſator, partim con-
uertendo in proprium vſum, partim erogando in iis,
quæ concernunt cultum diuinum, & partim ad pau- 11
perum inopiam ſubleuandam, vt per D. *Thom.* loco
præallegato, & de harum oblationum diſtributione
idem ſancitum fuit in Can. vulteranæ & Can. qua-
tuor 12. quæſt. 2. & quod huiuſmodi oblationum ſo-
lus Parochus habeat adminiſtrationem dixit *Abb.* in
c. poſtulaſtis nu. 2. verſ. Adminiſtrationem autem,
de his quæ fiunt à Præl. ſine conſenſu Capit. & *Fer-*
ret. d. conſ. 143. num. 4. verſ. & quod; Et conſequen-
ter licet Canonici non poſſint conuertere in pro-
prium vſum, non tamen indè excludi debent à Iure
adminiſtrandi, quod in vim Parochialitatis illis com-
petit.

Canonicis etiam ſuffragatur nedum priuilegium
Nicolai V. verum etiam conſuetudo, quod ſemper 12
huiuſmodi adminiſtrationem oblationum ipſi exer-
cuerint, & in hac materia oblationum plurimum
attendendam eſſe conſuetudinem, admittunt om-
nes, vt per *Marian. Socin.* de oblat. libell. 18. nu. 17.
18. 26. *Maluet.* eodem tract. par. 4. num. 62 *Ferret.*
conſ. 258. *Decian.* d. conſ. 16. num. 1. *Ricc.* dicta dec.
170. numer. 2. & *Modern. Roman.* diſcept. forenſ.

cap. 395. nu. 25. & ex Theologis admittit *Sot.* de Iuſt.
& Iur. lib. 2. quæſt. 3. art. 2. verſ. Quidquid.

Demum multum mouit Dominos tranſactio inita
inter illos de Cattaneis, & Canonicos, quæ & præ-
ſentia & decreto Epiſcopi munita fuit, & in ea con-
uentum expreſſè, quod oblationes, quæ Sanctiſſimo
Crucifixo præſtarentur per duos Canonicos ſingu-
lis annis eligendos, adminiſtrarentur, cum onere, vt
in fine anni rationem redderent Capitulo, cum præ-
ſentia Epiſcopi, & propterea quatenus etiam hæc
adminiſtratio de Iure ſpectaſſet ad Epiſcopum, atta-
14 men potuit ab ipſo committi Canonicis, vt in du-
bitabilioribus etiam terminis dixit *Felin* in cap. di-
lectus in princ. verſ. Vnde valet *Dec.* conſ. 148. num.
3 *Ferret* conſ. 178. & *Decium* ſequuta eſt *Rota* in To-
letana eleemoſinarum 24. Maij 1619 coram R. P. D.
meo *Pirouano*, *Ricc.* dec. 102. num. 2. in prax. & dec.
15 Neapol. Cur. Epiſc. 170. par. 4. Et quamuis *Rebuff.*
diſſentiat ab opinione *Dec.*, quia illi indecorum vi-
detur, quod Laici his factis oblationibus, quæ ſunt
de Sanctuario Dei, ſe ingerant, nihilominus hoc in-
decorum non eſt in Canonicis, & in his, qui Sacra-
menta populo exhibent. Et opinio *Rebuffi* fuit per
Rotam reprobata, quoties laicus non conuertit in
proprios vſus oblationes prædictas, & ſequitur *Ricc.*
dicta dec. 170. nu. 11. & 12.

Nec obſtat, quod Epiſcopus interfuerit tranſa-
ctioni, & decretum interpoſuerit ad effectum ſe-
dandi controuerſias ortas inter Capitulum, & illos
de Cataneis & ideò non ſibi præiudicauerit, quomi-
nus adminiſtrationem habeat in hiſce oblationibus,
16 iuxta doctrin. *Caſtrenſ.* in l. Caius, num. 1. ff. de pigno-
rat. act. & conſ. 425. col. 2 li. 1. vbi quod ſi quis tam-
quam Gubernator interpoſuerit decretum, non pro-
hibetur tamquam perſona priuata etiam impugnare
illum actum, & idem de Notario, Tutore & alio, qui
ratione ſui Officij conſenſum præſtat. Notant DD.
in l. cum quædam, C. de adminiſt. Tutor. *Bart.* in l. ſi-
cut §. non videtur, ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſol-
uitur, *Cephal.* conſ. 148. nu. 23. *Menoch.* conſ. 58. nu.
7. & latè *Surd.* dec. 153. nu. 17. & conſ. 365. num.
21. & ſeqq. Quoniam hæc theorica vera eſt quoties
quis duplicem repræſentat perſonam, & ideò agen-
te tamquam priuatæ perſonæ, non obſtat, quod fecit
tamquam publica, & in his terminis loquuntur præ-
dicti DD. vt bene per *Zucchard* in l. 1. num. 110. &
17 119. C. de pact. *Surd.* dicta dec. & quando id egit ad
quod cogi poterat; Verum hoc non applicatur caſui
noſtro, quia Epiſcopus, & quod fecit in tran-
ſactione, & quod modo agit in hoc iudicio, ſemper
conſideratur tamquam idem Epiſcopus, non autem
tamquam diuerſa perſona, neque ad illud decretum
conſtat quod ratione officij cogi potuiſſet, & ceſſat
omnis difficultas, quia etiam circumſcripta dicta
18 tranſactione, non tamen ius aliquod competebat E-
piſcopo in his oblationibus, vel in earum admini-
ſtratione, ſed id competebat Capitulo, cum Iure, ac
vice Parochi fungatur, vt ſupra dictum fuit, & ſic
non videtur, quod tranſactio nouum præiudicium
intulerit Epiſcopo.

Neque obſtat, quod Epiſcopus regulariter ſit exe-
19 cutor piorum voluntatum, quia Ius Epiſcopi eſt ge-
nerale, Ius autem Parochi, quem repræſentat Capi-
tulum, eſt ſpeciale, & ideò hoc præualet, vt benè
per *Decian.* dicto conſ. 16. num. 17. & ſeqq. & nu-
mer. 21. verſ. Non obſtat; Et quoniam licet ſit exe-
quutor, non tamen impedit, quin potuerit tale mini-
ſterium alteri demandare, nec in totum à ſe abdica-
uit, quia Canonici tenentur ſingulis annis rationem
reddere adminiſtrationis Capitulo præſente eodem
Epiſcopo, vt in tranſactione cauetur, & propterea
Epiſcopus poterit inuigilare, ne voluntates eorum,
qui oblationes dederunt defraudentur, & vt illæ o-
blationes prouidè pro miſſis, & fabrica erogentur
&c.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Legati de Valentinis.
Luna 8. Februarij 1627.

ARGVMENTVM.

In eadem ſcriptura contradictio, & maximè ſi ſit re-
pentina, eſt omnibus modis curandum, vt euite-
tur, & ſufficit aliquid poſſibile, &c.

SVMMARIVM.

1 *Contradictio repentina, & maximè in eadem ſcriptu-
tura, vt euitetur, facienda eſt interpretatio.*
2 *Teſtamenti vna pars aliam declarat.*
3 *Verba in dubio ſtare præſumuntur demonſtratiuè, non
autem reſtrictiuè.*
4 *Teſtator in codicillis ſi vnum tantum legatum reuo-
cauerit, cenſetur cætera diſpoſita in teſtamento vo-
luiſſe confirmare.*
5 *Contradictio vt in eadem ſcriptura euitetur, ſufficit
aliquid poſſibile.*
6 *De Codicillorum exiſtentia quando dubitari nequeat.*
7 *Reuocatio quid operetur.*

Deciſio CCLVIII.

Hodie etiam Domini concordibus ſuffragiis re-
ſponderunt, legatum deberi, nec fuiſſe reuoca-
tum, & ſic ſtandum eſſe in deciſis. Quandoquidem
in teſtamento facto de anno 1614. illud expreſſe re-
lictum eſt Communitati Arcis antiquæ, nec poſtea
reuocatum fuit in codicillis de anno 1619. ſed im-
mo confirmatum videtur, dum Ceſar in his codicil-
lis ſignanter confirmauit teſtamentum, in quo hæ-
res fuerat inſtituta Societas Sanctiſſimæ Annuncia-
tæ, & in quo continetur huiuſmodi legatum Arcis
antiquæ; Verba autem illa, *Reuocando gl'altri legati*,
referenda ſunt ad codicillos factos de anno 1617.
Tum quia appoſita ſunt conſecutiuè ad mentionem
prius factam de illis codicillis, & quia paulo ante
confirmauerat legata relicta familiæ, vnde teſtator
quemadmodum declarauerat, quæ legata vellet con-
firmare, ita etiam addidit reuocationem illorum le-
gatorum, quę legaſſe pœnituerat; Tum quia alioquin
ineuitabilis reſultaret contrarietas, quoniam in prin-
cipio verbis expreſſis confirmauerat teſtamentum,
& ſolummodo vnum legatum reuocauerat, & ſic
omnia alia rata habere voluit, vnde ridiculum vide- 1
tur, quod poſtea incontinenti, & in eadem ſcriptu-
ra confirmationem huiuſmodi penitus ſuſtulerit, &
fuit ponderatum in alia deciſione.

Quibus etiam addebant, quod talis reuocatio
non poteſt referri ad teſtamentum, nec ad legata in
eo compræhenſa; quoniam ea reuocatio, vt iam di-
ctum fuit, conſecutiua eſt ad confirmationem lega-
gatorum, quæ familiæ fuerant relicta, in teſtamento
autem nullum legatum legitur relictum familiæ, &
propterea reſultat confirmationem legatorum fa-
miliæ, & reuocationem veterum non ad teſtamé-
tum ſed ad codicillos anni 1617. omnino referen-
dam eſſe, vna enim pars teſtamenti aliam declarat. l. 2
qui

qui filiabus vbi *Iaſ.* nu. 4. ff. de legat. 1. *Dec.* conſ. 15. nu. 4 *Rub* conſ. 71. num. 6. *Crauett.* conſ. 113. num. 6. *Menoch.* conſ. 277. nu. 13.

Nec obſtat, in poſtremis codicillis fuiſſe confirmatum teſtamentum factum de anno 1614. quoad ſolam inſtitutionem hæredis, non autem quoad legata. Quoniam hæc interpretatio repugnat & verbis teſtamenti, & voluntati teſtatoris; Verbis inquam teſtamenti, quia ibi dicitur, *Voglio che il teſtamento, nel quale hò inſtituito la Venerabile Archiconfraternita, ſia ſempre fermo*, Quæ verba, *Nel quale*, ſtant de-
3 monſtratiuè, de quo ſcilicet teſtamento loquatur, non autem reſtrictiuè vt ſolum inſtitutionem confirment; Menti etiam teſtatoris, quia ſubdit, *Reuocando ſolo la laſcita fatta alli Padri di S. Biagio e dell' Anel-*
4 *lo*; Si enim hoc ſolummodo legatum reuocauit, ergo alia confirmauit, vt in his terminis arguit *Caſtren.* conſ. 155. n. 1. verſ. Præterea etiam li. 1. *Surd.* conſ. 230. nu. 9. & 10. allegati in deciſione.

Nec obſtat, quod cum non reperiantur prædicti codicilli de anno 1617. non conſtet etiam, ibi alia extitiſſe legata præter illa relicta familiæ. Quoniam ad effectum euitandi contrarietatem in eadem ſcri-
5 ptura ſufficit, quod potuerint extare talia legata; Et eſt vrgens coniectura, quod re vera extarent, quia poſt confirmationem factam in poſtremis codicillis ſubdit, *Reuocando gl' altri legati*, vnde ſi confirmauit
6 legata relicta familiæ in codicillis conſcriptis de anno 1617. per Aſcanium Ricchettum Notarium, & alia reuocauit, ſequitur, alia extitiſſe vltra illa relicta familiæ.

Minus etiam obſtat, quod in teſtamento reliquerit vniuerſam librariam Patribus Societatis Ieſu, & tamen in his poſtremis codicillis illam diuiſerit, &
7 legalem reliquerit Ceſari nepoti, Theologalem verò iiſdem Patribus. Quia hoc potius retorquetur, ſi enim quoad legales libros expreſſe reuocauit legatum relictum Patribus Societatis, ita etiam reuocaſſet expreſſe legatum relictum Patriæ, ſi hoc reuocare voluiſſet, arg. l. vnicæ, §. ſin autem, C. de caduc. tollen.

Et ita, &c.

Foroliuien. Societatis officij.
Veneris 16. Februarij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis officij contractus ſi ſit initus ſuper Officio non vacabili, cum id repugnet Conſtitutionibus Pontificiis in hac materia editis, & naturæ ipſius contractus, in quo requiritur, vt periculum ſit commune tam recipienti, quàm danti pecunias, ideoque nullo modo ſubſiſtere poteſt, & ſic ex eo non debentur fructus, & ſi ſint percepti, reſtitui debent nulla admiſſa excuſatione bonæ fidei conſumptionis, conſuetudinis &c.

SVMMARIVM.

1 *Societas officij non poteſt contrahi ſuper Officio non vacabili.*

2 *Conſtitutiones Pontificia ſuper creatione Societatum Officiorum habent decretum irritans.*

3 *In Societate Officij periculum debet eſſe commune.*

4 *In Societate Officij iactura debet eſſe reciproca, & vnum periculum compenſatur cum alio periculo.*

5 *In Societate Officij correſpectiuitas periculi ceſſat, quando fundatur ſuper Officio non vacabili.*

Deciſ. Clem. Merlini.

6 *Societas Officij vt poſſit contrahi ſuper Officiis non vacabilibus, Rota ſemper reiecit hanc opinionem.*

7 *Fructus Societatis Officij, dum eſt inita ſuper beneficio non vacabili, ſunt reſtituendi vſque ab initio.*

8 *Contractus Societatis Officij non poteſt aliquo modo gignere fructus, ſi non habeat præexiſtente principium.*

9 *Fructus ex Societate Officij non debentur in eo, quod excedit valorem Officij, quia pro illa parte deficit ſubiectum.*

10 *Fructus non debentur, & quatenus ſint exacti, repeti poſſunt, quando ſubiectum idoneum Societatis Officij, deficit in totum.*

11 *Fructus in Societate Officij non debentur, quando ſi eueniſſet mors illius, ſub cuius vita periculo fuit inita ſocietas, non fuiſſet locus lucro ſortis.*

12 *Fructus in ſocietate Officij non debentur, quando ceſſat periculum lucri ſortis.*

13 *Fructus ſocietatis Officij non ſubſiſtentis, non debentur loco damnorum, & intereſſe, dum non iuſtificantur requiſita*, Caſtren. *in l. 3. §. fin. ff quod cert. loc.*

14 *Societatis Officij non poteſt dici eſſe in implicito ſtatu validitatis, vt fructus debeantur, quando defectus ſubiecti idonei reſiſtit natiuitati contractus.*

15 *Contractus tunc dicitur ſtare in implicito ſtatu validitatis, quando nullitas oritur ex priuilegio perſonæ, qui poteſt, & non poteſt dare de inualiditate.*

16 *Contractus forma, & ſubiectum, quando deficit, tunc ab initio ille dicitur nullus.*

17 *Societatis Officij ab initio nulla fructus non debentur, & quatenus ſint ſoluti, reſtitui debent, non obſtante bona fide, conſumptione, vel conſuetudine.*

18 *Societas Officij pro ſubiecto idoneo requirit officium vacabile, & correſpectiuitatem periculi.*

19 *Societas Officij quando remanet mutuum, vt puta quia non adeſt periculum amiſſionis ſortis, remanet purum mutuum, in quo fructus non cedunt, nec aliqua excuſſio admittitur.*

Deciſio CCLIX.

FVit iam ſub die 16. Martij anni præteriti reſolutum, Societates initas ſuper Cancellaria Ciuitatis Foroliuien, eſſe nullas ex defectu ſubiecti idonei, nempe quia dicta Cancellaria non eſt officium vaca- 1
bile, ſed tranſitorium ad hæredes, & propterea nedum repugnant Conſtitutionibus Apoſtolicis in hac 2
materia emanatis, quæ habent decretum irritans, & formam inducunt, ſed etiam repugnant naturæ Societatis Officiorum, in quibus periculum debet eſſe 3
commune tàm recipienti, quàm danti; & ſic officium, quod eſt ſubiectum contractus ipſius Societatis debet eſſe vacabile, quia ſi Officialis moritur amittit officium, & è contra ſi decedat is, ſuper cuius vitæ periculo inita fuit Societas, tunc amittit ſuum capitale, & proindè reciproca eſt iactura, & v- 4
num periculum compenſatur cum alio periculo, vt conſiderauit *Rota* in Romana Societatis 29. Ianuarij 1601. coram Illuſtriſſ. Domino Cardin. *Millino*, quæ eſt deciſi. 28. num. 9. poſt *Modern. Roman.* de Societ. & in alia Romana Societatis 24. Ianuarij 1613. coram Reuerendiſſ. Domino meo Patriarcha *Pamphilio*, quæ eſt deciſi. 61. numer. 10. quæ correſpectiuitas periculi ceſſat vbi officium non eſt 5
vacabile, quia cum ſit tranſitorium ad hæredes, numquam amittitur, & propterea *Rota* ſemper huiuſmodi Societates contractas ſuper Officiis non 6

vacabilibus teireit,& nullas declarauit,vt coram bo. me: *Corduba*, Cardin. *Lancelloto*, & Card. *Sacrato*, ac Reuerendiſſ. D. meo *Pamphilio* in cauſis relatis in dicta dec. 16. Martij anni præteriti, qua præſuppoſita reſolutione, cui vtraque pars acquieuit, Dubium hodie propoſui, An fructus per D. Thomam percepti eſſent reſtituendi, & Domini reſponderunt eſſe reſtituendos vſque ab initio, quoniam ſi vſque ab ini-
7 tio contractus Societatis fuit nullus eo quod defecerit ſubiectum ſaltem idoneum Societatis, nulla conſequenter fuit Societas apta producere fructus, & pecunia illa, ſeù ſors principalis tamquam ſine præexiſtenti contractu proportionato non gignit fructus, & quemadmodum non debentur fructus ex Societate in eo quod excedit valorem Officij, quia
9 pro illa parte deficit ſubiectum, vt in illis deciſionibus *Rota* reſoluit coram Illuſtriſſ. Card. *Mutino*, & Reuerendiſſ. Patriarcha *Pamphilio*, ſupra relatis, & aliàs ſæpius; Ita nec debentur fructus, etſi fuerint e-
10 xacti, repeti poſſunt, quando ſubiectum idoneum deficit in totum, ſique euenerit mors illius, ſub cuius vitæ periculo fuit contracta Societas, non fuiſſet locus lucro ſortis principalis, vt in eadem Romana coram D. *Pamphilio*, & aliàs [illegible] ne detur inæquali-
11 [illegible] exactioni fructuum, qui non debentur, [illegible] vice verſa idem poteſt luctari
12 ſortem, *Gab*. conſ. [illegible] n. 3. li. 1. Card. *Mantica* de tacit. lib. 6. tit. 2. nu. 2. *Rot* dec 763. n. 7. par. 1. diuerſ. & d. dec. 28. nu. 17. poſt tractat. de Societ. & d. dec. 28. n. 17. poſt tractat. de Societ. & dec. 214. nu. 6. poſt Pacific. de Salu.

Neque d. [illegible] fructus prætendi poſſunt loco damnorum, & intereſſe, quia ad hoc opus eſſet iuſtificare
13 requiſita *Caberſ* in l. 3 § fin ff. quod certo loco, quoque probationem in hac materia ſemper *Rota* deſiderauit, vt dixit in Romana Societatum 28. Ianuar. 1, [illegible] coram bo. me. Card. *Blanchetto*, quæ eſt dec. 37. n. 5. poſt d. *Mozern*. de Societ. & in dicta dec. 214. nu. 6. poſt Pacific. de Saluiano.

Neque obſtat quod contractus eſſet in implicito
14 ſtatu validitatis, quoniam hoc eſt falſum, & defectus ſubiecti idonei [illegible] contractus legitimæ Societatis Officiorum, & nunquam fuit contracta ſaltem legitima Societas Officiorum, hinc [illegible] non oritur ex priuilegio alicu-
15 ius perſonæ, quo caſu eſſet in implicito ſtatu validitatis, & quamdiu non impugnaretur ab alia perſona talis contractus ſuſtineretur, & fuit reſolutum in Romana cenſus Vitalitij 22. Maij 1626. & confirmata 29. Ianuarij præteriti coram me, ſed nullitas hic prouenit, quia deficit forma, & ſubiectum, ſuper
16 quo poſſit fundari Societas, & ſic a principio adfuit nullitas.

N[illegible] ſuffragatur, bona fides, conſumptio, vel conſuetudo, quia ceſſante periculo amiſſionis capitalis, & non exiſtente idoneo ſubiecto, remanet purum [illegible] & nihil excuſat à mala perceptione fru-
18 ctuum, [illegible] probatis [illegible] extremis *Pauli Caſtr*. vt in dicta dec. 214 poſt Pacific. de Saluian. & in Romana Officij, 17. Maij 1602, coram bo. me: *Ortemberge*.

Cætera verò, quæ pro D. Thom. allegabantur viſa ſunt non applicari, quia in diuerſis terminis loquun-
19 tur, & non in materia Societatis, in qua pro ſubiecto idoneo requiritur Officium vacabile, & correſpectiuitas periculi, quibus ceſſantibus remanet purum mutuum, in quo fructus non cadunt, nec aliqua excuſatio admittitur pro imputatione vel reſtitutione impedienda, vt ſupra oſtenſum, & ſæpius alias in Rota reſolutum fuit.

Et ita vtraque parte informante &c.

Gerunden. Beneficij.
Veneris 26. February 1627.

ARGVMENTVM.

Procurator deputari non poteſt ad reſignandum Beneficium nondum acquiſitum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad reſignandum Beneficium nondum obtentum non valet.*

Nec confirmatur, ſi deinde obtineatur, & poſtea Procurator reſignet ibidem. Contra nu. 3. & n. 5.

2 *Beneficium non poteſt impetrari ea intentione, vt deinde reſignetur.*

4 *Procurator ad lites futuras deputari poteſt.*

5 *Oblimio ſpatio longi temporis præſumitur.*

6 *Beneficium reſignari nequit, quando ad eius titulum quis fuit ordinatus.*

Deciſio CCLX.

DE Anno 1601. Iacobus conſtituit Procuratorem Petrum Sabiros ad reſignandum, & permutandum quæcumque beneficia tam obtenta, quam in futurum obtinenda. De anno autem 1614. per reſignationem ad ſui fauorem obtinuit beneficium de quo agitur, quod poſtea d. Petrus in manibus Ordinarij reſignauit ad fauorem Michaelis dum in Curia commoraretur Iacobus quo defuncto Saluator à Sede Apoſt. fuit prouiſus de eodem beneficio vti vacante per obitum d. Iacobi, & coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Manzanedo* fuit reſolutum gratiam Saluatoris eſſe iuſtificatam, & deinde coram me ſub die 1. Iulij præteriti reſpondit *Rota* non intrare arbitrium pro retardatione, in qua reſolutione & hodie tamen permanſerunt quia dicta reſignatio, ſeù permutatio facta per Petrum Procuratorem viſa eſt nullius momenti ex defectu ſufficientis mandati cum eo tempore Iacobus d. Beneficium non haberet ſed obtinuerit poſt 13. annos, & quemadmodum, nec 1
de eo tempore ipſemet Iacobus poterat reſignare beneficium, quod tunc non habebat, ita nec Procurator valet eius nomine adeout nec etiam conualeſcat mandatum ſi poſtea conſtituens obtinuerit 2
beneficium, ita doctè ratiocinando concludit *Rebuff*. in tract. nominat. q. 14. num. 112. & in praxi tit. de procur. ad reſignan. nu. 16. vbi teſtatur, quod ita bis fuit iudicatum *Pariſ*. de reſignat. lib. 9. q. 1. n. 4 vbi de communi, & q. 10. *Boer*. dec. 308. nu. 2. & deciſ. 205. n. 4. *Crauett*. conſ. 153. nu 14. *Egid*. in tract. de permutat. par. 8. q. 2. nu. 10. 17. *Rot*. dec. 17. & dec. 26. in antiquis, & vltra rationes ponderatas à *Rebuff*. & alij Domini animaduertebant, quod improbatum eſt à iure obtinere beneficium animo, & intentione aliis reſignandi cum penſione, vel alio commodo, vel ſine, & extat Conſtitutio XII. Pauli Quarti in nouo Bullario; Vnde hoc mandatum datum ad reſignandum beneficium, quod tunc conſtituens non habebat non caret ſuſpicione.

Et propterea de addentibus ad Capellam Toloſ. q. 487. Domini crediderunt non eſſe curandum cum 3
opinio prædicta, *Rebuff*. & aliorum verior, & communior videatur, vt teſtatur *Pariſ*. & *Boer*. dicta dec. 308. n. 2. affirmat *Rotam* in dicta dec. 26. de procurat. in antiquis verius loqui in fine.

Nec applicatur text. in l. 3. ff. de procurat. vbi

poteſt

poteſt conſtitui procurator ad lites futuras, quia
4 diſpar eſt ratio, in mandato enim ad lites non poteſt conſiderari ratio aliqua doli, fraudis, vel ſimoniæ labis, ſecùs autem in materia beneficiali, & videtur abſurdum, quod quis antequam impetret beneficium cogitet illud dimittere.

Et in eam ſententiam eo faciliùs itum eſt tùm quia à mandato ad reſignandum vſque ad reſignationem effluxerunt 21. anni, ex quo temporis interuallo poteſt fortaſſe præſumi obliuio mandati, vel etiam mutatio voluntatis ad tradita per *Rebuff.* in
5 praxi de procur. ad reſignandum n. 18. vbi propterea Cancellaria non admittit huiuſmodi mandata poſt annum, & alioquin daretur ania fraudibus, quia, & vigore dicti mandati generalis, & antiqui Procurator potuiſſet reſignare opulentiſſimum beneficium ſi illud poſtea Iacobus obtinuiſſet, quod alienum ab eius voluntate credendum eſt, Tum etiam quia Iacobus fuerat ordinatus ad titulum huius beneficij, & ideò non poterat reſignari niſi facta mentione
6 feſtiua oneris, & niſi conſtito quod aliundè habebat vnde viuere poſſit, iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 21. cap. 2.

Et ita in deciſis Domini ſteterunt &c.

Bononien. Molendini.
Lunæ 1. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

In lite ſuccumbens tenetur ad expenſarum refectionem, quando quis ſtatim liti ceſſit, agnoſcēdo bonam fidem. Aqua poſtquam ingreſſa eſt fundum alterius, ipſe ad libitum poteſt vti ea. Interpretatio veriſimilis, & non inueriſimilis eſt attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Attentans tenetur attentata purgare.*
2 *In lite ſuccumbens tenetur Aduerſario ad expenſarum refectionem.*
3 *Relationi Periti ritè electi ſtandum eſt.*
4 *Liti quando quis ſtatim ceſſit, dando manus, non tenetur ad expenſas.*
5 *Sententia vna quando per aliam virtualiter dicatur reuocata.*
6 *Aqua poſtquam fundum alicuius eſt ingreſſa, ille poteſt ea vti quomodo vult.*
7 *Etiam inuito Domino inferioris loci.*
8 *Sententiæ ne contineant inter ſe contrarietatem, & incompatibilitatem, facienda eſt interpretatio.*
9 *Interpretatio, quæ non eſt veriſimilis, reſpuenda eſt.*
10 *Interpretatio quando eſt veriſimilis, ſequenda eſt.*
11 *Iura poſt omnes ſententias producta, & à Iudice non admiſſa, non in eis faciendū aliquod fundamētum.*

Deciſio CCLXI.

EX Molendino quodam Franciſci Paratæ aqua defluebat ad fundum Equitis Bonfiglioli, qui cùm eam ducere vellet ad vſum, & pro conſtructione proprij noui Molendini à Parata id illi controuertebatur, ſuper quo introducta lite pronunciatum fuit competere Bonfigliolo ius ædificandi Molendinum, & vtendi aquas poſtquam ipſius fundum eſt ingreſſa, ac in expenſis fuit condemnatus Parata; qui poſteaquam in ſpretum inhibitionis Rotalis Aquā à nouo Molendino diuertere auſus fuit, & ſic attentauit, ac per Rotam coactus fuit purgare attentata litem
1 aliam mouit ſuper prætenſa facultate dictū aquę

curſum impediendi, & aliò auertendi, ipſoq; tantum informante, quia Bonfigliolus iam ceſſerat liti, obtinuit ſententiam fauorabilem; Et interea cum ageretur ad taxationem expenſarum ad quas in prima ſententia condemnatus fuerat Parata, oppoſita fuit per 2
eum exceptio compenſationis pro rata aliarum expenſarum quas ipſe fecit in ſecunda lite; vnde hodie propoſui dubium, An & quæ debeantur expenſæ.

Et Domini reſponderunt Bonfigliolo quidem reficiendas eſſe & eas expenſas, quæ in primo Iudicio ſuper conſtructione Molendini, & quæ ſuper reuocatione attentatorū fuerunt factę; cū in vtroq; Iudicio Parata ſuccubuerit iuxta regulā l. non ignoret. C. de fruct. & lit. expenſ. &c. calumniā de pœnis, Paratæ verò ſolū deberi expenſas in ſecundo Iudicio diuerſionis aquarum factas, & ſolum vſquequo Bonfigliolus liti, & huiuſmodi ſecundo Iudicio ceſſerit, quæ reducuntur ad 16. Iulios cū dimidio ob folia 25 regiſtri, vt teſtatur Peritus in cauſa per Rotam electus Summ. Bonfiglioli n. 11. cuius relationi omninò ſtan- 3
dum eſt, § quod autem in auth. de non alien. aut permutan. reb. eccl. *Rot.* in recent. dec. 354. n. . par. 1. & coram S. me. Greg XV. dec. 49. n. 1. vt fuit dictum in Romana ſcut. 100. m. 5. Octob. 1625. coram me, & benè deducitur per Informantēs, poſt d. enim ceſſionem nulla mala fides, vel calumnia ob quam ſuccumbens in cauſa & victus condemnatur in expenſis ad fauorem victoris opponi poteſt Bonfigliolo cum cognito bono Iure Paratæ in hoc ſecundo iudi- 4
cio ſtatim dederit manus, & à lite receſſerit.

Nec obſtare viſum fuit quod cum in poſteriori Iudicio Parata obtinuerit ſibi licere Aquam fluentem per ſuum Terrenum diuertere, itaut non decur- 5
rat ad fundū Equitis Bonfiglioli per conſequens virtualiter cenſeatur reuocata prima ſententia in qua fuerat pronunciatum poſſe eundem Bonfigliolum libere ducere aquam ad vſum eius Molendini, & fuerat Parata condemnatus in expenſis.

Quoniam Domini crediderunt vtramq; ſententiā ſimul eſſe compatibilem nec vnam alteri aduerſari, itaut per ſecundam, prima neceſſario fuerit ſublata ſiquidem non implicat quod Bonfigliolus quoquo 6
velit, ducat aquam poſtquam eius fundum fuit ingreſſa, & ipſius effecta cum & hoc iure permiſſum ſit l. 1. §. illud labeo ff. de aq. quotid. & æſtiu. & not. *Iaſ.* in l. quominus n. 88. & *Rip.* n. 84. in fin. ff de flumen. *Alex.* conſ. 108. n. 2. li. 2. *Dec.* conſ. 244. nu. 3. & ſeq. *Pariſ.* conſ. 112. n. 2. *Hended.* conſ. 79. n. 5. & 6. & nu. 19. li. 1. *Rot.* in Ferratien. aquarum 14. Nouemb. 1622. coram R. P. D. meo *Pireuano*, & ita loquitur ſententia ad eius fauorem lata. Et quod Parata antequā habetur ad inferius Molendinū Bonfiglioli eam aliò diuertat, & curſum incidat etiam detrimentum, & inuito Domino inferioris Molendini, vt notat *Bal.* 7
in l. aquam in princ. C. de ſeruit. & aqua, *Bart.* in l. quominus quæſt. 12 & ibi *Iaſ.* nu. 88. *Rip.* num. 83. & 84. ff. de Flumin. *Dec.* d. conſ. 244 n. 3. & conſ. 373. ſub n. 2. Et fuit dictum in hac cauſa 3. Decemb. 1618. & 1. Februarij 1619. coram R. P. D. meo *Vereſpio*, & in dicta Ferratien. coram R. P. D. meo *Pireuano*; & hunc ſenſum accipienda eſt & loquitur ſecunda ſententia, ac proinde nulla adeſt incompatibilitas, 8
ſeu contrarietas, ſed bene concurdatur, & firma remanet prima ſententia in qua Parata condemnabatur in expenſis pro quibus ideo mandatum eſt relaxandum.

Minus obſtat quod in prima inſtantia Bonfigliolus contra Paratam obtinuerit præceptum de nihil

innouando, ex quo inferebant informantes vſque ex
9 tunc fuiſſe motam litem ſuper iure aquam diuertendi, ſuper quo demum ad fauorem Paratæ emanauit ſententia per quam videtur primam fuiſſe ſublatam; quia fuit reſponſum illationem non applicari, tum quia illud præceptum non fuit contra Paratam exequutum, ſed contra quendam Camillum, qui non erat Procurator, tum etiam quia bene poteſt declarari, vt illud præceptum contineret prohibitionem Innouationis ſuper iudicio conſtructionis noui Molendini, quam Bonfigliolus deſtinabat, non autem
10 ſuper diuerſione aquæ poſtremo intentata, quæ declaratio vti veriſimilis eſt ſequenda, l. ſi de interpretatione, ff. de legib. c. cum dilecti de accuſat. ac etiam quia dictum præceptum fuit productum poſt om-
11 nes ſententias, & à Iudice non dimiſſum, & propterea nullum fundamentum in eo fieri poteſt.

Neque ex huiuſmodi præcepto deprehenditur Paratam vllas paſſum fuiſſe expenſas, quę debeantur, & ea quæ contra relationem Periti deducebantur non ſunt viſa ſubſiſtere, & applicari, &c.

Et ita decisum vtraque parte informante &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Veneris 5. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, qualiter probetur.

SVMMARIVM.

1 *Bona aliqua adeſſe in bonis fideicommittentis qualiter probetur.*
2 *Inuentarium probat bona in eo deſcripta fuiſſe Teſtatoris.*
3 *Fideicommiſſum purificatur per profeſſionem Religionis.*
4 *Identitas bonorum fideicommiſſi probatur, ſi conſtat hæredes Teſtatoris poſſidere in eodem loco bona.*
5 *In antiquis ſufficiunt leuiores probationes.*
6 *Identitas probatur per duos confines, licet mutata ſit qualitas rei.*
7 *In antiquis non ita rigidè probationes exquirendæ ſunt, ſed præſumptiones ſufficiunt.*
8 *Confeſſiones factæ in diuiſione bonorum, quod bona erant ſubiecta fideicommiſſo, multum operantur in præiudicium ſucceſſorum etiam ſingularium.*

Deciſio CCLXII.

DOminus Stephanus poſtquam obtinuit per duas deciſiones reſolutionem firmari, ſe eſſe vocatum, & eueniſſe caſum ſuæ vocationis in fideicommiſſo Hieronymi Senioris aggreſſus eſt diſputationem ſuper identitate bonorum; Et domini dixerunt conſtare de identitate quattuor corporum, & de aliis mandarunt, vt alias videatur.

Et primo de poſſeſſione poſita in loco Medicinæ Comitatus Bononien. Tornaturarum 136. conſtat ex Inſtrumento diuiſionis factæ vſque de anno 1519. inter dictum Hieronymum ſeniorem, & Bernardinũ, & Romaninum fratres, vbi hæc poſſeſſio aſſignata fuit Hieronymo pro ſua portione, & ſic rigore huiuſmodi diuiſionis & hic fundus ei acquiſitus fuit, &
1 conſequenter etiam probatur illum fuiſſe in bonis fideicommittentis, *Bal.* conſ. 89. n. 3. li. 1. *Peregr.* de fideicom. art. 44. n. 4. *Moder. Brixien.* de ſubſtit. q. 618. n. 4. & ſequuta eſt *Rot.* in Romana fideicommiſſi de Victoriis 9. Decemb. proximi præteriti coram me.

Et coadiuuatur huiuſmodi probatio, quia de anno 1548. Hieronymus Iunior, & Aldraghettus nepotes ex Ioanne filio eiuſdem Hieronymi Senioris fideicommittentis in Inuentario, & diuiſione inter eos facta retulerunt hanc eandem poſſeſſionem iiſdem loco, confinibus, & menſura deſignatam, aſſerueruntque fuiſſe in bonis eorum Aui, & eiuſdem fideicommiſſo eſſe ſubiectam; ex quo etiam reſultat probatio identitatis, præſertim inter hæredes, & deſ- 2
cendentes, & cauſam habentes ab ipſis, qui Inuentarium deſcripſerunt, *Natt.* conſ. 235. n. 15. & ſeqq. *Rim. iun.* conſ. 23. n. 281. *Peregr.* d. art. 44. n. 5. *Rot.* dec. 407. n. 1. par. 2. recent. in dicta Romana fideicommiſſi de Victoriis coram me; Et de continuata ſucceſſione in hoc prædio de vno in alium benè conſtat, quia de Hieronymo ſeniore peruenit ad Ioan. Bapt. filium, à Ioanne Baptiſta ad Aldraghettum nepotem, ab hoc ad Alexandrum, qui ingreſſus eſt Religionem Patrum Capuccinorum, & ob eius profeſ- 3
ſionem purificatum fuit fideicommiſſum ad fauorem Stephani, & ab Alexandro in Marcum Antonium, & demum à Marco Antonio in Dominam Lucretiam Ream conuentam, & poſſeditricem, cum & ſolum ſufficiat Teſtatorem poſſediſſe in aliquo loco, ſiue Villa, vt eſt caſus noſter, quia conſtat Hieronymum poſſediſſe in loco Medicinæ, quia ſi hæredes grauati in eadem Villa ſeu loco poſſident, præſumuntur eadem eſſe bona, nec aliter identitas iuſtificanda eſt, niſi quatenus probaretur inter media acquiſitio facta à ſucceſſoribus, iuxta celebre conſ. *Fulgoſ.* 145. quem ſequuti ſunt *Pereg.* de fideicom. art. 44. num. 22. & conſ. 48. num. 10. lib. 1. & conſil. 4
35. in fin. li. 3. & plures ab eo congeſti, & à *Fuſar.* de ſubſtit. q. 618. n. 45. & *Rot.* coram S. mem. Greg. XV. dec. 575. nu. 9. & pluries in cauſis relatis in dicta Romana fideicommiſſi de Victoriis; præſertim cum omnes ferè demonſtrationes conueniant, ſcilicet loci Medicinæ, Confinium deſcriptorum in illa prima diuiſione, & certæ menſurationis, & conſtat de continuata ſucceſſione de vno in alium, & verſamur in antiquis, in quibus propterea leuiores 5
ſufficere debent probationes, & ſat eſt, quod duæ demonſtrationes, ſeu confinia verificentur, licet alia 6
non adaptentur, *Rota* dec. 407 num. 1. & dec. 706. num. 4. par. 2. recent. & alias ſæpius, cum maximè ex pluribus deprehendi poſſit denominationem nonnullorum confinium immutatam fuiſſe ob temporis diuturnitatem, non autem quod non ſit eadem poſſeſſio &c.

Secundo autem de prædio tornaturarũ quinq; in eodem loco Medicinæ concurrunt eædẽ probationes, nempe ex diuiſione facta cum Hieronymo fideicõmittente, & aſſignatione in illius parte, & Inuentario confecto à Nepotibus eiuſdem fideicommittẽtis, verificatione eiuſdem loci, menſuræ, & aliarum demonſtrationum, & continuata ſucceſſione de vno in alium poſt dictum Hieronymum ſeniorem.

Non obſtat quod in Inſtrumento diuiſionis aſſeratur hoc prædium fuiſſe pratiuum, in Inuentario autem dicatur eſſe vitatum, quoniam, vt ſupra dictũ fuit, ſufficit quod duæ aliæ demonſtrationes appli- 7
centur, præſertim quia qualitas quod fuerit vitatum non tollit identitatem corporis, effluxerunt enim à dicta diuiſione vſque ad Inuentarium triginta ferè Anni, & poſſeſſores potuerunt Pratum redigere ad vſum Vineæ, & cum confinia, menſura, & locus concordent non refert, licet non adſit eadem qualitas,

qualitas, ſeu vſus prædij, *Roland.* conſ. 67. n. 16. & ſeq. libro a *Rot.* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* deciſ. 120. nu. 5. in eius impreſſis.

Tertio quoad poſſeſſionem in communi Podij, ſeu Caſtro Sancti Petri conſtat illam Hieronymum fideicommittentem poſſediſſe, vt ex dicto Inuentario facto à prædictis Nepotibus tamquàm de bonis eiuſdem, & eiuſdem fideicommiſſo eſſe ſubiectam fatentur, & de ſucceſſiuâ continuatione de vno in alium vſq; ad conſignationem illius factam Lucretiæ Matri Alexandri pro ſuâ legitimâ, omniáq; ferè confinia & demonſtrationes, & menſura, & locus del Poggio conueniunt &c. Et ita benè applicantur quæ ſupra de primo, & ſecundo corpore bonorum dicta fuerunt.

De quarto autem corpore, ſcilicèt Domorum, & Apothecarum, Domini ob aliquam varietatem confinium, & denominationum habebant difficultatem circa probationem identitatis, & ideò ad aliam diſputationem reiècerunt.

Quo ad quintum verò corpus, ſcilicèt de Banco Macelli Domini putarunt conſtare de identitate, quia & illud relatum fuit in diuiſione de Anno 1548. & in primâ Diuiſione inter filios eiuſdem fideicommittentis & ex aliis deprælendebatur fuiſſe deſcriptum
8 tanquam ſubiectum fideicommiſſo eiuſdem Hieronymi, & cũ verſemur in antiquis, non ita rigidè probationes exquirendæ ſunt, ſed præſumptiones ſufficiunt, *Bart.* in l, 4. §. vnde quæri poteſt, ff. de manum. *Angel.* in l. ſi certis annis, C. de pact. *Crauet.* conſ. 158. num. 2. Meuoch. conſ. 21 n. 33. *Sard.* deciſ. 55. nu. 12.

Demum pro clariori iuſtificatione identitatis præmiſſos &c. quatuor corporum concurrit confeſſio ſupradictorum ſucceſſorum, qui in diuiſionibus eorumdem bonorum inter ipſos factis conceſſi fuerunt diuerſis temporibus ea ad ipſos perueniſſe ex bonis Hieronymi antiqui fideicõmittentis, & Marcus Antonius hodie in hac cauſa vocatus à quo pariter Domini de Sangeorgiis, & litis conſortes habent cauſam vigore tranſactionis inter ipſos lite pendente initæ 3. Aprilis anni 1624. in reſponſionibus emanatis in poſitionibus datis pro parte dicti Stephani, de quibus in 2. Regiſtro fol. 71. reſpondit dicta corpora de ſucceſſore in ſucceſſorem perueniſſe ex hæreditate eiuſdem Hieronymi, & eſſe illius fideicommiſſo ſubiecta, vt a poſit. 21. vſque ad n. 41. & in ſpecie de vnoquoq; corpore nempe de primo ſcilicet Poſſeſſionis Medicinæ poſit. 41. & 47. de 2. vero nempe petia Terræ in eodem communi poſit. 48. quoad 3. Poſſeſſionis in Communi Podij in 2. poſition. d. reg. fol. 310. poſit. 5. & 6. & de vlt. in dictis 2. poſition d. poſit. 5. & 32. Quorum confeſſiones in hâc materiâ multum operantur in præiudicium ſucceſſorum etiã ſingularium, & habentium cauſam ab ipſis, vt in puncto per *Ruin.* conſ. 128. n. 16. lib. 2. *Seraph.* dec. 533. nu. 1. & 3. *Rot.* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* d. dec. 120. n. 2. & fuit etiam deciſum in Bononien. fideicõmiſſi 2. Decembr. 1618. coram bo. me. *Vbaldo*, & in Ariminen. fideicommiſſi 20. Iunij 1622. coram R. P. D. meo *Buratto*, & ſæpiſſimè in aliis.

Et ita reſolutum vtraque parte informante, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Volta.

Luna 8. *Martij* 1627.

ARGVMENTVM.

Relatio ad præcedentia quando, & quomodo ſit facienda in fideicommiſſis.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Dictiones, dicti, & ſupradicti, important relationes ad res immediatè anteà expreſſas.*

2 *Fideicommiſſa de perſona ad perſonas non extenduntur.*

3 *Relatiuum refert omnes, & ſingulas conditiones ſuprà expreſſas.*

4 *Teſtatoris vſus loquendi attendendus eſt pro declaranda eius voluntate.*

5 *Relatio reſtringi debet ad eum caſum, ad quem eſt facta relatio, & non ad diuerſum. & num. 11.*

6 *Relatio ad ſuperiora fieri non debet, ſi non cadat eadem ratio.*

7 *Relatio non fit ad omnia precedentia, quando per eam ſequeretur contrarius effectus intentioni diſponẽtis.*

8 *Relatio fieri debet ad ea de quibus principaliter agitur, ſecus verò ſi acceſſoriè.*

9 *Teſtatoris affectio in vna familia potius quàm in alia qualiter cognoſcatur, & num 10.*

12 *Extenſio in fideicommiſſis de perſona ad perſonam non fit, neque ex coniecturata mente Teſtatoris.*

Et nec ex identitate rationis, nec ob cauſam conſeruandæ agnationis num. 12.

14 *Mulier non debet priuari hæreditate, ſi ſine eius culpa contra preceptum Teſtatoris ſe nupſit in alia familiâ.*

15 *Fundamentum ſuæ intentionis quis probare tenetur.*

16 *Matrimonium certum iuxta mentem Teſtatoris, vt aliqui compelli poſſint contrahere.*

Deciſio CCLXIII.

SEntentiam Rotalem, cuius validitas non controuertebatur, vti iuſtam confirmandam eſſe Domini cenſuerunt, ex benè deductis in deciſionibus in hâc causâ factis coram R. P. D. meo *Pironano* die 14. Iunij 1624. & 14. Martij 1625.

Teſtator enim in eius Teſtamento ſub numero 30. diſpoſuit his verbis (& hęc ideò præcepit, & ordinauit de dictis nuptiis ipſe Dominus Teſtator, quia ipſo decedente ſine aliquo, vel aliquibus filiis, vel deſcendentibus maſculis vt ſuprà, vel cum filiis, & deſcendentibus pręd ictis, qui quandocunque deficerent, & ſic finita linea maſculina, & per maſculum ipſius Domini Teſtatoris, quod tunc, & eo caſu primus filius maſculus & ipſo non extante, vel quandocumq; deficiente ſine filiis maſculis de vero & legitimo matrimonio natis, ſecundus filius, & ſecundo non exiſtente, vel quandocumq; decedente, vt ſuprà tertius filius, & ſic ſucceſſiuo ordine tunc natus, & naſciturus poſteà ex ſupradictis nuptiis contrahendis ſecundum ordinem de quo ſuprà prout caſus contigerit, ſit ſibi Teſtatori hęres vniuerſalis) Ex quibus verbis deprænenditur Teſtatorem tantummodò vocâſſe filium natum, vel naſciturum ex nuptiis contractis cum aliquo ex illis de Volta vel Vrſis, de quibus paulò ante ſcilicèt ſub num. 24. & 25. & infrà fuerat loquutus, & quas in dicto caſu mortis ipſius ſine filiis, 1
& Deſcendentibus maſculis, vel eorumdem defectus, per filias fœminas contrahi præſcripſerat, vt patet ex illis dictionibus, Dictis, & ſupradictis, quæ importãt relationem ad nuptias immediatè anteà expreſſas l. qui liberis §. hæc verba ff. de vulgar. l. fin. C. de Inſtit. & ſubſtit. l. talis ſcriptura ff. de legatis p. *Bart.* & alij in l. hæredes palam §. ſed ſi notum ff. de teſtamento. Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 495. num. 7.

Et conſequenter Dominus Comes Antonius, qui

Digitized by Google

non probat ſe natum ex nuptiis prædictis à Teſtato-
re ordinatis in fideicommiſſo non compræhenditur,
nec ad ipſum facienda eſt extenſio; fideicommiſſa
2 enim de perſona ad perſonam non extenduntur l. ſi
quis ita §. penultimo ff. de teſtament. Tutel. gloſ. in l.
Titius in princ. ff. de liber. & poſthum. *Socin.* conſ. 63.
n. 4. li. 3. *Honded.* conſ. 60. n. 47. li. 1. *Odd.* conſ. 66. nu.
98. *Modern Brixien.* de ſubſtit. q. 458. n. 1. & ſeq. Ro-
ta coram Card. *Seraphino* dec. 883. nu. x. & Coram S.
me. Gregorio XV. dicta dec. 495. n. 13. & in recent.
dec. 300. n. 20. & x1. par. 1.

Neque obſtat, quod Teſtator dicto n. 25. non ex-
tantibus, vel deficientibus filiis, vel Deſcendentibus
maſculis, & ſuperſtitibus fœminis ex legitimo matri-
monio natis diſpoſuerit ſi vnicam tantùm filiam ha-
beret ipſam filiam, ſin autem plures, maiorem natu ex
eis ordine ſucceſſiuo, vel vltimam ſuperuiuentem
nubere debet Antonio filio Camilli de Volta, ſeu al-
teri ex filiis eiuſdem, aut ſucceſſiuè Vni ex filiis Phi-
lippi etiam de Volta, vel vni ex filiis q. Conſtantij de
Vrſis, Aut alteri tandem de Domo de Volta, ſecun-
dùm ordinem, modum, & formam, & in omnibus, &
per omnia provt ſuprà diſpoſitum ſuit in perſonam
Polixenæ, ſubdens hæc verba (quæ omnia hîc intel-
ligantur repetita ſingula ſingulis congruè referendo
& adaptando, & non aliter, nec alio modo) Ex quibus
Inferebant informantes pro Comite Antonio Teſta-
torem approbaſſe, non ſolùm nuptias contrahendas
cum aliquo ex illis de Volta, vel Vrſis in caſu nõ exi-
ſtentiæ maſculorum, ſed etiam contrahendas cum
quouis alio, conſilio tamen, & cum voluntate filio-
rum maſculorum, & Alexandræ ipſius Teſtatoris
Vxoris, & Commiſſariorum, quatenus fœminæ nu-
ptui traderentur adhuc ſuperſtitibus maſculis provt
ſupra n. 10. 11. & 13. diſertis Verbis fuerat diſpoſitum
quoad dictam Polixenam, præſertim ſtantibus dictis
verbis relatiuis, præciſis, & geminatis, quæ efficiunt,
vt omnia, quæ circa nuptias Polixenæ dicta fuerant,
cenſeantur etiam quoad ipſas fœminas legitimas, &
naturales repetita, & expreſsè diſpoſita l. aſſe toto ff.
3 de hæred. Inſtit. *Bald* conſ. 331. nu. 1. li. 5. *Surd.* conſil.
460. n. 38. 39. & cum aliis, & conſequenter ſufficere
ipſum Comitem Antonium eſſe natum ex nuptiis
per D. Comitiſſam Vrſinam Teſtatoris filiam ſuper-
ſtitibus Maſculis, de eorumdem, & Alexandræ, &
Commiſſatiorum conſilio, & voluntate, honorificè
contractis.

Nam placuit reſponſio, quod relatio ſit tantum-
modo facienda ad formam, & modum contrahenda-
rum nuptiarum per Polixenam eius filiam naturalem,
in caſu non exiſtentiæ, vel deficientiæ maſculorum,
cùm enim Teſtator ſupra num. 10. & 11. in hoc caſu
mandaſſet, vt Polixena nuberet Antonio filio Ca-
milli de Volta, & ipſo non exiſtente, vel non valente,
aut nolente cum ea matrimonium contrahere nube-
ret Alteri filio ſuperuiuenti eiuſdem Camilli, vide-
licet ſecundo vel alteri ſuperſtiti, & non extanti-
bus filiis Camilli, aut extantibus, ſed nolentibus con-
trahere, nuberet Primogenito Philippi de Volta, vel
ſecundo vel vlteriori genito ordine ſucceſſiuo, &
prædictis non exiſtentibus, nuberet Alexandro, vel
Cornelio de Vrſis, & his non extantibus Alteri legi-
timo familiæ de Volta proximiori ipſius Teſtatoris,
& illius agnationis; exceptis tantùm Deſcendentibus
Franciſci, & Aſtorgij, & demum diſtinctè admodùm,
& accuratè ordinem, & modum, ac formam nuben-
di præſcripſiſſet. Volens poſteà dicto nu. 24. & 25. in
eodem caſu non exiſtentiæ, vel deficientiæ maſculo-
rum ſimilem diſpoſitionem facere quoad filiam pri-
mogenitam legitimam, & naturalem, cœpit modum
eumdem præſcribere, & cùm nonnulla compendio-
sè expreſſiſſet, ne ſingula denuò repeteret in omni-
bus, & per omnia, vt ſupra ſe retulit ad ordinem, mo-
dum, & formam magis exactè circa perſonam Poli-
xenę ſuperiùs deſignatam, & cùm vſus fuerit eodem 4
modo loquendi, & iiſdem ferè verbis ſatis apparet
de qua diſpoſitione, & de quibus nuptiis intellexe-
rit arg. l. ſi ſeruus plurimum §. fin. ff. de legat. 1. *Caſtr.*
in l. hæres palã §. 1. n. 5. ff. de teſtament. Rota coram
S. mem. Gregorio XV. deciſ. 495. n. 8.

Idque etiam ſuadetur Primo quia teſtator fuit ex-
preſsè loquutus de nuptiis contrahendis in caſu quo
filij maſculi non extarent, vel deficerent, ideò relatio
reſtringi debet ad ea, quæ in hoc eodem caſu, non au-
tem ad ea quæ in alio caſu diuerſo, exiſtentiæ ſcili-
cet maſculorum de tempore nuptus fuerant di po-
ſita ad tradit. per *Caſtren.* conſ. x8. nu 5 lib. 1. *Alex.*
conſ. 141. n. 3. lib. 2. *Surd.* conſ. 554. n. 29. & benè põ- 5
deratur in primâ deciſione coram R. P. Domino
meo *Pironano*.

Secundo apparet Teſtatorem dilexiſſe natos ex
familia de Volta, vel de Vrſis, & ideò ad nuptias con-
tractas cum extraneo, & de aliâ familiâ, licèt cum
conſenſu Commiſſariorum, & Vxoris, in quo eadem
ratio affectionis non militat, relatio fieri non debet
Gloſ. in c. ſtatutum in verb. bonis de reſcript. in 6. 6
Bald. in l. actionibus in 3. notab. de in lit. iurand *Surd.*
conſ. 431. n. 64. Rota coram S. m. Gregorio XV. dec.
384. n. 2. & 4. & fuit dictum in Romana Pecuniaria
7. Maij 1618. coram R. P. D. *Buratto* & ſanè ſi Teſta-
tor præcipuam affectionem non habuiſſet ad fami-
lias de Volta, & de Vrſis, tot paginas non impleuiſſet
in diſpoſitione circa nuptias contrahendas in illis fa-
miliis, & ideò veriſimilis admodum eſt coniectura,
quod deſignando hæredem natum, vel naſciturum ex
dictis nuptiis, intellexerit de nuptiis contractis cum
altera ex dictis familiis ſibi dilectis.

Tertio, quia Teſtator num d. num. 30. in defectum
ſuorum deſcẽden. maſculorum vocaſſet filios natos,
& naſcituros ex ſupradictis nuptiis, deinde nu. 3x. &
33. ſi contingeret dictas nuptias non ſequi, vel ex eis
nullum maſculum naſci, aut natum quandocumque
ſine filiis decedere, ſubſtituit dictum Antonium de
Volta, illiúſque filios, & deſcendentes maſculos, &
ſucceſſiuè filios Philippi, & in illorum defectum fi-
lios Borzij pariter de Volta, & his omnibus deficien-
tibus maiorem natu de Domo, & proſapia de Vrſis, &
ſic patet ipſum bonorum conſeruationem in dictis
duabus familiis, & præſertim in perſonis ab eo no-
minatim vocatis eorumque deſcendentibus affectaſ-
ſe, & conſequenter relatio ad nuptias tantummodò
cum illis contrahendas fieri debet, alias enim filij ma-
ſculi ex fœminâ primogenitâ nuptâ in caſu ſuper-
exiſtentiæ maſculorum in extraneâ familiâ cum ſu-
pradicto conſenſu, ne dum excluſiſſet dictum Anto-
nium, & alios de agnatione, & familiâ Teſtatoris no-
minatim vocatos, ſed etiam filios maſculos natos ex
ſecundo, vel vltra genita, quæ in dictis familiis de
Volta, & de Vrſis iuxta ordinationem Teſtatoris nu-
pſiſſet, quod eſt abſurdum, & repugnat intentioni, ac
admodum enixæ Teſtatoris voluntati, quod vt eui-
tetur relatio non eſt facienda ad ea quæ alias fieri
poſſet *Bart.* & alij in l. talis ſcriptura de legat. 1. *Bald.*
conſ. 357. lib. 4. *Cravet.* conſ. 70. nu. 9. & 11. *Menoch.* 7
conſ. 115. n. 14. & præſumpt. 18. n. x. li. 4. *Surd.* conſ.
431. num. 65. & 66. Rota coram S. me. Greg. XV. dec.
495.

495.num.10.& 11.& in Romanâ pecuniariâ 7.Maij 1618. coram R.P.D. *Buratto*.

Quarto, quia Teſtator accuratè,& diſtinctè, ac per verba diſpoſitiua, & præceptiua ordinauit nuptias in dictis familiis de Volta, & de Vrſis contrahendas tā dicto n.11.quam etiam d.n.25.De nuptiis verò contrahendis cum dicto conſenſu in caſu exiſtentię maſculorum dicto n.25.loquēs de filiabus legitimis nullam explicitam mentionem fecit,ſed ſupra num.13. quo ad perſonam Polixenæ relinquendo dotem ſcutorum 2000.auri per verba quodammodo conſecutiua,& enunciatiua ſimpliciter de illis meminerat, vnde verba illa,quæ poſteà ſub dicto n.30.ibi(& hæc ideò præcepit,& ordinauit de dd.nuptiis)& ibi(tunc natus,& naſciturus poſteà ex ſupradictis nuptiis cōtrahendis ſecundùm ordinem de quo ſuprà, intelligenda ſunt de nuptiis cum dictis duabus familiis de quibus Teſtator fuerat principaliter, & ex profeſſo loquutus, & quas verè præceperat ordinem, & formam diſtinctè præſcribendo,& ideò ad illas tantùm, & non alias fieri debet relatio ex illa dictione,dictis, & prædictis reſultans ad tradita per *Bart*. in l. fin. §. Titia ff de liberi.legat *Ruin*.conſ.131. nu.2.& 3.lib. 2.*Cephal*.conſ 107.n.7.*Surd*.conſ.430.n.20.

Quinto, quia in caſu quo tempore mortis Polixenæ extarent filij maſculi, tunc eidem relinquit dumtaxat pro eius dote ſcuta duo millia auri, & apparatus condecentes, filias verò de legitimo matrimonio natas dotari [illegible] dote, & cum apparatibus cōdecentibus iuxta conditionem ipſius Teſtatoris, vt dicto teſtamento n.13.mandans poſtea nu.15.illam ſtare d[illegible] prædictis tacitam,& contentam,nec vlterius quicquam aliud petere, vel conſequi poſſe in eius bonis, & hæreditate, in caſu vero quo nuberet non extantibus filiis maſculis,eidem vltra apparatus condecentes reliquit ſcuta 3000.auri eum hoc quod in dictis familiis de Volta, & Vrſis nubere deberet, vt nu.10.& 11.ex quo clarè patet Teſtatorem in omnibus longè magis fauere voluiſſe nuptiis in d.familiis contrahendis in caſu non exiſtentiæ maſculorum, quam aliis [illegible] ſimpliciter eum conſenſu in caſu quo extarent maſculi, quo caſu ipſe non ſolùm d.Polixenam, vel eius filios ad ſuæ hæreditatis ſucceſſionem [illegible] vocauit, ſed imò potius eamdem expreſsè [illegible] prohibuit. Vnde non eſt cre-

8 dendum poſteà ibi dicto n.30 parem affectionem ad vtraſque nuptias habuiſſe,& maſculum ex illis natum, vel naſciturum [illegible] ctos duos caſus quodammodo æquiparando ad [illegible] ceſſionem vocaſſe.

Sexto denique inducitur ex verbis,& diſpoſitione facta ſub n.34. per quos omnes ſupra inſtitutos D. Teſtator incipiendo à primo hærede [illegible] naſciturо ex dictis nuptiis, & ita deinceps procedendo vſq; ad dd. de Vrſis inclusiuè [illegible] ſubſtituit [illegible] ter pupillariter,& per fideicommiſſum [illegible] ac modo,& forma prædi[illegible] verba [illegible] adaptari poſſe niſi filiis [illegible] ex nuptiis [illegible] duabus familiis contrah[illegible] Antonio,& aliis de Volta, & de Vrſis ſupra vocatis,ad quos [illegible] particularem affectionem habuit, vt latius [illegible]

9 citur in dictis deciſionibus coram R. P. Domino meo *Pirouano*.

Quibus non obſtat,quod Teſtator referendo ſe ad diſpoſita circa perſonam Polixenæ vius fuerit ver-

10 bis valdè generalibus, & geminatis, quia adhuc illa reſtringi debent ad diſpoſita circa nuptias ſpecificatas contrahendas per eamdem Polixenam cum illis de Volta,vel Vrſis in caſu non exiſtentiæ vel deficientiæ maſculorum, itavt ea omnia ſingula ſingulis referendo repetita cenſeantur,non autem eſt facienda extenſio ad diſpoſita circa nuptias contrahendas in alio caſu iuxta tradita per *Natt*.conſ.546.n.15.& 16. & *Surd*.dicto conſil.431.num.14. 11

Non obſtat quod ſi Teſtator vocauit filios Polixenæ illegitimę etiam ex nuptiis cum perſonâ extraneâ,conſilio tamen conſanguineorum vt ſuprà,multò magis videatur vocare voluiſſe filios Dominę Vrſinæ legitimæ,& naturalis natos ex ſimilibus nuptiis honorificè contractis,quia verum non eſt quod Teſtator vocauerit filios Polixenæ ex nuptiis prædictis, hoc enim in teſtamento non legitur,ſed tantùm ſubſtituit natos, vel naſcituros ex nuptiis per eam ſimiliter contrahendis cum illis de Volta, vel Vrſis in caſu expreſſo n.28.& 59.

Neque obſtat,quod Teſtator voluerit conſeruare agnationem, & quod bona deuenirent ad ſuos Deſcendentes maſculos etiam ex fœminis,cùm hoc quod illi ſe nominari, & cognominari facerent de Domo de Volta ſimpliciter,& ſine additione aliquâ,& eiuſdem Domus inſignia deferrent ſine aliâ additione, vt in dicto teſtamento n.35. & conſequenter videatur dicens filios etiam natos ex nuptiis cum conſilio prædicto honorificè contractis cum eâdem conditione nominis,& delationis inſignium, veriſimiliter vocare voluiſſe, vt hoc pacto eius agnatio diutiùs cōſeruaretur,& ſic fideicommiſſum etiam ad fauorē Comitis Antonij extendi debere. Quia vltrà quod extenſio de perſonâ ad perſonam non fit etiam coniecturata mente Teſtatoris, nec ex identitate rationis,nec ob cauſam conſeruandæ agnationis,ex congeſtis per *Moder.Brixien*.d.q.458.n.5.& 8.verſ.Ego autem & 11.ac 14.*Rom* deciſ.300.n.20. p.1. recent. Fuit etiam reſponſum Teſtatorem dilexiſſe natos ex familiis de Volta, vel de Vrſis à ſe prædilectis, & in illis bona conſeruari voluiſſe, non autem natos ex aliâ familiâ erga quam Teſtator nullam affectionem habebat,Ideò ceſſat voluntatis fundamentum,& rationis identitas,vt ſuperiùs etiam fuit dictum. 12 13

Minùs etiam obſtat ponderatio illorum verborū, tunc natus,ex quibus dicebatur ſubſtitutionem factā de primo filio reſpicere temporis extremitatem,quo linea maſculina remanebat finita, de quo tēpore erat impoſſibile quòd filius natus ex dictis nuptiis cum illis de Volta,& de Vrſis,quas Teſtator poſt ipſius lineæ maſculinæ deficientiam contrahi iuſſerat, ponderando præterim alia verba,ibi(prout caſus contigerit)quæ ad nullos alios caſus referri poſſe prætendebatur,quàm ad dictos duos caſus cōtrahendarum nuptiarum cum illis de Volta.vel de Vrſis deficiente lineâ maſculinâ,vel cum quālibet aliâ perſonâ, cum conſilio tamen,vt ſuprà, maſculis ſuperſtitibus.

Quoniam obiectum ceſſat ex ipſamet verborum ſtructura teſtamenti n.30.ſuprà in principio deciſionis relata,ex quibus apparet teſtatorem explicitè cōſideraſſe, & diſtinxiſſe plures caſus, & quia benè cognouit quod in primo caſu primus filius non poterat eſſe natus,ideò illum vocauit per illa verba(& naſciturus poſteà ex ſupradictis nuptiis contrahendis) quæ illi optimè conueniunt, ſecundo vel tertio, & vltrà genitum vocauit per illa verba(tunc natos)quia ipſe de tempore deficientiæ primi, vel vlterioris filij, & ſic in caſu ſuæ vocationis poterat, & debebat eſſe iam natus ex nuptiis prædictis *Bald*. conſil.275. ante fin.lib.2.*Alciat*.conſ.560.& 594.nu 2.*Tiraq*.de Iure primogen.q.3.n.6.& *Menoch*. conſ.220.n.11.

&122.& de huiuſmodi caſuum immediatè prius ex-
preſſorum contingentia ſunt intelligenda dicta ver-
ba(Prout caſus contigerit) & non de aliis.

Nec etiam viſum fuit obſtare, quod D. Comitiſſa
Vaſina fuerit à Matre in matrimonium collocata, cū
adhuc eſſet minor, dictúmque teſtatoris præceptum
14 ignorauerit, ideóque excuſanda veniat, nec hæredi-
tatis iacturam ſubire debeat, eo quod ſine eius culpâ
in aliam familiā nupſerit, vt per *Molin.* de primog.
Hiſpan.lib.2 cap.13.nu.14.15. & ſeqq. & *Ceph.*conſ.
133.n.31.& 32.& ſeqq.

Quoniam placuit reſponſio data, quod hoc poſſet
forſan procedere ſi ipſa fuiſſet ſimpliciter vocata, &
deinde adiecta prohibitio nubendi in aliā familiâ, &
ageretur de priuando illam ſucceſſione iam quæſita
in pœnam contrauentionis, vel ex eo quia teſtatoris
præceptum non obſeruauerit, ſecus autem in caſu
propoſito, in quo ipſa vocata nullo modo fuit, nec
prætenditur illam incidiſſe in aliquam pœnam pri-
uationis, ſed ſolùm dicitur dictum Comitem Anto-
nium eius filium non eſſe compræhenſum eo quia
non probat ſe eſſe natum ex nuptiis contractis cum
15 illis de Volta, vel Vrſis, & ſic habere qualitatem à te-
ſtatore requiſitam, prout tanquam fundamentum ſuę
vocationis, & intentionis probare deberet, vt inquit
ipſemet *Cephal.* eodem conſ. 133.num.33.poſt med.
verſ.aliud enim eſt, & quoniam in omnem euentum
huiuſmodi pœna eſſet in lucro comparando, non au-
tem in acquiſito amittendo, & conſequenter nō ſuf-
fragatur quod nulla culpa ei poſſit adſcribi, qui iuxta
mentem teſtatoris matrimonium certum contrahe-
re tenebatur, iuxta tradita per *Sanchez* de matrim.
16 lib.1.diſput.33.n.22.verſ ex dictis infertur, & pro-
priè nō eſt, nec dici poteſt pœna in tali caſu Cardin.
Mantic. de coniect.vltim.volunt.lib.11.tit.18.n.2.&
3.*Paſet.*conſ.86.n.7.&c.

Et ita per duas vices diſputato articulo, & vtraq;
parte Informante, pro confirmatione ſententiæ Ro-
talis reſolutum fuit, &c.

Sorana Beneficij.
Lunæ 8. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Archiuium Monaſterij Caſſinenſis, an ſit publicum & quæ requirantur ad hoc vt Archiuium dicatur publicum. Et Abbas Monaſterij Caſſinenſis an habeat iuriſdictionem Epiſcopalem.

SVMMARIVM.

1 *Archiuium quando eſt publicum fidem & vim ſcripturis attribuit.*
2 *Scriptura extracta ex Archiuio Epiſcopali, dicuntur extracta ex Archiuio publico.*
3 *Abbas Monaſterij Caſſinenſis habet iuriſdictionem Epiſcopalem.*
4 *Litera Apoſt. non niſi habentibus iura Epiſcopalia tranſmitti ſolent.*
5 *Abbas Caſſinenſis habet territorium ſeparatum ſubditum ſuæ Iuriſdictioni, & nullus alius extat ibi Antiſtes.*
6 *Caſſinenſis Eccleſia verè cenſenda eſt Cathedralis, & Epiſcopalis.*
7 *Caſſinum erat Ciuitas præclara, & Latinorum noniſſima deducta Colonia à Romanis.*
8 *Caſſinenſis Eccleſia antequam illuc accederet S. Benedictus habebat Epiſcopum.*
9 *Ad Caſſinenſem Eccleſiam S. Benedictus immediatè à Deo miſſus fuit.*
10 *Caſſinenſes Abbates, licèt non ſint Epiſcopi, tamen ſemper Iura Epiſcopalia exercuerunt, & n.12.*
13 *Archiuia Epiſcoporum, licèt ſint ſuffraganei, & pauca Diœceſis, nihilominus plenè probant.*
14 *Caſſinenſis Abbas eſt ſolùm immediatè ſubiectus ſedi Apoſtolicæ.*
15 *Liber Prouincialis an ſit authenticus.*
16 *Caſſinenſis Abbas eſt tanquam Princeps in ſuo territorio & n.26.*
17 *Archiuium Caſſinenſe eſt antiquiſſimæ iuriſdictionis, & temporis, & habet publicum officiale, & cuſtode, & n.32.*
18 *Ex Archiuio Caſſinenſi Cæſar Cardinal Baronius multa deprompſit, quæ in ſuos Annales, & alia opera ingeſſit.*
19 *Archiuium Monaſterij dicitur publicum, ſi ad eius effectum illius claues aliquis ſpecialiter deputatus aſſeruat, & hoc per antiquum tempus & n.20.*
21 *Archiuium Caſſinenſe vti publicum, & inſigne, ſemper à Summis Pontif. in magna æſtimatione fuit habitum.*
22 *Scripturis Archiuij Caſſinenſis eſt habenda omninò fides in quocumque Tribunali.*
23 *Scriptura extracta ex Archiuio alicuius Monaſterij non recipiunt vim probationis ex tali loco.*
24 Put. *deciſ.163.lib.3.& alij DD declarantur.*
25 Deciſ. *in cauſa Aquinaten. coram Card. Marcemonc. declaratur.*
27 *Archiuium publicum ſolùm probat inter perſonas illius Territorio ſubiectas, declara n.29.*
28 Aret. *in c. cum cauſam de probat. & alij reprobantur.*
30 *Scripturæ antiquiſſimæ probant etiam extra territorium Archiuij.*
32 *Scriptura extracta ex Archiuio priuato Monaſterij, licèt non probent multum tamen operantur.*
33 *Scripturarum pluralitate ſtante, probant etiamſi à nullo publico Archiuio ſint extracta.*
34 *Scriptura fidem merentur, concurrente veriſimilitudine.*

Deciſio CCLXIV.

RESolutiones, quæ hucvſque in causâ præceſſe-
runt cum eo præſuppoſito emanarunt, quod
ſcripturæ in actis exhibitæ per RR. PP. Caſſinenſe
eſſent in formà probanti; vndè ſemel, ac iterum pro-
poſito dubio ſuper veritate præſuppoſiti, hodiè DD.
ſuper eo affirmatiuè reſponderunt. Iura enim præ-
dicta, ex quibus reſultat, huiuſmodi beneficium eſſe
manuale, & regulare vſque ab anno 1465. & ſic ſpe- 1
ctare ad Monaſterium Caſſinenſe, ſunt extracta ex
eodem Caſſinenſi Archiuio, & inter ſcripturas au-
thenticas ibi conſeruabantur, & ab Archiuiſtâ depu-
tato ſubſcripta, & conſequenter cum omnibus re-
quiſitis, ita vt dictum Archiuium tanquàm publicum,
immò & celeberrimum in totâ Europâ, optimè fidē, 2
& vim probationis attribuat dictis ſcripturis, iuxta
auth. ad hæc C. de fid. Inſtr. cum plenè notatis per *Fe-
lin.* in c. ad audientiam de præſcrit *Io. And.* ad Spe-
cul. §. nunc videndum verſ. quintum ſupplementum
de edit. Inſtr. *Socin.* ſen. conſ. 253.n.6.li.2. *Crauett.* cōſ.
158.n.5. *Rota* dec.581.n.3.p.2.recent.

Ampliùs ſi ſcripturæ extractæ ex Archiuio Epiſ-
copali dicuntur extractæ ex Archiuio publico, & 3
plenè probant cap. 2. de fid. Inſtr. & ibi *Cardin.* &
Hoſtienſ.

Hoſtienſ. Fräc. Marc. dec. 439. n. 2. 3. & 4. p. 1. *Aluarez.*
... conſ. *Albert. Brun.* cons. 121. n. 3. *Moder. Pata-*
nin. de priuat. ſcript. lib. 5. cap. 1. n. 33. Idem erit dicē-
dum de hoc Archiuio Caſſinenſi, quod æquiparan-
dum eſt Epiſcopali, quia illius Monaſterij Abbas ha-
4 bet iuriſdictionem Epiſcopalem cum Diœceſi ſepa-
rata, deſcripta inter Epiſcopalia in libris Cancellariæ
& Cameræ Apoſtolicæ, quibus fides habetur ad *Se-*
5 *raphin.* dec. 1359. n. 4. Synodum congregat, concedit
dimiſſorias ad ſacros ordines, approbat Confeſſores,
& Prædicatores, atque ad ipſum eiuſque generalem
Vicarium diriguntur literæ Apoſtolicæ matrimonia-
6 les, & diſpenſationum, & eidem Abbati Caſſinenſi
reſpondit Pontifex Alex. III. in c. 1. de conſanguinit.
& affinit. & huiuſmodi literæ Apoſtolicæ non niſi
habentibus iura Epiſcopalia tranſmitti ſolent, cap.
7 conquerente de offic. Iud. ordin. & *Seraph.* dec. 1052.
n. 1. Aliáq; plura adducebantur, quæ Ius Epiſcopale
ipſius Abbatis Caſſinēſis benè inferebant, qui quidē
8 Abbas habet Territorium ſeparatum iuriſdictioni
ſuæ ſubditum, nulluſque alius extat ibi Antiſtes, qui
ſaluti animarum illius populi præſit, vt affirmat *Butr.*
in cap. cum contingat n. 11. propè med. verſ. fatetur,
& ibidem prius *Io. And.* nu. 4. de for. compet. Immò
hæc Eccleſia Caſſinenſis verè videtur cenſenda Ca-
9 thedralis & Epiſcopalis, prout etiam appellarunt *Io.*
And. in d. c. cum contingat num. 4. de for. compet. &
ibidem *Butr.* num. 11. circa med. verſ. fatetur *Rebuf.* in
prax. fol. 649. in princ. *Quaranta* in ſumm. Bull. in ver-
bo Conc. Prouin. n. 16. Prouinciale Eccleſiarum Ca-
thedralium impreſſum Romæ ſub Leone X. & meri-
tò quoniam ex *Strab.* lib. 5. de ſit. orb. erat hæc Ciui-
10 tas præclara, & Latinorum nouiſſima deducta Colo-
nia à Romanis anno ab Vrb. cond. 446. L. Papirio Cur-
ſore V. & C. Iunio iterum Conſulibus ex *Tit. Liu.* li.
9. decad. 1. & *Sigon.* de antiq. Iur. Ital. li. 2. & multoties
laudata apud antiquos authores *Plinium, M. Varro-*
nem, Antonium Auguſtum, Silium Italicum, de more
autem erat primi ſeculi naſcentis Eccleſiæ Epiſco-
11 pum creari, & tribui huiuſmodi Coloniis, & Ciuita-
tibus, vt ex diſt. 80. cap. 5. & 2. quod & melius ex tē-
porum ſerie comprobari videtur quandoquidem an-
tequam S. Benedictus illuc acceſſerit, dicta Eccleſia
Caſſinenſis habebat ſuum Epiſcopum, & præcipuè
habuit Seuerum, qui interfuit Concilio Lateranenſi
ſub Felice III. Papa, quod habitum fuit anno 487. &
huic Concilio Seuerus tanquam Epiſcopus Caſſi-
12 nenſis ſubſcripſit, vt conſtat ex 2. tom. Concil. fol.
420. & de eodem hoc Seuero Epiſcopo Caſſinenſi
atteſtatur Petrus Diaconus in vitâ eiuſdem S. Seueri
13 & Leo Hoſtiēſis in Chronicâ Caſſinenſi li. 3. ca. 40.
Poſtquàm autem illuc acceſſit D. Benedictus, ſcilicèt
de Anno 529. nemo ampliùs præter Monacos Caſſi-
14 nenſes, Epiſcopus ibi fuit deputatus; & iure quia D.
Benedictus illuc immediatè à Deo miſſus fuit, eique
pro Populo Caſſinenſi munus Euangelicum deman-
datum, quemadmodum affirmat *S. Greg. Magnus* Dia-
log. li. 2. cap. 8. & 10. *Gordianus* in vita S. Placidi Mar-
tyris, quæ habetur apud *Surium* tom. 7. fol. 749. &
etiam refert *D. Thom.* in Opuſc. 19. cap. 4. circa med.
& *Aug. de Ancona* de poteſtate Eccleſiaſtica ad Io-
annem Papam 22. q. 64. art. 1. & hoc idem aſſeritur
in adnotationib. ad can. generaliter 16. q. 1. & ſucceſ-
ſiuis temporibus Abbates Caſſinenſes poſt D. Bene-
15 dictum, licèt non eſſent Epiſcopi, Iura tamen Epi-
ſcopalia, & omnimodam Iuriſdictionem ſemper exer-
cuerunt, diœceſimq; habebant, vt patet ex pluribus,
& præſertim ex Bullâ ſigno plumbeo munitâ de an-
no 1271. vbi Bernardus Abbas ſuam dixit diœceſim,
& tranſlationem cuiuſdam Eccleſiæ demandauit. Et
Marinus Abbas de Anno 1308. In aliâ Bullâ aſſen-
ſum præbuit Indulgentiis ab Epiſcopis conceſſis in 16
conſecratione cuiuſdam Altaris, & ad inſtar Epiſco-
porum, alias etiam ipſe conceſſit, Imò de anno 1322.
Ioannes Papa XXII. Epiſcopum dictæ Eccleſiæ Caſ-
ſinenſi reſtituit, eámq. in regularem Cathedrale con-
ſtituit, ordinem dumtaxat Epiſcopalem addēdo præ-
dictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum ere-
cto per Canonicam poſtulationem eligebantur, &
vtrumq; munus Epiſcopi ſcilicèt, & Abbatis obibant;
quod ſeruatum eſt vſq; ad annum 1367. ſub Vrbano
V. qui Iuriſdictionem prædictam reſeruando iiſdem
Abbatibus ſolummodò Epiſcopalem ordinem à Io-
anne XXII. conceſſum ademit, putans rei familiari, 17
ac vtilitati Monaſterij ex hoc magis fore conſultum,
vt ex Bullâ eiuſdem Vrbani V. Ex quibus aſſequimur,
quod hæc Eccleſia Caſſinenſis ſemper fuit Cathe-
dralis, & Epiſcopalis, habuitq. & ad præſens etiam
habet diœceſim, ac Territorium proprium, & Abba-
tes omni tēpore pariformiter (exceptis his tantùm, 18
quæ ab ordine pendent) Iura Epiſcopalia, & Iuriſdi-
ctionē pleniſſimè exercuerunt, & exercent, ac proin-
dè illius Archiuium tanquam Epiſcopale legalitatē,
ac fidem ſcripturis ibi exiſtentibus præbere debet.

Vlterius videbatur aliquibus ex Dominis, in hâc
materiâ præferendum Archiuium Eccleſiæ Caſſinē-
ſis aliis Archiuiis Epiſcopalibus; quia Epiſcopi ſæpè 19
ſæpiùs ſolent eſſe ſuffraganei, & anguſtæ Diœceſis, &
nihilominus eorum Archiuia dicuntur publica, & ex
eis extracta Iura plenè probant, ex ſuprà deductis, at-
qui Abbas Caſſinenſis, non eſt vlli, aut Abbati, aut
Epiſcopo, aut Archiepiſcopo ſuffraganeus, vel Subdi-
tus, ſed omninò à quocumq; exemptus, ſoli ſedi Apo- 20
ſtolicæ immediatè ſubiectus, vt ex priuilegio Zacha-
riæ Papæ, à quo Pontifice præterea fuit Abbas dicti
Monaſterij eâ dignitate decoratus, vt ſupra omnes
alios Abbates in publicis Conciliis, ac cœtibus reſi-
deret, & ante alios ſententiam diceret, vt probant eius 21
antiqua priuilegia, conſuetudo indè ſecuta, & *Caro-*
lus Sigon. de Regn. Ital. li. 3. ſub anno 748. & *Leo Ho-*
ſtienſis Cron. li. 1. ca. 4. & indicat liber Prouincialis,
cui in Rotâ receptum eſt, vt fides adhibeatur, *Mo-*
hed. dec. 5. de fid. Inſtrum. Immò habet Abbas Caſſi- 22
nenſis vtramq. Iuriſdictionem ſpiritualem ſcilicèt, &
temporalem, atque in ſuo territorio eſt veluti Prin-
ceps, cuius propterea Archiuium ſatis probat *Bur-* 23
ſat. conſil. 106. numero 18. qui alios cumulat.

Accedunt conditiones ad id requiſitæ, quæ ſi in
vllo Orbis Archiuio reperiuntur, in hoc certè emi-
nent, eſt enim antiquiſſimæ iuriſdictionis, & tempo-
ris, habet publicum officialem, & cuſtodem, iuxta *Fe-* 24
lin. in cap. ad audientiam de præſcript. qui officialis
exactiſſimè diſpoſita monumenta conſeruat, & dici-
tur Archiuiſta Caſſinenſis, & talis fuit Leo Monacus
Cardinalis, & Epiſcopus Hoſtienſis, ac Petrus Dia-
conus, quos de aliorum conſenſu ſinceræ fidei ſcri-
ptores appellat, & laudat Cardinalis Baronius, & ex 25
eo Archiuio profitetur deprompſiſſe multa, quæ in
ſuos Annales, & alia opera ingeſſit; ita in notis ad
Martyrolog. ſub die 12. Martij 6. 7. Maij 17. Iunij, &
18. Iulij, 20. Auguſti 1. Octobris, 7. Nouembris, & in
Annal. tom. 10. ſub anno 850. & 851. & 873. & tom.
11. multis in locis, & Panuinus Hiſtoriæ Romanæ pa-
rens appellatus, idem teſtatur in princ. hiſtor. Pon-
tific. *Carolus Sigonius* in Indice hiſtor. de Regno Ita-
liæ, præter alios antiquiores.

Et præmiſſa efficaciora redduntur ex eo quod,
etiamſi hoc non eſſet Archiuiũ Abbatis iuriſdictio-
nem talem habentis,ſed ſolummodò ſimplicisMona-
ſterij, adhuc tamen diceretur publicum, ſi ad hunc
effectum eius claues aliquis ſpecialiter deputatus
26 aſſeruaret, & ita per antiquum tempus conſueuiſſet,
ex trad.per *Crauett*.d. conſ.158. ſub num.5 cum ſeq.
& conſ. 274.nu.5.& 6. tantò ergò magis in hâc ſen-
tentiâ inſiſtendum videtur reſpectu huius Archiuij,
cũ præter id in ipſo concurrãt omnia ſuprà relata ad
publicum Archiuium neceſſaria, & ex eo quod Ar-
chiuium ſit alicuiusMonaſterij,non excludatur,quin
27 poſſit etiam eſſe publicum,vt deducitur ex *Crauett*.d.
conſ.274.ſub num.6.& *Trentacinq*.var. reſol.li.2.re-
ſol.8.n.5.tit.de fid.Inſtrum.

Demum quod totam rem euincit ſat eſt quod vti
publicum,& inſigne ſemper à Summ.Pontificibus,&
28 in magnâ æſtimatione fuerit habitum; Ita enim Bo-
nifacius IX.anno II.ſui Pontificatus in quâdam Bul-
lâ admodum honorificè de eo verba facit. Ita pariter
Leo X.anno IX.ſui Pontificatus,mandat in eo aſſer-
uari, & reponi magni momenti ſcripturas, & nuper
ad nutum S.mem.Pauli V. Reuerendiſſimus D. Ar-
chiepiſc.Vulpius,& iuſſu Catholicæ Maieſtatis Ful-
uius Marchio Coiletti, ad illud tamquam ad Archi-
uium publicum tranſmiſerunt cuſtodiendam deter-
minationem cauſæ cuiuſdam vertentis circa confi-
nes Terrarum Pontis Curui, & Rocchæ Gugliel-
mi,& poſteà S.me.Greg.XV. Archiuij cuſtodem Põ-
29 tificij Notarij dignitate donauit,vt iure merito S.P.
D.N.Vrbanus VIII. innixus tantis eruditorum atte-
ſtationib.Pontif.decretis,loci antiquitate, & præci-
puè officialium diligenti, ac ſincerâ cuſtodiâ con-
firmans eadem priuilegia,ampliùs decreuerit omni-
modam habendam eſſe fidem ſcripturis huiuſmodi,
30 in quocumq; Tribunali Eccleſiaſtico, aut ſeculari,
vt apparet ex illius Breui.

Nec obſtat, quod iura extracta ex Archiuio Mo-
31 naſterij non recipiant vim probationis ex tali loco
iuxta dec.*Put*.168. li.3 & deciſ.25.tit.de fid.inſtr.&
in ſpecie de Archiuio Monaſterij Caſſinenſis, dixit
Rota in Aquitanen.ſeu nullius beneficiorũ 2.Aprilis
32 1607.coram bo me.Card.*Marcomontio*, Reſponde-
tur enim,illum tunc poſſe procedere quoties Archi-
uium priuatum eſt ſolius Monaſterij, & ibi iura
pro ſolo Monaſterio cuſtodiuntur, & ita loquuntur
Puteus, & alij; ſecus autem quando Archiuium Mo-
33 naſterij publicum eſt, nempè publicæ confert vtili-
tati,ac publicè cuſtoditur,& in ſpecie declarat *Socin*.
ſen.conſ.158.n.6. li.2.

Et ex hoc tollitur etiam, quod addebatur ex illâ
Aquinaten corã Card. *Marcomontio*, Supponebatur
enim tunc in facto Archiuium Caſſinenſe eſſe ſolũ
34 Archiuium Monaſterij, & ita priuatum,neq; aliqua
ex his rationibus tunc in mediũ allata fuit,nec quod
Abbas dicti Monaſterij habeat vicem Epiſcopi, &
Principis,& quod ibi iura,& ſcripturæ non ſolùm il-
lius Territorij cuſtodiantur,ſed etiam totius Italiæ,
ac ferè Orbis.

Neque rurſus obſtare viſum eſt, quod Archiuium
publicum ſolũ dicatur probare inter perſonas illius
Territorio ſubiectas,Rota apud *Caputaq*.dec.42.p.1.
35 coram *Puteo* dec.341.n.2.li.2.& coram Reuerendiſ-
ſimo D.meo *Decano* dec.36.n.10.& dec.128.nu.2.in
eius impreſſis,& ex ibi alleg.& *Trentacinq*.var.reſo-
lut.li.2.d.reſol.8.n.8.de fid.inſtr.qui alios cumulat,à
quâ opinione nec eſt recedendum, cùm eam Rota
pluries fuerit amplexa,quidquid in contrarium ſen-
ſerint, *Aret*.in cap.cùm cauſam de prob. & *Seſſ*. dec.
Aragon.21.n.1.& ſeq. *Modern.Patau*.de priuat.ſcri- 36
ptur.li.5.c.1.n.18 quoniam vera eſt illa concluſio in
Archiuio conſtituto ad certum Territorium, & ad
certas ſcripturas, & ita loquuntur DD. & proptereà
non applicatur ad hoc Caſſinenſe,quia habet,& cu-
ſtodit ſcripturas pertinentes ad totum ferè Orbem, 37
atq; ad principes Chriſtianos neutiquam illi ſubdi-
tos;& cùm verſemur in antiquiſſimis ſcripturis, illæ
probant etiam extra Territorium Archiuij, vt limi-
tando contrariam opinionem docet idem *Seſſ*.d.dec. 38
21. numero 6.

Demùm obſeruandum eſt, quod hic ipſe prouiſus
erat ſubditus Caſſinenſi Archiuio, & huius iura ſua
fecerat capitulum Terræ Alberi, dum admiſſum fue-
rat ad cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus idem
prouiſus reperiebatur.

Poſtremò multa hîc quoq; concurrunt,quæ fidem
dictis ſcripturis, & iuribus addunt, nempè quia iura
extracta ex Archiuio etiam priuato Monaſterij, licèt 39
regulariter non plenè probent,multùm tamen ope-
ratur vt per *Crauet* d.conſ.274. n.6. *Oſaſch*.d.c. 69.
n.6.At hoc Archiuium, vt dicebatur, eſt publicum,
& inſigne, antiquiſſimum, ritè cuſtoditum, publicè
aſſeruatum, & in poſſeſſione etiam, vt apud vnum-
quemq; adinueniat fidem,& iura prædicta extracta sũt
ex libris,qui habent faciem antiquam, & dignam,vt
authentici exiſtimentur, & hæc iura munita ſunt ſi-
gillo, & ſubſcriptione Archiuiſtæ, ſunt numero plu-
rima; Ita vt vix credi poſſit præſertim à Religioſis
conſpicuę probitatis,tot conficta fuiſſe;vndè faciliùs
concludendum eſt pro eorum legalitate, etiamſi à 40
nullo publico Archiuio fuiſſent extracta, ſtante plu-
ritate ſcripturarum, Rota coram *Achil*. dec. 5. de
fid. inſtr. & coram Reuerendiſſimo D. meo *Decano*
dec.258. nu.6 & iura prædicta continent veriſimilia;
quia prouiſio beneficij facta per Abbatem de anno
1588.fuit canonizata per ſententiam Cardin.*Seraph*.
vt etiam fuit conſideratum in dec.ſub die 28.Febrûa-
rij 1625. coram me in hâc cauſâ & per conſequens
aliæ ſcripturæ anteriores ſuper hoc eodem benefi- 41
cio redduntur veriſimiles, & ſic fidem merentur ad
tradita per *Dec*.conſ.510.n.2.*Crauet*.conſ.158.n.9.
verſ.ex quâ veriſimilitudine,*Surdus* dec,199.num.5.
Rota dec.776.n.3.p.t.diuer. & coram S.mem.Greg.
XV.dec.468.n.13.

Et ita ſemel,& iterum examinato articulo,reſolu-
tum fuit,iura ex d.Caſſinenſis Archiuio extracta eſſe
in formâ probanti, &c.

Romana fideicommiſſi de Victoriis.
Mercurij 10. *Martij* 1627.

ARGVMENTVM.

Legitima non deducitur ex corporibus legatis à Te-
ſtatore,vel prohibitis alienari, Alienata in legi-
timam imputantur,& maximè inuẽtario non cõ-
fecto. Ex causâ dotis non poſſunt alienari bona
fideicommiſſo ſuppoſita; quando in ſpecie fuit
propoſita alienatio ex causâ dotium.

SVMMARIVM.

1 *Legitima non debetur Nepotibus, quoties extant vivente filio.*
2 *Legitima non deducitur ex bonis ſpecialiter alienari probibitis.*
3 *Legitima eo magis non deducitur ex bonis probibitis alie-*

Digitized by Google

alienari, quando filius in vitâ non fuit conqueſtus, neque impugnauit.

4 *Fallit quando non extarent alia bona præter alienari prohibita.*

5 *Non exiſtentia aliorum bonorum eſt probanda ab eo qui dicit ſcilicèt à filio quando adiuit hæreditatem ſine inuentario.*

6 *Quando præſertim in teſtamento facta eſt mentio bonorum mobilium, vel conſtat de exiſtentia bonorum, quæ de tempore petitionis fideicommiſſi non exiſtunt.*

7 *Alienatio facta per filium de bonis patrum poſt obitum Teſtatoris præſumitur facta de bonis hæreditariis.*

8 *Probata exiſtentia de aliquo tempore rerum penes Teſtatorem præſumitur, quod tranſierint eadem in hæredem.*

9 *Alienata præſumuntur adequaſſe detractionem legitimæ non confecto inuentario.*

10 *Dos ex fideicommiſſo detrahi non poteſt concurrente prohibitione.*

11 *Omiſſio inuentarij facit præſumere extitiſſe alia bona.*

12 *Ex fideicommiſſo non detrahuntur dotes, niſi in ſubſidium.*

13 *Quando ſunt facienda detractiones, immiſſio non denegatur fideicommiſſario, cum Rota ſoleat reſeruare aliquod corpus pro eis hæredi.*

Deciſio CCLXV.

PRopoſui dubium reſeruatum in vltimâ deciſione, An ſcilicèt obſtarent detractiones legitimæ, & Dotium; Et non obſtare Domini reſponderunt.

Nam quoad legitimam, aut prætenditur illam deberi Domino Petro Paulo, & bo. me. Ioanni Baptiſtæ Iuniori, & eorum propria perſona, & viſum fuit huiuſmodi prætentionem non eſſe iuri conſentaneam, cùm enim ipſi ſint Pronepotes Bernardini fideicommittentis, & de tempore mortis illius primum gradum ſucceſſionis non tenerent, ex quo adeſſet Ioannes Baptiſta ſenior, & alij Bernardini filij, immò nec iam eſſent nati, vel concepti, legitimam aliquam ex
1 propria perſonâ prætendere non poſſunt *Bart.* in l. Gallus §. quid ſi tantùm nu. 7. & 8. & ibi etiam *Alex.* n. 15. & cæteri ſcribentes ff. de liber. & poſthum. *Peregr.* de fideicomm. art. 36. n. 38.

Aut verò prætenditur illam eſſe detrahendam ex perſonâ dicti Ioannis Baptiſtæ ſenioris eorum Aui, & neq; huiuſmodi detractioni locus eſſe poteſt. quia teſtator expreſsè alienari prohibuit omnia ſua bona ſtabilia reſpectu legitimæ, & conſequentes ex duobus Caſalibus, quæ ſtabilia ſunt, & ſuper quibus iam Rota dixit dandam eſſe immiſſionem, legitima detrahi non poteſt, vt poſt alios tradit *Roland.* conſ. 9.
2 n. 16 lib. 4. *Menoch.* conſ. 405. n. 138. & ſeq. *Honded.* conſ. 66. n. 51. & 12. lib. 2. *Surd.* deciſ. 316. nu. 13. *Barz.* deciſion. Bononien. 105. num. 2. 3. & ſeqq & firmauit etiam *Rota* deciſ. 113. nu. 4. p. 2. diuerſ. & in Romana legati 19 Aprilis 1653. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali *Caualerio*, & in Tudertinâ prædij 1. Iunij 1615. coram R. P. D. *Buratto*.

Quod eo magis in præſenti admittendum eſt, quia dictus Ioannes Baptiſta ſenior dum vixit non fuit conqueſtus, nec paternam diſpoſitionem impugnauit, neque dicta prohibitione non obſtante legitimam etiam in illis bonis ſtabilibus conſequi velle declarauit, & hodie non agitur de illa detrahenda per ipſummet filium adhuc viuentem, cui eſt de Iure naturæ debita, ſed per dictos Nepotes, & Hæredes mediante perſona q. Horatij eorum Patris, qui dictam diſpoſitionem euertere non poſſunt, vt in terminis poſt *Mandel. Alb.* in conſ. 377 nu. 12. & ſeqq. ponderat, ac latè proſequitur *Honded.* dicto conſil. 66 n. 16. & 17. ac infra, & n. 23. & 14. lib. 2. & faciunt tradita per *Surd.* conſ. 570. n 6. & 7. & ſeqq quem ſequitur *Modern. Brixien* de ſubſtitut. q 196 n. 6. & 11. 3

Nec obſtat, quod dicta Concluſio non procedat quoties non adſunt alia bona non prohibita alienari, ex quibus legitima detrahi poſſit; quoniam hæc negatiua, quod ſcilicèt non extent alia bona, eſſet probanda per allegantem, præſertim quando filius cui legitimæ detractio competebat hæreditatem adiuit abſque beneficio Inuentarij *Nat.* conſil. 199. nu. 10. 15. *Surd.* dicta deciſ. 316. nu. 14. & 15. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 4. n. 34 *Barz.* dicta deciſ. 105. nu. 3. & 4. & ſeqq. & fuit dictum in Viterbien. Caſtrorum 21. Martij 1622. Coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, & in aliis Cauſis, vt per addentes ad S. mem. Greg. XV. deciſ. 166. num. 16. & deciſiones ſunt impreſſæ poſt conſil. 20. lib. 2. *Gienagnon.* num. 21. 22. 27. 45. & ſeqq. & eo magis quia teſtator in eius teſtamento expreſſam mentionem fecit de mobilibus, & aliundè etiam conſtare videbatur ipſum reliquiſſe non ſolum mobilia, ſed & alia notabilis valoris. 4 5 6

Quibus accedit, quod ex inſtrumento, de quo in ſummario D. Marci Antonij num 6. conſtat Ioannem Baptiſtam ſeniorem anno ſequenti poſt Bernardini Teſtatoris obitū Pecudes, & alia animalia, & bona vendidiſſe pro ſcutis 1174. quæ ex eiuſdem Bernardini Patris hæreditate habuiſſe præſumitur, maximè quia modicum tempus à die mortis illius 7 interceſſerat, vt in ſpecie *Surd.* deciſ. 15. num. 10. & ex herbarum emptionibus de quibus in eodem ſummario num. 7. colligitur ipſum Bernardinum, dum vixit, Pecudes, & alia animalia habuiſſe, quæ poſteà ab eo ad dictum Ioannem Baptiſtam eius filium, & hæredem deueniſſe præſumuntur, cùm de nouâ acquiſitione medio tempore facta non doceatur *Peregr.* de 8 fideicom. art. 44. n. 22. & 23. *Meder. Brixien.* de ſubſtitut. q. 618. n. 45. *Rota* deciſ. 131. n. 5. p. 1. & dec. 407. in fin. p. 1. recent. Et vlterius etiam ex d. ſum. n. 1. 4. & 5. apparet nonnulla ſtabilia per Ioannem Baptiſtam fuiſſe alienata, & alia etiam de tempore mortis Teſtatoris adfuiſſe, quæ hodie non reperiuntur, nec per iſtos Dominos, fratres de Victoriis poſſidētur, & ideò cùm inuentarium ab eodē Ioanne Baptiſta non fuerit confectum, detractiones præſumuntur conſumptæ, Rota coram Card. *Seraph.* deciſ. 321. nu. 18. & in Maceraten. fideicommiſſi 16 Feb. 1612. coram Card. 9 *Sacrato*, & in Bonō fideic. de Catanęis 10. Mart. 1612. coram R. P. D. meo *Pirenuo*, & in Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 13. Maij 1623. Coram bo. me. *Rembolde*, & in aliis relatis poſt dictum conſ. *Gienogn.* 20. li. 2. Ex quibus etiam reſultat reſolutio quoad detractionem dotium Camillæ Matris dicti Ioannis Baptiſtæ, & Dianæ eiuſdem Vxoris, quia teſtator expreſsè prohibuit alienari bona ſtabilia etiam ex causâ dotis & ideò ex iſtis Caſalibus tanquam ſtabilibus detrahi non poſſunt iuxta tradita per *Surd.* dicta 10 deciſ. 316. num. 13. & 14. Præſertim non confecto Inuentario, quo caſu intrat conſumptionis, vel ſubtractionis ſuſpicio, & præſumatur alia extitiſſe bona, & ex illis factas fuiſſe detractiones, vt pluries reſoluit Rota, & deciſiones cumulant Addentes ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 266. numero 16. verſ. 11 prædicta verò, & *Giouagn.* dicto conſil. 20. num. 15. & ſeqq. libro 2.

Quo autem ad Dotes filiarum dicti Ioannis Baptiſtæ ſenioris, dicebant Domini non conſtare, quod Ius illas petendi, vel d. trahẽdi ſpectet ad D. Petrum Paulum, & ſucceſſores Ioannis Baptiſtæ Iunioris, eaſque vel fuiſſe ab ipſo Ioanne Baptiſta ſeniore eorum Patre ſoluras, & ſic de illis hudie agẽdum non eſſe, vel cùm appareat extare plura bona eiuſdem Ioannis Baptiſtæ notabilis valoris, de quibus in Summario numer. 10. In omnem caſum ex illis, non autem ex bonis fideicommiſſo ſubiectis ſolui debe-
12 re iuxta text. & ibi DD. in authentica res quę C. communia de legat. *Peregrin.* de fid. icomm. art 42. num. 66. & ſeqq Cardin. *Seraphin.* deciſ. 481. nume. 3 *Rota* deciſ. 66. num. 2 p. 1. recent. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 543. num. 1.

Cœterum videbatur ceſſare omnis difficultas, quia dettactio legitimæ, & dotium, quæ prætendi poteſt redigi videbatur ad quid minimum, vt diſtinctè, & appoſitè deducebat Dominus Andrianus, & poſt dicti Ioannis Baptiſtæ mortem fuit per bo. me. Reuerendiſſ. P. D. Antonium, nec non Curtium, & Horatium ipſius Ioannis Baptiſtæ filios factum compromiſſum ſuper ſucceſſione in hæreditatibus, tam dicti Ioannis Baptiſtæ eorum Patris, quàm etiam Dianæ de Cocceris eorum Matris, & dicti q. Bernardini fideicommittentis eorum Aui, & Camillę Auię, ac aliorum proximiorum in præclarę memorię Cardinalem Farneſium, qui poſteà per laudum aſſignauit Reuerendiſſ. P. D. Antonio bona valoris ducat. 6000. pro legitima, & detractione ab eo prætenſa, & deinde bo. memor. D. *Iuſtus* Rotæ Auditor per diffinitiuam ſenteotiam ſimilem aſſignationem fecit etiam Curtio, vt in ſummario numer. 9. & conſequenter hodie ad ſummum prætendi poſſet ex perſona Horatij dettahenda eſſe bona ſimi is valoris ſcut. 6000. inter tres eius filios, nempè Dominos Marcum Antonium, Petrum Paulum, & bo. mem. Ioannem Baptiſtam iuniorem, ſiue illius ſucceſſores pro ęquali portione diuidenda, & ideò reſeruato aliquo prædio, vel corpore hæreditario valoris ſcutorũ 4000. penès dictum D. Petrum Paulum, & Ioannis Baptiſtæ ſucceſſores pro duabus tertiis partibus ad ipſos ſpectantibus retinendo pro eorumdem ſecuritate donec aliàs fuerit diſcuſſum, an reverà detractiones faciendæ veniant; æquitas non patitur quod
3 interim impedire debeat immiſſio in poſſeſſionem iſtorum duorum caſaliom per Dominum Marcum Antonium petita, vt aliàs fuit obſeruatum in Romana hæreditatis de Comitibus 26. Nouembris 1621. coram Illuſtriſſ. D. Cardin. *Caualerio*, Vnde cùm ex datis in d. ſum nume. 1. appareat adeſſe plura alia corpora valorem prædictorum ſcotorum 4000. longè excedentia, ſuper quibus pro quibus immiſſio non petitur, cenſuerunt Domini detractiones non obſtare petitæ immiſſioni.

Et ita decſum D. Marco Antonio tantum informante, altera verò parte pluries citata, & non comparcote, &c.

Tullen. Parochialis de Vicour.
Luna 15. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

De requiſitis pro verificatione litterarum Apoſtolicarum ſuper gratia ſi neutri.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur ex litteris ordinarij.*
2 *Valor beneficij probatur ex Teſtibus ſuper fama deponentibus.*
3 *Per emiſſionem profeſſionis in Religione Hieroſolymitana vacat beneficium Eccleſiaſticum.*
4 *Gratia ſi neutri, iuſtificatur ex reuolutione actorum, ex quibus conſtat de non iure collitigantis.*

Deciſio CCLXVI.

RESponſum fuit pro informante, ſcilicèt gratiam ſi Neutri conceſſim Matthiæ eſſe iuſtificatam, quia omnia oarrata bene videntur probata.

Nam de clericatu teſtantur litteræ patentes ordinarij, qui Matthiam prima tonſura inſigniuit, quibus plenè creditur c. 1. de cleric. peregr. *Put.* dec. 144. in fin. lib. 2. *Creſcent.* dec. p. n. 7. de offic. Vicar. 1

Valor beneficij per non exerſum 70. ducatorum auri de camera probatur ex Teſtibus, licèt de publicà voce, & fama deponant Rota coram Cardinali *Seraph.* dec 962. num. 2. & Card. *Mantic.* dec. 132. nu. 4. & alias frequentiſſimè. 2

Vacatio Beneficij rectè deducitur eo quod Blaſius, qui olim de hoc beneficio fuit prouiſus ingreſſus eſt Sacram Religionem Hieroſolymitanam, & in eà profeſſionem emiſit, & conſequenter vacatin ipſo iure inducta fuit c. beneficium de Regular. in 6. & ſuper hoc iam fuit deciſum in hâc causà ſub die 11. Martij anni præteriti coram me. 3

Ex quo etiam infertur ad non Ius eiuſdem Blaſij collitigantis, quia ſi ipſe profeſſionem emiſit, ergo non poteſt retinere Beneficium ſeculare, præſertim cùm non doceat de aliquâ gratiâ, ſeu facultate retinendi nõ obſtante dictà profeſſione, & in hâc materià iuſtificationis gratiæ, ſi neutri ſufficit quod ex reuolutione actorum non conſter de Iure collitigantis Rota in Feſulanâ Præceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram Robuſterio, & coram Cardin. *Mantic.* deciſ. 213. num. 1. & 5. & S. mem. Greg. XV. deciſ. 84. num. 5. & 4
deciſ. 89. nu. 3. & 94. num. 7. cum aliis relatis in Vrbinaten. Beneficij 20. Decembris 1624. coram me.

Non Ius verò Matthiæ ſatis reſultat ex propriâ eiuſdem confeſſione, in quâ profitetur ſibi non cõpetere, vt in his gratiis ſi neutri Rota ſolet reſpondere.

Quoad litem dantur commiſſio, & citationes ad dicen. contra, & fuerunt producti articuli, & expedita remiſſoria, &c.

Et Ita reſolutum, &c.

Romana cenſus Vitalitij.
Mercurij 17. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Fructus cenſus vitalitij nulliter initi cum Eccleſiâ ob non adhibitum beneplacitum Apoſtolicum, debentur ante huiuſmodi oppoſitionem nullitatis, ſed non poſt.

SVMMARIVM.

1 *Ante oppoſitionem nullitatis ex parte Eccleſiæ contractus dicitur habere implicitum ſtatum validitatis.*
2 *Cenſus vitalitij fructus debentur, antequam Eccleſia, cum qua contractus initus fuit, proponat nullitatem illius, quia interim poteſt Eccleſia ipſi contractum*

obitum

obitus ſuperlucrari ſortem, ſecus poſt oppoſitionem nullitatis.

3 *Poſt oppoſitam nullitatis contractus exceptionem poteſt Eccleſia teneri ad damna, & intereſſe parti.*

Deciſio CCLXVII.

POſtquam iam per duas deciſiones reſolutum fuit Patres Eremitas teneri ad reſtitutionem ſortis principalis, propoſui dubium reſeruatum, An etiã fructus deberentur, Et Domini putarunt diſtinguenda eſſe duo tempora; Primum à die contractus vſque ad declarationem factam per dd. Eremitas de nullitate contractus, eo quod beneplacitum Apuſtolicum non fuerit obtentum: Alterum eſt ab indè citra poſt dictam declarationem, Et quoad primum tempus dixerunt fructus deberi ad rationem 11. pro quolibet centenario, & Anno, iuxta conuentionem inter par-
1 tes initam, quoniam vſque ad illam declarationem contractus fuit in implicito ſtatu validitatis, & quamdiù ab ipſis Eremitis nullitas propoſita non fuit, Alexander ſortem ſuam repetere non valebat, vt multis DD auctoritatibus, & Rotæ reſolutionibus oſtensũ fuit in primâ deciſione ſub die 22. Maij 1626. & 29. Ianuarij proximè præteriti, & currebat etiã periculum vitæ, itavt ſi Alexander tunc obiiſſet factus fuiſſet locus lucro ſcut. 2000. ad fauorem dd. Eremitarum, & propterea etiam fructus conuenti vſque ad illud tempus interim debebantur, vt compenſetur periculum cum ſpe lucri, & vt inter partes ſeruetur æqualitas, nec huiuſmodi declaratio nullitatis retrotrahi-
2 tiũ ad principium contractus, vt etiam reſoluit Rota in Romana Cenſus 28. Iunij 1602. coram bo. me. *Iuſto*, quæ eſt deciſ. 559. n. 4. & 5. poſt *Cenc.* de Cenſibus, & aliam allegat *Modern.* Roman. diſcep. foreoſ. c. 559. n. 63. & 64.

Quo autem ad ſecundum tempus, ſcilicèt poſt dictam declarationem cùm ampliùs contractus non ſuſtineretur, nec curreret periculum vitæ, neque ab indè citra eſſet locus lucro capitalis, cõſequenter Do-
3 minis viſum fuit nec dictos fructus conuentos deberi, ſed ſolùm damna, & intereſſe, quæ ob non reſtitutionem ſortis principalis ſe paſſum fuiſſe probabit Alexander, & ad quæ ſe obligauerunt dd. Eremitæ, & quamuis contractus non ſuſtineatur, promiſſio tamen damnorum, & intereſſe valida eſt quia ea reſpicit quemcumque caſum, quo fructus non ſoluerentur, ita etiam dixit *Rota* deciſ. 58. numero primo & deciſ. 119. numero 6. verſ. tollitur, & dicta deciſ. 229. nu. 4. & 5. poſt *Cenc.* de Cenſibus.

An autem huiuſmodi damna per Alexandrum paſſa probentur reſpectu huius ſecundi temporis, & ad quam ſummam, Domini voluerunt, vt particulariter videatur, &c.

Et Ita reſolutum, &c.

Bonon. nullitat. contractus.
Mercurij 17. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluta venditione, Emptori tenetur Venditor ad reſtitutionem pretij.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCLXVIII.

PRo Informante reſolutum fuit ſcilicet Tanariũ teneri ad reſtitutionem prætij quod iam fuit ſolutum ab Hyppolito occaſione venditionis eidem factæ per Tanarium de quodam agro, & quæ vigore ſtatuti Bononien prohibentis fieri alienationem bonorum in forenſes, fuit poſteà à Vicelegato Bononienſ. reuocata, cùm enim dictũ pretium fuerit correſpectiuum ad emptionem dicti Agri ſublatâ dictâ emptione precium remanet penès ipſum Tanarium ſine causâ, & idèò omninò reſtituen. eſt l. diſſolutum C. de condict. ſine cauſ. l. ab emptione verſ. nec quicquam ff. de pact. & benè *Corn.* conſ. 147. num 19. 20. libro ſecundo; alioquin Tanarius rem, & pretium retineret, & cum graui iacturâ Hyppoliti locupletaretur, quod omnino iuri diſſentaneum eſt præſertim cum nulla mala fides ipſi Hyppolito opponi poſſit, vt per Informantes, &c.

Et ita deciſum, &c.

Bonon. fideico. de Turri.
Luna 22. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti quando inducitur eorum vocatio, an intelligatur per vulgarem tantum, an autem per compendioſam.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti, & ex coniecturis vocati, cenſentur vocati per compendioſam, non per vulgarem tantum.*

2 *Et aditâ à Patre hereditate, ipſi deinde dicuntur ſuccedere per fideicommiſſariam.*

3 *Filij ſub nomine deſcendentium in conditione vocati per fideicommiſſariam, non tamen debent cenſeri eodem onere grauati erga deſcendentes, quia quoad eos eſt vulgaris admiſſio filiorum, & deſcendentes ſolum habent ſucceſſionem, quando filij non ſunt admiſſi. Niſi concurrant verba tractus temporis ſucceſſiui, ex quibus poſſit inferri ad fideicommiſſum num. 4.*

5 *Verba tractus temporis relata ad primum non ſunt trahenda ad ſequentes.*

6 *Hæres non poteſt impugnare diſpoſitionem Teſtatoris ſuper bonis fideicommiſſo vinculatis, quando adiecit ſine inuentario.*

Deciſio CCLXIX.

STeterunt Domini in deciſis, cùm enim vt iam firmatum fuit, Sfortia ſub nomine filiorum in conditione poſitus ex pluribus coniecturis fuerit diſpoſitiuè vocatus, vtique dicendum eſt fuiſſe vocatum per compendioſam continentem in ſe non ſolum vulgarem, ſed etiam fideicommiſſariam, ex quo ſubſtitutio concepta fuit verbis compendioſam denotantibus *Corn.* conſ 273. numero 3 libro 4. *Curt.* lun. 1
con. 48. num. 7. *Ruſtic.* in tract. de liber. in condit. poſit. lib. 6. cap. 5. *Menoch.* conſ. 348. nu. 3. & præſumpt. 76. n. 92. lib. 4. *Moder. Brixien.* de ſubſtit. q. 438. num. 1. & 2. adeò vt cùm vulgaris expirauerit ſtatim ac Iacobus Mariam ipſius Sfortiæ Pater, & hæres primo loco inſtitutus Peregrini Teſtatoris hæreditatẽ adiuit, Idem Sfortia per fideicommiſſariam, cuius caſus euenit, ſuccedere debuerit, vt poſt *Ruin.* cõſ. 128. n. 5. 2
li. 3. declarat *Menoc.* cõſ. 325. n. 43. *Intrigel.* de ſubſtit.

Centur.3.q 26.n.177.& *Moder.Brixien.*d.qu 438.n. 11. & bene etiam fuit firmatum in deciſionibus in hâc cauſa factis.

Nec viſum fuit obſtare quod in vltimâ deciſione coram me fuerit dictum Vincentium Mariam Sfortiæ filium ſub nomine Deſcendentium pariter in cōditione poſitum per vulgarem tantùm, non autem per fideicommiſſariam fuiſſe vocatum, ex quo inferebant Informantes pro Domina Anna quod eâdem ratione etiam Sfortia erat vocatus per ſolam vulgarem, & ſic Iacobus potuerit liberè diſponere ad fauorem lineæ, in quâ hodie eſt ipſa Anna poſſeditrix prædij, de quo agitur, quo poſito euaneſcit prætenſio Dominorum fratrum de Turri, vel in omnem caſum ſi admittatur Sfortiam fuiſſe vocatum per fideicommiſſum admittendum quoque eſſe Vincentium Mariam eius filium per fideicommiſſariam pariter fuiſſe vocatum, cùm enim tam filij, quàm Deſcendentes fuerint ſimiliter in eâdem ſubſtitutione in cōditione poſiti omnes etiam ſimiliter per compendioſam, aut per fideicomiſſariam cenſeri debent vocati, & conſequenter Sfortia de dicto prædio, quod Vincētio Mariæ eius filio reſtituere tenebatur, diſponere non potuit ad fauorem Hieronymi, & dictorum Fratrum de Turri illius filiorum, quoniam placuit reſponſio quod licèt reſpectu Iacobi hæredis tam illius filij, quàm etiam Deſcendentes fuerint ſubſtituti per compendioſam, ideò vt nedum Sfortia filius, ſed etiam Vincentius Maria Nepos per vulgarem ſi ipſe Iacobus hæreditatem non adiuiſſet, per fideicommiſſariam verò poſt aditionem ſuccedere potuiſſet iuxta ſuperius allegata; nihilominus reſpectu filiorum nepotes qualis eſt Vincentius Maria, & alij Deſcendentes per vulgarem tantùm in fideicommiſſo contentam, hoc eſt quatenus filiis hæreditas non eſſet reſtituta, vocati cenſentur; Quamuis enim ex pluribus coniecturis appareat filios in conditione poſitos fuiſſe actinè per fideicommiſſum vocatos, non tamen inde ſequitur illos fuiſſe etiam paſſiuè
3 grauatos ad fauorē Nepotum, vel Deſcendentium in conditione pariter poſitorum, vt tradit *Iaſ.* in conſ. 145.n.4.lib.2.*Socin.*ſen.conſ.104.n.7.& ſeqq. lib.3. *Cephal.*conſ.268.n.21.*Ruſtic.*d.tract.de filiis in condit.poſit.li.5.cap.9.n.11.& 12. *Menoch.*conſ.325.n. 45 *Odd.*conſ.66.n.87.& nu.108.& 109.*Rota* deciſ.n. 22.p.1.recent.

Quod ſibi etiam locum vindicat in ſubſtitutione fideicommiſſaria expreſsè facta ad fauorem filiorum, & deſcendentium, illa enim quo ad Inſtitutam eſt fideicommiſſaria, quo verò ad ſubſtitutos eſt vulgaris, & expirat ſtatim ac filij primo loco ſubſtituti in fideicommiſſo ſuccedunt, itavt nepotes, & alij in poſteriori gradu quicquam prætendere non poſſint, ipſi verò intelliguntur vocati eatenus, quatenus ſubſtitutio, & fideicommiſſum in perſonâ filiorum effectum non habuiſſet, quando non adſunt verba tractum tēporis denotantia, & fideicommiſſi ſucceſſiuitatem, & extenſionem ſuadentia, quæ in caſu propoſito nō
4 adſunt, vt benè declarat *Ruin.*dicto conſ.128.nu.15. lib.3.*Pariſ.*conſil.73.nu.31.& 48.lib.3.*Laderch.* poſt alios, quos congerit conſil.3.n.10. *Modern.Brixien.* dicto tract.de ſubſtitut.q.382.n.1.& pluribus ſeqq & *Rota* deciſ.357.n 6.7.& 8.p.1. recent.& tractus temporis reſpiciens perſonam primi vocati referri non debet nec extendi ad perſonas illius filiorum adeò vt
5 per fideicommiſſariam dicantur, & ipſi vocati *Crauett.*conſil.131.n.4.& *Rota* dicta deciſ.357.n.6.vbi alios cumulat p.1.recent.

Præterea arridebat etiam alia reſponſio data in deciſione quod etiamſi Vincentius Maria per ſucceſſiuum fideicommiſſum, nō autem per ſolam vulgarem in ipſo fideicommiſſo contentam fuiſſet vocatus, adhuc tamen cùm ipſe Sfortiæ Patris hæreditatem ſimpliciter, & ſine inuentario adiuerit, eiuſdē diſpoſitionem ad fauorem fratrum de Turri impugnare non poſſet, ſed illa adhuc ſuum ſortiri deberet 6
effectum, non ſecus, ac ſi prædium, pleno Iure, & abſque vllo fideicommiſſi onere ad Sfortiam ſpectaſſet, vt latè fuit reſolutum in Viterbien. Caſtrorum 10. Maij 1624.& 11.Martij 1626.coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano.*

Quæ dicebantur de detractione dotis Camillę viſa fuerunt ſublata ex reſponſionibus datis in deciſionibus, quia conſtat de ea fuiſſe iam ſatisfactam; Quo verò ad reliquas prætenſas detractiones dotiū Eliſabethæ, & Margaritæ nihil releuans deducebatur.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Bonon. Legati de Mareſcotis.
Luæ 22. Martij 1627.

ARGVMENTVM.

Dos legata à fratre Sorori an cenſeatur animo compenſandi cum legato à Patre facto.

SVMMARIVM.

1 *Frater in teſtamento legans dotem Sororibus cenſetur voluiſſe compenſare vim dote pariter legata à Patre, cuius extitit hæres.*

2 *Fallit, quando frater grauaſſet Sororem in Dote. Declara vt num. 3.*

Deciſio CCLXX.

Domini ſteterunt in deciſis, ſcilicet quod dotes quamuis declaratæ per Nicolaum fratrem referendæ ſint in hæreditatem Ageſilai Patris, non autem ipſius declarantis, cùm onus dotandi incumberet Patri, & in dubio non præſumatur Nicolaum aliud egiſſe, quam quaſi loco arbitri amice declarare quantitatem dotis à Patre filiabus relictæ, cùm præſertim huiuſmodi onus eſſet neceſſarium, nedum in perſonâ Patris, ſed, & cum hâc qualitate tranſierit in Nicolaum hæredem, & propterea cùm nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtat l.rē legatā ff. de adimen. 1
Legat. cenſendum ſit dictam declarationem feciſſe ipſum Nicolaum, vt paternæ voluntati pareret, & Sorores abſque litibus, & expenſis certam dotem habere agnoſcerent, non autem quod de ſuo donare Nicolaus voluerit, pro quâ donatione excludenda omnis interpretatio facienda eſt ponderatis præſertim illis verbis à Nicolao prolatis ibi, *E perche nel Teſtamento de la bona memoria del Signor Ageſilao Padre non fu ſpecificata la dote, che doueſſero hauere, laſcia, & ordina,* ex quibus, & aliis in deciſione ſub die 15. Ianuarij præteriti coram me deductis Domini crediderunt deſumi Nicolaum non ſenſiſſe aliquid de ſuo dare, ſed tantùm paternam voluntatem executioni demandare, mediante dicta declaratione.

Non obſtat quod Nicolaus grauauerit ſorores, & ſic grauando cenſeatur de ſuo illas honoraſſe; quoniam falſum eſt aſſumptum, dum enim Nicolaus diſponit, quod quatenus aliqua Monaſterium 2
fuiſſet ingreſſa, vel decederet, dos cæterarum non auge-

augeretur, ſed ſolùm vnicuiq; dos iam aſſiguata traderetur,& intelligcterur ipſo iure ſubſtitutus Vincētius eius hæres,qui fuerat ab Ageſilao Patre ſubſtitutus;diſpoſitio huiuſmodi intelligi debet vbi aliqua decederet innupta , quaſi conſiderauit duos caſus, nempè quo vel minor dos eſſet ſoluenda eo quia Monaſterium ingrederetur , vel nulla eo quia ante
3 nuptias moreretur , omnes enim regulæ vrgent pro hâc interpretatione,vt ſubſtitutio intelligatur directa non fideicommiſſaria, & diſpoſitio facta in executionem paternæ cum eâ conueniat,non autē diſſonet , & vt interpretatio fiat contra prætendentem fideicommiſſum,adeò quod in effectu,& virtualiter voluntas Nicolai coincidit cum paternâ diſpoſitione in fauorem hæreditatis eiuſdem Ageſilai,& ideò
1 benè applicantur deducta per *Honded*.conſ.50. nu. 34.li.2.

Quamuis etiam ex hoc prætenſo fideicommiſſo non poſſet deduci niſi vnica coniectura , quæ cederet tot aliis contrariis, & vehementioribus ſupra, & in priori deciſione deductis.

Et ita in deciſis , &c.

Florentina pecuniaria.
Veneris 16. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio de conſeruāde aliquem indemnem adſtringit etiam ad damna, & intereſſe.*
2 *Stante guarentigia agi poteſt exequutinè , quia habet exequutionem paratam.*
3 *Valida dicitur obligatio pupilli, quando fuit facta cū authoritate Tutoris.*
4 *Obligatus ad conſeruandum aliquem indemnem poteſt condemnari,quotieſcumque ille,ad cuius fauorem eſt facta obligatio aliquod patiatur damnum etiam de facto.*
5 *Debitor cui fuerunt confiſcata bona,remanet liberatus,itavt creditor debeat actiones contra fiſcum dirigere. Declara vt n.6 & 8.*
7 *Debitor per confiſcationem bonorum dicitur mortuus, & liberatus à debitis,nec contra eum reuiuiſcunt actiones , etiam ſi reſtituatur. Intellige , vt num. ſeqq.*
9 *Creditor habens hypothecam omnium bonorum,poteſt eligere vnum corpus ex bonis obligatis,quod magis ipſi videbitur.*

Deciſio CCLXXI.

CVm olim Petrus filius,& hæres Aloyſij de Rodulphis , de anno 1569. dediſſet in ſolutum filiis,& hæredibus q Aloyſij de Oricellariis, prædium nuncupatum,*Il Poderuccio*,pro florenis 522.de libris ſeptem,bolorum 19. denar.6. ad aurum debitis pro reſiduo maioris ſummæ, pacto adiecto, quod ſi ipſe infra quinquennium tunc proximum reſtitueret dd. Oricellariis ſummam,& præcium prædictum, datio in ſolutum intelligeretur reſoluta,ſi verò precij reſtitutio non fieret,&ſic datio non reſolueretur,dictū prædium æſtimari deberet ſique pluris æſtimaretur, totum illud plus Oricellarij ſoluerent Petro , vt in ſummario Domini Ferdinandi N.P.

Horatius vnus ex dictis filiis, & hæredibus Aloyſij Oricellarij,aliorum etiam cohæredum nomine de anno 1575.agnoſcendo bonam fidem declarauit dictum contractū dationis in ſolutum,& reliqua omnia geſta fuiſſe de ordine , & mandato q. Alexandri Soderini , & cum illius pecuniis , ipſoſque hæredes non habuiſſe,nec habere niſi nudum nomen,præſente,& acceptante Antonio Franciſco dicti Alexandri Soderini filio,& hærede,qui ſucceſſiuè in eodem Inſtrumento,cum Tutricis auctoritate,& generali omnium bonorum ſuorum obligatione , & præcepto guarentigiæ,promiſit dictum Horatium,& alios cohærdes, & quemlibet eorum ſemper , & omni tempore conſeruare indemnes,& penitùs ſine damno,ita vt præmiſſorum occaſione nullo vnquam tempore vllum damnum paterentur,vt in d.ſum.n.2.

Poſteà de anno 1617.Eq.Nicolaus hæres d.q.Petri,pro conſequutione illius pluris,quod dictum prędium eſſet æſtimatum, iuxta formam pacti prædicti, vnà cum fructibus,egit in Ciuitate Florentiæ contra poſſeſſorem Palatij alias per d. Horatium Oricellarium poſſeſſi,& ad eius fauorem hypothecati, ad cuius poſſeſſoris inſtantiam fuerunt intimatæ moleſtię D.Ferdinando filio, & hæredi dicti Horatij, qui D. Ferdinandus moleſtias pariter coram A.C.intimauit D. Ant. Franciſco Soderino, eúmq; interpellauit ad ſuſcipiendum in ſe litem, ipsúmq; à dd. moleſtiis liberandum,& indemnem releuandum,iuxta formam dictæ ſuæ obligationis,vt in eodem ſum.n.3. Verùm quia ipſe litem non ſuſcepit , & per Iudices Florentinos fuit pronunciatum pro dicti precij ſupplemēto,eſſe ſoluendos Florenos 876.necnon etiam eiuſdem ſupplementi fructus ad rationem quinque pro centenario à die celebrati contractus dictæ dationis in ſolutum,vt in ſententiâ in eodem ſum.n.3.

Huius ſententiæ vigore D. Ferdinandus pro ſupplemento,& fructibus prædictis,fuit coactus ſoluere ſcuta 3c84. vt ex publico Inſtrumento d.ſum.nu.4. vndè ipſe coram A.C.ſiue R. P.D. *Aliſtro* Iudice ab eo deputato obtinuit contra d.Ant.Franciſcum relaxari mandatum executiuum pro d. ſcutis 3084. ſed quia poſteà idem Iudex mādauit ſuperſederi,& Rotam placuit me proponente conſulere , an dictum mandatū ſit exequendū,ſeu quatenus opus ſit de nouo relaxandum ; Domini affirmatiuè reſponderunt.

Quoniam ex dictâ ſententiâ condemnatoriâ , & effectuali ſolutione poſteà ſubſequuta conſtat de dāno per Dominum Ferdinandum paſſo cauſa , & occaſione dicti prædij, vt ſuprà in ſolutum dati , & poſteà per viam agnitionis bonæ fidei dicto Domino Antonio Franciſco cum omnibus Iuribus ceſſi,& cōſignati,& conſequenter factus eſt locus obligationi, & promiſſioni conſeruandi indemnem , & penitus ſine damno,cuius vigore D.Antonius Franciſcus reſtituere,ac præſtare tenetur ſummā,vt ſupra ſolutā, pro ſorte principali,& fructibus,ac omnia alia damna , per D. Ferdinandum paſſa iuxta prædictæ promiſſionis formam *Ruin*.conſ.187.n.2.& ſeqq. lib.1. *Pariſ*.conſ.109.n.37.& ſeqq.lib. 1.& conſ.16.n.124. lib.2.*Honded*.conſ.25.n.1.li.2.& fuit dictum in Romana liberationis à moleſtiis 14.Martij 1614.coram b.me.*Vbaldo*,& in Peruſina Bonorū 14. Maij 1618. coram bo.mem.*Buratto* ; Pro quibus agi potuit via executiua ſtante guarentigia, quæ habet executionē paratam,tam ex facultatibus A.C.quàm etiam de Iure communi *Cyn.& Fab*.in l.ſi certum C. famil.her- 8
ciſcundæ *Menoch*.de arbitrar.caſ.17.n.5. *Seraphin*.de priuileg.Iuram.priuileg.77.n 5.verſ.quidem.

Neque obſtat, quod D.Antonius Franciſcus eſſet pupillus de tempore dictæ obligationis, quia cum

Deciſ. Clem. Merlini.

3 ſeſe obligauerit cum auctoritate tutricis, & ipſa etiã tutrix tutricio nomine indemnitatis conſeruationem vt ſuprà promiſerit, obligationis validitas in dubium reuocari non debet l. apud Iulianum §. penultimo ff. ex quibus cauſ. in poſſeſſ. eatur l. 1. ff. de adminiſtr. tutorum *Pariſ.* conſil. 99. num. 38. lib. 1. & *Surd.* deciſ. 197. num. 5.

Præſertim quia dictus contractus de tempore illius celebrationis fuit ipſi Domino Antonio Franciſco vtilis, quia abſque alicuius precij ſolutione, ſine reſtitutione effectus fuit Dominus dicti prædij, quod poſteà etiam factus maior ſemper retinuit, & nun-
4 quam contractum, ſeu obligationem prædictam impugnauit, ſed tacitè ratam habuit l. fin. C. ſi maior factus, *Menoch.* de recup. poſſeſſ. remed. 15. n. 158.

Nec placuit quod dicebatur dictam ſententiam condemnatoriam non iuſtificari ex actis; nam quidquid ſit de hoc, ſufficit, quod D. Ferdinandus ſaltem
5 de facto damnum paſſus fuerit, vt dicta promiſſio D. Antonij Franciſci locum habeat *Signorol.* conſ. 243. n. 5. ver. poſteà promiſſio *Crauet.* conſ. 957. n. 26. *Surd.* conſ. 345. n. 42. ſtante maximè dicta litis, & moleſtiarum intimatione.

Nec etiam viſum fuit obſtare, quod dictum prædiũ, & omnia alia bona dicti Domini Antonij Franciſci poſita in territorio, & ſtatu Florentino confiſcata fuerint, & conſequenter ipſe D. Antonius Franciſcus euaſerit liberatus, & actiones contra fiſcum di-
6 rigi debuiſſe ad l. 4. C. de ſent. paſſ. & tradita per *Farinac.* in prax. q. 25. n. 178. & ſeqq. & dixit Rota in Romana fructuum dotis 12. Maij 1625. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*. Quoniam ſtante ipſius obligatione perſonali, & hypotheca omnium bonorum etiam hîc in Vrbe exiſten. dici non poteſt actiones omnes tam actiuas, quàm paſſiuas tranſiuiſſe in fiſcum Florentinum, ſed adhuc penès ipſum D. Antoniũ Franciſcum remanſerunt ratione huiuſmodi bonorum in Vrbe exiſtentium, quæ ab illo confiſcata non fuerũt, ideò nulla ratio, aut æquitas ſuadet quod Dominus Ferdinandus creditor amittere debeat perſonalem actionem, & ius eligendi ex generali hypo-
7 theca ſibi competens, vt nouiſſimè fuit reſolutum in Ferrarien. Pecuniaria 19. Ianuarij proximè præteriti coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in terminis confiſcationis prædictæ contra ipſummet D. Antonium Franciſcum fuit deciſum in alia Florentina pecuniaria 14. Aprilis 1614. coram eodem, quæ eſt deciſio 575. p. 1. recent. & idem in puncto tradit *Manent.* conſil. 20. n. 31. lib. 1. licet enim per confiſcationem debitor dicatur mortuus & liberatus à debitis, nec contra eum reuiuiſcant actiones etiam ſi reſtituatur,
8 vt notatur in dicta l. 4. C. de ſent. paſſ. cùm dicatur nouus Homo, & conſultum ſit creditoribus agendo contra fiſcum, qui bona debitoris appræhendit, attamen id non obtinet reſpectu bonorum exiſtentium in alio territorio, & ſub diuerſo Principe, à quo bona non fuerunt confiſcata, & ipſe debitor ſaltem quoad hæc bona dicitur, & eſt idem Homo, ac debitor, nec aliquid immutatum eſt, ob confiſcationem in alio territorio ſequutam cum non obſtante dictâ confiſcatione ipſe Debitor retineat hæc bona in ſtatu Eccleſiaſtico exiſtentia, & conſequen-
9 ter remaneant etiam illius creditoribus eadem iura & hypothecæ pro iiſdem bonis non confiſcatis, alioquin Debitor quo ad hæc bona non ſolùm aliquod damnum, ſed potiùs emolumentum, nempe liberationem ab obligationibus reportâſſet, in graue præiudicium creditoris, quia nec fiſcus quo ad hæc bona non confiſcata efficitur Debitor, & vt fuit dictum creditor amitteret ius eligendi ſibi ex hypothecã cõpetens, cùm ſit in illius poteſtate vnum ex pignoribus ſibi eligere, quod magis ipſi videbatur l. creditoris ff. de diſtract. pign. l. qui generaliter ff. qui potior. in pignor. habeant *Surd.* dec. 44. n. 6.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Cæſar Auguſtana portionis.
Veneris 16. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ in beneficialibus non habet iuriſdictionem niſi delegatam.*
2 *Item non habet iuriſdictionem in prophanis in partibus vltra duas dietas.*

Deciſio CCLXXII.

Domini reſponderunt conſtare de nullitatibus, tam ex defectu iuriſdictionis, quàm citationis; nam A. C. relaxauit mandatum de manutenendo in fauorem Hieronymi, & tamen nulla commiſſio ei directa fuit, & in beneficialibus regulariter non habet iuriſdictionem, niſi ei ſpecialiter demandetur *Ægid.* dec. 210. *Achil.* dec. 24. tit. de appellat. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 169. n. 1. in eius impreſſ. & coram S. me. Greg. XV. deciſ. 118. n. 4 vbi loquitur ſimiliter de mandato de manutenendo per A. C. relaxato, & alias ſæpiùs. 1

Quod maximè in præſenti attendendum eſt, quia agitur de iudicio, quod in partibus erat peragendũ, & A. C. in partibus, vltra duas dietas, non habet vllam iuriſdictionem niſi nominatim in litteris executor fuerit præſcriptus Rota in Vrgellen. Beneficij 19. Decembris 1618. coram bo. me. Card. *Marcem.* & 2 in Compoſtellanâ beneficij 24. Maij 1617. coram bo. me. *Buratto.*

Non obſtat etiam defectus citationis, quia monitorium, cuius rigore Hieronymus introduxit cauſã coram A. C. fuit ſolummodò intimatum Abbati Mõtis Aragonum, & tamen mandatum fuit obtentum etiam contra Capitulum, & Canonicos Monaſterij dicti Montis, qui propetereà etiam citandi erant, &c.

Et ita, &c.

Romana ſeu Bonon. pretij Clericatus.
Lunæ 19. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Pater emens filio aliquod officium, veluti Clericatũ Cameræ, an poſteà filius teneatur illius pretium conferre, & ſibi imputare in legitimam.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio alicuius quando tertio non præiudicet.*
2 *Confeſſio fulcita multis adminiculis etiam contra tertium probat.*
3 *Pater emens filio aliquod officium, an in eiuſdem filij legitimam ſit imputanda & n. 4.*
5 *Filius tenetur conferre, & ſibi imputare in legitimam officium ei emptum à Patre, licèt non ſit ad hæredes tranſmiſſibile ſi ſaltem ſit alienabile.*
7 *Officia Romanæ Curiæ licèt non tranſmittantur ad hæredes*

*hæredes, ex quo tamen poſſunt mediante reſignatio-
ne in manibus Papæ in alios vendi, imputantur in
legitimam.*
8 Nicolaus de Vbal. *in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. p. 1.
nu. 31. declaratur.*
9 *A voluntate Principis reputantur impoſſibilia, quæ
dependent.*
10 *Alienatio quando de facili conceditur non dicitur
impoſſibilis.*
11 *Officium Clericatus Cameræ & Auditoratus non
imputatur in legitimam.*
12 Fiumagg. *opinio l. quartam nu. 468. quando non pro-
cedat, & aliorum DD. n. 13.*
14 *Libri empti à Patre, & filio traditi, cenſentur ei do-
nati, & non imputantur, in legitimam, niſi conſtet
de contraria voluntate Patris.*
15 *Expenſa facta à Patre pro nuptiis filiorum non im-
putantur in legitimam, niſi Pater juſſerit imputari.*
16 *Æqualitas inter filios eſt ſeruanda.*

Deciſio CCLXXIII.

FVerat per duas ſententias Rotales pronuncia-
tum precium Clericatus Cameræ empti in per-
ſonam Marchionis Franciſci filij imputandum eſſe
in legitimam eidem debitam in bonis Com. Vlixis
Patris, & de eo poſſe ſe reualere Com. Alexandrum
Fratrem & hæredem vniuerſalem eiuſdem Patris, Et
cum in tertia Inſtantia coram me ageretur de iuſti-
tia dictarum ſententiarum, de validitate enim non
controuertebatur ad duas inſpectiones Domini re-
ſtringebant difficultatem Cauſæ: Prima An con-
ſtet officium prædictum clericatus fuiſſe em-
ptum ex pecuniis paternis; Altera quatenus fuerit
emptum, an illius precium ſit imputandum in legiti-
mam.

Et quoad primam, dixerunt conſtare emptionem
factam fuiſſe ex pecuniis Com. Vlixis, quia Ceuli,
qui vendiderunt hoc Officium Clericatus Marchio-
ni Franciſco, confeſſi ſunt precium recepiſſe ex pe-
cuniis Comitis Vlixis, quæ confeſſio licet de per ſe
1 conſiderata tamquam facta poſt iam adeptum offi-
cium ab eodem Marchione Franciſco, & ſic illi ius
quæſitum non præiudicet tertio *Bart.* in l. facta §. ſi
hæres ff. ad Trebell. *Natt.* conſ. 152. num. 11. *Cephal.*
conſ. 101. n. 9. *Rot.* dec. 685. n. 4. p. 1. diuerſ. Attamen
quia hæc confeſſio eſt multum veriſimilis pluraque
habet adminicula, quæ inferunt illius veritatem,
nempè quia Marchio Franciſcus nec Caſtrenſia, nec
aduentitia habebat, ſaltem quæ pro emptione Offi-
cij aſcendentis ad valorem ſcut. 36000. auri, ſuffice-
rent, adeſt antecedens mandatū in D. Fabium Alber-
gatum pro emendo hoc officio, non verſamur in
perſonis ſuſpectis, & vix credi poteſt, quod Co. Vli-
xes falſum dixerit præſertim in fraudem filij, concur-
rit etiam liberculus ab eodem ſcriptus, & alia lucu-
lenter ponderata, in primis deciſionibus coram RR.
PP. DD. meis *Pirouano,* & *Virili,* & conſequenter
dicta Confeſſio tamquam fulcita tot adminiculis v-
2 tique etiam contra tertium probat *Ruin.* conſ. 142. n.
4. li. 1. *Crauett.* conſ. 40. n. 4. *Surd.* dec. 135. n. 5. *Mo-
hed.* dec. 2. n. 7. de Confeſſ.

Nec obſtant exceptiones, quæ dantur contra li-
berculū, & alia ſupra pōderata, quoniam Co. Alexan-
der principaliter non innititur dicto liberculo, ſed
potius Inſtrumento Confeſſionis factæ per illos de
Ceulis, & Inſtrumento mandati facti in perſonam
Domini Albergati, Illo autem liberculo vtitur pro
adminiculo, & partitæ ſolutionis pecuniarum ſi de
per ſe conſiderarentur poſſent fortaſſe aliquam pati
difficultatem, quod ſint æquiuocæ, & poſſint verifi-
cari tam in filio, quam in Patre, ſed ſi coniungantur
cum Inſtrumento mandati, & Confeſſionis prædi-
ctæ, quibus conſequutiuè accedunt, & ad ea refe-
runtur, ex his ſaltem ſimul iunctis conſtat pecunias
à Patre erogatas fuiſſe pro emptione dicti Officij,
præſertim cum ipſe Marchio Franciſcus contrarium
non doceat.

Nec obſtat, quod Co. Vlixes non ſoluerit de pro-
prio, ſed de peculio filij, quia Inſtrumentum, Partitæ,
& alia, ex quibus probatur de quibus pecuniis fue-
rit emptum dictum officium, contrarium dicunt, &
non conſtat filium habuiſſe peculium ſaltem adæ-
quatum, pro iam notabili ſumma ſcut. 36000. auri,
& demum ex hoc ſolummodo inferretur, quod fi-
lius eſſet creditor Patris poſt illius mortem, nec in-
de tamen ſequeretur officium non fuiſſe emptum ex
pecuniis paternis.

Quietantiæ autem, quæ modo dantur à Marchio-
ne Franciſco ſunt de leui ſumma; & incongrua ad
officium clericatus, & ſunt poſteriores per quin-
quennium poſt emptionem factam à Ceulis, nec in-
dicant, quod cedere debeant in cauſam huius officij
nec apparet quid contineatur in computo.

Hoc autem poſito, quod officium fuerit emptum
ex pecuniis paternis, conſequitur reſolutio alterius
inſpectionis; quoniam licet officium ipſum emptum
à Patre in perſonam filij tamquam quid merè perſo- 3
nale, & confidens independenter in perſona filij, &
illius idoneitatem, ac commodum reſpexerit Prin-
ceps in concedendo, non dicatur in patrimonio Pa-
tris l. huius la 1. ff. de l. 2. l. fideicommiſſa §. ſi ſeruo ff.
de l. 3. & notat *Iaſ.* in l. omnimodo §. Imputari n. 1. C.
de Inoff. teſtam. & in l. illud nu. 5. vet. vel poteſt. ff. de
collat. & *Gomez.* in l. Taur. 29. n. 21. in princ. & conſe-
quenter in eiuſdem filij legitimam non imputetur, 4
vt per *Bart.* in l. 1. §. nec *Caſtren.* nu. 4. ff. de collat.
Vaſq. de ſucceſſ. creat. §. 30. n. 214. *Craſſ.* §. legitima q.
26. n. 4. & *Gomez.* dicto loco. Attamen precium illius,
ſeu æſtimatio, tamquam res merè proueniens ex fa-
cto Patris conferri debet, & imputari in legitimam,
licet officium non ſit ad hæredes tranſmiſſibile, quia
ſaltem eſt alienabile, vt eſt text. in dicto §. Imputari 5
& ibi notant omnes DD. & in l. illud C. de collat.
Bart. in dicta l. 1. §. nec *Caſtr.* nu 4. verſ. quædam eſt
militia ff. eodem *Rip.* in l. in quartam n. 163. ff. ad l.
falcid. & *Fiumaggiol.* n. 463. *Becc.* conſ. 20. n. 29. li. 2.
Vaſq. dicto §. 30. nu. 208. *Couar.* var. reſol. lib. 3. c. 19.
n. 6. *Telli Fernand.* in l. 29 Taur. n. 11. & ibidem *Go-
mez.* n. 21. *Gamma.* dec. Luſitan. 29. n. 3. *Guttier.* pract.
quæſtion. cap. 64. n. 5. lib. 2. *Giouagn.* conſ. 94. n. 27. li.
1. & in puncto de Officiis Romanæ Curiæ, quæ licet 7
non tranſmittantur ad hæredes, ex quo tamen poſ-
ſunt, mediante reſignatione in manibus Papæ, in a-
lios vendi, quod in legitimam imputentur dixit
Caſtr. in dicto §. Imputari n. 5. *Iaſ.* nu. 3. & in dicta l.
illud n. 6. *Rip.* in l. in quartam n. 163. & ſeqq. *Gamma.*
deciſ. 29. n. 3. *Gomez. Vaſq. Telli Fiumaggiol.* & alij in
locis præallegatis.

Et quamuis Nicolaus de Vbaldis de ſucceſſ. ab in-
teſt. p. 1. nu. 31. in contrariam opinionem inclinaue-
rit, ea motus ratione, quod pro validitate alienatio- 8
nis huiuſmodi officiorum requiritur licentia Papæ,
quia in illius manibus debent reſignari, & quod
pendet à voluntate Principis impoſſibile reputatur 9
l. apud Iulianum §. Conſtat ff. de leg. 1. Attamen com-
muniter à Doctoribus hæc opinio reprobatur, vt

per *Iaſ.* in dicta l. illud num. 6. *Rip.* in l. in quartam
n. 164. *Vaſq.* dicto, §. 30. n. 218. *Gutier.* dicto oum. 5.
verſ. & hæc eſt, & requiritur quidem licentia Prin-
10 cipis, ſed cum de facili concedatur, alienatio Impoſ-
ſibilis non reputatur, vt per *Iaſ.* & cæteros prælle-
gatos.

Neque obſtat DD. prædictos loqui in officiis mo-
dici valoris, & in quibus affectio Principis, & in-
duſtria, ac idoneitas perſonæ in Cuius caput emitur
non conſueuit ita ſedulo inquiri, Vndè ſecus videtur
dicendum in Officio Clericatus, quod io Curia con-
ſpicuum eſt munus, & Ingenij, ac doctrioæ dotes
expoſtulat, vt pro dignitate exerceatur, & in admit-
tendo huiuſmodi officiorum veoditionem, ſeù reſi-
gnationem Summi Pontifices non ita faciles eſſe
conſueuerunt, vt io indiuiduo per hanc rationem,
quod Officium Cameræ, & Auditoratus non impu-
tetur in legitimam tradit *Fiumaggiol.* in dicta leg. in
11 quartam numero 468. Quoniam vltra quod poſſet
dubitari, an id procedat in ipſo ſolummodo offi-
cio, ſeù eius titulo, An autem veodicet etiam
ſibi locum io il'ius præcio, ſeù æſtimatione, vt
fuit in primis deciſionibus diſcuſſum, Reſponde-
bant Domini ad præſentem caſum non applicari
rationem illam *Fiumaggioli*, & aliorum in dicta le-
12 ge in quartam, & in dicto §. Imputari, An ſcili-
cet Princeps de facili aſſentiat huiuſmodi Officio-
rum venditionibus, quia de facto Sanctæ memo-
riæ Gregorius Decimusquintus iam conſenſit, &
admiſit venditionem factam per Marchionem
Franciſcum, præciumque penes Marchionem
eumdem remanſit, & ideò nulla ſubeſt cauſa, vel
æquitas ob quam prædictum precium non impute-
tur in legitimam, alioquin Comes Vlixes illuſus
fuiſſet ſi filius officium eius pecuniis emptum abdi-
caſſet à ſe, & tamen idero filius luctaretur illius æ-
ſtimationem, hincque notabilis reſultaret inæqua-
litas inter filios ſi vltra legitimam haberet etiam
Marchio Franciſcus hanc ingentem pecuniarum
quantitatem, & demum ceſſat difficultas, quia ex
proteſtatiooibus, & adnotationibus factis in liber-
13 culo, & io teſtamento, & aliis apertè conſtat de vo-
luntate Comitis Vlixis quod precium imputaretur
in legitimam Marchionis Fraociſci, Vndè licet Pa-
pa admittendo Marchionem Franciſcum ad offi-
cium Clericatus ei voluerit facere conferendo di-
goitatem, & munus tam iosigne, noo tamen cre-
dendum eſt voluiſſe infringere voluntatem Patris, &
illum compellere ad donandum tam notabilem
ſummam, & cæteris filiis Comitis Vlixis eoor-
miter præiudicare, & propterea opinio illa *Fiumag-
gioli*, & quotquot poſſent allegari, non eſt admit-
tenda quoties in contrarium apparet de voluntate
ſoluentis, quod non Intellexerit donate quemadmo-
14 dum licet regulariter libri empti à Patre, & traditi
filio cenſeantur donati, nec Imputentur in legiti-
mam, tamen ſi conſtet de voluntate Patris, quod
non intellexerit donate, tunc quidem imputaotur
Dec. in l. ſi donatione numer. 41. verſ. & limitatur
C. de collat. cum aliis per *Menoch.* præſumpt. 30.
lib. 3. num. 16. & 20. Necnon expenſæ factæ à Pa-
tre pro nuptiis filiorum regulariter quidem non Im-
15 putantur, attamen ſecus eſt ſi ipſe iuſſit Imputari
Bald. in l. filiæ cuius num. 14. C. famil. herciſcuod.
Peregrin. conſ. 92. nu. 3. in fio. lib. 3. & alias paſſim,
quæ eo magis amplectenda ſunt, quia vt fuit di-
ctum, magna inſurgeret inæqualitas inter filios,
quod In hac materia multum animaduerterunt Do-
ctores *Bartol.* in lege prima §. nec *Caſtrenſe* numero
vndecimo verſiculo fallit in tribus caſibus ff. de col- 16
latione *Menoch.* præſumption. 30. numero duode-
cimo li. 3.

Cætera obiecta fuerunt euulſa in primis deciſio-
nibus, & modo per Informantes, cum quibus Domi-
ni tranſiuerunt, & propterea cenſuerunt ſententias
Rotales eſſe confirmandas, &c.

Et Ita, &c.

Ferrarien. bonorum.
Mercurij 21. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta cum iuramento à ſorore bonis paternis, & maternis valida eſt. Læſio in dotatione qoomodo conſideretur Notarius in inſtrumeoto, quod rogatus eſt, an poſſit intercedere.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio bonis paternis, & maternis iuramento vallata eſt valida.*

2 *Tam in fauorem parentum emiſſa, quam fratrum.*

3 *Bonis viuentis non valet renunciatio non conſentiente illo, de cuius bonis agitur.*

4 *Renunciatio iurata bonis paternis valet etiam ſi ſit facta iam à muliere matrimonio contracto.*

5 *Læſio in renunciatione non attenditur, quando filia fuit dotata, & n. 6.*

7 *Etiamſi dotata tantum ſit ex bonis paternis, & renunciauit etiam maternis.*

8 *Dotis congruitas attenditur ex more regionis, & perſonarum qualitate.*

9 *Notarius poteſt in inſtrumento, in quo eſt rogatus ad ſui praiudicium fidem facere.*

10 *Notarij atteſtatio, quod in contractu interceſſerit pro altera ex partibus probat.*

Deciſio CLXXIV.

Hieronyma Guareſchia nupſit Comiti Hieronymo Beuilacquio ex his orta eſt Anna, quam io vxorem duxit Com. Pallades Strozzius, ex eaque ſuſcepit tres liberos Lucretiam, Camillam, & Co. Alphonſum, cum autem prædictæ Hieronyma deceſſiſſet, integram illius hæreditatem ad ſe delatam fuiſſe contendebat Co. Alphonſus nepos, Lucretia verò ſoror id negabat, & pro tertia parte illius ſucceſſionem ſibi deberi exiſtimabat ſiue legitimæ ſupplementum. Cumq; in Rota ſuper hoc fuiſſet inſtitutum Iudicium contra Comitiſſam Annam hæredem Co. Alphonſi prædicti, & contra debitores dotis dictæ Hieronymæ, & pro parte Comitiſſæ Annæ fuiſſet eidem D. Lucretiæ oppoſita propria illius renunciatio bonis paternis, maternis, & aliis & deſuper per bo. mem. *Burattum* propoſito dubio ſub die 12. Ianuarij anni proximè præteriti, reſponderunt Domini contra dictam Lucretiam, illi ſcilicet obſtare propriam renunciationem in fauorem Comitis Alphonſi fratris, & illius hæredum, quæ reſolutio etiam hodie, me proponente, placuit Dominis. Lucretia enim poſtquam à Co. Alphonſo fratre obtinuerat dotem ſcutorum 9500. renunciauit ad fratris fauorem omnibus boois paternis, maternis & quibuſcumque aliis, cum iuramento, & interuentu Iudicis, Curatoris, & cæteris ſolemnitatibus adhibitis tam ex Iure communi, quam ex Statuto Ferrariæ neceſſariis, & conſequenter ad bona renunciata

amplius

Digitized by Google

amplius redire non poteſt.huiuſmodique renunciatio vtique ſuſtinetur iuxta diſpoſitionem capitulo quamuis de pact. in ſexto cum ibi notatis per Canoniſtas,& alios in deciſione bonę memorię *Buratti* congeſtos,& licet caſus ſuper quo emanauit reſponſum Papæ in dicto capitulo, quamuis contigerit in
2 renunciatione facta per filiam patri,attamen cum ratio ibi expreſſa in religione iuramenti tota poſita ſit, vt ſcilicet illud ſeruetur omnino, quoties non vergat in æternæ ſalutis diſpendium, vel in alterius detrimentum, neque vi, neque dolo extortum ſit, hæcque ratio æquè conueniat, ſiue renunciatio fuerit ad fauorem patris,ſeu fratris, & aliorum ſiuè ſuper hæreditate delata, ſeu deferenda,iure merito concludendum eſt diſpoſitionem dicto capitulo, quamuis ex identitate rationis comprehendere renunciationem factam in fauorem etiam fratris ſuper hæreditate paterna,& materna iam delata,prout tradiderunt *Bald.* in authentica Sacramenta puberum columu.final.num.14. Codic. ſi aduerſ. vend. *Bero.* conſ 51.per tot.libr.primo *Boer*.conſ.28. numer. 9. & ſeqq. *Surd*.conſ. 355. num. 9. alioſque cumulat
3 prima deciſio; Et quamuis hæc opinio videatur improbata à *Fulgoſio* in lege pactum quod dotali numero ſecundo verſi.attendite tamen C.de collar. & à *Socin.* iun. in lege ſtipulatio hoc modo concepta n.63.circa med.& ibi *Crot*.n.48.ff de verb. obligat.

Attamen hæc ſententia eſt vberiori Doctorũ numero fulcita,& rationi expreſſę in dicto capitulo quamuis plurimum conſentanea,eaque opinio *Fulgoſius* fortaſſe poſſet locum obtinere,quando renunciatum fuiſſet hæreditati paternæ,& maternæ in fauoré fratris viuente adhuc patre,& matre,& illis nõ cõſentientib.tũc enim renũciatio nõ ſuſtinetur, quia ſuper hæreditate viuẽtis non poteſt impugnari lege fi.C.de pact.& ita declarat *Gallerat*.de renunciat.li. 3.cap.2.n.58 & ſeqq.part.2. & idem videtur ſentire *Guttierez* in repet.d.capit.quamuis n.2.& ſeqq.

Nec obſtare crediderunt Domini remunerationẽ prædictam factam fuiſſe, poſtquam Lucretiam iam erat in matrimonio collocata,& dos aſſignata,quo-
4 niã nihil refert,an poſt,vel antè nuptias,& conſtitutã dotem filia renunciet in fauorem fratris, cũ ratio decidẽdi de qua in dict.cap.quamuis innitatur iuramento,Ita explicant diſpoſitioné dicti capituli quãuis *Franch*.ibi in princ.*Io. Monach*.in princ.ver. Idẽ ſi poſt *Gemin*.n.3. *Natt*.in repet.n.15.ver.& intellige *Couarru*.part.3.§.2.n.1.*Surd*.conſ.355.nu.9.

5 Neq;etiam obſtat,quod attentis bonis paternis, ac maternis incõgruè fuerit dotata ipſa Lucretia,'& ſic ob læſionem ipſa poſſit,obtenta relaxatione à iuramento impugnare dictam renunciationem, quoniã adhuc quidquid eſſet, an quatenus incongrua eſſet dos,poſſet petere ſupplementum ipſius dotis,verior, &frequentior eſt opinio,quod nedum non congrua, ſed etiam nulla accepta dote,non tamen poſſit renũciatio impugnari, & ad ſucceſſionem hæreditatum, quib.renunciauit aſpirare,quia ſemper viget Sacramentum iuramenti,& illius religio ita *Alexand.* in lege ſtipulatio hoc modo concepta n.9.ff.de verb.obligat.*Imol Couarr.Rum.Seraph* cumulati per *Andr. Fachin*.controuerſ.iur.li.3.cap.24. vbi dicit veriorẽ *Craſſ*.in §.ſucceſſio ab inteſtato quæſt.10.n.5.*Molin.* de ritu nupt.li.3.quæſt.89.nu.4.*Silueſtr. Aldobrand.* conſ.26.n.108.& ſeq.Præſertim ſi renunciatum bonis,& hæreditati viuentis,ipſo tamen conſentiente, vt in caſu noſtro,& ſic ſuper iure quærendo quia tũc non datur læſio, quæ obſtet, nec poteſt impugnari renunciatio ex capite enormiſſimæ etiam læſionis præſertim ſi aliundè fuerit competenter dotata *Corn.* conſ.11.n.20.ver.nec ſupradictis deciſionibus li. 3. *Pariſ*.conſ.26.n.81.& ſequentibus li.3.*Decian*.conſ. 6.n.52.lib.1.*Silueſt.Aldobrand*.conſ.26.nu. 110. & pluribus ſeqq.plenè innumeroſque alios congerit,& ſequitur *Caſtill*.controuerſ.quotid.parte 3.ca.2. nu. 65.& ſeqq.vbi reprobat *Couarru*.contrarium ſentiẽtem,& *Galerat*.dicto tract.de renunciat. li.3.ca.2.n. 57.ver.Altero caſu,& filia dotata ex bonis paternis, 7
ſi renunciet maternis cum iuramento, valet hæc renunciatio *Bald* in lege fi.n.3.C.de bon.quæ lib.*Guttierez* d.cap.quamuis in verbo nullum nu.1. & alios cumulat,ac ſequitur *Galleras*.dicto cap.2.n.67.

Verum funditus tollitur obiectũ ea facto,quia attenta conſuetudine Ciuitatis Ferrariæ coniugum qualitate,ex aliis circumſtantiis,ex quibus metienda 8
eſt congruitas dotium,vt in iſtis terminis conſiderãt *Bero*.conſ.50.nu.33 li.1.*Aldobrandin*.d conſ.26. nu. 104.& ſequentib. læſioq; conſideratur reſpectu dotis acceptæ,non autem reſpectu bonorum, quibus fuit renunciatum,vt per *Bero*.vbi ſupra, & conſ. 49. n.21.& 26.eodem lib.1.dos ſcutorum 9500.aſſignata,& tradita Lucretiæ congruæ fuit, & ſufficiens, & ideò non intrat aliqua læſio, imò præcipuè, quod ex bonis vtriuſque parentis fuit dotata, ex bonis enim paternis habuit,vel cenſendum eſt habuiſſe ſcuta 5000.prout pater huiuſmodi quantitatem pro dote mandauerat præſtari Camillæ ſorori ipſius Lucretiæ,reſiduum verò, ſcilicet ſcuta illa 4500. credendum eſt,quod frater dederit pro bonis maternis, & ſic euitatur læſio, & conſequenter nec ſucceſſionem,nec ſupplementum aliquod dotis ſiue legitimæ ipſa Lucretia prætendere poteſt.

Minus obſtat,quod non fuerint ſeruatæ ſolemnitates Statuti Ferrariæ,quia ea lectura inſtrumẽti apparet immò omnes fuiſſe ſeruatas, & ſingulia benè ſatisfacit D.Saluatus in reſponſionibus facti.

Nec tandem obſtat omiſſam fuiſſe fideiuſſionem Curatoris, quia in Inſtrumento Notarius ipſe fideiuſſit,& quamuis Notarius non poſſit conficere Inſtrumentum in ſui fauorem, contra ſe tamen poteſt, & fides adhibetur Inſtrumento contra Notarium 9
ſcribentem *Bart.* in lege ſeruus communis ſub numero primo ff.de ſtipul. ſeruorum *Angel.* in repet. lege ſciendum numero primo,& ibi *Alex.* numero 5. ff.de verbor.obligat.*Cranet*.de antiq tempor. parte prima limit.4.numero 67. & poteſt Notarius in proprio Inſtrumento ſe obligare *Bar*.in lege ex ſententia §. fin.ff.ad leg Cornel.de falſ. *Bald.* conſ. 43. ſub num. 1.& 476.num.7.*Alexand*.conſ.184.ſub nu. 8.lib.7.& in puncto quod ſtetur Notario aſſerenti 10
in proprio Inſtrumento pro contrahentibus ſe fideiuſſorem,& textus iuncta gloſ. in l. ſciendum ff. de verbor. obligat.*Alexand*.n.4.& 5.hoc notat,& *Angel.* in princ.

Et ita vtraque parte informante Domini permanſerunt in deciſis.

Caſtren. Pecuniaria.
Mercurij 21. *Aprilis* 1627.

ARGVMENTVM.

Appellatio quando dicatur deſerta, itaut aliquo velamine excuſari nequeat,quin ſententia tranſitum non fecerit in rem iudicatam. Diligentia quando ſufficiat oſtendendo præſentatam, ad hoc vt ſententia

tentia non tranſeat in rem iudicatam, & quando ea nihil operetur ad prædictum effectum.

SVMMARIVM.

1 *Appellationi interpoſitæ cenſetur renunciatum, quando ea deſerta remanſit.*

2 *Sententiæ iuſtitia oſtenditur ex deciſionibus in cauſâ factis.*

3 *Sententiæ validitas deprahenditur ex ſolutione actorum.*

4 *Cauſa quando fuit commiſſa, ſententia non tranſit in iudicatum, etiamſi non fuerint petiti Apoſtoli.*

5 *Id tamen verum intellige, quando conſtat cauſam intra legitimum tempus, & terminum iuris fuiſſe commiſſam.*

6 *Appellatio, vt euitetur ſufficit vt intra terminum iuris fuerit præſentata commiſſio à Domino Regente.*

7 *Sed hoc intellige verum, quando fuerunt dati Apoſtoli reuerentiales. Secus vero quando fuit datus terminus iuris, quia tunc appellans omninò tenetur redire pro Apoſtolis.*

Deciſio CCLXXV.

DOmini reſponderunt conſtare de re iudicata ad fauorem Capitanei Pazzagliæ, quia poſt interpoſitam appellationem, & præfixum terminum Iuris nempè triginta dierum, Marcucius appellans intra dictum terminum non redijt pro Apoſtolis, ne-
1 que cauſam committi curauit, & ſic appellatio remanſit deſerta, & ei renunciatum fuiſſe præſumitur clementin. quamuis de appellation. *Franch.* in capitulo perſona ſub numero 3. eodem titulo *Caſſador.* deciſio 4. eodem titulo, Rota coram Sanct. memor. Gregorio Decimoquinto deciſ. 573. numero primo,
2 & ibi Addentes plures deciſiones cumulant. Et de Iuſtitiâ ſententiæ non fuit dubitatum ex deductis in aliâ deciſione ſub die 11. Martij 1626. coram me. Validitas verò ex reuolutione actorum ſatis deprahen-
3 debatur iuxta deciſio. *Caputaq.* 260. parte primâ, Rota deciſio 589. numero primo parte primâ diuerſ. & coram Reu. D. meo *Decano* deciſ. 429. num. 1. ac proindè fuit reſolutum rem iudicatam eſſe exequendâ l. 1. C. de re iudic. l. 2. C. de execut. rei iud. *Rot.* deciſ. 544. num. 2 par. 2. diuerſ. & coram Cardin. *Mant.* deciſ. 289. num. 6.

Non obſtat, quod dicatur cauſam fuiſſe commiſ-
4 ſam Reuerendiſſ. P. D. bo. mem. *Baratto*, & conſequẽter ſententiam non tranſiuiſſe in Iudicatum, etiamſi non fuerint petiti Apoſtoli; quoniam fuit reſponſum non conſtare quod Cauſa intra legitimum tempus, & terminum Iuris fuerit commiſſa, prout requiritur ad euitandam deſertionem appellationis, & impe-
5 diendum tranſitum in Iudicatum, *Caputaq.* deciſ. 38. par. 1. & deciſ. 115. par. 2. cum alijs.

Neque excuſaretur Marcuccius, etiamſi intra ter-
6 minum obtinuiſſet præſentatam à D. Regente, quia illa ſuffragaretur quando fuiſſent dati reuerentiales, quo caſu ſufficit oſtendere diligentiam, oſtendendo præſentatam, ſecus quando datus fuit terminus Iuris, quia tunc appellans omninò tenetur redire pro Apo-
7 ſtolis, *Caſſad.* deciſ. 4 de appellat. & fuit dictum in Peruſinâ de Vbaldis 17. Iunij 1576. coram Cardinal. *Pamphilio*, & aliæ deciſiones allegantur per *Addent.* ad S. mem. Gregor. XV. dict. deciſ. 573. ſub numer. 14. in fin.

Et ita deciſum vnâ tantùm parte informante, &c.

Bonon. Legati de Mareſcottis.
Lunæ 26. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Dos legata à fratre ſorori præſumitur animo compenſandi cum dote à Patre (cuius eſt hæres ſecundus Teſtator) legata.

SVMMARIVM.

1 *Onus dotandi eſt paternum, & inhæret eius bonis, & tranſit ad quoſcunque hæredes.*

2 *Filius hæres Patris dotem conſtituens Sororibus præſumitur voluiſſe Patris negotium gerere, prout obligatio eius fert. Contra nu. 5. Declaratur, num. 6. & 7.*

3 *Verba* & Perche, *ſtant relatiuè*

4 *Declaratio voluntatis Teſtatoris ſpectat ad hæredem.*

Deciſio CCLXXVI.

TErtio ex benignitate Dominorum propoſita hac cauſa, Tertio etiam Domini reſponderunt, dotes à Nicolao pro Sororibus declaratas, eſſe referendas, in hæreditatem Ageſilai Patris, & ſic ſtandum in deciſis.

Duæ enim in Iure veriſſimæ Concluſiones ſunt fundamenta deciſionum. Prima eſt, quod onus dotãdi filias propriè ac neceſſario incumbit Patri, & adeò 1
bonis eius inhæret, vt cum ipſis bonis idem onus ad quoſcumque hæredes tranſeat perindè ac ſi ſpecialis, & præciſa obligatio pro dote filiarum ſuper hæreditate fuiſſet impoſita, *Bart.* in l. ſi Marito, §. ſi vo- 2
luntate, num. 9. & *Caſtrenſ.* num. 4. ff. ſolut. matrim. *Alex.* conſ. 169. num. 2. vol. 7. cum aliis per *Mantic.* de tacit. & ambig. conuent. lib. 12. tit. 18. numer. 7. & ſeqq.

Altera eſt concluſio quod filius hæres patris conſtituens dotem ſororibus, præſumitur veluti patris negocium gerere, & pro paterni muneris ſatisfactione agere dumtaxat quantum vrget neceſſitas qua tamquam hæres patris eſt adſtrictus, non vltra atg. l. vxorem, §. pater, ff. de leg. 3. & l. vlt. C. de exercit. act. *Bart.* in l. cum ex pluribus, nu. 2. ff. de ſolut. *Menoch.* lib. 4. præſumpt. 109. nu. 63. & præſumpt. 111. n. 48. & conſ. 239 num. 58. & conſ. 370. num. 21. plenè Cardinalis *Alban* conſ. 6. nu. 3. & ſeqq. vſque ad nu. 16. *Peregr.* deciſ. Patau. 39. num. 2. in fine, qui loquuntur in fratre, quod dum legat ſorori præſumitur compenſare cum debito paterno.

Quibus poſitis conſequenter ſubſiſtunt dictæ deciſiones, quod Nicolaus, dum ſororibus dotes conſtituit cenſeatur non de ſuo proprio eas præſtitiſſe, ſed paternum quodammodo officium adimplendo, & eiuſdem voluntatem exequutioni demandando ac ſe ipſum cum obligatione legali, ad quam vti hæres Ageſilai patris tenebatur, cõformando, potius dotium quantitatem declaraſſe ex cauſa magis neceſſaria, & ſine ſua iactura, vt ex Iuris præſumptione, verbis Teſtamenti, & coniecturis in alijs deciſionibus examinatis ſatis deprahendi viſum fuit. Quibus nũc addi poteſt, quod idem ſuadetur etiã ex illis verbis *E perche nel Teſtamento* &c. quæ ſtãt declaratiuè
& magis explicãt intẽtionẽ Nicolai relatiuã, & cor- 3
reſpectiuã ad precedentẽ patris diſpoſitionẽ ad trad. per *Gabr.* conſ. 133. n. 18. lib. 1. & conſ. 124. ſub n. 11 lib. 2.

lib. 2. cum aliis ſimilibus. Et ita non nouam Conſtitutionem dotis ex propriis bonis, ſed ſolum declarationem in bonis paternis, quemadmodum onus erat paternum, voluit facere Nicolaus, ponderatis præſertim aliis verbis Ageſilai, vbi mandanit, quod filiæ renuncient, & ſint contentæ dote, & apparatibus, ſiue eleemoſyna, quæ eis deſtinabitur: cum autem ad hæredem ſpectet hæc deſtinatio, ſeu declara-
4 tio l. ſi quis à filia, §. ſique plures, ff de leg. 1. propterea diſpoſitio Nicolai hæredis fuit deſtinatio, & quædam declaratio, iuxta temporum conditionem, & rerum viciſſitudinem.

Non obſtant auctoritates in contrarium allegatæ, *Socin. iun.* conſ. 79. lib. 3. *Alciat* conſ. 49. li. 9. & *Bero.* conſ. 46. lib. 2. qui DD. vnanimiter in eadem cauſa conſuluerunt, dotem ab Imperatore Maximiliano Reginæ Mariæ Hungariæ Nepti relictam, non eſſe imputandam cum dote à Philippo Rege patre eidem Nepti, & filiæ reſpectiuè conſtitutam, ex quo aſſequi putabant Informantes etiam in præſenti caſu dotes à Nicolao fratre declaratas, non eſſe compen-
6 ſandas cum dotibus ab Ageſilao patre deſtinatis; Quoniam vltra quod *Socin.* dicto conſ. 79. nu. 103. & 104. fauet potius Nicolao, dum expreſsè firmat, & admittit, quod frater dotans ſororem, cui à communi patre dos fuerat relicta, cenſetur dotaſſe, vt ſe eximeret ab obligatione contracta ex aditione paternæ hæreditatis, & in executionem eiuſdem diſpoſitionis. Reſponſum etiam fuit, non poſſe ex illo ad noſtrum caſum vti omninò diuerſum inferri, tum quia ibi agebatur de Auo, & ſic de aſcendente, Hic de fratre, qui reputatur extraneus; Tum etiam quia ibi ex coniecturis vrgentib. ita conſuluerunt præcitati DD. quoniam ſcilicet Auus Neptem maximè ſibi dilectam, proprio nomine, & ex propriis bonis expreſsè dotauerat, vt in illis verbis (adſcribimus, & aſſignamus) quæ donationem non autem ſimplicem declarationem importabent, vt etiam aduertit *Socin.* dicto conſ. num. 48. nulla facta mentione de dote à patre, & filio reſpectiuè conſtituta, & dotem in diuerſa ſumma, diuerſo tempore, ac moneta ſoluenda, adiectis conditionibus, & pactis diuerſis, quæ à patre non potuiſſent apponi reliquerat hic vero potius coniecturæ, & præſumptiones aliàs ponderatæ vrgent in contra-
7 rium, & proindè præcitatæ doctrinæ non applicantur, Vltra quod *Socin.* d. conſ. 79. in præcipuo eius fundamento reprobatur à *Mantic.* de tacit. & ambig lib. 12. tit. 16. num. 21. & ſeqq.

Ne qſetiam hodie Dominis arriſit coniectura, quod Nicolaus grauamen iniecerit in dotibus vnicuique ſorori conſtitutis, & ſic voluerit de proprio dotare, ex regula, quod non grauo, quem non honoro; quoniam nullum grauamen verè reſultat, ſed ſolum Nicolaus diſponit quod caſu quo aliqua innupta decederet, vel Monaſterium ingrederetur, non propterea huius portio aliis accreſceret, ſed ſpectaret ad commodum hæreditatis; & ſic vtraq; diſpoſitio & Ageſilai & Nicolai in vnum conſpirant, & coincidunt, & ſtantibus tot aliis coniecturis, & quod plus eſt, regulis, quæ militant quod Nicolaus noluerit ſuum iactare, & cum dotem teneretur de bonis paternis aſſignare, attamen ex propriis imprudenter donauerit, & aliis in vtraque deciſione iam ponderatis; hæc ſola coniectura grauaminis impoſiti (quatenus etiam vera eſſet) ceſſat, & ſemper grauamen eſſet reiiciendum, ac vitiaretur, non autem vitiaret declarationem Nicolai &c.

Cætera autem obiecta, ex ipſis Deciſionibus Domini viſa fuerunt ſublata, & ſolum reſeruarunt, vt particulariter videatur, An conſtet de exceſſu in dicta declaratione Nicolai: Et quatenus adeſſet, an obſtet DD. Bernardino, & Antonio Mariæ pro legato per dictum Nicolaum illis relicto, non autem pro dote immiſſionem petentibus.

Et ita vtraque parte Informante tertio concluſum fuit &c.

Bergomen. Capellaniæ.

Lunæ 26. Aprilis 1627.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus qualiter, & cum quibus requiſitis veniat probandum, quando ſumus in perſonis, in quibus cadit præſumptio vſurpationis. Teſtes plures, quando patiuntur exceptiones, nihil probant, & fides eorum ex numero, quando non ſuppleatur.

SVMMARIVM.

1 *Regula 8. Cancellariæ non habet locum in beneficiis iuriſpatronatus laicorum.*
2 *In Vniuerſitate cadit præſumptio vſurpationis iuriſpatronatus.*
3 *Iuſpatronatus qualiter ſit probandum, quando ſumus in perſonis ſuſpectis de vſurpatione.*
4 *Teſtes amici, conſanguinei, & familiares non probant.*
5 *Teſtes qui plures patiuntur defectus, nullam probationem faciunt.*
6 *Præſentationum effectuatio, ſi non iuſtificetur, non dicitur ſatisfactum, Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 9. de reform.*
7 *Probatum aliquid non dicitur per Teſtes, quorum fides pluribus exceptionibus deficit.*
8 *Deputatio ſimplex non dicitur præſentatio.*
9 *Præſentationum effectuatio per 50. annos, & immemorabilis cumulatiuè ſunt probanda, quando iuſpatronatus prætenditur à perſonis, in quibus præſumptio vſurpationis cadit.*
10 *Litterarum Apoſtolicarum exequutio vt impediatur, requiruntur plenæ, & concludentes probationes.*
11 *Teſtium defectus ſuppletur ex numero.*
12 *Teſtium defectus non ſuppletur ex numero, quando omnes patiuntur.*
13 *Iuriſpatronatus vſurpatio an cadat in vniuerſitate nullam habente iuriſdictionem.*
14 *Iuriſpatronatus vſurpatio cadit etiam in vniuerſitate parua.*

Deciſio CCLXXVII.

SEntentias Rotales, quarum validitas non controuertebatur, & iuſtitia ex deciſionibus Reuerendiſſimi Domini mei Patriarchæ Hieroſolymitani, ſatis depræhendi viſa fuit, Domini cenſuerunt eſſe confirmandas, non obſtantibus in contrarium deductis.

Non obſtat enim quod prætenditur, Capellaniam de qua agitur eſſe Iuſpatronatus Vniuerſitatis Sanctæ Mariæ de Miſericordia, & conſequenter gratiam Apoſtolicæ prouiſionis à Benalio impetratam non ſuſtineri, vti fundatam in reſeruat. reg. 8. quæ locum ſibi non vendicat in Beneficiis Iuriſpatronatus laicalis ad trad. per *Gonzal.* ſuper dict. reg. gloſ.

58.nu.2.& ſeqq.& per *Rotam* in Sancti Seuerini Be-
neficij 18. Aprilis 1623. coram bo. mem. Domino
Buratto, & alias ſæpius.

Quoniam cum verſemur in perſonis in quibus
cadit præſumptio vſurpationis nempè in Vniuerſita-
2 te, quo caſu ad proban. Iuſpatronatus ſi non oſtendi-
tur verus titulus fundationis, & dotationis, vltra im-
memorabilem requiruntur continuatæ præſentatio-
3 nes per ſpatium quinquaginta annorum, quæ fue-
rint ſortitæ effectum, & probentur per authenticas
ſcripturas ex diſpoſitione Sac. Concilij Trident. ſeſſ.
25. cap. 9. de Reformat. Domini exiſtimarunt pro par-
te Vniuerſitatis huiuſmodi probationes deficere &
de immemorabili cum effectuatis præſentationibus
ſufficienter non doceri, nec ex xx. Teſtibus in vim
remiſſoriæ examinatis, nec ex aliis ſcripturis produ-
ctis.

Non quidem ex Teſtibus, quia nullam videntur
mereri fidem cum omnes deponant de auditu ab in-
tereſſatis, & à perſonis dictæ Vniuerſitatis Sanctæ
4 Mariæ, & excepto primo habeant omnes affectio-
nem ad cauſam Summar. Benal. num. 5. & 7 quinimò
amplius omnes excepti q 10. & 15. vſque ad 19 In-
cluſiuè ſint intereſſati dicto Summario nu. 4. & eo-
rum quamplures ſint Amici, Conſanguinei ac fami-
liares Ludouici, ad cuius fauorem deponunt dicto
Summario num. 60. Vnde cum patiantur defectus
5 nullam poſſunt facere probationem, *Aym.* conſ. 249.
num. 11. & 12 *Menoch.* de arbitrar. caſ. 99. num. 7.
Mantic. deciſi. 253. numer. 5. & dec. 130. numer. 4.
Seraph. deciſ 176. num. 3. & 768. numer. 2. cum a-
liis.

Nec etiam ex ſcripturis, nempè ex Inſtrumentis
præſentationum primo Iacobi de anno 1479. deinde
Simonis de anno 1523. ac 3. Maij poſt Annum 1560.
vſq; ad Annum 1602. de tali Iurepatronatus ſufficien-
ter doceri viſum fuit, Tum quia effectuatio dicta-
6 rum præſentationum ſatis non iuſtificatur, iuxta re-
quiſitum Concil. Tridentini, ex quo circa hoc om-
nis probatio innititur Teſtibus remiſſorialibus, quo-
7 rum fides ex ſupradictis exceptionibus penitus defi-
cit, Tum etiam quia ferè omnes Teſtes ſe reſtrin-
gunt ad primam prætenſam præſentationem Iacobi
factam de Anno 1479. vt deducitur in Summario Be-
8 nal. num. 11. quæ tamen fuit ſimplex deputatio ad
quinquennium, & non præſentatio ex dicto Sum-
mario numer. 9. ac deponit 13. Teſtis Summario
num. 10.

Quo autem ad legitimam effectuationem præ-
ſentationis Simonis de Anno 1523. & continuatio-
nem in Marium Teſtes videntur potius concludere
contrarium dum deponunt ipſum poſſediſſe ſine vl-
lo titulo dicto Summario nu. 12. Vltra quod quotieſ-
cumque & effectuatio præſentationum per quin-
9 quaginta annos, & immemorabilis cumulatiuè non
probentur diſpoſitioni Concilij non cenſetur ſatis-
factum, vt dixit *Rota* coram Cardin. *Mantic.* deciſi.
253. num. 1. & 1. & dec. 89. nu. 2. & dec. 199. num 4.
par. 1. diuerſ. ac in Cremonen. Capellaniæ 2. Aprilis
1603. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, & alias
ſæpius.

Quæ, &c. eo certiora videbantur cum agatur de
impedien. executione litterarum Apoſtolicarum,
quo caſu requiruntur omninò clarè, & concludentes
10 probationes, *Mohed.* dec. 13 vt lit. pendente *Rot.*
coram Sanctæ memor. Gregor. XV. dec. 335. numer.
15.

Non obſtat, quod Teſtium defectus ſuppleantur
ex numero, quandoquidem viginti fere fuerint exa-
minati, quia fuit reſponſum procedere obiectum 11
quando inter eos adſunt aliqui valde idonei ac inte-
gri, ſecus ſi omnes aliquam patiantur exceptionem,
vt in præſenti caſu, tunc enim vitia, & defectus non
poſſunt viciſſim suppleri ad tradita per *Alex.* conſ. 12
93. num. 12. *Aym.* conſ. 99. nu. 10. & conſ. 126. nu. 13.
cum ſimilibus.

Minus obſtat, quod diſpoſitio Sacri Concilij Tri-
dentini non poſſit ſibi locum vindicare in Vniuerſi-
tate Sanctæ Mariæ, quæ nullam habet iuriſdictio-
nem, aut imperium, ad tradita per *Gonzal.* ſuper reg. 13
8. gloſ. 18. num. 69. ver. non procedit, quoniam etiam
in probando Iurepatronatus paruæ Vniuerſitatis, ſeu
Communitatis ſeruanda eſſe requiſita Concil. Tri- 14
dent. declarauit eiuſdem Concilij Congregatio, &
dixit *Rota* coram Card. *Mantic.* dec. 153. nu. 4. & 10
Illerden. Beneficij 11. Martij 1596. coram *Penia*, &
in Cremonen. Capellaniæ 1. Aprilis 1601. coram Re-
uerendiſſ. Domino meo *Decano*, quæ eſt dec. 25. in
eius impreſſ.

Et ita &c.

Regien. tranſlationis penſionis.
Veneris 14. *May* 1627.

ARGVMENTVM.

Illegitimus quando ſit incapax penſionis Eccleſia-
ſticæ.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus eſt incapax penſionis Eccleſiaſticæ.*
2 *Illegitimus diſpenſatus ad ordines non eſt incapax Ec-*
cleſiaſticæ penſionis.
3 *Epiſcopo creditur ſuper actu à ſe geſto.*
4 *Epiſcopus poteſt diſpenſare, & ordines minores con-*
ferre illegitimo.
5 *Diſpenſatio Pontificia, quæ ſuperuenit, non extinguit*
diſpenſationem ordinarij.
6 *In tranſlatione penſionis non eſt neceſſaria intimatio*
titularis, quæ eſt neceſſaria in reſeruatione.

Deciſio CCLXXVIII.

VNanimiter Domini reſponderunt validam eſſe
tranſlationem penſionis factam a Chriſtopho-
ro in fauorem Laurentij; De facultate enim non du-
bitabatur, quia conſtat ea indulto conceſſo à fel:
rec: Paulo V. Schalchis Conclauiſtis, qui inſeruie-
runt in Comitiis, in quibus ipſe renunciatus fuit
Summus Pontifex, & quod Chriſtophorus fuerit
Schalcus bo. mem. Card. Blanchetti ex iiſdem litte-
ris Apoſtolicis deſumebatur; de valida etiam tran-
ſlatione non controuertebatur, quia peracta fuit co-
ram viro in dignitate Eccleſiaſtica conſtituto, & ex-
hibito dicto Indulto Apoſtolico.

Nec obſtare dixerunt, quod Laurentius eſſet ille-
gitimus, & conſequenter incapax penſionis, *Nauarr.* 1
conſ. 63. n. 5. de Simon *Gig.* de penſion q. 16. n. 3. quo-
niam illegitimus eatenus eſt incapax penſionis qua-
tenus eſt incapax ordinis, qui illegitimis conferri
non poteſt ſine diſpenſatione, & propterea ſi fuerit
præuia diſpenſatione ordinatus, eo etiam cenſetur, 2
& efficitur capax penſionis abſque alia particulari
diſpenſatione, prout reiecta opinione *Gig* & *Re-*
buff. perpetuo *Rot.* tenuit hanc ſententiam quem-
admodum atteſtatur *Sarnen.* 10 reg. de annal. q. 21. in
fin. *Gambar.* de auct. leg. lib. 6. num. 28. & ſunt deci-
ſiones

Digitized by Google

ſiones coram *Orielen.* relatæ in 1. parte diuerſ. deciſ.
425 coram *Card. Seraphino* dec. 1264. n. 1. coram Car-
din. *Blanch.* in Aquilien. fructuum 14. Ianuar. 1599.
coram *Litta* relata per *Garz.* de benefic. in addit. ad
cap. 5. par. 1. n. 157. in Veneta penſionis 10. Decembr.
1572. coram *Robuſterio* in Cæſaraugustana penſionis
19 Februarij 1595. coram *Oypſio*, in Burgen. penſio-
nis 16. Decembr. 1596. coram *Penia*, & in Meliten.
penſionis 14. Maij 1614. coram bo: me: *Buratto* im-
preſſ. apud *Marcheſ.* to. 2. fol. 527. vbi quod perpetuo
Rota ſeruat hanc opinionem, & coram Reuerend. D.
meo *Decano* dec. 31. nu. 8. & conſequenter Laurentio
hæc incapacitas opponi non poteſt cum per 10. dies
ante tranſlationem ipſe fuerit ordinatus ab Epiſcopo
Vercellen & à macula Natalium diſpenſatus, vt ipſe
Epiſcopus in litteris ordinationis atteſtatur, cui aſſe-
3 renti de actu à ſe geſto deferen. eſt *Rot.* dec. 11. de iu-
repatr. in no 1. *Put.* deciſ. 140. lib. 2. in correctis, nec
ambigi poteſt quin Epiſcopus potuerit diſpenſare, &
4 ordines minores conferre illegitimo; hoc enim eſt de
iure illi permiſſum, vt in c. 1. de filiis presbyt. in 6 &
tradunt *Innoc.* in c. fin. eod. tit. *Carol. de Graſſ.* de effect.
cler. effect. 1. n. 530. *Sayr.* de cenſ lib 6. c. 11. n. 8. *Azor.*
Inſt. moral p. 2. lib. 3. c. 50. q. 8. ex quibus deprehendi-
tur non eſſe opus ingredi difficultatem, an gratia
diſpenſationis, & reualidatoria obtenta ex abundanti
5 à Sanctiſſ. D. N. ſuffragetur, quia diſpenſatio Ordina-
rij ſufficit, vt ſupra dictum fuit.

Quæ dicebantur de omiſſa intimatione non rele-
uant quia non ſumus in reſeruatione Penſionis à
principio facta, ſed in tranſlatione, ex qua non reſul-
tat nouum grauamen titulari, ſed ſolum fit delegatio
6 nouæ perſonæ, & creditoris, vt pluribus relatis deci-
ſionibus antiquis, & recentioribus reſoluit *Rota* in
Mantuana penſionis 4. Decembris 1626. coram me,
& ſic intimatio non requirebatur, *Pariſ.* de reſignat.
lib. 6. q. 4. n. 25. *Rota* in Segobien. penſionis 20. Maij
1598. coram bo. m. *Corduba*, relata per *Garz.* par. 1. ca.
5. n. 257. nec hodie agitur contra Titularem per cen-
ſuras, ſed ſolum partes conſuluerunt *Rotam*, an vali-
da fuerit tranſlatio, & validum eſſe reſpondit vtraq;
parte informante; &c.

Meliten. Habitus.

Veneris 14. May 1627.

ARGVMENTVM.

Arbitrium quando intret. Ad probationem nobili-
tatis pro Equeſtri dignitate in Religione Hieroſo-
lymitana non obſtat macula fratris, ſororis, aut
alterius collateralis, ſolum enim attenditur nobi-
litas generis, & Aſcendentium.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ habent paratam exequutionem.*
3 *Arbitrium à Rota non attenditur, nec ea vtitur, vbi*
captum eſt in exequutione.
4 *In materia obiectiua probationes requiruntur exqui-*
ſita.
5 *In Religione Hieroſolymitana requiritur probatio no-*
bilitatis ex Aſcendentibus.
6 *Nobilitas deriuatur ab Aſcendentibus, & ab eis*
communicatur deſcendentibus, non à Tranſuerſa-
libus.
7 *Nobilitati nullam præſtat læſionem ignobilitas, ma-*
cula, vel praua qualitas alicuius ex tranſuerſali-
bus, quia tanquam defectus perſonalis non egredi-
tur perſonam.
8 *Et non attenditur huiuſmodi macula ad ſuſcipiendam*
Equeſtrem dignitatem Hieroſolymitanam.

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCLXXIX.

DOmini dixerunt Arbitrium non inſtare ad re-
tardandam executionem litterarum Apoſtoli-
carum, quoniam arbitrium regulatur à Iure, *Bart.* in
extrauag ad reprimendum in Verbo Videbitur nu. 8. 1
Rot. coram S. me. Greg. XV deciſ. 465. n. 1. & alias mil-
lies. Litteræ autem Apoſtolicæ poſtquam ſunt iuſti-
ficatæ habent executionem paratam, *Mohed.* dec. 13. 2
in fin. vt lit. pendente, *Rot.* in recent. dec. 92. & 506.
nu. 1. par. 1. & cum cœpta eſt iam executio *Rota* non
ſolet admittere arbitrium pro vlteriori retardatione,
vel reuocatione executionis iam factæ, *Rot.* coram 3
eodem S. me. Greg. XV. deciſ. 70. n. 1. & in recent. dec.
201. nu. 1. par. 2.

Quod autem litteræ Apoſtolicæ ſint iuſtificatæ,
conſtat quia Papa commiſit Magno Magiſtro Hie-
roſolymitano, vt Angelum admitteret inter Equites
ſeruientes Religioni, & diſpenſauit ſuper limitibus
linguæ, iuſſitq; vt conſtito ſibi de legitimis natalibus,
quo ad alia requiſita ſtabilimentorum probationes
non requirerentur, vnde ſibi ſat eſt: quod probet ex
legitimo matrimonio fuiſſe natum, vt ſufficiéter fuit
iuſtificatum, & hoc nec ab altera parte in dubium
reuocatur, nec ob dictum Indultum de aliis requiſitis
ſtabilimentorum Religionis eſt inquirendum.

Non obſtat quod Pater Angeli non Sutor fuerit,
ſed vt vulgò dicitur, *Rapezzatore*, & ſic vilioris exer-
citij, quoniam vltra quod contrarium probatur ex
Teſtibus dicentibus Patrem dicti Angeli fuiſſe Sarto-
rem, publicamque officinam cum multis miniſtris
habuiſſe, & alij plures huius Claſſis Homines, hoc
eodem honore Militiæ ſeruientes fuerunt inſigniti, vt
benè exprimunt Teſtes, & circumſcriptis ſtabilimen-
tis, quibus Papa derogauit, ex hac ſordida arte non
propterea Angelus eſſet reiiciendus.

Nec refragari videbantur crimina obiecta Matri,
& fauori eiuſdem Angeli, quo enim ad Matrem nihil
concludens probatur cum Teſtes deponant de audi-
tu, & ſolum de publica voce, aliaſque exceptiones
patiantur bene examinatas per Informantes pro An-
gelo, & tamen cum verſamur in materia obiecta con- 4
cludentiſſimi, & præciſis probationibus eſſet opus,
Rota dec. penult. & fin. de except. in nou. & coram S.
me. Greg XV. dec. 321. n. 1. vbi aliæ recenſentur.

Quo autem ad ſororem nec eſt quid ſufficienter
probatum, & quatenus probaretur non obſtaret An-
gelo fratri, quoniam ſtabilimenta Religionis Hiero-
ſolymitanæ exigunt quidem nobilitatem, & morum
honeſtatem reſpectu Parentum, & cæterorum Aſ- 5
cendentium, non autem reſpectu fratrum, & aliorum
Collateralium, & id etiam iuri conſentaneum eſt, 6
quia nobilitas à maioribus ſcilicet ab aſcendentibus
deriuatur in deſcendentes, & ipſis communicatur
l. 1. l. Senator, C. de dignit. lib. 12. non autem à Tranſ-
uerſali in Tranſuerſalem; & propterea meritum,
ſeù demeritum perſonale ſororis non afficit fratrem
vel alium Collateralem, qui à Criminoſo non de- 7
pendet, & delictum, illiuſque pœna debet ad ſuos re-
ſtringi authores, turpitudoque ac macula perſo-
nalis perſonam non egreditur, l. 1. ff. de Con-
ſtit. Princip. & quæ à genere proueniunt liberis ſer- 8
uantur incolumnia l. 3. ff. de Interd. & relegat. & in
his terminis *Afflict.* ſuper conſuetud. Sicil incipien.

Intentionis noſtræ col. 9. verſ. Sed quæro, *Tiraq.* de nobil. c. 16. n. 4. & egregiè *Seſſa* dec. Aragon. 4. n. 7. & ſeqq. & nu. 12. & 18. *Fab. Anna* conſ. 17. n. 2. 3. & ſeqq. & in puncto de Religione Hieroſolymitana dixit *Rota* in Comen. Habitus 14 Aprilis 1614. coram bo: mem. *Buratto*, quæ eſt deciſ. 533. num. 5. & 6. par. 2. recent.

Et ita, &c.

Paduana Fendi.

Luna 17. Maij 1627.

ARGVMENTVM.

Confeſſio aditionis hæreditatis per quæ verba verificetur, & per quæ nullatenus inducta dicatur: Hæreditariæ iam aditæ refutatio licet valeat, & teneat in præiudicium renunciantis, tamen aliud eſt, ſi adſit præiudicium Tertij.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditatis aditio non inducitur per verba ſuſpenſionem importantia.*

2 *Hæreditatis aditio probatur ex propria confeſſione hæredis.*

3 *Hæreditatis aditio benè remanet probata per verba veram, & actualem aditionem importantia.*

4 *Hæreditatis iam aditæ refutatio tenet, & valida eſt in præiudicium ipſius renunciantis.*

5 *Hæreditati renunciari non poteſt, ſi iam adita ſit, quando concurrit præiudicium Tertij.*

6 *Renunciatio tertio præiudicare non poteſt, quamuis quoad renunciantem ſit validiſſima.*

7 *Renunciatio facta ſub conditione perinde eſt, ac ſi non eſſet facta, ſi d. conditio non verificetur.*

8 *Obſeruantia vt plenè probanda quando eſt contra ius.*

9 *Pater ſuper bonis filij ius ex quo dicatur habere.*

10 *Repudiatio facta ſub conditione perinde eſt ac ſi non eſſet facta, quando illa conditio non habuit effectum.*

Deciſio CCLXXX.

PLacuerunt Dominis fundamenta deciſionis coram me in hac cauſa facta die 11. Iannarij præteriti, ex quibus in deciſis perſiſtendum eſſe cenſuerunt.

Nec viſum fuit obſtare, quod actus comparitionis coram Iudice de anno 1612. non videatur importare aditionem, cum verba illa, intendunt adire, ſuſpenſionem quandam habeant, vt de ſimilibus verbis, Vo-
1 lo adire, dixit *Bart.* in l. gerit, nu. 10. ff. de acquir. hæredit. *Iaſ.* in reper. l. cunctos populos, n. 20. C de Sum. Trinit. & fid. Cathol. cum aliis *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 12. tit. 11. num. 1. & *Menoch.* de arbitr. caſ. 495. num. 21. & præſumpt. 100. num. 10. lib. 4. Nam (vltra quod non fuit ſimpliciter dictum, quod Paulus & Antonius Franciſcus intendebant adire, ſed in effectu fuit petitum, & pronunciatum ipſos eſſe hæredes, & admittendos ad adeundum cum beneficio, l. & Inuentarij) ceſſat difficultas ex proclamate poſtea ad ipſorum inſtantiam facto, in quo habetur, quod illi fuerant pronunciati hæredes eorum Patris, vt in Summario in hac vltima poſitio-
2 ne dato, & ex eorumdem confeſſione anno ſequenti emiſſa, in qua diſertis verbis habentur, quod ipſi paternam hæreditatem acceptauerant, ex quibus apparet verba dictæ comparitionis, & inſtantiæ factæ de anno 1612. fuiſſe deliberatè prolata, & inductam actualem, & effectualem aditionem, iuxta tradita 3
per *Menoch.* d. caſ. 495. ſub n. 51. & *Mantic.* de coniect. dicto lib. 12. tit. 11. n. 3. & 4.

Neque etiam obſtat, quod poſtea dicti Antonius Franciſcus, & Paulus infra annum hæreditati prædictæ renunciauerint, quod dicebatur facere potuiſſe, tam de Iure, cum hæreditatis etiam ſemel Iam aditæ renunciatio teneat, ac valida ſit in præiudicium ipſius renunciantis licet non in præiudicium Tertij,
vt per *Bald.* in l. ſicut, nu. 5. verſ. Solue autem, C. de repud. hæred. *Crauett.* conſ. 24. nu. 6. cum aliis allegatis, 4
quam etiam ex Statuto Paduano, iuncta illius obſeruantia, de quo in Summ. Iuliæ n. 4.

Quoniam fuit reſponſum, diſtinctionem prædictam, dato quod ſit vera, potius facere pro maſculis,
quibus renunciatio præiudicare non potuit, etiam ſi 5
quo ad renunciantes ipſos fuerit validiſſima, *Tiraq.* 6
de iur. primogen. q. 22. circa fin. latè *Gallerat.* de renunciat. lib. 1. cap. 11. num. 1. & 29. vbi quod hoc procedit etiamſi tertius ſit hæres renunciantis cum beneficio leg. & Inuentarij.

Statutum vero non dicit, quod is, qui ſemel adiuit hæreditatem cum beneficio legis, & Inuentarij, poſſit poſtea illam infra annum repudiare, & deſinere hæres eſſe, etiam in præiudicium alterius, ſed ſolum vult, quod hæres intra annum à die mortis poſſit, ac debeat hæreditatem liberare, & omnia alia exequi, & adimplere, itaut elapſo anno, dicti Inuentarij beneficio amplius vti non poſſit. Aſſerta autem obſeruantia non fuit habita in cõſideratione, quoniam de ea non conſtat, cum enim illa ſit contra iuris diſ-
poſitionem, & reſpiciat deciſoria, non autem ordi- 7
natoria, concludenter, ac formiter probari debuiſſet, non autem per ſimplicem fidem Aduocatorum illarum partium, *Bart.* in l. de quibus, n. 22. ff. de legibus, *Dec.* conſ. 402. nu. 12. *Caſ. de Graſſ.* dec. 7 n. 1. de probat. *Pedemont.* dec. 22. n. 3. *Rota* coram R. D. meo *Decano* in Aretina Spolij 9. Iunij 1604. & in Anconitana aſſecurationis 28. Iunij eiuſdem anni inter eius impreſſ. dec. 182. n. 2. & 3. & dec. 192 n. 1.

Præterea placuit etiam reſponſio, quod renuncia-
tio facta fuit ſub conditione, & retentis bonis feuda- 8
libus, de quibus agitur, vt latè oſtenditur in deciſione non obſtante quod renunciantes ipſi enarrauerint, quod dicta bona feudalia per eos à pluribus annis detinebantur, & poſſidebantur vigore inueſtituræ factæ in eorum perſonas per Epiſcopum Patauinum de anno 1599. Quoniam (vltra quod fuit etiam expreſſum, quod ipſi poſſidebant, cum onere ſoluendi Galeatio eorum Patri ducatos 300. quolibet anno, ex quo ſatis deprehendi videtur, quod Pater ſuper dictis bonis ius habebat, & quod ipſi cau-
ſa illius, & dependenter ab eo fuerunt immiſſi) ad- 9
huc ſubſiſtit reſponſio, quia vel ſtante dicta poſſeſſione, & Inueſtitura, qualitas hæreditaria reſpectu d. Galeatij non requiritur, & tunc prætenſa repudiatio hæreditatis eiuſdem nocere non poteſt, vel illa eſt neceſſaria pro eorumdem bonorum conſecutione, & repudiatio haberi debet pro non facta, cum
appareat dict. Paulum & Antonium Franciſcum re- 10
pudiare noluiſſe, niſi cum præſuppoſito, quod tali repudiatione non obſtante, adhuc bona prædicta retinere poſſent, iuxta tradita per *Craſſ.* de ſucceſſ. in §. remiſſio hæreditatis quæſt. 10. verſ. Sin verò, & in §. acquiſitio hæreditatis num, 2. vt latius deducitur in deciſione.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Meten,

Meten. Prioratus.
Lunæ 17. Maij 1627.

ARGVMENTVM.

Beneficiorum valor qualiter probetur. Gratia non à die ſignaturæ, ſed à die datæ initium ſumit, cum data faciat, vt gratia dicatur in rerum natura eſſe, & incipiat operari, & ideò priùs ſupplicatio poteſt lacerari.

SVMMARIVM.

1 *Valor beneficij per teſtes deponentes de publica voce, & fama probatur iuncto aliquo Teſte, qui deponat de ſcientia, nu. 2.*
3 *Gratia, ſi neutri, quoad non ius impetrantis, probatur ex confeſſione.*
4 *Ex Actorum reuolutione deſumitur non ius alicuius.*
5 *Mandatum ad reſignandum morte mandantis expirat.*
6 *Gratia à die datæ, non autem ſignaturæ initium ſumit.*
7 *Supplicationis ſignatura trahitur ad tempus datæ.*
8 *Datarius dicitur eſſe organum Papæ, adeò confidit de eius integritate, & contra illum non admittuntur articuli, nu. 17.*
9 *Supplicationes iam aſſignatæ aliquando iuſtis de cauſis lacerantur.*
10 *Datarius ex officio muneris ſui, ſupplicationibus tam ſignatis, quam ſignandis, vt ratio poſtulat, addit, & detrahit.*
11 *Gratia dicitur perfecta ex ſola ſignatura.*
12 *Gratia ſolo verbo Principis dicitur perfecta.*
13 *Supplicatio præſumitur ſignata tempore datæ, & non admittitur probatio in contrarium, & n. 16.*
14 *Deciſ. in cauſa Benon. de Binarinis coram* Andrea *declaratur.*
15 *Supplicatio quando eſt porrecta, & ſignata, & etiam datata, tunc conſenſus per Procuratorem præſtatur etiam poſt mortem reſignantis.*

Deciſio CCLXXXI.

GRatia ſi neutri viſa eſt Dominis iuſtificata;
Nam Clericatus Erardi, qui illam obtinuit, valor obtentorum, litis pendentia, ac reſeruatio fructuum narrata in litteris non controuertebantur ex
parte Ioannis, & benè fuerunt probata ex deductis
ab informantibus pro Erardo.

Valor etiam Prioratus, de quo agitur, & non ius
vtriuſque collitigantis, ſuper quibus fiebat difficultas, videbantur pariter ſufficienter iuſtificati. Nam
quo ad valorem narratum per non exceſſum in ducatis 250. auri de Camera ſufficiens illius probatio
deſumitur ex teſtibus in Curia deſuper examinatis;
quorum primus, & quartus deponunt præcisè de
non exceſſu in ſumma prædicta vel in Franchis 751.
illarum partium, longè minorem ſummam ducatorum auri conſtituentibus, qui quidem teſtes valorem
huiuſmodi ſatis probant, quamuis eorum depoſitio
1 ſit de publica voce, & fama, *Rota* apud Cardin. *Seraph.* deciſ 962. num. 2. apud Card. *Mantic.* dec 132.
num. 4 & inter recent. deciſ. 198. nu. 5. par. 2. iuncto
præſertim alio Teſte, qui cum deponat nedum de
auditu ab eius Patre, & aliis, ſed etiam vti vicinus, &
2 ſic informatus, videtur allegare certam ſcientiæ rationem ex traditis per *Farinac.* in tract. de teſtib. quæſt.
q. 70. n. 164. & ſeqq. & inſimul cum aliis duobus, vt
Deciſ. Clem. Merlini.
ſupra deponentibus de publica voce, & fama plenam
inducere probationem valoris ſupradicti. *Rota* apud
S. me. Greg. XV. dec 273. nu. 1. & in Hiſpalen. penſionum 1. Iulij 1623. coram R.P.D. meo *Pirouano.*

Et quo ad non ius vtriuſque collitigantis, illud
probare viſum fuit, quia quod nullum competat ius
Erardo, probatur ex eiuſdem met confeſſione facta
in ſupplicatione gratiæ ſi neutri *Rota* apud S. mem. 3
Greg. XV. deciſ. 89 num. 2. & in Tullen. Parochialis 15. Martij præteriti coram me. Non ius autem
Ioannis apparet ex eo, quod ex reuolutione actorum nullum ius eiuſdem deſumi poteſt, iuxta deci- 4
ſionem in Feſulana Præceptoriæ 27. Ianuarij 1563.
coram *Robuſterio*, & alias allegatas in dicta Tullen.
Parochialis 15 Martij præteriti coram me; Etenim
ex actis conſtat Ioannem Seniorem obiiſſe die 2.
Martij 1621. gratiam verò reſignationis habere datam ſub die 3. eiuſdem indeque prædictam reſignationem ex perſona dicti Ioannis Senioris, in qua ſe
fundat Ioannes, remanere nullam, & inualidam,
defectu conſenſus, qui poſt obitum ſupradictum
Ioannis, non potuit præſtari à Procuratore, quia
mandatum ad reſignandum ipſius mandantis morte
expirauerat. Gloſ. in Clement. 1. verſic. quomodo
libet, vbi Card. *Zabarell.* & communiter DD. de renunciat. cum aliis quas refert, & ſequitur *Pariſ.* de
reſignat. lib. 9. qu. 14. n. 1. & ſeqq.

Nec releuat, quod dicitur fuiſſe porrectam Supplicationem a Procuratore in Dataria, illamque ſignatam fuiſſe ante diem obitus eiuſdem reſignantis;
Quoniam, omiſſo quod ſuper his non adſit tam concludens probatio, aduertendum eſt quod dies datæ,
non autem Signaturæ debet attendi, nam data facit,
vt gratia dicatur in rerum natura, & tunc incipit operari, cum prius antè datam poſſit lacerari & ſic 6
tempus datæ inſpiciendum eſt, *Felin.* in cap. eam te,
n. 18. & ibi *Abb.* n. 5. *Imol.* n. 8 & 9. *Zabarell.* nu. 7. de
reſcript. *Gig.* conſ. 3. n. 1 conſ. 54. n. 20. *Bero.* conſ. 207.
n. 57. *Rebuff.* ſuper concordat. in tit. de form. mandat.
apoſtolic. verb. datum, *Caputaq.* deciſ. 186. nu. 3. par. 2.
Rota deciſ. 28. de reſcript. in antiq. num. 2. & coram
Card *Seraph.* deciſ. 34. n. 9. Et ſignatura trahitur ad
tempus datæ, *Caſtrenſ.* in l. 1. n. 2 in fin. C. quando li- 7
bell. Principi datus; late *Mandoſ.* conſ. 16. nu. 1. & 6.
in fin. verſ. Si verò accipimus cum tribus ſeqq. *Put.*
dec. 94 n. 2 lib 2. *Rota* deciſ. 5 4. nu. 8. par. 3. diuerſ.
Gabr. conſ. 193. nu. 5 6 lib. 2. *Modern Roman.* diſcept.
forenſ. c. 191. nu. 1. & ſeqq. Nec quæuis aliæ præcedentes diligentiæ attenduntur c. capitulum de reſcript. c. ſi eo tempore, & ibi *Franch* nu. 3 in 3. notab.
& in c. de duobus, eodem tit. lib. 6. *Pariſ.* conſ. 45.
num. 5. lib 4 & plures cumulat *Mandoſ.* dicto conſ.
16. num. 30. Dumque Papa ſignat, & ſcit huiuſmodi
gratiis apponendam eſſe per Datarium, qui eſt illius 8
organum, certam diem, virtualiter declarat etiam,
quod ſolum à die datæ debeat operari eius Signatura, & ſæpe ſæpius gratiæ non datantur ſub eadem
die, qua fuerunt à Pontifice ſignatæ, ita ſuadente
aliqua ratione, & iubente ipſo Papa, imò & quod
eſt etiam aliquando iuſtis de cauſis lacerantur ſup- 9
plicationes iam ſignatæ, & Datarius, tamquam Organum Papæ, ex officio muneris ſui, ſupplicationibus tam ſignatis, quam ſignandis, vt ratio poſtulat,
addit, & detrahit, vt per *Gonzal.* ſuper reg 8. gloſ. 63. 10
n. 58. & ſeqq.

Nec obſtat, quod ex ſola Signatura dicatur perfecta gratia, *Saruen* in reg. de infirmis quæſt. 18. num. 5. 11
verſ. nam non eſt dubium, *Caſſad.* deciſ. 4 num. 2.

Digitized by Google

de cauſ. poſſ. & propriet. *Rot.* dec 418. num. 3. par. 1. diuerſ. & apud *Put.* decis. 94. lib. 2. in correct. immo, & ſolo verbo Principis gratia perficiatur, *Bart.* in l.
12 humanum in fin. verſ. breuiter, C. de leg. *Pariſ.* conſ. 5. num. 60 lib 4. *Rota* in Bononien. de Binarinis 5. Martij 1618. coram bo: me: *Andrea.* Quoniam ſimul ſtant, quod gratia recipiat perfectionem à Signatura Papæ, & quod tamen hæc perfectio incipiat à die datæ, & vt ſupra dictum fuit, Signatura
13 trahatur ad tempus datæ, quoniam cenſetur Papam ſignaſſe ſupplicationem à die, ſub qua apparet datata à Datario, per ipſum Papam ad hoc munus deputato. Et ita hoc intelligit *Capuaq.* dec ſ. 88 nu. 2. & 3. par. 3. *Put.* dicta deciſ. 94 nu 2. lib. 2. vbi inquit, quod ſupplicatio præſumitur ſignata tempore datæ, & quod non admittitur probatio in contrarium, & *Gabr.* conſ. 193 nu. 3. & 5. lib 2. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 191. n. 1. & ſeqq.

Non obſtat deciſio Bononien. de Binarinis 5. Mar-
14 tij 1618. coram bo: me: *Andrea*, Inquitur enim in diuerſis terminis, videlicet in data Breuis expediti ſuper commiſſione propoſita coram Papa in publica Congregatione Signaturæ Gratiæ, qui non eſt caſus præſens, & ideò non applicatur dicta deciſio Bononien. de Binarinis, quæ etiam dum admittit libris Datarij omnino ſtandum eſſe, multo magis firmare cenſetur, quod data ab eo appoſita dubio procul ſit attendenda.

Nec etiam Ioanni ſuffragatur ſtylus allegatus, quod ſcilicet præſtetur conſenſus per Procuratorem, etiam poſt obitum reſignantis, quia ſtylus huiuſmodi procedit, quando ante mortem Reſignantis, non
15 ſolum fuit porrecta. & ſignata ſupplicatio, ſed etiam datata, vt aduertit *Pariſ.* de reſignat. lib. 9. quæſt. 14. nu. 14. & idem expreſsè decidit Conſtitutio Alexandri VI. per *Pariſ.* ibi relata, & in his terminis loquuntur, vt patet ex eorum lectura *Creſcent.* dec 9. in princ de Procurat. *Gabr.* conſ. 194. in princ. lib. 1. *Caſſad.* deciſ. 1. de renunciat. & alij in contrarium allegati & ita in ſpecie ponderauit, & reſpondit *Rota* in Segũtina Canonicatus 26. Nouemb. 1616. coram Reuerendiſs. D. meo Patriarcha *Manzanedo*, & ſemper intrat motiuum, quod gratia cenſetur, & dicitur ea die ſignata, ſub qua fuit datata, nec admittitur probatio in contrarium, & diſſonum eſſet, quod apponeretur in data certa dies, & tamen illa non attenderetur, & ita liceret partibus redarguere Datarium, quod minus candide officiũ ſuum exercuerit,
16 de cuius tamen integritate adeo Pontifex confidit, vt illius organum dicatur, & contra illum non admittuntur articuli, vt ſupra dictum fuit & notat etiam. *Capuaq.* de. ſ. 31. in manuſcript. *Rot.* dec. 514. num 8. par 4. diuerſ.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Vineæ.
Veneris 17 Maij 1617.

ARGVMENTVM.

Habes ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Ius agendi de nullitate quanto tempore præſcribatur.*
2 *In contractibus Minoris exiſtentis in pupillari ætate debet adhiberi Tutor.*
3 *Mala fides impeditiua præſcriptionis, quando allegari poſſit.*
4 *Curator deputatus à Iudice loco Tutoris, ſi interueniat in aliquo contractu pupilli eius authoritate, validus erit d. contractus.*
5 *Facti mixtura cauſat iuſtum errorem ad præſcriptionem.*

Deciſio CCLXXXIII.

CAuſa ſuper iiſdem terminis propoſita, Domini cenſuerunt non eſſe recedendum ab alia, reſoluta ſub die 14 Martij 1625. coram bo: me: Archiepiſcopo *Seleucien* & 4. Maij 16 6. coram me ex plenè deductis in vtraq; deciſ. quæ etiam DD placuerunt.

Nec viſum eſt obſtare, quod Bernardina, ſiuè illius nomine Mamellus maritus die 13. Iulij 1590. citato Equite Theodoro iudicialiter produxerit Inſtrumentum venditionis Vineæ de qua agitur, & quod poſtea die 18 ſubſequenti citauerit eumdem Equitem ad docendum ſe adimpleuiſſe contenta in prædicto Inſtrumento, per quos actus prætendunt informantes pro Mamello, fuiſſe interruptam, & omninò ſublatam præſcriptionem de qua in vltima deciſione Nam vltra quod motiuum præſcriptionis huiuſmodi fuit adiectum ex abundanti, quia bonum Ius Equitis fuit ibi, & in alia deciſione coram bo: me: *Seleucien.* præcipuè deductum ex validitate Inſtrumenti venditionis ... ex quo à die interruptionis ſupradictæ Bernardina, & ſubſequenter Mamellus ab ea cauſam habens tacuerunt vſque ad annum 1621. Indeque cum intercurrerint 31. anni, non eſt dubium effluxiſſe legitimum tempus ad præſcribendum, & extinctum remanſiſſe ius 1
agendi de nullitate l. fin. C. de præſcript 30. annor. cum aliis in deciſione coram me.

Prout nec obſtat, quod Curator in venditione interuenerit, non autem Tutor, cum tamen ſtante ætate pupillari Bernardinæ Tutor debuiſſet adhiberi, 2
vnde allegatur mala fides impeditiua curſus præſcriptionis ex cumulatis per *Surd.* conſ. 176. n. 22. & ſeqq. 3
Etenim Curator ille fuit datus à Iudice ac vlterius vna cum eo interuenit contractui venditionis Procurator deputatus à Congregatione Monaſterij S. Catherinæ, vbi educabatur pupilla, Et hi ambo ſucceſſerunt loco Tutoris itaut eorum auctoritate & præſentia etiam in vnoquoque de per ſe conſiderata contractus effectus fuerit validus; vt de primo faciunt tradita per *Montan.* in tract. de Tut & Curat. 4
c. 1. n. 14. Et de ſecundo eſt textus in clem quia contigit, § vt autem, verſ. Illi etiam quibus dd. locorum gubernatio, vbi gloſ. in verb. Committatur, & in Verbo Tutorem de Religioſ. domib. & fuit latè comprobatum in deciſionibus.

Et in omnem caſum admiſſo etiam quod ſupradicti non ſucceſſiſſent loco Tutoris, ſaltem ex eorum legitima deputatione facta, vt ſupra per Iudicem, & Congregationem reſultare videretur titulus ſatis iuſto errore cauſatus, vtpotè habens mixturam facti, nempè circa modum deputationis; quæ mixtura cauſat iuſtum errorem ad præſcriptionem, l. ſi vir, 5
vbi gloſ. in verbo Procedere, & *Bart.* n 8. & ſeqq. & alij ff. Pro donat. *Bellamer.* in cap. vigilanter n. 47. de præſcript. *Din.* in reg. poſſeſſor. n. 40 de reg. iur. in 6. *Rota* deciſ. 3 de præſcript. in nou. cum aliis allegatis in Valentina Parochialis de Palma 2 Iunij 1606 coram Reuerendiſs. D. meo *Decano*, quæ eſt Deciſio 2,8. n. 3 poſt 2. vol. conſ *Farinac.*

Cætera ſatis viſa fuerunt ſublata in Deciſionibus, & per Informantes, &c.

Et ita, &c.

Meleui-

Melcuitana hæreditatis.
Veneris 21. *May* 1627.

ARGVMENTVM.

Læſio quæ ſit neceſſaria, & quomodò probanda ad effectum reſcindendæ tranſactionis.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ex capite læſionis reſcindi poteſt.*
2 *Læſio eſt probanda euidenter, vt reſcindatur tranſactio, & eſt habenda ratio dubij litis euentus & n. 3.*
4 *Conſuetudo Meliten. vt acquiſita per coniuges inuicem communicentur.*
5 *Conſuetudo eſt probanda in terminis caſus, qui in controuerſiam venit.*
6 *Dubius euentus litis in articulo etiam iuris plurimum operatur in terminis tranſactionis reſcindendæ.*

Deciſio CCLXXXIV.

VT parti DD. de Hebeyer ſatisfacerem propoſui dubium bis iam antea propoſitum, & ad Domini Paſqualis fauorem pro tranſactione reſolutum, & Domini tertia vice ſteterunt in deciſis ex deductis in deciſionibus ſub die 5. Martij 1625. & 15. Iunij 1626. quæ placuerunt.

Nec viſum fuit obſtare, quod ſecundum magis communem opinionem etiam tranſactio reſcindatur ex capite læſionis, iuxta terminos l. 2. C. de reſ-
2 cind. vend. vt per *Rot.* dec. 539. n. 2. & dec. 625. n. 6. & ſeqq. par. 1. & dec. 715. n. 4. par. 2. recent. Quoniam in propoſito de tali læſione non conſtat, quæ tamen ad hunc effectum eſt multum clarè, & euidenter
2 probanda *Seraphin* deciſ. 638. nu. 4. *Rota* dicta deciſ. 539. ſub n. 2. par. 1. recent. habito reſpectu non quidem ad rei valorem, ſed ad dubium litis euentum,
3 *Bart.* in l. Lucius, §. fin. n. 3. ff. ad Trebell. & in l. ſocietatem, §. arbitrorum, n. 28. ff. pro ſoc. *Afflict.* dec. 220. n. 2. & 3. *Gabr.* de empt. & vend. concl. 1. ſub n. 68. & firmauit *Rota* coram bo: me: Card. *Pamphil.* in Romana deuolutionis bonorum 26. Martij 1590. & coram Card. *Seraph.* dec. 895. n. 1. & in dicta dec. 539. n. 2. & dec. 625. n. 6. & 7. par. 1. recent. & in aliis paſſim.

Nec pro dictæ læſionis probatione fundamentum aliquod fieri poteſt in aſſerta conſuetudine Me-
4 litæ ad quam fuit reſtricta tota difficultas, qua caueri dicitur, quod contracto matrimonio ſine ſcriptura, & aliis pactis, ſed ſimpliciter, illud contractum intelligatur iuxta antiquiſſimam conſuetudinem Melitæ, ſcilicet quòd natis filiis bona Mariti, & Vxoris tam acquiſita, quam acquirenda confundantur, & in tres partes diuidantur, quarum vna applicetur Marito, alia Vxori, & tertia filiis ipſo Iure quantum ad dominium; Vndè inferebatur, quod etiamſi Inſtrumentum dotale non fuiſſet in forma probanti, & ſic Lucretia in cauſa prætenſi fideicommiſſi in *Rota* vertente ſuccubuiſſet adhuc tamen ipſa, & eius filij ex huiuſmodi conſuetudine longè plus conſequi debuiſſent quam ex tranſactione fuerint conſequuti, & ſic in quocumq; caſu ſiue Victoriæ, ſiue ſuccumbentiæ ſemper conſtaret de enormiſſima læſione.

Quoniam placuit reſponſio, quod non conſtat quænam & quot bona dicti Coniuges acquiſiuerint, & cuius valoris illa eſſent, & ſic etiam facta tripar-
5 titione, iuxta dictam conſuetudinem aſſerta læſio nullo modo remanet concludenter probata prout requiritur ex allegatis, & quod nullibi probatur nos verſari in caſu, & terminis in quibus loquitur dicta conſuetudo. vt probari deberet *Bart* in l. 1. §. ſiquis hoc interdicto, ff. de itin. actuque priuato, *Crauett.* conſ. 30. n. 5. & conſ. 96. n. 4. *Caſ. de Graſſ.* dec. 6. n. 5. de præb. *Surd.* conſ. 393. n. 20. & ſeqq. *Rot.* dec. 162. n. 1. & 2 coram S. me: Greg XV. & deciſ. 422. n. 15. par. 1. recent. Nam ſi admittitur inſtrumentum dotale aliàs productum pro parte DD. de Hebeyer eſſe in forma probanti, vt per eos prætendebatur clarè patet matrimonium non fuiſſe contractum ſimpliciter, & abſque ſcriptura, & alio pacto, vt loquitur præallegata conſuetudo, ſed cum ſcriptura, & pacto expreſſo, quod Ius Romanorum, non autem conſuetudinarium ſeruari deberet.

Neque hoc præſuppoſito ſequitur, quod Lucretia 6
in dicta cauſa in *Rota* introducta obtinere debuiſſet, Ideoq; illi renunciando mediante dicta tranſactione ſatis videatur conſtare ipſam fuiſſe enormiter læſam quia immo adhuc erat valdè dubium an in dict. Inſtrumento reuera contineretur prætenſum fideicōmiſſum, hoc enim pendebat ex articulo iuris ſatis implicito, An ſcilicet ipſa tanquam in conditione poſita dici poſſet cautè vocata, ſuper quo licet ad eius fauoré iam emanaſſet vnica deciſio, fieri tamen poterat, quod in repropoſitione cauſæ à deciſis recederetur firmando eſſe locum regulæ negatiuę, iuxta opinionem gloſ. magis communiter receptam in l. huius, ff. de hæred. Inſt. & vlterius etiam plures aliæ fuerant excitatæ difficultates, quæ ad fauorem D. Paſquali reſolui potuiſſent, & ſic ſemper aderat dubius litis euentus ratione cuius ceſſat prętenſa læſio, & tranſactio redditur vndequaque valida, iuxta deducta, & allegata in d. aliis duabus deciſionibus.

Et ita reſolutum fuit vtraq; parte informante, &c.

Romana pecuniaria.
Veneris 28. *May* 1617.

Non eget argumento, aut Summario.

Deciſio CCLXXXV.

CApta reſolutione ſub die 1. Iulij anni præteriti, quod ſcuta mille debeãtur ab hæredibus Georgij ob fideiuſſionem pro eo præſtitam, vt in deciſione, & cum prædicti hæredes non acquieſcerent inſteterunt pro noua diſputatione, & ideò repropoſui dubium ſuper iiſdem, & licet ipſi informare adhuc neglexerint, per Dominos tamen fuit reſolutum ſtandum eſſe in deciſis, quia de obligatione Georgij conſtat ex Inſtrumento, & de ſolutione facta per hæredes Andreæ conſtat ex mandatis contra eos relaxatis, vnde benè intrat obligatio releuationis indemnitatis in fauorem Andreæ pro quo Georgius fideiuſſit, & ſoluit c. peruenit de fideiuſſ. & cum aliis in deciſione allegatis.

Et ita reſolutum, &c.

Taurien. Canonicatus.
Lunæ 31. *May* 1627.

ARGVMENTVM.

Ad effectum vt poſſit quis tanquam familiaris aſſequi Canonicatum, quæ requiratur probatio.

ARGVMENTVM.

1 *Familiaritas ad effectum obtinendi beneficium re-*

ſeruatum debet probari, & n.6.
2 *Non eſt neceſſaria quattuor Menſium continuorum.*
3 *Fallit ſi ea deducitur ex verbis gratia.*
4 *Officialis Cancellaria Apoſtolica in litteris non poteſt deducere qualitates præiudiciales impetranti, & reſtringere gratiam.*
5 *Officialis Cancellaria tanquam organum Papa poteſt mentem Papæ declarare.*
7 *Canonicus inferioris ordinis quomodo aſſequi poſſit Canonicatum maioris ordinis, & n.8.*
9 *Teſtes debent reddere bonam dicti rationem in his, quæ ſenſu percipiuntur.*

Deciſio CCLXXXVI.

DOmini ſteterunt io deciſis ſub die 14. Aprilis 1626. coram bo. me. *Rembaldo*, quoniam teſtes de quibus in ſummario Franciſci n.3. non probant narratam familiaritatem, quæ tamen ad effectũ reſeruationis eſt plenè, & concludenter probanda
1 *Sarnen.* de impetr. benef. vacant. per obitum famil.
Card. q. 6. n.6 *Caputaq.* dec. 247. p. 1. *Rota* dec. 584 n. 5. p. 1. recent. Immò potius probant contrarium, nempè Io. Antonium vltimum beneficij poſſeſſorem vix fuiſſe familiarem bo. m. *Cardinalis* de.... per duos menſes.

Neque obſtat, quod familiaritas per quatuor
2 menſes continuos non ſit ad effectum prædictum neceſſaria, vt firmat *Mandoſ.* ad reg. 3. q. 10. ſub nu. 2. *Garz.* de benef. p. 5. c. 1. nu. 276. & fuit dictum in Seguntina beneficij 12. Maij 1589. coram *Orano*; Quia nihilominus ſtante huiuſmodi familiaritatis, ita qua-
3 lificatæ narratiua, ex qua Papa moueri potuit, ſaltem ad facilius concedendum, adhuc eſt neceſſaria illius iuſtificatio etiamſi alias non requireretur *Abb.* in c. 3. nu. 7. de libelli oblat. *Rot.* dec. 47. de reſcript. in antiq. *Creſcent.* dec. 8. nu. 1 eodem tit. *Caputaq.* dec. 91. num. 5 p. 3. Rota coram S. me. Greg. XV. dec. 242. n. 5.

Neque etiã obſtat, quod dicta narratiua non legatur in ſupplicatione, vt in ſummario Franciſci nu. 2. ſed verba illa, per quattuor menſes, fuerint addita in
4 litteris per Cancellariæ officiales, qui impetranti præiudicare, & Papæ gratiam reſtringere non poſſunt, vt per *Rot.* dec. 465. n. 4 p. 2. recent. & in Terulen. penſionis 15. Nouembris 1595 coram *Penia*, cum aliis allegatis per informantes pro Franciſco.

Quoniam vel dicen. eſt officiales, tamquam orga-
5 num Papæ illius mentem declaraſſe, & non quidem ſupplicationem, ſed litteris de quarum canonizatio-
6 ne agitur, eſſe attendendas, iuxta tradita per *Caſar. de Graſſ.* dec. 1. n. 4. 5. 6. 7. & ſeqq. de probat. vel præſumen. ipſum mer prouiſum exiſtimantem familiaritatẽ per quattuor menſes eſſe neceſſariam, verba prædicta narratiuę addi procuraſſe, vigore clauſulæ in ſupplicationibus apponi ſolitæ, quod verior omnium expreſſio fieri poſſit in litteris, de qua meminit *Rebuff.* in prax. in 3. parte ſignatur. verſ. alia clauſula.

Prætetea viſum etiam fuit adhuc ſubſiſtere ſecũdũ fundamentum deciſionis, nempè quod non probatur Io. Antonium de tempore familiaritatis, vel ante obtinuiſſe Canonicatum, de quo agitur, ſed potius apparet illum per optionem fuiſſe aſſequutum poſt obitum Cardinalis.

Nec placuit reſponſio, quod Io. Antonius non optauerit Canonicatum diuerſum, ſed ſolum præbendam, quoniam certum eſt in eccleſia Metropolitana Taurien. adeſſe viginti Canonicatus diſtinctos, quorum ſex ſunt Subdiaconales, ſex Diaconales, alij ſex præsbyterales, omnes cum præbendia, reliqui verò duo ſunt Acolitales abſque præbendia, & conſequenter Ioannes Antonius, qui de tẽpore prætenſæ familiaritatis obtinebat Canonicatum Diaconalem, & poſtea de anno 1599. Cardinalem anno 1592. iam prædefuncto, optauit præbendam presbyteralem, quæ eſt ſuperioris ordinis neceſſario etiam acquiſiuit nouum Canonicatum, cum nouo, ac di- 7
uerſo titulo presbyteratus dimiſſu priori Canonicatu inferioris ordinis, eum titulo Diaconatus iuxta tradita per *Put.* dec. 196. lib. 2. in correct. & *Menoc.* de option. c. 5. n. 16. & ſeqq & num. 27. ordines enim ſunt annexi Canonicatibus ex diſpoſitione Sacri Concilij Trid. ſeſſ. 24 c. 12.

Nec obſtãt Teſtes nuper examinati pro parte Frãciſci, quoniam, vel ipſorum depoſitiones ſunt intelligendæ de opinione præbendæ eiuſdem ordinis, tantum, vel non ſunt habendi in aliqua conſideratione, quia nullam reddunt ſufficientem ſcientiæ cauſam, prout reddere debent, cum deponant de iis quæ non percipiuntur ſenſu corporis, ſed oculis intellectus, *Bald.* conſ. 286. n. 3. lib. 2. *Bellam.* dec. 64. *Put.* dec. 282. lib. 1. *Caputaq.* dec. 34. lib. 1. in manuſcript. & ex facti qualitate, & circumſtantiis, de quo ipſi atteſtantur, colligitur oppoſitum, vt ſuperius fuit oſtenſum.

Ex quibus, & aliis deductis in deciſione fuit vtraque parte informante reſolutum ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Bononien. Dotis.
Lunæ 31. Maij 1627.

ARGVMENTVM.

Dos data primo Viro cenſetur etiam ſecundo conſtituto, etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecundo Viro, ſi tamen aliud non ſit conuentum ante contractum matrimonium, ſecus ſi conſtante.

SVMMARIVM.

1 *Dos data primo Viro cenſetur repetita ſecundo.*
2 *Permiſſum ad tempus poſt illud dicitur prohibitum.*
3 *Dotis aſſertæ facta ab Vxore conſtante matrimonio præſumitur ſimulata, & in fraudem donationis prohibita.*
4 *Statutum loquens in vno caſu comprehendit etiam alium ob rationis identitatem.*
5 *Diſpoſitio non reſtringitur per ea, quæ frequentius accidunt.*
6 *l. dotem ff. de iur. dot. non procedit, quando conſtat aliud eſſe conuentum.*
7 *Statutum Centenſe declaratur, & n.9.*
8 *Dos conſtante matrimonio augeri poteſt, imò & etiam conſtitui.*
10 *Iuramentum ſua religione non fouet iniquitatem.*
11 *Iuramentum non firmat donationem inter virum, & vxorem, quando eſt ſimulata, & hæc opinio eſt verior, & communior n.12.*

Deciſio CCLXXXVII.

SVb die 9. Iunij 1625. coram bo. me. *Buratto* Rota recedendo ab aliis deciſionibus reſpondit confeſſionem factam à D. Claudia ſuper conſtitutione dotis ſcutorum 5000. in fauorem Comitis Aloyſij de Pepulis ſecundi mariti non eſſe attendenda & conſequenter lucrum dotale eidem ſuperſtiti debitum

debitum, taxandum eſſe iuxta quantitatem dotis aſ-
ſignatam Domino Paulo Carandino primo viro, in
qua poſteriori ſententia poſt tertiam diſputationem
coram me, Domini etiam hodiè permanſerunt; illa
enim reſolutio, & iure communi, & muncipali in-
nititur, iure inquam communi, quia dos data primo
1 viro cenſetur repetita ſecundo l.dotem ff.de iur.dot.
l.Diuus l.in Iuſulam ff.ſolut. matr. cum latè cumula-
tis per Card. *Mant.* de tacit.lib.12.tit.15.n.1.& ſeqq.
etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecun-
do viro *Menoch.* conſ.5. per tot. vbi alios allegat;
Iure etiam municipali Centi, quoniam in Statuto
lib 3.cap.15.cauetur eamdem omnino dotem datam
pro primo matrimonio, cenſeri etiam traditam pro
ſecundo, & ad euitandas fraudes, ne coniuges blan-
ditiis aucupentur donationes Vxorum, ſubdit idem
ſtatutum adeo attendendam eſſe aſſignationem do-
tis factam primo viro, vt nec etiam vxor poſſit ſe-
cundo Viro augere, & conſtituere pinguiorem, niſi
ante contractum ſecundi matrimonij, vel in ipſo
contractu appareat de huiuſmodi augmento, vel
diuerſa conſtitutione dotis, ex quibus conſequitur,
quod cum D.Claudia non ante, nec in ipſo contra-
ctu, ſed triennio poſt contractum matrimonium
cum Pepulo, confeſſa fuit ſe aſſignaſſe dotem duplo
maiorem quam primo viro conſtituerit, huiuſmodi
2 aſſignationem, vel confeſſionem non ſuſtineri, per-
miſſum enim ad tempus poſt illud dicitur prohibi-
tum l.ſi vnus §.1.ff.de pact. *Oſaſch.* deciſ.85. num.13.
Surd. conſ.52.num.9.& deciſ.189.num.9 totaque il-
la aſſertio facta ab Vxore, ſimulatè, & in fraudem
donationis prohibitæ inter Virum, & Vxorem, &
3 quaſi color quæſitus, & pallium ad tegendam huiuſ-
modi fraudem cenſetur l.1.& ibi *Bart.* in §.ſciendum
ff. de donat. Inter Vir. & Vxor, l. quod de ſuo C. de
dot.cauſ & notat in his terminis *Gabr.* conſ.10.nu.2.
lib.1. *Modern.Roman.* diſcept.forenſ.c.498. nu.14.&
ſeqq. Rota coram S.m.Greg.XV. dec.188.nu.1.cum
aliis in dec.cumulatis.

Nec placuit DD. motiuum, quod ſtatutum Cen-
tenſe in ſecundo caſu loquatur, quando ſcilicet dos
non fuit ſoluta primo marito, & ſic quando adhuc
eſt ſoluenda ſecundo marito per Patrem Vxoris, vel
illius hæredes; Quoniam vltra quod verba ſtatuti
videntur comprehendere omnem caſum, quia in
principio diſponitur quando bona extant penes
ipſam Vxorem, in ſecunda vero parte ponitur caſus
quando dos eſt exigenda, & ſemper ibi prohibetur
fieri aſſignationem poſt ſecundum matrimonium,
vel ſaltem poſt menſem. Reſpondebant Domini
nullam rationem differentiæ poſſe aſſignari, ſiuè dos
fuerit exacta, ſiuè inexacta ad effectum, vt de noua
aſſignatione dotis facienda ſecundo viro debeat con-
ſtare, vel ante contractum, vel in ipſo contractu ſe-
cundi matrimonij, cum ſemper vtroque caſu vigeat
ſuſpicio fraudis, & ne in præiudicium filiorum pri-
mi matrimonij vxor blanditiis ſeducatur ad donan-
dum ſecundo viro, & propterea ſtatutum loquens
etiam in vno caſu trahendum eſſet, vel potius dicen-
dum comprehendere alium caſum ob identitatem
4 rationis *Bald.* in l. data opera num.11. C. qui accuſ.
poſſ. *Abb.* in c. 2.num.2.de appellat. *Crauett* conſ.
118. nu.15. *Tiraquell.* in l. ſi vnquam in verb. libertis
nu.45.C.de reuocan.donat. *Menoch* conſ.427.nu.71.
Surd. conſ. 443. numer. 31. Et illa verba tamquam
poſita demonſtratiuè, & Iuxta id quod frequentius
contingit, non dicuntur reſtringere diſpoſitionem
5 gl.in l.2.in verb. filio præcedente ff. de vulg. & pup.
Roland. conſ.39.n.5.lib.3 *Bellon.* conſ.52.nu.6.plenè
Silueſt. Aldobr. conſ.9.nu.17.& ſeqq.lib.1.& fuit fir-
matum in Romana Adminiſtrationis 10. Decembr.
1626.coram Reuerend.Dom.meo *Decano.*

Minus etiam obſtare viſum fuit, quod ſtatutum
recipiat interpretationem à Iure communi, & pro-
pterea quemadmodum à regula l. dotem ff. de Iur.
dot. receditur ſi cōſtet aliud fuiſſe conuentum, vt di- 6
citur in dicta l.dotem, & notat Cardinal. *Mantic.* de
tacit.dicto libr.12.tit.15. num.20. & ad hoc ſufficere
coniecturas, & præſumptiones dixerunt *Calcan* conſ.
11.n.4 verſ.ad hoc *Surd.* conſ.93.n.18. *Menoch* præ-
ſumpt.6.nu.78.lib.3. Rota in Romana quarti dotalis
21.Aprilis 1617.corā bo.me. *Andrea* verſ. nihilomi-
nus, & plures coniecturas enumerat deciſio ſub die
10.Nouembris 1617.ex quibus videbatur reddi pro-
babilis illa confeſſio, & quod verè in actu ſecundi
matrimonij amplior dos fuerit conſtituta, quam pro
primo matrimonio.

Quoniam obiectum vrgeret ſi ſtatutum ſimplici-
ter induceret præſumptionem, quod dos data pro pri-
mo cenſeretur repetita pro ſecundo matrimonio,
quia talis præſumptio tolleretur alia præſumptione,
ſed ſtatutum vlterius progreditur, & requirit proba- 7
tionē, & talem, quæ percutiat tempus, vel ante ſecun-
dum matrimonium, vel in actu ipſius matrimonij.

Præterea illę coniecturæ Dominis viſæ ſunt etiam
hodie ſatis leues. Nam quod fructus fuerint ſoluti
ad rationem dotis ſcutorum 5000. ante confectio-
nem Inſtrumenti, & confeſſionem D. Claudiæ, in
facto non iuſtificatur, & ſuper qualitate ſecundi viri
ad effectum, de quo agitur non multum inſiſtebant
Domini, quia licet familia de Pepulis ſit nobiliſſima,
attamen ipſe erat illegitimus, eiuſque ſplendori ob-
ſtabat res anguſta Domi, Dominus autem Paulus
Corandinus alter maritus erat ex primaria etiam no-
bilitate ſuæ Patriæ, illiuſque opera Sereniſſimi Fer-
rariæ Duces Atteſtini vſi fuerunt in arduis negociis;
& in regenda Ciuitate Regienſi, quod ſolum grauiſ-
ſimis viris munus demandari conſueuerat, & etiam
ad Principes, ac demum ad Imperatorem honorifi-
ca Legatione illum decorarunt, & ipſa D. Claudia
erat ex præclarioribus familiis Centi nempè ex Fer-
rariis, ſeu Gambariniis, adeout ipſa Vniuerſitas Cen-
ti aſſumpſerit ſtemma gentilitium dictæ familiæ de
Ferrariis, & de eius etiam dignitate atteſtatur Frater
Leander in deſcriptione Italiæ pagina 519. Cap.
Galli Boij.

Nec obſtare viſum fuit, quod etiam conſtante ma-
trimonio augeri dos, imò, & conſtitui poſſit l. ſi con- 8
ſtante C. de donat ante nupt. Card. *Mantica* de tacit.
lib.11.tit.22.n.20. *Surd.* dec.204 n.4. *Sanchez* de ma-
trim.lib.6.diſput.7 in princ. & eſt deciſio illa Roma-
na quarti dotalis coram bo.me. *Andrea* quoniam id
verum eſt in terminis Iuris communis, non autem
ſtante ſtatuto Centi, quo cautum eſt cenſeri eamdem
dotem datam ſecundo viro, niſi aliter ipſo contractu
matrimonij, vel antè fuerit conuentum.

Neque etiam obſtat, quod ſtatutum Centi fuerit
approbatum poſt dictam confeſſionem, & de tem-
pore præclaræ memoriæ Horatij Cardinalis Spinolæ 9
legati Ferrariæ; quoniam ab eodem Cardinali fuit
quidem ſtatutum Centenſe in congruiorem formam
redactum, & ipſo iubente impreſſum, ſed vt ex at-
teſtationibus Notariorum, & Cauſidicorum appa-
ret, hoc idem ſtatutum, de quo in lib.3.ſub rubr.XV.
antiquitus etiam ſeruabatur, & in volumine ſtatuto-
rum includebatur.

Et tandem nec Iuramentum viſum eſt ſuffragari,
quamuis enim ſi ſolum promiſſorium extaret, illud
ſufficeret, attamen cum præcedat aſſertorium & id
quod aſſeritur à veritate alienum ſit, & in fraudem
donationis fuerit prolatum, & ſic tale iuramentum
aſſertorium tamquam carens veritate non operetur,
10 quia Iuramentum ſua religione non fouet iniquita-
tem c. quanto de Iur. Iur. cap. inter cætera 22. q. 4. con-
ſequenter etiam hoc ſublato, & detecto mendacio,
Iuramentum promiſſorium quoque quod aſſertorio
11 innititur, & illius intuitu emiſſum fuit, vt corruat ne-
ceſſe eſt, ita poſt alios egregiè explicat *Rum.* conſ.
230. n. 4. lib. 1. & conſ. 132. n. 11. li. 4. & conſ. 155. n. 9.
lib. 6. *Seraphin.* de priuileg. iur cap. 71. n. 59. *Ladercb.*
conſ. 139. nu. 8. & in fin. vbi aſſerit omnes ferè DD.
huic concluſioni aſſentire Cardin. *Mantic.* de tacit.
lib. 21. tit. 1. num. 18. & tit. 8. nu. 54. qui de veriori &
12 communiori teſtatur, & ſequuta eſt Rota nedum in
hac eadem cauſa, ſed & in Ferrarien. Dotis 11. Apri-
lis 1622. & 4. Maij 1626. coram eodem bo. me. *Bu-
ratto.*

Et Ita vtraque parte informante in vltimo loco de-
ciſis Domini permanſerunt, &c.

Ariminen. Spolij.
Mercurij 2. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Spolium committitur etiam à Iudice, & exequutori-
bus nulliter procedentibus, & de exceſſu exequu-
tionis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter, vel iniuſtè procedens æquiparatur priuato, & ſpoliare dicitur.*
2 *Exequutor non obſeruans præcisè formam ſibi datam in capiendo poſſeſſionem, attentare, & nulliter procedere dicitur.*
3 *Remedium quod competat de iure non attenditur; ſed illud, quod fuit intentatum.*
4 *Fructus imputat Creditor in creditum, quos percepit ex bonis Debitoris ex primo decreto obtentis.*
5 *Exequutio, & ſententia nulla in parte, aut receſſiua. in totum ratione indiuiduitatis redditur nulla.*
6 *Et idem eſt in ſubhaſtatione.*
7 *Statuti Ariminen. de aſſociatione in poſſeſſionem interpretatio.*
8 *Actio ſpolij dicitur in rem ſcripta, & competit etiam contra ſingularem ſucceſſorem.*
9 *Et contra licitatorem.*

Deciſio CCLXXXVIII.

FVerat de anno 1610. relaxatum ad Inſtantiam
Franciſci mandatum executiuum ab A.C. contra
Sebaſtianum pro ſorte principali cenſus ſcutorum
3600. & eiuſdem fructibus decurſis, & non ſolutis ad
Summam ſcutorum 410. aſcendentibus, vt in man-
dato; Cuius vigore cum Franciſcus acceperit poſſeſ-
ſionem duorum prædiorum, quæ ſpectabant ad Seba-
ſtianum, vt ex Inſtrumento aſſociationis, & inſtante
Franciſco ſubhaſtata etiam fuerunt. Verum cum aſ-
ſociatio, & ſubhaſtatio prædictæ per Sebaſtianum
impugnarentur dedi dubium, An intraret ſpolium.
Quo propoſito Domini affirmatiuè reſponderunt,
quia vbi Iudex ritè, & rectè non procedit ad ſubha-
ſtationem, dicitur procedere tamquam priuatus, &
ſpoliare ad ca. conquerente vbi *Abb.* n. 8. de reſtit. 1
ſpoliat. Rota apud S. me. Gregorum XV. dec. 105. n.
5. dec. 209. n. 2. apud Reuerendiſſimum D. meum *De-
canum* inter eius impreſſ. dec. 97. n. 2. & in Romana
ſpolij Domus 17. Februarij 1617. & 28. Iunij eiuſdem
anni coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Pam-
philio.*

In præſenti autem Iudicem nulliter, & iniuſtè pro-
ceſſiſſe apparet, quia mandauit dicta prædia ſubha-
ſtari ad inſtantiam Franciſci creditoris, qui illa habe-
bat cum vitio ſpolij, vt paret, quia in mandato A. C.
committebatur executoribus, vt caperent de bonis
Sebaſtiani, executores vero hæc forma non ſeruata 2
aſſociarunt Franciſcum in poſſeſſionem, quæ propte-
rea fuit nulla, & ſpoliatiua *Felin.* in cap. cum olim n.
11. verſ. limita niſi Commiſſarius de offic. deleg. *Ca-
ſtren.* conſ. 321. ſub n. 5. verſ. 2. fuit lib. 1. *Alex.* conſ. 52
nu 3. lib. 2. *Put.* dec. 318. nu 4. lib. 2. Rota apud S. me.
Gregorium X V. dec 416. nu. 4. Non obſtante quod
eidem Franciſco alias competeret aſſociatio, quia re-
medium de iure competens non ſuffragatur vbi non 3
illud, ſed diuerſum fuit intentatum Rot. apud *Zac-
chi.* de obligat. Camer. dec. 24. num. 3. in fi. & in Ro-
mana Dotis 17. Aprilis 1617. coram bo. me. *Rem-
boldo.*

Præterea ex teſtibus datis in ſummario hæredum
nu. 4. probatur, quod Franciſcus poſtquam fuit aſſo-
ciatus ad dicta prædia. poſſedit eadem ſpatio tempo-
ris vltra duos annos, fructuſque collegit aſcendentes
quolibet anno ad libras 1800. vt ita confeſſus fuit Hie-
ronymus emptor ſub haſta, contra quem hodiè agi-
tur ſpolio in dicto ſummario n. 7. Vndè cum fructus
prædictos ſuos non fecerit, ſed in ſortem debuerit 4
imputare tanquam captos ex primo decreto in actio-
ne perſonali leg. Fulcinius vbi gloſ. verb. Non debe-
re ff. quibus ex cauſ. in poſſ. eat. & in leg. ſi finita §. ſi
plures in verbo. Prius prope fin. verſ. effectus primi
decreti, & ibi *Bart.* in §. Iulianus n. 50. ff. de damn. in-
fect. *Cyn.* in l. cum proponas verſ. tamen in hoc C. de
Bon. auth. Iud. poſſ. *Papien.* in form. reſponſ. rei con-
uent. verſ. In termino numer. 18. & ſubhaſtatio nihi-
lominus facta fuerit pro tota ſumma contenta in
mandato A. C. ſequitur ſubhaſtationem fuiſſe exceſ-
ſiuam, & pro maiori ſumma, quam deberetur, Ac 5
proinde remanſit ſpoliatiua in totum ratione indi-
uiduitatis *Bart.* in l. ſi non ſortem §. ſi centum vbi
etiam *Iaſ.* nu. 2. ff. de condict. indebit. *Pariſ.* conſ. 82.
nu. 36. lib. 2. *Surd.* conſ. 168. n. 20. *Rot.* dec. 33. n. 6. part.
2. diuerſ. apud Sanct. mem. Gregorium XV. dec. 198.
num. 1. & dec. 319. nu. 3. & recent. dec. 630. nu. 5. par-
te 2.

Et demum corruit ſubhaſtatio vti facta de duobus
prędiis diſtinctis, & ſeparatis pretio ſcut. 6000. quo-
rum vnumquodque aſcendebat ad ſummam ſcuto-
rum 3000. & ſic vnius tantum prædij ſubhaſtatio fuiſ-
ſet ſufficiens pro ſumma, quæ demptis fructibus ſu-
pradictis, necnon aliis ſcutis 250. ſolutis per Cęſarem
Copiolam D. Paſtono Rauennæ de quibus in d. ſum.
n. 5. remanebat debita pro ſcutis 2800. & conſequen-
ter ſubhaſtatio alterius prędij fuit in totum vitioſa, 6
nec poteſt in parte ſuſtineri *Galleſ.* de obligat. Camer.
tit. de quæſtion. poſt proceſſ. inciden. n. 28. verſ. Quod
tamen humaniter, vbi quod ita etiam praxis obſeruat.
Saluſt. in praxi A. C. lib. 1. c. 40. nu. 15. & dixit Rota in
Romana nullitatis ſubhaſtationis 27. Iunij 1616. co-
ram R. P. D. meo *Pirouano.*

Non obſtat, quod in aſſociatione fuerit ſeruata for-
ma Sta-

Digitized by Google

me *Statuti Ariminen* Nam quidquid dicẽdum ſit, An
7 illa fuerit ad vnguem ſeruata, Statutum procedit quo-
ad tenutam datam in cauſa iudicati, vel per contu-
maciam, qui actus differt à præſenti cum agatur de
mandato executiuo relaxato ſub certa forma, quæ
deboit ſeruari ex allegatis.

Nec quidquam refert, quod Hieronymus emptor,
vt ſupra non ſpoliauerit, ſed Franciſcus ad cuius in-
ſtantiam fuit facta ſubhaſtatio. Etenim actio ſpolij
8 tanquam in rem ſcripta competit etiam contra ſin-
gularem ſucceſſorem *Rip*. in l. 1. §. ſi hæres nu. 9. ff. Ad
Trebell. *Surd*. conſ. 28. num. 58. *Gabr*. conſ. 36. n. 3. lib.
1. *Menoch*. de recuper. remed. 1. nu. 410. *Rot*. dec. 244.
num. 2. p. 1. diuerſ. apud S. me. Gregorium XV. deciſ.
542. ſub num. 3. & ibi Adden. ſub nu. 10. & 11. & re-
cent. dec. 307. n. 3. p. 1. & dec. 476. nu. 2 p. 2. & in ſpe-
cie quod detur etiam contra licitatorem, cui ſub ha-
ſta res fuit deliberata, qualis eſt dictus Hieronymus,
9 quia cenſetur habere cauſam a ſpoliatore fuit dictum
in Anconitana ſpolij 9. Iunij 1610 coram bo. mem.
Cardinali *Sacrato* quæ eſt impreſſa apud *Marcheſ*.
de commiſſion. parte 2. fol. 235. & in Narnien. bo-
norum 21. Aprilis coram bo. me. *Remboldo*.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Nepeſina Tutelæ.
Luna 7. Iuny 1627.

ARGVMENTVM.

Tutor non tenetur reddere rationem de his, quæ ad eius manus non peruenerunt, ſecus verò ſi probetur contrarium. Examen nouum Teſtium non eſt indulgendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium, & quando dicatur ad eſſe.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non tenetur reddere rationem de his, qua ad eius manus non peruenerunt.*
2 *Ad Tutores manus an aliquid peruenerit, id probari poteſt per teſtes.*
3 *Teſtes admittere tertia vice ſuper eadem materia non caret periculo ſubornationis.*
4 *Examen nouum non eſt concedendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium.*
5 *Articuli, vt non dicantur noui, ſufficit vt idem in ſubſtantia articuletur, quod antea fuit articulatum, quamuis in cortice verborum ſit differentia.*
6 *Examen nouum Teſtium ſolet denegari, quando iam diſcuſſa fuerunt dicta aliorum teſtium.*
7 *Teſtium nouum examen ex ſtylo Rota ſolet admitti, quando dicta Teſtium ſolemniter non fuerunt publicata.*
8 *Sed intellige verum, quando ſummarium ſolummodò fuit datum Procuratori, ideoque ſecus eſt dicendum, quando pars etiam vidit, & ex profeſſo dicta teſtium fuerunt diſcuſſa.*
9 *Examen nouum Teſtium eſt admittendum, quando ceſſat ſuſpicio, & materia, qua articulatur eſt releuans & eſt merè prophana.*
10 *Remiſſoria in prophanis datur ſine fumo data releuantia articulorum.*

Deciſio CCLXXXIX

FRanciſcus Lucretius deceſſit die 28. Iulij 1591.
relicto Dominico filio, cuius tutelam, & curam
geſſit ſola Æmilia Mater vſque ad diem 20. Auguſti,
quo tempore fuerunt deputati Curatores Plodius &
Allæus, & eadem Æmilia, & cum poſtea dictus Plo-
dius pulſaretur ad reddendam rationem adminiſtra-
tionis, Rota ſub die 27. Iunij 1625. coram bo. me. Do-
mino *Vbaldo* diſtinguendo reſoluit ipſum Plodium
non teneri ad redditionem rationis pro frumento
triturato in Area nuncupata *del Fiore*, quia non con-
ſtat, quod illud frumentum fuerit ei conſignatum, cũ 1
prius fuerit traditum, Æmiliæ; Quo autem ad fru-
mentum trituratum in Area nuncupata, *della Vigna*,
contrarium cenſuit Rota, videlicet Plodium ſiue
eius hæredes teneri ad redditionem rationis, quia
ex Teſtibus tunc ponderatis apparet, hoc frumen-
tum veniſſe ad manus eiuſdem Plodij, & Æmi- 2
liæ, vt in deciſione poſtrema bo. me. D. *Vbaldi*.

Verum cum pro parte Dominici Lucretij exhibe-
rentur articuli, quibus nitebatur probare frumentum
in vtraque area trituratum peruenitſſe ad manus Plo-
dij, & aliorum; Dedi dubium, an dicti Articuli eſſent
admittendi; & contra quos; Et Domini quoad Plo-
dium negatiuè, quo autem ad Æmiliam affirmatiuè 3
reſponderunt. Nam quo ad Plodium, iam quater fue-
runt contra eum dati articuli, & examinati teſtes, &
enixè tentatum, vt probaretur frumentum etiam tri-
turatum in area Horis, ad illius manus perueniſſe, &
ipſorum Teſtium ſummarium traditum fuit vtrique
parti, & dicta Teſtium pluries etiam coram bo. me.
Vbaldo, & R. P. D. meo *Veroſpio* diſcuſſa fuerunt, Vn-
de admittere quinta vice teſtes ſuper eadem materia,
non careret periculo ſubornationis, præſertim cum
Partes ſint inſtructæ ex diſcuſſionibus factis in Rota
ſuper depoſitionibus Teſtium, & facili negotio ſup-
pleri, & prouideri, vt Iuxta intentionem partium, &
pro victoria cauſæ Teſtes deponerent; Et propterea
ſtante hac ſuſpicione non eſt concedendum nouum
examen c. fraternitatis e. Intimauit de teſtibus au- 4
thentica at qui ſemel C. de probat. & in corpore vn-
de ſumitur §. quia vero authentica de teſtibus *Fari-
nac*. de Teſtibus q. 75. num. 68. & 69. cum ſeqq. Rota
apud Card. *Seraph*. dec. 688. n. 1 & ſeqq. Et in hac ma-
teria ſufficit quod idem in ſubſtantia articuletur, li-
cet in cortice, & ſtructura verborum ſit differentia
Bart. in authentica at qui ſemel n. 24 C. de probat. 5
Benimen. deciſ. 3. ſub n. 1. Rota coram S. me. Grego-
rio XV. dec. 497. n. 3. & in Pampilonen. Iuris viſitan-
di 15. Martij 1614. coram Me, vbi alij referuntur, &
in his terminis fuit denegatum nouum examen, eo
quia fuerant iam diſcuſſa dicta aliorum Teſtium, &
in reſolutionibus detectæ exceptiones, in Albanen. 6
Confinium 22. Aprilis 1612 coram R. P. D. meo *Pero-
nano*.

Nec applicatur ſtilus Rotæ admittendi nouum
examen, quando non fuerunt ſolemniter publicata
dicta Teſtium ſed ſolummodo Procuratori data co- 7
pia, vel ſummarium, quia non eſt extendendus, quan-
do pars etiam vidit, & ex profeſſo diſcuſſa fuerunt
dicta Teſtium, & ſic vbi adeſt ſuſpicio de qua per 8
gloſ. in dicto c. Fraternitatis & per Card. *Seraph*. di-
cta deciſ. 688. n. 3. & S. me. Greg. dicta deciſ. 497. n. 4.

Quo autem ad Æmiliam, viſum fuit poſſe admitti
articulos, quia quo ad eam ceſſat motiuum ſuſpicio-
nis, & materia, quæ articulatur eſt releuans, & eſt
merè prophana; Vnde etiam ſine alio fumo admit-
tuntur articuli l. Iudices C. de fid. Inſtrument. Rot. 9
apud *Mantic*. dec. 369. n. 1. & Sa. me. Greg. XV. dec. 10
124. n. 1. & alias, &c.

Et Ita, &c.

Romana Societatis Officij.
Luna 7. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis officij in contractu per obiectum non ſuperlucratur quis capitale, quando non fuerunt obſeruata pacta data in contractu, & in ſpecie quia præſtiti non extiterunt fideiuſſores.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio cum clauſula Camerali habet paratam exequutionem.*

2 *Per mortem diſſoluitur ſocietas.*

3 *Societas conſideratur inter Officialem, & eum, qui ſoluit pecunias.*

4 *Per obitum non ſuperlucratur quis capitale ſocietatis officij, quando non fuit adimpletus ex ſui parte contractus, & ſignanter in præſtatione fideiuſſorum & n. 5.*

6 *Contractu vtens, & commodum ex eo prætendens conſequi debet pro ſui parte oſtendere de adimplemento.*

7 *Et lucrum facere non poteſt quis ex contractu, quem non adimpleuit.*

8 *Remiſſio obligationi præſtandi fideiuſſores in contractu ſocietatis officij videtur inducta ex eo quod mutatum ſit ſocietatis vitæ periculum in aliam perſonam, contra n. 11.*

9 *Similiter remiſſa cenſetur d. obligatio per receptionem fructuum.*

10 *Renunciatio non debet extendi de vno caſu ad alium.*

Deciſio CCXC.

MAndatum relaxatum per R. P. D. *Bichium* locumtenentem Auditoris Cameræ, Domini cenſuerunt eſſe exequendum, quia fuit relaxatum pro reſtitutione pecuniarum finita ſocietate iuxtà formam obligationis Cameralis factæ per Iacobum in caſu diſſolutæ Societatis, quæ obligatio habet exe-
1 cutionem paratam *Galleſ.* ad form. obligat. Cameral. p. 1. q. 2. nu. 21. & ſeqq. *Rota* dec. 545. num. 1. p. 1. recent.

Nec dubitari poteſt quin diſſoluta fuerit ſocietas cum iam obierit Andreas, qui pecunias ad Societatem officij dedit, & ſic per mortem Soij deſierit ipſe
2 contractus Societatis l. adeo l. actione §. morte ff. pro Soc. *Caſtracan.* de Societat. Offic. tot. c. 8 n. 31. ipſeque Andreas; qui pecunias verus ſocius, & inter illum, ac officialem tantum conſiderabatur contractus
3 ſocietatis Rota coram S. mem. Greg. XV. dec. 45. impreſſa poſt Modern. Roman. de ſocietatis offic. n. 3.

Nec viſum eſt ſuffragari, ſocietatem fuiſſe ſuperlucratam per mortem Ioannis Silueſtrini, in cuius caput ipſa ſocietas erat contracta; Quoniam huiuſmodi lucrum per mortem Ioannis eatenus deberetur Officiali ſiuè Iacobo, qui bonam fidem recognouit, quatenus ipſe officialis, ſiuè Iacobus adimpleuiſſent pro eorum parte adimplenda, nempè ſi fideiuſſo-
4 res promiſſos præſtitiſſent, & propterea ſi ipſi defecerunt in hoc per eos adimplendo, conſequenter
etiam nec aliquod emolumentum ex illo contractu 5
conſequi poſſunt l. Iulianus §. offerri ff. de act. empt. & in his terminis dixit Rota coram Cardinali *Seraph.* deciſ. 225. n. 1. & ſeqq. & dec. 673. & in Romana ſocietatis officij 2 Iunij 1608. coram Cardin. *Lancellotto* impreſſa apud eoſdem *Modern.* Roman de ſocietat. offic. dec. 5. n. 3. & plenè *Gratian.* diſc pt. forenſ. c. 301. nu. 8. ad effectum enim, vt quis conſequatur actionem vel exceptionem ex contractu de-
bet antè omnia docere pro parte ſua de adimple- 6
mento promiſſorum *Crauett.* conſ. 151. n. 10. & conſ. 192. nu. 15. & 20. Nec valet quis lucrum facere ex
contractu, quem non impleuit non obſtante aliqua 7
excuſatione *Dec.* l. cum proponas la 1. nu. 4. C. de pact. *Menoch.* conſ. 55 n. 5. *Rot.* dec. 21. n. 1. in impreſſ. poſt dd. *Moder. Roman.*

Nec ſuffragatur, quod non obſtante hac prætermiſſione Iacobi in dando fideiuſſores, ipſe tamen Andreas mutauerit periculum vitæ de perſona prius nominata, in aliam perſonam, & ſic videatur remiſiſſe Iacobo onus illud præſtandi fideiuſſores, & virtualiter declaraſſe, velle perſiſtere in contractu ſocietatis, quamuis fideiuſſores non acceſſerint quemadmodum diximus, per receptionem fructuum ſocietatis, cenſeri remiſſum onus præſtandi fideiuſſo-
res, & tunc ob huiuſmodi omiſſionem fideiuſſoris 8
non impediri lucrum ſocietatis *Caſtrac.* de ſocietat. offic. & cap 69. nu. 1. *Rota* dec. 113. n. 6. p. 1. diuerſ. & dec. 577. n. 10. p. 1. recent. & *Moder. Rom.* diſcept. Forenſ. cap. 301. n. 36. & ſeqq. & cap. 302. n. 6. & ſeqq. Quoniam hoc quod Andreas voluerit remittere Ius, & cautionem ſibi debitam importaret renunciatio-
nem iuri quæſito, quæ quidem renunciatio non de- 9
bet extendi de vno actu ad alium *Crauett.* conſ. 747. 10
n. 17. *Decian.* reſp. 11. n 76. lib. 1. Atque Ideo non bene infertur, Andreas tranſtulit periculum vitæ in aliam perſonam, ergò renunciauit promiſſioni ſibi factæ de præſtando fideiuſſores, ſunt enim compatibilia quod tranſtulit quidem periculum, & tamen quod reſeruatum remanſerit ius, quod ipſi competebat circa dictos fideiuſſores, & adhuc durauerit ſuſpenſio perfectionis contractus, quandiu præſtiti fuiſſent fideiuſſores, ita vt cum huiuſmodi tranſlatione periculi rectè tranſiuerit etiam dicta promiſſio.

Et ideò quæ dicebantur de receptione fructuum
non applicantur nec congruunt huic caſui, quoniam 11
recipiens fructus, dum habet ſcientiam, quod non ſint præſtiti fideiuſſores promiſſi, & nihilominus hoc non obſtante eoſdem recipit fructus neceſſario fatetur, & admittit ſocietatem eſſe perfectam, & non amplius eſſe in ſuſpenſo, alioquin enim citra labem vſurarum non poſſet fructus percipere, ſi contractus non eſſet perfectus, ſed eſſet in ſuſpenſo, & propterea ſi approbat contractum, & pro abſoluto, & perfecto admittit virtualiter etiam remittit conditionem illam, & promiſſionem, quæ in ſui fauorem ſuſpendebat ſocietatis contractum, quamdiu darentur fideiuſſores, quod ſecus eſt in tranſlatione periculi cum adſit diuerſa ratio, vt ſupra dictum eſt, &c.

Et Ita reſolutum vtraque parte Informante &c.

Romana ſpolij.
Mercurij 9. Iunij 1627.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Ratione hypothecæ agit emptor ad damna, & intereſſe contra venditorem, qui bona promiſit libera, quæ tamen ſubiecta ſunt hypothecis creditorum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio in ſpolio probatur ex confeſſione partis.*
2 *Poſſeſſio rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis, & adiudicatione.*
3 *Creditor ſi fuit ex fructibus pignoris iam ſatisfactus, non poteſt pignori amplius incumbere, alias ſpoliare dicitur.*
4 *Emptor ratione hypotheca, cui bona reperiuntur obnoxia non agit ad reſolutionem totius contractus, ſed pro rata illius hypotheca tantum ad damna, & intereſſe.*
5 *Sententia, vel executio in exceſſu inducit nullitatem immiſſionis, pro qua datur ſpolium.*
6 *Probatio perceptionis fructuum ex domibus fit per coniecturas in Vrbe.*

Deciſio CCXCI.

DVbitatum fuit an intraret ſpolium, itaut Dom: Angelus Incoronatus eſſet reintegrandus ad poſſeſſionem, primo quinque domorum ſitarum in via Iulia è conſpectu Eccleſiæ Sancti Spiritus, in quas D. de Fracaſſis, in iudicio Saluiani ab Illuſtriſſimo D. Card. Spada, tunc ab A. C. Iudice deputato fuerunt immiſſi, ſecundo ad poſſeſſionem alterius Domus cum furno poſitæ in eadem via, in quam iiſdem Fracaſſis vigore ſententiæ R.P.D. *Celleſij* in Saluiano pariter latæ, fuit conceſſa immiſſio. Et Domini quoad vtramque dubij partem, affirmatiuè reſponderunt.

Quo enim ad quinque domos, viſum fuit ſatis conſtare de vtroque ſpolij extremo, cum anterior poſſeſſio Incoronati probetur ex propria confeſſio-
1 ne illorum de Fracaſſis in monitorio coram Illuſtriſſimo D. Card. Spada, ſeu A.C. met emanata l. cum preciam C. de liberal. cauſ. *Rota* in recent. dec. 347. n.1. p.2. & coram S. me. Gregorio XV. dec. 116. n.2. & de poſſeſſione poſteriori illorum de Fracaſſis conſtat ex litis ſuſtentatione, & in adiudicatione dictarum domorum eiſdem facta vna cum traditione *Caputaq.* dec. 369. p.2. Rota coram eodem S. me. Grego-
2 rio XV. dec. 105. n.3. & dec. 209. n.1. Iniuſtitia autem continuationis iſtorum in poſſeſſione patet ex eo, quia immiſſio fuit illis conceſſa de anno 1610. donec fuerint ſatisfacti pro ſcutis 350. & hucuſque habuerunt ſupra ſcuta mille, cum per ſex Annos, & quattuor menſes perceperint penſionem dictarum domorum, quæ reddunt ſingulis annis ſcuta 179. circiter, vt deponunt teſtes ſummario nu. 6. & ſic abundè fuerunt ſatisfacti, Vndè modo domos amplius retinere non poſſunt, dumque reſtituere recuſant ſpoliare dicuntur *Surd.* conſ. 160. n.6 in fin. *Seraph.* dec. 896.
3 n.8. cum aliis.

Quo autem ad aliam domum cum Furno, extrema ſimiliter fuiſſe iuſtificata dixerunt Domini; Primum nempè ex monitorio coram R.P.D. *Celleſio*, & ſententia eiuſdem ſumm. n.1. & 3. ſecundum ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis per ipſos Fracaſſos ſummario n.4. & ex litis ſuſtentatione; Dominumque Angelum ſua poſſeſſione iniuſtè fuiſſe priuatum non dubitabatur, quoniam Fracaſſi in dictam Domū fuerunt immiſſi pro prætenſo credito ſcutorum 7500. ex cauſa euictionis alterius domus ipſis venditæ à Marco Antonio Incoronato patre ipſius Angeli & tamen re vera tota Domus vendita non fuit euicta, ſed ſolum illatæ fuerunt moleſtiæ pro ſumma ſcutorum 750, nempe pro ſcutis 350. ad inſtantiam Dominorum de Victoriis, vt in monitorio dato in ſummario n.5. & pro ſcutis 400. ad inſtantiam illorum de Niſiis, qui erant creditores duorum cenſuum, pro quibus dicta Domus erat hypothecata, vnde Fracaſſi non poterant agere ad repetitionem totius precij Domus ſcutorum 7500. ſed ſolum competebat actio pro intereſſe illius portionis, ſeu ratæ, pro qua Domus empta reperiebatur hypothecata l. 1. vbi 4
Bart. n.1. & 3. & alij Doctores ff. de euict. l. qui rem vbi *Bald.* n.1. C. eodem *Becc.* conſ. 106. num 43. *Surd.* conſ. 104. n.6. & conſ. 359. n.30. & ſic reſultat exceſſus, & intrat reintegratio ob ſpolium *Iaſ.* in leg. ſi 5
non ſortem §. ſi centum num. 2 ff. de cond. indeb. *Rot.* in recent. deciſ. 545. num. 1. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 485. num. 4. & fuit dictum in Romana Domus 14. Maij 1618. coram bo. me. D. *Vbaldo*, & 29. Apr. 1626. coram R.P.D. meo *Durano*.

Non obſtat, quod non fuerit probatum penſionem quinque domorum quotannis per Fracaſſos fuiſſe perceptam, quia cum in Vrbe Domus locentur, & ipſi poſſederint, ſufficit probare perceptionem ex coniecturis, & à conſuetis *Bald.* conſ. 323. n. 6
5. lib. 2. *Achil.* deciſ. 22. de reſtit. ſpoliat. Rota coram S. m. Gregorio XV. deciſ. 50. num 2 cum aliis præſertim quia de tempore quo Fracaſſi fuerunt immiſſi ipſæ domus habebant ſuos conductores &c.

Et Ita pro Domino Angelo Incoronato tantum informante fuit reſponſum, &c.

Romana Melioramentorum.
Mercury 9. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Locator, qui non præſtitit conductori ſucceſſiuam patientiam, quando iuuare ſe poſſit pactis contractus locationis.

SVMMARIVM.

1 *Locator durante tempore locationis præſtare tenetur ſucceſſiuam patientiam conductori in vſu rei locatæ.*
2 *Et non præſtita huiuſmodi patientia non poteſt iuuari pactis contractus locationis & n.7.*
3 *Ceſſionario competunt omnia commoda, & priuilegia competentia cedenti.*
4 *Patientia, & pacta tacitè remiſſa cenſentur locatori à Conductore ex continuatione retentionis, ac poſſeſſionis rei locatæ.*
5 *Cedentis conſenſus, & factum non poteſt præiudicare ceſſionario.*
6 *Conductor poteſt cogi ad euacuandum per non adimplementum in ſolutione penſionis.*

Deciſio CCXCII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 21. Aprilis, 1625. coram bo. me. *Vbaldo*, nimirum Dominia de Cibo, non eſſe dandum mandatum de euacuando ludum pilæ cum hoſpitio ſubter poſito, de quibus agitur, contra ſcatiattos, dictum pilæ ludum

auctoritate Iudicis poſſidentes, & quos Rota coram eodem Domino *Vbaldo* 9. Decemb. 1615. dixit eſſe manutenendos.

Placuit enim fundamentum deciſionis, quod cum Achilles Cibo, poſtquam locauerat quaſdam Domos ad Annos 18. Ioanni à Ponte, à quo cauſam habent ſcarlatti, pacto adiecto, vt in eis ſignanter ludum pilæ efficere teneretur, ſtatim vix elapſo anno, in poſſeſſionem dictarum Domorum ſe intruſerit, aliiſque locauerit, & ſic ex parte ſua non adimpleuerit contractum, præſtando continuã, & ſucceſſiuam patientiam, vt conductor frueretur per integrum tempus 18. Annorum re conducta, prout de Iure tenebatur
1 l. ſi quis Domum vbi *Bart.* num. 1. l. ex conducto in principio l ſi fundus ff. locati *Magon.* dec. lucenſ. 11. num. 4. *Surd.* deciſ. 326. numer. 17. latè *Caſtill.* quotid. controuerſ. p. 3. c. 3. n. 6. & ſeq. *Mantic.* deciſ. 4. num. 12.

Conſequenter modo ipſe Achilles, ſiuè eius Hæredes licet expirauerit integrum tempus 18. Annorum, ratione tamen dicti non adimplementi, & non præſtitæ patientiæ, non poſſunt agere ad euacuandum,
2 nec poſſunt vti, aut iuuari pacto appoſito in Inſtrumento locationis, de reddendis Domibus liberis, elapſo dicto tempore, ſine vlla refectione melioramentorum, aut expenſarum l. Iulianus §. afferri vbi DD. ff. de act. empt. l. filiæ licet C. de collat. l. quæro §. inter locatorem ff. locati *Menoch.* conſ. 55. nu. 1. & ſeq. *Ioſeph. Ludou* dec. *Peruſ.* 50. n. 1. 2. & 3. *Magon.* deciſ. lucenſ. 69. n. 4. *Caſtill.* dicto c 3. n. 14 *Put.* deciſ. 357. lib. 3. in correct. Ideoque nec etiam dandum eſt mandatum de euacuando contra ſcarlattos, qui tamquam Ceſſionarij, & creditores Ioannis à Ponte in ſcutis 1100. expoſitis pro dicto pilæ ludo conficiendo, fuerunt per ſententiam Iudicis in poſſeſſionem dicti pilæ ludi immiſſi, & iis vti Ceſſionariis competit eadem exceptio, & idem ius, quod competebat Ioanni
3 cedenti. l. emptor C. de hęred. & act. vend. *Surd.* conſ. 269 n. 1. & dec. 256. n. 8. & ſeqq.

Non obſtat, quod Achilles locator, ingreſſus fuerit poſſeſſionem dicti ludi pilæ de conſenſu Ioannis Conductoris, qui penſionem ſoluere, & deſignata melioramenta in Inſtrumento locationis, perficere propter inopiam non valebat, & proinde continua, & ſucceſſiua patientia, quam præſtare tenebatur lo-
4 cator fuerit illi remiſſa, ad trad per *Bald.* conſ. 131. n. 1. *Rota* dec 577. n. 10. p. 1. recent.

Quoniam reſpondebant Domini, huiuſmodi conſenſum Ioannis à Ponte, non potuiſſe præiudicare ſcarlattis Ceſſionariis, & Creditoribus pro ſcutis 1100 cum hypotheca generali omnium bonorum, & ſpeciali melioramentorum, ideſt dicti pilæ ludi, & quibus antea per quadriennium fuerat per dictam
5 ceſſionem ius quæſitum l. debitorum pactionibus C. de pact. *Surd.* deciſ. 60. nu. 7. & deciſ. 286. n. 1. *Rota* deciſ. 563. num. 3 p. 2. recent. & Ioannes non poterat
6 expelli prætextu penſionis non ſolutæ, ſed ſolum vrgeri ad penſiones decurſas, & non ſolutas, vt in 1. deciſ.

Minus obſtat, quod cum ſcarlatti dicti pilę ludi, & Cauponæ ſubter poſitæ, poſſeſſores, ac Ioannem à Ponte conductorem repræſentantes, nullam ſoluerint pro rebus conductis penſionem, vtique elapſo conuento tempore cõductionis, cogi poſſint ad euacuandam; Quia reſponſum fuit ex hoc ſcarlattos poſſe ſolum conueniri ad ſoluendum penſionem non quidem pro omnibus Domibus in locatione expreſſis, quas non poſſederunt, ſed pro rata tãtum ludi pilæ, & cauponæ quibus gauiſi fuerunt, cuius liquidatio dum pendet non intrat remedium l. ſi quis conductionis C. locati.

Demum nec obſtare viſum fuit, quod Ioannes conductor non adimpleuerit pro parte ſua in conficiendo melioramenta vſq; ad ſummam ſcut. 2000. iuxta conuentionem in Inſtrumento initam, vnde videretur reſolutus contractus, & potuerint Domus alteri locari; Quia ceſſat obiectum ex eo, quod ſtatim vix elapſo Anno deſiit Io: poſſidere de voluntate, & conſenſu locatoris, ex quo videtur tacitè remiſſum onus aliorum melioramentorum ex præalleg. conſ. *Bald.* 31. n. 1. lib. 1. quem ſeq. *Crauett.* conſ. 106. n. 2. *Rot.* in recent. dec. 577. n. 10. p. 1.

Et Ita, &c.

Bononien. legati de Mareſcot.
Lunæ 14. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Dotium quantitates taxantur iuxta conſuetudinem Regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum. Dos an taxari poſſit vltra legitimam.

SVMMARIVM.

1 *Dotium quantitates qualiter taxantur & nu. 4.*
2 *Dotes in dies potius augentur, quàm diminuuntur.*
3 *Filiabus pinguior dos conſtituitur, non extantibus filiis legitimis, quam ſi extarent.*
5 *Conſuetudo circa conſtitutionem dotium, eſt ad vnguem probanda, & prius ſemper eſt attendenda conſuetudo ſpecialis familiæ quam generalis n. 6. & 7. amplia n. 8.*
9 *Dotis congruitas non neceſſario regulatur à quantitate legitima.*
10 *In dotem dari poſſunt omnia bona ſubiecta fideicommiſſo, ſi ratio ita poſtulet.*
11 *Dotes taxari poſſunt vltra legitimam, ſuadente ita equitate.*
12 *Teſtator poteſt de bonis hæredis diſponere, ſicuti de ſuis propriis.*
13 *Inuentarij beneficium non ſuffragatur, ſi hæreditas eſt ſoluenda, & n. 14.*
15 *Inuentarium preſeruat hæredem à damno, non autem operatur, vt ex eo aliquid lucretur.*
17 *Affectio non intrat, quando teſtantis voluntas eſt ſeruanda, & vires hæreditatis ſuppetunt pro ea adimplenda n. 16.*
18 *Legatarij immiſſio ſub quo prætextu denegari non poteſt.*
19 *Filius per vltimam voluntatem non poteſt eligere legitimam ſuper certis bonis in præiudicium fideicommiſſarij.*
20 *Hæres cum beneficio Inuentarij poteſt ſibi ipſi ſoluere, quod Teſtator ei debebat.*
21 *Falcidia non habet locum, quando legata non excedunt dodrantem.*
22 *Falcidia non detrahitur ex bonis prohibitis alienari.*
23 *Fructus in Trebellianicam tranſuerſalis imputari debent.*

Deciſio CCXCIII.

Domini Bernandinus, & Antonius Maria fratres de Mareſcotis petierant immiſſionem in poſſeſſio-

poſſeſſionem duorum prædiorum nuncupatorum *del Boſco, la Mareſcotta*, quæ ſibi à Nicolao in Teſtamento, & Codicillis relicta fuerant, & in Ciuitate Bononien. fauorabilem ſententiam obtinuerunt, ſed cauſa ad Rotam deuoluta, & propoſito dubio, An dicta immiſſio eſſet concedenda, negatiuè fuit reſolutum, eo potiſſimum fundamento, quia hæc prædia retinebat D. Vincentius, non tamquam hæres Nicolai, ſed tamquam fideicommiſſarius ex Teſtamento Ageſilai Patris, & licet detrahenda eſſet legitima, & alia ex Perſona dicti Nicolai filij & primi hæredes grauati, & ratione iſtius legitimæ Nicolaus potuerit legare dicta prædia; Attamen cum incertum eſſet an dicta legitima, & aliæ detractiones aſcenderent ad valorem dictorum prædiorum, tunc Domini denegarunt dictam immiſſionem, vt in dec. ſub die 24. Aprilis 1626. emanata habetur; Vnde dd. fratres, vt probarent legitimam excedere valorem dictorum prædiorum, proponebant libras 92000. pro dotibus ſororum declaratas, & appoſitas ad debitum eiuſdem Domini Nicolai eſſe transferen. ad debitum Ageſilai Patris, & indè pinguiorem euadere legitimam, & hæreditatem Nicolai, & ſic integra prædia ipſis legatariis deberi; ſuper quo ſuſcepta diſputatione per tres deciſiones reſolutum fuit dictas dotes referendas eſſe ad hæreditatem Ageſilai Patris, ad quem ſpectat onus dotandi, nihilque aliud Nicolaum egiſſe, quam loco Arbitri amicè declarare quanta foret dos vniuſcuiuſque ſororis, nec ſuam hæreditatem voluiſſe grauare occaſione dictarum dotium, vt in deciſionibus ſub die 15. Ian. 22. Martij, & 29. Aprilis huius anni coram me.

Et quoniam in vltima deciſione fuit reſeruatum, vt videretur, An declaratio facta per Nicolaum circa quantitatem dictarum dotium eſſet exceſſiua, Ideò iuxta mentem Dominorum dedi dubium, An conſtaret de tali exceſſu, qui impediret immiſſionem, ſuper quo Domini reſponderunt non conſtare.

Et moti ſunt, quia exceſſus non præſumitur, &
1 dotium quantitates debent taxari iuxta conſuetudinem Regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum *Alex.* conſ. 7. n. 2. & 4. in fin lib. 2. *Rum.* conſ. 6. nu. 1. lib. 3. *Menoch.* conſ. 247. n. 43. 44. & 53. cum ſeqq Card. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 21. n. 31. & 32. & huic regulæ ſe etiam conformauit Ageſilaus dum iuſſit filias ſecundum conditionem temporum, ac rerum viciſſitudinem dotari.

Quod autem dos librarum 46000. pro qualibet puella eſſet congrua, & rationabilis, deſumebant Domini nedum ex conſuetudine Ciuitatis Bononien. in conſtituendis dotis ad fauorem puellarum, nobilium, ſed ſignanter etiam ex more eiuſdem familiæ de Mareſcottis, quia Thideus Pater Ageſilai de anno 1581. mandauerat dotari filias in ſcut. 7700. & deindè Ageſilaus nuptui tradidit Eliſabetham ſororem Guido Antonio Lambertino dote conſtituta ſcut. 9000. & trium millium circiter in ſuppellectili, & mundo muliebri, & ſic in totum ſcut. t2000. & idem Ageſilaus duxit Vxorem cum dote librarum 42400. & tamen ſemper in dies potius augentur
2 dotes, quam diminuantur prout atteſtatur *Theſ.* dec. 192. n. 6. & alij & de Ciuitate Bononiæ dixit Rota in Bononien. de Cattaneis 20. Febr. 1620. coram R. P. D. meo *Pirouano.*

Quæ eò magis admittenda videntur in caſu noſtro, tum quia dicta hæreditas Ageſilai Patris deducto etiam ære alieno, & dotibus filiarum dotandarũ & illarum quæ Monaſterium ingreſſæ ſunt excedit ſummam librarum 72000. vt pro parte eiuſdem D. Vincentij aſſerebatur, & conſiderato, quod nullus filius legitimus extat, ſed vnus tantum naturalis, certè dos librarum 9200. pro duabus filiabus legitimis nubendis in ſæculo exceſſiua dici non poteſt; Tum etiam quia huiuſmodi dotes congruas eſſe conſanguinei, & Periti ab eodem D. Vincentio producti videntur admiſiſſe, qui retulerunt attenta exiſtentia trium filiorum maſculorum legitimorum, ex hæreditate Ageſilai poſſe detrahi libras 115000. pro dotandi filiabus, Vndè multo magis ex eorumdem Peritorum mente videtur ſtatuendum, Dotem librarum 92000. non eſſe exceſſiuam, cum maximè nullus extet maſculus legitimus, rationi enim, & æquitati plurimum conſonat, vt filiabus pinguior dos conſtituatur non extantibus maſculis legitimis, quam ſi extarent l. ſi filiæ, & ibi *Bar.* ff. de leg. 3. *Mantic.* de tacit, li. 12. tit. 21. n. 4. ver. 5. & n. 31. ac 33. & fuit etiamſi conſideratum in deciſione ſub die 15. Ianuarij præteriti ver. relatio autem. 3

Et eo minus hæc oppoſitio exceſſus debet impedire immiſſionem, quoniam nil refert ad ipſus legatarios, an congrua fuerit necne, vel exceſſiua taxatio dotis facta per Nicolaum, ſed ipſis ſufficit hoc debitum eſſe delendum è ſtatu hæreditatis eiuſdem Nicolai, & conſcribendum, quantumcumque illud ſit, in debito Ageſilai Patris.

Non obſtant articuli dati pro Domino Vincentio, & admiſſi per dd. fratres de Mareſcotis, quoniam in hac materia conſtituendi dotes in Ciuitate Bononien. non poteſt dari præciſa regula, itaut certam 4 quantitatem non excedant, prout eſt in Vrbe ob conſtitutionem fe. re. Sixti V. ſed circumſtantiæ, & qualitates, numerus filiorum, exiſtentia vnius tantum naturalis, rerum viciſſitudo, compræhenſio dotis maternæ, & apparatum, & alia huiuſmodi ſunt perpendenda, & ex his reſultat determinatio, an congrua fuerit dos, & conſequenter non obſtat obiecta conſuetudo, niſi probetur ad vnguẽ in caſibus relatis eaſdem qualitates, & circumſtantias adfuiſſe, quæ in præſenti concurrunt *Surd.* dec. 131. n. 9. & 10. & conſ. 74. n. 13. *Menoch.* conſ. 54. n. 37. *Rot.* dec. 799. n. 3. p. 1. diuerſ. Et ſemper anteponenda videtur 5 conſuetudo ſpecialis iſtius familiæ de Mareſcottis in recipiendo, & aſſignando dotes *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 21. n. 39. *Theſaur.* d. dec. 192. nu. 1. ver. & ad rei *Fuſar.* de ſubſtitut. q. 531. num. 166. 7 non autem generalis conſuetudo Ciuitatis Bononien. *Rota* dec. 24. n. 14. p. 1. & deciſ. 299. nu. 3. p. 2. recent. Attento præſertim, quod Nicolaus frater, & hæres Ageſilai ita declarauit, ad quem ſpectabat hoc 8 ius declarandi gloſ. in l. ſed ſi quis à filio §. ſi quis plures in verb. hæres ff de legat. 1. vbi *Iaſ.* n. 4. *Roland.* conſ. 85. n. 36 lib. 1.

Non obſtat quod dos excedat legitimam, Quoniam dotis congruitas non neceſſario regulatur à quantitate legitimæ, ſed ex qualitate coniugum, & 9 ex ſolito Ciuitatis, ac familiæ, & ex aliis congruitas dotium eſt metienda, vt per congeſtos ab *Odd.* de fideic. q. 43. nu. 79. & ſeqq. ſiq. ratio ita poſtulet omnia bona ſubiecta fideic. poſſunt in dotem dari *Bal.* 10 in auth, res quæ n 4 C commun. de leg cum adductis à *Peregr.* de fideic. art. 41. nu. 26 & *Fuſar.* de ſubſtit. dict. q. 531. n. 54. Rota coram Card. *Mantic.* dec. 152. n. 3. & deciſ. 319. n. 7. & dec. 131. num. 14. p. 4.

11 diuerſor. Poſſuntq; dotes ita ſuadente æquitate taxa-
ri etiam vltra legitimam iuxta gloſ. in §. quamobrem
auth. de reſtit. & ea quæ parit in 11. menſe *Ruin*. conſ.
56. n. 5. lib. 3. & conſ. 152. nu. 6. lib. 5. *Menoch*. conſ.
147. n. 46. *Cephal*. conſ. 668. nu. 9.

Non obſtat, quod hæc prædia peruenerint ad Vin-
centium ex fideicommiſſo Ageſilai, ipſumq; Vincen-
tium adiuiſſe hæreditatem Nicolai cum beneficio
legis & inuentarij, & ideò poſſe retinere huiuſmodi
prædia, quia hodiè cũ appareat dotes eſſe referendas
ad debitum hæreditaris Ageſilai, vt in tribus deciſio-
nibus iam emanatis, & Nicolaus potuerit diſponere
de iſtis prædiis licet debitis Vincentio ex fideicom-
12 miſſo Ageſilai, prout de propriis l. vnum de familia
§. ſed ſi vno, & § ſi rem de l. 1. *Menoch*. conſ. 89. n. 62.
& ſeq. Rota in Rom. de Naris 14. Nou. 1594. coram
b. m. *Penia*, & in eadem 17. Nouemb. 1615. coram R.
P. D. meo *Durano*, & iuxta calculum etiam datum ab
eodem Vincentio facta tranſportatione dictarum li-
brarum 92000. ad hæreditatem Ageſilai conſtet hæ-
reditatem Nicolai eſſe ſoluendo pro legatis, ſequi-
tur beneficium prædictum inuentarij non ſuffragari
13 *Dec*. in l. ex qua perſona nu. 5. verſ. & quod dictum
eſt ff de reg iur. *Pinell*. ad l. 1. de bon. mat p. 3 nu. 81.
verſ. ampliatur 7. & ideò Vincentius tenetur præciſè
ratum habere factum, ſcilicet præſtare legata eiuſ-
dem Nicolai cum illius hæreditas æquiualeat *Rom*.
14 conſ. 18. n. 4. *Crauet*. conſ. 225. n. 12. Rota coram S. me.
Greg. XV. dec. 67. n. 13. & dec. 418. n. 6. Inuentarium
15 enim ſolum præſeruat à damno, non autem operatur,
vt ex eo hæres aliquid lucretur *Surd*. dec. 30. n. 14. &
32. Cardin. *Mantic*. dec. 326. n. 5.

Hac eadem reſponſione tollitur motiuum affe-
ctionis, quam poteſt habere Vincentius in his præ-
16 dijs; quia ſi Nicolaus legauit hæc prædia DD. Bernar-
dino & Antonio Mariæ, & perpetuum fideicommiſ-
ſum conſtituit in fauorem deſcendentium eorum-
17 dem legatariorum, quod arguit prædia legata præci-
sè præſtari voluiſſe *Soc*. iun. conſ. 74. n. 18. li. 1. *Mant*.
de coniect. lib 9. tit. 10. n. 11. Dominuſq; Vincentius
adiuit hæreditatem Nicolai, & iſtius hæreditaria vi-
res ſuppetunt pro pręſtatione legati, affectio non in-
trat, ſed d. voluntas Nicolai legatis, & fideicommit-
tentis attendi debet, imputatq; ſibi Vincentius ſi hæ-
reditatẽ adeundo, hoc onus ſibimet iniunxit, vel de-
bet reſtituere omnia bona hæreditaria ipſius Nico-
18 lai, vt poſt alios *Lader*. conſ. 138. ſub n. 4. *Burſat*. 291.
n. 75. poſt med. ver. Cum Itaque & in d. Romana de
Naris coram D. meo *Durano* quorum bonorum hæ-
reditariorum reſtitutio cum non offeratur indè ar-
guitur voluntas, & intereſſe Vincentij potius illa re-
tinere, quam d. predia quantumcumq; ratione affe-
19 ctionis æſtimentur conſequi atq; ita non poteſt hoc
prætextu denegari immiſſio legatarijs ad tradita per
Gab. conſ. 125. n. 12. ad med. verſ. In aliis reb. & n. 18.
poſt med. verſ. Quoad 3. li. 1. *Roſ*. de feud. c. 9. concl.
72. ſub n. 12. 13. & 14. verſ. At videtur rectè, & ſem-
per obſtat voluntas Nicolai Teſtatoris, cui magis ob-
temperare debet Vincentius hæres, quàm propriæ
affectioni indulgere.

Et hinc etiam ſequitur, quod licet Nicolaus per
vltimam voluntatem non potuerit eligere legiti-
mam ſuper certis bonis in præiudicium fideicom-
20 miſſarij iuxta doctrinam *Bald*. in l. filium quem ha-
bentem n. 29. C. famil. herciſcund. Attamen hæc e-
lectio non poteſt à Vincentio licet fideicommiſſa-
rio impugnari, cum hæreditatem eiuſdem Nicolai e-
ligentis ipſe acceptauerit, vt in 1 iuncto *Rot*. dec. 119.
n. 26. cum tribus ſeqq. & 31. p. 2. diuerſ. & in præci-
pitatis deciſionibus in Romana de Naris, maximè
cum Nicolaus fuerit creditor librarum 370000. &
vltra occaſione æris alieni pro Ageſilao Patre ſoluti;
& ſicuti potuiſſet pręedia vendere pro dicti æris alie-
ni ſolutione ita potuit illa eligere in ſatisfactionem
huius crediti etiam legando per vltimam volunta-
tem diſponendo *Menoch*. dicto conſ. 183. n. 36. ver. 3.
& 37. ver. Quantum *Surd*. dec. 92. n. 1. & *Rot*. diuerſ.
dec. 71. n. 4. p. 1. & penes *Mantic*. dec. 326. ſub nu. 5.
ver. Quia adhuc, & 6. in rec. dec. 267. n. 1. 2. & 5. p. 1.

Quæ dicebantur de falcidia, nec Dominis placue- 21
runt, quia legata non excedunt dodrantem, & quo-
niam hæc prædia ſunt prohibita alienari, vt benè per
informantes pro DD. Bernardino, & Antonio
Maria ac propterea ex illis non detrahitur falcidia
auth. ſed, & in ea C. ad l. falcid. Et quoniam hoc le-
gatum eſt purum, fideicommiſſum verò eſt conditio-
nale, Ideò non eſt detrahenda falcidia, ſed ſi caſus fi-
deicommiſſi euenerit, tunc de reliquis bonis reſti- 22
tuendis hæres poterit detrahere Trebellianicam, vbi
illam in fructibus (quos in tranſuerſalibus imputari
certum eſt) non fuit conſequutus *Bartol*. in l. Mar- 23
cellus §. idem Pomponius n. 1. ff. ad Trebell. *Crauett*.
conſ. 16. nu. 1. verſ. ſed dubitatio maior *Craſſ* §. Tre-
bellianica q. vltima vbi, quod hæc opinio ſeruatur
in praxi.

Et Ita Domini vtraq; parte informante dixerunt
non conſtare de tali exceſſu, qui impediat Immiſſio-
nem, &c.

Bononien. fideic. de Deſideriis.

Lunæ 14. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius qualiter identitatem bonorum fideicommiſſo ſubiectorum probare debet, & maximè ſi ſimus in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad obitum, niſi contrarium doceatur.*

2 *Identitas qualiter ſufficienter probatur & n. 11.*

3 *Identitas probatur etiam per leniores probationes, & coniecturas præſertim in antiquis n. 4. & ad hunc effectum non requiritur tempus vltra centum annos n. 5.*

6 *Identitas quando eſt probata, non obſtat, ſi adſit diſcrepantia aliquarum qualitatum, quæ ex curſu temporis mutari potuerint.*

7 *Identitas probatur per duas demonſtrationes, licet aliæ deficerent.*

8 *In quantitate maiori ineſſe videtur minor.*

9 *Identitatis probatio non inficitur, quando ſola diuerſitas eſt circa numerum, ſi aliæ demonſtrationes verificentur.*

10 *Identitas in antiquis vt probetur, ſuffragatur etiam verificatio loci vbi bona exiſtunt vna cum vno confine.*

12 *Identitas in fideicommiſſo probatur, ſi bona ab omnibus aliis fideicommiſſariis fuerint conſequuta, & poſſeſſa n. 13.*

14 *Bona, quæ penes filios reperiuntur, ex hæreditate Patris præſumuntur prouenisse.*

Maximè ſi à die mortis modicum tempus interuenerit & appareat eos non eſſe induſtrioſos n. 14.

15 *Bona probantur eſſe alicuius ex confeſſione hæredum facta in diuiſione.*

Deciſio

Digitized by Google

Deciſio CCXCIV.

PRoſequendo diſputationem, Propoſui dubium,
An conſtaret de identitate duarum domorum
cum ſex Apothecis iuxta reſeruationem factam
in vltima Deciſione ſub die quinta Martij præteriti,
necnon aliorum duorum corporum, nempè poſſeſ-
ſionis in Communi Cazzani, & alterius poſſeſſionis
In Communi Bagnarolæ Comitatus Bononien.

Et Domini quo ad huiuſmodi duas Domos cum
apothecis, mandarunt cauſam denuo proponi, quo
verò ad dicta duo alia corpora, Identitatem ſatis
probatam cenſuerunt, &c.

Conſtat enim iſtas duas poſſeſſiones, videlicet il-
lam Cazzani Tornaturarum 116. circiter, & alteram
Bagnarolæ Tornaturarum 122. in circa, aſſignatas
fuiſſe Hieronymo Antiquo de Deſiderijs fideicom-
mittenti in Inſtrumento diuiſionis die 29. Maij 1519.
emanatæ inter ipſum, & eius fratres, vt in primo re-
giſtro fol. 209. vſque ad 160. quas ab ipſo Hierony-
mo poſſeſſas deindè fuiſſe vſque ad tempus eius obi-
tus non videtur dubitandum, niſi contrarium doce-
1 tur DD. in l. ſiue poſſidetis C. de probat. & plures
recenſet. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 44. n. 16 *Rot.* in
recent. dec. 706. n. 5. p. 2. & ſæpiſſime concluſum fuit.

Et hoc eo magis comprobari Dominis videbatur,
ex alia deciſione de anno 1544. facta inter Bapti-
ſtam, Ioannem, Alexandrum, & alios filios ipſius
Hieronymi fideicommittentis in eodem primo re-
giſtro fol. 355. cum expreſſa mentione fideicommiſ-
ſi paterni, prout etiam ex tranſactione anni 1604 in
2. regiſtro fol. 212. in qua eadem poſſeſſiones poſtea
vti dicto fideicommiſſo ſubiectæ Alexandro Iuniori
2 ad illud vocatio dimiſſæ ac reſtitutæ fuerunt, ex qui-
bus huiuſmodi identitas ſufficiēter iuſtificata rema-
net, vt per *Bald* conſ. 89. nu. 2. lib. 1. *Ancharan.* conſ.
291. ſub nu. 9. Rota in Ciuitatis Caſtelli fideicom-
miſſi 11. Decembris 1615. coram Reuerendiſſimo
Domino meo Patriarcha *Pamphilio*, cum aliis in di-
cta deciſione ſub die 5. Martij præteriti allegatis.

Quibus accedit confeſſio D. Marci Antonij in
reſponſione ad poſitiones, vt in dicto ſecundo regi-
ſtro fol. 71. necnon deſcriptio ipſarum poſſeſſionum
3 in Inuentario per eumdem confecto, & in hoc met
regiſtr. fol. 256. 257. & 264. poſt ingreſſum dicti
Alexandri Iunioris in Religionem PP. Cappuccino-
rum, cum expreſſa mentione fideicommiſſi, & pro-
teſtatione, quod admittere non intendebat dictas
poſſeſſiones, & alia bona in eo deſcripta eſſe hæredi-
taria ipſius Alexandri; ex hoc enim continuato mo-
do poſſidendi per dictos Hæredes grauatos, & fidei-
commiſſarios, & ex his omnibus actibus, & declara-
tionibus ſaltem ſimul innctis, ſatis viſa fuit probata
hæc identitas, cum ſufficiant etiam leuiores proba-
tiones, & coniecturæ, c. cum cauſam, & ibi omnes
extra de probat. gloſ. in cap. ſi Papa in verb. probata
de priuileg lib. 6. *Rimin.* Sen. conſ. 254. numer. 11.
cum ſeqq. lib. 2. *Decian.* conſ. 17. numer. 6. lib. 3.
Rota in recent. deciſ. 459. ſub num. 3. part. p. & co-
ram Sanct. me. Greg. XV. deciſ. 172. num. 6. & ibi-
dem Addent. numer. 10. ac in Romana Vineæ p. Iu-
4 lij 1624. coram me, præſertim cum ſimus in antiquis
Soccin. conſ. 86. numer. 2. lib. 1. *Seraphin.* deciſ 462.
numer. 8. *Rota* in Bononien. fideicommiſſi de Ru-
beis 12. Februarij 1618. coram bo. me. *Vbaldo*, vbi
pariter fuit concluſum ad hunc effectum non eſſe
neceſſariam antiquitatem vltra centum annos, &
referunt etiam Addentes ad dictam deciſio. 172.
ſub eodem nu. 10. coram Sanct. me. Gregorio XV.

Nec viſum fuit obſtare, quod dicta poſſeſſio Caz-
zani in dicto diuiſionis Inſtrumento Anni 1519. fue-
rit deſcripta in pluribus corporibus diſtincta & in
huiuſmodi Inuentario per Dominum Marcum An-
tonium confecto, deſcripta reperiatur in vno corpo-
re, cum ſuis qualitatibus, quoniam cum in ipſa di- 6
uiſione anni 1519. concurrant confinia poſita in eo-
dem Inuentario, & aliæ demonſtrationes, vt appa-
ret, eo quod in hac diuiſione 7. petia terræ eſt poſita
in loco detto Roco, 8. *in loco detto Butrighella*, 10. *in lo-
co detto alle Fornaci*; & 7. habeat viam publicam à
tribus lateribus & 9. 10. & 11. habeant pro confini-
bus viam publicam, & diſcurſorium Genæ, & con-
currant aliæ qualitates, nempè terræ aratiuæ, arbo-
ratæ, pratiuæ, ac cæteræ demonſtrationes ſitæ in
Communi Cazzani, conſequenter ſatis dicenda vi-
detur verificata illius identitas, quamuis adeſſet diſ-
crepantia aliarum qualitatum, quæ ex curſu tanti
temporis mutari potuerint iuxta deducta per *De-*
cian. dicto conſ. 17. num. 14. cum ſeqq. libr. 3. quem 7
Rota probauit in vna Romana deuolutionis 28.
Maij 1625. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in Aſſi-
ſien. bonorum 2. Iunij præſenti anni coram Reu. P.
D. meo *Virili*; maximè cum conueniant plures de-
monſtrationes, & qualitates, quarum duæ ſuffice-
rent, licet aliæ deficerent ex allegatis in alia deci-
ſione ſub die 5. Martij, & latè tradunt *Decian.* dicto
conſ. 17. numer. 8. cum ſequentibus & num. 21. vbi
de communi teſtatur lib. 3. & *Surd.* conſ. 44. num.
15. cum multis ſeqq. lib. 1. Rota apud Sanct. mem.
Gregorium XV. dec. 575. n. 4. & ſeq.

Minus releuare dicebatur, quod in dicta diuiſio-
ne Anni 1544. ponatur hæc poſſeſſio in Communi
Cazzani Tornaturarum 116. & in eadem quantita-
te enunciatur in dicta tranſactione anni 1604. in ſu-
pradicta diuiſione autem anni 1519. adſint expreſ-
ſa plura corpora conſtituentia tornaturas 160. & vl-
tra: Nam non ex hoc reddi videbatur turbida iden-
titas huius corporis, Imò magis concludens, ex quo
ſi in illis corporibus tunc diſtinctis ad ſt maior tor-
naturarum numerus, tanto facilius ſub eis compræ-
henditur iſte minor, de quo agitur tornaturarum
116. circumdatus à prædictis confinibus, ſub maio-
ri enim quantitate minor ineſſe videtur leg. 3. §. ſi 8
quis ita legauerit verſic. ſi quis plus ff. de adimen.
legat. pluſque & minus non faciunt rem differre 9
ſpecie leg. final. ff. de fund. inſtruct. & in puncto
Decian. dict. conſ. 17. n. 9. in fin. cum ſeqq. lib. 3.

Et ceſſare etiam videbatur difficultas, quoniam
ſola diuerſitas circa numerum petiarum, vbi aliæ de-
monſtrationes verificantur, non inficit identitatis 10
probationem, quemadmodum ample probat *Rimin.*
ſen. conſ. 429. nu. 4. cum multis ſeqq. lib. 3. *Cephal.*
conſ. 98. numer. 22. & 25. lib. 1. cum aliis per *Mo-*
dern. Bonon. var. reſolut. cap. 12. n. 28. & 29. lib. 1.

Hoc autem in propoſito ſufficienter reſultat ex eo
quod conuenit nomen, & locus, numerus tornatu-
rarum, ac aliæ circumſtantiæ, & demonſtrationes,
præſertim cum tractetur de re antiqua, quo caſu ſuf-
fragatur etiam verificatio loci, vbi bona exiſtunt vna
cum vno confine iuxta opinionem *Pariſ. de Put.* de
feud. reintegr. fol. 166. column. 3. num. 9. & colum. 11
4. ſub num. 6. quam Rota amplexa fuit inter diuerſ.
dec. 710. nu. 3. part. 1. & deinde bis in Ciuitatis Ca-
ſtelli bonorum 5. Martij & 18. Maij 1597. coram
bo. mem. Card. *Pamphilio*, & in Bononien. fideicom-
miſſi de Rubeis 28. Maij 1607. coram bo. me. Cardi-
nali *Lancellotto* Iuniore, & coram Reuerendiſſimo

Domino meo *Decano* dec.120.nu.5.& dec.218. n.3. inter eius impreſſ.quas etiam ſequuta fuit in Romana Vineæ 1. Iulij 1624. coram me.

Nec turbida hæc ipſa identitas viſa fuit ex quibuſdam acquiſitionibus factis à Ioanne antiquo patre dicti Hieronymi antiqui de Deſideriis ab Anno 1495.vſque ad Annũ 1504. vt in ſum. DD. de Sangeorgiis numero ſeptimo,quia aut non ſunt in præſenti corpore compræhenſæ,aut quatenus compræhendantur,vti in portione ipſius Hieronymi obuentæ,& longè clarius comprobatur earum compræhenſio ſub eius ſubſequenti fideicommiſſo facto de Anno 1535.cum de alio prætenſo fideicommiſſo dicti Ioannis adhuc non conſtet, & illius releuantia, vel irreleuantia ſit alterius inſpectionis.

Tandem neque identitatis dictæ poſſeſſionis in Communi Bagnatolæ confunditur,ex quo fuerit poſita in confuſo in dicta diuiſione anni 1519 cum ſupradicta poſſeſſione Cazzani, quoniam cum militent demonſtrationes, qualitates, denominationes, nomen,& locus Bagnatolæ, necnon numerus tornaturarum 122.non eſt quare dubitari valeat, quin illius identitas concludenter pro iuſtificata haberi debeat ex omnibus præmiſſis rationibus pro alia huiuſmodi poſſeſſione de Cazzani concurrentibus, quæ ſuis applicantur etiam reſpectu huius poſſeſſionis Bagnatolæ,& quidem cum vti huic fideicommiſſo ſubiecta ab omnibus fideicommiſſariis ita
12 ſemper conſequuta,& poſſeſſa fuit *Caſtr.* conſ. 241. nu.1.verſ.Et hoc probarunt lib.1. conſ.94. ad finem lib. 2. Rota coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec.120.nu.2.ver.& facit quod,& n.3.

Prout nec illius quantitas, illiquida redditur ex quibuſdam aliis acquiſitionibus factis de Anno 1549.à Ioanne Bartholumeo, & Baptiſta fratribus, & filiis dicti Hieronymi,ac datis ſummario eorumdem DD.de Sangeorgiis num. 8. quia intrat eadem diſtinctio, de qua ſupra circa dictam poſſeſſionem Cazzani, videlicet quod aut non compræhenduntur ſub iſto corpore,& res caret dubitatione, aut ſunt compræhenſæ, & cum conſtet de certa illarum
13 quantitate, vel eis demptis remanet firmata huiuſmodi identitas, vel in omnem euentum poſſunt etiam haberi pro compræhenſis, ſicuti pro talibus omnes fideicommiſſarii illas habuerunt, & veriſimiliter cum ab ipſis filiis acquiſitæ fuerint non poſt longum tempus, ſed poſt quatuor annos circiter à die mortis dicti Hieronymi ipſorum Patris ſequutæ de dicto anno 1535. adeout poſſibile ſit, quod fieri potuerint ex pecuniis hæreditatis paternæ propter huiuſmodi temporis breuitatem,& ex quo non conſtat,illius filios aliundè vti induſtrioſos acquirere eas potuiſſe, vt bene in propoſito plures cumulat *Surd.* aſſerens decennium in hac re eſſe medium
14 tempus dec.XV. ſub num.10. *Modern.* Bononien. variar.reſolut. dicto cap.12.n.14. lib.1. quos refert, & ſequitur *Ginrb.*ad conſuetud.Meſſanen. p.1.cap. 25. gloſ.4.num.7.& rurſus vltra præmiſſa ſtante etiam eorum Confeſſione in ſupradicta diuiſione anni 1544. in qua tales acquiſitiones, vti exiſtentes, & compræhenſæ inter bona eorum Patris fideicommittentis diuiſerunt *Decian.*conſ.76.numer.9.lib.3.
15 Petra de fideicommiſſ. quæſt. 12. num. 1369 quod pariter admiſit Rota in Romana fideicommiſſi de Saluiatis 13.Februarij 1604. coram bo. me. *Penia*, &c.

Et ita deciſum vtraque parte Informante, &c.

Burgen. Iuris præſidendi.
Veneris 18. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

De Iuriſdictione conceſſa quando cenſeatur conceſſa cumulatiuè, vel priuatiuè contra eum qui illa per prius obtinebat.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur cumulatiuè ex probatione cumulatiua quaſi poſſeſſionis.*
2 *Manutentio facilius datur ex quaſi poſſeſſione, quæ iuris habeat aſſiſtentiam.*
3 *Decanus, vbi non adeſt Archipresbyter, dicitur prima dignitas,& Caput poſt Epiſcopum.*
4 *Dignitas,primam,& caput aliis præeminet,in Choro, & Capitulo.*
5 *Iuriſdictio conceſſa præſumitur cumulatiuè potius, quam priuatiuè.*
6 *Teſtium dicta generalia debent beniguè interpretari, & generaliter intelligi.*
7 *Actus qui deberunt cauſam liti,non deſeruiunt pro manutentione.*
8 *Teſtes deponentes ſimpliciter de quaſi poſſeſſione, & non priuatiuè, debent intelligi de cumulatiua.*
9 *Teſtes ij præferri debent,qui ſunt Veri,inſignes,& dignitate aliis præcedunt.*
10 *Et qui deponunt ſuper affirmatiua, præferri debent aliis. qui deponunt ſuper negatiua.*
11 *Et quorum depoſitiones magis conueniunt cum iure communi.*

Deciſio CCXCV.

Abſoluto coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha Antiocheno manutentionis iudicio ſuper iure, de quo agitur præſidendi in Choro, per relaxationem mandati de manutenendo ad fauorem Iudicum quattuor temporum cumulatiuè cum *Decano*, & inſtante capitulo deſuper auditi, atque admiſſio ex benignitate Dominorum, propoſui dubium, An dictum mandatum ſit reuocandum. Et Domini negatiuè reſponderunt. Nam quaſi poſſeſſio *Decani* in iure præſidendi in Choro,ibique ſilentium indicendi vna cum Iudicibus quattuor temporum deputatis à Capitulo, viſa eſt remanere ſufficienter probata, ex Teſtibus in Summario pro illius parte datis, qui, & alias fuerunt comprobati in deciſionibus huius cauſæ ſub die 10. Decembris 1612. & 11. Aprilis 1614. coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Antiocheno*; in qua propterea quaſi poſſeſſione rectè eidem *Decano* fuit conceſſa dicta manutentio cumulatiuè, iuxta l. ſi 1
duo in princ.& ibi *Bart.*num.5.ff.vti poſſidetis,*Menoch.* de retinen.remed.3. num.756.verſ. procedere etiam poſſet, cum aliis allegatis in prædictis deciſionibus.

Et hæc quaſi poſſeſſio eo magis viſa eſt manutenibilis, quia fulcitur diſpoſitione Iuris communis 2
in c. ſi miniſterium de offic. Archipreſbyt. vbi quod in Cathedralibus eſſe debet Qui poſt Epiſcopum aliis præſit, & diligenti cura prouideat,vt diuina officia dignè,ac ſanctè perficiantur, qui textus licet loquatur de Archipreſbytero. nihilominus in præſenti extenditur ad *Decanum*, quia in Eccleſia 3
Burgen. non adeſt Archipreſbyter, indeque

Decanus

Decanus reputatur talis, & in illius locum dicitur ſuccedere. *Rota* dec 4. de elect. in non. Franc. *Marc.* dec. 1367. num. 5. p. 1. Cardinal. conſ. 61. numer. 1. *Azor.* Inſtit. moral. p. 2. cap. 15. in princ. lib. 3. Atque vti prima dignitas, & Caput in iſta Eccleſia Gemi-
4 net aliis Presbyteris in Choro, Iuxta dec. *Put.* 210. num. 2. lib. 3. *Caſſan.* in Catalog. glor. Mundi conſideratione 37. circa med. *Azor.* vbi ſupra cap. 17. in p. qu. qui in ſpecie loquitur de præeminentia in Choro, & Capitulo, & ſequitur *Garz.* de Benef. p. 3. cap. 4. num. 26. cum aliis in deciſionibus cauſæ allegatis.

Nec ex eo quod *Decanus* vna cum Capitulo Iuxta diſpoſitionem ſtatuti Cardinalis Pacechi eligat Iudices quattuor temporum, per quos eodem ſtatuto cauetur indici ſilentium in Choro, inferri poteſt quod hoc ius in choro præſidendi, & ſilentium indicendi, ab ipſo Decano fuerit abdicatum, quia nullum in dicto ſtatuto fit verbum de totali abdicatione authoritatis, & præeminentiæ ipſius Decani, atq; in dubio cenſeri debet iuriſdictionem huiuſmodi fuiſſe
5 conceſſam dictis Iudicibus potius cumulatiuè, non autem priuatiuè, quoad illum ex traditis per *Couar.* in c. Alma mater §. fin. nu. 5. de ſenten. excommunicat. part. 1. & alios allegatos in hac eadem cauſa 28. Nouembris 1625. coram me.

Nec etiam ſubſiſtit obiectum, quod Teſtes pro Decano examinati non deponant eum indixiſſe ſilentium præſentibus Iudicibus quattuor temporum; etenim loquuntur generaliter, & eorum dicta de-
6 bent benigna interpretatione iuuari, & ſic etiam generaliter intelligi *Bart.* in l. de quibus nu. 155. ff. de leg. *Alex.* conſ. 5. nu. 12. lib. 1. *Caſſad.* deciſ. 3. nu. 5. de probat.

Neque horum teſtium fides in aliquo diminuitur ex depoſitionibus aliorum teſtium examinatorum pro Capitulo, nam præter illos actus, qui dederunt
7 cauſam liti, non videntur diſcrepare à Teſtibus Decani, quum deponant de quaſi poſſeſſione Iudicum quattuor temporum ſimpliciter, non autem priuati-
8 uè ad Decanum, ac proinde intelligendi ſint de cumulatiua ex allegatis in deciſione huius cauſæ ſub die 11. Aprilis 1614. coram D. Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Antiocheno*.

Et in omnem caſum Domini cenſuerunt Teſti-
9 bus capituli eſſe præferendos Teſtes Decani, tum quia omnes ſunt Viri inſignes, & dignitate præcellunt aliis allatis pro Capitulo, *Myſinger.* ſingular. obſeruat. centur. 4. obſeruat. 38. num. 1. verſ. Primo ergò perſonarum authoritas, *Gabr.* de Teſtib. lib. 1. concluſ. 4. numet. 34. & 36 *Farinac.* in tract. de teſtibus quæſt. 65. numer. 114. Tum etiam quia deponunt
10 ſuper affirmatiua, Teſtes verò Capituli ſuper negatiua leg. diem proferre §. ſi plures, vbi Gloſ. in verbo conſenſerunt, & communiter DD. ff. de receſpt. arbitt. *Bart.* in leg. r. num 6. verſic. vlterius nota ff. de ventt. inſpic. in l. actor, n. 21. Cod. de probat. & alij allegati in Parmen. penſionis 4. Martij 1624. coram me. Tum & demum, quia eorum depoſitiones ma-
11 gis conſonant, & conueniunt cum iure communi *Abb.* in c. auditis numer. 15. præſcript. *Bald.* in l. ob carmen §. fin. ante numer. 1. ff. de teſtibus & plures cumulat *Farinac.* in tract. de Teſtibus quæſt. 65. nu. 150.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. Molendini.
Veneris 25. Iunij 1627.
Deciſ. Clem. Merlini.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa ſunt reficienda à collitigante, qui in cauſa ſuccubuit, ipſi collitiganti victoriam reportanti.*
2 *Et omnes vſque ab initio motæ iudicij, & ſucceſſiuè deinde facta, & paſſa, & n. 3.*

Deciſio CCXCVI.

Cum D. Parata, ſiue illius hæredes, non acquieſcerent reſolutioni in hac cauſa factæ ſub die 2. Martij præteriti, in qua fuit d. ipſi Paratæ deberi ſolummodo expenſas in iudicio diuerſionis aquarum factas D. Bonfiliolo autem deberi altas quaſcumque expenſas in aliis Iudiciis factas, Iterum propoſui dubium ſuper iiſdem, & Domini permanſerunt in deciſis.

Etenim ſubſiſtit præcipuum deciſionis fundamentum, eſtque in iure veriſſimum, quod cum Parata ſententiam fauorabilem obtinuerit ſolum in vltimo iudicio diuerſionis aquarum, Bonfiliolus autem & in iudicio inſtituto ſuper iure ædificandi Molendinum & in iudicio attentatorum victor extiterit, conſequenter Paratæ reficiendæ ſunt expenſæ factæ in iudicio in quo ad ſui fauorem pronunciatum fuit, & Bonfiliolo expenſæ factæ in ſententiis in quibus ad- 1
uerſarius ſuccubuit l. properandum §. ſin autem, C. de Iudic. Leum quem & eodem Theſaur. dec. 67. nu. 1. cum aliis.

Neque obſtare viſum fuit, quod iudicium diuerſionis aquarum poſtremo à Parata inſtitutum, non fuerit diuerſum, ac ſeparatum à primo iudicio ſuper iure ædificandi Molendinum, ſuper quo ad fauorem Bonfilioli emanauit ſententia, ſed potius fuerit quædam proſecutio, & continuatio illius primi iudicij, quod iam vſque de anno 1616. ſuper hac diuerſione aquarum inchoatum fuiſſe videtur a Bonfiliolo vigore præcepti prohibitiuè de nihil innouando, & ſic etiam de non diuertendo aquam, & proindè cum demum Parata in hoc obtinuerit ſententiam fauorabilem, tanquam ſuper articulo finali, quod in ſe primum etiam continet iudicium, vtique ipſi debeantur omnes expenſæ factæ vſque ab initio, dum Bonfiliolus cæpit agere pro conſtructione Molen- 2
dini iuxta doctrin. *Bald* in authent. hodie §. cautione n. 5. C. de appellat. *Angel.* in l. properandum §. ſin autem C. de iudic.

Quoniam vltra reſponſiones in alia deciſione datas, dixerunt Domini, quod cum in duplici caſu poſſet contingere, & prætendi huiuſmodi aquarum diuerſio à Parata. Primo antequam Aqua deflueret, & ingrederetur fundum Bonfilioli, ſecundo poſtquam eius fundum eſt ingreſſa, & ipſius effecta vtique deprehenditur præceptum prohibitiuum à Bonfiliolo factum, intelligendum eſſe in 2. caſu poſtquam aqua ingreſſa & decurrit per eius fundum, qui intellectus congruit etiam verbis præcepti in quo præcipitur ne quid fiat in Canali per quod impediatur effectus molendini Summario Paratæ num. 1. Non autem in primo caſu, in quo ſententia emanauit ad fauorem Paratæ ſuper diuerſione aquæ antequam ſcilicet deflueret ad fundum inferiuris Dominij, vt in alia quoque deciſione fuit ponderatum, & ſic ex illo præcepto non rectè infertur, quod hoc 2. Iudicium ſuper diuerſione non ſit diuerſum à primo,

Eo

ſeruatum debet probari, & n. 6.
2 *Non eſt neceſſaria quatuor Menſium continuorum.*
3 *Fallit ſi ea deducitur ex verbis gratia.*
4 *Officialis Cancellariæ Apoſtolicæ in litteris non poteſt deducere qualitates præiudiciales impetranti, & reſtringere gratiam.*
5 *Officialis Cancellariæ tanquam organum Papæ poteſt mentem Papæ declarare.*
7 *Canonicus inferioris ordinis quomodo aſſequi poſſit Canonicatum maioris ordinis, & n. 8.*
9 *Teſtes debent reddere bonam dicti rationem in his, quæ ſenſu percipiuntur.*

Deciſio CCLXXXVI.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 14. Aprilis 1626. coram bo. me. *Rembaldo*, quoniam teſtes de quibus in ſummario Franciſci n. 3. non probant narratam familiaritatem, quæ tamen ad effectũ reſeruationis eſt plenè, & concludenter probanda
1 *Sarnen.* de impetr. benef. vacant. per obitum famil. *Card.* q. ... n. 6 *Caputaq.* dec. 247. p. 1. *Rota* dec. 584 n. 5. p. 1. recent. Immò potius probant contrarium, nempè Io. Antonium vltimum beneficij poſſeſſorem vix fuiſſe familiarem bo. m. *Cardinalis* de. . . . per duos menſes.

Neque obſtat, quod familiaritas per quatuor
2 menſes continuos non ſit ad effectum prædictum neceſſaria, vt firmat *Mandeſ.* ad reg. 3. q. 10. ſub nu. 2. *Garz.* de benef p. 5. c. 1. nu. 176. & fuit dictum in Seguntina beneficij 12. Maij 1589. coram *Orano*; Quia nihilominus ſtante huiuſmodi familiaritatis, ita qua-
3 lificatæ narratiua, ex qua Papa moueri potuit, ſaltem ad facilius concedendum, adhuc eſt neceſſaria illius iuſtificatio etiamſi alias non requireretur *Abb.* in c. 3. nu. 7. de libelli oblat. *Rot.* dec. 47. de reſcript. in antiq. *Creſcent.* dec. 8. nu. 1 eodem tit. *Caputaq.* dec. 91. num., p. 3. Rota coram S. me. Greg. XV. dec. 242. n. 5.

Neque etiã obſtat, quod dicta narratiua non legatur in ſupplicatione, vt in ſummario Franciſci nu. 2. ſed verba illa, per quattuor menſes, fuerint addita in
4 litteris per Cancellariæ officiales, qui impetranti præiudicare, & Papæ gratiam reſtringere non poſſunt, vt per *Rot.* dec. 465. n. 4 p. 2. recent. & in Terulen. penſionis 15. Nouembris 1595 coram *Penia*, cum aliis allegatis per informantes pro Franciſco.

Quoniam vel dicen. eſt officiales, tamquam orga-
5 num Papæ illius mentem declaraſſe, & non quidem ſupplicationem, ſed litteris de quarum canonizatio-
6 ne agitur, eſſe attendendas, iuxta tradita per *Ceſar de Graff* dec. 1. n. 4. 5. 6. 7. & ſeqq. de probat. vel præſumen. ipſummet prouiſum exiſtimantem familiaritatẽ per quattuor menſes eſſe neceſſariam, verba prædicta narratiuę addi procuraſſe, vigore clauſulæ in ſupplicationibus apponi ſolitæ, quod verior omnium expreſſio fieri poſſit in litteris, de qua meminit *Rebuff.* in prax. in 3. parte ſignatur. verſ. alia clauſula.

Prætèrea viſum etiam fuit adhuc ſubſiſtere ſecundũ fundamentum deciſionis, nempè quod non probatur Io. Antonium de tempore familiaritatis, vel ante obtinuiſſe Canonicatum, de quo agitur, ſed potius apparet illum per optionem fuiſſe aſſequutum poſt obitum Cardinalis.

Nec placuit reſponſio, quod Io. Antonius non optauerit Canonicatum diuerſum, ſed ſolum præbendam, quoniam certum eſt in eccleſia Metropolitana Tauren. adeſſe viginti Canonicatus diſtinctos, quorum ſex ſunt Subdiaconales, ſex Diaconales, alij ſex præsbyterales, omnes cum præbendis, reliqui verò duo ſunt Acolitales abſque præbendis, & conſequenter Ioannes Antonius, qui de tẽpore prætenſæ familiaritatis obtinebat Canonicatum Diaconalem, & poſtea de anno 1599. Cardinalem anno 1592. iam prædefuncto, optauit præbendam presbyteralem, quæ eſt ſuperioris ordinis neceſſario etiam acquiſiuit nouum Canonicatum, cum nouo, ac di- 7
uerſo titulo presbyteratus dimiſſu priori Canonicatu inferioris ordinis, cum titulo Diaconatus iuxta tradita per *Put.* dec. 196. lib. 2. in correct. & *Monet.* de option. c. 5. n. 16. & ſeqq & num. 27. ordines enim ſunt annexi Canonicatibus ex diſpoſitione Sacri Concilij Trid. ſeſſ. 24 c. 12.

Nec obſtãt Teſtes nuper examinati pro parte Frãciſci, quoniam, vel ipſorum depoſitiones ſunt intelligendæ de opinione præbendæ eiuſdem ordinis, tantum, vel non ſunt habendi in aliqua conſideratione, quia nullam reddunt ſufficientem ſcientiæ cauſam, prout reddere debent, cum deponant de iis quæ non percipiuntur ſenſu corporis, ſed oculis intellectus, *Bald.* conſ. 286. n. 3 lib. 2. *Bollam.* dec. 64. *Put.* dec. 282. lib. 1. *Caputaq.* dec. 34. lib. 1. in manuſcript. & ex facti qualitate, & circumſtantiis, de quo ipſi atteſtantur, colligitur oppoſitum, vt ſuperius fuit oſtenſum.

Ex quibus, & aliis deductis in deciſione fuit vtraque parte informante reſolutum ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Bononien. Dotis.
Lunæ 31. Maij 1627.

ARGVMENTVM.

Dos data primo Viro cenſetur etiam ſecundo conſtituto, etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecundo Viro, ſi tamen aliud non ſit conuentum ante contractum matrimonium, ſecus ſi conſtante.

SVMMARIVM.

1 *Dos data primo Viro cenſetur repetita ſecundo.*
2 *Permiſſum ad tempus poſt illud dicitur prohibitum.*
3 *Dotis aſſertio facta ab Vxore conſtante matrimonio præſumitur ſimulata, & in fraudem donationis prohibita.*
4 *Statutum loquens in vno caſu comprehendit etiam alium ob rationis identitatem.*
5 *Diſpoſitio non reſtringitur per ea, quæ frequentius accidunt.*
6 *l. dotem ff de iur. dot. non procedit, quando conſtat aliud eſſe conuentum.*
7 *Statutum Contenſo declaratur, & n. 9.*
8 *Dos conſtante matrimonio augeri poteſt, imò & etiam conſtitui.*
10 *Iuramentum ſua religione non fouet iniquitatem.*
11 *Iuramentum non firmat donationem inter virum, & vxorem, quando eſt ſimulata, & hæc opinio eſt verior, & communior n. 12.*

Deciſio CCLXXXVII.

SVb die 9. Iunij 1625. coram bo. me. *Buratto* Rota recedendo ab aliis deciſionibus reſpondit confeſſionem factam à D. Claudia ſuper conſtitutione dotis ſcutorum 5000. in fauorem Comitis Aloyſij de Pepulis ſecundi mariti non eſſe attendendam & conſequenter lucrum dotale eidem ſuperſtiti
debitum

debitum, taxandum eſſe iuxta quantitatem dotis aſſignatam Domino Paulo Carandino primo viro, in qua poſteriori ſententia poſt tertiam diſputationem coram me, Domini etiam hodiè permanſerunt; illa enim reſolutio, & iure communi, & muncipali innititur, iure inquam communi, quia dos data primo 1 viro cenſetur repetita ſecundo l. dotem ff. de iur. dot. l. Diuus l. in Iuſuiam ff. ſolut. matr. cum latè cumulatis per Card. *Mant.* de tacit. lib. 12. tit. 15. n. 1. & ſeqq. etiam ad effectum taxandi lucrum dotale pro ſecundo viro *Menoch.* conſ. 5. per tot. vbi alios allegat; Iure etiam municipali Centi, quoniam in Statuto lib 3. cap. 15. cauetur eamdem omnino dotem datam pro primo matrimonio, cenſeri etiam traditam pro ſecundo, & ad euitandas fraudes, ne coniuges blanditiis aucupentur donationes Vxorum, ſubdit idem ſtatutum adeo attendendam eſſe aſſignationem dotis factam primo viro, vt nec etiam vxor poſſit ſecundo Viro augere, & conſtituere pinguiorem, niſi ante contractum ſecundi matrimonij, vel in ipſo contractu appareat de huiuſmodi augmento, vel diuerſa conſtitutione dotis, ex quibus conſequitur, quod cum D. Claudia non ante, nec in ipſo contractu, ſed triennio poſt contractum matrimonium cum Pepulo, confeſſa fuit ſe aſſignaſſe dotem duplo maiorem quam primo viro conſtituerit, huiuſmodi 2 aſſignationem, vel confeſſionem non ſoſtineri, permiſſum enim ad tempus poſt illud dicitur prohibitum l. ſi vnus §. 1. ff. de pact. *Oſaſch.* deciſ. 85. num. 13. *Surd.* conſ. 52. num. 9. & deciſ. 189. num. 9 totaque illa aſſertio facta ab Vxore, ſimulatè, & in fraudem donationis prohibitæ inter Virum, & Vxorem, & 3 quaſi color quæſitus, & pallium ad tegendam huiuſmodi fraudem cenſetur l. 1. & ibi *Bart.* in §. ſciendum ff. de donat. Inter Vir. & Vxor. l. quod de ſuo C. de dot. cauſ & notat in his terminis *Gabr.* conſ. 10. nu. 2. lib. 1. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. c. 498. nu. 14 & ſeqq. Rota coram S. m. Greg. X V. dec. 188. nu. 1. cum aliis in dec. cumulatis.

Nec placuit DD motiuum, quod ſtatutum Centenſe in ſecundo caſu loquatur; quando ſcilicet dos non fuit ſoluta primo marito, & ſic quando adhuc eſt ſoluenda ſecundo marito per Patrem Vxoris, vel illius hæredes; Quoniam vltra quod verba ſtatuti videntur compræhendere omnem caſum, quia in principio diſponitur quando bona extant penes ipſam Vxorem, in ſecunda vero parte ponitur caſus quando dos eſt exigenda, & ſemper ibi prohibetur fieri aſſignationem poſt ſecundum matrimonium, vel ſaltem poſt menſem. Reſpondebant Domini nullam rationem differentiæ poſſe aſſignari, ſiuè dos fuerit exacta, ſiuè inexacta ad effectum, vt de noua aſſignatione dotis facienda ſecundo viro debeat conſtare, vel ante contractum, vel in ipſo contracto ſecundi matrimonij, cum ſemper vtroque caſu vigeat ſuſpicio fraudis, & ne in præiudicium filiorum primi matrimonij vxor blanditiis ſeducatur ad donandum ſecundo viro, & propterea ſtatutum loquens etiam in vno caſu trahendum eſſet, vel potius dicendum comprehendere alium caſum ob identitatem 4 rationis *Bald.* in l. data opera num. 12. C. qui accuſ. poſſ. *Abb.* in c. 2. num 2. de appellat. *Crauett* conſ. 518. nu. 15. *Tiraquell.* in l. ſi vnquam in verb. libertis nu. 45. C. de reuocan. donat. *Menoch* conſ. 427. nu. 7 r. *Surd.* conſ. 443. numer. 31. Et illa verba tamquam poſita demonſtratiuè, & iuxta id quod frequentius contingit, non dicuntur reſtringere diſpoſitionem 5 gl. in l. 2. in verb. filio præcedente ff. de vulg. & pup. *Deciſ. Clem. Merlini.* *Roland* conſ. 39. n. 5. lib. 3. *Bellon.* conſ. 52. nu. 6. plenè *Silueſt. Aldobr.* conſ. 9. nu. 17. & ſeqq. lib. 1. & fuit firmatum in Romana Adminiſtrationis 10. Decembr. 1626. coram Reuerend. Dom. meo *Decano.*

Minus etiam obſtare viſum fuit, quod ſtatutum recipiat interpretationem à Iure communi, & propterea quemadmodum à regula l. dotem ff. de Iur. dot receditur ſi cõſtet aliud fuiſſe conuentum, vt di- 6 citur in dicta l. dotem, & notat Cardinal. *Mantic.* de tacit. dicto lib. 12. tit. 15. num. 20. & ad hoc ſufficere coniecturas, & præſumptiones dixerunt *Calcan* conſ. 11. n. 4 verſ. ad hoc *Surd.* conſ 93. n. 18. *Menoch* præſumpt. 6. nu. 78. lib. 3. Rota in Romana quarti dotalis 21. Aprilis 1617. corã bo. me. *Andrea* verſ. nihilominus. & plures coniecturas enumerat deciſio ſub die 10. Nouembris 1617. ex quibus videbatur reddi probabilis illa confeſſio, & quod verè in actu ſecundi matrimonij amplior dos fuerit conſtituta, quam pro primo matrimonio.

Quoniam obiectum vrgeret ſi ſtatutum ſimpliciter induceret præſumptionem, quod dos data pro primo cenſeretur repetita pro ſecundo matrimonio, quia talis præſumptio tolleretur alia præſumptione, ſed ſtatutum vlterius progreditur, & requirit proba- 7 tionẽ, & talem, quæ percutiat tempus, vel ante ſecundum matrimonium, vel in actu ipſius matrimonij.

Præterea illę coniecturæ Dominis viſæ ſunt etiam hodie ſatis leues. Nam quod fructus fuerint ſoluti ad rationem dotis ſcutorum 5000. ante confectionem Inſtrumenti, & confeſſionem D. Claudiæ, in facto non iuſtificatur, & ſuper qualitate ſecundi viri ad effectum, de quo agitur non multum inſiſtebant Domini, quia licet familia de Pepulis ſit nobiliſſima, attamen ipſe erat illegitimus, eiuſque ſplendori obſtabat res anguſta Domi, Dominus autem Paulus Corandinus alter maritus erat ex primaria etiam nobilitate ſuæ Patriæ, illiuſque opera Sereniſſimi Ferrariæ Duces Arreſtini vſi fuerunt in arduis negociis; & in regenda Ciuitate Regienſi, quod ſolum grauiſſimis viris munus demandari conſueuerat, & etiam ad Principes, ac demum ad Imperatorem honorifica Legatione illum decorarunt, & ipſa D. Claudia erat ex præclarioribus familiis Centi nempè ex Ferrariis, ſeu Gambarinis, adeout ipſa Vniuerſitas Centi aſſumpſerit ſtemma gentilitium dictæ familiæ de Ferrariis, & de eius etiam dignitate atteſtatur Frater *Leander* in deſcriptione Italiæ pagina 319. Cap. *Galli Boij.*

Nec obſtare viſum fuit, quod etiam conſtante matrimonio augeri dos, imò, & conſtitui poſſit l. ſi con- 8 ſtante C. de donat ante nupt. Card. *Mantica* de tacit. lib. 11. tit. 22. n 20. *Surd.* dec. 204 n. 4 *Sanchez* de matrim. lib. 6. diſput. 7 in princ. & eſt deciſio illa Romana quarti dotalis coram bo. me. *Andrea* quoniam id verum eſt in terminis Iuris communis, non autem ſtante ſtatuto Centi, quo cautum eſt cenſeri eamdem dotem datam ſecundo viro, niſi aliter ipſo contractu matrimonij, vel antè fuerit conuentum.

Neque etiam obſtat, quod ſtatutum Centi fuerit approbatum poſt dictam confeſſionem, & de tempore præclaræ memoriæ Horatij Cardinalis Spinolæ 9 legati Ferrariæ; quoniam ab eodem Cardinali fuit quidem ſtatutum Centenſe in congruiorem formam redactum, & ipſo iubente impreſſum, ſed vt ex atteſtationibus Notariorum, & Cauſidicorum apparet, hoc idem ſtatutum, de quo in lib. 3. ſub rubr. XV. antiquitus etiam ſeruabatur, & in volumine ſtatutorum includebatur.

Et tandem nec Iuramentum viſum eſt ſuffragari;
quamuis enim ſi ſolum promiſſorium extaret, illud
ſufficeret, attamen cum præcedat aſſertorium & id
quod aſſeritur à veritate alienum ſit, & in fraudem
donationis fuerit prolatum, & ſic tale iuramentum
aſſertorium tamquam carens veritate non operetur,
10 quia Iuramentum ſua religione non fouet iniquita-
tem c. quanto de Iur. Iur. cap. inter cætera 22. q. 4. con-
ſequenter etiam hoc ſublato, & detecto mendacio,
Iuramentum promiſſorium quoque quod aſſertorio
11 innititur, & illius intuitu emiſſum fuit, vt corruat ne-
ceſſe eſt, ita poſt alios egregiè explicat *Ruin.* conſ.
230. n. 4. lib. 1. & conſ. 152. n. 11. li. 4. & conſ. 155. n. 9.
lib. 6. *Seraphin.* de priuileg. iur cap. 71. n. 59. *Ladereh.*
conſ. 139. nu. 8. & in fin. vbi aſſerit omnes ferè DD.
huic concluſioni aſſentire Cardin. *Mantic.* de tacit.
lib. 21. tit. 1. num. 18. & tit. 8. nu. 54. qui de veriori &
12 communiori teſtatur, & ſequuta eſt Rota nedum in
hac eadem cauſa, ſed & in Ferrarien. Dotis 11. Apri-
lis 1622. & 4. Maij 1626. coram eodem bo. me. *Bu-
ratto.*

Et Ita vtraque parte informante in vltimo loco de-
ciſis Domini permanſerunt, &c.

Ariminen. Spolij.
Mercurij 2. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Spolium committitur etiam à Iudice, & exequutori-
bus nulliter procedentibus, & de exceſſu exequu-
tionis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter, vel iniuſtè procedens æquiparatur
priuato, & ſpoliare dicitur.*
2 *Exequutor non obſeruans preciſè formam ſibi datam
in capiendo poſſeſſionem, attentare, & nulliter pro-
cedere dicitur.*
3 *Remedium quod competat de iure non attenditur; ſed
illud, quod fuit intentatum.*
4 *Fructus imputat Creditor in creditum, quos percepit
ex bonis Debitoris ex primo decreto obtentis.*
5 *Exequutio, & ſententia nulla in parte, aut receſſiua.
in totum ratione indiuiduitatis redditur nulla.*
6 *Et idem eſt in ſubhaſtatione.*
7 *Statuti Ariminen. de aſſociatione in poſſeſſionem in-
terpretatio.*
8 *Actio ſpolij dicitur in rem ſcripta, & competit etiam
contra ſingularem ſucceſſorem.*
9 *Et contra locatatorem.*

Deciſio CCLXXXVIII.

FVerat de anno 1610. relaxatum ad Inſtantiam
Franciſci mandatum executiuum ab A.C. contra
Sebaſtianum pro ſorte principali cenſus ſcutorum
3600. & eiuſdem fructibus decurſis, & non ſolutis ad
Summam ſcutorum 410. aſcendentibus, vt in man-
dato; Cuius vigore cum Franciſcus acceperit poſſeſ-
ſionem duorum prædiorum, quæ ſpectabant ad Seba-
ſtianum, vt ex Inſtrumento aſſociationis, & inſtante
Franciſco ſubhaſtata etiam fuerunt. Verum cum aſ-
ſociatio, & ſubhaſtatio prædictæ per Sebaſtianum
impugnarentur dedi dubium, An intraret ſpolium.
Quo propoſito Domini affirmatiuè reſponderunt,
quia vbi Iudex ritè, & rectè non procedit ad ſubha-
ſtationem, dicitur procedere tamquam priuatus, &
ſpoliare ad ca. conquerente vbi *Abb.* n. 8. de reſtit. 1
ſpoliat. Rota apud S. me. Gregorum XV. dec. 105. n.
5. dec. 209. n. 2. apud Reuerendiſſimum D. meum *De-
canum* inter eius impreſſ. dec. 97. n. 2. & in Romana
ſpolij Domus 17. Februarij 1617. & 28. Iunij eiuſdem
anni coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha *Pam-
philio.*

In præſenti autem Iudicem nulliter, & iniuſtè pro-
ceſſiſſe apparet, quia mandauit dicta prædia ſubha-
ſtari ad inſtantiam Franciſci creditoris, qui illa habe-
bat cum vitio ſpolij, vt patet, quia in mandato A. C.
committebatur executoribus, vt caperent de bonis
Sebaſtiani, executores tamen hæc forma non ſeruata 2
aſſociarunt Franciſcum in poſſeſſionem, quæ propte-
rea fuit nulla, & ſpoliatiua *Felin.* in cap. cum olim n.
11. verſ. limita niſi Commiſſarius de offic. deleg. *Ca-
ſtren.* conſ. 321. ſub n. 3. verſ. a. fuit lib. 1. *Alex.* conſ. 51.
nu 3. lib. 2. *Put.* dec. 318. nu. 4. lib. 2. Rota apud S. me.
Gregorium XV. dec 416. nu. 4. Non obſtante quod
eidem Franciſco alias competeret aſſociatio, quia re-
medium de iure competens non ſuffragatur vbi non 3
illud, ſed diuerſum fuit intentatum Rot. apud *Zac-
chi.* de obligat. Camer. dec. 24. num. 3. in fi. & in Ro-
mana Dotis 17. Aprilis 1617. coram bo. me. *Rem-
boldo.*

Præterea ex teſtibus datis in ſummario hæredum
nu. 4. probatur, quod Franciſcus poſtquam fuit aſſo-
ciatus ad dicta prædia, poſſedit eadem ſpatio tempo-
ris vltra duos annos, fructuſque collegit aſcendentes
quolibet anno ad libras 1800. vt ita confeſſus fuit Hie-
ronymus emptor ſub haſta, contra quem hodiè agi-
tur ſpolio in dicto ſummario n. 7. Vndè cum fructus
prædictos ſuos non fecerit, ſed in ſortem debuerit 4
imputare tanquam captos ex primo decreto in actio-
ne perſonali leg. Fulcinius vbi gloſ. verb. Non debe-
re ff. quibus ex cauſ. in poſſ. eat. & in leg. ſi finita §. ſi
plures in verbo. Priua prope fin. verſ. effectus primi
decreti, & ibi *Bart.* in §. Iulianus n. 50. ff. de damn. in-
fect. *Cyn.* in l. cum proponas verſ. tamen in hoc C. de
Bon. auth. Iud. poſſ. *Papien.* in form. reſponſ. rei con-
uent. verſ. In termino numer. 18. & ſubhaſtatio nihi-
lominus facta fuerit pro tota ſumma contenta in
mandato A. C. ſequitur ſubhaſtationem fuiſſe exceſ-
ſiuam, & pro maiori ſumma, quam deberetur, Ac 5
proinde remanſit ſpoliatiua in totum ratione indi-
uiduitatis *Bart.* in l. ſi non ſortem §. ſi centum vbi
etiam *Iaſ.* nu. 2. ff. de condict. indebit. *Pariſ.* conſ. 82.
nu. 36. lib. 2. *Surd.* conſ. 168. n. 20. *Rot.* dec. 33. n. 6. part.
2. diuerſ. apud Sanct. mem. Gregorium XV. dec. 198.
num. 1. & dec. 319. nu. 3. & recent. dec. 630. nu. 3. par-
te 2.

Et demum corruit ſubhaſtatio vti facta de duobus
prędiis diſtinctis, & ſeparatis pretio ſcut. 6000. quo-
rum vnumquodque aſcendebat ad ſummam ſcuto-
rum 3000. & ſic vnius tantum prædij ſubhaſtatio fuiſ-
ſet ſufficiens pro ſumma, quæ demptis fructibus ſu-
pradictis, necnon aliis ſcutis 250. ſolutis per Cęſarem
Copiolam D. Paſtono Rauennæ de quibus in d. ſum.
n. 5. remanebat debita pro ſcutis 2800 & conſequen-
ter ſubhaſtatio alterius prędij fuit in totum vitioſa, 6
nec poteſt in parte ſuſtineri *Galleſ.* de obligat. Camer.
tit. de quæſtion. poſt proceſſ. inciden. n. 28. verſ. Quod
tamen humaniter, vbi quod ita etiam praxis obſeruat.
Saluſt. in praxi A.C. lib. 1. c. 40. nu. 25. & dixit Rota in
Romana nullitatis ſubhaſtationis 27. Iunij 1616. co-
ram R.P.D. meo *Pirouano.*

Non obſtat, quod in aſſociatione fuerit ſeruata for-
ma Sta-

Digitized by Google

ma Statuti Ariminen Nam quidquid dicẽdum ſit, An
7 illa fuerit ad vnguem ſeruata, Statutum procedit quo-
ad tenutam datam in cauſa iudicati, vel per contu-
maciam, qui actus differt à præſenti cum agatur de
mandato executiuo relaxato ſub certa forma, quæ
debuit ſeruari ex allegatis.

Nec quidquam refert, quod Hieronymus emptor,
vt ſupra non ſpoliauerit, ſed Franciſcus ad cuius in-
ſtantiam fuit facta ſubhaſtatio. Etenim actio ſpolij
8 tanquam in rem ſcripta competit etiam contra ſin-
gularem ſucceſſorem *Rip.* in l. 1. §. ſi hæres nu. 9. ff. Ad
Trebell. *Surd.* conſ. 28. num. 58. *Gabr.* conſ. 36. n. 3. lib.
1. *Menoch.* de recuper. remed. 1. nu. 410. *Rot.* dec. 244.
num. 2. p. 1. diuerſ. apud S. me. Gregorium XV. deciſ.
542. ſub num. 3. & ibi Adden. ſub nu. 10. & 11. & re-
cent. dec. 307. n. 3. p. 1. & dec. 476. nu. 2 p. 2. & in ſpe-
cie quod detur etiam contra licitatorem, cui ſub ha-
ſta res fuit deliberata, qualis eſt dictus Hieronymus,
9 quia cenſetur habere cauſam à ſpoliatore fuit dictum
in Anconitana ſpolij 9. Iunij 1610 coram bo. mem.
Cardinali *Sacrato* quæ eſt impreſſa apud *Marcheſ.*
de commiſſion. parte 2. fol. 235. & in Narnien. bo-
norum 21. Aprilis coram bo. me. *Remboldo.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Nepeſina Tutelæ.
Luna 7. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Tutor non tenetur reddere rationem de his, quæ ad eius manus non peruenerunt, ſecus verò ſi probetur contrarium. Examen nouum Teſtium non eſt indulgendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium, & quando dicatur adeſſe.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non tenetur reddere rationem de his, quæ ad eius manus non peruenerunt.*
2 *Ad Tutores manus an aliquid peruenerit, id probari poteſt per teſtes.*
3 *Teſtes admittere tertia vice ſuper eadem materia non caret periculo ſubornationis.*
4 *Examen nouum non eſt concedendum, quando adeſt ſuſpicio ſubornationis Teſtium.*
5 *Articuli, vt non dicantur noui, ſufficit vt idem in ſubſtantia articuletur, quod antea fuit articulatum, quamuis in cortice verborum ſit differentia.*
6 *Examen nouum Teſtium ſolet denegari, quando iam diſcuſſa fuerunt dicta aliorum teſtium.*
7 *Teſtium nouum examen ex ſtylo Rotæ ſolet admitti, quando dicta Teſtium ſolemniter non fuerunt publicata.*
8 *Sed intellige verum, quando ſummarium ſolummodò fuit datum Procuratori, ideoque ſecus eſt dicendum, quando pars etiam vidit, & ex profeſſo dicta teſtium fuerunt diſcuſſa.*
9 *Examen nouum Teſtium eſt admittendum, quando ceſſat ſuſpicio, & materia, quæ articulatur eſt releuans & eſt merè prophana.*
10 *Remiſſoria in prophanis datur ſine fumo data releuantia articulorum.*

Deciſio CCLXXXIX

FRanciſcus Lucretius deceſſit die 28. Iulij 1591.
relicto Dominico filio, cuius tutelam, & curam
geſſit ſola Æmilia Mater vſque ad diem 20. Auguſti,
quo tempore fuerunt deputati Curatores Plodius &
Allæus, & eadem Æmilia, & cum poſtea dictus Plo-
dius pulſaretur ad reddendam rationem adminiſtra-
tionis, Rota ſub die 27. Iunij 1625. coram bo. me. Do-
mino *Vbaldo* diſtinguendo reſoluit ipſum Plodium
non teneri ad redditionem rationis pro frumento
triturato in Area nuncupata *del Fiore*, quia non con-
ſtat, quod illud frumentum fuerit ei conſignatum, cũ 1
prius fuerit traditum, Æmiliæ; Quo autem ad fru-
mentum trituratum in Area nuncupata, *della Vigna*,
contrarium cenſuit Rota, videlicet Plodium ſiue
eius hæredes teneri ad redditionem rationis, quia
ex Teſtibus tunc ponderatis apparet, hoc frumen-
tum veniſſe ad manus eiuſdem Plodij, & Æmi- 2
liæ, vt in deciſione poſtrema bo. me. D. *Vbaldi.*

Verum cum pro parte Dominici Lucretij exhibe-
rentur articuli, quibus nitebatur probare frumentum
in vtraque area trituratum perueniſſe ad manus Plo-
dij, & aliorum; Dedi dubium, an dicti Articuli eſſent
admittendi; & contra quos; Et Domini quoad Plo-
dium negatiuè, quo autem ad Æmiliam affirmatiuè 3
reſponderunt. Nam quo ad Plodium, iam quater fue-
runt contra eum dati articuli, & examinati teſtes, &
enixè tentatum, vt probaretur frumentum etiam tri-
turatum in area Horis, ad illius manus perueniſſe, &
ipſorum Teſtium ſummarium traditum fuit vtrique
parti, & dicta Teſtium pluries etiam coram bo. me.
Vbaldo, & R. P. D. meo *Veroſpio* diſcuſſa fuerunt, Vn-
de admittere quinta vice teſtes ſuper eadem materia,
non careret periculo ſubornationis, præſertim cum
Partes ſint inſtructæ ex diſcuſſionibus factis in Rota
ſuper depoſitionibus Teſtium, & facili negotio ſup-
pleri, & prouideri, vt iuxta intentionem partium, &
pro victoria cauſæ Teſtes deponerent; Et propterea
ſtante hac ſuſpicione non eſt concedendum nouum
examen c. fraternitatis c. Intimauit de teſtibus au- 4
thentica at qui ſemel C. de probat. & in corpore vn-
de ſumitur §. quia vero authentica de teſtibus *Fari-
nac.* de Teſtibus q. 75. num. 68. & 69. cum ſeqq Rota
apud Card. *Seraph.* dec. 688. n. 1 & ſeqq. Et in hac ma-
teria ſufficit quod idem in ſubſtantia articuletur, li-
cet in cortice, & ſtructura verborum ſit differentia
Bart. in authentica at qui ſemel n. 24 C. de probat. 5
Beninten. deciſ. 3. ſub n. 1. Rota coram S. me. Grego-
rio XV. dec. 497. n. 3. & in Pampilonen. Iuris viſitan-
di 15 Martij 1614. coram Me, vbi alij referuntur, &
in his terminis fuit denegatum nouum examen, eo
quia fuerant iam diſcuſſa dicta aliorum Teſtium, &
in reſolutionibus detectæ exceptiones, in Albanen. 6
Confinium 22. Aprilis 1612 coram R. P. D. meo *Piro-
nano.*

Nec applicatur ſtilus Rotæ admittendi nouum
examen, quando non fuerunt ſolemniter publicata
dicta Teſtium ſed ſolummodo Procuratori data co- 7
pia, vel ſummarium, quia non eſt extendendus, quan-
do pars etiam vidit, & ex profeſſo diſcuſſa fuerunt
dicta Teſtium, & ſic vbi adeſt ſuſpicio de qua per 8
gloſ. in dicto c. Fraternitatis & per Card. *Seraph.* di-
cta deciſ. 688. n. 3. & S. me. Greg. dicta deciſ. 497. n. 4.

Quo autem ad Æmiliam, viſum fuit poſſe admitti
articulos, quia quo ad eam ceſſat motiuum ſuſpicio-
nis, & materia, quæ articulatur eſt releuans, & eſt
merè prophana; Vnde etiam ſine alio fumo admit-
tuntur articuli l. Iudices C. de fid. Inſtrument. Rot. 9
apud *Mantic.* dec. 369 n. 1. & Sa. me. Greg. XV. dec. 10
124. n. 1 & alias, &c.

Et Ita, &c.

Romana Societatis Officij.
Lunæ 7. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis officij in contractu per obiectum non ſuperlucratur quis capitale, quando non fuerunt obſeruata pacta data in contractu, & in ſpecie quia præſtiti non extiterunt fideiuſſores.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio cum clauſula Camerali habet paratam exequutionem.*
2 *Per mortem diſſoluitur ſocietas.*
3 *Societas conſideratur inter Officialem, & eum, qui ſoluit pecunias.*
4 *Per obitum non ſuperlucratur quis capitale ſocietatis officij, quando non fuit adimpletus ex ſui parte contractus, & ſignanter in præſtatione fideiuſſorum & n. 5.*
6 *Contractu vtens, & commodum ex eo prætendens conſequi debet pro ſui parte oſtendere de adimplemento.*
7 *Et lucrum facere non poteſt quis ex contractu, quem non adimpleuit.*
8 *Remiſſio obligationi præſtandi fideiuſſores in contractu ſocietatis officij videtur inducta ex eo quod mutatum ſit ſocietatis vitæ periculum in aliam perſonam, contra n. 11.*
9 *Similiter remiſſa cenſetur d. obligatio per receptionem fructuum.*
10 *Renunciatio non debet extendi de vno caſu ad alium.*

Deciſio CCXC.

MAndatum relaxatum per R. P. D. *Bichium* locumtenentem Auditoris Cameræ, Domini cenſuerunt eſſe exequendum, quia fuit relaxatum pro reſtitutione pecuniarum finita ſocietate iuxtà formam obligationis Cameralis factæ per Iacobum in caſu diſſolutæ Societatis, quæ obligatio habet exe-
1 cutionem paratam *Galleſ.* ad form. obligat. Cameral. p. 1. q. 2. nu. 11. & ſeqq. *Rota* dec. 545. num. 1. p. 1. recent.

Nec dubitari poteſt quin diſſoluta fuerit ſocietas cum iam obierit Andreas, qui pecunias ad Societatem officij dedit, & ſic per mortem Soij deſierit ipſe
2 contractus Societatis l. adeo l. actione §. morte ff. pro Soc. *Caſtracan.* de Societat. Officior. c. 8 n. 31. ipſeque Andreas; qui pecunias verus ſocius, & inter illum, ac officialem tantum conſiderabatur contractus
3 ſocietatis Rota coram S. mem. Greg. XV. dec. 45. impreſſa poſt Modern. Roman. de ſocietatis offic. n. 3.

Nec viſum eſt ſuffragari, ſocietatem fuiſſe ſuperlucratam per mortem Ioannis Silueſtrini, in cuius caput ipſa ſocietas erat contracta; Quoniam huiuſmodi lucrum per mortem Ioannis eatenus deberetur Officiali ſiuè Iacobo, qui bonam fidem recognouit, quatenus ipſe officialis, ſiuè Iacobus adimpleuiſſent pro eorum parte adimplenda, nempè ſi fideiuſſores promiſſos præſtitiſſent, & propterea ſi ipſi defe-
4 cerunt in hoc per eos adimplendo, conſequenter etiam nec aliquod emolumentum ex illo contractu 5
conſequi poſſunt l. Iulianus §. offerri ff. de act. empt. & in his terminis dixit Rota coram Cardinali *Seraph.* deciſ. 225. n. 1. & ſeqq. & dec. 673. & in Romana ſocietatis officij 2. Iunij 1608. coram Cardin. *Lancellotto* impreſſa apud eoſdem *Modern.* Roman. de ſocietat. offic. dec. 5. n. 3. & plenè *Gratian.* diſcept. forenſ. c. 301. nu. 8. ad effectum enim, vt quis conſequatur actionem vel exceptionem ex contractu debet antè omnia docere pro parte ſua de adimple- 6
mento promiſſorum *Crauett.* conſ. 151. n. 10. & conſ. 192. nu. 15. & 20. Nec valet quis lucrum facere ex contractu, quem non impleuit non obſtante aliqua 7
excuſatione *Dec.* l. cum proponas la 2. nu. 4. C. de pact. *Menoch.* conſ. 55 n. 5. *Rot.* dec. 21. n. 2. in impreſſ. poſt dd. *Moder. Roman.*

Nec ſuffragatur, quod non obſtante hac prætermiſſione Iacobi in dando fideiuſſores, ipſe tamen Andreas mutauerit periculum vitæ de perſona prius nominata, in aliam perſonam, & ſic videatur remiſiſſe Iacobo onus illud præſtandi fideiuſſores, & virtualiter declaraſſe, velle perſiſtere in contractu ſocietatis, quamuis fideiuſſores non acceſſerint quemadmodum dicimus, per receptionem fructuum ſocietatis, cenſeri remiſſum onus præſtandi fideiuſſores, & tunc ob huiuſmodi omiſſionem fideiuſſoris 8
non impediri lucrum ſocietatis *Caſtrac.* de ſocietat. offic. & cap. 69. nu. 2. *Rota* dec. 113. n. 6. p. 1. diuerſ. & dec. 577. n. 10. p. 1. recent. & *Moder. Rom.* diſcept. Forenſ. cap. 301. n. 36. & ſeqq. & cap. 302. n. 6. & ſeqq. Quoniam hoc quod Andreas voluerit remittere Ius, & cautionem ſibi debitam importaret renunciationem iuri quæſito, quæ quidem renunciatio non de- 9
bet extendi de vno actu ad alium *Crauett.* conſ. 747. 10
n. 17. *Decian.* reſp. 21. n 76. lib. 1. Atque ideò non bene infertur, Andreas tranſtulit periculum vitæ in aliam perſonam, ergò renunciauit promiſſioni ſibi factæ de præſtando fideiuſſores, ſunt enim compatibilia quod tranſtulit quidem periculum, & tamen quod reſeruatum remanſerit ius, quod ipſi competebat circa dictos fideiuſſores, & adhuc durauerit ſuſpenſio perfectionis contractus, quandiu præſtiti fuiſſent fideiuſſores, ita vt cum huiuſmodi tranſlatione periculi rectè tranſierit etiam dicta promiſſio.

Et ideò quæ dicebantur de receptione fructuum non applicantur nec congruunt huic caſui, quoniam 11
recipiens fructus, dum habet ſcientiam, quod non ſint præſtiti fideiuſſores promiſſi, & nihilominus hoc non obſtante eoſdem recipit fructus neceſſario fatetur, & admittit ſocietatem eſſe perfectam, & non amplius eſſe in ſuſpenſo, alioquin enim citra labem vſurarum non poſſet fructus percipere, ſi contractus non eſſet perfectus, ſed eſſet in ſuſpenſo, & propterea ſi approbat contractum, & pro abſoluto, & perfecto admittit virtualiter etiam remittit conditionem illam, & promiſſionem, quæ in ſui fauorem ſuſpendebat ſocietatis contractum, quamdiu darentur fideiuſſores, quod ſecus eſt in tranſlatione periculi cum adſit diuerſa ratio, vt ſupra dictum eſt, &c.

Et Ita reſolutum vtraque parte Informante &c.

Romana ſpolij.
Mercurij 9. Iunij 1627.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Ratione hypothecæ agit emptor ad damna,& intereſſe contra venditorem, qui bona promiſit libera, quæ tamen ſubiecta ſunt hypothecis creditorum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio in ſpolio probatur ex confeſſione partis.*
2 *Poſſeſſio rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis, & adiudicatione.*
3 *Creditor ſi fuit ex fructibus pignoris iam ſatisfactus, non poteſt pignori amplius incumbere, alias ſpoliare dicitur.*
4 *Emptor ratione hypotheca, cui bona reperiuntur obnoxia non agit ad reſolutionem totius contractus, ſed pro rata illius hypotheca tantum ad damna, & intereſſe.*
5 *Sententia, vel executio in exceſſu inducit nullitatem immiſſionis, pro qua datur ſpolium.*
6 *Probatio perceptionis fructuum ex domibus fit per coniecturas in Vrbe.*

Deciſio CCXCI.

DVbitatum fuit an intraret ſpolium, itant Dom: Angelus Incoronatus eſſet reintegrandus ad poſſeſſionem, primo quinque domorum ſitarum in via Iulia è conſpectu Eccleſiæ Sancti Spiritus, in quas D. de Fracaſſis, in iudicio Saluiani ab Illuſtriſſimo D. Card. Spada, tunc ab A. C. Iudice deputato fuerunt immiſſi, ſecundo ad poſſeſſionem alterius Domus cum furno poſitæ in eadem via, in quam iiſdem Fracaſſis vigore ſententiæ R.P.D. *Celleſij* in Saluiano pariter latæ, fuit conceſſa immiſſio. Et Domini quoad vtramque dubij partem, affirmatiuè reſponderunt.

Quo enim ad quinque domos, viſum fuit ſatis conſtare de vtroque ſpolij extremo, cum anterior poſſeſſio Incoronati probetur ex propria confeſſio-
1 ne illorum de Fracaſſis in monitorio coram Illuſtriſſimo D. Card. Spada, ſeu A. C. mer emanata l. cum precium C. de liberal. cauſ. *Rota* in recent. dec. 347. n. r. p. 2. & coram S. me. Gregorio XV. dec. 416 n. 2. & de poſſeſſione poſteriori illorum de Fracaſſis conſtat ex litis ſuſtentatione, & in adiudicatione dictarum domorum eiſdem facta vna cum traditione *Caputaq.* dec. 369. p. 2. Rota coram eodem S. me. Grego-
2 rio XV. dec. 105. n. 3. & dec. 209. n. 1. Iniuſtitia autem continuationis iſtorum in poſſeſſione patet ex eo, quia immiſſio fuit illis conceſſa de anno 1620. donec fuerint ſatisfacti pro ſcutis 350. & hucuſque habuerunt ſupra ſcuta mille, cum per ſex Annos, & quattuor menſes perceperint penſionem dictarum domorum, quæ reddunt ſingulis annis ſcuta 179. circiter, vt deponunt teſtes ſummario nu. 6. & ſic abundè fuerunt ſatifacti, Vndè modo domos amplius retinere non poſſunt, dumque reſtituere recuſant ſpoliare dicuntur *Surd.* conſ. 160. n. 6 in fin. *Seraph.* dec. 896.
3 n. 8. cum aliis.

Quo autem ad aliam domum cum Furno, extrema ſimiliter fuiſſe iuſtificata dixerunt Domini; Primum nempè ex monitorio coram R.P. D. *Celleſio*, & ſententia eiuſdem ſumm. n. 1. & 3. ſecundum ex inſtrumento adeptæ poſſeſſionis per ipſos Fracaſſos ſummario n. 4. & ex litis ſoſtentatione; Dominumque Angelum ſua poſſeſſione iniuſtè fuiſſe priuatum non dubitabatur, quoniam Fracaſſi in dictam Domũ fuerunt immiſſi pro prætenſo credito ſcutorum 7500. ex cauſa euictionis alterius domus ipſis venditæ à Marco Antonio Incoronato patre ipſius Angeli & tamen reuera tota Domus vendita non fuit euicta, ſed ſolum illatæ fuerunt moleſtiæ pro ſumma ſcutorum 750. nempe pro ſcutis 350. ad inſtantiam Dominorum de Victoriis, vt in monitorio dato in ſummario n. 5. & pro ſcutis 400. ad inſtantiam illorum de Niſiis, qui erant creditores duorum cenſuum, pro quibus dicta Domus erat hypothecata, vnde Fracaſſi non poterant agere ad repetitionem totius precij Domus ſcutorum 7500. ſed ſolum competebat actio pro intereſſe illius portionis, ſeu ratæ, pro
qua Domus empta reperiebatur hypothecata l. 1. vbi 4
Bart. n. 1. & 3. & alij Doctores ff. de euict. l. qui rem vbi *Bald.* n. 1. C. eodem *Bocc.* conſ. 106. num 43. *Surd.* conſ. 104. n. 6. & conſ. 359. n. 30. & ſic reſultat exceſ-
ſus, & intrat reintegratio ob ſpolium *Iaſ.* in leg. ſi 5
non ſortem §. ſi centum num. 2 ff. de cond. indeb. *Rot.* in recent. deciſ. 545. num. 1. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 485. num. 4. & fuit dictum in Romana Domus 14. Maij 1618. coram bo. me. D. *Vbaldo*, & 29. Apr. 1626. coram R.P.D. meo *Durano*.

Non obſtat, quod non fuerit probatum penſionem quinque domorum quotannis per Fracaſſos fuiſſe perceptam, quia cum in Vrbe Domus locentur, & ipſi poſſederint, ſufficit probare perceptio-
nem ex coniecturis, & à conſuetis *Bald.* conſ. 323. n. 6
5. lib. 2. *Achil.* deciſ. 22. de reſtit. ſpoliat. Rota coram S. m. Gregorio X V. deciſ. 50. num. 2 cum alis præſertim quia de tempore quo Fracaſſi fuerunt immiſſi ipſæ domus habebant ſuos conductores &c.

Et ita pro Domino Angelo Incoronato tantum informante fuit reſponſum, &c.

Romana Melioramentorum.
Mercurij 9. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Locator, qui non præſtitit conductori ſucceſſiuam patientiam, quando iuuare ſe poſſit pactis contractus locationis.

SVMMARIVM.

1 *Locator durante tempore locationis præſtare tenetur ſucceſſiuam patientiam conductori in vſu rei locata.*
2 *Et non præſtita huiuſmodi patientia non poteſt iuuari pactis contractus locationis & n. 7.*
3 *Ceſſionario competunt omnia commoda, & priuilegia competentia cedenti.*
4 *Patientia, & pacta tacitè remiſſa cenſentur locatori à Conductore ex continuatione retentionis, ac poſſeſſionis rei locata.*
5 *Cedentis conſenſus, & factum non poteſt præiudicare ceſſionario.*
6 *Conductor poteſt cogi ad euacuandum per non adimplementum in ſolutione penſionis.*

Deciſio CCXCII.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 21. Aprilis, 1625. coram bo. me. *Vbaldo*, nimirum Dominis de Cibo, non eſſe dandum mandatum de euacuando ludum pilæ cum hoſpitio ſubter poſito, de quibus agitur, contra ſcatiatos, dictum pilæ ludum

auctoritate Iudicis poſſidentes, & quos Rota coram
eodem Domino *Vbaldo* 9. Decemb. 1615. dixit eſſe
manutenendos.

Placuit enim fundamentum deciſionis, quod cum
Achilles Cibo, poſtquam locauerat quaſdam Domos
ad Annos 18. Ioanni à Ponte, à quo cauſam habent
Scarlatti, pacto adiecto, vt in eis ſignanter ludum pi-
læ efficere teneretur, ſtatim vix elapſo anno, in poſ-
ſeſſionem dictarum Domorum ſe intruſerit, aliiſque
locauerit, & ſic ex parte ſua non adimpleuerit con-
tractum, præſtando continuã, & ſucceſſiuam patien-
tiam, vt conductor frueretur per integrum tempus
18. Annorum re conducta, prout de Iure tenebatur
1 l. ſi quis Domum vbi *Bart*. num. 1. l. ex conducto in
principio l. ſi fundus ff. locati *Magon*. dec. lucenſ. 11.
num. 4. *Surd*. deciſ. 326. numer. 17. latè *Caſtill*. quo-
tid. controuerſ. p. 3. c. 3. n. 6. & ſeq. *Mantic*. deciſ. 4.
num. 12.

Conſequenter modo ipſe Achilles, ſiuè eius Hære-
des licet expirauerit integrum tempus 18. Annorum,
ratione tamen dicti non adimplementi, & non præ-
ſtitæ patientiæ, non poſſunt agere ad euacuandum,
2 nec poſſunt vti, aut iuuari pacto appoſito in Inſtru-
mento locationis, de reddendis Domibus liberis, ela-
pſo dicto tempore, ſine vlla refectione melioramen-
torum, aut expenſarum l. Iulianus §. afferri vbi DD.
ff. de act. empt. l. filiæ licet C. de collat. l. quæro §. in-
ter locatorem ff. locati *Menoch*. conſ. 55. nu. 1. & ſeq.
Ioſeph. Ludou dec. *Peru*. 50. n. 1. 2. & 3. *Magon*. deciſ.
lucenſ. 69. n. 4. *Caſtill*. dicto c. 3. n. 14. *Put*. deciſ. 357.
lib. 3. in correct. Ideoque nec etiam dandum eſt man-
datum de euacuando contra Scarlattos, qui tamquam
Ceſſionarij, & creditores Ioannis à Ponte in ſcutis
1100. expoſitis pro dicto pilæ ludo conficiendo, fue-
runt per ſententiam Iudicis in poſſeſſionem dicti pi-
læ ludi immiſſi, & iis vti Ceſſionariis competit ea-
dem exceptio, & idem ius, quod competebat Ioanni
3 cedenti. l. emptor C. de hæred. & act. vend. *Surd*. conſ.
269. n. 1. & dec. 256. n. 8. & ſeqq.

Non obſtat, quod Achilles locator, ingreſſus fue-
rit poſſeſſionem dicti ludi pilæ de conſenſu Ioannis
Conductoris, qui penſionem ſoluere, & deſignata
melioramenta in Inſtrumento locationis, perficere
propter inopiam non valebat, & proinde continua,
& ſucceſſiua patientia, quam præſtare tenebatur lo-
4 cator fuerit illi remiſſa, ad trad. per *Bald*. conſ. 131. n.
1. *Rota* dec. 577. n. 10. p. 1. recent.

Quoniam reſpondebant Domini, huiuſmodi con-
ſenſum Ioannis à Ponte, non potuiſſe præiudicare
Scarlattis Ceſſionariis, & Creditoribus pro ſcutis
5500 cum hypotheca generali omnium bonorum,
& ſpeciali melioramentorum, ideſt dicti pilæ ludi,
& quibus antea per quadriennium fuerat per dictam
5 ceſſionem ius quæſitum l. debitorum pactionibus C.
de pact. *Surd*. deciſ. 60. nu. 7. & deciſ. 286. n. 1. *Rota*
deciſ. 563. num. 3. p. 2. recent. & Ioannes non poterat
6 expelli prætextu penſionis non ſolutæ, ſed ſolum vr-
geri ad penſiones decurſas, & non ſolutas, vt in 1.
deciſ.

Minus obſtat, quod cum Scarlatti dicti pilæ ludi, &
Cauponæ ſubter poſitæ, poſſeſſores, ac Ioannem à
Ponte conductorem repræſentantes, nullam ſolue-
rint pro rebus conductis penſionem, vtique elapſo
conuento tempore cõductionis, cogi poſſint ad eua-
cuandam; Quia reſponſum fuit ex hoc Scarlattos poſ-
ſe ſolum conueniri ad ſoluendum penſionem non
quidem pro omnibus Domibus in locatione expreſ-
ſis, quas non poſſederunt, ſed pro rata ratum ludi pi-
læ, & cauponæ quibus gauiſi fuerunt, cuius liquida-
tio dum pendet non intrat remedium l. ſi quis con-
ductionis C. locati.

Demum nec obſtare viſum fuit, quod Ioannes con-
ductor non adimpleuerit pro parte ſua in conficien-
do melioramenta vſq; ad ſummam ſcut. 5000. iuxta
conuentionem in Inſtrumento initam, vnde videre-
tur reſolutus contractus, & potuerint Domus alteri
locari; Quia ceſſat obiectum ex eo, quod ſtatim vix
elapſo Anno deſiit Io: poſſidere de voluntate, & con-
ſenſu locatoris, ex quo videtur tacitè remiſſum onus
aliorum melioramentorum ex præalleg. conſ. *Bald*.
31. n. 1. lib. 1. quem ſeq. *Crauett*. conſ. 106. n. 2. *Rot*. in
recent. dec. 577. n. 10. p. 1.

Et Ita, &c.

Bononien. legati de Mareſcot.
Lunæ 14. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Dotium quantitates taxantur iuxta conſuetudinem Regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum. Dos an taxari poſſit vltra legitimam.

SVMMARIVM.

1 *Dotium quantitates qualiter taxantur & nu. 4.*
2 *Dotes in dies potius augentur, quàm diminuuntur.*
3 *Filiabus pinguior dos conſtituitur, non extantibus filiis legitimis, quam ſi extarent.*
5 *Conſuetudo circa conſtitutionem dotium, eſt ad vnguem probanda, & prius ſemper eſt attendenda conſuetudo ſpecialis familiæ quam generalis n. 6. & 7. amplia n. 8.*
9 *Dotis congruitas non neceſſario regulatur à quantitate legitimæ.*
10 *In dotem dari poſſunt omnia bona ſubiecta fideicommiſſo, ſi ratio ita poſtulet.*
11 *Dotes taxari poſſunt vltra legitimam, ſuadente ita æquitate.*
12 *Teſtator poteſt de bonis hæredis diſponere, ſicuti de ſuis propriis.*
13 *Inuentarij beneficium non ſuffragatur, ſi hæreditas eſt ſoluenda, & n. 14.*
15 *Inuentarium preſeruat hæredem à damno, non autem operatur, vt ex eo aliquid lucretur.*
17 *Affectio non intrat, quando teſtantis voluntas eſt ſeruanda, & vires hæreditatis ſuppetunt pro ea adimplenda n. 16.*
18 *Legatarij immiſſio ſub quo prætextu denegari non poteſt.*
19 *Filius per vltimam voluntatem non poteſt eligere legitimam ſuper certis bonis in præiudicium fideicommiſſarij.*
20 *Hæres cum beneficio Inuentarij poteſt ſibi ipſi ſoluere, quod Teſtator ei debebat.*
21 *Falcidia non habet locum, quando legata non excedunt dodrantem.*
22 *Falcidia non detrahitur ex bonis prohibitis alienari.*
23 *Fructus in Trebellianicam tranſuerſalis imputari debent.*

Deciſio CCXCIII.

DOmini Bernandinus, & Antonius Maria fratres de Mareſcotis petierant immiſſionem in
poſſeſſio-

Digitized by Google

poſſeſſionem duorum prædiorum nuncupatorum *del Boſco, la Mareſcotta*, quæ ſibi à Nicolaò in Teſtamento, & Codicillis relicta fuerant, & in Ciuitate Bononien. fauorabilem ſententiam obtinuerunt, ſed cauſa ad Rotam deuoluta, & propoſito dubiu, An dicta immiſſio eſſet concedenda, negatiuè fuit reſolutum, eo potiſſimum fundamento, quia hæc prædia retinebat D. Vincentius, non tamquam hæres Nicolai, ſed tamquam fideicommiſſarius ex Teſtamento Ageſilai Patris, & licet detrahenda eſſet legitima, & alia ex Perſona dicti Nicolai filij & primi hæredes grauati, & ratione iſtius legitimæ Nicolaus potuerit legare dicta prædia; Attamen cum incertum eſſet an dicta legitima, & aliæ detractionea aſcenderent ad valorem dictorum prædiorum, tunc Domini denegarunt dictam immiſſionem, vt in dec. ſub die 24. Aprilis 1626. emanata habetur; Vnde dd. fratrea, vt probarent legitimam excedere valorem dictorum prædiorum, proponebant libras 92000. pro dotibus ſororum declaratas, & appoſitas ad debitum eiuſdem Domini Nicolai eſſe transferen. ad debitum Ageſilai Patris, & indè pinguiorem euadere legitimam, & hæreditatem Nicolai, & ſic integra prædia ipſis legatariis deberi; ſuper quo ſuſcepta diſputatione per tres deciſiones reſolutum fuit dictas dotes referendas eſſe ad hæreditatem Ageſilai Patris, ad quem ſpectat onus dotandi, nihilque aliud Nicolaum egiſſe, quam loco Arbitri amicè declarare quanta foret dos vniuſcuiuſque ſororis, nec ſuam hæreditatem voluiſſe grauare occaſione dictarum dotium, vt in deciſionibus ſub die 15. Ian. 22. Martij, & 29. Aprilis huius anni coram me.

Et quoniam in vltima deciſione fuit reſeruatum, vt videretur, An declaratio facta per Nicolaum circa quantitatem dictarum dotium eſſet exceſſiua, Ideò iuxta mentem Dominorum dedi dubium, An conſtaret de tali exceſſu, qui impediret immiſſionem, ſuper quo Domini reſponderunt non conſtare.

Et moti ſunt, quia exceſſus non præſumitur, &
1 dotium quantitates debent taxari iuxta conſuetudinem Regionum, ſolitum familiarum, ſtatum hæreditatis, numerum puellarum dotandarum, & etiam numerum filiorum maſculorum *Alex*. conſ. 7. n. 2. & 4. in fin lib. 2. *Ruin*. conſ. 60. nu. 1. lib. 5. *Menoch*. conſ. 247. n. 43. 44. & 53. cum ſeqq Card. *Mantic*. de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 11. n. 51. & 52. & huic regulæ ſe etiam conformauit Ageſilaus dum iuſſit filias ſecundum conditionem temporum, ac rerum viciſſitudinem dotari.

Quod autem dos librarum 46000. pro qualibet puella eſſet congrua, & rationabilis, deſumebant Domini nedum ex conſuetudine Ciuitatis Bononien. in conſtituendis dotis ad fauorem puellarum, nobilium, ſed ſignanter etiam ex more eiuſdem familiæ de Mareſcottis, quia Thideus Pater Ageſilai de anno 1581. mandauerat dotari filias in ſcut. 7700. & deindè Ageſilaus nuptui tradidit Eliſabetham ſororem Guido Antonio Lambertino dote conſtitutâ ſcut. 9000. & trium millium circiter in ſuppellectili, & mundo muliebri, & ſic in totum ſcut. 12000. & idem Ageſilaus duxit Vxorem cum dote librarum 42400. & tamen ſemper in dies potius augentur
2 dotes, quam diminuantur prout atteſtatur *Theſ*. dec. 192. n. 6. & alij & de Ciuitate Bononiæ dixit Rota in Bononien. de Cattaneis 20. Febr. 1620. coram R. P. D. meo *Pirouano*.

Quæ eò magis admittenda videntur in caſu noſtro, tum quia dicta hæreditas Ageſilai Patris deducto etiam ære alieno, & dotibus filiarum dotandarũ & illarum quæ Monaſterium ingreſſæ ſunt excedit ſummam librarum 72000. vt pro parte eiuſdem D. Vincentij aſſerebatur, & conſiderato, quod nullus filius legitimus extat, ſed vnus tantum naturalis, certè dos librarum 9200. pro duabus filiabus legitimis nubendis in ſæculo exceſſiua dici non poteſt; Tum etiam quia huiuſmodi dotes congruas eſſe conſanguinei, & Periti ab eodem D. Vincentio producti videntur admiſiſſe, qui retulerunt attenta exiſtentia trium filiorum maſculorum legitimorum, ex hæreditate Ageſilai poſſe detrahi libras 115000. pro dotandi filiabus, Vndè multo magis ex eorumdem Peritorum mente videtur ſtatuendum, Dotem librarum 92000. non eſſe exceſſiuam, cum maximè nullus extet maſculus legitimus, rationi enim, & æquitati plurimum conſonat, vt filiabus pinguior dos conſtituatur non extantibus maſculis legitimis, quam ſi extarent l. ſi filiæ, & ibi *Bar*. ff. de leg. 3. *Mantic*. de tacit. 3
li. 12. tit. 21. n. 4. ver. 5. & n. 51. ac 53. & fuit etiamſi conſideratum in deciſione ſub die 15. Ianuarij præteriti ver. relatio autem.

Et eo minus hæc oppoſitio exceſſus debet impedire immiſſionem, quoniam nil refert ad ipſos legatarios, an congrua fuerit necne, vel exceſſiua taxatio dotis facta per Nicolaum, ſed ipſis ſufficit hoc debitum eſſe delendum è ſtatu hæreditatis eiuſdem Nicolai, & conſcribendum, quantumcumque illud ſit, in debito Ageſilai Patris.

Non obſtant articuli dati pro Domino Vincentio, & admiſſi per dd. fratres de Mareſcotis, quoniam in hac materia conſtituendi dotes in Ciuitate Bononien. non poteſt dari præciſa regula, itaut certam 4
quantitatem non excedant, prout eſt in Vrbe ob conſtitutionem fe. re. Sixti V. ſed circumſtantiæ, & qualitates, numerus filiorum, exiſtentia vnius tantum naturalis, rerum viciſſitudo, comprehenſio dotis maternæ, & apparatum, & alia huiuſmodi ſunt perpendenda, & ex his reſultat determinatio, an congrua fuerit dos, & conſequenter non obſtat obiecta conſuetudo, niſi probetur ad vnguẽ in caſibus relatis eaſdem qualitates, & circumſtantias adfuiſſe, quæ in præſenti concurrunt *Surd*. dec. 131. n. 9. & 10. & conſ. 74. n. 13. *Menoch*. conſ. 54. n. 37. *Rot*. dec. 799. n. 3. p. 1. diuerſ. Et ſemper anteponenda videtur 5
conſuetudo ſpecialis iſtius familiæ de Mareſcottis in recipiendo, & aſſignando dotes *Mantic*. de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 21. n. 39. *Theſaur*. d. dec. 192. nu. 1. ver. & ad rei *Fuſar*. de ſubſtitut. q. 531. num. 166. 7
non autem generalis conſuetudo Ciuitatis Bononien. *Rota* dec. 24. n. 14. p. 1. & deciſ. 299. nu. 3. p. 2. recent. Attento præſertim, quod Nicolaus frater, & hæres Ageſilai ita declarauit, ad quem ſpectabat hoc 8
ius declarandi gloſ. in l. ſed ſi quis à filio §. ſi quis plures in verb. hæres ff de legat. 1. vbi *Iaſ*. n. 4. *Roland*. conſ. 85. n. 36 lib. 1.

Non obſtat quod dos excedat legitimam, Quoniam dotis congruitas non neceſſario regulatur à quantitate legitimæ, ſed ex qualitate coniugum, & 9
ex ſolito Ciuitatis, ac familiæ, & ex aliis congruitas dotium eſt metiends, vt per congeſtos ab *Odd*. de fideic. q. 43. nu. 79. & ſeqq. ſiq. ratio ita poſtulet omnia bona ſubiecta fideic. poſſunt in dotem dari *Bal*. 10
in auth, res quæ n 4 C commun. de leg cum adductis à *Peregr*. de fideic. art. 41. nu. 26 & *Fuſar*. de ſubſtit. dict. q. 531. n. 54. Rota coram Card. *Mantic*. dec. 152. n. 3. & deciſ. 319. n. 7. & dec. 131. num. 14. p. 4.

11 diuerſor. Poſſuntq; dotes ita ſuadente æquitate taxari etiam vltra legitimam Iuxta gloſ. in §. quamobrem auth. de reſtit. & ea quæ patit in 11. menſe *Ruin.* conſ. 56. n. 5. lib. 3. & conſ. 152. nu. 6. lib. 5. *Menoch.* conſ. 247. n. 46. *Cephal.* conſ. 668. nu. 9.

Non obſtat, quod hæc prædia peruenerint ad Vincentium ex fideicommiſſo Ageſilai, ipſumq; Vincentium adiuiſſe hæreditatem Nicolai cum beneficio legis & inuentarij, & ideò poſſe retinere huiuſmodi prædia, quia hodiè cũ appareat dotes eſſe referendas ad debitum hæreditatis Ageſilai, vt in tribus deciſionibus iam emanatis, & Nicolaus potuerit diſponere de iſtis prædiis licet debitis Vincentio ex fideicom-
12 miſſo Ageſilai, prout de propriis l. vnum de familia §. ſed ſi vno, & §. ſi rem de l. 1. *Menoch.* conſ. 89. n. 62. & ſeq. Rota in Rom. de Naris 14. Nou. 1594. coram b. m. *Penia*, & in eadem 17. Nouemb. 1625. coram R. P. D. meo *Durano*, & iuxta calculum etiam datum ab eodem Vincentio facta tranſportatione dictarum librarum 92000. ad hæreditatem Ageſilai conſtet hæreditatem Nicolai eſſe ſoluendo pro legatis, ſequitur beneficium prædictum inuentarij non ſuffragari
13 *Dec.* in l. ex qua perſona nu. 2. verſ. & quod dictum eſt ff. de reg. iur. *Pinell.* ad l. 1. de bon. mat p. 3 nu. 81. verſ. ampliatur 7. & ideò Vincentius tenetur præcisè ratum habere factum, ſcilicet præſtare legata eiuſdem Nicolai cum illius hæreditas æquiualeat *Rom.*
14 conſ. 18. n. 4. *Crauet.* conſ. 225. n. 12. Rota coram S. me. Greg. XV. dec. 67. n. 13. & dec. 418. n. 6. Inuentarium
15 enim ſolum præſeruat à damno, non autem operatur, vt ex eo hæres aliquid lucretur *Surd.* dec. 30. n. 14. & 32. Cardin. *Mantic.* dec. 326. n. 5.

Hac eadem reſponſione tollitur motiuum affe-
16 ctionis, quam poteſt habere Vincentius in his prædijs, quia ſi Nicolaus legauit hæc prædia DD. Bernardino & Antonio Mariæ, & perpetuum fideicommiſſum conſtituit in fauorem deſcendentium eorum-
17 dem legatariorum, quod arguit prædia legata præcisè præſtari voluiſſe *Soc.* iun. conſ. 74. n. 18. li. 1. *Mant.* de coniect. lib 9. tit. 10. n. 11. Dominuſq; Vincentius adiuit hæreditatem Nicolai, & iſtius hæreditatis vires ſuppetunt pro præſtatione legati, affectio non intrat, ſed d. voluntas Nicolai legatis, & fideicommittentis attendi debet, imputatq; ſibi Vincentius ſi hæreditatẽ adeundo, hoc onus ſibimet iniunxit, vel debet reſtituere omnia bona hæreditaria ipſius Nico-
18 lai, vt poſt alios *Lader.* conſ. 138. ſub n. 4. *Burſat.* 291. n. 75. poſt med. ver. Cum Itaque & in d. Romana de Naris coram D. meo *Durano* quorum bonorum hæreditariorum reſtitutio cum non offeratur indè arguitur voluntas, & intereſſe Vincentij potius illa retinere, quàm d. predia quantumcumq; ratione affe-
19 ctionis æſtimentur conſequi atq; ita non poteſt hoc prætextu denegari immiſſio legatariis ad tradita per *Gab.* conſ. 125. n. 12. ad med. verſ. In aliis reb. & n. 18. poſt med. verſ. Quoad 3. li. 1. *Roſ.* de feud. c. 9. concl. 72. ſub n. 12. 13. & 14. verſ. At videtur rectè, & ſemper obſtat voluntas Nicolai Teſtatoris, cui magis obtemperare debet Vincentius hæres, quàm propriæ affectioni indulgere.

Et hinc etiam ſequitur, quod licet Nicolaus per vltimam voluntatem non potuerit eligere legitimam ſuper certis bonis in præiudicium fideicom-
20 miſſarij Iuxta doctrinam *Bald.* in l. filium quem habentem n. 29. C. famil. herciſcund. Attamen hæc electio non poteſt à Vincentio licet fideicommiſſario impugnari, cum hæreditatem eiuſdem Nicolai eligentis ipſe acceptauerit, vt in 1 uncto *Rot.* dec. 110. n. 26. cum tribus ſeqq. & 31. p. 2. diuerſ. & in præcipitatis deciſionibus in Romana de Naris, maximè cum Nicolaus fuerit creditor librarum 370000. & vltra occaſione æris alieni pro Ageſilao Patre ſoluti; & ſicuti potuiſſet prędia vendere pro dicti æris alieni ſolutione ita potuit illa eligere in ſatisfactionem huius crediti etiam legando per vltimam voluntatem diſponendo *Menoch.* dicto conſ. 183. n. 36. ver. 3. & 37. ver. Quantum *Surd.* dec. 92. n. 1. & *Rot.* diuerſ. dec. 71. n. 4. p. 1. & penes *Mantic.* dec. 326. ſub nu. 5. ver. Quia adhuc, & 6. in rec. dec. 267. n. 1. 2. & 5. p. 1.

Quæ dicebantur de falcidia, nec Dominis placuerunt, quia legata non excedunt dodrantem, & quo- 21
niam hæc prædia ſunt prohibita alienari, vt benè per informantes pro DD. Bernardino, & Antonio Maria ac propterea ex illis non detrahitur falcidia auth. ſed, & in ea C. ad l. falcid. Et quoniam hoc legatum eſt purum, fideicommiſſum verò eſt conditionale, Ideò non eſt detrahenda falcidia, ſed ſi caſus fideicommiſſi euenerit, tunc de reliquis bonis reſti- 22
tuendis hæres poterit detrahere Trebellianicam, vbi illam in fructibus (quos in tranſuerſalibus imputari certum eſt) non fuit conſequutus *Bartol.* in l. Marcellus §. Idem Pomponius n. 1. ff. ad Trebell. *Crauett.* 23
conſ. 16. nu. 1. verſ. ſed dubitatio maior *Craſſ.* §. Trebellianica q. vltima vbi, quod hæc opinio ſeruatur in praxi.

Et Ita Domini vtraq; parte informante dixerunt non conſtare de tali exceſſu, qui impediat Immiſſionem, &c.

Bononien. fideic. de Deſideriis.
Luna 14. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius qualiter identitatem bonorum fideicommiſſo ſubiectorum probare debet, & maximè ſi ſimus in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad obitum, niſi contrarium doceatur.*
2 *Identitas qualiter ſufficienter probatur & n. 11.*
3 *Identitas probatur etiam per leniores probationes, & coniecturas præſertim in antiquis n. 4. & ad hunc effectum non requiritur tempus vltra centum annos n. 5.*
6 *Identitas quando eſt probata, non obſtat, ſi adſit diſcrepantia aliquarum qualitatum, quæ ex curſu temporis mutari potuerint.*
7 *Identitas probatur per duas demonſtrationes, licet alia deficerent.*
8 *In quantitate maiori ineſſe videtur minor.*
9 *Identitatis probatio non inficitur, quando ſola diuerſitas eſt circa numerum, ſi aliæ demonſtrationes verificentur.*
10 *Identitas in antiquis vt probetur, ſuffragatur etiam verificatio loci vbi bona exiſtunt vna cum vno confine.*
12 *Identitas in fideicommiſſo probatur, ſi bona ab omnibus aliis fideicommiſſariis fuerint conſequuta, & poſſeſſa n. 13.*
14 *Bona, quæ penes filios reperiuntur, ex hæreditate Patris præſumuntur proueniſſe.*
Maximè ſi à die mortis modicum tempus interuenerit & appareat eos non eſſe induſtrioſos n. 14.
15 *Bona probantur eſſe alicuius ex confeſſione hæredum facta in diuiſione.*

Deciſio

Deciſio CCXCIV.

PRoſequendo diſputationem, Propoſui dubium, An conſtaret de identitate duarum domorum cum ſex Apothecis Iuxta reſeruationem factam in vltima Deciſione ſub die quinta Martij præteriti, necnon aliorum duorum corporum, nempè poſſeſſionis in Communi Cazzani, & alterius poſſeſſionis in Communi Bagnarolæ Comitatus Bononien.

Et Domini quo ad huiuſmodi duas Domos cum apothecis, mandarunt cauſam denuo proponi, quo verò ad dicta duo alia corpora, Identitatem ſatis probatam cenſuerunt, &c.

Conſtat enim iſtas duas poſſeſſiones, videlicet illam Caxxani Tornaturarum 116. circiter, & alteram Bagnarolæ Tornaturarum 122. in circa, aſſignatas fuiſſe Hieronymo Antiquo de Deſiderijs fideicommittenti in Inſtrumento diuiſionis die 29. Maij 1519. emanatæ inter ipſum, & eius fratres, vt in primo regiſtro fol. 209. vſque ad 160. quas ab ipſo Hieronymo poſſeſſas deindè fuiſſe vſque ad tempus eius obitus non videtur dubitandum, niſi contrarium doceatur 2 DD. in l. ſiue poſſidetis C. de probat. & plures recenſet. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 44. n. 16 *Rot.* in recent. dec. 706. n. 5. p. 2. & ſępiſſime concluſum fuit.

Et hoc eo magis comprobari Dominis videbatur, ex alia deciſione de anno 1544. facta inter Baptiſtam, Ioannem, Alexandrum, & alios filios ipſius Hieronymi fideicommittentis in eodem primo regiſtro fol. 355. cum expreſſa mentione fideicommiſſi paterni, prout etiam ex tranſactione anni 1604 in 2. regiſtro fol. 212. in qua eadem poſſeſſiones poſtea vti dicto fideicommiſſo ſubiectæ Alexandro Iuniori 2 ad illud vocato dimiſſæ ac reſtitutæ fuerunt, ex quibus huiuſmodi identitas ſufficiēter iuſtificata remanet, vt per *Bald.* conſ. 89. nu. 2. lib. 1. *Ancharan.* conſ. 291. ſub nu. 9. Rota in Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 11. Decembris 1615. coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Pamphilio*, cum aliis in dicta deciſione ſub die 5. Martij præteriti allegatis.

Quibus accedit confeſſio D. Marci Antonij in reſponſione ad poſitiones, vt in dicto ſecundo regiſtro fol. 71. necnon deſcriptio ipſarum poſſeſſionum 3 in Inuentario per eumdem confecto, & in hoc met regiſtr. fol. 236. 257. & 264. poſt ingreſſum dicti Alexandri Iunioris in Religionem PP. Cappuccinorum, cum expreſſa mentione fideicommiſſi, & proteſtatione, quod admittere non intendebat dictas poſſeſſiones, & alia bona in eo deſcripta eſſe hæreditaria ipſius Alexandri, ex hoc enim continuato modo poſſidendi per dictos Hæredes grauatos, & fideicommiſſarios, & ex his omnibus actibus, & declarationibus ſaltem ſimul iunctis, ſatis viſa fuit probata hæc identitas, cum ſufficiant etiam leuiores probationes, & coniecturæ, c. cum cauſam, & ibi omnes extra de probat. gloſ. in cap. ſi Papa in verb. probata de priuileg. lib. 6. *Rimin.* Sen. conſ. 254. numer. 11. cum ſeqq. lib. 2. *Decian.* conſ. 17. numer. 6. lib. 3. *Rota* in recent. deciſ. 459. ſub num. 3. part. p. & coram Sanct. me. Greg. XV. deciſ. 172. num. 6. & ibidem Addent. numer. 10. ac in Romana Vineæ p. Iu-4 lij 1624. coram me, præſertim cum ſimus in antiquis *Soccin.* conſ. 86. numer. 2. lib. 1. *Seraphin.* deciſ 462. numer. 8. *Rota* in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 12. Februarij 1618. coram bo. me. *Vbaldo*, vbi pariter fuit concluſum ad hunc effectum non eſſe neceſſariam antiquitatem vltra centum annos, & referunt etiam Addentes ad dictam deciſio. 172. ſub eodem nu. 10. coram Sanct. me. Gregorio XV.

Nec viſum fuit obſtare, quod dicta poſſeſſio Cazzani in dicto diuiſionis Inſtrumento Anni 1519. fuerit deſcripta in pluribus corporibus diſtincta & in huiuſmodi Inuentario per Dominum Marcum Antonium confecto, deſcripta reperiatur in vno corpore, cum ſuis qualitatibus, 6 quoniam cum in ipſa diuiſione anni 1519. concurrant confinia poſita in eodem inuentario, & aliæ demonſtrationes, vt apparet, eo quod in hac diuiſione 7. petia terræ eſt poſita *in loco detto Roco*, 8. *in loco detto Butrighella*, 10. *in loco detto alle Fornaci*; & 7. habeat viam publicam à tribus lateribus & 9. 10. & 11. habeant pro confinibus viam publicam, & diſcurſorium Genæ, & concurrant aliæ qualitates, nempè terræ aratiuæ, arboratæ, pratiuæ, ac cæteræ demonſtrationes ſuæ in Communi Caxzani, conſequenter ſatis dicenda videtur verificata illius identitas, quamuis adeſſet diſcrepantia aliarum qualitatum, quæ ex curſu tanti temporis mutari potuerint iuxta deducta per *Decian.* 7 dicto conſ. 17. num. 14. cum ſeqq. libr. 3. quem Rota probauit in vna Romana deuolutionis 28. Maij 1625. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in Aſſiſien. bonorum 2. Iunij præſenti anni coram Reu. P. D. meo *Virili*; maximè cum conueniant plures demonſtrationes, & qualitates, quarum duæ ſufficerent, licet aliæ deficerent ex allegatis in alia deciſione ſub die 5. Martij, & latè tradunt *Decian.* dicto conſ. 17. numer. 8. cum ſequentibus & num. 21. vbi de communi teſtatur lib. 3. & *Surd.* conſ. 44. num. 15. cum multis ſeqq. lib. 1. Rota apud Sanct. mem. Gregorium XV. dec. 575. n. 4. & ſeq.

Minus releuare dicebatur, quod in dicta diuiſione Anni 1544. ponatur hæc poſſeſſio in Communi Caxxani Tornaturarum 116. & in eadem quantitate enunciatur in dicta tranſactione anni 1604. in ſupradicta diuiſione autem anni 1519. adſint expreſſa plura corpora conſtituentia tornaturas 260. & vltra: Nam non ex hoc reddi videbatur turbida identitas huius corporis, Imò magis concludens, ex quo ſi in illis corporibus tunc diſtinctis ad ſit maior tornaturarum numerus, tanto facilius ſub eis comprehenditur iſte minor, de quo agitur tornaturarum 116. circumdatus à prædictis confinibus, ſub maiori enim quantitate minor ineſſe videtur leg. 3. §. ſi 8 quis ita legauerit verſic. ſi quis plus ff. de adimen. legat. pluſque & minus non faciunt rem differre 9 ſpecie leg. final. ff. de fund. inſtruct. & in puncto *Decian.* dict. conſ. 17. n. 9. in fin. cum ſeqq. lib. 3.

Et ceſſare etiam videbatur difficultas, quoniam ſola diuerſitas circa numerum petiarum, vbi aliæ demonſtrationes verificantur, non inficit identitatis 10 probationem, quemadmodum ample probat *Rimin.* ſen. conſ. 429. nu. 4. cum multis ſeqq. lib. 3. *Cephal.* conſ. 98. numer. 22. & 25. lib. 1. cum aliis per *Modern.* Bonon. var. reſolut. cap. 12. n. 28. & 29. lib. 1.

Hoc autem in propoſito ſufficienter reſultat ex eo quod conuenit nomen, & locus, numerus tornaturarum, ac aliæ circumſtantiæ, & demonſtrationes, præſertim cum tractetur de re antiqua, quo caſu ſuffragatur etiam verificatio loci, vbi bona exiſtunt vna cum vno confine iuxta opinionem *Parıſ. de Put.* de feud. reintegr. fol. 166 columo. 3. num. 9. & colum. 11 4. ſub num. 6. quam Rota amplexa fuit inter diuerſ. dec. 710. nu. 3. part. 1. & deinde bis in Ciuitatis Caſtelli bonorum 5. Martij & 28. Maij 1597. coram bo. mem. Card. *Pamphilio*, & in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 28. Maij 1607. coram bo. me. Cardinali *Lancellotto* Iuniore, & coram Reuerendiſſimo

Decanus reputatur talis, & in illius locum dicitur ſuccedere. *Rota* dec. 4. de elect. in nnu. Franc. *Marc.* dec. 1367. num. 5. p. 1. Cardinal. conſ. 62. numer. 1. *Azor.* Inſtit. moral. p. 1. cap. 15. in princ. lib. 3. Atque vti prima dignitas, & Caput in iſta Eccleſia Gemi-
4 net aliis Preſbyteris in Choro, iuxta dec. *Put.* 220. num. 2. lib. 3. *Caſſan.* in Catalog. glor. Mundi conſideratione 37. circa med. *Azor.* vbi ſupra cap. 17. in p. qu. qui in ſpecie loquitur de præeminentia in Choro, & Capitulo, & ſequitur *Garz.* de Benef. p. 3. cap. 4. num. 26. cum aliis in deciſionibus cauſæ allegatis.

Nec ex eo quod *Decanus* vna cum Capitulo iuxta diſpoſitionem ſtatuti Cardinalis Pacechi eligat Iudices quattuor temporum, per quos eodem ſtatuto cauetur indici ſilentium in Choro, inferri poteſt quod hoc ius in choro præſidendi, & ſilentium indicendi, ab ipſo Decano fuerit abdicatum, quia nullum in dicto ſtatuto ſit verbum de totali abdicatione authoritatis, & præeminentiæ ipſius Decani, atq; in dubio cenſeri debet iuriſdictionem huiuſmodi fuiſſe
5 conceſſam dictis Iudicibus potius cumulatiuè, non autem priuatiuè, quoad illum ex traditis per *Couar.* in c. Alma mater §. fin. nu. 3. de ſenteot. excommunicat. part. 1. & alios allegatos in hac eadem cauſa 28. Nouembris 1625. coram me.

Nec etiam ſubſiſtit obiectum, quod Teſtes pro Decano examinati non deponant eum indixiſſe ſilentium præſentibus Iudicibus quattuor temporum; etenim loquuntur generaliter, & eorum dicta de-
6 bent benigna interpretatione iuuari, & ſic etiam generaliter intelligi *Bart.* in l. de quibus nu. 135. ff. de leg. *Alex.* conſ. 5. nu. 12. lib. 1. *Caſſad.* deciſ. 3. nu. 5. de probat.

Neque horum teſtium fides in aliquo diminuitur ex depoſitionibus aliorum teſtium examinatorum pro Capitulo, nam præter illos actus, qui dederunt
7 cauſam liti, non videntur diſcrepare à Teſtibus Decani, cum deponant de quaſi poſſeſſione Iudicum quattuor temporum ſimpliciter, non autem priuati-
8 uè ad Decanum, ac proinde intelligendi ſint de cumulatiua ex allegatis in deciſione huius cauſæ ſub die 11. Aprilis 1614. coram D. Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Antiocheno*.

Et in omnem caſum Domini cenſuerunt Teſtibus capituli eſſe præferendos Teſtes Decani, tum
9 quia omnes ſunt Viri inſignes, & dignitate præcellunt aliis allatis pro Capitulo, *Myſinger.* ſingular. obſeruat. centur. 4. obſeruat. 38. num. 1. verſ. Primo ergò perſonarum authoritas, *Gabr.* de Teſtib. lib. 1. concluſ. 4. oumer. 34. & 36. *Farinac.* in tract. de teſtibus quæſt. 65. numer. 114. Tum etiam quia deponunt
10 ſuper affirmatiua, Teſtes verò Capituli ſuper negatiua leg. diem proferre §. ſi plures, vbi Gloſ. in verbo conſenſerunt, & communiter DD. ff. de reſcript. arbitr. *Bart.* in leg. 1. num 6. verſic. vlterius nota ff. de ventr. inſpic. in l. actor. n. 21. Cod. de probat. & alij allegati in Parmen. penſionis 4. Martij 1624. coram me. Tum & demum, quia eorum depoſitiones magis conſonant, & conueniunt cum iure communi
11 *Abb.* in c. auditis numer. 15 præſcript. *Bald.* in l. ob carmen §. fin. ante numer. 1. ff. de teſtibus & plures cumulat *Farinac.* in tract. de Teſtibus quæſt. 65. nu. 150.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Bonon. Molendini.
Veneris 25. *Iunij* 1627.
Deciſ. Clem. Merlini.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ ſunt reficiendæ à collitigante, qui in cauſa ſuccubuit, ipſi collitiganti victoriam reportanti.*
2 *Et omnes vſque ab initio moti iudicij, & ſucceſſiuè deinde facta, & paſſa, & n. 3.*

Deciſio CCXCVI.

CVm D. Parata, ſiue illius hæredes, non acquieſcerent reſolutioni in hac cauſa factæ ſub die 14 Martij præteriti, in qua fuit d. ipſi Paratæ deberi ſolummodo expenſas in iudicio diuerſionis aquarum factas D. Bonfiliolo autem deberi alias quaſcumque expenſas in aliis Iudiciis factas, Iterum propoſiti dubium ſuper iiſdem, & Domini permanſerunt in deciſis.

Etenim ſubſiſtit præcipuum deciſionis fundamentum, eſtque in iure veriſſimum, quod cum Parata ſententiam fauorabilem obtinuerit in eum in vltimo iudicio diuerſionis aquarum, Bonfiliolus autem & in iudicio inſtituto ſuper iure ædificandi Molendinum & in iudicio attentatorum victus extiterit, conſequenter Paratæ reficiendæ ſunt expenſæ factæ in iudicio in quo ad ſui fauorem pronunciatum fuit, &
Bonfiliolo expenſæ factæ in ſententiis in quibus ad- 1
uerſarius ſuccubuit l. properandum §. ſin autem, C. de Iudic. l. eum quem ff. eodem Theſaur. dec. 67. nu. 5. cum aliis.

Neque obſtare viſum fuit, quod iudicium diuerſionis aquarum poſtremo à Parata inſtitutum, non fuerit diuerſum, ac ſeparatum à primo iudicio ſuper iure ædificandi Molendinum, ſuper quo ad fauorem Bonfilioli emanauit ſententia, ſed potius fuerit quædam proſequutio, & continuatio illius primi Iudicij, quod iam vſque de anno 1616. ſuper hac diuerſione aquarum inchoatum fuiſſe videtur à Bonfiliolo in vigore præcepti prohibitiui de nihil innouando, & ſic etiam de non diuertendo aquam, & proindè cum demum Parata in hoc obtinuerit ſententiam fauorabilem, tanquam ſuper articulo finali, quod in ſe primum etiam continet iudicium, vtique ipſi debeantur omnes expenſæ factæ vſque ab initio, dum
Bonfiliolus cæpit agere pro conſtructione Molen- 2
dini iuxta doctrin. *Bald* in authent. hodie §. cautione n. 5. C. de appellat. *Angel.* in l. properandum §. ſin autem C. de iudic.

Quoniam vltra reſponſiones in alia deciſione datas, dixerunt Domini, quod cum in duplici caſu poſſet contingere, & prætendi huiuſmodi aquarum diuerſio à Parata. Primo antequam Aqua defflueret, & ingrederetur fundum Bonfilioli, ſecundo poſtquam eius fundum eſt ingreſſa, & ipſius effecta vtique deprehenditur præceptum prohibitiuum à Bonfiliolo factum, intelligendum eſſe in 2. caſu poſtquam aqua ingreſſa & decurrit per eius fundum, qui intellectus congruit etiam verbis præcepti in quo præcipitur ne quid fiat in Canali per quod impediatur effectus molendini Summario Paratæ num. 1. Non autem in primo caſu, in quo ſententia emanauit ad fauorem Paratæ ſuper diuerſione aquæ antequam ſcilicet deffluxerit ad fundum inferioris Domini, vt in alia quoque deciſione fuit ponderatum, & ſic ex illo præcepto non rectè infertur, quod hoc a. Iudiciũ ſuper diuerſione non ſit diuerſum à primo.

ſunt enim diuerſi, & ſeparati caſus, & conſequenter ſeparata etiam iudicia, & vnum non abſorbet alterum, ſed benè ſe compatiuntur, vt in alia deciſione fuit oſtenſum; Ideoq; non applicatur doctrina *Bald.* in d. auth. hodiè. C. de appell. Quæ interpretatio videtur ſimiliter colligi ex ceſſione litis facta à Bonſiliolo ſtatim atq; Parata inchoauit cauſam ſuper hac diuerſione aquarum, quam ceſſionem credendum eſt feciſſe, quia exiſtimabat talem diuerſionem ſibi, & ſententiæ obtentæ non eſſe præiudicialem, eo quod eſſet facienda quando in proprio paratæ fundo aqua laberetur, & antequam eiuſdem Bonſilioli fundum eſſet ingreſſa.

Minus obſtat, quod prætenditur Bonſiliolum attentaſſe, dum viam deuaſtauit pro impediendo aquæ lapſu ad Molendinum paratæ, quia de hoc viſum fuit Dominis ſufficienter non doceri, cum non con-
4 ſtet ſuper huiuſmodi attentato ipſum ſuccubuiſſe, & ſic teneri ad vllas expenſas iuxta l. prorenandum §. ſin autem C. de Iudic. cum ſimil.

Cœteris autem obiectis ſatisfactum fuiſſe videbitur in alia deciſione.

Et ita in deciſis, &c.

Romana fideicom. de Victoriis.
Lunæ 25. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio melioramentorum non poteſt impedire immiſſionem fideicommiſſario quando eſt illiquida.*
2 *Maximè facta obligatione in forma depoſiti de illorum refectione facta liquidatione.*

Deciſio CCXCVII.

CVm de anno præterito 1626. die 23. Martij fuiſſet reſolutum diſpoſitionem Bernardini ſuſtineri, & deinde 26. Iunij illam ſuffragari D. Marco Antonio, & poſtea 9. Dec. eidem D. Marco Antonio, vti vocato ad fideicommiſſum dicti q. Bernardini ad eius fauorem purificatum, dandam eſſe immiſſionem in poſſeſſionem duorum caſalium Petræ latæ, & S. Proculi, niſi obſtarent detractiones legitimæ, & dotium, & ſucceſſiuè die 10. Martij præſentis anni fuiſſet deciſum detractiones huiuſmodi non obſtare, & demum die 2. præſentis Menſis Iunij Domini perſiſtendo in deciſis, nec prædictus, nec alias detractiones per D. Petrum Paulum, & litis conſortes prætenſas obſtare cenſuiſſent, Dominus Marcus Antonius inſtetit pro traditione voti, & hodie in relationibus cauſarum Domini ordinarunt, vt dictum votum traderem, quoniam ex dictis deciſionibus in cauſa factis ſatis conſtare videbatur de omnibus ad petitam immiſſionem neceſſariis.

Neque obſtare exiſtimarunt, quod vltimo loco pro parte dicti Domini Petri Pauli fuerint examinati duo teſtes ſuper prætenſis melioramentis factis in dicto Caſalis Petræ latæ, quoniam (omiſſo quod valde dubitabile videbatur An dictis Teſtes probent, & an melioramenta ſint neceſſaria, vel vtilia aut potius voluptuaria, & talia, quæ minimè refici debeant conſiderata præſertim depoſitione primi Teſtis iuxta nouum) viſum fuit melioramenta ipſa in omnem caſum eſſe illiquida, & conſequenter exceptionem ſatis turbida, ideoque facta per Dictum Dominum Marcum Antonium obligatione, etiam in forma depoſiti de illa reficiendo poſtquam fuerint liquidata, & quatenus de Iure reficienda veniant, immiſſionem non eſſe impediendam, aut retardandam ex traditis per *Conard.* de moment. poſſeſſ. q. 24. nu. 30. & 31. & *Pacyfc.* de *Saluian.* inſpect. 2. cap. 2. n. 255. Et ita ordinarunt Domini, vt votum traderem iuxta deciſiones iam in hac cauſa emanatas &c. 2

Romana Societatis officij.
Veneris 25. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis officij commodum non ſuperlucratur debitor per obitum, quando ex ſua parte non adimpleuit ea, ad quæ tenetur in præſtatione fideiuſſori etiam ſi exacti fuerint fructus.

SVMMARIVM.

1 *In Societate officij non poteſt ſuperlucrari quis fortem per obitum, quando ex ſui parte minimè fuerunt adimpleta promiſſa, & præſertim in præſtatione fideiuſſorum.*
2 *Fallit quando exacti fuerunt fructus ſocietatis, quia videtur tacitè remiſſum adimplementum.*
3 *Sed hoc intelligendum, quando recipiens ſciebat non adimplementum ſequutum ſecus ſi ignorabat* & 4.
5 *Voluntas ceſſat in his, in quibus non concurrit ignorantia.*
6 *Dominus directus recipiendo canonem non cenſetur remittere caducitatem emphyteutæ, quam ignorabat.*

Deciſio CCXCVIII.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet non euenisse caſum lucri ſocietatis ad fauorē illorum de Iacobilis; Quoniam etſi Iulius, à cuius obitu pendebat extinctio, ſiue lucrum ſocietatis, mortuus fuerit, attamen cum Iacobili non dederint fideiuſſorem, in locum demortui, prout promiſerant, & ſic ex parte ſua non adimpleuerunt, propterea nec etiam dictum lucrum conſequi poſſunt, vt plurries dixit Rota in his terminis coram Cardinalis *Seraphin.* dec. 225. in eius impreſſis, & coram eodem dec. 331. part. 4. & coram Cardinali *Lancellotto* Iuniore dec. 5. poſt *Modern.* de ſocietat. & nuper coram me in alia Romana Societatis ſeptima currentis menſis, & tradunt *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 301. num. 8. & ſeq. & *Modern. Romana.* de Cambiis §. 1. quæſt. 1. numer. 350. & Alij. 1

Nec obſtat, quod Iulius receperit fructus Societatis, etiam poſt primum ſemeſtre, & propterea declarauerit ſaltem tacitè, ſine illo fideiuſſore, in cuius fauorem erat præſtandus, ratam ſocietatem habere, & ita remittere onus illud dandi fideiuſſorem, & conſequenter locum eſſe lucro, vt cenſuit etiam ſæpè *Rota*, vt in dec. 331. num. 3. verſ. poſtremo, & dec. 332. verſ. verum nu. 3. parte 4. diuerſ. & demum in dicta Romana ſocietatis coram me. Quoniam vera aſt hæc concluſio, & applicaretur, ſi probaretur Iulium ſciuiſſe obitum primi fideiuſſoris, & ſic euenisse caſum præſtationi noui fideiuſſoris, quia nihilominus recipiendo fructus videretur remiſiſſe ius illud circa nouum fideiuſſorem, cuius datio etiam ex tacito, vel expreſſo conſenſu recipientis pecunias omitti poteſt, vt in ſpecie dationis fideiuſſoris 2

iuſſoris dicit *Bald.* in leg. qui crimen n. 5. C. qui accuſ. non poſſ. quem ſequitur *Aretin.* conſ. 136. n. 1. in fin. cum ſeqq. & in puncto *Rota* deciſ. 1. n. 8. impreſſ. poſt *Modern. Roman.* de ſociet. offic. ſed non probata hac ſcientia non intrat dictum motiuum, remittere enim hoc ius pendet à voluntate, quæ voluntas non poteſt conſiderari data ignorantia, & multò minùs reſultat remiſſio ad l. Mater decedens ff. de inoffic.
5 teſtament. *Alex.* conſ. 8. n. 24. lib. 3. & conſ. 146. nu. 8. lib. 5. *Tiraq.* de retract. §. 1. gloſ. 10. n. 22. *Surd.* conſil. 250. n. 42. & ſeq. & in terminis iſtis *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 302. nu. 22. & in ſimili Dominus directus
6 recipiens Canonem, eatenus dicitur remittere incurſam caducitatem quatenus ſciuerit huiuſmodi caducitatem *Iaſ.* in leg. 2. num. 130. C. de Iur. emphyt. *Bero* conſ. 116. n. 15. vol. 1. *Surd.* dec. 181. n. 7. qui alios cumulat, & latè *Honded.* conſ. 55. n. 89. lib. 1. Qui etiam addunt, præſumi in dubio ignorantiam, & alleganti ſcientiam incumbere onus probandi, &c.

Et ita reſolutum, &c.

Alexandrina Archipresbyteratus.
Lunæ 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Canonicatus capi debet capitulariter, & aliter capta non eſt manutenibilis. Mutatio tituli poſſeſſionis quando inducatur per nouum ſuperuenientem etiam abſque vllâ declaratione.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capitulariter facta probatur ex actibus factis præſentibus aliis Canonicis.*
2 *Cauſa poſſidendi eſt quid diuerſum ab ipsâ poſſeſſione.*
3 *Titulo nouo ſuperueniēte ſola continuatione in poſſeſſione poteſt de facto mutari cauſa poſſidendi.*
4 *Mutatio cauſæ poſſidendi ſtatim ipſo iure facta intelligitur abſque alia declaratione data notitia noui tituli.*
5 *Canonico fulſe in poſſeſſione exiſtenti, & poſteà obtinenti prouiſionem à Papa non eſt neceſſaria noua apprehenſio, & inſtallatio, ſed ipſo iure fit quædam conuerſio ex nouo titulo ſuperueniente & 19.*
6 *Limita niſi ante prouiſionem Papæ ius tertio fuerit quæſitum.*
7 *Retinens poſſeſſionem de facto, cui ſuperuenit nouum ius poſſidendi eſt manutenendus ad ſtatum ſuæ poſſeſſionis & num. 17.*
8 *Pactum nudum, & ſola detentio in manutentione cōſideratur.*
9 *Animus requiritur ad admittendam poſſeſſionem.*
10 *Renunciatio eſt ſtrictè interpretanda, vt minùs quam fieri poſſit, renunciationem lædat.*
11 *Renunciatio reſtricta ad præſentationem, & poſſeſſionem inde ſequutam non eſt tradenda ad omnem poſſeſſionem.*
12 *Renuncians accedens libero, quamuis de iure perdat dominium, & poſſeſſionem ſi tamen de facto adhuc incumbat, & realiter inhæreat poſſeſſioni, & ad huiuſmodi ſtatum manutenendus, & etiam reintegrandus.*
13 *Amplia etiam in beneficialibus, & in habente etiam titulum præſumptum.*
14 *Cumulari poteſt poſſeſſio poſſeſſioni.*
15 *Manutentionis in iudicio attendi debet, quod factum eſt, non quod fieri debebat.*

Deciſ. Clem. Merlini.

16 *Scientia poſſeſſionis ex actibus inferri, & præſumi poteſt.*
17 *Amplia præſertim vbi agitur non de noua apprehenſione, ſed de continuatione poſſeſſionis mutato ſolùm titulo, & ad effectum manutentionis.*
18 *Scientia Aduerſarij de poſſeſſione non videtur neceſſaria ad manutentionem.*
19 *Canonicatus poſſeſſio capitulariter capi, & approbari debet.*
20 *Declara vt de facto poſſidens poſſit petere manutentionem, & quatenus opus ſit admitti capitulariter, & denegantibus Canonicis nulla vrgente ratione habetur poſſeſſio pro capitulariter capta.*

Deciſio CCXCIX.

MAſſobrius fuit præſentatus ab Arnutio, & ab Epiſcopo obtenta inſtitutione, apprehendit capitulariter poſſeſſionem Archipresbyteratus, pluréſque actus concernentes officium huiuſmodi dignitatis, nec non etiam curam animarum illi annexam exercuit; verum monitus, aſſertum iuſpatronatus non ſubſiſtere, imò cùm vacatio contigerit de menſe Auguſti, illius collationem ſpectare ad Sanctiſſimum, ab eo impetrauit prouiſionem, cum ſolito tamen decreto, quod renunciaret dictæ præſentationi, prout his verbis decreto paruit, renunciauit præſentationi, & inſtitutioni, ac poſſeſſioni ex indè ſequutæ, & dictum Archipresbyteratum vti reſeruatum, & non aliter in futurum poſſidere velle declarauit, & continuando in reali poſſeſſione poſt huiuſmodi renunciationem interfuit Choro, proceſſionibus, & aliis functionibus capitularibus; Vnde fuit dubitatum, an eidem Maſſobrio dandum eſſet mandatum de manutenendo, & Domini, ter, ac maturè diſcuſſo articulo, affirmatiuè reſponderunt.

De poſſeſſione enim illius non poteſt dubitari, & conſtat de primâ apprehenſione ſolemniter, & capitulariter facta, & poſt renunciationem dantur Teſtes, qui deponunt de viſu, quod Maſſobrius tamquā Archipresbyter interuenit publicis functionibus cū aliis Canonicis, & conſtat quod congregato Capitulo pro tradendâ poſſeſſione alteri Canonico, idem Maſſobrius recepit iuramentum ab eo, ex quibus actibus factis præſentibus aliis Canonicis, probatur
poſſeſſio capitulariter capta *Rota* dec. 17. de præben. 1
in nou. *Caſſad.* deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. & deciſ. 5. nu. 3. de Iurepatr. *Verall.* dec. 27. lib. 1. in manuſcript. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec. 235. num. 11. in eius impreſſ.

Nec obſtare viſum fuit, quod pro Scipione adducebatur, ſcilicèt primam poſſeſſionem Maſſobrij capitulariter captam non eſſe attendendam, nec manutenibilem, cui illi renunciauerit, nec etiam ſecundam poſtquam renunciauit, quia non fuit apprehenſa capitulariter & actus illi, quamuis geſti præſentibus Canonicis, non tamen ſunt geſti cum ſcientiâ eorumdē, quod ſcilicèt Maſſobrius poſſideret in vim prouiſionis Apoſtolicæ, cùm potuerit credere ipſum cōtinuaſſe tanquam præſentatum à Patrono; Quoniam, & vtramq; poſſeſſionem Rota credidit validam eſſe, ac manutenibilē; Et quoad primam animaduertendū eſt, Maſſobrium nō renunciaſſe poſſeſſioni reali, & illi quæ de facto eſt, vt apparet ex illis verbis, renūciat preſētationi, & inſtitutioni, ac poſſeſſioni ... ſecutæ, & declarat ſe velle poſſidere dictū Archipresbyteratum, tamquā reſeruatū, Vnde nō poſſeſſioni in totū, & abſolutè renunciauit, ſed poſſeſſioni tanquā ex antecedente præſentatione prouenienti, & ſic ſo-

lummodò renunciauit titulo, & cauſæ poſſidendi,
quæ cauſa poſſidendi eſt quid diuerſum ab ipsâ poſ-
2 ſeſſione l.3.§.ex pluribus ff.de acquir.poſſ.ff. & iure
metito Maſſobrius ſuperueniente ſibi nouo titulo,
ſcilicèt prouiſione Apoſtolicâ potuit cótinuare poſ-
ſeſſionem ipſam de facto, mutato ſolùm primo iure,
3 & titulo poſſeſſionis l.non ſolùm §.quod vulgò ff.de
vſu cap l.3.§. illud l. qui bona §.1.cùm ibi not. ff.de
acquir.poſſ.ff. Rota apud *Achill.*dec 4.de cauſ.poſſeſſ.
& proprietat. *Put.*deciſ.165.n.3.li.1.& dec.441. eodé,
& in recent.deciſ.200. n.8. p.1.*Gabr.*conſ.51.n 1.&
28.lib.1.quæ mutatio ipſo iure ſtatim facta intelligi-
tur data notitia ſecundi tituli etiam abſque aliâ de-
claratione Iuxta conſ. *Dec.*400. quod ſequitur *Rota*
4 vt per *Achill.*dicta deciſ.4.*Put.*dicta deciſ.44 .lib.1.
*Creſcent.*deciſ.168. alias 5.de reſtit.ſpoliat. *Rota* dec.
224.nu.2.p.1.diuerſ.& deciſ.601. nu. 3.p.3. diuerſor.
Card *Mantic.*deciſ.71.n.1. Neque opus erat vt exi-
ret de poſſeſſione, & poſteà iterum ingrederetur ad
l. cùm nemo, & ibi gloſ. in verbo extrinſecus C de
acquir.poſſ.ff. *Put.* dicta deciſ.441. lib.1. & *Achill.*
dicta dec 4 vbi quod hæc opinio eſt magis æqua,&
conſona iuribus.& ſemper ſeruatur à *Rota*, vt in de-
ciſ.145.n.4.& deciſ.613.n.5.p.1.& deciſ.143.n.4.p.
2.diuerſ & in Tuden.parochialis 4.Nouembris 1592.
coram bo. mem. Card. *Pamphilio*,in quibus fuit re-
probatum conſil.131. lib.1.Soccini ſenioris contra-
rium ſentientis,& in puncto dixit *Bald.* in l.2. num.
63.verſ.ſed pone C. de ſeruit.& aqua, quod ſi falſus
Canonicus diù ſtetit in poſſeſſione, & deindè à Pa-
pa obtinuit prouiſionem non eſt neceſſaria noua ap-
5 præhenſio, & inſtallatio, quia ipſo Iure fit quædam
conuerſio ex nouo titulo ſuperueniente, & *Baldum*
ſequitur *Crauett.*conſ.171.num.1. verſ.2. pro hâc, &
licèt ſub nu.19. declaret *Baldi* ſententiam non pro-
cedere, quando ante prouiſionem Papæ ius tertio
6 fuerit quæſitum,& *Crauett.*ſequatur *Rimin.iun.*conſ.
100. num. 25. Attamen non applicatur caſui noſtro
hæc limitatio, quia ante prouiſionem Apoſtolicam
Maſſobrij nullum ius erat quæſitum Scipioni,& pro-
pterea ſi Maſſobrius retinuit poſſeſſionem de facto
mutauitque ſibi ſolummodò Ius, & titulum poſſi-
dendi,adhuc ei manutentio danda eſt ad ſtatum ſuæ
poſſeſſionis c. querelam cùm ibi not. de elect. l.
7 Aquilius vbi *Caſtr.*num.5. ff. de donat.*Caſſad.* deciſ.
14.num.8. ſuper regul. & Rota coram ſancta mem.
Gregorio XV. deciſ. 560.num. 1. in manutentione
enim nudum factum, & ſola detentio conſideratur
8 *Caſtren.* in dicta l.Aquilius ſub num.5. de donat. *Ce-
phal* conſil. 19.ſub num.5.lib.1. Card.*Seraphin.*deciſ.
581.num 5.& *Rota* diuerſ.dec.50.num.29.& dec.64.
num.2. part 2.

Hæcque videntur certiora euadere, quia Maſſo-
brius ſibi prouidit,& conſeruauit ſuam primam poſ-
ſeſſionem de facto per declarationem, quod volebat
poſſidere ex titulo prouiſionis Apoſtolicę Archipre-
ſbyteratum,quē priùs poſſidebat ex titulo præſenta-
tionis & in eodē inſtanti renunciat,& declarat,& ſic
renunciatio eſt correſpectiua ad declarationem, ca-
tenus enim renunciauit quatenus credit eſſe conſul-
tum ſuæ poſſeſſioni,& continuationi, ſique hæc de-
claratio non ſuffragaretur, renunciatio quoq; ex de-
fectu conſenſus nó operaretur,& conſequenter pri-
mam poſſeſſionem à ſe non abdicaſſet Maſſobrius,
ad dimittendam enim poſſeſſionem requiritur ani-
mus l. 3.§. in amittenda vbi *Alex* ff. de acquir.poſ-
9 ſeſſ Caſſad deciſ.4.numero 3.de reſtit. ſpoliat. *Pariſ.*
conſil.114.num.7. libro 4. Rota apud *Achill.* deciſ.
51.de penſion.& renunciatio ſtrictè eſt interpretan-
da, vt minus Ledat renunciantem quam fieri poſ- 10
ſit l.ſi Domus ff.de *ſeruit.Vrban.præd.Becc.*conſ.111.
ſub num.31.*Surd.*conſil.446 num.22. & propterea
renunciatio reſtrictiuè ad præſentationem, & poſ-
ſeſſionem indè ſequutam, non eſt trahenda ad om-
nem poſſeſſionem ad Clem. quod circa de elect.
Bald. in l.2. numer.ſecund. C. de leg. *Roland.*conſ. 11
86. numer. 38.libr.ſecund.& hæc duo ſcilicèt,quod
quis renunciet præſentationi, & poſſeſſioni iodè ſe-
quutę,& quod velit poſſidere ex prouiſione Apoſto-
licâ non inuicem repugnant, quia vult inſiſtere in
poſſeſſione de facto, & reiicere primum titulum
poſſeſſionis.

Secunda quoque poſſeſſio, ſcilicèt poſtquam re-
nunciauit eſt manutenibilis,quia etiam liberè cedēs,
& renuncians, licèt dicatur perdere Dominium, &
poſſeſſionem, ſaltem de Iure, attamen ſi poſteà in-
cumbat de facto,& realiter inhæreat poſſeſſioni,ad-
huc ad ſtatum eſt manutenendus, Immò, & reinte-
grandus ſi ſpolietur *Innocent.* in c. ſuper hoc renun- 12
ciat. *Calderin.* conſil. 4. eodem tit. & ſequitur *Rota*
deciſ.1.num.2.in nou eodem tit. & *Caſſad.* dicta dec.
4 de reſtit.ſpoliat.num. 2.& 4.ver.credit tamen, vbi
firmat dictum *Innocentij* procedere etiam in Benefi-
cialibus ſi incumbens poſſeſſioni de facto habeat ti- 13
tulum præſumptum,vndè multò magis, quando ha-
bet verum, & canonicum ex prouiſione Apoſtolicâ,
& ſequitur *Gomez* ſuper reg.de annal.q.57.in princ.
*Pariſ.*de reſignat.lib.1.q.5.num.28.

Neque obſtat, quod renunciatio Maſſobrij fue-
rit in exequutionem decreti litterarum Apoſtolica-
rum in quibus committitur ex quutori,vt Maſſobriū
introducat in poſſeſſionem, quia acquiſitio nouæ
poſſeſſionis de manu exequutoris non contradicit
retentioni primæ poſſeſſioni naturalis,& menti Pa-
pæ aliquibus ex Dominis ſatisfactum videbatur, ſi
intelligatur dictum decretum ad cumulandam poſ-
ſeſſionem poſſeſſioni ad tradita per *Caſſad.*dicta de-
ciſ.4 n.12 & ſeqq.de reſtit.ſpoliat. *Menoch.* de adi- 14
piſc.remed 4.quæſt.43.n.337.& ſeqq.*Gabr.*concl.7.
n.6.de acquir.poſſeſſ. vbi quod vtraque poſſeſſio de
per ſe eſt conſiderabilis, & demum in hoc ſumma-
riſſimo iudicio retinendæ attendi debet, quod Maſ- 15
ſobrius fecit,non quod facere debebat.

Nec obſtat,quod Canonici ignorauerint,vel igno-
rare potuerint huiuſmodi mutationem tituli in
Maſſobrio;Quoniam quidquid ſit, an requiratur ta-
lis ſcientia, &c. ex tot actibus, & ex ipsâ facti ſerie,
ſcientia hæc benè inferri, ac præſumi poteſt, *Abb.* in
c.cum Eccleſiâ,num.55.de cauſ.poſſeſſ. *Rot.*dec.179. 16
num.2 par.1.diuerſ.& dec.685.num.4.par.1.recent.
præſertim quia non agitur de appræhenſione de no-
uo facienda,ſed de continuandâ poſſeſſione,mutato
ſolùm titulo,*Innoc* in c.benè,il ſecundo,num.6.ver. 17
Pro primâ de poſtulat.prælat. *Ripa* in c. cum Eccle-
ſiâ Sutrinâ num.64.ver.Tertio declara,de cauſâ poſ-
ſeſſ. & propriet. & agitur ad effectum manutentio-
nis,quæ datur ad ſtatum,vt dixi,quo caſu nec ſcien- 18
tia videtur neceſſaria iuxta *Rot.*dec.17.num.7.par.2.
diuerſ à quâ nec receſſit, in recent. dict.dec.685. nu.
4. par. 1. & in plenario poſſeſſorio poterit Maſſo-
brius docere de ſcientiâ Capituli.

His etiam intelligimus non obſtare,quod capitu-
lariter non fuerit appræhenſa poſſeſſio per Maſſo-
brium.iuxta dec.8.*Caſſador.* de cauſ.poſſeſſ.quoniā ſi 19
attendimus primam poſſeſſionē illa fuit capitulariter
appræhenſa,& in mutatione tituli nó eſt opus nouâ
appræ-

appræhenſione,& inſtallatione,vt ſuprà ex *Baldo*, & *Crauetta* dictum eſt, ſi verò actus poſteriores conſideremus, tanquam inducentes ſecundam, & nouam appræhenſionem poſſeſſionis, non autem continuatiuè ad primam poſſeſſionem capitulariter obtentam, tunc ſat eſt, quod Maſſobrius petierit
10 manuteneri, & quatenus opus ſit admitti capitulariter, ipſique Canonici nullâ vrgente ratione,denegauerit huiuſmodi capitularem receptionem,hoc enim caſu habetur pro capitulariter capta, *Rota* coram S. mem. Gregor. XV. deciſ. 364 numero ſecundo,& in Piſtorien. Canonicatus 17. Iunij 1615. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Caualerio*,& in Leodienſi Canonicatus 3. Iulij 1617.coram eodem, quas ſequuta etiam fuit in Cæſaraoguſtana onerum 3. Iulij 1621. coram Reuerendiſſimo Patre Domino meo *Pirouano*; Et ex actis ſuprà ponderatis, quæ coram Canonicis capitulariter congregatis geſta ſunt, reſultat etiam appræhenſio capitulariter facta,vt ſuprà in principio dictum fuit.

Et ita concluſum, &c.

Fanen. Bonorum.
Luna 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Statutum continuatiuum poſſeſſionis non habet locum in poſſeſſione litigioſa, & ciuili altero in poſſeſſione naturali exiſtente.*

Deciſio CCC.

DOmini permanendo in bis alias reſolutis, nempè ſub die 20. Martij, & in primu Iulij 1626. cenſuerunt mandatum de manutenendo,ſuper bonis de quibus agitur,eſſe dandum Lucretiæ,de cuius anteriori poſſeſſione nequit dubitari,tam reſpectu perſonæ Antonij, quàm etiam Patritij ex adductis in vtrâque deciſione.

Nec dicta poſſeſſio viſa eſt infringi eo quod Ludouica poſt immiſſionem Lucretiæ conceſſam obtinuerit committi cauſam cum clauſulâ,quatenus ſit locus Ægidianæ, ac deſuper cœpta fuerit diſputatio. Etenim Ludouica viuens nihil iudicialiter obtinuit contra immiſsionem prædictam, nec immò diſputationem extraiudicialiter cœptam finiuit; In-
1 déque poſt illius mortem nulla potuit conſiderari poſſeſsio continuata in hæredes vigore Statuti,iuxta tradita per *Cuman.* in l. Pomponius,§.quæſitum, ver. Ego dixi,ſub num.2 ff.de acquir.poſſeſſ. cum aliis in ſecundâ deciſione allegatis.& Lucretia remanſit in ſuâ poſſeſſione, in quâ propterea omninò venit manutenendâ,§.retinendæ, & §. hodiè. inſtit. de interdict.cum vulgar.

Prout nec releuant deducta ſuper nullitate,& iniuſtitia immiſsiones prædictæ: Quoniam Antonius non eſt ſucceſſor,neque hæres Ludouicæ, à quâ fuit motum iudicium ſuper dictâ nullitate, & iniuſtitiâ, & conſequenter fruſtrà hæc opponit,vt in primâ deciſione.

Cætera ſatis videntur ſublata in deciſionibus, & per Informantes.

Et ita reſolutum, &c.

Tullen. ſeu nullius Præbendæ.
Luna 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſionis manutentio datur anteriori poſſeſſori.*
2 *Et clandeſtina præſumitur poſterior.*
3 *Etiamſi ſit inſtrumentalis anterior.*

Deciſio CCCI.

PRo informante reſponſum fuit, nempè mandatum de manutenendo in poſſeſsione Canonicatus,ſeu præbendæ,de quâ agitur eſſe dandum Nicolao Remigio,de cuius anteriori poſſeſsione conſtat 1
per Inſtrumentum l.prædia, vbi Doct. ff. de acquir. poſſeſſ.*Put.*de.iſ.360. num.8. lib.1. non obſtante alia poſſeſsione Nicolai Corrè,Quæ tanquam iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, c. licèt cauſam de probat.l.1 in fin.vbi gloſ.*Angel.* & alij ff.vti poſsid. 2
*Bart.*in l ſi duo, num.4. eodem tit. *Menoch.* de retinen remed.3.num 725 & ſeq.*Alex.*conſ.88. numer. 12.lib 5.*Rota*.diuerſ.deciſ 506.nume.5. & 6.par.1.& deciſ.19.nume.1.par.2.& 10 Tullen.Capellaniæ 18. Februarij 1622.coram me.

Nec obſtare viſum fuit, quod Remigij poſſeſsio fuerit merè inſtrumentalis, Quia cùm ſit adepta capitulariter, & legitimè per Procuratorem ad id ſpecialiter conſtitutum, nec appareat, quod alius tunc temporis poſsideret, ſatis probat ad effectum manutentionis,*Verall.*deciſ.334.num.6 par.2.*Rota* diuerſ. 3
deciſ 56.num.1.par.1.& recent.deciſ.661.n.1.par.1. & deciſ 515.num.1.par.2.& ſæpè in aliis.

Et ita &c.

Caſalen. Beneficij.
Luna 28. Iunij 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procura probatur ex litteris priuatis facta eorum recognitione.*
2 *Sigillum habet vim ſubſcriptionis.*
3 *Teſtis vnius non probat.*
4 *Quod Teſtes ſint examinati abſque interrogatoriis non attenditur, vbi præſumptiuæ, & coniecturatæ probationes admittuntur.*
5 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis alio in poſſeſſione non exiſtente.*

Deciſio CCII.

POſtquam Archiepiſcopus Dirrachien.à S mem. Gregorio XV. Anno 1623. prouiſus fuit de Eccleſia, ſeu Capella, Prioratus nuncupata Sanctæ Fidei,loci Verolenghi,&Cauagnoli,Caſalen.diœceſis, & per Martinum Leonem Procuratorem ad hoc ſpecialiter conſtitutum, eiuſdem Capellæ poſſeſsionem fuit adeptus, prò parte Com. Strigij controuertebatur hæc eius poſſeſsio, & poſſeſsionis manutentio, eò quia dubitabatur de fide,& probatione dicti mandati procuratæ facti in perſonâ Martini, Vnde in Rota cauſa corâ me introducta,Dubitaui.An iura

eſſent in formâ probanti, itavt Archiepiſcopo dandum eſſet mandatum de manutenendo, & hodiè propoſito dubio affirmatiuè fuit reſponſum.

Conſtat enim legitimè, ac ſuffi.ienter de dicto mandato procuræ ſex litteris teſtimonialibus Vicarij Generalis Archiepiſcopi Taurinenſis, eius Sigillo, & Secretarij ſubſcriptione munitis, quæ procul dubio faciunt authenticam probationem, cùm & per litteras priuatas regulariter probetur mandatum, l. s.
1 in princ. ff. mand. §. 1. Inſtit. cod. l. publica, in fin. ff. depoſiti Clem. 1. vbi DD. de procurat. *Caputaq.* dec. 183. & 185. par. 2. Quando vt in caſu iſto fuerunt per Teſtes recognitæ, *Bart.* in l. ſi procuratorem, num 2 ff. de procur. *Franch* in c. ſignificauit, num. 1. & *Dec.* n. 1. de appellat. cum alijs.

Et attenta ſubſcriptione eius, qui erat à ſecretis Vi-
2 carij, & erat Notarius, atq; ſigillo eiuſdem Vicarij, in litteris appoſito; quod ei tribuit fidem æquè ac ſubſcriptio, & operatur, vt omninò ſit illis credendum ad tradita per DD. in c. poſt ceſſionem de probation. *Gemin.* conſ. 57. num. 5. & conſ. 144. ſub num 5. *Gabr.* de præſumpt. concl 4. num 46. & dixit *Rota* in Tridentina Decimarum 14. Februarij, & 6. Aprilis 1620, coram bo. mem. Card. *Sacrato*, Domini cenſuerunt mandatum procuræ eſſe in formâ probanti.

Super alijs autem Iuribus, & ſcripturis non inſiſtebant, quia de earum fide non videbatur poſſe dubitari, nec controuertebatur.

Non obſtat, quod dictæ litteræ per vnicum Teſtē
3 fuerint recognitæ, cùm alter renuerit examinari cū Interrogatoriis neceſſariis, & proindè pro non examinato ſit habendus; quia reſpondebant Domini ex
4 omiſſione huiuſmodi Interrogatoriorum, non tamen tolli ſubſtantiam depoſitionis Teſtium, quod ſufficit in hâc materiâ, in quâ admittuntur coniecturæ, & præſumptiones *Curt. Sen.* conſil. 76. ſub num. 5 & per tot. *Put.* dec. 562. lib. 1. *Caſſador.* deciſ. 3. de procurat. Vltra quod pars ſibi debet imputare ſi ſine Interrogatoriis illum Teſtem examinari permiſit.

Quo poſito ſequitur Domino Archiepiſcopo dā-dum eſſe mandatum de manutenendo, cùm ex Inſtrumento doceat de captâ poſſeſſione dictæ Capellæ, ſeu Prioratus, de quo agitur, quæ licèt Inſtrumentalis eſt manutenibilis, alio tunc non exiſtēte in poſſeſſione vulg. l. prædia, vbi *Bart.* ff. de acquir. poſſeſſ. *Rot.* deciſ. 147. num. 2. & 658. nu. 1. par. 2. recent cum ſimilibus.

Derturen. Beneficii.
Luna 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Sententia quando mixturam dicatur continere ad effectum appellabilitatis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentalis poſſeſſio alio tunc in poſſeſſione non exiſtente, prodeſt ad effectum manutentionis.*
2 *Iudex iniuſtè procedens non poteſt priuare aliquem ciuili poſſeſſione.*
3 *Manutenendus eſt, qui immiſſionem iniuſtam paſſus non habuit ſe pro ſpoliato.*
4 *Ius tertij Actor opponere non valet in beneficialibus.*
5 *Sententia an contineat mixturam ex verbis (non obſtantibus prætenſionibus, &c.)*
6 *Miſtura implicita complicatio non releuat ad effectū Appellationis ſuſpenſiuè.*

Deciſio CCCIII.

Domini cenſuerunt, manutentionem in poſſeſſione Beneficij Sanctæ Annæ dandam eſſe Caſtelletto, qui docet de ſui poſſeſſione, vt ex publico Inſtrumento apprehenſionis ſub die 26. Iunij 1623. quod cùm alius tunc tēporis non poſſederit ipſi prodeſt ad effectū manutentionis, iuxta vulg. l. prædia vbi Doct. ff. de aquir. poſſeſſ. *Verall.* deciſ. 354. nu. 6. par. 2, 1
Rota recent. dec. 1. 660. n. 1. par. 1. & ſæpè in alijs.

Nec viſum fuit obſtare, quod idem Caſtellettus à dictâ poſſeſſione fuerit expulſus, & in eam immiſſus Villalta ab A. C. vigore Breuis de capiendâ poſſeſſione nomine Cameræ. Quoniam A. C. iniuſtè proceſſit, vt patet ex deciſione in hâc eâdem causâ ſub die 27. Aprilis 1626 coram me; Indéq; non potuit Caſtellettum priuari ſua ciuili poſſeſſione, l. fin. vbi gloſ.
& Doct. C. ſi per vim, *Angel.* in l. clam poſſidere, §. 2
qui ad nundinas, n 2. in fin. ff. de acquir. poſſeſſ. *Bald.* conſ. 149. n. fin. lib 5. *Rot.* diuerſ. deciſ. 604. n 6. par. 1. In qua propterea, cùm nunquam ſe habuerit pro ſpo-
liato, vt expreſsè fuit proteſtatus in actu intimationis ſibi factæ, venit omninò manutenendus, *Rota* coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 46. nu. 9. & inter recent. deciſ. 674. n. 1. par. 1. cum alijs in Placen. Præſtimonij 24. Ianuar. 1625. coram me. 3

Nec etiam releuat aliud obiectum, quod hæc poſſeſsio Caſtelletti fuerit capta pendente tempore ad appellandum à ſententia in partibus lata per Iudices Synodales ſuper eo quod ipſe Caſtellettus eſſet immittendus. Etenim iudicium huiuſmodi actum fuit, & ſubſequuta ſententia inter Caſtellettum, & Monacos, qui non ſunt in hac cauſa, neq; immò curarunt appellare; Ac proindè Villalta dicitur allegare ius
Tertij, de quo actor non valet opponere in Benefi- 4
cialibus ex latè traditis per *Roman.* conſ. 347. num. 1. & ſeqq. Præcipuè quando, vt in præſenti, ſententia ad rei fauorem lata fecerit tranſitum in rem iudicatam, c. inter Monaſterium extra de re iud. cap. quoad conſultationem, eodem titulo, & benè *Socin. ſen.* conſil. 77. num. 10. lib. 4.

Prætereà, nec ſatis conſtat, quod prædicta ſententia fuerit appellabilis vti continens mixturam ab Informantibus pro Villalta deductam ex illis verbis,
Non obſtantibus prætenſionibus &c. Quoniam di- 5
ctæ prætenſiones non fuerunt reductæ ad ſpeciem, vndè nequit dici quod petitorium reſpiciant, cùm poſsint referri etiam ad poſſeſſorium de quo agebatur, ex remedio ſcilicèt l. fin. C. de edict. diu Adr. toll.
Et conſequenter iſtius implicitæ mixturæ complica- 6
tio non releuat ad effectum appellationis ſuſpenſiuę, *Rota* diuerſ. deciſ. 263. nu. 1. & 2. par. 1. apud *Cardin. Seraph.* dec. 603. num. 1. & apud S. mem. Greg. XV. deciſ. 132. num. 6 &c.

Et ita reſolutum, &c.

Meſſanen. Iuriſdictionis.
Luna 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium non præſumitur colluſiuum, niſi probetur.*
2 *Colluſiuum iudicium non præſumitur, & contrarium probatur ex diligentia facta deputationis Procuratorum, & aliorum ſeruatis ſeruandis.*

Digitized by Google

b Colluſio non probatur ex comparitione falſi Procuratoris, quia contractum agi poteſt ad intereſſe.

Deciſio CCCIV.

CVm Capellani Eccleſiarum Sancti Saluatoris, Sancti Nicolai, & Sanctæ Marinæ Oppidi Caſtri Regalis, prætenderent eorum Eccleſias eſſe omninò exemptas à iuriſdictione Archipresbyteri eiuſdem Oppidi, cauſa in Rota introducta primum coram bo. mem. *Penia*, deinde per Breue S.mæ. Clementis VIII. commiſſa fuit Archiepiſcopo Rheginen, qui per ſententiam definitiuam pronunciauit, Archipresbyterum Terræ Caſtri Regalis eſſe verum Rectorem, & Parochum totius Caſtri, illiq; incumbere curam animarum omnium, & Sacramentorum adminiſtrationem, & in Eccleſiis Sancti Saluatoris, Sancti Nicolai, & Sanctæ Marinæ curam animarum à Presbyteris dependentibus ab ipſo Archipresbytero, tamquam eius Coadiutoribus geſtam fuiſſe pro maiori populi commoditate, & poſſe geri pro eiuſdem adiumento. A qua ſententia per Capellanos interpoſita appellatione, & iterum in Rota introducta coram bo. mem. *Iuſto*, & in eius locum bo. mem. Cardinal. *Marcemonio* ſubrogato, bis reſolutum fuit ſententiam Archiepiſcopi Rheginen. eſſe confirmandam, & nuper à bo. memor. Domino *Vbaldo*, poſt emanatas deciſiones ſuper manutentione danda Archipresbytero lata fuit ſententia confirmatoria dictę ſentētię Archiepiſcopi Rheginen. Quibus peractis Capellani adita Congregatione Epiſcoporum petierunt declarari ſententia Archiepiſcopi Rheginen & bo. mem. *Vbaldi* colluſiois, & per Congregationem ad Rotam remiſſa cauſa; Hodiè ego propoſui dubium, An conſtaret iudicium Rheginenſa eſſe colluſiuum, Quod fuit negatiuè reſolutum.

Dicebant enim Domini, colluſionem, cùm dolum, & falſitatem contineat, regulariter non præſumi, niſi probetur ex rubrica Digeſt. C. & Decret. de colluſ.
1 detegen. *Bald.* conſil. 396. num. 2. libr. 2. *Natt.* conſil. 537. num. 30. *Cephal.* conſil 759. num. 3. In præſenti autem caſu videbatur deficere probatio, nec afferri præſumptiones, aut coniecturas; ex quibus ſufficienter detegi poſſit prætenſa colluſio; Quin immò cùm Capellani in hoc iudicio ſuas partes ſemper defen-
2 derint intra, & teſtes produxerint, appellauerint, & applicationem fuerint proſequuti, expenſas ſubminiſtrauerint neceſſarias, ac ſuper bono Iure Archipresbyteri tot vtraque parte Informante deciſiones emanauerint, & prolatæ ſint ſententiæ, vtique viſum eſt penitùs ceſſare, & excludi colluſionis ſuſpicionē ad tradita per *Natt.* conſil. 537. num. 12. *Cephal.* conſil. 759. num. 14. & 16. *Menoch.* conſil. 212. num. 77. & 78. & præſumpt. 26. num. 4. & 5. libr. 5. *Maſcard.* de probat. concl. 322. num. 8. & per tot. *Molin.* de primogen. hiſpan. lib. 4. cap. 8. ſub num. 9. *Seraph.* deciſ. 444. num. 4.

Nec obſtare crediderunt Domini, quod iudicium fuerit actum contra Bonannum à Capellanis mandatum procuræ non habentem; Tum quia ex Summario Archipresbyteri num. 2. contrarium iuſtificatur, & datur ſubſtitutio Procuratoris nomine Capellanorum facta in dictum Bonannum, Tum etiam quia ex hoc non benè infertur colluſio, & Capellani
3 poſſunt agere contra prætenſum falſum Procuratorem, à quo ſe deceptos contendunt, vt dixit *Rot.* deciſ. 528. num. quinto & 6. libro 3. par. 3. diuer. &c.

Et ita reſolutum, &c.

Roma. Cenſus.
Luna 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Creditor cenſus pro fructibus habet executionem paratam, nec poteſt pro illis petere mandatum de aſſociādo ſuper fundo ſubrogato, vel agere actione hypothecaria aduerſus tertium poſſeſſorem pro fructibus, etiamſi non vniuerſam rem ſed partem hypothecatam poſſideat, & an per alienationem partis fundi cenſiti emptori illius remaneat in parte extinctus cenſus.

SVMMARIVM.

1 *Creditor fructuum cenſus agit pro aſſociatione ſuper fundo cenſito.*
2 *Prout quando habet clauſulam conſtituti.*
3 *Vel pactum capiendi poſſeſſione propria authoritate.*
4 *Hypothecaria actio datur creditori cenſus vel Saluianum.*
5 *Creditor pro hypotheca ex pluribus bonis in vno corpore agere poteſt & de ratione num. 6.*
7 *Alienatio vnius partis rei cenſus ſubrogata non parit extinctionem cenſus in parte.*
Et idem ſi pars pereat. ibid.
8 *Exceptio requirens altiorem indaginem non attenditur in iudicio poſſeſſorio.*

Deciſio CCCV.

PRò Informante reſponſum fuit, nempè dandum eſſe Annibali mandatum de aſſociando ſuper domo de quâ agitur, ad effectum ſibi ex illius penſionibus ſatisfaciendi de fructibus cenſus alias anno 1614. in ſummâ ducatorum 1000. per quondam Bernardinum, & Iacobum impoſiti ad ſui fauorem ſuper domo prædicta, & aliis bonis. Quoniam docet de ſuo credito ſatis liquido, & clarò per inſtrumentum publicum dictæ impoſitionis cum clauſulâ Conſtituti, & pacto, vt poſſint capi fructus bonorum cenſui ſuppoſitorum propriâ authoritate ſi debitor fue- 1
rit moroſus, & his concurrentibus nunquam denegari conſueuit aſſociatio vt in caſu adiectionis clauſulæ Conſtituti dixerunt, *Natt.* conſ. 578. n. 1. *Neguſ.* 2
de pignor. 4. parte principali, n. 14. verſ. iſtud tamen, *Afflict.* deciſ. 326. num. 1. *Magon.* deciſ. Lucen. 87. n. 15. *Viu.* deciſ. 163. n. 1. & fuit reſolutum in Bononien. bonorum de Zaualeis 4. Iulij 1612. coram bo. me. *Vbaldo*, quæ eſt inter impreſſ. apud *Moder. Peruſ.* de cenſ deciſ. 150. n. 2. Et in alio caſu nimirum quando 3
ineſt pactum capiendi fructus propriâ authoritate tradunt *Alex.* conſil. 131. nu. 3. & 6. lib. 4. *Afflict.* dicta deciſ. 326. n. 1. *Magon.* dicta deciſ Lucenſ. 87. n. 13. & 14 *Menoch.* de adipiſc. remed. 6. nu. 6. ver. Altero remedio cum ſeqq.

Nec obſtare viſum eſt, quod cenſus ab initio fuerit impoſitus nedum ſuper dicta, ſed & ſuper alia domo, & medietate cuiuſdā Vineæ. Etenim dubio caret, quod creditor cenſus poteſt agere aduerſus eum, qui poſſidet vnam ex pluribus rebus cenſui ſuppoſitis, actione hypothecariâ, vel remedio vtilis Saluiani in- 4
terdicti pro fructibus totius, & integri cēſus, *Nauar.* in Comment. de vſur. quæſt. 17. n. 114. *Valaſch.* de iure emphyt. quæſt. 31. n. 15. *Redoan.* de reb. eccleſ. nō alien. quæſt. 17. n. 69. *Molin.* de Cōtractibus diſput. 383. n. 9. cum aliis quos refert, & ſequitur *Felician.* de ſol. iū

comment. de cenſibus rom.2.lib.5.cap.4.n.17. Cum
ea ſit natura hypothecæ, vt vna res ex pluribus hypo-
5 thecatis poſſit auocari per creditorem, *Bart.* in l.Mo-
ſchis, n.1. ff. de iur. fiſc. *Iaſ.* in §. Item ſi quis in fraudē,
n.28. inſtit. de action. *Neguſ.* de pignor. & hypothec.
par.8. memb.1. nu.48. & 50. *Roderic.* qui loquitur in
his terminis de Annuis redditibus li.2. quæſt.9. n.61.
6 Et mens contrahentium, quando plures fundi ſub-
mittuntur cenſui, videtur eſſe, vt melius proſpiciatur
emptori, quod non contingeret, ſi in pluribus tene-
retur fructus cenſus prō rata exigere, *Valaſch.* dicta
quæſt.32. no.15. *Molin.* dicta diſputat.383. nu.9. verſ.
Ratio autem.

Nec etiam poteſt dici, quod per venditionem di-
ctæ medietatis vineæ factam Annibali cenſus fuerit
extinctus prò illa rata. Omiſſo enim quod ex pretio
ſiue illius parte fuit emptus alius cenſus in redditu
ſcutorum 58. & ſubrogatus in locum primi, atq; aſſi-
gnatus eidem Annibali ad vtendum, & fruendum in
computum dicti eius cēſus in redditu ſcutorum 120.
ceſſat difficultas; Tum quia non dicitur perire cenſus
pro rata, licèt pereat alter ex fundis, ſuper quibus eſt
impoſitus, quando vt in præſenti remanet alius fun-
7 dus capax pro ſuſtentatione totius cenſus, vt fuit re-
ſolutū in Romana cenſus 14. Ianuarij 1602. coram
bo. memo. Card. *Sacrato*, quæ eſt inter impreſſ. apud
Modern. Peruſ. de cenſib. deciſ.90. nu.8. Tum etiam
quia Annibal exiſtit in quaſi poſſeſſione exigendi
8 fructus integri cenſus, & exceptio extinctionis hu-
iuſmodi velut requirens altiorem indaginem debet
ad petitorium remitti, vt dixit *Rota* in Romana fru-
ctuum cenſus 21. Iunij 1609. coram Illuſtriſſ. Domi-
no Card. *Caualerio* inter impreſſ. vbi ſupra dec.147.
n.6. & in Romana cenſus 24. Iunij 1614. coram Re-
uerendiſſ. D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano*.

Nec releuat, quod alia bona fuerint ſubhaſtata, &
pretium integrum cenſus in ſumma ducat. 2000. ex
bonis ſubhaſtatis redactum ſit depoſitum in S. Mon-
te Pietatis. Nam ad ſubhaſtationem fuit deuentum
ob non præſtitum nouum fideiuſſorem loco defun-
cti, iuxta formam obligationis contentæ in Inſtru-
mento, & depoſitum cantat pro adimplemento di-
ctæ obligationis; quod propterea nihil habet com-
mune cum fructibus, pro quibus inſtatur concedi aſ-
ſociationem, nec poteſt denegari ex allegatis.

Et ita, &c.

Romana Societatis Officij.
Luna 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis Officij validitas in quibus requiſitis con-
ſiſtat, & de interpretatione Conſtitutionis refor-
matoriæ S. mem. Pauli V. ſuper diſdicta Societatis
in margine inſtrumenti adnotatæ.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ ex reuolutione actorum, vbi neceſ-
ſaria apparent ſeruata, iuſtificatur.*
2 *In Societate Officij ad eius validitatem concurrere
debet periculum vitæ certæ perſonæ ad præſentiam
Teſtium, Officialis, & Notarij, & ſolutio pecu-
niarum.*
3 *Periculum vitæ non debet ſimpliciter eſſe poſitum in
margine Inſtrumenti ex reformatione Pauli V.
Sed non eſſe de ſolemnitate formam præſcriptam à
ſummo Pontifice prædicto num. 4. & 5.*
6 *Et dictæ ſolemnitati poteſt per æquipollens ſatiſ-
fieri.*
7 *Verba media diſpoſitionis à præcedentibus, & ſubſe-
quentibus interpretationem recipere debent.*
8 *Præſens non eſt intimandus, vel certiorandus.*
9 *Dictio, nec non, reſoluitur in dictionem, id eſt.*
10 *Mora non contrahitur ſine interpellatione.*
11 *Fideiuſſoris noua præſtatio cenſetur remiſſa per rece-
ptionem fructuum ſocietatis Officij.*
12 *Societatis Officij contractus non requirit ſui natura
dationem fideiuſſoris.*
13 *Eorum, quæ in actis ſunt exhibita, non poteſt præſu-
mi ignorantia.*

Deciſio CCCVI.

SEntentiam Rotalem, in quâ pronunciatum fuit
per obitum Domini Principis Vrbini eueniſſe
caſum lucri Societatis, de quâ agitur, cenſuerunt
Domini eſſe confirmandam: de validitate enim ſatis
conſtat ex reuolutione proceſſus, vbi iuſtificantur
omnia ad hoc neceſſaria, nempè iuriſdictio, manda- 1
tum procuræ, citationes, & alia, de quibus per *Capu-
taq.* deciſ.260. par.2.

Iuſtitia verò apparet ex optimè deductis in vtrâq;
deciſione coram Reuerendiſſimo Domino meo Pa-
triarcha *Manzanedo*, quia ſub die 13. Maij 1621. Ma-
phæus ratificauit Societatem, & nominauit in eodem
actu cum iuramento periculum vitæ in perſonam di-
cti Principis Vrbini cum præſentiâ Teſtium, & No-
tarij, & eodem die Officialis pariter cum iuramento
approbauit huiuſmodi nominationem, & periculum
vitæ præſentibus etiam Teſtibus, & Notario, vt in
Inſtrumento, & conſequenter dicta die 13. perfecta
fuit Societas, quia vtriuſq; contrahentis conſenſus ad-
fuit, nominatio periculi vitæ, & ſolutio pecuniarum,
vt declarando talem contrahendi Societates Offi-
ciorum praxim tradit *Gabr* conſ.81. num.5. li.1. *Sa- 2
luſt. Tibur.* in prax. Audit. Cameræ lib.1. cap.14 n.1. &
3. ver. & redeundo *Boccacc.* de Societ. n.123. & ſeqq.
& *Modern. Roman.* in eod. tract. de Societ. n.169. &
ſeq. & quamuis prætendatur non fuiſſe præcisè ſer-
uata ea quæ habentur in Reformatione S. me. Pauli
V. in tit. de Notariis, §. diſdictam, quod ſcilicèt peri-
culum vitæ Principis Vrbini in margine eiuſdem In-
ſtrumenti fuerit appoſitum, & officiali intimatum; at- 3
tamen Domini permanſerunt in eâ ſententiâ, quod
hæc præſcripta non fuerint in dictâ Reformatione
pro ſolemnitate ſubſtantiali, ac formali cùm de tem-
pore actus, nempè creationis Societatis hæc non re-
quirantur, ſed poſt actū iam formatum, & quia prin-
cipaliter, & primariò illæ ſolemnitates reſpiciunt fa-
uorem priuatorū videlicèt ipſorum contrahentium;
ſecundariò verò publicum fauorem, conſequenter o-
miſſio huiuſmodi ſolemnitatū non vitiat actum, iux- 4
ta doctrinam *Bart.* in l. vniuerſa, n.5 verſic. porrò, C.
de præcibus Imper. offer. cum aliis in deciſione alle-
gatis. Et eò magis quia reformatio hunc ſolummodò
ſcopum habuit, vt euitarentur fraudes, quemadmodū
Pontifex in principio verbis diſertis profitetur; vnde
cùm per dictam nominationem factam à Maphæo,
& ratificationē ſubſequutam ab Officiali coram Te- 5
ſtibus, & Notario plenius ſatisfactū ſit voluntati le-
giſlatoris, quia hoc modo ſcilicet per Integrū Inſtru-
mentum tutiùs excluduntur fraudes, quæ poſſent cō-
mitti, quam per ſimplicem adnotationem in margi-
ne, & propterea dicendum eſt ſcrupuloſam illam o-
miſſionem non vitiare, & formam illam pinguius
fuiſſe adimpletam, quod ſufficit *Alex.* conſ.129. nu.3,

Digitized by Google

verſ. nec obſtat, lib. 1. *Bero.* conſ. 2. n. 12. lib. 2. *Rota*
deciſ. 577. numero 9. par. 1. & deciſ. 167. num. 12.
par. 2. recent Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig.
lib. 2. tit. 4. n. 45. vbi multas recenſet deciſiones; &
cum hæc forma non ſit ſubſtantialis, nec mentalis,
6 ſed ad certum effectum inducta ſit eſt, quod menti
inducentis illam formam ſit ſatisfactum, & ille effe-
ctus ſequatur, *Butr.* in c. ſuper litteris, num. 16. de re-
ſcript. *Brun.* in tract. de form. tit. de poteſt. & effect.
form. verſ. prædicta concluſio, fol. 56. *Caſtr.* conſ. 99.
n. 2. verſ. nam ea, lib. 1. *Roman.* conſ. 433. nu. 1. verſic.
Septimo conſidero, & n. 2. *Ruin.* conſ. 137. n. 9. lib. 1.
& eſt ſequuta *Rota* in Piſtorien. Parochialis 6. Fe-
bruarij 1623. corã me; prout revera pinguius fuit ſa-
tisfactum in hoc caſu, vt patet ex præmiſſis & ex
duabus reſolutionibus in prima inſtantia emanatis.

Quibus nonnulli ex Dominis addebant germa-
num ſenſum dictæ Reformationis illum videri, quod
adnotationem in margine, & intimationem re-
quirat in ſecundis, & alijs poſterioribus nominatio-
nibus & translationibus, quæ fiunt poſt primam no-
minationem ac perfectionem contractus Societatis,
non autem in iis, quæ fiunt in ipſo contractu præ-
ſentibus Teſtibus, & vbi Officialis informatus eſt,
& certus de tali nominatione, & id ex verbis, & ex
mente Reformationis deſumi videbatur. Ex mente
quia vt dictum fuit, adnotatio illa, & intima-
tio inducta eſt ad tollendas fraudes, ſed quando
Officialis habet notitiam nominationis perſonæ à
cuius obitu pendet lucrum Societatis, tunc nulla
oriri poteſt ſuſpicio fraudis, præſertim ſi de hac ex-
tet Inſtrumentum Teſtibus, & Notario munitum.
Ex verbis etiam illis videlicet Diſdictam Societatis
teneantur Notarij non ſolum in manuali regiſtrare,
ſed in margine adnotare, Idéq; ſeruetur in nomina-
tione necnon translatione periculi vitæ. In quibus
põderandũ eſt, quod nominatio eſt interclusa à vee-
bo diſdictæ, & trãſlationis, quæ diſdicta, & translatio
inferunt, & important ſecundũ, vel poſteriorẽ actum
7 ſcilicet poſt perfectã Societatem prout quoties quis
vultre cedere à contracta Societate, vel à periculo
vitæ prius nominato, vndè cum, & ab antecedẽtibus,
& à ſubſequentibus dictum verbum nominationis
recipiat interpretationem, l. ſi ſeruus plurium, §. fin.
ff. de leg. 1. *Alex.* conſ. 190. n. 18. lib. 2. Idem verbum
Nominationis videtur intelligendum de ipſis nomi-
nationibus faciendis poſt primam nominationem in
quibus fraudes poſſunt committi, & quia alias ſu-
perfluum eſſet apponere in margine Inſtrumenti no-
minationem, ſi in corpore Inſtrumenti adeſt ipſa
nominatio, imo ſi ſuper tali nominatione confectum
fuit publicum, & integrum Inſtrumentum; Intima-
tio quoque erit ſuperuacanea, quia ſi officialis ſciuit
in vita Principis Vrbini poſitam eſſe Societatem, ad
quod ſcienti hoc intimare? quemadmodum dicimus
citationem debitam eſſe quidem omni iure; attamen
ſi pars eſt præſens, vel acceptans, tunc citatio non
8 eſt neceſſaria, l. de vnoquoque 47. ff. de re iudic. c.
qualiter, de accuſat. *Caſſad.* dec. 2. nu. 30. de iudic.
Et idem procedit etiamſi à Statuto pro forma requi-
ratur citatio, vt plenè per *Vaſq.* de ſucceſſ. lib. 1. §. 4.
n. 34. Et Principum conſtitutiones ita interpretan-
dæ ſunt ne à ſapientibus redargui poſſint, l. Saluius
Ariſto. ff. de legat. præſtand. *Aym* conſil. 3. nu. 27. &
& conſ. 5. n. 14. *Menoch.* conſ 41. n. 14 & ſuperfluitas
ſemper eſt euitanda in eis, l. ſi quando. ff. de leg. 1. c.
ſi Papa, de priuileg. in 6. *Rot.* deciſ 357. n. 1. par. 2. re-
9 cent. Et propterea illa dictio, nec non, ibi, idem ſer-
Deciſ. Clem. Merlini.

uetur in nominatione, necnon in translatione in hoc
caſu erit reſoluenda, pro, et, vel, id eſt, vt in l. Lucius
90. §. quæ marito, vbi gloſ. in verbo nec non ff. de
legat. 2. Luc. de Penn. in l. 1. in princ. C. de coll. fund.
fiſcal. lib. 11.

Nec obſtat, quod non fuerit datus nouus fideiuſ-
ſor in locum demortui, quoniam huius fideiuſſoris
promiſſio fuit ad contentamentum Maphæi, & ideò
cum neduin ipſe non petierit, nec interpellauerit 10
fideiuſſorem prout erat opus ad l. ſi ex legati cauſa,
ff. de verb. oblig. *Bero.* conſ. 139 n. 39. lib. 3. *Rota* de-
ciſ. 31. n. 7. poſt *Galleſ.* de oblig. Camer. & dec. 113. n.
6 par. 1. diuerſ ſed imo receperit fructus Societatis
ſecundi ſemeſtris videtur tacitè per eum remiſſa no-
ui fideiuſſoris præſtatio, *Caſtracan.* de Societ. cap. 69.
n. 11. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ c. 401. nu. 36. & 11
ſeqq. & c. 302. n. 14. *Rota* d. dec. 113 n. 6 Fideiuſſoris
enim datio non eſt de natura, vel ſubſtantia contra-
ctus ſocietatis, & ideò poteſt vel expreſſo, vel taci-
to partium conſenſu remitti, *Barbat.* conſ. 31. n. 3. lib.
1. *Rota* dec. 1. nu 8 poſt *Modern.* de ſociet. Et hac ea-
dem reſponſione tollitur, quod dicebatur Pirrum
fideiuſſorem promiſiſſe ratificationem Roberti intra
certum tempus; quia ſemper obſtat receptio pecu-
niarum facta per Maphæum ex *Caſtracan.* & *Moder.*
Roman. diſcept. forenſ. vbi ſupra; & illius ſcientia nõ
poteſt in dubium reuocari, cum in actis exhibita eſ- 12
ſet ipſa ratificatio, cuius ſcientia ideò præſumitur *Ca-
ſtrenſ.* in l. vnica, n. 2. ad fi. C. de ſatiſdat. *Put.* dec. 109.
n. 4. lib 2. cum aliis per Dominum Mandoſium alle-
gatis, Et propterea ſibi imputet, ſi non inueſtigauit
ante iſtorum fructuum perceptionem an talis rati- 13
ficatio in iiſdem actis exhibita fuerit, vt in hac ſpecie
obſeruant *Caſtracan.* dicto cap. 69. n. 13. *Modern.
Roman.* eod. cap. 301. n. 63. diſcept. forenſ.

Ex quibus pro confirmatione ſententiæ Rotalis
reſponſum fuit &c.

Bonon. Legati de Mareſcottis.
Mercurij 7. Iulij 1627.

Non eget argumento, aut Summario.

Deciſio CCCVII.

IN Rota memorialium, cum pro parte DD. Ber-
nardini, & Antonij Mariæ fratrum de Mareſcot-
tis peteretur expeditio Cauſæ per viam immiſſionis
in poſſeſſionem prædiorum, quæ ſibi à Nicolao fue-
runt legata, & pro D. Vincentio impugnaretur, Do-
mini mandarunt, vt dictam immiſſionem conce-
derem, & cautam per ſententiam expedirem, quia
omnia requiſita pro obtinenda immiſſione ſunt iu-
ſtificata; Et licet (vt in vltima deciſione fuit dictum)
iam ſub die 24 Aprilis 1626. tunc fuiſſet reſolutum,
vt non concederetur immiſſio, id euenit, quia non
conſtabat tunc, quod legitima Nicolao leganti de-
bita in bonis Ageſilai Patris, & aliæ detractiones æ-
quarent valorem dictorum prædiorum, & ideò cum
tunc dubium, & incertum eſſet, An iura ipſius Ni-
colai Teſtatoris caperent hæc prædia, immiſſio tunc
fuit merito denegata, Verum cum in calculo dato per
eumdẽ Vincentiũ fuiſſent appoſitæ ad debitũ eiuſdẽ
Nicolai libræ 92. m. pro dotibus filiarũ ipſius Ageſilai
& per Rotã per quatuor deciſiones, quarũ tres vtra-
que parte acerrimè Informãte, emanarunt, fuerit po-
ſtea reſolutũ, malè dictas libras fuiſſe appoſitas ad de-
bitũ Nicolai, ſed debere apponi, reſpõderint Domi-
ni, ad debitũ Ageſilai, ex hoc manifeſtè reſultat legiti-

comment.de ceoſibus rom.2.lib.3.cap.4.n.17. Cum ea ſit naturà hypothecæ, vt vna res ex pluribus hypo-
5 thecatis poſſit auocari per crediiorem, *Bart.* in l. Moſchis, n. 5. ff. de iur. fiſc. *Iaſ.* in §. Item ſi quis in fraudē, n.128. inſtit. de action. *Neguſ.* de pignor. & hypothec. par.8. memb.1. nu.48. & 50. *Roderic.* qui loquitur in his terminis de Annuis redditibus li.2. quæſt.9. n.61.
6 Et mens contrahentium, quando plures fundi ſubmittuntur cenſui, videtur eſſe, vt melius proſpiciatur emptori, quod non contingeret, ſi in pluribus teneretur fructus ceoſus prō rata exigere, *Valaſch.* dicta quæſt.32. nu. 15. *Molin.* dicta diſputat. 383. nu.9. verſ. Ratio autem.

Nec etiam poteſt dici, quod per venditionem dictæ medietatis vineæ factam Annibali cenſus fuerit extinctus prò illa rata. Omiſſo enim quod ex pretio ſine illius parte fuit emptus alius cenſus in redditu ſcutorum 58. & ſubrogatus in locum primi, atq; aſſignatus eidem Annibali ad vtendum, & fruendum in computum dicti eius cēſus in redditu ſcutorum 120. ceſſat difficultas; Tum quia non dicitur perire ceoſus pro rata, licèt pereat alter ex fundis, ſuper quibus eſt
7 impoſitus, quando vt in præſenti remanet alius fundus capax pro ſuſtentatione totius cenſus, vt fuit reſolutū in Romana cenſus 14. Ianuarij 1602. coram bo. memo. Card. *Sacrato*, quæ eſt inter impreſſ. apud *Modern. Peruſ.* de ceoſib. deciſ. 90. nu.8. Tum etiam quia Aonibal exiſtit in quaſi poſſeſſione exigendi
8 fructus integri cenſus, & exceptio extinctionis huiuſmodi velut requirens altiorem indaginem debet ad petitorium remitti, vt dixit *Rota* in Romana fructuum ceoſus 21. Iunij 1609. coram Illuſtriſſ. Domino Card. *Caualerio* inter impreſſ. vbi ſupra dec.147. n.6. & in Romana cenſus 24. Iunij 1614. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Hieroſolymitano*.

Nec releuat, quod alia bona fuerint ſubhaſtata, & pretium integrum cenſus in ſumma ducat. 2000. ex bonis ſubhaſtatis redactum ſit depoſitum in S. Monte Pietatis. Nam ad ſubhaſtationem fuit deuentum ob non præſtitum nouum fideiuſſorem loco defuncti, iuxta formam obligationis contentæ in Inſtrumento, & depoſitum cantat pro adimplemento dictæ obligationis; quod propterea nihil habet commune cum fructibus, pro quibus inſtatur concedi aſſociationem, nec poteſt denegari ex allegatis.

Et ita, &c.

Romana Societatis Officij.
Luna 5. Iulij 1627.

ARGVMENTVM.

Societatis Officij validitas in quibus requiſitis conſiſtat, & de interpretatione Conſtitutionis reformatoriæ S. mem. Pauli V. ſuper diſdicta Societatis in margine inſtrumenti adnotatæ.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ ex reuolutione actorum, vbi neceſſaria apparent ſeruata, iuſtificatur.*
2 *In Societate Officij ad eius validitatem concurrere debet periculum vitæ certæ perſonæ ad præſentiam Teſtium, Officialis, & Notarij, & ſolutio pecuniarum.*
3 *Periculum vitæ non debet ſimpliciter eſſe poſitum in margine Inſtrumenti ex reformatione Pauli V.*
Sed non eſſe de ſolemnitate formam præſcriptam à ſummo Pontifice prædicta num. 4. & 5.
6 *Et dictæ ſolemnitati poteſt per æquipollens ſatisfieri.*
7 *Verba media diſpoſitionis à præcedentibus, & ſubſequentibus interpretationem recipere debent.*
8 *Præſens non eſt intimandus, vel certiorandus.*
9 *Dictio, nec non, reſoluitur in dictionem, id eſt.*
10 *Mora non contrahitur ſine interpellatione.*
11 *Fideiuſſoris noua præſtatio cenſetur remiſſa per receptionem fructuum ſocietatis Officij.*
12 *Societatis Officij contractus non requirit ſui natura dationem fideiuſſoris.*
13 *Eorum, quæ in actis ſunt exhibita, non poteſt prætendi ignorantia.*

Deciſio CCCVI.

SEntentiam Rotalem, in quâ pronunciatum fuit per obitum Domini Principis Vrbini euenisse caſum lucri Societatis, de quâ agitur, cenſuerunt Domini eſſe confirmandam: de validitate enim ſatis conſtat ex reuolutione proceſſus, vbi iuſtificantur omnia ad hoc neceſſaria, nempè iuriſdictio, manda- 1
tum procuræ, citationes, & alia, de quibus per *Caputaq.* deciſ.260. par.2.

Iuſtitia verò apparet ex optimè deductis in vtraq; deciſione coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Manzanedo*, quia ſub die 13. Maij 1621. Maphęus ratificauit Societatem, & nominauit in eodem actu cum iuramento periculum vitæ in perſonam dicti Principis Vrbini cum præſentiâ Teſtium, & Notarij, & eodem die Officialis pariter cum iuramento approbauit huiuſmodi nominationem, & periculum vitæ præſentibus etiam Teſtibus, & Notario, vt in Inſtrumento, & conſequenter dicta die 13. perfecta fuit Societas, quia vtriuſq; contrahentis conſus adfuit, nominatio periculi vitæ, & ſolutio pecuniarum, vt declarando talem contrahendi Societates Officiorum praxim tradit *Gabr.* conſ. 81. num. 5. li.1. *Sa-* 2
luſt. Tiber. in prax. Audit. Cameræ lib.1. cap.14 n.1. & 3. ver. & redeundo *Boccacc.* de Societ. n.113. & ſeqq. & *Modern. Roman.* in eod. tract. de Societ. n. 169. & ſeq. & quamuis prætendatur non fuiſſe præciſè ſeruata ea quæ habentur in Reformatione S. me. Pauli V. in tit. de Notariis, §. diſdictam, quod ſcilicèt periculum vitæ Principis Vrbini in margine eiuſdem In-
ſtrumenti fuerit appoſitum, & officiali intimatum; at- 3
tamen Domini permanſerunt in eâ ſententiâ, quod hæc præſcripta non fuerint in dictâ Reformatione pro ſolemnitate ſubſtantiali, ac formali cùm de tempore actus, nempè creationis Societatis hæc non requirantur, ſed poſt actū iam formatum, & quia principaliter, & primariò illæ ſolemnitates reſpiciunt fauorem priuatorū videlicèt ipſorum contrahentium; ſecundariò verò publicum fauorem, conſequenter o-
miſſio huiuſmodi ſolemnitatū non vitiat actum, iux- 4
ta doctrinam *Bart.* in l. vniuerſa, n.5 verſic. porrò, C. de præcibus Imper. offer. cum aliis in deciſione allegatis. Et eò magis quia reformatio hunc ſolummodò ſcopum habuit, vt euitarentur fraudes, quemamodū Pontifex in principio verbis diſertis profitetur; vnde cùm per dictam nominationem factam à Maphæo,
& ratificationē ſubſequutam ab Officiali coram Te- 5
ſtibus, & Notario plenius ſatisfactū ſit voluntati legiſlatoris, quia hoc modo ſcilicet per Integrū Inſtrumentum tutiùs excluduntur fraudes, quæ poſſent cōmitti, quam per ſimplicem adnotationem in margine, & propterea dicendum eſt ſcrupuloſam illam omiſſionem non vitiare, & formam illam pinguius fuiſſe adimpletam, quod ſufficit *Alex.* conſ. 129. nu. 3,

Digitized by Google

verſ. nec obſtat, lib. 1. *Bero.* conſ. 2. n. 12. lib. 2. *Rota* deciſ. 577. numero 9. par. 1. & deciſ. 167. num. 12. par. 2. recent. Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 4. n. 45. vbi multas recenſet deciſiones; & cum hæc forma non ſit ſubſtantialis, nec mentalis, ſed ad certum effectum inducta ſit, quod menti
6 inducentis illam formam ſit ſatisfactum, & ille effectus ſequatur, *Butr.* in c. ſuper litteris, num. 16. de reſcript. *Brun.* in tract. de form. tit. de poteſt. & effect. form. verſ. prædicta concluſio, fol. 56. *Caſtr.* conſ. 99. n. 2. verſ. nam ea, lib. 1. *Roman.* conſ. 435. nu. 1. verſic. Septimo conſidero, & n. 2. *Ruin.* conſ. 137. n. 9. lib. 1. & eſt ſequuta *Rota* in Piſtorien. Parochialis 6. Februarij 1623. corã me; prout reuera pinguius fuit ſatisfactum in hoc caſu, vt patet ex præmiſſis & ex duabus reſolutionibus in prima inſtantia emanatis.

Quibus nonnulli ex Dominis addebant germanum ſenſum dictæ Reformationis illum videri, quod adnotationem in margine, & intimationem requirat in ſecundis, & alijs poſterioribus nominationibus & translationibus, quæ fiunt poſt primam nominationem ac perfectionem contractus Societatis, non autem in iis, quæ fiunt in ipſo contractu præſentibus Teſtibus, & vbi Officialis informatus eſt, & certus de tali nominatione, & id ea verbis, & ex mente Reformationis deſumi videbatur. Ea mente quia vt dictum fuit, adnotatio illa, & intimatio inducta eſt ad tollendas fraudes, ſed quando Officialis habet notitiam nominationis perſonæ à cuius obitu pendet lucrum Societatis, tunc nulla oriri poteſt ſuſpicio fraudis, præſertim ſi de hac extet Inſtrumentum Teſtibus, & Notario munitum. Ex verbis etiam illis videlicet Diſdictam Societatis teneantur Notarij non ſolum in manuali regiſtrare, ſed in margine adnotare, Idéq; ſeruetur in nominatione necnon translatione periculi vitæ. In quibus põderandũ eſt, quod nominatio eſt intercluſa à verbo diſdictæ, & trãſlationis, quæ diſdicta, & translatio inferunt, & importãt ſecundũ, vel poſteriorẽ actum
7 ſcilicet poſt perfectã Societatem prout quoties quis vult recedere à contracta Societate, vel à periculo vitæ prius nominato, vndè cum, & ab antecedẽtibus, & à ſubſequentibus dictum verbum nominationis recipiat interpretationem, l. ſi ſeruus plurium, §. fin. ff. de leg. 1. *Alex.* conſ. 190. n. 18. lib. 2. Idem verbum Nominationis videtur intelligendum de ipſis nominationibus faciendis poſt primam nominationem in quibus fraudes poſſunt committi, & quia alias ſuperfluum eſſet apponere in margine Inſtrumenti nominationem, ſi in corpore Inſtrumenti adeſt ipſa nominatio, imo ſi ſuper tali nominatione confectum fuit publicum, & integrum Inſtrumentum; Intimatio quoque erit ſupervacanea, quia ſi officialis ſciuit in vita Principis Vrbini poſitam eſſe Societatem, ad quod ſcienti hoc intimare? quemadmodum dicimus citationem debitam eſſe quidem omni iure; attamen ſi pars eſt præſens, vel acceptans, tunc citatio non
8 eſt neceſſaria, l. de vnoquoque 47. ff. de re iudic. c. qualiter, de accuſat. *Caſſad.* dec. 2. nu. 30. de Iudic. Et idem procedit etiamſi à Statuto pro forma requiratur citatio, vt plenè per *Vaſq.* de ſucceſſ. lib. 1. §. 4. n. 34. Et Principum conſtitutiones ita interpretandæ ſunt ne à ſapientibus redargui poſſint, l. Saluius Ariſto. ff. de legat. præſtand. *Aym* conſil. 3. nu. 22. & & conſ. 5. n. 14. *Menoch.* conſ. 41. n. 14 & ſuperfluitas ſemper eſt euitanda in eis, l. ſi quando, ff. de leg. 1. c. ſi Papa, de priuileg. in 6. *Rot.* deciſ. 357. n. 1. par. 2. re-
9 cent. Et propterea illa dictio, nec non, ibi, idem ter-

netur in nominatione, necnon in translatione in hoc caſu erit reſoluenda, pro, et, vel, id eſt, vt in l. Lucius 90. §. quæ marito, vbi gloſ. in verbo nec non ff. de legat. 2. Luc. de Penn. in l. 1. in princ. C. de coll. fund. fiſcal. lib. 11.

Nec obſtat, quod non fuerit datus nouus fideiuſſor in locum demortui, quoniam huius fideiuſſoris promiſſio fuit ad contemplationem Maphæi, & ideò cum nedum ipſe non petierit, nec interpellauerit 10
fideiuſſorem prout erat opus ad l. ſi ex legati cauſa, ff. de verb. oblig. *Bero.* conſ. 139 n. 39. lib. 3. *Rota* deciſ. 31. n. 7. poſt *Galleſ.* de oblig. Camer. & dec. 113. n. 6 par. 1. diuerſ. ſed imo receperit fructus Societatis ſecundi ſemeſtris videtur tacitè per eum remiſſa noui fideiuſſoris præſtatio, *Caſtracan.* de Societ. cap. 69. n. 11. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. c. 301. nu. 36. & 11
ſeqq. & c. 302. n. 14. *Rota* d. dec. 113 n. 6 Fideiuſſoris enim datio non eſt de natura, vel ſubſtantia contractus ſocietatis, & ideò poteſt vel expreſſo, vel tacito partium conſenſu remitti, *Barbat.* conſ. 31. n. 3. lib. 1. *Rota* dec. 1. nu 8 poſt *Modern.* de ſociet. Et hac eadem reſponſione tollitur, quod dicebatur Pirrum fideiuſſorem promiſiſſe ratificationem Roberti intra certum tempus; quia ſemper obſtat receptio pecuniarum facta per Maphæum ex *Caſtracan.* & *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. vbi ſupra; & illius ſcientia nõ poteſt in dubium reuocari, cum in actis exhibita eſ- 12
ſet ipſa ratificatio, cuius ſcientia idẽ præſumitur *Caſtrenſ.* in l. vnica, n. 2. ad fi. C. de ſatiſdat. *Put.* dec. 109. n. 4. lib 2. cum aliis per Dominum Mandonium allegatis, Et propterea ſibi imputet, ſi non inueſtigauit ante iſtorum fructuum perceptionem an talis rati- 13
ficatio in iiſdem actis exhibita fuerit, vt in hac ſpecie obſeruant *Caſtracan.* dicto cap. 69. n. 13. *Modern. Roman.* cod. cap. 301. n. 63. diſcept. forenſ.

Ex quibus pro confirmatione ſententiæ Rotalis reſponſum fuit &c.

Bonon. Legati de Mareſcottis.
Mercurij 7. Iulij 1627.

Non eget argumento, aut Summario.

Deciſio CCCVII.

IN Rota memorialium, cum pro parte DD. Bernardini, & Antonij Mariæ fratrum de Mareſcottis peteretur expeditio Cauſæ per viam immiſſionis in poſſeſſionem prædiorum, quæ ſibi à Nicolao fuerunt legata, & pro D. Vincentio impugnaretur, Domini mandarunt, vt dictam immiſſionem concederem, & cautam per ſententiam expedirem, quia omnia requiſita pro obtinenda immiſſione ſunt iuſtificata; Et licet (vt in vltima deciſione fuit dictum) iam ſub die 24. Aprilis 1626. tunc fuiſſet reſolutum, vt non concederetur immiſſio, id euenit, quia non conſtabat tunc, quod legitima Nicolao leganti debita in bonis Ageſilai Patris, & aliæ detractiones æquarent valorem dictorum prædiorum, & ideò cum tunc dubium, & incertum eſſet, An iura ipſius Nicolai Teſtatoris caperent hæc prædia, immiſſio tunc fuit merito denegata. Verum cum in calculo dato per eumdẽ Vincentiũ fuiſſent appoſitæ ad debitũ eiuſdẽ Nicolai libræ 92. m. pro dotibus filiarũ ipſius Ageſilai & per Rotã per quattuor deciſiones, quarũ tres vtraque parte acerrimè Informãte, emanarunt, fuerit poſtea reſolutũ, malè dictas libras fuiſſe appoſitas ad debita Nicolai, ſed debere apponi, reſpõderunt Domini, ad debitũ Ageſilai, ex hoc manifeſtè reſultat legiti-

mam Nicolai, & alias detractiones ei debitas longè excedere valorem dictorum prædiorum, & conſequéter, quod vnica deciſione fuerat firmatum, per quattuor poſteriores abundè ſublatum, & in poſtrema deciſione ſub die 15. Iunij præteriti fuit cæteris etiam motiuis primæ Deciſionis de Anno 1626. ſatis ſuperque ſatisfactum.

Et ideò Domini cum cauſa fuerit maturè diſcuſſa, & agatur in poſſeſſorio, ſuperſitque petitorium, & lis verſatur inter Conſanguineos, iuſſerunt Cauſam per viam immiſſionis expediri.

Et ita, &c.

Romana reſtitutionis dotis.

Veneris 12. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Maritus ex diſpoſitione Statut. Vrb. lib. 1. cap. 131. extantibus liberis lucratur totam dotem Vxoris mortuę, ſaltem quoad vſumfructum, itaut Vxor in eius præiudicium de ea diſponere non poteſt. Et an hoc lucrum ei debeatur tanquam Pater, vel tanquam Maritus.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas quando in dubio non reuocetur.*

2 *Vir moriente vxore, & ſuperſtitibus liberis, totam dotem lucratur ex diſpoſitione Statut. Vrb. ſaltem quoad vſumfructum.*

3 *Et iſte vſusfructus Patri remanet apud illum, eius vita durante, etiamſi filij moriantur.*

4 *Maritus ad hoc vt acquirat vſumfructum in dote vxoris, eſt neceſſaria exiſtentia à principio filiorum, non tamen requiritur in proceſſu continuationis.*

5 *Vſusfructus debitus marito ex diſpoſitione Statuti, debetur vti marito, non vti Patri, & num. 6.*

7 *Vxor poteſt prohibere, ne vſusfructus ſuæ dotis ratione patriæ poteſtatis marito quæratur.*

8 *Maritus ſtante Statut. Vrb. lib. 1. cap. 131. tanquam maritus ex proprio iure, non autem ob filios conſequitur vſumfructum dotis vxoris.*

9 *Et ideo vxor de ſua dote in illius præiudicium quoquo modo diſponere non poteſt.*

10 *Statut. Vrb. lib. 1. c. 134. exponitur.*

11 *Maritus de iure communi dotem non lucratur.*

12 *Dotis lucrum, quod defertur marito ex forma Statuti, dicitur deferre ex iuris diſpoſitione.*

13 *Votum Cardin.* Seraph. *intellectus.*

14 *Deciſ. in cauſa Romana præſenti lucri dotis coram* Cordub. *declaratur.*

Deciſio CCCVIII.

CEnſuerunt Domini ſententiam R.P.D. Melhii A. C. Locumtenentis, per quam D. Franciſcus fuit abſolutus ab impetitis per D. Magdalenam fideicommiſſariam q. Fœlicis eius filiæ, & impoſitum eidem Magdalenæ, ipſius Franciſci vita durante perpetuum ſilentium, eſſe confirmandam; Quoniam illius validitas in dubium non reuocabatur, ex actorum enim, & proceſſus reuolutione conſtat de iuriſdictione, citatione, & aliis neceſſariis de quibus per *Caputaq.* deciſ. 260. par. 2. *Rota* deciſ. 589 ſub nu. 1. par. 1. recent.

De iuſtitia vero pariter conſtare videbatur ex eo, quia cum dicta Felix deceſſerit ſuperſtite Franciſco eius viro cum liberis, idem Franciſcus fuit totam
2 dotem lucratus ex diſpoſitione Statuti Vrbis cap. 131. lib. 1. ſaltem quoad vſumfructum, iuxta latè deducta in deciſ. 653. par. 2. recent. qui quidem vſus- 3
fructus poſtquam ſemel fuit Patri acquiſitus, ſemper remanet apud illum eius vita durante etiamſi 4
filij moriantur, l. ſi quis, c. ſin vero defuncta perſona. D. ad Tertullian. l. fin. §. filiis autem, C. de bon. quæ liber. l. vltima, D. de vſufruct. gloſ. in l. 3. C. eodem tit. *Pinell.* in l. 1. par. 1. nu. 39. C. de bon. matern. Clementin. de patr. poteſt. effect. 1. num. 34 verſ. amplia 6. *Canalcan* de vſufruct. mulier. relict. num. 180. *Gomeſ.* ad l. Tauri in l. 6. num. 12. & ſeqq. *Surd.* qui de communi teſtatur conſ. 316. numer 46 & ſeqq. *Rota* deciſ 600. num. 1. par. 1. & deciſ. 596. num. 10. par. 2. recent. Quamuis enim filiorum exiſtentia ſit neceſſaria ad principium acquiſitionis huiuſmodi vſusfructus, non tamen requiritur in proceſſu durationis, & continuationis, vt inquit *Bald.* in dicta l. 3. in fin. C. de vſufruct. & in l. 3. in fin: C. de bonis quæ liber.

Quod eo magis procedit in vſufructu debito ex diſpoſitione Statuti, ille enim debetur Marito fortiori iure, & vti Marito, non vti Patri, *Achill.* deciſ. 14. 5
in fin. de conſtit. & adhuc remanet etiam vbi ceſſat 6
vſusfructus debitus Patri tanquam Patri ratione patriæ poteſtatis, *Salyc.* in authent. idem eſt. C. de bon. quæ liber. *Ruin.* conſ. 8 ſub nu. 5. lib. 2.

Neque obſtat diſpoſitio, & fideicommiſſum dictæ q. Fœlicis ad ipſius Magdalenæ fauorem, nam quamuis Mulier attéta Iuris communis diſpoſitione poſſit tam expreſſè, quàm tacitè prohibere ne ſuæ dotis 7
vſusfructus ratione patriæ poteſtatis Marito quæratur authent. excipitur, C. de bon. quæ liber. *Bart.* in l. ſi vſusfructus, §. ſi ita quis, ſub n. 1. ff. quando dies legati cedat, *Beer.* deciſ. 193 num. 2. *Molin.* de primogen. lib. 1. cap. 19. nu. 30. *Surd.* dicto conſ. 316. nu. 51. & 54. & conſ. 143. num. 20. & 21. Hoc tamen non 8
procedit ſtante Statuto prædicto, Maritus enim tanquam Maritus ex proprio iure, non autem ob filios conſequitur vſumfructum pro lucro ſibi debito, ex ipſius Statuti diſpoſitione, etiam contra Vxoris voluntatem, quæ propterea de ſua dote in illius præiu- 9
dicium quoquomodo diſponere non poteſt, *Caſtren.* conſ. 82. n. 2. lib. 1. *Alex.* conſ. 150. n. 7. li. 2. *Dec.* conſ. 386. n. 6. 7. & ſeqq. *Roland.* de lucro dot. q. 82. per tot. *Becc.* conſ. 76. per tot. *Theſaur.* dec. 34. n. 1. & 2. & dec. 106. n. 1. *Surd.* conſ. 91. n. 25. & conſ. 572. n. 71. & ſeqq. & etiam pluries ſenſit *Rota*, vt in Imolen. Legatorum 15. Ianuarij 1582. coram fel: rec. Clemente VIII. & in Romana Domus 12. Februarij 1588. coram Card. *Platte*, & in Romana ſucceſſionis de Tagliaferris 29 Martii 1607. coram bo: me: Card. *Marcomontio* in Romana nouem locorum Montium 17. Iunij 1610 coram *Ortemberg*o, & in deciſ. 398. num. 7. & 11. coram S. mem. Greg. XV. & clarius in Romana nullitatis donationis 17. Nouembr. 1617. coram Illuſtriſs. Cardin. *Canalerio*, in Romana redditionis computorum 20. Februarij eiuſdem anni coram Illuſtriſs. D. Card. *Vereſpio*, & demum in Bononien indemnitatis 23. Martij 1618. coram bo: me: *Dunezetto* impreſſ. poſt conſ: *Giouagnon.* lib. 2. n. 24.

Quod clarius etiam probatur ex alio Statuto Vrbis cap. 134. eodem lib. 1. in quo expreſsè diſponitur, 10
quod vbicumque morte mulieris maritus dotem lucratur exiſtentibus filiis, vxor pro anima, de ipſa dote in vltima voluntate poſſit decimam tantum partem relinquere, reliqua vero bona ſua diſtribuat prout ſibi permittitur, & ſic apertè prohibetur ne mulier in ipſius viri, & huiuſmodi lucrum eidem debiti præiudicium, vllo modo diſponere poſ-

fit, excepta decima tantum parte pro anima, & conſtituitur differentia inter dotem, quam maritus lucratur, & reliqua bona non dotalia.

Neq; obſtat, quod Statutum nihil de nouo videatur con inere vltra Iuris communis diſpoſitionem, vt probari dicebant informantes pro Magdalena, ex Statuto antiquo, quod expreſsè ſe refertur videtur ad ipſam Iuris diſpoſitionem, ibi (de Iure dotem lucratur) nam placuit reſponſio, quod nos non verſamur in terminis Statuti antiqui, ſed noui, in quo talia verba non adſunt, & conſulto ibi videntur omiſſa, quoniam ſtatuentes voluerunt dotem, ſiuè illius vſumfructum defecti mitio tamquam lucrum debitum ex ipſo Statuto etiam contra vxoris volútatem, & nihilominus verba prædicta poſſent etiam intelligi, non quidem de iure communi, ſecundum quod

11 maritus dotem non lucratur, vt in propoſito aduertit *Abb.* conſ. 117. in princ. lib. 2. & *Ruin.* conſ. 43. nu. 2. & 5. lib. 3. de ipſomet Iure Statutario, vt in ſpecie *Rom* Bononien. ſuper Statut. dec. 68. num. 5. *Gratian.* diſcept forenſ. cap 99. nn. 8. & lucrum, quod deferi

12 tur marito ex forma Statuti dicitur deferri ex iuris diſpoſitione *Bald.* in l. fin. C. de bon. Matet. *Menoch.* conſ. 155. n. 2 *Becc.* dicto conſ. 76. n. 8. 9. 11. & 12.

Ex quibus etiam viſum fuit non obſtare votum Card. Seraphini pro Magdalena allegatum, quoniam illud loquitur in terminis Statuti antiqui & fundatur præcipuè in dictis verbis (de Iure) quæ in nouo Statuto non leguntur, & in caſu ſuo aderant etiam filij

13 primi matrimonij, & demum in eo non firmatur mulierem poſſe de ſua dote, vel illius vſufructu liberè diſponere in præiudicium mariti, & lucri eidem drbiti.

Et eodem modo fuit reſponſum ad deciſionem in cauſa Romana prætenſi lucri dotis 11. Decemb 1594

14 coram *Corduba*, quoniam illa pariter ſe fundat in Statuto antiquo, & ſolum dicit Statutum nihilde nouo induci re reſpectu filiorum, & ad illorum fauorem, non autem reſpectu mariti.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Vineæ
Lunæ 15 Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Cardinales in cauſis ipſis commiſſis poſſunt committere ſeruationem terminorum, & alia prout in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas ex reuolutione actorum probatur.*
2 *Cardinales poſſunt committere eorum Auditoribus ſeruationem terminorum.*
3 *Auditores Cardinalium deputare poſſunt Iudices.*
4 *Partes poſſunt iuriſdictionem prorogare Iudici ea carenti.*
5 *Datio in ſolutum ex falſa cauſa irritatur.*
6 *Datio in ſolutum vltra creditum facta irritatur, & 7.*

Deciſio CCCIX.

Angela nupſit de anno 1607. Henrico Villico dote conſtituta ſcutorum 1500 hac ratione, quod ſcripturæ Offi. ij Notariatus Rotæ ſtarent vt fundus dotal. s pro ſcutis 1300. & alia ſcuta 200. ſoluerentur à Patre Angelæ ad beneplacitum Henrici: Anno 1610 ad nutum fel: rec: Pauli V. venditæ fuerunt hæ ſcripturæ precio ſcutorum mille, quæ eidem Henrico Marito Angelæ ſoluta fuere, & ex his ipſe tam proprio quam Vxoris nomine emit vineam à Mario de Angelis, ſiuè illius Tutore pretio ſcutorum 1800. declarando ſcuta mille eſſe pro dote Vxoris, & pro aliis 800. ſcutis auollando ſibi tot Cenſus, quos deinde vſque ad ſummam ſcutorum ducentum redemit, & aliud debitum ſcutorum centū extinxit prævia etiam declaratione, quod pecuniæ eſſent dotales in Summ. n. 4. Mortuo Henrico Angela Vxor appræhendit poſſeſſionem dictæ Vineæ ratione ſuæ dotis Summ. num. 3. & poſtea nulla facta mentione captæ poſſeſſionis Vineæ, obtinuit à creditoribus hæreditatis ſibi in ſolutum dariaſiam domum hæreditariam pro dicto ſuo credito Sum. nu. 6.

Vnde deprehenſa per creditores ſatisfactione Angelæ ſuper dicta Vinea ipſi inſtituto iudicio coram R. P. D. Celleſio Iudice deputato ab Illuſtriſſimo D. Cardinale Burgheſio, cui ab Angela per ſpecialem commiſſionem fuerant omnes eius cauſæ cómiſſæ, obtinuerunt ſententiam qua declaratur reſcindendam eſſe dationem in ſolutum dictæ Domus reſeruato Iure Angelæ vſque ad integram dotis ſatisfactionem Summ. num. 7.

Quam quidem ſententiam hodie Domini exiſtimauerunt eſſe confirmandam; Validitas enim illius viſa fuit clara cum ex reuolutione actorum conſtet de omnibus requiſitis per *Caputaq.* deciſ. 462. par. 2. 1

Nec prætenſus defectus iuriſdictionis ex eo quod R. P. D. Celleſius non fuerit deputatus Iudex ab ipſo Illuſtriſs. D. Cardinale Burgheſio, ſed ab eius Auditore, vid. batur ſubſiſtere, quia Domini Cardinales ſicuti poſſunt eorum Auditoribus committere ſeruationem terminorum, iuxta deciſ. Ægid 33. & teſtatur etiam *Caſtrenſ.* in authent. ad hæc. n. 1 in fin. C. de Iudic. ita videtur quod poſſint pariter iiſdem demandare Iudicis deputationem, quæ quidem deputatio ex eo quoque ſuſtinetur, quia partes conſenſerunt in iuriſdictionem ipſius R. P. D. Celleſij ad notata in c. ſignificaſti de for. compet. & in l. 1. ac l. ſi cóuenerit, ff de iuriſd. omn. Iudic. *Angel.* conſ. 162. n. 2. *Caſtr.* conſ 205. ſub n. 1. in fi. lib. 1. cum alia. 2 3 4

Iuſtitia verò deprehenditur, quoniam datio in ſolutum à creditoribus hæreditatis facta fuit Angelæ vti creditrici ſuæ dotis, & cum præſuppoſito, quod adhuc non eſſet pro tali credito ſatisfacta, & proindè dum conſtat quod antea per apprehenſionem poſſeſſionis Vineæ Angela ſibi pro ſua dote ſatisfecerat, & ſic fuerat ſublatum, & extinctum eius creditum, datio in ſolutum remanet facta per errorem, & ex falſa cauſa, & conſequenter vitiatur l. 1. §. hæc verba, verſ. proindè, ff. de vis fiat. Doct. in l. 2. C. de condict. ob cauſ. & l. cum te, C de pact. inter empt. & venditor. *Aym.* conſ. 192. numer. 22 *Burſatt.* conſ. 191. num. 10 *Menoch.* de retin. remed. 1. num. 38. & fuit dictum in Romana repetitionis indebiti 30. Aprilis 1610. coram R. P. D meo *Pirouano*. 5

Non obſtat, quod cum Angela ſuper vinea. eius poſſeſſionem appræhendit non fit integrè ſatisfacta pro ſuo credito, quia dos erat ſcutorū 1500. in Vinea autem habet Ius pro ſcutis 1300. conſequenter pro ſcutis 200. rectè illi fuit à creditoribus conſignata domus, præſertim quia poſſeſſio Vineæ fuerat capta ſine præiudicio quorumcumque Iurium Sum n. 7.

Quoniam fuit reſponſum, quod vltra quod in ſententia R. P. D. Celleſij fuerunt ei præſeruata Iura pro tali reſiduo, ex qua reſeruatione videtur illi ſatis eſſe conſultum, adhuc datio in ſolutum non ſuſtinetur, quia eſt longè in maiori quantitate debiti, & ita 6

Deciſ. Ciem. Merlini. Ff 2

Digitized by Google

fine de ſent.& re Ind. *Cauſlch.* deciſ 45.num.12. in
fin.p.1.*Rota* deciſ.2. de cauſ. poſſeſſ. & propr.in an-
tiq. & fuit dictum in Veneta Cenſus 10. Decembris
1610. coram bo. mem. Cardin. *Marcomontio*, Ma-
8 ritus enim habet mandatum à lege circa admini-
ſtrationem bonorum Vxoris l. Maritus C.de procur.
*Pariſ.*conſ.33.num.67 lib.1.*Roland.*conſ.64.num.1.
lib.4. *Honded.* conſ 66.nu 23.lib.1. & ex lapſu qua-
draginta ferè annorum, per pluribus, & ſucceſſinè
continuatis ſolutionibus ex cauſa dicti cenſus aliiſ-
que adminiculis reſultat præſumptio, quod cum ipſa-
rum mandato, & ſcientia Mariti ſoluerint *Rota* dec.
9 196.p.1.diuerſ.& deciſ.43.num.4.& 5. poſt tract. de
ſaluian & coram ſa.me.Greg.XV. deciſ.275.nu.3.&
4.vbi Addent.o 19.

Nec ſubſiſtit, quod iidem Canonici non potue-
rint cedere ius, quod iam fuerat ſublatum & actio-
nem, quæ per ſolutionem factam ab ipſo fideiuſſore
10 remanſerat extincta, & conſumpta; quia dicebatur
fuiſſe ſolummodo extinctam obligationem fideiuſſo-
riam per ſolutionem huiuſmodi, non autem iura
competentia creditori contra principalem debito-
rem, quæ potuerunt cedi fideiuſſori, & ceſſio ſuffra-
gatur eidem contra ipſum Debitorem ſinè illius hæ-
redes iuxta text.in l.Papinianus, & ibi Gloſ. in ver-
bo, & ſuo nomine ff.mandati *Bart.* in l. Modeſtinus
11 n.4.Angel.n.2.*Caſtren.*n.6.in fin.de ſolut.*Gabr.*conſ.
63.num.3.& 10.lib 2 *Rota* deciſ.184 nu.3. & 7.poſt
tract. de cenſibus & fuit dictum in Romana pecu-
niaria 1.Iulij 1626.coram me.

Non enim releuat, quod videatur non benè fuiſſe
actum remedio retinendæ, ſed potius actione perſo-
nali executiue nulla facta mentione mandati de ma-
nutenendo, prout requirebatur in petitione mandati
executiui; Quia reſponſum fuit, ſatis fuiſſe, quod in
citatione ad videndum relaxari mandatum executi-
uum fuerint repetita omnia iura, ſub qua generali
repetitione compræhenſum fuit etiam mandatum de
manutenendo, & de ſtylo A C.poſt relaxatum man-
datum de manutenendo, relaxantur poſtea ſepara-
tim mandata executiua, vt conſtat ex atteſtatione
Notariorum A.C. quibus creditur in probando ſtylo
12 circa ordinatoria iudicij *Oſaſ.*deciſ.20.nu.15.& ſeq.
Rota in recent.dec.644.n 4 p.1.& dec.725.n 5. part.
2.& coram Reuerendiſſimo D.meo *Decano* dec.141.
n.2.in eius impreſſ.

Nullitates vero circa impoſitionem dicti cenſus,
ex eo deductas; quod non fuerint ſeruatæ ſolemnita-
tes ſtatuti Vrbis cap.113. minus obſtare Domini exi-
ſtimarunt; Tum quia cum hæc ſit exceptio reſpiciens
petitorium, & altiorem requirens indaginem non
eſt admittenda ad retardandum Iudicium manuten-
13 tionis *Caputaq.*deciſ.342. p.2. *Rota* deciſ. 99. num.1.
& 2.p.1.diuerſ.& dec.209.n.7.poſt tract.de cenſib.&
alios cumulant *Meder.* Roman. diſcept. forenſ.cap.
113.num.35.& 208.num.14. Tum etiam quia ex le-
ctura Inſtrumenti conſtat fuiſſe adhibitas omnes ne-
ceſſarias ſolemnitates, & pro pupillis interueniſſe
duos affines proximiores, in quibus etiam verifica-
14 tur, & ſatis adimpletur forma ſtatuti *Creſcen.* dec.4.
de conſtit. Rota coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano* dec.479.n.3.& fuit dictum in Romana
nullitatis cenſus 8. Nouembris 1610. coram R.P D.
meo *Peruano*, & in Romana nullitatis contractus
28.Februarij 1611. coram *Ortemberga*, & ſtante iu-
dicij decreto præſumitur alios proximiores non ad-
15 fuiſſe de tempore contractus, & allegantı contra-
rium incumbit onus probandi, nedum quod alij

extarent, ſed etiam quod eſſent habiles ad Intereſſen.
Rota coram *Achill.* deciſ.4.de præſumpt. & dec 28.
nu.5.& dec.30.num 4.& 6.& 57.num.1.apud *Pre.*de
Stat.Vrb.& in aliis ſæpiſſime; reſpectu autem Virgi-
niæ nullæ requirebantur ſolemnitates, cum contra- 16
heret non proprio, ſed tutorio nomine *Alex.* in l.
quæſitum n 3.ff.de in ius voc. *Pariſ.* conſ 98.nu.37.
lib.1.cum alia per *Marant.*in prax. de iudic.parte.4.
diſt.16.nu 37.& 38. & per *Modern.* Roman. de iudic.
lib.2.c.2.n.502. & 504.

Non obſtat, quod in huiuſmodi cenſus impoſitio-
ne fuerit expreſſa falſa cauſa, dum fuit dictum ex il-
lis pecuniis extinguendam eſſe ſocietatem ſpectan-
tem ad pupillos, ad quos re vera non ſpectabat, ſed
potius ad D. de Americis: Quia id non iuſtificatur,
& de prætenſa hac falſitate non ſatis docetur, cum
tamen de iure non præſumatur *Surd.*conſ.39 nu.7.& 17
dec. 141.n 4.& in his terminis fuit dictum in Roma-
na donationis de Grandis 10. Decemb. 1607. coram
Penia, & obſeruantia ſubſequuta per ſpatium 40.
annorum iuncta Iudicis auctoritate facit præſumi
veram cauſam in inſtrumento expreſſam, & tollit 18
omnem falſitatis, aut nullitatis ſuſpicionem l. 1. in
fin.ff.de rebus eorum *Caſtr.* conſ.432. num. 1. lib.1.
*Gabr.*de ſent concl 5. nu.1.& ſeq. Rota coram Card.
*Seraph.*dec.1432. n.4 & coram S.me.Greg XV.deciſ.
406.n.7.vbi Add.n.20.

Ex quibus concluſum fuit mandatum A.C. eſſe
exequendum, &c.

Romana Quarti dotalis.

Veneris 19. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summatio.

SVMMARIVM.

1 *Mulier, quæ dedit fundum in dotem de euictione te-
netur, quando fuit inceptum à promiſſione ſecus vbi
à traditione.*

2 *Qui dat aliquid, vel promittit, cenſetur ſolum dare,
aut promittere ius, quod habet.*

3 *Teſtis deponens inueriſimile non probat.*

Deciſio CCCX.

SEntentiam Rotalem, cuius validitas in dubium
non reuocabatur Domini vti iuſtam confirman-
dam eſſe cenſuerunt, ex deductis in deciſione in hac
cauſa facta die 15. Decembris 1623. coram bo. me.
Buratto.

Quibus non fuit viſum obſtare, quod pro parte
Domini Franciſci dicebatur ex duorum Teſtium no-
uiter examinatorum depoſitionibus probari grana- 1
ria fuiſſe promiſſa in dotem Carolo ante contractum
matrimonium, & ſic fuiſſe inceptum à promiſſione,
non autem à traditione, & conſequenter iuxta ter-
minos l.1. C.de Iur. dot. Orientam Vxorem fuiſſe o-
bligatam de euictione, dictaque granaria poſtea eui-
cta eſſe imputanda, & de illis rationem habendam
in aſſignatione quarti dotalis, vt per *Bald.* conſ.468.
lib.4.& *Crauett.* conſ 186.in fin.n.17.

Quoniam fuit reſponſum in dicto primi teſtis non
poſſe fieri fundamentum, ipſe enim iuxta tertium de-
cimum deponit antè contractum matrimonium di-
ci audiuiſſe à dicta Orienta, & Cæſare Blanco, quod
volebant dare in dotem, & poſt contractum matri-
monium audiuiſſe ab eadem Orienta præſente Caro-

lo, quod dederat in dotem ſupra d. granaria quæ
verba potius probant fuiſſe inceptum à traditione,
quam à promiſſione, & quamuis poſtea iuxta 14. re-
petat audiuiſſe à dicta Orienta tam antè, quam poſt
matrimonium, quod promiſerat dicta granaria, hoc
tamen non concludit fuiſſe cæptum à promiſſione,
& apparet teſtem in hoc variè depoſuiſſe loquendo
modo de datione, modò vero de promiſſione, & il-
lius depoſitio poteſt intelligi, ac verificari, quod
Orienta promiſerit ius quod habebat in dictis gra-
2 natiis, regulariter enim quis cenſetur tantum dare,
vel promittere ius quod habet in re leg. apud Iulia-
num § ſi Titius l. tibi §. fin. ff. de leg. 1. *la*. in l. ſi domus
§. fin. n. 11. ff. eodem tit. *Alex*. conſ. 47. n 7. lib. 3. *Surd*.
dec. 93. n. 28. & conſ. 113. n. 14. & ſeq.

Quoad ſecundum vero teſtem, quia magis conclu-
denter deponit Orientam dixiſſe, & promiſiſſe, quod
granaria erant libera, & fundus dotalis, & quod in
eis Luraghi nullum ius habebant, fuit dictum, quod
Teſtis iſte eſt mulier non bene affecta ipſis Patribus
Franciſcanis propter controuerſias ortas inter eius
maritum, & ipſius Religionis Miniſtros, vt in ſum.
n. 3. & 4. & deponit inuerisimilia, non enim eſt veri-
ſimile, quod Orienta, quæ antè matrimonium gra-
naria non poſſidebat, ſed ſuper his habebat tantum-
3 modo ius pro ſcutis 930. affirmauerit, quod illa erant
libera, & fundus dotalis, ideò illius depoſitioni fides
non eſt adhibenda *Bald*. in l. Teſtium nu. 33. & 35. C.
de teſtib. *Grammat*. dec. 28 n. 2. *Crauet*. conſ. 115. n. 12.
Caputaq. dec. 276. n. 6. part. 3. *Rota* dec. 100. nu 13. im-
preſſ. poſt conſ. *Farinac*. vol. 2. & in omnem caſum eſt
vnicus, ideò nihil probat c. veniens il 1. c licet ex
quadam de teſtibus l. iuſiurandi C. eodem tit. c. ad-
monere 33. q 2. c. fin. 35. q. 6.

Quæ eò magis viſa fuerunt procedere, quia vt con-
ſideratur in dicta deciſione bo. m. *Buratti* lis fuit mo-
ra poſt contractum matrimonium, & tamen maritus
nunquam de hac re fuit conqueſtus, prout veriſimi-
liter conquæſtus fuiſſet, ſi granaria ipſa tanquam li-
bera promiſſa, vel aſſignata fuiſſent, non autem ſo-
lum ius ſuper illis competens.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Bonon. de Bonſignotibus.
Veneris 19. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

De detractionibus faciendis ex fideicommiſſo & de
computatione fructuum à die purificati fideicom-
miſſo perceptorum à grauato.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario competit immiſſio ex remedio l. fin. Cod. de edit. D. Ad. probatis probandis.*
2 *Item & ex remedio Saluiani.*
3 *Legitima, & trebellianica capiunt dimidium hereditatis.*
4 *In detractiones imputari debet creditum fideicommiſſarij pro his, quæ ſunt in illas imputandum, & compenſandum.*
5 *Fructus imputanti in credita heredis à die purificati fideicommiſſi percepti.*

Deciſio CCCXII.

POſt trinam cauſæ propoſitionem Domini reſol-
uerunt Laurentio informanti dandam eſſe im-
miſſionem in bonis, de quibus agitur, olim pro indi-
uiſo poſſeſſis à Nicolao fideicommittente, & Bar-
tholomæo illius fratre, quia de fideicommiſſo dicti
Nicolai purificato ad fauorem Laurentij, & de bo-
norum identitate dubitari non poteſt, cum de his cõ-
ſtet ex deciſionibus in hac cauſa emanatis coram Il-
luſtriſſimo Domino Cardinali Caualerio, quibus pro-
batis fideicommiſſario debetur immiſſio, vel ex re- 1
medio l. fin. C de edict. Diu. Adrian. tollen. iuxta tra-
dita per *Alex*. conſ 4. nu. 16. in fin. lib. 2. *Honded*. conſ.
64. n. 56. lib. 1. *Menoch*. de adipiſc. remed. 4. num. 199.
Peregr. de fideicommiſſ. art. 44. n. 3. & 26. *Rota* recent.
deciſ. 131. num. 1. & deciſ. 237. nu. 1. p. 1. & in Romana
fideicommiſſi de Victoriis 9. Decembris præteriti
coram me; Vel ex remedio vtilis *Saluiani*, quod fi- 2
deicommiſſario competit ratione hipothecæ *Gabr*.
conſ. 46. nu 28. lib. 1. *Peregr*. de fidei commiſſ. art. 48.
nu. 55. Rota apud Card *Seraph* deciſ. 828 nu. 1. & in a-
liis allegatis in dicta Romana fideicommiſſi de Vi-
ctoriis coram me.

Hanc autem immiſſionem viſum fuit eſſe dandam
pro quarta parte in bonis prædictis, etenim pro me-
dietate ſpectabant ad ipſum Nicolaum fideicommit-
tentem & pro alia medietate ad Bartholomeum fra-
trem, atque ex portione dicti fideicommittentis de-
trahendæ ſunt legitima, & Trebellianica, quæ ca- 3
piunt dimidiam hæreditatis iuxta text. in c. Raynutius
& in c. *Raynaldus* de teſtament. & firmauit Rota in
hac cauſa ſub die 28. Maij 1618. vnde ſequitur dum-
taxat quartam dictorum bonorum remanere ſubie-
ctam fideicommiſſo, & pro ea ſolum dandam eſſe im-
miſſionem ex allegatis.

Nec obſtare cenſuerunt alias detractiones, quæ vl-
tra legitimam, & Trebellianicam prætendebantur per
Lauram hæredem Thomæ, & Georgij, qui erant
grauati reſtituere, ſcilicet primo libræ 2000. ratione
dotis Andromachę, vt in dicta deciſione ſub die 28.
Maij 1618. ſecundo medietas lib. 3003. ex quibus
fuerunt redempta bona Buccij & Gallicani, & ſic li-
bræ 1501. 10. Tertio medietas dotis Thaddeæ in ſcu-
tis 600. auri conſtituentibus pro medietate libras
1050. vt ex calculo. Quarto medietas libr. 625. ſoluta-
rum pro debito Georgij ſenioris nimirum libræ 312.
10. Quinto libræ 100. pro redemptione quarundam
terrarum, vt in deciſione ſub die 10. Februarij 1620.
quæ detractiones in totum conſtituunt ſummam li-
brarum 4964. vt ex eodem calculo.

Etenim pro reſponſione obſeruandum eſt, quod
dicti Thomas, & Georgius vendiderunt de Anno
1539. Domum Bononiæ in via Caſtillionis pro libris
3250. quæ Domus pro medietate ſpectabat ad Nico-
laum fideicommittentem, vt in deciſione ſub die 10.
Ianuarij 1622 & ſic Lauræ ſunt minuendæ lib. 1625.
prout ſecundo minui debent libræ 2117. 10. pro me-
dietate prædij Ozzani, quod pariter erat Teſtatoris,
& ab iiſdem fuit venditum pro libris 4235. vt in præ-
allegata deciſione. Tertio libræ 450. pro medietate
ducatorum 200. quæ fuerunt exacta per Thaddæam
Matrem. Quarto valor gemmarum etiam à teſtatore
relictarum, quæ fuerunt conſideratæ valori lib. 200.
Quinto omnes fructus percepti à die purificati fidei-
commiſſi aſcendentes iuxta relationem Periti ad li-
bras 9703. 10. quos Domini putabant eſſe compu-
tandas ad debitum Lauræ, & hæc omnia continen-
tur in calculo, quibus ſuppoſitis non ſolum conſtat
de ſatisfactione crediti Lauræ, ſed de maiori de-
bito ipſius exceden. libras 9132. Quod creditum
propterea immiſſionem non impedit, cum in illius 4
extinctionem debeat excomputari debitum, vt
ſupra

ſupra excedens *Ruin.* conſ. 135. n. 10. lib. 3. *Cephal.* conſ.
189. n. 18. & conſ. 624 n. 6. & 7. *Soccin.* Iun. conſ. 136.
n. 14. lib. 1. cum alijs, quos refert, & ſequitur *Peregr.*
de fideicommiſſ. art. 39 nu. 4. & fuit dictum in Nat-
nien. fideicommiſſi 3. Iunij 1622. coram Me.

Et in omnem caſum etiamſi pateretur difficulta-
tem aliquã ex dictis partitis, vt aliquibus ex Domi-
nis viſum eſt de quarta partita valoris gemmarum,
eo quia non plenè iuſtificetur, attamen immiſſio
non poteſt denegari imputatis, vt ſupra dicebatur, ad
debitum Lautæ omnibus fructibus ab eadem per-
ceptis poſt purificatum fideicommiſſum, quos eſſe
5 imputandos tradunt *Sim. de Pret.* de Interpretat. vlti-
mar. voluntat. fol. 156. n. 31. vol. primo, *Modern* Bri-
xien. de ſubſtitut. quæſt. 665. nu. 13. & dixit Rota in
Romana fideicommiſſi de Victoriis ſecunda Iunij
præteriti coram Me, &c.

Et Ita, &c.

Alexandrina Archipreſbyteratus.
Mercurij 24. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo etiam conceditur illi, qui renunciauit titulo poſſeſſionis, ſi tamen perſeuerauerit in poſſeſſione, & de facto illi incubuerit, cum aliud ſit poſſeſſio, & aliud titulus poſſidendi.

SVMMARIVM.

1 *Titulum poſſidendi quis poteſt reijcere, & tamen inſiſtere in poſſeſſione.*
2 *Poſſeſſor, ſuperueniente alio titulo, poteſt continuare in ſua poſſeſſione naturali, & de facto.*
3 *Animus melius declaratur ex factis, quàm per verba.*
4 *Animus attenditur tam in amittenda, quam in conſeruanda poſſeſſione.*
5 *In correſpectiuis vnum alterum dicitur ineſſe, nec vnum ſine altero acceptari poteſt.*
6 *Poſſeſſio eſt quid diuerſum à cauſa, & titulo poſſidendi.*
7 *Manutentio competit renuncianti, ſi perſeuerauerit in poſſeſſione, & de facto illi incubuerit.*
8 *Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem.*
9 *Poſſeſſio infecta per ſuperuenientiam noui tituli, quando efficiatur bona.*
10 *In confeſſione impugnata quis non poteſt ſe fundare.*
11 *Attentata ceſſant, ſi nulla lis adſit.*

Deciſio CCCXIII.

PErmanſerunt Domini in deciſis ſub die 28. Iunij præteriti coram me, & ſic manutentionem concedendam eſſe R. Maſſobrio, quia de illius poſſeſſione nec hodie dubitari poterat, cum iam ſolemniter illam apprehenderit, & plures actus in prima deciſione recenſitos exercuerit: Renunciatio autem facta in executionem decreti, quod in prouiſione apoſtolica fuit inſertum non percutiebat actum ipſius prouiſionis, vt quid facti, ſed ſolum reſpiciebat cauſam, ex qua poſſeſſio deriuauit, nempè præſentationem factam ab aſſertis Patronis, vt benè inferunt illa verba, Renunciauit inſtitutioni, præſentationi, ac poſſeſſioni indè ſequutæ, & ſic non abſolutè, & ſimpliciter renunciauit poſſeſſioni, vt poſſeſſioni, ſed tali poſſeſſioni, quæ ex dicta præſentatione oriebatur,

Deciſ. Clem. Merlini.

hæcque duo inuicem ſe compatiuntur, quod nempè
quis reiiciat titulum poſſidendi, & tamen inſiſtat in 1
poſſeſſione, præſertim ſi nouus titulus validior ſuper-
ueniat; & propterea potuit Maſſobrius parendo de-
creto ſuæ Prouiſionis apoſtolicæ renunciare cauſæ,
& titulo poſſeſſionis, & tamen ex ſuperuenienti ti- 2
tulo adhuc continuare in ſua poſſeſſione naturali, &
de facto Rota apud *Achill.* deciſ. 4. de cauſ. poſſeſſ.
& propriet. cum alijs in deciſione allegatis, & conſe-
quenter datur manutentio ad poſſeſſionem non qui-
dem ad illam ab initio apprehenſam vigore præſen-
tationis Patronorum, ſed ad poſſeſſionem immuta-
tam in vim noui tituli Apoſtolici.

Et quod reuera Maſſobrius in renunciatione hoc
ipſe intellexerit, ſcilicet conſeruare poſſeſſionem
de facto, & ſolum reiecto primo titulo præſenta-
tionis inhærere ſecundo ex prouiſione apoſtolica
apparet ex verbis eiuſdem renunciationis, & ex facto 3
ſubſequuto, per quod melius, quam per verba ani-
mus declaratur ad c. dilecti il 2. de appellat. *Me-
noch.* conſ. 1. num. 264. Rota coram Card. *Mantica*
deciſ. 313. num. 7 qui animus potiſſimum attendi de-
bet, vel in amittenda, vel in conſeruanda poſſeſ- 4
ſione l. 3. in princ. & § in amittenda vbi D D. ff. de
acquir. poſſeſſ. *Abb.* in c. 1. n. 3. de conſuetud. *Natt.*
conſ. 538. nu. 12. lib. 3. Rota coram S. me. Greg. XV.
deciſ. 152. n. 4.

Ex verbis, quia ſtatim, & immediatè in renuncia-
tione declarauit, & proteſtatus eſt Maſſobrius ſe vel-
le poſſidere beneficium in vim prouiſionis Apoſto-
licæ, & hæc declaratio, ac proteſtatio tamquam
correſpectiua ad ipſam renunciationem, non poteſt
ab ea ſeparari, & ſic eatenus renunciauit poſſeſſioni
ſequutæ ex præſentatione, quatenus cognouit con-
tinuationi poſſeſſionis ſuæ eſſe conſultum ex ſupra-
dicto titulo, & in correſpectiuis vnum alteri dicitur
ineſſe, nec vnum ſine altero acceptari poteſt ad 5
not. in l. patens C. de pact. *Aym* conſ. 461. numer. 39.
Rota coram Card *Seraph.* dec 540. n. 4.

Ex facto, quia die ſequenti 9. Iunij immediatè poſt
dictam renunciationem interuenit Maſſobrius in
Capitulo ſolemniter congregato pro traditione poſ-
ſeſſionis, & receptionis iuramenti noui Canonici,
& die 11. eiuſdem collegialiter inceſſit in proceſſio-
ne ſanctiſſimi Corporis Chriſti cum aliis Canonicis,
& ſequuta turbatione die 16. eiuſdem menſis Iunij
obtinuit Maſſobrius à ſuo executore monitorium
pro manutentione; Ex quibus deprehenditur, quod
non dimiſit, nec dimittere voluit poſſeſſionem, ſed
ſolummodo cauſam, & titulum poſſidendi, qui eſt 6
actus diuerſus ab ipſa poſſeſſione l. 3. §. ex pluribus
ff. de acquir. poſſeſſ.

Et quatenus liberè renunciaſſet, & dimiſiſſet, atta-
men cum perſeuerauerit in poſſeſſione, & de facto
illi incubuerit non obſtante huiuſmodi renuncia-
tione adhuc manutentio competeret iuxta do- 7
ctrinam Innoc. in c. ſuper hoc de renunciat. cum
concordantibus alleg. in alia deciſione, verſ. 2. quo-
què.

Nec obſtare Domini cenſuerunt, quod hæc poſſeſ-
ſio capta vigore præſentationis non poſſit manute-
neri, cum reddita fuerit infecta, ex decreto irritanti
reg. 8. quod nedum titulum, ſed & poſſeſſionem in-
ficit, & Maſſobrius confeſſus fuit Archipreſbytera-
tum eſſe reſeruatum & ſic intrare regulam 8. & illius
decretum.

Quia ceſſat hoc obiectum, cum ſtatim fuerit im-
mutata cauſa poſſidendi, & ex nouo, ac iuſto ti-

tulo effecta manutenibilia illa poſſeſſio, quæ prius erat infecta, per renunciationem enim vnius tituli 9 ſtatim acquiſitus, & genitus eſt alter titulus, & renunciatio correſpectiua fuit correlatiua cum adeptione noui tituli in vim gratiæ Apoſtolicæ, & decretum irritans operaretur quando non fuiſſet facta huiuſmodi declaratio, cum ſuperuenientia immediata noui Iuris, atque illam detentationem, qualis qualis eſſet, potuit ſibi immutare, & efficere bonam poſſeſſionem ad tradita per *Put.* dec. 165. num. 4. & 5. li. 2. *Mantic* dec. 71. n. 1. & 2. & 10. & dec. 245. n. 15 cum alleg. in alis deciſione.

Vltra quod confeſſio Maſſobrij non reddit notoriam libertatem beneficij, cum ſuper hoc lis pendeat, & hanc confeſſionem circa reſeruationem impugnauit Boidua, ea quo Iuſpatronatus eſſe conten-10 dit, & ideo non poteſt in confeſſione illa ſic impugnata ſe fundare *Gabr.* concl. 1. num. 2. de regul. iuris cum aliis.

Minus obſtat, quod illa poſſeſſio Maſſobrij fuerit attentata, quia non probatur vllam adfuiſſe litem inter Maſſobrium, & Patronus de tempore captæ poſſeſſionis, ſed ſolummodo inter ipſos Patronos, cum ſub die 18. menſis Septembris apprehenſa fuerit poſſeſſio, die autem 31. Octobris, & ſic poſt menſem, & vltra per Arnutium interpoſita appellatio ab inſtitutione, & poſſeſſione Maſſobrij, vnde lis 11 ceſſat de tempore captæ poſſeſſionis, & conſequenter non fuit attentata *Rota* dec. 10. vt lit. pendente in nouis, cum aliis per *Lancellot.* de attentat. in præfat. n. 298. & 613.

Ex quibus, & aliis doctè & egregiè, vt ſemper per D. Merendam deductis, cenſuit Rota mandatum de manutenendo dandum eſſe R. Maſſobrio.

Nepeſina tutelæ.
Veneris 26. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium in varietate ſuper valore ſtatur depoſitioni minoris ſummæ, in qua omnes dicuntur eſſe concordes.*

Deciſio CCCXIV.

IN hac cauſa iam coram Illuſtriſſimo D. Cardinale *Veraſpio*, fuit firmatum, Antonium Plodium tutelam, & curam geſſiſſe Dominici Lucretij, & ideò teneri reddere rationem geſtæ adminiſtrationis, & ſub die 11. Maij 1620. coram eodem Illuſtriſſimo *Veraſpio*, fuerunt diſcuſſæ nonnullæ partitæ, & reſolutum conſtare de exiſtentia, quantitate, & valore aliquorum bonorum; Vnde proſequendo telam huius diſputationis propoſui dubium ſuper quinque aliis partitis, & Domini reſponderunt eumdem Plodium teneri ad redditionem rationum pro rubris 35. terrarum, quas Maieſias nuncupant ad rationem ſcutorum ſeptem pro rubro, & de terris cultis pro rubris itidem 35. ſed ad rationem ſcutorum trium pro quolibet rubro, de aliis autem tribus partis non eſſe reddendam rationem.

Quo enim ad Maieſias dantur tres teſtes, quartus nempe ſuper 10. ſeptimus ſuper 27. & octauus ſuper 48. atteſtantes, quod Franciſcus reliquit rubra 35. de dictis maieſiis, immò ſeptimus, & octauus deponunt de rubris 40. Vnde omnes conueniunt in minori ſumma, ſcilicet in dictis rubris 36, in qua dicuntur concordes, & ſic concludenter probant *Bald.* in l. 1. 1 n. 14. C. de teſtibus & alij relati per *Farinacc.* de teſtibus q. 64. n. 233. Et hanc opinionem ſequitur Rota vt apud *Seraph.* dec. 112. nu. 2. & in aliis cumulatis per addent. ad S. mem. Greg. XV. dec. 558. n. 9. & nuper in Cremonen. Prioratus 18. Iunij præteriti coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*; Quod autem pro ſingulis rubris iſtarum Terrarum debeant conſtitui ſcuta ſeptem firmant ſextus textus, ſeptimus, & octauus, qui etiam deponunt de ſcutis octo, & nouem pro quolibet rubro.

Eadem probatione iuſtificatur, quod de tempore nedum mortis Franciſci, ſed, & tutelæ geſtæ per Plodium extiterint rubra 35. cultorum, Ita enim deponunt teſtis quartus, ſextus, octauus, & alij dati in ſummario pro Lucretio n. 7. Qui etiam aſſerunt quod de illo tempore vendebantur ad rationem ſcutorum trium pro quolibet rubro, &c. Nec controuerti poteſt, quin de his Plodius teneatur reddere rationem, quia iam fuit firmatum Tutorem extitiſſe, & recollectiones ex his maieſiis, & cultis contigerunt tempore tutelæ eiuſdem Plodij.

Quo verò ad partitam hordei dixerunt Domini, non eſſe reddendam rationem, quia quidquid ſit, an probetur aſſerta quantitas rubrorum 80 licet enim vnus tantum teſtis detur, qui deponit de certa ſcientia, attamen alij concurrunt, qui ſunt practici & deponunt de ſolito illarum terrarum, ac etiam de quantitate ſeminis teſtantur, & oſtendunt quid proportionabiliter indè ex ſemine colligatur, obſeruatum fuit quod hordeum fuit trituratum ab ipſo Franciſco Patre Dominici dum viueret, vt bis articulatum fuit à Dominico tam coram A. C. quàm in Rota medio iuramento, & deponunt teſtes deſuper examinati nempè ſextus ſuper 30. & 11. in 11. interrogatoria, qui 11. teſtis iuxta idem interrogatorium, & vlterius deponit quod aliqua rubra dicti hordei fuerunt vendita in area ab eodem Franciſco, ac 12. teſtis pro eodem Lucretio dicit, emptum fuiſſe dictum hordeum pro bo. me. Cardin. Camerini de ordine Plodij; vnde videtur, quod Plodius non tamquam Tutor recollegerit hoc hordeum, ſed tamquam Miniſter Cardinalis Camerini emerit, & probationes etiam exiſtentiæ aliquibus ex Dominis non videbantur percutere tempus tutelæ, & quoad Epiſtolam Plodij ad Æmiliam contutricem placuit reſponſio data in deciſione 11. Nouembris coram bo. me. *Vbaldo* in hac cauſa, quod ſcilicet non concludit; Dedit Plodius ordinem Æmiliæ, vt venderet hordeum, ergò eidem Plodio fuit conſignatum hordeum.

Idem etiam reſpectu auenæ fuit reſolutũ, quoniam quatenus etiam illius exiſtentia, & quantitas, & valor eſſent probati, de quibus tamen aliqui ex Dominis dubitabant, attamen ſemper illud obſtat, quod teſtes non attingunt tempus, quo Plodius geſſit curam, & tutelam Lucretij.

Reſpectu Fabarum idem etiam reſponderunt Domini, tum quia teſtes concludenter non deponunt de quantitate, immo profitentur ſe illam neſcire, tum etiam quia ex illis non depræhenditur, quod Fabæ recollectæ remanſerint in hæreditate Franciſci, & peruenerint ad Plodium Tutorem, &c. Amplius

plius contrarium potius videtnr deſumi, cum recol-
lectio Fabarum ſoleat fieri ante meſſem tritici, &
Plodius ſolum die 20. Auguſti ſuſcepeiit tutelam,
&c.

Et ita, &c.

Tiburtina Caſteorum.
Lunæ 29. Nouembris 1627.

ARGVMENTVM.

Attentata facta etiam à Miniſtris ſunt purganda.

SVMMARIVM.

1 *Attentata facta lite pendente ſunt purganda.*
2 *Etiam allegata continuatione quando aliquid vlterius fuit geſtum.*
3 *Sunt purganda, & purganda repoſitio geſtorum in terminus priſtinis.*
4 *Geſta per factores ſunt præſumenda de conſenſu Domini facta ex tacito mandato.*
5 *Et ſunt vt attentata in priſtinum reponenda, quia præſumitur de conſenſu principalis, quia ea non reuocanit.*
6 *Fructus non liquidi non retardant exequutionem in negotio principali.*

Deciſio CCCXV.

RESpectu tranſportationis Inſtrumentorũ Mo-
lendini, Cenſuerunt Domini conſtare de at-
tentatis, quoniam ex teſtium depoſitionibus datis in
Summaiio DD. de Melchioria num. 1. concludentee
probatur deuaſtationem prædicti Molendini tunc
inſtructi, dictamque macinarum, aliorumque Inſtru-
mentorum tranſportationem ad Molendinum Vi-
couarij fuiſſe factam lite pendente, & conſequenter
1 attentata ſunt clara iuxta regulam, de qua in rubr. &
tot. tit ff. & C. in Decret, in 6. & Clement. vt lit. pend.
& late per *Lancellot.* de attent. lit. pend. in præfat. nu.
296. & ſeqq. Quę procedit etiam vbi quis continuat,
quoniam ſi aliquid innouet, nec vtatur poſſeſſione
2 eodem modo, quo ante litem, ſed diuerſo dicitur at-
tentare, vt notat gloſ. in c. non ſolum in gloſ. magna
ad med. & ibi omnes de appellat, in 6 & *Lancellot.* de
attentat. lit. pend. c. 4. limit. 1. n. 10. *Bero.* conſ. 118. n.
8. & 14. *Rota* in recent. dec. 110. n. 1. & dec. 637. nu. 4.
parte 1.

Ideoque veniunt purganda mediante reportatione
dictorum Inſtrumentorum, ac ipſius Molendini rea-
ptatione, & repoſitione in priſtinum ſtatum, in quo
3 de tempore attentarionis reperiebatur d. c. non ſo-
lum de appellat. in 6. *Dec.* conſ. 105. in princ latè *Lan-
cellot.* de attentat. p. 3. c. 29. n. 78. 79. & pluribus ſeqq.
Rota dec. 393. n. 1. p. 2. recent. & in M liten. Molen-
dini 16. Decembris 1616. coram Illuſtriſſimo Domi-
no Card *Veroſpio*, & in eadem 7. Iunij 1619. coram
bo. me. *Buratto.*

Nec viſum fuit obſtare, quod dicta Molendini de-
uaſtatio, & Inſtrumentorum tranſportatio facta fue-
rit à factoribus, ſiuè Agentibus Excell. D Ducis, &
de aliquo ſufficienti mandato non conſtet; nam pla-
cuit reſponſio, quod cum hoc totum ceſſerit in vti-
litatem, & commodum eiuſdem Domini Ducis, ad
cuius Molendinum tranſportatio facta fuit, vel præ-
ſumitur tacitum mandatum præceſſiſſe, vt per *Lan-*
4 *cellott.* vbi ſupra p. 1. c. 1. num. 71. 89. 90. & ſeqq. vel
ſaltem cum lite poſtea mota ſuper huiuſmodi atten-
taris ſtatim omnia in priſtinum non repoſuerit, &
geſta per eius Miniſtros non improbauerit, illiſque
non renunciauerit, omnia ratificaſſe præſumitur, ea-
que pee viam attentatorum purgare tenetur *Rota* 5
dec. 3. vt lit. pend. in nou. *Caputaq.* deciſ. 53. nu. 1.
& ſeqq pee tot. p. 1. *Lancelloti.* dicto c. 1. n. 50. 51. 59.
& ſeq.

Quo verò ad prætenſionem fructuum, & ſecun-
dam partem dubij, fuit dictum illam non retardare
cognitionem negotij principalis, nam quidquid ſit, 6
an fructus, qui percipi potuerunt debeantur DD. de
Melchioriis, ratione damnorum & intereſſe, in
omnem caſum, cum non ſint liquidi, non retar-
dant proceſſum in negotio principali, vt per *Lan-
cellott.* de attent. p. 3. c. 31. nu. 156. 157. & ſeqq. & nu.
194.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Veneris 3. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum quo-
modo, & quibus modis peobetur, & alia de qui-
bus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Identitas non ſatis probatur, niſi concludenter iuſtificetur.*
2 *Identitas qualiter verificetur.*
3 *Fideicommiſſum conditionale adueniente conditione expirat.*
4 *Hæres poſteaquam adiuit hæreditatem, bona teſtatoris efficiuntur proprium patrimonium.*
5 *Sententia effectus per appellationem ſuſpenſus remanet.*
6 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*
7 *Sententias aliorum Tribunalium Rota non attendit, niſi docto de illarum validitate, & iuſtitia.*
8 *Identitatis probatio quando non eludatur.*
9 *Poſſeſſio vna ex lapſu temporis duæ fieri poſſunt, & alia ibi facere.*
10 *Poſſeſſiones vnius loci ſæpè extenduntur, & comprehendunt petias Terræ alterius loci, & Territorij.*
11 *Poſſeſſio an ſit vna, vel plures, in hoc attenditur deſtinatio patrisfamilias.*
12 *Identitas iuſtificatur probatis duobus confinibus, nec attenditur nominis mutatio, nec alia altercatio & n. 13.*
14 *Confeſſio partis eſt magni momenti ad identitatem probandam.*
15 *Identitatis probatio ex quibus plurimum coadiuuetur.*
16 *Bona fideicommiſſo ſubiecta à Teſtatore an grauari poſſint.*
18 *Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum quando probatur non eſt inſiſtendum in iuſtificanda releuantia, vel irreleuantia fideicommiſſi.*
19 *Fideicommiſſarius non poteſt agere ad bona fideicõmiſſo ſubiecta, ſi tranſigat in tot pecuniis.*
20 *Clauſula, ſine præiudicio, &c. quid operetur.*
21 *Subrogatus retinet naturam ſubrogantis.*
22 *Bona fideicõmiſſo ſubiecta, ſi in alia bona ſint ſubro-*

gata fideicommiſſarius poteſt ad ea agere, etiamſi ſint penes tertium.

23 *Præſeruatio iurium tranſactione quid operetur.*

24 *Contractus celebratus ſub conditione ea non adimpleta contractus reſoluitur.*

25 *Tranſactio in parte acceptari poteſt, & in parte reprobari.*

26 *Confeſſio licèt ſit indiuidua, nihilominus poteſt in parte diuidi.*

Deciſio CCCXVI.

CVm ſub die 14. Iunij præteriti diſputaretur ſu-
per identitate duarum domorum, cum ſex apo-
thecis, necnon vnius poſſeſſionis Gazzani Tornatu-
rarum 116 & alterius poſſeſſionis Bagnarolæ Torna-
turarum 122. Domini quoad probationem identita-
1 tis domorum tunc dubitabant, & cauſam ſuper hoc
iterum proponi mandarunt; Identitatem verò vtriuſ-
que poſſeſſionis, Bagnarolæ ſcilicet, & Gazzani ſuffi-
cienter iuſtificari exiſtimarunt. Hodiè autem tertia
vice propoſito eodem dubio, quoad vtramque par-
tem fuit affirmatiuè reſponſum, ſcilicet circa identi-
tatem poſſeſſionum ſtandum eſſe in deciſis, & de
identitate domorum, cum ſex apothecis ſatis etiam
conſtare.

Quo enim ad poſſeſſiones fundamenta deciſionis
viſa ſunt ſubſiſtere, nec quæ de nouo in contrarium
deducuntur, ea videntur euertere.

Non obſtat ſiquidem, quod D Stephanus non pro-
2 bet dictas poſſeſſiones fuiſſe proprias Hieronymi fi-
deicommittentis, & ab eo acquiſitas, nec illas ad ip-
ſum peruenisse ex hæreditate Ioannis Patris, qui al-
terum fideicommiſſum ſuper ſuis bonis, pro parte
DD. de Sãgeorgiis, conſtituiſſe prætenditur, vt ex te-
ſtamento in eorum ſummario dato n. 2. & ex ſenten-
tiis ſuper huc latis ſummario n. 8 Hieronymus enim
reſtrinxerat fideicommiſſum ad bona propria ibi, In
omnibus ſuis bonis, ex quo inferebant informantes
pro ipſis de Sãgeorgiis identitatem non ſatis proba-
ri, niſi concluderet iuſtificetur haſce poſſeſſiones
fuiſſe proprias Hieronymi ad diſtinctionem bono-
rum Patris.

Quoniam fuit reſponſum ad verificandam iden-
titatẽ ſatis eſſe quod probetur illas poſſeſſiones fuiſ-
ſe in portione Hieronymi fideicommittentis, & ab
eodem poſſeſſas, quod benè fuit oſtenſum ex Inſtru-
mento diuiſionis, & ex aliis in deciſione ſub dicta
die 14. Iunij præteriti ponderatis, cum quibus D D.
tranſiuerunt.

Præſertim quia Domini putabant, neque in præten-
ſo fideicommiſſo Ioannis poſſe fieri aliquod fundã-
mentum ad tollen. huiuſmodi identitatis probatio-
nem, cum adhuc non conſtet, an illud ſit releuans
& officiat dicto D. Stephano, quod videtur eſſe alte-
rius inſpectionis, vt pariter in alia deciſione fuit di-
ctum, & in omnem euentum, hoc fideicommiſſum
Ioannis, quatenus adſit, videbatur iam expiraſſe pro
illa parte, quæ ad dictum Hieronymum peruenerat
3 ob ſuſceptionem filiorum in conditione poſitorum
iuxta celebre conſ. 51. *Oldr.* ſæpiſſime à Rota cano-
nizatum, & conſequenter per aditionem Hieronymi
poſſeſſiones illas effectas fuiſſe proprium ipſius patri-
monium, nec amplius conſiderari tamquam bona
4 Ioannis leg. 1. § veteres. & ibi gloſ. in verbo per vnũ,
verſ. at poſt aditam, & ibi etiam *la* .n. 14. ff. de acquir.
poſſ. ff. *Menoch.* conſ. 124. n. 5. lib. 2. cum aliis addu-
ctis in Bonon. Hæreditatis de Armis 18. Aprilis 1625.
coram me.

Ex quibus etiam deprehenditur, non obſtare ſen-
tentias de partibus declarantes in fideicommiſſo
Hieronymi non compræhendi bona Ioannis Patris,
maximè cum per appellationem effectus dictarum 5
ſententiarum ſuſpenſus remanſerit qua appellatione
adhuc in Rota pendente, non poſſunt DD. de San-
georgiis hodie dictis ſentẽtiis fulciri, ex quo interim
nihil eſt innouandum c. Venientes, ibi, vos ſententias 6
appellatione ſuſpenſas de iure iur. & alios recenſet
Lancellott. de attent p. 2. c. 12 in præfat. n. 118 ſecun-
dum nou impreſſ. & eo minus, quia vſque adhuc non
fuit doctum de illarum validitate, & iuſtitia, quibus
non cognitis Rota non attendit ſententias aliorum 7
Tribunalium *Put.* deciſ. 198. n. 1. & dec. 391. n. 1 lib.
1. in nou. *Seraphin.* dec. 1125. nu. 7. & paſſim ſeruatur.

Nec pariter obſtat, quod Hieronymus poſſideret
hæc duo prædia Bagnarolæ, & Gazzani ſub vno tã-
tum corpore diſtincto in duodecim petiis terræ,
conſtituen Tornaturas 254. cum vnica domo pro ha- 8
bitatione Colonorum, modo autem à Domino Ste-
phano petantur ſupradictæ duæ poſſeſſiones Bagna-
rolę ſcilicet tornaturarũ 125. & Gazzani Tornatura-
rum 116. inter ſe diſtinctæ, & quæ in totum tornatu-
ras 138. dumtaxat conſtituunt, & quarum vtraque ha-
bet Domum annexam, & ſeptima, octaua ac decima
petiæ terrę, quę tribuuntur poſſeſſioni Gazzani ſunt
ſitæ in communi Bagnarolæ, itaut hæ poſſeſſiones
non videantur eſſe eædem, quæ ab Hieronymo fue-
runt poſſeſſæ.

Quia vt fuit dictum in alia deciſione cum concur-
rant plurimæ qualitates, & demonſtrationes, con-
finium verificatio, & alia ibi ponderata, ex diſcre-
pantia circa numerum tornaturarum, & ex eo quod
haberentur tamquam vnica poſſeſſio, & vnica Do-
mus in ea adeſſet, non eliditur identitatis probatio,
quia per lapſum longi temporis, es vna potuerunt
duæ fieri poſſeſſiones, & noua Domus conſtrui, atque 9
addi, vel minui numerus tornaturarum pro maiori
commodo culturæ iuxta tradita per *Cephal.* conſ. 98. 10
num. 22 & numer. 25. *Surd.* conſ. 168. num. 45. cum
aliis per informantes pro Domino Stephano allega-
tis

Et licet dictæ 7. 8. & 10. petiæ terræ ſint hodie in
communi Bagnarolæ, non tamen inde infertur, quod 11
non poſſint eſſe membra, & conuenire poſſeſſioni
Gazzani, ibidem cum es confinanti, cum ſæpè ſepius
poſſeſſiones vnius loci extendantur, & compræhen-
dant petias terræ alterius loci, & Territorij, atque
hæc diuerſitas non inficit identitatem quando alij 12
duo confines iuſtificantur *Riminald.* ſeu. conſ. 429.
n. 4. & n. 9. lib. 3 *Cephal.* d. conſ 98. n. 25. *Petra* de fi-
deicom. q. 12 ſub n. 1371. præſertim ſi ab vno, & eo-
dem Villico colantur, attenditur enim circa hoc
quid deſtinauerit Paterfamilias, & plures fundi pro
vno prædio habentur l. Patronus §. Sempronio ff. de 13
leg 3. *Surd.* dec. 241. nu. 13. & 14. *Bertazzol.* conſ. ci-
uil. 121. n. 6. & 125. n. 14 & 15. Quinimò duobus con-
finibus probatis, nec attenditur nominis mutatio,
nec alia alteratio, præcipuè quando ſumus in anti-
quis *Ruin.* conſ. 60. ſub n. 12. lib. 1. cum pluribus con-
geſtis in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Na-
ſellis 7. Iunij præteriti coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano & in Aſſiſien. bonorum hac die coram
R. P D. meo *Verale*, in qua fuit quoque comprobata
dicta deciſio ſub die 14. Iunij præteriti in hac cauſa
coram me.

Quo autem

Quo autem ad Domos, & apothecas identitatem
ſatis etiam eſſe probatam cenſuerunt Domini, quia
conſtat Hieronymom ſuppoſuiſſe fideicommiſſo vná
ipſius domum magnam, vt liquet ex eius teſtamento,
quod impreſſum fuit datum, & cum hæc fuiſſet alie-
nata per Bartholomæum illius filium, loco ipſius ſub
rogatas fuiſſe duas Domos, cum ſex apothecis, &
conſequenter eff. ctas fideicommiſſarias, quarum
Domorum confines antiqui, & moderni benè verifi-
cantur, cum probetur loco illorum de fulcinis confi-
nantium de tempore factæ ſubrogationis, vt ex In-
ſtrumento ſummario dicto D. Stephani n. 1. ſucceſſi-
uè Anno 1604 DD. de V. a, vt ex Inſtrumento emptio-
nis ſummario n. 4 & loco illorum d. faba anno 1618.
ſucceſſiue Franciſcum legam ſummario n. 5. & fir-
mos remanſiſſe alios confines, nempè Collegiū Hiſ
panorum, & ſitum in via publica, vocata *Porta noua*,
in Capellania Sanctæ Mariæ de Barocella, vt ex plan-
cta iudicialiter data, & ex peritorum relatione ab
vtraque parte electorum, in qua hęc eadem confinia
enunciantur, atq; ideò ſatis huiuſmodi identitas ple-
nè probata redditur, ex his duobus confinibus iuxta
doctrin. *Bart.* in l. demonſtratio falſa nu. 20. verſ. &
idem ff. de condit & demonſtrat. *Crauett*, conſ. 57 n.
7. *Menoch*. conſ. 21. ſub n. 33. Rota in recent. dec. 131.
n. 5. cum ſeqq p. 1.

Cum quibus ſimiliter concurrit confeſſio M. Anto-
14 nij, dum in reſponſione ad poſitiones aſſeruit eaſdè
Domos, & apothecas ſibi obueniſſe, vt ſubiectas fi-
deicommiſſo Hieronymi antiqui ſummario n. 2. quæ
ſanè confeſſio magni eſt momenti ad identitatem
probandum iuxta not. per *Soccin*. conſ. 89. ſub num. 1.
verſ. confirmatur hoc lib. 1. *Afflict*. dec. 23. ſub nu. 5.
Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 120. n.
2. & tu ſus continuata ſucceſſio in his Domibus de
Bartholomæo, qui eas ſubrogauit in ſucceſſores, &
15 poſteros bene deducta per informantes, plurimum
coadiuuat probationem illius identitatis, vt in aliis
deciſionibus fuit animaduerſum, & quarum ratio-
nes, & fundamenta placuerunt Dominis.

Vndè non obſtat, quod dicta Domus magna, in
cuius locum fuerunt ſubrogatæ aliæ Domus, & apo-
thecæ fuerit ſubiecta fideicommiſſo Ioannis Patris,
ac proindè nō potuerit grauari ab Hieronymo, quia
omiſſo, id non iuſtificari, & eſto quod iuſtificaretur,
nihilominus videtur Hieronymum potuiſſe grauare
16 Domum prędictam, maximè in pręiudicium filiorum
vocatorum l. vnum ex familia §. ſed eſt fundum, & l.
Imperator §. ſi centum ff. de leg. 2. & latè fuit dictum
in Romana fideicommiſſi 18. Iunij præteriti coram
R. P. D. meo *Durano* ceſſat difficultas, & intrat reſ-
ponſio ſuperius deducta, quod ſcilicet, cum adhuc
18 non conſtet de releuantia, vel irreleuantia iſtius fi-
deicommiſſi Ioannis, quin potiùs illud expiraſſe vi-
deatur non multum ſuper eo inſiſtendum eſt, & cum
hodie ſtrictè ſolummodo agatur de identitate fir-
manda.

Minus releuare videbatur, quod Dominus Stepha-
nus non poſſit agere ad iſtas Domos, & apothecas
ſubrogatas, ſed ſolum ad valorem librarum 24776.
qui firmatus prætenditur in tranſactione anni 1581.
in qua etiam Dominus Stephanus ſe fundat; quando-
19 quidem ex lectura huius tranſactionis apparet, tran-
ſigentes ſæpè preſeruaſſe quæcumque iura fideicom-
miſſi Hieronymi Patris, & ſignanter in hac ſubro-
gatione facta quoad iſtas Domos & apothecas, &
20 ſine præiudicio ſuorum iurium, ſed iura iuribus ad-
dendo, & cumulando, & non aliter, nec alio modo,
cuius præſeruationis ratione videntur ſibi ipſis, ac
aliis ſucceſſoribus reſeruaſſe omnia iura in vim huius
fideicommiſſi illis competentia *Oldrad* conſ. 237. n.
9. *Pariſ*. conſ. 23 n. 142. lib. 1. *Put*. dec. 191. n. 17. lib.
1 in nou. *Seraphin*. dec. 144. n. 6. *Rota* dec. 785. n. 4. p.
1. dec. 1013. n. 1. p. 3. diuerſ.

Atque propterea tamquam ſubrogatæ in locum
ſupradictæ Domus magnæ à dicto Hieronymo fidei-
committente poſſeſſæ; & in eius hæreditate, & fidei- 21
commiſſo relictæ, & à Bartholomæo illius filio vno
ex tranſigentibus pro eius parte ſibi tangente alie-
natæ, perindè haberi debent ac ſi in ipſa hæreditate
dicti Hieronymi repertæ fuiſſent, etiam ad effectum,
vt veniant in reſtitutione, vna cum aliis bonis eidem
fideicommiſſo ſubiectis d. l. Imperator §. fin. & ibi 22
Gloſ. & DD. & l. ſeqq. ff. de leg. 2. & quamplures ad-
ducit *Peregr*. de fideicomm. art. 44. ſub nu. 30. & fuit
amplè firmatum in Amerina bonorum 27. Februarij
1617. coram bo. m. *Buratto* & fusè comprobant *Mo-
dern*. Brixien. de fideic. ſubſtit. q. 530. n. 20. & q. 636. n.
1. & 2. vbi poſt *Soccin*. Iun. *Alciat*. & alios id ex-
tendunt contra tertium poſſeſſorem rem permuta-
tam, in locum alienatæ, & fideicommiſſo ſuppo-
ſitæ.

Quod eo facilius DD. amplexi ſunt, quia in ipſa
tranſactione ſolummodo dictum fuit, quod in om-
ni, & quocumque caſu euenente purificationis pa- 23
terni fideicommiſſi, tunc, & eo caſu precium, & æſti-
matio cuiuslibet partis, & portionis cuilibet ex tran-
ſigentibus obuenta, deberet eſſe affecta oneri dicti
fideicommiſſi, & etiam intelligeretur precij, & valo-
ris librarum 11788. ad quam ſummam concorditer
reduxerunt partem vigore fideicommiſſi reſtituen-
dam, ex quib non videtur fuiſſe expreſſe prohibitum,
nedum ipſis, nec etiam ſequentibus fideicommiſſarij
vocatis, quin in caſibus purificationis iſtius fideicō-
miſſi potuerint vindicari ipſæ Domus, cum apothe- 24
cis, ac reliqua bona eidem fideicommiſſo ſubiecta,
ſed potius magis aſſecuratum paternum fideicom-
miſſum, in quo aderat expreſſa alienationis prohi-
bitio, alias enim ſi diceretur portiones fideicom-
miſſi fuiſſe reſtrictas ad ſolam huiuſmodi pecunia-
rum quantitatem, & bona ipſa non amplius fidei-
commiſſo ſubiecta, reſultaret ſuperfluitas, & repu-
gnantia in eadem ſcriptura, ac præiudicium ſucceſ-
ſoribus, & contrauentio voluntati fideicommitten-
tis, cuius fideicommiſſo, & diſpoſitis in eo ijdem
tranſigentes expreſſè non contrauenire, nec quouis
modo præiudicare, ſed illud in omnibus partibus, &
capitulis ſuas vires habere debere, ac illi omni me- 25
liori modo parere proteſtati fuerunt, quorum ſola
præſeruatio operatur omnia ibidem conuenta, vel
concordanda eſſe, quod emanauerint pro maiori
cautela & ſtabilimento dicti paterni fideicommiſſi,
vel ſaltem illa ita remanſiſſe conditionaliter, vt in eo
quod eidem fideicommiſſo paterno præiudicabatur,
haberetur ac ſi geſta, & firmata inter eos non fuiſ-
ſent l. teſtamento Centurio §. cum ita teſtam. ff. de
manumiſſ. teſtam. *Put*. dec. 34 n. 1 & ſeq lib 2. in cor-
rect. *Moder. Bon*. var. reſol lib. 2. c 137. n. 2 *Grat*. diſ-
cept. forenſ. c 980. n. 6. in fin. cum ſeq. & inuicem ſe
compatiuntur, quod adhuc fideicommiſſum rema-
neat in ipſis bonis, & quod etiam fuerint ęſtimata di-
cta bona nec dicta æſtimatio de ſui natura contradi-
cit huiuſmodi fideicommiſſo.

Præterea conſiderabatur, quod ipſe D. Stephanus

Digitized by Google

gata fideicommiſſarius poteſt ad ea agere, etiamſi ſint penes tertium.

23 *Præſeruatio iurium tranſactione quid operetur.*

24 *Contractus celebratus ſub conditione ea non adimpleta contractus reſoluitur.*

25 *Tranſactio in parte acceptari poteſt, & in parte reprobari.*

26 *Confeſſio licet ſit indiuidua, nihilominus poteſt in parte diuidi.*

Deciſio CCCXVI.

CVm ſub die 14. Iunij præteriti diſputaretur ſuper identitate duarum domorum, cum ſua apothecis, nec non vnius poſſeſſionis Gazzani To naturarum 116 & alterius poſſeſſionis Bagnarolæ Tornaturarum 122. Domini quoad probationem identitatis domorum tunc dubitabant, & cauſam ſuper hoc

1 iterum proponi mandarunt; Identitatem verò vtriuſque poſſeſſionis, Bagnarolæ ſcilicet, & Gazzani ſufficienter iuſtificari exiſtimarunt. Hodiè autem tertia vice propoſito eodem dubio, quoad vtramque partem fuit affirmatiuè reſponſum, ſcilicet circa identitatem poſſeſſionum ſtandum eſſe in deciſis, & de identitate domorum, cum ſex apothecis ſatis etiam conſtare.

Quo enim ad poſſeſſiones fundamenta deciſionis viſa ſunt ſubſiſtere, nec quæ de nouo in contrarium deducuntur, ea videntur euertere.

Non obſtat ſiquidem, quod D. Stephanus non probet dictas poſſeſſiones fuiſſe proprias Hieronymi fi-

2 deicommittentis, & ab eo acquiſitas, nec illas ad ipſum peruenisse ex hæreditate Ioannis Patris, qui alterum fideicom miſſum ſuper ſuis bonis, pro quo atte DD. de Sãgeorgiis, conſtituiſſe prætenditur, vt ex teſtamento in eorum ſummario dato n. 2. & ex ſententiis ſuper hoc latis ſummario n. 8 Hieronymus enim teſtrinx rat fideicommiſſum ad bona propria ibi, In omnibus ſuis bonis, ex quo inferebant informantes pro ipſis de Sãgeorgiis identitatem non ſatis probari, niſi concludenter iuſtificetur haſce poſſeſſiones fuiſſe proprias Hieronymi ad diſtinctionem bonorum Patris.

Quoniam fuit reſponſum ad verificandam identitatẽ ſatis eſſe quod probetur illas poſſeſſiones fuiſſe in portione Hieronymi fideicommittentis, & ab eodem poſſeſſas, quod benè fuit oſtenſum ex Inſtrumento diuiſionis, & ex aliis in deciſione ſub dicta die 14. Iunij præteriti ponderatis, cum quibus D D. tranſiuerunt.

Præſertim quia Domini putabant, neque in prætenſo fideicommiſſo Ioannis poſſe fieri aliquod fundamentum ad tollen. huiuſmodi identitatis probationem, cum adhuc non conſtet, an illud ſit releuans & officiat dicto D. Stephano, quod videtur eſſe alterius inſpectionis, vt pariter in alia deciſione fuit dictum, & in omnem euentum, hoc fideicommiſſum Ioannis, quatenus adſit, videbatur iam expiraſſe pro illa parte, quæ ad dictum Hieronymum peruenerat

3 ob ſuſceptionem filiorum in conditione poſitorum iuxta celebre conſ. 21. *Oldr.* ſæpiſſime à Rota canonizatum, & conſequenter per aditionem Hieronymi poſſeſſiones illas effectas fuiſſe proprium ipſius patrimonium, nec amplius conſiderari tamquam bona

4 Ioannis leg. 1. §. verres, & ibi gloſ. in verbo per voũ, verſ. at poſt aditum, & ibi etiam *Ia.* n. 14. ff. de acquit. poſſ. ff. *Menoch.* conſ. 124. n. 5. lib. 2. cum aliis adductis in Bonon. Hæreditatis de Atmis 18. Aprilis 1622. coram me.

Ex quibus etiam depræhenditur, non obſtare ſententias de pa tibus declarantes in fideicommiſſo Hieronymi non comprætendi bona Ioannis Patris

5 maximè cum per appellationem effectus dictarum ſententiarum ſuſpenſus remanſerit qua appellatione adhuc in Rota pendente, non poſſunt DD. de Sangeorgiis hodie dictis ſententiis fulciri, ex quo interim nihil eſt innouandum c. Venientes, ibi, vos ſententias 6

appellatione ſuſpenſas de iure iut. & alios recenſet *Lancellott.* de at: nt p. 2. c. 12. in præfat. n. 118 ſecundum non impreſſ. & eo magis, quia vſque adhuc non fuit doctum de illarum validitate, & iuſtitia, quibus non cognitis Rota non attendit ſententias aliorum 7 Tribunalium *Put.* deciſ. 198. n. 1. & dec. 391. n. 1 lib. 1. in nou. *Seraphin.* dec. 1123. nu. 7. & paſſim ſeruatur.

Nec pariter obſtat, quod Hieronymus poſſideret hæc duo prædia Bagnarolæ, & Gazzani ſob vno tãtum corpore diſtincto in duodecim petiis terræ, conſtituen Tornaturas 254. cum vnica domo pro ha- 8 bitatione Colonorum, modo autem à Dominio Stephano petantur ſupradictæ duæ poſſeſſiones Bagnarolæ ſcilicet tornaturarũ 122. & Gazzani Tornaturarum 116. inter ſe diſtinctæ, & quæ in totum tornaturas 138. dumtaxat conſtituunt, & quarum vtraque habet Domum annexam, & ſeptima, octaua ac decima petiæ terræ, quæ tribuuntur poſſeſſioni Gazzani ſunt ſitæ in communi Bagnarolæ, itaut hæ poſſeſſiones non videantur eſſe eædem, quæ ab Hieronymo fuetunt poſſeſſæ.

Quia vt fuit dictum in alia deciſione cum concurrant plurimæ qualitates, & demonſtrationes, confinium verificatio, & alia ibi ponderata, ea diſcrepantia circa numerum tornaturarum, & ex eo quod haberentur tamquam vnica poſſeſſio, & vnica Domus in ea adeſſet, non elidit identitatis probatio, quia per lapſum longi temporis, ex vna potuerunt duæ fieri poſſeſſiones, & noua Domus conſtrui, atque 9 addi, vel minui numerus tornaturarum pro maiori commodo culturæ iuxta tradita per *Cephal.* conſ. 98. 10 num. 22 & numer. 25 *Surd* conſ. 168. num. 45. cum aliis per informantes pro Dominio Ste. hano allegatis.

Et licet dictæ 7. 8. & 10. petiæ terræ ſint hodie in communi Bagnarolæ, non tamen inde infertur, quod 11 non poſſint eſſe membra, & conurnire poſſeſſioni Gazzani, ibidem cum ea confinanti, cum ſæpè ſæpius poſſeſſiones vnius loci extendantur, & comprætendant petias terræ alterius loci, & Territorij, atque hæc diuerſitas non ioficit identitatem quando alij duo confines iuſtificantur *Riminald.* ſen. conſ. 429. 12 n. 4 & n. 9. lib. 3 *Cephal.* d. conſ 98. n. 25. *Petra* de fideicom. q. 12 ſub n. 1371. præſertim ſi ab vno, & eodem Villico colantur, attenditur enim circa hoc quid deſtinauerit Paterfamilias, & plures fundi pro vno prædio habentur l. Patronus §. Sempronio ff. de 13 leg. 3. *Surd.* dec. 241. nu. 13. & 14. *Bertazol.* conſ. ciuil. 121. n. 6. & 122. n. 14. & 15. Quinimò duobus confinibus probatis, nec attenditur nominis mutatio, nec alia alteratio, præcipuè quando ſumus in antiquis *Rum* conſ. 60. ſub n. 12. lib. 1. cum pluribus congeſtis in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonor. m dr Naſellis 7. Iunij præteriti coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* & in Aſſiſien. bonorum hac die coram R. P. D. meo *Verilo*, in qua fuit quoque comprobata dicta deciſio ſub die 14. Iunij præteriti in hac cauſa coram me.

Quo autem

Quo autem ad Domos, & apothecas identitatem
ſatis etiam eſſe probatam cenſuerunt Domini, quia
conſtat Hieronymum ſuppoſuiſſe fideicommiſſo vná
ipſius domum magnam, vt liquet ex eius teſtamento,
quod impreſſum fuit datum, & cum hæc fuiſſet alie-
nata per Bartholomæum illius filium, loco ipſius ſub
rogatas fuiſſe duas Domos, cum ſex apothecis, &
conſequenter effectas fideicommiſſarias, quarum
Domorum confines antiqui, & moderni benè verifi-
cantur, cum probetur loco illorum de ſul. inis confi-
nantium de tempore factæ ſubrogationis, vt ex In-
ſtrumento ſummario dicto D. Stephani n. 1. ſucceſſi-
uè Anno 1604 DD. de V. a, vt ex Inſtrumento emptio-
nis ſummario n. 4 & loco illorum de ſaba anno 1618.
ſucceſſiue Franciſcum legam ſummario n. 5. & fir-
mos remanſiſſe alios confines, nempè Collegiū Hiſ
panorum, & ſitum in via publica, vocata *Porta noua*,
in Capellania Sanctæ Mariæ de Barocells, vt ex plan-
cta iudicialiter data, & ex petitorum relatione ab
vtraque parte electorum, in qua hęc eadem confinia
enunciantur, atq; ideò ſatis huiuſmodi identitas ple-
nè probata redditur, ex his duobus confinibus iuxta
doctrin. *Bart.* in l. demonſtratio falſa nu. 20. verſ. &
idem ff. de condit & demonſtrat. *Craneti*, conſ. 57 n.
7. *Menoch.* conſ. 21. ſub n. 33. Rota in recent. dec. 131.
n. 5. cum ſeqq p. 1.

Cum quibus ſimiliter concurrit confeſſio M. Anto-
14 nij, dum in reſponſione ad poſitiones aſſeruit eaſdē
Domos, & apothecas ſibi obueniſſe, vt ſubiectas fi-
deicommiſſo Hieronymi antiqui ſummario n. 2. quæ
ſanè confeſſio magni eſt momenti ad identitatem
probandam iuxta not. per *Soccin.* con. 89. ſub num. 1.
verſ. confirmatur hoc lib. 1. *Affl. El.* dec. 43. ſub nu. 5.
Rota coram R. P. D. meo *Decano* dec. 120. n.
2. & tu ſus continuata ſucceſſio in his Domibus de
Bartholomeo, qui eas ſubrogauit in ſucceſſores, &
15 poſte os bene deducta per informantes, plurimum
coadiuuat probationem illius identitatis, vt in aliis
deciſionibus fuit animaduerſum, & quarum ratio-
nes, & fundamenta placuerunt Dominis.

Vndè non obſtat, quod dicta Domus magna, in
cuius locum fuerunt ſubrogatæ aliæ Domus, & apo-
thecæ fuerit ſubiecta fideicommiſſo Ioannis Patris,
ac proindè nō potuerit grauari ab Hieronymo, quia
omiſſo, id non iuſtificari, & eſto quod iuſtificaretur,
nihilominus videtur Hieronymum potuiſſe grauare
16 Domum prędictam, maximè in pręiudicium filiorum
vocatorum l. vnum ex familia §. ſed eſt fundum, & l.
Imperator §. ſi centum ff de leg. 2. & latè fuit dictum
in Romana fideicommiſſi 18. Iunij præteriti coram
R. P. D. meo *Durano* ceſſat difficultas, & intrat reſ-
ponſio ſuperius deducta, quod ſcilicet, cum adhuc
18 non conſtet de releuantia, vel irreleuantia iſtius fi-
deicommiſſi Ioannis, quin potius illud expiraſſe vi-
deatur non multum ſuper eo inſiſtendum eſt, & cum
hodie ſtricte ſolummodo agatur de identitate fir-
manda.

Minus releuare videbatur, quod Dominus Stepha-
nus non poſſit agere ad iſtas Domos, & apothecas
ſubrogatas, ſed ſolum ad valorem librarum 24776.
qui firmatus prætenditur in tranſactione anni 1582.
in qua etiam Dominus Stephanus ſe fundat, quando-
19 quidem ex lectura huius tranſactionis apparet, tran-
ſigentes ſępè pręſeruaſſe quæcumque iura fideicom-
miſſi Hieronymi Patris, & ſignanter in hac ſubro-
gatione facta quoad iſtas Domos & apothecas, &
20 ſine præiudicio ſuorum iurium, ſed iura iuribus ad-
dendo, & cumulando, & non aliter, nec alio modo,
cuius præſeruationis ratione videntur ſibi ipſis, ac
aliis ſucceſſoribus reſeruaſſe omnia iura in vim huius
fideicommiſſi illis competentia *Oldrad* conſ. 237. n.
9. *Pariſ.* conſ. 23 n. 142. lib. 1. *Put.* dec. 191. n. 17. lib.
1 in nou. *Seraphin.* dec. 144. n. 6. *Rota* dec. 785. n. 4. p.
1. dec. 1015. n. 1. p. 3 diuerſ.

Atque propterea tamquam ſubrogatæ in locum
ſupradictæ Domus magnæ à dicto Hieronymo fidei-
committente poſſeſſæ, & in eius hæreditate, & fidei- 21
commiſſo relictæ, & à Bartholomeo illius filio vno
ex tranſigentibus pro eius parte ſibi tangente alie-
natæ, perindè haberi debent ac ſi in ipſa hæreditate
dicti Hieronymi reperię fuiſſent, etiam ad effectum.
vt veniant in reſtitutione, vna cum aliis bonis eidem
fideicommiſſo ſubiectis d. l. Imperator §. fin. & ibi 22
Gloſ & DD. & l. ſeqq. ff. de leg. 2. & quamplures ad-
ducit *Peregr.* de fideicomm. art. 44. ſub nu. 30. & fuit
amplè firmatum in Amerina bonorum 27. Februarij
1617. coram bo. m. *Buratto* & fusè comprobant *Mo-
dern.* Brixien. de fideic. ſubſtit. q. 530. n. 10. & q. 636. n.
1. & 2. vbi poſt *Soccin.* Iun. *Alciat.* & alios id ex-
tendunt contra tertium poſſeſſorem rem permuta-
tam, in locum alienatæ, & fideicommiſſo ſuppo-
ſitæ.

Quod eo facilius DD. amplexi ſunt, quia in ipſa
tranſactione ſolummodo dictum fuit, quod in om-
ni, & quocumque caſu eueniente purificationis pa- 23
terni fideicommiſſi, tunc, & eo caſu precium, & æſti-
matio cuiuslibet partis, & portionis cuilibet ex tran-
ſigentibus obuenta, deberet eſſe affecta oneri dicti
fideicommiſſi, & etiam intelligeretur precij, & valo-
ris librarum 11788. ad quam ſummam concorditer
reduxerunt partem vigore fideicommiſſi reſtituen-
dam, ex quib non videtur fuiſſe expreſſe prohibitum,
nedum ipſis, nec etiam ſequentibus fideicommiſſarij
vocatis, quin in caſibus purificationis iſtius fideicō-
miſſi potuerint vindicari ipſæ Domus, cum apothe- 24
cis, ac rel qua bona eidem fideicommiſſo ſubiecta,
ſed potius magis aſſecuratum paternum fideicom-
miſſum, in quo aderat expreſſa alienationis prohi-
bitio, alias enim ſi diceretur portiones fideicom-
miſſi fuiſſe reſtrictas ad ſolam huiuſmodi pecunia-
rum quantitatem, & bona ipſa non amplius fidei-
commiſſo ſubiecta, reſultaret ſuperfluitas, & repu-
gnantia in eadem ſcriptura, ac præiudicium ſucceſ-
ſoribus, & contrauentio voluntati fideicommitten-
tis, cuius fideicommiſſo, & diſpoſitis in eo iidem
tranſigentes expreſſe non contrauenire, nec quouis
modo præiudicare, ſed illud in omnibus partibus, &
capitulis ſuas vires habere debere, ac illi omni me- 25
liori modo parere proteſtati fuerunt, quorum ſola
præſeruatio operatur omnia ibidem conuenta, vel
concordanda eſſe, quod emanauerint pro maiori
cautela & ſtabilimento dicti paterni fideicommiſſi,
vel ſaltem illa ita remanſiſſe conditionalia, vt in eo
quod eidem fideicommiſſo paterno præiudicabatur,
haberetur ac ſi geſta, & firmata inter eos non fuiſ-
ſent l. teſtamento Centurio §. cum ita teſtam. ff. de
manumiſſ. teſtam. *Put.* dec. 34 n. 1 & ſeq lib 2. in cor-
rect. *Moder. Bon.* var. reſol lib. 2. c 137. n. 2 *Grat.* diſ-
cept. forenſ. c 980. n. 6. in fin. cum ſeq. & inuicem ſe
compatiuntur, quod adhuc fideicommiſſum rema-
neat in ipſis bonis, & quod etiam fuerint ęſtimata di-
cta bona nec dicta æſtimatio de ſui natura contradi-
cit huiuſmodi fideicommiſſo.

Præterea conſiderabatur, quod ipſe D. Stephanus

non agit ad iſtas Domos,& apothecas, vt vigore huius tranſactionis eas conſequatur, ſed vtitur illa ad iuſtificandam earum identitatem,& ad demonſtrandam ipſarum ſubrogationem in locum dictę Domus magnæ dicto fideicommiſſo ſubiectæ, ac per prius alienatæ, quàm relictā fuiſſe in hæreditate dicti Hieronymi ſatis aliundè oſtenditur, nempè ea ſupràdicto illius teſtamento,& ea poſſeſſione filiorum ſubſequuta ex diuiſionę anni 1547. inter illos emanata, & longè quidē magis, quia ſucceſſiuè omnes ſequentes ſucceſſores, vti huic fideicōmiſſo ſubrogatas ſemper habuerunt,& retinuerunt, immò vltimo loco idē faſſus fuit M. Antonius vnus ex fideicōmiſſariis in reſpōſione ad ſuprà deductas poſitiones, quib. ſtantib. depræhendi videtur veritas iſtius ſubrogationis,& ex aliis comprobata,& conſequenter poſſe ipſam tranſactionem in parte acceptari, & in alia reprobari, ad inſtar confeſſionis, quæ licèt ſit indiuidua, nihilominus poteſt in parte diuidi, & quis poteſt in eà parte

26 vti non ſolùm dum deſumitur probatio aliundè, ſed etiam quando concurrit ſola iuris præſumptio aduerſus partem, quæ reprobatur *Bart.* in l. Aurel. §. idē quæſiit n. 1. ff de liber. legat. *Panorm.* in c. cùm veniſſent n. 7. *Imol* n. 4. de inſtit. *Alex.* conſ. 2. n. 22. lib. 4. *Ang. Aret.* conſ. 97. n. 4. in fi. cum ſeq *Cran* conſ. 150. n. 3. & fuit dictum in Neapolitana pecuniaria 27. Februarij 1612. coram bo. m. Card. *Sacrato.*

Cæterum quia articulus, an in reſtitutione veniant bona, vel ſolummodo prætium videtur habere aliquam dubitationem, Ideo DD. dixerunt ſuper eo poſſe particulariter videri, quatenus opus ſit.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana ſpolij.
Veneris 10. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Euictio non debetur Creditori poſſeſſori ex Saluiano immiſſo. Retentio ao detur ſatisfacto ex fructibus Creditore.

SVMMARIVM.

1 *Creditor ſatisfactus ex fructibus denegans reſtitutionem dicitur ſpoliare, & actio ſpolij datur contra eum.*
2 *Teſtium depoſitio debet pernecеſſe concludere.*
3 *Verba, vt ſupra, limitant diſpoſitionem.*
4 *Ex precibus oritur confeſſio.*
5 *Euictio non debetur Creditori ex Saluiano immiſſo in poſſeſſionem.*
6 *Creditor immiſſus ex Saluiano poſſidet pro Debitore.*
7 *Retentio datur pro damnis, & intereſſe.*
8 *Fallit, ſi non conſtet de credito, vel ſi illud ſit dubium & n. 9.*

Deciſio CCCXVII.

DIxerunt Domini ſtandum eſſe in deciſis ſub die 9. Iunij præteriti coram Me,& Dom. Angelo Incoronato actione ſpolij dandam eſſe reintegrationem, tam ad poſſeſſionem quinque Domorum ſitarum in Via Iulia, quam ad poſſeſſionem alterius Domus, cum furno in eadem via exiſtentis.

Extrema enim ſpolij non controuertebantur,& quo ad quinque Domos, certi iuris eſſe videbatur, quod Fracaſſi immiſſi in poſſeſſionem iſtarum Domorum, vt ſibi ex fructibus ſatisfacerent de eorum credito, ſtatim ac fuerunt integrè ſatisfacti tenentur reſtituere domos,& ſi recuſant intrat contra ipſus actio ſpolij *Aym.* conſ. 107. n. 3. *Scapuccin. de Saluian.* lib. 3. q. 12. n. 1. *Modern.* Roman. eodem tract. inſpect. 4. c. 1. n. 206. & 120. Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 154. o. r. & ibi Adden. num 6. Quod autem fuerint integrè ſatisfacti, ſatis ſuperque viſum fuit conſtare ex eo quod dictæ Domus reddunt quolibet anno ſcuta 179 circiter, vt deponunt teſtes in ſummario præteritæ poſitionis n. 6. & quamuis ipſi eſſent Creditor. in ſcutis 350. tamen poſſiderunt domos ab Anno 1610. vſque ad præſentem diem, & ſic exegerunt ſupra mille ſcut. vnde merito infertur, quod dum adhuc in poſſeſſione perſeuerare contendunt ſpoliare dicuntur, & idcirco D. Angelus eſt reintegrandus. 1

Neque obſtant teſtes dati pro Fracaſſis ſumm. n. 4. & 5. deponentes pro appartamentis ſuperioribus ſoluta fuiſſe dumtaxat annua ſcuta 24. pro inferioribus autem Iul. quidecim menſtruatim. Nam vltra exceptiones quas patiuntur reſpectu eorum perſonæ, vt fuit dedoctum pro D. Angelo, nihil releuant, quia ſunt ſingulares, & in concurſu videntur illis præferendi teſtes D. Angeli inter quos eſt vnus ſacerdos, & in omnem euantum, dato etiam quod penſiones non excederent dictam ſummam, adhuc tamen ex prędictis habita ratione temporis, quo Fracaſſi poſſederunt Domos, conſtat, quod pleuè fuerunt ſatisfacti.

Nec protſus concludunt iidem teſtes, dum addunt quandoque dictas Domos vacuas remanſiſſe, quia non deponunt, quænam ex illis caruerint conductore, aut quoties, vel per quantum tempus ad l. Matrem C. de probat. DD. in l. non ſolum §. ſed vt probari ff. de nou. oper. nunciat. *Oſaſch.* dec. 117. n. 6. *Farin.* de teſtibus q. 68. n. 98. & ea ſimili quoque ratione non viſa fuerunt probari aſſerta melioramenta, quinimò ex depoſitionibus eorumdem Teſtium apparet illa non eſſe valoris conſiderabilis, quia verſantur circa minima, ac proindè nequeunt impedire reintegrationem. 2

Minus obſtat quod ſententia ab Ill. D. Card. Spada fuerit lata nedum pro fructibus decurſis, ſed & pro decurrendis in futurum, pro quibus videtur cōcedenda retentio Fracaſſis. Quoniā hoc in facto non verificatur & immò ea lectura ſententiæ datæ in ſumm. præteritæ poſitionis n. 2. apparet illam fuiſſe reſtrictam ad creditum ceſſum eiſdem Fracaſſis per D. de Victoriis ibi, Donec de credito, vt ſupra eis ceſſo, &c. quæ verba limitant, ac reſtringunt diſpoſitionem ad l. fin. §. donec C. de iur. delib. *Decian.* conſ. 108. nu. 19. lib. 3. & in bis terminis *Moder.* Rom. de *Saluian.* inſpect. 4. c. 1. n. 117. & huiuſmodi creditum ceſſum fuiſſe ſolum ſcut. 350. probatur ex monitorio eorumdem de Fracaſſis, vbi fatentur ſe eſſe ceſſionarios pro dicta ſumma ad l. cum precum C. de liber. cauſ. cum aliis allegatis in hac eadem cauſa dicta die 9. Iunij præteriti coram me. 3 4

Quo ad aliam Domum cum furno fuit etiam conclusum intrare ſpolium, quia licèt Fracaſſi fuerint priuati tota Domo, quam emerant à Marco Ant. Incoronato & in eius poſſeſſionem immiſſi Niſij, & Victorij pro ſumma ſcutor. 750. ratione fructuum duorum Cenſuum pro quibus illa domus erat hypothecata, itaut proinde Fracaſſi rectè potuerint agere pro pretio totius Domus, nempè ſcut. 7500. quin tota Domus fuerat ipſis ablata, vt probatur in ſummario eorumdem, nu. 2.

Attamen

Digitized by Google

Attamen viſum fuit D. non exinde potuiſſe Fracaſſos agere de euictione, & pro toto precio ſcut. 7500. quia Niſiis, & Victoriis immiſſio in illam Domum fuit conceſſa vigore Saluiani, & cùm per Saluianum ſola detentatio auocetur, non autem poſſeſſio, proinde non erat locus euictioni ad l. ſi cùm venditor ff. de euict. *Caballin.* eodem tract. §. 3. q. 17. nu.
5 152. & §. 5. n. 44. *Modern.* Roman. de *Saluian.* inſpect. 4. c. 5. n. 146. & fuit dictum in Peruſina bonorum 17. Aprilis 1617. coram b. m. *Bur.* creditor enim immiſſus in vim Saluiani dicitur poſſidere non ſibi, ſed pro debitore *Bart.* in l. ab emptione nu. 8. ff. de pact. cum
6 aliis per *Surd.* conſ. 481. n. 14. & Adden. ad S. me. Gregor. XV. deciſ. 88. num. 11. Vndè fit, quod Fracaſſi dum obtinuerūt immiſſionem pro dicto precio ſcut. 7500. ad quod actio intentata non competebat ſpoliaſſe videntur, & propterea reſtituendus eſt ad poſſeſſionem D. Incoronatus.

Non obſtat, quod ſaltem ratione damnorum, & intereſſe competat retentio Fracaſſis *Cephal.* conſ. 168. n. 22. Rota coram S. m. Greg. XV. dec. 88. n. 7. &
7 coram Card. *Seraphin.* deciſ. 671. nu. 6. & 7. *Modern.* Roman. de *Saluian.* inſpect. 4. c. 1. nu. 147. Quia cùm de his nō conſtet, & ipſi Fracaſſi dici ſteterint in poſſeſſione, ac modo poſſideant cum vitio ſpolij, non poteſt competere retentio ad retardandam reintegrationem *Surd.* deciſ. 46. n. 2. & 3. in fin. *Rota* in re-
8 cent. deciſ. 433. n. 2. & ſeqq. & coram S. m. Greg. XV. deciſ. 254. n. 3. & 4. & ibi Adden. nu. 8. & fuit dictum in Bonon. Cenſus 23. Nou. præteriti coram R. P. D. meo *Durano*, præſertim quia ad impediendam reſtitutionem in ſpolio nulla ferè admittitur exceptio, vel requiruntur claræ, & concludentes probationes *Bart.* in l. cum his § fideiuſſor num. 3. in fin. & 4. ff. de condict. Indebit. *Gabr.* de reſtit. ſpoliat. concl. 1. n. 45. Rota coram Card. *Seraph.* deciſ. 804. n. 1.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Caſalen. Beneficiorum.
Veneris 10. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Gratia Principis motu proprio facta, cùm nitatur ſolùm eius voluntate, & verbo, non indiget aliquâ iuſtificatione, ceſſat tamen hoc, quando probatur adeſſe defectum intentionis Principis, cùm motus proprius operetur, quod onus probandi non incumbat vtenti gratia, ſed impugnanti.

SVMMARIVM.

1 *Gratia quæ per viam motus proprij emanauit non eget aliquâ iuſtificatione.*
2 *Literæ Apoſtolicæ ob illarum reuerentiam, ſtante motu proprio, abſq; alia iuſtificatione debent exequutioni demandari.*
3 *Defectus intentionis Papæ, ſi probetur, nihil releuat motus proprius.*
4 *Motus proprius in materia facti alieni admittit probationem in contrarium.*
5 *Motus proprius quid operetur.*
6 *Subreptio in gratia facta ad ſupplicationem partis, eſt defectus intentionis in gratia facta, motu proprio.*
7 *Papa non præſumitur cuiuſuis ius vel poſſeſſionem perturbare.*
8 *Clauſula amoto &c. eſt in exequutiuis.*
9 *Papa quando præſumatur noluiſſe tangere alterius poſſeſſionem.*
10 *Beneficia Prothonotariorum Apoſtolicorum ſunt reſeruata.*
11 *Ex permutatione beneficiorum, an abducatur ius à permutante, vide diſtinctionem, & n. 12.*
13 *Probationes quando agitur ad effectum reſeruationis beneficij, debent eſſe concludentes.*
14 *Enunciatiuæ non probant, dum principaliter contigit dubitari de enunciato.*
15 *Atteſtationes ſimplices nullum gradum probationis faciunt.*
16 *Permutatio de beneficio reſeruato non poteſt fieri coram ordinario, quia illud ipſe conferre non poteſt.*
17 *Beneficij vacatio an dicatur verè induci per reſignationem & n. 19.*
18 *Beneficium reſeruatum, ſi permutetur cum alio non reſeruato, tunc etiam in reſeruato inducitur vacatio.*
19 *Vacatio eſt actus ſeparatus à collatione.*
20 *Beneficij vacatione data ex vna perſona, non poteſt ſuperuenire noua vacatio ex eadem perſona.*
21 *Clauſula, vocatis vocandis facit exequutorem mixtum.*
Et tenetur ordinariè procedere, & non exequutiuè, & num. 22.
23 *Permutationis titulus quando adeſt in beneficio, non poteſt quis dici intruſus.*
24 *Titulorum multiplicitas in beneficialibus admittitur.*
25 *Gratia pluralis ſi corruat omnia ab illa dependentia etiam euaneſcunt.*

Deciſio CCCXVIII.

Surdus permutauit beneficia in manibus Ordinarij cum Franciſco Sala, poſſeſſione hinc indè beneficiorum compermutatorum ſubſequuta per cuius Surdi obitum de iiſdem beneficiis permutatis, & rūc poſſeſſis à Sala fuit motu proprio à Sanctiſſimo Domino Noſtro prouiſus Dominus Sebaſtianus, quam prouiſionem Sala cùm impugnaret eo potiſſimum quod de eius poſſeſſione nō fuerit facta mentio, ideò obtenta fuit à Dataria gratia reualidatoria, quæ perindè valere nuncupatur, & cum vtraque pro illarum executione coram me exhibita fuiſſet, dedi dubium, An litteræ huiuſmodi Apoſtolicæ eſſent exequendę, & negatiuè Domini reſponderunt.

Prima enim prouiſio non viſa fuit exequenda, quoniam licèt gratia, quæ per viam motus proprij emanauit non indigeat aliqua iuſtificatione, cùm ſolùm 1
innitatur voluntate, & verbo Papæ, *Achill.* deciſ. 10. de probat. *Put.* dec. 101. lib. 3. Card. *Seraph.* dec. 1484. n. 10. & in recent. dec. 633. n. 3. & dec. 645. nu. 2. part. 1. & dec. 656. nu. 1. part. 2. & propterea litteræ Apo- 2
ſtolicæ ob illarum reuerentiam ſtante dicto motu proprio abſque aliâ iuſtificatione debent executioni demandari.

Nihilominus ex huiuſmodi motu proprio releuatur quidem impetrans ab onere probandi narrata in tali gratia, ſed non impedit quin aduerſo poſſit dari de defectu intentionis Papæ, & eo probato motus proprius nihil operatur *Bald* in l. Imperialis §. ſimi- 3
les C. de nupt. *Alex.* conſ. 215. n. 2. lib. 7. *Pariſ.* cōſ. 74. n. 32. 33. lib. 4. *Socin. iun.* conſ. 77. nu. 101. lib. 1. *Ruin.* conſ. 123. n. 19. lib. 3. *Menoch.* de arbitrar. iudic. lib. 2. caſ. 201. n. 80. *Pariſ.* de reſign. benef. lib. 3. quæſt. 1. nu. 127. *Gonzal.* ſuper regul. 8. gloſ. 32. n. 5. *Franch.* deciſ. 192. n. 8. *Bellamer.* dec. 392. *Rota* deciſ. 451. nu. 5. parte

2.diuerſ.& dec.656.nu.7 par.2.recent. & apud *Caſ-*
*ſador.*dec.4.verſ.non tamen de penſionibus,& apud
Seraph. dec.398.nu.1.& per totam,& cum agatur in
materia facti alieni,motus proprius admittit proba-
4 tionem in contrarium,& ſuper eo quod Papa fuerit
male informatus,& circumuentus,& ſolum hoc effi
cit motus proprius,quod onus probandi non incū-
bit vtenti gratia,quia ille fundat ſuam intentionem
in ipſo motu proprio,ſed hoc onus incumbit impu-
gnanti *Felin.*in c.cauſam quæ il 2.n.3.& 4. de teſtib.
*Gabr.*de probat.concl.2 n.61.*Capumq.*dec.77.p.3.n.
4.*Put* deciſ.323.n.5.li.2.*Seraph.*dec.1484.nu.11.&
5 quod eſt ſubreptio in gratia facta ad ſupplicationem
partis eſt defectus intentionis in gratia facta motu
proprio,vt inquit Rota coram Card.*Seraph.*dec.398.
6 n.2.in caſu autem præſenti defectus intentionis Papæ
reſultat nedū quia de poſſeſſione Salæ non fuit facta
mentio,& tamen litteræ non valent,quæ de alterius
etiā colorata poſſeſſione non faciunt mentionem,cū
7 Papa nō præſumatur velle cuiuſuis ius vel poſſeſſio-
nem turbare c.cum noſtris de conceſſ.præbend.vbi
*Abb.*n.7.*Menoch.*conſ.36.n.65.& conſ.103.n.80.&
in his terminis reſoluit Rota in Carinolen. Præce-
ptoriæ 28.Nouemb.1616. & 6. Martij 1617.coram
Reuerendiſſ.D. meo *Decano*,ſed amplius expreſſe di-
citur in motu proprio beneficia vacare per obitum
Surdi vltimi poſſeſſoris,ipſumq; Surdum in poſſeſſio-
ne obiiſſe,& ſic apparet Papam conferre cum ſup-
poſito,quod beneficia vacent de iure,& de facto,nec
voluiſſe,quod Tertius moleſtaretur in ſua poſſeſſio-
ne;vnde defectus intentionis,ſiue potius etiam obre-
ptio ea ipſa prouiſione Sebaſtiani dignoſcitur.

Nec viſum fuit ſuffragari clauſulam Amoto, &c.
8 quia eſt in executiuis ad tradita per *Gemin.* conſ.86.
n 6.*Lap.*allegat.15.n.6.*Gab.*de acquir.poſſ.concl 3.
n.17.& in his terminis reſpondit Rota in d.Carino-
len.Præceptoriæ 6.Martij 1617.coram Reu. D.meo
Decano,nec ſufficiebat facere mentionem de poſſeſ-
ſione Salæ ſub inuolucro verborum,præſertim cum,
vt dictum eſt,ex aliis deprehendatur Papam noluiſſe
tangere alterius poſſeſſionem,tū quia expreſſe pro-
fitetur ſe prouidere per mortem vltimi poſſeſſoris,&
propterea viuentis poſſeſſionem illibatam eſſe vo-
luit,tum etiam quia deleuit in ſupplicatione faculta-
9 tem exprimendi poſſeſſionem alterius,vt conſidera-
uit etiam *Mohendan.*deciſ.23 n.3.de præbend.

Nec videbatur ſuffragari Surdum fuiſſe Prothono-
tarium Apoſtol.& ideo illius beneficia per extrauaga-
gantem ad Regimen.& regulam 1.Cancellariæ fuiſ-
ſe affecta, & reſeruata, & ideò non potuiſſe coram
Ordinario permutari *Fel.*in c.In noſtra n.12. de re-
10 ſcript. *Fed.de Sen.*conſ.112.in prin.*Put.*dec.255. lib.
2.in nou.*Pariſ.*de reſign.li.2.q.16.n.4.vbi Rotæ dec.
refert,*Chochier.*de permut.benef. p.2. c.2. num.2. &
quamuis controuerſia ſit an ex tali permutatione
abdicatum dicatur ius à permutante,itaut tunc indu-
catur vacatio;attamen iuxta mentem *Æneæ de Falc.*
de reſeruat.benef.q.4.effect.3.verſ.ad quid ſi de fa-
cto n.9.diſtinguendum videtur, aut beneficium erat
reſeruatum ratione perſonæ obtinentis,vt puta quia
11 eſſet familiaris,vel officialis, & tunc per reſignatio-
nem factam coram Ordinario non vacat, non quia
reſeruatum,ſed quia renuncians erat exemptus à Iu-
riſdictione Ordinarij, aut verò eſt reſeruatum ſpe-
cialiter ad fauorem certæ perſonæ,& tunc vacat, &
præſens caſus verſari videtur in primo membro di-
ſtinctionis.

Quoniam pro reſponſione plura Domini conſi-
derabant: primum non tranſire ſine difficultate, 12
quod Surdus eſſet Prothonotarius,& tamen proba-
tiones,cum agatur ad effectum reſeruationis debe-
rent eſſe concludentes,*Put.*dec.266.n.2. lib.3. *Rota*
deciſ.46.nu.3 & 4.p.2.diuerſ.& coram Sa.me. Gre-
gorio XV.dec.369.nu.1.præſertim cum agatur ad e- 13
uertendam permutationem factam, & effectuatam,
& huiuſmodi probationes circa Prothonotariatum
deberent percutere tempus permutationis,& enun-
ciatiuæ quæ dantur non probant, cum principaliter 14
contingat dubitari de enunciato Gloſ.in l.optimam
C.de contrahen.& committend.ſtipulat.*Alex.* conſ.
21.n.4.& conſ.136.n.11.li.1.*Dec.*conſ.519.n.1. *Put.*
deciſ 371.n.2.in fin.li.1.Card.*Seraphin.*dec.1278. n. 15
2.& dantur etiam ſimplices atteſtationes, quæ nul-
lum gradum probationis faciunt.

Secundo aliqui ex Dominis addebant permuta-
tione quidē non potuiſſe fieri de beneficio reſerua-
tin corā Ordinario,quia illud ipſe conferre non po-
teſt,ſed Papa erat adeundus, vt conferret nec tam- 16
quam vacans per obitum, ſed ob reſignationem, ſed
tamen videtur verè induci vacationem, vt in Cle-
ment. 1.de rer.permutar.*Socin.*ſen.conſ.168. n.1.li. 17
2.*Rota* dec.1.nu.4.de rer.permutat. in nou. vbi Ad-
dent.in verbo dd.Reſignantes,&c.*Capuaq.*dec. 78.
p.3.& deciſ.45.p.1.Simonet.de reſeruat. q.28.nu.4.
*Put.*dec.282.n.2.lib.2.& in his terminis quando be-
neficium reſeruatum permutatur cum alio non re- 18
ſeruato, quod etiam in reſeruato inducatur vacatio
tradit Chokier.de permutat.benefic.lib.2. c.2 nu.9.
*Garz.*de benefic.p.11.cap.4.n.2.& nu.82.& 85.quæ
quidē vacatio eſt actus diſtinctus a collatione;Æneas 19
autem de falconibus non figit pedem in dictâ diſtin-
ctione, quia ſub numer. 6. in fin. ſubdit fortè tutius
eſſe dicere beneficium quomodocumq; reſeruatum
vacare ſi fiat reſignatio in manibus ordinarij, & in
vtroque membro ſuæ diſtinctionis viget eadem ra-
tio, quod vacatio eſt actus ſeparatus à collatione;
Ex quibus ſequitur, quod ſi beneficium vacauit per
reſignationem, excluditur alia vacatio per obitum;
datā enim vnā vacatione ex perſonâ vnius, non po- 20
teſt ſuperuenire noua vacatio ex eiuſdem perſonâ,
niſi etiam ſuperueniat nouus titulus in eâdem per-
ſonâ *Felin.*in cap 2. numer. 23.de reſcript.Gonzal.
ſuper reg.8.gloſ.15.num.144.& 145.*Rota* deciſ 267.
num.1.par.1.diuerſ. & in his terminis Rota in Cor-
duben Beneficiorum 11.Maij 1618.coram Illuſtriſſi-
mo Domino Cardin.*Caualerio.*

Tertiò quia ſēper obſtat falſa illa expreſſio,quod
hoc beneficium vacauit per obitum Surdi vltimi poſ-
ſeſſoris, certum enim eſt Surdum vltimo loco non
poſſediſſe,ſed per biennium poſſeſſorem fuiſſe Fran-
ciſcum Salam.

Altera etiam gratia poſteà obtenta in formâ per-
indè valere no viſa fuit exequenda,quia habet clau-
ſulam vocatis vocandis, quæ facit executorem mix- 21
tum, & tenebatur aſſumere partes Iudicis, & ab il-
lius ſententiâ dabatur appellatio *Felin.* in cap. fin.
numer.23.de præſumpt. *Bero.* conſil. 24. numer. 13.
libr. 1. *Gonzal.* ſuper regul. 8. Gloſ. 9. §. primo in
Annotat. num.226.*Rota* deciſ.225. num.3. p. 1. re-
cent. & ideò debet ordinariè procedi,non autem e-
xecutiuè, & tenetur totam gratiam iuſtificare,& ſic 22
quod Beneficia vacauerint per obitum Surdi, &
quod Sala eſſet intruſus in poſſeſſionem, quod non
probatur,ſi quia adeſt titulus permutationis,& pro-
pterea non poteſt dici intruſus, itavt illicò eiiciatur, 23
etiā ſtāte reſeruatione propter dictū titulū coloratū
poſſi-

Digitized by Google

poſſidendi in vim prouiſionis ſibi factæ ab Ordina-
rio habente facultatem conferendi Chokier. de per-
mutat. benefic. lib. 2. cap. 2. n. 8. Rota apud S. me. Gre-
gorium XV. dec. 74. n. 4. & ſeqq. Tum etiam quia ſi is
deficeret, non indè tamen excluderetur poſſibilitas
24 alterius tituli validi in poſſeſſore *Caputaq.* deciſ. 305.
p. 3. *Mohedan.* deciſ. 13. de præbend.

Et demùm huic poſteriori gratiæ obſtat, quod ob-
25 tenta fuit lite iam introducta, & diſcuſſa, & tamen de
lite non fuit facta mentio in gratiâ, vt fieri debebat,
Rebuff. de reſcript. etiam, & perindè valere nu. 27. &
37. *Cæſar. de Graſſ.* deciſ. vnica de Cleric. non reſident.
Car. *Seraph.* dec. 1110. n. 2. & etiam animaduertebant
Domini, quod hæc ſecunda gratia deſumpta fuit ex
clauſulis generalibus prioris gratiæ, & ſic eſt illius
26 conſecutiua; Vnde ſi eadem prima gratia corruit,
quemadmodum ſuprà oſtenſum fuit, vt corruat, &
hæc poſterior ab illâ dependens neceſſe eſt *Mohe-
dan.* dec. 17. nu. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Seraph.*
dec. 1081. in fin. & deciſ. 1470. n. 3. & fuit dictum in
Pacen. Canonicatus 10. Februarij 1612. coram bo. me.
Penia, &c.

Et ita pro non executione reſponſum fuit vtrâque
parte Informante, &c.

Romana affictus.
Mercurij 15. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Locans alicui prædium, ſi promittat, quod non ſen-
ſerit aliquod onus, nec damnum, tunc tenetur eum
ſeruare indemnem ab omnibus, & liberare à qui-
buſuis moleſtiis.

SVMMARIVM.

1 *Verba indefinita æquipollent vniuerſalibus & n. 2.*
3 *Verba vniuerſalia reſtringuntur per alia verba re-
ſtrictiua.*
4 *Verba vniuerſalia negatiua non recipiunt aliquam
reſtrictionem.*
5 *Relationis natura eſt repetere omnia in relato con-
tenta.*
6 *Nemo præſumitur ſuum iactare.*
7 *Donatio, ceſſio, accollatieque non præſumitur.*
8 *Tractatus ſimplex non benè infert ad concluſionem
contractus.*
9 *Teſtis vnicus regulariter non probat.*

Deciſio CCCXIX.

CVm Dominus Marchio Oddus de Palumbaria
de Anno 1617. locaſſet ad nouennium Domi-
no Horatio Alterio ſuum Caſtrum Moriconi, & te-
nutam nuncupatam *della Ceſarina* pro annuo affictu
ſcutorum 2000. ſoluendo de ſemeſtri in ſemeſtri in
fine; dictus Alterius de Anno 1619. eadem bona ſub-
locauit Ioanni Baptiſtæ Fuſoritto, & Iacobo de Ab-
batib. quo Iacobo poſteà defuncto Ioannes Baptiſta
de Anno 1621. ſublocauit dictam tenutam Lucæ Im-
periali ad quinquennium, pro annuâ penſione ſcut.
575. & poſteà de Anno 1622. præuia narratiua dicti
ſubaffictus Caſtri Mariconi ſibi facti de dicto anno
1621. eumdem ſubaffictũ, & omnia, ac ſingula illius
iura ſibi quomodolibet ſpectantia, & competentia
ſuper d. Caſtro, & illius iuribus ceſſit, & renunciauit
Horatio Fuſoritto eius fratri, eo quia ipſe Horatius in
ſe aſſumpſit, & accollauit omne onus, ac commodũ,
& incommodum d. ſubaffictus, promiſitq. ſuis debitis
temporib. reſponſiones ſoluere Excell. D. Principi
Burgheſio, dictorum bonorum tunc Domino ex cau-
ſâ emptionis, dictúmq. Io. Baptiſtam ſuũ fratrem in-
demnem releuare, & demum de anno 1614. die 24.
Aprilis ipſe Horatius ſimilem ſublocationem fecit
d. D. Alterio per hæc verba videlicet (*Il Sig. Horatio
Altieri ſi contenta ripigliare il fitto del Moricone ſolo,
ſenza la tenuta, nel modo che tiene hoggi Horatio Fuſo-
ritto*) & deinde ſubditur (*Il Sig. Horatio Altieri ſia
obligato far la pagha al Prencipe Borgheſe cominciata à
Decembre paſſato, e da finirſi à Giugno proſſimo; e che
debba ſeguitare dette paghe ſino al fine del fitto, conforme
all' Inſtromento prima fatto dal Marcheſe Palombara
col Sig. Altieri, e per tutto il tempo, che ſegue ſia obligato
fare, che detto Horatio Fuſoritto non ſenta peſo, ne danno
alcuno, & in euento che per dette paghe foſſe moleſtato dal
Prencipe, ſia obligato detto Sig. Altieri liberarlo dalle
moleſtie, che per queſto il Fuſoritto concede al Sig. Altie-
ri tutte le paghe, &c.* vt in ſum. Alterij n. 8 & Fuſorittĩ
num. 4.

Quibus ſic ſtantibus, cùm veniſſet dies ſolutionis
primi termini cœpti de menſe Dec. 1623. & finiti de
menſe Iunij 1624. & Fuſorittus ad inſtantiam dicti
D. Principis fuiſſet citatus ad illum perſoluendum, &
cõtra eum fuiſſet relaxatum mandatum executiuum
ipſe agere cæpit contra d. Alterium coram A.C. pro
releuatione indemnitatis, & liberationis à moleſtiis
iuxta formam dictæ ſuæ obligationis, & obtinuit de-
cretum relaxationis mandati executiui pro dicta in-
tegra pagha, ſeu termino ſcutorũ mille; Vnde cauſa
mihi commiſſa dubitaui, An dictum decretum A. C.
eſſet iuſtum, & confirmandũ ac exequendũ, & Domi-
ni poſt plures propoſitiones affirmatiue reſpóderũt.

Quamuis enim non controuerteretur moleſtias
fuiſſe Fuſoritto illatas, non quidem occaſione d. Ca-
ſtri Moriconi, cuius penſionis ratam Alterius inte-
grè perſoluit, ſed tenutæ, & illius affictum, nihilomi-
nus Domini cenſuerunt Alterium teneri ad libera-
tionem etiam ab huiuſmodi moleſtiis, & ad totius
penſionis ſolutionem, quoniam verba promiſſionis 2
ſupra relata tamquam indefinita æquipollent vni-
uerſalibus leg. ſi pluribus ff. de leg. 2. l. ſi plures ff. de
legat 3. cap. quia circa de priuileg. *Menoch.* conſ. 20 t.
n. 57. Card. *Seraph.* dec. 1008. n. 2. & ideò ſunt intelli-
genda de ſolutione totius paghæ, quæ erat ſcutorum
mille, & integræ penſionis, etiamſi hoc non fuerit
expreſſum, vt in puncto tradit Card. *Mant.* de tacit.
& ambig. conuent. lib. 5. tit. 8. n. 28.

Præſertim, quia fuit habita relatio ad dictum pri-
mum Inſtrumentum locationis factæ per dictum D.
Oddum D Alteriu, in quo tam pro Caſtro, quam pro 2
tenuta fuit conſtituta vnica, & indiuidua penſio ſcut.
2000. quolibet anno, vnde de illa eſt intelligenda di-
cta relatiua promiſſio l. ait Prætor §. p. ff. de re iud.
Menoch. d. conſ. 201. nu. 58. & 59. *Cephal.* conſ. 16. n.
22. & ſeqq. *Honded.* conſ. 63. n. 44. lib. 1. *Surd.* conſ.
150. n. 92. & conſ. 562. nu. 6. & ſi aliud diceretur di-
cta ſublocatio fuiſſet facta ſine expreſſione alicuius
certæ quantitatis affictus, quod non eſt veriſimile
contrahentes facere voluiſſe.

Præterea verba illa (*non ſenti peſo ne danno alcuno*)
tamquam vniuerſalia negatiua non videbantur pati 3
poſſe aliquam reſtrictionem *Bart.* in l. is qui ducen-
ta §. vtrum ff. de reb. dub. *Iaſ.* conſ. 7. nu. 4. lib. 1. cum
aliis congeſtis per *Tiraqu.* in l. ſi vmquam in verbo
reuertatur nu. 95. ff. de reuoc. donat. ſed iuxta pro-
priam illorum ſignificationem Fuſorittum eſſe re- 4
leuandum ab omni onere, & damno mediante

Deciſ. Clem. Merlini.

ſolutione totius affictus.

Nec placuit reſponſio, quod d. relatio ad primum Inſtrumentũ debeat ſolùm cenſeri facta quoad tempus faciendi ſolutiones de ſemeſtri in ſemeſtre, non autem quoad quantitatem, quia de naturâ relationis eſt repetere omnia contenta in relato l. ſi ita ſcripſe-
5 ro ff. de condit. & demonſtr. l. aſſe toto ff. de hæred. inſtit. *Iaſ.* in l. qui ſic n. 2. ff. de verb. obligat.

Neque obſtat, quod in dicto Inſtrumento primi affictus comprehenderetur etiam dicta tenuta, & tã pro eâ, quàm pro Caſtro ſoluerẽtur dicta annua ſcuta duo millia, quoniam adhuc potuerunt contrahentes conuenire, quod in ſublocatione comprehenderetur tantùm Caſtrum abſq; tenuta, prout expreſsè conuenerunt, & nihilominus ſubconductor teneatur ſoluere integram penſionem.

Vlterius ex eo etiam præcipuè moti ſunt D. quia d. promiſſio ſoluendi affictus, & releuandi indemnẽ, & à moleſtiis liberandi facta per Alterium fuit correſpectiua ad ea, quæ in recompenſationem dictæ tenutæ ſibi conceſſa fuerunt per Fuſoritrum quemadmodum indicant illa verbo (*che per queſto*) nam vltra oleum, quod reuerà ſpectabat ad Alterium, & comprehendebatur 10 redditibus illius anni, pro quo ipſe pẽſiones ſoluere tenebatur, apparet fuiſſe eidem ceſſas, & aſſignatas ſolutiones faciendas ab affidatis, quę pro rata trium menſium, nempè à principio Septembris vſq; ad principium Decembris, ſpectabant, ad Fuſorittum, necnon etiam ſata, quæ deductâ quartâ parte Dominicali ſpectante ad Alterium conductorem, pro aliis tribus quartis partibus pertinebant ad Fuſorittum, & demũ ſocitam Bouum, ac Vaccarum, quæ erat propria ipſius Fuſoritti, & inſuper etiam idẽ Fuſorittus in ſe auollauit cenſum alias impoſitum per ipſum Alterium, & ſic illius debitum proprium pro rata ſcutorum 500. quorum omnium reſpectu, & contemplatione idem Alterius fuit contentus ſubconducere ſolùm Caſtrum abſq; tenuta, & nihilominus ſe obligare ad ſolutionem integræ pẽſionis, & ſic etiam ratæ debitæ pro ipsâ tenutâ.

Nec obſtat, quod Alterius reſtituerit ſemen, & vlterius etiam ſcuta 55. pro expenſis; quia ſemen debebatur Fuſoritto iure culturæ, dicta verò ſcut. 55. ſunt quid modicũ, ideò non eſt veriſimile, quod pro illis fuerint ceſſa ſata rubrorũ 24. quæ erant longè maioris valoris, vnde ceſſio, ac remiſſio illius pluris, cenſeri debet factâ contemplatione illius quod Fuſorittus vice verſâ habuit ratione retentionis tenutæ, nõ
6 autem dd. ſcut. 55. ad l. cùm de indebito ff. de probat. cum aliis per *Surd.* conſ. 7. n. 43. & 44.

Minùs obſtat, quod dictus Io. Baptiſta frater Fuſoritti Cenſum pro dictâ ratâ ſcutorũ 500. extinguere promiſerat, quoniam cùm Fuſorittus nihil cum eo commune habeat, dicendum eſt ipſum accollationem prædictam feciſſe contemplatione Alterij, non fratris.

Prout nec etiam viſum fuit obſtare, quod prędicta omnia nõ æquiualeãt ratę affictus debitę pro tenutâ, quæ eſt pars admodum conſiderabilis affictus, quia vltra quod de inæqualitate non conſtat, & ex calculo dato poteſt de eâ dubitari, fuit reſponſum illam fuiſſe ſuppletam ſpe lucri futuri ex recollectione fructuum, prædicta verò quamtumuis maiora, & non æquiualentia fuiſſe ceſſa, & accollata correſpectiuè ad dictã promiſſionẽ ſoluẽdi integros affictus, aliàs enim cenſerentur donata, & ceſſa, & accollata reſpectiuè ſine causâ, quod non eſt præſumendum dicta l. cum de indebito ff. de probat. l. ſi enim aurum ff. de ſolut. c. ſuper hoc de renunciat. & in l. Iulianus in fin. ff. de verbor. obligat. latè *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 9 n. 1. & ſeqq.

Denique à prædictâ verborum interpretatione Domini non cenſuerunt eſſe recedendum propter epiſtolam Fuſoritti ad Alterium, & depoſitionem Archipresbyteri; nam quo ad epiſtolam illa non fuit ſufficienter recognita, & continet ſimplicem tractatum, à quo potuit poſteà recedi, ideóque ex eo non benè infertur ad concluſionem *Dec.* conſ. 488. n. 10. *Rota* deciſ. 104. n. 6. p. 2. diuerſ. & deciſ. 677. n. 3. p. 2. recent. & deciſ. 168. nn. 2. coram S. mem. Gregorio XV. & ibi Adden. n. 5. & 6. prout apparet in multis in quibus illa diſcordant ab Inſtrumẽto fuiſſe effectualiter receſſum; quo verò ad teſtem prædictum, ille de tempore examinis erat excommunicatus, & inimicus Fuſoritti, & in omnem caſum non poteſt infringere verba clara dicti Inſtrumenti maximè cùm ſit vnius, qui regulariter non probat c. licèt c. veniens de teſtibus *Gabr.* eodem tit. concl. 1. nu. 1. & ſeqq. *Farinacc.* eodem tract. q. 63. n. 1.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Piſcien. Capellæ.

Veneris 17. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Attentata quando ſunt clara, tunc arbitrium non intrat pro illorum reiectione. Et quando iſta attentata dicantur clara.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium non intrat pro reiectione attentatorum, quando ſunt clara.*

2 *Attentaſſe manifeſtè quando quis dicatur.*

3 *Lis non finitur per mortem vnius ex collitigantibus.*

4 *Actore mortuo, licèt lis remaneat, ad effectum vt Reus ſuperſtes non poſſit dici pacificus poſſeſſor, tamen ſecus eſt quoad ad alios effectus n. 5.*

6 *Poſſeſſionem ſi quis adeptus fuerit propriâ authoritate, dicitur attentaſſe.*

7 *Attentare non dicitur, qui ingreditur poſſeſſionem vacantem.*

8 *Iudex ex ſuo officio poteſt poſſeſſionis vacantis apprehenſionem vti attentatam reuocare.*

9 *Poſſeſſionem ſtantem ſub ſequeſtro ſi quis apprehendat, dicitur attentare, & n. 10.*

11 *Poſſeſſionis apprehenſio, & fructuum perceptio, vt tanquam attentata veniant officio Iudicis reuocanda, quæ ſufficiant.*

Deciſio CCCXX.

RESponderunt D. arbitrium non intrare, illud enim pro reiectione attentatorum non
1 intrat quando attentata ſunt clara *Rota* deciſ. 735. n. 1 2. p. 2. recent. & dec. 465. n. 1. 2. & ſeqq. coram S. mem. Greg. XV. & ibi Adden. nu. 12. clara autem viſa ſunt attentata commiſſa per D. Horatium, cum ipſe poſſeſſionem acceperit, & fructus ſequeſtratos exegerit, lite inter ipſum, & Coſmũ introducta, & adhuc pendente, & ſic manifeſtè attentauit c. 1. & 2. vt lit. pend.
in 6. *Rota* deciſ. 10. eodem tit. in nou. *Lancellott.* de 2
attentat. in præfat. vt lite pend. n. 301.

Neque obſtat, quod de tempore captæ poſſeſſionis d. Coſmus collitigans prædeceſſerat; quoniam non propterea lis fuerat extincta, ſed adhuc durabat *Mohed.* deciſ. 14. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Sarnen.* ſuper

Digitized by Google

ſuper reg. de annali q.62.n.4. *Rot.* deciſ.109.n.2.p.1.
recent, & in Camerinen. Beneficij 28. Nouembris
1616.coram bo me. *Remboldo*.

Non obſtat, quod mortuo Actore, quamuis lis re-
maneat ad effectum, vt reus ſuperſtes non poſſit dici
4 pacificus poſſeſſor, nihilominus illa quoad alios effe-
ctus dicatur finita, vt per *Rot.* dicta deciſ. 109. n.2. p.
1. recent. Quoniam quidquid ſit de hoc, in caſu pro-
poſito Horatius non poſſidebat, & ſic reus dici non
poterat, ſed erat actor qui propterea neceſſariò li-
tem proſequi tenebatur, ideò cùm ſibi ius dicendo
propriâ auctoritate poſſeſſionē fuerit adeptus, atten-
5 tauit, vt declarat *Lancellott*. de attent. lit. pend. in præ-
fat. n.271.272. & ſeqq.

Neque etiam obſtat, quod poſſeſſio eſſet vacans,
& conſequenter Horatius collitigans illam ingre-
6 diendo attentâſſe non videatur, iuxta deciſ. *Caſſador*.
6. numero 6. de cauſ. poſſeſſ. & propr. cum aliis per
Lancellott. vbi ſuprà in præfat. num. 329. & ſeq. Quo-
niam hoc ſolùm procedit reſpectu partis, quæ non
7 poteſt reuocationem petere, non autem reſpectu Iu-
dicis, cuius maieſtas læſa fuit, ille enim poteſt ex ſuo
officio ſaltem appræhenſionem, vti attentatam reuo-
8 care iuxta deciſ. 10. ad fi. vt lit. pend. in nou. vt di-
ſtinguit *Lancellott*. ibidem numero 333.334. & ſeqq.

Præſertim, quia dicta poſſeſſio ſtabat ſub ſeque-
ſtro, & in ea fuerat per ordinarium appoſitus œco-
9 nomus, iuxta diſp. c. cùm vos de offic. ordin. ideò Ho-
ratius multò magis attentauit, violando ſequeſtrum
Clement. 2. §. ſi quis autem de ſequeſtr. poſſeſſ. &
fruct. & occupando poſſeſſionem ſequeſtratam pro-
priâ authoritate ad not. per Viuian. in eodem §. ſi
10 quis n.2. & 4.

Non obſtat, quod tunc temporis Dominus Abbas
Capponius non eſſet in lite, quoniam ſufficit, quod lis
inter Horatium, & Coſmum introducta non fuerat
11 extincta, ad effectum, vt poſſeſſionis appræhenſio, &
fructuum perceptio tanquam attentata, veniat ſal-
tem officio Iudicis reuocanda ex allegatis.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Romana Cenſus.
Veneris 17. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Simulatio quomodo probetur. Teſtis qui mortuus
eſt ante repetitionem quam faciat probationem.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus quicquid acquirit, ſuo Monaſterio, & Re-
ligioni acquirit.*

2 *Simulatio probatur ex confeſſione eius, cuius nomen in
contractu fuit appoſitum & 3.*

4 *Simulatio pendet ab animo, & voluntate.*

5 *Simulatio probata ex confeſſione obſtat etiamſi cauſa
ſimulandi non proponatur.*

6 *Confeſſio Authoris præiudicat ſucceſſori.*

7 *Recognitio ſcriptura priuata, & maximè epiſtola fit
per teſtes habentes notam manum etiamſi non in-
terfuerint ſcripturæ.*

8 *Teſtis, qui morte præuentus non fuit examinatus, vel
repetitus cum interrogatoriis probat, & ex æquita-
te ſubſtinetur illius depoſitio.*

9 *Et plene probat cum aliis Teſtibus.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCXXI.

DOmini perſtiterunt in deciſis coràm b.me. *Bu-
ratto* ſub die 6. Nou. 1623. nempe ſententiam
latam per Locumtenentem illuſtr. D. Card. *Vicarij*
ſuper eo quod cenſus ſcut. mille alias emptus per
Alexandrum Guâtum ſpectet ad RR. Canonicos S.
Saluatoris in lauro eſſe confirmandam, quia dicti Ca-
nonici, qui veniunt ex perſonâ q. Patris Iuſtiniani, ex
cuius pecuniis cenſus fuit emptus, & ad eius vtilita-
tem fundant eorum intentionem, tum in diſpoſitio-
ne iuris communis ſecundùm quam Religioſi eorum
Religioni, & Monaſterio acquirunt quidquid acqui-
runt c. cùm ad Monaſterium de ſtat. monac. c. 1. 18. q. 1
1. gl. in c. 1. de teſtam. Rota apud S. m. Greg. XV. dec.
87. n. 11. & ſæpè in aliis, tum etiam in conſtitutio-
nibus particularib illius Religionis, in quibus caue-
tur quod bona Canunicorum defunctorum deuol-
uantur ad Religionem, vt in deciſ.

Nec viſum fuit obſtare Canonicis, quod emptio
cenſus non fuerit per eumdem Patrem Iuſtinianum,
nec illius nomine facta, ſed ſimpliciter à dicto Ale-
xandro; etenim ex ipſius Alexandri, & Benedicti il- 2
lius fratris confeſſionibus emanatis in quampluribus
litteris miſſiuis patet nomen Alexandri in dicto em-
ptionis contractu ſimulatè appoſitum fuiſſe ac ve-
rè cenſum emptum ex pecuniis dicti Patris Iuſtinia-
ni, & ad illius vtilitatem, quæ confeſſiones procul-
dubio probant dictam ſimulationem, & reverà cen-
ſum fuiſſe acquiſitum Patri Iuſtiniano *Bald* in l. mul-
tum intereſt n.3. vbi *Paul. de Caſtr. Salyc.* etiam nu. 3.
C. ſi quis alteri vel ſibi *Crauett.* conſ. 145. n.7. verſ. ad
hæc *Decian.* conſ. 62. n. 66. lib. 3. *Rota* diuerſ. dec. 806.
n. 5. p. 1. *Farinac.* de ſimulat. q. 162. n. 116.

Accedente præſertim quod Alexander agnoſcens
bonam fidem nihil vnquam participauit de fructi-
bus prædicti cenſus, ſed eos ſemper tranſmiſit ad Pa-
trem Iuſtinianum, vti etiam poſt eius obitum proſe-
quutus fuit Benedictus, ex quo oritur maxima præ-
ſumptio, quod nudum nomen emptoris appoſitum
fuerit ad ſimulandum contractum *Bald.* in d.l. mul-
tùm intereſt n.3. & ibi etiā *Caſtr.* n. 3. & ſeq. C. ſi quis 3
alteri vel ſibi *Dec.* cōſ. 543. n. 18. *Pariſ* cōſ. 53. n. 10. li. 1.

Non obſtat, quod non exiſtente cauſâ ſimulandi
non præſumatur ſimulatio; nam vltrà quod plenè cō-
ſtat de cauſâ ex iiſdem ſuprad. litteris, ne ſcilicet P.
Iuſtinianus turbaretur dum viueret in exactione fru-
ctuum à Monaſterio, & ne ſcandalum ingereret iis
quibus licentia Superioris non innoteſcebat, & ſuf-
ficit quælibet cauſa à partibus opinata, quamuis ve-
ra non ſit, quia ſimulatio pendet ab animo, & opi-
nione contrahentium, vt dixit *Rota* in deciſionibus 4
allegatis per Addent. S. me. Gregorium XV. dec. 157.
n. 27. verſ. & quod ſimulatio, & ſequitur *Farin.* de ſi-
mulat q. 161. n. 138.

Ceſſat difficultas, quia cauſa non requiritur, quan-
do ſimulatio non deſumitur ex præſumptionibus, &
coniecturis, ſed per confeſſionem partis, vt ſuprà fuit 5
plenè, & concludenter probatum *Crauett.* conſ. 491.
numero 27. verſ 2. reſpondetur *Mantic.* de tacit. &
ambig. lib. 8. tit. 25. numero 34. & libro 13. tit. 35. nu.
7. *Farinac.* de ſimulat. q. 162. num. 139. & fuit dictum
in Anconitana Cenſua 14. Aprilis 1617. & in Roma-
na Domus 9. Iunij eiuſdem anni coram bo. memor.
Card. *Sacrato*.

Nec Sabina poteſt euitare præiudicium reſultans
ex dictâ confeſſione, ac agnitione bonæ fidei,

quia dum intendit poſſidere cenſum de quo agitur vti creditrix Benedicti hæredis Alexandri pro eius
6 dote ab illis cauſam habere dicitur, indéque confeſſio ſuorum authorum ſibi nocere debet l. ſi ſuperatus in princ. ff. de pignor. *Rota* diuerſ. dec. 776. nu. 1. p. 1. & apud Card. *Seraphin.* dec. 828. nu. 5. cum aliis in deciſione huius cauſæ allegatis.

Non obſtat circa recognitionem dictarum litterarum, quod teſtes deponant ſuper intereſſentia, quando fuerunt ſcriptæ: Quoniam in huiuſmodi litteris priuatis non requiritur tam exacta recognitio, cùm in his conſcribendis teſtes adhiberi non ſoleant, & ipſum Patrem Iuſtinianum pudu ſtet fortaſſe aliis
7 hoc detegere, & ideò videtur ſufficere, quod Teſtes dixerint ſe notam habere manum ſcribentis iuxta ſtylum, & praxim, quam requirit *Rot.* vt in dec. 570. n. 2. p. 1. diuerſ. & deciſ. 124. num. 2. p. 2 & apud Cardin. *Seraphin.* deciſ. 700. in fin & deciſ. 1163. num. 3. & 4. & in terminis recognitionis epiſtolarum *Burſat.* conſil. 103 nu. 9. lib 1. *Maſcard* de probat. concluſ. 988. num. 5. *Paul. Granut* theorem. 15 num. 23. & 25. ac Rota in Bonon de Manzoliis 15. Martij 1626 corã bo. me. *Remboldo.*

Nec etiam obſtat nullitas examinis Scornij, & Caterij teſtium remiſſorialium, qui litteras Alexandri
8 recognouerunt Patauij, cum tamen examen deſtinatum ſit Venetiis; Etenim cùm obierint, ideóque non potuerit repeti, ex æquitate eorum examen ſuſtinetur maximè de ſtylo *Rota Mohed* deciſ. vlt. num. 3. de teſtibus *Rota* deciſ. 3. eodem tit in nou. & deciſ. 587. nume. 4 p. 2. recent. cum aliis per addent. ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 434. num. 18. vel ſaltem faciunt ſemi plenam probati nẽ l. g. fin. cùm ibi not. per *Caſtr.* num. 2. & 5. C. de teſtib. *Bart.* in d. l. admonendi num. 45. *Iaſ.* 98. ff. de iure iur. *Ruin.* conſil 46. num 10. li. 4 *Dec.* conſil. 54. nume. 2. circa med. *Surd.* deciſ. 103. num 2. *Rot.* in recent. deciſ. 37 t. num. 2. par. 1. & apud S. mem. Gregorium XV. deciſ. 434. num. 5. vbi etiam Addent. num. 18. itavt iuncti cum alio teſte formiter examinato in Curiâ plenè probent ad
9 effectum recognitionis *Bal.* conſ 3. num. 3. & 4. lib. 3. *Decian.* conſil. 92. num. 8. lib. 1. *Marſil.* ſingul. 205. n. 3. *Farinacc.* de teſtibus q 63. num. 35. *Rota* in recent. deciſ. 558 num. 3. & deciſ. 768. num. 5. p. 2. Præcipuè cùm vltra dictas litteras Alexandri adſint etiam aliæ vt ſuprà dictum eſt, conſcriptæ poſt eius mortem à Benedicto, ac ſeruatis de iure ſeruandis recognitæ, quæ & ſolæ ſufficerent ad effectum de quo agitur, cùm idem contineant negocium, & illius veritatem concludenter probent ex allegatis.

Et ita &c.

Romana Cenſus.

Lunæ 20. Decembris 1627.

ARGVMENTVM.

Debitor cenſus fructuum ſtante clauſulâ conſtituti adſtringi poteſt remedio aſſociationis in poſſeſſionem bonorum obligatorum.

SVMMARIVM.

1 ***Creditor cenſus poteſt vigore clauſulæ conſtituti petere aſſociationem in poſſeſſionem bonorum cenſui ſuppoſitorum ad effectum ſolutionis ex fructibus.***
2 ***Solutio non præſumitur, niſi probetur.***
3 ***Solutio in parte, pro parte parit liberationem.***

Deciſio CCCXXII.

CVm ſub die 5. Iulij Annibalem ſolùm informãte fuerit dictum, eidem Annibali dandum eſſe mandatum de aſſociando ad domum, de quâ agitur, ad effectum ſibi ex illius penſionibus ſatisfaciendi, pro fructibus cenſus decurſis. & non ſolutis; & ad Inſtantiam Andreæ repropoſuerim dubium ſuper iiſdem, Domini permanſerunt in deciſis; tritum eſt 1
enim, quod vbi conſtat de ceſſatione ſolutionis fructuum cenſus, intrat pactum inſtrumento inſertum, cum adiectione clauſulæ conſtituti, vt emptor cenſus poſſit capere fructus bonorum cenſui ſuppoſitorum propriâ authoritate, ad quem effectum dari cõſueuit aſſociatio *Aff.* deciſ. 326. num. 1. plenè *Menoch.* de adipiſc. remed. 6. num. 6. & ſeqq. cum aliis allegatis in deciſione.

Nec dicta aſſociatio viſa fuit retardanda ex allegato prætextu ſolutionis factæ eorumdem fructuum dicto Annibali; nam ex partitis, quæ allatæ fuerunt, illa ſcutorum 499. non poteſt referri ad fructus, de quibus agitur decurſis poſt annum 1621. Cum cenſus fuerit impoſitus vſque ab anno 1614. fructus autem vſque ad annum 1621. decurſi abſorbeant dictã quantitatem, Annibal verò petit fructus ab indè citra ſcilicèt poſt annum 1621. decurſos. & non ſolutos vſque ad præſentem diem, & ad rationem ſcutorum 61. 70. quolibet anno vnà cum expenſis mandatorum aſcendentes ad ſummam ſcutorum 366. 80. de quorum ſolutione non docetur, nec in dubio præſumitur, cum ſit quid facti l. 1. C. de probat Gloſ in l 2. 2
in verbo repellere C. de iure emphyteutico *Bald.* in l inter debitorem ff. de pact. & conſ. 508 nu. 2. lib. 5. *Natt.* conſ. 569. n. 1. *Menoch.* de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 135 n. 1. & ſeqq.

Alia etiam partita ſcutorum 628. excomputari nõ poteſt in extinctionem fructuum cenſus, nec decurſorum ante annum 1620. nec etiam poſteà cùm fuerit ſoluta Annibali ſiue ab eo retenta ex aliâ causâ nimirum ratione expenſarum factarum in quâdam Vinea, quam ipſe Annibal, & Andreas, ſiuè illius Pater poſſederant communiter, & pro indiuiſo, vt conſtat ex acceptatione partitæ deſuper oblatæ ab Annibale factæ in actis per Andream, & ex ſubſequuta 3
poſt dictam acceptationem ſententia R. P. D. mei *Verallus* tunc A. C Locumtenentis, & particularis ſolutio particulariter tantùm liberat ſoluentem l. quidã æſtimauerunt ff. ſi cert. pet. l. ſi quidem C. de tranſact. cum concordant. alleg. per *Bald.* conſ. 424. n. 2. verſ. ſi enim decem lib. 2.

Cœtera ſatis viſa fuerunt ſublata in deciſione, & per informantes, &c.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Paduana feudi.

Lunæ 20. 1627.

ARGVMENTVM.

Maſculi vnius lineæ in feudo quando excludant fœminas alterius ſuppoſitâ diuiſione verâ, vel impropriâ. Et per nouas inueſtituras, quando dicatur factum præiudicium antiquis.

SVMMARIVM.

1 ***Maſculi vnius lineæ excludunt fœminas alterius lineæ, quando non eſt mutata natura inueſtiturę, vel non eſt facta propria diuiſio.***

Diuiſio

Diuiſio facta feudi cauſa commod oris perceptionis fructuum non imparit præiudicium inueſtitis, & comprehenſis in inueſtituris, ibidem.

2 *Enunciatiuæ inueſtiturarum non præiudicant in præiudicium antiquarum inueſtiturarum pro comprehenſis in illis.*

3 *Renouatio inueſtituræ non præiudicat comprehenſis, nec poteſt præiudicare, quia prima inueſtitura attenditur.*

4 *Renouatio non præiudicat, quando non proceſſit incorporatio bonorum menſæ & n.5.*

6 *Et maximè quando fuit facta vltima cum clauſula preſeruatiua iurium antiquæ.*

Deciſio CCCXXIII.

PRopoſui dubium, An conſtet de tali diuiſione, & ſubſequentibus deuolutionibus, & innouationibus inueſtiturarum, quæ obſtent DD. Ludouico, & fratribus de Doctis, & DD. negatiuè reſponderunt.

Nam quoad diuiſionem vltra quod, non conſtabat feudum re vera fuiſſe diuiſum, & pro parte dicti Ludouici, & fratrum dicebatur fuiſſe quidem pro
1 diuiſo poſſeſſum, ſed gratia commodioris fructuum perceptionis, tantum, dato etiam quod de diuiſione conſtaret, nihilominus per illam non cenſeretur mutata feudi natura, nec alteratus tenor primæ inueſtituræ, ſed adhuc maſculi vnius lineæ excluderent fæ-
2 minas alterius lineæ iuxta commun. opin. quam tenet gl. in l. ſi quis miles in tit. conſtitut. feudalis D. Lotharij Imper. & ibi etiam *Bald.* nu. 2. *Caſtr.* conſ. 176. nu. 2. li. 1. & conſ. 191. ſub nu. 4 li. 2. *Alex.* conſ. 15. num. 15. lib. 5. *Gabr.* conſ. 70. num. 11. li. 2. Car. *Mantic.* de tacit. li. 23. tit. 34. nu. 22. & 23. *Menoch.* qui plures alios congerit in conſ. 974 nu. 1. & pluribus ſeqq. & conſ. 1034. nu. 3. quam opinionem ſecuta eſt *Rota* nedum in hac cauſa coram Illuſtriſſimo Domino Cardinale *Caualerio* 16. Decembris 1612. ſed etiam coram Cardinale *Mantica* dec. 373. num 5. & coram bo mem. *Remboldo* in Foroliuien. Bonorum 14. Decembris 1618. & nouiſſimè coram R.P.D. meo *Pirouano* in Rauennaten. emphyteuſis 14. Iunij præteriti.

Quo verò ad deuolutiones, & nouas inueſtituras fuit dictum non obſtare, quia de aliqua deuolutio-
3 ne ſufficienter non conſtat, ſententia enim fuit lata in contumaciam, & non fuit executioni demandata, enunciatiuæ verò aliarum Inueſtiturarum non probant in præiudicium vocatorum ex prima Inueſtitura, vt fuit deciſum in Bononien. Bonorum emphyteoticorum 18. Aprilis 1597. coram Cardinale *Pamphilio.*

4 Et in omnem caſum non cenſeretur facta aliqua innouatio, ſemper enim eſt attendenda prima Inueſtitura, *Bald.* in cap. 1. num. 2. de eo qui ſibi & ſuis, *Dec.* conſ. 185. num. 3. circa fin. *Aldobrand.* conſ. 15. num. 13. & ſeq. lib. 1. & ab ea non cenſetur receſſum niſi expreſsè dicatur *Caſtr.* conſ. 142. ſub num. 3. circa fin. lib. 2. *Dec.* conſ. 390. num. 3. *Curt. iun.* conſ. 108. numer. 18. cum aliis congeſtis in dicta Bononien. Bonorum emphyteoticorum coram Card. *Pamphilio.*

Quæ & eo certiora redduntur, quia bona non fuerunt Eccleſiæ incorporata, ſed ſtatim reconceſſa,
5 ideò compræhenſi tanto minus dici poſſunt priuari iure ſuo, *Alex.* conſ. 34. nu. 6. lib. 5. *Becc.* conſ. 56. nu. 25. lib. 1. & poſteriores inueſtituræ eo magis intelligi debent factæ iuxta formam primæ, & antiquam feudi naturam, *Bero.* conſ. 109. num. 24. lib. 1 & fuit firmatum in præallegata Bononien. Bonorum coram Cardin. *Pamphilio.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Stante præſertim in dictis Inueſtituris clauſula illa (ſaluo ſemper omni, & quocumque Iure omnium aliarum perſonarum, ita quod nemini in ſuis Iuribus præiudicium generetur) per quam fuit expreſsè preſeruatum ius omne ipſis Ludouico, & Fratribus competens ex prima conceſſione, itaut eis dictæ nouæ Inueſtituræ in aliquo nocere non poſſint, iuxta tradita per *Felin.* in c. inter Monaſterium, num. 3. de re iudic. *Dec.* conſ. 656. nu. 6. & *Rota* dec. 25. num. 8. par. 2. recent.

Et ita deciſum vna tantum parte informante, &c.

Arimin Cenſus.
Lunæ 10. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi non conceditur non docto de poſſeſſione, & ad hunc effectum authoris, vel defuncti quaſi poſſeſſio non ſuffragatur, & quando verum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur ſine probatione poſſeſſionis.*

2 *Morte extinguitur quaſi poſſeſſio alicuius.*

3 *Quaſi poſſeſſio authoris, aut defuncti non ſuffragatur hærede, aut ſucceſſore.*

4 *Etiam hærede ſuo.*

5 *Declaratur deciſ. 99. par. 1. diuer.*

6 *Manutentio datur ei qui eſt in poſſeſſione exigendi aduerſus hæredes debitoris.*

7 *Manutentio datur ex poſſeſſione authoris ſtante ſtatuto continuante poſſeſſionem in hæredes.*

8 *Item quando lis fuit ab authore introducta, & in hæredes continuata.*

9 *Manutentio datur ceſſionario, quando cedens eſſet in quaſi poſſeſſione* 10.

11 *Manutentionis iudicium non eſt ſeparabile à re.*

Deciſio CCCXXIV.

CVm Hieronymus Bonicellus tàm ſuo, quam etiam Ioannis Nigrone nomine impoſuiſſet annuum cenſum ſcutorum 90. illumque pro precio ſcutorum 1500. vendidiſſet Io. Antonio de Leffiis; & poſtea Io. Franciſcus Almerius à dicto Nigrono emiſſet plura ac diuerſa bona, & ad computum precij centum prædictum, tam quoad ſortem principalem, quam etiã quoad fructus in ſe accollaſſet, & in vim accollationis huiuſmodi dictus Bonicellus contra ipſum Almericum mandatum executiuum pro dictorum fructuum ſolutione relaxari obtinuiſſet, cauſa per viam appellationis ad Rotam deuoluta Dubitaui, An Leffiis, vel dicto Bonicello eſſet dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi fructus prædictos, & Domini non eſſe dandum cenſuerunt, &c.

Nam quoad Gulielmum, & alios de Leffiis (omiſſo quod dicebatur, illos non eſſe in cauſa, neque in commiſſione compræhenſos, eorumque perſonam non fuiſſe legitimatam, probando ſe eſſe filios, & hæredes dicti quondam Io: Antonij fuit dictum non conſtare de aliqua ipſorum quaſi poſſeſſione exigendi, ſine qua non datur manutentio vulg. §. retinendæ 1

inſtit.de Interdict. *Rota* dec.605.nu.1.par.1.recent.
cum aliis.

Nec releuat,quod Almeriua reſpondendo ad po-
ſitiones faſſus fuerit ſe ſoluiſſe dicto Ioanni Anto-
nio fructus pro duobus anuis, vt in Summario Bo-
nicelli n.3.Quoniã licet ex hoc couſtet ipſum Ioan-
nem Antonium fuiſſe in quaſi poſſeſſione exigendi,
tamẽ ipſa quaſi poſſeſſio fuit per eius mortẽ extincta,
2 l.cum hęredes,§.2.l.Pomponius,§.quęſitum,ff.de ac-
quir.poſſeſſ.l.ſi is qui pro tempore,§. ſi quis bona fi-
de,ff.de vſucap. *Angel.* in l.quamuis, §.ſi conductor,
num.1.& ibi etiam *Cuman.* n.2.ff. de acquir. poſſeſſ.
Cephal. conſ.479.num.33. Neque potuit in hæredes
tranſire abſque noua appræhenſione,ſiue exactione,
3 & Iuris exigandi exercitio iuxta reg. dictæ l. cum
hæredes,§.1.ff.de acquir. poſſeſſ. quæ procedit tam
in corporalibus, quam etiam in incorporalibus,
Tiraquel. in tract. le mort ſaiſit in 4. par. de-
clarat.7. *Menoch.* de retinen. remed. 3. numer. 37.
verſ.extenditur, *Genzal.* ad reg.8.gloſ.34. num. 108.
Garz. de beuef.par.3.cap.3.n.35. cum ſeqq. & plu-
ries tenuit *Rota*, vt apud *Achill.* dec.5.de cauſ.poſſeſſ.
& propriet. *Caputaq.* deciſ.135.& 420.par. 2. *Man-
ric.* dec.88.num. 3. & coram Reuerendiſſ. Domino
meo *Decano* dec.464.n.3.& par.2.recent. deciſ.260.
num.4.& dec.157.n 3.& in Carpentoraten.Iuris li-
tigandi 14.Maij 1618. coram bo mem. *Buratto*; Et
non ſolum in hæredibus extraneis,ſed etiam in ſuis,
Bart. in l.in ſuis,num.5 ff de liber. & poſthum. *Bald.*
in l.fin.num.2.ff de edict.D.Adrian.toll. *Alex.* conſ.
37.nu.3.poſt med.verſ.Saltem in caſu noſtro, lib. 1.
Natt. conſ.439.num.5. *Caputaq.* dicta dec.133. num.
2.& ſeqq.& dicta dec. 410.num.1. par. 2. cum aliis
allegatis in prædicta deciſ.464 nu.3. coram Reue-
rendiſſ. Domino meo *Decano*, & in terminis Cenſus
fuit dictum in Spoletana Ceuſus 27. Ianuarij 1603.
coram Cardinale *Lancellotto* Iuniore.

Quibus viſum fuit non obſtare in contrarium al-
5 legata. Nam *Rota* in deciſ.99.num.11.par.1. diuerſ.
loquitur in caſu contrario, nempè quando mortuo
Debitore, Creditor qui alias exegit petit ſe manute-
6 neri contra ipſiua Debitoris hæredes; *Gratian.* verò
diſcept.forenſ.cap.113.num.17.18. & ſeq. loquitur
7 ſtante Statuto de continuanda poſſeſſione defuncti
in hæredem, & denique *Menoch.* de retinen.remed.
3. num. 61. quem ſequuta eſt *Rota* in Beneuentana
Cenſus impreſſa penes, *Cenc.* de cenſib.dec. 215.lo-
quitur quando fuerat cæpta lis ſuper manutentione
8 antè mortem Cenſuarij, tunc enim non procedit re-
gula prædicta, ſed hæredi etiam competit manu-
tentio,vt ſenſit,ac declarauit *Rota* in Spoletana Bo-
norum 10. Iunij 1626.coram bo. mem. *Buratto*.

Quod autem manuteutio nec etiam ſit danda Bo-
nicello patet, quia licet ipſe reportauerit ceſſionem
9 à dict.Gulielmo,& aliis de Leſſiis,& Ceſſionario e-
tiam ſit daudum mandatum de manutenendo, vt
per *Natt.* conſ. 398.num. 38. & *Rota* deciſ 249. &
250.impreſſ. poſt dictum tract de Cenſibus;Nihilo-
minus cum ex ſupra deductis appareat dd. cedentes
numquam fuiſſe in quaſi poſſeſſione exigendi, indè
ſequitur illam in ipſum Bonicellum ceſſionarium
10 transferre non potuiſſe, *Natt.* dicto conſ 398. num.
49. *Menoch.* de retin.remed.3.nu. 259. & ſeqq. *Gra-
tian.* diſcept. forenſ cap.310.num.4. & 26. *Rota* co-
ram S.mem.Gregorio XV. deciſ.579.num. 1. & ibi
Addent. ſub littera A. & poſt tract.de Saluian.deciſ.
162.num.6. ac etiam poſt tract.de Cenſibus deciſio.
249. num.4.& dec. 250. num.1.& 255. num.5. & in
recent. dec. 299.num.2.par. 1.& deciſ.764. ſub nu.
2.par.2.

Præterea fuit etiam obſeruatum ex lectura ceſſio-
nis non conſtare fuiſſe dicto Bonicello ceſſam præ-
tenſam quaſi poſſeſſionem,ſed potius videbatur pro-
bari oppoſitum ex eo quod non fuit ceſſus cenſus,
vel aliqua pars illius, ſed ſolum fuerunt ceſſa Iura
reſtrictiuè quoad ſummam illam ſcutorum 600.
quam cedentes recepiſſe aſſeruerunt, Immò Iura ip-
ſius cenſus fuerunt expreſsè reſeruata,& conſequen-
ter cum dictus Bonicellus vigore dictæ ceſſionis non
fuerit effectus Dominus cenſus, aut iuris exigendi
non poteſt intentare remedium ſummariiſſimum
retinendæ,quod ab ipſa re ſeparari non poteſt, vt 11
fuit dictum in Ceſaraugustana Veſtiarij 27. Martij
1626.coram R. P. D. meo *Pirouano*, nec datur quan-
do non appareat poſſeſſionem,ſeu quaſi fuiſſe in ceſ-
ſionarium tranſlatam, &c.

Et ita deciſum vtraque parte Informante &c.

Compoſtellana Parochialis.
Lune 10. Iannarij 1628.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ, & breuitate temporis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſine citatione lata poſtquam fuerat citata pars ad videndum concludi in cauſa ex conſuetudine Hiſpaniarum eſt valida.*

2 *Fallit quando ex poſt Iudex admittens alias probationes, vel acta receſſit à concluſione in cauſa. Declara vt num.4.*

3 *Ad recuſandum Iudicem requiritur in Procuratore mandatum ſpeciale.*

5 *Iudex feſtinanter expediens cauſam nullitatem facit.*

6 *Feſtinanter tamen non dicitur proceſſiſſe ex ſpatio viginti dierum.*

7 *Tranſportatio actorum eſt neceſſaria.*

Deciſio CCCXXV.

CVm in deciſione coram bo: mem: Patriarcha *Manzanedo* ſub die 1.Martij præteriti reſolutum fuerit, ſententiam in partibus latam pro Gundiſaluo Sancti Martini contra Bernardum Gonzalez, eſſe confirmandam,vti validam, & iuſtam, ac dubium propoſuerim,an à deciſione prædicta ſit recedendum, Domini in ea permanſerunt quoad caput validitatis ex plenè ibidem adductis, reſeruato,vt de iuſtitia, quam arbitrati ſunt pendere ex diſcuſſione quantitatis patronorum, & pro qua rata quilibet eorum habeat ius præſentandi videatur particulariter in alia diſputatione.

Nec omiſſio citationis ad ſententiam viſa eſt conſiderabilis ſtante concluſione in cauſa,quæ citationem ſupplet in illis partibus, *Gonzal.* ſuper reg.8. in annot. contra nullit. num. 134. *Rota* in recent. deciſ. 100.num. 1.par.2. & in aliis allegatis in Oxomen.Canonicatus 14.Nouembris 1625. coram me, & in deciſione.

Nec etiam obſtare cenſuerunt,quod poſt concluſum in cauſa Iudex decreuit admitti receſſum à recuſatione,& mandauerit acta tranſportari, vndè infertur ab Informantibus pro Bernardo, quod præcedens concluſio ſubſequens decretum Iudicis re-

manſerit

Digitized by Google

2 manſerit circumducta ex' trad. per *Felin.* in c. cum
dilectus, num. 17. de fid. Inſtrum *Imol.* in c. auditis, in
fin. de procurat. & alios alleg. Nam quoad receſſum
à recuſatione tollitur obiectum, quia hæc admiſ-
ſio non fuitcum cauſæ cognitione, ſed in quantum
de Iure locus eſſet, de Iure autem non eſſet locus re-
cuſationi, quia fuit facta per Procuratorem Gundi-
ſalui carentem mandato ſpeciali, prout requiritur ad
3 allegandum ſuſpectum Iudicem, *Pariſ.* conſ. 31. nu.
112. lib 1. *Roland.* conſ. 19. n. 2. lib. 3. *Ioſeph. Ludouic.*
concl. 30. num. 24. *Rota* recent. deciſ. 440. num. 2. par.
2. & apud S. me. Gregorium XV. deciſ. 368. num. 1.
Et quoad mandatum, vt acta tranſportarentur, ceſ-
ſat difficultas, quia nihil fuit productum in actis, &
4 cauſa iam erat inſtructa, vndè excluditur circumdu-
ctio, *Afflict.* deciſio 271. & firmatur in deciſio-
ne.

Prout nec habuerint pro releuanti aliam nulli-
tatem allegatam ſub prætextu, quod Iudex nimis fe-
ſtinanter protulerit ſententiam, in quo caſu præſu-
5 mi ſolet omiſſa cognitio cauſæ, vt tradit *Bart.* in l.
prolatam, num. 10. C. de ſent. interlocut. omn. Iud.
Quia vt benè etiam animaduertitur in deciſione;
cauſa prius fuerat inſtructa, & emanauerant proba-
tiones pro vtraque parte; Nec proindè habenda eſt
ratio temporis à die receſſus à recuſatione, videli-
cet à die 7. Iunij vſque ad x. eiuſdem menſis, qua fuit
lata ſententia, ſed ab initio nimirum à die 22. Maij,
à qua Iudex fuerat deputatus, & effluxerant ferè vi-
ginti dies, itaut propterea ceſſet prætenſa feſtina-
6 rio, ac Iudex dictó temporis ſpatio benè cenſeatur
potuiſſe merita cauſæ indagare, *Rota* apud San.
mem. Greg. XV. deciſ. 176. num. 5. ac etiam alibi, vt
in deciſione.

Nec ſubſiſtere viſa eſt replicatio, quod cauſa non
poſſit dici ſatis cognita, ex quo fuerat inſtructa co-
ram alio Iudice, nec acta potuerint in tempore tranſ-
7 portari; Quoniam admiſſo, quod hæc actorum tran-
ſportatio ſit neceſſaria, iuxta doctrin. *Bald.* conſ. 4. n.
3. lib. 5. & alios alleg. Ceſſat obiectum, quia Bernar-
dus non ſatis docet, quod acta non fuerint in tem-
pore tranſportata, itaut veriſimiliter Iudex merita
cauſæ cognoſcere non potuerit; ſed immò contra-
rium probatur ex allegatis.

Et ita, &c.

Viterbien. fideicommiſſi.
Veneris 14. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum reale, & abſolutum ex quibus ver-
bis inducatur. Reciproca de linea ad lineam,
quando cenſeatur à Teſtatore facta.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum reale, inducitur ex verbis relatis in bonis, & hæreditate, cùm videlicet dictum fuit, quod hæreditas perueniat ad deſcendentes alicuius inſtituti.*

2 *Fideicommiſſum reale eſt tranſitorium ad omnes, & quilibet cenſetur grauatus illud reſtituere, donec extant de deſcendentibus vocatis.*

3 *Dictio, ſemper, importat temporis tractum in futurum, & inducit fideicommiſſum perpetuum, & ſucceſſiuum.*

4 *Tranſitus de linea ad lineam per reciprocam non inducitur, niſi euacuata linea tam maſculina, quàm fœminina.*

5 *Clauſula (in euentum, in quem non extent filij, aut deſcendentes ex hæredibus) importat fideicommiſſum quocunque tempore & caſu.*

6 *Et in terminis d. clauſula non habet locum conſ. 21.* Oldrad.

7 *Hæredum appellatione veniunt etiam filiæ fœminæ.*

8 *Reciproca de linea ad lineam arguitur inducta ex verbis (ſemper hæreditas perueniat.)*

9 *Reciproca inducta expreſſè inter hæredes inſtitutos, cenſetur tacitè etiam volita inter remotiores ſubſtitutos.*

10 *Reciproca cenſetur inducta per ea verba (& in eorum omnium defectum) & num. 11.*

12 *Reciproca inducitur, quando alias ſequeretur aliquod abſurdum, quia minus dilecti eſſent præferendi magis dilectis.*

13 *Ad reciprocam inducendam coniectura ſufficiunt.*

14 *Tria requiſita ſunt neceſſaria ad inducendam reciprocam.*

15 *Quod nempe vltimo moriente, quod non tota, & nominatim etiamſi non verbis expreſſis.*

16 *Et ſufficiunt coniecturæ pro dd. requiſitis euitandis.*

Deciſio CCCXXVI.

FVit reſolutum conſtare de fideicommiſſo ad fa-
uorem Vincentij per mortem Auguſtini purifi-
cato; Quoniam teſtator vniuerſales hæredes inſti-
tuit Dominicam eius ſororem pro vna parte, & Mar-
cum, Gaſparem, & Georgium filios quondam Lu-
cretiæ alterius ſororis loco eiuſdem Lucretiæ eorum
Matris pro alia parte, & deinde tres præcipuos fecit
ſubſtitutionum gradus, in quorum primo vocauit fi-
lios & deſcendentes omnes tam maſculos quam fœ-
minas dictarum Dominicæ, & Lucretiæ ipſius ſoro-
rum, ſubdens (ita quod donec extiterint filij, ſeu fi-
liæ ex quauis ipſarum, ſemper hæreditas perueniat
ad ipſarum Deſcendentes ſiue maſculos, ſiue fœmi-
nas) quæ verba cùm non ſint directa in perſonas, ſed
in ipſam hæreditatem important diſpoſitionem, &
fideicommiſſum reale, *Cuman.* in l. peto, §. fratre, nu.
5. ff. de leg. 2. *Caſtr.* in l. voluntas, in fin. C. de fidei- 1
commiſſ. *Alex.* in l. 1. num. 87. in fin. ff. de offic. eius,
Pariſ. conſ. 30. num. 29. lib. 2. & fuit dictum in Rea-
tina fideicommiſſi 14. Martij 1622. coram bo. me.
Vbaldo; & operantur quod quilibet hæreditatis poſ-
ſeſſor teneatur per fideicommiſſum alteri reſtituere,
donec illa perueniat ad vltimum ex dd. Dominicæ,
& Lucretiæ Deſcendentibus, *Bal.* in l. precibus nu. 2
65 verſ. Tu dic, & ibi *Salyc.* nu. 26. C. de impub. & a-
liis ſubſtit. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 8.
tit. 2. nu. 6. *Surd.* conſ. 315. nu. 10. *Peregr.* de fideicom-
miſſ. art. 12. num. 16. *Rota* dec. 231. nu. 1 par. 2. recent.
& in Bononien. de Poetis 17. Iunij 1611. & in Ro-
mana fideicommiſſi de Surdis 11. Maij 1616. &
in præallegata Reatina fideicommiſſi coram bo.
mem. *Vbaldo*, & in Bononien. fideicommiſſi 11. De-
cembris 1625. coram me.

Præſertim ſtante illa dictione, Semper, quæ impor-
tat tractum temporis in futurum, & operatur quod 3
hæreditas omni tempore ad ipſos deſcendentes vti
ſucceſſiuè, & in infinitum vocatos deuenire debeant,
Bar. in l. vnica, §. Titio, ff. de annuis legat. *Pariſ.* conſ.
90. n. 28. li. 2. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 27. nu. 2. *Ro-
ta* dec. 181. nu. 5. par. 1. recent. & in dicta Bononien.
fideicommiſſi coram me.

Verum quia Teſtator in hoc caſu expreſsè decla-

rauerat, quod filij vnius ex dictis ſororibus non deberent alteri ſuccedere ibi (ita quod filij vnius ſint hæredes propriæ Matris, & non amitæ) videns quod plenè, ac perfectè earumdem ipſius Sororum Deſcendentibus quoad totam, & integram hæreditatem non prouiderat, ſed filios, & deſcendentes cuiuſlibet ex illis ad portionem tantum, vt ſupra relictam vocauerat; Ideò deueniendum ad ſecundum ſubſtitutionis gradum diſpoſuit, quod in euentum in quem non extarent filij, ſeu filiæ ex prædictis, ſeu aliqua prædictarum, tunc & eo caſu ſuperuiuentes hæredes ſuccedere deberent in omnibus, & ſingulis ſuis bonis, adeout ex ipſius teſtamenti lectura, & verborum contextu clarè pateat Teſtatoris mentem fuiſſe, quod omnia eius bona ſemper & in perpetuum peruenire deberent ad dictarum Sororum deſcendentes, ita tamen vt donec extarent liberi, & deſ-
4 cendentes vnius non fieret tranſitus ad lineam, & deſcendentes alterius, illis verò non exiſtentibus, per reciprocam de linea ad lineam bona omnia ad ſuperſtites alterius Sororis Deſcendentes tam maſculos, quam fœminas, vt ſupra vocatos deuenire deberent, iuxta tradita per *Socin.* in l. ſi cognatis in fin. ff. de reb. dub. *Ruin.* conſ. 166. num. 10. lib. 1. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 27. numer. 14. & conſ. 42. num. 6. lib. 3. & *Modern. Brixien.* de ſubſtit. quæſt. 484. num. 34.

Vnde cùm per mortem dicti Auguſtini remanſerit extincta linea Lucretiæ, itaut hodie aliqui illius filij, & Deſcendentes non extent, vtique factus fuit locus dicto fideicommiſſo reciproco, & ſubſtitutioni in omnibus & ſingulis bonis ad fauorem alterius lineæ, & Deſcendentium dictæ Dominicæ, qualis eſt ipſe Vincentius; verba enim illa (& in euentum in quem non extarent filij, ſeu filiæ ex prædictis, ſeu aliqua prædictarum &c.) verificantur, & fideicommiſſum important quocumque caſu, & quocomque
5 tempore filij, ſeu filiæ non extant, vt fuit dictum in Romana fideicommiſſi 14. Martij 1621. coram bo. me. *Vbaldo*, & in Auaimana fideicommiſſi de Caradoris Martij 1623. coram bo. mem. *Buratto*, & in ſupra allegata Bononien. fideicommiſſi 11. Decembris eiuſdem anni coram me.

6 Ex quo patet non applicari Theoricam vulgati conſ. *Oldrad.* 21. quoniam non ſumus in ſubſtitutione facta in caſu mortis ſine filiis, prout *Oldrad.* loquitur, ſed in caſu non exiſtentiæ filiorum, qui iam euenit, cum verum ſit dicere illos non extare.

Neque obſtat quod Teſtator in hoc ſecundo caſu ſubſtituerit ſuperuiuentes hæredes, quoniam appellatione hæredum veniunt omnes Deſcendentes tam
7 maſculi, quam fœminæ, qui tamquam immediatè antea in dicto primo ſubſtitutionis gradu expreſsè vocati ſunt loco hæredum, l. ſi filiusfamilias, ff. quod cum eo, l. poſtulante, §. ſed & in huiuſmodi, & l. ſi hæres ab eo, ff. ad Trebell. *Ioſeph. Ludouic.* dec. Lucenſ. 40. num. 7. 8. & ſeq. & fuit dictum in Narnien. fideicommiſſi de Carolis 2. Maij 1614. coram Illuſtriſſ. D. Cardin. *Veroſpio.*

Quod facilius admitti debet in caſu propoſito, quia Teſtator vocando Deſcendentes omnes tam maſculos, quàm fœminas in infinitum vſus fuerat illis verbis (ſemper hæreditas perueniat) & ideo dum
8 poſtea faciendo diſtinctum ſubſtitutionis gradum, voluit reciprocam inter vocatos inducere, & eoſdem defectum alterius lineæ ad omnium & ſingulorum bonorum ſucceſſionem vocare, iure merito illos appellauit hæredes ſumpta denominatione ab ipſa hæreditate, quam ad illos peruenire debere immediatè anteà diſpoſuerat, & quod hic fuerit ipſius Teſtatoris ſenſus deprehenditur ex totius teſtamenti, & diſpoſitionis contextu.

Vltra quod cum ex verbis prædictis certum ſit ſaltem quoad hæredes primo Inſtitutos Teſtatoris cognitos, ac proximiores, & magis dilectos fuiſſe factam reciprocam ſubſtitutionem, multo magis di- 9
cendum eſt ipſum reciprocam pariter facere voluiſſe inter deſcendentes remotiores, & minus dilectos immediatè antea ad ſucceſſionem vocatos, *Socin. iun.* conſ. 110. nu. 39. li. 3. *Crauett.* conſ. 130. nu. 6. *Decian.* conſ. 28. nu. 21. li. 1. *Surd.* conſ. 344. nu. 17. *Rota* dec. 266. ſub n. 20. circa med. & dec. 300. n. 9. & dec. 361. nu. 12. par. 1. recent.

Præterea quod Teſtator reciprocum fideicommiſſum de linea ad lineam inter Deſcendentes prædictos tam maſculos, quàm fœminas facere voluerit apertè ſuaderi viſum fuit, tum ex eo quia deueniendo ad tertium ſubſtitutionis gradum in illorum om- 10
nium defectum ſubſtituit per fideicommiſſum proximiores agnatos ipſius, qui tunc reperti fuerint, iuxta tradita per *Menoch.* conſ. 420. nu. 16. in fin. *Barz.* deciſ. Bonon. 6. num. 41. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 12. num. 73. circa finem, vbi dicit ſe pluries ita obtinuiſſe, & *Modern. Brixien.* de ſubſtit. quæſt. 472. num. 47. Tum etiam quia bona omnia non poterant ad dictos Deſcendentes, iuxta ipſius Teſtatoris voluntatem deuenire niſi mediante dicto reciproco fideicommiſſo, *Rota* deciſ. 44. nu. 3. & deciſ. 11
505. num. 1. & deciſ. 193. num. 7 par. 1. & deciſ. 231. num. 2. in fine par. 2. recent. & in præallegata Bononien. fideicommiſſi 11. Decembr. coram me; Tum demum quia alias ſequeretur Teſtatorem ad omnia bona, & vniuerſalem hæreditatem voluiſſe vocare 12
remotiores minus dilectos, non autem proximiores, & à dictis hæredibus Deſcendentes, quod videtur inconueniens, vt per *Rotam* in dicta dec. 266. ſub nu. 20. par. 1. recent.

Ex quibus etiamſi non adeſſet reciproca expreſſa, de qua in dicto ſecundo ſubſtitutionis gradu adhuc tamen dicti Deſcendentes vtriuſque lineæ cenſeri deberent reciprocè ſubſtituti, cum ad hunc effectum ſufficiant coniecturæ, *Mantic.* de coniect. vlt. vol. li. 13
7. tit. 5. n. 15. & fuit dictum in Vrbeuetana fideicommiſſi 27. Nouembris 1609. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano.*

Nec viſum fuit obſtare, quod ad reciprocam regulariter requirantur illa tria requiſita, de quibus per *Mantic.* dicto lib. 7. tit. 5. num. 15. Quoniam illa 14
omnia ſatis concurrunt in caſu propoſito, cum Deſcendentes omnes fuerint vocati, & ſubſtitutio facta fuerit in omnibus, & ſingulis bonis, & ſic tota hæreditate, & ſatis appareat illam factam fuiſſe vltimo morienti, cum non ſit neceſſe, quod id verbis expreſ-
ſis dictum ſit, *Socin. iun.* conſ. 151. num. 6. & 9. li. 2. & 15
conſ. 110. num. 23. lib. 3. *Rota* in dicta deciſ. 361. nu. 15. & 16. par. 1. recent. & in Peruſina fideicommiſſi de Baptiſtis 27. Martij 1626. coram R. P. D. meo *Pirouano*; Vltra quod dicta requiſita non ſint neceſſaria, quando adeſt reciproca expreſſa, *Menoch.* conſ. 995. num. 26. Immò à regula prædicta facilè receditur ex coniecturis reciprocam re vera factam fuiſſe ſuadentibus, vt inquit idem *Mantic.* dicto numer. 15. 16
verſ. Ex coniecturis autem &c. & *Rota* dicta deciſ. 266. num. 24. circa finem, verſ. Quæ tamen dicta &c. par. 1. recent. quæ plures hic adſunt ex ſuperius deductis.

Et

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Romana fideicommiſſi de Victoriis.
Veneris 14. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum qualiter probetur. A Periti relatione quando non ſit recedendum.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio poteſt dari iam poſſidenti per viam confirmationis poſſeſſionis.*
2 *Identitas probatur, ſi poſſeſſor ſit ſucceſſor illius, qui alias bona poſſidebat, ſi de noua acquiſitione non doceatur.*
3 *Actus ſequens præſumitur factus ſecundum præcedentem deliberationem, & tractatum, Amplia num. 4.*
5 *Fabricaſſe quis cum effectu ex quibus appareat.*
6 *A Periti relatione non eſt recedendum, ſi ille de communi partium conſenſu fuerit electus.*
7 *Probationes non tam exacta requiruntur in antiquis.*

Deciſio CCCXXVII.

POſt datam immiſſionem Domino Marco Antonio vti vocato ad fideicommiſſum Bernardini in poſſeſſionem duorum Caſalium Petrelatæ, & Sancti Proculi proſequendo diſputationem cœptam, quoad alia bona dubitaui, An præſuppoſitis deciſionibus in hac cauſa factis Immiſſio pariter illi danda eſſet ſuper ratis Palatij de Victoriis olim inhabitati per quondam R. P. D. Ioannem Baptiſtam, & Petrum Paulum eius fratres, quam informantes pro ipſo Domino Marco Antonio ex iiſdem rationibus in dictis deciſionibus deductis, ex quibus data fuit quoad prædicta Caſalia dandam etiam quoad huiuſmodi
2 Palatij ratas aſſerebant ſaltem per viam confirmationis poſſeſſionis iam captæ, iuxta tradita per *Menoch.* de adipiſc. remed. 4. nu. 348. cum ſeqq. Verum quia tota difficultas in eo conſiſtebat, An Palatium prædictum fuerit in bonis dicti Bernardini fideicommittentis, Ideò Domini pro nunc firmarunt conſtare de identitate domus magnæ antiquæ, & domuncularum, An autem conſtructio dicti Palatij noui facta fuerit à Bernardino, voluerunt quod coadiuuetur probatio.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia ex laudo inter dictum Bernardinum, & Petrum Paulum Seniorem de Victoriis lato per Ioannem Alberinum, & Iacobum Creſcentium de anno 1541. de quo in Summario num. 1. & ex pluribus aliis enunciatiuis diuerſorum antiquorum Inſtrumentorum dicto Summario n. 3. & 6. & ex adnotationibus, & partitis libri familiæ, cui ſub die 9. Decembris 1626. fuit iam firmatum fidem eſſe adhibendam, de quibus in eodem Summario num. 5. iuncto etiam præſertim teſtamento Summ. nu. 4. in quo dictus Bernardinus reliquit Petro Leoni alteri eius filio cum duobus vel tribus equis, & duobus, vel tribus famulis commodam habitationem, conſtat eumdem Bernardinum fideicommittentem in Regione Sancti Euſtachij poſſediſſe Domum magnam, in qua inhabitabat, & ex eodem libro familiæ, & quattuor publicis acquiſitionum, ſiue emptionum Inſtrumentis celebratis de anno 1524. die 8. Ianuarij, & 12. Iulij, & de anno 1532. & 1534. vt in dicto Summario num. 6. conſtat poſſediſſe pariter in eadem Regione, & loco nuncupato *la Ciambella*, ſeptem alias Domos paruas, cum calcaria eaſque omnes fuiſſe tam inter ſe, quam etiam cum dicta Domo per Bernardinum inhabitata vicinas, & contiguas, vt patet ex confinibus, & demonſtrationibus in dicto libro, & in dictis Inſtrumentis aſſignatis, & expreſſis; Vnde cum Domus magna, de qua agitur hodie nuncupata Palatium de Victoriis ſit poſita in eadem Regione, & loco, ac per dictos Ioannem Baptiſtam, & Petrum Paulum Iuniorem dicti Bernardini fideicommittentis Deſcendentes pro dictis ratis ipſis aſſignatis poſſeſſa fuerit, & hodie agatur contra habentes cauſam ab eis, & de aliqua noua acquiſitione non doceatur, vtique ex eiuſdem Bernardini ſucceſſione habita præſumitur, 2
iuxta tradita per *Fulgoſ.* conſ. 145. *Peregr.* de fideicom. art. 44. num. 22. & ſeqq. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 618. nu. 45. *Rota* dec. 131. num. 5 par. 1. & deciſ. 407. n. 4. & dec. 706. num. 2. par. 2. recent. & fuit dictum in hac cauſa ſub die 9. Decembris 1626. & in Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis 5. Martij & 14. Iunij 1627. coram me.

Et quod re vera ſit eadem Domus per Bernardinum, vt ſupra poſſeſſa, & inhabitata per incorporationem tamen dictarum aliarum ſeptem Domorum contiguarum, & calcariæ ampliata redacta ad formam Palatij ſatis apertè deprehendi videbatur; Primo ex dicto Inſtrumento emptionis duarum ex dictis domibus factæ die 8. Ianuarij 1524. in quo expreſsè dicitur, quod in illis erat faciendum magnum ædificium, vndè cum hodie Domus prædictæ, & Calcaria non extent, & in eodem loco dictum Palatium, & ſic magnum ædificium factum appareat, & per dictos Bernardini Deſcendentes fuerit poſſeſſum, veriſimiliter eſt præſumendum illud ex iiſdem Domibus & ex illarum incorporatione conſtructum fuiſſe in executionem dictæ præcedentis delibera- 3
tionis, & tractatus ad l. 3. §. verum, ff. de manumiſſ. l. qui in aliena, & l. ſi is, qui portabat, ff. de acquir. hæredit. *Crauett.* conſ. 91. num. 9. *Surd.* dec. 288. nu. 33. & ſeqq.

Maximè quia Bernardinus ſuperuixit per triginta, & vltra annos, obiit enim de Anno 1556. vt in dicto Summario n. 7. quo temporis ſpacio commodè 4
potuit ædificium conficiendo, quod decreuerat, & tractauerat executioni demandare.

Secundo idem etiam ſuadetur ex dicto libro familiæ, in quo ab ipſo Bernardino adnotata reperitur forma ædificij, & Domorum incorporatio facienda ibi, *Vn' altra Caſetta innanzi alla noſtra ſtalla, che confina con noi, quale inſieme con l'altre caſe hanno da vſcire à paro del muro di Maſtro Nardo verſo la ſtrada publica, comenciando dal fondamento della caſa del Cantone*, &c.

Tertio probatur ex dicto laudo, vt ſupra lato de anno 1541. Summario num. 1. & 10. in quo fit expreſſa mentio muri noui per Bernardinum conſtructi, iuncta etiam adnotatione ab eodem facta in dicto libro familiæ de anno 1548. in qua habetur, quod ad dictam eius Domum aſportari fecerat magnam calcis quantitatem, ex quibus apparet ipſum cum effectu fabricaſſe.

Quarto ex laudo clar. me. Cardin. Farneſij Senioris, in quo fuit aſſignata Horatio Patri ipſius Domini Marci Antonij & fratrum de Victoriis, rata d. Domus magnæ, ſiue Palatij in loco in quo Calcaria erat ad vſum Stabuli ipſius Palatij, cum expreſſione quod ipſa Calcaria, ſeu Stabulum eſſet annexa, ſeu annexum dictæ domui magnæ, ex quo ſequitur, quod

Digitized by Google

eadem Domus magna ſiue palatium fuerat vſque tunc fabricatum in loco vbi erant dictæ Domus, & quod illi fuit etiam annexa; & incorporata dicta Calcaria, cui aliæ domus erant contiguæ.

Quinto denique valdè adminiculatur ex relatione periti electi per bo.mem Signium in cauſa diuiſionis inter dictos fratres de Victoriis vertente, qui retulit in ſtatu de quibus agitur, & toto Palatio adhuc extare parietes antiquiores, eoſque vna cum ſolo aſcendere ad valorem ſcutorum 13.m.cuius periti relationi eſt credendum, cum ille de communi 6 partium conſenſu fuerit electus, *Abb.* in c. propoſuiſti nu.4.& ibi etiam *Felin.* n.5. & 6. de probat. *Rot.* dec.230.n.5.& dec.531. o.1. & dec.577.n.8. par. 1. recent.

Ex quibus omnibus, & aliis deductis per Informantes, maximè ſimul iunctis Domini ſatis conſtare cenſuerunt de dict.domorum per Bernardinum fideicommittentem poſſeſſarum identitate, & earumdem in dicto Palatio incorporatione, præſertim 7 cum ſimus in antiquis, ideoque probationes tam exactæ non requirantur, c.cum cauſam, & ibi DD. de probat. *Dec.* conſ.146.num.14.*Crauett.* conſ.198.n.1. *Menoch.* conſ.21.n.33.*Surd* dec.55.nu 12. & fuit dictum in prærallegata Bononien.fideicommiſſi de Deſideriis 5.Martij, & 14.Iunij 1627.coram me.

Verum quia licet ex prædictis ſatis conſtet, & probatum remaneat Palatium ex domibus, vt ſupra per Teſtatorem poſſeſſis, & in ſolo, & loco vbi illæ exiſtebant fuiſſe conſtructum, & Bernardinum multò ante eius obitum illud fabricare tractaſſe, ac decreuiſſe, & vlterius etiam fabricam aliquam, ac nonum ædificium ibi confici feciſſe, non tamen concludenter probatur totum dictum Palatium nouum, cum omnibus ſuis membris, ædificiis, & ornamentis, quæ hodie in eo conſpiciuntur, ab eodem Bernardino fabricatum, & perfectum fuiſſe, itant aliqua ſaltem ex illis ab ipſius Deſcendentibus fieri, ſeu perfici non potuerint; Ideò quatenus Dominus Marcus Antonius hoc probare contendat, Domini opus eſſe exiſtimarunt, quod dictas eius probationes coadiuuet, vt melius concludant.

Et ita deciſum ipſo Domino Marco Antonio tantum informante, &c.

Bonon. Dotis.
Mercurij 19. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summatio.

SVMMARIVM.

1 *Solutum indebitè ſicut poteſt repeti, ita compenſari poteſt, & contraponi ad debitum, quod quis teneat cum ſuo Debitore.*

2 *Onera matrimonij conſideranda ſunt habita ratione ad dotis conſtitutionem, & ita ſunt calculandi fructus viro, cui imputari debet, ſi dotem non eſt pactus correſpondentem oneribus.*

Deciſio CCCXXVIII.

Per duas deciſiones, primam coram bo.me. *Buratto*, alteram coram me, fuit reſolutum dotem D. Claudiæ pro ſecundo matrimonio cum Domino Comite Aloyſio de Populis contracto cenſeri fuiſſe conſtitutam in ſcutis 2500.non autem 5000.& iuxta hanc quantitatem lucrum dotale regulari debere, & confeſſionem pro maiori quantitate factam poſt contractum dict.matrimonium non ſuffragari.

Verum cum pro parte DD de Catandinis prætenderetur fructus dotis fuiſſe ſolutos eidem Comiti Aloyſio ad rationem ſcutorum 5000.& huiuſmodi fructus pro illa quantitate, quæ excedit ſcuta 2500.imputandos eſſe, & intrare compenſationem cum dicto lucro; Domini cum præſuppoſito dictarum deciſionum cenſuerunt dictam compenſationem intrare, quoniam ſi dos verè non fuit conſtituta ad fauorem Comitis Aloyſij niſi in ſcutis 2500 malè & ſine cauſa percepit fructus correſpectiuitatem dotis excedentes, & propterea quemadmodum Catandinis hæredibus Claudiæ competeret repetitio indebiti, ita 1 multo facilius competit ius compenſandi eum lucro, quod ab iiſdem prætendit Comes Aloyſius, indebitè enim ſolutum, vel repetitur, vel loco illius eum alio debito compenſari poteſt, l.1.& 2.ff. de condict. indeb.cum ibi notatis per Doctores *Alex.* conſ 178.n. 11.lib.7.*Neguſant.* de pignor.par.5.memb.5.n.16.nec dicta exactio fructuum ad rationem dotis ſcutorum 5000.ſuſtineri poteſt ad onera matrimonij, quoniam vltra quod ex teſtib.datis pro DD. Catandinis conſtat Claudiam propriis pecuniis ſibi veſtes, & alia neceſſaria comparaſſe, & ſic defeciſſe Maritum in ſuſtentatione onerum matrimonij; Reſpóditur huiuſmodi onera matrimonij æſtimari debere correſpectiuè ad ſummam ſcut.2500.pro qua ſumma eſt conſtituta dos, non autem vltra dictam quantitatem, & imputet ſibi Maritus ſi à principio non cautauit, & 2 adæquatam oneribus conſtitui dotem faciunt tradita per DD.in l.quod ſi nulla, ff.de relig. & ſumpt. funer. *Innoc.* & alij in c. per veſtras in fin. de donat. inter vir. & vxor. *Roman.* conſ.517.n.2.*Surd.* de alim. tit.1.q.32.n.11.& ſeqq.*Sanchez.* de matrim.lib 9. diſput.5.n 8.q. i alios cumulat.

Cæterum quia ex ſolutionibus, quas modo DD. Catandini admittunt factas fuiſſe ad rationem ſcutorum 5000.indè argumentum deducebant Informantes pro Comite Aloyſio, quod pro eadem quantitate fuerit conſtituta dos, ideo Domini mandarunt, quod vltimæ deciſiones reuideantur.

Et ita deciſum vtraque parte informante.

Burgi S.Sepulchri Beneficij.
Lunæ 24. Ianuarij 1628.

ARGVMENTVM.

Permutatio Beneficij quando permiſſa, & ex ea ius acquiratur, etiam ante poſſeſſionis adeptionem ad effectum verificationis gratiæ. Publicatio reſignationis, quando neceſſaria, iuxta Bullam Greg. XIII.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio probatur ex litteris Apoſtolicis.*

2 *Et præſumitur vera, & canonica abſque aliqua probatione.*

3 *Ex prouiſione Apoſtolica acquiritur ius in beneficio etiam ante adeptam poſſeſſionem.*

4 *Et præſertim litteris expeditis.*

5 *Poſſeſſionis probatio in beneficio ſufficit per Teſtes deponentes de publica fama.*

6 *Permutari poteſt beneficium impetratum etiam ante poſſeſſionis adeptionem.*

7 *Per poſſeſſionis beneficij adeptionem probatur collatio.*

7 Per

8 *Permutatio cum beneficio nullius valoris, quod dicitur de pertica, non valet.*
9 *Fallit quando permutatio fit coram Papa.*
10 *Publicatio reſignationis, & permutationis eſt neceſſaria ex conſtitutione Greg. XIII.*
11 *Probatur publicatio tam ex inſtrumento, quam ex Teſtibus.*
Debet fieri publicatio intra ſex menſes ibidem & nu. 12. & nu. 13.
14 *Fallit quando impedimentum aliquod interuenit.*
15 *Dummodo tale, quod adhibita diligentia remoueri non potuerit.*

Deciſio CCCXXIX.

EManauerunt in hac cauſa D. Octauio tantum Informante, duæ deciſiones, in quarum 1. die 4. Iulij 1625 fuit reſolutum Beneficium, de quo agitur, non eſſe adiudicandum Domino Iulio Cæſari Buffalino, in 2. verò die 25. Maij 1626. fuit dictum illud adiudicandum eſſe dicto Domino Octauio; Verum quia poſtea Dominus Buffalinus petiit ſuper reſolutis audiri, Propoſui dubium, an eſſet recedendum à deciſis.

Et contra primam deciſionem dicebatur gratiam Domini Buffalini, quoad clauſulam illam (attẽ a permutatione huiuſmodi, quatenus vera, & canonica exiſtat) eſſe iuſtificatam, quoniam de conſenſu ab vtroq; permutante præſtito, & de ipſa effectuali permutatione ſatis conſtat ex litteris apoſtolicis deſu-
1 per expeditis *Anton. Auguſt.* in epito. ſuper reg. 43. n. 1. *Caputaq.* dec. 120. pat. 1. *Put.* deciſ. 452. li. 1. & quod fuerit vera, & canonica, nullaq; fraus interceſſerit probatur ex Iuris præſumptione, eum de contrario non doceatur, vt per *Anchar.* conſ. 185 n 4. ver. Item
2 alleganti, & dicenti, *Gamb.* in tract. de permut. benef. n. 18. & 20. *Menoch.* de preſumpt. li 6 preſumpt. 78. n. 2. 3. & ſeq. *Garz.* de benef. par. 11. c. 4 n. 100.

Prout etiam eadem Gratia iuſtificata pariter dicebatur quoad aliam clauſulam (quod ex permutatione nullum Ius acquiratur, niſi permutantes in Beneficiis ius habuerint) nam quod Dondolellus de tempore reſignationis, & permutationis ius habuerit in Beneficio, de quo agitur, eſt in confeſſo apud partes, quod autem Buffalinus ſimiliter ius habuerit in Capellania S. Mariæ in Eccleſia Sanctiſſ. Trinitatis Meliten. conſtare dicebatur ex prouiſione fel. record. Pauli V. pro illius parte acceptata, per quam regulariter acquiritur Ius in Re etiam ante adeptam
3 poſſeſſionem, c. ſi tibi abſenti de præben. in 6. vbi *Franch.* num. 3. *Rebuff.* in praxi ſuper regula de non tollen. Iur. queſit. Gloſ. 6. num. 58. *Couarr.* var. reſol. lib. 5. cap. 16. nu. 3. & 5. cum aliis per *Garz.* de benef. par. 4. cap. 2. n. 1.

4 Maximè quia fuerunt etiam deſuper expeditæ litteræ, vt in Summario Buffalini nu 3. ex congeſt. per *Garz.* vbi ſupra num. 10. 11. & ſeqq & vlterius etiam Buffalinus dictæ Capellaniæ poſſeſſionem fuerat adeptus, vt deponunt Teſtes dati in dicto Summario num. 4. quæ iuncta cum communi reputatione ſufficit ad effectum, de quo agitur, *Rota* dec. 4. de rer. per-
5 mut. in nou. Capell. Tholoſ. dec. 467. *Boer.* deciſ. 205. n. 5. licet hoc non fuiſſet neceſſarium, cũ habens ius
6 in re, etiam nondum adepta poſſeſſione poſſit cum alio permutare, vt poſt *Franch.* in c. 1. de rer. permutat. in 6, numer. 16. & ibi etiam *Gambar.* n. 86. Prob. ad Monach. in c. licet Epiſcopus numer. 6. de præbend. & alios cumulat *Garz.* dicta par. 11. cap. 4. num. 15.

Deciſ. Clem. Merlini.

Accedente etiam, quod dicta Capellania, vti vacans per liberam reſignationem à dicto Buffalino factam in manibus Papæ, ex cauſa tamen permutationis huiuſmodi fuit conceſſa dicto Dondolello; & poſtea per ceſſionem ab eodem Dondolello factam, & admiſſam, fuit collata Felici Oldouino, qui ſucceſſiuè etiam illius poſſeſſionem accepit dicto Summario num. 5. ex quo apparet collationem ipſi 7
Buffalino factam & eiuſdem reſignationem fuiſſe effectuatam, iuxta conſ. *Oldrad.* 129. *Seraphin.* deciſ. 293. nu. 1. & dec. 337. num. 2. & *Rota* dec 360. n. 6. & dec. 413. n. 2. par 2. recent. & ſic ipſum Ius in ea effectualiter habuiſſe.

Neque etiam obſtare dicebatur, quod dicta Capellania ſit nullius, vel modici valoris, & dicatur bene- 8
ficium de pertica, ideoque permutatio non valuerit attenta Conſtitutione Pij V. in veteri Bullar. 144. Quoniam ad hunc effectum neceſſe eſt, quod beneficium ſit fictum, & aereum, nullos fructus habens, quod de iure non præſumitur adnotata per *Felin.* in cap. cum acceſſiſſent, nu. 2. *Dec.* num. 42. de conſtit. *Gambar.* de poteſt. legat. in erect. nu 28. Imò id ſatis excludi videtur ex dicta reſignatione facta ad fauorem Oldouini.

Nec ipſorum beneficiorum inæqualitas obeſſe poteſt, cum ſimus in reſignatione, & permutatione facta non coram Ordinario, ſed coram Papa, qui de ipſa inæqualitate notitiam habuit, eaq; attenta reſeruauit annuam penſionem ſcutorum 60. ad fauorem 9
Dondolelli, vt hoc modo ad æqualitatem quodammodo reducerentur, iuxta tradita per *Franch.* in c. 1. n. 12 in fin. de rer. permut. *Anchar.* conſ. 388. n. 16 & 179. n. 1. *Dec.* conſ. 141. nu. 3. & conſ. 210. nu. 2. & 5. *Pariſ.* de reſignat. benef. lib. 6. q. 2. n. 18.

Verum Domini, licet ex prædictis viſum fuerit ceſſare ea quæ in deciſione dicuntur de non iuſtificatione dict. clauſularum, & de valoris modicitate, nihilominus cenſuerunt ſtandum eſſe in deciſis, ex duobus alijs ipſius deciſionis fundamentis, defectu ſcilicet publicationis, & continuatione dicti Dondolelli in poſſeſſione iſtius Beneficij vſque ad tempus contracti matrimonij.

Nam cum Buffalinus agat ad canonizationem ſuæ gratiæ debet docere de reſignatione, & permutatione valida, & ſic de legitima illius publicatione iuxta Conſtitut. fel. rec. Greg. XIII. ſine qua reſignatio, & permutatio ipſa non ſubſiſtit, *Garz.* de benef. par. 11. c. 83. nu. 299 301. & 305. & fuit dictum in Hiſpalen. 10
Corduben. benef. 15. Decemb. 1600. coram Card. *Lancel.* & in Bracharen. benef. 17. Mart. 1621. coram bo. me. *Remboldo*, de qua tamen valida publicatione doctum non fuit; quamuis enim illa probari poſſit nedum ex Inſtrumento per Notarium confecto, ſed etiam ex teſtium depoſitionibus, vt fuit dictum in Abulen. Canonicatus 16. Iunij 1589. coram *Gypſio* relat. per *Pariſ.* de reſignat lib. 11. quæſt. 61 num. 69. & q. 14. n. 48. & per *Garz.* de benef. par. 7. cap 1. n. 47. & dicta part. 11 cap. 3. nu. 303. nihilominus viſum fuit teſtes examinatos pro parte Buffalini illam non probare, cum non deponant de publicatione facta alta, & intelligibili voce in Eccle-
ſia intra Miſſarum ſollemnia, cum expreſſione qua- 12
litatis, & inuocationis beneficij, & nominũ & cognominum permutantium, & cum aliis requiſitis iuxta formam Conſtitut. Gregor.

Et multo minus probant publicationem fuiſſe factam intra tempus ab eadem Conſtitutione præfixũ, prout neceſſario requiritur ex adductis per *Pariſ.* 13

de reſignat. lib. 11. quæſt. 7. n. 62. cum pluribus ſeqq. & *Garz.* d. cap. 3. n. 304. Immò potius conſtat de contrario, cum litteræ fuerint datæ de anno 1618. & fuerint præſentatæ Vicario de Anno 1620. &c.

Præterea nec etiam fuit probatum Buffalinum intra tempus ſex menſium datum ad publicandum, dicti beneficij poſſeſſionem accepiſſe, vel ſaltem inſtanter, & copulatiuè cum petitione executionis lit-
14 terarum petiiſſe, prout iuxta formam dictæ Conſtitutionis peti debet, vt fuit dictum in Aretina Commendæ 16. Februarij 1596. coram *Litta*, & in Zamoren. beneficij de Morales 28. Iunij eiuſdem Anni coram *Corduba* relata per *Garz.* d. cap. 3. n. 300. & 321. Immò apparet Dondolellum poſt permutationem ſemper permanſiſſe in poſſeſſione vſquequo contraxit matrimonium, ex quo ſatis etiam conſtat permutationem ipſam non habuiſſe effectum ex alleg. in deciſione.

Neque obſtat, quod Dondolellus non remanſerit in poſſeſſione per triennium, iuxta allegat. *Lap.* 89. & dec. *Put.* 106. lib. 3. quoniam hoc procedebat ante dictam Conſtitutionem *Greg.* de public. vt *Lap.* & *Put.* loquuntur, ſtante autem dicta Conſtitutione, non poteſt amplius conſiderari triennium, ſed ſufficit poſſeſſio minoris temporis intra datum ad publican. arbitrio iudicis, vt tenuerunt permulti Doctores quos allegant *Addent.* ad *Lap.* vbi ſup. ſub litt. l. & *Menoch.* de arbit. iudic. li. 2. caſ. 39. n. 2.

Nec viſum fuit obſtare, quod dicebatur Buffalinum fuiſſe impeditum, legitimam publicationem tempore debito facere, & dicti beneficij poſſeſſio-
15 nem adipiſci; Tum quia teſtes dati in Summario Buffalini n. 2. ſunt ſingulares, & deponunt ſatis genericè, & ſic allegatum aliquod Impedimentum nō probant, præſertim tale quod adhibita diligentia remoueri non potuerit prout requiritur, *Capuraq.* dec. 72. n. 6. par. 2. *Menoch.* de arbitr. caſ. 118. n. 7. Tum etiam quia d. Conſtit. Greg. dat formam circa id, quod eſt agendum ſtante impedimento.

Et ex his vtraq; parte informante fuit reſolutum ſtandum eſſe in deciſis ſub die 4. Iulij 1625. de alia vero deciſione facta ſub die 25. Maij 1626. Domini voluerunt, quod particulariter videatur.

Bonon. fideicom. de Turri.
Veneris 28. Ianuary 1628.

ARGVMENTVM.

Fructus à die motæ litis debentur, & quamuis petiti non fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Fructus non debentur, vbi expreſsè petiti non fuerūt.*
2 *Non procedit poſt litem motam, & conteſtatam in iudicio poſſeſſorio, & nu. 3.*
4 *Sententia non condemnans in reſtitutione fructuum non praeiudicat, quia fructus poterunt deinde peti in iudicio particulari mediante noua petitione & n. 5.*
6 *Fructus in reſtitutione fideicommiſſi veniunt tanquā percepti non à grauato, ſed à poſſeſſore malæ fidei.*
7 *Fructuum condemnatio fit à die mota litis.*
8 *Non debentur fructus in iudicio petitorio intentato, vel ſuſpenſo poſſeſſorio.*

Deciſio CCCXXX.

Conceſſa poſt tres ſententias Rotales conformes, ac non rem iudicatam DD. Iulio Cæſari, & fratribus de Turri immiſſione in prædium nuncupatum *dell' Arconeggio*, vigore fideicommiſſi purificati ad eorum fauorem, vt in Deciſionibus coram Illuſtriſſ. D. Card. *Veroſpio*, bo. me. Patriarcha *Hieroſolymitano*, R. P. D. meo *Durano*, ac Me emanatis, dubitatum an debeantur fructus, & à quo tempore.

Et Domini reſponderunt deberi. Quoniam licet in præteritum nunquam fuerunt petiti, Ac regulariter fructus, quando quis agit ad reſtitutionem rei, 1
non veniant niſi expreſsè petantur, l. ſciendum, ff. de ædilit. edict. *Doct.* in c. grauis de Reſtit. ſpol. Hæc tamen regula fallit quando fructus, vt in præſenti, fuerunt percepti poſt litem conteſtatam, fuitque actum aliquo interdicto; Tunc enim veniunt etiam non pe- 2
titi, vt pluribus exemplificat *Socin.* reg. ibi incip. fructus quando quis rem ſibi reſtitui petit, Ac generaliter probatur in l. 3. vbi Gloſ. *Odofr. Alber. Bart.* & *Angel.* ff. de Interdict. in l. 1. §. ex die quo, & ibi Gloſ. in Verbo Interdictis ff. de vi, & vi armat. & in l. quæſitum, §. ea hoc, ff. de Præcar. & fuit dictum in Romana Palatij 30. Maij 1616. coram bo. mem. *Buratto*; Et in ſpecie, quod hæc fallentia locum habeat interdicto intentato pro Immiſſione tradit *Alex.* conſ. 184. 3
nu. 9. lib. 5. & dixit *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 170. nu. 1. & in Romana Hæreditatis del Conte 16. Decembris 1616. coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Caualerio*.

Nec obſtare viſum eſt, quod in ſententiis non fuerit facta condemnatio ad fructus. Quia licet vigore 4
illarum nequeant peti, *Dec.* conſ. 43. nu. 4. Card. *Seraph.* dec. 1255. nu. 2. Attamen debentur, vt ſupra mediante noua petitione, & iudicio, *Abb.* in dicto cap. 5
grauis, nu. 18. de Reſtit. ſpol. *Couar.* var. reſol. li. 1. ca. 3. ſub nu. 1. in fin. *Boer.* dec. 18. num. 2. & 3. cum aliis quos latè refert, & ſequitur *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 49. nu. 145. & 148.

Prout nec releuat obiectum, quod fructus non veniant in reſtitutione fideicommiſſi. Quia non agi- 6
tur de fructibus perceptis tanquam à grauato, ſed de perceptis à poſſeſſore malæ fidei lite pendente, quem teneri ad fructus de quibus agitur, non eſt dubium ea ſuperius adductis.

Hos autem fructus Domini cenſuerunt eſſe perſoluendos habita ratione temporis vſque à die mo- 7
tæ litis in poſſeſſorio ſuper immiſſione, nimirum ab anno 1602. iuxta dictam l. 3. ff. de interdict. & l. 1. §. ex die ff. de vi, & vi armat. *Alex.* in l. Neſennius §. fundum n. 4. ff. de re Iud. Rot. apud S. mem. Gregorium XV. deciſ. 74. in princ. & deciſ. 4. ſub n. 1. de Reſtit. ſpol. in no. & apud Card. *Seraph.* deciſ. 835. nu. 1. & 2. Etenim in huiuſmodi interdictis non conſideratur mala fides à die, quo fuit mota lis in petitorio, ſed à die litis motæ ſuper Immiſſione Rota apud Card. *Seraph.* dicta dec. 170. nu. 1. & in aliis allegatis inter recent. dec. 317. n. 1. p. 1.

Nec ſubſiſtere arbitrati ſunt, quod lis in poſſeſ-
ſorio videatur mota ſolum de anno 1625. quo DD. 8
de Turri ſuſpenderunt petitorium, & declararunt velle procedere in ſolo poſſeſſorio, quod hodie terminatum eſt. Quia poſſeſſorium verè fuit inceptum de dicto anno 1602. quo ipſi de Turri inſteterunt pro Immiſſione in vim l. fin. C. de edict. Div. *Adr.* tollen. quod remedium nequit dubitari, quin ſit merè poſſeſſorium; Atque illa ſuſpenſio petitorij de Anno 1615. fuit facta cum expreſſa declaratione procedendi in poſſeſſorio, & ſic in Iudicio moto de anno 1602. Itaut propterea appareat à dicto tempore litem in poſſeſſorio ſupradicto fuiſſe motam

nec

nec quoad poſſeſſorium fuiſſe ſuſptnſam,& ſic ab illo tempoie fructus deberi, prout vtraque parte informante reſolotum fuit,&c.

Romana prætij bonotum,
Luna 31. *Ianuary* 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſecunda,qua continet benè iudicatum à primo Iudice facit cum eo conformitatem.*

2 *Validitas ſententia probatur ex reuolutione actorum.*

3 *Statutum Vrbis de duabus conformibus prodeſt Incolis ex diſpoſitione eiuſdem ſtatuti.*

4 *Domicilium contrahitur ex decennali habitatione in loco.*

5 *Et ex tanto tempore præſumitur etiam animus habitandi.*

Deciſio CCCXXXI.

CEnſuetunt Domini locum eſſe ſtatuto Vrbia de duabus confotmibus ad fauotem Barberij, quia conſtet de iis tribus requiſitis; quæ Rota in ſimiſi materia ſolet exigete, confotmitate ſcilicet vtriuſque ſententiæ, illatum iuſtitia, & validitate, & quod collitigantes ſint Ciues, ſiue Incolæ.

Quo enim ad confotmitatem,illa ex lectura ſententiatum apparet,quia primus Iudex condemnauit Excellentiſſimum Dominum Ducem pro ſcutis mille, Iudex autem appellationis,nempè R.P.D. meus *Duranus* pronunciauit benè iudicatum, & malè appellatum,dictamque ſententiam confirmauit, & ſic conformitas eſt euidens iuxta gloſ.in Clement 1. io
1 verb.alicui de ſeot.& re Iud. *Ruin.*conſ.114. nu. 10. & 13. li.5.*Surd.* conſ.102. oum. 9. Rota dec. 305. num.3.p.1. diuerſ. & in recent.deciſ.98.num.1.p. 2. & fuit dictum in Romana 100000. ſub die 28. præſentis meoſis, & anni Coram R. P.D. meo *Virile*.

De validitate appatet ex reoolutione proceſſus,
2 vbi omnia fuerũt ſeruata iuxta dec.220.p.2.*Caputaq.* Et de iuſtitia conſtat ex partitis eiuſdem Barberij & aliis pondetatis in deciſione R. P.D. mei *Durani* ſub die 18. Decembris 1616.

Quod autem collitigantes ſint Ciues, vel Incolæ non poteſt in dubium reuocari,quia D. Dux eſt Patritius Romanus,Barberius autem eſt Incola, quod
3 ſufficit,vt ex ſtatuto liquet,& cenſuit *Rota* dec.452. num.1.p.1.diuerſ.& in recent.deciſ.647.num. 1. p. 1.& alias ſæpius,contraxit enim Incolatum per habitationem l.2.& ibi DD. C.de Incol.lib.10. l. 3. §. hæc verba ff.de negoe.geſt.& conſtat quod Barberius per decennium, & vltra degit Romæ & cum eodem Domino Duce per hoc tempus contraxit,
4 quod ſufficit ad conſtituen. domicilium Glo. in l. Ciues in verbo ſummum C. de Incol. lib. 10. *Abb.* conſ.100.li.1.in princ.*Angel.*conſ.27.num.2. *Ruin.* conſ.112.n.12.li.5.*Menoch.*de arbitr.Iud.li.2.caſ.86. o.5.quia ex hoc curſu temporis præſumitur animus continuo habitandi *Roland.*conſ.79.n.51.li.3. *Surd.*
5 conſ.371.n.47. Rota in Romana ſocietatis Aromatariæ 1. Iulij 1590. coram Comitulo vbi quod procedit etiamſi nulla præcedat declaratio,& fuit etiam *Deciſ. Clem. Merlini,*

dictum in præallegata Romana ſcut.100000.coram R.P.D.meo *Virile*.

Et Ita Barberio tantum informante reſolutum fuit, &c.

Tullen. ſeu nullius præbeodæ.
Luna 31. *Ianuary* 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes parte non citata examinati, nulliter dicuntur examinati.*

2 *Teſtes de auditu non probant.*

3 *Confeſſionem propriam quis impugnare nequit.*

Deciſio CCCXXXII.

STtetetunt Domini in deciſis ſub die 28.Iooij 1627. cotam me,nempè Nicolao Remigio dandum eſſe mandatum de manutenendo,quia de illius poſſeſſione manutenibili ſatis conſtat ex rationibus in deciſione deductis, quas etiam hodie Domini appcobarunt.

Nec obſtare viſum fuit,quod duo Teſtes ad perpetuam rei mem.examinati,deponant Artum, per cuius obitum fuit impetrata præbenda, de qua agitur, adhuc viuere; quoniam omiſſo, quod hi teſtes ſine citatione Remigij,& ſic nulliter fuerunt examinati,c.2.& ibi DD.de teſtib.*Creſc.*dec.2.n.4.eodem
tit.*Caputaq.*dec.274.n.3.p.3. *Rot.* dec.521. n.2. p. 1. 1
recen.eorum dicta ſatis eliduntur ex eo,quia primus teſtis deponit Artum de anno 1620. eſſe hominem ætatis annorum 45. ex atteſtatione autem plurium Canonic. huius Eccl. patet Artum de anno 1623. fuiſſe ætatis 65.Annorum, vnde vel teſtis euincitur falſus,vel de alio Arto intellexiſſe dicendum eſt;Alter verò teſtis loquitur ſolum de auditu ab aliis, &
ideo nihil probat c.tam litteris vbi DD. de teſtib.l. 2
teſtium C.eod.*Pariſ.*conſ.169.nu.40. li. 4. *Caputaq.* dec.178.n.2.p.3.*Farin.*de teſtib.q.69.n.1.2.& ſeqq.

Quibus accedit,quod cum Nicolaus Corrè hanc præbendam impetrauerit per obitum eiuſdem Arti, & gratioſam ſubrogationem obtinuerit in Iuribus ipſius defuncti,non videtur hodie poſſe impugnare hanc propriam, & geminatam confeſſionem c. per
tuas de probat. l. generaliter. C. de non nu. pecun. 3
Aym. conſ.740.nu.8.Card.*Mantic.*dec.105.num.3. cum aliis.

Et ita &c.

Bonon. nullitatis contractus.
Veneris 11. *February* 1628.

ARGVMENTVM.

De probatione extremotum in Saluiano. Et de hypotheca dotis in bonis etiam fideicommiſſo ſubiectis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio debitoris in Saluiano probatur ex inſtrumento venditionis aut ceſſionis.*

2 *Et ſecundum extremum poſſeſſionis rei probatur ex ſubſtentatione litis.*

3 *Hypotheca tranſit in ceſſionarium.*

4 *Pro dotis reſtitutione competit tacita hypotheca.*

Hh 2

Digitized by Google

5 *Et hac hypotheca tranſit in ceſſionarium.*
6 *Exceptio fideicommiſſi uti requirens altiorem indaginem non attenditur in iudicio Saluiani.*
7 *Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt alienari pro dotis reſtitutione.*
8 *Bona fideicommiſſo ſubiecta ſunt hypothecata pro dote.*

Deciſio CCCXXXIII.

ISabella Vxor Tanarij propter vergentiam viri ad
inopiam, pro ſua dote obtinuit ſibi ſolui libras
6800. a Bellincino, qui erat debitor Tanarij in ſcu-
tis 10000. pro precio bonorũ ab eodem emptorum,
vt ex Inſtrumento emptionis ſummario n.1.& Bel-
lincinus habuit ab Iſabella ceſſionem omnium iu-
rium ſumm.n.3. Deindè idem Bellincinus tamquam
forenſis,& vigore ſtatuti incapax acquirendi bona in
Territorio Bononien. fuit à Camera è poſſeſſione
dictorum bonorum expulſus,& iterum immiſſus Ta-
narius ſumm n.5. Cumq; modo, cauſa in Rota com-
miſſa, Bellincinus ageret pro reſtitutione pretij ſo-
luti Iſabellæ, contra filios,& hæredes Tanarij, dedi
dubium, An competeret Saluianum, quod fuit affir-
matiuè reſolutum.

Viſum namque fuit Dominis ſatis conſtare de
credito cum hypotheca ad fauorem Bellincini, & de
extremis Saluiani; quia de poſſeſſione Tanarij Debi-
1 toris prædefuncti conſtat ex inſtrumento venditio-
nis cum clauſula conſtituti ſumm.n.1.& ex Inſtru-
mento Ceſſionis, & traditionis illorum bonorum
factæ à Camera eidem Tanario ſumm.n.5. iuxta tra-
dita per *Rot.* dec. 766.nu.11.p.1. diuerſ. & coram S.
me.Greg.XV.deciſ.362.n.1.& deciſ.491.n.11. apud
2 *Modern.Peruſ.* de cenſibus dec.150.num.5. Poſſeſſio
autem filiorum,& hæredum Tanarij probatur ex li-
tis ſuſtentatione, vt ex ſumm. num. 6. Rota coram
S.me.Greg.XV. deciſ.401.num.11.& dec.136.nu.2.
& apud *Modern. Roman. de Saluian.* dec. 19. & 20.
n.2 & conſequenter omnia requiſita Saluiani iuſti-
ficantur.

Et creditum quidem cum hypotheca poſſe con-
trouerti videbatur, cum Bellincinus ſit Ceſſionarius
3 Iſabellæ,& per ceſſionem omnia illius iura, & pri-
uilegia acquiſiuerit l. Modeſtinus ff. de ſolut. *Bart.*
in l.1.nu.22.ff.de act.& oblig. *Bero.* conſ.189. n. 19.
lib.1. *Rimin.* Iun. conſ.64.nu.21.lib.1. *Pariſ.* conſ.64.
n.7.lib.8.& proindè ſicuti Iſabella pro ſua dote erat
creditrix hypothecaria Mariti, tum propter pacta
pignoris, & præcarij, appoſita in Inſtrumento dota-
li ſumm num. 2. tum & quia pro reſtitutione dotis
cenſetur ſemper inducta tacita hypotheca ſuper bo-
nis Mariti l.1. §. ſed etſi plenius C.de rei vxor. act.
4 §. fuerat. Inſtit. de act. c. ex literis de pignor. *Couar.*
var. reſolut.lib.1. cap.7. numer.1. Cardin. *Mantic.*
de tacit. & ambig.lib 11.tit.19.num.1. & ſeqq. Ita
& Bellincinus per ceſſionem euaſit creditor cum
eadem hypotheca contra Debitorem Iſabellæ, & in
5 eum tranſierunt omnia Iura, & actiones cedentis l.
emptor C.de hæred. vel act. vend. *Roman.* conſ. 38.
in princ. *Socein.* Iun conſ.27.num.7. lib.2. *Seraphin.*
dec.1210. nu.5. extrema verò Saluiani benè etiam
probantur.

Non obſtat prætenſa exceptio fideicommiſſi, cui
ſuppoſita prætenduntur omnia bona Tanarij, tum
quia de eo non docetur,& eſt exceptio requirens al-
tiorem indaginem, quæ non impedit Immiſſionem
6 in Iudicio Saluiani *Natt.* conſ.532.nu.4. *Menoch.* de
adipiſ. remed. 3. n.180. *Rota* dec.34. nu. 1. & 23. p.
2.diuerſ. & apud *Modern. de Saluiano* dec. 19. nu.3.
Tum etiam quia bona ſubiecta fideicommiſſo præ-
ſertim paterno, in ſubſidium poſſunt alienari pro
dotibus reſtituendis auth. res quæ vbi *Bart.* n.2. *Ca-* 7
ſtrenſ. n. 5. & alij communiter C. communia de le-
gat. *Surd.* dec.62.nu.5. *Peregr.* de fideicomm. art. 42.
num.21. *Molin.* de primogen. Hiſpan. li.4.c.6. nu.7.
Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.7.tit.8.num.13.
Rota coram Card. *Seraphin.* deciſ.678 num.5. & co-
ram S.me.Greg.XV.dec.266.n.10.& dec.543. nu. 2.
Et Vxor habet hypothecam pro dote etiam in bonis 8
fideicommiſſo ſubiectis *Caſtrenſ.* conſ.80. nu.1. lib.
1. *Dec.* conſ. 376.num.1. *Mantic.* de tacit.& ambig.
dicto lib. 12.tit.19.nu.26. Card. *Seraphin.* dec.678. n.
8.& 9.

Et ita deciſum Bellincino tantum informante,
&c.

Auenionen. Decimarum.
Lunæ 14. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Attentata ceſſant in aliquibus caſibus, de quibus in
deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Attentata debent concludenter ab allegante probari.*
2 *Ceſſant attentata in eo, qui continuat ſuam poſſeſſionem, & facultatem.*
3 *Attentata ceſſant ex diuerſitate cauſarum.*

Deciſio CCCXXXIV.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet reuocan-
dum eſſe mandatum A.C. in quo declarauit atten-
tata commiſſa per Locumtenentem Vicelegati Aue-
nionen. eſſe reuocanda, quoniam de huiuſmodi at-
tentatis non conſtat,& tamen cum ſapiant delictum, 1
eſſent plene & concludenter probanda *Lancellot.* de
attent in præfat.nu.104.& 105. *Mant.* dec. 167.n.
4. *Rot.* dec. 411. nu.1. part. 2. recent.

Nec obſtat, quod Patres Minimi poſt ſibi præſen-
tatum monitorium A.C. ad inſtantiam PP. Carthu-
ſienſium obtinuerit à dicto Locumtenente Vicele-
gati per decretum prouiſionalem manutentionem in
quaſi poſſeſſione exigendi decimas; Quoniam ſi tale
decretum Locumtenentis Vicelegati concedit con-
tinuationem PP. Minimis in exactione decimarum
non inde prætendi poteſt aliquod attentatum ex re-
gula, quod qui continuat non attentat c. cum tenea-
mur de appellat. c. nõ ſolum & ibi gloſ. vlt. poſt med. 2
eodem tit. in 6. c.1. vbi *Abb.* n.1.& 4. vt lit. pend. *Pa-
riſ.* conſ.39.n.3.lt.1. *Caſſad.* dec. vlt. n.14. de cauſ. poſ-
ſeſſ.& propr. *Caputaq.* dec.51.n.2.l.1. *Lancellot.* de at-
tent. lit. pend. limit.1.n.1.& ſeqq. Rota coram S. me.
Gregorio XV. dec.557.n.1. Et quoniam dictum mo-
nitorium habebat clauſulam ſi quis ſenſerit ſe grauatum,&c. per quam comparendo monitorium reſol-
uebatur in ſimplicem citationem,& continebat pa-
ritionem Breuis S.me. Pij V. in quo Carthuſienſes,&
aliæ Congregationes Monacorum eximuntur ab o-
neribus & decimis de cætero imponendis, decretũ
autem Locumtenentis Vicelegati loquitur de deci-
mis antè litteras Pij V. impoſitis,& ſtante diuerſitate
cauſarum non poteſt conſiderari aliquod attenta- 3
tum nec ſpretum A.C. *Bellon.* conſ.28. num.3. & 4.
Soc. ſen. conſ.45. ſub n.5. *Lancellot.* de attent. 2. par.
cap.

Digitized by Google

cap.12.limit.2. n. 2. 15.& ſeq. Rota coram S.mem. Greg XV.dec 345.nu.1.& ibi Addent.n 6. & fuit dictum in Romana dotis, ſeu attentatorum 4. Decembris 1623. coram me.

Et ita, &c.

Piſcien. Capellæ.

Lunæ 14. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio quando capi non poſſit abſq; vitio attentatorum, & maximè in beneficialibus.

SVMMARIVM.

1 *Lis ad effectum attentatorum non extinguitur per mortem rei.*

2 *Secus tamen eſt per mortem actoris.*

3 *Iudicium quando eſt duplex, tunc quilibet eſt actor, & reus.*

4 *Ad poſſeſſionem obtinendam, ſi partes agant, tunc quilibet eſt actor, & reus.*

5 *Reo mortuo, actor tenetur dirigere actionem contra intereſſe putantes.*

6 *Actor mortuo reo non poteſt capere poſſeſſionem rei controuerſa propria authoritate citra vitium attentatorum.*

7 *Lis dum pendet in Rota, quis non poteſt adire alium Iudicem, nec ab eo aliquod mandatum obtinere, ſed debet expectare Rotæ iudicium, & ſententiam.*

8 *Poſſeſſio litigioſa apprahendi non poteſt abſque vitio attentatorum.*

9 *Beneficium non dicitur litigioſum, quando lis non eſt ſuper titulo ſed ſuper poſſeſſione.*

10 *Attentata ad hoc vt intrent, opus non eſt, quod lis ſit ſuper titulo, ſed ſufficit, quod ſit ſuper poſſeſſione, quæ ea pendente fuerit apprehenſa.*

Deciſio CCCXXXV.

DOmini perſtiterunt in deciſis ex deductis in deciſione.

Quibus non fuit viſum obſtare, quod licet ad ef-
1 fectum attentatorum lis non extinguatur per mor-
tem rei dumtaxat, extincta tamen remanet per mor-
2 tem actoris iuxta tradita per *Lancellot.* de attent. lit.
pend. part. 2. cap. 4. in præfat. n. 263. & ſeqq. Nam
placuit reſponſio, quod in caſu propoſito vterque
collitigans erat actor, & reus.

Horatius enim vti prouiſus Apoſtolicus agebat
pro executione ſuæ prouiſionis. & excipiendo contra
Coſmũ, ſeſeque illi opponendo, controuertebat
patronatum, Coſmus vero vti præſentatus à Patronis
petebat inſtitutionem, & excipiebat contra Ho-
3 ratium impugnando eius prouiſionem Apoſtolicam,
& ſic iudicium erat quodammodo duplex, & quilibet
erat actor, & reus diuerſis reſpectibus, vt in ſimili
habetur in l. inter cohæredes §. qui familiæ herciſcundæ
ff. familiæ herciſcundæ, & in l. in tribus iſtis
iudiciis ff. de iudic.

Imò reſpectu poſſeſſionis vterq; abſolutè erat actor,
cum neuter poſſideret, ſed ambo agerent ad poſ-
4 ſeſſionem ipſam obtinendam, & ideo quoad illam
lis per mortem Coſmi non fuit extincta, vt per *Lancellot.*
vbi ſupra n. 263. & 265. ſed Horatius ſuperſtes
5 tenebatur actionem dirigere contra intereſſe putantes,
vt loquitur *Io. Andr.* in c. 2. vt lit. pend. in 6. &
declarat *Bellamer.* deciſ. 156. incipit mortuo actore,
&c. non autem potuit propria auctoritate non
expectata Iudicis ſententia poſſeſſionem ipſam ci-
tra vitium attentatorum appræhendere, vt dicitur in 6
deciſione ea traditis per *Lancel.* d. c 4. in præfat. nu.
271. & ſeq.

Nec quidquam facit, quod Horatius poſſeſſionem
acceperit vigore mandati obtenti à Vicario, quoniam
cum lis penderet in Rota, non potuit adire Vica- 7
rium, nec ab eo mandatum aliquod obtinere, ſed de-
buit expectare Rotæ iudicium, & ſententiam.

Non obſtat, quod poſſeſſio eſſet vacans, quoniam
vltra reſponſiones datas in deciſione, fuit etiam di-
ctum ſatis eſſe, quod illa fuerit litigioſa ad effectum; 8
vt appræhendi non potuerit abſque vitio attentatorum
Prapoſit. in cap. bonæ num. 18. verſ. vel aliter
poteſt ſolui de appellat. *Mohed.* dec. 4. vt lit. pendente.

Neque etiam viſum fuit obſtare, quod lis non eſ- 9
ſet ſuper titulo beneficij, ſed ſolum ſuper poſſeſſione,
& conſequenter beneficium ipſum non eſſet litigioſum
Caſſad. deciſ. 6. num. 2. de reſcript. & dec. 4.
vt lit. pend. Nam quidquid ſit an hoc in facto ſit verum,
fuit reſponſum ad effectum attentatorum opus
non eſſe, quod lis ſit ſuper titulo, ſed ſufficere, quod 10
ſit ſuper poſſeſſione, quæ illa pendente fuit apprehenſa
tot. tit. vt lit. pend. nihil innouetur *Bellamer.* in
cap. fin. nu. 11. eodem tit. & in cap. cum M. Ferrarienſis
n. 22. de conſtit. & ibi etiam *Henrich. Boich.* reuocatis
n. 2. *Butr.* n. 58. *Abb.* n. 32. & *Rip.* nu. 193. *Anchar.*
in c. ea parte n. 4. verſ. 3. opponit. de arbitr. & ibi
etiam *Card.* n. 3. & 4.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Leodien. Coloniæ.

Veneris 18. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Pupillus ex facto Tutoris poteſt poſſeſſione priuari, & propterea non poteſt ei concedi remedium retinendæ.

SVMMARIVM.

1 *Pupillus ex alienatione facta à Tutore cadit à poſſeſſione.*

2 *Cui manutentio nequit concedi.*

3 *Poſſeſſio ſpatio decennij cenſetur amiſſa, & ideo non datur manutentio.*

4 *Pro decreto appoſito in contractu pupilli, præſumitur, quod cauſa contractus vera extiterit.*

5 *Pupillus ex facto Tutoris nulliter etiam alienantis cadit à commodo poſſeſſionis.*

6 *Pupillus maior factus poſt quinquennium non poteſt contrauenire contractui, quia illum ratificare præſumitur.*

7 *Remedium quorum legatorum non datur ei, qui ſemel poſſedit.*

Deciſio CCCXXXVI.

DOmini cenſuerunt Neptibus quondam Ioannis non eſſe dandum mandatum de manutenendo, nec de immittendo in poſſeſſionem Coloniæ de qua agitur.

Nam quoad manutentionem, conſtat per Tutores
iſtarum mulierum terras dictæ Coloniæ vti propter
ſterilitatem incultas, & domos ob vetuſtatem
collabentes, alienatas fuiſſe præuio Iudicis decreto,
vt ea ſummario earumdem numer. 4. ad 8. ex qua
alienatione pupillæ proculdubio à poſſeſſione ce- 1

ciderunt iuxta l. fiſtulas §. 1. ff. de contrahend. empt.
Alex. in l. 1. n 90. in fin. *Rip.* n. 67. *Socin.* iun. nu. 462.
ff. de acq. poſſ. *Tiraq.* de conſtit. par. 3. limit. 15. nu. 3.
Card. *Seraphin.* dec. 135. n. 2. *Rota* dec. 93. n. 4. p. 2. di-
uerſ. & conſequenter iiſdem non poteſt dari manu-
tentio §. retinendæ inſtit. de interdict. l. 1. ff. & C. vti
2 poſſidetis, & in his terminis fuit dictum in Albiga-
nen. Capellaniæ 4. Maij 1592. coram Card. *Arigonio*,
& in Vrbeuetana ſpolij 10. Martij 1614. coram Il-
luſtr. Card. *Veroſpio*; Præſertim verò quia vſque ab
anno 1601. poſſidere deſierunt, cum tamen ex lapſu
decennij poſſeſſio antiquior præſumatur amiſſa,
3 nec poſſit amplius dari manutentio ratione ciuilis
Rip. in c. cum eccleſia Sutrina num. 23. de cauſ. poſ-
ſeſſ. & propriet. *Aym.* conſ. 235. ſub num. 1. *Rota* dec.
28. num. 2. p. 1. diuerſ. & in recent. dec. 454. num. 2. &
deciſ. 634. n. 5. p. 1.

Non obſtat quod Tutores nulliter, & inua-
lidè alienauerint, ac ſine cauſa; Tum quia immò de
cauſa ſterilitatis terrarum, & ruina domorum ſatis
deponunt teſtes ſum. n. 5. & in ſupplicatione pro ob-
tinenda licentia alienandi enunciatur ſum. nu. 4. &
4 cum Iudex interpoſuerit decretum præſumitur pro
illius iuſtitia donec contrarium probetur ad l. 2. in fi.
ff. de reb. cor. *Imol.* conſ. 98. ſub n. 6. *Gab.* de ſenten.
concl. 5. n 6. & ſeqq. Card. *Seraph.* dec. 1432. n. 4. Tum
5 etiam quia ex alienatione Tutoris etiam nulliter fa-
cta pupilli poſſeſſionem amittunt ad l. 1. §. ſi vir, &
Vxor ff. de acquir. poſſ. *Gabr.* conſ. 36. num. 17. in fin.
lib. 1. *Honded.* conſ. 23. num. 19. lib. 2. Rota apud
Card. *Seraph.* dec. 671. nu. 12. & diuerſ. dec. 612. nu.
2. p. 1. & deciſ. 93. nu. 2. & 3. p. 2. & deciſ. 628. n 2. p. 1.
recent.

Et in omnem caſum cum poſt huiuſmodi aliena-
tionem elapſi ſint pluſquam 20. anni, Itaut dictæ
mulieres effectæ ſint maiores; & vltra quinquen-
nium ipſæ tacuerint non poſſunt modo impugnare
6 contractum, ſed ratificaſſe præſumuntur l. fin. C. ſi
maior factus *Calcan.* conſ. 22. in fin. *Alex.* conſ. 117.
n. 2. li. 5. *Dec.* conſ. 252. n. 5. *Pariſ.* conſ. 16. n. 96. lib. 4.
Gabr conſ. 13. n. 12. lib. 1.

Quo verò ad immiſſionem ex remedio quorum
7 legatorum, minus eſſe concedendam Domini exiſti-
marunt, quia tale remedium non datur ei, qui ſemel
poſſedit l. 2. § hæc autem interdicta ff. de interdic. §.
adipiſcendæ inſtit. eodem. *Alber.* in l. fin. nu. 27. C. de
edict. D. Hadrian. toll. *Menoch.* de adipiſc. in præfat.
n. 10 & remed. 1. n. 29. & 30. & remed. 3. n. 506. *Sera-
phin.* dec. 1268. n. 4. *Mantic.* dec. 33. n. 12. & mulieres
ipſas poſſediſſe bona Coloniæ probatur ex teſtibus
ſummario n. 2. & ex inſtrumento ipſius alienationis,
ideoque illis non debetur immiſſio.

Quæ eo facilius procedere Dominis viſum fuit,
quia mulieres iſtæ poterunt agere vel ad reſciſſio-
nem contractus, vel contra teſtes pro male alienatis;
Vndè non debent intentare hæc remedia poſſeſſoria
incompetentia.

Et ita contra neptes informantes reſolutum fuit,
&c.

Bononien. Domus.

Lunæ 28. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Iuramento calumniæ petito, & non præſtito proceſſus nulliter redditur.*
2 *Iuramentum calumniæ præſtari ſufficit in qualibet parte iudicij ante ſententiam, & in obſeruatione terminorum ſubſtantialium.*
3 *Clauſula, arbitrio relaxat de vigore iuris, & dat facultatem amplectendi æquitatem.*
4 *Iuramentum calumniæ non eſt ſimpliciter de ſubſtantia iudicij, ſed ſi petatur.*
5 *Iuramento calumniæ omiſſo, & non petito proceſſus valet.*
6 *Arbitrium intrat pro ſanatione examinis facti cum interrogatoriis partis aduerſæ.*
7 *Iuramentum calumniæ non requirit mandatum ſpeciale ad ſic iurandum, ſed ſufficit generale ad lites.*

Deciſio CCCXXXVII.

EXaminatis pro Domino Comite Bentiuolo teſti-
bus remiſſorialibus, fuit ex parte Domini Mar-
chionis Manzoli oppoſitum de nullitate, eo quod
fuerit petitum iuram. calumniæ antequã teſtes exa-
minarentur, & eo non præſtito fuerit proceſſum ad
examen, eumq; ad ſanandam huiuſmodi nullitatem
adierit D. Comes ſignaturam Sanctiſſimi, reſcriptum
fuit, vt non obſtante prætenſa nullitate in cauſa pro-
cederem ad vlteriora, arbitrio Rotæ; Vndè dubium
propoſui, An intraret arbitrium.

Et Domini reſoluerunt intrare, nam quamuis di-
ctum Iuramentum fuerit omiſſum in partibus, in
deque ob præcedentem petitionem reſultet nullitas
c. 1. cum ibi notat. communiter per DD. de iuram. 1
calum. in 6. Rota apud Card. *Seraph.* dec. 1355. nu. 1.
cum aliis alleg. per Addent. ad S. me. Greg. XV. dec.
209. n. 6. attamen ad illam excuſandam, & remitten-
dam viſum eſt ſufficere, quod Iuram. poſtea fuerit in
Curia præſtitum durante inſtantia, cum tale iura- 2
mentum admittatur in qualibet parte Iudicij ante
ſententiam *Abb.* in c. cum in cauſa n. 19. de iuram.
calu Pract. Papien. in form. libell. act. real. in gl. Per
ſacramentum calumniæ n. 4. ver. hodie autem *Socin.*
in c. fin. nu. 38. de Iuram. calum. & in reg. 209. fallen.
2. *Gail.* obſeruat. 86. n. 2. cum ſeqq. lib. 1. ac ſufficiat,
quod præſtetur in obſeruatione terminorum ſub-
ſtantialium *Rota* in recent. deciſ. 346. n. 3. p. 2. & in-
ter impreſſ. coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano dec. 417. n. 5. in Meſſanen. ſtudij 10. Martij
1595. coram b. m. Card. *Pamphilio*, & plures cumu-
lantur per Addent. ad S. me. Greg. XV. dicta dec. 209.
num. 6. in fin. Præcipuè quando, vt in præſenti, adeſt 3
clauſula Arbitrio, &c. quæ plurimum relaxat de ri-
gore iuris, ac tribuit Iudici facultatem amplectendi
æquitatem *Rota* in recent. deciſ. 228. num. 2. p. 1. & in
Fanen. Tutelæ 21. Februarij 1622. coram Me, & ſæpè
in aliis; æquitas verò ſuadere videtur nullitatis præ-
dictæ ſanationem, quia iuramentum calumniæ non
eſt ſimpliciter de ſubſtantia iudicij, ſed duntaxat ſi 4
fuerit petitum, vt patet ex eo quod petitione huiuſ-
modi deficiente, ac omiſſo Iuramento valet proceſ- 5
ſus *Hoſt.* in ſumma tit. de lit. conteſt. ſub n. 3. *Mattheſi-
lan.* ſingul. 64. *Marant.* in prax. p. 6. in 1. actu 2. p. Iu-
dic. num. 2. Franciſ. *Cur.* qui de communi teſtatur in
tract. de iureiur. propter calumn. dand. §. quod obſer-
uari n. 16. poſt med. & in §. ſed quia verum eſt nu. 2.
vndè cum teſtes fuerint examinati cum Interrogato-
riis Domini Marchionis, ac poſtea durante adhuc in-
ſtantia, vt dictum eſt ſupra, fuerit præſtitum iura-
mentum calumniæ in Curia, nihil prorſus deperiiſ- 6
ſe videtur eidem Domino Marchioni, ſicque om-
nino intrat arbitrium pro ſanatione dicti exami-

nis

Digitized by Google

nis Iuxta deciſ. *Put.* 500.lib.3.in correct. *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 11.num.18.de probat. *Rot.* in recent.deciſ.587. num.3.& 680.num.1.& ſeqq.& apud S.me. Gregorium XV.deciſ.466.numer.1.cum aliis ibidem alleg. per Addent. num.11.

Non obſtat, quod Procurator, qui iurauit de calumniâ, careret mandato ſpeciali ad ſic iurandum,
7 quia ſufficit generale, quod habebat ad lites *Bart.* in l.qui bona §.ſi alieno num.11.ff.de damn. infect.vbi *Alex.* num.8. & ita obſeruari de generali conſuetudine, quidquid de rigore iuris eſſet dicen.atteſtantur *Mattheſilan.* ſingul.149. *Modern.Bonon.* var.reſol.lib. 1.cap.47.num 8. & dixit Rota in Bononien. Cenſus 7. Maij 1600. coram bo.me. *Corduba*, & in Romanâ pecuniariâ de Columnâ 21. Aprilis 1617.coram bo. me. Archiepiſcopo *Seleucien.*

Et ita Domino Comite Bentiuolo ſolùm informante, &c.

Romana pecuniaria.
Luna 13. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſio facta pro Iuuene Tyrone, & nouitio, quando fuit admiſſus ad officium banchi, an talis fideiuſſio extendatur, quando dictus Iuuenis fuit promotus ad officium Capſerij.

SVMMARIVM.

1 *Iuuenes ſecundùm morem Mercatorum, vbi primò admittuntur ad ſeruitium Banchi intelliguntur admiſſi ad obeunda leuiora ſeruitia.*

2 *Stylus, & mos in re mercantili plurimùm eſt attendendus inter Mercatores.*

3 *Iuuenis Tyro, & Nouitius non eſt habilis ad magna ſeruitia in materiâ banchi.*

4 *Salarium debet eſſe proportionatum laboribus.*

5 *In venditione, locatione, & cæteris contractibus ex quantitate pretij colligitur quid comprehenſum ſuit in contractu.*

6 *Fideiuſſio non extenditur ad incogitata.*
Conſenſus ad incogitata non pertingit n.6.

7 *Fideiuſſio tanquam ſtricti iuris, & odioſa, ſtrictiſſimè debet interpretari.*

8 *Satiſdatio debet intelligi, & reſtringi ſecundùm præſentem ſtatutum.*

9 *Diſpoſitio qualibet debet intelligi ſemper, rebus ſic ſtantibus.*

10 *Fideiuſſio non debet extendi ad caſum, in quo mutatum ſit, vel alteratum ſeruitium, pro quo fuerat ſatiſdatum.*

11 *Nouatio obligationis inducitur propter alterationem & mutationem rerum, quæ antecedentes fideiuſſorum obligationes reſoluit.*

12 *In Tutore fideiuſſio extenditur ad geſta poſt pubertatem pupilli.*

13 *Fideiuſſio de damno infecto non extenditur ad aliam domum, vel aliam domus partem poſt fideiuſſionem quæſitam.*

14 *Fideiuſſor pro inſtitore non tenetur quandò poſt factam fideiuſſionem eius mandatum ampliatum fuit ad negotia.*

15 *Nauium aſſecuratio intelligitur pro primo itinere.*

16 *Exponere ſe, ſuáque bona non cenſetur quis voluiſſe periculo inexpertæ fidei.*

17 *Bancheria eſt quid vniuerſale ſub ſe comprehendens diuerſa officia maiora, & minora.*

Deciſ. Clem. Merlini.

18 *Diuerſitas accidentaria circa qualitates ſeruitiorum non tollit ſubſtantiam, & identitatem ſeruitij banchi.*

19 *Fideiuſſor cenſetur ſe obligare ad omnia, quæ veniunt ex naturâ contractus, cui accedit.*

20 *Inter Mercatores non apices iuris, ſed quid ipſi ſenſerint, attendendum eſt, & verba non prout ipſa ſignificant, ſed prout ipſi intelligunt, ſunt recipienda.*

23 *Satiſdatio indefinitè, & generaliter facta debet reſtringi, vt intelligatur facta pro eo caſu, quo minùs obligatur fideiuſſor.*

24 *Et debet reſtringi ad illud officium, de quo tunc temporis, quando fuit præſtita cautio, agebatur & numero 26.*

25 *Fideiuſſor non obligatur ad ea, quæ veriſimiliter cogitare non potuit.*

27 *Indefinita æquipollet vniuerſali non ex vi, neque ex proprietate verborum, ſed ex æquitate, & benignitate.*

28 *Indefinita tunc non poteſt vniuerſali æquiparari, quando nedum æquitas, ſed ius ipſum repugnat extenſioni.*

Deciſio CCCXXXVIII.

DOmini ſenſerunt fideiuſſionem à Domino Bonarello præſtitam pro Siluio Troglione erga DD. Palagios, & Falconerios Bancherios, dum dictus Siluius admiſſus fuit in ſeruitio illorum Banchi in hæc verba: *Che eſſendo ſtato detto Siluio accettato nel Banco de Signori Palagi, e Falconieri, promette che ſeruirà con ogni fedeltà, e diligenza, &c.* non extendi ad effectum Capſerij, ad quod promotus fuit à dictis Bancheriis poſtquàm per aliquod tempus deſeruierat in minoribus officiis Banchi, &c.

Moti ſunt quia quando Siluius à principio fuit introductus à Bonarello in prædicto Bancho erat omninò rudis, & ignarus huiuſmodi ſeruitiorum,
mos autẽ viget inter Mercatores, quod vbi Iuuenes 1
primò admittuntur ad ſeruitium Banchi intelliguntur admiſſi ad obeunda leuiora ſeruitia, quæ per Iuuenes Banchi ſolent expediri, non autem, vt præficiantur capſæ cuius adminiſtratio, & cura vt quę concernit vniuerſam ſubſtantiam, & exiſtimationem Banchi indiget ſpeciali notâ, nec ſub generico ſeruitij nomine intelligitur demandata, ita deponunt tres
Mercatores, & ſtylus, ac mos in re mercantili pluri- 2
mùm eſt attendendus ad l.cum ſeru.81.ff.de cond.& demonſtr. vel vniuerſorum 12.ff.de pignor.act. *Bald.* conſ.400.n.10.lib.5. *Soccin.* Iun.conſ.27.nu.22.lib.2. *Rota* Ianuen.deciſ.7.num.11. & deciſ.91.nu.5.Rota coram S.me.Gregorio XV. deciſ.116.n.1.& 3.

Et ideò cùm Bonarellus fideiuſſerit pro Siluio, cum primo introduceretur ad ſeruitia Banchi, credendum eſt ſatis dediſſe quidem pro fide, ac diligentia præſtandâ in iis ſeruitiis leuioribus, pro quibus ſciebat eum aſſumi, tũ ex conſuetudine Mercatorum, tum ex qualitate Iuuenis, tunc Tironis, & Nouitij, &
cōſequenter inhabilis ad maiora ſeruitia argum.l.ſi quid venditor 18.verſ.hæc omnia ff.de ędil.edict.l.ſi 3
vno 17.verſ.ſed etſi verbo ff.locat. *Seraph.* deciſ.524. in fin.& coram S.mem. Gregorio XV. dec.66.nu.8.

Tum demum id deprehendi multùm videtur ex quantitate Salarij 60.ſcutorum ſoliti pręſtari Iuuenibus, & non Capſeriis, & laboribus Iuuenum, non la-
boribus Capſerij proportionati, prout ſalarium eſſe 4
debet l.Seyo 10.ff.de ann.leg. *Bald.* in l. binos 10.C.

de Aduoc. diuerſ. Iudic. *Roman.* conſ. 25. per tot. *Surd.*
conſ. 42. num. 10. & conſ. 66. nu. 6. & in ſimili dicitur,
5 quod in venditione, locatione, & cæteris contracti-
bus ex quantitate pretij colligitur quid compræhen-
ſum fuerit in contractu gloſ. in l. 1. §. qui in ſuperficiẽ
verbo agendo ff. de ſuperficie *Bart.* in l. Patronus §. 1.
de leg. 3. *Alex.* in l. 2. §. prius n. 10. ff. de vulg. *Dec.* cõſ.
347. n. 1. in fin. Rota coram S. mem. Gregorio XV. dec.
326. n. 9. Non autem pro officio Capſerij ad quod in-
certum erat an vnquam eſſet promouendus, & vul-
gari iuris eſt, quod ad incognita non extenditur fide-
6 iuſſio, cùm nec ab incogitata pertingat conſenſus l.
1. §. 1. ff. de pact. l. hæreditatem 32. ff. mandat. & fide-
iuſſio tanquam ſtricti iuris, & odioſa ſtrictiſſimè de-
bet interpretari, & de vno ad alium caſum non ex-
7 tenditur l. ſi in pignore 55. & l. fideiuſſores 69. vbi
gloſ. *Bart. Caſtr.* & alij ff. de fideiuſſor. *Socc.* ſen. conſil.
62. n. 14. & 17. lib. 4. *Natt.* conſ. 201. n. 5. li. 1. *Rot.* dec.
50. n. 5. & dec. 55. n. 6. par. 1. recent.

Nec dicatur ſatiſdationem fuiſſe generaliter præ-
ſtitam pro ſeruitiis, nedum iuxta habilitatem de pre-
ſenti exiſtentẽ, ſed etiam iuxta in futurum aſſequen-
8 dam, quia immò ſatiſdatio debet intelligi, & reſtrin-
gi ſecundùm preſentem ſtatum l. damni 18. § ſi is qui
vnas ff. de damn. infect. Quemadmodum quælibet
alia diſpoſitio interpretatur ſemper rebus ſic ſtanti-
9 bus l. quæro 57. §. inter locatorẽ ff. locat. l. continuus
137. §. cùm quis ff. de verb. oblig. *Alex.* conſ. 85. n. 4. li.
5. cum cæteris à *Tiraq.* cumulatis in præfatione l. ſi
vnquam n. 167. C. de reuoc. donat. & proinde cùm
fuerit mutatum in perſonâ Siluij ſeruitium Iuuenis
in ſeruitium Capſerij, obligatio Bonarelli non poteſt
cenſeri ad nouam adminiſtrationem capſæ proroga-
ta, nec illius fideiuſſio debet extẽdi ad caſum, in quo
10 mutatum ſit, vel alteratum ſeruitium, pro quo fuerat
ſatiſdatum, per huiuſmodi enim alterationem, ſeu
11 mutationem inducitur nouatio obligationis, quæ
antecedentes fideiuſſorum obligationes reſoluit,
quorum conſenſus deficit in obligatione nouata ad
l. nouatione 4. C. de fideiuſſor. l. vbicumque 61. ff. eo-
dem *Bald.* in l. tam mandatori 12. n. 2. & 9. C. de non
num. pecun. *Surd.* conſ. 460. n. 45. & 71. *Rolan.* conſil.
58. num. 18. lib. 1. Rota coram S. mem. Gregorio XV.
deciſ. 30. per tot. ſicque fideiuſſio pro Tutore non
extenditur ad geſta poſt pubertatem pupilli l. Lucius
12 Titius 47. §. Paulus de ff. de adm. Tut. & l. Tutorem,
qui tutelam 38. ff. eodem, ſic fideiuſſio de damno in-
13 fecto non extenditur ad aliam Domum, vel aliam
Domus partem poſt fideiuſſionem quæſitam l. dam-
ni 18. §. ſi is qui vnas ff. de damn. infec. ſic denique
non tenetur fideiuſſor pro inſtitutore, cuius manda-
14 tum ad negotia poſt factam fideiuſſionẽ fuit amplia-
tũ *Aret.* conſ. 57. ante n. 1. *Surd.* conſ. 460. n. 45. & 71.

Quæ certiora etiam reddi videbantur Dominis
ex eo quia de tẽpore, quo Siluius deputatus fuit Cap-
ſerius, cùm Bonarellus, & Palagius, & ab ipſo Siluio
requiſitus fuiſſet de nouâ ſatiſdatione, renuit eã præ-
ſtare, & Bancherij antequam Siluium præponerent
capſæ, curarunt ſibi caueri per Bonannum, ex quâ re-
cuſatione Bonarelli, & nouâ requiſitione pro parte
Bancheriorum depræhenditur ipſos à principio non
cogitâſſe, quod prior ſatiſdatio extenderetur ad offi-
cium Capſerij, aliàs nec Bonarellus ſatiſdare re-
cuſaſſet, nec Palagij fideiuſſionem requiſiuiſſent, ſed
immò ſenſiſſe eam fuiſſe reſtrictam ad ſimplex ſer-
uitium Iuuenis, prout in ſimili dicitur de aſſecuran-
15 tem Nauim, qui intelligitur eam aſſecuraſſe pro
primo itinere, maximè quando pro ſecundo nouæ
interceſſerunt aſſecurationes *Rota* Ianuen. dec. 25. n.
2. & dec. 63. num. 4.

Et dum Bonarellus noluit ſatiſdare pro officio ca-
pſæ, cùm tamen Siluius iam dediſſet ſpecimen fidei,
ac diligentiæ, ex quo à minoribus ſeruitiis promo-
uebatur ad maiora, multò minùs cenſendum eſt id
voluiſſe facere ab initio & exponere ſe, ſuâque bona
periculo inexpertæ fidei, ex quâ ingens potuiſſet ſibi
iactura contingere, cùm eſſet reddenda exactiſſima 16
ratio ad tradita per *Iaſ.* in l. ſi hæres 11. num. 4. ff. de
condit. ob cauſam *Dec.* conſil. 110. num. 7. *Rota* deciſ.
521. num. 6. p. 1. recent.

Non obſtat, quod pro parte Bancheriorum dedu-
cebatur rationem banchariam eſſe quid vniuerſale
ſub ſe compræhendens diuerſa officia maiora, & mi-
nora, nec diuerſitatem accidentariam circa qualita- 17
tes ſeruitiorum tollere ſubſtantiam, & identitatem
ſeruitij Banchi ad l. cum pauper. 79. §. menſæ, & ibi
gloſ. in verbo menſæ, & *Bart.* ff. de leg. 2. cum aliis per
Gratian. diſcep. forenſ. c. 256. nu. 7. & 8. & ideò cum 18
Bonarellus ſatiſdederit pro diligentiâ, ac fide præ-
ſtãdâ circa ſeruitium Banchi debeat cenſeri ſatiſde-
diſſe in omnem cauſam, quæ ſub eius ſeruitio con- 19
tinetur, & pro omnibus officiis ad ſeruitium ſpectã-
tibus ad l. ſi quis pro eo §. ſi nummos ff. de fideiuſſ.
Bald. conſ. 187. lib. 4. & conſ. 142. li. 5. Rota apud S.
mem. Gregorium XV. dec. 544. num. 3.

Reſpondetur enim quicquid ſit in abſtracto, &
de rigore iuris, ſecundùm quod dubitari poſſet, quod
appoſitione ſeruitij Banchi veniant omnia officia ſi-
ue per maiores, ſiue per minores miniſtros implean-
tur, nos verſari inter Mercatores, inter quos non api-
ces iuris, ſed quid ipſi ſenſerint attendendum eſt, & 20
verba non prout ſignificant ſed prout ipſi intelligũt,
recipienda, vt notant *Doctor.* in leg. ſtipulatio iſta 38.
§. hæc quoque ff. de verborum obligat. cap. quamuis
de verbor. ſignificat. *Alexan.* conſ. 102. num. 11. lib. 6.
Corn. conſ. 319. num. 12. lib. 3. *Put.* deciſ. 16. num. 3. li.
2. & apud Sanct. mem. Gregorium XV. deciſ. 126. nu.
7. Vndè cùm pro parte Bonarelli probatum fuerit,
quod vbi quis ſimpliciter aſſumitur pro ſeruitio Bã-
chi numquam intelligitur aſſumptus pro maioribus
officiis, & ſic pro Capſerio, ſed ſolùm ad officia per
Iuuenes exercenda, ex hoc Mercatorum vſu reſultat,
quod licèt ſit verum, quod Capſerius deſeruiat
Bancho, non tamen ſequatur, quod appellatione eo- 21
rum, qui aſſumuntur pro ſeruitio Banchi, veniant
alij, quàm Nouitij aſſumpti pro minoribus ſeruitiis
Banchi, & conſequenter ſatiſdationes pro talibus
ſeruitiis reſtringantur ad ſolum ſeruitium Iuuenis ex
ſuprâdicto ſtylo per teſtes comprobato, qui ſicubi
ſeruandus eſt, id maximè fieri debet inter merca- 22
tores ex ſupradictis.

Sed quatenùs etiam appellatione ſeruitij Banchi
venirent omnia officia, nihilominùs Domini puta-
bant in præſenti caſu ſatiſdationem Bonarelli intel-
ligi præſtitam pro ſeruitio dumtaxàt Iuuenis, Tum
quia ſatiſdatio indefinitè, & generaliter facta de-
bet reſtringi; vt intelligatur facta pro eo ſeruitio,
pro quo minùs obligatur fideiuſſor quodque minùs
eſt illi periculoſum l. nummis 73. ff. de leg. 3. cap. fin.
de præbend. *Ioann. Andr.* cap. in generali numer. 2. 23
verſ. 2. & verſ. 22. & verſ. 38. de reg. iur. in 6. *Pe-
regr.* de fideicomm. art. 7. numer. 56. *Oſaſch.* de-
ciſ. 150. num. 10. & deciſ. 127. num. 5. & eſt reſtrin-
genda ad illud officiũ, de quo tũc temporis, cùm fuit
præſtita cautio agebatur, & ad quod de facto Siluius 24
fuit deputatus l. ſi ita legatum 8. & l. Medico 42. ff. de
aur.

aut. arg. leg. l. nomen 33. §. 1. de leg. 3. l. in lege fundi 77. ff. de contrahend. empt. *Ioann. Andr.* d. cap. in generali verſ. 13. & 14 de reg. iur. in 6.

Tom etiam qu a intelligendum eſt ſatiſdatum fuiſſe pro eo officio, quod congruebat qualitati, & habilitati perſonæ, & ſalarij, non autem pro officio, de quo fideiuſſor veriſimiliter cogitare non potuerit *Ioann. Andr.* dicto c. iō generali verſ. 1. & verſ. 27. & cæteri ſcribentes ibidem de reg. iur. in 6 l. quæ conditio 49. in fin. ff. de condit. & demonſtr. *Surd.* conſil. 431. numer. 74. cum aliis ſupra allegatis, & conſequenter cùm S. huius eſſet habilis ſolum ad minora ſeruitia, & illi fuerit conſtitutum ſalarium Iuuenibus dari ſolitum, ac de facto fuerit deputa-
26 tus ad ſeruitia iuuenum, probabiliter inf. tur ſatiſdationem Bonarelli, licet generalem, & indefinitam, eſſe tamen intelligendam præſtitam pro officio dumtaxat Iuuenis.

Et demum cùm indefinita æquipolleat vniuerſali
27 non ex vi, nec ex proprietate verborum ſed ex æquitate, & benignitate, vbi nedum æquitas, ſed ius ipsū extentioni repugnat, vt in caſu præſenti nullo pacto poterit vniuerſali æquiualere l. ſi ſeruitus 22. & ibi *Bart.* qui eam legit cum præcedenti ff. de ſeruit. Vr-
28 banorum prædiorum, & in l. omnes populi 9 nume. 5. ff. de iuſt. & iur. *Corn.* conſ. 127. nu. 20. lib. 2. *Surd.* conſ. 431. nume. 71.

Et ita deciſum fuit vtrâque parte informante, &c. mandatum non eſſe relaxandum, &c.

Arimin. ſpolii.
Veneris 17. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Exequutores, qui vigore mandati exceſſerunt illius fines, aliter conferendo poſſeſſionem, quā in mandato diſponatur, nulliter procedere dicuntur.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio conſūmata vigore mandati non cenſetur comprahendere, niſi ad formam mandati.*
2 *Fallit quando obſtat factum ſubſequutum.*
3 *Immiſſus ex primo decreto fructus non facit ſuos, ſed illos imputat in creditum n. 5.*
4 *Ex ſubſequentibus infertur voluntas agentis in præcedentibus.*
6 *Exequutio facta plus debito eſt nulla.*
7 *Etiamſi mandatum contineat congruam, & veram ſummam.*
8 *Et maximè non præcedente liquidatione.*

Deciſio CCCXXXIX.

PLacuit DD. reſolutio in hâc cauſā factâ die 2. Iunij præteri i 1627 coram me, non obſtantibus iis, quæ in contrarium dicebantur pro Hieronymo.

Non enim viſum fuit obſtare, quod executor retulit ſe aſſociâſſe, & immiſiſſe in executionem mandati A. C. & pro ſummâ in eo contentâ, & conſequenter non videatur plus facere cogitaſſe, quàm quod ipſo mandato, ad quod expreſsè ſe retulit, con-
1 tinebatur l. aſſe toto ff. de hæred inſt. *Dec.* conſ. 63. n. 6. *Cravet.* conſ. 45. nu. 4. *Surd* conſ. 105. n. 30. & conſ. 362. n. 8. & in terminis executionis *Rota* deciſ. 397. n.
3 part. 1. & intellexiſſe tantùm de aſſociatione, & immiſſione ex primo decreto, & ad effectum ſubhaſtandi, non autem de verâ, & propriâ aſſociatione, & immiſſione ad alium effectum, cui non deſeruiebat mandatum executiuum *Surd.* conſ. 19. nu 9. & ſ. qq. 2
Rota dicta dec. 397. n. 2. circa finem.

Quoniam obiectum viſum fuit ceſſare ex lecturâ ipſius relationis, in quâ clarè habetur executorem mandâſſe laboratoribus poſſeſſionum, ſuper quibus fuit facta executio, vt in futurum in Dominum recognoſcerent Franciſcum Banditum vti agentem Franciſci Paſtonij, & ipſi reſponderent de omnibus fructibus in dictis poſſeſſionibus recolligendis, quod apertè excludit immiſſionem ex primo decreto ad effectum ſubhaſtandi, per quam nō acquiritur Ius percipiendi fructus, nec dominium neq; poſſeſſio *Alex.* 3
conſil. 70. num. 7. lib. 7. *Abb.* conſil. 84. num. 4 part. 2. *Menoch.* de retinen. remed. 3. nume. 225. & de recuper. remed. 9. num. 201.

Idque etiam apertiùs colligitur ex eo quod dictus Franciſcus poſt aſſociationem non procurauit ſtatim deueniri ad ſubhaſtationem prout feciſſet, ſed continuauit poſſidere, & fructus percipere per duos annos, & vltrà, ex quo ſatis deprahenditur, ipſum ad effectum verè poſſidendi, & fructus percipiendi, non autem ſubhaſtandi fuiſſe aſſociatum, ex ſubſequentibus enim declaratur, quid actum fuerit in præcedentibus Angel. in l. ſi ſeruus plurimum §. fin. 4
vbi etiam *Iaſ.* nume. 3. in fin. ff. de leg. 1. *Dec* in l. petens nom. 11. C. de pact. cum aliis per *Surd.* conſ. 150. num. 95.

Neque obſtat ſtylus & atteſtatio Cauſidicorum, de quā in ſummario Hieronymi num. 2. Quoniam illam ſolùm probat, quod quando conceditur mandatum ad effectum ſubhaſtandi dari conſueuit aſſociatio, & Immiſſio, ſed non loquitur quando executor mandauit Colonis, vt recognoſcerent in Dominum, & reſponderent de fructibus, prout factum fuit in caſu propoſito.

Secundum deciſionis fundamentum, quod ſcilicèt imputari debuiſſent fructus duorum annorum, & vltrà, quos conſtat per Franciſcum fuiſſe perceptos, tam ex teſtium depoſitionibus, & confeſſione Hieronymi, quàm etiam ex præſumptione reſultante ex eo quod apparet ipſum per dictum temporis ſpatiū bona, de quibus agitur poſſediſſe *Bellamer.* decis. 703. 5
Rota dec. 25. de præbend. in nou. & coram Card. *Seraph.* dec. 1245. num 6 & coram S. mem. Gregorio XV. deciſ. 50. num. 2. vbi Add. num. 5. & conſequenter ſubhaſtatio, & deliberatio tanquam facta pro plus debito fuerit nulla in totum iuxta tradita per *Bart.* in l. ſi non ſortem §. ſi centum ff. de condit. In- 6
deb. cum aliis in deciſione allegatis, adhuc pariter viſum fuit ſubſiſtere non obſtante quoad bona fuerint deliberata pro ſummâ ſcutorum 6000. per licitatorem oblata nulla explicita mentione facta de integrâ ſummâ contentâ in mandato, vt per *Rot.* deciſ. 7
543. n. 4. & 5 p. 2. recent. quia cùm deliberatio fuerit expreſsè facta vigore mandati, & in illius executionem, ſatis conſtat illam pro totâ ſummâ in eo contenta, & illius conſecutione factam fuiſſe, & in omnem caſum, cùm debiti quantitas fuiſſet iam diminuta mediante dictorum fructuum perceptione, & computatione debebat ante totalem executionē præcedere liquidatio quantitatis remanentis, & verè debitæ *Bart.* in l. proindè §. notandum ff. ad l. aquil. 8
Gloſ. *Bald. Caſtr. & Iaſ.* in l. 1. ff de eden. *Rō.* conſ. 211. n. 5. cū aliis congeſtis per *Surd.* conſ. 248. n. 12. & ſeq.

Neq. etiam obſtat, quod Franciſcus de tempore, quo percepit fructus prædictos, fuerit coactus ſoluere fructus Cenſus poſt mandati relaxationem, & illius executionem decurſos, & conſequenter fru-

ctus prædiorum percepti cum huiuſmodi fructibus
Cenſus ſolutis compenſari debuerint; Tum quia fru-
ctus prædiorum, qui vt apparet ex dictâ Confeſſio-
ne Hieronymi aſcendebant quolibet anno ad libras
t 800. excedunt fructus cenſus poſteà decorſos, & ſic
ſemper eſt verum dicere ſummam in mandato con-
tentam ex reſidui ſaltem imputatione fuiſſe diminu-
tam; Tum etiam quia apparet fuiſſe de anno 1627.
obtentum aliud ſeparatum pro dictis fructibus po-
ſteà decurſis, vt in ſummario Paſtonij num. 1. & con-
ſequenter cum illis dictam prætenſam compenſatio-
nem factam non fuiſſe.

Ex quibus, & aliis deductis in primâ deciſione
permanſerunt Domini in ſententiâ quod intret ſpo-
lium, &c. vtrâque parte informante, &c.

Viterbien. bonorum.
Lunæ 20. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Confeſſio extraiudicialis, de æquitate Canonicâ pro-
bat, & de eiuſdem probatione.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio extraiudicialis plenè probat.*
2 *Et contra etiam heredes confitentis.*
3 *Et probatur ex dicto duorum teſtium, quorum idonei-
tas præſumitur.*
4 *Teſtes contra quos non fuit oppoſitum, idonei præſu-
muntur, & eorum idoneitas cenſetur approbata.*
5 *In probatione confeſſionis extraiudicialis eſſe debent
duo teſtes conteſtes.*
6 *Teſtes præſumuntur ſemper conteſtes etiam ſi ſe ad in-
uicem non nominent in conteſtes.*
7 *Concordia teſtium in ſubſtantia attenditur, licet in
cortice verborum videantur diſcordes.*
8 *Confeſſio emiſſa incidenter, & non principaliter non
attenditur.*
9 *Et dicitur principaliter emiſſa, quando ſuper actu de
preterito emittitur.*
10 *Teſtes plures numero præferuntur paucioribus.*

Deciſio CCCXL.

CVm Petrus Riccius Rector S. Firmæ de anno
1610. locaſſet Geſſio omnes, & ſingulos fru-
ctus Rectoriæ ad tres annos proximos, & dictus cō-
6 ductor promiſiſſet omnes, & quaſcumque terras, &
bona dictæ Eccleſiæ manutenere, & finità locatione
reddere, ac reſtituere cum iuramento, ac obligatione
Cameral, & poſteà defuncto d. Petro, D. Octauius
de d. Rectoria prouiſus vigore Inſtrumenti locatio-
nis, & obligationis prædictæ egiſſet coram A. C. con-
tra Rocchum, & Iulianum d. Laurentij filios, & hæ-
redes, & examinatis nonnullis teſtibus obtinuiſſet
contra illos decerni, & relaxari mandatum execu-
tiuum pro terrarum omnium ad d. Rectoriam ſpe-
ctantium, & ſignanter duarum petiarum de quibus
agitur in loco nuncupato campo leuato reſtitutio-
ne, cauſa in gradu appellationis mihi commiſſa, du-
bitaui ſub die 14. Aprilis 1625. An decretum prædi-
ctum eſſet confirmandum, vel infirmandum, & Do-
mini ex capite iniuſtitiæ infirmandum eſſe cenſue-
5 runt; Verum quia D. Octauius huic reſolutioni non
acquieſcebat, cauſa ſuper iiſdem bis propoſita, Rota
a deciſis recedendum exiſtimauit.

Et fundamentum reſolutionis fuit, quia de dicta-
rum terrarum identitate, & pertinentiâ ad dictam
Rectoriam ſatis conſtat ex propriâ confeſſione dicti
q. Laurentij conductoris, duo enim ex teſtibus præ-
dictis interrogati de dictarum terrarum poſſeſſio-
ne, cum diſtinctà expreſſione omnium finium, &
ſpecialium demonſtrationum, quæ aliis bonis con-
uenire non poſſunt, deponunt pluries à dicto Lau-
rentio dici audiuiſſe, quod illæ ſpectabant ad dictam
Eccleſiam S. Firmæ; à quâ ipſe in locationem habue-
rat, vt in ſummario n. 2. quæ confeſſio licèt ſit extra-
iudicialis, tamen de æquitate canonicâ plenè probat
ex congeſtis per *Gabr.* de confeſſ. concl. 1. nu. 46. quā
opinionem paſſim Rota ſequitur, vt apud *Put.* deciſ. 1
12. n. 2. & dec. 55. lib. 2. in correct. & dec. 158. n. 11. p.
1. recent. vbi de communi, & in Pampilonen. penſio-
nis coram Cardin *Sacrato* impreſſ penès *Marcheſ.* de
commiſſ tom. 1. fol. 545. & dec. 408. nu 2. coram S.
mem Gregorio XV. & præiudicat etiam dictis Roc-
chu, & Iuliano ipſius confitentis hæredibus, & ab eo 2
cauſam habentib. *Aret.* conſ. 112. num. 1. cum aliis per
Rotam coram Sa. me. Gregorio XV. dec. 172. n. 1.

Neq; dubitandum eſt confeſſionem prædictam ex
dictorum Teſtium depoſitionib. concludenter pro-
bari, cùm illi ſint duo, & de iure idonei præſumantur 3
l. 1. ff. de teſtibus gl. in c. 1. eodem tit. *Honded.* conſil.
77. num 22. 23 & ſeq. lib. 1. *Surd.* conſ. 12 num. 34. & 4
35. vbi quod ſi nihil contra eorum perſonam obie-
ctum reperiatur in proceſſu videntur tacita appro-
bari Card. *Serafin* dec. 1279. n. 2.

Et quamuis ad hunc effectum requiratur, quod te-
ſtes ſint conteſtes, non autem ſingulares *Alex.* conſ.
68. n 8. lib. 3. *Gabr.* conſ 40. n. 13. 18. & 19. lib 2. *Surd.* 5
dicto conſ. 12. n. 39. & conſ. 415. n. 5. *Caſ de Graſſ.* dec.
4. n. 4. de ſent. & re iud. *Seraph* dec. 1172. n. 5. *Rota* deciſ.
64. n. 4 & 5. inter impreſſ. poſt 2. volum. conſ. *Farin.*
Tamen cum in caſu propoſito de ſingularitate non 6
conſtet, præſumuntur conteſtes licèt ſe nullo modo
nominent, aut vnus de alio mentionem faciat vt in-
quit *Bald.* in l. 2. n. 5. C. de bonor. pet. t. ſecūd. tab *Alex.*
conſ. 85. n. 2. & 6. lib. 7. *Surd.* d. conſ. 12. num. 42. &
conſ. 44. n. 9. & conſ. 173. n. 47. *Rota* dec. 196. nu. 1. p.
1. diuerſ. & dec 390. n. 9 coram S. me. Gregorio XV.
& ſufficit, quod in ſubſtantiâ confeſſionis probandæ
conueniant etiamſi in cortice verborum diſcordare
videantur *Alex.* d. conſ. 1 5. n 6. & 7. *Gabr.* de teſtib. 7
concl. 2. n. 64 & ſeq *Surd.* d. conſ. 12. n. 43. & 45.

Nec dici poteſt dictam confeſſionem non fuiſſe
principaliter, ſed incidenter emiſſam, & ideò non
probare; quia imo illa tamquam facta de actu ſiue
locatione de præterito, principaliter, non autem in- 8
cidenter facta dicitur, vt per *Curt.* iun. conſ. 168. nu.
21 & *Put.* d. dec. 12 n. 3. lib. 2.

Et præmiſſa tantò magis viſa ſunt procedere, quia
dicta confeſſio, vt iidem teſtes deponunt, fuit plu-
ries repetita, quo caſu propter reiterationem plenè 9
probare tradit *Gabr.* d. concl. 1. de confeſſ n. 61. quem
ſequuta eſt Rota apud Papam Gregorium XV. d. dec.
408 n. 3. Et adminiculatur ab aliis teſtibus deponē-
tibus de publicâ voce, & famâ, & affirmantibus Lau-
rentium d. terras retinuiſſe, & coli feciſſe vti ſpectan-
tes ad ſupradictam Eccleſiam, & ſubdentibus ſe eſſe
de hoc benè informatos, quia ſunt de eodem loco vt
in d. ſum. nume. 3. ex quorum teſtium depoſitione
iuncta cum dictis aliis teſtibus de confeſſione depo-
nentibus, tantò magis reſultat plena, & concludens
probatio gloſ. in c. veniens il. 1. de teſtib. *Gabr.* de pro-
bat. concl. 1 nume 8. *Rota* dec. 258. num. 12. coram S.
mem. Gregorio XV.

Quibus non obſtat depoſitio duorum teſtium pro
parte

Digitized by Google

parte dd. Rocchi, & Iuliani examinatorum aſſeren-
tium ipſos, ſiue dictum Laurentium eorum autho-
rem poſſediſſe in dicto loco campi leuati ab annis
35. & ſic longè ante locationem prædictam duas pe-
tias terreni; Tum quia hoc non concludit per neceſ-
ſe, quod ipſæ duæ petiæ nó fuerint in locatione com-
præhenſæ, cùm fieri poſſit, quod fuerint per eumdem
Petrum Riuium, aut alios præcedentes Rectores
pluribus annis anteà d. Laurétio locatæ, & quod ipſe
poſteà de anno 1610. eaſdem petias à d. Rectore de-
nuò conduxerit, ita vt ſemper illas retinuerit titulo
conductionis tamquàm ſpectantes ad dictam Eccle-
ſiam iuxta propriam confeſſionem, & ſupràdicto-
rum teſtium depoſitione, vel fieri poteſt, quod poſt
dictum tempus fundus ille peruenerit aliquo modo
ad Eccleſiam, & ſic teſtes hanc indè examinati ad
concordiam reducentur prout ſemper quantùm fie-
ri poteſt reduci debent ex congeſtis per *Rotam* dec.
230. num. 1. apud S. mem. Gregorium XV. & in om-
10 nem euentum cùm iam Eccleſia concludenter pro-
bauerit ſuam intentionem, vt ſuprà oſtenſum fuit ad
hanc probationem euertendam aliâ concludenti
probatione contrariâ opus eſſet . . . . .
de quâ non apparet: Tum etiam quia teſtes exami-
nati pro Eccleſiâ ſunt numero plures, qui præferun-
tur paucioribus c. licèt cauſam de probat. gloſ. in c. ſi
teſtes in gloſ. magna 4. q. 3. *Caſ. de Graſſ.* dec. 13. num.
7. de re iud. latè *Gabr.* de teſtib. concl. 4. numer. 50.
Tum demum quia dicti duo teſtes pro fratribus de
Geſſis deponunt in genere de duabus petiis terreni
in dicto loco nuncupati Campoleuato abſque vlla
finium expreſſione, ideò fieri poteſt, quod illæ ſint
diuerſæ à dictis duabus aliis petiis ſpectantibus ad
Eccleſiam, vt in ſimili fuit dictum in Vrbeuetana fi-
deicommiſſi 16. Nouembris 1618. & 27. Nouembris
1610. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

Et ita deciſum vtrâque parte informante; &c.

Bononien. fideicom de Deſideriis.
Veneris 24. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum qualiter probetur, & maximè ſi ſimus in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Identitas ex quibus benè deprehendatur.*
2 *Fratres quando poſt modicum tempus mortis Patris bona diuidunt, illa præſumuntur paterna, non data aliqua acquiſitione.*
3 *Identitas concludenter probari non poteſt, quàm per partis confeſſionem. Amplia num. 4.*
5 *Identitas probatur coniecturis, & præſumptionibus.*
6 *Probationes in antiquis non ita rigidè exquirendæ ſunt, ſed leniores admitti debent.*
7 *Identitas vt probetur, ſufficit verificari duas demonſtrationes, licèt in aliis ſit diſcrepantia.*
8 *Identitas præſumitur, quando confines ſunt verificati, licèt in prædio aliquid de nouo reperiatur, cùm poſteà fieri potueſſet.*

Deciſio CCCXLI.

PRopoſitum fuit hodiè dubium ſuper identitatē
alterius fundi, ſeu poſſeſſionis poſitæ in com-
muni Bagnarolæ tornaturarum 175. & reſolutum
conſtare de illius identitate, quod ſcilicèt fuerit in
bona Hieronymi fideicommittentis, defuncto enim
dicto Hieronymo, filij illius diuiſerunt bona paterna,
& hæc poſſeſſio in Bagnarolæ cum expreſſione confi-
nium, & numeri 175. tornaturarū aſſignata fuit Ale- 1
xandro vni ex filiis, & hæredibus eiuſdem Hierony-
mi, & ſucceſſiuè tranſiuit in alios poſteros; ex qui-
bus benè deprǽhenditur identitas *Pariſ.* conſil. 26.
num. 54. li. 2. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 44. n. 5. Rota
apud Card. *Seraph.* deciſ. 553. nu. 1. & 3. ad med. & in
recent. deciſ. 706. nu. 1. p. 2. præſertim quia modicum
tempus interceſſit inter mortem Hieronymi, & di-
ctam diuiſionem factam ab illius filiis, & ſic congrua
eſt præſumptio, quod bona diuiſa fuerint paterna,
non data alia acquiſitione ad notata per *Modern.* 2
Bononien. variar. reſol. li. 1. c. 12. n. 14. & in dicta diui-
ſione fuerit expreſſè præſeruatum fideicommiſſum
Hieronymi, ſignum ſatis vrgens, quod bona illa erāt
eidem fideicommiſſo ſubiecta, & ſic in bonis Hiero-
nymi, alioquin ineptè fuiſſet huiuſmodi fideicom-
miſſi conſeruationi conſultum in d. diuiſione, &c.

Et quod difficultatem tollere viſum eſt, dantur
confeſſiones Marci Antonij ad poſitiones in actis
exhibitas, quod hoc prædium tanquam fideicom-
miſſo Hieronymi ſubiectum tranſiuerit ad Alexan- 3
drum, & alios eius ſucceſſores, quâ partis confeſſio-
ne excludentius identitas probari non poteſt *Soccin.*
ſen. conſ. 89. n. 1. verſ. confirmatur li. 1. *Afflict.* deciſ.
23. n. 5. Rota coram R. D. meo *Decano* dec. 120. n. 2. &
fuit in hâc cauſâ reſolutum coram me ſub die 3. De-
cembris præteriti; Maximè cùm hæc confeſſio ſit
etiam munita dictis diuiſionibus priùs ſecutis inter
filios Hieronymi, & aliis coniecturis, ac præſumptio- 4
nibus, quæ in materiâ probandi identitatem ſufficiūt
c. cum cauſa in fin. vbi *Bald.* in princip. *Felin.* n. 1. ta. de
probat. *Dec.* conſ. 146. n. 14. ver. in his enim; Rota co- 5
ram S. me. Gregorio XV. dec. 172. n. 5. & coram Re-
uerendiſſ. D. meo *Decano* in Vrbeuetana fideicom-
miſſi 27. Nouembris 1620. & verſemur in antiquis, 6
quo caſu probationes non ita rigidæ exquirendæ sūt,
ſed leuiores admitti debent *Soccin.* ſen. conſ. 86. n. 2.
li. 1. Card. *Seraph.* dec. 462. nu. 8. & fuit dictum in Bo-
nonien. fideicommiſſi de Rubeis 12. Februarij 1618
coram bo. mem D. *Vbaldo*, & in hâc cauſâ ſub die 5.
Martij, & 14. Iunij 1627. coram me.

Non obſtat, quod in inuentario deſcribatur hoc
prædium cum nonnullis qualitatibus, quæ non re-
ſpondent prædictis deciſionibus, quoniam ſat eſt, 7
quod verificentur ſaltem duæ demonſtrationes, licèt
in aliis ſit diſcrepantia *Rimin.* ſen. conſ. 429. nu. 5. &
ſeq. li. 3. *Cephal.* conſ. 98. num. 1. li. 1. & in dictis deci-
ſionibus in hâc cauſâ emanatis fuit etiam firmatum,
& ædificia, quæ præſupponuntur modo extare non
excludunt identitatem, cùm de nouo potuerint fieri,
vt per *Cephal.* ibidem n. 22. & ſeq. *Surd.* conſ. 168. n.
45. & Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec.
110. n. 5. verſ. non obſtat.

Et ita pro iuſtificatione identitatis reſolutum
fuit, &c.

Romana Domus.
Veneris 24. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum inueſtituræ dominium probat, iunctis adminiculis ad fauorem Eccleſiæ, quod bona ſint emphyteotica.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Attentata quando ſunt inhibita, Rota mãdat cognoſci de bono iure.*

2 *Inſtrumentum inueſtituræ non probat dominium ad fauorem Eccleſiæ*

3 *Fallit adminiculis concurrentibus, vt in deciſione.*

4 *Et attenduntur pro adminiculo enunciatiua.*

5 *Identitas probatur verificata lata loci, & ex duabus demonſtrationibus.*

Deciſio CCCXLII.

CVm etiam diſputaretur in hac cauſa ſuper attentatis, Domini agnoſcentes materiam eſſe turbidam mandarunt diſcuti negotium ſuper bono iure: vnde fuit propoſitum du-
1 bium: An locatio emphyteotica ſit finita, & quoniam articuli huius reſolutio quatuor inſpectiones requirebat: Primam ea conſtaret de dominio Fratrum S. Mariæ de Populo: Secundam quid de identitate: Tertiam an conſtet de deuolutione: Quartã an obſtet concordia: Ideò hodie firmatũ ſit conſtare de dominio dd. Fratrum S. Mariæ, & de identitate apothecæ: reliqua verò ad aliam reiecerunt diſputationem.

Quo enim ad dominiũ datur inſtrumentũ locationis emphyteoticæ factæ per fratres in fauorem Vincentij Nicoloſij,
2 quod licèt de per ſe concludenter non probet dominiũ c. inter dilectos ver. per Inſtrumentũ verò extra de fid. Inſtrum cũ ibi notat. per Canoniſtas *Alex.* conſ. 10. nu. 3. li. 4 *Gabr.* concl. 4. de locat. in princ Attamen iunctis adminiculis benè probat
3 huiuſmodi inueſtitura vt *Bart.* in l. ad probationẽ n 23. C. locati *Dec.* conſ. 146. n. 14. ver. & licèt. *Gabr.* dicta concl. 4 n. 16. *Menoch.* conſ. 409. n. 11. li. 5. & Rota ſæpiſſimè hanc opinionẽ ſequuta fuit, vt apud Card *Seraph.* dec. 1413 nu 3. & in recent. dec. 2 ,o. n. 1. p. 1. & dec. 193 n. 1. p 2 & alios cõgeſtis R. D. meus *Decanus* in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Naſellis 7. Iunij præteriti.

Hic verò plura recenſebãtur adminicula, quibus dictæ Inueſtitura benè iuſtificatur: primo datur enunciatiua de anno 1589. in quã Iacobus filius dicti Vincentij cõductoris imponendo cenſum ſuper Domo de quã agitur, aſſerit illã eſſe ſub
4 proprietate fratrum S. Mariæ de Populo, ſecundo datur etiam alia aſſertio emenata in poſitionibus vbi Ioannes Bertonus tanquã Procurator Camillæ, quæ fuit hæres ſuprànominati Iacobi, ed nititi Iacobũ inter alia bona poſſediſſe Domũ poſitam apud Pontẽ S. Angeli, & pro eã ſoluiſſe dictis fratribus S. Mariæ de Populo ſcut. 50. annua iuxta formam locationis, & emphyteuſis conceſſæ eius Patri nẽpe dicto Vincentio, & demũ datur tertia enũciatiua eiuſdẽ Bertoni vbi dicit d. Iacobũ nominaſſe Petrum Antonium in vim facultatis ineſtæ in Inſtrumento emphyteuſis cõceſſæ per fratres S. Mariæ de Populo ad fauorẽ dicti Vincentij in tertiã generationem, &c. & ſimiles enunciatiuas ad effectũ, vt ex illis cũ Inſtrumento locationis reſultet probatio dominij admiſit *Rota* in dec. 190 p. 1. & 193 p. 2. recent. & in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Naſellis coram R. D meo *Decano.*

Quo verò ad identitatẽ, ſatis eam probari viſũ fuit, quia in præd cto Inſtrumento de anno 1589 & in dictis poſitionibus datis per Bertonum, ac in eiuſdẽ proteſtatione in actis facta, eiuſq; pluribus quietantiis ex cauſa locationũ factu, enunciatur hanc domum eſſe poſitam in plateã S. Celſi iuxta Regionẽ Pontis, & ad vſum pizzicariæ, quemadmodũ pariter enũciatur in Inſtrumento Inueſtituræ, & ſic benè iuſtificatur, &
5 conueniunt, locus loci, & duæ demonſtrationes, quæ ſufficiũt ad effectũ identitatis probandæ iuxta doctrinã *Bart.* in l. demõſtratio falſa n 14. ff. de condit. & demonſtr. *Alex.* conſ. 113. n. 5. li. 5 *Rol.* conſ 67. n. 4. li. 2 *Ruin.* conſ. 15 nu. 10. li 5. & fuit dictum ſuperiùs in Bononien. fideic. de Deſiderijs 5. Martij & 14. Iunij coram me, & in dd. Ferrarien. ſeu Comaclen. coram R. D. meo *Decano.*

1. Et ita, &c.

Auerſana Penſionis.

Lunæ 27. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Penſionarius tenetur probare, & iuſtificare narrata in gratia, etiamſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, quando cauſa agitur in petitorio, & maximè contra ſucceſſorem in beneficio, cui non obſtat conſenſus præſtitus ab Anteceſſore.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius tenetur verificare ſuam reſeruationem in petitorio, quando etiã reperitur in quaſi poſſeſſione exigendi.*

2 *Conſenſus præſtitus ab Anteceſſore ad fauorem penſionarij non præiudicat ſucceſſori, contra quem tenetur penſionarius verificare narrata in ſua gratia.*

3 *Succeſſor in beneficio dicitur ſuccedere ex gratia ſua à Papa conſecuta, & independenter à ſuo ſucceſſore, & Auctore.*

4 *Et quod Penſionarius teneatur gratiam verificare, procedit etiam ſi ſucceſſor in beneficio narrauerit in obtinenda gratia, penſioni affectum eſſe ipſum beneficium, quia ex hoc eidem non cenſetur conſenſiſſe.*

5 *Qui factum fatetur, non cenſetur fateri eius qualitates.*

6 *Qui fatetur appellationem fuiſſe interpoſitam, non propterea cenſetur fateri eius validitatem.*

7 *Confeſſio de facto, quod poteſt fieri naturaliter, ac ciuiliter, refertur ad naturale tantum.*

8 *Qui fatetur ſe mutuo tantum recepiſſe, non ideò fatetur pecuniam fuiſſe realiter, & cum effectu numeratam.*

Deciſio CCCXLIII.

DOmini, Alexandro tantùm informante, receſſerunt à prima parte deciſionis in hac cauſa factæ ſub die 30. Martij 1626 coram me, in qua fuit firmatum Franciſcum nõ teneri ad aliquam iuſtificationem, cum dictus Alexander, qui penſionis reſeruationem impugnat, expreſſam de ea mentionẽ fecerit in gratia ſuæ prouiſionis, & conſequenter cenſeatur illi conſenſiſſe: de alia verò parte, in qua fuit deciſum, in caſu propoſito ſufficienter conſtare de veris, & effectualibus ſolutionibus factis ab Anteceſſore, qui reſeruationi conſenſit, voluerunt quod particulariter videatur.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia cum ſimus in iudicio petitorio, certum eſt, quod Franciſcus tenetur iuſtificare narrata non obſtante quod exiſtat in quaſi poſſeſſione exigendi, vt fuit dictũ in Salamantina penſionis 26. Martij 1593. coram 1
Gipſio, & in Oſcen. penſionis 27. Iunij 1601 coram R. D meo *Decano*, vt in eius impreſſ. dec. 40. n. 7. & 8. Neq; ab hoc onere releuatur propter conſenſum præſtitũ ab anteceſſore, quoniam talis conſenſus non præiudicat Alexandro ſucceſſori in 2
Beneficio, qui non habet cauſam à conſentiente, ſed à Papa ideò contra ipſum eſt neceſſaria narratorum iuſtificatio *Abb.* in c. fin. n. 9. de præſumpt. *Guidobon.* dec 541. *Seraph.* dec. 1017. cũ allegatis per *Garz.* de benefic. p. 1. c 5 n 448. cum pluribus 3
ſeqq. & fuit dictũ in Cæſarauguſtana penſionis 20. Decemb. 1591 coram bo. me. *Card. Pamphilio*, & in Lucana penſionis 29. Nouembr. 1619. coram R. P. D. meo *Pirouano*.

Neque etiã ab onere prædicto releuetur ex eo quod Alexander in gratia ſuæ prouiſionis de dicta penſione mentionẽ fecerit, quia cũ penſio poſſit non ſolũ validè, ſed etiam nulliter reſeruari, vel ex defectu in-ẽtionis concedẽtis, vel ex mala expreſſione, & partis narratiua, ex eo ſolũ, quod Alex. expreſſerit, ac faſſus fuerit penſionẽ fuiſſe reſeruatã, non videtur 4
neceſſario ſequi illi cõſenſiſſe, vel affirmaſſe reſeruationem fuiſſe validè factã nam qui fatetur factũ non dicitur fateri illius qualitates *Rota* dec. 56 in fine p. 1. diuer. quemadmodũ qui 5
fatetur appellationẽ fuiſſe interpoſitam non dicitur fateri illam fuiſſe interpoſitã legitimè infra decẽ dies *Rota* dec. 30. de appellat. in nou. *Couar.* pract. qu. c. 23 n. 1. ver. 2. præſcripta regula, &c. & vbi actus poteſt fieri naturaliter, & ciuiliter, ſimplex cõfeſſio non probat fuiſſe factũ ciuiliter, cum etiã naturaliter fieri potuerit *Bal.* in conſ. 169. n. 6 verſ. alia quæſt. cõſ. 6
170. n. 11 & 12. ver. dicit aliquis li. 1. & ſi quis cõfiteatur ſe mutuò recepiſſe centũ, non propterea fateri dicitur pecuniã fuiſſe realiter, & cũ effectu numeratam *Felin.* in c. ſi cautio n. 53. 7
ver. ſed circa hoc de fid. Inſtrũ. *Alex.* cõſ. 179. n. 4. li. 2. cũ aliis.

Cæterum quia articulus videtur exemplaris, & Domini 8
non erant ſatis concordes, atque reſolutio capta fuit ipſo Alexandro tantum informante, Ideò ſuper hoc denuò DD. ſententiam libenter audirem, &c.

Et ita, &c.

Romana Vineæ.

Lunæ 27 Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex teſtibus deponentibus de fructuum perceptione, & cultura.*

2 *Titulus probatus magis deſeruit ad iuſtificandã poſſeſſionem.*

3 *Manutentio datur probata poſſeſſione.*

Deciſio CCCXLIV.

DIxerunt Domini Camillæ Victoriæ, & Gaſpari Fontanæ coniugibus dandum eſſe mandatũ de manutenendo in poſſeſſione Vineæ, quæ fuit aſſignata in dotẽ eidem Camillæ, quia ex depoſitione triũ teſtium, qui exprimũt actus poſſeſſorios perceptionis fructuũ, culturæ, & locationis ſumm. n. 4. plenè cõſtat de earũ poſſeſſione iuxta tradita per *Abb.* in c. in geneſi ſub n. 5. de elect. & c. dilectis n. 7 de præbẽd. *Ruin.* conſ. 168. n. 2 li. 4. *Menoch.* de retinen. remed. vlt. n. 34. *Cel. de Graſſ.* deciſ. 12. n. 3. de cauſ. poſſ. & propr. & deciſ. 21. nu. 7. de probat. Rota coram Sanctæ mem. Gregor. XV. deciſ. 160. per tot & ibi Addent.

Addent.n.3.alios cumulant; Immo,& conſtare vide-
tur de poſſeſſione titulata, cum Vinea de qua agitur
ſit fundus dotalis Matris Camillæ, vt ex ſententia
bo.me.Card *Sacrati* ſummat. nu. 1. quæ proindè eo
1 magis eſt manutenenda c.licet cauſam vbi *Felin*.nu.
9.de probat.*Capuaq*.dec.336.p.2.*Rota* deciſ.595.n.
2.p.1.diuerſ.& fuit dictum in Ampurien. bonorum
15.Ianuarij 1627.coram R.P.D meo *Vbaldo*.

Quibus probatis competere interdictum vti poſſi-
dentis ſeu manutentionem non eſt dubium §. reti-
3 nendæ Inſtit. de Interdict l. 1 ff. & C. vti poſſidetis
cum aliis, quæ paſſim in Rota circumferuntur.

Et Ita pro Camilla,& Gaſpare tantum informan-
tibus reſponſum fuit,&c.

Bonon.Dotis.
Veneris 31. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Dotis augmentum à Viro, quando Mulier fuit dota-
ta competenter, fieri non poteſt Vxori ad inter-
pretationem ſtatuti Centi.

SVMMARIVM.

1 *Maritus non poteſt conſtante matrimonio augere do-
tem Vxori, nec conſtituere donationem propter nup-
tias, & n.2.*

3 *Confeſſio ſimulata, & ſolutio in eius exequutionem ſe-
quuta non præiudicat.*

4 *Confeſſio tacita non præiudicat, quando expreſſa non
præiudicaret.*

Deciſio CCCXLV.

CVm ſub die 19. Ianuarij proximè præteriti di-
ſputaretur, & per Dominos reſolutum fuiſſet
fructus ſolutos ad rationem dotis ſcut. 5000. impu-
tandos eſſe in extinctionem ſortis pro ea parte, quæ
excedit correſpectiuitatem dotis in ſcut. 2500. pro
qua tantum quantitate iam bis Rota coram b. m.
Buratto,& coram Me cenſuit dotem intelligi debere
conſtitutam fuiſſe; Ab Informantibus pro DD.Pepu-
lis in dubium reuocabantur dictæ deciſiones,& pro-
pterea Domini quia in reſolutione iſtius articuli in-
nitebantur dictis deciſionibus, & cum earum præ-
ſuppoſito pro compenſatione reſponderunt, ad ma-
gis eruendam veritatem induxerunt.vt denuò ſuper
vltima deciſione b.m.*Buratti*, quæ coram Me ſuo die
30.Maij præteriti confirmata fuit,partes audirentur,
& cauſam proponerem, prout hodiè propoſui, &
Rota ſtetit in reſolutis, quod ſcilicet dos D.Claudiæ
pro ſecundo matrimonio contractus cum D Pepulo
intelligatur conſtituta in ſcut. 2500. prout prius D.
Paulo Carandino primo aſſignata fuit, & ad huius
quantitatis rationem lucrum eſſe taxandũ; Et moti
ſunt Domini ex iiſdem rationibus in vtraq; deciſione
ponderatis, quod nempe tã ex diſpoſitione iuris cõ-
munis, quam ſtatuti Centi dos data primo Viro in-
telligatur etiam conſtituta ſecundo præſertim dum
agitur de præiudicio filiorum primi matrimonij, &
dos primo Marito aſſignata fuerit congrua, nec ex
conſuetudine arctabatur Maritus ad donationem
propter nuptias quibus concurrentibus, nec etiam
augeri dos poteſt *Bald.Nouell*.de dot.p.7.priuileg.8.
1 n.2.& 3. *Lup*.in c.per veſtras nu.53.10 fin.de donat.
inter vir.& Vxor. *Purpurat*.conſ.394.n.2.Card.*Man-
tic*.de tacit.& ambig.li.20.tit.12.n.20.vel ſaltem iux-
ta ſtatutum Centi huiuſmodi augmentum fieri de-
bebat,vel antè contractum ſecundi matrimonij,vel
in ipſo contractu,ſi verò fiat poſt intrat præſumptio, 2
quod Vxor illecta blanditiis ſecundi matrimonij ſub
titulo ac prætextu augmenti dotis, donauerit illud
plus, quod excedit quantitatem primæ dotis in detri-
mentum filiorum prioris matrimonij,vt in deciſione
coram Me comprobatum fuit.

Non obſtat, quod ex coniecturis etiam probari
poſſit ampliorem dotem fuiſſe à principio,& in ipſo
tractatu ſecundi matrimonij conſtitutam, quoniam
id non negatur, ſed in caſu præſenti deficiunt huiuſ-
modi coniecturæ ſaltem,quæ vrgeant, & in deciſio-
nibus tamquam leues reiectæ fuerunt; Immò vehe-
mentes vrgent coniecturæ, quod ſimulate,& in frau-
dem filiorum illa confeſſio triennio poſt contractum
ſecundum matrimonium emanauerit, ſi enim verè
dos illa fuiſſet aſſignata Domino Pepulo, veriſimili-
ter non tamdiu diſtuliſſet confectionem Inſtrumen-
ti præſertim cum ſciret contra eum vigere præſum-
ptionem, quod dos intelligeretur conſtituta ſolum-
modo pro quantitate tradita Domino Carandino
primo Marito.

Nec obſtat,quod fructus ſoluti fuerint ad ratio-
nem dotis ſcut. 5000. & ſic ex quantitate fructuum
rectè inferri poſſit ad quantitatem ſortis; quoniam
huiuſmodi ſolutiones factæ fuerunt poſt illam con-
feſſionem ſimulatam, & in fraudem filiorum primi
matrimonij emanatam,& ideò qua ratione non ob-
ſtat confeſſio,eadem etiam ratione non obſtat ſolu-
tio in illius executionem ſequuta prout præſumitur
l.cum ea pluribus ff.de ſolution *Alex*.conſ.90. n.11. 3
lib 3.*Crauett*.conſ.158 n.15.Rota coram S.me. Greg.
XV.dec.468.n.2.& ſeqq.

Præterea huiuſmodi ſolutiones nil magis poſſunt
operari, quam tacitam quandam confeſſionem circa
augmentum dotis in fauorem primi matrimonij,ve-
rum cum tales ſolutiones factæ ſint longè poſt con-
tractum ſecundi matrimonij non ſuffragantur, quia
ſtatutum Centi diſponit, quod eatenus dos data pri-
mo Viro augeri poſſit ſecundo, quatenus antè con-
tractum ſecundi matrimonij, vel in ipſo contractu
de tali augmento fuerit conuentum, & propterea
quemadmodum confeſſio expreſſa ex interuallo nõ
ſuffragaretur, multo minus ſuffragari debet tacita
confeſſio reſultans ex dictis ſolutionibus ad regulam 4
l.expreſſa vbi *Dec* n.5. ff.de reg.Iur.l.nonnumquã ff.
de condit.& demonſtrat *Surd* conſ.10.numer.24.&
conſ.310.n.14.*Eugen*.conſ.6.n.19.li 2.cum aliis.

Et Ita tertia vice reſolutum fuit vtraque parte in-
formante, &c.

Piſtorien. Iuriſpatronatus.
Veneris 31. Martij 1628.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus præſumitur hæreditarium. Et ex qui-
bus recedat ab iſto ſtatu ex actibus ſubſequenti-
bus, & quando poſſit mutari huiuſmodi ſtatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus creditur hereditarium, dum non pro-
batur contrarium; & maximè per obſeruantiam
ſubſequutam.*

2 *Centenaria in iurepatronatus habet vim immemora-
bilis.*

3 *Et ex ea poteſt præſumi titulus quicunque.*

4 *In iurepatronatu habente ſtatum hereditarium præcedentem ſubſequentes diſpoſitiones facta de eo pro filijs, & deſcendentib. non immutant qualitatem huiuſmodi hereditariã, quia poſſunt dd. verba intelligi, quatenus filij, & deſcendentes ſint heredes.*

5 *Clauſula (& quibus dederit) operatur vt diſpoſitio congruat ad commodum extraneorum heredum, quicquid alias ex natura dici poſſet, quod non ſit tranſitoria ad eos.*

6 *Mutari natura iuriſpatronatus hereditarij, itaut efficiatur gentilitium, non poteſt à Patronis.*

Contra num. 7. Vbi de ratione, quia eſt fauorabile Eccleſia, quæ citius libertatem acquirere poteſt.

8 *Patroni non poſſunt alterare in iurepatronatu voluntatem fundatoris, cum ad huiuſmodi effectum ſit neceſſaria Apoſtolica diſpenſatio, non ſufficiat conſenſus Epiſcopi & num. 10.*

9 *Iuſpatronatus gentilitiũ ceſſante familia efficitur hereditarium, & tranſit ad extraneos.*

11 *Iuſpatronatus poteſt à Patronis prælegari, & ſucceſſoribus in eo præiudicari.*

12 *Immutatio qualitatis iuriſpatronatus non præſumitur & omnis ſemper eſt aſſumenda interpretatio, vt inducta non dicatur.*

13 *Obſeruantia attenditur ad cognoſcendam naturam iuriſpatronatus.*

14 *Iuriſpatronatus qualitates, & naturam non poteſt immutari à Patronis in legato, aut fideicommiſſo abſque licentia Ordinarij, nec cum licentia Vicarij, ſi non habuerit ſpeciale mandatum.*

15 *Donatio Iuriſpatronatus in Compatronum fieri poteſt abſque licentia Epiſcopi.*

Deciſio CCCXLVI.

PErmanſerunt Domini poſt tertiam diſputatio-
nem in reſolutione, quod hoc Iuſpatronatus ſit
adhuc hæreditarium, & conſequenter tranſitorium
ad quoſcumque hæredes, vt in deciſione ſub die 9.
Februarij 1624. coram me; præſumptio enim iuris
fauet, quod Iuſpatronatus ſit hæreditarium, dum ex
fundatione, vel ex alijs contrarium non depræhen-
1 datur Clement. plures de Iurepatr. DD. in c. 1. &
c. cum ſæculum eodem tit. *Abb.* conſ. 54. n. 4. p. 1.
Dec. conſ. 149. n. 1. *Rota* deciſ. 675. n. 1. p. 1. recent.
& ſæpiſſimè alias, & concurrit etiam obſeruantia
ſubſecuta, & poſſeſſio in ſtatu hæreditario per cen-
tum annos & vltra ſupra annum 1565. tempore vl-
timi legati facti per Domitium, quæ centenaria in
materia Iuriſpatronatus, quidquid ſit alios effectus
2 habet vim Immemorabilis *Put.* dec. 206. lib. 1. *Pariſ.*
de confid. q. 28. nu. 260. *Garz.* de benef. p. 5. cap. 9.
n. 107. & ex huiuſmodi centenaria, & Immemora-
bili poteſt allegari & deſumi titulus fundationis, &
3 ſic quod in limine fuerit conuentum tale Iuſpatro-
natus fore hæreditarium, & tranſitorium ad quoſ-
cumque Felyn. in c. cauſam quæ ſub n. 7. de præſcript.
Peregr. conſ. 33 n. 23. lib. 1. *Rota* deciſ. 243 lib. 3. p. 3.
diuerſ. *Put.* deciſ. 199 lib. 1. *Rota* deciſ. 312. n. 4. p. 1.
recent.

Verum nodus difficultatis poſitus erat in duabus
ſcripturis, prima de anno 1457. altera autem de
anno 1565. Quas tamen hodiè etiam Rota cenſuit
non obſtare.

Quo enim ad primam licet ibi Iacob. legauerit
Iuſpatronatus, omnibus ſuis filiis, & deſcendenti-
4 bus maſculis, non tamen indè ſaltem neceſſario re-
ſultat, quod fuerit receſſum à primæua natura Iuriſ-
patronatus, & ſic à qualitate hæreditaria, cum illa
verba ſuis filiis, & deſcendentib. intelligi poſſint de
filiis, quatenus ſint hæredes, quæ duæ qualitates ſunt
inter ſe compatibiles, & propterea nec indè fuerit
immutatus ſtatus originarius Iuriſpatronatus *Dec.*
conſ. 149. n. 1. & ſeqq. *Couar.* var. reſol. lib. 2. c. 18.
n. 7. verſ. 3. ſi proximior *Peregr.* conſ. 33. n. 9. lib. 1.
Lambert. de iurepatr lib. 1. p. 2. q. 2. art. 1. n. 15.
22. cum ſeq. *Achill.* dec. 9 de iurepatr. cum aliis cu-
mulatis per *Grat.* diſcept forenſ. c. 577. n. 45. & per
Didac. Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 4. princ. n. 50. &
ſeq. & ſaltem negari non poſſe videtur, qui ſtante
ſtatu antecedenti vere hæreditario, verba legati qua-
tenus eſſent dubia, poſſint, & debeant recipere hanc
declarationem, vt quanto minus fieri poſſit receda-
tur à voluntate fundatoris, concurrente etiam potiſ-
ſimum poſt d. legatum Iacobi obſeruãtia ſubſequu-
ta de qualitate hæreditaria, nedum quia Sixtus IV.
legatum prædictum confirmauit pro hæredibus, &
ſucceſſoribus, ſed etiam quia anno 1550. fuit cõcor-
datum quod ſpectaret ad filios, & hęredes cum clau-
ſula vni vel quibus dederint, &c. quæ clauſula & qui-
bus dederint, &c. facit conceſſionem hæreditariam, 5
& tranſitoriam ad extraneos etiam in materia, quæ
alias ex ſui natura non tranſit niſi ad hæredes ſan-
guinis *Rolan.* conſ. 42. n. 10. lib. 1. *Rota* dec. 642.
n. 4 p. 1. recent.

Amplius aliqui ex Dominis dubitabant, an Iaco-
bus ſucceſſor eſto etiam quod voluiſſet, potuerit im-
mutare naturam, & ſtatum Iuriſpatronatus ita vt de
hæreditario efficeretur gentilitium, & ſic euertere
voluntatem fundatoris, & ſic Auctoris, prout in his 6
terminis non poſſe patronum latè tradit *Ferret.* conſ.
134. per tot. & *Pariſ* conſ. 48. n. 8. verſ. in quib. &
n. 9. ac 10. lib. 4. Nec obſtare credebant, quod id
procedat ſi ageretur, quod Iuſpatr. gentilitium re-
digatur in hæreditarium quod fieri non poſſe nemo
ambigit, ſecus autem ſi Iuſpatron. quod à principio
erat hæreditarium deinde efficiatur gentilitium, in
primo enim caſu deterior, vt aliquibus videbatur 7
euadit conditio Eccleſiæ, quia diutius in ſeruitute
patronatus permaneret ipſa Eccleſia, at in ſecundo
caſu melior euadit conditio Eccleſiæ, quia facilius
aſſequetur libertatem ſi Iuſpatronatus non tran-
ſeat niſi ad hæredes ſanguinis, vt *Lambert.* de Iure-
patr. par. 2. lib. 1. art. 2. qu. 2. princip. nu. 3. Quo-
niã ratio, qua *Ferret* & alij innitũtur, quod non poſ-
ſit per ſucceſſores immutari ſtatus præſcriptus à fun-
datore in Iurepatronatus tota poſita eſt in defectu
poteſtatis cum hæres, nec etiam de conſenſu Ordi-
narij poſſit alterare voluntatem fundatoris, ſed tali
caſu opus eſſet diſpenſatione Apoſtolica, vt vltra 8
Ferret. dicto conſ. 134. per tot. docet *Bald.* in l. ſi te-
ſtamentum num. 1. & ſeqq. C. de teſtam. Addent. ad
deciſ. Capell *Toloſ.* deciſ. 26. *Guidop.* deciſ. 556.
Guttierez conſ. 1. num. 19. Nec veritati conſona eſt
illa ratio præiudicij, & facilioris libertatis in Ec-
cleſia ſi ad hæredes ſanguinis tantũ tranſiret Iuſpa-
tronatus; quoniam quando etiam Iuſpatronatus eſt
gentilitium, deficiente gentilitate, ſeu deſcendentia,
non tamen Eccleſia efficitur libera, ſed Iuſpatrona-
tus aſſumit qualitatẽ hæreditariam, & efficitur tran-
ſitorium ad extraneos hæredes iuxta conſil. 4. *Cal-
deriñ.* de Iurepatr. *Ancharan.* conſ. 81. num. 2. & 9
ſeqq. *Rocc.* de Iurepatr. in verbo ipſe quæſt. 8. nu. 19.
Pariſ. conſ. 48. numer. 11. 21. 22. libr. 4. *Ferret.*
conſ. 131. num 10 & ſecuta eſt Rota in Cremo-
nen. Iuriſpatronatus 18. & 21. Maij 1576 coram
Robuſterio, quę eſt deciſ. 385. part. 1. diuerſ. vbi fuit

dictum hanc eſſe communem, & vetiorem opinionem, & in eadem 6. Iunij, & 21 Nouembris 1578. coram Cardinali *Seraphino* deciſ. 364. & 378. & in Cremonen. Capellantæ 14. Ianuarij 1594. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Millino*, & in Vrbinaten. Beneficij 14. Iunij 1594. coram bo. me. *Vbaldo*, Imo fauet Eccleſiæ, quod fundatorum vo-
10 luntates non poſſint immutari, ſique hæreditaria conſtituerunt à principio Iura patronatus, & talia perſeuerent; hoc enim modo alliciuntur ad fundandum, & non retrahuntur, prout ſequeretur, ſi immutatio permitteretur.

Alex. autem conſ. 13 num. 10. & conſ. 20. num. 6. lib. 5. *Couarra.* reſolut. lib. 2. cap. 18. num. 10. *Molin.* de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 24. num. 30. & quotquot pro Cancellariis allegabantur; licet admittant, quod Patronatus poſſit ſucceſſoribus præiu-
11 dicare, & vni totum prælegare, & etiam in extraneum transferre, nec hæredibus competere querelam, quoties Iuſpatronatus eſt hæreditarium, non tamen concludunt, quod poſtquam illud vni fuit prælegatum, vel extraneo relictum, non retineat ſuam primam qualitatem hæreditariam, nec dicunt, quod illam patronus poſſit immutare, vnde videtur dicendum, quod poſſit ſucceſſor in patronatu hæreditario præiudicare quidem circa tranſlationem iuris de perſona in perſonam, & ita loquuntur Do-
12 ctores ſupradicti, ſed tamen inde poſtea permanet natura, & qualitas Iuriſpatronatus ab initio per fundatorem præſcripta, & conferunt tradita in Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij 1603. coram bo mem. Card. *Pamphilio* verſ. non obſtat, quod huiuſmodi, & ſemper vrget illa ratio, quod deficit poteſtas in ſucceſſore, vt per *Guttier.* dicto conſ. 1. n. 19. & quemadmodum vnus ſucceſſor potuit extraneo relinquere idem etiam quod poſſit, & omnis alius ſucceſſor ſuadet ratio, & ſic non violanda voluntas fundatoris, qui dum hæreditarium fecit Iuſpatronatus libertatem videtur conceſſiſſe omnibus ſucceſſoribus de eo diſponendi, remanente ſua prima natura hæreditaria.

Nec contrarium dixit *Rot.* in dec. 675. n. 2. p. 1. recent. quia procedit in prima creatione, ſiue in teſtamento, ſiue in codicillis, non autem in mutatione, & noua impreſſione diuerſæ qualitatis à prima per fundatorem infixa, &c.

Et quidquid eſſet de prædictis ſemper ſubſiſtit illud fundamentum, quod ſaltem ſtante hac dubietate circa facultatem Iacobi, metiendo voluntatem à poteſtate facienda ſit omnis interpretatio, quod Iacobus noluerit immutare naturam patronatus,
13 præſertim concurrente obſeruantia ſubſequuta, quę potiſſimum attendi debet ad effectum diſcernendi, an Iuſpatronatus ſit hæreditarium, vel gentilitium *Gaber.* conſ. 196 num. 6. lib. 2. *Peregr.* d. conſ. 33. n. 25. & 26. lib. 1. Rota in Florentina de Ricciolis 10. Martij 1603. coram Card. *Lancelloto.*

Quo vero ad ſecundum legatum de an. 1565 factum Cippo, & familiæ applicatum eadem reſponſio data à Dominis, quod Iuſpatr. hæreditarium non potuerit immutari, & redigi in gentilitium, & quoniam illud legatum fuit confirmatum à Vicario, qui tamen de iure poteſtatem non habet confirmandi
14 ſine ſpeciali mandato *Sbroz.* in tract. de Vicar. lib. 2. q. 198. *Garz.* de benef. p. 5. c. 9. n 76. *Rota* dec. 576. n. 2. par. 1. & dec 337. num. 5. part. 2. recent. & quoniam etiam hoc poſtremum legatum non fuit executioni demandatum, illo enim non obſtante præſentationes non fuerunt factæ Iure hæreditario, & de anno 1577. fuit pro vna parte donatum tanquam hæreditarium, & huiuſmodi donatio, cum facta fuerit in Compatronum tenuit licet non interuenerit conſenſus Ordinarij, *Abb.* in c. ex Inſtitutione, n. 4. 15
de Iurepatr. *Caputaq.* deciſ. 248. n. 1. par. 1. & deciſ. 131. n. 1. & 2 par. 2. *Achil.* deciſ. 10. de Iurepatr. & fuit dictum in Aſculana Iuriſpatronatus 24. Februar. 16 6. coram Illuſtriſs. Domino Cardin. *Veroſpio.*

Et ita Domini permanſerunt in deciſis, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Meleuitana Bonorum.
Lunæ 3. Aprilis 1628.

ARGVMENTVM.

Ratificatio ex quibus comprobetur.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſtipulatione Notarij appoſita ad fauorem Vxoris in capitulis matrimonialibus eidem ius quæritur.*
2 *Ratificatio geſtorum in capitulis matrimonialibus ad Vxoris fauorem præſumitur ex matrimonio ſubſequuto.*
3 *Ratificatio inducitur ex diſpoſitione expreſſa, vel tacita rerum.*
4 *Conſuetudo quod Mater poſſit diſponere, vel quod bona acquiſita ab Vxore communicentur Viro, non præiudicat legitimæ liberorum; quæ ſalua, & excertuata cenſetur.*
5 *Filius in bonis maternis vltra legitimam nil aliud petere poteſt ſtipulatione ſibi ius quæſitum in fideicommiſſo conſtituto in contractu dotis.*

Deciſio CCCXLVII.

CAuſa pluries propoſita tandem Domini ſteterunt in vltimo loco deciſis ſub die 25. Maij 1620. coram bo: mem: Cardinali *Sacrato*; quoniam ex lectura Inſtrumenti dotalis, de quo in Summario n. 1. conſtat de fideicommiſſo ad fauorem filiorum, quales ſunt DD. Antonia, & Spetantia; Ideò Enciona mater non potuit per ſuum teſtamentum illis præiudicare quoad portionem, in qua vigore talis fideicommiſſi, & conuentionum in capitulis matrimonialibus, & in dicto Inſtrumento dotali contentarum, fuerat eiſdem ius quæſitum ex Notarij ſtipulatione, l. quoties, C. de donat. quæ ſub mod. *Seraph.* 1
deciſ. 427. n. 2. vt firmatur in deciſione, & fuerat prius benè deductum in hac cauſa die 25. Februarij 1619. coram eodem Cardinali *Sacrato.*

Neque obſtat, quod fideicommiſſum, & conuentiones prædictæ factæ fuerint abſente Enciona, quia ſatis viſum fuit conſtare illas fuiſſe poſteà ratificatas, tam ex eo quod ipſa conſentiendo matrimonio, & illud conſumando, cenſetur etiam conſenſiſſe, & rata habuiſſe omnia contenta in dictis Capitulis matrimonialibus, ſine quibus matrimonium contrahi non ſolet. *Alex.* conſ. 146. n. 12. lib. 5. *Surd.* 2
deciſ. 62. num. 13. & ſeqq. *Rota* deciſ. 89. n. 11. & 12. par. 2. diuerſ. & fuit dictum in Romana quartæ 27. Iunij 1616. coram R. P. D. meo *Durano*, Quã etiam ex eo quia Enciona in donatione contemplatione matrimonij facta per Petrum eius Virum Iulio communi filio, voluit ac declarauit, quod medietas bonorum donatorum intelligeretur donata de portione coniugente ipſi Encionæ, ac pro omnibus Iuribus filio in bonis maternis tam iure legitimæ, quã

Digitized by Google

eius ſupplementi competentibus, itaut dictus Iulius in bonis ipſius nihil aliud prætendere poſſet, vndè cum dicta medietas ad eamdem Encionam alio Iure, vel ex alio titulo, quam dictarum conuentio-
3 num pertinere non poſſet ex hoc ipſo quod de ea tā-quam ad ſe ſpectaute diſpoſuit, cenſetur conuentiones prædictas ratificaſſe ad tradita per *Capumq*. dec. 26. n. 4. par. 2.

Neque dici poteſt portionem prædictam ſpectaſſe ad Encionam vigote conſuetudinis, iuxta quam bona tripartiuntur, & tertia pars Viro, alia Vxori, & reliqua filiis aſſignatur; Tum quia in caſu propoſito contrahentes noluerunt ſe conformare dictæ conſuetudini, ſed matrimonium fuit expreſsè contractum more Romano; tum etiam quia attenta conſuetudine Enciona non potuiſſet diſponere de medietate tamquam ad ſe ſpectante, ſed de tertia tan-
4 tum; tum demum quia vigore conſuetudinis tertia pars quæ filiis reſeruatur, cēſetur loco legitimæ ſubrogata, iuxta conſil. *Imol*. in terminis relati per *Coſm. Nepit*. in conſuetud. catin. tit. 3. n. 113. 123. & ſeq. *Giurb*. ad conſuetud. Meſſan. par. 1. cap. 4. gloſ. 4. num. 1. Et conſequenter ſuperflua, ac fruſtatoria fuiſſet declaratio prædicta, quod medietas cenſeretur ſubrogata loco legitimæ, & prohibitio, quod Iulius aliud petere non poſſet, quoniam ille etiam
5 abſque tali declaratione nihil poterat prætendere, *Suarez* in l. quoniam in prioribus 14. ampliat. C. de inoffic. teſtam. *Gabr*. conſ. 116. num. 1. & 6. lib. 1.

Eoque magis præſumenda eſt tacita ratificatio, quia Enciona erat pauperrima, & fuerat de bonis Mariti dotata, Maritus verò, qui ei communicabat bona acquirenda, erat diues, & induſtrioſus ideoque ipſa tamquam multo magis certa de lucro, quam de damno facile conuentiones prædictas ratas habuiſſe præſumitur ad tradita per *Mantic*. deciſ. 13. num. 14. & 15.

Præterea dato etiam quod ratificatio non adeſſet, adhuc tamen ex illius defectu inferri ſolummodo poſſet bona non fuiſſe communicata ipſi Encionæ, quę ex conuentionibus prædictis, quas ratas habere neglexit, emolumentum capere non valeret, non autem ſequeretur eadem bona, quę hoc pręſuppoſito penes Patrem, qui illa acquiſiuit, integra remanſiſſet, non eſſent ſubiecta fideicommiſſo, per eum in dicto Inſtrumento dotali facto ad fauorem
6 filiorum, quibus Enciona mater non ratificando, pręiudicium aliquod inferre, & ius ex Notarij ſtipulatione quæſitum iuxta tradita per *Seraph*. dicta deciſ. 417. num. 2. auferre non potuit.

Nepeſina Tutelæ.
Veneris 7. Aprilis 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non tenetur reddere rationem de rebus, quæ ad eius manus non peruenerunt.*

2 *Vt Tutor de re aliqua rationem reddere teneatur, debet probari per probationes veras, non verò æquiuocas, quòd res illa ad eius manus peruenerit.*

Deciſio CCCXLVIII.

QVoad hordeum Domini ſteterunt in deciſis; quo vero ad terras voluerunt, quod alias particulariter videatur: Quia non ſolum non conſtat prætenſam hordei quantitatem rubrorum 80. perueniſſe ad manus Plodij poſt ſucceptam tutelam, ſed Imò potius ex teſtium, & pręſertim vndecimi depoſitione probatur illud fuiſſe venditum in area ab ipſomet Franciſco, vt deducitur in deciſione; vndè de eadem hordei quantitate, quæ ad ipſius manus non peruenit Plodus rationem aliquam reddere non tenetur, *Bart*. in l. 1. num. 9. & ſeqq. & ibi etiam *Alex*. num. 22. ff. de eden. *Corn*. conſ. 81 num. 2. in 1
fin. & num. 3 lib. 4. *Plot*. de in lit. Iuran. §. 5. num. 37. *Crauett*. conſ. 231. num. 14. cum aliis allegatis in hac cauſa 21. Aprilis 1622. coram bo. me: *Franciſco Vbaldo*.

Neque obſtat epiſtola ſcripta per Plodium ad Aemiliam matrem pupillorum, in qua eidem Aemiliæ mandat, vt pro ſoluendo quodam debito hæreditario vendat hordeum, vel frumentum, quia ex hoc non infertur neceſſario hordeum ipſum extitiſſe, & ad manus Tutoris effectualiter perueniſſe, pre- 2
ſertim in tanta quantitate rubr. 80. vt quoad frumentum alias reſpondit *Rota* in hac cauſa die 11. Decembris 1624 coram eodem bo. me. *Vbaldo*.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Terracinen. Iuriſpatronatus.
Lunæ 10. Aprilis 1628.

ARGVMENTVM.

Iurispatronatus exiſtentia quando agitur cum perſonis, in quibus cadit ſuſpicio vſurpationis, debet probari per authenticas ſcripturas, & modum præſcriptum à Concilio Tridentino, & in hoc caſu authenticis ſcripturis non dicitur probari ex enunciatiuis Ordinariorum.

SVMMARIVM.

1 *Perſonæ, quæ habent iuriſdictionem in loco, dicuntur Potentes, & in iurepatronatu debent de pertinentia docere iuxta formam præſcriptam à Conc. Tridēt. ſeſſ. 25. cap. 9.*

2 *Patroni potentiores, & in quibus cadit ſuſpicio vſurpationis debent de eorum iure patronali docere ex fundatione, & dotatione, vel ex immemorabili ſpatio temporis annorum 50. cum obſeruantia præſentationum effectum ſortitarum.*

3 *Enunciatiuæ Ordinariorum de pertinentia iuriſpatronatus probant, & num. 4.*

5 *Ordinarij eſſe non ſolent faciles in admiſſione iuriſpatronatus.*

6 *Enunciatiuæ non probant pertinentiam iuriſpatronatus in perſonis, in quibus viget ſuſpicio vſurpationis, & num. 7.*

Forma debet præcisè adimpleri, non per æquipollens, ibid.

8 *Enunciatiuæ non dicuntur eſſe probationes per authēticas ſcripturas requiſitæ à lege n. 11.*

9 *Tacitum plus non debet poſſe, quàm expreſſum.*

10 *Interpretatur Concil. Trident. ſeſſ. 25. c. 9.*

Deciſio CCCXLIX.

QVia ſumus in caſu, in quo intrat præſumptio vſurpationis Iuriſpatronatus ex eo quod D. Camillus de Maximis pręſentans habet iuriſdictionē, & dominium ſuper Caſtro Roccæ Sicchæ, vbi adeſt Canonicatus, de quo eſt controuerſia ex traditis

per

per *Put.* dec. 3. & 8. de Iurepat. & apud S. me. Greg.
XV. deciſ. 212. nu. 1. & ibi Addent. num. 10.
Ideò ſeruanda eſt forma probationis iurispatro-
natus plenior, & exactior, qualis præſcribitur in his
terminis à Sacro Tridentino ſeſſ. 25 cap. 9. nempè, vt
ille, qui prætendit iuſpatronatus, vel debeat oſten-
dere verum titulum fundationis, & dotationis, vel
debeat docere de immemorabili cum continuatis
præſentationibus, per ſpatium 50. annorum, quæ
2 omnes effectum ſortitæ ſint, & probentur per au-
thenticas ſcripturas adeò vt aliâ facta probatio non
ſuffragetur, vt latè per *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 18. n.
76. & ſeqq. *Garz.* de benef. par. 5 cap. 9. n. 98. & 113.
& Addent. ad S. me. Greg. XV. dicta deciſ. 212. n. 11.
Quibus poſitis viſum eſt Dominis non eſſe dan-
dam Inſtitutionem præſentato per Dominum Ca-
millum; Quoniam cum non docuerit de vero
titulo dotationis, & fundationis, tenebatur do-
cere de immemorabili cum præſentationibus per
quinquaginta annos effectuatis, & probatis per
authenticas ſcripturas; Ipſe autem quoad immemo-
rabilem ſatis quidem probauit per Teſtes, ſed defe-
cit in vltimo requiſito, quo ad probationes præſen-
tationum, quia præſentationes attulit tantummodo
enunciatas ab Epiſcopis Terracinen. in collationibus
3 factis de dicto Canonicatu; quæ quidem enunciati-
uæ plures antiquæ, nec obstet emanatæ, licet alias
4 ſatis probent præſentationem, *Lambertin.* de iure-
patr. lib 2. par. 2. quæſt. 10. art. 7. nu 6. & 10. *Pariſ.* de
reſignat lib. 8. quæſt. 11. num. 38. *Rota* deciſ. 11. de iu-
repatr in nou. *Put.* dec. 172. & 173. lib. 1. & plurimum
conferant ad probandum iuſpatronatus, Cardin. *Se-
raph.* deciſ. 1141. & fuit dictum in Taurinen. bene-
ficij 5. Martij 1564. coram *Orano*, & in Comen. Ca-
pellaniæ 17. Iunij 1591. coram *Penia*, quia Ordinarij
non ſolent multum fauere illis præſentationibus *Ro-*
5 *ta* deciſ. 1. de iurepatron. in nou. *Put.* deciſ. 172. lib. 1.
Rota dec. 176. num. 2. lib. 3. par. 3. diuerſ. Tamen cum
Concilium requirat pro forma, quod de præſenta-
tionibus conſtet per authenticas ſcripturas adeout
6 non poſſit id per æquipollens, nec per Teſtes adim-
pleri, *Pariſ.* de confident. q. 28 num. 147. *Gonzal.* ad
reg 8. gloſ. 18. num 79. & 80. *Gratian.* diſcept. forenſ.
cap. 168. num 21. vſque in fin. *Rota* deciſ. 199. nu. 4.
par. 2. diuerſ. *Addent.* ad S. mem. Gregor. XV. deciſ.
212. numer. 11. & fuit reſolutum in Nullius Ar-
chipresbyteratus 2. Maij 1588. coram Cardin. *Pam-
philio*, & in Foroſempronien. Parochialis 17. Iunij
1594. eodem, & coram Card. *Mantica* deciſio.
89. numero 2. atque idem etiam reſponderunt Il-
luſtriſſimi Cardinalis Sacri Concilij Interpretes, vt
per *Mantic.* dicto num. 2. & *Ricc.* in prax. rit. de iure-
patr. num. 4. & *Garz.* loco præallegato; dictæ enun-
ciatiuæ nihil proſunt ad effectum requiſitum à Con-
cilio, vt in his terminis ſentit *Rota* coram Cardinali
7 *Seraph.* dec. 1367. n. 5. & in Sorana iuriſpatronatus 28.
April. 1603 corã bo. me. Card. *Pamphilio*, & in Iacen.
Parochialis 27. Iunij 1603. corã eodem. Et ratio eſt in
promptu, quia cum Concilium non confidat de te-
ſtibus vbi adeſt præſumptio vſurpationis. & ideò ip-
ſis excluſis requirat pro forma ſcripturas authenti-
cas; neceſſariò ſequitur, vt non ſint admittendæ iſtæ
enunciatiuæ, quæ nil aliud videntur eſſe nec magis
operari, quam quædam Teſtium depoſitiones.
Immò etiamſi Epiſcopi redigerent in ſcripturas
authenticas, & in inſtrumenta facta coram Notario,
& Teſtibus, pleniorem, & apertiſſimam teſtifica-
tionem, in qua aſſererent coram ſe ipſis eſſe factas
præſentationes, nihil tamen operarentur, quia ſem-
per verum eſſet dicere hanc eſſe probationem per 8
Teſtes, non verò per authenticas ſcripturas: vndè à
fortiori multo minus operari poſſunt ſimplices enũ-
ciatiuæ factæ in collationibus, ne abſurdum illud ſe-
quatur; quod plus poſſet tacitum, & implicitum,
quàm explicitum & expreſſum contra regulam, l. ex 9
preſſa, vbi *Decian.* n. 5. ff. de reg. iur *Bald.* in l. ſi arro-
gatur, ff. de adopt. *Surd* conſ. 10. num 24. cum aliis.
Nec dicatur Concilium requirere pro forma,
quod hæ probationes ſint per authenticas ſcripturas
& cum collationum ſcripturæ ſint authenticæ, & in
eis probentur præſentationes, ſatisfactum ideò eſſe
menti Concilii, tamquam non cogat probari au- 10
thenticè præſentationes, ſed tantùm ex authen-
ticis ſcripturis; Quia præterquam quod in con-
trario ſenſu recipiunt omnes Doctores ſupra citati,
& ſemper ita ſenſit *Rota*, ſanè redderetur eluſoria
hæc diſpoſitio Concilii, quæ reiicit Teſtes, ſequere-
tur enim ſemper poſſe admitti probationes factas
per Teſtes, ſi quando redigerentur in Inſtrumenta,
& in ſcripturas authenticas; quia & in tali ca-
ſu rectè diceretur probari per authenticas ſcriptu-
ras; vndè ſequitur dicta verba Concilii authenticis
ſcripturis probentur neceſſariò; & prout exponun-
tur à Doctoribus excludere omnem teſtificationem
expreſſam, nedum implicitam, atque omnino re-
quirere ſcripturas authenticas ipſarum præſentatio-
num, itaut non ſolum ſcriptura ipſa ſit authentica,
ſed authentica etiam ſit ipſa probatio, & authenticè
inde reſultans, quod non poteſt fieri niſi per ſcriptu-
ras, quæ confectæ fuerint ſuper ipſo actu præſenta-
tionis, & cadant ſuper ipſis præſentationibus prima-
riò ac directè, quod planè deficit in caſu noſtro, in
quo ſcripturæ tantum enunciatiuè inſerunt præſen-
tationem per quandam teſtificationem ſimplicem
Epiſcopi inſertam in collatione, & ſic hæ ſcripturæ
cum ſint diſtinctę ab actu, ſeù ab ipſis ſcripturis præ-
ſentationum, non videntur ſatisfacere menti Sacri
Concilii.
Ex quibus Domini contra informantem reſpon-
derunt, &c.

Piſcien. Capellaniæ.
Mercurij 10. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

In iudiciis quæ ſunt duplicia, quilibet ſuſtinet vices
duorum ſcilicet Actoris, & Rei, & qualiter hoc
intelligatur, & in his iudiciis, quis dicatur Actor:
Lis vt dicatur extincta per mortem Actoris, quid
requiratur.

SVMMARIVM.

1 *In iudicijs duplicibus, ſingula perſona duplex ius ha-
bent, & agentis, & eius, quo cum agitur.*
2 *In iudiciis duplicibus etiam is dicitur Actor, qui
prius ad iudicium prouocauit & num. 6.*
3 *Actor quis dicatur.*
4 *L. in tribus ff. de iud. declaratur.*
5 *Reus ſufficit vt quis ſit quoad litis deciſionem, ad
hoc vt per eius mortem lis ipſa non remaneat ex-
tincta.*
7 *In iudiciis duplicibus quilibet eſt actor, & Reus, &
qualiter hoc intelligatur.*

Digitized by Google

8 *Lis per mortem Actoris non extinguitur, niſi Reus ſuperſtes non velit illam proſequi, & hoc non conſtat ex aliquo actu ſaltem tacito.*

9 *Lis non poteſt dici finita, quando eſt in gradu appellationis.*

Deciſio CCCL.

PRopoſui tertia vice dubium, An intret Arbitrium pro reiectione attentatorum bis negatiuè reſolutum, & Domini ſteterunt in deciſis ex deductis in deciſionibus, quæ placuerunt, &c.

Nam poſtquam Dominus Horatius à Sede Apoſtolica Capellaniam, de qua agitur obtinuit, & Vicarius executor, illam eidem contulit, ipſumque in poſſeſſionem immitti mandauit, vt in Summario ipſius num. 1. & 2. Coſmus tanquam præſentatus à Patronis cauſam appellationis ab huiuſmodi decreto Nuncio Apoſtolico Florentiæ committi obtinuit, coram quo Horatius, qui nondum poſſeſſionem fuerat adeptus, comparendo mediante perſona Procuratoris diuerſas oppoſuit exceptiones, & vlterius petijt, & inſtetit reuocari ſuperſeſſoriam dictáſque litteras Apoſtolicas Vicario vt ſupra præſentatas, executioni demandari, ſeſeque in poſſeſſionem immitti, vt in Summario Domini Abbatis Capponij num. 1. 2. & 3. Coſmus vero excepit litteras prædictas non eſſe executioni demandandas, & deinde vtraq; pars inſtetit pronunciari iuxta petita eodem Sũmario n. 5. & deinde interpoſita hinc inde appellatione à decreto quod procederetur ad vlteriora ad effectũ poſſeſſionis tantum, cauſa ad inſtantiam Coſmi commiſſa fuit in partibus Pandulphino Iudici Synodali, corã quo Horatius cõparuit, & præuia omniũ actorũ & ſcripturarũ repetitione petijt ſentẽtiari, ac declarari litteras apoſtolicas ad ipſius fauorem obtentas, & dicto Vicario præſentatas fore, & eſſe exequendas, ſeſeque in dictæ Capellaniæ poſſeſſionem immitti, reiecto Coſmo ex aduerſo comparente, contra quem etiam plures, ac diuerſas exceptiones oppoſuit, vt in dicto Summario num. 9. & 10. Coſmus autem è contra coram eodem ſimiliter comparuit, ſuamque petitionem porrexit, & diuerſas exceptiones dedit, & demum pronunciari obtinuit litteras prædictas non eſſe exequendas, maléque per dictum Coſmum fuiſſe appellatum, ſeu de nullitate dictum, vt eodem Summario numer. 11. 12. & 13. à qua ſententia Horatius appellauit, & cauſam appellationis in partibus committi fecit; quæ poſtmodum ad inſtantiam Coſmi fuit auocata, & ad Rotam deuoluta Summario num. 14. vbi plures deciſiones ad fauorem Coſmi ſuper exiſtentia iuriſpatronatus emanarunt, quo tandem in hoc ſtatu cauſæ defuncto Horatius propria auctoritate, ſiuè abſque mandato Rotali poſſeſſionem appræhendit.

Ex qua facti ſerie ſatis apertè viſum fuit conſtare, quod vterque erat Actor, & Reus, nam reſpectu prouiſionis Apoſtolicæ Horatius erat Actor, & Coſmus Reus, reſpectu verò præſentationis, Coſmus erat Actor, Horatius autem Reus, quemadmodum in ſimili videmus, quod in iudiciis duplicibus familiæ erciſcundæ, communi diuidundo, & finium regundorum ſingulæ perſonæ duplex Ius habent, & Agentis, & eius quo cum agitur, vt dicit tex. in l. iu-
1 dicium x. ff fin. regund. l. inter cohæredes, §. qui familiæ, ff. famil ercis. & in l. ſi defunctus § fin. vbi Gloſ. in verbo ad defendendum, ff. de procurat. gloſ. in cap. ex litteris in verb. Vices duorum, & ibi etiam *Abb.* & *Dec.* num. 12. de probat *Barboſ.* in l. in tribus num. 1. ff. de iudic.

Neque obſtat, quod etiam in huiuſmodi duplicibus iudiciis Actoris dicatur, qui prior ad iudicium prouocauit dicta l. in tribus, ff. de iudic. l. 2. §. in tri-
bus, & ibi Gloſ. ff. commun. diuidun. *Roman.* conſ. 2
217. num. 1. cum aliis per *Barboſ.* in dicta l. in tribus numer. 2. & conſequenter cum actus prædicti facti ab initio per Horatium coram Vicario fuerint extraiudiciales, ex quo Coſmus nondum erat in cauſa, præſentatio verò Breuis coram Nuncio Apoſtolico, & primæ citationis executio facta fuerit ad inſtantiam Coſmi apertè apparere dicebant informantes
pro Horatio eumdem Coſmum, qui primus ad iudi- 3
cium prouocauit fuiſſe Actorem.

Quoniam ſi ſequamur opinionem, quam poſt *Ia-
cob. de Rauenn. Alberic.* & *Angel.* in dicta l. in tribus, 4
& *Matthesilan.* ſingul. 109. probat, & veriorem dicit *Dec.* in d. cap. ex litteris, num. 49. verſ. ſed Iacobus, & num. 50 & ſeq. *Ronchegal.* in rubric. numer. 30. ff. de duob. reis & aliis quos refert *Barboſ.* in dicta l. in tribus, numero 44. vbi quod opinio videtur magis recepta, nempè quod diſpoſitio dictæ l. in tribus procedat quoad ordinem iudicij, ne alias inducatur cauſæ, & proceſſus confuſio, quo verò ad effectum, & litis deciſionem quilibet cenſeatur actor, & reus; reſponſio eſt clara; quia ſufficit quod Coſmus fuerit etiam Reus quo
ad litis deciſionem, ad hoc, vt per eius mortem 5
lis ipſa non remanſerit extincta, vt per *Bellam.* deciſio 156. *Ioan. Andr.* in cap. 2. vt lit. pend. in 6. *Rota* deciſ. 8. eodem tit. in nou. *Mohed.* deciſ. 8. num. 3. & 4. de appellat. & *Lancell.* de attent. lit. pendent. in præfat. num. 265.

Si verò malimus in Iudiciis diuiſoriis illum tan- 6
tum, qui primo prouocat petendo partem ſuam eſſe actorem, quia tacitè confitetur alteram partem ad Socium pertinere, & ſic ille non tenetur aliud probare, neque Actoris partes ſubire, concluſionem verò prædictam, quod in Iudiciis duplicibus quili-
bet eſt Actor, & Reus ſolum procedere dum du- 7
rat dubium, & controuerſia diuiſionis, vt conciliando contrarias opiniones declarat *Barboſ.* in dicta l. in tribus, num. 46. & ſeqq vſque ad 51. adhuc benè depræhenditur nulla ratione dici poſſe Coſmum fuiſſe ſimplicem, & merum Actorem, quoniam ipſe nunquam neque tacitè, neque expreſsè faſſus fuit beneficium ſpectare ad Horatium, Immò potius videtur ab initio comparuiſſe tanquam Reus, introducendo coram Nuncio cauſam appellationis, & opponendo coram eo diuerſas exceptiones, ex quibus prætendebat litteras prædictas non eſſe exequẽdas; Horatius verò expreſsè petendo coram eodem Nuncio ad dictarum litterarum executionem deueniri, ſeſeque in poſſeſſionem, quam adhuc nactus non fuerat immitti, clarè demonſtrauit, quod reſpectu ſuæ gratiæ fuit verus actor, licet reſpectu præſentationis, & immiſſionis ac confirmationis inſtitutionis, quas Coſmus ſimiliter petijt, fuerit Reus, vt apertius etiam apparet ex dictis actibus, & proceſſu poſtea facto coram dicto Iudice Synodali; & conſequenter per mortem Coſmi, qui huiuſmodi controuerſia adhuc durante deceſſit nullo modo dici poteſt litem fuiſſe extinctam iuxta ſuperius allegata.

Præterea viſum etiam fuit ceſſare difficultatem, quia etiamſi Coſmus fuiſſet merus Actor, adhuc tamẽ lis non fuiſſet extincta, illa enim per actoris mortem

tem non extinguitur niſi quando Reus ſupeiſtes non vult illam proſequi, & de hoc conſtat ex aliquo actu
8 ſaltem tacito, Clementina 1. §. ſi verò aliter, vbi Gloſ. in verbo proſequatur, vt lit. pend: *Ioan. Andr.* in c. 2. nu. 2. eodem tit. in 6. *Mohedan.* deciſ. 14. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Caſſad.* dec. 1. de re iud. & deciſ. 5. num. 4. vt lit. pend. *Mil.* in repert. in verbo litis pendentia non finitur, *Acchil.* deciſ. 8. vt lit. pend. *Gambar.* de offic. legat. lib. 3. num. 465. *Rota* deciſ. 109. n. 3. & 4. par. 1. recent. & in Conchen. Archipresbyteratus 19. Ian. 1598. coram bo. mem. *Litta*: In propoſito vero tacitus aliquis actus ad hunc effectum ſufficiens non adeſt, reuocatio enim Procuratoris facta fuit 10. Septembris 1622. & ſic poſtquam ipſe Horatius ſub die 28. Iulij propria authoritate, ſeu abſque mandato Rotali poſſeſſionem controuerſam fuerat adeptus & proindè contrarium animum, litem ſcilicet proſequendi apertè declarauerat, Itaut attentata ſint clara ex deductis in dictis deciſionibus in hac cauſa factis; Præſertim quia Coſmus non deceſſit pendente lite in prima inſtantia, ſed in gradu appellationis per Horatium interpoſitæ à ſententia contra eum lata, qua ſtante lis dici non poteſt
9 finita, etiamſi admittatur eumdem Horatium fuiſſe ſimpliciter, & abſolutè Reum, vt declarando deciſ. *Bellam.* 156. tradit *Put* deciſ. 159. num. 1. & ſeqq lib. 2. & *Lancellott.* de attent. par 2. in præfar. cap. 4. num. 274.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Melioramentorum.
Mercurij 10. *Maij* 1628.

ARGVMENTVM.

Pro melioramentis factis in bonis Debitoris à Creditore immiſſo ex Saluiano datur retentio eidem Creditori ſatisfacto de credito. Ratione non implementi quando contrahens cadat à commodo pactorum.

SVMMARIVM.

1 *Retentio pro melioramentis non denegatur ei, qui melioramenta fecit, ſicuti eidem competit actio ex lege, & datur Creditori ſatisfacto iam de credito ex re.*
2 *Retentio facilius conceditur, quàm actio.*
3 *Reſoluto iure Authoris reſoluitur ius ſucceſſoris, & receptoris.*
4 *Ratione non adimplementi ex ſua parte ſequuti, non poteſt quis agere contra partem ex pactis conuentis.*
5 *Fallit quando ex vtraque parte non eſt ſequutum adimplementum pactorum conuentorum, quia huiuſmodi exceptio eliditur.*
6 *Item fallit, quando expreſſè, aut tacitè poteſt dici remiſſa vni parti talis defectus.*
7 *Ratione non implementi non licet recedere à contractu, ſed ad adimplementum agi debet.*

Deciſio CCCLI.

POſtquam ſub die 9. Iunij anni præteriti coram Me reſolutum fuit D D. de Cibo non eſſe dandum mandatum de euacuando ludum pilæ, de quo agitur contra DD. Scarlattos, & ſic ſtandum eſſe in *Deciſ. Clem. Merlini.* deciſia die 21. Aprilis 1625. coram bo. me. *Vbaldo*; Inſtantibus iiſdem de Cibo dedi dubium. An ipſis Scarlattis Creditoribus Ioannis à Ponte competeret retentio in bonis, in quibus fuerunt immiſſi, quod dubium cum hodie propoſuerim, fuerit à DD. affirmatiuè reſolutum.

Cum enim Scarlattis tamquam Creditoribus, & Ceſſionariis Ioannis à Ponte conductoria Domus, de qua agitur, ad 18. annos fuerit primo in vim Saluiani conceſſa immiſſio in hanc domum donec de credito ſcutorum 1100 eſſent ſatisfacti, vt in Summario num. 5. & deindè à *Rota* præuiis deciſionibus ſub 9. Decembr. 1616. & 2. Nouemb. 1617. coram bo. me. *Vbaldo*, fuerit data manutentio in dicta Domo, eodem modo, quo danda fuiſſet Io. à Ponte Conductori, ac demum Cibis fuerit denegatum mandatum de euacuando contra ipſos Scarlattos, vt ſupra dictum; Viſum etiam fuit Dominis non poſſe iiſdem Scarlattis denegari retentionem pro melioramentis in Domo factis quouſque conſtet fuiſſe de illis ſatisfactos, l. ſi in area, ff. de cond. indeb DD. in l. ſi non 1
ſortem § ſi centum, ff eodem, *Gozzad.* conſ. 86. nu. 25. *Rimin. iun.* conſ. 91. num 30. *Eugen.* conſ. 85. n. 97. & ſeqq. lib. 2. *Maſtrill.* dec. 98 num 1. & ſeqq. par. 1. *Rota* dec. 151. n. 1. par. 2. recent. Cum enim pro melioramentis factis in re conducta habeat cōductor actio- 2
nem ex l Dominus, § in conducto, ff. locati multo magis danda eſt ei, eiuſque ſucceſſoribus retentio, quæ facilius conceditur, quàm petitio, eſtque fauorabilior actione, & immiſſione, l. per retentionem, C. de vſur. l. Paulus, ff de dol. mal. except. *Rum.* conſ. 66. num. 17. lib. 1. *Crauett.* conſ. 148. nu. 2. *Becc.* conſ. 72. num. 15. *Surd.* conſ. 4 num. 3. & dec. 277. num. 13. *Eugen.* dicto conſ. 85. ſub numer. 106. lib. 2. *Rota* deciſ. 156. numer. 16. poſt *Modern. Rimin.* de Saluiano, & coram S. mem. Greg. XV. deciſ 425. numer. 2.

Non obſtat, quod in Inſtrumento locationis factæ Io. à Ponte conuentum fuerit, vt poſt lapſum 18. Annorum teneretur reſtituere Domos liberas abſque vlla refectione melioramentorum, & conſequenter Scarlatti, qui tanquam Creditores, & Ceſſionarij habent cauſam à Io. à Ponte non poſſint modo prætendere retentionem pro melioramentis, reſoluto enim iure authoris, reſoluitur etiam 3
ius ſucceſſoris, l. lex vectigalis de pign. cum ſimil.

Quoniam fuit reſponſum, quod cum Acchilles Cibo locator vix elapſo anno eiecerit è Domo Ioannem conductorem ad 18. annos, aliiſque locauerit, & ſic ex parte ſua non adimpleuerit contractum, præſtando continuam, & ſucceſſiuam patientiam, 4
quam præſtare tenentur locatores, non poteſt etiam iuuari pacto de ſibi reſtituendis domibus liberis ſine refectione melioramentorum, vulgata l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt. *Crauett.* conſ. 151. nu. 10. & conſ. 192. nu. 15 & 20. *Put.* dec. dic. 357. lib. 2. in correct. *Rota* dec 21. n. 2. poſt *Moder. Roman.* de Societ. Offic.

Minus obſtare Domini cenſuerunt, quod cùm Imò Ioannes conductor ipſe non impleuerit contractum conficiendo melioramenta conuenta, nec ideò poſſet à locatore implementum exigere eius contractus, quem ipſe non impleuerat, ſed potius videtur fuiſſe reſolutum contractum ex eo quod hinc inde contrahentes defecerant in implemento ad tradita
per *Curt. iun.* in l. cum proponas, num. 10 C de pact. 5
Alex. conſ. 105. n. 19. & 20. lib. 3. *Surd.* dec. 202. nu. 20.

Digitized by Google

Quia placuit reſponſio in alia deciſione data, quod cum Io. fuerit à locatore è Domo expulſus, & ſic de voluntate, & conſenſu ipſius locatoris poſſidere de-
6 ſierit, videtur ipſi remiſſam fuiſſe obligationem faciendi alia melioramenta, iuxta doctrinam *Bald.* in conſ. 131. n. 1. lib. 1. *Cranett.* conſ. 106. n. 2. *Rota* dec. 577. n. 10. par. 1. recent. & coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 75. num 2. & ſic etiam remiſſa videtur exceptio implementi; Vltra quod ex teſtibus datis in Summ. n. 3. probatur Ioannem feciſſe multa melioramenta, & in omnem caſum cùm verſemur in contractu nominato ſcilicet locationis, ipſe Acchilles Cibo locator debebat agere ad implementum pro reliquorum,
7 & ad obſeruantiam contractus, nec poterat reſilire, & in poſſeſſionē Domus locatæ redire, l. ſicut, C de act. & oblig. DD. in l. habitatores, ff. locati, *Natt.* cōſ. 133. nu. 4. *Becc* conſ. 45. n. 1. & ſeqq *Surd.* conſ. 38. n. 6. & ſeqq. *Rota* coram S. mem. Greg XV. dec. 130. n. 2 & fuit dictum in hac cauſa ſub die 21. Aprilis 165. coram bo. mem. *Vbaldo.*

Cætera obiecta in aliis deciſionibus viſa fuerunt ſatis ſublata.

Et ita vtraque parte informante reſponſum fuit retentionem non eſſe denegandam.

Aſculana Alimentorum.
Veneris 12. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

Attentatorum purgationi locus fit, nec eis cenſetur renunciatum per cognitionem negotij principalis in caſu huius deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *In purgatione attentatorum ſunt reſtituendi fructus, & reficienda damna, & intereſſe parti.*

2 *Remiſſoria ſtante releuantia articulorum non denegatur in prophanis.*

3 *Attentata non reuocantur quando de bono iure non conſtat ex ſententia, & re iudicata.*

4 *Quando pars patitur cognoſci ſuper meritis, non cenſetur renunciaſſe attentatis, quæ fuerunt reſeruata in fine litis ex commiſſione cauſa.*

5 *Attentata poſſunt reuocari per viam manutentionis, quando pendente tempore ad appellandum fuerunt commiſſa.*

6 *Exequutio pro damnis, & intereſſe non poteſt committi ſine liquidatione eorundem.*

Deciſio CCCLII.

ELiſabetta pro conſequutione alimentorum ſibi ab Innocentio legatorum obtinuit ſententiam fauorabilem in Rota Maceraten., quæ fuit etiam à R. P. D. Taurello confirmata, & intra decem dies pendente termino ad appellandum executioni demandata, Appellauit Panta, ac litis conſortes contra quos executio facta fuerat, & in Rota cauſa introducta coram Ill. D. Card *Veroſpio* ſub die 21. Maij reſolutum fuit conſtare executionem illius ſententię eſſe attentatam, pro quorum attentatorum ſanatione cum Eliſabetta adiuiſſet Signaturam Sanctiſſ. obtinuit ſolummodo reſcribi, vt purgatio attentatorum reſeruaretur in fine litis ſum. Pantæ num. 2. Diſcuſſa deinde cauſa ſuper negotio principali, & lata ſententia Rotali ad fauorem Eliſabethæ, quæ tranſiuit etiam in iudicatum, cum modo pro parte Pantæ inſtaretur pro purgatione attentatorum in fine litis reſeruata, & pro illorum liquidatione peteretur remiſſoria, dedi dubium an ea eſſet concedenda, quod fuit hodiè affirmatiuè reſolutum.

Domini enim non dubitarunt articulos à Panta exhibitos eſſe releuantes, quia probare contēdit perceptionem, & quantitatem, ac valorem fructuum perceptorum ex bonis, quæ in executionem d. ſententiæ fuerunt Eliſabetthæ adiudicata, & quod bona valoris florenorum quinque mille fuerunt ſubhaſtata pro ſextis mille duntaxat, quodque in iiſdem bonis multa damna ab eadem Eliſabettha dum poſſedit fuerunt illata; vt ex articulis in ſum. n. 3. quæ omnia ſi probentur plurimum releuare certum eſt, quia in purgatione attentatorum erunt reſtituendi fructus 1
malè, & indebitè percepti, ac reficienda omnia damna, & intereſſe paſſa *Rota* dec. 5. de reſt. ſpol in nou. *Caputaq.* dec. 56. p. 1. *Lancellot* de attent. p 3. c. 29. nu. 32. *Rota* dec. 269. ſub n. 1 p. 1. qua ſtante articulorum 2
releuantia nunquam denegatur remiſſoria præſertim in prophanis *Caput.* dec 68 n. 1. p. 3. *Caſ de Graſſ.* dec. 1. de dilat. *Rot.* in recent. dec. 677. n. 1. p. 1. & 661. ſub n. 4. p. 2. & coram S. m. Greg. XV. dec. 124. n. 3. & 403. ſub n. 6.

Nec obſtare viſum fuit, quod cum ex ſententiis, & re iudicata conſtet de non iure Pantæ inſtantis pro reuocatione attentatorum quo caſu attentata non 3
reuocantur *Rota* dec 2. n. 4. de reſtit. ſpolia. in nou. *Lancell.* de attent p. 2. c. 24. q. 1. nu. 67. fruſtra peteretur remiſſoria ad probandum id quod probatum non releuaret.

Quoniam fuit reſponſum, quod cum Pantæ ante huiuſmodi ſententias, & rem iudicatam iam dediſſet de attentatis, & cauſa ſuper his commiſſa Illuſt. D. Card. *Veroſpio* obtinuiſſet declarari executionem illam fuiſſe attentatam, aditaque Signatura Sanctiſſ. fuerit purgatio attentatorum huiuſmodi in fine litis reſeruata; ideò non obſtante re iudicata adhuc ſuper illis debet audiri, quia hoc caſu Panta non præſumitur attentatis renunciaſſe, licet paſſa fuerit ſuper bono iure attentatis ferri ſententiam, & eam tranſire in Iudicatum, vt benè declarat *Lancell.* de attent. 4
p. 2 c. 4. limit. 15. nu. 19 Rota coram S. me Gregorio XV. dec 91. o 6. cum ſeqq. Præſertim verò quia hæc attentata fuerunt commiſſa intra decem dies ad appellandum, quo caſu ſi non per viam attentatorum, ſaltem per viam nullitatis omninò ſunt reuocanda etiam poſt rem iudicatam, & litem deſertam, vt fuit reſolutum in Legionen. Capellaniæ 9. Aprilis 1575. 5
coram R. P. D. de *Graſſis*, & in Calaguritana beneficij 7. Maij 1574. coram Card. *Seraph* Et in omnem caſum ex officio Iudicis ſemper attentata ſunt reuocanda etiam vbi notorie conſtat de non iure petentis eorum reuocationem *Lancellot.* de attent. d. p. 2. cap. 4. limit. 15. num. 2. *Rota* in recent dec. 135. nu. 7 & apud Sa. me. Gregorium XV. d. dec. 91. numer. 8.

Minus obſtat, quod cum fructus illorum bonorum pro quorum liquidatione petitur remiſſoria eſſent debiti Eliſabetthæ pro alimentis ſibi ab Innocentio legatis, iniuſtè prætendatur attentatorum purgatio, & ſic illorum fructuum repetitio; Quia placuit reſponſio, quod Panta ſolum prætendit repetitionem fructuum, quos vltra ſummam debitam percepit Eliſabettha, & refectionem damnorum ob attentatam executionem paſſorum, pro quibus non poteſt fieri determinata condemnatio ſine liquidatione *Surd.* 6
conſ. 186. ſub nu. 23 *Rota* in recent. dec. 365. ſub n. 7. & dec. 409. n. 6. p. 1.

Demum

Digitized by Google

Demum non obſtat, quod lis nondum ſit finita, & ſic nondum ſit locus reſcripto ſignaturæ; quia cum res iudicata hinc indè admittatur, & ſententiæ fuerint executioni demandatę, neque ab his reclametur, lis ſatis finita videtur; Vltra quod remiſſoria hodiè petitur pro liquidatione facienda ad effectum, vt in fine litis poſſit fieri purgatio attentatorum. quo tempore poterit clarius doceri de lite finita ſi opus fuerit, &c.

Et Ita, &c.

Narnien. Succeſſionis.
Lunæ 22. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

Statutum alicuius loci an poſſit compræhendere bona exiſtentia extra territorium, & in ſpecie de ſtatuto excluſiuo fæminarum propter Agnatos.

SVMMARIVM.

1 *Fæminæ ſecundum ius commune æqualiter ſuccedunt in bonis paternis, ſicuti fratres.*

2 *Statutum non comprahendit bona extra Territorium, & hanc opinionem indiſtinctè tenet Rot. & ab hac non eſt recedendum n. 3.*

4 *Statutum excluſiuum fœminarum propter Agnatos, an non comprahendat bona extra Territorium, quia eſt odioſum.*

5 *In ſucceſſionis materia conſtituerem differentiam inter maſculos, & fæminas eſt maximum vitium.*

6 *Statutum excluſiuum fæminarum, licèt ſit derogatorium iuri communi, non tamen inde odioſum, odio ſaltem irrationabili cenſendum eſt.*

7 *Familiæ, quæ diuitiarum præſidio deſtitutæ ſunt, ſordeſcunt.*

8 *Statutum excluſiuum fœminarum eſt conforme iuri diuino 12. tabularum, & Iuri Prætorio.*

9 *Statuere eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarum.*

10 *Princeps extra Territorium proprium eſt veluti priuatus.*

11 *Populus non poteſt exercere iuriſdictionem extra Territorium.*

12 *Statutum etiamſi omnino eſſet fauorabile, non tamen extenditur extra Territorium.*

13 Bart. *diſtinctio in l. cunctos populos, n. 33. C. de Sum. Trin. & fid. Cathol.* Rota *ſemper reiecit.*

14 *In Statutis non conſtet verborum, ſed facultas ſtatuentium, quidquid ipſi principaliter intelligant attendendum eſt.*

In Statutis tunc verba indaganda ſunt quando quæſtio eſt voluntatis, quæ verbis declaratur, & extenditur, n. 14.

15 *Secus verò ſi quæſtio eſt poteſtatis, quæ cum ſit limitata, non poteſt quibuſcunque verbis quoquo modo conceptis vltra limites extendi.*

16 Bart. *diſtinctio in d. l. cunctos populos eſt potius verbalis, quàm iuridica, & ideò DD. eam redarguunt.*

17 *Statutum poteſt inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem reddere illam, vt quocunque loco vadat, ſemper remaneat incapax, & hoc quatenus verum ſit, n. 18. & 25.*

19 Salyc. *opinio in l. cunctos populos, n. 3. C. de Sum. Trin. & fid. Cathol. & ſequacium, non eſt tuta, & alios* Rota *reprobat, & n. 33.*

20 *Opinio fundata ſuper diſtinctione reprobata, neceſſe eſt vt corruat.*

21 *Statutum de ſucceſſione non extenditur extra Territorium, etiamſi hoc expreſſè diceret, & num. 14.*

22 *Statutum de ſucceſſione licèt in ſuo cortice loqueretur, in perſonam tamen quia diſponit de ſucceſſione, videtur principaliter de bonis, & non de perſonis diſponere.*

23 *Bannitus & hoſtis Patriæ, qui eſt omninò incapax ſucceſſionis, attamen ſuccedit ab inteſtato in bonis extra Territorium.*

26 *Text. in l. magis puto, §. illud. ff. de reb. eor. & in l. propter litem §. licèt ff de excuſ. Tut. in quibus terminis procedant.*

27 *Tutor datus in vno loco, eſt etiam Tutor in alio, licèt extra Territorium, quia Tutor datur perſonæ.*

28 *Statutum ſi inhabilitaret fæminas, & ſolùm maſculos admitteret ad bona extra Territorium exiſtentia, diſponeret de re, & materia ſibi non ſubiecta.*

29 *Curator datus in vno loco, extra Territorium non remanet talis, quia Curator datur bonis.*

30 *Hæreditas eſt quid vniuerſale, & indiuiduum, nec loco circumſcribitur, ſed conſiſtit in intellectu.*

31 *Hæreditas, ſiue patrimonium ſcindi non debet, cum ex omnibus bonis conflatur vna tantum hæreditas, & vnum tantum patrimonium.*

32 *Hæreditas ſcinderetur, ſi reſpectu bonorum in aliquo loco exiſtentium maſculi ſolùm ſuccederent, & reſpectu aliorum bonorum alibi exiſtentium admitterentur cum fœminis.*

34 *Hæreditas tunc tamquam quid intellectuale, & indiuiduum non ſcinditur, quoties bona hæreditatis ſunt ſub eodem Territorio.*

45 *Bona quoties ſunt ſeparata, conſiderantur plures hæreditates, & defunctus tunc tot repræſentat perſonas, quod tunc territoria, vbi bona ſita ſunt.*

36 *In Statutis verba debent interpretari cum effectu.*

37 *Statutum non poteſt diſponere de bonis exiſtentibus extra Territorium, etiamſi Minor, vel maior pars bonorum reperiatur in illo, vel alio loco.*

38 *Loca Montium tanquàm perpetuò manſura inter bona immobilia reputentur.*

Statutum excluſiuum fœminarum habet etiam locum in locis Montium, num. 38.

39 *Loca Montium etiamſi vacabilia, veniunt appellatione bonorum.*

40 *Statuentibus alicuius loci, parùm refert conſeruare familias exteras, ſed benè ſubditas, & 41.*

42 *Statuta diuerſa Ciuitatis an connectenda ſint, vt mutuò ſuppleantur circà excluſionem fæminarum, vbi bona ſita ſunt.*

43 *Statuta diuerſa Ciuitatis connectenda non ſunt, quando vtrumque de per ſe eſt imperfectum, & inutiles ratione ſcilicet poteſtatis, & voluntatis,*

44 *Statutum vt afficiat, requiritur vt eidem ſtatuto ſubiaceant inſimul bona, & perſonæ, quæ ad ſucceſſionem aſpirant, nec ſufficit alterum.*

Statutum vnum cum alio coniungi non debet ad correctionem Iuris communis, num. 44.

Statutum excluſiuum fæminarum non extenditur ad bona extra Territorium, vbi contraria eſt iuris diſpoſitio, num. 44.

45 *Arguere à contrario ſenſu præſertim in dictis Doctorum non licet; quando abſonus reſultaret intellectus.*

46 *Statutaria diſpoſitio vbi deficit, intrat ſemper diſpoſitio iuris communis.*

47 Alex. *in conſ 44. n. 6. lib. 5 & aliorum intellectus.*

48 *Bona defuncti ſi maneant in duobus locis; ſtatuta vtriuſque loci ſeruanda ſunt, & coniungenda; &*

Quia placuit reſponſio io alia deciſione data, quod
cum Io. fuerit à locatore è Domo expulſus, & ſic de
voluntate, & conſenſu ipſius locatoris poſſidere de-
6 ſierit, videtur ipſi remiſſam fuiſſe obligationem fa-
ciendi alia melioramenta, iuxta doctrinam *Bald.* in
conſ. 131. n. 1. lib. 1. *Crauett.* conſ. 106. n. 2. *Rota* dec.
577. n. 10. par. 1. recent. & coram S. mem. Greg. XV.
deciſ. 75. num 2. & ſic etiam remiſſa videtur exceptio
implementi; Vltra quod ex teſtibus datis in Summ.
n. 3. probatur Ioannem feciſſe multa melioramenta,
& in omnem caſum cùm verſemur in contractu no-
minato ſcilicet locationis, ipſe Acchilles Cibo lo-
cator debebat agere ad implementum promiſſorum,
7 & ad obſeruantiam contractus, nec poterat reſilire,
& in poſſeſſionẽ Domus locatæ redire, l. ſicut, C de
act. & oblig. DD. in l. habitatores, ff. locati, *Natt.* cõſ.
133. nu. 4. *Becc* conſ. 45. n. 1. & ſeqq. *Surd.* conſ. 38. n.
6. & ſeqq. *Rota* coram S. mem. Greg XV. dec. 130. n.
2 & fuit dictum in hac cauſa ſub die 21. Aprilis 1615.
coram bo. mem. *Vbaldo.*

Cætera obiecta in aliis deciſionibus viſa fuerunt
ſatis ſublata.

Et ita vtraque parte informante reſponſum fuit re-
tentionem non eſſe denegandam.

Aſculana Alimentorum.
Veneris 12. *May* 1628.

ARGVMENTVM.

Attentatorum purgationi locus ſit, nec eis cenſetur
renunciatum per cognitionem negotij principalis
in caſu huius deciſiuois.

SVMMARIVM.

1 *In purgatione attentatorum ſunt reſtituendi fructus,*
& reficienda damna, & intereſſe parti.
2 *Remiſſoria ſtante releuantia articulorum non dene-*
gatur in prophanis.
3 *Attentata non reuocantur quando de bono iure non*
conſtat ex ſententia, & re iudicata.
4 *Quando pars patitur cognoſci ſuper meritis, non cen-*
ſetur renunciaſſe attentatis, quæ fuerunt reſeruata
in fine litis ex commiſſione cauſæ.
5 *Attentata poſſunt reuocari per viam manutentionis,*
quando pendente tempore ad appellandum fuerunt
commiſſa.
6 *Exequutio pro damnis, & intereſſe non poteſt committi*
ſine liquidatione eorundem.

Deciſio CCCLII.

ELiſabetta pro conſequutione alimentorum ſibi
ab Innocentio legatorum obtinuit ſententiam
fauorabilem in Rota Maceraten., quæ fuit etiam à
R. P. D. Taurello confirmata, & intra decem dies
pendente termino ad appellaodum executioni de-
mandata, Appellauit Panta, ac litis conſortes contra
quos executio facta fuerat, & in Rota cauſa introdu-
cta coram Ill. D. Card *Veroſpio* ſub die 21. Maij reſo-
lutum fuit conſtare executiooem illius ſententię eſ-
ſe attentatam, pro quorum attentatorum ſanatione
cum Eliſabetta adiuiſſet Signaturam Sanctiſſ. obti-
nuit ſolummodo reſcribi, vt purgatio attentatorum
reſeruaretur in fine litis ſum. Pantæ num. 2. Diſcuſſa
deinde cauſa ſuper negotio principali, & lata ſen-
teotia Rotali ad fauorem Eliſabethæ, quæ tranſiuit
etiam in iudicatum, cum modo pro parte Pantæ in-
ſtaretur pro purgatione attentatorum in fine litis
reſeruata, & pro illorum liquidatione peteretur re-
miſſoria, dedi dubium an ea eſſet coocedenda, quod
fuit hodiè affirmatiuè reſolutum.

Domini enim non dubitarunt articulos à Panta
exhibitos eſſe releuantes, quia probare contẽdit per-
ceptionem, & quantitatem, ac valorem fructuum
perceptorum ex bonis, quæ in executionem d. ſen-
tentiæ fuerunt Eliſabetthæ adiudicata, & quod bona
valoris florenorum quinque mille fuerunt ſubhaſta-
ta pro ſcutis mille duntaxat, quodque in iiſdem bo-
nis multa damna ab eadem Eliſabettha dum poſſe-
dit fuerunt illata; vt ex articulis in ſum. n. 3. quæ om-
nia ſi probentur plurimum releuare certum eſt, qnia
in purgatione attentatorum erunt reſtituendi fructus 1
malè, & indebitè percepti, ac reficienda omnia dam-
na, & intereſſe paſſa *Rota* dec. 5. de reſt. ſpol in nou.
Caputaq. dec. 56. p. 1. *Lancellot* de attent. p 3. c. 29. nu.
32. *Rota* dec. 269. ſub n. 1. p. 2. qua ſtante articulorum 2
releuantia nunquam denegatur remiſſoria præſertim
in prophanis *Caput.* dec 68. n. 1. p. 3. *Caſ de Graſſ.* dec.
1. de dilat. *Rot.* in recent. dec. 677. n. 1. p. 1. & 661. ſub
n. 4. p. 2. & coram S. m. Greg. XV. dec. 124. n. 3. & 403.
ſub n. 6.

Nec obſtare viſum fuit, quod cum ex ſententiis, &
re iudicata conſtet de non iure Pantæ inſtantis pro
reuocationeattentatorum quo caſu attentata non 3
reuocantur *Rota* dec 2. n. 4. de reſtit. ſpolia. in nou.
Lancell. de attent p. 2. c. 14. q. 1. nu. 67. fruſtra peteretur
remiſſoria ad probandum id qood probatum non
releuaret.

Quoniam fuit reſponſum, quod cum Pantæ ante
huiuſmodi ſententias, & rem iudicatam iam dediſſet
de attentatis, & cauſa ſuper his commiſſa Illuſt. D.
Card. *Veroſpio* obtinuiſſet declarari executiooem il-
lam fuiſſe attentatam, aditaque Signatura Sanctiſſ.
fuerit purgatio attentatorum huiuſmodi in fine litis
reſeruata; ideò non obſtante re iudicata adhuc ſuper
illis debet audiri, quia hoc caſu Panta non pręſumi-
tur attentatis renunciaſſe, licet paſſa fuerit ſuper
bono Iure attentatis ferri ſententiam, & eam tranſi-
re in Iudicatum, vt benè declarat *Lancell.* de attent. 4
p. 2 c. 4. limit. 15. nu. 19 Rota coram S. me Gregorio
XV. dec 91. n 6. cum ſeqq. Præſertim verò quia hæc
attentata fuerunt commiſſa intra decem dies ad ap-
pellandum, qoo caſu ſi non per viam attentatorum,
ſaltem per viam nullitatis omninò fuit reoocanda
etiam poſt rem iudicatam, & litem deſertam, vt fuit
reſolutum in Legioneo. Capellaniæ 9. Aprilis 1575. 5
coram R. P. D. de *Graſſis*, & in Calaguritana beneficij
7. Maij 1574. coram Card. *Seraph* Et in omnem ca-
ſum ex officio Iudicis ſemper attentata ſunt reuo-
canda etiam vbi notorie conſtat de non iure pe-
tentis eorum reuocationem *Lancellot.* de attent. d.
p. 2. cap. 4. limit. 15. num. 2. *Rota* in recent dec. 135.
nu. 7. & apud Sa. me. Gregorium X V. d. dec. 91. nu-
mer. 8.

Minus obſtat, quod cum fructus illorum bonorum
pro quorum liquidatione petitur remiſſoria eſſent
debiti Eliſabetthæ pro alimentia ſibi ab Ionocentio
legatis, iniuſtè prætendatur attentatorum purgatio,
& ſic illorum fructuum repetitio; Quia placuit reſ-
ponſio, quod Panta ſolum prætendit repetitionem
fructuum, qoos vltra ſummam debitam percepit Eli-
ſabettha, & refectionem damnorum ob attentatam
executionem paſſorum, pro quibus non poteſt fieri
determinata condemnatio ſine liquidatione *Surd.* 6
conſ. 186. ſub nu. 23 *Rota* in recent. dec. 365. ſub n. 7.
& dec. 409. n. 6. p. 1.

Demum

Digitized by Google

Demum non obſtat, quod lis nondum ſit finita, & ſic nondum ſit locus reſcripto ſignaturæ; quia cum res iudicata hinc indè admittatur, & ſententiæ fuerint executioni demandatę, neque ab his reclametur, lis ſatis finita videtur; Vltra quod remiſſoria hodiè petitur pro liquidatione facienda ad effectum, vt in fine litis poſſit fieri purgatio attentatorum, quo tempore poterit clarius doceri de lite finita ſi opus fuerit, &c.

Et Ita, &c.

Narnien. Succeſſionis.
Lunæ 22. May 1628.

ARGVMENTVM.

Statutum alicuius loci an poſſit comprætendere bona exiſtentia extra territorium, & in ſpecie de ſtatuto excluſiuo fæminarum propter Agnatos.

SVMMARIVM.

1 *Fæmina ſecundum ius commune æqualiter ſuccedunt in bonis paternis, ſicuti fratres.*

2 *Statutum non comprahendit bona extra Territorium, & hanc opinionem indiſtinctè tenet Rota & ab hac non eſt recedendum n. 3.*

4 *Statutum excluſiuum fœminarum propter Agnatos, an non comprehendat bona extra Territorium, quia eſt odioſum.*

5 *In ſucceſſionis materia conſtituerem differentiam inter maſculos, & fæminas eſt maximum vitium.*

6 *Statutum excluſiuum fæminarum, licèt ſit derogatorium iuris communis, non tamen inde odioſum, odio ſaltem irrationabili cenſendum eſt.*

7 *Familia, quæ diuitiarum præſidio deſtituta ſunt, ſordeſcunt.*

8 *Statutum excluſiuum fœminarum eſt conforme iuri diuino 12. tabularum, & Iuri Prætorio.*

9 *Statuere eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarum.*

10 *Princeps extra Territorium proprium eſt veluti priuatus.*

11 *Populus non poteſt exercere iuriſdictionem extra Territorium.*

12 *Statutum etiamſi omnino eſſet fauorabile, non tamen extenditur extra Territorium.*

13 Bart. *diſtinctio in l. cunctos populos, n. 33. C. de Sum. Trin. & fid. Cathol.* Rota *ſemper reiecit.*

14 *In Statutis non conſtet verborum, ſed facultas ſtatuentium, quidquid ipſi principaliter intelligant attendendum eſt.*

In Statutis tunc verba indaganda ſunt, quando quæſtio eſt voluntatis, quæ verbis declaratur, & extenditur, n. 14.

15 *Secus verò ſi quæſtio eſt poteſtatis, quæ cum ſit limitata, non poteſt quibuſcumque verbis quoquo modo conceptis vltra limites extendi.*

16 Bart *diſtinctio in d. l. cunctos populos eſt potius verbalis, quàm iuridica, & ideò DD. eam redarguunt.*

17 *Statutum poteſt inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem reddere illam, vt quocunque loco vadat, ſemper remaneat incapax, & hoc quatenus verum ſit, n. 18. & 25.*

19 Salyc. *opinio in l. cunctos populos, n. 3. C. de Sum. Trin. & fid. Cathol. & ſequacium, non eſt tuta, & alias* Rota *reprobat, & n. 33.*

20 *Opinio fundata ſuper diſtinctione reprobata, neceſſe eſt vt corruat.*

21 *Statutum de ſucceſſione non extenditur extra Territorium, etiamſi hoc expreſſè diceret, & num. 14.*

22 *Statutum de ſucceſſione licèt in ſuo cortice loqueretur, in perſonam tamen quia diſponit de ſucceſſione, videtur principaliter de bonis, & non de perſonis diſponere.*

23 *Bannitus & hoſtis Patriæ, qui eſt omninò incapax ſucceſſionis, attamen ſuccedit ab inteſtato in bonis extra Territorium.*

26 *Text in l. magis puto, § illud. ff. de reb. eor. & in l. propter litem § licèt ff de excuſ. Tut. in quibus terminis procedant.*

27 *Tutor datus in vno loco, eſt etiam Tutor in alio, licèt extra Territorium, quia Tutor datur perſonæ.*

28 *Statutum ſi inhabilitaret fæminas, & ſolùm maſculos admitteret ad bona extra Territorium exiſtentia, diſponeret de re, & materia ſibi non ſubiecta.*

29 *Curator datus in vno loco, extra Territorium non remanet talis, quia Curator datur bonis.*

30 *Hæreditas eſt quid vniuerſale, & indiuiduum, nec loco circumſcribitur, ſed conſiſtit in intellectu.*

31 *Hæreditas ſiue patrimonium ſcindi non debet, cum ex omnibus bonis conflatur vna tantum hæreditas, & vnum tantum patrimonium.*

32 *Hæreditas ſcinderetur, ſi reſpectu bonorum in aliquo loco exiſtentium maſculi ſolùm ſuccederent, & reſpectu aliorum bonorum alibi exiſtentium admitterentur cum fœminis.*

34 *Hæreditas tunc tamquam quid intellectuale, & indiuiduum non ſcinditur, quoties bona hæreditaria ſunt ſub eodem Territorio.*

45 *Bona quoties ſunt ſeparata, conſiderantur plures hæreditates, & defunctus tunc tot repræſentat perſonas, quot ſunt territoria, vbi bona ſita ſunt.*

36 *In Statutis verba debent interpretari cum effectu.*

37 *Statutum non poteſt diſponere de bonis exiſtentibus extra Territorium, etiamſi Minor, vel maior pars bonorum reperiatur in illo, vel alio loco.*

38 *Loca Montium tanquàm perpetuò manſura inter bona immobilia reputentur.*

Statutum excluſiuum fœminarum habet etiam locum in locis Montium, num. 38.

39 *Loca Montium etiamſi vacabilia, veniunt appellatione bonorum.*

40 *Statuentibus alicuius loci, parùm refert conſeruare familias exteras, ſed benè ſubditas, & 41.*

42 *Statuta diuerſa Ciuitatis an connectenda ſint, vt mutuò ſuppleantur circa excluſionem fœminarum, vbi bona ſita ſunt.*

43 *Statuta diuerſa Ciuitatis connectenda non ſunt, quando vtrumque de per ſe eſt imperfectum, & inutile ratione ſcilicet poteſtatis, & voluntatis,*

44 *Statutum vt afficiat, requiritur vt eidem ſtatuto ſubiaceant inſimul bona, & perſonæ, quæ ad ſucceſſionem aſpirant, nec ſufficit alterum.*

Statutum vnum cum alio coniungi non debet ad correctionem Iuris communis, num. 44.

Statutum excluſiuum fæminarum non extenditur ad bona extra Territorium, vbi contraria eſt iuris diſpoſitio, num. 44.

45 *Arguere à contrario ſenſu præſertim in dictis Doctorum non licet; quando abſonus reſultaret intellectus.*

46 *Statutaria diſpoſitio vbi deficit, intrat ſemper diſpoſitio iuris communis.*

47 Alex. *in conſ. 44. n. 6. lib. 5 & aliorum intellectus.*

48 *Bona defuncti ſi maneant in duobus locis; ſtatuta vtriuſque loci ſeruanda ſunt, & coniungenda, &*

quatenus hoc ſit verum, & num.49.

50 *Bona ſicut quis poteſt habere in pluribus locis, ſic & poteſt habere domicilium, & ſubiacere pluribus locis.*

Si Statutum perſonarum, & ſtatutum loci coniungenda ſunt, quādo vterque locus manet ſub eodē Principe.

51 *Statutum Principis, quando pariſormiter in toto ſuo ſtatu ſeruandum eſt.*

53 *Confirmatio quid operetur.*

54 *Conſuetudo qualiter probari debet.*

55 *Populus ſubiectus immediate Sedi Apoſtolicæ, non poteſt condere ſtatuta ſine confirmatione Pontificis.*

56 *Conſuetudo æquiparatur ſtatutis.*

57 *Priuilegiis ciuitatis vt quis gaudeat, quid requiratur.*

Deciſio CCCLIII.

ANdreas ſuperſtitibus tam filiis maſculis, quàm
feminis inteſtatus deceſſerat, bonaque nedum
in Territorio Narnien. vbi degebat, ſed & hic Romę
reliquit; Vndè fuit dubitatum, an in his bonis fœmi-
næ æqualiter admittendæ eſſent vna cum maſculis,
illiſque danda immiſſio; Et quamuis attenta Iuris
communis diſpoſitione non ſit ambigendum quin
ad fœminas æqualiter; prout ad maſculos ſpectet pa-
1 terna ſucceſſio, §. Inteſtatorum Inſtit. de hæredit. quę
ab inteſtato defer. l. maximum vitium, C. de liber.
præterit. l. lege 12. tabularum, C. de legit. hæred. auth.
nouiſſima, C. de ſuis & legit. Attamen difficultatem
faciebat, quod tam Narnij, vbi & teſtator, maſculiq;
& fœminæ ad ſucceſſionem aſpirantes domicilium
habent, quam hic Romæ vbi bona reperiuntur, ſtatu-
tum viget excluſiuum fœminarum extantibus maſ-
culis, & proindè quodcumque ſtatutum attendatur,
ſemper reſultat excluſio fœminarum.

Verum Domini reſponderunt in his bonis Romæ
exiſtentibus dandam eſſe immiſſionem filiabus fœ-
minis pro medietate, & ſic Iuris communis diſpoſi-
tionem in propoſita facti ſpecie eſſe attendendam,
neutrumque ex prædictis ſtatutis ſibi locum vendi-
care.

Non inquam ſtatutum Narnienſe, quoniam quam-
uis Doctores inter ſe certauerint, an huiuſmodi ſta-
tutum fœminarum excluſiuum comprætendat, vel
extendatur ad bona extra Territorium, in variaſque
acies diuiſi ſint, & diſtinctionibus. Aliqui opiniones
contrarias conciliauerint, attamen ſemper *Rota* in-
2 diſtinctè cenſuit bona ſita extra Territorium non
comprætendi ſtatuto, quemadmodum, & magis
communiter Doctores tenuerunt, ita *Bart.* qui fuit
author huius opinionis in l. cunctos populos n. 32.
Bald ibidem num. 91. C. de Summ. Trin. & fid. Ca-
thol *Ancharan.* in c. Canonum ſtatuta, num. 214. de
conſt. *Felin.* in c. poſtulaſti, numer. 4. de for. compet.
Alex. conſ. 16. nu. 1. & ſeqq. & conſ. 128. lib. 1. *Gozad.*
conſ. 49. n. 8. *Brun.* de ſtatut. art. 8 n. 130. qui affirmat
ab hac opinione non eſſe recedendum, *Rol.* conſ. 80.
per tot. lib. 4. *Bero.* conſ 155. n. 12 & ſeqq. lib. 2. *Ioſeph.*
Ludon. dec. Peruſ. 76. n. 8. *Hond.* conſ. 5. nu. 14. lib. 5.
Peregr. dec. Patauin. 117. n. 2. & 3. & conſ. 7. nu. 8. lib.
5 *Menoch.* conſil 875. per tot. & conſ. 1021. nu. 9. &
10. vbi 56. Doctores recēſent hanc opinionem, ſe-
quentes, *Aldobr* conſ 2. n. 10. & ſeqq. lib. 1. & conſ.
145. n 8 lib. 1. *D. Fachin.* conſ 86. n. 4. & conſ 87. n.
1. & ſeqq. lib. 2. *Oſaſch.* conſ. 76. numer. 19. *Caball.*
conſ. 11. n 1 & ſeqq. lib. 2. qui de vera, & magis com-
muni atteſtatur, & quod optimis fundamentis inni
tatur *Pappon.* conſ. 54. nu. 33. *Aldouin.* conſ 98. num. 3.
& *Rota* perpetuo, vt dictum eſt, hæſit huic opinioni, 3
ita coram *Puteo* deciſ. 341. lib. 1. in correct. coram
Cardinali *Blanchetto* in Romana, ſeù Terracinen.
bonorum 16. Martij 1576. quæ eſt dec. 304. n. 3. part.
1. diuerſ. coram *Comitulo* in Peruſina bonorum de
Ballcombus 8. & 13. Iunij 1590. coram *Brano* in Ro-
mana ſupplementi legitimæ 21. Octob. 1580. coram
Pena in Peruſina reintegrationis 23. Ianu. 1596. co-
ram Card. *Pamphilio* in Balneoregien. bonorum 7.
Iunij 1591. & 16. Maij 1594. coram S. me. Greg. XV.
dec. 255. n. 1. & ſeqq & coram bo. me. *Buratto* in Col-
len. Hæreditatis 10. Iunij 1616. & 5. Maij 1617. &
nouiſſimè corā R. P. D. meo *Durano* in Romana ſeu
Bergom. ſucceſſionis 1. Maii 1626.

Et quamuis Rota in concluſione aſſentiat *Bartolo*,
in duobus tamen diſſentit, in ratione ſcilicet, & in
diſtinctione, ſeù declaratione; non enim vera eſt ra-
tio ab eo ponderata, quod nempè huiuſmodi Statu-
tum non comprætendat bona extra Territorium eo
quia ſit odioſum, dum æquitati naturali repugnat, 4
conſtituendo in materia ſucceſſionis differentiam
inter maſculos, & fæminas, quod veluti maximum 5
vitium reprætendit Imperator in dicta l. maximum
vitium, C. de liber. præterit. Et propterea ſtrictè in-
terpretandum nec extendendum extra Territoriū;
Quoniam licèt tale ſtatutum ſit derogatorium iuri
communi, non tamen indè odioſum, ſaltem odio ir-
rationabili cenſendum eſt, fundatur enim in bono
publico, nempè in motiuo conſeruandi agnationes
maſculorum, etiam principaliter, ac primario non
intēdit excluſionem fœminarum, nec in earum odiū
eſt promulgatum, ſed in fauorem familiarum, quæ
diuitiarum præſidio deſtitutæ ſordeſcunt, & hoc cō 6
ſiderari debet ad effectum iudicandi, an aliquid ſit
odioſum, vel fauorabile, l. qui exceptionem, ff. de
cond. indeb. *Roman.* conſ. 39. n. 2. & conſ 328 n. 2. *De-
cian.* conſ. 17 n. 25. lib. 1. *Cephal.* conſ. 278. n. 102. *Al-
dobran.* conſ. 2. n. 141. lib. 1. *Caputaq.* dec. 15. n. 6. par. 2.
Rota dec. 117. nu. 1. par. 1. diuerſ. & quod huiuſmodi
ſtatutum ſit fauorabile receptiori calculo affirmant
Doctores *Alex.* conſ. 141. nu. 10 lib. 7 *Cephal.* conſ.
278. n. 102 & 103 *Decian.* conſ. 1. nu. 319. & conſ. 17.
n. 15. lib. 1. & conſ. 30. n. 10. lib. 3 *Gabr.* conſ. 15. n. 3.
lib. 2. *Brun.* de ſtatut. art. 8. nu. 127. verſ. Nec obſtat,
Surd. conſil. 553 nu. 9 & *Rota* pluries amplexa eſt
hanc opinionem, vt in Nucerina bonorum 4. Martij
1612. coram bo. me. Card. *Sacrato*, quæ eſt dec. 51.
par. 1. recent. & in pluribus relatis in Bononien. Suc-
ceſſionis 9. Decembris 1612. coram bo. me. *Vbaldo*,
Immò huiuſmodi ſtatutum eſt conforme iuri di- 8
uino 12. tabularum, & iuri prætorio, *Cranett.*
conſ 243. numer. 5. *Decian.* dicto conſ. 1. numero
318

Sed vera ratio illius concluſionis ſupra firmatæ, ea
eſt, quoniam ſtatuere eſt actus Iuriſdictionis, qui
exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarū, c. fi- 9
nali de conſtit. in 6 l. fin. ff & C. de Iuriſd. omn. Iud.
& ibi DD. communiter *Alex.* in l. 1. n. 10. ff. eodem,
& extra proprium Territorium Princeps eſt veluti 10
priuatus dicto c fin. de conſtit. in 6. c. per venerabi-
lem, qui filij ſint legit c. quæ contra 8. diſtinct. dicta
l. fin. ff. de Iuriſd. omn Iud. l. 3. ff. de offic. Præſid. cum
alijs per *Bero.* conſ. 155. numer. 14. lib. 2. Vndè nec
poterit populus exercere iuriſdictionem in alieno
Territorio, ita *Lap.* allegat. 91. num. 7. *Caſtr.* conſ 32. 12
num. 1. lib. 2 *Rol.* conſ 80. num. 25. & 26. lib. 4. *Bero*
dicto conſ. 155. num. 13. & 14. *Peregr.* deciſ. Patauin.
117. num. 2. *Aldobran.* conſ. 2. n. 10. & 15. lib. 1. *Brun.*
de ſta-

de ſtatut. dicto art. 8. num. 130. verſ. Quicquid autem
ſit, *Gerard. Mazzol.* conſ. 36. nu. 17. *Bellon. iun.* conſ.
74. num. 103. & per hanc rationem *Rota* ſequitur
Bartolum, vt obſeruauit *Put.* dicta deciſ. 341. in fin.
lib. 1. & tangit *Surd.* conſ. 553. num 8 *Bellon.* dicto
conſ. 74. num. 104 Immò etiamſi omnino eſſet ſta-
12 tutum fauorabile, non tamen extenderetur extra
Territorium, *Roland.* dicto conſ. 80. ſub nu. 29 ſub
verſ. Supereſt modo, *Bellon.* ibidem num. 105. ſem-
per enim obſtaret defectus Iuriſdictionis.

Diſtinctionem etiam Bartoli in dicta l. cunctos
13 populos, num. 33. C. de Summa Trinit. & fid. Cathol.
an ſtatutum loquatur in rem, ſiue in perſonam ſem-
per reiecit *Rota*, vt in dicta deciſ. 304. nu. 3. par. 1.
diuerſ. in Balneoregien. bonorum 16. Maij 1594.
coram bo. me. Cardinali *Pamphilio*, & coram S. me.
Greg. XV. dicta deciſ. 255. num. 6. & in dicta Collen.
hæreditatis coram bo: mem: *Buratto*, quoniam non
cortex verborum, ſed facultas ſtatuentium, quidq;
principaliter intelligant ipſi attendendum eſt, &
14 verba indaganda eſſent ſi quæſtio foret voluntatis,
quæ verbis declaratur, & extenditur. l. Paulus, §. non
tantum verbis, ff. rem rat. hab. c. is autem 22. q. 7.
Aym. conſ. 20. num 2. ſecùs autem dum quæſtio eſt
poteſtatis, quæ cum ſit limitata Territorio Statuen-
tium, l. decum virum, C. de decur. lib. 10. non poteſt
quibuſcumque verbis, quoquomodo conceptis,
15 vltra limites extendi, *Lap.* dicta alleg. 91. num. 8.
Neguſant. reſponſ. 278. num. 6. & 7. *Bellon. iun.* dicto
conſ. 74 num. 107. alinquin in facultate cuiuslibet
poſitum eſſet, ingenioſa verborum ſtructura alie-
16 nam ſupplantare, & illudere, ac propriam exten-
dere iuriſdictionem vltra fines Territorij, & propte-
rea dictam diſtinctionem DD. ferè omnes pro prin-
cipali concluſione ſupra relata reprobant, & potius
verbalem, quam iuridicam redarguunt *Aret.* in l.
iuſtè poſſidet ſub num 4. verſ. præterea illa diffe-
rentia, ff. de acqu. poſſ. *Soccin. iun.* conſ. 85. num. 13.
in fin. lib. 3. *Decian.* conſ. 71. num. 7. lib. 2.

Nec ſuffragatur id, in quo potiſſimum inſiſtunt, qui
contrarium tuentur, quod ſcilicet ſtatutum poſſit
inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem
illam efficere, vt quocumque vadat ſemper rema-
17 neat incapax, & ſic vinculum iniectum à Statuto
originis comitetur perſonam etiam quoad bona in
alieno Territorio exiſtentia, vt cenſuit *Salyc.* in l.
cunctos populos num. 14. verſ. Confirmatur ſecun-
do, C. de Summ. Trinit & fid. Cathol. *Alex.* conſil.
128. ſub n. 2. lib 1. *Surd.* conſ. 535. num. 18. & conſ.
553. num. 12. *Cephal.* conſ. 309. num 30. & 35. *Gabr.*
de Statut. concluſ. 8. n. 3. & 4. *Bellon. iun.* dicto conſ.
74. n. 111. *Rimin. iun.* conſ 72. num. 20. & 21. [illegible]
conſ. 91. num. 2. lib. 1.

Quoniam hæc opinio firmatur à prædictis Docto-
ribus, Quatenus ſtatutum de bonis in alieno Terri-
18 torio expreſsè diſponeret, vt per *Rum.* conſ. 39.
numer. 6. in fin. lib. 1. *Buratt.* conſ. 13. num. 35. *Surd.*
dicto conſ. 435. numer. 18. *Peregr.* deciſ. Parauin.
127. num. 13 aliique ſupra allegati, quod non adeſt
in Statuto Narnien.

Verum nec dicta opinio tuta eſt, & *Salycetum* in
hoc articulo poſt *Tiraq.* de primog. quæſt. 46. n 23.
& ſeqq. *Alex.* conſ. 128. lib 1. & alios, reprobauit
19 *Rota* in dicta deciſ. 304. par. 1. diuerſ. vbi oſtendi-
tur opinionem communem, & rationem contra
illum militare; Et certè dicta concluſio fundatur
in illa diſtinctione, an Statutum loquatur in rem,
ſiue in perſonam, & quando loquitur in perſonam

videtur, quod ſemper Statutum afficiat illam per-
ſonam ſubditam, & ſic bona vbicumque reperian- 20
tur, non poſſint acquiri perſonæ incapaci; Vnde ſi
hæc diſtinctio communiter reprobatur, vt ſupra di-
ctum fuit, conſequenter opinio, quæ dicta diſtin-
ctione innititur, vt corruat neceſſe eſt, & ideò poſt
Alex. & *Signorol.* *Rub.* *Alex* conſ. 71. num. 10 ab-
ſolutè negat hoc ſtatutum extendi extra Territoriũ
etiamſi expreſsè diceret, & ſequitur *Rol.* dicto conſ. 21
80. num. 29. in fin. *Menoch.* conſ. 1021. ſub num. 10.
in fine, & num. 11. Et ſanè ſtatutum, quamuis in ſuo
cortice loqueretur in perſonam, tamen quia diſponit
de ſucceſſione, videtur potius principaliter de ipſis 22
bonis diſponere, non autem de perſonis, *Cyn.* in di-
cta l. cunctos populos in fin. *Brun.* de ſtatut. art. 6.
quæſt. 1. num. 18. & art. 8. num. 113. in fin. *Roland.*
conſ. 80. num 41. lib. 4. *Soccin iun.* conſ. 25. num. 13.
lib 3. *Cephal.* conſil. 309. num. 47. *Facchin.* conſ 86.
num 1. lib. 2. idem *Surd.* conſ. 257. num. 15. & 343.
num. 10. & conſ. 553. num. 18. *Rota* deciſ. 195. n. 11.
& deciſ. 304. num. 3. par. 1 diuerſ. & videmur in for-
tioribus terminis, quod bannitus, & hoſtis Patriæ,
qui omninò incapax eſt ſucceſſionis, attamen ſucce- 23
dit ab inteſtato in bonis extra Territorium, quia
hæc bona non ſubiacent Statuto Ciuitatis bannien-
tis *Caſtr.* in l. 1. num 4. C. de hæred. inſtit. *Imol.* in l.
ex facto, §. 1. num. 20. verſ ſi in alio ff. ad Trebell.
Menoch. conſ. 171. num. 19. in fin & fuit dictum in
Mantuana bonorum 27. Nouembris 1579. coram *Bu-
balo*, & ſemper coarctatur illa diſpoſitio quoad bo-
na exiſtentia inter fines Iuriſdictionis diſponentis, 24
non autem quoad bona extra Territoriũ ſita, *Caſtr.*
conſ. 32 n. 1. lib. 2. *Rimin. iun* conſ. 5. num. 107. &
conſ. 437. n. 63. Card. *Seraph.* deciſ. 782. num. 2.

Et in omnem euentum illa concluſio ita tempe-
rari deberet, vt ſtatutum poſſet quidem inhabilitare
perſonam ſubditam, & quod hæc inhabilitas ad- 25
hærebit perſonæ, quocunque in loco reperiatur,
etiam in alieno Territorio, ſed tamen in illis acti-
bus, qui perſonæ principaliter hærent, nec extra
illam exercentur, vt in obligationibus, dispoſitio-
nibus, & pœnis perſonalibus, ac ſimilibus & in his
terminis procedunt textus in l. magis puto, §. illud, 26
ff. de reb. cor. l. propter litem, §. licet, ff. de excuſat.
tut. ponderati, & inducti à præallegatis DD con-
cluſionem illam firmantibus, & ideò Tutor datus
vno loco, eſt etiam Tutor in alio loco, licet extra
Territorium, quia ſufficit perſonam eſſe ſubiectam,
& Tutor datur perſonæ, *Bart.* in l. pupillo. ff de 27
Tutor. & Curat. *Bald* in l. 1. C. vbi pupil. tut. ſed
non reſpectu actuum, quorum effectus principali-
ter oritur in rebus, & ipſas afficit, vt eſt vocatio
maſculorum, & excluſio fœminarum in ſucceſſio-
ne bonorum, in qua materia, vt dictum eſt, agitur 28
principaliter de ipſis bonis, ſique ſtatutum poſſet
inhabilitare fœminas, & ſolum admittere maſcu-
los ad bona extra Territorium exiſtentia, non ſo-
lum diſponeret ſuper perſona illis ſubdita, ſed illo-
rum iuriſdictio exerceretur principaliter in re, &
materia, quæ illis ſubiecta non eſt, vt in his termi-
nis conſiderat *Roland.* dicto conſ. 80 numer 31. &
33. lib 4 & egregiè *Pappon.* conſ 54. n. 34. & ſeqq &
attingit *Rom* conſ 39. num 3. & *Alderan. Maſcard.* de
gener. Interpret. ſtat. concluſ. 6. num. 113. & 131. &
benè *Brun.* de ſtatut. art. 8. num. 13 & 151. vbi no-
tat, quod licet Tutor datus in vno loco trahatur etiã 29
extra Territorium, quia datur perſonæ, ſecus tamen
eſt in Curatore, quia hic datur bonis.

Non obſtat, quod hæreditas ſit quid vniuerſale, & indiuiduum, nec loco circumſcribatur, ſed conſiſtat
30 in intellectu, itaut debeat vniformiter vbique iudicari, l. hæreditas, ff. de reg. iur. l. ſi vt certis, §. ſi duobus ff. commodati, nec hęreditas, ſiue patrimonium ſcindi debet, quia ex omnibus bonis conflatur vnum
31 tantum patrimonium, & vna hæreditas. l. Iuris peritos, §. cum oriundus, ff. de excuſat. tut. quemad-
32 modum ſcinderetur, ſi reſpectu bonorum Narnij exiſtentium, maſculi ſolummodo ſuccederent, in aliis verò bonis vna cum fœminis admitterentur, vt per *Salyc.* in dicta l. cunctos populos, n. 14. verſ. Vero bona, C. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. *Ioan. de Ramponibus* conſ. 34. tit. de teſtamen. inter conſ. *Calder.* & ſequuntur plures relati per *Surd.* conſil. 535. num. 18. & ſeqq. & conſ. 553. num. 11.

Quoniam, vt dictum fuit, hæc opinio *Salyceti* fuit à *Rota* acriter examinata, vt patet ex deciſ. 304. par. 1. diuerſ. & concluſum fuit illam eſſe reprobatam communiter à Doctoribus, & ratione illius non ſubſiſtere, & re vera patrimonium ſiue hæredi-
34 tas, tamquam quid intellectuale, & indiuiduum non ſcinditur, quoties bona hæreditaria ſunt ſub vno, & eodem Territorio, ſed quoties ſunt ſeparata bona, conſiderantur plures hæreditates & defunctus tot repræſentat perſonas, quot ſunt Territoria, in qui-
35 bus habet bona, *Alex* conſ. 16. num. 2. & conſ. 128. n. 2. verſ. allegabat, *Salyc.* lib. 1. *Ruin.* conſ. 48. num. 2. lib. 3. *Brun.* de ſtatut. art. 8 num. 124. *Rol.* conſ. 80. num. 37. verſ. Non obſtat, lib. 2. *Gail.* pract. obſeru. cap. 124. n. 14. lib. 2. *Burſat.* conſ. 8. n. 35. *Aldobrand.* conſ. 2. num. 13 & 14. lib. 2. *Menoch.* conſ. 1021. ſub num. 8. *Surd.* conſ. 553. num. 16. reprobaturque meritò à *Peregr.* dicta deciſ. 117. num. 18. illa diſtinctio de Statuto loquente de hæreditate, vel de bonis, quia eſt merè verbalis, & verba in Statutis debent
36 interpretari cum effectu, vt per *Peregr.* ibidem.

Sique deficit poteſtas in Statuto Narnij diſponendi de bonis extra Territorium extantibus, non refert
37 An maior pars, vel minor bonorum reperiatur in illo, vel alio loco, quicquid dixerit *Ioan. de Ramponibus* dicto conſ. 34. de teſtamen. Inter conſ. Calder. *Ioan. de Anan.* conſ. 4. nu. 3. *Gabr.* de Statut. concl. 18. num. 32. quos reprobat *Roland.* dicto conſ. 80. n. 40. verſ. Non obſtat, & aliud, & num. 41. lib. 4. & *Rota* in Balneoregien. bonorum 11. Februarij 1594. coram Cardinali *Pamphilio.*

Quo autem ad Statutũ Vrbis, licet loca Montium tanquam perpetuò manſura in Vrbe inter bona
38 Immobilia reputentur & in eis locum habeat ſtatutum excluſiuum fœminarum, *Peregr.* conſ. 90. n. 29. lib. 1. *Theſaur. iun.* quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 5. n. 16. *Bellon. iun.* conſ. 74. num. 111. & ſequuta eſt *Rota* in his terminis in Collen. Hæreditatis 18. Maij 1620. coram bo: mem: *Buratto*, & loca Montium etiamſi
39 vacabilia veniunt appellatione bonorum, *Gabr.* conſ. 141. num. 23. lib. 2. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 923. num. 20.

Attamen cum tam Andreas defunctus, quàm maſculi, & fœminæ, & ſic excluſi, & excludentes fuerint, & ſint forenſes, nec ſubiaceant Iuriſdictioni
40 Statuti Vrbis, Immò cum ſtatuentes ipſi per excluſionem fœminarum intellexerint perſpicere dumtaxat conſeruationi familiarum ſubditarum, hæc prouidentia non reſpicit familias exteras, parum enim referebat ſtatuentibus Romanis conſeruare agnationes Narnienſes, & propterea prædictum Statutum licet in eius Territorio bona ſint poſita, non ta-

men intrat reſpectu forenſium, Ita *Alex.* conſ. 111. 41
in princ. lib. 7. & conſ. 44. nu. 5. verſ. Hanc concluſionem, lib 5. *Crot.* in l. omnes populi, nu. 244. in fine, verſ. Sed hæc ratio, ff. de Iuſt. & iur. *Pariſ.* conſ. 12. num. 25. lib. 3. *Ruin.* conſ. 48. num. 4. lib. 3. *Cranett.* conſ. 844. num. 1. & ſeqq. per tot. *Soccin. ſen.* conſ. 128. num. 5. lib. 4 *Soccin. iun.* conſ. 80. num. 9. lib. 4. *Flamin. Rub.* conſ. 2. per tot. *Cephal.* conſ. 278. num. 112. verſ. ad vltimum, *Peregr.* conſ. 90. num. 13. & 20. lib. 1. & deciſ. Patauin. 117. num. 3. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 431. num. 26. & *Rota* millies reſpondit, vt in Peruſina de Balleonibus 8. & 15. Iunij 1590. coram *Comitulo*, in Balneoregien. bonorum 7. Iunij 1591. coram Cardinali *Pamphilio*, & in Ciuitatis Caſtelli hæreditatis coram S. me: Greg. XV. deciſ. 255. & in terminis Statuti Vrbis apud *Put.* deciſ. 31. num. 6. & ſeqq. lib. 2. & apud Cardinalem *Blanchettum* deciſ. 295. num. 1. & 4. par. 1. diuerſ. & demum coram bo: mem: *Buratto* in dicta Collen. hæreditatis 10. Iunij 1616. vbi ex Theſauro monet, rem dubitatione carere, quoties perſona excludens eſt etiam forenſis, vt in caſu noſtro, 42
& reſpondet ad vota Cardinalium *Mantica*, & *Tuſchi.* & in Romana, ſeu Ceſenaten. Hæreditatis 6. Nouembris 1619. coram Domino meo *Pirouano*, vbi firmatur id procedere ex defectu poteſtatis.

Neque Statuta hæc Vrbis & Narnij coniectenda ſunt vt mutuo ſuppleantur ad excluſionem fœminarum, itaut quod deficit Statuto Narnij, ſcilicet ſubiectio bonorum, ſuppleatur ex Statuto Vrbis, & quod deficit Statuto Vrbis, nempe ſubiectio perſonarum, ſuppleatur ex Statuto Narnij, vt poſt 43
Bald. in l. 1. num. 19. verſ. Tamen benè teneo, C. de Summ. Trinit. *Caſtr.* conſ. 32. in principio lib. 2. *Soccin. ſen.* conſ. 36. ſub num. 2. verſ. quod intellige, *Cephal.* conſ 379. num. 43. & 81. cum aliis relat. per *Surd.* conſ. 343. num. 10. & conſ. 553. n. 13. verſic. 3. & *Bellon. iun.* dicto conſ. 74. n. 99. & ſeqq.

Quoniam cum vtrumque Statutum de per ſe ſit imperfectum & penitus inutile, eo quod in vtroque deficiat iuriſdictio, & voluntas, vt ſupra probatum 44
fuit, non poteſt fieri coniunctio, *Bald.* in l. ſi quis ex argentariis num. 3. ff. de eden. *Iaſ.* in l. Centurio n. 57. in fin. ff. de vulg. & pup. & ita in his terminis reſpondit *Rota* in dicta Ciuitatis Caſtelli Hæreditatis coram S. mem Greg. XV. deciſ. 255. num. 4. & in Romana ſupplementi legitimæ 22. Octobris 1580. coram *Braue*, & coram bo. me: *Buratto* in dicta Collen. Hæreditatis 10. Iunij 1616. verſ. Ex quibus, in fin. & ſequuntur *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. c. 431. num. 16. & pluribus ſeqq. quia ad effectum, vt ſtatutum efficiat requiritur, quod eidem ſtatuto ſubiaceant inſimul bona, & perſonæ, quæ ad ſucceſſionem adſpirant, nec ſufficit alterum nempè, vel ſubiectio perſonarum, vel bonorum, quia ſemper erit ſtatutum penitus inutile; Et vnum ſtatutum cum altero ſtatuto coniungi non debet, ad correctionem Iuris communis, *Menoch.* conſ. 684. n. 20.

Nec contrarium dixit *Bald.* in dicta l. 1. licet admittat ſtatutum excluſiuum fœminarum non extendi ad bona extra Territorium, vbi contraria eſt Iuris diſpoſitio, tum quia non licet arguere à contra- 45
rio ſenſu, præſertim in dictis Doctorum, quando abſonus reſultaret intellectus l. 2. C. de cond. Infert. l. conuenticulam C. de Epiſc. & Cleric. c. decet de Immonit. Eccleſ. lib. 6. *Rom.* conſ. 194. num. 8. conſ. 392. n. 24. & conſ. 399. n. 6. quemadmodum hic reſultaret, ſi ſtatutum loci læderet perſonas non ſub-

ditas

ditas, & faueret familiis exteris, quam conſeruatio
ad illos ſtatuentes non ſpectat; tum quia ſatis dicitur
extare contrariam Iuris diſpoſitionem, ſi Ius commu-
ne extat admitteris æqualiter maſculos, vna cum fæ-
minis, & quotieſcumque ſtatutaria diſpoſitio deficit
ſemper ſubintrat diſpoſitio Iuris communis l. ſi cum
46 dotem ff. ſol. matrim. l. ſi cattaneus ff. de cond. cauſ.
dat. *Anchar.* conſ. 26. n. 2. *Soccin.* ſen. conſ. 228. ſub n.
2. lib. 2.

Minus applicatur doctrina *Alex.* dicto conſ. 44.
n. 6. lib. 5. *Soccin.* ſen. conſ. 288. n. 2. verſ. & ſecundum
lib. 2. *Surd.* conſ. 343. nu. 20. & conſ. 553. n. 13. & alio-
47 rum, quos latè congerit *Bellon.* Iun. dicto conſ. 74. nu.
100. aſſerentium in hereditate defuncti habentis bo-
na in duobus locis, vtriuſque loci ſtatuta ſeruanda
48 eſſe, & coniungenda; Quoniam hæc concluſio qua-
tenus vera ſit, intelligi debet datis terminis habili-
bus, ſcilicet dummodo non obſtet defectus Iuriſdi-
49 ctionis, vel voluntatis, & ſic quod nedum vtroque
in loco quis habeat bona, ſed & quod perſonæ ſub-
iaceant Iuriſdictioni vtriuſque loci, vt etiam conſi-
derat S. me Greg XV. dicta dec. 215. n 4. vbi reſpon-
det ad *Caſtrenſem*, & alios, ſique aliter hæc Docto-
rum aſſertio intelligeretur, repugnaret concluſioni-
bus ſupra firmatis, quæ frequẽtius à Doctoribus re-
ceptæ ſunt, & à Rota approbãtur, & ſicuti quis poteſt
habere bona in pluribus locis, ſic & poteſt habere
50 domicilium, & ſubiacere pluribus locis ad l. Ciues
C. de Incolis lib. 10. *Abb.* in c. fin. nu. 8. in fin. de pa-
roch. *Felin.* in c. dilectus il 2. n. 12. de reſcript. *Me-
noch.* de arbitr. Iud. lib. 2. caſ. 86. n. 2. & fuit dictum in
Toletana matrimonij 10. Decembr. 1615. co-
ram me, & in Romana, ſeu Bergomen. ſucceſſionis
21. Maij 1616. coram R. P. Domino meo *Dura-
no*, & hoc caſu ſtatutum vtriuſque loci attendere-
tur.

Minus obſtat, quod vterque locus eidem Princi-
pi, ſcilicet ſummo Pontifici ſubiaceat, & vtrumque
ſtatutum ſit eadem auctoritate Apoſtolica confirma-
tum, prout in his terminis ſtatutum perſonarum, &
ſtatutum loci coniungenda eſſe tradiderunt Archie-
51 piſcopus *Puteus* conſ. vlt. apud *Odd.* n. 108. & 115.
Theſaur. q. forenſ. lib. 2. q. 5. nu. 13. *Bellon.* præalleg.
conſ. 74. n. 136. Quoniam motiuum vrgeret, ſi ſum-
mus Pontifex per viam ſuę diſpoſitionis ſanxiſſet ad
hæreditatem Patris maſculos ſolummodò excluſis
fæminis eſſe admittendos, quia tunc in toto ſtatu Ec-
cleſiaſtico pariformiter ſeruanda eſſet Principis
conſtitutio l. leges C. de legibus; Verum cum proceſ-
ſerit confirmando ſingulis Ciuitatibus, & locis eorũ
ſtatuta, & ſic remouendo ſolummodo obſtaculum
defectus Iuriſdictionis, huiuſmodi confirmationes
52 regulantur iuxta terminos diſpoſitionis confirmatæ,
quam nec dicantur ampliare, & ſic nec vltra fines
53 cuiuſque Ciuitatis, & loci extendere, ſed ſolum ad-
dere robur l. Aurelio §. vltimo ff de libert. leg. *Bal.* in
l. nominationis in fin. C. de appell. *Bero.* conſ. 107. n.
21. lib 1. *Menoch.* conſ. 658. n. 8. & conſ 704 num. 36.
Rota coram bo me. Cardinali *Seraphino* dec. 971. n.
7. & dec, 981. n. 5. & in Balneorigien bonorum 11.
Februarij 1594. coram bo. me. Cardin. *Pamphilio*, &
ideò prudenter Rota in d. Ciuitatis Caſtelli hæredi-
tatis coram S. me Gregorio X V. noluit coniung. re,
nec combinare ſtatutum Ciuitatis Caſtelli, cum ſta-
tuto Citernæ, quamuis vterque locus S. di Apoſtoli-
cæ ſubiaceat, & ab eadem Sede Apoſtolica confir-
mationem ſtatuti obtinuerit.

Nec obſtat conſuetudo, vt etiam in bonis extra
territorium ſeruetur ſtatutum Narnien. excluſiuum
fœminarum, quam maſculi nitebantur probare; quia
defecerunt nec probarunt concludenter cum requi- 54
ſitis, ſcilicet, quod talis conſuetudo ſit vniuerſalis,
quod fuerit in contradictorium deducta, & obtinue-
rit, & quod veriſimiliter deuenerit ad notitiam, &
frequenter, id contigerit, prout opus erat D D. in l.
2. C quæ ſit long. conſuet. & in l. de quib. ff. de legib.
Pariſ. conſ. 27. n. 35. & ſeq. lib. 1. *Decian.* conſ. 51. n. 10.
& ſeqq. lib. 1. *Natt.* conſ. 574 n. 14. *Rota* dec. 255. n. 4.
& dec. 524. n. 3. part. 1. recent. & dec. 497. nu. 2. part.
2. & quod idem caſus cum iiſdem qualitatibus con-
tigerit pluries, & pro maſculis fuerit reſolutus *An-
char.* conſ. 339. n. 8. *Handed* conſ. 75. n. 21. li. 2. Cardin.
Mantica dec. 284. nu. 7. & in caſibus, qui recenſen-
tur à teſtibus, fæminæ fuerunt fortaſſe excluſæ ob
renunciationes, quæ paſſim per eas fieri conſueue-
runt; ſed quatenus etiam probaretur hæc conſuetu-
do, aliqui ex Dominis dubitabant de illius validita-
te, cum enim populus Narnienſis ſit immediatè ſub-
iectus Sedi Apoſtol quemadmodum non poſſet ſine 55
confirmatione Pontificis condere ſtatuta *Bald.*
conſ. 407. n. 2. verſ. quia metus eſt lib. 2. *Rota* dec. 536.
& dec. 780. n. 1. p. 1. diuerſ. cum aliis cumulatis in Bo-
non. ſucceſſionis 9. Dec. 1622. coram bo. me. *Vbaldo*,
Ita & conſuetudinem abſque eadem confirmatione
videtur, quod non potuerit introducere, præſertim
contra Ius, ſtatutis enim æquiparatur conſuetudo ad
not. in l. de quibus ff. de legibus *Bald.* in l 2. nu. 3. 56
C. quæ ſit longa conſuetudo *Alex.* conſ. 173. n. 12.
lib. 6.

Poſtremò nec ſuffragatur, quod Iacobus vnus ex
maſculis fuerit à Senatu per priuilegium Ciuitate 57
Romana donatus, quia dicto priuilegio non eſt vſus,
nec vnquam habitauit, nec onera ſuſtinuit, vnde pri-
uilegium non prodeſt, vt multis cumulatis firmauit
Rota in Romana ſeu Ceſenat. hæreditatis 6. Nou.
1619 & 15. Ianuarij 1620. coram R. P. D. meo *Piro-
uano*.

Et ita vnanimiter reſolutum fuit, in bonis extra
territorium Narnienſe exiſtentibus, fæminas æquali-
ter admittendas eſſe cum maſculis, & illis dandam
immiſſionem, &c.

Cracouien. Parochialis.
Lunæ 22. May 1628.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus vſurpatio intrat in vniuerſitate. Præ-
ſentatus ab eo, qui habet quaſi poſſeſſionem præ-
ſentandi ſi ius ab eo euincatur quando non remo-
ueatur, & quando è contra.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus vſurpationis præſumptio intrat, quan-
do verſatur in vniuerſitate.*
2 *Præſentatus ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione præſen-
tandi, non remouetur licet ius patroni euincatur.*
3 *Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio non attenditur, quando
conſtat de proprietate veri patroni.*
4 *Proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis.*
5 *Sententia facit conſtare de bono iure alicuius & n. 14.*
6 *Iuriſpatronatus donatio vt ſortiatur effectum, quid
requiratur & n. 13.*
7 *Patroni poſſunt conuenire inter ſe, vt alternis vicibus
præſentent.*
8 *Vox maior abſorbet minorem.*

Digitized by Google

9 *Iuriſpatronatus præſentationes referendæ ſunt titulo legitimo, & valido.*
10 *Ex præſentatione facta per vnum ex compatronis, cenſetur præſeruata poſſeſſio aliorum compatronorum, amplia n. 11.*
13 *Sententia quando dicatur eſſe in forma probanti.*
15 *Approbatus ad vnam Parochialem, non reſultat approbatio ad aliam.*
16 *Parochialem quis non aſſequitur, niſi prius fuerit in examine approbans.*
17 *Parochialem duplicem quis poteſt retinere ſtante diſpenſatione Apoſtolica.*
18 *Incompatibilitas beneficiorum fit reſpectu primi beneficij, nam per aſſequutionem ſecundi vocat primum.*
19 *Beneficium ſecundum quia non prohibetur aſſequi, ſed ſolum vtrumque retinere prohibitum.*

Deciſio CCCLIV.

RESolutio emanata coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo* ſub die 9. Iunij 1617 in fauorem
Martini, in qua fuit dictum ſententiam Nuncij eſſe
infirmandam, quoad Iuſtitiam duobus innitebatur
fundamentis. Primo in bono iure, quod detegebatur
ex ſententiis latis ad fauorem octo Villarum,
quæ præſentarunt eumdem Martinum. Secundo
in eo quod verſaremur in Vniuerſitate in qua
Intrabat præſumptio vſurpationis, de qua per Sa-
1 crum Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 9. &
propterea rigoroſa probatio, de qua in Concilio
requirebatur; Et quamuis ſecundum hoc fundamentum
Rota reiecerit ſub die 24. Ianuarij præteriti,
attamen ex primo fundamento hodie DD. approbarunt
prædictam reſolutionem, & ſic reſponderunt
ſententiam Rotalem eſſe confirmandam.

Vera eſt enim concluſio, quod præſentatus ab eo,
qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi non remo-
2 uetur licet Iuſpatroni euincatur Iuxta c. conſultationibus
de Iurepatr. ſed tamen hæc ſibi locum non
vindicat, vbi vel ex re iudicata, vel ex confeſſione
conſtat de proprietate veri Patroni, quia tunc non
attenditur quaſi poſſeſſio *Abb.* in c. conſultationibus
n. 9. de Iurepatronatus *Lambert.* de Iurepatr. p. 1.
lib. 2. qu. 3. art. 6. num. 4. & 7. *Rocch.* de Iurepatr. in
verb. competens q. 19. n. 45. & ſeqq. *Paul. Cittadin.*
eodem tract. p. 6. art. 3. n. 16. *Rota* deciſ. 167. n. 10.
p. 1. diuer. & in Lucana Iuriſpatronatus 23. Ianuarij
1612. coram bo. me. *Penia* cum aliis relatis in
deciſ. bo. mem. Patriarchæ *Manzanedi*, & ratio eſt,
quia veritati, quæ ex liquidiſſimis probationibus
3 deducitur incontinenti cedit præſumptio, quæ reſultat
ex quaſi poſſeſſione, & proprietas abſorbet
4 cauſam poſſeſſionis, In propoſito verò caſu conſtat
de bono Iure octo Villarum ex ſententiis latis
ab ordinario Cracouien. de an. 1523. & 1536.
vt in ſummario Martini n. 3. & 4. in quibus fuit pronunciatum
Iuſpatr. ſpectare ad Dominos, & poſſeſſores
dictarum octo Villarum ab Immemorabili
tempore ipſiſque adiudicari fore, & eſſe prout in
iiſdem ſententiis adiudicatur, & huiuſmodi ſenten-
5 tiæ in rem Iudicatam tranſierunt.

Nec obſtant quattuor donationes dicti Iuriſpatronatus
per quattuor ex dictis octo Villarum poſſeſſoribus
cuidam Domino, & poſſeſſori vnius ex
iiſdem octo Villis Viſnicæ nuncupatur, cuius ſucceſſor
tam Ius dictæ propriæ Villæ, quam aliarum quattuor,
vt ſupra donatum in Collegium Iuriſtarum
tranſtulit.

Quoniam vltra quod cum d. Iuriſpatronatus eſſet
annexum Villis non poterat ſeparari, & præſcindi
ab iiſdem Villis, Non conſtat iſtas donationes
fuiſſe ſortitas effectum prout requirebatur *Calder.*
conſ. 6. de Cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Caputaq.* deciſ. 6
337. n. 2. & ſeqq. p. 2. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 45. §. 2.
num. 37. Imò ex prædictis ſententiis apparet donationes
fuiſſe improbatas, quia illis non obſtantibus
fuit canonizatum Iuſpatronatus in fauorem octo
Villarum, & pronunciatum ad octo Villas illud ſpectare,
primaque donatio facta fuit de anno 1521. &
ſententiæ emanarunt de anno 1523. & 1536. in hiſque
ſententiis expreſſe compræhenduntur tam Domini
Villarum Curon, Damianicæ & Porambæ donantes,
quam Dominus Villæ Viſnicæ Donatarius,
& ex acquieſcentia partium reſultat, quod dictam
donationem neglexerint, & reiecerint, ſecundaque
& tertia donatio ſunt anteriores ſententię anni 1536.

Quo autem ad quartam donationem licet poſt
dictas ſententias emanauerit, attamen conſtat non
fuiſſe effectuatam, quia cum de anno 1552. orta
fuiſſet controuerſia inter omnes octo Villas mediante
laudo tranſactum fuit, vt alternatiuè iuxta 7
terminos Clement. plures de Iurepatr. impoſterum
fieret præſentatio à prædictis octo Villis ſcilicet
quod quattuor Villæ præſentarent pro vna vice, &
aliæ quattuor pro alia vice, alterniſque iſtis præſentationibus
procederetur in ſucceſſiuis vacationibus
quod omninò repugnat donationibus, quoniam
vigore dictarum donationum quinque voces coaluiſſent
in vnam vocem, quæ abſorbuiſſent, & ſupe-
raſſent reliquas tres voces, & ſic ſemper præualuiſ- 8
ſet illa vox, quæ implicite habebat in ſe quinque
voces, nempe vnam propriam, & quattuor donatas,
& tamen in laudo præſeruantur diſtinctæ octo voces
ſcilicet vna cuilibet ex octo villis, ſeu earum poſſeſſoribus.

Neque obſtat, quod immo apparet de effectuatione
dictarum quatuor donationum ex præſentationibus
ſubſequutis per ſolum Dominum Villæ
Viſnicæ de anno 1548. 1552. 1586. vt in ſummario
Iacobi num. 6. 7. 8. Quoniam in huiuſmodi præſentationibus
non exprimitur, quod præſentauerit vigore
donationum, & potius intrat præſumptio, quod
præſentauerit iuxta ſententias, quæ in iudicatum
tranſierunt, & ſic iure, & nomine proprio cum per
ſententias, & rem iudicatam fuerint dictæ donationes
reuocatæ, & propterea præſentationes referen-
dę ſunt titulo legitimo valido *Crau.* conſ. 322. ſub 9
n. 3. *Dec.* conſ. 297. num 2. *Becc.* conſ. 6. n. 6. lib. 1.
& ex tali præſentatione facta per vnum ex compatronis
cenſetur præſeruata poſſeſſio aliarum Villarum,
quæ ſunt Compatronæ *Caputaq.* deciſ. 292. p. 2.
Garz. de benefic. p. 5. c. 5. n. 115. Rota coram S. me. 10
Greg. XV. deciſ. 417. num. 9. & 452. n. 9. Præſertim
cum non exprimatur in dictis præſentationibus
factis per Dominum Villæ Viſnicę, quod præſentauerit
pro quinque vocibus. Vnde intrat præſumptio,
quod præſentauerit pro vna voce ſtan. dictis ſenten- 11
riis, & laudo, in quibus vna tantum vox aſſignatur
eidem Domino Villæ Viſnicæ.

Et quoniam de anno 1573. laudum fuit executioni
demandatum, quia quattuor Villę quibus Iuxta
tornum præſcriptum in laudo competebat Ius 12
præſentandi præſentarunt de facto Franciſcum.
Bonort inſtitutione, & poſſeſſione ſubſequuta, vt in
ſummario Martini n. 2. & Iacobi n. 8. in quo etiam
animaduertendum eſt, quod duę Villę ex his quattuor

tuor

tuor quæ præſentarunt nempè Villa Porembæ, & Villa Damianicæ erant ex illis, quæ donationem fecerunt, & ſic ex hac præſentatione anni 1573. reſultat non effectuatio donatioonum, actuſque contrarius, & effectuatio laudi, quod fuit promulgatum de anno 1552.

Non obſtat, quod ſententia ſiue laudum de anno
1552. non ſit in forma probanti, & quod nunc corã
13 ordinario pendeat lis indeciſa ſuper eius falſitate
Quoniam de forma probanti apparet ex publico Inſtrumento publicato per Notarium de eo rogatum, quod exhibitum fuit parte citata corambo mem. Patriarcha *Manzanedo*; vt in regiſtro fol. 111.

Quo vero ad prætenſam falſitatem, nec de ea con-
ſtat, & in omnem euentum ſufficerent dictæ duæ
14 ſententiæ, quę in iudicatum tranſiuerunt, & effectua-
tio præſentationis factæ de anno 1573. iuxta terminos Clem. plures.

Non obſtat, quod Martinus non fuerit examinatus
nec ei ſuffragetur quod olim ad alias Parochiales
fuerit admiſſus, & modo etiam habeat Parochialem,
15 ex eo enim quod quis approbatus eſt ad vnam Paro-
chialem non reſultat approbatio ad aliam ex ſatè deductis per *Garz.* de benefic. p 6. c 2. n. 253. & 266. & fuit dictum in Calagurritana beneficij de Ormilles 12. Octobris 1587. coram Card.in. *Pamphilio*, & in Piſtorien. Parochialis 6. Februarij 1623. coram me.

Quoniam antequam immittatur in poſſeſſionem,
& relaxantur executoriales, ipſe Martinus poterit ſe
ſubiicere examini, nec cum effectu aſſequetur Pa-
16 rochialem, niſi prius fuerit in examine approbatus,
Non obſtat, quod habeat aliam Parochialem, &
intret incompatibilitas, Quoniam omiſſo quod
Martinus habet diſpenſationem apoſtolicam reti-
17 nendi vtramque parochialem, quæ fuit exhibita, &
in actis poſtmodum producta, quatenus etiam illa
non ſuffragaretur Incompatibilitas eſt reſpectu pri-
mæ, per aſſecutionẽ enim ſecundæ vacat prima *Gabr.*
18 conſ. 193. n. 6. & ſeqq. lib. 1. *Mohed.* dec. 14. de prę-
ben. & coram Card. *Seraph.* dec. 773. n. 2. & in Cala-
gurritana Beneficij de Amedo 20. Ianuarij 1622. co-
ram me, nec impeditur aſſequi ſecundum, ſed ſolum
19 retinere vtrumque prohibitum eſt *Caſſad.* dec. 9. n. 2.
de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Gabr.* d. conſ. 193 n. 8. & 9 &
fuit dictum in prædicta Calagurritana beneficij de
Amedo coram me.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit pro confirmatione ſententiæ Rotalis.

Romana donationis.
Veneris 26. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonij ex cauſa finali facta dicitur donatio alicui vt cum certa nubat perſona.*
2 *Quia reſpicit commodum donatoris conſiſtens in conſeruatione, & perpetuitate familiæ.*

Deciſio CCCLV.

RESolutum fuerat alias coram me die 26. Iunij 1626. donationem Coſmi inter viuos factam ad fauorem Marci Antonij fratris ſui non eſſe reſolutam, & mori fuerant Domini duobus præcipuè fundamentis. Primum erat, quia licet donatio haberet expreſſam cauſam, ad finem, & effectum, vt præfatus D. Marcus Antonius poſſit optimam conditionem inuenire, & honorificè nubere, &c. & hoc non adimpleuerit poſt ætatem ſexaginta annorum, tamen viſum fuit cauſam prædictam matrimonij non eſſe finalem, ſed tantum impulſiuam, per ea quæ in dicta deciſione deducta ſunt; Alterum fundamentum fuit, quoniam eſto, quod eſſet cauſa merè finalis, & non impulſiua, & ſic ea non ſequuta reſolueretur donatio; nimis tamen propere, & intempeſtiuè agebatur nunc contra Marcum Antonium, qui quamuis ſexagenarius, non ideò prohibetur matrimonium contrahere, nec apparet omnino inhabilis ad prolem ſuſcipiendam.

Hodiè repropoſita cauſa, quoad primum fundamentum Domini non erant concordes, & aliqui ſtabant in deciſis; Aliquibus vero videbantur omnes
cauſæ donandi ad illam vnam matrimonij eſſe re-
ſtrictæ, tamquam ad principaliter conſideratam, &
ſine qua contrahentes non contraxiſſent, ideoque
iudicabant merè finalem ex *Bero.* conſ. 180. n. 42. libr. 1
2. Card. *Mantic.* de tacit. & ambig lib. 3. tit. 12. nu. 29.
eo maximè quia non tantum reſpiciebat commodum
donatarij, ſed etiam commodum ipſius donantis,
nempè agnationis conſeruationem, vtique com-
munem ac iucundam, quod declarat eſſe cauſam fi- 2
nalem *Bero* conſ. 22. n. 76. lib 2. *Mantic.* vbi ſupra nu. 38. Ideoque diſſidentes Domini reſeruarunt de hoc alias videndum ſi opus ſit.

De altero vero deciſionis fundamento conuenientes ſteterunt plenè in deciſis per allegata in prædicta deciſione; Nec aliquid noui deducebatur in contrarium ad probandum non eſſe amplius locum adimplendæ donationis, cum ſexagenarius non prohibeatur contrahere matrimonium; & quod obiiciebatur de ſeniori ætate annorum ſeptuaginta non adhuc docuit pars aduerſa, nec vllo modo probauit, & quatenus probaretur non inde reſultat neceſſariò impoſſibilitas ſuſcipiendi prolem, &c.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana emphyteuſis.
Lunæ 29. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

Emphyteuta poteſt compelli manutenere, & meliorare rem iuxta pacta inueſtituræ, pro quorum adimplemento cogi poteſt, à quo onere per alienationem ſe nequit liberare. In permutatione bonorum emphyteuticorum an ſit neceſſarius conſenſus directi Domini.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuta tenetur ad pactum contentum in inueſtitura, & ad eius obſeruantiam cogi poteſt.*
Tenor inueſtituræ attendi debet ibidem.
2 *Emphyteuta per alienationem liberatur ab oneribus indictis in conceſſione, & ea tranſeunt in ſucceſſorem.*
3 *Quòd procedit, quando eſt facta alienatio conſentiente Domino directo, alias non.*
4 *Quia non poteſt ſe emphyteuta eximere ab obligatione, quam tenet cum Domino in tertium alienando.*
5 *Et maxime alienando in perſonam pauperiorem ſe.*
6 *Depoſitum fieri debet cum Iudicis decreto.*
7 *Paria ſunt non eſſe quid factum, vel ſub conditione aliqua factum, conditione illa non purificata.*

8 *Depoſitum actuale non eſt neceſſarium, quando illud pars recuſatura eſt.*
9 *Fallit quando Iudicis concurrit decretum, item ad effectum acquirendi actionem.*
10 *Emphyteuta poteſt permutare abſque conſenſu Domini directi. Contra n. 11.*
Et maximè quando alienatio eſt prohibita lato ſumpto vocabulo ibidem.
12 *A verbis inueſtituræ non eſt recedendum.*

Deciſio CCCLVI.

Retulerant Periti Vineam olim in emphyteuſim
conceſſam per Laurentium Caſtellanum Fuluio
Foſchetto, & poſtea peruentam in Chriſtophorum
Caienum, incultam adeò, ac deſertam euaſiſſe, vt
nulli fructus perciperentur, & omnibus, ac etiam
beſtiis expoſitam eſſe; Vndè ſucceſſores Caſtellani
prætendentes eumdem Chriſtophorum teneri ad
refectionem, & conſeruationem Vineæ illum pul-
ſabant ad manutentionem huiuſmodi; & ſuper
hoc dubio propoſito, Domini reſponderunt Chri-
ſtophorum teneri; Ipſe enim dum hanc Vineam
conduxit vltra obligationem de ſoluendo laude-
mium, & Canonem, promiſit obſeruare omnia pa-
cta Capitula, & conuentiones contentas in prima
conceſſione Foſchetti: In qua quidem conceſſio-
ne ſignanter fuit ſtipulatum, quod in vſum Vineæ
fundum redigeret, & perpetuò manuteneret, & pro-
pterea tenetur ad præciſam obſeruantiam iſtius
obligationis, quia tenor Inueſtituræ potiſſimum
1 attendi debet *Bald.* in l. 1. n. 39. C. quand. non pet.
p. *Dec.* conſ. 263. n. 2. ad fin. & conſ. 390. nu. 2. *Roland.* conſ. n. 62. lib 4 *Afflict.* deciſ. 293. n. 2. & deciſ. 335. n. 15. *Rimin.* Iun. conſ. 556. nu. 54. lib 5. &
conf. 835. n. 2. lib. 7. *Menoch.* conſ. 1. n. 124. & ſeqq.

Non obſtare viſum fuit, quod Chriſtophorus permutauerit hanc Vineam cum Angelo Bondinello, in
eumque peruenerit, itaut ipſe conueniendus videatur, cum obligationes omnes Chriſtophori ceſ-
ſauerint, & translatæ fuerint in Bondinellum ſucceſſorem, & fundi poſſeſſorem, nec perſona Chri-
ſtophori amplius conſideranda videtur, ſed ſolummodo ſucceſſoris l. fin. §. neceſſitatem C. de Iur.
2 emph. *Bald.* in auth. ſi quas ruinas num 7. verſ. 3.
fieret C. de Sacroſ. Eccleſ. *Iaſ.* in dicta l. fin. nu. 33.
C. de Iur. emphyt. *Anchar.* conſ. 63. nu. 1. & 1. *Rimin.* ſen. conſ. 124. nu. 21. lib. 1. *Maſtrill.* deciſ. 55. num. 1.
Caldaſ. de renouat. emph. lib. 1. q 2. nu. 11. & 12. &
q. 13. n. 11. & 12. *Schrad.* de feud p. 8. c. 4. num. 33.
& 34. *Valaſch.* de Iur. emph. q. 13. num. 11. & 12.

Quoniam vera eſt concluſio, quando translatio
Iuris, & poſſeſſionis rei emphyteoticæ eſt ritè facta
interueniente præſertim Domini directi conſenſu
3 vt loquitur textus in dict. l. fin. & admittunt Do-
ctores ſuperius citati, quia tunc ſecundus emphy-
teuta ſubingreditur in locum primi, & ipſe primus
remanet liberatus, at in caſu præſenti licentia Do-
mini directi non interuenit, vndè ipſe Chriſtopho-
rus non potuit eximere ſe ab obligatione erga Do-
minum directum, & ſic illius conditionem facere
4 deteriorem ad tradita per DD. in c. potuit de lo-
cat. & in dicta l. fin. C. de Iur. emph. Clar. in § emphyteuſis q. 13. *Menoch* conſ. 1 num. 134. *Caldaſ.* de
renouat Emphyteuſ. dicta q. 13. n. 17. & 18.

Nec ſuffragatur Chriſtophoro petitio licentiæ,
quæ cum à Domino directo nulla ſuadente ratione
denegata fuerit, Iudexque illam pro conceſſa habuerit, perindè videtur, ac ſi Dominus expreſſe con-
ceſſiſſet, *Caldaſ.* de extinct. emphyt. lib. 4. c. 11. n. 11.
Rota coram Card. *Mantica* dec. 238. nu. 9. & apud
Sa. me. Gregorium XV. deciſ. 117. num. 8. & 9.

Quoniam immò iſta cauſa denegandi videtur extitiſſe, non ſolum quia vigore Inſtrumenti debebat
prius peti, & obtineri licentia, & Dominus directus habebat terminum duorum menſium ad deliberandum, & an ipſe vellet præferri, & tamen huiuſmodi licentia neglecta deuentum fuit ad permutationem, & effectualem traditionem, & poſt
multos menſes fuit petita, & ſic irritat ſpretum
Domini directi, ſed etiam quia ex hac permutatione
efficiebatur deterior conditio eiuſdem Domini,
quia Chriſtophorus ſui Iuris eſt & facultatibus ſatis abundans, Bondinellus autem non ita diues eſt
immò filiusfamilias, nec apparet, quod emancipatus fuerit, & ſic difficilioris exactionis, ac propterea abſque iniuria denegari poterat licentia
arg. c. 1. §. 1. de fratr. de nou. benef. inueſt. l. fin. C. 5
de iur. emphyt. vbi *Iaſ.* n. 91. & ſeqq. DD. in c. potuit, vbi *Imol.* num. 25. de locat. *Mantic.* de tacit. &
ambig. lib 22. tit 27. nu. 2. & 3. *Menoch.* conſ. 1. nu.
134 *Caldaſ.* de emphyt. extinct. lib. 4. c. 7. nu. 26. &
de renouat. d. q 13. n. 17. & 18.

Ex quibus etiam reſultat, quod decretum Iudicis
fuit iniuſtum dum coegit D. de Robertis ad præſtandum conſenſum, quod nec etiam ſuffragari poteſt,
quia eſt conditionale, facto ſcilicet depoſito laudemij, & Canonum pro die, & hora certa intiman-
da, quæ quidem in termino decreti adimpleta non 6
fuerunt, ſed poſt quinque dies, nempè ſub die prima Septembris abſque tamen intimatione, & ſic
depoſitum remanet ſine decreto, & permutatio
eſt ſine conſenſu Domini directi, & etiam Iudicia
cum decretum de habendo conſenſum pro præſtito non fuerit purificatum in ſua conditione requiſiti depoſiti, & paria ſunt quid non eſſe factum,
vel factum ſub conditione, quæ non fuerit purifi-
cata l. diem cedere ff. de verb. ſignific. l. qui hæredi 7
§. fin. ff. de cond & dem. *Pariſ.* conſ. 5. nu. 7. & ſeqq.
libr. 4 *Cephal.* conſ. 17. nu. 8. lib. 1. *Gabr.* conſ. 72.
n. 3. lib. 2.

Neque etiam obſtat, quod D. Roberti oppoſuerint permutationem eſſe ſimulatam reſpectu expreſſionis veri precij Vineæ pro diminuendo laudemio, & ideò Chriſtophorus attenta recuſatione
laudemij non teneretur facere depoſitum, quod 8
D. Roberti non erant recepturi *Bald.* in l. 1. n. 4 C.
ne liceat 3. prouoc. *Rimin.* iun. conſ. 5. n. 86. *Surd.*
conſ. 371. nu. 6. & ſeqq. Quoniam ex oppoſitione
ſimulationis non congruè infertur ad recuſationem
laudemij integri, & quatenus etiam fuiſſet recuſatum à parte, attamen cum Iudex mandauerit fieri
intra certum tempus, debebat parere Chriſtophorus
mandato Iudicis, & ſic offerre, & conſignare, præ- 9
ſertim ad effectum acquirendi actionem, vel liberationem à perquirendo conſenſu ad notata per
Menoch. de arbitr. iud. caſ. 232. in addit. n. 12.

Poſtremo non obſtat, quod in permutatione conſenſus Domini directi non fuerit neceſſarius *Iaſ.* in l.
fin. n. 101. C. de iure emphyt. *Ripa* in l. qui Romæ
§. duo fratres nu. 86 de verb. oblig. *Corbul.* de cauſ. 10
priuat. ob alienat. ampl. 15. nu. 3. *Mantic.* de tacit.
lib. 22. tit. 28. n. 69.

Quoniam hæc opinio omninò tuta non eſt, &
multi contradicunt, vt *Imol.* in c. potuit n. 16. de locat. 11
Abb. conſ. 74 nu. 4. lib. 1. *Alex.* conſ. 63. nu. 2. lib. 7.
Ruin. conſ. 57. nu. 2. lib. 5. cum aliis per *Caldaſ.* de
emphyt.

emphyt. extinct. libr. 4. c. 8. nu. 31. & 32. *Schrad.* de feud. part. 8. cap. 1. num. 30. Abſonum enim videtur, quod emphyteuſis abſque conſenſu Domini directi in perſonam extraneam transferatur; Itaut ipſe inuitus cogatur habere emphyteutam, quem nolit, vel ignoret, nec vlla particularis ratio concurrit in contractu permutationis quando ſit cum extraneo, & cum re non emphyteotica, præſertim verò cum omnis alienatio etiam latiſſimè ſumpto vocabulo prohibita fuerit, & ex hac permutatione lædi poterat Dominus directus, vt ſupra conſideratum fuit, & conſcriunt notata per *Caldaſ.* dicto c. 8. n. 37. & 40. & c. 5. nu. 36. ſed ceſſat omnis difficultas, quia in ſpecie fuit conuentum, quod irrequiſito Domino
12 non liceret permutare, & ſpecialis tenor Inueſtituræ attendi debet, etiamſi ſit contrarius naturæ & regulis emphyteuſis c. 1. de feud. non haben. propr. nat. *Dec.* conſ. 88. n. 15. *Becc.* conſ. 101. num. 19. & *Surd.* conſ. 5. n. 13. & dec. 95. num. 6. *Rom.* conſ. 1. n. 16. & 17. Rota in Nonantulana bonorum 14. Iunij 1610. coram bo. me. Cardinali *Sacrato*, &c.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, Chriſtophorum teneris, &c.

Gerundien. Iuriſdictio ſeu Plumborum.

Lunæ 29. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

Petitorium aggredi non poſſit pendente poſſeſſorio, requiritur proteſtatio expreſſa. Et de aliquibus nullitatibus contra ſententiam appoſitis non attendendis.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium proſequutum omiſſo poſſeſſorio non inducit nullitatem, ſi non fuit proteſtatum à parte vt ſuſpendatur, quia videtur ex taciturnitate renuntiatum ius poſſeſſorij.*

2 *Et Iudex debet cognoſcere de petitorio, & maximè vbi conſtat de bono iure.*

3 *Reſeruare articulum diſtinctum poteſt Iudex, & pronunciare ſuper altero ceſſante diuiſionis continentiarum cauſæ ratione.*

4 *Reſcriptum commiſſionis recipit interpretationem à iure.*

5 *Parte non opponente commiſſio cauſa poteſt ſuffragari tertio non nominato in ea.*

6 *Quod non eſt de actis, dicitur extra mundum.*

7 *Sententia ex breuitate temporis, & ex non ſeruatis terminis, vt nulla dicatur, ſufficit breue tempus.*

8 *Nullitates tres in ſententiis tantum attendit Rota.*

Deciſio CCCLVIII.

SEntentias Rotales ad fauorem Abbatis, Canonicorum, & Capituli latas reſponderunt Domini eſſe confirmandas, validæ enim ſunt, & iuſtæ, & quoad validitatem conſtat ex proceſſu, quoad ſeruatis ſeruandis emanarunt, nec obſtant nullitates à Protectoribus obiectæ, Et.

Prima, quod non obſtante proteſtatione eorumdem Protectorum non fuerit ſuſpenſum petitorium, nec prius actum ſuper poſſeſſorio, quemadmodum ſtante dicta proteſtatione agi debebat *Capucaq* deciſ. 322. p. 2. & deciſ. 143. p. 3. non officit tum quia ijdem Protectores poſtea paſſi ſunt diſcuti nego-
1 cium principale, & proponi dubium ſuper meritis cauſæ coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, nec ſuper poſſeſſorio vnquam inſteterunt, nullaſque probationes ſuper eo deduxerunt, vndè merito potuit agi ſuper petitorio defecto præſertim bono iure Abbatis, & Canonicorum *Peman.* de ſpol. lib. 2. c. 6. n. 48. & latè *Honded.* conſ. 24. nu. 2
67. 68. 69. & ſeq. lib. 2. Tum quia poſſeſſorium non applicabatur ad fauorem Protectorum, ſed ad fauorem tantum Baudilij admiſſi, & poſſidentis, & ſic potuit contra Protectores non contendentes de poſſeſſione procedi in petitorio *Menoch.* de retinen. remed. 3. nu. 534. *Rota* deciſ. 97. nu. 3. p. 2. diuerſ. & in Cluſina Poſtæ Puteoli 18. Iunij 1618. coram bo. me. *Buratto.*

Decis. Clem. Merlini.

Secunda nullitas, quod fuerit præſeruata cognitio, & terminatio cauſæ ſuper iure ſtatuendi non etiam obſtat, quia non inde continentia cauſarum diuiditur, cum nedum articuli ſint ſeparati, ſed etiam commiſſiones, vndè nihil impediebat, quin Reuerendiſſimus Dominus meus *Decanus* potuerit ſuper vno articulo, & commiſſione pronunciare, & ſuper alijs reſeruare iura partibus Iuxta doctrinam 3
Imol. in c. cum inter il 1. n. 3. de elect. cum alijs relatis in deciſione 427. n. 2. p. 2. recentior. Et prohibitio, de qua In commiſſione, debet intelligi quatenus articuli ſint connexi, ſecus ſi ſint ſeparati, commiſſiones enim reſpiciunt interpretationem 4
à iure communi Rota in Ferrarien. bonorum 24. Ianuarij 1600. coram *Cordub.*, quæ eſt apud *Marchesan.* de commiſ. p. 1. fol. 170.

Tertia etiam nullitas, quod Baudilius, ad cuius fauorem fuit pronunciatum, non ſit nominatus in commiſſione pro oratore, ceſſat ex lectura commiſſionis, vbi ipſe Baudilius, tamquam Canonicus petiit excambiationem plumborum, & dedit ſpeciale mandatum in hac cauſa, & Procurator Protectorum, qui fuit citatus ad dicendum contra, non ſe oppoſuit, & ſic commiſſio ſuffragatur eidem Baudilio Iuxta notata in deciſ. 94. nu 3. & ſeqq coram 5
S. me Gregorio XV. & in Rota vna commiſſio ſufficit pro quocumque adhærente, & docente de iure ſuo, *Aebil.* deciſ 2 vt lit. pend. & Rota coram S. me. Gregorio XV. dicta deciſ. 94. n. 5.

Quarta vero nullitas, quæ ſolum deducitur contra ſecundam ſententiam eo quod per R. P. D meum *Duranum* non fuerint admiſſi articuli non ſuſtinetur, quia cum dicti articuli non fuiſſent parte citata in actis productis Iudex illos tamquam extra mun- 6
dum potuit negligere *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 3. nu. 7. de reſt. ſpol.

Quinta, & poſtrema, quod non potuerint ſeruari termini ſubſtantiales tollitur etiam ex facto, quia commiſſio fuit præſentata 24. Ianuarij, & ſenten- 7
tia lata fuit die 23. Februarij, & ſic interceſſerunt vndecim audientiæ, & tamen longè pauciores requirebantur pro ſeruatione terminorum, & hoc ſufficit, vt per Card. *Seraph.* deciſ. 515. n. 1. & ſeqq. in recent. deciſ. 743. n. 4 p. 2. & coram S. me. Greg. XV. deciſ. 156. n. 2 & ibi Addent nu. 10. Omneſque nullitates vna reſponſione tolluntur, quod nulla eſt ex illis tribus, quas ſolum attendit Rota iuxta 8
conſtitutiones Pij Quarti, & Clementis Octaui, & Reformationem Pauli Quinti, vt in deciſ. 492. nu. 5. & 508. n. 2. apud eumdem S. me. Gregorium XV. & fuit dictum in Cluſina Poſtæ Puteoli 18. Iunij 1618. coram bo. me. *Buratto.*

Quo autem ad iuſtitiam ſententiæ, non eſt quod actum agatur, omnia enim plenè diſcuſſa fuerunt in deciſione Reuerendiſſimi Domini mei *Decani*, cum qua Domini tranſiuerunt.

Et Ita vtraq; parte informante reſolutum fuit,&c.

Romana reſciſſionis contractus.
Veneris 2. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Dos in fundum dotalem conuerti non poteſt, & non præſumitur ex acquiſitione facta etiam præſente Vxore.

SVMMARIVM.

1 *Mulier, quæ apprehendit poſſeſſionem bonorum Viri præſumitur non cedant in ſolutum dotis hoc egiſſe, ſed vt bona apprehenſa ſtarent ſibi loco pignoris, & hypothecæ.*

2 *Maximè quando proteſtata eſt,vt ex actu huiuſmodi ſibi præiudicium non reſultaret cum clauſula, & non aliter, &c.*

Clauſula, abſque præiudicio, &c. operatur, vt actus non intelligatur factus, quatenus lædit ibidem.

3 *Maritus emendo pro Vxore in eius præiudicium non poteſt facere fundum dotalem.*

4 *Renunciatio hypothecæ dotali Vxoris non præſumitur, niſi dictum fuerit expreſsè.*

5 *Et non poteſt fieri ſine ſtatutariis ſolemnitatibus.*

Deciſio CCCLVIII.

Hodie vtraque parte informante Domini receſſerunt à deciſione ſub die 15. Nouembris 1627. Creditoribus Deodati Villici tantum informantibus, coram me emanata.

Viſum namque fuit ex deductis in facto pro Angela corruere vnicum deciſionis fundamentum, hoc eſt quod datio in ſolutum domus de qua agitur facta Angelæ à Creditoribus hæreditarij non ſubſiſteret, vti facta per errorem, & ex falſa cauſa, eo quia Angela de credito dotis, pro quo domus data fuit in ſolutum, iam antea eſſet ſatisfacta, per appræhenſionem poſſeſſionis alterius Vineæ, & ſic à falſa cauſa crediti iam extincti impulſi creditores aſſignauerint domum; ceſſare inquam hoc viſum fuit tum quia ex ſummario Angelæ num. 68. & 69. deprælienditur aſſignationem Vineæ huiuſmodi non habuiſſe effectum, cum Creditores Vineam coluerint, & colonis locauerint perceperint fructus, eoſque vendi ſæpius decreuerint, Angelam ab ingreſſu in poſſeſſionem prohibuerint, ac demum præuio Iudicis decreto Vineam ſubhaſtauerint, vt in dicto ſummario dictis nu. 6. 8. & 9. propterea licet re vera Angela poſſeſſionem vineæ appræhenderint, vt in ſummario n. 5. tamen conſtat fuiſſe per Creditores turbatam; nec percepiſſe fructus ex quibus poſſet ſibi ſatisfacere, & ſic creditum dotis ſubſiſtebat, ac vera fuit cauſa dationis in ſolutum; Tum etiam quia cum apprænhenſio poſſeſſionis Vineæ facta fuerit per An-
1 gelam ſine Iudicis auctoritate, & inuitis creditoribus hæreditarij debet intelligi facta non quidem, vt caperet in ſolutum pro extinctione ſui crediti, ſed iure pignoris, & pro hypotheca quam ratione ſuæ dotis in bonis Viri, & Soceri habebat Angela, pro qua competebat illi retentio in Vinea ad tradita per *Bart.* in l. ſi conſtante num. 94. & ſeqq. ff. ſolut. matrim. *Alex.* conſ. 4. ſub n. 8. lib. 2. *Grammat.* dec. 58. num. 12. *Ioſeph. Ludouic.* dec. 109. n. 2. quod ſuadetur etiam ex eo, quia in appræhenſione poſſeſſionis Angela proteſtata fuit ſe omnia, & quæcumque iu-
2 ra ſua ſibi præſeruare, cum clauſula non alias, aliter, nec alio modo, nec velle ſibi vlla tenus præiudicare, ex quibus verbis infertur Angelam voluiſſe poſſidere ex cauſa ſibi magis proficua, & ſic ex cauſa retentionis pro hypotheca, non autem, vt ſibi ſatisfaceret de ſuo credito in Vinea, quæ multis erat implicata debitis, & oneribus, & inde non modicum ſibi inferebatur præiudicium, contra proteſtationem, & clauſulas prædictas, per quas remouetur conſenſus ab actu, itaut quatenus ſit præiudicialis habeatur pro non facto argum. l. ſi teſtam. §. 1. ff. de manum. teſtam. *Caputaq.* deciſ. 82. num. 3. & 4 part. 3. *Put.* deciſ. 31. num. 1. lib. 2. *Rota* in recent. dec. 115. num. 6. p. 1. & dec. 747. n. 1. ad fin. p. 2.

Nec obſtare Domini conſuerunt, quod Vinea eſſet fundus dotalis, quia empta ex pecuniis redactis ex ſcripturis officij venditis, quæ ſtabant pro fundo dotali Angelæ, & conſequenter appræhenſio illius poſſeſſionis fuerit facta tamquam de fundo dotali, non autem iure hypothecæ, itaut in illa remanſerit ſatisfacta pro ſua dote, & datio in ſolutum domus adhuc ſit verè ex falſa cauſa.

Quoniam reſponſum fuit quod cum conſtet emptionem Vineæ fuiſſe factam de conſenſu Angelæ, & adhibitis ſtatutariis ſolemnitatibus, non fuit effecta fundus dotalis, nec maritus emendo propria auctoritate illam vineam debitis oneratam potuit 3
vxori præiudicare leg. ex pecunia vbi Gloſ. & DD. C. de iur. dot. l. res quæ ff eodem *Bart.* in rubr. ff. ſol matrim. nu. 20. *Socc.* ſen. conſ. 224. nu. 1. lib. 2. *Bero* conſ. 165. numer. 10. lib. 1. *Rol.* conſ. 87. nu. 15. *Honded.* conſ. 41. num. 27. libr. 1. *Guttier.* pract. quæſt. cap. 87. n. 4. lib. 5. cum aliis per *Giurb.* deciſ. 111. n. 16.

Minus ſubſiſtit, quod prætenditur ex cohabitatione Angelæ cum Marito, & adeptione poſſeſſionis Vineæ, fuiſſe ratificatum contractum, & ſic Vineam effectam fundum dotalem; quia cum huiuſmodi ratificatio importet renunciationem iuris hypothecæ quam habebat Angela in bonis viri, non præſumitur facta cum non fuerit expreſſa ad notata per *Butr.* in c. accedentibus n. 8. ad finem de priui- 4
leg. *Caputaq.* dec. 308. p. 3. *Becc.* conſ. 111. n. 31. *Surd.* conſ. 445. n. 58. & 522. n. 28. *Rota* dec. 242. n. 1. & 2. p. 2. diuerſ. præſertim ſtante proteſtatione præſentatione ſuorum iurium ſuperius ponderata; Vltra quod cum ex huiuſmodi ratificatione Angela lædi poſſet; Immò de facto læderetur cum Vinea eſſet 5
valdè grauata videbatur adhibendas eſſe ſolemnitates Statuti Vrbis c. 151. lib. 1. quod habet locum in quocumque contract. in quo mulier lædi poteſt directè, vel indirectè *Creſc.* de conſtit. *Put.* dec. 155. & 160. lib. 3. Rota coram Sa. me. Gregorio XV. dec. 164. n. 4. & in recent. dec. 592. nu. 1. p. 1. dec. 114. num. 2. part. 2.

Et ita vtraque parte informante receſſum fuit à deciſis, &c.

Bonon. fideic. de Deſideriis
Veneris 2. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti quod cenſeantur vocati ex coniecturis pluribus reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti non cenſentur diſpoſitiuè vocati.*

2 *Fallit extantibus coniecturis in contrarium.*

3 *In*

3 *In deſcendentibus leuiores coniecturæ ſufficiunt, vt filij in conditione poſiti vocati intelligantur.*

4 *Filij in conditione poſiti ſub qualitate maſculinitatis vocati intelliguntur.*

5 *Item quando ſub qualitate, quod ſint legitimi, & naturales.*

9 *Item maximè quando non ſemel, ſed bis, aut pluries fuerunt poſiti in conditione ſub dd. qualitatibus.*

7 *Item quando expreſſe apparent vocati ad ſucceſſionem Patruorum.*

8 *Coniectura pro vocatione filiorum in conditione poſitorum ſunt ponderanda, non vt ſingula, ſed vt aggregata, & vnita.*

9 *In generali inſtitutione, & fideicommiſſo non veniunt bona alterius teſtatoris fideicommiſſo vinculata non facta diſpoſitione expreſſa, vel tacita ex coniecturis.*

10 *Conſ.* Oldrad 21. *declaratur.*

Deciſio CCCLIX.

CEnſuerunt Domini conſtare de fideicommiſſo
ad fauorem filiorũ Hieronymi, ille enim poſtquam
vniuerſales hæredes inſtituit Bernardinum,
Romaninum, & ipſum Hieronymum eius filios, &
Bonifacium ex quondam Bartholomeo nepotem,
ſubſtitutionem fecit per hæc verba: Et altero eorum
Bernardini, Romanini, Hieronymi, & Bonifacij decedente
quandocumque ſine filijs maſculis legitimis,
& naturalibus, & ex legitimo matrimonio natis
tali ſic quandocumque decedenti ſine filijs maſculis,
prædictis maſculis legitimis, & naturalibus, & de
legitimo matrimonio natis & ſeu naſcituris ſupradictos
eius hæredes ſuperſtites, necnon ſuperſtitum filios
maſculos legitimos, & naturales & ex legitimo
matrimonio natos, & naſcituros æquis portionibus
in ſtirpes, & non in capita ſubſtituit vulgariter, pupillariter,
& per fideicommiſſum &c Ex quibus verbis
viſum fuit dictos Hieronymi filios in conditione fideicommiſſi
poſitos, tacitè ad ipſum fideicommiſſum
fuiſſe vocatos.

Quamuis enim regula ſit in contrarium iuxta re-
1 ceptionem opinionem gloſ. in l. Lucius in 2. ff. de hæred.
inſtit. quã paſſim Rota ſequitur; ab ea tamen receditur
ex coniecturis vocationes ſuadentibus Card.
2 *Seraphin.* dec. 13[illegible]9. n. 1. *Rota* dec. 133. ſub n. 1. & dec.
266. n. 3. & dec. 320. n. 15. p. 1. recent. & dec. 329. nu.
2. coram S. me. Gregorio XV. Præſertim quando ſunt
poſiti in conditione deſcendentes Teſtatoris, vt hic,
tunc enim etiam leuiores coniecturæ ſufficiunt
3 *Corn.* conſ. 97. num. 3. verſ. eſt enim tam vrgens lib. 1.
Dec. conſ. 242. ſub n. 4. verſ. & quoniam filij *Crauett.*
conſ. 367. ſub n. 9. Card *Mantic.* de coniectur. lib. 11.
tit. 2. ſub n. 19. *Rota* dec. 105. ſub n. 3. p. 1. recent. &
apud S. me. Gregorium XV. dec. 315. n. 5. & dec. 329.
n. 3. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*
in Vibeuetano fideicommiſſi 27 Ianuárij 1606. quæ
eſt dec. 267. inter ejus impreſſ. In propoſito verò plures
coniecturæ concurrunt, quarum Prima eſt, quod
dd. Hieronymi filij fuerunt poſiti in conditione cum
4 qualitate maſculinitatis *Dec.* in l. 1. n. 6 & ibi etiam
Curt. iun. nu. 14. C. de pact. *Guido P.* dec. 184. n. 2. *Ruſtic.*
qui plurimos congerit in tract. de liber. in condit.
poſitis lib. 2. cap. 2. *Menoch.* conſ. 173. num. 50. &
conſ. 396 n. 96. *Decian.* conſ. 3. n. 49. lib 1. & conſ. 103.
n. 12. & ſeqq. lib. 2. *Surd* conſ. 67. num. 33. & conſ 96.
num. 30. *Honded.* conſ. 54. num. 12. lib. 2. *Fachin.* conſ.
32. num. 1. lib. 3. *Modern. Brixien.* de fideicom. ſubſt.
Deciſ. Clem. Merlini.
qu. 437. n. 25. *Rota* dec. 105. n. 3. & 7. & dec. 266. n. 15.
& deciſ. 320. n. 15. p. 1. recent. Præſertim quia qualitas
maſculinitatis fuit pluries reperita *Surd* d. conſ.
96. num. 31. verſ. præſertim hoc caſu *Honded.* d. conſ.
54. n. 13. lib. 1. *Giouagn.* conſ. 79. nu. 9. & 72. *Rota* dicta
dec. 266. num. 15 & dec. 300 num. 5. in fin. part. 1.
recent. cum alijs per *Modern. Brixien.* dicta qu. 437.
n. 31.

Secunda coniectura eſt, quia ijdem filij fuerunt
poſiti in conditione cum alia qualitate, nempe quod
eſſent legitimi, & naturales, & de legitimo matrimonio 5
nati *Socc.* iun. conſ. 110. n. 15. & ſeqq. lib. 3. vbi dicit
hanc coniecturam eſſe multum concludentem,
& conſ. 145. n. 39 *Menoch.* conſ. 325 n. 10. *Honded.*
conſ. 65. n. 42. lib. 1. *Surd* dec. 162. n. 8. vbi dicit hanc
eſſe vrgentiſſimam coniecturam *Fachin.* d. conſ. 32.
n 1. lib. 3. *Giouagnon.* d. conſ. 79 num. 18 73. & 96. &
Modern Brixien. d. q. 437. n. 64. Rota coram Card.
Seraphino dec. 936 nu. 9 & in recent. dec. 300. nu. 6.
part. 1. & dec. 3[illegible]9. n 6. coram Sa. me. Gregorio XV. &
in Meleuitana hæreditatis 27. Maij 1619. coram bo.
m. *Seleucien.*

Tertia reſultat ex eo, quod non ſemel, ſed bis fuerunt
poſiti in conditione cum qualitatibus prædictis,
ex hoc enim magis elicitur teſtatoris voluntas 6
illos diſpoſitiuè vocandi *Gozzad* conſ. 64. num. 9 &
ſeqq. *Corn.* conſ. 74. nu. 5 & ſeq. lib. 2. *Siluan.* conſ. 53.
ſub n. 3. *Mantic.* de coniect vlt vol. lib. 11. tit. 3. nu.
27. *Menoch.* præſumpt. 76. n. 58. lib. 4. *Giouagn.* dicto
conſ. 79. num. 27. 75. & 98 *Modern Brixien.* dicta qu.
437. nu. 101. Card *Seraph* deciſ. 1329 nu. 11. *Rota*
deciſ. 105. n. 3. & dicta dec. 166. n. 11. & dec. 320. n.
15. p. 1 recent. & dec. 329. nu. 7 coram S. mem. Greg.
XV.

Quarta eſt coniectura quoniam fuerunt expreſſe
vocati ad portionem patruorum, ideò debent etiam
cenſeri vocati ad portionem Patris reſpectu cuius 7
fuerunt poſiti in conditione *Gozzadin.* dicto conſ.
64. nu. 10. verſ. quia dico &c. *Ruin.* conſ. 160. n. 24. lib.
2. *Crauett.* conſ. 62. n 10 lib. 1. *Gabr.* de fideicomm.
concl. 4. n. 36. *Modern* Brixien. dicta q 437. n 84. &
fuit pluries reſolutum, vt in dec. 105. n. 1. & dec. 133.
n. 5 & dec. 144. n. 3. & in dec. 146. nu 6 p. 1. recent. &
in Montisfaliſci fideicommiſſi 20. Nouembris 1602
coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & in Vibeurtano fideicommiſſi
27. Ianuarij 1606 coram Reuerendiſſimo
Domino meo *Decano*, maior enim ratio vocationis
vrget quoad portionem proprij Parentis,
quam patruorum, vt benè per *Rimin.* ſen. in conſ. 189.
n. 11. & ſeqq lib. 1.

Ex quibus, & aliis coniecturis latius deductis, &
ponderatis per Informantes pro DD. de Sangeorgiis,
viſum fuit ſatis conſtare de vocatione, maximè ſi 8
inſimul coniungantur, prout in hac materia coniungi
debent *Rota* dec. 146. nu. 1. & dicta deciſ. 266. nu.
19 p. 1. recent & dec. 355 n. 9. coram S. me. Gregorio
XV. & ibi Addent. n 19. & in dicta Meleuitana hæreditatis
17. Maij 1616. coram bo. me. *Seleucien.* Ideoque
bona dicti quondam Ioannis fideicommiſſo
ſubiecta, in fideicommiſſo Hieronymi non compræhenduntur,
cum de illis ſpecialis mentio facta
non fuerit, nec vllæ adſint coniecturæ, ex quibus ſufficienter
deprehendatur Hieronymum etiam de illis
diſponere voluiſſe, quæ in generali diſpoſitione
de bonis ſuis non compræhenduntur *Cuman.* conſ. 9
109. ſub num. [illegible] in fin. verſ. non obſtat *Roland.* conſ.
71. n 18 lib. 2. *Peregr.* de fideicomm. art. 6 n. 8. *Surd.*
deciſ. 93. num. 20. *Seraph.* deciſ. 963. numer. 6. & dec.

3 *In deſcendentibus leuiores coniectura ſufficiunt, vt filij in conditione poſiti vocati intelligantur.*

4 *Filij in conditione poſiti ſub qualitate maſculinitatis vocati intelliguntur.*

5 *Item quando ſub qualitate, quod ſint legitimi, & naturales.*

9 *Item maximè quando non ſemel, ſed bis, aut pluries fuerunt poſiti in conditione ſub dd. qualitatibus.*

7 *Item quando expreſſe apparent vocati ad ſucceſſionem Patruorum.*

8 *Coniectura pro vocatione filiorum in conditione poſitorum ſunt ponderandæ, non vt ſingula, ſed vt aggregata, & vnita.*

9 *In generali inſtitutione, & fideicommiſſo non veniunt bona alterius teſtatoris fideicommiſſo vinculata non facta diſpoſitione expreſſa, vel tacita ex coniecturis.*

10 *Conſ.* Oldrad. 21. *declaratur.*

Deciſio CCCLIX.

CEnſuerunt Domini conſtare de fideicommiſſo ad fauorem filiorũ Hieronymi, ille enim poſtquam vniuerſales hæredes inſtituit Bernardinum, Romaninum, & ipſum Hieronymum eius filius, & Bonifacium ex quondam Bartholomeo nepotem, ſubſtitutionem fecit per hæc verba: Et altero eorum Bernardini, Romanini, Hieronymi, & Bonifacij decedente quandocumque ſine filiis maſculis legitimis, & naturalibus, & ex legitimo matrimonio natis tali ſic quandocumque decedenti ſine filiis maſculis, prædictis maſculis legitimis, & naturalibus, & de legitimo matrimonio natis & ſeu naſcituris ſupradictos eius hæredes ſuperſtites, necnon ſuperſtitum filios maſculos legitimos, & naturales & ex legitimo matrimonio natos, & naſcituros æquis portionibus in ſtirpes, & non in capita ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum &c Ex quibus verbis viſum fuit dictos Hieronymi filios in conditione fideicommiſſi poſitos, tacitè ad ipſum fideicommiſſum fuiſſe vocatos.

Quamuis enim regula ſit in contrarium iuxta re-
1 ceptionem opinionem gloſ. in l. Lucius ſi 2. ff de hæred. inſtit. quã paſſim Rota ſequitur, ab ea tamen receditur ex coniecturis vocationes ſuadentibus Card.
2 *Seraphin.* dec. 1319. n. 1. *Rota* dec. 133. ſub n. 1. & dec. 266. n. 3. & dec. 310. n. 15. p. 1. recent. & dec. 329. nu. 2. coram S. me. Gregorio XV. Præſertim quando ſunt poſiti in conditione deſcendentes Teſtatoris, vt hic, tunc enim etiam leuiores coniecturæ ſufficiunt
3 *Corn.* conſ. 97. num. 3. verſ. eſt enim tam vrgens lib. 1. *Dec.* conſ. 242. ſub n. 4. verſ. & quoniam filij *Crauett.* conſ. 367. ſub n. 9. Card *Mantic.* de coniectur. lib. 11. tit. 2. ſub n. 19. *Rota* dec. 105. ſub n. 3. p. 1. recent. & apud S. me. Gregorium XV. dec. 315. n. 5. & dec. 329. n. 3. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* in Vibeuetana fideicommiſſi 27 Ianuarij 1606. quæ eſt dec. 267. inter eius impreſſ. In propoſito verò plures coniecturæ concurrunt, quarum Prima eſt, quod dd. Hieronymi filij fuerunt poſiti in conditione cum
4 qualitate maſculinitatis *Dec.* in l. 1. n. 6 & ibi etiam *Curt.* iun. nu. 14. C. de pact. *Guido P.* dec. 184. n. 2. *Ruſtic.* qui plurimos congerit in tract. de liber. in condit. poſitis lib. 2. cap. 2. *Menoch.* conſ. 173. num. 50. & conſ. 396 n. 96. *Decian.* conſ. 3. n. 49. lib 1. & conſ. 103. n. 12. & ſeqq. lib. 2. *Surd* conſ. 67. num 33. & conſ 96. num. 30. *Honded.* conſ. 54. num. 12. lib. 2. *Fachin.* conſ. 32. num. 1. lib. 3. *Modern. Brixien.* de fideicom. ſubſt.

Deciſ. Clem. Merlini.

qu. 437. n. 25. *Rota* dec. 105. n. 3. & 7. & dec. 266. n. 15. & deciſ. 320. n. 15. p. 1. recent. Præſertim quia qualitas maſculinitatis fuit pluries repetita *Surd* d. conſ. 96. num. 31. verſ. præſertim hoc caſu *Honded.* d. conſ. 54. n. 13. lib. 2. *Giouagn.* conſ. 79. nu. 9. & 72. *Rota* dicta dec. 166. num. 15 & dec. 300 num. 5. in fin. part. 1. recent. cum aliis per *Modern. Brixien.* dicta qu. 457. n. 31.

Secunda coniectura eſt, quia ijdem filij fuerunt poſiti in conditione cum alia qualitate, nempe quod
eſſent legitimi, & naturales, & de legitimo matrimo- 5
nio nati *Socc.* iun. conſ. 110. n. 15. & ſeqq. lib 3. vbi dicit hanc coniecturam eſſe multum concludentem, & conſ. 145. n. 39 *Menoch.* conſ. 325 n. 10. *Honded.* conſ. 65. n. 42. lib. 1 *Surd* dec. 162. n. 8. vbi dicit hanc eſſe vrgentiſſimam coniecturam *Fachin.* d. conſ. 32. n 1. lib. 3. *Giouagnon.* d. conſ. 79 num. 18 73. & 96. & *Modern Brixien.* d. q 437. n. 64. Rota coram Card. *Seraphino* dec. 936. nu. 9 & in recent. dec. 300. nu. 6. part. 1. & dec. 319. n 6. coram Sa. me. Gregorio XV. & in Melenitana hæreditatis 27. Maij 1619. coram bo. m. *Seleucien.*

Tertia reſultat ex eo, quod non ſemel, ſed bis fuerunt poſiti in conditione cum qualitatibus prædi-
ctis, ex hoc enim magis elicitur teſtatoris voluntas 6
illos diſpoſitiuè vocandi *Gozzad* conſ. 64. num. 9. & ſeqq. *Corn.* conſ. 74. nu. 5 & ſeq. lib. 1. *Siluan.* conſ. 53. ſub n. 3. *Mantic.* de coniect vlt vol. lib. 11. tit. 3. nu. 27. *Menoch.* præſumpt. 76. n. 58. lib. 4. *Giouagn.* dicto conſ. 79. num. 27. 75. & 98 *Modern Brixien.* dicta qu. 437. nu. 101. Card *Seraph* deciſ. 1329 nu. 11. *Rota* deciſ. 105. n 3. & dicta dec. 266. n. 11. & dec. 320. n. 15. p. 1 recent. & dec. 329. nu. 7 coram S. mem. Greg. XV.

Quarta eſt coniectura quoniam fuerunt expreſſe vocati ad portionem patruorum, ideò debent etiam
cenſeri vocati ad portionem Patris reſpectu cuius 7
fuerunt poſiti in conditione *Gozzadin.* dicto conſ. 64. nu. 10. verſ. quia dico &c. *Rum.* conſ. 160. n. 24. li. 2. *Crauett.* conſ. 62. n 10 lib. 1 *Gabr.* de fideicomm. concl. 4. n. 36. *Modern* Brixien. dicta q 437. n 84. & fuit pluries reſolutum, vt in dec. 105. n. 1. & dec. 133. n. 5 & dec. 144. n. 3. & in d. dec. 146. nu 6 p. 1. recent. & in Montisfaliſci fideicommiſſi 20. Nouembris 1602 coram bo. me. Card. *Pamphilio*, & in Vibeuetana fideicommiſſi 27. Ianuarij 1606 coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, maior enim ratio vocationis vrget quoad portionem proprij Parentis, quam patruorum, vt benè per *Romn.* ſen. in conſ. 189. n. 11. & ſeqq lib. 1.

Ex quibus, & aliis coniecturis latius deductis, & ponderatis per Informantes pro DD. de Sangeorgiis,
viſum fuit ſatis conſtare de vocatione, maximè ſi 8
inſimul coniungantur, prout in hac materia coniungi debent *Rota* dec. 146. nu. 1. & dicta deciſ. 266. nu. 19 p. 1. recent & dec. 355. n. 9. coram S. me. Gregorio XV. & ibi Addent. n 19. & in dicta Meleuitana hæreditatis 17. Maij 16 6. coram bo. me. *Seleucien.* Ideoque bona dicti quondam Ioannis fideicommiſſo ſubiecta, in fideicommiſſo Hieronymi non compræhenduntur, cum de illis ſpecialis mentio facta non fuerit, nec vllæ adſint coniecturæ, ex quibus ſufficienter deprahendatur Hieronymum etiam de illis diſponere voluiſſe, quæ in generali diſpoſitione
de bonis ſuis non compræhenduntur *Cumin.* conſ. 9
109. ſub num. 7. in fin. verſ. non obſtat *Roland.* conſ. 71. n 28 lib. 2. *Peregr.* de fideicomm. art. 6. n. 8. *Surd.* deciſ. 93. num. 20. *Seraph.* deciſ. 963. numer. 6. & dec.

969 numer 8. & fuit dictum in Viterbien. Caſtrorum 14. Decembris 1616. coram bo. me. Card. *Sacrato.*

Nec prędictis vllo modo obſtat conſ. *Oldr. li* 21. Quoniam illius materia non applicatur, cum ho-
10 die ſolum quæratur, an filij dicti Hieronymi in conditione poſiti, ad excluſionem ſubſtituti cenſeantur etiam diſpoſitiuè vocati, Immò potius conſ. prædictum retorquetur, quia per dictorum filiorum exiſtentiam fideicommiſſum Ioannis, in illorum perſona expirauit, itaut bona in illius hæreditate reperta peruenirent libera ad Alexandum Iuniorem; quamuis enim filij prædictis ex coniecturis cenſeátur diſpoſitiuè vocati, non tamen ſequitur illos fuiſſe grauatos, ex actiua enim vocatione non benè infertur ad paſſiuum grauamen *Pariſ.* conſ. 31. nu. 18. il 2. latè *Decian.* conſ. 26. n. 45. lib. 2. & fuit dictum in Romana de Taſſonis 12. Febuarij 1588. coram *Gypſio*, & in aliis ſæpè.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Vrbeuetana fideicommiſſi.
Lunæ 5. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Reciproca etiam de linea ad lineam deducitur ex coniecturis de quibus in deciſione. Et filiorum appellatione in fideicommiſſo quando veniant Nepotes.

SVMMARIVM.

1 *Reciproca non cenſetur inducta ex inſtitutione filiorum, & deſcendentium in infinitum.*

2 *Reciproca de linea ad lineam inducitur, ex quo in euentum, in quem non extent filij, vel aliqui ipſorum vocati ſunt proximiores.*

3 *Item quando facta eſt ſubſtitutio in defectum omnium deſcendentium.*

4 *Item quando facta eſt reciproca expreſſa inter primo loco inſtitutos, aut ſubſtitutos, cenſetur tacite etiam inducta inter deinde ſequenti gradu ſubſtitutos, & nominatos.*

5 *Reciproca excluditur ex verbis, quod filij vnius ſuccedant Patri, & non Amitæ, vel Patruo.*

Sed declaratur procedere, quatenus eſſent ex deſcendentibus, & ſic vt non fiat ſucceſſio in altera linea, niſi in defectum deſcendentium ex ea ibidem.

6 *Conſ.* Oldrad. 21 *non habet locum, quando defectus filiorum eſt indeterminatè conſideratus omni tempore, & ea n & 7.*

8 *Nepotes & deſcendentes veniunt appellatione filiorum, vbi filiorum eſt facta conditionaliter mentio.*

9 *Liberorum appellatione veniunt Nepotes.*

10 *Deſcendentium appellatione veniunt Nepotes, & alij deinceps.*

Deciſio CCCLX.

PLacuerunt Dominis fundamenta deciſionis in hac cauſa factæ, ex quibus perſtiterunt in deciſis.

Quamuis enim vbi teſtator pluribus hæredibus inſtitutis eorum liberos, & Deſcendentes in infinitum ſubſtituit non cenſeatur inducta reciproca de li-
1 nea ad lineam *Alex.* conſ. 167. lib. 5. *Rum.* conſ. 12 I. n. 8. lib. 2. Cardin. *Seraph.* deciſ. 1023 nu. 3 cum aliis congeſtis per *Moder. Brixien.* de fideicommiſſ. ſubſtit. q. 475. n. 1. cum ſeqq. hoc tamen non poteſt procedere in caſu propoſito, quia cum teſtator in euentum in quem non extarent filij, ſeu filię ex prędictis, ſeu aliqua prædictarum (nempè Dominicæ, & Lucretiæ) vocauit ſuperuiuentes ad omnium bonorum ſucceſſionem reſultat reciprocam expreſſam de vna linea ad aliam factam fuiſſe, aliter enim teſtamenti verba verificari non poſſent.

Idemque etiam rectè ſuadetur tum ex eo quod apparet teſtatorem deueniendo ad tertium ſubſtitutionis gradum in caſu quo ſuperius vocati omnino decederent ſine deſcendentibus maſculis, & fæminis, & ſic in defectum omnium deſcendentium dictarum Dominicæ, & Lucretiæ eius ſororum vocaſſe proximiores agnatos, qui tunc reperirentur, & conſequenter certum eſt inter ipſos vocatos, eorumque deſcendentes reciprocam de vna linea ad aliam
inducere voluiſſe *Socein.* Iun. conſ. 110. nu. 16. & 17. 2
lib. 3. *Laderch.* conſ 169. *Odd* conſ. 45. nu 40. *Peregr.* conſ. 54. n. 5. & ſeqq. & conſ. 62 n 11. 16. & ſeqq. & conſ. 55. n. 17. & 29. lib. 1. & de fideicom ſubſtit. q. 475. n. 26.

Tum etiam quia fideicommiſſum eſt reale, vt latius deducitur in deciſione; Tum demum quia negari non poteſt quin inter primos vocatos expreſſis
verbis ſit facta reciproca de vna linea ad aliam ibi, 3
Et in euentum in quem non extarent filij, ſeu filiæ ex prædictis, ſeu aliqua prædictarum, tunc & eo caſu ſuperuiuentes, hęredes inſtituit omnium, & ſingulorum ſuorum bonorum, vndè etiam inter eorum-
dem deſcendentes reciproca pariter facta cenſeri de- 4
bet *Cranett.* conſ. 30 n 6. & ſeqq. *Soccin.* Iun. conſ. 110. nu. 10. & 39. *Odd* dicto conſ 45. nu 43. *Menoch.* præſumpt. 62. n. 39. li. 4. *Peregr.* conſ. 36. n. 8 & 9 li. 1. *Rota* dec. 266. n. 20 & dec. 300. n. 9. & dec. 320. n. 13. p. 1. recent.

Et ex his patet non obſtare verba illa (ita quod filij vnius ſint hæredes propriæ Matris, & non Amitæ) primo ſubſtitutionum gradui adiecta, quæ reciprocam apertè excludunt, quia teſtator ad alios ſubſtitutionum gradus poſtea fuit progreſſus, adeo vt clare pateat per verba prædicta expreſſiſſe id quod tacitè inerat declarando, quod donec extarent deſcendentes vnius ex dictis ſororibus, illi tantum in hæreditatis portione ſuccedere deberent, nec ſieret tranſitus ad aliam lineam niſi in defectum omnium
deſcendentium alterius iuxta tradita per *Alex.* 5
conſ. 167. lib. 5. *Corn.* conſ. 233. nu. 10. lib. 4. *Rimin.* ſen. conſ 28. num. 14. *Menoch.* conſ. 348. nu. 24. *Odd.* conſ. 65. num. 57. *Peregr.* conſ. 1. num 8. & ſeqq. lib. 5. & de fideicommiſſ. dicto art. 13. num. 74. & art. 27. num. 14. cum aliis per *Moder. Brixien.* d. quæſt. 475. num 48.

Neque obſtat conſ. 21. *Oldradi*, quia dictus ſecun-
dus ſubſtitutionis gradus apparet factus ſimpliciter 6
in caſu non exiſtentiæ, ideò ſubſtitutio locum habet quandocumque filij, & deſcendentes alicuius ex prædictis, nempè Lucretiæ & Dominicæ non extent ex allegatis in deciſione.

Præterea *Oldrad.* conſ. locum non habet quando ex inferioribus verbis teſtamenti apparet fideicommiſſum fuiſſe relictum etiamſi primo inſtituti decederent cum filiis, qui poſtea deficerent, nec quan-
do in vltimo gradu fuerunt in omnium defectum 7
vocati agnati prout hic, vt reſpondit Rota coram Card. *Mantica* dec. 375. n. 7. & 8.

Neque

Neque etiam obſtat, quod conditio importata per illa verba (in euentum in quem non extarent filij, ſeù filiæ ex prædictis) deficiſſe, ipſumque fideicommiſſum expiraſſe videatur, eo ipſo quod apparet extitiſſe filius primi gradus; nã placuit reſponſio, quod
8 vbi conditionaliter eſt facta mentio filiorum, prout hic, illorum appellatione veniunt nepotes, & omnes alij deſcendentes l. Lucius ff. de hæred. inſtit. iuncta l. 1. C. de condit. inſert. *Bart.* in l. liberorum n. 18. ff. de verb. ſignif. *Bald.* in l. Gallus §. inſtituens, & ibi *Caſtr.* n. 4 ff. de liber. & poſthum. *Peregr.* de fideicom. art. 28. n. 32. *Moder. Brixien.* de fideicom. ſubſtit. qu. 321. n. 6. verſ. reſpondetur 2. & n. 12. & q. 413. n. 3. 5. & ſeqq. & præſertim num. 8. vbi quod hoc procedit etiam fuerint poſiti in conditione filij ex ſe, aut ex ſuo corpore nati.

Ex viſa eſt etiam ceſſare omnia difficultas, quia teſtator ſubſtituit liberos, quorum appellatione ve-
9 niunt etiam nepotes, & cæteri deſcendentes l. liberorum ff. de verb. ſignific. l. vlt. C. de legit. hæred. §. 1. auth. de hæred. ab inteſt. *Moder. Brixien.* qui plures congerunt d. tract. de fideic. ſubſt. q. 327. n. 1. Et ex totius teſtamenti ſerie, ac verborum contextu apparet ipſum fuiſſe progreſſum ad plures ſubſtitutionum gradus, & accepiſſe nomen filiorum pro deſcendentibus, immò de ipſis deſcendentibus expreſſam mentionem feciſſe, quorum appellatione certum eſt ve-
10 nire nepotes, pronepotes, & alios omnes in infinitum §. 1. auth. de hæred. ab inteſt. l. fin. C. de ſuis, & legit. hæred. *Rota* dec. 492. n. 1. p. 4. diuerſ. & in Bonon. fideic. de Deſiderijs 20. Martij 1626. coram me.

Ex quibus etiam ceſſat id quod dicebatur, verbum illud ſuperuiuentes, referri tãtum ad eos, qui fuerunt expreſsè vocati, & in conditione poſiti, quia apparet in conditione poſitos, & expreſsè vocatos fuiſſe non ſolum filios primi gradus, ſed etiam omnes alios deſcendentes, vt dictum eſt, ideoque verbum prædictum, ſuperuiuentes, de omnibus eſt intelligendum, & ſic etiam de Vincentio.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Amerina Domus.
Veneris 9. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Actor, qui intentauit iudicium iactationis, & moleſtiarum extraiudicialium, debet probare de moleſtiarum illatione.*

2 *Per inſtantiam factam nihil fieri, niſi tranſportatis actis dicitur probatum de diffamatione.*

Deciſio CCCLXI.

PEr quatuor deciſiones in hac cauſa factas, primo coram R.D. meo Patriarcha *Antiocheno*, & deindè coram Ill D. Card. *Caualerio*, fuerat firmatum ſententiam abſolutoriam latam ad fauorem D. Dioniſij fuiſſe iniuſtam, ac reuocandam; Verum quia ipſe non acquieſcebat inſiſtendo præſertim in depoſitionibus teſtium poſt tres primas deciſiones pro eius parte examinatorum, denuò propoſui dubium qualiter iam reſolutum.

Et Domini perſtiterunt in deciſis, quia optimè ſubſiſtit fundamentum deciſionum, quod ſcilicet Dioniſius cauſam committi obtinuit ſuper iactationibus, & moleſtationibus extraiudicialiter, & de facto, non autem iudicialiter illatis, vt patet ex lectura Commiſſionis, de qua in ſom. ipſius nu. 6. & tamen aliquas huiuſmodi extraiudiciales moleſtationes non probauit, prout probare tenebatur *Bald.* in l. 2. C. de 1
fil. pro patr. *Cagnol.* in l. diffamari n. 6. C. de ingen. & manumiſſ. *Boer.* deciſ. 255. ſub n. 7. verſ. quæ probatio *Gabr* de action. concl. vlt. n. 24. *Gail.* obſeruat. 10. n. 7. & 8. lib. 1. cum alijs in dictis deciſionibus allegatis.

Non obſtat quod D. Benedictus in dicto iudicio comparendo, ter oppoſuerit generalia contra commiſſionem, & iura, & proteſtatus fuerit nihil fieri niſi tranſportatis actis, & conſequenter ex tali contradictione moleſtiæ, ac diffamationes ſufficienter proba- 2
tæ videantur iuxta tradita per *Lap.* allegat. 64. no. 5. *Vant.* de nullit. ex defectu proceſſ. n. 65. circa fin. *Gail.* obſeruat. 12. n. 2. & alios pro Dioniſio allegatos, Nam placuit reſponſio alias data in hac cauſa die 11. Martij 1622. coram Ill. D. Card. *Caualerio*, quod ſcilicet probantur quidem moleſtationes, vt loquuntur præallegati DD. non tamen extraiudiciales tantum, & de facto prout probari debent, ſtante illa clauſula reſtrictiua, non tamen iudicialiter illatis, in commiſſione appoſita, &c. & ſic probatio deberet attingere præciſe haſce moleſtias extraiudicialiter illatas, in præſenti autem viſa fuit æquiuoca probatio, & generalis, quia poteſt intelligi de moleſtationibus, quę in iudicio dabantur, quæ tamen non ſufficiunt, & expreſſe cauetur in dicta commiſſione.

Neque obſtant teſtes, vt ſupra examinati, de quibus in ſumm. Dioniſij n. 9. primus enim dicit Benedictus dixiſſe, *che hauerebbe fatto in maniera, che le coſe ſue hauerebbero fatto buona piega*; ſecundus verò *che voleua far riuedere la cauſa ſua*; tertius *che farò riuedere ogni coſa*, quartus denique *di voler fare riuedere detta cauſa con Dioniſio, e Martia Clementini*; & ſic deponunt de moleſtia de facto inferenda contra perſonam, poſſeſſionem, vel bona, quæ pertinet ad extraiudiciales inquietationes, vt declarat *Mandoſ.* de commiſſ. in commiſſ. 5 in verbo vexare, & inquietare, ſed tantum de moleſtationibus iudicialiter inferendis ius ſuum proſequẽdo, vt benè fuit deductum in vltima deciſione ſub die 6. Martij 1625. coram D. Card. *Caualerio*.

Ex quibus, & alijs deductis in dictis deciſionibus Domini vtraque parte informante ſteterunt in deciſis &c.

Aſculana alimentorum.
Veneris 9 Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam ex negligentia Procuratoris non venit concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quæ in iudicatum tranſiuit, venit exequenda.*

2 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam non conceditur, vbi non conſtat de eius iniuſtitia.*

3 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam non conceditur ex negligentia Procuratoris.*

Deciſio CCCLXII.

PRo Penta informante reſponſum fuit, ſcilicet conſtare de re iudicata, & eam eſſe exequendam.

Lata enim fuit ſententia Rotalis, de cuius validitate patet ex reuolutione actorum iuxta vulgat. dec. *Caput.* 160. p. 2. Iuſtitia verò ex deciſione in hac cauſa coram me facta ſatis deprehenditur; vndè cum ab ea non fuerit appellatum certè in iudicatum
1 tranſiuit, idcoque eſt executioni demandanda auth. hodiè C. de appellat. & quoad conſultationem de re iud. *Rota* in recent. deciſ. 662. n. 1. p. 1. & deciſ. 183. n. 3. p. 2. cum aliis.

Nec obſtat quod fuerit ad Inſtantiam Io. Franciſci Aduerſarij commiſſa cauſa reſtitutionis in integrũ quia cum non doceatur de iniuſtitia ſententiæ, & ſic
2 de illius læſione reſtitutio in integrum non conceditur *Caſtr.* in l. fin. nu. 3. ff. in quib. cauſ. in integ. reſt. & Rota coram Card. *Seraph.* dec. 1218. n. 1. & in recent. dec. 319. n. 1. & dec. 731. n. 1. p. 2. Et deinde emanauit commiſſio reformatoria, vt ex ſumm. Pentæ n. 4. in cuius executionem fuit præfixus terminus ad docen. de appellatione, & nihil releuans in deductum fuit.

Minus obſtat, nec allegari poteſt negligentia Procuratoris in appellando, quia pars aduerſa ſibi imputare debet quod negligentem Procuratorem conſti-
3 tuerit, & ex hac ſola negligentia non competit reſtitutio in Integrum l. 1. §. fin. ff. quand. appell. ſit *Alex.* conſ. 95. n. 7. & 11. lib. 2. *Ceph.* conſ. 185. n. 42. & ſeqq. *Lanceliott.* de attent. appell. penden. p. 2. c. 14. num. 2. Addent. ad S. me. Greg. XV. dec. 573. n. 13. *Rota* dec. 127. n. 2. p. 4. diuerſ.

Et Ita, &c.

Romana Vineæ.
Mercurij 14. *Iunij* 1628.

ARGVMENTVM.

Sententia contra ſententiam lata ad hoc vt ſubſtineatur, quid opus ſit, Melioramentorum fructus qualiter ſint deducendi, & alia de melioramentis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſecunda lata contra primam, quæ tranſitum fecit in rem iudicatam, vt valeat quid requiratur.*
2 *Iudex non poteſt procedere non reuocata prima ſententia, ne detur ſententia contra ſententiam.*
3 *Spolij actio non competit contra iuſtè poſſidentem.*
4 *Fundamentum ſuæ intentionis quis non debet probare per præſumptiones.*
5 *Fructus meliorationum ſunt deducendi tanquam proprij meliorantis, & ad ipſum ſpectantes, nec ſunt in eius primum creditum imputandi.*
6 *Iudex iniuſtè procedit ad reintegrationem non præfixo termino ad liquidandum melioramenta.*
7 *Retentio pro melioramentis competit, non obſtante cautione ex aduerſo præſtita de illis reficiendis.*
8 *Inſtrumentum declaratiua ſimulationem nullius eſt roboris, & momenti.*
9 *Simulatio melius non poteſt declarari, quam per propriam confeſſionem.*
10 *Declaratio facta à Procuratore non habente ad hoc ſpeciale mandatum principali non præiudicat.*
11 *Quod maximè procedit, quando principalis in contrarium proteſtatus eſt.*

Deciſio CCCLXIII.

PArthemia Tomaſſina in vim ſententiæ in iudicio Saluiani ad ſui fauorem latæ, pro credito ſuæ dotis, fuit à S. m. Greg. XV. tunc Iudice deputato immiſſa in poſſeſſionem Vineæ, de qua agitur vſque de an. 1505. vt in ſum. n. 1. Paulus verò Ghirlantius ao. 1607. contra eandem Parthemiam à D. Triuulno Illuſtriſſ. Vic. Locumtenente obtinuit ſententiam in ſpolio, quæ deinde à D. Marcheſano aono 1615. fuit reuocata, cum impoſitione perpetui ſilentij, vt in ſum. n. 4. & hæc ſententia poſterior tranſiuit etiam in iudicatum. Sed an. 1624. idem Paulus rurſum in Iudicio ſpolij contra Margharitam filiam, & hæredem q. Parthemiæ obtinuit aliam ſententiam, vt in ſum. n. 5. quæ deindè ab altero Iudice fuit etiam confirmata, & executioni demandata; Modo autem cauſa ex reſcripto Signaturæ in Rota commiſſa, dubitaui, an d. vltimæ ſententiæ eſſent confirmandæ vel infirmandæ, & hodiè reſponſum fuit eſſe infirmandas vti nullas, & iniuſtas.

Nullitatem quidem in penultima ſententia deducebant Domini ex eo, quia ipſe pronunciauit ad fauorem Pauli ſuper reintegratione non reuocata contraria ſententia D. Marcheſani prius lata, & in Iudi- 1
catũ tranſacta Clem. ſi appellationem de appel. *Gabr.* conſ. 54. n. 8. lib. 1. *Caſſad.* dec. 1. n. 4. de ſeq. poſſ. & fruct. *Rota* dec. 161. n. 2. p. 1. in recent. Quæ nullitas ſubſiſtit, & obſtat etiamſi ſententia dicatur lata tamquam in prima, quia immò dictus penultimus Iudex aſſeruit ſe Iudicem tertiæ inſtantiæ, & vti talis proceſſit, necnon is proceſſus fuit confectus, ſed ſuper priori proceſſu pronunciauit, quibus concurrentibus Iudex non potuit procedere, non reuocata ſententia præcedenti, ne detur ſententia contra ſen- 2
tentiam l. 1. C. quand. prouoc. non eſt neceſſ. *Felin.* in c. inter Monaſterium n. 15. & ſeq. de ſent. & re iud. & benè declarat *Gabr.* d. conſ. 54. n. 8. lib. 1.

Iniuſtitia verò in ſententiis poſterioribus deſumebatur à Dominis ex eo, quia cum Parthemia autrix Margharitæ fuiſſet immiſſa in poſſeſſionem Vineæ Iudicis auctoritate, in Iudicio Saluiani, iuſtè, & rectè poſſidebat, & conſequenter Paulo non competebat 3
actio ſpolij contra iuſtè poſſidentem l. iuſtè poſſidet ff. de acqu. poſſ. *Bald.* in l. fi. C. vnde vi *Rain.* conſ. 49. n. 15. lib. 4. *Rota* in recent. dec. 646. n. 1. p. 2. & coram S. me. Gregorio XV. dec. 43. num. 1. & fuit dictum in Romana ſpolij 27. Apr. 1622. coram me.

Non obſtat, quòd Parthemia ex lapſu tanti temporis quo vineam poſſedit, præſumatur ex fructib. ſatiſfacta de ſuo credito; quia fuit reſponſum, quod cum à Paulo non fuerit probata quantitas fructuum per- 4
ceptorum nec facta illorum liquidatio, quæ tamen ad ipſum ſpectabat, tamquam fundamentum ſuæ intentionis, non intrat allegata præſumptio & exceptio ſatisfactionis l. ab ea ff. de prob. *Menoc.* præſumpt. 135. n. 1. & 2. li. 3. *Rot.* dec. 516. n. 1. p. 2. recen. & apud *Moder. Rom.* de Saluian. dec. 62. & 101. ac fuit dictũ in his terminis in Firmana, ſeu Maceraten. dotis 10. Dec. 1617. coram R. P. D. meo *Pironano*, Præſertim verò quia potius videtur conſtare de non ſatisfactione, cum vinea de tempore immiſſionis eſſet diſtincta, ac deſerta, & nullos produceret fructus vt probant Teſtes dari in ſum. n. 3. Immò amplius cum d. vinea fuerit poſtea per eandem Parthemiam meliorata, & ad culturam redacta, cum impenſa ſcut. 618.

vt

5 vt ex relatione peritorum ſum. nu.7. fructus huiuſ-
modi meliorationum ſunt deducendi tamquam pro-
prij melioramentis; & ad ipſum ſpectantes, nec
ſunt in eius primum creditum imputandi *Put.* dec.
275.lib.3. *Affl.*dec.87.n 6.& 7. & ibi *Vrſil.*n.3 *Garz.*
de expenſ.c.23.n 56 & ſeq *Rota* dec 435.n 15.p.1.re-
cent.cum aliis per *Moder.Bonon.*var.reſol. lib.2.cap.
112.n.52.& ſeq.Indéq; Iudices videntur iniuſtè pro-
ceſſiſſe ad reintegrationem, non præfixo ſpecialiter
6 termino ad liquidandum d. melioramenta, cum de
illis conſtaret in genere ex depoſitione teſtium ſum.
n.3.& interim non erat procedendum ad executio-
nem ſed Margharitæ competebat retentio, non ob-
ſtante cautione ex aduerſo præſtita de melioramen-
7 tis reficiendis iuxta dec. *Put* 10.de ſent.& re iud. *Me-*
*noc.*de recuper.remed.15.n. 570. *Eugen.* conſ.85.n.
97.ad 114 lib.2 *Capic* dec.17.n.7.cum aliis cumula-
tis per *Moder Bonon.*var.reſol.lib.2.d.c.112. n.19.&
20. & tenuit *Rota* in recen.dec. 151. n.1.& 5.p.2.in
Rom. Saluiani interdicti 1.Iulij 1609. coram bo. m.
Patr. *Manzanedo* impreſſ. penes *Marcheſ.* de com-
miſſ.p 1. fol. 1018. in Rom. de Theſauris 11. Ianu.
1613 coram b.me. Card. *Sacrato* apud eumdem *Mar-*
*cheſ.*d.p 1.fol.1087. & in Forolivien. fideic. 9 Maij
1611.coram Reuerendiſſ. D.meo Patriarcha *Pamphi-*
lio,& in Spoletana bonorum 22.Aprilis 1616 coram
bo.me.*Buratto.*

Minus obſtat, quod conſtet de extinctione crediti
Parthemiæ per ſolutionem à Paulo factam, vt ex In-
ſtrumento quietantiæ, quia illud Inſtrumentum fuit
ab eodem Paulo declaratum ſimulatum, & ſic nullius
8 roboris, & efficaciæ, vt in ſum.n.6.nec ſimulatio po-
terat probari, quam per illius confeſſionem l. vnica
9 C.de confeſſ. *Crauett.*conſ.147.n.7. verſ.ad hæc *De-*
cian conſ.62.n.66 lib.3. *Rot.*dec 806 n.5 p 1.diuerſ.
& fuit dictum in Romana Cenſus 17. Decembris
1627 coram me.

Tandem nec obſtat, quod Parthemia ſemel coram
D.Triuultio declarauerit ſe poſſidere vigore inueſti-
turæ habitæ à Canonicis Lateranen. à quibus Paulus
ſe prætendit ſpoliatum, & ſic quod non poſſederit ex
titulo Saluiani; Quoniam, quidquid ſit de dicto ſpo-
lio, quod nō iuſtificatur, placuit reſponſio, quod cum
prædicta declaratio facta fuerit à Procuratore, non
10 habente ad hoc ſpeciale mandatum, & cum ſtatuta-
riis ſolemnitatibus c.151.lib.1. confectum, non po-
tuit præiudicare Parthemiæ ad tradita per *Pariſ.*cōſ.
108.n.48.lib.4.*Surd.*dec.18.n.16.*Moder.*Roman.
ad ſtat.vrb.gloſ.7.n. 127 & ſeqq. *Rota* apud eoſdem
dec.5.n.8.& 12.& in recent.dec.68.n.1.p 2.& coram
S.me.Greg XV.dec.75.n. 1. præſertim cum in actu
11 apprehēſionis poſſeſſionis proteſtata fuiſſet ſe velle
poſſidere vtroque titulo iuxta *Creſc.* dec 5. de reſt.
ſpol. cum aliis, Ideoque adhuc iniuſte fuit Paulus
reintegratus in Iudicio ſpolij.

Et ita Margharita tantum informante reſolutum
fuit, &c.

Bonon. Cenſus.
Lunæ 19.Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Releuatio promiſſa ad fauorem tutoris ſe obligantis
in cauſam obligationis pupillorum, eſt valida, e-
tiamſi non interuenerit Curator diſtinctus à tuto-
re, qui in hoc caſu poteſt authorizare contractum
ad ſui commodum.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione proceſ-*
ſus.

2 *Solemnitates in contractu principali appoſitæ inſer-*
uiunt pro annexis, & acceſſoriis illius.

3 *Tutor non poteſt authorizare contractum ad ſui com-*
modum.

4 *Fallit, quando authorizat palam, & bona fide ideſt*
ad præſentiam Iudicis, & Conſanguineorum n.5.

6 *Item quando actus eſt neceſſarius, vt actus promiſſæ*
indemnitatis pro obligatione tutoris ad fauorem
Pupilli.

7 *Solemnitas à ſtatuto requiſita, vel à iure ſufficit inter-*
uenire in actu principali, quia extenditur ad om-
nia acceſſoria.

Deciſio CCCLXIV.

CVm D.Antonius de conſenſu D.Dominici eius
tutoris aliiſque ſolemnitatibus à ſtatuto Bono-
niæ exiguis ſuper vnius poſſeſſionis, ſeu prædij me-
dietate ab eo poſſeſſa, impoſuiſſet annuum perpetuū
cenſum libr.260.illumque vendidiſſet RR Abbatiſ-
ſæ, & Monialibus S. Laurētij pro precio libr 4000.
ad effectum emendi, & acquirendi aliā medietatem
eiuſdem poſſeſſionis, & pro eo, ac omnib.& ſingulis
per eum promiſſis dictus D. Dominicus non ſolum
vti tutor, ſed etiam proprio, ac particulari nomine fi-
deiuſſiſſet ſeſeque principaliter, & in ſolidum obli-
gaſſet, illumque d. Antonius cum ſolemnitatibus
prę dictis indemnem releuare promiſiſſet vt in ſum.
Dominici nu.2.Idem Dominicus, qui vigore dictæ
obligationis fuit coactus ſoluere libras 260.pro fru-
ctibus dicti cenſus, vt in dicto ſummario num.3 egit
contra Antonium pro ſuę idemnitatis releuatione, &
per Auditorem Generalem Bononiæ pronunciari
obtinuit executionem dicti Inſtrumenti cenſus eſſe
committendam, & relaxandam pro ſumma prędicta
eodem ſumm nu.4. Vnde interpoſita pro parte An-
tonij appellatione, & cauſa ad Rotam deuoluta, Du-
bitaui An dicta ſententia de partibus eſſet confir-
manda, vel infirmanda, & Domini confirmandam
eſſe reſponderunt.

Quoniam validitas non controuertebatur, & ex
reuolutione actorum conſtabat de Iuriſdictione, ci-
tationibus, & alijs neceſſariis, de quibus per *Caputaq.* 1
dec 260.p 2.

De Iuſtitia verò pariter conſtare viſum fuit ex eo
quod apparet ſententiam prędictam fuiſſe latā in vim
dictę obligationis de releuando indemnem, quæ
tamquam acceſſoria, & contenta in eodem Inſtru-
mento cenſus, in quo omnes ſolemnitates neceſſa-
riæ interuenerunt fuit valida non minus ac contra- 2
ctus ipſe, & principalis obligatio ad l. etiam C. de
Iur.dot.& c.acceſſorium de reg Iur.in 6.

Neque obſtat, quod Dominicus tamquam tutor
non videatur potuiſſe authorare in dicta obligatione
de releuando indemnem tendente ad ſuam vtilita- 3
tem l. 1. ff. de author.tut. l. 1. ff. fuit quæſitum vbi
Bart. n.1.& *Alex* nu.2.ff.ad Trebell. Quoniam hoc
non procedit, quando tutor contraxit, & authora-
uit palam, & bona fide *Bart.*in l.pupillus §.item verſ.
aut remiſſa ff.de author.tut. *Alex.*in l.ſingularia n.5.
*Iaſ.*n.17.*Dec.*nu. 12.& ſeqq. ff.ſi cert pet.*Soccin.*ſen.
conſ.87.n.5.verſ.præterea *Bald.*&c.lib.1.Borgnin.de
tutor.& curat.n.177.*Surd.*conſ.9.n.7 & 39 Rota co-
ram S.me.Greg.XV.dec.356.nu.6.prout factum fuit
in caſu propoſito ſtante pręſentia, & decreto Iudicis

4 aſſenſu Antianorum, & tribunorum, & proximio-
rum, atque amicorum aſſiſtentia *Bart.* in l. frater à
fratre n. 51. ff. de cond. Indeb. *Menoch.* præſump. 80.
n. 8. & 9. lib 3. *Surd.* dicto conſ 9. n 40.

Præſertim, quia dicta Indemnitatis promiſſio fuit
actus quodammodo neceſſarius, & conſecutiuus ad
fideiuſſionem prædictam iuxta Iuris diſpoſitionem,
ſecūdum quam indemnitas debetur, etiamſi promiſ-
5 ſa non fuerit *Marſil.* in rubr. de fideiuſſ. n. 305. *Mo-
dern. Peruſ.* de cenſ. p. 2. c. 1. q 2. nu. 6. & q. 3. art. 3. n 2.
Rota Inter Impreſſas apud eumdem dec. 14. nu. 1. &
ſeqq.

Minus obſtat quod non interceſſerit expreſſa, ac
ſpecialis licentia Antianorum, & tribunorum quoad
dictam releuationis obligationem; quoniam ſufficit
6 quod interueniat in contractu principali impoſitio-
7 nis cenſus: cum enim in huiuſmodi contractibus re-
gulariter fideiuſſores dari conſueuerint, vt per *Mo-
dern. Peruſ.* vbi ſupra p. 2. q. 2. n. 3. ſatis conceſſa cenſe-
tur licentia pro dicta obligatione, quæ venit conſe-
cutiuè ex ſuperius deductis

Neque etiam viſum fuit ſubſiſtere, quod pro parte
Antonij dicebatur dicti cenſus Impoſitionem, &
obligationem in illius Inſtrumento contentam fuiſſe
factam ex falſa cauſa eo quod antea idem Antonius
mediante generali ceſſione ſibi factam per R.D. Ca-
rolum iam obtinuerat dictæ poſſeſſionis, ſiue prædij
medietatem; Quoniam iura fuerunt ceſſa talia qua-
lia, & quoad dictam prædij medietatem ceſſio non
apparet effectuata, & veritas eſt, quod licet ipſa me-
dietas ceſſa fuiſſet nihilominus fuerat euicta ad in-
ſtantiam Domini Comitis Iulij de Pepulis, & illius
Vxoris vti creditorum hęreditatis q. Cęſaris, & Ale-
xandri de Bouis, in qua fuerat reperta medietas prę-
dicta, cuius hæreditatis debitum Antonius in ſe aſ-
ſumpſerat in eodem ceſſionis Inſtrumento ſum. n. 7.
Ideò cauſa fuit vera, ac iuſta, & ipſius medietatis
emptionem apparet fuiſſe effectuatam ex publico
Inſtrumento de quo in d ſum. n. 2.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Piſcen. Capellæ.
Mercurij 21. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

In beneficio litigioſo gratia per obitum alterius ex litigantibus, quomodo ſit iuſtificanda, & de eius requiſitis.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur ex literis ordinarij.*
2 *Obitus probatur ex teſtibus, & ex fide Parochi.*
3 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumentis.*
4 *Poſſeſſio probata de vno tempore præſumitur vſque ad obitum continuata.*
5 *Lis probatur ex tranſportatione proceſſus, & commiſſione cauſæ.*
6 *Pro obtinenda ſubrogatione in beneficio litigioſo, debet probari obitus, lis, & Clericatus.*
7 *Lis debet eſſe ſuper titulo beneficij, & non ſufficit, quod ſit ſolum in poſſeſſione.*
8 *Clauſula in commiſſione, quam, & quas, operatur, vt lis dicatur introducta ſuper petitorio, & poſſeſſorio.*
9 *Idem eſt de clauſula cum omnibus incidentibus, &c.*
10 *Idem de clauſula, cum toto negotio principali.*
11 *Litem ex perſona vnius probare, & poſſeſſionem ex perſona alterius non ſufficit probare pro obtinenda ſubrogatione.*
Fallit, quando ex lectura literarum Apoſtolicarum probaretur contrarium ibidem.
12 *Poſſeſſio attentata nullius eſſe poteſt effectus.*
13 *Nec facit quem legitimum contradictorem in beneficialibus.*
14 *Exequutiuè non poteſt procedi vigore litterarum Apoſtolicarum, vbi prouiſio in eis contenta fuit pro ſententia vulnerata.*

Deciſio CCCLXV.

POſtquam per tres deciſiones in hac cauſa factas
fuit firmatum poſſeſſionem D. Horatij fuiſſe at-
tentatum, denuò propoſito dubium alias ſub die 10.
Martij anni præteriti 1627. propoſitum, & non reſo-
lutum; An D. Federico ſit danda immiſſio, & Domi-
ni dandam eſſe cenſuerunt; Quia de ipſius Clericatu 1
conſtat ex litteris Ill. Vrbis Vicarij in ſum. n. 2. *Felin.*
in c. poſt ceſſionem n. 3. & 15. de probat. *Grammat.*
dec. 81. n. 1. & 2. & fuit dictum in Meliten. Priora-
tus 18. Martij 1619 coram bo. me. Patriarcha *Man-
zanedo.*

Obitus verò tam Coſmi, quam Franciſci in quo-
rum ius etiam quoad poſſeſſionem ipſe D. Federicus
fuit ſubrogatus, probatur ex teſtium depoſitione d. 2
ſum. n. 3. & ex libro, ac fide Parochi *Imol.* conſ. 110.
in fi *Rota* dec 321 n. 3. & dec 700. n 4 p. 1. recent. &
dec. 78. n 2 coram S. me. Greg. XV.

Poſſeſſio autem dicti Franciſci probatur ex teſti-
bus & Inſtrumento eodem ſum. n. 4. l. præd a ff de 3
acquir. poſſeſſ. *Abb.* in c cum nobis n 5 verſ. ego ve-
ro de præſcript. *Socc.* ſen conſ. 205. n. 6 lib. 2. *Menoch.*
de adipiſc poſſeſſ. remed. 4. n. 914. & de retin. remed.
3. n. 575. quæ quidem poſſeſſio præſumitur continua-
ta vſque ad obitum, itaut idem Franciſcus obiiſſe di-
catur in poſſeſſione *Rota* dec 4. de probat in nou. &
dec. 4. n. 12. & ſeqq. & dec. 62. nu. 6. p. 2. diuerſ. & in
terminis ſubrogationis deciſ. 513. ſub num. 1. p. 2. re-
cent.

Et demum de lite conſtat ex proceſſibus de parti-
bus ad Rotam tranſportatis, & ex commiſſione Rota- 5
li, & citatione ad dicendum contra dicto ſummario
numer. 5. Clemen. 2. vt lit. pend. *Rota* deciſ. 321. nu.
2. part. 1. & deciſ. 42. num. 1. & deciſ. 736. numer. 1.
part. 2 recent. de poſſeſſione autem vſque ad obitum
ſatis patet ex actis, & deciſionibus Rotalibus in cau-
ſa factis.

Quibus ſic ſtantibus, viſum fuit D Federico ſubro-
gato immiſſionem denegari non poſſe, cum ad hunc
effectum ſufficiat probare clericatum litem, vel re- 6
ſeruationem, ac obitum in poſſeſſione in cuius lo-
co, & Iuribus quis fuit ſubrogatus *Mohed.* deciſ. 11.
vt lit. pend. *Put.* dec. 108. lib. 1. *Rota* dec. 321. n. 1. p. 1.
recent & in præallegata Meliten. Prioratus coram
bo. me. *Manzanedo*, & in Leodien. Canonicatus 6.
Nouembris 1623. coram me.

Nec obſtat, quod lis non eſſet ſuper titulo benefi-
cij, ſed in poſſeſſione adipiſcendæ, quæ non facit be- 7
neficium ipſum litigioſum *Caſſad.* dec. 6. nu. 2. de re-
ſcr pt. & dec. 4. n. 1. & ſeqq. vt lit. pend. Rota coram
S. me. Gregorio XV. dec. 335. n. 5. & ibi Addent. n. 19.
Quoniam obiectum viſum fuit ceſſare ex eo, quod in
commiſſionibus adeſt clauſula, quam, & quas, nec-
non etiam clauſula, cum omnibus incidentibus emer-
gentibus, &c. ac demum alia clauſula, vna cum

toto

otonegotio principali, quarum quælibet de per ſe
eſt ſufficiens ad effectum, vt lis introducta dicatur
tam in poſſeſſorio, quàm in petitorio vt fuit reſolu-
tum in præallegata Leodien. Canonicatos coram me.
Et in ſpecie de clauſulà, quam & quas, firmauit *Rota*
dec. 306. nume. 1. in fin. p. 1. & dec. 9. nume. 5 p. 2. re-
cent. & deciſ. 125. nume. 15. apud Sanctæ memoriæ
Gregorium XV. vbi Addeu. num. 17. alias etiam de-
ciſiones allegat; & de clauſula cum omnibus inci-
9 dentibus, &c. *Bellam.* deciſ. 618. *Caſſad.* deciſ. 9. num.
13. de cauſ. poſſ. & propr. *Mandoſ.* ſuper reg. de ſub-
rog. q. 14. num. 7. *Rota* deciſ. 187. nume. 6. p. 2. diuerſ.
& dec. 142. ſub nu. 2. p. 1. recent. & in Barchinonen.
Parochialis de Martino 22. Iunij 1611. coram Re-
uerendiſſimo Domino meo *Decano*, & de clauſulà
10 vna cum toto negotio principali *Caputaq.* dec. 152. n.
1. & 2 p. 1. *Rota* dec. 92. n. 5. p. 2. recent.

Nec ſubſiſtit, quod ad effectum ſubrogationis
non ſufficiat probare litem ex perſonà vnius, & poſ-
ſeſſionem ex perſona alterius; Quoniam ea lectura
litterarum Apoſtolicarum, de quibus in dicto ſum.
numero primo conſtat D. Federicum fuiſſe ſubro-
gatum in omne ius tam dicti Coſmi collitigantis,
quam etiam dicti Franciſci eiuſdem Coſmi anteceſ-
ſoris; & cuiuſlibet ipſorum etiam quoad poſſeſſio-
nem, ideò ad effectum immiſſionis ſufficit probaſſe
dictum Franciſcum in poſſeſſione obiiſſe, vt fuit di-
ctum in Corduben. beneficiorum 11. Maij & 16.
11 Nouemb. 1618. coram Illuſtriſſ. D. Card. *Caualerio*, &
in præallegata Leodien. Canonicatus coram me, &
in Colonien. Canonicatus S. Vrſulæ 1. Ianuarij 1627.
coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Neque obſtat, quod poſt obitum Franciſci Ho-
ratius cœperit poſſeſſionem, quoniam cùm fuerit iã
firmatum illam eſſe attentatam, nullum poteſt pro-
ducere iuris effectum *Lancellot.* de attent. p. 3 cap. 31.
de pen. attent. num. 190. & 192. *Rota* deciſ. 394. num.
1. par. 1. recent.

Denique dici non poteſt D. Horatium eſſe legi-
timum contradictorem, cùm habeat prouiſionem
Apoſtolicam, & poſſeſſionem, quoniam vt dictum
eſt poſſeſſio tamquam attentata non eſt habenda in
conſideratione, Gratia verò eſt in forma dignum, &
12 non fuit iuſtificata, vt fuit reſolutum in hac causâ
22. Martij 1621. coram Ill. D. Cardin. *Veroſpio*; Ideò
dici non poteſt habere parem titulum cum D. Fede-
13 rico habente gratioſam ſubrogationem, vt dictum
fuit in Burgi S. Donini Beneficij 12. Iunij 1623. co-
ram R. P. D. *Nauarro*.

Præſertim, quia prouiſio prædicta fuit vulnerata
per ſententiam de partibus, ideò non poteſt amplius
14 illius vigore procedi via executiua, aut peti immiſ-
ſio, ſed eſt agendum per tres conformes *Gonzal.* ſu-
per reg. 8 gloſ. 6. num. 102. & 235. *Rota* deciſ. 132. nu.
1. par 2. diuerſ. & in Anconitana aſſecurationis 1. Iu-
lij 1602. coram Reuerendiſſimo Domino meo *De-
cano* inter impreſſ. dec 78 n. 1. & ſeqq & fuit firma-
tum ſub die 22. Martij 1621. coram Illuſtriſſ. D. meo
Cardin. *Veroſpio*.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Romana fideicommiſſi de Victoriis.
Mercurij 21. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Fructus quando veniant à die fideicommiſſi caden-
tis & non à die motæ litis.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Iura, dominium, & actiones tranſeunt abſque reſtitu-
tione, quando fideicommiſſarius, qui petit, eſt ſecun-
dus aut tertius.*

2 *Et fructus vſque ab initio debentur etiam non petita
ſibi reſtitutione fideicommiſſi à præcedenti fidei-
commiſſario.*

3 *Actio fideicommiſſariæ hæreditatis, poteſt intentata
dici ex clauſulis generalibus, & ex ea poſſunt vi-
deri petiti etiam fructus.*

4 *Et quidem fructus veniunt vſque ab initio.*

5 *Fructus in Saluiano, vel ex rem l. fi. C. de ed.* D Adr.
veniunt etiam non petiti, & 6.

7 *Fructus debentur à die mota litis etiam à bonæ fidei
poſſeſſore, & 8.*

Deciſio CCCLXVI.

CVm D Marcus Antonius in vim fideicommiſſi
Bernardini fuiſſet immiſſus in poſſeſſionem Ca-
ſalium Petræ latæ, & S. Proculi, prætendebat ſibi de-
beri fructus per q. Io. Baptiſtam, & Petrum Paulum
ex iiſdem Caſalibus perceptos; Ideò dedi dubium
An, & a quo tempore fructus prædicti deberentur;
& pro parte ipſius D. M. Antonij dicebatur illos de-
beri à die purificati fideicommiſſi per adeptionem
annuorũ redditũum ſcutor. 400. iuxta d. Bernardini 1
diſpoſitionem, & ſic tam ante motam litem, quam
poſt, quia ſumus in reſtitutione tertiâ vice facienda
per fideicommiſſarium alteri fideicommiſſario, quo
caſu dominium, ac iura, & actiones tranſeunt ipſo iu-
re glo. *Bart. Bald.* & alij in l. penolt. C. ad Trebell.
Cephal. conſ. 215. n. 27. *Peregr.* de fideic. art. 2. n. 58. &
conſequenter fructus vſq; ab initio debentur fidei-
commiſſario etiamſi reſtitutionem ſibi fieri non pe-
tierit, quoniam ipſe ex tunc Dominus eſt, vt poſt
alios tradit *Peregr.* de fideic. art. 49 n 89. *Surd.* deciſ. 2
25. numer. 19. & *Moder. Brix.* de ſubſtit. fideic. q. 626.
n. 59. & 60.

Verum quia licèt in monitorio, de quo in ſum. n.
2. D M. Antonius non ſe reſtrinxerit ad remedium l.
fin. C. de edict. *D. Adr.* toll. ſed intentauerit etiam
omnia alia remedia ſibi competentia, tam ex diſpoſi- 3
tione iuris, quam ſtatutorum, & ſic potuerit, ac poſſit
deducere ad ſpeciem etiam fideicommiſſariam hære-
ditatis petitionem, quæ poſt obtentam immiſſionem
competit pro fructuum recuperatione, vt per *Menoc.* 4
de adipiſc. remed. 4 n. 801. in qua veniunt fructus vſ-
que ab initio ex deductis per *Craſſ.* in §. tranſmiſſio q.
3. n. 6 tamen illa effectualiter deducta non fuit, quia
in deciſione in hâc causâ factâ 9. Dec. 1616. poſteà
loco voti tranſmiſſa, iuxta cuius formam Iudex pronũ-
ciauit, expreſsè firmatur immiſſionem competere ex
remedio d. l. fi. vel vtilis Saluiani interdicti, Ideò Do-
mini reſponderunt fructus à die motæ litis per d. q.
Io Baptiſtam & Petrum Paulum perceptos, vt con- 5
ſtat ex libris communis adminiſtratoris per Iudicẽ
ipſis DD. fratribus de Victoriis citatis electi, ac depu-
tati, & D. Marco Antonio deberi, tam ex d. remedio
Saluiani cum interdictis veniant fructus à die editi 6
interdicti, etiamſi illi non fuerint petiti iuxta text. in
l. & ibi glo. & *Bart.* ff. de interdict. *Alex.* conſ. 184. n.
9. li. 5 *Seraph.* dec. 170. n. 1. & fuit dictum in Romana
Palatij 30. Maij 1616. coram b. m. *Buratto*, & in Ro-
mana hæreditatis *del Conte* 16 Decemb. eiuſdem an-
ni coram Illuſtr. D. Card. *Caualerio* & in Bononien.
fideicommiſſi de Turri 28. Ianuar. præteriti corã me,
quem etiam ex remedio dictæ l. fin. expreſsè intenta-
to, in quo pariter veniunt fructus poſt litem motam

vt declarat *Pereg.* dicto art. 48. ſub numer. 61. verſ.
7 non etiam in fructibus.

Nec viſa fuerunt obſtare, quæ dicebantur de prętensâ ignorantiâ, ac bonâ fide; nam quidquid ſit, an
8 ignorantia, & iuſta cauſa litigandi reuerâ adfuerit nec ne, fructus percepti poſt litem motam indiſtinctè reſtituendi veniunt, nec conſideratur aliqua bona fides l. certum vbi DD. C. de rei vindic. leg. 3. §. poſt litem ff. fin. regun. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 49. nu. 137. *Gabr.* conſ. 121. n. 58. lib. 1. *Benintend.* dec. 20. num. 1. Card. *Seraph.* dec. 835. n. 1. & 2.

Minùs etiam fuerunt habita in conſideratione, quæ obiiciebantur aduerſus dicti fideicommiſſi purificationem reſpectu Io. Baptiſtæ, ex eo quod Prioratus, ſiue, Abbatia per eum poſſeſſa, fuerit litigioſa. Quoniam dubium huiuſmodi ſuper fructuum reſtitutione diſputabatur præſuppoſitis deciſionib. in hâc causâ factis, in quibus fuit iam firmatum ſufficienter conſtare de fideicommiſſi prædicti purificatione ad D. Marci Antonij fauorem.

Vltra quod dicebatur etiam d. Ioan. Baptiſtam per quindecim annos, & vltrà, omninò pacificè poſſediſſe, ac etiam poſt motam præſentem litem, in quâ nulla fuit lata ſententia, adhuc poſſidere continuâſſe, & fructus integros percepiſſe vſque ad obitum, adeò vt ſemper verum ſit dicere ipſum annuos redditus ſcutorum 400. & vltra habuiſſe, & ſic teſtatoris menti fuiſſe plenè ſatisfactum, cùm illos nunquam effectualiter amiſerit iuxta text. in l. habere licere ff. de euict. *Bart.* in l. ſi ſtipulatio iſta § ſi quis forte numero 3. ff. de verb. oblig.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Nepeſina Turelæ.
Lunæ 26. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tutor præſumitur in negotio pupilli, quod adhibuerit debitas diligentias*
2 *Et pro ſententia præſumitur.*

Deciſio CCCLXVII.

Domini recedendo à deciſis quoad cultos, & maleſias, cenſuerunt Plodium non teneri de illis rationem reddere; nam quamuis fuerint in hæreditate Franciſci Patris Dominici, nihilominùs conſtat, quod paulò poſt peruenerunt ad manus Monachorum Sancti Pauli in executionem duarum ſententiarum Rotalium latarum ſub die 14. Iulij, & 20. Nouembris 1591. vt patet ex ipſis ſententiis, iunctis teſtium depoſitionibus in ſummario Plodij numero 1. & 2.

Nec placuit reſponſio, quod non conſtet dictum tutorem feciſſe debitas diligentias pro defendendo Pupillo; quoniam cùm dictæ ſententiæ iuſtæ præſumantur, & tutor non ſit actor, ſed reus, & præſumptio ſtet pro eo l. merito ff. pro *Soc.* l. vltima C. ad l. Iul. repetund. vtique Dominico contrarium dicenti onus probandi incumbit.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Corduben. dimidiæ portionis.
Mercurij 28. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Impuritas ſanguinis requiſita ſtatuto Eccleſiæ Cordubenſis à quo ſit probanda. Et ex eo, quod de beneficio prouiſus ſit natus in regionibus Chriſtianorum, an ſufficienter iuſtificata dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Puritas ſanguinis ſatis remanet probata ex eo quod quis ſit natus in Regione Chriſtianorum.*
2 *Quod quis ſit natus ex infidelibus non præſumitur in terminis ſtatutorum Eccleſiæ Cordubenſis.*
3 *Fallit quando prouiſo incumbit ex ſtatuto onus probandi puritatem.*
4 *Statutum vbi requirit probationem, debet intelligi de vera probatione non de præſumptiua.*
5 *Statutum requirens puritatem ſanguinis, vt admittatur ad beneficia Eccleſiæ eſt correctorium iuris communis.*
6 *Statutum de puritate vigens in Ciuitate Corduba declaratur.*
7 *Puritas ad effectum admiſſionis ad Beneficium Eccleſiaſticum non eſt probanda ab eo, qui ſemel beneficium aſſequutus eſt.*
8 *Puritas ſanguinis probatur ex teſtibus deponentibus de fama publica.*
9 *Teſtes de bona fama præualere debent teſtibus de mala deponentibus & 10. & 11.*

Deciſio CCCLXVIII.

Cvm D. Ioannes Rubius prouiſus à Sede Apoſtolica de dimidià portione in Eccleſiâ Corduben. eſſet repulſus à Capitulo tamquam impurus vigore ſtatuti d. Eccleſ. quod ei obſtare declaratū fuerat in partibus Commiſſa cauſa in Rota in gradu appellationis, fuit per duas diffinitiuas ſententias reuocatum dictum decretum, & pronunciatum D. Io. eſſe immittendum à Capitulo in poſſeſſionem ſuæ dimidię portionis denegata etiam remiſſoria pro nouis probationibus contra eius puritatem ſanguinis: Hodie verò in tertiâ inſtantiâ coram me propoſito dubio An dictæ ſententiæ Rotales eſſent confirmandę, vel infirmandæ, fuit vnanimi conſenſu reſolutum eſſe confirmandas.

De validitate enim ſententiarum conſtat ex actis, & toto proceſſu ritè peracto, ac ſeruatis terminis requiſitis in iudicio, nec à Capitulo reuocatur in controuerſiam.

De Iuſtitiâ verò conſtat per duas deciſiones coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, & alteram coram R. P. D. m o *Durano*.

Fundatam enim Intentionem habet Dominus Rubius quod ſit purus cùm ortus ſit in regionibus Chriſtianorum iuxta gloſ. in c. preſbyteris diſt. 68. & in c. 1
ſi eos 148. de conſecrat. diſt. 4. & indè capitulo obiicienti impuritatem, & ortum à Parentibus, vel infidelibus, vel alio modo impuris incumbit onus probandi, & quidem concludenter, vt perpetuò in terminis huiuſmodi ſtatutorum cenſuit Rota ita coram 2
Card. *Mantic.* dec. 274. n. 1. & dec. 307. coram Card. *Seraph.* in Oueten. denegat. poſſeſſionis 24. Ian. 1578. quæ eſt dec. 555. in eius impreſſ. coram Cardin. *Blanchetto* in legionen. denegatæ poſſeſſionis 8. Martij 1593. & coram Card. *Marcomontio* in Toletana Canonicatus 10. Dec. 1608. quæ eſt in recent. dec. 167. p. 1. & fuit cōfirmata ſub die 3. Apr. & 10. Iunij 1609. coram eodem, in Pacen. puritatis 6. Apr. 1609. coram b. m. Patriarc. *Manzanedo*, quę eſt dec. 182. p. 1. recēt. & in

& in legionen. Canonicatus 13 Iunij 1602. coram R. D. meo *Decano* quæ eſt dec. 68. in eius impreſſ. & de hac opinione nefas videtur ampliùs dubitare.

Nec obſtat, quod ex mente etiam Rotæ colligatur quod hæc opinio ſibi locum non vendicet quoties ſtatutum onus probandi imponeret ipſi Prouiſo petenti executionem ſuæ gratiæ, vt in dictà dec. 167. n.
3 32. verſ. quarto quia, & n. 38 p. 1. recent. ac iure meritò, quotieſcumq; enim quis tenetur probare aliquid, quod ſit fundamentum ſuæ intentionis, tunc non ſufficit probatio præſumptiua, ſed poſitiua requiritur ad l. lucius ff. de condit. & demóſtr. *Felin.* in rubr.
4 de probat. n. 3. & *Dec.* n. 153. *Alex.* conſ. 27. n. 7. *Pariſ.* conſ. 104. n. 8. lib. 4. *Natt.* conſ. 381. n. 8. *Put.* dec. 385. in fin. li. 2. *Acchil.* dec. 1. de probat. *Caſ. de Graſſ.* dec. 1. n. 17. & 18 qui fil. ſint legit. in ſtatuto autem Corduben. confirmato à Sede Apoſtolicà videtur hoc onus impoſitum ipſi prouiſo ibi, Et de eo ſufficientem Informationem dare teneatur, &c.

Quoniam reſpondetur huiuſmodi ſtatutum tamquam contrarium iuri communi ſtrictiſſimè interpretandum eſſe, vt quominùs fieri poſſit ipſum ius
5 corrigatur, & de onere illo probando pergrauetur prouiſus, quod non dum contrarium eſt iuri, ſed & valdè difficile, vt in dictà deciſ. 167. nu. 32. Vndè niſi in verbis, vel ex aliis neceſſariò deducatur ſtatuentes, ſiue Papam confirmantem, hoc onus probandi impoſuiſſe ipſi prouiſo, præſumendum eſt hoc onus eſſe iniunctum Capitulo obiicienti, & alleganti impuritatem præſertim cùm prouiſus iuris præſumptione, quæ militat pro puritate, Immittatur.

Nec obſtant illa verba, *ſufficientem Informationem*
6 *dare teneatur*; quia intelliguntur quatenus ex abundanti ipſe prouiſus vellet ſuam puritatem deducere, non autem ſequitur, quod ſi non dederit huiuſmodi ſufficientem Informationem, indè remaneat excluſus ab admiſſione in Eccl. quod & benè comprobatur ex ſequentib. verbis eiuſdem ſtatuti Ibi; Si informationem non daret prouiſus, illam accipiant ſcilicèt capitulares, etſi illis per Informationem eamdem de contrario conſtaret, talis ad poſſeſſionem admitti non debeat; Vndè eatenùs excluditur ex mente ſtatuti quatenus per probationem factam à Capitulo conſtiterit de impuritate prouiſi, & ſic benè infertur ex ſenſu ſtatuti hoc onus probandi impuritatem impoſitum eſſe Capitulo, non autem prouiſo.

Verum ex abundanti D. Rubius ſufficienter probauit ſuam puritatem, nedum quia admiſſus fuit alias ad Capellaniam, quæ exigebat hanc eamdem puritatem, eiuſq; collatio ſpectat ad idem Capitulum Cor-
7 duben. tamquam collatorem inferiorem, vndè cùm ſemel admiſſus, & tamquam impurus reiici ampliùs nō debet argum. l. primæ §. fin. in fin. de dot. prælég. *Perez de Lara* in tract. de anniuerſar. & Capell. lib. 2. c. 4 n. 88. & ſeqq. & appoſitè per R. D. *Reccium* in tract. de Iure perſon. de neophit. c. 7. nu. 26. ac etiam approbauit Rota in primà deciſione coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo* in hàc cauſà factà; ſed etiam quia per teſtes de puritate, & de eius publicà voce, & famâ deponentes iuſtificauit ſe deſcendere à Catholicis, puris, & illibatæ Religionis Parentibus. nec du-
8 bium eſt, quin in hàc materià ſufficiant teſtes de ſolà publicà voce, & famâ deponentes *Bart*, in l. 1. nu. 101. C. de dignit. lib. 11. & plenè firmatur in d. deciſ. 167. n. 49. p. 1. recent.

Non obſtant quàm plures teſtes examinati à Capitulo pro impuritate probanda; quoniam non deponunt concludenter, prout requiritur, nec probant deſcendentiam Ioannis ab illis impuris, & damnatis, quod erat probandum. & aliqui eorum de mendacio conuincuntur, multi verò deponunt de bonâ famâ puritatis, vt ſingillarim quoad ſingulos teſtes perpenditur in deciſionibus priùs in hàc cauſâ emanatis. Et in omnem caſum teſtibus à Capitulo examinatis, & de malâ famâ deponentibus præualent, ac ſunt præferendi teſtes examinati pro Rubio de bonâ famâ puritatis deponentes c. cùm in tua vbi *Abb.* num. 3. de 9
ſponſal. *Felin.* in c. cùm contingat num. 2. de reſcript. *Alex.* conſ. 143. n. 7. lib. 2. *Rota* in dictà dec. 167. nu. 27. & 28. & coram R. D. meo *Decano* deciſ. 68. numero 11.

Nec demùm obſtant habitelli, & punitiones hæreticorum Iudaizantium, quæ pro Capitulo rurſus inculcantur, & ex his prætenditur Io. Rubium eſſe macula impuritatis affectum; Quoniam quoad Io. Gonzalez. Rubium punitum anno 1486. Gundiſaluū Ruiz Rubium anno 1512. & Gundiſaluum Rubium anno 1510. quos prætenditur fuiſſe Patrem, & aſcendentes Mathei Rubij proaui dicti Io. Rubij ex fide Franciſci de Quiroga ſecretarij Sancti officij Corduben. & Notarij Apoſtolici probatur in iſtorum damnatorum genealogiis neminem eorum adfuiſſe, qui habuerit deſcendentem, ſeu filium vocatum Mat- 10
thæum, & benè fuit obſeruatum in deciſione b. me. Patriarchæ *Manzanedi* ſub die 27. Iunij 1625.

Quo autem ad Alphonſum de Herrera, Fernādum Lopez. & Iſabellam de Herrera, non probatur, quod Io. ab illis deſcendat, aut vllam cum eis cognationem habeat, & quamuis Auus Maternus Ioannis vocaretur, Alphonſus de Herrera, conſtat tamen, quod Alphonſus, qui fuit condemnatus, & combuſtus anno 1486. erat alius ab eo, qui fuit Auus maternus Ioannis ex ponderatis in deciſione R. P. D. mei *Durani* ſub die 11. Februarij præteriti.

Et ſanè fidei prędictę ſecretarij Sancti officij Corduben. de mandato DD. Inquiſitorum factæ iunctæ cum quaſi poſſeſſione puritatis Ioannis & teſtib. de puritate, religione, & orthodoxà fide aſcendentium Ioannis deponentib. magis deferendum videtur, quā quibuſcumque aliis contrariis, & imperfectis probationibus pro Capitulo factis ad tradita in deciſione 11
68. num. 13. coram R. D. *Decano*, & in deciſ. bo. mem. Patriarchæ *Manzanedi* ſub die 27. Iunij 1625. in hàc cauſâ emanatâ.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Gerunden. Iuriſdictionis.

Mercurij 28. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt deneganda in aliquibus caſibus, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur ſuper articulis, ſuper quibus fuerunt iam alij teſtes examinati.*
2 *Denegatur remiſſoria contra ea ſuper quibus ſunt publica ſcriptura in contrarium.*
3 *Sicuti denegatur ſuper his, quæ probari ex ſcripturis poſſunt & 5.*
4 *Item quando materia eſt impertinens.*
6 *Quando remiſſoria petitur in vltimà inſtantiâ, facilius denegatur.*

Decisio CCCLXIX.

CEnſuerunt Domini Sindicis, & Protectoribus
Beneficiatorum Eccleſiæ S. Felicis Gerunden.
denegandam eſſe remiſſoriam.

Moti autem fuerunt ex eo, quia de primo atticu-
lo non eſt agendum, admittitur enim 2. autem 3 4. &
9. articuli cùm dentur ad probandum, quod iſti Pro-
tectores acquiſiuerunt ius ſtatuendi, ordinandi, & de-
cernendi ſuper anniuerſariis ab immemorabili tem-
pore, ſuper quibus iiſdem artic iam in Curiâ duo alij
Teſtes, & decem in partibus fuerunt examinari, vi-
detur ſapere calumniam prætenſio nouæ remiſſoriæ,
præſumitur enim meliores, & magis inſtructos te-
ſtes in priori examine inductos, & cùm ex illis nulla
concludens habeatur probatio, multò minùs haberi
poterit ex aliis teſtibus, & proindè remiſſoria non eſt
1 concedenda. *Caputaq.* dec. 50. nu. 6. par. 5. *Rota* in re-
cent. dec. 712. n. 5. par. 1. & 406. nu 2. par. 2. & fuit di-
ctum in Pampilonen Iuris viſitandi 15. Martij 1624.
2 coram Me; Præſertim verò quia de contrario, nempè
quod ius ſtatuendi ſpectet ad Capitulum, non autem
ad Protectores conſtat ex ſcripturis, vt fuit firmatũ
in hâc cauſâ coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano 12. Decembris 1622. & 24. Nouembris 1627.
& probatio per Teſtes contra ſcripturas non rele-
uat, nec contra ſcripturas datur remiſſoria, *Bellamer.*
dec. 9. Card. *Seraph.* deciſ. 1460. n. 3. *Rota* dec. 389. n. 1.
in fine par. 1. recent. cum aliis.

Minùs viſum fuit dandam eſſe remiſſoriam ſuper
aliis articulis, in quibus ponitur, Protectores conſue-
uiſſe admittere prouiſos de beneficiis, & Canonica-
tibus ad participationem anniuerſariorum, præuiâ
præſentatione ſuorum articulorum, & eos qui poſſeſ-
ſionem de Protectorum manu non capiebant, non
fuiſſe admiſſos ad participationem Anniuerſariorum;
Quoniam cùm id poſſet probari per ſcripturas, quæ
3 ſolent confici ſuper huiuſmodi actibus admiſſionis
titulorum, & aliis, non eſt impertienda remiſſoria,
Bellamer. dicta deciſ. 9. & deciſ. 584. *Felin.* in c 1. n. 4.
de appellat. *Rota* in recent. dec. 514. n. 1 par. 1. & dec.
45. n. 2 & 589 n. 1. par. 2. Et eo magis, quia conſtat de
contrario ex Inſtrumentis poſſeſſionum datarum, &
factarum admiſſionũ à Capitulo præſertim de anno
1492. 1575. 1587. in regiſtr. fo. 215. ad 247. Immò am-
pliùs videtur quodammodo impertinens materia hu-
ius articuli, cùm certùm ſit Papam poſſe dare execu-
torem ſibi benè viſum in litteris Apoſtolicis, & Pro-
uiſo non erit opus adire Protectures ad habendum
canonizationem ſui tituli, dum habuit ab Executo-
re, vndè faciliùs deneganda eſt remiſſoria *Caſſad.* dec.
4 2 & 5. n. 1. de dilat *Caputaq.* dec. 54. & 66 par. 5. *Mo-
hed.* dec 5. n. 3. de probat.

Demum quod articulatur non ſolùm Capitulum,
ſed ad Capitulum cum Epiſcopo ſpectare collatio-
nem beneficiorum; neque meretur remiſſoriam, quia
id poſſet probari per ſcripturas, quæ ſolent confici
ſuper collationibus, & contrarium, quod ſcilicèt col-
latio ſpectet ad Abbatem, & Capitulum etiam de Iu-
5 re, fuit pluries deciſum coram Reuerendiſſ. Domino
meo *Decano*, vt in dec. 283 & 307. in eius impreſſis.

Hæcque certiora apud Dominos videbantur, quia
hæc remiſſoria petitur in vltimâ Inſtantiâ, & in cal-
6 culo ferendæ ſententiæ, ex quo reſultat magna præ-
ſumptio calumniæ, *Rota* dec. 322. lib. 3. par. 3. diuerſ.
& apud Card. *Seraph.* dec. 1450. n. 1. & coram S. me.
Greg. XV dec. 156. n. 8.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Sotana Beneficij.
Mercurij 28. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Vnio beneficij ad Monaſterium Caſſinenſe ſpectan-
tis ex defectu intentionis Summi Pontificis inua-
lida redditur.

SVMMARIVM.

1 *Papa poteſt beneficia quæcumque vnire.*
2 *Non ſubſiſtit vnio in præiudicium tertij, quando non conſtat de voluntate certa Papæ, & 5.*
4 *Subreptio vitiat gratiam, & 7.*
5 *Vt euitetur ſubreptio, ſufficit Papam habuiſſe ſcientiam iuris tertij in genere.*
6 *Fallit quoad illud beneficium, quod ex iure ſpeciali certæ perſonæ ſpectat, de qua non habuit ſcientiam.*

Deciſio CCCLXX.

CEnſuerunt Domini vnionem per Capitulum
Terræ Alberi prætenſam non obſtare Sacro, &
Venerabili Monaſterio Caſſinenſi, & illius Prouiſo;
Quamuis enim Papa poſſit ad libitum vnire bene-
ficia quæcumq; *Guidop.* conſ. 154. n. 4. cum aliis; nihi- 1
lominus vnio per ipſum facta non præiudicat iuri
tertij, niſi conſtet Papam voluiſſe præiudicare, c. 2. de 2
religioſ. dom. *Feder. de ſen.* conſ. 195. n. 4 *Card.* conſil.
96 n. 5. *Garz.* de beneſ. par. 2. cap. 2. n. 117. 206. & ſeq. 3
& fuit dictum in Taruiſina Plebis de Modulo 2. Iu-
nij 1595. coram Illuſtriſſimo D. Cardin. *Millino*, & in
his terminis in cauſâ Aquinaten ſeu Nullius Benefi-
cior. 16. Nouembris 1605. coram *Litta.*

Vnde cùm ex deciſionibus in hâc cauſâ factis cõ-
ſtet iſtud beneficium eſſe manuale, & pertinere ad
dictum Monaſterium tamquam illius membrum, &
de hoc Papa ſcientiam aliquam non habuerit, non
eſt dicendum eidem Monaſterio, & iuri illius com-
petenti præiudicium aliquod mediante dictâ vnio-
ne inferre voluiſſe.

Præterea non ſolùm Papæ non fuit narratum be-
neficium pertinere ad Monaſterium, & eſſe manuale,
ſed immò potiùs fuit expreſſum illud eſſe perpetuũ,
& conſequenter vnio ipſa tanquam ſubreptitia, &
obreptitia fuit ipſo iure nulla, ad notata in cap. ſuper 4
litteris de reſcript. *Rota* coram S. me. Greg. XV. dec.
450. nu. 1.

Præſertim ſtantibus priuilegiis Summorum Pon-
tificũ Vrbani V, & Sixti eidem S. Monaſterio conceſ-
ſis, & in ſpecie confirmatis per Sixtum IV. vt in Sum.
n. 2. in quibus diſponitur, quod niſi in litteris Apoſto-
licis ſuper obtinendis beneficiis eidem Monaſterio
Caſſinenſi ſubiectis, vel dependentibus ab eo de hu-
iuſmodi dependentiâ, & ſubiectione, ac de toto te-
nore priuilegiorum huiuſmodi expreſſa, ac de verbo
ad verbum mentio fiat, nullius ſint roboris & mo-
menti, Quæ quidem priuilegia fuiſſe in viridi obſer-
uantia oſtendũt literæ Leonis X expeditæ ſuper bene-
ficio hodiè controuerſo ad fauorẽ cuiuſdã Curialis,
qui ob non factã mentionem de huiuſmodi depen-
dentiâ obtinuit perindè valere cum derogatione pro
illâ vice tantum, priuilegiis in futurum in ſuo robore
remanentibus.

Neque obſtat, quod ad euitandam ſubreptionem
ſufficere videatur Papam ſciuiſſe beneficium ad col-
lationem alicuius ſpectare, vt per *Caſſad.* deciſ. 1. de 5
priuil. *Rota* dec. 48. nu. 3. & dec. 210. nu. 5. par. 1. recent.

Quo-

Digitized by Google

Quoniam hoc procedit in his, quæ competunt de
iure communi de quibus præſumitur ſcientia in Pa-
pa, non autem in his, quæ de iure ſpeciali, vel ex
priuilegio de quibus in Papa præſumitur ignorantia
niſi de illis fuerit facta mentio, *Doct.* communiter in
6 c. 1. de reſcri. *Seraph.* deciſ. 1193. n. 4. & 5. & in his ter-
minis in Aquinaten. ſeu Nullius beneficiorũ impreſſ.
apud *Marcheſ.* de commiſſ. par. 2. pag. 436 n. 4. & 5.

At in hoc caſu quamuis Abbas Caſſinenſis habeat
propriam diœceſim, & territorium ſeparatum in quo
exercet Iuriſdictionem ordinariam, & fungitur vice,
& loco Epiſcopi, vt in poſtrema Deciſione in hâc
causâ oſtenſum fuit, Beneficium tamen de quo agi-
tur non eſt in Caſſinenſi, ſed in Soeana Diœceſi, Vn-
7 de Papa non potuit cogitare de ſpeciali Iure Abba-
tis, ſed potiùs collationem ad Epiſcopum ſpectare ad
quem regulariter de iure commum ſpectat collatio
Beneficiorum in propriâ diœceſi exiſtentium, vt
conſiderauit *Rota* in dicta Aquinaten. ſeu Nullius
beneficiorum coram *Luna*.

Et ceſſat etiam difficultas, quoniam in Deciſioni-
bus in hâc cauſa factis coram me ſub die 9. Decem-
bris 1622. & 26. Iunij 1624 & 28 Febr. 1625. fuit fir-
matum beneficium prædictum eſſe manuale, & ta-
men fuit narratum ex parte Capituli illud eſſe perpe-
tuum, ideò in omnem caſum, vel ex hoc ſolùm vitio
redditur nulla, *Caſſad.* d. c. 4. nu. 1. & per tot. de præ-
beo. *Gonzal.* ad reg 8. gloſ. 5. §. 6. n. 17.

Et ita deciſum, &c.

Romana deuolutionis Domus.
Lunæ 3. Iunij 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum adeptionis poſſeſſionis alio non poſſiden-
te probat poſſeſſionem.*
2 *Amplia eo magis ſubſequuta Inquilinorum recogni-
tione, & locatione, & exactione penſionum, quæ
ſunt præcipua ſigna poſſeſſionis.*
3 *Poſſeſſori concedi debet mandatum de manutenendo.*
4 *Mandati relaxatio, illiuſque executio attentatè facta
in ſpretum inhibitionis Rotalis contra eum, qui ſe
non habuit pro ſpoliato, non efficit quin ipſe ex poſ-
ſeſſione ciuili ſit manutenendus.*
5 *Iudex, quem apparet ritè, & rectè non proceſſiſſe, non
priuat poſſeſſorem ſuâ poſſeſſione.*
6 *Clauſula omneſq; alios, in commiſſione appoſita apta eſt
comprehendere quoſcumque ſua intereſſe putantes.*
7 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta timenda eſt, &
illius ſpretus cauſat attentata.*

Deciſio CCCLXXI.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet Pruden-
tiæ dandam eſſe manutentionem in Domo, de
quâ agitur.

Conſtat ſiquidem de illius poſſeſſione ex publico
1 Inſtrumento adeptionis Summario num. 1. quod alio
non poſſidente ſatis probat, l. prædia, vbi DD ff. de
acquir. poſſeſſ. *Menoch.* de retinen. remed. 3. nu. 575.
Put. dec. 360. n. 8. lib. 1. in antiq. *Rota* coram S. mem.
Gregorio XV. dec. 268. n. 1. vbi *Addent.* num. 8. Iun-
cta præſertim ſubſequuta recognitione Inquilino-
2 rum, & locatione illius Domus per Prudentiá facta,
atq; exactione penſionum, quæ ſunt præcipua ſigna
poſſeſſionis, *Soccin. ſen.* conſil 13. nu. 14. lib. 4. *Caſ. de*
Graſſ. dec. 10. n. 3. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Afflict.* dec.
325. no. 1. & ſeqq. Et propterea eidem conceden. eſt 3
mandatum de manutenendo, §. retinendæ Inſtit. de
Interdict. DD. in l. 1. §. eodem, *Rota* in recent. deciſ.
605. num. 1. par. 1.

Non obſtat, quod per mandatum relaxatum ab
A. C. contra bona hæreditaria Bertoni, & exequutum
ſuper hâc Domo, Prudentia fuerit priuata ſua poſſeſ-
ſione; Quia cum relaxatio mandati, & prætenſa exe-
cutio (de quâ etiam dicitur non conſtare in actis)
fuerint attentatæ, in ſpretum ſcilicet Inhibitionis
Rotalis, de qua in Summario n. 4. & Prudentia nun-
quam ſe habuerit pro ſpoliata, non amiſit ſuam poſ- 4
ſeſſionem ciuilem, quæ ſufficit pro manutentione
obtinenda, *Caſtr.* in l. fin. n. 11. & *Alex.* n. 16. de edict.
Diu. Adr. toll. *Rota* in recent. deciſ. 652. nu. 1. par. 1. &
apud S. mem. Gregor. XV dec. 546. n. 1. Et cùm appa-
reat Iudicem ritè, & rectè non proceſſiſſe dici non
poteſt, quod Prudentia fuerit ſuâ poſſeſſione pri- 5
uata ad l. iuſtè poſſidet, ff. de acquir. poſſeſſ. cum
vulgat.

Minùs obſtat, quod Lucretia, ad cuius inſtan-
tiam fuit relaxatum mandatum, non ſit compræ-
henſa in commiſſione, vigore cuius emanauit in-
hibitio, & ſic ceſſent attentata. Quoniam in com-
miſſione adeſt clauſula, omneſque alios, quæ apta 6
eſt comprehendere quoſcumque ſua intereſſe pu-
tantes, & ſic etiam Lucretiam, *Achill.* deciſ. vltima de
reſcript. *Put.* deciſ 96. libro primo & fuit dictum in
Toletana Parochialis 28. Nouemb. 1601. coram Re-
uerendiſſimo Domino meo *Decano*, quæ eſt deciſ. 47.
inter eius impreſſ. Et in omnem caſum inhibitio Ro-
talis ſiue iuſta, ſiue iniuſta erat timenda, & ob ſpre-
tum reſultarunt attentata, vt in his terminis dixit *Ro-* 7
ta deciſ. 74. libro ſecundo parte tertiâ diuerſ. & fuit
latè deductum in Romana diuiſionis Societatis 5.
Nouembris 1612. coram bo. mem. *Buratto*.

Et ita Prudentia tantùm informante reſolutum
fuit, &c.

Calaguritana Capellaniæ.
Lunæ 3. Iulij 1628.

ARGVMENTVM.

Manutentio denegatur illi, qui ſe habet pro ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum adeptionis poſſeſſionem probat aliquem
eſſe poſſeſſorem.*
2 *Negans ſe poſſediſſe manuteneri non poteſt vi confeſ-
ſionis.*
3 *Per ceſſionem poſſeſſionis quis amittit commodum, &
iura poſſeſſionis.*

Deciſio CCCLXXII.

REſponderunt Domini pro Ioanne Ioſepho in-
formante, nempè illi dandum eſſe mandatum
de manutenendo in poſſeſſione Capellaniæ, de quâ
agitur; Conſtat enim de ipſius poſſeſſione ex publico
Inſtrumento Summ. nu. 8. quod alio non poſſidente
ſatis probat ad effectum manutentionis, *Caputaq.* de- 1
ciſ. 334. n. 6 par. 2. *Rota* diuerſ. dec 506. n. 1. par. 1. & in
recent. deciſ. 661. n. 1. par. 1. & deciſ. 525. n. 1 par. 2. &
ſæpè in aliis.

Non obſtat poſſeſſio anterior Didaci prouiſi ab
Ordinario Calaguritano, tum quia ipſe Didacus in

iudicio criminali poſt captam poſſeſſionem per Ioſephum, faſſus fuit ſe neſcire quis poſſideret, vt in Summario numer. 11. & ſic videtur excluſiſſe ſuam poſſeſſionem, ſi enim poſſediſſet non reſpondiſſet ſe ignorare quis poſſideret, & ex hâc confeſſione contra ipſum reſultat concludens probatio etiam in hoc
2 iudicio ciuili ad l.cùm precum. C.de liber. cauſ. l. 1. C.de confeſſ. *Gabr.* de confeſſ. concl 4. num. 1. & ſeq. *Rota* deciſ. 802. num. 1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 525. n. 2. par. 2. recent & apud Card. *Seraph.* deciſ. 975. num. 3. Tum etiam quia idem Didacus ceſſit liti, & controuerſiæ ſuper hâc Capellaniâ pendenti ad fauorem Sebaſtiani poſt ſententiam contra ſeipſum latam, vt in Summario num. 5. per cuius Sebaſtiani obitum, & deinde reſignationem Antonij de Herrera, Ioannes
3 Ioſephus obtinuit Capellaniam, & poſſeſſionem apprehendit, & ſic per illam ceſſionem fuit amiſſa omnis prætenſa poſſeſſio Didaci, & lis extincta, *Caſſador.* dec. 1. num. 2. de ſent. & re iud. *Mohed* dec. 20 in fin. de reſtit. ſpoliat *Rota* dec. 32. de ſent. & re iud. in antiq. *Lancellott.* de attent. lit pend. in præfat. numer.
9 243. & ſeqq.

Ex quibus poſſeſſio Didaci non obſtat, & poſſeſſio Ioannis Ioſephi concludenter probata eſt manutenēda, vulg §. retinendæ, Inſt. de interdict. cū aliis, &c.

Et ita Ioanne Ioſepho tantùm informante, &c.

Anconitana bonorum.
Luna 3. Iulij 1628.

A R G V M E N T V M.

Patet ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio probat poſſeſſionem.*

Deciſio CCCLXXIII.

CVm ſub die 11 Decembris 162[illegible] coram Me reſolutum fuiſſet ex bonis per Ciceros poſſeſſis adimenda eſſe octo corpora terrarum, & conſignanda eſſe Ferretto vigore mandati A.C. & ſubhaſtationis inde ſequutæ, & per Iudicem ad hunc effectum in partibus ſubdelegatum dicta octo corpora iam fuerint ſeparata, & Ferretto aſſignata, prout in Summario numero ſecundo: Ciceri inſtabant pro manutentione in aliis bonis ab ipſis poſſeſſis, uper quâ hodiè propoſito dubio.

Cenſuerunt Domini dandam eſſe, demptis dictis octo corporibus, quæ ſpectant ad Ferrettum, quia de illorum poſſeſſione conſtat ex Inſtrumento diuiſionis factæ inter ipſos Ciceros, & Ferrettum, in quo deſcripta ſunt omnia corpora terrarum, & Ferrettus fatetur, & agnoſcit eos veri poſſeſſores, ex quâ confeſſione ſatis probata remanet ipſorum poſſeſſio ad l.cùm precum, C. de liber. cauſ. *Aym* conſil. 150. nu. 5 *Gabr.* de confeſſ. concl. 4. nu. 1. & ſeqq. *Rota* coram S.mem. Greg. XV. dec. 100. num. 2. vbi *Addent.* num. 3. Et proindè non eſt denegauda manutentio vulgato § retinendæ cum aliis.

Et ita Ciceris tantùm Informantibus reſolutum fuit, &c.

Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus.
Luna 3. Iulij 1628.

A R G V M E N T V M.

Patet ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione in litteris prouiſionis Aduerſarij contra ipſum.*

2 *Amplia etiam quod ſit cum qualitate intruſionis, quia qualitas reiicitur vti habens præſumptionem contra ſe, & datur manutentio.*

3 *Appellatio datur à ſententiâ mixti exequutoris, vt puta cum clauſula, vocatis uocandis, etiam ad effectum ſuſpenſiuum.*

4 *Immiſſionem paſſus in vim ſententiæ appellabilis, qui non habuit ſe pro ſpoliato, eſt manutenendus dicto de poſſeſſione.*

Deciſio CCCLXXIV.

PRo Angelo Maria informante reſponſū fuit, ſcilicet illi dandū eſſe mandatum de manutenendo.

Conſtat enim de illius poſſeſſione ex confeſſione Alexandri in litteris ſuę prouiſionis Apoſtolicę emanata, vt in Summario n. 1. quæ confeſſio contra ipsū 1
optimè probat, l. cùm precum, C. de liber. cauſ. l. 1. C. de confeſſ. *Gabr.* de confeſſ. concluſ. 4. nu. 1. & ſeqq. *Rota* deciſ. 802. par. 1. diuer. & dec. 525. nu. 2. par. 2. recent. & apud *S* mem. Gregorium XV. dec. 200 n. 1. & dec. 469. n. 3. & ſeqq.

Nec obſtat, quod illa confeſſio ſit cum qualitate intruſionis & intruſus non ſit manutenendus, quia cùm confeſſio habeat præſumptionem pro ſe; poſſeſſio enim præſumitur iuſta, & legitima non vitioſa, diuiditur ipſa confeſſio, & admittitur ad effectum manutentionis reiectâ qualitate intruſionis, *Bart.* in 2
l. Aurelius, §. item quæritur, n. 1 ff de liber. leg. *Rota* in dicta deciſ 802. n. 2 par. 1. diuerſ. & in recēt. dec. 525. n. 2. par. 2. & paſſim *Rota* ſeruat.

Minus obſtat, quod Angelus Maria auctoritate Iudicis fuerit è poſſeſſione electus, & immiſſus Alexander; quia cum pro parte Angeli Mariæ ab huiuſmodi ſententia fuerit appellatum, & rectè, quia Iudex erat mixtus exequutor propter clauſulam voca- 3
tis vocandis, *Card.* conſ. 63. in princ. & n. 2. *Rota* dec. 32. de reſcript. in antiq. & coram S. mem. Gregorio XV. dec. 69. n. 4. & ſeqq. & conſequenter ab eo dabatur appellatio tam ad effectum deuolutiuum, quàm ſuſpenſiuum, cúmq; poſſeſſio fuerit tradita Alexan- 4
dro pendente appellatione, nec Angelus Maria ſe habuerit pro ſpoliato, adhuc illi danda eſt manutentio probata eius poſſeſſione vulgato §. retinendæ Inſt. de interd. cum aliis.

Et ita decimu Angelo Maria tantū informante &c.

Nepeſina Tutelæ.
Lune 6. Nouembris 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Tutor tenetur reddere de bonis adminiſtratis rationem.*

2 *Ad effectum vt Tutor teneatur reddere rationem de aliquibus rebus, ſufficit probare, quod ea fuerint in hereditate, licèt non probetur adminiſtrata fuiſſe à Tutore.*

Deciſio CCCLXXV.

POſtquam Rota ſub die 20. Nouembris 1626. dixit Æmiliam non teneri reddere rationem frumenti

menti de quo agitur eo quod non conſtaret ad manus Aemiliæ perueniſſe dictum frumentum fuerunt examinati ad inſtantiam Dominici teſtes, vnde iterum hodie propoſitum fuit idem dubium An ſcilicet hæredes Aemiliæ teneantur reddere rationem Dominico de hoc frumento, & affirmatiuè reſolutum fuit, quia conſtat die 20. Auguſti 1591. Aemiliam ſuſcepiſſe tutelam, & curam, vt in Inſtrumento deputationis factæ per Iudicem, idque ex duobus teſtibus datis in Summario no. 2. itcm iuſtificatur.

Quod autem dictum granum peruenerit ad eamdem Aemiliam ſup adicti teſtes concludenter teſtantur, & deponunt de frumento recollecto de anno 1591. aſſignantque rationem congruam eo quod viderunt.

Quibus poſitis ſequitur teneri reddere rationem
1 prout quilibet Adminiſtrator ſuæ adminiſtrationis l. 2. verſ. Et ſanè ſicut equum eſt, ff. de negoc. geſt. l. 1. §. officio, & ibi omnes ff. de tutel. & rat. diſtract. & ſufficere videtur granum repertum fuiſſe in hæreditate tempore ſuſceptæ tutelæ, adeò vt ad rationem teneretur quamuis non doceretur ab ea adminiſtratum fuiſſe; quia ex negligentia tam ſupina granum
2 non conuertendo in vtilitatem Pupilli teneretur, l. 2. in princ. ff. de Tutel. & rat. diſtrah. l. 1. & 2. C. de hæred. Tutor. l. 2. §. ſi quas verò, C. ſi Tutor, vel Curator, *Dec.* conſ. 273. num. 4. verſ. 4. dicit, & ad fin. verſ. vltimo dicitur, *Montan.* de tutel. cap. 38. num. 95.

Et ita Dominico tantum informante reſolutum fuit hæredes Aemiliæ teneri reddere rationem de hoc frumento recollecto de anno 1591.

Verum in extenſione deciſionis cum legerem proceſſum obſeruaui verè Iudicem ſub die 20. Auguſti 1591. deputaſſe in Tutricem dictam Aemiliam, ſed videtur quod adminiſtrationem bonorum demandauerit Ioanni Alæo, & Antonio de Nodiis, & conſequenter ſola educatio, & gubernium Dominici ſpectare videbitur ad Aemiliam Matrem, non autem bonorum adminiſtratio.

Et quoniam nominatur etiam Curatrix, & prætenditur de facto adminiſtraſſe Aemiliam, Ideò ſtante hac difficultate libenter iterum Dominis conſulerem.

Et ita, &c.

Bonon. euacuationis Domus.
Veneris 10. Nouembr. 1628.

ARGVMENTVM.

Conductor finita locatione tenetur dimittere rem, nec poteſt refricare quæſtionem dominij, nec eſt dominium à locatore probandum. Confeſſio extraiudicialis per Teſtes ſingulares quando probetur.

SVMMARIVM.

1 *Conductor finita locatione tenetur dimittere rem locatam, nec poteſt controuertere dominium, & poſſeſſionem locatori.*
2 *Nec etiam eiuſdem Conductoris hæres.*
3 *Sufficitque locatori dominij incidens probatio ex locatione deducta.*
4 *Confeſſio conductoris probat contractum, & ius etiam locatoris.*
5 *Confeſſio extraiudicialis probatur per Teſtes ſingulares de diuerſis confeſſionibus deponentes.*
6 *Maximè concurrentibus adminiculis.*
7 *Renouatio ex perſeuerantia in re conducta inducit tacitam relocationem pro vno anno.*
8 *Et in prædiis vrbanis pro tempore perſeuerato tantum.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCLXXVI.

SVb die 29. Maij 1624. coram bo. me. *Remboldo*, tamquam particolariter ſubrogato in hac cauſa bo. me. *Andreæ*, fuit propoſitum dubium, An eſſe locus euacuationi domus, de qua agitur, & cum pro D. Marchione Manzolo nullitates opponerentur; Agentes D. Comitis Alexandri adiuerunt Signaturam Sanctiſſimi, obtinueruntque ſanationem nullitatum arbitrio Rotæ, ſuper quo arbitrio ego tamquam ſubrogatus generaliter ad omnes cauſas bo. me. *Andreæ*, Propoſui dubium, & ſub die 28. Februarij reſpondit *Rota* intrare arbitrium pro ſanatione; Vnde hodie reaſſumpta fuit prima diſputatio ſuper euacuatione Domus, & pro affirmatiua reſolutum fuit.

Regula eſt enim, quod conductor finita locatione tenetur reſtituere poſſeſſionem rei conductæ, nec dominij quæſtionem valet refricare, l. ſi quis conductionis, l. ne cui, l. conductores C. locati, l. non abs re, C. vnde vi, & ibi ſcribentes, *Socin. iun.* conſ. 56 n. 8. li. 1 *Menoch.* conſ. 712 n. 31. vbi quod nec etiam poteſt refricare quæſtionem poſſeſſionis locatori; Id- 1
que procedit, & in hærede locatoris, & contra hæredem conductoris, *Anchar.* conſ. 205. num. 5. in princ. ver. & in hærede conductoris, *Crauett.* conſ. 137. nu. 1. & 4. *Cephal.* conſ. 47. nu. 40. 2

Et quamuis in hoc remedio, l. ſi quis conductionis
ſat ſit probare contumaciam conductoris in reſtituendo, & ipſam locationem, nec opus ſit iuſtificare dominium, cum de eo principaliter non agatur, vt in rei vindicatione, ſed euidenter deducatur, & ideò ſufficit præſumptio illa dominij, quæ inſurgit ex actu locationis, vt benè per *Menoch.* de recup. remed. 12. nu. 31. & ſeqq. & ſequuta eſt *Rota* dec. 290. n. 9. par. 1. recent. At tamen ex abundanti dominium etiam in hac Domo probatum eſt reſpectu Comitis Vlixis, cuius hæres eſt Comes Alexander, ex Teſtibus datis in Summario. 3

De locatione autem facta per Com. Vlixem Iſottæ, à qua cauſam habet Marchio Manzolus, conſtat etiam ex tribus teſtibus nempè 2. 5. & 6. Qui dicunt domum locatam fuiſſe à Comite Vlixe Iſottæ Matri, idque audiuiſſe ab eadem Iſotta, & quod pro locatione ſoluebat penſiones compenſando cum fructibus dotalibus, & 6. teſtis addit ſe vidiſſe librum familiarem dictæ Iſottæ computorum, & expenſarum, in quo aderant partitæ pro penſionibus huius domus ſolutis Com. Vlixi, omneſque conueniunt, quod ipſa Iſotta paſſim admittebat ſe eſſe conductricem, idque fatebatur, quam confeſſionem ſufficere
firmat *Franc. Aret.* conſ. 36. n. 2. 3. & 4. vbi etiam oſtendit non obſtare, quod Teſtes de confeſſionibus deponentes ſint ſingulares, quia non agitur de probandis ipſis ſingulis confeſſionibus, ſed de probando factum, & id quod reſultat ex omnibus confeſſionibus, omnes enim conueniunt, & conſpirant in 4
hoc vnum, quod ſcilicet domus eſſet locata à Comite Vlixe ipſi Iſottæ Matri, & ſic benè teſtes coniunguntur nec ſingularitas obſtat Iuxta doctrinam *Caſtrenſ.* in conſ. 380. ſub n. 2. li. 1. *Anchar.* conſ. 277. n. 6. verſ. Non obſtat, *Socin. iun.* conſ. 90. n. 13. & 15. li. 2. 5

Roland conſ. 82.n 42.& 45.li.2. *Surd.* conſ.173.nn.
45.in fin.cum ſeqq. *Rim. iun.* conſ.7. n.106. & 107.
egregiè *Siluestr. Aldobrand.* conſ.72.n.39. & ſeqq. li.
1. *Laderch.* conſ. 140.n.2.& 182.n.8.

Siquè prædicta aliquam paterentur difficultatem,
in præſenti ceſſaret, quia iſtæ confeſſiones coadiu-
uantur multis adminiculis, & præſumptionibus,
nempè locationibus factis ab eodem Comite Vlixe
de hac eadem Domo aliis conductoribus, libro fa-
6 miliari eiuſdem Iſottæ, & cæteris teſtium depoſitio-
nibus, vndè ſingularitas horum teſtium multo minus
opponi poteſt, vt per *Roland.* dicto conſ. 82. nu.47.
Surd. dict. conſ.173.n.45.in fin. *Laderch.* dict.conſ.
140 nu.3.

Nec dubitari poteſt, quin expirauerit tempus lo-
cationis, & ſic concurrat contumacia, quia in dubio
& quando nullum certum præfinitum eſt tempus;
illa intelligitur facta pro vno dumtaxat anno, l.item
7 quæritur, § qui impleto, C.locati, *Socin.iun.* conſ.25.
no.3 li.2. *Rum.* conſ.61.lib.10. *Mantic.* de tacit. &
ambig.li.5.tit.4.n.1. Et quamuis in prædiis ruſticis
intelligatur facta reconductio pro alio anno, In vr-
banis tamen ſolum intelligitur facta reconductio
pro eo tempore, quo fuit inhabitatum, l.item quæri-
8 tur dict. §.qui impleto, C.locati, *Gomez.* variar.reſol.
tom.2.cap.3.de locat.nu.15. *Afflict.* deciſ.365. nu.7.
& 12.& alij.

Non obſtant nullitates, quia ſuper his iam ema-
nauit deciſio coram Me; & de iuriſdictione, & aliis
non poteſt dubitari, cum de illis conſtet ex commiſ-
ſionibus, & aliis in proceſſu deductis.

Et ita reſolutum fuit eſſe locum euacuationi,
&c.

Peruſina diſtributionum.
Veneris 17. Nouembris 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exequutiua via ceſſat, quando vulnerata fuit per ſententiam materia, ex qua illa competebat.*
2 *Etiamſi ſententia nulla eſſet.*
3 *Officiali in concernentibus ad ſuum officium plena fides datur.*

Deciſio CCCLXXVII.

PErſtiterunt Domini in deciſis ſub die 28. Iunij
1624. coram me, videlicet intrare arbitrium pro
retardatione executionis Breuis, de quo agitur.

Quamuis enim, quoad primum fundamentum de-
ciſionis, quod nempè narratiua Breuis emanati ad
ſupplicationem partis, non ſatis plenè & concluden-
ter iuſtificetur, prout opus eſſet Domini non eſſent
concordes.

Attamen ex ſecundo fundamento ceſſare diffi-
cultatem exiſtimabant, quod cum Breue fuerit de
ordine Papæ per decretum A.C. reductum ad viam
iuris, & ſic vulneratum, illius vigore non poteſt am-
plius executiuè procedi ex allegatis in alia deciſio-
1 ne, & vlterius dixit *Rota* dec.36. num.6. dec. 58. &
59.nu.2. & dec. 76.num.1. poſt *Galleſ.* de oblig.ca-
mer.

Nec obſtat, quod nulla fuerit reductio Breuis ex
defectu iuriſdictionis A.C. qui non habet hanc fa-
cultatem reducendi. Quoniam, vltra quod ſenten-
tia etiam nulla inficit vulnus, & obſtat executioni 2
Breuis, vt fuit in alia deciſione deductum; Reſpon-
ſum fuit de iuriſdictione A.C. ſatis conſtare ex ſpe-
ciali ordine Papæ, quo præcipiebatur, vt breue re-
duceretur ad viam Iuris, ex quo eidem tributam fuiſ-
ſe iuriſdictionem videtur omninò dicen. ad tradita
per *Caputaq.* deciſ.324. par.1. cum aliis, præſertim
cum cauſa coram ipſo penderet, prout etiam Papæ
narratum fuit in memoriali porrecto, ſicque idem A.
C. Iudex Ordinarius circa executionem litterarum
Apoſtol.

Minus obſtat, quod ſufficienter non probetur hic
ordo Papæ circa reductionem Breuis; Quia immò
ſatis eſſe probatum Domini cenſuerunt ex relatione
R.P.D. Commiſſarij Generalis Cameræ Apoſtolicæ,
cui tanquam officiali Papæ, in hac materia Camera-
li ad eius officium ſpectante ſtandum eſſe omnino
videtur arg.l ſi quis Decurio, vbi DD. C. de falſ. l.
magis, §. ne autem, & ibi *Bart.* ff. de reb.eorum, *Fe-
der.de ſen.* conſ.119.n.7.in fin. *Rum.* conſ.56.n.5. lib. 3
1. & ferè in iſtis terminis de officialibus Cameræ,
Pariſ. conſ.82. num. 46. lib. 1. cum allegatis in alia
deciſione.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit,
&c.

Bonon. fideicom. de Bonſignoribus.
Veneris 24. Nouembris 1628.

ARGVMENTVM.

Fructus percepti ab hærede grauato poſt apertum fideicommiſſum imputantur in detractiones.

SVMMARIVM.

1 *Retentio datur hæredi grauato pro ſuis detractionibus.*
2 *Fructus poſt caſum fideicommiſſi percepti imputantur in creditum.*
3 *Fructus vt non imputentur in creditum, lex fingit imaginariam crediti detractionem.*
4 *Quod verum eſt in fructibus perceptis ante, non poſt caſum fideicommiſſi.*
5 *Periti electi extraiudicialiter probat relatio etiam non iurata.*
6 *Inſtrumenta affictuum probant ſuper liquidatione quantitatis fructuum. non verò valorem.*

Deciſio CCCLXXVIII.

STeterunt Domini in deciſis ſub die 19. Nouem-
bris 1627. coram Me, Laurentio ſcilicet, dandam
eſſe immiſſionem pro quarta parte in bonis olim pro
indiuiſo poſſeſſis à Nicolao fideicommittente, ac
Bartholomeo illius fratre, ex deductis in deciſio-
ne.

Quibus nec obſtare viſum fuit, quod cum Laura
ſit creditrix in ſumma librarum 4964. hæreditatis, in
qua prætenditur immiſſio à Laurentio, vt ex calcu-
lo conſtat, & admittitur in alia deciſione, conſe-
quenter non poſſit dari immiſſio quouſque Laura
non fuerit integraliter de ſuo credito ſatisfacta, iux-
ta tradita per *Surd.* dec. 333.n.15.& ſeqq. *Rot.* dec.
115.n.12. par.1. recent. de qua quidem ſatisfactione 1
prætendunt informantes pro Laura non ſatis doce-
ri, quia in diminutionem crediti eiuſdem non eſt
imputanda medietas pretij domus in via Caſtillio-
nis,

Digitized by Google

nis, & prædij Ozzani venditorum à Thoma, & Georgio, eo quod pro huiuſmodi medietate erant ſubiecta fideicommiſſo Nicolai, ſed ſolum quarta pars, ſeu medietas medietatis, quandoquidem ex integra medietate ad Nicolaum fideicommittente ſpectante, detrahenda eſt a Lauræ pro legitima, & trebellianica Thomæ, & Georgij filiorum medietas, & ſic fideicommiſſo ſubiecta remanet ſolum quarta pars, & alienationis diminuere debent creditum ſolum pro hac quarta parte, & tamen in deciſione Laura ſit debitrix pro medietate bonorum venditorum tamquam in totum fideicommiſſo ſubiecta, & pro domo in via Caſtillionis computantur ad eius debitum libræ 1625. ac pro prædio Ozzani libræ 2117.10. quamuis ſolum dimidij, ideſt libræ 800. 12. & libræ 1058. ſit imputanda, quæ cooficiunt ſummam librarum 1871. idtoq; in aliis libris 1871. Laura eſt creditrix, quod creditum aptum eſt ad impediendam immiſſionem.

Quoniam omiſſo quod ad compenſandum prædictum creditum Lauræ apponendus eſt valor geinmarum à teſtatore relictarum qui eſt librarum 200. & libræ 450. ex pecuniis exactis per Taddeam Matrem, quæ non ſunt imputandæ in expenſis funetis, vt Laura prætendit, quia huiuſmodi impenſaa non deberi, cum non iuſtificatentur firmauit *Rota* ſub die 18. Maij 1618 coram Illuſtriſſ. Card. *Cauallerio* Domini exiſtimabant ceſſare obiectum eum Laura à die purificati fideicommiſſi perceperit fructus ad ſummam librarum 9703. 10. aſcendentes, iuxta relationem Periti, quas quidem pro quarta parte in extin-
2 ctionem ſui crediti computare tenetur *Caſtr.* in leg. quod de bonis, §. quod anus, n. 1. ff. ad leg. faleid *Pariſ.* conſ. 25. n. 65. lib. 2. cum aliis in deciſione allegatis, & ex his fructibus nedum integraliter, ſed abundè ſatisfacta remanet de ſuo credito, & vlterius debita ſoluta ex hac hæreditate debent imputari Lauræ pro tribus quartis in quibus ſucceſſit, non autem in ſola medietate, ſeu duabus quartis, vt ſupponitur in calculo periti, & in alia deciſione, ex qua etiam imputatione ſatis imminuitur illius creditum.

Non obſtat, quod immò Laura ſuos fecerit fructus perceptos, nec teneatur cum credito compenſare, cenſetur enim recepiſſe in ſolutum tot bona hæreditaria, & ex his fructus tamquam de bonis ſuis
3 recepiſſe, iuxta dec. Card. *Seraph.* 1184. n. 1. cum aliis, quoniam illa deciſio, & aliæ doctrinæ allegatæ loquuntur de hærede grauato, qui nondum purificato fideicommiſſo percipit fructus hæreditatis dum eſt hæres, & ſuos facit, non autem procedunt in hærede grauati, qui fructus poſt purificatum fideicommiſ-
4 ſum perceptos cum credito computare debet, qui hoc tempore nullum ius habet in bonis illis, quæ reſtituere tenetur ſtatim ac petitum fuit fideicommiſſum.

Minus obſtat, quod non probetur quantitas fructuum perceptorum ex calculo, ſeu relatione Periti tamquam nulla ex defectu iuramenti, & fundata in inſtrumentis affictuum de quorum effectuatione non docetur prout neceſſe eſſet.

Quia reſponſum fuit iuramentum non fuiſſe neceſſarium cum Peritus extraiudicialiter fuerit ele-
5 ctus, *Rota* dec. 630. nu. 4. par. 2. recent. præſertim cum detur fides Notarij, quod neceſſaria ad validitatem calculi interuenerunt, & inſtrumenta affictuum quandò agitur ad effectum liquidandi quantitatem fructuum, non autem ad effectum probandi valorem, ſuffragantur, cum leuiores ſufficiant probationes, & adminicula, *Bald.* in l. 1. in fin. C. de fruct. & 6
lit. expenſ. *Surd.* dec. 282. nu. 28. *Rota* dec. 551. ſub n. 1. par. 1. recent.

Et ita vtraque parte informante reſponſum fuit, &c.

Arimin. Cenſus.
Veneris 1. Decembris 1628.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio non adimplementi obeſt agenti ex contractu etiam venditionis, tum ipſimet Venditori, tum accollatario.*

2 *Accollatarius vtitur iuribus ſui Authoris, & ius pinguius illo non habet, & ei obſtat exceptio non adplementi, qua Authori obſtabat.*

3 *Exceptio non adimplementi etiam in minimo præiudicat.*

Deciſio CCCLXXIX.

FRanciſcus Almerius emit à Ioanne Nigrono bona quædam ſtabilia, & ratione pretij ſibi accollauit cenſum ſcutorum 1500. in ſorte principali, vna cũ fructib. antea decurſis, debitum Hieronymo Bonicello, tanquam fideiuſſori, & ceſſionario illorum de Leſſiis principalium creditorum; cumq; idem Almerius deficeret in ſolutione fructuum dicti cenſus accollati, conuentus fuit à Bonicello, & eo inſtante per ſententiam in partib. ad hanc ſolutionem cõdemnatus; à qua ſententia interpoſita appellatione, & cauſa in Rota introducta, dubitatũ fuit, An illa eſſet confirmanda, vel infirmanda; & hodie Domini Almerio tantum informante infirmandam eſſe reſponderunt.

Quoniam cum Nigronus venditor non adimpleuerit contractum ex parte ſui, tradendo domum magnam liberam, taſettos Bergomen. & aliam ſupellectilem promiſſam indicando inſtrumenta cenſuum, & aliorum nominum debitorum, quæ vera eſſe, & realia pollicitus fuerat faciendo ratificare vxorem, & filios, atq; alia promiſſa, & pacta ſeruando, quæ ſtipulatus fuerat in inſtrumento venditionis; conſequen- 1
ter ſicuti exceptio iſta non adimplementi obſtaret ipſi Nigrono venditori, ad enim non potuiſſet contra Almerium emptorem obtinere tum ex diſpoſitione Iuris communis, iuxta l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt. *Bocc.* conſ. 45. n. 10. li. 1. *Oſaſch* dec. 55. n. 5 *Caputaq.* dec. 127. par. 3. *Rota* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec 33. n. 4. & fuit dictum in Rumana melioramentorum 9. Iunij 1617. & 10. Maij præteriti corã Me; tum ex particulari conuentione, & pacto inter cõtrahentes inito, & proindè ſeruando, l. 1 ff de pact. l. 1. §. ſi conueniat, ff depoſiti, l. cum amplius, ff. de reg. iur. e 1 eodem tit. Ita etiam eadem planè ratione Bonicellus, qui agit in vim accollationis cenſua factæ in dicto Inſtrumento venditionis, & qui non poteſt plus iuris habere, quam haberet ipſemet Nigronus 2
venditor, actionea experiri non potuit contra Almerium, rem cenſui obligatam non poſſidentem & ſolum vigore dictæ accollationis debitorem, ſed eadẽ non adimplementi exceptione repellitur ad trad. per *Rot.* dec. 137. n. 7. poſt *Gallef.* de oblig. Camer.

Non obſtat, quod Almerio emptori ſatis fuerit conſultum per cautionem de euictione, quã præſtari mandauit Iudex, vt eſſet tutus pro rata pretij, pro

qua fuerat condemnatus, relaxato etiam mandato
executiuo; Quia viſum fuit Dominis in præſenti ca-
ſu, non fuiſſe locum huiuſmodi cautioni, quæ non
poterat prodeſſe, cum iam ipſe Almerius ſoluiſſet, &
3 exceptio implementi non facti etiam in minimo im-
pediat exercitium cuioſcumque actionis, *Becc.* dicto
conſ. 45. n. 10. *Rot.* poſt tract. de Saluian. dec. 168. n.
2. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dicta deciſ.
33. nu. 4.

Et ita deciſum, &c.

Firmana Prælegati.

Luna 11. Decembris 1628.

ARGVMENTVM.

Legatum domus cum onere habitandi an intelliga-
tur ad vitam tantum factum, an verò abſolutè, &
omni tempore.

SVMMARIVM.

1 *Legatum habitationis extinguitur cum vita.*
2 *Legatum domus cum onere habitandi non eſt tempo-
rale, & non extinguitur morte legatarij ad differen-
tiam legati habitationis domus, & dicitur condi-
tio per mortem non defecta, ſed finita, & n. 6.*
3 *Onus habitandi finitur vita finita.*
4 *Legatum domus cum onere habitandi ad certum, &
determinatum tempus expirat finito tempore.*
5 *Legatum domus ad habitandum ad certum, & limi-
tatum tempus dicitur factum ſub duplici conditio-
ne, ſi habitauerit, & quamdiu vixerit, & ſub du-
plici conditione reſoluitur, & 6.*
7 *Secus eſt in facto ad vitam, etiam ſi verba ſint vni-
uerſaliter legati concepta.*
8 *Prohibitio alienationis de per ſe non inducit nouum
fideicommiſſum, quando ſtat conſequutiuè.*

Deciſio CCCLXXX.

VNanimi Dominorum conſenſu fuit reſolutum
D. Marcello non eſſe dandam immiſſionem in
poſſeſſionem bonorum in teſtamento q. Silentij Ful-
ghi Senioris ſpecificatorum; Quoniam cum Teſtator
non reliquerit Fulcho habitationem Domorum, ſed
domos cum onere habitandi, certum eſt non fuiſſe
legatam nudam, ac ſimplicem habitationem, quæ di-
1 ci poſſit cum ipſius legatarij vita extincta, iuxta text.
in l. ſi habitatio, ff. de vſu, & habit. & in §. ſed ſi cui
Inſtit. eodem tit. ſed ipſarum Domorum proprieta-
tem, quæ ad eiuſdem legatarij hæredes tranſmiſſa
fuit, l. 4. & l. penult. §. qui fratris, ff. de alim. legat. l.
ſpecies, ff. de aur. & arg. leg. l. Meuius, §. penult. ff. de
leg. 2. cum aliis per *Caſtill.* de vſufruct. cap. 30. n. 16.
& *Giurgnon.* conſ. 63. nu. 1. li. 1. & in terminis legati
Domus ad habitandum tradit *Bart.* in dicta l. 4. n. 1.
& 3. *Bald.* in l. ſi habitatio, in princ ff. de vſu, & habi-
tatione, *Cauale.* de vſufruct n. 78. *Menoch.* præſumpt.
133. n. 11 li. 4. latè *Surd.* de aliment. tit. 2. q. 1. n. 1. cum
pluribus ſeqq & præſertim n. 4. in fin. & n. 8. & 23. &
in ſimili fuit dictum in Reatina fideicommiſſi 17.
Maij 1617. coram R. P. D. meo *Durano.*

Nec viſum fuit obſtare, quod teſtator reliquerit
domos, & bona prædicta, cum conditione, quod di-
ctus legatarius teneretur eaſdem Domos dici, noctu-
que continuò habitare, & deindè ſubdiderit (etſi no-
luerit, vel nõ potuerit eas habitare propter vel aliam
neceſſitatem, ſupradicta legata domorum, & poſſeſ-
ſionum ſint Marci Marini, qui teneatur, & debeat
habitare cum iiſdem pactis, & conditionibus, & ſi
noluerit, vel non potuerit eas habitare ſint Marcelli
Fulchi, cum ſimilibus conditionib. &c.) & conſequẽ-
ter cum hodiè tam dictus Fulchus primus legatarius,
quam etiam dictus Marcus Marinus iam deceſſerint,
& ſic habitare non poſſint, videatur purificata con-
ditio & eueniſſe caſus vocationis Marcelli.

Nam placuit reſponſio, quod verba prædicta ſint 2
intelligenda in caſu, quo dictus Fulchus nollet, vel
propter aliquam neceſſitatem, ſiue impedimentum
non poſſet habitare eius vita durante, ideoque cum
ille donec vixit inhabitauerit, conditionem fuiſſe ad-
impletam, onus enim habitandi de ſui natura reſtrin-
gitur ad tempus vitæ, vt inquit *Bald.* in l. 1. ſub nu. 1. 3
ver. nam non præſumitur, C. de legat. vbi *Caſtr.* nu. 2.
ver. illud enim expreſsè dicit, quod ſi onus habitan-
di fuit poſitum in conditione, prout in caſu propoſi-
to, intelligitur quouſque legatarius vixerit, etſi hoc
fecit adimpleuit conditionem, ſecus verò ſi illud o-
nus fuit appoſitum temporaliter, nempè, donec, vel
quouſque habitauerit, & ſub eodem n. . ver. ſi ergò,
dicit per mortem legatarij conditionem potius dici
finitam, quam defectam, quem ſequitur *Alex.* ibi ſub 4
n. 2. poſt med. *Ruin.* conſ. 42. n. 5. li. 2. & *Peregr.* de fi-
deicommiſſ. art 16. n. 144 circa med.

Et ratio diuerſitatis eſt, quia vbi onus fuit adie-
ctum temporaliter legatum videtur factum ſub du- 5
plici conditione, videlicet ſi habitauerit, & quamdiu
vixerit, & ideò ſub duplici etiam conditione reſolui-
tur, ſcilicet ſi non habitauerit, etſi moriatur; quando
verò onus fuit ſimpliciter poſitum in conditione
cenſetur ſimpliciter legata proprietas ſub vnica
conditione dummodò habitet, & ſic ſub vnica tan-
tum conditione reſoluitur, ſcilicet ſi non habitaue-
rit, vel quia nolit, vel quia aliqua neceſſitate, vel im-
pedimento detentus non poſſit, non autem ſub alia
conditione ſi moriatur, vt in ſimili bene declarat
Caſtr. in conſ. 451. legatum iſtius Domus ver. item
eſt præmitten. ſub nu. 1. & per tot. li. 1.

Neque obſtat, quod conditio illa ſi non potuerit
verificari videatur tam in caſu impotentiæ in vita,
quam impotentiæ propter obitum; Quoniam cum 6
legatum conditionale ſub contraria conditione cen-
ſeatur ademptum, conditio autem habitandi, ſub
qua illud factum fuit, de ſui natura intelligatur du-
rante vita, iuxta tradita per *Bald.* & alios in locis ſu-
pra allegatis, vtique ſubſequens contraria conditio
eſt pariter intelligenda durante vita iuxta terminos,
& propriam naturam conditionis præcedentis, ita 7
vt ſenſus ſit, ſi in vita noluerit, vel non potuerit ha-
bitare ad tradita per *Bart.* in l. quiſquis, ff. de leg. 3.
cum aliis per *Modern. Brixien.* de ſubſtit. q. 351.
num. 16. Et hanc Domini exiſtimarunt fuiſſe ger-
manam ipſius teſtatoris mentem, quæ modum, &
conditionis regit. l. in conditionibus, ff. de condit. &
demonſtr.

Neque obſtant illa verba (& hoc relictum ſit ad
fauorem habitationis Domorum dicti Teſtatoris)
quoniam non important neceſſariò tractum ſucceſ-
ſiuum, nec requirunt adimplementum plurium per-
ſonarum, ſed optimè verificari poſſunt inhabitatio-
ne durante vita ipſius legatarij, cui onus fuit nomi-
natim adiectum, vt per *Tiraq.* in l. Boues, §. hoc ſer-
mone, limit. 13. de verb. ſignificatione.

Neq; etiam obſtat prohibitio alienationis cum
ſpecificatione tam hæreditatis, quam legati, quoniã
cum illa ſter conſequutiuè, non ampliat diſpoſitio- 8
nem præcedentem, nec inducit nouum fideicom-
miſſum,

miſſum, iuxta celebre conſ. *Dec* 636. n. 7. & ſeqq. *Caputaq.* dec. 123 par. 2. in manuſcript *Surd.* conſ. 96. nu. 10. & 11 *Peregr.* conſ. 57. nu. 11. li. 5. *Modern. Brixien.* dicto tract. de ſubſtit. q. 683. n. 1. *Rota* dec. 649. nu. 2. par. 1. & dec. 133. n. 5 & 6. par. 4. diuerſ. & dec. 19. n. 2. & dec. 300. n. 20. & ſeqq. & dec. 431. n. 3. par. 2. recent. &c.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana Officij Caſalis.
Veneris 15 Decembris 1628.

ARGVMENTVM.

De requiſitis Statuti Vrbis de duabus conformibus. Et aliqua de Teſtibus, & eorum fide ſubſtinenda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſecunda, quæ idem diſponit, quod in prima, dicitur primæ conformis.*
2 *Ciuis ex priuilegio æquiparandus eſt originario.*
3 *Incolatus contrahitur ex habitatione decennali.*
4 *Tempus in Teſtium depoſitione non eſt de ſubſtantia, quando non fuit articulatum, & diſcordantibus in eo teſtibus non diminuitur fides, nu. 5.*
6 *Teſtes ſunt ſemper interpretandi, vt concordent.*
7 *Quando vis non conſiſtit cauſa in tempore Teſtes diſcordantes non probant.*

Deciſio CCCLXXXI.

TEt propoſita hac cauſa, & maturè diſcuſſa, tandem hodie Domini reſponderunt conſtare de duabus conformibus ſententiis ad effectum, vt intret Statutum Vrbis c. 178 li. 1. ad fauorem DD. Antonij, & Angeli de Carcaraſiis.

Viſum enim fuit ſatis iuſtificari tria illa requiſita, quæ Rota in ſimili materia ſolet exigere, conformitatem ſcilicet vtriuſque ſententiæ, ciuilitatem, ſeu Incolatum litigantium, & validitatem, ac Iuſtitiam earumdem ſententiarum.

Quoad conformitatem, illa ſatis deprehenditur ex eo quod ſententia R. P. D mei *Vbaldi* confirmat ſententiam prius latam in omnibus, & ſic perinde eſt ac ſi de verbo ad verbum, quod pronunciatum fue-
1 rat in prima, repeteretur in hac poſteriori, vnde conformitas eſt euidens, iuxta gloſ. in Clem. 1. verbo alicui de ſent. & re iud. *Ruin.* conſ. 114. n. 10. & 13 li. 5. *Surd.* conſ. 102. n. 9. *Rota* deciſ. 305. n. 3. par. 1. diuerſ. & in recent. dec. 98 nu. 1. par. 1. & fuit dictum in Romana pretij bonorum 31. Ianuarij 1628. coram me, & alias paſſim.

Quoad ſecundum requiſitum, nempè quod litigantes ſint Ciues, & Incolæ Vrbis conſtat ex parte DD. de Carcaraſiis, dum exhibent priuilegium Ciuitatis, quo alias à Populo Romano donati fuerunt, præſertim cum ſubſequuta habitatione, ex qu bus ſequitur habendos eſſe, ac ſi eſſent Originarij Ciues
2 Romani, *Bald.* in l. in Vrbe, ff. de Stat. homin. *Pariſ.* conſ. 71. n. 3. & 5. li. 1. *Cephal.* conſ. 451. o. 16. *Afflict.* dec. 384. n. 14. & in his terminis Statuti Vrbis fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ 14. Nouemb. 1613. coram bo. me. Card. *Lancellotto.*

Circa Nicolinum verò Ciuilitas probatur, quia hic per plures annos Romæ degit, domicilium poſuit, curauit ſe inter Olitores deſcribi, ex quibus reſultat probatio Incolatus cum & ſolus curſus 10. an-
3 norũ habitando ſufficiat arg. l. 2. & l. Ciues vbi Doct. C. de Incol. li. 10. *Abb.* conſ. 100. lib. 1. in princ. *Rol.* conſ. 79. n. 51. & 52 li. 3. *Addent.* ad S. me. Greg. XV. deciſ 279. nu. 26. & fuit dictum in præallegata Romana pretij bonorum coram Me, &c. & ex aliis deductis pro Dominis Carcaraſiis.

Quoad tertium requiſitum ſcilicet validitatem, & Iuſtitiam ſententiarum, hæc etiam iuſtificatur, & ex proceſſu apparet de Iuriſdictione, Mandato, Citationibus, & aliis ſolemniter geſtis, iuxta dec. *Caputaq.* 260 par. 2. Iuſtitia verò comprobatur ex duabus deciſionibus coram D. meo *Vbaldo* emanatis, in quibus firmatur Nicolinum tranſigendo cum DD. Carcaraſiis ceſſiſſe conductionem Caſalis cum reciproca obligatione, vt ei ſoluerentur ſcuta 350. huiuſmodique tranſactionem probari ex confeſſione extraiudiciali ipſius Nicolini per duos teſtes conteſtes concludenter iuſtificata ex depoſitionibus plurium teſtium, præſertim Michaelis Piccoli, qui fuit mediator illius ceſſionis, & concordiæ, Patris Celeraij Sancti Pauli, & ex aliis adminiculis, & coniecturis eandem tranſactionem ſuadentibus.

Quibus non obſtant teſtes nouiter examinati pro Nicolino, & dantur in eius Summ. nu. 10. qui inferunt tract. tam fuiſſe concordiam de menſe Octobris, & tamen confeſſio illa extraiudicialis Nicolini deducitur a teſtibus pro DD. Carcaraſiis tanquam emiſſa de menſe Septembris, ex qua diuerſitate prætendunt infringi fides illorum teſtium pro concordia deponen. Quoniam aduertendum eſt, quod ius illius concordiæ non conſiſtit in tempore, & DD. Carcaraſij non inſiſtunt an hoc vel illo menſe tranſactio fuerit inita, tempuſq; numquam articularunt, 4
& propterea illud non eſt centendum, quod ſit ſubſtantia iuxta doctr. *Bald.* in rubr. de controu. inueſt. n. 4. *Rimin.* ſen conſ. 49. 0. 7. li. 3. cum alij per *Farin.* de teſt. quæſt. 65. nu 18. & teſtes in tempore diſcordantes, quando non illud eſt de ſubſtantia adhuc tamen attenduntur, nec eorum fides reprobatur *Alex.* 5
conſ 109. nu. 9. li. 1. *Dec* conſ. 100. nu. 4. ver. ſimiliter *Roman.* conſ. 30. nu. 2. vbi Addent. in verb. ſubſtantia *Rimin.* ſen. dict. conſ. 549. num. 5. li. 3. *Crauett.* conſ. 78. num. 3. *Surd.* conſ. 12. num. 46. & conſ. 44. num. 11. *Caputaq.* d. c 270. num. 2. par. 3. *Mantic.* dec. 6. num 6.

Sed re vera nec etiam diſcordant in tempore, &
faciend. eſt omnis interpretatio, vt ad concordiam redigantur c. cum tu, & ibi *Butr.* n. 1. & 2. *Abb.* n. 2. & a- 6
lij Doctores extra de teſt. *Rimin.* iun. conſ. 344. n. 5. li. 3. cum aliis; prout facile redigi poſſunt conſiderando, quod licet tranſactio abſoluta fuerit de menſe Septembris, attamen etiam de menſe Octobris potuit D. Carcaraſius vrgere Nicolinum vt ſtaret promiſſis, & conuentioni, nec iterum ad Iudicium cogeret illum, & ſic teſtes pro Nicolino examinati poſſunt intelligi de concordia circa obſeruationem tranſactionis; teſtes verò D. Carcaraſij deponunt de tranſactione inita circa prælationem conductionis Caſalis, quod & primus teſtis benè indicat, dum ait, quod Nicolinus negabat tranſactionem, *& che non ne voleua ſaper altro, &c.* & propterea potuit amicabiliter agere D. Carcaraſius, ne iterum litibus vexaretur, & illuderetur poſt concordiam.

Eadem reſponſione tollitur obiectum deductum ex eo quod D Carcaraſius ſub iuramento aſſeruerit in poſitionibus poſt terminatum articulum iuriſdictionis inter forum A. C. & Agriculturæ, quod contigit ſub die 10. Octobr. fuiſſe inceptum negotium ſuper concordia ineunda; quia vt ſupra dicebatur, poteſt hoc intelligi de ſecunda concordia, nempè

de ſeruanda ceſſione caſalis, & demum non eſt inſiſten. quod tranſactio inita fuerit de menſe Septembris, quia nullum ius conſiſtit in tempore, & teſtes potuerunt hallucinari in hoc tempore, quod difficulter memoria retinetur argum. l. peregrè ff. de acquir. poſſeſſ. & cap. fin. 7. quæſt. 2. *Ruin.* conſ. 35. nu. 2. lib. 4. *Bero.* conſ. 152. nu. 5. lib. 3. *Mantic.* dec. 6. n. 5. & 193. o. 1.

Nec obſtat, quod de menſe Septembris ſemper fuerit actum de iuriſdictione A. C., vel Iudicis Agriculturæ, & coram quo lis eſſet peragenda, ſolumque ſub die 25. Septemb. inchoatum fuerit iudicium ſuper prælatione; quia hoc nihil concludit quin diebus poſtremis Septembris, & tractari, & abſolui potuerit concordia.

Ex quibus concluſum fuit conſtare de duabus conformibus, & eſſe locum Statuto Vrbis, &c. vtraque parte informante, &c.

Eleboren. penſionis.
Mercurij 20. Decembris 1628.

ARGVMENTVM.

Penſio extinguitur per depoſitionem habitus Clericalis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius dimittens habitum Clericalem amittit ipſe iure abſque alia declaratione penſionem.*
2 *Etiamſi ex poſt ſuſceperit habitum militiæ alicuius Religionis, quæ ex priuilegio poteſt afferre facultatem retinendi penſionem.*
3 *Niſi probetur ſuſceptio militiæ in Religione ante dimiſſum habitum Clericalem.*
4 *Probatio dubia non releuat.*

Deciſio CCCLXXXII.

POſtquam D. Archiepiſcopo Elboren. per ſententiam Rotalem abſolutus fuit a ſolutione annuæ penſionis ducatorum 250. monetæ illarum partium reſeruatæ ſuper fructibus menſæ Archiepiſcopalis ad fauorem Franciſci de Mello, & ſeruatis terminis ſubſtantialibus relaxatæ etiam fuerunt literæ executoriales, commiſſa mihi fuit à Signatura Sanctiſſimi cauſa appellationis cum clauſula, conſtito de re iudicata, &c. Et cum hodiè propoſuiſſem dubium ſuper re iudicata, pro nunc Domini reſponderunt conſtare de Iuſtitia ſententiæ, & diſcuſſionem validitatis ad aliam diſputationem reiecerunt.

Iuſtitia enim viſa fuit ſatis clara, quia cum Franciſcus de Mello ab anno 1602. poſtea vſque ad an-
1 num 1611. inceſſerit in habitu ſæculari, & laicali, dimiſſa, ac deſerta clericali tonſura, penſio ipſo iure remanſit extincta, abſque alia citatione, aut Iudicis decreto iuxta diſpoſitionem Conſtitutionis Sixti V. & tradit *Gonzal.* & *Garz.* allegati in dec. ſub die 7. Iunij 1627. coram R. P. D. meo *Vbaldo* in hac cauſa emanata, fuit dictum in illa Cæſarauguſtana penſionis 3. Iunij 1622. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*; atque in terminis d. Bullæ Sixti V. notat *Viuald.* in calce Candelabri aurei. Inceſſus autem Franciſci in ſæculari habitu probatur ex teſtibus, qui deponunt eum in militaribus claſſibus Pallio, & enſe præcinctum inſeruiſſe abſque delatione habitus Clericalis, vt benè, & ſingillatim apud vnumquemq; teſtem fuit ponderatum in deciſione D. mei *Vbaldi*, vndè ſequitur iuſtè per ſententiam fuiſſe pronunciatum D. Archiepiſcopum non teneri amplius ad ſolutionem d. penſionis iam extinctæ.

Non obſtat, quod Franciſcus eſſet Miles Lauretanus, & S. Iacobi de Spata, ideoque per delationem 2
habitus ſæcularis non amiſerit penſionem, vigore priuilegiorum vtrique militiæ conceſſorum; Quoniam fuit reſponſum, quod cum Lauretanam mili- 3
tiam ſuſceperit de anno 1615. & de anno 1611. militiam S. Iacobi de Spata, & ſic alteram per 13 annos alteram per nouem poſt reſeruatam penſionem, & illius extinctionem ob deſertum, ac dimiſſum habitum Clericalem, non poteſt ex huiuſmodi priuilegiis ſuſtineri, & reuiuiſcere penſio iam extincta, & irrita arg. text. in l. Titius, & l. Iriounus ff. de militari teſtamento.

Neque verò teſtes dati in ſummario pro Franciſco num. 7. in contrarium faciunt, quia licet probent, quod Franciſcus ſuſcepit militiam, non tamen 4
percutiunt, nec probant tempus ſuſceptionis prout opus eſſe cum id tempus ſit de ſubſtantia ſuæ exceptionis *Præpoſit.* in cap. Nihilominus n. 3. & nu. 10. & 12. 3. quæſt. 9. *Bart.* in leg. non ſolum §. ſed vt probari num. 4. ff. de nou. oper. nunciat. *Oſaſch.* dec. 117. num. 6. & cum pro Domino Archiepiſcopo fuerit probatum militiam ſuperueniſſe poſt extinctam penſionem, nempè de anno 1611. & 1615. contraria hæc probatio tamquam dubia, & incerta non releuat c. in præſentia, & ibi DD. de probat. *Caſtrenſ.* in l. veteribus n. 2. & *Iaſ.* n. 1. ff. de pact. *Pariſ.* conſ. 104. num. 2. lib. 1. *Rota* decii. 68. nu. 23. coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* in eius impreſſis, &c.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit &c.

Bonon. fideicom. de Deſideriis.
Mercurij 20. Decembris 1628.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum, vt competat remedium l. ſi C. de edict. *D. Adr.* toll. qualiter probetur. Diuiſio bonorum facta inter filios poſt mortem Patris, an probet dd. bona fuiſſe paterna. Trebellianica quando detrahi non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata vſque ad obitum, niſi contrarium cenſeatur.*
2 *Poſſeſſio abſque alia dominij probatione ſufficit probare ad effectum obtinendi immiſſionem ex remedio l. fin. C. de edic. D. Adr. toll.*
3 *Bonorum diuiſio inter fratres poſt mortem patris facta, an probet dd. bona fuiſſe paterna & n. 4. & 5.*
6 *Bona diuiſa inter fratres tunc an præſumantur paterna, ſi tempus diuturnum non interceſſerit inter mortem Patris, & diuiſionem filiorum.*
7 *Filiorum induſtria data, tunc ceſſat præſumptio, quod bona prouenerint à Patre.*
8 *Filius quod habet, ergo eſt paternum, non valet conſequentia.*
9 *Bona diuiſa inter fratres quando dicantur paterna.*
10 Peregr. *de fideic. art. 44. nu. 5. &* Fuſar. *de ſubſt. fideicomm. quæſt. 618. nu. 11. in quibus terminis loquantur.*
11 Surd. *in conſ. 339. quo caſu loquatur.*
12 Alex. *doctrina in conſ. 171. n. 5. li. 6. quando intret.*

13 *Bona*

13 *Bona ſi habeant diuerſos fines, niſi probetur identitas interim rerum pluralitas præſumitur.*

14 *Trebellianica detrahi non poteſt, quando teſtator prohibuit alienationem omnium bonorum.*

Trebellianica etiam filius primi gradus prohiberi poteſt ſecundum receptiorem opinionem n. 14.

15 *In legitimam imputanda ſunt bona alienata.*

16 *Hæredibus dicentibus bona alienata non reſpondere detractionibus ipſis competit onus probandi, ſi non confecerint Inuentarium.*

Ex inuentarij omiſſione inſurgit præſumptio occultationis, & detractionis n. 16.

Deciſio CCCLXXXIII.

PRæmiſſis reſolutionibus ſuper exiſtentia fideicommiſſi, illiuſque purificatione, & bonorum identitate, fuit deuentum hodie ad diſputationem ſuper immiſſione, & concluſum eam dandam eſſe Domino Stephano in poſſeſſionem Bagnarolæ tornaturarum 122. circiter; de reliquis verò prædijs poſſe alias particulariter videri dictum fuit.

Et quidem quod prædium Bagnarolæ Domini moti ſunt, quia conſtat fuiſſe in bonis eiuſdem Hieronymi, vt in deciſione ſuper identitate huius prædij emanata ſub die 14. Iunij 1627. coram me; Mortuo enim Ioanne Seniore Bernardinus, Romaninus, & Hieronymus fratres deuenerunt ad diuiſionem, prædiumque prædictum Bagnarolæ aſſignatum fuit Hieronymo fideicommittenti, à quo poſſeſſum præſumitur vſque ad obitum, niſi contrarium iuſti-
1 ficetur DD. in l. ſiue poſſidetis C. de probat. hæcque poſſeſſio abſque alia dominij probatione ad effectum obtinendi Immiſſionem ex remedio l. fin. C.
2 de edict. *D. Hadr.* tollen. ſuffragatur *Parſ.* conſ. 54. num. 1. & 2. lib. 3. *Soccin.* Iun. conſ. 77. nu. 160. lib. 1. *Roland.* conſ. 1. num. 30. vbi de communi lib. 3. *Menoch.* de adipiſ. remed. 4. n. 363. cum ſeqq. *Peregr.* de fideicommiſſ. art. 48. n. 55. Rota coram S. m. Greg. XV. deciſ. 194. nu. 1?. & in Ferrarien. Bonorum de Taſſonis 11. Martij 1616. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha *Pamphilio*.

Neque obſtat dictam diuiſionem ſequutam fuiſſe poſt mortem Ioannis ſenioris Patris, & indè inſurgere præſumptionem, quod bona diuiſa fuerint etiã paterna, & propterea cadant in fideicommiſſo non Hieronymi, ex quo agit D. Stephanus, ſed in fideicommiſſo eiuſdem Ioannis ſenioris, ad quod prætendunt ſe vocatos DD. Sangeorgij, præſertim non conſtito de acquiſitionibus factis a Hieronymo, vel eius fratribus poſt mortem Patris & ſic bona diuiſa poſt mortem Patris ab eodem prouenisse cenſendum ſit iuxta gloſ. in l. cum oportet in verbo ex eis
3 C. de bon. quæ liber. *Bald.* in l. 2. C. de patr. poteſt. *Pedroc.* conſ. 39. num. 166. lib. 1. *Marzar.* de fideicommiſſ. q. 59. verſ. quando autem *Surd.* deciſ. 15. ſub n. 10. *Gurb.* ad conſuetud. *Meſſan.* p. 1. cap. 12. gloſ. 4. num. 7. & fuit hoc idem motiuum ponderatum de prædio Cazzani in dicta deciſ. ſub die 14. Iunij 1627. coram me.

Quoniam omiſſo, quod illa opinio non caret cõtradictoribus, & reijcitur à *Surd.* dec. 339. num. 19. *Peregrin.* de fideicommiſſ. art. 21. ſub num. 21. Reſ-
4 ponderetur, quod illud obiectum vigeret ſi tẽpus diuturnum non interceſſit inter mortem Patris, & diuiſionem filiorum, vt conſiderat *Surd.* & alij in loc. præalleg. Hic autem interceſſerunt quatuordecim anni, quia Ioannes obiit de anno 1505. diuiſio verò facta fuit ſolum de anno 1515. vnde facillimè potuerunt Hieronymus, & fratres acquirere, præ- 6
ſertim cum eſſent induſtrioſi, & ætate maiores, & mercaturam ſtrenue exercerent, vt aſſerit idem Ioannes eorum Pater in teſtamento, & data hac induſtria filiorum ceſſat præſumptio, quod bona pro- 7
uenerint à Patre, vt bene per *Bald* in l. cum oportet numer. 11. C. de bon. quæ liber. *Menoch.* conſ. 207. num. 16. *Peregr.* de fideicommiſſ. dicto art. 44. ſub num. 21. *Surd.* deciſ. 339. ſub num. 19. Et non valet conſequentia, quod habet filius, paternum eſſe *Alex.* conſ. 104. nu. 1. lib. 4. & conſ. 171. num. 5. lib. 6. & 8
in terminis diuiſionis filiorum *Alciat.* conſ. 206 n. 5. verſ. non videtur autem, & nu. 6. 7. 8. lib. 9. *Peregr.* vbi ſupra n. 21. verſ. ideò non valet *Modern. Bononien.* var. reſol. lib. 1. cap. 11. vbi etiam referunt in puncto diuiſionis factæ poſt annos quatuordecim ita deciſum fuiſſe in Romana de Salutatis 13. Fe- 9
bruarij 1604. coram *Penia*, & faciunt tradita per Rot. in Bononien. de fideicommiſſ. de Cattaneis 10. Martij 1617. coram R. P. D. meo *Pirauano* impreſſ. poſt 20. conſ. *Giouagnon.* lib. 2. n. 34. & proindè non applicatur deciſio ſuper identitate aliorum prædiorũ in hac cauſa coram me emanata, quia ibi Bartholomeus, Baptiſta, & alij fratres deuenerunt ad diuiſionem bonorum Hieronymi eorum Parentis non poſt tanti temporis lapſum, & non apparebat, quod illi filij fuerint induſtrioſi, & quod plus eſt ibi ſignanter dixerunt ſe diuidere hæreditatem, & bona Hieronymi, illiuſque fideicommiſſo nullum inferre velle præiudicium expreſſè declararunt, ex quibus benè depræhendebatur, quod bona diuiſa erant paterna, vt fuit ponderatum in alia deciſione ſub die 24. Martij præteriti coram me, dum de alio prædio in communi Bagnarolæ tornaturarum 175. ageretur, & in his terminis loquitur *Peregr.* de fideicommiſſ. 10
art. 44. nu. 5. & *Fuſar* de ſubſtit. fideicomm. q. 618. n. 11. Necnon etiam ſuper diuiſione breui tempore facta poſt mortem patris, & de filiis, qui induſtria carebant conſuluit *Menoch.* conſ. 207. n. 14. in fi. cum ſeq. lib. 3. & *Surd.* pariter loquitur de minore induſtriam non habente, ac dum breue tempus interceſſerat, vt in dicta dec. 15. num. 10. ante finem 11
cum ſeq. In præſenti autem caſu filij Ioannis nullam mentionem fecerunt de hæreditate Patris, ſed ſimpliciter ad diuiſionem deuenerunt, & propterea benè intrat præallegata doctrina *Alex.* dicto conſ. 171. & aliorum latè in his terminis comprobata per *Surd.* dec. 330. num. 19. præſertim data mercatura, & induſtria filiorum, qui erant ætate maiores, ac temporis diuturnitate inter mortem Ioannis patris, & illorum diuiſionem, vt ſupra dictum fuit quibus concurrentibus admittitur vbique à Doctoribus bona non præſumi paterna, ſed filiorum.

Non obſtant acquiſitiones factæ per Ioannem de anno 1503 in hoc eodem loco Bagnarolæ tornaturarum 15. tabul. 65. & pedum 15; Quoniam hoc non impedit, quin & Hieronymus eiuſque fratres poſtea acquirere potuerint reſiduum prædij vſque ad tornaturas 122. circiter, & illa acquiſitio de dicto anno 1503. hoc ſolum efficeret, vt ab immiſſione debita D. Stephano in hoc prædio dictæ tornaturæ 15. eſſent adimendæ, prout adimi mandarunt Domini.

Aliæ verò acquiſitiones factæ de anno 1539. non obſtant, quia factæ fuerunt longè poſt mortem Ioannis, & ipſius Hieronymi, & ſic benè depræhenditur quod non cadunt ſub fideicommiſſo Ioannis Senioris, & quoniam locus Bagnarolæ non eſt par-

ticularis generalis, in quo plura diuerſarum perſona-
rum extant prædia, nec conſtat terras tunc emptas
à filiis Hieronymi eſſe comprahenſas in prædio, de
quo agitur, & cum habeant diuerſos fines, niſi pro-
betur identitas, interim rerum pluralitas præſumatur
13 *Alex.* conſ. 134. n. 3. lib. 2. *Pariſ.* conſ. 19. n. 48. lib. 3.

Non obſtat detractio legitimæ, & Trebellianicæ;
Quoniam quoad Trebellianicam, cum expreſsè
Hieronymus prohibuerit alienationem omnium bo-
norum, ex hoc reſultat prohibitio valida detractio-
nis Trebellianicæ etiam in filiis primi gradus iuxta
14 veram, & receptiorem opinionem, quam ſequitur
Rota, vt coram Reuerendiſs. D. meo *Decano* dec. 253.
n. 4. & dec. 300. n. 2. & in Romana Domus ad Pe-
regrinum 21. Martij 1619. coram eodem, & in Ro-
mana hæreditatis de Cincij 25. Iunij 1627. coram
R. P. D. meo *Pirouano*, & alias ſæpius.

Quo verò ad legitimam, conſtat factas fuiſſe
alienationes bonorum mobilium, & immobilium,
exactaſque fuiſſe pecunias ex creditis hæreditariis,
15 atque ideò legitima referenda eſt in huiuſmodi alie-
nationes iuxta l. Marcellus §. res quæ ff. ad Trebell.
Peregr. de fideicomm. art. 39. n. 4. *Surd.* deciſ. 170.
n. 10. Rota coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 500.
nu. 2. Hæredibuſque dicentibus bona alienata non
reſpondere detractionibus, incumbit ipſis onus pro-
bandi, dum inuentarium non fuit confectum, ex cu-
16 ius omiſſione inſurgit præſumptio occultationis,
& diſtractionis *Natt.* conſ. 199. n. 11. lib. 1. *Peregr.*
qui de magis recepta opinione teſtatur de fideicom.
art. 39. numer. 14. verſ. verum quia & ſequuta eſt
plures Rota, vt in Romana fideicommiſſi de Victo-
riis 10. Martij 1627. coram me, vbi aliæ deciſiones
recenſentur, & nuper in Maceraten. legitimæ 27.
Martij, & 14 Maij præteriti coram R. P. D. meo
Vbaldo, quæ deciſiones fuerunt etiam confirmatæ
ſub die 6. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo
Durano.

Et ita vtraque parte informante concluſum fuit
dandam eſſe immiſſionem D. Stephano in bonis po-
ſitis in Communi Bagnarolæ demptis tornaturis 15.
acquiſitis per Ioannem Seniorem, &c.

Meleuitana bonorum.

Veneris 12. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

De nonnullis rationibus, & coniecturis, ex quibus ratificatio præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio non inducitur ſine ſcientia explicata omnium qualitatum.*
2 *Scientia in filia præſumitur eorum, quæ geſſit pro ea Pater.*
3 *Maximè concurrente lapſu etiam longiſſimi temporis.*
4 *Et in actu fauorabili.*
5 *Scientia ad effectum ratificationis eſſe debet certa, & non præſumptiua.*
6 *Præſumptio ex præſumptione deſumi poteſt, quando venit in conſequentiam.*
7 *Ex contractu vtili geſto non requiritur ratificatio.*
8 *Melior conditio ignorantis, & inuiti fieri poteſt.*

Deciſio CCCLXXXIV.

DOmini ſteterunt in deciſis ex deductis in deci-
ſionibus; Quibus non fuit viſum obſtare, quod
ad inducendam ratificationem requiratur ſcientia
explicata etiam omnium qualitatum, & circumſtan-
tiarum c. cum certa, & ibi Gloſ. verbo ſcire de ap-
pell. in 6. *Aym.* conſ. 197. numer. 4. *Rota* in recent. 1
dec. 280. num. 9. 10. p. cum aliis pro D. Matthæo al-
legatis; Quoniam cum Inſtrumentum, & capitula
matrimonialia fuerint ſtabilita, ac ſtipulata per Pa-
trem, vtique præſumitur Encionam huiuſmodi fa-
cti paterni ſatis notabilis, & eius propriam perſo-
nam reſpicientis, ſufficientem notitiam habuiſſe,
vt in ſpecie firmauit Rota coram S. mem. Greg XV. 2
deciſ. 82. numer. 3. & omnia ratificaſſe cum Pater
de rato expreſſe promiſerit, vt clare legitur in Ca-
pitulis matrimonialibus datis in ſummario vtriuſ-
que partis, ibi (dicto Petro eius Patre, & pro ea
contrahente, ac promittente de rato iuxta formam
ritus, &c.) & matrimonium per plures annos du-
rauerit, ipſaque Encina triginta annorum ſpacio
ſuperuixerit *Soc.* ſen. conſ. 46. num. 3. verſ. præterea 3
lib. 3. *Soccin.* Iun. conſ. 48. num. 10. lib. 2. *Pariſ.*
conſ 33. num. 61. lib. 1. *Simonet.* deciſ. 42. incipit in
vna iudicatum, &c. Rota coram S. m. Greg. XV. di-
cta deciſ. 82. numer. 3. & magis in terminis coram
Mantic. deciſ. 13. n. 9.

Præterea negari non poteſt, quin Pater vtile ne-
gocium geſſerit pro filia, cum ipſa eſſet pauperri-
ma, & conditionis ſatis inferioris, & nupſerit viro
diuitiis affluenti, cum ſpe valdè probabili, ac ferè
certa earumdem augmenti, vt euentus docuit ideó-
que ei magis expedierit contrahere cum tali viro di-
uite cum pacto, ac fideicommiſſo in dictis Capitulis
appoſito, ſine quibus ille matrimonium minimè co-
traxiſſet, quam cum alio ſimiliter pauperrimo, &
æqualis conditionis abſque aliquo fideicommiſſo,
vndè ſcientia, & ratificatio facilius præſumitur *Bald.* 4
in l. cum falſum in princ. ff. de acquir. hæredit. &
in l. 2. n. 9. de confeſſ. *Mantic.* deciſ. 21. n. 4. iun-
ctis præſertim aliis deductis in deciſione coram me,
Ex quibus omnibus Domini exiſtimarunt ſatis ap-
parere de præſumpta ſcientia, & ratificatione.

Neque dici poteſt ſcientiam eſſe probandam verè,
non autem præſumptiuè, cum ex vna præſumptio-
ne alia oriri non poſſit *Ruin.* conſ. 66. n. 20. verſ. ex
quo igitur lib. 3. quoniam regula huiuſmodi non 5
procedit quando vna præſumptio venit in conſe-
quentiam alterius, vt in propoſito reſpondet, & 6
benè comprobat *Mantic.* d. deciſ. 21. n. 2.

Vlterius conſiderabat vnus ex Dominis quod cum
Pater, vt ſuperius fuit dictum, geſſerit negocium
vtile pro filia, pro rato eſſet habendum, etiamſi de 7
alia ratificatione non conſtaret l. ſi is qui negocia
50. in princ. ibi nec refert vbi gloſ. in verbo ratum
habuit *Odoffred. Iacobin. Butrigar. Alberic. & Fulgoſ.*
ff. mandati l. Pomponius 9. ibi, quemadmodũ quod
vtiliter geſtum eſt, neceſſe eſt apud Iudicem pro ra-
to haberi ff. de negoc. geſt. gloſ. in l. ſed Iulianus §.
quod dicitur in verbo ſolebat, ff. ad Macedonian.
naturalis enim ſimul, & ciuilis ratio ſuadet alienam
conditionem meliorem quidem etiam Ignorantis, 8
& Inuiti nos facere poſſe, deteriorem non poſſe, vt
dicit text. in l. ſoluendo 41. ff. de negoc. geſt.

Neque obſtat, quod prædicta procedant in libe-
ratione, non autem quando agitur de auferenda
actione, vt in dict. l. ſoluendo, hic autem agi vi-
deatur de auferenda actione Encionæ competen-
ti ex conſuetudine; Quoniam vltra quod eadem
videtur ratio in acquiſitione; actio prædicta com-
petebat Encionæ poſt contractum matrimonium,

Pater

Pater autem antequam illud eſſet effectualiter contractum, eo modo conueniendo vtile negocium geſſit, & ideò dici non poteſt agi de auferenda actione, quæ nondum orta fuerat.

Ex quibus, & aliis deductis in deciſione, quæ placuerunt, Domini perſtiterunt in deciſis vtraque parte Informante, &c.

Piſtorien. Parochialis.
Veneris 26. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Ius præſentandi ad effectum validitatis præſentationis deducitur ex quaſi poſſeſſione; de quo iure vt conſtare in meritis non dicatur, debet dari euidens, & certa probatio.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio ex præſentatione ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi non eſt deneganda.*
Et quaſi poſſeſſio vt præſentandi ſubſiſtat, ſufficit ibidem.
2 *Fallit quando conſtat de non iure præſentandi, quia reſoluitur præſentatio.*
3 *De non iure conſtare non dicitur, donec doceri poteſt de iure.*
4 *Et vt de non iure conſtare dicatur, requiritur res iudicata, vel partis confeſſio.*

Deciſio CCCLXXXV.

POſtquam per duas deciſiones coram me in hac cauſa emanatas firmatum fuit, Iuſpatronatus, de quo agitur, eſſe hæreditarium; Propoſui dubium, An ſententia Domini Epiſcopi Feſulani eſſet confirmanda, vel infirmanda, & quoniam illa tam enunciatiuè, quam diſpoſitiuè, plura continere videbatur, præſertim cum per eam fuerit reuocata ſententia Vicarij Piſtorien. ſimiliter plura in ſe continens, Domini pro nunc firmarunt, quoad Inſtitutionem Ricciardi eſſe confirmandam; de aliis vero tamquam particulari diſcuſſione indigentibus, voluerunt, quod alias videatur.

Fundamentum reſolutionis fuit; quia cum Ricciardus fuerit præſentatus à Paulo exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi pro medietate, vt fuit firmatum in deciſionibus in hac cauſa factis coram R. P. D. meo *Pirouano*, & obtinuerit à Sede Apoſtolica mandatum de prouidendo, cum derogatione Iuriſpatronatus pro alia medietate, inſtitutio denegari non potuit, ad illam enim obtinendam ſuf-
1 ficit docere de ſola quaſi poſſeſſione præſentantis iuxta text. cum gloſ. in c. conſultationibus de Iurepatronatus, & in c. querelam de elect. & c. cum olim de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Calder.* conſ. 23. n. 1. de præben. *Oldrad.* conſ. 312. n. 2. *Abb.* conſ. 54. n. 2. lib. 1. *Gonzal.* ſuper reg. 8. gloſ. 45 §. 2. n. 6. & ſeqq. Rota apud Card. *Seraph.* deciſ. 884. n. 3. & deciſ. 269. n. 4. p. 2. ac deciſ. 273. n. 5. p. 3. lib. 3. diuerſor.

Neque obſtat, quod ſi ante Inſtitutionem detegatur non Ius præſentantis, reſoluitur Ius præſen-
2 tati *Abb.* in dicto c. conſultationibus nu. 9. *Rot.* deciſ. 274. nu. 7. p. 1. recent. Quoniam in propoſito dici non poteſt, quod fuerit detectum non ius præſentantis, nunquam enim dicitur conſtare de non iure, quandiu de iure doceri poteſt, vt per *Aegid.* de-
3 ciſ. 103. quam paſſim ſequitur *Rota*, vt dicta dec. 269. n. 6. p. 2. diuerſ. & in Firmana Iuriſpatronatus 28. Maij 1584 coram Card. *Blanchetto*, adeout ad hunc effectum requiratur vera, & concludens probatio, puta per rem iudicatam, vel partis confeſſionem quemadmodum tenet Rota, vt coram Card. *Sera-* 4
phin. dec 555. n. 8. & 9. & dec. 374. n. 4. p. 1. recent. & in Romana de Publicolis 21. Ianuarij 1600. coram *Corduba*, & in Baren. Beneficiorum 14. Maij 1604. coram Card. *Lancelloto* Iuniore, & in Melevitana Iuriſpatronatus 18. Aprilis 1608. coram b. m. Card. *Marcomontio*, quæ hic non adeſt. Immò ex deductis per ſcribentes pro Ricciardo videbatur Dominis reddi ſaltem dubium, An hoc Iuſpatronatus pertineat ad dictum Paulum præſentatum necnè.

Et Ita deciſum vtraque parte Informante, &c.

Romana retractus.
Lunæ 29. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Cenſuarius in emptione rei cenſuatæ, quando habeat prælationem, ſeu retractum. Item quando hoc etiam conſorti in emptione rei communis competat. Item quãdo pariter competat Vicino vel Inquilino, & ad hoc quæ requirantur, declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Retractus priuilegium cum ſit perſonale, non egreditur perſonam.*
2 *Dominus cenſus habet prælationem in emptione rei cenſuatæ.*
3 *Per emptionem rei cenſuatæ eo ipſo extinguitur cenſus.*
4 *Cenſuarius vigore bullæ fel. rec. Pij V. poteſt retrahere rem cenſuatam ab alio emptam.*
5 *Conſors in emptione præfertur etiam Inquilino.*
6 *Conſtitutiones priores derogant poſterioribus, & non viciſſim.*
7 *Conſors etiam de iure habet prælationem in emptione rei communis.*
8 *Conſortium etiam minimum ſufficit pro inducendo conſortio, adeo vt prælationi ſuffragetur.*
9 *Ceſſionarius ex iure cedentis poteſt ſonere ſuam poſſeſſionem, & detentationem.*
10 *Vicinus facta oblatione de ædificando, potior inquilino reputatur ad obtinendum retractum, & prælationem.*
11 *Funiculus triplex difficilius ſoluitur.*
12 *Inquilinus præfertur Vicino, ſi Inquilinus ædificare etiam vult.*
13 *Subinquilinus efficitur Inquilinus, ſi ſolum ipſe penſiones ſoluat, & inhabitat.*
14 *Sublocationis ius quando expirat, & ſuperuenit nouum ius, ſeu titulus ex ipſa inhabitatione, cenſetur mutata cauſa poſſeſſionis etiam abſq; declaratione.*
15 *Cenſuarius præfertur in emptione rei cenſuatæ omnibus extraneis, non autem Inquilino, Vicino, conſorti, & aliis ius prælationis habentibus à ſtatuto, & conſtitutionibus & n. 16.*
17 *Inquilinus, & Vicinus æquiparantur in conſtitut. Gregorian. de iure congrui.*
18 *Retractus, ſeu ius prælationis totum fundatum eſt in quadam congruentia, & æquitate.*
19 *Cenſuarius cum non ſit neque Dominus, nec poſſeſſor rei cenſuatæ æquitas non patitur, vt expellat Inquilinum, qui diu eam inſiſtit domi.*
Et cogat eum ad aliam ſibi minus ſalubrem, ac incongruam inhabitationem cõparandam, ſuppellectilem

transferendam, & nouis expenſis domum extruendam n. 19.

20 *Inquilinus ædificare nolens, præfertur Vicino, etiam ſi iſte Vicinus offerat ſe ædificaturum.*

21 *Conſors quod de iure communi ex æquitate præferatur in emptione rei communi, opinio iſta apud aliquos eſt dubia.*

22 *Rigor ſcriptus præferri debet æquitati non ſcriptæ.*

23 *Æquitas illa, quod extranei emptores à Conſortibus excludebantur grauem iniuriam inani honeſtatis colore velatam appellat, & reprehendit Imper. in l. dudum C. de contrah. empt.*

24 *Conſortes ad effectum prælationis illi dicuntur qui communionem habent ſuper eadem re, cum participatione dominij.*

25 *Dominus directus præfertur in venditione vtili.*

26 *Conſortes illi dicuntur, qui habent rem communem pro indiuiſo, & tota res ad omnes pertinet, nec vna res magis vni conuenit, quam alteri.*

27 *Manſiones alicuius Palatij, quando dicantur diſiunctæ, & ſeparatæ à d. Palatio.*

28 *Manſiones non cenſentur amplius partes Palatij principalis, ſi non habent ingreſſum per Palatium, & ſeorſim locantur.*

29 *Communione pro indiuiſo ſublata, ceſſat conſortium, & per conſequens retractus.*

30 *Conſortium eſt quædam communio, & ſocietas.*

31 *Communio, & ſocietas diuiſione extinguitur, ita etiam conſortium.*

32 *Ex communicatione muri non rectè infertur ad conſortium domus.*

Dominium in parte muri non influit in ſingulas partes domus n. 32.

33 *Conſortium vt inducatur, ſufficit habere etiam minimam partem, dummodo iſta minima pars ſit cõmixta in ſingulis partibus rei communis.*

34 *Communio muri non facit communionem domus.*

35 *Contigui dicuntur eo quod ſe inuicem tangunt.*

36 *Retractus non dicitur habere qui domum contiguam habet ex conſortio, ſed ex ſola vicinitate.*

37 Anchar. *in conſ.* 160. *n.* 4. *&* Io. de Amic. *conſ.* 1. *n.* 48. *declarantur.*

38 *Domus vna cenſetur quando diuerſæ perſonæ habent acceſſum ad eorum manſiones in eadem domo, cum hoc commodioris habitationis gratia faciant.*

39 *Multa tractantur quæ non abſoluuntur & n.* 40.

41 *Vicino conſtitut. Gregor. eatenus fauet in retractu, quatenus velit, & offerat ædificare.*

42 *Vicini domus ſi ſit iam perfecta, nec nouum ſaltem admittit beneficium, non poteſt tribuere aliquam prælationem, ſeu retractum.*

43 *Conſtitutio Gregor. de iur. cong. non ſuffragatur Vicino ex parte interiori, ſeu poſteriori.*

44 *Conſtitutio Gregor. de iure congr. cum ſit correctoria iuris communis, non ita de facili patitur extenſionem.*

45 *Coniungi non poſſunt ad ea, quæ per ſe non ſubſiſtunt, & ſunt imperfecta.*

Deciſio CCCLXXXVI.

Dominus Leoncellus emerat Domum poſitam in platea Sancti Marci, & inhabitatam à R. P. D. Grato, inter quos orta fuit controuerſia ſuper retractu, ſeu prælatione iuxta Conſtitutionem fe. rec. Gregorij XIII. de iure congrui; & pro D. Leoncello dicebatur retractum non deberi R. P. D. Grato nedum quia eſſet ſubinquilinus tantum, non autem Inquilinus; verum etiam quia ipſe D. Leoncellus erat Cenſuarius, conſors, vel ſaltem vicinus: quorum vnumquodque motiuum ſibi ſufficere exiſtimabat.

Subinquilinatum deducebant informantes ex eo, quia hanc domum à principio conduxerat R. P. Dom. Raggius, eamque ſublocauit D. Grato, & propterea eidem tamquam ſubinquilino competere non videbatur retractus, cum tale priuilegium ſit perſonale ipſius Inquilini, nec illius perſonam egrediatur cap. priuilegium de priuileg. in 6. *Surd.* conſ. 103. n. 14. 1
Tiraquel. de retract. §. 26. Gloſ. 1. numer. 60. & in ſpecie ſubinquilini Rota in Romana Inquilinatus 1. Iunij coram bo. m. Card. *Lancelloto*, & in deciſ. 540. n. 2. p. 2. recent.

Ratione etiam cenſus, quem ſuper hac eadem Domo habebat D. Leoncellus, prætendebatur præ- 2
latio vigore Conſtitutionum S. me. Pij V. ſuper cenſibus §. vbi autem, &c. & fuit pluries reſolutum in Rota coram Card. *Seraph.* dec. 1474 num. 1. coram Sa. me. Gregorio XV. dec. 425. n. 1. & alias ſæpius, vt in dec. 307. n. 1. & dec. 308. num. 1. & 16. apud Cenc. de cenſibus, & quamuis per emptionem factam à D. Leoncello ipſe euaſerit Dominus totius 3
domus cenſuatæ, & ſic extinctus eo ipſo fuerit cenſus, attamen conſiderandum eſt tempus antecedens emptionis ex quo ſibi competebat prælatio in domo cenſuata, & quemadmodum ſi domus ab alio fuiſſet empta ipſe cenſuarius vigore dictæ Bullæ Sa. me. Pij V. retrahere potuiſſet, multo magis ratione eiuſdem cenſus ipſi emptori, & cenſuario competit re- 4
tentio, Ita *Francb.* deciſ. 550. num. 4 & ſeqq. vſque ad numer. 8. & ſequuta eſt Rota in Romana prælationis 2. Aprilis 1618. coram bo. me. *Dunozetto*, quæ eſt dec. 308. num. 45. poſt Cenc. de cenſ.

Conſortium verò afferebatur, quia D. Leoncellus ante emptionem totius domus erat Dominus quarumdam manſionum, & Cellævinariæ quæ eadem ædificiis principalis ſtructura includitur, iiſdemque mœnibus, tignatione, & tecto fulciuntur, & circumdantur, vndè ratione iſtius conſortij præferendus videbatur etiam Inquilino, nedum ex diſpoſitione Statutorum Vrbis lib. 1. c. 110. quæ ab 5
eodem Gregorio XIII. confirmata fuerunt de anno 1580. cum ampliſſima derogatione, & per hæc ſtatuta tali confirmatione munita cenſetur potius derogatum Conſtitutioni eiuſdem Gregorij ſuper iure congrui, & ſic prælationi ratione Inquilinatus, quæ quidem conſtitutio prius emanauerat de anno 1574. quam quod Conſtitutio ſuper iure congrui deroget Statutis Vrbis, prioribus enim Conſtitutionibus de- 6
rogant poſteriores, & non viciſſim, latè *Gonzal.* ſuper reg. 8 gloſ. 36. num. 23. *Rot.* dec. 506. num. 7. p. 1. recent. Sed etiam ex diſpoſitione iuris communis, ſaltem ex æquitate, quæ ſummum illud ius, veluti 7
ſummam iniuriam mitigando, indulget prælationem conſorti in venditione, &c. rei communis ſoluto eodem precio, ex quo nullum venditori ſocio infertur detrimentum *Bal.* in l. 1. n. 6. C. commun. rer. alien. *Socin.* ſen. conſ. 56. n. 4. verſ. in a. caſu, & n. 9. lib. 4. *Surd.* conſ. 43. n. 12. latè *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. cap. 526. n. 3. & cap. 841 n. 23.

Nec refert manſiones iſtas reſpectu vniuerſæ domus eſſe quid minimum, quoniam & minimum quid 8
ſufficit pro inducendo conſortio, adeout prælationi ſuffragetur *Bald.* in dicta l. p. num. 5. C de cómuni ſeruorum manumiſſ. *Iaſ.* conſ. 183. nu. 17. verſ. nam conſortes lib. 2. copioſe dd. *Moder. Rom.* eodem cap. 526. n. 4. & cap. 842. n. 24. & cap. 874. n. 17. &

17. & eidem videtur firmaſſe Rota in Romana prælationis 2. Aprilis 1618. coram bo. me. *Dunozetto*, apud Cenc. dec. 308. n. 9.

Amplius videtur, quod D. Leoncellus quotam, & partem haberet iſtiuſmet domus, etiam ante emptionem, obtinuerat enim prius ceſſionem ab Iſabella Sorore, cui aſſignata fuerat à fratribus, & Dominis, tanta pars domus, quæ ratione precij reſponderet ad valorem ſcutorum duomillium, ob quam ceſſionem acquiſiuerat tale ius, & dominium in hac domo, vt in ſingulas eiuſdem domus partes influeret, & ſic conſortium non videbatur poſſe negari, illudque ſuffragari quamuis ceſſionem obtinuerit pendente lite, Quia præſertim ad effectum retentionis, ſuperueniens etiam titulus attenditur, & quemadmodum Iſabella cedens rettaheret, ita & ceſſionarius ex illius iure poteſt meritò ſuam fouere poſſeſſionem,
9 ſeu detentationem ad *Bart.* in l. 1. numer. 9. ff de except. & admiſit Rota in vtraque deciſione Romana retractus 26. Iunij 1617. & 2. Aprilis 1618. coram bo. mem. *Dunozetto*, & in Macetaten. retractus 4. Iulij 1612. coram bo. me. *Vbaldo*, quæ eſt dec. 413. n. 2. p. 2. recent.

Et quatenus manſiones illæ, & ceſſio iurium Iſabellæ non ſufficerent pro inducendo conſortio, & ſocietate in hac domo empta; Attamen etiam data
10 diuerſitate domorum, & partium non videtur poſſe dubitari, quin ipſe D. Leoncellus, ſaltem vicinus dici debeat, ex qua vicinitate, facta obligatione de ædificando, prout D. Leoncellus obtulit, potior Inquilino reputatur ad obtinendum retractum, ſeu prælationem, vt ex pluribus deſumitur in Conſtitutione Gregorij XIII. §. 8. & ſeqq. & expreſsè firmauit Rota coram Card. *Mantic.* dec. 61. n. 3. 4. 5. & 6. Sique vnumquodque ex ſupradictis motiuis ſat eſſet
11 pro retractu D. Leoncelli, multo magis tria ſimul iuncta id efficere debent, funiculus enim triplex difficilius diſſoluitur §. affinitatis inſtit. de nupt. l. ſi non lex ff. de hæred. inſtit. cap. 1. de tregua, & pace.

Cæterum his non obſtantibus, Domini reſponderunt R. P. D. *Gratum* eſſe præferendum. Habet enim fundatam intentionem in Conſtitutione fe. re. Gregor. XIII. §. 11. vbi prælationem, quam Vicino conceſſerat ædificare volenti, eamdem impartitur Inquilino, adeout ipſe Inquilinus potior eſſe cenſea-
12 tur; motiuaque pro D. Leoncello ponderata ſubſiſtere nequaquam viſa ſunt.

Et ad primum quod D. Gratus ſit ſubinquilinus, animaduertebant Domini, quod verè R. P. D. Raggius de anno 1618. ſublocauit hanc Domum D. Grato ad triennium, & propterea intra hoc triennium ſubconductor quidem fuit D. Gratus, interimque locatores pro penſionibus pulſare potuiſſent eumdem Dominum Raggium, qui mediante ſublocatione domum retinere dicebatur, ſed elapſo triennio, quemadmodum extinguebatur Ius conductionis D. Raggi, ita D. Gratus adhuc perſeuerans
13 in habitatione domus, de ſubinquilino effectus fuit principalis conductor, ſolumque ipſe penſiones ſoluit, & inhabitauit, & ſic cenſetur ex integro Domum conduxiſſe ad l. qui certum ff. locati; cumque primum ius ſublocantis expirauerit, & ſic, eruenerit nouum ius, ſeu titulus, ex ipſa inhabitatione cenſetur mutata cauſa & titulus poſſeſſio-
14 nis, ſeu ipſius conductionis etiam abſque alia declaratione *Bald.* in l. 2. num. 63. verſ. ſed pone C. de ſeruit. & aqua, & in conſ. 34. nu. 2 lib. 2. *Creſc.* deciſ. 5. nu. 3. de reſtit. ſpoliat. *Rot.* deciſ. 366. nu. 1. p. 1. &

decis. 741. nu 8 p. 2. recent. & fuit dictum in Alexandrina Archipresbiteratus 28. Iunij, & 24. Nouembris 1627. coram me.

Aliud quoque motiuum Domini Leoncelli, eo quod eſſet Cenſuarius, non videbatur ſubſiſtere; quoniam S. me. Pius V. mandauit quidem Dominum Cenſus alijs omnibus præferri; ſed hoc intelligendum eſt de alijs omnib. extraneis & indifferentib. emptoribus, non autem de ijs, qui Ius prælationis ex ſtatuto, vel conſtitutione, aliouè iure habent vt 15
habent Inquilinus, Vicinus, & conſors, & alij huiuſmodi, Ita intellexere *Nauar.* de vſur. q. 44. n. 127. *Molin.* de Iuſt. & iur. q. 394. n. 8 to. 1. *Cenc.* de Cenſ. p. 2. c. 2. q. 1. art. 3. nu. 9. *Modern. Roman.* diſceptat. forenſ. c. 876. nu. 3. & alij *Modern. Roman.* in tract. de commerc. §. 1. q. 1. nu. 245. verſ. 2. difficultas, & Rota idem etiam ſenſit in Romana Domus 21. Iunij 1611. coram bo. me. Card. *Lancelloto* iuniore quorum licet plerique loquantur in vicino, attamen idem videtur conſenſum de Inquilino, nedum quia æquiparantur in Conſtitutione Gregoriana, ſed 16
etiam quia eadem ferè in vtroque viget ratio, hoc enim ius prælationis, ſeu retractus totum fundatum 17
eſt in quadam congruentia, & æquitate ad l. congruit C. de locat. prædiorum ciuilib. 11. hincque 18
ius congrui appellatum fuit, quæ ſane congruentia, & æquitas non patitur, vt cenſuarius, qui nec poſſeſſor, nec Dominus eſt rei cenſuatæ, nec illius fructuum, ſed ſolum ius quoddam habet percipiendi reſponſionem ſuper re cenſuata, & potius cenſetur 19
quædam hypotheca, licet vberior, & magis priuilegiata, quam cæteræ hypothecæ, non patitur inquam, vt is cenſuarius expellat Inquilinum, qui iamdiu domi inſiſtit, cogatque eum ad aliam ſibi ſalubrem, ac congruam habitationem comparandam, ſuppellectilem transferendam, ac nouis impenſis domum inſtituendam; Et propterea æque, ac prudenter Greg. Vrbis ornatui, & Ciuium quieti conſulens, man- 20
dauit Inquilinos etiamſi nolint ędificare vicinos autem quatenus offerant ędificare quibuſcumque emptoribus præferri, &c. cum ampliſſima derogatione ad omnes conſtitutiones, quæ apta eſt comprehendere etiam antecedentem illam conſtitutionem S. me. Pij V. ſuper cenſibus, vt per *Moder. Roman.* de commerc. & alios præallegatos.

Illud etiam fundamentum ſuper conſortio iactum videbatur DD. corruere, ſiue hoc deducatur ex illis manſionibus, & Cella Vinaria, ſiue ex ceſſione Iſabellæ; Omiſſo enim, quod concluſio illa firmata per *Surd* conſ. 43. numer. 12. & alios, quod etiam de iure communi ex æquitate 21
conſors præferatur, dubia eſt apud aliquos, cum talis æquitas ſcripta non ſit, & ideò diſpoſitio l. du- 22
dum C. de contrah. empt. omninò ſeruanda ſit quia rigor ſcriptus præferri debet æquitati non ſcriptæ Gloſ. & DD. in l. 1. ff. de leg. & in leg. placuit C. de Iudic. *Dec.* in l. in omnibus nu. 10. ff. de reg. iur. *Rimin.* iun. conſ. 115. nu. 57. & 58. & Imperator in dicta l. dudum huiuſmodi æquitatem, quia extranei 32
emptores à conſortibus excludebantur grauem iniuriam inani honeſtatis colore velatam appellat, & reprehendit.

Reſpondebatur hanc diſpoſitionem iuris communis, ſiuè ſtatutum Vrbis lib 1. cap. 100 de conſortibus non applicari, conſortes enim propriè ad 42
hunc effectum dicuntur, qui communionem habent cum participatione Dominij *Salycet.* in leg. dudum ſub n. 1. & *Bald.* ibidem nu. 7. C. de contrah.

Deciſ. Clem. Merlini. Mm 3

empt. *Ruin.* conſ. 27. num. 12. verſ. 2. reſpondetur li. 4.
Iacob. Nouell. de Iur. prohomiſ. §. 1. nu. 60. & conſor-
tium conſideratur inter plures, vel quando vnuſquiſ-
que eorum eſt Dominus totalitate rei, cuius habent
dominium, ſed partialitate Dominij quia diuerſimo-
25 dè quilibet eorum Dominus eſt totius rei, prout in
fundo emphyteutico, vel feudali, quia Dominus di-
rectus eſt Dominus totius proprietatis, Vaſſallus iti-
dem Dominus totius vtilitatis, quæ duo, proprietas
ſcilicet, & vtilitas, ita integrant vnum plenum domi-
nium, vt ſingula ſint comparatione totius fundi, &
26 ideò Dominus directus præfertur in venditione vtili
leg. fin. Codic. de iure emphyt., Vel vbi plures ſunt
eodem dominij generi eiuſdem rei Domini, vt ſunt
hæredes, & Socij, qui habent rem communem pro
27 indiuiſo, & tota res ad omnes pertinet, nec pars vna
magis ad vnum, quam ad alium ſpectat, vt rectè ra-
tiocinatur *Molin.* de contract. diſput. 371. n. 1. & 8.
In caſu autem noſtro neutrum ex dictis conſortiis
applicatur; Quoniam licet à principio manſiones
illæ, & Cella Vinaria, eſſent partes iſtius domus, da-
28 returque viciſſitudinarius acceſſus de illis ad do-
mum, & è contra, & ſic eſſet vna domus, ſolummo-
do, & tunc benè intraſſet conſortium, attamen ex
noua deſtinatione patris familias, cum Ianuas, quæ
intra domum principalem reſpondebant, muro clau-
ſerit, aperuitque ſeorſum in via publica, diuerſis
perſonis, ſeparatimque locauerit, & demum eas etiā
vendiderit, & ita ab vniuerſo corpore domus ſeiun-
xerit, non amplius iſtæ manſiones ædificij principa-
29 lis partes, ſed & domus ipſæ de per ſe diſtinctæ, &
ſeparatæ reputantur leg. ſi quis duas §. ſi quis partem
ff. commun. prædiorum, & perbellè ibi *Caſtr.* in vl-
timis verbis *Borgnin.* dec. 19. n. 52. & 54. *Surd.* conſ.
207 n. 12. verſ. 4. vbi manſiones non cenſentur am-
plius partes Palatij, ſi non habent ingreſſum per Pa-
latium, ſed per viam publicam, & ſeorſim locantur,
nec ſunt in vſu Palatij, ſublata autem communione
30 pro indiuiſo ceſſat conſortium, & conſequenter re-
tractus, Ita in puncto *Ant. Gomeſ.* in comment. ad ll.
Tauri l. 70. num. 27. verſ. quod tamen *Molin.* dicta
diſput. 371. in princip. & idem aliis relatis ſentiunt
etiam *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. c. 874 num. 12.
præſertim ſi diuiſio facta ſit pariete intermedia, vt
in caſu noſtro, & ratio eſt quia conſortium eſt quæ-
dam communio, ſeù ſocietas leg. ſi fratres §. idem ff.
pro ſoc. l. amiſſa nauis ad l. Rhod. de Iact. *Surd.* conſ.
441. nu. 28., & propterea quemadmodum commu-
31 nio, & ſocietas diuiſione extinguitur, Ita etiam &
conſortium, dicuntur quippe communia, quæ pro
indiuiſo communia ſunt leg. magis puto §. fin. ff. de
reb. eorum.

Nec conſortium applicari poteſt ex communio-
ne muri, quo & manſiones iſtæ, & domus adhuc in-
32 nituntur; Quoniam vt benè reſpondet *Ruin.* d. conſ.
27. n. 12. verſ. 2. reſpondetur lib. 4., ex communione
muri non rectè infertur ad communionem, ſeu con-
ſortium domus, cum domus ex hoc muro ſolum non
conſiſtat, & dominium in parte muri non influit in
33 ſingulas partes domus; Et quamuis *Bald.* in dicta l.
5, num. 4. C. de commun. rerum alien. ſetu. dixerit ad
inducen. conſortium ſufficere minimam partem, &
admittunt etiam *Gomez* vbi ſupra & alij, Attamen id
verum eſt quando hæc pars includitur, eſtque com-
mixta in ſingulis partibus rei communis, ſuper qua
prætenditur retractus, vt puta in hæredibus, & in So-
ciis, quia ſi vnus ſit hæres in beſſe, alius in quadran-
te, tertius verò in vncia, & in ſocietate viginti ſoli-
dorum, vnus particeps in ſolidis ſexdecim, alter ve-
rò in ſolidis tribus, & tertius in vno tantum, hæres
ille in vncia, & ſocius in vno ſolido dicitur conſors
prout alij, habetque ratione illius vnciæ, ſeu ſolidi,
retractum in re communi, quia & vncia, & ſolidus,
ſunt commixti in qualibet vncia totius aſſis, & in
quolibet ſolido totius ſummæ; ſed communio muri
non facit communionem domus, & qui muro iuncti
ſunt non conſortes, ſed Vicini, continui, ſeu latera- 34
les appellantur *Iacob. Nouell.* de iure prothomiſ. §.
20. num 61. *Greg. Tholoſan.* ſintagm. iur. lib. 26. tit. 1.
num. 2., ſeu contigui dicendi ſunt, eo quod ſe inui-
cem tangant, iuxta doctrinam *Ariſtot.* phyſic. lib. 5. 35
text. 26. & eſt gloſ. in cap. 1. in verbo contiguum de
conſecrat. Eccleſ. libr. 6. & ideò habens Domum
contiguam, non dicitur habere retractum ex con-
ſortio, ſeu quota, ſed ex ſola vicinitate, vt per *Carpan.*
ad Statut. Mediolanen capitul. 434. nu. 24 & 31. vbi
etiam ſi intermedius murus ſit communis, & hoc
idem ſentit Conſtitutio Gregoriana §. 8. vbi dum lo-
quitur de vicino, intelligit de tali vicino, qui ſit con-
tiguus, & propterea in illo §. 8. conceditur retractus
contiguo non tamquam conſorti, ſed tamquam Vi-
cino.

Nec applicantur *Anchar.* conſ. 60. nu. 4. & *Io. de
Amic.* conſ. 1. n. 48. quia ille loquitur in ſtatuto, hic
autem in conſtitutione, in quibus cauebatur retra- 37
ctum ſuffragari iunctis etiam ſolum ratione muri,
quod non legitur in ſtatuto Vrbis, prout etiam *Iacob.
Nouell.* de Iure prothomiſ. §. 2. n. 181. & 182. loqui-
tur quando diuerſę perſonæ habent acceſſum ad eo-
rum manſiones per eamdem ianuam, & ſic eſt vna
Domus, licet commodioris habitationis gratia, vnus
ſeorſim habitet ab alio, quod non facit diuiſionem
domus, dum muro non impeditur tranſitus, vt per 38
Caſtr. in dicta l. ſi quis duas §. ſi quis partem C. com-
mun. prædiorum, & Idem *Nouell.* §. 1. nu. 184 ſuppo-
nit, quod iſti non ſunt propriè conſortes, ſed latera-
nei, ſeu Vicini.

Quo autem ad conſortium ex ceſſione Iſabellæ
placuit reſponſio data per D. Campidorum, quod
ſcilicet Clementiæ Amitæ data quidem fuit facultas
conſtituendi dotem in fauorem Iſabellæ, pro ſcutis
20000. & illam aſſignādi in tot ſtabilibus, & ſignan-
ter in portione iſtius Domus, verum Clementia non
eſt vſa huiuſmodi facultate, nec aſſignauit portio-
nem Domus, ſed promiſit ſcuta duo millia, & pro
rata ſcutorum mille ceſſit portionem annuam ſcuto-
rum 50. ex penſionibus huius domus, & ſic ius nul-
lum habet Iſabella in proprietate Domus, ſed ſolum
hypothecam in penſionibus, & conſequenter nec
conſortium applicatur, attendique debet non quid
tractatum, & conceſſum in facultate procuratori, 39
ſed quid fuerit ab eo executioni demandatum, mul-
ta enim tractantur, quę non abſoluuntur, & Procura-
tor pinguius conſulendo vtilitati Conſtituentis po- 40
tuit minus eum obligare, quam habuerit in manda-
tis, obſtatque regula quod potui nolui, &c. c. vnico
de deſponſat. impub. in 6. c. cum ſuper de offic. deleg.
Ex obſeruantiaque ſubſequuta depræhenditur, quod
verè Iſabellæ non fuit aſſignata aliqua portio do-
mus, quoniam fratres abſque interuentu ſororis ven-
diderunt integram Domum D. Leoncello, ſolutio-
nemque precij in varia tempora, & conditiones
diſtulerunt, quæ non ſe compatiuntur cum iure Iſa-
bellæ.

Poſtremo nec ipſa vicinitas ratione dd. manſio-
num viſa eſt tribuere prælationem D. Leoncello,
quoniam

conſtitutio Gregoriana carens Vicino fauet in re-
41 tractu,ſeu prælatione,quatenus velit, & offerat ædificare,vt in §.9.& 11. quod in Inquilino non exigit Conſtitutio,vnde quoties domus Vicini eſt iam perfecta,
42 nec nouum,ſaltem congruum ad... ædificium,ſeu conſpectiorem ornatum,non poteſt tribuere ſe aliquam prælationem,ſeu retractum ad ea quæ in terminis ſimilia ſtatuit tradit *Alc.* in l. ædificia §. perfeciſſe verſ.ſed finge ff. de verb.ſignif.& hinc celebre illud conſ.Petri Aldobrandini paſſim receptum eſt præſertim in ſacro Cameræ Apoſtolicæ Tribunali, vbi conſuluit, Iuribuſque, & exemplis confirmauit, beneficium conſtitutionis Gregorianæ non ſuffragari Vicino cohærenti à parte interiori,ſeu poſteriori, & quando facies publica ædificij Vrbiſque ornatus, quem principaliter dicta Conſtitutio intendit, non inde ſpecioſior euaderet, prout in caſu præſenti, quia agitur de Vico quondam anguſto,imperuſo, facieſque manſiunculæ nullum, ſaltem congruum expoſcit ornatum, & dicta Conſtitutio Gregoriana
44 cum ſit correctoria iuris communis extenſionem non patitur, vt per *Alciat*. dicto loco *Honded*. conſ. 3. num. 25. lib. 1. & dixit *Rota* dec. 2. num.4. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* in eius impreſſ.

Ex quibus vtraque parte informante Domini reſponderunt R.P.D. Gratum Inquilinum eſſe præferendum , nec obſtare , quod Dominus Leoncellus tribus nititur prælationibus Cenſuarij,conſortis, &
45 Vicini , Quoniam ſi vnaquæque prælatio de per ſe non ſubſiſtit, & eſt imperfecta , vt ſupra oſtenſum fuit, nec illarum coniunctio ſuffragabitur *Bald*. in l.ſi quis ex argentarijs n. 3. ff.de eden. *Iaſ*. in l. Centutio num. 57. in fin. ff.de vulg. & pupill. cum aliis &c.

Romana ſpolij domus.
Lunæ 29. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Pactum capiendi poſſeſſionem propria authoritate non poteſt exerceri ante liquidationem Debitoſe decocto creditores poſſunt aſſociationem petere etiam ante tempus.

SVMMARIVM.

1 *Pactum capiendi poſſeſſionem bonorum debitoris non poteſt creditor exercere ante liquidationem.*
2 *Decocto debitore creditores poſſunt petere aſſociari etiam ante tempus præfixum ſolutioni.*
3 *Decoctio probari debet ab allegante.*
4 *Debitor ſuſpectus de fuga poteſt conueniri ante tempus.*
5 *Fallit quando creditores ſunt muniti ſpeciali bonorum ſtabilium hypotheca.*
6 *Immiſſio ex primo decreto poteſt intelligi etiam cum perceptione fructuum à Iudice ſi innoteſcat voluntas.*

Deciſio CCCLXXXVII.

Per duas deciſiones coram Illuſtriſſ. D. Cardin. *Canalerio*, nempe 524. & 653.in eius impreſſ. reſponſum fuerat conſtare de ſpolio, à quibus nec hodiè Domini recedendum eſſe cenſuerunt.

Data enim fuit facultas capiendi poſſeſſionem domus propria a... authoritate Dario, & Angelæ Coniugibus contra... Maninus infra terminum anni non ſolueret ipſe Maninus ſcuta 200. & infra triennium alia ſcuta 600.quæ pro dote Angelæ promiſſa fuerunt , & tamen vix elapſis ſex menſibus idem Darius obtinuit aſſociationem in poſſeſſionem totius Domus , vndè iniuſtitia mandati apparet, quia illa facultas capiendi poſſeſſionem,non poterat exerceri niſi purificata 1
conditione,& facta liquidatione,vt in terminis benè firmat *Aretin*.conſ.32 .num. 1.verſ. & circa primum, & num.2.verſ.quinimò vbi dicit talem ingreſſum ex hoc reddi iniuſtum,& violentum *Alex*. conſ.153.n. 6.ad med.lib.6.*Roland*. conſil. 20. numer.13.lib.1. *Honded* conſ.18.num 25.& ſeqq.lib.2. & dixit Rota pluries, vt coram Sanct me.Gregorio XV.deciſ.105. num.18.& coram Reuerendiſſ.D. meo *Decano* dec. 150.num.5.ad fin. & num. 6 & alias , & data facultate poſt triennium videtur adempta antè triennium.

Neque obſtat , quod eo tempre decoctus fuerit, & latitaret Maninus, & ideò etiam antè tempus ſolutioni præfixum potuerit creditor prætendere,& aſſociationem petere ad tradita per *Rebuf*.in leg ce-
dere diem verſ.ad hæc in omnibus, &c.ff.de verbor. 2
ſignific.*Roman*.ſingul.646.*Iaſ*. in l. pecuniam num. 10.ff ſi cert.petat. *Ioſeph.Ludouic*.concluſ.8.limit.3.; Quoniam hic non conſtat tunc temporis latitaſſe, & decoctum fuiſſe Maninum,& cum non eſſet peri- 3
culum ſubtractionis bonorum cum hæc domus ſpecialiter hypothecata coniugibus amoueri nō potuiſſet , requirebatur concludens probatio decoctionis ad not.per *Caccialup*.in tract.de debit. ſuſpecto nu. 17.& ſeqq.*Sstacc*.de decoct.part.3.num.57. *Trentacinq*.variar.reſolut.lib.3.tit.de ſolut.reſolut.10.nu.4. circa med.verſ.Item concordantur;ex quatiam reſponſione apparet , quod debitor ſuſpectus de fuga poteſt quidem conueniri antè tempus præfixum ſolutioni , ſed hoc intelligitur non ad effectum exi- 4
gendi, ſed conueniendi,vt caueat creditori, vt benè declarat *Iaſ*.in dicta l.pecuniam num.10.*Stracch. & Ioſeph Ludouic*.in locis præallegatis , & alij relati in deciſ.Illuſtriſſimi Cradinalis *Canalerij* 653.nu.5.& 6. Vndè cum iam coniuges eſſent tuti mediante ſpeciali hypotheca ſuper hac domo perperam aſſociati 5
fuerunt nondum purificata conditione , nec elapſo termino præſcripto ſolutioni.

His intelligimus non oportere inquiri , an Index conceſſerit aſſociationem ex primo decreto ad effectum cuſtodiæ , & vt ipſis coniugibus cautum eſſet, non autem ex 2.decreto pro vera,& reali traditione poſſeſſionis ad effectum etiam , vt facerent fructus ſuos , prout ex ſubſequutis Dominis apparete videbatur,quod Iudex voluerit transferre perfectam poſ- 6
ſeſſionem non ſimplicem detentionem ad tradita per *Neguſ*.de pign.p.4.n.28.& ſeq.*Menoch*. de adipiſc.remed.5.n.170.;Quoniam ſi creditor ſolummodo poteſt agere antè tempus, vt ſibi caueatur, hac cautione non indigebant Coniuges,neque hac immiſſione in poſſeſſionem domus cum domus ipſa,vt dictum eſt amnueri non valeret , & eam ſpecialiter ipſi coniuges hypothecatam habetent.

Non obſtat , quod fuerit petita dicta aſſociatio pro veſtibus nuptialibus,& pro fructibus dotis,quia contrarium cantat petitio,ibi, de dote, & illius fructibus,& principaliter videtur petita pro dote, quia iam effluxerant ſolum ſex menſes , & pro fructibus decurſis non debebantur niſi ſcuta 30. quæ conſequi potuiſſent ex penſionibus itidem decurſis domus,&

Deciſ.Clem. Merlini.

ſic non erat opus, pro tam patuo debito, domum rotam ingredi.

Et ita vtraque parte informante Domini permanſerunt io deciſis, &c.

Romana Vineæ.
Mercurij 31. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio eo magis competit, ſi conſtet in ſolum de poſſeſſione ſed etiam de titulo.*

2 *Poſſeſſio ſola, & ſimplex ſufficit pro manutentione.*

Deciſio CCCLXXXVIII.

Deciſionem ſub die 27. Mattij præteriti coram me, Camilla, & Gaſpare tantum informantibus, ad eorum fauorem emanatam, Hodie etiam iiſdem pariter ſolum Informantibus, Domini confirmandam eſſe cenſuerunt.

Viſum enim fuit ſubſiſtere illius deciſionis fundamentum, quod de poſſeſſione Camillæ, & Gaſpa-
1 ris ex depoſitione trium teſtium ſatis conſtat, quinimò, & de titulata eorumdem poſſeſſione docetur, quandoquidem ex ſententia bo. mem. Card. *Sacrati* deprahenditur Vineam de qua agitur fuiſſe fundum dotalem Matris Camillæ, & fuit reſolutum per duas deciſiones ſub die 18. Iunij & 12. Nouembris 1610. coram me eodem Card. *Sacrato*. vnde tanto magis competit manutentio c. licet cauſam, & ibi com-
2 muniter Canoniſtæ de probat. cum aliis allegatis in deciſione, Quamuis quidquid ſit de tali titulo, ſufficiat ſola, & ſimplex poſſeſſio ad obtinendum in hoc iudicio retinendæ per iura vulgata, de quibus in dicta deciſione.

Et ita in deciſis Domini permanſerunt, &c.

Bononien. Legitimitatis.
Mercurij 31. Ianuarij 1629.

ARGVMENTVM.

Exiſtentia filiorum, & deſcendentium valeos eſt ad impediendam legitimationem filiorum naturalium, ſed nõ ſic dicendũ eſt de tranſuerſalibus. In legitimatione non eſt facienda mentio Agnatorum ſi non habeant ius quæſitum in ſucceſſione, vel in ſpe probabili Fœmina ſit excluſa à ſucceſſione, cenſentur etiam excluſi omnes ab ea deſcendentes & alia plura, de quibus io ſummariis.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum, & deſcendentium ſola exiſtentia impedit legitimationem filiorum naturalium.*

2 *Legitimationes ſunt inuenta ad ſolatium eorum, qui legitima prole carent.*

3 *Legitimantes non retraxiſſet à legitimatione filiorum naturalium alicuius exiſtentia tranſuerſalium, ſed tantum filiorum, ſeu vlteriorum deſcendentium.*

4 *In legitimatione ad effectum ſucceſſionis facienda eſt mentio Agnatorum qui ius habent, vel quæſitum vel in ſpe probabili.*

Ideo vt ſi omittatur redditur ſubreptitia legitimatio, & ſic nulla.

5 *Papa quando legitimat aliquem, non præſumitur voluiſſe præiudicare nemini circa ſucceſſionem, niſi ſpecialis mentio ſit facta.*

6 Butr. Corn. Soccio. Decian. & Gabr. *in quo caſu loquantur declaratur.*

7 *Legitimatio filij naturalis tunc non præiudicat circa ſucceſſionem quando aliquis habet ius radicatum, & conſiderabile.*

8 *Fœmina à fideicommiſſo dicitur excluſa ſi tantum proximiores maſculi de domo, & familia teſtatoris ſint vocati.*

9 *Radice excluſa, cenſentur etiam excluſi omnes, qui ab ea germinant.*

10 *Fœmina excluſa, cenſentur etiam excluſi omnes illi, qui ab ea deſcendunt.*

11 *Fœmina regulariter non comprehenditur in emphyteuſi Eccleſiaſtica, in inueſtituris concerſis pro ſe, & filiis.*

12 *Et hoc magis procedit, quando nominatim eſt facta pro maſculis.*

13 *Filiis maſculis vocatis vſque ad tertiam generationem non veniunt maſculi deſcendentes ex filia.*

14 *Illegitimus ſi ſit excluſus ab aliqua inueſtitura, ſunt etiam excluſi omnes ab eo deſcendentes.*

15 *Agnati paria ſunt, quod non extent, vel quod extent & non ſint ſucceſſibiles, & hoc ad impediendam legitimationem filiorum naturalium.*

17 *Emphyteuſis finita Dominus poteſt compelli ad faciendam renouationem proximioribus inueſtiturum.*

18 *Et an de hoc intereſſe ſit facienda mentio, quando naturales legitimantur.*

19 *Eccleſia non poteſt præciſe compelli ad renouationẽ emphyteuſis proximioribus inueſtitis cum poſſit extraneos præferre, ſi meliorem conditionem offerunt.*

20 *Eccleſia poteſt pro ſe retinere emphyteuſim finitam, quatenus vult, & ſit denegare renouationem proximioribus inueſtiti.*

22 *Ius ſi non ſit probabilis ſpei ſed tantum conditionale, non eſt conſiderabile.*

23 *Principis mens, quod voluerit tertio præiudicare intelligitur ex derogatione regulæ de iure quæſito, & ex ampliſſimis clauſulis derogationo.*

24 *Subreptio quando eſſet.*

25 *Princeps non præſumitur voluiſſe præiudicare tertio, limita niſi conſtet de eius voluntate volentis præiudicare n. 26.*

27 *De Papa poteſtate nefas eſt dubitare.*

28 *Subreptio vt ceſſet, ſufficit apparere Principem potuiſſe aliquid in genere cogitare.*

29 *Illegitimitatis qualitas eſt narranda, quando quis legitimatur.*

30 *Naturalis quando quis dicitur eſſe, hæc expreſſio ſufficiens eſt demonſtrare omnem qualitatem, & maculam natalium.*

31 *Verba vniuerſalia omnia comprehendunt.*

32 *Principis diſpoſitio declaratur & recipit interpretationem à ſupplicatione.*

33 *Filiatio probatur ex tractatu, & communi reputatione.*

34 *Ad Gratiæ iuſtificationem, ſi quis non agat, & tertius det de ſubreptione, ille non tenetur aliquid iuſtificare, ſed benè opponens.*

Deci-

Deciſio CCCLXXXIX.

COmtiſſa de Blanchis, [1] & eius filij prætendentes legitimationem C. Ioannis Thadæi de Blāchis obtentam à Principe Maſſæ, & demum à Sa. mem. Gregorio XV. vitio ſubreptionis, ſeu obreptionis laborare, eo quod eorum exiſtentia neutri ex legitimantibus innotuerit, petierunt a Sanctiſſimo Domino Noſtro in Signatura Gratiæ præuia oris apertione contra dictas legitimationes cauſam committi; Verum Sanctiſſimus nihil deliberandum cenſuit, niſi prius conſtaret de huiuſmodi ſubreptione, vel obreptione, mihique demandauit, vt ſuper hoc in Rota dubium proponerem, quo hodiè propoſito vnanimiter Domini reſponderunt non conſtare de obreptione, vel ſubreptione ad effectum committendi cauſam.

Nam aut facienda erat mentio Comitiſſæ, & eius filiorum ratione eorumdem perſonarum ad effectum retrahendi Pontificem, ſeu Principem, quominus Thadæum legitimarent, aut ratione præiudicij, quod tam ex ſucceſſione fideicommiſſi quondam Antonij de Blanchis quam ex ſucceſſione bonorum emphyteoticorum indè ipſis reſultaret; & neutro caſu vitium fuit intrare vitium ſubreptionis.

Non primo caſu, quoniam ſolum exiſtentia filio-
1 rum, & Deſcendentium impedit legitimationem
iuxtà text. in §. illud tamen authent. quibus mod.
2 natural. effic. legitim. legitimationes enim fuerunt
inuentæ ad ſolatium eorum, qui legitima prole carerent §. ſit igitur licentia eadem authent. quibus mod. natural. efficiantur *Decian.* conſ. 2 num. 146 & conſ. 19. num. 48. & 49. lib. primo. Et ideò non retraxiſſet
3 legitimantes agnatorum tranſuerſalium exiſtentia
quorum mentio non eſt facienda, ſed tantum filiorum, ſeu vlteriorum Deſcendentium, vt per *Alciat.* reſponſ. 8. num. 11. lib. 4. *Peregr.* de fideicommiſſ. artic. 25. numer. 58. verſic. quamobrem Cardinal. *Seraphin.* deciſ. 351. num. 17. & dixit Rota in Romana ſucceſſionis de Maffæis 9. Iulij 1596. coram *Lucæ*, & latius in Sabinen. Montis Rotundis 5. Iulij 1627. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*.

Neque ſecundo caſu, reſpectu ſcilicet præiudicij,
ſubreptio cōſiderari poſſe videtur, quamuis enim in
4 legitimatione ad effectum ſucceſſionis mentio ſit
facienda agnatorum, qui ius habent, vel quæſitum, vel in ſpe probabili, adeout ſi omittatur reddatur ſubreptitia legitimatio, & ſic nulla *Butr.* in cap. per Venerabilem num. 15. qui fil ſint legitim. *Corn.* conſil. 93. num. 21. libr. 2. *Socin.* Iun. conſil. 99. num. 40. libr. 2. *Decian.* conſil. 90. n. 17 libr. 2. plenè *Gabr.* conſil 21. num. 3. 4 5 & ſeqq. libr 2. ibi loquitur de legi-
5 timatione facta à Papa, per quam non cenſetur voluiſſe præiudicare agnatis compræhenſis in Inueſtitura niſi de eorum exiſtentia notitiam habuerit; Attamen vera eſt ea concluſio quoties iſti Agnati ſint tales, vt ius haberent, & ita loquuntur prædicti Doctores, in caſu autem præſenti de tempore legitima-
6 tionis Thadæi nullus extabat agnatus, qui vel ad bona fideicommiſſaria, vel ad emphyteotica eſſet vo-
7 catus, & ſic haberet ius radicatum, & conſiderabile in ſucceſſione dictorum bonorum.

Quo enim ad bona fideicommiſſaria, nullum
8 Ius competebat Comitiſſæ, quia ipſa erat fæmina, & tamen ſolummodo proximiores maſculi legitimi, & naturales de Domo, & familia ipſius Teſtatoris vocantur in fideicommiſſo; nec minus eiuſdem filiis ex perſona Ioannis Baptiſtæ eorum Patris, quia deſcendunt ab Annibale naturali, qui etiam eſt excluſus, dum ibi vocantur ſolummodo maſculi, & legitimi. excluſa verò radice dicuntur excluſi omnes, qui ab ea germinantur capit. primo §. hoc autem notan-
dum de his, qui dare feud. poſſeſſ. *Ancharan.* conſil. 9
389. num. 2. *Dec.* conſil 85. num. 8. *Ayn.* conſ. 184. numer. 2. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 12. numer. 35. & eadem ratione exclu-
duntur ijdem filij reſpectu Matris, quia eſt fæmi- 10
na.

Quo verò ad bona emphyteotica nec aderant Agnati ſucceſſori: non ipſa Comitiſſa, quia regulariter fæmina in emphyteuſi Eccleſiaſtica non compræ-
henditur in Inueſtituris conceſſis pro ſe, & filiis 11
Bald. in c. 1. in fin. quibus mod. feud conſtituit poſſeſſ. *Alex.* conſil. 61. n. 2. lib. 1. *Bero* conſil. 48. numer. 14. lib. 1. *Cephal.* conſ. 11. nu. 2. & ſeqq. *Rota* dec. 125. n. 1. & ſeqq. part. 2. diuerſ. quod eo maximè verum eſt in
præſenti caſu, quia conceſſio facta fuit nominatim 12
pro maſculis, itaut fæminæ excluſæ protſus debeant cenſeri.

Nec eiuſdem Comitiſſæ filij erant compræhenſi; Tum quia vocatis filiis maſculis vſque in tertiam
generationem, non veniunt maſculi deſcendentes 13
ex filia *Clar.* in §. emphyteuſis quæſt. 36. verſ. ſed emphyteuſis *Caſtrenſ.* conſil. 190. nu. 4. libr. 2. Cardinal. *Mantic.* de tacit. libr. 12. tit. 15. num. 15. *Bellon.* Iun. conſil. 72. num. 46. Tum etiam quia ſunt deſcendentes, nedum ad Annibale, ſed etiam ab Alamano, qui
pariter erat illegitimus, vnde quemadmodum ipſe 14
erat excluſus tamquam illegitimus, ita quoque omnes eius deſcendentes excludebantur *Dec.* conſil. 624. num 4. *Menoch.* conſil. 934. num. 33. Cardinal. *Mantic.* de tacit. & ambig. libr. 22. tit. 10. num. 6. & conſequenter paria ſunt, quod non extiterint aliqui
Agnati, vel extiterint quidem, ſed non eſſent ſuc- 15
ceſſibiles argum. leg. Pater filium vbi *Gloſ. & Bart.* ff. de inoffic. teſtament. *Tiraquell.* de primogen. quæſt. 53. num. 16. *Surd.* conſil. 237. numer. 3. & conſil. 475. numero 22. iſti enim nullo modo retra-
xiſſent legitimantem, dum intereſſe non habe- 16
bant.

Nec obſtat, quod licet non eſſent compræhenſi, nec vocati in Inueſtituris, attamen finita emphyteu-
ſi Dominus directus potuiſſet compelli ad facien- 17
dam renouationem ipſi Comitiſſæ, & eius filijs tamquam proximioribus iuxta doctrinam *Bart.* in leg. 1, §. permittitur ff. de aqu. quotid. & æſtiu. communiter receptam, & propterea ratione iſtius intereſſe, &
præiudicij eſſet facienda mentio Agnatorum, vt in 18
puncto *Gabr.* conſ. 30. n. 32. lib. 1.

Quoniam miſſo, quod intereſſe erat admodum remotum, nedum quia Eccleſia præcisè non compellebatur renouare, & remotioribus, atque extraneis
potuiſſet in emphyteuſim concedere, ſi iſti melio- 19
rem conditionem pro Eccleſia obtuliſſent *Rep.* in l. 1. num. 13. de priuileg. credit. *Mandoſ.* ad Roman. conſ. 22. limit. 4. littera K. *Gabr.* de iure emphyt. concluſ. 1. num. 28. *Honded.* conſ. 51. num. 59. lib. 1. *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 4. num. 9. de reb. Eccleſ. non alien. Vel po-
terat Eccleſia pro ſe retinere *Abb.* in c. bonæ il 2. n. 20
28. de poſtular. Prælar. *Gozzadin.* conſ. 39. num. 19. & ſeqq. *Rum.* conſ. 152. numer. 3. lib 1. *Benintend.* deciſ. 19. numer 1. *Honded.* dicto conſ 51. num. 41. lib. 1. *Caputaq.* deciſ. 303. & 304. part. 1. Card. *Mantic.*

deciſ. 10. num. 2. & per tot. Et demum qnia de tem-
pore legitimationis aderat Cambiſius, & Sigiſmun-
dus proximiores, qui propterea præferendi erant, &
21 ſic Ius Comitiſſæ, & filiorum non erat in ſpe proba-
bili, ſed conditionale, & ſic non conſiderabile, *Felin.*
22 in c. in noſtra num. 15. de reſcript. *Pariſ.* conſ. 5. num.
96. lib. 4. *Put.* deciſ. 257. numero 1. lib. 2. in correct.
Rota Bononien. deciſ. 30. numer. 131. *Giouagnon.* conſ.
15. num. 59. lib. 2. Cardinal. *Seraph.* deciſ. 325. num.
24.

Reſponſum fuit ceſſare omnem ſubreptionem,
quia apparet Papam enixè voluiſſe cuicumque in-
23 tereſſe habenti præiudicare, ibi, etiam ex eo quod
quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu ha-
bere prætendentes ad hoc citati, & auditi non fue-
rint, ibi, non obſtante Conſtitutione Pij Quarti, quę
in legitimationibus præſeruat iura fideicommiſſa-
riorum, & conſtitutione Pij Quinti circa bona em-
phyteutica, & derogauit regulæ de iure quæſito non
tollen. cum ampliſſimis clauſulis ad tollenda omnia
impedimenta, ex quibus quidem clauſulis deroga-
24 toriis benè arguitur quid voluerit Princeps in diſpo-
ſitione principali, vt in terminis legitimationis *Ruin.*
conſ. 75. num 16. libr. 3. *Peregrin.* conſil. 7. n. 30. libr.
2. Cardinal. *Seraphin.* dec. 1321. num. 5. voluitque Pa-
pa, quod magis erat, vt Thadæus concurreret cum
vere legitimis; ex quibus deprehendimus, quod
etiamſi idem Papa præciſe ſciuiſſet extare Comitiſ-
ſam, & eius filios, hique intereſſe verè habuiſſent,
25 non inde tamen denegaſſet legitimationem, & ſic
ceſſat obreptio *Roland.* conſil. 12. n. 44. libr. 4. *Surd.*
conſil. 303. n. 9. & conſil. 590. n. 21. *Giouagnon.* conſil.
15. n. 60. lib. 2. & fuit dictum in Sabinen. Montis Ro-
tundi 5. Iulij 1627. coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano*; ratio enim ſubreptionis eo quod omiſſa
fuerit mentio agnatorum illa eſt, quia in generali
conceſſione, & facto Principis non præſumitur ter-
tio præiudicare voluiſſe, & ſic datur de defectu in-
tentionis, vt in his terminis dixit *Gabr.* conſ. 21. nu. 8.
lib 2. hæc autem præſumptio ceſſat ex euidentia in
26 præſenti caſu dum Papa ſignanter voluit tollere Ius
alteri etiam quæſitum, derogando regulæ de Iure
quæſito non tollen. de poteſtate autem Papæ nefas
eſt dubitare, & ſufficit, quod ex legitimatione appa-
reat Principem potuiſſe in genere cogitare de ob-
ſtaculo, & præiudicio, adeout inde non poſſit dari de
hoc defectu intentionis, ſeu obreptione *Capicc.* dec.
22. num. 7. *Becc* conſil. 56. nu. 50. *Menoch.* conſil. 20. n.
28 50. *Gabr.* conſil. 23. n. 18. lib. 2. *Surd.* dicto conſil. 303.
num. 9. & conſil 630. n 21. *Peregrin.* conſil. 17. nu. 13.
libr. 4. *Rota Bononien.* dec. 30. num. 119. & 133. *Giona-
gnon.* dicto conſil. 15. num. 60. & 64. fuit dictum in
Romana legitimationis 2. Decembris 1588. coram
Comitulo impreſſ. poſt *Giouagnon.* dicto conſil. 15.
num. 89. & in dicta Sabinen. Montis Rotundi 5.
Iulij 1627. coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano.

Non obſtat, quod Papæ non fuerit narrata quali-
tas illegitimationis Thadæi præciſe, prout requiritur
29 Iuxta conſ. *Oldrad.* 147. *Decian.* conſ. 90. n. 19. lib. 2.
ſed ſimpliciter fuerit dictum eſſe naturalem: Quo-
niam hæc expreſſio, quod eſſet naturalis, apte erat
30 compræhendere omnem qualitatem, & maculam
natalium, & ſic videtur ſufficere *Caſtren.* conſ. 30. n.
5. lib. 1. *Ruin.* conſ. 82. nu. 7. lib. 3. *Menoch.* conſ. 20.
num. 51. & conſ 517. n. 2. *Rota Bononien.* dicta deciſ.
30. num. 89. & 98. & fuit reſolutum in dicta Romana
legitimationis 2. Decembris 1588. coram *Comitulo*
poſt dictum conſ. *Giouagnon.* 15. num. 77. & in dicta
Sabinen. Montis Rotundi coram Reuerendiſſimo
Domino meo *Decano*, & apparet Papam voluiſſe
tollere omnem defectum, & inhabilitatem abolere.
quæ verba tamquam vniuerſalia omnes defectus vl-
tra etiam expreſſos compræhendunt *Rota Bononien.* 31
dicta deciſ. 30. num. 99. & 100. & 101. *Rota* dec. 1061.
n. 3. p. 4. diuerſ. & doctiſſimè in dicta Sabinen. Mon-
tis Rotundi coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano. Sed qnidquid ſit de hoc tollitur difficultas,
quia in ſupplicatione relata in proœmio legitima-
tionis ſignanter dicitur Thadęum naium eſſe ex con- 32
iugata, & ſoluto, quod ſufficit, quia diſpoſitio Princi-
pis declaratur, & recipit interpretationem à ſuppli-
catione, vt in his terminis firmat *Decian.* conſ. 19. n.
16. lib. 1. *Giouagnon.* dicto conſ. 51. li. 2.

Non obſtat non conſtare de filiatione Thadæi,
quia & ex aſſertione Comitis Annibalis Senatoris
Patris in legitimatione, ad cuius inſtantiam emana-
uit prima legitimatio Principis Maſſæ, ex tractatu,
& communi reputatione, atque ex aliis pluribus de
ea ſatis apparet Iuxta tradita per *Menoch.* de arbitr. 33
Iud. caſ. 89. num. 69 & ſeqq. *Rota Bononien.* dicta dec.
30. n. 34 & Comes Thadæus modo non agit ad iuſti-
ficationem ſuæ gratiæ & ideò non tenetur aliquid
probare, ſed hoc onus incumbit Comitiſſæ, & eius 34
filijs, qui dederunt de ſubreptione, & obreptione,
Gozadin. conſ. 48. n. 11. *Surd* conſ. 552. n 1.

Quæ vero dicuntur circa compræhenſionem legi-
timationis, quod ſcilicet Thædæus non fuerit habili-
tatus ad ſucceſſionem vltra paternam, vltraquod ver-
ba legitimationis videntur multum ampla, & gene-
ralia, non ſunt præſentis indaginis, & Comitiſſa,
eiuſque filij poſſunt in hoc citra impugnationem, le-
gitimationis experiri iura ſua, &c.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit,
&c.

Narnien. ſucceſſionis.
Mercurij 7. Februarij 1629.

ARGVMENTVM.

Tractatur latè materia, quandu filia dotata per ſta-
tutum excluditur à ſucceſſione, qualiter procedat
& intelligatur iſta excluſio.

SVMMARIVM.

1 *Sorores æqualiter de iure communi prout fratres, ſuc-
cedunt fratri ab inteſtato decedenti.*
2 *Filia excluſa ab hereditate patris, non dicitur exclu-
ſa ab hereditate fratris.*
*Etiamſi materialiter ſint eadem bona, quæ ex patre in
fratrem deuenerunt n. 2. & ab hac opinione non eſt
recedendum.*
3 *Bona paterna per aditionem filiorum deſinunt eſſe pa-
terna, & efficiuntur bona filiorum, & n. 5. & 28.*
4 *Succedere alicui prohibitus, nihilominus poteſt ſucce-
dere in eiſdem bonis, poſtquam ad alium titulo hæ-
reditario peruenerunt.*
7 *Statutum excludens filiam dotatam intelligitur tan-
tum ab hereditate dotantis limita n 8.*
9 *Fæmina ab vno dotata, dicitur ab omnium ſucceſſione
excluſa.*
19 *Statutum excludens alternatiuè intelligi debet di-
ſtributiuè,*

ſtributiuè, & diuiſim, nō autem coniunctim, & n. 13.

11 *Statuti ſenſus, quod filia dotata excludatur à ſucceſſione eſt, vt dotata à patre non ſuccedat patri, dotata à matre, eidem non ſuccedat, & ſic de ſingulis.*

12 *Statutum correctorium non admittit extenſionem, & vt verba ſonant, intelligendum eſt.*

Correctio iuris communis quo minus fieri poteſt, facienda eſt n. 12.

14 *Dictio, vel, quando reſoluatur in coniunctiuam, & n. 15*

16 *Fœmina abſurdum eſt, quod habeat, quatuor, quinque, ſex, & vltra dotes.*

17 *Verba de vna dote congrua, in ſtatuto poſita, de pluribus non cenſetur intellexiſſe.*

18 *Mulier ab vno tantum dotata, quando ab omnium hæreditate dicatur excluſa.*

19 *Dictionis, vel, proprietas eſt ſtare alternatiuè.*

20 *Verbum, idem, & vnum in eadem oratione poſitum, & eodem contextu, diuerſa ſignificatione interpretari non debent.*

21 *Caſus omiſſus à ſtatuto habetur pro omiſſo, & remanet in diſpoſitione iuris communis.*

22 *Statutum præſumitur id noluiſſe, quod non expreſſit, quando nulla difficultas fuiſſet illud exprimere, ſi voluiſſet.*

23 *Specialia non ſunt multiplicanda ad correctionem iuris communis.*

24 *Specialia regulariter non ſunt multiplicanda.*

25 *Statutum excluſiuum debet intelligi vt excludat ſolum ab hæreditate nominatorum, non autem innominatorum.*

26 *Dictio, dummodò, ſtat reſtrictiuè, & qualificat antecedentem diſpoſitionem.*

27 *Statuti qualitates vbi non conueniunt, poſſunt applicari ad illum caſum.*

29 Theſaur. *in dec. 63 declaratur.*

Deciſio CCCXC.

POſtquam ſuper ſucceſſione Andreæ in bonis Romæ exiſtentibus reſolutum fuerat ad fauorem Magdalenæ, & Helenæ filiarum, vt in deciſione 22. Maij præteriti, cui partes acquieuerunt: Hodiè Rota aggreſſa eſt diſputationem ſuper ſucceſſione Iacobi fratris in bonis Narnij exiſtentibus.

Et reſponſum fuit eaſdem fœminas admittendas eſſe vna cum Petro fratre; Certa eſt enim iuris communis concluſio ſorores æqualiter prout fratres ſuc-
1 cedere fratri ab inteſtato decedenti §. ſi igitur defunctus auth. de hæred. ab inteſt. venien. authen. itaque C. communia de ſucceſſ. Eiſdemque proptereà ſororibus ex remedio quorum bonorum competere immiſſionem in poſſeſſionem duarum ex tribus partibus bonorum Iacobi.

Nec duo Statuta Narnij fœminis obeſſe exiſtimarunt Domini, Nam primum ſtatutum ſub cap. 32. fœminas dotatas excludit ſolummodò ab hæreditate patris exiſtentibus filiis, vel nepotibus maſculis, nullamque de fratris hæreditate mentionem facit, & ſic intrat receptiſſimum illud axioma, quod filia excluſa ab hæreditate Patris, non dicitur excluſa ab hære-
2 ditate fratris, quamuis materialiter ſint eadem bona, quæ ex parte in fratrem deuenerunt, atque etiam ſi nil aliud habeat in bonis ipſe frater ita *Bald.* in c. 2. §. 1. n. 3. Epiſc. vel Abbat. in vſibus feud. *Caſtr.* conſ. 191. n. 2. lib. 3. *Corn.* conſ. 97. n. 9. li. 1. & conſ. 305. n. 4. & ſeqq. lib. 4. *Iaſ.* in l. 1. §. veteres nu. 20. & 26 qui communem teſtatur, nec ab ea in iudicādo recedendum ff. de acquir. poſſ. & in l. eius qui in Prouincia §. vlt. n. 8 ff de reb. credit. *Pariſ.* conſ. 22 n. 17. & conſ. 23. n. 52. lib. 1. *Brun* de ſtatut. excluſ. fœm. art. 8. nu. 86. *Philip. Maſſi.* in l. poſt aditam n. 89. & ſeq. C. de impuber. & alijs ſubſtit. qui plenè articulum examinat. *Franch.* dec. 171. n. 2. & 3. *Gabr.* concl. 7. tit. de ſtat. n. 28. & 36. *Eugen.* conſ. 83. nu. 31. lib. 1. *Laderch.* conſ. 37. n. 8. & ſequuta eſt Rota in Recanaten. ſucceſſionis 9 Februarij 1618. coram bo. me. *Buratto*; & ratio inconcuſſa eſt, quia non eſt amplius ſucceſſio paterna; dum illa conſumpta eſt per aditionem filij, 3
ſed eſt fraterna, nec bona dicuntur Andreæ olim defuncti, alioquin opus eſſet in definiendis ſucceſſionib. ſemper repetere primum parentem, ſed dicuntur bona Iacobi, qui vltimo loco deceſſit l. 1. §. veteres vbi glo. in verbo per vnum ff. de acquir. poſſ. §. 1. inſtit. de hæred. qualitate, & differ. l. hæres ff. de acquir. hæred. & l. qui Titij teſtam. ff. de his quibus vt indign. vbi prohibitus ſuccedere Titio poteſt nihilominus ſuccedere in iiſdem bonis, poſtquam ad alium titulo hæreditario peruenerunt, & latè fuit compro- 4
batum in Bononien. hæreditatis de Armis 12. Decembris 1622. & Romana ſucceſſionis 17. Iunij 1624. coram me.

Nihilque refert ſtatutum loqui de bonis, non autem de hæreditate, quia nec bona amplius dicuntur paterna poſtquam filius adiuit, ſed dicuntur ipſius 5
filij, vt per Iura, & Doctores ſupra allegatos, & verbalem diſtinctionem hanc dixit *Pereg.* dec. Patauin. 6
117. n. 18.

Aliud verò ſtatutum in c. 40 in quo maior videbatur difficultas, nec obſtare credebatur; quoniam fœminas, quatenus dotatæ ſint excludit quidem nedum ab hæreditate aſcendentium, ſed etiam Collateralium, ſed æqua interpretatione temperandum videtur, vt cum hæc excluſio ſit correſpectiua ad dotem, iubet enim vel quod iam ſint dotatæ, vel dotentur, & ſint contentæ ſua dote, intelligi debeat ſolummo- 7
do excluſa fœmina ab hæreditate dotantis, non autem aliorum, qui non dotarunt, nec iuri, aut æquitati videtur conſentaneum, vt dos ab vno tradita ope- 8
retur, & influat in excluſionem in bonis alterius, quemadmodum tradit *Bald.* in l. 1. n. 4. verſ. modo acce- 9
dit C. de legitim. hæred. *Brun.* de Statut. excluſ. art. 1. 8. num. 59. *Alciat.* conſ. 1. num. 45. 46 & ſeqq. & conſ. 5. num. 1. & ſeqq. lib. 2. *Capreol.* de ſucceſſ. ab inteſtato lib. 1. num. 440. vbi de communi *Cephal.* conſ. 278. num. 95. qui pariter de communi teſtatur *Becc.* conſ. 112. num 18. *Honded.* conſ. 9. num. 14. libr. 2. *Menoch.* conſ. 873 num 9 verſ. primus, &c. Card. *Seraphin.* deciſ. 396. num. 4. & dixit Rota in Auximana bonorum 17. Februarij 1620. coram bo. mem. *Remboldo*, & ideò Magdalena, & Helena dotatæ à patre non videntur prohibitæ ſuccedere Iacobo fratri, qui non dotauit.

Et quamuis hæc concluſio limitetur communiter à Doctoribus, niſi ſtatutum vlterius progrediatur numerando perſonas, à quarum ſucceſſione excludere intendit fœminas, ea eoque deprehendatur 10
ſtatuentes principaliter conſideraſſe fauorem excludentis, & ſolum pro fœminis voluiſſe, quod dotem congruam haberent, nec curaſſe à quo dotarentur, & ideò *Bald* in dicta leg. 1. cautè loquutus eſt, vt ex illis verbis deprehenditur ibi, ſi ſtatutum non diceret vltra. & egregiè conſiderauit *Caſtrenſ.* conſ. 91. n. 2. verſ. nam reſpondeo libr. 2. qui propterea monet hoc caſu fœminam ab vno dotatam dici ab omnium ſucceſſione excluſam, & ſequuntur *Iaſ.* conſil. 205. n. 2. verſic. nec prædictis lib. 2. *Dec.* conſil. 484. numer.

2.vbi quod tali caſu non procedit doctrina *Baldi.*
& idem *Dec.* in repetit.leg.vt liberis num.8.Cod.de
collat.*Curt.*Iun.conſil.65.n.2.verſic.2.communis eſt
concluſio *Alba* conſil.98.n.3.*Cephal.*conſ.578.n.15.
& ſeq & *Aldobrand.* qui diligenter examinat arti-
culum conſil.2 n.123.& ſeqq.libr. 1.pluresque refert
antiquiores concordantes *Theſaur.*dec. 62.n.2.verſ.
& ea quidem

Nihilominus videbatur Dominis in Statuto Nar-
nienſi non poſſe aſſequi huiuſmodi voluntatem, vt
fœmina à Patre dotata excludatur à fratris hæredita-
te licet ibi fiat ennmeratio perſonarum, à quarum
ſucceſſione excluditur fæmina, ſtatutum enim loqui-
tur alternatiuè non in dotatione, ſed quod magis vr-
get, in parte vbi de excluſinne agitur ibi, Nulla fæ-
mina dotata à Patre, &c. poſſit, vel debeat habere re-
greſſum ab inteſtato ad bona paterna, vel Matris, vel
Patrui, & ſic ſtatutum excludens alternatiuè intelligi
debeat, diſtributiuè, & diuiſim, non autem coniun-
ctim, & vt eadem oratio in qualibet perſona de per
ſe concepta intelligatur leg falſa §. fin. ff.de condit.
& demonſtrat., adeò vt ſenſus ſtatuti ſit, ſœmina do-
tata à Patre non ſuccedat Patri, dotata à Matre eidē
Matri non ſuccedat, & ſic de ſingulis diſtributiuè,
prout in terminis ſtatuti in parte excluſiua alterna-
tiuè loquentis dixerunt *Ancharan.* conſil.80.num.2.
& ſequitur *Capra*, qui loquitur præciſè ſuper verbis
huius Statuti Narnien.conſil.39.*Corn.* conſil.317.n.
2.verſic.poſſet.libr.4.*Socin.*ſen.conſil.36.n.11.libr.4.
*Rub.Alexandr.*conſil.71.n. 5. *Dec.* conſil. 346.nu.
4.verſic.in contrarium *Pariſ.*conſ.47.n.3. & ſeqq. &
conſil.49.num.17.lib 3.*Alciat.*conſil.1.n.49. vbi de
communi, & conſil.5. num.12.vbi de veriori libr.2.
Odd. conſil.13.num.28.*Becc.* conſil. 53. num. 3. &
clarius conſ.112.num.12.*Peregrin.*conſil.27. n.6.lib.
3.& nuper *Modern. Mantuani* controuerſ.90.num.
41. lib. 1. Quæ quidem opinio fulcitur rationibus,
nempè propria ſignificatione dictionis alternatiuæ,
vt ſtet diſiunctiuè, & diuiſim, æquitate, ne ob dotem
ab vno acceptam fæmina ab alterius ſucceſſione ex-
cludatur, natura Statuti correctorij, prout eſt ſtatu-
tum excluſiuum fæminarum, quod extenſionem non
admittit, ſed ad inſtar ſtipulationum ſtrictè, vt verba
12 ſonant intelligendum eſt, prout mouet *Bald.*conſ.2.
n.4.libr.1. & quo minus fieri poſſit ſequatur corre-
ctio iuris communis, vt etiam ratiocinantur Do-
ctores præallegati.

Nec Dominos fugit contrariam opinionem plu-
res, & graues habere ſectatores, vt etiam vbi ſtatu-
tum in parte excluſiua loquitur alternatiuè, quod ni-
hilominus fæmina ab vno dotata ab omnium nomi-
natorum ſucceſſione excluſa cenſeatur, ita *Caſtrenſ.*
13 dicto conſil.91.n.2.libr.2.*Corn.*conſil.123.num 4.&
ſeqq lib.2.& conſ.42.n. 9. lib. 3. & poſt alios plenè
*Aldobrand.*conſil.2.n.123.& ſeqq.& clarius ad præ-
ſentem facti ſpeciem n.136.*Paul.à Montepic.* conſ.
85.numer.67.& 68.*Theſaur.*deciſ 62.num.5.vbi li-
cet dicat contrarium fuiſſe iudicatum per alios Col-
legas, attamen eos repræhendit, & re propoſita cauſa
fuit iudicatum pro opinione *Theſauri*, vt in additio-
nibus ibi ad num.5.*Menoch.*conſil. 873. num. 12.&
alij quos iſti adducunt, qui putant hoc caſu dictio-
nem, Vel, reſolui in coniunctiuam, prout aliquando
accipitur leg. cum quidam §. melius C. de verbor.ſi-
gnificat.plenè *Menoch* conſil.187.num. 19 præſertim
cum hic adnecti videatur cum illo adiectiuo, nulla
mulier, & ſic terminare in ſenſum negatiuum, & in
dictionem Nec, perindè ac ſi diceretur nulla mulier
dotata à Patre, vel Matre, vel Fratre, vel Patruo ſuc-
cedat Patri, nec Matri, nec Patruo, quæ quidem di-
ctio, nec, tunc ſtaret coniunctiuè leg. ſi quis ita ſtipu- 14
latus ff.de verbor.obligat. Gloſ. in §. quod autem in
verbo, ſed ſi vbi *Bart.*n 12.authent.de fideiuſſor.col-
lat.1.& in his terminis *Bellon.* iun.conſil.74. n.46.&
ſeqq. Alioquin vt ſtatutum integrè ſuum conſeque-
retur effectum in totali excluſione fæminarum pro
conſeruatione familiæ opus eſſet quod quatuor
quinque, ſex & vltra dotes haberet vna fæmina,
quod abſurdum exiſtimat *Aldobrandin.* dicto con-
ſil.2.n.134.verſic.alias enim *Lauret.de Palat.* de ſta-
tut.num.148.& *Theſaur.*dicta dec 62.num.4. Et ſta-
tutum Narnienſe innuere videtur, vt vna congrua
tamen dote fæmina contenta ſit, ibi, ſit contenta
dote ſua ſibi ſoluta, vel promiſſa, quæ verba de vna
dote congrua, nō autem de pluribus videntur intel- 17
lexiſſe, & ſtatutum principaliter videtur excludere
fœminam propter maſculos, non autem propter do-
tem.

At quidquid ſit in hac controuerſia Doctorum, in
qua pro nunc Rota non putauit opus eſſe, vt ſuam
exponere ſententiam dictura dum poſtulabit occa- 18
ſio; ex tribus particularibus circumſtantiis ſimul iun-
ctis in hoc ſtatuto Narnienſi viſa fuit facilior reddi
reſolutio pro non excluſione fœminarum, quarum
prima eſt, quod dictio alternatiua poſita eſt in vtra-
que parte, ſcilicet in dotatione, & in excluſione; vn-
dè, quemadmodum communiter fatentur Doctores, 19
vbi dictio, vel, poſita & ſolummodo in dotatione, in
parte vero excludente adeſt coniunctiua, tunc ſuffi-
cit mulierem ab vno tantum eſſe dotatam, vt ab om-
nium hæreditate dicatur excluſa, vt admittit ipſe
*Alciat.*dicto conſ.5.nu. 11. verſ.idem quando lib.2.
*Theſaur.*dicta dec.62.n.4.*Menoch.*conſ. 873.nu.12.
verſ.quintus eſt caſus *Surd.*conſ.100.nu.9. quia tunc
illa dictio vel in ſua proprietate ſtat alternatiuè, &
vno tantum contentatur, & ideò dotatio intelligi de-
bet diſtributiuè, excluſio verò coniunctiuè, & ſtatu-
tum interpretatur de dote ab vno data, & de exclu-
ſione ab omnium hæreditate; Verum quando eadem
dictio, vel, poſita eſt & in dotatione, & in excluſione,
vtroque in loco æqualiter accipi debet. ſcilicet di-
ſtributive, & alternatiuè ita vt excluſa cenſeri debeat
ab hæreditate tantum Dotantis alioquin dictio,
vel in dotatione acciperetur alternatiue, in exclu-
ſione vero coniunctiuè, quod iuri repugnat, cum
vnum, & idem verbum, in eadem oratione poſitum 20
& eodem contextu, diuerſa ſignificatione inter-
pretari non debeat argumento l.eum qui ædes ff. de
vſucap.c.cognouimus 12.q.2.c. quia circa de priuil.
*Surd.*conſ.152.nu.39. & in terminis hoc ponderauit
Becc. conſ. 53.nu.3.verſ.nam reſpondetur, & conſ.
112.nu.22.verſ.& maxime.

Altera circumſtantia eſt, quod in parte excluſi-
ua non fuit facta mentio de fratre prout facta fuit
in parte dotante, & ideo ſi caſus fraternæ ſucceſſio-
nis fuit omiſſus à ſtatuto, pro omiſſo haberi de-
bet, & ſecundum Ius commune decidi l.commodiſ- 21
ſimè ff.de liber. & poſthum.*Bald.*in l. teſtamentum
C.de teſtamen.*Eugen.*conſ.83 nu. 18.& ſeqq lib. 1.
cum aliis præſertim quia in prima parte ſtatutum
fecit mentionem de fratre, & data opera, & cum
myſterio videtur, quod prætermiſerit in altera par-
te fratrem, quem ſi voluiſſet in hac ſecunda parte
nominare haud difficulter potuiſſet meminiſſe prout
memi-

meminit in prima parte, vt in materia ſtatuti arguunt *Dec.* conſ.442. n.9.& 10. *Corn.* conſ. 134. in princ. li.2. *Eugen.* conſ.83.n.48.li.1.*Bece.* conſ 12.n. 44.ſique admitteremus interpretationem, quod in
23 parte excludente ſtatutum compræhendat quoque excluſionem ab hæreditate fraterna multiplicaremus ſpecialia ad correctionem iuris communis, nam adderemus verbum quod non legitur ſcriptum in 2. parte ſtatuti,& admitteretur aliud ſpeciale, quod ſcilicet excluderemus ſororem ab hæreditate fratris, à quo non fuit dotata,& hic caſus non reperitur in
24 verbis dicti ſtatuti,& regulariter ſpecialia non ſunt multiplicanda l. cum poſt §. Gener. ff. de Iur. dot. cum vulgar. Et ſtatutum excluſiuum debet intelligi, vt excludat ſolum ab hæreditatibus nominatorum,
25 non autem illorum, qui non ſunt expreſſi in ipſo ſtatuto *Dec.* conſ.589.n.2.*Pariſ.* conſ.47.n.77.& ſeqq. *Menoch.* conſ.496. nu.49.verſ.& hæc ſtatuta *Surd.* deciſ.9.n.16.

Tertia circumſtantia eſt, quia idem ſtatutum in poſtremis verbis reſtringit, & declarat ſe, ibi, Dummodo ex tali Patre, aut Matre ſubſint filij maſculi, vel nepotes maſculi ex filio, & patruo ſubſint filij, vel ex fratre talis Patrui maritantis extiterint filij maſculi &c. in quibus ponderandum eſt, quod ſtatutum videtur exigere quod extent filij, vel alij Deſcendentes illius, de cuius ſucceſſione agitur, ad effectum, vt fœmina excludatur, & quod ab hæreditate patruorum excludatur eadem fœmina quatenus ab eis fuerit maritata, quod videtur importare dotatio-
26 nem,& illa dictio dummodo ſtat reſtrictiuè,& qualificat antecedentem diſpoſitionem *Rota* dec. 777. n.6.p. 2. recent. quorum nullum concurrit in caſu noſtro, quia nec extant filij, ſeu deſcendentes maſculi ipſius Iacobi, nec ab ipſo dotatæ fuerunt Helena,& Magdalena ſorores, & ideò cum ſtatuti qualitates non conueniant excluſioni ſororum ab hære-
27 ditate fratris, qui non dotauit, illius diſpoſitio non videtur poſſe applicari ad hunc caſum, vt per *Corn.* conſ.254.n.7.verſ.tamen præſuppoſita lib. 4. *Dec.* conſ.589.num.7.*Bece.* conſ.53.numer.9.cum alijs.

Nec obſtare viſa ſunt verba illa ſtatuti, nulla Mulier &c. poſſit, vel debeat habere regreſſum ab inteſtato ad bona paterna, vel Matris vel Patrui: iun-
28 ctis etiam,& ponderatis illis verbis habere regreſſum ad tradita per *Theſaur.* dec. 63.n.3.6.& 7. Quoniam ſemper vrget illa concluſio, quod poſtquam frater adiuit hæreditatem, non dicuntur amplius ſaltem proprie loquendo ad effectus legales, bona paterna, ſed ſunt effecta patrimonium ipſius fratris,& ideò illa verba habere regreſſum debent reſtringi ad bona paterna, quatenus agatur de ſuccedendo Patri, & in terminis verborum ſtatuti Narnien. conſiderat *Capr.* dicto conſ.73.nu.3.& 4.
29 *Theſaur.* verò in dicta dec.63. loquitur in ſtatuto Aſſenſi, vbi verba erant admodum efficacia, quod perpetuò ab omnibus hæreditatibus fœmina eſſet excluſa, vt etiam ipſe poſt *Natt.* ponderat nom. 3. verſ.a.

Quo verò ad conſuetudinem allegatam pro interpretatione ſtatuti Rota tranſiuit cum reſponſione data in alia deciſione in hac cauſa verſ. nec obſtat conſuetudo.

Et ita pro immiſſione fœminarum reſponſum fuit, vtraque parte informante, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Ariminen. Spolij.
Veneris 9. Februarij 1629.

ARGVMENTVM.

Tractantur nonnulla circa materiam immiſſionis vigore primi decreti, & alia de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Actus ſubſequens recipit interpretationem ab actu præambulo.*
2 *Stylus concernens ordinatoria probatur ex atteſtatione Curialium.*
3 *Immiſſus ex 1. decreto licet verè non poſſideat, tamen acquirit detentationem, pro qua etiam datur manutentio & n.4.*
5 *Actus vt ſubſtineatur, debet capere omnem interpretationem etiam verba impropriando.*
6 *Detentationem habens poteſt dici impropriè, ac largo modo Dominus ſecundum ſubiectam materiam.*
7 *Immiſſus ex primo decreto, licet non faciat fructus ſuos, illos tamen percipit,& cuſtodit, ac bona fide colit,& locat.*
8 *Vtile per inutile in ſeparabilibus non vitiatur.*
9 *Creditori à iure nullus reperitur terminus præfixus ad exequutionem totaliter perficiendam in actione perſonali.*
Sed Debitor debet inſtare, vt Iudex præfixat num. 9. & 10.
11 *Temporis lapſus impedito in aliquo nocere non debet.*
12 *Subhaſtatio exceſſiua eſt in totum nulla, & ſpoliatiua.*
13 *Teſtes in vno iudicio examinati an probent in alio.*
14 *Fructuum conſumptio intra triennium non præſumitur.*
15 *Fructus poſtquam ſunt conſumpti, non dicuntur amplius fructus, ſed quantitas, & pars ſortis.*
16 *Debitor ſi ſit grauatus in ſubhaſtatione, poteſt appellare ſi velit, non tamen ſubhaſtatio eſt nulla.*

Deciſio CCCXCI.

CAuſa per quatuor vices propoſita, & maturè diſcuſſa, DD. receſſerunt à deciſis.

Primum enim deciſionum fundamentum, quod nempe A.C. mandauerat exequutoribus, vt caperent de bonis Sebaſtiani, illi autem aſſociarunt Franciſcum ad poſſeſſionem, viſum fuit ceſſare ex totius relationis lectura, ex qua apparet, quod exequutor retulit, ſe in executionem mandati A. C. immiſiſſe, & aſſociaſſe in Tenutam actualem, & corporalem bonorum de quibus agitur, pro ſumma, de qua in dicto mandato; explicitè etiam recenſendo illius ſubſtantiam, & tenorem ſeque ad illud ſemper expreſſe referendo,& ſic patet ipſum immiſiſſe ex primo decreto, ad effectum ſubhaſtandi, & non ad alium effectum, cui mandatum prædictum minimè deſeruiebat, & nil aliud facere voluiſſe, quam quod in præambulo mandato continebatur, à quo actus ſubſequens recipit interpretationem leg. aſſe toto 1
ff. de hæredit. Inſtit. leg. ait Prætor in princ. & ibi Doct. ff. de re Iudic. *Grauett.* conſ 45. num. 4. *Surd.* conſil. 19. numer 19. & ſeqq. & conſ. 105. nu. 30. *Menoch.* præſumpt.26. num.1. in fin. li. 2. & intermiſſis *Rota* deciſ.397. numer. 2. circa fin. & numer.

3.part 1.recent præſertim attento ſtylo Curiæ Arti-
minen. qui tamquam concernens ordinatoria fuit
ſufficienter probatus ex Cosſilium atteſtatione pro
2 parte Domini Pauonij data *Rota* dec. 644. num. 4.
par. 1. recent. & in Romana Cenſus 15. Nouembris
3 1627. coram me; Vnde cum immiſſus ex primo de-
creto licet iure non poſſideat, vt per *Alex.* in leg. à
Diuo Pio §. ſi ſuper rebus num. 22. & *Iaſ.* num. 13.
ff. de re iudic. nihilominus acquirat detentationem,
4 pro qua etiam datur manutentio Iudicis offic. l. 1. §.
ſed ſine vi ff. ne cui fiat gloſ. in l. 3. §. Creditores
in verb. non poſſe, & ibi *Bart. & Angel.* ff. vti poſ-
ſid. gloſ. quam ibi ſequitur *Bart. Caſtren. & Roman.*
in l. Aquilius Regulus ff. de donat. *Menoch.* de re-
tinen. poſſeſſ. rem. vltimo num. 18. & fuit reſolu-
tum in Anconitana bonorum 9. Iunij 1624. coram
bo. mem. *Buratto*; propterea ſubſcriptæ relationis
verba ſunt intelligenda de huiuſmodi detentatione,
iuxta ſubiectum materiam ad effectum ſuſtinendi
actum, pro cuius validitate omnis fieri debet in-
terpretatio, etiam verba impropriando cap. 1. de
deſponſ. impub. leg. quoties ff. de rebus dub. *Alex.*
5 conſ. 35. num. 11. lib. 4 vbi Apoſtill. in verb. fallit.
& conſ. 129. num. 4. lib. 2. *Seraphin.* deciſ 1418. nu.
12.

Neque intellectus huiuſmodi excluditur ex eo
quod executor mandauit Colonis, vt recognoſce-
rent Franciſcum in Dominum, eiſque de fructibus
reſponderent; quoniam cum Franciſcus haberet
detentationem, poterat quodammodo dici Domi-
6 nus improprie, ac large ſecundum ſubiectam mate-
riam, vt benè per *Alex.* in dicto conſ. 129. num. 3.
& 4. li. 2 præſertim ad ſubſtinendum actum ex alle-
gatis, & præceptum, vt Coloni reſponderent de
fructibus, non repugnat immiſſioni ex primo De-
creto; nam taliter immiſſus licet regulariter non fa-
7 ciat fructus ſuo, illos tamen percipit, & cuſtodit,
ac bona colit, & loquitur *Bart.* in leg. ſi is, qui §. ſi
antiphona ff. de pignor ſpecul. de 1. decret. §. item
de effectu num. 1. verſ. vt ipſum *Caſtrenſ.* conſ. 54.
num. 2. & 3. lib. 1. *Neguſant.* de pign. 5. memb. 5. par.
n. 5. 6. 7.

Præterea cum executor ſe expreſſe retulerit ad
mandatum prædictum, & in fine relationis dixerit,
ſe omnia feciſſe, prout in ſimilibus fieri ſolet, appa-
ret ipſum immiſiſſe ex primo decreto, & alia neceſ-
ſaria feciſſe pro eiuſdem mandati executione iuxta
ſolitum, vndè dato etiam quod præceptum prædi-
ctum facere non potuiſſet, ſed illud faciendo, man-
dati fines exceſſiſſet, adhuc tamen præceptum ip-
ſum vitiaretur, & non vitiaret, cum enim iſthæc ſint
8 ſeparabilia, vtile per inutile vitiari non debet l. pe-
dius ff. de arbitr leg. 1. §. Trebatius ff. de aq pluu. &
ælt. *Tiraquel.* de retract. conuent. ad fi. num. 144. &
145. cum ſeqq. *Honded.* conſ. 17. num. 25. li. 2. *Surd.*
conſ 305. nu. 48.

Neque obſtat, quod creditor ſteterit in Tenuta
per duos annos, antequam fuerit ad deliberatio-
nem deuentum, & ſic videatur voluiſſe verè poſſi-
dere, quoniam reſponſum fuit quod à iure, vel ſta-
tuto nullus reperitur præfixus Creditori terminus ad
9 executionem totaliter perficiendam in actione per-
10 ſonali, ſed debitor debet inſtare, vt Iudex præfi-
gat, gloſ. 1. in l. ſi tempora, Cod. de fid. Inſtr. li. 10.
Bald. in l. ordo, numer. 6. verſ. Non tamen nego,
vbi quod Iudex poteſt differre vltra annum, & verſ.
Alij dicunt, vbi quod etiam vltra biennium. Cod. de
execut. rei iudic. *Capicc.* deciſ. 36. num. 4. *Coller.* de
proceſ. execut. par 3. cap. 9. numer 89. prs&. *Papien.*
in forma libelli pro executione ſententiæ in gloſ in
verb. faciendo, num. 3. in fine. Amplius creditor fuit
impeditus per quattuor inhibitiones, de quibus in
Summario vltimæ poſitionis num. 3. & habuit im-
pedimenta à Matre, & ab aliis creditoribus debito-
ris, vt in Summario num. 4 5. & 6. quibus ſtan. tem-
poris lapſus in aliquo nocere non debet, iuxta nota- 15
ta in authent. Clericus, Cod. de Epiſc. & Cler. & in
l. fi. Cod. de adult. *Bald.* in l. 1. num. 4. Cod. de Iur.
calcul. *Rota* coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 327. nu.
8. & 9.

Secundum deciſionum fundamentum, quod fru-
ctus per biennium percepti debuerint in ſortem im-
putari, & conſequenter ſubhaſtatio tamquam facta
pro tota ſumma in mandato contenta, & ſic exceſſi-
ua fuerit in totum nulla, ac ſpoliatiua, vt per *Rotam*
dec. 53. num. 6. par. 2. diuerſ. & dec. 630. num. 3. par.
2. recent cum aliis in prima deciſione allegatis; fuit
ſublatum ex teſtibus datis pro D. Paſtonio in Summ. 12
vltimæ poſitionis, num. 7. ex quibus conſtat, quod
ipſemet debitor, non autem creditor, vt ſupra im-
miſſus, fructus percepit, quorum teſtium depoſitio
coadiuuatur etiam ex eo, quia idem debitor ſoluit
decimas pro ipſis fructibus in bonis, de quibus agi-
tus recollectis vt in dicto Summario nu. 1. ac etiam
ex eo quod retinuit bona deſcripta in Cataſto, ſicut
antea retinebat in eodem Summario num. 2. non
obſtante quod contrarium affirmatiuè videantur alij
teſtes ad inſtantiam eiuſdem Paſtoni de anno 1621.
quoniam illi tamquam examinati in alio iudicio nõ
citato creditore, nec dicto Pauonio non probant, l.
ſi quando, C. de teſtibus ca. 2. & ibi *Abb.* & alij DD. 13
eod. tit.

Atque vlterius etiam placuit alia reſponſio, quod
cum ſimus in fructibus perceptis intra triennium, in-
tra quod non præſumitur conſumptio, dato etiam
quod illi fuiſſent revera per creditorem percepti, 14
adhuc tamen in ſortem imputari non debuiſſent, ſed
ipſi debitori reſtituendi eſſent, & ſic immiſſus ad-
huc remanſiſſet creditor totius ſummæ in mandato
contentæ, licet è conuerſo fuiſſet debitor fructuum, 15
vt poſt *Cyn. Bald.* & alios tradit *Neguſ.* de pignо. d. 5.
membr 5 par. num. 11. & 12. & *Borgn.* de Tut. & Cu-
rat. num. 230.

Tertium denique fundamentum primæ deciſio-
nis, quod fuerint ſubhaſtata duo prædia, cum tamen
vnum ſufficeret, corruit ex prædictis, cum enim fru-
ctuum detractio fieri non debuerit, ceſſant deducta
in deciſione ad probandum, quæ vnum tantum præ-
dium fuiſſet ſufficiens, imo etiamſi detractio fieri
debuiſſet, adhuc tamen nullibi conſtat, quod potuiſ-
ſet reperiri emptor, qui vnum prædium ſine alio e-
miſſet pro tanto pretio proportionabiliter, & in om-
nem euentum ex hoc tantum ſequeretur, quod ſi de-
bitor fuiſſet grauatus, potuiſſet appellare ſi voluiſſet,
non tamen fuiſſet nulla ſubhaſtatio, vt in pro- 16
poſito poſt *Bart. Imol. Alex.* & alios reſpondit *Surd.*
in conſ. 39. nu. 29.

Neque obſtat ſolutio 1825o. facta per Cupiolum
Laurentio filio creditoris ſub die 22. Aprilis 1611,
quoniam non propterea fuit diminutum creditum,
pro quo fuit facta ſubhaſtatio, Franciſcus enim ha-
bebat plura alia credita, pro quibus etiam obtinue-
rat mandata executiua, vt in Summario in alia poſi-
tione dato numero tertio, in quorum extinctionem
cedere potuit ſolutio prædicta, præſertim quia illa
apparet facta in executionem mandati de conſi-
gnando

Digitized by Google

gnando relaxati à Guberoatore Arimini, nulla facta mentiooe A. C. vt io dicto Summario nu. 4. & in quietantia dicitur per *ſaldo del retroſcritto mandato*, vt in Summario Paſtoni nu. 6. quod ad mandatum, de quo agitur continens ſummam ſcutor. 1450. applicari non poteſt, Tum quia à tergo illius nulla legitur quietantia, Tum etiam quia uon fuit doctum, immò nec etiam appoſitum de ſolutione reſidui.

Reliqua, quæ contra ſubhaſtationis validitatem obiiciebantur viſa fuerunt ſatis leuia. & ſufficienter ſublata ex reſponſionibus datis per Informantes pro Domino Pauonio, quæ placuerunt Dominis.

Ex quibus fuit cooclutum non intrare ſpolium, & ſic eſſe recedendum à deciſis vtraque parte informante, &c.

Romana donationis de Incaſatis.
Lunæ 12. Februarij 1628.

ARGVMENTVM.

Donatio facta alicui ex cauſa matrimonij an & ex quibus appareat, quod iſta cauſa donatioois fuerit impulſiua, vel fioalis matrimooij.

SVMMARIVM.

1 *In donatione cauſa matrimonij expreſſa non præſumitur finalis, ſed tantùm impulſiua.*
2 *Donationis materia tota in facto conſiſtit magis, nempe in voluntate donantis, quàm in iure.*
3 *Matrimonij cauſa in donatione non eſt cauſa finalis, quando non exprimitur perſona, nec familia, cum qua matrimonium eſſet contrahendum.*
4 *In donationibus ea, quæ diſertis verbis exprimuntur, pro cauſis finalibus ſunt accipienda.*
5 *Fraternam ſobolem propriæ anteponere, eſt omnino abſonum, & contra inſitam à natura Parentibus caritatem.*
6 *Clauſula, pro hæredibus quibuſcumque comprehendit etiam hæredes extraneos.*
7 *Donantis animus eſt ſpectandus in donatione ad effectum cognoſcendi an cauſa ſit finalis, vel impulſiua, num. 8.*
9 *Animus quoties ad aliquid determinatè non fertur; tunc in eo poteſt conſiderari cauſa impulſiua, ſed non finalis.*
10 *Inter animum ſimpliciter, & animum deliberatum magnum diſcrimen eſt.*
11 *Obſeruantia ſubſequens declarat, qualis fuit actus præcedens.*
12 *Ex cauſis pluribus finalibus, quando aliquid inductum eſt, non propterea illud ceſſat, licet aliqua ex dictis cauſis remoueatur, & nu. 16.*
13 *Clauſula, & aliis cauſis animum ſuum mouentibus, operatur, vt quis vna dumtaxat cauſa, non cenſeatur motus ad aliquid faciendum.*
14 *Verborum cortici non eſt mordicè inhærendum, ſed potius animo.*
15 *Verba quando non ſunt adiecta voluntati deliberatè, non inferunt præceptum, ſed ſolam facultatem.*
17 Bero *in conſ. 180. nu 40. lib. 2. declaratur.*
18 *Text. in l. 2. §. ad filiorum. C. quando & quib. quart. pars intellectu, nu. 23. & 24.*
19 *Conditio ſi nupſerit, an deficiat ex culpa, ſi intra triennium à completa pubertate, nuptiæ non ſequantur.*
20 Bart. *in d. l. 2. § ad filiorum reprehenditur.*
21 *Conditio, ſi nupſerit, poteſt quandocumque impleri, dummodo poſſit nubere.*
22 *Et ita opinio benignior, & æquior contra* Bart. *eſt.*
25 *Diſpoſitio ſpecialis, & in bono publico fundata, trahenda non eſt ad conſtituendam generalem concluſionem.*
26 *Conditio, ſi nupſerit, infinitum tempus habet.*
27 *In donatione conditio appoſita quando eſt, niſi reſolutiua in actu ſucceſſiuo, acquiſitionem non ſuſpendit, nec adimit, niſi in euentum contrarij, vel ſi impoſſibile reddatur eius implementum.*
28 *Quæ conditio ſufficit, quandocunque poſſe impleri etiam in vltimo momento.*
29 *Conditio, ſi matrimonium non contraxerit, impleta dici non poteſt, niſi quis reducatur ad ſtatum, quo vxorem ducere non poſſit.*

Deciſio CCCXCII.

QVamuis ſub die 26. Maij præteriti non conuenirent inter ſe Domini, cauſam matrimonij, de qua in præſenti donatione, fuiſſe ſolummodo impulſiuam, vt in deciſione ſub dicta die 26. emanata; Attamen poſtea ſemel, & iterum diſcuſſo articulo, concluſum fuit cauſam prædictam matrimonij fuiſſe dumtaxat impulſiuam, ſeu occaſiooalem, non autem finalem, adeout etiamſi Marcus Antooius matrimonium non contraheret, nihilominus donatio oon corrueret, nec eſſet locus repetitioni condictione ob cauſam, & ſic ſtandum eſſe in primo loco deciſis ſub die 26. Iunij 1626.

Et moti ſunt, quia vera eſt concluſio firmata in prima deciſione, quod in dubio cauſa matrimonij expreſſa in donatione non præſumitur finalis, ſed tantum impulſiua, Gloſ. in l. 2. §. fi. in verbo con- 1
dictione propè fi. ff. de donat. & in terminis matrimonij tradit *Oldrad.* conſ. 5. quem ſequuti ſunt communiter Doctores congeſti io prima deciſione, & addi poſſunt *Morot.* conſ. 43. oom. 8. & 9. *Decian.* conſ. 51. num 68. lib. 1. *Franc. Molin.* de rit. nuptiarum lib. 3. quæſt. 12. nu. 8. *Molpheſ* in addit. ad conſ. 9. nu 8. & ſeqq. Niſi tamen ex verbis, vel ex aliis probabiliter deprehenderetur; quod Donans principaliter, & primario donauerit ob illud matrimonium & quod aliter non erat donaturus, tota enim hæc quæſtio facti magis, nempè voluntatis ipſius
Donaotis, quam Iuris eſt, vt monuit &c. C. in l. 2. §. 2
fi. & ibi Gloſ. in verbo facti, ff. de donat. & notant ibidem Doctores.

In præſenti verò caſu, nedum huiuſmodi ſigna, & coniecturæ deſunt, ex quibus appareat, Coſmum donaſſe principaliter ob matrimonium Marci Antonij, & conſeruationem familiæ, inde à fratribus ſperatam, vt Immò plura ſint, quæ ſuadeant Coſmum fuiſſe donaturum abſque illo matrimonio, nulla enim exprimitur perſona, nec familia, cum qua matrimonium eſſet contrahendum, quod in ſpecie ani- 3
maduerterunt *Morot.* dicto conſ. 43. nu 9. & *Molin.* dicta quæſt. 12. num. 21. *Molfeſ.* loco etiam præallegato; nullum præfixum fuit tempus, intra quod Marcus Antonius vxorem ducere debuiſſet; Ipſe Coſmus ſponte, & ex ſua liberalitate profitetur ſe donare, & ob amorem, ac benemerentiam, & quia ſic ſibi placeret, hæcque donatio aliquam etiam vtilitatem erat allatura eidem Coſmo, cum indè liberius armis poſſet incumbere, & ei ſingulis menſibus ſcuta 12. perſoluenda eſſent à Marco Antonio; vnde hæc quæ diſertis verbis exprimuntur in donatione, pro

cauſis finalibus ſunt accipiendæ, cum magis veriſi-
4 milia ſint, & conſonanca Donantis & Donatarij
perſonis, & eorum vtilitati; non autem conſeruatio
agnationis, quæ ex matrimonio contrahendo per ip-
ſum Marcum Antonium ſperari poterat, & illa ver-
ba circa matrimonium videntur appoſita ad colo-
randam donationem.

In quam ſententiam eo propenſior fuit Rota, ne-
dum quia Coſmus in ſpecie renunciauit diſpoſitio-
ni, l. ſi vnquam, C. de reuocand. donatione, adeout
per futuram liberorum ſuſceptionem nollet reuoca-
ri donationem, ſignum ſatis patens, quod Coſmus
conſeruationi familiæ non proſpiciebat, nec anxiè
prouidebat, aliàs enim fraternam propriæ antepo-
5 ſuiſſet ſobolem. quod eſt omninò abſonum, & con-
tra inſitam à natura parentibus charitatem, ad l.
cum acutiſſimi, C. de fideicommiſſ. Sed etiam quo-
niam donatio facta fuit pro Marco Antonio, & eius
hæredibus, ac ſucceſſoribus quibuſcumque in qua
ſtipulatione veniebant hæredes quicumque etiam
extranei, c. 1. de feud. non habent natur. feud. *Roland.*
conſ. 42. nu. 10. li. 1. *Menoch.* conſ. 378. nu. 16. & 32.
& in his terminis *Suarez* in l. quoniam in prioribus
in declaratione legis Regni q. 5. n. 10. C. de inoffic.
teſtament. *Monter.* dec. Aragonen. 10. n. 34. verſ. &
idem, vbi quod hæc clauſula, Pro hæredibus quibuſ-
6 cumque repugnat quod Donatio facta ſit ob cau-
ſam matrimonij, *Modern. Bonon.* var. reſol. li. 2. cap.
20. nu. 7. Et ideò poterat Marcus Antonius ſuſceptis
liberis, & ex his excluſis bona omnia donata (dum-
modo ex reliquis legitima ſupereſſet filiis) transfer-
re in penitus extraneos, quam ſanè bonorum tranſ-
lationem in extraneos, & liberorum excluſionem,
non permiſiſſet Coſmus, ſi in donatione conſer-
uationem familiæ principaliter præ oculis habuiſ-
ſet.

Vnus etiam ex Dominis obſeruabat, verba illa in
proœmio donationis expreſſa ibi, Sit animi, & inten-
tionis ducendi Vxorem referri ad ipſum Marcum
Antonium Donatarium, non autem ad Coſmum,
cuius tamen ſolummodò intentio ad hunc effectum,
an cauſa ſit finalis vel impulſiua ſpectanda eſt iuxta
notata per Doctores in dicta l. 2. §. fin ff. de donat. Et
7 quod illa verba, Sit animi, & intentionis, non ſigni-
ficarent voluntatem decretam, & deliberatam, ſed
potius quandam velleitatem, ſeu mentis diſcurſum,
8 ex quo propterea cauſa finalis deſumi non poteſt
ad text. in l. 2. §. fin. ff. de donat. vbi ſi quis propoſue-
rit ſtychum emere, & ideò ei pecunia donata fuerit,
tamen cogitata illa emptio ſtychi, cauſa finalis non
reputatur, & quoties ad aliquid animus determina-
tè non fertur, tunc non poteſt in eo conſiderari cau-
ſa finalis, ſed potius impulſiua, *Iaſ.* in l. ſi pecuniam,
9 19. ff. de condict. cauſ. dat. magnumque diſcrimen
eſt inter animũ ſimpliciter, & animum deliberatum,
10 *Surd.* conſ. 33. nu. 4. & conſ. 40. n. 29. Quibus accedit
quod cum Coſmus Donator per quadraginta ferè
annos à tempore factæ donationis, numquam recla-
mauerit, & Marcum Antonium in cœlibatu manere
11 permiſerit, & ex hac obſeruantia ſatis videtur decla-
rari finem primarium donatoris non fuiſſe matrimo-
nium, arg. l. ſed etſi, § proindè, ff. ad Macedon. *Caſtr.*
qui loquitur in terminis donationis conſ. 347. nu. 4.
lib. 1. *Menoch.* conſ. 201. n. 167.

Verùm eſto etiam matrimonium fuiſſe cauſam fi-
nalem; Attamen negari non poteſt; quin tot aliæ
cauſæ recenſitæ, & ipſæ finales fuerint, nempè cor-
reſpectiua obligatio ſoluendi ſingulis menſibus
ſcuta 22. beneuolentia, & fraternus amor, & quia ſic
placuit Donanti, vnde intrat Concluſio, quod vbi ex
pluribus cauſis etiam finalibus aliquid deriuauit, &
inductum eſt, non propterea illud ceſſat, licet aliqua
ex dictis cauſis remoueatur, §. affinitatis Inſtit. de
nupt. *Cephal.* conſ. 81. num. 13. *Barz.* deciſ. Bonon. 12
25. num. 86. & ſeqq. *Surd.* conſ. 361. num. 14. verſ. Et
quia, & conſ. 351. num. 7. & *Modern.* Bononien. var.
reſol. li. 2. cap. 20. nu. 8. Præſertim quia ſignanter di-
citur in donatione, nedum ex prædictis cauſis, ſed &
ob amorem, ac beneuolentiam, qua Marcum Anto-
nium proſequitur, & quia ſic ſibi placet, ob meram
liberalitatem, & quia viceuerſa Marcus Antonius
promiſit ſcuta 22. quolibet menſe, & ex iis, & aliis
iuſtis cauſis animum ſuum mouentibus, ex qua po-
ſtrema clauſula colligitur, non vna dumtaxat cauſa 13
inductum fuiſſe ad donandum, vt in ſpecie iſtius
clauſulæ obſeruat *Surd.* dicto conſ. 361. n. 14. & conſ.
351. nu. 7. *Modern.* Bononien. dictu cap. 20. num. 8.
lib. 2.

Ex quibus ſequitur non obſtare verba illa, ad finem,
& effectum, vt prædictus Marcus Antonius poſſit
optimam conditionem, & vxorem inuenire; quo-
niam vltra quod perueniſſe ſemper huiuſmodi ver-
ba non inferunt cauſam finalem, vt per *Barz.* dicta
deciſ. 25. num. 89. verſ. 2. dicitur, & corticì verborũ 14
non eſt mordicus inhærendum, ſed potius animo,
qui ex tota ſerie ſcripturæ deprehenditur, vt per
Crauett. conſ. 59. nu. 1. præſertim vbi verba non ſunt 15
adiecta voluntati deliberatæ, vt ſupra dictum fuit,
nec præceptum præciſum inferunt, ſed ſolam facul-
tatem, quemadmodum apparet ex illis verbis, vt poſ-
ſit Marcus Antonius & dato etiam quod inferant
cauſam finalem, non ſequitur quin & aliæ cauſæ fue-
rint quoque ipſæ finales, adeout illa prima ſublata,
non tamen aliis vigentibus reſolui debeat donatio,
ex *Surd.* in locis præallegatis.

Bero verò conſ. 180 li. 2. num. 40. & quotquot al- 17
legarorut pro Coſmo loquuntur vbi vna cauſa pro
finali, & pro præcipua fuit expreſſa; vndè non mirum
ſi ea ceſſante ceſſet etiam, & reſoluatur donatio, ſeu
quæcumque diſpoſitio, quæ ab illa vnica cauſa deri-
uauit.

Alterum etiam motiuum ex abundanti placuit
Dominis amplecti, quod in vtraque deciſione iam
firmatum fuit, ſcilicet, quod cum Marcus Antonius,
licet ſexagenarius, & vltra poſſit adimplendo cau-
ſam donationis, ducere vxorem, nec de prole adhuc
deſperandum ſit, nimis properè agere videatur ad
reſolutionem donationis ipſe Coſmus, non expecta-
ta vel morte Marci Antonij, vel illius inhabilitate ad
matrimonium.

Nec obſtare viſus eſt textus in l. 2. §. ad filiorum, 18
C. quando, & quibus quarta pars, ex quo *Bart.* ibi
deſumit conditionem, ſi nupſerit dici defeciſſe ſua
culpa ſi intra triennium à completa pubertate nu-
ptiæ non ſequantur, cum illud tempus implementi
huius conditionis à iure præſtitum fuerit, & ſequũ-
tur ibi *Bald.* *Io. de Plat.* & alij, *Caſtr.* in l. hæc condi-
tio, & ibi *Socin.* ff. de cond. & demonſtr. *Laderch.* cõſ.
28. nu. 10. & alij relati per *Modern. Roman.* diſcept. 19
forenſ. cap. 137. num. 9. & cap. 214. nu. 1. cum ſeqq.
Quoniam immò contra *Bartolum* eſt textus in l.
conditionem, ff. de condit. & demonſtr. vbi conditio,
ſi filio meo nupſerit infinitum tempus, (non autem
triennium, vt putat *Bart.*) habet, & quandocumque
nupſerit impletur conditio, atque etiam alius textus
in l. hæc conditio, ff. eodem tit, vbi per conditionem,
ſi nup-

19 ſi nupſerit teſtator impleri quidem conditionem vo-
luit, non etiam ſatis exigi quando, & ſic implemen-
tum huius conditionis nullo temporis ſpatio coar-
ctatur, dummodò poſſit nubere, & confert etiam
textus in l. ſi quis, C. de inſtit. & ſubſtit. vbi conditio
ſi nupſerit, poteſt quandocumq; impleri; Hinc *Ruin.*
in dicta l. hæc conditio, n. 2. ff. de condit. & demonſtr.
Fernand. Vaſq. illuſtr. controuerſ. li. 3. cap 94. num.
6. verſ. Certam partem, *Craſſ.* in §. legatum q. 46 nu.
18. ver. Sed in contrarium, & melius Card. *Mantic.*
de coniect. vltim. volunt li. 11. tit. 18. n. 26. 27. 28. &
nuper *Fontanel.* de pact. nuptial. clauſ. 6. gloſ. 3. par. 4.
n. 15. & ſeqq. dubitant de veritate concluſionis tra-
20 ditæ per *Bart.* in dict. §. ad filiorum, & contra *Barto-
lum* dicunt opinionem eſſe benigniorem, & æquio-
rem; Et iure merito, quia illa Concluſio generalis nō
appoſitè deducta videtur ex d. §. filiorum, quia ibi eſt
ſpecialis caſus, & particularis ratio fauore Curiæ, cui
indultum eſt, vt quarta pars decedentium ex teſta-
mento, vel ab inteſtato deferatur, niſi tamen extent
filij, vel nepotes quib. integrum patrimonium con-
21 ſeruatum fuit, & ex humanitate ad fœminas exten-
ſum eſt hoc filiorum priuilegium, dummodo tamen
Curialibus nuptæ ſint, vel poſt pubertatem intra tri-
ennium iiſdem Curialibus nubant, vt conſiderauit
etiam *Gabr.* conſ. 131. n. 16 li. 1. & ibi Imperator vo-
22 luit temperare humanitatem quam ergà filias fœmi-
nas adhibuerat, & dum detraxit lucrum quartæ par-
tis hæredibus fœmininis exiſtentibus, eiuſdem Curiæ
propagationi conſuluit declarans eatenus filiabus
integrum deberi patrimonium, quatenus Curialibus
nubant, ſed ne perpetuo in ſuſpenſo remaneret ius
illud Curiæ circa illam quartam partem, quæ & fa-
uorem publicum reſpiciebat, nam hæc quarta pars
erogabatur pro reparandis, vel de nouo conſtruen-
dis ædificiis Ciuitatum, vt obſeruat *P. Greg. Tholoſ.*
ſintagm. Iuris li. 18. cap 14. n. 8. propterea tempus nu-
bendi reſtrinxerat Imperator ad triennium; Vndè
diſpoſitio illa ſpecialis, & in bono publico fundata
trahenda non ėſt ad conſtituendam generalem con-
25 cluſionem, & coarctationem implementi conditio-
num, quæ ſecundum *Martianum* in dicta l. condi-
tionem, infinitum tempus habent, & eo magis, quia
in dicto §. ad filiorum agebatur potius de quadam
26 conditione, quæ ſuſpendebat acquiſitionem Curiæ,
Ibi, quarta pars ſuſpenſa, & ideò nil mirum ſi certum
tempus fuit præfixum ne perpetuò hoc Ius Curiæ
ſtaret in ſuſpenſo; quæ ratio hic non militat, quia
ſtatim poſt donationem plenè ius quæſitum fuit
Marco Antonio Donatario; ſique aliqua conditio
conſiderari poteſt, quæ tamen verè non extat, vt in
primo motiuo fuit oſtenſum, illa non eſſet niſi reſo-
27 lutiua in actu ſucceſſiuo, quæ acquiſitionem non ſuſ-
pendit, nec adimit niſi in euentum contrarij, vel ſi
impoſſibile reddatur illius implementum, vt in di-
cta l. conditionum, ff. de condit. & demonſtr. l. 2. vbi
Gloſ. ff. de adiect. in diem, *Menoch.* conſ. 388. n. 15. &
28 16. hæcque non dicitur defecta vbicumque poteſt
impleri, l. quidquid adſtringendæ, §. fi. ff. de verb. obl.
Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. li. 14. tit. 45. num.
11. & 12 ſufficitque quandocunque poſſet impleri,
etiam vltimo momento, l. ita ſtipulatus, §. ſed etſi,
verſ. Sed cum certum, ff. eod. l. pecuniam in fin. ff. ſi
cert. pet. & in puncto matrimonij contrahendi eſt
text. in l. quod Seruius, & ibi DD. C. de cond. cauſ.
dat. Neque talis conditio reſolutiua poſſet aliter
concipi, quam verbis negatiuis, nimirum ſi matri-
monium Marcus Antonius non contraxerit donatio

irrita ſit, quæ impleta dici non poteſt niſi ipſe Mar- 29
cus Antonius redigatur ad ſtatum, quo vxorem du-
cere non poſſit, vt egregiè per *Bald.* in l. Mucianæ
circa fin. ver. Quod conditio, ff de cond. & demonſtr.
& in his terminis *Caſtr.* in l. 2 num. 1. ver. Item in 3.
C. de Inſtit. & ſubſtit *Franch.* dec. 169 n. 14. *Peregr.*
de fideicomm. art. 29. nu. 9.

Et ita vtraq; parte informante Domini dixerunt
ſtandum eſſe in primo loco deciſis, & ſic donatio-
nem non eſſe reſolutam, &c.

Romana Vineæ.

Luna 12. February 1629.

ARGVMENTVM.

Quando aliquid explicandum remittitur arbitrio alicuius, cenſetur electa prudentia, & induſtria perſonæ, à qua procedi in actu non poteſt ex mero arbitrio, vt hic in legato facto de nominando, vel diſponendo de re aliqua Teſtatoris. Et quando ius nominandi, eligendi, & diſponendi poſſit cedi, & alteri demandari.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrio alicuius, quando aliquid committitur, non intelligitur de quocunque arbitrio, ſed boni, ac prudentis viri.*
2 *Et per hæc verba cenſetur electa induſtria perſonæ.*
3 *Et quando execqutio eſt commiſſa ſine certa forma.*
4 *Facultas nominandi, vel diſponendi concesſa arbitrio alicuius, illa cedi, & in alium transferri non poteſt.*
5 *Verba, prout ſibi placuerit, importans arbitrium.*
6 *Dictio, dictus, eſt reſtrictiua, & limitatiua.*
7 *Geminatio verborum magis enixam mentem demonſtrat.*
8 *Cedi, quæ non paſſunt, remanent penes cedentem facta eorum ceſſione.*
9 *Nominandi facultas, quæ cedi nequit, remanet poſt ceſſionem etiam iuratam penes cedentem etiam periurum.*

Deciſio CCCXCIII.

Claudio Roſæ hæredi inſtituto à Camilla Panzina, data fuit facultas diſponendi de quadam Vinea in ipſius hæreditate exiſtente, ad fauorem alicuius loci pij, prout magis ſibi placeret, & videretur, quam facultatem, & ius nominandi, ſeu diſponendi ſibi competens Claudius cum ceſſiſſet, & donaſſet bo. me. Cardinali *Gozzadino*, fuit ab ipſo Cardinale in vim huiuſmodi ceſſionis nominata Eccleſia Soc. Sancti Ioannis Euangeliſtæ Nationis Bononien. in Vrbe, quæ Societas in Tribunali Illuſtriſſimi Vicarij obtinuit etiam immitti in poſſeſſionem dictæ Vineæ; Atque deinde vlterius vigore Commiſſionis iactationis, & iactationum cauſam in Rota coram me introduxit; Vndè hodiè propoſito dubio, An ceſſio facultatis iuris nominandi ſuffragaretur, reſolutum fuit negatiuè, ceſſionem ſcilicet non ſuffragari.

Moti autem fuerunt Domini, quia quando aliquid confertur in arbitrium alicuius, non plenum arbitrium liberæ, ac meræ voluntatis cenſetur illi datum, ſed quaſi bono viro ei potius commiſſum videtur, & ſic de arbitrio boni viri intelligitur per Text. expreſſum in l. fideicommiſſa, §. ſic fideicom-

miſſum,verſ.quamquam,ff.de leg.3.& text.in l.ſi ſic,
ff.de leg.1.*Doct* in l.ſi quis arbitratu,ff de verb.obli-
gat.l.ſi in lege,ff.locati, l.in perſonam,§ generaliter,
ff.de reg.iur.*Bart.*in extrauag. ad reprimendum in
verb. videbitur, & ibi Adden. *Bero.* conſ.176. num.
72. verſ.item quia li.1.& conſ.22.n.71.li.2. *Decian.*
conſ.9.num.53,li.1. *Menoch.*conſ. 422. num. 65. &
a præſumitur electa induſtria, & prudentia perſonæ,
dum illius arbitrio, ac iudicio tanquam prudenti
decreta,& commiſſa eſt aliqua electio aut declara-
tio d.l.fideicommiſſa §.fin.ff.de leg.3.*Bald.*in l. vni-
ca, §. ne autem num.1.& 2.C.de caduc.tollen,*Me-
noch.*de arbitr.Iud.caſ.68.num.13.& 14.li.1.& conſ.
93.nu.4 præſertim quando executio commiſſa non
habet certam,& determinatam formam,ſed venit il-
lius arbitrio certificanda, quo caſu teſtator præcisè
3 ſequutus animum & peritiam illius, cui executio-
nem credidit d.l.vnic.§.ne autem, C. de caduc. tol-
len.*Natt.*conſ.163.num.10.& 164.numer.24. *Me-
noch.*de præſumpt. li. 2. præſumpt. 21. numer.4. &
præſumpt. 38. num.3.& de arbitr. Iud. caſ. 68. nu.
53. li.1. adeout propterea talis declaratio tunc non
poſſit alteri committi, cedi,aut demandari , cum re-
putetur ius perſonæ cohærens,& indiuiduum ab ea
4 ratione induſtriæ electæ, ita in cap. 15. cui de offic.
deleg. & in hiſmet terminis, *Io. Andr.* in addit. ad
Specul.in titulo de Inſtrum.edit.§.nunc aliqua, nu.
76. in littera F.in verb. nulli ad fin. *Castr.*conſ.177.
ſub num.1.verſ. Tum quia illis erat commiſſa , &
conſ.221.ante num.5.ver.Super tertio reſpondetur,
li.2.*Menoch.* de arbitr. iud.caſ 68. num.28. & num.
4.li.1.

In caſu autem præſenti deprehendebant Domi-
ni facultatem diſponendi de hac Vines fuiſſe reli-
ctam non liberæ voluntati,ſed arbitrio Claudij,tum
ex illis verbis,prout ſibi placuerit,& videbitur , quæ
important arbitrium, & de verbis prout ſibi placue-
5 rit ex Text.in l.Thais,§.ſorore,ff.de fideicom. liber.
*Bart.*in l.ſi quis arbitratu nu.7. de verb. oblig. *Rom.*
conſ.228.num.11.& ibi add. *Menoch.* de arbitr. Iud.
caſ.8.num.7.li.1.& conſ.1067. num.4. ac de verbis,
prout videbitur, tradit *Bart.* in extrauag. ad repri-
mendum in verb. videbitur in princ. *Roman.* conſ.
55.nu.1.*Bero.*conſ.23.num.32. & conſ.51. num. 31.
li.2. *Menoch.*dict.caſ.8.num.2.& *Giouagnon.* conſ.8.
nu.58.li.1. Tum, & quia conſtat teſtatricem reſtrin-
xiſſe facultatem hanc nominandi taxatiuè ad perſo-
nam Claudij ex illis verbis, dicto Claudio,prout ſi-
6 bi placuerit,quæ ſunt dictiones reſtrictiuæ , & de-
monſtratiuæ ad oculum perſonę expreſſæ , vt de di-
ctione,dicto,tradit *Crauett.*conſ.98.num.8. *Rota* in
recent.dec.669.ſub n.1 par.1.& de dictione, prout,
not.in l.ſi teſtamentum,C.de Inſtit.& ſubſtit. *Surd.*
conſ.379 nu.33.& de pronomine, ſibi, gloſ. in l. 2.
verſ.ſibi,C.de præſcript.30.vel 40.annorum , *Bero.*
conſ.155.n.22.li.1.*Rota* coram S.me. Greg.XV.dec.
7 516.n.7.& cum ſint geminatæ magis enixè demon-
ſtrant perſonalitatem electam ad l.Baliſta,ff.ad Tre-
bell.*Rot.*in recent.dec.669. num.1.ante fin.par.1.Ex
quibus ſequitur,quod à Claudio hæc facultas cedi
non potuit,ſed adhuc remanſit penes Claudium,
8 *Bero.* conſ.106.nu.28.& ſeqq.li.1. *Rota* coram Card.
*Seraphin.*dec.589.num.10.& dec.675.num.5. par.1.
diuerſ.

Nec obſtat,quod ceſſio ſuſtineatur in vim iura-
menti,quia obtenta fuit abſolutio antequam cauſa
introduceretur in Rota; & in omnem caſum etſi ce-
dens eſſet periurus,nominatio tamen poſtea facta ab
eodem Claudio ſuſtineretur,ad tradita per gloſ.in c.
vltimo verb.reuocatus de procurat. in 6. *Abb.*in c.
dilecto, num.17.& ibi DD. de præbend.*Rip.*in c. 1. 9
de Iudic.nu.58. *Alex.*conſ. 16.num.3.li.3. *Seraphin.*
de priuil.iurament.c.75.nu.7.& 10.cum ſeqq. & eo
magis,quia agitur de præiudicio alterius,& de con-
trauenіendo voluntati teſtatricis,non autem aliis &
iuramentum potuit quidem præiudicare ipſi periu-
ro,non autem extendere facultatem à teſtatrice con-
ceſſam ipſi Claudio.

Et ita deciſum Claudio tantum informante &c.

Camerinen. Beneficij.
Veneris 16. Februarij 1629.

ARGVMENTVM.

In iurepatronatus maior pars vocum ſtipitis abſor-
bet minorem. Præſentatio facta à Compatrono
præſeruat ius alterius.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars eorum patronorum , qui vocem conſti-
tuunt,repræſentat totam vocem , quia maior pars
in hac materia abſorbet minorem,& nu. 2.*
3 *Præſentatus à maiori parte præferendus,& inſtituen-
dus eſt.*
4 *Compatronus præſentans dicitur præſentare nomine
alterius,& preſeruare ius illius.*
5 *Etiamſi nunquam præſentauerit.*
6 *Fallit,quando Compatronatus præſentauit priuatiuè.*
7 *In materia præſentationis ad beneficium iurispatro-
natus eſt attendendus ſolus ſtatus quaſi poſſeſſio-
nis, etiamſi pertinentia controuertatur ſuper meri-
tis.*
8 *Gratificationi eſt locus,quando voces præſentantium
ſunt pares.*

Deciſio CCCXCIV.

RESponderunt Domini Beneficium eſſe adiudi-
candum Domino Hieronymo Mazzaſtoccho,
tamquam præſentato à maiori parte patronorum;
Conſtat enim Iuſpatronatus fuiſſe de anno 1499.fun-
datum per Sanctem Petrum Antonium , & Venan-
tium fratres ex Inſtrumēto dato in Summario vtriuſ-
que partis nu.1.& ex his tribus vocibus Mazzaſtoc-
chum habere integram vocem Venantij, cum fuerit
præſentatus à Latino illius Deſcendente, & vniuer-
ſali ſucceſſore, vt probant teſtes dati in Summario
ipſius nu. 3. D. Virgilium verò habere integram vo-
cem Sanctis vti præſentatum ab Antolina pariter
illius Deſcendente,& vniuerſali hærede ; quo vero
ad vocem Petri Antonij, ex arbore data pro parte e-
iuſdem Mazzaſtocchi Summario n. 4. apparet illam
fuiſſe diuiſam in duas,quarum altera ſpectat ad Por-
tiam,quæ præſentauit eumdem Mazzaſtocchum,al-
tera autem ad Deſcendentes Brolij , quæ primo in
duas alias diuiſa fuit,cum à Brolio ſucceſſerit Fabius,
& Valentinus filij,& poſtea illa Fabij rurſus fuit diui-
ſa in duas Honufrij ſcilicet,& Octauij Pellicani,qui
præſentauit Virgilium,vox autem Valentini peruenit
ad Odoardum illius nepotem,& vniuerſalem hære-
dem,qui pariter præſentauit dictum Mazzaſtocchū,
quem propterea apparet habere tres quartas partes
vocis dicti Petri Antonij,& ſic habere vocem ipſam,
cum maior pars minorem abſorbeat, *Lap.* in Cle-
ment. plures, & ibi *Card.* num. 3. & *Imol.* nu. 4. in 2
fin. de iurepatr. *Lambertin.*de iure patr.lib.1. part.2.

q. 1. art. 25. nu. 13. & ſeqq. & fuit dictum in Aretina
Capellaniæ 24. Ianuar. 1603. b.m. corã Card. *Pãphi.* &
2 qui habet maiorem partem ſtipitis, totum ſtipitem,
& illius vocem habere dicatur, *Imol.* in dicta Cle-
ment. plures, n. 7. *Caſſad.* dec. 2. n. 2. eodem tit. de iure-
patr. Ex quibus ſequitur Mazzaſtocchum tamquam
præſentatum à maiori parte eſſe dicto Virgilio præ-
ferendum, ſibiq́; beneficium adiudicare debere, cap.
3 quoniam, & ibi *Abb* n. 13. de Iurepatr. *Rota* dec. 117.
nu. 1. par. 2. diuerſ. & dec. 146. nu. 4. par. 2. recent, &
gratiam Apoſtolicam ipſi Virgilio non ſuffragari, cũ
non fuerit præſentatus à medietate Patronorum.

Neque obſtat, quod latinus non interuenerit in
vltimâ præſentatione; Quoniam cùm ſatis conſtet
ipſum vti Deſcendentem, & vniuerſalem ſucceſſo-
rem dicti Venantij eſſe verè Patronũ pro tertiâ par-
te, vt illius fuit præſeruatum per præſentationem alio-
rum, qui etiam eius nomine præſentâſſe cenſentur,
4 *Feder. de ſen.* conſ. 102. nu. 3. *Calder.* conſ. 15. de Iure-
patr. *Creſc.* dec. 2. eodem tit. & fuit dictum in Burgen.
Capellaniæ 29. Aprilis 1587. coram *Gipſio*, & alibi
5 ſæpè. idque procedit etiam ſi latinus numquam præ-
ſentauerit, vt fuit deciſum in Romana Capellaniæ 12.
Iunij 1589. & in Aretina Capellaniæ 24 Ianuarij
1603. coram b.m. Card. *Pamphilio*; & ad effectum, vt
ius ipſius dici non poſſet præſeruatum, opus eſſet
probare Cumpatronos præſentâſſe priuatiuè quoad
6 ipſum, & ſic animo ſpoliandi, *Federic. de Sen.* dicto
conſ. 102. n. 3. in vlt. dub. *Calder.* dicto conſ. 15. de iu-
repatron. *Abb.* conſ 54. ſub n. 3. ver. nam vbicumque
par. 1. *Rocch.* de Iurepatr. in verbo Competens q. 18.
Ruin. conſ 50. n. 9. & 10. li 5. & fuit dictum in Senen.
Iuriſpatronatus 9. Ianuarij 1598. coram *Penia*, quod
probatum nullo modo fuit.

Neque fuerunt habitæ in conſideratione nullita-
tes, oppoſitæ contra teſtes, quia viſæ fuerunt ſubla-
tæ ex deductis in facto, & ex Interrogatoriis datis
pro parte Virgilij.

Minùs etiam obſtat, quod Odoardus qui præſenta-
uit Mazzaſtocchum, non videatur habuiſſe quartam
partem vocis dicti Petri Antonij, cùm hoc iuſpatro-
natus ſit hæreditarium, & ipſi repudiauerint hæredi-
taté paternam; Quoniam fuit reſponſum huiuſmodi
prætenſam repudiationem non probari, imò potiùs
conſtare de contrario, tam ex ipſomet actu præſen-
tandi, quàm etiam ex depoſitione vnius teſtis dati in
Summario ipſius Mazzaſtocchi n. 3. & in omnem
caſum fuit dictũ ſufficere, quod ipſe ſit in quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi, iuxta text. in c. conſultationibus
de Iurepatr. cum aliis allegatis per *Gonzal.* ſuper reg.
7 8. gloſ. 45. §. 2. n. 6. & *Rota* dec. 435. n. 1. par. 2. recent.

Præterea viſum fuit difficultaté ceſſare ex eo, quia
etiamſi præſentatio facta à dicto Odoardo ſuffragari
non poſſet, adhuc tamen Mazzaſtocchus vti præ-
ſentatus à Latino, & Portia haberet medietatem vo-
cum, & conſequenter cùm ipſe ante obtentam gra-
tiam Apoſtolicam à Virgilio, fuerit ab Ordinario in-
ſtitutus, & gratificatus, perindè eſt ac ſi ſolus fuiſſet
8 præſentatus, Clem. cur. plures §. fin. vbi *Vitalin.* n. 4 de
iurepatr. *Lambertin.* de iurepatron. li. 2. par. 1. quæſt. 3.
art. 6. & 7. n. 1. ver. Niſi dicamus, & fuit reſolutum in
Fauentina Iuriſpatronatus 8. Februarij 1588. coram
b.m. *Comitolo*, nec intrat poſterior prouiſio Apoſto-
lica obtenta per Virgilium ſtante clauſulâ, dummo-
dò de tempore datæ præſentium non ſit alteri ius
quæſitum, vt fuit deciſum in Calaguritana de Tur-
bano 14. Februarij 1605. coram *Penia*.

Neque obſtat, quod inſtitutio facta fuerit per Vi-
carium poſtquàm fuerat reuocatus per mortem Epi-
ſcopi; quoniam cùm non conſtat ipſum de hoc no-
titiam habuiſſe, inſtitutio tenuit *Put.* dec. 360. li 2. in
correct. *Rebuff.* in prax. tit. de formâ Vicar. n. 210. *Lan-
cellott.* de attent. poſt. appell. cauſ. n. 23. & 24.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Egitanien. Commendæ.
Lunæ 5. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Equites Hieroſolymitani non afficiuntur Conſtitu-
tionibus Principis Laici, & in ſpecie à Conſtitu-
tione Regis Luſitani arcente forenſes à commo-
do Commendarum Regni, & de eiuſdem conſti-
tutionis agitur interpretatione.

SVMMARIVM.

1 *Eques Hieroſolymitanus receptus à Magno Magi-
ſtro in lingua Luſitana, licet non ſit oriundus in ea,
acquirit commoda eiuſdem linguæ, & ſignanter
Commendarum, & 2. & 6.*
3 *Regia declaratio Regis Luſitani prohibitiua forenſi-
bus capacitatis Commendarum, intelligitur illius
Regis tantum.*
4 *Conſtitutio Principis ſæcularis non afficit perſonas
Eccleſiaſticas.*
5 *Equites Hieroſolymitani ſunt perſonæ Eccleſiaſticæ.*
7 *Determinationes Capituli Equitum Hieroſolymita-
norum durent, quantum ipſum Capitulum.*

Deciſio CCCXCV.

CVm in deciſione in hâc causâ factâ die 8. Iunij
1626. fuiſſet firmatum Commendam nuncupa-
tam S. Ioannis de Couillar Prioratus Regni Portu-
galliæ non eſſe adiudicandum R.D. Fratri Saluatori
duplici fundamento. Primo, quia Frater Blaſius Sua-
rez tanquam magis antianus ex Religionis Conſti-
tutionibus eſſet præferendus, Secundo, quia cùm ipſe
R.D. Saluator nun ſit oriundus, ſiuè naturalis Regni
Luſitaniæ, ſed exterus Commendam prædictam ob-
tinere non poſſet; idem D. Saluator petiit ſuper iiſ-
dem denuò audiri, & quia dictum primum funda-
mentum eſt inconcuſſum, cùm maior antianitas Fra-
tris Blaſij controuerti non poſſit, Ideò licèt illud per
ſe ſolùm ſufficiat ad præcipuam deciſionis reſolu-
tionem ſuſtinendam, nihilominùs quia firmo rema-
nente ſecundo fundamento R. D. Saluator non ſolũ
excluderetur à dictâ Commendâ, ſed etiam eſſet in-
capax, & inhabilis ad obtinendas alias in dicto Re-
gno imposterùm vacaturos; Informantes ad ea, quæ
in deciſione dicuntur circa dictum ſecundum fun-
damentum ſe reſtrinxerunt: Vnde dato dubio An
conſtaret de ipſius Fratris Saluatoris legitimâ rece-
ptione, & capacitate, eóq; bis propoſito, Domini af-
firmatiuam partem amplectentes de capacitate con-
ſtare, & in hac parte à deciſis recedendum eſſe cen-
ſuerunt.

Quamuis enim ipſe non ſit Luſitanus, & oriundus
Regni prædicti, cùm tamen fuerit in illâ linguâ re-
ceptus à Magno Magiſtro, & Capitulo ſupremam au-
ctoritatem habentibus, fuit effectus naturalis iuxta
doctrinam *Bart.* in l. 1. n. 14. ff. ad municip. & capax
omnium Commendarum eiuſdem linguæ, c. ſi Reli-
gioſus, & c. ſeq. vbi *Gemin.* n. 4. & *Franc.* n. 1. de elect.
in 6 *Vitalin.* in Clement. 1. n. 49. eodem tit. *Rebuff.* in
prax. tit. de tranſlat. Munac. nu. 4. Card. *Seraph.* deciſ.

1422.nu 9.& in terminis dixit *Rota* apud *Put*.deciſ. 323.& 389.li.2 in correct. Præſertim quia poſt receptionem per 30.ferè annos continuos ſemper fuit in ipſâ linguâ faciendo etiam actus poſitiuos, quos alij frattes Capellani eiuſdem linguæ facere conſueuerunt, & nihilominùs ex ſtabilimento 23.tit.de recept. fratt. ſufficit lapſus quinquennij ad effectum, vt ſtatus ampliùs contrauerti non poſſit.

Neque obſtant Conſtitutiones Regni, quoniam pro reſponſione placuerunt deducta in deciſione dicta die 8. Iunij; illæ enim intelligi debent de Com-
3 mendis aliorum Ordinum, quæ Regis authoritate à quo Conſtitutiones ipſę emanarunt, conferuntur, nó autem de Commendis Sacræ Religionis Hieroſolymitanæ, de quibus mentionem aliquam non faciunt, & de quibus Magnus Magiſter, & Capitulum Generale liberam habent diſponendi facultatem, vt per *Seraph.* dec.1390.in princ. & tamquam factæ à Principe laici etiam ex poteſtatis defectu non poſſunt afficere perſonas Eccleſiaſticas, ac Religioſos c. Ec-
4 cleſia S.Mariæ, &c. quę in Eccleſiarum de Conſtitut. Innoc.in c.dudum de decimis, plenè *Surd*.conſ.301.
5 nu.12.& ſeqq. quales ſunt Equites Hieroſolymitani, *Rota* dec.436.nu.2.par.1. li.3.diuerſ.& dec.303 ſub n.3.infin.inter impreſſ.poſt 2.volum. conſ. *Farinac.* & dec.177.ſub n.1.par.2. recent.& dec.87.n.2.& 15. coram S. m. Greg. XV. & in Vibeuetana fideicommiſſi 1.Martij 1613.coram b.m.Patriarcha *Manzanedo*, Et qui ex particularibus etiam priuilegiis Religioni conceſſis ſunt non ſolùm à ſecularium, ſed etiam Ordinariorum iuriſdictione exempti.

Nec vis aliqua fieri poteſt in Breui Sixti Quinti, de quo in Summ.D. Saluatoris nu.3. quoniam vltra quod loquitur in caſu quodam particulari, in quo plura concurrebāt, quæ in propoſito penitùs ceſſant, ſolùm diſponit, quod lingua inuita cogi non poſſit
6 ad faciendum huiuſmodi gratias, quas vocant de limitibus, & ad exteros, in quibus præſertim qualitates requiſitæ non concurrunt, in oriundorum præiudicium recipiendos, vt ex illius lecturâ deprehenditur, non autem vllo modo tollit authoritatem Magno Magiſtro, quando ipſamet lingua ſponte recipit, & admittit, prout nemine diſcrepante recepit, & admiſit dictum Fratrem Saluatorem, illiq; etiam antianitatem, & facultatem conſequendi, & acceptandi Commendam vacantem ſeu vacaturam intra limites dicti Prioratus Portugalliæ conceſſit, vt in dicto Sum.n.1.& 2. & conferunt tradita per *Aib*.conſ. 17.ſub n.1. ver. Item, & 4.li.1.

Neq; etiam obſtat ordinatio Capitularis facta de anno 1588. in quâ fuit expreſsè prohibitum ne de cœtero in linguis & Prioratibus gratia de limitibus alicui fieri poſſet, & quod Magnus Magiſter licentiam congregandi linguas, & Prioratus ad tractandū ſuper id concedere non valeret, vt in dicto Summario n.9. Quoniam cum illa non ſit redacta inter Statuta auctoritate Apoſtolicâ cōfirmata, ſed fuerit ſimplex ordinatio Capituli Generalis durauit tantùm vſq; in ſequens Capitulum, & non vltra, niſi probetur in ſequentibus Capitulis confirmata, vt habetur in ſtatuto 3.de verb.ſignif.de quo in eodem Summario n.10. Vnde cùm in ſequenti Capitulo anni 1598.
7 nedum non fuerit confirmata, ſed imò Magno Magiſtro conceſſa facultas admittendi cum diſpenſatione limitum ſeptem Capellanos, quos muneri magis idoneos iudicâſſet, & in vim huius faultatis D.Saluator fuiſſet tunc receptus, & ille plenè omnibus, quæ in eâdem receptione cauebantur ſatisfeciſſet, vtique illi non poteſt obſtare pręcedens contraria ordinatio in hac parte ab immediato ſubſequenti Capitulo expreſsè abrogata.

Et ita deciſum dicto R.D. Fratre Saluatore tantum informante, &c.

Bonon. fideicommiſſi de Deſideriis.
Luna 14. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Bona poſſeſſa, & diuiſa à fratribus, quando præſumantur eſſe propria fratrum, & quando à Patre prouenisſe cenſentur, declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Bona diuiſa inter fratres an præſumantur acquiſita ab eis, vel à Parentibus preueniſſe, eſt controuerſum.*
2 *Filij quando ſunt induſtrioſi, tunc intrat præſumptio, quod bona diuiſa ſint potius propria, quam paterna.*
3 *Confeſſio multùm operatur etiam aduerſus ſingulares ſucceſſores.*
4 *Dictio, quondam, ſignificat quem eſſe mortuum.*
5 *Bona filiorum an ſint propria, vel paterna, inſpicienda eſt qualitas, & induſtria filiorum, item etiam diuturnitas temporis, num.6.*
7 *Præſumptio iuris tollitur, quando de veritate in contrarium docetur.*
8 *Reus tenetur concludenter, & plenè iuſtificare ſuam exceptionem.*
9 *Reus in ſua exceptione ad eludendam actionem Actoris probatam, efficitur Actor.*
10 *Probatio ex parte Rei requiritur concludens.*
11 *Probatio non concludens præciſè, nullatenus ſuffragatur.*
12 *Identitas vt probetur, non ſufficiunt generales probationes, ſed requiruntur ſpeciales demonſtrationes.*
13 Fulgoſ Bald. Peregr. *declarantur, & nume.* 14.
15 *In præſumptionum materia ſtrictè agendum eſt, nec earum multiplicatio eſt admittenda.*
16 *Hæres ſi inuentarium non confecerit, intrat præſumptio vſurpationis.*
17 *Teſtator poteſt in præiudicium fideicommiſſariorum indulgere, & remittere, vt hæres inuentarium non conficiat.*
18 *Argumentum à negatiuis non valet.*
19 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius.*
20 *Præſumptiones vrgentiores præferuntur debilioribus.*
21 *Bona poſſeſſa, & diuiſa à filiis, data eorum induſtria præſumuntur propria, & non paterna.*

Deciſio CCCXCVI.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 20. Decembris præteriti, quod ſcilicet danda ſit immiſſio D.Stephano petenti immiſſionem ex fideicommiſſo Hieronymi in poſſeſſionem Bagnarolæ tornaturarū 12a.circiter.

Et placuit fundamentum deciſionis iactum in diuiſione ſequuta poſt quatuordecim annos à morte Ioannis inter ipſum Hieronymum, Bernardinum, & Rondaninum fratres, in quâ diuiſione eidem Hieronymo aſſignata fuit dicta poſſeſſio Bagnarolæ pro ſuâ parte; Et quamuis Doctores inter ſe non conueniant, an & quando bona diuiſa inter fratres præſumantur

mantur, vel ab ipſis acquiſita, vel à Parentibus pro-
uenisse; Attamen in caſu præſenti tot concurrunt, vt
Domini cenſuerint, hîc conſtare, bona fuiſſe ipſorum
fratrum diuidentium, non autem prouenisse à Ioanne
Patre, nempè quia nulla facta fuit mentio hæredita-
tis, vel bonorum Ioannis eorum Patris, nec declara-
runt ſe bona Patris diuidere, vt factum fuit in diui-
ſione inter filios Hieronymi: ſpatium quatuordecim
annorum interceſſit à morte Patris vſq; ad diuiſio-
nem: ipſi filij erant induſtrioſi, & mercaturam exer-
cebant, vnde intrat præſumptio Iuris, quod bona di-
1 uiſa potiùs eſſent propria, quàm paterna, vt per *Bald.*
in l. cùm oportet, nu. 1. Cod de bon. quæ liber cum
aliis congeſtis in deciſione ver. Vndè facillimè qui-
bus addi poſſunt *Becc.* conſ. 113. n. 9. li. 1. *Surd.* conſ.
505. n. 6. in fin. ver. 3. ſi illa, & n. 7. Et ſucceſſores om-
2 nes Hieronymi hanc poſſeſſionem Bagnarolæ habue-
runt, & connumeratam inter bona eiuſdem Hiero-
nymi fideicommiſſo ſubiecta, & Marcus Antonius
auctor DD. de Sangeorgiis in poſitionibus idem faſ-
ſus eſt, quæ confeſſio multùm operatur etiam contra
ſingulares ſucceſſores, vt alias in hâc eâdem causâ di-
3 ctum fuit; Illa autem diſtantia temporis benè colli-
gitur, quia teſtamentum Ioannis conditum fuit de
anno 1505. vbi ſe tunc languentem corpore appel-
lat, & deinde filij eiuſdem Ioannis in quodam inſtru-
mento, quod datur, enunciant Ioannem eorum Pa-
trem cum illâ dictione (quondam) quæ indicat tunc
temporis Patrem mortuum fuiſſe *Bald.* conſ. 407. n.
4 9. li. 1. *Alex.* conſ. 14 n. 15. li. 6. *Ruin. iun.* conſ. 167. n.
11. & proindè ex his duobus, nempè illâ aſſertione
grauis infirmitatis in factione Teſtamenti, & enun-
ciatiua filiorum de quondam Ioanne, congruè de-
prehendi poteſt, de dicto anno 1505. Ioannem de-
ceſſiſſe, diuiſio autem ſequuta fuit inter filios de anno
1519. & præcipuum fundamentum non ſit in ſolâ
temporis diſtantiâ, ſed in dictâ filiorum induſtriâ, &
5 eorū qualitate, vt per gloſ. in d. l. cùm oportet,
in ver. eius ſubſtantia. Cod. de bo. q. lib. *Menoc.*
de præſumpt. li. 3. præſumpt. 50. n. 3. verſ. & idem.

Et quamuis verum ſit, huiuſmodi probationem,
quod bona poſſeſſa, & diuiſa inter filios cenſeantur
eorum propria, non autem paterna, totam fundari in
præſumptione iuris, ſcilicèt in temporis diuturnita-
te, induſtria filiorum, & aliis, vt per *Becc.* dicto conſ.
113. n. 9. Et ideò admittere probationem in contra-
7 rium, quæ ſi concludens deducatur, tollet quamcun-
que præſumptionem Iuris ad l. fin. in princ. ff. quod
met. cauſ. l. cùm de indebito, ff. de probat. *Dec.* conſ.
400, n. 8. *Surd.* conſ. 80. n. 19. & conſ. 423. n. 12.

Nihilominus Domini de Sangeorgiis, & litis con-
ſortes, videntur defeciſſe in hâc probatione, in qua
certum eſt, quod ſicuti D. Stephanus tenebatur con-
cludenter probare ſuam intentionem, dum egit ad
8 fideicommiſſum: Ita & ipſi DD. Sangeorgij conclu-
denter, & plenè iuſtificare ſuam exceptionem tene-
bantur *Bald* in l. fruſtrà, n. 2. Cod. de probat. *Crauett.*
conſ. 201. ſub n. 29. & conſ. 126. n. 8. *Peregr.* conſ. 64.
n. 21. & ſeqq. li. 3. *Surd* conſ. 385. n. 11. *Rota* apud *Put.*
dec. 396 n. 2. in correct. li. 2. ver. Et ſic actor par. 2. di-
uerſ. & coram S. m. Greg. XV. deciſ 201 n. 3. & deciſ.
278. n. 1. quia tunc Reus in ſuâ exceptione ad eliden-
dam actionem Actoris probandum efficitur actor. l. 1.
10 vbi *Bart.* nu. 3. ff. de except l. in exceptionibus, ff. de
probat. *Corn.* conſ. 223. n. 6. li. 2. *Pariſ.* conſ. 43 n. 2. lib.
1. *Peregr.* dicto conſ. 64. n. 22. Card. *Seraph.* dec. 1422.
n. 11. & non ſufficit ipſis turbidam reddere probatio-
nem Domini Stephani, quæ tandem per ſe clarè de-

ducitur ex Inſtrumento diuiſionis iunctis circum-
ſtantiis ſuprà ponderatis, ſed debebant concluden-
tem eorum exceptionis probationem afferre, quia
directè non intendunt elidere probationem Actoris; 11
ſed illius intentionem, opponendo contra fideicom-
miſſum Hieronymi, aliud fideicommiſſum antece-
dens Ioannis, quo caſu ex parte Rei, requiritur con-
cludens probatio, vt poſt *Ruin. & Soccin.* tradit *Surd.*
conſ. 505. n. 6. ver. nec dicatur.

Nec obſtant acquiſitiones factæ per Ioannem in
loco Bagnarolæ, quæ dantur in Summ. pro DD. San-
georgiis, in quibus acquiſitionibus, dum confinia de-
ſcribuntur ſe ipſum Ioannem pro confinante deſi-
gnat, Vnde videtur inferri, quod & ante illas acquiſi-
tiones, ibidem Ioannes haberet prædia.

Quoniam quoad acquiſitionem tornaturarum 15.
tabularum 65 pedum 35. cum dimidio, *Rota* iam cen-
ſuit illas eſſe adimendas, quo autem ad aſſertionem
continuam Reſpondebant Domini, quod illa probat
quidem, quod Ioannes habebat in Guardia Bagna-
rolæ alia prædia, ſed non concludit, quod illa com-
præhendantur in hoc corpore bonorum, de quo in
diuiſione, & quod ſint hæcmet, quæ ex fideicommiſ-
ſo Hieronymi petit Dominus Stephanus, præſertim
cum locus ille Guardiæ Bagnarolæ ſit generalis, in
quo multa prædia diſtincta habere poterat Ioannes,
prout alij habent, & confines, qui apponuntur in il-
lis acquiſitionibus, nulla ex parte reſpondent Con-
finibus prædij, de quo nunc agitur, & ſic probatio 12
hæc tamquam non concludens præcisè nullatenùs
ſuffragatur c. in præſētia, & ibi DD. de probat. *Caſtr.*
in l. veteribus, nu. *Iaſ.* n. 1. ff. de pact. *Pariſ.* conſ. 104.
n. 2. li. 1. *Rota* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, dec.
68. n. 23. in eius impreſſ. Maximè ad euellēdum aliam
probationem concludentem Actoris; & ad proban-
dam identitatem non ſufficiunt generales probatio-
nes, ſed requiruntur ſpeciales demonſtrationes *Ruin.*
conſ. 30. n. 6. li. 1. *Roland.* conſ. 98. n. 24 li. 3. *Aym.* cōſ.
112. n. 2. & 3 *Peregr.* conſ. 48. n. 2. & 3. li. 1. *Rota* dec.
295. n. 3. parte prima rec.

Nec applicantur vltimum fundamentum *Fulgoſ.* conſ.
145. *Bald.* conſ. 89. n. 4. li. 1. *Pereg.* de fideicommiſſ.
art. 44. n. 22 & conſ. 48 n. 10 li. 1. & conſ. 35. n. 12. li. 3. 13
quo, tempore alia deciſio in hâc causâ ſub die 5. Mar-
tij 1627. qui dixerunt bona non præſumi acquiſita à
filiis, quoties conſtat in illa Villa Patrem habuiſſe
bona, etiamſi non probetur præcisè de iiſdem bonis,
dummodò nouus non exhibeatur titulus acquiſitio-
nis ex parte filiorum. Quoniam, vltra quod nemo ex
iis Doctoribus loquitur quando pro filiis concurrit
illa vrgens præſumptio deducta ex temporis diutur-
nitate, & ipſorum filiorum induſtriâ, hæc concluſio
non ſuffragaretur DD. Sangeorgiis, niſi pro illis tor-
naturis, quas apparet Ioannem habuiſſe in Villa Ba-
gnarolæ, nempè in illis duabus acquiſitionibus pro
viginti turnaturis, non autem vltrà; & licèt in primâ
acquiſitione tornaturarum quinq; in Villâ Bagnaro-
læ facta de anno 1495. & in alia facta de anno 1503.
de quindecim tornaturis idem Ioannes enuncietur
confinans, non tamen indè infertur, quod bona, quæ
priùs haberet, eſſent poſita in hâc Villa Bagnarolæ,
& fieri poteſt, quod eſſent in aliâ Villâ diſtinctâ, ſed
contigua, & ſic eſſet confinans, eo quod vtrumque
prędium eſſet poſitum in extremis partibus Villarum;
Ita vt ad inuicem confinantes ſe tangerent, ſiq; alias
diceremus, daretur triplicatio præſumptionum, pri-
ma quia ex eo quod Ioannes olim habuerit bona
pręſumerentur eadem bona, quæ poſt tot annos fue-

miſſum,verſ.quamquam,ff.de leg.3.& text.in l.ſi ſic,
ff.de leg.1.*Doct.* in l.ſi quia arbitratu,ff de verb.obli-
gat.l.ſi in lege,ff.locati,l.in perſonam,§ generaliter,
ff.de leg.iur.*Bart.*in extrauag. ad reprimendum in
verb. videbitur, & ibi Adden. *Bero.*conſ.176. num.
72. verſ.item quia li.1.& conſ.22.n.71.li.2. *Decian.*
conſ.9.num.53,li.1. *Menoch.*conſ.422. num. 65. &
2 præſumitur electa induſtria, & prudentia perſonæ,
dum illius arbitrio , ac iudicio tanquam prudenti
decreta,& commiſſa eſt aliqua electio aut declara-
tio d.l.fideicommiſſa §.fin.ff.de leg.3.*Bald.*in l. vni-
ca, §. ne autem num.1.& 2.C.de caduc.tollen,*Me-
noch.*de arbitr.Iud.caſ.68.num.13.& 14.li.1.& conſ.
93.nu. 4. præſertim quando executio commiſſa non
habet certam,& determinatam formam,ſed venit il-
lius arbitrio certificanda, quo caſu reſtatur præciſè
3 ſequutus animum & peritiam illius , cui executio-
nem credidit d.l.vnic.§.ne autem, C. de caduc. tol-
len.*Natt.*conſ.163.num.10.& 164.numer. 24. *Me-
noch.*de præſumpt. li. 2. præſumpt. 21. numer. 4. &
præſumpt. 38. num.3. & de arbitr. Iud. caſ. 68, nu.
13. li.1. adeout propterea talis declaratio tunc non
poſſit alteri committi, cedi, aut demandari , cum re-
putetur ius perſonæ cohærens,& indiuiduum ab ea
4 ratione induſtriæ electæ, ita in cap. 15. cui de offic.
deleg. & in hiſmet terminis, *Io. Andr.* in addit. ad
Specul.in titulo de Inſtrum.edit.§.nunc aliqua, nu.
76. in littera.F.in verb. nulli ad fin. *Caſtr.*conſ.177.
ſub num.1.verſ. Tum quia illis erat commiſſa , &
conſ.221.ante num.5.ver.Super tertio reſpondetur,
li.2.*Menoch.* de arbitr. iud.caſ.68. num.28. & num.
4.li.1.

In caſu autem præſenti deprehendebant Domi-
ni facultatem diſponendi de hac Vinea fuiſſe reli-
ctam non liberæ voluntati,ſed arbitrio Claudij,tum
ex illis verbis,prout ſibi placuerit,& videbitur , quæ
important arbitrium, & de verbis prout ſibi placue-
5 rit ex Text.in l.Thaia,§.ſorore,ff.de fideicom. liber.
*Bart.*in l.ſi quis arbitratu nu.7. de verb. oblig. *Rom.*
conſ.228.num.11.& ibi add. *Menoch.* de arbitr. Iud.
caſ.8.num.7.li.1.& conſ.1067. num.4. ac de verbis,
prout videbitur, tradit *Bart.* in extrauag. ad repri-
mendum in verb. videbitur in princ. *Roman.* conſ.
55.nu.1.*Bero.*conſ.23.num.32. & conſ.51. num. 31.
li.2. *Menoch.*dict.caſ.8.num.2.& *Gioaagnon.* conſ.8.
nu.58.li.1. Tum, & quia conſtat teſtatricem teſtrin-
xiſſe facultatem hanc nominandi taxatiuè ad perſo-
nam Claudij ex illis verbis, dicto Claudio,prout ſi-
6 bi placuerit,quæ ſunt dictiones reſtrictiuæ , & de-
monſtratiuæ ad oculum perſonę expreſſæ , vt de di-
ctione,dicto, tradit *Crauett.*conſ.98.num.8. *Rota* in
recent.dec.669.ſub n.1.par.1.& de dictione, prout,
not.in l.ſi teſtamentum,C.de Inſtit.& ſubſtit. *Surd.*
conſ.379 nu.33.& de pronomine, ſibi, gloſ. in l. 2.
verſ.ſibi,C.de præſcript.30.vel 40.annorum , *Bero.*
conſ.155.n.12.li.1.*Rota* coram S.me. Greg.XV.dec.
7 516.n.7.& cum ſint geminatæ magis coirè demon-
ſtrant perſonalitatem electam ad l.Baliſta,ff.ad Tre-
bell.*Rot.*in recent.dec.669. num. 1.ante fin.par.1.Ex
quibus ſequitur,quod à Claudio hæc facultas cedi
non potuit,ſed adhuc remanſit penes Claudium,
8 *Bero.* conſ.106.nu.28.& ſeqq.li.1. *Rota* coram Card.
*Seraphin.*dec.589.num.10.& dec.675.num.5. par.1.
diuerſ.

Nec obſtat,quod ceſſio ſuſtineatur in vim iura-
menti,quia obtenta fuit abſolutio antequam cauſa
introduceretur in Rota; & in omnem caſum etſi ce-
dens eſſet periurus,nominatio tamen poſtea facta ab
eodem Claudio ſuſtineretur,ad tradita per gloſ. in c.
vltimo verb.reuocatus de procurat. in 6. *Abb.* in c.
dilecto, num.17.& ibi DD. de præbend.*Rip.*in c. 1. 9
de Iudic.nu.58.*Alex.*conſ. 16.num.3.li.3. *Seraphin.*
de priuil.iurament.c.75.nu.7.& 10.cum ſeqq. & eo
magis,quia agitur de præiudicio alterius,& de con-
traueniendo voluntati teſtatricis,non autem aliis &
iuramentum potuit quidem præiudicare ipſi periu-
ro,non autem extendere facultatem à teſtatrice con-
ceſſam ipſi Claudio.

Et ita deciſum Claudio tantum informante &c.

Camerinen. Beneficij.
Veneris 16. Februarij 1629.

ARGVMENTVM.

In iurepatronatus maior pars vocum ſtipitis abſor-
bet minorem. Præſentatio facta à Compatrone
præſeruat ius alterius.

SV M M A R IV M.

1 *Maior pars eorum patronorum , qui vocem conſti-
tuunt,repræſentat totam vocem , quia maior pars
in hac materia abſorbet minorem,& nu. 2.*
3 *Præſentatus à maiori parte præferendus,& inſtituen-
dus eſt.*
4 *Compatronus præſentans dicitur præſentare nomine
alterius,& præſeruare ius illius.*
5 *Etiamſi nunquam præſentauerit.*
6 *Fallit,quando Compatronatus præſentauit priuatiuè.*
7 *In materia præſentationis ad beneficium iuriſpatro-
natus eſt attendendus ſolus ſtatus quaſi poſſeſſio-
nis, etiamſi pertinentia controuertatur ſuper meri-
tis.*
8 *Gratificationi eſt locus,quando voces præſentantium
ſunt pares.*

Deciſio CCCXCIV.

RESpondetunt Domini Beneficium eſſe adindi-
candum Domino Hieronymo Mazzaſtoccho,
tamquam præſentatu à maiori parte patronorum;
Conſtat enim Iuſpatronatus fuiſſe de anno 1499.fun-
datum per Sanctem Petrum Antonium , & Venan-
tium fratres ea Inſtrumēto dato in Summario vtriuſ-
que partis nu.1.& ex his tribus vocibus Mazzaſtoc-
chum habere integram vocem Venantij, cum fuerit
præſentatus à Latino illius Deſcendente, & vniuer-
ſali ſucceſſore, vt probant teſtes dati in Summario
ipſius nu. 3. D. Virgilium verò habere integram vo-
cem Sanctia vti præſentatum ab Antolino pariter
illius Deſcendente,& vniuerſali hærede ; quo vero
ad vocem Petri Antonij, ex arbore data pro parte e-
iuſdem Mazzaſtocchi Summario n. 4. apparet illam
fuiſſe diuiſam in duas,quarum altera ſpectat ad Por-
tiam,quæ præſentauit eumdem Mazzaſtocchum,al-
tera autem ad Deſcendentes Brolij , quæ primo in
duas alias diuiſa fuit,cum à Brolio ſucceſſerit Fabius,
&Valentinus filij,& poſtea illa Fabij rurſus fuit diui-
ſa in duas Honufrij ſcilicet,& Octauij Pellicani,qui
præſentauit Virgilium,vox autem Valentini peruenit
ad Oduardum illius nepotem,& vniuerſalem hære-
dem,qui pariter præſentauit dictum Mazzaſtocchū,
quem propterea apparet habere tres quartas partes
vocis dicti Petri Antonij,& ſic habere vocem ipſam,
cum maior pars minorem abſorbeat, *Lap.* in Cle-
ment. plures, & ibi *Card.* num. 3. & *Imol.* nu. 4. in 1
fin. de iurepatr. *Lambertin.* de iure patr.lib.1. part.2.
q.1.

q.1.art.25. nu.13 & ſeqq. & fuit dictum in Aretina
Capellaniæ 24. Ianuar. 1603. b.m. corã Card. *Pãphi.* &
2 qui habet maiorem partem ſtipitis, totum ſtipitem,
& illius vocem habere dicatur, *Imol.* in dicta Cle-
ment. plures, n 7. *Caſſad.* dec. 2. n. 2. eodem tit. de iure-
patr. Ex quibus ſequitur Mazzaſtocchum tamquam
præſentatum à maiori parte eſſe dicto Virgilio præ-
ferendum, ſibiq; beneficium adiudicare debere, cap.
3 quoniam, & ibi *Abb* n.13. de Iurepatr. *Rota* dec. 117.
nu. 1. par. 2. diuerſ. & dec. 146. nu. 4. par. 2. recent, &
gratiam Apoſtolicam ipſi Virgilio non ſuffragari, cũ
non fuerit præſentatus à medietate Patronorum.

Neque obſtat, quod latinus non interuenerit in
vltimâ præſentatione; Quoniam cùm ſatis conſtet
Ipſum vti Deſcendentem, & vniuerſalem ſucceſſo-
rem dicti Venantij eſſe verè Patronũ pro tertiâ par-
te, vt illius fuit præſeruatum per præſentationem alio-
rum, qui etiam eius nomine præſentâſſe cenſentur,
4 *Feder. de ſen.* conſ. 102. nu. 3. *Calder.* conſ. 15. de Iure-
patr. *Creſc.* dec. 2. eodem tit. & fuit dictum in Burgen.
Capellaniæ 29. Aprilis 1587. coram *Gipſio*, & alibi
5 ſæpè. idque procedit etiam ſi latinus numquam præ-
ſentauerit, vt fuit deciſum in Romana Capellaniæ 12.
Iunij 1589. & in Aretina Capellaniæ 24 Ianuarij
1603. coram b.m. Card. *Pamphilio*; & ad effectum, vt
ius ipſius dici non poſſet præſeruatum, opus eſſet
probare Compatronos præſentâſſe priuatiuè quoad
6 ipſum, & ſic animo ſpoliandi, *Federic. de Sen.* dicto
conſ. 102. n. 3. in vlt. dub. *Calder.* dicto conſ. 15. de iu-
repatron. *Abb.* conſ 54. ſub n. 3. ver nam vbicumque
par. 1. *Rocch.* de Iurepatr. in verbo Competens q. 18.
Rum. conſ 50. n. 9. & 10. li 5. & fuit dictum in Senen.
Iuriſpatronatus 9. Ianuarij 1598. coram *Penia*, quod
probatum nullo modo fuit.

Neque fuerunt habitæ in conſideratione nullita-
tes, oppoſitæ contra teſtes, quia viſæ fuerunt ſubla-
tæ ex deductis in facto, & ex Interrogatorijs datis
pro parte Virgilij.

Minùs etiam obſtat, quod Odoardus qui præſenta-
uit Mazzaſtocchum, non videatur habuiſſe quartam
partem vocis dicti Petri Antonij, cùm hoc iuſpatro-
natus ſit hæreditarium, & ipſi repudiauerint hæredi-
tatẽ paternam; Quoniam fuit reſponſum huiuſmodi
prætenſam repudiationem non probari, imò potiùs
conſtare de contrario, tam ex ipſomet actu præſen-
tandi, quàm etiam ex depoſitione vnius teſtis dati in
Summario ipſius Mazzaſtocchi n. 3. & in omnem
caſum fuit dictũ ſufficere, quod ipſe ſit in quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi, iuxta text. in c. conſultationibus
de Iurepatr. cum alijs allegatis per *Gonzal.* ſuper reg.
7 8. gloſ. 45. §. 2. n. 6. & *Rota* dec. 435. n. 1. par. 2. recent.

Prætereà viſum fuit difficultatẽ ceſſare ex eo, quia
etiamſi præſentatio facta à dicto Odoardo ſuffragari
non poſſet, adhuc tamen Mazzaſtocchus vti præ-
ſentatus à Latino, & Portia haberet medietatem vo-
cum, & conſequenter cùm ipſe ante obtentam gra-
tiam Apoſtolicam à Virgilio, fuerit ab Ordinario in-
ſtitutus, & gratificatus, perindè eſt ac ſi ſolus fuiſſet
8 præſentatus, Clement. plures §. fin. vbi *Vitalin.* n 4 de
iurepatr. *Lambertin.* de iurepatron. li. 2. par. 1 quæſt. 3.
art. 6. & 7. n. 1. ver Niſi dicamus, & fuit reſolutum in
Fauentina Iuriſpatronatus 8. Februarij 1588. coram
b.m. *Comitolo*; nec intrat poſterior prouiſio Apoſto-
lica obtenta per Virgilium ſtante clauſulà, dummo-
dò de tempore datæ præſentium non ſit alteri ius
quæſitum, vt fuit deciſum in Calagurritana de Tur-
bano 14 Februarij 1605. coram *Penia*.

Neque obſtat, quod inſtitutio facta fuerit per Vi-
carium poſtquàm fuerat reuocatus per mortem Epi-
ſcopi; quoniam cùm non conſtat ipſum de hoc no-
titiam habuiſſe, inſtitutio tenuit *Put.* dec. 360. li 2. in
correct. *Rebuff.* in prax. tit. de formâ Vicat. n. 210. *Lan-
cellott.* de attent. poſt. auocat. cauſ. n. 23. & 24.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Egitranien. Commendæ.
Lunæ 5. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Equites Hieroſolymitani non afficiuntur Conſtitu-
tionibus Principis Laici, & in ſpecie à Conſtitu-
tione Regis Luſitani arcente forenſes à commo-
do Commendarum Regni, & de eiuſdem conſti-
tutionis agitur interpretatione.

SVMMARIVM.

1 *Eques Hieroſolymitanus receptus à Magno Magi-
ſtro in lingua Luſitana, licet non ſit oriundus in ea,
acquirit commoda eiuſdem linguæ, & ſignanter
Commendarum, & 2. & 6.*

3 *Regia declaratio Regis Luſitani prohibitiua forenſi-
bus capacitatis Commendarum, intelligitur illius
Regis tantum.*

4 *Conſtitutio Principis ſæcularis non afficit perſonas
Eccleſiaſticas.*

5 *Equites Hieroſolymitani ſunt perſonæ Eccleſiaſticæ.*

7 *Determinationes Capituli Equitum Hieroſolymita-
norum durent, quantum ipſum Capitulum.*

Deciſio CCCXCV.

CVm in deciſione in hâc cauſâ factâ die 8. Iunij
1626. fuiſſet firmatum Commendam nuncupa-
tam S. Ioannis de Cuuillar Prioratus Regni Portu-
galliæ non eſſe adiudicandum R.D. Fratri Saluatori
duplici fundamento. Primo, quia Frater Blaſius Sua-
rez tamquam magis antianus ex Religionis Conſti-
tutionibus eſſet præferendus, Secundo, quia cùm ipſe
R.D. Saluator non ſit oriundus, ſiuè naturalis Regni
Luſitaniæ, ſed exterus Commendam prædictam ob-
tinere non poſſet; idem D. Saluator petiit ſuper iiſ-
dem denuò audiri, & quia dictum primum funda-
mentum eſt inconcuſſum, cùm maior antianitas Fra-
tris Blaſij controuerti non poſſit, Ideò licèt illud per
ſe ſolùm ſufficiat ad præcipuam deciſionis reſolu-
tionem ſuſtinendam, nihilominùs quia firmo rema-
nente ſecundo fundamento R. D. Saluator non ſolũ
excluderetur à dictâ Commendâ, ſed etiam eſſet in-
capax, & inhabilis ad obtinendas alias in dicto Re-
gno imposterùm vacaturos; Informantes ad ea, quæ
in deciſione dicuntur circa dictum ſecundum fun-
damentum ſe reſtrinxerunt: Vnde dato dubio An
conſtaret de ipſius Fratris Saluatoris legitimâ rece-
ptione, & capacitate, eóq; bis propoſito, Domini af-
firmatiuam partem amplectentes de capacitate con-
ſtare, & in hâc parte à deciſis recedendum eſſe cen-
ſuerunt.

Quamuis enim ipſe non ſit Luſitanus, & oriundus
Regni prædicti, cùm tamen fuerit in illâ linguâ re-
ceptus à Magno Magiſtro, & Capitulo ſupremam au-
ctoritatem habentibus, fuit effectus naturalis iuxta
doctrinam *Bart.* in l. 1. n. 14. ff. ad municip. & capax
omnium Commendarum eiuſdem linguæ, c. ſi Reli-
gioſus, & c. ſeq. vbi *Gemin.* n. 4. & *Franc.* n. 1. de elect.
in 6 *Vitalin.* in Clement. 1. n. 49. eodem tit. *Rebuff.* in
prax. tit. de tranſlat. Munac. nu. 4. Card. *Seraph.* deciſ.

1422.nu 9.& in terminis dixit *Rota* apud *Put*.deciſ.
323.& 389.li.2 in correct.Præſertim quia poſt rece-
ptionem per 30 ferè annos continuos ſemper fuit in
ipsâ linguâ faciendo etiam actus poſitiuos,quos alij
fratres Capellani eiuſdem linguæ facere conſueue-
runt,&nihilominùs ex ſtabilimento 25.tit.de recept.
fratt.ſufficit lapſus quinquennij ad effectum, vt ſta-
tus ampliùs controuerti non poſſit.

Neque obſtant Conſtitutiones Regni, quoniam
pro reſponſione placuerunt deducta in deciſione di-
cta die 8. Iunij; illæ enim intelligi debent de Com-
3 mendis aliorum Ordinum, quæ Regis authoritate à
quo Conſtitutiones ipſę emanarunt,conferuntur,nõ
autem de Commendis Sacræ Religionis Hieroſoly-
mitanæ,de quibus mentionem aliquam non faciunt,
& de quibus Magnus Magiſter,& Capitulum Gene-
rale liberam habent diſponendi facultatem, vt per
Seraph. dec.1390.in princ. & tamquam factæ à Prin-
cipe laici etiam ex poteſtatis defectu non poſſunt
afficere perſonas Eccleſiaſticas, ac Religioſos c. Ec-
4 cleſia S.Mariæ,&c. quę in Eccleſiarum de Conſtitut.
Innoc.in c.dudum de decimis,plenè *Surd*.conſ.301.
5 nu.12 & ſeqq.quales ſunt Equites Hieroſolymitani,
Rota dec.436.nu.2.par.1. li.3.diuerſ.& dec.303 ſub
n.3.in fin.inter impreſſ.poſt 2.volum. conſ. *Farinac.*
& dec.177.ſub n.1.par.2. recent.& dec.87.n.2.& 13.
coram S.m. Greg. XV. & in Vrbeuetana fideicom-
miſſi 1.Martij 1613.coram b.m.Patriarcha *Manza-
nedo*,Et qui ex particularibus etiam priuilegiis Reli-
gioni conceſſis ſunt non ſolùm à ſecularium, ſed
etiam Ordinariorum iuriſdictione exempti.

Nec vis aliqua fieri poteſt in Breui Sixti Quinti,
de quo in Summ.D. Saluatoris nu.3. quoniam vltra
quod loquitur in caſu quodam particulari, in quo
plura concurrebãt,quæ in propoſito penitùs ceſſant,
ſolùm diſponit, quod lingua inuita cogi non poſſit
6 ad faciendum huiuſmodi gratias, quas vocant de li-
mitibus,& ad exteros, in quibus præſertim qualita-
tes requiſitæ non concurrunt, in oriundorum præ-
iudicium recipiendos,vt ex illius lecturâ depræhen-
ditur,non autem vllo modo tollit authoritatem Ma-
gno Magiſtro, quando ipſamet lingua ſponte reci-
pit,& admittit,prout nemine diſcrepante recepit,&
admiſit dictum Fratrem Saluatorem,illiq; etiam an-
tianitatem,& facultatem conſequendi, & acceptan-
di Commendam vacantem ſeu vacaturam intra li-
mites dicti Prioratus Portugalliæ conceſſit, vt in di-
cto Sum.n.1.& 2.& conferunt tradita per *Abb*.conſ.
17.ſub n.1. ver. Item,& 4.li.1.

Neq; etiam obſtat ordinatio Capitularis facta de
anno 1588. in quâ fuit expreſsè prohibitum ne de
cætero in linguis & Prioratibus gratia de limitibus
alicui fieri poſſet, & quod Magnus Magiſter licen-
tiam congregandi linguas,& Prioratus ad tractandũ
ſuper id concedere non valeret, vt in dicto Summa-
rio n.9.Quoniam cum illa non ſit redacta inter Sta-
tuta auctoritate Apoſtolicâ cõfirmata,ſed fuerit ſim-
plex ordinatio Capituli Generalis durauit tantùm
vſq; in ſequens Capitulum, & non vltra,niſi probe-
tur in ſequentibus Capitulis confirmata,vt habetur
in ſtatuto 3.de verb.ſignif.de quo in eodem Summa-
rio n.10.Vnde cùm in ſequenti Capitulo anni 1598.
7 nedum non fuerit confirmata, ſed imò Magno Ma-
giſtro conceſſa facultas admittendi eum diſpenſatio-
ne limitum ſeptem Capellanos, quos muneri magis
idoneos iudicâſſet,& in vim huius faultatis D.Salua-
tor fuiſſet tunc receptus, & ille plenè omnibus, quæ
in eâdem receptione cauebantur ſatisfecuſſet, vtique
illi non poteſt obſtare pręcedens contraria ordinatio
in hâc parte ab immediato ſubſequenti Capitulo
expreſsè abrogata.

Et ita deciſum dicto R.D.Fratre Saluatore tantum
informante, &c.

Bonon. fideicommiſſi de Deſideriis.
Luna 14. Martij 1629.

ARGVMENTVM.

Bona poſſeſſa, & diuiſa à fratribus, quando præſu-
mantur eſſe propria fratrum, & quando à Patre
prouenisſe cenſentur,declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Bona diuiſa inter fratres an præſumantur acquiſita ab eis, vel a Parentibus prouenisſe, eſt controuerſum.*
2 *Filij quando ſunt induſtrioſi,tunc intrat præſumptio, quod bona diuiſa ſint potius propria, quam paterna.*
3 *Confesſio multùm operatur etiam aduerſus ſingulares ſucceſſores.*
4 *Dictio, quondam,ſignificat quem eſſe mortuum.*
5 *Bona filiorum an ſint propria, vel paterna,inſpicienda eſt qualitas, & induſtria filiorum, item etiam diuturnitas temporis,num.6.*
7 *Præſumptio iuris tollitur, quando de veritate in contrarium docetur.*
8 *Reus tenetur concludenter, & plenè iuſtificare ſuam exceptionem.*
9 *Reus in ſua exceptione ad elidendam actionem Actoris probatam,efficitur Actor.*
10 *Probatio ex parte Rei requiritur concludens.*
11 *Probatio non concludens præcisè,nullatenus ſuffragatur.*
12 *Identitas vt probetur, non ſufficiunt generales probationes, ſed requiruntur ſpeciales demonſtrationes.*
13 Fulgoſ Bald.Peregr.*declarantur, & nume.* 14.
15 *In præſumptionum materia ſtrictè agendum eſt, nec earum multiplicatio eſt admittenda.*
16 *Hæres ſi inuentarium non confecerit,intrat præſumptio vſurpationis.*
17 *Teſtator poteſt in præiudicium fideicommiſſariorum indulgere,& remittere, vt hæres inuentarium non conficiat.*
18 *Argumentum à negatiuis non valet.*
19 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius.*
20 *Præſumptiones vrgentiores præferuntur debilioribus.*
21 *Bona poſſeſſa, & diuiſa à filiis, data eorum induſtria præſumuntur propria, & non paterna.*

Deciſio CCCXCVI.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 20. Decembris præteriti,quod ſcilicet danda ſit immiſſio D.Stephano petenti immiſſionem ex fideicommiſſo Hieronymi in poſſeſſionem Bagnarolæ tornaturarũ 122.circiter.

Et placuit fundamentum deciſionis iactum in diuiſione ſequuta poſt quatuordecim annos à morte Ioannis inter ipſum Hieronymum, Bernardinum, & Rondaninum fratres,in quâ diuiſione eidem Hieronymo aſſignata fuit dicta poſſeſſio Bagnarolæ pro ſuâ parte; Et quamuis Doctores inter ſe non conueniant, an & quando bona diuiſa inter fratres præſu-

mantur

mantur, vel ab ipſis acquiſita, vel à Parentibus proueniſſe; Attamen in caſu præſenti tot concurrunt, vt Domini cenſuerint, hîc conſtare, bona fuiſſe ipſorum fratrum diuidentium, non autem prouenisse à Ioanne Patre, nempè quia nulla facta fuit mentio hæreditatis, vel bonorum Ioannis eorum Patris, nec declararunt ſe bona Patris diuidere, vt factum fuit in diuiſione inter filios Hieronymi: ſpatium quatuordecim annorum interceſſit à morte Patris vſq; ad diuiſionem: Ipſi filij erant induſtrioſi, & mercaturam exercebant, vnde intrat præſumptio Iuris, quod bona di-
1 uiſa potiùs eſſent propria, quàm paterna, vt per *Bald.* in l. cùm oportet, nu. 1. Cod. de bon. quæ liber. cum aliis congeſtis in deciſione ver. Vndè facillimè quibus addi poſſunt *Becc.* conſ. 113. n. 9. li. 1. *Surd.* conſ. 505. n. 6. in fin. ver. 3. ſi illa, & n. 7. Et ſucceſſores om-
2 nes Hieronymi hanc poſſeſſionem Bagnarolæ habuerunt, & connumerarunt inter bona eiuſdem Hieronymi fideicommiſſo ſubiecta, & Marcus Antonius auctor DD. de Sangeorgiis in poſitionibus idem fatſus eſt, quæ confeſſio multùm operatur etiam contra ſingulares ſucceſſores, vt alias in hâc eâdem causâ di-
3 ctum fuit; Illa autem diſtantia temporis benè colligitur, quia teſtamentum Ioannis conditum fuit de anno 1505. vbi ſe tunc languentem corpore appellat, & deinde filij eiuſdem Ioannis in quodam Inſtrumento, quod datur, enunciant Ioannem eorum Patrem cum illâ dictione (quondam) quæ indicat tunc temporis Patrem mortuum fuiſſe *Bald.* conſ. 407. n.
4 9. li. 1. *Alex.* conſ. 14 n. 15. li. 6. *Rumin iun.* conſ 167. n. 11. & proindè ex his duobus, nempè illâ aſſertione grauis infirmitatis in factione Teſtamenti, & enunciatiua filiorum de quondam Ioanne, congruè depræhendi poteſt, de dicto anno 1505. Ioannem deceſſiſſe, diuiſio autem ſequuta fuit inter filios de anno 1519. & præcipuum fundamentum non fit in ſolâ temporis diſtantiâ, ſed in dictâ filiorum induſtriâ, &
5 eorū qualitate, vt per gloſ. in d. ctâ l. cùm oportear, in ver. eius ſubſtantia. Cod. de bon. quæ liber. *Menoc.* de præſumpt. li. 3 præſumpt. 50. n. 3. verſ. & idem.

Et quamuis verum ſit, huiuſmodi probationem, quod bona poſſeſſa, & diuiſa inter filios cenſeantur eorum propria, non autem paterna, totam fundari in præſumptione iuris, ſcilicèt in temporis diuturnitate, induſtria filiorum, & aliis, vt per *Becc.* dicto conſ. 113. n. 9. Et ideò admittere probationem in contra-
7 rium, quæ ſi concludens deducatur, tollet quamcunque præſumptionem Iuris ad l. fin in princ. ff. quod met. cauſ. l. cùm de indebito, ff. de probat. *Dec.* conſ. 400. n. 8. *Surd.* conſ. 80. n. 19. & conſ. 423. n. 12.

Nihilominus Domini de Sangeorgiis, & litis conſortes, videntur defeciſſe in hâc probatione, in qua certum eſt, quod ſicuti D. Stephanus tenebatur concludenter probare ſuam intentionem, dum egit ad
8 fideicommiſſum: Ita & ipſi DD. Sangeorgij concludenter, & plenè iuſtificare ſuam exceptionem tenebantur *Bald.* in l frustrà, n. 2. Cod. de probat. *Crauett.* conſ. 201. ſub n. 29. & conſ. 126. n. 8. *Peregr.* conſ. 64 n. 21. & ſeqq. li. 3. *Surd.* conſ. 385. n. 11. *Rota* apud *Put.* dec. 396 n. 2. in correct. li. 2. ver. Et ſic actor par 2. diuerſ. & coram S. m. Greg. XV. deciſ 201 n. 3. & deciſ. 278. n. 1. quia tunc Reus in ſuâ exceptione ad elidendam actionem Actoris probatam efficitur actor. l. 1.
10 vbi *Bart.* nu. 3. ff. de except. l. in exceptionibus, ff. de probat. *Corn.* conſ. 223. n. 6. li. 2. *Parif.* conſ 45 n. 2. lib. 1. *Peregr.* dicto conſ. 64. n. 22. *Card. Seraph.* dec. 1422. n. 11. & non ſufficit ipſis turbidam reddere probationem Domini Stephani, quæ tamen de per ſe clarè deducitur ex Inſtrumento diuiſionis iunctis circumſtantiis ſuprà ponderatis, ſed debebant concludentem eorum exceptionis probationem afferre, quia directè non intendunt elidere probationem Actoris; 11
ſed illius intentionem, opponendo contra fideicommiſſum Hieronymi, aliud fideicommiſſum antecedens Ioannis, quo caſu ex parte Rei, requiritur concludens probatio, vt poſt *Ruin.* & *Soccin.* tradit *Surd.* conſ. 505. n. 6. ver. nec dicatur.

Nec obſtant acquiſitiones factæ per Ioannem in loco Bagnarolæ, quæ dantur in Summ. pro DD. Sangeorgiis, in quibus acquiſitionibus, dum confinia deſcribantur ſe ipſum Ioannem pro confinante deſignat, Vndè videtur inferri, quod & antè iſtas acquiſitiones, ibidem Ioannes haberet prædia.

Quoniam quoad acquiſitionem tornaturarum 15. tabularum 65 pedum 55. cum dimidio, *Rota* iam cenſuit iſtas eſſe adimendas, quo autem ad aſſertionem confinium Reſpondebant Domini, quod illa probat quidem, quod Ioannes habebat in Guardia Bagnarolæ alia prædia, ſed non concludit, quod iſta compræhendantur in hoc corpore bonorum, de quo in diuiſione, & quod ſint hæcmet, quæ ex fideicommiſſo Hieronymi petit Dominus Stephanus, præſertim cum locus ille Guardiæ Bagnarolæ ſit generalis, in quo multa prædia diſtincta habere poterat Ioannes, prout alij habent, & confines, qui apponuntur in illis acquiſitionibus, nulla ex parte reſpondent Confinibus prædij, de quo nunc agitur, & ſic probatio hæc tamquam non concludens præcisè nullatenùs 12
ſuffragatur c. in præſentia, & ibi DD. de probat. *Caſtr.* in l. veteribus, nu. *Iaſ.* n. 1. ff. de pact. *Pariſ.* conſ. 114. n. 2. li. 1. *Rota* coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, dec. 68. n. 23. in eius impreſſ. Maximè ad euellendum aliam probationem concludentem Actoris; & ad probandam identitatem non ſufficiunt generales probationes, ſed requiruntur ſpeciales demonſtrationes *Ruin.* conſ. 30. n. 6. li. 1 *Roland.* conſ. 98. n. 24 li. 3. *Aym.* conſ. 112. n. 2. & 3 *Peregr.* conſ. 48. n. 2. & 3. li. 1. *Rota* dec. 295. n. 8. parte prima r. cent.

Nec applicari videtur doctrina *Fulgoſ.* conſ. 145. *Bald.* conſil. 89. n. 4. li. 1. *Pereg.* de fideicommiſſ. art. 44. n. 22 & conſ. 48 n. 10 li. 1. & conſ. 35. n. 12. li. 3. 13
quos retulit alia deciſio in hâc causâ ſub die 5. Martij 1627. qui dixerunt bona non præſumi acquiſita à filiis, quoties conſtat in illa Villa Patrem habuiſſe bona, etiamſi non probetur præcisè de iiſdem bonis, dummodò nouus non exhibeatur titulus acquiſitionis ex parte filiorum. Quoniam, vltra quod nemo ex iis Doctoribus loquitur quando pro filiis concurrit illa vrgens præſumptio deducta ex temporis diuturnitate, & ipſorum filiorum induſtriâ, hæc concluſio non ſuffragaretur DD. Sangeorgiis, niſi pro illis tornaturis, quas apparet Ioannem habuiſſe in Villa Bagnarolæ, nempè in illis duabus acquiſitionibus pro viginti tornaturis, non autem vltrà; & licèt in primâ acquiſitione tornaturarum quinq; in Villâ Bagnarolæ facta de anno 1495. & in alia facta de anno 1503. de quindecim tornaturis idem Ioannes enuncietur confinans, non tamen indè infertur, quod bona, quæ priùs haberet, eſſent poſita in hâc Villa Bagnarolæ, & fieri poteſt, quod eſſent in aliâ Villâ diſtinctâ, ſed contigua, & ſic eſſet confinans, eo quod vtrumque prædium eſſet poſitum in extremis partibus Villarum; itavt ad inuicem confinantes ſe tangerent, ſiq; alias diceremus, daretur triplicatio præſumptionum, prima quia ex eo quod Ioannes olim habuerit bona præſumeretur eadem bona, quæ poſt tot annos fue-

runt aſſignata Hieronymo; Secunda quod præſumerentur eadem præciſè, quamuis ſolum conſtaret in genere in Villa Bagnarolæ, quæ latiſſima eſt, Ioannem aliqua bona habuiſſe; Tertia eo quod confinans poſterioribus acquiſitionibus factis in villa Bagnarolæ, præſumerentur quod bona, quæ priùs habuerit, fuerint in eâdem Villâ Bagnarolæ, & tamen in hâc materiâ præſumptionum ſtrictè agendum eſt, nec earum multiplicatio admittenda videtur arg. l. 1. & ibi
15 Doct. C. de dot. promiſſ. *Ruin.* conſ. 66. n. 2. lib. 3. *Rimin. iun.* conſ. 205 ſub n. 50. cum aliis per *Surd.* conſ. 135. n. 78 & dixit *Rota* in recent. dec. 325. n. 3. in fin. p. 2. cum ſimilibus.

Nec obſtat, quod Hieronymus, & alij filij Ioannis non confecerint Inuentarium bonorum ipſius Ioannis Patris, & ſic intret ſuſpicio, quod occultauerint illius bona, & propterea facilius admittenda ſit præſumptio, quod omnia bona exiſtentia in Villa
16 Bagnarulæ fuerint Ioannis, ad tradita per *Menoch.* conſ. 207. n. 2. Quoniam immò & idem *Menoch.* n. 15. 16. & 26. magni facit ad præſumendum, quod bona fuerint acquiſita à filiis, non autem prouenisse à Patre, quod ipſi filij fuerint induſtrioſi & tempus notabile interceſſerit, nullâq; culpa imputari poteſt Hieronymo, & fratribus, ſi inuentarium nó confecerint, hoc enim illis induliſit, & remiſit Ioannes Teſtator, quod & facere poterat etiam in præiudicium fideicommiſſariorum *Caſtr.* in l. nemo poteſt ſub nu. 10. vbi etiam alij Interpretes ff. de leg. 1. *Roland.* de Inuent. in vlt. part. §. an Teſtator D. *Fachin.* controu. iur. li. 6. c. 25 *Peregr.* de fideicom. art. 11. n. 75 ante finem verſ. communis tamen.

Nec obſtat, quod in eâdem diuiſione de anno 1519. Hieronymus mentionem fecerit de nonnullis prædijs cum aſſertione, quod ab ipſo Hieronymo, & eius fratrib. acquiſita fuerint, vnde ſi hoc prædium Bagnarolę acquiſitum fuiſſet ab iiſdem, de hoc etiam meminiſſent, prout fecerunt de aliis; Quoniam à negatiuis non valet argumentum, & mentionem fecerunt de aliis prędiis acquiſitis fortaſſe ad cautelam, cùm maioris pretij eſſent, & incluſio vnius eſt excluſio alterius, quoties illud includitur alio modo *Sa-*
19 *lycet.* in l. de crimine C. qui accuſar. non poſſ. *Dec.* in l. 1. nu. 84. in 3. lect. ff. ſi cert. pet. *Berr.* conſil. 93. n. 24. *Menoch.* conſ. 86. nu. 30. *Surd.* conſil. 25. n. 45. Vndè ſi probatur ex ipsâ diuiſione, diuturnitate temporis, induſtriâ filiorum, & aliis, quod prædium hoc tornaturarum 112. Bagnarolæ fuerit Hieronymi, & illius fratrum, nec præſumi à Patre prouenisse non debet excludi hæc probatio, ex eo quod non includatur in aſſertione diuiſionis; & in omnem euentum coniecturæ: quod hæc bona in loco Bagnarolæ poſita, fuerint ipſorum fratrum, & ab ipſis acquiſita, magis proximæ veriſimiliores, & præponderare videntur aliis, quæ contra poſſent deduci, & tritum eſt vrgentiores præſumptiones præferri debilioribus l. Diuus ff. de in
20 integr. reſtit. *Corn.* conſil. 144. nume. 1. verſ. nec videtur opitulari libr. 4. *Alciat* conſ. 2. nume. 19. lib. 1. & conſ. 68. nume. 24. lib. 9. *Menoch.* de præſumpt. lib. 1. p. 30. num. 1. *Rota* dec. 64. num. 8 par. 1. diuerſ. prout nec poſſibilitas, quod prouenerint à Ioanne Patre attendi debet. quoniam & poſſibile eſt, quod acquiſita fuerint ab ipſis filiis, ſitq; admodum id veriſimile, dum ipſi mercaturæ incumberent, & diù poſt mortem Patris eam exercuerint, & de bonis Patris diuidendis ne verbum quidem fecerint.

Nec obſtat, quod ob difficultatem probationum circa identitatem bonorum, quæ fideicommiſſo Ioannis eſſent ſubiecta, fuerit facta liquidatio in librarum 14000.

Quia ſi difficilis eſt probatio circa identitatem fideicommiſſi Ioannis, facilior erit probatio reſpectu fideicômiſſi Hieronymi; quoniam ſemper ſubſiſtit præſumptio iuris, quod bona poſſeſſa, & diuiſa à Hieronymo, & fratribus ſint eorumdem data ipſorum induſtria, & aliis ſuprà ponderatis, nó autem à Ioanne Patre prouenisse; ſicque DD. Sangeorgij concludenter non iuſtificant identitatem bonorum Ioannis, dicentur defeciſſe in probatione eorum exceptionis, quam contra bona ſubiecta fideicommiſſo Hieronymi opponunt; & tandem in ipsâ liquidatione nó apparet quod habita fuerit ibi ratio illius prædij Bagnarolæ, & ſic quod partes intellexerint hoc prædium fuiſſe Ioannis.

Et ita vtrâque parte informante in deciſis, permanſerunt Domini, &c.

Romana Vineæ.

Veneris 16. Marty 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Alienata ex cauſa exſoluendi debitum non cadunt in fideicommiſſo.*

2 *Factum Iudicis reputatur factum partis.*

3 *Præſumptio eſt ſemper pro validitate actus aſſumenda ſicut pro decreto Iudicis.*

Deciſio CCCXCVII.

DOmini de Stellis obtinuerunt coram bo. mem. *Vbaldo* reſolutionem ſuper exiſtẽtia fideicommiſſi quondam Franciſci Attracini, illúdq; purificatum fuiſſe per obitum Annæ in illorum fauorem, & demùm etiam conſtare de identitate vnius Vineæ. Verum cùm Domini de Angelis poſſeſſores exciperent, potiſſimùm hanc vineam ſubhaſtatam fuiſſe ad inſtantiam Andreæ Braui, & deliberatam q. Franciſco Mucantio pro pretio ducatorum 461. monetæ, quam demùm idem Mucantius vendidit Dominis de Angelis vna cum melioramentis, prædictámq; ſubhaſtationem factam fuiſſe pro debitis eiuſdem Franciſci Attracini fideicommittentis, & propterea detrahendam eſſe ex illius fideicommiſſo; quemadmodum enim ſi ipſe fideicommittẽs alienâſſet dictam Vineã, nulli dubium eſſet, quod non compræhenderetur in eius fideicommiſſo, ita etiam dicendum eſt cùm fuerit vendita per Iudicem ad effectum extinguendi debita eiuſdem fideicommittentis l peto § prædium ff. de leg. 1. & l. Papinianus §. quarta autem ff. de inofficioſ. teſtament. *Rota* dec. 267. n. 1. & 5 part. 1. recent. 1
factum enim Iudicis reputatur factum partis l. ſi ob cauſam vbi *Bart.* & alij Cod. de euict. *Tiraq.* de retract. conſanguin. §. 1. gloſ. 14. n. 13. *Surd.* conſ. 49. n. 2
1. & dec. 266. n. 13. *Rota* in recent. dec. 322. n. 3. p. 2.

Vndè propoſui dubium, An conſtaret de tali ſubhaſtatione, & deliberatione, vt non ſit danda immiſſio Dominis Stellis cumq; in diſputatione iſtius dubij, & nullitas, & iniuſtitia obijceretur; Domini ſtrictè quoad Iuſtitiam dixerunt conſtare de credito, nullitates autem ad aliam diſputationem reiecerũt.

Et quo ad creditum apparet Franciſcum Attracinum fideicommittentem fuiſſe debitorem ratione cuiuſdam Societatis officij in ſcutis 136. pro ſorte, & fru-

& fructib. & pro hâc quantitate relaxatum mandatum executiuum ab A. C. vt in ſummario pro DD. Angelis num. 2. vbi, & de Inſtrumento Societatis officij, & poſt relaxatum dictum mandatum fuit deuentum ad ſubhaſtationem huius Vineæ, & deliberata dicto Mucantio pro ſcutis 461. in quam cauſam extinctum fuit debitum ratione dictæ ſocietatis, & fructuum pro ſcutis 136. pro reſiduo autem fuit ſatisfactum mandato relaxato pro ſcutis 186. in fauorem eiuſdem Mucantij creditoris pro eâdem ſummâ dicti Franciſci Atticini, vt in ſummario n. 3 & etiam ſoluta fuerunt ſcuta 41.60. Honorio Triuio de mandato Iudicis, vt in dicto ſummario nu 4. alia autem ſcuta 95.96. idem Mucantius depoſuit, quæ ſummæ ſimul iunctæ faciunt precium rei ſubhaſtatæ, nempè ſcutorum 460.94. & ſic conſtat de credito, & iuſtitia ſubhaſtationis.

Nec obſtat, quod non eſſet locus reſtitutioni ſortis principalis dictę ſocietatis, non facta diſdicta iuxta inſtrumentum ſocietatis: Quoniam cùm iam Domini de Angelis ſucceſſores Mucantij ſint in poſſeſſione Vineæ, & Domini de Stellis veniant impugnatiuè ad dictam ſubhaſtationem, ipſis incumbit onus probandi hanc negatiuam, quod non fuerit diſdicta producēdo integrum proceſſum, & interim præſumptio eſt pro validitate actus & pro decreto Iudicis, quod etiam tranſiuit in iudicatum *Butr.* in c. conquerente n. 7. verſ. in hoc de reſtit. ſpoliat. *Dec.* conſil. 125. num. 3. in fin *Crauett.* conſ. 302. nume. 5. *Cephal.* conſ. 675. num. 10. *Decian.* conſ 37. num. 6. lib. 2. *Rota* dec. 295. num. 6. & 564. num. 6. p. 1. recent. Et hodie etiam datur alienatio officij tunc temporis, & ſic ſocietas fuit diſſoluta.

Et ita vtràque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bonon. Dotis.
Veneris 16. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Solutio facta præſumitur ex præcedenti causâ obligationis.

SVMMARIVM.

1. *Dos ſecundo Viro conſtituta præſumitur in ea quantitate, qua primo Viro ſoluta fuit.*
2. *Confeſſio præiudicat contra heredes etiam confitentis.*
3. *Solutio fructuum præſumitur ad titulum præambulum dotis debita.*
4. *Maximè quando ſumma ſoluta correſpondet debito.*
5. *Apoca recognitio probatur ex Teſtibus affirmantibus habere notam manum ſcribentis ſimpliciter.*

Deciſio CCCXCVIII.

PRæmiſſis duabus reſolutionibus, ſcilicet quod quartum dotale ſit taxandum ad rationem dotis ſcutorum 2500 & quod fructus ſoluti vltra rationem dictæ quantitatis compenſandi ſint cum ſorte principali in reſtitutione eiuſdem quarti, vt in deciſionibus iam emanatis in hâc causâ, tam coram bonæ memoriæ *Buratto*, quàm coram me; Propoſuit dubium, an conſtatet ſolutos fuiſſe fructus excedentes fructus primæ dotis, & pro quâ ſummâ; & Domini ſtrictè circa factum hodiè reſponderunt fructus fuiſſe ſolutos pro ſummâ ſcutorum 5000. ad rationem quinque pro centenario, & mandarunt de reliquis alias videri.

Et moti ſunt, quia à principio D. Claudia cùm nupſit Domino Carandino dos ſolùm fuit conſtituta in ſcutis 2500. in contractu verò ſecundi matrimonij cum D. Pepulo nihil actum fuit circa dotem, & ſic intrauit præſumptio, quod ſecundò Viro conſtituta cēſeatur eadem dos, quæ primo aſſignata fuit, triennio 1 autem poſt hoc ſecundum matrimonium elapſo D. Claudia confeſſa fuit ſe aſſignâſſe Pepulo pro dote, & augmento ſcuta 5000 quam confeſſionem improbauit Rota, & cenſuit illa non obſtante dotem Pepuli intelligi in ſcutis 2500. eidem Pepulo fuerunt per Carandinos ſoluti loco fructuum ducati 250. annuatim, vt in quietantiis, quæ dantur, & pro hâc eâdem quantitate fuerunt taxati fructus dotales à quodam Religioſo, vt diſſidia inter coniuges tolleret, prout in Apoca, quæ quidem quietantiæ probant ſolutionem, præcipuè contra hæredes confitentis *Caputaq.* deciſ. 196. p. 1. Card *Seraph.* dec. 795. n. 1. & eo magis elapſo biennio *Rota* deciſ. 303. n 8. in fin. p. 1. recent. Illa autem quantitas annua ducatorum 250. ad rationem quinq; pro centenario amuſſim reſpondet quantitati dotis ſcutorum 5000. attentis valuationibus monetarū decretis à Cardinali Legato Ferrariæ, & propterea actus poſterior nempè ſolutio fructuum referri debet ad titulum præambulum, ſcilicet confeſ- 3 ſionem dotis, & taxationem dicti Religioſi l. quædam mulier ff. de rei vindic. *Crauett.* conſ. 91. n. 9. & conſ. 158. n. 15. *Cephal.* conſ. 156. n. 14. & 15. *Rota* dec. 314. n 4. p. 1. diuerſ. præſertim cùm ſit correſpectiua circa proportionem fructuum præſtitorum ad dictam rationem quinque pro centenario, & illis præcisè ſit conformis *Bald.* in l. 1. in princ. C. de ſolut. 4 *Rimin.* ſen. conſ. 348. numero 6. & 7. libro 2. *Soccin.* Iun. conſ. 85. ſub num. 6. lib. 2. *Crauett.* conſ. 149. n. 5. Rota apud Card. *Seraph.* dec. 643. n. 5.

Nec obſtat, quod quietantiæ non ſint ſolemniter recognitæ; quoniam immò dantur teſtes eas recognoſcentes, qui aſſignant rationem, ſe habere notam manum ſcribentis, & ſic ſufficit, cùm huiuſmodi apocæ priuatim, & ſine teſtibus confici ſoleant *Rota* de- 5 ciſ. 570. numer. 2. p. 1. diuerſ. & coram Card. *Seraph.* dec. 1163. num. 3.

Non obſtat, quod fructus debeantur ad rationem ſeptem pro centenario iuxta ſtatutum Centi; quia hodiè Rota voluit ſolummodò firmare factum, nempè quid fuerit ſolutum, non autem quid eſſet ſoluendum, prout nec inquirendum eſt, an Maritus onera matrimonij ſuſtinuerit, hæc enim ad aliam diſputationem ſunt reiicienda.

Et ita vtràqueparte informante reſolutum fuit.

Aquilana Beneficij.
Lunæ 16. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Capellani, qui habent beneficium cum obligatione celebrandi Miſſas, an per ſubſtitutum valeant inſeruire. Reſidentia in ſimplici beneficio quando ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1. *Sacerdos quando non eſt in fundatione beneficij grauatus celebrare per ſe ipſum, ſi habet onus beneficium celebrandi Miſſas poteſt adimplere per ſubſtitutum.*

a *Beneficia ſimplicia de iure requirunt reſidentiam Rectoris.*

3 *Fallit de conſuetudine.*

4 *Quæ conſuetudo non attendit quando ſtatutum Eccleſiæ aliud diſponit, vel contrarius adeſt vſus.*

5 *Item quando fundator aliud diſpoſuit in fundatione.*

6 *Onus reſidentiæ cenſetur indictum, quando perſonale aliquod miniſterium fuit ab ipſo Rectore requiſitum.*

Deciſio CCCXCIX.

IN fundatione Capellaniæ, quam Dominus Leonardus obtinebat, cauebatur quod Capellani pro tempore teneantur celebrare in eâdem Capellâ Miſſam vnam quolibet die, & inſeruire omnibus horis canonicis in choro, & aſſociare Confratres Sancti Caroli in omnibus functionibus, & proceſſionibus publicis, toties quoties contigerit exire ab Eccleſiâ, & ad hoc, vt poſſint participare de diſtributionibus quotidianis Capituli Aquilani, prout cæteri Capellani inſeruientes participant, de annuis redditibus pro dote aſſignatis ſoluere teneantur Capitulo prædicto quolibet anno ducatos quadraginta de Regno, pro quâ ſolutione Capitulum e conuerſo teneatur dare ipſis Capellanis diſtributiones ſolitas dari aliis Capellanis dictæ Eccleſiæ inſeruientibus; cùm autẽ dictus Leonardus prætenderet ſe poſſe dictę Capellaniæ inſeruire per ſubſtitutum, dato ſuper hoc dubio Domini reſponderunt, quoad celebrationem Miſſarum poſſe per alium inſeruire, quoad reliqua verò nequaquam.

Fundamentum autem Dominorum quoad primam partem reſolutionis fuit, quia cùm non fuerit expreſsè dictum, quod Capellanus teneatur celebrare per ſe ipſum, vtique poteſt celebrare per alium
5 *Lap.* alleg. 35. & 117. n. 2. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 5. nu. 75. cum ſeq. *Garz.* de benefi. p. 7. c. 1. n. 86. 87. 92. 93. & ſeqq. *Gratian.* dec. *Marcb.* 155. n. 4. & diſcept. forenſ. c. 133 nu. 1. & pluries fuit in Rota reſolutum, vt in Romana Capellaniæ 2. Ianuarij 1589. coram Card. *Pamphilio* relata per *Garz.* vbi ſuprà nu. 94. & deciſ. 635. n. 2. & ſeq. & deciſ. 719. n. 3. in fin. p. 2. recent. & dec. 108. n. 5. & ibi Addent. n. 15. coram S. me. Greg. XV. & idem cenſuit Sacra Congregatio, vt refert Marcheſan. de commiſſ. p. 1. fol. 140.

Quo verò ad ſecundam partem moti ſunt ex eo, quia omnia beneficia, quæ in titulum conceduntur, etiamſi ſint ſimplicia, de Iure communi reſidentiam
a requirunt c. ad hæc de præbend. *Abb* in c. cùm ad hoc n. 5. de Cleric. non reſiden. *Rebuff.* in praxi benefic in tit. de diſpenſ. non reſiden. numer. 7. & fuit dictum in causâ Maceraten. Parochialis 14. Martij 1575. coram *Orano.*

Et quamuis hoc hodiè non procedat, attenta generali conſuetudine, ſecundùm quam Capellani hu-
3 iuſmodi ſimplicibus Capellaniis perſonale aliquod ſeruitium impendere minimè tenentur, ſed illis per ſubſtitutum inſeruire valent. *Felin.* in cap. dilectus il. 2. n. 1. de reſcript. & in c. cùm omnes ſub n. 3. de conſtit. *Gratian.* d. deciſ. *Marcb.* 155. nume. 2. *Gonzal.* ad d. reg. 8. gloſ. 5. num. 80. & gloſ. 15. nume. 76. *Rot.* deciſ. 483. num. 2 p. 1. diuerſ. & in Virdunen. Canonicatus 23. Februarij 1587. coram *Gipſio*, & in aliis relatis per *Garz.* de benefic. p. 3. c. 1. num. 3. & ſeqq. vbi num. 8. & 9. refert etiam declarationes Sacrę Congregationis Concilij, & dicta p. 7. c. 1. n. 85. nihilominus, iſta generalis conſuetudo locum ſibi non vendicat, vbi viget ſpecialis conſuetudo, ſtatutum, vel conſtitutio
in contrarium Innocent. in c. fin in princ. & ibi *Abb.* 4
n. 3. *Calderin.* ſub n. 1. de Cleric. non reſident. *Gonzal.* d. gloſ. 5. n. 100. & 107. & fuit dictum in Calagurritana Beneficij 20. Iunij 1588. coram Card. *Pamphilio*, & in Burgen. reſidentiæ 16. Decembris 1585. coram *Robuſterio*, Nec quando apparet fundatorem aliter voluiſſe, poteſt enim ille etiam huiuſmodi ſimplicibus Capellaniis reſidendi onus adiicere, cùm illud ſit iuris diſpoſitioni conforme, vt tradit *Perez* de anniuerſ. lib. 2. cap. 8. n. 1. & 5. & apertè etiam inſeruiunt 5
Doctores, & deciſiones ſuperiùs allegatæ.

In propoſito verò ſatis viſum fuit conſtare de fundatoris mente, ex eo quod voluit Capellanos teneri inſeruire omnibus horis Canonicis in Choro, & debere participare de diſtributionibus quotidianis, prout cæteri inſeruientes participãt, hęc enim verba videntur ſaltem tacitè importare reſidentiam perſonalem, Ita vt idem ſit, ac ſi iſta fuiſſet expreſsè iniuncta, vt per *Perez* loco ſuprà citato nume. 72. & ex 6
illo verbo, aſſociare, quod de ſui naturâ, & propriâ ſignificatione videtur pariter importare aſſociationem per ſe ipſum, & non per alium.

Nec prędictis viſũ fuit obſtare, quod Capitulũ noluerit dictos annuos ducatos 40 de regno acceptare, & dictum Leonardum ad quotidianarum diſtributionum participationem admittere; Quoniam de aliquâ oblatione ipſi Capitulo facta, & aſſertâ recuſatione nullibi conſtat, nihil enim fuit datum in Summario Leonardi ad hoc probandum, &c.

Et ita deciſum, &c.

Neapolitana Matrimonij.
Veneris 30. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Super diſputatione matrimonij nullitate à tertio propoſita, dum diſceptatur non poteſt interdici exercitium matrimonij Coniugibus in poſſeſſione illius exiſtentibus, Matrimonium cum Puellâ impubere, & concurrente diſpenſatione Apoſtolicâ valet. Malitia quando dicatur, & quomodò probetur supplere ætatem. Habilitas ad copulam impuberis, & ſufficiens cognitio effectus, & importantiæ matrimonij, ex quibus in Puellâ impubere dignoſcatur.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intelligitur prout de iure.*

2 *Mota lite à tertio ſuper validitate matrimonij non denegatur manutentio Coniugibus exiſtentibus in poſſeſſione exercitij matrimonialis, & copula.*

3 *Matrimonium cum impubere, contractum nullum eſt.*

4 *Quouſque diſcutitur validitas matrimonij facienda eſt ſeparatio thori ob timorem peccati.*

Fallit ſtante diſpenſatione Pontificia ibidem, vel niſi probationes ſint paratæ incontinenti n. 6.

5 *Diſpenſatio Pontificia ſuper ætate cum clauſula dum malitia ſupplet ætatem, requirit probationem quæ conſiſtit in eo, potentia ad copulam, & diſcretio, ſeu prudentia ad percipiendum cum connubio.*

6 *Quando timor eſt peccati ob nullitatem matrimonij tunc demum fit ſeparatio thori, ſi dantur probationes incontinenti.*

7 *Pater præſumitur pro filiis bonum conſilium capere in matrimonio filiam impuberem coniungendo.*

8 *Pro-*

8 *Probatio, quod malitia ſuppleat ætatem deducitur ex quo matrimonium probatur ex copula conſummatum.*

Vxori non creditur ſuper copula conſumata, quando lis eſt ſuper inhabilitate, ibidem.

9 *Copulam eſſe conſumatam, & coniugum potentiam, probant ſigna, & coniectura.*

10 *Ætas ad copulam in puellis nobilibus delicatè enutritis ſolet citius accedere ante duodecimum annum. & 12.*

11 *Maximè in regionibus magis calidis, vt in Ciuitate Neapolis & 19.*

13 *Simplicitas, & intellectus imbecillitas operatur, vt Puella vim matrimonij non valeat comprahendere.*

14 *Intra nonum, aut octauum annum malitiam ſupplere ætatem non poteſt aſtrui.*

15 *Ordinarius poteſt diſpenſare ſuper denunciationibus requiſitis à Concilio Tridentino ante matrimonium.*

15 *Parochus domicilij contracti matrimonij ſufficit, vt ad hibeatur prætermiſſo originario.*

Deciſio CCCC.

FVit commiſſa à Sanctiſſimo Domino Noſtro hęc cauſa cum facultate reponendi Dominam Iſabellam Sanſeuerinam in Monaſterio vel apud nobilem Matronam arbitrio Rotæ, ſuper quo arbitrio propoſui dubium, & Domini concluſerunt non interim; Arbitrium enim regulatur à iure *Bart.* in extrauagan. ad reprimendum in verbo videtur n. 8. Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 465. n. 1. & alias
1 ſæpius, Cum autem matrimonium inter eam & D. Ioſephum Principem Sancti coram Parocho, & ſic in faciem Eccleſiæ fuerit contractum, illudque fuerit conſumatum, & vterque ex coniugibus ſit in quaſi poſſeſſione coniugij & thori, nullum ius patitur, vt pendente lite poſt dictam conſumationem, & cohabitationem motam à tertio, Marchione ſcilicet S. Iuliani Auo materno, ſuper nullitate matrimonij, ipſi coniuges priuentur dicta eorum quaſi poſſeſſione.
2 & eis interdicatur exercitium matrimoniale cap. laudabilē, & ibi *Abb.* ac alij vt lit. pend. Idem *Abb.* in c. 2. n. 4. qui fil. ſint legitimi *Menoch.* cōſ. 45. 446. *Sanchez* de matrim. lib. 2. diſput. 2. n. 15. verſ. quando ſi opponas, & diſput. 41. nu. 50. ad fin verſ. quod expreſſe *Franch.* dec. 130. num. 4. *Achill.* deciſ. vnica de ſponſalibus quæ eſt in alia Neapolitana matrimonij *Put.* dec. 248. lib. 3. in correct. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 850. n. 5. & fuit dictum in Parmen. ſeu Lunen. Sarzanen. ſeparationis Thori 18. Iunij 1628. coram R. P. D. meo *Ghiſilerio.*

Nec obſtat matrimonium fuiſſe contractum cum Puella, quæ non exceſſerat decimum annum, in qua ætate regula ſtat pro nullitate matrimonij tamquam
3 impuberis c. tua de ſponſal. c. nobis c. de illis il 2. cap. fin. de deſponſat. impub. cap. vnico §. idem quoque eodem tit. in 6. *Rota* dec. 246. numer. 6. parte 4. diuerſ. *Sanchez* de matrimonio libr. 7. diſput. 104. nu. 1. & 4. Et cum verſemur in ſuſpicione peccati tutior pars eligenda eſt. & ideò videtur interim facienda ſeparatio coniugum, quouſque diſcutiatur va-
4 liditas matrimonij c. litteras, vbi Canoniſtæ omnes de reſtit. ſpoliat. *Gabr.* concl. 1. numero 168. eodem tit.

Quoniam ſuper hoc impedimento ætatis obtenta fuit diſpenſatio à Sede Apoſt., quatenus malitia Dominæ Iſabellæ suppleret ætatem, hæcque diſpenſatio directa fuit Ordinario Anglonen. qui præuiis informationibus ſumptis ex depoſitione Comitis Caroli Patris, Antonelli Medici, & Caſſandræ Obſtetricis, necnon interrogata eadem D. Iſabella, depræhendit in ea præcoces adfuiſſe, & corporis, & ingenij vires, ita vt apta eſſet copulæ matrimoniali, & benè perciperet vim, & indiſſolubilitatem contractus matrimonij, quæ duo ad effectum, vt malitia dicatur ſupplere ætatem ſimul concurrere debent, nempè potentia ad copulam, & diſcretio, ſeu prudentia ad percipiendam connubij vim cap. fin. de 5 ſponſat. impub. *D. Thom.* ſuper 4. ſentent. diſtinct. 28. q. vnica art. 5. in corpore *Sanchez* de matrim. lib. 7. dicta diſput. 104. num. 21. *Rota* d. dec. 146. nu. 4. p. 4. diuerſ. Et ideò dictus ordinarius Anglonen ſtantibus prædictis mandauit exequi diſpenſationem Apoſtolicam, & coram Parocho fuit contractum matrimonium.

Textus autē in dicto cap. litteras non applicatur, quia ibi probationes circa nullitatem matrimonij erant paratæ, & incontinenti, vt benè declarat *Abb.* in dicto c. laudabilem n. 4. verſ. Sed dic clarius, & 6
Achil. dicta dec. 1. vbi etiam addit, quod in dicto cap. litteras alter ex coniugibus conſcius impedimenti dabat de nullitate, & ſic probabilis erat ſuſpicio peccati, quæ hic penitus ceſſat, tum ex ipſa diſpenſatione Apoſtolica, tum ex depoſitione Comitis Sanſeuerini Patris D. Iſabellæ, cui plurimum Domini detulerunt, vix enim credi poteſt adeò paternæ pietatis & officij immemorem fuiſſe, vt tam properè matrimoniali operi, filiam immaturam nulla vrgente cauſa ſupponi permiſerit, cum tamen ſemper 7
præſumatur Patrem conſuluiſſe, & ſaluti, & exiſtimationi filiæ propriæ leg. nec in ea ff. de adulter. leg. fin. C. de ſponſal *Aym.* conſ. 1. n. 2 *Surd.* conſ 428. n. 13. *Tiraquel.* in l. ſi vnquam in præfat n. 9. C. de reuoc. donat. & d xit Rota in Romana alimentorum 18. Nouembris 1591. coram *Penia.*

Quibus accedit, quod poſt contractum matrimonium in faciem Eccleſię, illud fuit aptè conſumatum, vt ſub iuramento D. Iſabella teſtatur; Et quamuis 8
poſſet dubitari, an aſſertioni ipſius impuberis ſtandum ſit ex traditis per *Sanchez* dicta diſput. 104. n. 23. Attamen hic aliundè idem aſſequimur, ex depoſitionibus ſcilicet Mariti, Obſtetricis, Medici, & aliorum teſtium, qui coram Illuſtriſſ. Archiepiſcopo Neapolitano atteſtati ſunt, aſſignantes etiam con- 9
gruas rationes, cum & ex ſignis, & coniecturis hæc viri potentia puellæ, & habilitas ad copulam, probari poſſit cap. de illis il 2. de deſponſat impuber. nempè ex viuida valetudine, & valido corporis temperamento, & ex aliis per *Sanchez* d. diſput. 104. n. 29 vbi addit; quod licet potentia ad copulam non ſoleat, vt plurimum euenire ante ætatem pubertatis, nihilominus ſæpe euenire celerius illis qui in delitiis enu- 10
triti ſunt, prout hæc puella ex primaria Neapulitana; & *Nauarr* lib. 4. conſ. 4 num. 3. tit. de deſponſat. impuber. refert in eodem Regno Neapolitano, veluti ſub cœlo calido puellam decem annorum pe- 11
periſſe, exemplumque aliud ſimile fœminæ, quæ in nono anno concepit, refert *Tiraquel.* de legib. con- 12
nub. in l. 6. num. 37. Quodque ad definiendam pubertatem, & viri potentiam fœminarum in contractionis matrimonij, Iudex à cuius arbitrio pendet hæc determinatio, debeat accuratius conſide-

tate perſonæ qualitatem,& conditionem, habitum tamperamenti,valetudinem, ac robur, atque cœli regionem, quam numerum annorum docet *Calcan.* conſ.121.nu.19.*Menoch.* de arbitr.iud.lib.2. caſ.57. n.45 & caſ.58.n.8.*Gregor. Tholoſan.* ſyntagm. iur.p.2. lib.9.n.6 & ſeqq.

Nec applicatur deciſio Hipporegien. prætenſi matrimonij 1.Decembris 1589.coram *Comitulo*, quæ
13 eſt 246 p.4.diuerſ. quia ibi conſtabat de ſimplicitate, & infirmitate intellectus illius puellæ ad cognoſcendam vim matrimonialis vinculi,atque etiam ex habitu corporis gracilis, & imbecillis Rota ibi deſumpſit argumentum inhabilitatis ad copulam vt dicta deciſio obſeruat n 8 & 12.quæ hic nedum ceſſant ſed ex depoſitionibus Medici,Obſtetricis,& ex aliis apparet,de valido habitu corporis, & præcoci. atque adulto vigore D.Iſabellæ,& ex reſponſionibus ab ipſa datis tam coram Ordinario Anglunen. quam coram D. Archiepiſcopo Neapolitano eleuet ſagacitas,& adæquata prudentia ad percipiendam vim matrimonialis vinculi.

Deciſio quoque Taurinen. matrimonij 16.Decembris 1611.coram bo.me. *Penia* non congruit caſui noſtro,quia Puella,de qua in illa deciſione erat ſolum-
14 modo ſupra octauum ætatis annum, Domina verò Iſabella eſt in decimo illa Puella fuerat rapta, & ſic in ea non concurrebat iudicium Patris,& de ſimplicitate,ac hebeti ingenio conſtabat,hic verò adeſt iudicium Patris,& apparet,vt dictum eſt,de prudentia æqua matrimonio.

Nec obſtat prætermiſſas fuiſſe denunciationes antè contractum matrimonij, quia & Ordinarius
15 ſuper hoc diſpenſauit; quod ei conceſſum eſt à Sac. Concilio Tridentino ſeſſ.24.cap.1.de matrim.atque etiamſi abſolutè, & abſque licentia Ordinarij omiſ-
16 ſæ fuiſſent, non indè tamen irritaretur matrimoniũ *Nauarr.* conſ.17.de ſponſal.lib. 2.*Rimin.* iun. conſ. 691.n 34.& ſeqq.*Sanchez* latè de matr.lib. 3.diſput. 5.num. 3. *Pontius* de matrim. libr.5.c.3.Rota coram Card.*Seraphin.*dec.1099.n 4 & dec 390. n 5.part. 2. recent. vbi etiam aſſeritur ita reſpondiſſe Illuſtriſſ. Cardin.Interpretes Congreg.S.Conc.Trid.

Minus obſtat matrimonio interfuiſſe Parochum loci de Claramonte, non autem Terræ Saponariæ, vbi Puella degit apud Auiam maternam; Quoniam D. Comes Carolus Pater iam familiam è Ciuitate Neapoli traduxerat ad dictum Caſtrum Claramontis cum ſuppellectili,ibique diu permanſerat,& ex aliis conſtat ibidem domicilium habitationis fixiſſe, vnde meritò eiuſdem loci Parochus erat adhibendus, vt firmatum fuit in Toletana matrimonij 10.Decembris 1525.coram me; In terra autem Saponariæ aliquibus diebus degit quidem D. Iſabella, ſed recreandi animi cauſa, non autem vt ibi firmaret domicilium.vel vt recederet à paterno iam contracto, & in omnem caſum ſufficeret matrimonium contractum fuiſſe coram Parocho alterius ex domiciliis, quoties plura quis habet,vt in dicta Toletana matrimonij coram me reſolutum fuit, &c.

Et ita vtraque parte Informante,&c.

Mediolan. pecuniaria.
Veneris 30. Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Fructus recompenſatiui quomodo debeantur abſque mora ab emptore iuxta regulam l. curabit C. de act.emp. Et de eorum taxatione.

SVMMARIVM.

1 *Periti relationi electi iudicialiter ſtandum eſt.*
2 *Fructus debentur emptori ex æquitate l. curabit C. de act. empt. etiam emptoris ceſſante mora & 9.*
3 *Quando ſunt taxati, & in pactum deducti facta dilatione ſolutionis eorumdem.*
4 *Taxatio fructuum compenſatiuorum debet eſſe honeſta, iuſta, & non exceſſiua.*
5 *Et iuſta ad rationem quinque pro centenario.*
6 *Et illa transfert onus probandi exceſſum in Aduerſarium.*
7 *Confeſſio in precibus pro obtinenda licentia celebrandi contractum quod bona ſint infructuoſa, non inducit probationem ſufficientem quod non potuerint taxari ad rationem quinque pro centenario vbi de ratione n.8.*
Confeſſio emiſſa ad vnum effectum non debet contrarium operare ibidem.

Deciſio CCCCI.

CEnſuerunt Domini ſententiam A.C. per quam D Corius fuit condemnatus ad ſoluendum D. Comitiſſæ Iuſtinæ libras 4730.pro pretio, ſiue capitali bonorum ſibi per eamdem Dominam Comitiſſam venditorum, & fructus recompenſatiuos ad rationem quinque pro centenario eſſe confirmandam; quoniam contra illius validitatem nihil releuans opponebatur; De Iuſtitia autem ſatis conſtare videbatur ex Inſtrumento venditionis, in quo ipſe D. Corius pro pretij reſiduo remanſit debitor librarum 5500.pro quibus promiſit ſoluere fructus ad dictam rationem quinque pro centenario iuxta relationem Periti, qui computatis ſummis poſtea ſolutis,declarauit eumdem D. Corium remanere Debitorem in dictis libris 4730. pro capitali, & in libris 739. pro fructibus, vt in Summario D. Comitiſſæ numer. 5. cui quidem relationi ſtandum eſt donec de errore doceatur, cum dictus Peritus fuerit iudicialiter electus gloſ. in l. item ſi vnus §. principaliter ff. de recept.arbitr. *Rot.* dec. 531.n.1.& dec.540.n.1.p.2.recent. 1

Nec viſum fuit obſtare,quod dicta ſententia prætenderetur iniuſta ſaltem reſpectu fructuum ad rationem prædictam. Quoniam immò fructus ratione pretij non ſoluti ex æquitate l. curabit C. de act. 2
empt.debentur venditori etiam abſque mora *Bald.* in l.2.per tot.& n.7.præſertim C.de vſur.& in l.ſi traditio numer. 19. C. de act. empt. *Honded.* conſ. 30. num.17.& ſeqq.lib.1.*Surd.*conſ.101.nu.15. & ſeqq.& fuit dictum in Romana Caſaletti 20. Iunij 1611. coram bo. me. Card. *Sacrato*, & in Peruſina pecuniaria de Balleonibus 22. Maij 1626. coram R. P.D. meo *Durano*; atque etiam pendente dilatione; quando, prout hic, illa fuit conceſſa cum pacto expreſſo, quod interim fructus ſolui deberent *Dec.* in c.venerabilis n.63.de except. *Couarr.* var.reſol. lib. 3.cap. 3
4.num.5.*Vin* dec.424 n.13.lib.4.cum aliis allegatis in eadem Peruſina Pecuniaria; illique licitè etiam poſſunt ab initio taxari Cagnol. in dicta l.curabit nu. 34 de act.empt.*Caſ. de Graſſ.* deciſ.3. nu. 4. de vſuris *Molin.* de contract.diſput.368.ſub nu.14. verſ. Illud cum *Couar. Nauar.* conſ.21. de vſur. & fuit dictum in Ferrarien. ſocietatis 28. Iunij 1599. coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Millino*, & in Romana Societatis 5. Iunij 1601. coram Reuerendiſſimo

Domino

Domino meo *Decano*, & in præallegata Pecuniaria
de Balleonibus coram R.P.D. meo *Durano*.

Neque obſtat, quod hoc ſolum procedat quando
taxatio eſt proportionabilis ad fructus, ſecus vero
quando eſt exceſſiua, vt per Cagnol. *Couar. Nauar.*
& alios in locis præallegatis, & latè per *Fachin.* con-
trouerſ. Iur. lib. 4. c. 32. in 3. q. verſ. Verum hii non ob-
ſtantibus, & Rota in dicta Peruſina Pecuniaria; Quo-
niam immò præſumptio ſtat contra D. Corium pro
5 non exceſſu, cum regulariter immobilia ad dictam
rationem quinque pro centenario reddere conſueue-
rint gloſ. in auth. perpetua in verbo Iuſta. C. de Sa-
croſ. Eccleſ. & in §. quia vero auth. de non alien. aut
permut. reb. Eccleſ. *Couar.* var. reſol. li. 3. c. 9. n. 5. *Rota*
dec. 552. n. 2. p. 1. recent. & alias ſæpius, vel ſaltem
ſtante hac præſumptione onus probandi taxationem
non fuiſſe proportionabilem incumbit eidem em-
6 ptori, qui hoc dicit ad tradita per Purpurat. in l. ſi
paſcenda n. 29. C. de pact. qui tamen hoc non proba-
uit.

Neque exceſſiuitas ſufficienter probari videbatur
ex eo quod dicta Domina Comitiſſa venditrix in
precibus porrectis pro obtinenda licentia alienan-
di expreſſe aſſeruit, quod ex dictis bonis nihil percipi
poterat, tum quia Domus non poterat locari aliquib.
perſonis ſtante probibitione teſtatoris, cum etiam
quia eadem bona erant infructuoſa, & indigebant
multis melioramentis; Quoniam, vltra quod confeſ-
ſio huiuſmodi tamquam facta ad effectum facilius
obtinendi dictam licentiam vendendi, non videtur
7 ad alium effectum conſequendi fructus poſtea con-
uentos, ac taxatos nocere debere *Alciat.* conſ. 2. n. 14.
lib. 1. *Surd.* conſ. 371. n. 62. fuit reſponſum illam poſſe
intelligi, quod bona erant infructifera quoad ipſam
D. Comitiſſam quæ ſtante dicta prohibitione domũ
locare non poterat, & quoad alia bona commodita-
tem colendi, & faciendi melioramenta, & expenſas
neceſſarias pro fructibus percipiendis forſan non
habebat, & in omnem caſum viſum fuit præferen-
dam eſſe conuentionem, quod fructus recompenſa-
tiui ſolui deberent, & ſic confeſſionem, quod bona
eſſent reuera fructifera in ipſo venditionis Inſtru-
mento per contrahentes emiſſam, in quo etiam fuit
conuentum, quod fructus, & reſponſiones bonorum
illius anni in totum ſpectare deberent ad emptorem,
eo quia ipſe tenebatur ſoluere intereſſe pretij rema-
nentis.

Neque obſtat ſequeſtrum, ſiuè præceptum perſo-
nale per Iudicem factum dicto Domino Corio, ne
ſolueret dicti pretij reſiduum D. Comitiſſæ; Quia
8 non propterea idem Dominus Corius fuit impedi-
tus frui bonis per eum emptis, ideò adhuc tenetur
ad fructuum recompēſatiuorum ſolutionem, qui de-
bentur etiam abſque mora iuxta tradita per *Bald.* in
dicta l. traditio nomet. 19. C. de act. empt. *Honded.*
dicto conſ. 30. n. 17. cum aliis ſupra allegatis, & in
relaxatione ſequeſtri D. Corius nullos reſtituit fru-
ctus.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Treueren. Decimarum.
Mercurij 4. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlata cura Animarum cenſetur etiam tranſla-
tum ius percipiendi decimas.*
2 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*
3 *Confirmatio Apoſtolica in forma etiam ſpeciali præ-
ſumitur ex curſu temporis iuncta obſeruantia.*
4 *Confeſſio Syndici, & Procuratoris Capituli probat
contra illum.*

Deciſio CCCCII.

CVm præſuppoſito, quod Inſtrumentum dona-
tionis factæ de anno 1126. ſit in forma proban-
ti, vt fuit in hac cauſa firmatum die 24 Maij 1619,
coram bo. mem. *Seleuncien.*; Cenſuerunt Domini ſen-
tentiam Rotalem eſſe confirmandam; validitas enim
non controuertitur, nec controuerti poteſt, cum ex
actorum reuolutione appareat adeſſe omnia ad illā
neceſſaria iuxta dec. *Caputaq.* 260. parte 2. De iuſtitia
verò ſatis conſtat ex deductis in deciſione facta
coram R.P.D. meo *Dunozetto* die 17. Maij anni præ-
teriti 1628.; nam quod cura Eccleſiæ de Condà reſi-
deat penes Monaſterium Stabulen. ſufficienter pro-
batur ex donatione prędicta, per quā cura ipſa, & in
conſequentiam ius percipiendi decimas tranſlatum
fuit in Monaſterium Donatarium cap. cum contin- 1
gat de decim. cap. cura paſtoralis vbi Gloſ. in verbo
legitima, & *Abb.* num. 1. & 3. ad fin. de Iurepatronat.
Lambertin. de Iurepatronat. 2. parte lib. primi art. 9. &
11. numer. 6. quæſtionis primæ princip. *Rota* deciſ.
626. num. 1. parte 1. & deciſ. 513. numer. 1. 3. & ſeqq.
part. 2. recent. cum aliis allegatis in dicta deciſione
coram R.P.D. meo *Dunozetto*; iuncta pręſertim con-
firmatione Innocentij de anno 1200. & ſic per 70.
annos poſtquam dicta donatio facta fuerat, quæ li-
cet ſit in forma communi, & ſic nihil, aut parum
tribuere videatur, inſeruit ſaltem pro obſeruantia,
quę etiam corroboratur, & comprobatur ex teſtibus,
de quibus in ſummario num. 7. deponentibus de de-
cimatione Monaſterij in Condà, & Stabulenſes eſſe
veros Decimatores, ſeque alios Decimatores non
nouiſſe, ac etiam ex aliis teſtibus in eodem ſumma-
rio numer. 8. qui dicunt exegiſſe decimas pro Stabu-
lienſibus, qui ſunt in poſſeſſione decimandi, & de-
mum ex aliis teſtibus dicto ſummario num. 10. qui 2
pariter deponunt Priorem, & Conuentum Eccleſiæ,
ſeù Monaſterij Stabulen. fuiſſe, & eſſe in longæua, ac
legitima poſſeſſione percipiendi decimas loci, ſiuè
diſtrictus de Condà, prout in articulis, ad quos ſe re-
ferunt, continetur, iuxta tradit. per *Felin.* in cap. au-
ditis numer. 24. verſ. quod autem dictum eſt de præ-
ſcript *Bald.* conſ. 198. in fin. lib 4. *Dec.* in conſ. 100.
num 7. in princ. Ac tandem concurrit etiam viſita-
tio de anno 1569. de qua in dicto ſummario num. 11.
cui plurimum eſt deferendum *Caputaq.* dec. 158. parte
2. atque etiam liber Monaſterij, & præſentario de
anno 1549. & alia ponderata in dicta deciſione co-
ram R.P.D. meo *Dunozetto*, quæ Dominis placue-
runt.

Stante autem huiuſmodi obſeruantia, vltra
dictam confirmationem Innocentij in forma com-
muni, præſumitur interueniſſe alia confirma-
tio Apoſtolica ſufficiens, & in forma ſpecifica 3
Rota deciſ. 159. numero 4 & ſeqq. & deciſ. 694.
numer. 5. parte 1. & deciſ. 506. numer. 2 p 2. recent.

l ſaltem Epiſcopi, quæ ſufficit *Rota* dec. 513. umero 3.p.2.recent. & facilius præſumitur vt per *Abbat.* in dicto c. cum Paſtoralis num.3. de Iurepatr.

Neque dici poteſt, quod dicta obſeruantia tamquam nimis remotis ſuffragari non poſſit; quoniam litteræ dictæ confirmationis Innocentij non videntur nimis remotæ, & teſtes deponunt de antiquiſſima poſſeſſione, adeout ſatis appareat obſeruantiam eſſe proximam, & conſequutiuam de tempore in tempus.

Nec etiam ſubſiſtit, quod dicti teſtes deponentes de perceptione decimarum fuerint nulliter examinati ex defectu citationis, ad videndum illos iurare; quoniam huiuſmodi nullitas benè fuit ſublata ex deciſione in hac cauſa facta 20. Martij 1615 coram bo. me. *Seleucien.*

Quod autem Vineæ, de quibus agitur, ſint intra limites Parochiæ de Condà, probatur ex reſponſio-
4 ne Syndici Capituli facta ad articulos, cuius confeſſio tamquam iudicialis, & facta ab eo, qui habebat mandatum à Capitulo, probat Gloſ. in c.fin. in verbo nulla temporis, & ibi *Abb.* n.44. verſ. aut confitetur in iudicio contentioſo, & *Pariſ.* n.54. verſ.2. concluſio de præſcript. *Rota* dec.141.nu.4.p.2. diuerſ. cum aliis per Addent. ad Sa.me. Gregor.XV. dec. 375. nu. 11. ac etiam ex eo, quod Palatiolenſes allegarunt, & prætendunt exemptionem, ex quo benè arguitur comprætenſio *Rota* deciſ. 491. numer. 1. p.1. recent.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Compoſtellana Parochialis.
Mercurij 4. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Multa habentur in hac deciſione de pertinentiæ Iuriſpatronatus probatione.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus pertinentia probatur ex viſitatione Eccleſia, vel Capella facta à Viſitatoribus deputatis ab ordinario & n.9.*
2 *Probatur etiam ex teſtibus de fama, & auditu in antiquis vltra annos 60. & n.3.*
4 *Iuſpatronatus eſt natura ſua iuris hæreditarij, & hæreditarium præſumitur, Et tranſit cum vniuerſitate bonorum.*
6 *Teſtes in cauſa iuriſpatronatus examinati inter, vel contra antiquos Compatronos probant inter Modernos.*
7 *Quaſi poſſeſſio in Iurepatronatu attenditur.*
8 *Et inter Compatronos pertinentia iuriſpatronatus probatur leuioribus probationibus.*
10 *Libri viſitationum ordinarij plene probant.*

Deciſio CCCCIII.

IN hac cauſa ſub die 10. Ianuarij 1618. coram me reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo* quoad validitatem ſententiæ ordinarij Compoſtellani, & Iuſtitiæ diſcuſſionem Dominis ad aliam diſputationem reijcere placuit; cumque poſtea ſub die 5. Iunij, & 15. Ianuarij præteriti dubium reſeruatum propoſuerim, reſtrictum fuit pro faciliori reſolutione ad hanc inſpectionem, vt prius videretur de voce Ioannis Xetpe circa Iuſpatronatus, de quo agitur, vnde hodie propoſito huc ita reſtricto dubio Domini reſponderunt conſtare de Iurepatronatu Ioannis Xetpe pro quarta parte, cum dimidia alterius quartæ.

Quandoquidem ex duabus viſitationibus factis ab ordinario, altera de anno 1554. altera de anno 1560. conſtat Ioannem Perez, fuiſſe Patronum beneficij, de quo agitur pro quarta parte cum dimidia, vt in ſummario Bernardi n.2. quæ quidem viſitationes probant pertinentiam Iuriſpatronatus *Rota* dec. 11. 1 de Iurepatr. in nou. & dec.13. ſub n.1.p.1. ac dec.146. n.1. & 360. n.11.p.1. recent. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec.219. iuncta præſertim depoſitione 11. teſtis in eodem ſummario n. 3. qui per 90. annos de viſu & de auditu à maioribus ſuis aſſerit hoc Iuſpatronatus ſpectaſſe ad dictum Ioannem a Perez, & aliorum teſtium de fama, & communi reputatione, qui in hac materia vel ſufficienter probant, vel ſaltem alias probationes plurimum coadiuuant iuxta tradita per *Gabr.* conſ.196.nu.8.lib.2. *Menoch.* conſ.241 num 23. *Lambertin.* de Iurepatr. p. 2.lib.2. art.4.q.10. num. 14. & fuit dictum in Burgen. Abbatiæ 15. Ianuarij 1590. coram *Penia*; Cuius quidem Ioannis Perez cum hæres fuerit, & ſucceſſor vniuerſalis Ioannes Xetpe, vt bene deducitur ex teſtibus datis in dicto ſummario nu. 1. qui licet deponant de fama, & auditu, tamen cum ſimus in antiquis vltra 3 60 annos & 10 materia Iuriſpatronatus ſatis probant *Caſſador.* dec.1.n.4. de probat. *Achil.* dec.7. num.4 de Iurepatr. *Farinac.* de teſtib. q.69. n.125. *Rota* deciſ.91. ſub n 7. p.1. & deciſ.360. n.4. & deciſ.694. n.6. p.2. recent. Hinc proinde ſequitur ipſum Ioannem Xetpe eſſe Patronum pro eadem portione ad Ioannem Perez pertinente, quia regulariter Iuſpatronatus eſt hæreditarium Clement. plures, & ibi DD. de Iurepatr. *Couar.* var. reſol.lib.2.c. 18. num.6. & ſeq. *Peregr.* 4 conſ.27. n.1. lib.2. Rota apud Card. *Seraph.* dec.456 n. 1. & in recent. dec.707. n.8 p.1. & deciſ. 756. n.1. in fin. p.2. & tranſit cum vniuerſitate bonorum per ſucceſſionem gloſ. in cap. piæ mentis 16. q.7. *Felin.* in c. 5 cauſam nu.8. verſ. nam Iuſpatronatus de præſcript. *Card.* conſ.121. numer.2. & dixit Rota in Lucana Iuriſpatronatus 6. Nouembris 1598. *Litta*, & alias ſæpè.

Quæ & eo facilius procedere Domini exiſtimabant, quia dantur etiam quatuor teſtes in dicto ſummario num. 5. qui de quaſi poſſeſſione præſentandi Io. Xetpe pro dicta quarta parte cum dimidia, con- 6 cludenter deponunt, cõſonantque alij tres teſtes, qui licet examinati fuerint inter antiquos compatronos, probãt etiam inter modernos Patronos, vt fuit reſolutum in Aquilana Capellaniæ 14 Martij præteriti corã R.P.D. meo *Durano*, maximè concurrentibus duabus præſentationibus factis à Io. Xetpe, & effectum ſortitis dicto ſumm. n.6. & 8. In quibus quamuis non exprimatur pro qua parte quiſque Patronorum præſentauit, præſumitur tamen eos præſentaſſe pro portione ſibi competenti, & hæc quidem quaſi poſſeſſio ſic probata ſufficit ad probandam pertinentiam Iuriſpatronatus Card *Seraph.* dec.1334. n.8. & fuit dictum 7 in Tiraſonen. Capellaniæ 14. Decembris 1607. & in Terdonen. Parochialis 13. Iunij 1612. coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Antiocheno*; præſertim cum agatur inter compatronos, & Iuriſpatronatus exiſtentia non controuertatur

quo

Digitized by Google

quo caſu ſufficiunt leuiores probationes, & conie-
8 cturæ *Caſſad.* dec. 1. in fin. de probat. *Rip.* in c. cum Eccleſia Sutrina n. 93. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Rota apud Card. *Mantic* dec 318. n. 1. & dec. 196. nu. 1. & 548. n. a. p. a. recent.

Non obſtant, quæ deducuntur contra prædictas viſitationes ordinarij ſcilicet, quod non fuerint factę ab Epiſcopo, neque ſint in forma probanti, Quoniá reſponſum fuit ſat eſſe, quod fuerint factę à Viſitatoribus deputatis ab ipſo ordinario iuxta text. in c. in-
9 ter cætera de offic. ordinarij, & diſpoſitionem Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 3. cumque illæ viſitationes ex libris ad hoc deſtinatis fuerint extractæ, vt ex earum
10 lectura apparet ſatis eſſe legitimas, & in forma probanti viſum fuit & libris huiuſmodi viſitationum eſt deferendum iuxta tradita per *Capumq.* dec. 138. p. a. cum aliis præſertim cum concurrant teſtes, & adminicula, quibus viſitationes coadiuuantur, vt ſupra ponderatum fuit.

Cætera autem obiecta vel irreleuantia, vel ex reſponſionibus per informantes ſublata fuiſſe concluſum fuit.

Et Ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana pecuniaria.
Luna 30. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Donatio facta Patri, nec non filiis, & deſcendentibus in infinitum, ſub conditione, quod bona non alienentur, tunc ſi Pater alienet, poſſunt filij, vel alij deſcendentes, etiam ſi non ſint concepti tempore alienationis, eam reuocare.

SVMMARIVM.

1 *Filiis non natis, nec conceptis acquiritur ius quaſitum irreuocabile in donatione inter viuos ex ſtipulatione Notarij, & Patri pro ſe, & pro eius filiis.*

Quod procedit etiam ante eorum acceptationem, & ratificationem n. 1.

2 *Donationis inter viuos de natura illud præcipuum eſt, quod reuocari non poſſit, nec donantis pænitentiæ ſubiaceat ſine iuſta cauſa.*

3 *Donatio facta abſenti, ſtipulante Notario reuocari non poteſt.*

4 *Donatio an reuocetur in præiudicium omnium reuocatorum, ſi vnus controueniat voluntati donantis.*

5 *Dominium bonorum quod ſtet in ſuſpenſo, iura valdè abhorrent.*

6 *In fideicommiſſis nec natus, nec conceptus tempore purificatæ conditionis, non admittitur.*

7 *Donationes tot eſſe cenſentur, quot ſunt perſonæ, quibus donatum fuit.*

8 *Donans ſi ob contrauentionem aliquem excludat à donatione, non cenſetur alios excludere, quibus etiã fuit facta donatio.*

9 *Donatio ſi reuocetur propter contrauentionem donatarij, tunc ſtatim aperitur ius, & aliis ſubſtitutis in donatione.*

10 *Pæna delicti delinquentis perſonam non egreditur.*

11 *Teſtatoris voluntas ſeruanda non eſt, vbi ex delicto vnius, alter priuaretur.*

12 *Donantis voluntas in donatione eſt ſola attendenda.*

13 *Vocati vbi naſcituri ſunt, admittuntur etiam illi, qui poſt purificatam conditionem naſcuntur.*

14 *Alienari quando aliqua res eſt prohibita, poterunt illi, qui ſunt vocati, licèt ſint concepti poſt alienationem, eam reuocare, & n. 15.*

16 Bertran. & Aluar. *refutantur.*

17 *Dominia rerum, ſi diſponentis voluntas hoc ſuadeat, aliquo tempore poſſunt manere in ſuſpenſo.*

18 *Et hoc maximè quando hæc ſuſpenſio eſt ceſſatura per natiuitatem filiorum, & n. 19.*

20 *Et hoc euenit in omnibus conditionibus reſolutiuis.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCVI.

IVlius Aloarus donauerat omnia ſua bona Fabritio Vallato, & illius filiis, nepotibus & pronepotibus, & aliis deſcendentibus etiam vltra vigeſimum gradum, & in infinitum, pacto expreſsè adiecto, quod Fabritius nihil ex bonis donatis alienaret alienationis latiſſimè ſumpto vocabulo ſub pæna caducitatis à commodo donationis; & vſquequò ipſe Fabritius compleret vigeſimum ſeptimum annum, & filios non haberet ex bonis donatis ſolum ſcuta 500. vbi verò filios haberet 1500. annuatim perciperet, reſiduum autem teneretur inueſtire, & in augmentum patrimonij erogaret; At cum Fabritius hucuſque inueſtimentum nedum neglexerit, verum etiam plura bona donata contra præceptum Aluari donantis diſtraxerit, & ob id ipſe Aluarus declarando caducitatem ob contrauentionem Fabritij reuocauerit donationem, & poſteà etiam obierit; egit coram A. C. Ioannes Baptiſta filius dicti Fabritij vigore Inſtrumenti dictæ donationis, & promiſſionis eiuſdem Fabritij, & inſtabat relaxari mandatum pro dicto inueſtimento, conſultaque Rota me proponente, multa opponebantur à creditoribus dicti Fabritij contra Io. Baptiſtam, vndè Dominis placuit reſtringere, & inquirere, an ob d. contrauentionem, & alienationem factam à Fabritio de officiis, & cenſibus, & aliis rebus donatis (quæ alienatio inter partes non multum controuertebatur) valide donatio ab Aluaro potuerit reuocari in præiudicium Ioannis Baptiſtæ, ſuper quo hodiè ſtrictè propoſito dubio Domini negatiuè reſponderunt.

Donatio enim prædicta fuit inter viuos nedum Fabritio, ſed & eius filijs, & deſcendentibus in infinitum facta, quib. ob ſtipulationem, & Patris, & Notarij tam natis, quam etiam non natis, nec conceptis ius quæſitum fuit irreuocabile, etiam antè eorum acceptationem, vel ratificationem l. quod dicitur la a. ff. de verb. oblig l. ſi quis operas ff. de oper. libert. & in terminis donationis *Alba.* conſil. 36. n. 4 *Menoch.* conſ. 489. n. 19. & luculentius conſ. 1153. nu. 8 & ſeq. *Surd.* latiſſimè dec. 322. nu. 2. & 3. cum ſeq *Clar.* in §. donatio q. 13 nu. 5. verſ. difficultas eſt *Sanch.* de matr. lib. 1. diſput. 7. nu 6. & 7. Rota coram Card. *Serap.* dec. 1184. num. 10. & p. 1. diuerſ. dec 489 numer. 1. in fin. & in Rom. donationis 21. Aprilis 1614. & 11. Maij 1615. coram bo. me. *Vbaldo*, & in Neapol. Maſſariæ 13. Maij 1619. coram Reuerendiſſi. D. meo *Decano*; De natura autem donationis inter viuos illud præcipuum eſt, quod reuocari non poſſit, nec pænitentiæ donantis ſubiaceat ſine iuſta, & legitima cauſa l. perfecta C de donat. *Roman.* conſ. 171. n. 7. verſ. quia regula, plenè *Menoch.* d. conſ. 153. no. 48. quo & n. 54 poſt innumeros Doctores congeſtos, firmat donationem factam abſenti ſtipulante Notario reuocari non poſſe, & *Rota* d. dec. 489. n. 1. p. 1. diuerſ.

rate perſonæ qualitatem, & conditionem, habitum temperamenti, valetudinem, ac robur, atque cœli regionem, quam numerum annorum docet *Calcan.* conſ. 121. nu. 19. *Menoch.* de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 57. n. 45 & caſ. 58 n. 8. *Gregor. Tholoſan.* ſyntagm. iur. p. 2. lib. 9. n. 6 & ſeqq.

Nec applicatur deciſio Hipporegien. prætenſi matrimonij 1. Decembris 1589. coram *Comitulo*, quæ
13 eſt 246 p. 4 diuerſ. quia ibi conſtabat de ſimplicitate, & infirmitate intellectus illius puellæ ad cognoſcendam vim matrimonialis vinculi, atque etiam ex habitu corporis gracilis, & imbecillis Rota ibi deſumpſit argumentum inhabilitatis ad copulam vt dicta deciſio obſeruat n 8 & 12. quæ hic nedum ceſſant ſed ex depoſitionibus Medici, Obſtetricis, & ex aliis apparet, de valido habitu corporis, & præcoci, atque adulto vigore D. Iſabellæ, & ex reſponſionibus ab ipſa datis tam coram Ordinario Anglonen. quam coram D. Archiepiſcopo Neapolitano eleuet ſagacitas, & adæquata prudentia ad percipiendam vim matrimonialis vinculi.

Deciſio quoque Taurinen. matrimonij 26. Decembris 161. coram bo. me. *Penia* non congruit caſui noſtro, quia Puella, de qua in illa deciſione erat ſolum-
14 modo ſupra octauum ætatis annum, Domina uerò Iſabella eſt in decimo illa Puella fuerat rapta, & ſic in ea non concurrebat iudicium Patris, & de ſimplicitate, ac hebeti ingenio conſtabat, hic verò adeſt iudicium Patris, & apparet, vt dictum eſt, de prudentia æqua matrimonio.

Nec obſtat prætermiſſas fuiſſe denunciationes antè contractum matrimonij, quia & Ordinarius
15 ſuper hoc diſpenſauit; quod ei conceſſum eſt à Sac. Concilio Tridentino ſeſſ. 24 cap. 1. de matrim. atque etiamſi abſolutè, & abſque licentia Ordinarij omiſ-
16 ſæ fuiſſent, non indè tamen irritaretur matrimonium *Nauarr.* conſ. 17. de ſponſal. lib. 2. *Rimin.* iun. conſ. 691. n 34. & ſeqq. *Sanchez* latè de matr. lib. 3. diſput. 5. num. 3. *Ponsius* de matrim. libr. 5. c. 3. Rota coram Card. *Seraphin.* dec. 1099. n 4 & dec 395. n. 5. part. 2. recent. vbi etiam aſſeritur ita reſpondiſſe Illuſtriſſ. Cardin. Interpretes Congreg. S. Conc. Trid.

Minus obſtat matrimonio interfuiſſe Parochum loci de Claramonte, non autem Terræ Saponariæ, vbi Puella degit apud Auiam maternam; Quoniam D. Comes Carolus Pater iam familiam è Ciuitate Neapolis traduxerat ad dictum Caſtrum Claramontis cum ſuppellectili, ibique diu permanſerat, & ex aliis conſtat ibidem domicilium habitationis fixiſſe, vndè meritò eiuſdem loci Parochus erat adhibendus, vt firmatum fuit in Toletana matrimonij 10. Decembris 1525. coram me; In terra autem Saponatiæ aliquibus diebus degit quidem D. Iſabella, ſed recreandi animi cauſa, non autem vt ibi firmaret domicilium. vel vt recederet à paterno iam contracto, & in omnem caſum ſufficeret matrimonium contractum fuiſſe coram Parocho alterius ex domiciliis, quoties plura quis habet, vt in dicta Toletana matrimonij coram me reſolutum fuit, &c.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

Mediolan. pecuniaria.
Veneris 30. Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Fructus recompenſatiui quomodo debeantur abſque mora ab emptore iuxta regulam l. curabit C. de act. emp. Et de eorum taxatione.

SVMMARIVM.

1 *Periti relationi electi iudicialiter ſtandum eſt.*
2 *Fructus debentur emptori ex aequitate l. curabit C. de act. empt. etiam emptoris ceſſante mora & 9.*
3 *Quando ſunt taxati, & in pactum deducti facta dilatione ſolutionis eorumdem.*
4 *Taxatio fructuum compenſatiuorum debet eſſe honeſta, iuſta, & non exceſſiua.*
5 *Et iuſta ad rationem quinque pro centenario.*
6 *Et illa transfert onus probandi exceſſum in Aduerſarium.*
7 *Confeſſio in precibus pro obtinenda licentia celebrandi contractum quod bona ſint infructuoſa, non inducit probationem ſufficientem quod non potuerint taxari ad rationem quinque pro centenario vbi de ratione n. 8.*
Confeſſio emiſſa ad vnum effectum non debet contrarium operare ibidem.

Deciſio CCCCI.

CEnſuerunt Domini ſententiam A.C. per quam D Corius fuit condemnatus ad ſoluendum D. Comitiſſæ Iuſtinæ libras 4730. pro pretio, ſiue capitali bonorum ſibi per eamdem Dominam Comitiſſam venditorum, & fructus recompenſatiuos ad rationem quinque pro centenario eſſe confirmandam; quoniam contra illius validitatem nihil releuans opponebatur; De Iuſtitia autem ſatis conſtare videbatur ex Inſtrumento venditionis, in quo ipſe D. Corius pro pretij reſiduo remanſit debitor librarum 5500. pro quibus promiſit ſoluere fructus ad dictam rationem quinque pro centenario iuxta relationem Periti, qui computatis ſummis poſtea ſolutis, declarauit eumdem D. Corium remanere Debitorem in dictis libris 4730. pro capitali, & in libris 739. pro fructibus, vt in Summario D. Comitiſſæ numer. 5. cui quidem relationi ſtandum eſt donec de errore doceatur, cum dictus Peritus fuerit iudicialiter ele- 1
ctus gloſ. in l. item ſi vnus §. principaliter ff. de recept. arbitr. *Rot.* dec. 531. n. 1. & dec. 540. n. 1. p. 1. recent.

Nec viſum fuit obſtare, quod dicta ſententia prætenderetur iniuſta ſaltem reſpectu fructuum ad rationem prædictam; Quoniam immò fructus ratione pretij non ſoluti ex æquitate l. curabit C. de act. 2
empt. debentur venditori etiam abſque mora *Bald.* in l. 2. per tot. & n. 7. præſertim C. de vſur. & in l. ſi traditio numer. 19. C. de act. empt. *Handed.* conſ. 30. num. 17. & ſeqq. lib. 1. *Surd.* conſ. 101. nu. 15. & ſeqq. & fuit dictum in Romana Caſaletti 20. Iunij 1611. coram bo. me. Card. *Sacrato*, & in Peruſina pecuniaria de Balleonibus 22. Maij 1626. coram R. P. D. meo *Durano*; atque etiam pendente dilatione; quando, prout hic, illa fuit conceſſa cum pacto expreſſo, quod interim fructus ſolui deberent *Dec.* in c. ve- 3
nerabilis n. 63. de except. *Couarr.* var. reſol. lib. 3. cap. 4. num. 5. *Vin* dec. 424. n. 13. lib. 4. cum aliis allegatis in eadem Peruſina Pecuniaria; illique licitè etiam poſſunt ab initio taxari Cagnol. in dicta l. curabit nu. 54 de act. empt. *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 3. nu. 4. de vſuris *Molin.* de contract. diſput. 368 ſub nu. 14. verſ. Illud cum *Couar. Nauar.* conſ. 21. de vſur. & fuit dictum in Ferrarien. ſocietatis 28. Iunij 1599. coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Millino*, & in Romana Societatis 5. Iunij 1602. coram Reuerendiſſimo

Domino

Domino meo *Decano*, & inpræallegata Pecuniaria de Balleonibus coram R.P.D. meo *Durano*.

Neque obſtat, quod hoc ſolum procedat quando taxatio eſt proportionabilis ad fructus, ſecus vero quando eſt exceſſiua, vt per Cagnol. *Couar. Nauar.* & alios in locis præallegatis, & latè per *Fachin.* controuerſ. Iur. lib. 4. c. 3 a. in 3. q. verſ. Verum his non obſtantibus, & Rota in dicta Peruſina Pecuniaria; Quoniam immò præſumptio ſtat contra D. Corium pro
5 non exceſſu, cum regulariter immobilia ad dictam rationem quinque pro centenario reddere conſueuerint gloſ. in auth. perpetua in verbo Iuſta. C. de Sacroſ. Eccleſ. & in §. quia vero auth. de non alien. aut permut. reb. Eccleſ *Couar.* var. reſol. li. 3. c. 9. n. 5. *Rota* dec. 55 a. n. 2. p. 1. recent. & alias ſæpius, vel ſaltem ſtante hac præſumptione onus probandi taxationem non fuiſſe proportionabilem incumbit eidem em-
6 ptori, qui hoc dicit ad tradita per Purpurat. in l. ſi paſcenda n. 29. C. de pact. qui tamen hoc non probauit.

Neque exceſſiuitas ſufficienter probari videbatur ex eo quod dicta Domina Comitiſſa venditrix in precibus porrectis pro obtinenda licentia alienandi expreſſe aſſeruit, quod ex dictis bonis nihil percipi poterat, tum quia Domus non poterat locari aliquib. perſonis ſtante prohibitione teſtatoris, cum etiam quia eadem bona erant infructuoſa, & indigebant multis melioramentis; Quoniam, vltra quod confeſſio huiuſmodi tamquam facta ad effectum facilius obtinendi dictam licentiam vendendi, non videtur
7 ad alium effectum conſequendi fructus poſtea conuentos, ac taxatos nocere debere *Alciat.* conſ. 2. n. 14. lib. 1. *Surd.* conſ. 371. n. 62. fuit reſponſum illam poſſe intelligi, quod bona erant infructifera quoad ipſam D. Comitiſſam quæ ſtante dicta prohibitione domũ locare non poterat, & quoad alia bona commoditatem colendi, & faciendi melioramenta, & expenſas neceſſarias pro fructibus percipiendis forſan non habebat, & in omnem caſum viſum fuit præferendam eſſe conuentionem, quod fructus recompenſatiui ſolui deberent, & ſic confeſſionem, quod bona eſſent reuera fructifera in ipſo venditionis Inſtrumento per contrahentes emiſſam, in quo etiam fuit conuentum, quod fructus, & reſponſiones bonorum illius anni in totum ſpectare deberent ad emptorem, eo quia ipſe tenebatur ſoluere intereſſe pretij remanentis.

Neque obſtat ſequeſtrum, ſiuè præceptum perſonale per Iudicem factum dicto Domino Corio, ne ſolueret dicti pretij reſiduum D. Comitiſſæ; Quia
8 non propterea idem Dominus Corius fuit impeditus frui bonis per eum emptis, ideò adhuc tenetur ad fructuum recompẽſatiuorum ſolutionem, qui debentur etiam abſque mora iuxta tradita per *Bald.* in dicta l. traditio numer. 19. C. de act. empt. *Honded.* dicto conſ. 30. n. 17. cum aliis ſupra allegatis, & in relaxatione ſequeſtri D. Corius nullos reſtituit fructus.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Treueren. Decimarum.

Mercurij 4. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlata cura Animarum cenſetur etiam tranſlatum ius percipiendi decimas.*

2 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*

3 *Confirmatio Apoſtolica in forma etiam ſpeciali præſumitur ex curſu temporis iuncta obſeruantia.*

4 *Confeſſio Syndici, & Procuratoris Capituli probat contra illum.*

Deciſio CCCCII.

CVm præſuppoſito, quod Inſtrumentum donationis factæ de anno 1126. ſit in forma probanti, vt fuit in hac cauſa firmatum die 24. Maij 1619. coram bo. mem. *Seleuncien.*; Cenſuerunt Domini ſententiam Rotalem eſſe confirmandam; validitas enim non controuertitur, nec controuerti poteſt, cum ex actorum reuolutione appareat adeſſe omnia ad illã neceſſaria iuxta dec. *Caputaq.* 260. parte 2. De iuſtitia verò ſatis conſtat ex deductis in deciſione facta coram R.P.D. meo *Dunozetto* die 17. Maij anni præteriti 1618.; nam quod cura Eccleſiæ de Condà reſideat penes Monaſterium Stabulen. ſufficienter probatur ex donatione prędicta, per quã cura ipſa, & in conſequentiam ius percipiendi decimas tranſlatum fuit in Monaſterium Donatarium cap. cum contin- 1
gat de decim. cap. cura paſtoralis vbi Gloſ. in verbo legitima, & *Abb.* num. 1. & 3. ad fin. de Iurepatronat. *Lamberin.* de Iurepatronat. 2. parte lib. primi art. 9. & 11. numer. 6. quæſtionis primæ princip. *Rota* deciſ. 626. num. 1. parte 1. & deciſ. 513. numer. 1. 3. & ſeqq. part. 2. recent. cum aliis allegatis in dicta deciſione coram R.P.D. meo *Dunozetto*; Iuncta pręſertim confirmatione Innocentij de anno 1200. & ſic per 70. annos poſtquam dicta donatio facta fuerat, quæ licet ſit in forma communi, & ſic nihil, aut parum tribuere videatur, inſeruit ſaltem pro obſeruantia, quę etiam corroboratur, & comprobatur ex teſtibus, de quibus in ſummario num. 7. deponentibus de decimatione Monaſterij in Condà, & Stabulenſes eſſe veros Decimatores, ſeque alios Decimatores non nouiſſe, ac etiam ex aliis teſtibus in eodem ſummario numer. 8. qui dicunt exegiſſe decimas pro Stabulienſibus, qui ſunt in poſſeſſione decimandi, & demum ex aliis teſtibus dicto ſummario num. 10. qui 2
pariter deponunt Priorem, & Conuentum Eccleſiæ, ſeu Monaſterij Stabulen. fuiſſe, & eſſe in longæua, ac legitima poſſeſſione percipiendi decimas loci, ſiuè diſtrictus de Condà, prout in articulis, ad quos ſe referunt, continetur, iuxta tradit. per *Felin.* in cap. auditis numer. 24. verſ. quod autem dictum eſt de præſcript *Bald.* conſ. 298. in fin. lib 4. *Dec.* in conſ. 100. num 7. in princ. Ac tandem concurrit etiam viſitatio de anno 1569. de qua in dicto ſummario nũm. 11. cui plurimum eſt deferendum *Caputaq.* dec. 158. parte 2. atque etiam liber Monaſterij, & præſentatio de anno 1549. & alia ponderata in dicta deciſione coram R.P.D. meo *Dunozetto*, quæ Dominis placuerunt.

Stante autem huiuſmodi obſeruantia, vltra dictam confirmationem Innocentij in forma communi, præſumitur interueniſſe alia confirma- 3
tio Apoſtolica ſufficiens, & in forma ſpecifica *Rota* deciſ. 159. numero 4 & ſeqq. & deciſ. 694. numer. 5. parte 1. & deciſ. 506. numer. 2 p 2. recent.

quo caſu ſufficiunt leuiores probationes, & conie-
8 ćturæ *Caſſad.* dec. 1. in fin. de probat. *Rip.* in c. cum
Eccleſia Suttrina n. 93. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Rota
apud Card. *Mantic* dec 318. n. 1. & dec. 196 nu. 1. &
548. n. 2. p. 2. recent.

Non obſtant, quæ deducuntur contra prædictas
viſitationes ordinarij ſcilicet, quod non fuerint factę
ab Epiſcopo, neque ſint in forma probanti, Quoniã
reſponſum fuit ſat eſſe, quod fuerint factę à Viſitato-
ribus deputatis ab ipſo ordinario iuxta text. in c. in-
9 ter cætera de offic. ordinarij, & diſpoſitionem Sacri
Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 3. cumque illæ viſitationes ex
libris ad hoc deſtinatis fuerint extractæ, vt ex earum
10 lectura apparet ſatis eſſe legitimas, & in forma pro-
banti viſum fuit & libris huiuſmodi viſitationum eſt
deferendum iuxta tradita per *Capumq.* dec. 158. p. 2.
cum aliis præſertim cum concurrant teſtes, & ad-
minicula, quibus viſitationes coadiuuantur, vt ſupra
ponderatum fuit.

Cætera autem obiecta vel irreleuantia, vel ex re-ſponſionibus per informantes ſublata fuiſſe conclu-tum fuit.

Et Ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana pecuniaria.

Lunæ 30. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Donatio facta Patri, nec non filiis, & deſcendentibus in infinitum, ſub conditione, quod bona non alienentur, tunc ſi Pater alienet, poſſunt filij, vel alij deſcendentes, etiam ſi non ſint concepti tempore alienationis, eam reuocare.

SVMMARIVM.

1 *Filiis non natis, nec conceptis acquiritur ius quæſitum irreuocabile in donatione inter viuos ex ſtipulatione Notarij, & Patri pro ſe, & pro eius filiis.*

Quod procedit etiam ante eorum acceptationem, & ratificationem n. 1.

2 *Donationis inter viuos de natura illud præcipuum eſt, quod reuocari non poſſit, nec donantis pœnitentiæ ſubiaceat ſine iuſta cauſa.*

3 *Donatio facta abſenti, ſtipulante Notario reuocari non poteſt.*

4 *Donatio an reuocetur in præiudicium omnium reuocatorum, ſi vnus contrSoueniat voluntati donantis.*

5 *Dominium bonorum quod ſtet in ſuſpenſo, iura valdè abhorrent.*

6 *In fideicommiſſis nec natus, nec conceptus tempore purificatæ conditionis, non admittitur.*

7 *Donationes tot eſſe cenſentur, quot ſunt perſonæ, quibus donatum fuit.*

8 *Donans ſi ob contrauentionem aliquem excludat à donatione, non cenſetur alios excludere, quibus etiã fuit facta donatio.*

9 *Donatio ſi reuocetur propter contrauentionem donatarij, tunc ſtatim aperitur ius, & actio ſubſtitutis in donatione.*

10 *Pœna delicti delinquentis perſonam non egreditur.*

11 *Teſtatoris voluntas ſeruanda non eſt, vbi ex delicto vnius, alter priuaretur.*

12 *Donantis voluntas in donatione eſt ſola attendenda.*

13 *Vocati vbi naſcituri ſunt, admittuntur etiam illi, qui poſt purificatam conditionem naſcuntur.*

14 *Alienari quando aliqua res eſt prohibita, poterunt illi, qui ſunt vocati, licèt ſint concepti poſt alienationem, eam reuocare, & n. 15.*

16 Bertran. & Aluar. *refutantur.*

17 *Dominia rerum, ſi diſponentis voluntas hoc ſuadeat, aliquo tempore poſſunt manere in ſuſpenſo.*

18 *Et hoc maximè quando hæc ſuſpenſio eſt ceſſatura per natiuitatem filiorum, & n. 19.*

20 *Et hoc euenit in omnibus conditionibus reſolutiuis.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCVI.

IVlius Aluarus donauerat omnia ſua bona Fabritio Vallato, & illius filiis, nepotibus & pronepotibus, & aliis deſcendentibus etiam vltra vigeſimum gradum, & in infinitum, pacto expreſsè adiecto, quod Fabritius nihil ex bonis donatis alienaret alienationis latiſſimè ſumpto vocabulo ſub pœna caducitatis à commodo donationis; & vſquequò ipſe Fabritius compleret vigeſimum ſeptimum annum, & filios non haberet ex bonis donatis ſolum ſcuta 500. vbi verò filios haberet 1500. annuatim perciperet, reſiduum autem teneretur inueſtire, & in augmentum patrimonij erogaret; At cum Fabritius huiuſque inueſtimentum nedum neglexerit, verum etiam plura bona donata contra præceptum Aluari donantis diſtraxerit, & ob id ipſe Aluarus declarando caducitatem ob contrauentionem Fabritij reuocauerit donationem, & poſteà etiam obierit; egit coram A. C. Ioannes Baptiſta filius dicti Fabritij vigore Inſtrumenti dictæ donationis, & promiſſionis eiuſdem Fabritij, & inſtabat relaxari mandatum pro dicto inueſtimento, conſultaque Rota me proponente, multa opponebantur à creditoribus dicti Fabritij contra Io. Baptiſtam, vndè Dominis placuit reſtringere, & inquirere, an ob d. contrauentionem, & alienationem factam à Fabritio de officiis, & cenſibus, & aliis rebus donatis (quæ alienatio inter partes non multum controuertebatur) valide donatio ab Aluaro potuerit reuocari in præiudicium Ioannis Baptiſtæ, ſuper quo hodiè ſtrictè propoſito dubio Domini negatiuè reſponderunt.

Donatio enim prædicta fuit inter viuos nedum Fabritio, ſed & eius filiis; & deſcendentibus in infinitum facta, quib. ob ſtipulationem, & Patris, & Notarij tam natis, quam etiam non natis, nec conceptis ius quæſitum fuit irreuocabile, etiam antè eorum acceptationem, vel ratificationem l. quod dicitur la 2. ff. de verb. oblig l. ſi quis operas ff. de oper. libert. & in terminis donationis *Alba.* conſil. 36. n. 4 *Menoch.* conſ. 489. n. 19. & luculentius conſ. 1153. nu 8 & ſeq. *Surd.* latiſſimè dec. 322. nu. 2. & 3. cum ſeq *Clar.* in §. donatio q. 13 nu. 5. verſ. difficultas eſt *Sanch.* de matr. lib. 1. diſput. 7. nu 6. & 7. Rota coram Card. *Serap* dec. 1184. num. 10. & p. 1. diuerſ. dec 489 numer. 1. in fin. & in Rom. donationis 21. Aprilis 1614. & 11. Maij 1615. coram bo. me. *Vbaldo*, & in Neapol. Maſſariæ 14. Maij 1619. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*; De natura autem donationis inter viuos illud præcipuum eſt, quod reuocari non poſſit, nec pænitentiæ donantis ſubiaceat ſine iuſta, & legitima cauſa l. perfecta C de donat. *Roman.* conſ. 171. n. 7. verſ. quia regula, plenè *Menoch.* d. conſ. 1151. nu. 48. quo & n. 54 poſt innumeros Doctores congeſtos, firmat donationem factam abſenti ſtipulante Notario reuocari non poſſe, & *Rota* d. dec. 489. n. 1. p. 1. diuerſ.

Nec obſtat Fabritium alienando bona aliqua do-
nata contraueniſſe voluntati Aluari donantis, &
proindè reſolutam fuiſſe totam donationem, nedum
in pręiudicium Fabritij alienantis, ſed etiam ſequen-
tium vocatorum, nempè filiorum, & deſcendentium,
cum illius contemplatione, iſtis donatum cenſeri
poſſit, pręſertim cum tempore purificatę conditionis
pro reſolutione donationis nempè tempore contra-
uentionis, & alienationis nec natus, nec conceptus
eſſet Io. Bapt. & propterea illius ſuperueniens con-
4 ceptio, vel natiuitas non impedit, vel tollit reuerſio-
nem, ſed reſolutionem donationis prius ſequutam,
vt in terminis donationis tradit *Theſaur.* dec. 270. n.
27. verſ. 3. reſponderet alioquin ab ipſa alienatione
vſque ad conceptionem Io. Bapt. inter quæ longum
tempus interceſſit, dominium bonorum donatorum
5 ſtetiſſet in ſuſpenſo, quod iura multum abhorrent
l. ſi ex duobus § ſed & Marcellus de in diem adiect.
l. vltima in fin. ff. communia prædiorum, & confert
celebris theorica Lambertini de Ramponib. de qua
per Ioannem Andream in addit. ad *Speculat* tit. de
teſtam. in rubr. col. 3. verſic. Item Lambertinus,
quod non natus, nec conceptus tempore purificatæ
6 conditionis in fideicommiſſis non admittatur, quæ
opinio habet plures ſectatores, vt per *Peregr.* de fi-
deicommiſſ. art. 12 n. 72. & *Modern. Brixien.* de ſubſt.
q. 318. n. 55. & 57. & 77.

Quoniam pro reſponſione aduertendum eſt, non
7 eſſe vnicam donationem itaut in vno ex vocatis re-
ſoluta, & in cæteris perſonis reſoluta itidem cenſeri
debeat, ſed donatio facta Fabritio, & filijs, & deſcen-
dentibus dicitur vnicuique & ſingulis independen-
ter de per ſe facta adeout tot cenſeantur donatio-
nes, quot ſunt perſonæ, quibus donatum fuit, ſingu-
læque perſonæ non Fabritio, ſed ipſi Aluaro ac-
ceptam referunt ipſam donationem ita *Bald* in c. 1.
nu. 3 & in fin. verſ. pone dicit Dominus tit. ſi Vaſſall.
feud. priuet. *Caſtr.* in l. ſi pecuniam n. 11. ff. de con-
dict. cauſ. dat. *Socc* iun. conſ. 118. num. 8. lib. 1. *Roderic.
Suarez.* in l. quoniam in prioribus q. 8. numer. 6. verſ.
præterea *Roland.* conſ. 15. num. 3. lib. 4 & cæteris
clarius *Menoch.* conſ. 99. nu. 113 & conſ. 304. n. 12. &
conſ. 1153 nu. 2. & ſeq. Hincque fit, vt ſi Aluarus ob
contrauentionem, & alienationem factam à Fabri-
tio, illum à donationis beneficio excluſit, non indè
8 dicatur excluſiſſe illius filios, quemadmodum in
terminis dixerunt *Caſtr.* conſ. 384. n. 1. lib. 1. *Crauet.*
conſ. 19. n. 8. & *Menoch.* prȩallegato conſ. 1153. nu.
5. & num. 53. Immò per alienationem Fabritij ſta-
9 tim apertum fuit ius, & actio condictionis ſine cau-
ſa ipſis filiis, vt eſt tex. in l. quoties C. de donat. quæ
ſub mod. & firmauit *Rota* dec. 494. n. 1. p. 2. recent.
ideoque multa ratione, & æquitate innititur, quo-
niam nec Io. Bapt. nec cæteri ſucceſſores participes
ſunt contrauentionis Fabritij, cuius delicti pœna
perſonam delinquentis egredi non debet, nec cadu-
citatis incommodum tranſmitti decet in filios, qui in
his bonis nihil à Patre receperunt, ſed independen-
10 ter ab Aluaro donatore, & *Bald* in l. vnica num. 10.
C. de his quæ pœn. nom. monuit, nec defuncti vo-
luntatem ſeruandam eſſe vbi ex delicto vnius alter
priuaretur, huiuſmodique mandatum Teſtatoris ir-
11 rationabile, & iniquum appellat, & hinc prudenter
Aluarus diſpoſuit in donatione, vt quoties fieret
alienatio, ipſe quidem alienans excluderetur à do-
natione, ſed non tamen reuerterentur bona ad do-
nantem, Immò potius alteri ſequenti in gradu deſ-
cendentium remanerent, vt in inſtrumento donatio- 12
nis habetur.

Minus refragatur, quod Io. Baptiſta, nec conceptus,
nec natus eſſet tempore caducitatis Fabritij. Quo-
niam quidquid ſit in illa quæſtione adeò à Doctori-
bus agitata, An, & quando filij nec nati, nec concepti
tempore purificatæ conditionis admitti debeant, de
qua per *Peregrin. & Modern. Brixien.* aliosque ab 13
ipſis relatos, certum eſt, in quo omnes conueniunt,
etiam nec natos, nec conceptos tempore purificatæ
conditionis admitti, vbi apparet de voluntate Defun-
cti, vel donantis, quæ ſola attendi debet, vt in his
terminis firmauit *Ruin.* conſ. 21. nu. 11. libr. 2. *Rimin.* 14
Iun. conſ. 564. n. 14. *Surd.* conſ. 125. n. 34. *Peregr.* conſ.
161. n. 1. 11. & per tot. lib. 5. *D. Fachin.* controuerſ.
Iur. lib. 4. cap. 88. verſ. cæterum & *Modern. Brixien.*
d. q. 358. nu 77. De hac autem voluntate Aluari non
videtur ambigendum, quod ſcilicet voluerit admit-
tere, & non conceptos, nec natos tempore purifica-
tionis conditionis, ſcilicet alienationis, vocauit
enim omnes Deſcendentes, & ſignanter naſcituros
vltra vigeſimum gradum in infinitum, & prohibitio
alienationis præciſe legitur adiecta perſonæ ipſius
Fabritij, cum priuationis, & in caſu alienationis de-
clarauit donationem transferendam eſſe ſucceſſori
in gradu, vnde inanis, & eluſoria fuiſſet hæc voca-
tio naſciturorum vltra vigeſimum gradum in caſu
alienationis faciendæ per Fabritium, ſi filij eo, quod
nec nati, nec concepti eſſent tempore alienationis
excluderentur cum impoſſibile fuerit deſcendentem
ex Fabritio naſciturum in vigeſimo gradu con-
ceptum vel natum fore viuente eodem Fabritio alie-
nante, & in terminis, quod vbi naſcituri ſunt vocati
admittantur etiam illi, qui poſt conditionem purifi-
catam naſcuntur tradit *Peregr.* de fideicom. dicto art.
21. n. 76. & conſ. 7. num. 6. lib. 3. *Surd.* conſ. 125. num.
34. Additque Aluarus per hanc ſucceſſiuam vocatio-
nem deſcendentium Fabritij protraxiſſe donatio-
nem, vt familiæ, & illius conſeruationi perpetuo
conſultum eſſet, quo caſu omnes ſub nomine colle-
ctiuo familiæ dicuntur vocati, & admittuntur etiam
qui tempore alienationis nondum concepti erant:
Ita in puncto *Fulgoſ.* in l. quoties la 1. num. 1. C. de fi-
deicom. & ibi *Iaſ.* num. 2. verſ. 2. limita, qui dicit di-
gito ligandum *Roland.* conſ. 70. num. 35. lib. 5. & poſt
Corn Crot. Rip. Bologn. Alciat. & alios ſequitur *Surd.*
conſ. 125. num. 20. & ſeqq. & admittit *Peregrin.* dicto
art. 21. n. 77.

Quam ſententiam eo libentius amplexa eſt Rota in
præſenti caſu, quia non agitur de conditione, quæ
caſu aliquo ſine alicuius culpa foret purificanda, ſed
verſamur in conditione, cuius euentus omnino pen-
debat à voluntate Fabritij nempè alienatione ab
eo facienda, vnde & filij etiam tunc concepti
admitti debent, alioquin in illius arbitrio fuiſſet 15
eludere ſequentes Donatarius *Caſtr.* conſ. 247. num.
3. lib. 1. quod veriſſimum dixit *Peregr.* de fideic. di-
cto art. 21. num. 75. *Cephal.* conſ. 518. numer. 67. &
ſeqq. & innumeros congerunt *Modern. Brixien.* di-
cta q. 318. num. 107. Et propterea ſuſpecta erat Do-
minis doctrina *Theſ.* deciſ. 270. nu. 27. verſ. 3. quem-
admodum, & iidem *Modern. Brixien.* loco præcitato
num. 110. in fin. monent non eſſe curandum de *Ber-
trando. & Aluarot.* qui *Caſtrenſ.* doctrinam impugna- 16
uerunt, qui etiam *Theſaur.* in fine d. verſ. 3. re-
ſpondetur, limitat concluſionem ab eo firmatam
non procedere quoties conſtat de voluntate donan-
tis por-

tis porrecta ad plures gradus, prout in caſu noſtro
Aluarus porrexit vltra vigeſimum gradum ſuam do-
nationem.

Nec intolerabile eſſet, quod dominium bonorum
17 donatorum aliquo tempore ſteriſſet in ſuſpenſo, ſi
hoc voluntas diſponentis ſuaſiſſet, quæ id permit-
tere poteſt ad l. qui hæredibus §. fin. ff. de condit. &
demonſtr. & notat *Peregr.* dicto art. 22. n. 73. verſ. ve-
rum, & Rota coram R. D. meo *Decano* deciſ. 166.
n. 3. præſertim vbi ſpei eſſet, quod hæc ſuſpenſio eſ-
ſet ceſſatura per natiuitatem filiorum, & hoc vo-
luit dicere *Caſtrenſ.* dicto conſ. 147. n. 3. verſ. nunc
18 venio lib. 1. & idem *Peregr.* d. art. 22. nu. 74. & *Mo-
dern. Brixien.* d. q. 318. n. 66. & 79.

Præterea hoc caſu dominium de facto non ſterit
in ſuſpenſo, ſed ſolum eius effectus, ſeu potius con-
tinuatio vt ſcilicet Aluaro dominium reuocabiliter
eſſet acquiſitum, & expiraturum ſtatim atque nati
eſſent filij Fabritio, vt bene per *Fachin.* d. controu.
88. verſ. nec difficile lib. 4. Idq; euenit in omnibus
19 conditionibus reſolutiuis prout declarat *Ruin.* conſ.
21. in fin. lib. 2. *Decian.* conſ. vlt. n 4. lib. 1. *Menoch.*
20 conſ. 1213. nu. 18. & 19. *Modern. Brixien.* d. q. 318.
n. 79. & q. 109. n. 3. verſ. nam mouetur.

Nec obſtat, quod in caſu alienationis Aluarus di-
xerit alienantem ita priuari acſi morte naturali de-
ceſſerit in caſu verò mortis naturalis ipſius Fabritij
ante Aluarum expreſſe cautum fuerat bona dona re-
uerſura fore ad Donantem. Quoniam vno tantum
caſu bona reuerſura erant ad Aluarum, ſcilicet ſi
Fabritius ſine filijs, vel deſcendentibus præmorere-
tur Aluaro Donanti, vt ex lectura donationis appa-
ret, & ibi æquiparantur caſus alienationis, & caſus
mortis reſpectu contrauenientis, quia & in caſu
mortis, & alienationis expirat ius ſuum ſed in caſu
alienationis expreſſe dicitur bona remanere ſucceſ-
ſori in gradu, & ſic & hoc caſu alienationis bona
non reuertuntur ad Donantem.

Ex quibus vtraque parte informante vnanimiter
concluſum fuit donationem non potuiſſe reuocari
in præiudicium Ioannis Baptiſtæ, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Luna 7. Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius intentat remedium l. fin. C. de
edict. *D. Adr.* toll. vt obtineat immiſſionem,
quid probare teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius agens remedio l. fin. C. de edict. D.*
Adr. *toll. tenetur probare poſſeſſionem fideicomit-
tentis, non autem dominium, ſeu titulum acquiſi-
tionis.*
2 *Inſtrumentum diuiſionis probat poſſeſſionem, inter di-
uidentes, & cauſam ab eis habentes.*
3 *Reus in exceptione probanda ad elidendam iam con-
cludenter probatam intentionem Actoris, induit
perſonam Actoris.*
4 *Enunciatiua incidenter prolata, & ad alium finem
dum principaliter contingit dubitari de veritate
enunciati, non probat.*
5 *Probatio, quæ fit per publicum inſtrumentum, dici-
tur concludentiſſima.*
6 *Præſumptiones non ſunt multiplicandæ.*
7 Fulgoſ. *conſ. 145. Rota non ſolet ita indiſtincte reci-
Deciſ. Clem. Merlini.*
pere, & declaratur n. 8.
9 *Enunciatiua vnicarum probat.*
10 *Ex deſignatione vnica, & ſimplici alicuius rei, non
ſunt deducenda plures præſumptiones, & ſpe-
cialia.*
11 *Confines probandi onus ſpectat ad eum, cuius culpa,
& facto confuſi fuerunt.*
12 *Enunciatiua concernenti commodum, & intereſſe
inducentis non eſt ſtandum.*
13 *Confeſſio infert præiudicium confitenti, & haben-
tibus cauſā ab eo, & non venientibus ex proprio
iure.*
14 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata vſque
ad obitum alio non docto in contrarium.*
15 *Fideicōmiſſario non impeditur immiſſio pro indiuiſo
quando detractiones ſunt certæ.*
16 *Hæres quando non confecit inuentarium hoc caſu in-
trat præſumptio ſatisfactionum, reſpectu eius de-
tractionum, niſi aliud doceatur.*
16 *Hæredi qui non confecit inuentarium, aſſerenti non
extare alia bona, ex quibus detractiones fieri poſ-
ſint, incumbit onus probandi.*

Deciſio CCCCV.

AD magis eruendam veritatem, tertio propoſui
dubium iam reſolutum 20. Decembris, & 14.
Martij præteriti, & Domini vnanimiter tertio etiam
reſponderunt ſtandum eſſe in deciſis; Verum eſt
enim, quod D. Stephanus, qui agit remedio l. fin.
C. de edic *D. Adr.* tollen. tenetur probare poſſeſ-
ſionem Hieronymi fideicommittentis in his bo-
nis Bagnarolæ exiſtentibus, non autem dominium,
ſeu titulum acquiſitionis *Peregr.* de fideicommiſſ. 1
art. 48. n. 21. verſ. Et erit valde *Menoch.* de adipiſ-
cen. remed. 4. n. 363. & dixit Rota in Romana Caſa-
lis Palazetti 10. Iunij 1615. coram bo. mem. *Man-
zanedo*; Verum hanc poſſeſſionem Hieronymi pro-
bauit, & concludenter D. Stephanus nempe ex pu-
blico Inſtrumento diuiſionis ſequutæ inter Hiero-
nymum, & alios fratres poſt quatuordecim annos
à morte Ioannis Patris, vbi hoc prædium Bagnarolæ
tornaturarum 122. circiter aſſignatum fuit pro ſua
portione dicto Hieronymo, quod quidem Inſtru-
mentum diuiſionis bene probat poſſeſſionem inter
diuidentes, & habentes cauſam ab illis *Peregr.* de
fideicommiſſ. art. 44. num. 5. *Decian.* conſ 76. lib. 3. 2
Rota in Romana fideicommiſſi 4. Maij 1622. coram
bo. me. *Vbaldo*, & in Romana fideicommiſſi de Vi-
ctoriis 9 Decembris 1626 coram me.

E contra verò DD. de Sangeorgijs opponunt de
alio antecedenti fideicommiſſo Ioannis, qui fuit Pa-
ter Hieronymi, quod quidem fideicommiſſum iam
canonizatum fuit in Rota ſub die 2. Iunij præteriti
coram me, & prætendunt hæc bona Bagnarolæ ca-
dere ſub illo fideicommiſſo Ioannis, non autem
Hieronymi, ſed defecerunt in probationibus, quia
concludenter non iuſtificarunt Ioannem poſſediſſe
hæc inter prædia, & ipſi Domini de Saugeorgijs, li-
cet ſint Rei in hac tamen exceptione probanda ad
elidendam iam concludenter probatam intentio-
nem D. Stephani induunt perſonam actoris l. in ex-
ceptionibus ff. de probat. cum aliis in vltima deci- 3
ſione cumulatis, & concludenter probare teneban-
tur poſſeſſionem Ioannis in hiſmet bonis, de quibus
agitur.

Non obſtant acquiſitiones factæ à Ioanne de an-
no 1495. & de anno 150 5. quia cum habeant præfi-
xum numerum, prima nempè quinque tornatura-

Digitized by Google

rum, altera verò quindecim, non poſſunt elidere
probationem D. Stephani, niſi pro concurrenti quá-
titate, & ideò Domini mandarunt adimendas eſſe
viginti tornaturas.

Nec etiam obſtare crediderunt, quod in prima
acquiſitione illarum quinque tornaturarum Ioan-
nes emptor deſignauerit pro confinante, placuit
enim reſponſio data, quod hæc probatio non con-
cludat, & hæc vnica enunciatiua circa confines in-
cidenter prolata, & ad alium finem, dum principa-
liter cótigit dubitari de veritate enunciati, non pro-
4 bat, nimirum quod prius verè poſſederit ibi Ioannes
Gloſ. in l. optimam C. de contrahen. & commit. ſti-
pulat. *Felin.* in c. per tuas num. 11. de probat. *Pariſ.*
conſ. 94. num. 19. lib. 1. *Caputaq.* deciſ. 328. n. 3. p. 2.
Card. *Seraph.* dec. 1278. n. 2. & in terminis confinium
Hieron. à Mont. de finib. c. 60. num. 8. & abſonum
eſſet quod probatio D. Stephani innixa Inſtrumento
publico diuiſionis, & ſic concludentiſſima circa
poſſeſſionem Hieronymi in his bonis elideretur ex
5 ſimplici aſſertione, ſeù enunciatiua incidenter al-
lata in deſignatione confinium. Verum eſto ſine veri
præiudicio, quod probatio de ſe eſſet concludens
quod ſcilicet Ioannes poſſideret de eo tempore in
Villa Bagnarolæ alia bona, non tamen ſuffragaretur,
quia non indè reſultaret, quod eſſent hæc eadem
bona tornaturarum 122. de quibus agitur, & quæ in
diuiſione aſſignata fuerunt Hieronymo, & eius
fratribus, præſertim cum Villa Bagnarolæ latiſſimè
pateat, in pluresque alias villas diſtinguatur, nempè
6 Armaroli, Granzoli, & Gazzani, & poſſibile eſt,
quod confinans eſſet, & non in eadem Villa, vt in
deciſione fuit conſideratum, & præſumptiones non
ſunt multiplicandæ.

Hæcque magis confirmantur, quia in illa ſecunda
acquiſitione, quam de anno 1505. fecit Ioannes de
quindecim tornaturis licet dicatur eſſe in villa Ba-
gnarolæ, non tamen deſignatur ille pro confi-
nante.

Quibus etiam aſſequimur doctrinam *Fulgoſ.* con-
ſil. 145. iterum inculcatam ab informantibus pro
7 DD. Sangeorgijs non ſuffragari, Quoniam vltra
quod conſ. *Fulgoſ.* in materia fideicommiſſi non ſo-
lent ita indiſtinctè recipi à Rota, niſi alijs concur-
8 rentibus adminiculis, vt in dec. 706. n. 2. verſ. non
licet part. 2. recent. & in Vrbeuetana fideicommiſ-
ſi 7. Februarij 1620. coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano, & notant Addent. ad Sa. me. Gregorium
XV. deciſ. 575. num. 11. verſ. Verum in materia fi-
deicommiſſi, hic autem nedum deficiunt admini-
cula ad probandum, quod Ioannes poſſederit hoc
Prædium, vt immò multa concurrant, quæ ſuadent
fuiſſe acquiſitum à Hieronymo; adeſt enim Inſtru-
mentum diuiſionis diuturnum tempus à morte Ioan-
nis vſque ad diuiſionem, induſtria Hieronymi, &
fratrum, & quod nullam fecerunt mentionem de
hæreditate Ioannis, & alia ponderata in prioribus
deciſionibus.

Obſeruandum eſt, quod ipſe *Fulgoſ.* loquitur,
quando probatur Teſtatorem poſſediſſe bona in ali-
qua villa, & incerta eſt quantitas illorum bonorum,
9 tunc enim hæc incertitudo certificari poteſt ex ſub-
ſequenti certa quantitate bonorum poſſeſſorum ab
ipſis ſucceſſoribus, vt per ipſum *Fulgoſ.* num. 2. verſ.
Quoniam adſunt & etiam *Peregrin.* de fideicom-
miſſ. art. 44. num. 22. & alij, in præſenti autem non
probatur concludenter, quod Ioannes vltra dictas
viginti tornaturas in hac villa Bagnarolæ poſſede-
rit alia prædia, & illa ſola vnica enunciatiua circa
deſignationem confinium, non probat concluden-
ter poſſeſſionem Ioannis, & quatenus probaret, non
ſaltem præciſe probaret poſſeſſionem in hiſmet bo-
nis, de quibus agitur, & Dominis non arridebat ex
vnica, & ſimplici deſignatione confinium tot de-
ducere præſumptiones, & ſpecialia, quod nempe 10
probaret illa ſola enunciatiua Ioannem poſſediſſe
in hac villa, & hæcmet præciſa bona, de quibus in 11
diuiſione, & continuaſſe in poſſeſſione, data præſer-
tim latitudine villæ Bagnarolæ, & quod confines
deſcripti in diuiſione non reſpondẽt confinibus de-
ſignatis in illis acquiſitionibus.

Nec obſtat, quod poſt mortem Hieronymi illius
ſucceſſores in Inſtrumento concordiæ factæ 13. Ia-
nuarij 1551. aſſeruerint confines bonorum Ioannis
fuiſſe immutatos, atque etiam omnino incertos pro-
pter nouas acquiſitiones Terrarum contiguarum
per dictos Hieronymum, & fratres factas, quod idem,
& ex confeſſione eiuſdem Hieronymi, cuius ſuc- 12
ceſſorum culpa, & facto confuſi fuerunt, *Ang.* in
l. ſi rem nu. 4. ff. de rei vendicat. *Modern. Brixien.*
de ſubſtit. q. 618. num. 49. Addent. ad S. mem. Gre-
gorium XV. deciſ. 575. num. 11. verſ. Et quia in hac
materia. Quoniam non applicatur motiuum. Tum
quia non conſtat de dicta confeſſione Hieronymi,
niſi ex aſſertione, ſeu enunciatiua illius Deſcenden-
tium facta in Inſtrumento tranſactionis, dum fidei- 13
commiſſum Ioannis liquidarunt ſuper bonis Hie-
ronymi ad libras 14000. cui quidem enunciatiuæ
non videtur ſtandum, cum reſpiciat eorum commo-
dum, & intereſſe, eo quia illæ libræ 14000. liberè
ad eorum manus deuenire debebant *Aret.* in c. cum
cauſam nu. 13. & 17. de probat. *Soccin.* ſen. conſ. 194.
ſub numer. 9. lib. 2. *Put.* deciſ. 149. numer. 2. lib. 3.
Tum etiam quia confeſſio illa præiudicium inferre
ſolummodo potuit confitentibus, & ab illis cauſam
habentibus, non autem Domino Stephano, qui venit
ea propria perſona ad fideicommiſſum Hieronymi,
nec vtitur iure illorum, à quibus confeſſio emana-
uit l. qui teſtamentum ff. de probat. *Bart. Imol.* in
l. facta §. ſi hæres ff. ad Trebell. cum alijs per *Peregr.*
de fideic. art. 53. num. 61. & dictum in Romana fi-
deicommiſſi de Victoriis 2. Iunij 1617. coram me.
Tum demum, quia quatenus illi incumberet onus
probandi, id benè præſtitit D. Stephanus ex Inſtru-
mento diuiſionis, & aliis, ex quibus iuſtificauit hoc
prædium Bagnarolæ fuiſſe poſſeſſum à Hieronymo
fideicommittente.

Tandem nec obſtat detractio legitimæ, quia vt
iam reſponſum fuit in deciſione ſub die 10. Decem-
bris præteriti, præſumitur detracta in alienationi-
bus diuerſorum bonorum, & Iurium hæreditatis
Hieronymi, & quamuis ab informantibus pro DD.
de Sangeorgiis dicatur alienata non iuſtificari fuiſſe
poſſeſſa ab ipſo Hieronymo, & ſic non poſſe referri
in legitimam ex illius bonis debitam vel alia in lo-
cum alienatorum fuiſſe ſubrogata; attamen videtur
apparere, bona illa in maiori parte fuiſſe aſſignata
Hieronymo in diuiſione de anno 1529. qui cum ſe-
mel illa poſſederit, cenſetur huiuſmodi poſſeſſio-
nem continuaſſe vſque ad obitum alio non docto
in contrarium, l. ſiue poſſideris C. de prob. & in di- 14
uiſione facta à filiis Hieronymi apparet dicta bona
vti paterna ad eos perueniſſe, idemque aſſeritur in
aliquibus alienationibus.

Et quod obiectum penitus tollit D. Stephanus
ſtrictè inſtat pro nunc ad immiſſionem in poſſeſſio-
nem

nem trium Prædiorum Bagnarolę tornaturarum 122.
& Medicinæ, & Caſtri S. Petri &c. præmittendo vl-
tra bona,& iura alienata alia corpora, quorum iden-
titas fuit in aliis reſolutionibus firmata videlicet te-
nutam in loco Gazzani tornaturarum 116. vt in de-
ciſione ſub die 14. Iunij, & 3. Decemb. 1627. aliam
tenutam in loco Bagnarolæ tornaturarum 175. diuer-
ſam ab ea, de qua nunc diſputatur, vt in deciſione
24. Martij 1628. Bancam Macelli, vt in deciſione
15 5. Martij 1627. & duas Domos cum ſex Apothecis,
vt in eadem deciſione 3. Decembris 1627. ex quibus
corporibus, ſi quid detrahendum erit, poterit dedu-
ci legitima,& aliæ certæ detractiones donec in pro-
greſſu cauſæ melius ſuper iſtis corporibus reſpectu
eorum immiſſionis fuerit diſcuſſum, vt ſæpè idem
fuit ſeruatum, & ſignanter in Romana Hæreditatis
del Conte coram bo me. Cardin. *Caualerio*, quæ eſt
deciſio 573. in eius impreſſ. in Bononien. fideicom-
miſſi de Manzoli 16. Aprilis 1627. coram Reueren-
diſſ. D. meo *Decano*, & in præallegata Romana fi-
deicommiſſi de Victoriis 10. Martij, & 2. Iunij 1627.
coram me, præſertim data non confectione Inuen-
tarij, quæ à Hieronymo remiſſa non fuit filiis quem-
16 admodum remiſerat Ioannes; quo caſu intrat præ-
ſumptio ſatisfactionis reſpectu detractionum, niſi
aliud in contrarium doceatur Addent. ad S. mem.
Gregorium XV. deciſ. 266. num. 16. cum aliis rela-
tis in fine deciſionis ſub die 20. Decemb. præteriti
coram me, & dicenti non extitiſſe alia bona, ex qui-
bus legitima detrahi potuerit, illi incumbit onus
17 probandi, non confecit Inuentarium, non autem
fideicommiſſario, vt per Doctor. in eadem deciſio-
ne allegatos, &c.

Et Ita vnanimi Dominorum conſenſu dictum fuit
dandam eſſe Immiſſionem in poſſeſſionem huius
Prædij Bagnarolæ tornaturarum 122. demptis tamen
tam quindecim, quam aliis quinque tornaturis; ſu-
per quibus doctum fuit de particulari acquiſitione
Ioannis, &c.

Bonon. fidei om. de Deſideriis.
Luna 14. Maij 1629.

ARGVMENTVM.

Filij quando cenſentur acquiſiuiſſe ex propriis pe-
cuniis, & non ex paternis.

SVMMARIVM.

1 *Bona præſumuntur eſſe poſſidentis.*
2 *Bona filiorum præſumuntur ab eis acquiſita data eo-
rum induſtria.*
3 *Solutio in dubio præſumitur facta ex propriis pecu-
niis ſoluentis.*
4 *Filiorum induſtria data cenſentur eius bona ab eis
acquiſita, niſi incontinenti, vel nullo dato interual-
lo proportionato poſt mortem Patris filij acquiſi-
uiſſent.*
5 *Temporis notabilis diſtantia poſt mortem Patris de
per ſe inducit præſumptionem, quod filij potuerint
acquirere bona ex propriis bonis.*
6 *Filij quando ſunt induſtrioſi, tunc non exigitur illa
temporis longa diuturnitas poſt mortem Patris,
quod præſumantur acquiſiuiſſe ex bonis propriis.*
7 *Filij quod acquiſiuerint bona ex pecuniis paternis,
iſta præſumptio ceſſat etiam Patre viuente, & fi-
liis cum eo adminiſtrantibus, quoties concurrit fi-
liorum induſtria.*
8 *Et hoc multo facilius admittitur poſt mortem Patris.*
9 *Bona ſemel alienata amplius non cadunt ſub fidei-
commiſſo.*
10 *Paria ſunt aliquid non habuiſſe effectum, vel non fuiſ-
ſe factum.*
11 *Bona fideicommiſſo ſubiecta, eo expirato, euadunt li-
bera.*
13 *Bona vinculata fideicommiſſo, quando remanent libe-
ra, poſſunt liberè alienari.*

Deciſio CCCCVI.

ABſoluta diſputatione ſuper poſſeſſione Torna-
turarum 121. circiter poſita in villa Bagnaro-
læ, placuit reaſſumere diſputationem ſuper poſſeſ-
ſione poſita in Communi Medicinæ, & alia in Cõ-
muni Podij, ſeu Caſtri S. Petri, ſuper quibus fuit
iam propoſitum dubium 20. Dec. præteriti, & non
reſolutum, hodie autem Domini reſponderunt e-
tiam ſuper iſtis poſſeſſionibus dandam eſſe immiſ-
ſionem D. Stephano. Quia de fideicommiſſo, & il-
lius purificatione conſtat ex deciſionibus in hac cau-
ſa emanatis, & quod hæc prædia poſſeſſa fuerint à
Hieronymo fideicommittente, iam fuit firmatum
ſub die 5. Martij 1627.

Nec obſtare viſum fuit hæc bona præſumi pro-
ueniſſe à Ioanne ſeniore Patre Hieronymi fideicom-
mittentis; Quoniam immò præſumptio eſt, quod
bona ſint poſſidentis l. ob maritorum, vbi gloſ. in
verbo occupatæ C. ne Vxor pro marit. *Soc.* iun. conſ. 1
135. nu. 15. lib. 2. & fuit dictum in Romana legato-
rum de Columna 20. Dec. 1615. coram b. m. Card.
Sacrato, præſertim data induſtria Hieronymi, & fra-
trum quo caſu validior efficitur præſumptio, quod
ab ipſis acquiſita fuerint gloſ. in l. cum oportet in 2
verbo ex eius ſubſtantia C. de bon. quæ liber. *Ro-
land.* conſ. 90 n. 9. 12. & 23. lib. 2. *Becc.* conſ. 113. n. 9.
lib. 1. *Surd.* conſ. 505. n. 6 lib. 4. cum aliis relatis in
vtraque ex poſtremis deciſionibus.

Sed ceſſat difficultas, quia datur Inſtrumentum
acquiſitionis factæ de dictis prædiis à dicto Hiero-
nymo, & eius fratribus de anno 1508 poſt obitum
Ioannis ſenioris Patris; nec euitari poſtea hoc mo-
tiuum eo quod ſtante vicinitate temporis, nempè
triennio à morte Ioannis, præſumatur acquiſitionem
fuiſſe factam ex pecuniis eiuſdem Ioannis Patris;
quoniam aſſeritur in Inſtrumento acquiſitionis em-
ptionem fieri ex propriis communibus fratrum pecu-
niis, prout in dubio ſolutio cenſetur facta ex pecu-
niis ſoluentis l. & magis ff. de ſolut. l. cum pecuniam 3
ff. de negoc. geſt. *Dec.* conſ. 651. nu. 3. *Becc.* dicto
conſ. 112. num. 27. *Modern. Brixien.* de ſubſtitut. 3.
q. 627. num. 35. & ſeqq. *Rota* deciſ. 220. n. 4. part. 1.
& 460. numer. 3. part. 2. recent. & præſumptio illa
quæ innititur induſtria filiorum de per ſe ſola vide-
tur ſufficere, niſi in continenti, vel nullo dato inter-
uallo proportionato poſt Patris mortem, filij acqui-
ſiuiſſent, vt videtur innuere gloſ. in dicta l. cum 4
oportet in verbo ex eius ſubſtantia, verſ. hoc præ-
ſumi vbi nullam vim facit ſuper temporis diſtantia,
& conferunt tradita ibi per *Bald.* n. 11. verſ. ex qua-
litate bonorum *Alex.* conſ. 171. n. 5. verſ. 2. Reſ-
pondeo lib 6. *Menoch.* lib. 3. præſumpt. 50. num. 5.
& certè notabilis diſtantia temporis de per ſe indu-
cit præſumptionem, quod potuerint acquiri ex bo-
nis propriis, nempè ob parſimoniam donationem, 5
& alio modo, atque etiam itidem ſola induſtria
perſonæ in mercatura, vel aliis muneribus cum ali-
quo congruo temporis ſpatio, prout videtur trien-
nium, poteſt de per ſe inducere præſumptionem

acquiſirionis, & ſic data induſtria perſonæ noo vi-
detur exigenda il'a temporis longa diuturnitas, quæ
deficiente induſtria, neceſſaria eſſet, prout etiam
6 clarius comprobatur; quoniam ſi præſumptio ac-
quiſitionis ex pecuniis paternis ceſſat etiam Parre
viuente, & filiis ſimul cum eo adminiſtrantibus,
quoties concurrit ipſorum filiorum induſtria, quem-
7 admodum firmauit *Ruin.* conſ. 23. ſub n. 37. verſ. ſed
contrarium, & verſ. quod eſt verum lib. 5. *Roland.*
conſ 90. n. 30. ad fin. lib. 2. *Becc.* dicto conſ. 131. n. 9.
verſ. vbi ait hoc procedere lib. 1. *Surd.* dicto conſ.
505. ſub num. 7. verſ. id quod procedit, ergo tanto
facilius poſt ſequutā Patris mortem, & dato aliquo
8 congruo tempore, vt pariter arguunt *Ruin.* dicto
conſ. 23. ſub num. 37. verſ. acſi etiam lib. 5. *Becc.* di-
cto conſ. 113. ſub num 9. verſ. & quod magis lib. 1.
& *Surd.* conſ. 505. num. 6. ante fin. verſ. aliud ergo
eſt, & deciſ. 339. numer. 14. in fin. verſ. etſi præ-
dicta.

Nec obſtat id quod in alia diſputatione ſub die 20.
Decembris præteriti difficultatem ingeſſit Domi-
nis, quod nempè hæc prædia data fuerint in ſolutum
pro reſtiturione dotis Lucretiæ Lignanæ Vxoris
Ioannis iunioris, & pro qua Hieronymus ſocer ſe
9 obligauerat, & ideo tanquam ſemel alienata amplius
non cadant ſub fideicommiſſo Hieronymi, licet alia
via poſtea peruenisſent ad filios, & ſucceſſores eiuſ-
dem Hieronymi; quoniam hodie dantur instrumē-
ta in quibus ap parer dationem in ſolutum non fuiſſe
ſortitam effectum, & Lucretiam ex aliis bonis ſatis-
factum fuiſſe, & ſignanter ex pretio partis cuiuſdam
10 domus magnę ad Ioannem iuniorem eius viſum ſpe-
ctantis, & ex aliis pecuniis prout io inſtrumēto filiis
eiuſdem promiſerant, & paria ſunt huiuſmodi da-
tionem inſolutum noo fuiſſe factam, vel non habuiſ-
ſe effectum iuxta not. per *Bald.* in l. vnica poſt princ.
C. de nud. iur. Quirit. *Iaſ.* in l. reconiuncti n. 108.
ff. de leg. 3. *Surd.* conſ. 3. n. 29. cum ſeqq. & conſ.
373. num. 25. & conſ. 385. num. 24. *Mant.* de tacit.
& ambig. lib. 12. tit. 4. num. 8. Nec obſtat, quod
hæc domus magna fuerit in bonis Ioannis ſenioris
primi fideicommittentis, & ſic cum fuerit alienata
à filiis Ioannis iunioris, ſaltem hæc alienatio veniat
reintegranda in tot aliis bonis eiuſdem Hieronymi;
quoniam licet à principio Hieronymus vna cum Ioā-
ne Iuniore filio ſe obligauerit pro reſtitutione dotis
Vxoris eiuſdem Ioannis iunioris, attamen verè hoc
erat debitum eiuſdem Ioannis iunioris, & ideò di-
ctus Hieronymus Pater in teſtamento mandauit hu-
iuſmodi dotem ſeparari à patrimonio, & Ioannes,
ac alij fratres filij eiuſdem Hieronymi ſenioris exe-
cutioni demandarunt hoc præceptum paternum,
immò Hieronymus iunior filius eiuſdem Ioannis iu-
nioris ſimulque Hector, & Aldraghettus in Inuen-
tario hanc dotem retulerunt in debitum Ioannis iu-
nioris, & merito quia ipſe Ioannes iunior habuit
dotem ſuæ Vxoris, & Hieronymus Pater (vt dictum
eſt) mandauit ſeparari à patrimonio; bona autem
Ioannis ſenioris fideicommiſſo ſubiecta, euaſerunt
libera, & expirauit fideicommiſſum in perſona Ioā-
nis iunioris vt in hac cauſa firmatum fuit ſub die 2.
Iunij 1618. coram me; Et conſequenter pro extin-
guendo hoc debito Ioannis Iunioris; Hieronymus
iunior, & alij eiuſdem filij potuerunt alienare par-
tem huius domus, quæ amplius fideicommiſſo Ioan-
nis ſenioris, non erat vinculata, ſed libera reman-
ſerat in hæreditate Ioannis iunioris l. cum Pater §.
11 libertis in fin. ff. de leg. 2. *Surd.* conſ. 284. num. 19.
& conſ. 305. n. 53. *Rota* deciſ. 203. nu. 1. p. 2. recent.
& ſic de tempore iſtius aſſignationis factæ per Hie-
ronymum iuniorem, & fratres, non extabat aliquod
fideicommiſſum Ioannis ſenioris, quod veniat rein-
tegrandum, & præſumitur etiam Ioannem iuniorem
ſatisfactum remanſiſſe ex bonis, ſeu pecuniis hæ- 12
reditatis Hieronymi ſenioris quatenus in aliquo
credito fuiſſet, maximè dato tam diuturno tempore,
& quod amplius eſt, nec ipſe Ioannes iunior nec
eius filij aliquid vmquam petierunt.

Quæ dicuntur de duabus domibus, & ſex apo-
thecis ſubrogatis loco illius domus magnę non ſunt
præſentis inſpectionis, & poterunt deduci cum de
illarum immiſſione agetur.

Quoad detractionem legitimæ Domini tranſi-
uerunt cum reſponſione iam data in hac cauſa 20.
Decembris præteriti, & 7. Maij currentis.

Et Ita vtraque parte informante concluſum fuit
pro immiſſione etiam quoad poſſeſſiones Medicinę,
& Podij, &c.

Bergomen. Capellaniæ.
Veneris 18. May 1619.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis an intret in Confraternitate, ſeu Congregatione laicorum ad officium pietatis inſtituta, ita vt teneatur illud probare, prout diſponit Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ſpectans ad Confraternitatem Laicorum an dicatur Laicale.*

2 *Iuſpatronatus ſi ſpectet ad Præſidentem Confraternitatum Laicorum, dicitur Laicale.*

3 *Iuriſpatronatus vſurpatio non intrat in illis perſonis, quæ nec iuriſdictionem, nec potentiam habent in loco.*

4 *Iuſpatronatus ſatis probatur in perſonis priuatis per quaſi poſſeſſionem quadragenariam vna cum fama.*

5 *Reſeruatio non cadit in beneficio manuali.*

6 *Attentatio præciſa Papa de actu coràm ſe geſto plenè probat.*

7 *Conſenſus in iurepatronatus habet vim præſentationis.*

8 *Præſentatio vnica ſufficit ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem præſentandi, ſi præſentatus per 40. annos poſſederit, nec vnquam venerit caſus nouæ præſentationis.*

9 *Nam cum iſte actus habeat cauſam ſucceſſiuam, permanentem, & continuationem temporis requiſiti, inducit præſumptionem, licet ſit vnicus.*

10 *Concil. Trid. nihil circa Iuſpatronatus Laicorum innouauit.*

11 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ ſupra centum annos benè probant famam.*

12 *Teſtes vt probent famam, qualiter deponere debent.*

13 *Teſtes de vniuerſitate admittuntur, quando de intereſſe vniuerſitatis agitur, ſecus ſi de intereſſe ſingulorum.*

14 *Teſtes de vniuerſitate dato quod non ſint integri, tunc numerus ſupplet.*

15 *Teſtium conſanguinitatis defectus ſuppletur ex magno numero.*

16 *Iuriſpatronatus vſurpationis ſuſpicio, vbi intrat, tunc*

Digitized by Google

tunc probari debet, prout diſponit Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 9.

17 *Congregatio priuata perſonarum ad exercitium pietatis inſtituta, non poteſt dici Vniuerſitas.*

18 *Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis non intrat in Congregatione perſonarum non habentium iuriſdictionem, nec publicam authoritatem.*

19 *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap 9. non intrat, quando tota vniuerſitas non prætendit iuſpatronatus.*

20 *Iuriſpatronatus vſurpationis timor quando excludatur, & n. 21.*

22 *Præſentatio facta à perſonis deputatis ab Vniuerſitate facta intelligitur ab ipſa Vniuerſitate, vide anno 23.*

Deciſio CCCCVII.

POſt duas ſententias Rotales latas contra Ludouicum præſentatum, & in tertia inſtantia coram
me emanatam etiam reſolutionem pro illarum
confirmatione, vt in deciſione ſub die 26. Aprilis 1627.

Idem Ludouicus obtenta remiſſoria, & examinatis pluribus teſtibus incumbentia melius iuſtificauit,
& demum pluries diſputato dubio, tandem hodiè
Domini infraſcriptas concluſiones in hac cauſa ſtatuerunt; primam ſcilicet Iuſpatronatus, de quo agitur eſſe laicale: ſecundam ſufficere vnicam præſentationem: tertiam conſtare de fama, & ex his poſtea
inferebant receden. eſſe à deciſis.

Et quoad primum moti ſunt Domini, quia miſſa
quæſtione, an & quando Iuſpatronatus ſpectans ad
Confraternitates laicorum, dicatur laicale, quaſi
deſumat quantitatem ab ipſis perſonis, ex quibus
2 confraternitas conflatur, & qui nullo habito à cæteris laicis diſtinguuntur, ſeù potius cenſendum ſit eccleſiaſticum, quaſi quod ſpectetur Eccleſia cui hæret confraternitas, & in qua confratres conueniunt,
& opera pietatis exercent, quia articulus diligenter
examinatus fuit in Romana beneficiatus S. Laurentij in Damaſo 22. Maij 1623 coram Reuerendiſſ.
Dom. meo *Decano*, & in eadem 7. Februarij 628.
coram R. P. D. meo *Durano*; In præſenti caſu facilior videbatur reſolutio, quia hoc Iuſpatronatus non
ſpectant ad ipſam confraternitatem S. Mariæ de Miſericordia, nec ad illius Confratres, ſed ſolum ad
Præſidentes, qui ſemper laici ſunt, nec à Confraternitate deputantur, ſed à laicis, nempè à Communitate loci de Albino, ipſique Præſidentes præſentant
ad hanc capellaniam nulla facta participatione cum
eadem confraternitate, vndè his omnibus concurrentibus apparet, quod ſpectatur perſona ipſorum
præſidentium, & ſic laicalitas, non autem locus cui
præſunt, & proinde eſſe iuſpatronatus laicale, vt idē,
2 & videtur attigiſſe *Rota* dec 574. num. 7. & 8. par. 1.
diuerſ. & in Volterana capellaniæ 7. Maij 1607. coram *Lancellotto*, & in dicta Romana beneficiatus
Sancti Laurentij in Damaſo tam coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, quam R. P. D. meo *Durano*; Et
in hoc caſu ex pluribus depræhenditur, quod fundator conſulens ſuæ capellæ, dum voluit Rectores
eligi à perſonis probis, & prudentibus, ſciretq; confraternitati S. Mariæ per Vniuerſitatem In Præſidentes deputari Viros integritate & prudentia inſignes,
ſequutus eſt teſtimonium eiuſdem Vniuerſitatis, &
3 ideò ius præſentandi ad hanc capellam demandauit
Præſidentibus, non contemplatione illius dignitatis,
& congregationis, cui præſunt, ſed intuitu eorum
probitatis, & induſtriæ de quorū virtutibus fundator
certiorabatur, eo ipſo quod ab Vniuerſitate eligebantur Præſidentes confraternitati, & ſic qualitas Præſidētię in cōfraternitate ſtat tantū hic demonſtratiuè.

Quo ad ſecundum Domini non ſuſpicabantur in
his Præſidentibus aliquem vſurpationis timorem,
cum nec iuriſdictionem, nec potentiam habeant in
loco, & ideò ad iuſtificationē iſtius iuris patronatus
putarunt ſufficere ordinariam probationem in hac
materia, nempè quaſi poſſeſſionem quadragenariam, 4
vna cum fama, quæ ſat eſt ad probandum iuſpatronatus in priuatis perſonis *Bald.* in l. cum ſuper n. 2.
& 5. C. de rei vindic. *Caſſad.* dec. 2. n. 5. de probat
Achil. dec. 6. de iurepatr. Card. *Mantic.* deciſ. 318. n.
5. Card. *Seraph* dec. 1103. in fin & deciſ. 1141. n. 6. &
in recent. dec. 77. n. 2. & dec 3. 2. n. 2. p. 5. cum aliis
cumulatis in Lancianen. iuriſpat. 2. Maij 1616. coram bo. me. *Buratto* n. 18.

Quadragenariam autem huiuſmodi deſumebant,
nedum quia de anno 1479. ab iſtis Præſidentibus
fuit præſentatus Iacobus Bonaſius, qui vſque ad annum 513. poſſedit, & tunc reſignauit Simoni Morono, & quamuis hæc Boneſij præſentatio facta ſit limitatè ad quinquennium, attamen cum diù permanſerit in poſſeſſione videbatur vehementem oriri prę-ſumptionē, quod alia præſentatio perpetua ſucceſſerit, vel ſaltem hinc colligeretur beneficium eſſe 5
manuale, in quo non cadit reſeruatio.

Verùm ex abundanti dicebatur de anno 1523. prouiſum fuiſſe dictum Simonem cum expreſſo conſenſu eorumdem Præſidentium, vt apparet ex atte- 6
ſtatione Clementis VII. ibi, &c. quorum expreſſus
ad hoc accedit conſenſus, &c. quæ cum ſit præciſa
de actu coram ſe geſto, non autem ſimplex enunciatiua de facto alieno, in quo fortaſſe error poteſt
aliquando cadere, probat omninò conſenſum fuiſſe
præſtitum ante litterarum expeditionem *Caputaq.*
dec. 120. par. 1. *Put.* dec. 429. in fin. lib. 1. in correct.
& in Romana capellaniæ 4. Martij 1580. coram fe.
rec. Clemente Octauo; & in Tudertina iuriſpatronatus 9. Iunij 1623. coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo*; Qui quidem conſenſus habuit vim præſentationis *Creſc.* dec. 2. de iurepatr. *Rota* deciſ. 2. de
iurepatr. *Rota* dec. 534. n. 4. part. 1. diuerſ. & deciſ.
195. num. 3. par. 1. recent. & cum ipſe Simon continuauerit in poſſeſſione capellaniæ vſque ad annum
1573. quo tempore obiit, vt ex nota mortuorum,
ſequitur quadragenariam vndequaque probari; &
ſufficere Domini dixerunt licet detur vna tantùm
præſentatio, cum ipſe Simon per quadraginta, & vltra annos poſſederit, nullo enim iure cautum eſt in
patronatu priuatorum requiri de neceſſitate multiplicatas præſentationes, ſed ſufficit iuncta fama ſola
quadragenaria, quæ hic abundè adeſt, & quod vnica præſentatio ſufficiat, ſi is præſentatus per quadraginta annos poſſederit, nec vmquam venerit ca- 8
ſus nouæ præſentationis dixit Gloſ. in c. cum de beneficio in Verbo, vno, vel pluribus, de præben. in 6.
& ibi *Franc.* num. 3. *Felin.* in c. in noſtra n. 41. verſ.
cœterum, &c. de reſcript. & Gloſ. in c. cum Eccleſia Sutrina in verbo breuitatem temporis de cauſ.
poſſeſſ. & propriet. & ibi *Butr.* num. 36. *Federic. de Sen.* conſ. 234. num. 4 in princ. verſ. ad id quod quæritur *Cald.* conſ. 62 n 8. *Dec.* conſ. 134. n. 1. ante fin.
verſ. & in caſu, &c. *Achil.* dec. 5. n. 1. de iurepatr.
Quia quando actus habet cauſam ſucceſſiuā, & per- 6
manentem, necnon continuationem temporis requiſiti inducit præſumptionem ſufficientem, quamuis ſit vnicus *Abb.* in c. fin. n. 17. verſ. diſtingue ta-

men de conſuetudine *Dec.* d. conſ.134.n.2. circa fi. & verſ.in tuto,&c. Nec Sacrum Concilium Tridentinum circa probationes in Patronatu priuatorum
10 aliquid immutauit *Gonzal.* ſuper regul. 8. gloſ. 18 n. 58. *Rota* deciſ. 708. n.4 par.1. diuerſ. & dec. 374. num.1. p.2 recent. & in Romana iurispatronatus 9. Decembris 1619 coram bo.me. *Vbaldo.* & in Neapolitana beneficij 18. Iunij 1621. coram bo. me. *Buratto.*

Tertio firmarunt etiam Domini conſtare de fama, dantur enim enunciatiuæ antiquiſſimę vſque de anno 1523. in litteris Apoſtolicis, dum Boneſius reſignauit in fauorem Simonis de conſenſu Præſidentium tamquam Patronorum,& in deputatione prius facta ab iiſdem Præſidentibus prædicto Boneſio vſque de anno 1479. quæ cum ſint ſupra centum an-
11 nos,ex illis benè fama dicitur iuſtificata *Achil.* dec. 7. de iurepatron. *Caputaq.* deciſ. 344. nu. 2. & dec. 347. num. 2. & 3. part.3. *Rota* dec.407. n.1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 374 numer. 4 par.2. recent. Et his etiam accedunt quamplurimi teſtes, atteſtantes ſe ſemper habuiſſe ipſos Præſidentes pro veris Patronis, & hoc idem à maioribus ſuis audiuiſſe, ex qui-
12 bus probatio circa famam iuxta tradita per *Bald.* in l. 1. numer. 3. C. ad Macedon. *Rota* deciſ. 181. nu. 6. & deciſ. 173. numer. 2. coram S. me. Gregorio XV. & latè de vtroque in dicta Lancien. iurispatronatus 2. Maij 1616.coram bo me. *Buratto.*

Neque horum teſtium fidem videntur euertere exceptiones, quod nonnulli ſint conſanguinei ipſius Ludouici, & alij ſint de eadem Confraternitate Sanctæ Mariæ de Miſericordia; quoniam hic non
13 agitur de intereſſe ſingulorum, & ideò nec excludi debent teſtes de ipſa Confraternitate latè *Farin.* de teſtib. q.60. n.495.& ſeq. Rota coram Reuerendiſſ. D.meo *Decano* dec 140.n.4.&ſeqq & in puncto tradi. *Genua* in prax.Archiepiſc.c.63.n.7.& in omnem caſum ſupplerentur ex ingenti numero in quo plurimi ſunt, qui non ſunt Confratres *Gabr.* concl.6.de teſtib. *Socc.* ſen.conſ.194.n.2.lib 2. *Roland.*conſ.72.
14 ſub n.5.& 15.circa fi. lib.2. Rota coram S.m. Greg. XV. dec.540. n. 6.7. & coram Reu. D meo *Decano* d. dec. 140. n. 17. & ex hoc eodem magno numero ſupplentur defectus conſanguinitatis, & affinitatis *Farin.* de teſtib. q. 54. n.60. *Rota* dec. 289. n.3. p.1. diuerſ & dec. 713. n. 2. p.2. recen.

15 Non obſtat, quod hic videatur cadere ſuſpicio vſurpationis,& ideò requiratur exactior illa probatio iurispatronatus de qua per S. Concil. Trid. ſeſſ.
16 25. c. 9. Quoniam hoc motiuum fuit ponderatum in alia deciſione, quia tunc ab informantibus præſupponebatur præſentationem ſpectare ad Vniuerſitatem, ſed re melius detecta conſtat hoc iuſpatronatus ſpectare non ad vniuerſitatem, ſed ad ipſam Confraternit.ſeù potius ad illius Præſidentes,& ideò non intrat Concilium,quia Confraternitas hæc non conſtituit aliquod Collegium publicum cum iuriſdictione,ſeù poteſtate,ſed potius eſt priuata quædam Congregatio perſonarum ad exercitium pietatis inſtituta,& ſic dici non poteſt Vniuerſitas, vt per *Innoc.*in c.dilecta n.9.&ibi *Card.*n.7.de exceſſ.Prælat.
17 *Bald.*in auth hoc ius porrectum n.12. C. de Sacroſ. Eccl.& in l.id quod pauperibus n.34.C. de Epiſc.& Cler. *Alex.*conſ. 102. n. 2. verſ.confirmatur lib.7. *Nauar* conſ.5.de for.compet.Rota coram Reuerendiſſ.D. meo *Decano* dec 472.n.1.& 2.& cum nullam habeat iuriſdictionem, aut publicam auctoritatem, ſeù potentiam hæc Confraternitas in loco, qualem habere ſolent Vniuerſitates, & Communitates 18
laicorum, ſeù Barones, de quibus loquitur Concil.d. c. 9. non cadit præſumptio vſurpationis,quæ in illis 19
vigere ſolet *Put.* dec. 55. 56. lib.1. in correct. *Menoch.* lib 3.præſumpt.90.n.60. verſ.eſt obſeruandum *Gonzal.*ad reg 8. gloſ.18.n.69.vbi quod Sacra Congregatio declarauit Concilium non intrare vbi non tota Vniuerſitas, ſed certa pars dumtaxat præten- 20
deret iuſpatronatus, & *Rota* deciſ. 798 nu 4. par.1. diuerſ. vbi de Capitulo Eccleſiæ Tiraſonen. & dec. a 9. part.1. recent. quæ pariter loquitur de iurepatronatus pro parte ſpectante ad Vniuerſitatem Parochianorum, & in terminis Vniuerſitatis Iuriſtarum Cracouien. quæ non habet publicam auctoritatem, vel iuriſdictionem idem reſoluit Rota, & in Cracouien. Parochialis 24 Ianuarij 1618. coram me; Amplius cum hæc Confraternitas viſitetur ab Ordinario, & corrigatur, apparet ea auctoritate non pollere Confraternitatem, vt Ordinario formidi- 21
nem incutere potuerit,& quin ipſe Ordinarius haud difficulter libertatem beneficij vindicare valuerit,& ſic excluditur timor vſurpationis *Put.*dicta deciſ.55. in fin lib. 1. in correct. & *Rota* deciſ.578. numer.2. par. 4 diuerſ. & in Lucana iurispatronatus de Podus 2. Decembris 1619. coram bo. mem. *Selencien.*

Nec obſtat,quod iſti Præſidentes eligantur à Cõmunitate, & propterea dici poſſit Communitatem ipſam præſentare per miniſterium Præſidentium, arg. l. item, §. 1. ff quod cuiuſque Vniuerſit. nomine, & in terminis *Mantic.* deciſ. 161 cum 2. Quoniam obiectum procederet ſi ipſa Vniuerſitas mandaſſet Præſidentibus, vt Louduicum præſentarent, vel ipſi Præſidentes nomine Vniuerſitatis præſentaſſent, ſed cum vniuerſaliter fuerint deputati ab Vniuerſitate ad officium Præſidentiæ, iſte particularis actus præſentationis deindè geſtus non attribuitur Vniuerſitati ſed eorum Præſidentium perſonis,iuxta theoricam *Bart.*in l.a.§. data, nu. 6. & 7. ff de apr. legat. Et vt ſupra dictum fuit hoc iuſpatronatus,ſeù Ius præſentandi non fuit demandatum ipſis Præſidentibus intuitu illorum dignitatis, ſeù Officij, ſed contemplatione eorum probitatis, de qua teſtimonium habent ex deputatione facta ad officium Præſidentię.

Ex quibus reſolutum fuit recedendum eſſe à deciſis, &c.

Firmana Prælegati.
Veneris 25. May 1629.

ARGVMENTVM.

Legatum domus cum onere habitandi, vel ad habitandum importat ius proprietatis tranſitorium ad hæredes, & non commodum nudæ habitationis in vita.

SVMMARIVM.

1 *Legatum domus cum onere habitandi non importat vſumfructum, & nudam habitationē,ſed proprietatem totam, & domum ipſam, & ideò legatum, non extinguitur morte.*
2 *Fallit ſi apparet de contraria voluntate Teſtatoris.*
3 *Non eſt autem coniectura habilis, ſi diſpoſitio ſit expreſſè facta fauore habitationis, niſi Teſtor aliundè appareat voluiſſe ſolum vſum, & ſimplicem relinquere habitationem, num.4.*
5 *Impotentia inhabitandi caſus verificatur in caſu impotentiæ*

potentia proueniente à natura propter mortem.

6 *Fallit reſiſtente voluntate, vel ſubiecta materia non patiente temporalitatem, ac ſi fuiſſet dictum donec & vſque quo vixerit.*

7 *Quod procedit ex mente Teſtatoris coniecturata, vt quia legatum ſit factum fauore hæredum, vel filiorum, cum quibus legatarius ſit iuſſus morari, & declaratur, num 8.*

9 *Declaratur præterea, quando prohibita fuit alienatio.*

Deciſio CCCCVIII.

EX fundamentis Deciſionis in hâc cauſâ factæ,
quæ placuerunt Dominis ſteterunt in deciſis, Cùm
enim Teſtator dixerit verba in ipſaſmet Domos, re-
1 linquendo illas cum onere habitandi, veriſſima eſt
concluſio, quod earumdem proprietas ad hæredes
tranſmiſſibilis, non autem ſimplex vſus, vel habitatio
relicta fuit, iuxta text. in l. ſi habitatio, ff. de vſu, & ha-
bit. & in l. 4. ac l. penult. §. qui fratris, ff. de alim. & ci-
bar. legat. *Menoch.* præſumpt. 133. n. 11. li. 4. cum aliis
in deciſione relatis; Et quamuis hoc non procedat,
2 quando apparet Teſtatorem contrarium voluiſſe, vt
per *Alex.* conſ. 213 n. 5. & ſeqq. lib. 2. & *Surd.* de ali-
ment. tit 2 q. 1. nu. 14 ver. Principalis tamen conclu-
ſio, & n. 15. & conſil. 572. n. 58. De tali tamen contra-
riâ voluntate in caſu propoſito nullibi conſtat, ver-
ba enim illa pro parte Domini Marcelli ad hoc pon-
derata (& hoc relictum ſit ad fauorem habitationis
Domorum dicti Teſtatoris) nil aliud ſignificant, niſi
3 quod Domus fuerunt relictæ cum onere habitandi
fauore habitationis earumdem, ne illæ ſcilicèt deſe-
rerentur, ſed per Fulchum legatarium continuò ha-
bitare remanerent, vt benè deprehenditur ex totius
teſtamenti lecturâ, nec ſunt tantæ potentiæ, vt verba
præcedentia legatum etiam improprietatis de ſui
natura importantia reſtringant, ad ſimplicis, ac nudæ
habitationis relictum, vt in ſpecie inquit idem *Surd.*
dicta q. 1. ſub num. 15. ver. Tamen deciſio &c. &
contrarium poſſet procedere, ſi teſtator in aliâ parte
teſtamenti expreſsè dixiſſet, ſe vſum, vel ſimplicem
habitationem reliquiſſe, tunc enim à tali illius men-
4 tis declaratione, minimè recedendum foret, vt poſt
Socin. ſen. conſil. 102. num. 11. lib. 3. loquitur *Surd.* vbi
ſupra num. 16.

Neque obſtat, quod caſus impotentiæ habitandi
verificetur etiam in caſu impotentiæ proueniente à
naturâ propter mortem ad tradita per *Bart.* conſil.
29. numer. 2. lib. 1. & *Rum.* conſil. 126. numer. 3. lib. 2.
5 Quia hoc non procedit in caſu propoſito, attenta
enim ſubiecta materia, & teſtatoris voluntate, con-
6 ditio illa ſi non potuerit, intelligi debet iuxta natu-
ram, & terminos conditionis præcedentis, & ſic du-
rante vitâ Fulchi habitare debentis ex traditis per
Bart. in l. quiſquis, ff. de leg. 1. *Surd.* conſ. 448. n. 16. &
Moder. Brixien. de ſubſtit. q. 351. n. 26. vt latiùs oſten-
ditur in aliâ deciſione.

Neque etiam obſtat, quod legatum cum illâ con-
ditione reſolutiuâ (etſi illas noluerit habitare, vel non
potuerit) videatur poſſe dici factum ſub conditione
temporali, non ſecus ac ſi dictum fuiſſet, donec, vel
quouſque vixerit, per ea quæ tradit *Eugen.* conſil. 49.
7 numer. 33. & ſeqq. lib. 2. Itavt etiam adimpleta per
Fulchum conditione habitandi donec vixit, adhuc
potuerit per eiuſdem mortem legatum extingui;
Quoniam licèt conditio per conditionem, Si, apta
ſit etiam importare temporalem habitationem, hoc
tamen poteſt procedere, quando aliundè conſtat
de ipſius teſtatoris voluntate, prout eſt quando lega-
tum fuit relictum ſub conditione morandi cum hæ- 8
redibus, & apparet illud fuiſſe factum eorumdem hę-
redum, ac filiorum fauore, vt loquitur *Eugen.* dicto
conſ. 49. n. 36 37. & ſeq. in propoſito verò de tali volú-
tate non conſtat, nec onus habitandi fuit adiectū fa-
uore hæredum cū quibus legatarius morari deberet.

Denique non obſtat, quod legatum fuerit factum,
contemplatione Agnationis & familiæ; Quoniam
vltrà quod hoc non videtur ſubſiſtere, verba enim
teſtamenti ad id probandum per ſcribentes pro Mar-
cello ponderata, ſolùm oſtendunt prohibitionem
alienationis bonorum tam hęreditariorum, quàm le-
gatorum fuiſſe factam contemplatione Agnationis,
non autem legatum prædictum; dato etiam quod hoc
eſſet veriſſimum, non releuaret, quia aliundè pro-
bandum eſſet, agi de legato perpetuo, ac ſucceſſiuo
cum onere reciproco inter illos de agnatione, aliàs
ſemper ſubſiſtunt deducta in deciſione, quod ſuffi-
cit primum legatarium, dum vixit, habitandi condi- 9
tionem impleuiſſe, iuxta tradita per *Bald.* in l. 1. n. 2.
verſ. Nam non præſumitur, C. de legat. & ibidem
Caſtr. n. 1. *Rum.* conſ. 42. n. 5. lib. 1. cum aliis.

Et ceſſat etiam difficultas, quoniam adhuc extant
filij maſculi dicti Fulchi Legatarij, qui ſunt Agnati,
& apti familiam conſeruare, & bona non fuerunt
extra eamdem familiam alienata, ſed adhuc in eà
remanent, ideò in dicta alienationis prohibitione, &
agnationis fauore fundamentum aliquod pro Mar-
cello fieri non poteſt, quinimmò ex dictâ prohi-
bitione alienationis bonorum legatorum benè con-
firmatur concluſio, de quâ ſuprà, quod fuit lega-
ta proprietas, non autem ſimplex habitatio ex con-
geſtis per *Menoch.* de præſumpt. lib. 4. præſumpt.
133. numero tertio.

Et ita deciſum vtrâque parte informante, &c.

Romana Vſurarum.

Mercurij 13. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Vſura vſurarum an exigi poſſit latè, & magiſtraliter declaratur. Item an vſura vſuræ ſi fuerit redacta in ſortem principalem ex nouâ conuentione, itavt breui manu cenſeatur mutuata, an debeatur. Item declaratur an Iudæi poſſint licitè exigere vſuras à Chriſtianis.

SVMMARIVM.

1 *Vſura vſurarum non ſolùm de iure pontificio non eſt permiſſa, ſed nec etiam prima vſura.*
Fœnoris renouatio etiam ex iure ciuili interdicta eſt, num. 1.

2 *Vſura vſurarum nec etiam in ſtipulationem deduci poſſunt, & ſi deducantur, denegatur actio.*

3 *Vſuram vſurarum exigens infamiâ notatur.*

4 *Vſura vſurarum crimen eſt valdè deteſtabile; & eſt pernicies familiarum, ac Reipublicæ ruina.*

5 *Specialium multiplicatio non datur.*
Vſura quod detur, principiis naturæ repugnat, ſed per quandam fictionem hoc euenit.

6 *Fictio cauſata non generat aliam fictionem.*
Ex tacito non inducitur aliud tacitum, num 6.
Acceſſio acceſſionis non datur, num. 6.

7 *Intereſſe alicuius intereſſe regulariter non debetur.*

Deciſ. Clem. Merlini.

8 *Vſura Hebræorum licet per Pontifices tolerentur, non tamen tolerantur vſura vſurarum.*

9 *Vſura vſurarum ſi fuerint redacta in ſorte ex nouâ conuentione, an ex illis debeantur vſura.*

10 *Gloſ. in l. fin. in verbo fin. C. de vſur. damnatur.*

11 *Vſura vſurarum ſi fuerint redacta in ſortem principalem, non præſumitur hoc factum ſpontaneâ voluntate Debitoris, ſed callido commento fœneratoris.*

12 *Vſura vſura ſicuti eſt probibita, ita eſt probibitus modus, per quem indirectè daretur anſa exigendi hanc vſuram vſura, & num. 13.*

14 *Vſura originaliter non poteſt effici ſors per quamcumque cauſam accidentalem.*

15 Cagnol. *in l. vnica, C. de ſenten. qua pro eo quod interest intellectus.*

16 *Damnum emergens, & lucrum ceſſans, vt debeantur qua requirantur, & num. 17.*

18 *Argumentum de intereſſe ad vſuras non valet.*

19 *Vſura eſt omninò improba, & licet ſit tolerata, non tamen ſine peccato exigitur.*

20 *Intereſſe alterius intereſſe nec debetur; & multò magis vſura vſura non debetur, num. 21.*

22 *Conſuetudo exercendi vſuras, an excuſet.*

23 *Abuſus, & corruptela, & non conſuetudo dicitur illa, qua eſt nutritiua peccati.*

24 *Conſuetudo etiam totius Orbis non poteſt excuſare homines exercentes improbum fœnus vſurarum.*

25 *Pontifices Romani, qui conniuentibus oculis diſſimulant primam vſuram in Hebræis, poſitiuè tamen probibent vſuram vſura.*

26 *Soluens aliquid ſpontè, & ſcienter, an ampliùs repetere poſſit.*

27 *Vſuras ſoluens non cenſetur ſcire indebitè ſoluere.*

28 *Scientia certa, & ſpecifica requiritur ad effectum praiudicij.*

29 *In vſura eſt ſpeciale, quod repeti poteſt, etiam ſi fuerit ſcienter, & ſponte ſoluta.*

30 *Vſuram ſi quis ſoluit, lex ſuſpicatur, quod hoc faciat per coactam voluntatem.*

31 *Hebrai an vigore* Deuteron. *c. 23. ibi, non fœneraberis fratri tuo, ſed alieno, poſſint licitè exigere vſuras à Chriſtianis.*

32 *Vſura de Iure diuino, de iure Canonico, & de iure naturali probibita eſt, & de iure diuino tam veteri, quàm Euangelico, num. 33.*

34 *Diſtinctio de iure diuino non ſit inter fratres, & alienigenas, nec inter vnius, vel alterius Religionis ſectatores.*

35 *Mutuum date, nihil inde ſperantes; hoc præceptum Euangelicum, licèt in primâ parte conſilium contineat, in ſecundâ verò continet præceptum.*

36 *Vſura quod ſint illicita, hoc diffinitum in pluribus ſacroſanctis Concilijs eſt.*

37 *Dogmata Nycena Synodus, ſicut ſcriptura ſacra accipienda ſunt, & eius regula ſicut leges ſeruanda sũt.*

38 *Vſura etiam de iure ciuili ſaltem nouiſſimo probibita ſunt.*

39 *Philoſophi Ethnici ſolo lumine natura, vſuram damnarunt.*

40 *Pecunia de ſui natura non eſt apta fructificare, & parere, Nummus nummum non gignit, n. 40.*

41 *Pecunia vſus non diſtinguitur à ſubſtantia eiuſdem pecunia.*

42 *Mutuans quod habeat vſum pecunia, abſurdum eſt, cùm penes mutuarium reperiatur.*

43 *Ius naturale eſt commune cunctis hominibus.*

44 *Homines cuncti ſunt inuicem fratres, & proximi.*

45 *Verba in* Deoteron. *c. 23. ibi, non fœnerberis fratri tuo, ſed alieno, an iſta verba, ſed alieno, ſint germana textus, vide etiam num. 49. & 50.*

46 *Lex naturalis eſt indiſpenſabilis.*

47 *Vſura Hebrais sũt permiſſa ex quadã diſſimulatione.*

48 *Habreis non licet vllo modo citra peccatum etiam attenta lege Moyſis; nec in ſuos, nec in alienos vſuras exercere, & num. 51.*

Deciſio CCCCIX.

PRopoſui dubiũ, An eſſet locus repetitioni Vſurarum in fauorem Domini Comitis Horatij, & cum multa hinc indè non ſatis apertè deducerentur, nec benè deprehendi poſſet in quam cauſam, An ſortis ſcilicèt principalis, ſiue vſurarum referendæ eſſent posteriores quædam ſolutiones per eumdem Comitem factæ; ideò Domini, vt tutior emanaret reſolutio, hodiè tantùm firmare voluerunt, vſuras vſurarum non deberi, alia verò ad particularem reiecerunt diſputationem.

Reſolutionis autem fundamentum eſt, quia non ſolùm de iure Pontificio, quo nedum vſuræ vſurarum, ſed nec ipſa prima vſura permiſſa eſt, verùm etiam de 1
ipſo iure ciuili hic anatociſmus, & fœnoris renouatio interdicta eſt, ita de iure Digeſtorum in l. placuit, ff. de vſur. & in l. ſi non ſortem, ff. de cond. indeb. Vbi quod nec etiam in ſtipulationẽ deduci poſſunt vſuræ vſurarum, etſi deducantur denegatur actio, & in l. Præces, ff. de re iud. & de iure, Codicis in l. improbũ, 2
C. ex quib. cauſ. in fam. irrog. vbi Diocletianus, & Maximianus improbum fœnus appellant, hâſq; vſurarũ vſuras exigentibus infamiam irrogant, & acriùs dam- 3
nauit *Iuſtinianus* in l. vt nullo modo, C. de vſur. & aduerſari iuri diuino, Canonico, & ciuili dixit Gloſ. & 4
tradunt communiter Canoniſtæ in cap. quia in omnibus de vſur. *Conrad.* de contract. tract. 2. q. 22. ver. 6. concl. *Villagut.* de vſur q. 7. n. 12. & 13. vbi etiam de communi latè *Biſfeld.* in dicto cap. quia in omnibus quæſt. 2. 3. & 4. per tot. de vſur. eleganter *Gregor. Tholoſan.* ſyntagm. iur. li. 22. cap. 3. nu. 6. & ſeqq. *Menoch.* plenè de arbitr. iud. li. 2. caſ. 119. n. 34. & ſeq. & conſ. 1181. n. 7. *Vueſembec.* conſ. 72. nu. 6. li. 2. *Oſaſcb.* deciſ. 137. nu. 6. & ſeqq. *Surd.* de aliment. tit. 1. quæſt. 42. n. 37. *Molin.* de contract. diſput. 304 num. 12. *Rota* dec. 63. num. 3. par. 1. & deciſ. 315. numer. 8. par. 2. diuerſ. Et improbitatem huius anatociſmi valdè deteſtatur perniciémq; familiarum, ac Reipublicæ luem vocat. 5
Fr. Six. Medic. de fœnot. Iudæo. li. 2. cap. 14. in princ. Ratio autem prædictorum eſt, quia non datur multiplicatio ſpecialium, nam ſpeciale eſt, & principij naturæ repugnat, vt infrà deducetur, quod detur vſura, ſed per quamdam fictionem hoc euenit, fictio autem cauſata non generat aliam fictionem, ſicut dicimus ex tacito non induci aliud tacitum, vt plura 6
exempla adducens comprobat *Decian.* conſil. 49. nu. 47. & ſeqq. & maximè n. 50. li. 2. ſic non datur acceſſionis acceſſio. *Ruin.* conſil. 55. n. 17. lib. 2. nec dantur fructus fructuum, l. videamus in fin. princ. ff. de vſur. nec intereſſe alterius intereſſe regulariter debetur, 7
Ruin. conſil. 55. n. 16. & conſil. 56. nu. 13. lib. 2. Et ideò ſanctè, ac prudenter Pontifices, qui pro tranquillo 8
Status Eccleſiaſtici regimine, & ad turpiora euitanda tolerant vſuras Hebræorum, non tamen tolerant vſuras vſurarũ, vt in Capitulis datis in Summario n. 4.

Neque obſtat, quod vſuræ vſurarum fuerint redactæ in ſortem ex nouâ conuentione, & ita breui manu cenſeantur mutuatæ eidem Comiti Horatio, vnde tamquàm ſors, licèt conflata ex vſuris reputandæ

9 dæ ſint, & conſequenter ex huiuſmodi ſorte aucta,
ſeu ſortis incremento vſuræ debeantur, iuxta tradi-
ta per *Ruin* conſ. 55.n.20.lib.2. *Borgnin.*dec.21.n.30.
*Menoch.*de arbitr.iud.caſ.119.n.19. *Scacc.*de camb §.
10 6 gloſ.1.n.82 in fin.& in terminis vſurarum, gloſ.in
l.fin.in final.verb. C. de vſuri Quia Doctores præ-
dicti loquuntur in intereſſe licito, qui non eſt caſus
noſter, Gloſa verò, quæ loquitur de vſuris, reproba-
tur à *Bald* & *Salycet.* in dicta l. fin. & de communi
poſt *Caſtrenſ.* ibidem teſtatur *Anton. Faber* in ſuo Co-
dice li 4.tit 24. defin.t.1 t.num.4. *Minadous* dec.17.
*Petr.Greg Tholoſ.*de vſur li.2. cap.3.nu. 13. *Cuiac.*ob-
ſeruat.iur.lib..cap.39.ver. Eſt autem hæc vſura; *Pap-
pon.*arreſt Gall.li.12.tit.7.arreſt.11 *Io Grueil.*dec.Se-
nat.Dolan.103.n 1.& ſeq. *Fab.*de Ann conſ.48.n.7.
& ſeq *Ryderic.*de annuis reddit.li.3 queſt.4.n 23.vbi
quod lex præſumit non ſpontanea voluntate debi-
toris, ſed callido commento fœneratoris, & ingenio-
11 ſa auaritia, ad fraudandam legis prouiſionem, haſce
vſuras in ſortem redactas fuiſſe; Et ſicuti prohibita
eſt hæc vſura vſuræ, ita prohibitus eſt modus, per
12 quem indirectè, & fraudulenter daretur anſa ſub ſpe-
cioſo hoc nomine ſortis auctæ exigendi eamdem
vſuram vſuræ, vt benè per *Butrigar.* in dicta l. vt nullo
modo, C. de vſur. Et mirum eſt, quomodo *Accurſiũ* in
13 dicta Gloſ. effugerint verba *Iuſtiniani* ibid. in dicta
l. vt nullo modo, C. de vſur. vbi diſertis verbis hoc
tamquam techinam, & cõmentum in fraudem ana-
tociſmi reprobat, ibi, Si enim vſuras in ſortem redi-
gere eſſet conceſſum, & totius ſummæ vſuras ſtipula-
ri, quæ differentia eſſet debitoribus, à quibus reverà
vſuræ vſurarum exigerentur, & hoc fuiſſet non re-
bus, ſed verbis tantummodò legem ponere, & idcò
poſteà idem Iuſtinianus prohibet vſuras etiam præ-
teriti temporis redigi in ſortem, & iterum ſtipulari,
& ſemper vſuras manere declarat, & tantummodò
ſorti antiquæ vſurarum incrementum accedere, &
ſic ad effectum huius ſuperfœtationis non poteſt
conſiderari aucta primæ illa ſors principalis, & hinc
14 bene dixit *Bald.* in l.vlt.in 1.notab.C.de vſur. rei iud.
quod illum, quod eſt originaliter vſura, non poteſt
effici ſors per quamcumq; cauſam accidentalem, &
ſequitur *Menoch.*conſil. 300.num.91.

Nec contrarium dicunt *Cagnol.* in l. vnica, C. de
15 ſent.quæ pro eo, quod intereſt n.46.ver.quibus non
obſtantibus tom.2. *Menoch.* conſ.1181.nu 8.& 9.&
13 & alij qui pro Hebræis deducuntur, iſti enim lo-
quuntur in intereſſe licito, quando ſcilicèt damnum
emergens, vel lucrum ceſſans iuſtificatur cum requi-
16 ſitis *Caſtrenſ.* in l. 3.§ ratione, ff. de eo, quod certo lo-
co, nedum reſpectu ſortis principalis, vt quia non re-
ſtituta ipſa ſorte paſſus fuerit damnum, vel amiſerit
lucrum certum, & licitum, quod præ manibus habe-
bat creditor, ſed etiam reſpectu ipſius intereſſe, nem-
17 pè quando ob non præſtitum iuſtum intereſſe aliud
damnum paſſus eſt, vel lucrum certum, & iuſtũ ami-
ſit, vt benè declarat *Minado.* dicta dec.17.& *Vueſem-
bec.* dicto conſ 72.n.7.li.2.& *Menoch.* dicto caſ.119.
num.38.& ſeq. *Rota* Ianuen.deciſ.78 num.16. *Ruin.*
conſil.103.num.4.lib.1.quod ſecus eſt in vſuris, non
valet enim argumentum de intereſſe ad vſuras ma-
18 gis odioſas, *Cagnol.* in l.vnica. C.de ſent. quæ pro eo,
quod intereſt, nu.35.& 46. *Menoch.* dicto caſ.119.
num.38.39.& ſeq. *Moret.*conſil 65.n.3. *Rota* Ianuen.
dicta deciſ.78.n.16.ver.Nec obſtat, quod vſuræ vſu-
rarum, qui aſſignant etiam rationem differentiæ in-
ter vſuras, & intereſſe, hoc enim intereſſe legitimè
19 iuſtificatum, iuſtè exigitur, vndè non ita abſonum
eſſet, ſi huiuſmodi primum intereſſe in ſortem reda-
ctum gigneret aliud intereſſe, quatenus, & hoc ſe-
cundum legitimè iuſtificaretur, at ſecus in vſuris,
quia & prima vſura omninò improba eſt, & licèt
tolerata, non tamen ſine peccato exigitur, & propte- 20
reà nullo modo ſub quouis prætextu aliam vſuram
debet producere, alioquin eſſet multiplicare priui-
legia, & abſurda, & radix infecta germinaret.

Immò quod magis eſt, non defuerunt grauiſſimi
Auctores, qui dixerint, quod nec etiam intereſſe al- 21
terius intereſſe debeatur, prout *Dec.* in cap. cùm Ve-
nerabilis, n.61.ver Sed retenta communi opinione
extra de except. *Bologn.* in dicta l.vnic. num.128. vbi
contrariam opinionem *Cagnoli*, vti periculoſam re-
fell.1, C.de ſentent quæ pro eo, quod intereſt, *Franch.*
deciſ.254.num. 14. *Peregr.* viden. conſil.85. num 28.
lib.3.& de Iur.fiſc.lib.6.tit.7.num.31. verſ. Item in-
tereſſe, *Moret.*conſ.65.nu n.3. *Rota* Ianuen, dec.87.
num.8.ſub verſ. Item dubitatum fuit, vt refert Ita iu-
dicatum fuiſſe *Minad.* dicta deciſ. 17. vbi indem,
quod in Regio conſilio fuit ita ſeruatum, *Fab.* de An.
conſil.48.n.6. & ſeq qui poſtremi Auctores loquũ-
tur etiam in caſu, quo primum intereſſe redactum in
ſortem, & negant adhuc poſſe producere aliud in-
tereſſe, & propterea ſi intereſſe alterius intereſſe non
debetur, multò minùs vſuræ vſurarum, in quibus nul-
la eſt difficultas, quia præcisè *Iuſtinianus* in dicta l.
vt nullo modo illas damnauit, prohibuitq; vſuram
ad effectum redigi in ſortem.

Nec iuuari poſſunt Hebræi ex conſuetudine mu-
tandi ſub fœnore Chriſtianis, quam conſuetudinem
facti releuare dixit *Alex.* conſil.57.lib.1.& conſil.8. 22
per tot lib 6 *Cephal.*conſil 549 n.90. Quia non con-
ſuetudo hæc, ſed abuſus, & corruptela peccati nutri-
tiua cenſeri debet, quæ propterea reijcienda omni-
nò eſt, nec vllatenùs attendenda, c quia in omnibus, 23
& ibi gloſ.in verb.multi de vſur.Clem.1.eodem tit.
*Abb.*cõſ.22.n.2.ver. Non obſtat generalis conſuetu-
do li.2.vbi dixit, quod quęlibet cõſuetudo etiã totius
Orbis non poteſt excuſare homines exercentes im-
probum fœnus vſurarum, *Bero.* conſ.167. n.10. ver. 24
Non obſtat, quod conſuetudo lib.1. *Couar.* var. reſol.
li.3.cap.1.n.8 *Clar.* in §. Vſura, n.7. *Alex.de Neuo.*
qui loquitur de conſuetudine Hebræorum fœneran-
di conſil.102.n.15. *Cacheran.* conſil 51.n.6.& 7. *Rot.*
deciſ.193.n.1.par.1 diuerſ. & fuit dictum in Roma-
na Societatis 2. Iunij 1570. *Lancellotto*, & in Ro-
mana cenſus 13. Iunij 1594. coram *Blanchetto*, & in
Vrbeuetana cenſus 6. Iunij 1594. coram *Gypſio*, &
Pontifices Romani, qui conniuentibus oculis diſſi- 25
mulant primam vſuram in Hebræis, poſitiuè tamen
prohibent vſuras vſurarũ, etiam in iiſdem, & *Alex.* lo-
quitur ad effectũ excuſandi à pœnâ criminali, non ad
effectũ denegandi repetitionem ciuiliter intentatam.

Neq; obſtat ſpontè, & ſcienter ſolutas fuiſſe iſtas
vſuras per Comitem Horatium, & ſuſcepiſſe termi-
num ad ſoluen. atq; ideò repeti non poſſe ad l. 1. C.
de cond. indeb. Quoniam huiuſmodi ſcientia non 26
præſumitur, vt in puncto in ſoluente vſuras, quod
non cenſeatur ſciuiſſe indebitè ſolui, dixit *Alex.* conſ.
80.n.15 lib.3. *Gratian.*diſcept. for. c.911 n.13. & ta- 27
men ad effectum præiudicij certa, & ſpecifica ſcien-
tia requirebatur cum omnibus qualitatibus, & cir-
cumſtantiis, gloſ.in cap. concertationis, verb. ſciue-
rit, & ibi *Gemin.* de appell.in 6. *Natt.* conſil.636. nu. 28
192. *Surd.* conſil.190. num. 136. & denique in vſura
hoc eſt præcipuum, quod repeti poteſt, etiam ſi fue-
rit ſcienter, & ſpontè ſoluta, *Alex.* dicto conſil. 80. 29

nume.11.12.13.& 14. *Rimin.iun* conſ.399.nume.71.
Rota dec.291.n.6.par.4.diuerſ. & fuit dictum in Vr-
beuetana nullitatis Centus 29.Maij 1595.coram *Gy-
pſio*,& in Romana Societatis 10. Iunij 1600. coram
Card. *Lancellotto*; lex enim in ſoluente vſuram ſuſpi-
30 catur coactam voluntatem, *Bart.* in l. ſi non ſortem,
§.ſi quis ex falſa,ff.de cond.indeb. *Iaſ.* in l.1. nu.12.
ver.5.limita eodem tit. *Dec* in l.cuius per errorem,
n.3.ff.de reg iur. *Menoch.* conſil.300 n.13.

Toto autem Cœlo hallucinantur Hebræi, dum
putant impiam eorum vſurarum exactionem à Chri-
31 ſtianis poſſe tueri ex *Deuteron.* cap.23.ibi, non fœ-
nerabeiis fratri tuo, ſed alieno, & ſic ex lege Moyſis
Deum ſibi ipſis indulſiſſe fœnerari exteris; Nam pro
obiecti reſolutione præmonendi ſunt vſuram,& iure
Diuino,& iure Canonico,& iure etiam naturali pro-
32 hibitam eſſe, de iure Diuino tam antiquo, quàm
Euangelico id clarum eſt; De iure quidem diuino
veteri cõſtat in Exod.c.22. *Ezechiel.* 18.Pſal.14.& 54.
vbi non fit diſtinctio inter fratres,& alienigenas,nec
inter vnius,vel alterius Religionis ſectatores;de iure
etiam Euangelico ex *Luc.* c.6. mutuum date nihil in-
33 dè ſperantes,cuius dicti,quamuis prima pars ſcilicèt,
mutuum date,communiter contineat conſilium, at-
tamen poſterior pars, nempè, nihil indè ſperantes,
34 continet præceptum,vt in d.c.quia in omnibus,& in
c.ſuper,& c.conſuluit de vſur.& benè Diu. *Thom.* 2.
2.q 78.art.1.ad quartum,& ita videtur etiam intelle-
xiſſe Vrbanus III.in d.c. conſuluit, & aptè *Franc. de
Pitigianis* ſuper 4.ſent.diſt.15. q.2.art.2. ver. dico 4.
35 De iure autem Canonico non dubitatur, & extant
textus rotundi in c. quia in omnibus ext. de vſur. &
clem ex graui eod.tit.& diſtinct.46.& 47. per multa
capita,& 14.q.1.& q.4.Idémq; in pluribus ſacroſan-
ctis Conciliis definitum fuit, vſuras nempè illicitas
36 eſſe,& ſignãter in Synodo Nicæna 1.c.17.& cùm *Iu-
ſtinianus* in l.1.& 2.& l.non reddentes,§.ſuſcepimus,
C.de Sum.Trin.& fid.Cath.& in §.1.auth.de Eccle-
ſiaſt.tit.eiuſdẽ Nicæna Synódus obſeruãtiam perpe-
37 tuò manſuram voluerit,& iuſſerit, illiuſq; dogmata,
ſicut ſanctas ſcripturas accipiẽdas,& regulas ſicut le-
ges ſeruandas eſſe mandauerit;hinc rectè deprehen-
ditur hodie etiã ex iure ciuili ſaltem nouiſſimo, vſu-
ras eſſe prohibitas,quemadmodùm docuit gloſ. in di-
38 cta l.1.in verb.Petrum Apoſtol. & *Gregor. Tholoſan.*
ſyntagm.iur.li.22.ca.3.n 18.ver.Iure hoc,& D. *Fa-
chin.* controuer.iur.li.9.ca.30.ver.Mouet me potiſſi-
mùm. Verum,& ipſo Iure naturæ prohibita eſt vſura,
39 & reſiſtit eius dictamini,ipſiq. Philoſophi Ethnici ſo-
lo lumine naturæ eam damnarunt vt *Ariſtot.* 1.Poli-
tic.c.7.& 4.Ethic.c.1.ad fin.vbi mutuationem vſurariã
40 eſſe maximè præter naturam probat, pecunia enim
ſuâ naturâ nõ eſt apta nata fructificare,vel parere,nec
nummus gignit nummũ.Præterea per mutuum trãſ-
fertur dominium in mutuariũ, nec vſus pecuniæ di-
ſtinguitur à ſubſtantiã eiuſdem pecuniæ, & vſus eſt
illius alienatio,& quaſi conſumptio ſubſtantiæ;vndè
iuris naturalis dictamini repugnat,quod res alterius
alteri ex iuſtitiã pariat emolumentũ vltra ſortem,&
quod mutans habeat vſum pecuniæ, quæ penes mu-
41 tuãtem reperitur,vt appoſitè comprobat D. *Thom.* 1.
2.q.78.art. 1. *Conrad.* de cõtract. queſt.12.ver. Secon-
da cõcluſio, *Sot.* de iuſt.& iur.li.6.q.1.art.1. *Bald.* cõſ.
449.n.2.li.3. *Oſaſch.* dec.137.n.7. *Couar.* var.reſol.li.3.
c.1.n.5. *Molin.* de contract.diſput.304.n.7.Si autem
42 principiis naturæ aduerſatur vſura,& prohibita,quia
mala in ſe, & intrinſecè, non mala, quia prohibita,
ergo non rectè fit diſtinctio inter fratres, & alieni-
genas,cùm ius naturæ ſit commune cunctis homini-
bus,imò D *Thom* q.12.de malo art.vlt.& d.q 78.art. 43
1. in 2. 2. docet cunctos mortales eſſe inuicem fra-
tres,& proximos ex parabolâ *Luc.* 10. Nec omitten-
dum eſt,quod multi etiam ſuſpicati ſunt verba illa, 44
ſed alieno, non germana eſſe, nec a Moyſe poſita,at
ab Interpretibus Collegij Ginãdrin pro gloſſatione
adiecta fuiſſe,vt refert *Hieronym.* de Luc. de Camb. 45
§.reſtat videre n.15.& ſeq.& n.19.vbi addit,quod in
Bibliis antiquis, & correctis etiã hebraicis illa ver-
ba,ſed alieno, non habentur in Textu,ſed ſũt in glo-
sâ,obſeruátq; idem *Hieronym.* de Luc.in eodem cap.
23. *Deuteronom.* Idumæum appellari fratrem, prohi-
beriq; Hebræis odium ergaÆgyptium, qui tamen
hoſtes erant, & infenſi Genti Iſraelitæ, vndè non
videtur congruere,quod in eodem cap.23.conſtitua-
tur diſcrimen inter fratres,& alienigenas.

Verùm eſto,non Interpretum adiectione illa ver-
ba,ſed alieno,irrepſiſſe,at prolata fuiſſe à Moyſe,pro-
vt verum dicendum videtur cùm etiam in purga-
tiſſimis Bibliis habeantur,non indè tamen abſq; cri-
mine fœnerari poſſunt Hebræi, quia illa aduerſati-
ua,ſed alieno, non fuit diſpenſatio, ſeu relaxatio, lex
enim naturalis eſt indiſpenſabilis,& nihil Iuri natu- 46
ræ aduerſum licuit vnquam Iudæis,nec tamquam li-
cita in eo loco permiſſa fuit vſura Hebræis, ſed ſo-
lùm tamquam impunita ad maiora mala euitanda,
quemadmodum,& libellum repudij permiſit Moy-
ſes ad interfectionem vxorum euitandam,& ſic hæc 47
vſurarum permiſſio comparatiua fuit ex quâdam diſ-
ſimulatione,ne ſcilicet,quod turpius erat,fratres ſuos
Deum colentes vſuris exhaurirent Hebræi, ad quod
fœnus proni admodum,& procliues erant,ita expli-
cant *Guielm. Pariſien.* Epiſc. de legib. circa princ.
Henric. de Aſia de contract. *Alex.* de Ales.3.par.q.
59.membr.4.art.1.D. *Tho.* 2.2.q.78.art.1.& ibi *Caiet.*
Turrecrem. Sot. & alij relati per *Couar.* d.li.3.var reſol.
c.1.n.7. *Bermon.* Chouer.viden. de public. concub.§.
de finali ſpecie,n.6.& 7. vtiturq; congruo exemplo
Lothi *Besfeld.* in d.c.quia in omnibus q.2. per tot. de
vſur. *Alex* de Neuo,conſ.101.n.1.& 2. & conſ. 102.
n.3. *Ludouic. Pegner.* dec.30.n. 10. *Lup.* de vſur.§ 4.nu.
69.& 70. *Leſſ.* de iuſt & iur.li.2.c.20.de mutuo,& v-
ſur.dub.4.n.30.& *Molin.* de contract.d. diſput.304.
n.15 & ſeqq. *Hieron.* de Luc.d.§.reſtat.n.19. *Pr. Sixt.*
de fœnor.Hebræor.lib. 2 c.3.4.& 5.& d.c.3.atteſta-
tur Romæ à Philippo Archinto Vicario Papæ,& po-
ſteà Archiepiſcopo Mediolanen.præuio reſponſo pe-
ritiſſimorum Rabbinorum,declaratum fuiſſe per ſẽ-
tentiam nullo modo citra peccatũ etiam attenta lege
Moyſis licere Hebræis,neq; in ſuos,neq; in alienos
exercere vſuras,Rabbiniq. illi retulerunt verba *Deu-
teron.* d.c.23. non ſuffragari, & idem etiam per laudũ 48
Ferrariæ pronunciauit ab ipſis Hebræis arbiter de-
putatus Paulus Contugus eximius,& magni nominis
I.C.aſſentientibus doctoribus Lombardiæ Rabbi-
nis,vel ſaltẽ dicendũ eſt Moyſem per illa verba, ſed
alieno nõ conceſſiſſe mutationem veram vſurariam,
ſed ſimilitudinariã, cùm n. Gentiles detinerẽt terram
promiſſionis iniuſtè,quia Hebræorũ erat,nec hi bel-
lo eã vindicare valerent,poterãt ſub palliato nomi-
ne vſuræ aliqua ex parte ab hoſtibus recuperare quod
eorum erat,& illud non erat alienũ rapere,ſed quod
ſuũ erat redimere,nec erat accipere lucrũ ex mutuo,
ſed mutui occaſione aliũde vindicare debitũ, in quo
propriè vſura nõ cadit,ſed tantũ ſimilitudinariè.c.1.
de vſur.&ibi gloſ.vlt.& cõfert tex.in c.fin.q.4. & ita
locũ illũ *Deuter.* c.23.tẽperant,& exponũt *Amen.* in c.1.
num.6.

Digitized by Google

num 6.d: vſur. *Lud. a. Peguer.* d. dec ſ. 30. numer. 10. *Molin.* de contract. d. diſp 304. n. 16. *Hieron.* de Luc. & *Couarr.* locis præallegatis, & *Pitigian.* in 4. ſent. diſt. 35. q. 2. art 13. verſ. Poteſt, & alter, Qui omnea ideò concludu. Hebræia non licere abſq; libe criminis viuras exigere a Chriſtiana, vel ab alijs, & etiam idem dixit *Bald* conſ 449. n. 12. li. 3. *Alex.* conſ. 1. n. 1. verſ. 7 hoc etiam lib. 2. *Caſtr.* conſ. 196. nu. 3. lib. 2. plenè *Alex.* de Næuo conſ. 100. nu. 1. & conſ 101. per tot. & conſ. 102. n. 1. *Guidop.* in tract. de vſur. in princ. n. 41. *Clar.* in §. vſura, num. 7. verſ. Hoc autem, *Lup.* de vſur 4. 4. n. 71. cum alijs, &c.

Et ita vtraque parte informante per Dominos vnanimiter concluſum fuit, &c.

Romana Vineæ.
Mercurij 13. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum manutentionis qualiter poſſit probari. Appellationis cauſa, ſi ſit commiſſa cum clauſulâ, non retardatâ executione, quid operetur d. clauſula, & qualiter intelligatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio al cuius benè probatur ex confeſſione partis aduerſæ, vocando eum detentorem.*
2 *Teſtes qualiter debent deponere, vt poſſeſſionem alicuius probent.*
3 *Iudex ſi mandet aliquem amoueri à ſua poſſeſſione, ex hoc præſupponitur, quod ille poſſidebat.*
4 *Poſſeſſione quis priuatur per ſententiam Iudicis, in te tige dummodo ſit valida, & iuſta.*
5 *Iudex quando nulliter, & iniuſtè procedit, non priuat quem ſuâ poſſeſſione.*
6 *Manutentio etiam datur ratione ciuilis poſſeſſionis.*
7 *Cauſa ſi ſit commiſſa cum clauſula, non retardata exequutione, tunc non poteſt procedi per viam manutentionis, ſed diſputandum eſt ſuper d. exequutione.*
8 *Clauſula non retardata exequutione, impedit Iudicem ad quem, ne ipſe poſſit prohibere, quin Iudex à quo executioni demandet eius ſententiam.*
9 *Clauſula, non retardata exequutione, non facit, quòd ſi poſteà detegatur iniuſtitia, vel nullitas ſententiæ, Iudex ad quem non poſſit concedere manutentionem, vel per viam attentatorum reuocare exequutionem.*
10 *Signatura non præſumitur per clauſulam, non retardata executione, velle conſouere iniuſtitiam ſententiæ ſi ea iniuſta, vel nulla detegatur à Iudice ad quē.*
11 *Signatura non cenſetur per clauſulam, non retardata executione, velle remedium manutentionis auferre ab eo, cui per Iudicem à quo illatum eſt grauamen.*

Deciſio CCCCX.

VNanimi Dominorum conſenſu reſolutum fuit Margaritæ Tomaſinæ dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione vineæ de quâ agitur.

Quoniam conſtat de poſſeſſione eiuſdē, Tum ex cōfeſſione Pauli Ghiſlantij in monitorio emanata, in quo ipſam Margaritam appellat detentricem, *Rota*
1 deciſ. 802. num. 1. par. 1. diuerſ. & in recent. dec. 325. num. 2. par. 2. & apud S. mem. Gregor. XV. deciſ. 200. num. 2. & fuit dictum in Lunen. Sarzanen. beneficij 3. Iulij præteriti coram me, Tum ex Teſtibus examinatis, & de eâdem poſſeſſione benè deponentibus,
2 iuxta tradita per *Menoch.* de retinen. remed. vlt. n. 34. *Rota* coram Cardinali *Seraph.* deciſ. 392. & in recent. *Deciſ. Clem. Merlini.* deciſ. 669. numer. 3. par. 2. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec. 2391. num. 1. & in Romana Vineæ 17. Martij 1628. coram me, Tum demum ex ſententiâ Iudicis, in quâ mandant Margaritam amoueri à poſſeſſione, & proindè ſuppoſuit illam 3
poſſidere, arg. l. manumiſſiunis, ff. de iuſt. & iur. l. decem, ff de verb. oblig. *Rota* dec. 347. num 1. par. 2. recent. & apud S. mem. Gregorium XV. dec 200. nu. 2. de quibus omnibus in Summario Margaritæ numer. 2. & 3. vndè manutentio denegari non poteſt, vulg. §. retin. Inſt. de interd. cum concord.

Non obſtat, quod Margarita per ſententiam Iudicis fuerit ſuâ poſſeſſione priuata, quoniam cùm fuerit reſolutum Iudicem nulliter, & iniuſtè proceſſiſſe, vt in deciſione ſub die 14. Iunij præteriti coram me 4
in hâc cauſâ emanatâ, conſequenter non cecidit à ſuâ poſſeſſione ciuili, iuxta doctrin. *Angel* in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas nu 2. ad fin. ff de ac quir. 5
poſſ. *Rota* diuerſ dec. 801. n. 7. par. 1. & dec 81. nu. 9. par. 1. recent. & fuit dictum in Dertuſen. Beneficij 5. Iulij 1627. coram me, ratione cuius competit manutentio cum Margarita, nunquam ſe habuerit pro ſpoliata, *Rota* in recent. dec. 555. nu. 2. par. 1. & coram S. 6
me. Greg XV dec. 9. n. 4 & dec 46. n. 9. & coram bo. me. Card. *Cauallerio* dec 37. n. 1. & in præallegata Dertuſen. Beneficij coram me.

Nec obſtare viſum fuit, quod cum in *Rota* fuerit commiſſa cauſa nullitatis cum clauſulâ, non retardatâ executione, non poſſit procedi per viam manutentionis, ſed diſputationem ſuper dictâ executione 7
prius eſſe terminandam iudicio Ordinario quoniam huiuſmodi clauſula impedit quidē Iudicem ad quē 8
ne ipſe poſſit prohibere quin Iudex à quo executioni demandet eius ſententiam, ſed tamen non facit quod ſi poſteà detegatur iniuſtitia, vel nullitas eiuſdem ſententiæ non poſſit concedere manutentionē, 9
vel per viam attentatorum reuocare executionem, vt cenſuit *Rota* apud S. me. Gregor. XV. dec 91. n. 11. vbi addent. latius explicant, & de obſeruantiâ Rotæ teſtantur, & idem fuit dictum in Britonorien. Canonicatus 6. Martij 1626. coram bo. m. Patriarcha *Manzanedo*; nec enim ſenſus præſumitur Signaturæ per 10
huiuſmodi clauſulam conſouere executionem ſententiæ ſi ea iniuſta, vel nulla detegatur à Iudice ad quem, nec remedium manutentionis auferre ab eo, cui per Iudicem à quo illatum eſt grauamen.

Et ita deciſum, &c.

Romana Retractus.
Lunæ 18. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Conſortium vt habeat locum ad effectum retractus quale eſſe debeat & quę requirantur. Item an conſortium in re fructifera conſiſtere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Conſortium vt habeat locum, requiritur communio, & participatio Domini in eâdem re.*
2 *Conſors amplius non dicitur, quoties quis ocularitur, ſeu certitudinaliter rem, ſeu quotam ſuam agnoſcit diſtinctam ab alio.*
3 *Conſortium eſt communio, & ſocietas quadam à lege inducta, quæ per diuiſionem ipſo iure reſoluitur.*
4 *Parietis intermedij conſtructio inducit diuiſionem, n. 7.*
5 *Conſortio vt ſit locus, ſufficit milleſima pars, declara vt infrà num. 15.*
6 *Communio parietis non facit communionem domus.*

8 *Domorum diuiſiones per quæ conſiderentur.*
9 *Conſortium non conſideratur, quando alter in pariete alterius non poteſt conuerſari, & tranſire.*
10 *Vicini tunc ſunt potius, quàm Conſortes, qui termini multum inter ſe differunt.*
11 *Vicinus ille intelligitur, qui alteri in ædificio contiguus eſt.*
12 *Vicinitas tunc, & non conſortium reſultat, quando domus, vel manſiones inuicem ſe tangunt.*
13 *Domus ſi pluribus ſolariis conſtat, & in ſingulis particulares Domini ſi adſint, tunc quando alter ſolarium ſuum vendere voluerit, tenetur habenti ſolarium inferius denunciare, & præferre.*
14 Ioan. de; Amic. *conſ.* 10. *n.* 18. *& alij declarantur.*
16 *Retractus vt habeat locum propter conſortium, requiritur, quòd rei dominium ſit pro indiuiſo.*
17 *Ad conſortij effectum requiritur quod pars quam quis habet in re, influat in ſingulares partes totius rei, itavt in qualibet gleba, ſeu latere partem ſuam habeat.*
18 *Hypotheca non cadit in re propria.*
19 *Conſortium in cenſu, vel alia annua præſtatione an conſtitui poſſit.*
20 *Conſortium intelligitur eſſe in proprietate, & ſubſtantia rei, non autem in fructibus.*
21 *Vſumfructum ſi duo ſimul habeant, tunc ſi vnus partem ſuam vendere vult, alter vti conſors in eodem vſufructu præfertur.*
22 *In Rebus claris non eſt opus perquirere interpretationem ea antecedentibus, vel ſubſequentibus.*

Deciſio CCCCXI.

CVm hæc cauſa diſcuteretur ſub die 19. Iannarij
præteriti quatuor excitatę fuerunt difficultates;
Prima an R.P.D. Gratus eſſet Inquilinus, vel ſubin-
quilinus, Secunda, An D. Cæſar Leoncellus tamquam
cenſuarius in retractu præferendus eſſet Inquilino;
Tertia, An eidem Domino Cæſari ſuffragaretur con-
ſortium; Quarta, An ſaltem poſſet dici Vicinus iux-
ta requiſita Bullæ Gregorianæ de Iure congrui; Quæ
omnes difficultates reſolutæ fuerunt in fauorem In-
quilini; Verum cùm materia ſit valdè exemplaris, &
frequens in Curia, volui iterum in diſceptationem
reuocare, Et hodiè Domini diligenter denuò exa-
minato negocio, putarunt ſtandum eſſe in deci-
ſis in omnibus, exceptâ vltimâ difficultate, ſu-
per quâ aliàs particulariter mandarunt inſtitui di-
ſputationem.

Et quoad primam, & ſecundam difficultatem vtrin-
que Informantes dabant manus deciſioni, ſub die 29.
Ianuarij emanatę, & Dominis etiam placuerunt deci-
ſionis fundamenta, vndè totus cauſæ nodus poſitus
erat in conſortio, quod deducebatur ex manſionibus,
& Cella Vinaria, ac ex ceſſione Iſabellæ; Et in hoc
etiam Domini cenſuerunt neutrum ex dictis conſor-
tiũ ſubſiſtere, & ſic ſtandum eſſe in deciſis.

Nam quoad manſiunculas, & Cellam Vinariam,
vera eſt Concluſio, quod ad effectum conſortij re-
quiritur communio, & participatio Dominij in eã-
dem re, *Bald.* in l. dudum, n. 1. & ibi *Salycet.* nu. 1. ff. de
1 contrah. empt. *Dec.* in c. cùm M. Ferrarienſis nume. 1.
& 2. & ibi *Silueſt. Aldobrand* in addition. & *Rip.* n. 9.
& 52. de conſtit. *Gozadin* conſ. 79. n. 1. 2. 3. & 4. *Iaſ.* in
conſ. 185. nume. 2. col. 4. verſ. Quinto &c. *Gregor. Lo-
pez* ad leg. 55. tit. 5. par. 5. in Verbo communalmen-
te, plenè *Hieronym. Pertol.* de conſort. cap. 1. num. 3. &
ſeqq. & cap. 8. n. 2. & ſeqq. & cap. 52. num. 1. & ſeqq.
Adeò vt quoties res eſt diuiſa, & vnuſquiſq; oculari-
ter, ſiue certitudinaliter rem, ſeu quotam ſuam agno- 3
ſcit diſtinctam ab alio, conſors amplius dici non po-
teſt, quia opus eſt quod pro indiuiſo, & in ſolidum
poſſideatur, nec vlla pars ſeiunctim poſſit ad oculũ
demonſtrari, *Bart.* in l. re coniuncti, n. 13. & ibi *Iaſ.* n.
103. vſq; ad 111. *Rip.* nu. 3. & 73. de leg. 3. *Caſtr* in l.
huiuſmodi, §. quibus, nu. 2. & ibi *Iaſ.* nu. 1 ff. de leg. 1.
idem *Caſtr.* in l. 1. n. 1. ad med. verſ. In quæſtione verò
ff. de vſufruct. accreſc. in nou. perlect. *Anton. Gomez*
in commẽt. ad ll. Tauri l. 70. n. 27. ver. Quod tamen
Molin. de contract. diſput. 371. in princ. *Hieronym.
Portel.* dicto tract. de conſort. cap 1 n 4. & cap. 8. nu.
1. 4. & ſeqq. conſortium namq; eſt communio, & ſo-
cietas quædam, à lege inducta, quæ per diuiſionem
ipſo iure reſoluitur, vt fuit deductum in aliâ deciſio-
ne, & tradit idem *Portel.* cap. 52. num. 1. & ſeqq. Vnde
applicando ad caſum præſentem, apparet ratione
manſionum, & Cellæ Vinariæ non poſſe conſidera-
ri conſortium, quia ſunt diuiſæ à Palatio pariete in-
termediâ, habentq; ianuam ſeparatam, & ſic acceſ-
ſum de per ſe ſcortum à Portâ Palatij, nec de Palatio
ad manſiones, & Cellam Vinariam datur acceſſus, nec
è conuerſo, ſed vnuſquiſque inhabitator ingreditur
Domum ſuam ex viâ publicâ, & in diuerſos Domi-
nos ſeparatim Palatium, & manſiones, ac Cella Vi-
naria tranſiuerunt, & ſic vndequaq; patet commu-
nionem non exiſtere inter hæc ædificia, ſiue eorum
poſſeſſores, conſtructióq; ipſa parietis intermedię in-
duxit diuiſionem, iuxta doctrinam *Bart.* inter quos, 4
n. 1. verſ. Quandóq; paries, ff. de damn. infect. & *Corn.*
conſ. 184. nume. 2. verſ. His tamen non obſtantibus,
libr. 1.

Neque obſtat, quod ſaltem hæc paries dicatur
communis, & hoc ſufficiat cùm ad effectum conſor- 5
tij ſufficiat etiam milleſimã pars iuxta doctrinam
Bald. in l. 1. n. 5. C. de commun. ſeru. manumiſſ. cum
aliis per *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 526. nu. 4.
cap. 841. n. 24. & cap. 874. n. 17. vbi ponitur exemplũ
de conſortio reſpectu Putei, Fiſtulæ, Balnei, acceſſus,
Canalis, & ſimilium. Quoniam adhuc Dominis pla-
cuit reſponſio data in deciſione, quod communio pa-
rietis non facit communionem Domus, vt per *Ruin.* 6
conſ. 27. n. 12. ver. Secundò reſpondetur, lib. 4. & hæc
paries intermedia conſideratur tamquam quid diui-
ſum, & ideò non venit in communi diuidundo, vt 7
benè per *Bart.* in dicta l. inter quos, nu. 1. verſ. & iſto
caſu, ff. de damn. infect. & *Corn.* dicto conſ. 184. n. 2.
vbi inquit, quod ratione iſtius parietis intermediæ
habitatores ſunt Vicini, & vnuſquiſq; cenſetur habe-
re dominium parietis ex latere ſuo vſq; ad aliud di-
midium parietis, & hinc eſt, quod ſi Manſiunculæ, ſi-
ue Cella Vinaria in pariete indigeant aliquâ repara- 9
tione, vnuſquiſque in parte, quæ reſpicit propriam
inhabitationem impendit, nec alter concurrit, prout
concurrere deberet ſi adeſſet conſortiũ, & pro indi-
uiſo poſſiderentur. Quæ omnia itidem benè con-
gruũt reſpectu Solariorum, quia eodem modo vnam
partem ab alia ſeparant, prout paries intermedia, ita
vt dicantur plures Domus, non autem partes eiuſdẽ
Domus, quemadmodum huiuſmodi ſimilitudinem
parietis & ſolariorum perpendit *Borgnin.* dec. 19. nu.
52. 54 & 61. par. 2. qui loquitur nedum quoties Do-
mus eſt diuiſa per parietes, ſed etiam per ſolaria, vbi
quod tunc qualibet pars facta eſt vna Domus; Et
ratione Solariorum, ac Parietis non cadit conſor-
tium, cùm alter in parte alterius non poſſit conuer- 11
ſari, & tranſire, vt dicebat *Caſtr.* in l. ſi quis duo,
§. ſi quis partem in vltimis verbis, ff. commun.
præ-

prædiotum, tunc enim dicuntur duæ Domus, vt per *Carpan.* ad Statut. Mediolan. cap. 434. num. 32. Nec ſunt conſortes, ſed potius ſunt Vicini, qui termini
11 multum inter ſe differunt, & hoc idem videtur ſenſiſſe Gregorius XIII. in Bulla ſuper iure congrui, §. 8. vbi pro Vicino intelligit illum, qui alteri in ædificio contiguus eſt, prout in caſu nuſtro domus, & manſioues ſunt contiguæ, eum inuicem ſe tangant, & ſic vicinitas, non autem conſortium iodè reſultat, an autem vicinitas ſit talis, vt ſuffragetur ad effectum prælationis pendet à reſolutione articuli reſeruati.

Nec applicantur Doctores pro Domino Cæſare allegati, nempè quod vbi Domus pluribus ſolatiis
13 conſtat, & in ſingulis particulares Domini reperiuntur, tunc ſi alter ſolarium ſuum, ſiue partem vendere voluerit, teneatur habenti ſolarium inferius denunciare, & præferre, Ita *Naupodan.* ad conſuetud. Neapolit. tit. 17. nu. 104. Verbo Quandoque ſunt plura ſolatia, vers. Reſp. quod primo, *Afflict.* de Iure prothomiſſ. §. 7. n. 1. & 2. *Ioan. de Amic.* conſ. 20. ou. 18. & 19. *Vegg.* conſ. 2. nu. 22. 24. & ſeqq. *Bertazzol.* de clauſul. clauſ. 19. gloſ. 6. nu. 6.

Quoniam iſti Doctores admittunt ex conſuetudine Neapolitana habentem ſubterius ſolarium præferri ratione vicinitatis, ſeù cohærentiæ, oon autem
14 ratione conſortij. ita *Io de Amic.* dicto conſ 20. n. 19. ibi, propter maiorem viciniiatem, & *Naupodan.* *Afflict.* & alij, expreſsè contradiſtinguunt conſortem ab eo, qui habet ſubterius ſolatium, & verbis rotundis tradunt conſortem, ſiue ſocium in re, quæ alienanda eſt, præferendum eſſe ſi extet, atque velit, ſi verò conſors oon extet, ſeu nolit, tunc admittitur habens ſubterius ſolatium, eſt ergo, quod iſti Doctores non agnouerunt habentem ſubterius ſolarium pro conſorte, ſed pro Vicino, ſeu cohærente.

Nec etiam obſtat millesimam partem ſufficere ad inducendum conſortium, quia id verum eſt, quoties
16 hæc milleſima pars eſt in eadem re, quæ venditur, non autem quoties hæc milleſima pars eſt diuiſa, & ſeparata, & Doctores, qui loqountur de Fiſtula, de Puteo, de Canali, & de aliis debent intelligi quoties res, cuius ratione prætenditur conſortium talis eſt, vt ſit commixta in ſingulis partibus Domus; ſuper qua prætenditur retractus, & quando Domioium eſt pro indiuiſo, alioquin cootra concluſiones, & principia, quæ in Iure ſtabilita ſunt in materia conſortij loquerentur, & conſequenter ooo eſſent
17 attendendi, & *Baldus* in dicta l. 1. n. 4. C. de commun. ſeru. manumiſſ. quo omnes poſteriores Doctores innituntur, loquitur in illo, qui habet mioorem partem in eadem re, in qua alij maiorem habent, quæ tamen minima pars influat in ſingulas partes totius rei, itaut in qualibet gleba, ſeu latere partem ſuam habeat, & ideò Doctores ſequentes *Baldum* ad illius mentem referendi ſunt, & benè etiam explicat *Molin* de contract. dicta diſputat. 371.

Minus conſortium ſuffragatur reſpectu ceſſionis Iſabellæ; quia illa non habet partem Domus, ſed ſolam quandam hypothecam pro annua penſione
18 ſcut. 50. percipienda ex penſionibus Domus, hypotheca verò non cadit in propria, & ideò propter illius incompatibilitatem cum dominio rei hypothecatæ, non poteſt inducere conſortium, cum illud fundetur in participatione, & communione Dominij, vt toties dictum eſt, & in puncto Cenſus, ſiue annuæ præſtationis, quæ pecunia redimi poteſt, fir-
19 mat *Guttier.* pract. qq. cap. 166. num. 2. li. 2. & confe- *Deciſ. Clem. Merlini.*

runt tradita per *Afflict.* dec. 319. & in Romana prætenſi retractus 19. Iunij 1598. coram *Cordubа*, & communio eſt intelligenda io proprietate, & ſubſtantia rei, non autem in fructibus; nec ſibi eſt con- 20
trarius idem *Guttier.* cap. antecedenti 165. nu. 1. li. 2. verſ. Qua ratione, loquitur enim de prælatione in ipſomet vſufructu communi, vel vſu fundi, aut habitatione Domus, vt puta quando duo habent v- 21
ſuſfructum, vel vſum eiuſdem fundi, vel habitationem eiuſdem Domus, vt vno ex eis cedente, vel alienante partem ſuam, alter vti conſors in eodem vſufructu præferatur, & ita etiam loquitur *Caſtill.* de vſufruct. cap. 74. num. 27. & *Modern. Roman.* eoſdem referentes diſcept. forenſ. cap. 842. oumer. 34. & cap. 874. ou. 7. Hic autem verſamur in proprietate Domus, in qua nullus habet communionem, & participationem Dominij.

Nec obſtat, quod ex anteeedentibus, & ſubſequentibus appareat Iſabellam acquiſiuiſſe partem Domus, non autem ſolam hypothecam pro aonua penſione ſcutorum 50. Quoniam verba Inſtrumenti dotalis clara ſunt, ibi, pro rata ſcutorum mille ceſſit, & aſſignauit annuam penſionem ſcutorum 50. ex penſionibus Palatij, &c. & ideò non eſt opus perquirere interpretationem ex antecedentibus, vel ſubſequentibus, arg. l. continuus, §. cum ita, ff. de verb. obligat. l. ille aut ille, §. cum in verbis, ff. de l. 3. *Surd.* conſ. 326. no. 44. & ſeqq. Card. *Seraphin* dec. 1108. n. 7. Immò ex ſubſequentibus potius apparet Iſabel- 21
lam non habuiſſe quotam in proprietate, ſiue ſubſtantia Domus, ſed ſolum Ius percipiendi annuam penſionem ſcut. 50. vt in alia Deciſiooe animaduertendum fuit.

Et ita vtraque parte iofotmante, &c.

Caſlen. Beneficiorum.
Luna 18. Iuny 1629.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem beneficij ex cauſa permutationis inducitur vacatio, etiamſi d. reſignatio ſit nulliter facta, vt coram Ordinario de Beneficio affecto Sedi Apoſtolicæ, & à permutatione amplius partes recedere noo valent.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio inducitur per reſignationem inualidam beneficij, nempè factam coram Ordinario de beneficio reſeruato.*
2 *Vacatio ex capite reſignationis excludit vacationem ex cauſa obitus ad irritandam prouiſionem ex hoc capite.*
3 *Papa non præſumitur velle poſſeſſionem alterius tollere ſine expreſſa mentione.*
4 *Reſignatio nulla non abdicat ius, & poſſeſſionem beneficij à reſignante.*
5 *Fallit autem in reſignatione ex cauſa permutationis, quia iſta abdicat ius etiamſi nulla ſit, & reſultat ex ea vacatio beneficij, cuius impetranda eſt prouiſio, & collatio.*
6 *Et vera dicitur accedere vacatio.*
7 *Nec compermutantes poſſunt redire ad iura prima.*
8 *Reſeruatio ab eo, qui impetrauit beneficium ſub hoc titulo vacationis debet reſeruationem probare plenè, quando agitur ad excludendum prouiſum ab ordinario, & 10.*

9 *Et probationes debent percutere tempus præciſum.*

Deciſio CCCCXII.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa ſub die 10. Decembris 1627. coram me, ſcilicet litteras non eſſe exequendas; quamuis enim emanauerint motu proprio, & proindè non indigeant aliqua iuſtificatione ex parte D. Sebaſtiani, in cuius fauorem emanarunt litteræ, attamen poteſt dari de defectu Intentionis, eoque probato motus proprius non ſuffragatur, vt plenius in deciſione comprobatum fuit.

Defectus autem Intentionis in ipſis litteris ex eo deducitur, quod Papa dicit ſe prouidere de beneficio vacante per obitum Surdi vltimi poſſeſſoris & ideò cum duobus præſuppoſitis prouidit, primo quod per obitum Surdi induceretur vacatio, altero quod poſſeſſio etiam eſſet vacans, & poſt Surdum nemo poſſederit, quorum vnumquodque in facto veritati non conuenit, non enim per obitum Surdi fuit inducta vacatio, ſed prius per illius permutationem cum Sala, & quatenus etiam iuſtificaretur Surdum fuiſſe Protonotarium Apoſtolicum, de quo etiam hodie Domini dubitabant, attamen huiuſmodi Protonotariatus impediret quidem, ne ab Ordinario, in cuius manibus facta fuit permutatio, conferri potuerint beneficia Surdi, ſed tamen non efficeret, quin dicatur tunc inductam fuiſſe veram vacationem
1 *Rota* dec. 1. de rerum permut. in nou. & dec. 6. eodem tit. in antiq. *Pariſ.* de reſign. benef. li. 2. q. 16. n. 4. & 11. & li. 7. q. 14 n. 7. *Mandoſ.* ſuper regul. 1. *Cancell.* q. 13. num. 4 *Simonet.* de reſeruat. q. 46. & ibi Adden. n. 4. *Federic. de Sen.* in tract. de permut. benef. q. 1. *Petr. de Vbaldo* eodem tract. n. 31. & ſeq. *Put.* dec. 255. li. 2. in correct. *Caputaq.* dec. 78. p. 3. & dec. 45 p. 1. & nuper Rota in Gerunden. beneficij 16. Iunij 1628. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & informantes etiam pro D. Sebaſtiano admittunt; data autem antecedenti vacatione ex cauſa permutationis factæ à Surdo, omnino excluditur alia vacatio ſubſequens ex
2 capite obitus eiuſdem Surdi ad tradita per *Felin.* in cap. 2. numer. 23. de reſcript. *Rota* deciſ. 267. numer. 1. par. 5. diuerſ. & in prima deciſione fuit dictum.

Alius etiam defectus intentionis erat, quia tempore obitus Surdi ipſe non poſſidebat, ſed Sala, & tamen Papa noluit quempiam in poſſeſſione turbare, nedum quia aſſeruit Surdum in poſſeſſione deceſſiſſe, ſed etiam quia fuerunt deletæ clauſulæ, quæ de alterius poſſeſſione loquebantur, ſignum ſatis euidens, quod Papa denegauit facultatem eiiciendi poſ-
3 ſeſſorem iuxta dec. *Mohedan.* 23. num. 3. de præben., Quo eo magis dicendum eſt, quia in dubio Papa non præſumitur poſſeſſionem alterius tollere, & facienda erat mentio etiam poſſeſſionis coloratæ iuxta deciſionem Carinolen. 28. Nouembris 1616. & 6. Martij 1617. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, & in Vlixbonen. Concordiæ 14. Ianuarij 1600. coram bo. mem. *Iuſto*, præſertim quia Sala apprahenderat poſſeſſionem iſtorum Beneficiorum ante litem motam.

Nec obſtat, quod cum illa permutatio effectum habere non poſſet, ex quo beneficia Surdi tanquam Protonotarij conferri Salæ non potuerint ab Ordi-
4 nario, nec fuerit abdicatum Ius à Surdo permutante, & ſic beneficium poſteà verè vacauerit per obitum eiuſdem Surdi *Put.* dec. 158. li. 3. in correct. *Achill.* 1
dec. 3. ſuper reg. de valore cum aliis. Quoniam iſtæ deciſiones loquuntur in reſignationibus ad fauorem, quæ ſunt conditionales, & proptereà non abdicatur Ius, neque poſſeſſio à reſignante, niſi reſignatio habeat effectum quia eatenus quis ad fauorem alterius reſignat, quatenus reſignatario acquiratur, 5
at ſecus eſt in permutatione beneficiorum, quia per reſignationem beneficij etiam reſeruati ex cauſa permutationis inducitur vera vacatio, cum per dictam reſignationem debeat ſequi vera collatio, & inſtitutio, vt in cap. vnico de rerum permutat. in 6. & in Clement. vnica eodem tit. in fin. quæ fieri non poſſunt de beneficio non vacante cap. 1. c. nulla de conceſſ. præben., & ex iſta ratione per omnes Dominos fuit dictum in permutatione oriri veram vacationem *Rota* dec. 1. n. 4. de rerum permut. in nou. *Pariſ.* de reſignat. li. 7. q. 14 n. 6 & 7. *Kokier.* de permut. benef. li. 2. cap. 2. num. 4. & Surdus dum permutauit, non permutauit ea contemplatione, vt Sala conſequeretur beneficia, vt euenit in reſignatione ſimplici ad fauorem, & hoc adeò verum eſt, vt etiamſi permutatio non teneat, tamen compermutantes non poſſunt redire ad primam beneficia ſine noua 6
collatione ſecundum opinionem, quam *Rota* ſeruat, vt in dec. 1. de rerum permut. in nou. Nec contrarium dixit *Rota* dec. vlt. num. 6. verſ. ad tertia iſta concl. eodem tit. in antiq quia loquitur quando ſuperior non admiſit permutationem, aut quando culpa 7
vnius compermutantis permutatio non habuit effectum, vt quia beneficium non eſſet valoris expreſſi, & proptereà cum habeamus opinionem Rotæ non eſt curandum, quod Doctores fuerint varij in hac materia, vt dicunt Addent. ad collect. in c. iniunctum de rer. permut.

Nec obſtat, quod D. Sebaſtianus obtinuerit hæc beneficia ex capite Protonotariatus Apoſtolici Surdi, & quod poſſit vti vacatione per reſignationem ex clauſulis generalibus; Quoniam, vt dictum eſt ſupra, adhuc Domini ambigebant de hoc Protonotariatu Surdi, cum priuilegium ſubſcriptum à bo. me. Card. *Bonifacio Caetano*, non exhibeatur, & enunciatiuæ non probent, nec relationes, niſi conſtet de relato, & enunciato, & in hac materia, cum agatur de excluſione Prouiſi per Ordinarium, reſeruatio eſſet plenè, & concludentiſſimè probanda *Gonzal* ſuper reg. 8. 8
gloſ. 11 n. 100. *Rota* dec. 46. n. 3. & 4. p. 2. diuerſ. & dec. 584. n. 1. & 2. p. 1. recent. & coram S. me. Gregorio XV. dec. 314 num. 2. & 3.. Et probationes debent percutere tempus permutationis cap. eam te de reſcript. cum aliis. Sed eſto, citra veri præiudicium, probari protonotariatum Surdi, attamen D. Sebaſtianus non poteſt capere beneficia ex clauſulis generalibus, niſi verificata ſaltem de facto vacatione narrata *Rota* deciſ. 1. n. 8. de reſcript. in nou. *Put.* dec. 390. li. 1. in correct. & ipſe non probauit Surdum de tempore mortis habuiſſe Ius ſtante dicta permutatione, quæ induxit vacationem, & minus illum poſſediſſe de tempore obitus, immo ex diametro contrarium probatum fuit ex quo Surdus abdicauerat à ſe Ius ſuper his beneficiis per dictam permutationem, & poſſidere deſierat per duos annos antè, & vt ſupra conſideratum fuit Papa noluit tangere poſſeſſionem alicuius, & præſuppoſuit Surdum deceſſiſſe in poſſeſſione iſtorum beneficiorum, vt in ſupplicatione manu eiuſdem Papæ ſignata.

Ad alia benè reſpondebant Informantes pro Sala, cum quibus Domini tranſiuerunt, & ſteterunt in

deciſis

deciſis pro non executiooe litterarum &c. vtraque parte Informante, &c.

Romana hæreditatis.
Veneris 22. Iuny 1629.

ARGVMENTVM.

Mater tutrix filiorum non poteſt agere ad dotem antea redditam ratiooe tutelæ, & quando præſumatur ſatisfacta.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum crediti habet exequutionem paratam contra hæredem Debitoris etiam beneficiatum.*

2 *Mater Tutrix filiorum ob adminiſtrationem habitam præſumitur ſatisfeciſſe ſibi de ſuo credito dotis, dum non reddit rationem.*

3 *Fallit quando hæreditas eſſet tenuis, & ad eius manus non potuerunt peruenire pecunia ad id ſufficientes.*

4 *Et hoc caſu non poteſt impediri dotis reſtitutio.*

5 *Præſcriptio 30. annorum datur contra creditum dotis ceſſantibus diligentiis.*

6 *Nouatio non fit hodie niſi expreſſe.*

7 *Et ceſſat quando nouus contractus continet reſeruationem.*

8 *Ratio damnorum, & intereſſe eſt habenda in caſu non ſequuti adimplementi.*

Deciſio CCCCXIII.

RESolutum fuit ad fauorem RR. Canonicorum, & Monaſterij B. Mariæ de Pace hæredis teſtamentarij quondam Petroniæ Rinaldæ, eſſe relaxandum mandatum contra bona hereditaria quondam Gregorij pro ſcutis mille, quæ eidem Petroniæ ſibi pro facultate teſtādi reſeruauit, dum Petro Paulo Ferratino nuptui tradidit Lauram eius filiam, eique bona omnia, tam paterna, quam materna in dotem dedit; Quoniam ex Inſtrumento dotali, de quo in ſummario Monaſterij, numer. 2. conſtat dictum Gregorium pro dote dictæ Petroniæ eius Vxoris habuiſſe ſcuta 1960. eaque ſoluto matrimonio cum obligatione Camerali reſtituere promiſiſſe; Vndè cum dictus Gregorius prædeceſſerit, & ſic euenerit caſus reſtitutionis, conſtat fuiſſe factum locum dictæ obligationi, & illius vigore contra D. Franciſcum filium, & hæredem cum beneficio legis, & Inuentarij,
1 vt ipſemet faſſus fuit dictæ Lauræ filiæ patitet, & hæredi dicti Gregorij, & eiuſdem Gregorij bona hæreditaria, agi poſſe iuxta tradita per *Galleſ.* de obligat. Camer. q. 4. n. 1. & 12. & ibi *Modern* Addent. nu. 6. & 13. & *Rota* deciſ. 91. n. 23. impreſſ. poſt eumdem tract. de oblig. Camerali.

Neque obſtat, quod Petronia fuerit Tutrix, & Curatrix Lauræ, illiuſque bona per ſpacium tredecim annorum adminiſtrauerit, & rationem aliquam non reddiderit, ideoque præſumatur de dicto eius
2 dotis credito ſatisfacta, vt per *Cranett.* conſ. 129. num. 5. *Surd.* de alim. tit. 3. q. 7. nu. 22. *Modern. Addent.* ad *Galleſ.* vbi ſupra quæſt. 17. numer. 36. & 38. & Rotam in Romana adminiſtrationis. Tutelæ 2. Aprilis 1590. coram *Penia*, & in Romana dotis 4. Maij 1609. coram Card. *Lancellotto*; Quia cum annui bonorum redditus ſcutorum 450. quos Petronia exegiſſe prætenditur præſertim detractis prius portione Domus per ipſam, eiuſque filiam inhabitatæ, fructibus dotis ex quatti dotalis eiuſdem Petrooiæ, ac aliiſque hæreditariis oneribus non fuerint ſufficientes ad ſuſtentandam Domum; nec aliondè conſtet pecunias ad ipſius manus perueniſſe, ex quibus potuerit ſibi ſatisfieri, ceſſat allegata ſatisfactionis præſumptio, vt declarando, & conciliando opiniones dixit Rota coram Cardin. *Seraphin.* deciſ. 1455. num. 5. & in Bononien. Dotis 10. Nouembris 1617. coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha *Antiocheno*; ideo propter huiuſmodi exceptionem non redditionis rationis adminiſtrationis tutelæ, dictæ obligationis Cameralis executio pro dotis reſtitutione retardari non poteſt *Neguſant.* de pignor. 1. membr. 5. p. num. 36. & ſeqq. *Borgnin.* de Tutor. numer. 219. *Gutier.* de tutel. cap. 9 num. 52. p. 2. *Vin.* deciſ. 317. num. 1. & ſeqq. *Sarnen.* dec. 66. li. 1. *Put.* dec. 141. numer. 2. & 3. in fi. li. 1. in correct. & fuit dictum in Romana Saluiani Interdicti de Columna 29. Nouembris 1599. coram Cardin. *Lancellotto.* 3

Nec etiam obſtat allegata præſcriptio, ex eo quod à die diſſoluti matrimonij fuerunt lapſi triginta, & vltra anni iuxta text. in l. ſicut C. de præſcript. triginta annorum *Menoch.* conſ. 143. n. 17. & 19. Quia illa fundatur in negligentia, & taciturnitate, quæ in caſu propoſito pænitus ceſſat, tam ex inſtrumento matrimonij contracti de anno 1604. inter dictam Lauram eius filiam, & Petrum Paulum Ferratinum, in quo dicta ſcuta mille pro facultate teſtandi, & fructus dotales ipſi Petroniæ reſeruati fuerunt, quam etiam ex reiteratis petitionibus ſucceſſiuè iudicialiter factis contra eumdem Petrum Paulum pro huiuſmodi fructuum conſequutione. 4 5

Minus obſtat prætenſa nouatio deducta ex eo, quod Petronia quando nuptui tradidit Lauram, aſſignauit dicto Petro Paulo eius Viro ſuam dotem, & omnia Iura dotalia ſibi competentia; quia nouatio hodie non fit niſi expreſſe agatur, vt eſt text. in l. fi. Cod. de nouat. & nouandi animus ceſſat quoad dicta ſcuta mille ſtante expreſſa reſeruatione facultatis de illis diſponendi *Becc.* conſ. 74 nu. 6. *Menoch.* præſumpt. 274. num. 44. verſ. declaratur tamen li. 5. *Surd.* conſ. 85. num. 20. *Rota* deciſ. 311. num. 2. p. 2. diuerſ. 6 7

Neque obſtat, quod Petronia non fecerit conſentire eos, qui duas ex domibus pro dote Lauræ dicto Petro Paolo aſſignatas euicerunt, nec alia in Inſtrumento dotali contenta adimpleuerit, ideoque fuerit effecta debitrix illarum precij, & valoris dicta ſcuta mille excedentis ratione damnorum, & intereſſe cum obligatione Camerali in caſu inobſeruantiæ expreſsè promiſſi iuxta tradita per *Seraph.* dec. 787. num. 5. 6. & ſeqq. Quoniam ipſa re vera ad aliquid non tenebatur, vt patet ex ſententia abſolutoria per A.C. ad eius fauorem lata, quæ fecit tranſitum in iudicatum. 8

Denique non obſtat, quod Petronia in eodem teſtamentu, in quo inſtituit hæredem, Monaſterium reliquerit dicto Franciſco ſcuta 500. idemque Franciſcus ſoluerit etiam duo alia legata, nempè ſcuta 100. relicta famulæ, & ſcuta 50 relicta Fuluio fratri, & conſequenter videatur pro huiuſmodi ſumma ſcutorum 650. mandatum non eſſe relaxandum, ſed tantum pro reſiduo ſcutorum 350. Quoniam fuit reſponſum dicta ſcuta 500. non fuiſſe Franciſco relicta ſimpliciter, & abſolute, ſed cum onere inueſtiendi etiam ad fauorem Monaſterij eidem ſubſtituti in caſu mortis ſine filiis: de ſolutione vero dictorum legatorum nullibi conſtat, de qua ſi con-

ſtaret eſſet relaxandum mandatum tantum pro reſiduo.

Et ita deciſum vtraque parte Informante, &c.

Romana Vineæ.

Luna 25. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Iudex pronuncians contra ſententiam vt valdè procedat, quid requiratur creditor immiſſus vigore Saluiani in poſſeſſionem bonorum debitoris, vt ex ea eiiciatur quid ſit neceſſarium, & an ſi in eis faciat melioramenta, eorum fructus imputet in creditum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra ſententiam vt valeat, eſt præcedens reuocanda.*

2 *Sententia lata poſt deſertum appellationem eſt nulla, & non eget reuocatione.*

3 *Lite pendente ſuper poſſeſſorio non currunt fatalia.*

4 *Sententia prioris nullitas à parte oppoſita, & de ea proteſtata, deſeruit etiam coram vltimo Iudice, & in poſtremo iudicio.*

5 *A ſententia confirmatoria quando fuit appellatum, nec in iudicatum tranſiuit, adhuc de nullitate ſententia confirmata dici poteſt.*

6 *Poſt ſententiæ confirmationem non poteſt agi de nullitate ipſius ſententiæ confirmatæ, & qualiter hoc procedat.*

7 *Immiſſus in poſſeſſionem bonorum debitoris vigore Saluiani authoritate Iudicis, non poteſt eiici de poſſeſſione, niſi conſtito de ſatisfactione euſdem, præuia liquidatione.*

8 *Et probatione perceptionis tot fructuum, qui extinxerint ipſum creditum, & cui incumbit hoc onus probandi.*

9 *Creditor immiſſus in poſſeſſionem fundi debitoris vigore Saluiani, ſi ab eo fuerit melioratus, fructus melioramentorum non ſunt imputandi in creditum, ſed pro illis datur retentio donec fuerit ſatisfactus, & n. 18. & 19.*

10 *Emphyteuta poteſt agere actione ſpolij contra proprietarium, ſi ab eo abſque declaratione deuolutionis, & citatione fuerit è poſſeſſione fundi eiectus.*

11 *Poſſidere quis poteſt ex duplici titulo, & ſi vnus non ſit ſufficiens, poteſt altero iuuari, prout magis ſibi expedit & proficuum eſt.*

12 *Procurator aliter proteſtando, & diuersè à declaratione principalis ſine ſpeciali mandato, nec directè, nec indirectè illum lædere poteſt.*

13 *Res quæ non habuerunt effectum, non attenduntur.*

14 *Vendere quis præſumitur ius, quod habet.*

15 *Confeſſio Procuratoris Mulieris, munita adminiculis declarationis ipſius Mulieris, debet ei præiudicare, licet Procurator non habeat mandatum cum ſolemnitatibus ſtatutariis.*

16 *Confeſſio mulieris adminiculata contra ipſam probat.*

17 *Pro ſententia validitate, & iuſtitia præſumitur.*

Deciſio CCCCXIV.

DOmini permanſerunt in deciſis ſub die 14. Iunij ſuperioris anni 1628. coram me, nimirum ſententias, de quibus agitur, tum ex capite nullitatis, tum ex capite iniuſtitiæ infirmandas eſſe, non obſtantibus his, quæ hodiè ab informantibus pro Paulo Ghiſlantio contra dictam deciſionem deducta fuerunt.

Quo enim ad nullitatem in penultima ſententia ex eo deſumptam, quia Iudex pronunciauit ad fauorem Pauli, non reuocata contraria præcedenti ſententia, prout Iuris erat ex l. 1. C quand. prouoc. non 1
eſt neceſſ. cum aliis, non obſtat, quod dicebatur hanc nullitatem tolli, tum ex eo, quia de prima ſententia contraria in actis non fuit oppoſitum, Tum & quia cum præcedens illa ſententia eſſet nulla, tamquam 2
lata poſt deſertam appellationem per ſeptem annos, non egebat reuocatione, & quatenus etiam huiuſmodi nullitas ſubſtitiſſet, tamen per vltimam ſententiam illius confirmatoriam fuiſſe ſublatam, cum de nullitate non fuerit oppoſitum.

Quoniam reſponſum fuit primo quod ex ſummario pro Margarita in reſponſionibus dato nu. 1. Conſtat fuiſſe proteſtatum, & oppoſitum de priori ſententia, vndè ceſſat obiectum ſecundo quod non iuſtificatur præcedentem illam ſententiam fuiſſe nullam, adeout non egeret reuocatione, quamuis enim cauſa appellationis de anno 1607. fuerit commiſſa bo. me. *Diaz*, & deindè Marcheſanus in eius locum ſubrogatus, pronunciauerit de anno 1615. & ſic poſt ſeptem annos, non indè tamen poteſt inferri nullitas in ſententia, vti lata poſt lapſum fatalium, quoniam cum fuiſſet ſuſpenſum petitorium, & declaratum, quod ſolum agebatur in iudicio poſſeſſorio, vt ex ſummario Margaritæ n. 2. conſequenter pendente lite ſuper poſſeſſorio, non currebant fatalia iuxta tradita per *Rotam* dec. 857. n. 1. li. 3. par. 3. diuerſ. & *Scacc.* 3
de appell. q. 15. n. 85. illat 6 & proindè illam ſententiam reuocare omnino opus erat. Tertio reſponſum fuit quod nullitas huiuſmodi penultimæ ſententiæ non fuit ſublata per confirmationem poſtremæ ſententiæ, nedum quia cum illa ſententia ex actis euidenter nulla apparet, ſtante oppoſitione, & proteſtatione de antecedenti contraria ſententia, vt ſupra dictum fuit, talis oppoſitio ſemper reſiſtebat, & inſeruiebat pro oppoſitione de nullitate etiam coram vl- 4
timo Iudice, & in poſtremo Iudicio, adeout illa ſententia non poſſet confirmari iuxta tradita per *Alex.* conſ. 111. nu. 3. & 4. li. 5. *Caſ. de Graſſ.* dec. 9. nu. 8. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Rot.* dec. 37. part. 4. diuerſ. Verum etiam quia cum à ſententia confirmatoria fuerit appellatum, nec in iudicatum tranſiuerit, & cauſa nullitatis pendeat in Rota, adhuc de nullitate ſententiæ confirmatæ dici poteſt, & illa tamquam nulla 5
reuocari, etiam quod de nullitate non fuerit oppoſitum *Innoc.* in cap. 1. de confirm. vtil. vel inutil. *Angel. Aretin.* in l. ſi expreſſis num. 56. antè fi. de appellat. *Franch.* in c. dilecto n. 116. eodem tit. *Alex.* dicto conſ. 111. nu. 3. verſ. tamen fallit *Iaſ.* conſ. 101. num. 5. verſ. item illud quod dictum eſt li. 4. *Gabr.* conſ. 49. n. 1. & 2. li. 1. *Rot.* coram Card. *Mantica* dec. 301. n. 2. & fuit dictum in Foroliuien. emphiteuſis 1. Iulij 1613. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* quæ eſt dec. 474. n. 4. & dec. 572. n. 2. par. 2. recent. & Doctores in contrarium allegati, quod ſcilicet poſt confirmationem ſententię non poteſt amplius agi poſt nullitate ipſius ſententiæ confirmatæ, loquuntur, quando 6
ſententia confirmans tranſitum fecit in iudicatum, nec ab ea fuit appellatum, non autem quando eſt commiſſa cauſa appellationis, ſeu nullitatis, &c. vt per *Franch. Alex. Gabr.* & alios præallegatos, & benè declarant Addent. ad S. me. Greg. XV. deciſ. 176. numer. 15.

Quouero

Quouerò ad iniuſtitiam earumdem ſententiarum viſum fuit Dominis adhuc de ea apparere, nam certi Iuris eſt, quod Parthemia Auctrix Margaritæ immiſſa in poſſeſſionem Vineæ de qua agitur, auctoritate Iudicis vigore Saluiani, non potuit eiici de poſſeſſione niſi conſtito de ſatisfactione eiuſdem præuia li-
7 quidatione, & probatione perceptionis & fructuum, quæ extinxerant creditum ipſius, quæ probatio incumbit Paulo, non obſtante, quod eadem Parthemia per multos annos permanſerit in poſſeſſione, quando quidem, & vineam penitus infructiferam, & ſterilem fuiſſe de tempore immiſſionis conſtat, & ab eadem plurimum melioratam, adeout fructus
9 melioramentorum non ſint in creditum imputandi, ſed pro illis danda retentio eſſet, vt latius in prima deciſione fuit deductum.

Quibus non obſtat, quod Immò Parthemia non poſſederit in vim Saluiani, ſed vigore Inueſtituræ ſibi factæ à Capitulo Lateranen. vt ipſamet declarauit, dum in actu appræhenſionis poſſeſſionis proteſtata fuit ſe velle poſſidere ex vtroque titulo, & inueſtituræ, & Saluiani, & amplius Procurator eiuſdem magis apertè aſſeruit Parthemiam velle poſſidere ex Inueſtitura, non ex Saluiano, iſque animus poſſidendi pariter videtur colligi, tum ex eo quia ipſamet vendidit hanc Vineam cuidam Hieronymo, vt in ſum. Pauli n.4. ſignum quod tanquam inueſtita, & Domina non tamquam ex Saluiano vineam retinebat, Tum & quia eademmet vna cum Capitulo Lateran. quippe ab eo cauſam habens obtinuit committi cauſam Vicario, vt in dicto ſummario nu.1. ex quibus omnibus ſaltem ſimul iunctis prætendebatur ſatis conſtare Parthemiam poſſediſſe in vim inueſtituræ tantum, & conſequenter Paulum iuſtè actione ſpolij fuiſſe immiſſum qui à Capitulo Late-
10 ranen. abſque declaratione deuolutionis, & citatione prout requiritur, fuerat à poſſeſſione Vineæ eiectus.

Quoniam placuit reſponſio data in prima deciſione, quod cum Parthemia declarauerit, & pro-
11 feſſa fuerit, ſe velle poſſidere cumulatiuè ex vtroque Iure, & titulo, adeout ſi titulus Inueſtituræ non eſſet ſufficiens, remaneret in poſſeſſione iure crediti, titulo Saluiani, prout magis ſibi expediret, & proficuum eſſet, quod nullam implicat contradictionem, ſeu repugnantiam Iuxta deciſ. Creſcentij 5. de reſt. ſpol. Propterea nullo modo dici poteſt, quod ex ſola cauſa inueſtituræ poſſederit contra propriam confeſſionem, & declarationem, quæ eſt optima omnium probationum l. cum præcum C. de probat. cum vulgar.

Nec enim Procurator aliter proteſtando, & diuerſe à prædicta declaratione ſine ſpeciali mandato
12 cum ſtatutariis ſolemnitatibus confecto potuit præiudicare, aut renunciare Iuri Parthemiæ, illudque directè, vel indirectè lædere, aut remittere iuxta doctrinas in prima deciſione allegatas quibus addi poteſt deciſio in Romana Hæreditatis de Saluiatis 29. Nouembris 1602. coram *Luca* & venditio Vineæ facta à Parthemia nihil facit, quia conſtat non habuiſſe effectum, dum Parthemia adhuc continuauit in poſſeſſione, & modo in eadem inſiſtit Ghirlantius, & de hac venditione non conſtat in actis, vltra quod in omnem euentum cenſetur ven-
14 didiſſe Ius, quod habebat, & ſic inde non poteſt argui quin etiam vigore Saluiani poſſideret; Commiſſio autem tam nomine Capituli, quam nomine Parthemiæ obtenta non poteſt obeſſe, cum non appareat Parthemiam, aut Margaritam vnquam ea fuiſſe vſam, & illa non excluderet poſſeſſionem etiam in vim Saluiani.

Minus obſtat, quod Confeſſio Procuratoris munita adminiculis declarationum Parthemiæ vendi- 15
tionis, & aliis debeat eidem præiudicare; licet Procurator non haberet mandatum ſpeciale cum ſtatutariis ſolemnitatibus confectum iuxta notata per Addent. ad S.me. Gregorium XV. dec. 188. n. 11. quia omiſſo, quod nullum releuans deducitur adminicu- 16
lum, & vnumquodque ex ſupradictis ſublatum fuit. Reſpondebatur id iure obtinere, quando ſumus in confeſſione ipſius mulieris, vt declarant *Modern. Roman.* ad ſtatut. Vrbis gloſ. 7. nu. 42. Quia tunc ex adminiculis tollitur ſuſpicio, & præſumptio fragilitatis muliebris, cui innititur diſpoſitio ſtatuti, ſecus autem eſt in confeſſione Procuratoris, qui ſine ſolemnitatibus non poteſt quidquam agere, in quo mulier lædi poſſit.

Nec aduerſatur, quod cum non doceatur in Iudicio Saluiani Iudicem ritè, & iuſte pronunciaſſe ad fauorem Parthemiæ, Ghirlantius bene adhuc potuerit agere, & obtinuerit ex ſpolio, Quoniam pro validitate, & Iuſtitia ſententiæ in Saluiano latæ ad fauorem Parthemiæ præſumitur, & hodie non verſamur in cauſa appellationis interpoſitæ à dicta ſententia, quo caſu iuſtitia eſſet proban. ſed verſamur in Iudicio ſpolij à Ghirlantio intentato & ideò eidem 17
prætendenti ſe ſpoliatum, incumbit onus probandi iniuſtitiam ſententiæ prædictæ quod nedum hucuſque non præſtitit, ſed de contrario potius conſtare Domini exiſtimarunt, &c.

Tandem nec obſtat, quod cum Parthemia ab anno 1595. vſque ad annum 1607. & ſic per duodecim annos Vineam poſſederit, cenſendum ſit fuiſſe ſatisfactam de credito ſcutorum 100 cum fructibus pro quo fuit immiſſa, ſiquidem fructus Vineæ de dicto tempore prætenditur aſcendiſſe ad ſcuta 24. ex Inſtrumento venditionis, de quo in ſummario Ghirlantij n.4. nec minus habendam fuiſſe rationem meliorationum, de quibus, nec in genere, nec in ſpecie conſtitiſſe dicitur de tempore, quo fuerunt latæ ſententiæ ad fauorem Pauli.

Quandoquidem Domini tranſiuerunt cum reſponſione in alia deciſione data, nempè, quod de huiuſmodi ſatisfactione nullibi conſtat, & ex teſtibus datis in ſummario præteritæ poſitionis nu. 3. probatur Vineam de tempore immiſſionis fuiſſe adeò deſertam, & incultam, vt nullos ferret fructus, ex quibus Parthemia de credito ſuo poſſet ſatisfieri, Imò & fuiſſe multis melioramentis, & cultura acu-
tam ab ipſa Parthemia, Itaut meliorationum fructus 18
ab eadem deducendi eſſent, & pro melioramentis ipſis, de quibus conſtabat in genere ex depoſitione teſtium examinatorum coram Iudice vltimæ ſententiæ, vt liquet regiſtro fol. 98. non autem ſolum in Rota, vt ſupponebant Informantes pro Ghirlantio, danda eſſet retentio Iuxta deciſ. *Pur.* 10. de ſent. & re Iud. cum aliis in priori deciſione congeſtis, neque ex aſſerto Inſtrumento venditionis, de quo in ſummario Ghirlantij nu.4. poſſe deduci vllam probationem circa redditionem fructuum Vineæ viſum fuit Dominis, Tum quia de eo non conſtat in actis, Tum quia vt ſupra dictum fuit Inſtrumentum aliud non habuit effectum, cum & Parthemia fuerit poſtea conuenta vti poſſeditrix Vineæ venditæ, & eadem Vinea modo poſſideatur ab ipſo Ghirlantio.

Ex quibus vtraque parte, informante vnanimiter Domini cenſuerunt ſententias eſſe infirmandas.

Et Ita ſtandum in deciſis, &c.

Bononien. fideicum. de Deſiderijs.
Lunæ 25. Iuny 1629.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario in quibus bonis fideicommittentis detur immiſſio ex remedio l.fi.C.de edict. *D. Adr.* toll.& ad hoc quid ſufficit, vt probet identitas ex quibus excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario danda eſt immiſſio ex remed. leg. fin. C.de edict.* D. Adrian. *toll. in poſſeſſionem bonorum, quæ per fideicommiſſarium ſemel poſſeſſa fuerunt.*

2 *Cum huiuſmodi poſſeſſio præſumatur continuata, nec opus eſt probare aliquem titulum, ſeu dominium ipſius fideicommittentis.*

3 *Fideicommiſſario quando non impediatur immiſſio ex detractionibus legitima, & Trebellianica.*

4 *Bona diuiſa inter fideicommiſſarios tanquam de bonis alicuius fideicommiſſo ſubiectis, ad illum fideicommittentem ſunt ad bona referenda.*

5 *Identitas excluditur ex diuerſitate confinium, demonſtrationum, ac locorum.*

6 *Probatio certa, & concludens non poteſt elidi ab imperfecta, & præſumptiua probatione.*

Deciſio CCCCXV.

VT abſoluerem diſputationem ſuper ſingulis corporibus, quæ D. Stephanus prætendit ſibi deberi ex fideicommiſſo Hieronymi, Propoſui dubium, An illi eſſet danda immiſſio ſuper poſſeſſione Bagnarolæ tornaturarum 275. & poſſeſſione Cazzani tornaturarum 116. & affirmatiuè reſponſum fuit per Dominos, ex iiſdem rationibus, quibus eidem dixerunt dandam eſſe immiſſionem in reliquis corporibus, vt in deciſionibus in hac cauſa emanatis.

De exiſtentia enim fideicommiſſi, & illius purificatione non ambigitur, quia de his conſtat ex duabus deciſionibus 20. Martij, & 16. Iunij 1626. coram me.

De identitate autem quoad poſſeſſionem Cazzani apparet ex deciſione ſub die 14. Iunij 1627. & quoad poſſeſſionem Bagnarolæ ex alia deciſione ſub die 24. Martij 1628. coram me; & certa eſt concluſio fideicommiſſario dandam eſſe immiſſionem ex
1 remedio l.fi.C.de edict. *D. Adr.* tollen. in poſſeſſionem bonorum, quæ à fideicommittente ſemel poſſeſſa fuerunt, cum huiuſmodi poſſeſſio continuata præſumatur, nec opus eſt probare aliquem titulum
2 ſiue dominium eiuſdem fideicommittentis, vt toties iam fuit dictum in hac cauſa.

Nec huiuſmodi immiſſionem impediri poſſe putarunt Domini ex detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ, quia & Trebellianica fuit prohibita, & legitima conſumpta in aliis alienationibus, vt etiam fuit firmatum in hacmet cauſa ſub die 20. Decembris 1618. & 14. Maij præteriti.

Minus dici poſſe videtur haſce poſſeſſiones à Ioanne Seniore Patre Hieronymi prouenisſe, & ſic ad eiuſdem Io. fideicommiſſum referendas eſſe;
3 Quoniam apparet immò illas diuiſas fuiſſe inter filios Hieronymi, tanquam de bonis ſuppoſitis fidei- 4
commiſſo eiuſdem, & ideò referendæ ſunt ad dictum Hieronymi fideicommiſſum ad tradita per *Caſtr.* conſ. 247. n. 1. ver. & hoc probarunt li. 1. & conſ. 94. ad fi. li. 2. Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 120. nu. 1. & 3. & idem firmatum fuit 14. Iunij 1617. in hac eadem cauſa.

Nec obſtat Ioannem Seniorem prædictum nonnullas tornaturas in communi Cazzani acquiſiuiſſe, ibique ſe pro confinante aſſignaſſe; Quoniam non apparet quod tornaturæ illæ emptæ à Ioanne includantur in prædio, cuius immiſſionem hodie petit D. Stephanus, nec conueniunt confines, nec numerus tornaturarum, nec demonſtrationes, nec locus loci, & propterea ex hac diuerſitate excluditur identitas l. forma, & ibi Gloſ. in verbo vicinos ff. de cen- 5
ſibus *Bart.* in l. demonſtratio falſa n. 14. in 7. q. ff. de condit. & demonſtr. & illæ tornaturæ fortaſſe ſunt in eadem Villa Cazzani, ſed non ſunt in hoc corpore; quod eo magis dicendum eſt, quia pro- 6
batio D. Stephani eſt certa, & concludens, nempè quod hæc præcisè bona fuerunt poſſeſſa à Hieronymo, vndè non poteſt elidi ab imperfecta, & præſumptiua ſolummodo probatione, quæ pro DD. Sangeorgiis deduci poſſet, prout alias animaduerſum fuit in hac cauſa ſub die 7. Maij præteriti.

Et ita pro informante reſponſum fuit, &c.

Anconitana Prædij.
Lunæ 25. Iuny 1629.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio effectuum manutentionis ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio partis eſſe dicitur probatio concludens, & ex ea optimè probatur poſſeſſio.*

2 *Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis alio tunc non poſſidente plenè probat poſſeſſionem.*

3 *Confeſſio poſſeſſionis cum qualitate, quæ tamen poſſeſſio ſit iniuſta vel nulla, aut qualificata reiecta iſta qualitate probat contra confitentem ad effectum manutentionis.*

4 *Confeſſio emanata in iudicio criminali probat in iudicio ciuili inter eaſdem partes.*

Deciſio CCCCXVI.

REſolutum fuit Stracchis dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij, de quo agitur, quoniam de eorumdem poſſeſſione conſtat Tum ex confeſſione Nicolaij Creſcij collitigantis in reſponſione ad poſitiones in ſummario illorum de Stracchis n. 5. quæ confeſſio optime probat; 1
immò omnes alias ſuperat probationes l. cum precum C. de probat. *Rota* deciſ. 802. nu. 1. p. 1. diuerſ. & in recent. dec. 525. nu. 2. par. 2. & apud S. me. Gregorium XV. dec. 200. & nuper fuit dictum in Romana Vineæ 13. menſis decurrentis coram me, Tum etiam ex publico Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis authore Prætore dicto ſummario nu. 3. quæ alio non poſſidente ſuffragatur ad effectum manutentionis 2
vulg. l. prædia vbi DD. ff. de acquir. poſſeſſ. *Verall.* dec. 334. n. 6. par. 2. *Rota* diuerſ. dec. 56. nu. 5. part. 5. & recent. deciſ. 661. n. 5. part. 1. & alias paſſim.

Neque

Neque obſtat, quod Nicolaus in dicta reſponſion ad poſitiones aſſeruerit taotum ſe permiſiſſe, vt S acchi poſſiderent, donec eſſent ſatisfacti pro ſcutis mille, ac ſine præiudicio eius veræ poſſeſſionis, & proindè non poſſit inferri ad probationem eorumdem poſſeſſionis manutenibilis de præſenti. Quoniam reſponſum fuit quod cum confeſſio habeat præſumptionem pro ſe, poſſeſſio enim realis, ac legitima præſumitur, & nomine proprio non autem alieno, diuiditur ipſa confeſſio, & admittitur ad ef-
3 fectum manutentionis reiectis aliis qualitatibus *Bart.* io l. Aotelius §. item quæſiit n. 2. ff. de liber. legat. *Rota* dicta deciſ. 802. n 2. p. 1. diuerſ. & deciſ. 525. n. 2 p. 2. rec. & apud S. mem Gregorium XV. deciſ. 458. n 4. & fuit dictum in Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus 3. Iulij præteriti coram me.

Minus obſtat, quod illa confeſſio emanauerit in iudicio criminali; quoniam probat etiam in iudicio ciuili inter eaſdem partes, & in eadem cauſa *Bald.* in
4 l. 2. n. 225. C. de eden. *Verall.* deciſ. 190. n 1. p 1. *Rota* deciſ. 197. n. 4. & deciſ. 250 n. 2. poſt ſecundum volum. conſ Farinac. Card. *Seraph.* deciſ 975. n. 3. & fuit dictum io Calaguritana Capellaniæ 3. Iulij præteriti coram me.

Ex quibus ſequitur ijsdem Stracchis concedendam eſſe manutentionem ex vulg §. retinendæ Inſtit. de Interdictis.

Cætera, quæ hinc indè ab Informantibus deducebantur viſum fuit Dominis reſpicere petitorium, neque in hoc ſummariſſimo iudicio retinendæ eſſe diſcutienda, cum altiorem requirant indaginem.

Et Ita vtraq; parte ioformante concluſum fuit, &c.

Aprutina Canonicatus.
Mercurij 27. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Patet èx Summario.

SVMMARIVM.

2 Declaratoria ſuper non paritione perſonali ſequuta intimatione, reproductione, & ſeruatis quatuor terminis committitur.

Deciſio CCCCXVII.

DEclaratoriam non eſſe dandam Domini cenſuerunt; quamuis enim poſt perſonalem intimationem, & ſubſequutam reproductionem, ac ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis ad docendum de
1 paritione, & de ea non docto declaratoria denegari non conſueuerit *Abb.* io c. 1. n. 10. de Iudic. *Mohed.* deciſ. 1. de ſent. excomm. *Rota* deciſ. 439 n. 1. & deciſ. 445. n. 4. & deciſ. 591. n. 5. p. 2. recent. nihilominus in propoſito caſu, quidquid ſit de intimatione mandati de manutenendo per Nicolaum obtenti facta hic in Curia Reuerendiſſimo Epiſcopo Aprutino, non docetur de aliqua intimatione facta Normandino colliriganti, ſine qua certum eſt declaratoriam non eſſe concedendam.

Nec fuerunt habita in conſideratione ea quæ dicebantur de non tuto acceſſu; quoniam dato quod ſint vera, Nicolaus debuiſſet obtinere commiſſioné, vt conſtito de non tuto acceſſu procederetur, quam tamen non apparet obtinuiſſe, &c.

Et Ita decitum ipſo Nicolao, tantum informante, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Piſana Beneficij.
Mercurij 27. Ianij 1629.

ARGVMENTVM.

Exequutor Apoſtolicus in cauſa beneficiali extraiudicialiter quando procedere poſſit etiam ſpreta comparitione partis. Prouiſio ſuper beneficio litigioſo an ſit neceſſaria probatio litis ſuper titulo, & quando id verum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Colliriganti datur ſubrogatio per obitum alterius probata lite, Clericatu, & obitu.*
2 *Cum non legitimo contradictore poteſt exequutor procedere extraiudicialiter, & eius ſpernere comparitionem.*
Legitimus contradictor in beneficio non eſt, qui poſſeſſionem, vel titulum parem non habet, ibidem.
3 *Pro exequutore extraiudicialiter procedente præſumitur.*
4 *Colliriganti vt debeatur ſubrogatio in beneficio, debet de lite doceri, & quod ea ſit ſuper iure, & titulo beneficij.*
5 *Non procedit autem vbi lis eſt ſuper præſentatione, prout nec ſuper electione.*
6 *Et ſufficit litem eſſe ſuper poſſeſſione.*
7 *Dicitur eſſe lis ſuper titulo, quando cauſa fuit commiſſa cum clauſula, quam, & quas, & cum incidentibus & n. 8.*
9 *Item ſufficit ſequutam fuiſſe inſtitutionem, & ſic præceſſiſſe materiam præexiſtentem.*
10 *Clauſula ſine præiudicio vlterioris exequutionis in commiſſione cauſa præſeruat à vitio attentatorum.*
11 *Subrogatus in vim literarum Apoſtolicarum immitti debet in poſſeſſionem etiam non obſtante appellatione.*

Deciſio CCCCXVIII.

CVm ad beneficium de quo agitur fuiſſent à patronis præſentati D. Franciſcus Roſſetminus, & Petrus Ronciorus, qui Apoſtolicam prouiſionem obtinuit, cum derogatione Iuriſpatron. pro medietate, & fuit per executores in poſſeſſionem immiſſus, idemque Ronciorus cum poſtrà deceſſiſſet per eius obitum D. Bandinus Ceulus ſubrogationem gratioſam quoad illius ius, & poſſeſſionem obtinuit, & deindè in vim decreti, & mandati executorum in literis datorum fuit in realem & actualem poſſeſſionem immiſſus. Vndè interpoſita appellatione pro parte D Franciſci, & cauſa mihi commiſſa dubitaui an decretum dictorum executorum cum omnibus indè ſequutis eſſet reuocandum, & Domini negatiuè reſponderunt, Quoniam cum D. Bandinus ſubrogationem gratioſam, vt ſupra obtinuerit, & doceat de Clericato, lite, & obitu dicti Petri colliriganris meritò fuit illi conceſſa immiſſio *Mohed.* 1
deciſ. 9. & 11. vt lit. pend. *Put.* dec. 214. lib. 1. & dec. 495. lib. 2. *Rota* in recent. dec. 715. n. 5. p. 1. & dec. 252. numer 6. p. 1. & fuit dictum in Miranden. Parochialis 17. Iunij 1600 coram *Penia.*

Neque obſtat, quod non conſtet prædicta fuiſſe probata coram executoribus, quoniam cum Franciſcus non eſſet legitimus contradictor, ex quo nec parem titulum, nec poſſeſſionem habebat, & literæ non facerent exequutores mixtos, potuerunt

Dum

illi extraiudicialiter procedere, & ſpernere etiam
ipſius Franciſci comparitinnem *Rota* dec. 221. n. 2.3.
2 & ſeqq. coram Sa. me. Gregorio XV. Pro exequu-
tore autem extraiudicialiter procedente præſu-
3 mitur *Put.* dec. 140. lib. 2. in correct. & fuit firma-
tum in Elboren. penſionis 1. Iulij 1616. coram R. P.
Domino meo *Pirouano*.

Non obſtat quod lis non eſſet ſuper titulo bene-
ficij, quia dupliciter fuit reſponſum; primo quate-
nus hoc eſſet verum, non ſufficere, quia hic non agi-
tur de ſimplici prouiſione beneficij, quo caſu certum
eſt requiri, quod lis ſit ſuper titulo, quod fuit origi-
4 nale dictum Innocentij in c. cum M. Ferrarien. n. 9.
in fin. verſ. & generaliter dicimus de conſtit. &
exornat. *Bald.* in auth. litigioſa numer. 1. verſ. dicit
Innoc. C. de litigioſ. & ſæpè dixit Rota, ſed agitur de
præſentatione, quæ regulatur ſecundum terminus
electionis *Calderin.* conſ. 1. vt lit. pend. *Samen.* in
reg. de ſubrogan. q. 13. quo caſu ſufficit, quod lis ſit
5 ſuper ipſa electione, & ſic ſuper pręſentatione etiam
quod non præceſſerit alia collatio, vt in cap. 1. vt lit.
pend. in 6. quod eſt diuerſum à cap. 2. eodem tit. in
caſu enim cap. primi non fuerat ſequuta collatio,
ſecus in caſu c. 2. Gl. in d. c. 2. in verbo poſſident, quæ
dicit, quod in caſu c. primi electus non erat adeptus
6 beneficium, in caſu verò c. 2. erat adeptus, & Archi-
diaconus in eodem cap. 1. in princ. in verbo litigan-
tibus, dicit quod in caſu c. 1. nullus ex litigantibus
erat adeptus poſſeſſionem, ſecus autem in caſu c. 2.
quia vnus erat adeptus, & licet *Innoc.* in illo cum
M. Ferrarien. num. 9. in fin verſ. & generaliter te-
neat contrarium, tamen in hoc dictum Innocentij
fuit in cauſa, vt conderetur illud cap. 1. vt aduertit
Gloſ. ibidem in Verbo diſpendiis *Bal.* in dicta auth.
litigioſa n. 7. vbi quod hoc ſit neceſſe ſcire in Palatio
Apoſtolico *Archid.* in dicto c. 1. ſub verbo litigan-
tibus *Ioan. Andr.* in dicto cap. cum M. Ferrarien. n.
23. & nuper hoc late firmatum fuit in Florentina
Parochialis de Vecchietis 29. Ianuarij præteriti co-
ram R. P. D. meo *Virili*.

Secundo principaliter fuit reſponſum ex abun-
danti, non poſſe dubitari quin lis eſſet ſuper titulo
7 beneficij, ex quo in commiſſione adeſt clauſula cum
incidentibus, &c. nec fuit opus deducere iſtam clau-
ſulam ad ſpeciem, prout dicitur de clauſula quam &
quas, &c. *Verall.* dec. 125. p. 3. ſed ſufficit, quod præ-
ceſſerit inſtitutio, & ſic quod adſit materia præexi-
8 ſtens, vt fuit conſideratum in cauſa Illerden. Præce-
ptoriæ 5. Martij 1627. coram bo. m. Patriarcha *Man-
zanedo*, quia tunc negari non poteſt quin negotium
ſimile ſit de incidentibus, emergentibus, annexis, &
9 connexis cauſæ commiſſæ, & ſic quod ſpecialiter
ſit commiſſum abſque aliqua ſpecificatione, & hoc
eſt, quod dicit *Bellam.* deciſ. 619. *Caſſad.* dec. 9. nu.
13. de cauſ. poſſeſſ. & propt. *Mandoſ.* ſuper reg. de
ſubrogan. q. 14 num. 7 fuit dictum in cauſa Peruſina
hæreditatis 26. Octobris 1601. coram bo. me. Card.
Pamph.

Denique non viſum fuit obſtare, quod pro parte
Franciſci prætendebatur poſſeſſionem dicti Petri
defuncti fuiſſe nullam, & attentatam, ac minimè
10 manutenibilem; Nam reſponſum fuit ceſſare ob-
iectum ex facto, quia licet cauſa ex ſe ipſa videre-
tur appellabilis, tamen D. Roſſerminus accepta-
uit reſcriptum cum clauſula ſibi præiudiciali, nem-
pè ſine præiudicio vlterioris executionis litera-
rum Apoſtolicarum D. Roncioni, vt in ſumm. nu. 8.
Qui propterea potuit in vim dictæ clauſulæ proſe-
qui ad vlteriora in executione ſuarum literarum
abſque vitio attentaturũ; Vltra quod Bandinus ſub-
rogatus, debuit interim immitti in illam qualẽ qualẽ
poſſeſſionem, ſeù detentionem, quam habebat de-
ſunctus, in cuius locum fuit ſubrogatus, vt in pun- 11
cto fuit reſolutum coram Cardinali *Mantica* dec.
252. num. 5. & coram Card. *Sacrato* in Brachaten.
beneficij 27. Iunij 1605. & in Anconitana Capella-
niæ 14. Martij 1607. coram b. me. *Vbaldo* in Pam-
pilonen. Parochialis de Arnoz 6. Iunij 1611. & coram
Reuerendiſſ. D. meo *Decano* in Gerunden. beneficij
9. Maij 1612.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Romana dotis ſeu reſtitut. in integrum.
Mercurij 27. Iunij 1629.

ARGVMENTVM.

Dos confeſſata an habeat priuilegium hypothecæ contra alios Creditores.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non conceditur læſione ceſ-
ſante.*
2 *Dotis confeſſis non doctis de ſolutione non attendi-
tur.*
3 *Etiamſi præceſſerit promiſſio conſtante matrimonio.*
4 *Maximè conſumentibus coniecturis fraudis, & n. 8.*
5 *Coniectura eſt ex qualitate Mariti valde pauperis,
& num 6.*
7 *Item quando emanauit viro in carceribus conſti-
tuto.*
9 *Item quando confeſſio non eſt facta prauio adimple-
mento modi in conſtitutione dotis præfixo.*
10 *Ex inſolitis inducitur præſumptio confeſſionis dotis
ſimulata.*
11 *Item deducitur ex eo, quod inſtrumentum confeſ-
ſionis in iudicio criminali fuerit habitum pro ſi-
mulato*
12 *Suſpicio falſi in ciuilibus pro falſitate habetur.*
13 *Teſtis varius non probat.*
14 *Verificata ſolutione pacti dotis, confeſſio reſidui pro-
bat.*
15 *Quod intelligitur pro maiori, vel conſiderabili ali-
qua parte, non vero pro tenue, & modica.*
16 *Maximè coniectura inuerisimilitudinis concurrente*
17 *Alimentorum præſtatio facta à Viro Vxori facit ceſ-
ſare fraudis ſuſpicionem, & validam reddit dotis
confeſſionem.*
Contra n. 18.
19 *Coniectura plures præualent paucioribus, & vrgen-
tiores debilioribus.*

Deciſio CCCCXIX.

NVpſerat de anno 1599. Prudentia Paulo, cui poſt contractum matrimonium per Cleriam Matrem Prudentiæ promiſſa fuit dos ſcutorum mille, cum pacto expreſſo, vt inueſtiretur in tot ſtabilibus, Cenſibus, aut locis Montium non vacabilium, vt Inſtrumento dato in ſummario Prudentiæ numer. 8. Poſtea vero de Anno 1618. cum Paulus ære alieno prægrauatus, ac fere decoctus in Carceribus detineretur, eadem Prudentia inſtituit Iudicium repetitionis dotis, ob vergentiam viri ad inopiam, contra Creditores Pauli, ſed ipſa ſuccubuit, impoſito ſibi perpetuo ſilentio, & Creditores abſoluti fuerunt à peritis per duas ſententias conformes, quæ vigore ſtatuti vrbis c. 178. lib. 1. inter Ciues, & Incolas faciunt rem iudicatam;

am; Vnde modo cauſa in gradu reſtitutionis in integrum coram Capitanco appellationis pendente, Rotaque me proponente conſulta, An conſtet de cauſis reſtitutionis in integrum, hodie negatiue reſponſum fuit.

Viſum enim fuit Dominis ſententias ad fauorem creditorum latas eſſe validas, & iuſtas, & conſequenter nullam adeſſe læſionem Prudentiæ, ſine qua reſtitutio in integrum concedi non poteſt l. ſi ex cau-
1 ſa iudicati ff. de minor. l. nam poſtea §. ſi minor ff. de lure iur. c. 1. & ibi DD. de in integr. reſt. *Rota* deciſ. 2. eodem tit. in nou. & deciſ. 532. nu. 2. p. 1. & deciſ. 329. n. 1. p. 2. recent. & alias paſſim.

Validitas quidem ſententiarum depræhendebatur ex reuolutione proceſſus, in quo conſtat de omnibus requiſitis iuxta deciſ. *Caputaq.* 260 p. 2.

Iuſtitiam vero Domini ex eo deducebant; quoniam cum pro parte Prudentię de credito illius dotis non ſatis fuerit doctum, nulla proinde ipſi competebat actio pro repetitione eiuſdem, nec poterat ſub fraude dotis non debitæ illudere Creditores, aut illis
2 præiudiciū inferre iuxta tradita per DD. in l vbi adhuc C. de iur. dot. *Bart.* in l. ſi conſtante n. 10. ff. ſol. matrim. *Bald. Nouell.* de priuileg. dot. p 7. priuileg. 47. *Oſaſch.* dec. 135. in fin. cum aliis, &c.

Non obſtat, quod immò Prudentia probauerit creditum eius dotis, tum ex Inſtrumento dotali in eius ſummario n. 8. in quo eidem conſtituitur dos ſcutorum mille, tum ex pluribus quietantiis, in quibus Paulus Maritus faſſus fuit ad computum dotis varias pecuniarum ſummas, ac vinum recepiſſe ſumm. eiuſdem n. 9. Tum demum ex teſtibus de traditione aconcij in tot mobilibus deponentibus, iuncto etiam inſtrumento publico quietantiæ ſcutorum 30. ad computum dotis ſolutorum à Confraternitate B. Mariæ de Laureto d. ſummario n. 10. & 15.

Quoniam reſponſum fuit, quod cum appareat illud Inſtrumentum dotale fuiſſe confectum poſt celebratum matrimonium, & in illis quietantijs confeſſio de recepto à Paulo facta fuerit conſtante matrimonio ad fauorem Vxoris, dum ex alijs vera nume-
3 ratio non iuſtificatur, illa confeſſio dotis ſolutionem non probat, quia vel in fraudem donationis inter virum, & Vxorem prohibitæ, vel ſub ſpe futuræ mutationis, vel in præiudicium, & fraudem Creditorum emanaſſe præſumitur iuxta tradita per *Bar.* & alios in l. diuortio ff. de verb. oblig. *Felin.* in c ſi cautio n. 72 de fid. Inſtrum. *Menoch.* conſ. 81. num. 15. *Valaſch* conſult. 5. n. 15. & conſult. 6. n. 12. *Surd.* conſ. 489. n. 1. & ſeq. & deciſ. 116 n. 4 & 10. *Sanchez* de matrim. lib. 6. diſput. 9. n. 5. *Gratian.* deciſ. *March.* 103. n. 3. & dixit Rota in Ferrarien. dotis 4. Maij 1615. coram b. m. *Buratto*, quę eſt deciſ. 683. n. 2. p. 2. recēt. & in alia Ferrarien. dotis 11. Aprilis 1622. coram eodem, & coram R. D. meo *Decano* deciſ. 451. n. 2. in eius impreſſ. & apud S. m. Greg. XV. dec. 67. n. 4. Præſertim verò cum multæ concurrant præſumptiones, & coniecturæ, ex quibus ſuadetur ſimulatio di-
4 ctæ confeſſionis de recepto ex notat. per DD. in auth. ſed iam neceſſe C. de donat. ante nupt. *Alex.* conſ. 86. n. 1. lib. 7. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib 11. tit. 20 n. 37. *Rota* d. dec. 683. n. 2. p. 2. recent & notant Addent. ad S. me. Greg XV. d. dec. 67. n. 14.

Prima quidem coniectura deſumitur ex qualitate ipſius Pauli mariti, qui de tempore confeſſionis dotis receptæ in fauorem vxoris factæ, valdè obæratus erat, facultatibus omnino prolapſus, ac ferè
5 decoctus, vt conſtat ex plurib. mandatis contra d.

Paolum ad inſtantiam creditorum relaxatis pro ſumma ſcut. 524. & ex productione cartæ dotalis contra alios creditores coram diuerſis Iudicibus ſæpius repetita, vt in ſum. creditorum n. 4. & 5. ex qua viri ad inopiam vergente conditione, confeſſio redditur valdè ſuſpecta, & in fraudem, & colluſionem creditorum facta cenſetur, vt tradit *Socin.* ſen. in l 1. 6
n. 108. ff. ſol. matr. *Gozad.* conſ. 18. n. 26. & 31. *Ruin.* conſ. 183. n. 1. lib 1. *Decian.* conſ. 94. n. 7. lib. 3. *Menoch.* præſumpt. 12. n. 81. & præſumpt. 13. n. 28. & 29. lib. 3. *Grat.* diſcept. for. c. 361. n. 21. & c. 489. n. 22. *Rot.* dec. 460. ſub n. 2. & dec. 683. n. 5. p. 1. recent. & fuit d. in Rom. cenſus de Mutis 1. Iulij 1620. coram Reu. D. meo *Decano*.

Secunda coniectura reſultat ex eo, quod idem Paulus dum in carceribus ob æs alienum detinere- 7
tur de anno 1616. confeſſus fuit ſe recepiſſe à Prudentia vxore licet abſente ſcuta 400. & eadem ſuam vxorem præſentem quietauit, quæ præſentia, & abſentia in eodem actu & tempore implicat contradictionem, & repugnantiam, concurritq; etiam inuerisimilitudo, quod ipſa Prudentia, quæ erat pauperrima, adeout à Confrater. S. M. de Laureto ſubſidium dotis ſcut. 30 conquiſiuerit, potuerit ſoluere ſcuta 400. maxime quia in Inſtrumento dotali debitrix conſtituebatur Cleria, non autem ipſa Prudentia, quæ in 8
uerisimilitudo, & repugnantia; videntur etiam magna argumenta ſimulationis dictæ confeſſionis, vt per *Salycet.* in l. 2. num. 3. C. de dot. caut. non num. *Alex.* conſ. 86. n. 3. & ibi Adden. lib. 7. *Aym.* conſ. 44. n. 1. verſ. quando confeſſio Rota dicta deciſ. 683. n. 6. parte 2. recent.

Tertia coniectura deducitur: ex quo fuerat conuentum in Inſtrum. dotali, vt pecuniæ ſoluendæ pro 9
dote reinueſtirentur in tot bonis ſtabilibus, cenſib. aut montib. non vacabilib. quæ ſtarent pro fundo dotali, & tamen nec de huiuſmodi inueſtimento, nec de ſolutionib. factis cum pacto inueſtiendi vllibi cōſtat, cum tamē agendum eſſet cum viro decocto, vel decoctioni proximo, & in Inſtrum. aſſertæ receptionis ſcut. 400. dicitur dotem fuiſſe ſolutam in plurib. vicib. & partitis ſine vlla quietantia publica, vel priuata, quæ videntur inſolita, & inuerisimilia, & ex his augetur fraudis, & ſimulationis ſuſpicio *Bal.* in l. 1. 10
C. de ſeru. fugit *Crauet.* conſ. 156. n. 9 *Pariſ* conſ. 131. n. 23. lib. 1. *Decian.* conſ. 62. n. 72. & ſeqq. lib. 3. *Rot.* poſt 1. vol. conſ. *Farin.* dec. 71. n. 3 & faciunt tradita in Rom. dotis 17. Aprilis 1617. coram bo. me. *Remboldo*, & in Romana cenſus de Mutis 1. Iulij 1620. coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*.

Quarta demum vrget coniectura deſumpta ex ſententia criminali, per quam receptæ dotis ad fauorem Prudentiæ vxoris in fraudem creditorū à Paulo Marito factæ declaratæ fuerunt falſæ, & ipſis fuit adempta fides, & propterea pro veritate ſolutionis dotis nullam poſſunt facere probationem *Archid.* in 11
c. in memoriam 19. diſtinct. *Crauet.* conſ. 134. n. 26. *Gabr.* de mal. f. concl. 6. n. 12. cum alijs & ſic ſimulatio confeſſionis de recepto remanet clarè probata, præſertim in hoc iudicio ciuili in quo ſola ſuſpicio falſi. & ſimulati habetur pro falſo, & ſimulato *Caſtr.* 12
in l iubemus n. 1. C. de probat. *Anchar.* conſ. 173. nu. 8. *Rota* deciſ. 45. n. 1. & deciſ. 123. nu. 2. poſt 2. vol. conſ. *Farin.*

Non obſtant autem teſtes pro Prudentia dati ſummæ eius num. 10. deponentes de veritate quietantiarum prædictarum, tum quia alter ex illis teſtibus contrarium de directo depoſuit in Iudicio criminali, &

13 proinde tamquam non ſibi conſtans non facit fidem
c.licet de probat. *Corb.* conſ. 90. n. 32. lib. 2. *Parif.* conſ.
83. n. 38. li. 1. Tum etiam quia falſitas dd. ſolutionum
per ſententiam declarata depoſitione teſtium, qui
plures etiam patiuntur exceptiones tolli, aut infrin-
gi non poteſt, præſertim cum idem Paulus in Inſtru-
mento aſſertæ receptionis ſcutorum 400. aſſeruerit
nullam fuiſſe factam quietantiam, neque publicam,
14 neque priuatam præter illam, quæ confeſſio ſupe-
rat omnes alias probationes l. cum precum C. de li-
ber. cauſ. Card. *Seraphin.* dec. 433. n. 7.

Minus obſtat Inſtrumentum ſolutionis ſcut. 30.
factæ Prudentiæ à Cuſtodibus B. Mariæ de laureto in
ſum. eius n. 15. ex quo Informantes deſumebant argu-
mentum, quod confeſſio dotis in parte verificata in
15 totum vera cenſenda ſit iuxta tradita per *Soccin.*
ſen. conſ. 82. n. 2. in fin. lib. 3. & *Surd.* qui plures con-
gerit conſ. 489. n. 22. Quoniam omiſſo quod huiuſ-
modi præſumptio videtur ſibi locum vindicare
quando iuſtificantur ſolutiones dotis pro maiori
parte, vel ſaltem pro dimidia, vt voluit *Lancellott.*
Gallia. ad conſuet. *Alex.* q. 8. nu. 71. & 72. ſuper qua
tamen opinione vti nimis rigida, & reprobata à *Surd.*
d. conſ. 489. n. 22. non videtur multum inſiſtendum.
Viſum fuit ſaltem non applicari hanc præſumptio-
nem ad caſum præſentem; Quoniam ſolutio ſcut. 30.
eſt nimis exilis quantitatis, & ad promiſſionem
ſcut. mille minimè proportionata, neque facta appa-
ret ex pecuniis veræ debitricis dotis, ſed confrater-
16 nitatis B. Mariæ de Laureto, ex quo arguitur potius
ſimulatam fuiſſe promiſſionem propter inopiam
contrahentium, ex qua coacti fuerunt perquirere
veluti loco eleemoſinæ ſcut. 30. pro dote, & illa præ-
ſumptio deſumpta ex verificatione partis dotis non
procedit quando confeſſio quoad reliquam ſummã
eſt valde inueriſimilis, & ſuſpecta ad tradita per *Dec.*
conſ. 421. n. 14. *Vrſil. ad Afflict.* dec. 402. nu. 8. & fuit
dictum in Rom. cenſus de Mutis 1. Iulij 1610. coram
R. D. meo *Decano*, ſique enim verificatio ſolutionis
dotis in minima parte præberet ſufficientem proba-
tionem quoad ſolutionem totius dotis, à maritis fa-
cillimè decipi, & fraude eludi poſſent creditores,
quod plurimum iura abhorrent l. ſi in fundo ff. de rei
vind. & in his terminis ponderant *Mantic.* de tacit.
& ambig. li. 11. tit. 3. n. 25. *Ginrb.* dec. 16. ſub n. 19.

Tandem nec obſtat, quod cum Paulus Maritus poſt
dictam confeſſionem longiſſimo tempore Pruden-
tiæ Vxori alimenta præſtiterit, quæ tamen ſi dos non
fuiſſet ſoluta præſtare non tenebatur, hinc videatur
inferri, & comprobari veritas eiuſdem Confeſſionis
17 Ita ut credendum ſit dotem re vera fuiſſe ſolutam, vt
arguit *Bald* in l. vnica n. 4. verſ. vnde quæritur C. de
priuileg. dot. *Roland. à Vall.* conſ. 85. n. 43. lib. 1. *Me-*
noch. de arbitr. Iud. caſ. 134. in fin. cum aliis per In-
formantes adductis.

Quoniam reſponſum fuit hanc coniecturam vi-
deri ſatis leuem, & ad probandam veritatem con-
18 feſſionis de recepto non poſſe fieri magnam vim ſu-
per ſola alimentorum præſtatione facta à Marito
Vxori, potuit enim Maritus alimenta præſtare amo-
re coniugali, non autem intuitu dotis, & qua ratione
lex ſuſpicatur maritum voluiſſe donare dotem, ea-
dem ratione poteſt dubitari, quod voluerit donare
alimenta, vt conſiderauit *Soc.* ſen. in l. 1. n. 80. ff. ſol.
matr. *Bal. Nouell.* in trat. de dot. p. 10. limit. 4. nu. 15.
Gozzad. conſ. 28. n. 25. verſ. 7. fortius *Bellon.* ſen. conſ.
48. n. 2. *Menoc.* Præſumpt. 12. n. 73. & præſumpt. 13. n.
19. li. 1 *Ioſeph. Ludouic.* dec. *Peruſ.* 66. nu 35. vbi quod
hæc ſola coniectura oon ſufficit, quod idem dixit
poſt *Crauet. Bero.* & alios *Lancellott. Gallia.* ad conſue-
tud. Alex. 98. verbo viginti n. 63. *Rom* dicta dec. 683.
n. 13. p. 2. recent. Et in omnem caſum hæc vnica con-
iectura eliditur ex aliis ſupra relatis præſumptioni- 19
bus, quæ viſæ ſunt vrgentiores, & efficaciores & ideo
benè iſtam tanquam debiliorem tollunt l. diuus ff. de
in integr. reſtit. *Menoc.* de præſumpt. li. 1. q. 9. & in
his termiois dixit *Rom* in dicta dec. 683. n. 13. in fin.
p. 2. recent. & in dicta Romana Cenſus de Mutis 1.
Iulij 1620. coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano*.
Et Ita vtraque parte informante deciſum fuit, &c.

Aſſiſien. Emphyteuſis.
Mercurij 27. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Conceſſio emphyteuſis facta ad tertiam generatio-
nem, quando comprehendat Pronepotes, & quan-
do ſecus.

SVMMARIVM

1 *Emphyteuſis vel feudum ſi concedatur alicui vſque ad tertiam generationem venit ſolummodo recipiens, & filius, & nepos, vide rationem n. 4.*
2 *Secus verò ſi addatur, ad eius, vel ipſius generationem.*
3 *Generare nemo poteſt ſe ipſum.*
5 *Generatio tertia vt conſtituatur requiruntur pronepotes.*
6 *Emphyteuſis conceſſio facta ad tertiam generationem comprehendit etiam pronepotes, ſed opinio iſta refutatur.*
7 *Deciſ. 218. p. 3. diuerſ. declaratur.*
8 *Deciſ.* Card Seraph. 1362. *& fel. rec. Greger. XV. 322 declarantur.*
9 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica non conceditur, niſi pro filijs & Nepotibus.*
10 *Eccleſiaſticã concedens emphyteuſim in dubio cenſetur ſe velle conformare cum diſpoſitione §. emphiteuma auth. de non alien.*
11 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica poteſt concedi in perpetuum.*
12 *Text. in auth. licentia auth. de alienat. declaratur.*
13 *In correctorijs facienda eſt interpretatio, vt minus cenſeatur correctum, quam fieri poteſt.*
14 *Verba quando ſtant demonſtratiuè, non alterant diſpoſitionem.*
15 *Dictio, &, quando ſtet augmentatiuè.*
16 *Relatum eſt in referente.*

Deciſio CCCCXX.

VSque de 20. 1490. RR. PP. Saluatoris in Lau-
ro conceſſerunt in emphyteuſim bona, de qui-
bus agitur Antonio ſtipulanti pro ſe, & filiis, & ne-
potibus maſculis, & fratribus carnalibus, & eorum
filiis, ac oepotibus maſculis in tertiam generatio-
nem, & de anno 1531. ijdem Patres confirmarunt
eamdem eiophyteuſim Barnabeo, & Feliciano, ac
eorum fratribus; & ibi dicitur, quod conductores
eorumque ſucceſſores vſque ad tertiam geoeratio-
nem maſculinam tenerentur ſeruare quædam pacta,
& conuentiones. Modo quæſtio eſt an in huiuſmodi
conceſſionibus comprehendantur Petrus Antonius,
& fratres, qui ſunt pronepotes Feliciani, ſuper qua
extra Rotam hodiè propoſui dubium, & DD. di-
xerunt Pronepotes non comprehendi, niſi ſuffra-
getur

getur conſuetudo, de qua alias videndum erit.
Vera enim, & communiter recepta eſt diſtinctio
Bartoli relata per *Bal.* in auth. ſi quas ruinas n. 4.
1 C. de Sac. eccl. quod vbi feudum, vel emphyt. conce-
ditur alicui vſq; ad tertiam generationem, vnaquæq;
perſona dicitur conſtituere vnam generationẽ, itaut
veniant ſolummodo, & recipiens, & filius, & nepos,
2 ſecus autem ſi addatur ad eius, vel ad ipſius genera-
tionẽ, quaſi quod tunc diſtinguatur generatio à ge-
nerante, cum nemo poſſit ſe ipſum generare, & hoc
3 ſecundo caſu veniunt recipiens, filius, nepos, & pro-
nepos, quam diſtinctionẽ ſequitur Iaſ. in l. 2. n. 160. C.
4 de iur. emphit. *Alex.* in l. quod dicitur 130. n. 23.
circa finem verſ. item puto de ver. oblig. *Bell.* ſen. qui
de communi teſtatur conſ. 80. n. 7. *Ceph.* conſ. 582.
n. 14. *Gab.* conſ. 90 in princ. lib. 1. *Menoc.* conſ. 115.
n. 28. & conſ. 883. n. 2. & 1066. n. 10. *Honded.* conſ. 54.
n. 12. lib. 1. & conſ. 30. n. 38 li. 2. *Mod. Bon.* var. reſol. lib.
2. c. 53 n. 1 *Sim. de Prat.* conſ. 88. per tot. *Hier. Pappon.*
conſ. 86. & 87. per tot. *Raud.* dec. Piſan. 42. n. 48. p. 2.
& ita etiam tenuit Rota, vt apud *Verall.* dec. 18. p. 2.
& in Farfen. Villæ Caprolæ 20. Maij 1592. coram
Penia. & in Bon. Bonorum 18. Martij 1611. coram Re-
uer. D. meo *Decano*, quæ eſt dec. 305. n. 1. p. 1. recent.
Ratioque differentiæ aſſignari poteſt, quia quando
ſimpliciter dicitur ad tertiam generationem, Domi-
nus directus conſiderat generationes in abſtracto, &
abſolutè, non autem reſpectiuè, & tanquam gene-
rationes alicuius certæ perſonæ, & ideò tot termi-
nos, & gradus conſtituit in conceſſione, quot ſunt
perſonæ, & ſi in tertia perſona terminatur conceſſio
veluti in tertia generatione, quoties verò apponit di-
ctionẽ eius vel ipſius tunc in concreto, & reſpectiuè
conſiderat generationes, tanquam prouenientes à
primo receptore, & tunc bene intrat diſtinctio inter
generantem, ſeù cauſam generationis, & ipſam ge-
nerationem, & hoc caſu debent dari tres ſucceſſiui
ſucceſſores prouenientes à receptore, & ab eo diſtin-
5 cti, & conſequenter ad conſtituendam tertiam gene-
rationem comprehendantur pronepotes, vt benè per
Pappon. in d. conſ. 86 n. 14. & ſeqq. & eſt deciſio Col-
legij Piſani.
Nec obſtat quod aliqui contrarium tenuerint pro-
ut *Roſentall.* de feud. c. 7. concluſ. 13. n. 6. & in Scho-
6 lijs litera H. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 22. tit. 25.
numer. 25. & ſeqq. qui dixerunt etiam in conceſ-
ſione facta alicui vſque in tertiam generationem
comprehendi pronepotes, quia contra eos ſtat com-
munis opinio, quam pluries Rota alias amplexa
fuit.
Minus obſtant deciſiones in contrarium allegatę,
quia deciſ. 218. p. 4 diuerſ. loquitur vbi addebatur
7 verbum finitam, qua dictione ceſſante ibi potius
Rota inclinabat in approbationem opinionis Barto-
li, vt benè in dicta Farfen. in qua diſtinguuntur caſus
8 deciſ. vero *Seraph* 1342. & Sim. Greg. XV. dec. 522.
quæ in eadem cauſa emanarunt loquuntur quando
adeſt pronomen ipſius, & in dicta deciſ. 522. admit-
titur præallegata deciſio *Verall* 18. p. 1.
Quæ certiora redduntur in præſenti caſu ex duo-
bus, primo quia verſamur in emphiteuſi Eccleſiaſti-
ca, quæ regulariter non conceditur niſi pro filijs, &
nepotibus 3. emphit. auth. de non alien. & per-
9 mutan. *Simon. de Pret.* dicto conſ. 88. nu. 3. & ſeqq.
Pappon. dicto conſ. 86. n. 3. & ideo ſtante dubieta-
te præſumendum eſt Eccleſiam inueſtientem ſe
conformaſſe cum diſpoſitione d. § emphit. vt per
Menoch. dicto conſ. 883. n. 3. & 4. Et quamuis in §.

licentia auth. de alienat. & emphit. dicatur em-
phiteuſim Eccl. ſiaſt. cum poſſe concedi etiam in
perpetuum, & hinc apparet diſpoſitionem d. § em- 11
phit. fuiſſe correctam, vt conſiderat Angel. in dicto
§. licentia, & d. §. emphiteuſim, & *Menoch* d. conſ.
1066. nu. 1. attamen aduertendum eſt quod diſpo-
ſitio d. §. licentia, locum obtineret ſi expreſſè con-
ceſſa fuiſſet emphiteuſis in perpetuum, vel vſque 12
ad Pronepotes incluſiue, quo caſu non poſſet du-
bitari de voluntate concedentis, quia facultas in
dicto. §. licentia verè conceditur, ſed in caſu noſtro
dubium eſt an Dominus directus voluerit extendere
conceſſionem ad Pronepotes, & ideò cenſetur po-
tius voluiſſe ſe conformare cum d. §. emphit tamquã
magis vtili, & proficuo Eccleſiæ, & circa hoc non
videtur correctus per d. text. in §. licentia, in cor-
rectoriis enim facienda eſt ſtricta interpretatio, vt 13
minus cenſeatur correctum, quam fieri poſſit cum
expediat, cap. conſtitutio vbi Gloſ. in verb. immu-
tata de elect. in 6 benè *Decian.* conſ. 16. n. 36. lib. 1.
Cephal. conſ. 55. n. 4 & in his terminis *Pappon.* dicto
conſ. 86. n. 5.
Secundo, & ex hoc Dominis videbitur ſublata
omnis difficultas, quia ſimpliciter non fuit conceſſa
emphit. Antonio vſque in tertiam generationem, ſed
expreſſim fuerũt nominatę aliæ perſonę ſub his ver-
bis nempe pro ipſo, filii, & nepotibus vſque in ter-
tiam generationem, vnde hæc verba vſque in tertiam
generationem ſtant demonſtratiuè, non autem
augent diſpoſitionem antecedentem, vt egregiè per
Caſtr. conſ. 358. n. 2. lib. 2. qui in hoc dicto non re- 14
probatur, immò eum ſequitur, *Cephal.* conſ. 582.
n. 13. *Honded.* d. conſ. 32. n. 38 & 41. lib. 2. *Modern.*
Bonon. var. reſolut. dicto c. 53. n. 2. lib. 2. vbi addit,
quod hoc caſu res caret dubitatione, & in his ter-
minis idem dixit Rota in Perus. emphit. 20. Martij
1628. coram R. P. D. meo *Dunozetto.* Et verba in
tertiam generationem, ne contrarientur anteceden-
tibus debent exponi ſcilicet pro dictis recipiente,
eius filiis, & Nepotibus, ſique voluiſſet Prælatus
comprehendere etiam Pronepotes, facilè fuiſſet no-
minare Pronepotes, quemadmodum nominauit fi-
lios, & Nepotes, nec tunc opus fuiſſet ponere verba
vſque in tertiam generationem, vel poſt Nepotes
adiudiſſet dictionem, &; dicendo, & vſque in tertiam
generationem, tunc enim dictio, &, ſtetiſſet augu-
mentatiuè, vt perpendit *Caſtrenſ.* dicto conſ. 358. 15
nu. 2. lib. 2.
Nec obſtat conceſſionem iſtius emphiteuſis fuiſſe
confirmationem alterius prius factæ Antonio per
hæc verba, locarunt, vt in aliis Inſtrumentis Anto-
nio, Ioanni, alias de Termino, eorumq; filiis, & Nepo-
tibus maſculis in tertiam generationem, & ideo cum
iſta conceſſio habeat relationem ad alia Inſtrumen-
ta in quibus conceſſiones fiunt ad tertiam genera- 16
tionem finitam, & cum relatum ſit in referente, hæc
conceſſio debeat intelligi ad tertiam generationem
finitam quo caſu comprehenduntur Pronepotes,
quemadmodum hac ratiocinatione vſa eſt Rota in
dicta Bononien. bonorum 18. Martij 1611. coram
Reuerendiſſ. Domino meo *Decano.*
Quia in caſu præſenti illa verba, vt in aliis Inſtru-
mentis Domini putarunt referenda eſſe ad emphy-
teuſim, non autem ad perſonas comprehenſas in ipſa,
quia verba locarunt, vt in aliis Inſtrumentis, adhæ-
rent ipſi locationi immediatè, non autem perſonis,
nec Inſtrumentum dicit locarunt pro ſe filij, & Ne-
potibus, vt in aliis Inſtrumentis, &c.

Et Ita vtraque parte informante, &c.

Leodien. Decimarum.
Mercurij 4. Iulij 1619.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob contumaciam non paritionis denegari non poteſt ſequuta intimatione, reproductione ac ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus & n. 2.*
3 *Et maxime docto de inobedientia.*

Deciſio CCCCXXI.

REſponderunt Domini dandam eſſe declaratoriam, quia D. Ioannes obtinuit mandatum de
manutendo in poſſeſſione Decimarum cum expreſſa
cenſurarum comminatione, illudque perſonaliter in
partib. D. Vdalrico intimari fecit, vt ex publico In-
ſtrumento de quo in ſum. numer. 1. vnde cum poſt
ſubſequutam reproductionem fuerint ſeruati qua-
tuor termini iuxta ſtilum Curiæ ad docendum ſe
paruiſſe, & de aliqua paritione doctum non fuerit,
declaratoria contra contumacem non eſt denegan-
1 da cap. 1. in fin. vt lit. non conteſt. *Caſſado.* dec. 12.
n. 2. de reſcript. *Mohed.* deciſ. 1. de ſent. excommu-
nic. *Achil.* deciſ. 5. eodem tit. *Rota* deciſ. 439. n. 1.
& deciſ. 445. n. 4 & deciſ. 478. num. 1. & 2. ac de-
ciſ. 591. num. 5. p. 2. recent. eoque facilius fuit pro
declaratoria reſolutum, quia non ſolum conſtat de
negatiua non paritionis ex dicta intimatione per-
2 ſonaliter facta, & lapſu dictorum quatuor termino-
rum, vt fuit dictum in præallegata deciſione 591.
n. 5. & in Valentina emolumentorum 30 Maij 1597.
coram bo. me. Cardinali *Pamphilio*, ſed etiam de
expreſſa, & poſitiua contrauentione, & inobedien-
tia, vt in dicto ſum. 2. & 3. vt fuit ponderatũ in dicta
deciſ. 439. ſub num. 1. p. 2. recent.

Et ita deciſum fuit Ioanne tantum informante, &c.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.
Mercurij 4. Iulij 1619.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Permutatione ſequuta in beneficialibus ex gratia de nouo prouiſus is, qui permutando ſe priuauit beneficio, recuperat primæua iura.*
2 *Clauſula, cuius litis ſtatum, in literis expreſſa probat plenè ſtatum litis.*
3 *Gratia ſubrogationis beneficij iuſtificatur ex probatione Clericatus valoris beneficij, quod probatur ex literis patentibus, & teſtibus, & n. 4. 5.*
6 *Iuſpatronatus qualitas beneficij eſt plene probanda.*
7 *Bulla de publicandis prouiſionibus habet locum etiam in beneficio iuriſpatronatus laicorum.*
8 *Et in prouiſione iuriſpatronatus nemo præter Papam ſe poteſt intromittere.*

Deciſio CCCCXXII.

CVm die 4. Iulij 1627. & 24. Ianuarij 1628. fuiſſet reſolutum beneficium non eſſe adiudicandũ Domino Buffalino prouiſo Apoſtolico ex permutatione, ipſe habuit recurſum ad Sanctiſſimum, & præuia narratiua, quod prætendebatur prouiſionem ad eius fauorem factam viribus non ſubſiſtere ex eo quod, vt à nonnullis aſſerebatur, fructus Cappellaniæ compermutatæ, quos valorem annuum 24. ducatorum auri de Camera non excedere expreſſum fuit, ad valorem duorum, vel trium ducatorum tantum aſcendebant, & quod ipſe forſan certis ex cauſis præpeditus reſignationem ex cauſa permutationis prędictæ ad præſcriptum Conſtitutionis piæ memoriæ Greg. XIII. ſuper modo, & forma publicandi ſimiles reſignationes minimè publicauerit, nec illius poſſeſſionem acceperit ſeù petierit, ſed vt aſſerebatur, Cæſar Dondolellus etiam poſt permutationem, ac reſignationem beneficium, de quo agitur, intra tamen triennium poſſidere continuauerit, obtinuit ex gratia ſpeciali litteras ſuper dicta permutatione expeditas cum omnibus, & ſingulis clauſulis, decretis, & indultis in eis contentis, proceſſuſque deſuper habitos, vel habendos valere, perindè ac ſi in ijſdem litteris fuiſſet expreſſum fructus d. Capellaniæ compermutatæ ad dictum valorem annuum duorum, vel trium ducat. dumtaxat aſcendere, ſeſeque aduerſus Conſtitutionem prædictam, & quæcumque in ea cõtenta, & executioni non demandata in integrum reſtitui, ac plenariè reintegrari, ita ut de cætero publicationem aliquam facere minimè teneretur, ſibique de eodem beneficio propter præmiſſa, ſeù ob non factam publicationem, vel ob matrimonium per d. Cæſarem contractum, vel alias quouis modo forſan vacante prouideri, vt in ſum. ipſius D. Buffalini n. 1.

Vndè cauſa ſuper ijſdem denuò propoſita Domini
ex nouiter deductis receſſerunt à deciſis; Viſum enim
fuit ex dicta noua gratia fuiſſe ſublata omnia vtriuſ-
que deciſionis fundamenta, ipſumque Buffalinum
Ius omne, quod ſibi ex dicta permutatione, ac priori
gratia competebat recuperaſſe *Rebuff* in prax. tit. de
reſcripto etiam & perindè valere n. 2. & ſeqq. per
tot *Pariſ.* de reſignat. benef. lib. 11. q. 7. n. 70. 88. & 1
89. *Mant.* deciſ. 113. in princ. & num. 1. eamdem-
que gratiam validam, ac firmam fuiſſe redditam, non
obſtante dicto defectu publicationis, & poſſeſſionis
continuatione, & aliis de quibus in deciſionibus
prædictis.

Nec quidquam facit, quod dicta noua gratia fue-
rit impetrata lite pendente; quoniam ſtante illa clau-
ſula, cuius litis ſtatum, &c. in eadem gratia appoſi-
ta, ſufficiens litis mentio facta fuit *Gemin.* conſ. 120.
n. 6. *Achill.* dec. 9. de reſcript. *Rota* deciſ. 605. ſub
n. 11. p. 2. recent. & dec 2. n. 6. vbi Adden. littera 2
C. coram S. me. Gregorio XV.

Nec poteſt dubitari, dictam nouam gratiam non
eſſe iuſtificatã; Quoniam de Clericatu Buffalini cõ- 3
ſtat ex litteris patẽtibus, de quibus in ſummario n. 3.
Rota dec. 312. n. 1. & dec. 401. n. 4. & dec. 605. n. 3.
part. 2. recent. Valor autem, quod non excedat duca-
tos 90. de Camera ad hunc effectum ſufficienter pro-
batur ex teſtibus dicto ſummario n. 5. deponentibus 4
de publica voce, & fama *Put.* dec. 29. lib. 1. *Caputaq.*
dec. 277. n. 7. p. 1. *Rota* dec. 140. n. 3. & dec. 613. n. 2.
p. 1. & dec. 455. n. 8. part. 2. recent Quod autem di-
ctus Cæſar non permanſerit in poſſeſſionę per inte-
grum triennium non controuertitur, vt patet ex di-
cta 1a. deciſione in hac cauſa facta; cauſæ verò ex qui-
bus Buffalinus fuerit præpeditus, non ſunt aliter 5
iuſtificandę ad ipſius gratiæ validitatem, vt tradit *Pa-
riſ.* de reſignat. d. lib. 11. q. 7. nu. 74. 75. & ſeqq. vbi
refert ita fuiſſe deciſum in Oxomen. Beneficij S.
Eleonoræ 2. Decembris 1585. coram *Robuſterio.*

Neque

Neque obſtat, quod beneficium iſtud prætendatur eſſe de Iurepatronatus laicorum ex dotatione, &
6 fundatione; Quoniam, vltra quod pro parte Buffalini, dicebatur hoc in facto non ſubſiſtere, & ex hucuſque deductis prætenſum Iuſpatronatus non fuiſſe ſufficienter probatum, prout contra prouiſum Apoſtolicum illud hodiè expreſſè negantem, & pro Eccleſiæ libertate venientem plenè, & concludenter probari debuiſſet, vt per *Dec.* conſ. 117. n. 1. *Menoch.* de præſumpt. libr. 3 præſumpt. 90. n. 1. & ſeqq. *Rota* deciſ. 333. numer. 2. p. 1. recent. fuit reſponſum bullam de publicandis compræhendere etiam beneficium de Iurepatronatus Laicorum *Caputaq.* deciſ. 320. lib. 1. in manuſcript & deciſ. 36. n. 1. par. 3. in impreſſ. & de ſtylo ita practicari atteſtatur *Pariſ.* de reſign. d. lib. 11. q. 3. num. 14. illudque diei vacare apud Sedem, vt tradit idem *Pariſ.* eodem lib. 11. q 8 num. 6. & ex profeſſo diſputato articulo fuit reſolutum in Virdunen. Canonicatus 19. Iunij 1589. coram bo. me. *Gypſio*, Ideoque nullum alium præter Papam poſſe ſe intromittere in huiuſmodi beneficiorum
7 prouiſione iuxta text. in cap. 2. & cap. præſenti de præben. in 6. vt apertè etiam cauetur in dicta Gregorij Conſtitutione §. 5. & tradit in puncto *Pariſ.* d. q. 7. num. 37. & ſeq. Ideò gratia, & prouiſio prædicta ad fauorem Buffalini etiam præſuppoſito prætenſo Iurepatronatus adhuc benè ſuſtinetur, &c.

Et ita decisum, &c.

Romana Cenſus.
Mercurij 4. Iulij 1619.

ARGVMENTVM.

Simulatio quomodo probetur.

SVMMARIVM

1 *Cenſus, vel contractus ſimulato nomine conſtitutus acquiritur illi, cui verè fuit destinatus etiamſi alio nomine conſtitutus.*

2 *Ex recognitione bonæ fidei, & fructuum exactione probatur fictio, & ſimulatio contractus ab eo nempe facta, qui eſt principalis, licèt non ſit nominatus.*

Deciſio CCCCXXIII.

ABſque difficultate Domini tertio ſteterunt in deciſis coram b. me. *Buratto*, & coram me pro confirmatione ſententiæ Locumtenentis Vicarij; Quia, & à priori, & à poſteriori conſtat cenſum fuiſſe emptum ab Alexandro nedum ex pecuniis Patris Iuſtiniani, ſed etiam in eiuſdem Iuſtiniani fauorem, adeò vt illi, non autem Alexandro, cuius nomen ſimulatè appoſitum fuit cenſus dicatur acquiſitus l.
1 quamuis l. multum intereſt, & ibi *Bal. Salic.* & alij C. ſi quis alteri vel ſibi *Soc.* ſen. conſ. 129. num. 12. lib 4. *Dec.* conſ. 543. n. 15. *Rota* dec. 806. n. 3. p. 1. diuerſ. cum aliis relatis in primis deciſionibus.

A priori patet, quia antequam emeretur cenſus ſcripſit Alexander Patri Iuſtiniano; *hoggi hò riſcoſſo i danari mandati, e tutti ſono inſieme, io li voglio inueſtire, e deſidero ſapere l'intentione ſua, e ſe vuole ſia fatto tutto in perſona ſua, &c.* Et ſic ab hac interrogatione, & ſubſequuto inueſtimento, nempè emptione cenſus ſub nomine Alexandri deprehenditur Patrem Iuſtinianum reſpondiſſe, vt ſub nomine eiuſdem Alexandri fieret inueſtimentum.

A poſteriori autem clarius idem detegitur ex aliis litteris eiuſdem Alexandri ibi *Hò inueſtito il danaro, e li ſtarà à ſeruitio ſuo*, ibi *vſufruttuario è V. R. e doppo il Conuento*: ibi. *il cenſo ſtà per V. R.* ibi. *mio fratello sà il tutto in caſo moriſſi, è sò certo, che ſgrauarà la mia coſcienza*, & etiam quia ſemper viuente Patre Iuſtiniano fructus fuerunt ſoluti eidem; ex quibus duobus, ſcilicet recognitione bonæ fidei, & perceptione fructuum benè reſultat, quod dominium cenſus fuit acquiſitum Patri Iuſtiniano, & illius nomine Monaſt. 2
S. Saluatoris, nudumque nomen habuiſſe Alexandrũ, vt in his terminis ponderarunt etiam poſt alios Card. *Mant.* de tacit. li. 4. tit. 22. n. 12. *Rota* d. dec. 806. n. 5 p. 1. diuerſ.

Nec deficit cauſa ſimulandi, & ipſæ litteræ indicant, vt nimirum P. Iuſtinianus ab amico liberè pecunias haberet, & ne fortaſſe à Superioribus turbaretur, vel ne ex contractu ſub nomine Religioſi inito detraheretur voto paupertatis eiuſdem Religioſi, & cum expreſſa recognitio adſit bonæ fidei, & confeſſio ſimulationis, non eſt opus cauſam ipſius ſimulationis inquirere, vt in aliis deciſionib. fuit dictum.

In quibus Domini etiam hodiè ſteterunt vtraque parte informante; &c.

Romana retractus.
Mercurij 4. Iulij 1619.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Terminorum ſubſtantialium omiſſio reddit nullam ſententiam.*

2 *Non eſt neceſſaria horum terminorum obſeruatio in Vrbis Tribunalibus, quando cauſa non excedit ſcuta 200.*

3 *Rota non cognoſcit de cauſis valoris citra ſcuta 500.*

4 *Capitale cenſus, non ſucceſſiuus fructuum curſus, eſt attendendum ad iudicandum valorem cauſæ.*

Deciſio CCCCXXIV.

REſolutum fuerat ſub die 30. Martij 1626. coram me ſententiam A. C. in fauorem Ioannis Baptiſtæ latam eſſe confirmandam, cumque idem Ioannes Baptiſta inſtaret pro expeditione cauſæ, fuit pro parte Antonij Mariæ oppoſitum de nullitate ex defectu terminorum ſubſtantialium, quam nullitatem Signatura Sanctiſſimi adita per Ioannem Baptiſtam cum ſanare recuſauerit, ac reiecerit, ad eruendam veritatem dedi ego dubium, An ſententia A. C. eſſet valida, vel nulla, quo hodie propoſito, nullam eſſe ſententiam Domini reſponderunt, &c.

Conſtat enim verè Iudicem pronunciaſſe non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, quorum omiſſionem reddere ſententiam nullam clari iuris eſt ex 2
Caſſador. dec. 8. num. 6. de reſcript. *Caputaq.* deciſ. 249 part. 3. *Rota* deciſ. 1. num. 1. & ibi Addent. num. 10. de reſcript. in nou. & coram Card. *Mantica* dec. 254. n. 1.

N que obſtat, quod cum hæc cauſa non excedat valorem ſcutorum 200. quia cen its, cuius vigore
2 prætendirot retractus iuxta conſtitutionem S. me. Pij V. eſt in ſumma ſcutorum 200 tantum, non fuerit opus ſeruare terminos ſubſtantiales coram A. C. vt per *Tiber. Saluſt.* in prax. A. C. cap. 12. numer. 1. & 2. libr. 2; Quoniam eo ipſo quod cauſa eſt commiſſa in Rota cenſetur aſcendere ad valorem ſcutorum 500. cum cauſæ minoris valoris non committatur in Rota, dumque agitur in vim retractus ad vindicationem domus, cuius æſtimatio excedit ſcuta 500. ipſa domus, quæ principaliter petitur dicitur cauſa immediata litis, eiuſque valor, non autem quantitas cenſus attendi debet ad effectum dignoſcendi valorem cauſæ, iuxta tradita per *Iaſ.* in l. ſi pe-
4 cuniam n. 21. ff de condict. cauſ. d it. *Vant.* de nullit. tit. quib. mod. ſent. nullit. def nd. n. 70. *Neap.* conſ. 25. n. 16. *Grat.* d. c. *Marcb.* 226 n. 1.

Minus obſtat, quod cum Antonius Maria fuerit pluries citatus, adeò vt ſuas defenſiones facere potuerit, videatur ſatisfactum per æquipollens obſeruantiæ terminorum ſubſtantialium, quod ſufficit iuxta deciſ. *Caſſador.* 2. de Iudicijs; Quoniam viſum fuit Dominis non conſtare de tali citatione, quæ æquipolleat terminis ſubſtantialibus vt puta ad dicendum contra articulos, ad Litem lan. & ſimilibus, & cum Inſtrumentum cenſus de quo agitur, non appareat fuiſſe vnquam productum non videtur, quod Antonius Maria potuerit contra opponere ſuas exceptiones, & legitimas defenſiones facere, vndè non applicatur d. dec. 2. *Caſſador.* de Iudicijs.

Hæcque certiora videbantur etiam ex eo, quod Signatura Sanctiſſ. hanc nullitatem reiecit, & recuſauit ſanare; ſignum ſatis patens, quod eam pro releuanti habuit; &c.

Et Ita vtraque parte Informante reſolutum fuit, &c.

Anconitana bonorum.
Mercurij 4. Iulij 1629.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio proprietarij tanquam ciuilis trahit vſumfructum per obitum patru vſufructuarij.*

Deciſio CCCCXXV.

SVb die 11. Decembris 1616. fuit reſolutum pro octo corporibus bonorum ſubhaſtationem Ferretti validam eſſe, in cæteris verò bonis non compræhenſis intra ambitum dictorum octo corporum ſubhaſtationem eſſe exceſſiuam, & ideò etiam ſub die 3. Iulij 1628. fuit reſolutum Ciceris dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſionem bonorum præter dicta octo corpora. & hodiè Domini in hac eadem reſolutione perſtiterunt.

De poſſeſſione enim conſtat ex Inſtrumento diuiſionis inter Ciceros, & Ferrettum, vbi Ferrettus admittit, & agnoſcit Ciceros poſſeſſores.

Non obſtat, quod Ciceri poſſiderent ciuiliter tantum iuxta deciſionem coram D. meo *Nauarro* 3. Iulij 1623 emanatam, Pater autem poſſideret naturaliter tamquam vſufructuarius, quia hoc idem eius parte vſufructu tio poſſeſſio ciuilis, quæ erat penes proprietarios traxit ipſo iure & abſque alicuius miniſterio naturalem Iaſ. in l. clam. poſſidere §. qui ad nundinas nu. 73. de acquir. poſſeſſ. *Menoc* conſ. 139. nu. 16. & nu 21. *Mantic.* deciſ. 167. n. 7. & plenè *Modern. Roman.* diſcept. foren ſ. cap. 779. n. 6. cum ſeqq.

Verum Domini quemadmodum dixerunt ſtandum eſſe in deciſis, ſcilicet pro manutentione illorum de Ciceris in poſſeſſione bonorum exiſtentium extra dicta octo corpora, ita dixerunt mandatū de manutenendo dandum eſſe Ferretto in poſſeſſionem dictorum octo corporum, quia de illius poſſeſſione legitima, & manutenibili non dubitarunt, & Ciceri hucuſque conqueſti ſunt tantum de exceſſu.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Compoſtellana Parochialis.
Mercurij 4. Iulij 1629.

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuriſpatronatus ex quibus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua viſitatorum ab Ordinario probant iuriſpatronatus pertinentiam in beneficio.*
2 *Item ex teſtibus de fama, & auditu deponentibus.*
3 *Quaſi poſſeſſio præſentandi ad iuſpatronatus ex duabus præſentationibus effectum ſortitis probatur.*
4 *Quaſi poſſeſſio præſentandi iuncta cum alijs confert ad probandam pertinentiam iuriſpatronatus.*
9 *Teſtes examinati inter antiquos Compatronos probant etiam inter modernos.*

Deciſio CCCCXXVI.

POſtquam reſolutum fuit ſub die 10 Ianuar. 1628. coram me ſententiam Ordinarij Compoſtellani eſſe validam, & deindè ſuper iuſtitia eiuſdem pluries propoſita cauſa placuit Dominis reſtringere dubium, & in primis firmare Iuſpatronatus, de quo agitur, pertinere ad Ioannem Xerpe pro quarta parte cum dimidia alterius quartæ, vt in deciſione ſub die 4. Aprilis præteriti coram me emanata; Hodiè proſequendo eamdem diſputationem ſuper Iuſtitia dictæ ſententiæ, reſolutum fuit idem Iuſpatronatus ſpectare ad familiam de Garzia pro vna quarta, & medietate alterius quartæ, reſeruando tamen, vt de præſentatione Bernardi, & deſcendentia illorum, qui præſentarunt alias particulariter videatur.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia in duobus Viſitationib. ab Ordinario factis, altera de an. 1554. altera de anno 1560. de quibus in ſumm. nu. 2. Bartholomeus Garzia, & eius filij enunciantur, & approbantur tamquam Patroni beneficij, de quo agitur pro quarta parte, & dimidia alterius quartæ, & ſic benè conſtat de pertinentia iuxta dec. 11. de Iurepatr. in nou. cum alijs in deciſione ſub die 4. Apri- 1
lis præteriti in hac cauſa facta coogeſtis, quibus & addi poteſt Card. *Seraph.* dec. 780. num. 1. accedente etiam depoſitione quatuor teſtium, quorum duo affirmant

firmant ſe vidiſſe ſemper, & habuiſſe Bartholomeum
de Garzia, & eius filios pro veris Patronis pro di-
2 cta portiooe, & hoc idem à maioribus ſuis audiuiſſe
dicto ſummario n. 3. ex quibus remanet iuſtificata fa-
ma, quæ plurimum facit ad probationem pertinen-
3 tię Iuriſpatronatus *Caſſad* dec. 2. numer. 5. de probat.
Achill. dec. 6. de Iurepatr. Card. *Mantic.* dec. 318. n. 5.
& latè fuit dictum in Bergomen. Capellaniæ 18.
Maij præteriti coram me; Alij autem duo Teſtes di-
cto ſummario nu. 5. deponunt de quaſi poſſeſſione in
Iure præſentandi eiuſdem Bartholomei Garziæ, de
4 qua pariter conſtat ex duabus præſentationib factis
per eoſdem homines familiæ de Garzia, & per obi-
tum ſucceſſiue effectuatis iuxta conſ. 129. *Oldrad.* vt
in dicto ſummario nu. 4. quæ quidem quaſi poſſeſſio,
iuncta cum aliis, ſuffragatur etiam ad effectum pro-
bandi pertioentiam iuxta dec. Card. *Seraph.* 1354. n.
8. cum aliis in d. dec. ſub die 4. Aprilis præteriti co-
ram me allegatis.

Non obſtat quod duo teſtes dati in ſum. n. 3 fue-
rint examinati inter antiquos Compatronos; quo-
niam adhuc inter modernos Patrooos faciuot pro-
bationem ad tradita per *Rotam* dec. 315. n. 6. poſt 2.
5 vol. conſ. *Farinac.* & in præallegata deciſione coram
me in hac cauſa fuit deductum.

Ex quibus Beroardo tantum informante Domini
cenſuerunt conſtare ad familiam de Garzia ſpectare
Iuſpatronatus pro vna quarta parte, & medietate al-
terius quartæ, &c.

Compoſtellan. Parochialis.
Lunæ 12. Nouembris 1619.

ARGVMENTVM.

Pertinentiæ iuriſpatrooatus probationes nonnullæ.
Variare an poſſit Patronus Laicus.

SVMMARIVM.

1 *Instrumenta præſentationum probant in cauſa iuriſ-patronatus.*
2 *Teſtes de publica voce, & fama in antiquis probant pertinentiam iuriſpatronatus, & deſcendentiam.*
3 *Succeſſio ad probationem deſcendentia confert.*
4 *Patronus Laicus in præſentatione poteſt variare.*
5 *Variare nequit Patronus, quando in actu præſentationis promiſit non variare.*

Deciſio CCCCXXVII.

Firmata iam pertinentia Iuriſpatronatus, de quo
agitur, quod nempè quarta pars iſtius cum dimi-
dia alterius quartæ ſpectet ad familiam de Xerpe,
& alia quarta pars cum medietate alterius quartæ
ſpectet ad familiam de Garzia, vt in deciſionibus ſub
die 4. Apr. & 4. Iulij præteriti in hac cauſa coram
me emanatis; Hodie propoſui dubium ſub dicta
die 4. Iulij reſeruatum, An ſcilicet conſtet de præ-
ſentatione Bernardi, & deſcendentia illorum, qui
eum præſentarunt, ad effectum poſtea dignoſcen-
di an ipſe Bernardus tanquam à maiori parte pa-
tronorum præſentatus veniat inſtituendus, & ſic an
conſtet de Iuſtitia ſententiæ ordinarij Compoſtel-
lani.

Et Domini reſponderunt conſtare de præſenta-
tione eiuſdem Bernardi, & de deſcendentia illorum
qui præſentarunt, ſed an præſentationes Bernardo
ſuffragentur mandarunt, vt alias particulariter vi-
deatur.

Qoo enim ad præſentatiooem reſpectu familiæ
de Garzia apparet Bernardum fuiſſe præſentatum ab
omnib. illis, qui ſunt ſuperſtites ex Bartholomeo
Garzia, ad quem firmatum fuit ſpectare Iuſpatrona-
tus, nimirum à Ludouico filio, & hærede dicti Bar-
tholomæi, & à Maria, Agnete, atque Alberta filia-
bus Garziæ Suarez filij pariter, & hæredis eiuſdem
Bartholomei: Reſpectu verò familiæ de Xerpe pa-
tet dictum Bernardum fuiſſe præſentatum à Maria
Ferdinando, & Gregorio filiis Ioaonis Xerpe, ad
quem Iuſpatronatus ſpectare fuit reſolutum, & à
Martino Turnone nepote eiuſdem Ioannis, & ſic
bene deprehenditur Bernardum habere totum ſtipi-
tem vtriuſque familiæ, & medietatem aliorum duo-
rum ſtipitum, & conſequenter diuidendo in XVI. vo-
ces pertinentiam iſtius Iuriſpatronatus apparet di-
ctum Bernardum habere duodecim voces, vt ex pu-
blicis Inſtrumentis præſentationũ in ſum. dicti Ber-
nardi n. 3. quæ faciunt probationem indubitatam, &
manifeſtam *Bart.* in l. 1 n. 8. in fin *Iaſ.* n. 10. ff. de nou.
oper. nunc. *Alex* conſ. 62. nu. 6. li. 7. Card. *Seraph.* dec.
736. n. 1. cum aliis.

Quod autem illi de Garzia deſcendant à Bartho-
lomeo & alij de Xerpe deſcendant à Ioanne pro ra-
ta Patronis iſtius beneficij probatur ex teſtibus in
ſum. n. 4. & 7. qui deponunt de publica voce, & fa-
ma ac de communi reputatione, & proinde ſufficien- 2
ter probant ad effectum, de quo agitur, cum ſimus in
antiquis iuxta tradita per *Alex* conſ. 51. ſub numer.
2. & 3. lib. 1 *Dec.* conſ. 54. nu. 1. verſ. ſed tamen præ-
dictis non obſtan. *Garz.* de benefic. p. 7. c. 15. nu. 28.
Card. *Mantic.* deciſ. 317. n. 1. *Rota* deciſ. 357. num. 2.
p. 1. diuerſ. & in Placentina Capellaniæ 10. Ianua-
rij 1594. coram *Penia* impreſſ. apud *Garz.* vbi ſupra;
præſertim verò, quia iidem teſtes deponunt etiam
de ſucceſſione eorundem in bonis, & hæreditate 3
Patronorum aſcendentium, quæ ſucceſſio ſolet
conferre ad probandam deſcendentiam *Ruin.* conſ.
53. n. 6. lib. 5. & fuit dictum in Bononien. Pecuniaria
1. Iulij 1616. coram bo. mem *Buratto*, & in Regien.
Iuriſpatronatus 10 Maij 1623. coram R. P. D. meo
Pirenano.

Cœterum an illæ præſentationes ſuffragentur
Bernardo non benè decerni poſſe Domini putarunt
ex eo potiſſimum, quia Ferdinandus, & Gregorius
ex familia de Xerpe prius præſentauerant Alphon-
ſum; Et licet Patronus laicus accumulando poſſit
variare non ſolum eodem tempore, ſed etiam ſuc-
ceſſiue ante Inſtitutionem c. cum autem vbi *Abb.* 4
n. 2. in 2. notab. & in c. paſtoralis num. 2. & in c. cum
propter num. 5. de Iurepatr. *Rocch.* in verbo honorifi-
cum q. 9. nu. 30. & q. 10. *Lambertin.* de Iurepatr lib.
2. p. 2. q. 7. art. 1. nu. 1 & ſ. qq. & art. 21. num. 2. & fuit
dictum in Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij, & 9. Maij
1601. coram bo. me. Card. *Pamphilio*; Attamen id
non procedit quando Patronus promiſit non va-
riare, maxime accedente iuramento, vt in caſu
præſenti vbi Ferdinandus, & Georgius ſub iura-
menti religione polliciti ſunt nec cumulationem
facturos cum præſentatione Alphonſi; Vnde nullo
modo potuerunt præſentare, nec cumulare Ber-
nardum, *Rocch.* de Iurepatr. in verbo honorificum 5
q. 12. num 37. *Lap.* alleg 78. num. 6. verſ. Item quia
ſecundum & ibi Adden. ſub littera K. *Lambertin.*
de Iurepatr. lib. 2. q. 7. art. 16. *Cranet.* conſ. 69. num. 3.

in fin. & fuit dictum in Pampilonen. Beneficij de Nauarte 13. Februarij 1595. coram bo. me. *Iuſto.*

Et quamuis Alphonſus concordauerit cum Bernardo, & illi ius ſuum renunciauerit, & ſic videatur idem ius Alphonſi translatum in Bernardum, & Iuramentum nedum non obſtet ipſi Bernardo, ſed potius illi faueat, cum repræſentet quodammodo eumdem Alphonſum; nihilominus cum dicta concordia, & ceſſio facta fuerit reſeruato, beneplacito Apoſtolico, deberet exhiberi huiuſmodi beneplacitum, vel ſaltem oſtendi illos opus non fuiſſe, & quod re vera omne Ius abdicatum fuerit ab Alphonſo & totum translatum in perſonam Bernardi, qui propterea poterit ſuper hoc iterum informare, & Ius ſuum deducere, &c.

Et Ita Bernardo tantum informante reſolutum fuit, &c.

Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis.
Luna 19. Nouembris 1629.

ARGVMENTVM.

Bona ſubrogata loco aliorum bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſunt eiuſdem conditionis, quam ipſa bona fideicommiſſaria, & eadem remedia competunt fideicommiſſario pro illis conſequendis, quæ competebant pro ipſo fideicommiſſo & d. ſubrogatio tam facienti, quam quibuſcunque aliis obſtat.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario competunt eadem actiones pro conſequendis bonis ſubrogatis in locum bonorum fideicommiſſariorum quam propoſito pro ipſo fideicommiſſo.*

2 *Fideicommiſſo ſubiacent res ſubrogatæ pro rebus ſuppoſitis fideicommiſſo.*

3 *Amplia etiamſi dd. bona reperirentur penes tertios poſſeſſores.*

4 *Subrogatio de aliis bonis, loco illorum, quæ erant fideicommiſſaria, obſtat non ſolum id facientibus, & cauſam ab eiſdem habentibus ſed etiam quibuſcunque ſucceſſoribus & extraneis.*

5 *Bona fideicommiſſo ſubiecta non poſſunt alio fideicommiſſo grauari.*

6 *Bona ſubiecta fideicommiſſo, quæ euaſerunt libera poſſunt iterum alio fideicommiſſo ligari, ſicuti alia bona libera.*

7 *Confeſſio erronea non eſt attendenda, nec præiudicat confitentibus.*

8 *Inſtrumentum quis non poteſt impugnare, ſi illo vtatur.*

9 *Inſtrumentum non poteſt officere, neque præiudicare tertio.*

10 *Inſtrumentum inter alios factum poteſt quis approbare ad oſtendendam veritatem rei ſic geſta.*

11 *Contradictio, & repugnantia, vt incontinenti euitetur eſt ſumenda omnis interpretatio.*

12 *Verba in dubio debent intelligi demonſtratiue, & non taxatiuè.*

13 *Contradictio vt euitetur fas eſt verba impropriare.*

14 *Dotalis quando non deſinat eſſe fundus licet fuerit æſtimatus.*

15 *Facere id quis præſumitur, quod poteſt.*

16 *Filij ſi paulo poſt mortem Patris aliquid emant, præſumitur ex bonis paternis emiſſe, ſi non ſint induſtrioſi.*

17 *Iactare ſuum nemo præſumitur.*

18 *Confeſſio facta in poſitionibus tam confitenti, quam aliis ab eo cauſam habentibus præiudicat.*

Deciſio CCCCXXVIII.

Ex bonis à D. Stephano petitis remedio l. fin. C. de edict. *D. Adr.* tollen. in vim fideic. Hieronymi ſenioris ſupererant adhuc duo corpora, quæ an illi deberentur controuertebatur à DD. Sangeorgiis, & litis conſortibus, nempè duæ Domus cum ſex apothecis ſubtus poſitis in ciuitate Bon. in capella S. Mariæ de Baroncella, & quædam bancha Macelli in eadem ciuitate, & capella S. Mariæ de Canobio, in quibus, pro abſoluenda tandem diſputatione, dubitaui hodie an danda eſſet immiſſio dicto D. Stephano, & Domini dandam eſſe in vtriſque reſponderunt.

Nam quoad duas domos cum apothecis, licet non appareat, Immo partes conſentiant, non fuiſſe in bonis Hieronymi fideicommittentis, nec ab illis poſſeſſas, attamen conſtat quod Alexander, & Io. Bapt. fratres vſque de anno 1582. mortuo Ioanne filio Bartholomei, dum bona fideicommiſſaria dicti Hieronymi inter ſe diuiderent, reperiiſſentque aliqua bona à dicto Bartholomeo, & aliunde alienata fuiſſe, loco bonorum alienatorum ſubrogarunt prædictas Domos cum ſex apothecis, & proinde iiſdem actionibus, D. Stephanus conſequi poteſt hæc bona ſubrogata, quibus poſſet obtinere ipſa bona originaliter fideicommiſſaria, nempè poſſeſſa à Hieronymo fideicommittente l. Imperator §. fin. ff. de l. 2. 1
l. ſi rem ff. de petit. hæredit. *Silueſt. Aldobran.* conſ. 63. nu. 14. lib. 1. Card. *Mantic.* de coniect. vlt. volunt. lib. 7. tit. 8. n. 22. & 23. plene *Peregr.* de fideic. art. 44. num. 30 *Fuſar.* de ſubſtit. q. 530. n. 10. 627. nu. 46 & 636. nu. 1. & fuit firmatum in hac eadem cauſa ſub die 3. Dec. 1627. coram me; præſertim cum expreſſe ipſi fratres diuidentes, & grauati fideicommiſſo Hieronymi voluerint hæc bona deferri ſucceſſiuis ſubſtitutis, loco bonorum, quæ ab eodem Hieronymo erant poſſeſſa, & à Bartholomeo, atque aliunde fuerant alienata, & ita D. Stephanus poteſt prætermiſſis illis bonis, vindicare bona ſubrogata, vt bene per *Menoch.* conſ. 213. num. 41. verſ. quod procedit 2
Peregr. de fideic. dicto art. 44. nu. 28. ante finem *Surd.* dec. 208. n. 12. & fuit ponderatum in Amerina bonorum 27. Febr. 1617. coram b. m. *Buratto*; etiamſi dicta bona reperirentur penes tertios poſſeſſores *Alciat.* conſ. 110. n. 7. verſ. nec obſtat cum ſeqq. lib. 9. *Soccin.* 3
Iun. conſ. 90. n. 3. & 4. li. 3. *Peregr.* (qui reprobat opinionem *Alex.* contrarium ſentientis conſ. 156. li. 5.) de fideic. art. 44. n. 31 *Fuſar.* de ſubſtit. dicta q. 636. n. 2. & 3. hæcque ſubrogatio per Alexandrum, & Io. Bapt. facta, nedum illis obſtat, & ab iiſdem cauſam habentibus ſed quibuſcumque aliis etiam extraneis, ac ſingularibus ſucceſſoribus *Pariſ.* conſ. 11. numero 4
39. lib. 3. *Decian.* conſ. 1. numero 311. & ſeqq. lib. 1. & in terminis ſubrogationis fuit dictum in præalleg. Amerina bonorum coram bo. me. *Buratto.*

Neque obſtat alteram ex iſtis Domibus prius ſuppoſitam fuiſſe fideicommiſſo Ioannis ſenioris adeout illius fideicommiſſo obnoxia, non potuerit altero fideicommiſſo vinculari; Quoniam cum iam fideicommiſſum Ioannis ſenioris expirauerit in perſona 5

ſona eorumdem Alexandri & Io. Bapt. nepotum di-
cti Ioannis ſenioris, vt fuit reſolutum in hac cauſa
ſub die 2. Iunij 1618. coram me, & ſic bona euaſe-
rint libera, iure ipſi potuerunt ligare hanc Domum
fideicommiſſo Hieronymi, quemadmodum alia bona
propria libera fideicommiſſo ſupponere potuiſſent
6 ad l. cum Pater §. liberis in fin. ff. de leg. 2. *Peregr.* fi-
deic. art. 14. n. 50. plenè *Surd.* conſ. 284. n. 19. & fuit in
hac cauſa firmatum ſub die 14. Maij præteriti, &
cõfeſſio ſiue aſſertio ipſorum diuidentium, quod ſci-
licet dicta domus adhuc eſſet ſuppoſita fideicommiſ-
ſo Ioannis ſenioris tamquam erronea non eſt at-
7 tẽdenda, neque confitentibus præiudicat l. 1. C. de
falſ. cauſ. adiect. *Anchar.* conſ. 291. n. 3. *Crauett.* conſ.
202. numer. 5. *Bellamer.* deciſ. 691. in 3. fall. cum
aliis.

Minus etiam obſtat, quod in eodem Inſtrumento
concordiæ, vbi hæ Domus fuerunt ſurrogatæ loco
bonorum alienatorum, & quæ fideic. Hieronymi
ſubiecta erant, itidem etiam fuerit conuentum, vt
pars bonorum cuilibet diuidentium aſſignata, &
d. fideic. Hieronymi ſuppoſita, ſit & intelligatur pre-
tij ac valoris librarum Bonon. 11788. Et propterea
ſi D. Stephanus nititur Inſtrumento ad probandam
8 ſubrogationem, conſequenter neque illud impugna-
re poſſit pro effugienda reſtrictione fideicommiſſi
ad illam præciſam quantitatem, cum Inſtrumentum
ſit indiuiduum, & refertum clauſulis præciſis, nec
aliter, nec alio modo; &c. itaut eatenus facta ſit
ſubrogatio, quatenus admittatur etiam reſtrictio ad
9 præallegatam quantitatem in libris 11788. Quoniam
hoc motiuum, in quo informantes pro DD. Sangeor-
giis potiſſimum inſiſtebant; vltraquod videbatur ſa-
tis ſublatum ex deductis in deciſione ſub die 3. De-
cembris 1627. in hac cauſa facta, modò etiam ex
pluribus remouetur.

Et primò quia cum in Inſtrumento duo poſſint
conſiderari, nempè probatio facti, & effectus proba-
tionis, ſeù illius coactiua obligatio, & hæc duo ſint
inter ſe diſtincta, ideò Dominus Stephanus poteſt
vti Inſtrumento concordiæ ad probandum, quod
10 Alexander, & Io. Baptiſta ſubrogarunt has Domos
loco bonorum alienatorum, & hoc inſtrumentum
probat factum, nempè ipſam ſubrogationem tam in-
ter contrahentes, & illorum hæredes, quam etiam
inter extraneos, & quaſcumque alias perſonas; Sed
in quantum Inſtrumentum reſtringit fideicommiſ-
ſum ad certam quantitatem, & ſic obligat ne peran-
tur bona fideicommiſſo ſubiecta, at ſolum hæc præ-
ciſa quantitas librarum 11788. quo ad hunc effectum,
& obligationem coactiuam dictum Inſtrumentum
reſpectu Domini Stephani nihil operatur, neque illi
officere, aut præiudicare poteſt, cum non ſit hæres
dictorum diuidentium, qui Notarium de contentis
in dicto Inſtrumento concordiæ rogarunt, neque
cauſam habeat ab ipſis, ſed veniat ex ſe independen-
ter, & ex propria perſona vocata in fideicommiſſo
Hieronymi, vt hanc diſtinctionem inter factum, &
obligationem, ſeù effectum inſtrumenti benè firmat
Bart. in l. 2. n. 12. *Bald.* nu. 19. verſ. Sed ſuper iſta regu-
la, *Dec.* nu. 51. & alij communiter, C. de eden. *Felin.*
in c. cauſam quæ il primo, num. 25. de teſtibus, *Cra-
uett.* conſ. 65. n. 6. *Cephal.* conſ. 215. n. 56. *Couar.* pract.
qq. c. 20. n. 9. *Mandell.* conſ. 276. n. 6. *Surd.* conſ. 170. n.
22. & conſ. 429. n. 42. & conſ. 437. n. 18. Vnde ſequi-
tur, quod Dominus Stephanus poſſit quidem appro-
bare Inſtrumentum quoad ſubrogationem, & illo
inniti ad oſtendendam veritatem rei ſic geſtæ, non
autem quoad iuris translationem, & reſtrictionem
fideicommiſſi ad libras 11788. ex dicto facto reſul-
tantem.

Secundo corruere videbatur obiectum eo quia
Domini putarunt, nec verè fideicõmiſſum Hierony-
mi in vtraque parte aſſignata diuidentibus fuiſſe
coarctatum ad illam quantitatem ſolummodo libra-
rum 11788. Quia pluries in eodem Inſtrumento Di-
uidentes proteſtati ſunt ſaluum velle fideicommiſ-
ſum; neque in aliquo illi præiudicatum cenſeri, cum
clauſula non alias, aliter, nec alio modo &c. & ſignã-
ter bona hæc, nempè domos cum apothecis volue-
runt eſſe fideicommiſſo ſubiecta, vnde euidens eſſet
contrarietas, quod deinde vellent bona eſſe libera, &
quod totum fideicommiſſum coarctaretur in illam
quantitatem librarum 11788. omnis autem interpre-
tatio facienda eſt pro euitanda hac contradictione, 11
& repugnantia incontinenti, & in eodem Inſtru-
mento, quæ ſequeretur admiſſo intellectu dato con-
cordiæ ab Informantibus pro DD. Sangeorgiis; Et
proinde ad tollendum huiuſmodi abſurdum exiſti-
marunt Domini fideicommiſſum reuera poſitum eſ-
ſe in ipſis bonis, adeout illa dicantur in obligatione,
& onere reſtituendi, ipſaque deberi fideicommiſſa-
rijs, expreſſionem verò pretij, & valoris ſtare demon-
ſtratiuè nempè ad indicandam æqualitatem inter ip-
ſos diuidentes, non autem taxatiuè itaut inferretur
præiudicium futuris ſucceſſoribus necnon deſcen-
dentibus, & aliis cauſam minimè habentibus à dictis
Ioanne Baptiſta, & Alexandro diuidentibus, prout
in dubio verba debent intelligi demonſtratiuè, non
autem taxatiuè, *Bart.* in l. Centurio, n. 31. & 39 ff. de 12
vulg. & pup. & in l. cum Pater, § menſe, n. 8. ff. de leg.
2. *Pariſ.* conſ. 4. n. 36. lib. 4. *Bero.* conſ. 12. n. 12. lib. 3.
Cephal. conſ. 137 n. 37. li. 1. Cardin. *Seraph.* dec. 474.
n. 4. Et ſic in caſu præſenti, quod bona ipſa æſtimata,
nõ autem quantitas pretij, & valor bonorum dicãtur
obligata, & fideicommiſſo ſuppoſita; preſertim quia
hac ratione euitatur omnis contradictio ſupra pon-
derata, ad quam excludendam fas eſt etiam verba
impropriare, DD. in l. 2. §. creditum, ff. ſi cert. pet.
Crauett. conſ. 70. numer. 5 verſic. Quod procedit, 13
Honded. conſ. 41. nu. 25. li. 1. *Surd.* conſ. 280. numero
14.

Quæ interpretatio eo magis amplectenda vide-
tur in caſu propoſito, Tum quia in Inſtrumento non
dicitur, quod libræ 11788. intelligantur fideicom-
miſſo ſubiectæ. ſed dicitur, quod valor, & æſtimatio
cuiuslibet partis affectæ fideicommiſſo ſit, & intelli-
gatur pretij, ac valoris librarum 11788 Et propterea
res æſtimata, non autem æſtimatio ipſa eſt ſub onere
fideicommiſſi, & confert quod multum arriſit Domi-
nis congruum exemplum de fundo dotali deductum
à D. Ghino, nempè quod fundus non deſinit eſſe do-
talis licet fuerit æſtimatus quando colligi poteſt
æſtimationem fuiſſe factam ad alium effectum, nem-
pè vel vt probetur valor rei, vel depræhendatur qua- 14
litas fundi, velut ſciatur quantitas bonorum, quæ
conſignantur, *Bald.* in l. ex conuentione, nu. 3. C. de
pact. *Socin. ſen.* conſ. 57. n. 3. & ſeqq. lib. 1. *Ruin.* conſ.
134 num. 5. lib. 4. *Afflict.* dec. 270. num. 2. *Mantic.* de
tacit. lib. 12. tit. 18. n. 17 *Gratian.* diſcept. forenſ. cap.
489 n. 4. & fuit dictum in Romana fundi dotalis 16.
Iunij 1578 coram Cardinali *Lancellotto* in Spoletana
bonorum 6. Aprilis 1601 coram bo. mem. *Penia*,
& deciſ. 30. num. 6. apud *Modern. Roman.* de Saluia-
no. Tum etiam quia cum Diuidentes, nec poſſent
reſtringere, aut imminuere bona fideicommiſſo ſub-

ſubiecta in præiudicium aliorum vocatorum, hinc
metiendo voluntatem à poteſtate, dicendum eſt ip-
15 ſos verè noluiſſe taxare, & fideicommiſſo ſupponere
ſolum libras 1.788. ſed potius voluiſſe demonſtrare
& ſpecificare valorem bonorum, quæ realiter fidei-
commiſſo eſſe obnoxia affirmabant, argum. l. Lucius
Titius §. Imperatores, ff. ad municip. Gloſ. in l peto,
ff. de leg. 2. *Surd.* conſ. 431. n. 41. *Rota* dec. 596. nu. 2.
par. 1. recent.

Quo vero ad Bancham Macelli, identitas non po-
teſt in controuerſiam reuocari cum filij eiuſdem
Hieronymi fideicommittentis de anno 1547. in di-
uiſione numerauerint inter bona paterna, & pro ſub-
iecta fideicommiſſo admiſerint, vt etiam fuit firma-
tum in hac cauſa ſub die 5 Martij 1627.

Neque obſtat dictam bancham fuiſſe emptam à
filiis eiuſdem Hieronymi; Quoniam cum modicum
16 tempus intercеſſerit a morte Patris, ipſique filij non
eſſent induſtrioſi, immò eſſent minores, quemadmo-
dum ceſſat præſumptio ex his omnibus circumſtan-
tiis, quod non emerint ex propriis pecuniis, ita ſubo-
ritur altera, quod immò emerint ex paternis pecu-
niis, vt plenè hoc idem fuit firmatum reſpectu alio-
rum corporum bonorũ in hac cauſa ſub die 14 Iu ij
1627. & 20. Nouembris 1618. & 14. Maij proximè
præteriti, aliàs enim dicti filij Hieronymi fatuitate
redargui poſſent, ſi ex propriis pecuniis emiſſent, &
tamen ſuppoſuiſſent reſtitutioni ex fideicommiſſo
17 Hieronymi quod non eſt præſumendum, arg. l. cum
de indebito, ff. de pr. bar. *Caputaq.* dec 143. n. 4. par. 1.
cum aliis.

Quæ & eo magis confirmantur, quoniam omnes
ſucceſſiui poſſeſſores huius Banchæ Macelli, illam
agnouerunt ſubiectam eſſe fideicommiſſo Hierony-
mi, & ſignanter Marcus Antonius in reſponſionibus
18 ad poſitiones datis in Summario hoc admiſit, cu-
ius confeſſio tam ipſi, quam aliis ab eo cauſam ha-
bentibus, prout ſunt Domini de Sangeorgiis præiu-
dicat, *Cranett.* conſ. 29. n. 1. *Caſ. de Graſſ.* dec. 20. n. 9. de
probat. *Rota* coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano dec. 120. n. 2. cum ſeqq. & fuit dictum in hac
eadem cauſa ſub die 5. Martij 1627. coram me, &
aliàs ſæpius.

Et ita vtraque parte informante cõcluſum fuit, &c.

Narnien Succeſſionis.
Luna 26. Nouembris 1629.

ARGVMENTVM.

Statutum ſi excludat fœminam dotatam à ſucceſſio-
ne, eſt intelligendum, vt excludat tantùm ab hæ-
reditate dotantis, aliàs enim hoc eſſet valdè ab-
ſurdum, & iniquum; Quod procedit, etiam ſi ad-
ſint verba multum prægnantia, & verba ſtatuti
valdè repugnent, niſi in totum repugnent.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excludens dotatam cenſetur in dubio ſolùm excludere ab hæreditate dotantis, & nu. 13. 16. & 23.*
2 *Quoniam non eſt veriſimile, quod ſtatuentes voluerint, vt vnica tantum dos operetur omnium hæreditatum iacturam.*
3 Bald. *in l. 1. num. 4. C. de legit. hæred. declaratur.*
4 *Statutum excludens dotatam ab hæreditate cenſetur tam excludere ſolum ab hæreditate dotantis, etiam ſi plures recenſeret perſonas.*
5 *Singula ſingulis ſunt referenda.*
Fœmina excluſa à Statuto propter dotem, intelligitur tantum excluſa ab hæreditate dotantis, etiamſi verba ſtatuti valdè repugnent, niſi ex toto repugnent, n. 5.
6 *Quod procedit etiamſi verba ſtatuti ſunt valdè prægnantia.*
7 *Statutum loquens alternatiuè, ita debet intelligi ſingula ſingulis referendo.*
8 *Fœmina in dubio eſt pronunciandum, quod à ſucceſſione non ſit excluſa à ſtatuto.*
9 *Fœmina excluſa per ſtatutum à ſucceſſione aliquarum perſonarum, intelligitur tantum à perſonis ibi expreſſis excluſa.*
10 *Statuta excluſiua perſonarum locum tantum habent in caſibus in eis formaliter expreſſis.*
11 *Alternatiua natura eſt, vt vno contentetur, nec omnium concurſum expoſtulat.*
12 *Statutorum diſpoſitiones referri debent ad id, quod*
13 *frequentius accidit.*
14 *Fœmina ab vno dotata, ſi excluderetur à ſucceſſione non dotantis, ad quem de iure erat vocata, eſſet magnum abſurdum, & iniquum.*
15 *Frater in ſubſidium tenetur dotare ſororem.*
17 *Filius poſtquam adiuit hæreditatem paternam, non amplius dicuntur bona paterna, ſed propria ipſius filij.*
18 *Succeſſio quando defertur ab inteſtato, regulariter ſucceditur per quotas, vel in vniuerſum.*
19 *Matrimonium poteſt eſſe ſine dote.*
20 *Statutum referri debet ad id, quod frequentius contingit, & non ad caſum inſolitum.*
21 *Verbum, maritare, reſoluitur in dotationem.*
22 *Excluſio ab hæreditate eſt correſpectiua ad dotem, ſed collocatio in matrimonium abſque dote, non æquiualet excluſioni hæreditatum.*

Deciſio CCCCXXIX.

Concordibus ſuffragiis Domini approbarunt
etiam hodie reſolutionem emanatam ſub die
7. Februarij proximè præteriti coram me Helenæ
.ſ. & Magdalenæ Sororibus dandam eſſe immiſſio-
nem in poſſeſſionem bonorum q. Iacobi eorum Fra-
tris vna cum Petro pariter fratre; Nec ſtatutum Nar-
nien c. 40. in quo totum difficultatis momentum po-
ſitum erat, obſtare. Veriſſimum eſt enim, & à nemine
in controuerſiam reuocatur axioma, quod ſtatutum 1
excludens dotatam cenſetur in dubio ſolùm exclu-
dere ab hæreditate dotantis, vt in Deciſione firma-
tum fuit, & quamuis huiuſmodi concluſio commu-
niter limitetur, quando ſtatutum progreditur vlte-
rius, & ex contextu ipſius ſtatuti apparet ſtatuentes
voluiſſe à cuiuſcunque hæreditate excludere fœmi-
nas, nec excluſionem inductam correſpectiuam eſſe 2
ad dotem, quodque vnica dumtaxat dos operetur
omnium hęreditatum iacturam, vt per *Caſtr.* conſ 91.
n. 2. lib. 2 *Aldobr.* latè conſ. 2. num. 123. & ſeqq. li. 1. &
alij in deciſione etiam congeſti verſ. & quamuis. At-
tamen aduertendum eſt nõ ſufficere ad inducendam
hanc excluſionem ab omnium hæreditate, quod ſta-
tutum enumeret plures perſonas, à quarum hæredi-
tate inducit excluſionem, vt videtur ſenſiſſe *Caſtr.*
d. conſ 91. Quoniam *Bald.* in l. 1. num. 4. C. de legit. 3
hæred. qui huius opinionis anteſignanus eſt, & quo
Caſtrenſ. innititur, hoc non dixit, ſed docuit ſtatu-
tum accipiendum eſſe cum hoc temperamento,
quod

quod ſolum ex. ludat ab hæreditate dotantis niſi vl-
terius progrediatur, & ideò *Bald.* intelligi deber,
quando ex modo, vel ex forma enumerationis vel
aliundè appareret, ſtatuentes ſenſiſſe excludere fœ-
minas à cuiuſcumque hæreditate etiam non dotan-
tis, vt benè perpendit *Franc. Niconit.* alleg. 6. num.
37. & *Crauett.* conſ. 58 1. num. 2. ver. 2. crebrior, vbi
4 quod ſtatutum excludens fœminas ab hæreditate
cenſetur ſolum excludere ab hæreditate dotantis
etiam ſi plures recenſeret perſonas, quia & hoc ca-
ſu adhuc veget illa æquitas, vt ſingula ſingulis refe-
5 rantur, *Brun.* de ſtat. excl. fœm. art. 8. n. 63 vbi firmat,
quod & ſi verba ſtatuti valdè repugnant niſi ex to-
to repugnent, ſemper facienda eſt interpretatio, vt
fœmina excludatur tantum ab hæreditate dotantis,
6 *Paſtib.* conſ. 69. n. 12. vbi etiam ſi ſtatuti verba ſint
valde prægnantia, & idem videtur cenſuiſſe *Rota* in
Auxima. bono. 17. Februarij 1620. coram bon. mem.
Kembolde, verſ. atque hoc magis.

In ſtatuto autem Narnien. Domini non aſſeque-
bantur hanc voluntatem, & mentem excludendo
fœminas à cuiuſcumque hæreditate, licet enumeret
plures perſonas, immò ex multis ſaltem ſimul iunctis
deſumi videbatur potiùs excluſionem inductam eſſe
diſiunctim, & diuiſim ſingula ſingulis referendo, vt
dotata a Patre non ſuccederet Patri, dotata a Matre,
ab eiuſdem Matre excluderetur & ſic de cæteris.

Primo, quia ſtatutum in parte excludentem loqui-
tur alternatiuè, ibi (Nulla Mulier debeat habere re-
greſſum ad bona paterna, vel Matris, vel Patrui, vn-
7 de alternatiuè intelligi debent, & diſiunctim ſingu-
la ſingulis referendo, prout in alia deciſione, verſ.
nihilominus, &c.) vbi multi congeruntur Doctores,
quibus addi poſſunt *Corn.* conſ. 48. num 9. li. 2. *Parſ.*
conſ. 49. num. 17. li. 3. *Niconit.* alleg. 6. num. 31. *Io.*
Vinc. Anna alleg. 70. num. 32. *Gabr.* de ſtatut. con-
cluſ. 5. num. 2. verſ. Contrarium, & nu. 9. *Brun.* de
ſtat. excluſ. fœm. d. art. 8. quæſt. 16. num. 67. cum
ſeqq. & rationes etiam in eaſdem deciſione fuerunt
ponderatæ.

Quibus pariter accedit, quod filiæ fœminæ cauſa
videtur potius fauorabilior, cum ipſa habeat inten-
tionem fundatam in diſpoſitione iuris communis,
& illius excluſio non legatur in ſtatuto, & in dubio
8 pro fœmina, quod ſ. à ſtatuto non ſit excluſa, pro-
nunciandum eſt, vt pleoè per *Alex. Raudenſ.* conſ. 56.
num. 20. li. 1. *Barz.* deciſ. Bonon. 98. num. 22. &
ſeqq. Et ſtatutum excludens fœminas à ſucceſſio-
9 ne aliquarum perſonarum, non oſtenditur ad per-
ſonas, quæ in verbis non ſint expreſſæ, vt per *Bald.*
in l. ſed & Milites num. 3 verſ. Et facit, ff. de excuſ.
Tut. cuius dictum notandum eſſe dixit *Marſ.* conſ.
29. num 20. & conſ. 30. num. 14. *Abb.* conſ. 349. nu.
10. lib. 2. *Purpur.* conſ. 145. num. 3. lib. 1. *Manent.*
conſ. 4. num. 5. li. 1. *Modern. Mantic.* contro. forenſ.
10 li. 2. c 400. num. 28. Nec habet locum, niſi caſus ſit
à ſtatuto formaliter expreſſus tam ad effectum ex-
cluſionis, quam incluſionis, *Purpur.* d. conſ. 145. nu.
3. lib. 1. late *Handed* conſ. 8. n. 13. & ſeqq. lib. 1.

Secundo quicquid ſit de prædicta opinione, quæ
plurimos habet Contradictores, vt fuit animaduer
ſum in deciſione, verſ Nec Dominos fugit, &c. In
qua Doctorum diſſenſione, nec hodie Domini puta-
runt opus eſſe aliquid definire, in ſtatuto Narnien.
videtur ex pluribus circumſtantiis iam ponderatis
in deciſione facilior reſolutio pro fœmina, quia ſta-
tutum loquitur alternatiuè nedum in parte exclu-
dente, ſed etiam in parte vbi de dotatione agitur, &
quemadmodum ſi in parte dotante loqueretur alter-
natiuè, in excluſione verò coniunctiuè, tunc ſuffice-
ret vna dos, quia alternatiuæ natura eſt, & vno con- 11
tentetur, nec omnium concurſum expoſtulat, l. ſi
quis ita ſtipulatus, ff. de verb. oblig. cap in alternati-
uis ſiue à patre, ſiue ab illius deſcendentibus fœmi-
na fuerit dotata, &c. ſtatutorum quæ diſpoſitiones 12
referri debent ad id, quod frequentius contingit ad
l. nam ad ea, ff. de legib.

Si verò frater ex proprijs bonis, quod de rarò con-
tingit, nempè ex peculio caſtrenſi, ſeu alio ſimili do-
taſſet ſororem, hoc caſu excluſa quidem cenſebitur
ab hæreditate fratris, quia ex bonis proprij dotauit,
non autem excluſa erit ab hæreditate Patris, vel alio-
rũ qui non dotarunt, hoc enim ſuadet illa iuris æqua
interpretatio, quod ſingula ſingulis referantur; &
quod fœmina excluſa cenſeatur tantum ab illa hæ-
reditate, in qua habuit recompenſam. ſ. dotem
acceptam à defuncto, & huiuſmodi ſtatuta exclu-
dentia fœminas dotatas ſic interpretanda ſunt, vt
fœminæ non ſuccedant dotantibus, *Odd.* dict. conſ. 13
86. num. 3. *Manent.* conſ. 4. numer. 19. lib. 1. cum
aliis, & ita in hac parte ſtatutum Narniæ intelligit
Corn. dict. conſ. 305. num. 3. verſ. confert, &c. lib.
4. & itidem poſt *Afflict.* tradit *Theſaur.* dict dec. 63.
nu. 8. Et potiùs admitti debet ſuppletio verb., quàm
hoc magnum abſurdum, quod à Doctoribus etiam
iniquum appellatur, vt fœmina ab vno dotata ex- 14
cludatur, à ſucceſſione alterius non dotantis, ad
quam de iure erat vocata.

Non obſtat, quod ab hæreditate Patrui excludat
fœminam, nedum exiſtentia filiorum eiuſdem Pa-
trui, ſed etiam fratris ipſius Patrui, ibi (& Patruo
ſubſint filij, vel ex fratre talis Patrui maritantis exi-
ſterent filij maſculi) vnde qua ratione excluditur ab
hæreditate Patrui ob exiſtentiam filij fratris eiuſdem
Patrui, ita ob exiſtentiam fratris excluſa cenſeatur
ab hæreditate alterius fratris. Quoniam non æqua
eſt ratio inter fratrem, & Patruum, frater enim eſt in
primo gradu, Patruus verò in ſecundo, & minus de-
bita eſt ſucceſſio Patrui, quam fratris, atque frater in 15
ſubſidium tenetur dotare ſororem. *Bald.* in l. fi. C. de
dot. promiſſ. num. 9. *Siluan.* conſ. 13. num. 9. *Barboſ.* l.
1. par. 4. num. 128. ff. ſol. matr. *Theſ.* dec. 192. nu. 7. non
autem Patruus Neptem ex fratre, *Alex.* conſ. 66. nu.
3. li. 4. *Ripa* in l. 1. nu. 86. ff. ſol. matrim. *Roman.* conſ.
413. num. 6. Præterea ſemper viget motiuum, quod
ſtatutum non excludit fœminam ab hæreditate cu- 16
iuſcunque Patrui, ſed Patrui dumtaxat maritantis, &
obiectum fortaſſe intraret, ſi Iacobus frater dotaſſet
Elenam, & Magdalenam.

Nonobſtat quod bona Iacobi ſint eadem mate-
rialiter, quæ erant bona Andreæ Patris, & ideò cum
ſtatutum excludat à bonis Patris, intelligatur & ab
his bonis, quæ in Iacobum deuenerunt excluſiſſe fœ-
minas, quia non conſiderantur amplius tanquam
bona paterna, & illicò ſequuta aditione Iacobi effe-
cta ſunt bona eiuſdem reſoluto penitus priſtino ſta- 17
tu, vt in l. 1. §. veteres, ff de acquit. poſſ. *Bart.* in l. fin.
§. 1. num. 1. & 3. ff. ad Tertull. & in his terminis *Fab.*
de Anna conſ. 45. nu. 73. Et rectè dixit *Corn.* conſ. 97.
nu. 9. li. 1. & conſ. 305. nu. 6. li. 4 Quod regulariter ab
inteſtato ſuccedit per quotas, vel in vniuerſum, 18
non autem per genera bonorum, quia origo bono-
rum non attenditur, ſed ſtatus de tempore delatæ
ſucceſſionis, vt latè fuit in prima deciſione firma-
tum. & in terminis ſtatuti Narnien. hoc dixit *Capra*
d. conſ. 73. n. 4.

Deciſ. Clem. Merlini.

Denique non obſtat, quod illud verbum, mari-
tantis, non importet dotationem, ſed ſolùm collatio-
nem in matrimonium, cum & matrimonium eſſe
19 poſſit ſine dote, vt per *Brun.* de ſtat. excluſ. art. 6. qu.
18. num. 184. Quoniam cum regulariter, & vt pluri-
20 mum matrimonium non ſoleat eſſe ſine dote, ſtatu-
tum referri debet ad id, quod frequentiùs contingit,
non autem ad caſum inſolitum d. l. nam ad ea, ff. de
legib. Et quod verbum, maritare, reſoluatur in do-
21 tationem dixerunt *Iſernia* relatus à *Bruno*, vbi ſup.
Gabr. conſ. 140. num. 25. li. 2. *Bardello.* conſ. 4. nu. 90.
& 95. in fine. *Bellon. iun.* conſ. 74. num. 41. & *Corn.* d.
conſ. 305. num. 6 & 8. li. 4. intelligit verbum illud
ſtatuti, maritantis, pro verbo dotantis, & neceſſariò
22 ſumi debet hæc interpretatio, quia excluſio ab hæ-
reditate eſt correſpectiua ad dotem, & quod puella
fuerit in matrimonio collocata ſine dote non æqui-
ualet excluſioni hæreditatum, & faciunt tradita per
Bardello d. conſ. 4. num. 94. & demum nec conſtat,
quod Iacobus de cuius hæreditate modo agitur in
matrimonium collocauerit Magdalenam, & Hele-
nam, ſed Pater ipſe collocauit, vnde nullo modo ſuf-
fragantur verba ſtatuti (Patrui maritantis &c.) Ne-
que ſat fuiſſet ſorores in matrimonio collocatas, &
dotatas fuiſſe, quia vt dictum eſt, opus erat, quod à
23 Iacobo, de cuius hæreditate agitur, fuiſſent dotatæ,
vt per *Bald.* in d. l. neque Mater, nu. 5. & 6. in fin. C.
de iure dot. *Surd.* conſ. 45. num. 36. & ſeqq. *Manent.*
conſ. 4. nu. 19. li. 1. & hoc idem importat genitiuus
ille ſtatuti (talis Patrui maritantis) infert enim quod
defunctus ipſe, de cuius hæreditate agitur, dotauerit
fœminas &c.

Et ita vtraque parte informante vnanimiter Do-
mini ſteterunt in deciſis &c.

Romana pecuniaria.
Lunæ 3. Decembris 1629.

ARGVMENTVM.

De ſolemnitate in contractu Mulieris requiſita à Statuto Vrbis li. 1. c. 151.

SVMMARIVM.

1 *Hæredes plures non in ſolidum pro rata debent conueniri ad ſolutionem æris alieni defuncti.*
2 *Hæres in re certa æquiparatur legatario magis quàm vero hæredi.*
3 *Creditor potior in iure, qui prior in tempore eſt.*
4 *Statutum Vrbis requirens ſolemnitatem certam in contractibus Mulierum procedit in quibuſcumque aliis vltra enumerationem, in quibus Mulier lædi poteſt.*
5 *Et in quietationibus.*
6 *Locupletatio debet probari ab eo, qui in ea re fundat ad effectum ſubſtinendi contractum.*

Deciſio CCCCXXX.

IVxta formam commiſſionis propoſui dubium, An
eſſet procedendum ad legitimam executionem; &
Informantes pro Ferrario tria opponebant ad eam-
dem executionem impediendam; Primo quod man-
datum fuerit decretum, & relaxatum citato ſolo
Pompeio Ferrario, non autem Cleria Sorore, & ta-
men vterque erat hæres inſtitutus à Georgio debi-
tore, vt in teſtamento, quod datur nu. 2. Vnde Pom-
peius citatus pro ſola ſua rata hæreditatis, non au-
1 tem pro toto debito erat condemnandus, l. 1. C. ſi
cert. pet. Gloſ. in l. 2. §. fin. ff. de prætor. ſtipulat. *Bart.*
in l. Auus neptis, ff. de pactis, *Iaſ.* in l. eum qui ita, §.
te, & Titium, num. 2. ff. de verbor. oblig. *Surd.* conſ.
415. num. 13. & 14.

Verum ex facto ceſſare viſum fuit hoc obiectum,
quia Cleria non fuit hæres inſtituta, ſed ſolum, vltra
dotem quam ei prius Georgius Pater conſtituerat,
& aſſignauerat, idem Georgius reliquit ſolidos vi-
ginti, iuſſitque vt nihil amplius prætendere, vel con-
ſequi poſſet, ſed voluit eſſe tacitam, & contentam,
ac propterea cum ſit inſtituta in re certa, & quidem
modica, habetur potius tamquam legataria, non
autem loco hæredis, dato alio hærede vniuerſali, l.
quoties, C. de hæred. inſtituen. & ibi *Bart.* nu. 1. *Me-* 2
noch. de adipiſ. remed. 4. num. 132. & ſeqq. *Honded.*
conſ. 83. n. 28. li. 1. Et ſubſequuta poſt mortem Geor-
gij benè indicant ſolum Pompeium fuiſſe hæredem,
quia ipſe ſolus confecit inuentarium, adiuit hæredi-
tatem, nec de Sorore vnquam meminit, nec ipſa in
hæreditate ſe ingeſſit.

Secundo opponebatur, quod in ſententiis bo. me.
Cardin. *Seraphin.* & *Lancellotti*, fuit Georgius con-
demnatus ad ſoluendum in pecuniis ſcuta 507. re-
ſiduum verò in tot libris depoſitatis in monte Pie-
tatis.

Cæterum huic obiecto luculenter reſponſum
fuit in deciſione Reuerendiſſimi Domini mei *Decani*
ſub die 20. Nouembris 1602. quæ eſt 84. in eius im-
preſſ. nec conſtat, quod ſcuta 856. fuerint ſoluta per
Georgium in tot libris, qui erant depoſitati penes
Montem Pietatis, & de quibus loquitur dicta ſen-
tentia Card. *Seraphin.*

Tertio obiiciebant, quod Ferrarij debent ex bo-
nis Georgij Patris prius deducere dotem Cæciliæ
Matris ſcut. 3000. de qua in Inſtrumento conſtitu-
tionis ſub die 24. Ianuarij 1583. & in Summ. nu. 30.
cuius crediti vigore filij Cæciliæ ſunt anteriores, &
ſic præferendi, l. Potior, C. qui potior. in pign. hab. 3
& de ſolutione dotis integraliter facta Georgio ma-
rito apparet ex Inſtrumento quietantiæ ſub die 22.
Ianuarij 1588.

Et hoc quidem motiuum placuit Dominis, atque
eos impulit, vt cenſuerint non eſſe procedendum ad
executionem.

Nec obſtare crediderunt Inſtrumentum reſtitu-
tionis dotis ſub die 6. Nouembris 1597. quod eſt in
Summario Gariboldi num. 8. Quoniam vltra quod
vrgens ſuſpicio ſimulationis ſuboritur, dum con-
ſtante matrimonio dictæ dotis reſtitutio facta fuit,
nec apparet Maritum tunc vergiſſe ad inopiam;
nullitas videtur patens, tum quia nec decretum Iudi-
cis, nec interuentus agnatorum, neque alia neceſſa-
ria adhibita fuerunt, iuxta formam Statuti Vrbis li. 1. 4
cap. 151. quod ſtatutum procedit in quibuſcumque
contractibus, in quibus mulier lædi poteſt, *Verall.*
deciſ. 195. nu. 2. part. 3. *Put.* dec. 162. num. 2. li. 1. *Creſc.*
dec. 3. de conſtit. *Rota* coram S. mem. Greg. XV. dec.
333. num. 1. & ibi *Addent.* num. 9. & in recent. deciſ.
385. nu. 2. par. 1. & dec. 114. num. 2. part. 2. cum aliis;
Et de quietatione, in qua nos verſamur loquitur ſi-
gnanter ſtatutum, & generaliter tradunt etiam *Lam-* 5
bert. de contract. gloſ. 1. num. 329. & ſeqq. *Tiraq.* de
legib. connubial. gloſ. 5. num. 112. & ſeqq. *Boccac.* ad
conſtit. March. gloſ. 8. num. 11. & 24. *Put.* deciſ. 7.
num. 1. & dec. 55. numer. 1. & ſeqq. lib. 3. *Modern.*
Roman. ad Statut. Vrb. gloſ. 7. numer. 41. & gloſ. 9.
num. 4.

Et verè nedum potuit Cæcilia lædi in huiuſmodi
quie-

quietantiâ, ſed de facto apparet læſa, dum loco domus ſtabilis fuerunt ei aſſignati libri, quorum facilis erat iactura, & quod peius eſt nec conſtat traditos fuiſſe libros, nec erant mere proportionati ad ipſam mulierem, ſed potius congruebant Georgio, qui erat Bibliothecarius, Vnde ex omnibus ingens reſultat ſuſpicio ſimulationis, & fraudis contra dictam mulierem; nec dici poteſt mulier locupletata, & ſic quod habuerit libros & domum, quoniam ad effe-
6 ctum locupletationis requirebatur, quod libri perueniſſent ad illius manus, vel aliter conuerſi fuiſſent in vtilitatem illius ad l. pupillo, & ibi DD. ff de ſolut. l. prædiorum, C. de prædiis minor. *Couar.* var. reſol. li. 2 cap. 17. nu. 1. *Rim. iun.* conſ. 5. nu. 77. & 78. *Boccac.* ſuper conſt 1. March. gloſ 8. num. 52. *Modern. Roman.* ad Stat Vrb. gloſ 9. nu. 4. & 5. & fuit dictum in Romana nullitatis contractus 28. Iunij 1624. coram bo. me. *Buratto.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit non eſſe procedendum ad executionem, &c.

Gerunden. Iuriſdictio, & Plumborum.
Mercurij 5. Decembris 1629.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem non denegatur probata intimatione, reproductione, ac ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus.*

2 *Paritio non probatur ex ordine dato de ſatisfaciendo non ſequuta ſatisfactione ex perſona eius quæ parere debebat.*

3 *Quia maximè præſumitur colluſio.*

Deciſio CCCCXXXI.

FVit reſolutum dandam eſſe declaratoriam contra Protectores Beneficiatorum Eccleſiæ S. Fœlicis Gerunden.

Quoniam cum dicti Protectores tenerentur excambiare plumba, & valorem ſoluere Abbati, & Canonicis dictę Eccleſiæ, & mandatum, in quo id præcipitur fuerit eiſdem intimatum, ſeruatis etiam quatuor terminis ſeruari ſolitis, nec tamen ſoluiſſe oſtendant, atque excambiationem feciſſe, vtique ſatis
1 conſtat de contumacia, & inobedientia, & proindè danda eſt declaratoria c. 1. in fin. vt lit. non conteſt. *Mohedan.* dec. 1. de ſent. excomm. *Rot* dec. 439. num. 1. part. 1. & deciſ. 445. nu. 4 ac deciſ. 591. nu. 5. par. 2. recent.

Non obſtat, quod protectores mandauerint Procuratori exactori, vt ſolueret valorem plumborum, & ſic paruiſſe cenſeantur. Quoniam cum ipſimet in ſententiis Rotalibus, & mandatu fuerint præciſè condemnati ad dictam excambiationem, & ſolutionem faciendam, & hoc ſit præceptum poſitiuum, quod adimpleri non poteſt niſi mediante actu pariter poſitiuo, nimirum ipſa ſolutione, & excambiatione, non dicuntur paruiſſe, dum ſolutionem alteri
2 demandarunt, & ipſi effectualiter, ac poſitiuè non ſoluerunt, atque ex hac omiſſione reſultat contrauentio, & inobedientia, Cardin. *Seraph.* deciſ. 1113. num. 3. *Rota* dec. 478. par. 2. recent. & fuit latè deductum in Leodien Canonicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1622. coram me; Cumque non appareat Protectores feciſſe omnem diligentiam, vt ſolutio huiuſmodi ſortiretur effectum, & quodcumque impedimentum, ſi quod aderat, remoueretur, poteſt dubitari eos cum Procuratore colluſiſſe, & neglexiſſe paritionem dicti mandati, ad tradita per *Rotam* dec. 3
104. n. 3. par. 1. diuerſ. & in Pampilonen. Beneficiorum de Tafalla 17. Martij 1623. coram bo. mem. *Remboldo*, & ſic declaratoria in pœnam negligentiæ, & contumaciæ eſt decernenda, &c.

Et ita deciſum fuit Abbate, & Canonicis tantum informantibus, &c.

Romana fideicom. de Maximis.
Lunæ 10. Decembr. 1629.

ARGVMENTVM.

Noua diſpoſitio facta pro bonis antiquioris fideicommiſſi, ad quod habet relationem, an intelligatur retentis terminis fideicommiſſi antecedentis, vel an magis nouum importet fideicommiſſum, & maximè quando primum extinctum fuit, ignota tamen ſecundo Teſtatori extinctione ipſiuſmet primi fideicommiſſi.

SVMMARIVM.

1 *Relatio ad fideicommiſſum non debet nouum inducere fideicommiſſum, ſed reſtringi iuxta illud, cum referens non debeat plus continere, quam relatum.*

2 *Præſuppoſitum debet verificari, vt præſupponens diſponere videatur.*

3 *Relatio ad fideicommiſſum non eſt attendenda, quando ceſſat in relato ipſum fideicommiſſum.*

4 *Verba, iuſſit, & mandauit, important præciſam, & principalem diſpoſitionem.*

5 *Verba, ſuccedant, & ſuccedere debeant, important præceptiuam, & neceſſariam diſpoſitionem.*

6 *Et de verbo, debeant.*

7 *Similiter verbum, reliquit, & prælegauit.*

8 *Diſpoſitio referens attenditur, quando plus continet, quam relata ſuppoſita poteſtate diſponendi.*

9 *Et tunc relatio dicitur ſtare demonſtratiuè, non limitatiuè.*

10 *Et ſimiliter verba relatiua fideicommiſſi antiqui non reſtringuntur, ſtante ſi illud non exiſtat, corruat etiã ſecunda diſpoſitio, quæ eſt habilis nouum inducere fideicommiſſum, ſed illud nouum debeat parere fideicommiſſum, & num. 11.*

12 *Verba indulta ad vnum effectum nouum non debent parere.*

13 *Dictio, aliis, inducit ampliationem, & dicitur continere maiora expreſſis.*

14 *Verba noua ſunt apta inducere fideicommiſſum, quando continent maiorem prouiſionem, quam ſit in termino relato.*

15 *Idem quando noua diſpoſitio exponitur facta ad tollendas lites.*

16 *Idem quando apparet de mente nouum inducendi fideicommiſſum, & nu. 17.*

Deciſio CCCCXXXII.

NOdus difficultatis iſtius cauſæ in eo totus poſitus erat, an Dominus Iulius de Maximis, dum in codicillis mandauit, vt in certis locis Montium, Cenſibus, & ſtabilibus, ſuper quib. modo eſt controuerſia, ſuccederent proximiores pro tempore vocati, & ſubſtituti in fideicommiſſo Dominici Senioris de Maximis; An inquam ipſe Iulius intellexerit ſolummodo ſe referre, & in diſpoſitione referente ſpe-

ciſi è,ac certitudinaliter demonſtrare ipſum relatũ,
nempè fideicommiſſum Dominici Senioris , adeout
nulla maior ſit, potentia, & virtus termini referentis,
hoc eſt diſpoſitionis Iulij,quam termini,ad quem fa-
1 cta fuit relatio ſcilicet fideicommiſſi Dominici iuxta
dictum *Bald*.in l.ſi prior,n.1.*Imol*.n.2.ff.sol.matrim.
&ſic quod diſpoſitio Iulij ſit quædam repetitio fidei-
commiſſi Dominici facta ad reddendũ illius effectũ
faciliorem,vt ſcilicet acturi in poſterũ ex cauſa d.fi-
deicommiſſi facilius probarent identitatem bonorũ,
& vti diſpoſitio adhærens teſtamento, & fideicom-
miſſo Dominici ab eo ſit regulanda,& ſecundum il-
lius terminos reſtringenda, & tanquam oratio præ-
ſupponens,quæ ita demum locum habet,ſi præſup-
poſitum ipſum verificatur ſecundum Gloſ.in l.man-
cipia,& ibi DD.C.de ſeru.fugit.cum concordan. Ac
2 propterea cum *Rota* coram *Robuſterio* iam diu bis re-
ſoluerit fideicommiſſum Dominici expiraſſe iuxta
theoricam conſ.21.*Oldradi*,quæ deciſiones ſunt im-
preſſæ inter diuerſ.dec.118.par.1.& 230.par.2.Con-
ſequenter etiam diſpoſitio Iulij non poſſit habere lo-
cum,tanquam accidens,ſeu acceſſorium,ſine ſubſtã-
tia,ſeu principali,nimirum fideicommiſſo Dominici,
quod adhuc extare opinabatur , & præſupponebat
ipſemet Iulius,& tamquã ex falſa cauſa præexiſten-
tiæ fideicommiſſi Dominici,ſeu ex errore, & igno-
rantia,quod illud expirauerit, iuxta dd. Rotæ deci-
3 ſiones corruat ipſa Iulij diſpoſitio,vt benè ratiocina-
batur *Dec*.conſ 63.n.6.conſ.362.& 497. per tot.An
autem potius voluerit Iulius principaliter diſpone-
re,& instituere etiam nouum fideicommiſſum,qua-
tenus antiquum etiam Dominici non extaret.

Quo articulo pluries, ac maturè diſcuſſo coram
Reuerendiſſ.Domino meo *Decano*, per tres deciſio-
nes firmatum fuit conſtare de nouo fideicommiſſo
ad fauorem proximiorum facto à dicto Iulio , & ita
etiam per ſententiam pronunciatum fuit, &c.

Vnde in gradu appellationis cauſa mihi commiſ-
ſa,dubitaui hodie an ſententia Rotalis ſit confirman-
da,vel infirmanda , & Domini confirmandam eſſe
reſponderunt.

Etenim viſum fuit & ex verbis teſtamenti , & ex
mente Iulij Teſtatoris depræhendi,poſſe verè inſtitu-
tum fuiſſe nouum fideicommiſſum.

Verba quidem teſtamenti id ſuadent, ibi , Iuſſit,
voluit,& mandauit,quod in omnibus , &c. ordine
ſucceſſiuo ſuccedant, & ſuccedere debeant omnes,
&ſinguli ſui proximiores pro tempore vocati,&ſub-
ſtituti in fideicommiſſo quondam Dominici de Ma-
ximis ſenioris confecto,&ab aliis deinde confirma-
to,& ampliato,perinde ac ſi d.loca Montium , Cen-
ſus,&c.ex hæreditate dicti quondam Dominici per-
ueniſſent,& ex nunc omnibus,& ſingulis ſuis proxi-
mioribus pro tempore vocatis,& ſubſtitutis in præ-
dicto fideicommiſſo præmiſſa omnia & ſingula iure
prælegati,&c.ordine ſucceſſiuo reliquit,& prælega-
uit,&c. cum prohibitione alienationis,& caducita-
tibus latius expreſſis in d.fideicommiſſo &c.

Ex quorum verborum contextu Domini aſſequu-
ti ſunt,re vera diſpoſitionem Iulij eſſe principalem,
& ex ſe independenter,neq;acceſſoriam,&cohæren-
tem dumtaxat fideicommiſſo Dominici,verba enim
4 illa,iuſſit,voluit,& mandauit, important præciſam,
& principalem diſpoſitionem,ac fideicommiſſum,l.
fi.C.commun.de legat.§.fi.Inſt.de ſingul.reb.per fi-
deicommiſſ.relict.*Socin*.ſen.conſ.43. nu. 7.in princ.
li.3. *Curt.iun*.conſ.22.n.19.*Cranet*.conſ.130. nu. 10.
5 *Bertazz*.conſ. ciuil.6.n.7.li.1. Et verba ſuccedant,&
ſuccedere debeant,inferunt præceptiuam,& neceſ-
ſariam diſpoſitionem,vt de verbo,ſuccedant, tradit
Caſtr.in l.ſi cum dotem nu.11.& 12.ff ſol. matrim.
Surd.conſ.81.n.8.*Bellon.iun*.conſ.1.n.30.& 31.Et de 6
verbo,debeant,eſt text.in l.1.§.1.ff.quod quiſq; iur.
& tradunt *Alex*.conſ.223.n.5.in fin.li.2.*Pariſ*.conſ.
95.n.17.li.1.& conſ.6.n.5.li.4.*Surd*.d.conſ 81.n.14.
& fuit dictum in Bononien.bonorum de Bouiis 20.
Febr.1598.coram bo.me.Card.*Millino*, Ac demum 7
verba,reliquit,& prælegauit ſunt diſpoſitiua,& apta
importare fideicommiſſum , Gloſ. in l.his verbis in
verbo,Dominus,in fi.&*Bart*.n.1.& 2.*Bal*.n.2.& alij,
ff.de hæred.Inſtituen. *Alex*.in l.1.n.2.de l.1.& conſ.
9 n.5.li.1 conſ.70.n.11.li.2.& conſ.50.n.8 li.7.cum
aliis;Ex quib.ſimul iunctis benè demonſtratur,quod
Iulius profeſſus eſt velle facere, & determinare no-
uum fideicommiſſum,& eius diſpoſitio licet relati-
ua ad fideicommiſſum Dominici ſenioris,ab illo ta- 8
men non recipit vigorem,ſed hæc potius in ſe,nem-
pe in eodem teſtamento Iulij conſiſtit,&proinde at-
tendenda eſt hęc diſpoſitio referens,quamuis diſcre-
pans à relata,cum ex ſe habeat certam,& perfectam
orationem,verbis claris,& diſpoſitiuis expreſſam &
ipſemet Iulius haberet poteſtatem diſponendi,iuxta 9
tradita per *Bart*.in extrauag.ad reprimendum in ver-
bo,prout,& in l.eum qui §.Iulianus,ff de conſtit pe-
cun.*Felin*.in c.2.n.10.de reſcript.*Aretin*.conſ.76.n.
5 ſub ver. Circa teſtium,*Caſtrenſ*.conſ.17. n.2.lib.2.
Dec.conſ.169.n.4.& melius conſ.325. n.2. latè *Dec*.
conſ.58.n.61.& 62.li 2.*Surd* conſ.540.n.6.& 7. *Pe-
regr*.conſ.18 n.11.li.1 adeout huiuſmodi relatio ſtet
demonſtratiuè ad indicandas perſonas in fideicom-
miſſo vocatas, non autem reſtrictiuè , & limitatiuè
quoad ſubſtantiam actus , vt aptè conſiderat *Pariſ*.
conſ.75.n.50.li.2.*Sim.de Pret*.de interpr. vlt.volunt.
li.2.fol.172.n.231. verſ.teſtatur,vbi diſpoſuit *Dec*.d.
conſ.58.n.62.li.2.Neque verò Iulius præſuppoſitiuè
diſpoſuit,nempè cum præſuppoſito exiſtentiæ fidei-
commiſſi Dominici,quod eſſet verum,ſi ſimpliciter
dixiſſet loca Montium , atque alia bona eſſe reſti-
tuenda proximioribus ex fideicommiſſo Dominici,
tunc enim ceſſante præſuppoſito, hoc eſt fideicom-
miſſo,ceſſaſſet etiam ipſa diſpoſitio, iuxta gloſ. in l. 11
mancipia, C.de ſeru. fugit. cum aliis per *Surd*.conſ.
150.num.78.Sed ex ſupra deductis apparet eumdem 12
ſimpliciter immò principaliter diſpoſuiſſe, & fidei-
commiſſum nouum condidiſſe,& ſic benè applican-
tur tradita per *Socin.iun*.conſ.75.per tot. li.3. & *Pe-
regr*.de fideicommiſſ.art.16.n.114.quorum dicta be-
nè ponderata fuerunt in deciſionibus ſub die 18. Fe-
bruarij,& 15.Decembr.1628.coram Reuerendiſſ. D.
meo *Decano*.

Prout nec etiam dici poteſt, intentionem Iulij
fuiſſe indicare ſolummodo identitate bonorum , &
declarare,quod loca Montium , cenſus &c. eſſent
ſubrogata loco bonorum relictorum per Domini-
cum,& eius fideicommiſſo ſuppoſitorum;Quoniam
ad hunc effectum non erat opus tam prolixo oratio-
nis circuitu,nec tot verbis præceptiuis , ac diſpoſi-
tiuis,cum additione arctiſſimæ prohibitionis de non
alienando ſub pœna caducitatis, ſatque erat ſignifi-
caſſe cenſus, & loca hæc Montium empta fuiſſe ex
pretio bonorum ſubiectorum fideicommiſſo Domi-
nici ſenioris.

Quam quidem voluntatem Iulij, quod ſcilicet vo-
luerit conſtituere indepẽdenter nouum fideicõmiſ-
ſum,nec ſolum inhærere antiquo fideicommiſſo Do-
minici,vltra expreſſam verborum ſtructuram ſupra
ponde-

ponderatam, deſumebant Domini ex duobus præſertim.

Primo, quia apparet ex teſtamento Iulij, quod ipſe motus fuit ad faciendam prædictam diſpoſitionem, vt lites dirimeret, & prætenſiones Conſobrinorum de Maximis ſuper fideicommiſſo Dominici veluti quodammodo Arbiter decideret, dum inquit, quod ſui Conſobrini de Maximis prætendebant adeſſe, & continuari fideicommiſſum Dominici de Maximis ipſorum Aui paterni, & aliorum prædeceſſorum, & ſubdit, Propterea, atque etiam ad euitandas quaſcumq; lites &c. aliiſq; rationabilibus de cauſis &c. Ex quibus verbis colligitur, lites, & contro-
13 uerſias inter illos de familia vertentes occaſionem præſtitiſſe, & impuliſſe Iulium ad diſponendum, quas quidem non terminaſſet, neque definiiſſet, ſi ad limites fideicommiſſi præcedentis Dominici ſuam diſpoſitionem reſtrinxiſſet, & in eo ſtatu, in quo tenebatur anteà reliquiſſet, ſub eodem videlicet inuolucro, & velamento ambagum, vt denotat verbum prætendebant, l. quamquam, ff. ad S. C. Velleian. l. omne delictum, §. qui ſe vulnerauit, ff. de re milit. l. qui filium, §. vlt. ff. ad S. C. Trebell. & tradit *Briſſon.* de verb. ſignif. in verbo prætendere, & *Budeus* in l. illicitas, ff. de offic Præſ. Et non detexiſſet ius, quodammodo rectum, & obſcurum ex fideicommiſſo Dominici, niſi nouum, & ſeparatum fideicommiſſum condidiſſet, ſed potius feciſſet actum contrariũ cauſæ impulſiuæ, ſeu etiam finali ſuæ diſpoſitionis, in-
14 ductaq; ad vnum finem contrarium effectum operarentur contra l. legata inutiliter, ff. de adim. legat. l. legata, ff. de l. 1. Et valdè conſonum menti teſtatori, videtur. vt dum profitebatur velle lit b finem imponere non ſatis eſſe exiſtimauerit inſiſtere antiquæ diſpoſitioni teſtamenti Dominici, ſuper cuius fideicommiſſo licet emanaſſent duæ deciſiones Robuſterij, attamẽ nulla aderat ſentẽt a aut res iudicata, quæ faceret rem claram, & manifeſtã, & hoc fuiſſet ſuperfœtare lites, non autem extinguere. Et obſeruandum eſt, quod Iulius voluit dirimere non ſolũ lites iã motas, quia hæ fortaſſe per deciſiones *Robuſterij* ſublatæ fuerant, ſed etiam futuras lites, ibi, quæ oriri poſſent, vnde pro extinguendis hiſce litib. futuris opus erat noua diſpoſitione & independenti fideicommiſſo, alioquin remittendo ſe ad illud fideicommiſſum antiquum Dominici anſam potius dediſſet litibus, vt ſupra etiam dictum fuit. Quem ſenſum germanum mentis Iulij fuiſſe deprehenditur quoq; ex eo, quia aſſeruit aliis etiã rationabilib. cauſis inductum, ſe ita
15 diſpoſuiſſe quæ verba comprehendũt maiora expreſſis propter dictionẽ, aliis, cum copula, Et, quæ ſtant ampliatiuè, & augmentatiuè, *Curt. iun.* conſ. 38. n. 7. ad fi. *Soc. iun.* conſ. 97. n. 9. li. 3. *Surd.* conſ. 449. n. 30. verſ. Item quando, & conſ. 475. n. 27. *Bellon. iun.* conſ. 1. n. 111. Et proinde cũ multæ concurrerẽt rationes motiuæ voluntatis Iulij, congruum eſt, vt tot motus rationib. aliquã nouam, & ampliorem diſpoſitionẽ fecerit, nõ autem, quod ſolummmodo declarauerit fideicõmiſſum Dominici, & ſic nihil egerit, declarans enim nihil de nouo facit, l. hæredes palam, §. ſi quid poſt factũ, ff. de teſta. *Gabr.* de reg. iur. concl. 3. n. 5. & ſeq. cũ aliis. Et conſequenter quatenus ceſſaſſet motiuum ſe conformandi cum fideicommiſſo Dominici, adhuc tamen vigent aliæ rationes, quæ Iulium impulerunt ad inſtituendum hoc nouum fideicommiſſum.

Secundo animaduertebant Domini vocationem contẽtam in teſtamento, ſeu codicillis Iulij diuerſam eſſe à vocatione, quæ habetur in fide commiſſo Dominici Senioris, in hoc enim vocabantur proximiores ſub conditione ſi ſine liberis, in codicillis autem Iulij vocantur purè, & ſimpliciter, ſucceſſiuo ordine, abſq; vlla conditione cum arctiori prohibitione alienationis, vnde bene arguitur voluiſſe alterare; &
16 recedere ab antiqua diſpoſitione Iulij, & nouam facere, cum ex diuerſis, & nouis modis, ac qualitatibus, nouus, ac diuerſus inſurgat actus, iuxta trad. per *Iaſ.* in l. ius ciuile, n. 1. ff. de iuſt. & iur. *Marſil.* ſingul. 520. *Menoch.* conſ. 1020. n. 11. & faciunt trad. per *Soc. iun.* d. conſ. 75. li. 3. & ponderata in deciſione Reuerendiſſ. D. mei *Decani* ſub d. die 18. Febr. 1628.

Atq; ex his ceſſant ea, ſuper quib. informantes pro Archicõfraternitate Sanctiſſ. Trinitatis ſolummodo inſiſtebant, quod diſpoſitio Iulij ex falſa cauſa, & errore exiſtentiæ, ac durationis fideicommiſſi Dominici irrita ſit, atque inanis; Quoniam immò ex ſupradeductis apparet credendum eſſe, quod Iulius habuerit notitiam deciſionum *Robuſterij*, quæ & in familia de Maximis ſunt notiſſimæ, & dum aſſeruit, quod Conſobrini de Maximis prætendebant adhuc durare fideicommiſſum, & ſic Iulius non credebat indubitanter extare fideicommiſſum, ſed dubitabat ne
17 in poſterum ſuper hoc excitarentur lites, & in dubiũ reuocarentur d. deciſiones, ideoq; pro quiete poſterorum voluit tollere omne dubium faciendo clarum fideicommiſſum, dum enim vſus fuit verbo, prætendebant, quod refertur ad rem dubiam, & litigioſam, Clem. 1. in princ. de offic. ordin. l. prætextu, C. commodati, l. ſi quidem, C. de contrah. ſtipulat. excluditur, quod Iulius habuerit pro firma, & indubitata exiſtentiam dicti fideicommiſſi, & ſic ceſſat error & falſa cauſa.

Dec. autem conſ. 63. num. 6. & conſ. 362. & conſ. 497. & alij quotquot *Dec.* ſequuntur relati in deciſionibus Reuerendiſſimi Domini mei *Decani*, quibus addi poſſunt *Crauett.* pleniſſimè conſ. 987. num. 55. & ſeqq. *Peregr.* conſ. 113. num. 9. li. 3. loquuntur quando conſtat Teſtatorem non habuiſſe ſcientiam eorum, quæ in teſtamento, ad quod ſe retulit continebantur, nec apparet, quod voluerit facere diſpoſitionem nouam, vltra quam in teſtamento haberetur; vt ipſemet *Dec.* declarat dicto conſ. 63. ſub nu. 6. verſ. ad ſupra alleg. in contrarium, & *Crauett.* per diſcurſum dicto conſ. 987. Secus autem concurrente poteſtate, & voluntate certa & explicita conficiendi actum nouum, independentem, & qui relato taxa-
18 tiuè non famuletur, nec ab eo, ſed ex propria diſpoſitionẽ vim recipiat, vt in caſu præſenti, ad quæ conferunt tradita per *Aldobrand.* conſ. 76. num. 16. lib. 3. *Decian.* dicto conſ. 38. n. 62. lib. 2. *Peregr.* conſ. 18. nu. 11. lib. 1.

Firmata verò exiſtentia fideicommiſſi noui à Iulio conditi; Quoad vocationem D. Franciſci de Maximis vti proximioris, & quoad identitatem bonorum, Informantes pro Archiconfraternitate Sanctiſſimæ Trinitatis dabant manus deciſionibus factis coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano*, in quibus omnia plenè reſoluuntur, & iis præmiſſis poſtea per ſententiam decreta fuit immiſſio.

Quam ſententiam vtraque parte informante confirmandam eſſe hodie Domini coram me cenſuerunt, &c.

Romana hæreditatis de Riualdis.
Veneris 14. Decembris 1629.

ARGVMENTVM.

Dos data à Matre filiæ, quando imputetur in legitimam Nepotum, & quando non, & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debetur Nepoti ex filia in bonis Auiæ.*

2 *Dos data à Matre filiæ non venit imputanda in legitimam debitam Nepoti.*

3 *In legitimam debitam Nepoti in bonis Auiæ non imputantur bona, quæ peruenerunt ex ſucceſſione Matris.*

4 *Verbum, ſuique; in teſtamentis poſitum diuerſimodè accipitur.*

5 *Mater non habet filios in poteſtate.*

6 *Dos data filiæ an imputetur in legitimam Nepotum, valdè dubia eſt quæſtio.*

Ita quod Bart. *dicit, quod pro illius diſcuſſione multas noctes duxit inſomnes, num. 6.*

7 *Dos data à Patre filiæ, ſi ipſa prædecedat, dos reuertitur ad Patrem.*

8 *Dos data à Patre filiæ dicitur profectitia, & imputatur in legitimam Nepotum.*

9 Martini *conſuetudo tollit reuerſionem dotis ad Patrem, extantibus Nepotibus.*

10 Martini *conſuetudo interpretatur voluntatem Teſtatoris, nempe, quod dos ab eo data filiæ remaneat penes ſuos Nepotes.*

11 *Subſtitutus excluditur extantib. Nepotibus, ad quos deuoluitur ſucceſſio, & hoc dicitur prouenire ex voluntate Teſtatoris à lege ſic interpretata.*

12 *Donatio reuocatur naſcitiuitate filiorum, quæ res proficiſcitur ex voluntate donantis ſic per legem interpretata.*

13 *Pater conſtituendo dotem filiæ poteſt apponere pactum, vt præfuncta filia dos nequaquam penes liberos remaneat, ſed reuertatur ad ipſum Patrem.*

14 *Mater ſi dotet filiam, tunc perfectè, & irreuocabiliter filiæ acquiritur dos, adeo vt ſi prædecedat filia, dos non reuertitur ad Matrem, & nu. 16.*

15 *Mater non tenetur dotare in ſubſidium, ob inopiam Patris, & nu. 18.*

Mater, quando dotat filiam, cenſetur donare, & habetur in hoc tanquam extraneus dotans, nu. 16.

17 *Nepos ex filia, quando non poſſit prætendere legitimam in bonis Auiæ, & nu. 21.*

19 *Filia, accepta dote, ſi renunciet quibuſcunque bonis ſe, & ſuos heredes obligat, itaut eius filij non poſſint prætendere legitimam in bonis Aui, vel Auiæ.*

20 *Dos profectitia imputatur in legitimam Nepoti.*

Deciſio CCCCXXXIII.

INformantes pro Franciſco obiiciebant ex ſcutis
mille, quæ Petronia Auia ſibi reſeruauit legiti-
mam eidem Franciſco Nepoti ex Laura filia, l. Papi-
1 nianus, §. quoniam, ff. de inoff. teſtam. l. omnimodo,
& ibi Gloſ. in verbo aliis perſonis, C. eodem, *Rota*
deciſ. 539. num. 1. coram S. mem. Gregor. XV. neque
in hanc legitimam imputandam eſſe dotem tradi-
tam Lauræ, cum nec Laura ſtipulata fuerit ſibi red-
di dotem, nec Franciſcus Nepos eam obtinuerit ex
iudicio, & prouidentia Petroniæ, ſed tamquam he-
res matris, quo caſu dos data filiæ non venit impu-
tanda in legitimam debitam Nepoti, *Bart.* in l. in
2 quartam, num. 12. ff. ad l. Falcid. & ibidem egregie
Pic. num. 223. & ſeqq. & idem *Bart.* in l. poſt dotem
num. 32. ff. ſol. matrim. *Caſtrenſ.* in dicta l. in quartam,
num. 19. vbi dicit quod in hoc caſu conueniunt *Bart.*
& *Bald.* & repetit conſ. 145. num. 1. li. 1. *Bero.* conſ.
10. nu. 13. li. 2. *Cephal.* conſ. 613. n. 27. *Maluaſ.* conſ.
114. n. 1. *Port. Imol.* conſ. 131. n. 25. *Thob. Non.* conſ. 49.
num. 9. *Rota* Bononien. dec. 1. num. 10. & dec. 127.
n. 2. *Mangil.* de imputat. q. 18. nu. 20. latiſſimè *Surd.*
conſ. 206. num. 17. & ſeqq. & alij paſſim, Franciſcus
enim ſtatim mortua Laura Matre effectus eſt Do-
minus illorum bonorum perfectè etiam ante mor-
tem Petroniæ, & ideò per mortem eiuſdem Auiæ
non debet immutari anterior titulus poſſidendi,
quod ſcilicet Franciſcus habeat hæc bona tamquam
hæres Matris, nec propterea efficiuntur bona profe-
ctitia, quæ ſolent imputari; Et ex inſtrumento dotis
traditæ videtur apparere dotem reſtituendam eſſe,
vel ipſi Lauræ, vel ſuis hæredibus, ibi dicta Laura
ſuique poſſint propria auctoritate, &c. & ſic nepo-
tes habent tamquam hæredes matris, non autem ex
indicio Auiæ, ac proindè non intrat imputatio in le- 3
gitimam debitam in hæreditate Auiæ, cum hæc bo-
na delata ſint Franciſco ex ſucceſſione matris, l. inter
ſocerum, §. cum inter, ff. de pact. dotal. *Bart.* in d. l.
poſt dotem, q. 5. d. n. 32. ff. ſol. matr. *Rip.* in dict. l. in
quartam n. 193. & 194. ff. ad l. falcid. *Theſaur.* deciſ.
237. n. 7. verſ. quinimò, *Giouagn.* conſ. 92. n. 12. lib. 1.
Verbum que illud ſuique licet diuerſimodè ſoleat ex- 4
poni ſecundum diuerſitatem materiarum, attamen
in dubio accipitur pro hæredibus, *Alex.* conſ. 26. n.
6. li. 5. *Dec.* conſ. 216. n. 5. & ibi Adden. *Imol.* conſ. 21.
nu. 4 cum aliis, & id potiſſimum in præſenti caſu vi-
detur admittere ſubiecta materia, quia verſamur in 5
Matre, quæ filios non habet in poteſtate, & ideò
nō dicitur habere ſuos; l. in ſuis ff. de liber. & poſt-
hum. *Bald.* in l. ſicut certi nu. 2. C. de teſtam. milit.
DD. in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. eodem *Alex.*
conſ. 172. nu. 2. li. 6.

Præterea pugnant quidem inter ſe Doctores, An
dos imputetur in legitimam nepoti, & in varias di-
uiduntur acies, adeoque difficilis eſt controuerſia, vt
Bart. dixerit pro illius diſcuſſione plures noctes du-
xiſſe inſomnes; ſed hæc contentio verſatur, quando
dos data fuit à Patre, ſecus autem quando datur à
matre, vt in præſenti, quia hoc caſu omnes conue-
niunt, dotem non imputari in legitimam nepti de-
bitam in bonis Auiæ, ita *Socin* iun. in dict. l. in 4. nu. 6
138 *Theſaur.* d. dec. 237. num. 13. *Mangil.* de impu-
tat. q. 18. n. 35. *Caluan.* conſ. 1. n. 165. Et ratio diffe-
rentiæ eſt, quia quando dos datur à patre, ipſaque fi-
lia præcedit, tunc dos reuertitur ad patrem iuxta l. 7
dos à patre profecta C. ſol. matr. Vndè ſi poſtea hæc
bona dotalia proueniunt ad nepotes, dicuntur pro-
ueniſſe ex iudicio, & prouidentia Aui, & ſic tam- 8
quam profectitia imputantur in legitimam, & idem
etiam procedit in terminis conſuetudinis Martini,
iuxta quam licet ſuperſtitibus liberis filiæ præmor-
tuæ dos reuertatur ad patrem, ſed emaneat penes 9
eoſdem liberos, nihilominus id efficitur non iure
hæreditario matris, nec ex propria perſona nepo-
tum, ſed ex iure proueniente ab Auo dotante, &
nepotes dicuntur quodammodo iterum auocare
hæc bona dotalia ab Auo, quia perfectè, & liberè
non fuerant auulſa ab eo, dum tradidit filiæ, ſupere-
rat enim ſpes, quod reuerterentur ad eumdem pa- 10
trem defuncta filia, & ſic dicuntur profectitia, &
imputantur in legitimam, vt ratiocinatur *Bart.* in d.
l. poſt dotem numer. 33. & in dict. leg. in quartam
numer. 12. & ibi *Pic.* num. 231. *Rip.* 191. & alij per-
bellè

b ille *Caſtren.* conſ. 109. nu. 3. ver. nec obſtat lib. 1. *Cepoll* conſ. 613. n. 11. & n. 40. & 41. *Capic.* dec. 176. n. 24 & 25. *Theſaur.* dicta dec 237. n. 3. & 4. *Rimin. iun.* conſ. 379. n. 48 & ſeqq. *Giouagnon.* dicto conſ. 92. n. 6. *Gratian.* qui plures congerit diſcept. for. cap. 556. nu. 36. & magis communem dixit Rota in Cluſina dotis 12 Ianuarij 1598. coram *Peregrino*, quæ eſt deciſ. 248. p. 4. diuerſ. & ſecuta eſt etiam coram Reuer. D. meo *Decano.* dec. 111. n. 12. Et quamuis conſuetudo Martini tollat reuerſionem dotis ad Patrem extantibus nepotibus, & illis deferat, non tamen ſequitur hanc nepotum acquiſitionem nõ prouenire ab Auo, ſed ab ipsa conſuetudine Martini vim legis habente, vt putauit *Surd.* conſ. 206. n. 11. & ſeq. Quoniam hęc conſuetudo interpretatur ſolummodò voluntatem patris dotantis, vt ipſe ſcilicèt vſq; tunc conſenſerit dotem remanere penès nepotes ſuos, ſi contigerit filiam dotatam prædecedere ſuperſtitibus liberis, & proptereà hæc acquiſitio nepotum referẽda eſt Auo, & illius liberalitati ita à conſuetudine interpætatę, non autem conſuetudini interpretanti, *vt* appoſitè obſeruat Benedictus de Plumbino in l. poſt dotem, num. 17. ff. ſol. matr. quemadmodùm videmus fieri in materiâ l. cùm Auus ff. de condit. & demon. vbi excluditur ſubſtitutus extantibus nepotibus, ad quos de-
11 uoluitur ſucceſſio & id dicitur prouenire ex voluntate teſtatoris à lege ſic interpretatâ, vt ex verbis dictæ legis colligitur, ibi, coniectura pietatis ductus, &c. & in l. cùm acutiſſimi C. de fideicomm. & idem in l. ſi vnquam C. de reuoc. donat. vbi natiuitate liberorum reuocatur donatio, quod liberorum commodum dicitur proficiſci à voluntate donantis ſic per
12 leg. interpretata *Rota* dec. 124. n. 3. & ſeq. p. 1. diuerſ. *Guttierez* de iuram p. 1. cap. 9. n. 1. & ſeqq. *D. Fachin.* controuer. iur. li. 3. cap. 84. Quibus accedit, quod pater conſtituendo dotem poteſt apponere pactum, vt prædefuncta filia, dos ipſa nequaquam remaneat penès liberos, ſed ad patrem dotantem reuertatur, & ſic
13 effugere conſuetudinem Martini, vt per *Bart.* in d. l. poſt dotem q. 5. n. 29. ver. Alij, vt Dominus, *Trentacinq.* var. reſol. li. 3. tit. de iur. dot. reſol. 2. n. 1. propè finem ver. ſed auus, &c. Vndè apparet, quod hoc beneficium non prouenit liberis ex ipsâ conſuetudine, ſed ex voluntate, & prouidentia Aui, qui ſi velit poteſt auferre hoc beneficium liberis ſtipulando ſibi dotem reſtitui etiam illis ſuperſtitibus, quod non poſſet, ſi hoc liberorum emolumentum à conſuetudine vim legis obtinente proficiſceretur.

Quando autem filia dotatur à matre, tunc filiæ perfectè, & irreuocabiliter acquiritur dos ipſa adeò vt etiamſi prædecedat filia non reuertatur ad matrẽ
14 ſuperſtitem, in matre enim non intrat diſpoſitio l. dos à patre, quia cùm nõ teneatur dotare niſi in ſubſidium ob inopiam patris, dum dotat cenſetur dona-
15 re, & habetur in hoc tamquam extraneus dotans, ad quem ampliùs dos non reuertitur, ſed liberè dicitur
16 tranſlata, niſi contraria ſtipulatio interuenerit l. vnica §. accedit C. de rei vxor. act. *Bart.* in l. fi. n. 3. C. de iur. dot. *Ceph.* conſ. 398. n. 10. *Honded.* conſ. 91. n. 78. & ſeq. li. 1. & proptereà ſi filia habuit hæc bona tamquã perpetuò manſura apud ſe, & ſuos hæredes, dum poſteà Franciſcus illi ſucceſſit, hæc bona omninò acceptarefert matri, non autem Auiæ, quæ à principio auulſit perpetuò à ſe dotem prædictam, & ideò tam-
17 quam merè aduentitia non imputatur in legitimam debitam nepti in bonis auiæ, vt egregiè ratiocinatur *Galuan.* d. conſ. 1. n. 166. & ſeqq.

Cæterum his non obſtantibus Domini dixerunt

Franciſcum non poſſe prætendere legitimam in his ſcutis mille, quia Petronia aſſignauit in dotem omnia ſua bona reſeruatis his ſolùm mille cum facultate de illis diſponendi ad fauorem cuiuſcumq; perſonæ, prout de his diſpoſuit ad fauorem Monaſt. S. Mariæ de Pace, & ibi apparet de enixa voluntate, vt hęc ſcuta mille liberè apud ſe remanerent; Vndè aut hęc
bona donata à Petronia Franciſcus vult retinere tan- 18
quam hæres matris, aut verò ex iudicio Petroniæ, & neutro caſu videtur, quod poſſit diminuere quantitatem reſeruatam à Petronia; Non tamquam hæres Lauræ matris, quia quemadmodùm ipſa Laura hoc non poterat prætendere cum loco ſuæ portionis acceperit illam dotem, quæ congrua fuit, & reſpondens legitimæ, ita nec Franciſcus hæres poteſt impugnare d. reſeruationem ad l. cùm à matre C. de rei vindic. & in propoſito *Curt. iun.* conſil. 180. n. 4. verſ. accedit, & bona donata videntur tranſiuiſſe cum ſuo onere, & conditione ſcilicet firma remanente d. reſeruatione,
& ſicuti non tenebatur dotare niſi in caſu inopię Pa- 19
tris l. neq; Mater C. de iur. dot. *Alex.* conſ. 144. n. 14. li. 6. *Surd.* conſ. 143. n. 53. de quâ quidẽ inopia nullibi conſtat, Ita potuit minùs donare, reſeruando ſibi dictam quantitatem ad teſtandum. Et in ſimili etiam videmus, quod quando filia acceptâ dote renunciauit quibuſcumq; bonis, ſeque, & ſuos hæredes obligauit, tunc licèt aliàs nepotes poſſent prætendere legitimam in bonis Auiæ, attamen ob huiuſmodi renunciationem tenentur imputare dotem Matris, & ſeruare illius factum, cuius ſunt hæredes *Curt. Iun.* dicto conſil. 180. n. 4. verſ. ad id accedit *Theſaur.* d. dec. 237. n. 11. in ampliat. 9.

Si autem hæc bona data in dotem Matri prætendit Franciſcus ex iudicio Auiæ, tunc indubitanter te-
netur imputare tamquam profectitia, vt per *Bart.* in 20
dicta l. in quartam nu. 12. & in l. poſt dotem nu. 32. *Caſtr.* dicto conſ. 109. n. 3. ver. & ſic nepotes li. 1. *Giouagnon.* d. conſ. 92. n. 13. & de hoc non eſt controuerſia inter Doctores.

Et ex his videntur ſublata obiecta ſuperiùs propoſita, quia non procedũt vbi adeſt pactum vel expreſſum, vel tacitum, quod nepotes imputent in legiti-
mam, vel præceptum ipſius conſtituentis dotem, qui 21
licet non poſſit iubere, vt vnus imputet habita per alium, & id quod iam eſt extra ſuum patrimonium, acquiſitúmq; fuit nepotibus, illud ampliùs auferre non valeat, attamen ſecus eſt; quoties pactum, ſiue hoc præceptum eſſet appoſitum in ipſo actu conſtitutionis dotis, & tamquam dos exiret de ſuo patrimonio, quia tunc per tale pactum dicitur minus donaſſe, quod Iure facere potuit Petronia in caſu præſenti, cùm nec cogi poſſet ad aliquid tradendum, & ideò pactum illud ſeu voluntas Petroniæ circa im-
putationẽ ſeruari debet iuxta tradita per *Caſtr.* conſ. 22
145. n. 1. ver. in quâ breuiter eſt concluden. & n. 2. li. 1. *Pic.* in dicta l. in quartam n. 222. ff. ad l. falcid. *Theſaur.* dicta dec. 237. n. 12. ver. hanc limitationem *Giouagnon.* d. conſ. 92. n. 21.

Quo verò ad motiua primæ deciſionis, adhuc ea ſubſiſtere viſa ſunt Dominis, & placuerunt reſponſiones datæ ab Informantibus pro Monaſterio.

Et ita vtrâque parte informante in deciſis Domini permanſerunt, &c.

Placentina Decimarum.
Veneris 21. Ianuarij 1630.

ARGVMENTVM.

Decimæ ex prædiis nouiter ruptis,& cultis, cui debeantur. In materiâ decimarum quid ſit potiſſimum attendendum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia an ſit valida,colligitur ex reuolutione actorũ.*
2 *Parochus de iure communi habet intentionem fundatam ſuper decimis inter limites ſuæ Eccleſiæ exiſtentibus & n. 17.*
3 *Parochus etiam de iure communi habet intentionem fundatam quoad decimas ex prædiis nouiter ruptis, & cultis.*
4 *Conſuetudo in materia decimarũ multum attenditur.*
5 *Conſuetudo in materia decimarum,quando agitur inter duas Eccleſias,debet habere ſpatium decem annorum.*
6 *Conſuetudo particularis in materia decimarum,legitimè probata ſeruari debet.*
7 *Decimæ, quæ percipiuntur ex nouis fructibus prædiorum cultorum, eidem Eccleſiæ Sacramentali debentur,non autem Eccleſiæ prædiali.*
8 *Mutatio fructuum, ſeu plantationis non mutat, aut minuit obligationem ſoluendi de nouis fructibus,ſicuti prius ſoluebatur de aliis.*
9 *Parocho Sacramentali debetur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum tanquam ſubrogatis in locum aliorum fructuum,qui ex eiſdem prædiis colligebantur.*
10 *Text.in c.cùm in tua de decim.& plures DD.qualiter intelligantur.*
11 *Parochus ſi percipiat decimas ex iure particulari ſolùm, quoad certam ſpeciem fructuum, tunc illis ceſſantibus ceſſant etiam decimæ & n. 12.*
13 *Text. in cap. tua de decimis quare ſit promulgatus.*
14 *Decimandi ius quando eſt reale complectitur etiam nouos fructus & quicquid naſcitur ex ipſa terra.*
15 *Ex præſcriptione vnius ſpeciei decimarum non poteſt induci ad ius percipiendi decimas aliarum ſpecierum.*
16 *Præſcriptum dicitur tantùm, quantum ſpecificè fuit poſſeſſum.*
18 *Conſuetudo in materia decimarum ad fauorem Eccleſiæ Sacramentalis, contra Eccleſiam prædialẽ, vt inducatur requiritur poſſeſſio decennalis.*
19 *Eccleſia prædialis ſi quoad decimas probauerit particularem conſuetudinem ad ſui fauorem,tunc non ſufficit conſuetudo decennalis contrarius,ſed opus eſt formali præſcriptione.*

Deciſio CCCCXXXIV.

ORta controuerſia de Anno 1614.inter Epiſcopum Placentinum, & Parochos de Eſcurial, ſeu de Burdalo ſuper perceptione Decimarũ ex duobus prædiis nuper anteà ad culturam, & ſeminationem redactis,An ſcilicet Decimæ ſpectarent ad Epiſcopũ,vel ad Parochos fuit ab ordinario Placentino per ſententiam in fauorẽ Epiſcopi pronunciatum, cauſaq; in Rota commiſſa ad inſtantiã Monaſterij B. Mariæ de Guadalupe adhęrentis Curato de Burdalo, coram R.D.meo *Decano*,pręuia deciſione dicta ſententia ordinarij fuit confirmata. Hodiè autem coram me cùm fuerit dubitatum An ſententia Rotalis ſit confirmanda,vel infirmanda,Domini confirmandam eſſe reſponderunt.

1 De validitate enim conſtat ex reuolutione actorum cùm ſeruata fuerint omnia requiſita per *Capu-
taq.* deciſ. 260. parte 2.

Iuſtitia autem benè deprænhenditur ex eo, quoniã cùm iſta prędia,de quibus agitur,non ter pro[illegible] iiſa,& ſata,poſita ſint territorio *de los Aquixones*,cuius Parochiæ Curatus eſt Epiſcopus,conſequenter decimę ex frugibus dd.prędiorum percipiendæ debentur eidem Epiſcopo,qui tanquam Parochus,de Iure communi fundatam habet intentionem quoad decimas intra limites Eccleſiæ,ſeu Parochiæ c. cũ contingat,
& ibi Gloſ.in verbo de Iure cõmuni *Card*.n.4.*Abb.* 2
n.7.& c.quoniam de decim.*Pariſ*.conſ.73. n.1.li.4.
Put.dec.361.n.1.lib.1.in correct. Rota coram R.D.
meo *Decano* dec.187.n.1.& dec.254.n.1.Etiamſi quo
ad decimas debitas ex prædiis nouiter ruptis, & cul- 3
tis c.cõmiſſum,& ibi DD.de decim.*Felin*.in cap.auditis n.20.ver.adducit inter alia *Guttier.* canon. qq. lib.2.cap.21.n.100. & dixit Rota in Toletana Decimarum 5.Aprilis 1593 coram *Arigonio*,iunctâ pręſertim conſuetudine vltra quadraginta Annos per plures Teſtes concludenter iuſtificata, quâ introductũ eſt,vt in territorio *de los Aquixones* Decimę prędiales ſoluantur Eccleſiæ, vbi ſita ſunt prædia nulla habita diſtinctione,an Coloni degant,& percipiant Sacramenta intra, vel extra ipſam Eccleſiam, vel Parochiam prædialem, quæ conſuetudo in hâc materiâ omninò attendi debet c.cùm ſint homines,& ibi cõ-
muniter ſcibentes,ac præſertim *Abb*.ſub n.6.&c.cũ 4
Apoſtolicæ de decim.*Card*.conſ.88.n.1.in princ.*Rimin.iun* conſ.169.n.17.in fin.*Eugen*.conſ.18.n.21.li.2. *Guttier*.canon.qq.d.cap.21.n.32. *Achill*. dec.3.de decim.*Put*.dec.154 n.6.& ſeq.li.1. *Rota* dec.163.nu.3. par.2.diuerſ.& fuit dictum in Tuden.Decimarum 13. Nouembris 1591. coram bo.me.Card.*Pamphilio*,& apud bo.me.Card.*Caualerium*.dec.73 n.3.& dec.107. n.1.cum aliis. Et ad illam inducendam, quando agitur inter duas Eccleſias, ſufficit etiam ſpacium decẽ
annorum,cùm non ſit contra, ſed præter ius, vt tra- 5
dit *Abb*. in dicto c. cùm ſint homines nu.6. in fin.de decim.*Achill*.dec.3.eodem tit.*Couar*.var.reſol. lib.1. cap.17.nu.8.ver.4.fortiori ratione *Moder.Bonon*.var. reſol.lib.2.ca.95.n.19.ad fin. *Rota* dec.163.nu.4.p.2. diuerſ. & coram Card.*Caualerio* d.deciſ.73. nu.3.& deciſ.95.num 2.in princ.& alibi.

Non obſtat, quod ex generali conſuetudine Diœceſis Placentinæ decimæ ſoluantur Eccleſiæ Sacramentali,non autem prædiali:quoniam contraria cõſuetudo particularis locorum de Eſcurial,& Burdalo legitimè probata ſeruari debet, & præferri conſue-
tudini vniuerſali Diœceſis,ſeu Eccleſiæ Dominantis 6
Put.dec.176.n.6 & 7.lib 3.coram b.m.Card. *Caualerio* dicta dec.95.nu.3.& dec.107.nu.1.& in Tuden. Decimarum 13 Nou.1591.coram bo.me. Card. *Pamphilio* cũ aliis in deciſione R.D mei *Decani* adductis.

Minùs obſtat,quod cum ex dictis prædiis antequã reducerentur ad culturã decima Agnorum,caſei, & lanæ ſolueretur Parocho de Burdalo, & Eccleſiæ in qua Paſtoribus miniſtrantur Sacramenta,conſequenter ex vi ſubrogationis decimæ,quæ percipiuntur ex nouis fructibus prædiorum cultorum eidem Eccleſiæ Sacramentali,ſeu Parocho debeãtur, non autem
Eccleſiæ prędiali c.cùm in tua de decim.cum concor- 7
dan. mutatio enim fructuum, ſeù plantationis non mutat, aut minuit obligationem ſoluendi decimam
de nouis fructibus,ſicuti priùs ſoluebatur de aliis di- 8
cto cap.cùm in tua,& ibi *Butr*.n.2.& nu.5.verſ.vndè dicit *Io.Andr.Rebuff*.de decim.q.14.n.23.Card.*Mantic*.341.num.1. cum aliis per *Moder.Bonon*. var. reſol. lib. 2. cap. 95. num. 16.

Quoniam

Quoniam obiectum viſum fuit ſatis eſſe ſublatum ex reſponſio [illegible] datis in deciſione Reuerendiſſimi Domini mei *Decani*, & præſertim ex eo, quia ad hoc vt Parocho ſacramentali deberetur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum tanquam ſubroga-
9 tis in locum fructuum, qui ex iiſdem prædijs recolligebantur, dum erant inculta, probandum eſſet, quod idem Parochus perciperet decimas ex antiquis fructibus iure vniuerſali, & reali concernente ipſam terram, ſeu prædia, adeo vt nulli fructus recolligerentur ex ipſis terris, quin de omnibus ipſe ſolus, & non alius haberet decimam, & ſic quod prædia eſſent verè decimatoria, & obnoxia iuri reali in fauorem ipſius Parochi, quo caſu ratione cauſæ vniuerſalis, & ob vnitatem, & identitatem prædij decima deberet ex terra etiam nouiter culta, & ex fructibus poſt culturam naſcentibus, qui in locum antiquorum fructuum ſubrogantur, & comprehenduntur ſub iure vniuerſali, & generico decimandi, & ita procedit text. in cap. cùm in tua, & notant ibi DD. ac ſi-
10 gnanter *Butr.* num. 2. & 5. *Anan.* num. 3 de decim. *Abb.* conſil. 71. num. 2 verſ. 4. principaliter lib. 2. *Bald* de præſcript. par. 2. num. 17. & 18. *Couar.* variar. reſol. lib. 1. cap. 17. num. 13. *Pariſ.* conſil. 73. nu. 17. & 18. lib. 4. *Decian.* conſil 22. nu. 33. & 34 lib. 1. benè *Guttier.* canon. qq. d. cap. 21. numer. 94. 96 114. & ſeqq. lib. 2. *Rimin.* conſil. 679. n. 9. *Giouagn.* conſil. 28. num. 5. & ſeqq. lib. 2. & tum dicto in Adrien. decimarum 25 Iunij 1601. coram *Cerduba* impreſſa poſt d. conſil. 28. *Giouagnonij*, Secus autem dum Parochus (vt in caſu præſenti) percepit decimas ex iure
11 particulari ſolum quoad certam ſpeciem fructuum, tunc enim prædium non dicitur effectum decimale, itavt licèt mutetur ſtatus ipſius, retineat tamen onus decimationis, ſed omne ius decimantis reſtringitur ad illos fructus particularis ſpeciei duntaxàt, & iis
12 ceſſantibus ceſſat eius decimatio, nec vlterius trahitur aut extenditur cap. cùm contingat, & ibi Butr. n. 4. verſ. quandoque diſpoſitio ſtricta il. 2. qui ſic concordat textum in c. ex parte, & c. cùm in tua cum diſpoſitione dictæ decretalis cum contingat, & ſequitur *Anan.* numero 7. in fin. de decim c. tua eodem tit.
13 quem textum non fuiſſe factum ad aliud quàm ad hoc deciden. inquit *Caſſan* conſil. 34. numer. 17. *Abb.* in d. c. cùm contingat n. 9. *Rebuff.* conſil. 133. nu. 8 & de decim. q. 6. n. 35. in fin.

Et propterea potiùs dicendum videtur, quod cùm Epiſcopus tanquam Parochus prædialis in ter-
14 ritorio *de los Aquixones* fundatam habeat intentionem in omni fructu, & habeat ius decimandi vniuerſale, & in genere reſpectu cuiuſcumque fructus, meritò hoc ius tanquam reale complectatur etiam nouos fructus, & quidquid naſcitur ex ipsâ terrâ, vt benè per *Guttier* canon. qq. cap. 21. nu. 114. & ſeqq. *Seraph* dec. 561. n. 1. & fuit dictum in Otiolen. decimarum 19 Ianuarij 1572. coram *Gypſio*, & ſic decimatio quoad nouos fructus intrat in fauorem Epiſcopi habentis ius vniuerſale, non autem in fauorem Parochi habentis ius ſingulare, & reſtrictum ad particularem ſpeciem fructuum, quæ ampliùs non extat.

Quæ certiora etiam videntur in caſu præſenti, Tum quia decima, quæ prætenditur à Parocho, ſeu à Monaſterio Beatæ Mariæ de Gandalupe ex iure dicti Parochi prætenditur ſolùm in vim meræ conſuetudi-
15 nis, & proindè ex præſcriptione vnius ſpeciei decimarum non poteſt inferri ad ius percipiendi decimas aliarum ſpecierum, tantùm enim dicitur præſcriptum, quantum ſpecificè fuit poſſeſſum, vt in his terminis eſt textus in c. tua il 1. c. cùm contingit, & ibi DD ac benè Card n. 6. in fin. de decim. *Couar.* var. reſol. lib. 1. cap. 17. nu. 13. *Surd.* conſil. 262. nu. 12. latè *Guttier.* canon. qq. d. c. 21. n. 78. & ſeqq. *Put* deciſ. 107. lib. 1. Card. *Seraph.* deciſ. 346. nu. 1. & fuit dictum in Conchen. Decimarum de Belmonte 26. Iunij 1616. coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Vereſpio* cum aliis per *Moder. Bononien.* var. reſol. lib. 2. c. 95. n. 27. *Giouagn.* dicto conſ. 28. n. 1. li. 2. Tum etiam quia ex teſtibus benè probatur, quod Epiſcopus Rector in hoc territorio de *Aquixones*, ex antiquâ conſuetudine percipit decimas etiam de prædiis, quæ nouiter rumpuntur, & ſic res videtur extra controuerſiam, iuncta præſertim aſſiſtentia iuris in fauorem eiuſdem Epiſcopi tanquam Parochi.

Sed ex facto viſum etiam fuit ceſſare difficultatem, quoniam ius decimandi quoad Agnos, caſeum, & lanam ante culturam prædiorum à Rectore de Bardalo non probatur niſi per nouem annos, & tamen ad effectum inducendi conſuetudinem ad fauorem Eccleſiæ Sacramentalis contra Eccleſiam prædialem requiritur ſaltem poſſeſſiu decennalis *Achill.* 18
deciſ. 3. & 6. de decim. *Put.* deciſ. 150. n. 5. li. 1 in correct. cum aliis ſuprà adductis Immò & in caſu iſto cùm Parochus prædialis probauerit contrariam conſuetudinem particularem ad ſui fauorem, non videtur ſufficere conſuetudo decem Annorum, ſed opus eſſe formali præſcriptione, quemadmodum fuit firmatum in deciſione Reuerendiſſimi Domini mei 19
Decani verſ. 2. fuit reſponſum, &c.

Et ita, &c.

Sorana Beneficij.

Veneris 11. *Ianuarij* 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ob non paritionem conceditur ſeruatis terminis ſubſtantialibus præcedente intimatione, & relatione.*

2 *Citatio contra Congregatos capitulariter ad alia negotia poteſt pro certo alio exequi, & valida redditur.*

Deciſio CCCCXXXV.

DOmini dixerunt dandam eſſe declaratoriam; Quoniam lata ſententia in fauorem S. Monaſterij Caſſinenſis & D. Fœlicis Biamæ, biſque per ſignaturam reiectâ appellatione ſuſpenſiuâ fuit intimatum mandatum Rotale, & reſcriptum ſignaturæ Capitulo Caſtri Alberis, & Canonici nedum neglexerunt paritionem mandati Rotalis, verùm etiam magno tumultu, clamoribus, & armis eiecerunt Notarium, Celerarium, & alios qui dictum mandatum ipſis copia authentica dimiſſa intimarunt, hique coacti ſunt, vt cædem aliquam euitarent recedere re infectâ, vt plenè probatum fuit per teſtes examinatos; Vnde datâ intimatione mandati Rotalis, ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis, non docto de paritione, ſed potiùs conſtito de inobedientiâ, & contemptu, eſt locus declaratoriæ in pœnam contumaciæ *Felin.* in c. ad probandum n. 6. de re iud. *Mohed.* dec. 1. de ſentent. excomm. & in terminis mandati de immit- 1

tendo cenſuit Rota in Pampilonen. Parochialis 6. Martij 1617. coram bo. me. *Andrea*, in legionen. Canonicatuum 16. Decembris 1622. coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo*, & in Colooien. Monaſterij 4. Aprilis 1629. coram R. P. D. meo *Vbaldo*.

Non obſtat non conſtare de iuſtitiâ dicti mandati; Quoniam immò illud optimè iuſtificari viſum fuit Dominis ex pluribus deciſionibus in hâc cauſâ emanatis, & Iuſtitiam etiam dicti mandati agnouit ſignatura, dum bis reſcripſit cum clauſula partio &c. & modo partes Canonicorum erant in obediendo, noo autem in inquirendâ iuſtitiâ dicti mandati Rotali, cum in gradu appellationis ad effectum deuolutiuum commiſſæ R. P. D. meo *Veroſpio* eorum iura poſſint ad ſaturitatem deducere, & quidquid velint.

Non obſtat, quod Canonici non fuerint ad hoc negotium per ſonum Campanæ congregati; quoniam ſufficit, quod ad alia negotia iam ibi eſſent cõgregati, & rectè potuit illis fieri dicta intimatio mã-
2 dati Rotalis gloſ. in c. ſi capitolo verbo factum de conceſſ. præb. in 6. Rota in Teatina Iuriſdictionis Sancti Ioannis in Venere coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*, & ſequuta eſt in dicta legionen Canonicatuum 16. Decembris 1622. coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo*.

Et ita deciſum fuit informante tantùm Sacro Monaſterio Caſſinenſi, pluries tamen citato Procuratore Capituli, &c.

Romana Cenſus.

Lunæ 14. Ianuarij 1630.

ARGVMENTVM.

Citatio facta pro certâ die ad videndum decerni mandatum quodcumque ſeu decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primam diem inſtantiæ quomodo intelligatur. De dictione alternatiuâ, ſeu, & eius virtute. Et nonnulla alia de validitate citationis ad ſententiam. Sententia poteſt fieri contra Procuratoré litis effectum Dominum mortuo principali.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non conceditur immiſſo ex ſententiâ Iudicis nulliter procedentis.*

2 *Citatio facta, quatenus hodie per totam compareat ad videndum adiudicari inſtantis &c. & mandatum quodcumque decerni, ſiue decretum opportunum fieri, & interponi ad primam diem interpratatur & n. 3. 7.*

4 *Dictio, ſeu, diſtinguit actus ſub eadem determinatione.*

5 *Dictio, ſeu, non eſt ſimplex alternatiua, ſed habet mixtam copulatiuam.*

6 *Et quandoque ſtat expoſitiuè.*

8 *Citatio ad ſententiam debet eſſe clara, & certa reſpectu rei, loci, temporis, & perſonarum.*

9 *Citatio continens duos terminos, eſt attendendus poſterior in fauorem citati.*

10 *Citatio quando eſt facta ad certam diem totam, non poteſt relaxari mandatum, niſi tota, integráque illa die elapſa. Contra n. 11.*

12 *Citatio redditur nulla ratione breuitatis temporis, vti nimis arctans citatum.*

13 *Et ſimile eſt in decreto.*

14 *Noua citatio, vel decretum circumducit aliam citationem, aut decretum.*

15 *Mandatum irreuocabile morte non expirat.*

16 *Mandatum cum clauſula, vt rem propriam, morte non expirat.*

17 *Non expirat morte, quando Procurator effectus eſt litis Dominus.*

Deciſio CCCCXXXVI.

IN hâc diſputatione coram me, & in antecedentibus coram R. P. D. meo *Vbaldo* ſuper dubium manutentionis; ſcribentes hinc indè admittebant poſſeſſionem olim D. Ioannis Franciſci Vrſini, ſed pro D. Aſtio prætendebatur priuatum fuiſſe dictum Vrſinum ſuâ poſſeſſione ex ſententiâ Iudicis, & proindè non eſſe manutenendum. Verùm obijciebatur ſententiam vitio nullitatis ex defectu citationis laborare, & conſequenter adhuc manutenen. eſſe primum poſſeſſorem cum ſtante illâ nullitate Iudex habeatur pro priuato, & ſpoliâſſe dicatur *Abb.* in cap. conquerente num. 8. de reſt. ſpol. *Rip.* in l. naturaliter §. nihil commune n. 60. & ſeqq. ff. de acquir. poſſeſſ. *Hondod.* conſ. 20. n. 19 & 20. lib. 1. *Rota* dec. 11. nu. 2. p. 1. recent. & coram bo. mem. Card. *Caualerio* deciſ 432. n. 2. & propterea tota difficultas in eo poſita eſt, an verè adſit hæc nullitas ex defectu citationis, & pro maiori parte hodiè etiam Domini cenſuerunt conſtare de hac nullitate, & perſiſtendo in deciſis coram eodem Domino meo *Vbaldo*, manutenendum eſſe Dominum *Pauonium*.

Nam citatio his verbis concepta eſt, mandat A. C. ſiue eius in ciuilibus Reuerendiſſ. P. D. Locumtenens per audientiam literarum contradictarum citari, & citat Dominum Ioannem Franciſcum Vrſinum ex aduerſo principalem, quatenus hodie per totam compareat Romæ coram eorum altero ad videndum mandati adiudicari dicto Inſtanti Cenſum &c. & mandatum quodcumq; deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ſeu decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primam diem Inſtante &c. Quæ citatio exequuta fuit die 26. & eâdem die Iudex decreuit adiudicationem, & tamen illa citatio tamquam terminans in primam, cadebat in diem 27. Ex quo ſequitur, quod die 2
26. non aderat citatio ſub quâ Iudex poſſet pronunciare ſuper adiudicatione, ſic quod decretum fuerit euidenter nullum *Bart.* in l. fin. num. 2. ff. quod vi aut clam *Abb.* in c. conſuluit num. 8. de offic. deleg. 5
Rolan. conſil. 32. n. 35. lib. 1. *Oſaſch* conſil. 64. n. 23. *Rota* in recent. deciſ. 128. n. 2. & deciſ 340. nu. 1. & 2. p. 1. & coram S. me. Greg. XV. deciſ. 546. n. 16. Ex totóque citationis contextu deprehẽditur, quod tempus illud in principio appoſitum ad hodie per totam reſpicit factum litigantium, quod ſcilicet per totum hodie qui erat dies 26. partes debebant comparere coram Iudice, illum inſtruere, iura deducere, & hic totus dies erat deſtinatus facto partium, dies verò ſequens, ibi, ad primam, erat deſtinatus ad factum Iudicis, quia in illum reiecerat litigantes ad audiendam eius voluntatem, & decretum; vnde non potuit præuerti hic ordo, & præproperè ante primam diem decretum promulgari.

Nec intellectus datus ab Informantibus pro Domino Aſtio admitti poteſt, quod ſcilicèt tota dies 26. fuerit aſſignata, & ad comparendum, & ad videndum adiudicari, & mandatum quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, in aliam verò diem fuerit dilatum decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, attentâ illâ dictione, ſeu, quæ diuidit, & ſeiungit primam partem

partem à ſecundâ, ita vt terminus per totum hodiè
claudatur ibi mandatum neceſſarium & opportu-
num decerni, & relaxari, quod verò ſequitur, ſeu de-
cretum neceſſarium, & opportunum ſolùm reſpice-
re alium terminum, nempè ad primam diem. Quo-
niam primò dictio illa, ſeu, non ponitur inter termi-
num hodiè per totam, & terminum ad primam, ſed
5 ponitur inter mandati relaxationem, & decreti in-
terpoſitionem, Vndè aſſequimur, quod vtrumque,
ſcilicèt mandati relaxatio, & decreti interpoſitio ca-
dunt ſub eodem termino, ad primam, & dictio illa,
ſeu, hoc in loco diſtinguit quidem actus, ſed ſub eâ-
dem determinatione vtrumque compræhendit iux-
ta Gloſ. in l. 1. §. ſi ſunt munera ff. de muner. & ho-
nor. *Bart.* in l. is qui ducenta §. vtrum n. 2. ff. de reb.
dub. *Curt. iun.* in l. precibus num. 47. C. de impuber. &
aliis ſubſtit. *Corn.* conſil. 198. n. 4. lib. 3. *Ruin.* conſil. 57.
n. 3. lib. 1. hæc enim particula, ſeu, non eſt ſimplex al-
ternatiua, ſed habet quamdam mixturam copulatiuę,
vt inquit *Bart.* in l. ſi quis ita n. 1. ff. de aur. & arg. leg.
6 *Corn.* dicto conſil. 198. ſub nu. 4. atque vt plurimum
ſtat expoſitiuè, non autem diſiunctim, vt in c. licèt in
princ. de elect. & c. bonæ il. 1. vbi Gloſ. de poſtulat.
prælat. *Gemin.* conſil. 115. n. 7. *Corn.* conſil. 261. n. 16.
lib. 4. Card. *Seraphin.* dec. 393. n. 9.

Secundò quia ratio recti ſermonis, & æquitas Iu-
dicis mandantis citari, non patitur, vt pro mandato
relaxando coarctauerit tempus parti citandæ intra
totum hodie, & tamen pro decreto interponendo,
quod erat minùs præiudiciale parti indulſerit lon-
giorem dilationem, nempè & aliam ſequentem diē,
7 quod certè eſſet abſordum, & propterea dicendum
eſt, quod tota, & integra dies hodierna erat data
Vrſino, vt compareret, diem verò ſequentem Iu-
dex ſibi reſeruauerit pro decernendo mandatum, ſi-
ue decretum, & iſtud decretum non poteſt intelli-
gi niſi pro adiudicatione, quia de illâ tantùm age-
batur.

Tertiò quia ſi admitteremus intellectum, quod
prima pars citationis, hodiè per totam, compræhen-
dat, & facultatem adiudicandi, & mandatum quod-
cumq; decernendi, ac relaxandi, daretur contrarietas,
quia indubitanter ſub termino ad primam diem ca-
dit citatio ad videndum decretum neceſſarium, &
opportunum fieri, Vndè D. Vrſinus eſſet citatus per
totum hodiè ad videndum mandati adiudicari, &
in diem ſequentem eſſet citatus ad videndum
fieri, & interponi decretum eſſetque intolera-
bilis hæc præpoſteratio, quod priùs Iudex manda-
ret adiudicationem, & poſteà in die ſequenti faceret
decretum, mandatum enim proficiſcitur ex antece-
denti decreto, & non è conuerſo. Et propterea non
videtur quod hæc nullitas citationis poſſit euitari,
cùm & in omnem euentum citatio debeat eſſe clara,
8 & certa tam reſpectu rei, & loci, quàm reſpectu per-
ſonarum, & temporis l, aut qui aliter §. ſi quis ff. quod
vi aut clam, & ibi *Bart.* n. 1, *Angel.* in l. vt perfectius
C. de annal. except *Roman.* conſ. 369. nu. 8. *Tiraq.* de
retract. lignag. §. 8 gloſ. 2. nu. 5. *Vant.* de nullit. ex de-
fect. cit. nu. 30. & 65. *Creſcent.* dec. 10. de dol. & con-
tum. *Rot.* dec. 17. de re iud. in nou. & dec. 535. ſub n. 2.
part. 1. recent. & dec. 141. n. 3. p. 1. & hæc citatio tan-
quam incerta, & alternatiua nulla eſt, perindè ac ſi
facta non fuiſſet, vt per Doctores prædictos.

Quarto admiſſo ſine veri præiudicio illo intelle-
ctu, & quod citatio alternatiuè concepta ſuſtinere-
tur, ſequitur tamen, quod Vrſinus fuit citatus ad
primam ad videndum decretum fieri, & interponi,
vndè quatenus duplex terminus ad idem decretum
adiudicationis datus fuiſſet, poſterior erat attenden-
dus in fauorem citati, & non primus Gloſ. in cap. 9
conſuluit verbo qui hoc anno, & ibidem *Felin.* ſub
num. 4. in fin. verſ. & nota quod illâ die de offic. de
leg. *Franch.* in c. com parati n. 21. in fi. de appellat. *So-
cin.* de dilat. & cit. art. 19. n. n. 19. per tot. *Marant.* de
ordin. iudic p. 6. numb. 1. tit. de citat. n. 117. ver. quid
autem ſi aliquis citetur, non poteſt enim dici in mo-
râ, ſeu contumaciâ ipſe citatus niſi elapſo vltimo
momento termini poſtremo loco ſibi præfixi in ci-
tatione, & idem importare videtur terminus ille per
totam hodiè compareat, quia extremum etiam mo-
mentum illius diei videbatur debitum Vrſino citato,
vt poſſet comparere, & deducere iura ſua, nec in il-
là die Iudex poterat aliquid facere, quia hoc modo
tota dies non fuiſſet aſſignata citato, & propterea
Iudex non poterat decretum, ſiue aliquid mandatum
decernere niſi integrè vſq; ad vltimum momentum
elapsâ illâ die attentâ vi illorum verborum per to- 10
tam hodiè ad l. Iulianus ff. de leg. 3. l. in toto ff. de reg.
iur. *Menoch.* conſil. 202. numero 23. & conſil. 628.
num. 12.

Vel ſi diceremus citationem, hodiè per totam,
nequaquam tribuiſſe citato integrum diem vſque
ad extremum momentum, ſed intelligi vſque ad ho- 11
ram audientiæ, vt per Card. *Seraphin.* dec. 1115. nu. 2.
& 3. tunc adhuc alia inſurgeret nullitas, quia bre-
uiſſimus fuiſſet terminus, & omninò incongruus pro
defenſione citati, ſi die 26. per citationem Vrſinus
abſens pulſatus, ſtatim eadem die vix elapſis paucis
horis Iudex decretum promulgâſſet, & ſic ratione
breuitatis termini præfixi citatio redderetur nulla
tamquam nimis arctans citatum *Caſſador.* dec. 6. n. 3.
de dol. & contumac. *Creſcent.* deciſ. 6. eodem titulo 12
Put dec. 150. lib. 3. *Vant.* de nullitat. ex defect. citat.
nu. 67 & ſeqq. Cardinal. *Mantic.* dec. 8. nu. 2. & quod
decretum emanatum eodem die, quo quis ad illud
fuit citatus redargui poſſit de nullitate voluit *Inno-
cent.* in capit. conſuluit nu. 5. in verbo grati, verſic. 13
ſed videtur de offic. deleg. & Rota apud Cardinal.
Mantic. deciſ. 8. nu. 3. ac deciſ. 159. in principio, &
in Toletana Beneficij 31. Ianuarij 1601. coram bo.
me. Card. *Lancellotto.*

Non obſtat, quod mandatum ſuſtineatur in vim
alterius citationis, quæ iam præceſſerat, ſub quâ re-
ctè, & validè potuit relaxari dictum mandatum, &
proinde non eſſe inſiſtendum ſuper aliâ citatione, in
quâ nullitas fundatur, cùm nō eſſet neceſſaria. Quo-
niam reſponſum fuit, quod cùm appareat Dominū
Aſtium noluiſſe vti mandato de deliberando priùs
ſub aliâ citatione decreto, ſed citauerit pro obtinen-
do alio mandato adiudicationis, vtiq; ex primâ cita-
tione emanatâ ad effectum habendi decretum de
deliberando, non poteſt ſuſtineri mandatum adiudi-
cationis, quia per nouam citationem, & nouum de-
cretum illa fuerat circumducta Cardinal. *Seraphin.*
dec. 765. n. 2. *Rota* in recent. dec. 227. n. 2. parte primâ,
& coràm Sanctæ memoriæ Gregorio Decimoquin-
to deciſ. 339. numero ſecundo & deciſ. 457. nu. ſe-
ptimo.

Minùs obſtat, quod mandatum de manutenendo
non poſſet concipi in perſonam D. Panonij ſtante
obitu Ioan. Franciſci Vrſini principalis; Quoniam
obiectum ceſſare viſum fuit, tum quia D. Pauonius 15
habebat mādatum irreuocabile, quod propterea per
mortem mandantis non expirauerat *Ruin.* conſil.
115. numero ſeptimo libr. primo Cardinal. *Mantic.*

de tacit. lib. 7. tit. 23. nu 40 & ſeqq. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 783 n. 7. præſertim iuncta clau ula, vt in
16 rem propriam quæ ..peratur, mandatum duret etiam poſt obitum manda..tis, ſecundùm *Bart.* in l. illam in princip. . de donat. & in leg. 2 §. ſi quis dunationis numer 1. ff. eodem *Gabr* de procur. concl. 2. num. 36. Cardinal. *Mantic.* de tacit. dicto tit. 23. numero 52. Cardinal *Seraphin.* deciſ. 541. numero ,. Tum etiam quia cùm dictus Pauonius Dominus litis eſſet effectus, mandatum rectè concipi potuit in eius perſonam vt exactionem petitam in iudicio viuente adhuc Vrſino conſtitu nte ipſe Pauonius Dominus litis effectus abſoluere valeat *Iaſ.* in l g. nulla numero 4. C de procur. *Granat.* ad Veſtr. in prax. libro 4. cap. 4. numero 41. *Vant.* de nullit. ex defect. Iuriſd. ordin. nu. 106. circa fin. *Surd.* conſil. 99. num. 23. & ſeqq & deciſ. 89. nu. 6 *Magon.* dec Florent. 48. nu. 15. & ſeqq. cum ali.s.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Romana Retractus.

Mercurij 23. Ianuarij 1630.

ARGVMENTVM.

Vicinus vt fruatur prælatione in emptione domus Vicini vigore Conſtitution. Gregor. XIII. de Iure congrui, quatuor requiruntur. Primò quod ſit Vicinus verè. Secundo offerat ſe ædificaturum intra certum tempus. Tertiò ædificium perficiendum non in priuatam habitantium commoditatem tendāt, ſed in ornatum, & decus Vrbis. Quartò quod ea domo Vicini, & retrahenda poſſit cōfici vnum ædificium.

SVMMARIVM.

1 *Vicinus ad hoc vt potiatur prælatione in emptione domus vicinæ vigore Bullæ Iuris congrui, quatuor copulatiuè requiruntur.*

2 *Vicinitas, hæc vox denotat quamdam commixtionem, & cohærentiam inter domum propriam Vicini, & retrahendam.*

3 *Vicinus, vt fruatur prælatione in emptione domus Vicini, requiritur, vt ſe ædificaturum intra certum tempus offerat.*

4 *Vicinus ſi nolit ædificare, tunc ius prælationis competit Inquilino, etiamſi ædificaturus non ſit.*

5 *Ornatus Vrbis, & publicum decus eſt potiſſimum ſcopum Bullæ Greg. XIII. de iure congrui.*

Vrbium decens cultus, & ædificatio à iure communi præcipitur n. 5.

6 *Ornatus Vrbis eſt fundamentum totius Bullæ iuris congrui, vt habetur in proœmio.*

7 *Conſtitutionis finis, & mens Legiſlatoris deprahenditur ex proœmio.*

8 *Ornatus Vrbis eſt ratio finalis Conſtitut. Gregor. de iure congrui.*

9 *Magiſtri viarum Vrbis, in quorum loco ſint ſubrogati.*

10 *Ædificium faciendum à Vicino, ſi ſit in parte poſteriori, vel interiori domus, non intrat Bulla iuris congrui.*

11 *Ornatus publicus & decor Vrbis conſiſtit in eleganti facie, & ſtructura de foris expoſita.*

12 *Bulla iuris congrui, vt habeat locum, requiritur, quod domus Vicini retrahentis cum facie domus retrahendæ connecti poſſit & n. 13.*

14 *Bulla iuris congrui non loquitur de quocumque Vicino, ſed de eo dumtaxat, qui ex propria, & cohærenti domo vnicam & ſimiliorem conſtruere poteſt.*

15 *Vicinus, qui retractum intentat, debet iam habere inchoatum ædificium in propria domo.*

Et illud congrue, & ſpeciose abſoluere non poteſt, niſi & contiguam domum annectat n. 15. & n. 27.

16 *Extenſio non d citur, quando eadem eſt ratio.*

17 *Dictiones, ed, & cum, importani diuerſitatem in facto & identitatem in iure.*

19 *Vicini duo vbi adſint, tunc Bulla Iuris congrui præfert illum, qui magis indiget.*

20 *Bulla iuris congrui præſupponit, quod ædificium ſit inchoandum in propria domo, non autem ſolummodò inſtituendum in domo retrahenda & n. 36.*

21 *Bulla Iuris congrui ab Inquilino non expoſtulat ædificium, & ei etiam ſi non ſit ædificaturus, concedit prælationem.*

22 *Vicinus ex propria, & cohærenti domo poteſt vnam & elegantiorem conſtruere ædificij faciem, quod ſecus eſt in Inquilino, & ita eſt ratio, cur Bulla non requirat ædificium ab Inquilino & n. 23.*

24 *Bulla iuris congrui non curat de ædificio faciendo à Vicino, ſi ſolum in domo retrahenda illud eſt facturus.*

25 *In ſtatutis & Conſtitutionibus non ſolum attendi debet, quod ex cortice litteræ deſumitur, ſed etiam quod virtualiter ex verbis, & ratiocinatione ab expreſſis deducta inferri poteſt.*

26 *Bulla iuris congrui tota eſt fundata in æquitate, quæ publicam vtilitatem priuatis prætulit commodis.*

28 *Bulla iuris congrui cùm ſit correctoria iuris communis non admittit extenſionem.*

29 *Bulla iuris congrui non habet locum, quando Vicinus eſt ædificaturus in vico anguſto, & peruio.*

30 *Bulla iuris congrui in congruentia quadam, & epitheta fundata eſt.*

31 *Bulla iuris congrui nullo modo fauere videtur Vicino ædificaturo ad ſolam pompam, & æmulationem.*

32 *Vicinus quando dicatur velle ædificare ad æmulationem.*

33 *Bulla iuris congrui loquens de ædificio facienda ad publicum ornatum, debet intelligi de ædificio congruo, & proportionato pro qualitate domus.*

Non autem de quacumque immò de rata, & captioſa ædificatione n. 33. & nu. 34 Vbi damnatur huiuſmodi non conſentanea ædificandi Luxuria.

35 *Ædificium nullum in Vrbe adeò eleganter conſtructum eſt, quin eius ornatus ab operoſo ingenio, & induſtria animoſi Architecti augeri poſſit.*

37 *Conſortium non inducitur ratione muri communis.*

38 *Filia fœmina extantibus maſculis, non ſuccedunt in bonis paternis ſi fratres ſint parati illas dotare, & hoc ſecundum ſtatutum Vrbis.*

39 *Clauſula conſtituti, tribuit facultatem poſſeſſionem propria authoritate capiendi.*

Deciſio CCCCXXXVII.

PErmanſerunt Domini in deciſis ſub die 26. Ianuarij 1629. coram me, etiam quoad vicinitatem, ſcilicèt illam non ſuffragari Domino Leoncello in præiudicium R.P.D. Grati Inquilini.

Quamuis enim ille ſit vicinus, imò & contiguus, vt in aliis deciſionibus firmatum fuit, & ex diſpoſitione Bullæ Gregorianæ, quæ eſt impreſſa in nouo Bullario inter Conſtitutiones Gregorij Decimitertij in ordine 22. quoties vicinus habet requiſita i..

præſcripta

pr æſcripta, præferatur Inquilino, vt in §.11. Attamen
Domini cenſuerunt quatuor requiri copulatiue, ad
hoc vt Vicinus huiuſmodi potiatur prælatione.

Primo quod ſit vicinus verè, vt diſponitur in §.8.
ibi teneatur perquirere à Vicinis, & §.9. ibi ſi Vicini
1 prædicti & §.11. ibi inter Inquilinum, & vicinos, &c.
adeoutquodammodo vnitus, & iunctus ſit rei re-
trahendæ, quemadmodum etiam infert græca iuris
iſtius appellatio, qua Ius [illegible] non autem
[illegible] dicendum eſſe quibuſdam placuit, quæ
2 vox denotat quandam commixtionem, & cohæren-
tiam inter domum propriam Vicini, & retrahen-
dam, vt declarat *Tiraq.* de retract. lignag. in præ-
fat. n.2. & ſequitur *Bard* de Iure protomiſ. in princ.
ſub n.2.

Secundo vt is vicinus poſſit, & offerat ſe ædificatu-
rum intra certum tempus ita in §.9. & §. 11. vbi diſ-
3 crimen conſtituitur inter Inquilinum, & Vicinum,
vt is ſi velit ædificare præferatur, & eo nolente nul-
4 la illius ratio habeatur, & ius prælationis in emptio-
ne competat Inquilino etiamſi ædificaturus non
ſit.

Tertio vt ædificium perficiendum non in priua-
tam habitantium ſolummodo commoditatem ten-
5 dat, ſed & in ornatum, ac publicum vrbis decus quem
ſcopum ſibi potiſſimum propoſuit ſel. re. Gregor.
XIII. inhærendo diſpoſitioni iuris communis, qua
hic decens vrbium cultus, & ædificatio præcipitur,
vt in l. penult. ff de vis publ. l. 1. ff. de tign. iniunct.
l. præſes ff. de offic. præſid. l. 1. C. de ædific. priuat. l.
præſcriptio C. de oper. public. & monuit etiam Ari-
ſtoteles lib.6. politic. c. vlt. vt obſeruat *Io. de Plat.* in
l.2. num.2. C. de prædiis & aliis rebus lib. 11. Atque
in hac ratione fundata eſſet tota Gregoriana Conſti-
6 tutio, vt habetur in proœmio, ibi, quę publice vtilia,
& decora eſſe vrbi, &c. Ex quo depræhenditur
mens legislatoris, & finis Conſtitutionis l. fin. ff. de
hæred. Inſtit. *Pariſ.* conſ. 21. num. 38. lib. 1. *Cranett.*
conſ. 191. numer. 21. *Surd* conſ. 241. num. 17. *Bard.*
de Iure protimiſ. in princ. numer. 7. *Modern. Roman.*
diſcept. forenſ c.947. n.13. Et in terminis, quod or-
natus vrbis ſit ratio finalis huiuſmodi conſtitutionis
8 tradunt *Bard.* de Iur. protomiſ. in princ. n.6. & 7. &
§.4. verſ. & ex hoc ad fin. & §.7. num. 2. verſ. ratioque
Benedet. eod. tract. in rubr. n.14. *Cabal.* conſ ciuil. 162.
n.52. & ſeqq lib. 1. *Modern Roman.* diſcept. for. dicto
c.947. num.13. Quod idem etiam benè deſumitur ex
eadem conſtitutione, dum ad exordinandatum
ædificationum curam, & ad hoc vt quæ ad vrbis
ornatum conſentanea ſunt gerantur, præpoſuit
9 Magiſtros Viarum, qui ſubrogati videntur loco illo-
rum Magiſtratuum, quos plures Romana Reſpubli-
ca, & ſubinde Cæſares ad huiuſmodi officium inſti-
tuerunt, & Viros Viarum curandum, Magiſtros
Vicorum Vrbis, Curatores Viarum, regionumque
Vrbis, & publicorum operum, atque Ædiles nun-
cuparunt, vt ex *Liuy*, *Suetonij*, *Taciti*, *Plutarchi*,
aliorumque hiſtoricorum teſtimoniis comprobat
Panuin. de Ciuit. Roman. tit. de Magiſtr. Greg *Tho-
loſan.* in ſintagm. Iur. lib.46. tit.31. n. 8. & ſeqq. qui-
bus omnibus hoc vnum munus procurandi orna-
tum Vrbis demandatum erat, & ſic ad propoſitum
dum idem Gregorius XIII. Magiſtris viarum ædi-
litatis curam & onus iniunxit, hinc arguitur eni-
xa eiuſdem voluntas circa ipſum Vrbis orna-
tum.

Et propterea ſi ædificium faciendum à Vicino,
eſt in parte poſteriori, vel interiori Domus Bulla
non ſuffragatur, vt conſuluit *Petrus Aldobrandinus,* 10
& paſſim ſeruatur, vt ipſe aſſeruit, & tradunt *Modern.
Roman.* diſcept. forenſ. cap. 947. numer. 12. ornatus
enim hic publicus, & decor Vrbis conſiſtit in
eleganti facie, & ſtructura de foris expoſita, cui
reſpexit Gregorius dum contiguos appellauit iſtos 11
Vicinos, id eſt ſe tangentes, ſeu collaterales, adeout
facies ædium Vicini retrahentis cum facie Domus
retrahendæ connecti poſſit, perque incorporatio-
nem apte vnicum perfici ædificium & eius facies ob-
uia, & Viatorum oculis expoſita conſpectior eua-
dere.

Quarto vt ædificium cadat & in parte retrahen-
da vt in §.9. & ibi ædificaturos &c. & ibi, de ædifi-
cando &c. ibi ad certam ſummam &c. atque ab hoc 12
nec Informantes pro Domino Leoncello diſſen-
tiunt, & cadat etiam in parte ipſius Vicini retrahen-
tis, itaut Vicinus ædificando in propria, & in retra-
henda Domo poſſit ex vtriuſque collatione & incor-
poratione Ciuitati hoc præſtare decus, quod in ſin-
gulis domibus diuiſis, & ſtructura inæqualibus non 13
poſſet, vt in terminis Bullæ Sixti Quarti dixit Bar-
dus de Iur. protomiſ. §.3. n.1. & §.4. ver vnde lex, ibi,
in Bulla tamen &c. & idem ſenſit Aldobrandinus in
præallegato conſ verſ. quin imo, vbi ſtatuit conſtitu-
tionem non loqui de quocunque vicino, ſed de eo
duntaxat, qui ex propria, & cohærenti Domo, vni-
cam & latiorem conſtruere poſſit, & ſic pręſupponit 14
Aldobrandinus, quod ædificium cadat etiam in Do-
mo retrahentis, Et idem videntur inferre verba Bul- 15
læ in §. 6. ibi, ſi quis Domum, ſolumve habens ibi
ædificare voluerit, quod verbum ibi ad oculum de-
monſtrat ædificium futurum in parte propria retra-
hentis, & clarius eodem §.6. ibi, Et nihilominus ędi-
ficium ipſum inſigne futurum ſit, eique perficiendo
aliqua Domus etiam à Domino habitata &c. ex qui-
bus depræhenditur, quod Papa intellexit, vt Vicinus,
qui retractum intentat, iam inchoauerit ædificium
in proprio, ſed illud congrue, & ſpecioſe abſol-
uere non poſſit niſi & contiguam Domum anne-
ctat.

Et quamuis in hoc §.6 Bulla loquatur in venditio-
ne coacta, attamen & idem videtur diſpoſitum in §.
8. vbi de ſpontanea venditione ſermo habetur, tum 16
quia eadem ratio id ſuadet, nec diuerſa aſſignari po-
teſt, & ſic idem videtur diſpoſitum per compræhen-
ſionem, non autem extenſionem *Bald.* in l. data ope-
ra num.11. C. qui accuſ non poſſ. *Caſtrenſ.* conſ. 83.
num. 2. lib. 2. & conſ. 251. n.3. lib.1. *Menoch.* conſil.
115. num. 5. *Surd.* conſ. 25. num.39. & in his termi-
nis bene *Caball.* dicto conſ. 162. numer. 21. & ſeqq.
lib. 1.

Tum & quia Bulla in §.8. vbi loquitur de vendi-
tione ſpontanea vtitur dictionibus, ſed & cum, quæ
importaut diuerſitatem in facto, & identitatem in 17
Iure *Bart.* in l. hoc amplius ff. de damn. infect. *Iaſ.*
in l. clam poſſidere §. qui ad nundinas num. 9. ff. de
acquir. poſſeſſ. *Baer.* dec. 153. nu. 20. Tum etiam quia,
& in §.12. vbi Bulla loquitur de vtraque venditione
tam coacta, quam ſpontanea decernit opus eſſe,
quod ædificium ſit faciendum in Domo retrahentis
ibi, Vicini fuerint, quorum ædificiis vendenda res
opportuna exiſtat, tunc enim opportuna eſt domus
retrahenda ædificio, quando ſtructura iam in-
choata abſolui rectè non poteſt niſi facta in-
corporatione Domus cohærentis retrahendæ;
quod & ſuadetur ex eo quia inter duos vici-
nos Bulla præfert eum, qui magis domo 19

retrahenda indigeat, & ſic ad prælationem conſide-
rat indigentiam pro ædificiis cæptis in proprio, vel
præſuppon t ædificium eſſe inchoandum in re pro-
pria, non autem ſolummodo, & ſingillatim inſti-
tuendum in domo retrahenda.
Verum & hoc planius conuincitur ex §. 11. vbi Bul-
20 la, quæ ita anxiè ædificium exigit, & toties Vrbis or-
natum inculcat, tamen ab Inquilino, qui ſolummodo
ius habet tempore habitationis nullum expoſtulat
ædificium, & ei etiamſi ædificaturus non ſit conce-
21 dit prælationem, in quo certè nulla alia ratio diſcri-
minis aſſignari poteſt, cur ſcilicet Bulla expoſtulet
ædificium a vicino, qui ius habet reale, & perpetuum,
non autem ab Inquilino niſi quia vicinus, & ex pro-
22 pria, & ex cohærenti Domo retrahenda, poteſt vnã,
& elegantiorem conſtituere ædificij faciem, in Inqui-
lino autem, cum non poſſit ædificare niſi in Domo,
23 quam inhabitat, & prætendit retrahere, Bulla negle-
xit huiuſmodi ædificium, & hinc infertur quod ea-
dem Bulla nec etiam curaret ædificium faciendum
24 à vicino ſi ſolum in domo retrahenda illud eſſet fu-
turum, in ſtatutis autem, & conſtitutionibus attendi
debet nedum quod ex litteræ cortice deſumitur, ſed
25 etiam quod virtualiter ex verbis, vel ratiocinatione
ab expreſſis deducta inferri poteſt *Bart.* in l. ſi fideiuſ-
ſor §. meminiſſe ff. de leg. 1. *Crauet.* conſ. 149. nu. 11.
Gabr. conſ. 15. n. 35. libr. 1. *Surd.* conſ. 215. n. 26. cum
aliis, Ratio autem cur requiratur, vt ædificium in-
choandum ſit in propria Domo vicini tota fundata
26 eſt in æquitate quæ publicam vtilitatem priuatis
prætulit commodis, & proindè dum vicinus inchoa-
uit ædificium, quod in publicum ornatum compara-
tum eſt, neque illud perfectè poteſt abſoluere, tunc
Bulla indulget, vt alius vicinus cogatur vendere, vel
ſi ſpontè vendat debeat præferre ædificaturum ad
ornatum Vrbis, vnde durum eſſet, & incongruum
27 hoc ius congrui, ſi is qui nihil poteſt ædificare in
propria Domo præferatur ex eo ſolùm quod in parte
retrahenda offerat ſe ædificaturam, & hoc admiſſo
ſequeretur etiam quod quilibet extraneus ſi offerret
ædificium ad publicum decus ſe facturum, deberet
præferri in emptione cuiuſcumque Domus etiam
in præiudicium Inquilini, quo nihil eſſet abſurdius,
& tamen hæc Bulla cum ſit correctoria iuris com-
munis, nempè leg. dudum C. de contrahen. empt. non
admittit extenſionem, vt ſcribunt *Luc. de Pen.* in
leg. Curiales C. de prędiis curial. lib. 10. vbi quod hoc
ius protimiſeos nimiæ aſperitatis nota arguit, &
Dec. conſ. 222. n. 1. *Caſtr.* conſ. 149. num. 1. lib. 2. *Corn.*
conſ. 166. nu. 8. & ſeqq lib. 2. *Pariſ.* conſ. 82. num. 4. &
ſeqq. lib. 3. *Tiraquell.* de retract. in præfat. num. 60.
Menoch. conſ. 666. n. 3. & ſeqq. *Rendel.* de iur. proti-
miſ. in rub. n. 27. Rota coram Reuerendiſſ. Domino
meo *Decano* dec. 2. n. 3.
Hæc applicando ad caſum pręſentem intelligimus
in Domino Leoncello concorrere quidem primum,
& ſecundum requiſitum, deficere autem tertium, &
quartum.
Tertium deficit, quia ædificium, quod proponit
29 ſe facturum eſt in Vico anguſto, & imperuio, ne-
que confert ad publicum Vrbis nitorem, & proſpe-
ctum.
Quartum etiam, quia licet in delineatione, ſine
typo exhibito appareat quod ipſe Dominus Leo-
cellus parietes domus poteſt extollere, feneſtras
ampliare, & parietum culmen coronide obduce-
re, attamen cum vt diximus hæc Bulla ſit fundata
30 in congruentia quadam, & epicheia debet intelligi
de ornatu, & decore congruo, & proportionato,
& certè cum iſta Domus, de qua agitur pro ſua di-
gnitate æquè ornata ſit, decus iſtud pollicitum vide-
tur potius ad ſolam pompam, & æmulationem pro-
poſitum, cui Bullam nullo modo fauere voluiſſe di- 31
cendum eſt ex traditis per *Menoch.* de arbitr. iud.
caſ. 156. num. 5 & ſeq. *Cepoll.* de ſeruit. Vrban. præ-
diorum cap. 39. *Honded.* conſ. 80. num. 7. libr. primo,
Burſat. conſil. 57. numero 14. & ſeqq. & in terminis
retractus Rota deciſ. 475. num. 9. part. prima diuerſ.
& alias in cauſis relatis per *Modern. Roman.* diſ-
cept. forenſ. cap. 745. numero 32. & ſeqq. ſuſpicio-
que æmulationis indè deducitur, quod hæc Do- 32
mus non ita latum habet ſitum, vt iam elegantem,
& ſumptuoſum congruè admittat ornatum, ſique
ornamentum propoſitum perficeretur plus eſſet
in impenſa, quam in fructu, vndè emergit animus
æmulandi ad leg. qui fluminibus §. final. ff. de ſeruit.
vrban. præd. *Alexan.* conſ. 174. numero 4. ad fin. libr.
2. *Cephal.* conſil. 130. numer. 15. *Burſatt.* dicto
conſil. 57. numer. 17. *Honded.* dicto conſil. 80. nu-
mer. 8. & dd. *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. præal-
legato capit. 745. numero 39. Et Bulla dum loqui-
tur de ædificio faciendo ad publicum ornatum, de-
bet intelligi de ædificio, & ornatu congruo, & pro-
portionato pro qualitate domus, non autem de qua- 33
cumque immoderata, aut capricioſa ædificatione,
quam prohibuit l. C. in leg. ex damni ff. de damn. in-
fect. & in leg. prima C. de ædifican. priuat. vbi huiuſ-
modi non conſentanea ædificandi luxuria damna-
tur *Gratian.* in can. pulcht 86. diſt. *Luc. de Pen.* in l. 2.
num. 10 C. de prædiis, & omnibus, &c. libr. 11. &
notat *Briſſon.* ſelect. antiq. lib. 1. cap. 1. benè confert
doctrina *Alciat.* in l. ædificia § perfeciſſe ff. de verb.
ſign. alioquin daretur proceſſus in infinitum, cum
nullum in Vrbe Palatium adeò eleganter conſtru-
ctum ſit, quin eius ornatus ab operoſo ingenio, & 34
induſtria animoſi Architecti, vt inquit Imperator in
l. in his ad fin. C. de prædiis, & omnibus reb. nauicul.
lib. 11. augeri poſſit.
Sed etto citrà veri præiudicium, quod domus, quã
Dominus Leoncellus vellet retrahere admitteret
nouum opus, certum eſt, quod ipſe in manſione ſo-
lis, & Taberna quam ſubtus habet, nihil prorſus 36
poteſt addere, & totum ædificium fieret in domo
retrahenda, quod non ſufficit, vt ſupra oſtenſum
fuit.
Quo verò ad conſortium in quo, & modo per me-
moriale inſiſtebat D. Leoncellus, neque illud Do-
mini putarunt ſuffragari, nec ratione muri commu- 37
nis, qui non inducit conſortium ad hunc effectum
reſpectu Domus, vt in Deciſionibus iam fuit firma-
tum, & præcisè in his terminis vltra allegatos in
aliis deciſionibus reſoluit *Randenſ.* var. reſ. cap. 13. n.
6 & ſeqq. Nec ratione ceſſionis Iſabellæ, & legitimæ
eidem debitæ, quoniam hæc Domus, nec paterna
fuit Iſabellæ, ſed prouenit ex donatione Patrui, cum
pacto, vt ſolum ſpectaret ad maſculos, vt in Inſtru-
mento ſub die 22. Nouemb. 1594. per acta *Buratti*,
& quatenus fuiſſet paterna nullum ius Iſabellæ
competeret extantibus fratribus ſecundum diſpoſi-
tionem Statuti Vrbis; cum enim prædicti fratres
nedum fuerint parati dotare Iſabellam, ſed verè iam
in quantitate dotauerint bona effecta fuerunt libe- 38
ra eorumdem fratrum, ſororique ſolum competebat
actio ad doté pro adimplemento modi, vt per *Gabr.*
conſ. 5. n. 10. li. 1. in princ. & conſ. 139 n. 2. & ſeqq. li.
2. vbi refert d. conſil. 5. à Rota fuiſſe approbatum,
nempè

nempè coram *Cotta* deciſ. 538.& plenius coram bo. me. Cardinal. *Blanchetto* dec. 540. p. 1. diuer.

Neque ex ſubſequutis deſumi poteſt Iſabellam fuiſſe cóſortem in dominio iſtius Domus, quia ſi appręhendit poſſeſſionem id factum eſt non iure condominij, quia nullum dominium habebat, ſed ſolum ob quamdam hypothecam pro annua penſione ſcutorum 100. ex locationibus iſtius domus percipienda,
39 & appræhenſio poſſeſſionis facta eſt in vim clauſulę conſtituti appoſitæ in Inſtrumento aſſignationis dictæ annuę penſionis, quę clauſula cóſtituti tribuebat facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate *Bart.* in repet. l. creditores n. 48. & 19. C. de pignor. Rota in Reatina iuris redimendi 27. Martij 1624. coram me.

Et Ita diſcuſſo diligenter articulo; per omnes Dominos concluſum fuit ſtandum eſſe in deciſis etiam quoad vicinitatem, &c.

Piſana Beneficij.

Veneris 1. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Exequutor literarum Apoſtolicarum prouiſionis beneficij vigore gratioſæ ſubrogationis poteſt cedere ad exequutionem extraiudicialiter. Et quid quando pars proteſtatur ad vlteriora non procedi ſine citatione ipſius, nam diſtinguitur; quando ſe opponens eſt legitimus contradictor, & quando non eſt talis.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor literarum Apoſtolicarum prouiſionis beneficij ex gratioſa ſubrogatione impetrati poteſt procedere ad exequutionem extraiudicialiter.*

2 *Immiſſio vigore ſubrogationis gratioſæ conceditur docto de Clericatus lite, & obitu.*

3 *Proteſtatio coram Iudice exequutoriali literarum Apoſtolicarum, vt non procedatur ad vlteriora, niſi citato ipſo proteſtante operatur, vt prouiſus debeat citare, alias omnia ſequuta redduntur nulla.*

4 *Fallit, quando exequutor non eſt mixtus, vel non eſt proteſtans legitimus contradictor ratione poſſeſſionis, vel paritatis tituli.*

5 *Poſſeſſio capta pendente appellatione, quando exequutor eſt mixtus, eſt nulla.*

Dicetur mixtus exequutor, ſtante clauſula, verificato iurepatronatus, ibidem.

6 *Immiſſio non denegatur ex ſubrogationis prouiſione in poſſeſſionem defuncti, quamuis etiam illa nulla redderetur, aut alio modo vitioſa.*

7 *Litteris gratioſæ ſubrogationis poteſt ſubrogatus procedere ex ſe ſine exequutore ad capiendam poſſeſſionem, quia ille non ſolet decerni.*

8 *Factum in dubio præſumitur, quod erat faciendum.*

Deciſio CCCCXXXVIII.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa facta, à qua non putarunt eſſe recedendum; quoniam Dominus Bandinus in vim gratioſæ ſubrogationis validè, ac iuſtè fuit ab exequutoribus immiſſus, pro quibus præſumitur, quia poterant extraiudicialiter procedere, nec tenebantur proceſſum formare, ſed tantummodo animum ſuum extraiudicialiter informa-
1 re *Put.* dec. 140. lib. 2. in correct. *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 9. in annot. n. 19. 25. & 26. præſertim quia poſtea fuit ſufficienter doctum de Clericatu, lite, & obitu

Deciſ. Clem. Merlini.

Petri collitigantis in poſſeſſione, & ſic de omnibus requiſitis ad gratioſam ſubrogationem iuxta tradita 2
per *Mohed* dec. 9. & 11. vt lit. pend. cum aliis in deciſione allegatis: vndè multo magis i trat ſupradicta præſumptio, quod exequutores extraiudicialiter ſe informauerint, & benè conſtat de eorumdem decreti Iuſtitia.

Neque obſtat, quod pro parte D. Roſſermini fuerit coram dictis Exequutoribus comparitum, & proteſtatum non procedi ad vlteriora niſi ipſo citato, & conſequenter decretum prædictum cum omnibus indè ſequutis tanquam eo non citato factum videatur omninò nullum, & inualidum ad tradita per 3
Abbat. in c. fin. n. 13. verſ. ſed ſi compareris, qui prætendit *Felin.* n. 27. verſ. fallit 5. de præſumpt. *Garz.* de benef. p. 6. c. 2. nu. 110. & 143. & ſeqq. Nam placuit reſponſio, quod exequutores non erant mixti, nec D. Roſſerminus reperiebatur in poſſeſſione, nec parem titulum gratioſæ ſubrogationis habebat, & ſic cum reuera non eſſet legitimus contradictor, non potuit per dictam comparitionem, & proteſtationem ſe talem facere, ſed adhuc potuerunt executores ipſi extraiudicialiter, & eo non citato procedere *Innocent.* in cap. fin. num. 2 & ibi *Imol.* nu. 9. de præſumpt. 4
Ioan. Andr. in cap. capitulum n. 50. & ibidem Compoſtellan. n. 47. de reſcript.

Minus obſtat, quod poſſeſſio Petri capta pendente appellatione à decreto exequutoris mixti, propter clauſulam verificato Iurepatronatus, fuerit nulla, & attentata, vt per *Rotã* dec. 91. n. 2. & 3. & ibi Adden. 5
num. 11. coram S. me. Gregorio XV. Quoniam vltra quod, vt aliqui ex Dominis dicebant, attentata ceſſare videntur ex eo, quia Iuſpatronatus verificari debebat coram Ordinario, non autem coram exequutore, qui propterea non erat mixtus, & Petrus poſſeſſionem appræhendit poſtquam Roſſerminus produxerat reſcriptum cum clauſula, ſine præiudicio vlterioris executionis litterarum Apoſtolicarum; fuit reſpõſum quod quidquid ſit de hoc ſuper quo nec videtur opus inſiſtere; ſubrogato debet dari immiſſio in poſſeſſionem defuncti qualiſcumque illa ſit etiamſi fue- 6
rit vitioſa Card. *Mantic.* dec. 251. n. 5. vel attentata, vt fuit dictum in Pamphiloněn Parochialis 6. Iulij 1611. coram bo. me. *Vbaldo* relata per Addent. ad S. mé. Greg. XV. dec 251. n. 15.

Denique nec viſum fuit obſtare, quod Bandinus vnico contextu produxerit coram Exequutoribus tam bullas gratiæ principalis in quibus erant deputati executores, quam etiam bullas gratioſæ ſubrogationis in quib. nullus erat datus executor & quod iiſdem executores pronunciauerint bullas prædictas eſſe executioni demandandas, & conſequenter videatur facta commixtio vtriuſque gratiæ, & ceſſare priuilegium ſubrogationis, capiendi ſcilicet poſſeſſionem lite pendente, præſertim quia ſi fuiſſent ſeparatim executioni demandatæ litteræ tantum ſubrogationis decretum eſſet nullum ex defectu Iuriſdictionis, cum in illis, vt dictum eſt, executores aliqui dati non legantur.

Quoniam pro reſponſione fuit animaduerſum, quod in litteris gratioſæ ſubrogationis, quæ ſeparatim expediuntur, executores dari minimè conſueuerunt; vt ſubrogatus, ſi velit, poſſit propria auctoritate poſſeſſionem capere iuxta tradita per *Mohedan.* deciſ. 11. vt lit. pendent. & *Put.* deciſ. 208. lib. 7
1. in correct. Et ideò ſi ipſe velit executorum Viam eligere, ad alios recurrere non poteſt, quam ad datos in gratia principali; Vnde iuxta ſtylum ad

firmandam Iuriſdictionem fuerunt productæ litte-
ræ ipſius gratiæ principalis, illæ vero non fuerunt
executioni demandatæ, cum hoc in decreto expreſſe
non dicatur, & de lure lite pendente fieri non po-
tuerit, ſed dicendum eſt ſolas literas gratioſæ
ſubrogationis executioni demandatas fuiſſe, ſemper
enim factum præſumitur quod validè fieri potuit ex
S adductis per *Felin.* in c. cum ex officij n. 11. & ſeqq.
de præſcript. *Menoch.* præſumpt. 4. n. 8. 15. & ſeqq. &
præſertim nu. 27. & 28. lib. 6. & in ſimili fuit dictum
in Conchen. Decimarum 7. Maij 1601. coram bo.
mem. Cardin. *Pamphilio.*

Et Ita vtraque parte informante reſolutū fuit, &c.

Meliten. Prioratus Capellæ.
Lunæ 4. February 1630.

ARGVMENTVM.

Tranſportatio actorum per appellantem quando fa-
cienda, dum acta ſunt irrelevantia.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtentia actorum, & eorum productio probatur ex aſſertione Iudicis dicentis ſe acta vidiſſe.*
2 *Actis non tranſportatis, Iudex appellationis nulliter procedere dicitur.*
3 *Et eſt de forma ex Concilij Trident. diſpoſitione.*
4 *Irrelevantia actorum non excuſat ab onere tranſportationis in cauſa Eccleſiaſtica. Secus in cauſa prophana.*
5 *Tranſportatio actorum non eſt neceſſaria in foro Militia & inter Equites Hieroſolymitanos. Sed contra vbi vere fuerunt exhibita n. 6.*

Deciſio CCCCXXXIX.

CEnſuerunt Domini, acta non eſſe integrè tranſ-
portata, quia verè deficiunt, & Breue S. D. N.
& litteræ Regis Catholici, quæ fuerunt productæ
in Conſilio Meliten. prout in ſmutitione, de qua in
ſummario pro D. Bernardino nu. 2. Et ex aſſertione
Iudicis teſtantis ſe vidiſſe acta, reſultat nedum exi-
ſtentia actorum, ſed etiam realis productio, vt dixit
Rota in Piſtorien. Beneficij 13 Ianuar. 1617. coram
1 bo. me. *Buratto*, & in Braccharen. Parochialis de Me-
rera 2. Ianuarij 1604. coram Iuſto, & notant Addent.
ad S. me. Greg. XV dec. 59. nu. 14. Et proinde poſita
hac productione reali, Itaut d. Breue, & litteræ ne-
dum fuerint in actis, ſed etiam effecta de actis, appel-
lans debebat integrè tranſportare, alias non poſſet
audiri, & Iudex appellationis nulliter diceretur pro-
2 cedere ad tradita per *Bart.* in l. hi qui ad ciuilia C. de
appellat. *Bald.* in l. 2. o. 6. & ibi DD communiter C. de
eden. *Abb.* in c. in præſentia n. 15. de renunciat. *Gabr.*
de appellat. concl. 5. n 2. & ſeq. *Ceſ. de Graſſ.* dec. 9. n.
5 de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Rota coram R. D. meo
Decano dec. 274. n. 1. cum aliis. Præſertim attenta diſ-
3 poſitione Sacri Cōcilij Tridentini ſeſſ. 24. c. 20. verſ.
præterea, vbi hæc tranſportatio actorum pro forma
inducitur, vt cenſuit *Rota* dec. 561. n. 12. p. 1. & deciſ.
564. n. 3. p. 1. recent. & alibi ſæpius.

Non obſtat, quod hi actus, qui deficiunt, non ſint
relevantes, nec conferant ad Iuſtitiam ſmutitionis;
4 Quoniam vltra quod iſta de plano hoc non videba-
tur verificari, ceſſat difficultas cum verſemur in cauſa
Eccleſiaſtica, quo caſu datur pro forma à Sacro
Conc. Triden. vt appellans omnino tranſportet om-
nia acta, quæ forma ſic à lege inducta ſeruari debet
ſine diſtinctione perſonæ, vel rei, licet ſecus ſit in
profanis etiam in foro Eccleſiaſtico pendentibus
iuxta diſtinctionem, quam ſequuta eſt Rota in Maio-
ricen. Officij Pænitentiariæ 21. Iunij 1591. coram
bo. me. Card. *Blanchetto* & in Bononien. de Hercula- 5
nis 2. Iunij 1589. coram bo. me. Card. *Pluteo*, quæ ſunt
deciſiones 106. & 107. p. 4. diuerſ. & coram Reue-
rendiſſ. D. meo *Decano* dec. 274. n. 3. & plenè in Leo-
dien. dominij de Steuordia 3. Iulij 1623. coram eo-
dem verſ. eſt tamen diuerſus.

Minus obſtat, quod in foro Melitæ inter equites
procedatur more militari, & de ſingulis actis non
conficiantur ſcripturæ, & ſic actorum tranſportatio- 6
nem non eſſe neceſſariam, vt fuit dictum in Netito-
nen. habitus 24. Aprilis 1617. coram Ill. D. Card. *Ve-
roſpio*, Quia ceſſat obiectum in præſenti, dum apparet
quod re vera fuerunt producta dictum Breue, & lit-
teræ Regis in Conſilio Militen. &c.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bononien. fideicom. de Deſideriis.
Mercurij 6. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Vnus ex vocatis ad fideicommiſſum quando totum
petat fideicommiſſum, aliis confideicommiſſariis
non petentibus.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex rem in l. fin. C. de Ed. D. Adr. datu fideicommiſſario.*
2 *Et datur immiſſio vno tantùm fideicommiſſario in toto habenti conſortes in iure fideicommiſſi & n. 4. Declaratur n. 3.*
5 *Alienans bona contra preceptum cadit a fideicommiſſo & illud aperitur in gradu proximioribus.*
6 *Vnus ex fideicommiſſarius capit totum, & ad eum agere poteſt quando conſortes recuſant citati comparere.*

Deciſio CCCCXL.

CVm de anno 1626. ſub die 20. Martij, & 16. No-
uembris reſolutum fuerit conſtare de fideicom-
miſſo Hieronymi de Deſideriis purificato ad fauo-
rem D. Stephani, & deinde cauſa diligentiſſimè diſ-
cuſſa ſpatio trium Annorum per nouem Deciſiones
Domini cenſuerint ſatis eſſe probatam identitatem
bonorum, quæ dicto fideicommiſſo ſuppoſita eſſe
aſſerebantur, quodque illa fuerint poſſeſſa à fideicō-
mittente, nec obſtare quaſcumque detractiones, &
exceptiones per DD. de Sangeorgiis. & litis conſor-
tes propoſitas, & conſequēter D. Stephano dandam
eſſe immiſſionem in dictis bonis ex remed. l. fin. C. 1
de edict. *D. Adr.* toll. Hodie in relationibus cauſa-
rum Domini mandarunt, vt per viam Immiſſionis
cauſam expedirem, cum ex dictis deciſionibus in
cauſa factis ſatis conſtare exiſtimauerint de omnibus
ad petitam Immiſſionem neceſſariis.

Neque obſtare viſum fuit, quod cum extet D. Mar-
cus Antonius frater D. Stephani, & ſic reſpectu fi-
deicommittentis in pari gradu, propterea ipſe etiam
æqualiter pro ſua rata ad hoc fideicommiſſum ſit
admittendus, & hinc ſequatur D. Stephano non poſ- 2
ſe dari Immiſſionem in omnibus bonis fideicommiſ-
ſo ſuppoſitis.

Quoniam

Quoniam huic obiecto reſponſum fuit, quod reſ-
pectu bonorum quæ ab ipſo Marco Antonio deti-
uentur, & ſuppoſita ſunt fideicommiſſo Hieronymi,
danda eſt immiſſio D. Stephano pro medietate, &
pro indiuiſo, cum ad hunc effectum ſatis ſit partem
3 fideicommiſſi, in quo petitur immiſſio eſſe certam
reſpectu vniuerſitatis bonorum, licet ſit incerta re-
ſpectu rerum particularium iuxta opinionem *Soccin.*
ſen. in l. tertia §. incertam n. 3. poſt med. & ad diffi-
cultatem ff. de acquir. poſſeſſ. quam *Rota* amplexa
fuit in dec. 59. n. 2. & 3. p. 2. diuerſ. & in Interamnen.
hæreditatis de Paradiſis 1. Iulij 1605. & in Ferrarien.
bonorum de Taſſonis 28 Nouembris 1618. coram
Ill. Card. *Pamphilio*, in Ceſenaten. de Aldinis 24.
Ianuarij 1611. coram Reuerendiſſ. Domino meo
Decano.

Quo verò ad corpora bonorum penes DD. San-
georgios, aliosque tertios poſſeſſores litis conſortes
exiſtentia, dixerunt Domini in poſſeſſioné omnium
eſſe immittendum D. Stephanum, quia ipſe, & frater
ſunt duo fideicommiſſarij re, & verbis coniuncti, ſic
in ſolidum ad fideicommiſſum vocari, & propterea
alteri eorum totum petenti danda eſt in totum Im-
4 miſſio l. ſi mihi, & tibi ff. de leg. 2. l. ſi mihi & Titio
ff. de leg. 2. late *Simon. de Pret.* de interpret. vltim. vo-
lunt. lib. 3. dubit. 5. ſol. 3. ſub n. 19. fol. 208. *Peregr.* de
fideicomm. art. 9. n. 12. *Fuſar.* de ſubſtit. q. 609. nu. 7.
Vltra quod Dominus Marcus Antonius in hoc Iudi-
cio Immiſſionis non videtur audiendus ea eo quia
alienauit lite etiam in Rota pendente dicta corpora
bonorum in DD. Sangeorgios, & litis conſortes,
contra expreſſam, & ſtrictiſſimam Hieronymi fidei-
5 committentis, conſeruationem bonorum in agna-
tione affectantis prohibitionem, vna cum vocatione
ſubſtitutorum in caſu alienationis, perinde acſi eue-
niſſet caſus mortis, vnde ſequitur Domino Stephano
apertum fuiſſe Ius ad ſucceſſionem in dictis bonis
in vim ſupradictæ prohibitionis iuxta tradita per
Peregr. conſ. 46. n. 9. lib. 2. & de fideicomm. art. 14 n.
6. *Menoch* conſ. 1118. n. 20. & ſeqq. & in dec. 22. p. 1.
diuerſ. quam pluries ſequuta eſt Rota coram bo.
mem. Card. *Caualerio* dec 81. n. 4 dec. 96. n. 4. & 5. dec.
108. n. 1. & dec. 204. num. 1. cum aliis Et in omnem
euentum, quidquid ſit de prædictis, viſum fuit ceſſare
difficultatem, quia cum Marcus Antonius pluries
pulſatus fuerit, & iudicialiter interpellatus ad agen-
6 dum pro recuperatione bonorum fideicommiſſo
ſuppoſitorum, nec tamen ipſe vnquam comparuerit,
nec ad iudicium acceſſerit, vtique D. Stephanus tan-
quam ſolus comparens admitti debet ad ſolidi peti-
tionem, hoc eſt totius fideicommiſſi, & ſic in totum
danda eſt illi immiſſio iuxta l. pero §. frater, & ibi
Doctores communiter, ac præſertim *Caſtrenſ.* nu. 2.
poſt med. ff. de leg. 2. *Surd.* conſ. 359. n. 15. & fuit di-
ctum in Romana, ſeu Tiburtina *Caſtri* Sancti Angeli
26. Nouembris 1616. coram bo. mem. *Andrea* & in
Viterbien. fideicommiſſi 4. Decembris 1619. coram
bo. me Card. *Sacrato*, & in illa Romana fideicommiſ-
ſi de Guidis 25. Iunij 1629 coram R. P. D. meo *Ve-
roſpio.*

Et Ita, &c

Nepeſina Tutelæ.

Lunæ 18. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

De probatione teſtium aliqua, & de arbitrio Iudicis
& decernendo valore frumenti, & bladarum,
ſtante diuerſitate teſtium.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Quanta, & qualis ſit fides teſtibus adhibenda, Iudi-
cis arbitrium eſt repoſitum.*

2 *Dictio, in circa, aliquid de pretio diminuit arbitrio
Iudicis & n. 3.*

4 *Teſtes deponentes de eorum iudicio, & à poſſibili non
probant.*

5 *Teſtes in ſpecie deponentes ſunt præferendi teſtibus in
genere deponentibus.*

6 *Liber Cataſti regulariter non probat.*

7 *Super valore frumenti, & bladarum, quando teſtes
diſcordant poteſt Iudex arbitrium interponere, di-
ſtinguendo tempora recollectus proxima, cum tunc
vilius exiſtimetur; & remotiora, cum tunc carius.*

*Tutor, qui tenetur reddere rationem de valore fructuũ,
habetur ratio ad medium tempus anni, & non in
principio, in quo vilius exiſtimari ſolet ibidem.*

Deciſio CCCCXLI.

DOmini arbitrati ſunt hæc tria, primum duode-
cim rubra grani fuiſſe ſeminata; ſecundo hæc
reddidiſſe ad rationem quinque pro rubro; tertio
eſſe æſtimanda ad rationem ſcut. decem pro quoli-
bet rubro, & Domini interpoſuerunt arbitrium præ-
dicto modo, quia teſtes, & aliæ probationes hinc
inde datæ non inſimul bene conueniebant, ſed ex
omnibus prædicta firmarunt, quę Dominis veriſimi-
liora, & magis conformia probationibus datis viſa
ſunt; Plurimum enim circa probationes defertur
arbitrio Iudicis, qui attenta qualitate teſtium tem-
pore, loco, & aliis circumſtantiis poteſt probatio-
nibus fidem adhibere, vel non adhibere, vt inquit
I.C. in l. 3. §. Ideoque Diuus ff. de teſtibus, & notant 1
DD. in c Quoniam contra de probat. *Anchar.* conſ.
276. n. 6. *Dec.* conſ 448. n. 19. verſ. his omnibus *Me-
noch* de arbitr. Iud. caſ. 90. n. 1. & ſeqq. li. 2. Card. *Man-
tic.* dec. 338. n. 7.

Quoad primum, quod fuerint ſeminata dudecim
rubra, deducitur ex teſte 10 & 12. qui teſtes licet
deponant de quindecim rubris; attamen addunt
etiam verbum *(in circa)* quod aliquid diminuit, vel 2
auget. *Alciat.* in l. hęc adiectio ff. de verb. ſignif. *Pariſ.*
conſ. 104. num. 35. lib. 1. *Rota* in recent. deciſ. 334.
num. 5. p. 2. & infert locum eſſe arbitrio Iudicis gloſ.
in c. continebatur, & c. fin. de deſponſat. Impub.
Alex. conſ. 82. num. 5. lib. 7. *Franc. Marc.* dec. 597.
n. 9. p. 1. *Menoch.* de arbitr. Iud. lib. 2. caſ 46. num. 4.
& ſeqq. Vndè Domini reduxerunt ad rubra duode-
cim.

Nec obſtare viſi ſunt teſtes dati pro Plodio, & litis
conſortibus, quia non deponunt de quantitate ſe-
minata, nec de recollecta, ſed de aceruo manipulo-
rum nuncupato Barcone noodum trituráto & de eo-
rum iudicio & per poſſibile, ideoque non probant
Bald in l. ad probationem n. 1. verſ. ex quo noto C. de 4
probat. *Gabr.* conſ. 68 n. 10 li. 2 *Farinac.* de teſtib. q.
68. nu. 4. ante fin. verſ. vbi ait, præſertim in concurſu
teſtium de præciſa, & certa quantitate rubrorum de-
ponentium, ideò aliis generice deponentibus præfe-
rendi ſunt *Alex.* conſ. 150. n. 17 li. 5. *Crauet.* conſ 94.
n. 3. Rota coram S me. Gregor. XV. dec. 449. nume- 5
ro 8.

Et teſtes pro Lucretio reddunt rationem, *perche
l'hò viſto in herba, & doppo nelli Bauoni*, & ſic iſti te-
ſtes habent certiorem notitiam iſtius frumenti.

Nec etiam obſtat Cataſtrum pro Plodio allegatum, tum quia regulariter non probat *Felin.* in c. cum
6 cauſa n.2. de probat. *Pariſ.* conſ. 104. n. 69. lib. 1. *Grat.* conſ. 1,0. num. 7. lib. 2. cum ſemper ibi minor ſumma denunciet, tum etiam quia triticum iſtud fuit ſeminatum nedum in territorio Lepignani, ſed etiam
7 in territorio fiani, & propterea Cataſtrum Lepignani non infert ad granum ſatum in alio territorio.

Quoad ſecundum licet teſtes 6. 7. 8. 9. 10. & 12. deponant, quod communiter conſueuerint terræ Sancti Stephani, S. Laurentij, & Camorate reddere ad rationem ſeptem, & octo; attamen Domini animaduerterunt annum 1591. fuiſſe ſterilem, & ideò maioris pretij valuiſſe granum eo quod in minori quantitate ſegetes reddebant, & ideò reſtrinxerunt ad rationem quinque pro rubro ſeminato.

Quoad tertium ſcilicet valorem rubri, quamuis etiam ex depoſitione teſtium 11. & 12. & ex venditione facta à Patribus Caſſinenſibus appareat granum dicto anno 1591. fuiſſe venditum ad rationem ſcutorum quatuordecim pro rubro, attamen etiam ex nota librorum Campifloræ apparet fuiſſe venditum granum Leprignani ad rationem ſcutorum octo, & ideo Domini diminuerunt pretium aſſignatum à teſtibus pro Lucretio, & auxerunt pretium annotatum in libris Campifloræ, quia ſolum loquuntur de precio menſis Auguſti, quo tempore tamquam proximo meſſi minus valet triticum & ideo quandam mediam viam eligentes Domini arbitrati ſunt pretium ad rationem ſcutorum decem pro quolibet rubro,
8 cum in his probationibus valoris, & æſtimationis hęc via media amplecti ſoleat arg. l. Titius ff. ad Trebell. *Anchar.* conſ. 210. n. 3. *Dec.* conſ. 176. nu. 6. latè *Theſaur.* dec. 89. n. 1. & ſeqq. & dixit *Rota* dec. 479. n. 4. in fin. p. 2. recent. & faciunt tradita in Romana annui 10. Februarij 1621. coram me.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Brixien. Iuriſpatronatus.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Per conſtructionem capellæ, aut dotationé quando iuſpatronatus acquiratur etiam non facta reſeruatione illius, & quid quando in Eccleſia conſtruitur, an Parocho, vel Rectori acquiratur ratione ſoli, & proprietatis iuſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ex conſtructione, aut dotatione cum authoritate ordinarij facta acquiritur.*
Etiam non facta aliqua illius reſeruatione, ibidem.
2 *Iuriſpatronatus reſeruatio probatur ex vnica præſentatione effectum ſortita.*
3 *Ex conſtructione Capellæ intra Eccleſiam, vel ſepta Eccleſiæ iuſpatronatus quæritur pro vna parte Rectori illius Eccleſiæ pro alia parte conſtruenti.*
4 *Contra de conſuetudine.*
5 *Iuſpatronatus ſolum quæritur ei, qui conſtruit ſacellum vel Capellam extra Eccleſiam intra limites Eccleſiæ, & Parochiam, & nihil Rectori, aut Parocho.*
6 *Etiamſi in erectione, & dotatione adſit clauſula (ſine præiudicio Parochi, & Rectoris) quia non intelligitur quoad iuſpatronatus.*
7 *Iuſpatronatus non venit in reſeruatione Iurium Parochialium, ſed ſolum venit adminiſtratio Sacramentorum oblationes, ac decima.*
8 *Obſeruatio ſubſequuta declarat, quid comprehendatur in diſpoſitione.*

Deciſio CCCCXLII.

PRo informante reſponſum fuit ſcilicet Iuſpatronatus ſpectare ad Franciſcum Foreſtum; quoniã apparet ipſum conſtruxiſſe hanc Capellam, & Sacriſtiam ornaſſe ſacra ſuppellectili, & demum dotaſſe, vt ex Inſtrumento ex qua conſtructione, & dotatione, conſenſu, & authoritate ordinarij accedente 1
etiam abſque aliqua expreſſa reſeruatione acquiſitum fuit iuſpatronatus c. piæ mentis c. frigentius c. conſiderandum 16. q. 7. c. nobis de iurepatr. *Rota* dec. 167. n. 3. ad fin. par. 2. diuerſ. & dec. 517. n. 2. & 680. n. 1. part. 1. recent. Et in caſu præſenti adeſt ſpecialis reſeruatio, prout in Inſtrumento conſtructionis, & dotationis, & ad effectuationé apparet per præſentationem factam ab eodem fundatore; cuius præſentatus poſſeſſionem apprehendit, & vſque ad obitum continuauit, & ex vnica præſentatione effectum ſor- 2
tita probatur effectuatio reſeruationis Iuriſpatronatus *Rip* in c. cum Eccleſia Sutrina n. 52. ad fi. de cauſ. poſſ. & propr. *Oldrad* conſ. 312. n 2. verſ. & dato ſine veri præiudicio *Lambertin* de Iurepatr. li. 2. p. 1. q 3. art. 11. n 5. *Rota* dec. 17 n. 1. p. 2 diuerſ. *Gamzal.* ad reg. 8. Gloſ 45. §. 2. n 29.

Nec obſtat, quod cum dicto Foreſto debeat concurrere ad præſentationem etiam Rector Eccleſiæ S. Pancratij loci Montis Clari, eo quod intra fines ſuæ Parochię Eccleſia iſta, & Sacriſtia ſit conſtructa; Quoniam in hac materia duo caſus poſſunt conſiderari.

Primus eſt quando intra Eccleſiam, vel ſepta Eccleſiæ, in qua Rector habeat proprietatem, funda tur Sacellum, ſiuè Capella, & dotatur, tunc quidem duo ſunt Patroni, Rector ſcilicet Eccleſiæ principalis & conſtructor, ac dotator ratione conſtructio- 3
nis, & dotationis, Ita *Abb.* in c. ad audientiam il 1. n. 11. vbi in fine dicit hoc notandum, quia in multis locis propter inaduertentiam non ſeruatur etiam de Eccleſ. ædifican. & in rubr. de Iurepatron. nu. 6. & in conſ. 106. n. 1. verſ. quod enim dicitur lib. 2. *Card.* in c. nobis n. 5. verſ. Item Iuſpatronatus eodem tit. *Felin.* in c. cum venerabilis n. 37. verſ. vnus eſt de except. *Roch.* de iurepatron. verbo Eccleſiam fundauit n. 2. & 18. *Lambertin.* eodem tract. p. 1. libr. 1. q. 8. art. 1. nu. 4. *Io. de Selu.* de benef p. 2. q. 22. nu. 41. verſ. circa iſtum caſum, & n. 42. & idem ſenſit Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 393. Quibus nec aduerſatur deciſio in Virdunen. Capellaniæ 3. Decembris 1601. coram bo. me. Card. *Lancellotto*, quoniam ea ſolum firmare videtur, quod ſi de conſuetudine hoc non 4
ſeruaretur attendenda eſſet conſuetudo loci, & de iure veram eſſe prædictam concluſionem potius admittit.

Secundus eſt caſus quando Sacellum conſtruitur, & dotatur non intra ſepta Eccleſiæ, ſed intra Parochiam, & tunc cum Rector non habeat proprietatem ſoli, in quo fundatur Capella, non acquiritur illi

illi aliquod Iuſpatronatus, ſed in totum ſpectat ad conſtruentem, & dotantem, niſi tamen Rector Eccleſiæ principalis dotem contulerit de ſuo Eccleſiæ nouiter conſtructæ, Ita *Abb.* in d. cap ad audientiam n. 1. & c. cum Venerabilis n. 4. verſ. 3. nota, & ibidem *Gelin.* numer. 37. de except. & in his terminis intelligenda eſt prout loquitur deciſio in Vrbeuetana Beneficij 9. Iunij 1627. coram R.P.D. meo *Durano.*

Vndè cum iſta Capella, & Sacriſtia, de quibus agitur non ſint conſtructæ in ſolo, cuius proprietatem habeat Rectur S. Pancratij ille non poteſt dici Compatronus.

Non obſtat, quod in Inſtrumento erectionis, & dotationis adſit clauſula ſine præiudicio Iurium Re-
6 ctoris S. Pancratij, quia reſeruatio prædicta nullum Ius tribuit ſed tantum præſeruat, quod quis habebat *Oldrad.* conſ. 214 n. 2. & 3. *Soc* ſen. conſ 287. n. 2. lib. 2. *Surd.* dec. 8. num. 25. *Rota* dec. 96 n. 2. par. 1. diuerſ. Vndè ſi nullum ius antea habebat Rector, nec illi per dictam reſeruationem dicitur acquiſitum, præſertim quia Iuſpatronatus non venit in reſeruatione Iurium Parochialium, ſed ſolum adminiſtratio Sa-
7 cramentorum oblationes, decimæ & alia de quibus per *Hoſtienſ.* in ſumma de Paroch §. in quibus conſiſtat; & clauſula prædicta ſine præiudicio Iurium, &c. non poteſt operari reſpectu Iuriſpatronatus, de quo ſignanter fuit diſpoſitum ad fauorem Foreſti, ſed debet intelligi de aliis Iuribus præter expreſſa, nempè Iuſpatronatus *Bald.* in l. 1. C. de legit. hæred. *Natt.* conſ. 403. num. 7. *Soccin.* ſen. conſ. 43. num. 6. lib. 4. *Ceſ. de Graſſ.* dec. 1. num. 4. de verb. ſignif. Rota coram S. me. Gregor XV. dec. 332. num. 7. Concorrente etiam inſtitutione ab Ordinario facta ad præſentationem Foreſti tantum, cum expreſſione, quod patronatus ſpectabat ad ipſum pleno Iure, ex hu-
8 iuſmodi autem obſeruantia ſubſequuta benè declaratur quid in præcedenti reſeruatione fuerit intellectum l. ſed & Iulianus §. proindè ff. ad Macedon. *Crauet.* conſ. 101. num. 3. *Rota* dec. 216. nu 2. p. 2. recent.

Et Ita pro Informante, &c.

Compoſtellana Parochialis.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Præſentatio noua accumulatiua alterius in iure patronatu quando ſit prohibita Patronis.

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus poteſt variare addendo, & cumulando primæ præſentationi.*
2 *Fallit pendente lite, quia accumulare non poteſt.*
3 *Niſi accumulatiua præſentatio fieret ad fauorem collitigantis.*
4 *Item fallit quando præſentans ſub iuramento promiſit non variare, & non cumulare, & n. 10.*
5 *Promiſſio tamen non reuocandi non ſufficeret.*
6 *Promiſſio iurata non reuocandi non afficit actum, & illum non reddit nullum, ſed incurritur periurium.*
Promittens non reuocare Procuratorem, & reuocans incurritur periurium, reuocatio autem tenet ibidem.
7 *Contrahens Sponſalia, & cum iuramento promittens cum alia non contrahere, & contrahens, tenet contractus, ſed ex periurio tenetur.*
8 *Declarantur prædicta procedere quoad ea, quæ pendent à voluntate facientis, quia non poteſt quis coarctare voluntatem, nec validè velle poteſt, quod volitum eſt, & n. 9.*
11 Rota *dec. 513. deciſ. 543. parte 3 diuerſ. declaratur.*
Promiſſio iurata de non præſentando alium impedit nouam præſentationem poſſe fieri, ibidem.
12 *Fallit, quando noua præſentatio à Iudice fuiſſet admiſſa. Contra n. 13.*
14 *Prima opinio non procedit, quando Iudex non fuit benè informatus, quod promiſſio eſſet munita iuramento.*
15 *Iuramento præſtitum ad fauorem vnius, poteſt ab eo, cuius fuit fauore introductum, renunciari parti, quæ ex poſt non tenetur illud ſeruare, quia quoad Deum etiam cenſetur remiſſum.*
16 *Et ſic etiam habet locum ad effectum ſubſtituendi præſentationem nouam cumulatiuam, dummodò facta in manibus ordinarij, aut patroni.*
17 *Per præſentationem quæritur ius ad rem, & non in re.*
18 *Præſentatus non poteſt reſignare beneficium, antequam fuerit inſtitutus.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCXLIII.

HÆc Parochialis eſt de Iure patronatus, quòd Dominj putarunt diuidi poſſe in ſexdecim voces, reſpectu perſonarum, quæ præſentant, & apparet Bernardum habere pro ſe duodecim voces, quatuor verò dumtaxat Gundiſaluum, ſed dubium fuit iam ſub die 12. Nouembris præteriti excitatum, An præſentationes omnes in fauorem Bernardi ſuffragarentur, quoniam Gregorius, & Ferdinandus Xerpe prius præſentauerant Alphonſum Rodriquez, & promiſerant ſub iuramento ſe non reuocaturos d. præſentationem, neque accumulaturos: Et quamuis regulariter patronus laicus ſemel poſſit variare non recedendo à priori præſentatione, ſed ſolummodo addendo, & cumulando c. quod autem c. 1
cum autem c. paſtoralis de iurepatr. *Calder.* conſ. 16. eodem tit. *Nauar.* in c. placuit num. 167. & ſeqq. de pænitent. diſtinct. 6. *Lambertin.* de iurepatr. par. 2. li. 2. q. 7. art. 1. n. 1. & ſeqq *Gutier.* de iuram. confirmat. p. 3. c. 13. nu 4. & 5. *Garz.* de benef. p. 5. c. 9 nu. 214 & fuit dictum in Bononien. Parochialis 24. Nouembris 1593. coram *Litta*, & alias ſæpius.

Attamen hæc concluſio habet plures limitationes, quæ ad hunc caſum benè applicantur, quarum pri- 2
ma, & præcipua eſt quando accumulatio fit lite pendente; quia tunc vti attentata, licita non eſt *Cravett.* conſ. 63. n. 3. in fin. *Creſcent.* dec. 10. de iurepatron. *Couar.* pract. quæſt. c. 16. nu. 7. verſ. Tertio quandoque *Lancellott.* de attent. part. 2. c. 4. in præfat. nu. 583. *Pariſ.* de reſign. lib. 12. q. 3. num. 17. *Garz.* de benef. part. 5. dicto cap. 9. numer. 217. *Rota* deciſ. 442. num. 6. part. 1. diuerſ. & in Zamoren. Beneficij de Morales 30. Maij 1586. coram *Orano.* Niſi tamen hæc noua præſentatio, ſiue accumulatio fieret in collitigantem, Itaut non indè difficilior euaderet 3
exitus litis, nec diutius protraheretur iudicium, tunc enim ceſſat ratio cap. 2. vt lit. pend. vt benè per *Rocc.* de iurepatron. in verb. honorificum q. 23. num. 53. *Lancell.* de attent. lit. pend. in præfat. nu. 516. & 590. *Garz.* de benef. part. 5. cap. 9. nu. 220. &

fuit dictum in Mediolanen. Iuriſpatronatus 29. Ianuarij 1596. coram bo. me. *Blanchetto*, quæ eſt impreſſa apud eumdem *Garz.* de benef. part. 10. c. 3. n. 8. in Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij 1603. coram bo. me. Cardinale *Pamphilio*, & in Rom. Iuriſpatronatus 9. Maij 603. coram bon. mem. *Iuſto*, in præſenti autem caſu non apparet, quod data hac variatione, lis, quæ erat inter Bernardum, Alponſum, & Gundiſalnum, indè facilius eſſet terminanda.

Secunda limitatio eſt, quando quis ſub iuramento
4 promiſit non reuocare, nec etiam, quod magis eſt, cumulare, vbi enim Patronus ſimpliciter promiſit, & iurauit non reuocare, non dicitur contrauenire per ſecundam præſentationem, quia reuera non reuocat primam, ſed ſolummodò addit, & cumulat, itaut Ordinarius poſſit etiam primum præſentatum inſtituere, ſic rectè animaduertunt *Caſtrenſ.* conſ. 361. num. 4. lib. 1. *Rip.* in rubr. de Iudic. n. 68. *Lambertin.* de Iure patr. part. 1. lib. 2. q. 4 art. 13. num. 3. & part. 2. lib. 2 q. 7. artic. 16. numer. 2. quos refert, & ſequitur *Burſatt.* conſ. 369. num. 14. lib 4. & *Rota* deciſ. 547. num 4. par. 3. diuerſ. Sed quando prout in caſu iſto Patroni ſignanter ſub iuramento promiſerunt, quod non reuocarent, neque accumularent, tunc noua
5 præſentatio in ſpretum Religionis iuramenti non eſt attendenda.

Regulariter enim licet actus geſtus contra prius emiſſum Iuramentum ſubſiſteat, quamuis ipſe contraueniens efficiatur periurus, prout ſi quis promiſerit, & iurauerit non reuocare Procuratorem,
6 tamen reuocatio facta ſubſiſtit cap. fin. & ibi Gloſ. communiter approbata in verb. reuocatus de procurat. lib. 6. iurans non reuocare teſtamentum, ſi reuocet, deierat quidem, ſed valida eſt reuocatio gloſ. in c. vltima voluntas 13. q. 2. quam extollit *Couar.* in rubr. de teſtament. part. 2. n. 15. verſ. Eſt & alia ratio, & ſi quis contrahat ſponſalia, & iuret ſe non contracturum matrimonium cum alia, ſi tamen contrafacit, & contrahit cum alia, validum eſt matrimonium,
7 & penitus irritantur priora ſponſalia, vt eſt text. in cap. ſicut ex litteris extra de ſponſal. quibus rationibus innixus ita in his terminis præſentationis conſuluit *Alex.* conſ. 16. n. 3 & ſeqq. lib. 3. cuius dicta ponderat *Rocc.* de Iurepatr. in verb. honorificum q. 12. n. 37. in princ.

Nihilominus in terminis præſentationis contrarium eſt dicendum, quòd illa ſcilicet non attendatur contra Iuramentum prius emiſſum, quoniam actus geſtus contra emiſſum iuramentum ſuſtinetur, quoties talis actus eſt, qui liberè, & abſolutè pendeat à
8 ſola voluntate facientis, prout eſt conſtituere Procuratorem, contrahere matrimonium, facere teſtamentum ita obſeruant *Couar.* in c. quamuis pactum pat. 2. §. 1. num. 5. verſ. ſub verſ. Sed & in gloſa de pact. & *Sanchez* de matrim. lib. 6. diſput. 13. num. 5. Non poteſt enim quis per iuramentum efficere, quod actus ille non ſit validus, nec coercere voluntatem, nec validè velle poſſit, quod volitura eſt, ſed hoc eſt ſolũ
9 poteſtatis ſuperioris, vt doctè explicant *Suarez* de Relig. tom. 2. tract. de iuram lib. 2. cap. 19. num. 17. *Sanchez* ſuper decalogo tom. 1. lib. 3. cap. 12. num. 32. At quoties actus non pendet ad ſui perfectionem à ſola voluntate facientis, ſed vel infringitur à Iure, vel expectat approbationem, & factum Iudicis, prout
10 eſt præſentatio, quæ debet admitti ab Ordinario mediante inſtitutione, tunc iuramentum prius emiſſum impedit, ne Ordinarius teneatur approbare ſecundam præſentationem, nec inſtituere hunc ſecundo loco præſentatum, quia aliàs fieret particeps delicti, periuriumque illud confoueret, ita in his terminis reprobato Alexandro dixerunt *Lambertin.* de Iurepatron. part. 2 lib. 2. q. 7. art. 16. per tot. vbi num. 4. dicit ſe mirari Alexandrum ita conſuluiſſe. *Rouesq.* in addit. ad dict. conſ *Alex.* vbi quod contra ipſum ſtat communis opinio *Grammat.* conſ. ciuil. 32. n. 8. & 9. *Couar.* in dicto cap. quamuis pactum part. 2. §. 2. num. 5. verſ. prædicta verò concluſio *Anton. Gomez* ad leg. 50. Tauri num. 58 *Guttier.* de Iuramen. part. 3. cap. 13. n. 13. verſ. his tamen non obſtan. *Spin.* de teſtam. gloſ. 4. n. 77. *Mattien.* ad ll. Caſtellæ lib. 5. tit. 10. l. 3. gloſ. 13. n. 7. & ſeqq.

Nec contrarium cenſuit *Rota* deciſ. 513. & 547. 11
part. 3. diuerſ. quia in deciſ. 513. nihil firmatur, ſed articulum Rota reſeruauit indeciſum, in alia verò deciſione abſolutè non approbauit conſ. *Alexand.* nec ibi hoc opus erat, quia non aderat contrauentio, cum non fuiſſet promiſſum cum iuramento de non cumulando, vt in caſu præſenti, ſed ſimpliciter iuratum de non reuocando, per cumulationem autem non
dicitur reuocata prima præſentatio, nec ab illa re- 12
ceſſum, & in hoc fundamento tunc Rota inſtiterit, vt in fin. d. dec. 547. dicitur.

Non obſtat, quod Ordinarius admiſerit hanc ſe-
cundam præſentationem, & propterea iſta præſen- 13
tatio ſuſtineatur iuxta opinionem Alexandri, & ſtante huiuſmodi admiſſione ceſſet contraria opinio *Caſtrenſ.* prout ita conciliarunt *Rip.* in rubr. de iudic. num. 68. *Couarr.* in cap. quamuis pactum part. 2. §. 2. n. 9. verſ. prædicta verò de pact. *Matthien.* in l. 3. gloſ. 13. num. 7. tit. 10. lib. 5. qui dicunt, quod opinio Alexandri procedit, quando Iudex expreſsè, vel tacitè variationem cumulando admittit, opinio verò
Caſtrenſ. quando Ordinarius non admittit ſecundã 14
præſentationem, vt etiam obſeruat *Rouesc.* in addit. ad d. conſ. *Alex.*

Quoniam quicquid ſit de opinione *Guttier.* de iurament. confirmat. part. 3. cap. 13. num. 13. verſ. ſed ego dubito, qui dictam conciliationem impugnat, & contendit, quod quando Ordinarius admittit ſecundam præſentationem primo loco præſentatus poſſit appellare, de qua *Guttierez* ſententia aliqui ex Doctoribus dubitabant, deſtruit enim communem opinionem, quæ fundatur in eo, quod ſuperior non debet admittere variationem, ſi verò admittat, licet Patronus efficiatur periurus, variatio nihilominus tenet, nec intrat appellatio, cum Epiſcopus non debeat admittere variationem, non ex eo, quia parti præiudicium inferatur, quo caſu benè intraret appellatio, ſed quia non debet eſſe in cauſa, vt pars, quæ iurauit contraueniendo faciat peccatum. Ceſſare hic videtur difficultas, Tum quia non conſtat Ordinarium ſciuiſſe primam præſentationem munitam eſſe iuramento de non variando, nec cumulando. Nec in hac ſecunda præſentatione fuit narratum, quod in prima fuerit iuratum de non accumulando, & ſic admiſſio ſecundæ præſentationis eſt obreptitia vt benè per *Guttier.* vbi ſupra verſ. Sed ego dubito in princ. Tum etiam quia verè Ordinarius admiſit cum præſuppoſito, quod Alphonſus primus præſentatus renunciauerit in fauorem Bernardi, quæ tamen renunciatio, vt infra dicetur, non eſt attendenda, & quod peius eſt idem Alphonſus in actu admiſſionis ſecundæ præſentationis, nedum non aſſenſit, ſed reclamauit, & dedit generalia contra, &c. & inſtetit pro ſua inſtitutione, vt in regiſtro fol. 101.

Minus

Google

Minus obſtat, quod Alphonſus renunciauerit præ-
ſentationi de ſe factæ, & ideò iuramentum emiſſum
in fauorem ipſius Alphonſi, nempè in confirmatio-
nem illius præſentationis, amplius non obſtet, quo-
ties enim iuramentum principaliter eſt gratia, & fa-
uore partis præſtitum, vt quia cedit in illius com-
modum, & lucrum, tunc licet per iuramentum Deus
teſtis aduocetur, ipſeque ratum, & acceptum ha-
beat, attamen ſi pars remittat, vel cedat, cenſetur
etiam, quod Deus ipſe remiſerit, quia catenus illud
iuſiurandum ratum, & acceptum habet, quatenus eſt
in fauorem, & commodum partis, cum autem
16 pars poſſit cedere iuri ſuo vtique remittente
te parte remitti etiam Deus, Ita. ex Theologis
tradit Diuus *Tom.* 2.2 q. 89. art. 9. ad ſecundum *Sot.*
de Iuſt. & iur. lib. 8. q. 1. art. 9. ad ſecundum & ex
Canoniſt. Butr. in cap. 2. num. 9 & ibidem ſcribentes
communiter de ſponſal. *Couar.* in c. quamuis pa-
ctum par. 1. §. 3. num. 1. & ſeqq. de pact. plenè *Leſſ.*
de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 17. dubit. 7. num. 53. *Sanchez*
de matrimon. lib. 1. diſput. 52. num. 6. & ſuper De-
calog. tom. 1. lib. 3. cap. 10. n. 4. Quoniam hæc renun-
ciatio Alphunſi ſuffragaretur quidem ſi in manibus
Ordinarij ſimpliciter, liberè facta fuiſſet, etiam poſt
acceptationem, atque in manib. etiam ſolius Patroni
Rota dec. 7. de Iurepatr. in antiq. & dec. 8. eodem tit.
in nouis *Rocc.* de Iurep. in verb. honorificum nu. 84.
quia per præſentationem acquiritur tantum ius ad
rem, non autem in re *Sarnen.* in reg. de iur. qu. non
17 tollen. q. 1. n. 29. verſ. ſecundus eſt modus *Rebuff.* ea-
dem reg. gloſ. 6. n. 58. *Bellam.* dec. 167. & tunc Pa-
troni potuiſſent præſentare Bernardum, nec con-
trouentum eſſe iuramento, quia nec reuocaſſent pri-
mam; nec cumulaſſent, prior enim præſentatio ex-
piraſſet per liberam renunciationem; ſed cum Al-
phonſus renunciauerit ad fauorem Bernardini co-
ram Ordinario, inualida fuit hæc renunciatio, quia
18 ſolummodò præſentatus non poteſt reſignare ad fa-
uorem dum non eſt à ſuperiore inſtitutus, vt ex *Bero.*
conſ. 5. num. 77. lib. 1. tradit *Pariſ.* de reſign. lib. 2.
q. 23. n. 13. etſi de facto fiat reſignatio irrita eſt ac nul-
la, vt firmat *Vgolin.* de Simon. tabul. 1. cap. 18. §. 4.
per tot.

Quapropter ex his rationib. Domini, qui iuxta
Clem. Auditur ſunt loco Ordinarij, noluerunt ad-
mittere præſentationem factam per Gregorium, &
Ferdinandum in perſonam Bernardi, & cenſuerunt
non eſſe attendendam, ex quo facta fuit contra Re-
ligionem iuramenti ex ſupradeductis.

Verùm cum etiam demptis iſtis quatuor vocib.
quæ reſultant ex præſentatione prædicta Gregorij,
& Ferdinandi, adhuc ipſe Bernardus habeat octo
voces, quæ nulla exceptione lædi poſſunt, Gundi-
ſaluus autem habeat ſolum quatuor, reſoluerunt
Domini ex iſtis octo vocibus Bernardum eſſe inſti-
tuendum, cum habeat maiorem partem vocum reſ-
pectu colligitantis, licet non reſpectu totius ſummæ,
ſeù omnium Patronorum, nec verſamur in Iurepa-
tronatus Vniuerſitatis, vel Collegij, ſed in Iurepa-
tronatus particularium, in quo ſufficit maior pars
19 reſpectu minoris, non autem totius, ſiue omnium,
cap. 3. de Iurep. & ibi *Abb.* num. 13. *Rocch.* eodem
tract. in verb. honorificum q. 58. num. 91. *Lambertin.*
eodem tract. lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art. 4. num. 1. &
præferendus eſt in inſtitutione præſentatus à ma-
20 iori parte, gloſ. in c. quoniam, verb. maioribus, &
ibi latè *Bero.* de iurepatr. *Imol.* in Clem. plures n. 7.
eodem tit. *Lambertin.* eod. tract. lib. 2. par. 3. quæſt. 4.
art. 1. num. 1. *Rota* deciſ. 12. num. 1. par. 2. diuerſ. &
coram Cardin. *Mantic.* deciſ. 86. nu. 4. & 115. n. 5.
& in recent. deciſ. 202. num. 1. par. 2. & fuit dictum
in Lunen. Sarzanen. Capellaniæ 24. Ianuarij 1628.
coram R.P.D. meo *Duraho.* Nec eidem Bernardo
obſtat renunciatio prædicta Alponſi in ſui fauorem
obtenta & nulla ex ſupra deductis, quoniam non
conſtat, quod illam ipſe acceptauerit, nec apparet
quod ſcientiam habuerit de prima præſentatione
cum iuramento de non cumulando, & ſic de inuali-
ditate ſecundæ præſentationis, & renunciationis
primi præſentati.

Et ex hoc motiuo D D. putarunt ſententiam Or-
dinarij Compoſtellani infirmandam Bernardo tan-
tum informante, & c.

Leodien. Coloniæ.
Mercurij 20. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Bonorum Minoris alienatio, quam cauſam deſide-
ret.

SVMMARIVM.

1 *Bona Minorum alienari non poſſunt, niſi concurrente,*
cauſa, & decreto Iudicis.
2 *Sterilitas quum non eſt perpetua, ſicuti nec quod bona*
ſint inculta, non eſt cauſa legitima pro alienatione
bonorum Minoris, & num. 3.
4 *Cauſa ſoluendi æs alienum dicitur valida, & ſuffi-*
ciens pro alienatione bonorum Minoris.
5 *Dummodo non tantum probetur, ſed etiam conſtet de*
vrgentia creditorum, & quod ex mobilibus ſolui
non poſſit.
6 *Nec ſufficit, quod dubitari poſſit de vrgentia Credito-*
rum, quam eſſe debet de præſenti, non in futurum
poſſit contingere, & num. 7.
8 *Nec ſat eſt pro verificatione, quod aſſeruerit Nota-*
rius in Inſtrumento Creditores inſtetiſſe pro ſolu-
tione.
9 *Nec aſſertio Tutorum attenditur.*
10 *Nec etiam Pupilli.*
11 *Decretum Iudicis debet eſſe interpoſitum cum legiti-*
mis informationibus à perſonis informatis de ſtatu
pupillorum.
12 *Decretum Iudicis nihil refragatur, dum iuſtificata*
redditur cauſa alienationis bonorum pupilli.
13 *Minor factus Maior ex quinquennio cenſetur rati-*
ficaſſe alienationem nulliter factam in pupillari
ætate.
14 *Fallit quando cauſa legitima defecit in alienatione,*
quia d. concluſio procedit reſpectu defectus alicu-
ius ſolemnitatis.
15 *Quando locupletior eſt effectus Minor, ceſſat nullita-*
tis exceptio.
Dummodo tamen probetur iſta locupletatio; ibid.
16 *Et procedit ſolum, vt pretium ſit reſtituendum non*
vt alienatio ſubſtineatur nulliter facta.

Deciſio CCCCXLIV.

PRo Informante reſponderunt Domini, nempè
alienationem factam per tutorem de iſta Colo-
nia eſſe nullam; deficit enim cauſa legitima alienan-
di bona immobilia pupilli, atque etiam decretum
Iudicis, quæ copulatiuè neceſſario requiruntur pro
illius validitate, l. 1. in princ. l. magis puto, §. non

Digitized by Google

Paſſim, verſic. Si modo vrgeant, & §. ſi æs alienum, l. ſi pupillorum, §. ſi Prætor, ff. de reb. eorum, l. Tutor vrgentibus Creditoribus, ff. de minor. l. lex quæ tutores, verſ. Venditione Tutoris nulla, C. de adminiſtr. tut. l. fin §. ſin autem, C. ſi propt. pupill. penſit. toto tit. de prædiis minorum ſine decret. non alien. auth. hoc Ius porrectum, C. de Sacroſ. Eccleſ.

Quod cauſam duo fuerunt expoſita Iudici; Primo, quod inculta eſſet Colonia, & effecta ſterilis propter obſidiones quaſdam, & quod Domus ibi poſita minaretur ruinam; Sed hæc non eſt cauſa ſufficiens, quia & domus poterat reparari, & recedente milite potuit Colonia ad priſtinam culturam reduci, quoties autem ſterilitas non eſt perpetua, qua-2 lis non eſt quæ oritur propter bellum, quod non ſufficiat ad effectum alienandi bona minorum, tradit *Cuman.* in l. pretia rerum, num. 15. verſ. Item ſi poſſet, ff. ad l. facid. *Natt.* conſ. 631. num. 18. Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib. 4. tit. 6. num. 7. *Rot.* deciſ. 65. nu. 5. 6. & 22. par. 2. diuerſ. Immò hoc potius redarguit negligentiam Tutorum, qui omiſerunt, & reparationem Domus, & Agrorum cultu-3 ram, & ſola ſterilitas non ſufficit ad effectū, vt alienatio bonorum minoris ſuſtineatur niſi aliæ à Iure requiſitæ ſolemnitates adhibeantur, vt voluit Gloſ. in l. ob æs, C. de prædiis minor. l. ſi fundus ſterilis ff. de reb. eorum, *Dec.* in l. 2. num. 6. C. de offic. eius cui mandat. eſt iuriſdict. *Montan.* de tutel. cap. 33. num. 118. *Surd.* deciſ 278. nu. 20. *Bardellon.* conſ. 58. num. 35.

Altera vero cauſa expoſita fuit propter æs alienum, ſiuè ſaiſinas, quæ cauſa nempè ſoluendi æs alienum ſolet eſſe cauſa legitima alienationis bonorum 4 minoris, l. ob æs, C. de prædiis minor l. magis puto, §. ne paſſim, ff. de reb. eorum, plenè *Roland.* conſ. 33. num. 1. & ſeqq. lib. 1. *Gratian.* deciſ. March. 131. num. 1 & ſeqq. *Guttier.* de tutel. par. x. cap. 5. nu. 75. cum aliis.

Verum in caſu præſenti non conſtat de hoc ære alieno, & de qualitate, & quantitate ſaiſinarum, nec quod Creditores tunc vrgerent, quodque ex aliis bo-5 nis mobilibus ſolui non poſſet æs alienum, quæ neceſſariò exiguntur vt diſponitur in dicto §. ne paſſim cum concordan. Iuribus in princ. alleg. & tradunt *Roman.* conſ. 321. num. 1. *Roland.* dicto conſ 33. n. 5. *Pariſ.* conſ. 98. nu. 1. & ſeqq. lib. 1. & conſ. 83. n. 20. lib. 3. *Afflict.* deciſ 249. in princ. *Capice.* deciſ. 113. nu. 6. & dixit *Rota* coram Cardin. *Seraph.* deciſ. 1004 ſub num. 3. & in Vrbeuatana Domus 5. Decembris 1595. coram bo. mem. Cardin. *Pamphilio.* Et vrgens Creditorum inſtantia debet eſſe de præſenti, 6 itaut pupillus prematur, & compellatur ſoluere, neque in aliud tempus differri poſſit alienatio bonorum, vt ex l. magis puto dicto § ne paſſim ibi, ſi modò vrgeant Creditores, & l. auth. hoc Ius porrectum ibi ſi debitum vrgeat, C. de ſacroſ. Eccleſ. & l. Tutor vrgentibus, ff. de minor. docet *Dec.* conſ. 60 num. 2. *Pariſ.* dicto conſ. 98. num. 2. *Menoch.* de arbit. Iud. lib. 2. caſ. 171 num. 6. & ſeqq. *Simoncell.* de decret. lib. 1. tit. 2. num. 38 & 39. vbi, quod non ſufficit ſi de futuro dubitetur, quod debita vrgeant, & cogant ad 7 ſolutionem, & ſequitur *Bardellon.* d. conſ. 58. n. 31. & ſeq. *Montan* de tutel. de cap. 33. num. 19. & ſeqq. *Guttier.* eodem tract. par. 2. cap. 6. num. 75. Quæ requiſita nullibi apparet eſſe probata; vnicus enim Teſtis de auditu deponit de ære alieno, & in genere de Saiſinis, quod non ſufficit cum plenæ, & concludentes exigantur probationes, adeout, nec ſatis ſit ſi in Inſtrumento alienationis à Notario aſſeratur Cre- 8 ditores inſtetiſſe, & petiiſſe ſibi ſolui, vt notant *Dec.* conſ. 403. num. 12. *Pariſ.* dicto conſ 98. nu. 9. & 11. lib. 1. & conſ. 85. num. 20. lib. 3. *Menoch.* de arbitr. iud. d. caſ. 171. num. 8. & 24. *Simoncell.* de decret. d. part. 1. num. 37. *Montan.* de tutel. dicto cap. 33. num. 21. *Guttier.* d. cap. 6. num. 75. Cardin. *Mantic.* d. cap. 6. num. 11. Neque Tutorum aſſertiooi quod extaret æs alienum deferendum eſt, quia nonnunquam lucri ſui cauſa hoc ſolent aſſeuerare, vt obſer- 9 uant *Dec.* conſ. 403. num. 22. ad fin *Corn.* conſ. 71. num. 4. lib. 3. Cardin. *Mantic.* vbi ſupra nu. 8. *Guttier.* dicto cap. 6. num. 73. verſ. nec Tutorum aſſer- 10 tioni, Et multo magis Pupillo id atteſtanti credendū eſt tū ob ętatis imbecillitatē, tum quia ſeductus pręſumitur ab iiſdem Tutoribus, & confert text. in l. minorum, C. de prædiis minorum, & ſcribunt præalleg. Doctores, & præſertim *Menoch.* conſ. 565. num. 15.

Deficit etiam ſufficiens Iudicis decretum, tum quia apparet ipſum Iudicem depoſitione quatuor Teſtium non ſatis animum ſuum informaſſe dum iuſſit, vt alij Teſtes examinarētur, nec benè ſeruatum fuiſſe ab illis, qui notitiam haberent de ſtatu, & fortunis minoris, an expediret huiuſmodi alienatio, & adeſſent cauſæ legitimæ prout opus erat ex ſupra deductis, & ex traditis per *Menoch.* de arbit. Iud. dicto 11 caſ. 171. num. 9. Tum etiam quia cum nulla cauſa legitima fuerit iuſtificata, vt iam oſtenſum fuit, perindè eſt acſi nullum decretum interpoſitum fuiſſet, 12 nec ex eo ſolo ſuppletur defectus cauſæ, & nullitas alienationis indè reſultans ad l. minorum, l. ob æs, ff. de prædiis minor. d. l. magis puto, §. ne paſſim, ff. de reb. eor. *Eugen.* poſt alios conſ. 6. num. 73. lib. 2. & remanſit ipſo iure nulla alienatio. *Alex.* conſ. 69. num. 3. verſ. Primo quia, lib. 3. *Neuizan.* conſ. 85. n. 8. & 12. *Afflict.* deciſ. 87. num. 1. & 4. latè *Simoncell.* de decret. dicta par. 1. num. 21. & ſeqq. *Guttier.* de tutel. d. cap. 6. num. 8. *Bardellon.* dicto conſ 58. n. 33. & fuit dictum in Romana Domus 18. Iunij 1593. & 19. Decembris 1594 & 10. Iunij 1596. coram *Orano.*

Non obſtat, quod huiuſmodi minores intra quinquennium poſt completam minorem ætatem non reclamauerint, & ideò non videantur audiēdi con- 13 tra alienationem factam, l. fin. C. ſi maior factus, Quoniam diſpoſitio illius legis procedit ſolum quādo aliqua ſuleu niras deficit, nec dolus interuenit; ſecus autem ſi cauſa legitima deficiat, & dolus ſiue manifeſtus, ſiue præſumptus deducatur DD. com- 14 muniter in dicta l. fin C. ſi maior factus, *Bald.* conſ. 45. num. 1. & x. lib. 2. plenè *Surd.* conſ. 49. num. 29. & ſeqq. *Rota* coram S. mem. Gregor. XV. deciſ. 473. num. 19. & ibi *Addent.* num. 24. & in recent. deciſ. 54. nom. 3. par. 1.

Minus obſtat, quod inde pupilli locupletiores facti ſint; Quoniam hoc non iuſtificatur ex eo ſolū, quod pecuniæ pro pretio iſtius Coloniæ peruene- 15 rint ad manus ipſorum, ſed emptoribus incumbebat onus probandi verſionem in eorum vtilitatem, nimirum fuiſſe erogatas in commodum, & lucrum pupillorum, iuxta Gloſ. in l. prædiorum, & ibidem ſcribentes, C. de prædiis minorum, *Natt.* conſ. 651. num 4. *Menoch.* præſumpt. 27. in fin. lib. 6. *Couarr.* var. reſol. lib. 2. cap. 17. num 3. *Rimin. iun.* conſil. 5. num. 77. & 78. cum aliis, nec modo agitur circa pretium reſtituendum, quod dum diſputabitur videndum erit an hic contractus emanauerit ex cauſa ne- 61 ceſſaria, vel voluntaria iuxta diſtinctionem, quam

ſequitur

ſequitur *Rota*, vt in Romana Cenſuum 18. Iunij 1599. coram *Penia*, quæ eſt deciſio 287. poſt *Cenc.* de Cenſib. & in Romana nullitatis contractuum 7. Iunij 1623. coram bo. mem. *Buratto*, & alij &c.

Et ita pro Informante reſponſum fuit, &c.

Viceno. Legatorum.
Lunæ 25. Februarij 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *In ſubrogato idem ſeruari debet, quod erat ſeruandum in principali.*
2 *Res ſubrogata dicitur eſſe eadem cum prima.*
3 *Eademque determinatio diſpoſitionis in vtroque vigere, & obſeruari debet.*
4 *Lex non debet eſſe verbis impoſita, ſed rebus.*
5 *Mens eſt verbis præferenda.*
6 *Extenſio de vno ad aliud non debet eſſe prohibita in caſu, in quo eadem viget ratio.*
7 *Cuſtodia rei debet pertinere etiam ad eum, qui habet intereſſe in ipſa re.*

Deciſio CCCCXLV.

IN Conſtitutione edita de anno 1456 cautum eſt, vt Arca, in qua cuſtodiebantur pecuniæ Anniuerſariorum haberet tres Claues, quarum duas retinerent duo Canonici, tertiam verò haberet Beneficiatus eligendus ab eorum Collegio, additumque fuit, vt pecuniæ extraherentur per tres prædictos deputatos detinentes Claues, & hanc Conſtitutionem vt iuſtam, & æquam Domini mandarunt per duas deciſiones ſeruari ad vnguem ſub die 24. Nouembris 1625. & 19. Iunij 1626. coram me: Verùm cum pro maiori cuſtodia pecuniarum non ſemper deponantur in Arca, ſed & aliquando in publicis tabulis; Dubitaui an poſſent ex tabulis extrahi dictæ pecuniæ abſque interuentu Beneficiati, & negatiuè reſolutum fuit.

Quoniam cum Tabulæ ſint ſubrogatæ loco Arcæ, intrat regula, quod in ſubrogato idem eſt ſeruandũ,
1 l. ſi cum, §. qui iniuriatum, ff. ſi quis cautionem plenè *Gabr.* concl. 2. de reg. iur. *Surd.* conſ. 26. num. 5. & deciſ. 35. num. 9 res enim ſubrogata dicitur eadem cum prima, in cuius locum ſubrogata fuit, & ſub eadem diſpoſitione cōpræhenditur, § ſi igitur defunctus, verſ. Vnde conſequens, auth. de hæred. ab inteſt.
2 venien. *Bald.* in l. per diuerſas, n. 21. C. mandati, *Decian.* conſ. 52 n. 53 ad fin. lib. 1. *Natt.* conſ. 346. n. 3. præſertim verò cum & Arca, & tabulæ, licet in materia differant, conueniant tamen in eumdem finem, ſcilicet cuſtodiam pecuniarum; Vnde eadem determinatio debet ſeruari; & in his talibus ſubrogatis ad
3 l. cum in fundo, §. fundus ff. de iur. dot *Bart.* in l. Pater filium in repet. n. 13 ff. de inoff teſtam. *Soccin. ſen.* in filiæ, §. Titia num. 3. & ibidem additio marginalis, ff. de condit. & demonſtr. Et dicta conſtitutio vim non facit in Arca, itaut diſpar ſit ratio ſi pecuniæ alibi cuſtodirentur, ſed vim totā conſtituit in intereſſe, & præiudicio Beneficiatorum, quia cum ipſi participent de dictis Anniuerſarijs, iuſtum eſt, vt etiam cuſtodia dictarum pecuniarum ſit penes Beneficiatos, prout eſt penes Canonicos, lexq; non
4 imponitur verbis, l. 7. in fin. C. commun. de leg. l. 2. C. de vſur. c. quanto de priuileg. c. commiſſa, de elect. in 6. Et mens conſtitutionis tamquam intrinſeca virtus, & genus prædicans de ſingulis ſpeciebus potius attendi debet, quam verba, vt inquit *Bald* in 5
l. poſt fratres la 2. C. de legitim. hæred & facit tex. in l. non eſt dubium vbi gloſ. C. de legib. l. ſi quis conditio, ff. de adim. legat. c. ſi poſtquam, §. 1. vbi gloſ. in verbo Mente de elect. in 6. benè *Surd.* deciſ. 35. n. 14. & deciſ. 329. n. 20. Et cum non differant tabulæ ab Arca in ſpecie reſpectu cuſtodiæ non eſt prohibita extenſio de vno ad alium, cum ſit potius 6
compræhenſio, *Alex.* conſ. 68. n 18. lib. 2. *Crauett.* de antiq. temp. part 4. ſect 1. n. 60. & ſeq. *Rota* deciſ. 17. n. 11. par. 2. diuerſ. Alioquin daretur Anſa Canonicis illudendi Beneficiatos, & euitandi Conſtitutionem prædictam, quam *Rota* bis reſoluit eſſe ſeruandam, quoniam pecuniæ numquam deponerentur in Arca, ſed in tabulis, & abſque interuentu Beneficiatorum extraherentur, quod eſt in præiudicium Beneficiatorum tenderet, irritamque reddere dictam Conſtitutionem.

In quam ſententiam eo libentius Domini tranſiuerunt, quia hæc reſolutio plena eſt æquitatis; cum & regulariter, qui habent intereſſe debeant concurrere in cuſtodia ipſius rei, vt per *Alber.* in l. ſi ita legatus, §. Dominus num. 3. ff. de vſu & habit. *Capic.* deciſ. 27. nu. 38. *Boer.* de cuſtod. clauſ. n. 42. & 65. circa fin. *Rota* in Carthaginen. Iuris deputandi Cuſtodem 27. Ianuarij 16 6. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Veroſpio.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

Romana Separationis Thori.
Veneris 1. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Thori ſeparatio ad hoc vt concedatur, quę ſufficiant per Vxorem probari.

SVMMARIVM.

1 *Super ſeparatione Thori rectè pronunciatur, vbi nulla ſecuritatis cautio ſufficit, ad reprimendam ſæuitiam Viri.*
2 *Sæuitia viri an ſit tanta, vt trepidantem vxorem non deceat committere fragilitati cautionum, in arbitrio Iudicis poſitum eſt.*
3 *Diuortio iuſtam cauſam tribuunt odia implacabilia.*
4 *Diuortio vt ſit locus, ſufficit ſolus metus futuræ ſæuitiæ vel alicuius grauis mali.*
5 *Metus minor requiritur in Muliere tanquam ſexus, & ingenij imbecillioris, quam in viro.*
6 *Thori ſeparatio abſolutè facienda eſt, quando vir machinatus vitæ vxoris veneno.*
7 *Peritis in arte eſt ſtandum.*
8 *Vir quod inſidiauerit vitæ vxoris veneno, probatur per vrgentia inditia.*
9 *Tortura non repetitur, niſi adſint grauiſſima inditia.*
10 *Teſtes non dicuntur ſingulares, quando omnes tendunt ad probandum idem.*
11 *Sæuitia viri probatur per Teſtes ſingulares.*
12 *Acta facta in cauſa criminali probant etiam in ciuili inter eaſdem perſonas, amplia num. 14.*
13 *Probationes exactiores requiruntur in criminali, quam in ciuili.*
15 *Thori ſeparatio vt concedatur, ſufficit metus futuræ ſæuitiæ cadens in conſtantem mulierem, quæ res relinquitur arbitrio Iudicis.*

16 *Dotis reſtitutio, & donationis propter nuptias, & ſequela iudicij ſeparationis Thori culpa viri præcedentis.*

Deciſio CCCCXLVI.

PRo Informante reſponderunt Domini, ſcilicet
confirmandam eſſe ſententiam ſuper ſeparatio-
ne Thori, quia certa eſt concluſio, quod vbi ſæuitia
viri tanta eſt, vt nulla ſecuritatis cautio ſufficiat re-
ctè pronunciatur ſuper ſeparatione Thori, cap. ex
1 tranſmiſſa, §. ſi autem capitali odio, & cap. litteras,
§. ſi vero tanta, de reſtitut. ſpol. vbi *Abb.* n. 7. *Me-
noch.* conſ. 299. per tot. *Barboſ.* in rubr. ff. ſolut. ma-
trim 2. part. nu. 26. & 27. *Gutter.* quæſt. Can quæſt.
24. num. 7. lib. 1. *Aldobr.* conſ. 71. num. 1. & ſeqq.
Farinac. quæſt. crim. 143. num. 129. & 115. *Sanch.*
de matrim. lib. 10. diſput. 18. nu. 31. *Rota* deciſ. 193.
num. 5. poſt. 2. vol. conſ. *Farin* & latè fuit dictum
in Toletana ſeparationis Thori 20 Nouembris 1596.
coram bo. mem. Cardinali *Pamphilio*, & in Roma
na, ſeù Interamnen. ſeparationis Thori 11. Decem-
bris 1602. coram eodem, & quoniam in arbitrio Iu-
dicis poſitum eſt dignoſcere, an & quando hæc ſæ-
uitia viri tanta ſit, vt trepidantem vxorem non de-
ceat committere fragilitati cautionum, *Gutter* d. c.
2 24. num. 10. & *Sanch.* dicto loco num. 32. *Pont.* de
matrim. lib. 9. cap. 23. num 5. ad fin. Cardin. *Seraph.*
deciſ. 216. nu. 1. *Rota* dec. 39. num. 2. & 156. nu. 2.
poſt. 2. vol. conſ. *Farinac.* facile Domini in hoc caſu
interpoſuerunt arbitrium pro ſeparatione, quoniam
ex multis, & atribus iniuriis, minis de occidendo, &
inſidiis vitæ vxoris per venena mortifera ſæpius pro-
3 pinata inſuper quærela criminalis per Eliſabettham
contra maritũ porrecta de veneficio, diuturna car-
ceratione & tortura repetita ipſi Marito, atque ex
ſententia fori Capitolini contra eundem lata pro
dato poculo arbortionis, non ambigebant, quin odia,
& ſimultates intercesſſerint ferè implacabiles, quæ
tribuunt iuſtam cauſam diuortio, l. conſenſu, &
Auth ſed nouo iure, C. de repud. & probatur ex di-
cto cap. tranſmiſſa, & d. c. litteras in fin. *Franc. Marc.*
deciſ. 738. par. 1. *Gutter.* quæſt. can. d. c. 24. num. 8.
& ſeqq. *Aldobrand.* d. conſ. 71. ferè per tot. *Sanch.*
d. diſput. 18. num. 6. *Pont.* de matrim. lib. 9. d. cap.
23. nu. 5. late *Farin.* dicta quæſt. 143. nu. 145. & *Rot.*
poſt 2. lib. conſ. eiuſdem *Farin.* d. deciſ. 156. nu. 1.
& in præallegata Romana, ſeù Interamnen. ſepa-
rationis Thori coram Card. *Pamphilio*; Cum immò
ad hunc effectum ſufficiat ſolus metus futuræ ſæui-
tiæ, & alicuius grauis mali, l. metum ff. quod met.
4 cauſ. Gloſ. in l. licet, verb. capitales, de recept. arbitr.
Abb. d. c. tranſmiſſa num. 2. verſ. hoc etiam ſit, *Al-
dobrand.* dicto conſ. 71. num. 17. *Sanch.* dicta diſput.
18. num. 10. & 19 *Farin.* plenè d. q. 143. num. 140.
& in muliere tanquam ſexus, & ingenij imbecillio-
5 ris, minor metus requiritur, quam in viro, gloſ. in c.
cum locum, verb. metus de ſponſal. & fuit pondera-
tũ in dicta Toletana ſeparationis Thori coram Car-
dinali *Pamphilio*, ſufficitq; vt metus is ſit, qui cadat
in mulierem conſtantem, *Prepoſit.* in cap. cauſam, il
1. num. 7. de offic. deleg. *Rota* coram S. mem. Greg.
XV. deciſ. 374. num. 7. & 8. in caſu autem præſenti
tot ſanè concurrunt, vt ſine nota leuitatis incutere
valeant timorem Eliſabetthæ ne ad virum interim
reuertatur, ſubijciatque ſe periculo necis, præcipuè
ob inſidias, quas vitæ vxoris maritus reuerſo machi-
6 nauit, quæ ſolæ ſat eſſent, vt abſolutè Thorus ſepa-
randus foret ex congeſtis per *Farinac.* d. q. 143. n. 154.

Fuiſſe autem Eliſabetthæ venenum propinatum
inferebant plura grauia accidentia, & ſimptomata,
quæ Eliſabetha paſſa fuit per Dominos ponderata, &
comprobata per atteſtationes Medicorum; quibus
vt in arte Peritis ſtandum eſſe, in puncto tradunt *Ca- 7
ball.* reſol. crimin. 181. num. 3. & *Gomeſ.* var. reſol.
tom. 3. c. 3. num, 8. ad med. verſ. Vnde in hoc caſu.
Et maritum huius delicti authorem arguebant plura,
ac vrgentia indita, quæ à ſcribentibus pro Eliſabetha
ponderabantur, quæ ſola hoc in crimine atrociſſimo, 8
& difficilis probationis ſufficere ſcribunt *Boſſ.* de
delict. num. 10. & ſeq *Clar.* quæſt. 4. num. 4 & q. 66.
in princ. *Decian.* dict. tract. crim. c. 24. n. 4. *Mandell.*
conſ. 72. num. 2. valdè etiam confirmata ex tortura
eundem Maritum repetita, cum quæſtio non repe-
tatur, niſi inditia ſint grauiſſima, *Farin.* de Indit. & 9
tort. q. 138. num. 79. ad med. & num. 81. vbi de com-
muni.

Non obſtat Teſtes videri ſingulares, quia omnes
benè tendunt in hoc vnum, quod Maritus ſolitus
fuerit contra vxorem inſæuire, illius vitę inſidias pa- 10
rauerit, atque in necem conſpirauerit; Vnde teſtes
etiã ſingulares admittuntur, vt plenè per *Aldobrand.* 11
conſ. 71. num. 5. & per tot. lib. 1. *Pont.* de matrim.
d. lib. 9. cap. 23. n. 6. *Rota* in his terminis deciſ. 156.
n. 1. vol. conſ. *Farinac.* & apud S. mem. Gregor. XV.
dicta deciſ. 374. num. 11. & in præallegata Toletana
ſeparationis Thori coram *Pamphilio*.

Minus obſtat, quod huiuſmodi Teſtium depoſi-
tiones, & probationes emanauerint in cauſa crimi-
nali, & ideò non probent in cauſa ciuili, quia immò
inter eaſdem perſonas probant etiam in ciuili, cum
exactiores probationes requirantur in iudicio cri-
minali, Ita *Bart.* in l. 1. §. hoc edicto, nu. 5. de vi bo- 12
nor. raptor. *Soccin. ſen.* conſ. 60. num. 3. lib. 4. *Ruin.*
conſ. 4. num. 5. lib. 4. *Rota* in Nepeſina Dotis 4. Iu- 13
lij 1601. coram bo. mem. Cardin. *Millino*, & in An-
conitana Terrarum 20. Maij 1612. coram bo mem.
Vbaldo, præſertim cum dictæ probationes fuerint
publicatæ coram Iudice, vt per *Alex.* in l. 2. nu. 24. 14
verſ Ex quo infertur, C. de eden. & repetita eadem
dicta Teſtium cum Interrogatoriis Mariti, qui cita-
tus nihil amplius facere poterat, quam exhibere in-
terrogatoria cum quibus Teſtes eſſent examinandi,
maximè verò ad effectum concedendi ſeparationẽ,
pro qua ſufficit metus futuræ ſæuitię cadens in con-
ſtantem mulierem, qui relinquitur arbitrio iudican-
tis, *Rota* coram S. mem Gregorio XV. deciſ. 374. n. 12. 15
Nec aduerſatur deciſio in Bononien. ſeparationis
Thori 11. Februarij 1608. coram *Penia*, quæ eſt de-
ciſio 250. poſt 1. volum. conſ. *Farin.* quoniam ibi nec
teſtes examinati fuerant cum interrogatoriis partis,
nec ex omnibus circumſtantiis ita apparebat de ra-
tionabilitate metus vxoris, & de periculo eius vitæ,
prout hic apparet.

Data autem Iuſtitia ſententiæ quoad Thori ſepa-
rationem ex prædictis, illa quoq; confirmanda venit
quoad reſtitutionem dotis, & lucri, cum reſtitutio 16
dotis, & donationis propter nuptias ſit ſequela Iu-
dicij ſeparationis culpa viri procedentis, *Seraph.* de-
ciſ. 1308. & 1315. quæ ſunt etiam impreſſa apud *Fa-
rinac.* ſub deciſ. 134. & 135. poſt 2. lib. conſ & idem
fuit firmatum in præallegata Romana, ſeù Inte-
ramnen ſeparationis Thori 11. Decembris 1602. co-
ram Cardinali *Pamphilio*, confirmata 27. Ianuarij
1603. coram eodem, & in recent. deciſ. 706. num. 3.
par. 1.

Et ita concluſum, & c.

Digitized by Google

Auximana fideicommiſſi.
Luna 4. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti, licèt non cenſeantur vocati, tamen quando plures coniecturæ concurrunt, de quibus hic in deciſione; tunc à dictâ opinione receditur. Voluntas Teſtatoris quando eſt indaganda, tunc debent inſpici mos, conſuetudo, & ſtatuta loci, & regionis, in quâ commoratur, & alia &c.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti non cenſentur vocati ſecundùm opinionem, quam ſeruat Rota.*
2 *Filij in conditione poſiti quoties ſunt ex deſcendentibus Teſtatoris, vt cenſeantur vocati, admittuntur leuiores coniecturæ.*
3 *Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati, quando inter filios primo loco inſtitutos adeſt reciproca ſubſtitutio.*
4 *Subſtitutio reciproca potiſſimùm exigit qualitatem inter viciſſim grauatos.*
5 *Filij in conditione poſiti, quando cenſeantur vocati.*
6 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando Teſtator digreſſit ad plures gradus ſubſtitutionum.*
7 *Filij in conditione cenſentur vocati, quando ſuit prohibita omnibus ſubſtitutis detractio Trebellianica.*
8 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando Teſtator filios compendioſè ſubſtituit.*
9 *In coniecturali materiâ prudenter procedendum eſt.*
10 *In coniecturali materiâ Rota ex pluribus coniecturis ſimul iunctis deſumit voluntatem defuncti, & admittit aggregatas coniecturas, quas ſingulas, & diuiſim reijceres.*
11 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati ſecundum Statut. Vrb. lib. 2. c. 142.*
12 *Teſtator præſumitur ſe conformâſſe cum ſtatuto loci.*
13 *Teſtatoris voluntas, quando indagatur, debet inſpici conſuetudo loci, & regionis, in quâ ipſe cõmoratur.*
14 *Quod procedit etiam reſpectu bonorum extra Territorium ſitorum.*
15 *Statutum non porrigit ſuas vires extra Territorium ex defectu iuriſdictionis.*
16 *Actus nullus, & inualidus inſeruit pro declarandâ, & indicandâ voluntate.*
17 *Statutum quamuis nullum, & inualidum, adhuc tamen bene confert ad aſſequendam mentem Teſtatoris, qui cenſetur ſe cum illo conformâſſe, dummodo de facto obſeruaretur.*
18 *Bona emphyteutica Eccleſiæ non ſubiacent ſtatutis Laicorum.*
19 *Eccleſiaſtica bona conducens pro filiis maſculis, & fœminis, cenſetur primò ſtipulaſſe pro maſculis, & illis deficientibus pro fœminis, quoties ibi extet ſtatutum excluſiuum fœminarum.*
20 *Emphyteuſim recipiens pro ſe, filiis maſculis, & fœminis, ſtante ſtatuto, quod maſculi præferantur fœminis, intelligitur facta conceſſio ſecundùm ordinem ſtatuti.*
21 *Fœminæ ſtantibus maſculis cenſentur excluſæ, etiam ab emphyteuſi Eccleſiaſtica, ſtante ſtatuto fœminas excludente propter maſculos.*
22 *Forenſis ſi teſtamentum faciat more Veneto, hoc eſt minori numero Teſtium, quam à Iure ſancitum eſt, teſtamentum tamen ſuſtinetur, & habet executionem etiam reſpectu bonorum extra ſtatum Venetum ſitorum, & in quo ius commune, vel municipale ſeruatur, & num. 32.*
23 *Actum gerens in aliquo loco, cenſetur ſe accommodaſſe ad contrahendũ ſecundum ſtatuta illius loci.*
24 *Et ſufficit, quod illius loci ſolemnitates ſeruauerit.*
25 *Forenſis tenetur ſeruare ſolemnitates præſcriptas à ſtatuto loci, in quo contrahit.*
26 *Forum ſortiri, & ſtatutis ligari paria ſunt.*
27 *Deciſ. Rot. 834. par 4. diuerſ. declaratur.*
28 *Loca Montium non vacabilium inter bona immobilia connumerantur.*
29 *Deciſ. 1329. num. 12. Card. Seraph declaratur.*
30 *Bona quoties quis habet in diuerſis territoriis, tunc vniuſcuiuſq; Territorij ſtatutum diſpoſitiuum attenditur.*
31 *Statutum diſponens, quod filij in cõditione poſiti cenſeantur vocati, non eſt diſpoſitiuum, nec interpratatiuum.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCXLVII.

HVguccinus Campanus, qui fuit primarius Profeſſor in Gymnaſio Romano, & Aulæ Conſiſtorialis Decanus, condidit Teſtamentum in Vrbe, hæredémque ſcripſit Ioannem Baptiſtam primogenitum, & alios filios ſibi naſcituros, quibus ſine filiis legitimis quandocumque decedentibus ſubſtituit Proſperum fratrem, & Victoriam ſororem, Hugucino defuncto, deceſſit etiam Ioannes Baptiſta filius ſine filiis, & demum Henricus ſecundogenitus, ſuperſtite Cornelia filia; vndè fuit dubitatum, An conſtet de fideicommiſſo in fauorem eiuſdem Corneliæ tamquam in conditione poſitæ, & Domini bis deputata cauſa reſponderunt affirmatiuè, ſcilicèt conſtare de fideicommiſſo.

Quamuis enim *Rota* adhæreat gloſ. in l. Lucius la 1
2. ff. de hæred. Inſtitnen. nempè quod filij in conditione poſiti non cenſeantur vocati, attamen etiam ex cõiecturis recedit à dictâ opinione, & quoties filij in conditione poſiti ſunt ex deſcendentibus Teſtatoris admittit leuiores coniecturas ad firman. il- 2
lorum vocationem, vt poſt alios tradunt *Theſau.* dec. 96. n. 7. verſ. Non erit, *Surd.* conſ. 67. n. 34. *Bellon. iun.* conſ. 50. n. 14. *Giouagnon.* conſ. 79. n. 7. 34. & 99. & fuit dictum coram Card. *Seraph.* dec. 1329. n. 2. & coram S.me. Greg. XV. deciſ. 315. n. 5. & 329. nu. 3 & coram Reuerendiſſ. *Decano* dec. 267. n. 6. & in recent. deciſ. 476. n. 10. par. 1. & in Imolen. fideicommiſſi 2. Martij 1622. coram bo. me. *Vbaldo*, atque in Bononien. fideicommiſſi de Turti 14. Maij 1621. coram Illuſtr. D. Card. *Veroſpio*, & alias ſæpiùs, in caſu autem præſenti plures concurrunt coniecturæ, quæ vocationẽ Corneliæ in conditione poſitæ DD. ſuadebant.

Prima eſt coniectura, quia inter filios primo loco inſtitutos adeſt reciproca ſubſtitutio, vndè ſequitur, vt & filij ipſorum reciprocè grauatorum, dum poſi- 3
ti fuerunt in conditione fuerint etiam diſpoſitiuè vocati, quemadmodùm dixerunt *Zanch.* in l. hæredes mei, §. cùm ita, par 7. n. 70. *Rimin. ſen.* conſil. 78. nu. 7. & ſeqq. lib. 1. *Gozadin.* conſil. 64. n. 12. *Dec.* conſil. 28. n. 21. lib. 2. & conſil. 44. n. 20. verſ. 2, ergò coniectura lib. 3. *Menoch.* conſil. 135. nu. 6. & conſil. 613. nu. 6. *Giouagn.* d. conſ. 79. n. 8. li. 1. *Fuſar.* de ſubſt. q. 473. nu. 82. *Rota* in dicta Imolen. coram bo. me. *Vbaldo*, & in dicta Bononien. de Turri coram Illuſtriſſimo Cardinale *Veroſpio*, & in eâdem 25. Februar. 1622. coram bonæ memoriæ Patriarcha *Manzanedo*, & ratio præcipua eſſe videtur, quia cùm reciproca ſubſtitutio potiſſimùm exigat æqualitatem inter ipſos

Digitized by Google

viciſſim grauatos, ad l. nam hoc Iure, & ibi gloſ. in
4 verb. ſola ff. de vulg. & pupill. & l. in teſtamento la 1.
C. de teſtam. milit. *Menoch.* præſumpt. 60. n. 22. lib. 4.
& conſil 647. nu. 11. ſi filij poſiti in conditione non
eſſent grauati, ſequeretur inæqualitas, quia qui de-
cederent ſine filiis tenerentur ſuperſtiti fratri, ſiue
alio cohæredi partem ſuam reſtituere, qui verò cum
filiis decederet, nec teneretur ſubſtitutio fratri, ſiue
cohæredi, quia exiſtentia filij excluderet ſubſtitu-
tum, nec teneretur reſtituere filio in conditione po-
ſito, ſed ſolùm illi eſſet reſeruatum Ius ſuccedendi ab
inteſtato, & ſic claudicaret hæc reciproca ſubſtitu-
tio.

Secunda eſt coniectura, quia Teſtator poſt ſub-
ſtitutionem fratrum vocauit ſorores, & ſororum fi-
lias, vndè videtur abſurdum, quod vocauerit filias ſo-
5 rorum, quæ minùs dilectæ erant, & vltimo loco ad-
miſſæ ad hæreditatem, prætermiſerit autem vocatio-
nem filiorum ex filiis maſculis primo loco vocatis,
prout in terminis ex hoc deſumunt filios in condi-
tione poſitos cenſeri vocatos, *Hond.* conſil 54 n. 41.
lib. 2. *Menoch.* lib 4. præſump. 76. n. 34. plenè *Fuſa.* de
ſubſtit. d q. 473. n. 178 *Gionagn.* dicto conſ. 79. n. 13.
Bellon. iun. dicto conſil. 50. nu n. 30. & plures *Rota* in
recent. deciſ. 46. num. 6. & deciſ. 133. num. 5. par. 1.
& coram Sanctæ mem. Greg. XV. deciſ. 551. num. 5.
& in dicta Bononien. de Turri coram Illuſtriſſimo
Domino Card. *Verospio.*

Tertia coniectura deſumitur ex eo, quia adeſt di-
greſſio ad plures gradus ſubſtitutionum, quæ potiſ-
6 ſimum ponderatur ad inducendam vocationem in
filiis in conditione poſitis, *Anchar.* conſ. 74. n. 2. *Craſſ.*
§. fideicommiſſum, quæſt. 14. n. 1. *Surd* conſ. 67. n 39.
Laderch. conſ. 150. n. 2. verſ. 3. eſt, *Bellon. iun.* qui plu-
res cumulat conſ. 19. n. 11. conſ. 50. n. 28. & conſ. 86.
n. 3. *Gionagn.* dicto conſ. 79. nu. 11. & 28. *Rota* coram
Card *Seraphin.* deciſ. 1329. nu. 10. & in recent. deciſ.
146. num, 8. par. 1. & in dicta Imolen. fideicommiſſi
coram bo. mem. *Vbaldo.*

Quarta accedit coniectura, quod fuit prohibita
omnibus ſubſtitutis detractio Trebellianicæ, ex quâ
7 prohibitione benè infertur ad vocationem filiorum
in conditione poſitorum, vt tradit *Gezzadin.* conſ. 64.
num. 13. *Rim. ſen.* conſil. 143. num. 9 verſ. & maximè,
Decian. conſil. 103. n. 27. li. 2. cum aliis per *Intrigl.* de
ſubſt. cent. 2. quæſt. 26. nu. 113. & *Fuſar.* dicta quæſt.
437. num 215. & 217.

Quinta poteſt addi coniectura ex eo, quod filij
compendioſè ſubſtituti; Vndè quemadmodùm in
8 vulgari ſunt vocati filij in conditione poſiti, Ita etiam
debent cenſeri itidem vocati in fideicommiſſaria,
quæ pariter continetur in eâdem compendioſâ, vt
vniformis ſit vtrâque ſubſtitutionis parte fiat de ter-
minatio, *Soccin. iun.* conſ. 74. n. 24. li. 2. *Rim. iun.* conſ.
21. n. 48. *Honded.* conſ. 54. n. 46. li. 2 *Mantic.* de con-
iect. lib. 11. tit 3. num. 17. *Bellon. iun.* conſil. 86. num.
13. *Gionagn.* dicto conſil. 79. n. 25. *Fuſar.* dicta quæſt.
437. num. 222.

Et quamuis aliqua ex prædictis coniecturis à non-
nullis Doctoribus reiiciatur, & etiam *Rota* aliquan-
do non admiſerit aliquam ex illis in aliis cauſis, atta-
9 men in hâc materiâ prudenter agendum eſt, & con-
iecturæ ſingulæ de per ſe non ſunt ponderandæ, ſed
inſimul, quia ad inuicem fulciuntur, & *Rota* in hâc
materiâ coniecturali ex pluribus ſimul iunctis deſu-
mit voluntatem defuncti, & admittit aggregatas cō-
iecturas, quas ſingulas, & diuiſim reiiceret, iuxta tra-
dita per Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. dicto
lib. 11. tit. 3 num. 18. *Honded.* conſil. 65. num. 45. lib. 1.
& conſil. 54. num. 53 lib. 2. *Bellon. iun.* dicto conſil. 50.
num. 33. & conſil. 86. n 14 *Gionagnon.* dicto conſ. 79.
n. 33. & 102. Card. *Seraphin.* deciſ. 1329. n. 13. *Rota* in
recent. deciſ. 266. num. 2 & 19. par. 1. & alias ſæpiùs,
præſertim cùm verſemur in deſcendentibus, in qui-
bus, vt dictum eſt, leuiores ſufficiunt coniecturæ.

Denique Domini præcipuè moti ſunt ex ſtatuto
Vrbis lib. 1. cap. 142. vbi ſancitum eſt filios in condi- 11
tione poſitos cenſeri vocatos, cum quo ſtatuto Hu-
guccinus, qui per quadraginta, & vltra annos degit
Romæ, & Iuris prudentiam publicè docuit, atque in
foro verſatus eſt præſumitur ſe conformaſſe ad l. cum
de lanionis, §. Item *Cacabus* ff. de fund. Inſtruct. *Cra-* 12
uett. conſ. 250. num. 1. *Menoch* præſumpt 202. nu. 17.
verſ. Septimo extenditur, lib. 4. *Decian.* conſ. 26. n. 67.
lib. 2. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 11.
tit. 14. n. 15. *Ioſeph. Ruſtic.* ad l. cùm Auus, lib. 3. cap. 16.
num. 27. & 28. & cap 15 num. 2. & ſeqq. ff. de cond.
& demonſtr. & in his terminis dixit *Gabr.* conſ. 1. 5.
nu. 1. & ſeqq. lib. 1. in indaganda enim voluntate de-
functi inſpici debet con ſuetudo loci & Regionis, in
quâ ipſe commoratus eſt, vt inquit I C. in l. ſi ſeruus 13
plurium, §. ſi numerus, ff. de leg 1. *Alex.* conſ. . . . nu.
4. lib. 7. *Corn.* conſ. 244 nu. 18. lib. 2. & melius Card.
Mantic. de coniect. lib. 6. tit 8. num. 13 & quod idem
procedat etiam reſpectu bonorum, quæ extra Terri-
torium ſtatuentium ſita ſunt, dixit in his terminis *Ro-*
ta coram Cardinale *Seraphino* deciſ. 1319. num. 12. 14
& ſequentes & etiam *Fuſar.* dict. q. 437 num. 219. &
confert *Signorol.* conſil 166. n. 6. iuncto n 4.

Nec obſtat, quod ſtatutum non porrigat vires
ſuas extra Territorium ex defectu iuriſ dictioni, &
cenſeatur primario afficere ipſa bona, iuxta tradita
per *Brun.* de ſtatut. art. 8. quæſt. 25 n. 119. & ſeqq. *Curt.* 15
iun. conſ. 110. n. 9. plenè *Alderan. Maſcard.* de gene-
rali interpretatione ſtatutorum concluſ. 6. n. 102. &
Rota in Terracinen. bonorum coram bo. mem. Car-
dinale *Blanchetto*, quæ eſt deciſ. 104. par. 1. diuerſ. &
apud Sanctæ memoriæ Gregor XV. dec. 255. nu. 3. in
Colen. Hæreditatis 10. Iunij 1616. & 5. Maij 1617.
coram bo. me. *Buratto*, & nuper in Narnien. Succeſ-
ſionis 22. Maij 1618. coram me.

Quoniam obiectum intraret ſi Cornelia ad bona
Huguccini vellet admitti ex diſpoſitione ſtatuto-
rum Vrbis, quia tunc benè poſſet opponi de defectu
Iuriſdictionis reſpectu Territorij Auximani, ſed
cùm iuſtet admitti ad hæc bona ex voluntate, & di-
ſpoſitione Huguccini, vtitur ſolummodò ſtatuto pro
ſimplici interpretatione dictæ voluntatis coniectu-
ratæ ex eo quod Huguccinus voluerit ſe conforma-
re cum conſuetudine, ſeù ſtatuto loci, in quo tam-
diù commoratus eſt, & teſtamentum condidit, &
obiit pro quâ inferenda coniectura non eſt opus iu-
riſdictione, quia etiam actus nullos, & inualidus in- 19
ſeruit pro declarandâ, & indicandâ voluntate, l. fin.
ff de reb. eorum, *Crauett.* conſil. 113. n. 6. ad med. *De-*
cian. conſil. 41. n 41. lib. 1. *Laderch.* conſil. 78. nu 9. &
quamuis alias ſtatutum eſſet inualidum, & nullum,
& ſic nulla niteretur iuriſdictione, adhuc tamen benè 17
confert ad aſſequendam mentem Teſtatoris, qui cen-
ſetur ſe conformâſſe cum diſpoſitione Statuti etiam
inualidi, dummodò de facto obſeruaretur, *Alciat.*
conſil. 53. numer. 4 5. & 6. lib 9. *Peregr.* de fideicomm.
art. 28. numero 92. *Menoch.* præſumpt. 82. numero 51.
libro quarto: Quemadmodum etiam bona emphy-
teotica Eccleſiæ non ſubiaceant ſtatutis laicorum,
iuxta

Digitized by Google

18 iuxta tradita per *Menoch.* conſil. 1129. numer. 5. *Vin.*
comm. opin. cap. 812. n. 56. *Surd.* conſil. 538. nu. 6. &
deciſ. 95. n. 22. & plenè fuit dictum in Romanâ Do-
mus de Scapuccijs ad Sanctum Auguſtinum 19. Ia-
nuarij 1601. coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano, attamen ſi quis conducat bona Eccle-
ſiæ pro filijs maſculis, & fœminis, cenſetur priùs ſti-
pulaſſe pro maſculis, & ſolummodò illis deficienti-
19 bus pro fœminis, quoties ibi extet ſtatutum fœmina-
rum excluſiuum, quia receptator præſumitur ſe con-
formâſſe cum dicto ſtatuto, etiam reſpectu bonorum
20 quæ illius diſpoſitioni non ſubiacent, iuxta theori-
cam *Bart.* in l. vt iuſiuran. § ſi liberti, nu. 5. ff. de oper.
libert. *Decian.* conſil. 30. n. 40. lib. 3. *Aldobrand.* con-
ſil. 22 n. 28. lib. 2. *Riminaldi.* conſil. 295 n. 50. & maſcu-
li non dicuntur venire ex diſpoſitione ſtatuti, ſed ex
voluntate ſtipulantis ſolúmque ex ſtatuto deſumi, &
21 depromi latentem voluntatem receptoris cùm dica-
tur ſe conformaſſe cum dicto ſtatuto, vt *Rota* per-
pendit coram bo. mem. Card. *Caualerio* dec. 1. 583. n.
8. & 9. & 10 dicta Romanâ Domus de Scapuccijs co-
ram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*; Et hinc
etiam videmus, quod ſi forenſis teſtamentum faciat
22 more Veneto, hoc eſt minori numero Teſtium, quã
à Iure ſancitum fuerit teſtamentum tamen ſubſiſte-
tur, & habet executioné etiam reſpectu bonorum
extra Statum Venetum, & in quo Ius commune, vel
aliud municipale ſeruatur, vt per *Bart.* in l. cunctos
Populos, numero 36. & 37. C. de Sum. Trinit. & fid.
Cathol. *Gabr.* de Teſtib. concl. 4. nu. 1. Card. *Mantic.*
de coniect. lib. 6. tit. 8. n. 14. *Magdalen.* de num. Te-
ſtium in teſtamento requiſit. par. 1. cap. 2. num. 86. &
23 87. & gerens actum in loco, cenſetur tacitè ſe ac-
commudâſſe ad contrahendum ſecundùm ſtatuta il-
lius loci cap. 1. vbi *Anchar.* & *Imol.* de empt. & ven-
dit. *Aret.* conſil. 11. num. 5. *Alderan. Maſcard.* dicta
concl. 6. n. 178. & illius loci ſolemnitates ſat eſt ſer-
24 uâſſe, *Bald.* in l. fin. ff. de iuriſdict. omn. iud. in repe-
tit. *Lambert.* de contractib. gloſ. 2. verbo mulierum, n.
43. in fin. *Aret.* conſil. 73. nu. 6. 7. & ſeqq. & tenetur
etiam forenſis ſeruare ſolemnitates præſcriptas à
ſtatuto loci, in quo contrahit, *Bart.* in l. cunctos Po-
25 pulos, n. 25. & ſeqq. *Caſtr.* no. 11. *Purpur.* nu. 98. C. de
Summ. Trinit. & fid. Cathol. *Maſcard.* dicta concluſ.
6. n. 22. & ſeqq. Et quemadmodùm Huguccinus Te-
ſtator commorando in Vrbe, erat adſtrictus foro Vr-
bis, ita etiam contrahendo, vel teſtando, iure cenſeri
debet ſe conformâſſe, & adhæſiſſe ſtatutis Vrbis, cùm
paria ſint forum ſortiri, & ſtatutis ligari circa actus
in loco ſtatuti faciendos, gloſ. in cap. quæ contra
26 verbo, aut *Peregrinus* 8. diſtinct. *Alex.* conſil. 19. nu-
mero 8. libro ſexto *Theſaur.* deciſ. 123. numero 11.
Surd. conſil. 11. numero 14. verſ. Nam paria ſunt, &
conſil. 343. num. 33.

Nec applicatur deciſio in Spoletana bonorum
13. Martij 1599. coram bo. mem. Cardinale *Millino*
in fine, quæ eſt deciſ. 834. part. 4. diuerſ. quia ibi Te-
ſtator nec Romæ teſtatus fuerat, nec ibidem com-
morabatur, & ſic pro interpretanda mente defuncti,
28 An ſcilicèt voluerit filios in conditione poſitos vo-
care conſuetudo, & ſtatuta Regionis, in quâ com-
morabatur exquiranda non erant.

Non obſtat, quod non conſtet Huguccinum bo-
na habuiſſe in Vrbe, prout erat in caſu deciſionis
1329. numero 12. Card. *Seraph.* quoniam vltra quod
29 dicitur, & hic Romæ Huguccinum loca Montium
non vacabilium poſſediſſe, quæ inter bona immo-
bilia connumerantur, *Federic. de Sen.* conſil. 12. nu-

mero 4. *Alciat.* in l. mouentium ff. de verb. ſignif. *Ti-
raq.* de retract. lignag. § 1. gloſ. 6. n. 5. & 7. *Perег.* conſ.
9. n. 29 lib. 1. & fuit dictum in Veneta pretij bono-
rum 13. Nouembris 1602. coram bo. mem. Cardi-
nale *Pamphilio*, & in dicta Narnien. Succeſſionis co-
ram me, obſeruandum eſt, quod *Rota* in dicta deciſ.
Cardinalis *Seraphini* vim non facit in eo, quod Te-
ſtator ibi bona haberet, vt etiam deducitur ex *Fuſar.*
dicta q. 437. n. 229. in fin. quia reuerà tutum nõ fuiſ-
ſet motiuum, quoties enim quis in diuerſis Territorijs
habet bona vniuſcuiuſque Territorij, ſtatutum di-
ſpoſitiuum attenditur, ac ſi diuerſa eſſent patrimo- 30
nia, *Alex.* conſil. 16. n. 2 & conſil 128. n. 2. verſ. allega-
bat, *Sylicet.* lib. 2. *Aldobrand.* conſil. 2. n. 1; & 14. lib. 2.
Surd. conſil. 553. n. 16. & deciſ. 329. n. 17 & fuit dictum
in præallegata Narnien. Succeſſionis 22. Maij 1628.
coram me; Sed verum motiuum erat, quia hoc ſtatu-
tum de filijs in conditione poſitis non eſt diſpoſi-
tiuum, ſed tantummodò interpretatiuum, quia ſo-
lùm antequam illam, & ancipitem Doctorum con- 31
trouerſiam definiuit, & opinionem pro vocatione fi-
liorum in conditione poſitorum canonizauit, & ſic
ſtatutum declarat tantùm dubiam voluntatem Te-
ſtatoris, & cum hoc Statuto præſumitur ſe confor-
maſſe Teſtator, ex quo Romæ teſtamentum condi-
dit, & diù commoratus eſt, Cornelia autem non in-
nititur Statuto Principali, ſed diſpoſitione, & vo-
luntate Huguccini declarata à Statuto, & ex alijs
coniecturis ſuprà ponderatis, & diſpoſitio teſtamen-
taria Huguccini ritè facta in Vrbe indiuiduâ dici-
tur, & vna tantùm, adeò vt æqualiter vbique ſeruan-
da ſit, vt poſt alios benè declarat idem *Surd.* dicta de-
ciſ. 319 num. 25.

Et ita vtraq. parte informante reſolutum fuit, &c.

Dertuſen. Beneficij.

Veneris 8. *Martij* 1630.

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuriſpatronatus, præſentatio, & alia ne-
ceſſaria ad aſſequẽdum poſſeſſionem beneficij, an
probẽtur ex aſſertione Ordinarij. Omiſſio in actu
præſentationis alterius ex Patronis nõ reddit nul-
lam præſentationem, alio ex patronis præſentan-
te, cùm præſeruetur ex tali actu in eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij aſſertione adminiculata etiam ad præiu-
dicium tertij probatur interueniſſe neceſſaria in
collatione beneficij.*

2 *Patronus, qui non interuenit in præſentatione iuriſ-
patronatus alio compatrono comparante non amit-
tit ius cùm ſibi præſeruatum remaneat ex præſen-
tatione alterius, apud quem reſidere dicitur inte-
grum ius, & num. 15.*

3 *Patrono non contradicente collatio Beneficij ab Ordi-
nario facta eſt valida per acquieſcentiam eiuſdem
Patroni.*

4 *Patronus videtur adhærere præſentationi à Compa-
trono factæ, quando omittit præſentare.*

Deciſio CCCCXLVIII.

Vincentius prouiſus Apoſtolicus obtinuit gra-
tiam ſi neutri ſuper cuius iuſtificatione pro-
poſito dubio reſponſum fuit non eſſe iuſtificatam.
Quoniam licèt ferè omnia iuſtificentur, nempè lis,
valor Beneficij, & aliorum obtentorum, clericatus,

& non ius ipſius Vincentij, attamen deficit iuſtificatio circa non ius Caſtelletti illius Aduerſarij, tamquam enim abeſt, quod ex reuolutione actorum conſtet de non iure, vt immò ex eiſdem actis conſtet de contrario; Si quidem præcedente præſentatione factâ à iuratis, fuit prouiſus per viam inſtitutionis à Nuncio Hiſpaniarum, poſſeſſionémque apprehendit & de iurepatronatus non controuertitur, prout etiam quod ſpectet ad dictos iuratos, iámque fuit firmatum in aliis deciſionibus.

Non obſtat, quod dicatur non conſtare de præſentatione antecedenti, niſi ex aſſertione Nuncij, & cùm agatur de præiudicio Tertij, nempè Patronorum illi ſtandum non ſit. Quoniam multa hîc concurrunt, quæ verè dictam præſentationem interueniſſe benè ſuadent, nempè exiſtentia iuriſpatronatus, pertinentia ad ipſos iuratos, vacatio beneficij, mandatum ab iiſdem Iuratis de præſentando Caſtellettum, atteſtatio Notarij, & aſſertio Nuncij de actu coram ſe geſto, & quod magis eſt, ipſi Iurati, ad quos intereſſe ſpectat, nunquam reclamarunt, prout veriſimile eſt reclamaturos fuiſſe ſi ſine eorum præſentatione Vincentius dictam poſſeſſionem retinuiſſet, quibus tot inſimul concurrentibus ſtandum eſt dictę
1 aſſertioni, iuxta dec. 11. de iurepatr. in nou. & deciſ. 22. de pręben. in antiq. *Felin.* in cap. poſt ceſſionem n. 13. de probat. & cap. ſicut nu. 25. de re iudic. *Rocch.* de iurepatr. in verb. honorificum quęſt. 50. nu. 83. *Rebuff* in 3. parte Signatur. verbo necnon iuriſpatronatus n. 14 *Ferrett.* conſ. 3 8. n. 3. & ſeqq. vbi n. 6. firmat concluſionem etiam ſi per accidens pręiudicaretur tertio, & fuit dictum in Hoſſuoen. Capellanię 17. Nouembr. 1600. coram bo. mem. *Iuſto.*

Minùs obſtat, quod non conſtet de pręſentatione, nec de conſenſu fratrum Carthuſianorum, Quia cùm ipſi neminem pręſentauerint, nec contradicant, nec ſint in causâ, totum Ius dicitur reſidere in pręſentante,
2 ne reſiduum dicatur ſtare in pendenti, *Creſcent.* deciſ. 2. de iurepatr. vel per huiuſmodi tacitam acquieſcentiam cenſeatur approbâſſe pręſentationem factam à dictis Iuratis Compatronis ad inſtar collationis factę per Ordinarium de beneficio patro-
3 nato, quę valida eſt, ſi Patroni ſcientes non contradicant, *Verall.* deciſ. 133. par. primâ cum concordantibus, vel ſaltem illi adhęſiſſe, & per huiuſmodi adhęſionem ratificâſſe actum ab alio factum, perindè ac ſi ab initio conſenſum pręſtitiſſent, *Put.* deciſ. 402. & ibi *Addent.* libro primo in correctis, qui conſenſus ad hunc effectum ſufficit, quòd fuerit tacitus *Prob.* ad Monach. in cap. 5. numero 22. verſic. Breuiter, in fin. de pręben. in 6. & in omnem caſum ex prę-
4 ſentatione Iuratorum dicitur, quod nec opus erat derogatione, cùm nec Nuncius prouiderit tamquam de libero, & ipſi Carthuſiani tacentes videntur adhæſiſſe præſentationi factæ per dictos Iuratos, ex quorum præſentatione conſeruatum eſt ius in futurum Carthuſianorum Sociorum in hoc iurepatro-
5 natus, *Federic. de ſen.* conſil. 102. numer. 3. ad finem, *Rain.* conſil. 50. num. 9. lib. 5. *Put.* deciſ. 190. lib. 1. in correctis, Card. *Seraphin.* deciſ. 339. num. 3. *Rota* deciſ. 229. num. 5. par. 1. diuerſ. & fuit dictum in Papien. iuriſpatronatus 9. Maij 1594. coram bo. mem. Cardinale *Millino* in Firmana Beneficij 13. Maij 1596. coram bonæ memoriæ Cardinale *Pamphilio*, & in Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij 1603. coram eodem.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bonon. fideicom. de Turri.
Veneris 8. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio data alicui de bonis, quæ ſunt alteri communia, cenſetur data in genere, & pro communi. Immiſſio in prædio conceſſa extenditur etiam ad ædificia in prædio exiſtentia.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in poſſeſſione data ſuper rebus alteri communibus data cenſetur pro indiuiſo, vbi loci non eſt expreſſio.*
2 *Et in qualibet gleba, & minimo ceſpite data reputatur.*
3 *Poſſeſſio data in prædio etiam data cenſetur in ædificio in ſolo exiſtente, cui accedere, & cedere dicitur, etiam non factâ aliquâ illius mentione.*
4 *Ædificia poſita in prædiis Ruſticis non habentur in conſideratione de per ſe, ſed conſiderantur vti acceſſoria.*
6 *Et veniunt in diſpoſitione ſimplici loquente de prædio.*
7 *Pertinentiarum appellatione veniunt etiam omnia acceſſoria*
8 *Ædificia veniunt ſub prædio, & eius appellatione ſiue ſint ruſtica ad vſum Coloni, ſiue Domini.*
9 *Ædificia ab herede grauato conſtructa ſuper bonis vinculatis fideicommiſſo non cedunt in illā cauſam.*
10 *Libri Mercatorum pro tertio contra tertium non probant.*
11 *Extractio partitarum lite pendente ſine compulſoria, & partis citatione non probat.*

Deciſio CCCCXLIX.

POſt relaxatum in vim trium ſententiarum Rotalium ad fauorem DD. I. Cęſaris, & Ioannis Alexandri fratrum de Turri mandatum de immittendo in poſſeſſionem tornaturarum 55. cum dimidiâ alterius tornaturæ prædij nuncupati *del l'Accoreggio* tornaturarum 91. & executionem iam factam, poſſeſſionémque pro dictâ ratâ effectualiter adeptam. Dubitaui an mandatum prædictum comprehenderet etiam ratam domus, & ædificiorum in eodē prædio exiſtentium, & Domini cauſa pluries propoſita, affirmatiuam ſententiam amplectētes immiſſionem etiam quoad dictam domum, & ædificia pro indiuiſo dandam eſſe cenſuerunt.

Moti ſunt autem ex eo, quia cùm in dictis ſententiis, ac mandato nulla certi loci expreſſio facta 1
fuerit, Immiſſio pro indiuiſo data cenſeri debet l. locus certus, & ibi *Bart.* ff. de acquir. poſſ. *Alex.* in l. 3. §. incertam n. 6 in fin. ff. eodem *Oſaſch.* deciſ. 34. n. 22. verſ. cùm ſit incerta, &c. ita vt in quâlibet glebâ, ac minimo ceſpite dicti prædij ipſi fratres de Turri
poſſeſſionem, & quotam haberent l. Mæuius §. duobus. ff. de leg. 1. *Alex.* dicto §. incertam nu. 5. circa finem *Neguſ.* de pignor. p. 1. memb. 3. n. 37. *Borgnin.* dec. 29. n. 70. par. 2. & conſequenter etiam in loco, ac ſolo, vbi Domus, & ædificia prædicta ſunt poſita & ſic etiam in ipſis ædificiis, quæ certum eſt eidem ſolo 3
cedere §. ex diuerſo inſtit. de rer. diuiſ. l. adeò §. cùm in ſuo, & l. ſi ſupra ſuum ff. de acquiren. rer. domin. l. 1. ff de rei vindic. l. qui domum ff. ad l. Aquil. *Surd.* conſil. 333. num. 44. & 45. & in terminis ædificij exiſtentis in prædio ſubiecto fideicommiſſo tradit *Molin.* de primogen. hiſpan. lib. 1. cap. 26. n. 11. Præſertim quia

quia huiuſmodi ædificia ſita in prædiis ruſticis non
4 habentur in conſideratione de per ſe, ſed tantùm vti
quid acceſſorium, vt inquit Card. *Seraph* deciſ. 1377.
5 nu. 3. adeò vt veniant in diſpoſitione ſimpliciter lo-
quente de prædio, in quo ſunt ſita etiamſi de ipſis
nulla mentio facta fuerit *Bald.* in l. 1. nu. 3. C. com-
mun. de legat. *Sim. de Prat.* de interpret. vltim. vo-
lunt. lib. 4 dubit 7. n 5. fol. 388. Cardinal. *Mantic.* de
coniect. vltim. volunt. lib. 9. tit. 2. n. 10 & conſequen-
ter compræhenduntur in dictis ſententiis, & mandá-
to loquentibus de immiſſione in poſſeſſionem di-
ctarum tornaturarum 55. a. non quidem ſimpliciter,
ſed etiam cum omnibus iuribus, & pertinentiis,
quarum appellatione veniunt omnia acceſſoria, vt
7 per *Soccin. ſen.* conſil. 47. n. 4. & 5. lib. 1. *Menoch.* conſ.
140. n. 24.

Nec placuit diſtinctio, quam faciebant informan-
tes pro parte D. Annæ, inter domum ruſticam ad
vſum Colonorum, & Domum pro vſu, & habitatio-
ne Dominorum; Quoniam ex hoc ipſo quod ædifi-
cium eſt in prædio ruſtico cedit eidem prædio, & ve-
8 nit vti quid acceſſorium, cuiuſcumque ſit qualitatis,
vt patet ex traditis per *Bald. Simon. de Prat. Mantic.*
& Seraph. in locis præallegatis, qui expreſsè loquun-
tur de Palatio.

Nec etiam viſum fuit obſtare, quod prætendeba-
9 tur dictam domum, & ædificia fuiſſe poſt fideicom-
mittentis mortem conſtructa, & ac ſic in fideicom-
miſſo non contineri, Quoniam immò ex publicis In-
ſtrumentis datis in ſummariu dictorum fratrum ſatis
conſtat prædium prædictum nominatim cum Do-
mo, Area, Puteo, & Furno à Iacobo ſeniore proue-
niſſe Peregrinum, & ab iſto in Iacobum iuniorem, &
ab ipſo Iacobo iuniore in Sfortiam fideicommitten-
tem, à quo deinde deuenit in Vincentium, & ſucceſ-
ſiuè in Hieronymum patrem dictæ Annæ, vt fuit etiã
firmatum in hâc causâ ſub die 16. Iunij 1624 coram
bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, nec quidquam in
contrarium probant partitæ extractæ ex aſſertis li-
bris Seccadinarij Bancherij; quoniam vltra quod li-
bri Mercatorum regulariter non probant pro tertio
10 contra tertium, vt tradunt communiter DD in l ad-
monendi ff de iureiur. *Menoch* conſ. 23. nu. 15. & 39.
n. 28. *Rota* dec. 707. n. 1. p. 1. diu. & dec., 12. nu. 1. p. 2.
recent. Ex partitæ prædictæ fuerunt extractæ lite
pendente abſque compulſoria, & partis citatione, &
11 ſic probationem non faciunt, vt per *Rotam* dec. 71. n.
3. & 4 & dec. 149. ac dec. 469. n. 4. coram Sa. me. Gre-
gorio XV. non concludunt, quod ædificia de quibus
agitur, fuerint nouiter conſtructa, nec dictam con-
trariam probationem infringunt ex publicis Inſtru-
mentis reſultantem, ac etiam ex Teſtium depoſitio-
nibus, & aliis pro parte dictorum fratrum de Turri
deductis adminiculatam, quam nec etiam elidi Do-
mini ex aliis pro parte dictæ D Annæ adductis tam-
quam leuibus, & minimè concludentibus, &c.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Romana Capellaniarum, & Iuriſpatronatus.
Veneris 15. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Controuerſia, quando adeſt inter plures præſenta-
tos ad iuſpatronatus, qui eorum præferebatur.
Appellatione familiæ, an veniat effectiua, vel
contentiua.

Deciſ. Clem. Merlini.

SVMMARIVM.

1 *Inter præſentatos plures, quoties contentio, tunc præ-ſentatus ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi præfertur.*

2 *Et ſi euincatur iuſpatronatus, non indè huiuſmodi præſentatus remouetur, ſed veris patronis in futurum præſeruatur exercitium præſentandi.*

3 *Præſentandi quaſi poſſeſſio ex vnico actu acquiritur.*

4 *Præſentatus ab exiſtenti in quaſi poſſeſſione præſentandi non præfertur, quando vel re iudicatâ, vel confeſſione, vel inſtrumento dotationis apparet de proprietate.*

5 *Proprietas abſorbet poſſeſſionem, & 16.*
Veritas debet præferri opinioni, ſeu præſumptioni n. 5.

6 *Familiæ appellatione an veniat ſolummodò familia effectiua, ſcilicèt deſcendentes, vel contentiua, hoc eſt etiam tranſuerſales.*

7 *Conceſſio facta alicui familiæ quando intelligatur facta familiæ tantùm effectiuæ.*

8 *Familia Teſtatoris, quoties vocatur, intelligitur de eius familiâ effectiuâ.*

9 *Iuſpatronatus in dubio cenſetur hæreditarium, & non gentilitium.*

10 *Linea tranſuerſalis antiquior, præfertur iuniori in præſentando.*

11 *In iurepatronatus qualitas ſenioris attenditur.*

12 *Obſeruantia eſt optima interpres omnium diſpoſitionum.*

13 *Iuſpatronatus acquiritur familiæ contentiuæ, quando deficit effectiua.*

14 *Iuſpatronatus in poſtremo deſcendente deſinit eſſe gentilitium, & efficitur hæreditarium.*

15 *Cap. conſultationibus de iurepatron. quando non habeat locum.*

17 *Inſtitutus nimis properè ad iuſpatronatus, cadit ab illo.*

18 *Conſuetudo loci eſt ſeruanda.*

19 *Reo, & poſſeſſori ſat eſt vincere per non ius actoris.*

20 *Reus victoriam meretur deficientibus probationibus Actoris.*

Deciſio CCCCL.

ORta controuerſia inter D. Angelum præſen-
tatum à DD. Iacobatiis, & Dominum Do-
minicum præſentatum à DD. Millinis, & Palutiis, Iſ-
que cùm reus eſſet, & poſſeſſor dedi dubium An eſ-
ſet danda Inſtitutio D. Angelo, ſiue potiùs abſoluto-
ria D. Dominico. Et Domini denegandam puta-
runt Inſtitutionem illi, Huic autem concedendam
eſſe abſolutoriam.

Quoties enim contentio eſt inter plures præſen-
tatus, præfertur, qui præſentatus eſt ab exiſtente in
quaſi poſſeſſione præſentandi, ſiq; ue euincatur Iuſpa- 1
tronatus, non indè tamen huiuſmodi præſentatus re-
mouetur, ſed veris Patronis in futurum dumtaxat
ſeruatur exercitium eorum præſentationis c. con-
ſultationibus c. ex litteris vbi Doct. de Iurepatr. c.
quærelam de elect. c. cùm olim & cap. cum Eccleſia 2
Sutrina, de cauſ. poſſeſſ & propriet. Rota coram Card.
Seraph. dec. 875. n. 5. & dec. 884. nu. 3. Card. *Mantic.*
dec. 86. n. 1. & in recent. dec 181. nu. 1. vbi etiam mo-
net S. Conc Trident. quoad hoc nihil immutáſſe, &
dec. 274. n 6. part. 2.

Conſtat autem DD. Millinos, & Palutium eſſe in
quaſi poſſeſſione præſentandi ad iſtas Capellanias;
cùm iam præſentauerint Dom Ioannem Baptiſtam,
per cuius obitum hæc vltima contigit vacatio, & ex

vnico actu inducitur quaſi poſſeſſio ad effectum be-
3 neficij dicti cap. conſultationibus gloſ. in dicto c. cum Eccleſia Sutrina verb. Intrium, & verb. breuitatem, & ibi *Abb.* n.22. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Garz.* de benef. p. 5. c. 5. n. 59. *Rota* dec. 174. o. 1. & deciſ. 758. n. 4. p. 2. recent.

Non obſtat conſtare de proprietate euidenter, nempe hoc Iuſpatronatus ſpectare ad DD. de Iacobatiis iuxta Bullam Alexandri Sexti, in quâ Iuſpatro-
4 natus reſeruatur antiquioribus viris familiæ de Iacobatiis quales ſe profitentur DD. Proſperus & Dominicus de Iacobatiis, Dominos autem Millinos, & Palutium eſſe tantummodò cognatos, cùm per fœminarum ſucceſſionem prætendant ad ſe ſpectare hoc Iuſpatronatus, & non præferri præſentatum ab exiſtente in quaſi poſſeſſione, quando vel ex re iudicata, vel ex confeſſione, vel ex Inſtrumento fundationis incontinenti apparet de proprietate tradunt *Abb.* in dicto c. conſultationibus num. 9. *Rocc.* de Iurep. verb. competens q. 19. nu. 45. & luculenter dictum fuit in Lucana Iuriſpatronatus 13. Iunij 1612. coram bo. me. *Penna*, quæ eſt deciſ. 374. nu. 4. 5. & 6. p. 1. recent. Pro-
5 prietas enim abſorbet poſſeſſionem, & veritas præferri debet opinioni, ſeu præſumptioni, quæ reſultat ex dictâ quaſi poſſeſſione.

Quoniam reſpondebant Domini non ita euidenter conſtare de hâc proprietate DD. de Iacobatiis, adeò vt remouendus ſit præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione; Dato enim (veritate illæſa) DD. de Iacobatiis eſſe ſaltem contentiua de eâdem familiâ Chriſtophori Iacobatij Patris bo. mem. Dominici olim Rotæ Auditoris ac poſteà Cardinalis necnon Andreæ Iacobatij Epiſcopi Nucerini, & eiuſdem Alexandri Sexti Vicarij, dictùmque Chriſtophorum fuiſſe fratrem Laurentij, à cuius ſtipite proueniunt DD. Proſper, & Dominicus (in quo erit tota difficultas, cùm de proprietate principaliter agendum erit) nihilominùs dubium eſt An ad ipſos ſpectet hoc Iuſpatronatus, cùm fuerit reſeruatum antiquioribus viris familiæ huiuſmodi de Iacobatiis; licèt enim ſit controuerſia inter Doctores; An appellatione familiæ veniat ſolummodò familia effectiua, ſcilicèt Deſcendentes, an autem contentiua hoc eſt etiá tranſuerſales & quod ſub familiæ nomine intelligatur ſolum de effectiua docuerunt *Bart.* in l. peto §.
6 fratre num. 1. ff. de leg. 2. *Pariſ.* conſil. 51. num. 5. & ſeqq. lib. 2. *Surd.* conſil. 247. num. 11. *Menoch* conſil. 106. num. 226. & ſeqq. & conſil. 223. n. 15. & conſil. 633. n. 10. *Peregr.* latè conſil. 57. n. 9. libro 5. *Fuſar.* de ſubſtit. q. 35. nu. 3. & ſeqq. Attamen quidquid ſit vbi abſolutè nominetur familia, quam multi Doctores etiam contentiuè accipiunt. In caſu præſenti ſolùm compræhendi deſcendentes, & ſic intelligi de fami-
7 liâ effectiuè ſuadere videtur pronomen illud huiuſmodi, per quod depræhendimus Papam præcisè deſignâſſe ad oculū, & indicâſſe Colonellum Cardinalis & Andreæ Oratorum, atque intra eundem reſtrinxiſſe Iuſpatronatus ad l. huiuſmodi ff. de leg. 1. c. nemo vbi gloſ. in verb. huiuſmodi de elect. in 6. *Pariſ.* conſil. 52. n. 32. li. 3. Card. *Serap.* dec. 606. n. 3. *Rota* deciſ. 373. n. 6. p. 2. recent. videtúrque verbum illud, huiuſmodi, idem importare, ac ſi dixiſſet ipſius Chriſtophori Patris Dominici Cardinalis, & Andreæ Epiſcopi, de quibus ſuperiùs meminerat Papa, quoties autem vocatur familia ipſius teſtatoris venire ſolùm
8 familiam effectiuè tradunt *Ruin.* conſil. 153. n. 10. li. 2. *Pariſ.* d. conſ. 51. n. 5. ver. Item propter lit. a. *Socc.* Iun. conſil. 97. nu. 62. lib. 2. *Cephal.* conſil. 510. nu. 13. *Menoch.* præſ. 83. o. 2. lib. 4. & conſil. 233. n. 21. & conſil. 1177. n. 5. *Peregr.* conſil. 31. n. 3. lib. 4. & conſil. 149. n. 18. verſ. 3. & c. lib. 5. & deciſ. 154. n. 5. & 24.

Quibus etiam accedit, quod hoc Iuſpatronatus licèt ex diſpoſitione Iacobi Patris Paulinæ fundatum fuerit, attamen in eâ ſem Bullâ aſſeritur, & Iacobum educatum fuiſſe in Domo Chriſtophori, illiúſque præſidio facultates adeptum, necnon Dominicum Cardinalem & Andream Epiſcopum propinquiores fuiſſe agnatos eiuſdem Iacobi & Paulinæ; Vnde quaſi ex bonis eiuſdem Chriſtophori videtur fundatum Iuſpatronatus; et cùm Iacobus Pater Paulinæ non determinauerit quibus perſonis acquireretur dictum Ius præſentandi eiſdem Cardinali, & Andreæ tamquam proximioribus & ſic hæredib. ipſius Iacobi diſponentis videtur relictum; nam in dubio 9
Iuſpatronatus cenſetur inductum hæreditarium, non autem gentilitium Clement. plures de Iurepatr. *Calder.* conſil. 4. eodem tit. *Couarr.* var. reſol. lib. 2. c. 18. n. 6. Card. *Seraph.* deciſ. 78. n. 1. & deciſ. 456. n. 1. *Rota* in recent. deciſ. 707. n. 8. p. 1. Et Papa in Bullâ motus eſt præcipuè meritis Dominici & Andreæ; illius enim induſtria in munere Rotæ. Huius autem in officio Vicarij vtebatur, & ita congruum erat, vt familiæ effectiuæ Chriſtophori Patris dd. Cardinalis & Andreæ Epiſcopi faueret, adeò vt Iuſpatronatus illius familiæ Deſcendentes non egrederetur, & familia ſi hoc in loco contentiuè etiam acciperetur; abſurdum [illegible] oſſet conſiderari, quod ſi antiquiores extitiſſent in lineâ tranſuerſali, iſti potiores, & fuiſſent præferendi aliis Iunioribus ex Colonello Cardinalis 10
& Epiſcopi ad text. in l. vnum ex familia § ſi de falcidia verſ. neque ſi cum forte vbi gloſ. in verb. vbi ff. de leg. 2. etſi ſemel [illegible] ad ſeniores de Colonello Chriſtophori peruenisset Iuſpatronatus, non tamen in deſcendentibus eorundem ſeniorum perſeueraſſet, ſed ad ſeniores alterius Colonelli enim tranſuerſalis tranſiuiſſet, cùm attendatur qualitas illa ſeniores *Calder.* conſil. 48. *Lambert.* de Iurepat. lib. 1. p. 2. art. 33. q. 2. in fin. Rota in Ianuen. Iuriſpatronatus 25. Iunij 1607. coram Card. *Lancell.* Iuniore, quod ſanè repugnaret, & intentioni Iacobi fundatoris, qui ſolum ſuis hæredibus quales erant filij Chriſtophori prouidere voluiſſe creden. & voluntati Papæ, qui Dominico Rotæ Auditori, & Andreæ Vicario, qui pro Sede Apoſtolicâ egregiam nauabant operam proſpicere declarauit. 11

Hanc que voluntatem Papæ, quod ſolùm familiam Chriſtophori effectiuè admiſerit ad Ius præſentandi benè ſuadet obſeruantia ſubſequuta, cùm ſemper nedum ſeniores de Cippo Chriſtophori ſolùm præſentauerint, ſed etiam hoc Cippo ſublato cognati præſentare cō inuauerint oempè Hortenſia, Petrus, bo. mem. Card. *Millinus* bis vltra hanc poſtremam præſentationem, deſcendentes verò à Laurentio numquam præſentarunt, quæ quidem obſeruantia eſt optima Interpres omnium diſpoſitionum l. ſi de 12 Interpretatione ff. de leg. *Rom.* conſil. 271. n. 4. *Surd.* conſil. 140. nu. 43. & conſil. 362. nu. 10.

Anxiúmque hoc votum conſeruandi familiam effectiuam habuerunt poſteri Cardinalis Iacobatij, cùm enim de ſuo Colonello ſolùm ſuperſtes extaret Iacobus Iunior, iſque iam ordini Eccleſiaſtico adſcriptus eſſet, petiit diſpenſationem à Paulo tertio, & ibi dicitur, ne nomen Domus, & familiæ ſuæ periret, ſi enim proſpexiſſet ad lineam tranſuerſalem, non erat opus hâc diſpenſatione, quia tunc tempois extabat Laurentius, vt in remiſſione

obtenta

obtenta à Clemente ſeptimo, & ex aliis Iuribus in ſummario DD de Miltuis.&Palutio n.13.Vnde benè ex omnibus aſſ qui videmur ſam liam in caſu præſenti accipien. eſſe effectiuè, non autem contentiuè; Et quatenus præmiſſa aliquam paterentur difficultatem, ſat eſt D. Dominico reo eſſe dubiam, ac turbidam, itaut non dicatur incontinenti conſtare de proprietate, prout requiritur ad effectum repellendi præſentatum ab exiſtenti in quaſi poſſeſſione, de qua proprietate alias viden. erit particulariter pro intereſſe Præſentantium.

Non obſtat, quod cum defecerit familia effectiua, nempè deſcendentes, apertum fuerit hoc Iuſpa-
13 tronatus cæteris de familia contentiua ad tradita
per *Anchar.* conſ. 27. *Ruin* conſ. 110. numer. 14. li.
2. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volun. lib. 6. tit.
15. num. 11. Quoniam ſi admittimus Iuſpatronatus
eſſe reſtrictum ad deſcendentes Chriſtophori, & ſic
intelligi de familia effectiuè, deficientibus deſcendentibus non inde faciendus erit tranſitus ad tranſuerſales, quia in poſtremo deſcendente Iuſpatronatus deſinit eſſe gentilitium, & indè efficitur hæreditarium iuxta celebre conſ. *Anchar.* 81. numer. 2.
14 *Pariſ.* conſ. 48. num. 21. li. 4. *Ferret.* conſ. 131. num.
10. li. 1. vbi poſt *Rocc.* de Curte dicit, quod non reperit aliquem tenere contrarium *Caſſador.* deciſ. 1. nu. 3. de Iurepat. *Rota* dec. 385. num. 1. & ſeqq. p. 1. diuerſ. & melius coram Card. *Seraph.* dec. 364. n. 3. & ſeqq.

Minus obſtat Inſtitutionem Dominici, ſaltem valide, nondum ſequutam eſſe; & ideo non appli-
15 cari diſpoſitionem c. conſultationibus, & præferri
Inſtitutum à Proprietario ita *Abb.* in dicto c. con-
16 ſultationib. n. 9. *Dec.* conſ. 127. n. 1. & conſ. 149. n. 2.
Garz. de benef. p. 5. c. 5. n. 45. quia proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis. Non eſſe autem valide adhuc inſtitutum Dominicum deducitur ex eo quod
17 ante inſtitutionem non præceſſerint edicta, & nimis
propriè actum fuerit, & ſic ceciderit ab omni beneficio etiam præſentationis iuxta c. auaritiæ, de elect. in 6.

Quoniam ceſſat obiectum, cum in Vrbe non ſeruetur hæc ſolemnitas edictorum prout aſſeritur, & à Reuerendiſſ. D. Viceſgerente in Inſtrumento Inſtitutionis Dominici, & Notarij fori Illuſtriſſimi Vicarij Vrbis idem depoſuerunt, & aliunde etiam Dominis id conſtabat, qua ſtante conſuetudine omiſ-
18 ſio edictorum non attenditur *Bellam.* dec. 619 *Lambert.* de Iurepatr. p. 2. lib. 2. quæſt. 6. art. 14. per tot. & alij.

Ex quibus vtraque parte informante per Dominos concluſum fuit D. Angelum non eſſe inſtituen.
19 ſed D. Dominicum eſſe abſoluendum, cui cum ſit
reus, & poſſeſſor, ſat eſt vincere per non Ius actoris l. qui accuſare C. de eden. l. fin. C. de rei vend. Victo-
20 riamque meretur deficientibus probationibus eiuſ-
dem Actoris l. Actor C. de probat l. extat ff. de Iur. fiſc. c. inter dilectos de fid. Inſtrum. cap. fin. de Iur. Iur. &c.

Tiburtina Caſtri S. Angeli.
Veneris 15. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Iudicium vniuerſale facit ſilere particulare ob præiudicium in Vniuerſali ex particulare, quod emergere poſſet, & Vniuerſale quale dicatur Iudicio *Deciſ. Clem. Merlini.*

duo particularia, quando inſimul poſſint pertractari, & introduci.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium vniuerſale facit ſilere particulare.*
2 *Particulare iudicium eſſe dicitur, quando agitur ad res certas particulares.*
3 *Vniuerſale dicitur, quando etiam petitur res particularis iure vniuerſali.*
4 *Productio eſt in dubio interpratanda, ne noceat producenti.*
5 *Ius ex parte Actoris metitur.*
6 *In iudicio diffamationis diffamans dicitur Actor.*
7 *Petens rem fideicommiſſo ſuppoſitam cenſetur tacitè ſe velle declarari heredem fideicommiſſarium.*
8 *Vniuerſalia iudicia duo non ſunt incompatibilia, & poſſunt intentari.*
9 *In iudicio particulari cum alio iudicio particulari poteſt etiam conſiderari incompatibilitas.*
10 *Vt pariat præiudicium vnum iudicium alteri debet concurrere identitas cauſæ perſonarum, & actionis, & n. 16. 17.*
11 *Per productionem inſtrumenti cenſetur quis declarare velle vti iuribus eiuſdem.*
12 *Lis per citationem introducta cenſetur aduerſus ipſum citantem.*
13 *Litis renunciatio inducitur ex eo, quod quis confitetur ſe nolle habere litem.*
14 *Productio, & noui iuris deductio in progreſſu cauſæ præſumitur facta pro adminiculo primæua actionis.*
15 *In eo, qui repræſentat duas perſonas, debet vnaquaque de per ſe conſiderari diſtinctè.*
16 *Vt non obſtet pluralitas iudiciorum ſufficit, quod perſonas Actoris poſſit repræſentare duas perſonas diſtinctas.*
18 *Iudicium primum prius eſt expediendum.*

Deciſio CCCCLI.

TRia iudicia mota ſunt: Primum de anno 1580. motum fuit à D. Paulo Iordano Vrſino ſeniore ſuper Caſtro S. Angeli contra Sereniſſimam Margaritam Auſtriacam Duciſſam Parmæ, nullo expreſſo Iure, an in vim fideicommiſſi, ſiue potius pignoris, vel alterius cauſæ; & cauſa ſuper hoc Iudicio commiſſa fuit Cardinali *Blanchetto*, tunc Rotæ Auditori.

Alterum iudicium motum fuit de anno 1583. menſe Maij ab eodem D. Paulo Iordano ſeniore contra DD. Fabium, & fratres de S. Cruce ſuper quibuſdam Domibus, & apothecis tanquam ex bonis, & hæreditate aſcendentium eiuſdem D. Pauli, vt dicitur in commiſſione, & cauſa commiſſa fuit Cardinali *Lancellotto* ſeniori tunc Rotæ Auditori, atque in proſecutione iſtius iudicij deductum fuit fideicommiſſum antiquum familiæ de Vrſinis.

Tertium iudicium motum fuit eodem anno 1583. de menſe Iunij à præclar. mem. Cardinale Farneſio, & DD. Cardinalibus Santacrucio, & Maffeo contra eumdem Paulum ſeniorem, & in hac commiſſione Cardinales expoſuerunt dictum Paulum ſeniorem occaſione cuiuſdam fideicommiſſi iactare, & velle inquietare ipſos Cardinales, & litis conſortes ſuper Caſtris Inſulæ S. Georgij, tenutæ Caſtri Arcionis, & aliis tenutis, ac bonis, quæ per eoſdem Cardinales poſſeſſa, & empta fuerant ab eodem Paulo Seniore, & hæc cauſa pariter commiſſa fuit eidem *Lancellotto.*

Verum cum nuper Excellentiſſimus D. Paulus

Iordanus Nepos D.Pauli Senioris, vellet proſequi illud primum iudiciom ſuper Caſtro Sancti Angeli obiiciebatur pro parte Sereniſſimi Domini Ducis Parmæ dictum D. Paulum Iuniorem onn eſſe audien., & contra illum proponebantur exceptiones præiudicialitatis,contumaciæ,& conſortij, quas tamen exceptiones Rota coram bo. me. *Andrea* cenſuit non obſtare,vt in dec.ſub die 16. Nouemb. 1616. in qua itidem reſolutione permanſit coram bo me. *Vbaldo* ſob die 10. Februarij 1620. prout in deciſione, quibus reſolutionibus cum nec acquieſcerent informantes pro Sereniſſimo D. Duce, loco, cauſæ propoſui eorum memorialia ſuper reuiſione dictarum deciſionum bo. mem. *Andreæ, & Vbaldi.*

Et Domini hodie reſponderunt procedendum eſſe ad vlteriora, nempè ad articulum legitimæ Alphonſinæ reſeruatum in aliis diſputationibus,& cenſuerunt motioa pro Sereniſſimo Domino Duce excitata ſufficienter ſublata eſſe in dictis deciſionib., quæ & modo DD. placuerunt. Et quooiam difficultas à dictis ioformantibus potiſſimum reſtringebatur ad præiudicialitatem, Rota etiam in præſenti diſputatione, circa hanc ſtrictè iuſterit, & dixit non obſtare, ſiue deducatur ex iudicio vniuerſali, ſiue ex iudicio particulari.

Et quoad iudicium voiuerſale vera quidem eſt concluſio quod iudicium voiuerſale facit ſilere par-
1 ticulare l.ſi qois libertatem ff.de pet. hæred. *Bart.* in l.fundum Titianum ff. de except. *Verall.* dec. 117. part. 2. *Crauett.* conſ. 79. num. 7. *Oſaſch.* dec. 74. oum. 1. & ſeqq. & fuit dictum Auenionen. fideicommiſſi 19. Iunij 1617. coram bo. me. *Buratto.* Sed in præſenti caſo nullum poteſt conſiderari iudicium vniuerſale, quod obſtet non reſpectu iudicij intemati ſuper domibus,& apothecis, quia illud eſt potius
2 particulare reſpectu certarum rerum petitarum, nempe domorum, & apothecarum *Bart.* in l. 1. num. 10. ff. de eden. *Specul.* li. 2. part. 1. tit. de act. & pet. §. ſequitur num. 47. *Scacc.* de iudic. lib. 1. cap. 3. num. 10. & bcoè etiam firmatur in deciſione bo. me. *Vbaldi*, & contra certas perſonas Domini ſcilicet Fabium,& fratres de Sanctacruce nullaque actio vniuerſalis intenta fuit, neque ius vniuerſale propoſitum prout ſi fuiſſet petitum declarari Dominum Paulum Seniorem eſſe fideicommiſſarium,& vti talem ad illum ſpectare dd. Domos,& apothecas; quoniam tunc ratione iuris vniuerſalis, quod in fideicommiſſario reſideret, ſi fuiſſet in certis bonis per Iudicem canonizatum ius actoris, inſurgeret præiudiciom reſpectu aliorum bonorum etiam in aliis iudiciis deductorum, cum & virtualiter videri poſſet ratione eiuſdem fideicommiſſi alia bona pariter fideicommiſſo ſubiecta eidem D. Paulo ſeniori debita eſſe,& propterea dicitur iudicium conſiderari vniuerſale, etiamſi in eo minima pars petatur, vt in
3 leg. licet minimam,& in leg. ſi bonæ fidei ff. de petit. hæred. hæc enim petitio datur contra ſingulos ſingulares ſucceſſores, vt in dicta leg. licet minimam, & tradit *Practic. Papien.* in for. libell. quo petitur hæreditas numero 4. Quod verum eſt quaodo hæc minima pars aliquo Iure, ſeu actione vniuerſali petitura vt per *Bald.* io leg. 2. in fin. ff. de petit. hæred. *Cagnol.* io l. edita numer. 49. Cod. de eden. & practici, qui tradunt formam libelli io petitione hæreditatis, prout eſt fideicommiſſaria, notant vt ponatur peti ſaltem virtualiter ab Actore tamquam ab hærede defuncti, vt per pract. Papien. dicto loco, & *Craſſ.* in §. tranſmiſſio q. 5. nu. 7. *Oſaſch.* dicta dec. 74. nu. 5. vbi poſt Alberic. quod requiritur, vt concluſio libelli ſit vniuerſalis, licet executio futura ſit io re tantum particolari, & n. 6 & 12. ſiogula namque corpora hæreditatis debentur ſub vniuerſali Iure hæreditatis, & vnumquodque includitur eadem actione voiuerſali, vt per *Bald.* in dicta l. edicta o. 22. & 24.

Nec iudicium motum per Cardinales ſuper iactationibus poteſt præiudicare taoquam vniuerſale, quia hoc non fuit motum à D. Paulo Iordano ſeniore, nec ipſi Cardinales potuerunt inchoando aliud Iudicium ſuper Caſtris Inſulæ, & Sancti Georgij, Tenuta Caſtri Arcionis,& aliis tenutis eludere Iudicium prius introductum ſtrictè ſuper Caſtro Sancti Angeli, & ab eo Iudicio deiicere D. Paulum ſeniorem, nec per productionem factam de ordioe Rotæ per Procuratorem Excellentiſſimi D. Ducis Vrſini credendum eſt a dicto primo Iudicio Sancti Angeli fuiſſe receſſum, vel præiudicatum, prout io dubio productio interpretari debet ne noceat producenti l.ſi quis iotentiune ff. de Iud. & quamuis dd. 4
Cardinales concludant in eorum Commiſſione, nullum Ius competere DD. Vrſinis, attameo hæc aſſertiu Cardinalium non videtur præiudicare D. Pau- 5
lo, quia Cardinales ooo poterant inducere hoc Iudicium vniuerſale (inetimur enim Ius ex parte actoris) l. 1. §. 1. ſi pars hæred. per. *Gurb.* deciſ. 31. n. 1. Et Cardinales quamuis ad Iudicium prius prouocauerior, tamen taoquam diffamati dicuntur rei, dif- 6
famans autem cenſetur actor, & vti talis ad Iudicium accedit *Bald.* in l. diffamari n. 8. C. de Ingen. & manumiſſ. *Roneſcall.* in addit. ad *Alex.* conſ. 103. li. 5. *Cagnol.* in dicta l. diffamari n. 9. ver. ſed non recederem *Couar.* var. reſol. li. 1. c. 18. n. 4. *Oſaſch.* deciſ. 151. n. 4. *Modern. Roman.* diſcept. forenſ. c. 85. n. 1. & ſeqq. Et cum ipſi Cardinales non poſſiderent totum fideicommiſſum, non poterant intentare remedium niſi pro eorum liberatione in illis certis bonis, non autem remedium vniuerſale l. diffamari pro toto fideicommiſſo *Boer.* deciſ. 255. nu. 10 *Bartol. Bler.* in dicta l. diffamari e. 2. o. 9. *Gabr.* de act. concl. 6. nu. 38. *Rota* dec. 801. n. 1. & 2. p. 1. diuerſ. Præſertim quia Cardinales, qui erant emptores mouerunt Iudici iactationum, Sereniſſima verò Margarita non erat emptrix, ſed Iure pignoris prætendebat habere hoc Caſtrum Sancti Angeli,& ſic Iudicium iactationum non videtur coogruere Iudicio ſuper hoc Caſtro Sancti Angeli; & videtur etiam deſumi quod hæc cauſa iactationum reputata fuit tanqoam diuerſa à cauſa ſuper Caſtro Sancti Angeli, quia diuerſis Iudicibus commiſſæ fuerunt, illa directa fuit Cardinali *Lancellotto*, hæc autem Cardinali *Blanchetto*, quod maximè ponderandum videtur attento ſolito ſignaturæ in his cauſis, quia vbi cenſuit eſſe connexionem in cauſis, eidem Auditori committit, quemadmodum ſeruatum fuit in ipſa cauſa iactationum, qoia commiſſa fuit *Lancellotto*, cui prius commiſſa fuerat cauſa Domorum,& Apothecarum, ſique connexionem cognooiſſet cum caoſa ſuper Caſtro Sancti Angeli probabiliter commiſiſſet, & hanc cauſam iactationum,& apothecarum *Blanchetto*, & denique ſi Iudicium motum ſuper Caſtro prætenditur fundari in fideicommiſſo antiquo familiæ de Vrſinis, per neceſſarium antecedens erit præſuppooendum Paulum ſeniorem ſaltem tacitè petiiſſe ſe declarari hæredem fideicommiſſarium,& ad ſe vti talem illud 7
Caſtrum ſpectare *Bart.* in l. & ex diuerſo §. vbi au-

tem

tem n.2. ff. de rei vendic. *Abb.* in c.2.n.23. de libell. oblat. *Oſaſch* dicta dec.674.nu. 6.7.& 12. & conſequenter erit etiam hoc Iudicium vniuerſale vt ſupra oſtenſum fuit. & bene firmat *Oſaſch.* dicta deciſ. in hoc loc. præalleg. Dato autem quod vtrumque iudicium ſit vniuerſale petitionis hæreditatis tunc vnum
8 non impedit aliud, & in vtroque procedendum eſt, *Bart.* in l. ſi quis libertatem n. 13. ver. ſi vero vtrumque ff. de petit. hæred. Angel. in l. ſi inter me, & te ff. de except. rei Iud. & luculenter *Oſaſch.* dicta dec. 74. n. 10. 12 & 13.

Si verò dicatur etiam reſpectu iudicij particularis reſultare præiudicialitatem eò, quòd ſententia lata in vno ex prædictis iudiciis licet particularibus, & in altero pariat, ſiue parere poſſit exceptionem rei iudicatæ, nec ideò admitti concurſum duorum
9 iudiciorum ad l. fundum Titianum ff. de except. Neque hanc obſtare crediderunt Domini quia iudicium Domorum, & Apothecarum non poteſt parere hanc exceptionem.

Adeſt enim diuerſitas perſonarum rei, & cauſæ petendi, cum tamen ad huiuſmodi effectum copulatiue omnium prædictorum identitas requiratur l.
10 cum quæritur ff de except rei Iud. vbi DD. *Honded.* conſ. 30. num. 5. li. 1. *Rota* deciſ. 100. num. 4. & ſeqq. p. 1. diuerſ. Illud iudicium Apothecarum motum eſt contra Fabium, & fratres de Sanctacruce, hoc contra Sereniſſimam Margaritam, illud verſatur circa Domos, & Apothecas, hoc autem circa Caſtrum Sancti Angeli, in illo petuntur Domus, tanquam de bonis, & hæreditate aſcendentium D. Pauli ſe-
11 nioris, hoc autem Caſtrum in pignus datum prætenditur, vt ex fructibus Alphonſina ſibi ſatisfaceret.

Minus præiudicialitas deduci poteſt ex iudicio iactationum, quoniam aut lis formaliter in eo introducta non fuit, vt præſupponunt deciſiones, & præcipuè coram bo. me. *Andrea*, & tunc de illo iudicio tanquam ſine conteſtatione litis, non eſſet curandum, aut lis verè fuit introducta dum Procura-
12 tor Excellentiſſimi Domini Ducis Vrſini exhibuit in actis illius iudicij iactationum Inſtrumentum fideicommiſſi, & citauit Procuratorem Sereniſſimi Ducis Parmæ ad dicendum contra iura, per quam productionem videtur declaraſſe ſe vti velle dicto fideicommiſſo contra diffamatos *Caſtr.* conſ. 281. nu.
13 10. lib. 1. & litem conteſtaſſe *Rol.* conſ. 71. num. 36. lib. 1. *Parıſ.* conſ. 81. num. 36. lib. 1. Card. *Seraphin.* dec. 970. n. 2. & 3. ſique dictus Procurator Excellentiſſimi Domini Ducis Vrſini parere ſolummodo voluiſſet voluntati Rotæ, ſat fuiſſet illud vel in manibus Auditoris Ponentis cauſæ conſignaſſe, vel produxiſſe in actis cauſæ ſuper Caſtro Sancti Angeli, ſeu penes Notarium cauſæ iactationum citato Procuratore Fabij, non autem in actis cauſæ iactationum citato Procuratore Sereniſſimi D. Ducis Parmæ, ex huiuſmodi enim productione in actis cauſæ iactationum cum citatione ad dicendum contra iura, vi-
14 detur inducta lis etiam reſpectu ipſius citantis Cle. 2. vt lit. pend. *Caſſad.* dec. 1. eodem tit. *Modern. Rom.* diſcept. forenſ. c. 66. n. 27.

Verum neque hoc conceſſo præiudicialitas intrarer, tum quia expreſsè idem Procurator Excellentiſſimi Domini Ducis Vrſini poſtea declarauit in actis ſuam principalem non habere aliam litem actiuè contra dictum Sereniſſimum Dominum Ducem Parmæ, niſi ſuper dicto Caſtro Sancti Angeli & ſic quatenus lis aliqua fuiſſet introducta per huiuſmodi declarationem, quæ vim habere videtur renuncia- 15
tionis extincta omninò fuiſſet leg. poſtquam Cod. de pact. vbi *Bart.* numer. 8. *Bald.* num. 7. *Caſtren.* num. 2. *Dec.* num. 9. Tum demum quia & ſententia ferenda in iudicio iactationum non eſſet paritura exceptionem rei iudicatæ in iudicio Caſtri Sancti Angeli, obſtat quippè eadem diuerſitas ſupra conſiderata tam reſpectu cauſæ petendi, quàm reſpectu perſonarum, & rerum, quia in iudicio iactationum proponitur fideicommiſſum, in progreſſu verò huius iudicij Caſtri Sancti Angeli deductum fuit principaliter pignus, productioque fideicommiſſi videtur facta pro adminiculo, & probatione dicti 16
pignoris; & ſic productio non obeſt *Dec.* in leg. cum quædam Puella §. quoties num. 5. ver. ſimiliter de Iuriſd. omn. iud. *Rom.* conſ. 300. numer. 2. & productio ad vnum effectum non debet vltro operari, vt conſideratur etiam in deciſione bo. mem. *Andrea*, ſique in iudicio Sancti Angeli deduceretur fideicommiſſum, & Paulus ſenior petiiſſet tanquam hæres fideicommiſſarius, hoc non amplius iudicium particulare, licet circa rem particularem, ſed vniuerſale diceretur, deſiſſet compatibile cum alio iudicio pariter vniuerſali petitionis hæreditatis, vt ſupra dictum fuit; in iudicio iactationum proponuntur Caſtra Intuiæ, Sancti Georgij, & Tenutæ; in hoc verò ſtrictè agitur de Caſtro Sancti Angeli, in illo iudicio conteſtata lite eſſent rei Illuſtriſſimi Cardinales Alexander Farneſius, Sanctacrucius, & Maffeus, in hoc verò Sereniſſima Margharita; & quamuis Sereniſſimus D. Dux modernus Parmæ ſit hæres tam dicti Cardinalis Alexandri, quam Sereniſſimæ Margaritæ, attamen idem Sereniſſimus Dux duplicem repræſentat perſonam, & ad hunc effectum vnaquæque de per ſe diſtinctè conſideranda 17
eſt ac ſi ipſi auctores adhuc hodiè extarent *Surd.* conſ. 91. num. 19. Rota coram Sanct. mem. Gregorio XV. deciſ. 252. numer. 8. & dec. 531. numer. 26 & in Romana de Pratis prima Iulij 1626. coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, vbi conſideratur, quòd non obſtat poſt aditam hæreditatem non amplius dici hæreditatem, ſed patrimonium ipſius hæredis, atque vt poſſit dari cumulatio vtriuſque iudicij ſufficit eſſe diuerſas perſonas ex ſola iuris interpretatione *Soccin.* ſen. in leg. fundum Titianum numer. 4. verſic. alias ego de except. vt hic vbi Sereniſſimus Dominus Dux ex iuris interpretatione repræſentat duas perſonas ex diuerſis titulis olim poſſidentes, & ſententia ferenda tam in iudicio iactationum, quam in iudicio apothecarum, non erit paritura exceptionem rei iudicatæ in iudicio Caſtri Sancti Angeli, quia in illis iudiciis non agitur de pignore, & ſic ceſſat tota præiudicialitas; quæ verſatur 18
in hac exceptione rei iudicatæ *Bartol.* in dicta leg. fundum Titianum numer. 4. in fin. *Menoch.* conſ. 301. num. 25. & aliæ rationes, ne contingat diuerſas ferri ſententias, & ne Iudex detegat animum ſuum, cumulate per *Oſaſch.* dicta dec 74. nu. 8. & 9. ceſſant 19
in Rota vbi deciſiones, & motiua DD. præcedant promulgationem ſententiarum nec Iudices cauſarum aliquid reſoluunt, niſi conſultis omnibus DD.

Poſtremo eſto litem fuiſſe introductam ſuper iudicio iactationum, & eſſe præiudicialem illius euentum iudicio ſuper Caſtro Sancti Angeli, attamen cum prius fuerit per commiſſionem inchoatum iudicium ſuper dicto Caſtro S. Angeli, & poſſit dubitari ſententiam ferendam in iudicio iactationum

Digitized by Google

fore præiudicialem primo iudicio, non vtiq; ſuperſeden. eſt in primo iudicio, ſed in ſecundo,& iudicium; primo loco inchoatum, prius etiam terminandum eſt, ita *Caſtrenſ.* in dicta l.fundum Titianum nu. 1. & *Socc.*ſen. ibidem ff.de except., vbi ſi actor poſt motum primum iudicium moueat ſecundum, reus poteſt opponere pendentiam primi, & quod actor non audiatur in ſecundo quouſque primum fuerit expeditum.

Et ita vtraque parte informante iuxta deciſiones bo.me. *Andreæ,& Vbaldi* reſolutum fuit, vt procedatur ad vlteriora, &c.

Parmen. beneficij.
Luna 18. *Martij* 1630.

ARGVMENTVM.

Litteræ gratioſæ ſubrogationis ſunt verificandæ, & in ſpecie quod lis penderet, quæ lis quando remanſit extincta, exinde infertur ceſſare commodum ſubrogationis.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non denegatur conſtito de iniuſtitia etiam non notoria.*

2 *Ad obtinendam ſubrogationem gratioſam requiritur doceri de lite ſuper titulo beneficij:*

3 *Et quatenus probetur, debet non eſſe iam finita etiam per laudum.*

Laudum habet vim tranſactionis, quando maximè exequutioni fuit demandatum, ibidem.

4 *Beneficium litigioſum olim, ſed lite extincta remanet libera collationis ordinary.*

Deciſio CCCCLII.

CEnſuerunt Domini conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum ſtante ſententiæ A.C. iniuſtia, quæ qualiſcumque ſit etiam non notoria ſufficit ad hunc effectum (apudq. dec. 94.p 3 *Rota* dec.
1 351.n.5.p.1 diuerſ.& deciſ.492. nu.1.p. 1. recent. Iniuſtitiam autem deducebant ex eo, quia fuit pronunciatum litteras mandati de ſubrogando per D. Antonium Mariam obrentas eſſe exequendas,& tamen non fuit doctum de litis pendentia ſuper titu-
2 lo beneficij, prout requiritur ad ſubrogationem *Franch.* in c.2. num. 2. vt lit. pend. *Rota* deciſ 154. nu.1.p.1.recent.& deciſ.335. nu.1.2. & 3.coram S. me.Greg.XV.

Nec viſum fuit obſtare, quod de anno 1613. dictus Antonius Maria egerit contra Bernardinum, petens reſignationem, ac permutationem inualidam declarari,& quatenus opus eſſet reſcindi, ſeque ad Parochialem, de qua agitur reintegrari,& in priſtinum ſtatum reponi, & ſententiam fauorabilem reportauerit; Quoniam poſtea de anno 1619. colligitantes ipſi volente à quibuſcumque litibus,& cauſis recedere eas omnes compromiſerunt in Reuerendiſſimum Epiſcopum Burgi Sancti Domini cum clauſulis,& facultatibus ampliſſimis, vt in ſummario D.Hectoris num.3. qui laudum tulit, dictamque ſententiam reuocauit, & licet ab huiuſmodi laudo Antonius Maria reductionem ad arbitrium boni viri petierit, illud tamen fuit confirmatum, & execu-
3 tioni demandatum etiam per effectualem refectionem expenſarum, vt in dicto ſummario num. 5. & 6.& dictus Bernardinus vſque ad obitum poſſidere continuauit, & conſequenter lis omnis extincta, ac finita remanſit, laudum enim præſertim executioni demandatum tranſactionis vim habet *Bart.* in l.licet §. ſi ſeruus num.2. ff.de pecul. *Dec.* conſ. 60. num.3. *Pariſ.* conſ.89.num.10.li.1. *Surd.* conſ.533. num.9. & dec. 93. num.6. & fuit dictum in Romana executionis laudi 26. Iunij coram bo.mem. *Vbaldo*, per 4
tranſactionem enim lis finita dicitur ad effectum, vt ordinarius libere conferre valeat, & conſequenter non ſit ſubrogationi locus, vt in puncto tradit *Pariſ.* conſ 47.n.43.li.4. *Lancellotto*.de attent.p.2. c. 2.limit.6. n.8.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

Narnien. ſucceſſionis.
Luna 18. *Martij* 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Concilij Tridentini diſpoſitio de actis transportandis non intrat in prophanis, etiam ſi cauſa agitur in foro Eccleſiaſtico.*

2 *Acta irrelevantia non ſunt de iure communi transportanda, nec nullitatem operantur.*

3 *Limita etiam ex Concilio Tridentino.*

4 *Tranſportationis defectus ex negligentia partis ad hoc requiſita non attenditur.*

Deciſio CCCCLIII.

POſt emanatas deciſiones, & ordinem datum à Rota in relationibus tantarum, pro iſtius cauſæ expeditione, Hæredes Petri Narſini oppoſuerunt de non integra tranſportatione actorum, eo quod deficerent quædam atteſtationes, & proceſſus criminales, necnon Inſtrumenta dotalia, vnde ſubſcripſi dubium, An dictis hæredibus ſuffragaretur exceptio non integræ tranſportationis, Ad quod hodie Domini reſpondentes, dixerunt non ſuffragari.

Quia verſamur in cauſa profana, in qua non intrat diſpoſitio S.Concilij Tridentini ſeſſ.24. cap.20. 1
verſic. Prætetea &c. etiamſi cauſa agitetur in foro Eccleſiaſtico, vt ex ſententia congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium Sac. Concilij Tridentini interpretum dixit Rota in Romana lignorum 23. Iunij 1603. coram bo mem. Cardin. *Sacrato* in Imolen. Affictus 30.Aprilis 1604.coram *Penia* apud *Marcheſ.* de commiſſ. p. 3. fol. 359. & coram S. mem. Gregor.dec.508.nu.11.& ibi Addent.num.15. coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 135.num.10. & luculentius in Leodien. dominij de Steuordia 3. Iulij 1623. coram eodem. Et ideò data irreleuantia dd. atteſtationum,& proceſſus non obſtat defectus actorum huiuſmodi non releuantium, cum enim à iure communi actorum tranſportatio inducta fuerit ſolum ad veritatem indagandam, dum acta non releuant, non eſt cur iudex ſuper il-
lis inſtruatur,& cognoſcat, quia non pertinent ad 2
veritatis indaginem, nec propterea ex illorum defectu reſultat nullitas ad tradita per Rotam coram S. mem. Greg. XV. dicta deciſ. 508.num. 10. & 11. & in dicta Romana lignorum coram bo.mem.Cardin. *Sacrato* in fine, quæ eſt impreſſa poſt ſecundum volum. conſ. *Farin.* in ordine 200. quamuis ſecus ſit attenta diſpoſitione Concilii, ibi enim inducitur pro
forma actorum tranſportatio *Rota* dec.106,& 107. 3

p. 4. & diuerſ. & deciſ. 564. nu. 4. p. 2. recent. & in Leodien. Dominij de Seraingiis coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* verſ. eſt tamen diuerſus, &c.

Quod autem dicta acta ſint irreleuantia apparet, quia in diſputationibus factis, fuerunt data in ſummario, & Domini exiſtimarunt non ſuffragari, & in prima deciſione in hac cauſa emanata dictis atteſtationibus reſponſum fuit.

Sed & in caſu præſenti viſum fuit ceſſare difficultatem, tum quia ſeruati fuerunt termini ſubſtantiales, & ſic Hæredes N rtini pulſati ad tranſportandum, vndè data eorum negligentia, nec ſine aliqua 4 ſuſpicione oculationis, defectus integræ tranſportationis non attenditur, vt fuit dictum in Romana de Bombelis 30. Maij 1613. coram bo. me. Card. *Sacrato*, & in alia Romana lignorum coram eodem; Tum demum quia poſt ſubſcriptum dubium fuerunt metu cenſurarum ad Reuerendiſſimum Dominum Vicesgerentem tranſmiſſæ dictæ atteſtationes, proceſſus verò criminalis, & inſtrumenta dotalia fuerunt legaliter tranſportata & inſimul cum dictis atteſtationibus exhibita in Rota, & ſic ceſſat defectus cognitionis cauſæ cum iterum Domini dictas atteſtationes, & inſtrumenta, & proceſſum perpenderint.

Et ideò abſque difficultate Domini pro informante reſpondendum eſſe putarunt, &c.

Aſſiſien. emphyteuſis.
Mercurij 18. Martij 1630.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis conceſſio facta vſque ad tertiam generationem finitam, quando in ea includantur nepotes, & quando non, & quid in hoc ſeruet Rota. Obſeruantia in materia conceſſionis emphiteuſis, vt veniat attendenda, quid veniat probandum, & aliqua circa materiam relationis.

SVMMARIVM.

1 *Emphiteuſis ſi concedatur vſque ad tertiam generationem finitam, tunc veniunt etiam pronepotes.*
2 *Inueſtitura regulariter recipiunt interpretationem à ſolito concedentis.*
3 *Emphiteuſis conceſſio vſque ad tertiam generationem quod comprehendat etiam Pronepotes, habet contradictores.*
4 *Et quo caſu Rota d. concluſionem amplectatur.*
5 *Specialitates non ſunt multiplicanda.*
6 *Obſeruantia ex actu vnico non inducitur.*
7 *Ad obſeruantiam inducendam requiruntur actus omninò conformes.*
8 *Obſeruantia in interpretanda aliqua inueſtitura, quando non ſuffragetur.*
9 *Dictio, tantum, præciſe reſtringit diſpoſitionem ad perſonas, quæ expreſſim nominantur.*
10 *Dictio, tantum, facit ceſſare etiam tacitam diſpoſitionem legalem, per quam fortaſſe extenderetur contractus.*
11 *Relatio eſt facienda ad principalem diſpoſitionem, non autem ad ea, quæ ſtant accesſoriè.*
12 *Relatio debet fieri ad id, quod principaliter ſtat.*
13 *Maſculina generationem in emphiteuſi ſi quis vocauerit, eo ipſo cenſentur excluſæ fœminæ & ad hoc non eſt opus interpretatione.*
14 *Interpretatio illa eſt ſumenda, per quam vitatur verborum ſuperfluitas.*
15 *Card. Serap. dec. 1262. in fine declaratur.*
16 *Obſeruantia vt releuet, debet probari in indiuiduo.*
17 *Conſuetudo non poteſt extendi de vno caſu ad alium.*
18 *Inueſtitura ſi ſit conceſſa pro recipiente filiis, & Nepotibus ſub hac vocatione non veniunt pronepotes.*
19 *Et ſi addantur verba vſq; in tertiam generationem & ſuperaddatur verbum, finitam, dd. verba non augent diſpoſitionem, ſed ſtant demonſtratiuè.*
20 *Nam illa verba vſque ad tertiam generationem repetunt ſolum per compendium perſonas, quæ priùs ſigillatim erant nominatæ.*
21 Caſtr. *in conſ. 338. n. 2. lib. 2. requiritur.*
22 Hond. *conſ. 54. num. 15. lib. 1. quo caſu loquatur & num. 23.*
24 *Inueſtitura quando fuit renouata, attendenda eſt prima conceſſio, niſi in renouatione expreſſe dicatur ab ea fuiſſe receſſum.*
25 *Ab Inueſtitura antiqua in eius renouatione, quando ſine dubio dicatur receſſum.*
26 *Dictio, tantum, eſt taxatiua.*
27 *Stylus non bene concluditur ex vnico actu.*
28 *Relatio intelligi debet facta, præterquam in expreſſis.*
29 *Per relationem ſimplicem incongruum eſt inducere manifeſtam contradictionem.*
30 *In relatione eſt faciendum fundamentum, ſi adſit incertitudo rei, ad quam ſit relatio.*

Deciſio CCCCLIV.

FVit firmatum in alia diſputatione Pronepotes non eſſe comprehenſos ſub ſtipulatione 10 tertiam generationem, niſi ſuffragaretur conſuetudo, ſuper qua hodiè propoſui dubium, & informantes pro terminis illam ſic deducebant; Licet ſecundum magis communem, & receptam in Rota opinionem, 1 pronepotes non veniant in vocatione tertia generationis ſimpliciter nominatæ, vt in deciſione ſub die 27. Iunij præteriti in hac cauſa facta, attamen quando additur verbum, finitam, vel completam, nempè ad tertiam generationem finitam, tunc veniunt etiam pronepotes, vt in deciſione 218 par. 4. diuerſ. in Farſen Villæ Caprolæ 20. Maij 1592. coram bo. me. *Penia* in Aſſiſien. emphiteuſis 13. Nouembris 1598. coram *Gipſio*, & in dec. 305. p. 1. recent. & alias ſæpius; Vndè cum Canonici S Saluatoris conſueuerint concedere Inueſtituras vſque ad tertiam generationem finitam videtur dicendum huiuſmodi conſuetudinem influere interpretationem, etiam in illas Inueſtituras, quæ ſimpliciter vocant tertiam generationem, Itaut etiam comprehendat pronepotes cum regulariter Inueſtitura recipiat interpretationem à ſolito Eccleſiæ, vt in his 2 terminis tradit *Bald.* in auth. quas ruinas n. 4. in fin. C. de Sacroſ. Eccl. *Iaſ.* in l. 2. n. 266. C. de iur. emphit. *Alex* conſ. 125. n. 4. & 5. lib. 5. *Soc.* conſ. 25. n. 8. lib 1. *Gabr.* conſ. 88. nu. 4. lib. 1. & 68. n. 6. in fin. & 7. li. 2. Card. *Mantic.* de tacit. lib. 22. tit. 25. n. 28. *Rimin.* iun. conſ. 257. nu. 27. & ſeq. & fuit dictum in præallegata Farſen. Villæ Caprolæ.

Cæterum Domini dixerunt non conſtare de tali obſeruantia quæ ſuffragetur pronepotibus, omiſſo enim quod opinio illorum qui putant, pronepotes comprehendi, quando vocationi tertiæ generationis additur verbum, finitæ, vel completæ, habet con- 3

traditores, *Gabr.* conſ. 68. num. 1. li. 2. *Cephal.* conſ.
582. nu. 8. li. 4. *Turret.* conſ. 33. nu. 20. li. 1. *Honded.*
conſ. 54. n. 11. lib. 1. *Roſental.* de feud. cap. 7. concluſ.
23. num 5. in fi. & in ſcholiis ſub littera F. vbi monet
nullum eſſe diſcrimen, ſiue adſit verbum finitum, ſi-
ue non adſit & licet Rota in fauorem pronepotum
in hoc caſu pluries reſponderit, vt in deciſioni-
bus præallegatis, attamen id verum eſt, quando in
conceſſione adeſt expreſſum verbum, finitam, &
propterea ſententia Rotæ non videtur trahenda ad
4 caſum, in quo verbum, finitam, non exprimitur, ſed
virtualiter, & interpretatiuè dumtaxat deducitur, a-
lioquin eſſet multiplicare ſpecialia, ſi diceremus
verbum, finitam, admittere pronepotes; nedum
quando illud verbum eſt expreſſum, ſed etiam quan-
do ſubintelligitur, & hæ ſpecialitates non ſunt gemi-
5 nandæ *Ruin.* conſ. 151. nu. 15. li. 4. *Rota* dec. 813. nu.
2. par. 4 diuerſ. Verum quicquid ſit de hoc motiuo
videbatur ceſſare obiectum ex eo quia tertia non
probatur hæc obſeruantia, datur enim tantum vni-
cum inſtrumentum de anno 1491. in quo fuit con-
6 ceſſa emphyteuſis ad tertiam generationem finitam,
& ex vno actu non poteſt cenſeri inducta obſeruan-
tia, quæ tribuat interpretationem ſequentibus inue-
ſtituris, vbi nullum verbum habetur de generatio-
ne finita DD. in leg. de quibus ff. de leg. *Abb.* conſ.
53. nu. 1. lib. 2. *Rota* dec. 72. nu. 22. & pluribus ſeqq.
part. 2. diuerſ. & deciſ. 339. num. 3 part 1. recent. præ-
ſertim quia dictæ inueſtituræ ſunt valde difformes,
& continent diuerſa pacta, & tamen ad obſeruan-
tiam, & conſuetudinem induc ndam requiruntur a-
7 ctus omninò conformes *Bart.* in l. 2. n. 12 ff. sol. matr.
Menoch. conſ. 37. nu. 39. & conſ. 163. n. 6. *Rota* diuerſ.
deciſ. 287. n. 5. p. 3. dec. 112. n. 5 p. 2. recent. & coram
Sa. me. Gregorio XV. deciſ. 62. nu. 9. & in Addent.
num. 15.

In aliis verò inueſtituris, quæ per compendium
dantur, nullum legitur verbum circa hanc generatio-
nem finitam, & ideò de iſtis DD. nullam habuerunt
rationem, etſi per extenſum dabuntur tunc iterum
8 Domini erunt conſulendi Præterea hæc obſeruantia
non poteſt ſuffragari in interpretatione iſtius inue-
ſtituræ, quicquid enim ſit, ſi ſimpliciter fuiſſet di-
ctum ad tertiam generationem, an tunc reciperet
interpretationem abantecedentibus, quæ fuiſſent
conceſſæ ad tertiam generationem finitam, cum in
hac inueſtitura de anno 1531. adſit dictio taxatiua ad
tertiam tantum videtur, quod Dominus dictus vo-
luerit reſtringere omnino hanc tertiam generatio-
nem tantum abeſt quod per verbum finitam ſubin-
tellectum, illam voluerit extendere, dictio enim illa,
tantum, præcisè reſtringit diſpoſitionem ad perſo-
9 nas, quæ expreſſim nominantur, & continent nega-
tionem quoad alios l. Iulianus, & l. non tantum ff. de
petit. hæred. *Surd.* dec. 291. n. 19 benè in his terminis
Rimin. iun. conſ. 257. nu. 33. & 4. vbi quod iſta dictio
facit ceſſare tacitam diſpoſitionem legalem per quā
10 fortaſſe extenderetur Inueſtitura, & ſequitur *Caldas*
de iur. emphit. li. 1. q. 12. n. 15. *Rota* dec. 740. nu. 4. &
600. n. 7. p. 2. recent.

Nec dicatur taxatiuam tantum referri ad verbum
maſculos, Itaut reſtringat conceſſionem ad habentes
qualitatem maſculinam, & ſolum reiiciat extenſio-
nem ad fœminas, non autem referatur ad reſtri-
ctionem tertiæ generationis; Quoniam immò po-
tius debet referri ad tertiam generationem, quæ ſtat
11 principaliter, non autem ad qualitatem maſculinam,
quæ ſtat acceſſoriè iuxta doctrinam *Bart.* in l. fin. §.
Titia num. 3. ff. de lib. legat. Dec. in cap. 2. requiſiſ
num. 21. de appell. vbi quod relatio debet referri
ad id quod ſtat principaliter *Surd.* conſ. 308. num. 12
47. & conſ. 430. num. 20. & data illa interpretatione
hæc taxatiua, tantum, eſſet omnino otioſa, vocando
quippè maſculinam generationem, eo ipſo dicebantur
tur excluſæ fœminæ, nec opus erat dictione, tantum, 13
& ideò vt aliquid operetur debet referri ad ipſam 14
generationem vt in his terminis appoſitè tradit
Ruin. conſil. 45. numer. 14. & ſeqq. libro primo
Hippol. Rimin. conſ. 38. numer. 18. & ſeqq. *Laderch.*
conſil. 153. num 1. col. 3. verſ. nec obſtat conſilium,
nec contrarium dicit *Seraphin.* dec. 1262. numer. 5. 15
in fin. quia non figit pedem, nec inſiſtit; Vndè obſer-
uantia non poteſt ſuffragari, & in omnem caſum
eſt probanda in hoc indiuiduo, quod ſcilicet etiam
quando Eccleſia concedit ad tertiam generationem
tantum, conſueuerit addere dictionem, finitam, &
indè fuiſſe vocatos Pronepotes, nec conſuetudo ex-
tendi poteſt de vno caſu ad alium, ſed debet præ- 17
cisè, & ſpecialiter probari in indiuiduo, de quo
agitur *Bald.* in capite primo numer. 21. qui feud.
dat. poſſ. *Surd.* conſil. 74. numer. 13. *Rimin.* iun.
conſ. 51. numer. 26. & conſil. 72. numer. 59. Car-
dinal. *Seraphin.* dec. 1159. num. 6. Cardinal *Man-*
tic. deciſ. 10. num. 11. & deciſ. 284. num. 7. Rota co-
ram Sanct. me. Gregorio XV. dec. 162. nu. 4. & dec.
451 num. 7.

Immò etiamſi legeretur hoc verbum, finitam, at-
tamen adhuc non eſſent vocati Pronepotes, quo-
niam inueſtitura conceſſa eſt pro ipſo recipiente fi- 18
liis, & nepotibus, ſub qua vocatione non com-
præhenduntur pronepotes, & verba ſequentia vſque
in tertiam generationem ſi diceremus etiam ſubin-
telligi, vel eſſe additum verbum, finitam, non au-
gerent diſpoſitionem, ſed ſtarent demonſtratiuè, 19
præſertim cum non adſit dictio, &, ſicque verba
vſque in tertiam generationem repetunt ſolummo-
do per compendium perſonas, quæ prius ſingilla- 20
tim erant nominatæ, & propterea pronepotes non
veniunt *Caſtrenſ.* conſilio 3, 8. numero ſecundo
lib. 2. qui vt dictum fuit in alia deciſione circa hoc 21
dictum non reprobatur, & in his terminis idem
dixit *Honded.* conſilio. 54. numer. 13. libro primo v- 22
bi conſuluit in caſu, in quo concepta erat ſtipulatio
ad tertiam generationem finitam, vt ex dicto conſi-
lio numer. 2. apparet, ſed quoniam ibi, vt etiam in
caſu præſenti, erant ſignanter nominatæ perſonæ
compræhenſæ ſcilicet recipiens filij, & nepotes, vt 23
ibi ſub num. 13. rectè tradidit pronepotes non cen-
ſeri vocatos, & idem repetit conſil. 32. numer. 38. &
41. lib. 2. *Turret.* conſ. 33. num. 22. li. 1. *Simon de Prat.*
conſ. 88. numer. 21. & 24. verſ. præterea conſide-
randum eſt cum aliis adductis in 1. deciſ. verſic. a.
& hæc.

Neque obſtat, quod illa taxatiua, tantum, appo-
ſita ſit in vltima Inueſtitura per viam renouatio-
nis conceſſa, quæ non ipſa attendi debet, ſed prima,
niſi vbi in renouatione expreſsè dicatur ab ea fuiſſe
receſſum iuxta deciſionem in Bonon. bonorum em-
phiteuticorum, 8. Aprilis 1597. coram bo. mem. 24
Cardinale *Pamphilio*; Quoniam vltraquod ex
multis apparere videbatur hanc ſecundam Inueſti-
turam non eſſe factam per modum renouationis, 25
ſed nouæ Inueſtituræ, ſatis videtur receſſum, dum
præcisè nominantur perſonæ, quibus emphiteuſis
conceditur, & deindè etiam additur taxatiua tantum, 26
& animaduertebant Domini in prima Inueſtitura
non

non adeſſe verbum, finitam, Itaut etiam in dicta prima Inueſtitura conſtet non eſſe comprahenſos pronepores; Vndè multò minus in vltima Inueſtitura vocati videntur, cum nec adſit verbum, finitam, & præciſè habeatur taxatiua tantum, &c. cum particulari nominatione perſonarum recipientis filiorum, & nepotum.

Non obſtat, quod in dicta prima Inueſtitura poſt tertiam generationem adſit, & cætera, quæ ab-
27 breuiatura extendi debeat, hoc eſt finitam; Quoniam poſſet extendi ſi conſtaret de hoc ſtylo, qui non ſatis concludenter deducitur ex vnico Inſtrumento, vt in puncto docuit *Alex.* conſ. 29. num. 8. & 9. lib. 2. quod eo magis dicendum eſt in caſu præſenti, quia nedum vnicus eſt actus, in quo adeſt verbum, finitam, ſed & illud legitur in Inueſtitura ad fauorem diuerſarum perſonarum, in Inueſtituris autem, de quibus agitur, nec in prima, nec in ſecunda tale verbum, finitam, habetur.

Ad relationem illam, vt in aliis Inſtrumentis, &c. fuit reſponſum in prima deciſione, ſcilicet referri ad emphyteuſim, & ad bona, non autem ad perſonas, & in omnem caſum deberet intelligi facta re-
28 latio præterquam in expreſſis *Dec.* conſ. 11. nu. 15. *Pariſ.* conſ. 39. num. 18. & conſ. 70. num. 12. & 13. lib. 1. & cum in hac Inueſtitura ſolummodò legantur vocati, recipiens, filij, & nepotes, & adſit taxatiua tantum incongruum eſt inducere contradictionem per ſimplicem relationem, quæ in aliis, præterquam in expreſſis abſque contradictione ſaluari po-
29 teſt, & demum, quia illa relatio, vt in aliis Inſtrumentis non aperit quibus Inſtrumentis ſit referenda, extant enim Inſtrumenta, in quibus adeſt illud verbum, finitam, & in quibus idem verbum deſideratur, & ſic ſtante incertitudine Inſtrumentorum ad
30 quæ reſpexerit dicta relatio, in ea vtique non poteſt fieri fundamentum.

Et Ita vtraque parte informante Domini ſteterunt in deciſis, &c.

Tulen. Profeſſionis.

Mercurij 10. *Aprilis* 1630.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in prophanis ex quibus concedatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis conceditur quando articuli ſunt releuantes etiam ſine fumo.*
2 *Prophana dicitur materia etiam in beneficialibus quando non agitur ſuper titulo beneficij.*
3 *Profeſſio nulla redditur propter metum.*
4 *Et non valet vbi eſt facta non finito anno nouitiatus.*
5 *Pro remiſſoria concedenda ſufficit releuantia vnius articuli.*
6 *Metus ſemel illatus non purgatur ex ſuperuenienti lætitia demonſtratione.*
7 *Remiſſoria facilius conceditur ſi dentur aliqua depoſitiones teſtium etiam nulliter examinatæ.*

Deciſio CCCCLV.

PRo remiſſoria reſolutum fuit; verſamur enim in materia prophana, in qua ſufficit articulos eſſe releuantes, itaut etiam abſque fumo remiſſo-
1 ria non denegetur *Caſſador.* decil. 3. de dilat. *Caputaq.* deciſ. 59. & 68. part. 3. coram Sa. mem. Gregorio XV. deciſ. 124. num. 1. & deciſ. 403. num. 3. & iudicatur prophana materia quoties non agitur ſuper titulo Beneficij *Caputaq* deciſ. 99. par. 1. Ro- 2
ta coram Sa. me. Gregorio XV. dicta dec. 403. numer. 2. & ibi addentes; Releuantia autem in caſu præſenti eſt pateris, ſi quod articulatur probatum fuerit.

Deciſ. Clem. Merlini.

Primus enim articulus ponit Catherinam minis, metuq; illato ingreſſam fuiſſe Monaſterium, & eodem metu durante profeſſionem emiſiſſe, talemque metum incuſſum fuiſſe, vt ipſa abſque nota leuitatis timorem conceperit, qui quidem metus legitimè probatus reddet profeſſionem nullam c. 1. de is, quæ 3
vi metus cauſa *Pariſ.* conſ. 65. num. 13. lib. 4. cum aliis.

Secundus verò articulus habet, Catherinam nondum peracto integro anno Nouitiatus profeſſionem emiſiſſe, quæ tamen integritas anni erat neceſſaria ad validitatem profeſſionis iuxta diſpoſitionem S. 4
Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15. de Regular. *Rota* deciſ. 175. n. 2. p. 1. & dec. 329. n. 2. p. 2. recent.

Alij quoque articuli continent materiam releuantem, vt per informantes, licet etiam ſufficiat releuantia vnius articuli, vt remiſſoria detur quod omnes Rota dec. 677. n. 1. p. 1. & dec. 661. n. 4. part. 2. 5
recent.

Non obſtat videri calumnioſè peti remiſſoriam, eo quod in die profeſſionis à Catherina fictum fuerit Conuiuium Monialibus, duxeritque choreas ad indicandam lætitiam, quod Sponſo Chriſto ſe mancipauerit; Quoniam dato duraſſe cauſam metus, formidinemque vſq; tunc fuiſſe illatam, quicumque actus lætitiæ, & iucunditatis metum non purgant *Alex.* conſ. 99. n. 6. lib. 3. *Sanchez* de matrimonio lib. 4. diſp. 18. n. 7. Ror. coram S. me. Gregorio XV. dec. 192. n. 3.

Minus obſtat examinatos fuiſſe in partibus plures teſtes ad probandum huiuſmodi metum, quoniã cum à Iacobo obijciatur nullitas examinis, eo quod ipſo non citato peractum fuerit, iure nunc petitur alios teſtes examinari, vel eoſdem repeti, cum teſtes illi licet nulliter examinati fumum indicant ad effectum obtinendi remiſſoriam *Caſſador.* dec. 3. n. 2. de 7
dilat. Card. *Seraphin.* dec. 585. n. 1. Rota apud S. me. Gregorium XV. dec. 163. n. 1. præſertim quia modò diſtinctius, & dilucidius proponitur hæc materia in articulis, Itaut facilius debeat concedi ſecunda remiſſoria Rota coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 23. n. 2.

Denique non obſtat denegandam eſſe audientiam eo quod non fuerit paritum reſcripto Sanctiſſimi circa ingreſſum in Monaſterium, & reaſſumptionem habitus; quoniam verba primæ commiſſionis ſtant potius enunciatiuè iuxta aſſertionem Iacobi, quam conditionaliter, vt ex lectura apparet, in ſecunda verò commiſſione nihil dicitur de hoc ingreſſu, & reaſſumptione, atque veriſimiliter Papa non videtur eas iuſſiſſe, tum quia facile fuiſſet hoc exprimere, præſertim cum ibi in corpore inſerta fuerit prima commiſſio, tum quia ſignanter in hac ſecunda narratur Catherinam egreſſam eſſe è Monaſterio, & ſtatum ſæcularem amplexam de licentia Prouincialis Religionis, & Epiſcopi Tullenſis, hæcque ſecunda commiſſio de Voto Sacræ Congregationis Regularium emanauit, & lis non agitur cum Monaſterio, ſed cum Iacobo cõſanguineo, qui principaliter inſtat ſuper ſucceſſione bonorum, &c.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Google

Romana Computorum.
Mercurij 10. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Exequutor teſtamentarius quando nequit ſecundũ impoſitam formam mandata in teſtamento exequi, qualiter ſe gerere debet Et an ad eum ſpectet ſupplere, declarare, & interpretari mentem Teſtatoris Idẽ dote declaratur quibus caſibus legari non poſſit fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci, & quibus è contra.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentarij exequutoris munus, quale ſit.*

2 *Ad exequutorem teſtamentarium ſpectat ſupplere declarare, atque interpretari mentem Teſtatoris, & voluntatem diſcutere, & ipſius declaratio eſt omnino attendenda.*

3 *Exequutoris teſtamentarij declaratio circa voluntatem Teſtatoris, eſt præcipue attendenda, quando apparet Teſtatorem ſequutum fuiſſe eius fidem.*

4 *Beneplacitum, iudicium &c. relictum alicui circa aliquam rem, qualiter intelligatur.*

5 *Verbum, videtur, licet importet arbitrium boni Viri & excludat temeritatem Agentis, nullã tamen imponit probationis neceſſitatem perſonæ in quam directum eſt.*

Nec grauat eam ad iuſtificandum, id quod fecit n. 5.

6 *Exequutoris teſtamentarij declarationi circa mentẽ Teſtatoris eſt ſtandum, ac ſi eſſet à Teſtatore facta.*

7 *Fratres de obſeruantia ordinis S. Franciſci videntur incapaces omnis ſucceſſionis, & legatorum, & num. 12.*

8 *Clem. exijt, & clem. exiui de verb. ſignif. in 6 declarantur, & n. 24.*

9 *Fratres Minores ordinis S. Franciſci tam de familia quã Reformati ſunt capaces legatorum quæ vnica ſolutione ſeu præſtatione adimplentur & n. 31.*

10 *Legata relicta Fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci tenent ſi modo licito, & iuxta eorum conſtitutiones fiant.*

11 *Legata relicta Fratribus Minoribus ordinis S. Frãciſci valent, ſi quantitas legatorum non ſit ingens, & immoderata, quæ ſapiat theſaurizationem, & inde violetur votiua paupertas.*

13 *Fratribus Minoribus ordinis S. Franciſci ſi legatũ fiat, ex quo non excluditur eorũ mendicitas, tenet.*

14 *Legata Fratribus Minoribus S. Franciſci relicta valent, ſi ſint quadã eleemoſyna, quæ nullum tribuunt dominium, proprietatem, aut poſſeſſionem.*

Et iſta legata non repugnant eorum ſtatui nec tollunt, quin fratres diuinæ nitantur prouidentiæ n. 14.

Legatum eſt quedam donatio n. 14.

15 *Fratres Minores ordinis S. Franciſci non ſunt capaces annuorũ redditũum perpetuorum etiam ſi illa relinquantur adiecto perpetuo onere celebrationis Miſſarum, vide contrarium n. 20.*

16 *Paupertati Minorum ordinis S. Franciſci nihil tã repugnat, quam redditus annui, qui ſunt certi, & determinati.*

17 *Per quorum poſſeſſionem in perpetuum prouideretur dd. fratrũ neceſſitati, & penitus excluderetur paupertas, vel in ea certe mentiretur quod abſonũ eſſet.*

18 *Fratres Minores ordinis S. Franciſci ſi reciperent annua legata etiam promiſſis, & Anniuerſariis celebrandis tractu temporis non ſolum mendicitatẽ desererent, ſed aperte diteſcerent.*

19 *Legata relicta Fratribus Minoribus à modo capiunt ſubſtantiam.*

21 *Syluest. in ſumm. in verb. legatum il 2. ſub n. 4. refutatur.*

22 *Fratres Minores non ſolum ſunt incapaces annui redditus non perpetui, ſed etiam ad tempus.*

23 Feder. de ſen. *opinio in conſ. 12. temperatur.*

25 *Fratres Minores ſunt incapaces cuiuſcumque annui redditus, etiam exigui.*

26 *Fratres Minores abſtinere ſe debent à quibuſcumque annuis redditibus.*

27 *Legatum factum annui redditus Fratribus Minoribus, ſeu potius eius Eccleſiæ, & Sacriſtiæ ſuſtinetur & n. 29.*

28 *Mendicitas Fratrum Minorum in eo verſatur, vt quotidie ex pietate Christi fidelium alimenta mẽdicent.*

Alimentorum nomine veniunt ſolum corpori neceſſaria, vt potus, habitatio, veſtes, n. 28.

Ex legato relicto Eccleſiæ, ſeu Sacriſtiæ Fratrum Minorum non infringitur nec tollitur eorum mendicitas n. 28.

30 *Eccleſia aliud eſt, & aliud Monaſterium.*

32 *Sacrificiorum oblatio pro defunctorum animis commendabilis eſt.*

33 *Legata relicta Fratribus Minoribus pro cultu diuino, tenent.*

34 *Legatum eſt irritum, & inane, ſi in hereditate non reperiantur ea quæ à Teſtatore deſtinata ſunt pro ſolutione legati vide n. 35. 37. & 40.*

36 *Legato non deficit, quando adeſt eius ſubſtantia, licet demonſtratio & deſignatio adiecta ſolutioni legati ſit falſa.*

38 *Legati ſolutio ſi ſit adiecta cauſa taxationis, & limitationis, ſi pecuniæ illa non reperiantur, corruit legatum.*

39 *Teſtatoris voluntas etiam tacita, & coniecturis elicita prædominatur verbis, & eſt attendenda.*

41 *Miſſarũ ſacrificia omnino celebrari debẽt in Eccleſia vbi teſtator ſepultus eſt, ſi id præciſe diſpoſuerit.*

42 *Pecunias habens deſtinatas emptioni alicuius rei ſtante hac deſtinatione emptio habetur pro perfecta.*

43 *Exequutor teſtamentarius in dubio arbitrari debet fauore piæ cauſæ, & Animæ defuncti.*

44 *Teſtatoris voluntas tanquam lex eſt ſeruanda.*

45 *Fratribus Minoribus de obſeruantia non ſunt prohibita legata relicta pro emendis libris, & pro ſtudio etiam ſi legentur annui redditus.*

46 *Teſtator ſi diſpoſuerit, quod aliquis præeſſet ſuper aliquo negocio, exequutor teſtamentarius non tenetur ab illo cautionem extorquere, ſi teſtator id non requiſiuerit.*

47 *Fratres Minores de obſeruantia ordinis S. Franciſci ſunt incapaces cuiuſcumque iuris, & obligationis ciuilis.*

48 *Fideiuſſoris locupletiſſimè loco, eſt integritas inſignis alicuius apud aliquos.*

49 *Operi publico inſcribi nomine eius, cuius pecuniis id factum eſt, licet.*

50 *Munificentia eius, qui legauit municipio eſt inſcriptio notanda.*

51 *Inſcriptiones, dummodo nihil contineant, quod à veritate ſit alienum, permiſſæ ſunt.*

52 *Voluntatis diuiſio fieri non debet.*

Deciſio CCCCLVI.

DOminus Petrus Ioannes Albert à Petro Elia in teſtamento executor ſupremæ eius voluntatis

tis decretus, poſtquam demandatam executionem adamuſſim ex voto Teſtatoris impleuiſſe ſe . . . . eſt, ad reddendam rationem teſtamentariæ adminiſtrationis paratum ſe exhibuit; ſuper qua rationum editione ſuborta controuerſia inter Syndicum Eccleſiæ S. Mariæ de Monſerrato hæredis inſtitutæ, & D. Albertum executorem, cauſa fuit coram A. C. introducta cui placuit me proponente Rotam conſulere, An conſtet de legitima computorum redditione quoad tres partitas.

Primo quoad ſcuta 200. ſoluta œconomo S. Petri ad Montem Aureum.

Secundo quoad ſcuta 197. ſoluta pro impreſſione libri Fr. Angeli del Paz.

Tertio quoad expenſas inſcriptionis in elogium Teſtatoris factæ.

Et hodiè quoad omnes affirmatiuè reſolutum fuit.

Quod enim attinet ad primam nempè ad ſolutionem ſcut. 200. factam œconomo S. Petri ad Montem aureum, in dubium non videtur poſſe reuocari, quin dicta ſcuta rectè fuerint ſoluta; quoniam Petrus Elias Teſtator diſertis verbis mandauit, vt pro cultu diuino in honorem Venerabilis Fratris Angeli del Paz, ad eiuſdem ſepulchrum ſitum in Eccleſia S. Petri ad Montem aureum perpetuò accenſa lampas arderet, ad quem effectum legauit vnum ex locis montium in ſua hæreditate reperiendum, & conſignandum œconomo dictæ Eccleſiæ & alium ex dictis locis montium legauit eidem Eccleſiæ, adhoc, vt tot Miſſarum Sacrificia in propitiationem & ſuffragium animæ ipſius, & pro requie Benefactorum Deo offerrentur: Vnde D. Albert. ad exequendam voluntatem Teſtatoris aſſumptus, rectè, & iuſtè ſoluit ſcuta 200. cum loca montium in hæreditate nulla extarent, & ſic quoad fieri potuit iuſſa Teſtatoris impleuit, & vt conſeruaretur ſuprema eius voluntas omni meliori modo curauit; Hoc enim eſt munus Teſtamentarij executoris, qui dum nequit ſecundum impoſitam formam mandata in Teſtamento exequi, debet ſecundum id quod ſcit, vel præſumitur, & ſpeculatur voluiſſe Teſtatorem, & ſecundum legum, &
1 Canonum ſanctiones eiuſdem Teſtatoris licitam voluntatem ad effectum perducere ad leg. nulli C. de Epiſcop. & Cleric. capit. Ioannes cap. tua nobis, cap. nos quidem de teſtament. & tradit *Ioan. de Camb.* in tract. de execut. vltim. volunt. part. 2. §. 1. numer. 21. & ſeqq. *Gregor. Tholoſan.* ſintagm. int. part. 5. lib. 42. num. 9. *Spin.* de teſtam. gloſ. 18. numer. 2. 18. & 29. Et ad ipſum executorem ſpectat ſupplere, declarare, atque interpretari mentem Te-
2 ſtatoris, & voluntatem exequi, & ipſius declaratio eſt omninò attendenda *Bald.* conſ. 259. lib. 4. & conſ. 468. num. 3. verſ. ſuper quo etiam executoris lib. 1. *Anchar.* conſ. 329. numer. 2. in fin. & 3. *Simon de Prat.* de Interpret. vltim. volunt. libr. 2. ſolut. 7. per tot. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 1. numer. 20. Præſertim verò quando ap-
3 paret, quod Teſtator expreſſè fidem executoris ſecutus eſt, vt in caſu præſenti, vbi teſtator iuſſit poſt ſolutionem æris alieni, & legatorum, reſiduum hæreditatis ab Eccleſia Beatæ Mariæ in Monſerrato hærede ſcripta diſtribui in pia opera bene ex quotatibus viſa, & in ſpecie declarauit, quod omnia fierent cum conſenſu, & voluntate Alberti, quia ipſe ſolus ſciebat eius mentem, & intentionem, ex quibus verbis deſumi poteſt ampliſſima auctoritas Alberto conceſſa, Ita vt ex arbitrio, & voto ipſius fuerit omnino adimplenda voluntas defuncti, dummodo rationabiliter impleretur, hoc enim important beneplacitum, iudicium, & voluntas Alberti à teſtatore 4
exigita ad tradita per *Bart.* in extrau. ag. ad reprimendum in verbo videtur num. 4. *Corn.* conſ. 92. nu. 11. & ſeqq. lib. 2. *Menoch.* de arbitr. Iud. lib. 1. q. 7. n. 2. & q. 8. num. 10. & benè in his terminis *Capr.* de executor. vltim. vol. membr. 6. num. 145. & 146 *Borgnin.* deciſ. 40. num. 12. & 13. part. 5. Imò ipſi ſat eſt dicere ſoluiſſe dicta ſcuta 200. quia ita benè ſibi vi- 5
ſum fuit, verbum enim, videtur, licet importet arbitrium boni viri, & excludat temeritatem agentis, nullam tamen imponit probationis neceſſitatem perſonæ, in quam directum eſt, nec grauat ad iuſtificandum id quod geſſit, vt bene docuit *Io. Andr.* in c. 2. n. 2. & ad med. verbo malitiæ de Iuramento calumn. quem ſequitur *Afflict.* deciſ. 91. n. 7. verſ. ſed poſito *Caſtill.* deciſ. 8. n. 3. & ſeqq. conſequenter implementum, & executio mediante ſolutione ſcutorum 200. ab Alberto perfecta, nullo modo impugnari poteſt, ſed quod ipſe declarauit haberi debet, acſi fuerit à Teſtatore declaratum iuxta tradita per 6
Capr. vbi ſupra n. 149.

Nec eſt ambigendum, quin voluntas Petri licita, & valida fuerit, quoad dictum legatum factum œconomo Eccleſiæ Sancti Petri ad Montem Aureum, pro lampade in honorem P. Angeli del Paz, & promiſſis in ſuffragium Animæ ſuæ, licet fratres Eccleſię Sancti Petri in Monte Aureo, tamquam de obſeruantia ordinis S. Franciſci, videantur incapaces omnis ſucceſſionis, & legatorum ex Conſtitutione Ni- 7
colai tertij in c. exijt §. Inſuper de verb. ſignif. in 6. & Clementis V. in Clem. exiui de Paradiſo eodem tit. & ex Sacri Concilij Tridentini diſpoſitione, quod hanc incapacitatem ſolum reſeruauit Patribus Capuccinis, & Minoribus de obſeruantia vt in ſeſſ. 25. c. 3.

Quoniam viſum fuit Dominis in propoſito caſu non applicari dictas Conſtitutiones in c. exijt, & 8
Clem. exiui, & non obſtare validitati prædicti legati, pro quarum Conſtitutionum intelligentia, cum multa inculcarentur ab Informantibus, congruum putarunt Domini aliquas firmare concluſiones.

Prima eſt concluſio, quod fratres Minoris ordinis S. Patris Franciſci tam de familia, quam reformati, ſunt capaces legatorum, quæ vnica ſolutione, ſeu prælatione adimplentur, tam in pecunia numerata, 9
quam in alijs ſpeciebus, vt puta frumenti, vini, olei, & ſtabilium, dummodo tamen duo copulatiuè concurrant; Primò quod legatum fiat modo licito, at- 10
que ipſis Fratribus iuxta eorum Conſtitutiones permiſſo, hoc eſt, vt in eorum neceſſitates conuertatur, vel nullus explicetur vſus, ſed abſolutè illis legetur, quo caſu præſumitur legatum eo modo, qui ad legati valorem neceſſarius eſt, non autem fiat modo illicito, & illis prohibito, vt puta ſi legentur bona ſtabilia ad excolendum, vel locandum, tunc enim cùm legatum capiat ſubſtantiam à modo, ſiquidem Fratres Minores ex ſe, non ſunt rei immobilis relictæ capaces, ſed ratione ſolius modi illis liciti capaces redduntur, vti legatum corruit, nec etiam æſtimatio debetur; Secundo quod legati quantitas non ſit ingens, & immoderata, quæ ſapiat theſaurizationem, ex qua violetur votiua paupertas, & videatur fieri in fraudem, hoc eſt relinqui hæreditatem ſub nomine legati, ſed modica, & ſuppetens ad ſolam neceſſitatem, & executionem offi-

ciorum ſui Ordinis, quod relinquitur arbitrio Su-
perioris attenta perſonarum, & temporum qualita-
te, & conditione locorum, atque aliis circumſtan-
tiis, Ita ad normã Regulæ Sancti Franciſci ſanxerunt
11 Summi Pontificea Nicolaus Tertius io dicto cap.
exiit, & Clemens Quintus in dicta Clementina
exiui de verborum ſignificat. & tradunt *Bart.* in
tract. minor. lib. 1. diſtinct. 1. num. 1. & ſeq. *Bald.* in
authent. ingreſſi nu. 59. C. de Sacroſ. Eccleſ. Cardin.
Zabarell. in dicta Clement. exiui §. proinde nu. 11.
& ibidem *Anchar.* num. 13. & 15. *Butr.* in cap. in
præſentia num. 35. vbi, & *Felin.* num. 52. ad fin. de
probat. *Gabr.* concluſ. 1. num. 4 de legat. *Nauar.*
conſ. 8. n. 1. & 2. de teſtamen. *Peregr.* de iur. fiſc li. 3.
tit. 14. n. 2. & concluſ. 10. & 11. *Menoch.* conſ. 1014.
num. 41. & ſeqq. vſque ad fin. *Roderic.* de regular.
tom. 2. q. 127. artic. 1. per tot. *Corduba* ſuper Regula
Sancti Franciſci cap. 6. qu. 8. ſuper ſecundo puncto
Hieronym. à Politio Capuccin. ſuper d. Reg cap. 6.
nu. 62. & 71. benè *Sanchez* ſuper decalog. lib 7. q. 26.
à num. 10. ad 19. & n. 28 Nec deficit ratio quoniam
per receptionem huiuſmodi legatorum, non proui-
detur totali neceſſitati Fratrum nec excluditur men-
13 dicitas, Ita ut precario, & oſtiatim ſibi quærere vi-
ctum non cogantur, vt præcipitur in cap 1. de relig.
domib. in 6. cap. nimis il 2. de exceſſibus Prælat. ſed
hæc legata ſunt quædam eleemoſinæ, quæ nullum
14 tribuunt dominium, proprietatem, aut poſſeſſionem,
quæ repugnant eorum ſtatui, nec tollunt, quin Fra-
tres diuinę innitantur prouidentiæ, & quemadmodũ
Fratres ſunt capaces donationis ſub modo licitu, ita
etiam legati, quod eſt quædam donatio § legitum
Inſt. de legat. *Sanchez* ſuper decalog. dicto lib. 7. c.
26. n. 10. *Sanctes Capuccinus* ſuper Regul. Sancti Fran-
ciſci c. 6. fol. 305.

Secunda eſt concluſio, quod Fratres Minores non
ſunt capacea annuorum redd tuum perpetuorum,
etiamſi illa relinquantur adiecto onere perpetuo ce-
lebrationis Miſſarum, Ita videtur decidere textus
15 in dicta Clement. exiui verſ. cumq; annui redditus
de verbor. ſignif. in 6. & idem voluit Gloſ. in cap.
quorumdam verbo Mendicantium de elect. in 6. &
in c. 1. de relig. domib. eodem lib. *Abb* in c. nimis
il 2 ſub n. 2. & ibidem *Io. Andr.* n. 2. *Anchar.* n. 2.
de exceſſ. prælat. *Gemin.* conſ. 40. num. 4. & ſeqq.
quod eſt etiam inter conſ. *Fulgoſ.* 104. *Bald.* in dicta
authent. ingreſſi num. 59 C. de Sacroſ. Eccleſ. *Bart.*
in leg legatum num. 1. ff. de capit. diminut. *Zabarell.*
in dicta Clement. exiui dicto §. cumque annuit per
tot. *Federic. de Sen.* conſ. 12. n 4 & 5. *Nauar.* conſ.
8. num. 3 & ſeq. de teſtament. *Polit. Capucc.* ſuper
Regul. Sancti Franciſci cap. 6. num. 59. vbi teſtatur
Capuccinos non admittere huiuſmodi legata *Sanctes
Theſaur. Capucc.* ſuper dicta reg. cap. 6. *Sanchez* ſu-
per decalog. d cap. 26. num. 34. quæ quidem con-
cluſio illa potiſſimum ratione ſubnititur, quia nihil
eſt, quod magis arctiſſimę paupertati minorum re-
pugnet, quam redditus annui, qui ſunt certi, & de-
terminati; ſapiunt nimiam proprietatem, atq; inter
immobilia connumerantur in dicta Clemen. exiui
§. cumque annui, & ibidem notant Doctores, &
latè in his terminis *Borel.* conſ. 17. num. 23. per quo-
rum poſſeſſionem in perpetuum prouideretur Fra-
trum neceſſitati, & penitus excluderetur mendi-
citas, vel in ea certè mentirentur quod eſt abſo-
17 num, vt ex l. ſi quis C. de cenſibus, & cenſit. lib. 11.
deducit in propoſito *Bald.* in dicta authent. ingreſ-
ſi ad num. 60. ad fin. C. de Sacroſ. Eccleſ. Si que Fra-
tres reciperent huiuſmodi annua legata, & obli-
gationes perpetuas etiam pro Miſſis, & Anniuerſariis
celebrandis, tractu temporis nedum mendicita-
tem deſererent, ſed conflatis pluribus annuis 18
redditibus, qui ſuperabundarent ad alimenta, & vitæ
ſuſtentationem apertè diteſcerent, quod eſſet ma-
gnum abſurdum eorum ſtatui repugnans vt perpen-
dit *Nauar.* dicto conſ. 8. num. 6. & *Sanctes Theſaur.
Capuccin.* ſuper Reg. S. Franciſci cap. 6. fol. 308. qui
amplius aſſerit ſuper hoc emanaſſe Conſtitutionem
Leonis Decimi prohibentem receptionẽ huiuſmodi
legatorum, & demum modus ſimilis legati, vt quotã-
nis aliquid ſoluatur, ſemper ſecundum eorum Con- 19
ſtitutionea eſt illicitus, à modo autem capere ſub-
ſtantiam legata facta minoribus dixit *Bald.* dicta au-
thent. ingreſſi num. 59. *Sanchez* ſuper decalog. d. lib.
7. c. 26. num. 8.

Et quamuis ab hac opinione, quoad anniuerſaria
perpetua relicta Minoribus in ſtipendium Miſſarum,
& diuinorum officiorum celebrandorum diſſentire 21
videatur *Silueſter* in ſum. verbo legatum il 2. ſub n.
4. verſ. 3. Petrus, quem ſeqq. *Roderic.* qq. regular.
tom 2 q 127. art 4. & *F. Thomas à Ieſu Maria Di-
ſcalceatus Carmelit.* in expoſitis reg. S. Franciſci p. 5.
c. 3 verſ poſſunt præterea, Attamen etiam quoad iſta
Anniuerſaria benè procedit ſupra firmata concluſio,
& militant præallegatæ rationes, annuuſq; redditus
ex eo quod ſit debitus intuitu Miſſarum non deſinit 22
eſſe annuus redditus, qui ſẽper Minoribus eſt inter-
dictus, & ſententiam Silueſtri atq; aliorum doctè re-
probat *Sanchez* dicto cap. 26. n. 42. contra quam re-
fert, per duo capitula generalia, Ita fuiſſe definitum,
& Capitulares ordinationes teſtatus ſe vidiſſe *Surd.*
de aliment. tit. 5. q. 4. n. 13. Addens quod in vim hu-
iuſmodi ordinationum Guardianus, vel alius Præla-
tus proteſtari debet, quod non intendit legatum ac-
ceptare, immò abſolutè repudiat, & concordat *Cor-
duba* ſuper Reg. Franciſci cap. 6. q. 11. art. 4. verſ. ſi
verò legatum.

Nec aduerſantur *Federic. de Sen.* conſil. 12. *Ab-* 23
bat. conſil. 63. lib. 2 *Zabarell.* in Clement. exiui §.
cumq; annuus de verbor. ſignific. *Menoch.* conſ. 1014.
num. 44. & alij. Quoniam *Federic.* de ſen. & *Abb.*
quorum dicto cœteri innituntur, firmant quod Fra-
tres Minores ſunt capacea annui redditus non per-
petui, ſed ad tempus, vt puta ad vitam vnius Fratris
maximè annoſi vt inquit *Abb.* Et hæc opinio Fede-
rici temperanda eſt, vt procedit ſolum, quando lega-
tum annuum continet præcationem modice, ſeu mi-
nimæ quantitatis, & eſt ad modicum tempus, quod
reputatur decennium, vel minus. Ita declarat *Abb.* 24
dicto conſ. 63. ſub num. 6. verſ. ſed ego hanc opi-
nionem ſequor *Hieronym. à Polit.* ſuper regul. San-
cti Franciſci cap. 6. numer. 68. ad fin. verſ. ego ve-
ro credo *Cordub.* ſuper dicta regul. cap. 6. quæſt. 11.
puncto 3. ad fin. vbi quod licet huiuſmodi opinio
in rigore litteræ poſſit videri contra clementi-
nam exiui, tamen in ſenſu æquitatis, non eſt con-
tra eum ſorbus in compend. priuileg. Mendi-
cant. verbo legata in ſuis annotat. verſ. modicum
autem tempus, & cum hoc temperamento opi-
nionem *Federici* de ſen. & *Abb.* videtur etiam
amplecti *Sanchez* dicto cap. 26. numer. 36. ad fin.
Immò quod Minores ſint incapacea cuiuſcunque
annui redditus etiam exigui tenet *Gemin.* conſ. 25
40. quod eſt inter conſ. *Fulgoſ.* 104. *Dec.* in cap.
in præſentia numer. 273. de probat. *Tiraquell.* in
tract. de Iudic. in reb. exig. numer. 558. verſ. quin-
quageſimo

Digitized by Google

quageſimo quinto *Queſad*.diuerſ.qq Iur.capit.22.n.
39.*Soccin*.de oblat.libel.8.n.35.& ſeqq.In quam ſen-
27 tentiam videtur etiam inclinare *Bart*.in tract.mino-
ritar. lib. 2. diſtinct.6.cap. 3. vbi monet Fratres, vt
ab huiuſmodi legatis penitus abſtineant.
Tertia eſt concluſio, quod legatum annui red-
ditus perpetui factum fratribus, ſeu potius Eccle-
28 ſiæ, & Sacriſtiæ fratrum Minorum, non ad ipſorum
victum, ſed ad certum diuini cultus vſum, vt ad fru-
mentum vel vinum neceſſaria materiæ conſecra-
tionis, oleum pro lampadibus, ornamenta Alta-
rium, calicesque omnino ſuſtinetur, vt aperte do-
cuit *Federic*. de ſen. conſ. 12. numer. 4. & ibi Ad-
dent. *Burr*. in cap. in præſentia num. 25. de probat.
Abb. conſ. 63. numer. 4 lib. 2. Card. *Zabarel*. in
Clem. exiui n. 13. vbi *Ancharan*. num.18.& 25. de
verb. ſignific *Bald*. in authent. ingreſſi numer. 59.
C. de Sacroſ. Eccleſ. *Anar*. conſ.30. nu 3. & ſeqq.
Menoch. conſ.1014. num.36.& 37. *Corduba*, in reg.
Sancti Franciſci c.6. q. 11. puncto 3. *Roderic*. qq.
regular. tom.2. q.127.art. 5. *Sanchez*, qui alios con-
gerit ſuper decalog. lib.7. cap 26. num. 42. *F. Tho-
mas à Ieſu Maria* ſuper reg. Sancti Franciſci p. 5.
c. 3. col. 3. verſ. ſed an fieri poſſit *F. Hieronym.
Polit. Capuccin*. ſuper dicta reg. c 6. num.70. Et eſt
ratio, quia legatum non concernit commoditates
Fratrum, ſed diuinum cultum, nec aduerſatur eorum
paupertati, ſiquidem cum mendicitas Fratrum Mi-
norum in eo verſetur, vt quotidiè ex pietate Chriſti
fidelium alimenta mendicent, quorum nomine ve-
niunt, ſolum corpori neceſſaria, vt eorum potus,
habitatio, veſtes leg. legatis ff. de aliment.& cib.le-
gat. leg. verbo victus ff. de verb. ſignific. vtique hu-
iuſmodi legato non infringitur, nec tollitur hæc eo-
rum mendicitas, vt pote quod, non in alimenta,
ſeu victum, & veſtitum ipſorum cedere debeat, ſed
29 in neceſſaria cultui diuino, vt benè ratiocinatur *Bart*.
in tract. minorum lib.1. num. 18. *Abb*. dicto conſ.
63. num. 2. & alij ſupra allegati, & præſertim *San-
chez* dicto cap. 26. numer. 41. & tale legatum nul-
libi reperitur prohibitum, quod non dicitur Fratri-
bus relictum, ſed ſacris ædibus, & templis, atq; aliud
eſt Eccleſia, aliud Monaſteriũ, vt per Silueſtr. in verbo
legatum il 2.n.4. *Nauar*.conſ.9 de teſtament. *Roderic*.
qq.regul. c. 127.art. 5. Ex quo male ſenſiſſe videtur
Azor. Inſtit.moral.li.12.c.25.q.15. negans ſuſtineri ſi-
mile legatũ qui reprobatur per *Sãchez* vbi ſupra n.42.
Ex quibus cõcluſionibus Domini inferebant, in ca-
ſu præſenti legatũ factum à Petro Elia eſſe validũ, &
rectè fuiſſe perſolutum ab Alberto exequutore; quo-
niam quoad ſcuta centũ pro celebratione Miſſarũ
prima cõcluſio benè applicatur circa legata, quę vni-
ca præſtatione adimplentur, quorũ Fratres Minores
30 ſunt capaces, & conferunt tradita in cap. animæ, & c.
abeuntibus 13.q.1. vbi ſacrificiorum oblatio pro de-
31 functorũ animis cõmendatur; Quo verò ad alia ſcuta
centum pro manutenenda lãpade in honoré P. An-
32 geli de Paz intrat tertia concluſio quoad legata reſ-
picientia cultum diuinum, & *Menoch*. conſ. 1014.
33 nu.37. pręciſe loquitur de ſimili legato pro lampade,
atque alij pro dicta concluſione allegati, quod Fra-
tribus legatarijs omninò debetur.
Non obſtat modo, quod hæc duo legata, alterum
nempe pro tenenda lampade accenſa, alterum pro
celebratione miſſarũ irrita ſint, & nulla, quia in hæ-
reditate non fuerunt reperta loca Montium deſti-
nata à teſtatore pro ſolutione legatorum, & conſe-
34 quenter legata videntur effecta fuiſſe caduca ad l. ſi
ſic § ſi mihi ff. de legat. 1. cum concordan.
Quoniam quoad legatum pro lampadis conſerua-
tione, Domini non dubitarunt, quin fuerit omnino 35
ſoluendum licet loca Montium fuerint reperta in
hæreditate ſiquidem teſtator 1. legauit abſolute, &
per rationem perfectã, & deinde ſeparatim manda-
uit legatum ſolui ex locis Montium, vnde loca Mon- 36
tium non dicuntur adiecta taxatiue, ſed demonſtra-
tiue, adeout licet illa non fuerint inuenta legatũ ſit
præſtandum ex reliqua hæreditate Iuxta l. quidam
teſtamentu ff. de leg. 1. & bene diſtinguendo tradit
Caſtrenſ. conſ. 338. n.3. lib.1. *Alex*. conſ. 216. nu. 3.
lib.7. *Bero*. conſ. 17.n.23.lib.1. *Simon.de Pret*.conſ.
117. n.14. *Gabr*. conſ. 205. n.9. lib.2. *Manent*. conſ.
6.n.14. & ſeqq. lib.1. *Rota* deciſ.662.n.1.p 1.diuerſ.
cum aliis, legatum enim huiuſmodi non conſiſtit in
locis Montium, ſed in præſtatione illa quantitatis in
genere, nec defici: ſubſtantia legati licet demonſtra- 37
tio, & deſignatio adiecta executioni eiuſdem ſit falſa
Bard. in dicto leg. quidam teſtamento in principio
ff de leg.1. *Bald*. in l. ſi ſic legatum §. ſi mihi vbi etiã
Iaſ. n. 1. ff. eodem *Beret*. conſ. 91. num. 4. & ſeqq.
Gabr. dicto conſ. 105. n.1.& ſeqq. licet ſecus eſſet ſi 38
eadem ratione, & vnico verborum contextu conti-
neretur legatum, & vndè vel ex quibus pecuniis de-
beat illud ſolui, & ſic appareret teſtatorem non ha-
buiſſe pro diſtinctis rem legatam, & ſolutionem, ad
quem effectum conſiderat *Caſtrenſis* vnitatem, vel
duplicitatem orationis, vt ſcitè ponderat *Laderch*.
conſ.159 per tot. tunc enim quia ſolutio dicitur ad-
iecta cauſa taxationis, & limitationis, ſi pecuniæ illæ
non reperiantur corruit legatum, vt docent præal-
leg. DD & benè per *Rot*. dec.11. nu.8. & 9. de te-
ſtamen. in antiq. Card. *Mant*. de coniect. vltim.
volunt.lib.9.tit.3.n.20. *Menoch*.conſil.1162.n.15.&
16. plenè *Laderch*. d.conſ.159. per tot. & *Modern.
Mantuan* controuerſ.forenſ.c.336. n.11. & 12.
Quo verò ad legatũ pro Miſſarum Sacrificiis in pro-
pitiationem animæ ſuæ Deo offerendis, illud etiam
eſſe debitum, quamuis locus Montis non vacabilis in
hæreditate non fuerit repertus, Domini cenſuerunt
ex coniecturata mente Teſtatoris, quam voluntatẽ
etiam tacitam, & coniecturis elicitam prædominari
verbis, & eſſe attendendã eſt certi iuris l. licet Impe- 39
rator ff de leg.1. l. cũ proponebatur ff. de leg.2. *Man-
tic*. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 3. n.2. & 10.
Honded. conſ. 69. n.7. lib.1.
Hæcque voluntas Teſtatoris, vt dictum legatũ om-
ninò præſtetur à DD. deſumebatur tum ex eo quia
idẽ Teſtator voluit hęreditatem ſuam deferri Eccle-
ſiæ S.Mariæ, niſi poſtquam fuerint ſoluta legata, quæ 40
habuit pro ſecluſis, & ſeparatis ab hęreditate, & ſine
controuerſia præſtandis, ſtantibus illis verbis, ſolu-
tis legatis, &c. reſiduum hæreditatis diſtribuatur ad
l. prædis l. O filius ff. de l. 3. *Cuman*. conſ.114. n.1.
Pariſ. conſ.74. num.61. lib. 3. & Miſſarum Sacrificia
præciſè iuſſit celebrari in Eccleſia, in qua ſepeliri
voluit, vt potè prædilecta iuxta tradita per *Abb*.
conſ. 99. ſub n. 5. par. 2. Card. *Canaler*. dec. 494. 41
n 3.& 4. ſignum patens enixæ voluntatis ipſius circa
legati præſtationem, Tum etiam quia cum idem Te-
ſtator haberet pecunias ſuper Bancho deſtinatas em-
ptioni locorum Montium, quod facto declararunt
executores erogando ſtatim huiuſmodi pecunias in
dictam emptionem, ſtante hac deſtinatione emptio
habenda fuit pro facta ad tradita per *Bocc*. conſ.60.
n.32. *Sard*. conſ.195. n 2. & 3. & conſ.259. n.4. Quę
certiora etiam euadere videbantur attenta amplī-

ſima facultate Alberti executoris, bona fide, atque
obligatione eiuſdem, & fauore cauſę pię, & animę
defuncti, in cuius fauorem in dubio exequutor arbi-
43 trari tenebatur, vt tradit Capra de executor. vltim.
volunt. memb. 6. n. 146.

Quoad ſecundam partitam, de qua in dubio, nempè
ſcut. 197. ſolut pro impreſſione libri Frater Augeli del
Paz habendam eſſe illius rationem Domini etiam
44 reſponderunt, quoniam sperta eſt Teſtatoris volun-
tas, quam pro lege ſeruandam eſſe decernit lex om-
nium vetuſtiſſima, & quæ primo Romanis conſtituit
Rempublicam, nempè duodecim Tabularum, vt in-
quit Iuſtinianus in Nouella de nupt. Et iuſtè pro hu-
iuſmodi impreſſione ſoluta fuerunt dicta ſcuta R. P.
Fratri Lucæ de Obſeruantia, qui ex præcepto Teſta-
toris dictæ impreſſioni præeſſe debebat, neque id
repugnat ſtatui mendicitatis, cum in ipſius vſum
conuerti non debeant, ſed vt typis mandentur ope-
ra dicti Frater Angeli del Paz, nec ſimile legatum
45 eſt illi interdictum, quemadmodum, nec prohi. ita
ſunt minoribus legata pro emendis libris, & pro
ſtudio, etiamſi legentur annui redditus, quoniam
non pro eorum alimentis deſeruiunt, ſed pro lit-
teris addiſcendis iuxta Gloſ. in Clem. dudum verbo
indirectè de ſepultur. *Menoch.* conſ. 1014. num. 38.
Sanch. ſuper decalog. de lib. 7. cap. 26. n. 45.

Incongrua autem viſa fuit prætenſio Syndici S.
Mariæ de Monſerrato, quod nempè Albertus exe-
quutor deberet exigere à P. F. Luca fideiuſſionem
de reſtituendo dicta ſcuta poſtquam libri fuerint
impreſſi, Tum quia cum Teſtator nullam requiſi-
46 uerit ſatiſdationem, nec illam exequutor teneba-
tur requirere, vt eſt textus in l. liberto §. largius ff.
de l. annuis, & concordat l. firmo §. 1. ff. quando dies
l. ced. Tum quia cum P. F. Lucas tamquam Minor
47 de Obſeruantia Ordinis S. Franciſci, ſit incapax cu-
iuſcumque iuris, & obligationis ciuilis, vtique non
poterat interuenire fideiuſſ. ad l. fideiuſſor §. fide-
iuſſor ff. de fideiuſſor. cap. penult. eodem tit. & ſic
prorſus inutilis fuiſſet huiuſmodi petitio; Tum de-
mum quia cum Albertus haberet notam mentem
defuncti, vt idem Teſtator expreſſè confeſſus eſt,
omiſſa ſatiſdationis exactio ab Alberto de vo-
luntate Teſtatoris omiſſa cenſeri debet, & in om-
nem caſum dicti libri remanent pro cautione dicta-
48 rum pecuniarum; inſigniſque integritas, & fides P. F.
Lucæ locupletiſſimi fideiuſſoris loco fuit meritò
apud Albertum.

Quoad tertiam partitam, nempè ſcuta 18 impen-
ſa pro excitando lapide in Valetudinario ex pecu-
niis hæreditariis conſtructo pro recipiendis infirmis
in memoriã ipſius Petri Teſtatoris, æquum eſſe Do-
mini exiſtimarunt, vt de illa etiam ratio habeatur;
quoniam operi publico inſcribi nomen eius, cuius
pecunija id opus factũ eſt licere ſcripſit *Marcellus* l. C.
in l. opus nouum ff. de oper. publ. & Paulus in l. 2.
ff. eodem tit. inquit, Qui liberatione non neceſſitate
debiti redditus ſuos ad opera publica perficienda cõ-
49 ceſſit, munificentię ſuæ fructũ de inſcriptione nomi-
50 nis ſui operibus, ſi quis fecerit capere per inuidiã non
prohibetur, & Imperator valens pariter in leg. legatã
ff. de adminiſtr. rer. ad Ciuit. pertin. reſcripſit, munifi-
centiam eius, qui legauit municipio eſſe inſcriptione
notandam *Alphan.* in l. 1. n. 120. ff. ſi cert. pet. *Pont.* de
poteſt. proreg. rit. de diuerſ. proceſſ. rubr. de inſigni-
bus, & arm. n. 5. *Caput.* de regim. Reipub. in rubr. nu.
45. *Chaſſan* in Catalog. glor. mund. part. 1. conſiderat.
51 38. concluſ. 13. Et huiuſmodi inſcriptiones, dummo-
do nil contineant, quod à veritate alienum ſit, appro-
bauit etiam Rota in Abulen. Iuriſpatronatus 16.
Iunij 1618. coram Reuerendiſſ. Dom. meo *Decano*, &
eo magis in præſenti caſu inſcriptio eſt admittenda,
quia ex voluntate Officialium Eccleſiæ S. Mariæ de
Monſerrato ædificium prædictum pro recipiendis
Infirmis fuit perfectum, & D. Albert executor benè
conſcius voluntatis defuncti, ſub hac conditione cõ-
ſenſit prædicto ædificio, vndè qualitas inſcriptio-
nis non videtur poſſe reijci, cum actus ſit approba-
tione indiuiduus, nec debet fieri voluntatis diuiſio
ad l. cum in cauſa ff. de verbor. oblig. leg. in hoc
Iudicio ff. famil. erciſcund. DD. in l. ſtipulationes
non diuiduntur ff. de verb. oblig. *Cranett* conſ. 170. n. 6.
Card. *Seraph.* deciſ. 540. n. 5.

Et ita vtraque parte informãte reſolutum fuit, &c.

Ancomitana Dotium, ſeu alimentorum.

Veneris 19. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Fructus dotis debentur ob moram Taxari modera-
te debent: Et vt totum rigoroſum non eſt atten-
dendum, Parentum conſenſus in matrimonio fi-
liorum quando neceſſarius ſit.

SVMMARIVM.

1 *Fructus dotis debentur à die mora vero ſubſtinenti onera matrimonij.*

2 *Taxantur pro conſuetudine vt ſtatutis locorum.*

3 *Non debent excedere ſeptem cum dimedio, & ſi aliter aut taxati à ſtatuto non attenditur taxatio.*

4 *Attenditurque Iudicis arbitrium.*

5 *Fallit quando inuito patre filia nupſit.*

6 *Filia poſt 25. annũ poteſt nubere inuito patre, & ſunt ei debiti fructus dotis, ex ipſa dos n. 7.*

8 *Secus ſi nupſit indigno.*

9 *Filius de iure ciuili non poteſt nubere inuito patre.*

10 *Et de iure canonico antiquo contra n. 11. 12.*

12 *Tenentur filij petere, ſed non ſequi conſilium patris in matrimonio.*

14 *Filia poſt 25. annum nubens indigno, vel in ſuum corpus peccans non poteſt exheredari à patre.*

15 *Pater nubilem filiam dotare tenetur.*

16 *Fructus taxantur ad rationem quinque pro centenario quando dos eſt ſtabilis, ſecus ſi in pecunia 17.*

18 *Dos ſtatuenda eſt ex qualitate perſonarum, & aliis circunſtantiis attentis.*

19 *Dos ſcutorum 3000. non eſt exceſſiua.*

20 *Fructus dotis non debentur viduæ, & ſi filios habeat.*

21 *Mortua vxore filij ſuperſtites non dicuntur onus amplius ſtatuere matrimonij.*

22 *Pater in alia mentis non tenetur niſi in quantum facere poteſt, & non in plus.*

23 *Prima charitas incipit à ſe ipſe.*

24 *Alimentorum taxatio eſt Iudicis arbitraria.*

25 *Media Via eſt eligenda.*

Deciſio CCCCLVII.

PRotralitente Thoma Paueſio Cleoſam, & Paulu-
tiam filias, quæ iam ad vigintiquinque annorum
ætatem peruenerant matrimonio collocare, & ſe-
cundum vires ſuæ ſubſtantiæ dotem tradere recu-
ſante, ipſemet filiæ ope, & conſilio ſuorum proxi-
miorum duobus fratribus paris conditionis nupſe-
runt imploratoque Iudicis officio, cum Paueſius
paternum dotandi munus exequi ſæpius requiſitus
negligeret, obtinuerunt eumdem condemnari
ad ſoluendum cuilibet filiarum pro dote ſcuta
1200. cum ſupplemento poſt mortem Patris
vſque,

Digitized by Google

vſque, ad ſcuta 3000. pro qualibet computata, dote
materna, pro alimentis teneri ſoluere fructus dictæ
dotis ad rationem ſeptem cum dimidio pro centena-
rio, A qua ſententia poſtmodum ad A.C. confirma-
ta, per Paueſium interpoſita appellatione, & aſſigna-
tura mihi cauſa commiſſa cum clauſula ſubminiſtra-
tis eiſdem coniugibus alimentis arbitrio Rotæ, Ho-
die propoſui dubium, An intrat arbitrium, & ad
quam ſummam in qua diſputatione cum Paueſius
contenderet nedum non teneri ad ſolutionem di-
ctorum fructuum dotis pro alimentis filiarum
nuptarum, ſed immo ſibi tanquam prorſus inopi
alimenta eſſe ſubminiſtranda, Domini in hanc de-
uenerunt ſententiam, quod intret arbitrium pro
fructibus dotalibus ad rationem ſcutorum ſeptem
cum dimidio pro centenario reſeruatis tamen quin-
decim ſcutis menſtruis pro alimentis Thomæ Pa-
tris.

Fundamentum prioris partis reſolutionis fuit, quia
regulariter ſtante mora debentia ſoluere dotem, &
marito onera matrimonij ſuſtinente ipſius dotis fru-
1 ctus debentur à die incurſæ moræ, & ex ciuilis, &
Canonici Iuris diſpoſitione per text. in l. Inſulam §.
vſuras ff. ſolut. matr. & cap. ſalobriter de vſur. *Bart.*
in leg. atqui natura §. non tantum n. 1. de negoc. geſt.
Bald. in leg. pro oneribus num. 1. & ſeq. C. de iur.
dot. *Alex.* conſ. 74. n. 1. & ſeqq. lib. 5. latè *Surd.* de
aliment. tit. 1. quæſt. 42. num. 1. *Gratian.* dec. *March.*
126 n. 1. *Gnurb.* qui innumeros congerit deciſ. 72. n. 1.
Caſtill. quotid. controuerſ. p. 3. c. 23. per tot. & fuit di-
ctum in Romana fructuum dotis 12. Maij 1625. co-
ram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*; In taxan-
da autem huiuſmodi alimentorum ſeu fructuum
2 quantitate, quamuis regulariter ſint attendenda ſta-
tuta, ſeu conſuetudo loci *Bald.* in leg. fin. §. præterea
C. de iur. dot. *Alex.* conſil. 31. numer. 7. lib. 6. *Ruin.*
conſil. 224. n. 14 libr. 1. *Aym.* conſil. 189 n. 10. *Surd.* de
aliment. dicta quæſt 42. num. 27. & fuit dictum in In-
teramnen. legati 16. Februarij 1577. coram *Gypſio*, &
apud Cardinal. *Seraphin.* dec. 406. n. 3. & dec. 475. n.
2. part. 1. & dec. 574. n. 2. part. 2. recent. Attamen in
caſu præſenti cum ſtatuto Anconitano fructus dotis
taxentur ad ſcuta decem pro centenario Domini
cenſuerunt moderando huiuſmodi exceſſum ſtatuti
3 taxandos eſſe ad rationem ſeptem cum dimidio
prout alias Rota taxauit ad ſeira lex, vt in recent. dec.
570 nu. 1. p. 2. & in ſenatu Neapolitano huiuſmodi
fructus conſueuiſſe taxari ad rationem octo pro cen-
tenario e ſtatur *Grammat.* deciſ. 103. num. 98. & 101.
prout de ſtylo Tribunalium Hiſpaniæ idem refert
Marc Salon. conſil. 4 numer. 18. & de Rota Floren-
tina *Magon.* deciſ. 83. numero 3. & de Senatu Pe-
demontano *Theſaur.* dec. 43. vbi quod in hoc pluri-
mum verſatur arbitrium Iudicis, ac demum de Cu-
4 ria Ciuitatis Anconæ *Gratian.* diſcept. forenſ. c. 726.
n. 14.

Non obſtat, quod cum prædictæ filiæ matrimo-
nium contraxerint, inuito Patre contra text. In cap.
5 aliter 38 quæſt. 5. vbi Euariſtus Papa ſtatuit pro
nupta non haberi Puellam, quam Pater non
deſponſet, & idem ſtatuit *Leo* Papa eadem diſtinct.
3. quæſt. 5. & in cap. qualis quibus conuenit dictum
Sancti Ambroſij relatum in c. honoratur 32. quæſt. 2.
non eſſe virginalis pudoris maritum eligere, ſed iu-
dicium Parentum expectare propterea idem Pater
ob hanc iniuriam ſibi illatam non teneatur dotare,
nec dotis alimenta præſtare.

Quoniam immo etiam ſi filia ſine Patris conſenſu,
quin & ipſo contradicente nupſerit tam antè quam
poſt vigeſimum quintum ætatis annum neque dotem
vllam promiſerit, nihilominus Pater tenetur eam
dotare, quia dum filia matrimonium contrahit cum
viro digno, & pars conditionis rem ad quam tene- 6
batur Pater, vtiliter gerit, & munus illius exequi-
tur.

Nec quidquam mali facere, aut Parenti vllam in-
iuriam inferre dicitur, cum faciat iure permittente,
& poteſtate ſibi à lege conceſſa citatur ad l. 5. ff. de
iniur. Ideoque non meretur pœnam amiſſionis dotis
per quam, & libertas matrimonij aliquo modo in-
fringeretur, ſed omninò ipſe Pater ad traditionem
dotis eſt compellendus, Ita docet *Abbas* in cap. San- 7
ctæ Mariæ in repet. num. 20. de conſtit. *Alex.* conſ.
7. num. 10. l. 2. *Couar.* de ſponſal. part. 2. cap. 3. §. 8. nu.
7. *Menoch.* præſumpt. 189. nu. 61. 72. & ſeqq. *Molin.*
de primog. lib. 2. cap. 16. num. 6. & 7. *Surd.* de aliment.
tit. 1. quæſt. 6. num 17. *Sanch.* de matrim. lib 4 diſput.
26. numero 16. & 17. Quidquid ſit quando filia
nupſit indigno, quo caſu non leuis eſt inter Docto- 8
res controuerſia, quam in præſenti caſu non videtur
opus ingredi.

Et quamuis de Iure ciuili compertum ſit, matri-
monium filiæ familias ſine conſenſu Patris, in cuius
poteſtate eſt, irritum eſſe, vt §. maſculi, Inſtit. de 9
nupt. §. in ſponſalib. ff. de ſponſal l. 2. ff. de rit. nupt.
l. 2 C. de nupt. l. Paulus, ff. de ſtat. hom. & latè diſſe-
rit *Gregor. Tholoſ.* ſyntagm. iur. par. 1. lib. 9. cap. 3. n. 7.
& ſeqq Atque etiam controuerſia ſit, an de Iure ve-
teri Eccleſiaſtico matrimonium filiisfamilias ſine
Parentum conſenſu fuerit irritum, & irritum fuiſſe 10
ex prealiegato *Euariſti* decreto ex *Tertulliani*, *Baſilij*,
Ambroſij, aliorumque Patrum teſtimoniis, & aliis
luculenter defendit *Pontius* de matrim. lib. 1. c. 1. § 1.
& 2. per totum. Attamen quod immò etiam primis
Eccleſiæ temporibus matrimonia contracta à filiis
familias ſine Patris conſenſu valida fuerint tuetur,
Couarr. de matr. par. 2 c. 3 § 8. n. 1. Cardin. *Bellarmi.* in 11
controuerſ de matr. lib. 1. cap. 20. & *Sanchez* de ma-
trim. lib 4. diſp. 22. numer. 3. aſſerunt que dict. Cano-
nem *Euariſti*, & Sanctos illos Patres exigentes, con-
ſenſum Parentum intelligendos eſſe de honeſtate;
non autem de neceſſitate; & appoſitè obſeruauit
Magiſtr. Sent. ſup. 4. diſtinct. 28. §. præmiſſæ autem
ſententiæ docens conſenſum Parentum eſſe de per-
tinentibus ad decorem, & honeſtatem, non autem
ad ſubſtantiam matrimonij, & in hunc ſenſum in-
telligendum eſſe decretalem *Euariſti* Papæ. Atque
hodie indubitatum eſt de Iure canonico, in cap. ſuf-
ficiat 32. quæſt. 2. c. tuæ Fraternitatis, de ſponſal. c.
cum cauſa, de raptoribus, & demum ex Concilij
Tridentini diſpoſitione ſeſſ. 24. cap. vnico; de refor-
mat. matrimon. matrimonium à filiis contractum
non expectato Parentum conſenſu valere, & conſe- 12
quenter dotem deberi, filij autem, filiæue tenentur
quidem ſub culpa lethali conſilium parentum circa
matrimonium petere, niſi aliter iuſta cauſa ſuaſerit,
ex quo ipſis ſæpè ob ætatis, vel ſexus imbecillitatem,
& cupidorum iuuenum illecebris contra propria
commoda laborantibus conſulendum eſt, prout in
caſu præſenti petierunt filij, ex teſtibus datis in Sum-
mario num. 8. Sed non tenentur filij illud conſilium
ſequi ne libertas matrimonij impediatur, vt latè cō- 13
probat *Menoch.* conſ. 69. num. 19. & ſeqq. *Gutier.*
Canon. qq cap. 20. num. 3. lib. 1. *Rom. iun.* conſ. 133. n.
49. & ex Theolog D. *Thom* in 2. 2. quæſt. 104. art. 5.
in corpore, *Ledeſma* 2. par. 4. q. 49. art. 6. & alios cu-

mulat *Sanchez* de matrim.lib.4.diſput. 22. num.3.&
diſput. 25. num.2. Immò etiam attenta Iuris ciuilis
diſpoſitione, Patrem differentem filias marito copu-
lare poſt expletam ętatem vigintiquinque annorum,
prout expleuerant filiæ, de quibus agitur, ſi nubant
indigno in corpus ſuum peccent, culpæ reum eſſe,
nec filias exhęredari poſſe, aut dotem denegari etiam
14 de ipſo Iure ciuili conſtat ex auth. ſed ſi poſt, C. de
inoff.teſtam.& §.illud quoque, auth.vt cum, de ap-
pellat. cognoſcitur, & obſeruat *Sanch.* dicto lib. 4.
diſput. 14.num. 2. & 3 & *Tiraquell.* de legib.Con-
nub. in l.6. num. 39. atque eumdem Patrem Iudicis
auctoritate compellendum eſſe filiam nubilis ætatis
15 nuptui tradere, ac dotem conſtituere, habetur ex l.
qui liberos, ff de rit. nupt. l. vlt.C.de dot. promiſſ.
eſtque Doctorum communis ſententia, vt refert *Go-
mez* ad l.Taur.5n.n.21.*Molin.* de iuſt. & iur. diſput.
414.n. 1.*Giurb.* ad conſuetud.Meſſan.par. 1. c.3.gloſ.
2.num.3.

Minus obſtat, quod cum dos fuit promiſſa, ſeu de-
creta in ſtabilibus vtique fructus ſint taxandi ad ra-
16 tionem redditnum ſtabilium, quorum taxatio fieri
ſolet ad rationem quinque pro centenario, §. quia
verò, auth. de non alien. Gloſſ. communiter rece-
pta in authent. perpetua, C. de ſacroſ.Eccleſ. *Hon-
ded.* conſ.30.numer.2n.lib. 1. Quoniam reſponſum
fuit dotem fuiſſe promiſſam in pecunia, & deindè
conuentum, vt quatenus traderetur in Stabilibus
eandem Maritus teneretur aſſecurare ſuper propriis
17 bonis, vnde apparet bona ſtabilia non eſſe in obli-
gatione, nec in ſolutione, nec ſtare cauſa taxationis,
& ſic dici non poteſt dotem conſiſtere in ſtabilibus,
iuxta Theoricam in l.iuter ſtipulantem, §.Sacram,n.
6.ff.de verbor.oblig & in l.Lucius, num.3.ff.de alim.
& cib.leg. *Felin.* in c.ſuper litteris, n 4 de reſcriptis,
Bero. conſ.17.num.23.lib.1.*Roland.* conſ.64. num.8.
lib.4.*Rota* dec.42.num.1.par.1.recent.& fuit dictum
in Anconitana reſtitutionis Dotis 8. Februar. 1627.
coram bo.mem *Remboldo*, & conſequenter taxatio-
nem fructuum metiri non debemus à redditibus
ſtabilium.

Nec ſubſiſtit, quod dos aſſignata filiabus ſit exceſ-
ſiua, quoniam cum dotis congruitas ſit metienda
ex conſuetudine regiorum, ſolito familiarum, ſtatu
18 patrimonij, numero Puellarum dotandarum, & filio-
rum maſculorum, nobilitate virorum cum quibus
matrimonium initur, vt monent *Alex.* conſ.7.n 2.&
4 lib.2.*Ruin.* conſ.60.num. 1.lib. 3. *Menoch.* conſil.
147.nu.43.& ſeqq.*Gabr.* conſ 10.n.57.li.2. *Honded.*
conſ.10.num.31.lib.1. & plenè fuit dictum in Bono-
nien. Legati de Mareſcottis 15. Ianuar. & 14. Iunij
1627.coram me; In propoſito caſu viſum fuit nullum
19 adeſſe exceſſum, quia dos in ſumma ſcutorum 300.
tradita fuit ipſi Thomæ Paueſio, & tamen in dies
dotes ſemper augentur potius quam diminuantur,
prout atteſtatur *Theſaur.* dec.192.num.6. *Menoch.*
de arbitr.Iud.caſ.149.num.39.*Gratian.* dec.29.n.37.
& in præallegata Bononien.de Mareſcottis coram
me, & nulli extant filij maſculi, & iſtæ duæ fœminæ
ſolum ſunt dotandæ, nupſerunt viris nobilibus, vt
probant Teſtes in Summario numer.4.ex quibus ſe-
quitur congruam omninò dicendam eſſe dictam do-
tem, iuxta præallegatos Doctores, & in dicta Bo-
nonien.Legati de Mareſcottis coram me fuit conſi-
deratum.

Verum tamen obſeruandum eſſe Domini dixerunt
hanc obligationem Patris ad ſoluendum ſcuta ſe-
ptem cum dimidia pro quolibet centenario ratio-
ne alimentorum, ſeu fructuum dotis procedere
ſolum reſpectu Pauluciæ, quæ viuit in matrimonio,
ſecus autem reſpectu Cleophæ poſt cuius obitum
non debetur marito vllum intereſſe ratione dotis
non ſolutæ, quia cum huiuſmodi intereſſe promiſ-
ſum ſit ob æquitatem correſpectiuam ad onera ma- 20
trimonij, quæ ſolum conſiderantur reſpectu alimen-
tationis vxoris, qua mortua ceſſat tale onus, nec ideò
interuſurium concedi debet etiam extantibus filiis,
vt tradunt communiter Doctores, & præſertim
Hoſtienſ in cap. ſalubriter, num. 7. *Ancharan.* num.
2.*Zabarell.* num.2 *Anan.*.num.7.de vſur.*Gabr.* conſ.
20.num. 88. vbi de communi teſtatur lib. 2. *Peregr.*
conſ 9.num 14.& conſ.88.num.4 & ſeqq.lib.2.*Gra-
tian.* diſcept forenſ.cap.427.per tot.plenè *Bellon.iun.*
conſ.64.num.4 & ſeqq. *Rota* apud Cardin. *Canaler.*
dec. 292.num.1. & in Bononien. dotis 4.Iunij 1597.
coram bo.me.Cardin.*Pamphilio*, & 14. Maij 1600.
coram bo.mem.Card. *Lancellotto*, quas maturè diſ-
cuſſo articulo ſequuta fuit *Rota* in Romana fructuum
dotis 12.Maij 1625 coram Reuerendiſſimo Domi-
no meo *Decano*, nec enim dici poteſt ſupereſſe one-
ra matrimonij propter liberos ſuperſtites, qui inter
ea connumerantur, quia mortua vxore liberi non
dicuntur amplius onera matrimonij quod non ex-
tat, ſed onera Patris, qui eos tenetur alere, l.vnica, 21
§.ſileat, C.de rei vxor.act.l.vlt.§.ipſum autem, C. de
bon.quælib.& benè ratiocinatur *Bellon.iun.* conſ.64.
num.8. & 9. Et propterea in caſu iſto quoad Cleo-
pham defunctam extantibus liberis dicendum eſt
Pauesium Patrem teneri ſolummodo ad ſolutionem
dotis, & ad fructus decurſos ante filiæ obitum, non
autem ad fructus decurſos poſt mortem dictæ Cleo-
phæ, & impoſterum decurrendos.

Fundamentum autem poſterioris partis reſolutio-
nis, quod ſcilicet reſeruanda ſint ſcuta 15. menſtrua
pro alimentis Thomæ Paueſio illud fuit, quia Pater
non tenetur ad præſtationem alimentorum niſi in
quantum facere poteſt, & quatenus ſibi ſupereſt de-
ductis propriis alimentis ita definitur in l. penulti- 22
ma, ff.de liber.agnoſc *Bart.* in auth reſque nu.4. C.
comm deleg. *Afflict* deciſ.190 num 9 *Benint.*, deciſ.
89.numero 4 plenè *Surd.* de alim. tit.7.quæſt. 8. per
tot.& conſ.420.num.5.*Rota* apud S.me. Gregorium
XV.dec 444.num.11 prima enim, & ordinata cha-
ritas incipit à ſeipſo, l præſes, C.de ſeruit. c ſi non 23
licet, 23.quæſt 5.c. dilecto, de præbend. & quilibet
magis tenetur prouidere ſibi, quam aliis, l.ſi quis li-
beris, § ſiu ff.de liber.agnoſcend. & latius ratiocina-
tur *Surd.* dict quæſt 8. per tot Quapropter æquum
eſſe Domini cenſuerunt, vt antequam ſoluantur
fructus dotis ſeù alimenta filiabus deducantur ali-
menta pro ipſo Patre & habita ratione Patrimonij,
qualitatis, & conditionis perſonæ conſuetudinis
regionis, anguſtiæ temporum, decreuerunt illa de-
beri in ſcutis quindecim pro quolibet menſe, regu-
lariter enim alimentorum taxatio relinquitur arbi-
trio Iudicis, qui prædictas circumſtantias ſedulo
perpendat, l.2.ff.vbi pupill educar. deb. *Bart.* in l. 24
penult.ff.de alimen.& cibar.leg. *Alex* conſ.72.nu.7.
lib.5.*Gozad.* conſ.95.num 4.*Aym.* conſ.189 num.10.
Menoch. de arbitr.Iud.caſ 169.per tot. *Siluest. Aldo-
brand.* conſ.31.num.8 lib.1 *Benintend.* dec.43.nu.2.
Rota apud Cardin *Mantic.* dec.331. nu 7. vſque ad
fin.eoque facilius hoc pacto arbitrium Domini in-
terpoſuerunt ſtante conflictu probantium, quæ hinc
indè circa diuitias, & paupertatem Thomæ dedu-
cebantur: Vnde hanc mediam viam eligere circa ra-
xationem

xationem alimentorum congruum viſum fuit ad l. Titius, ff. ad Trebell *Dec.* conſ. 176. n. 6. *Theſaur.* dec. 189. n. 1. & ſeqq *Rot.* deciſ. 479. num. 4 in fine par. 2. recent. & in Nepeſina Tutelæ 18. Februarij præteriti coram me.

Et ita &c.

Colonien. Monaſterij.
Veneris 26. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Paritio iudicati requirit actus poſitiuos omnium rerum contentarum in ſententia, & de modo faciendi huiuſmodi reſtitutionem.

SVMMARIVM.

1 *Paritio vt legitimè facta cenſeatur, requirit actus poſitiuos reſtitutionis.*
2 *Nec præbet excuſationem allegare impedimenta, niſi probentur citra culpam accidiſſe, quia præſumuntur ex culpa debentis parere eueniſſe.*
3 *Non fit legitima paritio ex ſolo inſtrumento dimiſſionis poſſeſſionis, niſi omne impedimentum remoueatur, & nu 6.*
4 *Sequeſtrum factum ex cauſa cuſtodiæ non priuat quē ſua poſſeſſione.*
5 *Et propterea non excuſat à dimiſſione poſſeſſionis, & n. 7.*
8 *Teſtes ex defectu iuramenti legitimè non præſtiti, aut iuriſdictionis examinantis non probant.*
9 *Fructuum (quando requiritur liquidatio) non facta reſtitutione excuſatur, qui parere tenetur à nonparitione, & eorum reſtitutione.*
10 *Debet fieri tamen oblatio reſtituendi facta liquidatione, & præfixo termino ad liquidandum, & n. 12.*
11 *Paritio facta non dicitur, donec integra fiat etiam quoad acceſſoria.*

Deciſio CCCCLVIII.

POſtquam præmiſſis quampluribus deciſionibus coram R. P. D. meo *Vbaldo* à Rota conceſſum fuit mandatum de manutenendo Canonicis Regularibus in poſſeſſione Monaſterij Beatæ Mariæ ſiti in Oppido Noueſij, & eius bonorum, & lata etiam declaratoria contra Archiconfraternitatem Sanctæ Crucis Colonien. ob non paritionem mandati Rotalis; Informantes in hac cauſa pro dicta Archiconfraternitate prætendebant inchoare diſputationem ſuper negotio principali iuſtificationis Breuis S. mem. Gregorij XV. Verum placuit anteà diſcutere, an conſtet de ſufficienti paritione mandati Rotalis, ſuper quo hodie propoſito dubio, Reſponderunt Domini non conſtare de paritione.

Verſamur enim in caſu, in quo mandatum Rotale, cui parendum eſt explicitè continet præceptum poſitiuum reſtituendi Canonicis Regularibus Eccleſiam, & Monaſterium B. Mariæ Virginis in Oppido Noueſij eiſdem ablata, necnon omnia mobilia, & immobilia, & fructus perceptos, quod præceptum adimpleri non poteſt niſi mediante actu poſitiuo reſtitutionis realis omnium ablatorum tam in proprietate, quam in fructibus, & propterea cum Archiconfraternitas non docuerit de adimplemento
prædicto per actus poſitiuos, non dicitur paruiſſe,
iuxta tradita per Cardin. *Serap* dec. 1613. num. 3. &
deciſ 478. par. 2. recent. & plenè in Leodien. Cano- 1
nicatus Sancti Pauli 8. Aprilis 1622. coram me; Quinimò viſum fuit Dominis conſtare de poſitiua contumacia Archiconfraternitatis, quia Canonici Regulares à militibus armatis impediti fuerunt quominus Eccleſiam prædictam, & Monaſterium, ad quorū poſſeſſionem erant reſtituendi ingrederentur, vt ex Epiſtolis datis in Summario numero 7. quæ quidem impedimenta præſumuntur præſtita ad inſtantiam
Archiconfraternitatis, cuius principaliter intererant 2
quemadmodum ſolet dici de recurſibus ad Iudices laicos n. conſtituitis il primo de teſtib. Card. *Seraph.* deciſ. 1091. & fuit dictum in Vicentina Cantoriæ 4. Iulij 1603. coram *Lutio*, & in Burgen. Abbatiæ de Salas 20. Nouembris 1613. coram bo. mem. *Vbaldo.*

Non obſtat, quod cum Archiconfraternitas ipſa non poſſideret dictam Eccleſiam, & Monaſterium, atque eius bona, ſed bona detinerentur à ſequeſtratario, Eccleſia verò à fratribus Minoribus de Obſeruantia, vtque ſufficienter poſitum fuerit mandato Rotali, dum ipſa Archiconfraternitas patientiam
præſtitit, ſequeſtratarius verò, & vna cum eo eadem 3
Archiconfraternitas per publicum Inſtrumentum declarauit ſe dimittere quamcumque poſſeſſionem, & permittere, vt eam ingrederentur Canonici, vt in Summario Archiconfraternitatis numer. 4 & fratres minores receſſerunt à dicto Monaſterio dicto Summario num. 5 Ipſique Canonici Regulares immiſſi fuerunt in poſſeſſione, vt ex Inſtrumento Summario n. 6.

Quoniam reſponſum fuit dictum Inſtrumentum declarationis poſſeſſionis dimiſſæ non ſuffragari, ſiquidem reſpectu reſtitutionis bonorum mobilium, quæ conſtat fuiſſe capta in executione Breuis S. mem. Gregorij XV. & inuentariata, vt in Summario pro Canonicis n 4. necnon reſpectu fructuum à ſequeſtratario perceptorum in ſumma notabilis valoris, vt ex ipſius confeſſione in Summario n. 5. non ſatis fuit patientia, & verbalis declaratio, ſeu oblatio, ſed requirebatur realis, & actualis traditio, & ad paritionem in his neceſſariis erant actus poſitiui, ex quorum omiſſione reſultat contumacia, & inobedientia; Nec excuſari poteſt Archiconfraternitas ſub prætextu quod cum non poſſederit bona, nec fructus perceperit, conſequenter nec ad vllam poſitiuam illorum reſtitutionem teneri potuerit; Quoniam cum per multos annos ipſa Archiconfraternitas litem acerrimè ſuſtinuerit, & adhuc ſuſtineat, & de ipſius intereſſe agatur, cum dicta bona in executione Breuis S. mem. Gregorij XV. fuerint illi applicata, & ſequeſtrum fuerit appoſitum cauſa cuſtodię, quod poſſidentem non priuat poſſeſſione *Sarnen.* in reg. de Annal. qu. 46. num. 4. *Rota* dec. 516 nu. 2. par. 1.
recent. & apud *Card. Mant.* dec. 252. numer 6. Ex his 4
ſaltem ſimul iunctis ſequitur, vel quod reuera ipſam Archiconfraternitatem dicta bona poſſediſſe præſumendum ſit, & iuxta dec. *Veral.* 369. par. 2. vel ſaltem quod ſequeſtratarius fictè, & ad fauorem ipſius Archiconfraternitatis poſſederit, adeout partibus ſuis non ſatisfecerit Archiconfraternitas, dum non apparet re vera adhibuiſſe omnem diligentiam, & conatum, vt dicta bona cum fructibus reſtituerentur remouendo quodcumque impedimentum, & Canonicos in actualem poſſeſſionem immittendo, prout
requirebatur ex traditis per *Rotam* dec. 104. num. 3. 5

Par. 1. dioerſ. Et dubitari poteſt Archiconfraterni-a-
tem vnacum ſequeſtratario colluſiſſe, & artificioſis
verborum oblationibus ſub ſpecie obſtinatæ patien-
tiæ propriam tegere voluiſſe contumaciam, & om-
nino paritionem neglexiſſe, *Put.* dec. 144. num. 1. lib.
1. in correct. Et ita in ſimili arguebat *Rota* in Gerun-
den. Iuriſdictionis, & plumborum 5. Decembris
1619 coram me: Præſertim quia poſt iactatas illas
oblationes apparet, quod ſequeſtratarius requiſitus
pro dicta fructuum reſtitutione, apertè hanc tenuit
reſpondens ſe inhærere declarationibus verbalibus
circà factis, vt in Summario pro Canonicis nume-
ro 6.

Quod autem fratres minores receſſerint à Mo-
naſterio nihil releuat, dum Canonici regulares, iux-
ta tenorem mãdati Rotalis non fuerunt ad eiuſdem
Monaſterij poſſeſſionem reſtituti, & conſtat de
euidenti defectu paritionis circa reſtitutionem
bonorum mobilium, & fructuum, vt ſupra dictum
fuit.

Nullatenus autem ſubſiſtit, quod ipſi Canonici
modò ex ſtant in poſſeſſione Monaſterij, quia In-
ſtrumentum datum in Summario n. 3. continet ſim-
6 plicem depoſitionem teſtium, qui tanquam nulliter
examinati ex defectu iuramenti, citationis, & iu-
riſdictionis nihil probant, cap. 1. & ibi DD. de teſtib.
l. ſi quando, C. eodem *Abb.* in cap. 2. eodem tit. *Ve-
rall.* deciſ. 266. & 274 par. 3. *Creſcent.* deciſ. 2. de te-
ſtibus cum aliis. Et ijdem Teſtes de dicta reſtitu-
7 tione mobilium, & fructuum ne verbo quidem de-
ponunt.

Non obſtat, quod cum fructuum nulla fuerit fa-
8 cta liquidatio, nec ideò prætendi poſſit contumacia
ob non reſtitutionem illorum, Cardin. *Seraphin.*
dec. 1113. num. 5 Card. *Mantic.* dec. 172. nu. 6. Quo-
niam Archiconfraternitas ad effectum, vt diceretur
paruiſſe tenebatur offerre ſolutionem facta liqui-
datione, iuxta deciſ. primam, *Achill.* de ſent. ex-
commun. Card. *Seraph* deciſ. 655. per tot. non au-
tem in genere, & laris, ac ventoſis verbis declarare
ſe dimittere poſſeſſionem, nunquam enim dicitur
9 ſufficienter paritum, donec quoad omnia, etiam
acceſſoria, & ſic quoad reſtitutionem fructuum non
fuit paritum, *Rota* curam bo. mem. *Caualerio* deciſ.
483. num. 10. & apud S. mem. Greg. XV. dec. 36. nu. 1.
Cumque eadem Archiconfraternitas intendat pro-
cedere ad vlteriora ſuper diſcuſſione Breuis, & ne-
10 gotij principalis, debet ipſa vel liquidare fructus,
vel impetrare commiſſionem, in qua Canonicis Re-
gularibus præfigatur terminos ad liquidandum, iuxta
11 ſtylum, de quo relatis pluribus Deciſionibus teſtan-
tur *Addentes* ad S. mem Gregorium XV. dec. 503. n.
6. Et demum ſemper vrget defectus paritionis quoad
reſtitutionem mobilium, in quibus nulla eſt opus
liquidatione, &c.

Et ita vtraque parte informante concluſum
fuit, &c.

Recanaten. fideicommiſſi.
Lunæ 29. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Bona fideicommiſſo ſuppoſita ex cauſa æris alieni
fideicommittentis, & permiſſa alienatione, quæ
arbitrio boni viri intelligitur, poſſunt alienari
etiam ex cauſa voluntaria vtili, & quando pro ære
alieno fit alienatio, poteſt etiam integrum præ-
dium plus valens diſtrahi vbicunque hoc eſt quo-
dammodo neceſſarium ratione culturæ, Inſtru-
mentum quando faciendum eſt, non tenetur
emptor eſſe de eo ſolicitus. Et bona fideicom-
miſſo ſuppoſita alienari poſſunt etiam prohibi-
tione accedente.

SVMMARIVM.

1 *Remedium l. fin. C. de ed. D. Adr. datur fideicom-
miſſario etiam contra tertium bonorum poſſeſſo-
rem.*

Sic & Saluianum *n. 2.*

3 *Alienatio ex permiſſione Teſtatoris ſequuta fideicom-
miſſum extinguit. & 5.*

4 *Et fideicommiſſo locus eſſe dicitur, quatenus alienatio
non ſubſequitur.*

6 *Alienare cogitur heres grauatus pro ſolutione æris
alieni.*

7 *Et facta ſemper reputatur ex voluntate fideicommit-
tentis non obſtante arctiſſima prohibitione.*

8 *Redditus bonorum ſtabilium non excedunt ex regulis
iuris quinque pro centenario.*

9 *Prædia alienari poſſunt pro extinctione cenſus, cuius
vſuræ excedunt fructus fundi.*

10 *Alienatio præſumitur facta ex cauſa commodita-
tis.*

11 *Alienandi poteſtas ſemper cenſetur conceſſa arbitrio
boni viri.*

12 *Præſumitur tamen, quod alienans ritè proceſſerit.*

13 *Pro diſſolutione æris alieni poteſt alienari aliquis
fundus maioris valoris, quàm importet æs alie-
num, quotieſcumque ſic congruere videtur, quia
nempe totius alienatio maiorem afferat vtilitatem
ratione culturæ, & valoris.*

14 *Et tunc reſidui faciendum eſt inueſtimentum.*

15 *Et facto inueſtimento pro cautione emptoris induci-
tur inueſtimentum quoque pro fideicommiſſo.*

16 *Et maximè habita mentione, & relatione ad fidei-
commiſſum.*

17 *Res empta ex re hereditaria ſuccedit in locum il-
lius.*

18 *Emptor non tenetur eſſe ſolicitus, vt ſequatur inue-
ſtimentum, & 19.*

20 *Emptor, vt competat ſibi euictio promiſſa, ſufficit
quod probet ſe legitimas feciſſe defenſiones, & exce-
ptiones competentes propoſuiſſe.*

21 *Pro reſtitutione dotis alienari poſſunt bona fideicom-
miſſo ſuppoſita.*

22 *Etiam prohibitione accedente, quæ non valent.*

23 *Exceptio nullitatis tituli poſſeſſionis rei oppoſita non
attenditur in iudicio poſſeſſionis, ſed reijcitur ad
Ordinarium.*

Deciſio CCCCLIX.

D. Antonius Iacobus Columbella in vim prætẽſi
fideicommiſſi Angelæ eius Auiæ petebat im-
miſſionem prædij Bellelucis nuncupati, ab Antonio
hærede fidei cuius commiſſum fuerat alienatũ,
vel ex remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.
quod competere etiam pro bonis diſtractis. & penes
tertios poſſeſſores exiſtentibus communiter tradunt 1
Interpretes d. l. fin. & plenè *Peregr.* de fideicomm.
art. 44. num. 41. *Fuſar.* de ſub ſtit. quæſt. 636. num. 2.
& 3. vel ex vtili *Saluiano* interdicto quo pariter bona 2
fideicommiſſo ſubiecta vindicari ſolent. iuxta conſ.
Gabr.

Gabr. 46. num. 19. lib. 1. quod remedium ſemper in
Rota fuiſſe obſeruatum teſtatur Cardin. *Seraph.* dec.
826. num. 1. & docet quotidiana praxis iſtius Sacri
Tribunalis. Verum cauſa maturè diſcuſſa vtroque re-
medio petitam immiſſionem Domini denegandam
eſſe cenſuerunt.

Moti autem fuerunt ex eo, quia quotieſcunque
alienatio bonorum fit ex permiſſione Teſtatoris fi-
deicommittentis, tunc ſtatim in bonis alienatis eua-
3 neſcit fideicommiſſum, & perindè habetur, ac ſi non
fuerit ſcriptum, Ita docet *Ruin.* conſ. 109. numer. 9.
verſic. Quia ergò, & conſ. 153. aute fin. verſic. Nec
eſt aliqua repugnantia, lib. 2. *Surd.* conſ. 357. num. 27.
Peregr. conſ. 62. n. 3. lib. 3. *Menoch.* conſ. 1006. n. 30.
& ſeqq. præcedens enim ſubſtitutio limitatur, & al-
teratur ab expreſſa ſubſequenti permiſſione alienan-
di, vt eatenus ſcilicet habeat locum quatenus non
ſequatur alienatio, *Ruin.* conſ. 114. n. 8. verſic. Stante,
4 & conſ. 127. nu. 13 verſ. Quandoque, & 3. lib. 2. *Me-
noch.* conſ. 326. num. 12. & ſeqq. *Bellon. iun.* conſ. 1. nu.
106. Alienatione autem effectum ſortita, cenſetur
remiſſum vſque ab initio fideicommiſſum, & aliena-
ta res libera, adeò vt poſſidens illam rem alienatam
5 ſit tutus ab omni moleſtia, quæ inferri poſſet à fidei-
commiſſariis eueniente caſu reſtitutionis, *Barr.* in l.
qui Romæ §. duo fratres, num. 21. ff. de verb. oblig.
Soccin. ſen. conſ. 43. num. 18. & 19 lib. 4. *Pariſ.* conſil.
46. num. 26. & 27 li. 2. *Menoch.* d. conſ. 356. n. 12. &
14. Et proindè deficiente fideicommiſſo tamquam
baſi actionis, nulla poteſt prætendi immiſſio ab
aſſertis fideicommiſſariis, nec ex remed. l. fin. nec ex
Interdicto Saluiano.

Quod autem prædium Bellelucis, de quo agitur,
fuerit alienatum, & venditum Dominis de Monti-
bus ex permiſſione Angelæ fideicommittentis, non
videtur poſſe controuerti; quia verba teſtamenti
ſunt in euentum autem in quem contingeret, quod
dicto D. Antonio videretur dicta bona in totum, vel
in parte alienare, aut neceſſitate ducto, aut pro
maiori commodo, & vtilitate, tunc & eo caſu Teſta-
trix licentiam impartiuit, &c. In caſu autem præ-
ſentis alienationis viſum fuit Dominis conſtare co-
pulatiuè de cauſa neceſſitatis, vtilitatis, & commo-
ditatis.

Neceſſitas quidem deſumitur ex ære alieno, quod
teſtatrix fideicommittens contraxerat vſque ad ſum-
mam ſcutorum 600. vt in Summ. n. 6. & 7. Et hoc ex
illius facto originem, & cauſam habebat, pro cuius
ſolutione certi Iuris eſt, quod hæres grauatus pote-
rat vrgeri & compelli alienare bona prohibita, aut
aliter fideicommiſſo ſubiecta, l. Pater filium in princ.
verſ. idem quæſiit ff. de leg. 3. l. filiusfamilias, §. Diui,
& ibi DD ff. de leg. 2. *Bart.* in l pero, §. prædium, n. 2.
ff. de leg. 2. *Socin. ſen.* conſ. 16. n. 12. li. 3. *Peregr.* de fi-
deicom. art. 39 n. 1. *Surd.* dec. 62. num. 21. Atque ad hu-
iuſmodi diſtinctionem pro debitis ſoluendis hæres
grauatus tenetur nedum quando habet licentiam à
Teſtatore, vt in caſu iſto, ſed etiam ſtante illius ex-
preſſa, & arctiſſima prohibitione, qua non poteſt
Teſtator nocere ſuis creditoribus, & impedire quo-
minus illi Ius ſuum in ipſius bonis conſequantur, &
propterea huiuſmodi alienatio neceſſaria ex cauſa
æris alieni, ob defectum poteſtatis, & præſumptæ
voluntatis fideicommittentis, ſemper dicitur ex-
cepta à prohibitione alienationis, neque vnquam
dicitur fieri contra eius voluntatem, l. cum fidei, ff.
de fideicommiſſ. liber. l. qui ſolidum, §. fin. ff. de
leg. 2. *Angel.* conſil. 12. nu. 10. & conſ. 28. n. 12. *Surd.*
conſ. 30 n. 2. plenè *Bellon. iun.* conſ. 36. à nu. 3. ad 16.
& ſic neceſſitas alienationis, de qua hoc videtur
clara.

Vtilitas verò depræbenditur ex eo quia, cum Te- 8
ſtatricis debita conſiſterent in cenſibus, quorum vſu-
ræ currebant ad rationem octo pro centenario, præ-
dium autem iuxta ſolitum ſtabilium non redderet
niſi quinque pro centenario ex præſumpt. text. in §. 9
quia verò, auth. de non alienand. & receptæ gloſ. in
authent. perpetua, C. de ſacroſ. Eccleſ. vtique expe-
diens, & vtile fuit vendere prædium minoris reddi-
tus pro extinguendo debito maioris vſuræ, ad l. ſi
quos, C. de reſcind. vend. § ſanctiſſimas, auth. de
alienat. & emphyteuſ. *Redoan.* de reb. Eccleſ. non
alien. q. 10. num. 170 & ſeqq. & in his terminis dixit
Rota in dec. 25. n. 2. poſt *Cenc.* de cenſ. præſertim ve-
rò quia reſiduum pretij in parte fuit inueſtitum in
cenſibus in fauorem hæreditatis, & ſic emergente
lucro, & ceſſante damno vtilitas magis euidens
apparet.

Commoditas demum ex prædictis etiam inſurgit,
& quia venditor ſemper præſumitur diſtrahere ſal-
tem ea cauſa commoditatis, vt inquit *Decian.* conſ. 10
35. num. 24. lib. 3. Quibus cauſis inſimul concurren-
tibus ſequitur alienationem prædij ab hærede graua-
to factam eſſe validam, & irreuocabilem, etiamſi à
Teſtatrice data fuiſſet ſimplex facultas alienandi, quę
deberet intelligi arbitrio boni viri, iuxta dec. *Man-
tic.* 329 num. 5. non autem ampliſſima licentia, pro 11
cuius vſu ſatis erat, quod altera ex cauſis expreſſis
interueniret ſtante alternatiua, Aut, quæ disiungit 12
diſpoſitionem, & ad effectum atque verificationem
ſui ſufficit alteram partem eſſe veram, l. ſi quis ita ſti-
pulatus, in fin. ff. de verb. oblig. clement. 1. ad fin. &
ibi Gloſ. in Verbo, Aut, de conceſſ. præben. *Dec.* in
l. generaliter, num. 2. C. de conſtit. cum aliis, Immò
attentis illis verbis teſtamenti, In euentum in quem
contingeret, quod D. Antonio videretur alienare, &c.
videtur dicendum, quod hæres grauatus non tenea-
tur probare interuentum alicuius ex dictis cauſis, &
ſatis ſit illis dicere, alienaſſe, quia ita ſibi videbatur,
verbum enim, videretur, licet importet arbitrium
boni viri, & excludat temeritatem agentis, nullam
tamen imponit probationis neceſſitatem perſonæ, in
quam directum eſt, & dirimit omnem quæſtio-
nem, quæ poteſt moueri, vt benè docuit *Io. Andr.*
in cap. 1. num. 2. ad med. verſic. Malitiæ, de iuram.
calumn. quem ſequitur *Afflict.* deciſ. 91. numer. 5.
verſic. Sed poſito, *Caſtill.* deciſ. 8. numer. 3. &
ſeqq.

Non obſtat, quod æs alienum Teſtatricis non vr-
geret reſpectu Cenſus ſcutorum 300. ad cuius extin-
ctionem ob Conſtitutiones Apoſtolicas hæres cogi
non poterat, & ſic dici non poſſit adfuiſſe vllam ne-
ceſſitatem, Vel in omnem caſum, quod hæres gra-
uatus deberet ſolum alienare partem iſtius prædij,
pro concurrenti ſcilicet quantitate æris alieni Te-
ſtatricis, non autem totum ex quo longè excedebat
illius debitum; Quoniam cum dicto hæredi incum-
beret agere nedum quod exigebat præciſa neceſſitas,
ſed & quod magis expediebat, & erat vtilius, ideò
potuit extinguere Cenſum, qui ratione interuſurio-
rum abſorbebat maiorem partem reddituum prędij,
& detrimentum afferebat hæreditati; qua de cauſa 13
potuit etiam totum prædium inſimul vendere, cum
ratione culturæ eſſet indiuiduum, & longè maiori
pretio poſſet vendi totum vnico contextu, quam in
partea diuiſum, iuxta tradita per *Soc. iun.* in l. filius

familias, §.Diui, num.35.ff.de leg.1:*Ruin*.conſ.137. num.10 verſ.Reſpondetur,quod ideò lib.1. *Honded*. conſil.58.num.29.& ſeqq.lib.1.*Rota* dec.771.num.3. par.1. diuerſ. & fuit dictum in Bononien. de Florauantibus 18. Iunij 1601. coram Card. *Lancellotto*, præſertim verò quia ipſamet Teſtatrix hanc vtili-
14 tatem agnoſcens permiſit hæredi,vt alienaret totum vel partem pro eius arbitrio, ex qua licentia videtur tolli difficultas, *Soccin.ſen*.conſ.123.nu. 3.lib.3.*Iaſ*. conſil.232.num.4 & 5.lib.2 *Surd*.conſ.71.numer.7. *Fuſar*.conſ.8.num.8.& conſ.148.nu 5. Et obſeruandum eſt, quod ab eodem hærede detrahenda etiam erat legitima, ratione cuius poterat prædium vſque ad illius quantitatem irreuocabiliter alienari,& iſta exceptione defenduntur emptores ab omni moleſtia, vt tradunt DD.in l.filiusfamilias, §.Diui, ff. de leg.1.*Soccin.iun*.conſ.28.n.1.li.2.*Gabr*.conſ.46.n.45. lib.1.*Peregr*.de fideicomm.art.39.nu.1.*Surd*. conſil. 556.n.5. *Adden*. ad S mem. Gregorium XV. dec. 580.vnde eo magis vrgente neceſſitate tot detractionum expediens fuit totum prædium inſimul vendere, quod æquè benè in partes ſectum vendi non potuiſſet.

Verum rationabilior,& æquior apparet etiam dicta venditio quia hæres grauatus, prout iuſſerat te-
15 ſtatrix, reſiduum pretij, quod ſupererat deducto ære alieno, atque ipſius legitima inueſtiuit in tot bonis ſtabilibus, & cenſibus pro cautione fideicommiſſariorum, Iuris etiam ratione in hoc adſtipulante, § quædam actiones, Inſtit. de action. & §. ſi familiæ eodem tit. & fuit dictum in Romana legitimæ 31. Maij 1617. coram bo. mem. Cardin.*Sacrato*.

Non obſtat autem quod in Inueſtimento prædicto non fuerit facta expreſſa mentio,quod illud ſubrogaretur in locum prædij ad vtilitatem ſubſtitutorum in fideicommiſſo; Quoniam ſatis fuit paciſci, quod dictum Inueſtimentum factum in tot Cenſibus perpetuò ſtaret pro defenſione,& euictione dicti prædij, ex qua conuentione ſubrogatio venit in neceſſariam conſequentiam,quoties autem idem reſultat effectus, non eſt circa verborum cortices laborandum,vt benè per *Mandell*.conſ.97.n.54.*Honded*.conſ.58.n.33.li.1.*Menoch*.conſ.131.n.3.& 14. Dumque in Inſtrumentis Inueſtimenti habita fuit relatio ad fideicommiſſum, ex qua idem fideicom-
16 miſſum relatum cenſetur eſſe in Inſtrumentis referentibus cum omnibus ſuis qualitatibus, l.aſſe toto, ff.de hæred.Inſtit.& regulariter res empta ex pretio rei hæreditariæ ſuccedit in locum illius l.Imperator,
17 §.cum autem,ff de leg.2.*Surd*.dec.15. nu.18. Vtique ex his etiam reſultat ſufficiens ſubrogatio in fauorem fideicommiſſariorum; Et in omnem caſum defectus huiuſmodi ſubrogationis non officeret Dominis de
18 Montibus emptoribus prædij, qui non tenebantur eſſe ſoliciti de hoc Inueſtimento, quia onus inueſtiendi iniunctum fuit in vim modi, non autem in vim conditionis, nempè per dictionem dummodò,
19 quæ modum importat ex congeſtis per *Tiraquell*. de retract. lignag. §.8. gloſ.8. numer. 1.& ſic poſt quæſitum emolumentum,& abſolutum venditionis contractum hæres grauatus venditor, ipſemet tenebatur inueſtire abſque vllo facto emptoris, qui propterea neque de hoc debebat eſſe curioſus, vt plenè comprobat *Surd*. deciſ. 156. per tot. *Rota* apud S.mem.Gregor.XV. dec.511.num.9.& in Romana dotis 7.Februarij 1624.coram me;Potiſſimum quia verba teſtatricis mandantis fieri inueſtimentum ſunt directa in ipſum hæredem venditorem, cum clauſula, ad eius libitum, ex quibus deprehenditur Inueſtimentum fuiſſe commiſſum fidei, & arbitrio ſolius venditoris, emptorem autem eſſe ab hoc onere liberatum, & ſtatim ſequuta emptione ab omni moleſtia tutum, iuxta tradita per *Crauett*. conſil.609.num.6.*Menoch*.conſ.1006.n.34.*Molin*. de primog. Hiſpan lib 4.cap.4.num. 22.*Surd*. deciſ. 156.numer. 7. *Rota* deciſ. 6. numer.11.ad med.poſt *Pacific*.de Saluia. Vndè quatenus Inueſtimentum non fuiſſet rectè factum, hodie fideicommiſſarij poſſent agere ſolummodo contra hæredem grauatum, ſiue illius ſucceſſores vniuerſales, non autem contra Emptores, ſeù alios ſingulares Succeſſores.

Atque eadem ratione non poteſt obeſſe emptoribus, quod aliqua ex cenſibus, & bonis ſtabilibus,in quibus factum erat Inueſtimentum fuerint euicta; Quoniam cum ipſi Emptores non deberent eſſe ſoliciti de Inueſtimento, vt ſuprà dictum fuit, vtique nec euictio ſequuta ad eoſdem pertinet,ſed fideicōmiſſarij,cum probauerint ſe feciſſe legitimam defen- 20
ſionem, & oppoſuiſſe exceptiones de Iure competentes, iuxta tradita per DD. in l. 1. C. de peric. & commod. rei vendit. *Dec*. conſ.74. numer.1.*Caball*. conſ.78.num.2.& ſeqq.lib. 2. De quibus hactenus non conſtat, tunc poterunt agere contra hæredes hæredis grauati alienantis, nō autem contra emptores, & ſat eſt, quod Inueſtimentum ſuſtineatur pro reſiduo pretij, quod ſuperfuit detracta legitima, atque ære alieno Teſtatoris, non autem pro toto prædio.

Prætereà cum ex bonis ſtabilibus,in quibus inueſtitum fuit pretium prædij, aliqua fuerint aſſignata Matri Antonij Iunioris fideicommiſſarij modò agentis,pro reſtitutione iſtius Dotis,pro rata iſtorum bonorum diminuendum eſt inueſtimentum,& nulla cadit euictio, quia certi Iuris eſt rectè alienari bona fideicommiſſo ſubiecta pro dotis reſtitutione, dum alia bona libera non extant, prout in præſenti caſu ſupponitur ex authentica res quæ,C.commun.de legat. etiamſi hæc alienatio ex cauſa dotis hic fuerit expreſsè prohibita, quæ prohibitio non ſuſtinetur, iuxta communiorem, & veriorē opinionem, prout atteſtatur *Molin*.de primogen.Hiſpan.li.4.c.6. n.11. 21
Menoch. de præſumpt.lib.4.cap.89. numer. 96. *Fuſar*.de ſubſtit.quæſt.531.n.71.plenè *Rouit*. conſ. 54. per tot.& fuit firmatum in Romana Dotis.30. Maij
1618. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali *Vero-* 22
ſpio.

Tandem non obſtant nullitates,quæ deducuntur contra venditionem dicti prædij ob non ſeruata ſolemnitates Statuti & alias. Quoniam ad effectum impediendi immiſſionem fideicommiſſariis, ſufficit quod emptores poſſideant cum titulo, ſuper cuius validitate poſtea agendum eſt in Iudicio Ordinario, iuxta tradita per *Menoch*.de adipiſc.remed. 4. num.
586.*Verall*.dec.178.n.2 par.3.*Rota* dec.671.nu.1.& 23
5.par.1.recent.cum aliis.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit,&c.

Romana fideicommiſſi,ſeu locorum Montium.

Lunæ 29. Aprilis 1630.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione quando Nepotes contineantur

tur ex coniectatis,& pro vtraq; parte plures hinc inde deducuntur. Per ſacros Ordines filiorum ceſſat ſpes progreſſus lineæ vocatæ ad fideicommiſſum, itaut expiratum illud reputetur,& bona tanquam libera reputentur. Papa in diſpenſatione ad matrimonium eius, qui eſt ſacris initiatus Ordinibus, cum magna difficultate procedit.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum appellatione non veniunt Nepotes.*

2 *Et maximè in odioſis, vbi agitur de grauamine, & in eorum præiudicium, quod odium magis conſideratur, quam fauor & 3.*

4 *Fideicommiſſum reſultans ex prohibitione alienationis debet ſtrictè interpretari pro illis perſonis, quibus eſt prohibitio appoſita.*

5 *Nepotes vbi veniunt appellatione filiorum, hoc intelligitur, quando non extant filij de tempore delatæ ſucceſſionis fideicommiſſi.*

6 *Non etiam continentur, niſi quando agitur de excludendo ſubſtituto, at ſecus, quando adſunt filij, qui poſſunt illum excludere.*

7 *Nepotes non continentur, qui non ſunt nati in vita Aui fideicommittentis.*

8 *Non veniunt, quando filij ſunt vocati cum dictione, ipſius.*

9 *Dictio, ipſius, eſt perſonalis, & ad oculum demonſtrabilis.*

10 *Item non veniunt Nepotes ſtante dictione, ex, iuncta alteri dictioni, ipſo.*

11 *Fideicommiſſum conſtitutum in contractu recipit ſtrictam interpretationem.*

12 *Fideicommiſſum conſtitutum in contractu matrimonij, non habet locum, niſi fauore filiorum illius matrimonij.*

13 *Nepotes non veniunt filiorum appellatione in fideicommiſſo ad fauorem tranſuerſalium, & non deſcendentium conſtituto.*

14 *Nepotes veniunt appellatione filiorum ex coniecturis.*

15 *Veniunt appellatione filiorum, de quibus facta fuit mentio ſub verbis habentibus tractum temporis, vt in perpetuum, & ſimilibus, quibus inducitur ſucceſſiuum fideicommiſſum.*

16 *Verbum, in perpetuum, nullam admittit limitationem, & temporis præfinitionem, & importat perpetuitatem ad omnes caſus, perſonas, & tempora.*

17 *Veniunt Nepotes filiorum appellatione, quando ſubſtitutus vocatus fuit in futurum in certum euentum.*

18 *Item veniunt quando vel expreſsè, vel tacitè colligi poteſt mens Teſtatoris grauaminis Nepotum.*

19 *Inſuper quando prohibitio alienationis fuit concepta verbis temporis tractum denotantibus, quo caſu reſultat perpetuum etiam fideicommiſſum.*

20 *Fideicommiſſum extinctum remanet ex eo puncto, quo ceſſat ſpes ſucceſſionis filiorum, vt quia grauatus efficiatur Sacerdos, ex quo non poteſt dari amplius legitimæ prolis procreatio, & 21.*

22 *Summus Pontifex diſpenſat in Ordinibus, vt matrimonium contrahi valeat, & 25.*

23 *Conditionis implementum non redditur impoſſibile, quoties aliquo modo poteſt impleri.*

24 *Diſpenſatio ſuper Ordinibus ſacris non ſolet concedi à Summo Pontifice, niſi cum maxima difficultate.*

26 *Factum Principis reputatur impoſſibile.*

27 *Exiſtentia filiorum non præſumitur, ſed ab allegante probanda venit.*

28 *Nec eſt probanda deficientia etiam ab eo, qui agit ad fideicommiſſum.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCLX.

D. Abbas Leander Lana de anno 1588. donauerat quædam ſua bona D. Scipioni Lanæ eius Nepoti contemplatione matrimonij per ipſum Scipionem contrahendi cum D. Camilla Piccolominea pacto expreſsè adiecto, quod idem Scipio, & eius hæredes ſucceſſores nihil ex bonis donatis alienarent, & poſt mortem Scipionis dicta bona donata per fideicommiſſum conſequerentur filij ex ipſis Scipione, & Camilla procreandi in perpetuum, quibus deficientibus, ſeu præcedentibus Donatori, dotatis fœminis reſiduum bonorũ ad donatorẽ reuerteretur, vt latius in donatione in Sum. Domini *Buratti* n. 1.

Leandro Donatore primum, & deinde Scipione Donatario vita functis, in bonis donatis, & fideicõmiſſis ſucceſſerunt quatuor filij ex dicto Scipione, & Camilla orti qui cum pro Monachandis duabus eorum ſororibus domum ex bonis donatis alienauerint, & pretij reſiduum, demptis dictis dotibus in tot locis Montium inueſtiuerint, dubitantes durare adhuc fideicommiſſum à Leandro in donatione inſtitutum, Ideò Rotam conſuluerunt, An Domus vendita per DD. de Lanis ſit ſubiecta alicui fideicommiſſo purificato, vel purificando, quoad obſtet alienationi locorum Montium pro ſolutione debitorum contentorum in Inſtrumento venditionis, Quo dubio hodie per me propoſito, reſponſum fuit non conſtare de fideicommiſſo, quod obſtet.

Quamuis enim Domini non eſſent concordes in illo articulo, an fideicommiſſum in præſenti caſu fuerit reſtrictum ad ſolos filios Scipionis, non autem extendatur etiam ad Nepotes, & alios Deſcendentes.

Aliqui enim ex Dominis opinabantur fideicommiſſum non excedere perſonas filiorum, quia illorum appellatione ſecundum propriam vocabuli ſignificationem, & ſtrictam Iuris interpretationem nepotes non continentur, cum aliter filij, aliter nepotes appellentur, l. quid ſi nepotes, ff. de teſtam. tutel. §. vlt. inſtit. qui teſtam. tutor. dat. poſſ. quam opinionem vti veriorem, & communiorem ſequuti ſunt 1
Bar. Bal. Caſtr. Alex. Dec. Iaſ. relati per *Menoch.* conſ. 215. n. 12. & ſeq. *Bardellon.* conſ. 83. n. 14. *Aldobrand.* conſ. 6. n. 11. li. 2. *Bollon. iun.* conſ. 2. n. 3. & ſeqq. & ſæpius amplexa eſt *Rota* in Romana fideicommiſſi de Bonadies 21. Aprilis 1603. coram bo. me. Card. *Milino* impreſſ. apud *Giouagn.* poſt conſ. 24. li. 2. & in Arimинен. fideicommiſſi coram Illuſtriſſ. Domino Card. *Vereſpio* impreſſ. in recent. dec. 507. n. 1. & dec. 667. n. 1. par. 2. & in Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis 20. Martij, & 26. Iunij 1626. coram me, & aliàs paſſim.

Cui ſententiæ maximè inhærendum eſſe in præſenti caſo plures rationes ſuadere videbantur.

Primò quia agitur de inducendo fideicõmiſſo ad fauorem nepotũ, & de odio, & grauamine ipſorũ filiorum, hoc eſt quod ipſi filij Scipionis cenſeantur grauati per fideicommiſſũ reſtituere nepotib., quoties autem concurrunt fauor nepotũ, & odium filiorum, ſemper præualet, & magis conſiderabile eſt odium, vt inquit *Io. Andr.* & *Gemin.* in c. vlt. verbo ſimilibus de verb. ſignif. in 6. *Aret.* in l. veniam, n. 2. C. de in ius vocand. & ratione illius ſub nomine filiorum in præiudicium eorumdem nepotes non comprehenduntur, vt tradunt *Caſtr.* conſ. 97. num. 3. libr. 2. *Dec.* conſ. 2

2·8 num 12 plenè *Menoch.*conſ.215.nu.21.& ſeqq.
*Bardellon.*con .83.n.41.& 42.*Belon.iun.*conſ. 12.nu.
56 & 57.*Rota* dec.6 7.nu.2.& ſeqq.par.2.recent.&
fuit dictum in præalleg ita Romana de Bonadies co-
ram bo.mem.Cardinali *Millino*, Præterim verò v-
bi, vt hic, caſus eſt de fideicommiſſo reſultante ex
prohibitione alienationis quod ſtrictiſſimè eſt in-
4 terpretandum,& debet reſtringi ad illas ſolas per-
ſonas, quarum fauore facta fuit prohibitio, l. filius
familias, §.Diui & ibi DD & §.cum Patet, ff.de leg.
1.l.peto,§. fratre,ff.de leg.2.*Curt.iun* conſ.43. num.
11.*Bero.*conſ.84.num.40.li.1.benè *Aldobrand.*conſ.
6.nu.21.li.2.*Menoch.*conſ.215.n.37.*Bellon.iun.*conſ.
12.nu.64.

Secundo,quia quotieſcumque in aliqua ſubſtitu-
tione fit mentio de filiis, ſi ipſa ſubſtitutio commit-
tatur ſeu verificetur in perſona filiorum, eo quod
extent de tempore mortis ſubſtituentis,& adeant hę-
reditatem,tunc quia in illis immediatè conſumit ef-
fectum,& impletur diſpoſitio,non veniunt vlterius
nepotes,qui ſolum cenſentur vocati nomine filio-
rum,in caſu quo filij de tempore reſtitutionis fidei-
5 commiſſi non extarent; Ita docet *Bart.* in l. libero-
rum,n. 18.de verbot.ſignif. *Alex.*conſ.105.nu.4.li.1.
cum aliis congeſtis per *Menoch.*conſ.215.n.38.& 39.
Pappon conſ.74.n.5.*Bardellon.*conſ.83.n.50. *Giona-
gnon.*conſ.24.n.11.li.2.& fuit dictum in Romana fi-
deicommiſſi de Columna 13.Martij 1623.coram bo.
mem. *Vbalde*, quæ concluſio benè applicatur caſui
iſti, cum diſpoſitio Leandri in filiis Scipionis ab ip-
ſo Donatore nominatis,& de tempore mortis illius
extantibus fuerit verificata.

Tertio,quia regulariter,tunc ſolùm nepotes com-
præhenduntur appellatione filiorum,quando agitur
de excludendo ſubſtitutum, quo caſu ex veriſimili
6 mente,& affectu Teſtatoris deficiente filio admit-
titur nepos,ſecus autem quando,vt hic,extant filij,à
quibus quilibet ſubſtitutus excludi poteſt,tunc enim
non eſt amplius recorrendum ad nepotes, & illi
non continentur filiorum appellatione; ita declara-
uit *Socin.ſen.* conſ 249. num 2.li.2. *Parıſ.* conſ. 31.
num.14. & conſ.86.num.24. li. 2. *Bellon. iun.* dicto
conſ.12.n.59.& ſeqq.*Rota* dec.667.num.2.par.2.re-
cent.

Quarto,quia nepotes de quibus dubitatur, nec
nati,nec concepti erant de tempore factæ donatio-
7 nis,ſeu relicti fideicommiſſi,& obitus donatoris, &
propterea non veniunt nomine filiorum, *Alex.*conſ.
184.num.2.li.2.*Socin.ſen.*conſ.73.nu.25. li. 4. Card.
*Mantic.*de coniect.vltim.volunt.li.8.tit.8. num.9.
Bardellon. conſ.83.num.28.*Pedroch.* conſ. 38. num.
1. & ſeqq. *Menoch.*conſ.215.nu.73.*Gionagn.* conſ.
80.n.3.li.1.

Quinto demum,quia in propoſito caſu Donator
vocauit ad fideicommiſſum filios ex ipſis Scipione,
8 & Camilla procreandos,quæ verba videntur impe-
dire extenſionem ad alias perſonas non nominatas,
reſtringere fideicommiſſum ad ſolos filios immedia-
tos. Ita cenſuit *Socin.ſen.* in l.Gallus, §. inſtituens, n.
5. ff.de liber. & poſthum. *Menoch.*conſ.215. nu. 52.
54.& ſeqq. *Pappon.*conſ.2.nu.14.*Rim.iun.*conſ. 173.
per tot. li.2. *Pedroch.*conſ. 38. num. 20. *Bardellon.*
conſ.83.num.19.& conſ.97.n. 13. & fuit dictum in
dicta Romana fideicommiſſi de Bonadies coram bo.
me. Card. *Millino*, Nepotibus enim non conueniunt
dicta verba,nec illi dici poſſunt nati ex Scipione,&
Camilla,& verbum,ipſis,eſt perſonaliſſimum demō-
9 ſtrans ad oculum perſonas expreſſas, & referens
identitatem ſubſtantiæ, & qualitatis, ſic ſolum ad-a-
ptatur immediatis Genitoribus,quales ſunt Pater,&
Mater,non autem mediatis quales ſunt Auus, & A-
uia,Gloſ.in §.fuerat verbo,cum ipſa inſtit. de action.
Roland. conſ.55.num.29.li.3.& in his terminis *Pe-
droch.*qui multos congerit conſ. 38.num.28 *Rota* in
recent.dec.507.nu.9. par. 2. Iuncta etiam dictione,
ex, quæ pariter eſt relatiua ſubſtantiæ, & denotat 10
perſonas immediatas, l. fin. & ibi gloſ. in verb.ex
parte, ff.de eden. *Rota* dicta dec.507.num.10. par.2.
recent.

Quæ & eo facilius procedere videbantur, Tum
quia verſamur in fideicommiſſo facto in contractu,
quod recipit ſtrictiſſimam interpretationem, *Natt.* 11
conſ.678.n.31.li.4.*Fuſar.*de ſubſtit quæſt 321.n.102.
Rota in Vrbeuetana Caſtrorum 21.Aprilis 1581. co-
ram bo.mem.Card.*Blanchetto*,& in Romana fidei-
commiſſi de Columna 13. Martij 1623. coram bo.
mem.*Vbaldo*,Imò amplius fideicommiſſum inſtitu-
tum fuit in donatione, cuius cauſa finalis fuit matri-
monium a Scipione contractum cum D. Camilla
Piccolominea,& propterea in ſubſtitutione cenſen-
tur ſolum compræhenſi filij dicti matrimonij,& non 12
alij,vt pro vtraq; parte diſputato articulo eſſe com-
muniorem,& veriorem opinionem reſoluit *Molin.*
de tit.nupt.li.3.quæſt.11.nu.39.Tum etiam quia ſu-
mus in caſu ſubſtitutionis factæ; et Patruum ad fa-
uorem tranſuerſalium,non autem ab Aſcendente in
fauorem Deſcendentium, in qua ſubſtitutione ap-
pellatione filiorum non veniunt nepotes ita dunt *Soc-* 13
cin.ſen. in ſubſcriptione ad conſ *Othonis Lappi* inter
eius conſ.152.li.1. *Rol* conſ.43.num.38 li.4.*Bardel-
lon.*conſ.83.nu.22.*Peregr.*conſ 31. nu. 6. & conſ.67.
nu.4 li 2.& conſ.64.nu.4.li.4.*Giouagnon.* conſ.24. n.
10.verſ.quod præcipue,li.2.

Pro contraria autem ſententia,nempè quod fidei-
commiſſum,de quo agitur,extendatur etiam ad Ne-
potes, Alij ex Dominis deducebant aliquas conie-
cturas, ex quibus *Rota* conſueuit recedere ab illa
propria verbi filiorum ſignificatione, & ſtricta Iuris
interpretatione,& iuſtam nempè præſumptæ menti
Teſtatoris conſonam,atque latam amplecti ſignifi- 14
cationem, Itaut filiorum appellatione veniant Ne-
potes, l iuſta,ff.de verb.ſignif *Cranett.* conſ.155. nu.
4.*Peregr.* conſ.38.num.22.li.1.plenè *Bellon.iun.*conſ.
2.numer.11. *Rota* dec.507.num. 9. & 667. num. 4.
par.2.recent.& in Bononien fideicommiſſi de De-
ſideriis 20. Martij, & 26. Iunij 1626. coram
me.

Prima coniectura deſumebatur ex verbis illis in
perpetuum, quæ habent tractum temporis ſucceſ-
ſiuum, & ſic important mentem Teſtatoris fuiſſe
ſub filiorum apprehenſione omnes deſcendentes in
infinitum completi,& inter eos perpetuum,& abſo-
lutum fideicommiſſum conſtituere. Ita *Decian.*conſ. 15
23. num.2.& conſ.58.num.14. & conſ.481. num. 3.
& ſeqq *Parıſ* conſ.53.numer. 21.li.3.& conſ 90.nu.
28.li.2. *Molin.*de primog. Hiſpan. lib.1.cap.5.num.
33.*Peregrin.*conſ.38.num 16.& 22.lib.1.*Surd.*conſ.
241.num.32.*Engen.*conſ.81.num.32.lib. 1. *Fuſar.*de
ſubſtit.quæſt.688.num.19. *Bellon.*iun. conſ. 2. num.
18 *Rota* dec.10.num 5.part. prima & dec. 718. nu.
2.par.2.recent.& in Tuſculana fideicommiſſi 4. Iu-
lij 1618. & 15. Aprilis 1619.& 25.Martij 1620.co-
ram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano*. Verba
enim huiuſmodi temporis præfinitionem, aut limi-
tationem nullam admittunt, & important perpetui- 16
tatem quoad omnes caſus quoad omnes per-

ſonas,

Digitized by Google

ſonas,& quoad omnia tempora,vt inquit *Pariſ.* conſ.
90.num.28.& 29. li.2.*Peregrin.* conſ.51.n.4.lib.3.&
conſ.102 num.6.li.4.*Pedroch.* conſ.36.num.400.la-
tè *Galuan.* conſ.48.nu.4.& 5.& æquipollent dictio-
ni ſemper,& in infinitum,vt tradit *Eugen.* dicto conſ.
81.num 27.lib.1. *Rimin.* iun.conſ.23.n.68. vndè il-
lorum verborum ratio non patitur, quod ad ſolos
filios primi gradus fideicommiſſum reſtringatur,ſed
debet ad nepotes etiam, & vlteriores in gradu ex-
tendi.

Secunda erat coniectura,quia donator ſubſtituit
filiis maſculis, naſcituris, non autem iam natis, &
ſic effectus ſubſtitutionis collatus fuit in futurum
17 incertum euentum,quo caſu nepotes, & alios de-
ſcendentes ſub filiorum vocabulo haud dubie con-
tineri fuit opinio *Imol.* in leg. Gallus §. Inſtituens
numer. 48. verſic. vel potes dicere ff. de liber. &
poſthum. quam opinionem eſſe veriorem, & com-
muniorem, & adeò canonizatam,vt abſurdum ſit ab
ea recedere tradit *Ruſtic.* in leg.cum Auus li.6. ca.12.
numer.15.*Surd.* conſ.403.num.21. & ſequitur *Gal-
uan.* dicto conſil.48.num.63 *Bellon.* iun. dicto conſ.
2. num.15.Adden.ad Sanct.me.Gregorium XV.deci
207 num.9.in fin.& latè in Bononien.fideicommiſ-
ſi de Deſiderijs 20.Martij,& 26. Iunij 1626. coram
me, quam & ſequuta eſt Rota in Viterbien.Caſtro-
rum 21. Iunij 1628.coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano.*

Tertia adducebatur coniectura ex prohibitione
alienationis lariſſimis verbis concepta, quod nem-
pè Donatarius,nec eius hæredes,& ſucceſſores qui-
cumque poſſint bona donata vllo vmquam tempo-
re quoquo modo alienare,cedere, & hypothecare,
&c.ex quibus depræhenditur filios etiam fuiſſe gra-
uatos reſtituere nepotibus vt prohibitio alienatio-
nis ſuum perpetuum ſortiatur effectum, cumque
18 nepotes contineantur in grauamine, debent etiam
contineri in honore vocationis ad tradita per *Socin.*
ſen.conſ.250.nu.4.li.2.*Peregr.* de fideicomm. art. 1.
nu.28.in fi.& 29.latè *Bellon.* iun.conſ.2. n.40. *Rouit.*
conſ.37.n.1.*Fuſar.* de ſubſtit,q.479. n. 113. *Rota* dec.
718.n.3.part.2.recent.

Et ex eadem prohibitione alienationis concepta
per verba collectiua colligitur diſpoſitionem Lean-
19 dri habere tractum temporis ſucceſſiuum quo ſtan-
te ſemper appellatione filiorum continentur nepo-
tes,& inter eos cenſetur inductum perpetuum, &
abſolutum fideicommiſſum, vt tradunt *Rum.* conſ.
108 num.11.li.2.*Pariſ.* conſ.52.num.24.& conſ.78.
num.10.li.2.*Decian.* conſ.102. numer. 25. & ſeqq.
li.2. *Peregrin.* conſi.54. numer. 7.li.1. & de fidei-
com. art.30.num.13. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt.310. n.
15. *Bellon.* iun conſ.2.nu. 33. & ſeqq. *Rota* dec. 492.
p.4.diuerſ.& dec. 49.num.1.p.1.& dec.718. n.3.p.
2.recent.& in dicta Bononien. fideicommiſſi de De-
ſiderijs coram me.

Ex quibus ex aliis hinc indè deductis ſuper e-
xiſtentia dict.fideicommiſſi nulla fuit capta reſolu-
tio.

Verum nihilominus concluſum fuit,quatenus,ci-
trà veri præiudicium fideicommiſſum extendendum
eſſet vltra perſonas filiorum, non tamen obſtare li-
beræ venditioni Domus;Quoniam cum quatuor fi-
lij ſuperſtites Scipionis,quibus à Leandro Donatore
relictum fuerat in donatione fideicommiſſum,nem-
pè Ludouicus,Iacobus,Angelus,& Viſcardus Sacros
ordines,& Sacerdotium ſuſceperint, vt conſtat ex
20 ſummario nu.1.& ſic redacti ad ſtatum,in quo am-

p ius vxorem ducere non poſſunt, & liberas legiti-
mas,ac ſucceſſibiles procreare cap 1.& 2.qui Cleric.
vel vouent. cap.vnico de vot.in 6.cap.vt lex 27.qu.
1. vtique dicendum eſt defeciſſe, & reſolutam eſſe
quamcunque conditionem ſi ſine filiis, & ſic extin-
ctum fideicommiſſum iuxta theoricam *Bald.* in leg. 21
Mutianæ circa fi.vér.quod conditio ff. de condit. &
demonſtr. *Alex.* conſ.100.per tot.li.4.Card. *Mantic.*
de coniect.vltim.volunt.li.1.tit.7.num.13.*Peregr.* de
fideicomm.art.28.n.83.& conſequenter conſentien-
tibus omnibus prædictis filiis vocatis,quorum dum-
taxat fauore durat fideicommiſſum, valere aliena-
tionem Domus irreuocabiliter, & liberam omnino
eſſe perindè ac ſi nullum extet fideicommiſſum, neq;
opus eſſe aliquo inueſtimento l.quoties,& ibi *Bart.*
Iaſ. & alij C.de fideicomm. *Dec.* conſ.323.n.1.& conſ.
468.n.29.*Boer.* dec.12.n.4.*Menoch.* conſ.366. nu.22.
Bardellon. conſ.65.n.14.*Surd.* conſ.129.n.22.

Non obſtat,quod prædicti Domini de Lana poſ-
ſint à Summo Pontifice obtinere diſpenſationem
ad contrahendum matrimonium, non obſtantibus
ordinib. ſacris iuxta tradita per *Sanchez.* de matrim. 22
li.8.per tot.& ſic dici non poſſe defectam conditio-
nem ſi ſine liberis,vbicumque non redditur impoſſi-
bile illius implementum dum illa poteſt aliquo mo- 23
do impleri l.conditionum ff. de condit. & demon-
ſtrat.l.2.vbi Gloſſ.ff.de adiect.in diem *Menoch.* conſ.
388.n.15 & 16.

Quoniam reſponſum fuit, quod cum huiuſmodi
diſpenſatio ſit ſolius Pontificis Romani,nec alij præ-
ter ipſum poſſint diſpenſare cap.inferior diſtinct. 2. 24
Clement.ne Romani de elect.plenè *Sanchez.* de ma- 25
trim d.li.8 diſput. 3.num. 14.& ſeqq. ea autem, quæ
pendet à facto Principis impoſſibilia reputentur
Gloſſ.& DD.in leg.continuus §.cum quis ff. de ver-
borum obligat. *Abb.* in cap.cum eſſes num. 19.de te-
ſtament. *Crauett.* conſ.64.num.6.latè in his terminis
Sanchez de matrim.li.5.diſput.5.num.5.*Caſtill.* quoti-
dian. controuerſ.part.3.cap.7. numer.1. & ſeqq. &
fuit dictum in Romana Domus 24. Maij 1602. co-
ram *Litta.* Conſequenter dicendum eſt implemen-
tum dictæ conditionis ſi ſine liberis,ob impoſſibili-
tatem diſpenſationis reddi impoſſibile, præſertim 26
verò, quia Pontifex cum initiatis ſacri ordinis, niſi
grauiſſimæ vrgeant cauſæ,& concurrat publica vti-
litas,& ſolum inter Primates diſpenſare non ſolet,
vt tradit *Sanchez* d. li.8.q.8.n.2.& 3. & fuit dictum
in Venuſina legati 28.Iunij 1623. coram Reueren-
diſſimo Domino meo *Decano.*

Minus obſtat probandam eſſe à Dominis de La-
na negatiuam exiſtentiæ aliorum filiorum Scipionis,
præter eos,qui ſacris ordinibus initiati fuerunt,nec-
non nepotem ex dictis filiis ante ſuſceptionem or-
dinum;Quoniam exiſtentia filiorum à Iure non præ-
ſumitur, & contrarium dicenti incumbit onus pro- 27
bandi iuxta text.in l.ex facto §.ſi quis autem ſuſce-
perit in fi.ff.ad Trebell.*Caſtrenſ.* conſ.101.nu.1. li.2.
Alex. conſ.20.nu.12.li.1.plene *Aldobr.* conſ.80.n.5.
li.1.*Rota* in recent.deciſ.436.n.3.p.1.& coram bo:
me.Card.*Caualerio* dec.575.num.3.& Card.*Mantic.*
dec.32.n.1. ſique D. *Burattus* agens contra DD.de
Lanis probaſſet exiſtentiam aliorùm filiorum, præ-
ter eos, qui ſuſceperunt ordines ſacros,vel nepotum 28
ante ſuſceptionem ordinum, tunc vere tenerentur
DD.de Lana probare defectum eorumdem, & non
aliter, & ita procedit dec.Card.*Seraph.* 1458.& aliæ
auctoritates ab Informantibus pro Domino *Burat-
to* allegatæ.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit nnu conſtare de fideicommiſſo, quod obſtet, &c.

Burgen. Iuris Præſidendi.
Lunæ 10. May 1630.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de manutentione in viribus obedientialibus, & quando, & quomodo concedatur.

SVMMARIVM.

1 *Decanus, vbi non adeſt Archipresbyter, eius locum occupat, & abſente Epiſcopo praeeſt in Choro, & functionibus Diuinorum officiorum, plenamq; habet poteſtatem, eiuſque proprium eſt munus, errantes in Choro corrigere.*

2 *Manutentio datur cumulatiue ex cumulatiua quaſi poſſeſſione.*

3 *Silentium alicuius in Choro poſt illud indictum, quando non concludat animum parendi, & num. 6. 9. 11. 12.*

4 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio non acquiritur ex actibus æquiuocis.*

5 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio acquiritur ex geſtis, quæ neceſſario indicent animum obediendi.*

6 *Animus obediendi in actibus negatiuis, vt in ſilentio non infertur ex ſimplici patientia, & omiſſione loquendi, ſed ex potentioribus actibus actualis prohibitionis, & acquieſcentiæ & n. 12.*

7 *Iuriſdictio in præcipiente non firmatur ſine obedientia.*

8 *Obedientia poſſideri dicitur per obedientiam, aliaſque præcipit, ſi ſibi non pareatur nihil in alium poſſidet niſi labia ſua.*

10 *Mens bona ſolet culpam timere, vbi non eſt etiam.*

11 *Subiectio non concludens patientiam ſubiecti ab Agente tanquam ex iure proprio, ſed ex paſſi humilitate non tribuit quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis.*

13 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem cumulatiuam poſſunt plures ad inuicem habere actiue ac paſſiue.*

14 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio in præiudicium alterius poſſeſſoris non acquiritur ſine illius ſcientia, & patientia.*

15 *Actus effectum non ſortiti non conſtituunt in aliqua quaſi poſſeſſione iuriſdictionis.*

16 *Quaſi poſſeſſio ad ſui effectum requirit extremum, in quo realiter agat, & non abuſiue.*

17 *Indefinita non æquipollet vniuerſali in probationum materia.*

18 *Iuriſdictionis præſcriptio probari debet ſpecifice, & in indiuiduo in caſu controuerſo, non autem in genere.*

19 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probari debet ex actibus ante motam litem, non autem releuant actus qui dederunt cauſam liti, vel poſt eam conteſtatam geſti fuerunt.*

20 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio priuatiua quoad alium acquiſita non dicitur ex illius exercitio de eiuſdem ordine, ad potius probata cumulatiua.*

21 *Negligentia iuriſdictionem exercendi in aliquo actu præiudicat in omnib. & in vniuerſa iuriſdictione.*

22 *Patronorum negligentium præſentare quaſi poſſeſſio praeſeruatur per præſentationem alterius Compatroni.*

23 *Negatiua debet tempore coarctari.*

24 *Teſtes debent reddere cauſam ſcientiæ.*

25 *Teſtibus viribus inſignibus, deponentibus de affirmatiua, & de materia conuenienti cum iuris communis diſpoſitione magis creditur.*

26 *Iudicum ſilentiariorum officium verſatur in indicendo ſilentium in Choro, & in decidendo cauſas inter Canonicos.*

27 *Titulus ſuperueniens non aufert, nec mutat ius, ſed illud auget.*

28 *Iuriſdictio poteſt compatibiliter exerceri duplici titulo, altero in ſubſidium, altero principaliter, ſiue tamquam Iudex delegatus, & tamquam ordinarius.*

29 *Conſtitutio abrogata allegari non meretur.*

30 *Conſtitutio vſu non recepta, non ligat.*

Deciſio CCCCLXI.

PErſtiterunt Domini in deciſis ſub die 18. Iunij 1627. coram me, nempe reuocandum non eſſe mandatum de manutenendo à Rota conceſſum Decano Eccleſiæ Metropolitanæ Burgen. cumulatiue cum Iudicibus quatuor temporum ſilentiariis nuncupatis, in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, & ibidem ſilentium indicendi; quia ipſe Decanus bene fundatam videtur habere intentionem, tum in aſſiſtentia iuris communis, ex qua Decanus, qui fungitur vice Archipresbiteri in Eccleſia Burgen. vbi non adeſt Dignitas Archipresbiteratus, abſente Epiſcopo præeſt Choro, & in functionibus diuinorum officiorum celebrationem concernentibus præfertur omnibus aliis, & plenam habet poteſtatem, eiuſque proprium munus eſt errantes in Choro corrigere ex 1
cap. 1. &c. officium de offic. Archipresbit. & ibidem gloſ. *Menoch.* conſ. 257 n. 62. Tum etiam in actuali exercitio, & quaſi poſſeſſione dictæ Iuriſdictionis per teſtes concludenter probata, quæ poſſeſſio cumulatiua eſt manutenenda, vt latius in dicta deciſio- 2
ne coram me, & antea in aliis deciſionibus coram Illuſtriſſimo Domino Card. *Pamphilio* emanatis in hac cauſa deductum fuit.

Nec obſtare modo viſum fuit teſtes, ſuper quibus potiſſimum inſiſtebant Informantes pro Capitulo, deponentes Iudices ſilentiarios indixiſſe ſilentium, nedum illis de Capitulo, & Choro, ſed etiam ipſimet Decano pro tempore, quem paruiſſe affirmant, & aliquando etiam in pœnam contumaciæ, & inobedientię mulctatum fuiſſe, & ab eodem Decano identidem requiſitos fuiſſe Iudices ad indictionem ſilentij, & ab ipſo tunc ſolum indictum fuiſſe cum Iudex ſi- 1
lentiarius fuit deputatus, ex quibus actibus inferebatur Iudices eſſe in quaſi poſſeſſione huiuſmodi Iuris priuatiue quoad Decanum.

Quoniam Domini diligenter examinando depoſitiones dictorum teſtium, cenſuerunt ex illis nullatenus probari dictam priuatiuam quaſi poſſeſſionem; ſiquidem quoad paritionem Decani, dum à quatuor Iudicibus fuit indictum ſilentium, teſtes non deponunt, quod Iudices nominatim ipſi Decano ſilentium indixerint, nec quod in vim dicti præcepti Decanus tacuerit, ſed ſolummodo aſſerunt, poſt indictionem generalem ſilentij factam Capitulo, etiam Decanum ſiluiſſe, quod facere potuit citra animum parendi Iudicibus, ſed ex quadam decentia, & ne aliorum, qui imperio Iudicum adſtringebantur, turbaret ſilentium, ex actibus autem æquiuocis non 3
acquiritur quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis *Butr.* in cap. fin. numer. 34. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Baldus* in leg. 2. numer. 60. Cod. de ſeruit. & aq. *Soccin.* ſen. conſ. 287. numer. 20. verſ. 3. conſidero lib. 2.

Gratian,

Gratian diſcept.forenſ.c.113.n.67.*Rota* dec.717.n.5.
p.2.receut.Et ex geſtis quæ neceſſario animum obe-
diendi non imputant non improbatur obedientia
5 gloſ.in c.olim il 3.verbo timore vbi *Anan.* n.2 Imol.
n.2.*Abb* n 9.de reſtit.ſpoliat.*Bald.* in l.liberti,liber-
tæque n.3.C.de oper.libert.& in l.data opera n.28.
verſ nam interdum C.qui accuſat.non poſſ.& in l.2
n.60.C.de ſeruit.& aqua; Animuſque obediendi in
actibus negatiuis,prout eſt ſilentium non infertur ex
ſimplici patientia, & omiſſione loquendi, ſed po-
tentiores actus requiruntur, nempe poſitiua, & a-
ctualis prohibitio, & quod prohibitus illi acquieſ-
6 cat iuxta tradita per *Butr.* in dicto c.olim il 3. n.11.
& ibidem Canoniſtæ communiter de reſtit. ſpoliat.
Iaſ. in §.æque n.41.Inſt t.de action.*Capic.* dec. 209.
n.15.cum alia.Sine obedientia autem non firmatur
Iuriſdictio in præcipiente *Bald.* in rubr. de maiorit.
& obed. n.1.verbo obedientia *Afflict.* dec.265. n.9.
& dec.301.n.5.vbi quod per inobedientiam obedientia
poſſidetur,& qui præcipit,ſi ſibi non paretur nihil in
alium poſſidet niſi labia ſua,vt inquit Innocent. in
7 dicto c.olim il 3.& ibi *Anchar.* n.5.*Butr.* n.11.de re-
ſtit.ſpoliat.*Bald.* in c Sacramentum n.9.verſ.dicit e-
nim Innocent.de conſuetud.rect.feud. Vel potuit e-
tiam Decanus ſilere ex reuerent.a eccleſiaſtici nerui,
8 & ex modeſtia,& bonitate mentis,quæ ſolet timere
culpam etiam vbi non eſt,vt habetur in c.at eius ve-
to diſtinct.5.in c.2.de obſeruat. ieiun. quæ quidem
ſubiectiu tempore non concludens patientiam inbie-
cti ab Agente tamquam ex iure proprio, ſed ſolum
ex quadam ipſius paſſi humilitate,non tribuit vllam
9 quaſi poſſeſſionem Iuriſdictionis *Butr.* in dictu c. o-
lim il 3.n.10.& 11.*Hoſtienſ.* n.5.& 6.*Io. And.* n. 2. *A-
nan.* n.1.& 3.de reſtit.ſpoliat.& tuto potuit Decanus
ſilere dum non audiuit à Iudicibus ſibi indici ſilen-
10 tium,ſolumq;ſibi præiudicaſſet ſi ſibi ſignanter fuiſſet
indictum ſilentium & ille parendo huic indictioni
ſiluiſſet,quod nullatenus probatur.Cumq;idē De ca-
nus ſenſerit ex huiuſmodi voluntaria taciturnitate nul-
11 lum ſibi inferri præiudicium,nec imponi ſeruitutem,
& ſaluum eſſe Ius ſuum indicendi aliis ſilentium,v-
tique hinc argui non poteſt ad Iuriſdictionem iudi-
cum ipſi tacenti præiudicialem ad l. ſicut §. videa-
tur ff.quib.mod.pign.*Rip* in l.admonendi n.44.ff.de
Iure iur.*Ruin.* conſ.161.n.58.li.1.*Cephal* conſ.445.n.
28.*Rot.* dec.115.n.9.p.1.recent.Et demum, vt aliqui
12 ex Dominis dicebant,videtur dari poſſe, quod Iudi-
ces habeāt ius imperandi Decano delinquenti in ſi-
lentio,& è contra idem Ius competat Decano in Iu-
dices contrauenientes,& ſic quod inuicem habeant
cumulatiuam,Iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem.

Quo vero ad mulctas, & punctuationes ob ino-
bedientiam Decano impoſitas,teſtes non deponunt
13 quod mulctæ deinde fuerint exactæ,& punctuatio-
nes factæ cum Decani ſcientia,& acquieſcentia,ſine
14 qua quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis non acquiritur in
præiudicium alterius poſſeſſoris bene *Abb* in c.olim
il 3.n.8 & 12.de reſtit.ſpoliat.*Soccin.* ſen.conſ.187.n.
21.li.2 *Natt.* conſ.636.n.70.*Put.* dec. 360.p.1. *Rota*
dec 803.n.7 p.1.diuerſ.& dec.110.n 6.p.1.& 501.n.
4.& 717.n.4.p.1.recent.Et actus huiuſmodi mulcta-
rum effectum non ſortiti non potuerunt conſtituere
15 Iudices in vlla quaſi poſſeſſione Iuriſdictionis, quæ
ad ſui effectum requirit extremum in quo realiter a-
16 gat,& non abuſiuè *Bald.* in c Sacramentum n.9.ver.
& eſt ratio,& c.1.vet.tamen conſidera de conſue-
tud.rect.feud.Innocent.in d. c. olim il 3. & ibidem
Abb. n.17.de reſtit.ſpoliat.& fuit dictum in Sabinen.
Deciſ. Clem. Merlini.

Caſtri Mompei 7.Febr.1618.coram Illuſtriſſ.Domi-
no Car *Veroſpio*, Vltra quod aliqui ex teſtib. indefi-
nite loquuntur pœnas fuiſſe exactas à frangentib.ſi-
lentium,quæ depoſitio verificari poteſt in aliis præ-
bendatis,& capitularib.,in materia n.probationum
indefinita non æquipollet vniuerſali *Crauet.* conſ.33.
n.16.*Alex.* conſ.110.n.2.li.4.*Caſ de Graſſ.* dec.13.n. 17
13.de teſtib *Surd.* conſ.431.num.68 & Iuriſdictionis
præſcriptio probari debet ſpecifice in caſu contro-
uerſo,& indiuiduo, non autem in genere *Socin.* ſen. 18
d.conſ. 187.n.21.li.2.*Crauet.* conſ.96.n.4.*Natt.* conſ.
636.n.130.& 133.Atque alii teſtes non percutiunt
tempus ante motam litem,prout opus eſt,cum actus
qui dederunt cauſam liti,& qui poſt eam conteſta-
tam geſti fuerunt non ſint habendi in conſideratio- 19
ne Rota apud S.me.Greg XV.dec 4.n.2.vbi Adden.
n.19.& dec.569 n 4.Et ſic eorumdem probationes
remanent prorſus incertæ,& irreleuantes.

Quod autem Decanus aliquando requiſiuerit Iu-
dices,vt ſilentium indicerent,non excludit Ius,& fa-
cultatem ipſius circa indictionem pariter ſilentii nec
infert quaſi poſſeſſionem Iudicum priuatiuam quoad 20
alios,ſed hinc potius deſumitur cumulatiua poſſeſ-
ſio,dum Decanus impulit Iudices ſeu collegas ad ob-
eūdum munus ſuum,& ipſe tamquam caput, a quo
fluerat huiuſmodi Iuriſdictio, voluit vti miniſterio
eorum in exercitium proprij iuris,fortaſſe quia tunc
ex ſe commode ob diſtantiam loci, vel alia de cauſa
imperare non poſſet,vel quia hoc tunc neglexerit,ex
qua tamen negligentia in aliquo actu,non eſt dicen-
dum,quod ſibi præiudicauerit in omnibus,& in vni-
uerſa Iuriſdictione ad notata per Innocen.& Com- 21
poſtellan.in c.querelam de elect.*Federic.* de ſen.cōſ.
147.n.4.*Abb* conſ.54.n.3.verſ.nam vbicumque li.1.
Ruin. conſ.50.n.10.li.5. quemadmodum in materia
Iuriſpatronatus dici ſolet Patronos negligentes prę-
ſentare non amittere ſuum Ius, ſed illud ex aliorum 22
præſentatione ſibi præſeruari iuxta conſ.*Federic.* de
ſen.102.Rota apud Card *Seraph.* dec.1025.n.5 & co-
ram S.me.Gregorii XV.dec.417.n.9. & ibi *Addens*
n 5.& dec 452.n.9.

Demum quod Decani nō indixerint ſilētium niſi
eo tempore quo erant deputati iudices ſilentiarij,
teſtes hoc non probant,quia negatiuam nō coarctāt, 23
poteſt opus eſſet *Alex* conſ.108.n. 10.li.2. & in ter-
minis Iuriſdictionis late *Rota* dec.325. n.4. coram S.
me.Greg.XV Neq;reddunt cauſam,& rationem ſuæ
ſcientię,vt requiritur ex c. cum cauſam de teſt.§. eo 24
licet auth.de teſtib.*Bart.* eodem tract.n.2.& *Farinac.*
q.7.n.1.Et in omnem caſum eliduntur ex depoſitio-
nibus teſtiū examinatorum pro Capitulo, affirman-
tium ſe vidiſſe Decanum indicere ſilentium etiam
de tempore quo nō erat Iudex quib. tamquam viris
inſignibus, deponentibus de affirmatiua,& de mate-
ria conuenienti cum Iuris communis diſpoſitione
magis eſſe credendum,quam teſtibus Capituli fuit 25
firmatum in alia deciſione ſub die 28.Iunij 1627.co-
ram me.

Nec ex eo quod Decanus aliquando fuerit electus,
Iudex ſilentiarius poteſt inferri eumdem non habe-
re facultatem indicendi ſilentium,quam ſi habuiſſet
fruſtra in vnum ex Iudicibus electus fuiſſet.

Quoniam officium præfatorum iudicum non
verſatur in hoc tantum, vt indicatur ſilentium in
Choro ſed in eo etiam vt cauſæ inter Canonicus de- 26
cidantur, vnde nil mirum ſi hoc munus Decanus
non recuſanit, per titulum autem ſuperuenientem 27
quoad ſilentij indictionem non fuit ſublatum aut

mutatum Ius Decani, ſed auctum ad l. ſalſa §. ſed & ſi cui ff. de cond. & demonſtr. l. qui adoptionem ff. de adopt. *Oldrad.* conſ 239. n. 1. *Mandoſ.* conſ 52. n. 9.

Non obſtat decretum, ſeu ſtatutum de anno 1508. per quod declaratur Decanum debere ſilentium indicere in defectum Iudicum; Quoniam ex hoc non videtur ſequi concludenter, & neceſſario Decanum
28 nõ habere etiã idem ius cumulatiuum cum Iudicib., & illis præſentibus non poſſe illud exercere, nulla enim in ſtatuto adeſt taxatiua per quam limitetur iuriſdictio Decani ad caſum duntaxat abſentiæ Iudicum, & in ſubſidium eorum, ſed potius mens ſtatuentium videtur eſſe, vt Iuriſdictio Decani, quæ præſentibus Iudicibus erat voluntaria, & facultatiua, eiſdem abſentibus fit neceſſaria, nec vlla eſt repugnantia, quem duplici titulo exercere Iuriſdictionem, altero in ſubſidium, altero principaliter, ſiue tamquam Iudicem delegatum, & tamquam ordinarium iuxta tradita per *Menoch.* præſumpt. 16. n. 23. & 24. & præſumpt. 17. in princ. li. 2. Vltra quod non videtur hoc eſſe ſtatutum ſed ſimplex propoſitio Decani circa prætenſiones Iudicum, & reſponſio Capituli, & quatenus huiuſmodi reſponſio emanaſſet per viam ſtatuti, tamen cum non fuerit inſerta in compendio ſtatutorum à Sede Apoſtolica confirmatorio, in quo derogatur quibuſcumque decretis, vel ſtatutis Capitularibus ibidem non inſertis, non
29 meretur allegari abrogata *Bartol.* in l. omnes populi n. 68. ff. de Iuſt. & Iur. & in l. fin. n. 3. ff. ad l. Cornel. de fals. *Doc.* in c. 1 in 1. lect n. 37. de conſtit. *Alderan. Maſcard.* de gener. interpret. ſtat. concl. 11. nu. 1. cumque nec fuerit vſu recepta non ligat. *Oldrad.*
30 conſ. 210. n. 1. *Socin.* Iun. conſ. 76. n. 46. li. 4. *Maſcard.* dicta concluſ. 11. n. 5.

Et ita vtraque parte informante reſolutũ fuit, &c.

Bononien. legati.

Veneris 10. *Maij* 1630.

ARGVMENTVM.

De probatione ex experimento, & euidentia facti de facili admittenda.

SVMMARIVM.

1 *Probationes ſunt ampliandæ, non anguſtiandæ per Iudicem.*
2 *Error calculi ſemper probari, & deduci poteſt.*
3 *Secunda remeſſoria non denegatur, quando prima opponitur nullitas facti examinis.*
4 *Probatio dubia non releuat.*
5 *Probatio per euidentiam dicitur optima probatio.*

Deciſio CCCCLXII.

PRo liquidando damno quod Regimen Bononiæ ſe paſſum fuiſſe affirmat, ob non factam à Polino conſignationem grani promiſſi in ſumma Corbium 15000. ob quem defectum idem Regimen emit Liburni à DD. Capponis Salmas grani 10000. & à DD. Rinuccinis ſalmas 800. Ipſe Polinus petijt fieri experimentum, ad effectum dignoſcẽdi, quot corbes Bonon. faciat, ſeu regerret vna Salma Liburni, ex quo experimento conſtabit, quot Corbes grani Regimen emerit ob non adimplementum Polini, & ſic quodnam damnum paſſum fuerit, & conſequenter etiam an adſit error vllus in calculo; in quo datur debitum Polino de libris 25856. pro prætenſo damno paſſo; ſuper qua controuerſia de ordine Sanctiſſimi mihi in ſignatura Gratiæ commiſſo, hodie conſulta Rota, reſpondit faciendum eſſe nouum experimentum.

Quoniam probationum facultas, quoties releuant, non eſt anguſtianda, ſed amplianda, ne præcluditur via, qua veritas aperiatur l. quoniam in fi. C. de hæretic. *Soc.* iun. in c. fraternitatis n. 8. de teſtib. *Surd.* dec. 43. n. 5. & dec. 331. n. 4. Rota coram Car. *Mantic.* dec. 312. n. 3. In caſu autem præſenti releuantia probationis per experimentum nõ videtur poſſe negari, 1
quia per euidentiam facti liquebit, quot corbes grani Bononien. faciãt ſalmæ grani emptæ à regimine, & calculando valorem corbium, benè deprædendetur, quas fecerit impenſas, & quod illi damnum illatum fuerit, & an rectè in ſolidatione computorum debitum fuerit conſtitutum Polino in libris 25856. pro huiuſmodi damno, ſiue an conſtet de errore calculi, quem ſemper allegari, & probari poſſe certi iuris eſt ex l. vnica C. de error. calcul. *Bart.* in l. Aurelio 2
§. Caius ff. de liberat. legat. *Menoch.* de arbitr. Iud. caſ. 209. n. 29. & 39. & ſic releuantia videtur euidens, quã immò & ipſum regimen admiſiſſe dicendũ eſt, dum non appellauit ab alio priori ſimili experimento, agnoſcendo nimirumqualis indè inſurgeret probatio, & quam vim afferret ad cauſam, vndè poſita hæc releuantia, & cum illud primũ experimentũ fuerit nullum, non eſt denegandum ſecundum; quemadmodũ 3
non denegatur ſecunda remiſſoria, quando datur de nullitate examinis facti vigore primæ *Rota* dec. 12. de probat. in nou *Guido P.* dec. 72. n. 1. Card. *Canaleri* dec. 425. n. 2. & fuit dictum in Salernitana præteoſæ contributionis 28. Iunij 1621. coram bo. me. *Buratto.*

Non obſtat, quod ex propoſito hoc experimento reſultare non poſſit niſi præſumptiua, veriſimilitudinaria, & non releuans probatio quia non poteſt fieri amplius de frumento illo tunc empto à regimine cum non extet, ſed ſolum de alio frumento, quod non erit eiuſdem ſpeciei, & qualitatis cum illo, & poteſt eſſe magis humidum, vel ſiccum, Itaut magis, vel minus regerret, quæ præſumptiua, & irreleuans probatio ſuffragari non poteſt Polino, cum ſit fundamentum eius intentionis *Achill.* deciſ. 1. de probat. Card. *Seraphin.* dec. 1412. n. 10 cum aliis. 4

Quoniam immò viſum fuit Dominis, probationẽ futuram eſſe demonſtratiuam, vel ſaltem multũ vrgentem, & releuantem, experimentũ enim fit de grano nauigato, & ex relatione peritorum rei frumentariæ habẽte eaſdem qualitates, quas dicitur habuiſſe frumentum Liburni emptum à Regimine, quin etiã amplius experimentum fiet de pluribus frumẽti ſpeciebus, & diuerſorum locorum habita ratione ad incrementum, vel decrementum iuxta mentem peritorum, quod ratione temporis, & ſiccitatis, vel humiditatis in ipſo contingere poſſit, adeoq; ſenſui euidenter patere debeat, combinando inſimul diuerſi frumenti menſurationes, quot corbæ reuera conficiantur ex vna ſalma, quæ probatio per euidentiam facti, & ſenſus omnium eſt optima, & clariſſima, vt 5
poſt *Innoc.* in cap. propoſuiſti de probation. tradit *Caſtr.* conſ. 81. n. 3. li. 2. *Afflict* dec. 107. n. 6. *Ruin.* conſ. 149. n. 5. li. 4. Card. *Mantic.* dec. 79. n. 4. & proindè benè poterit deſeruire pro fundanda intentione Polini, nec dici poteſt præſumptiua probatio, &c.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Cenſus.

Lunæ 13. *Maij* 1630.

ARGVMENTVM.

Procurator conſtitutus ad exigendum cum clauſulis ampliſſi-

Digitized by Google

ampliſſimis, an poſſit cenſum extinguere latè tractatur. Cenſus quando extinguitur, quid ſit neceſſarium. Procurator conſtitutus ad exigendum an poſſit recipere. Cenſus an per compenſationem extinguatur.

SVMMARIVM.

1 *In mandato generali non venit facultas vendendi, & diſtrahendi ſed requiritur ſpecialis mentio.*

2 *Procurator conſtitutus ad exigendum, eſt ſolùm Procurator ad illud factum exactionis, & receptionis, non autem ad aliud.*

3 *Procurator ad exigendum etiam cum ampliſſimis clauſulis non poteſt diminuere redditum cenſus.*

4 *Et ſic multò magis cum d. mandato poteſt totum alienare, & retrouendere.*

5 *Debitum illud reſpectatur, quod ab inuito, iuris remedijs poteſt extorqueri.*

6 *Cenſus Dominus, non poteſt dici creditor ſortis, nec qui conſtituit cenſum, dicitur verè debitor.*

7 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius.*

8 *Sors cenſus non poteſt peti à Domino cenſus, ſed hoc eſt poſitum in arbitrio imponentis cenſum.*

9 *Cenſum emens non dicitur creditor illius, ſed Dominus, vendens autem non eſt debitor ſortis, ſed fructuum.*

10 *Cenſus Dominus poteſt compellere cenſuarium ad ſibi reſtituendam ſortem cenſum, ſi hic diſdixerit, & denunciauerit ipſi Domino.*

11 *Diſdicta denunciatio in cenſu eſt inducta fauore emptoris. & 31.*

12 *Cenſus, quando extinguitur, eſt neceſſaria retrouenditio.*

13 *In cenſu reſtitutio pretij eſt actus retroſimilis illius conſtitutioni.*

14 *Solutione eius, quod debetur extinguitur omne debitum, & obligatio.*

15 *Pretij ſolutio de neceſſitate non infert extinctionem cenſus.*

16 *Cenſus quando poſſit extingui ex traditione pretij abſque alia expreſſa retrouenditione.*

17 *Extinctiones, & caſſationes virtualiter important reductionem ad priſtinum ſtatum.*

18 *Inſtrumento caſſato ex ipſo cenſetur facta retrotraditio omnium, quæ tradita fuerunt per ipſum inſtrumentum.*

Mandatum habens ad aliquod factum, dicitur habere etiam ad illud, quod eſt annexum, & dependens, num. 18.

19 *Antecedentibus commiſſis dicuntur etiam commiſſa ſubſequentia.*

20 *Verba, cedendi, & transferendi iura, & actiones, & ſimilia in mandato procura appoſita importans facultatem etiam retrouendendi cenſum.*

21 *In mandato procura, ſi adſint clauſula, generaliter, &c. promittens, &c. & alia iuxta ſolitam Notariorum extinctionem important, vt conſtitutus poſſit omnia facere, quæ poteſt principalis. & num. 36.*

22 *Et cenſetur demandata abſoluta poteſtas abſque vlla reſtrictione.*

23 *Quod multò magis procedit, quando in mandato fuerunt aliqui caſus requirentes ſpeciale mandatum ſpecificati.*

24 *Mandati fines ſunt diligenter cuſtodiendi.*

25 *Procurator conſtitutus ad exigendum poteſt etiam recipere, cum receptio ſit executio exactionis.*

26 *Procurator conſtitutus ad exigendum, poteſt recipere à ſponte ſoluente.*

Deciſ. Clem. Merlini.

27 *Procuratori, cui eſt commiſſa exactio iudicialis, & coactiua, multò cenſetur commiſſa exactio à ſponte ſoluente.*

28 *Cenſus per compenſationem vim ſolutionis habentem poteſt extingui, & retrouendi.*

29 *Compenſatio idē operatur, ac ſi quis ſoluat pecuniam.*

30 *Cenſus ipſo iure extinguitur per ſolam compenſationē.*

32 *Sors cenſus non dicitur debita, cùm non poſſit cogi venditor ad reſtitutionem.*

33 *Procurator conſtitutus ad exigendam credita, non poteſt exigere debita ſub conditione, vel in diem.*

34 Munoz. *de ratiocin. cap. 23. num. 51. reprehenditur.*

35 *Clauſula rati, &c. non importat facultatē, cum libera.*

Bart. in leg. Procurator nu. 3. ff de Procurat. reſellitur num. 35.

37 *Debitor non eſt in diem, vel ſub conditione, ſi agnoſcat debitum, & ſpontè vult ſoluere, & renunciare fauori ſuo.*

38 *Debitor in diem quoad veritatem, & ſubſtantiam eſt verè debitor, licèt non quoad actiuam exactionē.*

39 *Debitor in diem debitor eſt, & poteſt etiam inuito creditore in ſolutione præuenire diem.*

Debitor in diem ſoluens antè non repetit n. 39.

40 *Procurator recipiens pecunias tamquam Procurator alicuius, ſtatim dominium pecuniarum acquiritur eidem conſtituenti.*

41 *Soluens Procuratori alicuius liberatur, etiamſi Procurator poſteà decoquat.*

42 *Procuratori decocto ſoluens liberatur, dum ſoluens eius decoctionem ignorabat, imputet enim ſibi cōſtituens, qui non idoneum Procuratorem ſibi elegit.*

Deciſio CCCCLXIII.

BO. me. Cardinalis *Comenſis* mediante Iulio Albero, emerat cenſum annuum ſcutorum 260. à D. Duce Iuliano Cæſarino pretio ſcutorum 4000. & poſt annos ſeptem idem Dux Cæſarinus ſoluit dicta ſcuta 4000. Luragho Procuratori Cardinalis, qui Luraghus fecit quietantiam, & extinctionem cenſus. Verum cùm hæredes Cardinalis obiicerent, Luragum nequaquàm ſufficiens mandatum habuiſſe, pro extinguendo dicto cenſu, nec indè hæredes Ducis fuiſſe liberatos; Propoſui dubium, an conſtaret de validâ extinctione cenſus, & ter diſputato articulo, Domini non erant concordes.

Aliqui enim putabant, Luraghum non potuiſſe extinguere cenſum, quia ſolùm habebat mandatum ad exigendum quod non ſufficit ad extinctionem cenſuum, cum illa requirat retrouenditionem, & in generali mandato non venit facultas vendendi, & detrahendi, ſed ſpecialis requiritur mentio leg. Procurator Tutorum ff de procurat. l. Procuratorem C. eodem, & ita in terminis cenſus reſoluit Rota coram Card. *Seraph.* dec. 831. n. 1. & ſeq. & ſequuta eſt in Romana cenſus 7. Februar. 1607. coram bo. me. *Attrebaten.* quæ eſt deciſio 186. poſt *Modern. Peruſin.* de cenſib. & in dec. 373. n. 6. in 6. in fin par. 1. recent. Procurator enim ad exigendum eſt ſolùm Procurator ad illud factum exactionis, & receptionis, non autem ad aliud, nec mutare poteſt obligationem, nec acceptū ferre l. debitorem meum l. cui rectè ff. de nouat. l. quod ſtipulatus ff. de ſolut. *Surd* dec. 219. n. 17. ſicq; talis Procurator ad exigendum etiam cum ampliſſimis clauſulis non poteſt diminuere redditum cenſus, vt puta ſi ſoluantur fructus ad rationem decem pro centenario, nequaquàm reducere poteſt ad rationem octo coram S. me. Gregor. XV. dec. 31 1. nu. 1. & ſeqq. multò minùs poterit cum illo mandato totum alie- 1 2 3

mutatum Ius Decani, ſed auctum ad l. ſalſa §. ſed & ſi cui ff. de cond. & demonſtr. l. qui adoptionem ff. de adopt. *Oldrad.* conſ 239. n. 1. *Mandoſ.* conſ 52 n. 9.

Non obſtat decretum, ſeu ſtatutum de anno 1508. per quod declaratur Decanum debere ſilentium indicere in defectum Iudicum; Quoniam ex hoc non videtur ſequi concludenter, & neceſſario Decanum
28 nõ habere etiã idem ius cumulatiuum cum Iudicib., & illis præſentibus non poſſe illud exercere, nulla enim in ſtatuto adeſt taxatiua per quam limitetur iuriſdictio Decani ad caſum duntaxat abſentiæ Iudicum, & in ſubſidium eorum, ſed potius mens ſtatuentium videtur eſſe, vt Iuriſdictio Decani, quæ præſentibus Iudicibus erat voluntaria, & facultatiua, eiſdem abſentibus ſit neceſſaria, nec vlla eſt repugnantia, quem duplici titulo exercere Iuriſdictionem, altero in ſubſidium, altero principaliter, ſiue tamquam Iudicem delegatum, & tamquam ordinarium iuxta tradita per *Menoch.* præſumpt. 16. n. 23. & 24. & præſumpt. 17. in princ. li. 2. Vltra quod non videtur hoc eſſe ſtatutum ſed ſimplex propoſitio Decani circa prætenſiones Iudicum, & reſponſio Capituli, & quatenus huiuſmodi reſponſio emanaſſet per viam ſtatuti, tamen cum non fuerit inſerta in compendio ſtatutorum à Sede Apoſtolica confirmatorum, in quo derogatur quibuſcumque decretis, vel ſtatutis Capitularibus ibidem non inſertis, non
29 meretur allegari abrogata *Bartol.* in l. omnes populi n. 68. ff. de Iuſt. & Iur. & in l. fin. o. 3. ff. ad l. Cornel. de falſ. *Dec.* in c. 1 in 1. lect n. 37. de conſtit. *Alderan. Maſcard.* de gener. Interpret. ſtat. concl. 11. nu. 1. cumque nec fuerit vſu recepta non ligat. *Oldrad.*
30 conſ. 250. n. 1. *Socin.* Iun. conſ. 76. n. 46. li. 4. *Maſcard.* dicta concluſ. 11. n. 5.

Et ita vtraque parte informante reſolutũ fuit, &c.

Bononien. legati.

Veneris 10. May 1630.

ARGVMENTVM.

De probatione ex experimento, & euidentia facti de facili admittenda.

SVMMARIVM.

1 *Probationes ſunt ampliandæ, non anguſtiandæ per Iudicem.*
2 *Error calculi ſemper probari, & deduci poteſt.*
3 *Secunda remiſſoria non denegatur, quando primæ opponitur nullitas facti examinis.*
4 *Probatio dubia non releuat.*
5 *Probatio per euidentiam dicitur optima probatio.*

Deciſio CCCCLXII.

PRo liquidando damno quod Regimen Bononiæ ſe paſſum fuiſſe affirmat, ob non factam à Polino conſignationem graui promiſſi in ſumma Corbium 15000. ob quem defectum idem Regimen emit Liburni à DD. Capponis Salmas grani 20000. & à DD. Rinuccinis ſalmas 800. Ipſe Polinus petijt fieri experimentum, ad effectum dignoſcẽdi, quot corbes Bonon. faciat, ſeu regetter vna Salma Liburni, ex quo experimento conſtabit, quot Corbea grani Regimen emerit ob non adimplementum Polini, & ſic quodnam damnum paſſum fuerit, & conſequenter etiam an adſit error vllus in calculo; in quo datur debitum Polino de libris 25856. pro prætenſo damno paſſo; ſuper qua controuerſia de ordine Sanctiſſimi mihi in ſignatura Gratiæ commiſſo, hodie conſulta Rota, reſpondit faciendum eſſe nouum experimentum.

Quoniam probationum facultas, quoties releuant, non eſt anguſtianda, ſed ampliãda, ne præclu- 1
datur via, qua veritas aperiatur l. quoniam in fi. C. de hæretic. *Soc.* iun. in c. fraternitatis n. 8. de teſtib. *Surd.* dec. 43. n. 5. & dec. 331. n. 4. Rota coram Car. *Mantic.* dec. 312. n. 3. In caſu autem præſenti releuantia probationis per experimentum nõ videtur poſſe negari, quia per euidentiam facti liquebit, quot corbes grani Bononien. faciãt ſalmæ grani emptæ à regimine, & calculando valorem corbium, benè depræhendetur, quas fecerit impenſas, & quod illi damnum illatum fuerit, & an rectè in ſolidatione computorum debitum fuerit conſtitutum Polino in libris 25856. pro huiuſmodi damno, ſiue an conſtet de errore calculi, quem ſemper allegari, & probari poſſe certi iu-
ris eſt ex l. vnica C. de error. calcul. *Bart.* in l. Aurelio 2
§. Caius ff. de liberat. legat. *Menoch.* de arbitr. Iud. caſ. 209. n. 29. & 39. & ſic releuantia videtur euidens, quã immò & ipſum regimen admiſiſſe dicendũ eſt; dum non appellauit ab alio priori ſimili experimento, agnoſcendo nimirumqualis indè inſurgeret probatio, & quam vim afferret ad cauſam, vndè poſita hæc releuantia, & cum illud primũ experimentũ fuerit nul-
lum, non eſt denegandum ſecundum; quemadmodũ 3
non denegatur ſecunda remiſſoria, quando datur de nullitate examinis facti vigore primæ *Rota* dec. 11. de probat. in nou *Guido P.* dec. 72. n. 1. Card. *Caualer.* dec. 425. n. 2. & fuit dictum in Salernitana prætenſæ contributionis 28. Iunij 1621. coram bo. me. *Buratto.*

Nun obſtat, quod ex propoſito hoc experimento reſultare non poſſit niſi præſumptiua, veriſimilitudinaria, & non releuans probatio quia non poteſt fieri amplius de frumento illo tunc empto à regimine cum non extet, ſed ſolum de alio frumento, quod non erit eiuſdem ſpeciei, & qualitatis cum illo, & poteſt eſſe magis humidum, vel ſiccum, Itaut magis, vel minus regetter, quæ præſumptiua, & irreleuans probatio ſuffragari non poteſt Polino, cum ſit fundamentum eius intentionis *Achill.* decif. 1. de probat.
Card. *Seraphin.* dec. 1412 n. 10 cum aliis. 4

Quoniam immò viſum fuit Dominis, probationẽ futuram eſſe demonſtratiuam, vel ſaltem multũ vrgentem, & releuantem, experimentũ enim fit de grano nauigato, & ex relatione peritorum rei frumentariæ habẽte eaſdem qualitates, quas dicitur habuiſſe frumentum Liburni emptum à Regimine, quin etiã amplius experimentum fiet de pluribus frumẽti ſpeciebus, & diuerſorum locorum habita ratione ad incrementum, vel decrementum iuxta mentem peritorum, quod ratione temporis, & ſiccitatis, vel humiditatis in ipſo contingere poſſit, adeout ſenſui euidenter patere debeat, combinando inſimul diuerſi frumenti menſurationes, quot corbæ reuera conſi-
ciantur ex vna ſalma, quæ probatio per euidentiam facti, & ſenſus omnium eſt optima, & clariſſima, vt 5
poſt *Innoc.* in cap. propoſuiſti de probation. tradit *Caſtr.* conſ. 81. n. 3. li. 2. *Afflict* dec. 107. n. 6. *Rum.* conſ. 149. n. 5. li. 4. Card. *Mantic.* dec. 79. n. 4. & proindè benè poterit deſeruire pro fundanda intentione Polini, nec dici poteſt præſumptiua probatio, &c.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Cenſus,

Lunæ 13. Maij 1630.

ARGVMENTVM.

Procurator conſtitutus ad exigendum cum clauſulis ampliſſi-

Digitized by Google

ampliſſimis, an poſſit cenſum extinguere latè tractatur. Cenſus quando extinguitur, quid ſit neceſſarium. Procurator conſtitutus ad exigendum an poſſit recipere. Cenſus an per compenſationem extinguatur.

SVMMARIVM.

1 *In mandato generali non venit facultas vendendi, & diſtrahendi ſed requiritur ſpecialis mentio.*

2 *Procurator conſtitutus ad exigendum, eſt ſolùm Procurator ad illud factum exactionis, & receptionis, non autem ad aliud.*

3 *Procurator ad exigendum etiam cum ampliſſimis clauſulis non poteſt diminuere redditum cenſus.*

4 *Et ſic multò magis cum d. mandato poteſt totum alienare, & retrouendere.*

5 *Debitum illud reſpectatur, quod ab inuito, iuris remedijs poteſt extorqueri.*

6 *Cenſus Dominus, non poteſt dici creditor ſortis, nec qui conſtituit cenſum, dicitur verè debitor.*

7 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius.*

8 *Sors cenſus non poteſt peti à Domino cenſus, ſed hoc eſt poſitum in arbitrio imponentis cenſum.*

9 *Cenſum emens non dicitur creditor illius, ſed Dominus, vendens autem non eſt debitor ſortis, ſed fructuum.*

10 *Cenſus Dominus poteſt compellere cenſuarium ad ſibi reſtituendam ſortem cenſum, ſi hic diſdixerit, & denunciauerit ipſi Domino.*

11 *Diſdicta denunciatio in cenſu eſt inducta fauore emptoris. & 31.*

12 *Cenſus, quando extinguitur, eſt neceſſaria retrouenditio.*

13 *In cenſu reſtitutio pretij eſt actus retroſimilis illius conſtitutioni.*

14 *Solutione eius, quod debetur extinguitur omne debitum, & obligatio.*

15 *Pretij ſolutio de neceſſitate non infert extinctionem cenſus.*

16 *Cenſus quando poſſit extingui ex traditione pretij abſque alia expreſſa retrouenditione.*

17 *Extinctiones, & caſſationes virtualiter important reductionem ad priſtinum ſtatum.*

18 *Instrumento caſſato eo ipſo cenſetur facta retrotraditio omnium, quæ tradita fuerunt per ipſum inſtrumentum.*

Mandatum habens ad aliquod factum, dicitur habere etiam ad illud, quod eſt annexum, & dependens, num. 18.

19 *Antecedentibus commiſſis dicuntur etiam commiſſa ſubſequentia.*

20 *Verba, cedendi, & transferendi iura, & actiones, & ſimilia in mandato procura appoſita important facultatem etiam retrouendendi cenſum.*

21 *In mandato procura, ſi adſint clauſula, generaliter, &c. promittent, &c. & alia iuxta ſolitam Notariorum extinctionem important, vt conſtitutus poſſit omnia facere, quæ poteſt principalis. & num.* 36.

22 *Et cenſetur demandata abſoluta poteſtas abſque vlla reſtrictione.*

23 *Quod multò magis procedit, quando in mandato fuerunt aliqui caſus requirentes ſpeciale mandatum ſpecificati.*

24 *Mandati fines ſunt diligenter cuſtodiendi.*

25 *Procurator conſtitutus ad exigendum poteſt etiam recipere. cùm receptio ſit exequutio exactionis.*

26 *Procurator conſtitutus ad exigendum, poteſt recipere à ſponte ſoluente.*

Deciſ. Clem. Merlini.

27 *Procuratori, cui eſt commiſſa exactio iudicialis, & coactiua, multò cenſetur commiſſa exactio à ſponte ſoluente.*

28 *Cenſus per compenſationem vim ſolutionis habentem poteſt extingui, & retrouendi.*

29 *Compenſatio idē operatur, ac ſi quis ſoluat pecunias.*

30 *Cenſus ipſo iure extinguitur per ſolam compenſationē.*

32 *Sors cenſus non dicitur debita, cùm non poſſit cogi venditor ad reſtitutionem.*

33 *Procurator conſtitutus ad exigendum credita, non poteſt exigere debita ſub conditione, vel in diem.*

34 Munoz. *de ratiocin. cap.* 23. *num.* 51. *reprehenditur.*

35 *Clauſula rati, &c. non importat facultatē, cum libera.* Batt. *in leg. Procurator nu.* 3. *ff. de Procurat. refellitur num.* 35.

37 *Debitor non eſt in diem, vel ſub conditione, ſi agnoſcat debitum, & ſponte vult ſoluere, & renunciare fauori ſuo.*

38 *Debitor in diem quoad veritatem, & ſubſtantiam eſt verè debitor, licet non quoad actiuam exactionē.*

39 *Debitor in diem debitor eſt, & poteſt etiam inuito creditore in ſolutione præuenire diem.*

Debitor in diem ſoluens antè non repetit n. 39.

40 *Procurator recipiens pecunias tamquam Procurator alicuius, ſtatim dominium pecuniarum acquiritur eidem conſtituenti.*

41 *Soluens Procuratori alicuius liberatur, etiamſi Procurator poſteà decoquat.*

42 *Procuratori decocto ſoluens liberatur, dum ſoluens eius decoctionem ignorabat, imputet enim ſibi cōſtituens, qui non idoneum Procuratorem ſibi elegit.*

Deciſio CCCCLXIII.

BO. me. Cardinalis *Comenſis* mediante Iulio Albero, emerat cenſum aonuum ſcutorum 260. à D. Duce Iuliano Cæſarino pretio ſcutorum 4000. & poſt annos ſeptem idem Dux Cæſarinus ſoluit dicta ſcuta 4000. Luragho Procuratori Cardinalis, qui Luraghus fecit quietanriam, & extinctionem cenſus. Verum cùm hæredes Cardinalis obiicerent, Luragum nequaquàm ſufficiens mandatum habuiſſe, pro extinguendo dicto cenſu, nec indè hæredes Ducis fuiſſe liberatos; Propoſui dubium, an conſtaret de validâ extinctione cenſus, & ter diſputato articulo, Domini non erant concordes.

Aliqui enim putabant, Luraghum non potuiſſe extinguere cenſum, quia ſolùm habebat mandatum ad exigendum quod noo ſufficit ad extinctionem cenſuum, cum illa requirat retrouenditionem, & in generali mandato non venit facultas vendendi, & detrahendi, ſed ſpecialis requiritur mentio leg. Procurator Tutorum ff. de procurat. l. Procuratorem C. eodem, & ita in terminis cenſus reſoluit Rota coram 1
Card. *Seraph.* dec. 831. n. 1. & ſeq. & ſequuta eſt in Romana cenſus 7. Februar. 1607. coram bo. me. *Attrebaten.* quæ eſt deciſio 186. poſt *Modern. Peruſin.* de cenſib. & in dec. 373. n. 6. in 6. in fin. par. 1. recent. Procurator enim ad exigeodum eſt ſolùm Procurator ad illud factum exactionis, & receptionis, non autem ad aliud, nec mutare poteſt obligationem, nec acceptū 2
ferre l. debitorem meum l. cui rectè ff. de nouat. l. qood ſtipulatus ff. de ſolut. *Surd.* dec. 219. n. 27. ſicq; talis Procurator ad exigendum etiam cum ampliſſimis clauſulis non poteſt diminuere redditum cenſus, vt puta ſi ſoluantur fructus ad rationem decem pro centenario, nequaquàm reducere poteſt ad rationem octo coram S. me. Gregor. XV. dec. 31 1. nu. 1. & ſeqq. 3
multò minùs poterit cum illo mandato totum alie-

4 nare,& retrouendere, vt ponderant *Modern. Peruſin.* de cenſib.p.3.c.1.q 3.art.7.n 47.52.& 54.

Quod eo magis admittendum videbatur in præſenti mandato, quia Luraghus conſtitutus fuerat ad exigendum pecunias dumtaxat debitas,& debendas, inter quas nõ videbatur poſſe comprehendi ſortem cenſus, cum nullâ præcedente diſdictâ ex parte D. Ducis Cæſarini, non poſſet Cardinalis compellere ipſum ad reſtitutionem ſortis, & debitum illud reputatur, quod ab inuito iuris remediis extorqueri po-

5 teſt l.debitor ff de verb.ſignif. *Alex.* conſ.106 n.7.li. 5 D. *Fachin* controu.iur.li.11.cap.74.verſ.1. *Guttier.* pract quæſt.ciuil. lib.1.qu.148.n.14.& 15. vbi quod

6 Dominus cenſus non poteſt dici creditor ſortis, nec qui conſtituit cenſum verè dicitur debitor.

Quiq; hanc tuebantur ſententiam dicebant verba illa antecedentia, necnon omnes,& ſingulos fructus, redditus,& prouentus quorumcumq; officiorũ, cenſuum, montium vacabilium, & non vacabilium, &c. reſtricta eſſe ad fructus, & indè reſultare excluſionem reſpectu ſortis ad l.cùm Prætor ff de iudic.l. maritus,& ibi Gloſ.in verbo, præſcripſerit, C.de pro-

7 curat. *Grat.* conſ.53.n.54.li.1. Verba autem ſubſequentia, necnon omnes,& ſingulas alias pecuniarum, rerum,& bonorum ſummas, qualitates,& quantitates, &c. reſtricta eſſe ab immediatâ clauſulâ ibi, eidem D. Conſtituenti per quaſuis perſonas, quâuis de cauſâ,& occaſione debitas,& in futurum debendas,&c. Cùm autem ſors cenſus non poſſit peti a Domino cenſus,& hoc totum ſit in arbitrio imponentis cenſum, tam ex naturâ ipſius, quàm ex Conſtitutionibus

8 Apoſtolicis, & præſertim Sa. me. Pij Quinti *Couar.* var.reſol.li.3.ca 1.n.3.verſ.a.& cap 9 n.4. *Gail.* pract. qq lib.2.obſeruat.2.n.14. *Rota* deciſ 56.n.5.part.1.recent. ſequitur hanc ſortem non fuiſſe debitam Cardinali, & conſequenter nec facultatem extinguendi fuiſſe demandatam Luragho, cùm illius mandatum haberet reſtrictionem ad pecunias debitas, vel debendas,& emens cenſum non dicitur creditor illius,

9 ſed Dominus, vendens autem non eſt debitor ſortis, ſed fructuum *Gabr.* conſ.141.n.8. li.1 *Surd* dec.104. n.9. Rota in Tudertina Cenſuum 3.Decembris 1621. coram bo.me. *Buratto.*

Nec obſtare credebatur, Dominum cenſus poſſe compellere cenſuarium, ad ſibi reſtituendam ſortem cenſus, ſi hic diſdixerit,& denunciauerit ipſi Domino, vt in Bullâ S.m. Pij Quinti §. cùm verò hanc au-

11 tem denunciationem fuiſſe inductam fauore emptoris, vt intra illud bimeſtre poſſit prouidere de nouo

12 inueſtimento pecuniarũ, vt dixit Rota coram Card. *Seraph.* deciſ.1413.n.2. & *Molin.* de Iuſt.& Iur.q.391. clauſ. 10. Et ideò potuiſſe Luraghum nomine Cardinalis remittere hanc denunciationem, & illa omiſſa pecuniam recipere, & cenſum extinguere, vt per Card. *Seraph.* dicta deciſ.1413.& *Boccac.* de cenſ. p.2.n.94. Quoniam id rectè procederet in ipſo Cardinale Domino recipiente pecunias, in quo non poteſt conſiderari defectus facultatis retrouendendi,& is pecunias recipiendo à debitore cenſus pro illius extinctione dicitur ſaltem implicitè retrouẽdiſſe, ſecus autem in illius Procuratore, qui mandatum habet tantùm ad exigendum,& vt ſuprà dictũ eſt, præter ſolam receptionem pecuniarum pro fructibus cenſus, nil aliud facere poterat,& tamen retrouenditio erat neceſſaria, vt reſpondit Rota apud Card. *Seraph.* d. dec.831. & aliàs ſæpiùs; & quamuis ex ſolâ receptione pretij indè reſultare conſequutiuè videatur ipſa extinctio cenſus, reſtitutio quippe pretij eſt actus retroſimilis conſtitutioni cenſus,& id deduci- 13 tur ex dicto §. cum vero Bullæ Pij V. ibi, cùm vero traditione pretij redditus extinguendus erit,& regulariter per ſolutionem eius, quod debetur extingui- 14 tur,& tollitur omne debitum,& obligatio Inſt. quib. mo.tollitur. oblig in princ.gloſ.fin.in l.cùm plures ff. de euict. Nihilominus hoc concluderet vbi pro extinctione debiti cenſualis ſuffi ceret ſolâ ſolutio, nec aliud requireretur, ſicq; Luraghus quemadmodum exigere,& recipere poterat pecunias, ita etiam retrouẽdere potuiſſet, quæ retrouenditio neceſſaria eſt pro cenſus extinctione, nec ſolutio pretij de neceſſitate infert cenſus extinctionem, ſed dum in Luragho Procuratore deerat facultas retrouendendi 15 cenſum, per illam ſolutionem pecuniarum Dux Cæſarinus extitit ſolummodò, creditor Cardinalis pro totidem pecuniis.

Alij autem ex Dominis putabant cenſum fuiſſe extinctum, quia hoc pendebant ex voluntate venditoris,& dum ipſe ſoluit pretium integrum, & ſic interuenit actus retroſimilis. aderátq; pactu in Inſtru- 16 mento Conſtitutionis, vt quandocumq; vellet venditor extinguere, id ipſe poſſet, iuxta etiam Bullam S. me. Pij V conſequenter cenſus videtur extinctus ex ipsâ traditione pretij abſq; aliâ expreſsâ retrouenditione *Boccac.* de cenſib.p.2.n.94.& 130. *Felician* eodem tract.tom.2.li 4.c.1.n.12.ver.qualiter *Valaſq. de Auenden.* de cenſib. *Hiſpan.* c.101.n.2. *Rota* dec 60.n. 3.ver.quia ad hunc effectum p.1 recent.& poſt *Modern. Peruſin.* de cenſ.dec 272.n.3 & dec.27..n..

Nec obſtare credebant Luraghum, non habuiſſe facultatem retrouendendi, quæ vt ſuprà dictum fuit neceſſaria eſt ad hanc cenſus extinctionẽ; Quoniam non ſolùm conſtitutus fuit Procurator ad exigendũ omnes, & quaſcumq; pecunias, & ſic ad ſolum factũ exactionis, & receptionis, ſed etiam ad caſſandum quodcumq; Inſtrumentum,& ad conſentiendum extinctioni, lacerationi, abolitioni reſpectiuè,& ſic ſingula ſingulis cõgruè referẽdo, poterat Luraghus ceſſare,& extinguere contractũ conſtitutionis cẽſus, quę extinctio,& caſſatio virtualiter important reductionem ad priſtinum ſtatum, & indè ipſam retrouenditionem, quæ connexa eſt, & correſpectiua ipſi caſſa- 17 tioni, vt benè per *Angel.* in l.ab emptione n.6.verſ & ſic ff. de pact. qui dicit, quod cancellato Inſtrumento eo ipſo intelligitur facta retrotraditio omnium, quæ tradita fuerant per ipſum Inſtrumentum, atque hoc eſſe notandum, alibiq; non reperiri; Et manda- 18 tum habens, ad aliquid factum, dicitur habere etiam ad illud, quod eſt annexũ,& dependens *Caſtr.* in l.ad rem mobilem ff. de procurat.& ibidem *Alberic. Rimin. Iun.* conſ.11.n.8.9.& ſeq Card. *Mantic.* de tacit.li.2.tit.15.n.30. Card. *Seraph.* dec.1146.n 2. *Rota* dec.670.n.1.p.1.diuerſ. & in Peruſina ratificationis 11.Maij 1622. coram me confirmata ſub die 16. Iunij 1628. coram R.P.D.meo *Veroſpio*, & commiſſis antecedentibus dicuntur etiam commiſſa ſubſequentia *Butr.* conſil 44.n.2. Rota coram R. D. meo *Decano* dec.470.n.3.& ſufficit ſola veriſimilis mens 19 mandãtis Card. *Mantic.* de tacit.lib.16.tit.14.nu.31. Iunctis præſertim aliis ſubſequentibus verbis, cedendi,& transferendi Iura, & actiones, quæ vel ſimilia verba alias Rota cenſuit importare facultatem etiam retrouendendi cenſum, vt in illa Romana Cenſus coram Attrebaten. quæ eſt dec.186.n.2.ver.maximè poſt 20 *Moder. Peruſin.* de cenſibus. Concurrúntq; aliæ clauſulæ generales,&c. Promittens,&c,& aliæ quę iuxta ſolitam Notariorum extenſionem, important, vt

Procu-

Digitized by Google

21 Procurator poſſit omnia,& ſingula facere, quæ con-
ſtituens poſſet, etiamſi talia eſſent, quæ requirerent
ſpeciale mandatum,& ideò cenſetur demandata ab-
22 ſoluta facultas abſq; aliqua reſtrictione, ſed cum li-
bera adminiſtratione *Bart.* in l. Procurator cui n. 30.
ff. de procurat. *Seraph.* de priuileg. Iuram. priuileg. 30.
n. 11. ver. quinimò *Afflic.* dec. 305. n. 4. Card *Mantic.*
dec. 11. n. 2. Maximè cùm præceſſerit expreſſio caſuū,
qui ſpeciale mandatum requirebant *Conar.* var. reſol.
23 li. 1. c. 6. n. 3. ver. quinto, &c. *Seraph. & Mantic.* in lo-
cis præallegatis, Data autem facultate cum libera,
potuit Luraghus etiam exigere ſortem, & retrouen-
dere ad dec. *Seraph.* 238.

Cæterum Domini, qui primam opinionem tue-
bantur, reſpondebant has clauſulas intelligendas
eſſe circa præmiſſa,& eſſe reſtringendas ad ſpecifica
ta cùm fines mandati diligenter cuſtudiendi ſint l. di-
24 ligenter ff. mandati c. qui ad agendum de procurat. in
6. *Bald.* in l. quod quia n. 2. verſ. ego dico C. de pro-
cur. Vndè circa hanc extinctionem cenſus non erant
concordes.

In hoc tamen Domini conuenerunt, ſcilicèt ſolu-
tionem illam factam Luragho ſuffragari Domino
Duci Cæſarino, Ita vt hodiè poſſit cogere hæredes
Domini Cardinalis ad retrouenditionem, & extin-
ctionem cenſus, Quoniam Luraghus habuit manda-
tum ſi non ad retrouendendum, certè ad recipiendū,
datus enim Procurator ad exigendum, poteſt etiam
recipere, quia hæc receptio eſt executiu exactionis l.
25 inductum C. de ſolut. *Bart* in l. hoc iure in princ. ff.
de ſolut. *Roder. Suarez* in l. poſt rem iudicatam in de-
clarat. legis regni qu. 3. n. 11. ff. de re iudic. & Lura-
ghus in vim iſtius mandati ad exigendum potuit re-
26 cipere à ſponte ſoluente iuxta gloſ. in leg. falſus ver-
bo exigēdo Cod. de furt. & reprobatâ opinione Spe-
culatoris tradit *Alex.* in leg. non ſolùm n. 5. ff. ſolut.
matrim. *Caſtr.* conſ. 181. n. 3. part. 1. *Tiraquell.* de re-
tract. lignag. §. 9. gloſ. 2. n. 10. ver. adeò vt, *Barboſ.* ple-
nè in dicta leg. non ſolùm numer. 26. ver. ſed his non
obſtantibus, & n. 17. ſol. matrim. vbi de veriori, & cō-
muniori teſtatur Suarez vbi ſuprà n. 3. Card. *Mant.*
de tacit. li. 7. tit. 14. nu. 7. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap.
505. n. 57. Si enim demandata fuit Luragho, quæ erat
difficilior, exactio iudicialis, & coactiua, multò ma-
gis exactio à ſponte ſoluente cenſeri debet permiſ-
27 ſa, vt benè perpendunt *Barboſ. & Grat.* vbi ſuprà.

Facto autem, quod Dux Cæſarinus rectè ſoluerit
Procuratori Cardinalis, & ſic ſaltem euaſerit credi-
tor ſcutorum 4000. ſequitur, vt hodie ipſius Ducis
hæredes factâ intimatione, & diſdicta poſſint propo-
nere quamdam compenſationem vim ſolutionis ha-
bentem, & ita cogere ad extinctionem, & plenam
28 retrouenditionem *Valaſq.* Arcend. de cenſib. cap.
102. numer. 8. verſ. igitur nulla *Molin.* de contract.
part. 2. diſput. 394. nu. 7. *Rebell.* de oblig. Iuſt. lib. 10.
q. 6. n. 22 *Modern. Peruſin.* de cenſibus part. 3 cap. 1.
q. 3. art 6. nu 4. quia hæc compenſatio operatur per-
indè ac ſi Dux Cæſarinus ſolueret pecunias l. ſi debi-
tor ff. qui potior. in pigno. hab. l. ampliùs ff. rem rat. ha-
29 ber. l. ſi peculium § vltimo ff. de ſtat. liber. Quo caſu
quemadmodùm hæredes Cardinalis non poſſent de-
negare retrouenditionem, Ita nec propoſitâ com-
30 penſatione *Felician.* de cenſib. tom. 2. li. 4. c. 11. n. 13.
vbi dicit extingui cenſum ipſo iure per ſolam com-
penſationem, poſtquàm hoc emptori cenſus ſignifi-
catum fuit, etiam non expectato lapſu duorum men-
ſium, de quibus in bullâ iuxta opinionem *Molin.* de
iuſt. & iur, diſp. 29. clauſ. 10. in quo tamen contrariū
tenet *Ioan. de Salas* de cenſib. dub. 12. n. 5. ver. ſed exi-
ſtimo, nempè quod venditor teneatur perſeuerare
per totum bimeſtre in cenſu, quia ille terminus duo-
rum menſium eſt in fauorem emptoris, vt interim
aliam inueniat occaſionem idoneam inueſtimenti.

Nec obſtat, quod mandatum loquatur de exigen-
dis pecuniis debitis, & debendis, & ſors cenſus non
ſit debita cùm non poſſit cogi venditor ad reſtitutio-
nem; Quia obiectum vrgeret ſi Luraghus pulsaſſet 32
Ducem Cæſarinum renuentem reſtituere ſortem, ad
reſtituendum, quia tunc Dux rectè potuiſſet excipere
ſe non eſſe debitorem, ſed dum ſponte Dux voluit
ſoluere, fecit ſe debitorem, & tunc verè dici poteſt
ſortem fuiſſe debitam, & quemadmodùm ſi factâ in-
timatione, & diſdicta per Ducem ipſe fuiſſet debi-
tor, & Luraghus vigore mandati ad exigendum pe-
cunias debitas potuiſſet recipere, Ita neglecta per
Cardinalem, ſeu eius Procuratorem diſdicta potuit
Dux præuenire terminum duorum illorum menſiū,
& ſoluere Luragho ante diſdictā, & ſic pecunia erat
debita volente debitore, ſolúmq; in Luragho deficie-
bat facultas retrouendendi, non autem recipiendi.

Non obſtat, quod Procurator ad exigendum cre-
dita, non poſſit exigere debita ſub conditione, vel in 33
diem, vt per *Munoz.* de ratiocin. cap. 23. n. 51. & ſeq.
Quoniam ipſe non figit pedem & contrarium opi-
nionem tuetur *Ceual.* commun. contra commun. q.
790. nu. 43. vbi *Munozzium* repræhendit, qui tamen 34
Munoz. admittit rectè etiam ſolui debitum ante diē
Procuratori ad exigen. quando habet mandatum cū
libera vt nu. 57. & in caſu noſtro videtur Luraghum
huiuſmodi mandatum habuiſſe, non quidem ex clau-
ſula rati, &c. quæ non importat talem facultatem cū
libera, vt reprobata opinione *Bart.* in l. Procurator
n. 3. ff. de procurat. firmat *Iaſ.* in l. tranſact. n. 8. C. de
tranſact. Addentes ad *Bart.* littera F & *Iaſ.* dicit Bar-
tolum plures in illo dicto feſelliſſe *Dec.* conſ. 500. n. 35
12. *Mant.* de tacit. li. 7. tit. 16. n. 31. ſed ex aliis clau-
ſulis diſtinctis generaliter, &c. promittens, &c. quæ
extenduntur à *Saluſt. Tiber.* in formul. Iuſtrum. lib. 3.
fol. 304. ſecundùm vltimam impreſſionem col. 2. ver.
& generaliter, &c. vt importent facultatem in Pro- 36
curatore faciēdi quod facere poterat Dominus, quod
dicitur mandatum cum libera *Gemin.* conſil. 129. n. 6.
7. ver. Item eſt *Alex.* conſil. 43. in princ. lib. 2. & 133.
n. 10 lib. 6 *Crauett.* conſil. 924 n. 9. & ſuprà etiam fuit
dictum Et ſatisfacit huic motiuo ratio ſuperiùs aſſi- 37
gnata, quoniam non eſt debitor in diem, vel ſub cō-
ditione, dum debitor agnoſcit debitum & ſponte
vult ſoluere, & enunciare fauori ſuo, ac præuenire
diem præſcriptam ſolutioni, præſertim in hoc caſu,
quia mandatum conceſſum fuit ad exigendum pecu-
nias quâuis de causâ, & occaſione debitas, & in futu-
rum debendas, & ſic licèt de tempore mandati non
eſſet debita, tamen erat debenda, ſi & poſtquàm ipſe
Dux voluerit ſoluere, & debitor in diem quoad ve-
ritatem, & ſubſtantiam eſt verè debitor, licèt non 38
quoad coactam exactionem l. in diem ff. de cond. In-
deb. l. qui in diem ff. de ſolut. vbi debitor in diem de-
bitor eſt, & poteſt etiam inuito creditore in ſolutio- 39
ne præuenire diem, & ſoluens non repetit.

Nec obſtat Luraghi decoctio ſequuta poſt huiuſ-
modi ſolutionem, quoniam cùm receperit expreſsè
iſtas pecunias tamquam Procurator Cardinalis, illi- 40
cò acquiſitum fuit dominium pecuniarum eidem
Cardinali conſtituenti l. ſi Procurator ff. acquir. rer.
dom. *Rom* Ianuen deciſ. 27. numero 8. & ſoluens li- 41
beratus remanſit, quamuis ipſe Procurator poſteà de-

Digitized by Google

eoxer't *Stracch* de decoct.p.3.n.56.vbi quod ſoluens Procuratori decocto liberatur,dum ſoluens,eius decoctionem ignorabat,imputet enim ſibi conſtituens, qui non idoneum Procuratorem elegit, non autem debitori, qui bona fide ſoluit l. cum mandato ff. de minorib. *Signorol.* conſil.229.numero 2. ad fin.
41 verſ.& ſibi imputet *Stracch.* dicta part.3.numero 54. verſ.& magis.

Et ita vtrâq; parte informante reſolutum fuit,&c.

Romana pecuniaria.
Lunæ 13. *Maij* 1630.

ARGVMENTVM.

Nonnulla circa probationes neceſſarias in actione repetitionis indebiti.

SVMMARIVM.

1 *Indebiti in actione repetendi danda ſunt probationes concludenter non debitum.*
2 *Obſeruantia eſt optima interpres præcedentis dubiæ diſpoſitionis.*
3 *Contractus præſumitur factus ſecundùm æqualitatem proportionis damni,& lucri.*
4 *In iudicio repetitionis indebiti proceditur ſummariè.*

Deciſio CCCCLXIIII.

PEtrus Antonius, & Huratius de Bandinis Theſaurarij Ciuitatis Camerini, anno 1585. locarunt Siluestro Perbenedicto ad ſexennium collectas eiuſdem Ciuitatis pro annuis ſcutis 600.cum ſolitis facultatibus, & eodem modo, ac formâ prout ipſi habebat à R. Camerâ Apoſtol. eidémque reſiduum trium annorum præcedentium aſcendens ad ſummam ſcut.1154.ba.80.iuxta calculum factum ab eodem Siluestro, & Æmilio Griſono ceſſerunt, ac vendiderunt pro ſcutis 900. quæ ipſe Siluester liberè,& ſine aliquâ exceptione ſoluere promiſit,& demùm illi ſimiliter ceſſerunt,ac vendiderunt pro ſcutis 560 ba.86.quædam credita in liſtâ deſcriptâ aſcẽdentia ad ſcuta 747. b. 41. vt in ſummario DD. de Perbenedictis n. 1.

Anno 1614.cùm pro dictis cauſis,& ſummis idem Siluester in libris eorumdem DD. de Bandinis reperiretur deſcriptus debitor in ſcutis 1897.præclar.me. Cardinalis Iuſtinianus vti hæres bo. me. D Ioſephi ſui Patris ceſſionarij DD. de Bandinis per viam tranſactionis, & concordiæ conuenit cum dd. DD. de Perbenedictis, vt pro omnibus, & ſingulis rebus,& prætenſionibus,quas ipſe vigore Inſtrumenti ceſſionis dicto eius Patri per Bandinos factæ habebat, & pro omni,& toto eo, quod à d.q. Siluestro, & aliis quibuſcumque obligatis occaſione præmiſſorum petere,vel prætendere poterat,iidem de Perbenedictis tenerentur ipſi D. Cardinali ſoluere ſcuta mille in tribus terminis,videlicèt tertiam partem in feſto Natiuitatis S.D.N.Ieſu Chriſti, & reliquas duas tertias partes in eodem feſto duorum Annorum ſubſequentium, pacto adiecto, quod ſi infrà hoc tempus legitimè appareret vltra pecunias deſcriptas, & in libris dd.DD.de Bandinis,& Iuſtinianis dictum Siluestrũ, aut quemuis alium eius nomine ſoluiſſe aliquas alias pecuniarum ſummas,quæ non excederét ſcuta 1897. b.38 in quibus dictus Siluester vltra ſupradicta ſcuta mille ſoluere promiſſa, vt ſuprà remanebat debitor occaſione præmiſſorum,ipſe D.Cardinalis ad aliquid non tenetur, ſed dicta ſcuta mille integrè ſolui deberent,quatenùs verò excederet dicta ſcuta 1897. Idem D.Cardinalis totum id in quo excederent pro tanta compenſare promiſit cum dd.ſcutis mille,& huiuſmodi promiſſione ſtante ceſſit dd. DD. de Perbenedictis omnia iura ſibi contra hæreditatem,& bona dicti Siluestri quomodolibet competentia talia, qualia erant,& ipſe habebat,Ita vt non teneretur vllo modo de euictione eorumdem Iurium,nec ad reſtitutionem dictarum pecuniarum ſibi, vt ſuprà ſoluere promiſſarum niſi pro dato,& facto ſuo,& ſuorũ authorum, pro quo tantùm, & non aliàs teneri voluit de illorum euictione,& ad omnia damna,&c. in d.ſum.n.2.

Poſtmodùm prætendentes dd.DD.de Perbenedictis,conueniſſe curatorem hæreditatis iacentis dicti Siluestri pro dictorum ſcut.1897.recuperatione, ab eóq; fuiſſe oſtenſam hæreditatem in aliquo debitricem non eſſe egerunt coram A. C. contra Illuſtriſſ. D.Marchionem Iuſtinianum dicti D.Cardinalis hęredem pro dictorum ſcutorum mille reſtitutione,& obtinuerunt contra illum relaxari mandatum, quod poſtea Iudex ab eodem A.C.deputatus exequi mandauit pro ſcuris 550. relictis aliis ſcutis 450. in ſuſpenſo, à quo decreto pro parte dicti D. Marchionis appellatione interpoſita,& cauſa mihi commiſſa dubitauit an illud eſſet confirmandum, vel infirmandũ, & cauſa plures propoſita, & non reſoluta propter facti complicationem, & difficultates hinc inde excitatas, tandem Domini re maturè diſcuſſa decretũ prædictum infirmandum eſſe cenſuerunt.

Omiſſis enim nullitatibus quæ pro parte D. Marchionis obiiciebantur, viſum fuit ſatis conſtare de illius iniuſtitiâ;Quoniam vigore pacti prędicti in Inſtrumento tranſactionis appoſiti mandatum aliquod relaxari non potuit,cùm DD.de Perbenedictis infrà triennium ad ſoluẽdum dicta ſcuta mille conceſſum, Immò nec etiam poſteà vllo modo docuerint vltra partitas in libris deſcriptas alias pecuniarum ſummas fuiſſe per Siluestrum ſolutas dd. ſcuta 1897. b. 38. excedentes iuxta ipſius pacti formam, ac tenorem;prout nec etiam doctum fuit de aliquâ euictione ex dato, & facto dicti D. Cardinalis, & ſuorum Authorum, & minùs etiam relaxari potuit eo ſub prætextu, quod dicta hæreditas non eſſet in aliquo debitrix, & conſequenter, ipſe ſoluendo dicta ſcuta mille omninò indebitum perſoluerit;quia non fuit ſufficienter probatum, ſolutionem huiuſmodi fuiſſe indebitè factam,& dictum Siluestrum reverà in aliquo debitorem non fuiſſe,prout iidem Perbenedicti, qui in hoc ſe fundant plenè, & concludenter proba- 1 re debuiſſent l. cùm de indebito, & ibi *Bart.* n. 4.ff. probat.c.fin.vbi *Abb.* & cæteri Canoniſtæ de ſolut. *Alex.* conſ.83.n.1.lib.1. & fuit dictum in Spoletana cenſus 18. Iunij 1601. & in Romana lignorum & Martij 1601. coram Card. *Lancell.* & in Romana repetitionis indebiti 29.Aprilis 1622.coram me.

Neque dici poteſt id probari ex eo, quod ex credito ceſſo detrahenda veniant ſcuta 3006.in quatuor partitis contenta creditum ipſum ſcut. 1897. in d. Inſtrumento concordiæ enunciatum excedentia. Nam quo ad primam partitam ſcuta 1800. ratione ſcut.300.quę C. Apoſt. quotannis defalcat pro paupetibus, pupillis, & viduis ex priuilegio Ciuitatis Camerini, quam defalcationem dicebatur fieri,accedere debuiſſe ad commodum, & vtilitatem dicti Siluestri, cùm illi facta fuerit ſubaffictatio, ſeu ſublocatio cum ſolitis facultatibus, & eodem modo,

as

ac formâ, quod dicti Bandini principales appaltatores, & Theſaurarij habebant, fuit reſponſum verba Inſtrumenti ſub appaltus eſſe intelligenda de omnibus facultatibus circa exactionem, non autem circa defalcum, quia in eodem Inſtrumento fuit apertè conuentum, quod Silueſter ſoluere teneretur quolibet anno ſcuta 600. videlicèt quolibet menſe ſcuta 50. adeò vt clarè appareat contrahêtes voluiſſe, quod huiuſmodi ſumma integrè. & abſq; vllâ diminutione ſolui deberet, defalcatio verò reſpectu Cameræ Apoſtolicæ facienda cederet ad commodum ipſorum de Bandinis, qui eidem Cameræ immediatè ſoluere tenebantur, vt patet etiam ea eo quod tamquam ſibi reſeruata fuit in eorum libris adnotata, quæ obſeruantia ſubſequuta benè declarat qualis fuerit ab initio ipſorum contrahentium intentio l. minimè, & l.
2 ſi de interpretatione ff. de legib. c. cùm dilectus de conſuetud. *Roman* conſil. 271. nu. 4. *Becc.* conſil. 101. num. 49. & *Surd.* conſil. 140. num. 45. & ſi voluiſſent quod dicta ſcuta 300. defalcari deberent ad commodum dicti Silueſtri conueniſſent, quod ipſe realiter, & cum effectu ſoluere teneretur ſcuta 300. tantùm non autem 600. vel ſaltem id non ita firmiter, & abſolutè ſtatuiſſent diſtribuêdo etiam ſolutionem certæ ſummæ ſcutorum 50. per menſes nullâ prorſus facta prætenſa defalchi.

Præterea hoc etiam viſum fuit certius eo, quia ex calculo Michelini apparet, quod redditus collectarum, quæ Silueſtro ſublocatæ fuerunt, aſcendebant ad annua ſcuta 1308. & ſic etiam detractis dictis ſcutis annuis 300. adhuc redditus ipſi realiter, & cum effectu exigendi conſtabant ſummam annuorum ſcutorum 1008. quos eſt omninò veriſimile fuiſſe ſublocatos pro totâ dictâ ſummâ ſcutorum 600. integrè, & abſq; vllâ diminutione perſoluendâ, non autem pro ſcutis 300. tantum prout in effectu Perbenedicti ſublocatos fuiſſe prætendebant cùm regulariter contractus præſumatur factus ſe-
3 cundùm æqualitatem proportionis damni, & lucri ad tradita per *Bald.* in l. planè §. indè dicitur ff. de leg. 1. & Card. *Mantic.* de tacit. ambig. li. 6. tit. 14. nu. 10. Quinimmò etiam ſi quod Camera Apoſtolica quotannis defalcat pro perſonis, vt ſuprà agrariatis, & exemptis ex priuilegio prædicto longè excederet dicta annua ſcuta 300. illúdq; vti contentum in dicta ſummâ ſcutorum 1308. detrahendum veniret, nihilominùs ſubaffictus pro dictis ſcutis 600. integrè perſoluendus foret omninò veriſimilis, quia ex iiſdê libris, & calculo apparet, quod ſumma, quæ à debitoribus non exemptis verè, & cum effectu ſoluebatur aſcendebat ſaltem ad annua ſcuta 680. & conſequenter adhuc ſupererant ſcuta 80. pro lucro Silueſtri, qui vlterius etiam conſequi debebat annua ſcuta 75. pro ſuâ mercede, & ſic ſatis ſuperlucrabatur.

Neque obſtat, quod dictus calculus fuerit fundatus in libris collectarum anni 1581. ac proindè ex eo benè non inferatur, quod illæ ad tantumdem aſcendant etiam de anno 1585. quod fuit factus ſubappaltus prædictus, & ſea annis ſequentibus, quibus ille durauit, quoniam dicti libri fuerũt producti per DD. Perbenedictos ad eorum intentionê fundandam, vndè ſi redditus non ſunt vniformes nullo modo conſtat ad quam ſummam illi aſcenderint annis prædictis, nec quid, & quantum defalcari debuerit, & ſic ipſi non probant plenè, & concludenter indebitum, vt probare tenentur ex ſuperiùs allegatis.

Quo ad ſecundam partitam ſcutorum 450. fuit reſponſum pro parte D. Marchionis ea libris DD. de Bandinis apparere illam fuiſſe excomputatam, nec in eà vim aliquam faciebant Perbenedicti cùm non fuerit in dicto decreto, & mandato comprehenſa, ſed relicta in ſuſpenſo, prout etiam in iiſdem libris deſcripta, & excomputata legitur alia partita ſcut. 200. Et demum quoad reliquam ſcut. 556. pro nominibus debitorum non exactis, vt prætendebatur ea eo quod non fuerunt per dd. de Baudinis conſignata Silueſtro ceſſionario Inſtrumenta obligationum, placuit reſponſio, quod cùm Silueſter nunquã reclamauerit, nec Inſtrumenta, vel documenta aliqua ſibi conſignari petierit, nec probetur ipſum aliquam pro exactione faciendâ diligentiam adhibuiſſe non poteſt hodiè longè poſt triginta annos dari de huiuſmodi conſignationis defectu; præſertim quia Inſtrumenta aliqua non requirebantur, ſed ſatis erat debitores eſſe deſcriptos in libris, vt contra ipſos agi poſſet, cùm in ſimili iudicio ſummariè ſit procedendum l. ſacrilegij §. vltimo ff ad l. Iuliam peculat. l. mi- 4
ni opinatores, & ibi *Io. de Plat.* C. de exact. tribuit. public. li. 10. cum aliis.

Vltra quod in his tribus partitis non videbatur opus inſiſtere, quia etiam illis integrè detractis ex dicto credicto ſcut. 2897. in Inſtrumento concordiæ enunciato, adhuc ſuperſunt ſcuta 1691. & ſic longè vltra ſcuta mille, quæ à Perbenedictis ſoluta fuerunt, adeò vt nullo modo dici poſſit conſtare de indebito, &c.

Et ita vtrâq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Retractus.

Veneris 16. Maij 1630.

ARGVMENTVM.

Bulla Iuris congrui quid diſponat, & quando cogat Vicinum, domum inhabitantem eam vendere. Vendere aliquid coactè vt quis dicatur quid ſufficiat. Conſortium verũ quale dicatur. Vendens domum conſorti, non dicitur eam extraneo vêdere.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregor. XIII. de iure congrui, diſponit, vt volenti ædificare, Camerarius, & Magiſtri viarum cogant vendi domus vicinas ſolitas locari, auctio certo pretio.*

2 *Bulla iuris congrui quando cogat Vicinum domum inhabitantem eam vendere.*

3 *Peritis in arte eſt credendum.*

4 *Dominus fundi, quando offert ſe ædificaturum ad ornatum vrbis, iuxta ſui ſoli capacitatem, tunc Bulla iuris congrui non eſt locus, fallit n. 5.*

6 *Socius non poteſt ædificare in re communi inuito ſocio.*

7 *Statutum vrbis c. 110. lib. 1. declaratur.*

8 *Statutum vrbis c. 110. lib. 1. non habet locum, quando venditio fuit coactè facta præuio monitorio.*

9 *Vendere quis dicatur coactè, ſi iuſtè metuens ne compelleretur vendidit.*

10 *Venditio vt dicatur neceſſaria, ſufficit ſolum monitorium.*

11 *Socius poteſt alienare partem ſuam communem.*

12 *Conſors domus quis dicatur.*

13 *Conſortium verum illud dicitur, quod in ſingulas partes rei influit, nec ſeparari poteſt.*

14 *Conſorti quando fuit vendita domus, non dicitur facta venditio extraneo, & ideò non eſt locus retractui.*

Digitized by Google

Deciſio CCCCLXV.

CVm D. Antonius Carcaraſius monitorium ſuper venditione medietatis domus,& apothecæ eius domui contiguæ ad effectum ſabricandi pro Vr-
1 bis ornatu iuxta diſpoſitionem Bullæ fe. re. Gregor. XIII. de iure congrui contra D. Hieronymum filium, & hæredem q. Damiani Sauelleſchi ipſius medietatis dominum exequi feciſſet idem Sauelleſchos videns malum ius fouere bonam fidem agnoſcendo, & condemnationem Iudicis præueniendo dictam medietatem vendidit ipſi Carcaraſio, qui deindè iudicium mouit contra D. Ambroſium Montanum,& Octauium Primolum Procuratorem hæreditatis, & hæredem q. Olimpij Ceſtarelli ſuper venditione alterius medietatis communiter, & pro indiuiſo poſſeſſæ in vim eiuſdem Bullæ, & ſtatutorum Vrbis; è contrà verò hæredes prædicti Illuſtriſſ. D. Camerario, & Viarum Magiſtris aliud iudicium contra ipſũ Carcaraſium mouerunt vti conſortes ſuper prælatione, & emptione d. alterius medietatis per Sauelleſchum, vt ſuprà venditæ, & in vtroque iudicio fuit lata ſententia definitiua duas habens partes, in quarum prima fuit pronunciatum hæredes prædictos teneri, & obligatos eſſe vendere Carcaraſio dictam eorum medietatem, In ſecundâ verò idem D. Carcaraſius fuit à peritis per ipſos hæredes ſuper prælatione abſolutus, à quâ ſententiâ appellatione interpoſitâ, placuit Rotam conſulere, Vndè propoſui dubium, An ſententia prædicta eſſet confirmanda, vel infirmanda,& Domini vti iuſtam confirmandam eſſe cenſuerunt.

Et quoad primam partem moti ſunt ex eo quia
2 dicta Gregoriana Conſtitutio in §. 6. apertè diſponit, vt volenti ædificare Camerarius,& Magiſtri Viarum cogant vendi domus vicinas ſolitas locari, quas futuro ædificio vtiles, vel neceſſarias putauerint aucto certo pretio, Immò ſi ædificium futurum ſit inſigne, eiq; perficiendo aliqua domus etiam inhabitata cohæreat, ſi ædificium ipſum ſit cæptum,& à duobus lateribus cohæreat dictæ domui, illiúſq; æſtimationem quadruplum ſit exceſſurum iubet dominum etiam inhabitantem cogi vendere volenti domum ædificare, & ſibi aliam habitationem parare; Vndè cùm dicta domus fuerit ſolita locari, & ſit D. Carcaraſij ædificio iam cœpto vtilis,& neceſſaria, Immò illi ratione dictæ medietatis per eum, vt ſuper emptæ fuerit iam incorporata,& vlterius etiam à duobus lateribus eiuſdem Carcaraſij domui, & ædificio cohæreat,& ædificium ipſum futurum ſit inſigne,& dictæ medietatis, ac totius domus æſtimationem quadruplo,& vltra exceſſurum, vt patet ex Magiſtrorum inſpectione, & ex Peritorum formiter examinatorum
3 depoſitione, quibus credendum eſt, vt per *Alex.* conſ. 174. n. 7. li. 2. *Surd.* conſ. 126. n. 17 & *Theſaur.* dec. 41. n. 24. meritò fuit pronunciatum hæredes prædictos teneri dictam medietatem vendere iuxta prædictæ Conſtitutionis formam, quæ fuit pro parte D. Carcaraſij in omnibus adimpleta.

Neque obſtat, quod etiam dictus Montanus obtulerit velle in dictâ domo ædificare ad Vrbis ornatũ iuxta ſui ſoli capacitatem, & conſequenter videatur Conſtitutioni prædictæ locum non eſſe, vt fuit latè
4 comprobatum in dec. 475. p. 1. diuerſ. & in Romana iuris congrui 5. Iunij 1600. coram R. D. meo *Decano* inter eius impreſſas dec. 2. per totam; Quoniam vltrà quod oblatio facta non fuit niſi poſt biennium, & ſententiam prædictam, vt ſuprà latam, ad impediendum ne D. Carcaraſius ædificium iam cœptum perficiat,& ita non ſuffragatur dicta oblatio, vt per Ro- 5
tam d. dec. 475. n. 13. & *Moder. Rom.* diſcept. forenſ. c. 745. n. 31.& ſeq.& c. 752. n. 51.& 54. fuit reſponſum domum eſſe cum D. Carcaraſio communem, & pro indiuiſo poſſeſſam ſtante dictâ emptione medietatis,& conſequenter Montanum, qui medietatem huiuſmodi non retraxit, nec retrahere poteſt, vt mox dicetur, fruſtrà offert in eâ ædificare, cùm poſſit à Carcaraſio prohiberi; quo inuito in re communi ſabricare nequit l. parietem ff. de ſeruit. vrban. prædiorũ, 6
& ibi notant *Bald. Angel.* & alij *Alber.* in l. altius verſ. ſed quid ſi laborer C. de ſeruit.& aq. Veronen. de ſeruit. Vrban. prædiorum c. 36 tit. ne luminibus officiatur n. 10. verſ. 7. quæro quis &c. *Natt.* conſil. 215. n. 7. *Surd.* conſil. 387. n. 11.

Quoad ſecundam verò partem viſum fuit ſatis conſtare de dictæ ſententię abſolutoriæ iuſtitiâ, quia Statutum Vrbis c. 110. lib. 1. in quo totum poſitum 7
erat fundamentum loquitur tantùm de venditione voluntariâ, vt patet ex illis verbis, ſi quis rem vendere voluerit iuxta tradita per *Alex.* conſ. 52. nu. 4. li. 1. *Rom.* conſ. 107. per totũ *Moder. Rom.* diſcept. forenſ. c. 544. n. 40. Rota corã S. me. Greg. XV. dec. 193. n. 12. & conſequenter in caſu propoſito, in quo dictę medietatis domus venditio non quidem ſpontè, & voluntariè, ſed coactè præuio monitorio in vim dictæ Gregorianæ Conſtitutionis facta fuit locum non habet *Roman.* d. conſ. 107. n. 1.& ibi Adden. littera A.& 8
conſ. 719. n. 8. *Afflict.* de Iureprotomiſ. §. 3. n. 26 *Vegg.* conſ. 2. n. 37.& ſeqq. *Portol.* de conſort. c. 2. nu. 8. 9.& ſeqq. *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. cap. 544. numero 21. & ſeq.

Neq; obſtat, quod Sauelleſchos paulò poſt executum monitorium vendiderit nulla deſuper lata ſententia condemnatoria ad vendendum,& conſequẽter ſpontè,& voluntariè, non autem coactè vendidiſſe videatur; nam ex quo concurrẽtibus omnib. Bullæ requiſitis ad vendendum Carcaraſio ædificare volẽti cogi poterat, vt ſuperius fuit oſtenſum ſatis coactus, & compulſus vendidiſſe cẽſetur cum iuſtè metuens 9
ne compelleretur vẽdiderit l. nouiſſimè,& ibi *Bal.* n. 2 ff. quod falſ. Tutor. *Iaſ.* in l. 2. n. 4 & 5. C. de trãſact. *Caſtr.* conſ. 144. n. 3. li. 1. *Dec.* cõſ. 22. n. 2.& in terminis retractus tradit *Tibaq.* de retract. lignag. §. 1. gloſ. 18. n. 62.& 63. *Carpan.* ad Statut. Mediolan. c. 420. nu. 1. *Moder. Rom.* diſcept. forenſ. c. 544. n. 22.& ſeq & fuit firmatum in deciſione Card. Camerarij impreſſ. inter recent. p. 1. dec. 184. n. 9.& 10. Et quod ſolum moni- 10
torium ſufficiat, vt venditio ſubſecuta dicatur neceſſaria fuit dictum in Romana deuolutionis 10. Decembris 1587. coram *Orano*, Nec dubium eſt Sauelleſchum videns malum ius fouere, & agnoſcendo bonã fidem potuiſſe ſuam portionem vẽdere etiamſi domus communis eſſet, & pro indiuiſo cum Ce- 11
ſtarellis poſſideretur l. falſo, & ibi *Bald.* & *Odofred.* C. de commun. ſeruo alien. latè *Portol.* de conſortio c. 9. num. 15.

Præterea cùm domus prædicta habeat aditum, ac portam necnon atrium, ſeu Curtile, Puteum, fiſtulam,& plura alia communia cum domo Carcaraſij, quæ partes pro indiuiſo, & in ſolidum poſſidentur, adeò vt Montanus, & Carcaraſius habeant commune, & commixtum indiuiduum dominium in proprietate, & ſubſtantiâ dictarum partium, vt ex ſum. o. 10. hinc ſequitur eumdem D. Carcaraſium eſ- 12
ſe conſortem iuxta tradita per *Bart.* in l. re coniuncti nu. 23.& ibi *Iaſ.* nu. 103. *Rip.* nu. 3.& 73. ff. de leg. 3.

Bald.

Bald. in l.1.num.4.de commun.ſeru.manumiſſ. *Molin.* de contract.diſp.371. in princ. *Modern.Rom.* diſ-
cept.forenſ c 516 num.4 & cap.482.n.25. cum aliis
congeſtis in Romana retractus 18. Iunij 1629 coram
me, & hæc communio influit in ſingulas partes do-
13 mus, nec ſeparari poſſunt, & ſic verum eſt conſor-
tium iuxta deducta in illa Romana retractus coram
me. Quibus conſequens eſt, quod cum venditio præ-
dicta non fuerit facta extraneo, ſed conſortium in re
vendita habenti, non intret dicta ſtatuti diſpoſitio,
nec eſt locus retractui *Bald.* in dicta l.1. nu.5. C. de
14 commun. ſeru. manumiſſ. *Tiraquell.* de retract.li-
gnag.§.11.gloſ.6.nu.11. *Decian.* conſ.15.n.11.lib.4.
& fuit dictum in Rom. prælationis 16. Iunij 1604.
coram *Penia*, & in dec.308.n.9.& 10.inter impreſſ.
penes *Cenc.* de cenſibus.

Quæ omnia eo magis viſum fuit domus procedere ſtante qualitate maioris ædificij, & Vrbis ornatus, præuentione in ædificando, ac veriſimili ſcientia Montani de ædificio iam cæpto, & aliis latius deductis per informantes pro D Carcaraſio.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana pecunia, ſeu locorum Montium.
Veneris 17. May 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca ſequitur rem, & pro ea competit actio aduerſus poſſeſſorem.*

2 *Ceſſionarius repræſentat cedentem, & eius experitur hypothecis.*

Deciſio CCCCLXVI.

PRo informante reſponſum fuit ſcilicet Thomam, Butium & Angelam tanquam hæredem q Stropiis de Stropiis teneri reſtituere Regulo Mariotto, & Lauiniæ Marcucciæ loca vndecim montis fidei, ſiue illorum pretium. Quoniam certum eſt hæc loca vndecim Montium fuiſſe vinculata pro euictione in fauorem Excell. D. Principis Aldobrandini, ſiaut perpetuo ipſi remanerent hypothecata, euictionemque cum paſſus fuerit idem Princeps, ceſſit iura ſua dd. Mariotto, & Lauiniæ Marcucciæ, vt in ſum. n.6.& ab his reintegratus fuit de totidem pecuniis, ex quibus ſequitur, quod ſicuti prædictus Excell. D. Princeps poſſet agere contra hæc loca Montium vigore reſeruationis, & hypothecæ ſibi factæ in dictis locis Montium, vel ad illorum pretium illis non ex-
tantibus aduerſus eum, qui contra formam conuen-
1 tionis alienauit l.emptor §.ibidem ff.de action.empt.
Bald. in l ſi traditio 4 q.4. n.7. C. eodem *Rota* dec.
741.n.1.part.1.diuerſ. Ita ad idem poſſunt agere Ma-
riottus, & Lauinia Marcuccia ceſſionarij cum in
2 omnibus repræſentent eumdem Excell. D. Aldobran-
dinum cedentem l.emptor, & ibi *Bald.* C. de hæred.
vel act vend.leg 1.ff.eodem *Rota* dec.107.n 3.in fin.
& dec. 303.num.7. part. 1.recent. & coram S. me.
Greg.XV.dec.121.n.1.& 2.

Neque obſtat, quod in reſignatione facta ab hæredibus Mutij Paſſarini, & à Petro Mazziotto in fauorem Thomæ Butij Tutoris, & Curatoris dictæ Angelæ, non fiat mentio iſtius hypothecæ, & vinculorum pro euictione dicti Excell. D. Principis Aldobrandini, & litteræ patentes ſint liberæ; Quoniam ſat eſt quod in Inſtrumento dationis in ſolutū, hoc onus, & hypotheca in fauorem dicti D. Principis diſertis verbis legatur, conſtat enim de ſcientia ipſorum Butij, & Angelæ, & de mala fide, dum tamquam libera hæc loca Montium poſtea diſtraxerunt in alios.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Maioricen. Beneficij.
Lunæ 3. Iunij 1630.

ARGVMENTVM

De requiſitis in iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

1 *Parochi fides probat mortem.*

2 *Obitus probatur ex Teſtibus deponentibus ſuper publica voce, & fama.*

3 *Confeſſio eſt optima probatio.*

4 *Clericatus probatur ex literis patentibus ordinarij.*

5 *Probatio per publicam vocem, & famam admittitur ad probandam paupertatem, valorem beneficij, & obitum in Curia.*

6 *Litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ ſunt exequutioni demandandæ.*

7 *Vltimus ſtatus attenditur in beneficialibus pro ſubſtinenda collatione.*

8 *Clauſula, cuius ſtatum, tollit vitium obreptionis, & ſubreptionis.*

Deciſio CCCCLXVII.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet litteras Apoſtolicas eſſe exequendas, viſum enim fuit Dominis illas eſſe ſatis iuſtificatas.

Quoniam de obitu Georgij Serræ de menſe De-
cemb. 1625. ex quo inducta fuit vacatio docetur ex
fide Parochi formiter ex libris defunctorum extra-
cta ſum.n.3.quæ ſufficientem ad hunc effectum fa-
cit probationem *Imol.* conſ. 10.in fin. *Rot.* dec.700. 1
n.4.p. 1.& dec.605.n.4.p.2.recent. necnon ex teſtib.
de publica voce, & fama ſuper eiuſdem obitu depo-
nentibus, qui benè pariter probant iuxta tradita
per *Put.* dec.266.lib.3.Rota apud Sa.me.Gregorium
XV. deciſ 166.nu.7. Quodque dicta vacatio, prout
in litteris narratur, contigerit ſede Epiſcopali va-
cante colligitur tum ex cedula conſiſtoriali Moder-
ni Epiſcopi, de qua in ſummario n.5. Tum ex teſtibus
ſummario numer.7. Tum demum ex propria confeſ-
ſione Bartholomæi Fanal impugnantis litteras Apo-
ſtolicas dum à Vicario Capitulari petiit Inſtitutio-
nem ſummario num.6. Vnde inſurgit optima proba-
tio ex l.cum te.C.de tranſact. *Rota* dec. 143.num.3. 2
coram S. m. Gregorio XV. & coram bo. me. Card.
Canaferio dec.22.numer.3.& deciſ.382.n.3. De cle-
ricatu Iacobi conſtat ex litteris patentibus ordinarij
Iuxta deciſionem Rotæ 16. de probat. in antiq. & 4
apud Sa.me.Gregorium XV.dec.78.num 5. & alias
ſæpius.

Valor autem beneficij, origo eiuſdem Iacobi ex
Ciuitate Maioricen. & eiuſdem paupertas, ac præ-
ſentia in Vrbe enarrata in litteris Apoſtolicis plene
iuſtificantur ex teſtibus de publica voce, & fama
deponentibus ſum n. 10 11. & 12. qui ſufficiunt. vt
dixit Rota coram S.m.Greg. XV. 35.nu.2. & deciſ. 5

78.n.3. & apud b. me. Card. *Caualerium* deciſ.517.
n.4.cum aliis vnde ſequitur quod litteræ ita iuſtifi-
6 catæ exequutioni paratæ ſunt demandandæ c.ſi Ca-
piiulo,vbi gloſ.in verbo exequatur de conceſſ præb.
in 6.*Mohedan*.deciſ.13 vt lit.pend *Rota* dec. 605.n.
2.p.2.receot.

Non obſtat,quod Beneficium iſtud ſit de Iurepa-
tronatus,ideoque conferri non potuerit;quoniam de
Iurepatronatus non conſtat, Immo ex Confeſſione
Bartholomei Fanal emanata in Commiſſione data
in ſummario n.15. appatet de ſtatu libero iſtius Be-
neficij, qui attendi debet ad effectum ſuſtinendi vl-
7 timam collationem Iacobi Rota coram S. me. Gre-
gorio XV.dec.95.num.3.& dec.112.n.2.ac dec.435.
n.1.& ſeqq p.2.recent.

Minus obſtat,quod litteræ Apuſtolicæ videantur
ſubreptitiæ ob non factam mentionem litis;Quia ex
clauſula cuius ſtatum, &c. tollitur huiuſmodi defe-
ctus & ea ſtante cenſetur Papa voluiſſe prouidere
8 etiam lite pendente *Achill.* deciſ. 9. de reſcript.
Card. *Mantic*.deciſ.205.nu 8.*Rom* dec.605. n.11.
p.2. recent. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ.2.
num.6.

Et Ita Iacobo tantum Informante reſolutum fuit, &c.

Bononien Pecuniaria.
Lunæ 3.Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Peritorum in arte relationi ſtandum eſt,dum de errore non conſtat.*
2 *Peritorum relationis requiſita.*
3 *Error calculi allegatus eſt iuſtificandus.*

Deciſio CCCCLXVIII.

PRo informante Domini reſponderunt, nempè ſtandum eſſe relationi calculatoris à Rota deputati pro liquidando credito Bauoſij contra Azzanum, qua cenſuit ipſum Bauoſium eſſe creditorem in libris 812.3.8.

Regula enim eſt,quod relationibus Peritorum in
arte ſua ſtandum omnino eſt dum de errore non
1 conſtat l.3. C.fin.regund.c.propoſuiſti vbi *Abb*.nu.
4 *Felin*.n.6. de prebat.Rota coram S. me. Gregorio
XV.dec.161 n.8. Cui regulæ, & eo magis inhærendum eſſe viſum fuit in caſu præſenti,quia calculator
electus fuit à Rota, & de validitate relationis appa-
ret, cum fuerit facta parte citata,& monita ad infor-
2 mandum, & videndum mandari referri Iuxta do-
ctrinam *Bart*.in l.Theopompus n.9. ff. de dot. præleg.*Gabr*.conſ.168.n 101.lib.1.*Rota* in recent. deciſ.
554.n.1.p.2.& apud S.me.Gregorium XV. dec.536.
n.1.De Iuſtitia vero conſtat ex publico Inſtrumen-
to iurato,& Camerali obligatione monito ſummario nu 1 vbi Azzanus conſtituit ſe debitorem in li-
3 bris 512. 12 Et ex eo quia non docetur de errore,
qui tamen omnino iuſtificari deberet *Dec.* conſ.
94.ſub n.4.*Rota* dec.157.n.2.& 160. n.1.p.1.diuerſ.
cum aliis.

Et Ita pro informante, &c.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria.
Lunæ 10. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Ceſſio iurium fieri non poteſt,quando pecuniæ ſoluuntur à Debitore. Pecunia ſoluta pro filio à Patre,in legitimam ipſius imputatur. Ratio ſemel reddita non eſt amplius reddenda.

SVMMARIVM.

1 *Lucrum quod facit filius ex dote, quam Pater promiſerat reſtituere, eſt ipſius Patris.*
2 *Iurium ceſſio non quæritur, quando ſoluitur debitum proprium eius, qui ceſſionem acquiſiuit.*
3 *Pecunia à Patre ſoluta pro filio imputatur in legitimam.*
4 *Tutor mutare poteſt titulum detentionis ex titulo pro tutore.*
5 *Ratio ſemel reddita non eſt amplius reddenda.*

Deciſio CCCCLXIX.

OMiſſis nullitatibus Domini ex capite iniuſtitię ſententiam reuocandam, & proinde à deciſis recedendum fore cenſuerunt.

Quoniam Tiburtius Pater Pacifici dotem receperat,illamque vna cum donatione propter nuptias re-
ſtituere promiſeret vt in ſummario Hæredem Brigi-
dæ n.1.& cõſequenter debitum ſcutorum 750.occa-
ſione quarti dotalis ſiue donationis propter nuptias,
quam Brigida propter obitum Pacifici eius viri fue- 1
rat ex diſpoſitione ſtatuti vrbis ſuperlucrata, erat
proprium ipſius Tiburtij Iuxta text. in l. fin. C. de
dot. promiſ. Vnde cum Statilius tanquam eiuſdem
Tiburtij filius,& hæres dicta ſcuta 750. perſoluerit
ex pecuniis hæreditariis, vt in dicto ſummario n.3.
& ſic ex propriis pecuniis ipſiuſmet debitoria; Hinc
ſequitur ceſſionem, quam a Brigida reportauit fuiſ- 2
ſe, & eſſe inefficacem leg.nulla C. de ſolut. *Bart.* &
alij in leg.Modeſtinus ff.eodem tit.*Bald*. in leg.1.n.
33.C.de actio. & oblig *Franc*.deciſ.55.numer.7. &
fuit dictum in Romana Saluiani 10.Ianuarij 1621.
coram b.m.*Vbaldo*,& in dec.68.num.6.coram S.me.
Greg.XV. Ideoque in vim illius mandatum aliquod
contra hæredes Pacifici, & illius bona hęreditaria,
ſiue in dictam Brigidam aſſertam illorum depoſitariam relaxari non potuit.

Quinimo etiamſi debitum in rei veritate fuiſſet
proprium dictum Pacifici Mariti, non autem Tiburtij Patris, qui dotem recepit, & pro illius dotis, &
donationis propter nuptias reſtitutione ſeſe obligauit, adhuc tamen pecuniæ, vt ſupra ſolutæ impu-
tari deboiſſent in legitimam eidem Pacifico in bo- 3
nis Tiburtij debitam Iuxta tradita per *Bart.* in l. in
quartam num. 10.ff.ad leg. falcid.& *Peregr*. de fidei-
comm.art.3.n.131.& ſeqq.cum aliis in deciſione allegatis, & conſequenter adhuc eſſet verum dicere debitum prædictum fuiſſe ſolutum ex propriis ipſius Pacifici debitoria pecunia, & ceſſionem reportari non potuiſſe ex alleg. vel ſaltem illud mediante tali compenſatione remanſiſſet extinctum, adeò vt amplius exigi non potuerit, ſed tantum in dictæ legitimæ detractione illius ratio haberi debuiſſet.

Præterea dato etiam quod dictum mandatum fuiſſet vali-

Digitized by Google

ſet valide, & legitimè contra hæreditatem & bona hæreditaria dicti Pacifici relaxatum, nihilominus contra Brigidam vti aſſertam depoſitariam bonorum mobilium, de quibus rationem reddere promiſit, executioni demandari non potuiſſet, illius enim obligatio de redden. rationem, & bona prædicta reſtituendo, cuius vigore actum fuit, amplius non durabat, ſed extincta remanſerat, tum ex eo quia poſtea nata Franciſca poſthuma ipſius, & dicti Pacifici filia, eadem Brigida tanquam tutrix filię nominatæ paternam hæreditatem adiuit, & Inuentarium tutelare confecit, dictaque bona mobilia non amplius vti depoſitaria, ſed tamquam tutrix eiuſdem filiæ hæredis nomine, & ſic ex huiuſmodi titulo pro tutore de
4 nouo ſuperueniente cæpit *Creſcent.* dec. 5. num. 3. & ſeqq. de reſtit. ſpoliator. & id quod promiſerat adimplendo ſibimet ipſi tanquam tutrici bona depoſitata reſtituit, tum etiam quia tranſeunte poſtea ipſa Brigida ad ſecunda Vota fuit dictæ Franciſcæ deputata tutrix Modeſta eius Auia materna, cui eadem Brigida tam de dictis bonis mobilibus, quæ antea in depoſitum acceperat, & poſtea tanquam tutrix reſtituerat, & adminiſtrauerat, quam etiam de omnibus aliis per eam adminiſtratis rationem reddidit, & ab ea quietantiam reportauit, & ſic à dicta obligatione liberata remanſit, nec ad vlteriorem de bonis prædictis rationis redditionem tenebatur l. ſemel C. de apoth.
5 publ. lib. 10. l. ſiquidem C. de tranſact. *Pariſ.* conſ. 89. nu. 1. & 2. lib. 1. *Roland.* conſ. 49. n. 36. & 42. lib. 1. cum aliis per Rotam in Militen. reuiſionis Computorum 30. Octobris 1585. coram bo. me. *Pamphilio* impreſſa poſt ſecundum volumen. conſ. *Farinac.* deciſ. 105. n. 1. & 2.

Ex quibus vtraque parte informante viſum fuit Dominis ceſſare Deciſionis fundamenta, & propterea eſſe à deciſis recedendum, &c.

Foroliuien. Saluiani.
Veneris 14. Iunij 1630

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum deciſionis probat inter diuidentes & cauſam habentes ab eo.*
2 *In Saluiano probatur poſſeſſio rei ex ſubſtentatione litis.*
3 *Exceſſio debitoris principalis quando facienda non ſit.*

Deciſio CCCCLXX.

PRo informante reſolutum fuit, ſcilicet dandam eſſe immiſſionem D. Iulio in poſſeſſionem dimidiæ Domus poſitæ in regione, ſeu, vt dicunt, in Syndicatu S. Thomæ, modo poſſeſſæ per DD. Rogerium & Stephanum de Mattheis; De credito enim cum hypotheca conſtat ex Inſtrumento venditionis fundi factæ per Lauram ſororem D. Iulij cum interuentu Mariti in fauorem DD. Andreæ, & Pauli Emilij de Celis, vt in Inſtrumento confecto de anno 1604. ſum. n. 5. vbi dd. emptores ad computum precij ceſſerunt cenſum ſcut. 500 contra b. m. *D. Andream Fachineum* promiſerunt manutenere, & deinde Raynaldus Maritus d. Lauræ ceſſit eumdem cenſum D. Iulio, qui, & tamquam heres ſororis, & tamquam ceſſionarius cognati modo agit, cumque neque à *D. Fachineo* principali debitore potueſſit conſequi creditum, nec à dd. Cæſiis, merito hodie intentat remedium Saluiani contra tertios poſſeſſores.

De poſſeſſione etiam principali debitoris, nempè Andreæ, & Pauli Emilij conſtat ex Inſtrumento diuiſionis factæ de anno 1607. vt in ſum. n. 5. quæ quidem diuiſio probat nedum inter ipſos diuidentes, ſed etiam inter habentes cauſam ab ipſis diuidenti- 1
bus *Pariſ.* conſ. 26. num. 54. lib. 2. Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 371. n. 9. & in Bononien. fideicommiſſi de Deſideriis eſt. Maij 1679. coram me, vbi aliæ deciſiones referuntur; quod autem DD. Rogerius & Stephanus habeant cauſam à diuidentib. apparet ex Inſtrumento acquiſitionis per eos factæ ab iiſdem diuidentibus, vt in Inſtrumento de anno 1607. die 11. Decemb. quod eſt in ſummario n. 6.

De poſſeſſione vero poſteriorum eorum conuentorum ſatis dicitur conſtare ex litis ſuſtentatione, & ex aliis iuxta dec. coram S. me. Greg XV. 491. n. 11. cum ſimilibus.

Nec obſtat neceſſariam fuiſſe diſcuſſionem principalis debitoris cenſus; Quoniam in deciſione ſub die 29. Maij 1626. coram b. me. Patriarcha *Manzanedo*, & 25. Iunij 1627. coram R. P. D. meo *Vbaldo* iam fuit dictum ſufficienter conſtare, quod bona non extent in hæreditate dicti principalis debitoris & cum 2
fratres de Cæſiis pulſati ad indicandum bona *D. Fachinei* ſi aderant, non indicauerint, ſatis apparet de diſcuſſione *Angel. Aretin.* in §. Item ſi quis in 3
fraudem n. 13. Inſtit. de act. *Surd.* conſ. 39. n. 17. & 18.

Ex quibus Domini nō dubitarunt quin D. Iulio ſit danda Immiſſio, cum & de credito cum hypotheca, & de vtraque poſſeſſione conſtet, &c.

Romana Succeſſionis.
Veneris 14 Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

In hac magiſtrali deciſione terminatur illa inſignis quæſtio inter Doctores, & in Rota diu ventilata & non reſoluta. An ſtatutum Vrbis li. 1. c. 146. deferens ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus excluſis ſororibus, locum etiam habeat in hæreditate ſororis defunctæ.

SVMMARIVM.

1 *Soror de iure communi æqualiter, cum fratribus ſuccedit ſororibus, vel fratribus defunctis.*
2 *Caſus omiſſus à ſtatuto remanet reijciendus ad diſpoſitionem iuris communis.*
3 *Sorores veniunt appellatione fratrum.*
4 *Ius commune, quando per ſtatutum corrigitur caute eſt procedendum.*
5 *Sorores quo caſu non veniant appellatione fratrum, nec maſculinum concipiat fœmininum, & n. 6.*
7 *Maſculinum non concipit fœmininum, vbi diuerſis nominibus vnumquodque nominatur.*
8 *Maſculinum tunc facilius concipit fœmininum, quando datur procliuior tranſitus in intellectu nominum ſimbolorum.*
9 *Statutum loquens diſcretiue, & ſeparatim de aliquibus perſonis debent intelligi ſinguli ſecundum eorum germanum nomen.*
10 *Soror poteſt venire appellatione fratrum ex identitate rationis, nec ex hoc dicitur extenſio, ſed comprehenſio & n. 11.*

12 *Legis virtus eſt ratio intrinſeca.*
Legis ratio, illi perdominans magis attendi debet, quàm ipſa lex n.12.
13 *Ius efficitur ex ratione.*
14 *Lex eſt ipſamet ratio, quæ impulit Legislatorem ad ſic faciendum.*
Lex quodammodo dicitur eſſe interpres rationis num. 14.
15 *Diſpoſitiones humanæ regulariter debent intelligi, ſecundum id, quod naturalis ratio dictat.*
16 *Frater magis præſumitur diligere fratrem, quam ſororem, & hoc nedum ob æqualitatem ſexus, verum etiam ob votum conſeruandæ agnationis.*
17 *Frater dicitur quaſi alter, & vnus idem ſanguis, in quo eadem militat ratio caritatis, quam in filiis.*
18 *Soror an præſumatur magis diligere ſororem, quam fratrem & n.20.*
19 *Soror dicitur quaſi ſeorſim à fratre naſcens, & ab eius domo ſeparanda.*
21 *Agnatio in ſororibus expirat.*
22 *Alienari prohibita, ſi ſemel legitimè alienentur efficiuntur alienabilia, nec amplius reuiuiſcit d.onus & n.23.*
24 *Mater quæ cenſetur diligere fœminas, & maſculos.*
25 *Statutum deferens ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus quod non comprehendat hæreditatem ſororis, qui hoc teneant.*
26 *Statutum antiquum Vrbis de ſucceſſione fratrum, erat magis dubium, quam nouum, an haberet locum in ſucceſſione ſororis defunctæ.*
27 Rota *dec.548.p.1.in recent. in quibus loquatur.*
28 *Statutum Rauennaten. de ſucceſſione fratris declaratur.*
29 *Statutum excluſiuum ſororum propter fratres eſt fauorabile.*
30 *Statutum non debet extendi contra mentem ſtatuentium*
31 *Statuti extenſio non debet admitti, quando adeſt magna differentia inter vnum caſum, & alium.*
32 Curt *ſen.conſ.9.num.22.& 23. & eius ſequaces reprobantur.*
33 *Statuentes vnius loci non cenſentur ſe velle curare conſeruationem familiæ non ſubditæ.*
34 *Renunciatio eſt ſtrictæ iuris, nec extenſionem recipit.*

Deciſio CCCCLXXI.

CElebrem apud Doctores, olimque ſæpius in Rota diſcuſſam, & non reſolutam queſtionem, An ſtatutum Vrbis cap.146.lib.1. dum hæreditatem fratris decedentis ab inteſtato defert fratribus, excluditque ſorores, locum ſibi vendicet in hæreditate ſororis; Hodie Domini negatiue definierunt, & non obſtante dicto ſtatuto Iſabellam æqualiter admittendã eſſe ad ſucceſſionem Annæ, cum Proſpero fratre reſponderunt.

1 Ipſa enim fundatam habet intentionem de iure communi, ſecundum cuius diſpoſitionem, ſoror æqualiter cum fratribus ſuccedit ſororibus, vel fratribus defunctis §.ſi igitur il 2.auth. de hæred.ab Inteſt. venien.auth poſt fratres la 1.C.de legitim. hæred Et ſtatutum cum expreſſe ad oculum non loquatur de hæreditate ſororis, hiç caſus tamquam omiſ-
2 ſus à ſtatuto, reijciendus eſt ad diſpoſitionem Iuris communis l.commodiſſime ff de liber.& poſthum.l. ſi extraneus ff.de condit.cauſ dat. *Anchar*.conſil.26. nu.2. *Dec*.conſ.451.n.6. *Socin*.ſen.conſ.428.ſub nu. 2.lib.2. *Afflict*.dec.21.n.13.cum aliis.

Et quamuis appellatione fratrum veniant ſorores,
vt in l.tres fratres ff. de pact.l.lucius 78.ff.ad trebell. 3
l.lucius,& titia 38.ff.famil.herciſc. l.lucius titius 91.
§.quæſitum ff. de leg. 3. Attamen cum verſemur in
materia correctoria iuris communis caute procedendum eſt in extenſionibus de perſona ad perſonam, nec de facili recedendum à clara diſpoſitione 4
iuris communis, & in ſimili materia fratrum appellatione non veniunt ſorores, nec maſculinum concipit fœmininum *Soc*.iun.conſ.1.n.102.lib.1. *Honded*. conſ.8.n.4.lib.2. *Manent* conſ.1.n.12.li.1.& fuit dictum in Bononien. ſucceſſionis 10. Martij 1597. coram *Lutia* impreſſa poſt *Gienagne*. conſ. 1.lib.1. Præſertim vero quia ſtatutum non in plurali numero loquitur reſpectu eorum, quibus eſt ſuccedendum,
ſed in numero ſingulari, ibi, Defuncto fratri ab inte- 5
ſtato, quo caſu intelligitur de fratre tantum, non autem de ſorore, vt egregie diſtinguit *Caſtrenſ*.in dicta l.tres fratres n 2. *Alex* conſ.85 nu 7.lib.4 *Dec* in l. 2.num.12.ff.de reg.Iur. *Corn*.conſ.94.n 4.lib.2. *Carpan*.ad ſtatut.Mediolan.c 288.ſub n.7. Nec maſculi-
num concipit fœmininum vbi diuerſis nominibus 6
vnum quodque denominatur, frater enim dicitur frater, & ſoror nuncupatur ſoror, licet ſecus ſit in his quibus diuerſa nomina attributa non ſont, ſed ſolum per qualitatem, vel fœmininam, vel maſculinam diſtinguuntur, vt ſunt filius, filia, nepos, neptis, Auus, Auia, quia hoc caſu facilius maſculinum ap-
tum eſt concipere fœmininum, & datur procliuior, 7
tranſitus in intellectu in iſtis omnibus ſymbolis;
Ita poſt *Bald*. in l. quicumque C. de ſeru. fugitiu. 8
obſeruat. *Capr*.conſ 62.num 9. *Bolognett*.conſ.9.num. 84.vbi de communi teſtatur *Menoch*. conſ. 1146. n.7. Quod eo magis dicendum eſt, quia ſtatutum verbis diſcretiue loquitur de fratribus, & de ſororibus, ibi, Defuncto fratri, & ibi, excludant etiam ſorores, & Ita intelligi debent ſinguli ſexus ſub eorum
germano nomine, nec confundi ad tradita per *Iaſ*. 9
in l.tres fratres n.13.ff.de pact. *Zucchard*. in repet.l. fin,n.70.C.de edict. *D.Hadr.ſoll.Siluan*.conſ.1.n.21. *Gabr*, de verbor ſignif.concl.6 n.64. *Honded*.conſ.8. nu.31.lib.2. *Menoch*.conſ 990.nu.4. *Rimin*.iun.conſ. 782.nu 92.& 93.

Verum quia difficultas iſtius quæſtionis poſita eſt in ratione ſtatuti, nam ex identitate rationis ſoror poteſt venire appellatione fratris, nec dicitur exten-
ſio, ſed compræhenſio ad tradita per *Curt*. ſen.conſ. 10
9.n.22.& 23.qui in tuenda opinione, quod huiuſmodi ſtatutum ſibi locum vendicet etiam in hæreditate ſororis potiſſimum nititur hac identitate ra-
tionis, quemadmodum, & *Alciat*. conſ. 220. lib.9. 11
Aldobrand.conſ.101.nu.5.lib.1. *Menoch*. conſ. 542. nu.28. & quotquot Curtium ſequuntur ſique ratio ipſa latius, quam lex pateat, ratio tamquam intrin-
ſeca virtus legis, & ſpiritus illi prædominans magis 12
attendi debet quam lex gloſ. in l. qua ratione § licet ff. de acquir. rer. domin. *Bart*. in l. proem. ff. §. hæc autem tria *Angel*.conſ.221 nu. 3. verſ.nam licitum eſt cum aliis per *Tiraquell* in l. ſi vnquam verbo libertis nu.45.C.de reuoc. donat. *Molin*. de primogen. hiſpan. lib.1.c.5.nu.8 & 9. Ex ratione enim
efficitur ius, vt inquit *Bald*. in c. cum dilectus il 1. 13
de reſcript. & lex eſt quidquid in ratione conſiſtit 14
Abb. in c.ratio nulla num.1. de præbend. Imo ratio eſt ipſamet lex, quæ impulit legislatorem ad ſic ſanciendum, & rationis quodammodo interpres dicitur eſſe lex *Bald*. in l.1. C. de interdict. *Anchar*.in

cano-

c.canonum ſtatuta de conſtit. Port. *Imol.* conſ. 183. n.
20. 23. & ſeqq. Ideo Domini putarunt indagandam
eſſe differentiam rationis, & cur ſororem excludere
non intellexerint ſtatuentes ab hæreditate ſororis,
quemadmodum excluſerunt ab hæreditate fratris, &
viſum fuit duplicem poſſe aſſignari rationem.
Prima eſt, quia ſi ſtatutum fundatur in præſumpta
dilectione defuncti erga perſonam ſuccedentem,
tienti illud fundari cenſendum eſt, cum regulariter
humanæ diſpoſitiones intelligendæ ſint ſecundum
id quod naturalis ratio & neceſſitudo ſanguinis di-
15 ctat *Bald* in l. Titius in ſummario ff. de hæred. inſtit.
& conſ. 156. n. 1. lib. 2. Cardin. *Mantic.* de coniect.
vltim. volunt. li. 6. tit. 11. num. 5. certe præſumi poteſt
fratrem magis diligere alium fratrem quam ſororem,
16 nedum ob æqualitatem ſexus, verum etiam ob vo-
tum conſeruandæ agnationis, vterque enim frater
eſt in agnatione, & illam conſeruat, & frater dicitur
quaſi fere alter, vnus & idem ſanguis, in quo eadem
17 militat ratio charitatis quæ in filiis, vt poſt Agellium
lib. 13. c. 10. *Briſon.* de verb. ſignif. in verbo frater in-
quit *Decian.* conſ. 83. n. 69. lib. 4. *Bardellon.* conſ. 16.
nu. 16. & 25. Propterea iure merito ſtatuentes ad ſuc-
ceſſionem fratris defuncti vocarunt alterum fra-
trem dumtaxat excluſa ſorore, interpretando men-
tem ipſius defuncti iuxta naturalem effectionem,
quæ rationes non ita vrgent in defuncta ſorore, quę
vel præſumitur minus diligere fratrem, quam ſo-
18 rorem, quippe quod dicitur quaſi ſeorſim à fratre
19 naſcens, & ab eius Domo ſeparanda, vt Antiſtius
Labeo magnus I.C. putabat teſte Agellio dicto lib.
13. cap. 10. *Briſſon.* in verbo ſoror il 1. de verb. ſignific.
Tiraquel. de legib. connub. in l. 1. gloſ. 1. n. 31. vel ſal-
tem æqualiter præſumitur diligere ſororem, ac fra-
20 trem, vltra enim ſanguinis coniunctionem additur
inter ſorores ſexus communio, & mulieribus indigen-
tiæ experimentorum, & inde in ſociam facilis commi-
21 ſeratio, cumque in ipſis ſororibus expiret agnatio l.
pronunciatio in fin. ff. de verb. ſignif. non ita anxie
paternæ familię conſulere voluiſſe cenſendum eſt, &
conſequenter ex interpretata à ſtatuto ſororum vo-
luntate ad ipſarum ſucceſſionem vna cum fratri-
bus admittendæ ſunt eædem ſorores pro æquis por-
tionibus.
Altera eſt ratio, quia cum agitur de bonis frater-
nis maior eſt ratio, vt ad alios fratres ſuperſtites ſo-
lum pertineant, vt detur continuatio bonorum in
eadem familia, dum vero ſorores nuptæ ſunt, eiſque
aſſignata earum portio pro dote, hæc portio diuulſa
eſt à patrimonio familiæ paternæ, nec tanta vrget ra-
tio, vel æquitas, vt de familia mariti reuertantur ad
paternam, quanta militat in conſeruanda, & conti-
nuanda in eadem familia, quemadmodum dicitur,
quod res prohibita alienari, ſi ſemel legitime aliene-
tur, efficitur alienabilis etiam in alias perſonas pro-
22 hibitas, nec reuiuiſcit onus reuertendi ad familiam
alienantium leg. 1. l. pater filium §. quindecim vbi
Bart. ff. de leg. 3. Ita conſiderant *Salycet.* in l. 2.
numer. 27. verſ. non idem C. de noxal. *Soccin.* Iun.
conſil. 23. numer. 51. & 52. libr. 1. *Surd.* deciſ. 9.
numer. 9. Huicque motiuo multum accedere vide-
tur ſtatutum vrbis, dum in fine ad ſucceſſionem
bonorum maternorum æqualiter admittit ſoro-
23 res, & fratres, quia mater æque cenſetur diligere
maſculos, & fœminas, nec ita ſollicita præſumitur
24 circa conſeruationem maſculorum, prout ipſi maſ-
culi.

Demum hanc ſententiam quoad ſtatutum deferens
ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus,
non comprehendat hæreditatem ſororis in terminis 25
tradiderunt *Caſtrenſ.* conſ. 119. n. 1. & 3. lib. 2. *Capra*
conſ. 62. n. 2 *Iaſ.* in rubr. ff de acquir. poſſeſſ num. 22.
Cranett. conſ 743. n. 7. latiſſime *Carpan.* ad ſtatut *Me-
diolan.* c. 288 num 4. *Caball.* conſ. 54. n. 7 qui plures
alios congerunt, & de veriori, & communiori te-
ſtantur *Menoch* conſ. 990 n 2. & 3. & conſ. 1146. n.
6. & 7. & in hanc ſententiam inclinauit Rota teſte
Caputaquen. dec. 334. alias 331. lib. 1. in manuſcript. &
tamen ibi agebatur de ſtatuto antiquo vrbis ſub li. 5. 26
c. 24 vbi quęſtio erat magis dubia, quia illud ſtatutum
antiquum non vtebatur verbo, fratris, ſed alio, maſ-
culinæ quidem ſignificationis, at magis generali, &
indefinito, nempe defuncto ſuccedant germani fra-
tres, quod verbum defunctu commodius referri po-
terat ad ſororem etiam defunctam, ſecus autem eſt in
hoc ſtatuto nouo, vbi ſignanter additur verbum, fra-
tri, & diſcretiue nominantur fratres, & ſorores, quod
videtur factum cum myſterio, vt ſtatuentes indica-
rent quod de hæreditate fratris, non autem ſororis
loquebantur, & in his terminis loquitur etiam de-
ciſio 548. par. 1. rec. quæ fuit confirmata in dec. 644. 27
par. 2. in eadem cauſa emanata, quia Statutum Ra-
uennaten. ibi loquebatur de hæreditate cuiuſcum- 28
que inteſtati, quod verbum cuiuſcumque recte
referri poterat etiam ad hæreditatem fœminæ, &
vlterius addebat Statutum, defuncti perſona &c. quę
tam ad maſculum, quam ad fœminam referri poterat,
& Rota ibi multum inſiſtit, quod ratio conſeruan-
dæ agnationis expreſſa fuerat, & quod aderat aliud
Statutum Rauennę diſponens agnatos pręferri etiam
in ſucceſſione fœminæ, vt in dicta dec. 644 n. 5. Quę
deficiunt in Statuto nouo Vrbis, de quo agitur, dum
veteri Statuto addit expreſſam illam denominatio-
nem fratris, videtur voluiſſe remouere dubitatio-
nem, de qua in dicta deciſione Caputaquenſis.
Nec refert huiuſmodi Statutum excluſiuum Soro-
rum propter fratres eſſe fauorabile tamquam funda-
tum in motiuo conſeruationis familiarum; Quoniam 29
hic fauor debet regulari intra ſuos limites, quos
propria verborum ſignificatio præſcripſit, neque
contra mentem ſtatuentium, qui de ſorore diſcre-
tim mentionem faciunt extendi ad ampliorem ex- 30
cluſionem, *Surd.* deciſ. 9. nu. 16. verſ. Non etiam ob-
ſtat; Et minus hæc extenſio permitti debet cum ma-
gna differentia conſiderari poſſit inter caſum quo
agitur de excludenda ſorore ab hæreditate fratris, &
caſum dum agitur de hæreditate alterius ſororis vt 31
ſupra dictum eſt.
Non obſtant *Curt. ſen* conſ. 9. *Alciat.* conſ. 200. li. 32
9. *Gherar. Mazzol.* conſ. 8. & 9. & alij relati per *Gra-
tian.* diſcept forenſ. cap. 449. Quoniam *Curtius* re-
probatur à dicto *Socin. iun.* conſ. 23. num. 48. & 57.
Et in contrarium militat receptior, & verior Do-
ctorum ſententia, vt ſupra dictum eſt; præſertim
concurrentibus circumſtantiis particularibus huius
Statuti noui Vrbis: *Gratianus* verò loquitur vti Ad-
uocatus in hac cauſa, & *Gherard. Mazzol.* conſ. 9.
in principio teſtatur contra ipſius conſilia fuiſſe iu-
dicatum, & rationem pro hac ſententia magni fa-
cit.
Nec ſuffragatur Proſpero Statutum Eugubinum,
quia cum ipſe ſit forenſis, illi Statuto non cenſetur
fauiſſe, nec ſtatuentes Eugubini curarunt conſer- 33
uationem familiæ Romanæ ipſis non ſubditæ, vt

c.canonum ſtatuta de conſtit.Port.*Imol.*conſ.183.n.
20.23.& ſeqq. Ideo Domini putarunt indagandam
eſſe differentiam rationis, & cur ſororem excludere
non intellexerint ſtatuentes ab hæreditate ſororis,
quemadmodum excluſerunt ab hæreditate fratris, &
viſum fuit duplicem poſſe aſſignari rationem.

Prima eſt, quia ſi ſtatutum fundatur in præſumpta
dilectione defuncti erga perſonam ſuccedentem,
ſicuti illud fundari cenſendum eſt, cum regulariter
humanæ diſpoſitiones intelligendæ ſint ſecundum
id quod naturalis ratio & neceſſitudo ſanguinis di-
15 ctat *Bald* in l.Titius in ſummario ff. de hæred. inſtit.
& conſ.156.n. 1.lib.2.Cardin. *Mantic.* de coniect.
vltim.volunt.li.6.tit.11.num.5.certe præſumi poteſt
fratrem magis diligere alium fratrem quam ſororem.
16 nedum ob æqualitatem ſexus, verum etiam ob vo-
tum conſeruandæ agnationis, vterque enim frater
eſt in agnatione, & illam conſeruat, & frater dicitur
quaſi fere alter. vnus & idem ſanguis, in quo eadem
17 militat ratio charitatis quæ in filiis, vt poſt Agellium
lib.13.c.10.*Briſon.*de verb .ſignif in verbo frater in-
quit *Decian.*conſ.83.n.69.lib.4. *Bardellon* conſ.16.
nu 16.& 25.Propterea iure merito ſtatuentes ad ſuc-
ceſſionem fratris defuncti vocarunt alterum fra-
trem dumtaxat excluſa ſorore, interpretando men-
tem ipſius defuncti iuxta naturalem effectionem,
quæ rationes non ita vrgent in defuncta ſorore, quę
vel præſumitur minus diligere fratrem, quam ſo-
18 rorem, quippe quod dicitur quaſi ſeorſim à fratre
19 naſcens, & ab eius Domo ſeparanda, vt Antiſtius
Labeo magnus I.C. putabat teſte Agellio dicto lib.
13.cap.10.*Briſſon.*in verbo ſoror il 1.de verb.ſignific.
*Tiraquel.*de legib.connub.in l.1.gloſ.1.n.31. vel ſal-
tem æqualiter præſumitur diligere ſororem, ac fra-
20 trem, vltra enim ſanguinis coniunctionem additur
inter ſorores ſexus communio, & mulicbris indigen-
tiæ experimentum, & inde in ſociam facilis commi-
21 ſeratio, cumque in ipſis ſororibus expiret agnatio l.
pronunciatio in fin.ff.de verb. ſignif. non ita anxie
paternæ familię conſulere voluiſſe cenſendum eſt, &
conſequenter ex interpretata à ſtatuto ſororum vo-
luntate ad ipſarum ſucceſſionem vna cum fratri-
bus admittendæ ſunt eædem ſorores pro æquis por-
tionibus.

Altera eſt ratio, quia cum agitur de bonis frater-
nis maior eſt ratio, vt ad alios fratres ſuperſtites ſo-
lum pertineant, vt detur continuatio bonorum in
eadem familia, dum vero ſorores nuptæ ſunt, eiſque
aſſignata earum portio pro dote, hæc portio diuulſa
eſt a patrimonio familiæ paternæ, nec tanta vrget ra-
tio, vel æquitas, vt de familia mariti reuertantur ad
paternam, quanta militat in conſeruanda, & conti-
nuanda in eadem familia, quemadmodum dicitur,
quod res prohibita alienari, ſi ſemel legitime aliene-
tur, efficitur alienabilis etiam in alias perſonas pro-
22 hibitas, nec reuiuiſcit onus reuertendi ad familiam
alienantium leg. 1. l. pater filium §. quindecim vbi
Bart. ff. de leg. 3. Ita conſiderant *Salycet.* in l. 2.
numer. 27. verſ. non idem C. de noxal. *Soccin.* Iun.
conſil. 23.numer. 51.& 52. libr. 1. *Surd.* deciſ. 9.
numer. 9. Huicque motiuo multum accedere vide-
tur ſtatutum vrbis, dum in fine ad ſucceſſionem
bonorum maternorum æqualiter admittit ſoro-
23 res, & fratres, quia mater æque cenſetur diligere
maſculos, & fœminas, nec ita ſollicita præſumitur
24 circa conſeruationem maſculorum, prout ipſi maſ-
culi.

Demum hanc ſententiam quoad ſtatutum deferens
ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus,
non comprehendat hæreditatem ſororis in terminis 25
tradiderunt *Caſtrenſ.* conſ. 119. n. 1.2.3.lib. 1. *Capra*
conſ.62.n 2 *Iaſ.*in rubr.ff de acquir.poſſeſſ num.22.
*Crauett.*conſ.743.n.7.latiſſime *Carpan.*ad ſtatut *Me-
diolan.*c.288 num 4. *Caball.* conſ.54.n.7 qui plures
alios congerunt, & de veriori, & communiori te-
ſtantur *Menoch.*conſ.990 n 2.& 3.& conſ.1 46.n.
6.& 7.& in hanc ſententiam inclinauit Rota teſte
*Caputaquen.*dec.334.alias 331.lib.1.in manuſcript.&
tamen ibi agebatur de ſtatuto antiquo vrbis ſub li.5. 26
c.24 vbi quæſtio erat magis dubia, quia illud ſtatutum
antiquum non vtebatur verbo, fratris, ſed alio, maſ-
culinæ quidem ſignificationis, at magis generali, &
indefinito, nempe defuncto ſuccedant germani fra-
tres, quod verbum defuncto commodius referri po-
terat ad ſororem etiam defunctam, ſecus autem eſt in
hoc ſtatuto nouo, vbi ſignanter additur verbum, fra-
tri, & diſcretiue nominantur fratres, & ſorores, quod
videtur factum cum myſterio, vt ſtatuentes indica-
rent quod de hæreditate fratris, non autem ſororis
loquebantur, & in his terminis loquitur etiam de-
ciſio 548.par.1.rec.quæ fuit confirmata vt dec.644. 27
par.1. in eadem cauſa emanata, quia Statutum Ra-
uennaten. ibi loquebatur de hereditate cuiuſcum- 28
que inteſtati, quod verbum cuiuſcumque recte
referri poterat etiam ad hæreditatem fœminæ, &
vlterius addebat Statutum, defuncti perſona &c. quę
tam ad maſculum, quam ad fœminam referri poterat,
& Rota ibi multum inſiſtit, quod ratio conſeruan-
dæ agnationis expreſſa fuerat, & quod aderat aliud
Statutum Rauennę diſponens agnatos pręferri etiam
in ſucceſſione fœminæ, vt in dicta dec.644 n.4.Quę
deficiunt in Statuto nouo Vrbis, de quo agitur, dum
veteri Statuto addit expreſſam illam denominatio-
nem fratris, videtur voluiſſe remouere dubitatio-
nem, de qua in dicta deciſione Caputaquenſis.

Nec refert huiuſmodi Statutum excluſiuum Soro-
rum propter fratres eſſe fauorabile tanquam funda-
tum in motiuo conſeruationis familiarum; Quoniam 29
hic fauor debet regulari intra ſuos limites, quos
propria verborum ſignificatio præſcripſit, neque
contra mentem ſtatuentium, qui de ſorore diſcre-
tim mentionem faciunt extendi ad ampliorem ex- 30
cluſionem, *Surd.*deciſ.9.nu.16.verſ. Non etiam ob-
ſtat; Et minus hæc extenſio permitti debet cum ma-
gna differentia conſiderari poſſit inter caſum quo
agitur de excludenda ſorore ab hæreditate fratris, &
caſum dum agitur de hæreditate alterius ſororis vt 35
ſupra dictum eſt.

Non obſtant *Curt.ſen* conſ.9. *Alciat.* conſ.200.li. 32
9.*Gherar. Mazzol.*conſ.8. & 9. & alij relati per *Gra-
tian.*diſcept forenſ. cap. 449. Quoniam *Curtius* re-
probatur à dicto *Socin.iun.* conſ. 23.num. 48.& 57.
Et in contrarium militat receptior, & verior Do-
ctorum ſententia, vt ſupra dictum eſt; præſertim
concurrentibus circumſtantiis particularibus huius
Statuti noui Vrbis: *Gratianus* verò loquitur vti Ad-
uocatus in hac cauſa, & *Gherard. Mazzol.*conſ. 9.
in principio teſtatur contra ipſius conſilia fuiſſe iu-
dicatum, & rationem pro hac ſententia magni fa-
cit.

Nec ſuffragatur Proſpero Statutum Eugubinum,
quia cum ipſe ſit forenſis, illi Statutum non cenſetur
fauiſſe, nec ſtatuentes Eugubini curarunt conſer- 33
uationem familiæ Romanæ ipſis non ſubditæ, vt

Deciſ. Clem. Merlini.

per *Alex.*conſ.111.in princ. lib. 7. *Pariſ.*conſ.12.nu. 25.lib.3.*Peregr.*conſ.90.num.13.& 20.lib. 1. & fuit dictum in Narnien. Succeſſionis 22. Maij 1618.coram me, quam ſequuta eſt *Rota* in Ferrarien. de Taſſonis 18. Martij præteriti coram R. P. D. meo *Pirouano*.

Neque Iſabellæ obſtat renunciatio,loquitur enim de bonis dumtaxat paternis,maternis & fraternis,&
34 cum ſit ſtricti Iuris, neque extenſionem recipiat, nequaquam referenda eſt ad bona ſororum, iuxta deducta per *Bald.*conſ.48.per tot.lib.2. *Aret.* conſil. 161.num.5. *Dec.* in his terminis conſ. 230. in fin. verſ. Et prædicta maximè, *Natt.* in addit. ad *Alex.* conſ. 85.lib.4. *Honded.*conſ.29 num.93.& 94.li.1. *Eugen.*conſ.88.num.82.li.1.& in Bononien.hæreditatis de Armis 18.Aprilis, & 22.Decembris 1622.coram me.

Et ita Domini vnanimiter cenſuerunt Statutum cap.146.lib.1.non comprehendere caſum paſſiuæ ſucceſſionis ſororis,& Proſperum teneri ſoluere Iſabellæ eius portionem,&c.

Romana Cenſus.
Luna 17. *Iunij* 1630.

ARGVMENTVM.

Poſt nouum opus nunciatum omnia geſta ſunt attentata, & reuocanda. Et noui operis nunciatio cui & quando competat.

SVMMARIVM

1 *Nunciatio noui operis vbi facta fuit ædificij conſtructio, dicitur attentata eſſe, & ideò demolienda.*
2 *Nunciatio habet vim appellationis extraiudicialis, qua ſtante nihil eſt innouandum.*
3 *Et lex tunc tacitè inhibet.*
4 *Et fortius quando etiam Iudex inhibet.*
5 *Actus à lege, & homine prohibitus reuocandus eſt, etiamſi alias permiſſus eſſet.*
6 *Nunciatio noui operis poteſt fieri etiam Prætore inconſulto.*
7 *Inhibitio etiam iniuſta in nouo opere eſt timenda.*
8 *Ædificium nouum, vt ſubſtineatur ex bono iure, debet illud eſſe notorium, & euidens.*
9 *Quando ædificium eſt præiudiciale alicui, datur actio noui operis.*
10 *Competit habenti ius in re ſeruitutis, quæ aliquo modo ei diminuitur, vel ei præiudicatur.*
11 *Et quando res cenſui ſuppoſita recipit mutationem præiudicialem.*

Deciſio CCCCLXXII.

Viſum fuit Dominis conſtare de attentatis, quæ veniant reuocanda; apparet enim poſt nunciatum nouum opus à Gagliardo, Faſianellum adhuc proſequutum fuiſſe ædificium, vnde tanquam attentata, & illegitimè facta hæc conſtructio demolien-
1 da eſt, l.vnica in fin.C.de nou.oper.nunciat. c.2.eodem tit.l.Prætor ait.§.1.& §. Prætor ait, ff. eodem, *Bald.*conſ.245.num.2.verſ.Secundum,li.2.*Iaſ.*in l.1. in princ.num.1.verſ. Idem per viam attentati, ff. de nou. oper.nunciat.*Lancellott.*de attent. poſt inhibit. in præfat.num.17.& 28.*Surd.*conſ.154.n 9. *Gratian.* diſcept.forenſ.cap. 84. num.4. hæc enim nunciatio noui operis vim habet appellationis extraiudicialis,
qua pendente, prout in iudiciali, nihil eſt innouan- 2
dum, *Abb.* in c.1.num.9.de nou.oper.nunciat.*Grammatic.* conſil. ciuil.73.num. 4. *Gail.*pract. obſeruat. lib.1. obſeruat.16.num.1. & 2. cum aliis prællegatis, & continet tacitam legis prohibitionem, l.1. in
princ. ibi per nunciationem inhiberetur ff. de nou. 3
oper.nunciat.*Lancellot.*vbi ſupra numer.28. in ſpretum cuius quidquid poſteà conſtructum fuit à nunciato demoliendum eſt, præſertim dum vltra huiuſmodi noui operis nunciationem,Iudex etiam qui ad
loci viſionem acceſſit ſignanter prohibuit proſequu- 4
tionem ædificij, vnde concurrente legis, & Iudicis inhibitione, omninò abſtinendum erat ab ædificando, cum actus prohibitus, & à lege, & ab homine
reuocandus omninò ſit etiam in caſibus alioquin 5
permiſſis,l vltima verbo ſancimus, in fin. C.de reb. alien. non alienand.*Socin.ſen* conſ.49. num.14.lib.1. Et in nunciatione noui operis non erat opus adire Prætorem,quidquid ſit in proſequutione,vt per *Bart.* in dicta l.1.§.nunciatio,n.9.ff.de nou.oper.nunciat.
Ideòque cautius, & ex abundanti Gagliardus adiuit 6
Iudicem, & inſtetit pro inhibitione præciſa, ne Faſianellus conſtrueret.

Nec obſtat non conſtare de Iure nunciantis, quoniam nunciationi noui operis, præſertim quando emanauit authore Prætore, etiamſi manifeſtè iniuſta ſit ſemper obtemperandum eſt, vt in dicta
l.1.ff.eodem, & in l. fin. ff. ne quid in loco public. 7
benè *Plot* in l. ſi quando, numer. 118. ff. vnde vi, *Gregor.Tholoſan.*ſintagm. Iur.par.1.lib.4. cap.30. nu. 3. *Borgnin.*deciſ.23.numer.15. par.2. & ad effectum impediendi demolitionem opus eſſet conſtare notoriè de non Iure nunciantis, *Surd.* dicto conſ.154. 8
num.20. & 27.*Gratian.* diſcept. forenſ.d.cap. 84.nu. 34.

Verum eſt in caſu præſenti conſtat de Iure nunciantis,quia permanente conſtructione facta à Faſianello, vltra ſpretum inhibitionis, eluſoriæ redderentur reſolutiones Rotales in fauorem Gagliardi: per huiuſmodi enim ædificium domus Cenſualis ferè eſt incorporata cum Domo Faſianelli, & ad eum ſtatum redacta, vt locari non poſſit ea penſione, qua prius locabatur, adeò vt fructus Cenſus ſuper ea impoſiti haud percipi poſſint & ſic præiudicium eſt euidens, ad quod depellendum inuentum fuit interdictum de nou. oper. nunciat. aut no-
ſtri Iuris conſeruandi cauſa, aut damni depellendi 9
dicta l.1.§.nunciatio il 2.vbi *Bart.* numer. 27.& 28. de nou. oper. nunciat. Et habens in re Ius ſeruitutis realis, qualis eſt Cenſus, poteſt etiam Dominus nouum opus nunciare, cum nunciet ex cauſa im-
poſititia l. de pupillo, §. ſextus, vbi *Bart.*num.5.eo- 10
dem tit.l.3.§. ſi ego ſuperficiarius, §. eodem, *Gregor.Tholoſan.* ſyntagm. Iur.lib.4.cap.27. nu.6. verſ. impoſititia, & numer.10.*Iaſ.* in dicta l.1.§. vſufructuarius,num.1.verſ. Et tamen, & num.8. in princ. Et ceſſat difficultas, quia emptio Domus facta à Faſianello contigit poſt apprehenſam poſſeſſio-
nem à Gagliardo, & ideò non impedit noui ope- 11
ris nunciationem, nec illius effectum, *Bart.* in dicta l. 1.numer. 15. verſ. Et ideo pro cauſa,ff.eodem tit. &c.

Et ita altera tantum &c.

Lucen. redditionis Computorum.
Luna 17. *Iunij* 1630.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Iudex appellationis deuoluitur ab vno articulo, poteſt etiam de aliis cognoſcere, conſentientibus ſiue expreſsè, ſiue tacitè partibus. Laici Adminiſtratores bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum ad formam ſacrorum Canonum, & Concilij Tridentini, quando ab Epiſcopo poſſint cogi reddere coram ipſo rationem priuatiuè ad Principe, & Communitates ſæculares Et de interpretatione Concil. Trident. ſeſſ. 22. c. 9. de reform. Et de conſuetudine præſcripta in ipſa hac materia modi faciendæ Communitati redditionea rationis, & reſtitutionis reliquatus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis debet cognoſcere ſuper articulo deuoluto per appellationem, non ſuper aliis.*

2 *Fallit, quando partes tacitè conſenſerunt ſuper aliis cognoſcere, & num. 3.*

4 *Epiſcopus habet de iure intentionem fundatam, vt coram eo ſit facienda redditio rationum ab adminiſtrationibus locorum piorum.*

5 *Et idem diſponit Concil. Trident.*

6 *Fallit ſtante conſuetudine in contrarium, aut priuilegio, & n. 7.*

7 *Quæ conſuetudo probatur ex ipſis actibus emanata redditionis rationum coram Laicis Adminiſtratoribus.*

9 *Conſuetudo, & priuilegium ex reſeruatione Concilij obtinet in principalibus Adminiſtratoribus, non in Miniſtris, & inferioribus Adminiſtratoribus, qui principalibus intendunt Adminiſtratoribus reddere rationem.*

10 *Actores, & factores Adminiſtratoris, vel Tutoris reddunt rationem Tutori, & is demum Pupillo.*

11 *Redditio rationum duo continet, librorum exhibitionem cum calculatione, & reliquatus reſtitutionem.*

13 *Reſtitutio reliquatus ab Adminiſtratione locorum piorum facienda eſt ſucceſſoribus laicis, non ordinario ſtante conſuetudine.*

13 *Electus, qui confirmationem debebat obtinere, ſi interpellauit ad eam conſequendam, vacat culpa.*

14 *Operariorum, & adminiſtratorum facto non fit præiudicium quaſi poſſeſſioni eius, qui eſt principalis, & conſtitutus in poſſeſſione.*

15 *Conſuetudo per contrariam, vt tollatur, eſſe debet tanti temporis, quantum ipſa.*

Deciſio CCCCLXXIII.

CVm Reuerendiſſimus Lucen. pro ſuo Paſtorali munere ſollicitus circa exactionem rationum à quibuſcumque piorum operum Adminiſtratoribus, inhibuiſſet proſequutionem adminiſtrationis Gaſpa ino operario Eccleſiæ Collegiatæ Sanctæ Mariæ Communitatis Terræ Camaioris Diœceſis Lucen. eo quod vellet rationes reddere Syndicis deputatis à dicta Communitate, non autem ipſi ſoli Epiſcopo priuatiue quoad Syndicos, & nollet petere confirmationem Officij Adminiſtrationis præſtita cautione de reliquatum ipſi Epiſcopo reſtituendo, fuit ab huiuſmodi præcepto per Communitatem appellatum, & per ſententiam A. C. obtenta illius reuocatio; ſuper cuius ſententiæ viribus ſuſcepta in Rota diſputatione, per Dominos reſolutum fuit illam eſſe confirmandam.

De validitate enim conſtat ex reuolutione actorum, & proceſſus, cum interueniunt omnia requiſita per *Caputaq.* deciſ. 260 par 2.

Neq; ſubſiſtit oppoſita nullitas ea eo deducta, quod A. C. deberet ſolum confirmare, vel reuocare præceptum factum ab Ordinario Lucen. operario Eccleſiæ, de non adminiſtrando, niſi ab ipſo Ordinario prius habita confirmatione, & præſtita cautione 1
de reddendo ſibi rationes, & reſtituendo reliquatum, & ſic ſuper ſolo negotio grauaminis, non autem tamquam in prima, prout fecit, pronunciare ſuper negocio principali redditionis rationum, iuxta deciſ. *Pnt.* 180. lib. 2. in correct.

Quoniam reſponſum fuit, quod cum A. C. ſit Iudex Ordinarius, & fuerit conſenſum in eius iuriſdictionem, nedum ſuper articulo grauaminis, à quo fuerat appellatum, ſed etiam ſuper meritis negotij 2
principalis, vt conſtat ex iuribus hinc inde productis ſuper redditione computorum, & reliquatus ſolutione, nihil ad articulum grauaminis pertinentibus, hinc ceſſat omnis defectus iuriſdictionis, ad quam prorogandam in Iudice Ordinario ſufficit conſenſus tacitus, *Bart.* in l. 1. num. 12. ff. de Iudic. 3
Abb. in c. cum olim il primo, nu. 3. & ibi *Fel. n.* n. 2. de offic. de leg. *Alex.* conſ. 12. num. 6. lib 6 *Rota* deciſ. 440. num. 3. par. 2. recent. Et officium Iudicis appellationis cum ſit latius quam officium Iudicis à quo, ipſe poteſt inſtante parte appellata nedum infirmare ſententiam, ſed etiam ſupplere omiſſa, quæ forte in prima inſtantia non fuerant ſatis plenè probata, & pronunciare ſuper articulis coram ſe hinc inde ab vtraque parte deductis, & diſcuſſis, vt per *Franch.* in c. cum in Eccleſia num. 10. & 11. de appellat. *Rota* deciſ. 23. num. 2. & ſeq. de re Iudic. in nou. & deciſ. 618. num. 1. part. 2. recent. & in Ilerden. Decimarum 16. Martij 1616 coram bo. mem. Cardin. *Sacrato.*

De Iuſtitia autem ſententiæ ſatis etiam apparere viſum fuit quoad tria capita, quæ in ea continentur. Primo ſcilicet operarios Eccleſiæ Collegiatæ Camaioricen. non teneri reddere rationem adminiſtrationis per eos factæ ſoli Epiſcopo Lucen. ſed Syndicis dictæ Communitatis, vna cum ipſo Epiſcopo; Secundo eoſdem operarios non teneri reſtituere reliquatum ipſi Epiſcopo, vel operario Generali ab eodem deputato, ſed ſucceſſori operario dictæ Eccleſiæ Tertio Præceptum operario factum ab eodem Epiſcopo de ſe non immiſcendo in exercitio adminiſtrationis, eo quod confirmationem non petierit, eſſe reuocandum.

Quo enim ad primum Caput licet Epiſcopo regulariter reddenda ſit ratio omnium piarum adminiſtrationum tum ea diſpoſitione Iuris communis in 4
Clem. quia contingit, & ibi gloſ. verbo reddere rationem de religioſ. domib. c. indicatum diſtinct. 89. §. œconomos authent. de ſanctiſs. Epiſcop. & tradit *Speculat.* de Inſtrum. edit. §. nunc verò aliqua, n. 45. *Bald.* in l. Orphanotrophos, num. 6. C. de Epiſc. & Cleric. *Feder. de ſen.* conſ. 211. fere per tot. *Gratian.* deciſ. March. 188. num. 15. & ſeqq. Quam etiam ex diſpoſitione S. Concilij Tridentini ſeſſ. 22. cap 9. 5
de reformat. vbi diſtrictè Epiſcopis iniungitur exactio rationum ab Adminiſtratoribus cuiuſcumque loci pij, & liberationes aliter factas dictis Adminiſtratoribus minimè ſuffragari decernitur; Attamen in præſenti caſu Domini cenſuerunt applicari limi- 6

rationem in dicto cap. 9. Sacri Concilij Tridentini
contrariam, quod nimirum quotieſcunque ex
conſuetudine, aut priuilegio, aut ex Conſtitutione
aliqua loci pij, ratio ab Adminiſtratoribus
reddenda eſt certis perſonis ad id deputatis ſer-
uari debet hic ſtylus, & tunc ſoli Epiſcopo non de-
bet reddi ratio, ſed cum illis perſonis deputatis in
redditione rationum eſt etiam adhibendus Ordina-
rius. Conſuetudo autem huiuſmodi in Eccleſia Col-
legiata S. Mariæ Camaioricen. deputandi operarios
fabricæ dictæ Eccleſiæ, & ab eis recipiendi reddi-
tionem computorum per Syndicos ſuos ſingulis an-
nis in fine adminiſtrationis benè comprobatur ex
7 quampluribus electionibus, & redditionibus com-
putorum reſpectiuè factis, & receptis in Summario
Communitatis num. 1. ex quibus inſurgit concludens
8 probatio conſuetudinis vltrà centum annos, ac etiã
ante Concilij Tridentini diſpoſitionem legitime ob-
tentæ ad tradita per *Dec.* conſ. 11. num. 9. verſ. ad
hoc fundamentum, *Aym.* conſ. 134 numer. 9. *Surd.*
deciſ. 265. n. 60. *Honded.* conſ. 53. num. 24. ad fin.
lib. 1. Cui propterea conſuetudini omnino inhæren-
dum eſſe Domini dixerunt, & ex præſcripto dicti
Concilij Tridentini, Et quia regulariter illa præua-
let cuicumque Iuri, c. fin. de conſuetud. *Caputaq.*
deciſ. 230. n 6. lib. 1. cum aliis.

Non obſtat, quod dicti Adminiſtratores Eccleſiæ
Collegiatæ, non ſint adminiſtratores principales, &
immediati, ſed nudi quidam Procuratores, & Mini-
ſtri, qui reddunt rationem geſtorum Communitati
eam quam principali Adminiſtratori, & propterea
non intrare conſuetudinem præſeruatam à S. Con-
cilio Tridentino, quæ intelligenda eſt procedere in
9 caſu quo ipſe Adminiſtrator principalis conſueuit
rationem reddere aliis, quam Epiſcopo, non autem
quando miniſter ſubordinatus rationem reddit prin-
cipali Adminiſtratori, quia tunc ſolus Epiſcopus ra-
tiones recipere debet, vt plenè hanc limitationem
Concilij declarauit *Rota* in deciſionibus emanatis
coram Reuerendiſs. Domino meo *Decano*, & bo.
mem. *Vbaldo* in cauſa Illerden. Viſitationis impreſſ.
part. 1. recent. deciſ. 355. 402. & 440.

Quoniam reſponſum fuit non ſatis probari, quod
perſonæ adminiſtrantes res, & bona Eccleſiæ Col-
legiatæ Sanctæ Mariæ non ſint principales Admini-
ſtratores, quinimò Epiſcopus videtur faſſus eos ta-
les eſſe, dum ab ipſis rationes geſtorum, quæ ſolum
à principalibus Adminiſtratoribus ſolẽt recipi, exe-
git, & ob illas denegatas adminiſtrationem inhibuit;
Vnde aut Epiſcopus non poterat rationes à dictis
tamquam ſubordinatis miniſtris petere, ſed debuiſ-
ſent exhibere principali Adminiſtratori, & ab iſto
deinde exigere Epiſcopus, quemadmodum fit in fa-
10 ctoribus, & Procuratoribus, qui rationes exhibent
Tutori, & eas poſtmodum Tutor reddit pupillo, quod
exemplum vt congruens huic materiæ ponderauit,
Rota in dicta deciſ. 355. num. 4. & 440. nu. 8. par. 1.
recent. Aut pro iuſtificatione præcepti Epiſcopi di-
cendum eſt hoc eſſe principales Adminiſtratores, &
ſic intrare limitationem Sacri Concilij Tridentini,
nempè quod Epiſcopus ſolùm poſſit interuenire vna
cum deputatis ad rationes dictæ adminiſtrationis
recipiendas.

Quoad ſecundum caput ſententiæ, nempè quod
operarius teneatur reliquatum reſtituere Succeſſori
Operario, non autem Epiſcopo, ex eo iuſtificabatur,
quia licet regulariter Adminiſtrator teneatur reli-
11 quatum reſtituere ei, cuius intereſt redditio ratio-
num, quæ duo continet, exhibere computa, & reli-
qua reddere, hoc eſt ea quę rationibus ſubductis, ac-
ceptiſque, & expenſis computatis debita ſupereſunt,
l. Africanus, l. cum ſeruus, ff. de condit. & demonſtr.
l. ſi ita fuerit, §. quæſtio, ff. de manumiſſ. teſtam. l.
non ſolum, §. is qui reddere, ff. de liber. leg. *Afflict.*
deciſ. 157. numer. 2. *Gratian.* in his terminis deciſ.
March. 188. n. 12 *Rota* apud S. mem. Gregoriũ XV.
deciſ. 554. n. 2. & deciſ. 502. n 3. in fin. par. 1. recent.
Tamen contrarium ſeruari debet in caſu præſenti
ſtante antiquiſſima conſuetudine ex Iuribus datis in 12
Summario num 4. concludenter probata, ex qua
ſucceſſor in adminiſtratione ab Anteceſſore recipit,
& ad ſe trahit reliquationem, de qua in rationali ſuo
inſerta ad creditum operæ; ipſe poſtea in fine officij
rationem reddit, à qua conſuetudine non eſt rece-
dendum cum faciat licitum, quod aliàs eſſet illici-
tum, & parem vim habeat cum lege, l. de quibus, ff.
de leg. l. 2. C. quæ ſit longa conſuetud. c. fin. de con-
ſuetud. c. conſuetudo 1. diſtinct. Præſertim quia
etiam illam Epiſcopus videtur approbaſſe, dum ipſe,
ſiue operarius generalis ipſius in quibuſdam ſolida-
tionibus per eum factis poſuit reliquatum præce-
dentis operarij ad creditum operæ, vt in dicto Sum-
mario num. 5.

Demum quoad tertium Caput reuocationis præ-
cepti operario facti ab Epiſcopo de non ſe ingeren-
do in exercitio ſui officij abſque eiuſdem confirma-
tione, ſententia benè iuſtificatur, quoniam conſtat
operarium pluries petijſſe dictam confirmationem,
ſed fuiſſe ab Epiſcopo denegatam, vt in Summario
num. 3. vnde non poteſt culpa adſcribi operario, & 13
cum per eum non ſteterit, debet haberi pro obtenta,
arg l. hæc conditio, ff. de contrahend. empt. l. Iure
ciuili, vbi DD. ff. de condit. & demonſtr. *Burſatt.*
conſ. 56. num. 26. *Surd.* deciſ. 182. num. 14. & 15.
Ideoque nulla iuris ratio patiebatur, vt operarius ex
facto alieno impediretur adminiſtrare, ipſeque ope-
rarius numquam recuſauit petere confirmationem,
ſed tantummodò denegauit facere obligationem, de
reddendo rationem ſoli Epiſcopo, vt liquet ex dicto
Summario num. 3.

Non obſtat, quod aliqui operarij petierint di-
ctam confirmationem factam expreſſa obligatione
de reddendis rationibus Epiſcopo, quoniam ex hoc
nullum potuit inferri præiudicium Communitati, &
Syndicis, ſine quorum ſcientia, & patientia ex fa- 14
cto operariorum non potuit acquiri Epiſcopo vlla
quaſi poſſeſſio præiudicialis, *Innoc.* in c. querelam,
num. 6. & ibidem *Abb.* num. 2. de elect. *Bald.* in l.
2. num. 12. & 17. C. de ſeruit. & aqu. *Soccin.* ſen.
conſ. 187. num. 21. lib. 2. *Rota* in recent. deciſ. 110.
num. 6. par. 1. & deciſ. 501. num. 4. par. 2. Cumque
ipſa Communitas, & Syndici fundatam habeant in-
tentionem in conſuetudine inueterata, & vltra ſpa-
tium centum annorum legitimæ præſcripta circa 15
redditionem rationum, vtique opus eſſet, quod
conſuetudo contraria fuerit obſeruata tanto tempo-
re, quo prior fuit inducta, c. fin. & ibi DD. & præ-
ſertim *Roch.* numer. 409. de conſuetud. *Aret.*
conſ. 23. num. 12. *Surd.* conſ. 262. num. 80. & fuit
dictum in Senogallien. dotis 28. Nouembris 1607.
coram Eminentiſs. D. Cardin. *Pamphilio*, quæ pro-
batio omninò deficit in caſu præſenti.

Et ita vtraq; parte informante reſolutũ fuit, &c.

Placentina Decimarum.

Veneris 21. *Iunij* 1630.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Territorium non probatur diuerſum ex particularibus prædiorum denominationibus.*

2 *Decem Anni ſunt neceſſarij in conſuetudine præter ius in materia decimarum.*

Deciſio CCCCLXXIV.

STeterunt Domini in deciſis, & coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* ſub die 10. Maij 1628. & coram me ſub die 11. Ianuarij præteriti, oimitum conſtare de booo Iure Epiſcopi Placentini, circa perceptionem decimarum ex terris, de quibus agitur, tum ex aſſiſtentia iuris, quæ militat in fauorem eiuſdem tamquã Parochi in Territorio de loa Aquixonea, vbi ſitæ ſunt iſtæ Terræ, tum ex particulari conſuetudine per teſtes concludenter probata, quæ pariter eidem Epiſcopo ſuffragatur, vt latiua in deciſionibus deductum fuit, quarum fundamenta etiam hodie Dominis placuerunt.

Non obſtat, quod terræ, de quarum decimatione controuertitur, nuncupentur terræ del Palatio, e de Valuerde, non autem de los Aquixones, & non probari, quod illæ terræ ſint intrar limites Diœceſis Placentinæ, licet Territorium de loa Aquixooes ſubſit illi Diœceſi.

Quoniam ex depoſitione Teſtium datorum in Summario præteritæ poſitionis num. 1. benè cooſtat, quod iſtæ terræ de Palatio, & Valuerde compræhenduntur ſub continentia, & reſtrictu Territorij de los Aquixones, & fuit etiam probatum in deciſione Reuereodiſs Domini mei *Decani* io verſ. Et
1 pro reſolutione, &c. nec ex eo quod iſta prædia habeant particulares, & diſtinctas denominationes ab ipſo Territorio, inferri poteſt, quod ſub illo non contineantur, quia vnum, & idem Territorium ſecundum diuerſas ſui partes, poteſt diuerſis nomioibus appellari, & paſſim id fieri ſolet, vt per Cardin. *Seraph.* deciſ. 405. num. 4. & deciſ. 463. n. 2. & deciſ. 521. num. 1.

Quod autem locus generalis de Aquixones, in quo compræhenduntur agri de Palatio, & Valuerde, ſit in. . . . ſeu teſtea dicunt ſub Campana loci de Meaxadaa deponunt benè teſtes dati in Summario primæ poſitionis nu. 7. Et quod Epiſcopus ſit Parochus immediatua eiuſdem loci affirmant ijdem Teſtes.

Minus obſtat, quod cum antequam iſta prædia redigerentur ad culturam decima agnorum, caſei, & lanæ, ſpectaret ad Monaſterium de Gandalupe, ſeu Parochum ab eo præſentatum ex particulari conſuetudine, vtique in vim ſubrogationis eadem decima modo etiam debeatur dicto Monaſterio.

Quoniam obiectum viſum fuit Dominis ſatis eſſe ſublatum ex reſponſionibus deciſionum, nec vllo modo poſſe iuuare ſubrogationem, cum conſuetudo, ſuper qua Monaſterium fundat Ios percipiendi decimas ex his Terris, dum erant incultæ, non probetur niſi per nouem Annos, & tamen ſaltem per decennium probari debuiſſet, dum controuerſia ſuper decimis eſt inter Eccleſiam prædialem, & ſa-
2 cramentalem, & ſic conſuetudo eſt præter Ius, non autem contra Ius, iuxta deciſionem *Achil.* 3. & 6. de decim. cum alijs. Vnde ſubrogatio ad Ius, quod non ſubſiſtit prætendi non poteſt à Monaſterio de Gandalupæ, l. certi condictio, & ibi DD. ff. ſi cert. petatur cum ſimilibus.

Conſuetudinem verò generalem in Diœceſi Placentina ſoluendi decimas Eccleſiæ Sacramentali, qua nitebatur dictum Monaſterium, ceſſare Domini cenſuerunt ex particulari, & magis præciſa conſuetudine in fauorem Epiſcopi allata, quæ attendi debet, & generalem illam benè excludit, vt pluries fuit deciſum in *Rota*, & reſolutiones deducuntur in alijs deciſiouibus in hac cauſa factis. &c.

Et ita vtraque parte informante in deciſis Domini permanſerunt, &c.

Detioren. Præpoſituræ.
Veneris 28. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, quando non conſtat de alterius poſſeſſione.*

2 *Exequutor litterarum Apoſtolicarum parte non citata procedens legitimè ad poſſeſſionis traditionem non dicitur proceſſiſſe.*

3 *Index nulliter procedens non priuat quem ſua poſſeſſione.*

4 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & ſpoliatiua.*

5 *Et non eſt manutenibilis contra anteriorem poſſeſſorem.*

Deciſio CCCCLXXV.

ANtonio Martinez ſolùm informanti dudum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione Præpoſituræ, de qua agitur, Domini non dubitarunt, quoniam de illius poſſeſſione per legitimum Procuratorem appræ henſa ſub die 10. Aprilis 1628. conſtat ex publico Inſtrumento Summario num. 1. quæ quidem poſſeſſio Inſtrumentalia, cum de tempore illius acquiſitionis non appareat alium
poſſediſſe eſt manutenibilis vulg. l. prædia ff. de ac- 1
quir. poſſeſſ. *Verall.* deciſ. 334. num. 6. par. 2. *Rota* deciſ. 660. num. 1. part. 1. recent. cum alijs.

Neque obſtat poſſeſſio Ferrarij authòritate exequutoris litterarum Apoſtolicarum capta; Tum quia
exequutor nulliter proceſſit non citato Martinez 2
tam in poſſeſſione præexiſtente, c. licet Epiſcopus, vbi Gloſ. in Verbo vocatu de præbend. in 6. *Felin.* in c. dudum, num. 24. de præſumpt. *Honded.* conſ. 20. num. 46. & 47. lib. 1. & ſic non priuauit eumdem Martinez ſua poſſeſſione, quominus adhuc ſit
manutenendus, l. clam poſſidere, § qui ad nundinas, 3
vbi DD. ff. de acquir. poſſeſſ. *Rota* deciſ. 561. nu. 3. & deciſ. 609. num. 2. par. 1. recenſ. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 46. nu. 5. præſertim quia numquam ſe habuit pro ſpoliato, ſed ciuilem poſſeſſionem retinuit, *Put.* deciſ. 250. nu. 3. lib. 1 in correct. *Rota* deciſ. 147. n. 5. par. 2. recent.

Tum etiam quia hæc poſſeſſio eſt poſterior, cum fuerit capta ſub die 4. Iulij, eiuſdem anni 1628. & ſic
viitioſa, & clandeſtina præſumitur, c. licet cauſam, 4
de probat *Rota* apud S. mem. Gregorium XV. deciſ. 6 num. 2. & coram Reuerendiſs. Domino meo *Decano* deciſ. 14. num. 7. & eſt merè inſtrumentalis,
& proinde, vt ſupra dictum fuit, Martinez iam an- 5

te, in poſſeſſione exiſtente non ſuffragatur, nec attendi debet, *Verall.* dec. 333. par. 2. *Caſ. de Graff* deciſ. 5. num. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Rota* apud S. mem. Greg. XV. deciſ. 40. in fin.

Et ita reſolutum fuit vna tantum parte informante, &c.

Bonon fideicom. de Turri.
Veneris 28. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vnica enunciatiua non probat in præiudicium tertij.*

2 *Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum eſt probanda ab allegante.*

3 *Identitas probatur ex denominatione, & congruentia confinium.*

Deciſio CCCCLXXVI.

PLacuerunt Dominis fundamenta deciſionis in hac cauſa factæ die 8 Martij præteriti, à qua non putarunt eſſe recedendum propter enunciatiuam contentam in Inſtrumento emptionis vndecim tornaturarum factæ per Iacobum Mariam de anno 1545. Quoniam omiſſo quod illa probare non videtur in præiudicium DD. Fratrum de Turri fideicommiſſariorum, præſertim cum ſit vnica, *Soccin. ſen.* conſ. 166. numer. 1. lib 2. *Rota* deciſ. 71. num. 5. part. 2. recent.
1 Dato etiam quod ex ea poſſit dici ſufficienter probatum de tempore venditionis in dictis vndecim tornaturis extitiſſe domum cum area, puteo, furno, & aliis in ipſo Inſtrumento enunciatis, nullibi tamen conſtat, quod hodie poſt annos 83. adhuc extent, & multo minus appareat eſſe illa eadem, de quibus hodie agitur, quorum tamen identitas probanda eſſet
2 per Dominam Annam quæ illam allegat, vt per *Crauett.* conſ. 198. num. 4. *Menoch.* præſumpt. 15. n. 3. lib. 6. Quinimò potius conſtat de contrario, tum ex confinibus in dicto Inſtrumento expreſſis, intra quos ædificia, de quibus agitur non continentur, Tum etiam ex partitis Banchi aliàs datis pro parte ipſius D. Annæ, ex quibus apparet in ædificijs prædictis per dictum Iacobum Mariam factas fuiſſe impenſas de Anno 1533. & ſic eadem ædificia in prædio Tornaturarum 80. effectualiter extitiſſe, etiam longè ante dictam emptionem tornaturarum vndecim, Tum demum quia ex pluribus Inſtrumentis datis in Summario dictorum Fratrum patet ædificia hodie exiſtentia prouenìſſe à Iacobo ſeniore in Peregrinum, & ſucceſſiuè in Sfortiam fideicommittentem, ei que bene conueniunt qualitates, ac demonſtrationes in iiſdem Inſtrumentis expreſſæ, adeout de identitate dubitari non poſſit, iuxta tradita per *Bart.* in l. demonſtratio, num. 14 ff. de condit. & demonſtrat. *Alex.* conſ. 73. num. 6. lib. 3. & *Rota* deciſ. 407. n. 2. & 3. recent. iunctis præſertim Teſtium depoſitionibus, & aliis pro parte dd. Fratrum deductis, ac etiam veriſimilitudine, cum multo magis veriſimile ſit dicta ædificia extitiſſe, atque hodiè etiam extare in dicto prædio Tornaturarum 80. cum ſit longè maioris quantitatis, quam in petia tornaturarum vndecim, vt ſupra empta. Vltraquod nec dictæ vndecim tornaturæ, & ſic nec etiam ædificia quatenus in ea extarent liberè ſpectant ad D. Annam, cum ex eis dicto Sfortiæ filio debeantur legitima, & Trebellianica, vt fuit firmatum in hac cauſa ſub die 27 Ianuarij 1625. coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, &c.

Et ita vtraque parte Informante Domini ſteterunt in deciſis, &c.

Tridentina Parochialis.
Veneris 28. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio non poſſidente ſufficit, & alium poſſidere non præſumitur.*

2 *Poſſeſſio probatur ex Monitorio ſub pæna priuationis beneficij.*

3 *Iudex iniuſtè procedens non priuat poſſeſſione.*

4 *Et quando poſſeſſor non habet ſe pro ſpoliato, agit ad manutentionem.*

5 *Tranſportationis actorum omiſſio non præſumitur.*

6 *Et quando ad tranſportandum apparet de impedimento, habetur pro facta tranſportatio.*

Deciſio CCCCLXXVII.

PRo informante Blaſio reſolutum fuit, nempe illi dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione Parochialis Eccleſiæ S. Stephani Villanders; quia de illius poſſeſſione conſtat, quam præuio concurſu, & collatione ſibi ab ordinario facta appræhendit ſub die 9. Iulij 1627. quæ poſſeſſio 1
Inſtrumentalis alio non poſſidente (prout præſumitur, vt per *Seraph.* deciſ. 322. nu. 2. cum aliis) eſt manutenibilis Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 138. n. 2. & deciſ. 268. num. 1. & in recent. deciſ. 91. n. 1. & deciſ. 106 n. 4. p. 1. & eadem poſſeſſio probatur
ex monitorio ſub pæna priuationis beneficij, quæ 2
præſupponit poſſeſſionem Rota coram S me. Greg. XV. deciſ. 458. num. 3. Et demum ex confeſſione in dicto per ordinarium appoſito vbi atteſtatur de poſſeſſione Blaſij.

Non obſtat priuatio ordinarij; quia cum non iuſtificetur ex actis, iniuſtè dicitur proceſſiſſe, & ſic
non priuauit poſſeſſione dictum Blaſium, quominus 3
adhuc ſit manutenendus *Rota* deciſ. 561. num. 4. & 609. num 2. p. 1. & deciſ. 515. n. 3 p. 2. recent. præſertim quia Blaſius appellauit, & ſic ſententia priuationis remanet ſuſpenſa, & interim Blaſio dum nedum non habet ſe pro ſpoliato, ſed contradicit ſen-
tentiæ, manutentio debetur *Rota* deciſ. 147. num 5. 4
p. 2. recent. & coram bo. me. Card. *Cauaierio* deciſ. 432. n. 1.

Non obſtat omiſſio tranſportationis actorum,
quia illa non præſumitur *Rota* apud S. me. Gregor. 5
XV. deciſ. 59. num. 1. & deciſ. 72. nu. 1. ac deciſ. 118. num. 3. Et ex pluribus apparet de impedimento da-
to ipſi Compulſori, vnde in fauorem impediri tranſ- 5
portatio habetur pro integre facta, *Rota* deciſ. 751. num. 2. part. 2. recent.

Et ita altera tantum parte informante, &c.

Toletana Penſionis.
Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

Pro penſione competit hypotheca.

SVMMA-

ARGVMENTVM.

1 *Pro penſione competit actio realis.*
2 *Item actio perſonalis contra ſucceſſorem, numer. 3. & 4.*
5 *Gratia eſt indiuidua, & eam quis tenetur in totum acceptare.*
6 *Et conſenſus tacitus acceptationis ſufficit & n. 7.*
8 *Milites Lauretani coniugati ſunt capaces penſionis.*

Deciſio CCCCLXXVIII.

RESeruata fuit penſio ſcutorum ſexaginta monetæ Hiſpanæ ſuper Canonicatu Toletano Franciſci Chacon, de ipſius conſenſu, in fauorem Emanuelis Chacon, vt litteris reſeruationis Summ. nu. 1. Deinde eadem die Canonicatus prædictus, cum expreſſa mentione dictę penſionis ſeruatæ, reſignatus fuit in manibus Sanctiſſ. ad fauorem Petri Rodriquez qui Canonicatum acceptauit, litteras expediuit, & poſſeſſionem apprehendit dict. Summ. nu. 2. 3. & 4. Cumque idem Petrus reſignatarius ab Emanuele penſionario pulſatus ad ſolutionem penſionis, renueret ſoluere, cauſa in Rota introducta, mihi commiſſa, Dubitaui an Petrus teneatur ad ſolutionem penſionis, & hodiè Emanuele tantum informante, affirmatiuè reſolutum fuit.

Quoniam de reſeruatione penſionis facta auctoritate Papę, de qua nefas eſt dubitare, conſtat ex litteris patentibus Summ. dicto num. 1. & de clericatu etiam penſionarij Summ. num. 5. Vndè intrat obligatio Petri Titularis, & Succeſſoris in Canonicatu, ſuper quo eſt reſeruata penſio, & tenetur ad ſolutionem nedum actione reali, tamquam percipiens fructus, ſuper quibus impoſitum onus reale penſionis c. querelam & ibi *Abb.* in 3. notab. de elect. *Caſtrenſ.*
1 conſ. 338. num. 4. verſ. Aut quęritur, lib. 1. *Dec.* conſ. 156. num. 3 *Gig.* de penſion. q. 39. num. 1. & q. 47. num. 2. *Burſatt.* conſ. 361. num. 15. & ſeqq. *Card. Mantic.* dec. 273. num. 2 ſed etiam actione perſonali, quippe quod Beneficiatus acceptans beneficium penſione grauatum videtur quaſi contrahere cum penſonario, ex quo quaſi contractu oritur
2 actio perſonalis, *Caputaq.* dec. 13. par. 1. & dec. 302. par. 2. *Gig.* de penſ. q. 51. per tot. *Rota* in recent. dec. 176. numer. 3. par. 2. Pręſertim verò, quia in litteris reſeruationis, onus ſoluendi penſionem expreſsè iniungitur etiam Succeſſori, qui tamen teneretur, licet
3 de ipſo nulla fuiſſet facta mentio, ſecundum *Caſtr.* d. conſ. 338. num. 4. verſ. Ex his lib. 1. *Roman.* conſ. 388. ſub n. 9. *Gig.* de penſion. q. 44. num. 2. *Burſat.* conſ. 361. num. 16.

Nec obſtare viſum fuit, quod Franciſcus, qui conſenſit reſeruationi penſionis, numquam ſoluerit, & ſic penſio ſit nulla, ſtante decreto, quod reſeruatio ſit nulla, ſi Franciſcus realiter, & cum effecto non perſoluerit; Quoniam animaduertebant Domini, decretum prędictum appoſitum in litteris reſeruationis non ſimpliciter diſponere, & annullare penſionem, ſi Franciſcus non ſoluerit, ſed modaliter, & limitatè, quod ſi in eius vita, & quamdiu Canonicatum, & prębendam obtinuerit, penſionem non ſoluerit, reſeruatio ſit nulla; Et propterea cum ipſe Franciſcus ob reſignationem eodem die in manibus Sanctiſſimi factam, deſierit poſſidere Canonicatum, & ſic defecerit conditio retentionis Canonicatus, ſub quo conceptum fuerat decretum, conſequenter reſolutum videtur & ipſum decretum, & habetur pro 4
non appoſito ad l. neceſſario, §. 1. ff. de peric. & commod. rei vendit. *Menoch.* conſ. 134. num. 10. & 31. cum aliis. Et Papa eatenus voluit Franciſcum teneri ad ſolutionem, quatenus fructus Canonicatus perciperet, ideóque ſtatim ac ipſe Franciſcus Canonicatum per reſignationem dimiſit, abſolutus videtur ab onere ſoluendi correſpectiuo poſſeſſori eiuſdem Canonicatus, quod & Iuris communis diſpoſitioni conſonum eſt, ex quo reſignans beneficium non tenetur amplius ad ſolutionem penſionis poſt ſequutam reſignationem, ſed obligatio transfunditur in eum, qui dimiſſam præbendam aſſequutus fuit *Mohedan.* deciſ. 1. de renunciat. *Gambar.* de auctorit. legat. lib. 6 tit. de penſion. num. 425. *Burſat.* conſ. 361. per tot. lib. 4. *Pariſ.* de reſignat. lib. 1. quæſt. 8. nu 1. Card. *Mantic.* deciſ. 273. n. 2. in fin.

Vltrà quod ceſſare videbatur difficultas in præſenti caſu, quia Petrus Titularis, ſeu reſignatarius videtur conſenſiſſe reſeruationi dictæ penſionis, ſiquidem in gratia ſuæ prouiſionis fecit mentionem præciſam penſionis huius, qua grauatus eſt Canonicatus. Et proindè quemadmodum acceptauit gratiam, & ea vſus eſt in parte ſibi fauorabili, cenſetur etiam illam acceptaſſe quo ad onus ſoluendi penſio- 5
nem, gratia enim eſt indiuidua, qua vtens dicitur approbaſſe omnia contenta in ea, etiam quæ propter alium prolata fuerunt, iuxta tradita per *Anchar.* in clement. 1. in 5. notab. de Iure iur. & in his terminis dixit *Rota* coràm bo. mem. Cardinali *Caualerio* deciſ. 26. num. 4. & in Elboren penſionis 19. Nouembris 1614. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in Vlixbonen. penſionis 11. Martij 1616. coram bo. mem. *Andrea*, & notatur per *Adden.* ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 57. num. 17. Et idem Petrus ex litteris reſeruatæ penſionis, & ex ſupplicatione reſignationis eodem die ſequutę, benè intellexit non potuiſſe ſolui à reſignante vllum terminum penſionis, cum nec integra dies elapſa fuiſſet, & propterea cum hoc non obſtante, litteras expediuerit, dicendum eſt omninò conſenſiſſe, in hac etiam materia ſufficit conſenſum vndequaque colligi, iuxta deciſ. *Caſſador.* 1. nu. 3. de reſtit. ſpoliat. *Rota* coram Car- 6
dinali *Caualerio* dicta deciſ. 26. num. 4. & in præallegata Elboren penſionis coram R. P. D. meo *Pirouano*; Stante autem hoc conſenſu, penſionarius non tenetur ad aliam iuſtificationem dicti decreti, & penſionis, vt per Cardin. *Seraph.* deciſ. 1015. num. 3. & in recent. deciſ. 13. num. 519. num. 2. par. 2. & alias ſæpius, Præſertim quia, cum decretum huiuſmodi apponi ſoleat ad obuian. fraudibus, & ſimulatis penſionibus in præiudicium Succeſſorum, hic nulla poteſt cadere fraudis ſuſpicio, cum conſentiens reſeruationi penſionis, nec per integram diem beneficium retinuerit, & conſequenter non videtur neceſſaria vlla iuſtificatio.

Minus obſtat, quod Emanoel ſit Clericus coniugatus, & ſic incapax penſionis; quoniam tollitur obiectum, ex quo idem Emanuel eſt miles Lauretanus, vt in Summario num. 6. ratione cuius militiæ benè poteſt retinere penſiones, vt expreſsè habetur in Bulla erectionis iſtius militiæ, de quo priuilegio latè diſputatum fuit in Romana Penſionis 13. Martij 8
1609. coram bo. mem. *Penia*, & apud S. mem. Gregorium XV. dec. 18. num 2. &c.

Et ita Emanuele tantũ informante reſolutũ fuit, &c.

Digitized by Google

Rauennaten. Terrarum.
Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia tranſit in iudicatum poſt decem dies ſi non appelletur.*

2 *Confines certi ſunt inter vicinos ſtatuendi cum prohibitione non innouendi, & num. 3.*

Deciſio CCCCLXXIX.

Concluſum fuit conſtare de re iudicata, quæ ſit exequenda, vltima enim ſententia lata fuit die 27. Martij, appellatio verò interpoſita fuit ſolummodo die 9. Aprilis, & ſic poſt decem dies datos
1 ad appellandum, c. quoad conſultationem de re iud. l. 1. c. ſæpius in integr. reſtit. poſtul. *Crauett.* conſ. 103. num. 1. *Rom* deciſ. 5. de ſent. excomm. in nou. Validitas verò ſententiæ apparet ex reuolutione proceſſus, & iuſtitia ſententiarum clara eſt dum iudices mandarunt effodi foueas in ſignum realium confinium ſupra Pratis, & Vallicellis, illaſque manuteneri ad indicandas ſingulorum vicinorum partes, & ne ſequantur diſſidia, & contentiones: de iure
2 enim præuiis Informantibus Iudex poteſt, & debet præfigere huiuſmodi terminos & confines, vt in l. 2. & 3. ff. fin. regund. §. quædam actiones Inſtit. de act. § fin. Inſtit. de off. Iud. & docet Baptiſta de Sancto Blaſio in tract. de action. & eorum natura, num. 42. *Hieron.* à Mont. de finib. cap. 30. num. 6. & 7. *Greg. Tholoſ.* ſintag. iur. par. 1. lib. 5. cap. 5. nu. 12 præſertim in caſu præſenti de conſenſu partium fuit electus Agrimenſor, & deſignati confines, appoſitaque fuerunt ſigna pro indicandis confinibus, & facta planta, quæ benè per Teſtes datos in Summario recognita fuit, iuſt que etiam fuit additum in ſententiis præceptum circa manutentionem dd. fouearum, quia confines debent inſeruire memoriæ poſterorum tanquam indices bonorum, quæ ſegregant, & diſtinguunt, & quos propterea immo-
3 biles, & terræ inhærentes apponendos eſſe ab arbitris, & Iudicibus monet *Pariſ.* de Puteo in c. 1. nu. 1. de fin. feud. *Hieron* à Mont. de finib. cap. 17. num. 3. & 4. & ſic non ſatis eſt apponere confinia niſi etiam conſeruentur, *Bart.* in l. inter Statilianum circa finem, ff. de recept. arbitr. Et in quacumque materia vbi ſucceſſiua continuatio requiritur non ſufficit primus actus, ſed ſucceſſiua patientia exigitur, *Romin. iun.* conſ. 92. numer. 8. *Surd.* deciſ. 326. numer. 1.

Et ita Monaſterio tantum informante, &c.

Alexandrina Funeralium.
Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

In tranſactionibus contenta ſunt omninò ſeruanda Funeralium emolumenta debentur Parocho, Et quare.

SVMMARIVM.

1 *Concordia facta de rebus Eccleſiæ cum debitis requiſitis, eſt omnino ſeruanda, & ligat etiam ſucceſſores.*

2 *Tranſactio omnis eſt ſeruanda.*
Tranſactio habet vim rei iudicatæ, & exequutionem paratam, num. 2.

3 *Tranſigentes ad hoc vt ſeruent contenta in tranſactione exequutiuè compelli poſſunt.*

4 *Tranſactio impedit litis ingreſſum.*
Tranſactio dicitur exceptio litis finitæ, num. 4.

5 *Archipresbyter, ad quem ſpectat exercitium curæ Eccleſiæ habet intentionem fundatam ſuper omnibus obuentionibus contingentibus intra limites Parochiæ, num 6. & 7.*

8 *Funeralium emolumenta debentur Parocho, quæ recenſentur inter obuentiones, & eleemoſynas.*
Funeralium emolumenta ſunt de iuribus Parochialibus, & ad Parochum ſolum, qui exercet curam Animarum, ſpectant, num. 8.

9 *Funeralium emolumenta debentur Parocho in recompenſationē laborum, quos ſubſtinuit in celebrando diuina officia, & in adminiſtrando Sacramenta defuncto, dum viueret.*

10 *Oblationes, quæ Deo à fidelibus ſecundum pietatis rationem in Eccleſia Cathedrali deferuntur, Parocho dantur.*

11 *Parochus Sacramenta Dei Populo exhibet, & preces Populi exhibet Deo.*

12 *Ius conuocandi alios Sacerdotes pro obeundis funeralibus Parocho competit.*

13 *Concil. Mediol. quart. in tit. de funer. §. illud quæ poſita, & §. qui in funere, & §. funeribus, idem ferè diſponit, quod ius commune in hac materia funeralium.*

Deciſio CCCCLXXX.

Diſſidebant inter ſe Capitulum, & Archipresbyter Eccleſiæ Cathedralis Alexandrinæ, circa perceptionem oblationum, & eleemoſinarum, quas pro defunctorum ope, vel ad cohoneſtandum eorundem funus, Chriſti fideles elargiri conſueuerunt, necnon circa alia Iura Parochialia, & Funeralia; ad quæ dimidia tollenda inita fuit concordia de anno 1610. in qua ſtatuitur, vt omnia emolumenta prouenientia ex funeribus mortuorum, & aliæ oblationes, quæ religionis cauſa Deo offeruntur ſpectant ad Archipresbyterum tamquam habentem curam Animarum, iniuncto illi onere faciendi expenſas ceræ in die Purificationis Beatiſs. Virginis, & oliuæ in Dominico Palmarum, aliiſque pactis adiectis, de quibus in dicta Concordia data in Summ. numer. 1. Verum cum propter abſentiam Archipresbyteri Capitulum ab obſeruantia dictæ Concordiæ recedere prætenderet, dictaque emolumenta funerum, atque oblationes vſurparet, in Rota mihi commiſſa cauſa, dubitatum fuit An dicta Concordia ſit ſeruanda, & hodie Informante tantum Archipresbytero Domini ſeruandam eſſe reſponderunt.

Quoniam huiuſmodi concordia facta fuit ex auctoritate, & decreto Epiſcopi adhibita cauſæ cognitione, præuio diligenti tractatu nomine ipſius Eccleſiæ, ſuper iuribus tantum, & iiſdem dubiis, & in controuerſiam deductis, non autem ſuper bonis ſtabilibus, vnde non eſt ambigendum quin ea ſit omnino ſeruanda, & liget etiam Canonicos ſucceſſores, vt eſt text. in c. ſtatuimus, vbi *Abb.* num. 1. & ſeqq. 1
c. de cætero, vbi *Innocent.* num. 4. & 5. c. veniens, vbi *Card.* ſub num. 2. de tranſact. c. fin de pact. in 6. *Nat.* conſ. 441. num. 9. *Rom* in recent. deciſ. 659. num. 1. par. 2. & in Elnen. diſtributionum 25. Iunij 1629. coram R. P. D. meo *Durano*, regulariter enim ſeruanda eſt omnis tranſactio, habetque vim rei Iudi-

caræ.

2 catæ, & executionem paratam, adeout tranſigentes pro contentis in ea ad obſeruantiam exequutiuè cō-
3 pelli poſſint *Crauett.* cōſ.685.n.27.verſ.ſimili modo, *Gratian.* diſcep. for.cap.665. n. 11. *Rota* apud bo. mem. *Cardin. Caualerium* deciſ.23.ſub n.3. & latius dictum fuit in præallegata Elnen. diſtributionum coram R.P.D. meo *Durano*, & impedit litis ingreſ-
4 ſum, diciturque exceptio litis finitæ, c.1.de lit. conteſt.in 6.*Surd.*conſ.451.n.16.*Card.Seraph.*deciſ.279. n.3. & 1059. n.1. cum aliis.

In quam ſententiam eò facilius Domini tranſiuerunt, quia eadem concordia, & Iuris communis, & Concilij Prouincialis Mediolanen.diſpoſitioni conformis eſt; De iure enim communi Parochus, & ſic Archipresbyter ad quem ſpectat exercitium curæ
5 Eccleſiæ Cathedralis, iuxta c.1. & c. officium de offic. Archipresbyt. fundatam habet intentionem ſuper omnibus obuentionibus contingentibus intra
6 limites Parochiæ, & ad eum omnes ſpectant vt per text. in c. paſtoralis, & ibi Canoniſtæ de his, quæ fiunt à Prælat.ſine conſenſ.Capit.c.dilectus de offic. ordin. *Ferret.* conſ.143.n.2. & ſeqq. *Rota* in recent.
7 deciſ.256.n. 1.par.1. & in terminis de Parocho curam Animarum in Eccleſia Cathedrali exercente fuit dictum in Beneuentana Spolij 2.Decēb.1585.& 2. Decemb. 1587. coram *Orano*, & latius firmatum fuit in Lunen. Sarzanen. oblationum 8. Februarij 1627. coram me, quam ſequuta etiam fuit *Rota* in Ciuitatis Caſtelli Beneficij 24 Martij 1628. coram Eminentiſs Domino *Card. Virili.* Et conſequenter eidem Archipresbytero tamquam Parocho debentur
8 emolumenta funeralium, quæ recenſentur inter obuentiones,& eleemoſinas, ſuntque de Iuribus parochialib.& ad eum ſolum,qui exercet curam Animarum pertinent ex c.1. & c. relatum de ſepultur. *Abb.* in rubr.de Paroch.n.2. *Vitalin.* in Clement. dudum, §. rerum, nu. 9. & 10. de ſepultur.*Sebaſt.*Medic. in tractat.de ſepultur.q.8 caſ.1.& 6. *Rota* apud Cardin. *Mantic.* deciſ.294. n. 1. & in recent. deciſ.376. n. 1. ad fin.Dantur enim hæc Parocho in recompenſatio-
9 nem laborum quos ſuſtinuit in celebrando diuina officia,& in miniſtrando Sacramenta defuncto dum viueret, Gloſ.in c.2. de ſepultur. in 6. *Sebaſt.Medic.* vbi ſupra d.caſ.1.& 6. Quemadmodum,& aliæ oblationes, quæ Deo à fidelibus ſecundum pietatis rationem in Eccleſia Cathedrali deferuntur pari ra-
10 tione dantur Parocho, vt potè quia & Sacramenta Dei Populo exhibet, & preces populi exhibet Deo,
11 c. quia Sacerdotes,& c.Sanctorum 10. q. 1. benè D. *Thom.* in 2. 2.q.86. art.2. & in præallegata Lunen. Sarzanen.oblationum coram me Quibus etiam corollario conſequitur vt & ius conuocandi alios Sacerdotes pro obeundis funeribus eidem Archipreſbytero competat, huiuſmodi enim cura videtur in
12 neceſſariam conſequentiam eidem demandata in c. perlectis, diſtinc. 25. & c.1. & c. officium, de offic. Archipresbyt. *Azor.* inſtit. moral.par.2. lib.3.cap.4. quæſt. 3.

Concilij autem Prouincialis Mediolanen. diſpoſitioni congruens eſt etiam dicta Concordia, quia
13 ipſum Concilium Mediolanen. 4. tit. de funerib. §. illud præpoſiti, §. qui in funere, & §. funeribus diſponit ferè idem quod Ius commune, vt habetur in Summario nu. 3. & 4. & ſic adſtipulatur intentioni Archipresbyteri.

Ex quibus reſolutum fuit pro Archipresbytero informante, cui fauet Ius commune, Concilium Prouinciale, & particularis conuentio,&c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Corduben. Dimidiæ portionis.

Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Factum poſitiuum pro obedientia vbi requiritur, non ſatisfacit ſola patientia.*

2 *Oblatio ſoluendi facta liquidatione pro poſitione requiritur quoad fructus non liquidos.*

3 *Contumacia poſitiua ad paritionem effugiendam quomodo probetur, & num. 5.*

4 *Recurſus ad Iudices laicos habitus præſumitur ad inſtantiam eius, cuius intereſt.*

6 *Declaratoria dari debet ſtante contumacia in non parendo, vel contemnendo, & num.8.*

7 *Contumacia, & inobedientia graue delictum eſt, & deterrimi exempli.*

8 *Amplia præſertim, quæ ex contemptu proficiſcitur, & alios ad contemptum prouocat.*

9 *Spretis mandatis actum eſt de iuriſdictione Eccleſiaſtica.*

Deciſio CCCCLXXXI.

D. Ioanne Rubio ſolum informante reſolutū fuit dandam eſſe declaratoriam contra Capitulum; emanatis enim quatuor deciſionibus, & tribus ſententiis Rotalibus fuerunt expeditæ litteræ executoriales,terque intimatæ Capitulo, ac reproductæ, & demum ſeruatis quatuor terminis ſolitis non fuit doctum de paritione poſitiua prout ſaltem reſpectu expenſarum in mandato taxatarum neceſſe erat,hæc enim reſtitutio cum factū reſpectu Capituli pro obedientia mādati Rotalis expoſceret, ſola patientia nō ſatisfecit, ſed Capitulum poſitiuè de actuali traditione docere tenebatur, iuxta tradita per *Seraphin.* deciſ.1113. nu.3. & in recent. deciſ.478.par.2. & in 1
Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8 Aprilis 1622. coram me. Atque etiam quoad poſſeſſionem ipſius dimidiæ portionis requirebatur eadem paritio, quoniam cum à nemine detineretur, & à ſolo Capitulo tradi deberet, eiuſdem Capituli partes erant obediendo ſententiis Rotalibus introducere Procuratorem D.Ioannem Inſtantem in ipſam poſſeſſionem, & in illa eumdem manutenere, & itidem etiam quoad fructus liquidos, quo verò ad illiquidos opus fuiſſet, quod Capitulum obtuliſſet ſolutionem factà liquidatione, iuxta deciſ.1. *Achill.*de ſentent.excom- 2
municat. & ſic pro his patientia non ſatisfecit, ſed factum poſitiuè requirebatur.

Verum Immò, & de poſitiua contumacia Capituli conſtare Domini cenſuerunt, quia recurſus habitus fuit ad Iudices laicos pro impedienda executione litterarum executorialium Rotæ, qui quidem recurſus præſumuntur habiti ad Inſtantiam Capituli cuius intererat hoc impedimentum ad c. conſtitutis il 1. de teſtib. Card.*Seraph.* deciſ.1094. & fuit di- 3
ctum in Vicentina Cantoriæ 4. Iulij 1603. coram *Litta*, & in Burgen.Abbatiæ de Salas 20. Nouembr. 1613. coram bo. mem. *Vbaldo.* Neque Capitulum excuſari poſſe videtur à paritione eo quod executoriales fuerint per Concilium regium ablatæ, Tum quia huiuſmodi ablatio fuit per ipſum affectata, & procurata, Tum quia litteris exequuto- 4
rialibus per Concilium regium reſtitutis adhuc

Cum enim verſemur in materia liquidationis fru-
1 ctuum quæ difficilis eſt probationis, & admittit præ-
ſumptiones, & coniecturas *Bald.* in l. 1. num. 22. C.
de fructib. & lit. expenſ. & conſ. 323. num. 5. lib. 2.
Achill. deciſ 22. num. 3. de reſtit. ſpoliat. *Surd.* conſ.
293. numer. 31. & Rota coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano deciſ. 439. numer. 2. & in recent. deciſ. 551.
numer. 1. ac deciſ. 479. num 2. p. 2. viſum fuit ſatis
probari redditus dicti prædij aſcendere ad dictam,
annuam quantitatem ſcutorum 300. ſiquidem in
ſummario num. 1. dantur Inſtrumenta duarum loca-
tionum, quarum vtraque facta fuit ad ſeptennium
à Hieronymo Patre Annæ, quæ fructus prædij per-
cepit, & altera eſt de anno 1591. altera verò de anno
1599 pro annua penſione ſcutorum 300. aliquibus
etiam pactis adiectis in fauorem locatoris, vt puta
quod ipſi quotannis conſignaretur currus fœni, &
anticipatæ fierent ſolutiones, quæ pacta ſunt conſi-
deranda in augumentum pretij ad l. fundi partem, &
2 ibi Gloſ. *Bald. ac Salyc.* ff. de contrah. empt. *Ia. de*
Amic. conſ. 151 numer. 20. cum aliis, ex quibus lo-
cationibus, quotieſcunque, vt in caſu præſenti de
perceptione fructuum in genere non dubitatur, eo-
rumdem fructuum, ſeu redditaum perceptorum
quantitatem, ſeu liquidationem probari tradunt
Natt. conſ. 536. num. 3. & 4. *Surd.* dec. 282. nu. 26.
ad fin. Card. *Seraphin.* dec. 1143. num. 1. & fuit di-
ctum in Romana Domus 13. Maij 1602. coram bo.
me. Card. *Pamphilio*, & in Bononien. de Bon-
ſignoribus 24. Nouembris 1628. coram me. ex
ſolito enim redditu proximè præteritorum an-
norum congrua deducitur probatio quantitatis
fructuum in poſterum perceptorum *Bal.* in l. 1. n. 22.
4 C. de fruct. & lit. expenſ. & conſ. 53. ſub nu. 3. lib. 1.
ac conſ. 321. num. 5 lib. 2. *Corn.* conſ. 301. ſub n 11.
verſ. item poterunt fieri lib. 3. *Achill.* dec. 22. de re-
ſtit. ſpoliat. *Natt.* conſ. 510. num. 4. & conſ. 536. n. 4.
vbi quod hic modus probandi vſu quotidiano eſt
receptus Surd. conſ. 293. num. 31. vbi quod commu-
nis practica hoc ſeruat, & dec. 282. num. 26 Card.
Seraph. dec. 1245. num. 7. & dec. 1397. num. 3. & in
recent. dec. 343. num. 3. & 4 p. 1. ac dec 479. num. 1.
p. 2. & in Ferrarien. Decimarum 28. Maij 1621. co-
ram bo. me. *Vbaldo*; concurritque etiam trium te-
ſtium depoſitio affirmantium iſtud prædium per an-
nos 25. & citra reddidiſſe ſcuta 300. & pro tali, ac
maiori ſumma potuiſſe locari, rationemque eorum
5 dicti deſumunt ex bonitate, & pinguedine fundi at-
que illius valore iuxta theoricam *Iacobi de Arena* in
l. ſi fundum C. de rei vindic. Ex quibus teſtibus iun-
ctis dictis locationibus & aliis ſufficientem inſur-
gere probationem circa quantitatem fructuum per-
ceptorum dicendum eſt prout alias cenſuit Rota
coram Card. *Seraphino* dec. 1397. nu. 2. & in recent.
dec. 343. num 5. par. 1. & dec. 479. num. 1. p. 2. Præ-
ſertim verò quia etiam coadiuuantur ex partis de-
ſumptis ex libris adminiſtrationis tutelæ in officio
publico Ciuitatis Bononiæ detentis, vt in ſumm n. 8.
vbi habetur de anno 1608. redditus iſtius prædij ex-
ceſſiſſe valorem ſcutorum 300. & iſti libri faciunt
6 etiam probationis gradum *Rota* dicta dec. 341. nu. 6.
p. 1. & dec. 479. n. 3 p. 2. recent. & demum dantur
etiam Inſtrumenta affictuum de terris vicinis exi-
ſtentibus in eadem *Villa dell' Alcoreggia* pro ſimili,
& maiori penſione, in materia autem liquidationis
fructuum ſufficere probari quantitatem fructuum,
quæ ex vicinia prædiis eiuſdem bonitatis percepta
7 fuit videtur fuiſſe opinio *Bald.* in d. l. 1. nu. 22. C. de
fructib. & lit. expenſ. quem ſequitur *Corn.* dicto vol. 8.
301. n. 11. lib. 3. *Surd.* conſ. 293. ſub num. 31. & deciſ.
282. nu. 26. verſ. quinimo, Ex quibus ſaltem ſimul
iunctis ſatis plenam, & concludentem reſultare pro-
bationem meritò Domini cenſuerunt.

Non obſtat quod teſtes videantur deponere de
ſuo Iudicio, & ſic non probent; Quoniam cum red-
dant congruam rationem deductam ex qualitate, &
bonitate terrarum, illis etiam de proprio iudicio 8
deponentibus eſt fides præſtanda *Iaſ.* in l. 1. n. 26.
ff. de iuſt. & iur. *Roland.* conſ. 57. n. 33. lib. 1 *Nell.* de
teſtibus n. 135. *Corn.* conſ. 139. n. 5. lib. 4. *Rimin.* iun.
conſ. 760. n. 9. & in hac materia liquidationis ſuffi-
ciunt etiam teſtes de credulitate *Alex.* in leg. pretia
rerum nu 9. ad fin & ibidem *Imol* n. 3. verſ. Immò
alius videtur ff. ad l. falcid. & huiuſmodi teſtes ad-
miſit Rota in Cuſentina Parochialis 12. Decembris
1594. & in Lucana bonorum 6. Maij 1600. coram
bo. mem. Cardin *Pamphilio*, & apud Card. *Seraph.*
dec. 1397. num. 2. ac dec. 1245. n. 7. Immò etiam te-
ſtibus ſingularibus in hac materia Rota fidem adhi-
buit in Romana liquidationis fructuum 26. Octobris
1592. coram *Orano*.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Pampilonen. de ſangueſſa.
Mercurij 13, Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione proceſſus,*
& 2.
3 *Ex lapſu fatalium appellatio fit deſerta.*
4 *Et perinde eſt ac ſi non fuiſſet interpoſita.*
5 *Res iudicata eſt exequutioni demandanda.*

Deciſio CCCCLXXXIV.

RESponſum fuit conſtare de re iudicata: Quo-
niam vſque de anno 1608. lata fuit per b. me.
Ortembergum ſententia in fauorem Parochianorum
Eccleſiarum SS. Iacobi, & Saluatoris, cuius validi-
tas ex reuolutione actorum, & proceſſus clara eſt
iuxta tritam *Caputaq* dec. 260. p. 2. & iuſtitia com-
probatur ex deciſione eiuſdē bo. mem. *Ortemberghi*; 1
A qua ſententia interpoſita fuit appellatio, & de an-
no 1609. commiſſa bo. me. Card. *Marcomontio* ſum-
mario n. 2. & ab eo tempore vix tranſportatis actis
poſt receſſum Procuratoris à Curia de anno 1613.
nihil amplius geſtum fuit vt benè iuſtificatur ex re-
uolutione actorum ad l. Titius textores, vbi *Bart.* n. 2.
ff. de leg 1. *Dec.* conſ. 483. n 6 *Veral.* dec. 192. n. 5. p. 3. 2
Rot. dec. 64. n. 2. p. 1. diuerſ. & dec. 611. n. 2. p. 1. ac
dec. 455. n. 4 p. 2. recent. Et proindè appellatio pro-
cul dubio eſt deſerta ſtante lapſu nedum fatalium, &
temporis ad proſequendam appellationem à iure
ſtatuti, ſed & viginti ferè annorum auth. ei qui & l. ſi. 3
C. de tempor. appellat. c. cum ſit Romana c. ex ra-
tione de appellat. *Mantic.* dec. 92. n. 3. *Rota* dec. 197.
n. 2. lib. 2. p. 3. diuerſ. & in recent. dec. 564 num. 1.
part. 2. recent. Et periodè habetur ac ſi appellatio
numquam fuiſſet interpoſita c. ab eo de appellat. c. 4
licet de ſentent. excommunic. in 6. *Mant.* dec. 276.
num. 1. & ſic conſtat de re iudicata, quæ executioni
omninò eſt demandanda d. c. cum ſit Romana, &
ibi DD. de appellat. *Mantic.* dec. 92. nu. 3. *Rot.* dec.

Deciſio CCCCLXV.

CVm D. Antonius Carcaraſius monitorium ſu-
per venditione medietatis domus,& apothecæ
eius domui contiguæ ad effectum fabricandi pro Vr-
1 bis ornatu iuxta diſpoſitionem Bullæ fe. re. Gregor.
XIII. de iure congrui contra D. Hieronymum filium,
& hæredem q. Damiani Sauelleſchi ipſius medieta-
tis dominum exequi feciſſet idem Sauelleſchus vi-
dens malum ius fouere bonam fidem agnoſcendo,
& condemnationem Iudicis præueniendo dictam
medietatem vendidit ipſi Carcaraſio, qui deindè iu-
dicium mouit contra D. Ambroſium Montanum,&
Octauium Primolum Procuratorem hæreditatis, &
hæredem q. Olimpij Ceſtarelli ſuper venditione al-
terius medietatis communiter, & pro indiuiſo poſ-
ſeſſæ in vim eiuſdem Bullæ, & ſtatutorum Vrbis; è
contrà verò hæredes prædicti Illuſtriſſ. D. Camera-
rio, & Viarum Magiſtris aliud iudicium contra ipsũ
Carcaraſium mouerunt vti conſortes ſuper prælatio-
ne, & emptione d. alterius medietatis per Sauelleſ-
chum, vt ſuprà venditæ, & in vtroque iudicio fuit
lata ſententia definitiua duas habens partes, in qua-
rum prima fuit pronunciatum hæredes prædictos te-
neri, & obligatos eſſe vendere Carcaraſio dictam
eorum medietatem, In ſecundâ verò idem D. Carca-
raſius fuit à peritis per ipſos hæredes ſuper præla-
tione abſolutus, à quâ ſententiâ appellatione inter-
poſitâ, placuit Rotam conſulere; Vndè propoſui du-
bium, An ſententia prædicta eſſet confirmanda, vel
infirmanda,& Domini vti iuſtam confirmandam eſſe
cenſuerunt.

Et quoad primam partem moti ſunt ex eo quia
2 dicta Gregoriana Conſtitutio in §.6. apertè diſponit,
vt volenti ædificare Camerarius,& Magiſtri Viarum
cogant vendi domus vicinas ſolitas locari, quas fu-
turo ædificio vtiles, vel neceſſarias putauerint aucto
certo pretio, Immò ſi ædificium futurum ſit inſigne,
eiq; perficiendo aliqua domus etiam inhabitata co-
hæreat, ſi ædificium ipſum ſit cæptum,& à duobus la-
teribus cohæreat dictæ domui, illiúſq; æſtimationem
quadruplum ſit exceſſurum iubet dominum etiam
inhabitantem cogi vendere volenti domum ædifi-
care, & ſibi aliam habitationem parare; Vndè cùm
dicta domus fuerit ſolita locari, & ſit D. Carcaraſij
ædificio iam cœpto vtilis,& neceſſaria, Immò illi ra-
tione dictæ medietatis per eum, vt ſuper emptæ fue-
rit iam incorporata,& vlterius etiam à duobus late-
ribus eiuſdem Carcaraſij domui, & ædificio cohæ-
reat,& ædificium ipſum futurum ſit inſigne,& dictæ
medietatis, ac totius domus æſtimationem quadru-
plo,& vltra exceſſurum, vt patet ex Magiſtrorum in-
ſpectione, & ex Peritorum formiter examinatorum
3 depoſitione, quibus credendum eſt, vt per *Alex.* conſ.
174.n.7.li.2. *Surd.* conſ.126.n.17.& *Theſaur.* dec.41.
n.24. meritò fuit pronunciatum hæredes prædictos
teneri dictam medietatem vendere iuxta prædictæ
Conſtitutionis formam, quæ fuit pro parte D. Carca-
raſij in omnibus adimpleta.

Neque obſtat, quod etiam dictus Montanus obtu-
lerit velle in dictâ domo ædificare ad Vrbis ornatũ
iuxta ſui ſoli capacitatem, & conſequenter videatur
Conſtitutioni prædictæ locum non eſſe, vt fuit latè
4 comprobatum in dec.475.p.1. diuerſ. & in Romana
iuris congrui 5. Junij 1600. coram R.D. meo *Decano*
inter eius impreſſas dec.2. per totam; Quoniam vltrà
quod oblatio facta non fuit niſi poſt biennium, &
ſententiam prædictam, vt ſuprà latam, ad impedien-
dum ne D. Carcaraſius ædificium iam cœptum per- 5
ficiat,& ita non ſuffragatur dicta oblatio, vt per Ro-
tam d. dec.475.n.13. & *Moder. Rom.* diſcept. forenſ.
c.745.n.31.& ſeq.& c.752.n.52.& 54. fuit reſponſum
domum eſſe cum D. Carcaraſio communem, & pro
indiuiſo poſſeſſam ſtante dictâ emptione medieta-
tis,& conſequenter Montanum, qui medietatem hu-
iuſmodi non retraxit, nec retrahere poteſt, vt mox di-
cetur, fruſtrà offert in eâ ædificare, cùm poſſit à Car-
caraſio prohiberi; quo inuito in re communi fabri-
care nequit l. parietem ff. de ſeruit. vrban. prædiorũ, 6
& ibi notant *Bald. Angel.*& alij *Alber.* in l. altius verſ.
ſed quid ſi laboret C. de ſeruit.& aq. Veronen. de ſer-
uit. Vrban. prædiorum c.36. tit. ne luminibus officia-
tur n.10. verſ.7. quæro quis &c. *Natt.* conſil.215.n.7.
Surd. conſil.387.n.11.

Quoad ſecundam verò partem viſum fuit ſatis
conſtare de dictæ ſententię abſolutoriæ iuſtitiâ, quia
Statutum Vrbis c.110. lib.1. in quo totum poſitum 7
erat fundamentum loquitur tantùm de venditione
voluntariâ, vt patet ex illis verbis, ſi quis rem vende-
re voluerit iuxta tradita per *Alex.* conſ.52. nu.4. li.1.
Rom. conſ.107. per totũ *Moder. Rom.* diſcept. forenſ.
c.544. n.40. Rota corã S.me. Greg. XV. dec.193.n.12.
& conſequenter in caſu propoſito, in quo dictę me-
dietatis domus venditio non quidem ſpontè, & vo-
luntariè, ſed coactè præuio monitorio in vim dictæ
Gregorianæ Conſtitutionis facta fuit locum non ha-
bet *Roman.* d. conſ.107.n.1.& ibi Adden. littera A.& 8
conſ.719.n.8. *Afflict.* de Iureprotomiſ. §.3.n.26 *Vegg.*
conſ.2.n.37.& ſeqq. *Portol.* de conſort. c.2. nu.8.9.&
ſeqq. *Moder. Roman.* diſcept. forenſ. cap.544. nume-
ro 21. & ſeq.

Neq; obſtat, quod Sauelleſchus paulò poſt execu-
tum monitorium vendiderit nulla deſuper lata ſen-
tentia condemnatoria ad vendendum,& conſequẽ-
ter ſponte,& voluntariè, non autem coactè vendidiſ-
ſe videatur; nam ex quo concurrẽtibus omnib. Bullæ
requiſitis ad vendendum Carcaraſio ædificare volẽti
cogi poterat, vt ſuperius fuit oſtenſum ſatis coactus,
& compulſus vendidiſſe cẽſetur cùm iuſtè metuens 9
ne compelleretur vẽdiderit l. nouiſſimè,& ibi *Bal.* n.
2. ff. quod falſ. Tutor. *Iaſ.* in l.2.n.4.& 5. C. de trãſact.
Caſtr. conſ.144.n.3.li.1. *Dec.* cõſ.22.n.2.& in terminis
retractus tradit *Tiraq.* de retract. lignag. §.1. gloſ.18.
n.62.& 63. *Carpan.* ad Statut. Mediolan. c.420.nu.1.
Moder. Rom. diſcept. forenſ. c.544.n.22.& ſeq. & fuit
firmatum in deciſione Card. Cameratij impreſſ. inter
recent. p.1. dec.184.n.9.& 10. Et quod ſolum moni-
torium ſufficiat, vt venditio ſubſecuta dicatur neceſ- 10
ſaria fuit dictum in Romana deuolutionis 10. De-
cembris 1587. coram *Orano*; Nec dubium eſt Sauel-
leſchum videns malum ius fouere, & agnoſcendo
bonã fidem potuiſſe ſuam portionem vẽdere etiam-
ſi domus communis eſſet, & pro indiuiſo cum Ce- 11
ſtarellis poſſideretur l. falſo, & ibi *Bald. & Odofred.*
C. de commun. ſeruo alien. latè *Portol.* de conſortio
c.9. num.15.

Præterea cùm domus prædicta habeat aditum, ac
portam necnon atrium, ſeu Curtile, Puteum, fiſtu-
lam,& plura alia communia cum domo Carcaraſij,
quæ partes pro indiuiſo, & in ſolidum poſſidentur,
adeò vt Montanus, & Carcaraſius habeant com-
mune, & commixtum indiuiduum dominium in
proprietate, & ſubſtantiâ dictarum partium, vt ex
ſum. n.10. hinc ſequitur eumdem D. Carcaraſium eſ- 12
ſe conſortem iuxta tradita per *Bart.* in l. re coniuncti
nu.23.& ibi *Iaſ.* nu.103. *Rip.* nu.3.& 73. ff. de leg.3.

Bald.

Bald. in l. 1. num. 4. de commuo. ſeru. manumiſſ. *Molin.* de contract. diſp. 371. in princ. *Modern. Rom.* diſcept. forenſ c 516 num. 4 & cap. 482. 0. 25. cum aliis congeſtis in Romana retractus 18. Iunij 1629 coram me, & hæc communio influit in ſingulas partes do-
13 mus, nec ſeparari poſſunt, & ſic verum eſt couſortium iuxta deducta in illa Romana retractus coram me. Quibus conſequens eſt, quod cum venditio prędicta non fuerit facta extraneo, ſed conſortium in re vendita habenti, non intret dicta ſtatuti diſpoſitio, nec eſt locus retractui *Bald.* in dicta l. 1. nu. 5 C. de
14 commun. ſeru. manumiſſ. *Tiraquell.* de retract. lignag. §. 11. gloſ. 6. nu. 11. *Decian.* conſ. 15. n. 11. lib. 4. & fuit dictum in Rom. prælationis 16. Iunij 1604. coram *Penia*, & in dec. 308. n. 9. & 10. inter impreſſ. penes *Cenc.* de cenſibus.

Quæ omnia eo magis viſum fuit domus procedere ſtante qualitate maioris ędificij, & Vrbis ornatus, præuentione in ædificando, & veriſimili ſcientia Montani de ædificio iam cæpto, & aliis latius deductis per informantes pro D Carcaraſio.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana pecunia, ſeu locorum Montium. *Veneris 17. May 1630.*

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca ſequitur rem, & pro ea competit actio aduerſus poſſeſſorem.*
2 *Ceſſionarius repræſentat cedentem, & eius experitur hypothecis.*

Deciſio CCCCLXVI.

PRo informante reſponſum fuit ſcilicet Thomam, Butium & Angelam tanquam hæredem q Stropiis de Stropiis teneri reſtituere Regulo Mariotto, & Lauiniæ Marcucciæ loca vndecim montis fidei, ſiue illorum pretium. Quoniam certum eſt hæc loca vndecim Montium fuiſſe vinculata pro euictione in fauorem Excell. D. Principis Aldobrandini, Itaut perpetuo ipſi remanerent hypothecata, euictionemque cum paſſus fuerit idem Princeps, ceſſit iura ſua dd. Mariotto, & Lauiniæ Marcucciæ, vt in ſum. n. 6. & ab his reintegratus fuit de totidem pecuniis, ex quibus ſequitur, quod ſicuti prædictus Excell. D. Princeps poſſet agere contra hæc loca Montium vigore reſeruationis, & hypothecæ ſibi factæ in dictis locis Montium, vel ad illorum pretium illis non extantibus aduerſus eum, qui contra formam conuen-
1 tionis alienauit l. empror §. ibidem ff. de action. empt. *Bald.* in l ſi traditio 4 q. 4. n. 7. C. eodem *Rota* dec. 741. n. 1. part. 1. diuerſ. Ita ad idem poſſunt agere Mariottus, & Lauinia Marcuccia ceſſionarij cum iu
2 omnibus repræſentent eumdem Excell D. Aldobrandinum cedentem l. emptor, & ibi *Bald.* C. de hæred. vel act. vend. leg 1. ff. eodem *Rota* dec. 107. n 3. in fin. & dec. 303. num. 7. part. 1. recent. & coram S. me. Greg. XV. dec. 121. n. 1. & 2.

Neque obſtat, quod in reſignatione facta ab hæredibus Mutij Paſſarini, & à Petro Mazaiotto in fauorem Thomę Butij Tutoris, & Curatoris dictæ Angelæ, non fiat mentio iſtius hypothecæ, & vinculorum pro euictione ut d. Excell. D. Principis Aldobrandini, & litteræ patentes ſint liberæ; Quoniam ſat eſt quod in Inſtrumento dationis in ſolutū, hoc onus, & hypotheca in fauorem dicti D. Principis diſertis verbis legatur, conſtat enim de ſcientia ipſorum Butij, & Angelæ, & de mala fide, dum tamquam libera hæc loca Montium poſtea diſtraxerunt in alios.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Maioricen. Beneficij. *Lunæ 3. Iunij 1630.*

ARGVMENTVM

De requiſitis in iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

1 *Parochi fides probat mortem.*
2 *Obitus probatur ex Teſtibus deponentibus ſuper publica voce, & fama.*
3 *Confeſſio eſt optima probatio.*
4 *Clericatus probatur ex literis patentibus ordinarij.*
5 *Probatio per publicam vocem, & famam admittitur ad probandam paupertatem, valorem beneficij, & obitum in Curia.*
6 *Litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ ſunt exequutioni demandandæ.*
7 *Vltimus ſtatus attenditur in beneficialibus pro ſubſtinenda collatione.*
8 *Clauſula, cuius ſtatum, tollit vitium obreptionis, & ſubreptionis.*

Deciſio CCCCLXVII.

PRo informante reſponſum fuit, ſcilicet litteras Apoſtolicas eſſe exequendas, viſum enim fuit Dominis illas eſſe ſatis iuſtificatas.

Quoniam de obitu Georgij Serræ de menſe Decemb. 1625. ex quo inducta fuit vacatio docetur ex fide Parochi ſormiter ex libris defunctorum extracta ſum. n. 3. quæ ſufficienter ad hunc effectum facit probationem *Imol.* conſ. 10. in fin. *Rot.* dec. 700. 1
n. 4. p. 1. & dec. 605. n. 4 p. 2. recent. necnon ex teſtib. de publica voce, & fama ſuper eiuſdem obitu deponentibus, qui benè pariter probant iuxta tradita per *Put.* dec. 266. lib. 3. Rota apud Sa. me. Gregorium XV. deciſ 166. nu. 7. Quodque dicta vacatio, prout in litteris narratur, contigerit ſede Epiſcopali vacante colligitur tum ex cedula conſiſtoriali Moderni Epiſcopi, de qua in ſummario n. 5. Tum ex teſtibus ſummario numer. 7. Tum demum ex propria confeſſione Bartholomæi Fanal impugnantis litteras Apoſtolicas dum à Vicario Capitulari petiit Inſtitutionem ſummario num. 6. Vnde inſurgit optima probatio ex l. cum te. C. de tranſact. *Rota* dec. 143. num. 3. 3
coram S. m. Gregorio XV. & coram bo. me. Card. *Caualerio* dec. 21. numer. 3. & deciſ. 381. n. 3. De clericatu Iacobi conſtat ex litteris patentibus ordinarij Iuxta deciſionem Rotæ 16. de probat. in antiq. & 4
apud Sa. me. Gregorium XV. dec. 78. num 5. & alias ſæpius.

Valor autem beneficij, origo eiuſdem Iacobi ex Ciuitate Maioricen. & eiuſdem paupertas, ac præſentia in Vrbe enarrata in litteris Apoſtolicis plene iuſtificantur ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus ſum n. 10 11. & 12. qui ſufficiunt. vt dixit Rota coram S. m. Greg. XV. 35. nu. 2. & deciſ. 5

78.n.5. & apud b. me. Card. *Caualerium* deciſ. 517. n.4. cum aliis vnde ſequitur quod litteræ ita iuſtifi-
6 catæ exequutioni paratæ ſunt demandandæ c. ſi Capitulo, vbi gloſ. in verbo exequatur de conceſſ. præb. in 6. *Mohedan.* deciſ. 13 vt lit. pend *Rota* dec. 605. n. 2. p. 2. recent.

Non obſtat, quod Beneficium iſtud ſit de Iurepatronatus, ideoque conferri non potuerit: quoniam de Iurepatronatus non conſtat, Immo ex Confeſſione Barthulomei Fanal emanata in Commiſſione data in ſummario n. 15. apparet de ſtatu libero iſtius Beneficij, qui attendi debet ad effectum ſuſtinendi vl-
7 timam collationem Iacobi Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 95. num. 3. & dec. 112. n. 2. ac dec. 455. n. 1. & ſeqq p. 1. recent.

Minus obſtat, quod litteræ Apuſtolicæ videantur ſubreptitiæ ob non factam mentionem litis; Quia ex clauſula cuius ſtatum, &c. tollitur huiuſmodi defectus & ea ſtante cenſetur Papa voluiſſe prouidere
8 etiam lite pendente *Achill.* deciſ. 9. de reſcript. Card. *Mantic.* deciſ. 203. nu 8. *Rom* dec. 605. n. 11. p. 2. recent. & coram S. me. Gregorio XV. deciſ. 2. num. 6.

Et Ita Iacobo tantum Informante reſolutum fuit, &c.

Bononien Pecuniaria.
Luna 3. Iuny 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Peritorum in arte relationi ſtandum eſt, dum de errore non conſtat.*
2 *Peritorum relationis requiſita.*
3 *Error calculi allegatus eſt iuſtificandus.*

Deciſio CCCCLXVIII.

PRo informante Domini reſponderunt, nempè ſtandum eſſe relationi calculatoris à Rota deputati pro liquidando credito Bauoſij contra Azzanum, qua cenſuit ipſum Bauoſium eſſe creditorem in libris 81 a. 3. 8.

Regula enim eſt, quod relationibus Peritorum in arte ſua ſtandum omnino eſt dum de errore non
1 conſtat l. 3. C. fin. regund. c. propoſuiſti vbi *Abb.* nu. 4 *Felin.* n. 6. de prebat. Rota coram S. me. Gregorio XV. dec. 161 n. 8. Cui regulæ, & eo magis inhærendum eſſe viſum fuit in caſu præſenti, quia calculator electus fuit à Rota, & de validitate relationis apparet, cum fuerit facta parte citata, & monita ad infor-
2 mandum, & videndum mandari referri Iuxta doctrinam *Bart.* in l. Theopompus n. 9. ff. de dot. præleg. *Gabr.* conſ. 168. n 101. lib. 1. *Rota* in recent. deciſ. 554. n. 1. p. 2. & apud S. me. Gregorium XV. dec. 536. n. 1. De Iuſtitia vero conſtat ex publico Iuſtrumento iurato, & Camerali obligatione munito ſummario nu 1 vbi Azzanus conſtituit ſe debitorem in li-
3 bris 651 a. 12 Et ex eo quia non docetur de errore, qui tamen omnino iuſtificari deberet *Dec.* conſ. 94. ſub n 4. *Rota* dec. 157. n. 2. & 160. n. 1. p. 1. diuerſ. cum aliis.

Et Itapro informante, &c.

Romana cenſus, ſeu pecuniaria.
Luna 10. Iuny 1630.

ARGVMENTVM.

Ceſſio iurium fieri non poteſt, quando pecuniæ ſoluuntur à Debitore. Pecunia ſoluta pro filio à Patre, in legitimam ipſius imputatur. Ratio ſemel reddita non eſt amplius reddenda.

SVMMARIVM.

1 *Lucrum quod facit filius ex dote, quam Pater promiſerat reſtituere, eſt ipſius Patris.*
2 *Iurium ceſſio non quæritur, quando ſoluitur debitum proprium eius, qui ceſſionem acquiſiuit.*
3 *Pecunia à Patre ſoluta pro filio imputatur in legitimam.*
4 *Tutor mutare poteſt titulum detentionis ex titulo pro tutore.*
5 *Ratio ſemel reddita non eſt amplius reddenda.*

Deciſio CCCCLXIX.

OMiſſis nullitatibus Domini ex capite iniuſtitiæ ſententiam reuocandam, & proinde à deciſis recedendum fore cenſuerunt.

Quoniam Tiburtius Pater Pacifici dotem receperat, illamque vna cum donatione propter nuptias reſtituere promiſerat vt in ſummario Hæredem Brigidæ o. t. & cõſequenter debitum ſcutorum 750. occaſiune quarti dotalis ſiue donationis propter nuptias, quam Brigida propter obitum Pacifici eius viri fuerat ex diſpoſitione ſtatuti vrbis ſuperlucrata, erat 1
proprium ipſius Tiburtij Iuxta text. in l. fin. C. de dot. promiſ. Vnde cum Statilius tanquam eiuſdem Tiburtij filius, & hæres dicta ſcuta 750. perſoluerit ex pecuniis hæreditariis, vt in dicto ſummario *n. 5.* & ſic ex propriis pecuniis ipſiuſmet debitoris; Hinc ſequitur ceſſionem, quam a Brigida reportauit fuiſ- 2
ſe, & eſſe inefficacem leg. nulla C. de ſolut. *Bart.* & alij in leg. Modeſtinus ff. eodem tit. *Bald.* in leg. 1. n. 33. C. de actio. & oblig *Franc.* deciſ. 53. numer. 7. & fuit dictum in Romana Saluiani 10. Ianuarij 1621. coram b. m. *Vbaldo*, & in dec. 68. num. 6. coram S. me. Greg. XV. Ideoque in vim illius mandatum aliquod contra hæredes Pacifici, & illius bona hæreditaria, ſiue in dictam Brigidam aſſertam illorum depoſitariam relaxari non potuit.

Quinimo etiamſi debitum in rei veritate fuiſſet proprium dictum Pacifici Mariti, non autem Tiburtij Patris, qui dotem recepit, & pro illius dotis, & donationis propter nuptias reſtitutione ſeſe obligauit, adhuc tamen pecuniæ, vt ſupra ſolutæ imputari debuiſſent in legitimam eidem Pacifico in bo- 3
nis Tiburtij debitam Iuxta tradita per *Bart.* in l. in quartam num. 10. ff. ad leg. falcid. & *Peregr.* de fideicomm. art. 3. n. 131. & ſeqq. cum alis in deciſione allegatis, & conſequenter adhuc eſſet verum dicere debitum prædictum fuiſſe ſolutum ex propriis ipſius Pacifici debitoris pecuniis, & ceſſionem reportari non potuiſſe ex alleg. vel ſaltem illud mediante tali compenſatione remanſiſſet extinctum, adeò vt amplius exigi non potuerit, ſed tantum in dictæ legitimæ detractione illius ratio haberi debuiſſet.

Præterea dato etiam quod dictum mandatum fuiſſet vali-

ſet valide, & legitimè cootra hæreditatem & bona hæreditaria dicti Pacifici relaxatum, nihilominus contra Brigidam vti aſſertam depoſitariam bonnrum mobilium, de quibus ratinnem reddere promiſit, eaecurioni demandari non potuiſſet, illius enim obligatio de redden. rationem, & bona prædicta reſtituendo, cuius vigote actum fuit, amplius non durabat, ſed extincta remanſerat, tum ex eo quia poſtea nata Franciſca poſthuma ipſius, & dicti Pacifici filia, eadem Brigida tanquam tutrix filię nominatæ paternam hæreditatem adiuit, & Inuentarium tutelare confecit, dictaque booa mobilia non amplius vti depoſitaria, ſed tamquam tutrix eiuſdem filiæ hæredis nomine, & ſic ex huiuſmodi titulo pro tutore de
4 nouo ſuperueniente cæpit *Creſcent.* dec. 5. nom. 3. & ſeqq. de reſtit. ſpoliator. & id quod promiſerat adimplendo ſibimet ipſi tanquam tutrici bona depoſitata reſtituit, tum etiam qoia tranſeunte poſtea ipſa Brigida ad ſecunda Vota fuit dictæ Franciſcæ deputata tutrix Modeſta eius Auia materna, cui eadem Brigida tam de dictis bonis mobilibus, quæ antea in depoſitum acceperat, & poſtea tanquam tutrix reſtituera, & adminiſtrauerat, quam etiam de omnibus alijs per ea.m adminiſtratis rationem reddidit, & ab ea quietaotiam reportauit, & ſic à dicta obligatione liberata remanſit, nec ad vlteriorem de bonis prædictis rationis redditionem tenebatur l. ſemel C. de apoth.
5 publ. lib. 10. l. ſiquidem C. de tranſact. *Pariſ.* conſ. 89. nu 1. & 2. lib. 1. *Roland.* conſ. 49. n. 36. & 42. lib. 1. cum alijs per Rotam in Miiten. reuiſionis Computorum 30. Octobris 1585. coram bo. me. *Pamphilio* impreſſa poſt ſecuodum volumen. conſ. *Farinac.* deciſ. 105. n. 1. & 2.

Ex quibus vtraque parte informante viſum fuit Dominis ceſſare Deciſionis fundamenta, & propterea eſſe à deciſis recedendum, &c.

Foroliuien. Saluiani.
Veneris 14. *Iunij* 1630

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum deciſionis probat inter diuidentes & cauſam habentes ab eo.*
2 *In Saluiano probatur poſſeſſio rei ex ſubſtentatione litis.*
3 *Exceſſio debitoris principalis quando facienda non ſit.*

Deciſio CCCCLXX.

PRo Informante reſolutum fuit, ſcilicet dandam eſſe immiſſionem D. Iulio in poſſeſſionem dimidiæ Domus poſitæ in regione, ſeu, vt dicunt, in Syndicato S. Thomæ, modo poſſeſſæ per DD. Rogerium & Stephanum de Mattheis; De credito enim cum hypotheca conſtat ex Inſtrumento venditionis fundi factæ per Lauram ſororem D. Iulij cum interuentu Mariti in fauorem DD. Andreæ, & Pauli Emilij de Ceſis, vt in Inſtrumento confecto de anno 1604. ſum. n. 5 vbi dd. emptores ad computum precij ceſſerunt cenſum ſcut. 500 contra b. m. *D. Andream Fachineum* promiſerunt manutenere, & deinde Raynaldus Maritus d. Lauræ ceſſit eumdem cenſum D. Iulio, qui, & tamquam hæres ſororis, & tamquam

ceſſionarius cognati modo agit, cumque neque à *D. Fachineo* principali debitore potueſit conſequi creditum, nec à dd Cæſiis, merito hodie intentat remedium Saluiani contra tertios poſſeſſores.

De poſſeſſione etiam principali debitoris, nempè Andreæ, & Pauli Emilij conſtar ex Inſtrumento diuiſionis factæ de anno 1607. vt in ſum. n. 5. quæ quidem diuiſio probat nedum inter ipſos diuidentes, ſed etiam inter habentes cauſam ab ipſis diuidenti- 1
bus *Pariſ.* conſ. 26. num. 54. lib. 2. Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 371. n. 9. & in Bononien. fideicommiſſi de Deſiderijs eſt. Maij 1679. coram me, vbi aliæ deciſiones referuntur; quod autem DD. Rogerius & Stephanus habeant cauſam à diuidentib. apparet ex Inſtrumento acquiſitionis per eos factæ ab iiſdem diuidentibus, vt in Inſtrumento de anno 1607. die 11. Decemb. quod eſt in ſummario n. 6.

De poſſeſſione vero poſteriori reorum conuentorum ſatis dicitur conſtare ex litis ſuſtentatione, & ex aliis iuxta dec. coram S. me. Greg XV. 491. n. 11. cum ſimilibus.

Nec obſtat neceſſariam fuiſſe diſcuſſionem principalis debitoris cenſus; Quoniam in deciſione ſub die 29. Maij 1626. coram b. me. Patriarcha *Manzanedo*, & 25. Iunij 1627. coram R. P. D. meo *Vbaldo* iam fuit dictum ſufficienter conſtare, quod bona non ex- 2
tent in hæreditate dicti principalis debitoris & cum fratres de Cæſiis pulſari ad iudicandum bona *D. Fachinei* ſi adeant, non indicauerint, ſatis apparet de diſcuſſione *Angel. Aretin.* in §. Item ſi quis in 3
fraudem n 13. Inſtit de act. *Surd.* conſ. 39. n 17. & 18.

Ex quibus Domini nõ dubitarunt quin D. Iulio ſit danda Immiſſio, cum & de credito cum hypotheca, & de vtraque poſſeſſione conſtet, &c.

Romana Succeſſionis.
Veneris 14 *Iunij* 16,0.

ARGVMENTVM.

In hac magiſtrali deciſione terminatur illa inſignis quæſtio inter Doctores, & in Rota diu ventilata & non reſoluta. An ſtatutum Vrbis li. 1. c. 146. deferens ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus exclutis ſororibus, locum etiam habeat in hæreditate ſororis defunctæ.

SVMMARIVM.

1 *Soror de iure communi æqualiter, cum fratribus ſuccedit ſororibus, vel fratribus defunctis.*
2 *Caſus omiſſus à ſtatuto remanet reijciendus ad diſpoſitionem iuris communis.*
3 *Sorores veniunt appellatione fratrum.*
4 *Ius commune, quando per ſtatutum corrigitur caute eſt procedendum.*
5 *Sorores quo caſu non veniant appellatione fratrum, nec maſculinum concipiat fœmininum, & n 6.*
7 *Maſculinum non concipit fœmininum, vbi diuerſis nominibus vnumquodque nominatur.*
8 *Maſculinum tunc facilius concipit fœmininum, quando datur procliuior tranſitus in intellectu nominum ſimbolorum.*
9 *Statutum loquens diſcretiue, & ſeparatim de aliquibus perſonis debent intelligi ſinguli ſecundum eorum germanum nomen.*
10 *Soror poteſt venire appellatione fratrum ex identitate rationis, nec ex hoc dicitur extenſio, ſed comprehenſio & n. 11.*

c canonum ſtatuta de conſtit. Port. *Imol.* conſ. 183. n.
20. 23. & ſeqq. Ideo Domini putarunt indagandam
eſſe differentiam rationis, & cur ſororem excludere
non intellexerint ſtatuentes ab hæreditate ſororis,
quemadmodum excluſerunt ab hæreditate fratris, &
viſum fuit duplicem poſſe aſſignari rationem.

Prima eſt, quia ſi ſtatutum fundatur in præſumpta
dilectione defuncti erga perſonam ſuccedentem,
ſicuti illud fundari cenſendum eſt, cum regulariter
humanæ diſpoſitiones intelligendæ ſint ſecundum
id quod naturalis ratio & neceſſitudo ſanguinis di-
15 ctat *Bald* in l. Titius in ſummario ff. de hæred. inſtit.
& conſ. 156. n. 1. lib. 2. Cardin. *Mantic.* de coniect.
vltim. volunt. li. 6. tit. 11. num. 5. certe præſumi poteſt
fratrem magis diligere alium fratrem quam ſororem.
16 nedum ob æqualitatem ſexus, verum etiam ob vo-
tum conſeruandæ agnationis, vterque enim frater
eſt in agnatione, & illam conſeruat, & frater dicitur
quaſi fere alter. vnus & idem ſanguis, in quo eadem
17 militat ratio charitatis quæ in filiis, vt poſt Agellium
lib. 13. c. 10. *Briſon.* de verb. ſignif. in verbo frater in-
quit *Decian.* conſ. 83. n. 69. lib. 4. *Bardellon* conſ. 16.
nu. 16. & 25. Propterea iure merito ſtatuentes ad ſuc-
ceſſionem fratris defuncti vocarunt alterum fra-
trem dumtaxat excluſa ſorore, interpretando men-
tem ipſius defuncti iuxta naturalem effectionem,
quæ rationes non ita vrgent in defuncta ſorore, quę
vel præſumitur minus diligere fratrem, quam ſo-
18 rorem, quippe quod dicitur quaſi ſeorſim à fratre
19 naſcens, & ab eius Domo ſeparanda, vt Antiſtius
Labeo magnus I. C putabat teſte Agellio dicto lib.
13. cap. 10. *Briſſon.* in verbo ſoror il 1. de verb. ſignific.
Tiraquel. de legib. connub. in l. 1. gloſ. 1. n. 31. vel ſal-
tem æqualiter præſumitur diligere ſororem, ac fra-
20 trem, vltra enim ſanguinis coniunctionem additur
inter ſorores ſexus communio, & muliebris indigen-
tiæ experimentum, & inde in ſociam facilis commi-
21 ſeratio, cumque in ipſis ſororibus expiret agnatio l.
pronunciatio in fin. ff. de verb. ſignif. non ita anxie
paternæ familię conſulere voluiſſe cenſendum eſt, &
conſequenter ex interpretata à ſtatuto ſororum vo-
luntate ad ipſarum ſucceſſionem vna cum fratri-
bus admittendæ ſunt eædem ſorores pro æquis por-
tionibus.

Altera eſt ratio, quia cum agitur de bonis fraterni-
nis maior eſt ratio, vt ad alios fratres ſuperſtites ſo-
lum pertineant, vt detur continuatio bonorum in
eadem familia, dum vero ſorores nuptæ ſunt, eiſque
aſſignata earum portio pro dote, hæc portio diuulſa
eſt a patrimonio familiæ paternæ, nec tanta vrget ra-
tio, vel æquitas, vt de familia mariti reuertantur ad
paternam, quanta militat in conſeruanda, & conti-
nuanda in eadem familia, quemadmodum dicitur,
quod res prohibita alienari, ſi ſemel legitime aliene-
tur, efficitur alienabilis etiam in alias perſonas pro-
22 hibitas, nec reuiuiſcit onus reuertendi ad familiam
alienantium leg. 1. l. pater filium §. quindecim vbi
Bart. ff. de leg. 3. Ita conſiderant *Salycet.* in l. 2.
numer. 17. verſ. non idem C. de noxal. *Socein.* Iun.
conſil. 23. numer. 51. & 52. libr. 1. *Surd.* deciſ. 9.
numer. 9. Huicque motiuo multum accedere vide-
tur ſtatutum vrbis, dum in fine ad ſucceſſionem
bonorum maternorum æqualiter admittit ſoro-
23 res, & fratres, quia mater æque cenſetur diligere
maſculos, & fœminas, nec ita ſollicita præſumitur
24 circa conſeruationem maſculorum, prout ipſi maſ-
culi.

Demum hanc ſententiam quoad ſtatutum diſponens
ſucceſſionem hæreditatis fraternæ ſolis fratribus,
non comprehendat hæreditatem ſororis in terminis 25
tradiderunt *Caſtrenſ.* conſ. 139. n. 1. 2. 3. lib. 1. *Capra*
conſ. 62. n. 2 *Iaſ.* in rubr. ff de acquir. poſſeſſ num. 22.
Crauett. conſ. 743. n. 7. latiſſime *Carpan.* ad ſtatut *Me-
diolan.* c. 288 num 4. *Caball.* conſ. 54. n. 7 qui plures
alios congerunt, & de veriori, & communiori te-
ſtantur *Menoch.* conſ. 990 n 2. & 3. & conſ. 146. n.
6. & 7. & in hanc ſententiam inclinauit Rota teſte
Caputaquen. dec. 334. alias 331. lib. 1. in manuſcript. &
tamen ibi agebatur de ſtatuto antiquo vrbis ſub li. 5. 26
c. 24 vbi quęſtio erat magis dubia, quia illud ſtatutum
antiquum non vtebatur verbo, fratris, ſed alio, maſ-
culinæ quidem ſignificationis, at magis generali, &
indefinito, nempe defuncto ſuccedant germani fra-
tres, quod verbum defuncto commodius referri po-
terat ad ſororem etiam defunctam, ſecus autem eſt in
hoc ſtatuto nouo, vbi ſignanter additur verbum, fra-
tri, & diſcretiue nominantur fratres, & ſorores, quod
videtur factum cum myſterio, vt ſtatuentes indica-
rent quod de hæreditate fratris, non autem ſororis
loquebantur, & in his terminis loquitur etiam de-
ciſio 548. par. 1. rec. quæ fuit confirmata vt dec. 644. 27
par. 2. in eadem cauſa emanata, quia Statutum Ra-
uennaten. ibi loquebatur de hæreditate cuiuſcum- 28
que inteſtati, quod verbum cuiuſcumque recte
referri poterat etiam ad hæreditatem fœminæ, &
vlterius addebat Statutum, defuncti perſona &c. quę
tam ad maſculum, quam ad fœminam referri poterat,
& Rota ibi multum inſiſtit, quod ratio conſeruan-
dæ agnationis expreſſa fuerat, & quod aderat aliud
Statutum Rauennę diſponens agnatos præferri etiam
in ſucceſſione fœminæ, vt in dicta dec. 644 n. 4. Quę
deficiunt in Statuto nouo Vrbis, de quo agitur, dum
veteri Statuto addit expreſſam illam denominatio-
nem fratris, videtur voluiſſe remouere dubitatio-
nem, de qua in dicta deciſione Caputaquenſis.

Nec refert huiuſmodi Statutum excluſiuum Soro-
rum propter fratres eſſe fauorabile tanquam funda-
tum in motiuo conſeruationis familiarum; Quoniam 29
hic fauor debet regulari intra ſuos limites, quos
propria verborum ſignificatio præſcripſit, neque
contra mentem ſtatuentium, qui de ſorore diſcre-
tim mentionem faciunt extendi ad ampliorem ex- 30
cluſionem, *Surd.* deciſ. 9. nu. 16. verſ. Non etiam ob-
ſtat; Et minus hæc extenſio permitti debet cum ma-
gna differentia conſiderari poſſit inter caſum quo
agitur de excludenda ſorore ab hæreditate fratris, &
caſum dum agitur de hæreditate alterius ſororis vt 31
ſupra dictum eſt.

Non obſtant *Curt. ſen.* conſ. 9. *Alciat.* conſ. 200. li. 32
9. *Gherar. Mazzol.* conſ. 8. & 9. & alij relati per *Gra-
tian.* diſcept. forenſ. cap. 449. Quoniam *Curtius* re-
probatur à dicto *Socin. iun.* conſ. 23. num. 48. & 57.
Et in contrarium militat receptior, & verior Do-
ctorum ſententia, vt ſupra dictum eſt; præſertim
concurrentibus circumſtantiis particularibus huius
Statuti noui Vrbis: *Gratianus* verò loquitur vti Ad-
uocatus in hac cauſa, & *Gherard. Mazzol.* conſ. 9.
in principio reſtatur contra ipſius conſilia fuiſſe iu-
dicatum, & rationem pro hac ſententia magni fa-
cit.

Nec ſuffragatur Proſpero Statutum Eugubinum,
quia cum ipſe ſit forenſis, illi Statutum non cenſetur
fauiſſe, nec ſtatuentes Eugubini curarunt conſer- 33
uationem familiæ Romanæ ipſis non ſubditæ, vt

per *Alex.*conſ.111.in princ. lib. 7. *Pariſ.*conſ.12.nu.
25.lib.3.*Peregr.*conſ.90.num.13.& 20.lib. 1. & fuit
dictum in Natnien. Succeſſionis 22 Maij 1618.co-
ram me, quam ſequuta eſt *Rota* in Ferrarien. de
Taſſonis 18. Martij præteriti coram R. P. D. meo
Pireuano.

Neque Iſabellę obſtat renunciatio, loquitur enim
de bonis dumtaxat paternis, maternis & fraternis, &
34 cum ſit ſtricti Iuris, neque extenſionem recipiat,
nequaquam referenda eſt ad bona ſororum, iuxta
deducta per *Bald.*conſ.48.per tot lib.2. *Aret.* conſil.
161.num.5. *Dec.* in his terminis conſ. 230. in fin.
verſ. Et prædicta maximè, *Natt.* in addit. ad *Alex.*
conſ. 85.lib.4. *Honded.*conſ.29 num 93.& 94.li 1.
*Eugen.*conſ.88.num.82.li.1.& in Bononien. hæredi-
tatis de Armis 18.Aprilis, & 22.Decembris 1622.co-
ram me.

Et ita Domini vnanimiter cenſuerunt Statutum
cap.146.lib.1.non compræhendere caſum paſſiuæ
ſucceſſionis ſororis, & Proſperum teneri ſoluere Iſa-
bellæ eius portionem, &c.

Romana Cenſus.
Lunæ 17. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Poſt nouum opus nunciatum omnia geſta ſunt at-
tentata, & reuocanda. Et noui operis nunciatio
cui & quando competat.

SVMMARIVM

1 *Nunciatione noui operis vbi facta fuit ædificij conſtru-
ctio, dicitur attentata eſſe, & ideò demolienda.*

2 *Nunciatio habet vim appellationis extraiudicialis,
qua ſtante nihil eſt innouandum.*

3 *Et lex tunc tacitè inhibet.*

4 *Et fortius quando etiam Iudex inhibet.*

5 *Actus à lege, & homine prohibitus reuocandus eſt,
etiamſi aliàs permiſſus eſſet.*

6 *Nunciatio noui operis poteſt fieri etiam Prætore in-
conſulto.*

7 *Inhibitio etiam iniuſta in nouo opere eſt timenda.*

8 *Ædificium nouum, vt ſubſtineatur ex bono iure, de-
bet illud eſſe notorium, & euidens.*

9 *Quando ædificium eſt præiudiciale alicui, datur actio
noui operis.*

10 *Competit habenti ius in re ſeruitutis, quæ aliquo mo-
do ei diminuitur, vel ei præiudicatur.*

11 *Et quando res cenſui ſuppoſita recipit mutationem
præiudicialem.*

Deciſio CCCCLXXII.

Viſum fuit Dominis conſtare de attentatis, quæ
veniant reuocanda; apparet enim poſt nuncia-
tum nouum opus à Gagliardo, Faſianellum adhuc
proſequutum fuiſſe ædificium, vnde tanquam atten-
tata, & illegitimè facta hæc conſtructio demolien-
1 da eſt, l. vnica in fin. C. de nou oper. nunciat c 2. eo-
dem tit. l. Prætor ait. §. 1. & §. Prætor ait, ff. eodem,
*Bald.*conſ.245.num. 2. verſ. Secundum, li.2. *Iaſ.* in l.1.
in princ. num. 1. verſ. Idem per viam attentati, ff. de
nou. oper. nunciat *Lancellott.* de attent. poſt inhibit.
in præfat. num. 17. & 28. *Surd.* conſ. 154. n 9. *Gratian.*
diſcept. forenſ cap. 84. num. 4. hæc enim nunciatio
noui operis vim habet appellationis extraiudicialis,
qua pendente, prout in iudiciali, nihil eſt innouan- 2
dum, *Abb.* in c. 1. num. 9. de nou. oper. nunciat. *Gram-
matic.* conſil. ciuil. 73. num. 4. *Gail.* pract. obſeruat.
lib. 1. obſeruat. 16. num. 1. & 2. cum aliis præallega-
tis, & continet tacitam legis prohibitionem, l. 1. in 3
princ. ibi per nunciationem inhiberetur ff. de nou.
oper. nunciat. *Lancellot.* vbi ſupra numer. 28. in ſpre-
tum cuius quidquid poſteà conſtructum fuit à nun-
ciato demoliendum eſt, præſertim dum vltra huiuſ-
modi noui operis nunciationem, Iudex etiam qui ad
loci viſionem acceſſit ſignanter prohibuit proſequu- 4
tionem ædificij, vnde concurrente legis, & Iudicis
inhibitione, omninò abſtinendum erat ab ædifican-
do, cum actus prohibitus, & à lege, & ab homine
reuocandus omninò ſit etiam in caſibus alioquin 5
permiſſis, l. vltima verbo ſancimus, in fin. C. de reb.
alien. non alienand. *Socin. ſen* conſ. 49. num. 14. lib. 1.
Et in nunciatione noui operis non erat opus adire
Prætorem, quidquid ſit in proſequutione, vt per *Bart.*
in dicta l. 1. §. nunciatio, n. 9. ff. de nou. oper. nunciat. 6
Ideòque cautius, & ex abundanti Gagliardus adiuit
Iudicem, & inſtetit pro inhibitione præciſa, ne Fa-
ſianellus construeret.

Nec obſtat non conſtare de Iure nunciantis;
quoniam nunciationi noui operis, præſertim quan-
do emanauit authore Prætore, etiamſi manifeſtè
iniuſta ſit ſemper obtemperandum eſt, vt in dicta 7
l. 1. ff. eodem, & in l. fin. ff. ne quid in loco public.
benè *Plot* in l. ſi quando, numer. 118. ff. vnde vi,
Gregor. Tholoſan. ſyntagm. Iur. par. 1. lib. 4. cap. 30. nu.
3. *Borgnin.* deciſ. 13. numer 15. par 2. & ad effectum
impediendi demolitionem opus eſſet conſtare no-
toriè de non Iure nunciantis, *Surd* dicto conſ. 154. 8
num. 20. & 27. *Gratian.* diſcept. forenſ. d. cap. 84. nu.
34.

Verum eſt in caſu præſenti conſtat de Iure nun-
ciantis, quia permanente conſtructione facta à Faſia-
nello, vltra ſpretum inhibitionis, eluſoriæ redde-
rentur reſolutiones Rotales in fauorem Gagliardi:
per huiuſmodi enim ædificium domus Cenſualis
ferè eſt incorporata cum Domo Faſianelli, & ad
eum ſtatum redacta, vt locari non poſſit ea penſio-
ne, qua prius locabatur, adeò vt fructus Cenſus
ſuper ea impoſiti haud percipi poſſint & ſic præiu-
dicium eſt euidens, ad quod depellendum inuen-
tum fuit interdictum de nou. oper. nunciat. aut no-
ſtri Iuris conſeruandi cauſa, aut damni depellendi 9
dicta l. 3 §. nunciatio il 2. vbi *Bart.* numer. 27. & 28.
de nou. oper. nunciat. Et habens in re Ius ſeruitu-
tis realis, qualis eſt Cenſus, poteſt etiam Dominus
nouum opus nunciare, cum nunciet ex cauſa im-
poſititia l. de pupillo, §. ſextus, vbi *Bart.* num. 5. eo- 10
dem tit. l. 3. §. ſi ego ſuperficiarius, §. eodem, *Gre-
gor. Tholoſan.* ſyntagm. Iur. lib. 4. cap. 17. nu. 6. verſ.
impoſititia, & numer. 10. *Iaſ.* in dicta l. 1. §. vſufru-
ctuarius, num. 1. verſ. Et tamen, & num 8. in princ.
Et ceſſat difficultas, quia emptio Domus facta à
Faſianello contigit poſt appræhenſam poſſeſſio-
nem à Gagliardo, & ideò non impedit noui ope- 11
ris nunciationem, nec illius effectum, *Bart.* in di-
cta l. 1. numer. 15. verſ. Et ideo pro cauſa, ff. eodem
tit. &c.

Et ita altera tantum &c.

Lucen. redditionis Computorum.
Lunæ 17. Iunij 1630.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Iudex appellationis deuoluitur ab vno articulo, poteſt etiam de aliis cognoſcere, conſentientibus ſiue expreſsè, ſiue tacitè partibus. Laici Adminiſtratores bonorum Eccleſiarum, & locorum piorum ad formam ſacrorum Canonum, & Concilij Tridentini, quando ab Epiſcopo poſſint cogi reddere coram ipſo rationem priuatiuè ad Principe, & Communitates ſæculares. Et de interpretatione Concil. Trident. ſeſſ. 22. c. 9. de reform. Et de conſuetudine præſcripta in ipſa hac materia modi faciendæ Communitati redditiones rationis, & reſtitutionis reliquatus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis debet cognoſcere ſuper articulo deuoluto per appellationem, non ſuper aliis.*

2 *Fallit, quando partes tacitè conſenſerunt ſuper aliis cognoſcere, & num. 3.*

4 *Epiſcopus habet de iure intentionem fundatam, vt coram eo ſit facienda redditio rationum ab adminiſtrationibus locorum piorum.*

5 *Et idem diſponit Concil. Trident.*

6 *Fallit ſtante conſuetudine in contrarium, aut priuilegio, & n. 7.*

7 *Quæ conſuetudo probatur ex ipſis actibus emanata redditionis rationum coram Laicis Adminiſtratoribus.*

9 *Conſuetudo, & priuilegium ex reſeruatione Concilij obtinet in principalibus Adminiſtratoribus, non in Miniſtris, & inferioribus Adminiſtratoribus, qui principalibus intendunt Adminiſtratoribus reddere rationem.*

10 *Actores, & factores Adminiſtratoris, vel Tutoris reddunt rationem Tutori, & is demum Pupillo.*

11 *Redditio rationum duo continet, librorum exhibitionem cum calculatione, & reliquatus reſtitutionem.*

13 *Reſtitutio reliquatus ab Adminiſtratione locorum piorum facienda eſt ſucceſſoribus laicis, non ordinario ſtante conſuetudine.*

13 *Electus, qui confirmationem debebat obtinere, ſi interpellauit ad eam conſequendam, vacat culpa.*

14 *Operariorum, & adminiſtratorum facto non fit præiudicium quaſi poſſeſſioni eius, qui eſt principalis, & conſtitutus in poſſeſſione.*

15 *Conſuetudo per contrariam, vt tollatur, eſſe debet tanti temporis, quantum ipſa.*

Deciſio CCCCLXXIII.

CVm Reuerendiſſimus Lucen. pro ſuo Paſtorali munere ſollicitus circa exactionem rationum à quibuſcumque piorum operum Adminiſtratoribus, inhibuiſſet proſequutionem adminiſtrationis Gaſparino operario Eccleſiæ Collegiatæ Sanctæ Mariæ Communitatis Terræ Camaioris Diœceſis Lucen. eo quod vellet rationes reddere Syndicis deputatis à dicta Communitate, non autem ipſi ſoli Epiſcopo priuatiuè quoad Syndicos, & nollet petere confirmationem Officij Adminiſtrationis præſtita cautione de reliquatum ipſi Epiſcopo reſtituendo, fuit ab huiuſmodi præcepto per Communitatem appellatum, & per ſententiam A. C. obtenta illius reuocatio; ſuper cuius ſententiæ viribus ſuſcepta in Rota diſputatione, per Dominos reſolutum fuit illam eſſe confirmandam.

De validitate enim conſtat ex reuolutione actorum, & proceſſus, cum interuenerint omnia requiſita per *Caputaq.* deciſ. 260 par 2.

Neq; ſubſiſtit oppoſita nullitas ex eo deducta, quod A. C. deberet ſolum confirmare, vel reuocare præceptum factum ab Ordinario Lucen. operario Eccleſiæ, de non adminiſtrando, niſi ab ipſo Ordinario prius habita confirmatione, & præſtita cautione 1
de reddendo ſibi rationes, & reſtituendo reliquatum, & ſic ſuper ſolo negotio grauaminis, non autem tamquam in prima, prout fecit, pronunciare ſuper negocio principali redditionis rationum, iuxta deciſ. *Put.* 180. lib. 2. in correct.

Quoniam reſponſum fuit, quod cum A.C. ſit Iudex Ordinarius, & fuerit conſenſum in eius Iuriſdictionem, nedum ſuper articulo grauaminis, à quo fuerat appellatum, ſed etiam ſuper meritis negotij 2
principalis, vt conſtat ex Iuribus hinc inde productis ſuper redditione computorum, & reliquatus ſolutione, nihil ad articulum grauaminis pertinentibus, hinc ceſſat omnis defectus iuriſdictionis, ad quam prorogandam in Iudice Ordinario ſufficit conſenſus tacitus, *Bart.* in l. 1. num. 12. ff. de Iudic. 3
Abb. in c. cum olim il primo, nu. 3. & ibi *Fel n.* n. 2. de offic. deleg. *Alex.* conſ. 12. num. 6. lib 6. *Rota* deciſ. 440. num. 3. par. 2. recent. Et officium Iudicis appellationis cum ſit latius quam officium Iudicis à quo, Ipſe poteſt inſtante parte appellata nedum infirmare ſententiam, ſed etiam ſupplere omiſſa, quæ forte in prima inſtantia non fuerant ſatis plenè probata, & pronunciare ſuper articulis coram ſe hinc inde ab vtraque parte deductis, & diſcuſſis, vt per *Franch.* in c. cum in Eccleſia num. 10. & 11. de appellat. *Rota* deciſ. 23. num. 2. & ſeq. de re Iudic. in nou. & deciſ. 618. num. 1. part. 2. recent. & in Ilerden. Decimarum 16. Martij 1616 coram bo. mem. Cardin. *Sacrato*.

De Iuſtitia autem ſententiæ ſatis etiam apparere viſum fuit quoad tria capita, quæ in ea continentur. Primo ſcilicet operarios Eccleſiæ Collegiatæ Camaioricen. non teneri reddere rationem adminiſtrationis per eos factæ ſoli Epiſcopo Lucen. ſed Syndicis dictæ Communitatis, vna cum ipſo Epiſcopo: Secundo eoſdem operarios non teneri reſtituere reliquatum ipſi Epiſcopo, vel operario Generali ab eodem deputato, ſed ſucceſſori operario dictæ Eccleſiæ Tertio Præceptum operario factum ab eodem Epiſcopo de ſe non immiſcendo in exercitio adminiſtrationis, eo quod confirmationem non petierit, eſſe reuocandum.

Quo enim ad primum Caput licet Epiſcopo regulariter reddenda ſit ratio omnium piarum adminiſtrationum tum ex diſpoſitione Iuris communis in 4
Clem. quia contingit, & ibi gloſ. verbo reddere rationem de religioſ. domib. c. indicatum diſtinct. 89. §. œconomos authent. de ſanctiſs. Epiſcop. & tradit *Speculat.* de Inſtrum. edit. §. nunc verò aliqua, n. 45. *Bald.* in l. Orphanotrophos, num. 6. C. de Epiſc. & Cleric. *Feder. de ſen.* conſ. 111. fere per tot. *Gratian.* deciſ. March. 188. num. 15. & ſeqq. Quam etiam ex diſpoſitione S. Concilij Tridentini ſeſſ. 22. cap. 9. 5
de reformat. vbi diſtrictè Epiſcopis iniungitur exactio rationum ab Adminiſtratoribus cuiuſcumque loci pij, & liberationes aliter factas dictis Adminiſtratoribus minimè ſuffragari decernitur; Attamen in præſenti caſu Domini conſuetum applicati limi- 6

tationem in dicto cap. 9. Sacri Concilij Tridentini
contentam, quod nimirum quotieſcunque ex
conſuetudine, aut priuilegio, aut ex Conſtitutione
aliqua loci pij, ratio ab Adminiſtratoribus
reddenda eſt certis perſonis ad id deputatis ſer-
uari debet hic ſtylus, & tunc ſoli Epiſcopo non de-
bet reddi ratio, ſed cum illis perſonis deputatis in
redditioue rationum eſt etiam adhibendus Ordina-
rius. Conſuetudo autem huiuſmodi in Eccleſia Col-
legiata S. Mariæ Camatricen. deputandi operarios
fabricæ dictæ Eccleſiæ, & ab eis recipiendi reddi-
tionem computorum per Syndicos ſuos ſingulis an-
nis in fine adminiſtrationis benè comprobatur ex
7 quampluribus electionibus, & redditionibus com-
putorum reſpectiuè factis, & receptis in Summario
Communitatis num. 1. ex quibus inſurgit concludens
8 probatio conſuetudinis vltrà centum annos, ac etiá
ante Concilij Tridentini diſpoſitionem legitime ob-
tentæ ad tradita per *Dec.* conſ. 1 t. num. 9. verſ. ad
hoc fundamentum, *Aym.* conſ 134 numer 9. *Surd.*
deciſ. 265. n. 60. *Honded.* conſ. 53. num. 24. ad fin.
lib. 1. Cui propterea conſuetudini omnino inhæren
dum eſſe Domini dixerunt, & ex præſcripto dicti
Concilij Tridentini, Et quia regulariter illa præua-
let cuicumque Iuri, c. fin de conſuetud. *Caputaq.*
deciſ. 230. n 6. lib. 1. cum aliis.

Non obſtat, quod dicti Adminiſtratorea Eccleſiæ
Collegiatæ, non ſint adminiſtratores principales, &
immediati, ſed nudi quidam Procuratores, & Mini-
ſtri, qui reddunt rationem geſtorum Communitati
eam quam principali Adminiſtratori, & propterea
non intrare conſuetudinem præſeruatam à S. Con-
cilio Tridentino, quæ intelligenda eſt procedere in
9 caſu quo ipſe Adminiſtrator principalis conſuenit
rationem reddere aliis, quam Epiſcopo, non autem
quando miniſter ſubordinatus rationem reddit prin-
cipali Adminiſtratori, quia tunc ſolus Epiſcopus ra-
tiones recipere debet, vt plenè hanc limitationem
Concilij declarauit *Rota* in deciſionibus emanatis
coram Reuerendiſs. Domino meo *Decano*, & bo.
mem. *Vbaldo* in cauſa Illerden. Viſitationis impreſſ.
part. 1. recent. deciſ. 355. 402. & 440.

Quoniam reſponſum fuit non ſatis probari, quod
perſonæ adminiſtrantes res, & bona Eccleſiæ Col-
legiatæ Sanctæ Mariæ non ſint principales Admini-
ſtratores, quinimò Epiſcopus videtur faſſus eos ta-
les eſſe, dum ab ipſis rationes geſtorum, quæ ſolum
à principalibus Adminiſtratoribus ſolét recipi, exe-
git, & ob illas denegatas adminiſtrationem inhibuit;
Vnde aut Epiſcopus non poterat rationes à dictis
tamquam ſubordinatis miniſtris petere, ſed debuiſ-
ſent exhibere principali Adminiſtratori, & ab iſto
deinde exigere Epiſcopus, quemadmodum fit in fa-
10 ctoribus, & Procuratoribus, qui rationes exhibent
Tutori, & eas poſtmodum Tutor reddit pupillo, quod
exemplum vt congruens huic materiæ ponderauit,
Rota in dicta deciſ. 355. num. 4. & 440. nu 8. par. 1.
recent. Aut pro iuſtificatione præcepti Epiſcopi di-
cendum eſt hoc eſſe principales Adminiſtratores, &
ſic intrare limitationem Sacri Concilij Tridentini,
nempè quod Epiſcopus ſolùm poſſit interuenire vna
cum deputatis ad rationes dictæ adminiſtrationis
recipiendas.

Quoad ſecundum caput ſententiæ, nempè quod
operarius teneatur reliquatum reſtituere Succeſſori
Operario, non autem Epiſcopo, ex eo iuſtificabatur,
quia licet regulariter Adminiſtrator teneatur reli-
11 quatum reſtituere ei, cuius intereſt redditio ratio-
num, quæ duo continet, exhibere computa, & reli-
qua reddere, hoc eſt ea quę rationibus ſubductis, ac-
ceptiſque, & expenſis computatis debita ſuperſunt,
l. Africanus, l. cum ſeruus, ff. de condit. & demonſtr.
l. ſi ita fuerit, §. quæſtio, ff. de manumiſſ. teſtam. l.
non ſolum, §. is qui reddere, ff. de liber. leg. *Afflict.*
deciſ. 157. numer. 2. *Gratian.* in his terminis deciſ.
March. 188. n. 12 *Rota* apud S. mem Gregoriũ XV.
deciſ. 554. n. 2. & deciſ. 502. n 3. in fin. par. 1. recent.
Tamen contrarium ſeruari debet in caſu præſenti
ſtante antiquiſſima conſuetudine ex Iuribus datis in 12
Summario num 4. concludenter probata, ex qua
ſucceſſor in adminiſtratione ab Anteceſſore recipit,
& ad ſe trahit reliquationem, de qua in rationali ſuo
inſerta ad creditum operæ; ipſe poſtea in fine officij
rationem reddit, à qua conſuetudine non eſt rece-
dendum cum faciat licitum, quod aliàs eſſet illici-
tum, & parem vim habeat cum lege, l. de quibus, ff.
de leg. l. 2. C. quæ ſit longa conſuetud. c. fin. de con-
ſuetud. c. conſuetudo 1. diſtinct. Præſertim quia
etiam illam Epiſcopus videtur approbaſſe, dum ipſe,
ſiue operarius generalis ipſius in quibuſdam ſolida-
tionibus per eum factis poſuit reliquatum præce-
dentis operarij ad creditum operæ, vt in dicto Sum-
mario num. 5.

Demum quoad tertium Caput reuocationis præ-
cepti operario facti ab Epiſcopo de non ſe ingeren-
do in exercitio ſui officij abſque eiuſdem confirma-
tione, ſententia benè iuſtificatur, quoniam conſtat
operarium pluries petijſſe dictam confirmationem,
ſed fuiſſe ab Epiſcopo denegatam, vt in Summario
num. 3. vnde non poteſt culpa adſcribi operario, & 13
cum per eum non ſteterit, debet haberi pro obtenta,
arg l. hæc conditio, ff. de contrahend. empt. l. Iure
ciuili, vbi DD. ff. de condit. & demonſtr. *Burſat.*
conſ. 56. num. 26. *Surd.* deciſ. 182. num. 14. & 15.
Ideoque nulla iuris ratio patiebatur, vt operarius ex
facto alieno impediretur adminiſtrare, ipſeque ope-
rarius numquam recuſauit petere confirmationem,
ſed tantummodò denegauit facere obligationem, de
reddendo rationem ſoli Epiſcopo, vt liquet ex dicto
Summario num. 3.

Non obſtat, quod aliqui operarij petierint di-
ctam confirmationem factam expreſſa obligatione
de reddendis rationibus Epiſcopo, quoniam ex hoc
nullum potuit inferri præiudicium Communitati, &
Syndicis, ſine quorum ſcientia, & patientia ex fa- 14
cto operariorum non potuit acquiri Epiſcopo vlla
quaſi poſſeſſio præiudicialis, *Innoc.* in c. querelam,
num. 6. & ibidem *Abb.* num. 2. de elect. *Bald.* in l.
2. num. 12. & 17. C. de ſeruit. & aqu. *Soccin.* ſen.
conſ. 187. num. 22. lib. 2. *Rota* in recent. deciſ. 110.
num. 6. par. 1. & deciſ. 501. num. 4. par. 2. Cumque
ipſa Communitas, & Syndici fundatam habeant in-
tentionem in conſuetudine inueterata, & vltra ſpa-
tium centum annorum legitimæ præſcripta circa 15
redditionem rationum, vtique opus eſſet, quod
conſuetudo contraria fuerit obſeruata tanto tempo-
re, quo prior fuit inducta, c. fin. & ibi DD. & præ-
ſertim *Roch.* numer. 409. de conſuetud. *Aret.*
conſ. 23. num. 12. *Surd.* conſ. 262. num. 80. & fuit
dictum in Senogallien. dotis 28. Nouembris 1607.
coram Eminentiſs. D. Cardin. *Pamphilio*, quæ pro-
batio omninò deficit in caſu præſenti.

Et ita vtraq; parte informante reſolutũ fuit, &c.

Placentina Decimarum.

Veneris 21. Iunij 1630.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Territorium non probatur diuerſum ex particularibus prædiorum denominationibus.*

2 *Decem Anni ſunt neceſſarij in conſuetudine præter ius in materia decimarum.*

Deciſio CCCCLXXIV.

STeterunt Domini in deciſis, & coram Reuerendiſs. Domino meo *Decano* ſub die 10. Maij 1618. & coram me ſub die 11. Ianuarij præteriti, oimitum conſtare de bono Iure Epiſcopi Placentini, circa perceptionem decimarum ex terris, de quibus agitur, tum ex aſſiſtentia iuris, quæ militat in fauorem eiuſdem tamquã Parochi in Territorio de los Aquixones, vbi ſitæ ſunt iſtæ Terræ, tum ex particulari conſuetudine per teſtes concludentes probata, quæ pariter eidem Epiſcopo ſuffragatur, vt latius in deciſionibus deductum fuit, quarum fundamenta etiam hodie Dominis placuerunt.

Non obſtat, quod terræ, de quarum decimatione controuertitur, nuncupentur terræ del Palatio, e de Valuerde, non autem de los Aquixones, & non probari, quod illæ terræ ſint intra limites Diœceſis Placentinæ, licet Territorium de los Aquixones ſubſit illi Diœceſi.

Quoniam ex depoſitione Teſtium datorum in Summario præteritæ poſitionis num. 1. benè conſtat, quod iſtæ terræ de Palatio. & Valuerde comprehenduntur ſub continentia, & reſtrictu Territorij de los Aquixones, & fuit etiam probatum in deciſione Reuerendiſs Domini mei *Decani* in verſ. Et
1 pro reſolutione, &c. nec ex eo quod iſta prædia habeant particulares, & diſtinctas denominationes ab ipſo Territorio, inferri poteſt, quod ſub illo non contineantur, quia vnum, & idem Territorium ſecundum diuerſas ſui partes, poteſt diuerſis nominibus appellari, & paſſim id fieri ſolet, vt per Cardin. *Seraph.* deciſ. 405. num. 4. & deciſ. 463. n. 2. & deciſ. 521. num. 1.

Quod autem locus generalis de Aquixones, in quo comprehenduntur agri de Palatio, & Valuerde, ſit in. . . . ſeu teſtes dicunt ſub Campana loci de Meaxadas deponunt benè teſtes dati in Summario primæ poſitionis nu. 7. Et quod Epiſcopus ſit Parochus immediatus eiuſdem loci affirmant ijdem Teſtes.

Minus obſtat, quod cum antequam iſta prædia redigerentur ad culturam decima agnorum, caſei, & lanæ, ſpectaret ad Monaſterium de Gaudalupe, ſeu Parochum ab eo præſentatum ex particulari conſuetudine, vtique in vim ſubrogationis eadem decima modo etiam debeatur dicto Monaſterio.

Quoniam obiectum viſum fuit Dominis ſatis eſſe ſublatum ex reſponſionibus deciſionum, nec vllo modo poſſe intrare ſubrogationem, cum conſuetudo, ſuper qua Monaſterium fundat Ius percipiendi decimas ex his Terris, dum erant incultæ, non probetur niſi per nouem Annos, & tamen ſaltem per decennium probari debuiſſet, dum controuerſia
2 ſuper decimis eſt inter Eccleſiam prædialem, & ſacramentalem, & ſic conſuetudo eſt præter Ius, non autem contra Ius, iuxta deciſionem *Achil.* 3. & 6. de decim. cum alijs. Vnde ſubrogatio ad Ius, quod non ſubſiſtit prætendi non poteſt à Monaſterio de Gandalupæ, l. certi condictio, & ibi DD. ff. ſi cert. petatur cum ſimilibus.

Conſuetudinem verò generalem in Diœceſi Placentina ſoluendi decimas Eccleſiæ Sacramentali, qua nitebatur dictum Monaſterium, ceſſare Domini cenſuerunt ex particulari, & magis præciſa conſuetudine in fauorem Epiſcopi allata, quæ attendi debet, & generalem illam benè excludit, vt pluries fuit deciſum in *Rota*, & reſolutiones deducuntur in alijs deciſionibus in hac cauſa factis. &c.

Et ita vtraque parte informante in deciſis Domini permanſerunt, &c.

Derioren. Præpoſituræ.
Veneris 28. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, quando non conſtat de alterius poſſeſſione.*

2 *Exequutor litterarum Apoſtolicarum parte non citata procedens legitime ad poſſeſſionis traditionem non dicitur proceſſiſſe.*

3 *Iudex nulliter procedens non priuat quem ſua poſſeſſione.*

4 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & ſpoliatiua.*

5 *Et non eſt manutenibilis contra anteriorem poſſeſſorem.*

Deciſio CCCCLXXV.

ANtonio Martinez ſolùm informanti dudum
eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſ-
ſeſſione Præpoſituræ, de qua agitur, Domini non
dubitarunt, quoniam de illius poſſeſſione per legi-
timum Procuratorem appræhenſa ſub die 10. Aprilis
1628. conſtat ex publico Inſtrumento Summario
num. 1. quæ quidem poſſeſſio Inſtrumentalis, cum
de tempore illius acquiſitionis non appareat alium
poſſediſſe eſt manutenibilis vulg. l. prædia ff. de ac- 1
quir. poſſeſſ. *Verall.* deciſ. 334. num. 6. par. 2. *Rota*
deciſ. 660. num. 1. part. 1. recent, cum alijs.

Neque obſtat poſſeſſio Ferrarij authoritate exe-
quutoris litterarum Apoſtolicarum capta; Tum quia
exequutor nulliter proceſſit non citato Martinez 2
tam in poſſeſſione præexiſtente, c. licet Epiſcopus,
vbi Gloſ. in Verbo vocatu de præbend. in 6. *Felin.*
in c. dudum, num. 24. de præſumpt. *Honded.* conſ.
20. num. 46. & 47. lib. 1. & ſic non priuauit eum-
dem Martinez ſua poſſeſſione, quominus adhuc ſit
manutenendus, l. clam poſſidere, § qui ad nundinas, 3
vbi DD. ff de acquir. poſſeſſ. *Rota* deciſ. 561. nu. 3.
& deciſ. 609. num. 2. par. 1. recenſ. & coram S. me.
Gregorio XV. deciſ. 46. nu. 5. præſertim quia num-
quam ſe habuit pro ſpoliato, ſed ciuilem poſſeſſio-
nem retinuit, *Put.* deciſ. 250. nu. 3. lib. 1 in correct.
Rota deciſ. 147. n. 5. par. 2. recent.

Tum etiam quia hæc poſſeſſio eſt poſterior, cum
fuerit capta ſub die 4 Iulij, eiuſdem anni 1628. & ſic
vitioſa, & clandeſtina præſumitur, c. licet cauſam, 4
de probat *Rota* apud S. mem. Gregorium XV. de-
ciſ. 6 num 2. & coram Reuerendiſs. Domino meo
Decano deciſ. 14. num. 7. & eſt merè inſtrumentalis,
& proinde, vt ſupra dictum fuit, Martinez iam an- 5

tea in poſſeſſione exiſtente non ſuffragatur, nec attendi debet, *Verall.* dec. 333. par. 2. *Caſ. de Graſſ* deciſ. 5. num. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Rota* apud S. mem. Greg. XV. deciſ. 40. in fin.

Et ita reſolutum fuit vna tantum parte informante, &c.

Bonon fideicom. de Turri.

Veneris 28. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vnica enunciatiua non probat in præiudicium tertij.*

2 *Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum eſt probanda ab allegante.*

3 *Identitas probatur ex denominatione, & congruentia confinium.*

Deciſio CCCCLXXVI.

PLacuerunt Dominis fundamenta deciſionis in hac cauſa factæ die 8 Martij præteriti, à qua non putarunt eſſe recedendum propter enunciatiuam contentam in Inſtrumento emptionis vndecim tornaturarũ factæ per Iacobum Mariam de anno 1545. Quoniam omiſſo quod illa probare non videtur in præiudicium DD. Fratrum de Turri fideicommiſſariorum, præſertim cum ſit vnica, *Soccin. ſen.* conſ. 266. numer. 1. lib 2. *Rota* deciſ. 71. num. 5. part. 2. recent.
1 Dato etiam quod ex ea poſſit dici ſufficienter probatum de tempore venditionis in dictis vndecim tornaturis extitiſſe domum cum area, puteo, furno, & aliis in ipſo Inſtrumento enunciatis, nullibi tamen conſtat, quod hodie poſt annos 83. adhuc extent, & multo minus appareat eſſe illa eadem, de quibus hodie agitur, quorum tamen identitas probanda eſſet
2 per Dominam Annam quæ illam allegat, vt per *Cranett.* conſ. 198. num. 4. *Menoch.* præſumpt. 15. n. 3. lib. 6. Quinimò potius conſtat de contrario, tum ex confinibus in dicto Inſtrumento expreſſis, intra quos ædificia, de quibus agitur non continentur, Tum etiam ex partitis Banchi aliàs datis pro parte ipſius D. Annæ, ex quibus apparet in ædificijs prædictis per dictum Iacobum Mariam factas fuiſſe impenſas de Anno 1533. & ſic eadem ædificia in prædio Tornaturarum 80. effectualiter extitiſſe, etiam longè ante dictam emptionem tornaturarum vndecim, Tum demum quia ex pluribus Inſtrumentis datis in Summario dictorum Fratrum patet ædificia hodie exiſtentia proueniſſe à Iacobo ſeniore in Peregrinum, & ſucceſſiuè in Sfortiam fideicommittentem, eique bene conueniunt qualitates, ac demonſtrationes in iiſdem Inſtrumentis expreſſæ, adeout de identitate dubitari non poſſit, iuxta tradita per *Bart.* in l. demonſtratio, num. 14 ff. de condit. & demonſtrat. *Alex.* conſ. 73. num. 6. lib. 3. & *Rota* deciſ. 407. n. 2. & 3. recent. iunctis præſertim Teſtium depoſitionibus, & aliis pro parte dd. Fratrum deductis, ac etiam veriſimilitudine, cum multo magis veriſimile ſit dicta ædificia extitiſſe, atque hodiè etiam extare in dicto prædio Tornaturarum 80. cum ſit longè maioris quantitatis, quam in petia tornaturarum vndecim, vt ſupra empta. Vltraquod nec dictæ vndecim tornaturæ, & ſic nec etiam ædificia quatenus in ea extarent liberè ſpectant ad D. Aunam, cum ex eis dicto Sfortiæ filio debeantur legitima, & Trebellianica, vt fuit firmatum in hac cauſa ſub die 27. Ianuarij 1625. coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo,* &c.

Et ita vtraque parte Informante Domini ſteterunt in deciſis, &c.

Tridentina Parochialis.

Veneris 28. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio non poſſidente ſufficit, & alium poſſidere non præſumitur.*

2 *Poſſeſſio probatur ex Monitorio ſub pœna priuationis beneficij.*

3 *Iudex iniuſtè procedens non priuat poſſeſſione.*

4 *Et quando poſſeſſor non habet ſe pro ſpoliato, agit ad manutentionem.*

5 *Tranſportationis actorum omiſſio non præſumitur.*

6 *Et quando ad tranſportandum apparet de impedimento, habetur pro facta tranſportatio.*

Deciſio CCCCLXXVII.

PRo informante Blaſio reſolutum fuit, nempe illi dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione Parochialis Eccleſiæ S. Stephani Villanders; quia de illius poſſeſſione conſtat, quam præuio concurſu, & collatione ſibi ab ordinario facta appræhendit ſub die 9. Iulij 1627. quæ poſſeſſio 1
Inſtrumentalis alio non poſſidente (prout præſumitur, vt per *Seraph.* deciſ. 322. nu. 2. cum aliis) eſt manutenibilis Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 138. n. 2. & deciſ. 268. num. 1. & in recent. deciſ. 92. n. 1. & deciſ. 106. n. 4. p. 1. & eadem poſſeſſio probatur
ex monitorio ſub pœna priuationis beneficij, quæ 2
præſupponit poſſeſſionem Rota coram S. me. Greg. XV. deciſ. 458. num. 3. Et demum ex confeſſione in dicto per ordinarium appoſito vbi atteſtatur de poſſeſſione Blaſij.

Non obſtat priuatio ordinarij; quia cum non iuſtificetur ex actis, iniuſtè dicitur proceſſiſſe, & ſic
non priuauit poſſeſſione dictum Blaſium, quominus 3
adhuc ſit manutenendus *Rota* deciſ. 561. num. 3. & 609. num 2. p. 1. & deciſ. 525. n. 3. p. 2. recent. præſertim quia Blaſius appellauit, & ſic ſententia priuationis remanet ſuſpenſa, & interim Blaſio dum nedum non habet ſe pro ſpoliato, ſed contradicit ſen-
tentiæ, manutentio debetur *Rota* deciſ. 147. num 5. 4
p. 2. recent. & coram bo. me. Card. *Caualerio* deciſ. 432. n. 1.

Non obſtat omiſſio tranſportationis actorum,
quia illa non præſumitur *Rota* apud S. me. Gregor. 5
XV. deciſ. 59. num. 1. & deciſ. 72. nu. 1. ac deciſ. 118. num. 3. Et ex pluribus apparet de impedimento dato ipſi Compulſori, vnde in fauorem impediti tranſ-
portatio habetur pro integre facta, *Rota* deciſ. 751. 5
num. 2. part. 2. recent.

Et ita altera tantum parte informante, &c.

Toletana Penſionis.

Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

Pro penſione competit hypotheca.

SVMMA-

ARGVMENTVM.

1 *Pro penſione competit actio realis.*
2 *Item actio perſonalis contra ſucceſſorem, numer. 3. & 4.*
5 *Gratia eſt indiuidua, & eam quis tenetur in totum acceptare.*
6 *Et conſenſus tacitus acceptationis ſufficit & n. 7.*
8 *Milites Lauretani coniugati ſunt capaces penſionis.*

Deciſio CCCCLXXVIII.

RESeruata fuit penſio ſcutorum ſexaginta monetæ Hiſpanæ ſuper Canonicatu Tolerano Franciſci Chacun, de ipſius conſenſu, in fauorem Emanuelis Chacon, vt litteris reſeruationis Summ. nu. 1. Deinde eadem die Canonicatus prædictus, cum expreſſa mentione dictæ penſionis ſeruatæ, reſignatus fuit in manibus Sanctiſs. ad fauorem Petri Rodriquez qui Canonicatum acceptauit, litteras expediuit, & poſſeſſionem apprehendit dict. Summ. nu. 2. 3. & 4. Cumque idem Petrus reſignatarius ab Emanuele penſionario pulſatus ad ſolutionem penſionis, renueret ſoluere, cauſa in Rota introducta, mihi commiſſa, Dubitaui an Petrus teneatur ad ſolutionem penſionis, & hodiè Emanuele tantum informante, affirmatiuè reſolutum fuit.

Quoniam de reſeruatione penſionis facta auctoritate Papę, de qua nefas eſt dubitare, conſtat ex litteris patentibus Summ. dicto num. 1. & de clericatu etiam penſionatij Summ. num. 5. Vndè inſurgit obligatio Petri Titularis, & Succeſſoris in Canonicatu, ſuper quo eſt reſeruata penſio, & tenetur ad ſolutionem nedum actione reali, tamquam percipiens fructus, ſuper quibus impoſitum onus reale penſionis c. querelam & ibi *Abb.* in 3. notab. de elect. *Caſtrenſ.*
1 conſ. 338. num. 4. verſ. Aut quęritur, lib. 1. *Dec.* conſ. 156. num. 3 *Gig.* de penſion. q. 39. num. 1. & q. 47. num. 2. *Burſatt.* conſ. 361. num. 15. & ſeqq. *Card. Mantic.* dec. 273. num. 2 ſed etiam actione perſonali, quippe quod Beneficiatus acceptans beneficium penſione grauatum videtur quaſi contrahere cum penſionario, ex quo quaſi contractu oritur
2 actio perſonalis, *Capnag.* dec. 13. par. 1. & dec. 302. par. 2. *Gig.* de penſ. q. 51. per tot. *Rota* in recent. dec. 176. numer. 3. par. 2. Pręſertim verò, quia in litteris reſeruationis, onus ſoluendi penſionem expreſsè iniungitur etiam Succeſſori, qui tamen teneretur, licet
3 de ipſo nulla fuiſſet facta mentio, ſecundum *Caſtr.* d. conſ. 338. num. 4. verſ. Ex his lib. 1. *Roman.* conſ. 388. ſub n. 9. *Gig.* de penſion. q. 44. num. 2. *Burſat.* conſ. 361. num. 16.

Nec obſtare viſum fuit, quod Franciſcus, qui conſenſit reſeruationi penſionis, numquam ſoluerit, & ſic penſio ſit nulla, ſtante decreto, quod reſeruatio ſit nulla, ſi Franciſcus realiter, & cum effectu non perſoluerit; Quoniam animaduertebant Domini, decretum prędictum appoſitum in litteris reſeruationis non ſimpliciter diſponere, & annullare penſionem, ſi Franciſcus non ſoluerit, ſed modaliter, & limitatè, quod ſi in eius vita, & quamdiu Canonicatum, & prębendam obtinuerit, penſionem non ſolterit, reſeruatio ſit nulla; Et propterea cum ipſe Franciſcus ob reſignationem eodem die in manibus Sanctiſſimi factam, deſierit poſſidere Canonicatum, & ſic defecerit conditio retentionis Canonicatus, ſub quo conceptum fuerat decretum, conſequenter reſolutum videtur & ipſum decretum, & habetur pro 4
non appoſito ad l. neceſſario, §. 1. ff. de peric. & commod. rei vendit. *Menoch.* conſ. 134. num. 30. & 31. cum aliis. Et Papa catenus voluit Franciſcum teneri ad ſolutionem, quatenus fructus Canonicatus perciperet, ideóque ſtatim ac ipſe Franciſcus Canonicatum per reſignationem dimiſit abſolutus videtur ab onere ſoluendi correſpectiuo poſſeſſori einſdem Canonicatus, quod & Iuris communis diſpoſitioni conſonum eſt, ex quo reſignans beneficium non tenetur amplius ad ſolutionem penſionis poſt ſequutam reſignationem, ſed obligatio transfunditur in eum, qui dimiſſam præbendam aſſequutus fuit *Mohedan.* deciſ. 1. de renunciat. *Gambar.* de auctorit. legat. lib. 6. tit. de penſion. num. 425. *Burſat.* conſ. 361. per tot. lib. 4. *Pariſ.* de reſignat. lib. 1. quæſt. 8. nu 1. Card. *Mantic.* deciſ. 273. n. 2. in fin.

Vltrà quod ceſſare videbatur difficultas in præſenti caſu, quia Petrus Titularis, ſeu reſignatarius videtur conſenſiſſe reſeruationi dictæ penſionis, ſiquidem in gratia ſuæ prouiſionis fecit mentionem præciſam penſionis huius, qua grauatus eſt Canonicatus. Et proindè quemadmodum acceptauit gratiam, & ea vſus eſt in parte ſibi fauorabili, cenſetur etiam illam acceptaſſe quo ad onus ſoluendi penſio- 5
nem, gratia enim eſt indiuidua, qua vtens dicitur approbaſſe omnia contenta in ea, etiam quæ propter alium prolata fuerunt, iuxta tradita per *Anchar.* in clement. 1. in 5. notab. de Iure iur. & in his terminis dixit *Rota* coram bo. mem. Cardinali *Caualerio* deciſ. 26. num. 4. & in Elboren penſionis 19. Nouembris 1614. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & in Vlixbonen. penſionis 11. Martij 1616. coram bo. mem. *Andrea*, & notatur per *Adden.* ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 57. num. 17. Et idem Petrus ex litteris reſeruatæ penſionis, & ex ſupplicatione reſignationis eodem die ſequutę, benè intellexit non potuiſſe ſolui à reſignante vllum terminum penſionis, cum nec integra dies elapſa fuiſſet, & propterea cum hoc non obſtante, litteras expediuerit, dicendum eſt omninò conſenſiſſe, in hac etiam materia ſufficit conſenſum vndequaque colligi, iuxta deciſ.
Caſſador. 1. nu. 3. de reſtit. ſpoliat. *Rota* coram Car- 6
dinali *Caualerio* dicta deciſ. 26. num. 4. & in præallegata Elboren penſionis coram R. P. D. meo *Pirouano*; Stante autem hoc conſenſu, penſionarius non tenetur ad aliam iuſtificationem dicti decreti, & penſionis, vt per Cardin. *Seraph.* deciſ. 1015. num. 3. & in recent. deciſ. 25. num. 519. num. 5. par. 2. & alias ſæpius, Præſertim quia, cum decretum huiuſmodi apponi ſoleat ad obuian. fraudibus, & ſimulatis penſionibus in præiudicium Succeſſorum, hic nulla poteſt cadere fraudis ſuſpicio, cum conſentiens reſeruationi penſionis, nec per integram diem beneficium retinuerit, & conſequenter non videtur neceſſaria vlla iuſtificatio.

Minus obſtat, quod Emanuel ſit Clericus coniugatus, & ſic incapax penſionis; quoniam tollitur obiectum, ex quo idem Emanuel eſt miles Lauretanus, vt in Summario num. 6. ratione cuius militiæ benè poteſt retinere penſiones, vt expreſsè habetur in Bulla erectionis iſtius militiæ, de quo priuilegio
latè diſputatum fuit in Romana Penſionis 13. Martij 8
1609. coram bo. mem. *Penia*, & apud S. mem. Gregorium XV. dec. 18. num 1. &c.

Et ita Emanuele tantũ informante reſolutũ fuit, &c.

Rauennaten. Terrarum.
Luna 1. Iuly 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia tranſit in iudicatum poſt decem dies ſi non appelletur.*

2 *Confines certi ſunt inter vicinos ſtatuendi cum prohibitione non amouendi, & num. 3.*

Deciſio CCCCLXXIX.

COncluſum fuit conſtare de re iudicata, quæ ſit
exequenda, vltima enim ſententia lata fuit die
27. Martij, appellatio verò interpoſita fuit ſolum-
modo die 9. Aprilis, & ſic poſt decem dies datos
1 ad appellandum, c. quoad conſulationem de re iud.
l. 1. c. ſæpius in integr. reſtit. poſtul. *Crauett.* conſ.
103. num. 1. *Rota* deciſ. 5. de ſent. excomm. in nou.
Validitas verò ſententiæ apparet ex reuolutione
proceſſus, & iuſtitia ſententiarum clara eſt dum iu-
dices mandarunt effodi foueas in ſignum realium
confinium ſupra Pratis, & Vallicellis, illaſque ma-
nuteneri ad indicandas ſingulorum vicinorum par-
tes, & ne ſequantur diſſidia, & contentiones: de Iure
2 enim prærius Informantibus Iudex poteſt, & debet
præfigere huiuſmodi terminos & confines, vt in l. 2.
& 3. ff. fin. regund. §. quædam actiones Inſtit. de
act. §. fin. Inſtit. de off. Iud. & docet Baptiſta de
Sancto Blaſio in tract. de action. & eorum natura,
num. 42. *Hieron.* à Mont. de finib. cap. 30. num. 6.
& 7. *Greg. Tholoſ.* ſintag. iur. pat. 1. lib. 5. cap. 5.
nu. 12 præſertim in caſu præſenti de conſenſu par-
tium fuit electus Agrimenſor, & deſignati confines,
appoſitaque fuerunt ſigna pro indicandis confini-
bus, & facta planta, quæ benè per Teſtes datos in
Summariu recognita fuit, iuſt que etiam fuit addi-
tum in ſententiis præceptum circa manutentionem
dd. fouearum, quia confines debent inſeruire me-
moriæ poſterorum tanquam indices bonorum, quæ
ſegregant, & diſtinguunt, & quos propterea immo-
3 biles, & terræ inhærentes apponendos eſſe ab arbi-
tris, & Iudicibus monet *Pariſ.* de Puteo in c. 1. nu. 1.
de fin. feud. *Hieron* à Mont. de finib. cap. 17. num. 3.
& 4. & ſic non ſatis eſt apponere confinia niſi etiam
conſeruentur, *Bart.* in l. inter Statilianum circa fi-
nem. ff. de recept. arbitr. Et in quacumque materia
vbi ſucceſſiua continuatio requiritur non ſufficit
primus actus, ſed ſucceſſiua patientia exigitur, *Ri-
min. iun.* conſ. 92. numer. 8. *Surd.* deciſ. 326. nu-
mer. 2.

Et ita Monaſterio tantum informante, &c.

Alexandrina Funeralium.
Luna 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

In tranſactionibus contenta ſunt omninò ſeruanda Funeralium emolumenta debentur Parocho, Et quare.

SVMMARIVM.

1 *Concordia facta de rebus Eccleſiæ cum debitis requiſitis, eſt omninò ſeruanda, & ligat etiam ſucceſſores.*

2 *Tranſactio omnis eſt ſeruanda.*
Tranſactio habet vim rei iudicatæ, & exequutionem paratam, num. 2.

3 *Tranſigentes ad hoc vt ſeruent contenta in tranſactione exequutiuè compelli poſſunt.*

4 *Tranſactio impedit litis ingreſſum.*
Tranſactio dicitur exceptio litis finita, num. 4.

5 *Archipresbyter, ad quem ſpectat exercitium curæ Eccleſiæ habet intentionem fundatam ſuper omnibus obuentionibus contingentibus intra limites Parochiæ. num. 6. & 7.*

8 *Funeralium emolumenta debentur Parocho, quæ recenſentur inter obuentiones, & eleemoſynas.*
Funeralium emolumenta ſunt de iuribus Parochialibus, & ad Parochum ſolum, qui exercet curam Animarum, ſpectant, num. 8.

9 *Funeralium emolumenta debentur Parocho in recompenſationẽ laborum, quos ſubſtinuit in celebrando diuina officia, & in adminiſtrando Sacramenta defuncto, dum viueret.*

10 *Oblationes, quæ Deo à fidelibus ſecundum pietatis rationem in Eccleſia Cathedrali deferuntur, Parocho dantur.*

11 *Parochus Sacramenta Dei Populo exhibet, & preces Populi exhibet Deo.*

12 *Ius conuocandi alios Sacerdotes pro obeundis funeralibus Parocho competit.*

13 *Concil. Mediol. quart. in tit. de funer. §. illud quæ poſiti, & §. qui in funere, & §. funeribus, idem ferè diſponit, quod ius commune in hac materia funeralium.*

Deciſio CCCCLXXX.

DIſſidebant inter ſe Capitulum, & Archipresby-
ter Eccleſiæ Cathedralis Alexandrinæ, circa
perceptionem oblationum, & eleemoſinarum, quas
pro defunctorum ope, vel ad cohoneſtandum eo-
rundem funus, Chriſti fideles elargiri conſueuerunt,
necnon circa alia Iura Parochialia, & Funeralia; ad
quæ dimidia tollenda inita fuit concordia de anno
1610. in qua ſtatuitur, vt omnia emolumenta pro-
uenientia ex funeribus mortuorum, & aliæ oblatio-
nes, quæ religionis cauſa Deo offeruntur ſpectant ad
Archipresbyterum tamquam habentem curam Ani-
marum, iniuncto illi onere faciendi expenſas ceræ
in die Purificationis Beatiſs. Virginis, & oliuæ in
Dominico Palmarum, aliiſque pactis adiectis, de
quibus in dicta Concordia data in Summ. numer. 1.
Verum cum propter abſentiam Archipresbyteri Ca-
pitulum ab obſeruantia dictæ Concordiæ recedere
prætenderet, dictaque emolumenta funerum, atque
oblationes vſurparet, in Rota mihi commiſſa cauſa,
dubitatum fuit An dicta Concordia ſit ſeruanda, &
hodie Informante tantum Archipresbytero Domini
ſeruandam eſſe reſponderunt.

Quoniam huiuſmodi concordia facta fuit ex au-
ctoritate, & decreto Epiſcopi adhibita cauſæ cogni-
tione, præuio diligenti tractatu nomine ipſius Ec-
cleſiæ, ſuper iuribus tantum, & iiſdem dubiis, & in
controuerſiam deductis, non autem ſuper bonis ſta-
bilibus, vnde non eſt ambigendum quin ea ſit om-
nino ſeruanda, & liget etiam Canonicos ſucceſſores,
vt eſt text. in c. ſtatuimus, vbi *Abb.* num 1. & ſeqq. 1
c. de cætero, vbi *Innocent.* num. 4. & 5. c. veniens, vbi
Card. ſub num. 2. de tranſact. c. fin. de pact. in 6.
Natt. conſ. 441. num. 9. *Rota* in recent. deciſ. 659.
num. 1. par. 2. & in Elnen. diſtributionum 25. Iunij
1629. coram R. P. D. meo *Durano*, regulariter enim
ſeruanda eſt omnis tranſactio, habetque vim rei Iudi-

catæ.

2 catæ, & executionem paratam, adeout tranſigentes
pro contentis in ea ad obſeruantiam exequutiuè cō-
3 pelli poſſint *Crauett.* cōſ.685.n.27.verſ.ſimili modo,
Gratian. diſcep. for cap.665. n. 11. *Rota* apud bo.
mem. *Cardin. Caualerium* deciſ.23.ſub n.3. & latius
dictum fuit in præallegata Elnen. diſtributionum
coram R.P.D. meo *Durano*, & impedit litis ingreſ-
4 ſum, diciturque exceptio litis finitæ, c.1.de lit. con-
teſt.in 6.*Surd.*conſ.451.n.16.*Card. Seraph.* deciſ.179.
n.3. & 1059. n.1. cum aliis.

In quam ſententiam eò faciliùs Domini tranſiue-
runt, quia eadem concordia, & Iuris communis, &
Concilij Prouincialis Mediolanen.diſpoſitioni con-
formis eſt; De iure enim communi Parochus, & ſic
Archipresbyter ad quem ſpectat exercitium curæ
5 Eccleſiæ Cathedralis, iuxta c.1. & c. officium de of-
fic. Archipresbyt. fundatam habet intentionem ſu-
per omnibus obuentionibus contingentibus intra
6 limites Parochiæ, & ad eum omnes ſpectant vt per
text. in c. paſtoralis, & ibi Canoniſtæ de his, quæ
fiunt à Prælat. ſine conſenſ.Capit.c.dilectus de offic.
ordin. *Ferret.* conſ.143.n.2. & ſeqq. *Rota* in recent.
7 deciſ.256.n. 1.par.1. & in terminis de Parocho cu-
ram Animarum in Eccleſia Cathedrali exercente
fuit dictum in Beneuentana Spolij 2. Decēb.1585.&
2. Decemb. 1587. coram *Orano*, & latius firmatum
fuit in Lunen. Sarzanen. oblationum 8. Februarij
1627. coram me, quam ſequuta etiam fuit *Rota* in
Ciuitatis Caſtelli Beneficij 24 Martij 1618. coram
Eminentiſs. Domino *Card. Veroſp.* Et conſequenter
eidem Archipresbytero tamquam Parocho debentur
8 emolumenta funeralium, quæ recenſentur inter ob
uentiones,& eleemoſinas, ſuntque de Iuribus paro
chialib.& ad eum ſolum,qui exercet curam Anima-
rum pertinent ex c.1. & c. relatum de ſepultur. *Abb.*
in rubr.de Paroch.n.2. *Vitalin.* in Clement. dudum,
§. rerum, nu. 9. & 10. de ſepultur.*Sebaſt.*Medic. in
tractat.de ſepultur.q.8 caſ.1.& 6. *Rota* apud Cardin.
Mantic. deciſ.194. n.1. & in recent. deciſ.376. n. 1.
ad fin.Dantur enim hæc Parocho in recompenſatio-
9 nem laborum quos ſuſtinuit in celebrando diuina
officia,& in miniſtrando Sacramenta defuncto dum
viueret, Gloſ.in c.2. de ſepultur. in 6. *Sebaſt. Medic.*
vbi ſupra d.caſ.1.& 6. Quemadmodum,& aliæ obla-
tiones, quæ Deo à fidelibus ſecundum pietatis ra-
tionem in Eccleſia Cathedrali deferuntur parì ra-
10 tione dantur Parocho, vt potè quia & Sacramenta
Dei Populo exhibet, & preces populi exhibet Deo,
11 c. quia Sacerdotes,& c. Sanctorum 10. q.1. benè D.
Thom. in 2. 2. q.86. art.2. & in præallegata Lunen.
Sarzanen.oblationum coram me Quibus etiam co-
rollario conſequitur vt & ius conuocandi alios Sa-
cerdotes pro obeundis funeribus eidem Archipreſ-
bytero competat, huiuſmodi enim cura videtur in
12 neceſſariam conſequentiam eidem demandata in c.
perlectis, diſtinc.25. & c.1. & c. officium, de offic.
Archipresbyt. *Azor.* inſtit. moral.par.2. lib.3.cap.4.
quæſt. 3.

Concilij autem Prouincialis Mediolanen. diſpo-
ſitioni congruens eſt etiam dicta Concordia, quia
ipſum Concilium Mediolanen. 4. tit. de funerib. §.
13 illud præpoſiti, §. qui in funere, & §. funeribus diſ-
ponit fere idem quod Ius commune, vt habetur in
Summario nu 3. & 4. & ſic adſtipulatur intentioni
Archipresbyteri.

Ex quibus reſolutum fuit pro Archipresbytero in-
formante, cui fauet Ius commune, Concilium Pro-
uinciale, & particularis conuentio,&c.

Deciſ. Clem. Merlini.

Corduben. Dimidiæ portionis.
Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Factum poſitiuum pro obedientia vbi requiritur, non ſatisfacit ſola patientia.*
2 *Oblatio ſoluendi facta liquidatione pro poſitione requiritur quoad fructus non liquidos.*
3 *Contumacia poſitiua ad paritionem effugiendam quomodo probetur, & num. 5.*
4 *Recurſus ad Iudices laicos habitus præſumitur ad inſtantiam eius, cuius intereſt.*
6 *Declaratoria dari debet ſtante contumacia in non parendo, vel contemnendo, & num.8.*
7 *Contumacia, & inobedientia graue delictum eſt, & deterrimi exempli.*
8 *Amplia præſertim, quæ ex contemptu proficiſcitur, & alios ad contemptum prouocat.*
9 *Spretis mandatis actum eſt de iuriſdictione Eccleſiaſtica.*

Deciſio CCCCLXXXI.

D. Ioanne Rubio ſolum informante reſolutū fuit
decernendam eſſe declaratoriam contra Capitulum;
emanatis enim quatuor deciſionibus, & tribus ſen-
tentiis Rotalibus fuerunt expeditæ literæ executo-
riales,eæque intimatæ Capitulo, ac reproductæ, &
demum ſeruatis quatuor terminis ſolitis non fuit
doctum de paritione poſitiua prout ſaltem reſpectu
expenſarum in mandato taxatarum neceſſe erat,hæc
enim reſtitutio cum factū reſpectu Capituli pro obe-
dientia mādati Rotalis expoſceret, ſola patientia nō
ſatisfecit, ſed Capitulum poſitiue de actuali tradi-
tione docere tenebatur, iuxta tradita per *Seraphin.* 1
deciſ.1113. nu.3. & in recent. deciſ 478.par.2. & in
Leodien. Canonicatus Sancti Pauli 8 Aprilis 1622.
coram me. Atque etiam quoad poſſeſſionem ipſius
dimidiæ portionis requirebatur eadem paritio, quo-
niam cum à nemine detineretur, & à ſolo Capitulo
tradi deberet, eiuſdem Capituli partes erant obe-
diendo ſententiis Rotalibus introducere Procura-
torem D. Ioannem Inſtantem in ipſam poſſeſſionem,
& in illa eumdem manutenere, & itidem etiam
quoad fructus liquidos, quo verò ad illiquidos opus
fuiſſet, quod Capitulum obtuliſſet ſolutionem facta
liquidatione, iuxta deciſ.1. *Achill.* de ſentent.excom- 2
munic. & ſic pro his patientia non ſatisfecit, ſed fa-
ctum poſitiuè requirebatur.

Verum immò, & de poſitiua contumacia Capi-
tuli conſtare Domini cenſuerunt, quia recurſus ha-
bitus fuit ad Iudices laicos pro impedienda execu-
tione litterarum executorialium Rotæ, qui quidem
recurſus præſumuntur haberi ad Inſtantiam Capituli
cuius intererat hoc impedimentum ad c. conſtitu-
tis il 1. de reſtib. Card. *Seraph.* deciſ. 1094. & fuit di- 3
ctum in Vicentina Cantoriæ 4. Iulij 1603. coram
Luna. & in Burgen Abbatiæ de Salas 20. Nouembr.
1613. coram bo. mem. *Vbaldo.* Neque Capitulum
excuſari poſſe videtur à paritione eo quod exe-
quutoriales fuerint per Concilium regium ablatæ,
Tum quia huiuſmodi ablatio fuit per ipſum affe- 4
ctata, & procurata, Tum quia litteris exequuto-
rialibus per Concilium regium reſtitutis adhuc

Capitulum tenuit executionem, & certè Rota à Capitulo conſuetam pietatem, & reuerentiam erga litteras Apoſtolicas deſiderauit in hoc negotio, cum
5 nedum tot ſubterfugiis paritionem protrahere tentauerit, ſed etiam Notarium exhibentem litteras rotales, & decreta Conſilij de illis exequendis & inſtantem pro exequutione acrioribus verbis imperi-
6 uerit, ex quibus vndequaque conſtat de contumacia Capituli, & conſequenter denegari non debet declaratoria, *Caſſador.* dec. 6. de cauſ. poſſ. & propriet. *Creſc.* deciſ. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. graue enim delictum, & deterrimi exempli eſt inobedientia, & contumacia, Gloſ. in c. duo ſunt 96. diſtinct. *Abb.* in c. 1. n. 10. & ibi *Rip.* n. 19. de Iudic. *Couarr.* in c. alma mater p. 1. §. 9. n. 3. de ſentent. excomm. in 6. vt potè
8 quæ ex contemptu proficiſcitur, & alios ad contem-
7 ptum prouocat, & ideò cenſuris coercenda, ſpretis enim mandatis actum eſſet de Iuriſdictione, & regimine Eccleſiaſtico, &c.

Et ita D. Ioanne tantum informante reſolutum fuit, parte verò Capituli ſæpius citata informare renuente, &c.

Squilacen. Abbatiæ.
Lunæ 1. Iulij 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Fructus debentur à die motæ litis.*
2 *Secus ante litem motam de ratione.*
3 *Fructuum liquidatio admittit leuiores probationes.*

Deciſio CCCCLXXXII.

AVditor Cameræ conceſſit immiſſionem Domino Abbati Marco Antonio Viano, in poſſeſſionem cuiuſdam Abbatiæ, & coram me reſolutum fuit eidem Abbati Marco Antonio dandum eſſe mandatum de manutenendo; Hodie autem circa conſequutionem fructuum, concluſum etiam fuit eidem deberi fructus à die litis conteſtatæ; quoniam poſt litem conteſtatam omnes poſſeſſores dicuntur pates, & contrahitur mala fides *Rota* deciſ. 4. de reſtit. ſpoliat. in nou. *Caputaq.* dec. 27. p. 2. *Caſſador.*
1 deciſ. 6. n. 9. de præbend. cum aliis non autem ante motam litem, quia D. Scipio Sirletus non habuit, vel ſaltem non conſtat habuiſſe notam reſeruationem iſtius Abbatiæ, Itaut collatio indubitanter ſpectaret ad ſedem Apoſtolicam, & propterea non tenetur ad fructus per eum perceptos ante litem, vt
2 in his terminis cenſuit Rota in Mediolanen. liquidationis fructuum 8. Nouembris 1602. coram S. me. Gregorio XV. quæ eſt deciſ. 74. & fructus iſti debentur Domino Marco Antonio pro toto tempore decurſo ante reſignationem ab eo factam *Rota* deciſ. 1. de translat. Epiſc. in antiq. & deciſ. 809. n. 2. p. 1. diuerſ.

Quo vero ad quantitatem duo termini ſunt firmandi nempe à die 23. Maij 1623. quo lis fuit conteſtata vſque ad diem 21. Maij 1625. quo cum effectu Sirletus Abbatiæ poſſeſſionem dimiſit omneſque fructus intra hos terminos percepti ſunt reſtituendi; In materia autem liquidationis cum ſufficiant leuio-
3 res probationes, & ſolæ coniecturæ *Bald.* in l. 1. n. 22. C. de fruct. & lit. expenſ. Rota coram *Caſ. de Graſſ.* deciſ. 5. nu. 5. de reſtit. ſpoliat. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 439. n. 2. Viſum fuit Dominis ſatis conſtare de perceptione iſtorum fructuum, nempe.

Primo perceptos fuiſſe tumulos frumenti 525. hoc eſt de anno 1623. tumulos 285. de anno 1624. tumulos 240. vt apparet ex receptis factis partim ab ipſomet Sirleto, partim ab Aurelio Sozzio ipſius Procuratore in ſumario n. 4. & iiſdem annis vlterius fuiſſe recollectos alios tumulos 120 & amplius frumenti nuncupati le ſtime, nempè de anno 1623. tumulos 60. & de anno 1624. plus quam tumulos 60. vt deponunt teſtes in ſummario n. 6. Quod frumentum de dictis annis fuit venditum, & valutatum ad rationem carolenorum 20. pro quolibet tumulo, vt pariter conſtat ex receptis dicti Sirleti, & ex teſtium depoſitione dicto ſummario n. 7.

Secundo pecunias dictis annis ab eodem Sirleto exactas aſcendere ad ſummam ducatorum regni 144. 2. ſcilicet de anno 1623. ſcuta 123. 4. & de anno 1624. ſcuta 20. 4. & probatur etiam ex receptis à dicto Sirleto, & eius Procuratore confectis in ſummario num. 3.

Ad quorum fructuum reſtitutionem ideo condemnandum eſſe Dominum Sirletum hodie DD. reſponderunt, Domino Abbate Marco Antonio Viano ſolum informante, &c.

Bonon. fideicom. de Turri.
Veneris 8. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

De materia liquidationis fructuum ex quibus probetur in hac agitur deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum liquidatio coniecturis probatur.*
2 *Pacta ſunt pars pretij, & illud adaugent.*
3 *Locationes ſeruiunt ſuper materia liquidationis fructuum.*
4 *Ex ſolito annorum præcedentium probatur fructuum quantitas percepta in ſequentibus.*
5 *Ex teſtibus probatur quantitas fructuum, qui deponant fructus percipi poſſe, vel de eorũ iudicio n. 8.*
6 *Probatur ex libris tutelæ.*
7 *Et probatur ex quantitate, à fundis Vicinioribus percepta.*

Deciſio CCCCLXXXIII.

POſtquam reſolutum fuit ſub die 28. Ianuar. 1628. coram me DD. Iulio Cæſari, & fratribus de Turri immiſſis in poſſeſſionẽ prædij *dell' Arcoueggio* vigore fideicommiſſi ad eorum fauorẽ purificati deberi fructus à die motæ litis, hoc eſt anno 1602. vſq; ad diẽ aſſequutæ poſſeſſionis de anno 1627. ſuſcepta deinde diſputatione ſuper liquidatione dictorum fructuum, & pluries propoſito dubio ad quam ſummam dicti fructus veniant liquidandi, hodie Domini reſponderunt fructus totius prædij quod eſt tornaturarum 91. liquidandos eſſe ad annuas libras 1200. conficientes ſcut. 300. & pro rata tornaturarum 55. cum dimidia, in quibus conceſſa fuit immiſſio fratribus de Turri, iiſdem deberi fructus iuxta prædictam rationem, & calculum, hoc eſt ſcuta 182. ſolid. 78. den 6. Secundum enim proportionem arithmeticam, ſi tornaturæ 91. iſtius prædij reddebant fructus valoris librarum 1200. hoc eſt ſcutorum 300. pariter tornaturæ 55. reddiderunt fructus valoris librarum 731. 18. aſcenden. ad ſcuta 182. ſolid. 78. den. 6.

Cum

Digitized by Google

Cum enim verſemur in materia liquidationis fru-
1 ctuum quæ difficilis eſt probationis, & admittit præ-
ſumptiones, & coniecturas *Bald.* in l. 1. num. 22. C.
de fructib. & lit. expenſ. & conſ. 323. num. 5. lib 2.
Achill. deciſ 22. num. 3. de reſtit. ſpoliat. *Surd.* conſ.
293. numer. 31. & Rota coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano deciſ. 439. numer. 2. & in recent. deciſ. 551.
numer. 1. ac deciſ. 479. num 2. p. 2. viſum fuit ſatis
probari redditus dicti prædij aſcendere ad dictam,
annuam quantitatem ſcutorum 300. ſiquidem in
ſummario num. 1. dantur Inſtrumenta duarum loca-
tionum, quarum vtraque facta fuit ad ſeptennium
à Hieronymo Patre Annæ, quæ fructus prædij per-
cepit, & altera eſt de anno 1591. altera verò de anno
1599 pro annua penſione ſcutorum 300. aliquibus
etiam pactis adiectis in fauorem locatoris, vt puta
quod ipſi quotannis conſignaretur currus fœni, &
anticipatæ fierent ſolutiones, quæ pacta ſunt conſi-
deranda in augumentum pretij ad l. fundi partem, &
2 ibi Gloſ. *Bald. ac Salyc.* ff. de contrah. empt. *Io. de
Anan.* conſ. 151 numer. 20. cum aliis, ex quibus lo-
cationibus, quotieſcunque, vt in caſu præſenti de
perceptione fructuum in genere non dubitatur, eo-
rumdem fructuum, ſeu redditunm perceptorum
quantitatem, ſeu liquidationem probari tradunt
Natt. conſ. 536. num. 3. & 4 *Surd.* dec. 282. nu. 26.
ad fin. Card. *Seraphin.* dec. 1143. num. 1. & fuit di-
ctum in Romana Domus 13. Maij 1602. coram bo.
me. Card. *Pamphilio*, & in Bunonien. de Bon-
ſignoribus 24. Nouembris 1628. coram me. ex
ſolito enim redditu proximè præteritorum an-
norum congrua deducitur probatio quantitatis
fructuum in poſterum perceptorum *Bal.* in l. 1. n. 22.
4 C. de fruct. & lit. expenſ. & conſ. 53 ſub nu. 3. lib. 1.
ac conſ 321. num. 5 lib. 2. *Corn.* conſ. 301. ſub n 12.
verſ. item poterunt fieri lib. 3. *Achill.* dec. 22. de re-
ſtit. ſpoliat. *Natt.* conſ. 510. num. 4. & conſ. 536. n. 4.
vbi quod hic modus probandi vſu quotidiano eſt
receptus Surd. conſ. 293. num. 31. vbi quod commu-
nis practica hoc ſeruat, & dec. 282. num. 26 Card.
Seraph. dec. 1245 num. 7. & dec. 1397. num. 3. & in
recent. dec. 343. num. 3 & 4 p. 1. ac dec 479. num. 1.
p. 2. & in Ferrarien. Decimarum 28. Maij 1621. co-
ram bo. me. *Vbaldo*; concurritque etiam trium te-
ſtium depoſitio affirmantium iſtud prædium per an-
nos 25. & citra reddidiſſe ſcuta 300. & pro tali, ac
maiori ſumma potuiſſe locari, rationemque eorum
5 dicti deſumunt ex bonitate, & pinguedine fundi at-
que illius valore iuxta theoricam *Iacobi de Arena* in
l. ſi fundum C. de rei vindic. Ex quibus teſtibus iun-
ctis dictis locationibus & aliis ſufficientem inſur-
gere probationem circa quantitatem fructuum per-
ceptorum dicendum eſt prout alias cenſuit Rota
coram Card. *Seraphino* dec. 1397. nu. 2. & in recent.
dec. 343. num 5. par. 1. & dec. 479. num. 1. p. 2. Præ-
ſertim verò quia etiam coadiuuantur ex partis de-
ſumptis ex libris adminiſtrationis tutelæ in officio
publico Ciuitatis Bononiæ detentis, vt in ſumm n. 8.
vbi habetur de anno 1608. redditus iſtius prædij ex-
ceſſiſſe valorem ſcutorum 300. & iſti libri faciunt
6 etiam probationis gradum *Rota* dicta dec. 343. nu. 6.
p. 1. & dec. 479. n. 3 p. 2. recent. & demum dantur
etiam Inſtrumenta affictuum de terris vicinis exi-
ſtentibus in eadem *Villa dell' Alcoreggio* pro ſimili,
& maiori penſione, in materia autem liquidationis
fructuum ſufficere probari quantitatem fructuum,
quæ ex vicinia prædiis eiuſdem bonitatis percepta
7 fuit videtur fuiſſe opinio *Baldi* in d. l. 1. nu. 22. C. de

Deciſ. Clem. Merlini.

fructib. & lit. expenſ. quem ſequitur *Corn* dicto conſ.
301. n. 11. lib. 3. *Surd.* conſ. 293. ſub num. 31. & deciſ.
282. nu. 26. verſ. quinimo, Ex quibus ſaltem ſimul
iunctis ſatis plenam, & concludentem reſultare pro-
bationem meritò Domini cenſuerunt.

Non obſtat quod teſtes videantur deponere de
ſuo Iudicio, & ſic non probent; Quoniam cum red-
dant congruam rationem deductam ex qualitate, &
bonitate terrarum, illis etiam de proprio iudicio 8
deponentibus eſt fides præſtanda *Iaſ.* in l. 1. n. 26.
ff. de iuſt. & iur. *Roland.* conſ. 57. n. 33. lib. 1 *Nell.* de
teſtibus n. 135. *Corn.* conſ. 139. n. 5. lib. 4. *Rimin.* iun.
conſ. 760. n. 9. & in hac materia liquidationis ſuffi-
ciunt etiam teſtes de credulitate *Alex.* in leg. pretia
rerum nu 9. ad fin & ibidem *Imol* n. 3. verſ. Immò
alius videtur ff. ad l. falcid. & huiuſmodi teſtes ad-
miſit Rota in Cuſentina Parochialis 12. Decembris
1594. & in Lucana bonorum 6. Maij 1600. coram
bo. mem. Cardin *Pamphilio*, & apud Card. *Seraph.*
dec. 1397. num 2. ac dec. 1245. n. 7. Immò etiam te-
ſtibus ſingularibus in hac materia Rota fidem adhi-
buit in Romana liquidationis fructuum 26. Octobris
1592. coram *Orano.*

Et ita reſolutum fuit, &c.

Pampilonen. de ſangueſſa.

Mercurij 13. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione proceſſus,*
& 2.
3 *Ex lapſu fatalium appellatio fit deſerta.*
4 *Et perinde eſt ac ſi non fuiſſet interpoſita.*
5 *Res iudicata eſt exequutioni demandanda.*

Deciſio CCCCLXXXIV.

RESponſum fuit conſtare de re iudicata: Quo-
niam vſque de anno 1608. lata fuit per b. me.
Ortembergum ſententia in fauorem Parochianorum
Eccleſiarum SS. Iacobi, & Saluatoris, cuius validi-
tas ex reuolutione actorum, & proceſſus clara eſt
iuxta tritam *Caputaq.* dec. 260. p. 2. & iuſtitia com-
probatur ex deciſione eiuſdẽ bo. mem. *Ortembergbij*; 1
A qua ſententia interpoſita fuit appellatio, & de an-
no 1609 commiſſa bo. me. Card. *Marcomontio* ſum-
mario n 2. & ab eo tempore vix tranſportatis actis
poſt receſſum Procuratoris à Curia de anno 1613.
nihil amplius geſtum fuit vt benè iuſtificatur ex re-
uolutione actorum ad l. Titius textores, vbi *Bart.* n. 2.
ff. de leg 1. *Dec.* conſ. 483. n 6. *Veral.* dec. 192. n. 3. p. 3. 2
Rot. dec. 64. n. 2. p. 1. diuerſ. & dec. 611. n. 2 p. 1. ac
dec. 455. n. 4 p 2. recent. Et proindè appellatio pro-
cul dubio eſt deſerta ſtante lapſu nedum fatalium, &
temporis ad proſequendam appellationem à iure
ſtatuti, ſed & viginti fere annorum auth. ei qui & l. fi. 3
C. de tempor. appellat. c. cum ſit Romana c. ex ra-
tione de appellat. *Mantic.* dec. 92. n. 3. *Rota* dec. 197.
n. 2. lib. 2. p. 3. diuerſ. & in recent. dec. 564 num. 1.
part. 2. recent. Et perindè habetur acſi appellatio
nunquam fuiſſet interpoſita c. ab eo de appellat. c. 4
licet de ſentent. excommunic. in 6. *Mant.* dec. 276.
num. 1. & ſic conſtat de re iudicata, quæ executioni
omninò eſt demandanda d. c. cum ſit Romana, &
ibi DD. de appellat. *Mantic.* dec. 92. nu. 3. *Rot.* dec.

611.n.2.p.1.& dec.156.n.4. ac. dec.746.n.2. part. 2. recent. &c.

Romana Pecuniaria.
Veneris 15. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Dotis conſtitutionem fuiſſe ſimulate, & ad pompam in quantitate certa, an probent ex alio ſubſequenti Inſtrumento ex poſt inter partes celebrato.

SVMMARIVM.

1 *Ex inſtrumento ſubſequuto poſt dotis conſtitutionem declarante in ſumma conſtituta dotem ad pompam fuiſſe declaratam in maiori ſumma, probatur huiuſmodi ſimulatio inter eaſdem partes.*

2 *Fallit ſi deinde per alias ſubſequentes enunciatiuas aliud aſſeratur.*

3 *Præſumptio l. Quintus Mutius ff de donat. inter vir. & Vxor. ceſſat, quando Mulier habet bona extra dotalia.*

4 *Vel quando potuit acquirere Mulier aliunde quam ex bonis viri.*

5 *Dos promiſſa à Patre, & Matre præſumitur ſoluta tam à Patre, quam à Matre concurrente lapſu temporis.*

Deciſio CCCCLXXXV.

STeterunt Domini in deciſis ſub die 3. Decemb.
1629. Quia filij Georgij Ferrarij ſunt creditores
dotis maternæ, quod creditum eſt anterius, & ideo
poſſunt impedire executionem.

Non obſtat dotem Cæciliæ Matris non vere fuiſſe
ſcutorum 3000. vt in Inſtrumento dicitur, ſed 2000.
vt in 2. Inſtrumento facto eodem die, cum ijſdem
teſtibus, Notario, & coram Iudice, in quo poſtremo
Inſtrumento dicitur dotem fuiſſe enunciatam in alio
Inſtrumento ad ſummam ſcutorum 3000. cauſa honorificentiæ,
& pro maiori decore coniugum, huiuſmodique
confeſſionem factam in continenti ma-
1 gis attendendam eſſe, quam aſſertionem ad pompam
maioris dotis iam reſoluit Rota in Romana quarti
dotalis 15. Martij 1624. coram bo. me. *Buratto*, &
in Romana dotis 23. Februarij, & 7. Aprilis 1628.
coram R. P. D. meo *Ghiſilerio*.

Quoniam quidquid ſit, an ad præſentem caſum
applicentur dictæ deciſiones, quia ex ſubſequutis
2 videtur depræhendi dotem vere fuiſſe ſcutorum
3000. nempe ex quietantia pro reſiduo totius dotis,
& ex teſtamento eiuſdem Georgij, vbi mortem præmeditans
fatetur dotem fuiſſe ſcutorum 3000. Adhuc
creditum dotis Cæciliæ Matris non eſt ſatisfactum
etiamſi dos ſolum aſcenderet ad ſcuta 2000.
quia coniunctum cum quarto dotali eſſet in totum
ſcutorum 2500. & tamen non docetur niſi de ſatisfactione
pro ſcutis 900. in vna Domo prope Eccleſiam
Sancti Nicolai, & de actione ex ſcutorum 661.
de mandato bo. me. D. Raymundi ſub die 25. Februarij,
& 1. Martij 1611.

Nec in huius dotis ſatisfactionem referri poteſt
cenſus ſcutorum 300. quia non apparet poſſideri à
Pompeio Ferrario ex cauſa dotis maternæ, & quatenus
referretur in hanc cauſam, non tamen conſtaret
de integra ſatisfactione dotis, & quarti dotalis.

Nec pariter referri poteſt in ſatisfactionem huius
crediti dotalis alia domus ad Capellarios olim viuente
Cæcilia locata à Georgio Marito, & modo per
Pompeium poſſeſſa: Quoniam non fuit locata tanquam
res dotalis, & cum Cæcilia haberet alia bona
vltra dotem aſſignatam ab eius Parentibus, vt in teſtamento
Georgij mariti aſſeritur, & idem Georgius
locauerit tamquam Adminiſtrator bonorum
vxoris, non poteſt referri hæc domus in creditum 3
dotis, Hoc autem firmato quod Cæcilia habuerit
alia bona vltra dotem, nempe ex cuiuſdam hæreditate,
vt dicitur in teſtamento Georgij mariti, ceſſat
præſumptio l. Quintus ff. de donat. inter vir. & vxor. 4
ſat enim eſt, quod aliunde potuerit mulier acquirere
Bald. in l. cum oportet n. 12. C. de bon. quæ liber
Roman. conſ. 159. n. 4 ad fin. ver. facit quod dicimus
Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 26. n. 10. verſ.
6. non procedit.

Non obſtat Hieronymum Patrem ſolum obligatum
fuiſſe pro medietate dotis, & Corneliam
Matrem pro alia medietate; quoniam ſat eſt dotem
Cæciliæ in totum aſcendere vel ad ſcuta 3000. & vel
2000. cum quarto, & cum effluxerint vltra quadraginta
anni, præſumitur tam à Patre, quam à Matre
facta integra ſolutio dotis ipſi Georgio Marito *Caſtr.* 5
conſ. 58. n 4 lib. 2. *Menoch* præſumpt. 135. n. 3. & ſeqq.
li. 3. Rota coram S. me. Greg. XV. dec. 468. n. 8. &
proinde Pompeius tamquam hæres Cæciliæ dicitur
creditor hæreditatis Georgij pro integra dote, &
quarto.

Minus obſtat Pompeium eſſe hæredem Georgij,
& inde confuſas eſſe actiones, & Iura; quia dum hæreditatẽ
adiuit cum beneficio legis, & Inuentarij, ſibi
conſuluit ab hac confuſione Iurium, ſique de minus
ſolemni Inuentario obijcietur à creditoribus, id
poterit particulari diſputatione examinari.

Et ita vtraque parte informante reſolutũ fuit, &c.

Squilacen. Abbatiæ.
Mercurij 20 Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Teſtis quando non præſumitur ſolemniter iuraſſe, & quando è contra.

SVMMARIVM.

1 *Citationis quinque defectus ſuppletur ex præſentia.*

2 *Citatio Procuratoris ad recognoſcendum apocas, quando ſit fruſtatoria.*

3 *Notarius ſi aſſerat ſimpliciter, quod teſtis iuratus, &c. ex hac enunciatiua non oritur ſufficiens iuramenti probatio.*

4 *Et iſta opinio in Rota ſemper fuit ſeruata.*

5 *Scriptura tactus videtur exigi, quotieſcunque iuramentum defertur à iure.*

6 *Iuramentum eo ipſo, quod ſufficienter probatur fuiſſe præſtitum præſumitur ſolemniter præſtitum, hoc eſt tactis ſcripturis.*

7 *Ita vt neganti d. tactum ſcripturarum incumbit onus probandi.*

8 *Notarij enunciatiua teſtis iuratus, &c. etiamſi contineat tactis ſcripturis, attamen non probat ſufficientem iuramenti probationem.*

9 *Notario atteſtanti de actu, de præterito, & non geſto coram ſe ipſo, non creditur.*

10 *Iuramentum per teſtes probatur, quando Notarius de eo teſtatur per verba diſpoſitiua, ſcilicet teſtis iurauit.*

11 *Notario aſſerenti teſtes iuratos creditur concurrentibus adminiculis, & particularibus factis circumſtantiis, & n. 12.*

13 *Qualitas adiecta verbo, intelligitur ſecundum tempus verbi.*

14 *Teſtis ad hoc vt dicatur ſolemniter iuraſſe, ex quibus deprehendatur.*

Deciſio CCCCLXXXVI.

NOn controuertebatur ab Informantibus pro Sirleto deberi fructus Abbatiæ D. Abbati Marco Antonio Viano à die litis conteſtatæ, vt reſolutum fuit ſub die 1. Iulij coram me, ſed impugnabatur dumtaxat eorumdem fructuum liquidatio, & quantitas in deciſione taxata, circa quam inſpectionem Domini tamen in deciſis permanſerunt ex rationibus ibi deductis, quæ placuere.

Nec obſtare viſum fuit, quod receptæ confectæ à Procuratore Sirleti, & alia iura, ex quibus delu-
1 mitur probatio quantitatis fructuum perceptorum, fuerint extracta ſine partis citatione; Quoniam cum idem Procurator Sirleti præſens fuerit dictæ extractioni, & illas receptas recognouerit, vt in ſummario Abbatis Marci Antonij num. 2. ex hac præſentia ſuppletur quicumque citationis defectus *Rota* dec. 11. de dol. & contum. in antiq. *Caſ. de Graſſ.* 13. num. 6. de teſtib. *Surd.* conſ. 227. num. 16. & fru-
2 ſtratoria fuiſſet citatio Procuratoris, qui Apochas à ſe conſcriptas, & recognitas impugnare non poterat.

Minus obſtat, quod non videatur ſatis conſtare de iuramento teſtium, dum Notarius ſimpliciter aſſe-
3 ruit teſtis iuratus, &c. ex qua enunciatiua non oriri ſufficientem iuramenti probationem fuit opinio Gloſ. in c. circa de elect. Quam poſtea ſequuta fuit Rota, vt apud *Veral.* dec. 123. & 246. part. 2. & dec. 295. p. 3. & alias ſæpius.

4 Quoniam Domini non dubitarunt de veritate prædictæ opinionis, quam in hoc Sacro Tribunali ſemper fuiſſe ſeruatam teſtatur bo. me. *Penia* in deciſ. 215. num. 3. poſt ſecundum volum. conſil. *Farinac.* prout eam amplexa eſt in dec. 633. num. 4. part. 2. recent. & dec. 393. n. 8. ac dec. 784. num. 1. part. 1. & apud Sa. mem. Gregorium XV. dec. 39. num. 3. & dec. 368. n. 5. & coram bo. me. Cardinali *Caualerio* dec. 322. num. 3. atque alibi; Non quidem ex ea ratione, quod deficiant verba, tactis ſcripturis,
5 quarum tactus videtur exigi quotieſcumque iuramentum defertur à iure, prout eſt iuramentum te-
6 ſtis, vt poſt *Felin.* & *Abb.* dicit *Parif.* in c. fraternitatis n. 77. de teſtibus, quem videtur ſequi *Farinac.* de teſtib. q. 74. n. 20. ad fin. Quia eo ipſo quod ſufficienter aliundè probatur fuiſſe præſtitum iuramentum, tunc ob auctoritatem Iudicis, & Notarij, ac taciturnitatem partis non opponentis præſumitur illud præſtitum fuiſſe, hoc eſt tactis ſcripturis, licet ſolius iuramenti mentio fiat, adeout parti tactum ſcripturarum neganti incumbat onus probandi, vt
7 docuit *Imol.* conſ. 86. num. 4. *Alciat.* in rubr. de iureiur. nom. 36. verſ. poſſunt tamen excipi *Couar.* in cap. quamuis pactum part. 1. §. 1. num. 2. ad fin. *Vin.* commun. opin. q. 432. num. 3. *Theſaur.* deciſ. 47. num. 18. *Sanchez* de matrim. lib. 7. diſput. 108. ſub numer. 14. verſ. Benè tamen verum eſt, & ideò Rota pluries reſpondit, quod etiamſi enunciatiua Notarij Teſtis iuratus, &c. contineat etiam verba, tactis ſcripturis, attamen non præbet ſufficientem
8 iuramenti probationem, vt apud *Verall.* dicta deciſ. 246. part. 2. & in recent. deciſ. 393. ſub num. 8. verſ. etiamſi dicat, & deciſ. 704. num. 8. part. prima & coram bo. mem. Cardinali *Caualerio* deciſ. 322. num. 3. atque etiam obſeruarunt Adden. ad S. me. Gregorium XV. deciſ. 39. num. 5. Sed ex ea ratione, quia quando Notarius ſimpliciter ſcribit Teſtis iuratus, &c. videtur enunciatiuè loqui, & narratiuè 9 referre id quod antea à geſtum fuit à parte, non autem coram ſe, & ſic narratiua non videtur reſpicere factum ipſius narrantis, & de illius veritate atteſtari, ſed actum de præterito; Notario autem atte- 10 ſtanti de actu de præterito, & non geſto coram ſe ipſo in ipſo tempore præciſo actus non creditur, quia tunc eius aſſertio magis videtur eſſe teſtimonialis, quam habens fomentum Officij Tabellionatus *Alex.* conſ. 42. num. 9. lib. 4. *Rimin.* ſen. conſ. 430. n. 37. & ſeqq. lib. 3. *Curt.* iun. conſ. 176 nu. 2. *Ruin.* conſ. 159. num. 16. lib. 3. *Honded.* conſ. 51. num. 26. & 27. lib. 2. *Bec.* conſil. 6. num. 21. & ſeqq. Ita reſpondit Rota in dictis deciſionibus *Veralli*, & in recent. deciſ. 393. num. 8. & 9. & coram bo. mem. Cardinali *Caualerio* dicta deciſ. 322. num. 3 & coram Sa. me. Gregorio XV. deciſ. 368 num. 5. vbi quod ſi Notarius diſpoſitiuè ſcripſerit teſtis iurauit, &c. ex illa diſpoſitiua aſſertione tamquam reſpiciente actum de præſenti & coram ſe geſtum, inſurgit legitima iuramenti probatio, & notat etiam *Seraphin.* de 11 priuileg. iuram. priuileg. 30. num. 44. in fin. verſ. Putarem.

Verùm tamen prædicta non obſtare in caſu præſenti Domini cenſuerunt; Quia Rota concurrentibus adminiculis, & particularibus factis circumſtantiis, & quando aliundè deprehendit teſtem vere iuraſſe coram Notario, recedit à ſupra firmata opinione, vt habetur per *Seraphin.* deciſ. 857. num. 25. 12 & in recent. deciſ. 393. & latius dec. 704 part. prima, vbi plura adminicula, & circumſtantiæ ad hanc rem appoſitæ recenſentur, & coram Cardinali *Caualerio* dicta deciſ. 322. num. 4. & alias deciſiones refert, atque ita obſeruari in praxi teſtatur *Grattian.* diſcept. forenſ. capit 60. num. 14.

Hic autem ex pluribus videtur colligi verè interueniſſe dictum iuramentum, quia à Notario non dicitur ſimpliciter Teſtis iuratus, &c. ſed qui delato iuramento veritatis dicendæ, &c. vel cum iuramento examinatus, &c. & ſic enunciatiua refertur ad actum de præſenti, hoc eſt ad ipſum examen, & ſimilia verba ponderauit Rota coram b. mem. Card. *Caualerio* d. dec. 322. pro inducenda iuramenti probatione, dictaque verba, & cum iuramento examinatus, &c. connectenda ſunt cum verbo, depoſuit, & ſic iuramentum cenſetur de præſenti coram Notario præſtitum, quemadmodum etiam verbum depoſuit, & examinatus ad actum corā notario, & eodem tēpore geſtū refertur, qualiter enim adiecta verbo intelligitur ſecundū tēpus verbi l. in delictis §. ſi extra 13 neus ff. de... *Surd.* de aliment. tit. 9. q. 13. n. 5. Et prædicti teſtes fuerunt examinati coram Iudice cū interuentu partis aduerſæ, & tali tēpore, quo poterunt iurare legitimè, ex quibus præſumitur omnia ſolem- 14 niter fuiſſe acta, & ſolemne iuramentū tactis ſcripturis fuiſſe interpoſitum *Bald.* l. Iuris iurandi n. 2. verſ. ſed pone quod reperitur C. de teſtibus, & in au. h. ſi quis in aliquo n. 9. C. de eden. *Alciat.* in rubr. de iureiur. n. 36. verſ. primus eſt *Menoch.* cōſ. 114. n. 17. *Grattiā.* diſcept. foreuſ. d. c. 60. n. 14. *Rota* dec. 704. n. 1. & 4. & corā bo. me. Car. *Caualerio* dicta deciſ. 322. n. 6 & fuit dictū in Merco. Protonotarius 16 Februarij 1626. corā me.

Deciſ. Clem. Merlini.

Alias autem nullitates circa compulſationem ex eo deductas, quod Iura non fuerint auſcultata, & collationata, & quod nullibi apparet de Iudice compulſore, viſum fuit benè tolli ex ſummatio Abbatis Marci Antonij nnmer. 2. & ex Inſpectione proceſſus.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Saluiani.
Mercurij 2. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Saluiani interdictum vt habeat locum, quæ ſint probanda. Hypotheca ad hoc vt preſcribatur, quando tempus currere incipiat, & nonnulla circa materiam cenſuum.

SVMMARIVM.

1 *Ad Saluianum interdictum requiſita ſunt, creditum cum hypotheca, anterior poſſeſſio Debitoris, & poſterior Rei conuenti.*

2 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumento locationum, cum exactione penſionis.*

3 *Locatio iunctis adminiculis probat poſſeſſionem locatoris.*

4 *Poſſeſſio iunctis adminiculis probatur per ſubſtentationem litis.*

5 *Poſſeſſio ex Saluiano interdicto non aufertur, & ex illo remedio immiſſus non ſibi poſſidet, ſed pro debitore.*

6 *Euictioni non eſt locus auocata ſola detentione.*

7 *Emptor quando poſſit agere de euictione, licet ſola detentio euicta fuerit.*

8 *Omne qui dicit, nihil excludit.*

Saluianum interdictum dicitur poſſeſſorium, adipiſcendæ poſſeſſionis cauſa comparatum num. 8.

9 *Euictione ſequuta agi poteſt pro damnis, & intereſſe.*

10 *Hypotheca inter præſentes ſpatio decem annorum præſcribitur.*

11 *Saluianum ceſſat ſublata hypotheca.*

12 *Promittens aliquem manutenere in pacifica poſſeſſione tunc conditio oblationis purificata eſt, quando poſſeſſio de facto auocata fuit.*

13 *Præſcriptio non currit, antea quam orta ſit actio.*

14 *Poſſeſſor etiam cum titulo non præſcribit in conditionalibus.*

15 Felician. *de cenſ. c. 4. lib. 3. numer 12. damnatur.*

16 *Præſcriptio tota fundata eſt in negligentia creditoris differentis exactiones.*

17 *Præſcriptio non currit, non valenti agere.*

18 *Præſcriptio ad hoc vt intret in hypotheca, quando incipiat.*

20 *Quem de euictione tenet actio, eundem Agentem repellit exceptio.*

21 *Ceſſio, quæ fit tertio poſſeſſori ex l. Mulier ff. qui poſt in pign. hab. non deriuat ex natura rei, ſed ex quadam æquitate, & legis humanitate, & numer. 19.*

22 *Creditor non tenetur contra ſe cedere actiones, quia ceſſio ei eſſet obfutura.*

23 *Creditor anterior non tenetur tertio poſſeſſori conuento cedere iura contra ſe ipſum.*

24 *Creditor hypothecarius anterior in concurſu eſt præferendus alijs.*

25 *Prior in iure, potior in tempore.*

26 Dec. *in conſ. 104. p. 1. declaratur.*

27 *Cenſus impoſitus ſuper fundo ei inhæret, & quando alienatur tranſit cum ſuo onere & numer. 28.*

29 *Debitum cenſuale non eſt proprium emptoris fundi cenſuati, qui nec illud ab initio contraxit, nec poſtea in ſe accollauit.*

30 *Sed eſt debitum ipſorum venditorum, qui tanquam imponentes ſenſus ex contractu tenentur ad ſolutionem fructuum, & ipſius cenſus.*

31 *Emptor poteſt repetere quicquid ſoluit ad impediendam auocationem fundi venditi, & numer. 32.*

33 *Teſtis vnicus non probat.*

34 *Teſtis vnicus etiam contra inducentem probat.*

35 *Teſtis deponens de proprio iudicio non probat.*

Deciſio CCCCLXXXVII.

Hieronymus Pater, & Petrus filius de Ruiz impoſuerunt annuum cenſum ſcutorum 40. ſuper Caſtro Sancti Petri in Sabinis, illumque pro pretio ſcutorum 500. vendiderunt Chriſtophoro Ciaberæ, qui eumdem cenſum donauit Archiconfraternitati Sanctiſſimi Sacramenti Baſilicæ Sancti Petri de Vrbe; nuper vero hæc Archiconfraternitas obtinuit Immiſſionem in vim Saluiani ex cauſa dicti Cenſus, ſuper quatuor ex nouem partibus dicti caſtri empti, & poſſeſſi à Domino Marchione Aldrubale Mathæio, qui Dominus Marchio, vt eximeret Caſtrum ab huiuſmodi moleſtiis, ſoluit dictæ confraternitati, & pretium dicti Cenſus, & fructus decurſus, ceſſionemque pleniſſimam reportauit, pro reſarciendo autem hoc damno, & pro euictione conuenit D. Raymundum, ac petebat Immiſſionem ſuper Palatio, & domunculis olim à prædictis Petro, & Hieronymo Ruiz poſſeſſis; Vnde dedi dubium, An D. Marchioni Mathæio danda eſſet Immiſſio, & poſt tertiam diſputationem affirmatiue Domini reſponderunt; Requiſita enim Saluiani viſa ſunt iuſtificari, nempe creditum cum hypotheca, anterior poſſeſſio debitoris, & poſterior rei conuenti, quibus concurrentibus eſt locus Saluiano, Rota apud Card.
Mantic. deciſ. 69. num. 2. apud Card. *Seraph.* deciſ. 1
1200. in principio in Romana Saluiani Interdicti 29. Maij 1618. coram Eminentiſſimo Card. *Verilis*, & in alijs per Pacific. de Saluian.

Creditum cum hypotheca deducitur, non ſolum ex ceſſione facta per dictam Archiconfraternitatem ipſi Domino Marchioni Mathæio, ſed etiam ex Inſtrumento emptionis eiuſdem Caſtri S. Petri, in quo dicti Petrus, & Hieronymus Ruiz promiſerunt Caſtrum eſſe liberum, & immune, & in hac libertate manutenere, & conſeruare, latiſſimiſque clauſulis polliciti ſunt euictionē, & damnorum refectionem, cum omnium bonorum præciſa obligatione, & hypotheca, & propterea euenit caſus iſtius conſeruationis, & refectionis damnorum, quæ paſſus eſt D. Mathæius ob immiſſionem obtēſam in Caſtro ab Archiconfraternitate.

Poſſeſſio eorumdem Ruiz debitorum quoad Palatium probatur ex Inſtrumentis duarum locationum, cum exactione penſionis *Gabr.* concl. 4. nu. 2. 2
de locat. *Monoch.* de retinend. remed. 13. num. 572. & in his terminis *Modern. Roman.* de Saluian. inſpectat. 1. q. 6. n. 11. Rota coram S. me. Gregorio XV. deciſ.

deciſ. 318. n. 2. & ex depoſitionibus teſtium aſſeren-
tium illos de Ruiz tunc poſſediſſe recenſendo plu-
ſes actus poſſeſſorios; Quo vero ad domunculas dan-
tur etiam locationes effectuatæ, & deponunt pri-
mus, & tertios teſtis, qui ſaltem tamquam admini-
cula conſiderari poſſunt, & locatio iunctis admini-
3 culis plene probat poſſeſſionem locatoris *Gabr.* vbi
ſupra n. 8. *Caſar. Graſſ.* dec. 10. in fin. de reſtit. ſpol. &
Rota in dicta dec. 318. num. 3 coram S me. Gregorio
XV.

Præſens etiam poſſeſſio Domini Raymundi rei
conuenti ſatis iuſtificatur ex litis ſuſtentatione, quæ
4 fulcita adminiculis benè probat *Caputaq.* dec. 369.
part. 2. Rota coram Cardinali *Seraphino* deciſ. 1415.
numer 13. & coram Sa. me. Gregorio XV. deciſ. 491.
num. 11 Adminicula autem deſumuntur ex intima-
tione facta Marchioni Olgiato eius authori, & ex
locationibus, & depoſitionibus ſecundi, & tertij
Teſtis.

Non obſtat Archiconfraternitatem fuiſſe immiſ-
ſam vigore Saluiani, ex quo non aufertur poſſeſſio,
5 & ex illo remedio immiſſus non ſibi poſſidet, ſed de-
bitori *Bart.* in l. ab emptione num. 8. ff. de pact. *Surd.*
conſ. 481. num. 14. & ideò auocata ſola detentione
non eſſe locum euictioni dixit Rota in Romana ſpo-
lij 10. Decembris 1627. coram me, Quoniam D.
Marchio Matheius proindè vſus eſt cautela *Bart.* in
leg. ratio num. 1. verſ. dic. vt in gloſ ff. de act. empt.
quam ſequitur *Bald.* in leg. 1. q. 4. numer. 17. verſ. &
ideò, vbi etiam *Salic.* nu. 7. in fin. C. de priuileg. &
commod. rei vend. *Caballin* de euict. §. 1. numer. 151.
qui exemplificat etiam in immiſſo ex Saluiano, &
verba ſtipulationis in fauorem Domini Mattheij
cantant, tam auocata poſſeſſione, quam non auoca-
ta, quæ ſatis inferunt non eſſe opus emptori ad con-
ſequendam euictionem, & releuationem, quod ei
poſſeſſio aufetarur, & quod ſofficiat, ſi auocetur to-
la detentio, præſertim, quia contrahentes vſi ſunt
verbo vniuerſali in omni iudicio poſſeſſorio, & ſic
nullum excludit, iudiciumque Saluiani dicitur poſ-
ſeſſorium adipiſcendæ poſſeſſionis cauſa compara-
tum § interdictum quoque inſtit. de interd. l. inter-
dictorum §. hic autem verſ. adipiſcendæ ff. de inter-
dict.

Et demum inficiari non poteſt, quin in emptionis
Inſtrumento commiſſa fuerit ſtipulatio damnorum,
& intereſſe, & hæc in præſenti iudicio Saluiani ex
9 clauſulis generalibus, & ſalutaribus contentis in
commiſſione deducta fuit, Vndè D. Matthæius ſal-
tem poteſt agere ratione illorum damnorum, & in-
tereſſe quaſi integro Caſtro liberè non tradito, *Ce-
phal.* conſ. 168. num. 12. Rota coram Sa. me. Grego-
rio XV. deciſ. 88. numer. 7. plenè *Gratian.* diſcept.
forenſ. capitul. 950. numer. 20. pro quibus etiam
datur Saluianum Card. *Seraphin.* deciſ. 935. nu-
mer. 1.

Neque obſtat D. Olgiatum poſſediſſe Palatium,
& Domunculas vltra decennium, quo temporis ſpa-
tio præſcribitur hypotheca inter præſentes leg 1. &
2. & ibi ſcribentes Cod. ſi aduerſ. credit. præſ. oppon.
10 *Felician.* de cenſibus libr. 3 capit. 4. nu. 12. *Guttierez*
qq. ciuil. cap 90. nu. 5. lib. primo Rota coram Cardi-
nali *Mantica* deciſ. 291. num. 3. & in Romana Sal-
uiani 29. Iunij 1616. coram bo mem *Vbaldo*, quæ eſt
300 num 2. poſt *Pacific. de Saluian.* Et ideò hac præ-
ſcriptione putabant Domini Olgiatus, & Raymun-
dus ſe poſſe tueri ab hoc Saluiano, cum illud ceſſet
ſublata hypotheca; Quoniam cum ſolum de anno
pręterito Confraternitas Sanctiſſimi Corporis Chri- 11
ſti obtinuerit immiſſionem in illis quatuor parti-
bus Caſtri Sancti Petri, & ſic ſolum tunc temporia
paſſus fuerit Dominus Matthæius euictionem, nulla
præſcriptio intrat, nec tempus antecedens haberi 12
poteſt in conſideratione ad text. in leg. habere lice-
re l. euicta ff. de euiction leg. qui rem C. eodem leg.
vtique ff. de rei vendic. *Bart.* in leg. atqui natura §.
cum me abſente ff. de neg geſt. & dum venditores il-
li de Ruiz promiſerunt conſeruare, & manutenere
DD. Matthæios in pacifica poſſeſſione, tunc ſolum
purificata eſt conditio obligationis de conſeruando,
cum de facto auocata fuit poſſeſſio per Confraterni-
tatem & proindè tunc ſolum etiam nata eſt actio iiſ-
dem DD. Matthæis agendi pro releuatione, vel con-
tra eoſdem venditores, & eorum hæredes, vel con-
tra tertios poſſeſſores, hincque ſequitur nullam præ-
ſcriptionem prius ante ortam actionem currere po- 13
tuiſſe *Scapuccin. de Saluian.* libr. 2. capitul 21. num. 8.
in principio verſ. dubium eſt *Pacific. de Saluian.* in-
ſpect. 1. numer 298. Rota dicta deciſ. 300. num. 7. cir-
ca finem verſ. & quia, & regula eſt, quod non valen-
ti agere non currit præſcriptio leg. prima in princip.
Cod. de annal. except. & poſſeſſor etiam cum titulo
non præſcribit in conditionalibus leg. cum notiſſimi
§. illud C. de præſcript. annal. leg. fin. §. ſin autem C.
commun. de leg *Alex* conſ. 101. nu. 23 lib. 7. *Natt.*
conſ. 417. num. 5. *Molin* de primog lib. 4. tit. 10 in 3.
concl. *Peregrin* de fideicom art. 41. n. 16 verſ quinta
concluſio *Rota* dicta dec. 300. n 9.

Nec negotium faceſſit, quod *Felician.* de cenſib.
cap 4 lib. 3. nu 12. crediderit præſcriptionem currere
à die quo tertius cum titulo & bona fide cæpit poſ- 15
ſidere bona fide hypothecata, quoniam illa opinio
tolerari non poteſt, & repugnat principiis, & moti-
uo præſcriptionis, quæ tota fundata eſt in negligen-
tia creditoris differentis exactionem, *Bald.* in au-
thent. niſi triennale num. 1. C. de bon. matern. vbi
quod præſcriptio eſt pœna negligentiæ, & eſt regula
naturalis, quod non valenti agere non currat præ-
ſcriptio, ergo hæc præſcriptio non eſt inchoanda
tempore, quo tertius poſſidet, etiam cum titulo, &
bona fide, ſed à tempore quo Creditor poteſt age-
re, & negligens eſt, & ideò contra *Felician* rectè di-
xit *Gratian.* in addit. ad deciſ. March. 15. num. 5. eſſe 17
magis tutam opinionem, vt ſolum præſcriptio inci-
piat à die, quo debitor ceſſauit in ſolutione, & cre-
ditor ſciens eſſe diſtracta bona hypothecæ ſubiecta
ceſſauit in petitione; & idem dixerat *Parlador.* lib 1. 18
rer. quotidian. §. 16. *Cenall.* commun. con. commun. q.
3. num. 10.

Minus etiam obſtat, quod Dominus Mathæius
agendo contra Dominum Raymundum tertium
poſſeſſorem teneretur eidem cedere actiones, l. mu-
lier in fin. ff. qui pot. in pign. habe. & ſic ipſum Cen- 19
ſum, qui cum ſit impoſitus ſuper Caſtro S. Petri, idem
quoque Dominus Mathæius, qui dictum Caſtrum
poſſidet pulſari poſſet à Domino Raymundo pro
releuatione, & ſolutione fructuum Cenſus, vndè
ad tollendos iſtos circuitus æquius videtur denegare
immiſſionem Domino Mathæio, cum onus iſtius
cenſus tandem debeat reſidere penes D. Mathæium,
tamquam poſſeſſorem fundi, ſuper quo eſt fundatus
Cenſus, & confert regula, quem de euictione tenet
actio, eumdem agentem repellit exceptio, l. vendi- 20
cantem, C. de rei vendic *Socin. iun.* conſ. 182. nu. 112.

lib. 1. *Surd.* conſ. 70. nu. 16 Negabatur enim per Dominos aſſumptum, quod ſcilicet Dominus Marchio Matthæius teneatur ad huiuſmodi ceſſionem contra ſe ipſum, quia cum ceſſio, quæ fit tertio poſſeſſori ex
21 dicta l. mulier non detinet ex natura rei, ſeu præcedentis obligationis, ſed ex quadam æquitate, & legi humanitate deſumpta ex regula Quod tibi non nocet, & alteri prodeſt, *Bald.* conſ. 109. num. 1. verſ. Quia illud, & lib. 3. *Salic.* in l. iubemus, num. 5. verſ. Quia ſi iſta, C. ad Vell. *Gratian.* dec. March. 215. nu. 13. *Rota* in Interamnen. Saluiani 14. Nouembris 1611. coram bo. mem. *Manzanedo*, quæ eſt 11. poſt Pacific. de Saluian. Hinc propterea profectum eſt, vt regulariter creditor non teneatur cedere contra ſe ipſum quia ceſſio ipſi eſſet obfutura, *Bald.* in dicto
22 conſ. 109. num. 1. verſ. Propterea, *Franch.* dec. 260. n. 2. & dec. 427. num. 4. *Coſt.* de remed. ſubſid. rem. 36. num. 3. *Giurba* dec. 87. num. 6. verſ. Ergo nec, & nu. 20. verſ. Immò ad cedendum, & ceſſat omnis difficultas in præſenti, quia Dominus Matthæius vſque de anno 1599. pro manutentione, & conſeruatione Caſtri empti habuit omnia bona illorum de Rota generaliter obligata, & hypothecata: emptio verò Domini Olgiati de hoc Palatio, & Domunculis facta ab iiſdem de Ruiz eſt longè poſterior, nempè de anno 1605. Vndè cum Dominus Matthæius ſit anterior creditor non tenetur cedere tertio poſſeſſori
23 conuento Iura contra ſe ipſum, Ita in puncto *Specul.* de renunc. & concl. num. 22. verſ. Sed pone, *Io. Faber.* in l. Iubemus, C. ad Velle. *Caballin.* Milleloq. Iur. c. 446. Summaque ratione id innititur, quoniam in concurſu plurium creditorum cum hypotheca in bonis Petri, & Hieronymi Ruiz debitorum prius ſati. facien. eſt anterioribus, ſique bona non ſuppetant,
24 id cedere debet incommodo poſteriorum creditorum ad regulam, qui prior in tempore potior in Iu-
25 re, nec profutura eſſet ceſſio D. Olgiato, ſiue D. Raymundo, quia ſi pro releuatione D. Olgiatus pulſaret Dominum Mathæium tamquam poſſeſſorem Caſtri, ſuper quo impoſitus eſt Cenſus, rectè ſe tueri poſſet ſuo anteriori credito, cum hypotheca omnium bonorum ipſorum de Ruiz pro libera conſeruatione, & manutentione Caſtri per ipſum empti, & ſic in iſto circuitu pro releuatione tandem, & nouiſſimè ſuccumberet D. Olgiatus vti creditor poſterior, victor autem euaderet Dominus Matthæius tanquam anterior.

26 Nec prædictis aduerſatur *Dec.* conſ. 104. quia ibi vt apparet ex nu. 9 tertius poſſeſſor conuentus erat, non poſterior, vt in caſu noſtro, ſed anterior, Vndè non ſolum ei debebat fieri ceſſio per creditorem exigentem ab eo ſatisfactionem crediti, ſed immò ille tertius poſſeſſor ratione prioris obligationis, & hypothecæ habebat Ius retentionis, vt firmat *Dec.*

Neque ſuffragatur, quod Cenſus eſſet impoſitus ſuper Caſtro, & ſic illi inhæreret, vt ad D. Mattheium tranſiuerit affectum cum ſuo onere, & propterea ſoluendo, videatur ſoluiſſe propter debitum; Quoniam Caſtrum tranſiuit quidem cum ſuo onere in emptorem, Itaut Dominus Cenſus, nempe Archiconfraternitas Sanctiſſimi corporis Chriſti potuerit agere Saluiano ex hypotheca, & Iure reali tranſitorio ad quoſcumque ad *Modern. Peruſ.* de
27 cenſib. p. 2. cap. 2. q. 5. art. 9. numer. 1. ſed non indè rectè infertur, quod debitum cenſuale ſit proprium emptoris fundi cenſuati, qui nec illud ab initio contraxit, nec poſtea in ſe accollauit, ſed eſt debitum ipſorum, de Ruiz venditorum, qui tamquam impo- 28
ſitores cenſus ex contractu tenebantur ad ſolutionem fructuum, & ipſius cenſus, & propterea quemadmodum Dominus Matthæus emptor potuit à 29
Ruiz vēditoribus repetere quicquid ſoluit ad impediendam auocationem fundi ſibi venditi *Caſtrenſ.* 30
conſ. 335 in 2. dubio in fin. verſ. & ideo *Gabr.* conſ. 47. n. 8 lib. 1. *Modern. Peruſ.* dicto art. 9. n. 79. Itidem etiam pro reintegratione ſoluti idem D. Matthæius poteſt agere Saluiano contra tertium poſſeſſorem bonorum ſibi hypothecatorum *Milanenſ.* dec. 1. n. 31
15. lib. 2. *Roderic.* de annuis reddit. lib 2. qq n. 62. ad fin. verſ. aduerten. & *Modern. Peruſ.* ibidem n. 80. Præſertim, quia iſte tertius poſſidet ex titulo poſte- 32
riori.

Nec obſtant melioramenta, quia datur ſolum vnus teſtis, & ſic nihil probat c. licet de teſtibus licet ſit 33
inductus à Domino Matthæio. Rota coram S. me. 34
Greg. XV. dec. 215. n. 5. maxime cum deponat de proprio iudicio ad cong. ſta per *Farinacc.* de teſtib. q. 35
68. n. 27.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

Romana de Catalanis.
Mercurij 27. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Filiationis probatio reſpectu Patris, licet ſit impoſſibilis, vel ſaltem difficillima, tamen qualiter probetur, & quæ coniecturæ, & præſumptiones hoc caſu admittantur. Præſumptio l. miles, 9. defuncto, ff. de adult. quando ceſſet.

SVMMARIVM.

1 *Filiationis probatio certa, & concludens reſpectu Patris, vel eſt impoſſibilis, vel ſaltem difficillima.*
2 *Filiationis probatio reſpectu Patris iuſtificatur ex ſolis præſumptionibus & coniecturis.*
3 *Et hoc maximè procedit, vbi non agitur principaliter ſuper ſtatu, ſed incidenter.*
4 *Filiatio quando eſt probanda ſolùm ad effectum ſuccedendi, tunc in ea admittenda non ita rigidè eſt procedendum.*
Cum hoc caſu ſufficiat nominatio, tractatus, & quaſi poſſeſſio ipſius filiationis, n. 4.
5 *Filiatio reſpectu Patris probatur ex eo, quod tempore conceptionis conuerſabatur d. Pater cum Matre filij, & ipſe natus ſacro Baptiſmatis fonte ablutus fuit tanquàm eius filius, & vti talis deſcriptus in libro Baptiſmatis, & n. 32. Amplia n. 7.*
6 *Baptiſmus eſt actus, qui ad Parentes ſpectat, & profeſſio illa fidei fit in fide Parentum.*
8 *Filiatio reſpectu illius, qui legitimationem procurauit, arguitur.*
9 *Filiatio reſpectu Patris arguitur ex eo, cuius filius ſe profitetur eſſe Nepotem fratrum Patris, & d. fratres pariter profitentur eſſe Patris d. nepotis.*
10 *Filiatio reſpectu Patris præſupponitur ex tractatu, educatione, & nominatione eiuſdem filij.*
Qui actus ſolùm erga filios exerceri ſolent, & ideò filiationem probant, & conſtituunt quem in quaſi poſſeſſione filiationis, n. 10.
11 *Hæredis inſtitutio eſt actus maximè proportionabilis reſpectu filij & n. 14.*
12 *Teſtator non præſumitur velle ſubijcere teſtamentum ſuum vitio nullitatis.*

13 *Filiatio*

13 *Filiatio tunc maximè probatur, quando non perfunctoriè, & animo blandiendi quis pluries aliquem filium ſuum declauit, ſed ex propoſito, & ſerio hanc filiationem pronunciando, & factis confirmando.*

15 *Præſumptio l. miles §. defuncto ff. de adult. quando intret.*

16 *Præſumptio d. l. miles §. defuncto eſt iuris, & de iure.*

17 *Præſumptio d. l. miles §. defuncto ex potentiſſimis coniecturis in contrarium eliditur.*

18 *Præſumptio d. l. miles §. defuncto non eſt fundata in ſolo matrimonio, ſed in coniugum habitatione, vel ſaltem acceſſu Mariti ad Vxorem.*

19 *Filiatio reſpectu Mariti non probatur, vbi præter matrimonium nihil aliud concurrit.*

20 *Coniecturæ, & præſumptiones non de per ſe debent perpendi, ſed omninò debent coniungi.*

21 *Iudex poteſt coniungere præſumptiones ad informandum animum ſuum, quod plus non ſit Mariti, ſed adulteri.*

22 Barbat. *in conſ. 27. vol. 2. improbatur.*

23 *Præſumptio l. miles §. defuncto ff de adult. eliditur ex aliis præſumptionibus, quatenus vrgentes ſint.*

24 *Præſumptio tollitur ex aliis præſumptionibus vrgentioribus.*

25 *Abſens, & impotens nullo modo generare poteſt & n. 26. & 27.*

28 *Conceptus poſt diuortium non cenſetur filius Mariti quem nec ideò ipſe Maritus tenetur agnoſcere, nec alere tanquàm filium.*

30 *Nominationes, & tractatus filiationis quoad ipſum nominantem, & tractantem benè probant filiationem.*

31 *Præſumptioni l. miles §. defuncto ff. de adult. non ita modicè inhærendum eſt, quando alicui multum expedit, & eſt lucroſum, vt non habeat locum.*

33 *Decıſ. in cauſa Romana de Bonellis coram bo. mem.* Vbald. *declaratur.*

34 *Deciſ. in cauſa Florentina Oratorij coram R.P.D.* Queipo *declaratur*

Deciſio CCCCLXXXVIII.

DOmini dixerunt conſtare de Filiatione Fabritij ad effectum ſuccedendi iuxta formam teſtamenti, nempè Petri, quem Fabritius Patrem ſuum aſſerebat; & moti ſunt; quoniam, cum reſpectu Patris probatio filiationis certa, & concludens, vel ſit im-
1 poſſibilis, vel ſaltem difficillima l. lucius ff. de cond. & demonſtr. *Cin.* in l. filium C. de his, qui ſunt ſui, vel alien. *Iur.*

Hinc profectum eſt, vt ad illam iuſtificandam ſoleant
2 præſumptiones, & coniecturæ admittantur gloſ. in dicta l. lucius *Bart.* in l. 1. num. 1. & 2. C. quorum bonor. *Surd.* conſ. 1. nu. 38. & 40. *Menoch.* de arbitr. caſ. 89. numer. 11. lib. 2. & pluries admiſit *Rota*, & præſertim in Romana de Iauellis 13. Nouembris 1613. & in Romana de Bonellis 13. Februarij 1617. coram bo: me: *Vbaldo.*

Præcipuè vbi non agitur principaliter ſuper ſtatu, ſed incidenter, vt hic & his verſatur circa ſucceſſio-
3 nem primario; & ideò non ita rigidè in admittenda filiatione procedendum eſt, ſed ſufficiunt nominatio,
4 tractatus, & quaſi poſſeſſio ipſius filiationis *Gemin.* conſ. 27. nu. 8. *Butr.* in c. tranſmiſſæ col. 2. nu. 10. verſ. Quandoque qui fil. ſint legit. *Pariſ.* conſ. 10. n. 61. circa fin. lib. 2. *Surd.* dicto conſ. 1. num. 67. Rota coram *Card. Seraph.* dec. 1282. num. 6. & in Parmen. Status 27. Apr. 1612. 14 Iunij 1623. & 8. Iunij 16 6 coram Reuerendiſſ. Domino meo *Dec.* & alias ſæpius.

In præſenti verò caſu plures, & vrgentes proponebantur coniecturæ, quæ Fabritium fuiſſe filium Petri ſuadebant.

Prima, quoniam Petrus de tempore conceptionis Fabritij conuerſabatur cum Marta Matre dicti Fabritij, ipſeque natus ſacro Baptiſmatis fonte ablutus, 5
fuit tanquam filius eiuſdem Petri, & vti talis deſcriptus in libro Baptiſmatis, quod vti vehemens argumentum filiationis conſiderat *Bero.* conſ. 162. nu. 9. lib. 2. *Natt.* conſ. 434 n. 11. *Surd.* conſ. 1. nu. 45. & ſequuta eſt *Rota* in dicta Romana de Iauellis 13. Nou. 1613. & prius in Romana filiationis 10. Iun. 161 . coram R.P.D meo *Pirou* Baptiſmus .n. eſt actus, qui ad
parentes ſpectat & profeſſio illa fidei fit in fide ipſorum parentum c. Maiores de baptiſmo c. quæris de 6
conſecr. diſt. 4. præſertim quia hæc adnotatio, & aſ-
ſertio filiationis Petri eodem Petro Patre aſſentiente facta eſt, vt ponderant *Bero.* & *Surd.* loc. citat. 7

Secunda, quia Petrus inſtetit coram Archiuio Vrbis, vt Fabritius natalibus reſtitueretur, & illegitimitatis macula abſtergeretur per legitimationem, in qua diuerſis verbis pluries Fabritium ſuum eſſe Filium aſſeruit, & profeſſus eſt, & in terminis legitimationis, quod ex ea arguatur filiatio reſpectu illius, qui legitimationem procurauit notant *Bald.* in 8
l. non epiſtolis C. de prob. *Pariſ* conſ. 10 n. 6 . lib. 2. *Rol.* conſ. 96. nu 47. lib. 3 *Surd.* conſ. 1. nu. 49. Hippol. *Rimin.* conſ 611 num 34 & *Rota* dec. 248. n. 10. p. r. diuerſ. dixit hanc coniecturam ſolam ſufficere, & alias etiam ſæpius.

Tertia eſt, quia concurrunt plures actus, qui hanc filiationem, vel inferunt, vel præſupponunt, tam geſti ab eodem Petro, quam à fratribus eiuſdem Petri, & mandatum Procuræ, in quo Fabritius ſe eorum nepotem, fratres vero Patruos ſe profitebantur, idque viciſſim in litteris miſſiuis ſæpius repetitum eſt quos actus ad hanc filiationem probandam plurimum attendi dixit *Menoch.* dicto caſ. 89. n. 80. *Surd* 9
dicto conſ. 1 n. 51. & *Rota* iunxit cum legitimatione, vt in dec. 1331 n. 8. coram Card *Seraph.* & in Romana de Bonellis 13. Februarij 1617. coram b. me. *Vbaldo.*

Quarta denique, & cæteris validior præſumptio deducitur ex tractatu, educatione, nominatione eiuſdem Petri erga Fabritium, qui ſolum actus erga 10
filios exerceri ſolent, ideò filiationem probant, & conſtituunt in quaſi poſſeſſione *Menoch.* dicto caſ. 89. n. 69. *Surd.* conſ. 1. nu. 46. & in tribus teſtamentis ſemper filium ſuum eſſe aſſeruit, & hæredem vniuerſalem inſtituit eumdem Fabritium; cum tamen tres fratres legitimos haberet, nullumque diſſidium inter ipſos interceſſerit, hæcque ter repetita hæredis
inſtitutio eſt actus maxime proportionabilis filio & 11
alioquin ſi Fabritius filius illius vere non extitiſſet, merito ignauiæ, & inhumanitatis nota repræhendi potuiſſet Petrus dum vulgo quæſitum hæredem inſtituiſſet, & fratres honeſtiſſimos viros excluſiſſet, ac etiam tria teſtamenta vitio nullitatis ſubieciſſet, quia Fabritium filium ſuum nuncupabat, & 12
tamen valide eum hæredem potuiſſet ſcribere nulla facta mentione filiationis; Ita ratiocinando hanc præſumptionem magni faciunt *Alciat.* de præſumpt. reg. 3. præſ. 57. n 10. *Ruin.* conſ. 53. nu. 6. lib 5. *Pariſ.* conſ. 13. n. 4. lib. 2. *Nat* conſ 235. num. 1. *Surd.* conſ. 1. nu. 50. qui late *Rimin.* Iun. conſ. 611. n. 35. & Rota in dicta Romana de Bonellis 13. Februarij 1617.

13 coram bo. me. *Vbaldo.* Maximè quia non perfun-
ctorie, & animo blandiendi toties Fabritium filium
ſuum eſſe dictitauit Petrus, ſed, ex propoſito, & tetio
hanc filiationem pronunciauit, & factis confirma-
uit, quod multum ponderant *Iaſ.* conſ. 102. col. 2.
verſ. non obſtat ergo lib. 4. *Peregr.* de fideic. art. 43. n.
47. *Menoch.* lib. 6. præſumpt. 53. n. 37. Nec errore, vel
rudi notitia inductus cenſeri poteſt Petrus ad tot
actus peragendos, qui filiationem erga Fabritium
inferebant cum diuerſis temporibus & mortem, ſu-
premumque Dei iudicium in actu teſtādi meditan-
do, illos peregerit, adeoque certus ſaltem moraliter
14 de hac filiatione, & conſtans in dilectione Fabritij
ſtetit Petrus, vt in ſecundo teſtamento commodita-
ti filij conſulens, & aliorum vexationibus occurrens;
addiderit filium hæredem ſe ſcripſiſſe etiam tam-
quam extraneum, quatenus illius filius ab aliis ca-
lumnioſe negaretur, quam cautelam in his terminis
filiationis obſeruant, & quod filiationem, & eni-
xam voluntatem Patris arguant, tradunt *Decian.*
conſ. 1. num. 139 in fin. verſ. non obſtat modo lib.
3 *Menoch.* dicta præſumpt. 53 num. 13. lib. 6. *Barz.*
conſ. vnico poſt deciſ num. 62. & ſeqq. & numer 66.
in fin. ſique probabilis dubitatio, vel ſcopulus de
hac filiatione Petro iniectus fuiſſet in poſtremo
etiam teſtamento eadem cautela veriſimiliter vſua
fuiſſet.

Neque illud obſtare putarunt DD. (in quo multum
inſiſtebant informantes pro D. Catalanis) quod ſci-
licet Martha Mater de tempore conceptionis, &
natiuitatis Fabritij Maritum haberet Federicum, &
15 ideo intrat præſumptio Iuris de qua in l. miles §. de-
functo ff de adult. & l. filium ff. de his, qui ſunt ſui,
vel alien. Iur. quod cenſeri debeat Fabritius filius Fe-
derici mariti, non autem Petri adulteri, hæcque
præſumptio Iuris. & de iure dicatur Marſil. in l. 1 §.
ad quæſtionem ff. de quæſtion. *Barbat.* conſ. 27. col.
3. lib. 1. *Boer.* deciſ. 299. num. 9. *Barz.* conſ vnico poſt
deciſ. Bonon. num. 53. vel ſaltem ſolum ex potentiſ-
ſimis coniecturis in contrarium elidatur dicta præ-
16 ſumptio l. miles §. defuncto, quales ſunt, vel abſen-
tia Mariti, vel impotentia *Barz.* vbi ſupra numer.
17 54. Rota in dicta Romana de Bonellis 29. Nouem-
bris 1613. confirmata 28. Nouemb. 1614. coram
bo. mem. *Vbaldo*, & in Florentina Oratorij 18. Mar-
tij præteriti coram R. P. D. meo *Queipo*; Quoniam
18 præſumptio d. l. miles § defuncto non eſt funda-
ta in ſolo matrimonio, ſed in coniugum cohabita-
tione, vel ſaltem acceſſu Mariti ad vxorem, quia
tunc proles cenſetur potius legitima, quam ſpuria
Alex. conſ. 88. num. 14. verſ. Præterea ſecundo
lib. 7. *Soccin.* Iun. conſ. 86 numer. 40. lib. 5. perbelle
Surd. dicto conſ. 1. num. 54. vbi ſi præter matrimo-
19 nium nihil aliud concurrat, non probatur filiatio
reſpectu Mariti, vel ſaltem facilius aliis coniecturis,
& præſumptionibus tollitur illa præſumptio, & nu.
61. circa fin. *Menoch.* conſ. 687. num. 11. verſ. reſpon-
detur ſecundo, & nu. 12. verſ reſpondetur quarto, &
Decian. conſ. 1. numer. 128. lib. 3. verſ. Et quia illud
verum *Barz.* dicto conſ. vnico poſt dec. numer. 47.
verſ. Dummodo, & conſiderauit Rota in dicta Ro-
mana de Bonellis 13. Februarij 1617. verſ. Quę vi-
debantur circa med. tunc enim concurrit, & poſſi-
bile, & honeſtum & veriſimile, vt per *Decian* d.
conſ. 1. num 125 lib 3 At hic ſolum deducitur matri-
monium inter Federicum, & Martham, nulla autem
cohabitatio, nec alia veriſimilitudo pro filiatione
Fabritij reſpectu Federici Mariti vegetj militant au-
tem plures, & vrgentiſſimæ pro filiatione reſpectu
Petri adulteri, quæ ſupra ponderatæ fuerunt, & quæ 20
iungi omnino, non autem de per ſe tanquam ſingu-
læ perpendi debent *Anch* conſ. 225. num. 6 *Gozzad.*
conſ. 13. num. 44. *Pariſ.* conſ. 10. num. 60. lib. 3 *Surd.*
conſ. 53. & 54 *Menoch.* conſ. 687. n. 17. & nu. 18. & de
arbitr. caſ. 89. n. 65. & 66. lib. 2. & *Alciat.* dicta reg. 3.
præſumpt. 37. num. 10. verſ. limitatur, vbi quod Iudex
poteſt coniungere præſumptiones ad informandum 21
animum ſuum, quod filius non ſit mariti, ſed Adulte-
ri, & *Decian.* dicto conſ 1. num. 120. lib. 3. vbi *Bar-
bat.* contrarium ſentientem refellit, & hæ præſum- 22
tiones tamquam liquidiſſimæ probationes deben-
dæ ſunt leg. licet Imperator ff. de leg. 1. *Alciat.* di- 23
cta reg 3. num. 4. *Menoch.* conſ. 5. num. 10. & *Surd.*
conſ. 1. num. 42. & 43. & profectò abſonum videtur,
aſſerere ſolam præſumptionem deſumptam ex ma-
trimonio nulla probata cohabitatione mariti, vel ac-
ceſſu de tempore conceptionis præponderare tot 24
aliis potentiſſimis pręſumptionibus, nempè amicitię
Petri, adnotationi Baptiſmatis, multis tractatibus,
denominationibus, legitimationi, & tribus inſtitutio-
nibus, & quod elidatur præſumptio d. l. miles ex aliis
præſumptionibus, quatenus vrgentes ſint, & effica-
ces, quales ſunt ſupra adductæ docent *Anchar.*
conſ. 225. in 2 dubio *Alciat* dicta præſump. 37. nu.
10. *Alex.* conſ. 88. nu. 8. lib. 7 *Surd.* conſ. 1 num. 57. &
61. *Decian.* conſ. 81. num. 126. lib 3. *Menoch.* d. caſ. 89.
num. 65. & præſumpt. 53. num. 20. lib. 6. & luculen-
tiùs conſ. 687. nu. 15. qui iſtaſmet præſumptiones re-
cenſet & pluries ſequuta eſt *Rota*, vt apud *Mohed.*
dec. 1 & 2. qui fil. ſint legit. *Creſcent.* dec. 1. eodem tit.
Capuaq. dec. 112. part. 2. in manuſcr. & coram Reue-
rendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 7. nu. 3. & 4.
& in dicta Romana de Bonelis 13. Februarij 1617.
coram bo. me. *Vbaldo*, & prius etiam admiſit in ea-
dem cauſa 28. Nouembris 1614. coram eodem, præ-
ſumptio enim d. l. miles §. defuncto eſt iuris tantum,
non autem Iuris, & de Iure *Pariſ.* conſ. 10. num. 98.
lib. 2. vbi *Marſil.* contrarium dicentem reprobat.
Decian. conſ. 1. nu. 157. lib. 3. *Alciat.* dicta reg. 3. præſ.
37. num 3. *Menoch.* conſ. 687. num 9. & ſeqq. & ſenſit
etiam *Rota* dec. 1. *Achill.* n. 4. qui fil. ſint legit. & in
Florentina Oratorij 18. Martij præteriti coram Do-
mino meo *Queipo*, & ideo tollitur aliis præſumptio-
nibus, vt ſupra dictum eſt, dummodò ſint multum
vehementes.

Nec reſtringendæ videntur præſumptiones iſtæ, &
coniecturæ quando agitur ad effectum ſuccedendi
Patri illum inſtituenti, & tractanti vti filium ad ſo-
lam abſentiam Mariti, & illius impotentiam, quia
hæ non ſunt præſumptiones, ſiue coniecturæ, de
quibus loquuntur DD. citati in hac materia, ſed ſunt
euidentiſſimæ probationes, Immò demonſtrationes,
cum abſens, & impotens nullo modo poſſint gene-
rare, & *Rota* coram *Sarnenſ.* vt ipſe refert ſuper reg. 25
de annal. quæſt. 58. num. 2. & in Romana de Bonellis
13. Februarij 1617. coram bo. me. *Vbaldo* cenſuit
Alexandrum eſſe filium adulteri, quamuis maritus
nec abſens, nec impotens eſſet, & ibi nec tot, nec ita
vrgentes militabant præſumptiones pro filiatione
reſpectu adulteri prout hic militant, & deciſio illa 26
in Romana de Bonellis 29. Nouembris 1613. coram
bo: me: *Vbaldo*, licet fuerit confirmata ſub die 28.
Nouemb. 1614. coram eodem; attamen hæc ſecun-
da deciſio confirmatoria primæ prætermiſit conclu-
ſionem illam, quod requiratur vel abſentia, vel im-
potentia mariti, & deciſio 1. *Achill.* num. 1. qui fil. ſint
legit.

Digitized by Google

legit. non requirit probationem concludentem circa
impotentiam, vel abſentiam mariti ad firman. filia-
tionem reſpectu adulteri, ſed contentatur coniectu-
ra abſentiæ, & admittendo hanc coniecturam, non
excludit alias coniecturas, prout iſtas coniecturas
27 etiam ſine abſentia, vel impotentia mariti admitit
Rota in ſecunda deciſione de Bonellis 28. Nouem-
bris 1614. & in poſtrema 13. Februarij 1617. & priua
coram Satnen. & Doctores ſupra citati, & etiam
congeſti à *Menoch.* d. conſ. 687. numero 15. nullam
mentionem faciunt de impotentia, & abſentia
præſertim quando agitur ſolum de ſuccedendo ipſi
Patri, & tamen ex alijs coniecturis, quæ hic etiam
adſunt, concludunt pro filiatione reſpectu adulte-
ri. Verum ex abundanti, nec hinc deficit conie-
ctura abſentiæ Federici Mariti de tempore conce-
ptionis Fabritij, quoniam paulò ante dictam con-
ceptionem diſſidia inter ipſos coniuges intereeſſe-
runt, & à bo: me: *Cotta* tunc locumtenente Vicarij
Vrbis lata fuit ſententia ſuper ſeparatione Thori, &
dantur Teſtes deponentes Federicum expulſum
28 fuiſſe à Domo Marthæ Vxoris, nec amplius rece-
ptum ſed ſeceſſiſſe Venetias vſque ad obitum, &
conceptus poſt diuortium non cenſetur filius mariti,
quem nec ideò ipſe maritus tenetur agnoſcere, nec
29 alere tanquam filium l. 1. §. idem per contrarium ff.
de lib. agnoſ. pecul in tit. qui fil. ſint legit. numer. 4.
Aret. in c. per tuas numero 4. de prob. *Barboſ.* in
rubr. ff ſolut. matrim. part. 1. numer. 18. nec ambigi
poteſt quin & illa ſententia, & Teſtes ſaltem indu-
cant coniecturam abſentiæ Federici Mariti eum in-
teruenerit Iudicium Eccleſiæ, & ſic intrat præſum-
ptio, quod filius non ſit mariti licet ſecus eſſet, ſi de
hoc Iudicio Eccleſiæ non conſtaret *Alber.* in leg. ſi
Vicinis numer. 3. ff. de nupt. & ibi *Bellapert.* & *Cin.*
Barbat. conſ. 58. nu. 6. & 7. lib. 2. *Alex.* conſ. 88. nu. 9.
li. 7.

Et quod potiſſimum mouit Dominus in hac reſo-
lutione illud fuit, quod hodiè ſtrictè agitur ad effe-
ctum ſuccedendi ipſi Petro qui & pro legitimatione
Fabritij inſtetit, & toties eum filium ſuum eſſe aſ-
ſeruit, & vti talem ter eum inſtituit, Vndè hæ no-
minationes, & tractatus geſti à Petro quoad ipſum
30 nominantem, & tractantem benè probant filiatio-
nem *Iaſ.* conſ. 106. num. 13. lib. 1. *Natt.* conſ. 473. nu.
4. *Grat.* conſ. 62. numer 9. lib. 2. *Menoch.* conſ. 687.
numer. 24. *Petr.* de fideicomm. quæſt. 11 numero
484. *Cardinal. Mantica* de vltim. volunt. lib. 11 tit.
12. numero 11. verſ. verum *Burſatt.* conſil. 88. nu-
mer. 5. *Tiraquell.* de retrac. lignag. *Gloſ.* 16. numer.
2. & 3. *Becc.* conſ. 194 numer. 21. libr. 2. *Surd.* conſ.
552. numero 21. Rota coram Reuerendiſſimo Do-
mino meo *Decano* deciſ. 250. numero 4. & in di-
cta Romana de Bonellis 13. Februarij 1617. Quic-
quid ſit reſpectu Tertij, & ad effectum ſucceden-
di aliis agnatis, & ad alios effectus, in quibus
Doctores exigunt abſentiam, vel impotentiam ma-
riti.

Quibus etiam accedit, quod aſſerere Fabricium eſſe
filium Petri adulteri, non autem mariti, hoc illi mul-
tum expedit, & eſt lucroſum, quo caſu non ita mor-
dicus inhærendum eſt præſumptioni l. miles §. de-
functo ff. de adult. & facilius admittuntur in contra-
31 rium præſumptiones *Rimin. Iun.* conſ. 611. numer.
47. & *Decian.* conſ. 1. numer. 128. lib. 3. & ſequuta eſt
Rota in poſtrema deciſione de Bonellis 13. Februarij
1617. coram bon. memor. *Vbaldo*: & quod maxi-
mè ponderandum eſt pro filiatione reſpectu Adul-
teri, militant tot præſumptiones, pro filiatione ve-
rò reſpectu mariti ſolum adeſt matrimonium, nulla-
que cohabitatio, vel acceſſus mariti de tempore
conceptionis probatur, nec alio adminiculo eſt mu- 32
nitum matrimonium, prout erat in caſu *Achillis* dec.
1. qui fil. ſint legit. ibi enim erat comprobata cohabi-
tatio coniugum, & in deciſ. 7. Reuerendiſſimi Do-
mini mei *Decani* filius erat baptizatus tamquam fi-
lius mariti, nec ibi concurrebat legitimatio ad In-
ſtantiam Adulteri, vt in ea deciſione conſideratur,
hic autem Fabritius fuit baptizatus tamquam filius
adulteri, & eo inſtante legitimatus, quibus concur-
rentibus tam deciſio *Achil.* 1. quam Reuerendiſſ. D.
mei *Decani* ſeptima, aſſentiunt Sarnenſi ſcilicet ceſ-
ſare præſumptionem l. miles §. de functo.

Deciſiones vero in dicta Romana de Bonellis 29.
Nouemb. 1613. & 28. Nouemb. 1614. coram b. m. 33
Vbaldo, procedunt quando agitur de præiudicio
tertij, non autem de ipſius Patris nominantis, & in-
ſtituentis, & dicta ſecunda deciſio admittit præſum-
ptionem l. miles §. defuncto tolli aliis præſumptioni-
bus, nec eadem deciſio, vt ſupra conſideratum fuit
requirit, quod conſtet de abſentia, vel de impotentia
mariti, & ita etiam intelligi debet deciſio Florentina 34
Oratorij coram R. P. D. meo *Queipo*, in qua nec etiam
tot vrgebant pro filiatione, reſpectu Adulteri, nec
ibi agebatur ſolum de præiudicio inſtituentis prout
hic.

Et Ita vtraque parte pluries informante reſolu-
tum fuit, &c.

Maioricen. Beneficij.
Veneris 19. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ad probandam famam deponere debent per verba fuit, & eſt.*
2 *Fallit, quando ex depoſitione conſtat attingere tempus ante etiam motam litem.*
3 *Littera Apoſtolica ſemel malè exequuta non fiunt denuo exequenda.*

Deciſio CCCCLXXXIX.

Steterunt Domini in deciſis coram me ſub die 3. Iunij præteriti, quia gratia Apoſtolica eſt iuſti-
ficata, & ideo executioni demandanda, vt iam fuit firmatum.

Non obſtat non probari aſſertionem illam, quod tunc ſedes Epiſcopalis vacaret; quoniam id luculen-
ter probant teſtes dati in prima poſitione cauſæ, & lo prouiſione Bartholomei verbis apertis idem aſſe-
ritur, & ex abundanti fuit data atteſtatio cedulæ conſiſtorialis.

Non obſtat circa valorem videri teſtes deficere, cum ſe referant ad Epiſtolas, & hæ non exhibeantur;
quoniam teſtes non referunt ſe ad epiſtolas, ſed eas allegant pro ratione eorum ſcientiæ, & depoſi-
tionis, nec ſe reſtringunt ad dictas epiſtolas, ſed alias rationes allegant, & innituntur etiam publica
voce, & fama, vt in ſummario num. 12. Et quamuis

Digitized by Google

iſt, (r. ſtes non deponant per verbum fuit, & eſt, prout
re quiritur ad iuſtificandam famam, Rota coram
Card. *Seraph.* deciſ. 469. num. 2. cum aliis; Attamen
1 quia apparet ex contextu eorum depoſitionis, quod
teſtes attingunt tempus etiam ante motam litem,
ideo non eſt opus quod deponant per verbum, fuit,
& eſt, ſed ſat eſt ſi ſolum verbo, eſt, vtantur *Gonzal.*
2 ad reg. 8 in adnotat. contra nullit. nu. 94. *Maſcard.*
de probat. concluſ. 749. nu. 31. Addent. ad S. mem.
Gregorium XV. dec. 277. n. 10.

Non obſtat conſtare de Iurepatronatus ex præſentatione iam antiquitus ſemel facta; quoniam in actis nihil releuans deductum fuit, & præſumptio eſt pro libertate beneficij, pro qua etiam adeſt vltimus ſtatus, & confeſſio eiuſdem Bartholomei quod Georgius, per cuius obitum vacauit beneficium, fuit prouiſus ab ordinario, vt in prima deciſione, & dicta aſſerta præſentatio non caret ſuſpicione, dum non datur alia præſentatio, vel actus, qui inferat ſeruitutem beneficij.

Minus obſtat, quod litteræ Apoſtolicæ ſemel ma-
3 le executæ, non ſint de nouo exequendæ iuxta dec.
347. bo mem. Cardinalis *Caualerij.* Quia obiectum
ceſſat ex reſcripto ſignaturæ pro noua exactione
præuia renunciatione, vt in ſummatio n. 2.

Et ita, &c.

Alexandrina Funeralium.

Veneris 29. Nouembris 1630.

ARGVMENTVM.

Tranſactio quando non ſuſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Pacta vt ſeruentur, nihil tam naturale eſt, & nihil æquitati magis conuenit.*

2 *Tranſactio de re certa, & indubia non ſubſiſtit.*

3 *Tranſactio extorta per dolum, & euidentem calumniam, non tenet.*

4 *Tranſactio ad hoc vt valeat, lis fingi non poteſt.*

5 *Tranſactio vt valeat, requiritur, quod ſit lis vera, non autem temere conficta.*

6 *Aſſertio Archipresbyteri in præiudicium Eccleſiæ, & ſucceſſorum non attenditur dum detegitur falſa.*

7 *Litis futuræ timor, vt ſufficiat ad validitatem tranſactionis quid requiratur.*

8 *Super Eccleſiæ iuribus dum agitur requiritur authoritas Apoſtolica, vel ſaltem Epiſcopi.*

9 *Vicarius Epiſcopi ſine eius ſpeciali mandato non poteſt authorizare concordias factas ſuper iuribus Eccleſiæ.*

10 *Fructum proprium quis poteſt in vim noui tituli ſuperuenientis impugnare.*

11 *Prælatus poteſt nomine Eccleſiæ impugnare factum proprium, per quod ipſi Eccleſiæ præiudicare poterat.*

Deciſio CCCCXC.

Concordiam inter Capitulum, atque Archipresbyterum Eccleſiæ Cathedralis Alexandrinæ, initam de anno 1610. ſeruandam eſſe, non autem aliam poſteriorem inter eoſdem factam de anno 1619. Domini cenſuerunt, & ſic ſtandum in deciſis ſub die 1. Iulij præteriti coram me.

Concordia enim prima ad definiendas controuerſias ſuper Iuribus Parochialibus inter Capitulum, atque Archipresbyterum ortas de anno 1610. iuſtè, ac rectè perfecta fuit, accedente authoritate, ac decreto Epiſcopi, & adhibitis omnibus ſolemnitatibus à Iure requiſitis, ideoque ad inſtar rei iudicatæ pro veritate eſt habenda, atque omnino obſeruanda, cum nihil tam naturale ſit, & æquitati magis conue-
niat, quam vt ſeruentur pacta, præſertim ea, per 1
quæ finis litibus imponitur c. finem litibus de dol.
& contum. l. ſi pro fundo C. de tranſact. l. properandum C. de iudic. & latius in alia deciſione deductum fuit.

Non debet autem attendi poſterior tranſactio inita de anno 1619. inter dictum Capitulum, & Archipresbiterum, quoniam nulla tunc lis, aut quæſtio aderat, quæ tranſigi poſſet, ſed omnis controuerſia antecedenti concordia fuerat compoſita, longioriſque temporis ſilentio ſinita, vndè deficiente lite, vel probabili litis timore, & ſtante clara, & aperta præcedentis concordiæ diſpoſitione, quę nullam recipiebat dubitationem, tranſactio vti de re certa, & indubia non ſubſiſtit. l. 1. ff. de tranſact. l. ſi cauſa cognita C. eodem *Roman.* conſ. 517. n. 18. *Abb.* conſ. 12. n. 5. verſ. Item tranſactio lib. 2. *Natt.* conſ. 543. n. 43. *Menoch.* conſ. 618. numer. 1. *Bellon. Iun.* conſ. 79. n. 2. *Rota* in recent. deciſ. 462. n 9 & deciſ. 534. nu. 5 part. 1. vide-
tur enim per dolum, & euidentem calumniam ex- 3
torta huiuſmodi tranſactio, dum ex publico præcedentis concordiæ Inſtrumento manifeſte conſtat de pertinentia Iurium Parochialium in ipſam tranſactionem deducta iuxta tradita per *Angel.* conſ. 94. n. 6. *Roman.* dicto conſ. 517. nu. 19. *Natt.* dict. conſ. 543. nu. 18. & ſeqq. *Menoch.* conſ. 1158. nu. 3 & 4. *Magon.* deciſ. Florent. 85. nu. 4. & 5 *Rimin. Iun.* conſ. 614. nu. 75. & ſeqq. *Bellon.* iun. dicto conſ. 79. numer. 3. Neque calumnia excluditur ex aſſertione tranſigentium, aut Notarij, quod lis extet, quia illam fingere poſ-
ſunt, & ſub falſis, & quæſitis prætextibus, quis 4
induci poteſt ad tranſigendum, vel ſimulatis, ſuppoſitiſque difficultatibus, vera autem, & non temerè conficta controuerſia requiritur ad hoc vt legiti-
mè per tranſactionem decidi poſſit leg. cum lis §. cum 5
hi vbi *Angel.* ff. de tranſact. Idem *Angel.* conſil. 66. n. 4. verſ. & licet *Crauett* conſ. 720 num. 7. *Surd.* dec. 185. num. 10. & 11. *Bardellon* conſ. 2. numer. 60. *Manent.* conſil. 141. num. 38. 43 & ſeqq. lib. 1. Et aſſertio Archipresbiteri tunc concordantis quod prima concor-
dia cederet in damnum Capituli non attenditur in 6
præiudicium Eccleſiæ, & ſucceſſorum, detegitur enim falſa *Roman* conſil. 389 num. 1. *Dec.* conſil. 146 num. 15 verſ. quarto, &c. *Rota* dec. 452. numer. 3. part. 2. recent. & deciſ. 522. num. 14. & ſeqq. coram Sanct. mem. Gregorio XV. Timor autem litis futuræ, qui ſufficit ad validitatem tranſactionis, debet
intelligi de timore litis reuera probabilis, & quo- 7
dammodo inſtantis, ac in potentia propinqua, non autem doloſè conficto, aut à mendaciis, vel ſimulatis ſuaſionibus cauſam habente, vt per *Bero.* conſ. fin. numero 34. & 35. libr. 2. *Petra* de fideicomm. q. 8. num. 73. *Bott.* conſ. 67. nu. 51. *Bardellon.* dicto conſ. 2. n. 64 *Manem.* conſ. 140. n. 11. li. 2.

Præterea nullam etiam dixerunt Domini eſſe dictam ſecundam tranſactionem, quia ſolum à Vicario fuit confirmata, & tamen cum ageretur ſuper Iuribus Eccleſiæ requirebatur auctoritas Apoſtolica,
vel ſaltem Epiſcopi c. nulli de reb. Eccleſ. non alie- 8
nand. c. 1. eodem tit. in 6. *Rota* deciſ. 755. nu. 2. p. 2. recent.

recent.& dec.625. nu.3.p.1. Nec ipſe Vicarius ſine
ſpeciali mandato, de quo hic nullibi conſtabat, au-
thorizare poteſt ſimiles concordias *Capell. Tholoſ.* de-
9 ciſ.97.n.1.*Redoan.* de reb.Eccleſ.non alien.q.41.n.60.

Non obſtat, quod in contractu huius ſecundæ trã-
ſactionis de anno 1619. interuenit ipſemet Archi-
presbyter, qui propterea modo ad illam impugan-
10 dam admitti non debet; Quoniam reſponſum fuit,
quod D. Maſſobrius de illo tempore erat Primice-
rius, & tamquam vnus de corpore capituli tranſa-
ctioni conſenſit, nunc autem cùm ſit Archipresbiter
iure merito in vim noui tituli ſuperuenientis tueri
debet iura ſua, & dictam tranſactionem ſibi, & ſuc-
ceſſoribus præiudicialem poteſt impugnare, & ipſi
agenti tamquam Archipresbytero non obſtat, quod
fecit tamquam Primicerius, ſeu tamquam vnus de
Capitulo ad notata per Doctores in l.cùm quædam
C.de adminiſtr.Iuſt. *Bart.* in l. ſicut.§.non videtur ff.
quib.mod.pign.vel hypoth.ſolu.*Cephal.* conſ.148.n.
23.latè *Surd.* dec.153.n.17.& conſ.365.n.21.& ſeqq.
Immò etiam ſi idem Maſſobrius vti Archipresbiter
prædictę tranſactioni conſenſiſſet, adhuc tamen mo-
dò ad illam impugandam nomine Eccleſiæ admitti
poſſet, & ſic contra factum proprium, per quod ipſi
Eccleſiæ præiudicare non poterat, venire non pro-
hiberetur, vt per *Bart.* in l.Iubemus la 2.§.ſanè ſi hæc
n 9. reſt. 3. quarto C. de Sacroſ.Eccl. latè *Redoan.* de
reb Eccl non alien.q 77.c.3.num.1.& ſeq.& faciunt
tradita per *Card.Seraph.* dec.1417.n.3.& per Adden.
ad ſa.me.Gregorium XV.dec. .16. n.5.cum aliis.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit.&c.

Ferrarien. Legati.
Lunæ 1. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Hæres iuſſus non moleſtare legatarium, vel è con-
tra, quando cadat à commodo inſtitutionis, vel
legati.

SVMMARIVM.

1 *Contrauentio voluntati Teſtatoris prohibentis ne mo-
leſtaretur legatarius, aut hæres, non incurritur, niſi
malo animo, & ex dolo proponantur moleſtiæ.*
2 *Lege enim permittente, & iuridicè prætenſiones præ-
ponere non eſt de genere prohibitorum ex mente
etiam Teſtatoris.*
3 *Sed cenſetur prohibita moleſtia de facto, & omninò
iniuſta.*
4 *Verba inquietare, perturbare, moleſtare non impor-
tant moleſtias iuris, ſed facti.*
5 *Moleſtiarum appellatione veniunt moleſtiæ facti.*
6 *Non veniunt etiam moleſtiæ, quæ ex natura actus ve-
niunt.*
7 *Moleſtiarum illatio debet probari liquidiſſimis pro-
bationibus.*
8 *Ad euitandam pœnam quælibet cauſa etiam beſtialis
excuſat.*
9 *Animus requiritur, vt quis turbare velle dicatur.*
10 *Lis mota à prohibito moleſtare ad effectum habendi
interpretationem voluntatis Teſtatoris à Iudice
non dicitur animo moleſtandi, & inquietandi.*
11 *Et maximè ſuccedente ſententia Iudicis in parte
aliqua litem mouenti fauorabili, ex qua excludi-
tur animus vexandi.*
12 *Sicuti ſi litem mouens inſtetiſſet cognoſci ſummariè,
& ſine ſtrepitu iudicij.*
13 *Et ceſſat etiam animus, quando in petitione conti-
neantur res, quæ dubiæ erant.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio CCCCXCI.

SEntentiam Rotalem, in quâ Dominus Horatius
Trottus hæres Herculis Trotti abſolutus fuit ab
annuâ præſtatione ſcutorum mille, ad quam idem
Hercules teneri voluit hæredes ſuos quotieſcumque
Dominam Camillam eius vxorem in legatis eidem
factis moleſtarent; Hodiè Domini confirmandam
eſſe cenſuerunt.

Vera eſt enim Iuris concluſio, quod prohibitus
moleſtare ſub aliquâ pœnâ, dictam pœnam non in- 1
currit, niſi moleſtia inferatur dolosè, & malo animo,
non autem ſi lege permittente: Ita docet *Bald.* in l.
vnica n.27.C.de his quæ pœn. nom *Aret.* in l.ſi ſer-
uum §.Prætor ait n.6 ff.de acquir.hæred.*Cuman.* cõſ.
51.n 3.*Capra* conſ.9.n 8.*Dec.* conſ.65.n 2.& 3.*Socin.*
Iun. conſ. 15.n.27 li.1.*Ca uacq.* dec.233.n.7.p.1.cũ
aliis, cenſetur enim ſemper a prohibentis voluntate
alienum, vetare, vt quis non poſſit agere ad Iuris le- 2
gitimi conſeruationem l.3 §.is tamen ff.de liber.ex-
hiben.l.iniuriarum §.1.ff.de iniur.l.nullus videtur ff.
de reg.Iur. nec præſumi debet teſtatorem hâc pro-
hibitione voluiſſe cõfouere iniuſtas, & effrenes vxo-
ris prætenſiones, & præbere illi anſam extendendi
legata vltra quàm ipſe Teſtator cogitauerit, ſed ſo- 3
lummodò intellexiſſe eam à calumnioſis, & iniuſtis
hæredum vexationibus liberare, quod benè videntur
inferre verba illa teſtamenti; Non debeant inquieta-
re, perturbare, infaſtidire; quæ potiùs ad vim facti,
quam ad actiones de iure competentes referuntur
ad l. ſi ſeruus filium §. inquit lex, ibi ne ampliùs in- 4
quietet ff.ad l.*Aquil.* l.2.ad fin.C.de Carbon. edic.l.
deuotum C.de metat.li.10.l.illicitas ff.de offic.Præ-
ſid.l.improba poſſeſſio 7.C. de acquir. & retin. poſ-
ſeſſ. Eſtq; regulare quod moleſtiarum appellatione
veniunt ſolùm moleſtiæ de facto, non autem de Iure 5
Gloſ. in d.l.ſi ſeruum verbo Prætor ff.de acquir.hæred.
& c.pro illorum verbo contradictores de præben.c.
audita de reſtit.ſpoliat.*Rebuff.* de nominat.q vlt. ſub
n.4.*Io.Silu.* de benefic.p.3.q.13.n 4.& poſt alios cu-
mul.in dec.R.P.D. mei *Dunozetti* in hâc cauſâ factâ
tradit *Menoch.* conſ.320.n.20.& ſeq.*Caſtill.* de vſufr.
c.15.n.8.& ſeq.*Bardellon.* conſ.73.n.19.& ſeq.vbi no-
tat deciſionem *Surdi* 194.n.11.& 12.contrarium te-
nentis non eſſe tutam, & cumdẽ *Surd.* de Alim.tit.fin.
q.26.n.27.& 32.aliter ſenſiſſe obſeruat, prout etiam
illæ moleſtiæ, & controuerſiæ, quæ ex ipſius actus
naturâ proficiſcuntur ſemper à moleſtiarum prohi- 6
bitione cenſentur exceptæ l. venditores ff. de verb.
oblig.*Iaſ.* conſ.40. n.2.& 3.li.1.*Roland.* conſ.92.n.9.
li.1.*Surd.* de Alim.tit.vlt. dicta quæſt.26. n.34.in fin.
Caſtill. de vſufr.dicto c.15.nu.9 & dixit *Rota* coram
ſanct.mem.Gregorio XV.dec.186.n.4.atque in dec.
Rotæ Ferrarien.per D.Milonem extenſam, quæ Do-
minis placuit, fuit etiam comprobatum.

Ex quibus in præſenti caſu Domini aſſequeban-
tur Horatium iuſtè abſolutum fuiſſe à pœnâ com-
minata ab Hercule Teſtatore in caſu contrauentio-
nis, ſeu moleſtiæ illatæ Camillæ vxori legatariæ, quo-
niam nullibi apparet ipſum Horatium dolosè, & ma-
lo animo ad Iudicium prouocâſſe Camillam, & ta-
men ad effectum incurrendi pœnam ob tranſgreſ-
ſionem præcepti Teſtatoris requiritur liquidiſſima
probatio malitioſæ contrauentionis *Alex.* conſil.33. 7
num.1.li.2.& conſil.35.n.3.li.5.*Dec.* conſil.380.nu.
5.& conſ.290. n.2.& à dictâ pœnâ excuſat quælibet

cauſa etiam beſtialis, dummodò careat euidenti do-
8 lo *Dec.* conſ. 565. n. 7. *Signorol.* conſ. 111. n. 21. *Mandel.* conſ. 97. n. 41. & conſ. 347 nu. 15. & 18. Nec ducetur Horatium habuiſſe animum turbatiuum, aut de facto quidquam attentâſſe contra Camillam, vel feciſſe actus poſitiuos, per quos impediretur aſſequi legata ſibi facta, qui actus, & animus requiruntur ad hoc, vt
9 quis turbare dicatur ad l. cum facit ff. de vi, & vi armat. *Bald.* conſ. 148. li. 1. *Corn.* conſ. 100. n. 23. li. 2. *Alemoch.* conſ. 230. n. 21. & ſeq. Immò conſtat de actuali, & præciſâ paritione Horatij, nec voluiſſe reſiſtere præcepto Teſtatoris, ſed illi ſe conformare humaniter petendo declarari per Iudicem, ac benignâ interpretatione iuuari diſpoſitionem Teſtatoris, vt eam melius, & ad vnguem poſſet executioni demandare; qui
10 enim pro declaratione inſtat declarādæ diſpoſitioni ſe velle inhærere oſtendit, non autem impugnare, vel contrauenire ad l. venditores ff. de verb. oblig. l. qui ſine dolo ff. de reg. Iur. *Bald.* conſ. 465. n. 5. li. 2. & magna cum vrbanitate videtur actum fuiſſe cum Camilla, dum Horatius pro conſeruatione Iurium non minùs ipſius Camillæ, quàm ſui ipſius præmiſsâ proteſtatione rectæ ſuæ intentionis amicabiliter conſuluit
11 Iudicem pro diſcuſſione ambiguæ voluntatis defuncti circa id, qoud continebatur in legatis Camillæ præſtandis, & acquieſcentiam pollicitus eſt ſi pronunciaretur in fauorem Camillæ, cùm tamen Iudicialiter ſuper hoc inſtituere quæſtionem potuiſſet, & per Iuris tramites rem longiùs producere, atq; interpretationem huiuſmodi, vt purè ex actus naturâ reſultantem coram Iudice expoſtulare citra metum pœnam incurrendi ex ſuprà deductis.

Quæ & eo faciliùs procedere videbantur, tum quia ex dubiis in judicium deductis multa pro Horatio hærede reſoluta fuerunt, ſignum quod inculpata, &
12 ſine dolo, mota fuerat per eum controuerſia ad l. 1. in fi. ff. de alienig. *Roman.* conſ. 150. n. 5. Tum etiam quia ipſa Camilla noluit ſuper hâc quæſtione procedi Sūmariè, prout inſtabat Horatius, ſed cum ſtrepitū & figura Iudicij, & ſic ex facto proprio paſſa eſt moleſtias, quæ proptereà non veniunt ſub prohibitione moleſtiarum, ex traditis per *Surd.* conſ. 44. n. 9. *Crauett.* conſ. 83. nu. 2. cum aliis in deciſione R.P.D. mei *Dunozetti* deductis.

Non obſtat, quod aliquę ex dubitationibus propoſitis per hæredes claræ adeò eſſent, vt nullam parerentur difficultatem, nec egerent declaratione, quoniam cùm Ferrantes, & Horatius iuris eſſent ignari, nec dignoſcerent hanc veritatem dubiorū excuſantur à contrauentione, nec conſiderari poteſt contēptus præcepti Teſtatoris, & inobedientia, quouſq; nō fuit facta per Iudicem declaratio dubiorum, quæ ipſi hæredes ignorabant, *Crauett.* conſ. 609. n. 10. & ſeq. *Cephal.* conſ. 24. n. 14. li. 1. *Honded.* conſ. 68. nu. 16. & 18. lib. 2.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Feſulana Parochialis.
Mercurij 4. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Præſentatus à maiori parte præfertur in iuriſpatronatus Beneficio. Et in iurepatronatus hæreditario valent Patroni præiudicare ſucceſſoribus.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus à maiori parte Patronorum eſt in Beneficio de iurepatronatus inſtituendus.*
2 *Pertinentia iuriſpatronatus inter Compatronos probatur ex enunciatiuis, & confeſſione eorundem.*
3 *Poſſeſſio iuris præſentandi ex vnico actu acquiritur.*
4 *Patroni conſentientes ad inuicem in diuiſione vocum, vel eorum declaratione in iure patronatu hæreditario ſucceſſoribus poſſunt præiudicare.*

Deciſio CCCCXCII.

PRo informante reſolutum fuit videlicèt ſententiam Rotalem, in quá data fuit Inſtitutio, & immiſſio Franciſco eſſe confirmandam, quia quoad validitatem omnia apparent ſeruata, quæ neceſſaria ſunt, iuxta deciſionem *Capucaq.* 260. par. 2.

Quo verò ad Iuſtitiam, benè iuſtificatur, quia Franciſcus fuit præſentatus à Dinis habentibus duas ex tribus vocibus huius Iuriſpatronatus, Petens verò fuit præſentatus à Morellis, qui vnam dumtaxàt vocem 1
habent, & ideò Franciſco tamquàm pręſentato à maiori parte debita erat inſtitutio, c. quoniā, & ibi Gloſ. in Verb. qui maioribus, de Iurepatr. vbi etiam *Abb.* n. 3. *Rota* dec. 117. n. 1. p. 2. diuerſ. & coram S. me. Greg. XV. deciſ. 452. nu. 4. & fuit dictum in Compoſtellana Parochialis 20. Februarij præteriti coram me: ſatiſq; iuſtificari videtur Dinos habere duas voces, Morellos autem vnam tantùm, ex quo de anno 1592. & 1594. Dini aſſerentes ſe duas voces habere, & Morellus pariter aſſerens aliam ſolam vocem præſentarunt, hæq; aſſertiones in vno eodémq; actu, & Inſtrumento emanarunt, vndè videtur reſultare confeſſio ex parte Morelli, quod Dini habeant duas voces & vice verſà mutua confeſſio Dinorum, quod Morellus habeat vnam vocem, *Rip.* in c. cum Eccleſia Su- 2
trina, n. 93. de cauſ. poſſeſſ. & propr. & in his terminis *Rota* 174. n. 1. par. 2. recent. & apud S. me. Gregor. XV. dec. 452. n... vbi adden. n. 22. alias cumulant deciſiones; Pręſertim verò cùm ipſi Dini ſint in quaſi poſſeſſione pro duabus vocibus, quæ quaſi poſſeſſio acquiritur etiam per vnicum actum & ſufficit, pro obtinenda inſtitutione. c. conſultationibus, *Achill.* dec. 3
5. de Iurepatr. & *Rota* coram S. mem. Greg. XV. deciſ. 452. n. 20.

Non obſtat hoc Iuſpatronatus fundatum fuiſſe à Ioanne de Caualcantibus, Iúſq. pręſentandi relictum Lucretiæ, Helenæ, Iuniperæ, cúmq; Dini deſcendant à Lucretia ius eorum pro vna tantùm voce debeat computari non pro duabus; Quoniam cū Iuſpatronatus ſit hęreditarium potuerunt Succeſſores inuicem ſibi præiudicare, & actu Morelli videntur ſibi præiudicâſſe, dum conſenſerunt Dinos præſentare 4
pro duabus vocibus, vel Dini potuerunt acquirere aliam vocem Iuniperæ, & ſemper omiſſa quæſtione proprietatis, ſuffragatur quaſi poſſeſſio præſentandi pro dictis vocibus, & quod Franciſcus eſt prouiſus Apoſtolicus cum derogatione medietatis, quo caſu ſat eſſet Dinos habere vnam vocem cùm Morelli non niſi alteram etiam prætendant habere, vt in Deciſionibus coram R.P.D. meo *Dunozetto* in hac cauſa emanatis, cum quibus Domini tranſierunt, &c.

Et ita reſolutum fuit, &c.

Bononien. Dotis.
Mercurij 4. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Dos data primo Viro cenſetur etiam ſecundo conſtituta, ſi nihil fuerit dictum, & quid ſi conſtante matri-

matrimonio fuerit conſtituta certa, & determina-
ta dos, & ſolutio fructuum dotis correſpondeat
quantitati dotis ſecundo loco conſtitutæ. Inter-
prætatio quæ inducit iactũ, omninò eſt ſugienda.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum ſolutio debet referri ad cauſam præcedentẽ.*
2 *Fructuum dotis ſolutio quidquid ſit referenda, conſti-
to de diuerſis conſtitutionibus dotium, & n. 5.*
3 *Interpratatio, quæ inducit donationem, & iactum, om-
ninò fugienda eſt.*
4 *Mulieres ſunt auariſſimi ſexus.*
6 *Super facto strictè, quando agitur, non eſt videndum
circa id, quod eſſet faciendum.*
7 *Partium opinio, quando potiùs veniat attendenda,
quàm ipſa veritas.*
8 *Solutio quando apertè refertur potiùs ad vnum debi-
tum, quàm ad aliud, ceſſat omne dubium.*
9 *De facto interpretando, quando agitur, attenditur tan-
tum id, quod eſt factum.*
10 *Principis edictum præſumitur vſu receptum, & qui
contrarium dicit, incumbit onus probandi.*
11 *Fructus dotales ſunt taxandi ad rationem ſeptem
pro centenario.*

Deciſio CCCCXCIII.

D. Claudia, vt pluries dictum fuit, nupſit Domi-
no Paulo Carandino conſtitutâ dote in du-
catonis 2500. Hoc defuncto nupſit ſecundo de An-
no 1597. D. Pepulo nullâ cõſtitutâ dote in actu matri-
monij, ſed de anno 1599. Claudia, & Pepulus confeſ-
ſi ſunt dotem huius ſecundi matrimonij eſſe ducato-
norum 5000. nec habendam eſſe rationem dotis pri-
mi matrimonij: *Rota* per plures deciſiones coram bo.
mem. *Baratto*, & coram me cenſuit hanc confeſſio-
nem non eſſe attendendam, atq; etiam pro ſecundo
matrimonio dotem eſſe conſtituendam in iiſdem du-
catonis 2500. & poſteà coram me reſolutum fuit
fructus ſolutos vltra dictam rationem dotis ducato-
norum 2500. eſſe imputandos in ſatisfactionẽ quarti
dotalis debiti Pepulo ſuperſtiti Claudiæ prædefun-
ctæ, & ſub die 16. Martij 1619. *Rota* reſoluit fructus
fuiſſe ſolutos ad rationem dotis ducatonorum 5000.
non autem primæ dotis ducatonorum 2500. in quâ
reſolutione etiam hodiè Domini permanſerunt.

Quia de anno 1599. conſtitutio dotis Pepulo facta
fuit in ducatonis 500. & ſolutiones fructuum de an-
no 1601. & ſequentibus annis referri debent ad titu-
lum præambulum nempè dictæ Conſtitutionis dotis
1 de anno 1599. ex allegatis in prima deciſione, & lau-
dum datum à Religioſo concludit, vt pro fructibus
dotalibus ſoluantur ducatoni 250. & loco illorum
libræ 1325. qui quidem ducatoni 250. poſteà fuerunt
ſoluti, & hi reſpondent præcisè ad dotem in ducato-
nis 5000. conſtitutam ad rationem quinq; pro cen-
2 tenario, non autem reſpondent doti ducatonorum
2500. nec attentâ ſpecie monetæ, quia prima dos
erat in ducatis auri, in fructuum autem ſolutione
nulla facta fuit mentio auri, nec etiam in quantitate,
ſiue fiat taxatio ad rationem quinque, ſiue ad ratio-
nem ſeptem, & ſic ſolutio fructuum referenda eſt
ad ſecundam dotem, vt per Doctores in Deciſione
relatos, & hoc viſum fuit Dominis euidentiſſimum
motiuum. alioquin Claudia donâſſet, & duplum ia-
ctâſſet, ſi ſoluendo pro fructibus dotalibus annuas li-
bras 1325. retuliſſet iſtas ſolutiones ad primam dotẽ,
quæ erat ducatonorum 2500. & interprætatio, quæ
inducit donationem, & iactum omninò fugienda eſt,
Deciſ. Clem. Merlini.

l. cùm de indebito, ff. de probat. l. fin. C. de nouat ma- 3
ximè in fœminâ auariſſimi ſexus, iuxta gloſſ. in l. Ne-
ſennius, verbo è contrario, ff. de negot. geſt. & in l. ſi 4
ego, ff. ad Sc. *Velleian. Alex.* cõſ. 42. n. 2. ad fin. li. 1. latè
Tiraquell. de legibus connubial. in l. 9. n. 43. & ſeqq.

Non obſtat, quod aliquibus annis non ampliùs li-
bræ 1325. fuerint ſolutæ pro fructibus, ſed ſolùm
1060. Quoniam id iure meritò factum eſt, ſi quidem
Legatus Ferrariæ detraxit quintam partem minutæ
monetæ, quæ in dictâ Terrâ Centi appellabatur
moneta longa, vt in proclamate impreſſo, & in epiſto-
lis Prolegati, & ex atteſtationibus Centenſium in
Summario n. 7. Et veritati omnia conſonant, quo- 5
niam in executionem iſtius proclamatis, ſi ex dictis
libris 1325. detrahatur quinta pars, remanent libræ
illæ 1060. quæ fuerunt ſolutæ, & hinc apparet omnes
ſolutiones fructuum dotalium, quocumq; tempore
conſiderentur ſemper attingere ſecundam dotẽ du-
catonorum 5000. non autem primam ducatonorum
2500.

Non obſtat, quod dos ducatonorum 500. nõ eſſet
vera dos, ſed illa ducatonorum 2500. Quia vt in aliâ
deciſione dictum fuit, modò strictè agitur ſuper fa- 6
cto, non autem circa quod eſſet faciendum, & ſat eſt,
quod Coniuges tunc putauerint dotem veram pro
ſecundo matrimonio eſſe in ducatonis 5000. & hanc
eſſe attendendam, ſolúmq; nuper hæc nullitas dete-
cta fuit poſt reſolutiones totales, vndè potiùs opinio
partium, quàm veritas attendi debet, *Bald.* in l. quo
loco §. 1. ff. de hæred. Inſtit. *Socin. ſen.* conſ. 124. n. 4. li. 7
4. *Crauett.* conſ. 88. n. 14. & 15. cum aliis per *Surd.* cõſ.
315. n. 65. & in his terminis referendæ ſolutiones ad
vnum potiùs debitum, quàm ad aliud, *Aretin.* conſ. 8
5. in princ. verſic. quæro tunc quo modo debitor ad
fin *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 214. n. 82. agitur enim
de interprætando factum, & in quam dotem retule- 9
rint Coniuges ſolutiones fructuum.

Minùs obſtat, quòd proclama legati Ferrariæ non
fuerit vſu receptum, & non comprehenderet conuẽ-
tionem inter Coniuges initam mediante dicto Reli- 10
gioſo, ad tradita per *Surd.* conſ. 392. n. 15. & 16. Quo-
niam edictum Principis præſumitur vſu receptũ, &
contrarium dicenti incumbit onus probandi, *Dec.*
conſ. 534. n. 9. *Natt.* conſ. 160. n. 22. *Beninend.* dec. 13.
n. 9. Card. *Mantic.* dec. 115. nu. 1. Et verè apparet hic
vſu receptum, dum ante proclama pro fructibus do-
talibus fuerunt ſolutæ libræ 1325. quę conſtabant il-
los ducatonos 250. poſt verò proclama, quia fuit de-
tracta quinta pars ita iubente legato fuerunt ſolutæ
libræ 1060. Et partes ipſæ conformando ſolutionem
fructuum ad proclama declararunt facto ipſum pro-
clama comprehendere illorum conuentionẽ, illámq;
que taxationem propoſitam fuiſſe à Religioſo pro
tollendis mutationibus valoris monetarũ, quę à pri-
uatis fierent, non autem quæ à Principe perciperen-
tur.

Non obſtat, quod fructus dotales ſint taxandi ad
rationem ſeptem, non autem quinq; pro centena-
rio, iuxta Statutum Centenſe; Quoniam nec etiam
habitâ hâc ratione ſeptem pro centenario, ducato-
ni 250. nec libræ 1325. nec libræ 1060. reſpondent,
vel congruunt primæ doti ducatonorum 1500. Et 11
demùm hodiè strictè agitur ad factum, An autem de-
beat fieri taxatio ad quinque, vel ad ſeptem erit alte-
rius indaginis, prout etiam An Maritus ſuſtinuerit
onera matrimonij, vt in aliâ deciſione reſeruatum
fuit.

Et ita vtraque parte informante, &c.

ta reſponderunt, & ſic illi, non autem huic dandum eſſe mandatum de manutenendo.

Bonum Ius Dulcij deducitur ex eo, quia cùm ipſe prouiſus fuerit in formâ gratioſâ, non autem in formâ dignum, & ab Executore deputato in litteris Apoſtolicis ſuæ prouiſionis in poſſeſſionem Parochialis fuerit immiſſus; vt in Summario eiuſdem n. 4. vtiq; ad vllam gratiæ iuſtificationem non tenetur, & ſine iuſtificatione potuerunt litteræ executioni demandari, adeò vt poſt executionem omnia verificata præſumantur, vt docet *Pariſ.* de reſig. benef. lib. 10. quæſt. 3. n. 5. vbi teſtatur hanc eſſe communem &
1 a Doctoribus receptam ſententiam, atq; ex ſtylo obſeruatum, *Garz.* de benef. part. 6. cap. 2. n. 156. & ſeq. & fuit dictum in Meleuitana Coadiutoriæ 17. Nouembr. 1614. coram me. Præſertim verò cùm agatur de bono iure ad effectum manutentionis, quo caſu regulariter tituli nulla requiritur iuſtificatio, aut diſcuſſio, Immò nec productio, etiam in beneficialibus, *Rota* dec. 595. n. 8. par. 1. diuerſ. & coram S. me. Greg. XV. dec. 9. n. 9. & melius dec. 423. n. 1. & 2.
2 vbi quod *Rota* ita paſſim ſeruat, & ibi Adden. alias cumulant deciſiones ſub n. 4. & ſeq.

Poſſeſſio vero eiuſdem Dulcij benè probatur ex ceſſione habitâ a Commiſſario Cameræ, qui ſtatim ſecuta vacatione Parochialis, de qua agitur, poſſeſſionem apprehendit iuxta formam Conſtitutionis Pij IV. & deinde ceſſit Dulcio, vt in Summario n. 5. & 6. per quam ceſſionem fuit in eumdem tranſlata poſſeſſio manutenibilis, perinde ac ſi ab initio illam ipſemet apprehendiſſet, iuxta tradita per *Gonzal.* ad reg.
3 8 gloſ. 34. n. 118. vbi plures congerit Rotæ deciſiones, & fuit dictum in Neapolitana Beneficij 10. Maij 1621. coram bo. me. *Remboldo*, & in eâdē 5. Iunij 1628. coram Eminentiſſ. D. Card. *Virili*; Ideóq; vigore dictæ poſſeſſionis, quæ retrotrahitur, & penes prouiſum ſemper fuiſſe præſumitur à die quo Commiſſarius Cameræ illam adeptus fuit, competit mandatum de manutenendo iuxta præallegatas deciſiones.

De non iure autem Domini Ioannis à Porta viſum fuit conſtare ex eo, quia ipſe impetrauit beneficium, de quo agitur vti dignitatem maiorem in Eccleſiâ Collegiata, de collegialitate autem non docuit, nec illam narratiuam iuſtificauit, & tamen collegialitas cùm regulariter non præſumatur, plenè; & concludenter per allegantem probari debet, *Rota*
4 dec. 673. n. 1. par. 1. recent. & fuit dictum in Placentina Præpoſituræ 16. Aprilis 1627. coram R. P. D. meo *Pirouano*, & latè tradunt *Addent.* ad S. mem. Gregorium XV. dec. 482. litt. C. Immò de non collegialitate apparet: Tum ex prouiſionibus factis de hac Eccleſiâ tamquam de ſimplici Parochiali, quæ dantur in Summario n. 7. & ſunt continuatæ per 45. annos, nēpè ab anno 1581. vſq; ad diem vltimæ vacationis ſecutæ de anno 1626. ex quibus ſtatus, & qualitas beneficij benè probatur c. cùm de beneficio, de præbē. in 6. *Gonzal.* ad reg. 8 gloſ. 7. n. 25. & ſeq. *Rota* dec. 2. de præben. in nou. & apud *Card. Seraph.* dec. 950. n.
5 2. & in recent. dec. 165. n. 8. par. 1. Tum ex pluribus viſitationibus Ordinariorum ab anno 1574. vſq; ad annum 1618. in quibus iſta Eccleſia enunciatur Parochialis dicto Summ. n. 9. & hæ viſitationes, ac enunciatiuæ, vt potè ab Epiſcopis emanatæ, qui de ſtatu beneficiorum inquirere tenentur, ſatis eorumdem qualitatem probant *Caputaq.* dec. 158. par. 2. *Rota* coram S. me. Greg. XV. dec. 482. n. 6. & dec. 483. n. 7. & in recēt. dec. 371. n. 2. p. 1. Tum demum ex tacitâ confeſſione eiuſdem Ioannis, qui videtur agnouiſſe Eccleſiam non eſſe collegiatam dum poſſeſſionē de manu Capituli non apprehendit, prout apprehendere tenebatur ſi fuiſſet collegiata, ex *Caſſador.* deciſ. 8. de
cauſ. poſſeſſ. & propriet. *Rota* deciſ. 1156. nu. 1. p. 3. diuerſ. & in recent. dec. 701. n. 5. p. 2. cum aliis. 7

Quibus conſequitur & poſſeſſionem per Ioannem allegatam eidem non ſuffragari, dum iniuſta, & non manutenibilis detegitur ex ſupradictis, Atq; etiam ex eo, quia cùm ſit inſtrumentalis, alio tunc exiſtēte in poſſeſſione, h. e. Commiſſario Apoſtolico, non eſt attendenda, nec prodeſt ad effectum manutentionis prædia, vbi Doct. ff. de acquir. poſſ. *Verall.* dec. 354. n. 6. p. 8
2. *Rota* in recent. dec. 660. n. 1. p. 1. & coram S. m. Greg. XV. dec. 69. n. 1. & ſeq. necnon & quia dicta poſſeſſio capta non fuit de manu Nuncij, ſeu eius Commiſſarij, iuxta formam Conſtitutionis Pij IV. ſub dat. 7. Septembr. 1560. qua irritatur aliter capta poſſeſſio, & teſtatur etiam *Pariſ.* de regu. li. 10. q. 6. n. 34. & dixit *Rota* in Auerſana fructuum 18. Iunij 1618. coram b. m. *Card. Sacrato*, & in dicta Neapolitana beneficij 5. Iunij 1628. coram Eminentiſſ. D. *Card. Virili*, nec dici poteſt antiquior poſſeſſione Dulcij licèt capta fuerit per quatuor dies antè, quia Dulcius tamquā Ceſſionarius Commiſſarij Cameræ perinde habetur, ac ſi poſſeſſionem apprehendiſſet eodem die, quo illam adepta fuit Camera, & iuris fictione cenſetur eodem momento illam nactus fuiſſe.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Nepeſina Tutelæ.

Mercurij 11. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tempus quando eſt fundamentum intentionis, debet concludenter probari.*

2 *Tutor tenetur frumentum conſeruare, & cuſtodire, & illud in vtilitatem pupilli conuertere.*

3 *Tutor tenetur de neglectu, quia eius officium eſt ad inſtar diligentis Patris familiæ.*

4 *Teſtes debent ad concordiam reduci adhibita omni poſſibili interpretatione.*

Deciſio CCCCXCVI.

IAm fuit reſolutū Antonium Plodium teneri reddere rationem adminiſtrationis Tutelæ Dominici Lucretij, vt in deciſione ſub die 16. Iunij 16x6. corā Eminentiſſ. D. Card. *Veroſpio* emanata, cúmq; ſuper pluribus partitis, de quibus erat reddenda ratio, fuiſſet diſputatum coram eodem, tandem deuentum fuit ad diſputationē ſuper frumento, & ſub die 22. Aprilis coram b. m. *Vbaldo* Rota cenſuit Plodium non teneri, ſed ſub die 11. Decembr. 1624. & die 27. Iunij 1625. coram eodem bo. mem. *Vbaldo* Rota diſtinxit inter Aream Floris, & Areā Vineæ, & quoad hanc cenſuit Plodium teneri reddere rationem, quo autem ad illā nempè Floris reſpondit Plodium non teneri, Et mota eſt, quia tunc non videbatur conſtare de exiſtentiā frumenti dictæ Areæ Floris de tempore deputationis Plodij in Tutorem.

Verùm repropoſitâ Cauſâ hodiè, Domini recedēdo à dictis Deciſionibus dixerunt Plodium teneri reddere rationē etiam de frumento huius Areæ Floris, clariores enim datæ fuerunt probationes circa exiſtentiam frumenti Areæ Floris de dicto tempore

deputationis Plodij in Tutorem, circa qaam præ-
mittendum eſt Franciſcum deceſſiſſe die 28. Iulij de
anno 1591. & rutelam, ac adminiſtrationem Plodio
fuiſſe à Iudice decretam die 20. Auguſti eiuſdem An-
ni, & quod de tempore obitus Franciſci frumentum
quidem ſecatum, & diuiſum erat à ſolo, atque in ma-
nipulis colligatûm, poſt obitum verò Franciſci fuit
tranſportatum ad Aream, trituratum, & demùm re-
conditum in puteis, & hoc diſertè deponunt Teſtes,
nec controuertunt partes, ſed difficultas tota conſi-
ſtit in tempore præciſo, an ſcilicèt probetur die 20.
Auguſti extitiſſe hoc frumentum, quod tempus con-
cludenter probandum eſt, cùm ſit fundamentum in-
1 tentionis Dominici, l. eum actum, ff. de negoc. geſt.
l. Matrem, C. de probat. *Alex.* conſil. 16. nu. 2. & 31.
li. 5. *Rota* dec. 674. n. 2. par. 1. diuerſ. & coram Cardin.
Mantic. dec. 105. n. 7. & in recent. deciſ. 361. nu. 6. ac
dec. 516. n. 4 & 15. part. 2.

Et Domini putarunt probari exiſtentiam de hoc
tempore; Quoniam dantur quatuor Teſtes, qui depo-
nunt triturationem dicti frumenti Areæ Floris, &
tranſportationem illius ad puteos inceptam quidem
fuiſſe poſt mortem Franciſci, ſed duraſſe per totum
menſem Auguſti, & ſic die 20. Auguſti extabar hoc
frumentum.

Ita primus Teſtis dicit; *Doppo la morte di Fran-
ceſco Madonna Emilia fice tritare li grani nell' Are
ſopradette*; & ſic loquitur iſte Teſtis tam de Areâ Vi-
neæ, quàm Floris, *è conduli, è riporli in eſſi Pozzi, & il
rimetter li grani ſi faceua nel Meſe di Agoſto, e nel fine
di eſſo Meſe.*

Tertius Teſtis dicit, *Il grano, che haueua Franceſco
fu portato in tutte due l' Are*, ſcilicèt Floris, & Vineæ,
*del meſe di Luglio, e fu tritato del meſe di Agoſto, e du-
rò tutto il meſe di Agoſto la trita di detti grani*; & pau-
lò poſt, *e duro à metter il grano nelli Pozzi tutto il meſe
di Agoſto, e qualche giorno di Settembre, e ſecondo, che ſi
tritauano, li portauano in detti Pozzi.*

Alius verò Teſtis deponit, *il detto grano ſi cominciò
à tritare nell' Ara di Fiore del meſe di Agoſto del det-
to Anno 1591. & durò la tritatura di detto grano della
detta Ara per tutto il meſe di Agoſto.*

Poſtremus quoque Teſtis concordat dum inquit,
*Sò, che ſi commesiò à tritare il grano di detti Barconi nel-
l' Ara di Fiore nel principio di Agoſto 1591. e durò la
tritatura, e conduttura di detto grano per tutto il meſe di
Agoſto in circa, quale fu ripoſto nelli Pozzi.*

Quibus accedunt; & litteræ eiuſdem Plodij ad
Æmiliam, vt venderet frumentum, ſignum quod ex-
tabat, magnáq; his fauet veriſimilitudo, quia ſi ante
diem vigeſimam Auguſti Æmilia, vel alius diſtrahe-
re voluiſſet dictum frumentum, opus non erat labo-
rem, & tempus conterere in tranſportatione fru-
menti, & in iniectione in puteos, ſed ſtatim facta tri-
turatione honeſtius, & facilius potuiſſet vendere,
Immò nec proportionatum aderat temporis ſpatium
conducendi ad aream, triturandi, & in puteis repo-
nendum dictum frumentum.

Non obſtat non rectè inferri ab hâc exiſtentiâ
frumenti ad conſignationem factam Plodio, & ideò
teneatur ad reddendam rationem; Quoniam Immò
ſat eſt frumentum extitiſſe, quia ipſe Plodius Tutor
tenebatur perquirere, & cuſtodire dictum frumen-
tum, & illud ſiue pretium conuertere in vtilitatem
2 pupilli, *Gratian.* conſ. 25. n. 6. lib. 2. *Aldobrand.* conſil.
70. n. 13. & 14. lib. 2. & tenebatur etiam de neglectis,
quia officium Tutoris eſt penſum agere diligentis
Patris familias, l. à Tutoribus, vbi Gloſ. in Verbo de-
bet, ff. de excuſat. tut. l. 3. §. Sed & ſic, ff. de in rem ver.
Socin. ſen. conſ. 92. n. 7. verſ. 5. vt ratio lib. 4. *Franciſc. à* 3
Pont. conſil. 37. n. 14. & 15. *Menoch.* de arbitr. Iud. caſ.
209. li. 2. *Surd.* conſil. 7. n. 17. atq; etiam admiſit *Rota*
in hâc causâ ſub die 11. Decembris 1624. coram bo-
mem. *Vbaldo*, in fin. præſertim quia deprælienditur
ſcientia Plodij de exiſtentia iſtius frumenti nedùm
ex dictis litteris, ſed etiam ex Teſtibus deponentibus
Plodium pluries acceſſiſſe ad dictam Aream Floris
dum ibi frumentum erat in ariſtis, & manipulis col-
ligatum, augeturque ſuſpicio contra Plodium dum
Inuentarium bonorum Dominici conficere neglexit.

Non obſtat duos Teſtes eſſe examinatos contra
Æmiliam; Quia & alij duo examinati contra Plo-
dium ſufficiunt, & illi contra Æmiliam ſaltem inſer-
uiunt pro adminiculis contra eumdem Plodium.

Non obſtat tertium teſtem, & alios non depone-
re de Areâ Floris, ſed Vineæ; Quoniam contrarium
ex lecturâ teſtium apparet, dum de vtrâq; Areâ de-
ponunt, vel de duabus Areis, ibi, *In tutte due le Are,
nelle Are ſopradette*, & ibi, *nell' Ara del Fiore.*

Minùs obſtar, quod ſecundus Teſtis videatur de-
ponere triturationem factam fuiſſe vſq; ad diem de-
cimam Auguſti, & Ita excludat tempus deputationis
tutelæ Plodij, quæ decreta fuit die 20. Auguſti, & cõ-
trarietur aliis teſtibus ſuprà ponderatis, Quoniam ſi
attentè perlegatur teſtis non contrariatur, quia de-
ponit; quod frumentum in principio Auguſti vehe-
batur ad Puteos, ſed non concludit, quod totum ve-
heretur, & alij Teſtes dum dicunt; *E durò à metter il
grano nelli pozzi*, deponunt de fine iniectionis, ille
autem ſecundus Teſtis deponit de principio, & de
ſucceſſiuâ iniectione, & facienda eſt omnis inter-
pretatio, vt Teſtes ad concordiam redigantur, c. cùm 4
ru, & ibi *Butr.* n. 1. & 2. *Abb.* n. 2. & alij Doct. de teſtib.
Rimin. iun. conſil. 344. n. 5. li. 3. cum aliis; Præſertim
dum veriſimilitudo, & alia ſuadent, quod verè die 20.
Auguſti extabat dictum frumentum in puteis, & aliæ
contrarietates non verſantur in ſubſtantialibus, quæ
propterea non officiunt.

Et ita vtrâque parte informante reſolutum fuit,
&c.

Bononien. Alimentorum.
Lunæ 16. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Frater an teneatur alere fratrem pauperem, & de re-
quiſitis vt obligatio intret.

SVMMARIVM.

1 *Hæres cum beneficio Inuentarij non tenetur vltrà vi-
res, & num. 2.*
3 *Frater tenetur in ſubſidium fratrem egenum alere non
extantibus filiis, aut Parentibus.*
4 *Probata tamen fraternitate ſaltem per coniecturas.*
5 *Ennunciatio, vel nominatio Patris non probat filiatio-
nem contra tertium, etiam alterum fratrem & nu-
mero 6.*
7 *Onus alendi ſpectat potiùs ad Matrem, quàm ad fra-
trem.*
8 *Alimenta huiuſmodi non debentur; quando aliundè
lucrari poteſt frater, induſtria, mercatura, militia,
vel Principis aula incumbent.*

Deciſio CCCCXCVII.

SEntentiam, in qua Ludouicus fuerat condemna-
tus non per modum prouiſionis, ſed diffinitiuè
ad ſubminiſtran. ex propriis bonis alimenta Hiero-
nymo, tamquam iniuſtam Domini reuocandam eſſe
dixerunt; Quoniam aut dicta ſententia nititur teſta-
mento Iacobi Patris, aut diſpoſitione Iuris, ſecun-
dum quam diues Frater non extantibus filiis, vel pa-
rentib. tenetur in ſubſidium alere fratrem egenum,
& neutrum viſum eſt ſuffragari.

Non quidem teſtamentum Iacobi, in quo iuſſit
per Ludouicum dari alimenta Hieronymo; quoniam
Ludouicus non ſimpliciter adiuit hæreditatem, ſed
cum beneficio leg. & Inuent. & hæres nihil plus le-
gati nomine præſtare tenetur, quam quod ad eum ex
1 hæreditate peruenit l. 4 §. ſi quis 400. in fin. ver. ne-
minem ff. ad *Trebell.* præſertim ſtante Inuentarij be-
2 neficio, vt ſolum ex bonis hæreditariis, non autem
ex propriis hæres teneatur ſatisfacere creditoribus,
& legatariis l. fin §. & ſi præfatum, & §. ſed etſi C. de
iur. delib. *Rota* dec. 592. nu. 1. part. 1. recent.

Non fit enim commixtio Patrimoniorum dum a-
diuit cum beneficio ne in damnum incidat dum lu-
crum facere ſperauit, in omnemque euentum ſo-
lum ex bonis hæreditariis erat grauandus Ludoui-
cus.

Nec ſuffragatur alterum; quoniam licet frater di-
3 ues teneatur quidem in ſubſidium alere Fratrem e-
genum non extantibus filiis, vel parentibus gloſ. fin.
in l. filium ff. vbi pupill. educ. deb. *Surd.* de aliment.
li. 1. quæſt. 25. nu. 1. & nu. 25. vbi quod tenetur etiam
tamquam frater ratione ſanguinis, non autem ratio-
ne ſucceſſionis, & vti hæres.

Attamen in præſenti non conſtat Hieronymum
eſſe fratrem Ludouici, & dum agitur de ſubmini-
ſtrandis alimentis in perpetuum, & virtualiter per
antecedens firmanda ſit filiatio eiuſdem Hieronymi
reſpectu Iacobi Patris, debet de illa conſtare conclu-
denter ſaltem per coniecturas, & præſumptiones
Alciat. de præſump. reg 3. 0. 6. & 7. *Couar.* de ſponſal.
4 p. 2. caſ. 8. §. 3. n. 6 *Dec.* conſ. 576. n. 10. *Socin. iun.* conſ.
86. num. 45. li. 2. *Burſat.* conſ. 88. nu. 5. & 17. *Rota* dec.
489. numer. 1. part. 1. recent. ſolumque datur nomi-
natio Patris, quæ ſola non probat filiationem *Dec.*
5 in c. per tuas num. 2. de probat. Cardin. *Paleott.* de
noth. & ſpur. cap. 23. *Menoch.* de arbitr. Iud. li. 2 caſ.
89. num. 76. præſertim quando non agitur de ſucce-
6 dendo ipſi nominanti, ſed alteri, tum enim quia res
eſt inter alios acta in præiudicium Tertij talis no-
minatio non probat filiationem, ſeu fraternitatem
Natt. conſ. 473. num. 24. *Menoch.* d. caſ. 89. nu. 72. &
de præſumpt. dict. præſumpt. 53. num. 26. li. 6. & fuit
firmatum in Romana de Catalanis 27. Nouembris
proximè præteriti coram me.

Quibus & accedit, quod Mater eſt ſuperſtes, vn-
de prius ipſa pulſari debet cum ex ordinatione cha-
ritatis, & dictamine Iuris potius Mater, quam tranſ-
uerſalis teneatur ad alimenta *Bart.* l. ſi quis liberis §.
item reſcriptum ff de lib. agnoſcend. *Surd.* de ali-
ment. lib. 1. quæſt. 106. Nec probantur Ludouici di-
7 uitiæ, & minus paupertas Hieronymi, & tamen tunc
ſolum debentur alimenta per fratrem, quatenus a-
liundè non habeat vndè ſibi ſuppetat alimenta, nec
ſibi præſto ſit occaſio, vt ex honeſta induſtria, vel
mercaturæ, vel militiæ, vel Principis Aulæ incum-
8 bens honorificè vitam traducat *Bart.* & alij DD. in
Deciſ. Clem. Merlini.
dicta l. ſi quis liberis §. ſed ſi filius ff. de liber. agnoſc.
plenè *Surd.* de *Alim.* tit. 7. quæſt. 6. numer. 2. & 3. Et
de fratre quæſt. 15. *Fontanell.* de pact. nupt. concl. 6.
gloſ. 2. part. 5. num. 213. & quod *Gabr.* conſ. 25. num.
17. li. primo aſſeruit de Vrbe rectè etiam applicatur
Bononiæ. Ciuitas enim illa & ampliſſima eſt, & ſtu-
diorum, & negociorum plurium referta, adeo vt
quiſque facilè nanciſcatur occaſionem honeſti labo-
ris, & lucri.

Et ita Informante D. Ludouico, &c.

Romana Saluiani.

Veneris 20. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet.

SVMMARIVM.

1 *Ex Saluiano conceditur probatis extremis immiſſio.*

2 *Conſtitutum probat in Saluiano poſſeſſionem contra conſtitutarium.*

3 *Poſſeſſio Rei Conuenti probatur ex litis ſubſtentatione cum adminiculis.*

Deciſio CCCCXCVIII.

DAndam eſſe immiſſionem vigore Saluiani D.
Franciſco Vicentino dixerunt Domini, quoniã
probantur requiſita, creditum cum hypotheca eiuſ-
dem Vincentini, poſſeſſio debitorum principalium,
nempè Franciſci, & Hippoliti Fratrum de Cremo-
nis cum hypotheca, & poſſeſſio poſterior Ambroſij
rei conuenti quibus concurrentibus intrare Saluia-
num etiam contra tertios poſſeſſores vulgatum eſt,
& millies in *Rota* reſolutum deciſ. 13. num. 1. & 15. 1
num. 1. & 25. num. 4. poſt *Modern. Roman.* de Salu.
Iurerd.

Creditum cum hypotheca apparet ex publico In-
ſtrumento celebrato de anno 1625. in quo dd. Fra-
tres de Cremona promiſerunt pro reſiduo dotis ſol-
uere Vincentino ſcuta 5000. cum fructibus dotali-
bus ad rationem quinque pro centenario ſingulis
annis; & omnium bonorum ibi hypotheca legitur
appoſita.

Poſſeſſio Domus, de qua agitur eorumdem Fra-
trum iuſtificatur ex Inſtrumento venditionis de An-
no 1626. factæ à prædictis, & ibi conſtituerunt Fra-
tres de Cremona ſe poſſidere Domum nomine Am-
broſij emptoris, quod conſtitutum probat poſſeſſio-
nem conſtituentis contra quoſcumq; cauſam haben-
tes ab eodem conſtituente, *Natt.* conſ. 419. n. 3. *Rota* 2
dec. 766 par. 1. diuerſ. & coram S. me. Gregorio XV.
dec. 491. nu. 11. cum aliis.

Poſſeſſio autem Ambroſij iuſtificatur ex litis ſu-
ſtentatione, iunctis adminiculis, & hic adminicula
ſunt vrgentiſſima; prædictum ſcilicet Inſtrumen-
tum emptionis de hac eadem Domo, & commiſſio 3
iactationis, & iactationum ab eo obtenta vbi Am-
broſius apertis verbis fatetur ſe poſſidere Do-
mum.

Nec apponi poteſt exceſſus dotis, & Conſtitutio
fe. rec. Sixti V. quoniam fuit obtentum à Sanctiſſimo
Domino Noſtro Breue diſpenſationis, & licentiæ
excedendi quantitatem præſcriptam in Bullis Ponti-
ficiis, &c.

Et ita informante Domino Vincentino, &c.

Bonon. pecuniar.
Veneris 20. Decembris 1630.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*
2 *Et vbi eſt munitum obligatione Camerali.*
3 *Et vbi eſt in parte liquidum in ea executioni demandari debet, amiſſa illiquida parte.*
4 *Via executiue per ſententiam quando non vulneretur.*

Deciſio CCCCXCIX.

DOmini dixerunr mandatum eſſe relaxandum
pro ſumma librarum 812. 38. quia datur In-
ſtrumentum publicum iuratum, in quo præciſis
clauſulis Io.Baptiſta Azzanus ſe obligauit, quod In-
1 ſtrumentum facit probationem probatam, & rem
vndequaque euidentem, c.cum dilecti de donat. *Bal.*
in l.quoties C.de Iudic.cum vulg præſertim quia eſt
munitum obligatione Camerali, quæ habet execo-
2 tionem paratam. *Mohed.* dec.2.& 3.de except. *Caſſa-
dor.* dec.1.n.2.de mutui petit. Pro dicta autem ſum-
ma eſt relaxandum mandatum, quia Peritus in ſua
relatione cui ſtandum eſſe iam reſolult *Rota* coram
me 3.Iunij præteriti expoſuit debitum Azzani in di-
ctis libris 812. 38.eſſe liquidum, & Inſtrumentum
eſt executioni demandandum in partitis liquidis li-
cet aliæ ſuper ſint, ſuper quibus ſit neceſſaria diſcuſ-
ſio Iudicialis. *Bald.* conſ.152.num. 2.verſ. Ex his ll.
3 3. *Socein.* ſen.conſ. 24.num.36.li.1.& conſ.256.num.
13.ver.Aliquando,li.2.*Benintend.* dec 90.num 3.*Mo-
noz.* de ratioc.cap.31.num. 7. in princ. *Rota* Ianuen.
dec.191.num.6.*Modern. Roman.* cap 278. num.11.
liquidi enim, & certi crediti non debet retarda-
ri executio per aliud creditum illiquidum.
4 Non obſtat ab A.C fuiſſe reuocatum aliud man-
datum, non enim inde ſequitur vulneratio Inſtru-
menti; nec ideò impedita eſt executio; nam reuoca-
tio illa cautat de decreto prius emanato, nec in ali-
qoo tangir ipſum Insttumentum, prout eſſet ſi reum
abſolueret à petitis, & eadem via executiua, quæ à
principio competebat adhuc procedi poteſt, *Rota*
dec.132.n.12.ver.Deindè part.2.diuerſ.& coram Re-
uerendiſſ.Dom.meo *Decano* dec.78.in fine.

Et ita informante Domino Barboglio reſolutum
fuit &c.

Romana redditionis rationis.
Veneris 24 Ianuarij 1631.

ARGVMENTVM.

Tutores plures tenentur in ſolidum actione tutelæ, & quando vnus tantùm adminiſtrauit, alij non tenentur, niſi adminiſtratore excuſſo, ſecus quando ipſi diuiſerunt adminiſtrationem. Tutor non confirmatus à Iudice, & qui nulliter ſe geſſit, poteſt conueniri ad reddendam rationem, ac ſi ritè, & rectè ſe ingeſſerit.

SVMMARIVM.

1 *Tutor tenetur reddere rationem finito officio.*
2 *Tutor non confirmatus validè non poteſt adminiſtrare.*
3 *Quando adeſt Tutor legitimus, & alius illegitimus, debet agi pro redditione rationis contra legitimũ.*
4 *Tutor qui adminiſtrauit pro Tutore præſumitur tutelam acceptaſſe, & confirmationem obtinuiſſe.*
5 *Tutor, qui adminiſtrauit, licèt non confirmatus à Iudice tenetur reddere rationem adminiſtrationis ſuæ.*
6 *Pro tutore, qui negotia Pupilli gerit, tenetur eandem præſtare diligentiam, prout ſi Tutor eſſet.*
7 *Adminiſtrans nulliter pro Tutore non debet eſſe melioris conditionis legitimo, & vero Tutore.*
8 *Tutor quando quis eſſe nequit, intelligitur hoc ad damnum pupilli, non ad eius vtilitatem itaut ad redditionem rationis non teneatur, cum ipſius periculo cedat adminiſtratio, nu.9.*
10 *Tutores vbi ſunt plures, quorum is, qui adminiſtrat ſolus eſt executiendus.*
11 *Tutores plures in ſolidum omnes tenentur, etiamſi inter ipſos diuidant adminiſtrationem, quia talis diuiſio non præiudicat Pupillo in actione in ſolidũ, ſed inter eos poſtea reflectuntur actiones, & n.12.*

Deciſio D1

REſolutum fuit Io.Baptiſtam teneri reddere ra-
tionem, quia ex teſtamento Sebaſtiani, de quo
in Summ. illorum de Stuppini n.1. apparet eumdem
Io.Baptiſtam deputatum fuiſſe Tutorem, & Curato-
rem filiis eiuſdem teſtatoris & adminiſtrationem
geſſiſſe bonorum ad pupillos ſpectantium depræ-
henditur ex pluribus actibus calculorum locationis,
quietantiarum tutorio nomine geſtis, vt in Som. n.
2.3.4 & 5. Vndè intrat regula quod Tutor finita tu-
tela, adminiſtrationis ſuæ rationem reddere tenetur
actione tutelæ, §.fi. Inſtit. de Attilian. Tutor. l.1.§. offi- 1
cio, ff. de tutel. & ration. diſtrahen. *Dec.* conſ.178. n.
1. *Pariſ.* conſ.21.nu.55.li.2. *Montan.* de tutel.cap.39.
nu.1 & ſeqq. *Gutier.* eodem tract.par.3.cap.1. nu.2.
& ſeqq.

Non obſtat Io. Baptiſtam per Iudicis decretum
non fuiſſe confirmatum, prout requirebatur ad hoc
vt tutelam validè poſſet adminiſtrare l. etſi pluribus, 2
ff. de auctor. Tut *Gutier.* de tutel.pat. 2.cap.5.n.6.&
fuit dictum in Signina adminiſtrationis coram bo.
me. *Sacrato*, quæ eſt dec.470. p.1.recent. nec illi de-
mandatam eſſe adminiſtrationem, ſed Martiæ tantum
in teſtamento pariter Sebaſtiani Tutrici deſignatæ
fuiſſe à Iudice confirmatam tutelam, ideoque con- 3
tra Martiam, non autem contra Ioannem Baptiſtam
dirigendas eſſe actiones.

Quoniam cum appareat ipſum Ioannem Bapti-
ſtam, non autem Martiam de facto adminiſtraſſe, &
ex pluribus actibus per longum temporis ſpatium
tutorio nomine factis ſe pro tutore geſſiſſe, ex his
præſumitur ipſe tutelam acceptaſſe, & confirmatam
fuiſſe à Iudice, licet de confirmatione non conſtet, l. 4
ſi filiusfamilias, §. agnouiſſe, ff de tutel. vbi *Bald.* nu.
1. ver. in textu agnouiſſe, & verſ. a.nota, *Boer.* deciſ.
124.nu.13.ver.& pro hac concluſione, *Menoch.* præ-
ſumpt.149.num.17. *Rota* dec.89.n.8.& 9.part. 2. di-
uerſ.& fuit dictum in Nepeſina Tutelæ 6.Iunij 1616.
coram Eminentiſſ. Domino Card. *Veroſpio*, & ſic vti
Tutor ad reddendam rationem adminiſtrationis 5
compellendus eſt, vt in præallegata Nepeſina Tute-
læ, vbi declaratur deciſionem illam in Signina ad-
miniſtratio-

miniſtrati nis 470 §.1. recent. non procedere quo-
tieſcumque apparet Tutorem, vel Curatorem non
ſimpliciter vti adminiſtratorem, ſeu negotiorum ge-
ſtorem, ſed tamquam verum Tutorem, & Curato-
6 rem ſe geſſiſſe, & quod Tutor licet Prætoris decre-
to cõfirmatus nõ fuerit, tamen tutelæ iudicio tenea-
tur, eſt Text. in l. Tutores qui §. Curatores teſtamen-
to, ff. de adminiſtr. tutor. quia qui pro tutore negotia
gerit, licet Tutor eſſe non poſſit, eamdem fidem ac
diligentiam præſtare tenetur quam Tutor præſtaret,
ſunt verba l. qui pro Tutore, ff. de eo qui pro tutor. l.
7 1. §. cum eo, verſ. Sed etſi ff. eodem, & l. 1. C. eo-
dem quos textus ad hoc ponderat, *Montan.* de tutel.
d. cap. 39. num. 24. 62. 120. & 143. aliàs ſi is qui abſ-
que Iudicis decreto adminiſtrationem ſuſceperit, e-
ximeretur ab onere reddendi rationem, ſequeretur
vitioſum, & intruſum Adminiſtratorem melioris eſſe
conditionis, quam eſſet legitimus, quod tamquam
8 abſurdum conſiderat *Cravett.* conſ. 18. n. 15. *Montan.*
de tutel. d. c. 39. n. 38. Et cõcluſio illa, quod Tutor, cui
à Iudice decreta nõ fuit adminiſtratio, validè admi-
niſtrare nõ poſſit, intelligi debet quoad damnum pu-
9 pilli, ſed quo ad ipſum geſta valent, licet potuiſſet
tamquam ſuſpectus remoueri, *Bart.* in l. Tutor qui repertо-
rium, n. 7. ff. de adminiſtr. tut. *Alex.* conſ. 86. nu. 8. li.
2. *Rota* dec. 89. num 8. par. 2. diuerſ. & coram S. mem.
Gregor XV. dec. 31. n. 4. & 5. Immò Tutor poſtquam
ſciuit ſe Tutorem datum, ſi negligat petere confir-
mationem tutelæ à Iudice, & adminiſtrationem bo-
norum pupilli ſuſcipere, vel ſi quam habet excuſa-
tionem proponere, dicitur eſſe in culpa, & tenetur
10 indemnem præſtare pupillum, dumque ab admini-
ſtratione ceſſat damno ſuo, & tutelæ periculum ad
eum pertinet, l. 1. §. 1. ff. de adminiſt. tut. l. quidam
decedens, §. fin. ff. eodem, *Ruin.* conſ. 89. nu. 8. li. 5. &
conſ. 108. num. 15. li. 1. *Gutier.* de tutel. par. 3. cap. 1.
num. 102. *Montan.* eodem tract. cap. 39. num. 3. &
ſeqq.

Martia autem Tutrix actione tutelæ conueniri
non poteſt, niſi prius excuſſo Adminiſtratore, quan-
do enim plures ſunt dati Tutores, ſi vnus tantum ad-
11 miniſtrauerit, ille primò excutiendus eſt, l. 1. C. ſi Tu-
tor, vel Curat. l. Tutores, qui poſt §. in eum ff. de ad-
miniſtr. Tutor. *Boer.* dec. 59. nu. 5. plenè *Surd.* conſ.
170. num. 13. *Montan.* de tutel. dicto cap. 39. nu. 203.
& fuit dictum in Romana Tutelæ de Boncompagnis
13. Nouembris 1615 coram bo. mem. *Vbaldo*; quin
etiam quamuis appareret ab ipſa Martia, & Ioanne
Baptiſta Tutoribus inter ſe diuiſam fuiſſe admini-
ſtrationem, adhuc tamen pupilli poſſunt alterum ex
illis ſolummodò vrgere, quia regulariter omnes, &
ſinguli Tutores tenentur inſolidum, eorumque o-
bligatio eſt indiuidua, & diuiſio adminiſtrationis
quando facta non fuit à Iudice, vel Teſtatore, ſed
ab iiſdem Tutoribus non valet in præiudicium pu-
pilli, nec operatur quin vnuſquiſque teneatur inſo-
lidum ad totum damnum, l. 1. C. ſi ex pluribus Tutor.
l. Diui, l. tres Tutores, ff. de adminiſtr. tut. l. 2. C. de
diuid. tutel. *Bart.* in l. 1. §. ſi plures, ff. de exercit. act.
Montan de tutel. dicto cap. 39. nu. 93. & ſeqq. *Surd.*
dicto conſ. 170. n. 11. & ſeqq. licet poſtea is qui ſoli-
dum ſoluit poſſit beneficio ceſſionis, vel vtili actio-
ne tutelæ Tutores collegas conuenire, vel antequam
ſoluat, ſi illi adminiſtrauerint, & ſint ſoluendo bene-
12 ficium diuiſionis opponere, l. 2. in fin. C. de contr.
Iud. tutel. l. cum Tutor, ff. de tutel. & ration. diſtrah.
Montan. dicto cap. 39. nu. 136. & ſeqq. & 149. *Surd.*
d. conſ. 170. nu. 16. & ſeqq.

Et ita vtraque parte informante reſolutum &c.

Elnen. Eremitorij.
Veneris 7. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Mors quomodo probetur. Beneficium quando ca-
dat ſub reſeruatione; & ex quibus probetur Ca-
pellaniæ eſſe verè beneficium Eccleſiaſticum.

SVMMARIVM.

1 *Mors probatur ex libro Parochi, aut alterius, ad quem pertinet ſepelire mortuos, & nu. 2.*
3 *Et ex libro Hoſpitalarij.*
4 *Ex libro etiam priuato iunctis adminiculis.*
5 *Beneficij Eccleſiaſtici qualitas eſt probanda ad effectum vt ſit vacabile, & impetrari poſſit.*
6 *Capellaniæ, quæ fundantur in Hoſpitalibus ad celebrandas Miſſas, non cadunt ſub reſeruatione, quia non ſunt titulo Beneficiales.*
7 *Capellania præſumitur Beneficium Eccleſiaſticum.*
8 *Ex reſignatione Beneficium efficitur conferibile.*
9 *Item probatur ex expeditione gratiæ ſuper valore.*
10 *Item ex Viſitatione Ordinarij.*
11 *Item quando non agitur ſuper titulo principaliter, ſed inter prouiſos, quia ad ſuſtinendam prouiſionem ſufficit vltimus ſtatus, etiam ſi deinde detegatur non eſſe beneficium, & ſuſtinenda eſt collatio & nu. 12. & de ratione nu. 13.*
14 *Vltimus ſtatus in Beneficiis eſt attendendus in materia collationis, præſentationis, & ſimilium, & nu. 15.*
16 *Et ad excludendam quaſi poſſeſſionem ex non iure in titulo Beneficij debent dari certiſſimæ probationes, aut ex re iudicata, aut partis confeſſione.*

Deciſio DI.

OBiit Sebaſtianus Mundez Barboſa de menſe Iu-
lij, qui perpetuò eſt reſeruatus, & de hac Ca-
pella, ſiue Eremitorio fuit prouiſus D. Gaſpar, ſuper
cuius gratia cum diſputaretur in Rota, Informantes
pro D. Didaco ſolum impugnabant probationem
circa obitum dicti Sebaſtiani de menſe Iulij, & con-
trouertebant hanc Capellam, ſeu Eremitorium eſſe
beneficium conferibile, in cæteris verò dabant ma-
nus pro iuſtificatione, prout re vera omnia vndequa-
que erant ex teſtibus iuſtificata, quoad Clericatum
Gaſparis, illius originem, valorem tam huius bene-
ficij, quàm obtentorum, & alia narrata in dicta gra-
tia, Verum in omnibus gratiam Gaſparis iuſtifica-
tam eſſe Domini reſponderunt.

Et quoad obitum Sebaſtiani in menſe Iulij, datur
partita libri Confratrum miſericordiæ, in qua eſt ad-
notata mors, & funus dicti Sebaſtiani, & quamuis
non ſit hic liber Parochi, tamen cum in Ciuitate El-
uen. & ferè in tota Luſitania ad Confraternitatem
Miſericordiæ pertineat hoc opus ſepeliendi defun-
ctos, qua ratione creditur Parocho adnotanti mor- 1
tem Parochiani, quia ad illum ſpectat adnotatio, vt
per *Cravett.* de antiq. tempor. pat. 1. §. vidimus, & a-
bundè n. 1. *Ioſeph. Ludouiſ.* concl. 29. ampliat. 14. &
dec. Peruſin. 12. num. 17. par. 1. cum aliis, Ita & cre-
dendum eſt libro Societatis, ſi Confraternitas habet
pro inſtituto hoc officium generale ſepeliendi, & 2
quod credatur Scribis deputatis ab iſtis Archicon-
fraternitatibus in Regno Luſitaniæ eſt dec. *Valaſchi* 3

10 nu. 1. prout etiam ex libro Hoſpitalis cui conſue-
uit fides adhiberi probari mortem dixit *Surd.* conſ.
530. nu. 36. & de hac conſuetudine etiam deponunt
teſtes, & quatenus poſſet dubitari de concludenti
probatione dictæ adnotationis tanquam libri pri-
uati, in præſenti ceſſaret difficultas, dum hæc adno-
tatio fulcita eſt depoſitione teſtium, inter quos vnus
eſt Conſanguineus, qui etiam aſſignat rationem, quia
ob mortem dicti Sebaſtiani pulla veſte fuit indutus,
& D. Didacus venit ex eadem vacatione, liber autem
priuatus quando cum eo concurrunt alia adminicu-
4 la, benè probat *Bart.* in l. admonendi num. 27. & alij
communiter, ff. de Iure iur. *Boer.* dec. 105. nu. 5. *Rota*
deciſ. 751. num. 2. & 3. & dec. vlt. num. 2. part. 1. di-
uerſ.

Quo verò ad alterum, obiiciebatur à D. Didaco
non probari exiſtentiam beneficij erecti in titulum,
& quod ſit vacabile, & conferibile Clerico, quod
eſt requiſitum neceſſarium, vt poſſit impetrari, & ca-
5 dat ſub reſeruatione, *Dec.* conſ. 148. n. 1. *Ferret.* conſ.
143. n. 7. *Veſtr.* in prax. li. 5. cap. 14 in fine, Card *Seraph.*
dec. 1095. num. 2. *Gonzal.* ad reg. 8 gloſ. 5. in princ. n.
20. & 34. *Garz.* de benefic. par. 1. cap 2. n. 102. & ſeqq.
vbi quod Capellaniæ, quæ fundantur in Hiſpania ad
6 celebrandas Miſſas non cadunt ſub regula reſerua-
toria, quia non ſunt tituli beneficiales, niſi probetur
fuiſſe erectos in titulum beneficiorum; Hic autem
nedum deficere videbatur probatio erectionis in ti-
tulum iſtius Capellaniæ, ſed immò teſtes dicunt i-
ſtud Eremitorium ſolitum eſſe dari Laicis admini-
ſtrationem.

Verum animaduertendum eſt pro reſponſione,
quod in dubio Capellania præſumitur beneficium
7 Eccleſiaſticum, *Gonzal.* ad reg. 8. gloſ. 5. n. 50. *Lara* de
anniuerſar. & capellan. li. 2. n. 59. hæcq; præſumptio
in caſu præſenti eſt fulcita pluribus ſignis, & argu-
mentis, fuit enim olim reſignata hæc Capellania ſeu
8 Eremiturium ab Emanuele Gomez de Anno 1579.
in manibus fe. rec. Greg XIII. quæ reſignatio indicat
eſſe beneficium conferibile ad tradita per *Pariſ.* de
reſignat. li. 2. q. 1. n. 118. cum ſeqq. Et poſtea fuit ex-
pedita gratia perindè valere ſuper valore, vt ſatisfa-
9 cerent regulæ de valore, quæ non habet locum niſi
in beneficiis, & ideò benè arguit Capellaniam hanc
eſſe beneficium conferibile, *Rota* dec. 182. n. 1. &
ſeqq. par. 1. & dec. 264. par. 2. diuerſ. *Gonzal.* d. gloſ.
5. n. 65. Et ordinarij in relationibus factis dum ſacra
Apoſtolorum limina viſitarunt de iſta Capellania
10 tamquam de beneficio meminerunt, quibus multum
deferendum eſt, cum ex eorum officio ſint informati
de ſtatu, & qualitate beneficiorum diœceſis, *Rota* co-
ram S. mem. Greg. XV. dec. 482 nu. 6. & 482. n. 7. Et
demum dantur etiam teſtes de publica voce, & fama
deponentes iſtud Eremitorium eſſe Abbatiam, & ti-
tulum beneficialem collatiuum Sum. Gaſparis n. 4.
ex quibus omnibus, ſaltem ſimul iunctis, viſum fuit
ſufficientem inſurgere probationem, quod iſtud E-
remitorium re vera ſit conferibile.

Sed quidquid ſit de præmiſſis ſufficit Gaſpari
quod modò non agitur inter ipſos Collatores, nec
ſuper ſtatu principaliter Capellaniæ, vel illius ſta-
tus mutatione, ſed agitur tantum inter prouiſos; Vn-
dè ad ſuſtinendam prouiſionem ipſius Gaſparis ſuf-
ficit vltimus ſtatus, qui eſt collatiuus, & prouiſus
non eſt amouendus etiamſi poſtea detegatur hanc
Capellaniam non eſſe beneficium, neque collatio in-
11 fringitur, aut retractatur ex ſuperuenienti probatio-
ne veræ qualitatis, & proprietatis beneficij, *Bartol.*
conſ 82. num. 1. verſ. Sed poſito li. 1. *Rota* deciſ. 14 de
Iurepatron. in antiq. *Aym.* conſ. 322. num. 5. verſic. 12
Nec vitiatur collatio, iuſſi agatur enim prouiſo quaſi
poſſeſſio collatoris cum bona fide conferendi, in
qua quaſi poſſeſſione eſt confouendus, nec attendi-
tur præcedens ſtatus contrarius quatenus adeſſet,
quia collatio interim ſpectat ad poſſeſſorem tam-
quam fructus Iuris conferendi, c. querelam de e- 13
lect. c. cum olim de cauſ. poſſeſſ. & propriet. c. con-
ſultationibus de Iurepatr. & benè per *Gonzal.* ad reg.
8. gloſ. 45 §. 2. num. 8. & ſeqq. Et licet textus in cap.
conſultationibus loquatur in præſentatione, tamen
habet locum etiam in collatione, & in quaſi poſ-
ſeſſione conferendi, *Bald.* conſ. 437. num. 1. li. 2. *Fe-
lin.* in cap. in noſtra, num. 44. de præben. *Rota* de-
ciſ. 2. num. 2. de præben. in nou. & dec. 308. n. 6. par.
1. recent.

Deciſiones verò, quæ videntur innuere contra-
rium Statum præferri vltimo ſtatui, etiam ad ſuſti-
nendam collationem, procedunt quando agitur in-
ter ipſos Collatores, vel agitur ſuper ſtatu beneficij 14
principaliter habito reſpectu ad veram ipſius benefi-
cij qualitatem, & proprietatem, ſecus autem, vt hic,
vbi ſolum agitur de quaſi poſſeſſione, & ſolum inter
prouiſos, & ſic de ſtatu habito reſpectu ad ipſam qua-
ſi poſſeſſionem exiſtentem penes collatores, præſen-
tantes, vel eligentes, quo caſu ſemper attenditur vlti-
mus ſtatus originem habens ab illa ſimplici quaſi
poſſeſſione, & nudo exercitio conferendi, ſi-
que poſtea aliquando euincitur, aut detegitur con-
trarius ſtatus beneficij, firma manente collatione fa-
cta vigore quaſi poſſeſſionis, & ſequuta vacatione ex
perſona illius prouiſi ab exiſtente in dicta quaſi poſ-
ſeſſione, beneficium aſſumit ſuum proprium ſtatum, 15
adeout in poſterum exercitium Iuris conferendi re-
ſeruetur vero Collatori quemadmodum dicitur in
materia præſentationis, ex c. conſoltationibus, Ita
benè diſtinguit *Rota* dec. 737. n. 3. 4. 5. par. 2. recent.
& notant *Adden.* ad S. me. Gregorium XV. deciſ. 77.
nu. 12. verſ. Si verò agatur, & dec. 112. num. 5. verſ.
Status vltimus; & *Modern.* de re benefic. li. 1. quæſt.
34. num. 25. 26. & ſeqq. Et proindè in caſu præſenti
cum de bona fide huiuſmodi quaſi poſſeſſionis du-
bitari non poſſit, & habeat præſumptionem pro ſe,
quod Capellania in dubio cenſetur beneficium ec-
cleſiaſticum, & concurrunt tot alia argumenta idem
ſuadentia ſuperius ponderata, vtique prouiſio Gaſ-
paris irreuocabiliter ſuſtinetur, & ad effectum, vt
hæc quaſi poſſeſſio non attenderetur, opus fuiſſet
probatione contrarij ſtatus incontinenti facta, vnde-
quaque liquidiſſima, nempè vel per rem iudicatam,
vèl per confeſſionem partis, tunc enim proprietas 16
abſorberet quaſi poſſeſſionem, *Rota* apud *Card. Se-
raph.* dec. 555. n. 8. & dec. 269. n. 4. & 5. par. 2. diuerſ.
& benè obſeruant *Addent.* ad S. me. Greg. XV. d. dec.
77. n. 12. ver. Si tamen ante factam, *Modern.* de re be-
nef. d. q. 34 n. 19. & 32. quam probationem hic omni-
nò deficere viſum fuit.

Non igitur obſtant Teſtes pro Didaco deponen-
tes hoc Eremitorium datum fuiſſe in adminiſtratio-
nem Laicis; Quoniam vltra quod dubitatur de va-
liditate examinis ex defectu iuriſdictionis Iudicis,
atque etiam citationis ad videndum iurare teſtes;
Non concludunt dicti Teſtes, quia attento commu-
ni vſu loquendi, præſertim apud Idiotas in Luſita-
nia, appellatione laicorum veniunt etiam clerici,
qui non ſunt in ſacris Ordinibus conſtituti, & ta-
men ſunt capaces beneficiorum ſimplicium, & de
hac

hæc conſuetudine luculenter deponunt Teſtes pro Gaſpare, & deducitur etiam ex iiſdem teſtibus D. Didaci, dum appellant Laicum, quem tamen poſtea præſupponunt, vel prima tonſura inſignitum, vel in minoribus conſtitutum; Et demum cum vltimus ſtatus per longum tempus continuatus concurrat, quod ſcilicet hæc Capellania ſit beneficium, cum de hac vſque de anno 1579. à Gregorio XIII. tamquam de beneficio fuerit prouiſus Sebaſtianus Mundez, per cuius obitum Gaſpar fuit prouiſus, illi ſufficit hæc quaſi poſſeſſio, vt ſupra dictum eſt, ſique canonizabitur Capellaniam non eſſe beneficium, hoc ſuffragabitur in poſterum pro futuris vacationibus.

Minus obſtat ſolutio decimarum, quia ex hac non ſequitur Capellaniam non eſſe beneficium Eccleſiaſticum, cum etiam pro bonis Eccleſiaſticis in Luſitania, & in Diœceſi Eluen. ſolui decimas deponant teſtes in Summ. Gaſparis num. 10. ſub litera E.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Foroliuien. Saluiani.
Luna 10. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Salniani Remedium requirit probationem poſſeſſoris, & crediti.*

Deciſio DII.

Iſdem rationibus, quibus Rota iam conceſſit immiſſionem D. Iulio contra alios tertios poſſeſſores habentes cauſam à DD. Andrea, & Paulo Aemilio de Cæſis, Hodie etiam reſpondit dandam eſſe immiſſionem pro medietate domus poſitæ in Regione Sancti Thomæ contra D. Ludouicum Fulſum; verificantur enim requiſita omnia Saluiani.

Creditum cum hypotheca deducitur ex Inſtrumento venditionis de quodam prædio factæ à q. Laura Oliua, in quo pretio ceſſus fuit Cenſus, quem dicti Andreas, & Paulus Aemilius habebant cum bo. mem. Domino Andrea Fachineo, cenſumq; huiuſmodi promiſerunt manutenere, & conſeruare; detecta verò inexigibilitate, vt in aliis deciſionibus tam coram bo. me. Patriarcha *Manzanedo*, quam R.P.D. meo *Vbaldo*, & coram me firmatum fuit venit caſus iſtius conſeruationis, & modò D. Iulius tamquam hæres d. Lauræ Sororis, & ceſſionarius intentauit Saluianum contra tertios poſſeſſores, & creditum etiam fuit canonizatum per ſententiam Eminentiſſ. Domini Card. *Virilis* tunc Locumtenentis A.C. quæ & in iudicatum tranſiuit.

Poſſeſſio anterior principalis debitoris, nempè Andreæ, & Pauli Aemilij benè probatur ex teſtibus deponentibus ipſos poſſediſſe hanc Domum vna cum Cherubino Parte certoſque confines indicant, qui conueniunt Domini, ſuper qua petitur Immiſſio.

Poſterior vero poſſeſſio D. Ludouici Fulſi probatur ex litis ſuſtentatione, quæ iunctis adminiculis probat ſecundum extremum in Iudicio Saluiani, *Ro-*
1 *ta* coram S. mem. Greg. XV. dec. 491. n. 11. cum aliis, Et hic non deſunt adminicula, quia & teſtes de hac poſteriori poſſeſſione rectè deponunt.

Et ita D. Iulio tantum informante reſolutum fuit &c.

Mediolanen. Decimarum.
Lunæ 17. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Fructus inexati Beneficij, vel decimæ an & quando mortuo Rectore tranſeant ad hæredem illius, aut magis ad Succeſſorem in Beneficio.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, libere, importat omnimodam libertatem, & exemptionem à quacumque obſeruantia.*
2 *Hæres repræſentat perſonam defuncti, & in ius ſuccedit.*
3 *Fructus Beneficij inexati pertinent ad ſucceſſorem in beneficio, non ad hæredes, & item in Decimis.*
4 *Fallit in decimis ex priuilegio conceſſis ob cauſam onerosam.*
5 *Commodum, & effectus contractus tranſit in hæredes,*
6 *Beneficiatus in morte æquiparatur Vſurario.*
7 *In Statu Mediolani fructus inexati beneficij tranſeant ad hæredes Beneficiati.*
8 *Fructus bonorum acquiſitorum ex induſtria Clerici tranſeunt ad hæredes, non ad ſucceſſorem in Beneficio.*
9 *Decimarum ſunt Laici incapaces.*
Poſſunt ex cauſa reddi imò capaces. ibidem.
10 *Et maximè quando Laici petunt vt hæredes Clerici, quibus ſuffragatur priuilegium illius.*

Deciſio DIII.

CVm fe. rec. Clemens VIII. Ioanni Mariæ Plato Canonico S. mem. della Scala Mediolan. tamquam vindici, vel ſaltem intento vindicationi Iurium Eccleſiaſticorum & præſertim Iuris decimandi ſpectan. ad Eccleſias Sancti Donati, & S. Iuliani, quod à diuerſis fuerat occupatum, liberè conceſſiſſet, & aſſignaſſet decimas omnes tam decurſas, & non ſolutas, quam etiam in poſterum eius vita durante decurren. ad effectum, vt ſubleuaretur à ſumptibus, & expenſis occaſione recuperationis dicti Iuris decimandi faciendi, Idem Io. Maria poſt plures lites non ſine magno incommodo, & impendio ſuſceptas, inſtructas, & fauorabiliter peractas mediantibus reſolutionibus in *Rota* coram bo. me. *Andrea*, & *Remboldo* obtentis, quibus firmatum fuit decimas locorum Faini, & Zunici ſpectare ad Eccleſiam S. Iuliani; de anno 16[illegible]. ſupremum diem obiit, Inſtituta hærede vniuerſali Angela Plata, qua prætendente decimas in vita Canonici Plati decurſas, & non exactas ad ſe ſpectare, *Rota* ſuper hoc conſulta, & cauſa bis propoſita, pro eadem tantum informante hodie reſpondit.

Viſum enim fuit non poſſe controuerti quin decimæ huiuſmodi viuente Ioanne Maria decurſæ, ad eumdem Io. Mariam iure dominij pertinerent, cum appareat ipſum non modicas ſubiiſſe impenſas, & damnum paſſum fuiſſe in ſuſtinenda lite, pro tuendo, ſeù recuperando Iure decimandi, vt ex deciſionibus emanatis coram bo. me. *Andrea*, & *Remboldo* in Summ. num 2. & ſuper his expenſis emanauit etiam deciſio 23. Maij 1620. coram R.P.D. meo *Pirouano*, In quarum expenſarum recompenſationem fe. rec. Clemens VIII. eidem indulſit, vt omnes prouentus decimarum decurſos, & quandiù ipſe vixerit

decurrendos liberè poſſet percipere, & in proprios
vſus vtilitatemq; conuertere, vt in ſum. n. 1. Et proin-
dè quemadmodum Canonicus Platus Dominus erat
abſolutus huiuſmodi obuentionum & decimatum
ſtantibus verbis illis, liberè poſſis percipere, &c.
quod verbum liberè importare ſolet dominium ab
omni onere, ſeruitute, & conditione abſolutum, &
omnimodam libertatem, ac diſpoſitionem à quacū-
que neceſſitatis obſeruantia abſtractam, *Oldrad.*
conſ. 225. n. 10. *Alex.* conſ. 214. n. 3. li. 6. *Rol.* cōſ. 42. n.
18. & ſeqq li. 1. *Gabr.* conſ. 99. n. 33. li. 2. *Surd.* conſ.
143. ſub n. 23. remouetq; omne impedimentum, &
omnem contradictionem. gloſ. in Clem. dudum, in
verbo liberè, de ſepult. *Iaſ.* in l. 1. n. 5. & 14. C. de ſa-
croſ. Eccleſ. *Surd.* d. conſ. 143. n. 23. in princ. Ita pari
ratione & eodem Iure dominij dicti prouentus ſpe-
ctare debent ad Angelam hæredem, quæ cenſetur
eadem cum defuncto perſona, & ſucceſſit in omne
2 Ius illius, §. 1. auth. de Iure iur. l. hæres in omne, ff. de
acquir. hæred. l. nihil aliud, ff. de reg. iur. *Dec.* conſ.
262. n. 2 *Surd.* conſ. 146. n. 7. cum aliis.

Non obſtat, quod iſtæ decimæ ad inſtar fructuum
beneficiorum, dum non fuerunt exactæ pertineant
ad ſucceſſorem in Eccleſia, non autem ad hæredes
3 defuncti tam ex Conſtitut. Iulij III. per Sanctiſſ. D.
N. ſub Dat. 5. Aprilis 1628. confirmata, quam ex Iu-
ris communis diſpoſitione ſecundum opinionem,
quam ſæpius ſequuta eſt *Rota*, vt in dec. 761. n. 1 par.
1. diuerſ. & apud Card. *Seraphin.* dec. 594. num. 5. &
ſeq. & in Nullius, ſeu Romana pecuniaria 4. Iunij, &
19. Nouembris 1599. coram bo. mem. Card. *Blan-
chetto*, & paſſim ſeruatur.

Quoniam Domini putarunt motiuum non appli-
cari, & caſum præſentem eſſe extra terminos Bullæ
Iulij Tertij, & iuris communis, ſtante indulto Cle-
mentis VIII. quod aſſignauit Canonico Plato om-
nes decimas decurſas, & eius vita durante decurten-
4 das intuitu litis, & expenſarum, quas fecerit pro re-
cuperatione Iuris decimandi, & ſic ex titulo onero-
ſo, ad quem dignoſcendum habenda eſt ratio origi-
nis, & cauſæ primordialis hoc eſt litis, non autē eius
quod poſt inſequitur, nempè lucri, quod ab onere
formatur, ac deſcendit, l. Tutor datus ff. de fideiuſſ.
5 l. 1. C. de impon. lucr. deſcript. li. 10. *Crauett.* conſ.
357. n. 4 & 5. *Menoch.* conſ. 540. n. 4. Et conſequen-
ter decimæ ad Platum ſpectabant Iure quodam
contractus, & pacti, cuius effectus tam actiue, quam
paſſiuè procul dubio tranſit etiam in hæredes, l. ve-
teris, C. de contrahen. & committ. ſtipul. *Ruin.* conſ.
72. n. 1. li. 2. *Surd.* conſ. 221. n. 27. Et titulus eiuſdem
Plati quoad perceptionem iſtarum decimarum nul-
lam habebat dependentiam à titulo Canonicatus,
ſeu beneficiorum, quæ poſſidebat, adeout propterea
tamquam vſurarius in morte non potuerit ad hære-
des tranſmittere, prout in materia fructuum benefi-
6 ciorum communiter ponderant Doctores in c. 1. &
ſeq. de pecul. Cleric. & paſſim *Rota* admittit, vt apud
Card. *Seraphin.* dec. 594 n. 7. & alibi, ſed ex indulto
Clementis VIII. effectus erat verus, & abſolutus Do-
minus tam in vita, quam in morte, quod idem do-
minium merito tranſlatum cenſeri debet in eius hæ-
redes.

Et in omnem caſum quatenus iſta decimas meti-
ri deberemus ad inſtar fructuum beneficiorum, ad-
huc videbatur debitas eſſe hæredibus Plati tum ex
conſuetudine, quæ viget in Statu Mediolani, quod
fructus beneficiorum, tam ex teſtamento, quam ab
7 inteſtato tranſmittantur ad hæredes, quam conſuetu-
dinem approbat, & præſeruat in verbis Bulla Iulij
Tertij, & eam eſſe attendendam pluries cenſuit Ro-
ta vt in Mediolanen. fructuum 9. Martij 1592. coram
Orano, quæ eſt impreſſa penes Marchelan. tom. 1. fol.
458. & in Papien. fructuum 21. Februarij 1624. co-
ram bo. me. *Remboldo*, & coram Reuerendiſſ. Domi-
no meo *Decano* dec. 376. n. 2. & in Brachareo. fru-
ctuum 3. Decembris 1627. coram R. P. D. meo *Pi-
reuano*, & de hac conſuetudine in Statu Mediolani
meminit Concilium Prouinciale Mediolanen. vt te-
ſtatur *Garz.* de benef. par. 2. cap. 1. n. 103. Tum etiam
ex eo quia iſtæ decimæ videntur acquiſitæ à Plato ex
propria induſtria, & labore, quem impendit in pera-
genda lite contra decimarum vſurpatores, & ex in-
dulto Clementis VIII. non ex redditibus Eccleſiæ,
fructus autem induſtria, & labore à Clericis quæſi-
tos, & non ex beneficio, aut contemplatione Eccle-
ſiæ perceptos ad inſtar diſtributionum pertinere ad
hæredes Clerici defuncti, ſiue ex teſtamento, ſiue ab 8
inteſtato Succedentes, & non ad Succeſſorem in be-
neficio r..dunt communiter *Doct.* in c. 1. de pecul.
Cleric. *Bald* in auth. licentiam, nu. 1. & 3. C. de epiſc.
& cleric. *Alex.* conſ. 116. nu. 5. li. 7. *Pariſ.* conſ. 33. n.
12. li. 4 *Neuiʒan.* conſ 93. n. 18. & ſeqq. *Gig.* conſ. 144.
n. 5 & ſeq. *Sarmient.* de redd t. Eccleſ. par. 3. cap. 5. n.
8. *Nauarr.* eodem tractat. quæſt. 1. monit. 19. num. 1.
Monet. de diſtrib par. 3. q 5. n. 7.

Non obſtat, quod Laici ſint incapaces decima-
rum. Quoniam iuris decimandi, ſed fructus decima-
rum, prout prætenduntur ab hæredibus Plati benè 9
poſſunt Laicis ex cauſa concedi, Gloſ. in c. quamuis,
verbo conceſſerit de decim. *Tiraquell.* de retract. li-
gnag. §. 1. gloſ. 7. nu. 51. *Monet.* de decim. ca 5. quæſt.
3. num 61. *Rota* dec. 2. de decim. in antiq. & coram
Card. *Seraph* dec. 1387. nu 2. cum aliis, & iſtæ deci-
mæ non fuerunt debitæ Plato ex titulo beneficij Ec-
cleſiaſtici, quo caſu nec ad hæredes tranſmitti poſ-
ſent, nec Laici eſſent illarum capaces, ſed habuit à
Papa in recompenſationem, & ſic ex quodam con-
tractu, vt expenſas, & onera reſarciret, & ita non
obſtat obiectum.

Minus obſtat, quod indultum Clementis VIII. ſit
perſonale, & ſic Canonici Plati perſonam egredi, &
ad hæredes extendi non debeat; Quoniam hæredes 10
non petunt decimas Iure proprio, ſed ex perſona
Canonici, & tamquam ipſimet debitas, quod facere
quidem non prohibentur, iuxta tradita per *Pariſ.* d.
conſ. 33. n. 24. li. 4. cum aliis.

Et ita, &c.

Toletana Diſtributionum.
Lunæ 17. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Diſtributiones quando accreſcant alijs participan-
tibus vno deficiente tam ex iure communi, quàm
ex particulari Bullæ Pij V.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe quodcumq; & apparens ſufficit, vt quis ad cauſam admittendus ſit.*

2 *Emolumenta, & diſtributiones debentur Capellanis interuenientibus per ius accreſcendi, vel non decreſcendi portionis eius Capellani, qui non inſeruiuit.*

3 *Capellania vacare dicitur eo ipſo quod in eius poſſeſſione quis non reperitur.*

4 *Lite*

Digitized by Google

4 *Lite pendente diſtributiones, & fructus ſunt in ſequeſtro ponendi.*
5 *Fallit quando de iure communi diſtributiones aliis accreſcunt.*
6 *Interpratatur Bulla Pij V. de ſequeſtro lite pendente apponendo, ibidem.*

Deciſio DIV.

DIſceptantibus inter ſe Alphonſo de Palma, &
Ioanne Gonzalez ſuper Capellania maiori Ec-
cleſiæ Monialium Sancti Dominici, pluries que pro-
poſito dubio, de cuius bono iure conſtet, & ob diſ-
crepantes DD. opiniones non reſoluto, inſurrexerũt
alij Capellani, & Oeconomus fabricæ eiuſdem Ec-
cleſiæ prætendentes diſtributiones, & portiones di-
ctæ Capellaniæ maioris ad ſe ſpectare in vim qua-
rumdam Conſtitutionum in limine fundationis Ca-
pellaniæ appoſitatum, cumque à Signatura fuerint
ad Cauſam admiſſi cum clauſula, Conſtito de inter-
eſſe pro verificatione dictæ clauſulæ propoſui du-
bium, & Domini reſponderunt conſtare de intereſſe,
tam Capellanorum, quam etiam fabricæ.
Cùm enim ad effectum, vt quis admittatur ad Cau-
ſam non requiratur ſtricta, & neceſſario concludens,
1 ſed tantum apparens intereſſe probatio, vt potè quia
non agitur de totali Cauſæ præiudicio, ſed ſolum vt
quis admittatur ad contradicendum, & deducendum
Iura ſua, vt docet. *Abb.* in c. veniens il 2. n. 9 & ibidem
Felin. n. 13. de communi etiam de teſtib. idem *Felin.*
in c. cum ſuper n. 16. de re iudic. *Couar.* pract quæſt. c.
16. nu. 1. ante fin. verſ. Ita tamen intelligenda, *Rota*
dec. 11. de Iudic. in antiq. & in Giennen. Capellaniæ
8. Iunij 1615. coram bo. mem. Card. *Lancellotto* iunio-
re viſum fuit de hoc ſatis doceri, tum quoad Capel-
lanos, tum quoad Fabricam.
Aut enim hæc Capellania maior vacans verè dici
non poteſt, ſed vel ad Alphonſum, vel ad Ioannem
ſpectare, cum vterque habeat nominationẽ à Patro-
nis, quæ in manualibus prout eſt hæc Capellania vi-
detur habere vim prouiſionis, & Inſtitutionis; & tunc
portio diſtributionum, & emolumentorum Capel-
lani maioris non intereſſentis debetur per ius accre-
ſcendi, ſeù non decreſcendi aliis Capellanis præſen-
2 tibus, tam ex dictamine Iuris communia, iuxta Gloſ.
in Clement. 2. §. illi verò, verbo pars dimidia, de ætat.
& qualit. vbi *Card.* n. 21. *Vitalin.* n. 14 *Couar.* var. re-
ſol, lib. 3. c. 13. n. 7. *Garz.* de benefic. pat. 3. c. 2. nu. 445.
Rota coram Cardin. *Mantic.* dec. 226. n. 1. & ſeq. &
coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* dec. 500. nu. 1.
quam ex particularis Conſtitutionis diſpoſitione in
Summ. n. 1. ſtatuentis ſtipendia, & eleemoſinas Ca-
pellanorum, qui non interueniunt celebrationi
Miſſarum, & diuinorum officiorum applicari Capel-
lanis intereſſentibus.
3 Aut verò hæc Capellania adhuc vacat, cum nemo
ſit in actuali eius poſſeſſione, iuxta deducta in Sala-
mantina ſtipendiorum 6. Iunij 1603. coram Card.
Lancell. & tunc diſtributiones, & ſtipendia ſpectant
ad fabricam vigore Conſtitutionis, quæ datur in
Summario n. 3. apertè dicta emolumenta reſeruantis
eidem fabricæ in caſu vocationis Capellaniarum, &
ſic cum fieri poſſit, quod emolumenta prædicta, vel
ad Capellanorum, vel ad fabricæ vtilitatem ſpectent,
patens eſt eorum intereſſe.
Non obſtat lis, qua impeditur Capellanus maior
4 ne intereſſe poſſit diuinis officiis, & lite pendente
diſtributiones, & fructus poni debent ſub ſequeſtro
5 Iuxta Conſtitutionem fa: me: Pij V. 57. Quoniam ſi
Deciſ. Clem. Merlini.
Capellani prætendentes per Ius accreſcendi di-
ſtributiones eſſent in lite, & præſtarent impedimen-
tum Capellano maiori, ne intereſſet, verè obſtaret
dicta Conſtitutio fa: me: Pij V. qua Sanctiſſimus Pon- 6
tifex prouidere voluit ne lites fierent immortales,
& anſam demere illas protrahendi Capitulis, & Ca-
nonicis, qui ob litis pendentiam vigore particularis
conſuetudinis, vel Conſtitutionum percipiebant
fructus aliorum Beneficiatorum, & Canonicorum
abſentium, ſecus autem eſt in caſu præſenti, vbi Ca-
pellani non ſunt in lite, nec in culpa quin Capellanus
maior inſeruiat & portionem diſtributionum abſen-
tis non prætendunt propter litis pendentiam, ſed
vel ex Iuris communis diſpoſitione, vel ex particula-
ribus Conſtitutionibus, quæ non intuitu litis, ſed ex
cauſa abſentis diſtributiones, & emolumenta abſen-
tis reſeruant præſentibus, Ita intelligen. eſſe dictam
Conſtitutionem fa: mem: Pij V. cenſuit Rota in Car-
thaginen diſtributionum 15. Nouemb. 1596. coram
Pena, & in Carthaginen ſequeſtri 20. Decembris
1599 coram Cardinale *Lancellotto*, quam refert
Garz. de benefic. parte 6. capit. 3 n. 117.
Ex quibus ſaltem negari non poteſt quin modo
conſtet de aliquo apparenti intereſſe, quod ſufficit
ad effectum, de quo agitur, vt ſupra dictum fuit.
Et ita vtraque parte informante &c.

Camerineo. Hæreditatis.
Veneris 21. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Inſtitutus poſt mortem Vſufructuarij cenſetur purè & liberè inſtitutus, ita quod poteſt hæreditatem tranſmittere, licèt prædecedat Vſufructuario, & ſolum durante vita Vſufructuarij ſuſpenditur ei petitio vſufructus in gratiam, & vtilitatem eiuſdem Vſufructuarij.

SVMMARIVM.

1 *Mulier inſtituta in vſufructu ſolummodò, ſi ei nullus alius cohæres in vita datus fuerit, cenſetur heres totum tam in vſufructu, quam in proprietate. Et iſta quæſtio eſt valde anceps, & DD. ingenia multum torſit n. 7.*
2 *Verbum, inſtituit poſt mortem exponitur ſubſtituit.*
3 *Mulier inſtituta in vſufructu, multò magis cenſetur inſtituta in proprietate, ſi ei vſusfructus ſit relictus titulo legati.*
4 *Mulier relicta Domina, & Patrona, iſta verba videntur importare idem, ac ſi eſſet relicta heres proprietaria.*
5 *Heres inſtitutus poſt mortem alicuius, intelligitur ſi ſuperuixerit.*
6 *Heres, qui non adiuit hereditatem, non poteſt illam tranſmittere, ſed dicitur caducatum ius illius.*
8 *Mulieri ſiue titulo legati, ſiue titulo inſtitutionis fuerit relictus vſusfructus, cenſetur ſolummodò legataria.*
9 *Inſtitutus poſt mortem alicuius, qui relictus eſt vſufructuarius, ſi prædecedat vſufructuarius, poteſt inſtitutus ſtatim adire hereditatem, & ad heredes tranſmittere.*
10 *Et iſta opinio eſt æquior, & verior, & contraria opinio valde aduerſatur voluntati Teſtatoris, & n. 11.*
14 *Deciſ. 138. n. 3 parte 4. diuerſ. declaratur.*

15 *Deciſ. 460. eadem parte intellectus.*
16 *Deciſ. 122. parte 2. in recent. declaratur.*
17 *Hæres inſtitutus purè, & directè poſt mortem Mulieris relictæ Vſufructuariæ, etiam ſi prædeceſſerit d. vſufructuariæ, poteſt hæreditatem tranſmittere ad hæredem.*
18 *Vſufructu reſoluto per mortem vſufructuarij, ſi non adſit inſtitutus, tamen eiuſdem hæres capit hæreditatem.*
19 *Proprietas, quod accreſcat vſufructui, impoſſibile reputatur.*
20 *Hæres hæredis proprietarij finito vſufructu per mortem vſufructuarij hæreditatem capit non iure tranſmiſſionis, ſeu fideicommiſſi, ſed iure deuolutionis, ſeu conſolidationis.*
21 *Legati temporalis natura quæ ſit.*
22 *Vſusfructus, qui finitur morte vſufructuarij, redit ad proprietatem, & cum ea conſolidatur, ſeu trahitur, & abſorbetur vbicumque & penes quemcunque ipſa proprietas reperiatur.*
23 *Mulier relicta vſufructuaria, donec ipſa vixerit vita naturali, non debet extendi ad ipſius hæredem.*
24 *Mulier inſtituta Vſufructuaria, donec vixerit, conſequitur dumtaxat vſufructum mortem finiturum.*
25 *Verba, ore proprio, neceſſaria ſunt in teſtamentis nuncupatiuis, reſpectu primi hæredis.*
26 *Vniuerſitatis qualitas adiecta verbo directo, hæredes, importat inſtitutionem puram ab initio.*
27 *Verba, pleno iure, in ſubſtitutione appoſita, quid operentur.*
28 *Verba, pleno iure, denotant plenam ſucceſſionem tam in proprietate, quàm in vſufructu abſque alia detractione, & diminutione.*
29 *Trebellianica detractio competit hæredi vniuerſali cum onere reſtituendi poſt mortem.*
30 *Teſtator non præſupponens nomen hæredis, quando nominat inſtitutum poſt illius mortem, tunc ille cenſetur purè inſtitutus.*
31 *Actio, & paſſio non cadunt in eodem ſubiecto.*
Hæredi à ſe ipſo legari non poteſt n. 32.
33 *Coniecturæ debiliores tolluntur per validiores.*
34 *Mulier relicta Domina, Patrona, & Maſſaria, iſta verba de ſui natura importan abſolutum dominium.*
35 *Mulier relicta Domina, Patrona, &c. ſi iſta verba reſtringātur ad verba vſufructuaria, vel donec vixerit cenſetur relictum ei dominium vtile, & liberam diſpoſitionem fructuum cum præeminentia.*
36 *Voluntates defunctorum quando interpretantur, mordicè non debet inſiſti ſcrupuloſitati, ſeu cortici, & calumnia verborum, & ſubtilitatibus Iuris.*
37 *Voluntates defunctorum ſæpius pernicioſè obumbrantur, impediuntur, & circumueniuntur.*
38 *Voluntates defunctorum per Iudices coniecturis venandæ ſunt.*
39 *Hæreditas non adita non poteſt tranſmitti.*
40 *Hæreditas non adita in aliquibus caſibus tranſmittitur; nempe iure ſuitatis, iure ſanguinis, & iure deliberandi.*
41 *Hæreditas non adita, vt tranſmittatur ex capite iuris deliberandi, quid requiratur.*
42 *Hæreditatis aditio probatur ex actu qui citra ius, & nomen hæredis expediri non poteſt.*
43 *Hæreditas ſolo animo aditur, & animus hoc caſu dicitur ex quocunque actu, ſiue proueniat ex facto ſiue non facto, ſiue dicto, ſiue ſcripto.*
44 *Hæreditatis aditio probatur ex contractu inito ſuper re hæreditaria.*
45 *Inſtitutio poſt mortem vſufructuarij, durante illius vita, ſolum ſuſpenditur petitio vſusfructus in gratiam vſufructuarij quouſque viuat.*
46 *Et poteſt tranſmittere hæreditatem, quia licet non habeat ius in exercitio, illud tamen habet in habitu.*
47 *Conditio quando certum eſt, quod eſt caſura, non impedit tranſmiſſionem.*
48 *Vſusfructus vniuerſalis, quando legatur alicui, donec vixerit tunc ille, qui ei eſt ſubſtitutus, intelligitur purè, & non conditionaliter inſtitutus.*

Deciſio DV.

Filij Catherinæ petentibus immiſſionem pro medietate in poſſeſſionem bonorum Angeli, obiiciebat Iacoba Catherinam non fuiſſe hæredem à principio directè inſtitutam, ſed ſolum per fideicommiſſum ſubſtitutam, quatenus ſuperuixiſſet Magdalenæ, quæ licèt vſufructuaria hæres fuerit inſtituta ſolummodo, attamen cum ei nullus cohæres in vita datus fuerit, dempta mentione vſusfructus cenſeatur per quoddam Ius accreſcendi hæres in totum tā in vſufructu, quàm in proprietate, grauata tamen reſtituere poſt mortem medietatem Catherinæ, & alteram medietatem Iacobæ neptibus iuxta doctrinā 1
Bald. in l. id quod pauperibus n 27. C. de Epiſcop. & cleric. quam & plures grauiſſimi auctores ſequuti ſunt, quos refert, & ſequitur Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 4. tit. 5. art. 7. n. 5. & ſeqq. *Bellon. ſenior.* conſ. 30. n. 2. vbi poſt *Bald.* in dicta l. id quod pauperibus, quod verbum inſtituit poſt mortem, exponitur, ſubſtituit *Menoch.* conſ. 273. per tot. & 2
conſ. 637. n. 2. & ſeqq. & conſ. 1112. & 1235. per tot. & de præſumpt. libr. 4. præſumpt. 141. nu. 1. & 27. & 35. *Peregr.* de fideicom. art. 5. n. 21. & 24. & conſ. 58. lib. 3. & nouiſſimè omnes Doctores propemodum cumulando *Modern.* Brixien. conſ. 195. n. 7. conſ. 196. num. 11. conſ. 197. num. 21. conſ. 198. nu. 31. & conſ. 199. num. 30. & conſ. 202. num. 51. vbi etiam referunt ſecundum hanc opinionem pluries fuiſſe indicatum.

Quæ & eo facilius videbantur admittenda in caſu præſenti nedum quia non titulo legati, ſed inſtitutionis Magdalena vocata fuit ad vſumfructum, in 3
quibus terminis propriis loquitur *Bald.* in dicta l. id quod pauperibus, & alij cumulati per *Menoch.* d. cōſ. 1112. n. 2. Card. *Mantic.* d. art. 7. n. 5. & per *Modern.* Brixien. in conſ. 196. & 198. atque alij, ſed & quoniā teſtator addidit, quod ipſa Magdalena eſſet Domina, & Patrona, quæ verba videntur importare, ac ſi dixiſſet hæredem proprietariam ad l. his verbis ff. de 4
hæred. Inſtit. Card. *Mantic.* de coniect. dicto li. 4. tit. 5 art. 9. n. 3. *Eugen.* conſ. 10. n. 26. verſ. 1. quando, & cōſ. 25. n 36. *Menoch* conſ. 273. n. 4. *Neguſant.* q. 100. nu. 6. & ſeqq. Vndè cum Catherina fideicommiſſaria prædeceſſerit Magdalenæ, bona videntur remiſiſſe libera penes eamdem Magdalenam tamquam deficiente conditione illa ſub qua fuerat vocata Catherina, nempè quatenus ipſa ſuperuiueret Magdalenæ Cardin. *Mantic.* de coniect. dicto li. 4. tit. 5
5. art. 7. num. 9. *Menoch.* dicto conſ. 1112. numer. 22. D. *Fachin.* controuerſ. *Iur.* cap. 16. lib. 4. Vel in omnem caſum quatenus etiam Catherina hæres purè, & directè fuiſſet inſtituta pro medietate, attamen cum non adiuerit hæreditatem non potuit il- 6
lam tranſmittere, & dicitur caducatum ius illius,

quoniam

quoniam ſororem C.de Iur.deliber.l.vnico §. in nouiſſimo C.de caduc.tollen.*Alex*.conſ.168.n.15.lib 7. *Peregrin*.dec.Patauin.151.n.1.& ſeqq.*Menoch*.conſ. 273.n.14.

Cæterum Domini reſponderunt dandam eſſe immiſſionem filiis Catherinæ, quia licet quæſtio illa an
7 mulier inſtituta hæres in vſufructu nullo ſcripto cohærede in proprietate,dum ipſa viuit admodum anceps ſit,& Doctorum ingenia multum torſerit,Attamen Rota ſemper inclinauit in eam ſententiam , vt mulier ſiuè titulo legati , ſiuè titulo inſtitutionis ei fuerit relictus vſusfructus,cenſeatur ſolummodo legataria, vocatus verò poſt mortem vſufructuariæ habeatur tanquam purè,& liberè hæres in proprie-
8 tate,videtur enim ſolummodò dilata vſusfructus acquiſitio ad mortem vſufructuariç,illaque verba(poſt mortem)dicuntur appoſita, vt mulier liberè fruatur vſufructu , nec aliquo modo ab hærede vniuerſali proprietario vexetur,& tempus illud mortis vſufructuariæ non eſt adiectum ſubſtantiæ inſtitutionis hæredis proprietarij, & ad illam infringendam , aut conditionandam, ſed potius executioni ad differendum emolumentum cõmodi vſusfructus , interimq. viuente vſufructuaria hętes poſt eiuſdem vſufructuariæ obitum inſtitutus,ſtatim adire hæreditatem , &
9 ad hæredes poteſt tranſmittere,ita *Bald*. conſ.26 li. 5.*Corn*.in l.extraneum n.21.verſ.4. tangit ff. de hæred.Inſtit.vbi quod ita vidit iudicari,& quod opinio contraria eſt iniqua contra naturam materiæ ſubiectæ,& mentem Teſtatoris *Pariſ*.conſ.97. nu.3 verſ. dico inſuper , & num.6.& 7.lib.2 *Duran*. de arte teſtand.tit.de legat.cautel.39.n.1.benè Adden.ad *Alex*. conſ.162.ſub littera B.lib.2.*Couar*.var.reſol. lib 2.c. 2 n.5 aſſerens hoc eſſe verius de Iure *Petr. Pech*. de teſtam coniug.lib.5.cap.5.in princ.vbi ex relatione *Caſtr*.ita Bononiæ, & alibi iudicatum fuiſſe teſtatur *Bero*.conſ.58.num.6.lib.1.qui affirmat hanc opinio-
10 nem magis communem , magis veram , & magis æquam eſſe *Suar*.recept.ſent. verbo Vxor.n.114.*Gail*. practic.obſeruat.145.n.5. vbi de verior lib.2.*Rimin*. Iun.conſ.291.numer.36.& ſeqq. *Burſatt*. conſ. 245. num.4.*Simon de Pret*. de interpr. vltim. volunt. li.3. dubit. 1.ſolut.1.num. 23. *Ludovch*. conſ. 57. num. 3. vbi quod ſemper ita obtinuit in foro , *Caſtill*. de vſufruct. cap.8.num. 43. dicens contrariam opinionem voluntati defuncti valdè aduerſari *Caball*.conſ. 153.per tot.*Odd*.conſ.91.n.20.cum ſeqq. vbi de humaniori, veriori , & magis communi teſtatur *Theſ. Iun*.quæſt.forenſ.cap.81. numer.3.qui dicit per Senatum Pedemontanum ita iudicatum fuiſſe lib. 3. *Grat*.diſcept.forenſ.cap.821.n.2 *Giouagnon*. conſ. 26. n.13.lib.1.quorum plures loquuntur in his terminis quando ipſa mulier inſtituta fuit hæres in vſufructu, vt per *Cabal*.d.conſ.153.*Odd*.d.conſ.91.n.21.*Caſtill*. de vſufr.dicto cap.8.num.43.qui profitetur expreſſè
11 non eſſe conſtituendam differentiam inter inſtitutionem, vel legatum, & *Rota* ſemper(vt ſupra dicebatur)propenſior fuit in hanc ſententiam tanquam magis æquam, & voluntati defunctorum , qui Iuris
12 ſubtilitates ignorant multum congruentem , & conſentaneam vt in deciſ.162. num. 1. & per tot.& deciſ.663.num. 1.p.2. recent. & in Peruſina bonorum 13.Februarij 1579. coram *Brauo* impreſſa poſt *Eugen*.conſ 33.lib.3.& in Romana Apothecæ profumatiæ 11.Martij 1613 & 20. Martij 1615.coram bo me.*Vbaldo*, quæ pariter deciſiones loquuntur in caſu inſtitutionis , & in Sancti Seuerini dotis 16. Decembris 1619.coram eodem,in qua fuit receſſum ab alia deciſione ſub die 28. Nouembris 1618. & coram bo.mem. Card.*Caualerio* deciſ. 310.& in Tridentina bonorum 7. Aprilis 1606. coram bo. me. Card.*Sacrato*.

Falluntur autem , & quidem egregiè conſulentes apud *Modern*.Brixien.conſ. 199.nu.30. & 39 dum 13
putant Rotam contrarium ſenſiſſe in deciſ. 138.n 2. & deciſ.460.part. 4. diuerſ. & deciſ.122.parte 2. recent.

Deciſio enim illa 138. non applicatur , quia ibi mulier non erat inſtituta hæres in vſufructu,ſed ſim- 14
pliciter,& indefinitè erat nominata,hæres,vndè meritò Rota ſenſit illam indefinitam vocationem non eſſe coarctandam ad ſolum vſumfructum, & differunt inter ſe iſti caſus,quod Vxor ſit inſtituta in vſufructu,& poſt mortem ſit datus alius hæres,vel quod ſimpliciter ſit hæres inſtituta nulla facta mentione vſusfructus, nec proprietatis,& poſt mortem ſit datus etiam alius hæres,vt per *Imol*.in l. filius à Patre n.4 verſ.ideò poteſt dici,& num.6. verſ.2.caſu ff. de liber.& poſthum.vbi firmat primo caſu Vxorem eſſe vſufructuariam,in ſecundo autem caſu eſſe proprietariam *Alex*.ibidem nu.3 verſ. 2. eſt caſus *Aretin*.n. 3.col. 4 verſ pro declaratione & col 7. verſ. circa ſecundum *Menoch*.præſumpt.141.num. 48. & ſeqq. lib.4 Card.*Mantic*.de coniect.vltim.volunt.li.4.tit. 5 artic.6. & 7. & in hoc ſecundo caſu loquitur dicta deciſio 138. dictamquè diuerſitatem rationis in prædictis caſibus videtur etiam conſideraſſe *Rota* in Peruſina bonorum 13. Februarij 1579. coram *Brano*.

Deciſio verò 460. loquitur pariter in caſu quo mulier erat hæres inſtituta ſimpliciter, & ibi appa- 15
rebat in alia parte teſtamenti teſtatorem ſenſiſſe de vſufructu cauſali,non autem formali,ex prohibitione ipſi mulieri adiecta circa detractionem Trebellianeæ, & ex qualitate vocationis ſubſtitutorum obliquè & non directè.

Et demum deciſio 122.parte 2.recent.apertis ver- 16
bis inquit nullum fuiſſe datum cohæredem , & ideò cenſeri vxorem inſtitutam in totum , vndè ad hanc quæſtionem non applicatur illa deciſio , hic verò ſcriptæ fuerunt hæredes Catherina,& Iacoba.

Hoc autem poſito,quod Catherina fuerit à princi- 17
pio directè , & purè hæres inſtituta pro medietate, ſequitur vt etiamſi prædeceſſerit Magdalenæ , attamen potuerit tranſmittere ad hæredes hæreditatem delatam,nec impedimentum præſtare Magdalenam, 18
quia ipſa eſt ſolum legataria , vt in propoſito benè firmat *Cabal*.conſ.153.n.3.& 4 *Odd*. conſ. 92. n.24. 25. 26. & 58. qui reſpondent omnibus obiectis , & 19
præſertim rationi illi,qua communiter nituntur cõtrariæ ſententię aſſertores,quod ſcilicet cum vſufructuariæ non fuerit datus cohæres cenſetur ipſa hęres & vniuerſalis per ius accreſcendi ex præſumptione legis,quia hoc ius accreſcendi, vt ſcilicet proprietas accreſcat vſufructui impoſſibilis reputatur,nec repetitur in iure,vt inquit *Bald*.conſ.273.verſ.6. ratione impoſſibilitatis li.4 & benè etiam reſpondet *Rota* in dicta dec.162.parte 2.recent. & in Romana apothecæ profumariæ coram bo me. *Vbaldo* , extinctoque vſufructu per obitum Magdalenę hæreditatem capit hæres hæredis proprietarij , vt ſunt filij Catherinæ, non iure tranſmiſſionis , ſeù fideicommiſſi ſed iure quodam deuolutionis , ſiue conſolidationis , & temporalitatis adiectæ inſtitutioni , ſeu legato vſusfructus etiam ad effectum impediendi ius ac- 20
creſcendi *Bart*.in l.Titia §. fin. ff de leg.2.numer.2.

vbi quod non habetur reſpectus ad perſonam, ſed ad
jus hæreditarium, & ad hæredem in genere, ſicque
21 hæredem hæredis io infinitum *Caſtrenſ.* ibidem n. 1.
vbi quod hæc eſt natura legati temporalis *Soccin.* ſe-
nior conſ. 102. ou. 10. lib. 3. *Rub. Alexandrin.* conſ. 23.
num. 3. *Cephal.* conſ. 158. n. 5. & 6. & per tot. vbi quod
vis ſtat io temporalitate legati Card. *Mant* de con-
ject. vltim. volunt. lib. 9 tit. 2. num. 29. verſ. id quod
conſtare, & deciſ. 19 num. 1. & 2. *Menoch.* conſ. 273.
num. 14 & 15. *Surd.* conſ. 123. numer. 12. & fuit di-
ctum in dicta Peruſina bonorum 13. Februarij 1579.
coram *Brano* qui quidem vſusfructus finito tempore
22 vitæ vſufructuarij redit ad proprietatem, & cum ea
conſolidatur, ſeu trahitur, & abſorbetur vbicumq;
& penes quemcumque ipſa proprietas reperiatur
Caſtr io dicta l. Titia §. fin. ſub numero 1. ff. de leg. 2.
& conſ 123. numero 2. lib. 1. *Cephal.* dicto conſ.
158. in caſu primo numero primo & ſeqq. *Bertazol.*
conſ. ciuil. 4 n. 28. & conſ. 83. o 53.

Hancque opinionem facilius in præſenti caſu Do-
mini amplexi ſunt, quia ex multis depræhenderunt
hoc idem ſenſiſſe teſtatorem, vt ſcilicet Magdalena
in effectu eſſet ſola legataria, Catherina verò, & Ia-
coba hæredes eſſent proprietariæ etiam viuente
Magdalena

Primo quia non ſimpliciter Magdalenam hære-
dem fecit vſufructuariã, ſed coarctando illius voca
23 tionẽ addidit, donec ipſa vixerit vita naturali; vndè
non debet extendi hæc temporalitas ad hæredem
Magdalenę prout extenderetur ſi abſolute cenſeretur
hæres proprietaria; & ſolum grauata per fideicom-
miſſum reſtituere Catherinæ, & Iacobæ, vt pondera-
uit *Rota* dicta dec. 161. n. 3. p. 2. recent. & ante *Rotam*
conſiderabat *Dec* conſ. 278 n. 4. verſ. 4 quia *Bertazol.*
conſ. ciuil 4. o 18. & 19. ac 35. & conſ. 51. n. 2. & conſ.
83. n. 52 & ſecundum germanam voluntatem Teſta-
toris Magdalena debet conſequi dumtaxat vſumfru-
ctum morte finiturum, non autem vniuerſalem hæ-
24 reditatem ad tradita per *Aretin.* in leg. filius à Patre
num. 4. in fin. verſ. ſed aduerte ff. deliber. & poſthum.
Ruin. conſ. 206. n. 22. verſ. & iſta opinio li. 2. *Honded.*
conſ 62. n 14. lib. 2.

Secundo quia dum Teſtator vſufructuariam hæ-
redem fecit Magdalenã non eſt vſus verbis denotan-
tibus directo Iure admittendam eſſe, prout vſus eſt
dum ſcripſit hæredem Iacobam, & Catherinam, ibi,
hæredes proprietarias, & vniuerſales fecit, & ſuo ore
25 proprio nominauit Catherinam, & Iacobam pleno
Iure, in qua clauſula ponderanda ſunt verba, ore pro-
prio, quod neceſſarium eſt in teſtamentis nuncupa-
tiuis reſpectu primi hæredis directè inſtituti, non au-
tem in ſubſtitutis per fideicommiſſum l. hac conſul-
tiſſima §. per noncupationem C. de teſtam. §. fin. in-
ſtit. eodem l. 1. §. inſtitutum ff. de hered. Inſtit. & pon-
deranda ſunt etiam illa verba proprietarias, & vni-
26 uerſales, hæc enim qualitas vniuerſalitatis adiecta
verbo directo hęredes importat inſtitutionem puram
ab initio *Simon. de Prat.* de interpræt. vltim. volunt. li.
3. dub. 1. ſol. 1. n 39. *Theſaur.* Iun. quæſt. forenſ. lib. 3.
27 quæſt. 81. n. 3. Demum, & verba illa pleno iure o-
miſſa reſpectu Magdalenæ; & appoſita reſpectu Ca-
therinæ, & Iacobæ, arguunt eaſdem Iacobam, & Ca-
therinam iure directo vocatas eſſe, nec opus habere
miniſterio alterius, vt ſcilicet capiant de manu Mag-
28 dalenæ *Bald.* in auth. hæc vſus præſtatio verſ. tenet
Bart. C. de Sacroſ. Eccleſ. *Aretin.* conſ. 155. nu. 5. verſ.
ſed quando ſubſtitutus *Simon. de Prat.* de interpr. vlt.
volunt. lib. 3. Interpræt. 2. dub. 1. ſolut. 2. nu. 5. *Rota* in
dicta Peruſina bonorum 13. Februarij 1579. coram
Brano, dictaque clauſula pleno iure denotat plenam
ſucceſſionem tam io proprietate, quam vſufructu
abſque aliqua diminutione, & detractione *Gozadin.*
conſ. 47. n. 16. *Ruin.* conſ. 84. num. 12. lib. 1. *Menoch.*
conſ. 1046. n. 5. & 1179. num. 25. detractio autem
Trebellianicæ competeret Magdalenæ ſi eſſet hæres 29
vniuerſalis cum onere reſtituendi poſt mortem *Ce-
phal.* conſil. 563. nu. 39. Card. *Mantic.* de coniect. vl-
tim. volunt. lib. 4. tit. 5. art. 7 num. 6. & ideò dum eſt
prætermiſſa hæc clauſula reſpectu ipſius Magdalenę
& appoſita reſpectu Catherinæ, & Iacobæ benè de-
præhenditur diuerſitas caſuum vocationis. itaut hæ
ſint verè hæredes, Magdalena verò in effectu ſolum
legataria vſusfructus, verbaque inſtitutionis, & illa
poſt mortem, & alia contendere, ne ab hæredibus
proprietariis quamdiù viueret moleſtaretur Mag-
dalena in vſufructu.

Tertio quia Teſtator in eodem teſtamento præſup-
poſuit nomen hæredis ſolùm propriè verificari in
Catherina & Iacoba, & ab hæredibus contra diſtin- 30
xit ipſam Magdalenam, vt io capitulo de iure pat. o-
natua, ibi, per infraſcriptam Magdalenam Sororem
carnalem, erigi, ecce quod Teſtator non appellat hę-
redem Magdalenam, deindè verò ſubdit, Et poſt il-
lius obitum & infraſcriptorum hæredum ipſius Te-
ſtatoris, & Succeſſorum io infinitum, hic verò Ca-
therina, & Iacoba hæredes nominantur.

Quarto omiſſis aliis, hoc idem ſuadetur (& eſt ad-
modum patens argumentum) quia Teſtator manda-
uit hæredibus, vt reſtituerent Magdalenæ mobilia,
vinum, & alia, quæ ad Domum Teſtatoris aſporta-
uerat ipſa, vndè ineptum fuiſſet iubere hæredibus, vt
reſtituerent Magdalenæ ſi teſtator intellexiſſet Mag-
dalenam eſſe iure directo etiam hęredem quia actio,
& paſſio non cadunt in eodem ſubiecto, & hæredi à 31
ſe ipſo legari non poteſt, ne quis ſui ipſius debitor
efficiatur l. planè §. ſi duobus leg. qui filiabus in fin.
l. legatum §. 1. ff. de leg. 1. & in propoſito *Bald.* conſ.
275. verſ. 3. quoniam lib. 4. *Surd.* dec. 250. n. 3 nec opus
fuiſſet hoc miniſterio reſtitutionis in fauorem Mag-
dalenæ, ſi enim fuiſſet hæres directò potuiſſet ſibi 32
ſatisfacere, & hæredes Magdalenæ retinuiſſent di-
cta bona, nec ideò verificatur terminus reſtitutionis,
vt appoſitè attingit *Odd.* dicto conſil. 91. n 44. & 50.
verſ. 4.

Coniecturæ autem deductæ pro Magdalena viſæ
fuerunt ſatis leues, & tolli ex aliis coniecturis con- 33
trariis ſupra ponderatis tamquam validioribus l.
Diuus ff. de in integr. teſtit. *Menoch.* de præſumpt. li.
1. q 9. cum aliis

Non obſtat Magdalenam non ſimpliciter hæredem
vſufructuariam fuiſſe ſcriptam, ſed etiam relictam
Dominam, Patronam, & Maſſariam, quoniam de
ſui natura dicta verba ſignificant quidem abſolutum
dominium, ſed in hoc caſu debent reſtringi ab ante 34
cedenti verbo vſufructuariam, & ab aliis, donec
vixerit & eius vita durante itant ſolum inferant 35
dominium vtile, & liberam diſpoſitionem fru-
ctuum cum præheminentia *Bald.* in l. fin. num. 9.
C. de indict. viduit. tollen. *Dec.* conſ. 476. numer. 12
Pariſ. conſ 21. numer. 9. lib. 1. *Surd.* conſ. 218. numer.
14. *Rota* dicta deciſ. 162. num. 6. præſertim iunctis
tot coniecturis ſupra ponderatis; & aliis etiam per
informantes deductis, ex quibus apparet quam-
cumque vocationem Magdalenæ fuiſſe coarctatam
ad vitam illius, & ſic temporalem, Catherinam ve-
rò, & Iacobam etiam viuente Magdalena hæredes
extitiſſe,

extitiſſe, earumque ius ſuccedendi in vſufructu per excluſionem temporalem non fuiſſe vmquam ademptum, ſed ſuſpenſum duntaxat illius commodum & impeditam ad tempus non quidem delationem iuris, ſed petitionem, & executionem; Cum autem agatur de interpretanda voluntate defuncti non eſt mordicus inſiſtendum ſcrupuloſitati, ſed cortici, & calumniæ verborum, & ſubtilitatibus iuris, per quas
36 vera defunctorum iudicia vt plurimum ſubuerti monuit *Conſtantinus* in l. quoniam indignum de teſtam. & damnauit in l ſi quis hæredem C. de Inſtit. & ſubſtit. ſequutus Celſi dictum in l. ſequitur §. de illo ff. de verb. oblig. quod in ſubtilitate Iuris ſæpe pernicioſe erratur, & eorum voluntatem ſæpius pernicioſe obubrari, impediri, circumuenirique dixit *Soccin. ſen.*
37 conſ 157. n. 7. li. 2. *Peregr.* conſ. 31. n. 21. li. 5. enitendũ eſt, ſed omnino ad aſſequenda diligenti perquiſitione veſtigia voluntatis defuncti, quæ metrum eſt & menſura diſpoſitionis, & illam quidem per Iudices
38 coniecturis venandam eſſe poſt *Bald.* in l. fin. C. de Impur. & aliis ſubſtit. inquit *Natt.* conſ. 110 nu. 5. ad Petra de fideicom. q. 9 n. 6. & in hac quæſtione Doctores omnes magni faciunt coniecturas, vt per *Menoch.* conſ. 111 2. nu. 4. & ſeqq. vbi ex his poſſe vtramque opinionem benè conciliari affirmat *Odd* d. conſ. 91. n. 29. *Bertazol.* conſ. 4. n. 26. ad fin. *Rota* dicta dec. 663, nu. 1. p. 2. recent. & in dicta Romana apothecæ profumatiæ coram bo. me. *Vbaldo*.

Nec obſtat Catherinam nequaquam adiuiſſe hæreditatem, & ideo non potuiſſe illam trãſmitti; Quo-
39 niam dantur caſus, in quibus fit tranſmiſſio hæreditatis delatæ licet non aditæ, nempe iure ſuitatis, Iure ſanguinis, & ex capite Iuris deliberandi, vt bene per
40 *Angel.* conſ 83. nu. 1. verſ. ſolum hoc autem. Hic verò bene intrat tranſmiſſio ex capite Iuris deliberandi, quia concurrunt tria requiſita, primum quod tranſ-
41 mittens ſciat ſibi delatam hæreditatem, vt hic cum Catherina remiſerit ſeruitia præſtanda à Blanchino, ſecundum quod decedat intra annum, prout hic Catherina deceſſit intra decem dies ab obitu Alegretti Teſtatoris, hic enim obijt 6. Nouembris 1626. illa vero die 16. eiuſdem menſis tertium quod prætendens tranſmiſſionem adiuerit intra reſiduum dicti anni, quod & in hoc caſu verificatur, quia ſtatim mortua Catherina filij eiuſdem petierunt immiſſionem, quæ petitio eſt loco aditionis, & his requiſitis concurrentibus certum eſt hæreditatem etiam non aditam tranſmitti l. cum in antiquioribus vbi *Alex.* n 5. verſ. Item nota ff. de Iur. deliber. *Bart.* in leg. qui duos n. 7. ff. de reb. dub. *Soccin.* Iun. conſil. 14. numer. 9 lib. 3. Gomez var. reſol. lib. 1. cap. 9. numer. 50. & 51. verſ. aliquando *Eugen.* conſ. 15. numero 95. lib. 1. *Odd.* de reſtit. in Integr. qu. 50. art. 6. numero 57. & ſeqq.

Et Dominis videbatur liberationem illam factam à Catherina de ſeruitiis præſtandis per Blanchinum,
42 cum ſit actus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poterat importare aditionem eiuſdem Catherinæ l. pro hærede vbi *Bart.* l. Pupillus alias Iulianus §. fin. ff. de acquir. hæred. Rota coram Sa. me. Greg. XV. dec. 98. num. 4. & 5. ſolo enim animo hæreditas aditur & animus ad hunc effectum ſufficit, vt eliciatur per quemcunque actum, ſiue proueniat ex facto, ſiue
43 non facto, ſiue dicto, ſiue ſcripto *Bart.* in l. gerit n. 5. ff. eodem tit. præſertim quia ſub nomine hæredis hęc liberatio à Catherina emanauit *Bart.* in d. l. gerit n. 12. Card. *Mantic.* de coniect. libr. 12. tit. 11. num. 9. & verſatur etiam circa rem hæreditariam, nempè ſeruitium hæredibus præſtandum, quod ponderat 44
Card. *Mantic.* vbi ſupra nu. 10. verſ. ſi verò, & verſ. quod ſi præfatur *Natt.* conſ 448. nu. 18. *Rota* coram S. me Greg XV. dicta dec. 98. n. 3.

Illudque ſemper retinendum eſt vocationem Iacobæ, & Catherinæ, ſiue Iure directò ſiue per viam fideicommiſſi eſſe puram quia verba illa poſt mortem Magdalenæ ex præſupta, & coniecturata mente Teſtatoris non important conditionem ſi ſuperuiuat, ſed ſolummodo dilationẽ ac tẽporalitatem, & in ſubſtantia non impediunt delationem Iuris Ca- 45
therinæ & Iacobæ hæredum, ſed ſuſpendant dumtaxat petitionem, ſeu emolumentum acquiſitionis, vſusfructus in gratiam, & vtilitatem vſufructuarij quouſque viuit, vt ſcitè docuit *Aretin* in leg. filius à 46
Patre ſub num. 3. verſ. tamen aliquando, cum ſeqq. ff. de liber. & poſtum. *Peregr.* conſ. 54. num 4. lib. 5. & mors Magdalenæ certum eſt, quod erat caſura cum eſſet mortalis, vnde ipſa Catherina licet prædeceſſerit rectè potuit tranſmittere ius illud ſuccedendi in vſufructu acquiſitum quidem, & delatum, 47
ſed in tempus mortis Magdalenæ, & ſic in illum caſum dilatum, & ſuſpenſum, quod interim peti, atque exigi ſolum impediebatur, ſufficit enim ad hunc effectum habere ius in habitu licet non habeatur in exercitio, vt inquit *Bald.* in l. 2. num. 10. verſ. in contrarium videtur C. de liber. præterit. *Honded.* conſ. 14. num. 55. & ſeqq. lib. 2. *Peregr.* de fideicom. art. 22. num. 3. & art. 31. num. 26. & art. 32. num. 3. plene *Galuan.* conſ. 13. num. 63. 64. & 65. & conditio, quam certum eſt eſſe caſuram nõ impedit tranſmiſſionem *Anchar.* conſ 354. num. 7. *Peregr.* in locis præallegat. *Simon. de Prat.* de Interpret. vltim. volunt. libr 3. dub. 5. ſol. 4. numer. 19. & 23. Atque in puncto, quod in vniuerſali vſufructu legato alicui in vita ſua, ſeu donec viuit, poſt illius vero mortem alio inſti- 48
tuto hærede, is intelligatur pure, & non conditionaliter inſtitutus, adeout ſi ante vſufructuarium moriatur, tranſmittat hęreditatẽ verbo, vel facto aliquo aditam, vel alioquin tranſmittat ius ipſam deliberandi dixerit *Bald.* conſ 26. lib. 5. *Pariſ.* conſ. 97. n. 7. lib. 2. *Petr. Pech.* de teſtam. coniug lib. 5. cap. 5. num. 1. ad finem *Simon de Prat.* dicto loco num. 27. viden. *Peregr.* conſ. 54. num 4. lib. 5. & ſeqq. *Modern. Brixien* de ſubſtit. q. 448 n. 9.

Et Ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c

Romana Domus.

Mercurij 26. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Agens ad deuolutionem ob lineam finitam probare tenetur d. lineæ finem, ſicuti quando ob pacta non ſeruata. Emphiteuſis Eccleſiæ conceſſa alicui, & hæredibus tranſit etiam ad extraneos. In alienatione neceſſaria non requiritur conſenſus directi Domini.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad caducitatem de ea plenè docere debet & 4.*
2 *Defunctus lineæ debet in ſpecie probari à directo Domino ad deuolutionem agente, quia non præſumitur quem deceſſiſſe ſine filiis & nu. 3.*
4 *Abſentiam qui allegat, eam tenetur probare.*
5 *Canonis receptio facit præſumere remiſſionem caducitatis.*

6 *Emphyteuſis conceſſa alicui, & hæredibus tranſit ad hæredes extraneos, etiam Eccleſiaſtica.*

7 *Beneplacitum Apoſtolicum ex lapſu temporis 30. annorum cum obſeruantia contractus præſumitur interueniſſe etiam ſi non ſit enunciatum.*

8 *Caducitas non committitur per alienationem emphyteuſis neceſſariam.*

9 *Ignorantia excuſat à caducitate ex capite alienationis.*

Deciſio D VI.

DOmus iſta, de qua agitur de anno 1485. à Mo-
nacis Sanctę Marię Nouæ conceſſa fuit in em-
phyteuſim Guillelmo Stutij, & Guillelmo Petti in ſo-
lidum ad ſecundam generationē pacto adiectu, quod
ipſi emphyteutæ in caſu abſentiæ ab Vrbe tenerētur
notificare Monaſterio ſub pæna caducitatis, vt in
Summario n. 9. Deindè de anno 1567. cum Geor-
gius filius Guillelmi Petri Domum vendidiſſet Leo-
nettis, à Monacis præſtitus fuit conſenſus contractui,
& inueſtiti fuerunt Leonetti in perpetuum, vt in
Summario nu. 3. Quibus quidem Leonettis ad dete-
riorem fortunam deuentis, & non ſoluendo effectis,
cum in ſubhaſtatione ad inſtantiam creditorum fa-
cta, domus fuerit primo adiudicata Franciſco Caluo,
& deindè ab hoc pariter per ſubhaſtationem tranſi-
uerit in Pulcios, Monaci prætendentes factum eſſe
locum deuolutioni, intentato coram Locumtenente
Eminentiſſimi Vicarij Iudicio, per ſententiam fuit
illis impoſitum ſilentium, qua ſententia per alium
Iudicem reuocata pro parte illorum de Pulcis, cauſa
fuit coram me in Rota introducta, & dubitatum an
conſtet de cauſis reſtitutionis in integrum aduerſus
dictam ſecundam ſententiam, in quo dubio Domini
affirmatiuè reſponderunt.

Quia viſum fuit conſtare de Iniuſtitia poſterioris
ſententiæ, & conſequenter de læſione illorum de
Pulcis, cum pro parte Monacorum non fuerit doctū
1 de deuolutione, & caducitate, quæ regulariter pro-
bari debet ab eo, qui agit ad illam Speculat. in tit. de
emphyteuſ §. nunc aliqua n. 66. *Bero.* conſ. 149. nu. 8.
li. 1 & fuit dictum in Ariminen. deuolutionis 7. Maij
1602. coram bo. me. Cardin. *Pamphilio.*

Aut enim Monaci nituntur inſtrumento inueſtitu-
ræ factæ de anno 1485. & tunc vel prætendunt factū
eſſe locum deuolutioni ob generationem finitam,
vel ob non adimplementum pacti, quo emphyteutæ
tenebantur notificare abſentiam ab Vrbe, & neutro
ex capite videtur intrare caducitas.

Non quidem ob finitam ſecundam generationem
maſculinam, & fæmininam vtriuſque Guillelmi in-
2 ueſtiti, quia è monacis nullibi probatur deficientia,
& finis dictæ ſecundæ generationis, & quod filij pri-
morum Inueſtitorum quos adfuiſſe non controuer-
titur deceſſerint ſine filiis, prout omninò de iure re-
quiri quando agitur ad effectū deuolutionis cenſuit
Rota apud Card. *Seraph.* dec. 1438. n. 1. & coram bo.
me. Card. *Canalerio* dec. 558. n. 1. & 3. in Ferrarien. bo-
norū 22. Decemb. 1603. coram *Orsembergo*, vbi quod
onus probandi defectum lineæ ſpectat ad agentem,
& in Ariminen. deuolutionis 16. Februarij 1609. co-
ram bo. me. Card. *Sacrato*, & in Romana domus de
Blanchis 10. Maij 1619. coram bo. me. *Buratto.*

Minuſque deduci poteſt caducitas ex non adim-
plemento pacti de notificando abſentiam Inueſtito-
3 rum, quia de tali abſentia non conſtat, quam tamen
Monaci vti fundamentum eorum intentionis pro-
bare omninò debuiſſent iuxta conſ. *Feder.* de ſen. 148.
n. 1. & 2. *Siluan.* conſ. 3. nu. 13. *Crauett.* conſ. 240. nu 3.
verſ. ſed tamen verius *Burſatt.* conſ. 119. n. 3 *Put.* dec.
375. in fin. lib. 2. in correct. præſertim ad effectum
deuolutionis *Rota* dec. 170. n. 10. ad fin. p. 2. recent. Et
in omnem caſum ex multiplicatis receptionibus ca-
nonum per longiſſimum temporis ſpatium ſubſe-
quutis, cenſeri debet omnem prætenſam deuolutio-
nem remiſſam fuiſſe *Gloſ.* in l. 2. verbo repellere verſ. 4
item ſi triennio, & ibi DD. C. de Iur. emphyt. *Ruin.*
conſ. 111. n. 4. li. 1. *Gabr.* conſ. 66. n. 54 & ſeqq. lib. 2.
Surd. dec. 6. n 7. & dec. 171. n. 1. Card. *Mant.* dec. 200.
n. 1. & 2. & dec. 896. n. 4. & 5 parte 4. diuerſ.

Aut verò Monaci agunt ad deuolutionem in vim
ſecundi inſtrumenti de anno 1567. in quo venditio
domus facta Leonettis tamquam de perpetua em-
phyteuſi, & ad quoſcumque extraneos tranſitoria,
approbata fuit, prout re vera eos egiſſe colligi vi- 5
detur ex monitorio Summario num. 4. vbi aſſerue-
runt eueniſſe caſum deuolutionis ob mortem Iulia-
ni, & Alex. de Leonettis; Et hoc etiam caſu deuolu-
tionem non iuſtificari Domini cenſuerunt, ſiuè illa
deducatur ex obitu illorum de Leonettis, ſiuè ex de-
fectu beneplaciti apoſtolici, ſiuè ex alienatione iſti-
us Domus facta irrequiſito domino directo.

Non eſt factus locus deuolutioni per obitum Iu-
liani, & Alexandri de Leonettis, quia in illos trans-
lata fuit domus de conſenſu monacorum ſine tempo-
ris præfinitione, neque conceſſio limitata fuit ad
eorumdem vitam, ſeu generationem, ſed titulo per-
petuę emphyteuſis Iure proprio, & in perpetuum cō-
ceſſa fuit ipſis, & eorum hæredibus, vt in Summario
n. 3. & ſuper mortem dictorum emptorum non eſt
deuoluta Domus cum eſſet facta fuiſſet tranſitoria ad
hæredes extraneos, etiamſi emphyteuſis fuerit Eccle-
ſiaſtica, vt tradunt *Soccin. Senior.* conſ. 266. n. 37. verſ. 6
2. præmiſſa lib 2. *Curt. Iun.* conſ. 4. n. 24 in fin. *Gabr.*
conſ. 76. n 7. & ſeqq. lib. 2. *Becc.* conſ. 3. n. 30. *Rimin.*
iun. conſ. 461. n. 19. vbi de receptiſſima teſtatur opi-
nione *Rota* apud *Card. Seraph.* dec. 868. n. 1. & in Me-
diolanen. bonorum 7. Iunij 1585. coram *Bubalo*, &
in Romana deuolutionis domus prima Decembris
1600. coram bo. me. Card. *Millino.*

Nec etiam ſuffragatur defectus beneplaciti Apo-
ſtolici ad proban. prætenſam deuolutionem, quia
ex lapſu triginta & vltra annorum, & ſubſequuta ob- 7
ſeruantia contractus per tantum tempus illud præſu-
mitur obtentum, ſiue fuerit enunciatum, ſiuè non
in Inſtrumento venditionis, Card. *Seraph.* dec. 675.
num. 1. & dec. 1042. num. 3. in fin. & dec 1307. num.
7. *Rota* in recent. deciſ. 159. num. 4. & 5. par. 1. cum
aliis.

Et demum nec quicquam facit pro inducenda de-
uolutione, quod iſta domus fuerit alienata in Pulcios
modò agentes ad reſtitutionem in integrum irrequi-
ſitis Monacis Dominis directis, tum quia cum neceſ-
ſaria fuerit alienatio, nimirum per ſubhaſtationem 8
auctoritate Iudicis perfectam, hinc ſequitur non eſ-
ſe incurſam caducitatem, neque factum locum de-
uolutioni, vt cenſuit *Rota* apud bo. mem. Card. *Caua-
lerium* dec. 622. num. 6. verſ. Reſponſum fuit, & in
ſimili idem reſpondit in Romana deuolutionis 11.
Decembris 1583. coram *Orano*, vbi quòd non incur-
ritur caducitas ex alienatione neceſſaria facta vigore
Bullæ Iuris congrui; Tum etiam quia cum venditio
facta fuerit ad inſtantiam Creditorum, & hæredum
inueſtitorum, qui præſumuntur ignoraſſe domū iſtā
eſſe ſub directo dominio Monacorum, vtique ex hac
iuſta

iuſta ignorantia excuſati debent à pœna caducitatis, *Gloſ.* & DD. in l.2. C. de iur. emphyt. l. qui in alterius, vbi *Dec.* & *Cagnol.* ff. de reg. iur. *Iaſ.* in l.fin. n. 227. de Iur. emphyt. *Rol.* conſ. 66. n. 19. lib. 3. *Honded.* conſ. 42. n. 15. lib. 2. *Rota* apud Cardin. *Caualerium* deciſ. 94. nu. 1. Et denique ſat eſt, quod non fuit intentata à Monacis deuolutio ex hoc capite alienationis, ſed ex capite lineæ finitæ, quam tamen, vt ſupra dictum fuit, nullatenus iuſtificarunt.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

Romana mutui, ſeu pecuniaria.
Veneris 14. Martij 1631.

ARGVMENTVM.

Obligatio carcerati ad fauorem illius, qui carcerationem procurauit, quando ſubſtineatur; & quando nullius ſit momenti. Iudex, Officialis, vel Baro an poſſint contrahere cum carcerato, & quid in ſubdito in plena libertate conſtituto.

SVMMARIVM.

1 *Carcerati obligatio valida eſt, & ſubſtinetur quoties quis iuſtè fuit carceratus.*

2 *Metus non poteſt dici iniuſti quoties aliquid in ſatisfactionem iuſtitia fit.*

3 *Metu quod factum eſt, catenus retractatur, quatenus contra iuſtitiam id proceſſit.*

Iuris exequutio, nec metum, nec iniuriam incutit n. 3.

4 *Iuſtè, quoties quis cogitur, cenſetur quodammodò voluntariò conſentire.*

5 *Carceratio ſi ſit iniuſta, & obligatio tendat in fauorem illius, qui carcerationem procurauit, tunc talis obligatio eſt ipſo iure nulla, nec etiam iuramento validatur, n. 43.*

Carceratio iniuſta probat metum cadentem in conſtantem virum, n. 5.

6 *Pretor afflatu diuino, edictum quod metus cauſa, edidit.*

7 *Carceris iniuſtitia, non ſolùm deſumitur ex eo, quo carceratus Debitor non eſt, nec Reus obiecti criminis, ſed etiam quandò, licèt ſit Debitor, & Reus, non tamen Iuris ordine ſeruato captus fuit. Amplius n. 8.*

9 *Carceratio in dubio præſumitur iuſta pro facto Iudicis.*

10 *Iudex quando dicatur non ritè proceſſiſſe ad capturam.*

11 *Præſumptio pro Iudice, quod carceratio præſumatur iuſta, ceſſat quando conſtat Iudicem iniuſtè, & non ſeruato iuris ordine proceſſiſſe.*

12 *Carcerati obligatio ad fauorem Iudicis, vel officialis, etiamſi iuſta ſit carceratio, non tenet.*

13 *Teſtamentum carcerati factum ad fauorem Iudicis, vel Officialis non tenet.*

14 *Iudicis, vel Officialis Maieſtas maiorem incutit timorem Reo, quam Creditori.*

15 *In Reo erga Creditorem nulla poteſt conſiderari reuerentia, prout datur erga Iudicem, & Superiorem ſuum.*

16 *Officialis prohibetur contrahere, & obligationes recipere à ſubditis, nedum quando ſunt carcerati, ſed etiam quando in plena libertate exiſtunt.*

17 *Officiales quod metu inducat ad contrahendum, lex ſemper ſuſpicatur, & præſumit ex parte ſubiecta deeſſe liberum conſenſum.*

18 *Ab Officiali ſemper præſumitur terror inferri.*

19 *Contractus initus cum Officiali ipſo iure eſt nullus & meticuloſus cenſetur, cum contrahens poſſit ab Officiali compelli.*

20 *Contractus initus cum Officiali nec etiam iuramento firmatur, quod procedit etiam ſi ſit renunciatum legibus id prohibentibus.*

21 *Carcerati contractus cum Officiali irritatur ob duplicem metum, ſubiectionis ſcilicet, & carcerationis.*

22 *Officiales ſimplices habent vltorem Dominum, ſeu Baronem.*

23 *Carceratus probabilius formidat indignationem Baronis, quàm Iudicis, vel Officialis.*

24 *Officiales prohibetur, quod non poſſit contrahere cum ſubdito, vbi poſita ſit.*

25 *Officialis non habens iuriſdictionem, liberè poteſt contrahere cum ſubditis, dummodò ratione officij non poſſit compellere contrahentes ad ſic faciendum.*

26 *Mutui contractum iura valdè abhorrent in obligationibus ſubditorum, & carcerati erga Officiales.*

27 *Sub mutui contractu multa illicita committuntur, & ſub illius nomine fraudes legibus fiunt.*

28 *Baro aſſimilatur Officiali perpetuo, non autem temporali.*

29 *Doctorum diſtinctio in l. principalibus, ff. ſi cert. pet. improbatur.*

30 *Officialis perpetuus eſt magis formidabilis, quam temporalis, qui breue eſt remouendus, & ſyndicandus.*

31 *Officialis dum videt ſe eſſe perpetuum faciliùs inducitur in tyrannidem.*

32 *Officialis perpetuus, ſi haberet interdictum commercium de non contrahendo cum ſubdito, penes quodammodo addictus videretur.*

33 Roman. *in l. principalibus, ff. ſi cert. pet. reprobatur.*

34 *Carceratus poſtquam è carcere eſt liberatus, & in plena libertate conſtitutus, poteſt contrahere cum Barone.*

35 *Officialium contractus cum ſubditis, leges reprobantes quando ceſſent.*

36 *Principis ſola dignitas, & iuriſdictio, & reuerentia ſubditi erga ipſum, non inducunt iuſtum metum, ſed etiam minæ requiruntur.*

37 *Contractus Principis, & Baronis cum iniuſtè carcerato celebratus, non tenet.*

38 *Metum iuſtum in carcerato ad contrahendum cum Barone quæ inducant.*

39 *Superioris ſola præſentia abſq; minis, quando adeſt timor coactionis, ſufficientem inducit metum, ad annullandum contractum cum ipſo initum.*

40 *Carceratus vt quis dicatur, quid ſufficiat.*

41 *In carcere intelligitur eſſe, qui ſub fida cuſtodia manet.*

42 *Iuramenti vim habet clauſula in inſtrumento appoſita, vt habeatur pro iurato.*

44 *Voluntas coacta, licèt habeat in ſuperficie volitionem, in medulla tamen habet valitionem, & numer. 45.*

46 *Cum carcerato, qui contrahit, ob iuris reſiſtentiã nullum ius, nullamque actionem acquirit.*

Nec meretur vt ſibi promiſſa ſeruentur in pœnam doli.

& calliditatis, qua extorſit à metuente obligatio-
nem, ſub prætextus iuſtitiæ n.46.

47 *Iudex qui ius, & iuſtitiã miniſtrare tenetur inſtru-*
mentum alterius iniquitatis eſſe non debet.

48 *Iuramentum quod ſine diſpendio æternæ ſalutis ſer-*
uari poteſt, iudicis officio compelli quis debet, vt
exequatur.

49 *Clauſula, iuramenti, parit quidem effectum eiuſdem*
iuramenti erga hominem, ſed non inducit ſacra-
mentum iuramenti formalis erga Deum.

Deciſio DVI.

PEtebatur à Barone mandatum contra D. Fran-
ciſcum vigore Apocæ obligatione Camerali,
& clauſula iuramenti munitæ, in qua dictus Fran-
ciſcus confeſſus fuerat cauſa mutui recepiſſe duca-
tos 1500. & obligauerat ſtatis temporibus ſe reſtitu-
turum Baroni, quod mandatum non eſſet relaxan-
dum hodiè Domini reſponderunt.

Apparet enim ex actis Franciſcum de ordine Ba-
ronis captum fuiſſe, & in carcerem detruſum die 16.
Auguſti neq; liberatum niſi die vltima Octob. Apo-
ca verò confecta fuit die 20. Septembris, & ſic inita
eſt obligatio tempore quo Franciſcus vinculis erat
mancipatus, receptiſſima autem eſt concluſio, quam
& pluries Rota amplexa eſt obligationem carcerati
validam quidem eſſe, & ſuſtineri quoties iuſtè fuit
quis carceratus *Bart.* in l. qui in carcerem num. 1. ff.
1 quod met. cauſ. & ibidem *Bald.* in l. 1. lectur. verſ.
Item etiam *Alberic.* n. 2. *Ang.* n. 3. Idem *Bart.* in l.
qui à latronibus nu. 2. ff. de teſtament. latè *Farinac.*
de carcer. & carcerat. quæſt. 35. nu. 29. & in frag-
ment. in verbo metus n. 21. *Leſſ.* de Iuſt. & Iur. lib. 2.
cap. 17. dub. 6. nu. 36. in fin. & nu. 41. *Grat.* diſcept.
2 forenſ. cap. 479. nu. 30. Non poteſt enim dici me-
tus, dum in ſatisfactionem iuſtitiæ aliquid geſtum
eſt, vt inquit *Bald.* in rubr. quod met. cauſ. in prin-
cip. & eatenus retractatur quod metu factum eſt,
3 quatenus contra Iuſtitiam id proceſſit plenè *Decian.*
conſ. 18. n. 132. & 133. cum ſeqq. lib. 1. *Aldobrand.*
conſ. 79. n. 2. & ſeqq. lib. 2. atque etiam admiſit *Rota*
in Foroliuien. nullitatis obligationis coram bo. mem.
Sacrato, quæ eſt deciſ. 490. p. 1. recent. & in Melphi-
then. ſeu Lauellen. pecuniaria 16. Nouembris 1620.
coram bon. me. *Vbaldo*, & Iuris exequutio nec me-
tum, nec iniuriam incutit l. iniuriam §. 1. ff. de In-
iur. l. quemadmodum §. magiſtratus ff. ad leg. *Aquil.*
atque is, qui iuſtè cogitur, cenſetur quodammodo
4 voluntariè conſentire, quia cauſam metus, & coa-
ctionis ipſe dedit & timor ab ipſomet naſcitur vt
per *Leſſ.* de iuſt. & Iur. d. lib. 2. cap. 17. dub. 6. n. 43.
Sanch. de matrimon. lib. 4. diſput. 9. num. 8. & diſ-
put. 13. per tot. Si verò iniuſta ſit carceratio, & obli-
gatio tendat in fauorem illius, qui carcerationem
procurauit, tunc obligatio non reſcindenda, ſed ipſo
5 iure nulla eſt, huiuſmodique iniuſta carceratio pro-
bat metum, & quidem cadentem in conſtantem vi-
rum, Itaut nulla alia iuſtificatione opus ſit dicta l.
qui in carcerem ff. quod met. cauſ. & l. ſi quis *Sem-*
pronium ff. de hæred. Inſtit. & notant Card. *Zabarell.*
conſ. 137. ſub num. 1. & n. 2. *Bald.* in rubr. de con-
trouerſ. Inueſtit. in vſib. feud. vbi ait Prætorem af-
6 flatu diuino edictum metus cauſa edidiſſe *Nouizan.*
conſ. 52. num. 49. *Roland.* conſ. 2. num. 47. & ſeqq.
lib. 1. & conſ. 57. nu. 38. & ſeqq. lib. 2. *Rimin. Iun.*
conſ. 613. num. 17. *Farin.* de carcer. & carcerat. dicta
quæſt. 35. n. 3. & num. 28. *Menoch.* de arbitr. *Iud.*
caſ. 136. n. 4. & 5. & ſeqq. *Gutier.* de Iuram. p. 1.
c. 57. n. 7. & ſeq. *Surd.* conſ. 37. ſub num. 21. verſ.
ſed fallit *Manent.* conſ. 27. num. 14. & conſ. 28. n. 16.
& n. 21. *Rota* d. deciſ. 490. n. 1. & 2. p. 1. recent. &
deciſ. 286. n. 4. poſt 2. volum. conſ. *Farinac.* Idque
verum eſt nedum quando Iniuſtitia carceris deſu-
mitur ex eo quod carceratus debitor non eſt, nec
verè reus obiecti criminis, ſed etiã quando licet de- 7
bitor ſit, & reus, non tamen ritè, & Iuris ordine ſer-
uato, captus, & carceratus fuit. Ita *Cuman.* conſ. 157.
per tot. *Afflict.* deciſ. 149. num. 1. *Farinac.* de car-
cer. d. q. 35. num. 28. in fin. *Gutier.* de Iuram. d.
cap. 57. num. 7. verſ. dicens *Manent.* d. conſ. 27.
num. 9. 11. & 18. & conſ. 28. num. 32. Imò vide-
tur etiam procedere quando detractio in carcerem
iuſta quidem eſt, ſed facta fuit ad extorquendum 8
alium contractum ſeparatum, & à cauſa carceratio-
nis non dependentem in fauorem eius qui carcera-
tionem procurauit *Couarr.* de ſponſal. 2. p. c. 3. §. 4.
num. 15. *Gutier.* de Iuram. dicto cap. 57. num. 8. ad
fin. & num. 9.

Et quamuis in dubio iuſta præſumi poſſit carce-
ratio pro facto Iudicis, & ad excludendum delictum 9
Pariſ. conſ. 5. n. 168. lib. 4. & de reſignat. lib. 13. q. 1.
num. 161. & ſequuta eſt *Rota* Romana Prioratus 4.
Februar. 1630. coram R. P. D. meo *Pirouano*; At-
tamen in præſenti caſu ex duobus ceſſat obiectum.

Primò quia conſtat non ritè proceſſiſſe Iudicem
in captura D. Franciſci, ſiquidem nec de corpore de-
licti, nec de legitimis iudiciis ad capturam neceſſa- 10
riis conſtabat, fuitque liberatus è carceribus, vt di-
cunt teſtes, nec vnquam examinatus, nec interroga-
tus, & hinc apparet Iniuſtitia carceris, vt per *Cuman.*
dicto conſ. 157. *Angel. Aretin.* conſ. 96. num. 21. in
fin. & 22. & in propoſito benè conſiderat *Natt.* conſ.
451. num. 3. in fin. *Rimin. ſen.* conſ. 140. num. 2. &
ſeqq. *Manent.* conſ. 27. num. 5. & conſ. 28. num. 12.
lib. 1. & ſic præſumptio pro Iudice, quod carceratio
præſumatur iuſta ceſſat, dum apparet Iudicem iniu- 11
ſtè, & non ſeruato iuris ordine proceſſiſſe l. non eſt
veriſimile ff. quod met. cauſ. *Rimin. ſen.* d. conſ. 140.
num. 18. *Manent.* d. conſ. 28. num. 34.

Secundo tollitur obiectum, & difficultas ex eo,
quia diſtinctio prædicta inter iuſtam, vel iniuſtam
carcerationem procedit in obligatione facta ad fa-
uorem creditoris, ad cuius inſtantiam fuit carcera- 12
tus, ſed quando obligatio eſt in fauorem Iudicis, &
Officialis, tunc etiam ſi iuſta ſit carceratio, obliga-
tio tamen carcerati non tenet Ita *Fulgoſ.* in dicta l.
qui in Carcerem. 3. ff. quod met. cauſ. *Boſſ.* in tit. de
carcer. num. 22. & 23. *Farinac.* dicta quæſt. 35. n. 30.
quemadmodum etiam teſtamentum factum in fauo- 13
rem eiuſdem non ſubſiſtit, vt tradunt DD. in l. qui
à latronibus ff. de teſtam. quam legem pari ratione
procedere in contractibus notat ibidem *Bart.* nu. 2.
& *Caſtr.* num. 3. ſequitur *Gutier.* dicto cap. 57. n. 16.
Et ratio eſt differentiæ, quia maieſtas iudicis, vel
Officialis maiorem incutit timorem Reo, quam in-
cutiat creditor, qui eſt priuata perſona, nec iuriſdi- 14
ctionem in eum habet, nullaque conſiderari poteſt
reuerentia in reo erga debitorem, prout datur erga 15
Iudicem, & ſuum ſuperiorem *Bart.* in l. 1. §. quæ
onerandæ muner. 5. ff. quar. rer. act. non dat. *Ber-*
trand. conſ. 1. num. 12. lib. 1. *Crauett.* conſ. 889. n. 3.
Mandel. conſ. 186. num. 8. Et Officialis prohibetur
contrahere, obligationes recipere à ſubditis nedum 16
quando ſunt carcerati, ſed etiam ſi in plena libertate
exiſtant, quia ſemper lex ſuſpicatur, quod officialis
metu inducat ad contrahendum, præſumitque ex

ſubiecta

ſubiecta parte liberũ deeſſe conſenſum, l. vnica C. de
17 contract. Iudic. leg. qui officij ff. de contrahend.
empt. l. quiſquis C. ſi cert. pet. l. principalibus ff.
eodem *Bald.* in l. nouiſſimè num. 5. vbi quod ab of-
ficiali ſemper præſumitur terror inferri ff. quod cum
18 falſ. Tutor. *Bart.* in dicta l. principalibus num. 2.
verſ. & ratio, & ibidem *Alciat.* num. 17. & de præ-
ſumpt. reg. 3. præſumpt. 9. nu. 15. & 16. *Natt.* conſ.
50. num. 17. *Curt. Iun.* conſ. 126. num. 1. ad fin. &
8. vbi quod talis contractus eſt ipſo iure nullus, &
meticuloſus cenſetur, cum contrahens poſſit ab Of-
19 ficiali compelli ad contrahendum *Grammat* conſ.
crim. 51. num. 12 *Maſtr.* de Magiſtrat. lib. 6. cap. 8.
num 30. *Ceph.* conſ. 164. numer. 14. *Peregr.* de Iur.
Fiſci lib. 4. tit. 7. num. 12 & ſeqq. vbi in ampliat. 5.
tradit, quod nec talis contractus iuramento confir-
matur, & ampliat. 4. quod non ſuſtinetur etiamſi
20 fuerit renunciatum beneficio l. principalibus, & alia-
rum legum *Pont* conſ. 49. num. 33. lib. 1. *Manent.*
conſ. 27. num. 31. & conſ. 28 num. 9. Vndè meritò
in omni caſu ſiuè iuſtæ, ſiuè iniuſtæ carcerationis
21 obligationes factæ in fauorem officialis irritantur ob
duplicem metum ſubiectionis ſcilicet, & carceris
quo præſumuntur extortæ, & quia in duobus peccat
officialis contrahens, vt inquit *Caſtrenſ.* in l. per im-
preſſionem num. 1. C. de his quæ met. cauſ. Quæ
rationes fortius procedunt in Barone, quam in ſim-
22 plici Officiali & Iudice, hi enim habent vltorem
ipſum Dominum, ſeù Baronem, Baro autem non
habet vltorem, & vindicẽ niſi ſupremum Principem,
qui tamquam longè abſens, & ad plura intentus tam
facilè adiri non poteſt, & conſequenter carceratus
probabilius formidat Indignationem Baronis, quam
23 Iudicis, vel alterius Officialis, illaque prohibitio of-
ficialis de non contrahendo cum ſubdito tota po-
ſita eſt in iuriſdictione, & auctoritate ipſius, ſubdi-
24 tique perhorreſcentia, ſique illam non habeat offi-
cialis, & non poſſit inferre minacem timorem, aut
per impreſſionem lædere contrahentes, vt quia non
ſint ſubditi, vel alias ob potentiam non timentes
officialem tunc illi non interdicitur contrahere *Dec.*
25 in dicta l. principalibus num. 11 ff. ſi cert. pet. *Angel.*
in l. 1. C. ſi Rector Prouinc. *Pariſ de Pute. de Syndi-
cat.* verbo contrahere num. 1. & 8. *Luc. d. Pen.* in l.
2. C. de luct. aduocat lib. 11. *Peregr.* de Iur. fiſc. lib.
4. tit. 7. numer. 12. & 14. vbi quod officialis non ha-
bens Iuriſdictionem libere contrahere poteſt dum-
modo ratione officij per metum compellere nequeat
contrahentes ad contrahen. benè *Franciſ. de Pont.*
conſ. 49. numer. 52. 54. & 55. Quæ iuriſdictio cum
maior ſit in Barone, quam in officiali, vtique magis
contra ipſum vigere debet dicta contrahendi prohi-
bitio.

Quæ & eo facilius admittenda ſunt, quoniam in
hac apoca contra Baronem exprimitur cauſa mutui,
quem mutui contractum multum iura abhorrent in
26 huiuſmodi obligationibus ſubditorum, ſeù carcerati
erga officiales, vt in l. principalibus, ibi ne qui Pro-
uinciam regunt mutuam pecuniam dent. ff ſi cert.
pet. quia vt ibi docet *Bart.* num. 1. verſ. ratio eſt, ſub
contractu mutui multa illicita committuntur, & ſub
27 illius ſpecioſo nomine fraus fieri legibus poteſt, va-
riiſque captionibus improba lucra acquiri *Bald.*
conſ. 334. lib. 2. *Aretin.* conſ. 54. ſub n. 12. *Alciat.*
in dicta l. principalibus num. 1. ff ſi cert. pet.

Non obſtat, quod Doctores in dicta l. principa-
libus, in l. Præſidis ff. ſi cert. pet. conſtituant diffe-
28 rentiam inter officiales perpetuos, & temporales, &
hos quidem non poſſe contrahere affirmant, ſed per- 29
petuos poſſe, Baronemque aſſimilari officiali perpe-
tuo, non autem temporali.

Quoniam vltra quod hæc diſtinctio ab aliquibus 30
impugnatur, vt à *Salicet.* in d. l. principalibus, & *Iaſ.*
ibidem num. 2. *Dec.* num. 12. *Natt.* conſ. 50. num.
13. Quorum opinio nec videtur carere motiuo ra- 31
tionis, cum officialis perpetuus ſit magis formida-
bilis, quam temporalis qui breui eſt remouendus
& ſyndicatus cenſuram debet ſubire, vt conſiderat
Salyc. in dict. l. principalibus poſt *Guill.* de *Cun.* at-
què etiam *Iaſ.* ibidem num. 2. verſ. tamen poſſes reſ-
pondere *Dec.* num 12. verſ. ſed tamen in contrarium
ibi quod maior eſt ratio in officiali perpetuo, quia
cum videat ſe perpetuũ, facilius inducitur ad tyran-
nidem *Natt.* dicto conſ. 50. num. 13. Prædicta opi-
nio procedit in contractu inito inter officialem &
ſubditum in plena libertate conſtitutum, vt loquun-
tur præallegati Doctores, & rationem aſſignant, quia
alioquin officialis perpetuus haberet interdictum 32
commercium ſi non poſſet contrahere cum ſubdito,
& pœnæ quodammodo addictus videretur leg. præ-
ſidis leg. principalibus; & ibi notant communiter
DD. ff ſi cert. pet. *Bald.* in l. ſolent §. fin. ff. de of-
fic. Proconſul. *Salyc.* in l. quiſquis C. ſi cert. pet.
Alciat. In dicta l. præſidis num. 10. *Peregr.* de Iur.
fiſci lib. 4. tit. 7. num. 10. *Mantic.* de tacit. lib. 8.
tit. 5. num 9. Quod ſecus eſt in officiali temporali,
quia abſoluto officio poterit contrahere, vt benè 33
per *Bald.* in dicta leg. ſolent §. fin. in 2. quæſt. *Iaſ.*
in dicta l. principalibus numer. 4. & plenius *Peregr.*
dicto titulo 7. n. 7. ampliat. 6. verſ. contra firmat, vbi
quod eſt verior opinio hæc contra *Roman.* & alios;
Quæ ratio ceſſat quoties obligatio emanauit à car-
cerato, quia tunc licet ſit officialis, vel *Baro* perpe- 34
tuus, carceratio tamen non eſt perpetua, nec con-
currit abſurdum illud de perpetua commercij pro- 35
hibitione, liberato enim è carceribus ſubdito, & in
plena libertate conſtituto poterit *Baro* cum ipſo cõ-
trahere; Et Doctores admittunt obligationem etiam
in fauorem Officialis perpetui, nec ſubſiſtere quan-
do adeſſet ſuſpicio metus, & impreſſionis *Bart.* in l.
aufertur §. quod à Præſide ff. de Iur. fiſci *Iaſ.* dicta leg.
principalibus n. 2. verſ ſecundo limita *Alex.* ibidem
n. 4. in 3. limit. verſ. intellige tamen *Alciat.* in l. Præ-
ſidis n. 20. ff. ſi cert. pet. *Franc. à Ponte* conſ. 49. n. 35.
lib. primo *Peregr* de Iur. Fiſci dicto lib. 4 tit. 7. n. 14.
verſ. fallit ſi per metum, qui concluſionẽ firmat etiam
in Officiali non habente iuriſdictionem, quãdo adeſt 36
ſuſpicio impreſſionis, quia licet ꝓpria careat iu-
riſdictione, aliena tamen, hoc eſt eius à quo habet
officium formidoloſus eſſe poteſt; De metu autem,
& impreſſione in caſu præſenti ſatis apparet ex car-
ceratione, vt ſupra dictũ fuit, & *Baro* etiam ingenuè
faſſus eſt, vt deponit vnus ex teſtibus chirografariis
verè ſe non mutuaſſe pecuniam Franc. & ex pluribus 37
depræhendebant Domini hanc obligationem ema-
naſſe alia ex cauſa, quam mutui.

Minus obſtat, quod leges reprobantes cõtractus of-
ficialium cum ſubditis non habeãt locũ in Ducibus,
Marchionibus, aliiſq; Baronibus, qui non ſolum per-
petui ſunt, ſed etiam iure proprio iuriſdictionem ha-
bent, quorũ contractus valent ad inſtar contractus
ipſius Principis cap. 1. de probat. & notant *Dec.* in leg. 38
principalibus n. 11. ad fin. *Alciat.* in leg. Pręſidis n. 20.
ff ſi cert. pet. cũ aliis, & ſola dignitas, & iuriſdictio
Principis, ſeù Baronis, & reuerentia ſubditi erga ipſũ
non faciunt metum iuſtum, & vim per ſe cogentem,

pront de officiali videntur leges ſuſpicari, ſed etiam
minæ requiruntur leg. ad inuidiam C. de his quæ vi
metus cauſ. *Farinac.* io fragm. verbo metus n.116.
Burſatt. conſ.72. n.39 lib.1. *Caſtill.* quotid.contro-
uerſ. cap.1. n.150. part.3.

Quoniam reſpondetur Principes, & Barones non
ſubijci quidem prohibitioni dictatum legum, &
contractus ſubditorum cum ipſis initos valere, ſed
39 tamen ſi de impreſſione, aut metu illato appareat,
prout in caſu præſenti conſtat ex carceratione nullo
iuris ordine ſeruato per Baronem facta, tunc etiam
contractus Principis, & Baronis non ſuſtinentur, l.
decernimus, & ibi *Bald.* num.9 C. de ſacroſ. Eccleſ.
idem *Bald.* in tit. de pace Conſtantiæ, § pactiones,
Alciat. in dicta l. Præſidis, num 20. ff. ſi cert.pet.
Roland conſ.vlt. num. 124.& ſeqq. lib. 4. & conſ.
2. num 73. lib.1. *Marc.* deciſ 377. num.5. *Crauett.*
conſ. 889 ſub num.4 cum aliis, & hic nedum præ-
ſentia Baronis interuenit, cui Franciſcus aduerſari
auſus non fuit, & minæ, atque impreſſionis ſuſpicio,
ſed ipſamet impreſſio, & minarum exequutio ſe-
quutæ fuerunt mediante carceratione, quæ quidem
fortiora ſunt ad inducen. iuſtum metum, iuxta tra-
dita per *Curt. iun.* conſ. 126. nu.5. *Natt.* conſil.50.
num.13. verſic. in caſu autem noſtro, vltraquod non
deſunt Authores, qui exiſtimarunt ſolum Superioris
præſentiam abſque minis, quando probabilis adeſt
timor coactionis, ſufficienter incutere metum,
40 quos cumulat *Sanchez* de matrim. lib. 4 diſput. 6.
numer. 12. *Caſtil.* quotid. controuerſ. par. 3. cap.1.
numer. 156. *Capiblanc.* de Baron. pragm. 9. nu-
mer. 60.

Nec obſtat non in carcerem, ſed in Cubiculum
honeſtum fuiſſe detentum Franciſcum; quia immò
ex teſtibus apparet poſt octo dies à carceratione, &
ſic de tempore confectæ apocæ ſub cuſtodia reten-
tum fuiſſe, ipſique prohibitum, ne cum aliis allo-
queretur, & ad effectum carcerationis ſat eſt, quod
in Arce Baronis detineretur, ad tradita per *Bald.* in
additione ad l qui in carcerem, in princ. vbi dicit
vim non ſtare in qualitate carceris, & *Fulgoſ.* ibidem
n.2. vbi quod in Carcere intelligitur eſſe, qui eſt ſub
41 fida cuſtodia, & in puncto tradit *Natt.* conſ. 451.
numer. 16. carcerem in propoſito cenſeri quemlibet
locum à quo quis liberè diſcedere nequeat dixit *Si-
giſmund.* conſ. 17. nu.13. inter conſil. Feudal. lib.1.
Euerard. conſil. 64. in primo artic. *Burſatt.* conſ.72.
ſub numer. 34. *Farinacc.* de carcer. quæſt.35. nu-
mer. 20.

Tandem non obſtat iuramentum, cuius vim ha-
bet clauſula, de qua in Inſtrumento, vt habeatur
42 pro iurato, &c. *Pariſ.* conſ.110 num.6. lib. 1. *Bert.*
conſ. 45. num. 14 *Roland.* conſ. 69. num. 35. & 36.
lib. 4. cum aliis. Quoniam obligatio facta ab in-
iuſtè carcerato nec etiam iuramento conualidatur in
fauorem eius, qui obligationem per metum à car-
cerato extorſit, non quidem ex eo quod deficiat vo-
luntas, & conſenſus carcerati, quia immò abſolutè
is conſentit voluntariè, & metu coacta voluntas,
dicitur voluntas, metueuſque licet habeat in ſuper-
ficie tantum volitionem, & in medulla nolitionem,
43 vt inquit *Bald.* in celebri conſ. Schiſmatis part. 2.
numer. 13. impreſſi ante rubr. C. ſi quis aliq. teſtari
prohib. penes eumdem *Baldum*, tamen illa eſt ſo-
lum nolleitas, qua nollet, ſi mali metus abeſſet, &
44 non infert vim præciſam, ſed conditionalem per
quam ad effugiendum majus malum, nempe car-
cerationem eligitur minus malum, hinc eſt obliga-
gatio ad l. ſi mulier, ff. quod met. cauſ. plenè *Leſſ.*
de Iuſt.& iur. lib.2. dub. 6. cap.17. n.36. *Sanchez* de
matrim.lib.4 diſput.2. per tot. ſed quia is, qui cõtra-
hit cũ carcerato ob Iuris reſiſtentiam nullũ ius, nul-
lamve acquirit actionem, nec meretur, vt ſibi pro-
miſſa ſeruentur in pœnam doli, & calliditatis qua
extorſit à metuente obligationem, & ſub prætextu
iuſtitiæ falsò aſſeuerata ipſum Iudicem, qui ius, &
iuſtitiam miniſtrare tenetur, Inſtrumentum ſuæ ini-
quitatis conſtituit, iuxta tradita per DD. in auth. 47
Sacram. puberum. C. ſi aduerſ. vendit. *Zabarell.*
conſ 117. num.4. *Roland.* conſ.100. num 13. lib.4.
Surd conſ.47. num.2. *Farinac.* de carcer. q.46.n.7.
Honded. conſ. 29. num. 18 benè *Guttier.* de iuram.
d. cap. 57. numer. 20. & ponderat poſt *Purpurat.*
conſ. 282. nu.8. & 9. *Manent.* conſ 28. num.19. Et
quamuis tale iuramentum obliget reſpectu Dei in te-
ſtem ſuæ obligationis adducti, quem ideò iurans
debet reddere teſtem veracem implendo promiſſio-
nem teſtimonio eius nominis confirmatam, dum
non vergit in æternæ ſalutis diſpendium, & Iudicis
officio compelli debet, vt exequatur iuramentum
Deo præſtitum, qui nullum metum irrogauit, vt 48
habetur in c. debitores, c. ſi verò, c. verum de Iure-
iur. & tradit *D. Thom.* in 2.2 quæſt 89. art.7. ad 3.
Bart. in l. 2. nu. 9. ff quod met. cauſ. *Rum.* qui lo-
quitur de contractu facto cum Domino *Fauentiæ*
conſ.105. num.5 lib.1. *Rimin. iun.* conſil.5. nu.135.
Honded. conſ. 23. num.24. lib.1. *Guttier.* dicto cap.
57. num. 20. vſque ad 28. *Sanchez* ſuper decalog.
lib 3. cap. 11. num.3. & 14. Attamen de facili con-
cedendam eſſe abſolutionem, & iuranti ſuccurren-
dum eſſe aſſeuerant *Zabarel* dict. conſil. 137. nu. 7 49
Natt. conſ.451. num. 13. & quotquot ſuperius alle-
gati fuerunt. Et in caſu præſenti ceſſat difficultas,
quia clauſula iuramenti parit quidem effectum ciui-
lem iuramenti erga hominem, ſed non inducit Sa-
cramentum, & religionem iuramenti formalis erga
Deum, adeout transgreſſor dicatur periurus, & ſic
nulla opus eſt abſolutione, ex trad. per *Natt.* conſ.
479. numer. 12. & conſil.480. numer.14. *Port.Imol.*
conſ. 19 num. 37. in fin. & 38. *Surd.* deciſ. 154. nu-
mer. 2. & deciſ.208 ſub num.4. *Modern. Mantuan.*
controuer. for. cap.232. num. 32. & 322. numer.35.
par 2.

Et ita &c.

Romana Vſurarum.

Lunæ 23. Martij 1631.

ARGVMENTVM.

Solutio in quam cauſam à Debitore facta præſuma-
tur.

SVMMARIVM.

1 *Solutio refertur in dubio ad debitum, cuius dies eue-
nit.*

2 *Debitum ante diem reſpectu exactionis non dicitur
debitum.*

3 *Solutio in dubio cedit in cauſam anteriorem.*

4 *Debitum antiquius non dicitur ad d. effectum reſpe-
ctu originis, ſed ſolutionis faciendæ.*

5 *In quam cauſam cedat ſolutio, attenditur, quod eſt
veriſimile.*

*Soluens non debet dici voluiſſe deficere in neceſſariis,
& abundare in ſuperfluis, ibidem.*

6 *Solutio cedit in cauſam duriorem, & grauiorem Cre-
ditori,*

ditori, & fauorabiliorem Debitori.
7 *Et ad excluſionem fenoris, vel vſurarum.*

Deciſio DVII.

IN diſputatione ſub die 13. Iunij 1619. coram me
fuit reſolutum vſuras vſurarum non deberi, nec
etiam Hebræis, pro quorum parte neque reſolutio
illa impugnabatur, informantes hinc indè acquieſ-
cebant; Vnde hodie diſcurſum fuit, An conſtaret ſo-
lutum aliquid fuiſſe pro iſto anatociſmo, nempè vſu-
ris vſurarum; Et Domini firmarunt ſolutiones ſcu-
torum 800. ceſſiſſe in cauſam ſortis ſcutorum 1300.
& fructuum prorata, & ſecundam Apocam eſſe
etiam conflatam ex vſuris.

Prima pars reſolutionis iuſtificatur; quoniam D.
Comes Horatius ſub die 2. Iunij 1617. conſtituit
ſe debitorem pro ſorte in ſcutis 1300. in fauorem
Hebræorum, & infra duos menſes, promiſit ſe ſolu-
turum hanc ſortem, & quatenus deficeret promiſit
fructus, ſiue vſuras iuxta modũ fœnoris Hebræorũ.
& in eadem apocha conſtituit ſe etiam debitorem in
ſcutis 1237. pro vſuris, & hæc ſcuta 1237. pollicitus
eſt in fine anni ſe ſoluturum, eodem verò anno de
menſe Septembris, Octobris, Nouembris, & De-
cembris ſoluit idem Comes prædictis Hebræis ſcuta
800. quæ iure merito referenda ſunt in debitum
ſcutorum 1300. non autem in aliud debitum ſcuto-
rum 1237.

Quoniam tempore ſolutionis iſtorum ſcutorum
800. iam dies huius debiti venerat, & erat debitum
purum, & maturatum, debiti autem ſcutorum 1237.
dies ceſſerat quidem, ſed non venerat, quia habebat
dilationem per totum menſem Maij anni 1618. vnde
1 intrat regula, quòd ſolutio in dubio refertur ad de-
bitum cuius dies iam venerit, vt in l. 1. & l. cum ex
pluribus, §. vlt. vbi *Bart.* & alij, ff. de ſolut. *Pariſ.*
conſ. 122. numer. 8. & 11. lib. 4. *Crauett.* conſ. 106.
2 num. 11. plenè *Menoch.* de præſumpt. lib 3 præſumpt.
136. num. 13. & conſ. 121. num. 48. *Gratian.* diſcept.
forenſ cap. 224. num. 26. *Rota* apud S. me. Grego-
3 rium XV. deciſ. 521. num. 7. & 8. debitum enim in
diem, ante diem reſpectu exactionis, non dicitur de-
bitum, l. cedere diem, ff. de verb. ſignif. Et concluſ-
ſio illa, quæ habet ſolutionem in dubio cedere in
cauſam antiquiorem, de qua in dicta l. in his, & in l.
cum ex pluribus, ff. de ſolut. temperatur, vt debi-
tum antiquius dicatur non reſpectu celebrati con-
4 tractus, ſed ſolutionis faciendæ, *Bart.* in dicta l. ex
pluribus, num. 2. verſic. Et intelligo, *Imol.* in dicta
l. 1. num. 4. ff. de ſolut. *Ruin.* conſ. 136. nu. 13. lib. 4.
Menoch. dicto conſ. 141. nu. 56. & notant *Addent.*
ad S. mem. Gregorium XV. deciſ. 521. num. 13. &
Gratian. diſcep. forenſ. dicto cap. 224. nu. 59. regu-
latur enim tota hæc materia ex veriſimili voluntate
ſoluentis, vt non iactauerit ſuum, & excludatur in-
5 terpretatio, qua ſoluens defeciſſet in neceſſariis, &
abundaſſet in ſuperfluis, ad notata per *Alex.* conſil.
55. num. 2. lib. 5. *Crauett.* conſ. 106. num. 9. & 12.
Menoch. dicto conſ. 121. nu. 44. & conſ. 265. n. 34.
Rota deciſ. 92. num. 2. & ſeq. par. 1. diuerſ. & in Ro-
mana Societatis 1. Iulij 1602. coram bo. mem. Car-
dinale *Pamphilio* Seniore; prout hic perbellè conti-
giſſet, ſi enim Comes hæc ſcuta 800. ſoluiſſet in
cauſam debiti ſcutorum 1237. abundaſſet in ſuper-
fluis, quia illa non tenebatur reſtituere niſi infra an-
num, defeciſſet verò in neceſſariis, quia pro debito
ſcutorum 1300. tenebatur ad ſolutionem infra duos
menſes.

Aliaq; vtilitas inſurgit D. Comiti Horatio debitori
ſi hæc ſolutio ſcutorum 800. referatur ad debitũ ſcu-
torum 1300. non autem ad debitum ſcutorum 1237.
Quoniam ſi in hanc poſtremam cauſam ſoluiſſet,
præter debiti extinctionem nullum aliud lucrũ per-
cepiſſet, nec aliquod damnum euitaſſet, quia cum 6
iſta ſcuta 1237. debebentur pro fructibus ſeù vſuris,
differendo iſtam ſolutionem non incurriſſet incom-
modum alterius vſuræ, quia inconcuſſum ſtat axio-
ma, quod nec etiam Hebræi poſſunt exigere vſuras
vſurarum, Si verò ſolutio hæc ſcutorum 800.
referatur ad debitum ſcutorum 1237. vltra com-
modum extinctionis iſtius debiti, reportat aliud
commodum comes Horatius, nempè liberationis ab
vſuris ad rationem ſcutorum 18. pro centenario, &
ſic hæc interpretatio accipi debet, cum ſit magis pro-
ficua ſoluenti, & ſolutio ſemper facta cenſeatur in
cauſam grauiorem, & duriorem creditori, & fauora- 7.
biliorẽ debitori l. 1. & ſeqq. ff de ſolut leg. 1. C. eodem
Rom. conſ. 94 n. 2. *Surd* deciſ. 328. nu. 9. *Menoch.*
dicta præſumpt. 136. n. 15. lib. 3. & dicto conſ. 121.
num. 45. *Rota* deciſ. 113. n 3. parte 1. & 153. nu. 1.
parte 2. diuerſ. præſertim verò in odium fœnoris, &
in extinctionẽ mutui vſurarij ad notata per *Caſtrenſ.*
conſ. 446. n. 1. lib. 1. *Rota* deciſ. 679. n. 6. part. 1. di-
uerſ. & coram ſa. me. Gregorio XV. deciſ. 521. n. 10.
& ibi Adden. n. 12.

Altera verò pars reſolutionis, quod nempè apo-
cha ſecunda confecta ſub die 30. Iulij 1620. conflata
ſit etiam ex vſuris probatur, quia ibi comes Hora-
tius fatetur ſe debitorẽ Hebræorum in ſcutis 1560.
& ſubdit, *quali ſono per reſto di maggior ſomma, cioè
di vna polizza di ſcudi 2537.* &c. (quam quidem ſum-
mam conflabãt duæ illæ partitæ, prima ſcutorũ 1300.
altera ſcutorum 1237. de qua in prima apocha ſub
die 2. Iunij 1617.) Vndè ſi debitum ſcutorum 1300.
erat extinctum pro rata ſcutorum 800. hoc debitum
vtique erat redactum ad ſola ſcuta 500. & propterea
hæc ſecunda apoca ſcutorum 1560. pro Summa, quæ
excedit dicta ſcuta 500. & ratam illius partitæ fru-
ctuum, conflata fuit ex vſuris, & proindè tangit il-
lam partitam ſcutorum 1237. quæ pro fructibus fuit
appoſita, & hoc patet ad ſenſum, cum hæc ſecunda
Apocha referatur ad illam primam apocham in il-
lis verbis, *Per vna polizza di ſcudi 2537.* &c. quæ ſum-
ma præciſè conuenit cum dictis duabus partitis, ſed
clarius id etiam apparet, Quia & in hac ſecunda
Apocha exprimitur, & dies primæ apocæ, ibi *di vna
polizza di detti ſcudi 2537. fatta ſotto li 2. di Giugno
dell'anno 1617.* &c.

An autem pro dictis vſuris aliquid ſolutum fuerit,
Domini voluerunt particulariter videre.

Et ita vtraque parte informante reſolutũ fuit, &c.

Romana pecuniaria.

Lunæ 31. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Cedens nomen Debitoris debet tale præſtare ceſſio-
nario, & de actione repetitionis indebiti.

SVMMARIVM.

1 *Cedens nomen Debitoris debet tale præſtare, quod ſit
verum, & reale.*
2 *Indebiti actio vt cõpetat, debet verè de indebito probari.*
3 *Vt poſſit agi contra cedentes, debet probari à ceſſiona-
rio nihil exigi poſſe à ceſſo Debitore.*
4 *Ceſſionarius ſuccedit in omne ius cedentis.*
5 *Relatio eſt facienda ad proxima diſpoſitionis.*

6 *Actus interpretandus in dubio, vt magnam non inducat iacturam.*

Deciſio DVIII.

PErſtiterunt Domini in deciſis ex deductis in deciſione, quibus minimè obſtare cenſuerunt, quod pro parte DD. de Perbenedictis dicebatur non fuiſſe actum conditione indebiti, ſed actione in factum ex eo quod D. Marchio à præclar. mem. Cardinale *Iuſtiniano* cedente cauſam habens non oſtenderit no-
1 men debitoris ceſſum eſſe verum, & reale iuxta text. in l. ſi nomen cum l. ſeq. ff. de hæredit. vel act. vendit l. ſi plus 74. vbi *Gloſ.* in verbo exigi ff. de euictione. Quoniam vltra quod ipſi re vera egerunt conditione indebiti eum repetierint ſcuta mille tamquam ii debitè dicto D. Cardinali ſoluta, & ſic benè ſubſiſtit deciſionis fundamentum, quod plenè, &
2 concludenter de prętenſo indebito docere debuiſſent ex allegatis in Romana repetitionis indebiti 29. Aprilis 1622. coram me: Reſponſum fuit ſatis conſtare Siluestrum fuiſſe verum debitorem, & efficaciter obligatum ex ipſomet ſub appaltus, ſiuè conductionis Inſtrumento, in quo ille vltra alias pecuniarum Summas, promiſit quolibet anno ſoluere ſcuta 600. DD. de Bandinis, à quibus mediante ceſſione dictus D. Cardinalis cauſam habebat, de quorum integra ſolutione, Itaut ſaltem dicta ſcuta mille ſoluenda non remanſerint pro parte illius hęredum, ſiuè curatoris hæreditatis iacentis ſufficienter do-
3 ctum non fuit, prout doceri debebat, vt per *Crauett.* conſ. 313. n. 1. *Afflict.* deciſ. 91. n. 2. in fine, & *Rota* coram ſanct. memor. Gregorio XV. deciſ. 139. nu. 1. & 2. & deciſ. 480. num. 2. & 3.

Præterea dictus D. Cardinalis ceſſit tantum Iura ſibi competentia talia qualia, & expreſsè conuenit, quod nullo modo de illorum euictione, aut ad dictarum pecuniarum reſtitutionem teneretur niſi pro dato, & facto ſuo, ſuorum Auctorum tantum, & in caſu quo vltra pecunias in dictis libris ad notatas appareret aliquas alias pecuniarum ſummas fuiſſe ſolutas, quæ excederent ſcuta 1897. baioc. 38. qui caſus non euenit, quia de aliqua huiuſmodi euictione, aut ſolutione nullibi conſtat.

Nec viſum fuit obſtare, quod denuo obijciebatur defalcum ſcutorum 1800. per Cameram Apoſtolicam iam factum vigore priuilegij Ciuitatis Camerini cedere debuiſſe ad commodum Siluestri ſubconductoris ſtantibus illis verbis (*con le ſolute facoltà, e remiſſioni, che appartengono ta ſimili entrate, e nel modo, e forma, che eſſi Signori Theſorieri l'hanno dalla Camera Apoſtolica transferendoli tutte le ragioni attinenti*) per quæ dicebatur Siluestrum fuiſſe in omni-
4 bus, & per omnia ſubrogatum in ipſorum Theſaurariorum locum, iuxta tradita per *Corn.* conſ. 339. nu. 4. lib. 1. cum aliis; Nam placuit reſponſio, quod dicta verba ſunt intelligenda de facoltatibus, ac iuribus circa exactiones introituum, qui realiter, & cum effectu exigi debebant, non autem de defalco, quod faciendum erat à Camera ipſis Theſaurariis, qui illi maiorem quantitatem ſoluere promiſerunt
5 ad tradita per *Bart.* in l. fin. §. Titia. n. 5. ff. de liber. leg. *Surd.* conſ. 308. num. 47. & 470 num. 20. *Menoch.* conſ. 484. num. 12. verſic. Nam reſpondetur: Ex lectura enim Inſtrumenti apparet contrahentes voluiſſe, quod dictus Silueſter ipſis Theſaurariis annua ſcuta 600. nempè ſcuta 50. quolibet menſe integrè ſoluere teneatur. vt patet etiam ex eorumdẽ Theſaurariorum libris & obſeruantia ſubſequuta, & benè ſuadetur ex eo quia aliàs fruſtra conuentum fuiſſet ita explicitè de dicta ſolutione ſcutorum 600. nam Silueſter deductis ſcutis 300. quolibet anno pro prætenſo defalco, & aliis ſcutis 75. pro ſalario exactionis realiter, & cum effectu ſoluere debuiſſet annua ſcuta 225 tantum, & vltra ſalarium prædictum lucratus fuiſſet quolibet anno ſcuta 380. iuxta relationem periti iudicialiter electi, quod non eſt di- 6
cendum, cum ſit prorſus inueriſimile dictos Theſaurarios ſublocare voluiſſe cum tanta eorum iactura, c. inſpicimus de reg. iur. in 6. *Crauett.* conſil. 61. num. 9.

Quoad ea, quæ dicebantur pro parte DD. de Perbenedictis circa alias tres partitas placuerunt reſpõſiones datæ in deciſione, & ſignanter illa, quod dictæ partitæ inſimul iunctę nũ excedunt dicta ſcuta 1897. & quod etiam ipſis integre detractis adhuc dictus Silueſter remanet debitor in ſcutis 1691. & ſic ijdẽ de Perbenedictis ſoluendo ſcuta mille tantum, non poſſunt dici ſoluiſſe indebitum, nec intrat pactum de compenſatione facienda in dicto tranſactionis Inſtrumento appoſitum.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Bononien. fideicom. de Turri.
Lunæ 21. Martij 1631.

ARGVMENTVM.

Fructuum liquidatio, & probatio quomodo deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſuper perceptione fructuum debent deponere præciſè deducendo rationem, quia interfuerunt perceptioni.*
2 *Nec ſufficit, quod deponant de ſolito, & in potentia.*
3 *Fallit, quando in genere non conſtat de perceptione, ſecus quando conſtat, & ſolum dubitatur de quantitate, quia à ſolitis, & conſuetis ſufficit probatio.*
4 *Probata poſſeſſione præſumitur ex inde fructuum perceptio.*
5 *In materia probationum valet regula, ſingula quæ non proſunt, ſimul vnita iuuant, & probationes imperfectæ coniunguntur.*

Deciſio DIX.

STeterant Domini in deciſis ſub die 8. Nouemb. præteriti coram me, quod fructus pro 55. tornaturis cum dimidia, ſint liquidandi ad ſummam ſcutorum annuorum 182. ſol. 78. den 6. rationes enim, & fundamenta deciſionis ex deductis ab Informantibus pro Anna, nullatenus concuti viſum fuit.

Non obſtat enim; quod teſtes, quorum depoſitione innititur in deciſione firmata liquidatio, non depoᴐaor de fructibus actualiter perceptis, & illo- 1
rum vera & reali quantitate, deductis expenſis reddendo rationem, quia interfuerunt perceptioni, prout opus eſſet cum agatur de liquidatione fructuum perceptorum & debitorum vigorę ſententiæ condemnatoriæ, Iux. *Capuaq.* deciſ. 30. par. 2. ſed 2
ſolum deponunt de fructibus in potentia, qui ſcilicet iuxta ſolitum percipi potuerunt, quod non ſufficit, vt per *Creſcent.* deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Rota* deciſ. 552. num. 1. & 2. par. 1. diuerſ. & coram Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* deciſ. 439. num. 1.

Quoniam

Quoniam deciſio *Caputaq.* 30. & aliæ præallegatæ procedunt, quando in genere non conſtat de per- 3 ceptione fructuum, tunc enim concludenter ſunt liquidandi, & teſtes debent deponere de vera, non de veriſimili, & præſumpta quantitate, ſecùs autem quando de perceptione non dubitatur, & controuerſia eſt ſolum de quantitate, tunc enim probando quot fructus ex prædio conſueuerint percipi, præſumitur & eos fuiſſe perceptos, & ſic probatio à conſuetis ſuffragatur, vt benè declarauit *Rota* coram *Achill.* dec. 22. de teſtit. ſpoliat. atque etiam coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano*, dicta deciſ. 439. num. 2. & 3. cum aliis in prima deciſione deductis; Hic autem ſatis apparet Annam fructus percepiſſe; quia immediatè poſt obitum Hieronymi Patris miniſterio, & authoritate Caſſandræ Turricis poſſeſſionem adepta fuit, & vſque ad annum 1617. conceſſæ immiſſionis Iulio Cæſari, & Fratribus de Turri, in poſſeſſione continuauit, quemadmodum eadem Anna, & Caſſandra in reſponſionibus ad poſitiones medio iuramento confeſſæ fuerunt Summ. n. 13. quibus iuncta iſtis conteſtatio videtur ſufficientem facere probationem poſſeſſionis, ex qua benè etiam infertur ad perceptionem fructuum, non dato alio poſſeſ- 4 ſore, vt re pondit *Rota* coram Card. *Seraph.* dec. 1143. n. 1. & dec. 1245 nu. 6. & coram S. me. Greg XV. dec. 50. nu. 2. cum aliis.

Sed & ceſſare videtur difficultas, quia Rotæ reſolutio circa dictam fructuum liquidationem, non innititur ſimplici teſtium depoſitione, ſed etiam Inſtrumentis locationum, partitis deſumptis ex libris publicis, Inſtrumentis affictuum de Terris vicinis, & aliis, quæ ſingula quatenus non ſufficerent iuncta 5 certè ſuffragari debent, & in hac materia omninò coniungi debent, Gloſ. in l Inſtruments, C. de probat. *Gabr* de probat. concl. 1. n. 1. *Surd.* conſ. 245. n. 31. & conſ. 329 n. 10. cum aliis.

Minus obſtat, quod prædicti teſtes non eſſent informati, attento quod dixerunt, ſe vix bene perſpexiſſe faciem loci, & deponunt de auditu ab agricola, & Colono ipſorum fratrum de Turri.

Quoniam immò ex ſummario Iulij Cæſaris n. 2. depræhenditur teſtes plures vidiſſe, & acceſſiſſe ad prædia, deq; illorum bonitate, & qualitate notitiam habere, & ſic non deponunt ex relatione agricolæ, ſed per concludentem rationem, addendo ſe non potuiſſe decipi, quia viderunt terrenũ, vt in ſummario n. 3. cui rationi addendo etiam Iudicium colonorũ, quos eſſe benè informatos de redditibus, & introitibus poſſeſſionis faſſa eſt Anna reſpondens ad poſ- ſeſſiones ſummario no. 4. videtur potius roborari, & fulciri, quam labefactari probatio teſtium, in quibus tamen ſolis, vt ſupra dictũ eſt, non ſtat vis liquidationis, ſed iunctis cum aliis ſupra, & in alia dec. ponderatis, cum quib. etiam hodiè Domini tranſiuerunt.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Saluiani.

Veneris 4. Aprilis 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio iurium non eſt facienda à poſſeſſore, cui offertur contrarium etiam contra ſeipſum.*

Deciſ. Clem. Merlini.

Deciſio DX.

PLacuit deciſio in hac cauſa coràm me 20. Nouembris præteriti, & omnia motiua Informantium pro D Olgiato corruunt ex hoc ſolum, quod D. Marchio Matthæius potiſſimum inſiſtit in promiſſione, & obligationi in ipſius fauorem facta ab illis de Ruiz, quod Caſtrum eſſet liberum, & nulli obligatum, & pro tali vendiderunt, & liberationem à moleſtiis & refectionem omnium damnorum pollicitt ſunt ampliſſimiſque clauſulis, & cum hypotheca omnium bonorum cumque D. Marchio Matthæius damnum paſſus fuerit ab Archiconfraternitate hodie rectè agi contra Palatium & domunculas poſſeſſas modo à D Olgiato, olim verò ab iiſdem de Ruiz, & ſic etiam hypothecata D. Matthæio pro reſarciendo dicto damno; Nec applicatur exceptio ceſſionis contra ſe ipſum faciendæ, quia ſi D. Matthæius eſt creditor anterior illorum de Ruiz, qui poſt dictam promiſſionem de conſeruando indemnem eundem D. Matthæium vendiderunt Palatium, & domunculas D. Olgiato, primo loco eſt ſatisfaciendum D. Matthæio creditori anteriori, ſique vires hæreditatis illorum de Ruiz non ſupportant, id cedere debet incommodo poſteriorum Creditorum, quales ſunt D. Olgiatus, & alij, & euitandi ſunt circuitus, & ſemper prius conſulendum ſit D. Matthæio tanquam anteriori creditori, qui omnia bona illorum de Ruiz habet obligata, & hæc bona poſtea tranſiuerunt in tertios poſſeſſores cum ſuo onere, & hypotheca, id eoque D. Matthæius non tenetur cedere iura cenſus contra ſe ipſum, nec deducere ratam proportionabilem Caſtro per ipſum empto, vt in hoc in puncto tradit *Gratb.* dec. 57. numer. 8. & ſeqq & 5 præcipue num. 10. & dixit *Alex.* in l. ſi res legata nu. 4. ff. de leg 1. *Negusant.* de pignor. 3. memb 5. p. n. 27. *Franch.* dec. 260. nu. 2. *Roderic.* de annuis reddit. li. 2. q 9. nu. 36. verſ. ſoluendo breuiter *Felician.* de cenſibus tom 2. li. 3. c. 2 nu. 18 verſ. & adificienda *Milanen.* dec. 1. n. 53. li 2. *Intrigliol.* ſingul. 12. li. 2. *Cotta* de ration. rat. q. 115. nu. 3. & 4. Et ratio eſt patens, quia onus reſarciendi damnum primo creditori incumbit totum bonis hypothecatis, & poſtea tranſlatis in tertios poſſeſſores, vt prior emptor ſeruetur omninò indemnis, & D. Olgiatus, qui emit bona hæc hypothecata in fauorem Domini Matthæi primi emptoris, reſpectu eiuſdem D. Marchionis Matthæi repræſentat illos de Ruiz, qui quemadmodum non poſſent prætendere ceſſionem à D. Matthæio, nec diuiſionem, cum ipſi de Ruiz tenerentur ad totam luitionem, & integram indemnitatem, ita nec ipſe D. Olgiatus, in quem tranſiuerunt bona ſic hypothecata ad fauorem D. Marchionis Matthæi creditoris anterioris.

Quibus nec contradicunt deciſiones in Romana Saluiani 17. Iunij 1624. & 26. Iunij 1630. coram R. P. D. meo *Pirouano*; quoniam in illo caſu onus luendi & reſarciendi damnum primo creditori, non ſpectabat in totum ad ſoluentem, & ad reum conuentum.

Nec obſtat D. Matthæium egiſſe ſolum vigore ceſſionis cenſus obtentæ ab Archiconfraternitate non autem vigore indemnitatis, & liberæ manutentionis promiſſæ ab illis de Ruix; Quoniam contrarium legitur in commiſſione, data in ſummario pro Domino Marchione Matthæio.

Et ita vtraque parte Informante Domini permanſerunt in deciſis, &c.

Tolerana diſtributionum.
Luna 12. Maij 1631.

ARGVMENTVM.

De intereſſe vt quis ad cauſam admittatur ex quibus conſtare poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe quodcunque ſufficit, vt quis ad cauſam poſſit admitti.*

2 *Et ratio vtilitatis attenditur.*

Deciſio DXI.

ADhuc Domini cenſuerunt conſtare de Intereſſe Capellanorum, & Fabricæ, & ſic ſtandum in deciſis; Quia ad effectum, de quo agitur, ſcilicet vt quis admittatur ad cauſam non exacta, & rigida à iure exigitur, ſed qualis qualis, & apparens ſufficit in-
1 tereſſe probatio, vt præter allegatos in alia deciſione dixit Rota apud Card. *Seraph*. dec. 906. in princ. & in recent. dec. 503. nu. 4. p. 1. quæ quidem probatio in caſu præſenti deficere non videtur, dum Capellani, & fabrica oſtendunt fieri poſſe, vt aliquo caſu, nempè vel abſentiæ aliquorum Capellanorum, vel vacationis Capellaniæ vigore conſtitutionum in limine fundationis Capellaniarum appoſitarum di-
2 ſtributiones ad ipſos ſpectent, & ſic vtilitatem percipiant, & de cauſa propria agatur, ex quibus vniuerſum metiri ſolemus intereſſe l. actione §. labeo ff. pro ſoc. l. .... ff. de nou. oper. nunciat. l. 2. §. vltimo ff. quando app. llan. ſit.

Non obſtat, quod conſtitutiones ex quibus Capellani Intereſſe deducere prætendunt, in diſputatione pluries habita in hac eadem cauſa inter Alphonſum de Palma, & Ioannem Gonzalez, pro validis à Rota non fuerint receptæ ſed immò valde dubitatum ſit de illarum viribus, nec vlla vnquam capta reſolutio, & propterea ſuper iiſdem modo à Capellanis, & fabrica fundamentum fieri non poſſit. Quoniam ad effectum, vt illi admittantur ad defendendam cauſam, & dicantur habere intereſſe ſufficit hæc dubietas, & quod conſtitutiones non fuerint à Rota declaratæ penitus nullæ, & admittendo illos ad cauſam non inde canonizantur conſtitutiones, & Ius Capellanorum ac fabricæ circa perceptionem diſtributionum, ſed illis duntaxat tribuitur facultas deducendi iura ad fundandam intentionem ſuam, & faciendi neceſſarias probationes, neque in his reſolutionibus ſuper intereſſe emanatis, vis vlla fieri poterit cum diſputabitur de bono Iure Capellanorum, tuncque oppoſitoribus integrum erit impugnare validitatem conſtitutionum, perinde ac ſi nullæ extarent deciſiones, quam diſputationem modo non eſt opus ingredi.

Cætera obiecta, & ex alia deciſione, & ex deductis per Informantes pro Capellanis, & fabrica Dominis viſum fuit ſatis eſſe ſublata, &c.

Et Ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Cenſus.
Veneris 16. Maij 1631.

ARGVMENTVM.

Ceſſio facta poſt ſolutionem quando ſuffragetur fideiuſſori: Et de interpretatione textus in l. Modeſtinus ff. de ſolutio.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor poteſt ceſſionem iurium à creditore reportare etiam ex interuallo, & 4. & de ratione n. 2. & 3. & 13. 15.*

5 *Fideiuſſor ſoluens ſimpliciter creditori cenſetur ſoluere nomine proprio, & emere nomen debitoris, & nu. 12.*

6 *Fideiuſſor qui acceſſit vt principalis, ac inſolidum eſſe reputatur correus, ac debitor principalis.*

7 *Et correus ſoluens liberat cæteros omnes.*

8 *Solutione debiti fit extinctio iurium, quæ ex poſt non poſſunt cedi.*

6 *Fideiuſſor obligatus in ſolidum reputatur principalis & correus reſpectu creditoris, non reſpectu debitoris.*

10 *Et propterea poteſt obtinere ceſſionem contra debitorem contra Surdum.*

11 Surdi *dec. 308. n. 15 declaratur.*

14 *Declaratur text. in l. Modeſtinus ff. de ſolut. vt non procedat quando fideiuſſor ſoluit nomine proprio, & n. 16. 17. 18.*

19 *Fructus cenſus debentur à principio vſque ad diem appoſitæ nullitatis, quando habuit implicitum ſtatum validitatis.*

Deciſio DXII.

COntra mandatum relaxatum ab A. C. in fauorem D. Iacomelli hæredis q. Fœlicis Americi tria præcipue opponebantur, ex quibus etiam Informantes pro D. Marchione del Drago prætendebant recedendum eſſe à deciſis ſub die 15. Nouembris 1627. coram me.

Primò, quod ceſſio facta à Capitulo S. Mariæ in fauorem Fœlicis, & Iacomelli, emanauerit poſt ſolutionem factam, & ſic extincta obligatione, Iure creditoris recipientis.

Secundò, opponebatur, quod pecuniæ, quas ad cenſum recepit Virginia tanquam tutrix filiorum ceſſerint in vtilitatem Fœlicis fideiuſſoris.

Tertiò, quod non conſtet de veritate cauſæ expreſſæ in Inſtrumento cenſus, ſcilicet extinctionis debitorum Tiberij de Citera mariti dictæ Virginiæ.

Verum his non obſtantibus Domini ſteterunt in deciſis ex rationibus in deciſione deductis.

Quibus nec refragatur primum obiectum de ceſ-
ſione facta poſt ſolutionem, quoniam Fœlix non
erat correus, ſed fideiuſſor, & ideo potuit reportare
ceſſionem etiam ex interuallo poſt ſolutionem, vt
eſt textus in l. cum is 36 ff de fideiuſſor. vbi depræ- 1
henditur Paulum I. C. improbare dictum Modeſti-
ni, eo quod fideiuſſor ſoluens creditori non cen-
ſeatur pecuniam illam dare in ſolutum, & in extin-
ctionem Iuris creditoris, ſed potius emere nomen
debitoris, ibi, Non enim in ſolutum accipit credi- 2
tor, ſed quodammodo nomen debitoris vendit, &
ideo habet, quia tenetur ad ipſum, vt præſtet actio-
nes & docet *Bald*. in l. ſi res obligata n. 3. ff. de leg.
1. vbi & *Iaſ*. n. 44. *Paſet*. conſ. 125. num. 15. vbi quod
talis ſolutio eſt potius precium emptæ actionis,
quam liberatio debitoris, & conſ. 126. n. 4 *Valentin*. 3
Franch. de fideiuſſor. c. 5. numer. 484. & ſeqq. benè
Caſanat.

Digitized by Google

Caſanat. conſ.11.nu.22.ver. 2. ponderandum & nu.
19. Et in fideiuſſore, qui eſt acceſſorie obligatus,
quod illi ceſſio poſſit fieri etiam poſt ſolutionem ad-
mittit *Bart.* in l. Modeſtinus numer.4. ff.de ſolut.&
4 *Caſtrenſ.* ibidem num.6. & conſ.181. ſub num.1.ver.
alia regula eſt *Soccin.* Iun.conſ.27. num.8.li.2. *Me-
noch.* de præſumpt. li.3. præſumpt.143. nu. 6. *Gabr.*
plene conſ.63. num.6. & 10. li.2. *Guttier.* alleg.4. nu.
10.in fin. *Hadrian. Neguſant.* reſponſ. 301. nu. 13.
Harman. Piſtor. obſeruat.158.num.3. & ſeqq.vbi in
fine obſeruat, quod hæc eſt magis communis opinio,
& hodiernis moribus magis accommodata latiſſimè
Henriq. de fideiuſſor.c.28. num. 43. qui teſtatur de
veriori, æquiori, & communiori opinione, & con-
trariis reſpondet, atque etiam admittit *Surd.* deciſ.
308.nu. 4. In dubio enim dum fideiuſſor ſoluit nul-
lo expreſſo nomine cenſetur ſoluere nomine pro-
5 prio, & ad ſui vtilitatem, & ſic vt ſuam tollat obli-
gationem, non autem aliorum, & inde ceſſio ſibi
quandocumque etiam ex interuallo fieri poteſt l.Pa-
pinianus ff.mandati *Caſanat.* conſ.14.nu.6.ver.ſed e-
tiam *Harman.Piſtor.* obſer.44. nu. 14. & notant alij
ſupra congeſti.

Non obſtat Fœlicem, & Mutium dici correos, &
plures reos debendi, non autem fideiuſſores, & quod
ipſi acceſſerunt principaliter, & inſolidum, ſuſcipien-
do in ſe alienam obligationem ad l. reas §. cum in
6 tabulis ff. de duab.reis, differuntq; inter ſe duo rei à
fideiuſſoribus, quia illi tenentur principaliter, hi au-
tem acceſſorie l.græce §.1.ff de fideiuſſor l.1.& 2 ff.
de duobus reis, & vno ex pluribus reis ſoluente, li-
7 berantur alij omnes dicta l.2.& 3.& l. fin.ff eodem
de duob.reis; Et in hoc conſiſtit motiuum l.modeſti-
nus ff.de ſolut. vt ibi per Gloſ.& DD.ſequuta autem
liberatione quoad alias etiam non ſoluentes, nil ſu-
pereſt ceſſibile, quia & extinctum eſt Ius creditoris,
8 & liberati ſunt debitores, vt in propoſito arguebat
Surd. d.dec.308. n.10.& ſeqq.

Quoniam verè, & proprie Mutius, ac Fœlix non
ſunt rei debendi, ſed acceſſoriè, & hoc verbo acceſ-
ſionis vtitur Inſtrumentum eorum obligationis,
clauſula autem inſolidum operatur quidem, vt re-
ſpectu creditoris fideiuſſores obligati inſolidum di-
9 cantur plures rei debendi, quia prætermiſſa omni
diſcuſſione poteſt creditor potius pulſare pro tota
ſumma fideiuſſorem, quam verum principalem de-
bitorem, ſed in rei veritate reſpectu debitoris, & fi-
deiuſſorum inter ſe, ille ſolum dicitur debitor, ad
quem peruenit pecunia, & pertinet commodum
contractus. alij verò dicuntur fideiuſſores l. ſed Iu-
lianus §.item ſi duas ff.ad S.C.Macedonian. *Purpu-
rat.* conſ.600.nu.6.li.2. *Paſer.* conſ.126.nu.11. verſ.
ad 3.*Gabr.* dicto conſ.63.n.2. lib. 2. qui loquitur in
his terminis, & dicit ſuo tempore ita iudicatum
fuiſſe per Rotam *Odd.* conſ.41.per tot. & præſertim
n.42.& ſeqq. *Hadr.Neguſant.* d.reſponſ.301. n. 12.
& 13.& plene Rota in terminis l. Modeſtinus dec.
153.n.6.p.2.diuerſ.

Nec ſtringit motiuum *Surdi* d.deciſ.308. nu 15,
dum arguit ſufficere fideiuſſorem obligatum inſoli-
dum cenſeri correum, & debitorem reſpectu credi-
toris, quia ſi ipſius creditoris perſona attendatur,
non poteſt fieri ceſſio poſt ſolutionem, cum iam ipſe
10 fuerit ſatisfactus, nec habeat amplius quid ceſſibile
poſt acceptam pecuniam; Quia verum eſt; quod
creditor dicitur ſatisfactus reſpectu ſoluentis, & a-
liorum, vt amplius idem bis petere non poſſit, ſed
non procedit reſpectu ceſſionis faciendæ fideiuſſori
ſoluenti, cum fideiuſſor in dubio non præ-
ſumatur voluiſſe tollere niſi per propriam obligatio-
nem, alioquin ſibi grauiter præiudicaſſet; vt bene de-
clarat *Henriq.* de fideiuſſor.d.c.28.n.44.ver.nec ob-
ſtat & *Valent.Franch.* de fideiuſſor. c.5. nu. 486. di-
ctaque *Surdi* deciſio vera videtur ſolum in pluribus 11
reis debendi, prout illam intelligit *Fontanell.* de pact.
nuptial.clauſ.4.gloſ.18.p.2.n.58. & proprie non eſt
hæc ceſſio, ſed venditio nominis debitoris, quæ cen- 12
ſetur facta eo ipſo quod creditor accipit pecuniam
à fideiuſſore, vt innuit *Paulus* in dicta l.cum is ff.de
fideiuſſor. quem textum elegantiſſimum & clarum
commendat, & ſequitur *Franch.* dec.55. numer. 12.
& poſt *Angel. Imol.* & alios amplexa etiam fuit
Rota deciſ. 148.numer.4.p 2.diuerſ. & bene decla-
rat *Coler.* de proceſſ. exequut. cap. 10. numer. 368.
369.& 370.& *Valentin. Franch.* de fideiuſſ.dict.c.5.
num.485.& 486. vbi quod propterea fideiuſſor ſol-
uens, qui mediante ſolutione emit actiones credito-
ris aduerſus principalem debitorem, & confideiuſ-
ſores iure poteſt quandocumque lubet petere, & ce- 13
dantur ſibi actiones numerato precio venditæ *Caſa-
nat.* conſ.11. n.19.

Sed quicquid eſſet de præmiſſis in præſenti videtur
ceſſare difficultas, quia nõ verſamur in dubio, ſed Fæ-
lix expreſsè declarauit ſe ſoluere nomine proprio
tamquam fideiuſſor, vt in omnib.partitis exhibitis &
ſic aſſequimur ſolummodo obligationem propriam
fuiſſe extinctam, & eradicatam, non autem ſubſtan-
tiam obligationis filiorum Virginiæ, qui erant vere
principales debitores, quo caſu non intrat diſpoſitio
l.Modeſtinus, vt per gloſ.ibi in verbo nulla actio ver. 14
ſed ibi ſoluat.pro ſua obligatione, & melius *Caſtrenſ.*
ibidem nu. 6. ver. & è conuerſo, vbi ſi vnus ex prin-
cipaliter obligatis ſoluit pro ſe tantum non tollit o-
bligationem alterius ipſo iure, & ſoluenti fieri po-
teſt ceſſio etiam ex interuallo, & bene deducitur ex
reſponſo I.C.in l.Papinianus ff. mandati quem text: 15
ponderant *Bart.* & alij communiter in l.modeſtinus
Dec. conſ.446.n.1.in fin.& 2. *Guttierez* alleg.4.n.10.
in princ. *Felician.* de cenſib.li.3.c.3.num.6.ver.ſi ve-
ro vbi quod vtilis eſt ceſſio, quamuis ex interuallo
facta fuerit, quoniam primitiua, & principalis obli-
gatio adhuc manet, nec ſublata eſt fideiuſſoris ſolu-
tione, *Maur.* de fideiuſſ. p.2.ſect.6.c.5.n.11. *Hadr.
Neguſant.* d.reſponſ.301.n.11. *Caſanat.* d.conſ.11.n.
3.16.& 18. vbi quod poſt ſolutionem adhuc obliga-
tionis ſubſtantia durat, & viuit, & debitor tantum
eximitur reſpectu creditoris, ſed debitum non era-
dicatur illiuſque actio in ſoluentem transfertur, &
egregie *Molin.* de contract.tract.2.diſput. 548.nu.
3. *Gratian.* diſcept.forenſ. c.286.nu.4.& c.793.n.23.
& 24 *Rota* dicta dec.153.nu.4.p.2.diuerſ. quæ eſt e-
tiam apud *Cinc.* dec.184.nu. 4. cenſetur enim dum
ſoluit nomine propoſito reſtringere beneficium ſo-
lutionis ad ſui commodum, non autem aliorum, im-
mo animo, & tacito pacto ſe reualendi præuia ceſſio-
ne quandocumque facienda à creditore accipiente,
vt per *Molin.* ibidem.

Et ita diſpoſitio d.l.modeſtinus huc non eſt refe-
renda, quia vel loquitur ſolum in caſu ſpeciali Tuto- 16
rum, vt per *Henriq.* d.c.28. num.45. & poſt Cuman.
Guttierez d.alleg.4.n.10.ver. hanc tamen ſubdiſtin-
ctionem *Paſer.* conſ. 125. num. 15. in fin. verſic.vel
3.& conſ.126. num.5. vel certe non procedit quan-
do ſoluens (vt in præſenti vbi ſolutum fuit nomine
tantum fideiuſſoris) non intellexit aliorum obliga-
tiones interimere, & eradicare, vt bene per *Caſtrenſ.*

Google

in dicta l.modeſtinus n.6.in vltimis verbis videndus *Menoch.*præſumpt.143.nu.3.li.3.*Gratian.*diſcept.forenſ.d.c.186.n.6.& c.793.n.23. & 24. qui bene diſtinguit *Antonin. Amat.*reſol.37.n.7.& n.39.vbi multos congerit,& firmat quod fideiuſſor quando ſoluit vt fideiuſſor, & ſic nomine proprio tunc nullatenus eſt ſeruanda diſtinctio l.modeſtinus, & cum dicta l. modeſtinus ſolum ſubtilitatibus,& Iuris ambagibus nitatur,dignaque ſit ethnico,non autem pio, & litium oſore legiſlatore, vt prudenter obſeruat *Molin.*dicta diſput.544.nu.8.ver.ſatius,&c.ſobrie in ea eſt procedendum,& quantum fieri poteſt declinan-
17 da,immo correctam illam eſſe ex l. cum lis ff. de fideiuſſor. haud temere ſuſpicatur *Henriq.*de fideiuſſor.dict.c.28. num.39.& 40.& in omnem caſum ex abundanti non denegaretur officium Iudicis ex æ-
18 quitate, & epicheia quadam cum ipſe fœlix ſoluerit & commodum non ad ipſum,ſed ad filios Virginiæ ſpectaret,quod in his terminis tradit *Surd.*conſ. 536.n.5.*Coſta* de remed.ſubſidiar.remed.33 n.15. & 16.*Paul.Bellon*,poteſt de eorũ quę fiunt incontinenti c.50.n.3.ver.vbicumque ita videtur *Gratian.*diſcept. for.d.ca.793.n.20.& 22.

Alterum vero obiectum, ſcilicet quod pecuniæ non ceſſerint in vtilitatem Fælicis, quia eſto etiam probari fuiſſe ſoluta ſcuta 400.Franciſco Maſſeo pro extinctione ſocietatis officij, & alia ſcuta 400. pro alia ſocietate Fuluio Amadeo, attamen, vt bene deducunt informantes pro D Iacomellio conſtat dictas pecunias in effectu perueniſſe ad alios, qui bonam fidem recognouerunt pro tota ſumma, & Fælicem in altera tantum contracta per Petrum de Americis ad fauorem Amadei ſe obligaſſe ex mera liberalitate,& ad Fælicem non ſpectabat commodum vel incommodum dictarum Societatum.

Tertium pariter circa veritatem cauſæ ceſſat,quidquid enim de illo ſit ſat eſt,quod reſpectu Fælicis,& Iacomelli non diſputatur principaliter ſuper validitate cenſus,ſed tantum pro fructibus ſolutis,qui data etiam prætenſa nullitate citra veri præiudicium attamen deberentur pro tempore, quo res habuit implicitum ſtatum validitatis,& ſic ante oppoſitio-
19 nem de nullitate modo tantum obiecta ab hæredibus filiorum Virginiæ Rota in Romana cenſuum 25. Iunij 1600. coram bo.mem. Card. *Millino*, quæ eſt dec. 29. num.5.poſt *Cenc.* de cenſ. *Gratian.* diſcept. forenſ.cap.559.num.64.præſertim dum conſtat Capitulum Sancti Marci exegiſſe etiam iſtos cenſus à Virginia, & à dictis filiis, & eorum hæredibus & ſtante diuturna poſſeſſione ceſſat præſumptio doli, & intrat præſumptio bonæ fidei,vt in alia deciſione fuit firmatum.

Alia vero,quæ opponebantur,leuia viſa ſunt, vel altiorem requirere indaginem;neque diſcutienda in hoc ſummariſſimo,& executiuo Iudicio.

Et Ita poſt ſextam diſputationem vtraque parte Informante reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Romana ſeu ſpoletana ſucceſſionis.

Veneris 30. Maij 1631.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non conceditur,quando articuli ſint irreleuantes,& de aliquibus fundamentis irreleuantiæ.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria venit deneganda,quando articuli ſunt irreleuantes,& n.2.*

3 *Hæreditate adita ceſſat illa cauſa, & patrimonium, & eſſe incipit adeuntis.*

4 *Remiſſoria denegatur ad probandum id, quod per ſcripturas poteſt probari.*

5 *Statutum excluſiuum fœminarum non ligat perſonas non ſubditas actiue,& paſſiue, quia omnium perſonarum requirit ſubiectionem.*

6 *Ad probandam obſeruantiam denegatur remiſſoria.*

7 *Sicut ad probandum actus iudiciales.*

Deciſio DXIII.

Reſolutum fuit Ioanni Comiti Deſiderio non eſſe dandam remiſſoriam, quia quotieſcumque materia articulata non eſt releuans, tunc numquam datur remiſſoria *Gloſ.*in c.cum contingat verbo nihilominus de offic.delegat.*Mohedan.* dec.5.n. 1
5.de probat.*Caſſador.* dec.2.nu.1. de dilat. *Caputaq.* dec.54.& 66.part.3.nihil enim eſt fruſtra agendum, & quis admitti non debet ad probandum id quod 2
probatum non releuat, & potius diſpendium, quam commodum affert partibus *Butr.* in c.peruenit nu. 2. ad fin. qui filij ſint legitim. *Caſtrenſ.* in dicta l. ad probationem nu.5.C.de probat. *Bald.*in c.cum contingat ſub nu.1.ver. dixit Bernardus quod non debet cum aliis.

In caſu autem præſenti ex viginti & ſeptem articulis pro Ioanne Comite exhibitis, nullus quidem videtur releuans.

Nam primi nouem articuli continentes, quod Laurus,& Carius erant Nurſini,& acquiſiuerunt bona relicta in eorum familia, ſeque Nurſinos profitebantur,& tales velle ſe profiteri poſteros eorum, ac deſcendentes, vt ſibi ipſis ſuccederent,declarabant, ad rem non faciunt, quia cum de illorum ſucceſſione nõ agatur, ſed de ſuccedendo in hęreditate Pompilij,non eſt cur de eorumdem municipio, & ſubiectione inquiramus,ad affectum dignoſcendi,an ſtatutis Nurſiæ de ſucceſſione diſponentibus compræhenduntur,& licet fortaſſe bona relicta in hæreditate Pompilij à dictis Lauro,& Cario deſignauerit,attamen poſt aditionem cenſentur patrimonium adeuntis leg.1.§.vetere ff.de acquir. poſſeſſ. cum a- 3
liis,& ſolum attendi debet perſona immediata, de cuius quæritur ſucceſſione, vt eſt text. in leg. Auia C.de donat. & fuit dictum in Romana Domorum 10.Iunij 1616. coram bo.mem. *Andrea*, & in Romana ſucceſſionis 17. Iunij 1614. coram me;Sique re vera dicti Laurus,& Carius affectaſſent, vt Pompilius, aliique Deſcendentes ſemper eſſent Nurſini, hanc conditionem præſcripſiſſent, & onus in teſtamento iniunxiſſent,& ſic probari id poſſet per teſtamenti ſcripturam, & ideo deneganda eſſet remiſſo- 4
ria Card.*Seraphin.* dec.1460.n.3. *Rota* dec.589.nu. 1.in fine p.2. recent.

Alij nouem articuli continentes,quod Pompilius ſe Nurſinum iactabat,& Nurſiæ domicilium habebat,ideoque circa ſucceſſionem illius tamquam ſubditi,quoad bona in territorio Nurſiæ exiſtentia, attendendum ſit ſtatutum excluſiuum fœminarum, minus etiam releuare videntur tum quia ad effectum vt locum habeat dictum ſtatutum requirit ſubiectionem nedum eius, de cuius ſucceſſione agitur, ſed & perſonarum excludentium, atque excluſa- 5
rum, vt dixit Rota apud Sa.mem. Gregorium XV.

dec.

dec. 255. & latius in Natnien. ſucceſſionis 22. Maij
1628. coram me, quæ tamen ſubiectio non articula-
tur, & ſic probatio ex dictis articulis non ſufficit;
Tum etiam quia cum ſtatutum Nurſinum excludat
fœminas, propter deſcendentes maſculos, Dominis,
videbatur ad effectum, de quo agitur, intelligendum
eſſe de excluſione Sororum propter fratres, non au-
tem propter Patrueles, qualis eſt Ioannes, & ſic
probatio etiam, quid tale ſtatutum ſit attenden-
dum illi tamen non ſuffragaretur, ſuper quo erit
poſtea principaliter videndum neque quidquam fir-
mare Dominis placuit ad effectum negocij princi-
palis.

Subſequentes articuli dati ad probandam obſer-
uantiam extenſiuam dicti Statuti excluſiui in fauo-
rem Patruelis, neque ſunt releuantes, quia dicta ob-
ſeruantia per ſententias, & res iudicatas in contradi-
ctorio iudicio obtentas probari poteſt, vndè remiſſo-
ria haud concedenda ad probandum per teſtes, quod
6 probari poteſt per ſcripturas, vt dixit *Rota* in deciſ.
314. n. 1 part. 1. recent. & coram bo. me. Cardinale
Caualerio dec. 87. num. 1 cum alijs ſupra allegatis, &
præſertim ad probandum actus iudiciales *Rota* dec.
196. num. 8. parte 1. recent. & in his terminis proba-
7 tionis conſuetudinis fuit dictum in Leodien. vſufru-
ctus 28. Ianuarij 1628. coram R. P. D. meo *Durano*,
& in Florentina Porticus 25. Iulij 1629. coram R. P.
D. meo *Queipo*.

Cæteri demum articuli, in quibus continetur ma-
trimonium initum inter Ioannem, & Hyppolitam
neptem Pompilij, & quod dicta Hippolita, & Ioſeph
illius Pater erant Nurſini nihil faciunt ad cauſam,
neque quidquam habent commune cum Succeſſio-
ne ſuper qua eſt controuerſia, & ex illis datis pro
probatis nullum ius conſequeretur Ioannes ad effe-
ctum, ad quem petit remiſſoria.

Quam propterea vtrique parte informante de-
negandam eſſe reſolutum fuit, &c.

Romana Caſalis Capicottæ.

Veneris 30. Maij 1631.

ARGVMENTVM.

In ſolutione facienda à Creditore anteriore an poſ-
ſit agi inſolidum contra quoſcumq; vel an poſſit,
vel debeat agi contra poſteriores ad euitandum
circulum.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca eſt ius, quod competit in ſolidum contra omnes poſſeſſores bonorum obligatorum.*

2 *Circuitus inutiles ſunt euitandi inter Creditores.*

3 *Fallit in Creditore anteriore, qui poteſt experiri, contra quem magis placet.*

4 *Pecunia ſoluta vni Creditori ſub cautione de reſtituendo anterioribus, ac potioribus, habetur ac ſi extaret.*

Deciſio DXIV.

PEr ſententiam bo. me. *Iuſti* fuerunt portiones hu-
ius Caſalis aſſignatæ Creditoribus Luraghi, data
cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, &
concurrendi cum æqualibus, Cumque plures ex di-
ctis portionibus perueniſſent ad Excellentiſſimum
Dominum Marcum Antonium Principem Burghe-
ſium, indeque adminiſtrator extitiſſet dicti Caſalis,
& variæ orientur in dies controuerſiæ inter credito-
res Cenſuarios, & alios circa exactionem eorum
crediti, idem Excellentiſſimus Dominus Princeps
conſuluit Rotam ad quem ſpectet onus ſoluen-
di Cenſus, Et hodie reſponſum fuit Poſteriores cre-
ditores teneri, non autem in præiudicium Domino-
rum Cenſuum; Ipſi enim Domini Cenſuum poſſunt
agere, vel Saluiano, vel hypothecaria contra quem 1
maluit ex poſſeſſoribus iuxta naturam hypothecæ,
quæ omnes afficit in ſolidum l. Moſchis cum ibi no-
tat. per Doctores ff de iure fiſci, & fundus ille tran-
ſiuit cum ſuo onere in quemcumque poſſeſſorem,
adeout non poſſit Dominus Cenſus compelli, vt ma-
gis vnum poſſeſſorem, quam alium conueniat, Nec
ſuffragatur anterioribus creditoribus regula, quod
circuitus inutiles ſint euitandi leg. cum fundus §. ſer- 2
uum ff. ſi cert. pet. *Surd.* conſ. 148. num. 8. & quod
iniquè actum videretur cum creditoribus anterio-
ribus, ſi conuenirentur, cum ipſi poſtea poſſent age-
re contra poſteriores pro releuatione, & ſic daretur
multiplicatio litium; Quoniam reſpectu ipſorum
Dominorum Cenſuum non eſt inutilis hic circui- 3
tus, & ideò non euitandus *Card* in Clement. Audi-
tor num. 16. & ibidem *Imol.* num. 24. de reſcript. *An-
char.* conſ 368 num. 6. *Tiraq.* de retract convent. §.
2. *Gloſ* vnica num 71. *Franch* dec. 273. num. 5. ad fi-
nem, fieri enim poteſt, quod priores creditores ſint
facilioris exactionis, quam poſteriores, & ideò graue
inferretur præiudicium Dominis cenſuum, ſi coge-
rentur iſtos immunes ſeruare, & ſolum deberent
conuenire poſteriores.

Secluſo autem præiudicio Dominorum Cen-
ſuū, Rota cenſuit creditores poſteriores omnino te-
neri, quoniā iſti poſteriores tenentur conſeruare in-
demnes alios anteriores, & ſic ſi prædicti anterio-
res pulſabuntur à Dominis Cenſuum, & fuerint co-
acti ſoluere, poſſunt ſe reualere contra alios poſte-
riores, qui tenentur conſeruare indemnes ipſos an-
teriores creditores, Præſertim concurrente cautione
de reſtituendo prioribus, & potioribus, & concur-
rendi cum æqualibus, cuius virtus eſt, vt perindè ſit,
ac ſi extarent pecuniæ *Caſtr.* conſ. 285. in princip. li. 1. 4
Franch. dec. 75. num. 9. & dec. 200. num. 4. & dixit
Rota apud *Pacific.* de Saluiano dec. 133. num. 11. &
in Romana Scutorum 18. millia 14. Decemb. 1629.
coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano*; Si autem
extarent pecuniæ, vel bona Luraghi, & eodem tem-
pore concurrerent plures creditores pro illarum a-
uocatione, & crediti ſatisfactione, nulli dubium eſ-
ſet, quod prius ſatisfaciendum eſſet prioribus credi-
toribus, ex regula qui prior, &c. damnumq; & iactu-
ris decoctionis ſpectaret ad poſteriores, & ſtante di-
cta cautione de reſtituendo, &c. priores poſſunt re-
petere à poſterioribus, quidquid illis datum fuit vt
per Ioſeph *Ludouic.* dec. *Peruſ.* 45. nu. 20. *Franch.* &
Rotam in locis præallegatis.

Et ita informante Excellentiſſimo Dominn Prin-
cipe reſolutum fuit, &c.

Sancti Seuerini Dotis.

Veneris 2. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Donatio facta contemplatione certi matrimonij
non poteſt reuocari à Viro, & Socero in præiudi-
cium Coniugis, niſi illa conſenſum præſtet, etiam
ſi ea abſente ſit facta concurrente ſtipulatione

Notarij, & dictæ donationi nihil etiam poteſt detrahi.

SVMMARIVM.

1 *Per donationem factam contemplatione certi matrimonij quæritur ius Vxori.*

2 *Et ex ea quæritur ius, ac actio Vxori.*

3 *Obligatio continens clauſulam Cameralem habet paratam exequutionem.*

4 *Donatio contemplatione certi matrimonij cenſetur motiuum in ea, quæ ducitur in Vxorem accedendi, & conſentiendi in eo matrimonio, ideo eſt irreuocabilis etiam viro conſentiente.*

5 *Et non poteſt d. donationi aliqua conditio addi, per quam ſit deterior conditio Vxoris.*

6 *Nec ex eo dici poteſt ceſſare intereſſe Vxoris, ex quo fructus ſpectent ad Virum.*

7 *Non poteſt reuocari dicta donatio ex ingratitudine Viri.*

8 *Nec eſt ſubiecta confiſcationi.*

9 *Stipulatio Notarij quærit ius omnibus habentibus intereſſe.*

10 *Adimplementum eſt probandum ex parte eius, qui tenetur præciſè, & ad formam obligationis.*

Deciſio DXV.

DOmini reſponderunt mandatum eſſe relaxandum ad fauorem Dominæ Amantię contra Antonium Socerum, vt conſignet, & conſeruet fundum, qui aſcendat ad annuum reditum ſcutorum 130. vel quem iam tradidit augeat ad dictum redditum; In Capitulis enim matrimonialibus Amantia pro dote ſibi conſtituit fundum, & viciſſim Antonius promiſit Bernardino filio ſponſo dictæ Amantiæ aſſignare alium fundum redditus ſcutorum 150. cum obligatione Camerali, & aliis clauſulis ſolitis, vndè cum hæc promiſſio facta in capitulis matrimonialibus, & pro certo matrimonio cum Amantia contrahendo, dicatur pars ipſius matrimonij, & actus correſpectiuus ad illud, & ad dotem, immò confuſus cum ipſo contractu matrimoniali, ſequitur ius irreuocabile quæſitum fuiſſe nedum Bernardino filio cui donatum fuit, ſed & Amantiæ *Nurui* ad l. petens, & ibi
1 *Bald.* C. de pact. idem *Bald.* in l. ſi præſes ver. nota bene dico C. de donat. *Guido. Pap.* dec. 145. n. 1. *Natt.* conſ. 609. nu. 11. *Menoch.* conſ. 203. nu. 13. & ſeqq. & conſ. 261. n. 15. *Monter.* in reſponſ. pro Vxor. p. 1. n. 78. & 79. *Matienz.* ad l. *Caſtell.* tit. 6. l. 1. Gloſ. 8. n. 3. *Molin.* de primogen. li. 4 ca. 2. n. 17. & 18. *Sanchez* de matrimonio li. 9. diſput. 32. nu. 3. & 4. *Cancer.* var. reſol. p. 1. cap. 8. num. 44. *Maſtrill.* dec. 211. num. 4. p. 3. *Giurb.* qui alios cumulat ad conſuetud. *Meſſan.* p. 1. Gloſ. 8. num 74. Ipſaque Nurus habet actionem, vt hæc aſſignatio fundi facta à ſocero ſuum habeat ef-
2 fectum, & perſeueret, vt in puncto notat *Ioan. Franc.* à Pont. conſ. 80. n. 15. Et ſtante obligatione Came-
3 rali exequutiuè procedi poteſt *Caſſador.* dec. 1. circa 0. 2. de mut. petit. *Rota* deciſ. 69. & 70. numer. 1. poſt *Modern. Roman.* de oblig. *Camer.* & paſſim dicitur.

Non obſtat hanc donationem fuiſſe reuocatam ab Antonio, & illi conſenſiſſe Bernardinum, cui fuerat donatum; Quoniam ſi ius quæſitum fuit Amantiæ Coniugi, & aliter ſine dicta aſſignatione facta marito de fundo ſcutorum 150. non erat ipſa Amantia contractura matrimonium, quemadmodum matrimonium reuocari non poteſt, ita nec illa aſſignatio contemplatione matrimonij emanata reuocari poterat ſine ſolemni conſenſu Amantiæ, donatio enim illa recipit legem, & naturam ipſius matrimonij, cuius reſpectu facta eſt, aliàs iniquè actum fuiſſet cum Puella, eique impoſitum ſi poſtquam illecta fuit aſſignatione illius fundi per Socerum ad matrimonium, clanculum deindè reuocaretur dicta aſſignatio, cuius intuitu Puella nupſit Bernardino, vel ſaltem pinguiorem dotem conſtituit, & in terminis, quod 4
non valeat hæc reuocatio, etiam de conſenſu mariti docet *Guidop.* dec. 145. per tot. *Telli Fernand.* in leg. 17. *Taur.* num. 73. *Paleaz.* de maior. Hiſp. p. 1. quæſt. 22. num. 32. ad med. *Matienz.* ad l. Caſtel. titulo 6. leg. 1. gloſ. 8. num. 4. *Pancirol.* conſ. 172. num. 9. Ioan. *Franc. à Pont.* conſ. 25. num. 1. & ſeqq. vbi quod pro lege debet ſeruari, & ſecundum dictam dec. *Guidop.* paſſim, & indiſtinctè iudicatum fuiſſe teſtatur *Franch.* deciſ. 203. num. 1. & dec. 436. numer. 4. & 5. *Molin.* de rit. nupt. li. 3. quæſt. 6. num. 19. & 35. *Peregr.* conſ. 78. num. 10. li. 3. *Cancer.* var. reſolut. parte 1. *Maſtrill.* dicta deciſ. 211. num. 4. parte 3. *Rouit.* conſ. 94. num. 22. c. 8. num. 34 *Fontanell.* de pact. nuptial. clauſ. 4 gloſ. 1. num. 18. & 19. *Sanchez.* de matrimon. dicta diſput. 32. num. 1. & ſeq. & num. 3. vbi quod nedum nequit reuocari hæc donatio etiam filio conſentiente, ſed nec noua conditio adijci poteſt dictæ
donationi, per quam deterior aliquo modo fieret 5
conditio Vxoris, quod idem firmat *Giurb.* ad conſuetud. *Meſſan.* dict. cap. 1. gloſ. 8. part. 1. num 75. & 76. *Molfeſ.* plenè conſ. 2. num. 6. & conſ. 11. numer. 2. & ſeqq. & ad conſuetud. *Neapolit.* tit. de renunciat. qu. 7. num. 16. tom. 1. & dixit etiam *Rota* apud Reuerendiſſimum Dominum meum *Decanum* dec. 44. nu. 3. & ſeq.

Non obſtat non competere actionem Vxori, cum ipſa non habeat intereſſe, & quod fructus omnium
bonorum ſunt mariti l. dotis fructus l. ſi is qui ſty- 6
chum §. 1. ff. de iur. dot. Card. *Mantic* dec. 113. num. 2. cum aliis. Quoniam mulier non agit ad conſequutionem fructuum, nec prætendit ſibi fuiſſe donatum, ſed dumtaxat deducit ſuum intereſſe eo quod ipſius intereſt habere maritum diuitem, & hoc intuitu dum ſperauit ex dicta aſſignatione facta per Antonium Socerum Bernardino ſponſo, indè pinguiora
alimenta, & honeſtiorem ornatum ſibi ſuppeditari, 7.
nupſit dicto Bernardino, & amplam dotem promiſit, alioquin reuocata dicta aſſignatione mulier fruſtraretur illa ſpe, *& doloſè circumueniretur*, & illuderetur, vndè benè mulieri competit actio non pro conſequendis fructibus, qui omnino ſpectant ad maritum, nec ipſa ſuper illis habet dominium aliquod; ſed ſolum pro ſuſtinenda dicta aſſignatione, in qua ſaltem mediatè habet intereſſe, & in propoſito benè applicantur deducta per *Io. Franc. à Ponte* dicto conſ. 8. num. 11. & 15. *Molfeſ.* d. conſ. 11. numer. 14. & ſeqq. *Menoch.* conſ. 261. num. 23 & conſ. 967 nu. 18. & ſeq. *Giurb.* ad conſuetud. Meſſan. d. cap. 1. Gloſ. 8. num. 77. & ſeqq *Molin.* de rit. nupt. dicta quæſt. 6. num. 33. & 34. vbi num. 36. & 39. qui rationibus, & Doctorum authoritatibus congeſtis firmat huiuſmodi donationem neque ex ingratitudine per filium commiſſa reuocari, neque per crimen à filio perpe-
tratum in fiſcum tranſire ob præiudicium Vxoris, 8
cui irreuocabiliter ius quæſitum fuit, vt ſupra dictum eſt.

Non obſtat nihil promiſſum fuiſſe Amantiæ, & ita non poſſe vti Inſtrumento, & Apocha, in quibus facta fuit aſſignatio dicti prædij redditus ſcutorum 150. Quoniam ad hunc effectum ſufficit hanc aſſi-

gnationem

gnationem factam fuiſſe contemplatione matrimonij certi contrahendi cum ipsâ Amantiâ, vt inferunt Doctores præcitati.

Sed ceſſat difficultas, quia in Apochâ ſignanter fuit dictum, *E per oſſeruanza di quanto ſi contiene, detto Signor Antonio promette, obligandoſi perſonalmente per maggior validità di quanto nelli ſupradetti Capitoli ſi contiene à fauore della Signora Amantia Margarucci* &c.&c. in Inſtrumento dicitur; Hanc conceſſionem, & donationem fecit D. Antonius Bernardino filio, vt ille onera matrimonialia, & liberos ex hoc connubio cum Amantia exorituros vberiorem ſubſtentandi obtineat facultatem, & ſic eiuſdem Amantiæ adeſt intereſſe, & illi fuit ius quæſitum ex ſtipulatione Notarij, pro omnibus quorum intereſt con-
9 tenta in obligatione Camerali, vt latè in his terminis per *Menoch.* conſ.203.n.19. vbi quod ſtante dicta Notarij ſtipulatione, donatio in detrimentum vxoris nullatenus reuocari poteſt, *Cancer.* variar.reſol.dicto cap.8.n.32. *Rota* dec.97.n.1.& dec.99.n.7. poſt *Modern.Roman.* de obligat.Camer.& in Romana Canonum 20.Martij 1623.coram bo. mem. *Vbaldo*.

Non obſtat non probari, fundum, quem modò poſſidet Bernardinus non aſcendere ad dicta ſcuta 150.in redditu; Quia vltra quod ex teſtibus datis pro Amantia, id ſufficienter deduci videtur, reſpondetur, quod cùm Antonius promiſerit factum, nempè ſe
10 traditurum Agrum illius redditus, ideò ipſi incumbit onus probandi ſe tradidiſſe fundum cum dictâ qualitate, ſcilicèt illius redditus, & Amantiæ agenti ad implementum promiſſionis ſufficit negatiua, l. 1. C.de probat. *Natt.* conſ.569.n.4. *Becc.* conſ.105. n.11. *Surd.* dec.64.n.29.& 30.

Et ita vtrâq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Burgi S. Sepulchri Beneficij.
Veneris 13. *Iunij* 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Actus ſimulatus nullum parit effectum.*
2 *Beneficium vacat per matrimonium.*
3 *Gratia ad corroborandum primam impetrari poteſt.*
4 *Gratia cum clauſula, perindè valere, non præiudicat alteri.*
5 *Clauſula ſine præiudicio tertij, eſt de ſtylo in gratia apponi ſolita.*
6 *Et præſeruat ius tam in re, quàm ad rem.*

Deciſio DXVI.

CEnſuerunt Domini eſſe recedendum ab vltimo loco deciſis ſub die 4.Iulij 1629. Quia cùm in aliis deciſionibus in hâc causâ factis fuerit iam firmatum Cæſarem ſemper in poſſeſſione permanſiſſe vſq; ad contractum matrimonij, & reſignationem, ac permutationem fuiſſe ſimulatam, & effectum non habuiſſe, & ſic illa haberi debeat pro non factâ, l. ni-
1 hil, ff. de inoff. teſtam. *Surd.* conſil.3. n.29. *Gonzal.* ad reg.8.Cancell.Gloſ.55.n.21. cum aliis in dictis deciſionibus allegatis, beneficium non vacauit per reſignationem, ſed per contractum matrimonij, ad tra-
2 dita per *Rotam* dec.6. n.2.de elect. in nou. Card. *Seraph.* dec.1446.n.1.in recent.dec.379. n.5.& 6. p.1. & conſequenter ſecunda gratia reualidatoria, ſiuè
3 perindè valere, in quâ fundatur vltima deciſio, ſubſiſtere non poteſt, quia illa ſupponit vacationem per reſignationem, ſeù permutationem, & præexiſtentiam primæ gratiæ, cuius eſt quoddam additamentum, & gratia addita gratiæ, nempè ad reualidationem primæ gratię ordinata, *Gemin.* conſ.11.n.2.& conſ.128.n.4.& ſeqq. *Mandoſ.* de Signat.Iuſtit.tit.de perindè valere, verſ. perindè valere il 2. *Rota* d.dec. 379. recent. nu. 3. & 4. par.1.

Prætereà gratia perindè valere non operatur in præiudicium Iuris alteri acquiſiti, *Gemin.* dicto conſ.
11.n.3. *Rebuff.* in prax.tit. de reſcriptis, etiam & per- 4
indè valere nu. 27. & ſeqq. niſi Papa in ſpecie illud tollat *Gemin.* dicto conſ.128. n.6.& 7. quod quidem Sanctiſſimus D. Noſter in caſu propoſito non ſolùm non fecit, ſed immò in dictâ ſecundâ gratiâ expreſsè legitur appoſita clauſula illa (Dummodò de tempore datæ præſentium, non ſit in eâ ob non factam publicationem, aut contractum matrimonij, vel aliàs, alicui ſpecialiter ius quæſitum) quam clauſulam in
iſtis gratiis ſolitâ eſſe apponi teſtatur *Rebuff.* in prax. 5
d.tit.de reſcript, perindè valere nu. 32. Card. *Seraph.* dec.1110.n.2.& per eam præſeruatur omne ius tam
in re, quàm ad rem, *Garz.* de benef.p 4.c.3.n.20. *Rota* 6
coram Card. *Caualerio* dec.231.n.4.& in recent.dec. 253.nu.1.p.2. Et conſequenter ipſa ſecūda gratia D. Buffalino ſuffragari non poteſt in præiudicium Domini Octauij, cui fuerat iusquæſitum ex Patronorū præſentatione ad eius fauorem facta, de quâ in aliis deciſionibus in causâ factis.

Denique in dictâ ſecundâ gratiâ adeſt etiam alia clauſula (& quatenus prædicta Eccleſia, ſeu Capella de dicto Iurepatronatus exiſtat, ſaltem medietatis dictorum Patronorum accedat aſſenſus) de quo tamen aſſenſu pro parte D. Buffalini doctum non fuit &c.

Et ita vtrâque parte informante, &c.

Cæſenaten. Prædij.
Lunæ 16. *Iunij* 1631.

ARGVMENTVM.

Marito quando in actu traditionis dotis fuit datum prædium æſtimatum, dominium illius ei irreuocabiliter acquiritur, & ſoluto matrimonio prædium vxori non reſtituitur, ſed illius æſtimatio, & hoc procedit ex quâdam fictione venditionis inter Virum, & Vxorem.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi datur immiſſio vigore l. fin. C. de ed.* D. Adr. *toll.*
2 *In dotem quando in actu traditionis dantur res æſtimatæ, non dicuntur dotales, & ſoluto matrimonio non redduntur ipſæ res vxori, ſed ipſarum rerum æſtimatio.*
3 *In dotem quando dantur res æſtimatæ ex ipsâ æſtimatione inſurgit quædam venditio inter coniuges. Quia cenſetur re ipſa per mulierem, vel eius parentes vendi v.g. fundum ſponſo, & pretium eiuſdem fundi fing tur ſolutum Vxori, & illicò ex cauſa dotis idem pretium breui manu datum marito nu.3. 13.18.19.*
4 *Contractus vnus tranſit in alium ex iuris miniſterio.*
5 *Emptori acquiritur dominium rei emptæ irreuocabiliter per emptionem.*
6 *Dos quando fuit tradita in fundo æſtimato dicitur re verâ conſiſtere in quantitate pecuniarum prædij æſtimati, & non in prædio.*

7 *Solui non debet aliud pro alio.*
8 *Datio in ſolutum,& pagamentum eſt loco pecuniæ.*
9 *Pro pecunia mutuò petita, conſenſu partium poteſt tradi iumentum,& adhuc mutuum eſt,& pecunia eſt reſtituenda.*
10 *Datio in ſolutum verè, & propriè facit emptionem, & transfert dominium.*
11 *Clauſulæ (iure proprio,& in perpetuum) important dominij tranſlationem.*
12 *Dos ſi conſiſtat in fundo dotali, & vxori ſoluto matrimonio ſit reſtituendus, non eſt acquirendus pro hæredibus mariti.*
14 *Dotis ſolutio cenſetur facta principaliter marito,cõtemplatione tamen vxoris.*
15 *In contractibus potiùs inſpici debet effectus,& illud, quod conuenit naturæ ipſius contractus, quam nominatio,& verba.*
16 *In contractu ſi aliquid appoſitum ſit, quod non conueniat effectui contractus,pro non appoſito habetur.*
17 *Dos eſt ſoluenda ipſi marito pro onerib. matrimonij.*
20 *In inſtrumento ridiculum eſt, quod vtrique parti data ſit facultas abſque vlla cauſa reſiliendi à cõtractu.*
21 *Minoribus plura priuilegia à iure conceſſa ſunt.*
22 *Actio omnis realis,& perſonalis ſpatio 40. annorum perimitur.*
23 *Tranſactio non ſubſtinetur ſtante falſa cauſa.*
24 *Mater ſuccedit in bonis filiorum defunctorum poſt patrem.*
25 *Mater quando tranſit ad ſecunda vota,tenetur conſeruare filiis primi matrimonij, quicquid habuit à primo viro, vel à filiis eiuſdem matrimonij.*

Deciſio DXVII.

NOdus difficultatis iſtius cauſæ in eo poſitus eſt, An fundus Vicilianus ſpectaret ad Aureliam, ſiue potiùs ad Camillum maritum;ſi enim ad Camillum ſpectabat, filij Americi, & dictæ Aureliæ ex ſecundo matrimonio nullã partem poſſunt hodiè conſequi in dicto fundo,ſed ſolùm habent actionem ad partem quantitatis dotis. & totus fundus pertineret ad Hectorem filium poſthumum ex primo matrim. eiuſdem Aureliæ; ſi verò fundus tamquam dotalis erat in dominio Aurelię,vtiq, filij Americi ex ſecundo matrimonio rectè obtinuerunt immiſſionem pro medietate in dicto prędio in vim teſtamenti Aurelię
1 ex l.fin C.de edict. *Diui Adri.* toll. in cuius difficultatis diſcuſſione quamuis ſub die 18. Februarij 1630. coram R.P. D. meo *Dunozetto* Rota dixerit fundum ſpectâſſe ad Aureliam,eo quod dotalis eſſet,& datus in dotem,nec fuiſſe æſtimatum tali æſtimatione,quæ fecerit venditionem, Attamen ſub die 27.Nouembr. eiuſdem anni coram eodem D.*Dunozetto* Rota omiſit hoc motiuum,& hodie etiam coram me reiectum fuit.

Quoniam verè dictus fundus Vicilianus non eſt in dote,ſed pecunia, fuit enim æſtimatus certo pretio, & intrat concluſio, quod res æſtimatæ in actu traditionis dotis non dicuntur dotales,& ſoluto ma-
2 trimonio non redduntur ipſæ res Vxori,ſed ipſarum rerum æſtimatio l.quoties l.ſi inter Virum l.cùm dotem vbi DD.C de Iur dot.l.ſi æſtimatis ff. ſolut.matrimon.l.fin.C.de pact.dot *Bart.*in l.a.§. mela n.1. ff.de dot.pręleg.*Purpur.*in l.ex conuentione n.24.C. de pact.*Couar.*pract.qq.c.18.n.1.*Cephal.*conſ.351.n. 15.& ſeqq *Natt.*conſ.650. nu.5.*Menoch.* præſumpt. 74.ſub n.5.li.3 *Simon de Prat.*conſ 111. n 19. Ex ipſâ enim æſtimatione inſurgit quædam venditio inter Coniuges, quia cenſetur re ipſâ per mulierem, ſiue 3
eius parentes vendi fundum ſponſo,& pretium eiuſdem prædij fingitur ſolutum Vxori, & illicò ex causâ dotis idem pretium breui mandatum, & numeratum pro dote eidem Marito,& ita contractus quidẽ dotis exprimitur,ſed latet alius cõtractus emptionis, & miniſterio Iuris vnus contractus tranſit in alium, vt inquit *Bald.*in leg.ſi inter nu.2.& leg.quoties n.2. 4
C.de iur.dot.*Soccin.ſen.*conſ.57.n.6.verſ.ſeptimus eſt. caſus lib.primo *Becc.*conſ.42.num.3.*Menoch.* conſ. 1209.n.1.& ſeqq ex quo deindè ſequitur,vt non ampliùs prædium, cuius dominium irreuocabiliter per emptionem acquiſitum fuit marito,ſed æſtimatio illa & pretium ſint reſtituen. Vxori,vt concludunt præallegati Doctores. 5

Quod pręſertim verum eſt in hoc caſu,quia à principio Aurelię fuit conſtituta dos in quantitate certâ, ibi,cum dote,& dotis nomine ſcutorum 1200.ad rationem ſolidorum 70. pro qua dote dedit, & in ſolutum conſignauit fundum Vicilianum æſtimatum 6
ad rationem librarum 63.pro quâlibet tornaturâ,vndè antecedens aſſignatio dotis in quantitate,non autem datio fundi eſt conſideranda & dos reuerà conſiſtit in quantitate promiſſa,non autem in fundo qui in executionem d. promiſſionis & æſtimationis traditus fuit ita *Corn.*conſ 92.n.8.li.4.*Bero.*conſ.63.n.5. *Soccin.Iun.*conſ.141.n.4.li.1.*Couar.*pract qq. c.28 n. 1.verſ.apparet *Cephal.*conſ.351.n.21.& ſeq.& pręſertim n. 31. vbi quod ſi aliter intelligeretur prioris obligationis nouatio inducta eſſet, & aliud pro alio 7
ſolueretur *Menoch.*conſ.1209.n.14.

Et hoc magis confirmatur,quia dicta datio in ſolutum,& pagamentum (vt dicitur) in Inſtrumento, 8
eſt loco pecuniæ l.ſi pro mutuâ C.ſi cert.pet.vbi pro pecuniâ mutuò petitâ conſenſu partium poteſt tradi iumentum,& tamẽ adhuc mutuum eſt,&pecunia eſt reſtituenda, &leg.ſi pretij cauſa C.de reſcind.vendit. 9
& propterea verè,&propriè facit emptionẽ,& transfert dominiũ leg.eleganter in princip.ff.de pignorat. act. & ita in his terminis tradunt *Soccin.ſen.*conſ.69. 10
n.li.4. *Cephal.*conſ.351.n.12.& hoc ſolum ſufficeret, vt inquit *Natt.*conſ.650.n.3.& ſeq.Card.*Mantic.* de tacit.li.12.tit.28.n.5.*Bec.*conſ.42.n.5. *Honded.*conſ. 41.n.10.& 11. lib.1.*Menoch.* dicto conſ.1209. n.14.

Maximè verò concurrentibus clauſulis illis Iure proprio,& in perpetuum,quæ important tranſlatio- 11
nem dominij & in propoſito notant *Roland.* conſil. 86.n.12.& 13 li 4.*Menoch.*d.conſ.1209. n.9. & conſiderauit etiam in Interamnen.dotis 2,Februar.1589. coram Card.*Platto*,& in Bononien. pecuniaria 14: Februar. 1605. coram Eminentiſſimo D. Card *Pamphilio*, & in Ciuitatis Caſtelli, ſeu Peruſina dotis 18. Aprilis 1614.coram bo.me.*Remboldo*.

Et quod prædium fuit traditum Camillo pro ipſo, & ſuis hæredibus, & ſic irreuocabiliter illi acquiſitum,ſi enim in eo dos,tamquam in fundo dotali cõſtitiſſet vxori ſoluto matrimonio reſtituendum fuiſſet,non erat acquirendum pro hęredibus Camilli, vt benè per *Purpurat.* in l. ex conuentione n.37. C.de 12
pact *Corn.*conſ.172.n.2.verſ.his tamen non obſtantibus li.1.*Becc.*dicto conſil.42. nu.7.& 8.*Natt.*dicto conſ.650 n.2.*Honded.*dicto cõſ.41.n.6.Card.*Mantic.*.de tacit.& ambig.d.li.12.tit.28.n.12.*Menoch.*dicto conſ.1209.n.4 ex quibus & ex toto contextu Inſtrumenti dotalis dilucidè dignoſcitur verè dotem fuiſſe in quantitate, & prædium datum fuiſſe in 13
ſolutum, prout diſertis verbis etiam aſſeritur ibidem.

Non

Non obſtat prædium fuiſſe traditum Camillo, & Aureliæ, & hinc benè inferri venditum illud non fuiſſe eidem Camillo ſolùm, quoniam verba Inſtrumenti non dicunt prædium fuiſſe aſſignatum Aureliæ, & Camillo, ſed quod Camillus, & Aurelia excomputarunt, & compenſarunt dicta ſcuta mille, & ideò referuntur ad illum actum, qui inſequitur poſt venditionem, quia vt dicebatur à principio ex ipsâ æſtimatione reſultat tacita vẽditio, & cenſetur quod Maritus emat fundum, & ſoluat precium Parentibus ſponſæ, & deindè breui manu ijdem Parentes ſoluant idem precium marito in dotem, & ita verba Inſtrumenti referuntur ad hanc tacitam receptionem pecuniarum in dotem, non autem ad traditionem fundi æſtimati, & venditi, & ſolutio dotis cenſetur facta marito principaliter, contemplatione tamen
14 vxoris, at magis attenditur factum, quàm contemplatio, & potius inſpici debet effectus, illudq; quod conuenit naturæ ipſius contractus, quàm denomina-
15 tio, & verba, vt monuit *Neruius* in l. Inſulam ff. de præſcript. verb. & in his terminis appoſitè notat *Menoch.* dicto conſ. 1209. n. 15. ſiq; aliquid appoſitum eſt in contractu, quod non conuenit eſſectui contra-
16 ctus, habetur pro non appoſito, vt docuit *Bald.* in rubr. C. de Iur. emphit. n. 12. idem *Menochius* dicto conſ. 1209. n. 18. & proindè in caſu præſenti actus traditionis prædij, latè attribuitur ſoli marito, relicta cõtemplatione vxoris, quia ipſi marito dos eſt ſoluenda pro oneribus matrimonij, vt per *Craueit.* conſ. 91. n. 8. & ſeqq. Et hoc idem meliùs etiam depræhendi-
17 tur ex Inſtrumento aſſignationis, quia cùm prædium eſſet maioris valoris, quàm dos taxata in ſcutis 1200. non dicitur quod Aurelia, & Camillus teneantur reſtituere reſiduum quod erat de libris 110. ſed ſimpliciter dicitur, quod dictum reſiduum ipſe Camillus duntaxàt promiſit reddere, ſignum patens quod fundus ſolummodò in dominium ipſius Camilli, tamquàm emptoris irreuocabiliter tranſlatus fuit, non autem Aureliæ, quæ alioquin debuiſſet etiam ipſa
18 præmittere reſtitutionem reſidui excedentis valorem ſcutorum 1200. prout promiſit Camillus, ipſique Aureliæ cenſetur breui manu ſoluta dos ſcutorum 1200. redacta ex pretio dicti fundi Viciliani per Camillum emptorem ſoluto, & ex ſimili promiſſione, ſeu remiſſione ſupplementi pretij ex fundo in dotem dato argui omninò dotem in pecuniâ conſiſtere, & fundum emptum eſſe à marito ob-
19 ſeruat *Menoch.* dicto conſil. 1209. numero duodecimo & 13.

Aliud autem motiuum tam in primâ, quàm in ſecundâ deciſione coram Domino meo *Dunozette* approbatum, quod ſcilicèt DD. Abbatibus filiis Aureliæ ex primo matrimonio prætendentibus poſſeſſionem totius prædij, tamquam dati æſtimati, & ſic empti à Camillo Patre, obſtat concordia, in quâ Aure-
20 liæ tranſeunti ad ſecunda vota dicti filij primi matrimonij tradiderunt prædium liberum pro ſuâ dote adhuc conſiſtere hodiè etiam DD cenſuerunt. Quia verè in tranſactione, filij prioris matrimonij aſſignarunt hoc prædium dictæ Aureliæ adiecto pacto reſolutiuo in caſu quo filij nollent ſtare contractui, vt in Inſtrumento, in quo licèt pactum illud reſolutiuum concedere videatur facultatem filij primi matrimonij recedendi à contractu, tamen debet intelligi, quatenùs de iure eſſet locus reſciſſioni tráſactionis, aliàs eſſet ridiculum, quod in eodem Inſtrumento, vtrique parti data eſſet facultas abſque vllâ causâ reſiliendi à contractu, & tranſactione initâ pro ſedandis diſſidiis inter Matrem, & filios, & benè depræhenditur, quod mens contrahentium, dum appoſuerunt, pactum reſolutiuum, illa fuerit, vt in caſu quo pupilli tranſactioni, ſtare noluiſſent, liceret Aureliæ ad primæua iura redire, illa enim verebatur fortaſſe pupillos aliquo tempore tranſactionem eſſe impugnaturos, ob quam plura priuilegia ipſis à iure conceſſa, vndè eo caſu voluit ſibi 21
Aurelia expreſsè conſulere, & reſeruare ius redeundi ad primæua iura. & ita Pupilli, virtute prædicti pacti, non habent facultatem redeundi à tranſactione, niſi in caſibus à iure permiſſis, in iure autem cautum non reperitur, vt elapſis quadraginta annis dempta pupillari ætate minor poſſit contractum in pupillari ætate factum reſcindere, cum & ſpatio quadraginta annorum omnis actio realis, & perſonalis perimatur, ſicut C. de præſcript. 30. vel 22
40. annorum. Data autem validitate tranſactionis, per quam fundus Vicilianus liberè tranſlatus fuit in dominium Aureliæ, ſequitur ſuſtineri inſtitutionem filiorum ſecundi matrimonij in medietate dicti fundi, & rectè illius vigore conceſſam fuiſſe ei. dem pro medietate immiſſionem per ſententiam Rotalem, quam ex hoc ſecundo motiuo Domini dixerunt eſſe confirmandam.

Verùm quia hodiè ab informantibus pro Abbatibus de nouo objiciebatur dictam tranſactionem non ſuſtineri tamquàm ex falsâ causâ ibi expreſsâ 23
emanatam, in Inſtrumento enim dicitur aſſignari fundum Vicilianum, non dum ratione dotis Aureliæ reſtituendæ, ſed etiam pro ſucceſſione debita eidem Aureliæ in bonis Mutij filij defuncti poſt Camillum Patrem, prout & alius filius defunctus poſt Camil- 24
lum, & tamen, vel ipſa erat excluſa, dum tranſiuit ad ſecundas nuptias, ſecundùm diſpoſitionem ſtatuti Ceſenæ, vel quatenùs fortaſſe ſtatutum non obtineret locum in hoc caſu ſi vt dicitur ab informantibus pro Almericis, quia tranſitus ad ſecundas nuptias contigit poſt mortem filiorum, & poſt ſtipulatam concordiam tenebatur tamen Aurelia conſeruare fi- 25
liis primi matrimonij quidquid habuit à primo Viro, vel à filiis eiuſdem primi matrimonij iuxta textum in leg. fœminæ Cod. de 2. nupt.

Ideò Domini voluerunt, vt ſuper hoc exceſſu particulariter informetur, &c.

Toletana Capellaniæ.

Lunæ 16. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Electus à maiori parte Patronorum præfertur à minori parte electo niſi habens electionem à Minori habeat requiſita in fundatione, & reſeruatione iuriſpatronatus appoſita: Fundans Capellam poteſt apponere conditiones ibi viſas; Secus tamẽ ex interuallo. Et quando ex interuallo dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus in iuris patronatus beneficio à maiori parte præfertur præſentato à minori.*
2 *Fallit, quando præſentatus à minori parte habet requiſita in fundatione deſiderata.*
3 *Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditiones benè ſibi viſas.*
4 *Secus ex interuallo, & de ratione n. 12.*
5 *Poteſt fieri reſeruatio conditionum, vel pacta apponenda, & declaranda ex poſt num. 8.*

6 *Prorogatio retrotrahitur ad initium actus prorogati 7. 14.*
9 *Item declaratio poteſt ex poſt fieri ante terminatam conſtructionem Capellæ, & 10. 11.*
13 *Indefinita æquipollet vniuerſali.*

Deciſio DXVIII.

PRopoſito pluries dubio, De cuius bono iure cō-
ſtet, an ſcilicèt Alphonſi præſentati ad Capella-
niam, de quâ agitur, à duobus ex tribus Patronis,
nempè ab Abbatiſſa Monaſterij S. Dominici, & Vi-
cedecano eiuſdem Eccleſiæ; An verò Io. *Gonzalez*
præſentati à maiore Pœnitentiario altero Patrono
dictæ Capellaniæ: Non controuertebatur Alphon-
ſum eſſe præſentatum à maiori parte Patronorum; &
regulariter huiuſmodi præſentatum eſſe aliis in in-
ſtitutione præferendum c. quoniam vbi Gloſ. in ver.
1 maioribus, & ibi latè *Bero.* de Iurepat. *Imol.* in Cle-
ment. plures n. 4. in fin. eodem tit. *Rota* apud Cardin.
Mantic. dec. 86. n. 4. & dec. 115. n. 5. & in recent. dec.
202. n. 1. p. 2. & aliàs ſæpiùs; Sed informantes pro
Ioanne multa obijciebant contra prædictam pręſen-
tationem, & in hoc potiſſimùm inſiſtebant, quod Al-
phonſo obſtaret altera ex conſtitutionibus conditis
à fundatore Capellaniæ, nempè trigeſimatertia vbi
cauetur ad Capellaniam admitti non poſſe vllum Sa-
cerdotem oriundum ex Ciuitate Toletanâ, qualis eſt
Alphonſus, & proindè eidem licèt præſentato à ma-
iori parte Patronorum, præferendum eſſe Ioannem
habentem qualitates in fundatione requiſitas, quam-
2 uis à minori parte pręſentatum iuxta doctrinam *An-
charani* in Clement. quia contigit nu. 11. de religioſ.
domib. *Roch.* de Iurepatr. in verbo honorificum nu.
43. & 46. & dixit *Rota* in Pientina Capellaniæ 16.
Maij 1603. coram *Litta*, & in Pampilonen. Parochia-
lis 25. Ianuarij 1591. coram *Bubalo*.

Vnde Domini ſub die 14. Iunij 1628. mandarunt
ſtrictè informari an dicta conſtitutio 33. & aliæ à fū-
datoribus conditæ, fuerint appoſitæ in limine fun-
dationis, ad hanc inſpectionem difficultatis nodum
redigi animaduertentes.

Si enim Conſtitutio prædicta appoſita fuit in li-
mine fundationis, vtiq; omninò ad vnguem ſeruan-
da eſt, quia Patronus in limine fundationis poteſt ap-
ponere pacta & conditiones ſibi benè viſas, & illis
3 omninò eſt inhærendum c. verum vbi *Gloſ.* DD. de
condit. appoſit. *Bald* in l. dictum n. 14. C. de condict.
ob cauſ. *Rota* deciſ. 695. nu. 3. & 4. p. 1. diuerſ. & apud
Card. *Seraph.* dec 774. n. 1. etiamſi huiuſmodi condi-
tiones ſint contra ius, dummodò non ſint impoſſibi-
les, & incompatibiles cum ſubſtantiâ iuriſpatrona-
tus, vt latè fuit deciſum in Romana iuriſpatronatus
31. Maij 1613. coram bo. me. Card. *Sacrato*.

Si verò conſtitutio ex interuallo poſt fundatio-
4 nem, & dotationem fuit appoſita, non ſuſtinetur, nec
debet attendi iuxta Gloſ. in cap. cùm dilectus verbo
conſtitutum *Abb.* n. 5. *Imol.* n. 21. de conſuetud. *Rota*
apud Card. *Mantic.* deciſ. 50. nu. 9. Patronus enim ex
poſt facto non poteſt jus jam Eccleſiæ per fundatio-
nem patronatus acquiſitum auferre, vel minuere,
5 aut alio modo apponendo nouas conditiones, & pa-
cta, illi præiudicium inferre, vt notant communiter
Canoniſtæ in dicto c. cùm dilectus de conſuetud.

In quâ diſputatione hodiè Domini reſponderunt
conſtitutiones fuiſſe appoſitas in limine fundationis.

Apparet enim Didacū de Caſtilla ſub die 6. Apri-
lis anno 1582. tamquam executorem teſtamenta-
rium Mariæ Siluæ, & diſtributorem illius bonorum
aſſignâſſe Monaſterio, & Monialibus Conuentus
Sancti Dominici quam plura loca Montium partim
ex bonis dictæ Mariæ, partim ex propriis ſuis bonis,
ad effectum vt erigerentur XIII. Capellaniæ, quarū
decem tantùm tunc voluit dotari, dilata dotatione
aliarum trium ad aliud tempus, vt in Summario pro
Ioanne n. 9. túncq; idem Didacus aliquas fecit con-
ſtitutiones, vt expreſsè proteſtatus fuit, velle ſibi ſal-
uum eſſe ius addendi, minuendi, & reuocandi eaſ-
dem Conſtitutiones prout magis expediret ſeruitio
Excellentiſſimæ, dicto Summario n. 10. Et deindè de
anno 1583. idem Didacus in vim dictæ facultatis ſi-
bi reſeruatæ reuocatis prioribus conſtitutionibus,
alios condidit, & præſertim 33. quâ excluſit Toleta-
nos ab admiſſione Capellaniarum, nimirùm, vt præ-
cluderet viam ambitus, & Potentum commendatio-
nibus, quibus vt plurimùm à Patronis præſentatio-
nem extorqueri poſſe dubitauit dicto Summario n.
4. §. 2. Ex quibus deprehenditur conſtitutionem præ-
dictam, & alias emanâſſe, & adjectas fuiſſe Capella-
niis de tempore, & in limine fundationis.

Tum quia ſtante prædictâ reſeruatione iuris fa-
ciendi nouas Conſtitutiones, quam reſeruationem
fuiſſe appoſitam eodem contextu, quo aſſignata fue-
runt bona pro dotatione, & erectione Capellania-
rum, & ſic in limine fundationis conſtat ex dicto In-
ſtrumento Summario n. 10. & illam ſuſtineri, & eſſe
efficacem non videtur ambigendum ex traditis per
Lambertin. de Iurepatr. li. 2. p. 1. quæſt. 9. art. 1. n. 71. & 6
cenſuit *Rota* in Gienoen. Capellaniæ 15. Maij 1628.
coram R. P. D. meo *Vereſpio*; Sequitur Conſtitutio-
nes in vim huiuſmodi facultatis conditas; poſtquam
conditæ fuerunt retrotrahi, & cenſeri conditas eo-
dem tempore, quo reſeruata fuit facultas, & ſic in li-
mine fundationis, fuit enim reſeruatio prædicta quę-
dam prorogatio perfectionis fundationis, & conditio
ſuſpenſiua actus vſq; ad nouam declarationem, pro-
rogatio autem retrotrahitur ad initium actus proro-
gati, & ſemper cenſetur idem actus ſubſtantificè, vt
inquit *Dec.* conſ. 497. n. 2. latè *Tiraq.* de retract. con-
uent. §. 1. gloſ. 7. nu. 40. quos ſequitur *Coſta* de retro-
tract. cap. 8. caſ. 19. n. 1. & ſeqq. & declaratio reſerua-
ta ita idest diſpoſitioni reſeruanti, vt dudum poſt
facta, cenſeatur retrò facta in eâdem ſcripturâ, &
ſub eodem tempore *Oldrad.* conſ. 163. n. 2. ver. & ad- 8
uertendum eſt, neq; dicitur noua conditio, aut diſpo-
ſitio, indéq; benè apponi poteſt etiam beneficio fun-
dato ſecundùm *Archidiac.* in c. Eleutherius verbo 9
offeratur 18. quęſt. 1. *Lambert.* de Iurepatr. li. 1. q. 9. ad
fin. ver. reſtringe, & 6. *Monet.* de commutat. vltim.
volunt. cap. 11. n. 180. in fin. Sicutique fundator po-
tuiſſe minùs dotare Capellaniam; Ita dicendum eſt,
quod potuerit pacta, & reſeruationes ſibi benè viſas
dotationi adijcere, quæ minuunt, & limitant quo- 10
dammodò dotationem & cenſentur pars illius arg. l.
fundi partem cum ibi not. ff. de contrah. empt.

Tum etiā quia ex ſerie facti ſuprà enarrata appa-
ret, quod de anno 1582. operi nondum vltima manus
erat impoſita, & res erat adhuc in fieri, ex quo dota-
tio nondùm fuerat perfecta, ſed remanebant tres
Capellaniæ dotandæ, verbáque illa, Pronunc. ſint
tantùm decem Capellaniæ, &c. inferunt imperfe-
ctionem operis, & important non finem abſolutum
& conſumatum, ſed ordinem, & motum ad finem ar-
gumento l. nec in eâ §. fin. ff. de adulter. & ponderā-
do præpoſitionem illam, Pro, tradit *Bald.* conſ. 491.
num. 4. lib. 3. conditiones autem, quę apponuntur an- 11
te præfatam dotationem certum eſt dici appoſitas

in

Digitized by Google

in limine fundationis *Rota* deciſ. 573. nu. 2. in fine, & dec. 574. n. 3. ver. non obſtat quod temporè reſeruationis parte 4. diuerſ. & fuit dictum in dictâ Giennen. Capellaniæ 15. Maij 1628. coram R.P.D. meo *Veroſpio*, imò & dum bona traduntur pro augumento dotis Capellaniarum licitum eſt adiicere nouas conditiones, quæ priùs non adeſſent, prout fecit Didacus in caſu præſenti, & huiuſmodi conditiones habentur
12 pro appoſitis in limine fundationis ex traditis per *Lambertin.* de iurepatr. li. 1. p. 2. q. 4. art. 4. n. 2. & ſeq. Card. *Seraph.* deciſ. 144. nu. 1. & in prẹallegata Giennen. Capellaniæ coram R. P. D. meo *Veroſpio*, præſertim ſi vt in caſu iſto, beneficium augumenti dotis, æquipolleat, imò exuberet onus iniectum per nouas conſtitutiones.

Quæ & eo faciliùs procedere videbantur, quia per mutationem conſtitutionum à Didaco factam nullum infertur præiudicium Eccleſiæ, ſeu Capellaniis,
13 aut Ordinario, ratione cuius præiudicij in iure cautum eſt nun licere Patrono ex interuallo poſt fundationem adjicere conditiones *Abb.* in c. cùm dilectus n. 5. de conſuetud. *Roch.* de iurepatr. in verbo pro ro quæſt. 13. num. 29. *Lambertin* de iurepatr. lib. 1. p. 2. quæſt. 4. art. 4. n. 3. ver. & ſic verteretur vtile Eccleſiæ & in fine verſ. ceſſante hoc præiudicio *Monet.* de commutat. vltim. volunt. cap. 11. n. 199. imo tendunt prædictæ Conſtitutiones in ſeruitium Capellaniarum, quas Teſtator ex virtute magis, ac meritis eligendorum, quàm Potentum fauoribus conferri voluit, mandauitq; ab illis excludi Toletanos, quia facilè potuiſſent impetrare facultatem inſeruiendi per interpoſitam perſonam, quod vt plurimùm in Eccleſiarum detrimentum vertere ſolet, quarum decori magis conſultum eſt ſi ipſimet Capellani inſeruiant.

Non obſtat, quod facultas mutandi Conſtitutiones per Didacum fundatorem reſeruata fuerit quoad Capellanias, ex bonis Mariæ Siluæ erectas, non autem quoad alias ex bonis eiuſdem propriis dotatas, & fundatas; Quoniam imò proteſtatio addendi, minuendi, & reuocandi conſtitutiones expreſsè diſponit de Capellaniis de bonis Mariæ, & de propriis ipſius bonis erectis, & tum nomine proprio, quàm exequutiuo, vt videre eſt ex Summario n. 10. Sique
14 etiam indefinitè loquutus fuiſſet, ſatis ſibi ſuffragaretur, cùm regulariter indefinita æquipolleat vniuerſali, l. ſi pluribus, l. ſi ita relictum, ff. de leg. 2. *Oldrad.* conſ. 100. n. 3. *Cuman.* conſ. 2. n. 3. *Surd.* conſ. 336. n. 7.

Minùs obſtat, quod Capellaniæ fuerint fundatæ de anno 1582. túbcq; obtenta confirmatio regia, & ordinati, atq; inſtituti Capellani, qui inſeruire deberent, conſtitutiones autem, de quibus agitur, de anno 1583. & ſic ferè poſt annum fuerint conditæ; quoniam vt ſuprà oſtenſum fuit, in vim retrotractionis huiuſmodi Conſtitutiones finguntur conditæ de anno 1582. de quo tempore fuit reſeruata facultas cõſtituendi, quæ reſeruatio fuit modificatiua, & reſtrictiua præcedentis fundationis, adeò vt vſque ad editionem dd. Conſtitutionum non diceretur modus impletus iuxta naturam clauſularum præſeruantium, argum. l. Item labeo, vbi Gloſ. ff. famil. herciſcund.
15 *Menoch.* conſ. 61. n. 17. & conſ. 334. n. 34. & vſq; ad perfectionem dictarum Conſtitutionum dicitur continuatus idem actus fundationis ad tradita per *Angel.* in l. final., col. penult. ſub ver. Sed ego dico, C. de eden. Diu. Adr. toll. & propterea meritò dictæ Conſtitutiones quamuis poſt annum factæ cenſeri tamen debent appoſitæ in limine fundationis.

Cætera obiecta ab Informantibus pro Alphonſo deducta, viſum fuit non attingere diſputationem difficultatis reſtrictæ, ideóque ad aliam inſpectionem reiecta fuerunt.

Et ita vtrâque parte informante reſolutum fuit, &c.

Roma. Redditionis rationis.
Mercurij 10. Iuny 1631.

ARGVMENTVM.

Tutores quando plures extiterunt de æquitate, non tenentur in ſolidum de adminiſtratis, ſed tantùm pro cuiuſlibet rata.

SVMMARIVM.

1 *Tutor quilibet in ſolidum poteſt conueniri à Pupillis pro adminiſtratis.*
2 *Hoc tamen de rigore, non verò de æquitate admittitur; ex quâ pro rata adminiſtrationis quilibet excutiendus eſt.*
3 *Folia volantia non probant.*
4 *De non adminiſtratis quis regulariter non tenetur.*

Deciſio DXIX.

Repropoſito dubio An Io. Baptiſta teneatur reddere rationem, quod affirmatiuè me proponente reſolutum fuerat ſub die 24. Ianuarij præteriti; Hodie Domini non ambigebant ſubſiſtere in iure fundamenta deciſionis, veruntamen ex iis, quæ de nouo in facto deducta fuerunt, à deciſis recedendum eſſe reſponderunt.

Quia ex datis in Summario pro dicto Io. Baptiſtâ apparet Martiam Tutricem in teſtamento vnà cum Io. Baptiſtâ deſtinatam, & Iudicis decreto confirmatam adminiſtrâſſe tutelam, imponendo Cenſum ſcutorum 60. ſuper bonis pupilli Summ. n. 1. ſoluendo æs alienum, & quietantias recipiendo Summ. n. 2. locando Vineam & cauam Summ. n. 3. & 4. tranſigendo, calculandò, & quietando cum conductore petrariæ, & debitore pupillorum Summ. n. 5. & alias impenſas vſq; ad ſummam ſcutorum 110. pro culturâ Vineæ, ſalario famulorum, & pro rebus domeſticis faciẽdo Summ. n. 6. Et propterea poſitâ hâc eiuſdem Martiæ adminiſtratione, ceſſat fundamentum deciſionis, quod ipſa vigore beneficij ordinis competen. tutoribus conueniri non poſſet, quippe quæ Tutelã non adminiſtrâſſet, ſed primò excutiendus eſſet Io. Baptiſta, quẽ ſolùm adminiſtrâſſe ex datis in Summ. pro Martiâ tunc conſtare videbatur, ſed potiùs intrat alia concluſio, quod vnuſquiſq; Tutor licèt de rigore Iuris à Pupillis in ſolidum conueniri poſſit pro toto damno, & adminiſtrata tutela, tamen ex æquitate, & in effectu ex beneficio diuiſionis, quod ſibi à Iure indultum eſt, tenetur ſolùm reddere rationem ſuę adminiſtrationis, ſi vnuſquiſq; eſt ſoluendo, & vnicuiq; aduerſus pupillum, & contutores competit iſta exceptio diuiſionis, vt ſcilicèt non poſſit vrgeri niſi pro adminiſtratis, & diuidatur actio pro virilibus portionibus, dum tamen omnes Tutores ſunt ſoluẽdo, Ita deducitur ex l. 1. §. pupilli, ff. de tutel. & ration. diſtrahen. & notat *Bart.* in l. 1. n. 2. in fin. & n. 6. *Caſtr.* n. 3. *Purpur.* n. 53. *Padil.* n. 17. C. de tranſact. *Ronchegal.* in l. eamdem in princ. n. 219. ff. de duobus reis, *Gutier.* de tutel. par. 1. ca. 15. n. 16. *Montan.* de tutel. & cur. capite 39. numero 149. & 150. *Surd.* conſil. 170. numero 10. & firmatum fuit in aliâ Deciſione in hâc cauſâ.

Hoc autem beneficium diuiſionis Io. Baptiſtæ ſuffr. gari hoc modo Domini cenſuerunt, vt ſcilicèt ipſe conueniri poſſit, dumtaxàt pro ſcutis centum, quos
2 ad. inſtitiſſe apparet, & ad rationem de illis reddédam paratum ſe exhibet; Nequaquam verò quoad calculum ſcaleæ petrariæ factum cum Attilio Zingaretto pro anno 1607. & 1608. & aliud calculum cũ eodem factum pro annis 1609. 1610. 1611. quia per legitima documenta de illis non conſtat, & dantur ſolùm quædam folia volantia non ſcripta, neq; ſubſcripta à Io Baptiſta, quæ non probant, l. ſcripturas, C. qui potior. in pignor. habeat. Doct. in c. 2. de fid.
3 Inſtrum. *Couarr.* pract. qq. c. 22. n. 1. ver. Primum igitur, quò autem ad locationem petrariæ factam de anno 1611. Idem Io. Baptiſta conueniri poterit dumtaxàt vſq; ad annum 1614. de quo tempore per Martiam fuit reuocata dicta locatio, ſicque docebitur de aliis actibus adminiſtrationis per d. Ioannem Baptiſtam geſtis, vtique & pro illis tenebitur ad redditionem rationis.

Martia autem vice versâ diuiſionis exceptionem opponere poterit circa adminiſtrata per Ioannem Baptiſtam, & in reliquis à ſe adminiſtratis ipſa omninò tenebitur; præſertim quia deprænendi videtur ferè totius adminiſtrationis ſummariam fuiſſe penès dictam Martiam, ex quo eadem retractauit actus geſtos à Ioanne Baptiſtà nempè locationem Petrariæ vt in Summario num. 5. cenſum ſcutorum 60. eidem Io. Baptiſtæ vendi ſit tamquàm perſonæ extraneæ Summ. n. 1. & pluribus epiſtolis eidem mandauit, vt plures pecuniarum ſummas ſolueret pro indigentiis Pupillorum Summ. n. 6.

Quæ & certiora videbantur eſſe ab anno 1614. ex quo tempore cùm per Pupillorum pubertatem finita fuerit tutela, vt ex Inſtrumento Summ. n. 5. & ex poſt Ioannes Baptiſta ab adminiſtratione abſtinuerit, vtique ipſe non adminiſtrans nullatenùs poteſt conueniri pro adminiſtratis illo tempore, l. Diui Seuerus, ff. de adm. nistr. tut. *Aldobrand.* in §. Sciendum, n. 35. ver. 3. limitat. Inſtit. de ſatiſd. Tutor. *Corn.* conſ. 225. n. 1. lib. 1. *Monan.* de tutel. c. 39. n. 122. *Gratian.* diſcept. foren ſ. c. 86. n. 49.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Roma. fideicommiſſi de Coronis.
Mercurij 18. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Proximitas fideicommittentis, vel vltimi decedentis quando ſit attendenda, ex pluribus coniecturis deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Proximitas grauati non grauantis attenditur in fideicommiſſi ſucceſſione.*
2 *Declarantur deciſiones Rotæ pro contraria opinione.*
3 *Proximitas grauati, aut grauantis attenditur ex coniecturis voluntatis Teſtatoris.*
4 *Proximitas grauati attenditur quando Teſtator vocauit plures hæredes, quorum deſcendentiam, & continuationem ſucceſſionis contemplatus eſt.*
5 *Filiarum appellatione veniunt Nepotes deſcendentes, non tranſuerſales.*
6 *Soror non poteſt venire filiarum appellatione.*
7 *Proximitas grauati attenditur, quando in caſu delicti voluit delinquentis bona tranſire ad eius filios, nam conſiderando non ſui, ſed delinquentis proximitatem in tali caſu, ſequitur vt in caſu mortis idem voluerit.*
8 *Maior ratio eſt in caſu mortis ſucceſſionis deſcendentium, quam delicti.*
9 *Grauati attenditur proximitas, quando vocatio eſt facta in tempus remotiſſimum, & de ratione n. 10.*
11 *Grauantis attenditur proximitas, quando fit tranſitus de linea ad lineam, de ratione nu. 12.*
13 *Declaratur non procedere, quando fit tranſitus non de linea ad lineam, ſed ab vno genere perſonarum ad aliud genus, & qualitatem, vt à maſculis ad fœminas.*
14 *Succeſſio quando ſemel eſt ingreſſa vnam lineam, ad aliam non tranſit non euacuata prima linea.*
15 *Teſtator ſicuti dixit filium, ita & totam eius deſcendentiam.*
16 *Proximitas Teſtatoris vt attendatur, quando fit tranſitus de linea ad lineam, debet prius inſpici, an verè linea ſit vocata tranſuerſalis.*
17 *Quod proximitas grauantis attendatur, quando de linea ad lineam ſit tranſitus, procedit, niſi aliæ coniecturæ opponantur.*
18 *Ratio agnationis in linea conſideranda eſt, quatenus in ea maſculi concurrant ad excluſionem fœminarum.*
19 *Fideicommiſſum agnitum tranſmittitur.*
20 *Succeſſio in fideicommiſſis regulatur ex ſucceſſione inteſtati.*

Deciſio DXX.

FVit coram Eminentiſſ. D. Card. *Virile* reſolutum ſub die 26. Nouembr. 1627. nec Franciſco, nec Lauræ dandam eſſe immiſſionem in bonis Simonis fideicommittentis, & cùm ſolùm pro parte Lauræ impugnaretur deciſio ad illius inſtantiam in locum dicti D. Card. ſubrogatus, propoſui dubium reſpectu ipſius Lauræ, & Domini contra eam etiam hodiè reſpondentes ſteterunt in deciſis.

Quoniam Teſtator inſtituit ſibi hæredes vniuerſales Melchiorem, Franciſcum, Paulum, & Martinum nepotes ex Anaſtaſio fratre, & eorum deſcendentes maſculos per lineam maſculinam prouenientes, & deficiente lineâ maſculinâ mandauit, vt ſuccedant in ſuâ hæreditate filiæ fœminæ magis proximiores, in qua ſubſtitutione, quamuis Laura vti proximior Simoni Teſtatori, quia eſt ipſius neptis ex dicto Anaſtaſio Fratre ſub collectiuo nomine proximiorum indefinitè, & independenter prolato ſe vocatam eſſe prætendere poſſet, tamen cùm extet Sulpitia Anna Maria proneptis Teſtatoris ex Martino nepote grauato, qui vltim. loco deceſſit eiuſdẽ Martini grauati; non autem Simonis grauantis proximitas eſt attendenda.

Quidquid enim certauerint inter ſe Doctores in 1 hâc quæſtione, in quâ tamen opinio fauens proximioribus grauati, veritati magis conſentanea validioribus munita rationibus, crebriori Doctorum calculo, tam in gymnaſiis, quàm in foro recepta videtur, vti teſtantur *Surd.* conſ. 370. n. 10. *Decian.* conſ. 26 n. 74. li. 2. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 484. n. 10. & ſeq. vbi vltra ſexaginta Doctores recenſet, quorum maior pars affirmat hanc eſſe veriorem, & communiorem opinionem, & num. 15. ab hâc nullatenùs recedendum monet *Bellon. Iun.* conſil. 17. nu. 33. & conſ. 61. numer. 8. qui pariter multos cumulat, quod facit, & *Rouit.* conſil. 50. num. 7. & *Molin.* de rit. nupt. lib. 3. quæſt.

quæſt. 24. num. 33. vltra 66. Doctores enumerat; retinendam eſſe omninò hanc ſententiam in fauorem proximorum grauati haud quidquam Domini hęſitarunt, quia *Rota* ſępè ſępius hanc fuit amplexa, & ſecundum eandem reſpondit, Ita in deciſ.72. n.1. & ſeqq. par.1. diuerſ. & in recentior.deciſ.116. n. 8. par.1 & deciſ.681. num. 2. par.2. vbi quod *Rota* paſſim ſequitur hanc ſententiam, & coram Cardinale *Caualerio* deciſ. 465. num.1. in Bononien.de Mulettis 6. Februarij, & 11. Decembris 1613. coram bo. mem. *Buratto*, in Palentina Anniuerſarij 9. Decembris 1626. coram Reuerendiſs.Domino meo *Decano*, & in eadem ſub die 25.Nouembris 1627.coram R.P. D. meo *Durano*. & in Aſculana fideicommiſſi 3.Decembris 1627. coram Eminentiſs. D.Cardin. *Virile*, & aliàs pluries.

2 Nec contrarium *Rota* dixit in Bononien. fideicommiſſi deCataneis 12.Iunij 1615.quę eſt.dec.693. num 3. par. 2.recent. vt putauit *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt.484. num.1. verſ. & in deciſionibus, quia illa deciſio non dicit *Rotam* tenere opinionem in fauorem proximiorum grauantis, ſed ſimpliciter refert non defuiſſe, qui proximitatem grauantis eſſe attendendam aſſeruerint,& in eadem cauſa Bononien. de Cataneis ſemper *Rota* admiſit pro conſtanti veriorem eſſe opinionem, & in hoc Sacro Tribunali à maioribus noſtris approbatam, quæ proximioribus grauati fauet, & Rotæ conſtantiam in hac opinione animaduerterunt *Turret.* conſ.61.num.8. lib. 2. & *Giouagnon.* conſ. 42. num. 7. lib.1. qui, & propterea huic ſubſcribendum eſſe omnino conſuluerunt.

Verùm,& qui contrariam tuentur ſententiam,ad-
3 mittunt dubio procul proximitatem grauati potiorem eſſe ſi & hanc mentem Teſtatoris fuiſſe ex coniecturis deducatur, vt tradiderunt *Soccin.ſen.* conſ. 249. num 24.lib.2. *Gabr.* conſ.86. num.17. & conſ. 107. num.8. lib.1. & con.112. num. 16. lib.2. *Surd.* conſ.120. num.5 & conſ.370. num.14. *Bellon. Iun.* conſ. 17. num.34. & dixit *Rota* in Bononien. de Mulettis 26. Iunij 1602. coram Cardin. *Pamphilio Seniore*, & in Bononien. de Capacellis 8. Martij 1613. & 16. Iunij 1615. coram Eminentiſſimo D. Cardinale *Pamphilio Iuniore*; Prout in caſu præſenti plures, & magni momenti coniecturæ fuerunt per Dominos ponderatæ.

Prima deducitur ex deſcenſiua continuatione ſucceſſorum conſiderata à Teſtatore,qui delationem hæreditatis inchoari voluit à quatuor nepotib. prę-
4 dictis, & deindè iuſſit progredi de gradu in gradum in eorumdem nepotum ſucceſſores, & deſcendentes, & poſtremo deficientibus maſculis ſubſtituit filias fœminas, ex quo deprehenditur quod in hac poſtrema vocatione non poſſunt venire Sorores primorum hæredum, neque neptis ex fratre Teſtatoris, quia iſtæ non ſunt deſcendentes ab ipſis Nepotibus primis hęredibus, à quibus tamquam à fonte dimanant cæteri gradus ſucceſſionis, & vocatio hæc filiarum fœminarum ſi referatur ad Simonem, non verificatur in Laura, quia eſt neptis tranſuerſalis ex fratre, appellatione autem filiarum veniunt
5 dumtaxat neptes deſcendentes non tranſuerſales *Rip.* in l. hæredes mei, §. cum ita,num.64. *Had.Trebell. Dec.* in l. 2. num. 11. C. de ſucceſſ. edict. *Soccin. ſen.* in l. cum Vir, num. 6. ff. de condit. & demonſtrat. cum aliis per *Fuſar.* de ſuſtit. quæſt. 314. num. 2. & 5. Idemq; ſi referatur hæc vocatio filiarum ad primos hæredes minus verificari poteſt in Laura, quia eſt eorumdem Soror, quæ nullo modo venire poteſt appellatione filiarum,aliter enim Sorores, aliter 6
filiæ nuncupantur, l. Sororis, ff. de rit. nupt. l. Sorori, ff. ſi pars hæred. pet. & in propoſito conſiderat *Fuſar.* conſ.75. num.1. & ſeqq. & conſ. 76.nu.1. & ſeqq.

Secunda eſt coniectura, quæ & plurimum mouit Dominos,quia Teſtator pleniſſimam prohibitionem alienationis fecit, & in caſu alienationis mandauit bona deuolui ad ipſius alienantis liberos; Vnde ex hoc dignoſcitur, quod Teſtator poſt delatam hæreditatem ſuis nepotibus primis hæredibus, non am- 7
plius conſiderauit propriam ſui proximitatem, ſed hęſit proximitati ipſorum hæredum, quod idem eo magis dicendum eſt voluiſſe in caſu mortis, quia in hoc caſu ſtat etiam regula, vel ſaltem verior, & receptior ſententia Doctorum, quod attendatur proximitas grauati, vt ſupra fuit dictum, in caſu autem contrauentionis de Iure attendenda fuiſſet proximitas grauantis iuxta tradita per *Ruin.* conſ.112. nu.12. lib. 4. *Soccin. iun.* conſ.70. numer. 3. lib. 4 *Card. Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit 12. num.40. *Odd.* de prohib. alien. quęſt.9 num.67. *Fuſar.* de ſubſtitut.quæſt. 484. num.70. *Rota* diuerſ.deciſ. 93. num. 2. verſ. ſecus in prohibitione alienationis lib.2. par.3. & deciſ.72. ſub num. 2. par. 1. diuerſ. Et tamen teſtator recedendo à diſpoſitione Iuris communis voluit, vt etiam in caſu delicti attenderetur proximitas grauati, quamuis delinquentis, & ſic apparet de hac enixa voluntate Teſtatoris, vt perſona grauati, & illius proximitas ſolum attendatur, aliàs ſequeretur abſurdum, quod Teſtator magis fauiſſet hæredibus contrauenienti- 8
bus, & in caſu delicti, quam in caſu mortis, & dum nulla ijdem hæredes culpa redargui poſſunt, & in terminis obſeruarunt *Soccin. ſen.* conſ. 51. num. 30. ad med. lib.4. *Gabr.* conſ.86. num.17. lib. 1. *Caball.* conſ. 60. num. 10. *Bellon. iun.* conſ. 17. num. 35. & & ſeqq. vbi hanc coniecturam magnificat,& euidentem appellat.

Tertia deſumitur coniectura ex eo quia hæc vocatio filiarum fœminarum eſt collata in remotiſſimum tempus, nempè poſt hæredes eorum filios nepotes, ſucceſſores, & deſcendentes, quorum appel- 9
latione veniebant eorum poſteri in infinitum ad Liberos,& ibi *Alciat.* de verb. ſignif. Card. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. lib.8 tit.11. num. 1. & ſeqq. Vndè multum eſt veriſimile,quod Teſtator voluerit conſiderare proximitatem grauati tunc decedentis, 10
non autem repetere ſemper ſuammet proximitatem, & ſucceſſionem, pro qua reperienda, & probanda neceſſe fuiſſet reuoluere longam annorum ſeriem, & de illo tempore remotiſſimo multum inuoluta,& inacceſſibilis fortaſſe foret proximitas fideicommittentis.deferreturque ſucceſſio per ſaltus, & in dies præberetur materia, & anſa litibus pro quibus euitandis credendum eſſet teſtatorem ſenſiſſe, vt non amplius ipſius proximitas, ſed grauatorum pro tempore decedentium attenderetur,quemadmodum benè in propoſito animaduerrunt *Surd.* conſil. 370. num. 11. ante fin. *Caball.* conſ.60. nu.8. & ſeqq. lib. 1. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 484. num. 15. verſ. & ab hac ſententia,*Rota* deciſ. 72. num.2. in 4. Coniectura part.1. & deciſ. 513. num. 2. part.4. diuerſ. & coram Cardin. *Caualerio* deciſ. 465. nu.3. in fine,& ſeqq.& in Bononien. de Mulettis 11.Decembris 1623. coram bo. mem. *Buratto*, vbi quod hæc eſt ſolida coniectura.

Aliæ etiam fuerunt per Informantes propoſitæ, & Dominis placuerunt coniecturæ.

Nec obſtat regulam in fauorem proximiorum grauati limitari, & ſic non ipſius grauati proximitatem, ſed Teſtatoris attendi, quando fit tranſitus de
11 linea ad lineam, vel ad diuerſam qualitatem perſonarum, vt à maſculis ad fœminas, vel à deſcendentibus ad tranſuerſales, vt per DD. in l. cum ita, §. in fideicommiſſo, ff. de leg. 2. *Menoch.* conſ. 124. n. 1. *Peregr.* de fideicomm. art. 20. num. 5. & deciſ. 132. num. 3. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 484. numer. 21. *Laderch.* conſ. 45. n. 13. verſ. & id æquitari, *Rot.* dicta deciſ. 693. numer. 3. par. 2. recent. & in aliis, tunc enim non agitur de illa ſucceſſiua continuatione, ſed repetitur primum principium, & caput ſucceſſionis, & propterea quemadmodum vocando primum maſculos teſtator inchoauit à maſculis ſibi proximioribus ita dum poſtea tranſitum fecit ad fæ-
12 minas pari ratione erit inchoandum à fæminis proximioribus eidem Teſtatori, erga quas præſumitur maior charitas à viciniori gradus motiuo, & arctiori ſanguinis vinculo regulata *Soccin. ſen.* conſ. 49. nu. 3. verſ. quibus ſuppoſitis lib. 1. *Menoch.* conſ. 957. num. 22. & alij.

Quoniam vera eſt dicta limitatio, & admittenda quoties omnino extincta eſt linea, ſeù deſcendentia ſemel admiſſa, & tranſeundum eſt ad aliam lineam
13 vt puta quando grauatus ſine prole maſculina, vel fæminina decedit, vel quia fæminæ non ſunt vocatæ, at vbi grauatus decedit cum filia, quæ ſit capax fideicommiſſi, & ſic non fit tranſitus de linea ad lineam, ſed de qualitate dumtaxat perſonarum maſculina ad fæminam, perſeuerante tamen ſucceſſione in eadem linea, prout in caſu præſenti, tunc limitatio prędicta nullatenus videtur recipienda, & in contrarium ſtat communior Doctorum ſententia ſcilicet filiam grauati admittendam eſſe etiam excluſa alia fæmina alterius lineæ, quamuis hæc proximior eſſet Teſtatori, & ita declarari debet, & reſtringi limitatio prædicta, quoties enim ſucceſſio ingreſſa eſt ſemel aliquam lineam non diſcedit ab illa, nec admittuntur venientes ex alia linea, quamdiù in prima linea iam ad ſucceſſionem admiſſa, extat perſona ca-
14 pax ad text. in c. 1. ad natur. Succeſſ. feud. *Anch.* conſ. 82. in fin. *Soccin. Iun.* conſ. 126. num. 27. lib. 1. *Molin.* de primog. Hiſpan. lib. 3. c. 4. n. 14. *Pereg.* de fideicommiſſ. art. 27. num. 14. & conſ. 42. nu. 6. lib. 3. Dumque agitur de deſcendentibus grauati, ad quem ſemel ex Iudicio teſtatoris ſucceſſio fideicommiſſi eſt delata perpetuo hæreditas gradatim inter coniunctiones illius, ſiuè maſculos, ſiuè fæminas, quatenus tamen ſint hæ capaces quouſq; extant cõſeruari debet, & inſpicienda illius proximitas, quemadmodum enim ipſe grauatus primus hæres prælatus eſt in ſucceſſione, & dilectus à Teſtatore, ſic & eius liberi, ac deſcendentes cuiuſcumq; ſint ſexus, prælati cenſeri debent, cum perſeueret ea qualitas propter quam prædilexit filium, & ſic eadem prædilectio Teſtatoris, à qua tamquam à norma regulanda videtur tota hæc materia ad leg. cum Auus C. de condit. & demonſtr. l. cum acutiſſimi C. de fideic. benè *Soccin. ſen.* conſ. 249. nu. 21. verſ. 11. hanc partem lib. 2. & melius *Soccin iun.* conſ. 168. num. 90. lib. 1. vbi quod ſicuti teſtator diligit filium grauatum, ita cenſetur diligere omnem eius poſteritatem, atque etiam filias fæminas *Cioff.* conſ. 7. nu. 72. & ita etiam
15 doctè ratiocinatur, & veritatem huius declarationis admittit *Laderch.* quamuis contrariæ ſententiæ fauentis proximitati grauantis propugnator ſit acerrimus conſ. 45. num. 12. & conſ. 136. num. 5. vbi quod in his terminis ſunt intelligendi, & verè loquuntur *Soccin.* & alij Doctor. & quod axioma eſt æquiſſimum, idemque aduertit *Odd.* conſ. 59. num. 30. & hunc caſum eſſe clarum dixit *Rum.* conſ. 123. numer. 18. lib. 2. *Alciat.* conſ. 32. num. 8. & ſeqq. lib. 9. numer. 21. verſ. quidquid ſit in aliis caſibus inquit hanc opinionem nullam pati difficultatem quando agitur de fæmina deſcendente ab vltimo grauato latè *Cioff.* d. conſ. 17. nu. 22. in fin. & ſeqq. per tot. lib. 1. *Surd.* d. conſ. 370. num. 10. & ſeqq. & præcipuè num. 15. *Magon.* deciſ. Lucen. 83. ſub num. 15. *Gamm.* deciſ. Luſitan. 354. num. 9. plenè *Menoch.* conſ. 823. num. 7. & ſeqq & num. 25. verſ. ſecundus eſt caſus, vixq; in his terminis eſſe locum diſputationi monuit *Cephal.* conſ. 457 nu. 5. Cardin. *Mantic.* de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 12. n. 38. ad finem vbi quod hoc modo ſententia pro grauato eſt omnino rationabilis, cum qua declaratione tranſiuit, & *Rota* deciſ. 627. num. 2. & deciſ. 681. nu. 3. dixit in hoc caſu rem carere difficultate p. 2. recent. & demum in his præciſis terminis, quod potius admittatur filia grauati, quam ſoror tradiderunt *Soccin. ſen.* conſ. 49. num. 1. lib. 1. & conſ. 249. num. 2 & ſeqq. & num. 21. lib. 2. *Molin.* de Primog. Hiſpan. lib. 3. c. 9. num. 1. plenè *Pereg.* conſ. 42. num. 7. & 8. lib. 3. vbi quod hoc caſu res eſt indubitata, & conſ. 42. num. 11. lib. 5. qui ſignanter loquitur in fauorem filię grauatę ad excluſionem Sororis eiuſdem grauati, & conſ. 92. per tot. lib. 6. & hanc ſententiam veriorem etiam dixit *Fuſar.* d. q. 484. nu. 29. & 44. verſ. ego igitur *Rota* d. deciſ. 681. num. 1 & per tot. & num. 3. & ſeqq. p. 2. recent. quæ deciſio emanauit in caſu præciſo, in quo agebatur de continuanda ſucceſſione in filiam vltimi grauati, & approbantur duo conſilia *Peregr.* 42. lib. 3. & conſ. pariter 42. lib. 5. in eadem cauſa edita, & ſupra relata, & ſic temperanda eſt ſemper limitatio ſupra deducta, vt procedat quãdo propriè fit tranſitus de vnius linea ad alterius li-
neam, non autem quando fit de qualitate perſonarũ 16
ad aliam qualitatem, prout de Maſculis ad fœminas, quatenus tamen fœminæ ſint filiæ, ſeù deſcendentes ipſius grauati, & capaces fideicõmiſſi vt dictum eſt.

Verum ceſſat in præſenti caſu difficultas, quia forſitan poſſet dubitari, an attendenda eſſet proximitas Teſtatoris, quando ſit tranſitus ad aliam lineam ſi hæc alia linea eſſet ad fideicommiſſum vocata, & perſona vti proximior teſtatori grauanti ad ſucceſ-
ſionem aſpirans eſſet de comprehenſis in ſubſti- 17
tutione, ſed cum vt ſupra in prima coniectura obſeruatum fuit, non ſint vocati, niſi deſcendentes maſculi ex illis nepotibus primis hæredibus, & his deficientibus filiæ fæminæ deſcendentes ex iiſdem primis hæredibus, vtique inter iſtas perſonas vocatas non comprehenditur Laura quæ eſt Soror dumtaxat, non autem deſcendens ex primis hæredibus, &
ſic non intrat diſputatio ſuper illius proximitate cum 18
nullum ius ad fideicommiſſum habere poſſit, & ita in his terminis reſpondit *Rota* deciſ. 510. nu. 5. p. 1. recent. Et demum hæc vnica coniectura fundata ſuper tranſitu de vna linea ad aliam, quatenus faueret Lauræ tollitur ex aliis, & vrgentioribus coniecturis, quæ militant pro Sulpitia filia grauati ad l. *Diuus* ff. de integr. reſtit. *Menoch.* de præſumpt. lib. 6. c. 9. numer. 1. *Mant.* de coniectur. lib. 12. tit. 17. num. 6. & ſeqq. & in his terminis benè *Cioff.* conſ. 7. num. 96. vel ſaltem inuicem contrariæ illæ coniecturæ

coniecturæ eliduntur, illiſq; ſublatis firma remanet, eſtque amplectenda Rotæ opinio in fauorem proximioris reſpectu grauati.

Non obſtat conſeruatio agnationis enixè optata à Teſtatore, quoniam hæc erat attendenda durante linea maſculina, ſed dum illa defecit, & eſt aperta
ſucceſſiu in fauorem fæminarum non conſideratur
19 amplius in linea fæminina, ad quam fit tranſitus, hæc
conſeruatio agnationis *Menoch.* conſ. 233. n. 13. ad fin. & ſeq. *Surd.* conſ. 316. n. 15. *Rota* deciſ. 693. n. 5. p. 2. recent.

Minus obſtat non extare hodie Sulpitiam, quo-
20 niam eum iam ipſa fideicommiſſum ad ſui fauorem
purificatum agnouerit, illud potuit tranſmittere in Sulpitiam Annam Mariam de Roſis filiam ad leg. à Teſtatore ff. de cond. & demonſtr. *Gabr.* conſ. 121. num. 21. lib. 1. *Cephal.* conſ. 132. num. 7. & 8. *Fuſar.* de ſubſtit. quæſt. 487. n. 1. & ſeqq. Vel eadem Sulpitia Anna Maria ex propria perſona poteſt prætendere ius ſucceſſionis in hoc fideicommiſſo Simonis, præſertim attentis illis verbis appoſitis in vacatione fæminarum de gradu in gradum in infinitum, ex quibus benè depræhenditur Teſtatorem voluiſſe
21 continuari fideicommiſſum in omnes perſonas con-
tentas in illa linea, quæ ſemel ſucceſſit, qualis eſt d. Sulpitia Anna Maria ſequendo ordinem ſuccedendi ab inteſtato, ſecundum quem regulariter etiam deferenda eſt ſucceſſio in fideicommiſſis continuatiuè & non per ſaltus *Peregr.* conſ. 42. n. 5. lib. 3. *Caball.* conſ. 60. num. 14. & ſeqq. lib. 1. ſemperque vrget motiuum, quod Laura eſt excluſa ex eo, quia deſcendentes ſolum ex primis hæredibus ſunt vocati, talis autem non eſt Laura, quia eſt tranſuerſalis, vt ſupra ponderatum fuit.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Elnen. Eremitorij.
Lunæ 23. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Papa per collationes non mutat ſtatum Beneficij, & quomodo probetur ſtatus Beneficij, & de quaſi poſſeſſione illius attendenda in prouiſionibus.

SVMMARIVM.

1 *Capellaniam eſſe beneficium Eccleſiaſticum præſumitur vt valeat illius collatio, & prouiſio.*

2 *Et attenditur quaſi poſſeſſio omiſſo titulo, quando agitur ſuper iure prouiſi, non ſuper ſtatu.*

3 *Papæ prouiſio non mutat ſtatum beneficij.*

4 *Declaratur procedere, quando conſtat de contrario ſtatu, ſecus vbi non conſtat, quia prouiſio Papæ ſeruit pro probatione ſtatus vltimi, & num. 5.*

6 *Status probatur Beneficij ex quaſi poſſeſſione continuata tempore longiſſimo.*

Deciſio DXXI.

PLacuit deciſio in hac cauſa emanata ſub die 7. Februarij præteriti coram me, inconcuſſum enim remanet motiuum, quod hoc Eremitorium, ſiuè Capellania in dubio præſumitur Eccleſiaſticum, & collatiuum, præſertim ſuadentibus ſignis, vt in caſu præſenti, quia hæc Capellania habet onus miſſarum, dotem congruam nuncupatam Abbatiam, & ſuffragatur quaſi poſſeſſio cum fuerit reſignatum in manibus felic. rec. Gregorij XIII. & reſignatio admiſſa, & hoc idem Eremitorium viſitatum ab Ordinariis, & ab iis relatum eſſe beneficium Eccleſiaſticum, ex qua quaſi poſſeſſione fortius iuuat præſumptio illa, quod ſit reuera beneficium Eccleſiaſticum,
& collatiuum *Gabr.* concl. 1. num. 9. de præſumpt. 1
Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 5. numer. 20. & 50. verſ. hoc tamen, & dum agitur inter prouiſos, non autem inter collatores, & principaliter non agitur ſuper ſtatu, ſed de iure prouiſi ſufficit vltimus ſtatus ad ſu-
ſtinendam hanc collationem, quidquid ſit in ſe- 2
quentibus vacationibus, quatenus detegeretur hoc Eremitorium eſſe ſimplicem Capellaniam, non autem beneficium collatiuum, quia interim ſufficit quaſi poſſeſſio reſultans ex vltimo ſtatu, & hæc collatio D. Gaſparis eſt fructus dictæ quaſi poſſeſſionis, vt latius fuit comprobatum in alia deciſione.

Neque de hoc vltimo ſtatu poteſt dubitari, quia Sebaſtianus Mendez, per cuius obitum contigit hæc poſtrema vacatio, fuit prouiſus à Gregorio XIII. in vim reſignationis factæ ab Emanuele Gomez.

Non obſtat dictam prouiſionem emanaſſe à Papa ad inſtantiam partis, qui Papa cum ignorauerit ſtatum antecedentem huius Eremitorij eſſe ſimplicem Capellaniam Laicalem non collatiuam, vtique prouidendo d. Sebaſtianum non cenſeatur ex defectu voluntatis immutaſſe dictum ſtatum antece-
dentem ex regula, quod Prouiſiones Papæ non mu- 3
tant ſtatum beneficij *Rota* deciſ. 308. num. 5. p. 1. recent. *Adden.* ad ſa. mem. Gregorium XV. deciſ. 434. num. 20.

Quoniam obiectum procederet, ſi euidenter de tempore prouiſionis D. Gaſparis conſtitiſſet, de con-
trario ſtatu anteriori, nempè hanc Capellaniam 4
eſſe laicalem, & non collatiuam, tunc enim niſi data præciſa ſcientia Papæ, & animo, ac intentione mutandi ſtatum beneficij non cenſeretur voluiſſe immutare per prouiſionem ab eodem factam; neque tunc huiuſmodi vltimus ſtatus ſuffragare, ita loquuntur, & præſupponunt præcitatæ, & quotquot allegare poſſunt Rotæ deciſiones, ſecus autem, quando de ſtatu contrario antecedenti non conſtat, tunc enim de mutatione ſtatus, qui non extat, ſeù non apparet, non eſt agendum, ſed vltimus qui benè probatur ex collationibus Apoſtolicis, & quaſi poſſeſſio ex iiſdem reſultans attendi debet cap. ſi Iu-
dex laicus §. idem eſſe verſ. hiſque ſtatus de ſent. 5
excomm. in 6. *Calderin.* conſil. 28. verſic. & Status præſens de præbend. *Dec.* conſ. 126. num. 1. & fuit dictum in Terdunen. Prioratus 5. Maij 1595 coram *Orano* in Parmen. Prioratus 27. Iunij 1597. coram eodem, & in Ferrarien. Prioratus 25. Maij 1609. coram *Penia* præſumiturque non conſtito de contr. ſtatum antiquum, & de præterito beneficij eſſe ſimilem vltimo, & ſemper talem continuatum, vt firmatur in præallegatis deciſionibus, & tunc prouiſiones Apoſtolicæ huiuſmodi vltimum ſtatum potius corroborant, & declarant, vt fuit dictum in præallegata Terdunen. Prioratus 5. Maij 1595. coram *Orano* in Virdunen. Capellaniæ 4. Decembris 1601. coram Cardinale *Lancellotto*, & in Tiraſonen. Capellaniæ 14. Decemb. 1607. coram Eminent. Card. *Pamphilio*, & proindè in caſu præſenti, in quo nedum non conſtat de anteriori ſtatu contrario, quod Capellania eſſet Laicalis, ſed potius apparet fal-

tem præſumptiuè, ſemper & in præteritum fuiſſet beneficium collatiuum ex ſupra deductis, negari non poteſt, quin iſte ſtatus, & quaſi poſſeſſio inſur-
6 gens ex prouiſiune, quæ & per quadraginta annos habuit effectum ſuffragetur validitati iſtius collationis, & ſufficiat pro eiuſdem iuſtificatione, vt dixit *Rota* apud Card. *Seraph.* deciſ. 1229 n. 2. in Toletana Parochialis 15. Maij 1587. coram Cardin. *Platto* in Peruſina beneficij 16. Ianuar. 1608. coram Eminentiſs. Domino Cardinale *Pamphilio*, & in Alerien. beneficiorum 29. Martij 1610. coram eodem; Nec contradicit deciſio in Monopolitana Hebdomadæ 6. Decembris 1615. coram Eminentiſs. D. Cardinale *Veroſpio*, quia ibi ex publico Inſtrumento fundationis incontinenti apparebat, quod illa Capellania erat ſimplex adminiſtratiu bonorum, non autem beneficium collatiuum, neque hic fieri poteſt fundamentum ſuper ſententia à Collatore promulgata, quia Iudex ſuper hoc articulo de ſtatu beneficij nullam habebat Iuriſdictionem, & ab eadem ſententia fuit appellatum.

Quod ad obitum Sebaſtiani in menſe Iulij Domini de hoc non dubitabant, quia ex nota libri Confraternitatis, ad quam ex illius inſtituto ſpectat onus ſepeliendi, & ex teſtibus, atque aliis ſaltem ſimul iunctis iuſtificatur obitus in dicto menſe Iulij.

Defectus verò Iuriſdictionis Rotæ tollitur ex lectura commiſſiunis cum clauſula quam, & quas.

Et ex his, atque aliis deductis in prima deciſione, hodie Domini vtraque parte informante permanſerunt in deciſis, &c.

Ceſenaten. Tranſactionis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Tranſactio non viſis verbis Teſtamenti non valet, & poteſt impugnari, & quando id etiam permittatur non facta reſtitutione eorum quæ fuerunt data.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper teſtamento facta non viſis verbis illius non valet.*
2 *Clauſula quam, & quas, operatur, vt ius omne in iudicio cenſeatur deductum.*
3 *Tranſactionem qui impugnat, tenetur acceptam ob eam reſtituere.*
4 *Fallit quando agitur, vt nullitas tantum detegatur, non verò petitur, quod competeret non facta tranſactione.*

Deciſio DXXII.

CVm informantes pro Blancha inſtarent diſputari dubium iam ſubſcriptum, an eidem Blancæ danda eſſet Immiſſio in bonis repertis in hæreditate Vincentij; Informantes pro Laurentio obiecerunt tranſactionem, ex qua prætendebatur Blancam actricē à limine Iudicij repellendā eſſe, eo quod per tranſactionem negotium omnino definitum fuerit, vnde antequam dubium prædictum proponerem, volui conſulere Dominos, An obſtaret tranſactio, & Domini negatiuè reſponderunt; Quia cum agatur ſuper hæreditate Vincentij, nihil facit tranſactio, in qua ne verbum quidem habetur de hac hæreditate, ſed tota emanauit ſuper teſtamento Andreæ, cuius teſtamenti validitas in dubium reuocabatur ob allegatam dementiam eiuſdem Andreæ; & ſic nihil cōmune habet cum Vincentio, de cuius viuida mente non controuertitur, & dicta tranſactio numquā meminit de ipſo Vincentio, & quatenus citra veri præiudicium, tranſactio de hæreditate Vincentij loqueretur, non eſſet attendenda, quia nulla
aderat cauſa tranſigendi, ne lis, nec timor litis, nec 1
exhibitum fuit, vel viſum teſtamentum eiuſdem Vincentij. & ideò tranſigi ſuper illo non poterat ad l. de his, ff. de tranſact.

Non obſtat in Rota non fuiſſe commiſſam cauſam
niſi ſuper hæreditate Andreæ; quoniam cum per
viam appellationis à decreto A. C. cauſa deuenerit
ad Rotam, & coram A.C. fuerit in actis productum
teſtamentum Vincentij, & multa ibi deducta, quæ
cauſam ſuper hæreditate eiuſdem Vincentij attingunt, vtiq; hæc cauſa ſuper dicta hæreditate videtur
etiam in Rota commiſſa ſtante clauſula quam, &
quas, &c. cum omnibus annexis, connexis, & dependentibus, ex qua clauſula cenſetur omne Ius
competens, in iudicium deductum, & in commiſ- 2
ſione compræhenſum, *Caſar Graſſ.* deciſ. 1. n. 2. de
Iudic. *Menoch.* conſ. 366. n. 8. in fine, *Rota* deciſ. 360.
n. 3. p. 1. recent. & aliàs ſæpius.

Non obſtat diſpoſitio l. ſi diuerſa, C. de tranſact.
Quia Blanca non impugnat tranſactionem, ſed ſolū
prætendit quoad hæreditatem Vincentij, nihil fuiſſe
diſpoſitum in tranſactione, vt verè non fuit diſpoſitum, & ideò non eſt locus reſtitutioni acceptorum, 3
iuxta terminos dictæ l. ſi diuerſa, C. de tranſact. præ-
ſertim quia non agitur modo ad exequutionem ſuper nullitate tranſactionis, ſed vt detegatur ipſa nullitas, quatenus poſſet dici tranſactionem cōpræhendere hęreditatē Vincētij, & ſic nō eſt nec eſſe accepta
antea reſtituere, fietque hæc reſtitutio ſi poſtquam
nullitas fuerit detecta, ex integro tunc petetur tota
hæreditas etiam compræhenſis bonis Vincentij, per-
indè acſi nulla tranſactio eſſet facta ad tradita per 4
Menoch. conſ. 644. num. 14. *Rota* in Mediolanen.
Legati 15. Decembris 1595. coram *Gypſio*, & apud
S. mem. Gregorium XV. deciſ. 271. num. 16. & notant ibidem *Adden.* num. 28. & fuit dictum in Toletana Iuriſpatronatus 11. Februarij 1628. coram
Reuerendiſs. Domino meo *Decano*.

Et ita vtraque parte informante reſolutū fuit tranſactionem non obſtare. &c.

Tullen. Profeſſionis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Super nullitate profeſſionis, quando poſſit profeſſa audiri extra Clauſtra Monaſterij.

SVMMARIVM.

1 *Monialis, qua agit ad nullitatem profeſſionis non poteſt audiri extra Monaſterium degens.*
2 *Fallit quando obtinuiſſet diſpenſationem, vel de licentia Superiorum exiuit.*
3 *Decreta Congregationis Regularium veneranda ſunt, & à Rota de Iuſtitia non exquirit, ſed ad illam ſe remittit.*

Deciſio DXXIII.

IN deciſis Domini ſteterunt, quia materia articulata ſi probabitur eſt profutura Catherinæ Agenti pro declaratione nullitatis ſuæ profeſſionis, vt in deciſione emanata ſub die 10. Aprilis 1630. coram me,

me, neque informantes pro Iacobo hanc releuantiam audent inficiari.

Non obſtat ipſam Catherinam non eſſe audiendam niſi ingrediatur Religionem, prout regulariter
1 requiritur ex S.Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 19. de regul. & tradunt *Nauar.* de regulat. comment. 4. n 73. & 77. *Leſſ.* de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. num. 65. *Rodriq.* qq. regular. tom. 3. quæſt. 17. art. 1. *Sanchez* de matrim. lib. 7. diſp. 37. num. 1.

Quoniam in præſenti caſu dantur declarationes S. Congregationis Regularium, quæ indulſit Catherinæ, vt audiatur ſuper nullitate profeſſionis etiamſi
2 Monaſterium non repetat, cum de licentia Superiorum ipſa exiuerit, & pro validitate profeſſionis non inſtant Moniales, ſed ſolum Conſanguineus pro retinenda dictæ Catherinæ hæreditate, & Rota non inquirit de Iuſtitia decretorum S. Congregationis, ſed reuerenter ea ſuſcipit, & ſequitur, vt etiam reſpondit apud Card. *Seraph.* deciſ. 1432. num. 11. & in Anconitana bonorum 3. Iulij 1606. coram bo. mem. Card. *Sacrato*, ſique partes de illis conquerantur ſolet eas remittere ad eamdem Sacram Congregationem.

Neque obſtat, quod decretum S. Congregationis habeat clauſulã ſi placeat Sanctiſſimo, Quoniã Sanctiſſimus annuit, & ſuper hoc emanauit Breue, cumq;
3 partes iterum adiuiſſent hodiè eamdem Sacram Congregationem, ipſa ſterit in decretis, vndè & libentius *Rot.* amplectitur, & obſeruat iudicium euſdem S. Congregationis.

Quæ dicuntur de tranſportatione actorum viſa ſunt Dominis non obſtare, ſtat enim præſumptio pro integra tranſportatione, & Iura quæ dicuntur deficere non ſunt in forma probanti, neque recognita, neque in actis prioris inſtantiæ exhibita fuerunt cum citatione Catherinæ.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis, &c.

Ceſarauguſtana portionis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vnio beneficiorum confirmata à Papa nullam aliam deſiderat ſolemnitatem.*

2 *Clauſula, vt non poſſit opponi de obreptione, & nullitate, &c ſublata, &c. claudit os volenti impugnare, & adimit facultatem in contrarium iudicandi.*

3 *Vnio, quæ in vno beneficio fuit effecta ſortita dicitur effectuata, quo ad omnia, & Papa confirmatio in vno conualidat vnionem quo ad omnia alia.*

Deciſio DXXIV.

IVdices iuſſu S. mem. Clementis Octaui deputati à Nuntio Hiſpaniarum, pronunciarunt à quinque portionibus Vicariatu, & Sacriſtia loci *del Caſtellar*, tunc ferè depopulati, ſeparandam eſſe quandam partem fructuum, vbi primum per ceſſum, vel deceſſum Portionariorum Vicarij, & Sacriſtæ tunc exiſtent. vacare contigiſſet Portiones, nempè quinquaginta, & ſex Caficia tritici, decem & ſeptem Caficia hordei, & totidem auenæ, ac libras ſexdecim In pecunia numerata, quas ſummas Abbas Monaſterij Montis Aragonũ annuatim ſoluebat, & ſoluere conſueuerat dd. Portionarijs, Vicario, & Sacriſtæ, & huiuſmodi fructus applicandos, & vniendos eſſe Menſæ Conuentuali dicti Monaſterij Montis Aragonum Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini, relicta tamen Vicario pro tempore exiſtenti congrua ſuſtentatione arbitrio Ordinarij quam applicationẽ, & vnionem S.mem. Pauli V. etiam confirmauit ampliſſimis clauſulis, vt in Breui; Nuper verò cum vacaſſet portio quædam ex dictis per obitum Hieronymi Sanz de Armota, ortaque fuerit controuerſia inter Canonicos, & Capitulum dicti Monaſterij Montis Aragonum, & Hieronymum Tafalles, cauſa in Rota introducta, hodie Domini dixerunt conſtare de bono iure dictæ Menſæ Conuentualis, quoad fructus huiuſmodi portionis.

Ex prædictis enim apparet de legitima vnione, & applicatione dictarum ſummarum frumenti, hordei, auenæ, & pecuniæ numeratæ facta ipſi Menſę Conuentuali, dumque munita eſt confirmatione Apoſtolica non requirebatur alia ſolemnitas, nec obijci 1
poteſt defectus, *Dec.* conſ. 341. num. 12. *Rol.* conſ. 96. nu. 21. lib. 1. Cardin. *Seraph.* deciſ. 1027. n. 8. & deciſ. 1080. num. 6.

Præſertim attenta clauſula illa, vt non poſſit opponi de obreptione, vel ſubreptione, aut de nullitate, & defectu Citationis, vel alio quocumque, cum clauſula ſublata, &c. quæ claudit os volenti impugnare, & Iudici aliter iudicandi adimit facultatem, 2
Bart. in l. fin. circa finem, C. de Canon. frument. Vrb. Rom. *Ruin.* conſ. 21. nu. 13. in fine, & 16. lib. 1. *Caputaq.* deciſ. 134. num. 4. par. 3 *Put.* deciſ. 50. n. 5. lib. 1. in antiq.

Nec obſtat hanc vnionem, & applicationem non fuiſſe effectuatam viuente Clemente VIII. & ſic reuocatam per regulam reuocatoriam Leonis XI. & Pauli V. quoniam ſuſtinetur in vim confirmationis emanatæ ab eodem Paulo V. quo viuente aliquæ portiones vacarunt, & vnio, & applicatio effectum obtinuit, dum fructus reſpectiuè applicati peruenerunt in dictam Menſam Conuentualem, ſufficit enim vnionem, & applicationem effectum ſortitam eſſe quoad vnum beneficium ad hoc vt etiam quoad reliqua beneficia vnita dicatur effectuata, Idque iure merito ob vniuerſalitatem cauſæ, quæ potius atten- 3
ditur, quam quiſque caſus particularis, & illius exercitium, Ita in materia regulę reuocatoriæ Vnionum. *Garz.* de benef. par. 12. cap. 2 n. 294. *Rota* apud Card. *Caualerium* deciſ 408 n. 6. & deciſ. 449 n. 7. & in Gerunden. Vnionis 13. Nouembris 1613. coram Eminentiſs D. Cardinale *Veroſpio*, & notant *Addent.* ad S. mem. Greg. XV. deciſ. 557. n. 6. & ſeqq.

Et ita informantibus tantum dictis Canonicis, & Capitulo reſolutum fuit, &c.

Roma. nullitatis obligationis.
Veneris 27. Iunij 1631.

ARGVMENTVM.

Notarius de inſtrumento rogatus, an debeat cognoſcere partes, & de ſua huiuſmodi cognitione facere fidem aliàs ſit nullus contractus inſtrumentum.

SVMMARIVM.

1 *Notarius debet habere notitiam partium contrahen-*

tium, eo modo, quo poteſt credendo perſonis aſſerentibus ſe tales eſſe.

2 *Fallit attenta particulari Conſtitutione Pauli V. quæ irritat inſtrumenta, dum Notarius non atteſtatur ſibi notas eſſe.*

3 *Clauſula decreti irritantis reddit nullum actum, aliter geſtum.*

4 *Et claudit os parti, & Iudici aliter dicendi, vel interpretandi.*

5 *Relatio non fit ad totam diſpoſitionem, ſed ad proximiorem per iudicem tantum.*

6 *Notarius, qui rogatus de Inſtrumento abſque expreſſione notitiæ contrahentium, tenetur ad damna partis, & eſt nullum Inſtrumentum ex Bulla Pauli V. & num. 7.*

Deciſio DXXV.

FVit reſolutum decretum A. C. contra Hyppolitum relaxatum eſſe reuocandum.

Relaxatum enim fuit in vim cuiuſdam Inſtrumenti fideiuſſionis factæ per dictum Hyppolitum pro Franciſco in fauorem Lucæ de Vecchis, in Inſtrumento autem Notarius nullibi atteſtatur, quod idem Hyppolitus ſibi eſſet cognitus; Et propterea licet attenta iuris communis diſpoſitione, ſtipulatio prædictæ fideiuſſionis ſuſtineatur, quia non eſt neceſſe Notarium habere notos contrahentes antè confectionem Inſtrumenti, ſed ſatis eſt, quod habeat notitiam eo modo quo poteſt videndo perſonas ipſorum

1 aſſerentium ſe tales, vt docuit *Bald.* in rubr. C. de fid. Inſtrum. num. 21. verſ. In contrarium videtur vbi quod ſi deberet Notarius cognoſcere contrahentes eſſet quaſi ad nihilum deducere Inſtrumenta *Ruin.* conſ. 189. num. 17. lib. 1. *Cagnol.* in l. ſi librarius numer. 64. ff. de reg. iur. *Bertazzol.* clauſ. 2. gloſ. 2. num. 9. *Rota* deciſ. 434. num. 1. par. 1. diuerſ. & in Peruſina hæreditatis 28. Nouembris 1616. coram bo. mem. *Buratto.*

Attamen ex præſcripto Conſtitutione S. me. Pauli V. ſuper reformatione Tribunalium editæ, §. Nota-

2 rij non audeant, tit. de Notarijs, dicta Hyppoliti fideiuſſoria obligatio non ſubſiſtit, ibi enim ſtatuitur, quod Notarij non audeant rogari, vel ſtipulari obligationes aliquas vel contractus, niſi ijdem Notarij benè nouerint contrahentes, & quod de tali cognitione in Inſtrumento mentionem facere debeant, de hac autem cognitione Notarij de ipſo Hyppolito, & cognitionis atteſtatione nullibi apparet in Inſtrumento, cuius vigore condemnatus fuit idem Hyppolitus, & perindè nulla remanet, & inanis eiuſdem

3 obligatio, quia Conſtitutio prædicta munita eſt clauſa decreti irritantis, quæ radicitus inficit actum aliter geſtum, c. ſi eo tempore, de elect. in 6. *Caſſador.* deciſ. 1. nu. 2. de reſtit. ſpoliat. deciſ 3 in princ. eodem tit. in nou. & diuerſ. deciſ. 24. num. 5. par. 2. & clauſula ſublata, &c. quæ nedum irritat actus ſe-

4 cus geſtos, ſed & ita claudit os parti, vt nec admitti poſſit ad probandum contrarium, vt dixit Card. *Seraph.* deciſ. 1251. num. 19. Iudici autem aufert facultatem aliter iudicandi, *Put.* dec. 50. num. 5. lib. 1. *Caputaq.* deciſ. 134. numer. 4. par. 3. *Rota* deciſ. 180. num. 1. par. 2. recent.

Non obſtat, quod in Inſtrumento Cenſus, cui poſtea fideiuſſor acceſſit Hyppolitus adſit clauſula omnes mihi Notario cogniti, &c. quia clauſula prædicta referri non poteſt ad Hyppolitum, ſiquidem Notarius in dicto Inſtrumento de Hyppolito mentionem fecit dumtaxat in promiſſione Franciſci de faciendo accedere fideiuſſores, clauſula autem prædicta appoſita eſt in ſtipulatione ipſius fideiuſſionis rogatæ per ſeparatam, & perfectam orationem, longè à dicta promiſſione diſtantem, & poſt digreſſum ad alia capitula, & in hac ſtipulatione nullum quidem verbum habetur de Hyppolito tunc abſente, ſed recenſentur tres alij tunc præſentes, & ad fideiuſſorem accedentes, ex quibus propterea rectè depræhenditur quo ad Hypolitum clauſulæ prædictæ fieri non poteſt relatio, quæ regulariter fit ad proxima, & immediatè præcedentia, non ad ea, quæ longè diſtant. l. ſi idem, ff. de iuriſd. omn. iud. *Aym.* conſ. 5
147. num. 8. *Rota* deciſ. 666. num. 1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 267. num. 3. par. 5. recent Neque Hyppolitus in dicto Inſtrumento ad contractum fideiuſſor acceſſit, ſed in alio Inſtrumento poſt plures dies rogato, in quo nullibi legitur clauſula cognitionis de eodem Hyppolito.

Minus obſtat declaratio facta ab eodem S. me. Paulo Quinto, quod ſufficiat, vt Notarius, vel vnus ex teſtibus cognoſcat alterum ex contrahentibus: Quoniam in Inſtrumento fideiuſſionis factæ per Hyppolitum, deficit etiam mentio talis cognitionis, nullaque adeſt clauſula cognito, &c. vel cognitus, &c. vt dictum eſt ſupra.

Demum non obſtat, quod Conſtitutioni S. mem. Pauli V. fuerit ſatisfactum per condemnationem Notarij ad damna, & intereſſe partis læſæ. Quoniam Conſtitutio prædicta copulatiuè continet pœnam damnorum reſpectu Notarij, & annullationis actus 6
reſpectu partium, vt colligitur ex illis verbis vltra pœnas adiectas, quæ dictio, Vltra, eſt incluſiua, & implicatiua antecedentium cum ſubſequentibus, *Rebuff.* in l. ſi quis ſic dixerit 133. verſ. Idem in dictione vltra, ff. de verb. ſignif. *Menoch.* præſumpt. 145. n. 4. lib. 4. *Surd.* deciſ. 285. n. 9. & 12. *Gratian.* diſcept. for. cap. 116. num. 19.

Et ita Hyppolito tantum informante reſolutum fuit, &c.

Roms. ſeo Spoletinæ Succeſſionis.
Veneris 4. Iulij 1631.

ARGVMENTVM.

Statutum fœminarum excluſiuum non extenditur, nec comprehendit forenſes pro bonis in Territorio, vel Ciuitate exiſtentibus, etiam ſi defunctus non eſſet forenſis, ſed perſonæ excludere prætendentes, & data etiam eadem diſpoſitione omnium Statutorum.

SVMMARIVM.

1 *Proximior præfertur in ſucceſſione, etiam ſi fœmina ſit, quæ remotiores maſculos excludit.*

2 *Remedium quorum bonorum datur aduerſus quemcumque poſſeſſorem, & contra poſſidentem pro herede.*

3 *Statutum excludens fœminas propter fratres (vt verbis) non excludit propter fratres patrueles.*

4 *Fratris appellatione in Statuto venit frater primi gradus, non patruelis frater.*

5 *Statutum excluſiuum fœminarum non comprehendit maſculos forenſes.*

6 *Statutum non extenditur extra territorium ex defectu iuriſdictionis.*

7 *Statutum*

Digitized by Google

7 *Statutum de ſucceſſione non prodeſt forenſibus, etiam ſi de cuius tractatur ſucceſſione ſit Ciuis, cum ſufficiat eſſe forenſes agnatos ſuccedere volentes, vnde eſt attendendum ius commune.*

8 *Tranſuerſales non veniunt appellatione deſcendentium.*

9 *Statutum non admittit extenſionem de perſona ad perſonam, ſed reſtringitur ad perſonas ſpecificatas.*

Decisio DXXVI.

POmpilius habens bona tam hic in Vrbe, quàm in Territorio Nurſino Diœceſis Spoletanæ diem clauſit extremum nullo condito teſtamento, ortaq; eſt controuerſia circa illius ſucceſſionem inter Ioannem Patruelem dicti Pompilij ex vna, & Dionoram, atque Comitiſſam ſorores germanas, & Hyppolytam neptem ex Ioſepho fratre eiuſdem Pompilij prædefuncto ex altera partibus; Et hodiè fuit dubitatum cui danda eſſet immiſſio, & Domini reſponderunt in fauorem fœminarum, cum ipſę ſint proximiores Pompilio, & ideò præferendę remotioribus ſublato omni diſcrimine ſexus, vt in authentica poſt
1 fratres la 2.C.de legitim hæred.l.1.§.2.& 3.ff.de gradib.affinit.Et propterea danda eſt immiſſio ex remedio quorum bonorum, quod datur etiam aduerſus poſſidentem pro herede, vel poſſeſſore, l.1.ff.quorum
2 bonorum l.2 C.eodem, *Menoch.* de adipiſ. remed. 1.n.49.*Rota* in Bononien. hæreditatis de Armis 18. Aprilis 1622.coram me.

Nec obſtare viſum eſt ſtatutum excluſiuum fœminarum, quod tam in Vrbe, quam Nurſiæ repetitur, in quo obiecto nodus huius cauſæ totus poſitus eſt, quia motiuum benè tollitur diſtinguendo territoria.

Quo enim ad bona exiſtentia in Vrbe neutrum ſtatutum obſtat ſororibus; Non quidem ſtatutum Vrbis ex duabus rationibus. Primo quia non excludit fæminam propter Patruelem, ſed ſolum propter
3 fratrem, vt eſt deciſio S. me.Greg. XV. 464. nu.9. Et ſtatutum vocans fratrem, excludenſque ſororem intelligitur de fratre primi gradus, non autem de
4 fratribus Patruelibus, *Bald.* in l iubemus, §.fin.n.3. ff. ad Trebel. *Alex.* conſ. 97. num. 4. lib. 2. *Roman.* conſil. 411.n.4. & ibi *Adden.* in verbo Conſobrini, vbi de communi teſtantur *Curt. ſen.* conſ. 9. nu. 12. *Tiraquel.* in l. Boues, §.hoc ſermone, num. 82. ff.de verb. ſignif. *Brun.* de ſtatut. excluſ.art. 12. q. 16.num. 212. & ſeqq. *Gabr.* de ſtatut.concl.7.n.11.vbi pariter de communi, *Rota* Bononien. dec. 2. n.14. & 20. & fuit dictum in Peruſina bonorum 27.Iunij 1597.coram *Gypſio.*

Secundo quoniam tam d.Ioannes Patruelis, quam fœminæ ad hanc ſucceſſionem adſpirantes ſunt forenſes, nec ſubiacent ſtatuto Romano, & propterea ad illos non extenditur licet bona in Territorio Vrbis exiſtant, cum enim hoc Statutum non habeat
5 aliud motiuum, quam ipſam conſeruationem familiarum, non ſunt partes Romanorum ſtatuentium conſulere exteris agnationibus, & ita fœminis nôn obſtat ſtatutum illud *Alex.* conſ.111.in princ.li. 7.*Peregr.* conſ.90. n. 10. & per tot.lib.1. & conſ.24. lib. 3.*Vin.* opin.812.n.58.in 3.caſu, *Gratian.* diſcept. forenſ.cap.431.num. 26.& cap.709.nu.13. *Modern.* Foroliuien.de legitima lib.3.tit.1.quæſt.18.n. 36. & 40.& hęc fuit conſtans ſemper opinio *Rotæ*; vt coram S.mem.Gregorio XV.dec.255.n.2. vbi *Adden.* nu.8. notant quod eſt indubitata opinio, & coram Cardin. *Blanchetto* dec.295.n.4.& 673.n.2.par.1.diuerſ. & in Camarinen.hæreditatis 29. Ianuarij 1588.coram Cardin. *Pamphilio Seniore*, & in Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ 11.Decembris 1617. coram Eminentiſſ. Cardin. *Pamphilio Iun.* quæ eſt deciſio 85. poſt *Modern.* Foroliuien. de legit. & nuper in Narnien. Succeſſionis 22. Maij 1628. coram me, quam & ſequuta fuit in Ferrarien. de Taſſonis 18. Martij 1630. coram R.P.D. meo *Pirouano.*

Minus obſtat ſtatutum Nurſiæ quoad hæc bona Romæ exiſtentia, quia dictum Statutum non poteſt extendi extra ſuum Territorium ex defectu Iuriſdict.iuxta doctrinam *Bart.* in l.cunctos populos, nu. 6
32.C.de Summa Trinit. & Fid. Cathol. quam in his terminis ſemper ſequuta eſt *Rota*, vt in Narnien. Succeſſionis comprobatum fuit, vbi etiã latè oſtenditur non poſſe connecti ſtatutum cui bona ſubiecta ſunt cum ſtatuto, cui perſonę ad ſucceſſionem contendentes ſunt ſubditæ, quæ hic denuo repetenda non ſunt.

Nilq; refert Pompilium Incolam fuiſſe Vrbis, & ſubiectum Statuto Romano, quia non indè ſtatutum porrigitur ad perſonas exteras ſuccedere volentes, quæ non cadunt ſub prouidentia ſtatuentium Romanorum, & in hac materia non attenditur an defunctus, de cuius hæreditate agitur, ſit ſubditus, vel forenſis, ſed attenduntur perſonæ ad ſucceſſionem adſpirantes, erga ſuperſtites enim cadit votum conſeruandi agnationem, non autem erga defunctum, & ideò quando etiam defunctus eſt ſtatuto ſubiectus, ſed ſucceſſionem prætendentes ſunt forenſes, quod fœmina non excludatur à maſculis, nec ſit locus ſta- 7
tuto, & ſecundùm Iuris communis diſpoſitionem ſucceſſio regulanda ſit, docet *Alex.* conſil 44.n.15. verſ. nec prædictis, lib.5.*Pariſ.* conſ 12.num. 26. ad med.vbi de communi li.3.*Ruin.* conſ.48.num.4.li.3. *Vin.* dicta opin.812.n.58. verſ. Secundus verò caſus, *Mareſcott.* var. reſol.li.1.cap.9.num.1.& 2.atque ſecundùm hanc opinionem perpetuo etiam *Rota* reſpondit, vt coram Cardin. *Blanchetto* dicta dec. 295. n.3 par.1.diuerſ.& in dicta Camerinen. hæreditatis 29.Ianuarij 1588 coram Cardin. *Pamphilio Seniore*, & in Peruſina bonorum 13.Iunij 1590. coram *Comitulo*, verſ. Quoad bona, & in Collen. hæreditatis 10.Iunij 1616.coram bo.mem. *Buratto*, & in Peruſina Succeſſionis 13.Martij 1617.coram Eminentiſſ.D. Cardin. *Veroſpio*, Nec curandum eſt de *Gaſpar. Anton.Theſaur.* & aliis ab eo relatis qq.forenſſ. lib. 2. quæſt.4.nu.7.& 8.& ſeq. quoniam eorum rationes eliduñtur ex eo quod non defunctus conſeruat agnationem, ſed viuens & ſtatuentes hunc ſcopum conſeruationis familiarum ſolum habuerunt, & contra iſtorum ſententiam ſtat communior Doctorum opinio, & à *Rota* ſemper recepta, vt ſupra dictum fuit.

Quo verò ad bona Nurſiæ exiſtentia, nec Romanum ſtatutum ſuffragatur, quia non poteſt extendi ad alienum Territorium, vt ſupra dictum eſt, Nec etiam Statutum Nurſinum prodeſt Ioanni, quia Statutum Nurſiæ non excludit fœminas propter Patruelem, & alios tranſuerſales, ſed ſolum propter deſcendentes ab eo, de cuius hæreditate agitur, vt ibi, *Sopraniuendo alcuno della linea maſculina delli Deſcendenti di quello, della cui heredità ſi trattaſſe le*

ſopradette Donne non poſſano dimandare, ne hauere &c.
8 Quotum deſcendentium defuncti appellatione non veniont tranſuerſales, *Menoch.* conſ. 1177. nu.7. & ſeqq & præſumpt.88.num.11.lib.4. Neque ſtatutum extenditur de perſona ad perſonam, ſed coarctatur
9 ad perſonas ibidē expreſſas, & ſpecificatas, *Dec.* conſ. 688.num.2. *Pariſ.* conſ 49.nu.23. & ſeqq lib.3. *Menoch.* conſ. 317.num... & ſeq. & conſ 347.num.44. & conſ.607.num.12. Card. *Seraph.* deciſ.496. num. 2. S. mem. Greg. XV dec.514. num.15. & in recent. dec. 316.num.8. & 463.num.4.par.1. & dec.354. num.7. par.2.

Et ita pro dictis fœminis informantibus reſolutum fuit, &c.

Bonon. Dotis.
Veneris 4. Iuly 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Dos ſecundo viro data præſumitur adæquare ſummam quam maritus primus fuit conſequutus.*
2 *Fallit quando aliter apparere poſſit ex iuſtis cauſis nempè maiorem fuiſſe conſtitutam.*

Deciſio DXXVII.

RESolutum fuit D D. Palmeriis dandam eſſe remiſſoriam, hanc enim *Rota* numquam dene-
1 gare ſolet vbicumque ſumus in prima inſtantia, cauſa eſt prophana, & materia releuans, vt dixit coram Card. *Mantic.* deciſ. 369. numer.1. & coram Reuerendiſſ. D. meo *Decano* deciſ. 23. num.1. & in recent. dec.132.n.2. ac dec. 661. num. 1. par.2. cum aliis.

Quod verſemur in cauſa prophana, & in prima inſtantia non controuertitur, releuantia autem materiæ ex eo benè deducitur, quod dum in pluribus deciſionibus firmatum fuit, dotem à Claudia conſtitutam D. Carandino primo viro in ſumma ſcutorum 2500. eamdem cenſeri datam D. Pepulo ſecundo viro, non autem maiorem nempè ſcutorum 5000. ſi probabitur, prout articulatur, de tempore contracti ſecundi matrimonij reuera conſtitutam fuiſſe D. Pepulo ſecundo viro dotem ducatorum 5000. vtique corruet fundamentum deciſionum, & ceſſabit præſumptio illa, quod ſecundo viro non cenſeatur data maior dos, quam fuerit conſtituta primo marito, quam præſumptionem non procedere vbicumque conſtat maiorem fuiſſe in effectu datam dotem ſe-
2 cundo viro certi Iuris eſt ex traditis per Cardin. *Mantic.* de tacit. & ambig. lib.12. tit.15. nu. 20. & in Romana quarti dotalis 21. Aprilis 1617. coram bo. mem. *Andrea*, & in hac eadem cauſa ſub die 10. Nouembris 1617. coram bo. me. *Buratto*, ſicque patens eſt releuantia.

Hæcque probatio plurimum etiam coadiuuabitur, ſi iuſtificabitur, prout continetur in aliis articulis, dotem ſcutorum 5000. attenta dignitate, nobilitate, diuitiis, & ſoluto familiæ ſecundi Viri matrimo-
3 nium contrahentis fuiſſe congruam, & proportionatam, quo caſu dotis conſtitutio, & conceſſio facta etiam conſtante matrimonio vera cenſetur, *Surd.* conſ.94.n.29 *Menoch.* præſumpt. 6. n.81. li.3. & fuit dictum in Ferrarien. dotis 2. Iunij 1627. coram bo. mem. Patriarcha *Manzanedo*, ex qua probatione pariter eliditur motiuum illud deciſionum, quod Conſtitutio dotis ducat. 5000. vti facta conſtante matrimonio non ſuſtinetur.

Non obſtat, quod Conſtitutio dictæ dotis poſſit probari per Inſtrumentum quod ex diſpoſitione Statuti Centi celebrari debet ſuper dote de tempore contracti matrimonij, indeque ad probandum id quod poteſt probari per ſcripturas ſit deneganda remiſſoria; Quoniam ex lectura Statuti non deprehenditur exigi hoc Inſtrumentum, immò ibi diſponitur quod ſi in ſecundo matrimonio fuerit conuentum de maiori dote, talis conuentio omnino firmiter ſit obſeruanda, quæ conuentio cum probari poſſit per Teſtes non ſunt Palmerij coarctandi ad probationem per ſcripturas, & ideò eſt concedenda remiſſoria.

Cætera obiecta viſa fuerunt ſatis leuia, & benè tolli ex reſponſionibus in facto.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Parmen. Beneficij.
Veneris 4. Iulij 1631.

ARGVMENTVM.

Lis ſuper titulo Beneficij eſſe debet, vt per ſubrogationem gratia opituletur.

SVMMARIVM.

1 *Laudum vt vim tranſactionis obtineat, debet eſſe à partibus emologatum.*
2 *Reductio ad arbitrium boni viri, habet vim appellationis.*
3 *Lis ſuper titulo Beneficij requiritur, vt poſſit eſſe locus gratioſæ ſubrogationi.*
4 *Dicitur autem eſſe ſuper titulo, quando petitio facta fuit, ità & taliter, vt de inualiditate permutationis, vel renunciationis.*

Deciſio DXXVIII.

POſtquam die 18. Martij 1630. fuit reſolutum conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, ſtante iniuſtitia ſententiæ A.C. Domino Antonio Maria non acquieſcente dubitaui, an eſſet recedendum à deciſis, & cauſa bis propoſita Domini affirmatiuè reſponderunt; Nam ex nouiter deductis hodiè apparet factum aliter ſe habere, quam quod fuit tunc ab Informantibus propoſitum, & præcipuè quod lis vſque de anno 1613. pro parte dicti Antoniæ Mariæ introducta de tempore obtentæ ſubrogationis adhuc duret: quamuis enim de anno 1619. collitigantes volentes à quibuſcumque litibus, & cauſis recedere, eas omnino compromiſerint in Reuerendiſs. Epiſcopum Burgi Sancti Donini, & is laudum tulerit, nihilominus illud numquam fuit à partibus acceptatum, vel emologatum, ita vt dici poſſit vim tranſactionis habere, iuxta tradita per Doctores in 2
auth ſi verò contigerit, C. de Iud. *Socin. ſen.* conſ. 85. num.1. & 2. lib. 1. *Dec.* conſ.60. nu. 5. circa med. verſ. Tamen &c. *Surd.* deciſ.93. num.6. *Rota* dec.588. n.1. part. 2. recent. immò conſtat Antonium Mariam reclamaſſe,

Google

reclamaſſe, & reductionem ad arbitrium boni viri petiiſſe.

Et licet Iudex reductionis decreuerit illud eſſe exequendum, & petitam exequutionem conceſſerit, & relaxauerit, non tamen in facto ſubſiſtit, quod illud fuerit effectualiter exequutioni demandatum, etiam per actualem expenſarum refectionem, de hoc enim ſufficienter non conſtat, & dato etiam quod conſtaret, non propterea dici poſſet dictum Antonium Mariam illud acceptaſſe, aut litem extinctam remanſiſſe, ex datis enim in nouo Summario pro eius parte apparet ipſum à tali decreto re-
2 clamaſſe, & reductionem ad arbitrium boni viri denuò petiiſſe quæ appellationis vim habet, l. non diſtingoemus, §. cum quidam in fin ff. de arbitr. *Lancellott.* de atten. par. 2. c. 16. tit. de reduct. ad arbitr. boni viri num. 21. & cauſam ipſius reductionis, & appellationis effectualiter committi obtinuiſſe, & tam ante, quam etiam poſt Platonis obitum ad plures & diuerſos actus iudiciales hinc inde fuiſſe deuentum adeout non dubitari non poſſit litem adhuc duraſſe.

Neque etiam ſubſiſtit, quod lis non fuerit ſuper titulo beneficij, prout ad effectum ſubrogationis requiritur, vt in dec. 154. num. 1. par. 1. recent & in
3 dec. 335. nu. 1. 2. & 3. coram S. mem. Gregor. XV. Quoniam ex libelli lectura conſtat Antonium Mariam petiiſſe per diffinitiuam ſententiam declarari renunciationem, & permutationem nullam, & inualidam, & ſe reintegrari ad priſtinum ſtatum, in quo antea erat, & conſequenter negari non poteſt, litem fuiſſe principaliter introductam ſuper titulo, cum fuerit petitum declarari, ipſum renunciationis, & permutationis titulum ex quo Bernardinus Platonus beneficium obtinuerat, ac poſſidebat, eſſe nullum, & inualidum, & titulum, ac ius, quod renunci-
4 ans antea habebat non fuiſſe ab eo abdicatum, *Caputaq.* dec. 215. n. 3. par. 1. Cardin. *Seraph.* dec 1498. n. 8. & 11. *Pariſ.* de reſignat. benef. li. 3. quæſt. 3. n. 95. & ſeqq.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Squillacen. Parochialis.
Veneris 4. Iulij 1631.

ARGVMENTVM.

Ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Termini ſunt concedendi actori ad probandum.*
2 *Actore non probante, reus abſoluitur, & numer. 3.*

Deciſio DXXIX.

IVlio dandam eſſe abſolutoriam hodiè Domini reſponderunt.

Cum enim Ioannes à Porta, qui Parochialem, de qua agitur à Sede Apoſtolica impetrauit, gratiam ſuę prouiſionis nullatenus iuſtificauerit & ſibi incumbentia minimè probauerit, vt cenſuit *Rota* in deci-
1 ſione ſub die 2. Decembris præteriti in hac cauſa coram me emanata, vbi de non Iure ipſius Ioannis conſtare reſolutum fuit, Iulius autem ſit poſſeſſor, & quidem cum titulo, vt confirmatus in præallegata deciſione, per quam eidem conceſſa fuit manutentio in poſſeſſione huius Parochialis, & fuerint ſeruati termini ſeruari ſoliti, & deindè Ioanni Actori conceſſæ legitimæ dilationes ad fundandam intentionem ſuam, de quibus per *Veſtr.* in prax. lib. 5. c. 7.
vtique intrat regula, quod Actore non probante 2
reus abſoluitur, extat, ff. de iure fiſci, l. vlt. C. de rei vindic. l. qui accuſare, C. de eden. l. actor, C. de probar. c. cum Eccleſia de cauſ. poſſeſſ. & propr. Et
ſic Iulio abſolutoria, Ioanni verò impoſitio ſilentij 3
eſt decernenda iuxta ſtylum etiam *Rotæ*, de quo in deciſ. 3. de re iudic. in nou. & deciſ. 6 de verb. ſignif. in antiq. *Caſſador.* dec. 2. num. 2. ſuper regul. Cancellar.

Et ita Iulio tantum informante reſolutum fuit &c.

Ferrarien. Spolij.
Veneris 4. Iulij 1631.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio debet interponi intra decem dies.*
2 *Et eſt intra biennium terminanda, alias euadit deſerta.*
3 *Res iudicata exequenda eſt.*
4 *Citatio ad ſententiam non efficitur circumducta per ſolam proteſtationem partis, ſed requiritur Iudicis decretum.*
5 *Confeſſio in iudicio Criminali emanata probat in Ciuili, quando eſt adminiculata.*
6 *Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam non datur, niſi conſtet de læſione.*

Deciſio DXXX.

INformante ſolum D. Comite Rouerello dictum fuit conſtare de re iudicata, quæ veniat exequenda, nec conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum.

Conſtat de re iudicata, quia ſententia Rotæ Ferrarien. lata fuit die 29. Martij 1628. appellatio autem fuit interpoſita ſolum de menſe Iunij mediante Commiſſione Cauſæ in Rota ſub die 16. eiuſdem, & ſic elapſis ferè tribus menſibus, cum tamen de Iure intra decem dies fuiſſet appellandum, c. quoad conſul-
tationem de re iudicat. *Rota* deciſ. 5. de ſent. excom- 1
mun. in nou. nec intra biennium per eam fuit proſequuta, ex quo etiam capite ſententia tranſiuit in iudicatum, c. cum ſit Romana, de appellat. in 6. Cle-
ment. ſicut eodem tit. *Caſſador.* dec. 6. n. 8. de appellat. 2
cum aliis.

Venit exequenda, quia res iudicata hoc ſolum expectat, vt exequutioni demandetur, l. ſi ſe non obtulit, §. ſi ex conuentione, ff. de re indic. l. 2. C. de
execut. rei iud. Et quoniam *Rota* non exequitur 3
ſententias aliorum Tribunalium, niſi cognita earum Iuſtitia, & validitate, Hic viſum fuit & validam eſſe ſententiam ex reuolutione actorum, & iuſtam ex deciſione Rotæ Ferrarienſis, quæ Dominis placuit.

Non obſtat dictam ſententiam Rotæ Ferrarienſis carere citatione, eo quod vltima fuerit circumducta

4 per ſuperuenientem proteſtationem factam à Na-
ſello Procuratore D.Grimaldi, & decretum Iudicis
ſuper admiſſione, & intimatione de illo facienda
parti; Quoniam ſola proteſtatio partis citatæ non
poteſt circumducere citationem, Ita vt ſiſtat Iudi-
cem, quin ferat ſententiam *Rota* coram S. me. Gre-
gorio XV. dec. 457 num. 7. & *Adden.* ad eiuſdem dec.
140. num. 16. ſed requiritur decretum Iudicis, quod
hic non videtur interueniſſe, cum illud decretum
admiſſionis fuerit appoſitum à Notario, nedum poſt
latam ſententiam, ſed Immò poſt interpoſitam ap-
pellationem, vti Notarius cauſę in Iudicio crimina-
li faſſus eſt, quæ quidem confeſſio concurrentibus
5 adminiculis in Iudicio ciuili magni eſt momenti, &
nocet tertio *Curtio ſen.* conſ 69. num. 2. verſ. Sed præ-
miſſis omnibus, *Gabr.* de maleſic. concl. 32. num. 15.
Menoch conſil 807. num. 24. *Surd.* dec. 325. numer. 6.
Rota dec. 362. num. 8 par. 1. recent. Adminicula au-
tem hic duo potiſſimum vrgent; quorum alterum
deſumitur ex eo, quia adnotatio iſtius decreti eſt in
loco admodum incongruo, nempè in margine liber-
culi, quem vacchettam appellant, & interſecat po-
ſtrema verba proteſtationis in principio alterius co-
lumnæ poſita, quæ ſequuntur immediatè poſt de-
cretum; alterum adminiculum eſt, quia Procurator
D. Comitis ſuperuenit immediatè poſt proteſta-
tionem factam à Naſello, & inſtetit cauſam expe-
diri, quæ inſtantia inepta fuiſſet, ſi tunc Iudex ad-
miſiſſet proteſtationem Naſelli, nec Iudex ſibi con-
ſtituiſſet ſi ſtatim admiſſa proteſtatione, & citatione
circumducta, tamen incontinenti ſententiam protu-
liſſet.

His verò poſitis, conſtare de re iudicata, & de ſen-
tentiæ iuſtitia, ac validitate, ſequitur non conſtare
6 de cauſis reſtitutionis in integrum, quia hæc reſtitu-
tio non datur ſine læſione, læſio autem opponi non
poteſt ſi ſententia valida eſt, & iuſta *Crauett.* conſil.
272. num. 8. verſ. Quioro reſpondeo, *Cephal.* conſil.
314. num. 13. *Rota* coram Card. *Seraph.* deciſ. 634.
num. 1. & dec. 1238. num. 1. & in recent. dec. 731. n. 1.
par. 2.

Et ita altera tantum parte informante, &c.

Bononien. Dotis, ſeu Attentatorum.

Lunæ 24. Nouembris 1631.

ARGVMENTVM.

Pecuniæ, quæ dantur Marito pro dote, ei plenè acquiruntur, remanente Vxori tantùm actione ad dotem conſequendam. Hæredi vniuerſali an ſit licitum pendente lite poſſeſſionem capere bonorum hæreditariorum abſque vitio attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia ſi dentur Marito pro dote, ei acquiritur plenum dominium, remanente Vxori dumtaxat actione ad conſequendam dotem.*

2 *Vniuerſalia iudicia non impediunt particularia.*

3 *Hæredi vniuerſali licitum eſt pendente lite, poſſeſſionem bonorum defuncti abſque vitio attentatorum apprahendere, & continuare ius, quod tranſiuit in ſe ipſum, prout erat penes defunctum.*

4 *Hæres quando dicatur attentare.*

5 *Iudicium repetitionis dotis eſt iudicium vniuerſale.*

6 *Actus aliquis ſi debeat fieri cum licentia alicuius, ſi fiat ſine licentia illius, non tanquàm attentatus, ſed vti malè geſtus redargui poteſt.*

Deciſio DXXXI.

COntendente Domino Marchione Franciſco
Manzolo, exactionem ſcut. 2260. quæ ſuper-
erant in Monte Pietatis Florentiæ ex pecuniis dota-
libus D. Pellegrinæ factam per D Comitem Alexan-
drum Bentiuolum eſſe attentatam, eo quod ſuper
reſtitutione dotis dictæ Pellegrinæ penderet lis in
Rota: Conſului Dominos, an circa hanc exactionem
conſtaret de attentatis, & negatiuè reſponſum fuit.

Quoniam pecuniæ vſque ad ſummam ſcutor. 20.
m. depoſitæ ſuper Monte Pietatis pro dote D. Pelle-
grinæ in fauorem Comitis Vlixis eiuſdem Mariti,
ſpectabant ad ipſum Comitem Vlixem, cui dotis
traditæ acquiſitum fuerat plenum dominium, rema-
nente Vxori dumtaxat actione ad repetendam do-
tem, iuxta text. in l. ex pecunia, vbi *Bald.* ſub n. 1. C. 1
de iur. dot. *Honded.* conſ. 41. nu. 19. & ſeqq. li. 1. *Rota*
coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* dec. 157.
ſub num 6. verſ vbi pecunia; Et propterea quemad-
modum Com. Vlixes rectè potuit maiorem partem
dictæ dotis, & ferè vſque ad ſummam ſcutorum 18.
m exigere, Ita Com. Alexander hæres Vlixis, exer-
cendo Iura acquiſita ab ipſo Vlixe, cum quo vna, &
eadem reputatur perſona potuit proſequi ius in exi-
gendi reſiduum dotis, & in eadem exactione conti-
nuare citra vitium attentatorum, non obſtante lite
conteſtata ſuper reſtitutione dotis ipſius Pellegrinę,
per quam litem vitio litigioſi affectæ non fuerunt
pecuniæ dotales exiſtentes in hæreditate Comitis
Vlixis; & in Dominio Comitis Alexandri hæredis,
ſed ius dumtaxat, & actio pro dotis repetitione, ſu-
per quo iure nihil fuit innouatum per exactionem
prædictam, ſed res, & creditum hæreditarium fuit
vindicatum, quod rectè poteſt fieri non refragante
litis pendentia etiam ſuper ipſius hæreditatis peti- 2
tione, vt eſt text. in l. ſi bonæ fidei ff. de petit. hære-
dit. & notat *Lancellott.* de attent. p. 2. c. 4. limit. 26. n. 1.
& hæredi vniuerſali licitum eſt pendente lite poſſeſ-
ſionem bonorum defuncti abſque vitio attentatorũ
appræhendere, & continuare ius, quod tranſiuit in
ſe ipſum, prout erat penes defunctum ad text. in
auth. nunc ſi hęres C. de litigioſ & in §. & hoc autem 3
auth. de litigioſ. *Iaſ.* in §. præiudiciales, num. 7. &
ſeqq. Inſtit. de action. *Mandoſ.* de Inhibit. qu. 23. nu.
10. *Lancellott.* de attent. p. 2. c. 4. limit. 1. numero 17.
vbi per Rotam ita fuiſſe deciſum teſtatur, tuncque
ſolum attentare diceretur hæres, ſi ipſi interdicta
fuiſſet adminiſtratio bonorum, vel appræhenſio
poſſeſſionis, vel exercitium Iurium hæreditariorum; 4
& inhibita Creditorum exactio *Bald.* in leg. empro-
rem nu. 12. C. locat. *Iaſ.* dicto §. præiudiciales nu. 10.
Inſtit. de action. *Cret.* conſ. 24. num. 4. & 15. *Mandoſ.*
de inhibit. quæſt. 120. ſub nu. 2. *Lancellott.* de attent.
parte 2. cap. 4. limit. 26. num. 5. quorum neutrum cum
in pręſenti caſu interuenerit, cumque in iudiciis vni-
uerſalibus, quale eſt Iudicium ſuper repetitione do- 5
tis l. quod dicitur ff. de impenſ. in rea dotal. fact.
Reus etiam lite pendente retineat adminiſtratio-
nem, & facultatem exigendi credita, vt ſupra dictũ
fuit, iure merito exactio per Com. Alexandrum facta
recta, & legitima, non autem attentata cenſeri debet,
præſertim verò quia cum aſſenſu, & authoritate Se-
reniſſimi Magni Ducis Aetrurię ſequuta fuit amotio
pecuniarum

Pecuniarum ex Monte Pietatis ex quo ſuſpicio vitij
attentatorum videtur etiam excludi: Et hinc tolli-
6 tur quoque obiectum, quod pecuniæ depoſitæ ſta-
rent vti fundus dotalis attentis illis verbis depoſiti,
In faccia della Signora Pellegrina, *&c.* quoniam per
errorem, ſiuè iniuriam tranſcribentis videntur dictæ
verba, *In faccia*, *&c.* appoſita, & in originali loco
verborum, *in faccia*, habentur verba, *In fauore*, *&c.*
ex quibus deducitur creditum illud non eſſe dotale,
nec creatum in capite D. Pellegrinæ, ſed ſolum-
modo ius, & actionem competere D. Pellegrinæ
ratione ſuæ dotis pro concurrenti quantitate, & in
omnem caſum quatenus etiam non adfuiſſet li-
centia Sereniſſimi Magni Ducis, exactio non tam-
quam attentata, ſed vti malè facta redargui dumta-
xat poſſet.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Foroſempronien. Emphyteuſis.

Veneris 28. Nouembris 1631.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis quando eſt finita an renouatio ſit facienda proximioribus Agnatis, vel hæredibus debet inſpici, qualiter ſit facta conceſſio. Et plura de clauſula, ad habendum, in conceſſione emphyteuſis appoſita.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis dicitur ex pacto, & prouidentia, quando concepta eſt pro Filiis, & nepotibus, omiſſa mentione hæredum.*

2 *Emphyteuſis ex pacto, & prouidentia renouatio eſt facienda Agnatis proximioribus, non autem hæredibus.*

3 *Emphyteuſis hæreditaria renouatio eſt facienda hæredibus, & non Agnatis.*

4 *Emphyteuſis ſecunda conceſſio, & inueſtitura regulari debet ad normam, & exemplum primæ inueſtituræ.*

5 *Hæreditaria qualitas, quando in prima inueſtitura emphyteuſis eſt neglecta, de illa nec eſt curandum in ſecunda.*

6 *In Emphyteuſis conceſſione ſi ponatur clauſula, ad habendum, operatur, vt conceſſio videatur facta pro quibuſcunque.*

7 *Emphyteuſis conceſſio cum clauſula, ad habendum, efficitur tranſitoria ad Extraneos, coram ſi emphyteuſis ſit ex pacto, & prouidentia n. 8.*

9 *Clauſula, ad habendum, in conceſſione emphyteuſis appoſita, reſtringitur inter terminos comprahenſes.*

10 *Clauſula, ad habendum, in conceſſione emphyteuſis poſita, debet ſtrictè interpratari, & ſufficit, vt quid minimum operetur.*

11 *Clauſula, ad habendum in emphyteuſi ex pacto & prouidentia poſita ſeruit de vento.*

12 *Emphyteuſis renouatio ex iuris æquitate, ſit proximioribus Agnatis, atque eiuſdem generis, & conditionis perſonis.*

13 *Deciſ. 642. p. 1. in recent. & alia declarantur.*

14 *In emphyteuſis potius eſt attendenda præciſa vocatio graduum, quam clauſulam ad habendum, quæ multoties apponitur à Notarys ex quodam ſtylo, & oſcitanter.*

15 *Clauſula ad habendum virtus penitus euacuatur, & eliditur per prohibitionem alienationis emphyteuſis.*

16 *Teſtes vt probent conſuetudinem immemorabilem, qualiter deponere debeant, & n. 19. & 20.*

17 *Teſtes vt probent conſuetudinem immemorabilem, debent eſſe ætatis annorum quinquaginta quatuor.*

18 *Ætas in teſte debet attendi de tempore mota litis.*

21 *Teſtes ſuſpecti non probant conſuetudinem immemorabilem.*

22 *Obſeruantia difformi ſtante, non eſt recedendum à diſpoſitione iuris communis.*

23 *Emphyteuſis hæreditaria hæredibus eſt renouanda.*

Emphyteuſis ex pacto, & prouidentia proximioribus Agnatis eſt renouanda n. 23.

24 *Emphyteotica bona ex pacto, & prouidentia non ſunt de ſui natura alienabilia, & ſic non in pleno, & libere dominio diſponentis.*

25 *Conſuetudo ſi ſit contra ius, & præiudicialis Eccleſiæ, debet ſtrictè interpratari, nec debet extendi.*

Deciſio DXXXII.

Finita emphyteuſi de quibuſdam prædiis, Eccleſia Foroſempronien. fecit renouationem Catherinæ proximiori agnatæ, quam renouationem cum impugnare niteretur Margharita, eo quod ipſa eſſet præferenda tamquam hæres inſtituta à Camilla, per cuius obitum expirauerat hęc emphyteuſis, Domini ſub die 5. Maij 1627. coram R. P. D. meo *Vbaldo* dixerunt renouationem factam Catherinę eſſe attendendam, nec pręferendam fuiſſe Margharitam quamuis hæredem, in qua ſententia, & hodiè Domini perſtiterunt.

Certum eſt enim hanc emphyteuſim eſſe ex pacto,
& prouidentia, ex quo concepta eſt pro filiis, & ne- 1
potibus, omiſſa mentione hæredum *Bart.* in l. g.
vt iuris iurandi §. ſi liberi ff. de oper. libert. *Soccin.*
Iun. conſ. 42. n. 3. lib. 3. *Surd.* conſ. 108. nu. 10. *Peregr.*
conſ. 8. n. 19. lib. 1. *Menoch.* conſ. 202. n. 53. *Rota* coram
Reuerendiſſimo Domino meo *Decano* dec. 32. n. 11.
& dec. 343. num. 3. in eius impreſſ. atque aliàs paſſim;
quo poſito ſequitur renouationem eſſe faciendam
agnatis proximioribus, non autem hæredibus *Rip.* in 2
l. 1. num. 8. verſ. in tempera ff. de priuileg. credit. *Dec.*
conſ. 78. n. 4. *Ruin.* conſ. 12. num. 31. & conſ. 151. nu.
21. lib. 2. benè *Ferrett.* conſ. 103. num. 10. & fuit
dictum in Foroliuien. de Torellis 14. Maij 1604. co-
ram bo: me: Card. *Pamphilio ſeniore*, & 14. Februa-
rij 1605. coram *Iuſto*. & in Imolen. bonorum 18.
Iunij 1618 & 6. Ianuarij 1619. coram Reuerendiſſi-
mo Domino meo *Decano*, quemadmodum ſi em-
phyteuſis fuiſſet hæreditaria, hæredibus, non autem
agnatis proximioribus foret concedenda, quia tunc 3
qualitas hæreditaria requiritur, nec ſufficit quali-
tas agnationis *Alex.* conſ. 10. num. 11. lib. 3. *Anchar.*
conſ. 38. num. 3. *Gabr.* de iur. emphyt. concluſ. 1. n.
18. benè *Bero.* conſ. 103. num. 4. & 5. lib. 2. *Mareſcott.*
var. reſol. lib. 2. cap. 3. n. 16. *Rota* coram Card. *Seraph.*
dec. 610. nu. 10. & in præallegata Foroliuien. de To-
rellis coram bo. me. Card. *Pamphilio* atque in Imo-
len. bonorum coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano, hæc enim renouatio eſt ſecunda conceſſio,
& inueſtitura, quæ regulari debet ad normam, & 4
exemplum primæ inueſtituræ, ſique illa ſolum ad-
miſit agnatos, hæc quoque ſecunda ab iiſdem agna-
tis eſt inchoanda, & ad illos reſtringenda, non

habita conſideratione an extent alij, qui ſunt hære-
5 des, quæ qualitas hæreditaria cum fuerit neglecta in
prima Inueſtitura, ideoque itidem, & in ſecunda de
illa non eſt curandum, vt benè per *Bero.* dicto conſil.
103.00.4. & alios præallegatos.

Non obſtat, quod in dictis inueſtituris adſit clau-
6 ſula ad habendum, &c. ſitque inſerta in parte diſpo-
ſitiua, per quam clauſulam conceſſio, & inueſtitura
dicitur facta quibuſcumque, & data facultas diſpo-
nendi de bonis conceſſis prout inueſtitis placuerit,
7 adeout per hanc, emphyteuſis efficiatur tranſitoria
ad extraneos, & de natura emphyteuſis ex pacto, &
prouidentia, transfundatur in naturam emphyteuſis
hæreditariæ, vt per *Crauett.* conſ. 256. n. 4. *Laderch.*
conſ. 1. nu. 8. & ſeqq. vbi virtutem iſtius clauſulæ ad
habendum, &c multum extollit, & *Rota* coram Car-
8 din. *Seraph.* dec. 1290 n. 11. & in recent. dec. 642. n. 3.
part. 1. & dec. 152. n. 1 & dec. 294. n. 3 & 7 parte 2. &
coram bo. mem. Cardinale *Caualerio* deciſ. 293. nu. 2.
& ſeqq.

Quoniam omiſſo quod *Menoch.* conſ. 545. per
tot. & *Bertazzol.* conſ. ciuil. 73. & 74 qui in eadem
cauſa contra Laderchium conſuluerunt, validiſſimis
iuris rationibus vim dictæ clauſulæ ad habendum
extenuaot, & impugnant; Certè in caſu præſenti vi-
9 ſum fuit Dominis non poſſe clauſulam ad haben-
dum, &c. influere hunc effectum, vt de emphyteuſi
ex pacto, & prouidentia, tranſeat in emphyteuſim
hæreditariam, quooiam conceſſio, de qua agitur, re-
ſtricta eſt ad tertiam generationem, vndè, & clauſu-
la ad habendum, &c. reſtringi debet intra eoſdem
terminos, & ad perſonas in tribus generationibus
comprahenſas, ita vt effectus illius non egrediatur
tertiam generationem, alioquin daretur in eadem
inueſtitura, & in continenti nimis exorbitans con-
trarietas, & repugnantia dum in vna parte denega-
retur tranſitus bonorum in extraneos, & beneficium
conceſſionis coarctaretur ad tres dumtaxat genera-
tiones, in alia verò parte admitteretur tranſitus bo-
norum in quoſcumque extraneos, & extenderetur
vltra tertiam generationem, quæ repugnantia nulla-
tenus eſt ferenda Ita *Dec.* conſ 500. n. 6. *Oſaſch* deciſ.
10 164. n. 5. *Menoch.* conſ. 61. num. 20 vbi quod hæc
clauſula debet ſtrictiſſimè interpretari, & ſufficit, vt
quid minimum operetur, & conſ. 545. nu. 5. 6. & 16.
Bardellon. conſ. 41. numer. 2 & 3. vbi quod ſtante
forma præciſa emphyteuſis ex pacto, & prouiden-
tia, & reſtricta ad certas perſonas hæc clauſula
11 ſeruit de vento *Galuan.* conſ. 20. num. 40. atque ad-
mittit etiam *Laderch.* dicto conſ. 1. numer. 18. verſ.
veram enim eſſe *Rota* deciſ. 294. numer 8 part. 2. re-
cent. & in Camarinen. domus 4. Iunij 1593. coram
Gipſio impreſſa poſt *Giouagnon.* conſ. 44 num. 107 &
108. lib. 2. ex quibus ſequitur, quod cum Marga-
rita non ſit intra illam tertiam generationem, Im-
mò nec ex deſcendentibus vlterioris gradus, non
poteſt illi ſuffragari dicta clauſula ad habendum, &c.
12 ſed ex iuris æquitate, de qua per *Bart.* in l. 1. §. per-
mittitur ff. de acq. quotid. & æſtiua, coocedenda eſt
noua inueſtitura per viam renouationis proximiori-
bus agnatis, atque eiuſdem generis, & conditionis
perſonis eſt facienda, quibus prima Inueſtitura con-
ceſſa fuit.

13 Nec applicantur deciſ. 641. p. 1. recent. & coram
Card. *Caualerio* dec. 293. & aliæ ſuperius deductæ,
quia io caſibus dictarum deciſionum clauſula ad
habeodum oon erat adiecta conceſſioni, quæ cer-
tis gradibus, & perſonis arctaretur, vt eſt inueſtitura,
de qua agitur, nec vrgebat motiuum contrarietatis,
& enixa coottahentium voluntas, quod emphyteu-
ſis eſſet ſolum ex pacto, & prouidentia, de quibus
ſupra dictum fuit, potiuſque attendenda eſt præciſa
vocatio graduum, & generationum, quam illa clau-
ſula ad habeodum, &c. quæ multoties à Notariis ex
quodam ſolito, & oſcitanter apponitur, æquiuſque
videtur, vt clauſula reſtriogatur ad vocationem ge-
nerationum, quam quod è contra vocatio genera- 14
tionum euertatur per illam clauſulam; Præſertim
quia in caſu præſenti poſt dictam clauſulam ſubſe-
quitur prohibitio alienationis ex qua apparet de eni-
xa voluntate contrahentium, vt emphyteuſis non
egrederetur illam tertiam generationem, & ſic clau-
ſula ad habendum, &c. non poteſt habere illum effe-
ctum, vt faciat hanc emphyteuſim traoſitoriam ad
hæredes extraneos, ſed per alienationis prohibitio-
nem illius virtus penitus euacuatur, & eliditur, vt 15
inquit *Dec.* conſ. 171. n. 3. verſ. 4. & vltimo *Curt. iun.*
conſ. 130. numer. 6. *Oſaſch.* dec. 164 numer. 5. *Cor-
bol.* de priuat. emphyt. ab alien. limit. 3. o. 2. & 3. &
dixit *Rota* in Romana domus, & Hoſpitij 7. Iunij
1591 coram *Blanchetto* in Imolen. bonorum 22. Iunij
1591. coram bo. me. Card. *Pamph.* & in Romana Do-
mus 9. Martij 1609. coram bo. mem. Patriarcha
Manzanedo.

Non obſtat immemorabilis conſuetudo, quam ni-
xa eſt probare Margharita, quod ſcilicet etiam in
emphyteuſi ex pacto, & prouidentia conſuetum
fuerit in Eccleſia Foroſempronien. vt finita emphy-
teuſi ad renouationem tunc ſolum admittaotur agna-
ti, non autem hæredes, quando primus acquirens,
vel vltimus compræhenſus de bonis emphyteuticis
non diſpoſuerunt, ex qua conſuetudine deiodè in-
ferebatur ipſam Margharitam eſſe in renouatione
præferendam, cum vltimus compræhenſus per hære-
dis inſtitutionem in eius fauorem diſpoſuerit; Quo-
niam nec probata viſa fuit huiuſmodi Immemora-
bilis, & quatenus fuiſſet probata, non iodè tamen
ſuffragaretur.

Non probatur, quia teſtes examinati non deponunt
cum requiſitis Gloſ in cap. 1. de præſcript in 6. inter 16
quæ illud præcipuum eſt, vt appareat de ætate teſtiũ
annorum 54 ſcilicet de 40. annis vniformis obſer- 17
uantiæ, de quibus non poſſunt deponere niſi poſtquã
vſum perfectum intellectus habuerint, & doli fue-
rint capaces, & ſic ipſi egerint annum quatuorde-
cimum *Rota* dec. 76 no. 3. & dec. 254 n. 2. parte 1. re-
cent & coram fa. me. Gregorio XV. dec. 298. nu. 1. &
ibi Adden. num. 12. Ex decem, & octo enim teſtibus
duo oon exprimunt eorum ætatem, oempè ſecun-
dus, & tertius, Nouem exprimunt quidem, ſed ſunt
infra dictos annos 54. aſſerit primus teſtis ſe agere
aonum 43 quintus eſt annorum 35. Nonus anoorum
37. Vndecimus annorum 39. XIII. habet tantum
anoos 30. XIV. attingit annum 49. XV. annum
agit 50. XVI. annos 35. XVIII. annos 43. Alij verò
quatuor teſtes erant quidem poſiti ſupra dictos
annos 54. tempore examinis, ſed non tempore
motæ litis, quod tempus eſt præciſè attendendum,
cum requiratur probatio obſeruantiæ per 40. an-
nos ſubducto tempore litis *Rota* deciſ. 248. num. 18
4. parte 2. recent. & coram fa: me: Gregorio XV.
deciſ. 205. numer. 4 vbi *Adden* num. 6. & deciſ. 298.
numer. 2. Sextus verò teſtis ſuper tertio articulo in-
genuè fatetur ſe nihil ſcire de prætenſa conſuetu-
dine,

Digitized by Google

dine, quæ in dicto tertio articulo deducebatur; XII.
19 minùs eſt attendendus quia non poteſt deponere de
hâc obſeruantiâ, quod illam viderit ſeruari per 40.
annos, aſſerit enim ſpatio 16. annorum abfuiſſe à Pa-
triâ, & iuxta quatuordec. articulum admittit contra-
riam conſuetudinem, quod ſcilicèt finitâ lineâ bona
deuoluuntur ad proximiores per viã renouationis,
& deficit in aliis requiſitis dictæ Gloſ. par. io c. t. de
præſcript. in 6. nempè de viſu per 40. annos, quod
maiores dixerint audiuiſſe ab aliis maioribus, nec
20 contrarium fuiſſe ſeruatum, vel dictum ſeruari; quar-
tus demùm teſtis eſt vnicus, non deponit de famâ
per verbum fuit, & eſt, prout in dictâ Gloſâ requiri-
tur, nec contrariam famam excludit, eiúſq; depoſitio
caret aliis requiſitis eiuſdem Gloſæ.

Verum quatenus etiam probaretur dicta imme-
morabilis, non tamen ſuffragaretur, quoniam ex aliis
teſtibus examinatis per Catharinam conſtat renoua-
tiones factas fuiſſe agnatis, quamuis & primus vel
vltimus compræhenſus aliter diſpoſuiſſent, vndè te-
ſtes examinati pro Margarita videntur ſuſpecti dum
21 dicunt, numquam aliter fuiſſe ſeruatum, vel ſaltem
apparet non eſſe vniformem hanc conſuetudinem,
nec inconcuſſam, cùm diuerſimodè fuerit obſerua-
tum, nec ideò hęc immemorabilis attendi debet *Put.*
22 dec. 426. lib. 2. in nou. *Rota* dec. 254. nu. 3. p. 1. receut. &
apud ſa. me. Gregor XV. dec. 51. n. 3. & dec. 434. n. 10.
& Adden. ad dec. 298. n. 13. datâ autem difformi ob-
ſeruantia non eſt recedendum à diſpoſitione iuris
communis *Rota* dec. 438. n. 2. in fin. p. 1. & dec. 19. n.
6. p. 2 diuerſ. vt ſcilicèt emphyteuſis hæreditaria hæ-
redibus, emphyteuſis verò ex pacto, & prouidentia
23 agnatis ſit renouanda; Siq; primus acquirens, vel vl-
timus compræhenſus potuiſſent diſponere ad ſui li-
bitum non erat opus in Inueſtitura facta de anno
1576. concedere facultatem primo Inueſtito, vt defi-
cientibus ſolùmmodò filiis poſſet in eius teſtamento
nominare vnum hæredem pro illo prædio.

Demùm conſuetudo hęc non applicatur, quia nec
primus acquirens, nec vltimus compræhenſus diſpo-
ſuerunt de iſtis bonis emphyteoticis in fauorem
Margaritæ, diſpoſitio enim particularis erat facien-
da, nec veniebant ſub generali diſpoſitione per hæ-
redis inſtitutionem hæc bona emphyteotica cùm eſ-
ſent ex pacto, & prouidentiâ, nec eſſent de ſui naturâ
alienabilia, nec in pleno, & libero dominio diſpo-
24 nentis *Bart.* in l. vt iuris iurandi §. ſi liberi n. 5. ff. de
opert. libert. *Aretin.* conſ. 53. n. 3. *Surd.* dec. 93. n. 18. &
conſ. 395. n. 18 *Laderch.* conſ. 73. ſub n. 9. *Bellon. Iun.*
conſ. 30. n. 75. & 76. *Rota* plenè dec. 375. n. 3. p. 1. re-
cent. & coram ſa. me. Greg. XV. deciſ. 271. n. 1. & ibi
Adden. n. 27.

Nominatio verò facta per Camillam eſt ſolùm re-
ſtricta ad illud prædium ſuper quo dabatur facultas
nominandi in Inueſtitura de anno 1576. & hâc fa-
cultate ſibi data in inueſtitura voluit vti, non autem
illâ prætensâ facultate inductâ ab aſſertâ conſuetu-
dine, Vndè ad alia prædia in diuerſis inueſtituris cõ-
ceſſa extendi non poteſt hæc nominationis facultas.

Sed nec etiam hæc nominatio Camillæ ſuffraga-
tur ad illud prædium, de quo in inueſtitura de anno
1576. non ex iure permiſſo in inueſtiturâ, quia illud
ſolùm conceſſum eſt primo inueſtito, quatenùs filios
non haberet, vndè expirauit dum filios reliquit; nec
etiam ex aſſertâ conſuetudine, de quâ per teſtes qua-
tenus etiam illam probarent, &c. quia omnes teſtes
reſtringunt hanc facultatem ad primum inueſtitum,
& ad vltimum compræhenſum, Camilla autem non
erat, nec prima Acquirens, nec propria ſecunda dici
poterat compræhenſa, dum non erat ſcripta in Inue-
ſtiturâ, & licèt fuerit nominata, hæc tamen nomina-
tio non tribuebat veram, & propriam compræhen-
ſionem in inueſtiturâ, & cùm dicta conſuetudo ſit
contra ius, & præiudicialis Eccleſiæ, quia, hâc admiſ- 25
ſa, bona in emphyteuſim conceſſa difficiliùs ad ipſam
Eccleſiam reuerterentur, eſſent enim tranſibilia ad
quoſcumq; extraneos, proptereà ſtrictam recipit in-
terpretationem, nec debet extendi *Grat.* conſ. 132. n.
40. li. 1. *Ceph.* conſ. 345. n. 24 & 25. cum aliis, & mul-
tiplicarentur facultates, & ſpetialia, quia extraneus
non compræhenſus poſſet nominare, & hic nomina-
tus poſteà, etiam facere aliam nominationem.

Et ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Romana Pecuniaria.

Mercurij 10. Decembris 1631.

ARGVMENTVM.

Agere contra aliquem quando quis non poſſit, Tu-
tor non poteſt præiudicare Pupillo; Secretarij Lo-
corum Montium ſi audeant liberè admittere re-
ſignationem Locorum Montium vinculatorum,
in quam pœnam incurrant, & an eam ab aliquo
poſſint repetere.

SVMMARIVM.

1 *Prætendere quis non poteſt aliquid ab eo, ſi contra eum nullam actionem habeat, nimirùm neque perſonalem, nec hypothecariam, nec actionem ſubſidiariam.*
2 *Nec demum actionem ex dolo.*
3 *Actionem vllam ſi quis non habebat contra defunctum ad aliquid dandum, ideò neq; id poterit prætendere contra eius hæredem.*
4 *Per ceſſionem plus iuris, quàm competit cedenti, non tranſit in ceſſionarium.*
5 *Actionem nullam quis non poteſt prætendere contra eum, ſi inter ipſos nulla intereſſet obligatio, nullus factus eſt contractus; & proindè nulla niſi potuit perſonalis obligatio.*
6 *Obligatio Cameralis, & ſtipulatio Notarij pro omnibus, quorum intereſt, regulariter extenditur etiam ad enunciatiuas inſtrumenti.*
7 *Ita vt per d. ſtipulationem Notarij acquiratur ius, & actio tertio, & n. 8.*
9 *Pupillus nec tacitè, nec expreſſè poteſt ſe obligare per Tutorem ad euictionem præſtandam in fauorem tertij ſine iuſta cauſa, & ſolemnitatibus Statutorum.*
10 *Minorum contractus vt valeat, requiritur iuſta cauſa, & ſolemnitates requiſitæ, ita vt altero deficiente alterum corruit, neq; vnum ſuppletur ab altero.*
11 *Ita vt ſi minor pulſetur à contrahente ad præſtandum id, quod eſt promiſſum rectè inſiſtit nullitati obligationis, & pulſantem repellit.*
12 *Debitori ſoluenti Creditor de neceſſitate iuris tenetur ei facere receptuam, & quietationem.*
13 *Minorum actus neceſſarij ſine ſolemnitatibus ſubſiſtentur.*
14 *Minor quando recipit in ſolutum bona immobilia obligationibus, & hypothecis implicatis, cùm eius læſione adhibendæ ſunt ſolemnitates Statutorum, num. 16.*
15 *Pacta dicuntur pars pretij.*
16 *Loca Montium quando quis emit, vel in ſolutum*

recipit, & ſcit, quod ſunt vinculata ad fauorem tertij, ex tali notitia ſolum inferri poteſt.

Quod recipiens, non valet excipere de re ſibi liberè non tradita, non autem, quòd perſonaliter ad d.onus ſe obligauerit num. 17.

18 *Hypothecaria non datur ſine perſonali actione.*

19 *Loca Montium dum liberè reſignantur hypothecam non recipiunt, & in ſecundum emptorem abſque vllo onere transferuntur.*

20 *Loca Montium tranſeunt in ſecundum Emptorem liberè abſque vllo onere, & hoc prouiſum eſt, ne publicum, & liberum eorum impediatur commercium.*

21 *Obligans ſe per relationem ad aliquod inſtrumentum, cogi poteſt ad adimplendum id, quod in eo continetur.*

22 *Hypotheca etiam ſimplex quando imponitur ſuper bonis Minorum debent adhiberi ſolemnitates ſtatutaria.*

23 *Leg. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. quid diſponat. Et eius diſpoſitio diuina, & nobilis appellatur nu. 24.*

25 *Leg. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. habet dumtaxat locum contra eum, qui recipit ex titulo lucratiuo, ne locupletetur cum aliena iactura nu. 26.*

27 *Actio ſubſidiaria nunquam habet locum, quando adſunt alia remedia.*

28 *Tutoris dolus non debet nocere Pupillo, & n. 29.*

30 *Dolus non poteſt conſiderari in ætate pupillari.*

31 *Pecuniam ſibi debitam in extinctionem ſui crediti quando quis recepit, illámque bona fide conſumpſit, & quod ſuum eſt, ſecutus fuit, ad reſtitutionem pulſari nullatenus poteſt.*

32 *Pretium quando non ſuccedat loco rei.*

33 *Creditum ſoluens mediante ſolutione, & pretio numerato, dicitur emere nomen, & actionem Creditoris.*

Itavt habitâ ceſſione poſſit deinde contra alios Reos debendi agere.

34 *Secretarij Locorum Montium ſecundùm reformationem Pauli V. admittendo liberè reſignationem locorum Montium vinculatorum, efficiuntur principales Debitores locorum reſignatorum.*

35 *Et quidem ex propria culpa, & maleficio contrauenendo diſpoſitioni legis.*

36 *Hinc eſt quod ſoluendo proprium debitum ex delicto contractum non poſſunt reportare ceſſionem tranſlatiuam iurium, & acquirere facultatem repetendi ſolutum ab alijs obligatis ex contractu, vel quaſi.*

37 *Solutio in pœnalibus quid ſolùm operetur.*

38 *Pœnam impoſitam à lege ſi quis ſoluat, ſi poſteà eam poſſet ab alijs repetere, certè illam ipſi haud lueret.*

39 *Secretarij locorum Montium liberè admittendo reſignationem locorum Montium, formalitas pœnæ eis impoſita à Paulo V. cõſiſtit in amiſſione rei propriæ.*

Deciſio DXXXIII.

EMerat Excellentiſſimus Dominus Princeps Aldobandinus à Stephano Samminiato quædam bona ſtabilia in Agro Bricinotenſi pro pretio ſcutorum quindecim millium, cuius pretij pars, nempè ſcuta quatuor millia erogata in emptionem tot locorum Montis fidei, pacto adiecto, vt ſtare deberent perpetuò vinculata pro cautione, & ſecuritate Domini Principis emptoris in caſum euictionis dictorum ſtabilium, vt in ſummario pro Mariotto n. 3. ſed Regulus Mariottus de anno 1621. tunc Montis fidei Secretarius, liberam dictorum locorum Montium reſignationem admiſerat in fauorem Domini Thibaldeſchi, & deindè in fauorem Mutij Paſſarini, & Petri Mazziotti, & tertio demum loco in fauorem Angelæ Stroppiæ, ſeù Thomæ Butij Tutoris recipientis illa in ſolutum pro reſiduo pretij Vineę venditæ per Angelam à d. Paſſarino, & Mazziotto per quem Butium fuerunt poſteà in Barlum reſignata, vt in dictu Summario n. 1. 2. & 4.

Interimque d. Princeps Aldobrandinus paſſus euictionem dictorum ſtabilium emptorum à Samminiato, & depræhendens in ſui præiudicium per Mariottum Secretarium admiſſam fuiſſe liberam reſignationem locorum Montium, quæ nexu ſpeciali hypothecæ pro euictione dictorum ſtabilium erant adſtricta. Vigore conſtitutionis ſa. me. Pauli V. ſeu reformationis ſuper montium erectione, cuius copia datur in Summario pro Butio nu. 1. exegit recta via à Mariotto Secretario, ſeù illius hæredibus pretium locorum Montium, quorum liberam reſignationem indebitè idem Secretarius admiſerat; ac deindè eis omnia iura, & actiones ceſſit dicto Summario n. 6. In vim cuius ceſſionis teneri Angelam Stroppiã, & Thomam Butium ad reſtitutionem dicti pretij locorum Montium ſub die 17. Maij 1630. hæredibus Mariotti tantùm informantibus coram me reſolutum fuit: Quã reſolutione iterum ad trutinam reuocata, & pluries propoſito dubio, Domini hodiè dixerunt reſpectu Angelæ Stroppiæ recedendum à deciſis, & ſic ipſam non teneri reſtituere dictum pretiũ, reſpectu verò Thomę Butij Tutoris, ſeù illius hęredum dubiũ reuocauerunt ad aliam diſputationem.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia D. Principi
Aldobrandino contra Angelam nulla competit ex 1
propoſitis actionibus, nimirùm neq; perſonalis, neq; hypothecaria, nec actio ſubſidiaria ex l. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. nec demùm actio ex dolo: Et pro-
pterea quemadmodũ D. Princeps ſine actione con- 2
tra Angelam experiri non poſſet, nec illam pulſare ad reſtitutionem dicti pretij leg. quoties §. item ſi temporali ff. de adminiſtrat. *Tutor* l. ſi Pupilli §. vi-
deamus ff. de negoc. geſt. *Crauett.* conſ. 191. n. 1. ita ne- 3
que id permiſſum cenſeri debet hæredibus Mariotti ceſſionariis in quos per ceſſionem plus iuris quàm competeret cedenti tranſire non potuit l. nemo plus
iuris ff. de reg. iuris l. exceptiones ff. de exceptionibus 4
Bald. conſ. 61. n. 1. li. 3. *Surd.* conſ. 333. n. 15. *Rota* dec. 435. n. 14. p. 1. recent. & coram bo. me. Card. *Canalerio* dec. 219. n. 17.

Non competere actionem perſonalem contra Angelam D. Principi cedenti, & ſucceſſiuè nec ceſſionario deducitur ex eo quia inter præfatum D. Prin-
cipem, & Angelam nulla interceſſit obligatio nullus 5
factus eſt contractus, & proindè nec vlla oriri potuit perſonalis actio §. ſic itaque Inſtitut. de action. leg. ſi in areâ ff. de condit. indebit. *Gabr.* conſil. 146. num. 1. lib. 1.

Neque obligatio Cameralis, & ſtipulatio Notarij pro omnibus quorum intereſt, &c. tribuere poteſt
huiuſmodi actionem quippè quod virtus dictę clau- 6
ſulæ, & obligationis regulariter extenditur etiam ad enunciatiuas inſtrumenti, & ſic in caſu pręſenti, cùm in Inſtrumento dationis in ſolutum referatur loca Montium eſſe ſpeciali hypotheca vinculata in fauorem D. Principis Aldobrandi, vtiq; per dictam ſtipulationem Notarij fuerit eidem Principi acquiſitum ius, & actio pro repetitione pretij locorum Montiũ
etiã contra Angelam iuxta tradita per *Rotã* dec. 663. 7
in princ. & deciſ. 741. numero 12. parte primâ diuer. 8
ac dec. 5. n. 10. & deciſ. 65. n. 4. & dec. 85. nu. 1. & 2. poſt *Zacch.* de oblig. Camer. & ſtante expreſſione

vinculi

Digitized by Google

vinculi cui erant obnoxia loco montium atque ac-
ceptatione, & conſenſu Angelæ videatur quaſi con-
traxiſſe, & ſe obligaſſe ad idem onus. Quoniam quic-
quid ſit reſpectu Butij Tutoris, reſponſum fuit re-
ſpectu Angelæ nullam vim fieri poſſe ſuper dictâ
obligatione Camerali, & ſtipulatione Notarij pro
9 omnibus quorũ intereſt, quia cum Angela eſſet pu-
pilla nec tacitè, nec expreſsè obligari potuit per tu-
torem ad euictionem præſtandam in fauorem Do-
mini Principis Aldobrandini ſine iuſtâ causâ, & ſo-
lemnitatibus ſtatuti Vrbis, quæ duo copulatiuè re-
quiruntur, adeò vt vno deficiente, alterum corruat,
10 neque vnum ſuppleatur ab altero, indéque Angela
pulſata per Dominum Principem ad euictionem
præſtandam rectè inſiſtit nullitati obligationis, &
11 actorem repellit ex leg. non eſt l. ſi is Cod. de pred.
minor. *Pariſ.* conſil. 85. nu 14. & 15. libro tertio *Si-
moncel.* de decret. lib. 2. tit. ſexto num. 33. *Montan.*
de tutel. capit. 33. num. 33. 38. & 24 *Rota* dec. 153.
num. 12. & 11. parte primâ recent. & in Romanâ do-
tis 10. Iunij 1626. coram Reuerendiſſimo Domino
meo *Decano*, & in Aſſiſien. dotis 22. Iunij 1629. co-
ram Reuerendiſſimo P. Domino meo *Veroſpio*. Nec
ambigi poteſt quin ſolemnitates ſtatutariæ exige-
rentur in caſu præſenti, quia non de ſimplici rece-
ptione pretij Vineæ agitur, & quietatione, quæ ex
12 iuris neceſſitate fit debitori, quæ tamquam actus ne-
ceſſarius ſine ſolemnitatibus ſuſtineretur, vt cenſuit
13 Rota coram *Puteo* dec. 153. n. 5. lib. 3. & dec. 167. n.
5. ver. & dicit parte 3. diuerſ. & coram Cardinale
Seraphino dec. 1133. num. ſecundo, ſed agitur de rece-
ptione in ſolutum bonorum immobilium, obliga-
14 tionibus, & hypothecis implicatorum cum læſione
pupillæ dum Vineam tradidit liberam, & pretium
15 recepit oneribus, & pactis obnoxium, & ſic imminu-
tum, pacta enim dicuntur pars pretij leg. fundi par-
tem & ibi *Gloſ. Bald. & Salycet.* ff. de contrahen.
emptione *Ioan. de Amicis* conſil. 151. n. 4. & propte-
rea in ſimili receptione in ſolutum bonorum immo-
16 bilium, quæ æquipollet emptioni, & venditioni,
ſeù tranſactioni adhibendas eſſe ſtatuti ſolemnitates
rectè tradit *Baldus* in l. præſes n. 8. ver. Idem appa-
ret. C. de tranſact. *Marſil.* in rubr. de probat. n. 345.
& ſeqq. *Cephal.* conſil. 91. n. 13. & 14. *Montan.* de tu-
tel. capit. 33. num. 390. & 391. Hincque fit ſcientiam
Angelæ, quod dicta loca Montium eſſent vinculata
in fauorem Domini Principis, indéque deductum
conſenſum nihil operari ſtante nullitate prædicta,
Vltra quod ex notitiâ dicti oneris locis Montium
infixi ſolùm inferri poſſet, vt Angela excipere non
valeat de re ſibi liberè non tradita, non autem quod
17 perſonaliter ad dictum onus ſe obligauerit l. *Lucius
Titius* ff. de *adminiſtr. Tutor. Surd.* dec. 47. nu. 9. in fin.
ver. addo quod.

Actione etiam hypothecaria Dominus Princeps
contra Angelam experiri non poterat, tum quia re-
18 gulariter hypothecaria non datur ſine perſonali
actione leg. ſi deferente leg. ſoluitur ff. quib. mod.
pign. vel hypotheca ſolu. Et tradunt communiter
Doctores in l. cùm oportet §. ſed ſi tacitas Cod. de
bonis quæ liber. *Neguſant.* de pignor. memb. 2. parte
octauâ numero quadrageſimoſexto, tum quia loca
Montium dum liberè reſignantur hypothecam non
recipiunt, & in ſecundum emptorem abſque vllo
onere transferuntur, quod per Apoſtolicas conſtitu-
tiones in erectione Montium ſpecialiter prouiſum
19 eſt, ne publicum, & liberum eorum impediatur com-
mercium, vt teſtatur *Gratian.* diſceptat. forenſ. c. 730.
Deciſ. Clem. Merlini.

n. 48. Card *Seraphino* dec. 576. n. 1. & fuit dictum in
Romana officij Notariatus 1. Iunij 1620. coram bo.
me. *Remboldo*.

Neque obſtat, quod Butius in Inſtrumento rece-
ptionis in ſolutum per relationem ad illud habitam
ad prædictum Inſtrumentum reſignationis in fauo-
rem Samminiati, in quo vinculum, & hypotheca fuit
conſtituta in fauorem D. Principis dicatur iterum
loca Montium priori hypothecæ ſuppoſuiſſe, quo- 20
niam in præiudicium pupillæ id non ſubſiſtit non 21
adhibitis ſolemnitatibus ſtatutariis, quæ requiruntur
etiam in ſimplici impoſitione hypothecæ *Gozadin.* 22
conſil. 15. n. 13. & ſequentibus *Menoch.* de arbitr. *Iud.*
caſ. 171. n. 30. & 51. *Tiraq.* de retract. conuent. ad fin.
titul. n. 10 *Gratian* diſceptat forenſ. cap. 242. n. 5. & 6.
Modern. Roman ad Statut. Vrbis gloſ. 7. num. 71.

Actione pariter ſubſidiaria ex l. ſi me, & Titium 23
ff. ſi cert. pet. carebat D Princeps, nec repetere pote-
rat pretium dictorum locorum montium, eo quod
fuerit verſum in vtilitatem Angelę, vt ſuadet ęquitas
dictæ l. ſi me, & Titium quam diuinam, & nobilem 24
appellat *Bald.* conſil. 348. ſub nu. 1. ver. conſidera li-
bro primo. Quoniam Angela dicta loca Montium
recepit ex causâ onerosâ, nempè loco pretij Vineæ
venditæ Paſſarinis, & Mazziotto, diſpoſitio autem
dictæ l. locum dumtaxat habet contra eum qui reci-
pit ex titulo lucratiuo, ne ſcilicèt locupletetur cum 25
alienâ jacturâ, & ex re alienâ, vel alteri debitâ, &
obligata, conſequatur vtilitatem ita tradunt *Bart.* in
l. 1. nu. 2 ff. de diſtract. pignor. & ibidem *Salycet.* n. 2.
Angelus in dicta leg. ſi me, & *Titium* n. 1. in fin. *Pur-
purat.* n. 8. in fin. & 18. *Iaſ.* n 2. ad med. ff. ſi cert. pet.
Idem *Alex.* conſil. 92. n. 6. libro primo plenè *Coſta*
de remed. ſubſidiar. remed. 11. n 4. & ſeqq. Dúmque 26
alijs Iuris remedijs conſultum eſt indemnitati Do-
mini Principis, nempè actione contra Secretarium
directa, vel quæ fortaſſe contra Butium Tutorem
dirigi poteſt, ceſſat vtiq. ſubſidiaria *Soccin. ſen.* con-
ſil. 224. n. 1 libro 2. *Surd.* conſil. 528. n. 19. *Coſta* de re- 27.
med. 12. n. 5.

Demùm contra Angelam intentari non poteſt
actio doli ex eo quod Butius tutor ſciens loca mon-
tium eſſe vinculata, liberè tamen in ſpretum refor-
mationis ſa. me. Pauli V. reſignauerit, quoniam qua-
tenùs dolus adeſſet contra Tutorem, quod hodiè fir-
mate D. noluerunt, ſed rejecerunt ad aliam di-
ſputationem, videtur enim poſſe excuſari cùm ante-
quàm Butius reſignaret eadem loca montium liberè
in Thibaldeſcum reſignata fuerunt, & deindè in Mu-
tium Paſſarinum, & Petrum Maziottum, adhuc ta-
men is dolus tutoris pupillæ nocere non poteſt leg.
fin. ff. de adminiſtr. tutor. l. neq; cum interdicto l. al- 28
terius ff. de reg. Iur. *Montan.* de tutel cap. 31. effect. 5.
n. 10. *Guttier.* eodem tract pat. 3. cap. 2. n 77. Et pupil-
la quæ bona fide, & citra omnem dolum, qui in illa
ætate conſiderari non poteſt recepit pecuniam ſibi 29
debitam in extinctionem ſui crediti, illámq; bona
fide conſumpſit, & quod ſuum erat conſecuta fuit ad
reſtitutionem pulſari nullatenùs poteſt ad l. ſi alienl 30
ff. de ſolut. *Decius* in l. ſingulari n. 6. *Iaſon.* n. 73 ff. ſi
cert. per. *Menoch.* conſil. 300. n. 32, *Surd.* conſil. 4. n.
10. & conſil. 528. n. 29. præſertim quia modo pupilla
non poſſidet loca montium, ſed pretium ex illis re-
dactum, in particularibus autem regulariter pre-
tium non ſuccedit loco rei *Alexand.* conſili. 58. n. 13. 31
li. 3. *Mant.* de tacit. li. 14. tit. 28. n. 58. *Rota* dec. 681. n.
octauo parte ſecunda recent. 32

Quibus addebant Domini ceſſionem factam

per Dominum Principem Mariotto Secretario nequaquam ipſi, ſiuè illius hæredibus ſuffragari poſſe ad effectum agendi contra Angelam, & alios, quoniam licèt certum ſit, quod ſoluens creditum, mediante ſolutione, & pretio numerato dicitur emere
33 nomen, & actionem creditoris, adeò vt habitâ ceſſione poſſit deindè contra alios reos debendi agere juxta l. cùm is ff. de fideiuſſ. cum latè deductis in Romana Cenſus 16. Maij præteriti coram me; tamen concluſio prædicta non applicatur iſti caſui, quia cùm ex præſcripto reformationis fa. me. Pauli V. Ma-
34 riottus Secretarius admittendo liberè reſignationem locorum Montium vinculatorum effectus ſit principalis debitor pretij locorum reſignatorum, & quidem ex propria culpa, & maleficio contrauenien do
35 diſpoſitioni legis, hinc eſt quod ſoluendo proprium debitum ex delicto contractum non poteſt reportare ceſſionem tranſlatiuam Iurium, & acquirere fa-
36 cultatem repetendi ſolutum ab alijs obligatis ex cótractu, vel quaſi, in pœnalibus enim ſolutio parùm
37 effectum dumtaxàt liberationis citra repetitionem, vt voluit *Bart.* in leg. prima §. ſi plures in fine ver. quęro extra *Gloſ.* ff. de eo per quem fact. erit *Bald.* in leg. 1. n. 4. in fine C. de condit. furt. *Alex.* in addit. ad *Bart.* l. ſemper §. ſi in ſepulchro littera B. ff. quod vi aut clàm vbi doctrinas concordantes adducit, alioquin
38 pœnam à dicta lege impoſitam haud lueret Secretarius ſi pecunias ſolutas, ab alijs repetere poſſet, formalitas autem dictæ pœnæ conſiſtit in amiſſione rei propriæ ad l. ſi quis maior C. de tranſact. *Socin. iun.* conſil. 26. n. 26. li. 4. *Bart.* conſil. 9. nu. 3. *Surd.* dec. 99. num. 17.

Et ita vtrâq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Ceſenaten. Prædij.

Veneris 12. Decembris 1631.

ARGVMENTVM.

Tractatur in hâc deciſione materia, quando Mater tranſit ad ſecundas nuptias, quid amittat. Item etiam de conſenſu filiorum, quando per Matrem fit iſte tranſitus.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio, ſeu aſſignatio ex falsâ causâ emanata non ſubſiſtetur.*

2 *Dos debita alicui, ſolum eſt præſtanda contractis nuptijs, & non anteà.*

3 *Mulier quicquid conſequitur ex ſubſtantia primi Viri, & ex ſucceſſione filiorum primi matrimonij tenetur reſeruare eiſdem filiis, non autem filiis alterius matrimonij.*

4 *Dominium rerum, quæ liberis primi matrimonij ſeruantur, defuncta Matre binuba, vindicantur à liberis primi matrimonij, & ſolum vſufructus matri, dum vixerit, reſeruatur.*

5 *Et hoc procedit etiam attenta Iuris Canonici diſpoſitione.*

6 *Mater binuba nec etiam legitimam in bonis filiorum præmortuorum niſi quoad vſumfructum retinet, & num. 7.*

8 *Pœna l. fœmina C. de ſecundis nupt. extenditur etiam ad legitimam debitam Matri in bonis filij.*

9 *Mater tranſeundo ad ſecunda vota, funeſtatur prima proles, & deſeritur.*

10 *Mater tranſiens ad ſecunda vota tenetur ſemper reſeruare quicquid conſequuta eſt ex bonis primi Viri, filiis eiuſdem matrimonij, ſiue ſecundæ nuptiæ præcedant, ſiue ſubſequantur mortem dictorum filiorum, & num. 11.*

12 *Conſtitutiones variæ circa Mulieres ſecundò nubentes editæ fuerunt propter inconſtantiã Tribunum.*

13 *Filij quando conſentiunt vt mater tranſeat ad ſecunda vota, ceſſat l. fœmina C. de ſecundis nupt.*

14 *Filiorum etiam expreſſus conſenſus in tranſitu Parentis ad ſecunda vota non tollit beneficium l. fœmina C. de ſecundis nupt. niſi expreſsè ſit renunciatum eidem legi.*

15 *Renunciatio cùm ſit odioſa, & ſtricti iuris, non inducitur niſi verbis, vel ſine neceſſario ex antecedenti inferatur.*

16 *Filij, quando Parentes tranſeunt ad ſecunda vota, propter reuerentiam eidem debitam non audent contradicere.*

17 *Filiorum acquieſcentia quando mater tranſit ad ſecunda vota operatur quoad remiſſionem iniuriæ, & contumeliæ, quâ afficiuntur ijdem filij.*

16 *Iniuriam quam facit mater filiis propter tranſitum ad ſecunda vota, leges valdè deteſtantur.*

19 *Filiorum acquieſcentia quando mater tranſit ad ſecunda vota, non operatur, vt dicatur remiſſum fuiſſe damnum, & iacturam quæ filiis irrogaretur, ſi bona eorum Patris cederent in vtilitatem Nouercæ, ac Vitrici.*

20 *Filiorum conſenſus quando Mater tranſit ad ſecunda vota requiritur quod ſit expreſſus, & non ſufficit tacitus.*

21 *Conſenſus expreſſus eſt neceſſarius, quando agitur de præiudicio notabili, & de renunciatione beneficij certi.*

22 *Conſenſus expreſſus Pupilli non ſufficit ad effectum inducendi renunciationem iurium pro eo introductorum.*

23 *Filij deſtituuntur materna charitate, quando mater tranſit ad ſecundas nuptias.*

24 *Conſenſus Impuberis cum licentia Tutoris, non ſufficit, quando graue præiudicium infertur ipſi impuberi.*

25 *Hæres adeundo hæreditatem non poteſt impugnare teſtamentum defuncti.*

26 *Leg. fœmina Codic. de ſecundis nuptiis, quid diſponat.*

27 *Præſcriptio 40. annorum non attenditur ſtante falſitate cauſa, & mala fide.*

Deciſio DXXXIV.

PRopoſui dubium ſuper exceſſu, reſeruatum in diſputatione habitâ in hâc causâ ſub die 16. Iunij præteriti & Domini hodiè dixerunt de illo conſtare.

Quoniam ſententia ex remedio leg. final. Codic. de edict. Diu. Adrian. tollen. per Auditorem Cameræ lata decreuit Immiſſionem filiis Americi pro medietate in poſſeſſionem fundi Vinciliani, pro aliâ verò medietate filiis Camilli primi mariti Aureliæ iuxta tenorem teſtamenti eiuſdem Aureliæ, & tamen fundus Vincilianus non ſpectabat ad Aureliam, nec dicebatur eſſe in bonis, & hæreditate illius, licèt fuerit ei aſſignatus in dotem, ſed ſpectabat ad Camillum ſtante æſtimatione eiuſdem fundi, quæ æſtimatio faciebat venditionem, & tranſtulerat irreuocabiliter dominium fundi in Camillum, vt in aliâ deciſione ſub die 16. Iunij præteriti fuit firmatum, quæ deciſio in præſenti diſputatione eſt præſupponenda, vndè exceſſus eſt patens in eo quod filij Americi

Digitized by Google

Americi ex Teſtamento Aurel.æ ſolummodò ius ha-
bebant ad medietatem dotis, nempè ſcutorum 600.
dos quippè Aureliæ erat ſolum ſcutorum 1200. non
autem ad fundum Vincilianum cuius Dominus effe-
ctus erat Camillus per emptionem reſultantem ex
æſtimatione fundi, dum fuit traditus Camillo præ-
ſertim quia fundus Vincilianus licèt fuerit æſtima-
tus in dd. ducat. 1200. tamen tractu temporis creuit
ad lõgè maiorem valorem, vt apparet ex tranſactio-
ne, ex quo clarior inſurgit exceſſus, quia ſi filij Ame-
rici ſecundi mariti Aureliæ obtinerent medietatem
fundi Vinciliani, conſequenter vltra eorum credi-
tum, quantùm acceſſit valori prædij poſt dictam
æſtimationem.

Neque obſtat, quod per filios Camilli eidem Au-
reliæ nuptias repetenti fuerit aſſignatus totus fun-
dus Vincilianus, nedum pro ſuâ dote, ſed etiam ra-
tione ſucceſſionis, & hæreditatis Iuliæ, & Mutij fi-
liorum ex Camillo primo marito prædefunctorum,
delatæ eidem Aureliæ Matri, antequàm ad ſecundas
nuptias cum Americo tranſiret; quoniam hæc aſſi-
1 gnatio, ſeù tranſactio non ſuſtinetur, dum emanauit
ex falsâ causâ l. ſi ex falſis C. de tranſact. l. 1. & ſeqq.
C. ri ſi ex falſ. Inſtrum. *Anchar.* conſil. 98. num. 8. in fin.
Card. *Mantic.* de tacit. lib. 26. tit. 9. n. 42. & ſeqq. *Rot.*
dec. 765. n. 2. p. 4 diuerſ. Quæ quidem falſa cauſa re-
ſpectu ſucceſſionis Iuliæ benè deducitur, quia Iulia
tranſmortua erat antè contractas ſecundas nuptias
per Aureliam extabantq; fratres maſculi, & ſic erat
excluſa Iulia per Statutum Cæſenaten. & dos, ſi quæ
2 vigore ſtatuti eidem Iuliæ fuiſſet debita, hæc ſolùm
præſtanda erat contractis nuptiis, & non anteà adeò
vt mortuâ puellâ innupta ad hæredes dotem non
tranſmitteret, vt plenè per *Gabriel.* conſil. 139. nu. 15.
& 24. lib. 2. vbi in fine Conſilij, quod Rota hanc ap-
probauit concluſionem.

Reſpectu verò Succeſſionis, & hæreditatis Mutij,
quatenùs per ſtatutum Aurelia Mater non fuiſſet ex-
cluſa, ex quo ſecundæ eius nuptiæ ſequutæ ſunt poſt
mortem dictorum filiorum quidquid Aurelia conſe-
cuta eſt ex dictâ Succeſſione filiorum primi matri-
monij, & ex ſubſtantiâ Camilli primi Mariti, tene-
batur reſeruare eiſdem filiis Camilli primi mariti,
non autem communicare cum filiis Americi ſecun-
di matrimonij iuxta diſpoſitionem l. fœminæ C. de
3 ſecund. nupt. l. 2. C. de indict. viduit. tollend. leg. ma-
ter ff. ad S.C. *Tertullian.* & in leg. generaliter in prin-
cip. Cod. de ſecund. nupt. vbi habetur quod domi-
nium rerum quæ liberis primi matrimonij ſeruan-
tur defuncta matre binubâ vindicantur à liberis pri-
mi matrimonij, ſolùmque vſusfructus matri binubæ
4 dum vixerit reſeruatur, & in auth. de nuptiis §. hinc
nos collat. 4. verſic. ſi autem inteſtatus ibidem gloſ.
in verb. vſum, & aliis relatis plenè docet *Sanchez* de
matrimon. libro ſeptimo diſput. 89. numero ſecun-
do & 18. *Cabal.* conſil. 169. numero vigeſimoquarto
& ſeqq. libro primo vbi quod hoc procedit attentâ
etiam iuris canonici diſpoſitione *Guttierez* de ma-
5 trimon. capite 109 numero primo & ſecundo, & plu-
ries dixit *Rota*, vt apud *Put.* dec. quartâ, numer. pri-
mo libro tertio & in Romanâ reſtitutionis dotis 9.
Aprilis, & 15. Iunij 1612. coram Eminentiſſimo Do-
mino Cardinale *Pamphilio*, & apud *Pacific.* de *Sal-
uiani* deciſ. 96. numero ſecundo ac deciſ. 638. numero
6 quarto parte primâ recent. Quod adeò verum eſt,
vt nec etiam Mater binuba legitimam in bonis fi-
7 liorum prædefunctorum retineat, ſed ſolùm vſum-
fructum habeat iuxta ſententiam *Bald.* in authen-
tica ex teſtamento antè numerum primum verſic.
puto ergò, & ibidem *Io. de Garon.* n. 14. C. de ſecund.
nupt. *Soccin. Iun.* conſ. 97. n. 4. li. 4. *Peregr.* conſ. 78. n. 5.
li. 1. & conſ. 17. n. 4. li. 3. *Ioſeph. Ludou.* concluſ. 33. am-
pliat. 2. *Sanch.* de matrimon. dicta diſp. 89. n. 19. *Mo-
dern.* Foroliuien. de legitim. li. 4. tit. 2. quæſt. 2. n. 5. &
11. ac ſeqq. *Modern. Mantuan.* controuerſ. forenſ.
c. 139. n. 24 & c. 367. n. 43. *Guttier.* de matrimon. d. c.
109. n. 6. vbi *Hippolytum, Riminaldum, & D. Fachi-
neum* contrarium ſentientes reprobat, qui tamen *D.
Fachineus*, verè non eſt contrarius huic ſententiæ, is 8
enim admittit quidem matri binubæ deberi legiti-
mam in bonis filij primi mariti jam defuncti, ſed ta-
men concedit teneri matrem hæc bona, quæ pro le-
gitimâ filiorum habuit, conſeruare filiis eiuſdem ma-
trimonij nec matrem huiuſmodi bona poſſe alienare
inter quæ latum eſt diſcrimen, vt benè per eumdem
D. Fachineum probatur, Iureq; meritò pœna priua-
tionis ex l. fœminæ C. de ſecund. nupt. extenditur
etiam ad legitimam, cùm hæc priuatio matris proue-
niat ex illius culpâ, nempè ex ſecundis nuptiis, qui-
bus prima proles funeſtatur, & deſeritur, vt per *Pere-
grinum* dicto conſ. 78. n. 5. li. 1. cũ aliis ſuprà allegatis. 9

Nec obſtat, quod Aurelia tranſiuerit ad ſecundas
nuptias poſt mortem filiorum, & aſſignatio illa fun-
di Vinciliani præceſſerit eaſdẽ ſecundas nuptias, vt
aſſeritur in eadẽ tranſactione, dum ibi dicitur, quod 10
Aurelia ſecundas cogitabat nuptias; Suſpecta enim
Dominis viſa fuit hæc aſſertio, quia apparet quod per
quatuor menſes antè præceſſerat apocha matrimo-
nialis cum Americo, impoſitúmq; filiis primi matri-
monij dum poſt dictam Apocam Aurelia curauit ſibi
aſſignari totum fundum Vincilianum, cùm ſolùm
creditrix eſſet quantitatis, nempè ſcutorum 1200.

Verùm nihil refert ad hunc effectum an ſecundæ
nuptiæ præcedant, ſiuè ſubſequantur mortem filio-
rum primi matrimonij quidquid conſecuta eſt ex
ſubſtantia primi mariti tenetur reſeruare aliis filiis
eiuſdem primi matrimonij, totaq; hæc diſtinctio an
antè, vel poſt ſequantur ſecundæ nuptiæ ſublata fuit
per poſteriorem conſtitutionem Iuſtiniani in dicta
auth. de nuptiis collat. 4. §. ſed quanta quidem ibi,
ſed quanta quidem ex paterna ſubſtantia ad filium
peruenerunt eorum ſolùm habeat vſum, ad ſecundas
ſiuè priùs, ſiuè poſtea veniant nuptias, & notat
Sanchez de matrimon. libro ſeptimo diſput. 89. nu-
mero 18. verſ. nec refert, & meliùs *Gaſpar. Anton.
Theſaur.* quæſt. forenſ. capite vigeſimonono nume-
ro decimo libro primo, vbi varias Imperatorum
circa hoc recenſet conſtitutiones, & diſtinctione
temporum conciliat antinomiam, quæ in hac ma-
teria aliquibus ſubeſſe videri poſſet, prout etiam
eruditè & chronologicè facit *Odd.* conſil. 37. nume-
ro 48. animaduertens ex inconſtantia Tribuniani à
Iuſtiniano diſcrepantes in hac materia editas fuiſſe
Caſtill. de vſufruct. cap. 2. num. 15. *Modern.* Foroli-
uienſ. de legitim. libro quarto tit. 2. quæſtione prima
num. 3. *Gratian.* diſceptat. forenſ. cap. 702. num. 23. 12
Rota Bononien. dec. 84 numero 14. & fuit dictum in
dec. 6. 8. n. 3. & 4. par. 1. recent. & apud *Pacific. de Sal-
uiano* dec. 96. n. 3.

Minùs obſtat, quod filij primi matrimonij con-
ſenſerint ſecundis nuptiis Aureliæ Matris, dum
numquam conqueſti ſunt, & aſſignarunt fun- 13
dum Vincilianum, quamuis cogitauerint Matrem
ad ſecundas nuptias tranſituram eſſe, quo ſtante

conſenſu ceſſat diſpoſitio l.fœminæ ad *Gloſ.* in auth.
de non eligen.2.nuben.col.1.in princip.verb. copu-
lantur. *Menoch.*conſ.155.n.13.& ſeqq. & conſ.626.
n.1.*Luderch.*conſ.127.n.5.*Sanchez.* de matrimon.lib.
7.d.diſput.89.n.43.cum aliis.

Quoniam,miſſo, quod aliquibus, & Summæ au-
thoritatis Doctoribus viſum eſt,nec etiam expreſſum
14 filiorum conſenſum ſecundis nuptiis Parentis binu-
bæ præſtitum tollere beneficium leg. fœminæ, niſi
ſignanter conſentiendo addant expreſsè renuncia-
tionem eidem beneficio l.fœminæ, ita *Angel.*conſil.
396.n.2.Adden.ad *Dec.*conſ.206.littera B.*Franc.Sar-
mient.* inſignis olim S. Rotæ Auditor ſelect. inter-
pret.lib.1.c.4.*D.Fachin.*controuerſ.*Iur.*lib.3 cap.65.
ver.iam quid mihi *Add.*conſil.37. n.19. *Gaſp. Anton.
Theſaur.*quæſt.forenſ.capit.30. nu.5.& 6. lib.primo
*Manent.*dec.47.per tot. vbi contrariam opinionem
licèt communem pluribus refellit, plenè *Galerat.* de
renunciat.tom.2.cent.prima cap.98. n.10.11. & 12.
vbi quod hæc opinio eſt omninò retinenda *Mo-
dern.Mantuan.*controuerſ.forenſ.capit.139. nu.39.
non enim ex ſolo conſenſu filiorum primi matrimo-
nij in ſecundas nuptias Matris rectè infertur ad re-
nunciationem, quæ cùm ſit ſtricti iuris, & odioſa
non inducitur niſi verbis,vel ſi neceſſariò ex antece-
15 dentibus ſequatur *Bald.*conſil.437.n.2.ver.Item iſta
lib.1.*Honded* conſil. 29. n.93.94.& 107. lib.1.& in
his terminis *Galerat.*de renunciat.tom.2.cent. prima
cap.98.n.11.*Moder Mantuan.*controuerſ.forenſ.
cap.139.n.36.& ſeq. Quorum hic neutrum concur-
rit,non expreſſio, vt de ſe patet, nec neceſſariò infer-
tur, ſtant enim ſimul,& ſe compatiuntur,quod filius
officiosè conſentiat ſecundis nuptiis,nec mater vra-
tur, & cœlibatus incommodis diſcrucietur, & quia
ſaluâ reuerentiâ debitâ Parentibus filius non audeat
16 contradicere, & tamen adhuc filius retineat benefi-
cium illud,& auxilium pro ſuâ indemnitate,quod ſi-
bi à Iure conceditur ob tranſitum Matris ad ſecun-
das nuptias, & acquieſcentia filiorum operari quidē
poteſt remiſſionem iniuriæ,& contumeliæ,quâ affi-
17 ciuntur ijdem filij, dum Mater ſpræta charitate ma-
ternâ,prolis abjectâ curâ,& defuncti viri abolitâ me-
18 moriâ ad ſecunda vota conuolat,& nouum maritum
prædiligit, quam iniuriam leges deteſtantur in §. ſo-
luto,& §.ſi verò expectet auth.de nuptiis collat.4.&
alibi, non autem indè cenſeri debet remiſſum fuiſſe
damnum,& jacturam,quæ iiſdem filiis irrogaretur ſi
bona eorum Patris cederent in vtilitatem Nouercæ,
19 ac Vitrici, vt per *Sarmient.D.Fachin.* locis citatis, &
*Galerat.*d.capit.98.n.10.& 12.& faciunt etiam tradi-
ta in dec.154.n.8.& 9. poſt *Pacific.de Saluiano.*

Attamen quidquid ſit de iſtorum ſententiâ, cer-
tum eſt non ſufficere tacitum conſenſum filiorum in
ipſas ſecundas nuptias, ſed requiri expreſſum, quia
agitur de præiudicio notabili, & de renunciatione
beneficij certi in iure ſcripti,quo caſu taciturnitas nō
ſufficit, ſed expreſſus conſenſus eſt neceſſarius, ita
*Ioan.de Garonib.*in rubric.de nupt.num.7.*Sanchez.*de
20 matrimon.d.li.7.diſput.89.n.44.*Peregrin.*conſ.78.n.
11.& 17.li.1.*D.Fachin.*controuerſ.*Iur.*dicto cap.65.
ver. quinta concluſio *Guttierez* de matrimon. capit.
109.n.51.vbi *Menochium* contrarium dicentem re-
probat *Caſtill.*de vſufruct.capit.2.num.100.& ſeqq.
*Fontanell.*de pact.nuptial.clauſ.5.gloſ.8. parte vnde-
cimâ, numero 36. vbi teſtatur ita fuiſſe judicatum
Rota Bonon.deciſ.84.numero decimoquinto, Præ-
21 ſertim verò quia filij erant impuberes dum ſecundæ
hæ nuptiæ per Matrem contractæ ſunt,quo caſu nec
etiam expreſſus conſenſus ſufficit pro inducendâ re-
nunciatione iuribus, quæ à legibus conceſſa ſunt 22
filiis primi matrimonij in recompenſationem mater-
næ illius charitatis, quâ deſtituuntur ijdem filij,
dum mater ſecundas petit nuptias *Boer.* deciſ. 185. 23
numero vigeſimotertio *Peregrin.* dicto conſil. 78.
numero vndecimo verſ. alia eſt ratio lib. primo *D.
Fachin.* controuerſ. *Iur.* dicto cap.65.verſic. quarta
concluſio *Sanchez* de matrimon. dictâ diſputat.89.
numero 47. *Guttierez* de matrimon. dicto capit.109.
numero 52. vbi etiam dicit veriùs quod non ſuffi-
ciat conſenſus impuberis cum licentiâ Tutoris ex
quo graue præiudicium infertur ipſis Pupillis *Surd.* 24
deciſ.100. numero ſexto & conſil. 164. numero 50.
Gaſpar. Anton. Theſaur. quæſt. forenſ. capite trige-
ſimo numero ſexto libro primo *Galerat.* de renun-
ciat. tom. 2. cent. 1. capite 98. numero ſeptimo
Trentacinq. var. reſol. libro tertio tit. de matrimon.
reſol. 5. num.14.verſ. ſed dubito in fin. vbi quod in
Impuberibus hæc eſt concluſio indubitata *Manent.*
deciſ.47.nu.22. & fuit etiam de mente *Rotæ* in deciſ.
638.n.6.part.1.recent.& deciſ.96.n.9.& 12.poſt *Pa-
cific. de Saluiano.*

Neque obſtat, quod filij ex primo matrimonio
adiuerint hæreditatem Aureliæ Matris, & ideò non 25
poſſint impugnare illius teſtamentum;in quo medie-
tatem fundi Vinciliani aſſignauit filiis ſecundi ma-
trimonij;Quoniam,& hæc aſſignatio Aureliæ in eius
teſtamento facta potuit prouenire ex falsâ causâ eo
quod putauerit fundum Vincilianum eſſe proprium
ſui ipſius tamquam fundum dotalem, & æſtimatio-
nem non feciſſe venditionem quod eſt falſum, vt in
aliâ deciſione deducitur,& quia etiam Aurelia puta-
uerit aſſignationem ſibi factam à filiis primi matri-
monij ſuſtineri, & ignorauerit diſpoſitionem l. fœ-
minæ,quod ſcilicèt tenebatur reſeruare filiis Camil- 26
li primi mariti, quidquid ab eodem Camillo etiam
mediante ſucceſſione filiorū prædefunctorum, quos
ab eodem ſuſceperat in primo matrimonio, conſe-
quuta fuerat,vel certè diſpoſitio præſcripta de fundo
Vinciliano ab Aureliâ facta fuit in fraudem filiorum
primi matrimonij, quorum commodo parùm fuiſſe
ſtudioſum deprehenditur ex toto teſtamenti contex-
tu;Et demùm quia filij ex primo matrimonio adiue-
runt hæreditatē cum benef.l.& Inuent.per quod nō
ſunt confuſæ actiones, nec vmquàm intellexerunt
adeundo hæreditatem hunc fundum Vincilianum ac-
ceptum referre Aureliæ Matri, vt colligitur ex eo
quod in inuentario bonorum maternorum eumdem
fundum deſcribere prætermiſerunt, ſignum quod
agnouerunt ſe illum habere à Patre, non autem ab
Aureliâ Matre ex cuius hæreditate, nec tantùmdem
habuerunt, quod æquipolleat valori fundi Vinci-
liani.

Non obſtat curſus quadraginta annorum, quia
ſtante falſitate cauſæ,& malâ fide dum pro coloran-
dà dictâ aſſignatione Aurelia allegauit ſucceſſionem 27
in bonis filiorum,quæ non ſuffragatur ſtante tranſi-
tu ad ſecundas nuptias,& diſpoſitione leg. fœminæ,
vtique non intrat aliqua præſcriptio cap.fin.de præ-
ſcrip.*Caputaq.*dec.362. num.primo parte 2. *Put.*dec.
385.n.3.li.3.cum aliis.

Et ita vtrâque parte informante reſolutum fuit,
&c.

Beneuentana Molendini.
Veneris 12. Decembris 1631.

Argu-

ARGVMENTVM.

In Contractibus Minorum ſat non eſt, quod interuenerit Iudex, ſed neceſſe eſt, vt ipſe ſuum interponat decretum, qui tamen defectus dicitur remiſſus, ſi Minor maior factus per quadriennium tacuerit. Minor an poſſit interuenire in contractu alterius minoris tamquàm proximior.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rerum Minoris requiritur decretum Iudicis.*

2 *Decretum Iudicis quod non interuenerit, apertè dignoſcitur ex lecturâ inſtrumenti, ſi illud in eo non legatur.*

3 *Alienatio rerum Minoris vt valeat, ſat non eſt, quod Iudex in celebratione contractus interuenerit.*

4 *Quia non ſola præſentia, ſed poſitiuè decretum requiritur, per quod appareat eundem Iudicem diſcuſſiſſe vtilitatem contractus, & approbâſſe.*

5 *Decretum Iudicis in alienatione rerum Minorum non ſufficit, quod ſit interpoſitum ſolum ſuper admiſſione, & præſentiâ proximiorum.*

6 *Minor ſi maior factus tacuerit per quinquennium, dicitur ratificâſſe contractũ nullum ex defectu decreti Iudicis celebratum in minori ætate, & n. 7. & 8.*

9 *Minor non poteſt interuenire in contractu alterius minoris tamquam proximior, cùm ipſe etiam egeat alieno conſilio.*

10 *Minoribus eſt interdicta adminiſtratio rerum ſuarum propter fragile, & infirmum illius ætatis conſilium, multis captionibus ſuppoſitum, multorumq; inſidiis expoſitum.*

11 *Minor aliarum curam, aut tutelam ſubire, & gerere prohibetur.*

12 *Auctoritatem quando quis non habet in rebus ſuis proprijs gerendis, eam certè non poterit præſtare in rebus alienis.*

13 *Minor non poteſt auctorizare contractum alterius Minoris ſui Conſanguinei, ne ſcilicet ambo propter ætatis lubricum, & imbecillitatem intellectus in eamdem foueam cadant.*

14 *Statutum requirens conſenſum proximiorum in contractu Minorum intelligitur de habentibus intellectum perfectum, & non de defectuoſis.*

15 *Aliàs non intrat l. fin. C. ſi maior factus.*

16 *Contractus quando nedum eſt nullus ex decreti defectu, ſed etiam in quâuis alia ſpecie nullitatis, intrat diſpoſitio l. fin. C. ſi maior. factus.*

17 *Et iſta opinio eſt verior, & communior.*

18 *Ætatis probatio, quæ deducitur ex libro Patris, nõ dicitur concludens probatio, ſed ſolùm præſumptio, aut ſemiplena probatio. Amplia n. 19.*

20 *Curator non dicitur legitimus, ſi inuentarium non confecerit. Limita n. 22.*

21 *Venditio bonorum Minoris ſine auctoritate Curatoris eſt nulla.*

23 *Dolo ſtante nõ intrat diſpoſitio l. fin. C. ſi min. mai. fact.*

24 *Quod procedit nedum in dolo vero, ſed etiam in dolo præſumpto prout eſt dolus à lege, vel à Statuto inductus.*

25 Menoch. *de recup. remed. 1. num. 179. refellitur.*

26 *In Minoris contractu ſi defecerit tantùm decretum Iudicis iſte defectus quando dicatur remiſſus & num. 27. & 28.*

29 *In alienatione bonorum Minoris pro validitate copulatiuè requiritur vtilitas vna cũ decreto iudicis.*

30 *Minor in contractu quando appareat læſus.*

Deciſ. Clem. Merlini.

31 *Æſtimatio bonorum immobilium fieri ſolet ad rationem quinque pro centenario.*

32 *Venditor quando dicatur læſus vltra medietatem.*

33 *Principis aſſertioni ſtandum eſt.*

34 *Contractus ad hoc vt cognoſcatur, an ſit vtilis nec ne, eſt attendendum tempus præciſum contractus.*

Deciſio DXXXV.

VEnditio facta vſq; de Anno 1596. per Bilottam
tunc minorem de hoc molendino ad fauorem
Latini fuit à principio nulla, quia Bilotta erat minor,
nec interuenerunt ſolemnitates præſcriptæ in alie-
nationibus bonorum immobilium tam à Iure com-
muni, quàm à Statuto Beneuentano, nempè decre- 1
tum iudicis ex leg. ob æs Cod. de prædiis minor. leg.
magis puto §. non paſſim ff. de reb. eorum *Mantica*
de tacit. lib 4. tit. 6. n. 15. Et decretum Syndici, quod
exigitur à Statuto Beneuentano; Hæcq; ſe neguna,
quod non fuerint adhibita hæc decreta ex lecturâ
Inſtrumenti venditionis apertè dignoſcitur iuxta 2
tradita per *Bart.* in leg. fin. in §. notabili Cod. de reb.
credit *Surd.* conſil. 28. nu. 114 & conſil. 303. nu. 7. &
deciſ. 300. n. 11. Nec ſat eſt Iudicem interfuiſſe, quia
non ſola præſentia, ſed poſitiuè decretum requiritur, 3
per quod appareat eundẽ Iudicem diſcuſſiſſe vtili-
tatem contractus, & approbâſſe *Bald.* in cap. cum in 4
veſtri numero 3. & 4. de elect. & in leg. nec quic-
quam §. vbi decretum n. 5. ff. de offic. Proconſul. *Iaſ.*
in l. omnium num. 4. ver. tum requiritur C. de teſta-
ment. *Simoncell.* de decret. lib. 2. tit. 7. inſpect. 3 n. 31. &
dixit Rota in Romanâ hæreditatis, & paragij dotis
12. Iunij 1615. coram bo. mem. *Buratto*, & in hoc in-
ſtrumento non conſtat de aliquâ cauſæ cognitione,
nec ſuper contractu, & illius vtilitate interpoſitum
fuit decretum, & approbatio, ſed ſolùm ſuper admiſ- 5
ſione, & præſentia proximiorum.

Verum Domini dixerunt ſuſtineri Inſtrumentum,
quia idem Bilotta maior factus per plures annos, ta-
cuit, nec vmquam impugnauit iſtum contractum, & 6
tamen quinquennium ſufficiebat ad inducendam
huiuſmodi ratificationem, contractus nulli ob non
interpoſitum decretum iuxta textum in l. fin. C. ſi
maior fact. alien. ſine decr. fact. rat. hab. lib. 5.

Nec obſtare viſum fuit diſpoſitionem dictæ leg.
finalis inducere tantùm ratificationem, quando con- 7
tractus eſt nullus ſolummodò ex defectu decreti, vt
ex rubricâ illius tituli deducitur; Immò & ex textu
legis finalis in princ. & ibi, alienationem minimè
poſſe retractari occaſione prætermiſſionis decreti, &
tradunt *Cyn.* in dictâ leg. fin. verſ. item quęrit *Albe-* 8
ric. ibidem, in principio verſ. Item quęrit *Salyc.* num.
4 *Bald.* conſil. 45. n. 1. lib. 2. *Roland.* conſil. 72. nu. 16.
lib. 4. *Natt.* conſil. 295. ſub numero 1. *Simon de Prat.*
conſil. 139. nu. 9. *Surd.* conſil. 49. nu. 29. & ſeqq. Rota
coram Sanct. mem. Gregorio XV. deciſ 260. n. 13. &
deciſ. 473. nu. 19. Et ideò non ſuffragari dictum leg.
cùm iſte contractus etiam ex defectu conſenſus Cu-
ratorum impugnetur ſtante, quod Iulius Ventimilia
datus Curator & ipſe minor erat, vndè ſi idem in ſuis
contractibus alieno indigebat auxilio, vt propriè
conſultum eſſet indemnitati, & eidem à Iure interdi-
cta erat rerum ſuarum adminiſtratio, propter fragi-
le, & infirmum minoris illius ętatis conſilium, multis
captionibus ſuppoſitum, multorúmq; inſidiis expoſi-
tũ, vt eleganter inquit *Vlpian.* in leg. 1. ff. de minor.
Ideóq; Curatoris præſidio adiuuabatur à iure, alio- 10
rúmq; tutelam, aut curam ſubire, & gerere prohibe-
batur ex leg. fin. C. de legitim. tutor. §. Itẽ, maior. verſ.

minores Inſtit. de excuſat. Tutor. vtique, dicendum eſt nequaquam potuiſſe, eumdē Iulium in contractu alterius minoris interuenire, & auctoritatem, quam
11 in rebus propriis gerendis non habebat alteri minori præſtare, ne ſcilicèt ambo propter ætatis lubricum, & intellectus imbecillitatem expertiq; iudicij
12 circumuenti, lumine deſtituti in eamdem foueam incidetent Iuxta cap. quæ ipſis 34. diſtinct. Ita tradit,
13 & ratiocinatur *Angel.* in leg. fin. in principio verſ. & per hanc C. de verb. ſignific. vbi teſtatur ita indicatum fuiſſe Peruſij ipſo patrocinante *Caſtrenſ.* in leg. ſi cùm dotem §. ſi Patri numero ſecuodo, & tertio ff. ſol. matrim. vbi quod ſtatutum requirens conſenſum proximiorem intelligitur de habentibus perfectum intellectum, oon autem de defectuoſis, & conſil. 114.
14 numero ſecundo verſic. 2. viden. eſt libro primo vbi in fine, quod tali caſu noo intrat leg. fin. C. ſi maior factus, &c. *Dec.* in leg. aliud numer. 4. ff. de regul Iur.
15 *Alex.* conſil. 62. num. 4. lib. 2. *Tiraquell.* de leg. connubial. gloſ. 8. numero 43. *Modern. Roman.* ad ſtat. vrb. gloſ. 13. num. 98. *Cabal.* qui alios cumulat conſil. 166. numero 3. 5. & ſeqq. lib. 1. Tort. ad ſtatut. Papiæ ad rubric. 119. nu. 87. & inclinauit Rota in Foroliuien. reſciſſionis contractus 19. Decembris 1603. coram bo. memor. Cardinal. *Pamphilio* ſeniore, & apertè hanc opinionem ſequuta eſt in Romanâ Palatij 4. Iunij 1607. coram bo. mem. *Iusto*, nec ab hâc ſententiâ eadem *Rota* diſſenſit in deciſ. 619. num. 7. p. 2. recent. quia ibi refert dumtaxàt opinionem *Bart.* & *Bald.* qui contrarium cenſuerunt, neque ibi Rota in vlla ex dd. opinionibus fides pedes.

Quoniam omiſſo quod grauiſſimi Auctores exiſtimarunt diſpoſitionem dictæ leg. finalis procedere
16 nedum quando contractus eſt nullus ex defectu decreti, ſed & in quâuis aliâ ſpecie nullitatis, vt per *Corn.* conſil. 36. num. 22 & 23. lib. 2. *Bellon. ſen.* conſil. 18 num. 16. in fio. & 17. *Oſaſch.* deciſ. 177. numer. 13. *Menoch.* de recuper. poſſeſſ. remed. 15. numer. 141. & ſeqq. vbi contrarium ſentientes improbat *Simoncell.*
17 de decret. lib. 3. tit. 9. inſpect. 2. caſ. 2. numero 15 qui hanc opinionem meliorem, veriorem, & communiorem appellat Adden. ad *Rot.* Bononien. deciſ. 64. vet. nec reſiſtit vbi de communi ſenat. *Roland.* deciſ. 14. num. 63. vbi pariter de magis communi *Modern. Mantuan.* controuerſ. foreoſ. cap. 181. 73.

Viſum fuit tolli obiectum ex eo, quia hæc minor ætas Iulij Vintimiliæ non probatur concludenter, vt requiritur, cum illa ſolum deducatur ex libro Patris
18 ex quo non oritur concludens probatio, ſed ſolùm præſumptio, vt ſemiplena probatio *Bald.* in l. neque natales nu. 7. C. de probat. *Crauett.* de antiquit. tempor. p. 1. §. videmus n. 34. & 35. cum ſeqq. *Menoch.* lib. 2. præſumpt. 51. n. 20. præſertim cùm dicta adnotatio
19 paterna dicatur deſumpta ex alio exemplari, quod non conſtat fuiſſe recognitum nec parte citatâ legitimè extractum, quod proindè nihil probat *Put.* deciſ. 423. num. 2. lib. 3. *Rot.* deciſ. 297. nu. 2. p. 2. recent.

Non obſtat, qood Curator ille, qui præſtitit
20 conſenſum huic venditioni Inuentarium non confecerit, & ſic non erat legitimus curator *Bart.* in leg. legitimos numero primo & ſeqq. C. de legitim. Tutor *Mantic.* de tacit. libro quarto titulo ſexto numero quinto & venditio bonorum minoris ſine authoritate Curatoris eſt nulla, tam attento ſtatuto Beneuentano, quàm diſpoſitione Iuris communis in
21 leg. neque leg. eum qui Cod. de auctorit. Tutor. Quoniam dum emptor nedum curauit adhiberi conſenſum Curatoris, ſed etiam Conſanguineorum; indè fit non obſtare hanc omiſſionem Inuentarij reſpecto Curatoris, ſi enim erat legitimus Curator fuit ſa- 22
tisfactum ſtatuto, & Iuri communi, dum illius conſenſus adhibitus fuit, ſi verò non erat legitimus, perindè eſt ac ſi non interueniſſet, nec Curator fuiſſet, quo caſu intrat Statutum Beneuentanum, vt deficiente legitimo Tutore, ſeu Curatore adhibeantur proximiores.

Minùs obſtat, quod Statutum Beneuentanum præſumat contractum geſtum ſine ſolemnitatibus ibi præſcriptis eiſe dolo extortum, & ſtante dolo 23
non intret diſpoſitio d. leg. final. C. ſi maior fact. alien. lib. 5. & notat *Salycet.* in l. 1. C. ſi maior. fact. rat. habuer. *Roman.* conſil. 54. n. 3. ad med. & ſeqq. *Crauet.* conſil. 160. nu. 4. *Gabr.* de minor. concl. 4. nu. 8 & 9. 24
Oſaſch. deciſ. 58. n. 32. quod procedit nedum in dolo vero, ſed etiam in dolo præſumpto, prout eſt dolus à lege, vel ſtatuto inductus *Curt. Iun.* conſil. 50. n. 6. & 7. *Ruin.* conſil. 170. 0. 29. lib. 1. *Simon de Prat.* conſil. 139. nu. 11. *Caball.* conſil. 145. lib. 1. & dixit Rota coram S. m. Greg XV. deciſ. 473. n. 18. & in recent. dec. 54. n. 3. p. 1. in Romana nullitatis contractus 28. Iunij 1619. coram bo. me. *Buratto*, & in Leodien. Coloniæ 20. Februarij 1630. coram me, Quidquid in contra- 25
rium dixerit *Menoch.* de recuper. remed. 1. num. 179. quem ſignanter in hâc cooclusione reprobant *Grattian.* diſcept. forenſ. c. 513. n. 14. *Cabal.* conſil. 145. 0. 131. in fi. & ipſe *Menoch.* ſe ipſum retractat, & dicit communem hanc opinionem in conſ. 589. n. 13. in fin.

Quoniam in hoc contractu ex requiſitis à ſtatuto 26
non deficit niſi decretum Iudicis, qui defectus dicitur remiſſus per ratificatiooem, quæ reſultat ex eo quod minor factus maior per quinquennium tacuit, vt ſuprà firmatum fuit, obiectum autem benè vrgeret, ſi adeſſet læſio, vel deficerent aliæ ſolemnitates, ex quibus dolus inſurgeret, & ab ipſo ſtatuto præſumitur, vel ſi ſtatutum vltra Iudicis decretum non 27
exigeret alias ſolemnitates, faciliúſq; videtur per dictam taciturnitatem, & ſic quamdam virtualem ratificationem remiſſus defectus decreti, quàm vel læſio, vel defectus curatoris, & aliorum proximiorum, præſertim cùm hic adfuerit præſentia Iudicis, & for- 28
taſſe fuit etiam interpoſitum decretum, ſed ex incuriâ Notarij adnotatum dumtaxàt ſuper approbatione ipſorum proximiorum, ex quibus in caſu præſenti multùm eliditur ſuſpicio doli, quem præſumit ſtatutum.

Neque obſtat, quod defecerit etiam cauſa, ſcilicèt vtilitas minoris, qoæ vna cum decreto Iudicis copu- 29
latiuè requiritur pro validitate alienatioois bonorum minoris l. 1. in princ. l. magis puto §. non paſſim l. ſi pupillorum §. ſi Prætor ff. de reb. eorum l. Tutor vrgentibus ff. de minor. toto tit. de prædiis mioor. ſine decret. non alienandis, Immò de ipſius iacturâ, & damno potiùs appareat, cum ſtatim facta hac vendi-
tione pro ducatis 500. locauerit emptor pro ducatis 30
annuis 11 r. & ſic attentâ æſtimatione, quæ ſolet fieri ad rationem quinque pro centenario Iuxta gloſ. in auth. perpetua verbo iuncto C. de Sacroſ. Eccleſ. *Honded.* conſil. 30. numero 20. libr. primo videatur venditorem læſum fuiſſe vltrà medietatem; Quo- 31
niam in Inſtrumento dicitur, quod Molendinum erat dirutum, nec molens, & hæc veritas etiam comprobatur, quia dum à S. me Clemente VIII. pro intereſſe Camerali fuit petita confirmatio de ordine eiuſdem Pontificis relatum fuit verè dictum molendinum eſſe dirutum, nec molens, vt in chirographo legitur ibi *Nei bauiendo fatto pigliare piena informatione di queſto fatto.*

fatto, & hauuta relatione, che detto molino eſſendo roinato, con queſta vendita ſi riſtaurarà, e ridurrà macinante, cui aſſertioni Principis ſtandum eſt clement.
33 vnica de probat. c. nobiliſſimus 87. diſtinct. l. antiquæ C. ad Velleian. *Rimin.* Iun. conſ. 365. n. 27. vndè ſtant ſimul, quod tempore venditionis Molendinum hoc non eſſet maioris valoris, quam ducatorum 500. & ſtatim ac fuit reſtauratum, & facta impenſa per emptorem creuit tum multum eiuſdem pretium, itaut locari potuerit pro annua penſione ducatorum 111. ad effectum autem dignoſcendi an vtilis, vel læſiuus fuerit contractus, tempus præciſum venditionis attendi debet, non autem ſubſequens leg. ſi voluntate in fin. C. de reſciod. vendit. Doct. in l. 2. C. eodem tit. *Crauet.* conſ. 11. n. 17. conſ. 114. n. 16. & conſ. 188. nu. 4. *Gabr.* de empt. vendit. concl. 1. n. 47. *Rimin.* Iun. conſ. 97. nu. 14. Card. *Seraph.* dec. 366. n. 1. cum aliis. Vltra quod pro deducenda læſione vis fieri non po-
34 teſt ſuper locatione prædicta, de qua in ſummario Bilottæ n. 15. quia non eſt de ſolo Molendino vendito per Bilottam, ſed de duobus Molendinis, & ſic videtur excludi læſio ex eo reſultans, quod vnum Molendinum venditum pro ducatis 500. fuerit, deinde locatum pro ducatis 111. dum pretio ducatorum 111. ſoluebatur pro duobus Molendinis.

Et Ita vtraq; parte informante reſolutum fuit, &c.

Aeſina Saluiani.

Veneris 19. Decembris 1631.

ARGVMENTVM.

Præſens quando accommodaſſe dicatur conſenſum actui ad obligationem ſuorum bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio ſubſequens retrotrahitur ad obligationis diem.*
2 *Fideiuſſores principaliter & in ſolidum rei, & principales dicuntur.*
3 *Identitas probata dicitur probatis denominationibus & demonſtrationibus.*
4 *Præſens obligationi de rebus propriis, vel ceſſionis faciendæ dicitur ratificare, ac cedere, & mandatum preſtare ad cedendum & n. 5.*

Deciſio DXXXVI.

ITerum propoſui dubium aliàs propoſitum, & reſolutum ſub die 13. Maij 1614. coram me, An conſtet de creditis anterioribus, & Domini ſteterunt in deciſis quoad ſummam ſcutorum 891. bai. 50. conflatam ex pluribus partitis, quæ nec ab Informantibus pro Francolinis impugnabantur, quodque ab iiſdem informantibus deducebatur circa prætenſam ſatisfactionem ex fructib. perceptis, viſum fuit particularem expoſcere diſputationem.

Verum amplius hodie Domini ex nouiter deductis dixerunt etiam conſtare de aliis creditis anterioribus, nempè & primo de alia ſumma ſcutorum 500 vigore cenſus impoſiti vſque de anno 1588. ſub die 18. Iulij & in quo ſub die 6. Auguſti anni 1588. Comes Io. Mauritius recognouit bonam fidem, & declarauit ipſius contemplatione, ac ſeruitio pecunias ſub cenſu acceptas fuiſſe à Pompeio Sparaciazio ſoluente Cæſare Ridulphino.

Neque de identitate dicti cenſus hodie poteſt dubitari ex quod in recognitione cenſus facta per Co. Ioannem Mauritium dicatur in eodem cenſu acceſ-

Decif. Clem. Merlini.

ſiſſe Ioannem Leonardum fratrem Pompeij, quæ tamen acceſſio non legitur in inſtrumento principali ſub die 18. Iulij celebrato; Quoniam in eodem Inſtrumento non acceſſit quidem Ioannes Leonardus, ſed Pompeius, & Hieronymus promiſerunt, quod per illam hebdomadam eſſet acceſſurus, prout vere acceſſit, & fideiuſſit ſub die 23. Iulij eiuſdem anni; & Inſtrumentum modo datur in ſummario n. 1. Vnde cum dicta die 23. Iulij eiuſdem anni approbauerit quod geſtum fuerat ſub die 18. dicti menſis Iulij, retrotrahitur hæc approbatio ad idem Inſtrumentum 1
emanatum dicta die 18. Iulij ad l. cum decem §. ſi fideiuſſor, & ibi *Bal.* n. 2. ff. de ſolut. *Crauett.* conſ. 304. nu. . verſ. & iden perindè eſt.]

Neque obſtat, quod in eadem recognitione dicatur Hieronymum Floreuum, & Iacobum Cencium fuiſſe debitores principales eiuſdem cenſus, & tamen in inſtrumento eiuſdem cenſus appareat eſſe fideiuſſores; Quoniam dum erant fideiuſſores principaliter, & in ſolidum cenſus impoſitionis, reſpectu Cæſaris Ridulphini emptoris cenſus dicuntur correi debendi, & principales debitores *Rota* dec. 153. 2
n. 8 p. 2. diuerſ. & coram S. m. Greg. XV. dec. 564. n. 3. & plenè in Romana cenſus 16. Maij præteriti coram me & verè ex lectura Inſtrumentorum recognitionis Com. Ioannis Mauritij, cenſus impoſitionis, & acceſſionis Io. Leonardi, apparet de identitate eiuſdem cenſus, quia omnes denominationes & demonſtrationes conueniunt, ad inuicemque reſpondent, ex quibus reſultat probatio identitatis iuxta doctrinam 3
Bart. in l. demonſtratio falſa n. 14. ff. de condit. & demonſtr. quam paſſim *Rota* ſequitur, vt dec. 277. n. 4. & deciſ. 313. n. 2. p. 1. recent. & coram Sa. me. Greg. XV. dec. 172. n. 2. cum aliis.

Quia poſita identitate conſtat de credito anteriori quam ſit creditum illorum de Francolinis, quod quidem creditum ſcutor. 500. fuit ceſſum Fanello, & Sanctio per Palmutium de Palmutiis vti ceſſionarium Cæſaris Ridulphini originarij, Creditoris dicti cenſus & de hac ceſſione in fauorem Fanelli, & Sanctij datur Inſtrumentum ſub die 4. Iunij 1599. & fit mentio de die, & anno, quo fuit impoſitus cenſus, atque recenſentur omnes illi fideiuſſores, qui interuenerunt, & in primo inſtrumento ſub die 18. Iulij cenſus impoſitionis, & acceſſionis Io. Leonardi ſub die 23. eiuſdem menſis Iulij, & ita apparet de identitate cenſus, nempè quod ſit idem, qui fuerat impoſitus prædicta die 18. Iulij 1588. & de quo facta fuerat recognitio à Com. Ioanne Mauritio die 6. menſis Auguſti.

Neque obſtat, quod in hac ceſſione facta à Palmutio in fauorem Fanelli, & Sanctij dicatur Palmutium eſſe ceſſionarium Cæſaris Ridulphini principalis creditoris, & de hac ceſſione Ridulphini in fauorem Palmutij non conſtet: Quoniam cum in eodem Inſtrumento ceſſionis ad fauorem Fanelli, & Sanctij dicatur Palmutium eſſe ceſſionarium Ridulphini ibidem præſentis, & pluries repetatur hæc omnia geri cum præſentia, & aſſiſtentia dicti Cæſaris Ridulphini præſentis, & conſentientis, hæc præſentia & conſenſus operantur mandatum ad cedendum l. ſemper qui non prohibet ff. de reg. iur. l. poſt dotem vbi *Iaſ.* n. 69. & 68. ff. ſol. matrim. idem *Iaſ.* in l. ſi quis mihi bona § iuſſum ff. de acquir. hæredit. *Abb.* conſ. 7. n. 4. li. 2. *Afflict.* dec. 308. n. 6. & 8. cum aliis: Et 4
dici poteſt verè non Palmutium ceſſiſſe in fauorem Fanelli, & Sanctij, ſed ipſum Ridulphinum, quia actus attribuitur illi qui mandatum, vel conſenſum

præſtitit in actum, qui perſonaliter ad ipſum ſpectabat, non autem illi, qui exequutus fuit mandantis vo-
5 luntatem l. item eorum §. ſi decurionibus ff. quod cuiuſque vniuerſit. nom. l. Pater in Prouincia ff. de manumiſſ. vendit. *Traquell.* in l. ſi vmquam in verbo donatione largitus n. 349. & 350. C. de reuocan. donat. *Surd.* dec. 192. n 9.

Conſtat etiam hodie de alio credito anteriori pro ſcutis 77. bai. 30. quia apparet D. Tiberium de Vbaldis fuiſſe creditorem eiuſdem Com. Io. Mauritij in vim ſocietatis officij, de qua ſocietate non fuit doctum in alia diſputatione, ſed hodie datur Inſtrumentum ſub die 11. Martij 1589. vt in ſum. nu. 4. & facta fuit ceſſio in fauorem Fanelli, & Sanctij ab eodem D. Tiberio ſub die 7. Iunij 1597. vt in eodem ſumm. n. 5.

Quibus etiam addebant Domini conſtare de alio credito ſcutorum 210. ratione annui cenſus impoſiti vſque de anno 1580. qui fuit ceſſus per Clementiam Grimaldam in fauorem Fanelli, & licet dicatur in hac ſecunda ceſſione Grimaldam eſſe ceſſionariam Raphaelis, & in prima diſputatione non conſtaret de hac ceſſione Raphaelis creditoris anterioris dicti Comitis Ioannis Mauritij, attamen hodie datur Inſtrumentum in quo Raphael ceſſit Clementiæ dictum creditum, & quod Raphael ſit creditor dicti cenſus benè depræhenditur ex Inſtrumento impoſitionis cenſus ad fauorem Dianoræ Vxoris Raphaelis, quod habetur in regiſtro fol. 118. quem cenſum deindè ceſſit Dianora eidem Raphaeli, vt enunciatur in Inſtrumento dato in ſumm. n. 5. pro Fanellis, & circa hoc creditum dant manus Informantes etiam pro Francolinis.

Quo verò ad aliam partitam Florenorum 900. pro qua Fanellus reportauit ceſſionem à fideiuſſoribus, neque hodiè illam Domini approbarunt, quia non iuſtificatur, quod fideiuſſores re vera dictus fructus ſoluerint, & receptæ, quæ dătur in ſum n. 2. pro Florenis 247. non viſæ ſunt ſufficientes, non enim ſunt recognitæ, nec aliquid probant reſpectu cenſus initi ſub dicta die 18. Iulij 1588. de quo nullam mentionem faciunt, & videntur omnes poſteriores, credito illorum de Francolinis, quod eſt de anno 1592. iſtæ autem quietantiæ incipiunt ab anno 1594. vſque ad annum 1598.

Nec etiam Domini admiſerunt aliud creditum ratione cenſus impoſiti per Iulianū Rogerium ſub die 21. Decembris 1581. & venditum Cicolino pro ſcutis 300. qui Cicolinus, illum ceſſit Manenti Coſtæ de anno 1592. & ideò ineptè fuit ceſſus per Rogerium in fauorem Fanelli, & Sanctij, Rogerius enim non erat Dominus cenſus, ſed Debitor, & vera ceſſio eſt illa facta per Cicolinum creditorem, quæ fuit ad fauorem Manentis.

Et ita vtraque parte Informante reſolutum fuit, &c.

Bononien. dotis.

Veneris 23. Ianuarij 1631.

ARGVMENTVM.

Dotis fructus taxantur ad rationem quinq; pro centenario, & non in plus, & de interpretatione ſtatutorum Centi taxantium ad rationem ſeptem, quando procedant.

SVMMARIVM.

1 *Dos recuperata à primo viro in fundo conſentiente Secundo viro, ceſſat eſſe in pecunia, & incipit eſſe in fundo, & 8.*

2 *Fructus dotis taxantur ad rationem quinque, pro centenario.*

3 *Etiam ſi ſtatutum determinet in maiori ſumma, quando tamen dos conſiſtit in fundo.*

Statuti diſpoſitio ceſſat, quando qualitates illius non verificantur, ibidem & n. 5.

4 *Statutum loquens de dote in pecunia conſiſtente non trahitur ad eam, quæ conſiſtit in corporibus.*

6 *Voluntas contrahentium, deducitur etiam ex actu nullo, & inualido.*

7 *Fructus dotis diminuuntur pro rata, quando maritus non totaliter ſubſtinuit onera matrimonij.*

Deciſio DXXXVII.

Dixerunt Domini Com Aloyſio Pepulo ſecundo viro Claudiæ ratione dotis non ſolutæ, conſiſtentis in ſumma ſcutorum 2500. qualis fuerat conſtituta Domino Paulo Carandino primo viro inuiliter, & inualidè Claudia auxerat. vt pluries reſoluit, ac pronunciauit Rota, quæ reſolutiones, & ſententiæ hodie præſuppenuntur, fructus inquam ratione dictæ dotis non ſolutæ fuiſſe debitos ad rationem quinque, non autem ſeptem pro centenario.

Moti ſunt ex eo, quia cum dos prædicta conſiſteret in prædio poſito *in loco detto la Foppa* quod prædium per hæredes Pauli Carandini primi viri fuit Claudiæ tranſeunti ad ſecundas nuptias cum Com. Aloyſio Pepulo conſignatum ad computum dotis, præſente, & conſentiente etiam ipſo Comite Aloyſio, & proindè dos transfuſa eſt, & conuerſa in dictum prædium ex l. res quæ ex pecunia ff. de Iur. dot. l. Librio §. ſi dominus ff de verb. ſignif. *Alex.* conſ. 49. ſub nu. 7 li. 3. Adden. ad *Capicc.* dec. 194. nu. 14. in fi. verſ. fundus datus *Caſtill.* dec. 133. n. 8. & 9. *Monterent.* ad ſtatut. Bononien. li. 4. de dotibus reſtituen. §. itē dicimus fol. 169 ver. ſexto facit adeout per traditionem dicti prædij pro rata illius valoris, hæredes primi mariti fuerint liberati, & dos tunc diceretur eſſe in fundo, non autem in quantitate, hinc ſequitur fructus deberi ad rationem quinque pro centenario, prout regulariter taxantur fructus ſtabilium, vt in terminis fructuum prædij dotalis reſoluit Rota in Foroliuien dotis 24. Nouembris 1581. coram *Bubalo* & in recent dec. 191. ſub num. 4. part. 1. ac dec. 448. num. 3 part. 2. & in Romana vſufructus 16. Decembris 1622. coram bo. mem *Vbaldo*, & in Bononien. fructuum dotis 23. Martij 1619. & 4. Martij 1630. coram R. P. D. meo *Ghiſilerio*: Sique ipſa Claudia fundum ſibi conſignatum, ſecundo marito tradidiſſet, liberata & ipſa fuiſſet ab omni obligatione ſolutionis fructuum ob non ſolutam dotem. 1 2

Nec viſum fuit applicari ſtatuta Centi, in quibus decernitur fructus dotales eſſe taxandos ad rationem ſeptem pro centenario.

Quoniam ſtatutum, de quo in rubr. 17. li. 3. & in ſummario D. Carandini num. 6 diſponit fructus poſt annum luctus Viduæ deberi ad rationem ſeptem pro centenario, quotieſcumque præceſſerit iudicialis interpellatio, & hæredes ſint conſtituti in mora reſtituendi dotem, de qua interpellatione, & mora hic, non conſtat, & agitur de fructibus debitis conſtante matrimonio; vndè ceſſat diſpoſitio ſtatuti *Bal.* in leg. teſtamentum num. 5. C. de teſtament. *Decian.* 3 reſponſ.

reſponſ. 43. num. 3. li. 2. *Malnaſ.* conſ. 74. num. 6. cum aliis.

Statutum verò, de quo in rubr. 2. li. 3. & in dicto ſummario n. 6. loquitur de dote conſiſtente in quantitate, ideoque ad caſum dotis conſiſtentis in bonis
4 ſtabilibus trahi non debet *Oſaſch.* dec. 21. num. 14.
Decian. conſ. 74. num. 3. & ſeqq. Et ſtatutum prædictum præſuppoſitiuè, loquitur, vt quatenus alimenta, ſeu fructus dotium ſint debita, taxantur ad rationem ſeptem, & propterea, cum ex diſpoſitione alterius ſtatuti deficiente interpellatione, & mora hære-
5 dum, fructus non debeantur, vtique ceſſante præſuppoſito, nempè obligatione ad fructuum reſtitutionem, ceſſat etiam ipſa diſpoſitio præſupponens Gloſ. in leg. mancipia C. de ſeru. fugit. cum aliis per *Surd.* conſ. 150. num. 78. Vltra quod aliqui ex Dominis putabant taxationem iſtius ſtatuti reſtringendam eſſe ad caſum dotationis filiarum excluſarum à ſucceſſione dotantium, vt ex prohemio ſtatuti colligitur, in quo caſu præſentem controuerſiam non verſari clarum eſt.

6 In quam ſententiam, & taxationem fructuum ad rationem, quinque pro centenario, eo facilius deſcenſum fuit, tum quia Claudia dum dotem conſtante matrimonio ſibi conſtituit, ſeu auxit ad ſummam ſcutorū 5000. cōuenit, vt in caſu retardatę ſolutionis deberētur fructus ad rationem quinq; pro centenario, ex qua conuentione, & actu licet nullo, & inualido benè deducitur, & declaratur voluntas contrahentium l. fin. ff. de reb. eorum *Rota*. dec. 613. num. 7. par. 1. diuerſ. & coram S. mem. Greg XV. dec. 76. nu. 3. & apud bo. me. Cardinalem *Caualerium* dec. 326. num. 3. Tum etiam quia ex teſtibus quorum depoſitionem approbauit *Rota* in hac cauſa ſub die 19. Ianuarij 1628. coram me, Colligitur Com. Aloyſium defeciſſe in integra ſubſtentatione onerum matrimonij, quandoquidem Claudia proprijs pecunijs, veſtes, & alia ſibi neceſſaria comparabat, Vndè quatenus etiam fructus debiti fuiſſent ad rationem ſeptem, congrua tamen, & æqua eſſet taxatio ad rationem quinque, ſiquidem pro rata onerum matri-
7 monij fructus dotales deberi certi iuris eſt, ad tradita per *Abbat.* in c. ſalubriter n. 3. de vſur. *Cora.* conſ. vlt. nu 7. & 8. li. 2. *Sanchez* de matrimon. li. 9. diſput. 5. num. 3.

Non obſtat, quod prædium *della Fioppa* fuerit aſſignatum dumtaxat pro ſcutis 2100. & ſic pro reliquis ſcutis 400. fructus debeantur ad rationem ſeptem pro centenario; quoniam quoad hæc ſcuta 400. ſubſiſtit reſponſio, quod cum nulla fuerit facta interpellatio, nec hæredes primi mariti in mora conſtituti, ceſſat diſpoſitio Statuti.

Minus obſtat, quod cum dos data primo marito conſiſteret in pecunia, & ex iuris præſumptione eadem dos cenſeatur data ſecundo Viro, dicendum ſit hanc quoquę conſiſtere in pecunia, quod & declaratum fuit per confeſſionem Claudiæ aſſerentis dotem eſſe ſcutorum 5000. & infertur etiam ex eo quod prædium *della Fioppa* non fuit conſignatum ſecundo Marito, ſed Vxori cum tranſlatione dominij in ipſam, & tamen ſi dos in prædium fuiſſet conuerſa, maritus habuiſſet dominium, & ex diſpoſitione Statuti Ceni, cum in ſecundum maritum tranſeunt ipſo Iure actiones pro recuperanda dote tradita primo marito, hinc benè infertur neceſſario dotem ſecundi mariti eſſe in pecunia, prout erat in primo matrimonio.

Quoniam obiectum, & rationes, quibus innititur tolluntur ex hoc, quod dum prædium fuit conſignatum vxori præſente, & conſentiente ſecundo marito, dos dicitur etiam ab ipſo marito recepta, & de conſenſu vtriuſque Coniugis in prædium conuerſa, & tranſlata, itaut fundus cæperit eſſe in obligatione dotis, non autem quantitas, & conſequenter
nonniſi ad rationem fructuum fundi poſſint percipi 8
fructus dotis, vt ſupra firmatum fuit, & per *Rotam* Bononien. vt refert *Monterent.* ad Statut. Bononien. li. 4 rubric. de dot. reſtit. §. item dicimus, fol 269. ver. Quando cedens, vbi recenſet dictam deciſionem; hincque ceſſant præſumptiones, & verbalis confeſſio, quæ cedit veritati ex facto conſignationis prædij melius declaratæ; ſiquę prædium verè, & realiter per Claudiam fuiſſet ſecundo marito conſignatum, adeout fructus fundi ipſe ſecundus maritus percepiſſet, non eſſet locus præſenti diſputationi, dotis enim ſolutio retardata non diceretur, indeque nec orta fuiſſet obligatio ad reſtitutionem fructuum ob non ſolutam dotem.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Colimbrien. Canonicatus.

Mercurij 4. February 1632.

ARGVMENTVM.

Per reſignationem in manibus Papæ de Beneficio non quæritur ius ei, cuius fauore reſignatur beneficium niſi litteris in forma dignum expeditis, nec non illis verificatis coram Ordinario, adeout ſi decedat reſignans, Beneficium vacat, & impetrari poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio ex enarratis in gratia reſultat, quæ impugnari deinde non poteſt.*
2 *Inſtrumentum facit probationem probatam.*
3 *Reſignatione non effectuata non dicitur abdicatum ius à reſignante Beneficium.*
4 *Obitus probatur ex publica voce, & fama in materia Beneficiali.*
Fallit contra Ordinarium, ibid.
5 *Clericatus probatur ex litteris patentibus.*
6 *Quod quis ſit oriundus ex aliquo loco, probatur ex publica voce.*
7 *Gratia ex ſupplicatione ſignata in forma gratioſa dat ius in re.*
8 *Valor Beneficij probatur ex teſtibus.*
9 *Item ex confeſſione in litteris prouiſionis contra obtinentem.*
10 *Immiſſio conceditur ex litteris Apoſtolicis iuſtificatione ſequuta.*
11 *Per reſignationem non quæritur ius reſignatario, niſi poſtquam gratia mediante collatione fuerit executioni demandata, & in termine nullum ius abdicatur à reſignante.*
12 *Et in termino decedente reſignante vacat beneficium.*
13 *Et per reſignationem in manibus Papæ ius omne amittit, etiam reſignans.*

Deciſio DXXXVIII.

CVm Ioannes Boralbus Canonicus Eccleſiæ Colimbrien. Canonicatum, quem obtinebat reſignaſſet in fauorem Antonij Mendez, ipſeque Antonius litteris in forma Dignum expeditis, & illis

coram Exequutore non iuſtificatis, nondumque a-
depta Canonicatus poſſeſſione, obiiſſet, impetrauit
eundem Canonicatum Emanuel Fagundez vti va-
cantem per obitum Antonij reſignatarij, ſeu per re-
ſignationem Ioannis reſignantis, & deindè de veri-
tate dictæ vacationis, & de validitate ſuæ prouiſionis
dubitans, obtento alio Canonicatu in Eccleſia Elbo-
ren. primum ceſſit, & renunciauit ſimpliciter in ma-
nibus Sanctiſſ. D. Noſtri, poſt quam ceſſionem, & re-
nunciationem Antonius Pimentel facta præmiſſo-
rum, vt ſupra geſtorum narratione, & ſequuto obitu
Ioannis reſignantis in menſe reſeruato, à Sede Apo-
ſtolica fuit de dicto Canonicatu prouiſus, cauſaque
in Rota introducta, & ſuſcepta diſputatione ſuper
iuſtificatione gratiæ illius prouiſionis, Domino An-
tonio Pimentel tantum informante, gratiam eſſe iu-
ſtificatam quoad omnia narrata reſponderunt.

Quod enim iſte Canonicatus fuerit reſignatus à
Ioanne in fauorem Antonij Mendez, & per obitum
Mendez litteris in forma Dignum nondum iuſtifica-
tis, neque appræhenſa poſſeſſione, de eodem fuerit
prouiſus Emanuel, conſtat ex litteris reſignationis,
& ex litteris prouiſionis ipſius Emanuelis Summario
num. 1. & 2. ex quibus reſultat concludens probatio
contra Emanuelem, qui narrata, & confeſſionem e-
manatam in ſua gratia impugnare non poteſt, *Capu-*
1 *taq* deciſi. 19. par. 1. *Rota* in recent. dec. 379. numer.
7. par. 1. & apud bo. me. Card. *Caualerium* dec. 33. n.
1. Prout, & per Emanuelem fuiſſe ceſſum, & renun-
ciatum cuicumque iuri, quod habebat ſuper dicto
Canonicatu apparet ex publico Inſtrumento ceſſio-
2 nis, & renunciationis liberè factæ in Summario nu.
3. quæ eſt probatio probata, *Dec.* conſ. 36. nu. 2. *Rota*
coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* dec. 44. n.
1. Obiit uſque Ioannis in poſſeſſione Canonicatus de
menſe reſeruato, nempe Februarij 1630. per quem
obitum fuit inducta vacatio, cum ob non effectua-
tam reſignationem ius ab eo nullatenus abdicatum
3 fuiſſet, probatur ex teſtibus datis in Summ. num. 4.
quorum vnus, nempè tertius iuxta quintum deponit
de viſu, alij verò de publica voce, & fama, quæ ſuffi-
cit ad effectum probandi reſeruationem quando non
4 agitur contra prouiſum ab Ordinario, *Mohed.* dec.
1. de probat. *Put* dec. 266. num. 4. li. 3. *Rota* coram S.
me. Greg XV. dec. 166. nu. 7. & coram Reuerendiſſ.
D. meo *Decano* dec. 87. nu. 2. ac dec. 373. num. 5. ac
dec. 475. num. 9. & coram bo. mem. Card. *Caualerio*
dec. 33. num. 2.

De Clericatu autem, ſeu Preſbyteratu Antonij
Pimentel liquet ex litteris patentibus Summ. num. 7.
5 quæ ad hunc effectum ſuffragantur, iuxta *Rot.* dec.
16. de probat. in antiq. & apud S. m. Greg. XV. dec. 78.
n. 5. & de origine ex diœceſi Mitanden. ex teſtib. de
6 publica voce, & fama deponentibus Summ. num. 7.
qui ſufficiunt, vt dixit *Rota* apud S. mem. Greg. XV.
dec. 35. nu. 2. & aliàs paſſim.

Valor verò obtentorum per Antonium, nempè
quod fructus beneficij ſimplicis, quod obtinet in Ec-
cleſia B. Mariæ Oppidi de Cea, non excederet duca-
tos 24. auri de Camera, & quod in fauorem eiuſdem
Antonij eſſet reſeruata penſio regalium 45. m. mone-
tæ Regni Portugalliæ ſuper fructibus Canonicatus
obtenti per Hectorem de Souſa, iuſtificatur ex teſti-
bus Summario num. 6. & ex litteris reſeruationis
Summario num. 8. quemadmodum & ius Antonij ad
dictum beneficium ſimplex Oppidi de Cea benè de-
ducitur ex ſupplicatione in illius fauorem ſignata,
7 quæ in forma gratioſa dat ius in re, *Caſſador.* dec. 4.
nu. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Garz.* de benef. par. 4.
cap. 2. num. 11. *Rota* deciſ. 418. num. 5. par. 1. diuerſ.
cum aliis.

Demum valor Canonicatus, quod non excedat
ducatos 600. computatis diſtributionibus, prout Pa-
pæ fuit narratum, comprobatur tum ex teſtibus da-
tis in Summario num. 9. qui ad hunc effectum ſuffi-
cienter probant, *Put.* dec. 29. par. 1. *Rota* dec. 193. nu. 8
1. par. 1. diuerſ. & dec. 46. num. 5. par. 2. diuerſ. ac in
recent. dec. 140. num. 3. par. 1. & dec 455. num. 8. par.
2. Tum & multo magis ex confeſſione ipſius Ema-
nuelis emanata in litteris ſuæ prouiſionis, *Bellamer.* 9
deciſ. 298. & 596. *Rota* dec. 101. nu. 7. par. 1. recent.
& coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* deciſi.
145. nu. 1. quibus poſitis, & gratia plenè iuſtificata,
Antonio Pimentel concedenda eſt immiſſio, & lit-
teris Apoſtolicis exequutio, c. ſi Capitulo, vbi *Gloſ.* in 10
verbo exequatur, de conceſſ. præben. *Mohedan.* dec.
13. vt lite pendente cum aliis.

Non obſtat, quod Canonicatus non vacauerit per
obitum Ioannis; quia viuens iam illum reſignaue-
rat in fauorem Antonij Mendez.

Quoniam cum gratia reſignationis fuerit expedi-
ta in forma Dignum, per quam datur dumtaxat man-
datum de prouidendo, quatenus reſignatarius repe-
riatur idoneus, nullumque tribuitur eidem reſigna-
tario ius in re, nec à reſignante ius primæuum abdi-
catur, niſi poſtquam gratia mediante collatione fa-
cta reſignatario fuerit exequutioni demandata, *Put.* 11
dec. 158. num. 3. li. 5. *Achill.* dec. 16. num 4. de reſtit.
ſpoliat. *Mohedan.* dec. 36. per tot. de renunciat. cum
aliis, de qua litterarum exequutione, & de ſubſe-
quuta collatione facta ab exequutore Antonio Men-
dez reſignatario hic nullibi apparet, ſed contrarium
iuſtificatur, propterea dum Ioannes reſignans non
ceciderat a Iure ſuo ſuper Canonicatu, de quo agi-
tur, neque reſignatario vllum Ius fuerat quæſitum,
dubitari non poteſt, quin per obitum eiuſdem Ioan-
nis vera inducta fuerit vacatio, vt in terminis reſol-
nit *Rota* in Abulen. & Zamoren. Beneficiorum 17. 12
Iunij 1594 coram *Penia*, & plenè in Ampurien. Be-
neficij 18. Februarij 1625. coram me, vbi aliæ con-
cordantes deciſiones cumulantur; ſemperque Ema-
nueli obſtat ceſſio, & renunciatio Iuris ſibi compe-
tentis ſuper hoc Canonicatu in manibus Papæ fa-
cta per quam renuncians Iura ſua, ſi quæ habebat a- 13
miſit, & hinc oritur exceptio litis finitæ *Capuaq.* de-
ciſ. 320. par. 1. *Parıſ.* de reſignat. li. 1. quæſt. 13. num. 37.
cum aliis.

Et ita Antonio Pimentel tantum informante re-
ſolutum fuit, &c.

Piſtorien. Parochialis.

Lunæ 9. Februarij 1632.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium non poteſt
conuenire ei, qui non eſt hæres, veluti ſi hæredita-
tem repudiauerit &c. & quando non obſtante di-
cta repudiatione, nihilominus ſit capax huius iu-
riſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quando eſt hereditarium, non poteſt
conuenire ei, nec eius heredi, quando in eis deficit
qualitas hereditaria.*

2 *Repu-*

Digitized by Google

2 *Repudiatio infringit, & penitus tollit qualitatem hæreditariam.*

3 *Aditio hæreditatis cum ſit quid facti non præſumitur, & maximè in tranſuerſalibus, ſed debent concludenter probari.*

4 *In filio nec etiam præſumitur aditio hæreditatis, cum habeat beneficium abſtinendi, & ideò aditio probari debet.*

5 *Portio non adita ad heredes non tranſmittitur.*

6 *Iuſpatronatus poteſt tranſire in aliquem per ius accreſcendi.*

7 *Portio portioni accreſcit, & non perſonæ.*

8 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, & reale, cum ipſa hæreditate tranſit.*

9 *Repudiationem iam factam quis poteſt reuocare re adhuc integra.*

10 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, citra ius, & nomen hæredis non poteſt de eo diſponi.*

11 *Hæreditatis repudiatio intra triennium poteſt reuocari.*

12 *Ad præſentandum poſt repudiationem, quando quis eſt admiſſus, non poteſt amplius obiici, quod non ſit Patronus.*

13 *Iuriſpatronatus ſtatus firmatur quoad omnes per ſententiam.*

14 *Iuriſpatronatus pertinentia benè probatur per confeſſionem partis aduerſæ, quæ probat contra confitentem, & hæredes, iuncta quaſi poſſeſſione præſentandi, num. 15.*

16 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium quis non poteſt præſentare, niſi ſit hæres.*

17 *Iuſpatronatus hæreditarium non poteſt tranſire ad hæredes extraneos, donec ſupereſt aliquis de agnatione ſtante ſui præcepto fundatoris.*

18 *Hæres extraneus non poteſt admitti ad iuſpatronatus, ſi extet aliquis hæres ex familia Teſtatoris, quando vtraque qualitas in eius ſucceſſione requirebatur. Nempè quod ſit hæres, & agnatus.*

Deciſio DXXXIX.

COnuenerunt hinc indè informantes Iuſpatronatus, de quo agitur, fundatum à Domitio de Cancellariis tractu temporis in duos ex dicta familia conſolidatum fuiſſe in Thadæum, & Riccardum, adeout vnuſquiſque ipſorum eſſet pro medietate Patronus, & quod vltimi Deſcendentes ex Thadæo, nempè pronepotes, ſunt Paulus, & Riccardus, vltimi autem Deſcendentes ex Riccardo altero Patrono pro medietate pariter pronepotes ſunt Baccius, & Riccardus, adeout, medietatem dicti Patronatus hodie conſolidatam fuiſſe in Paulo, & Riccardo, aliam verò medietatem in Baccio, & Riccardo dicendum videatur.

Verum quia hoc Iuſpatronatus eſt hæreditarium, vt reſolutum fuit ſub die 31. Martij 1628. coram me, cui reſolutioni partes acquieſcunt, & Paulus ac Riccardus deficere qualitatem hæreditariam in Baccio, & Riccardo contendunt, è contra verò Baccius, & Riccardus eamdem qualitatem deſiderari in Paulo, & Riccardo obiiciunt; Ideò ſuper pertinentia dicti Iuriſpatronatus ſuſcepta diſputatione, propoſui dubium, An Iuſpatronatus ſpectet ad Baccium, ſiue illius hæredes, quod poſt multiplicem poſitionem per Dominos hodie negatiuè fuit reſolutum.

In quam reſolutionem ex eo potiſſimum adducti fuerunt Domini, quia apparet Baccium repudiaſſe hæreditatem Lazari Patris, Lazarum verò repudiaſſe hæreditatem Iacobi Patris, & Iacobum repudiaſſe hæreditatem Riccardi Senioris, in quo medietas illius Iuriſpatronatus conſolidata fuerat, vt in Summario pro Cancellariis nu. 1. Vnde his poſitis repudiationibus, & deficiente in Baccio qualitate hæreditaria, Iuſpatronatus hæreditarium quoad medie-
tatem, quæ ſpectabat ad Riccardum Seniorem, nullatenus tranſire potuit ad Baccium, aut illius hæ- 1
redem, *Innocen.* in rubr. de iurepatr. nu. 4. *Card.* in Clement. 2. quæſt. n. 7. de iurepatr. *Dec.* conſ. 149. nu. 1. *Couar.* var. reſolut. li. 2. ca. 18. n. 7. *Achill.* dec. 9. de iurepatr. *Lambertin.* de iurepatr. li. 1. par. 2. quæſt. 2. art.
1. nu. 22. *Decian.* conſ. 107. nu. 8. li. 3. repudiatio enim 2
infringit, & penitus tollit qualitatem hæreditariam, vt per ſe notum eſt.

Non obſtat, quod Riccardus Senior vltra Iacobum Patrem Lazari, & Auum Baccij, reliquerit etiam tres alios filios, nempè Vincentium, Petrum, & Fælicem à quibus potuit fieri tranſitio iuriſpatronatus in Baccium; Quoniam non docet Baccius illos adiuiſſe hæreditatem Ricciardi, & ſe adiuiſſe hæreditatem dd. Patruorum, ſeu aliorum tranſuerſalium, adeout per acquiſitionem hæreditatis prædictorum potuerit etiam acquirere iuſpatronatus, huiuſmodi autem aditio cum ſit quid facti non præſu-
mitur præſertim in tranſuerſalibus, ſed debet con- 3
cludenter probari, l. ſi pupillus, §. vltimo, in fine, ff. de acquir. hæredit. *Roman.* conſ. 154. n. 2. *Crauett.* conſ. 33. nu. 2. *Menoch.* præſumpt. 99. nu. 2. lib. 4. Car. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. li. 12. tit. 9. nu. 3. & 5. Immò
etiam in filio, quia habet beneficium abſtinendi pro- 4
bari debet aditio, *Bart.* in l. neceſſarij, nu. 1. ff. de acquir. hæred. *Alex.* conſ. 184. nu. 1. li. 6. Card. *Mantic.* dec. 198. n. 5. & 6. Prout nec probatur aditam fuiſſe à Baccio hæreditatem Riccardi iunioris fratris, ad quam medietas medietatis patronatus Riccardi ſenioris ſpectabat, quæ pariter aditio eſt iuſtificanda ex
ſupra dictis, & portio non adita per Baccium ad hæ- 5
redes extraneos tranſire non potuit, l. vnica, §. in nouiſſimo, C. de caduc. tollen. *Crauett.* conſ. 37. nu. 4. *Rota* dec. 653. num. 7. par. 1. recent. & apparet dictam hæreditatem Riccardi fuiſſe aditam per alium Riccardum Fratrem Pauli in Summ. num. 7. & antea citato Baccio fuiſſe dictæ hæreditati iacenti datum Curatorem Summ. num. 5.

Quo verò ad aliam medietatem iuriſpatronatus prouenientem à Thadæo, & in illius linea conſolidatam, viſum fuit Dominis, neque iſtam ad Baccium
pertinere poſſe, eo quod deſcendentes Thadæi repu- 6
diauerint, & ipſi Thadæi hæreditatem, & ſic per Ius accreſcendi tranſiuerit iuſpatronatus in Baccium; Quoniam cum ex ſupradictis appareat ad Baccium nec ſpectare medietatem prouenientem à Riccardo ſeniore eius Aſcendente, hoc eſt Proauo, nulla Iuris ratio patitur, vt idem Baccius, per Ius accreſcendi medietatem iuriſpatronatus Thadæi obtineat, quia
portio portioni accreſcit, & non perſonæ, l. ſi totum, 7
ff. de acquir. hæred. *Corn.* conſ. 131. nu. 6. li. 1. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 347. nu. 12. vel certè cum iuſpatronatus ſit hæreditarium, ac reale, cumq; ipſa hære-
ditate tranſeat, ad effectum conſequendi portionem 8
Thadæi probari deberet ad Baccium perueniſſe dictam Thadæi hæreditatem, *Crauet.* conſ. 37. nu. 4. *Franch.* dec. 60. n. 10. *Menoch.* præſumpt. 99. n. 3. li. 4.

Ex quibus deprehenditur nec opus eſſe ingredi diſputationem, An Deſcendentes Thadæi repudiauerint illius hæreditatem, quia huiuſmodi etiam repudiatio non ſuffragaretur Baccio, vt ſupra oſtenſum fuit & dubium eſt reſtrictum, An iuſpatronatus,

coram Exequutore non iuſtificatia, nōdumque a-
depta Canonicatus poſſeſſione, obiiſſet, impetrauit
eumdem Canonicatum Emanuel Fagundez vti va-
cantem per obitum Antonij reſignatarij, ſeu per re-
ſignationem Ioannis reſignantis, & deindè de veri-
tate dictæ vacationis, & de validitate ſuæ prouiſionis
dubitans, obtento alio Canonicatu in Eccleſia Elbo-
ren. primum ceſſit, & renunciauit ſimpliciter in ma-
nibus Sanctiſſ. D. Noſtri, poſt quam ceſſionem, & re-
nunciationem Antonius Pimentel facta præmiſſo-
rum, vt ſupra geſtorum narratione, & ſequuto obitu
Ioannis reſignantis in menſe reſeruato, à Sede Apo-
ſtolica fuit de dicto Canonicatu prouiſus, cauſaque
in Rota introducta, & ſuſcepta diſputatione ſuper
iuſtificatione gratiæ illius prouiſionis, Domino An-
tonio Pimentel tantum informante, gratiam eſſe iu-
ſtificatam quoad omnia narrata reſponderunt.

Quod enim iſte Canonicatus fuerit reſignatus à
Ioanne in fauorem Antonij Mendez; & per obitum
Mendez litteris in forma Dignum nondum iuſtifica-
tis, neque appræhenſa poſſeſſione, de eodem fuerit
prouiſus Emanuel, conſtat ex litteris reſignationis,
& ex litteris prouiſionis ipſius Emanuelis Summario
num. 1. & 2. ex quibus reſultat concludens probatio
contra Emanuelem, qui narrata, & confeſſionem e-
manatam in ſua gratia impugnare non poteſt, *Capu-*
1 *taq* deciſi. 190. par. 1. *Rota* in recent. dec. 379. numer.
7. par. 1. & apud bo. me. Card. *Caualerium* dec. 33. n.
1. Prout, & per Emanuelem fuiſſe ceſſum, & renun-
ciatum cuicumque Iuri, quod habebat ſuper dicto
Canonicatu apparet ex publico Inſtrumento ceſſio-
2 nis, & renunciationis liberè factæ in Summario nu.
3. quæ eſt probatio probata, *Dec.* conſ. 36. nu. 1. *Rota*
coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* dec. 44. n.
1. Obi uſque Ioannis in poſſeſſione Canonicatus de
menſe reſeruato, nempe Februarij 1630. per quem
obitum fuit inducta vacatio, cum ob non effectua-
tam reſignationem ius ab eo nullatenus abdicatum
3 fuiſſet, probatur ea teſtibus datis in Summ. num. 4.
quorum vnus, nempè tertius iuxta quintum depoſuit
de viſu, alij verò de publica voce, & fama, quæ ſuffi-
cit ad effectum probandi reſeruationem quando non
4 agitur contra prouiſum ab Ordinario, *Mobed.* dec.
1. de probat. *Put* dec. 266. num. 4. li. 3. *Rota* coram S.
me. Greg XV. dec. 166. nu. 7. & coram Reuerendiſſ.
D. meo *Decano* dec. 87. nu. 2. ac dec. 373. num. 5. ac
dec. 475. num. 9. & coram bo. mem. Card. *Caualerio*
dec. 33. num. 2.

De Clericatu autem, ſeu Preſbyteratu Antonij
Pimentel liquet ex litteris patentibus Summ. num. 7.
5 quæ ad hunc effectum ſuffragantur, iuxta *Rot.* dec.
16. de probat. in antiq. & apud S. m. Greg. XV. dec. 78.
n. 5. & de origine ex diœceſi Miranden. ex teſtib. de
6 publica voce, & fama deponentibus Summ. num. 7.
qui ſufficiunt, vt dixit *Rota* apud S. mem. Greg. XV.
dec. 35. nu 1. & aliàs paſſim.

Valor verò obtentorum per Antonium, nempè
quod fructus beneficij ſimplicis, quod obtinet in Ec-
cleſia B. Mariæ Oppidi de Cea, non excederet duca-
tos 24. auri de Camera, & quod in fauorem eiuſdem
Antonij eſſet reſeruata penſio regalium 45. m. mone-
tæ Regni Portugalliæ ſuper fructibus Canonicatus
obtenti per Hectorem de Souſa, iuſtificatur ex teſti-
bus Summario num. 6. & ex litteris reſeruationis
Summario num. 8. quemadmodum & ius Antonij ad
dictum beneficium ſimplex Oppidi de Cea benè de-
ducitur ex ſupplicatione in illius fauorem ſignata,
7 quæ in forma gratioſa dat ius in re, *Caſſador.* dec. 4.
nu. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propr. *Garz.* de benef. par. 4.
cap. 2. nu. 11. *Rota* deciſ. 418. num. 5. par. 1. diuerſ.
cum aliis.

Demum valor Canonicatus, quod non excedat
ducatos 600. computatis diſtributionibus, prout Pa-
pæ fuit narratum, comprobatur tum ex teſtibus da-
tis in Summario num. 9. qui ad hunc effectum ſuffi-
cienter probant, *Put.* dec. 19. par. 1. *Rota* dec. 293. nu. 8
1. par. 1. diuerſ. & dec. 46. num. 5. par. 2. diuerſ. ac in
recent. dec. 140. num. 3. par. 1. & dec 455. num. 8. par.
2. Tum & multo magis ex confeſſione ipſius Ema-
nuelis emanata in litteris ſuæ prouiſionis, *Bellamer.* 9
deciſ. 198. & 596. *Rota* dec. 101. nu. 7. par. 1. recent.
& coram Reuerendiſſ. Domino meo *Decano* deciſi.
145. nu. 1. quibus poſitis, & gratia plenè iuſtificata,
Antonio Pimentel concedenda eſt immiſſio, & lit-
teris Apoſtolicis exequutio, c. ſi Capitulo, vbi *Gloſ.* in
verbo exequatur, de conceſſ. præben. *Mohedan.* dec. 10
13. vt lite pendente cum aliis.

Non obſtat, quod Canonicatus non vacauerit per
obitum Ioannis; quia viuens iam illum reſignaue-
rat in fauorem Antonij Mendez.

Quoniam cum gratia reſignationis fuerit expedi-
ta in forma Dignum, per quam datur dumtaxat man-
datum de prouidendo, quatenus reſignatarius repe-
riatur idoneus, nullumque tribuitur eidem reſigna-
tario ius in re, nec à reſignante ius primæuum abdi-
catur, niſi poſtquam gratia mediante collatione fa-
cta reſignatario fuerit exequutioni demandata, *Put.* 11
dec. 158. num. 3. li. 5. *Achill.* dec. 10. num. 4. de reſtit.
ſpoliat. *Mohedan.* dec. 36. per tot. de renunciat. cum
aliis, de qua litterarum exequutione, & de ſubſe-
quuta collatione facta ab exequutore Antonio Men-
dez reſignatario hic nullibi apparet, ſed contrarium
iuſtificatur, propterea dum Ioannes reſignans non
ceciderat a Iure ſuo ſuper Canonicatu, de quo agi-
tur, neque reſignatario vllum Ius fuerat quæſitum,
dubitari non poteſt, quin per obitum eiuſdem Ioan-
nis vera inducta fuerit vacatio, vt in terminis reſol-
uit *Rota* in Abulen. & Zamoren. Beneficiorum 17. 12
Iunij 1594 coram *Penia*, & plenè in Ampurien. Be-
neficij 18. Februarij 1625. coram me, vbi aliæ con-
cordantes deciſiones cumulantur; ſemperque Ema-
nueli obſtat ceſſio, & renunciatio Iuris ſibi compe-
tentis ſuper hoc Canonicatu in manibus Papæ fa-
cta per quam renuncians Iura ſua, ſi quæ habebat a- 13
miſit, & hinc oritur exceptio litis finitæ *Caputaq.* de-
ciſ. 520. par. 1. *Pariſ.* de reſignat. li. 1. quæſt. 13. num. 37.
cum aliis.

Et ita Antonio Pimentel tantum informante re-
ſolutum fuit, &c.

Piſtorien. Parochialis.

Lunæ 9. Februarij 1632.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium non poteſt
conuenire ei, qui non eſt hæres, veluti ſi hæredita-
tem repudiauerit &c. & quando non obſtante di-
cta repudiatione, nihilominus ſit capax huius iu-
riſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, non poteſt
conuenire ei, nec eius hæredi, quando in eis deficit
qualitas hæreditaria.*

2 Repu-

Digitized by Google

2 *Repudiatio infringit, & penitus tollit qualitatem hæreditariam.*

3 *Aditio hæreditatis cum ſit quid facti non præſumitur, & maximè in transuerſalibus, ſed debent concludenter probari.*

4 *In filio nec etiam præſumitur aditio hæreditatis, cum habeat beneficium abſtinendi, & ideò aditio probari debet.*

5 *Portio non adita ad hæredes non tranſmittitur.*

6 *Iuſpatronatus poteſt tranſire in aliquem per ius accreſcendi.*

7 *Portio portioni accreſcit, & non perſona.*

8 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, & reale, cum ipſa hæreditate tranſit.*

9 *Repudiationem iam factam quis poteſt reuocare re adhuc integra.*

10 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, citra ius, & nomen hæredis non poteſt de eo diſponi.*

11 *Hæreditatis repudiatæ intra triennium poteſt reuocari.*

12 *Ad præſentandum poſt repudiationem, quando quis eſt admiſſus, non poteſt amplius obiici, quod non ſit Patronus.*

13 *Iuriſpatronatus ſtatus firmatur quoad omnes per ſententiam.*

14 *Iuriſpatronatus pertinentia benè probatur per confeſſionem partis aduerſæ, quæ probat contra confitentem, & hæredes, iuncta quaſi poſſeſſione præſentandi, num. 15.*

16 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium quis non poteſt præſentare, niſi ſit hæres.*

17 *Iuſpatronatus hæreditarium non poteſt tranſire ad hæredes extraneos, donec ſupereſt aliquis de agnatione ſtante ſui præcepto fundatoris.*

18 *Hæres extraneus non poteſt admitti ad iuſpatronatus, ſi extet aliquis hæres ex familia Teſtatoris, quando vtraque qualitas in eius ſucceſſione requirebatur. Nempè quod ſit hæres, & agnatus.*

Deciſio DXXXIX.

CONuenerunt hinc indè informantes Iuſpatronatus, de quo agitur, fundatum à Domitio de Cancellariis tractu temporis in duos ex dicta familia conſolidatum fuiſſe, Thadæum, & Riccardum, adeout vnuſquiſque ipſorum eſſet pro medietate Patronus, & quod vltimi Deſcendentes ex Thadæo, nempè pronepotes, ſunt Paulus, & Riccardus, vltimi autem Deſcendentes ex Riccardo altero Patrono pro medietate pariter pronepotes ſunt Baccius, & Riccardus, adeout, medietatem dicti Patronatus hodie conſolidatam fuiſſe in Paulo, & Riccardo, aliam verò medietatem in Baccio, & Riccardo dicendum videatur.

Verum quia hoc Iuſpatronatus eſt hæreditarium, vt reſolutum fuit ſub die 31. Martij 1618. coram me, cui reſolutioni partes acquieſcunt, & Paulus ac Riccardus deficere qualitatem hæreditariam in Baccio, & Riccardo contendunt, è contra verò Baccius, & Riccardus eamdem qualitatem deſiderari in Paulo, & Riccardo obiiciunt; Ideò ſuper pertinentia dicti Iuriſpatronatus ſuſcepta diſputatione, propoſui dubium, An Iuſpatronatus ſpectet ad Baccium, ſiue illius hæredes, quod poſt multiplicem poſitionem per Dominos hodie negatiuè fuit reſolutum.

In quam reſolutionem ex eo potiſſimum adducti fuerunt Domini, quia apparet Baccium repudiaſſe hæreditatem Lazari Patris, Lazarum verò repudiaſſe hæreditatem Iacobi Patris, & Iacobum repudiaſſe hæreditatem Riccardi Senioris, in quo medietas illius Iuriſpatronatus conſolidata fuerat, vt in Summario pro Cancellariis nu. 1. Vnde his poſitis repudiationibus, & deficiente in Baccio qualitate hæreditaria, Iuſpatronatus hæreditarium quoad medie-
tatem, quæ ſpectabat ad Riccardum Seniorem, nul- 1
latenus tranſire potuit ad Baccium, aut illius hæredem, *Innocen.* in rubr. de iurepatr. nu. 4. *Card.* in Clement. 2. quæſt. n. 7. de iurepatr. *Dec.* conſ. 149. nu. 1. *Couar.* var. reſolut. li. 2. ca. 18. n. 7. *Achill.* dec. 9. de iurepatr. *Lambertin.* de iurepatr. li. 1. par. 2. quæſt. 2. art.
1. nu. 22. *Decian.* conſ. 107. nu. 8. li. 3. repudiatio enim 2
infringit, & penitus tollit qualitatem hæreditariam, vt per ſe notum eſt.

Non obſtat, quod Riccardus Senior vltra Iacobum Patrem Lazari, & Auum Baccij, reliquerit etiam tres alios filios, nempè Vincentium, Petrum, & Fœlicem à quibus potuit fieri tranſmiſſio iuriſpatronatus in Baccium; Quoniam non docet Baccius illos adiuiſſe hæreditatem Riccardi, & ſe adiuiſſe hæreditatem dd. Patruorum, ſeu aliorum transuerſalium, adeout per acquiſitionem hæreditatis prædictorum potuerit etiam acquirere iuſpatronatus, huiuſmodi autem aditio cum ſit quid facti non præſu-
mitur præſertim in transuerſalibus, ſed debet con- 3
cludenter probari. l. ſi pupillus, §. vltimo, in fine, ff. de acquir. hæredit. *Roman.* conſ. 154. n. 2. *Crauett.* conſ. 33. nu. 2. *Menoch.* præſumpt. 99. nu. 2. lib. 4. Car. *Mantic.* de coniect. vltim. volunt. li. 12. tit. 9. nu. 3. & 5. Immò
etiam in filio, quia habet beneficium abſtinendi pro 4
bari debet aditio, *Bart.* in l. neceſſarij, nu. 1. ff. de acquir. hæred. *Alex.* conſ. 184. nu. 1. li. 6. Card. *Mantic.* dec. 198. n. 5. & 6. Prout nec probatur aditam fuiſſe à Baccio hæreditatem Riccardi iunioris fratris, ad quam medietas medietatis patronatus Riccardi ſenioris ſpectabat, quæ pariter aditam eſt iuſtificanda ex
ſupra dictis, & portio non adita per Baccium ad hæ- 5
redes tranſmitti non potuit, l. vnica, §. in nouiſſimo, C de cadu. tollen. *Crauett.* conſ 37. nu. 4. *Rota* dec. 653. num. 7. par. 1. recent. & apparet dictam hæreditatem Riccardi fuiſſe aditam per alium Riccardum Fratrem Pauli in Summ. num. 7. & antea citato Baccio fuiſſe dictæ hæreditati iacenti datum Curatorem Summ. num. 5.

Quo verò ad aliam medietatem iuriſpatronatus prouenientem à Thadæo, & in illius linea conſolidatam, viſum fuit Dominis, neque iſtam ad Baccium
pertinere poſſe, eo quod deſcendentes Thadæi repu- 6
diauerint, & ipſi Thadæi hæreditatem, & ſic per Ius accreſcendi tranſiuerit iuſpatronatus in Baccium; Quoniam cum ex ſupradictis appareat ad Baccium nec ſpectare medietatem prouenientem à Riccardo ſeniore eius Aſcendente, hoc eſt Proauo, nulla Iuris ratio patitur, vt idem Baccius, per Ius accreſcendi medietatem iuriſpatronatus Thadæi obtineat, quia
portio portioni accreſcit, & non perſonæ, l. ſi iorum, 7
ff. de acquir. hæred. *Corn.* conſ. 131. nu. 6. li. 1. *Gratian.* diſcept. forenſ. cap. 347. nu. 12. vel certè cum Iuſpatronatus ſit hæreditarium, ac reale, cumq; ipſa hære-
ditate tranſeat, ad effectum conſequendi portionem 8
Thadæi probari deberet ad Baccium perueniſſe dictam Thadæi hæreditatem, *Crauet.* conſ. 37. nu. 4. *Franch.* dec. 60. n. 10. *Menoch.* præſumpt. 99. n. 3. li. 4.

Ex quibus depræhenditur nec opus eſſe ingredi diſputationem, An Deſcendentes Thadæi repudiauerint illius hæreditatem, quia huiuſmodi etiam repudiatio non ſuffragaretur Baccio, vt ſupra oſtenſum fuit & dubium eſt reſtrictum, An iuſpatronatus,

ſpectet ad Baecium, ſiue illius hæredes, non autem ad
Deſcendentes Thadæi.

Vltra quod repudiationes Pauli, & Riccardi De-
ſcendentium Thadæi non videntur obſtare, Tum
quia cum ijdem repudiantes intra triennium, & ſic
re adhuc integra diſpoſuerint de hoc Patronatu me-
diante præſentatione, cenſentur repudiationem re-
9 uocaſſe, ex quo eum iuſpatronatus eſſet hæredita-
rium citra Ius, & nomen hæredis de illo diſponere
10 non poterant, per Text. in l. pro hærede, §. Papinia-
nus, vbi *Bart.* num. 6. & 7. ff. de acquir. hæredit. *Albe-
ric.* in l. fi. nu. 2. C. de repud. hæredit. *Lambertin.* de iu-
repatr. li. 1. par. 2. quæſt. 2. art. 34. verſ. Dicentem ta-
men, & faciunt tradita per *Rotam* coram S. mem.
Greg. XV. dec. 371. nu. 8. poſſe autem repudiationem
11 intra triennium reuocari indubitati Iuris eſt tex. in l.
ſi quis ſuus, ff. de Iur. deliber. & l. fin. C. de repud. hæ-
red. & poſt *Bart. Bald. Caſtrenſ.* & alios tradunt *Ti-
raquel.* ad l. 16. Connubial. gloſ. 7. nu. 74. *Surd.* conſ.
457. n. 35. Tum etiam quia Paulus, & Riccardus de-
ſcendentes Thadæi à Baccio fuerunt admiſſi ad præ-
ſentandum; Vnde ipſe hodie, vel eius hæredes obii-
12 cere non poſſunt quod non ſint Patroni, vt bene
per *Rotam* dec. 174. num. 6. par. 2. recent. quæ eſt re-
petita coram S. mem. Greg. XV. dec. 452. num. 15. v-
bi aliæ deciſiones cumulantur, præſertim verò quia
de pertinentia dictæ medietatis Patronatus ad Pau-
lum, & Riccardum conſtat ex ſententia inter ipſos
& Baccium lata de anno 1599. per quam firmatus
13 videtur ſtatus patronatus quoad omnes, *Anchar.*
conſ. 336. n. 1. Card. *Mantic.* dec. 350. num. 3. & 4. &
fuit dictum in hac cauſa ſub die 27. Ianuarij 1620.
coram R. P. D. meo *Pirouano*; Atque etiam ex con-
14 feſſione Riccardi fratris Baccij, per quam pertinen-
tia benè probatur contra confitentem, & hæredes,
Put. dec. 325. num. 1. li. 2. *Caſſador.* dec. 7. de iurepatr.
Garz. de benef. par. 12. cap. 2. num. 276. & ſeqq. *Rota*
coram Card. *Mantica* dec. 350. num. 10. & dec. 697.
num. 2. par. 1. ac dec. 174. num. 1. & dec. 349. num. 2.
par. 2. recent. Iuncta quaſi poſſeſſione præſentandi 15
firmata in deciſionibus in hac cauſa factis coram R.
P. D. meo *Pirouano*; & coram me.

Demum hæredibus Baccij obſtat, quod non ſunt
de familia de Cancellariis, ſed extranei, Iuſpatrona-
tus autem iſtud quamuis ſit hæreditarium, vt ſcili-
cet quis non poſſit præſentare niſi ſit hæres, tamen 16
cum Dominus, & Iacobus Comparroni de eo ita
diſpoſuerint; vt tranſire non poſſit ad extraneum,
quouſque extat aliquis de Cippo, & familiæ de Can- 17
cellariis, quæ diſpoſitio ſuſtinetur dum qualitas hæ-
reditaria a fundatore præſcripta non eſt pænitus ſu-
blata, ſed ſolum addita qualitas agnationis, quouſq;
extant agnati, vt cenſuit *Rota* in hac cauſa ſub die
31. Martij 1628. coram me; Hinc ſequitur non poſſe
extraneum hæredem Baccij admitti ad ſucceſſionem
iuriſpatronatus, dum extant Paulus, & Riccardus ex
familia, & agnatione de Cancellariis, cum vtraque
qualitas, nempe quod ſit hæres, & agnatus requira-
tur, vt benè per *Pariſ.* conſ. 48. num. 8 & ſeqq. li. 4. 18
Roch. de iurepatron. verbo ipſe, vel is quæſ. 33. n. 73.
Lambert. eodem tract. li. 1. par. 2. art. 8. quæſt. 2. nu. 1.
& ſeqq *Gabr.* conſ. 196. num. 2. lib. 2. Card. *Seraph.*
dec. 578. n. 8. & in Mediolanen. iuriſpatronat. 29. A-
prilis 1613. coram R. P. D. meo *Pirouano*; atque in
Ianuen. iuriſpatronatus 23. Ianuarij 1612. coram E-
minentiſſ. D. Card. *Pamphilio*.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.
&c.

FINIS TOMI PRIMI.

Google

Digitized by Google

Digitized by Google